Nordisk Råd

---

59. sesjon

2007

Oslo

Nordisk Råds 59. sesjon 2007, Oslo

© Nordisk Råd, København 2008

ISBN: 978-87-91885-02-0
ISSN: 0468-3447

Tryk: Schultz Grafisk, København 2008
Redaksjon: Åsa Eidenert, Hilde Elisabeth Haaland og Lærke Bohlbro
Oplag: 90

Nordisk Råds sesjonsprotokoll finnes elektronisk på:
www.norden.org/nr/sessionsprotokol/sk

Printed in Denmark

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Telefon (+45) 3396 0400
Telefax (+45) 3311 1870

www.norden.org

Det nordiske samarbejde
Det nordiske samarbejde er et af de ældste og mest omfattende regionale samarbejder i verden. Det omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt Færøerne, Grønland og Åland. Samarbejdet styrker samhørigheden mellem de nordiske lande med respekt for de nationale forskelle og ligheder. Det øger mulighederne for at hævde Nordens interesser i omverdenen og fremme det gode naboskab.

Samarbejdet blev formaliseret i 1952 med *Nordisk Råds* oprettelse som forum for parlamentarikerne og regeringerne i de nordiske lande. I 1962 underskrev de nordiske lande Helsingforsaftalen, som siden har været den grundlæggende ramme for det nordiske samarbejde. I 1971 blev *Nordisk Ministerråd* oprettet som det formelle forum til at varetage samarbejdet mellem de nordiske regeringer og de politiske ledelser i de selvstyrende områder, Færøerne, Grønland og Åland.

Innholdsfortegnelse

Innkallelse til sesjonen	5
Deltakerliste	7
Regjeringsrepresentanter og valgte medlemmer	10
Dagsorden og Saksliste	22
Oversikt over sesjonen	30
Protokoll	
Innholdsfortegnelse protokoll	32
Protokoll tirsdag 30. oktober	33
Protokoll onsdag 31. oktober	76
Protokoll torsdag 1. november	169
Saker m.m.	
Medlemsforslag/Utvalgsforslag (A-saker)	249
Ministerrådsforslag (B-saker)	406
Beretninger (C-saker)	431
Meddelelser (D-saker)	899
Spørsmål (E-saker)	1032
Dokumenter	1158
Vedtak	
Fremstillinger/Rekommandasjoner	1506
Interne vedtak	1530
Øvrige vedtak	1533
Presidium, sekretariat, sakkyndige m.m.	1540
Supplement	
Utdeling av Nordisk Råds priser	1552
Ärendelista	1559
Utdrag fra referater fra Presidiemøter 2007	1566
Val	1571
Register	
Oversikt over sakenes behandling	1574
Personregister	1587
Emneregister	1607
Plan over sesjonssalen	1609

Nordisk Råd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0400
Fax +45 3311 1870
nordisk-rad@norden.org
www.norden.org

Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer
Færøernes Landsstyre, Grønlands Hjemmestyre, Ålands Landskabsstyrelse,
Nordisk Ministerråd samt
valgte medlemmer og suppleanter i Nordisk Råd

2. juli 2007

Nordisk Råds 59. session, Oslo, Norge, 2007

Der indkaldes hermed til Nordisk Råds 59. session.
Sessionen afholdes i dagene den 30. oktober til 1. november 2007 i Norge, Oslo.

Foreløbigt program for sessionen vedlægges.

Præsidiets forslag til dagsorden og til regler for sessionens gennemførelse vil blive fremsendt på et senere tidspunkt.

Med venlig hilsen
Nordisk Råd

Dagfinn Høybråten
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Deltakerliste

(Opprettet ifølge § 4 i arbeidsordningen og godkjent ved møtet den 30. oktober 2007)

Regjeringsrepresentanter – Hallituksen edustajat[1]

Árni M. Mathiesen
Aasland Tora
Björklund Jan
Brustad Sylvia
Carlgren Andreas
Djurholm Bjarni
Einar Kristinn Guðfinnsson
Giske Trond
Hammond Aleqa
Lindeman Harriet
Kiviniemi Mari
Katainen Jyrki
Lakjuni Jógvan á
Magni Laksáfoss
Marø Tommy
Pehrsson Cristina Husmark
Ramin-Osmundsen Manuela
Riis-Johansen Terje
Risikko Paula
Røys Heidi Grande
Sarkomaa Sari
Solheim Erik
Solhjell Bård Vegar
Strøm Hans Pauli
Þorgerður, Katrín Gunnarsdóttir
Þórunn Sveinbjarnardóttir
Tiilikainen Kimmo
Vapaavuori Jan
Väyrynen Paavo
Vestergaard Jacob
Wallin Stefan
Wiklöf Lasse
Willfors Ingela
Össur Skarphéðinnsson

Abelsen, Arkalo
Bildt, Carl
Hyssälä, Liisa
Kanerva, Ilkka
Nordlund, Roger
Reinfeldt, Fredrik
Vanhanen, Matti

[1] Angående tidspunkt for regjeringsrepresentantenes tilstedeværelse ved sesjonen henvises til Nordisk Råds delegasjonssekretariat

Medlemmer – Jäsenet

Adelsbo Christer
Andersson Claes
Árnason Árni Páll
Arnesen Bendiks Harald
Autio Risto
Bergman Lisbeth Grönfeldt
Bohlin Sinikka
Brørby Berit
Eng Sigrun
Eklöw Raija-Liisa
Erlandsen Joan
Erlandsson Ragnar
Feldt-Ranta Maarit
Fredriksen Jan-Henrik
Gestrin Christina
Green Monica
Gustafsson Billy
Hansen Flemming
Hansen May
Hildeng Britt
Holmberg Kari Lise
Horne Solveig
Hovmand Svend Erik
Hoydal Høgni
Højgaard Kári P.
Høybråten Dagfinn
Otto Jeremiassen
Johansson Ann-Kristine
Johansson Mats
Kaalund Per
Kaltiokumpu Oiva
Kantola Ilkka
Karhuvaara Arja
Karvo Ulla
Keldu Jógvan við
Kierkemann Marianne
Kjartan Ólafsson
Kjos Karin Kjønaas
Kolbrún Halldórsdóttir
Kristján Þór Júliusson
Ivar Kristiansen
Kristoffersen Asmund
Larsen Anne Margrethe
Linander Johan
Lindholm Jan
Linna Elina
Lønning Inge
Niinistö Ville
Oinonen Lauri
Olsen Gunn
Olsson Kent
Pakkanen Markku
Peltonen Tuula
Polfjärd Jessica
Rajala Lyly
Reikvam Rolf
Rikharðsdóttir Ragnheiður
Salling Augusta
Sandal Reidar
Seurujärvi Janne
Siv Friðleifsdóttir
Stavad Ole
Steinunn Valdis Óskarsdóttir
Stenberg Maria
Sundsbø Dagfinn
Sørensen Frode
Thomsen Ib
Tjernberg Gunilla
Tornberg Stefan
Tuomioja Erkki
Vuolanne Antti
Wahlström Göte
Wallmark Hans
Wegendal Lars
Woldseth Karin S.

Ændringer i deltakerlisten

Endringer 30. oktober:
Ivar Kristiansen erstattedes af **Erna Solberg** den 30. oktober 2007. **Elina Linna** erstattes af **Lars Ohly** under dagsordenspunkt 5.

Endringer 31. oktober:
Ann-Kristine Johansson erstattes af **Kerstin Haglö** for resten af sessionen.
Kari-Lise Holmberg deltog ikke på sessionen den 31. oktober. **Ragnar Erlandsen** erstattes af **Dennis Jansson** under dagsordenspunkt 7.
Maarit Feldt-Ranta har forladt sessionen. **Mats Johansson** erstattes af **Nils Oskar Nilsson** resten af dagen (efter pkt. 7).

Elina Linna erstattes af **Lars Ohly** under dagsordenspunkt 8
Maria Stenberg erstattes af **Hans Olsson** for resten af sessionen.

Endringer 1. november: ingen

Regjeringsrepresentanter og medlemmer samt suppleanter etter land og partier

(ved sesjonens begynnelse)

Danmarks Riges Delegation

Regeringsrepresentanter[1]

Medlemmer

(Valgt af Folketinget den 3. oktober 2006)

Venstre (V)

Medlemmer	*Suppleanter*
Joan Erlandsen, f. 1943 folketingsmedlem	*Erling Bonnesen*, f. 1955 folketingsmedlem
Ulrik Kragh, f. 1970 folketingsmedlem	*Troels Christensen*, f. 1954 folketingsmedlem
Marion Pedersen, f. 1949 folketingsmedlem	*Birgitte Josefsen*, f. 1951 folketingsmedlem
	Flemming Damgaard Larsen, f. 1951 folketingsmedlem

Socialdemokratiet (S)

Medlemmer	*Suppleanter*
Mogens Jensen, f. 1963 folketingsmedlem	Ole Vagn Christensen, f. 1943 folketingsmedlem
Per Kaalund, f. 1937 folketingsmedlem	*Karen J. Klint*, f. 1947 folketingsmedlem
Ole Stavad, f. 1949 folketingsmedlem	*Troels Ravn*, f. 1961 folketingsmedlem
Frode Sørensen, f. 1946 folketingsmedlem	*Niels Sindal*, f. 1950 folketingsmedlem

[1] Grundet det forestående valg til det danske Folketing, var der ingen repræsentanter fra den danske regering.

Dansk Folkeparti (DF)

Medlemmer	*Suppleanter*
Søren Espersen, f. 1953 folketingsmedlem	*Pia Kjærsgaard*, f. 1947 folketingsmedlem
Anita Knakkergaard, f. 1947 folketingsmedlem	*Poul Nødgaard*, f. 1936 folketingsmedlem

Det Konservative Folkeparti (KF)

Medlemmer	*Suppleanter*
Per Ørum Jørgensen, f. 1970 folketingsmedlem	*Henriette Kjær*, f. 1966 folketingsmedlem
Allan Niebuhr, f. 1951 folketingsmedlem	*Flemming Hansen*, f. 1939 folketingsmedlem

Socialistisk Folkeparti (SF)

Medlem	*Suppleant*
Kristen Touborg, f. 1943 folketingsmedlem	*Poul Henrik Hedeboe*, f. 1946 folketingsmedlem

Det Radikale Venstre (RV)

Medlem	
Bente Dahl, f. 1948 folketingsmedlem	*Elisabeth Arnold*, f. 1941 folketingsmedlem

Enhedslisten (EL)

Medlem	
Line Barfod, f. 1964 folketingsmedlem	*(Høgni Hoydal)* lagtingsmand

Ny Alliance (NY)

Inge-Lene Ebdrup, f. 1975 folketingsmedlem	*Leif Mikkelsen*, f. 1945 folketingsmedlem

Tjóðveldisflokkurin (TF)

Suppleant

Høgni Hoydal, f. 1966
lagtingsmand

Færøernes Delegation[2]

Landsstyrets representanter

Bjarni Djurholm, f. 1957
landsstyremand for handel og industri

Jóannes Eidesgaard, f. 1951
lagmand

Jógvan á Lakjuni, f. 1952
landsstyremand for kultur

Magni Laksáfoss, f. 1969
landsstyremand for finans og økonomi

Hans Pauli Strøm, f. 1948
landsstyremand for helse- og sosialspørgsmål

Jacob Vestergaard, f. 1961
landsstyremand for indenrigssager og miljø

Medlemmer

(Valgt af Førøyas Lagting den 9. august 2006)

Fólkaflokkurin (Ff)

Medlem

Jógvan við Keldu, f. 1944
lagtingsmand

Suppleant

Óli Breckmann, f. 1948
lagtingsmand

Sjálvstýrisflokkurinn (Sjfl.)

Medlem

Kári P. Højgaard, f. 1951
lagtingsmand

Suppleant

(Lisbeth L. Petersen)
lagtingsmand

Sambandsflokkurin (Sb)

Suppleant

Lisbeth L. Petersen, f. 1939
lagtingsmand

[2] Inngår i Danmarks Riges Delegation

Grønlands Delegation[3]

Landsstyrets representanter

Tommy Marø, f. 1964
landsstyremedlem for kultur, uddannelse, forskning og kirke

Aleqa Hammond, f. 1965
landsstyremedlem for finanser og udenrigsanliggender, samarbejdsminister

Arkalo Abelsen, f. 1946
landsstyremedlem for helse og miljø

Medlemmer

(Valgt av Grønlands Landsting den 15. februar 2006)

Siumut (S)

Medlem
Otto Jeremiassen, f. 1961
landstingsmand

Suppleant
(Per Berthelsen)
landstingsmand

Demokraterne (D)

Medlem

Suppleant

Per Berthelsen, f. 1950
landstingsmand
Marie Fleischer, f. 1980
landstingsmand

Attasut (At)

Medlem

Augusta Salling, f. 1954
landstingsmand

Suppleant

(*Marie Fleischer*), f. 1980
landstingsmand

[3] Inngår i Danmarks Riges Delegation

Finlands Delegation

Regeringsrepresentanter

Ilkka Kanerva, f. 1948
utrikesminister

Mari Kiviniemi, f. 1968
förvaltnings- och kommunminister

Liisa Hyssälä, f. 1948
omsorgsminister

Paula Risikko, f. 1960
social- och hälsovårdsminister

Sari Sarkomaa, f. 1965
undervisningsminister

Jyrki Katainen, f. 1971
finansminister

Matti Vanhanen, f. 1955
statsminister

Jan Vapaavuori, f. 1965
bostadsminister

Paavo Väyrynen, 1946
utrikeshandels- och utvecklingsminister

Stefan Wallin, f. 1967
kultur- och idrottsminister

Kimmo Tiilikainen, f. 1966
miljöminister

Medlemmar

(Valda av Riksdagen 4 april 2007 samt 3 maj och 18 september 2007)

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (Finlands Socialdemokratiska Parti) (sd)

Medlemmar/Jäsenet

Maarit Feldt-Ranta, f. 1968
riksdagsledamot

Ilkka Kantola, f. 1957
riksdagsledamot

Tuula Peltonen, f. 1962
riksdagsledamot

Tommy Tabermann, f. 1947
riksdagsledamot

Erkki Tuomioja, f. 1946
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Eero Heinäluoma, f. 1955
riksdagsledamot

Krista Kiuru, f. 1974
riksdagsledamot

Pauliina Viitamies, f. 1969
riksdagsledamot

Antti Vuolanne, f. 1967
riksdagsledamot

Suomen Keskusta (Centern i Finland) (cent)

Medlemmar/Jäsenet

Risto Autio, f. 1954
riksdagsledamot

Lauri Oinonen, f. 1947
riksdagsledamot

Janne Seurujärvi, f. 1975
riksdagsledamot

Paula Sihto, f. 1961
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Oiva Kaltiokumpu, f. 1950
riksdagsledamot

Timo Kaunisto, f. 1963
riksdagsledamot

Hannes Manninen, f. 1946
riksdagsledamot

Markku Pakkanen, f. 1960
riksdagsledamot

Kansallinen Kokoomus (Samlingspartiet) (saml)

Medlemmar/Jäsenet

Arja Karhuvaara, f. 1954
riksdagsledamot

Ulla Karvo, f. 1960
riksdagsledamot

Jukka Mäkelä, f. 1960
riksdagsledamot

Lyly Rajala, f. 1951
riksdagsledamot

Anne-Mari Virolainen, f. 1965
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Jari Larikka, f. 1965
riksdagsledamot

Petri Pihlajaniemi, f. 1968
riksdagsledamot

Petri Salo, f. 1959
riksdagsledamot

Lenita Toivakka, f. 1961
riksdagsledamot

Henna Virkkunen, f. 1972
riksdagsledamot

Vasemmistoliitto (Vänsterförbundet) (vänst)

Medlem/Jäsen

Claes Andersson, f. 1937
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsen

Paavi Arhinmäki, f. 1976
riksdagsledamot

Unto Valpas, f. 1944
riksdagsledamot

Svenska Folkpartiet (Ruotsalainen Kansanpuolue) (sv)

Medlem/Jäsen

Christina Gestrin, f. 1967
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsen

Vihreä Liitto (Gröna Förbundet) (gröna)

Medlem/Jäsen

Ville Niinistö, f. 1976
riksdagsledamot

Suppleant/Varajäsen

Heli Järvinen, f. 1963
riksdagsledamot

Suomen Kristillisdemokraatit (Kristdemokraterna i Finland) (kd)

Medlem/Jäsen

Bjarne Kallis, f. 1945
riksdagsledamot

Leena Rauhala, f. 1942
riksdagsledamot

Perussuomalaiset (Sannfinländerna) (ps/saf)

Suppleant/Varajäsen

Raimo Vistbacka, f. 1945
riksdagsledamot

Ålands Delegation[4]

Landskapsregeringens representanter

Roger Nordlund, f. 1957
lantråd, leder Ålands landskapsregering

Harriet Lindeman, f. 1946
landsskapsregeringsledamot med ansvar för social- och miljöavdelningen

Lasse Wiklöf, f. 1944
landsskapsregeringsledamot med ansvar för finansavdelningen

Medlemmar

(Valda av Ålands lagting den 9 november 2005)

Åländsk Center (ÅC)

Medlem

Ragnar Erlandsson, f. 1941
lagtingsledamot

Suppleant

(Dennis Jansson)
lagtingsledamot

Liberalerna på Åland (lib)

Medlem

Raija-Liisa Eklöw, f. 1947
lagtingsledamot

Suppleant

(Anders Eriksson)
lagtingsledamot

Frisinnad samverkan (FS)

Suppleant

Dennis Jansson, f. 1972
lagtingsledamot

Ålands framtid (ÅF)

Suppleant

Anders Eriksson, f. 1960
lagtingsledamot

[4] Inngår i Finlands delegation

Islands Delegation

Regeringsrepresentanter

Geir H. Haarde, f. 1951
statsminister

Árni Mathiesen, f. 1958
finansminister

Einar K. Guðfinnsson, f. 1955
fiskeriminister

Guðlaugur Þór Þórðarson, f. 1967
sundhedsminister

Þórunn Sveinbarnardóttir, f. 1965
miljøminister

Össur Skarpheðinsson, f. 1953
samarbejdsminister

Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, f. 1965
undervisningsminister

Ingibjörg Sólrún Gísladottír, f. 1954
udenrigsminister

Medlemmer

(Valgt af Alþingi den 3. oktober 2005 samt 5. oktober 2006)

Sjálfstæðisflokkurinn (Selvstændighedspartiet) (Sj.)

Medlemmer	*Suppleanter*
Kjartan Ólafsson, f. 1953 altingsmedlem	*Ólöf Nordal* altingsmedlem
Kristján Þór Júliusson, f. 1957 altingsmedlem	*Árni Johnsen* altingsmedlem
Ragnheiður Ríkharðsdóttir, f. 1949 altingsmedlem	*BjörkGuðjónsdóttir*, f. 1947 altingsmedlem

Samfylkingin (Den Socialdemokratiske Alliance) (A)

Medlemmer	*Suppleanter*
Árni Páll Árnason, f. 1966 altingsmedlem	*Einar Már Sigurðarson*, f. 1974 altingsmedlem
Helgi Hjörvar, f. 1967 altingsmedlem	*Steinunn Valdís Óskarsdóttir*, f. 1965 altingsmedlem

Vinstrihreyfingin – grænt framboð (Venstre-Grønne) (VG)

Medlem	*Suppleant*
Kolbrún Halldórsdóttir, f. 1955 altingsmedlem	*Steingrímur J. Sigfússon*, f. 1955 altingsmedlem

Framsóknarflokkurinn (Fremskridtspartiet) (F)

Medlem	*Suppleant*
Siv Friðleifsdóttir, f. 1962 altingsmedlem	*Jón Magnússon*, f. 1946 altingsmedlem

Norges Delegasjon

Regeringsrepresentanter

Tora Aasland, f. 1942
forsknings- og højere utdanningsminister

Sylvia Brustad, f. 1966
helse- og omsorgsminister

Trond Giske, f. 1966
kirke- og kulturminister

Manuela Ramin-Osmundsen, f. 1963
barne- og likestillingsminister

Terje Riis-Johansen, f. 1968
lantbruks- og matminister, samarbeidsminister

Heidi Grande Røys, f. 1967
fornyelsesminister, samarbeidsminister

Erik Solheim, f. 1955
miljøminister

Bård Vegar Solhjell, f. 1971
kunskapsminister

Jens Stoltenberg, f. 1959
statsminister

Jonas Gahr Støre, f. 1960
utenriksminister

Medlemmer

(Valgt av Stortinget den 20. oktober 2005)

Arbeiderpartiet (A)

Medlemmer

Bendiks H. Arnesen, f. 1951
stortingsrepresentant

Berit Brørby, f. 1950
stortingsrepresentant

Sigrun Eng, f. 1951
stortingsrepresentant

Britt Hildeng, f. 1943
stortingsrepresentant

Asmund Kristoffersen, f. 1944
stortingsrepresentant

Reidar Sandal, f. 1949
stortingsrepresentant

Hill-Marta Solberg, f. 1951
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Gunn Karin Gjul, f. 1967
stortingsrepresentant

Inger Løite, f. 1958
stortingsrepresentant

Sverre Myrli, f. 1971
stortingsrepresentant

Tore Nordtun, f. 1949
stortingsrepresentant

Gunn Olsen, f. 1952
stortingsrepresentant

Torny Pedersen, f. 1946
stortingsrepresentant

Signe Øye, f. 1945
stortingsrepresentant

Fremskrittspartiet (FrP)

Medlemmer

Jan-Henrik Fredriksen, f. 1956
stortingsrepresentant

Siv Jensen, f. 1969
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Hans Frode Kielland Asmyhr, 1970
stortingsrepresentant

Vigdis Giltun, f. 1952
stortingsrepresentant

Thore A. Nistad, f. 1949
stortingsrepresentant

Ib Thomsen, f. 1961
stortingsrepresentant

Karin S. Woldseth, f. 1954
stortingsrepresentant

Solveig Horne, f. 1969
stortingsrepresentant

Kari Kjønaas Kjos, f. 1962
stortingsrepresentant

Henning Skumsvoll, f. 1947
stortingsrepresentant

Høyre (H)

Medlemmer

Kari Lise Holmberg, f. 1951
stortingsrepresentant

Ivar Kristiansen, f. 1956
stortingsrepresentant

Inge Lønning, f. 1938
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Øivind Halleraker, f. 1951
stortingsrepresentant

Gunnar Pedersen, f. 1946
stortingsrepresentant

Erna Solberg, f. 1961
stortingsrepresentant

Sosialistisk Venstreparti (SV)

Medlemmer

Rolf Reikvam, f. 1948
stortingsrepresentant

Inge Ryan, f. 1956
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Magnar Lund Bergo, f. 1949
stortingsrepresentant

May Elisabeth Hansen, f. 1953
stortingsrepresentant

Kristelig Folkeparti (KrF)

Medlemmer

Dagfinn Høybråten, f. 1955
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Bjørg Tørresdal
stortingsrepresentant

Senterpartiet (Sp)

Medlem

Dagfinn Sundsbø, f. 1946
stortingsrepresentant

Varamedlem

Inger S. Enger, f. 1948
stortingsrepresentant

Venstre (V)

Medlem

Anne Margrethe Larsen, f. 1950
stortingsrepresentant

Varamedlem

Odd Einar Dørum, f. 1943
stortingsrepresentant

Sveriges Delegation

Regeringsrepresentanter

Lena Adelsohn-Liljeroth, f. 1955
kulturminister

Carl Bildt, f. 1949
utrikesminister

Jan Björklund, f. 1962
skolminister

Andreas Carlgren, f. 1958
miljøminister

Christina Husmark Pehrsson, f. 1947
socialförsäkringsminister og samarbetsminister

Fredrik Reinfeldt, f. 1965
statminister

Medlemmar

(Valda av Riksdagen den 17 oktober 2006)

Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s)

Medlemmar

Christer Adelsbo, f. 1962
riksdagsledamot

Sinikka Bohlin, f. 1947
riksdagsledamot

Monica Green, f. 1959
riksdagsledamot

Billy Gustafsson, f. 1948
riksdagsledamot

Ann-Kristine Johansson, f. 1962
riksdagsledamot

Göte Wahlström, f. 1951
riksdagsledamot

Lars Wegendal, f. 1949
riksdagsledamot

Maria Stenberg, f. 1966
riksdagsledamot

Suppleanter

Kerstin Andersson, f. 1955
riksdagsledamot

Laila Bjurling, f. 1947
riksdagsledamot

Claes Göran Brandin, f. 1948
riksdagsledamot

Peter Hultqvist, f. 1958
riksdagsledamot

Sylvia Lindgren, f. 1945
riksdagsledamot

Britt Bohlin Olsson, f. 1956
riksdagsledamot

Hans Olsson, f. 1951
riksdagsledamot

Göran Persson, f. 1949
riksdagsledamot

Moderata samlingspartiet (m)

Medlemmar

Lisbeth Grönfeldt Bergman, f. 1948
riksdagsledamot

Marianne Kierkemann, f. 1950
riksdagsledamot

Mats Johansson, f. 1951
riksdagsledamot

Kent Olsson, f. 1944
riksdagsledamot

Jessica Polfjärd, f. 1971
riksdagsledamot

Hans Wallmark, f. 1965
riksdagsledamot

Suppleanter

Anna Bergqvist, f. 1977
riksdagsledamot

Katarina Brännström, f. 1950
riksdagsledamot

Rolf Gunnarsson, f. 1946
riksdagsledamot

Lars Lindblad, f. 1971
riksdagsledamot

Nils Oskar Nilsson, f. 1935
riksdagsledamot

Cecilia Widegren, f. 1973
riksdagsledamot

Centerpartiet (c)

Medlem	*Suppleant*
Johan Linander, f. 1974 riksdagsledamot	*Erik A. Eriksson*, f. 1969 riksdagsledamot
Stefan Tornberg, f. 1957 riksdagsledamot	*Anni Johansson*, f. 1983 riksdagsledamot

Folkpartiet liberalerna (fp)

Medlemmar	*Suppleanter*
Anita Brodén, f. 1948 riksdagsledamot	Christer Winbäck, f. 1953 riksdagsledamot

Kristdemokratiska samhällspartiet (kd)

Medlem	*Suppleanter*
Gunilla Tjernberg, f. 1950 riksdagsledamot	*Else-Marie Lindgren*, f. 1949 riksdagsledamot

Vänsterpartiet (v)

Medlem	*Suppleant*
Elina Linna, f. 1947 riksdagsledamot	*Lars Ohly*, f. 1957 riksdagsledamot

Miljöpartiet (mp)

Medlem	*Suppleant*
Jan Lindholm, f. 1951 riksdagsledamot	*Maria Wetterstrand*, f. 1973 riksdagsledamot

Dagordning

Nordiska rådets 59:e session i Oslo den 30 oktober–1 november 2007

Tisdagen den 30 oktober 2007

Kl. 15.00–18.30

1 Sessionens öppnande

2 Fastställande av närvarolista

3 Godkännande av dagordning

4 Regler för sessionens genomförande – information om procedur vid voteringar

Regler for sesjonens gjennomføring 2007 (Dokument 2)

5 Nordiskt toppmöte

Temadebatt med de nordiska statsministrarna och ordförandena för de största oppositionspartierna om *Nordens svar på klimaendringene* (Dokument 8)

Kl. 18.30-19.00

6 Generaldebatt

Statsministrarnas presentation av Nordiska ministerrådets ordförandeskapsprogram 2008 (Dokument 4)

Onsdagen den 31 oktober 2007

Kl. 09.00–11.00

6 Generaldebatt (fortsätter)

Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7)

Kl. 11.00-12.00

7 Klimatförändringar

Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København i 2009. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 16)

Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljø)

Medlemsförslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö)

Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø)

Præsidieforslag om nordisk indsats til FN's klimakonference i København 2009 (A 1421/præsidiet)

Kl. 12.00–14.00 Lunchpaus

Kl. 14.00–15.00

8 Utrikesministrarnas redogörelse

Försvarsministrarnas redogörelse

Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5)

Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6)

The Nordic Region in an International Perspective. Nordic co-operation in a European Framework 2006. Rapport fra Nordisk Ministerråd (Dokument 10)

Kl. 15.00-16.00

9 De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme

Kl. 16.00-17.00

10 Välfärden i Norden

Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området (Dokument 22)

Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 11)

Alkoholpolitiskt samarbete i Norden. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 12)

Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 13)

Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010 (Fremst. 7/2004)

Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken (A 1402/medborger)

Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006)

Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens (Rek. 14/2006)

Torsdagen den 1 november 2007

Kl. 09.00–13.00

11 Forskning och utbildning

Ministerrådsförslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010 (B 249/kultur)

Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 19)

Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur)

Utvalgsforslag om nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur)

Redegørelse om eScience Strategi. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 17)

Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 20)

12 De självstyrande områdenas status i det officiella nordiska samarbetet

Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 14)

Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i officiellt nordiskt samarbete (Dokument 23)

Medlemsforslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet)

13 Globalisering

Redegørelse om globaliseringsarbejdet. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 15)

Redegørelse om EU's maritime politik og Norden. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 21)

Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger)

Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd)

Udvalgsforslag om fortsat bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger)

Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet. Redegörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 18)

14 Gränshinder i Norden

Samarbetsministrarnas redogörelse rörande gränshinder 2007 (Dokument 9)

Nordisk samordnare för gränshindersfrågor (Fremst. 3/2007)

Medlemsforslag om ny nordisk mat (A 1408/næring)

Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd)

Kl. 13.00–14.00

15 Planer för det nordiska samarbetet 2008

Nordisk Råds årsberetning 2006 (Dokument 1)

Program för Nordiska rådets arbete 2008 (Dokument 3)

Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/præsidiet)

Nordisk samarbejde 2006 – Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed (C 1)

Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2008 (C 2)

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006 (C 3/kk)

Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006 (C 4/kk)

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006 (C 5/kk)

16 Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut

17 Val

Val av medlemmar till Nordiska rådets presidium

Val av Nordiska rådets president

Val av Nordiska rådets vicepresident

Val av medlemmar till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté

Val av ordförande och vice ordförande till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté

Val av medlemmar till Nordiska rådets valkommitté

Val till Nordiska investeringsbankens kontrollkommitté

18 Tal av den nyvalda presidenten

19 Fastställande av tid och plats för nästa session

20 Sessionens avslutande

Saksliste sesjonen 2007

A. Medlemsförslag

A 1378/præsidiet	Medlemsforslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler
A 1401/medborger	Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar
A 1402/medborger	Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken
A 1408/næring	Medlemsforslag om ny nordisk mat
A 1410/miljø	Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger
A 1412/velferd	Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland
A 1413/kultur	Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid
A 1414/miljö	Medlemsförslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning
A 1419/miljø	Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft
A 1420/velferd	Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer
A 1421/præsidiet	Præsidieforslag om nordisk indsats til FN's klimakonference i København 2009
A 1425/kultur	Utvalgsforslag om nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag
A 1427/medborger	Udvalgsforslag om fortsat bekæmpelse af menneskehandel

B. Ministerrådsförslag

B 248/præsidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008
B 249/kultur	Ministerrådsförslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010

C. Berättelser

C 1	Nordisk samarbejde 2006 – Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed
C 2	Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2008
C 3/kk	Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006
C 4/kk	Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006
C 5/kk	Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006

D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger

*5/2003/välfärd	Pensioner och förtidspensionering
13/2003/välfärd	Förebyggande av diabetes
*2/2004/næring	Open Source Software
*7/2004/medborgar	Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010
13/2005/medborger	Konference om korruption
*18/2005/kultur	Arktisk forskning (første at-sats)
19/2005/medborger	Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen
23/2005/välfärd	Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade
25/2005/medborger	Bekjempelse av menneskehandel (første at-sats)
26/2005/medborger	Rapport om bekjempelse av menneskehandel
1/2006/miljø	Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer
2/2006/medborger	Program og principper for det nordiske justitssamarbejde
*5/2006/presidiet	Rapport och konferens om samhällssäkerhet
*7/2006/miljø	Fokus på miljø i Nord (anden at-sats)
7/2006/miljø	Fokus på miljø i Nord (første og tredje at-sats)
8/2006/välfärd	Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion
*9/2006/medborger	Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (anden at-sats)
9/2006/medborger	Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (første og tredje at-sats)
*10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen
11/2006/välfärd	Projekt om kartläggning av utbildningsbehov innom demensområdet
12/2006/næring	"Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer
13/2006/næring	Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer
*14/2006/præsidiet	Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens
15/2006/välfärd	Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet
*16/2006/välfärd	Bekämning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området
*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider innom psykiatrivården i Norden
*18/2006/medborger	Kampagne imod formidling af sexkøb
19/2006/medborger	Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel
20/2006/medborger	Bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse
*21/2006/miljø	Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken
22/2006/kultur	Frivilligsektoren
*23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik (tredje og fjerde at-sats)
23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik (første og annen at-sats)
*24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (første at-sats)
24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (annen at-sats)

25/2006/kultur	Nordplus-programmene
*26/2006/næring	Komparativt studie om iværksættere i Norden
27/2006/presidiet	Nordiska ministerrådets budget för 2007
1/2007/miljø	Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens Nærområder
2/2007/miljø	Fokus på radioaktivitet i HELCOM's og EU's arbejde
*3/2007/presidiet	Nordisk samordnare för gränhindersfrågor

Interne beslutninger

1/2005	EU's direktivforslag til softwarepatent
1/2006	Rapportör inom området samhällssäkerhet
2/2006	Nordiske udfordringer om sameksistens
3/2006	Anvendelse af hoteller der ikke medvirker til formidling af købesex

Dokument

1 Nordisk Råds årsberetning 2006

2 Regler for sesjonens gjennomføring 2007

3 Program för Nordiska rådets arbete 2008

4 Statsministrarnas presentation av Nordiska ministerrådets ordförandeskapsprogram 2008

5 Utrikesministrarnas redogörelse

6 Försvarsministrarnas redogörelse

7 Samarbetsministrarnas redogörelse

8 Insatser mot klimatförändringar (Dokument 8)

9 Samarbetsministrarnas redogörelse rörande gränshinder 2007

10 The Nordic Region in an International Perspective. Nordic co-operation in a European Framework 2006. Rapport fra Nordisk Ministerråd

11 Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd

12 Alkoholpolitiskt samarbete i Norden. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

13 Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

14 Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

15 Redegørelse om globaliseringsarbejdet. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

16 Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København i 2009. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

17 Redegørelse om eScience Strategi. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

18 Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet. Redegörelse från Nordiska ministerrådet

19 Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd

20 Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

21 Redegørelse om EU's maritime politik og Norden. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

22 Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området

23 Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i officiellt nordiskt samarbete

Oversigt over sessionen

Rådets plenummøder blev afholdt i Stortinget i Oslo. Placeringen i salen fremgår af særskilt liste. Udvalgenes, delegationernes, ministerrådets og præsidiets møder, sekretariaternes og pressens arbejde m.m. fandt sted i forskellige lokaler i Stortinget og på rådhuset i Oslo.

Plenummøder
Tirsdag 30. oktober 2007 kl. 15.00-18.30
Onsdag 31. oktober 2007 kl. 09.00-17.00
Torsdag 1. november 2007 kl. 09.00-14.00

Udvalgsmøder
Kultur- og Utdannelsesutvalget, Velferdsutvalget, Medborger- og Forbrukerutvalget, Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget
Tirsdag 30. oktober 2007 kl. 10.00-12.00

Velferdsutvalgets side-event: "Like muligheter for alle"
Onsdag 31. oktober 2007 kl. 12.00-14.00

Presidiemøde
Tirsdag 30. oktober 2007 kl. 10.00-11.15

Andre møder
Presidiet og The Parliamentary Association of North-west Russia
Mandag 29. oktober 2007 kl. 18.00 - 19.00

Presidiets møde med Vestnordisk Råds presidium
Mandag 29. oktober 2007 kl. 18.00-19.00

Presidiet og statsministrene
Tirsdag 30. oktober 2007 kl. 11.30-12.30

Presidiet og udenrigsministrene
Onsdag den 31. oktober 2007

Presidiet, Det russiske Føderationsråd og Dumaen
Torsdag den 1. november 2007 kl. 8.00 - 9.00

Presidiets møde med Baltisk Forsamling og Benelux-parlamentet (BICC)
Torsdag den 1. november 2007 kl. 8.00 - 9.00

Valgkomiteens møde
Tirsdag 30. oktober 2007 kl. 19.00-20.00

Særskilte arrangementer
Regeringens modtagelse på Akershus.
Onsdag 31. oktober kl. 20.00

Protokoll

Innholdsfortegnelse Protokoll

Tirsdag 30 oktober

1. Sessionens öppnande
2. Fastställande av närvarolista
3. Godkännande av dagordning
4. Regler för sessionens genomförande
   information om procedur vid voteringar
5. Nordiskt toppmöte
6. Generaldebatt - Statsministrarnas presentation av
   ordförandeskapsprogrammet i Nordiska ministerrådet 2008

Onsdag 31. oktober

6. Generaldebatt (forts.) – Samarbetsministrarnas redogörelse
7. Klimatförändringar
8. Utrikesministrarnas redogörelse
   Försvarsministrarnas redogörelse
9. De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme
10. Välfärden i Norden

Torsdag 27. oktober

11. Forskning och utbildning
12. De självstyrande områdenas status i det officiella nordiska samarbetet
13. Globalisering
14. Gränshinder i Norden
15. Planer för det nordiska samarbetet 2008
16. Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut
17. Val
18. Tal av den nyvalda presidenten
19. Fastställande av tid och plats för nästa session
20. Sessionens avslutande

Protokoll for Nordisk Råds 59. session i Oslo

Presidenter: **Dagfinn Høybråten (1-5), Berit Brørby (5), Inge Lønning (5), Claes Andersson (6), Ole Stavad (7), Berit Brørby (8), Inge Lønning (9), Ole Stavad (10), Árni Páll Árnason(11-12), Sinikka Bohlin (13-14) og Dagfinn Høybråten (15-20)**

Tirsdag 30. oktober 2007
Kl. 15.00-18.30

Presidenter: **Dagfinn Høybråten (1-5), Berit Brørby (5), Inge Lønning (5-6)**

1. **Sessionens öppnande**
2. **Fastställande av närvarolista**
3. **Godkännande av dagordning**
4. **Regler för sessionens genomförande samt information om procedur vid voteringer**
5. **Nordiskt toppmöte**
6. **Generaldebatt**

1. Sessionens öppnande

Thorbjørn Jagland, Stortingspresident:
Ærede delegater og gjester!
Den store nordiske samlingen som vi igjen har her nå, innebærer at mer enn tusen personer møtes. Kanskje blir den nordiske ånden sterkere ved at vi er presset så mye sammen som vi er i denne bygningen, for jeg må innrømme at bygningen er litt for liten til å gi arbeidsrom for så mange. Men – velkommen til Stortinget! Velkommen også til Oslo, byen som dikteren Knut Hamsun kalte "denne forunderlige by som ingen forlater før man har fått merke av den". Vel, vi får se.

Kalmarunionen ble opprettet i 1397. Den ble aldri oppløst. Avtaleverket som regjerte Norge, Sverige og Danmark og med det Island og Finland, står formelt ved lag. Her heter det at rikene for alltid skal være forent. Vel, det har skjedd mye siden Kalmarunionen. Om den ikke formelt sett ble oppløst, ble den jo reelt sett oppløst ved de følgende århundrers historiske hendelser. Men det tjuende århundre har brakt oss sammen igjen.

Dere befinner dere i Stortinget, en bygning som ble satt opp mens vi var i union med Sverige. Dette var i virkeligheten en ganske løs union, og den ble oppløst i 1905. I dag er Norge og Sverige mye mer i union med hverandre enn vi noen gang var før 1905, og vi kan si det samme om alle de andre nordiske landene. Det skyldes den nordiske passfriheten, det felles nordiske arbeidsmarkedet og ikke minst den europeiske integrasjonen gjennom det indre marked, Schengen-samarbeidet og det gryende utenriks- og forsvarspolitiske samarbeidet. Alt dette skaper jo en mer reell union enn Kalmarunionen noen gang var. Gullalderen for Norden var ikke før – det er nå. Vi lever midt i gullalderen for Norden.

Jeg har lagt merke til at interessen for det nordiske samarbeidet er på vei opp igjen i alle landene. Jeg tror det skyldes felles utfordring i forhold til omverdenen. Vi må styrke båndene hjemme for å øve innflytelse ute. Innflytelse ute er nødvendig for å sikre den nordiske velferden. Trusselen om oppvarming av kloden, som står høyt på dagsordenen på dette møtet, er et godt eksempel på det. Det er verdt å merke seg at vi må være gode på hjemmebane og samtidig bruke vår styrke i Europa og ute i verden for øvrig hvis vi skal ha mulighet for å bevare Nordkalotten slik den er.

La meg med disse ord ønske velkommen til Oslo. For igjen å minne om vår felles historie: Arkitekten for Oslo bysentrum var dansk, arkitekten for denne bygningen var svensk. Jeg inviterer alle til å sette ytterligere avtrykk på byen i disse dagene – til nordisk nytte. Velkommen!

Egil Olli, Samisk Parlamentarisk Råd:
Det er en stor glede for meg å være med på åpningen av Nordisk Råds 59. sesjon. På vegne av Samepolitisk råd og Sametinget i Norge vil jeg takke for invitasjonen. Samepolitisk råd er et samarbeidsorgan mellom sametingene i Finland, Norge og Sverige.

I Norden har vi et mangfold av språk, og det er en berikelse for oss alle. Alle språkene er sikret i konvensjoner og lovgivning. Når det gjelder det samiske språket, er vi særdeles opptatt av at det samiske språkarbeid skjer på et nordisk nivå. Det må ikke begrenses til å være et internt spørsmål i de enkelte stater. Det viser seg at ennå er det ressursmangel når det gjelder muligheten til å styrke og utvikle det samiske språket. Blant annet er det mange barn som i dag ikke får undervisning på samisk. Slik kan vi ikke ha det, og det er et ansvar for oss alle å følge opp disse spørsmålene.

Jeg ser frem til å overvære dagens og morgendagens temadebatt om klimaendringer. 2007 har vært det året da klimaspørsmål har preget nyhetsbildet i alle deler av verden. Det må et utstrakt internasjonalt miljøvernarbeid til for å møte de utfordringene klimaendringene medfører. Det er derfor viktig at Nordisk Råd i likhet med Arktisk Råd har satt klima høyt på den politiske dagsordenen. Et internasjonalt samarbeid har betydelig merverdi utover hva de enkelte land kan oppnå alene.

Klimaendringene er viktige, for de berører oss alle, ikke minst urfolk som har en avhengighet av og en nær tilknytning til naturen. Det er i nord klimaendringene først vil vise seg. Høye middeltemperaturer og ny teknologi har økt statenes og petroleumsindustrienes interesse for større aktivitet i tradisjonelle urfolksområder i Arktis. Urfolk risikerer derfor å være de store taperne, både ved at naturgrunnlaget endres, og ved at store industriinteresser tar seg frem til fortrengsel for vårt livsgrunnlag. Dette trenger ikke skje, men da må vi som urfolk gis makt og myndighet, slik at vi kan bestemme veivalg av betydning for våre områder, og for å gjøre de riktige valgene må vi ha kunnskap. Vi må blant annet ha kunnskap om hvordan vi møter og tilpasser endringene, og hvilke områder og virksomheter som er sårbare. Vi trenger derfor dokumentasjon om urfolks tradisjonelle kunnskap for å finne nye tilpasningsstrategier.

Urfolks tradisjonelle kunnskaper har vist seg nyttige i forhold til arbeidet med klimaendringer og for å utvikle positive tilpasningsstrategier. Vi ser nå at urfolks tradisjonelle kunnskap får oppmerksomhet fra forskere, politikere, forvaltere av bærekraft og biologisk mangfold. Slike kunnskaper vil både supplere vitenskapelig kunnskap og bidra til økt forutsigbarhet rundt konsekvensene som ulike tiltak kan medføre. Å sikre urfolks rettigheter, bidrar til å ivareta tradisjonelle kunnskaper og naturressurser, bidrar også positivt i forhold til klimautfordringene vi står overfor.

Språk, miljø og tradisjonell kunnskap er spørsmål som er grunnleggende i en fremtidig nordisk samekonvensjon. En samekonvensjon vil muliggjøre at vi samer vil bli fullverdig inkludert i statene som likeverdige deltakere. Det har vært vanskelig å anerkjenne at samene som urfolk og folk har grunnleggende rettigheter til sin kultur, sitt språk, sitt livsgrunnlag og til utvikling og deltakelse. Vi snakker her om grunnleggende menneskerettigheter. Arbeidet med den nordiske samekonvensjonen står derfor helt sentralt for sametingene i Finland, Norge og Sverige. De nordiske statene har tradisjon for å samarbeide med hverandre og for å formalisere samarbeidet i konvensjoner. Det er mitt håp at den positive tradisjonen videreføres i arbeidet med den nordiske samekonvensjonen.

Med dette vil jeg ønske til lykke med sesjonen.

Takk for oppmerksomheten.

Dagfinn Høybråten, Nordisk Råds president:
Gode nordiske venner! Velkommen til Oslo og den 59. sesjon i Nordisk Råd. Det er ett år siden vi sist var samlet til sesjon i København, og vi møtes for å gjøre opp status og videreutvikle det nordiske samarbeidet. I et regionenes Europa har det nordiske samarbeidet større aktualitet enn på lenge. Jeg opplever som president gjennom dette året en større vitalitet enn på mange år. Vi har en organisasjon og en samarbeidskultur som gjør oss bedre i stand til å ivareta våre folks interesser i Europa og på den globale scene. Det er vår oppgave å bruke det verktøyet som det nordiske samarbeidet er, til beste for det politiske engasjement vi er her for å utøve.

Norden møter nye globale utfordringer som krever vårt engasjement, enten det er klima, miljø, verdens fattigdom, integrasjon og kulturelt mangfold, eller konkurranse om teknologi, innovasjon og arbeidskraft. Hvis vi skal møte disse globale utfordringene på en god måte, krever det kunnskap og klokskap sammen med et effektivt og velfungerende samarbeid på hjemmebane. Vi må fokusere på de nære utfordringer, men også strekke ut en hånd til våre naboer og invitere til samarbeid. Vi har humanitære tradisjoner og en felles kulturarv i vårt kristne og humanistiske tankegods som utfordrer oss til å bygge gode fellesskap utover vår egen region. Vi må bygge et demokratisk Norden og et solidarisk Norden som har blikk for andre!

I nordiske kretser snakker vi ofte om grenseoverskridende virksomheter. Det er virksomheter som kan ha både positive og negative fortegn. Vi vil bekjempe menneskesmugling og trafficking, smugling av narkotika og våpen og andre former for internasjonal kriminalitet. Da trenger vi samarbeid på tvers av grensene. Samtidig ønsker vi å stimulere personer og bedrifter til å virke på tvers av de samme grensene, og vi vil ha bort unødvendige grensehindringer. Rett som det er opplever vi at fornuftige løsninger blir stoppet av regler på grensen mellom våre land. Vår utfordring er å finne grenseoverskridende løsninger som våre innbyggere opplever som nyttige og rimelige.

Flere viktige saker står på dagsordenen under denne sesjonen. Vi har mange deltakere, og med våre ulike engasjementer former vi den nordiske agenda og dermed vår felles framtid. Vi starter sesjonen med et toppmøte om klimautfordringene og Nordens svar på disse. De siste årene har vi fått en ny og mer sikker kunnskap om den globale oppvarming som truer med å endre levevilkårene på vår klode. I vår del av verden ser vi tydelig dette gjennom issmelting, lengre vekstsesonger og mer åpent hav enn tidligere. Dokumentasjonen er så god og spørsmålene denne klimaendringen reiser, så utfordrende at Nobels fredspris for 2007 er gitt nettopp til FNs klimapanel og USAs tidligere visepresident Al Gore for deres arbeid med å reise den globale bevissthet om klimaspørsmålene. Vi er mange som forventer at Norden samarbeider tettere om nye internasjonale avtaler og om tiltak og prosjekter for å redusere klimautslippene i vår del av verden. I tillegg kan vi samarbeide om tiltak for klimatilpasning.

Norden kan spille en viktig rolle i arbeidet med FNs klimakonferanse i København i 2009. Da må vi ha på plass en ny avtale som kan ta over når Kyoto-protokollens reduksjonsforpliktelser løper ut i 2012. I 2009 er Danmark vert for konferansen, og Sverige har en sentral rolle gjennom sitt formannskap i EU. Nordiske borgere krever svar av oss politiske ledere på hvordan vi vil løse klimautfordringen. Ni av ti nordboere forventer et tettere nordisk samarbeid nettopp på dette området ifølge en fersk meningsmåling. Det kan bli politisk krevende, men det trengs politisk handling.

Vi møtes til sesjon i Oslo midt i en dansk valgkamp. Vi har forståelse for at det kan være krevende å ha oppmerksomheten mot det nordiske samarbeidet når man står midt i en valgkampinnspurt. Samtidig er det en påminnelse om at et demokrati er meningsbryting og folkets arena for å ta beslutninger. Som folkets valgte har vi en oppgave i å ivareta folkets tillit på en måte som skaper oppslutning om valg og om de folkevalgte institusjoner. Det gjelder også arbeidet i Nordisk Råd. Jeg ønsker dere velkommen til en spennende sesjon, hvor vi i fellesskap gir bidrag til Nordens framtid og erklærer med dette Nordisk Råds 59. sesjon for åpnet.

2. Fastställande av närvarolista

Præsidenten: Et forslag til deltagerliste er blevet omdelt i salen. Under dette punkt vil jeg minde om, at eventuelle ændringer i deltagerlisten skal afleveres skriftligt til den siddende præsident og til protokolføreren ved podiet, midt for formandsstolen.

Deltagerlisten ble godkjent.

Endringer i deltagerlisten:
Ivar Kristiansen erstattes av **Erna Solberg** for den 30. oktober.

Rådet besluttet å fastsette deltagerlisten/närvarolistan i overensstemmelse med dette.

3. Godkännande av dagordning

Præsidenten: Vi går til punkt 3 på dagsordenen: Godkännande av dagordning. Præsidiets forslag til dagsorden for sessionen er blevet omdelt i salen. Jeg vil gøre særlig opmærksom på ændringer i Nordisk Råds ærindeliste. De er som følger:

"A 1418: Medlemsforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009" er omgjort til "A 1421: Præsidieforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009".

"A 14XX/medborger: Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel har fået sagsnummer A 1427/medborger."

Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärke de självstyrande områdenas deltagande i officielt nordiskt samarbete har fået sagsnummer Dokument 23.

Rådet besluttet å fastsette dagsordenen i overensstemmelse med dette.

4. Regler för sessionens genomförande – information om procedur vid voteringar

Dokumentasjon:
- Regler for gjennomførelse av Nordisk Råds 59. sesjon (Dokument 2)

Præsidenten: Præsidiets forslag til regler for sessionens gennemførelse er blevet omdelt i salen. Reglerne omfatter først og fremmest regler for taletid under de enkelte debatter.

Jeg skal særligt gøre opmærksom på, at alle punkter opsat på dagsordenen får den tid til behandling, som er afsat i dagsordenen. Såfremt debatten vil overskride den afsatte tidsramme foreslås det, at præsidenten kan afslutte debatten selv om der resterer flere talere på talelisten.

Bemærk, at der er givet mulighed for, at alle gæstende parlamentarikere kan tale i de enkelte debatter.

Jeg skal også informere om proceduren for votering. 5 minutter før hver votering bliver der ringet med klokken. Voteringer skjer med hjelp av voteringsapparat. I samsvar med § 17 i Nordisk råds arbeidsordning kan valgt medlem votere "ja" eller "nei" eller "avstå" fra å votere. En ja-stemme er på voteringsapparatet i Stortinget markert med "For" og en nei-stemme med "Mot".

Fordi man i Stortinget har stemmeplikt, kan voteringsapparatet ikke registrere de medlemmer som avstår fra votering. Det vil derfor gjennomføres to voteringer for hvert forslag som krever bruk av voteringsapparat:

I den *første* votering deltager de medlemmer som stemmer "for" eller "mod". Resultatet kommer på skærmene i salen.

I den *anden* voteringen skal de medlemmer som afstår fra voteringen, trykke på "for"-knappen. Resultatet kommer på skærmene som "for", men skal forstås som det antal som afstår. Resultatet af begge voteringerne giver altså stemmetallene for "ja", "nej" eller "afstod".

Der bliver givet signal fra podiet, når voteringen går i gang.

Rådet bifalt Presidiets forslag.

5. Nordiskt toppmöte

Endringer i deltagerlisten:
Elina Linna erstattes av **Lars Ohly** under dagsordenspunkt 5.

Rådet besluttet å fastsette deltagerlisten/närvarolistan i overensstemmelse med dette.

Dokumentasjon:
- Nordens svar på klimaendringene (Dokument 8)

Nordens svar på klimaendringene (Dokument 8)

Statsminister **Matti Vanhanen**, Dokument 8:
President, bästa vänner! Den internationella klimatpanelen har utarbetat sin fjärde rapport i år, och budskapet till det internationella samfundet är mycket klart. De negativa konsekvenserna av klimatförändringen utgör ett växande hot för allt från samhällenas sociala och ekonomiska strukturer till det ekologiska systemets hållbarhet och funktionsduglighet. Även här i Norden har vi kunnat konstatera, att effekterna av klimatförändringen redan kan observeras.

Klimatförändringen hör till de absolut största globala utmaningar vi står inför, och globala utmaningar kräver globala svar. FN:s klimatkonvention har skapat ramarna för detta globala svar i Kyoto-protokollet. Kyoto är dock inte ett slutresultat utan bör betraktas endast som ett första steg i en lång process. I fortsättningen borde protokollet stärkas och byggas på.

Protokollets första förpliktelseperiod kommer till sitt slut år 2012, och det skyndar för att överenskomma hur man tänker fortsätta. Detta är den stora frågan på FN:s nästa stora klimatkonferens i Bali i december, och det är ytterst viktigt att vi lyckas engagera hela det internationella samfundet till de multilaterala förhandlingarna. Vi tänker bestämt sträva efter framsteg, som skall öppna vägen för konkreta och resultatinriktade förhandlingar angående post-2012-processen.

Mina vänner! EU:s klimatpolitiska riktlinjer och målsättningar fastställdes av Europeiska rådet i våras. Unionen har lagt upp ambitiösa målsättningar fram till 2020. Därtill vet vi att även Norge och Island kommer att spika sina målsättningar på en hög nivå. Beträffande EU:s interna fördelning att minska utsläpp bör ländernas olika utgångspunkter samt potentialer beaktas. Europa är en varierande region vad gäller både naturförhållanden och samhällsstrukturer samt tillämpningen av effektiva och miljövänliga teknologier. Därmed är det viktigt att processen bygger på en öppen dialog mellan kommissionen och länderna i strävan efter ett både progressivt och balanserat resultat.

Som ett övergripande mål håller EU fortfarande fast vid målsättningen att den genomsnittliga temperatursökningen får inte överskrida två grader Celcius i syftet att förebygga de värsta riskerna. Detta innebär en enorm global utmaning. Enligt den fjärde IPCC evalueringsrapporten borde de globala utsläppen av växthusgas börja minska inom de närmaste 10 till 15 åren och därefter reduceras med över 50 procent innan 2050.

I Finland utarbetar regeringen som bäst en klimat- och energistrategi som skall definiera för tiotals år framåt de centrala målen och medlen för Finlands klimat- och energipolitik som en del av EU och dess mål.

Utöver att vara i spetsen i arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser, kunde Nordens toppkunnande inom bland annat energieffektivitet, förnybar energi och miljöskydd lyftas fram och marknadsföras mera effektivt. Dessa målsättningar har vi understrukit i det nya nordiska globaliseringsarbetet, och utvecklandet av hållbara energisystem framhävs även i den nordiska handlingsplanen för energisektorn. Vi är ändå inte de enda här uppe i Norden,

eller EU, som förbereder sig på allvar inför det kommande. Det är hoppingivande att aldrig förr har klimatfrågorna fått så mycket uppmärksamhet, aldrig förr har man dryftat frågan på så många olika forum, och aldrig förr har man gjort detta kontinuerligt på en så hög nivå. Allt detta bör man kunna dra nytta av inför Balikonferensen.

Norden har dock ännu en orsak att fortsätta agera aktivt som pådrivare och stödja den internationella förhandlingsprocessen som förhoppningsvis påbörjas i Bali i och med att Danmark och Sverige kommer att ha en ytterst viktig internationell roll de nästa två åren. Köpenhamn kommer att stå som värd för FN-klimatkonferensen, samtidigt som Sverige innehar EU-ordförandeskapet.

Vi kommer att ge vårt fulla stöd åt både Danmark och Sverige i förberedelserna av klimatförhandlingarna samt under själva förhandlingsprocessen, som torde vara vid detta skede på slutrakan. Vi siktar högt – vi måste helt enkelt sikta högt – och tillsammans kommer vi att nå det bästa möjliga resultatet.

Tack skall ni ha!

Ole Stavad, (den socialdemokratiske gruppe, S):
Jeg vil godt takke den finske statsminister for hans tale, som i sit indhold kan få min støtte, men det ændrer ikke ved, at jeg blev lidt skuffet. Det var en meget fin EU-tale. Derimod havde jeg meget svært ved at høre, at det, da vi jo i år har finsk formandskab på regeringssiden, var formanden for Nordisk Ministerråd, der talte, og at talen var svaret på Nordens svar på klimaudfordringen. Derfor vil jeg godt spørge den finske statsminister: Hvilke konkrete operationelle mål og initiativer mener det finske formandskab for det nordiske samarbejde der er behov for at tage nu og fremover?

Jeg er helt enig med statsministeren i, at det nordiske samarbejde skal indgå i alle mulige internationale samarbejdsorganer, at det europæiske samarbejde set fra en nordisk synsvinkel er helt centralt, og at vi fra Nordens side skal spille ind til det europæiske samarbejde. Men, vil jeg sige til statsministeren, det forudsætter vel, at de nordiske regeringer – med den dagsorden, vi her forsøger at sætte fra Nordisk Råds side – opnår nogle fælles mål, man kan arbejde med i EU og i Norden for at fremme indsatsen imod klimaforandringer.

Statsminister **Matti Vanhanen**:
EU:n puitteissa olemme jo sopineet, että komissio tulee alkuvuodesta antamaan omat maakohtaiset esityksensä sekä päästöjen vähentämisestä että uusiutuvan energian maakohtaisista kiintiöistä, ja se on samalla meidän valmistautumistamme vuoden 2009 kokoukseen.

Pohjoismaisittain Suomen puheenjohtajakauden päätehtävä on ollut käynnistää tämä globalisaatiotyö, jolla on suora yhteys myös ilmastopolitiikkaan.

Pohjoismaiden pääministerien kesken on paljon puhuttu siitä, kuinka me oikeastaan täydennämme toisiamme. Meillä on jokaisella omat vahvuutemme, erityisesti energiateknologian puolella. Voidaan sanoa, että Pohjoismaat ja pohjoismaiset yritykset pystyvät antamaan kehittyville maille koko sen paketin, joka tarvitaan energiatehokkuuden lisäämiseksi, uusiutuvan energian kehittämiseksi ja energian säästämiseksi, ja tätä teknologista yhteistyötä me tarvitsemme.

Samoin olemme puhuneet siitä, että viiden maan pitää yhdessä käyttää sekä diplomaattisia kykyjämme että poliittisia mahdollisuuksiamme ajaa yhteistyössä muualla maailmassa Kööpenhaminan valmisteluja. Tässä mielessä Kööpenhaminan kokous tulee olemaan meidän yhteinen haasteemme.

Matti Vanhanens tale i svensk oversettelse:
Vi har redan kommit överens inom EU att i början av året presenterar kommissionen sina landspecifika förslag både om utsläppsminskningar och om kvoter för förnybar energi, och det är samtidigt ett sätt för oss att förbereda oss inför mötet år 2009.

I nordiska sammanhang har den viktigaste uppgifter för det finländska ordförandeskapet varit att starta detta globaliseringsarbete, som också har ett direkt samband med klimatpolitiken.

De nordiska statsministrarna har ofta sinsemellan diskuterat hur vi egentligen kompletterar varandra. Vi har alla våra styrkor, inte minst inom energiteknologi. Man kan säga att Norden och nordiska företag kan erbjuda länder i utveckling hela det paket som behövs för att öka energieffektiviteten, utveckla förnybar energi och spara energi, och detta tekniska samarbete behöver vi.

Vi har även diskuterat att våra fem länder tillsammans bör utnyttja våra diplomatiska färdigheter och politiska möjligheter för att i samarbete driva på förberedelserna inför Köpenhamn på annat håll i världen. I detta avseende kommer Köpenhamnskonferensen att utgöra en gemensam utmaning.

Ole Stavad:
Tak for svaret. Og jeg vil meget gerne sige tak til og rose vores statsminister for at tage et overordnet ansvar i hele globaliseringsdiskussionen, som vi jo ikke mindst satte på dagsordenen i København sidste år.

Men er den finske statsminister ikke enig i, at hvis vi i Norden i fællesskab skal drive det til noget i den internationale indsats imod klimaforandringerne, og hvis vi i fællesskab skal forberede et stærkt beslutningsgrundlag for klimatopmødet i København i 2009, så forudsætter det, at vores statsministre sætter sig sammen, fastlægger fælles mål og fastlægger en fælles strategi for at sikre, at man i fællesskab arbejder med de samme redskaber og efter de samme målsætninger?

Statsminister **Matti Vanhanen**:
Voin tähän vastata, että olen samaa mieltä.

Matti Vanhanens tale i svensk oversettelse:
Mitt svar på detta är att jag håller med.

Mona Sahlin, partileder, s:
Herr president! Kära nordiska vänner! Jag vill säga något kort dels om styrkan i våra gemensamma samhällsbyggen, om den folkliga förankringen för det nordiska samarbete och de nya utmaningar som vi alla står inför.

De nordiska länderna utgör ju tillsammans ett av världens absolut mest dynamiska och framgångsrika områden, både ekonomiskt och socialt. Nu kräver klimatförändringarna nya uppdrag av oss, och jag tror vi kan lära mycket av det vi har gjort hittills.

Våra generella välfärdssystem har visat sig vara en mycket stark fördel i en alltmer globaliserad värld. De framgångarna har inte kommit trots, utan tack vare, ett högt skatteuttag eller en stor gemensam sektor – det är min bestämda uppfattning. Vi har lyckats kombinera ekonomisk utveckling och rättvis fördelning, vi har skapat trygghet och ett samhällsklimat där förändringar är både möjliga och önskvärda. Det vi nu måste visa är att grön politik och ekonomisk tillväxt också förutsätter varandra.

Betydligt färre av de nordiska medborgarna ser i dag globaliseringen som ett hot än vad man gör i många andra länder. Vi har haft broar mellan det gamla och det nya för våra medborgare, och det tror jag gäller de förändringar som klimatet nu kräver av oss alla. Trygga människor, som litar på samhället, vågar också göra det nya.

Det är viktigt att ha den folkliga förankringen kvar och stärka den. Nordens samarbete sitter djupt i hjärtat hos många medborgare i våra länder. Vi reser till varandra, vi handlar med varandra, vi ser på varandras tv-serier, vi läser varandras böcker och vi älskar verkligen var-

andra – det har det kommit allt fler bevis på. Giftermålen mellan brödrafolken har mer än fördubblats det senaste decenniet. Vi svenska kvinnor faller som aldrig förr för de danska männen – eller om det är tvärtom, det kan man diskutera – och det är faktiskt rekord.

Det är nu dags att ge det nordiska samarbetet en ny inriktning, som jag tror alla här är överens om. Vi vet vilken enorm utmaning som klimatförändringarna har gett oss. Det är inte det land som sist tar steget ut ur fossilsamhället som vinner, det är precis tvärtom. För Norden, som redan går före inom så många områden, finns här enorma möjligheter inte minst för nya jobb. Ingen bransch växer så som miljöteknikbranschen i världsekonomin. Redan i dag skriker världen efter hållbara produkter, och jobben kommer att bli fler.

Jag är väldigt imponerad över de klimatmål som till exempel Norge har presenterat, med en skärpning av Norges Kyotoförpliktelser, en 30-procentig sänkning fram till 2020 och mycket djärva och ambitiösa mål, som jag hoppas kan vara en förebild för alla länder i Norden. Det är viktigt att vi har ambitiösa mål och nivåer i alla enskilda länder, alldeles oavsett att de globala utmaningarna är stora.

Många av de förslag som finns här ifrån presidiet om en nordisk insats till FN:s klimatkonferens tycker jag är mycket bra, men vi kan söka efter att bli ännu mer offensiva och våga ta också fler konkreta steg.

I Norden har vi kommit långt inom ett speciellt område, som också är avgörande för klimatförändringarna, och det gäller energifrågan. Vi har en gemensam nordisk elmarknad med både producenter och konsumenter, och energisamarbetet har kommit betydligt längre här än på många andra håll i Europa. Låt oss se om vi kan utnyttja de erfarenheterna på ett ännu tydligare sätt! Låt oss se om vi skulle kunna använda den gemensamma elmarknaden till att ännu mer ställa om till produktion som handlar om ännu mer förnybara energikällor och inte minst system för energieffektiviseringar!

Kanske kan vi ta med oss lärdomar från elmarknaden in på andra sektorer, som till exempel transportsektorn och energieffektiviseringen. Det här kanske är något för oss alla inom Nordiska rådet att fundera över, om Norden skulle kunna hamna ännu mer i framkant?

Vi har en viktig roll att spela i klimatfrågan. Vi ska sedan föra vidare vårt arbete in i EU och FN för att nå de internationella bindande överenskommelserna. Det är därför vi ska ta frågan på största allvar också här i Nordiska rådet. Norden har en viktig del att göra i det globala arbetet.

Kanske kan, allra sist, Albert Einstein inspirera oss alla. Han, som var så oerhört intelligent, skulle en gång lämna ut ett prov till sina studenter. Ganska snabbt kom de tillbaks och sade: "Professor Einstein, du har ju ställt samma frågor förra veckan, inte kan du väl fråga samma sak nu igen?" "Ta det lugnt", sade Einstein, "jag har ändrat svaren!" Så kanske det nordiska samarbetet ska ses – att vi har samma frågor framför oss, men ibland kräver tiden nya svar. Jag tror att klimatförändringarna kräver det av oss alla.

Hans Wallmark, (den konservative gruppen, m):
Herr president! Fru oppositionsledare i Sverige Mona Sahlin! Det var tre viktiga saker som du sade. Det första var att det är viktigt att vi tar varandra till oss, att män gifter sig med kvinnor från ett annat land, skånska män med danska kvinnor eller vice versa. Allra helst jag som kommer från Skåne tycker att det är värdefullt. Det andra är att vi ska lära saker av varandra, och det tredje är den gemensamma nordiska elmarknaden.

Det faktum att man nu håller på att uppföra en ny kärnkraftsreaktor i Finland innebär ju också ett nettotillskott av elkraft till den nordiska elmarknaden. Då är min fråga till den svenska oppositionsledaren, om hon tycker att vi i Norden har någonting att lära av varandra när det gäller just utveckling av nya tekniker, exempelvis det som nu sker i Finland när det gäller utveckling av en ny kärnkraftsreaktor och det till och med kan bli en diskussion om att uppföra en ny efter den, vilket kommer att innebära ett ytterligare nettotillskott till den gemen-

samma nordiska elmarknaden. Har vi någonting att lära varandra vad gäller forskning och utveckling, till exempel inom kärnkraftsteknik?

Mona Sahlin, partileder, s:
Herr president! Ja, det var en gammal fråga men det var ju inte ett speciellt nytt svar som Hans Wallmark försåg oss med här.

Jag tycker det vore tråkigt och inte skulle föra frågeställningen framåt, om vi skulle börja diskutera kärnkraften som en gemensam nordisk frågeställning.

Däremot finns det saker som vi vet att vi har förutsättningar att hitta gemensamma lösningar på, och det tror jag handlar om att ännu mer den nya tekniken för att få fram förnybar energi och ännu mer nya system för att energieffektivisera både i bostäder och i industrier. Det tycker jag är spännande och modernt till skillnad från de frågeställningar som Hans Wallmark sade.

Det är upp till varje land att hitta sin egen energimix, men de här frågeställningarna, om förnybar energi och effektivisering, kan vara nordiska.

Hans Wallmark:
Herr president! Jag tycker att det känns väldigt modernt och framåtsyftande att man faktiskt försöker lära av varandra och att man ser bortom horisonten. Jag tror också att det finns ett samband mellan att man kan göra någonting åt de växthusgaser som vi alla ser som ett problem och de klimatförändringar som sker, och att man också ser det i form av ny teknik till vilket jag räknar kärnkraften.

Men då får jag tolka svaret från oppositionsledaren i Sverige som att kärnkraft inte ses som en ny teknik och där har vi inget att lära av varandra.

Mona Sahlin, partileder, s:
Herr president! Jag kan bara upprepa vad jag sade tidigare. Jag har stor respekt för varje lands sökande efter olika energilösningar, men jag har också en väldigt stor respekt för att vi här ska försöka söka efter det vi vet att vi tillspetsat och tydligt och modernt kan hitta lösningar på – förnyelsebart och energieffektiva – som samtliga kan ställa sig bakom.

Det tycker jag som oppositionsledare är ett betydligt viktigare uppdrag än det Hans Wallmark som regeringsrepresentant nu förde fram.

Ole Stavad, (den socialdemokratiske gruppen, S):
Hr. præsident, den her tale kaldte jo næsten på et svar fra en dansk mand. Og da vi ikke er så mange på grund af det danske valg, følte jeg mig kaldet til at gå ind med en replik til den svenske oppositionsleder, Mona Sahlin.

Jeg vil godt spørge: Kan vi håbe på, at de nordiske socialdemokratier kommer med fælles udspil til den udfordring, vi står over for med klimaproblemerne? Erfaringen er vel, at skal vi nordisk sætte en stærk dagsorden, hvor de nordiske lande går sammen om fælles mål, stærke midler og ambitiøse målsætninger, så har det normalt været socialdemokratierne i Norden, der har måttet sætte den dagsorden, blandt andet fordi de socialdemokratiske partier i Norden traditionelt har et langt stærkere tæt samarbejde, end der vel findes inden for andre partigrupper i Norden.

Derfor tror jeg med hensyn til det svar, vi skal have, at inspirationen skal komme fra socialdemokratierne i Norden, hvad enten de sidder i regering eller i opposition.

Mona Sahlin, partileder, s:
Herr president! Jag är gift redan, men om jag skiljer mig ska jag återkomma.

Den andra frågeställningen vill jag självklart svara ja på. Den nordiska socialdemokratin har ett oerhört långt och väldigt unikt samarbete och många olika välfärdsförändringar som jag tror har betytt oerhört mycket för alla våra länder. Vi har redan i dag ett mycket intensivt samarbete också om klimatfrågorna inom nordisk socialdemokrati. Jag kan försäkra att vi kommer att fortsätta spela en roll som enskilda partier, men också som stark nordisk socialdemokrati. Svaret är ja.

Ole Stavad:
Jeg vil godt sige, at jeg også er gift, men ... (munterhed i salen). Tak for svaret. Jeg skal kun supplere med spørgsmålet: Kan vi forvente, at der inden for en overskuelig fremtid kommer et fælles socialdemokratisk, nordisk udspil om klimaudfordringen?

Mona Sahlin, partileder, s:
Nu är det inte jag som ensam bestämmer, men frågar du om vi ska ha fortsatta gemensamma nordiska utspel från socialdemokratin i olika frågor, också om klimat, vill jag absolut säga ja. Jag ser att Jens och andra nickar så svaret är ja.

Erna Solberg (den konservative gruppen, H):
Jeg merket meg at Mona Sahlin priste vår mulighet til å lære av tiltak gjort i de forskjellige landene i klimakampen. Ett av de tiltakene vi hadde håpet skulle være et samarbeidsprosjekt mellom Norge og Sverige, var et felles grønt sertifikatmarked. Det ble stoppet av en tidligere sosialdemokratisk regjering og en nåværende sosialdemokratisk regjering, henholdsvis i Sverige og Norge, fordi man ikke kom til enighet om detaljene. Fra norsk side er det blitt hevdet at det var fordi vi måtte betale for mye, eller kom ufordelaktig ut, gjennom det grønne sertifikatmarkedet.

Mitt spørsmål til Mona Sahlin er for det første: Er det sånn at Mona Sahlin er av samme oppfatning - at løsningen på forhandlingene om det grønne sertifikatmarkedet var ufordelaktig for Norge? Og for det andre: Det er i dag offentliggjort en rapport fra norske Statkraft som sier at nettopp et europeisk grønt sertifikatmarked kan være det tiltaket som bidrar til å få løftet ny energi inn i hele Europa. Da er mitt spørsmål også: Er det sånn at Mona Sahlin vil bidra til at man på det europeiske plan får tanken om et grønt sertifikatmarked inn som et hovedvirkemiddel i kampen mot klimaendringene for å få frem mer fornybar energi? Jeg skulle gjerne hørt det svenske svaret på om posisjonen i forhandlingene om grønt sertifikatmarked, en start på et nordisk samarbeid, på den måten egentlig ble torpedert.

Mona Sahlin, partileder, s:
Herr president! Jag är ledsen, Erna Solberg, jag tänker inte låna mig till att stå här och rescensera hur de förhandlingarna gick och varför vi inte kom hela vägen fram. Jag kan bara upprepa det jag sade i mitt tal. Jag tror att alla länder i Norden har väldigt mycket att vinna på att utveckla det som är styrkan i den gemensamma nordiska elmarknaden. Och jag tror fortfarande att certifikatsystemet för Sveriges del har varit väldigt viktigt. Jag hoppas bara att vi kan nå framgång i andra former i framtiden. Men jag tänker inte stå här och rescensera de förhandlingar som har varit.

Däremot tror jag att de insatser som man gör i Europeiska unionen för att framför allt utveckla det man kallar vita certifikat, ett system där man ska försöka gynna energieffektiviseringar ungefär på samma sätt som med det svenska gröna certifikatsystemet. Det tycker jag är spännande. Därför tror jag att Norden skulle kunna nå stort intresse om vi kunde söka finna de formerna gemensamt.

Erna Solberg:
President! Jeg har forståelse for at man ikke vil snakke om forhandlinger. Det kan ofte være bekvemt. Det kan være bekvemt å ikke snakke om innholdet, fordi det er politisk betent i de forskjellige nasjonalforsamlingene. Men på dette området var det altså et enstemmig norsk

storting som hadde ønsket seg et grønt sertifikatmarked sammen med Sverige, og vi har ennå ikke fått svar på hva som egentlig torpederte det, annet enn at det ville blitt så mye dyrere for nordmenn enn for svenskene. Det ville vært interessant å høre det svenske svaret: Ville det blitt så mye dyrere for nordmenn enn det ble for svenskene?

Mona Sahlin, partileder, s:
Herr president! Jag är ledsen men jag har fortfarande ambitionen att vi ska hitta så många bra framtida samarbetsformer som möjligt och tror inte att det skulle leda framåt ett endaste dugg att stå och prata om vem som förlorade och vem som vann. Låt oss gemensamt hitta ett system som båda är överens om att båda vinner på. På det vinner också klimatet. Det tycker jag är mer konstruktivt.

Statminister **Geir H. Haarde**:
President! Jeg har notert her på talerlisten at det står at jeg er Norges statsminister. Jens, vil du bytte jobb?

Klimaendringene blir en av verdenssamfunnets aller største oppgaver i dette århundret. All verdens stater må arbeide, både sammen og hver for seg, med å redusere mengden klimagasser i atmosfæren samt å styrke miljøvennlig teknologi. FNs klimakonvensjon er verdenssamfunnets riktige samarbeidsforum for dette arbeidet. Som de fleste andre land håper også Island på at medlemsstatene får et bredt mandat til drøftelser på FN-konferansen nå i desember på Bali om en ny klimakonvensjon, som trer i kraft når den første forpliktelsesperioden av Kyoto-protokollen avsluttes i 2012.

Det er meget positivt at aksjoner mot klimaendringer drøftes i forskjellige fora, blant annet her i Nordisk Råd, men det er viktig at det skjer på grunnlag av en internasjonal avtale som flest mulig land er medlemmer av. Globaliseringen medfører at næringslivet i stadig voksende grad ser på hele verden som sitt arbeidsfelt, og at virksomheter kan forflytte sine aktiviteter dit hvor de beste forutsetninger finnes. Det er naturlig at de utviklede land leder arbeidet ved å redusere utslipp av klimagass, men samtidig er det nødvendig at land som USA, Kina og andre industristormakter deltar på en aktiv måte. De globale reglene skal resultere i mindre utslipp i global sammenheng, og de får ikke bidra til å oppfordre industrivirksomheter til flytting til land hvor kontrollen over utslippene er liten.

De islandske myndigheter har vedtatt en strategi hvor man tar sikte på å redusere nettoutslipp av klimagasser med 50-75 prosent frem til 2050. Det er av mange grunner problematisk å redusere utslippene i hurtig tempo på Island, fordi fornybare energikilder allerede benyttes til all produksjon av elektrisitet og fjernvarme. Derfor er våre muligheter begrenset til å redusere utslipp på de områder som er blant de viktigste i mange land. Island undersøker for tiden hvilke muligheter som finnes for å redusere utslipp fra samferdsel og fiskeriflåten. Vi satser på å erstatte bruk av fossile brennstoffer innen noen tiår og ta lederposisjon ved innføring av mer klimavennlig teknologi. Utslipp fra tungindustri, hovedsakelig fra smelting av aluminium, er en stor faktor i de islandske utslippene. For hvert tonn aluminium er utslippene allikevel mindre enn halvdelen av gjennomsnittet i global sammenheng, og sannsynligvis de minste i verden. Sett i lengre tidsperspektiv håper vi på at nye tekniske løsninger bidrar til enda bedre løsninger og enda bedre resultater, slik at man før 2050 kan smelte aluminium på Island med ubetydelige utslipp av klimagasser. For nylig lanserte man på Island verdens første prosjekt som går ut på å kondensere kulldioksid og pumpe det ned i grunnfjellet, hvor det omdannes til mineraler.

I Islands klimapolitiske strategi konstateres det at Islands største bidrag til løsning på klimaproblematikken sannsynligvis ligger i eksport av teknologi og kunnskaper, ikke minst når det gjelder utnyttelse av jordvarme. Island har i mange år drevet FN-universitetets geotermiske treningsprogram, hvor studenter fra utviklingsland og det tidligere Sovjetunionen anskaffer seg kunnskaper til videre utvikling på hjemmebane.

President! Nordens stilling med hensyn til fornybar energi og klimavennlig teknologi er svært sterk. Sverige og Finland er blant de ledende nasjoner i produksjon av biologisk brenselstoff,

Danmark innen området vindenergi, Island når det gjelder jordvarme, nordmenn er pionerer når det gjelder nedpumping av kulldioksid - og vi kunne nevne flere eksempler. Det er gode grunner til å gjøre omverdenen oppmerksom på dette, fordi den trenger ikke bare en ny avtale om klimaspørsmål, det er også et stort behov for praktiske løsninger av problemene.

Og det er akkurat der hvor Norden virkelig kan gjøre seg gjeldende, ikke bare hvert land for seg, men også i fellesskap. Derfor er globaliseringsinitiativet så viktig. Der prioriterer man klima, energi og miljø og legger størst vekt på nordisk samarbeid, både på hjemmebane og i internasjonal sammenheng.

Norden arbeider i to fora innen klimakonvensjonen, i EU og i den såkalte "paraplygruppen", som Island og Norge tilhører. Dette er, ifølge min mening, en styrke, fordi man kan benytte det nordiske samarbeidet til å bygge broer i avtaleprosessen. Norden har i prinsippet samme syn i klimasaken. Vi er enige om at det er viktig med en ny global konvensjon også etter 2012. Vi har et mangefasettert og konstruktivt samarbeid som vi må fortsette å dyrke for at vi kan delta i å føre drøftelsene i riktig retning og forhåpentligvis oppnå en ny avtale i København i 2009.

Jeg avslutter med å stille meg bak det Ole Danbolt Mjøs, ordfører i den norske nobelkommiteen, sa i forbindelse med utdelingen av årets fredspris, om at alle på jorden må gjøre alt som står i deres makt for å bremse den globale oppvarmingen. Det kreves handling nå, før klimaendringene kommer fullstendig ut av kontroll.

Takk, fru president!

Berit Brørby *overtok ledelsen av forhandlingene.*

Endringer i deltagerlisten:
Flemming Hansen forlot sesjonen.

Rådet besluttet å fastsette deltagerlisten/närvarolistan i overensstemmelse med dette.

Siv Friðleifsdóttir (midtengruppen, F)**:**
Jeg synes dette ble litt for lett for vår statsminister, så jeg vil gjerne stille et spørsmål.
Du sa i din tale at utslippet per tonn fra aluminiumfabrikk som er drevet på Island, er mindre enn halvparten av utslippet i gjennomsnitt i verden - og det er sikkert helt riktig. Dette var ett av hovedtemaene som Island tok opp i forbindelse med Kyoto-avtalen, og derfor er det en klausul i Kyoto-avtalen som Island har brukt, som er til gagn for klimaet. Det er bra for klimaet, fordi det er mye bedre å produsere aluminium med fornybar energi enn med kull og olje.

Nå har det vært debatt her om at Norden skal stå sammen og komme med gode, positive forslag til den nye Kyoto-avtalen som vi må ha på plass etter at år 2012 er forbi. Da vil jeg gjerne spørre om den islandske regjeringen kommer til å opprettholde, eller prøve å få igjen, en slik klausul i Kyoto-avtalen, og om man allerede har hatt debatt om det med de andre nordiske land, så vi kan få støtte felles i Norden for en slik klausul som er bra for klimaet?

Statminister **Geir H. Haarde:**
Takk for dette spørsmålet, Siv. Jeg synes den klausulen vi fikk siste gang, var veldig fornuftig. Den var også veldig verdifull for Island. Det som skjer i framtiden, har vi ikke tatt stilling til. Vi har ennå ikke drøftet dette i vår regjering, og vi har ikke tatt offisiell stilling til det vis-à-vis andre land.

Jeg tror faktisk du spurte om dette i Alltinget forleden, ikke sant? Du vet svaret.

Siv Friðleifsdóttir:
Jeg har ikke spurt om dette. Men det er riktig som statsminister Geir Haarde sier, at det var en veldig fornuftig klausul. Miljøvernministrene internasjonalt hadde forståelse for den, så jeg håper at vi vil få forståelse for den igjen, og at Island får gjennomslag for en slik klausul igjen. Vi må alle se på klimaspørsmålene som internasjonale spørsmål. Jeg håper at den nye regjeringen står sammen om denne saken, som den tidligere regjering gjorde. Jeg var jo involvert i den prosessen selv, så jeg håper at den nye regjeringen kommer til å ta den samme status på dette, for det er viktig for klimaet.

Det er nummer én – at det er viktig for klimaet – så jeg håper at dere finner veien fram i den nye regjeringen.

Statminister **Geir H. Haarde:**
Siv, jeg er enig i mange av dine synspunkter, og resten av dem tar jeg til etterretning.

Vicelandsstyreformand **Aleqa Hammond**:
Hr. præsident. Tak for invitationen til debatten i dag. Jeg vil på vegne af det grønlandske landsstyre knytte et par bemærkninger til det aktuelle tema set i lyset af den diskussion, vi har haft i dette år om globalisering.

Når det gælder globaliseringen, var det jo på sessionen sidste år, at temaet for alvor kom på den nordiske dagsorden. Dokumentet om "Norden som global vinderregion" satte gang i diskussionen her i rådet, og statsministrene greb ideen.

Og alle var straks positive. Men måske var det ikke helt klart, hvad det egentlig skulle bruges til i praksis. Den positive udlægning er vel, at vi sammen skal arbejde for at sikre, at det nordiske velfærdssamfund fortsat kan være velfærdssamfund, når vore børnebørn tager over.

Globalisering har vi i Grønland altid levet med, lige fra dengang vore forfædre kom vestfra. Nordboerne kom østfra. Senere fulgte koloniseringen. Det kan man vel kalde en globalisering. Vores erfaring er, at man skal passe på ikke at miste sig selv under store omvæltninger. Også nordisk må vi ikke miste det, vi står for, og det samarbejde, vi har, globalisering eller ej.

På denne session hører vi så om, hvor langt vor proces er nået, hvilket statsministrene satte ord på i sommer. Men jeg synes, det er tankevækkende, at alle nye initiativer i ministerrådets regi i princippet skal ske på bekostning af det eksisterende nordiske samarbejde. Der er ikke kommet nye ressourcer til, bortset fra den kreative idé, som samarbejdsministrene har med at bruge lidt af likviditeten i 2008. Det kunne jo få en og anden til at spørge: Hvad er det for noget af det nuværende samarbejde, der ikke længere er så meget brug for?

Fra vores side må vi fastholde, at kriteriet for de kommende omprioriteringer af det nordiske samarbejde må være, at det sker ud fra en vurdering af, om eksisterende samarbejder bidrager til den fortsatte udvikling af vores velfærdssamfund. Kriteriet kan ikke blot være, at pengene pludselig skal flyttes til en anden konto, fordi denne konto bærer navnet "Globalisering".

I Grønland kan vi levere synlige beviser på, at nogle ændringer er på vej, og på det seneste med en hast, som vi ikke troede på var mulig for få år siden. Dette har ført til en forstærket interesse fra forskellige grupper for at komme og besøge os i Grønland. Vi er naturligvis glade for at få det besøg, selv om baggrunden for interessen måske kan synes lidt dyster. Men vi tror på, at det er muligt at overbevise menneskene om, at der må ske ændringer.

Vores egen reaktion på erkendelsen om klimaændringerne har i første omgang ført til to hovedkonklusioner.

For det første vil vi satse hårdt på udviklingen af vandkraft til afløsning af fossilt brændstof i vores samfund. Vi har fra naturens side fået stillet meget store vandkraftpotentialer til rådighed, og dem vil vi gøre brug af. Hvis den teknologiske udvikling på energiområdet fortsætter, vil vi måske i fremtiden kunne eksportere denne energi til andre lande, alt sammen noget, der vil bidrage til at reducere CO_2-udslippet.

For det andet må vi tage de klimaændringer, der er på vej, med ind i vores fortsatte planer, når vi bygger, når vi etablerer ny infrastruktur og udvikler nye erhvervsmuligheder. Vi må være særlig opmærksomme på de sociale og menneskelige konsekvenser, som en overgang til nye erhverv kan få for vore medborgere, en overgang, som i en del tilfælde vil ske ufrivilligt, fordi naturgrundlaget har ændret sig.

Grønland ønsker at deltage og bidrage i samarbejdet med sine alliancer i arbejdet frem mod COP15, det være sig:

- i Norden
- i Arktis
- i EU, herunder OLT [1], og
- i FN (SIDS - Small Island Developing States)
- samt et godt samarbejde/god samordning med Danmark, på grund af rigsfællesskabet.

I forbindelse med OLT har det portugisiske EU-formandskab inviteret Grønland og Fransk Polynesien til at holde et oplæg om skrøbelighed og tilpasning til klimaforandringer i forbindelse med European Development Days-konferencen næste uge i Lissabon.

Endelig vil jeg fra Grønlands side gerne fremhæve to klimakonferencer, som Grønland er vært for i 2008: en i maj med fokus på Nordpolen og en i september med fokus på EU's politikker i Arktis.

Afslutningsvis vil jeg fremhæve Kongeriget Danmarks formandskab i Arktisk Råd i 2009, hvor klima vil spille en naturlig rolle.

I baggrundspapirerne fra Nordisk Ministerråd til denne globaliseringsdiskussion har vi med særlig interesse lagt mærke til ideerne i forbindelse med nærmere at studere, hvilken effekt klimaændringerne kan få for havet og dets ressourcer i Nordatlanten. I nordisk sammenhæng er vi parate til at se på, hvordan vi eventuelt kan bidrage til et kommende forskningsprojekt på dette område. En viden om, hvordan havets ressourcer reagerer på klimaændringerne, er en forudsætning for, at vi kan tage højde for de problemer, der opstår for eksempel på det erhvervsmæssige område.

Hr. præsident. På rådets dagsorden er også i år sagen om de selvstyrende lande. Det har været en vanskelig sag, fordi der på et tidligt tidspunkt i processen kom meget klare signaler om, at der ikke var politisk tilslutning til de nødvendige ændringer i Helsingforsaftalen.

På den anden side kan man med lidt god vilje godt sige, at der kom noget positivt ud af processen, og vi vil gøre, hvad vi kan for at være med på det område.

Specielt er jeg glad for, at jeg på dagens møde med statsministrene kunne forsikre dem om, at vi fra vores side vil gøre, hvad vi kan, for at de nye muligheder bliver brugt konstruktivt til gavn for os og det samlede nordiske samarbejde. Tak for ordet.

Frode Sørensen (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Fru præsident og vicelandsstyreformand, vi er jo fuldt ud klar over, at der i Grønland må være en vis bekymring over de klimatiske ændringer, der sker. Vi havde en fortræffelig konference her ved lunchtid i dag, hvor det blev dokumenteret, at isens udstrækning omkring

[1] OLT = Oversøiske lande og territorier (red. anmærkning).

Nordpolen var blevet 500-600 kilometer mindre, end den var for få år siden, og at man nu efterhånden kunne sejle, jeg ved ikke, om man kan sejle nord om Grønland, men man kan i hvert fald sejle nord om Canada. Vi ser også, at der er stor opmærksomhed om de klimatiske ændringer i Grønland. Den danske statsminister ledsaget af bundeskansler Merkel fra Tyskland har været oppe og se, hvordan situationen er.

Det, jeg egentlig gerne vil høre, er: Hvordan er diskussionen blandt folk i almindelighed i Grønland? Er det noget, der alene optager politikerne, eller er det en diskussion, som også den almindelige grønlænder tager del i?

Vicelandsstyreformand **Aleqa Hammond:**
Tak fru præsident! Tak for spørgsmålet. Du sagde, at klimaændringerne i Grønland må være en bekymring for os, men jeg tror, at det mere er en bekymring for andre lande, end det er for os. I forbindelse med det må vi også sige, at klimaspørgsmålet i Grønland ikke længere er noget, der befinder sig på diskussionsplanet, for der skal handles. Vi lever jo af havet, af isen, af naturen i sig selv, og vi mærker hver dag i vores dagligdag i Grønland, at klimaændringerne er så kraftige, at vores tilpasning ikke kan gå hurtigt nok. De betyder, at isen langsomt forsvinder, og det betyder så, at en stor del af vores erhvervsøkonomiske udvikling i Grønland bliver hårdt ramt på grund af vores fiskeri og vores fangst på isen. Det betyder så også, at det ikke er et spørgsmål om at diskutere, hvad vi kan være med til at gøre, men at tilpasning i sig selv er på dagsordenen som punkt et.

Det betyder også, at Grønland og dets indlandsis, der smelter, har vakt meget stor interesse udefra, hvilket gør, at Grønlands position både politisk og geografisk er på et helt andet niveau, end den var før. Det gælder i øjeblikket blandt andet kampen om Nordpolen, for eksempel at nye trafikveje dertil eventuelt kan åbnes, og hvad Nordpolen ellers har af værdifulde ting. Det betyder, at vi fra Grønlands side gerne vil ligge forrest, hvad angår klimaspørgsmålet, men også at Grønland og Danmark, hvad angår kampen om Nordpolen, i samarbejde fører an i debatten om det her, og det har vi så tænkt os skulle finde sted i maj måned.

Frode Sørensen:
Nu er det jo klart, at det, at vandstanden i verdenshavene stiger, er noget, der bekymrer rundtomkring. Vi, der bor i de meget lavtliggende marskområder i den sydlige del af Jylland, er jo bange for, at vi en dag måske endda ikke har noget land længere. Men vicelandsstyreformanden sagde, at det ikke bekymrede den grønlandske befolkning så meget, at isen smeltede, og hun sagde også, at den smeltede langsomt. Jeg har indtryk af, at isen faktisk smelter meget hurtigt. Hvilke komplikationer vil det give for Grønland i årene fremover, hvis isen bliver ved med at smelte med samme hastighed? I formiddags blev der sagt, at man i løbet af 15, 20, 30 år forventer, at den gennemsnitlige temperatur vil stige med en eller to grader.

Vicelandsstyreformand **Aleqa Hammond:**
Ja tak. Når jeg siger, at det ikke bekymrer os så meget, betyder det ikke, at det hermed er sagt: Lad bare isen smelte. Det betyder, at vi jo oplever klimaændringens effekter på første hånd. Det betyder så også, at vi bliver nødt til meget hurtigt at tilpasse os de ændringer, der sker hos os i øjeblikket, fordi de berører os ikke mindst kulturelt og identitetsmæssigt meget stærkt, men også nationaløkonomisk meget kraftigt, fordi vi mærker dem på første hånd. Isen lægger sig 1-2 måneder senere end normalt og forsvinder også 1-2 måneder tidligere end normalt.

De store dramatiske ændringer gør, at vi i Grønland på mange måder måske bliver nødt til at tilpasse os hurtigere end andre lande, som ikke lever af at have en nationaløkonomi, som er mere eller mindre baseret på havet og isen. Det betyder så også, at Grønland har mulighed for at være med til at sætte dagsordenen for klimaspørgsmålet rundtomkring, netop på grund af vores is.

Monica Green (den sosialdemokratiske gruppen, s):
Fru president! Tack så mycket för ett givande och inspirerande tal! Vi förstår att det naturligvis är oerhört viktigt för oss alla – här får vi ju ett levande exempel på hur oerhört viktigt det är – att komma till rätta med den globala uppvärmningen och att vi på det här sättet hjälps åt.

Det du nämnde om de sociala och mänskliga konsekvenserna var också intressant. Det vore intressant att få höra lite mer om hur ni ser på det. Det är ju också väldigt viktigt med fattigdomsbekämpningen och att se till att alla hänger med och att klyftorna inte ökar liksom att undervisningen fungerar för att också på det viset se till att alla kan vara med och bidra. Det är ju också fråga om kunskapsöverföring här. Därför tror jag att ni kan lära andra nordiska länder mycket eftersom ni lever mycket nära naturen. Vi skulle alltså kunna lära mycket av det.

Förutom detta med de sociala och mänskliga aspekterna och utöver den globala uppvärmningen har jag en fråga om andra miljöhot. Det finns ju också fler miljöhot än den, även om vi fokuserar väldigt mycket på den just nu. Vi har försurningen. Cancerogena partiklar och annat gör att vi drar med oss sjukdomar in i framtiden. Jag skulle gärna vilja höra några kommentarer från dig om det.

Vicelandsstyreformand **Aleqa Hammond:**
Først skal det siges, at når jeg siger, at vi i Grønland mærker de sociale, menneskelige aspekter meget kraftigt, skal man også forestille sig, at Grønland er meget stort. Vi har tre klimazoner – en polarregion, en arktisk region og en subarktisk region – så klimaændringerne kan mærkes på meget forskellig vis, alt efter hvor vi er i landet.

Det største sociale og menneskelige aspekt har mest givet sig udtryk oppe i polarregionen, hvor folk er afhængige af fangst på havisen. Når havisen har lagt sig med op til to måneders forsinkelse, betyder det, at folks mulighed for at tage på isfangst, at fangst af sæler på isen, af hvalrosfangsten og narhvalsfangsten har forskudt sig. Det betyder så også, at den tid, hvor folk har mulighed for at opsamle forråd til mad, er forskudt, og det svarer til, at man fjerner to til tre måneder af din årsløn uden forvarsel.

Det betyder, at konsekvenserne er meget kraftige, og det er vigtigt, at vi fra landsstyrets side arbejder for, at vi hele tiden skal være forud for de konsekvenser, der er i forbindelse med klimaændringer. Derfor har landsstyret også inden for den sidste tid været vært for en storstilet klimakonference, så vi i landet selv kan arbejde for, hvordan vi alle sammen kan være med til at stoppe denne udvikling, og samtidig arbejde for, hvordan vores miljøpolitik skal se ud i klimaforandringens navn.

Monica Green:
Fru president! Betyder det att ni är ännu mer beroende av ny teknik, till exempel trådlös Internetuppkoppling, så att man inte blir avskuren i det avseendet? Och tror du att ni jobbar mer än vi andra med de frågorna?

Vicelandsstyreformand **Aleqa Hammond:**
Selvfølgelig. Klimaforandringen gør jo så, at der fremkommer andre muligheder, som ikke var der tidligere, og det vil sige, at visse steder er mere tilgængelige i dag, end de var før. Det betyder også, at visse områder, hvor der er blevet isfrit, er mere åbne, og det baner så vejen for nye muligheder for os til at undersøge, hvad det er for nogle ting, der er under isen, som kan have økonomisk interesse for os. Det er klart. Og det følger jo selvfølgelig med.

Dertil skal også siges, at landsstyret finder det utrolig vigtigt, at vi for at minimere CO_2-udslippet også alle sammen er med til at bane vejen for en mere fornybar energi, og derfor er landets prioritet at få etableret vandkraftværker rundtomkring i Grønland, både for at forsyne os selv med den varme, vi har brug for, og samtidig give mulighed for erhvervsudvikling.

Siv Jensen, partileder (FrP):
(036) Advarslene rundt klimaendringer er alvorlige. Det vil innebære store utfordringer for oss alle. Men samtidig plikter vi som politikere å ta gode beslutninger. Vi må ikke, i klimadebattens hete, kun lytte til dem som roper høyest, og som konsekvens ende opp med å gjennomføre store og omseggripende tiltak som ikke er tilstrekkelig gjennomtenkt. Vi må klare å bevare nyansene og evnen til å se alle utfordringene i et nytt lys. Vi må våge å utfordre oss selv, både når det gjelder tilvante oppfatninger og politiske hellige kyr.

I miljøarbeidet bør Norden gå foran som konstruktive miljøforkjempere med fornuftige tiltak, robuste løsninger og langsiktige perspektiver. Vi må legge vekt på at vi får størst mulig nytte av de økonomiske midler vi tar i bruk.

Norden har gode forutsetninger for å samarbeide om klimatiltak. Vi har et velutviklet næringsliv, er langt fremme i den teknologisk utviklingen og har relativt transparente og velutviklede statsforvaltninger. Videre anser vi oss for å være langt fremme innen mange områder i energibransjen, og vi kan lære av hverandre. Fremfor at vi alle konkurrerer om å bli verdensmestere innen alt, bør vi konsentrere oss om å samarbeide.

Danmark er flinke på vindenergi. Sverige og Finland har mye erfaring innen bioenergi. Finland er også først i verden til å bygge et tredje generasjons kjernekraftverk, som i hvert fall vi ser som svært spennende. Norge har mye vannkraft. I tillegg bidrar vi med mye naturgass, som kan erstatte kull. Ved å bygge på etablert kunnskap, tenke nytt og ta i bruk vårt engasjement og vår kapital, kan Norden være med som pådriver for å øke energitilgangen i verden, samtidig som vi reduserer miljøbelastningen fra energibruk.

Én målsetting kan være at Norden skal bli uavhengig av import fra kullkraft, som er marginalprodusenten av kraft i det europeiske kraftmarkedet. Dersom Norge påtok seg et større ansvar som kraftnasjon, ville våre gassressurser kunne bidra til et mer miljøvennlig Norden der gass erstatter kullkraft. En mer offensiv satsing på bygging av gasskraftverk ville også bidratt til å kunne utvikle flere ulike pilotanlegg for CO_2-renseteknologi. Det er litt sørgelig når den norske satsingen på CO_2-rensing nå ser ut til å bli kuppet av bare utenlandske selskaper, fordi man har organisert dette slik at norske selskap ikke rekker å være med.

En annen målsetting bør være at Norden jobber for å utvikle et felles nordisk marked for grønne sertifikater. Et slikt marked kan også bli et forbilde for EU, og det vil sikre at våre felles ressurser investeres i fornybar energi der vi får størst nytte av investeringene. Derfor må vi komme forbi hva det enn har vært av uenighet, ikke minst mellom Norge og Sverige, i diskusjonen om å etablere et system for grønne sertifikater.

I dag ser vi dessverre altfor mange eksempler på at man velger en miljøpolitikk hvor virkemidlene ikke er realistiske. Et eksempel på hvor galt det kan gå, er at energinasjonen Norge må anskaffe seg mobile gasskraftverk for å sikre kraftforsyningen i en hel landsdel. Mobile gasskraftverk har et miljøregnskap på nivå med dårlige kullkraftverk. Dette er en konsekvens av lang tids politisk vegring mot å bygge fullskala gasskraftverk, og det er misforstått miljøpolitikk. Jeg tror ikke verden blir et bedre sted om Norden går på kompromiss med innbyggernes behov for varme, strøm og energi og industriens behov for energi.

Innbyggerne i de nordiske landene har forventinger til oss som politikere. Vi kan ikke ha som ambisjon å redusere innbyggernes levestandard for å nå klimamål. Men vi må ha som ambisjon at vi skal finne CO_2-reduserende tiltak som spiller på lag med folks ønsker for fremtiden, ikke som stadig utfordrer dem. Fremtidsrettet energiforskning må til for å sikre at vi kan opprettholde levestandarden, men med god miljøsamvittighet.

Miljøkampen må ikke handle om hvem som gjennomfører de mest dramatiske tiltakene, men hvem som gjør de mest fornuftige grepene. Det er ikke sånn at utslippsreduksjoner bare kan skje gjennom smertefulle botsøvelser. I Norge har vi en tendens til å få en *hang-up* i denne debatten, slik vår tidligere statsminister og nåværende spesialutsending for klimaspørsmål i

FN, Gro Harlem Brundtland, sa det svært treffende i vår. Hun advarte mot at klimadebatten ble en nasjonal konkurranse hvor partiene kjempet seg i mellom om nasjonale kutt, mens man glemte at de store utslippene faktisk skjer helt andre steder.

Jeg er enig i at forsøk på den typen nasjonale konkurranser har skygget for forståelsen og erkjennelsen av det store bildet.

I Norden kan vi gjøre veldig mye godt sammen, hvis vi utfordrer det politisk korrekte i oss selv, samarbeider på tvers av grensene for å utnytte ressursene godt, og samtidig vektlegger at man skal få størst mulig nytte av de investeringer som gjøres.

Steingrímur J. Sigfússon, partileder, VG:
(037) Fru præsident, ærede forsamling! Det er mig en stor glæde at deltage i dette nye diskussionsforum i Nordisk Råd mellem regeringer og opposition. Det viser god nordisk demokratisk ånd og viser, at Nordisk Råd er et levende og dynamisk organ.

Spørgsmålene, vi diskuterer – globalisering i fjor og i dag, miljø og klimaændringer og Nordens svar på dem – er enormt vigtige. Globalisering og klimapolitik hænger så tæt sammen, at det er helt nødvendigt at diskutere begge to, ikke mindst de sociale og menneskelige dimensioner. Her spiller og burde de nordiske lande spille en vigtig rolle.

Spørgsmålene er ganske vist store, og på islandsk findes et ordsprog, nemlig "þegar stórt er spurt verður oft fátt um svör", eller "når man stiller et stort spørgsmål, kommer der ofte ringe svar". Men hvis man aldrig spørger, så får man aldrig svar.

Globalisering er et kompliceret fænomen. Det handler om mangesidige ændringer: Nogle er klart positive, andre er særlig negative, og så er der ting derimellem.

Naturligvis mærker vi, at mange ting udvikler sig positivt i verden og verdensøkonomien. Teknik og fremskridt, forøget viden og bedre forbindelser gør livet lettere på forskellige områder og hjælper menneskeheden med at løse aktuelle problemer. Men der er faktorer i globaliseringen, som desværre ikke er særlig positive, især når globaliseringen betyder, at kapitalens og store virksomheders interesser gælder på bekostning af sociale og kulturelle interesser og miljøets interesser.

Globaliseringen er ikke en bæredygtig proces i dag. Den skaber ikke i dag den balance mellem de sociale, miljømæssige og økonomiske faktorer, som verden har brug for. Mange tænker, at de nordiske lande er så fremmelige, at vore velfærdssamfund og vor miljøpolitik er balanceret og opfylder alle krav om bæredygtighed. Men er det i virkeligheden sådan? Er vi i dag den solidariske region, vi måske tror vi er? Vi er jo også en del af den vestlige verden, som fordrer lavere varepriser, bedre levevilkår og øget forbrug, selv om det ofte belaster jordens ressourcer og bygger på utilfredsstillende arbejdsforhold og lavere løn i udviklingslandene. Kæmper vi hårdt nok imod børnearbejde, social dumping, prostitution, menneskehandel og andre utålelige brud på menneskerettighederne, som også er en del af globaliseringen? Bidrager vi ikke – via virksomheder og via vore krav om øget konsum – direkte og indirekte til øget belastning af jordens ressourcer og til klimaproblemerne, så jorden snart ikke kan tåle mere?

Skal man nævne ét land, hvor klimaskift og global opvarmning sandsynligvis vil øve mere indflydelse på end noget andet, så er det Nordens vestlige forpost, Grønland. Men også Island, Færøerne og Norge og miljøet i de nordiske havområder påvirkes markant, og naturligvis påvirkes alle de nordiske lande.

Vi må påtage os de aktuelle opgaver, især at forringe luftforureningen, at kæmpe mod drivhuseffekten og den globale opvarmning og at vende os fra den blinde og hæmningsløse konsumerisme og ødslen. Kun ved at gøre rent hos os selv, kan vi være et godt forbillede for andre. Det gør vi, hvis vi bygger på det nordiske velfærdssamfunds værdier. Vor vejledning er for hånden: i FN's plan om bæredygtig udvikling.

En dimension mere må nævnes, og det er sikkerhedspolitikken og den nye, brede definition på sikkerhed. Hvis der findes et fænomen i verden – et begreb – som er klart mere miljøfjendtligt end noget andet, så er det militarismen.

De nordiske lande har længe nydt og nyder stadig tillid i det internationale samarbejde. Men husk, at vi ikke kan leve evigt på vort gode ry og delvis forældede statistik om lighed i vore velfærdssamfund, især ikke, hvis uligheden kun bliver større. På miljøområdet er Nordens optræden heller ikke uomstridt: Finland med sine atomkraftværker, Danmark med Bjørn Lomborgs rådgivning til regeringen og Island med sin heftigt omstridte storindustripolitik må svare for forskellige ting, ligesom Norge og Sverige naturligvis.

Vor statsminister kan godt argumentere for, at det er godt for atmosfæren, at aluminium, hvis det *skal* produceres, produceres i Island. Men det er ikke godt, hvis selve kraftværksopbygningen ødelægger store dele af vor sensitive islandske natur. Så er der ikke noget grønt ved det.

Vi skal tænke stort, vi skal tænke på fremtiden og have mod til at nære tiltro til de værdier og idealer, som trods alt har skabt den sammenhængskraft, de nordiske lande alligevel har bygget op. Lad os styrke det nordiske samarbejde, udvide det sådan, at det indebærer miljø- og sikkerhedspolitik, og vove at opfinde nye idealer. Vi kan ganske vist ikke løse problemerne ved at anlægge en jernbane mellem Reykjavík og Oslo, men vi kan ændre trafikken mellem Oslo og Gøteborg, Stockholm og København, så den bliver med tog og ikke med fly, og vi kan flytte transport fra land til hav og så videre, og så videre.

Til sidst, fru præsident, vil jeg sige, at jeg føler mig meget hjemme her i Nordisk Råd efter at have deltaget i 12 år til foråret, så jeg vil slutte med at ønske Nordisk Råd held og lykke med et effektivt arbejde i fremtiden. Jeg takker for opmærksomheden.

Jan-Henrik Fredriksen, (uten partigruppetilknytning, FrP):
Jeg takker for innlegget. Det er jo slik at når vi står her i dag og skal diskutere hva som er våre store utfordringer, opplever vi at Sverige krangler internt om grønne sertifikater. Norge gjør det. Man hører kritikk av Finland på grunn av deres atomkraft. I det hele tatt forholder vi oss altfor mye til andedammen Norden.

Klima og miljø er en global trussel. Da er det slik at det er 1,6 milliarder mennesker som ikke har tilgang til kraft og varme. Vi vet at kineserne bygger et kullkraftverk hver uke, og vi vil ha en økonomisk vekst i lang tid framover i folkerike land. Hvilke fornybare eller andre energikilder ser Sigfússon for seg at man må ta i bruk for at disse menneskene skal kunne få et like godt sosialt liv som oss som lever og bor i varme hus?

Steingrímur J. Sigfússon, partileder, VG:
Svaret er i hver fald ikke olie, for den er det snart slut med. Jeg synes ikke, at problemerne er, at vi mangler muligheder. Vi har vind, sol, bølger, jordvarme – faktisk mange forskellige muligheder, og nogle passer bedre til et land end til et andet. Problemet er, at vi må ændre den politik, som drives i verden. Jeg mener ikke, at man kan løse noget som helst, hvis man kun ser isoleret på miljøsager eller klimaændringer.

Det er helt nødvendigt at se på den store samfundsmæssige sammenhæng, blandt andet selvfølgelig forholdet mellem nord og syd, mellem de rige industrilande og udviklingslandene og så videre. Her i Vesten må vi se i øjnene, at vi er den rige – hvad hedder det på norsk – klub, eksklusive eliteklub i verden, og at vores måde at leve på, rejse på, gøre mange ting på er slet ikke holdbar og bæredygtig, så det kræver store samfundsmæssige ændringer. Det betyder ikke, at livsvilkårene bliver værre, men det bliver et anderledes, forhåbentlig bedre og mere indholdsrigt liv med mindre forbrug, mindre ødslen, mindre konsumerisme og så videre.

Så svaret er faktisk, at vi må slå kapitalismen ihjel, for den er det største problem, når det gælder en bæredygtig udvikling i verden!

Jan-Henrik Fredriksen:
Jeg takker for svaret. Jeg synes svaret sier nok i seg selv til å følge det opp med et nytt spørsmål. Det holder. Takk.

Steingrímur J. Sigfússon, partileder, VG:
Nej, jeg vil bare gentage, hvad jeg har sagt: Jeg synes, at vi også her i Norden må se os selv i øjnene, selv om vi gør mange ting på en god måde. Det er i sig selv godt, at vi har fået en diskussion i gang, men diskussion er ikke nok, som vores ven fra Grønland har sagt det. Nu er det tid til handling, direkte handling. Og vi har ikke meget tid, for det går meget, meget galt i verden i løbet af det næste halve århundrede, hvis ikke vi når frem til at blive enige i verden om et stort tiltag i forbindelse med dette spørgsmål.

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Fru President! Ärade åhörare! Klimatutmaningen är en mycket stor utmaning för mänskligheten. Precis som Mona Sahlin mycket välformulerat, tycker jag, använde professor Einstein för att illustrera behovet av att förändra svaren tror jag också att det gäller här; från att säga att det inte går att göra något åt till att säga att det visst går och att vi har kunskaper och resurser för det; från att säga - lite grann som den tidigare talaren sade - att det är marknadsekonomi och tillväxt som är problemet till att säga att det är grunden för att klara av att få fram en lösning; från att beskriva mänskligheten, människorna själva, som problemet till att göra människorna till en del av lösningen.

Vi måste samtidigt se att klimatförändringen kommer fortare och att effekten blir allt tydligare.

I en färsk studie från Global Carbon Project talar man om att koldioxidhalten i atmosfären växer snabbare än väntat. Det handlar om 35 procents snabbare ökning sedan år 2000. Det oroar. Det som också oroar är att det bygger mycket på ökad energianvändning i utvecklingsländer men dessutom att jorden verkar ge en signal om att den har blivit sämre på att ta upp koldioxid, någonting man trodde skulle följa först senare.

Som nämndes tidigare smälter havsisen i Arktis fortare än vad som någonsin observerats sedan tillkomsten av den typen av observationer. Utbredningen i september 2007 är 23 procent mindre än tidigare bottennotering, som kom för bara två år sedan, 2005. Det faktum att havsisen minskar i omfattning forcerar dessutom klimatproblemet och leder till ytterligare uppvärmning.

Medvetenheten finns. Den finns i Norden hos våra väljare, våra medborgare. Den finns över vår värld. Den finns i Kina. Man kallar det massincidenter - det som i realiteten är protester i Kina, som mycket handlar om att människor upplever miljöproblem. En som själv som ung möjligen drömde om att bli astronaut kan nu på äldre dagar i alla fall skryta med att ha träffat en astronaut, nämligen den svenske astronauten Christer Fuglesang. Han berättade att när han låg i omloppsbanan över jorden var det bara en enda påverkan som han kunde se av mänsklig hand, och det var de stora miljöutsläpp som ligger över Kina.

FN:s klimattoppmöte har fört samman världens kunnande och fått oss att inse att denna utmaning är på riktigt och måste mötas med ett förändrat beteende. Den måste mötas med en politik som dämpar uppvärmningen till de to grader som väldigt mycket av vår politik nu utformas för att klara av. To graders temperaturökning kanske inte låter så mycket, men den förra istiden handlade bara om fem graders temperaturskillnad jämfört med de förhållanden vi nu lever under.

Vi har dessutom lärt oss - av Nicholas Stern och andra - att kostnaderna för att åtgärda de problem som finns kanske är mindre än vad man skulle tro och att mycket av tekniken redan finns. Det talas om 0,3 - 0,5 procent av bnp om vi vidtar åtgärderna nu och fram till följande år, jämfört med kostnader på 5 - 20 procent av bnp för att annars möta effekten av klimatförändringarna.

Jag som tillsammans med Jens Stoltenberg ledde en panel under FN:s klimattoppmöte slogs av en sak, och det var hur väldigt viktig finansieringen av kommande tillväxtprojekt är de kommande åren. Där bör man notera att väldigt mycket av tillkommande investeringar kommer att ske i utvecklingsländer, där man räknar med att 86 procent av de investeringar som görs kommer att göras med privata investeringsmedel. Det ställer verkligen upp en utmaning gentemot politiken: Hur påverkar man privata investeringsmedel att också ta klimathänsyn? Så lite som en procent av de finansiella flödena handlar om biståndsmedel. Även så är det viktigt att lära att dessa biståndsmedel kommer till rätt användning. Vi har bland annat tagit ett svenskt initiativ för att formera en internationell klimatpanel för att klimatsäkra vårt och andras bistånd.

Vad kan vi nu göra? Ja, klimatpåverkan från Norden är i sammanhanget begränsad. I Sverige handlar det om att vi står för 0,2 procent av de globala utsläppen. Men vi kan samtidigt vara en viktig föregångare som visar ett bra exempel och visar att vi kan förena ekonomisk tillväxt med sjunkande växthusgasutsläpp.

För Sveriges del handlar det om ytterligare höjningar av ambitionen i klimatpolitiken. Vi har precis lagt fram en höstbudget till Sveriges riksdag där vi har många förslag som vi hoppas ska ytterligare minska våra utsläpp, bland annat att använda detta till att lägga kostnader på de utsläpp som finns. Vi har en särskild klimatmiljard för att understödja satsningar på energieffektivisering och klimatforskning. Vi har särskilda program för att lära om hållbara städer. Men vi satsar också på internationella klimatinvesteringar så att vi kan bidra till att överföra miljöteknik och stärka internationellt klimatsamarbete.

Vi har genomfört ett särskilt klimatskattepaket, där vi går vidare med att höja vår svenska koldioxidskatt – en skatt som många länder säger inte går att införa, eller som man möjligen undviker att använda. Vi har haft den i Sverige sedan 1991 och menar att den är ett bra styrmedel för att signalera till transportsektorn, som i dag är beroende av fossila bränslen och står för ungefär 30 procent av de nationella utsläppen i Sverige, att minska sin förbrukning och växla över till mindre förorenande alternativ, till exempel biodrivmedel.

Jag tycker – vi har pratat om det under de möten som har varit i går och i dag – att Norden har en uppgift i att samla sig inför det som nu ska följa i den internationella miljön. Det är viktigt att vi får förhandlingar till start på Bali om den ordning som ska gälla för tiden efter 2012. Det är viktigt att vi signalerar att alla nu måste vara med. Den ordning som var fullt förståelig i sin tid, att samla dem som ville gå längre, duger inte när de samlat bara står för 30 procent av utsläppen i vår värld. Nu måste också de stora utsläppsländerna med. Nu måste de två länder som mer än några andra i vår värld står ut, nämligen Kina och USA, komma med. De står i dag för strax över 40 procent av de samlade globala utsläppen. Men det är också två länder där utsläppen växer – vi kan mycket väl inom en snar framtid ha en situation där två länder allena står för nästan hälften av växthusgasutsläppen. De kan inte peka på varandra och säga att "vi vill inte vara en del av lösningen" eller använda varandra som ursäkt för att inte gå längre.

Här måste också nordiska länders röst höras för att få med dem i detta arbete. Jag tror att det ska göras inom ramen för Nordiska ministerrådet. Jag tror att det ska göras inom ramen för Nordiska rådet. Jag tror att det ska göras till den särskilda globaliseringskonferens vi avser att ha i Sverige i april nästa år. När vi kommer till hösten 2009 tittar världens ögon mot Norden, mot Sverige som då är ordförande i EU och mot det toppmöte som ska vara i Köpenhamn. Då ska vi få världen att skriva under ett avtal för att tillsammans möta klimatutmaningen.

Herefter blev replikerne reduceret til 1 replik pr replikant og taletiden til 2 minutter for replik og svar på replikk.

Lars Ohly, (den venstresosialistiske grønne gruppen, v)**:**
Fru President! Ett sent vaknat miljöintresse är bättre än inget miljöintresse alls. Jag välkomnar den svenske statsministerns engagemang i miljöfrågor. Alla här kanske inte vet det, men

statsministern hör till dem som har röstat mot varje förslag om miljöförändringar i positiv riktning i Sveriges riksdag under de senaste åren. Men jag välkomnar det engagemanget, och jag tror att det är ärligt. Jag tror att det är många som nu håller på att vakna upp.

Energifrågorna kräver en ny lösning. Forskning, utveckling och produktion av förnybar energi måste till. Trafikfrågorna kräver en ny lösning, en massiv satsning på järnväg, överföring från väg till järnväg, från flyg till båt, satsning på alternativa bränslen men också energisparande och klimatinvesteringsprogram.

Nu visar en opinionsmätning att 96 procent av svenskarna anser att det är viktigt att de nordiska länderna arbetar tillsammans för att uppnå ett nytt globalt avtal vid FN:s klimattoppmöte i Köpenhamn 2009. Det här är delvis nytt, därför att en så stark opinion för att vi tillsammans ska arbeta för radikala miljöåtgärder har sannolikt inte funnits tidigare. Den är väl också en effekt av den ökade medvetenhet som statsministern själv är ett exempel på.

Andra halvåret 2009 är Sverige ordförandeland i EU, som statsministern mycket riktigt påpekade. Därför är min fråga: Hur ska statsministern arbeta för att få med hela Norden, inklusive de självstyrande områdena, i en gemensam strategi inför klimattoppmötet i Köpenhamn och under Sveriges ordförandeskap i EU andra halvåret 2009? Hur ska Sverige arbeta för att minska utsläppen av växthusgaser och därmed minska den globala uppvärmningen?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Fru President! Får jag påpeka att väldigt mycket av det vi gör handlar om nationell energimix, nationella styrmedel. Det finns nu allt fler exempel på mer gränsöverskridande styrmedel, men merparten av det vi använder är nationella styrmedel. Det kommer i början på nästa år att följa en diskussion om bördefördelning när det gäller hur vi ska förbättra vår förnybara energiandel och hur vi ska kunna komma längre med minskade växthusgasutsläpp.

Men minns en sak: Vår nordiska ambition är förmodligen gemensam. Vi kan koordinera oss. Men vi har inte exakt samma förutsättningar. Vi har inte samma energimix. Vi har inte exakt samma förutsättningar när det gäller hur vår industri ser ut i våra respektive länder. Man bör komma ihåg att det också handlar om att lära om sina egna förutsättningar och, som sagt, att använda de styrmedel som finns.

Jag hoppas att vi ska kunna koordinera oss i att visa det goda exemplet, att vi har använt styrmedlen, att vi har lärt om hur utsläppsrättshandel fungerar i Norden men också i Europa och att det ska kunna sättas som ett exempel mot de delar av världen där det kanske inte ses på samma sätt.

Viktigast av allt kanske – det är flera som vittnar om detta – är just kombinationen, att länge ha jobbat med styrmedel som har lett till att vi nu bryter utvecklingen, där man förr alltid antog att högre tillväxt också innebar proportionellt större och högre utsläpp. När flera av våra länder nu kan visa att man kan få ökad ekonomisk tillväxt och samtidigt förena det med sjunkande växthusgasutsläpp är det ett viktigt exempel mot utvecklingsländer och andra delar av världen som sätter detta i fråga. Då kanske det var den nordiska rösten att tillsammans visa på detta.

Dagfinn Sundsbø, (midtengruppen, Sp):
President! Med enkelte unntak registrerer jeg at det i denne debatten er bred tilslutning til at de nordiske land skal redusere sin avhengighet av fossil energi, og det er bred tilslutning til at de nordiske land skal arbeide sammen for å produsere mer fornybar energi.

Så registrerer jeg også i debatten så langt – og i debatten om medlemsforslagene senere – at det er uenighet når det gjelder kjernekraftens framtid i Norden. Jeg skal ikke utfordre statsminister Reinfeldt på det å være for eller imot kjernekraft, men det kunne være interessant med en debatt i denne sal om avfallshåndtering og om de problemer som ligger på det området, både knyttet til de kjernekraftverk som er i Norden, og kanskje spesielt aktualisert

ved at vi fra England hører at Sellafield nå vil gjenåpne sine anlegg med de problemer som i den sammenheng er knyttet til utslipp til Nordsjøen.

For det første, mener statsminister Reinfeldt at man er på trygg grunn når det gjelder avfallshåndtering fra kjernekraft generelt sett, og i nordisk sammenheng spesielt? Og, for det andre, kan vi håpe på et felles nordisk samarbeid for å verne Nordsjøen fra de utslipp som vi risikerer å få fra det nye avfallsanlegget som gjenåpnes i Sellafield?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Fru president! Det kanske kan vara anledning att försöka rangordna i vilken ordning man bör möta klimatförändringarna just när det gäller energin. Högst upp skulle jag vilja sätta att inte använda energi, det vill säga att spara, att effektivisera. Det är det absolut bästa sättet att inte tära på miljön. Där finns väldigt mycket kvar att göra. Vi har också tagit ett mål inom Europeiska unionen just om att öka energieffektiviseringen med 20 procent, vilket visar att vi tar detta på allvar.

Det andra är naturligvis den förnybara energiproduktionen, mycket av det som nu växlas in, där vi blir allt bättre på att med effektivare tekniska hjälpmedel utvinna vind-, våg- och solkraft och också mer förnybara drivmedel av olika slag. Därefter, om vi bara utgår från klimatförändringarna, är kärnkraften bättre än olje- eller kolanvändning.

Däremot har nog ingen påstått att det inte finns en avfallsdiskussion kopplad till kärnkraften. Det kan även vi som har tyckt att vi ska behålla svensk kärnkraftsproduktion också säga. I den meningen är till exempel ännu inte beslut fattat om slutförvaret när det gäller svenskt kärnavfall. Det som händer om man inte klarar det med energieffektivisering, inte med förnybart och inte med kärnkraft är att man har den fossila bränsleanvändning som en stor del av världen befinner sig i. Alla våra kalkyler pekar dessutom på att det är en ökad användning av fossila bränslen som ligger framför oss.

I det ljuset ska man komma ihåg den stege jag redogjorde för: Ska vi möta klimatutmaningen, ska vi lösa detta, måste vi nog tänka på vad som är alternativen. Och då dyker kärnkraften i en del fall upp, men inte högst upp på min lista.

Asmund Kristoffersen, (den sosialdemokratiske gruppen, A):
Jeg synes statsminister Reinfeldt hadde mange gode resonnementer og mange viktige tema han var inne på. Det var ett område han ikke berørte så mye, og det kunne være interessant å høre litt mer om det.

Vår miljøsituasjon og ikke minst miljøsituasjonen i og den framtidige forvaltningen av naturressursene i Arktis krever at de nordiske land er sterkere bidragsytere til en utvikling som er bedre enn den vi har hatt til nå. Jeg er helt sikker på at for å finne framtidige løsninger i Arktis, så krever det et sterkt internasjonalt samarbeid. Nå er det slik at den svenske statsministeren overtar formannskapet i det nordiske regjeringssamarbeidet neste år, og i 2009 har Sverige formannskapet i EU, og i de neste årene har Sverige også formannskapet i Barentssamarbeidet og i det arktiske samarbeidet.

Mitt spørsmål til statsminister Reinfeldt er da: Hvordan vil den svenske regjeringen bruke alle disse mulighetene til å skape et mer forpliktende nordisk samarbeid i nordområdene og omkring nordområdeproblematikken?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Fru president! Jag ska alldeles strax, efter denna debatt, redogöra för ordförandeprogrammet som Sverige avser att leverera under kommande år. Där har vi klimatfrågan, också med koppling till den arktiska miljön, som en av våra huvudprioriteringar. Det tillsammans med andra ansträngningar kommer säkert att handla väldigt mycket om de intryck vi tar av hur klimatförändringarna påverkar den arktiska miljön, hur avsmältningen går fortare, hur påverkan är som allra störst vid våra poler, någonting som också FN:s klimatpanel har påpekat.

Allra viktigast är som sagt att möta klimatförändringarna med de åtgärder som gör att förloppet förändras. Men säkert kommer det också att handla om andra frågor kopplade till nordområden. De kan så att säga handla om levnadsförutsättningar, jobbmöjligheter och de frågor som alltid gör sig påminda i politiken. Det ska vi naturligvis också använda våra respektive inflytandemöjligheter till att ta upp. Men jag vill vara tydlig med, och det låg möjligen också i frågan, att väldigt mycket kommer att fokuseras på klimatfrågan under 2008 just för att vi som en gemensam nord ska komma väl förberedda till beslut som ska fattas 2009.

Ville Niinistö, (mittengruppen, gröna):
Fru president! Det räcker inte för att bekämpa klimatförändringarna med att bara prata om energipolitik. Det betyder att vi måste bygga om våra samhällen och våra samhällsstrukturer mot mer hållbar konsumtion och mer hållbar miljö och bygga städerna i mer hållbar riktning.

Därför är det väldigt viktigt att i nordiska sammanhang prata om skattepolitik. I Sverige har den förra regeringen börjat med skatteväxling till grön skatt. Man bytte tre miljarder varje år från skatten på arbete till ökad skatt på miljöförstöring. Den borgerliga regeringen, förstår jag, tänker fortsätta med grön skatteväxling i alla fall på bränsleområdet. Hur tänker ni jobba i nordiska sammanhang för att få fram de bästa erfarenheterna för att man ska kunna fortsätta med grön skatteväxling? Vilka är de mest effektiva sätten att bygga om våra samhällen för att göra det med skattepolitik? Vilka medel behövs det? I Sverige har till eksempel skatten på eldningsolja varit ett väldigt effektivt sätt, och husuppvärmningssystemet är mycket bättre i dagsläget än till eksempel i Finland. I Finland har detta inte skett. Hur kan vi hitta gemensamma nordiska lösningar på detta område? Hur har ni arbetat med detta?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Fru president! Vi har inte beskrivit det som att vi har bejakat en grön skatteväxling, byggd på en idé att varje skattekrona som höjs i en riktning sedan sänks någon annanstans. Vi för nu en politik i Sverige där skatterna på arbete sänks mycket brett, och i större utsträckning än vad vi på motsvarande sätt höjer bland annat CO_2-skatten.

Däremot har vi lyssnat till de experter världen över – och det är intressant att höra diskussionerna om olika styrmedel – som säger: "Ja, man kan diskutera vilket styrmedel man ska använda, men vi anser att det mest effektiva är att använda CO_2-skatten. Om ni vill veta vad som är problemet, och det är koldioxiden, beskatta den, för då får ni precis den styrningsverkan ni har tänkt er."

Sverige införde koldioxidskatten redan 1991. Jag anser att det är ett av de mest verkningsfulla instrumenten för att Sverige nu har börjat ställa om och att vi räknar med att kunna fortsätta ställa om den svenska ekonomin till att bli mer klimatvänlig. Det är bland annat därför som vi tog ett beslut om ett klimatskattepaket som huvudsakligen bygger på en fortsatt ökning av CO_2-skatten.

Jag antydde också att hur det påverkar andra länder finns det många riksdagsmajoriteter och regeringschefer här närvarande beredda att svara på, utifrån sina egna förutsättningar. Det är därför jag säger att här finns i grunden också nationell politik, nationella energimixar, nationella behov att svara upp gentemot styrmedlen.

Ovanpå det kommer sedan utsläppsrättshandeln, som är ett annat, men också möjligtvis verkningsfullt styrmedel, som ska ses parallellt. I grunden får vi en blandning av internationella system, huvudsakligen för handel med utsläppsrätter, som är verkningsfulla tillsammans med nationella styrsystem. Jag uppmuntrar alla att använda dem; det är svårt att nå fram om man inte har den typen av styrmedel!

Ole Stavad, (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Fru præsident! Måtte jeg minde min kollega Lars Ohly fra Sverige om, at der er større glæde i himlen over en synder, der omvender sig, end ti retfærdige. Derfor vil jeg godt helt ærligt

komme med en tak til den svenske statsminister for et, synes jeg, godt, konstruktivt og visionært indlæg. Og da Sverige jo har formandskabet i Nordisk Råd næste år, vil jeg tillade mig at stille et par spørgsmål – og jeg ønsker ikke et venligt svar.

For det første: Mener den svenske statsminister og regering helt nøgternt, at Norden i samarbejde kan gøre en forskel med fælles mål, samarbejde, strategier og helt konkrete fælles projekter og initiativer på klimaområdet?

For det andet: Hvis svaret er bekræftende, vil den svenske statsminister så gå i spidsen for at sætte en nordisk dagsorden, så Norden i sit samarbejde, i sit virke med andre lande, EU, FN og så videre i fællesskab optræder med de initiativer og ved at gå i front, ved at samarbejde om, at det er Norden som sådan, der går i spidsen imod klimaforandringer?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Fru president! Jag tror att världen nu gör klokt i att försöka samla sig till att säga att det här är ett globalt problem som kräver globala svar. Vi kräver att världen accepterar att det är en FN-ledd process. Det säger vi även när amerikaner samlar ihop de stora utsläppsländerna, de som inte brukade vilja vara med. Det är bra, men se då till att de också accepterar och inordnar sig i den FN-ledda processen. Ska man ha diskussioner länder emellan bör det reflektera just detta. Nu har FN en dagordning, en tidtabell och en agenda för att lösa detta. Kan vi vara till stöd genom att på olika vis sätta upp mål och hitta gemensamma styrmedel är jag öppen för den diskussionen. Europeiska unionen har givit exempel på det med sina tre 20-procentsmål som antogs på toppmötet i mars i år. Det kan finnas intressanta diskussioner också nordiska vänner emellan.

Jag ska svara så pass mycket att jag definitivt är öppen för att föra den diskussionen, kring styrmedel och kring utsläppsrättshandel om den blir verkligt gränsöverskridande. Men jag kommer också, det sade jag i ett tidigare inlägg, att minnas att vi har lite skillda förutsättningar. Den danska vindkraften imponerar till sin utbredning, men det är inte alla som har kommit lika långt. I en del fall används kärnkraft, i andra inte. Något land är oljeproducent, de flesta av oss är inte det. Det finns alltså en hel del skillnader i förutsättningar som man då också måste diskutera. Men låt oss göra det bästa för att agera gemensamt i Norden, för att ligga på i den process som ska följa de kommande två åren.

Dagfinn Høybråten, (midtengruppen, KrF):
President! Jeg lyttet med stor interesse til Sveriges statsminister og er enig med Ole Stavad i at det var et meget offensivt og visjonært innlegg, som gir håp om at vi får mer enn ord ut av dette toppmøtet. Vi trenger nordisk handling, og statsministeren understrekte at han vil bruke Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd i dette. Det er for meg rimelig åpenbart at det nå er politisk vilje til å samordne politikken innenfor den forestående FN-ledede prosessen om klimaforandringer.

Jeg har to spørsmål. Det ene går på om den svenske statsministeren, i egenskap av kommende leder av Nordisk Ministerråd, vil ta initiativ til at det i tillegg til politisk samordning skjer en utvikling av noen felles nordiske prosjekter innenfor forskning, teknologi og utvikling i forhold til hva Norden kan tilby omverdenen av løsninger på klimautfordringene. Mitt andre spørsmål knytter seg til statsministerens innledende bemerkninger om å ta markedet i bruk. Norden har en felles erfaring når det gjelder el-markedet. Sverige har utviklet et marked for ny fornybar energi basert på grønne sertifikater. Kan statsministeren fortelle Nordisk Råd hvilke erfaringer Sverige har når det gjelder markedet for grønne sertifikater? Og kan han svare på hvorvidt Sverige er åpen for tilknytning av andre nordiske land til et felles sertifikatmarked for ny fornybar energi?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Fru president! Som någon svensk representant påpekade har mitt parti traditionellt inte röstat för alla förslag. Vi var först ifrågasättande när det gällde de gröna certifikaten, delvis därför att vi har lyssnat in det som också syns i forskarvärlden. Man påpekar att styrmedel är bra, CO_2-skatt är bäst, utsläppsrättshandel är jättebra. Om man staplar olika styrmedel på varandra finns det en risk att det blir osäkert vilket som egentligen ger bäst effekt. De kan delvis bli motstridande.

Vi har ändå sagt att vi vill behålla de gröna certifikaten. Vi vill följa upp och använda dessa certifikat, särskilt med tanke på att vi nu har tagit ett beslut inom Europeiska unionen om att växla upp den förnybara energiandelen. Det kommer att innebära, när bördefördelningen väl kommer, att också Sverige måste gå längre, även om vi tillhör de länder som redan ligger över de 20 procent som har använts som målformulering. Vi tänker fortsatt använda och framför allt följa upp att de verkligen får den effekt som det är tänkt när det gäller att prissätta in det förnybara i energimarknaden.

Jag följde med spänning den tidigare ordväxlingen och har egentligen inget att tillföra den annat än att om det finns ett intresse ska vi naturligvis också föra dialog med andra länder om certifikatslösningen kan vara någonting som är intressant om det blir gränsöverskridande. Återigen, det är ofta det som företrädare för industrin och andra säger till oss: Ju mer gränsöverskridande det blir, desto bättre för oss att försöka förhålla oss till. Då vet vi vad som gäller rent långsiktigt.

När det gäller nordiska forskningsprojekt vill jag påpeka att vi har ambitionen att få EU att erkänna att Östersjöregionen är en del av Europeiska unionen där forskningsmedel, infrastruktur och annat bör vara en del av EU:s agerande. Om det vid sidan av det behövs ytterligare insatser för att också markera rent nordiska forskningsinsatser har jag inget underlag för att svara på i dag. Men även där bör man naturligvis ha ambitionen att nära samverka och prata med varandra.

Rolf Reikvam, (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
President! Jeg har tenkt å følge opp det som Dagfinn Høybråten startet opp med, nemlig grønne sertifikater. Det å finne virkemiddel for å stimulere produksjonen av fornybar energi er kanskje noe av det aller viktigste vi kan gjøre. Jeg oppfattet også Reinfeldt dit hen at de svenske erfaringene med grønne sertifikater er rimelig bra. Om de ikke er de aller beste, så er de iallfall rimelig bra. Vi vet at forhandlingene mellom Norge og Sverige om å lage et felles marked for grønne sertifikater falt sammen. Det var et enstemmig storting som ønsket å få til en avtale med Sverige om et sånt fellesmarked. Da blir det på mange måter en oppfølging av det Dagfinn Høybråten tok opp: I og med at de svenske erfaringene er rimelig bra med dette som et virkemiddel til å stimulere til produksjon av fornybar energi, kan Reinfeldt da tenke seg å være med og ta et initiativ overfor Norge – og kanskje også overfor andre – med sikte på å få et slikt felles marked med grønne sertifikater? Han har jo nå muligheten til å være konkret. Denne debatten har jo vist at erkjennelsesnivået er høyt, godt og bra. Når vi kommer over til mer konkrete forslag, konkrete prosjekter, er vi litt mer uklare og diffuse. Nå har vi muligheten til å gjøre noe sammen i Norden, til å lage et felles marked for grønne sertifikater – i alle fall i en del nordiske land. Så mitt spørsmål er: Vil du ta et initiativ i retning av å få det på plass?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Fru president! Jag tror att det var Thorbjørn Jagland som mycket riktigt påpekade att de norsk-svenska folken är närmare varandra nu än vi var under unionstiden. Att vi skulle vara så pass nära varandra att norska politiker nu tycker att svenska politiker också ska lösa hela utvecklingen av den förnybara energiomvandlingen i Norge är i och för sig ett vänligt erbjudande, jag vill bara påpeka, så att vi inte glömmer bort det, att möjligheten att inrätta certifikat och att prissätta in förnybar energi faktiskt är något som Norge i en mening kan göra helt på egen hand.

Sedan kan vi ibland diskutera om detta också ska få en gränsöverskridande verkan. Det var väl det som föregick och var föremål för förhandlingar. Jag kan inte detaljerna i det. Det var inte, som påpekades, i närtid. Men återigen, om det är så att det går att hitta ett verksamt medel för att få saker att bli gränsöverskridande är det åtminstone min erfarenhet när det gäller utsläppsrättshandeln att den har varit väldigt bra. Det är väldigt bra att det inte utfärdas utsläppsbubblor över varje land utan att det, som sagt, blir en utsläppsrättshandel som är mer gränsöverskridande.

Det kan möjligen vara svaret också när det gäller gröna certifikat. Men jag har inte möjlighet att ge det raka löfte om initiativ som här efterfrågas. I så fall måste jag gå igenom detta lite mer noggrannt. Det ska jag naturligtvis göra.

Lagmand **Jóannes Eidesgaard:**
Fru Præsident. En af verdens største polarforskere, Robert Falcon Scott, skrev i sin dagbog, da han som nummer to i kapløbet med vores nordiske Roald Amundsen kom til Sydpolen i 1912: "Gode Gud. Dette er et forfærdeligt sted, og frygteligt for os at have slidt os hertil uden at få nogen belønning".

Et emne, som ikke blev diskuteret i vor verden på det tidspunkt, var globalisering, et andet emne var global opvarmning, mens et tredje emne, som faktisk blev diskuteret, og som fremdeles diskuteres, er de nye veje til Østen, navnlig Nordvestpassagen og Nordøstpassagen. Vi ved alle i dag, at disse tre emner er relaterede.

Ser vi på globaliseringen som en proces, som har været undervejs i århundreder, må vi erkende, at vi i en globaliseret verden, som vi kender den i dag, har fået et hav af muligheder for os og vore børn. Vi kan købe varer med oprindelse i næsten alle dele af verden, vi kan næsten inden for et døgns tid rejse til alle dele af verden, som før i tiden var utænkelige, og vi kan sidde hjemme i vores stue og chatte med mennesker, som vi aldrig før har mødt, og som vi givetvis aldrig kommer til at møde i vores liv, men som dog virker mere familiære end vores nærmeste slægtninge.

Alt dette observerer vi som fordele ved den globaliserede verden, vi lever i, og som vi faktisk ikke kan ændre på. Processen er på en eller anden måde blevet til noget eksternt, som har fået sit eget liv, som vi ikke har styr på. Vi taler om verden som *a single market place*, eller også er vi bare romantiske og taler om verden som *the global village*.

På færøsk siger vi noget, som betyder, at der er fare i hvilken som helst velfærd, og det kan man også sige om globaliseringen.

Sammen med globaliseringen ser vi de store miljøkatastrofer og den gradvise massive ødelæggelse af store dele af verdens naturområder. Vi i Norden ser med forargelse på ødelæggelsen af Amazonas, også kaldet verdens lunge, samtidig med at vi tillader vores trawlerflåder at ødelægge korallerne på vores havbund.

Jeg kunne fortsætte med utallige eksempler på konsekvenser af en globaliseret verden.

Der er dog én sag, som jeg vil fokusere på, og det er den globale opvarmning. Jeg er overbevist om, at vi mennesker altid er rede til at finde løsninger på vores problemer, når situationen tilsiger det. Dette er også min grundtanke i den færøske Kyoto-proces. Færøerne skal og vil deltage i de internationale initiativer, som går ud på at forebygge global opvarmning. Jeg ser i denne forbindelse frem til klimakonferencen i København i 2009, hvor de store internationale aktører som USA, Kina, Indien og Brasilien forhåbentlig vil deltage på en tilfredsstillende måde.

Lad mig gøre det helt klart: Det er meget vigtigt, at alle lande er med til at løse klimaproblemerne, men dette kan ikke lykkes uden de store aktørers fulde medvirken. Vores fornemste udfordring er derfor at medvirke til at få disse nationer med på vognen. Samtidig må vi vise, at der er handling bag vores ambitiøse klimapolitik. Vi må selv leve op til de internatio-

nale krav, og vi må gå forrest, når det drejer sig om at udvikle og afprøve ny teknologi på området.

Selv om vi opnår enighed om en ny klimaaftale i København, kommer det til at tage sin tid, inden den globale opvarmning standses. I øjeblikket peger alt på, at nedsmeltningen af isen i Arktis og Antarktis fortsætter af den givne grund. Det at standse den globale opvarmning er som at standse en supertanker: Tiden mellem handling og resultat er lang.

Det, som vi kan komme til at opleve, er åbningen af en ny sejlrute, såsom Nordvestpassagen og Nordøstpassagen. Dette vil ikke bare medføre en logistisk revolution for verden, men vil også medføre, at de vestnordiske farvande vil blive besejlet af en stor del af verdens skibe på både godt og ondt.

Jeg vil derfor henvende mig til det nordiske samarbejde om at sætte forberedelserne af en strategi for Nordatlanten i gang med det formål at oprette et internationalt regime for nordatlantisk gennemsejling. En sådan international aftale kunne indgås i IMO-regi med baggrund i et fælles nordisk initiativ.

Jeg er overbevist om, at hvis Nordatlanten i fremtiden skal besejles af en stor del af verdens skibe, hvoraf en betydelig del vil være med farlig last under bekvemmelighedsflag, vil sandsynligheden for katastrofer øges markant. Derfor anser jeg det som en given mulighed for nordisk samarbejde at oprette et internationalt regime for Nordatlanten.

Jeg citerede indledningsvis Robert Falcon Scotts synspunkt vedrørende Sydpolen. Jeg håber igen, at vore efterkommere engang i fremtiden vil have lignende synspunkter om vor del af verden. Tak.

Lyly Rajala, (den konservative gruppen, saml):
Arvoisa presidentti! Haluaisin tuoda tähän hyvään puheenvuoroonne lisää. Puhuitte tuosta Pohjois-Atlantin merenkulusta ja sen vaaroista. Kun ollaan Pohjoismaiden neuvoston huippukokouksessa, haluan tuoda julki myös Itämeren murheen.
Itämeri on matala, huomattavasti matalampi kuin valtameri Atlantti, Välimeri tai mikään muukaan meri. Jo tällä hetkellä, tänä vuonna, joka päivä, Tanskan salmesta tulee läpi 500 laivaa sisään ja 500 laivaa ulos. Se tarkoittaa, että vuodessa Itämerellä liikkuu 80.000 laivaa.
Maailman tavaraliikenteestä tällä hetkellä jo 90 prosenttia kulkee meritse. Ennusteen mukaan tämä Itämeren laivaliikenne tulee nousemaan vuoteen 2015 mennessä siten, että Itämerellä liikkuu 120.000 laivaa vuodessa. Se tarkoittaa, että päivässä tuolla matalalla merellä, merten valtatiellä, liikkuu noin 800 laivaa.
Meillähän on erinomaisen hyvä WTS-järjestelmä, jolla tiedetään kaikki laivat, mitkä siellä liikkuvat, ns. Gofrep eli Gulf of Finland Reporting System. Suomen Merenkulkulaitoksen pääjohtaja Markku Myllyn mukaan Itämeren alueella on joka ainoa päivä läheltä piti -tilanteita.
Lisäksi öljykuljetukset Primorskin satamaan Venäjälle kasvavat huimaa vauhtia, ja Venäjä ei oikein päästä tutkimaan heidän laivojaan ja muuta. Minä en oikeastaan halua tähän teiltä mitään vastausta, halusin vain kommentoida ja tuoda esille myös tämän meille kaikille rakkaan Itämeren murheen.

***Lyly Rajalas tale i svensk oversettelse*:**
Ärade president! Tillåt mig komma med ett tillägg till detta utmärkta inlägg. Ni talade om sjöfarten på Nordatlanten och riskerna med den. Här på Nordiska rådets toppmöte vill jag även uttrycka min oro för Östersjön.

Östersjön är ett grunt hav, betydligt grundare än Atlantiska oceanen, Medelhavet och övriga hav. Redan nu, i år, passerar 500 fartyg i vardera riktningen genom de danska sunden varje dag. Per år betyder det 80 000 fartyg på Östersjön.

För närvarande går 90 procent av godstransporterna i världen över haven. Enligt vissa prognoser kommer den årliga fartygstrafiken på Östersjön att öka till 120 000 fartyg år 2015.

Med andra ord rör sig omkring 800 fartyg dagligen över detta grunda hav, denna havens motorväg.

Vi har ju ett alldeles utmärkt WTS-system som gör att vi vet vilka fartyg som rör sig där, alltså Gofrep eller Gulf of Finland Reporting System. Enligt direktören för finländska sjöfartsverket Markku Mylly uppkommer det farliga situationer på Östersjön varenda dag.

Dessutom ökar oljetransporterna till hamnen i ryska Primorsk i rasande fart, och Ryssland tillåter inte att man synar deras fartyg och förehavanden. Jag förväntar mig egentligen inte att ni svarar på detta, jag ville bara kommentera och lyfta fram detta bekymmer för vår kära Östersjön.

Lagmand **Jóannes Eidesgaard**:
Fru præsident, jeg synes, at det var et utrolig interessant synspunkt, som her blev fremlagt og præsenteret om problemet i Østersøen. Det, som jeg prøver at påpege, er jo, at det just er den udvikling, som man kan forestille sig kan komme til at præge Nordatlanten, såfremt Nordvest- og Nordøstpassagen åbnes, og det taler alt for at den bliver.

Det er da også muligt, at en del af den trafik, som nu belaster Østersøen, vil flytte sig nordpå – her tænker jeg specielt på, at transport fra Rusland til Asien kommer til at gå igennem Nordatlanten. Det er meget vigtigt, at vi er opmærksomme på de her muligheder. Selvfølgelig er det muligheder, der skal udnyttes, men tingene skal kontrolleres, således at vi stiller krav til de fartøjer, som får lov til at gennemsejle vores farvande: Krav til sikkerhed og til, hvordan vi tackler enhver katastrofe, der måtte opstå.

Samarbetsminister **Lasse Wiklöf:**
Fru president! Den globala uppvärmningsfrågan tycker jag är ganska analog till situationen i Östersjön. I hundra år har vi forskat om Östersjöns tillstånd och vi vet allting – ändå ser förhållandena ut som de gör. Internationell lagstiftning tillåter fortsättningsvis nästan vad som helst, det gäller Marpool, det gäller IMO:s regelverk i allmänhet. Nu har forskningen väckt oss att vi har en uppvärmningssiutation som ter sig särskilt hotfull. Man vill då hoppas att det den här gången inte bara skall stanna vid vackra deklarationer, högtidliga tal utan att det skall förbytas i aktiv konkret handling. Samtidigt som jag hoppas att våra miljöministrar runt Östersjön i Krakow den 15 november äntligen skall sätta någon form av utsläppstak – fosfor och kväve primärt – i Östersjön, så har vi precis det analoga: här handlar det om koldioxidutsläppen som skall begränsas.

Från lilla Ålands sida fortsätter vi med samma entusiasm, trots dessa frikostiga regelverk för Östersjön, där vi själva har gått in och strängerat allt vårt eget handlande för att åtminstone sopa rent framför egen dörr och få lite bättre samvete. Vi har knutit ihop 70 procent av de åländska hushållen inom kort till ett av Europas modernaste reningsverk, fosforreningen 98 procent, kväve 75 procent. Resterande har fått en tids"limit" för att åtgärda sina avlopp som av olika skäl inte kan anknytas till dessa överföringsledningar. Den 1 januari 2005 gick vi in för att stoppa alla fritidsutsläpp av latrin från fritidsbåtarna. Vi har infört miljörelaterade hamnavgifter för att föra iland allt latrin och svartvatten från färjtrafiken. Vi har kommit ganska långt, men ändå måste man gå före, och det är bara ringa lilla vi som åstadkommer någonting, medan det stora fältet ligger öppet för nästan vad som helst. IMO:s regelverk tillåter totalt utsläpp utanför 12 sjömil och desinficerat och finfördelat utanför tre sjömil.

Men på samma sätt som vi med entusiasm har gått in för åtgärder när det gäller Östersjön skall vi tackla också luftföroreningar. Vi har redan börjat. I vår hamntaxa ingår att inget fartyg får drivas fram med en högre svavelhalt i bunkeroljan än 0,5 procent. Det är alltså ett faktum. Ingen drar alltså nytta av vår favoriserade miljötaxa om man inte har det. Landskapet självt, och som jag själv har varit med och administrerat, har en bunkerolja som har en svavelhalt på en promille, den bästa som finns i världen. Dessutom har vi vegetabiliska hydrauloljor – det luktar pepparkaka i maskinrummet!

Det diskuteras biobränsle. Vi har rätt väl utbyggda fjärrvärmeanläggningar på Åland i vissa distrikt. Ungefär 50 procent av hushållen är knutna till sådana; de kommer före året är slut att värmas med biobränsle, förnyelsebar energi. Det värdesätter vi och vi kommer att fortsätta. Vi arbetar hårt med konverteringen av uppvärmningssystem i privata hushåll i övrigt som inte kan anslutas till fjärrvärmenätet.

På vindkraftsidan hade vi i somras sju procent av vårt energibehov vad gäller elektricitet tryggad av vindkraft. I dag är det 27 procent. Om alla planer går i lås är det nästa år 40 procent. År 2010, om allting går i lås enligt utsikterna, har vi 80 procent av vår energiförsörjning vad gäller el tryggad i vindkraften. Efter det funderar vi på att tillsammans med republiken Finland bygga en kabel över Skiftet. På sikt har vi dessutom planer på att börja exportera vindkraft.

Lilla Åland är en liten fläck och det är inte mycket man kan göra. Jag tror att globala problem kräver globala lösningar, men det behövs också insatser lokalt, regionalt, nationellt och sedan i det internationella perspektivet. Vi måste väcka alla människor till förståelse och insikt om de här åtgärdernas nödvändighet. Vi är på god väg, men vi har bara börjat!

Inge Lønning *overtok ledelsen av forhandlingene.*

Sinikka Bohlin, (den sosialdemokratiske gruppen, s):
Herr president! Tack för att jag fick ordet. Jag försökte tidigare, men den gången tyckte presidiet att det var onödigt.

Åland är, som du sade själv, en liten ö i ett känsligt hav. Naturligtvis måste alla göra sin hemläxa – det förutsätter jag. Men vi är här i dag för att diskutera den nordiska nyttan. Vi har alla nordiska länder här, vi har parlamentariker och våra regeringar. Jag skulle vilja att du, som gammal miljöpolitiker från Åland, från en ö, säger till mig några saker som du ser i klimatfrågan som har att göra med den nordiska nyttan. Det var första frågan.

På något sätt känner jag att vi har tappat fokus på andra miljöfrågor, det har bara blivit tal om klimat. Känner du att vi måste plocka tillbaks lite grann av det som egentligen var fortsättningen på Rio-konferensen, Agenda 21? Det kom till delvis från Norge, men också från Anna Lindh. Vi sade: Alla ska vara engagerade, från mig som en person till de allra största företagen och naturligtvis politiken.

Samarbetsminister **Lasse Wiklöf:**
Herr president. Min inställning är den här: jag tror att vi har fokuserat på alltför många frågor och de har liksom smetats ut i stället för att varje år lyfta fram ett par och försöka realisera dem.

Ta ett enda exempel! Ta världshaven och den enorma flotta som flyter omkring där. I Östersjön har vi kommit ner till svavelutsläpp på 1,5 procent, till följd av EU. Ute på världshaven går man med en bunkerolja som innehåller svavel på mellan 4,5 och ända upp till 6-7 procent. Den är som asfalt, den måste förvärmas för att överhuvudtaget flyta och kunna brinna. Iland tillåter vi 0,5 procent inom all vår industri. Vad är det som säger att vi inte kan ha samma kriterier för havets frihet och för dem som kör runt omkring där? Alla små industrier pumpar varje dag ut miljontals ton med koldioxid. Fokusera på några av de här tunga frågorna, så tror jag att vi kommer någon vart, men ta inte upp för många. Ja, det är ungefär vad jag skall säga till dig, Sinikka just nu!

Sinikka Bohlin:
Herr president! Naturligtvis måste vi fokusera, vi klarar inte allt på en gång. Men fortfarande saknar jag svar på om det finns några delar i klimatfrågan där det finns en nordisk nytta. Nu har jag lyssnat på alla talare i dag, och jag upplever att det är väldigt lite verkstad. Fortfarande pratar vi om att allt förändras och att det går fort, men det är svårt att hitta den nordiska nyttan i den här diskussionen. Jag trodde att du, som gammal miljöpolitiker, skulle ge ett bra svar – om inte någon annan!

Samarbetsminister **Lasse Wiklöf:**
Men, Sinikka, jag tycker att det är så att nordisk nytta nog också är internationell nytta. Vi som arbetar och verkar i Norden är på många sätt föregångsländer och vi tycker också att vi har ett gott uppsåt och en god tanke. Om vi tillsammans med våra rederier skulle bli föregångarna, till exempel just när det gäller världshaven och inte minst i vår egen Östersjö, där vi kunde gå ner till - jag säger det än en gång - svavelnivåer som motsvarar det som gäller alla våra landbaserade industrier där vi aldrig tillåter mera. Varför Vilda västerns lag till sjöss och inte samma seriösa kriterier? Det är nordisk nytta, men det är också världsnytta.

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
President! Fordelen med å være siste taler er at jeg kan benytte anledningen til å reflektere litt over den debatten som er gjennomført. Det første jeg vil si, er at jeg gjerne vil gratulere Nordisk Råd med at vi har funnet en mye bedre form når det gjelder å organisere disse debattene, enn det vi har hatt tidligere. Både det vi gjorde i København i fjor, og det vi gjør i Oslo i år, er et uttrykk for at vi greier å aktivisere Nordisk Råd på en måte som gjør at det blir mer meningsfylte debatter enn det vi hadde tidligere, fordi vi har valgt et tema som er sentralt, og fordi vi har valgt en debattform som gjør at i hvert fall jeg - jeg håper også andre som har sittet og lyttet - har lært noe om politiske prosesser i andre nordiske land og fått stilt noen viktige spørsmål. Og selv om vi kanskje ikke har lært så mye nytt om våre egne land, har vi i hvert fall økt vår erkjennelse om diskusjoner og prosesser i andre nordiske land. Da har Nordisk Råd gjort sin jobb, da har det fungert som det samarbeidsforum det skal være i forhold til en viktig internasjonal felles oppgave.

Den andre lærdommen jeg har fått av debatten, er at selv om det er ulike syn og viktige nasjonale ulikheter og politiske diskusjoner om virkemidler og ulike partipolitiske tilnærminger til klimaspørsmål i de nordiske land, er det likevel grunnleggende slik at Norden har en felles tilnærming. Vi skal være glade for at de nordiske landene deler noen fundamentale synspunkter og noen fundamentale prinsipper med hensyn til hvordan klimaspørsmålene skal håndteres.

Vi har kjent til klimaproblemene lenge, men omfanget av problemene er større enn vi før visste. Vi vet at konsekvensene er mer dramatiske enn vi tidligere trodde, og tidsfristene for å handle er knappere enn vi håpet. Derfor er det gledelig at både det nordiske statsministermøtet vi hadde i morges, det møtet vi hadde med de baltiske statsministrene i går, og møtet med selvstyreområdene tidligere i dag, og diskusjonen her i dag, viser at Norden kan spille en rolle.

Det er flere grunner til at Norden kan spille en rolle i det internasjonale klimaarbeidet. Den ene grunnen er at vi er enige om den viktigste strategien, nemlig arbeidet for en internasjonal klimaavtale. Vi er enige om at en slik ny internasjonal klimaavtale må være mer ambisiøs enn den eksisterende Kyoto-avtalen, at målet må være å unngå mer enn to graders global oppvarming, at vi må ha tallfestede forpliktende utslippsreduksjoner, at flere land må med, både de rike landene som i dag ikke har sluttet seg til, som for eksempel USA, men også fattige land, Kina, India, Brasil, Sør-Afrika og mange andre land må med for at det skal bli en effektiv avtale reelt sett. Norges vurdering, men det har jeg også inntrykk av er mange andre nordiske lands vurdering, er at skal vi lykkes i å få med de fattige land i en avtale, må vi ikke bare appellere til deres ansvar for å ta en del av belastningene med å løse verdens klimaproblemer, men vi må også bidra økonomisk. De rike landene må betale for sine egne utslippsreduksjoner, men i tillegg ta et ansvar for å betale deler av u-landenes regninger. Det er simpelthen fordi det er den rike verden som har hovedansvaret for de utslipp som har funnet sted gjennom mange år, helt siden den industrielle revolusjon.

Det er også enighet om at vi, i tillegg til å få med flere land, må få sterkere og mer konkrete tallfestede utslippsreduksjoner. Så er det også enighet om at vi må jobbe med å inkludere de sektorene som ikke er med. Den siste replikkvekslingen illustrerer betydningen av det. Internasjonal skipsfart står for betydelige utslipp. For Norges vedkommende er det slik at norskeide skip står for utslipp som er beregnet til opp mot de totale norske utslippene. In-

ternasjonal lufttrafikk vokser kraftig. Den er ikke regulert. Flyr man fra Oslo til Stockholm, regnes de utslippene verken som norske eller som svenske. Utslippene bare forsvinner et sted uten at noe land tar ansvaret for dem. Så en ny avtale må også inkludere de sektorene som i dag ikke inkluderes, som skipsfart og flytrafikk. Det er den ene grunnen til at vi kan spille en rolle, at vi er enige om en strategi med hensyn til hvordan en avtale skal se ut.

Den andre grunnen er at vi kan spille en rolle fordi vi har særskilte oppgaver framover mot 2009. Danmark skal være vertskap for det store klimamøtet, der vi håper på en avtale. Sverige vil ha formannskapet i EU. Men jeg mener grunnleggende, og egentlig mer viktig enn at vi har de oppgavene, er at den nordiske samfunnsmodellen, der troen på samfunnsmessig styring, der troen på at menneskeskapte problemer – som klimaendringene er – kan løses av mennesker, der troen på at vi må ha sterke fellesskap for å løse felles problemer, er en modell som har vist seg sterk når det gjelder å løse andre problemer, og som også vil vise seg sterk når det gjelder å løse klimaproblemene. Også det gjør Norden i stand til å spille en rolle med tanke på å løse de internasjonale klimaproblemene.

Den tredje grunnen til at Norden kan spille en rolle, er at det er i nordområdene vi kommer til å se de største endringene i temperatur. Vi har hørt at polisen smelter raskere enn vi trodde. Hvis gjennomsnittstemperaturen øker med om lag to grader, vil temperaturen ved polene øke med opp mot fire grader, så vi ser dramatiske endringer. Vi har fått rapporter fra Grønland, og vi kommer til å se de tydeligste, tidligste konsekvensene i de nordlige strøk. Derfor gir det oss en plattform for å appellere og bidra til handling.

Norge skal selvsagt ta sin del av ansvaret. Vi har formulert tre ambisiøse mål. Det ene er å overoppfylle vår eksisterende klimaforpliktelse med 10 prosent innen 2012. Det gjør vi fordi det haster med å få ned utslippene. Ett tonn redusert i dag gir mye større effekt enn ett tonn redusert i 2020 eller 2050. Det andre er at vi skal bidra til å redusere de globale utslippene tilsvarende 30 prosent av våre utslipp innen 2020, og vi skal bli karbonnøytrale, som vi sier, innen 2050. Dette er mål vi skal nå dels gjennom betydelige tiltak i Norge og dels gjennom å bruke de mekanismene Kyoto-avtalen har når det gjelder å gå sammen med andre land, bruke grønn utviklingsmekanisme, bruke internasjonale klimakvoter for å finansiere utslippsreduksjoner i andre land. Totalt skal vi altså gjøre betydelig ute og betydelig hjemme for å få ned utslippene.

Så er det det grunnleggende spørsmålet: Har vi råd? Svaret på det er at det er mye dyrere å la være. Ingen vet akkurat hvor mye det koster å unngå klimaendringer. Men det vi vet, er at kostnadene ved å la være er vesentlig større, både de moralske, de politiske og de økonomiske. Norden kan spille en rolle. Dette møtet har vist at vi har felles tilnærming og et felles ønske om å spille den rollen i det internasjonale klimaarbeidet. Takk.

Odd Einar Dørum (midtengruppen, V):
Statsminister Stoltenberg trakk opp et veldig viktig perspektiv for den politiske energi i det nordiske samarbeidet når han trakk fram nordområdene. Det er et sted hvor Norden gjennom Nordisk Råd, Norden gjennom Arktisk Råd, EU gjennom sin nordlige dimensjon, NATO gjennom sine medlemsland – Norge, Danmark, USA og Canada – møtes.

Det er riktig som statsministeren sier, at det skjer dramatiske klimaendringer. Det kan føre til muligheter, men det kan også føre til spenninger. Det er helt åpenbart at når Nordvestpassasjen og Nordostpassasjen åpnes, kan det bli et grunnlag for spenning, og mitt spørsmål til statsministeren er: Hvordan tenker han seg at vi kan bygge en samarbeidsarkitektur, en struktur, av disse organene som jeg nå har nevnt? Det fins også flere som kan brukes på en slik måte at man skaper forutsigbare spilleregler, og som gjør at man i tide kan forholde seg til både at her møtes stormakter, supermakter, og at her er det enorme energiressurser.

Det er slik at parlamentarikerforsamlingen i Den vesteuropeiske union har drøftet sikkerhetsspørsmål i nordområdene og valgte da, til min kunnskap, for første gang å legge klimaendringene som premiss for det å tenke på sikkerhetspolitikk – altså ikke klassisk sikkerhetspolitikk om hvor mange stridsmidler man har, men klimaendringene som premiss. Denne for-

samlingen valgte da å konsentrere seg om det, og det sier en del om situasjonen at den rapporten som ble framlagt, var laget av en spansk politiker og undertegnede. Vi hadde altså en felles beskrivelse av noe som var dramatisk.

Så jeg benytter denne sjansen til å prøve å mobilisere energien i Nordisk Råd også mot nordområdene - de store områdene nord for alle våre nordiske land - og stiller følgende spørsmål til statsminister Stoltenberg: Hva tenker han om de strukturer vi trenger for å bygge forutsigbare spilleregler og for å sikre lavspenning?

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
Det viktigste jeg tenker om det, er at grunnlaget for alt internasjonalt klimasamarbeid, grunnlaget for hvor vi skal lage kjøreregler og rammer for det vi skal gjøre, er FN. Det er viktig at vi slår ring om FN som det organet som skal lage regelverket, enten det nå er det arbeidet FN har gjort i forhold til å finne fakta gjennom FNs klimapanel, eller det er det arbeidet FN gjorde for å lage den første klimakonvensjonen i Rio i 1992, eller det arbeidet FN gjorde for å lage Kyoto-avtalen. Men så lenge FN lager rammene og fundamentet, og FN er plattformen, så er det stor plass til mange andre organisasjoner og strukturer, det være seg Nordisk Råd, Vestunionen, Arktisk Råd eller mange andre regionale og internasjonale samarbeidsorganisasjoner. Da er det vår oppgave som politikere, og som tillitsvalgte, å bruke de organene til å iverksette tiltak til å sette klima på dagsordenen.

Jeg mener at én grunn til at klima nå er så høyt på den internasjonale dagsordenen, er at så mange politikere, som for eksempel representanten Dørum, i så mange sammenhenger har tatt det opp. Mens det før på en måte var tillatt å si at man ikke trodde at klimaproblemene var reelle, så er det nå et standpunkt som nær ingen har - og bare det er en liten seier.

Janne Seurujärvi (mittengruppen, cent):
Arvoisa presidentti! Norja on todellinen energiamaa. Se on aivan selvä asia. Kun täällä ollaan hyvin kohteliaita toisille, niin ajattelin sanoa, että me suomalaiset olemme hyvin iloisia, että meillä on tällainen naapuri.
Olisin kysynyt eräästä tulevaisuuden energiapolitiikkaan liittyvästä asiasta, hiilidioksidin varastoinnista, joka sinällään ei ehkä ole valtavan nerokas keksintö mutta kyllä järkevä ja käytännöllinen. Sitä on eräissä piireissä ehkä arvosteltu näköalattomuudesta ja jonkinlaisesta vastuun pakoilusta.
Olisin kysynyt teiltä, herra pääministeri: Kuinka taloudellisesti järkevänä, teknisesti luotettavana ja ympäristön kannalta kestävänä pidätte hiilioksidin varastointia?

***Janne Seurujärvis tale i svensk oversettelse*:**
Ärade president! Norge är ett verkligt energiland. Det är helt klart. Eftersom vi är så artiga mot varandra här, tänkte jag bara säga att vi finländare är mycket glada över att ha en sådan granne.

Jag vill ställa en fråga om något som hör ihop med framtidens energipolitik, lagringen av koldioxid, som kanske inte i sig är någon väldigt genialisk uppfinning men nog rationell och praktisk. Vissa kretsar har kritiserat den för att vara visionslös och en form av ansvarsflykt.

Min fråga till er, herr statsminister: Hur ekonomiskt rationellt, tekniskt tillförlitligt och miljömässigt hållbart anser ni det vara att lagra koldioxid?

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
Først vil jeg uttrykke at jeg er glad for at Finland er lykkelig over å være Norges nabo. Vi er lykkelige over å være deres nabo.

Så vil jeg si at når det gjelder lagring av CO_2, er det som spørsmålsstilleren sier: Det handler i hvert fall om to ting. Det handler om tekniske, og det handler om økonomiske forhold.

Først de tekniske: De vet vi fungerer. Vi har i over ti år på noe som heter Sleipner-feltet - som er et norsk gassfelt - tatt CO_2 ut av metangassen og pumpet den ned igjen i reservoa-

ret. Noen har vært redd for at det lekker, men der har gassen ligget i noen millioner år, og vi har god grunn til å tro at den fortsatt vil ligge der. Den har i hvert fall ligget der i de ti årene vi har pumpet den ned. Vi har lang erfaring for at det er mulig å pumpe CO_2 tilbake igjen. Vi gjør det også nå på Snøhvit-feltet utenfor Hammerfest, i Barentshavet. Så der gassen har vært i millioner av år, kan den pumpes tilbake. Vi tetter hullet, og der blir gassen.

Teknisk lar det seg gjøre. Problemet er det økonomiske, fordi spesielt fra kullkraftverk og gasskraftverk på land er det veldig store kostnader knyttet til å separere ut CO_2 og pumpe den ned igjen. Lykkes man med det, blir det jo null CO_2 i atmosfæren – men det er altså dyrt. Det vi jobber med på Mongstad på Vestlandet i Norge nå, er å bygge et fullskala anlegg for CO_2-håndtering, for separasjon og lagring. Hensikten med det er først og fremst å utvikle en teknologi som skal gjøre at dette blir billigere og dermed mer lønnsomt, og som kan gjøre at vi ikke bare kan rense gasskraftverk, men i framtiden også rense kullkraftverk. Vi samarbeider blant annet med Kina. Lykkes vi i Kina, så er det svært store volumer CO_2 man kan få redusert. Vi er i nær dialog med EU for å sørge for at dette skjer på en måte som er forenlig med EUs statsstøtteregelverk.

Ann-Kristine Johansson, (den sosialdemokratiska gruppen, s):
Tack, herr president, och tack, statsminister Stoltenberg, för det inspirerande talet och för tydligheten att Norden spelar en viktig roll i klimatförändringarna! Det gläder mig att det här toppmötet handlar om klimatet, att det är uppe på den politiska dagordningen.

För det är två stora utmaningar som vi måste lösa. Dels kan de allvarliga effekterna av klimatförändringarna endast motverkas av snabba och stora minskningar av växthusgaserna, precis som statsministern sade, och det är bra att Nordens länder har tagit tuffa beslut om det och att ni här i Norge också har tagit bra beslut. Den andra utmaningen, som vi inte pratar så mycket om, är anpassningen av samhället till effekterna av klimatförändringarna. Och det brådskar, för det är stora påfrestningar av samhället framöver!

Norden pekas ut som ett av Europas mest sårbara områden i EU:s grönbok om anpassningen till klimatförändringarna, utifrån ökad nederbörd.

Det är handling som räknas, inte bara vackra ord, för att möta de här stora utmaningarna. Det ställer krav på oss politiker. Det krävs mod och tuffa beslut – ned på medborgarnivå – för våra barns och barnbarns skull!

En föregångare är Albertlunds kommun i Danmark, som i år får Nordiska rådets miljöpris. Där arbetar man konkret med miljöarbetet. Det handlar om pedagogik, det handlar om barnen, det handlar om vuxnas ansvar och inte minst våra politikers.

Jag skulle vilja ställa frågan till statsministern: Vilka konkreta, praktiska projekt ser statsministern behöver göras för att Norden ska vara föregångare? Lokomotivet som drar det här arbetet framåt, men också för att anpassa samhället – för det kommer att bli stora påfrestningar!

Det handlar om folklig förankring, som Mona Sahlin sade i sitt tal förut. Jag tycker vi ska ta lärdom av Albertslunds kommun, för det behövs mer av sådant – både på global nivå och på medborgarnivå.

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
Det er mange forskjellige ting de nordiske landene bør og skal gjøre både nasjonalt og sammen internasjonalt. Det viktigste enkelttiltaket vi kan gjøre, er å bidra til at det blir en internasjonal avtale i København i 2009, for det er selve grunnmuren i alt klimaarbeid. I tillegg kan og bør vi gjøre mange ting nasjonalt. Vi bør satse mer på fornybar energi. Som det er sagt flere ganger her: Sverige og Finland er gode på bioenergi. Island er gode på termisk energi, vannkraft. Norge er opptatt av fornybar energi, men også nå å utvikle teknologi for CO_2-rensing fra kull- og gasskraftverk, som mer satsing på fornybar energi. Kan vi få til felles nordiske virkemidler på det området, tror jeg det vil være en styrke og en stor fordel.

Så skal vi gjøre ting i forhold til satsing på kollektivtransport, satsing på forskning og utvikling og mange andre områder. Men det jeg likevel tror er mest grunnleggende, er at vi gjør noe med selve drivkreftene i samfunnsutviklingen, for det er så mange store og små beslutninger som må gjøres annerledes dersom vi skal lykkes i å gjøre noe med klimaproblemene. Da trenger vi sterke økonomiske virkemidler. Det betyr at det skal koste å forurense, at det skal være lønnsomt å rense, og vi skal gi de motivene både til husholdningene og til bedriftene. Derfor må vi være villige til å bruke grønne skatter, CO_2-avgifter og systemer for utslippskvoter, slik at det blir sterke økonomiske motiver for å legge om forbruk og produksjonsmønster i de nordiske landene. Vi er i gang med det i de nordiske landene, men vi bør gå videre og også der se om det er mulig å lage mer felles nordiske og europeiske virkemidler, for vi vet av erfaring at det er den type virkemidler som biter, og som gjør at vi får til teknologisk endring, som gjør at vi får ned utslippene.

Hans Wallmark, (den konservative gruppen, m):
Herr president! Ett tema för det samtal som vi har fört nu de senaste timmarna är ju att globala problem kräver globala lösningar, även utifrån ett nordiskt perspektiv.

Norden kan på många sätt beskrivas som en internationell röst. Vi visar ett ansvarstagande tillsammans gentemot andra länder och gentemot länder på andra kontinenter. De nordiska länderna tillsammans är också när det gäller bistånd en betydande bidragsgivare. Det handlar om teknikutveckling och mänskliga rättigheter, det handlar om vattenbrunnsborrning och mikrolån – allt tillsammans.

Jag är glad att jag har Norge som grannland, lika väl som Finland är ett grannland. Men när jag ser på Norge vill jag säga att det verkar finnas en hög trovärdighet i ert land när det gäller frågor om mänskliga rättigheter och arbete på andra kontinenter.

Därför skulle jag vilja fråga den norska statsministern, i relief till det initiativ som har tagits från den svenska regeringen via biståndsminister Gunilla Carlsson för att försöka inleda ett arbete för att klimatsäkra biståndspolitiken, huruvida den norska statsministern tror att det går att hitta en gemensam nordisk strategi för ett så oerhört viktigt arbete som just att i vårt internationella solidaritetsarbete också kunna ha klimatsäkrat bistånd.

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
Vi har gjerne dialog med Sverige og gjerne også med andre land om hvordan vi kan innrette bistanden slik at den bidrar best mulig til å redusere verdens utslipp av klimagasser. De nordiske landene har vært pådrivere i både klimaarbeidet og i arbeidet for bistand til den fattige verden. Vi har samarbeidet, og jeg vil også gjerne fortsette den type samarbeid.

Det jeg tror det er viktig at vi erkjenner, og som er i forlengelsen av det spørsmålsstilleren tar opp, er at i et land som India eller i et land som Kina er det fortsatt hundrevis av millioner mennesker som lever i absolutt fattigdom. Det er hundrevis av millioner mennesker som ikke har strøm. De vil ha økonomisk vekst, og de synes det er urimelig at den rike verden kommer til dem og sier at dere må begrense deres økonomiske vekst for å løse et miljøproblem den rike verden først og fremst har skapt. Da er vi nødt til, ikke å ta hele regningen, men å ta vesentlige deler av den økonomiske regningen for å få ned utslippene i den type land, fordi de vokser så mye der. Det handler dels om offentlig bistand over de statlige offentlige budsjetter – Norge øker bistanden på klimarettede tiltak – men ikke minst handler det om å lage de økonomiske systemene som gjør at bedrifter i rike land må finansiere klimatiltak i fattige land. Det tenkte vi på i Kyoto i 1997 da vi lagde Kyoto-mekanismene. Og de må vi utvikle, slik at den fattige verden ikke går igjennom de samme forurensende faser som vi, men altså får til en økonomisk utvikling som er mindre forurensende enn den rike verden har vært igjennom, for de kan simpelthen ikke forurense like mye som vi har gjort.

Dagfinn Høybråten (midtengruppen, KrF):

Denne debatten har ikke uventet vist bred enighet om høye ambisiøse mål, bred enighet om at Norden bør samordne sine standpunkter i en offensiv stemme inn i de internasjonale klimaforhandlingene.

Det som imidlertid har gledet meg mest, er at det ser ut til å være en bevegelse når det gjelder spørsmålet om felles nordiske virkemidler i arbeidet for å sikre ny fornybar energi som en viktig del av en fremtidig bærekraftig energiproduksjon. Vi har gode erfaringer med et felles elmarked i Norden. Vi hørte den svenske statsministeren åpne for, hvis det er interesse fra andre nordiske land, en dialog om tilslutning og utvikling av det grønne sertifikatmarkedet for ny fornybar energi, som Sverige har. Jeg merket meg at statsminister Stoltenberg i et replikksvar nå sa at han var opptatt av at vi fikk utviklet felles virkemidler i Norden på dette området. Mitt spørsmål til statsministeren er om han i lys av det som nå er kommet fram under Nordisk Råds møte, vil ta et initiativ, slik at man får i gang igjen drøftingene om et slikt sertifikatmarked for ny fornybar energi for å få fart i utviklingen av disse energikildene, blant annet vindkraft, hvor utviklingen i Norge dessverre står stille. Til tross for at Regjeringen har forbedret virkemidlene, er det ikke tilstrekkelig til at man får fart i utviklingen av denne viktige del av fremtidig energiproduksjon.

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
Det er riktig at de nordiske land har et felles energimarked, et felles kraftmarked. Jeg hadde selv gleden av å være energiminister da vi innførte det. Da var det mye skepsis. Nå er det bred enighet om at det er et godt system.

Samtidig er det slik at når vi har felles kraft- og energimarked, er det et dilemma at vi ikke har flere felles virkemidler på miljøsiden. Den mangelen har det vært et sterkt ønske om å gjøre noe med. Heldigvis har vi nå for det første fått en del grønne skatter som er ikke felles, men som i hvert fall er ganske like i de nordiske landene. Det andre er at når Norge nå slutter seg til EUs system for klimakvoter, betyr det for eksempel at kullkraftverk i Danmark eller gasskraftverk i Norge gjøres til gjenstand for den samme type prising av CO_2. Det fremmer f.eks. bio- og vindkraft fordi da går prisen på fossil kraft opp. Det styrker konkurransekraften til bio- og vindkraft. Vi har noen felles virkemidler. Jeg er glad for det, og det er bra.

Så er spørsmålet: Skal vi gå lenger og lage enda flere felles virkemidler gjennom grønne sertifikater? Der har vi hatt en interessant meningsutveksling i dag. Vi har hatt samtaler med Sverige. Der har vi ikke nådd helt fram fordi vi var ikke helt enige om byrdefordelingen, for å si det slik. Det svenskene mente var urimelige krav fra vår side, mente vel vi var rimelige og omvendt. Slik er det ofte når man forhandler. Det har ikke styrket min forhandlingsposisjon overfor Sverige at alle opposisjonspolitikere i Norge i salen i dag har sagt at jeg bør gi mer til svenskene. Men jeg har merket meg det, og så får vi diskutere saken videre etterpå.

Sinikka Bohlin (den sosialdemokratiske gruppen, s):
Herr president! Jag har två funderingar, statsministern. Den ena handlar om samarbete och den andra om samordning. Vi har tidigare här i dag nämnt att EU:s roll i miljöpolitiken är väldigt viktig, men också den nordliga dimensionen är väldigt viktig. Det är många som i dag vill vara observatörer, bland annat EU, Norge och Island.

Min första fråga till statsministern är om statsministern har en vision om hur vi till exempel skulle kunna förbättra samarbetet med nordvästra Ryssland som ändå tillhör närområdet. Hur kan vi, som sades här, öppna Norden för andra?

Sedan kommer jag till min andra fråga. Som statsministern vet har vi Arktiska rådet, Nordiska rådet och Östersjörådet. Finns det ett behov av och är det önskvärt att försöka samordna för att i framtiden kanske få bättre resultat till exempel i klimatfrågor och andra miljöfrågor?

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
For det første: Jeg vil gjerne utvikle samarbeidet med Nordvest-Russland om også klimaspørsmål. Vi har en struktur for det, og det er Barentssamarbeidet, hvor de nordiske landene og Nordvest-Russland deltar. Der har vi noe samarbeid når det gjelder teknologi. Vi har en

del dialog om klimaspørsmål og også om energispørsmål. Det de nordiske landene kan gjøre, er to ting. Det ene er å bidra til at Russland påtar seg også sterke forpliktelser i en ny avtale. Det igjen må være fundamentet for russisk bidrag til å redusere klimagassutslippene. Det andre er at vi kan overføre teknologi. Vi ønsker å samarbeide med Russland, både på myndighetsplan og også gjennom deltakelse i større energiprosjekter. Når det norske selskapet StatoilHydro går sammen med Russland i det store gassfeltet Stockmann, så er et av målene med det samarbeidet å utvikle teknologi som kan være mer miljøvennlig. Så jeg mener at vi er i gang med et samarbeid. Vi ønsker å utvikle samarbeidet, og også det samarbeidet vi har i det baltiske området, i Østersjøregionen, er en måte å tilnærme seg Russland på, der vi kan drøfte klimaspørsmål.

Rolf Reikvam, (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
Takk til statsministeren for en interessant og spennende innledning. Takk også for at du understreket Norden så sterkt i din innledning. Du var vel den av innlederne som sterkest understreket det, og det synes jeg er viktig og bra.

Den tilsvarende debatten i fjor i København på bakgrunn av utredningen "Norden som global vinnerregion" konkluderte med at dette tema skulle settes høyere på den politiske dagsordenen i Nordisk Råd og i Nordisk Ministerråd, og det er blitt gjort. Det har også fått konsekvenser for det forslaget til budsjett for 2008 som vi skal behandle senere.

Statsminister Reinfeldt understreket flere ganger at vi har ikke eksakt samme forutsetninger, vi har ulike forutsetninger og så videre. Men det er viktig å understreke de nordiske fortrinn. Debatten i fjor og konklusjonen der kom på bakgrunn av en erkjennelse av at vi har fortrinn når det gjelder den nordiske velferdsmodellen, og det bør vi utnytte. Mitt spørsmål til statsministeren er: Bør også denne debatten som vi har hatt nå, ende i en konklusjon? Vil det være naturlig at denne debatten ender i en tilsvarende konklusjon som den i fjor endte med, at dette tema bør settes høyere opp på dagsordenen i det nordiske samarbeidet, i Nordisk Råd, i Nordisk Ministerråd, og at den debatten er et puff for å få i gang dette samarbeidet i Nordisk Råd og i Nordisk Ministerråd? Jeg tror det er viktig hvis vi kunne konkludere med det, og at dette vil bli et *go* for et tettere samarbeid om disse spørsmål.

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
Jeg opplever det slik at både dette møtet i Nordisk Råd og det nordiske statsministermøtet, der hovedtema har vært klima, er et uttrykk for at det nordiske samarbeidet setter klima høyest på dagsordenen. Jeg mener det er bra at vi bruker Norden til å adressere et felles internasjonalt tema, en felles internasjonal utfordring.

Det andre som jeg så vidt var inne på i innlegget mitt, er at den nordiske modellen mente man før at ikke kunne overleve globaliseringen, at land med høye skatter, stor offentlig sektor, gjennomgående ganske jevn inntektsfordeling, sterke fagforeninger, ikke ville mestre konkurransen, de åpne økonomiene, globaliseringen. Så har historien vist at de nordiske land har vært blant dem som har håndtert globaliseringen best, har greid å kombinere velferd, sosiale reformer og stor offentlig sektor med en veldig konkurransedyktig, omstillingsdyktig industri, privat næringsliv. Den kombinasjonen har overrasket mange. Jeg tror at vi kan se noe av det samme når det gjelder klima. De som prøver å si at det er vanskelig å kombinere konkurransedyktige bedrifter med strenge miljøkrav, har tatt feil før, kommer til å ta feil igjen. Jeg tror de nordiske landene kan vise verden at vi kan ha strenge miljøkrav, høye miljøskatter, få ned utslippene og likevel ha konkurransedyktige bedrifter. Sånn sett har den nordiske modellen noe helt spesielt å bidra med, også på miljøområdet.

Jan Lindholm (mittengruppen, mp):
Herr president! Vi har nu hört tio anföranden, varav flera från statsministrar, där det talas om att vi borde satsa mer på förnybar energi och att vi genom ekonomiska styrmedel, nationella åtgärder och internationella avtal kan minska de klimatpåverkande gaserna och utsläppen.

Detta är jättebra, men det är sådant som borde ha påbörjats redan för 20 år sedan. Det tycker i alla fall vi som har jobbat i den utomparlamentariska miljörörelsen. Därför tycker jag att det vore intressant att fokusera på vilka åtgärder som det borde startas med nu inte om 20 år, vilket är risken. Jag tänker på klimatflyktingproblematiken.

Norge är ju känt för att vara ett fredsmäklande land. Jag är orolig för att klimatflyktingströmmarna, om vi inte har en politik som nu tar hand om klimatflyktingfrågan, blir ett hot för freden i världen. Indirekt är ju det också ett stort hot mot klimatet.

Jag skulle kunna fråga hur många tiotals miljoner klimatflyktingar som Norge om 20 år planerar för att ta hand om, men jag väljer att inte ställa den frågan. Vi vet att det redan i dag finns ungefär 20 miljoner flyktingar i världen - flyktingar som anses vara klimatrelaterade. Kanske blir det en nolla till i det talet - alltså ett par hundra miljoner om kanske 20-30 år.

Statsministrarna här har inte vågat lyfta fram klimatflyktingfrågan i den här debatten. Jag skulle ändå vilja fråga om ni när ni träffas diskuterar klimatflyktingfrågan och om ni nordiska ministrar är beredda att agera för att på ett internationellt plan lyfta fram frågan. Det här är, som sagt, något som man måste börja arbeta med nu, inte om 20 år. Det krävs en mycket stor framförhållning. Merparten av dessa flyktingar kommer ju inte att kunna tas om hand i sina egna länder, utan de kommer att vara tvungna att lämna sina länder. Europa, Norden och andra glest befolkade områden kommer säkert att vara mycket attraktiva områden för dessa strömmar. Visst skulle därför frågan kunna ställas om hur många tiotals miljoner klimatflyktingar man planerar för att ta hand om. Finns det alltså något framförhållningsarbete internationellt?

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
President! I det arbeidet som skjer, blant annet i FN og på det møtet som var i FN nå i september, handler det om minst to ting. Det handler om hvordan vi skal unngå klimaendringer, hvordan skal vi utvikle teknologi og virkemidler som gjør at vi reduserer utslippene av klimagasser og slik begrenser temperaturøkningen og dermed også antall mennesker som rammes av klimaendringer. Samtidig skjer det et omfattende arbeid som handler om tilpasning. Altså: Gitt at det i hvert fall blir noen klimaendringer, hvordan skal vi da tilpasse oss det. En av de tingene det berører, er nettopp folkeforflytninger, at mennesker kommer til å flytte på seg når grunnlaget for jordbruk og levesett endres. Det er noe verden har begynt å adressere. Blant annet handler en del av den diskusjonen som foregår i Norge når det gjelder innretning av bistandsbudsjett, nettopp om å hjelpe mennesker som må flytte på grunn av klimaendringer - enten de nå må flytte til et annet sted i sin region, eller må flytte lenger. Så det har i hvert fall kommet opp på den politiske dagsordenen, men det er ikke slik at Norge - og jeg tror heller ikke andre nordiske land - har begynt å planlegge for noe tallfestet antall klimaflyktninger. Det føler jeg ikke er noe vi skal gjøre når vi nå fortsatt skal satse alt vi kan for å hindre klimaendringer og ønsker å begrense antallet så mye som mulig.

Erna Solberg (den konservative gruppen, H):
Selv om det kunne være fristende å ta en reprise på grønne sertifikater, skal jeg ikke gjøre det. Men jeg håper vi alle kan legge oss på hjertet at det faktisk er en mulig nordisk mekanisme å sette i gang. Kanskje vi også kan få det til å bli en mer europeisk mekanisme.

I statsministerens innledning understrekte han at ett viktig tiltak, ja kanskje det viktigste internasjonale tiltaket man kunne gjøre, var å sørge for en bedre internasjonal avtale, hvor Norden kunne ta et initiativ. Det synes jeg er positivt, men jeg har lyst til å understreke at det finnes ett til, som jeg har lyst til å be alle tilstedeværende innledere om å reflektere over som et nordisk initiativ fremover. Det ene tiltaket som internasjonalt kan gjøre noe med klimautslippene drastisk og raskt, er å berge regnskogen. Klarer vi å berge regnskogen på det nivået den er i dag, reduserer vi klimautslippene med 20 prosent. Det er det ene enkelttiltaket som vil gjøre mest. Og det viktigste virkemiddelet i dag for å gjøre noe med det, er faktisk internasjonale penger. Det er å bidra til at de landene som har regnskog, setter opp mekanismer og får kompensasjon til sitt lands befolkning for ikke å ødelegge mer av regnskogen. Internasjonalt jobbes det nå for å få til et initiativ knyttet til det å stoppe forverringen

og opprettholde regnskogen. Det er estimert til å koste cirka 60 milliarder norske kroner. Ti prosent av det er seks milliarder kroner. Jeg synes de nordiske landene burde ta en dugnad, hvor de sammen faktisk kunne stilt opp med en forpliktelse på dette. Hvis vi mener det som er sagt i denne debatten om hvor viktig det er å gjøre noe med klimaet, bør vi også ha noe konkret handling. Dette er et av de områdene hvor det er enklest og raskest, men det kommer til å koste penger å gjøre noe. Min utfordring til statsministeren er å ta lederskapet i dette.

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
For det første er jeg helt enig i at det å hindre nedhugging og ødeleggelse av regnskog er et viktig klimatiltak, og det må vi følge opp på i hvert fall tre måter.

Punkt en er at en internasjonal klimaavtale må inkludere skog. Vi må simpelthen unngå å komme i den meningsløse situasjonen at vi regulerer utslipp av CO_2, men ikke opptak av CO_2, og vi må unngå at land kan redusere utslippene, men samtidig hugge ned regnskog og så er egentlig nettoutslippene økt eller i hvert fall ikke gått ned. Derfor må skog med på en bedre måte enn i dag med en framtidig klimaavtale, og det er de nordiske landene samstemte om.

Punkt to er at vi må gi offentlig støtte – statlige midler – til å hindre nedhugging av regnskog. Beløpet har jeg ikke på talerstolen nå, men Norge er i hvert fall beredt på å øke bistanden, og de andre nordiske landene har også sagt at de er villig til å stille opp med bistand i forhold til klimaproblemene.

Punkt tre er at vi må tvinge norske bedrifter og gjerne også nordiske bedrifter til å redde regnskogen. Vi legger nå opp til at oljeindustrien – all norsk olje- og gassvirksomhet – skal bli en del av EUs kvotesystem. Vi sier at de får null-utslippskvoter. For hvert gram CO_2 som slippes ut på norsk sokkel må de enten sørge for ha en teknologi som gjør at de reduserer utslippene i Norge – og det kommer til å være noen millioner tonn igjen selv når de har gjort det – eller de må gjøre opp for seg gjennom tiltak andre steder, for eksempel gjennom tiltak for å redusere avskoging, ødeleggelse av regnskog. Jeg vet at StatoilHydro ser på muligheter i Indonesia, og da får vi mekanismer som gjør at det blir økonomisk lønnsomt for norske bedrifter å redde regnskogen, og da kan vi snakke om store beløp utover det som kommer fra de offentlige budsjettene.

Debatten ble avsluttet.

Rådet besluttet å ta Dokument 8 til etterretning.

6. Generaldebat

Dokumentasjon:
- Statsministrarnas presentation av Nordiska Ministerrådets ordförandeskapsprogram 2008 (Dokument 4)

Statsministrarnas presentation av Nordiska Ministerrådets ordförandeskapsprogram 2008 (Dokument 4)

Statsminister **Fredrik Reinfeldt:**
Herr president, kära nordiska vänner! Vi må utgöra en liten del rent geografiskt och framför allt befolkningsmässigt av vår värld. Men samtidigt är detta en framgångsrik plats i världen och en del av världen där vi har mycket gemensamt i historia och traditioner. Men inte minst gäller det - och det är nog kring detta jag tänkt uppehålla mig - gemensamma framtidsutmaningar som hänger nära samman med en globalt växande konkurrens.

Utgångsläget vi har att tackla när det gäller denna utmaning är gott. Våra länder utgör en av världens mest konkurrenskraftiga regioner. Denna bild bekräftades inte minst då World Economic Forum i sin rapport förra året placerade de nordiska länderna i absolut världstopp vad gäller konkurrenskraft.

Varför? kan man fråga sig. Hur kommer det sig att vi lyckas hävda oss så väl? Förklaringen man pekar på är våra effektiva myndigheter, välskötta ekonomier, vår höga utbildningsnivå och våra länders fokus på teknologi och innovationer.

För Nordens länder har globaliseringen - särskilt den internationella handeln - varit helt avgörande för att skapa det välstånd vi har. På samma sätt bidrar globaliseringen i dag till att lyfta många länder från djupaste fattigdom till ett begynnande välstånd och ljusare framtidsutsikter.

Men att vi i ett historiskt perspektiv kunnat dra stor nytta av globaliseringens möjligheter innebär inte att vi ska ta utvecklingen för given. För att bibehålla och utveckla vårt välstånd och våra välfärdssamhällen krävs en vilja till förändring och förnyelse. Vi måste utöka vårt utbyte med övriga Europa men även med de snabbväxande ekonomierna i mer avlägsna delar av världen. Vi behöver en fungerande arbetsmarknad, som gör att det finns grogrund för företagande och nya arbetstillfällen. Vi behöver göra vårt yttersta för att bryta utanförskap och ge fler människor möjlighet att försörja sig genom eget arbete.

Det nordiska samarbetet har långa och stolta traditioner. Men det nordiska samarbetets strukturer etablerades i en annan tid, i ett annat Europa: Nordiska rådet 1952 och Nordiska ministerrådet 1971. Det var i tider då globaliseringens effekter på våra samhällen inte var lika genomgripande, inte lika tydliga som nu.

För oss som hyllar värdet av ett välfungerande nordiskt samarbete är det inte minst viktigt att vi förvissar oss om att dess former är effektiva, att de är anpassade till dagens problemställningar och dagens politiska och ekonomiska förutsättningar. Vi behöver därför i än högre grad inrikta vårt samarbete på de områden där det gör störst nytta och där det finns ett uttalat intresse för att samarbeta just inom nordisk ram.

Det är med dessa grundförutsättningar som Sverige går in i sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2008.

Vi har valt att rubricera vårt ordförandeskap med ordet "kraftsamling". Med denna rubrik vill vi markera behovet av att finna nordiska samverkanslösningar inom några centrala områden för våra länder och vår region. Vi har indelat programmet i fyra ledord - *konkurrens, klimat, kreativitet och koordinering*.

Först av allt vill vi arbeta för att stärka våra länders konkurrenskraft – detta i ett läge där nya marknader öppnar sig, men där kampen om att attrahera kunder, kapital och spetskompetens hårdnar.

De jämförande studier som gjorts visar som sagt att våra länder ligger bra till i internationella jämförelser. Men de visar också att vi sinsemellan har olika styrkor:

Finland uppvisar gång på gång internationella toppresultat vad gäller utbildning på olika nivåer. Danmark är en ledande IT-nation. Island och Norge har hög välståndsnivå och en sysselsättningsgrad som få länder kan matcha. Sverige kan glädja sig åt att ligga väl till vad gäller teknologi och innovationsklimat. Jag tror att vi i Norden har mycket att vinna på att lära än mer av varandra, på att utbyta kunskap och erfarenheter både inom och utanför Norden.

För att lyckas i den globala konkurrensen måste vi bli bättre på att identifiera och undanröja kvarvarande gränshinder mellan våra länder, öka våra ansträngningar för att profilera Norden som en attraktiv region, minska utanförskapet och bättre samarbeta för att stärka nordisk forskning och innovationskraft.

Klimatet – som diskuterats under en lång stund här på eftermiddagen – är vårt andra K.

Vi har tidigare i dag haft en diskussion. Arbetet för att hejda och minska klimatförändringarnas skadeverkningar är vår kanske största och viktigaste framtidsutmaning. Klimathotet är, som framgått, på riktigt. Människans sätt att leva värmer upp vår jord. Det sker snabbt och riskerar få stora konsekvenser för livet på denna vår jord.

Klimatfrågan är global till sin natur. Men för att nå resultat måste vi arbeta på många olika nivåer: Lokalt, nationellt, europeiskt men också nordiskt. Vi i Norden har i många stycken en samsyn i klimatfrågorna och en värdefull kompetens inom inte minst det miljötekniska området. Det kan vi bättre ta till vara.

Det är också i Nordens arktiska områden som klimatförändringarna är som kanske mest påtagliga. Vi har därför ett ansvar för att vara pådrivande i internationella sammanhang vad gäller klimatarbetet. Jag vill därför se att vi gemensamt verkar för att via nordiska förberedelser och initiativ lägga grund för en stark internationell klimatöverenskommelse 2009.

Kreativitet är vårt tredje K.

Utbytet inom områden som utbildning, forskning och kultur är centrala delar av Nordiska ministerrådets verksamhet. Det nordiska samarbetet är väl rustat för att stödja entreprenörskap och kreativa forskningsmiljöer. Inom flera kulturella fält – till exempel film, design, musik och barnkultur – har våra länder ett världsrykte. Inte minst ser vi främjande av barns och ungdomars kreativitet som en viktig uppgift för skolan. Här finns mycket att vinna på ett utökat erfarenhetsutbyte.

I ett globaliseringsperspektiv är det här områden där Norden har en särskild styrkeposition, vilket vi måste nyttja. Orsaken är naturligtvis lika enkel som självklar. Ett kreativt samhällsklimat lägger grund för mänsklig växt, nytänkande och nya idéer. Det lägger i sin tur grund för uppfinningsrikedom och företagande, två omistliga delar i en framgångsrik globaliseringspolitik.

Så till koordineringen – vårt fjärde K.

Ett välfungerande nordiskt samarbete förutsätter en nära koppling till det europeiska samarbetet – detta inte minst med tanke på behovet av en ny EU-strategi för Östersjö-området. För svensk del blir detta naturligtvis extra tydligt när vi nu förbereder vårt ordförandeskap i EU hösten 2009.

Det nordiska samarbetet har en stor potential när det kommer till att vara ett komplement till och ibland en förbindelselänk mellan det regionala, det nationella och det europeiska perspektivet. Men det nordiska samarbetets roll måste bli tydligare och dess specifika roll i förhållande till dessa tre geografiska och politiska nivåer bättre definieras.

Nordiska ministerrådet bör även utveckla samarbetet med och tydliggöra ansvarsfördelningen gentemot andra regionala aktörer, såsom Barentsrådet, Östersjöstaternas råd, CBSS, och Arktiska rådet.

Under 2008 kommer nya riktlinjer att beslutas för Nordiska ministerrådets samarbete med nordvästra Ryssland och de baltiska länderna. Riktlinjerna tas fram i en nära dialog med berörda länder. Ett nytt samarbetsprogram för insatserna i Arktis 2009-2012 kommer också att antas under det svenska ordförandeskapet.

En annan viktig del i vårt gemensamma koordineringsarbete handlar om det nordiska samarbetet på myndighetsnivå. Att vi utvecklar detta är viktigt, inte minst för att medborgarna i våra länder bättre ska kunna ta del av de rättigheter och skyldigheter som finns vid arbete eller längre vistelse i ett annat nordiskt grannland.

Jag vill avslutningsvis rikta ett speciellt tack till det finländska ordförandeskapet för det sätt på vilket ni leder det nordiska arbetet under innevarande år. Flera av de frågor vi kommer att uppmärksamma under nästa år präglar också det finländska ordförandeskapet.

En sådan fråga är naturligtvis globaliseringssamarbetet och den process som följt på de nordiska statsministrarnas möte och uttalande i Punkaharju i juni i år.

Särskilt glad är jag över att här och nu kunna bjuda in mina nordiska kolleger till ett första nordiskt globaliseringstoppmöte den 8-9 april nästa år vid Riksgränsen i svenska Lappland. Jag ser fram emot att vi där och då ska föra en dynamisk diskussion med ledande företrädare för politik och för näringsliv och andra delar av samhällslivet - detta i frågor som rör de styrkor vi har och som gjort att Norden har kunnat dra stor nytta av globaliseringens möjligheter, inte minst när det gäller vad som krävs för att vi ska kunna utveckla och anpassa oss till de utmaningar som vi står inför.

Jag ser fram emot att under 2008, tillsammans med våra nordiska kolleger och vänner, ta nya steg för att utveckla det nordiska samarbetet. Steg som då handlar om konkurrens, klimat, kreativitet och koordinering, steg som handlar om att fortsätta utveckla ett samarbete som har tjänat oss väl och som har en viktig roll att fylla också för vår gemensamma framtid.

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori:**
President, kära nordiska vänner! Vi i Finland uppskattar högt Sveriges betoning på konkurrenskraft, klimat, kreativitet och koordinering för att möta globaliseringens utmaningar. Det nya svenska ordförandeskapsprogrammet inrymmer flera viktiga element. Programmet är klart och tydligt och det får vårt fulla stöd. Den svenska statsministerns utmärkta fyra K skulle dock kunna utökas med ett femte K, nämligen kontinuiteten under Finlands ordförandeskap. De viktigaste resultaten under Finlands ordförandeskap har nåtts i globaliseringsarbete, gränshinderarbete angående de självstyrande områdenas ställning i det nordiska samarbetet, Nordens marknadsföring samt medborgarinformation. Det är ytterst bra att notera att de flesta av dessa frågor är starkt framme även i det svenska ordförandeprogrammet. Ifall man önskar söka efter flera nya K-ord skulle jag ännu gärna föreslå kunskap, som är en grundläggande förutsättning för Nordens utvecklings- och adapteringsförmåga och näringslivets internationella konkurrenskraft.

Herr president! Finland hade EU:s ordförandeskap under andra hälften av 2006. Ordförandeskapet påverkade till stor grad även vårt nordiska ordförandeskap i år. Under 2008 och Sveriges ordförandeskap kommer vi i Nordiska ministerrådet att fatta beslut om många vik-

tiga saker, till exempel om nya samarbetsriktlinjer för Ryssland och de baltiska länderna. Detta arbete återspeglas säkert även i Sveriges EU-ordförandeskap på hösten 2009, men i en annan ordning än den som gällde oss.

För övrigt vill jag uttrycka vår glädje över att Sverige i sitt ordförandeprogram prioriterar avvecklingen av gränshinder i Norden. I detta sammanhang vill jag konstatera att de nordiska statsministrarna i dag har gett ambassadör Ole Norrback som blivande ordförande i gränshinderforumet samt ministerrådets generalsekreterare Halldór Ásgrímsson, ett mandat för att rapportera regelbundet till samarbetsministrarna och årligen till statsministrarna om gränshinderarbetets fortskridande.

Till sist ett sjunde K, Kiitoksia.

Sesjonen ble avsluttet kl. 18.35.

Sesjonen ble utsatt til neste dag kl. 09.00.

Onsdag 31. oktober 2007
kl. 09.00–17.00

Presidenter: Claes Andersson (6), Ole Stavad (7), Berit Brørby (8), Inge Lønning (9) og Ole Stavad (10)

Dokumentasjon:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7)

6. Generaldebatt (fortsättes)

Claes Andersson overtok ledelsen av forhandlingene.

Endringer i deltagerlisten:
Ann-Kristine Johansson erstattes av **Kerstin Haglö** for resten av sesjonen.
Kari-Lise Holmberg deltok ikke på sesjonen den 31. oktober.

Rådet besluttet å fastsette deltagerlisten/närvarolistan i overensstemmelse med dette.

Samarbetsministrarnas redogörelse, Dokument 7

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori:**
Herr president, nordiska vänner! Finlands ordförandeskap under 2007 prioriterade särskilt ett förstärkt Norden och dess möjligheter att svara på globaliseringens utmaningar. Samtidigt lyftes fram Nordliga dimensionen och Östersjöns tillstånd bland prioriteringarna. Därför har också de viktigaste resultaten under Finlands ordförandeskap nåtts i globaliseringsarbetet, gränshindersarbetet, de självstyrande områdenas ställning i det nordiska arbetet, marknadsföring samt medborgarinformation. Den högsta prioriteten gavs åt genomförande av de initiativ som togs upp vid statsministrarnas uttalande från Punkaharju i juli om globaliseringens utfordringar och möjligheter. Fokus ligger på klimat, miljö, energi, forskning, utbildning och innovation samt profilering av Norden.

Samarbetsministrarna har också beslutat att sätta upp ett gränshindersforum för prioritering och förankring av arbetet samt för snabbare resultat. Samarbetsministrarna godkände i september det så kallade Ålandsdokumentet om bekämpande för de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet inom ramen för Helsingforsavtalet. En ny struktur trädde i kraft på det kulturella området 2007. Det nordiska kultursamarbetet bygger nu på tidsbegränsade och temabyggda tvärsektoriella områden över konst- och faktagränserna.

De nordiska social- och hälsoministrarna har beslutat att etablera en ny nordisk institution bestående av fyra tidigare självständiga institutioner. Ett Nordens genresurscenter upprättas den 1 januari 2008 för att stärka och effektivisera samarbetet på området.

I nordvästra Ryssland har de nordiska samarbetsministrarna haft särskilt fokus på nätverksuppbyggning inom utbildning och forskning, social- och hälsoarbete, miljö, gränsregionalt samarbete och demokratiutveckling. I samarbete med de baltiska länderna strävas mot finansiering på lika fot. Det nordiska ramprogrammet Nordplus utsträcks till Baltikum och så vidare.

I samarbete med EU-kommissionen fortsätter ministerrådet att stödja utbildning av unga vitryska studerande på European Humanities University i Vilnius och ett stipendieprogram för vitryska studerande i Ukraina. Ministerrådet arbetar genom två projekt med Östersjörådet och EU-kommissionen för att förstärka det gränsregionala samarbetet i Östersjöregionen. Arbetet för att utvidga samarbetet med de övriga regionala råden intensifieras.

Finland har också under sitt ordförandeskap i Barentsområdet lyft fram samarbetsprojekt för stöd till samebefolkningen i Ryssland samt för undersökning av konsekvenserna för klimatförändringarna i ekosystemen i Barents-området.

Nefcos verksamhet har fått en ny och förstärkt strategi. Nefco har satt i gång ett samarbete med Kina och deltar aktivt i arbetet för förbättring av Östersjöns miljötillstånd.

Ministerrådet arbetar också för att stödja utvecklingen mot ett gränslöst nordiskt innovationsområde. En rad projekt för innovation har genomförts bland annat om kreativa industrier, makro- och nanoteknologier och Venture Risk Capital. Nordisk energiforskning har förstärkts med en kraftfull ökning av budgeten. Inom nordisk toppforskning har NordForsk etablerat 19 knutpunkter för nätverksinformation som Nordic Centers of Excellence på olika teman.

För uppföljning av OECD:s bekämpande av internationell skatteflykt har de nordiska länderna inlett gemensamma förhandlingar med så kallade skatteparadisen. De nordiska finansministrarna förväntas underteckna ett avtal om informationsutbyte och skatteavtal med Isle of Man i oktober. Motsvarande avtal med andra länder är under förhandlingar.

Effektivisering av de nordiska ländernas insatser i internationella finansiella institutioner har igångsatts. Förslag till en ny strategi för effektivare multilaterala insatser i Östersjöregionen och i närområdena förväntas bli godkänt i juli 2008 för stöd för samarbete inom den ordliga dimensionen.

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
President! La meg begynne med å takke Finland for et godt gjennomført formannskap. Det er, som også den svenske samarbeidsministeren var inne på, samarbeidet om globalisering og grensehindringer som vi kommer til å huske best fra arbeidet i 2007. Det er, som vi også hørte i debatten i går, uten tvil spørsmål som vi skal jobbe mye med i årene framover. Det er bra.

Så vil jeg ønske det svenske formannskapet hjertelig velkommen. Det var et spennende og interessant program vi hørte om i går som statsministeren la fram, og vi gleder oss til å jobbe med det svenske formannskapet og programmet for neste år.

La meg også benytte anledningen til å takke Nordisk Råd for et godt samarbeid i året som har gått. Vi har en viktig felles oppgave i å sørge for at vi forankrer det nordiske arbeidet blant innbyggerne våre, og da kan vi ikke jobbe hver for oss. Da er vi nettopp avhengig av hverandre, så takk til Nordisk Råd for godt samarbeid.

Så har vi mange store utfordringer foran oss. Jeg vil benytte denne anledningen til å markere to saker som jeg mener er avgjørende viktig å følge opp i et langsiktig perspektiv. Det gjelder Nordvest-Russland og nordområdene, og det gjelder den nordiske velferdsmodellen. Nordvest-Russland og nordområdene var kanskje den viktigste saken under det norske formannskapet i 2006, og det er positivt at dette sakskomplekset nå er solid forankret i Nordisk Ministerråd. Vi har etablert et russlandsprogram med ulike elementer som samlet utgjør et konkret og målrettet felles nordisk samarbeid med Nordvest-Russland. Dialogen med myndighetene og de andre samarbeidspartnerne i Russland er god, noe som gjør det mulig å få til den nødvendige forankringen, og ikke minst at partnerne selv medvirker i det arbeidet og de aktivitetene som skal utføres.

Ministerrådet har blant annet etablert et eget utvekslingsprogram for å bygge kompetanse og langsiktig nettverk mellom Norden og Nordvest-Russland. Hovedsatsingsområdene er offentlig forvaltning, utdanning og forskning, økonomi og det sivile samfunnet. Vi har utviklet et samarbeid med Barentsrådet om urfolk, miljø og næringsvirksomhet. Det er positivt at ministerrådet på denne måten kan dra veksler på det som er av eksisterende kunnskap og erfaring i Barents-regionen når vi nå skal engasjere oss også der – det var det også flere som var inne på i debatten i går – for nettopp på denne måten skaper vi viktige synergier mellom ministerrådet og Barentsrådet, og det er igjen viktig for den forankringen blant innbyggerne våre for de aktivitetene vi drar opp.

Så har ministerrådet nylig startet et NGO-program for å støtte et grenseoverskridende trepartssamarbeid mellom frivillige organisasjoner i Norden, Baltikum, Polen, Russland og Hviterussland. Det er bra. I tillegg er ministerrådet en aktiv samarbeidspartner i den nordlige dimensjon, der vi kommer med konkrete substansielle aktiviteter og innspill. Det gjelder for eksempel helse- og miljøpartnerskap.

I nordområdene totalt sett kommer innsatsen innenfor globaliseringsarbeidet til å gi et markant løft gjennom prioriteringer av klima, energi og miljø. Kanskje der mer enn noe annet sted ser vi nettopp de raske endringene som følge av klimaendringer. Det gjelder ikke minst i Arktis, der ministerrådet også har hatt et stadig økende samarbeidsprogram og et godt samarbeid med Arktisk Råd i ganske mange år.

Så til særstillingen til den nordiske velferdsmodellen som min statsminister var opptatt av i går. Det er viktig å bruke den som et langsiktig utgangspunkt og bærekraftig standpunkt for videreutvikling av den innsatsen som vi nå skal gå i gang med, både i lys av globaliseringsarbeidet, men òg i lys av det generelle arbeidet til Nordisk Råd.

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson:**
Herr president! God morgon nordiska vänner! Det nordiska samarbetet är väl etablerat och berett, till exempel har vi ända sedan 1800-talet haft ett nära samarbete kring lagstiftningsfrågorna när det gäller avtalsrätt, familjerätt med mera. Vi kan också på goda grunder hävda att vi som små länder i Europas utkant står oss väl i en europeisk och global jämförelse. Det kan gälla allt från miljöarbete, toppforskning, skolutbildning och jämställdhet till fri-idrott, film och musik.

Norden har många konkurrensfördelar, och vi har blivit bra på att utnyttja dem. I ett sådant läge kan vi bli självgoda och tro att det gynnsamma läge vi i dag befinner oss i är beständigt och självklart. Så är det förstås inte. Framtiden kräver att vi i Norden höjer ribban ännu ett snäpp. Vi har kommit långt vad gäller att klara gränshinder, men vi måste nå många fler konkreta resultat för att vår region ska utvecklas. Vi har framstående forskarmiljöer, men ska vi närma oss de främsta i världen krävs det samverkan och utbyte. Vi har en spetskompetens inom miljöteknologi, men för att locka till oss det kapital som krävs och få genomslag på viktiga marknader krävs det att vi kan profilera oss gemensamt. I de klimatförhandlingar som stundar krävs att Norden kan driva en gemensam linje för att kunna påverka omvärlden i positiv riktning.

Herr president! Statsminister Fredrik Reinfeldt presenterade i går programmet för det svenska ordförandeskapet i nordiska ministerrådet 2008. Vi är glada att kunna gå in i det svenska ordförandeskapet nästa år med vetskapen om att vår företrädare gjorde ett mycket gott arbete. Sverige för nästa år stafettpinnen vidare i det globaliseringsarbete som påbörjades under det finska ordförandeskapet. Samarbetet kring globaliseringsfrågan är en viktig och självklar uppgift med möjlighet att fungera som en vitaliserande kraft i samarbetet i stort. För svensk del är det också av största vikt att nordiska ministerrådet fortsätter att utvecklas i takt med tiden och omgivningens krav för att bli mer kostnadseffektivt och mindre byråkratiskt. Jag tror att det här finns en stor nordisk samsyn.

Som framgår av det program som Sverige har presenterat för nästa år har vi satt frågorna om konkurrenskraft högt på dagordningen. Konkurrenskraft är en fråga inte bara för att företag ska kunna utvecklas i en global konkurrens utan också för hur vi ska kunna inkludera en samhällsmodell som minskar utanförskapet och hur vi kan göra detta på ett hållbart sätt. Det leder automatiskt in på andra huvudprioriteringar för vårt ordförandeskap, som klimat.

Norden kan, bör och ska vara föregångare i klimatarbetet. Vi har de bästa förutsättningar, och inom ramen för det nordiska samarbetet har vi också ett flertal samarbetsorgan som gör goda insatser för miljö- och klimatarbetet. Förberedelserna inför klimatmötet i Köpenhamn 2009, då Sverige samtidigt är ordförande i EU, är en given arbetsuppgift. Utbildning, forskning och kultur leder vårt samhälle framåt. Dessa frågor är helt centrala delar i nordiska ministerrådets och, jag vet, Nordiska rådets verksamhet och profilering utåt.

Under rubriken Kreativitet vill vi under vårt ordförandeskap markera vikten av erfarenhetsutbyte och gemensamma satsningar inom dessa fält. Att vi betonar kreativitet är också ett sätt att markera ett generellt behov av nytänkande inom ramen för det nordiska samarbetet.

Slutligen vill jag betona vikten av att nordiska ministerrådet blir en positiv kraft i strävan mot ett utvecklat europeiskt samarbete. Vi har som en betydande regional aktör ett särskilt ansvar när det gäller våra närområden runt Östersjön, Nordatlanten och Arktis. Under nästa år kommer nya riktlinjer att dras upp för detta arbete, och det är förstås en mycket viktig uppgift.

Jag gläder mig åt att överta rollen som ordförande för de nordiska samarbetsministrarna och tillsammans med mina kolleger, och självklart också Nordiska rådet, hantera många intressanta frågor som ligger framför oss. I det här sammanhanget vill jag tacka det finska ordförandeskapet och min kollega Janne Vapaavuori och hans medarbetare för ett väl genomfört ordförandeskap 2007, ett ordförandeskap som har satt ribban högt för nästa år. Jag har med intresse följt hur Finland har fört upp viktiga frågor på dagordningen samtidigt som man har gjort stora ansträngningar för att informera om och sprida intresse för Norden och det nordiska samarbetet på hemmaplan. Vi i Norden har mycket att vara stolta över och mycket som vi måste vidareutveckla. Vårt nära nordiska samarbete ger oss en stark plattform för att möta framtidens utmaningar tillsammans.

Rolf Reikvam, den venstresosialistiske grønne gruppens talsperson, Dokument 7:
Takk, president! Den største trusselen mot menneskeheten er klimautfordringene. FNs klimapanels dokumentasjon om at de menneskeskapte klimaendringene truer oss alle, er entydige. Vi kan ikke fortsette nåværende politikk med bruk av fossile brensler og store utslipp av karbon. Debatten i går viste at det er en felles erkjennelse av at utviklingen må snus. Det er nokså stor grad av enighet om målene for klimapolitikken. Når vi kommer til handlingene og handlingsplanene, blir det mer diffust, uklart og også mer uforpliktende.

Det er grunn til å være urolig over og uenig med den finske regjeringens satsing på kjernekraft. Selv med ny teknologi er det stor usikkerhet knyttet til kjernekraftverkene. Dessuten er deponeringen av brenslet et uløselig problem. Både transporten og selve deponeringen er forbundet med så store farer at kjernekraft ikke er noen løsning, men et nytt miljøproblem. Vi vil ikke at avfall skal transporteres gjennom Sverige til Sellafield. Vi vil ikke ha utslipp til Nordsjøen fra Sellafield.

Det nordiske samarbeidet er inne i en god utvikling. Det er større oppmerksomhet og engasjement rundt regionalt samarbeid. Utvidelsen av EU krever at land som har nærhet, både geografisk og politisk, søker sammen for å finne felles svar på globale utfordringer. Norden har alle forutsetninger for å bli en foregangsregion. Vi har en historie som gjør det lettere å finne felles svar. De nordiske samfunnene har så mye felles historisk og politisk at det gir oss store fortrinn når vi skal utmeisle politiske løsninger.

Vi skal ikke være tilfreds med Svanen som miljømerke, slik vi har det nå. Vår gruppe har foreslått at det skal tas et nordisk initiativ for å utvikle et nytt merke, et merke for global ansvarlighet. Dette nye merket skal si til forbrukerne at produktet er produsert på en menneskeverdig måte, at arbeidsmiljøet for arbeiderne holder ILO-standard, og at barnearbeid ikke er benyttet. Et flertall her i salen vil stemme dette ned. Jeg kan love at dette er en sak vi ikke vil la ligge i ro, men følge opp på ulike måter.

Globaliseringsarbeidet i regi av Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd var et resultat av utredningen "Norden som global vinnerregion". Bak samarbeidet ligger det en erkjennelse av at vi har komparative fortrinn, som best kan utnyttes gjennom regionalt nordisk samarbeid. Vi har vist i Norden at forholdsvis kostnadskrevende velferdssamfunn kan omgjøres til komparative fortrinn. Godt fungerende demokrati, en felles offentlig skole, høyt utdannet befolkning og økonomiske og sosiale offentlige nettverk gir folk en trygghet som er grunnlaget for høy verdiskaping. Det er disse fortrinnene vi i fellesskap må utvikle videre. Det er ikke gitt at vel-

ferdssamfunnene er sikret. Vi som forsvarer velferdssamfunnet, må også hele tiden være opptatt av fornying og utvikling. Gjennom ny forskningsbasert kunnskap skal vi både forstå våre fortrinn på en bedre måte og legge det faglige grunnlaget for nye politiske mål.

Kent Olsson, den konservative gruppens talsperson, Dokument 7:
President! Det känns stimulerande att gå upp här efter att ha sett det svenska ordförandeprogrammet som presenterades i går, med de fyra K:na kreativitet, konkurrenskraft, klimat och koordinering. Men jag skulle också vilja lägga till ett femte K för koncentration och kraftsamling.

Det som jag hoppas nu kommer att ske under det svenska ordförandeskapet är att man börjar ta i ett antal projekt. Vi har mellan 800 och 1 200 olika projekt som pågår, och jag har en känsla av att det ibland är alltför många projekt som vi jobbar med inom Norden. Jag tror att man måste minska antalet projekt och syssla mer med dem som vi känner har en direkt anknytning till nordisk verksamhet och ger nordisk nytta. En sådan koncentration tror jag är alldeles nödvändig både för att Nordiska rådet ska öka i styrka och för att människor ska känna sig mer hemma.

Det har talats mycket kring klimat och globalisering under de här dagarna, och det är väl ingen tvekan om att detta är oerhört viktigt med det internationella samarbete som man talar om, den forskningsutveckling som det kan ge, liksom energisamarbetet och konferenser om klimatfrågor. Men jag tänkte ta upp en fråga som inte har nämnts så mycket i detta sammanhang. Jag hade för någon vecka sedan tillfälle att lyssna till en engelsk forskare som talade om havsmiljön och konstaterade att om det sker en klimathöjning på 2–3 grader så kommer detta kanske att innebära att de fiskar som vi har nu i de nordiska vattnen inte överlever! Det kommer att närma sig tropiska fiskar som kommer upp här, och detta innebär att vi får en helt ny fauna. Det kan också vara något som vi bör tänka på kring havsmiljön. Allt vad vi kan göra för att dämpa den temperaturstegring som är på gång tror jag är väldigt viktigt.

Östersjön är ju ett område som vi känner mycket för. Jag tror att det är viktigt att utveckla samarbetet med IMO så att vi får det här med PSA, Particularly Sensitive Area, att verkligen fungera så att vi kan undvika olyckor i Östersjön i framtiden. Östersjön är känslig, som vi vet. Dessutom vet vi ju att den största delen av den ryska oljeexporten går den vägen, så man fasar inför vad som skulle kunna hända!

Såsom medlem i Östersjösamarbetet kan vi konstatera att vad vi hoppas ska ske är att Östersjön ska kunna bli en europeisk förebild med särskilt fokus på energifrågor, att vi ska kunna få en gemensam sjöfartspolicy och att man verkligen vidtar konkreta åtgärder för att stärka samarbetet vad gäller energifrågor. Jag räknar med att det kommer att läggas stor kraft vid det arbetet, men att man också vidtar konkreta åtgärder för att förbättra kustbevakningen och koordinera samarbetet länderna emellan, att man verkar för fartygssäkerhet under hårda och kalla förhållanden och att man använder sig av liknande föreskrifter som inom flygtrafiken för att övervaka och hantera sjötrafiken i hela Östersjön. Det är några av de åtgärder som jag tror är väsentliga för att få en bättre och säkrare miljö kring Östersjön.

Låt mig slutligen ta upp en fråga som kommer att diskuteras i morgon: gränshinder. Jag noterar att det i det svenska ordförandeskapet finns en klar och tydlig prioritering att komma till rätta med gränshindren. Det är bra med en speciell koordinator och vi får tillbaka ambassadör Norrback, som gjort ett bra jobb tidigare. Men det är också väldigt viktigt, tycker jag, att någonting sker, att några gränshinder blir lösta. Vi vet ju att alla gränshinder faktiskt inte går att lösa, men då är det viktigt att man talar om att man av olika politiska skäl inte kan lösa dessa gränshinder. Då kan den frågan avföras från dagordningen.

Allt går alltså inte att lösa, men jag har en from förhoppning att när vi träffas nästa gång i Helsingfors kan vi beta av ett antal gränshinder som då är avklarade. Det tror jag är viktigt för det nordiska samarbetet.

Låt mig till sist få önska lycka till med det svenska ordförandeskapet och hoppas att när vi träffas i Helsingfors så är ett antal gränshindersproblem lösta!

Dagfinn Sundsbø, midtengruppens talsperson, Dokument 7:
Det nordiske samarbeidet har sterk støtte blant innbyggerne i våre land. Det er en støtte som er på lån, og som avhenger av Nordisk Råds evne til å være på lag med folket i våre land og selvstyrte områder gjennom de saker vi fokuserer på. I Midtengruppen er vi sikre på at folk i Norden stiller seg fullt ut bak det fokus vi gir klima og miljøspørsmål på denne sesjonen. Ikke bare var dette tema i gårsdagens nordiske toppmøte, det går også igjen i mange av de medlemsforslag vi har til behandling i løpet av denne sesjonen.

I Midtengruppens politiske plattform, som vi for øvrig vedtok for ett år siden, understreker vi betydningen av et sterkere samarbeid på miljøområdet og peker blant annet på behovet for å styrke den felles forskningsinnsatsen når det gjelder klimautfordringene og andre miljøtrusler i det arktiske området. Jeg registrerer med tilfredshet at det svenske formannskapet understreker dette gjennom nordisk samarbeid i polarforskning. Jeg vil også understreke min støtte til de tiltak som ligger i formannskapets program, om å støtte utviklingslandene i deres energipolitiske utfordringer.

Det unike ved det nordiske samarbeidet er det høye fokus man har på forhold som angår folk i deres daglige liv. Arbeidet med å avskaffe grensehindringer er et godt eksempel på det. Kanskje kan det uttrykkes tvil om resultatene så langt står i forhold til de ambisjoner Nordisk Råd og ministerrådet satte seg etter det dynamiske forarbeidet som tidligere statsminister Poul Schlüter gjorde. Men vi er kommet et godt skritt videre, må jeg konstatere med tilfredshet i dag. Under det norske formannskapet ble det etablert en ordning med pådrivere på næringsområdet og helse- og sosialområdet. Under det finske formannskapet er det arbeidet videre gjennom utnevning av en "særskilt bemyndiget person, som foreslås å få sitt mandat direkte fra statsministrene, med oppgave å på et fokusert sett fremme arbeidet med å fjerne nordiske grensehindre". Jeg forstår at vedkommende er oppnevnt, og det er vel ikke så langt fra den ombudsmannsordning vi har snakket en god del om de siste par årene. Jeg er tilfreds. For å understreke betydningen av dette vil jeg vise til at også Ungdommens nordiske råd under sitt møte har engasjert seg sterkt på dette området og understreker behovet for å løse opp en del av de forhold som faktisk gjør det vanskeligere å studere i de nordiske nabolandene enn det vi kanskje mener vi har lagt til rette for.

Kultur- og utdanningssamarbeidet er fortsatt ryggraden i det nordiske samarbeidet. Det er også på disse områdene vi gjennom Nordisk Råd har lagt til rette for bredde i deltakelsen: de nordiske prisene, Norplus-programmene, forskningssamarbeidet, Nordisk Kulturfond, de nordiske husene, støtte til samarbeid innenfor frivillig sektor, kunst- og kulturprogrammene og ikke minst arbeidet for å styrke de fellesnordiske språk gjennom den nordiske språkdeklarasjonen – ja vel, lang liste, men alt sammen konkret rettet inn mot å gjøre det lettere for de nordiske folk å samhandle med hverandre. Alt dette er uttrykk for at vi gjennom vårt nordiske samarbeid har nådd langt utover kontakt og tiltak på myndighetsnivå. Når nye tiltak nå kommer til, er det en krevende utfordring å forvalte etablert kompetanse og etablerte innsatsområder på en slik måte at vi ikke svekker den alminnelige tillit til vårt arbeid.

"Norden som global vinnerregion" er en utmerket nysatsing som har sterk støtte fra Midtengruppen. Det er funnet løsninger for finansiering det nærmeste året som sikrer en offensiv videreføring av arbeidet. Når vi for senere år har sagt at finansieringen skal skje innenfor de ordinære rammene for ministerrådets budsjett, vil jeg understreke betydningen av at det gjøres på en slik måte at vi opprettholder engasjementet og innsatsen innenfor de områder som er samlet under kapitlet "Kreativitet" i formannskapsprogrammet vi ble presentert for i går. For øvrig må jeg få avslutte med å si at jeg synes betegnelsen kreativitet er en god ambisjon å sette for kultur-, utdannings- og forskningssamarbeidet.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
Jeg har lyst til å utfordre Midtengruppen og Dagfinn Sundsbø spesielt i forhold til vårt forslag om et nytt miljømerke, et nytt Svanen-merke. Vi ønsker å utvide det til å omfatte arbeids-

miljøforhold, at produktet er frambrakt på en miljømessig forsvarlig måte og så videre. Nå blir dette nedstemt i dag, og Midtengruppen er med på å stemme det ned. Det er vi forberedt på. Vi regner ikke med at de skal endre standpunkt i løpet av dagen. Mitt spørsmål til Midtengruppen er: Kan en tenke seg å gå videre med idéen senere, i en annen form kanskje eller på en annen måte, med sikte på å få utviklet et nytt nordisk miljømerke som er breiere enn dagens Svanen?

Dagfinn Sundsbø (midtengruppen, Sp):
Jeg vil mene at de fra Midtengruppen er innstilt på å gå videre på alle gode forslag som det arbeides med, og så vil jeg nok mene at de av våre representanter som sitter i Miljø- og naturressursutvalget, skal få lov til å være de som først tar stilling til det konkrete forslaget om hvordan man i tilfelle skal gå videre med det.

Sinikka Bohlin, den sosialdemokratiske gruppens talsperson, Dokument 7:
Gränslöst Norden har länge varit vår slogan. Väldigt mycket av vår energi har gått till att försöka röja de gränshinder som har gjort det svårare för våra medborgare att byta land fram och tillbaka. Vad vi diskuterar nu i Norden är att vi ska öppna dörren utåt och försöka ta vara på den samlade kunskap som finns i Norden för att vara en av de viktigaste aktörerna globalt, i den globaliserade världen. Utmaningar är det inte brist på. Som alla vet är klimatfrågan den största utmaning som vi har, både nära, hemma, och globalt.

Vi har inte varit låsta tidigare. Vi har inte låst våra dörrar, utan vi har haft ett väldigt gott samarbete med de baltiska länderna, med nordvästra Ryssland, med EU – det får vi inte glömma bort – men också i den nordliga dimensionen, de länder av oss som är med i EU och de som är utanför.

Vi kan naturligvis inte göra allt tillsammans, utan vi har vår hemläxa, som varje land måste gå hem och göra. Men det finns några saker som det är viktigt att vi tar med oss hem från Oslo. Om vi inte får våra medborgare med oss i den här diskussionen kan vi som politiker inte göra någonting. Jag tycker att vi har tappat lite de senaste åren, det som har varit en av Riokonferensens största utmaningar, att få alla med, från den enskilda människan till föreningar, företag och politik. Vi måste se att våra medborgare förstår problemen, och där tror jag att vi har kommit ganska långt. Men det är också ett ansvar, att förstå att var och en själv har ett ansvar, och att se de möjligheter som jag som enskild medborgare har i mitt hem. Där har vi politiker en viktig fråga att ta med oss.

Det är väldigt stor mobilitet, rörlighet, i Norden. Det har aldrig varit så mycket folk som flyttar mellan länder. Det är svenskar som åker till Norge och jobbar. Jag hörde i går att svenska kvinnor tycker om danska män – jag har inte märkt det, Ole, men vi får väl se. Det här innebär också utmaningar. Det blir mer transporter både av personer och av tjänsteföretag och tjänster, vilket gör att vi hela tiden måste utveckla nya metoder, till exempel inom bränsleområdet. Vi kommer att vara rörligare – jag tror inte att vi kan bo i våra mobiltelefoner och datorer, utan vi rör på oss. Det innebär att vi ska utvecklas.

Det som kanske är allra viktigast är den stora debatt om energi som vi har. Vi är väldigt olika i de nordiska länderna, och vi har valt olika vägar. Vi ska acceptera olikheterna och försöka se det här som en helhet, en region: Det ena landet går en väg, och det andra landet går åt andra hållet, men vi nyttjar den samtida energi som vi har i hela Norden.

Det som kanske oroar mig mest är den infrastruktur och den sårbarhet som vi har byggt in i hela samhället. Samtidigt som vi lever i ett samhälle där vi vet att det kommer att bli förändringar – vi kan inte stoppa det – måste vi hitta nya vägar för att klara av de nya utmaningarna. Vi kanske speciellt ska titta på de arktiska områdena, som redan i dag lever i en förändrad värld, som vi inte ser. Men vi kan se det i Sverige, där vi har gjort en sårbarhetsutredning som visar att 300 000 byggnader ligger i riskzonen om förändringen fortsätter i samma takt.

Visst har vi utmaningar. Jag hoppas ändå att det gränslösa Norden är ett annat gränslöst Norden än det vi har talat om tidigare.

Christina Gestrin (midtengruppen, sv):
Värderade president, kära vänner! Ett av de viktigaste områdena för vår gemensamma nordiska verksamhet bör idag vara Östersjön. Arbetet för att utveckla Östersjöregionen i en hållbar riktning och framförallt kampen för att rädda vårt hav har också varit högt prioriterade både på presidiets och miljö- och naturresursutskottets agenda. Här på sessionen syns Östersjön dessvärre inte på vår dagordning, men jag vill i likhet med Kent Olsson lyfta fram Östersjöfrågorna också i vår debatt här. Presidiet godkände på sitt septembermöte ett omfattande utskottsförslag rörande Östersjösamarbetet. Förslaget syftade dels till godkännande av Helcoms aktionsplan för Östersjön och dels till implementering av den parlamentariska Östersjökonferensens, BSPC:s rekommendation till åtgärder för att motarbeta övergödningen av Östersjön. Förslaget gick också in för en integrerad förvaltning av Östersjön med beaktande av både Helcoms plan och samtidigt också EU:s maritima strategi. Det var bra att presidiet i snabb ordning godkände förslaget som en framställning från rådet även om jag gärna hade sett att saken kommit upp på sessionen i Oslo och debatten här och kunnat godkännas som en rekommendation från hela rådets sida.

Den 16 parlamentariska Östersjökonferensen för två månader sedan godkände förutom förslagen till åtgärder mot eutrofieringen också en resolution med en lång rad konkreta åtgärdsförslag riktade till både Östersjörådet, CBSS, EU-komissionen och Östersjöstaternas regeringar. De ur miljösynpunkt mest centrala förslagen också i BSPC:s resolution berörde dels Helcoms BSAP och dels BSPC:s egen arbetsgrupps eutrofieringsrekommendationer.

Det är viktigt att vi både inom Nordiska rådet och framförallt inom våra nationella parlament bekantgör BSPC:s ställningstaganden och tar dem till behandling där. Det är viktigt att vi både genom Nordiska rådet och ministerrådet och också direkt till våra regeringar ställer krav på efterföljande implementering av förslagen och rekommendationerna i den parlamentariska Östersjökonferensens resolution. Och det är av största betydelse att vi följer upp frågan och kräver rapportering över vilka åtgärder som har vidtagits.

När det gäller eutrofieringen har den stående kommittén inom BSPC utsett mig till rapportör på hur Östersjökonferensens förslag och rekommendationer till denna del har följts i medlemsländerna. Jag ser fram emot arbetet och hoppas på ett gott samarbete med alla Östersjöländer och skall avlägga rapport till nästa parlamentariska Östersjökonferens som samlas i Visby nästa sommar.

Elina Linna (den venstresosialistiske grønne gruppen, v):
Herr president! Könsrelaterat våld i nära relationer är ett stort samhällsproblem i samtliga nordiska länder och berör många människors liv och vardag.

Medborgar och konsumentutskottet har föreslagit att Nordiska rådet utarbetar ett gemensamt nordiskt program som ska fokusera på konkreta åtgärder i kampen mot mäns våld mot kvinnor och barn. Förslaget A 1415/medborger har utan sedvanlig process här i sessionen skickats direkt från presidiet till ministerrådet. Jag vill därför passa på att här och nu ta upp en viktig aspekt gällande framställning 6/2007.

Det finns olika sätt att analysera och förklara relationen mellan kön och våld. Vilket perspektiv man väljer får avgörande konsekvenser för vilka åtgärder som prioriteras. Det synsätt som hittills varit mest framgångsrikt i arbetet mot mäns våld mot kvinnor är att det är ett strukturellt problem där mäns våld är kopplat till det ojämlika maktförhållandet mellan kvinnor och män.

Den strukturella könsmaktsordningen i samhället underlättar för män att bruka våld mot kvinnor. Detta har också slagits fast i FN:s kvinnokonvention.

Arbetet för att stoppa mäns våld mot kvinnor och barn och för att ge våldsutsatta relevant skydd, stöd och hjälp måste ske utifrån denna insikt.

Jag menar därför att maktperspektivet, i enlighet med FN:s kvinnokonvention, absolut måste arbetas in i det nordiska gemensamma programmet mot mäns våld mot kvinnor och barn i nära relationer.

Detta, herr president, förutsätter jag att ministerrådet tar till sig!

Asmund Kristoffersen (den sosialdemokratiske gruppen, A):
De nordiske lande inspirerer hverandre i kampen for bedre klima. Mange av de tunge grepene må tas i en internasjonal sammenheng. Det er derfor viktig at de nordiske land i større grad enn hittil opptrer i retning av "en stemme" i internasjonale fora for å få gjennomslag for nordiske verdier. Etter å ha deltatt i mange internasjonale toppmøter, synes jeg at denne felles nordiske innsats har manglet, selv om ulik tilknytning til EU i noen sammenhenger gjør dette mer utfordrende.

Vårt initiativ i Nordisk Råd om en felles og synlig nordisk opptreden i FNs klimakonferanse i København i 2009 er viktig. Jeg forutsetter at våre nordiske lands regjeringer anstrenger seg hardt for å få dette til. Det betyr at det initiativ jeg har vært med på, kan gi gode resultater!

Og så det aller viktigste: Alle de nordiske land må ta kraftige grep for å redusere utslipp av klimagasser som nå fører til en akselererende økning av temperaturen på jorda. Dette vil få enorme konsekvenser for mennesker og natur, om vi ikke greier å bremse denne og senere bringe jordas tilstand tilbake til et forsvarlig nivå.

Verdens energiproduksjon må bli miljøvennlig. Vårt forbruksmønster må bli miljøvennlig.

Internasjonale miljøavtaler som Kyoto-avtalen, som forplikter land til reduksjoner, og som gir insitamenter til å ta i bruk miljøvennlig teknologi, er meget viktige, men det er ikke nok.

Og årets vinner av Nordisk Råds Natur- og miljøpris, Albertslund Kommune utenfor København, viser at vi kan gjøre mye i vårt lokalmiljø. Kommunen har gjennom kontakt med innbyggerne, med bedrifter og kommunens egne virksomheter, for eksempel nesten halvert CO_2-utslippene. Kanskje kan alle Nordens kommuner, og kommuner utenfor Norden, hente inspirasjon fra Albertslund Kommune.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
Dette er en utfordring til sosialdemokratene, og for så vidt også til Asmund Kristoffersen, i forhold til det han sa. Han skulle ønske at vi i Norden hadde én felles stemme i klimapolitikken – det er ordrett sitat fra det som Asmund Kristoffersen sa i sitt innlegg. Han ønsket og håpet at de nordiske regjeringene ville ta initiativ til et tettere samarbeid i klimaspørsmål fram mot konferansen i København i 2009.

Da er mitt spørsmål til Asmund Kristoffersen og sosialdemokratene: Vil dere i Nordisk Rådsammenheng ta initiativ til å være en pådriver for å løfte disse sakene opp på et nordisk nivå, på en breiere og tydeligere måte enn det har vært så langt? Det er veldig enkelt å spille ballen over til de nordiske regjeringene og til ministerrådet og si at en håper, men han sitter jo selv i en situasjon i Nordisk Råd hvor han har mulighet til å løfte dette opp, gjøre det til en viktig sak og peke på områder hvor det er viktig at vi får til et tettere samarbeid i Norden. Ønsker Asmund Kristoffersen at vi skal være så tydelige at vi skal være klar på å lage handlingsplaner som vi anbefaler de enkelte regjeringer og de enkelte land å følge?

Asmund Kristoffersen:
Det er en fornøyelse å svare på en slik replikk. Den venstresosialistiske grønne gruppen og sosialdemokratene har fremmet et felles forslag som vil bli debattert senere i dag, knyttet nettopp til nordisk felles initiativ på miljøtoppmøtet i København i 2009. I det forslaget har vi anbefalt våre regjeringer, og nå ministerrådet, å ta en rekke grep.

For det første må vi i Norden innen det møtet vise at vi har noe å vise verden. Det betyr at vi i Norden må anstrenge oss sterkt for å ha en felles politikk på en rekke områder.

Da jeg hørte på debatten i går fra statsministrene i Norden, merket jeg meg i hvert fall at det er enighet om at det må tas tunge grep. Det er enighet om at vi må ha reduksjonsmål, og det er enighet om at vi må opptre ganske enhetlig i internasjonale fora. Når vi kommer fram til 2009, forventer jeg at vi har en felles politikk som vi ønsker å fronte på mange områder. Replikktiden min vil ikke tillate at jeg går inn på konkreter.

Rolf Reikvam:
Jeg takker Asmund for svaret. Jeg kjenner jo også den saken vi skal behandle i morgen og de forslagene til strekpunkter som ligger der, til klimamøtet i 2009. Det er veldig vigtig det vi tar opp der i forhold til utdanningssystemet, i forhold til å involvere frivillige organisasjoner, NGO-er og så videre. Men mitt spørsmål gikk jo litt lenger enn akkurat det. Jeg følte nok at jeg prøvde å *touche* innpå om vi bør være enda tydeligere og enda sterkere i forhold til å forplikte hverandre på klimapolitiske mål, være med på å lage tydeligere nordiske mål som de ulike land i sterkere grad må/skal kunne følge opp i sine klimapolitiske handlingsplaner. Det var det jeg prøvde å *touche* inn på på bakgrunn av det som Asmund Kristoffersen sa om en felles stemme i klimapolitikken.

Asmund Kristoffersen:
Styrken i det nordiske samarbeidet er at vi faktisk møtes jevnlig, at vi tør å snakke åpent til hverandre. Parentes: Det er veldig sørgelig at den norske pressen i altfor liten grad anstrenger seg for å følge med i hva som skjer i Nordisk Råd i forhold til vårt samarbeid med våre naboer både i Baltikum og i Russland. Når det er sagt, så er det slik at hvert enkelt land vel har den største utfordringen i selv å bli enige om hvilke mål en skal sette seg. Men hvis vi skal ta ministerrådet på alvor, og det skal vi gjøre, har vi også hørt det her i dag at de har sterke ambisjoner om å komme videre. Og da synes jeg det er vigtig at vi først i Norden kan bli enige så langt som mulig, men også vite at den nordiske stemmen også kan videreføres inn i EU. Jeg mener det er en styrke for EU-landene også å ta med seg Norge og Island i å fremme et felles syn, blant annet i EU.

Jan Lindholm, (midtengruppen, mp):
Herr president! Jag har en fråga med anledning av en formulering, Asmund. I ditt anförande formulerade du dig på ett sätt som väldigt många - ja, de allra flesta, skulle jag vilja säga - gör när klimatfrågor diskuteras. Du sade "om" vi inte lyckas få bukt med utsläppen av klimatgaser. Jag tänker på just ordet "om" i sammanhanget. Jag undrar helt enkelt om du tycker att det är ett problem att, som många gör i debatten, formulera sig på det sättet. Kanske är det obetänksamhet från din sida att formulera sig på nämnda sätt.

Även om vi i dag skulle få stopp på alla klimatutsläpp och få ned dem till noll skulle effekterna, som vi vet, vara ganska stora. Ordet "om" gör att problemet verkar vara mindre än det i verkligheten är. Det känner jag är ett problem. Jag skulle alltså vilja veta om du formulerade dig på nämnda sätt av bara farten eller om du faktiskt menar som du sade.

Asmund Kristoffersen:
Ja, kjære kollega i Nordisk Råd. Jeg har arbeidet så lenge i politikken at jeg tror det er like viktig å være ærlig i politikken som det er for øvrig og bruke mindre taktikk. Det er det altfor mye av i politikken. Så når jeg bruker ordet "om", er det fordi det ligger en tvil i mitt hode om at vi ikke greier å nå så langt som alle de fine ordene vi bruker i debattene. Men jeg mener dypt og inderlig at vi må anstrenge oss maksimalt for å nå det. Hvis vi setter oss et felles mål, er sjansene større for å nå dit, og at ordet "om" kan bli mindre relevant.

Vi må stå skulder ved skulder for å prøve å nå de mål vi har satt oss, så er resultatene mulig å oppnå.

Tuula Peltonen (den sosialdemokratiske gruppen, sd):
Arvoisa herra presidentti! Suomessa maatalouden tulevaisuus on ollut yksi kiperimmistä keskustelunaiheista tänä syksynä. Euroopan unioni on kiristämässä maataloustukipolitiikkaansa, ja Suomen osalta ajankohtaista on Etelä-Suomen maatalouteen vaikuttava 141-tuen jatko. Unioni haluaisi lopettaa tuen maksun. Jäsensopimuksen yhteydessä Suomen kanta oli pysyvän tuen maksaminen.

Esiin nousevat myös ympäristökysymykset. Merkittävä osa tuesta Suomessa tukee kotieläintuotantoa. Ympäristön kuormittuminen on suuri haaste. Tuen kohdistaminen uudelleen ja sen kanavoiminen ympäristöystävällisiin lannankäsittelymenetelmiin voisi olla koko pohjoismaiselle maataloudelle lupaava vientiarvo.

Pohjoismaiden lähiruuan saatavuus on turvattava. Kasvi- ja karjatuotannon kehittäminen on elintärkeää. Kehittämisen osalta on siis vahvistettava laatuun liittyvää kilpailukykyä. Tässä juuri ympäristönäkökulmat on yksi keskeinen suunta. Kotieläintuotannon eettisyys on varmistettava ja laatua heikentävien torjunta-aineiden sekä raskasmetallien kerääntymistä maaperään vähennettävä. Puhdas ympäristö sekä eettiset tuotantotavat luomu- ja erityistuotannon lisäämiselle edellyttävät maataloustukijärjestelmän uudistamista.

Mielestäni keskusteluun on nostettava myös nämä keinot, joilla parannetaan maataloustuotannon tulevaisuudenmahdollisuuksia. Tukien kohdistaminen ja maatalouden kehittäminen auttavat maatalousyrittäjien elinkeinon säilyttämistä.

Tuula Peltonens tale i svensk oversettelse:
Ärade herr president! I Finland har jordbrukets framtid varit ett av de svåraste samtalsämnena denna höst. Europeiska unionen håller på att strama till sin politik kring jordbruksstöd, och för Finlands del är fortsättningen på det 141-stöd som påverkar jordbruket i södra Finland en aktuell fråga. Unionen vill slopa stödet. I samband med medlemsavtalet var Finlands ståndpunkt att stödet är permanent.

Det handlar även om miljöaspekter. I Finland går en stor del av stödet till husdjursproduktion. Miljöbelastningen är en stor utmaning. En ny fokusering av stödet och en kanalisering av det till miljövänliga gödselbehandlingsmetoder kunde utgöra ett lovande exportvärde för hela det nordiska jordbruket.

Tillgången till närmat måste garanteras i Norden. Det är ytterst viktigt att utveckla växt- och boskapsproduktionen. I detta sammanhang bör alltså den kvalitetsmässiga konkurrenskraften stärkas. Just i detta samband utgör miljöperspektiv en central inriktning. Man måste garantera en etisk husdjursproduktion samt minska användningen av kvalitetsförsämrande bekämpningsmedel och halten av tungmetaller i jordmånen. En ren miljö, etiska produktionsmetoder samt en ökning av ekologisk och specialproduktion förutsätter en revidering av systemet för jordbruksstöd.

Jag anser att i diskussionen bör man även ta upp dessa metoder som förbättrar framtidsutsikterna för jordbruksproduktionen. En fokusering av stöden och utveckling av jordbruket hjälper att bevara jordbruksnäringarna.

Lauri Oinonen, (midtengruppen, cent):
Herra presidentti! Edustajakollega Tuula Peltonen Suomesta toi esille erittäin tärkeän asian, joka on meille suomalaisille välttämätön, ja toivon tässä asiassa nimenomaan pohjoismaisten kollegoiden tukea.

Haluan, että pohjoismainen ruoka kaikissa Pohjoismaissa tuotettuna on Euroopassa ja kaikkialla muuallakin ympäristöystävällisyydestä ja puhtaudesta tunnettua. Tämän vuoksi haluan voimakkaasti vedota kaikkiin pohjoismaisiin kollegoihin, että te annatte eri foorumeilla tukenne Suomelle, jotta Suomi saa jatkaa tätä puhtaan ruoan tuottamista myös sen tuen kautta, jota Euroopan unionin ns. 141-tuki antaa.

Toivon teidän toimivan tässä puhtaan ruuan, ympäristön ja maatalouden puolesta.

Lauri Oinonens tale i svensk oversettelse:
Herr president! Ledamotskollegan Tuula Peltonen från Finland tog upp en mycket viktig och för oss finländare ovillkorlig fråga, och jag hoppas uttryckligen på våra nordiska kollegors stöd i denna fråga.

Jag vill att den nordiska mat som produceras i hela Norden skall vara känd för sin miljövänlighet och renhet i Europa samt överallt annanstans. Därför vill jag starkt vädja till alla nordiska kollegor att ni stöder Finland på skilda forum, så att Finland kan fortsätta producera ren mat även med hjälp av det så kallade 141-stödet inom Europeiska unionen.

Jag hoppas att ni arbetar för ren mat, miljön och jordbruket i detta sammanhang.

Tuula Peltonen:
Herra presidentti! Kiitos, kollega Oinonen! Tässä oli se loppuosa, joka minulta itse asiassa jäi sanomatta. Toivon todellakin, että esimerkiksi ministerineuvosto ottaisi tämän asian käsittelyyn jossakin vaiheessa. Kiitos, tämä oli hyvä täydennys.

Tuula Peltonens tale i svensk oversettelse:
Herr president! Tack, kollega Oinonen! Där var resten som jag i själva verket inte kom att säga. Jag hoppas verkligen att till exempel ministerrådet behandlar denna fråga i något skede. Tack, det var ett gott tillägg.

Raija-Liisa Eklöw (midtengruppen, Lib):
Herr president, bästa nordiska vänner! Trots att toppmötet handlade om klimatfrågor vill jag ännu återkomma till ämnet. För att lyckas med att minska de utsläpp som bidrar till klimatförändringarna måste vi angripa problemet på alla nivåer. Det kommer att krävas uppoffringar och ett helt nytt sätt att tänka. Ny teknik kommer inte att minska utsläppen tillräckligt.

Vad gör då Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet själv för att försöka leva upp till de nya krav som vi måste ställa på våra samhällen?

Herr President. Flygtrafiken är en betydande utsläppskälla. Här har både ministerrådet och Nordiska rådet anledning att självkritiskt fundera över hur vi kan minska utsläppen från flygtrafiken genom att minska vårt eget resande. Vi skulle kunna hålla fler videokonferenser eller resa mer miljövänligt. Den nordiska svanen är bland medborgarna känd som ett tecken för miljömärkning. Jag föreslår att vi, både för samarbetet på det politiska och tjänstemannaplanet, sätter upp kriterier för hur vi kan miljömärka vår egen verksamhet. Det borde vara självklart att bara välja miljömärkta hotell och miljömärkta transportmedel. Både i NR-sammanhang men även i de nationella parlamenten.

För att vi ska kunna påverka andra sektorer i samhället till att minska sina bidrag till klimatförändringen måste vi själva visa att det är möjligt att genomföra saker på ett miljövänligare sätt. Vi måste föregå med gott exempel för att kunna övertyga andra. Det har att göra med vår trovärdighet.

Jens Peter Bonde, Europaparlamentet:
I går præsenterede Norge sig som verdens smukkeste land, da solen skinnede, da vi kom. Men jeg ser også Norge og Island som EU's rige kolonier: I sparer kontingentet, men har til gengæld indført et e-mail-demokrati, hvor EU træffer beslutningerne. Sådan behøver det ikke at være, EØS-aftalen har en vetoret, som I bare ikke tør anvende. Det er det nordiske samarbejdes *malice*.

I EU har vi Finland, Sverige og Danmark, som ikke tør samarbejde og derfor taber en række sager hver for sig, som kunne have været vundet samlet. Se dog på Frankrig og Tyskland: hvordan de kan koordinere sig til sejre i EU. Vi gør det sjældent, og derfor taber vi sag på

sag. Den nye norske regering har så etableret en aktiv europapolitik. Den har måske givet sig udslag i større repræsentation i kommissionsarbejdsgrupper, men vi har altså endnu ikke mødt den i Europa-Parlamentet. Hver gang vi slås for nordiske mærkesager, er der ingen støtte at hente fra noget nordisk land.

Sager kan vindes. Særlig efter Frankrigs og Hollands nej til forfatningen er Kommissionen faktisk blevet meget mere lydhør. Vi har i Europa-Parlamentet vundet slaget om fluorgasser, hvor man ville forbyde Danmark at forbyde fluorgasser. Vi vandt. Så ville man forbyde os at forbyde sprøjtegifte i grundvandet, som vi drikker urenset i Danmark. Vi vandt slaget, efter at Danmark havde tabt sagen i Ministerrådet uden støtte fra andre lande. Sagen om transfedt, hvor man igen ville forbyde os at forbyde transfedt, vandt vi til sidst - igen uden støtte fra nordiske lande. Og nu er vi i kamp mod nitrit i kød og økologiske pølser, og det er også sager, som kan vindes - ligesom den Mongstad-sag, der kører i aviserne i dag, også har den karakter, at den kan vindes.

Hvis kræfterne bliver lagt sammen mellem de nordiske lande og vi finder vores allierede i andre lande, kan vi vinde sådanne slag. Hvorfor bygger vi ikke et fælles nordisk hus i Bruxelles, ligesom vi nu har det i Berlin? Hvorfor har vi ikke ambassaderne liggende samlet og et dagligt praktisk samarbejde mellem attacherede på de forskellige områder, så man deler sagerne imellem sig? En tager nitrit i økologiske pølser, og en anden tager pesticiderne, så man lægger sagkundskaben sammen og udnytter den og befolker alle parlamentsudvalg, så der i det mindste er en nordisk repræsentant i hvert udvalg til at følge sager, snakke med koordinatorer, snakke med dem, der er ordførere, sørge for på et tidligt tidspunkt at komme ind i sagsbehandlingen og få valgt den rette ordfører - ikke fra et nordisk land, når det er en nordisk mærkesag, men fra et andet land - altså få valgt sådan en, som vi kan samarbejde med, og vinde langt flere sager i EU. Vi har set de sidste par år, at det er muligt, og derfor håber jeg også, at Nordisk Råd vil tage initiativ til, at det sker.

Norden skal være vores fælles indgang til Europa og verden.

Frode Sørensen (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Ja tak. Nu er det jo ingen hemmelighed, at Jens Peter Bonde og jeg ofte har set forskelligt på EU. Jens Peter Bonde er jo kendetegnet ved - hvad vi snakkede om i går - at have været 28 år i EU, egentlig med den opgave helst at få Danmark ud af EU. Derfor skal Jens Peter Bonde også have ros, når der kommer fornuftige ord fra talerstolen.

Jeg vil gerne lige høre Jens Peter Bondes mening om fremtiden. Jeg har den opfattelse, at jo større EU bliver, desto mere regionaliserede bliver vi, uden at vi derved angriber nationalstaterne. En naturlig region ville jo være Norden, hvad Jens Peter Bonde også var inde på, hvor man går sammen om de her sager.

Nu nævner Jens Peter Bonde, at Tyskland og Frankrig arbejder sammen, men ligger der egentlig ikke en latent risiko for, at Tyskland går hen og knækker midt over, så den nordlige del af Tyskland - sådan cirka fra Kassel og opad - vil orientere sig mod Østersøen, og så den del, der ligger syd for Kassel, nede omkring Bayern, vil orientere sig mod syd? Hvordan ser Jens Peter Bonde på det i tiden fremover?

Ellers er jeg meget enig i de ting, der bliver sagt om det nordiske samarbejde, og modellen fra ambassaderne i Berlin ville være alle tiders at overføre til Bruxelles.

Jens Peter Bonde:
Det er rigtigt. Jeg var tilhænger af, at Danmark skulle ud af EU, indtil Finland og Sverige kom ind - så er jeg ikke tilhænger af det længere - og for mig er alternativet til EU et bedre EU, at vi laver det om, med åbenhed, nærhed, demokrati og mindsteregler i stedet for totalharmonisering.

Der er en regionalisering i EU, og der er en stærk motor mellem Frankrig og Tyskland, med mange ministermøder hvert eneste år, med regeringssammenkomster, hvor fagministrene

sætter sig sammen, hvor de planlægger, hvad Frankrig og Tyskland skal lave i EU. Frankrig og Tyskland indtager fælles standpunkter, også når de er indbyrdes uenige; så kan man se, at den tyske minister slås for noget, han er modstander af, fordi han er blevet enig med Frankrig om det. Og i og med at de to lande er så store og så stærke og har deres samarbejde, kan de dominere EU-samarbejdet.

Hvis de nordiske lande lagde deres - eller vores - stemmer sammen og samarbejdede med de baltiske lande, og hvis det var på miljøområdet, med Tyskland og andre miljøinteresserede i EU, så ville vi også være lande nok til at udgøre det, der kaldes et blokerende mindretal, og er man et blokerende mindretal, så kan man altså ikke stemmes ned. Så er de nødt til at lytte til os. Og Norden i sig selv er ikke nok, Norden vil aldrig udgøre et blokerende mindretal, heller ikke sammen med Tyskland; Norden er nødt til at have flere med.

Det kan så være en frihandelsakse i den slags sager, det kan være en miljøakse i andre sager; kunsten er at skaffe det blokerende mindretal af stemmer i Ministerrådet. Har man det, så kan man forhandle. Det er det, Tyskland og Frankrig har formået, og det, Norden ikke har formået. Og hvis vi gjorde det, for eksempel med hensyn til en fælles ambassade, inviterede andre til at tage del, så tror jeg, der var mulighed for at vinde alle de sager, som vi har tabt.

I dag fortæller avisoverskrifterne, at gmo-slaget er tabt; Østrig fik fire stemmer og blev i dag stemt ned. Det var en sag, der kunne have været vundet, hvis vi havde været på mærkerne.

Frode Sørensen:
Nu ved hr. Jens Peter Bonde sikkert også, at det nordiske samarbejde i de senere år har gennemgået forandringer, vi kan kalde det moderniseringer; nogle ting har været ganske fortræffelige, og nogle ting har vi måske været mere skeptiske over for.

Betyder det, som hr. Jens Peter Bonde siger i den her sag, egentlig, at det kan være et faresignal, når de nordiske ministerråd bliver færre i tiden fremover? Vil det være en svækkelse af vores indsats i EU og vores mulighed for at påvirke beslutningerne?

Jens Peter Bonde:
Nej, det tror jeg ikke. Jeg tror, at det afgørende er det, at man tager fat i lovgivningen, inden lovgivningsprocessen starter. Det vil sige, at man har en fælles nordisk bemanding af de 3.000 arbejdsgrupper i Kommissionen, når de forbereder lovforslag, og at man har en fælles koordination i de 300 arbejdsgrupper i Ministerrådet, når de behandler lovforslagene. Og antallet af love i EU er så stort, at intet land kan magte det; ikke engang Frankrig og Tyskland kan magte at følge alle sager. Skal vi have en chance for at kunne følge dem, er det på embedsmandsniveau under ministerinstruktion samarbejdet skal udfolde sig.

EU er ikke sådan skruet sammen, at det er ministrene, der beslutter. Ministerrådet bestemmer 15 procent af lovene, 85 procent af alle love besluttes endeligt i praksis i arbejdsgrupperne. Selv når man kommer op på ministerrådsniveau, er ministrene sjældent involverede, de læser op af et talepapir, som en embedsmand har skrevet. Så det er ikke koordinationen på ministerniveau, som er problemet, det er udstedelsen af instrukser fra ministrene og nedefter i systemet, jeg opfatter som det store problem. Det er da godt, hvis statsministrene også vil snakke sammen lidt tiere, end de gør, men det er ikke grundsubstansen. Grundsubstansen, grundproblemet er at få samarbejdet til at fungere i hver eneste arbejdsgruppe, som vi havde det i gamle dage i Norden.

Lyly Rajala (den konservative gruppen, saml):
Arvoisa herra presidentti! Jens-Peter Bonde puhuu minun mielestä 28 vuoden EU-parlamentin kokemuksella puuta heinää. Kun laskee yhteen Saksan ja Ranskan väkiluvut, emme me pärjäisi, vaikka olisimme kuinka yhtenäisiä täällä Pohjolassa. En toki vastusta sitä millään tavalla. Se olisi hyvä asia, että olisimme yhtenäisiä täällä kaukana Pohjolassa, mutta emme me niille kahdelle mitään mahda.

Täällä puhutaan mm. ilmastonmuutoksesta. Hyvä esimerkki on heidän kivihiilen käyttöoikeutensa, joka on suunnatonta. Lisäksi he voivat tukea kansallisilla järjestelmillä kolmella miljardilla euroa vuodessa kivihiilen käyttöä, ja se on Rooman sopimuksen mukainen juttu. Emme me voi sille mitään, vaikka me olisimme täällä kuinka yhtenäisiä. Siinä mielessä on turha sillä alalla hirveästi ruveta tappelemaan.

Palaan mieliaiheeseeni merenkulkuun, joka saastuttaa huomattavasti vähemmän kuin monet muut kulkumuodot. Tavaraliikenteestä 90 prosenttia kulkeekin jo maailman merillä. Aihe on sama kuin viime vuonna Kööpenhamissa: merenkulun tukijärjestelmät ovat toisiaan tappavia Pohjolassa. Miksi me taistelemme verissä päin toisiamme vastaan, kun meidän pitäisi olla yhtenäisiä ja kilpailukykyisiä muuta Eurooppaa ja muun maailman laivastoa vastaan?

Raija-Liisa Eklöw puhui tuosta lentoliikenteen vähentämisestä. Onneksi olkoon vaan vaalimenestyksestä Ahvenanmaalla, hän taisi poistua jo salista. Totean ikään kuin loppukevennyksenä, että ehdotin eilen kuninkaan lounaalla Suomen pääministerille, että Suomen valtuuskunta menisi 2009 Kööpenhaminan ilmastokokoukseen laivalla.

Lyly Rajalas tale i svensk oversettelse:
Ärade herr president! Jag anser att Jens Peter Bonde pratar strunt med 28 års erfarenhet av EU-parlamentet. Adderar man folkmängden i Tyskland och Frankrike klarar vi oss inte oberoende av hur enade vi än står här i Norden. Jag motsätter mig dock inte det på något sätt. Det vore fint om vi stod enade här långt borta i Norden, men vi rår nog inget på de där två.

Här diskuteras bland annat klimatförändringen. Ett gott exempel är deras rätt att använda stenkol i oerhörda mängder. Via nationella system kan de ytterligare stöda användningen av stenkol med tre miljarder euro per år, och detta enligt Romavtalet. Vi kan inget åt detta fast vi stod hur enade som helst här. Därmed är det onödigt att ställa till med bråk inom detta område.

Jag återvänder till mitt favoritämne sjöfarten som förorenar klart mindre än många andra färdmedel. Av godstrafiken går redan 90 procent över haven i världen. Temat är det samma som i Köpenhamn i fjol: systemen för sjöfartsstöd är verkligen mördande i Norden. Varför slåss vi mot varandra så blodet stänker när vi i stället bör stå enade och vara konkurrenskraftiga mot övriga Europa och flottorna i resten av världen?

Raija-Liisa Eklöw talade om att minska flygtrafiken. Grattis förresten till valframgången på Åland – hon har väl redan lämnat salen. Som en lättare avslutning vill jag berätta att på kungens lunch i går föreslog jag den finländska statsministern att den finländska delegationen reser med fartyg till klimatmötet i Köpenhamn år 2009.

Jens Peter Bonde:
Klimapolitikken er et oplagt område at lave en nordisk samordning på inden klimatopmødet i København i 2009 - lave en klimabaseret transportpolitik og en klimabaseret jordbrugspolitik. Vi kunne lægge alle elementerne sammen i en fælles politik, og så kunne Norge og Island køre den frem i FN, og Finland, Sverige og Danmark kunne køre den frem i EU. Så var der en chance for, at den kunne påvirke. Min erfaring fra de sidste år har været, at det efter det franske og hollandske nej er blevet meget lettere at komme igennem med ting.

I gamle dage stod vi med sag efter sag på miljø- og klimaområdet, som vi tabte. Nu vinder jeg samtlige sager, jeg er involveret i. Forskellen er, at Kommissionens formand, Barroso, lytter. På klimaområdet er der også sket en udvikling i tankegangen i Kommissionen. Når jeg ser en sag som Mongstad-sagen i aviserne i dag, er det klart, at det er en typisk EU-sag, som i gamle dage altid ville ende med, at EU vandt over Norge. For sådan er det, når det er Kommissionens embedsmænd, der tænker, hvad enten det er transportdirektoratet eller landbrugsdirektoratet eller det angår det indre marked eller konkurrence. Så tænker de: Ingen særbehandling til Norge i denne sag. Sådan tænker Kommissionens embedsmænd. Jeg vil vædde på, at i samme sekund en sådan sag bliver rejst med Barroso som direkte involveret, ender den sag med, at vi vinder.

Det er de nye tider, og dem bør vi også udnytte på søtransportområdet, mens vi er i gang med en række betænkninger i Europa-Parlamentet.

Lyly Rajala:
Herra presidentti! Otan toisen asian vielä esille. Puhuin äsken tuosta Saksan ja Ranskan kivihiilen käytöstä. Toivoisin myös, että me Pohjoismaat ymmärtäisimme sellaisen arvon, joka Suomessa makaa suossa. Meillä Suomen soissa - joita on yhteensä 10 miljoona hehtaaria ja joista miljoona hehtaaria on turvesuota - makaa energiavaranto, joka on yhtä suuri kuin Pohjanmeren öljy- ja kaasuvaranto yhteensä.

Vastikään Nobelin rauhanpalkinnon toinen saaja IPCC on jonkin aikaa sitten antanut uuden luokituksen fossiilisten ja uusiutuvien väliin, ns. turveluokituksen eli "hitaasti uusiutuva luonnonvara". Kun Suomen tuore ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen tuli paikalle, hän sai kuulla tätä samaa asiaa, että saisimme hyödyntää paremmin turvetta.

Totuushan on, että ojitetuilla soilla nousee turvesuosta hiilidioksia, vaikkei sille tehdä yhtään mitään. Turve nostetaan sieltä, ja siitä tehdään vaikkapa liikennepolttoainetta, joka on hyvin helppoa Fischer Trops -menetelmällä. Sen jälkeen suo on kaluttu tyhjäksi noin 15 vuodessa. Sen jälkeen sinne istutetaan ruokohelppi tai jokin muu kasvi, ja siitä tuleekin hiilidioksinielu, joten siinäkään asiassa päästöjä ei synny. Päinvastoin, siinä voidaan jopa pelastaa päästöjä.

Lyly Rajalas tale i svensk oversettelse:
Herr president! Jag tar ännu upp en fråga till. Nyss talade jag om användningen av stenkol i Tyskland och Frankrike. Jag hoppas att vi i de nordiska länderna förstod vilket värde som ligger i kärren i Finland. Hos oss i de finländska kärren – totalt 10 miljoner hektar varav en miljon hektar torvmossar – ligger en energireserv som motsvarar olje- och gasreserven i Nordsjön.

En tid sedan upprättade IPCC som nyligen fick dela på Nobels fredspris en ny klass mellan fossila och förnybara, en så kallad torvklassificering, det vill säga en "långsamt förnybar naturresurs". När Finlands färska miljöminister Kimmo Tiilikainen kom på plats fick han också höra denna sak, att vi bör förbättra utnyttjandet av torv.

Sanningen är ju att från utdikade kärr, torvmossar, kommer det upp koldioxid men inget görs åt detta. Torv lyfts upp därifrån och av det produceras till exempel trafikbränsle, vilket är mycket enkelt med Fischer-Tropsch-metoden. Ett kärr grävs tom på cirka 15 år. Därefter planteras där rörflen eller någon annan växt och stället förvandlas till en kolsänka. Därmed uppstår inte heller utsläpp i det sammanhanget. Tvärtom, det kan till och med minska utsläppen.

Jens Peter Bonde:
Jeg skal spørge mine finske kollegaer i Europa-Parlamentet om, hvad vi kan gøre ved det.

Ole Stavad (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Jeg vil godt indledningsvis takke hr. Jens Peter Bonde, fordi han altid prioriterer at deltage i Nordisk Råds arbejde. Hr. Jens Peter Bonde er vist den eneste af vore europaparlamentarikere, der år efter år kommer her.

Men det, der bragte mig til at bede om en replik, var hr. Jens Peter Bondes bemærkninger om, at oplevelsen i Europa-Parlamentet er, at der ikke er noget velfungerende samarbejde imellem de tre nordiske lande, der er medlemmer af EU. Og det billede, vi jo normalt får, når vi spørger regeringerne, er faktisk, at de koordinerer ret omfattende; forud for topmøderne mødes statsministrene, og forud for en række centrale ministerrådsmøder sker der også nordisk koordination. Det ville jeg godt have en bemærkning om, for jeg mener faktisk, at det er en sag af en sådan vigtighed, at Nordisk Råd bør tage den diskussion op med vore regeringer.

Jens Peter Bonde:
Jeg er enig i, at I bør tage det op. For jeg tror ikke på, at det fungerer, og jeg tror ikke, det sætter sig spor. Det er i alle fald ikke spor, jeg mærker. Hvis man sidder i et europaparlamentsudvalg om miljø og har fire sager på dagsordenen, bør der da bag ved en sidde en fra den danske, den svenske og den finske ambassade. Der bør også sidde en specialist for hver af de områder, vi arbejder med, og den specialist bør have været i kontakt med koordinatoren fra de vigtigste grupper og med ordføreren, eventuelt inden han eller hun bliver udnævnt.

Den form for samarbejde findes ikke, og når jeg går på andre græsgange i EU, møder jeg heller ikke den koordination, som Frankrig og Tyskland er så dygtige til. Der er en gang imellem nogle formelle møder mellem statsministrene, men de sætter sig ikke spor i EU-samarbejdet, på samme måde som Frankrigs og Tysklands samarbejde gør.

Vi oplever oven i købet tit i Ministerrådet, at nordiske lande stemmer direkte imod hinanden. På åbenhedsområdet, som var en fælles svensk-dansk mærkesag, oplever vi, at Sverige går til kamp for en form for åbenhed og Danmark for en anden, men de støtter ikke hinanden. Så taber vi slag, i stedet for at vi ved at harmonisere standpunkterne i alle fald kunne have vundet nogle.

Jeg savner i den grad et nordisk samarbejde i EU. Det er besluttet i Norge, at man vil føre en aktiv europapolitik. Den er ikke dukket op i Europa-Parlamentet endnu, ingen norske repræsentanter befolker vores udvalg og arbejder aktivt for at påvirke. Det er et kedeligt udslag af manglende nordisk samarbejde.

Ole Stavad:
Så vil jeg godt afslutningsvis spørge Jens Peter Bonde, om han vil være med til i Europa-Parlamentet at samle personer fra de forskellige grupper, som i en dialog med repræsentanter fra Nordisk Råds præsidium kan prøve at lægge en plan for at få noget viden om, hvordan vi egentlig skal gribe det her an, for det hensigtsmæssige, det nyttige i, at vi får skabt et samarbejde, tror jeg ikke at nogen her i salen er uenig i. Der tror jeg også, at vi parlamentarikere fra Nordisk Råd har behov for en tæt dialog med europaparlamentarikerne fra Norden, som kender alle spillereglerne i Europa-Parlamentet.

Derfor vil jeg godt opfordre både mine kolleger i præsidiet og Jens Peter Bonde og øvrige nordiske EU-parlamentarikere til, at vi sætter os sammen og får lagt, om jeg så må sige, en slagplan for at få vore regeringer på sporet.

Jens Peter Bonde:
Det synes jeg er en god idé, og det, man burde gøre som en forberedelse, var at liste alle arbejdsgrupperne op, se på den nordiske repræsentation og lægge op til en arbejdsdeling med udpegning af de folk, der er koordinatorer for de nordiske lande - f.eks. i forhold til Europa-Parlamentet, men også i forhold til de andre beslutningsniveauer i EU - sådan at man har en praktisk arbejdsdeling i de enkelte sager, så der er én og kun én, der skal beskæftige sig med transfedt og hele den videnskabelige dokumentation om det.

Hvis man skal ind i en sådan sag og overbevise kollegerne, skal man kunne stoffet, og det kan man ikke, hvis man har ti sager. Det kan man kun, hvis der er en detaljeret arbejdsdeling, og det er jeg sikker på vi er i stand til at tilrettelægge og derudfra også vinde en hel række sager, som vi ellers ville stå til at tabe.

Sigrun Eng (den sosialdemokratiske gruppen, A):
President! "Norden som global vinnerregion" – vi liker å pryde oss med denne overskriften. Vi sitter på den grønne grein. I næringspolitikken hevder vi oss i verdenstoppen på en rekke rangeringer, og våre bedrifter har et godt utgangspunkt for innovasjon og nyskaping. Internasjonale eksperter viser til Norden og mener at vi har alle forutsetninger for å lykkes i en stadig sterkere global konkurranse. Våre nordiske verdier gir et godt grunnlag for dette. Vi bør bygge videre på vår styrke og utnytte det potensialet det gir.

Alle nordiske land har sine næringspolitiske suksesshistorier. For å lykkes som region må vi heve oss over intern rivalisering og innse at det vil være en vinn-vinn-situasjon for alle dersom vi forplikter oss til et mer ambisiøst samarbeid på tvers av landegrensene. På statsministermøtet i Finland i sommer var innovasjonspolitisk samarbeid et tema, og beslutningen om at vi skal inngå et tettere nettverk og bedre koordinere de nordiske lands forsknings- og utviklingsprogrammer, lover godt.

Helt konkret mener jeg at kunnskap og forskningsresultater bør samles i en nordisk kunnskapsbank. Det vil ha stor betydning for vår felles konkurranseevne dersom vi, som nordiske naboer, kunne dele kunnskap og sammen fokusere på nye utfordringer.

Vi har alle store ambisjoner og har lagt lista høyt for å være i førersetet når det gjelder klimatiltak. Utfordringene står i kø på dette området, og vi har ingen tid å miste. Hver for oss har vi relativt små forskningsmiljøer, men med felles innsats monner det. Jeg vil utfordre Nordisk Råd til å innhente informasjon om de forskjellige lands prioriterte forskningsoppgaver på klimaområdet og se på om ressursene vi bruker, kan koordineres bedre.

Den store kompetansen vi samlet representerer på dette området, skaper også en rekke nye muligheter for norsk og nordisk næringsliv. Målsettingen må være at Norden skal være en foregangsregion, og at våre bedrifter skal være i front på ny teknologi. Det vil sette Norden i førersetet på toppmøtet i København i 2009 og gi slagordet "Norden som global vinnerregion" mer innhold.

Lisbeth Sejer Gøtzsche, præsident Ungdommens nordiske råd:
Høje Nordiske Råd, kære venner! Som nyvalgt præsident for Ungdommens Nordiske Råd vil jeg hermed komme med de varmeste hilsner fra vores session i weekenden. Ungdommens Nordiske Råd er i international sammenhæng helt unik, idet ungdommen her direkte har mulighed for at påvirke den førte politik. Vores session i weekenden havde omkring 60 deltagere fra de forskellige nordiske lande, og med de vedtagne resolutioner, som vi har uddelt, og et seminar om ligestilling og diskrimination var debatlysten stor.

Ungdommens Nordiske Råd er en succes, men en succes kræver også vedligeholdelse og forbedring. Vi ønsker et endnu større Ungdommens Nordiske Råd, som i endnu højere grad end i dag samler den nordiske ungdom. Derfor vil jeg indtrængende bede Nordisk Råd om at øge vores finansiering til tolkebistand og til vores sekretariat.

På denne session blev der flittigt diskuteret klima og miljø, og klimaforandringerne er også et meget vigtigt område for os. Det er et område, hvor vi må stå sammen, og vi må sammen overbevise de store forurenende lande om, hvor vigtigt det er, at de mindsker deres forurening. Vi må stå sammen om at hjælpe udviklingslandene og de nye industrilande i blandt andet Asien til at tage miljøvenlige initiativer for at mindske nye forureningskilder. Vi må stå sammen, for det nytter ikke meget, at ét lille land mindsker sit udslip af for eksempel CO_2, hvis ingen andre gør det.

Norden må stå sammen og være en stærk enhed, så vi kan overbevise alle de andre, og fra vores session skal der lyde en kraftig opfordring til Nordisk Råd og til Nordisk Ministerråd til for alvor at sætte ind mod klimaforandringerne. Vi opfordrer de nordiske byer til at sænke deres drivhusgasudslip med 30 procent til 2025. Vi opfordrer jer til at satse på kollektiv trafik, vi opfordrer jer til at handle og ikke bare tale, og vi opfordrer jer til at støtte Ungdommens Nordiske Råd og forslaget fra Foreningen Nordens Ungdom om et klimatopmøde for ungdommen i 2009, så vi også får mulighed for at komme med input til klimatopmødet i København.

Det er jer, som bestemmer politikken i dag, men det er os, og det er vores børn, der skal leve med det klima, som jeres politik skaber. Så en bøn herfra skal være at tage os med på råd om, hvordan vores fremtid skal være.

Med disse klare opfordringer fra den nordiske ungdom vil jeg sige mange tak for ordet.

Monica Green (den sosialdemokratiske gruppen, s):
Jag vill passa på att berömma ungdomarna i Norden. Jag tycker att ni gör ett fantastiskt bra jobb och att ni är oerhört viktiga för Nordiska rådet. Ni kan inspirera oss, och ni kan pusha på oss så att vi faktiskt gör det möjligt för ungdomar att studera och att jobba i våra grannländer och ta del av den kultur som finns.

Jag vill ställa en fråga. Vad skulle du vilja att vi gjorde snabbare än vad vi har gjort hittills i Nordiska rådet när det gäller ungdomar?

Lisbeth Sejer Gøtzsche:
Hvis jeg skal komme med en indtrængende bøn til jer, er det, at I i meget højere grad begynder at se på hele sprogproblematikken som noget meget, meget vigtigere. Den nordiske identitet blandt ungdommen er ved at forsvinde, for vi forstår ikke hinanden, vi kender ikke vores historie. Og det er altså andre steder i verden, ungdommen begynder at kigge mod, det er ikke mod Norden.

Monica Green:
Då gäller det för oss att se till så att ungdomarna får en bra plats i Nordiska rådet framöver!

Ulla Karvo (den konservative gruppen, saml):
Arvoisa puheenjohtaja! Tämän päivän maailmassa kv-yhteistyö on välttämätöntä. Ilmastonmuutos ja yleensä ympäristöön liittyvät kysymykset edellyttävät yhteistyötä, jotta vaikeita ongelmia voidaan yrittää ratkaista.

Valitettavasti vapaaehtoisuuden tietä ei useinkaan päästä tuloksiin. Jotta näkyviä tuloksia saadaan aikaan, on valtioiden sitouduttava yhdessä yhteisiin tärkeäksi koettuihin päämääriin. Pakotteet ovat yksi keino, joilla voidaan saada tuloksia aikaan. Yleensä pakotteet ovat rahaan liittyviä sanktioita – joko sakkoja tai maksuja. KV-päästökauppa on yksi keino hillitä ilmastonmuutosta.

Saman parlamentti kävi viime viikolla keskustelun aiheesta Pohjoinen ulottuvuus ja Itämeri. Itämeren tila on tunnustettu hälyttäväksi, ja mahdollisesti jonkinlaisia päästökaupan keinoja voitaisiin ajatella Itämeren avuksi.

EU ja Venäjä ovat ryhtyneet panostamaan pohjoiseen ulottuvuuteen ja se on nostettu Itämeren alueen politiikaksi. Hyvä näin, mutta on syytä muistaa, että PU on laajempi ja kattavampi käsite.

Pohjois-Suomea edustavana haluan korostaa Pohjoisen ulottuvuuden politiikan merkitystä Luoteis-Venäjällä. Ko. Alueella ympäristöön, terveyteen ja logistiikkaan liittyvät kysymykset vaativat kv-yhteistyötä.

Suomen Lappi jakaa rajaa paitsi Venäjän, myös Ruotsin ja Norjan kanssa. Naapureiden kanssa tehtävällä yhteistyöllä on pitkät perinteet. Pohjoisten alueiden yhteistyö on erityisen tärkeää, kun otetaan huomioon alueen erityisolosuhteet. Harva-asutus, pitkät välimatkat ja sääolosuhteet.

Alueilla on täekää kehittää elinmahdollisuuksia omista lähtökohdista ja vahvuuksista.

Suomen Lapissa on vahvasti nousussa matkailuelinkeino ja kaivosteollisuus. Matkailuelinkeinoa rasittaa kausiluontoisuus kasvillisuutta ja kesämatkailua on pyritty kehittämään. Yksi tärkeä mahdollisuus on Tornionjoen luonnon lohen elinolojen turvaaminen. Jotta luonnon lohi nousisi kutujokeensa, on merellä jokisuussa tapahtuvaa kalastusta rajoitettava. Lohen nousu takaa sen, että lohta riittää myös jatkossa kaikille.

Kysymyksessä on rajajoki. Työn alla oleva rajajokisopimus Suomen ja Ruotsin vlillä on tarkoitus saada valmiiksi vuoden vaihteeseen mennessä. Toivottavaa on, että siinä löydetään yhteisymmärrys. 12.11.2007 Pohjoisen alueen kansanedustajilla (Norrbotten, Lappi) on mahdollisuus tavat Matarengissä ja silloin on tarkoitus puhua lohen lisäksi yhteistyöstä kaivosteollisuudessa Pajalan ja Kolarin tienoilla.

Ulla Karvos tale i svensk oversettelse:
Ärade ordförande! Internationellt samarbete är nödvändigt. Klimatförändringen och miljöfrågor i allmänhet förutsätter samarbete för att man skall kunna försöka lösa svåra problem.

Tyvärr leder frivillighet inte ofta till resultat i samband med miljöfrågor. För att åstadkomma påtagliga resultat måste stater tillsammans förbinda sig att uppnå gemensamma mål som upplevs vara viktiga. Sanktioner är en metod för att åstadkomma resultat. Oftast handlar det om penningsanktioner, antingen böter eller avgifter. Den internationella utsläppshandeln är ett sätt att hålla styr på klimatförändringen.

Förra veckan diskuterade det finländska parlamentet temat den nordliga dimensionen och Östersjön. Östersjöns tillstånd är erkänt alarmerande och eventuellt kunde någon slags utsläppshandelsmetod utvecklas för att hjälpa Östersjön.

EU och Ryssland har börjat satsa på den nordliga dimensionen som har upphöjts till en politik för Östersjöområdet. Fint så, men det är skäl att komma ihåg att den nordliga dimensionen är ett bredare och mer täckande begrepp.

Som representant för norra Finland vill jag betona betydelsen av den nordliga dimensionens politik i nordvästra Ryssland. Inom detta område förutsätter frågor kring miljö, hälsa och logistik internationellt samarbete, såsom bland annat den norska ministern framhävde.

Finska Lappland gränsar förutom till Ryssland även till Sverige och Norge. Grannsamarbetet har långa anor. Inom det nordliga området är samarbete särskilt viktigt då man beaktar områdets särdrag: gles bebyggelse, långa avstånd och stränga väderleksförhållanden. Man bör kunna lita på stöd från grannen.

Inom området är det viktigt att utveckla näringsmöjligheter ur dess utgångspunkter och styrkor. I finska Lappland upplever turismen och gruvindustrin ett uppsving. Turismen är dock alltför säsongsbetonad och man har försökt utveckla sommarturismen. En viktig möjlighet är att säkerställa vildlaxen i Torneälven. För att vildlaxen skall vandra uppför älven för att leka måste fisket vid flodmynningen begränsas. Att laxen vandrar garanterar även att den räcker till för alla i framtiden.

Det handlar om en gränsflod. Avsikten är att gränsflodsavtalet mellan Finland och Sverige skall bli klart till årsskiftet. Det är önskvärt att parterna kan enas om denna fråga. Förblir situationen öppen hämmas investeringarna och näringsutvecklingen. Detta är ett gott exempel på ett bilateralt gränshinder, som dock handlar om en mer omfattande fiskepolitisk fråga.

I november samlas de nordliga riksdagsledamöterna från Norrbotten och Lappland, och vi har en möjlighet att diskutera frågor kring laxen samt hur vi kunde utveckla till exempel gruvindustrin inom Pajala och Kolari områden.

Jan Lindholm (midtengruppen, mp):
Herr ordförande! Kunskapen om att klimatet har förändrats har under de senaste åren ökat markant inte bara bland politiker och journalister. Fortfarande är det dock långt kvar till att kunskapsnivån når den nivå som erfordras för att de beslut som är nödvändiga ska kunna få acceptans, ett tillräckligt stöd hos befolkningen för att politikerna även i de nordiska länderna ska kunna ta de nödvändiga besluten.

En orsak till de här kunskapsluckorna är självklart att kunskapsläget är osäkert – och det är det ju när förändringen går så snabbt. I sådana lägen är det särskilt viktigt att använda sig

av vad vi kallar för försiktighetsprincipen inom EU. Troligen kommer det att finnas någon vetenskapsman som hävdar att det inte beror på höjda temperaturer att Grönlands istäcke är borta, även när den dagen har passerat! Därför måste vi agera nu för att minimera skadeverkningarna av den förändring av klimatet som vi vet sker.

En väldigt svår fråga, som jag tycker att vi måste tala tydligare om och som jag redan har tagit upp flera gånger här är behovet av att redan nu påbörja att arbeta med att skapa förutsättningar för att ta hand om de globala klimatflyktingströmmarna. Redan i dag är tiotals miljoner människor så kallade klimatflyktingar, och det kommer att öka snabbt. I värsta fall, i knapphetens och hungerns spår, kan det leda till krig.

Var finns de utrymmen där alla de som inte kan erbjudas nytt livsrum i sina ursprungsländer ens med starkt ökat biståndsstöd? Var kan vi skapa ny åkermark för att ersätta den mark som går förlorad? Och var ska de här människorna få tag i sitt dricksvatten?

Det här är grundläggande frågeställningar, som det internationella samfundet måste ha svar på när allt fler människor av egen praktisk erfarenhet förstår hur stora förändringar vi står inför.

Några länder måste gå före. Varför skulle inte det kunna vara Norden? Solidaritet i klimatproblematiken, menar jag, borde vara den nordiska identiteten som vi hävdar i alla internationella samarbetsfora.

Augusta Salling (midtengruppen, At):
Hr. præsident og alle deltagere i Nordisk Råds 59. session! Det er mig en ære at deltage i Nordisk Råds session.

Det er min overbevisning, at det nordiske samarbejde kan have meget store og meget positive virkninger for det arktiske område ikke mindst Grønland. Et af vores store fællestræk i Norden og i de arktiske områder er, at meget af vores føde hentes fra naturen og havet. Og såfremt vores efterkommere skal kunne nyde godt af den storslåede natur, og såfremt de skal kunne nyde at spise de sunde madvarer, vi i dag har adgang til, er det en forudsætning, at handlingerne fører gode resultater med sig, og det vil vi fra Grønlands side helhjertet deltage i. Jeg mener, at det bedste udgangspunkt er, at lande, der har kulturelle og klimatiske fællesværdier, bør stå sammen og holde sammen om de udfordringer, der kræver opmærksomhed og handling. Derfor er jeg meget glad for at kunne deltage i nærværende session, hvor spørgsmål om globalisering og klimatiske ændringer har en stor plads på dagsordenen.

Jeg er glad for, at klimaændringerne stadig vil være på dagsordenen i Nordisk Råd, for debatten må tages op og bearbejdes overalt, hvor det kan lade sig gøre.

Vores verdensdel og i særdeleshed de arktiske områder er meget sårbare over for naturskabt og ikke mindst menneskeskabt forurening. Derfor kan det ikke gå hurtigt nok med, at vi i Norden og i de arktiske regioner samarbejder for at gøre vores indflydelse gældende i verdenssamfundet og dermed få verdenssamfundets øjne åbnet for realiteterne, således at der kan komme slagkraft til handling for at få reduceret den menneskeskabte del af forureningen.

Ja, vi er bekymrede i Grønland for de store klimatiske ændringer, og derfor vil vi fuldt ud støtte det nordiske initiativ, der er forbundet med FN's klimakonference i København i 2009. Ja, vi står over for en stor udfordring, hvor vi må tilpasse os de enorme ændringer, vi står over for. Derfor er jeg meget glad for, at man i Nordisk Råd har erklæret vilje til en målrettet indsats, der svarer til vores ønske i Grønland om langsigtet planlægning og miljøsikring af de nye trafikale forhold, der vil opstå i forbindelse med nedsmeltningen af isen i polarområdet.

Jeg vil derfor opfordre til, at man i Nordisk Råd forholder sig til miljøsikring, når det gælder Nordvestpassagen samt Nordøstpassagen.

Det var disse bemærkninger, jeg ønskede at fremhæve. Tak, hr. præsident.

Monica Green (den sosialdemokratiske gruppen, s):
Tack för inspirerande inlägg och förslag på hur vi kan få det nordiska samarbetet ännu bättre!

När det gäller samarbetsministrarnas program "Kraftsamling" som vi nu diskuterar vill jag göra några kommentarer.

Vi kan glädjas åt den internationella högkonjunktur som vi är inne i just nu. Det innebär att arbetslösheten sjunker i våra länder och att ekonomin är stark. Det är bra.

Men det gäller också att rusta för framtiden med forskning, utbildning, infrastruktur och trygghet. För oss socialdemokrater är trygghet och minskade klyftor lika viktiga: trygghet i en föränderlig tid, trygghet för våra barns uppväxt. Ekonomisk trygghet och minskade klyftor förhindrar brott och oro i samhället.

Vi har jobbat med Norden som global vinnarregion. Det måste vi fortsätta att göra. Det gör det möjligt för våra ungdomar att studera och jobba i våra grannländer. Vi måste fortsätta att göra det möjligt för företag att utvecklas och sälja sina produkter över våra gränser utan krångel och hinder.

Det gäller att bygga för framtiden och dra nytta av globaliseringen, inte se den som ett hot. Men då måste vi bli klimatsmarta med transporter av varor, utveckla möjligheter för närproducerade varor och öka energieffektiviseringen. Så långt när det gäller miljön.

Det finns också sociala aspekter på globaliseringen – möjligheter att se världen men också problem som måste lösas. Det finns faktiskt pojkar, flickor och kvinnor som säljs som sexslavar. Det måste vi med kraft och på alla sätt förhindra. Och, mina vänner, vi måste avliva myten om att det finns frivilliga lyckliga prostituerade. Det är nys, bortförklaringar och kränkningar av utsatta människor. Det är maktstrukturerna i samhället som är problemet. Vi här i Norden måste naturligtvis också ta avstånd från mäns våld mot kvinnor och jobba med det i EU och i FN.

Avslutningsvis: Norden kan kraftsamla för att bli starkt i EU och internationellt. Vi kan lära av andra, och vi kan visa andra länder att det går att ha tuffa miljökrav och att vi kan jobba med minskade klyftor. Tillsammans är vi starka!

Bendiks H. Arnesen (den sosialdemokratiske gruppen, A):
Vårt nordiske samarbeid blir stadig mer verdifullt og inkluderende for våre innbyggere og i forhold til mennesker i våre naboland. Jeg vil i den sammenheng trekke fram det fokus som er blitt satt på urfolk i Barentsregionen. Her er det snakk om helt konkrete tiltak som spesielt er satt i verk for å bedre situasjonen for urfolk i Nordvest-Russland. Gjennom det nordiske samarbeidet har det kommet i gang prosjekter som skal bidra til å forbedre det økonomiske grunnlaget for urbefolkningen i Murmansk oblast gjennom opplæring og utvikling av det tradisjonelle næringslivet. I dette prosjektet står det sentralt å få reetablert familiebasert reindrift på Kolahalvøya, herunder også iverksetting av viktige håndverk knyttet til denne næringen. Dette er viktig for å forbedre disse menneskenes økonomiske situasjon, men det er også viktig for å ta vare på kultur og tradisjoner med en så rik historie. Språket er en viktig del av dette og må tas vare på. Derfor skal det også gis et tilbud om språkundervisning.

Tiltak for å bedre urfolks helsesituasjon i dette området står også sentralt, og klimaforandringene må også inn som et tema i denne sammenheng fordi menneskene her vil bli berørt sterkt av klimaforandringer. De nordiske land har gjennom denne innsatsen tatt et viktig ansvar for å sikre urfolk i Barentsregionen en bedre hverdag og en tryggere framtid.

Janne Seurujärvi (midtengruppen, cent):
Arvoisa herra presidentti! Tietoisuus ilmastonmuutoksesta on saavuttanut nopeasti ihmiset ympäri maailmaa, ja keskustelu teeman ympärillä käy vilkkaana. Keskustelu on ollut paikoin kuin huutokaupassa. Kantava ääni ja nopeus ovat valttia, ja korkein tarjous jää voimaan. Tämä on toki hyvin tyypillistä ajankohtaiskeskustelulle, joka koskettaa meitä kaikkia ja jota yksikään vastuullinen valtio ei voi ohittaa.

Täällä Oslossa Pohjoismaiden neuvoston täysistunnossa käytyä ilmastopoliittista keskustelua voi kuitenkin luonnehtia hyvin asialliseksi ja analyyttiseksi. Eilen pääministereiden ja oppositiojohtajien puheenvuoroja kuunnellessa tulin hyvin vakuuttuneeksi siitä, että Pohjoismaat tulevat olemaan ilmastonmuutoksen torjunnassa aktiivisia ja aloitteellisia. Erityisesti teknologiseen kehitystyöhön tullaan panostamaan voimakkaasti, mikä sopii hyvin Pohjoismaiden rooliin tässä kokonaisuudessa.

Kun puhutaan ilmastopolitiikasta, täytyy puhua samalla myös energiapolitiikasta. Jotta keskustelu pysyy realistisena, on näiden kahden laajan kokonaisuuden rinnalle syytä nostaa myös elinkeinoelämän kilpailukyky ja elinkeinopolitiikka. Tämä siksi, että pohjoismaisen hyvinvointivaltion perusta on rakennettu ja sitä on vuosikymmenet ylläpidetty teollisen toiminnan kautta luodulla työllä ja toimeentulolla.

Miksi sitten tarvitsemme ilmasto- ja energiapoliittisessa tarkastelussa ja globalisaatiokeskustelussa elinkeinopolitiikan huomioimista? Pelkästään tilastoja tuijottaessa voidaan esimerkiksi Suomea pitää todellisena tuhlarimaana. Ekologinen jalanjälkemme on todella raskas. Kurkistus tilastojen taakse antaa kuitenkin selityksen asiaan. Pieni viiden miljoonan ihmisen kansakunta tuottaa sadoille miljoonille ihmisille paperia, metalliteollisuuden tuotteita ja huipputeknologiaa.

Mitä sitten voi tapahtua, mikäli emme huomioi ilmasto- ja energiapoliittisessa tarkastelussa ja globalisaatiokeskustelussamme elinkeinopolitiikkaa? Tuoreimman esimerkin globaalin maailman haasteista saimme Suomessa ja Ruotsissa viime viikolla, kun metsäyhtiö Stora-Enso päätti eräiden tehtaidensa sulkemisesta ja merkittävistä irtisanomisista.

Esimerkiksi omassa maakunnassani Lapissa yhtiön lakkautuslistalla olevan sellutehtaan osuus koko seutukunnan aluetaloudesta on yli kolmannes. Vaikutukset koko ympäröivään yhteisöön ovat siis hyvin dramaattiset. Menemättä tarkemmin edellä kuvan tapauksen yksityiskohtiin, kertoo se kuitenkin hyvin niistä mittasuhteista, joita teollisen toiminnan horjuminen voi meille aiheuttaa.

Ilmastonmuutokseen tulee suhtautua vakavasti, ja meidän tulee toimia asiassa päättäväisesti. Mutta samalla meidän tulee kuitenkin pyrkiä turvaamaan elinkeinoelämän ja teollisuuden kilpailukyky ja toimintaedellytykset erilaisista toimenpiteistä päätettäessä. Kyse on samalla ihmisten työstä ja toimeentulosta, hyvinvointivaltion perustasta. Se on keskeisen tärkeä osa kestävää kehitystä.

***Janne Seurujärvis tale i svensk oversettelse*:**
Ärade herr president! Medvetenheten om klimatförändringen har snabbt spritt sig bland människor runtom i världen, och temat diskuteras livligt. Ställvis har diskussionen påmint om en auktion. En bärande röst och snabbhet är trumfar och det högsta budet står. Detta är dock mycket typiskt för en aktuell debatt som gäller oss alla och som ingen ansvarig stat kan försumma.

Den klimatpolitiska diskussion som förts här i Oslo i Nordiska rådets plenum kan dock karaktäriseras som mycket saklig och analytisk. Då jag lyssnade på statsministrarnas och oppositionsledarnas inlägg igår blev jag klart övertygad om att de nordiska länderna kommer att vara aktiva och ta initiativ i samband med bekämpandet av klimatförändringen. Det kommer särskilt att satsas stort på teknologisk utveckling, vilket passar väl ihop med Nordens roll i detta sammanhang.

Då klimatpolitiken diskuteras måste man samtidigt debattera energipolitiken. För att diskussionen skall vara realistisk bör förutom dessa två omfattande helheter även tas upp Näringslivets konkurrenskraft och näringspolitiken. Detta för att den nordiska välfärdsstatens fundament baserar sig på och har i årtionden upprätthållits med hjälp av arbete och intäkter som skapats via industriverksamhet.

Varför bör då den klimat- och energipolitiska granskningen och globaliseringsdiskussionen beakta näringspolitiken? Ifall man stirrar sig blind på statistik kan till exempel Finland anses vara ett verkligt slösarland. Vårt ekologiska fotspår är mycket djupt. En titt bakom statistiken förklarar dock vad det handlar om. En liten nation med fem miljoner invånare producerar papper, metallindustriprodukter och spetsteknologi för hundratals miljoner människor.

Vad kan då ske ifall vi inte beaktar näringspolitiken i den klimat- och energipolitiska granskningen och globaliseringsdiskussionen? Det färskaste exemplet på utmaningarna i den globala världen fick vi i Finland och Sverige förra veckan, då skogsbolaget Stora-Enso beslöt stänga vissa fabriker och säga upp ett stort antal personer.

I mitt eget landskap Lappland står till exempel den nedläggningshotade cellulosafabriken för över en tredjedel av regionekonomin i den ekonomiska regionen. Följderna är därmed mycket dramatiska för hela det lokala samhället. Utan att gå närmare in på detaljerna i detta fall illustrerar det ändå gott hur en sviktande industriverksamhet kan påverka oss.

Man bör ta klimatförändringen på allvar och vi bör verka bestämt i denna fråga. Samtidigt bör vi dock försöka garantera näringslivets och industrins konkurrenskraft och verksamhetsförutsättningar då vi beslutar om skilda åtgärder. Det handlar samtidigt om människors arbete och utkomst, om välfärdsstatens fundament. Det utgör en ytterst viktig del av hållbar utveckling.

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori**:
Herr president! Jag vill å de nordiska samarbetsministrarnas vägnar tacka för en livlig intressant diskussion, en bra diskussion som har rört en hel del olika frågor. Miljö- och klimatfrågorna har varit starkt uppe, och det är inte så konstigt när vi tar i beaktande att hela sessionen öppnades med en klimatförändringsdebatt. Det är trevligt att hänvisa till att denna debatt kommer att fortsätta genast efter detta när vi åter har frågan om klimatförändringarna på bordet, där åtminstone två nordiska miljöministrar kommer att ha ordet.

Globaliseringen och gränshindren har också varit starkt uppe. Jag och säkerligen en del av mina kolleger kommer att delta mera djupgående i den diskussionen i morgon när vi har dessa frågor speciellt på dagordningen.

Jag vill slutligen snabbt kommentera två frågor som har varit uppe i denna diskussion, men eftersom jag är finsk samarbetsminister tänker jag fortsätta på finska.

Sinikka Bohlin Ruotsista otti esille kysymyksen siitä, että yhteistyön pitää olla lähellä kanslaisia, joten meillä pitää olla kansalaisten tuki mukana tässä työssä. Tältä osin on ensinnäkin tärkeää, että keskustelemme niistä asioista, joista myös kansalaiset keskustelevat. Siinä mielessä tämänkin istunnon ja ylipäänsä pohjoismaisen yhteistyön agendalla vahvasti esillä olevat globalisaatio- ja ilmastokysymykset ovat yksi tapa osoittaa sitä, että me keskustelemme samoista asioista kuin kansalaisetkin.

Rajaestekysymysten vahva läsnäolo agendallamme on mitä suurimmassa määrin sama asia. Silloin puhumme konkreettisista yksittäisistä asioista, jotka aivan konkreettisesti koskettavat meidän kansalaisiamme heidän jokapäiväisessä elämässään.

Tämän ohella Suomi on puheenjohtajuuskaudellaan halunnut omassa maassaan vahvasti viedä eteenpäin viestiä pohjoismaisen yhteistyön tärkeydestä. Ulkoministeriömme sisällä oleva Eurooppa-tiedotuksen yksikkö on järjestänyt toistakymmentä maakunnallista tilaisuutta, joissa on informoitu pohjoismaisesta yhteistyöstä ja kerrottu, mitä se pitää sisällään. Eh-

kä omaksikin suureksi yllätykseksemme näissä tilaisuuksissa on ollut huomattavan paljon väkeä ja itse asiassa enemmän väkeä kuin niissä tilaisuuksissa, joita sama yksikkö järjestää EU-asioitten tiimoilta. Myös nettisivuillamme on ollut huima määrä, jopa ennätysmäärä, kävijöitä tämän vuoden aikana.

Toinen kommentti ikään kuin esimerkin valossa. Täällä on puhuttu globaalisaatiosta, lähialueyhteistyöstä, maataloudesta ja pohjoismaisesta ruoasta. Minulla oli puheenjohtajamaan mininisterin ominaisuudessa kunnia olla Pietarissa syyskuussa avaamassa pohjoismaiset ruokaviikot. Yksi viesti, jonka halusin siellä sanoa, oli se, että ihmiskunnan suhtautumisessa ruokaan voidaan erottaa karkeasti tavallaan kolme vaihetta. Ensimmäinen oli se, jolloin ruokaa lähtökohtaisesti tarvittiin ylipäänsä selviytymiseen hengissä. Seuraava vaihe syntyi siitä, että huomattiin ruuan olevan miellyttävä nautintoaine ja tuottavan mielihyvää ihmisille. Kolmannessa vaiheessa, jossa iso osa länsimaista ainakin tällä hetkellä on, ruoka nähdään myös tapana edistää ihmisen terveyttä ja hyvinvointia. Viestimme näillä ruokaviikoilla oli se, että pohjoismainen ruoka on laadukasta, terveellistä, puhdasta ja oikein nautittuna edistää ihmisten hyvinvointia. Se oli konkreettinen esimerkki siitä, kuinka me voimme pohjoismaista hyvää brändiä hyväksi käyttäen viedä tätä sanomaa eteenpäin myös lähialueelle.

***Jan Vapaavuoris tale i svensk oversettelse*:**
Herr president! Jag vill å de nordiska samarbetsministrarnas vägnar tacka för en livlig och intressant diskussion, en bra diskussion som har rört en hel del olika frågor. Miljö- och klimatfrågorna har varit starkt uppe, och det är inte så konstigt när vi tar i beaktande att hela sessionen öppnades med en klimatförändringsdebatt. Det är trevligt att hänvisa till att denna debatt kommer att fortsätta genast efter detta när vi åter har frågan om klimatförändringarna på bordet, där åtminstone två nordiska miljöministrar kommer att ha ordet.

Globaliseringen och gränshindren har också varit starkt uppe. Jag och säkerligen en del av mina kolleger kommer att delta mera djupgående i den diskussionen i morgon när vi har dessa frågor speciellt på dagordningen.

Jag vill slutligen snabbt kommentera två frågor som har varit uppe i denna diskussion, men eftersom jag är finsk samarbetsminister tänker jag fortsätta på finska.

Sinikka Bohlin från Sverige tog upp frågan om att samarbetet bör vara människonära, så att vi kan lita på medborgarnas stöd i detta arbete. I detta avseende är det för det första viktigt att vi diskuterar de frågor som även medborgarna diskuterar. I detta samband utgör de globaliserings- och klimatfrågor som togs upp även på denna session och som i allmänhet starkt präglar dagordningen för det nordiska samarbetet ett sätt att bevisa att vi diskuterar samma frågor som medborgarna.

Gränshinderfrågornas starka ställning på vår dagordning handlar i högsta grad om samma sak. Då diskuterar vi konkret om enskilda frågor som alldeles konkret berör våra medborgare i deras dagliga liv.

Därutöver har det finländska ordförandeskapet haft som mål att i sitt eget land starkt lyfta fram budskapet om att det nordiska samarbetet är viktigt. Enheten för Europainformation vid vårt utrikesministerium har arrangerat över tio landskapsevenemang, på vilka det informerats om det nordiska samarbetet och berättats vad det omfattar. Kanske även till vår egen stora överraskning har dessa evenemang lockat mycket folk och i själva verket mer folk än de evenemang som samma enhet arrangerar kring EU-frågor. Även våra webbsidor har haft ett svindlande antal, till och med ett rekordantal, besökare under detta år.

Den andra kommentaren handlar mest om ett exempel. Här har vi diskuterat globalisering, närområdessamarbete, jordbruk och nordisk mat. Som ordförandelandets minister hade jag äran att få öppna den nordiska matveckan i S:t Petersburg i september. Ett budskap som jag ville framföra där var att i mänskligheten inställning till mat kan det så att säga grovt urskiljas tre skeden. Det första var då mat främst behövdes för att överhuvudtaget hållas vid liv. Det andra skedet uppstod då man märkte att mat är ett behagligt njutningsmedel och skapar

vällust hos människor. I det tredje skedet, i vilket flesta västländer åtminstone för tillfället befinner sig, uppfattas mat även som ett sätt att främja människors hälsa och välbefinnande. På matveckan var vårt budskap att nordisk mat är högklassig, hälsosam och ren samt främjar människors välbefinnande då det avnjuts rätt. Detta var ett konkret exempel på hur vi kan sprida detta budskap med hjälp av ett starkt nordiskt varumärke också inom närområdet.

Lyly Rajala (den konservative gruppen, saml):
Arvoisa herra presidentti! Kiitos Suomen yhteistyöministerille, että otitte esiin myös tässä ilmastovoittoisessa asiassa ja näissä päivissä rajaesteet.

Mielestäni rajaesteiden poistaminen on Pohjoismaiden neuvoston suurin tehtävä. Rajaesteitä syntyy lähes päivittäin lisää.

Tulee ottaa huomioon, että rajaesteitä on erilaisia eri maiden välillä. Täällä paikallakin oleva Pohjola Nordenin pääsihteeri Larserik Häggman teki listan rajaesteistä Pohjolassa, joka lienee kaikille jaettuna suomeksi ja ruotsiksi. Hyvä näin ja hyvä, että saamme siihen myös ammattimaisen koordinaattorin, Ole Norrbackon, joka on näitä asioita hoitanut ennenkin.

Tuon edelleen tähän rajaestekeskusteluun yhden murheen, joka koskee tällä kertaa vain Suomea. Se on suomalaisten paluumuuttajien muita ankarampi kohtelu, kun he kymmenien vuosien esimerkiksi Ruotsissa työskentelyn jälkeen palaavat kotimaahansa. Siitä on käyty EY-tuomioistuinta myöten kaplakkaa, mutta edelleen he ovat huonommassa asemassa eläkkeensaajina kuin, jos he olisivat eläneet kotimaassaan Suomessa koko elämänsä.

Lyly Rajalas tale i svensk oversettelse:
Ärade herr president! Tack till den finländska samarbetsministern för att ni även tog upp gränshinder i denna klimatbetonade fråga och under dessa dagar.

Jag anser att avlägsnandet av gränshinder är Nordiska rådets viktigaste uppgift. Nya gränshinder uppkommer nästan varje dag.

Det bör beaktas att gränshindren skiljer sig mellan länderna. Pohjola-Nordens generalsekreterare Larserik Häggman som är på plats här har upprättat en förteckning över gränshindren i Norden som alla bör ha fått på finska och svenska. Fint så och bra att vi får en professionell samordnare, Ole Norrback, som skött dessa frågor redan tidigare.

I denna gränshinderdiskussion vill jag ta upp ett annat bekymmer som denna gång gäller endast Finland. Det handlar om den strängare behandlingen av finländska återflyttare när de återvänt till sitt hemland efter att ha arbetat till exempel i Sverige i tiotals år. Om denna fråga har det tvistats till och med i EG-domstolen, men dessa personers ställning som pensionstagare är fortfarande sämre än om de bott i hemlandet Finland hela sitt liv.

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori**:
Arvoisa presidentti! On helppo yhtyä edustajakollega Rajalan käsityksiin rajaesteyhteistyön tärkeydestä. Tästä kyseisestä asiasta olemme käyneet keskustelua ennenkin. Kuten molemmat tiedämme, niin asia on vaikea ratkaista.

Siitä huolimatta, että rajaesteyhteistyö on vahvasti esillä pohjoismaisella agendalla, meidän tulee muistaa se, mikä tässä aiemmasWsa keskustelussa muistaakseni Kent Olssonin puheenvuorossa tuli esille, että meillä kuitenkin on viisi itsenäistä valtiota, joilla kullakin on itsenäinen suvereeni veropolitiikkansa ja itsenäinen suvereeni sosiaali- ja terveyspolitiikkansa. Niitten yhteen sovittaminen on tietyissä tapauksissa erinomaisen vaikeaa.

Minusta Kent Olsson nosti esille myös hyvin mielenkiintoisen ja tärkeän näkökulman aiemmassa keskustelussa: samalla kun me pyrimme purkamaan näitä rajaesteitä, meidän pitää tietyissä tapauksissa rehellisesti todeta, että ne eivät ole purettavissa tai että sitten ne oikeasti vaativat huomattavaa uudelleenajattelua joissakin yksittäisissä valtioissa.

Samarbetsminister Jan Vapaavuoris tale i svensk oversettelse:
Ärade president! Det är lätt att hålla med ledamotskollegan Rajalas uppfattning om betydelsen av gränshinderarbetet. Denna fråga har vi diskuterat även tidigare. Som vi bägge vet är det svårt att finna en lösning.

Trots att gränshinderarbetet prioriteras högt på den nordiska dagordningen bör vi komma ihåg det som togs upp i den tidigare diskussionen, såvitt jag kan minnas av Kent Olsson, att vi ändå är fem självständiga stater som alla har en egen suverän skattepolitik och en egen suverän social- och hälsopolitik. I vissa fall är det ytterst svårt att få dessa att gå ihop.

Jag tycker att Kent Olsson tog upp en mycket intressant och viktig punkt i den tidigare diskussionen. På samma gång som vi försöker avlägsna dessa gränshinder måste vi hederligt erkänna i vissa fall att de inte kan avlägsnas eller att det då krävs omfattande nytänkande i något enskilt land.

Debatten ble avsluttet.

Rådet besluttet å ta Dokument 4 til etterretning.
Rådet besluttet å ta Dokument 7 til etterretning.

7. Klimatförändringar

Dokumentation:

- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København i 2009. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 16)
- Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljø)
- Medlemsförslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljø)
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø)
- Præsidieforslag om nordisk indsats til FN's klimakonference i København 2009 (A 1421/presidiet)

Ole Stavad overtok ledelsen av forhandlingene.

Endringer i deltagerlisten:
Ragnar Erlandsen erstattes av **Dennis Jansson** under dagsordenspunkt 7.
Maarit Feldt-Ranta har forlatt sesjonen.

Rådet besluttet å fastsette deltagerlisten/närvarolistan i overensstemmelse med dette.

Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regeringer

1) *at* samarbejde om en ambitiøs og aktiv nordisk klimapolitisk profil i de internationale fora, der vil fastlægge de kommende års internationale klimaaftaler, jf. Præsidieforslag A 1421
2) *at* intensivere samarbejdet om gennemførelsen af de nødvendige udslipsreduktioner af klimagasser fra de nordiske lande; bl.a. gennem erfaringsudveksling, udvikling af omkostningseffektive politikker og teknologier, forskningssamarbejde, oplysningskampagner etc.
3) *at* understøtte et nordisk samarbejde om samfundsmæssige tilpasninger til de igangværende og kommende klimaændringer i de nordiske lande; herunder forskning, udvikling af værktøjer til den fysiske planlægning og formidling af praktiske eksempler fra kommuner og regioner, der har gennemført succesfulde tilpasningsinitiativer
4) *at* - gennem aktiv deltagelse i internationale organisationers arbejde og gennem øgning og målrettet anvendelse af nationale midler til udviklingshjælp - understøtte en udvikling i verden, der stopper afskovningen, fremmer den bæredygtige skovdrift og sætter de fattigste og mest klimaudsatte lande i verden bedre i stand til at møde klimaændringerne og til at følge en miljørigtig udviklingsvej.
5) *at* arbejde målrettet i internationale organisationer for at fremme etableringen af en global arena, der kan håndtere klimakonflikter og for at fremme et globalt beredskab, der kan håndtere spørgsmålet om klimaflygtninge.

Medlemsforslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* foretage en struktureret informationsudveksling om initiativer i de nordiske lande til at fremme energieffektivisering og anvendelse af vedvarende energi i offentlige bygninger (blandt andet som implementering af EU-direktiv 2006/32/EF)

2) *at* udarbejde et katalog over gode politiske virkemidler og konkrete, vellykkede eksempler på at effektivisere energianvendelsen i offentlige bygninger i Norden og at fremme anvendelsen af vedvarende energi i disse. Kataloget bør distribueres til alle offentlige myndigheder og institutioner i de nordiske lande.

Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* fremme udviklingen og anvendelsen af vedvarende energiformer i Østersøregionen, så disse energikilder styrkes i forhold til de fossile og kernekraft baserede kilder. Dette gøres bl.a. gennem:
   a. en målrettet regional indsats i forbindelse med gennemførelsen af EU's fælles energipolitik om vedvarende energi og energieffektivisering
   b. styrkelse af det regionale energipolitiske samarbejde i Østersøområdet, herunder BASREC-samarbejdet, med henblik på udvikling og fremme af den vedvarende energi samt at forbedre energieffektiviseringen i landene

2) *at* arbejde aktivt for at fremme en tættere sammenknytning af eltransmissionsnettene i Norden, Baltikum og Nordeuropa med henblik på at øge forsyningssikkerheden og muligheden for at benytte en bredt sammensat palet af energikilder i regionen

Reservation af Kristen Touborg (SF), Josef Motzfeldt (IA) og Jan Lindholm (mp)

På baggrund heraf indstilles, at
Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer, sammen og hver for sig,

1) *at* fremme udviklingen og anvendelsen af vedvarende energiformer i Østersøregionen, så disse energikilder styrkes i forhold til de fossile og kernekraft baserede kilder. Dette gøres bl.a. gennem:
   a. en målrettet regional indsats i forbindelse med gennemførelsen af EU's fælles energipolitik om vedvarende energi og energieffektivisering
   b. styrkelse af det regionale energipolitiske samarbejde i Østersøområdet, herunder BASREC-samarbejdet, med henblik på udvikling og fremme af den vedvarende energi samt at forbedre energieffektiviseringen i landene
   c. at landene gennemfører et stop for bygning af nye atomkraftværker i norden

2) *at* arbejde aktivt for at fremme en tættere sammenknytning af eltransmissionsnettene i Norden, Baltikum og Nordeuropa med henblik på at øge forsyningssikkerheden og muligheden for at benytte en bredt sammensat palet af energikilder i regionen

Presidieforslag om nordisk indsats til FN's klimakonference i København 2009 (A 1421/presidiet)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,

1) *att* genomföra undervisningsinitiativ för skolelever om klimatförändringar och FN:s klimattoppmöte med start år 2008
2) *at* arrangere en debat med bred folkelig deltagelse om opnåelse af klimamål, med fokus på det individuelle ansvar samt på de sociale konsekvenser af klimaændringer for de mest berørte samfund og mennesker
3) *att* föreslå utställnings- och demonstrationsverksamhet angående förnyelsebar energi och miljöteknologi i samband med FN:s klimatkonferens
4) *att* arrangera nordiska "roundtables" med de främsta nordiska energiexperterna i syfte att kunna besluta om ambitiösa energimålsättningar för de nordiska länderna
5) *att* igångsätta projekt för att vidareutveckla nya energilösningar i syfte att minska CO2 utsläpp, samt att vidareutveckla forskningssamarbetet mellan nordiska och globala forskningsmiljöer
6) *att* i budgeten för Nordiska ministerrådet 2008 och 2009 säkerställa nödvändiga ekonomiska resurser för att genomföra planeringen inför FN:s klimatkonferens 2009

Repliktiden blev ændret til 1 minut for replik og 1 minut for svar på replik.

Miljöminister **Kimmo Tiilikainen**, Dokument 16:
Ärade president, kära nordiska kolleger och vänner!
Det är mig ett stort nöje att presentera denna redogörelse om gemensamma nordiska initiativ som är på tapeten inför FN:s klimatkonferens som Danmark kommer att vara värd för i slutet av år 2009.

Klimatet är ett varmt ämne i flera bemärkelser, och detta understrykes inte minst av att ämnet nu behandlas på högsta nivå. Bara inom det senaste halvåret har klimatfrågorna tagits upp av de europeiska statscheferna i Europeiska rådet i mars 2007, av G7-ledarna i juni 2007 och statsministrarna klimatet som en del av globaliseringsinitiativet i juni 2007 i Punkaharju. Samma nordiska statsministrar hade så sent som igår en klimatdebatt under den första dagen av denna session. Som vi alla vet har FN:s klimatpanel och Al Gore fått Nobels fredspris för sina klimatinsatser.

Detta åskådliggör hur viktigt det är att klimatförändringarna tas som ett allvarligt hot som vi för vår egen och för kommande generationers skull inte får undervärdera. Särskilt i den västliga delen av världen skall detta tas extra allvarligt, detta både för att västvärlden producerar en stor del av de klimatgaser som förorsakar problemen och också för att västvärlden har tillgång till en stor del av de teknologiska lösningar som kan bidra till att förändra den negativa utvecklingen och därmed trygga klimatet.

Det är mycket viktigt att de nordiska länderna hjälper till med att reducera utsläppen av drivhusgaser och bidrar till klimatförhandlingarna så att man uppnår enighet om ett nytt ambitiöst globalt klimatavtal för att säkra klimatet efter att det nuvarande Kyotoprotokollet gått ut 2012.

Vi i Norden har ett enastående tillfälle att bidra till förhandlingarna genom det svenska ordförandeskapet i EU under slutet av 2009 och det danska värdskapet för klimatkonferensen.

Klimatkonferensen år 2009 är av avgörande betydelse för att få till stånd ett nytt globalt avtal innan Kyotoavtalet upphör. En handlingsplan för arbetet kommer att diskuteras på det kommande klimatmötet på Bali i december 2007 och även under nästa års partsmöte i Warszawa. De nordiska insatserna för denna process är mycket viktiga, och jag skall nu kort

skissera några av de åtgärder som vi samnordiskt har planerat inom Nordiska ministerrådet som komplement till de nationella insatserna i varje nordiskt land.

Först och främst har vi genom Nordiska ministerrådet anlitat en nordisk före detta klimatförhandlare för att identifiera centrala punkter där vi samnordiskt kan bidra till förhandlingarna inför klimatkonferensen 2009. Konsultens analys och aktiviteter utarbetas i nära samarbete med de nationella nordiska klimatförhandlarna för att därmed säkra att de nordiska åtgärderna är nationellt förankrade. Konsulten har redan börjat sitt arbete, och en lista över förslag kommer att sändas till ministerrådet före årets slut. Därefter kommer vi att ta ställning till vilka av initiativen vi önskar gå vidare med på nordiskt plan och tilldela nödvändiga resurser för de nordiska initiativen.

Ett exempel på ett möjligt förslag är att arrangera ett eller flera nordiska expertmöten för att analysera de viktigaste problemställningarna i klimatförhandlingarna och bedöma möjliga lösningsmodeller. Resultaten från sådana expertmöten kan presenteras vid *side events* i samband med förhandlingsmöten i Warszawa i 2008.

Med tanke på de nordiska ländernas geografiska läge i förhållande till Arktis är det viktigt att Norden fäster uppmärksamhet vid de arktiska problemställningarna. Det kommer att vara särskilt viktigt att synliggöra effekten av klimatförändringarna i Arktis och de konsekvenser för hela det globala klimatet som blir följden av en smältning av isen i Arktis. En nordisk insats på detta område skulle således bidra till ett positivt globalt stöd för klimatarbetet och till att ett gott förhandlingsresultat kan uppnås.

I samband med klimatkonferensen i Köpenhamn i december 2009 överväger de nordiska länderna dessutom att tillsammans ordna en EnergiExpo för nya energiteknologier och hållbara energisystem. EnergiExpo skall användas för att etablera Norden som *brand* och föregångarregion inom området och inspirera förhandlingarna genom att demonstrera vilka möjligheter som ligger i att använda nya energiteknologier och visa på möjligheten att frikoppla ekonomisk tillväxt och ökad energikonsumtion från varandra.

Slutligen kan jag nämna att en lång rad konkreta samnordiska projekt, workshops, analyser och studier kommer att genomföras på miljö- och energiområdet, liksom även en rad forskningsrelaterade åtgärder vid nordiska institutioner, för att kunna användas i argumentationen för ett nytt ambitiöst klimatavtal.

Det är vår förhoppning, herr president, att Nordiska rådet ställer sig bakom ministerrådets insats så att vi tillsammans nordiskt skall kunna bidra till detta arbete, och jag ser fram emot en fortsatt dialog i detta viktiga samarbete.

Oiva Kaltiokumpu (midtengruppen, cent):
Arvoisa presidentti! Ministeri Tiilikainen, mainitsitte, että ilman saastuminen on suurimpia uhkia tulevaisuudelle ja että läntiset maat aiheuttavat sitä kaikista eniten ja että EU:n, G7:n ja Pohjoismaiden pääministerit ovat käyneet asiasta keskusteluja. Ette tuoneet kovin paljon esille sitä roolia, joka Pohjoismailla voisi olla vaikuttaa mm. uusiin nouseviin talouksiin. Tälläkin on tullut esille, että Pohjoismaissa yksilöiden ja maiden täytyy tehdä erilaisia sopimuksia päästöjen rajoittamiseksi.

Millä tavalla EU ja Pohjoismaat aikovat toimia globaalisti maailmassa mm. Kiinaan, Intiaan ja USA:han nähden? Erityisesti Kiina ja Intia ovat kasvavia talouksia. Sinne menevät pääomat, mutta säännöstö eikä muukaan toiminta siellä ole sellainen, joka estäisi päästöjen lisääntymistä. Miten vastaatte tähän?

***Oiva Kaltiokumpus tale i svensk oversettelse*:**
Ärade president! Minister Tiilikainen, ni nämnde att luftföroreningen är ett av de största hoten mot framtiden och att västländerna orsakar mest förorening samt att EU:s, G8:s och Nordens statsministrar diskuterat frågan. Ni tog dock inte särskilt upp den roll som Norden

kunde spela för att påverka bland annat nya växande ekonomier. Även här har det framgått att i Norden måste individer och länder ingå skilda avtal om att begränsa utsläpp.

På vilket sätt ämnar EU och Norden verka globalt i världen bland annat i förhållande till Kina, Indien och USA? Särskilt Kina och Indien är växande ekonomier. Kapitalet försvinner dit men varken reglerna eller den övriga verksamheten är där sådan att en utsläppsökning förhindras. Hur svarar ni på detta?

Miljöminister **Kimmo Tiilikainen**:
Herra presidentti! Sekä EU:n jäsenmaat että myös muut pohjoismaat yhdessä ajavat sitovia kansainvälisiä sopimuksia päästöjen vähentämiseksi. Jotta tämmöisiä sopimuksia saataisiin syntymään, tarvitaan myös kehittyvien maitten mukaantulo. Tässä Pohjoismailla on oma merkityksensä. Juuri esimerkiksi eilen EU-kokouksessa Pohjoismaat korostivat rahoituksen suurta merkitystä. Sillä rahoituksella kehittyviä maita pystytään kytkemään tähän yhteiseen ponnistukseen, ja juuri tuo pohjoismainen aktiivisuus YK-prosessissa on se meidän keinomme saada kehittyvät maat mukaan yhteiseen ponnistukseen.

Miljöminister Kimmo Tiilikainens tale i svensk oversettelse:
Herr president! Såväl EU-medlemsstaterna som övriga nordiska länder arbetar tillsammans för att få till stånd förpliktande internationella avtal om utsläppsminskning. För att åstadkomma sådana här avtal måste även länder i utveckling fås med. I detta kan Norden spela en roll. Till exempel på ett EU-möte igår betonade Norden den stora betydelsen av finansiering. Med finansiering kan nämligen länder i utveckling bindas till denna gemensamma ansträngning, och just denna nordiska aktivitet i FN-processer är vårt sätt att få länder i utveckling att delta i den gemensamma ansträngningen.

Christina Gestrin, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson, Dokument 16:
Herr president! Jag tackar ministern för redogörelsen. Det är glädjande att FN:s klimatkonferens hålls i Köpenhamn år 2009. Alla nordiska länder bör stödja detta arrangemang - både gällande de politiska förberedelserna före och under toppmötet och gällande uppvisandet av goda nordiska exempel för hela världen. Minskade CO_2-utsläpp och förbättrad miljö- och energiteknologi är exempel på områden där de nordiska länderna har möjligheter att profilera sig på det praktiska planet och bidra till att motverka problemet globalt. Jag välkomnar också Ungdomens nordiska råds initiativ om att ungdomarna skall få en roll i de nordiska förberedelserna för klimatkonferensen. Att stoppa klimatförändringen är i största grad en framtidsfråga och de ungas röst bör höras!

Det är av största betydelse att det nordiska samarbetet kan utnyttjas till att utväxla synpunkter och politiska positioner på liknande sätt som under den framgångsrika process som ägde rum i samband med EU:s kemikalielagstiftning. Det nordiska samarbetet kan frambringa strategiskt betydelsefulla analyser och lösningsmodeller gällande viktiga problemställningar som sedan kan införlivas i klimatkonferensförhandlingarna och medverka till ett gott förhandlingsresultat för det nya globala klimatavtalet.

Effekterna av klimatförändringen märks redan nu i de arktiska områdena. De nordiska länderna, Nordiska rådet och ministerrådet har ett stort ansvar för synliggörandet av klimatförändringens allvarliga konsekvenser i de arktiska områdena. Situationen i Arktis bör också i fortsättningen, tillsammans med övriga problemställningar, vara ett viktigt område för nordiskt samarbete. Det bör slås vakt om att prioriterade initiativ efterföljes och leder till konkreta åtgärder.

De nordiska ländernas regeringar och Nordiska rådet bör på bästa sätt uppmuntra företagen inom Norden och satsa på och uppnå framgång på den internationella marknaden för förnybar energi och miljöteknologi. Det nordiska samarbetet kring forskning, utveckling och tillämpningen av förnybara energikällor, energisnål teknik och miljöteknologi bör befrämjas. De nordiska länderna kan aktivt motarbeta klimatförändringen genom att i varje lands offentliga upphandling beakta miljöaspekten och på detta sätt befrämja kommersialiseringen av miljövänliga produkter.

Arbetet med globaliseringen, som påbörjades under senaste session i Köpenhamn visar att vi alla vinner på att samarbeta om en nordisk *branding* för våra strävanden och målsättningar. Det är viktigt att Norden kan visa att det går att förena en ekonomisk tillväxt i samhället med högt ställda mål och resultatinriktad politik för en god miljö och en hållbar utveckling.

Miljöminister **Andreas Carlgren:**
Herr president! Det är en ära att få tala som svensk miljöminister till Nordiska rådet. Jag vill tacka Kimmo Tiilikainen för redogörelsen som jag självklart ställer mig helt och hållet bakom inför Köpenhamnskonferensen om två år.

Alla har vi ju tagit intryck av den information vi har fått om den snabbt minskande havsisen kring Arktis. Det är ett exempel på hur snart sagt varje del av världen berörs av de stora klimatförändringarna. Vi kommer också från de nordiska miljöministrarnas sida senare i eftermiddag att göra ett uttalande med anledning av just den snabba issmältningen kring Arktis. Norden har ett ansvar tillsammans och kan också tillsammans sätta stort avtryck i det internationella arbetet. Det är en stor tillgång att vi har en nordisk samsyn. På de olika internationella konferenser där jag har medverkat har vi trots olika bakgrunder, trots att vi ingår i olika sammanhang internationellt kunnat ge uttryck för den samsynen. Och vi kan göra avtryck som förebilder på hemmaplan, som föregångare, inte minst i samarbete med utvecklingsländerna, och som brobyggare mellan olika ländergrupper.

De utvecklade länderna har ett ansvar att gentemot utvecklingsländerna åstadkomma stora insatser, inte minst för att utveckla ny teknik, för att medverka till tekniskspridning och för att medverka till ekonomiska förutsättningar. De nordiska länderna har var för sig uttryckt intresse av att medverka i det initiativ som Världsbanken tagit för att långsiktigt investera i klimatåtgärder i utvecklingsländerna inom ramen för det som kallas Partnership Carbon Facility. Jag vill också att vi prövar tanken att gemensamt gå in i detta samarbete.

Vi uppmuntrar Europa att ta ledarskap. Vi uppmuntrar andra industriländer, inte minst stora utsläppsländer som USA, att bidra till tillräckliga utsläppsminskningar och medverka till en multilateral överenskommelse under FN. Vi förväntar oss tillräckliga bidrag också för att minska utsläppen från de största och snabbt växande utvecklingsländerna. När jag leder EU:s miljöministrar hösten 2009 och Danmark har ordförandeskapet för FN:s klimatkonferens i Köpenhamn vill jag att vi sluter en global klimatöverenskommelse. Jag ser fram mot det nordiska samarbetet på vägen dit.

Jens Holm, Europaparlamentet:
Det är väldigt bra med initiativ mot avsmältningen på Grönland och Arktis. Jag var själv på Grönland i somras och förfasades över den otroligt snabba hastighet som avsmältningen går med där. Initiativen är väldigt bra.

Jag skulle vilja ta upp en annan sak. Det är frågan om handel. Vi är nog de flesta här anhängare av frihandel på det ena eller det andra sättet. Frågan är hur hållbart det egentligen är. Om man utgår från till exempel hela Sveriges import skulle Sveriges utsläpp av koldioxid fördubblas om vi räknade in de effekter som vår import leder till i Indien, Kina och så vidare. Jag undrar helt enkelt: Kan Sverige via ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet bidra till att göra handeln mer hållbar? Kan man till exempel införa koldioxidtullar som gör att varor som kräver stora utsläpp helt enkelt blir dyrare och att långväga transporter blir dyrare för att stimulera lokal produktion?

Miljöminister **Andreas Carlgren:**
Det är bra att vi delar uppfattningen om arbetet i Arktis. Däremot konstaterar jag att vi har helt olika syn när det gäller frihandeln. Jag är övertygad om att handeln snarare måste öka för att vi också ska klara den snabba tekniskspridning som är en förutsättning för att världen ska se tillräckligt snabba utsläppsminskningar.

Däremot menar jag och den svenska regeringen liksom, bedömer jag, också de nordiska regeringarna att vi självklart ska ha en utveckling mot hållbar handel. Ett exempel på det är att vi just vill ta bort frihandelshinder på en del av biobränslet. Det skulle bli mer miljömässigt riktigt om vi tog bort de hindren. Jag hoppas att vi också på den punkten, även om vi inte alltid agerar samfällt i Norden, fortsätter att utveckla vår samsyn i frihandelns riktning för miljöns skull.

Frode Sørensen (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Ja tak, og tak til den svenske miljøminister for indlægget. De klimatiske ændringer er noget, der berører os alle; det er noget, der bekymrer os alle, hvad der skal ske ud i fremtiden. I går offentliggjorde Sverige jo sit formandskabsprogram for 2008, og der står også utrolig mange fornuftige ting i forbindelse med de klimatiske forhold.

Men når de klimatiske forhold berører os alle, det vil sige ikke alene forskere og politikere, men også den almindelige nordboer, så vil jeg egentlig gerne høre den svenske miljøminister: Hvordan vil man involvere den nordiske befolkning i disse spørgsmål? For når jeg læser programmet her, så er det mere noget, der henvender sig til forskere og til politikere og ikke så meget til den nordiske befolkning, som jo i høj grad interesserer sig for dette spørgsmål.

Miljöminister **Andreas Carlgren:**
Jag vill verkligen först säga att jag delar uppfattningen om hur viktigt det är att vi engagerar medborgarna i våra nordiska länder. Jag tror att vi har en mycket viktig uppgift i att se till att den kunskap som finns bland forskare och bland vetenskapsmän också blir tillgänglig och begriplig för den stora allmänheten. Sedan får vi också skapa plattformar för det engagemang som den här kunskapen väcker och föder. Som jag ser det, med det upplägg vi nu har gjort, har vi möjlighet att se till att på ett både pedagogiskt och tillgängligt sätt sprida kunskapen och att också ge plattformarna för arbetet med att väcka engagemanget. Det är en stor och långsiktig gemensam nordisk uppgift, hoppas jag, att bygga på det engagemang som medborgarna i våra nordiska länder har.

Claes Andersson, (den venstresosialistiske grønne gruppen, vänst):
Herr president! I den norra regionen kring Barents hav skapas ett helt nytt hav utan is och det ger helt nya möjligheter för transport och logistik. Vi vet att under kontinentalsocklarna finns enorma mängder gas och olja och hela området kommer potentiellt att bli oerhört viktigt energimässigt men också en potentiell krishärd av stora mått. Jag undrar hur ni ser på möjligheterna att handskas med den här saken så att det inte tillspetsas till en direkt intressekonflikt. Det finns redan nu tecken som tyder på att enormt starka motsättningar spirar i regionen.

Miljöminister **Andreas Carlgren:**
Det är en mycket stor fråga som Claes Andersson tar upp. Sammanhanget bekräftar om igen den, man kunde säga märkliga orättvisa som ligger i att när världen drabbas av stora, i det här fallet också katastrofala, förändringar kommer Norden förhållandevis fördelaktigt ut, även om vi inte kan undandra oss vare sig vårt ansvar eller helt kommer att undgå konsekvenserna. På grund av att situationen nu förändras och på sikt förändras ganska dramatiskt kommer också, precis som Claes Andersson pekar på, ett antal nya konfliktlinjer och problem att skapas som vi tidigare inte har hanterat. Jag tror att vi har skäl att noga överväga hur vi ska hantera de frågorna vartefter kunskapen klarnar om vilka problem vi faktiskt tvingas tackla.

Ivar Kristiansen (den konservative gruppen, H):
President! Jeg er svært glad for at Nordisk Råd har tatt et initiativ overfor ministerrådet for å få frem hva slags politisk initiativ fra felles nordisk hold man er i stand til å forberede foran København-konferansen. Gårsdagens statsministerdebatt har vist at det er en rørende enighet med små unntak i disse spørsmålene. Det gir faktisk litt grunn til bekymring, for det kan bidra til at vi tar litt lettere på den politiske innsatsen enn vi ellers kunne gjøre.

Den store utfordringen trenger ikke noe mer belegg i form av dokumentasjon om behovet for å iverksette tiltak. Dokumentasjonen er overveldende. Vi har bevisene liggende rundt oss overalt, og det spørsmålet som går på København-konferansen i 2009, handler ifølge Kyoto-avtalen om å legge et grunnlag for perioden etter 2012. Da kan ikke Nordisk Råd navigere som før ved å prioritere 1000–1200 forskjellige aktiviteter. Da må man samle den politiske innsatsen. Det er kanskje de nordiske lands største utfordring i de kommende år – det å utmeisle en felles politikk hvor vi kan utøve innflytelse på denne sektoren. Det er da vi må ha tro på begrepet "Norden som global vinnerregion" – at vi har politisk innflytelse som er noe mer enn hva de 25–26 millioner innbyggerne har. Den politiske utfordringen ligger ikke først og fremst i å hente inn flere eksperter som kan hente inn enda mer dokumentasjon, men det handler om politisk prioritering.

President, vi har instrumentene på plass i Norden. Vi har muligheten til politisk innflytelse – selvfølgelig med vår kunnskap på dette området som kanskje er den beste i verden både på energi, på fornybar energi – men vi må ikke underestimere vår politiske innflytelse, og det er der vi er nødt til å legge alle eggene i den kommende skål.

Skal vi lykkes – og da ser jeg det spesielt fra et konservativt ståsted – må vi utnytte vår mulighet til politisk innflytelse. Både Arktisk Råd og Arktisk parlamentarisk komité drives frem av en konsensus i dette, men det må ikke bety at vi kan kaste treningstøyet og tro at det politiske vil ordne opp med seg selv. For vi kommer til å møte durabelig motstand for å få på plass en konsensus som gjør at vi kan gå verden tryggere i møte når vi har lagt 2012 bak oss. Derfor må dette ha prioritet nummer én. Det må mer enn noe annet være en fremtidig aktivitet i det nordiske samarbeidet, og det handler også om – som både stortingspresident Jagland og statsminister Reinfeldt var inne på i går – at vi må være gode på hjemmebane i disse spørsmålene for å kunne lykkes på bortebane.

Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljö)

Asmund Kristoffersen, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson, A 1410/miljø:
President. Jeg tror jeg gjør som jeg har planlagt, og framfører mitt budskap.

La meg først få si at denne sesjonen i Oslo har vært nærmest unik, med særlig sterkt fokus på vår tids største utfordringer, klimaendringer og konsekvensene av disse, og dessuten debatt på aller høyeste politiske nivå. Jeg har aldri opplevd en så bred nordisk politisk enighet i en så tung sak. Vi er enige om høye mål i klimapolitikken. Vi ser alle at det er behov for tallfestede reduksjoner. Vi er trolig også allerede enige om at de rike landene må være med på å betale en stor del av tiltakene for å få til reduksjoner i de fattige land.

Og noe som også er viktig: Dersom vi gjør noe tydelig i Norden, vil verden lytte til oss selv om vi er små.

Vår første anledning er en god og samlet nordisk innsats på FNs miljøtoppmøte på Bali, hvor tidsplan og prosesser kan bli bestemt. Så kan Norden i 2009 på FNs klimatoppmøte i København stå fram og vise verden hva vi har fått til. Jeg er veldig glad for den svenske miljøvernministerens forsikring om innsats fra svensk side. Det gleder meg – det blir bra.

Dersom vi skulle velge det mest behagelige i øyeblikket, det vil så ikke gjøre noe, har Nicholas Stern i sin rapport fra november 2006 vist oss at dette vil få enorme økonomiske konsekvenser i framtiden. Konsekvensene av ikke å gjøre noe er en akselererende temperaturstigning og klimaet ute av kontroll, issmelting, oppvarming av havene, havnivåstigning, unormalt mye nedbør, unormal tørke, vind og permafrost som påvirkes. Ja, alt liv på jorden influeres av dette.

De tydeligste tegn i vår verdensdel fikk vi i går beskrevet av våre venner fra Grønland, der næringsliv og kultur trues sterkt, blant annet ved allerede redusert fangst og forandringer i fisken.

Med dette som bakteppe ønsket den sosialdemokratiske gruppe, med tilslutning fra Miljø- og naturressursutvalget, å trekke fram Nicholas Sterns meget klare anbefalinger. Vi ber derfor våre nordiske lands regjeringer om å handle i tide. Vi må samarbeide om en ambisiøs og aktiv klimapolitisk profil i internasjonale organ. Vi må få til utslippsreduksjoner av klimagasser i de nordiske land. Vi må gjøre samfunnsmessige fysiske tilpasninger til de igangværende og kommende klimaendringer. Vi må ha en målrettet bruk av nasjonale midler til utviklingshjelp og hjelp til å stoppe avskogingen. Vi må bruke internasjonale organisasjoner for å skape arenaer der klimakonflikter løses.

Og for egen del vil jeg legge til: Vi må gi maksimal støtte til at FN skal være den bærende kraften for å få til klimaavtaler for hele verden. Vi må bruke Kyoto-mekanismene og EUs kvotesystem for handel mellom landene.

Jan Lindholm, (midtengruppen, mp):
Herr president! Varje dag strömmar energi från solen in mot jorden, motsvarande 10 000 gånger den energi som mänskligheten totalt nyttjar. Nästan lika mycket strömmar ut från jorden varje dygn. Skillnaden däremellan är det som resulterar i den klimatförändring som vi ser.

De siffrorna säger också att mänskligheten bruk av energi är mycket litet jämfört med de strömmar av energi som vår jord har och de ekosystem som finns. Självklart kan vi inte utnyttja alla dessa 10 000 gånger den energi vi använder eftersom det mesta behövs för att driva klimatsystem och för att hålla i gång den biologiska mångfalden. Men faktum är att för Sveriges del räcker det med en yta motsvarande 60 x 60 kilometer, 6 x 6 mil. Med en tredjedel solfångare och två tredjedelar solceller får vi från denna yta all den energi vi i dag använder i Sverige. Det ger lite proportioner när det gäller varför det är viktigt att tänka på de resurser vi har när vi ska bygga ett långsiktigt hållbart samhälle.

Jag instämmer, herr ordförande, i det tidigare anförandet från Asmund Kristoffersen och vill yrka bifall till förslaget från miljö- och naturresursutskottet, förslag A 1410/miljø. Där föreslår vi att man utifrån vår granskning av Sternrapporten ska vidta åtgärder, samverka för ett kraftfullt internationellt klimatavtal och öka det internationella erfarenhets- och forskningsutbytet. Vi föreslår också att man ska hjälpas åt med att göra våra nordiska länder mer robusta inför de förändringar som vi ser kommer. Oavsett hur framgångsrika vi är med vårt arbete och även om vi väldigt snabbt skulle lyckas minska klimatförändringarna kommer det att behövas många åtgärder för att vi ska kunna klara vårt samhälle. Vidare föreslår vi att det internationella förebyggande arbetet ska öka samt - det är detta som jag mest vill trycka på - att vi från Nordens sida ska påbörja ett arbete för att hjälpa till med att skapa den globala arena som behövs för att hantera de konflikter som ofrånkomligen kommer att ske som en följd av klimatförändringarna och den hårda påverkan och press som det kommer att bli på många samhällen i världen.

Av erfarenhet vet vi vad brist på resurser och råvaror, inte minst dricksvatten, innebär. Vi har ju sett en ökande kamp om världens oljeresurser. Redan strävar länder efter dessa resurser och kan kriga om vem som ska ha tillgång till de resurser som finns under den is som smälter bort. Resursbrist leder till konflikter. Därför är den punkten mycket viktig.

Franz Thönnes, BSPC Standing Committee:
President! Dear Ole, thank you very much for the friendly introduction. Dear colleagues! First, as a representative of the Baltic Sea Parliamentary Conference I thank you very much for the opportunity to address the 59th session of the Nordic Council.

Many previous speakers have commented on the Baltic cooperation on climate change. Indeed, Norden has an internationally acknowledged "pool position" on the environment, including industrial cooperation on environmental questions.

As a representative of the BSPC, I would like to inform you that energy and environmental issues were also addressed in the 16th BSPC in August this year. In our conference resolution we asked the governments of the Baltic Sea region and the CBSS to conduct, in the medium term, research on energy and environmental issues in a joint manner throughout the Baltic Sea states; to take concrete steps to strengthen the cooperation on energy issues in the Baltic Sea region, including efficiency, supply, security and renewable energy sources, while also taking into account measures which are connected with climate change; to significantly enhance citizen participation in the Baltic Sea region regarding energy and environmental issues; to explore new ways for such active participation to understand natural energy resources as a public responsibility; and to develop the Baltic Sea region into a model region for renewable energy sources in Europe.

We also decided to establish a BSPC working group on energy and climate change. That is a good follow-on to our succesful working group on eutrification, led by Asmund Kristoffersen.

By the way, let me inform you that we established a second working group to deal with the issues of labour market and social welfare. The main subjects here are good information about the different systems of social security for cross-border workers in the Baltic Sea region, and the situation of unemployed young people.

These working groups are open for members of all Parliaments of the Baltic Sea region, so there is a broad representation and I am looking forward to a lot of good contributions and a succesful work.

Thank you very much for your attention.

***Franz Thönnes tale i dansk oversættelse*:**
Præsident! Kære Ole, mange tak for den venlige præsentation. Kære kolleger! Først vil jeg som repræsentant for Den Parlamentariske Østersøkonference - Baltic Sea Parliamentary Conference - sige mange tak for, at jeg har fået lejlighed til at tale ved Nordisk Råds 59. session.

Mange af de foregående talere har været inde på Østersøsamarbejdet om klimaforandringen. Ja, Norden har internationalt tilkendegivet at ville indtage en "samlet stilling" til miljøet, herunder industrielt samarbejde om miljøspørgsmål.

Som repræsentant for Den Parlamentariske Østersøkonference BSPC, kan jeg fortælle Dem, at man også på den 16. BSPC konference i august i år beskæftigede sig med energi- og miljøspørgsmål. I resolutionen fra konferencen henstillede vi til regeringerne i Østersølandene og CBSS om på mellemlangt sigt at gennemføre forskning om energi- og miljøspørgsmål i fællesskab mellem samtlige Østersølande; om at tage konkrete skridt til at styrke samarbejdet om miljøproblemerne i Østersøområdet, herunder bl.a. effektivitet, leveringssikkerhed, og vedvarende energikilder, mens man samtidig tager de foranstaltninger, der er koblet til klimaforandringen i betragtning; at man i væsentlig grad intensiverer Østersølandenes befolkningers inddragelse i energi- og miljøspørgsmålene; at man finder frem til nye metoder til at få en sådan aktiv inddragelse til at se de naturlige energikilder som et generelt ansvarsområde for alle og at man udvikler Østersøregionen til en foregangsregion for vedvarende energikilder i Europa.

Det blev ligeledes besluttet at oprette en arbejdsgruppe i BSPC om energi og klimaforandring. Det er en god opfølgning på vores fremgangsrige arbejdsgruppe om forsuring, som Asmund Kristofferson var leder for.

Jeg vil i øvrigt gerne fortælle Dem, at vi også oprettede en anden arbejdsgruppe, som skal beskæftige sig med arbejdsmarkedsforhold og social velfærd. Her er hovedemnerne fyldestgørende information om de forskellige socialsikringssystemer for vandrende arbejdstagere i Østersøregionen og situationen for de ungdomsarbejdsløse.

Disse arbejdsgrupper er åbne for medlemmerne af Østersølandenes parlamenter, hvorfor der er en bred repræsentation, og jeg glæder mig til at høre en masse gode bidrag og se et vellykket arbejdsresultat.

Mange tak for Deres opmærksomhed.

Taletiden blev nedskåret med 1 minut for de resterende talere i debatten.

Medlemsförslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö)

Kári P. Højgaard, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson, A 1414/miljö:
Tak, hr. præsident. Den danske humorist Storm P. udtalte de udødelige ord: "Alle taler om vejret, men ingen gør noget ved det". Vi har allerede talt meget om klimaforandringer, og at vi må ændre vores adfærd, så vi formindsker udslippet af CO_2 til atmosfæren. Alle må blive bedre til at bruge energi på en intelligent og effektiv måde, og vi må blive bedre til at efterspørge energi fra vedvarende energikilder.

Det her forslag handler om, at også vore offentlige institutioner, kontorer, skoler, plejehjem, værker og så videre – ja, også vore parlamenter – må blive endnu bedre og mere bevidste forbrugere af energi.

Bygningsmassen og transportsektoren er de to største udledere af klimagasser. I vore lande tegner bygningerne sig i runde tal for cirka 40 procent og transport for cirka 20 procent af det samlede udslip. Der er således enorme potentialer i at effektivisere energianvendelsen på disse områder og overgå til brug af vedvarende energikilder.

Tidligere på året fik vi informationer fra de nordiske landes regeringer om, hvilke initiativer der er taget for at øge andelen af vedvarende energi i forbindelse med opvarmningen af offentlige bygninger og anlæg. Det viser sig, at de fleste lande har visse støtteordninger og bestemmelser, der tager sigte på at omstille de offentlige bygningers energiforbrug. Det finder vi positivt.

I aften skal vi hylde årets miljøprisvinder, Albertslund Kommune. Der er her tale om en kommune, der gennem mange år bevidst har satset på at forbedre miljøet og spare på energien. Et stort tillykke til Albertslund Kommune og til alle andre kommuner, der også i større eller mindre grad har gjort energieffektivisering til en bevidst mærkesag.

Af informationerne fra de nordiske lande er det blevet klart for os, at der på det statslige plan i øjeblikket – i de fleste tilfælde – mangler en klar strategisk satsning på den offentlige sektors rolle i at fremme anvendelsen af vedvarende energi og i at energieffektivisere. Her er meget at hente. Vi er overbeviste om, at alene størrelsen af den offentlige efterspørgsel vil have en afgørende indflydelse på markedet. Desuden vil en bevidst satsning på dette område være med til at sætte dagsordenen – også i en bredere kreds. Ligeledes tror vi, at det offentliges gode eksempel vil have en afsmittende effekt ude omkring i samfundene. Her spiller medarbejderne i den offentlige sektor en stor rolle, men en endnu større rolle tror jeg skolebørnene kommer til at spille – navnlig hvis energibesparelser og energiforbrug på skolerne også bliver et pædagogisk tema.

Vi vil gerne have, at de nordiske lande lærer af hinandens erfaringer – også på dette område. Og vi foreslår, at der bliver udarbejdet et katalog med eksempler fra de nordiske lande på vellykkede politikker og gode konkrete eksempler på det offentliges energieffektivisering. Dette katalog skal distribueres til alle offentlige myndigheder og institutioner i de nordiske lande. Forhåbentlig vil det give inspiration til yderligere indsatser.

Vi skal alle ændre adfærd og blive bedre. Ord og gerninger må gå hånd i hånd, hvis vi skal opnå resultater.

Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø)

Ilkka Kantola, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson, A 1419/miljø:
Herr president! Miljö- och naturresursutskottet strävar i allmänhet till att bli enig om de rekommendationer man lägger fram. Denna gång har det dock inte lyckats och därför fortsätter debatten här från talarstolen.

Jag kommer att presentera utskottsflertalets förslag, varpå reservanternas förslag presenteras av mindretalet.

Skiljelinjen mellan de två förslagen gäller om Nordiska rådet skall anbefalla regeringarna att förbjuda framtida kärnkraftanläggningar eller ej. Jag skall strax återkomma till detta, men före det är det skäl att fästa uppmärksamheten vid den *enighet* som i övrigt rådde i utskottet.

Utskottet var enigt om att de nordiska länderna bör samarbeta om att befrämja användningen av förnybar energi i Östersjöområdet. De nordiska länderna bör samarbeta i frågor gällande forskandet i och utvecklandet av alternativ till atomkraft och fossila energikällor. Med tanke på klimatsituationen är det avgörande att förnybar energi i skyndsam ordning förstärks i förhållande till a-kraft och fossila bränslen. De nordiska länderna bör utväxla erfarenheter och hämta inspiration hos varandra gällande de ekonomiska och politiska medel som är nödvändiga för att befrämja utvecklingen av förnybar energi och energieffektivisering.

Utöver det nordiska samarbetet är det viktigt att det samarbetas intensivt på energiområdet i hela Östersjön. Än en gång är frågan om att befrämja den förnybara energin, men också att slå vakt om tillgången på energi. I denna anda är det skäl att utveckla den välfungerande nordiska elmarknaden och att verka för en närmare anslutning av det nordiska elnätet till elnäten i de baltiska länderna.

Beträffande kärnkraften är utskottet enigt om att kärnkraftverksamheten och hanteringen av avfall kräver största försiktighet och ansvarsfullhet i de länder som väljer att etablera och driva kärnkraftanläggningar. De nordiska länderna bör aktivt arbeta för högre standarder på detta område såväl i förhållande till ländernas egna anläggningar som i förhållande till anläggningar i övriga Östersjöländer.

Utskottsflertalet föreslår följande rekommendationer till de Nordiske ländernas regeringar:

1. att befrämja utvecklandet och användningen av förnybara energikällor i Östersjöregionen så att dessa energikällor förstärks i förhållande till fossila och kärnkraftbaserade källor. Detta göres blant annat genom:

a. en målinriktad regional insats i samband med genomförandet av EU:s gemensamma energipolitik om förnybar energi och energieffektivisering,

b. förstärkandet av det regionalpolitiska samarbetet i Östersjöområdet, däribland BASREC - samarbetet med målet att utveckla befrämja förnybara energin samt att förbättra energieffektiviseringen i länderna.

Utskottets mindretal reservanterna är eniga om detta men yrkar i sin reservation därtill på att länderna genomför ett stopp för byggandets av nya atomkraftanläggningar. Utskottets flertal understryker emellertid att det är varje enskilt lands sak att avgöra vilka energikällor man önskar använda sig av.

Claes Andersson (den venstresosialistiske grønne gruppen, vänst.):
Herr president! Utskottet har varit oenigt när det gäller utbyggnaden av kärnkraften, men jag skall inte gå in på kärnkraftens alla nackdelar och risker, för det har debatterats tidigare.

Men en sak som är väldigt motstridig är att man säger att man vill satsa på förnybara och alternativa energiformer och samtidigt vill bygga ut kärnkraften. I praktiken är det så att när man bygger ut kärnkraften går nästan alla nya resurser till att bygga ut kärnkraften, och de är borta från att kunna satsas på nya förnybara resurser. Jag undrar hur talaren ser på detta dilemma, som jag tycker det är viktigt att uppmärksamma.

Ilkka Kantola:
On aivan totta, että samoista resursseista on kysymys, on sitten kyse ydinvoiman lisärakentamisesta tai uusien teknologioiden kehittämisestä muulla tavalla, ja nämä voivat joutua vastakkain. Kiinnitän kuitenkin huomiota siihen, että valiokunta ei mietinnössään esitä, että ydinvoimaa rakennettaisiin lisää. Olemme eri mieltä vain siitä, pitääkö juuri nyt panna tämä ydinvoiman lisärakentaminen pysähdyksiin vai ei.

Ilkka Kantolas tale i svensk oversettelse:
Det är alldeles sant att det handlar om samma resurser oberoende av om det är fråga om att bygga till med kärnkraft eller utveckla nya teknologier på något annat sätt, och det kan hända sig att dessa ställs mot varandra. Jag fäster dock uppmärksamhet vid att i sitt betänkande föreslår utskottet inte att mer kärnkraft bör byggas. Vi är endast oeniga om huruvida denna utbyggnad av kärnkraft bör stoppas just nu eller inte.

Ville Niinistö (midtengruppen, gröna):
Herr president! Jag skall fortsätta med samma fråga som Claes Andersson tog upp och göra det lite bredare. I Finland började diskussionen om den femte kärnkraftreaktorn ungefär år 2000. Man fattade beslut i riksdagen år 2002. Nu ser det ut att det blir två års försening i alla fall, kanske blir det till och med mer. Det kommer att bli ekonomiskt dyrare att bygga denna reaktor än man hade beräknat. Den kommer att bli färdig kanske år 2011. Elva år har gått emellan, och ingenting har hänt i Finland. Allt finskt kapital går till att vänta på denna stora maoistiska lösning, som skall lösa alla våra problem. Samtidigt borde vi satsa på förnybar energi. Vi har förlorat en massa tid.

Har utskottet inte tagit ställning till denna problematik? Om man inte har tagit ställning kan man inte främja förnybar energi – om man inte funderar på denna koppling. Man kan inte säga att man inte tagit ställning, för då har man tagit ställning mot förnybar energi.

Ilkka Kantola:
En kuitenkaan näe tilannetta näin mustavalkoisena, että se on kyllä tai ei. Kiinnitän uudelleen huomiota siihen, että mietinnössä ei ole esitetty, että ydinvoimaa pitää rakentaa lisää. On otettu kantaa siihen, esittääkö Pohjoismaiden neuvosto Pohjoismaiden hallituksille, että ydinvoiman lisärakentaminen pitää lopettaa nyt, ja valiokunta on ollut sitä mieltä, että tällaista jyrkkää suositusta Pohjoismaiden hallituksille ei ole syytä tässä yhteydessä esittää. Vaikka näitä ongelmia sitten on, ja voidaan miettiä, mikä ydinvoiman asema on energiatuotannossa, niin valiokunnan linja tässä on ollut selvä.

Ilkka Kantolas tale i svensk oversettelse:
Jag anser dock inte situationen vara så svartvit att det handlar om ja eller nej. Jag fäster åter uppmärksamhet vid att i betänkandet föreslås inte att mer kärnkraft bör byggas. Det har tagits ställning till om Nordiska rådet skall rekommendera de nordiska regeringarna att utbyggnaden av kärnkraft bör stoppas nu, och utskottet har kommit fram till att i detta sammanhang bör inte en så skarp rekommendation ges de nordiska regeringarna. Fastän sådana här problem finns och det kan funderas på vilken ställning kärnkraften skall ha inom energiproduktionen, så har utskottets linje varit klar i detta fall.

Asmund Kristoffersen (den sosialdemokratiske gruppen, A):
Det er en replikk til replikken, ikke til Ilkka. Som formann for miljø- og naturressursutvalget har jeg lyst til å presisere følgende: For det første har Ilkka lagt fram vårt syn på en utmerket måte. For det andre må det nordiske samarbeidet basere seg på at vi er enige. Vi kan ikke gripe inn i det enkelte lands prioriteringer, heller ikke på energiområdet. Så når Sverige eventuelt måtte prioritere atomkraft, eller Finland gjøre det samme, kan ikke Nordisk Råd

overprøve de nasjonale forsamlingenes beslutninger. Derfor har heller ikke dette utskottet forholdt seg til finsk energipolitikk konkret, men vi er opptatt av avfallsproblematikken. Det er et felles nordisk anliggende.

Jan Lindholm, reservantenes talsperson, A 1419/miljø:
Jag företräder reservationen här, och jag yrkar bifall till reservationen i ärendet A 1419.

Kärnkraft är inte någon framtidslösning. Kärnkraften står i dag för fyra procent av den globala energiförsörjningen, och ändå är det bara två tredjedelar av den kärnkraften som får sin försörjning från uran som bryts. Resten är beroende av att vi demonterar kärnvapen, vilket i och för sig är bra. Men de program som finns tar slut 2013, och därefter står alltså en tredjedel av kärnkraftverken i världen utan bränsle. Tänk på det! Man kan naturligtvis öka brytningen av ännu fattigare tillgångar av uran i jordskorpan, men då med ännu större sår på den mark som det är allt viktigare att vi vårdar om vi ska klara klimatfrågorna.

Dessutom har kärnkraftverk radioaktiva utsläpp vid normal drift, i och för sig under den nivå som är tillåten, men ju mer kärnkraft, desto mer radioaktivitet ute i naturen. Dessutom värmer de upp vår värld, och det är ju det vi är oroliga för. Det finns en rapport som visar att om vi hade placerat en Forsmarksreaktor vid Siljans strand, där en av Sveriges stora älvar rinner, hade den sjön i dag haft över 30 graders temperatur, mitt i vintern. Då förstår ni att det handlar om stora energimängder. Det är nämligen drygt två tredjedelar av energin i ett kärnkraftverk som släpps ut i omgivningen.

Vi har terroristrisker. Vi har också detta med inlåsning av kapital, som är en jätteviktig fråga. Vi har erfarenhet av det i Sverige. Som påpekades i den tidigare debatten kommer vi att se samma sak i Finland, att det går inte att både äta kakan och ha den kvar. Vi kan inte bygga kärnkraft och samtidigt satsa på alternativen. Det är viktigt att vi gör det nu, och därför är detta med inlåsning av kapital viktigt.

Hans Wallmark (den konservative gruppen, m):
Herr President! I Norden skiljer vi oss åt i fråga om energival, val förankrade i tradition och historia men också beroende på naturtillgångar. Av den anledningen går det att framföra en övergripande kritik mot den vänstersocialistiska gröna gruppen och dess förslag om en rekommendation till de nordiska regeringarna om ett stopp för byggande av nya atomkraftverk i Norden.

Frågan om energimix är ytterst nationell. Det finns anledning att påminna om att det goda i samverkan länder och stater emellan alltid måste ha ambitionen att beslut ska fattas så långt ned i beslutshierarkin som möjligt, helst hos familjerna och medborgarna själva, sedan lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. På den grunden kan förslaget avföras.

Med en energimix i Norden och en gemensam energimarknad drar vi nytta av varandra. Vi påverkas också av det som sker i Nordens närområde. Vad händer exempelvis i Litauen när Ignalina nu äntligen är på väg att stängas? Blir det nyinvestering eller annan energi? En gasledning mellan Ryssland och Tyskland kan bli en miljöutmaning om den placeras på Östersjöns havsbotten men kan samtidigt, rätt hanterad, som en landbaserad lösning innebära möjligheter. Vi påverkar och påverkas.

I fråga om energin och klimatutmaningen är energibesparingen huvudvägen. Därefter kommer forskning och utveckling kring alternativa energikällor, och sedan kommer ett vägval mellan atomkraft och fortsatt förbrukning av fossila bränslen.

Sveriges oppositionsledare Mona Sahlin berättade i gårdagens debatt en anekdot om Albert Einstein, som till studenterna lämnat över samma prov som tidigare men där han under tiden själv ändrat svaren. Så borde också atomkraftens kritiker resonera. På frågan om vilken energi som behövs i Norden var måhända ett nej till atomkraften tidigare rätt svar, men med vetskap om klimatförändringarnas utmaningar borde frågan numera besvaras med ett ja.

Bifall till utskottets majoritetsförklaring!

Kolbrún Halldórsdóttir (den venstresosialistiske grønne gruppen, VG):
Hr. præsident! Jeg kan fuldt ud støtte den fælles indstilling fra Miljø- og naturressourceudvalget om indsatsen for vedvarende energi, men vi skal være tydelige i Norden, også når vi er uenige. Så skal vi ikke snakke udenom.

Vi skal sige nej til a-kraft i Norden. A-kraft-sikkerheden rækker langt ud over landegrænserne. Finland har medansvar for Ruslands atomsikkerhed, så længe Finland køber strøm fra Sosnovij Bor ved Skt. Petersborg. Sverige har lige sendt en skibsladning farligt affald gennem nordiske farvande til Sellafield. Vi har alle sammen medansvar for et Ignalinakraftværk i Litauen, hvis ikke vi hjælper Baltikum til vedvarende energi.

Den vedvarende energi er den afgørende brik i klimapolitikken. Men vi skal være opmærksomme på, hvordan vi bruger den. Vi må ikke glemme naturen og fredningshensyn, vi må ikke glemme vore unikke landskaber. Det er et dilemma, som er meget aktuelt i Island lige nu, og som man også må tage i betragtning. De steder, hvor vi har jordvarmeanlæg, er de placeret, hvor de skader den sensitive natur, i landskaber, som er helt unikke i verden. Vi må være troværdige og skal derfor have modet til også at sige nej til jordvarmeværk, som sælger elektricitet til udsalgspris til forurenende industrier, og i stedet sige ja til at beskytte naturen. Det styrker vor troværdighed.

Landsstyremand **Bjarni Djurholm**:
Hr. præsident! Vedrørende bæredygtig energipolitik vil jeg kort omtale vores energipolitik på Færøerne, som i 2015 skal resultere i, at 20 procent af energiforbruget på land skal komme fra vedvarende energi, samt at vores fiskeriflåde skal bruge 15 procent mindre energi i forhold til fangstmængden.

Jeg har i dette indlæg specielt valgt at tage nogle enkelte områder frem. I den samlede løsning for at tilføre Færøerne vedvarende energi indgår et projekt, som er støttet af Vestnorden og dermed af Nordisk Råd – det såkaldte Nolsoyprojekt. I kraft af øens egnethed er det udvalgt som prøveprojekt. Planen er at benytte vindenergi til at forsyne husstandene på øen med el og varme. Dertil vil hydrogenteknologi blive benyttet til stabilisering af den varierende elproduktion. Desuden har vi planer om at bygge en ny færge til sejlads mellem Nolsoy og Torshavn, som kan drives af hydrogen.

Første del af projektet løber til slutningen af indeværende år, og man skal undersøge økonomien og forskellige systemløsninger, hvorefter der bliver taget stilling til projektets videre forløb.

Hvad angår vindkraft på Færøerne, vurderes det, at vi kan forøge den med cirka det dobbelte, sådan at over 10 procent af den samlede elproduktion kommer fra vindkraft. Det skal tilføjes, at 40 procent af elforsyningen i dag kommer fra vandkraft.

En mulighed, som tegner sig som vedvarende energikilde, er køb af strøm fra Island. I den forbindelse er der en undersøgelse i gang om at lægge kabler fra Island til Færøerne. Undersøgelsen er ikke færdig og er ikke blevet behandlet politisk, men det vurderes, at planen kan gennemføres. En betingelse for projektets økonomiske bæredygtighed er, at den strøm, som kommer fra Island, ikke alene anvendes til el, men tillige til opvarmning. Hvis vi gennemfører projektet, vil vi kunne reducere vores CO_2-udslip med over 30 procent alene på dette enkelte projekt.

Hr. præsident. Sammenfattende kan siges, at hvis vi på Færøerne gennemfører den energipolitik, vi har sat os for at gennemføre, har vi ikke problemer med at opfylde de gældende Kyotokrav samt dem, som kommer efter 2012.

Præsidieforslag om nordisk indsats til FN's klimakonference i København 2009 (A 1421/præsidiet)

Claes Andersson, Presidiets talsperson, A 1421/presidiet:
Herr president! Presidiet vill med sitt förslag angående FN:s klimatmöte i Köpenhamn år 2009 försöka bidra till, att klimatutmaningarna och globaliseringen ger det nordiska samarbetat nya initiativ och uppgifter och till att vi utvecklar oss till en solidarisk region.

Solidariteten i detta sammanhang betyder att vi inser, att också klimatförändringarna kommer att drabba olika delar av världen på olika sätt och att andra är mera utsatta än vi.

Presidieförslaget om en gemensam nordisk satsning till FN:s globala klimatkonferens i Köpenhamn om två år är ett konkret och solidariskt sätt att driva klimatpolitik på.

Den nordiska satsningen på CO_2-reduktion i anslutning till FN-förhandlingarna borde bli folkligt förankrad på ett demokratiskt och hållbart sätt, men samtidigt också inkludera den expertis vi har här i Norden.

Bakom förslaget ligger en vision och idé om:

Att skolungdomar från hela Norden och även också från andra delar av vårt klot engageras i processen, får information, kan ta kontakt med ungdomar i någon annan klimathotad del av världen, kan diskutera rik och fattig sinsemellan, och framförallt kan bli medvetna om vad man kan göra åt den klimatpåverkan vi själva bär ansvaret för. Vem ska göra vad och hur gör man?

Bakom förslaget och visionen ligger både realistiska erfarenheter, vetskap om nordisk kompetens och nya idéer och viljan till en fördjupad motivation.

Inom klimatpolitiken bör Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet arbeta gemensamt och utan inbördes konkurrens, både när det gäller Köpenhamnskonferensen, men framförallt för att kanalisera tillräckliga ekonomiska nordiska satsningar för ett bättre sätt att leva på.

Och en sak ska vi komma ihåg. Om vi lyckas göra Norden synligt i klimatpolitiken på det globala planet får vi inte bara *tack* för att vi pekar på isbjörnen och på fattiga människor i översvämmade delar av världen. Vi får också *krav* från hotade regioner och från människorna nära isbjörnen. Krav på solidaritet. Krav på att vår livsstil och våra samhällen måste ändras radikalt. Och vi ska vara redo att möta dessa krav. Det räcker inte med att vi exporterar vindkraftverk och solceller. Vi bör också reducera vår egen energiförbrukning och förändra vårt eget beteende.

Kolbrún Halldórsdóttir, (den venstresosialistiske grønne gruppen, VG):
Hr. præsident! Klimaforslaget fra Præsidiet har fået et klart folkeligt sigte, og det er jeg glad for. Jeg vil også rose ministerrådet, fordi det er tidligt ude i sin "Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København i 2009". Der er også rigtig gode elementer i ministerrådets planer: Det er nyttigt, at ministerrådet ser på det langsigtede forhandlingsforløb for klimaindsatsen. Den nævnte klimagruppe ser målrettet ud. EnergiExpo og en øget forskningsindsats passer godt sammen med Nordisk Råds forslag.

Men ministerrådets planer indeholder endnu ikke de folkelige elementer, som ligger i Præsidiets forslag. Det er afgørende, at nordiske ngo-initiativer understøttes tidligt, og at verdens skoler tilbydes mulighed for at engagere sig i klimakonferencen via den undervisningsportal, vi foreslår.

Jeg er optimist, med hensyn til at ministerrådet skal lykkes med at få sat undervisningsvirksomhed og ngo-aktiviteter i gang. Opgaven er stor. Men det er ministerrådets hjemmebane: At være katalysator for pædagogisk udvikling og at inddrage folkelige organisationer og niveauer uden for Norden er lykkedes før. Her har Norden gode forudsætninger for at tage ini-

tiativet. Det bliver spændende at følge arbejdet. Visionen er en folkelig dialog om klimapolitik på en helt ny måde. Og det er nødvendigt. Det handler ikke kun om små søde skoleprojekter med svanelogo. Det handler om at forebygge klimakrige og hindre fattigdom, sygdom og nød udløst af klimaændringer, som vi har skabt.

Endringer i deltagerlisten:
Mats Johansson erstattes av **Nils Oskar Nilsson** for resten av dagen.

Rådet besluttet å fastsette deltagerlisten/närvarolistan i overensstemmelse med dette.

Rådet bifalt å ta Dokument 16 til etterretning.

Rådet bifalt Miljø- og naturressursutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1410/miljø – Rek. 7/2007.
Rådet bifalt Miljø- og naturressursutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1414/miljø – Rek. 8/2007.

Votering over A 1419/miljø

46 stemte for Miljø- og naturresurseudvalgets forslag:
Christer Adelsbo, Bendiks H. Arnesen, Risto Autio, Sinikka Bohlin, Berit Brørby, Sigrun Eng, Dennis Jansson, Jan-Henrik Fredriksen, Monica Green, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Billy Gustafsson, Britt Hildeng, Kári P. Højgaard, Raija-Lisa Eklöw, Kerstin Haglö, Nils Oskar Nilsson, Kristján Þor Júlíusson, Per Kaalund, Oiva Kaltiokumpu, Ilkka Kantola, Jógvan við Keldu, Marianne Kierkemann, Karin Kjønaas Kjos, Ivar Kristiansen, Asmund Kristoffersen, Anne Margrethe Larsen, Johan Linander, Inge Lønning, Lauri Oinonen, Kjartan Ólafsson, Gunn Olsen, Kent Olsson, Markku Pakkanen, Tuula Peltonen, Jessica Polfjärd, Lyly Rajala, Ragnheiður Ríkharðsdóttir, Augusta Salling, Ole Stavad, Frode Sørensen, Maria Stenberg, Gunilla Tjernberg, Stefan Tornberg, Göte Wahlström, Hans Wallmark og Lars Wegendahl.

11 stemte for reservanternes forslag:
Claes Andersson, Christina Gestrin, Kolbrún Halldórsdóttir, May Elisabeth Hansen, Solveig Horne, Jan Lindholm, Elina Linna, Ville Niinistö, Dagfinn Sundsbø, Ib Thomsen og Karin S. Woldseth.

Ingen afstod fra at stemme.

Fraværende:
Árni Páll Árnason, Joan Erlandsen, Siv Friðleifsdóttir, Svend Erik Hovmand, Høgni Hoydal, Dagfinn Høybråten, Arja Karhuvaara, Ulla Karvo, Rolf Reikvam, Reidar Sandal, Janne Seurujärvi, Erkki Tuomioja, Antti Vuolanne, Otto Jeremiassen og Steinunn Valdís Óskarsdóttir

Miljø- og naturresurseudvalgets forslag blev således vedtaget med 46 mod 11 stemmer.

Rådet bifalt Miljø- og naturressursutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1419/miljø – Rek. 9/2007.
Rådet bifalt Miljø- og naturressursutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1421/miljø – Rek. 10/2007.

Sessionen ble utsatt til kl. 14.00.

8. Utrikesministrarnas redogörelse – Försvarsministrarnas redogörelse

Dokumentation:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5)
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6)
- "The Nordic Region in an International Perspective. Nordic co-operation in a European Framework 2006." (Dokument 10)

Endringer i deltagerlisten:
Elina Linna erstattes av **Lars Ohly** under dagsordenspunkt 8.
Maria Stenberg erstattes av **Hans Olsson** for resten av sessionen.

Kl. 12.30 utløp mandatperioden for det sittende lagting på Åland. Ragnar Erlandsson deltok derfor som observatør under resten av Nordisk Råds sesjon.

Rådet besluttet å fastsette deltagerlisten/närvarolistan i overensstemmelse med dette.

Berit Brøby overtok ledelsen av forhandlingene.

Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5)

Utrikesminister **Ilkka Kanerva,** Utrikesministrarnas redogörelse:
Ärade president, bästa rådsmedlemmar! De nya möjligheter som globaliseringsutvecklingen erbjuder Norden har utgjort ett centralt tema för Finlands verksamhet som ordförandeland för Nordiska ministerrådet. Detta har också satt sin prägel på utrikesministrarnas mötesagenda. Vi har sökt samnordiska åtgärder för övergripande problemfrågor, som klimatförändringen, en hållbar utveckling av miljön och global hälsovård. FN:s roll är och förblir här central. Vi har fortsatt vårt aktiva stöd för reformarbetet.

Vi kan vara vägvisare inför FN:s toppmöte om klimatförändringar, som ordnas i Köpenhamn år 2009 samtidigt som ett annat nordiskt land Sverige innehar ordförandeskapet för EU. Detta nordiska dubbelansvar ger goda möjligheter till ett gott nordiskt samspel för gemensam påverkan i globala klimatfrågor. Vi är beredda att ge Danmark allt behövligt stöd i den krävande rollen som arrangörsland för denna mycket omfattande konferens. Vi önskar islänningarna all lycka i arbetet för att driva våra gemensamma strävanden, när Island förhoppningsvis blir invalt i FN:s säkerhetsråd för åren 2009–2010.

De nordiska ländernas försvarsmakter har ända sedan 1960-talet bedrivit ett aktivt samarbete inom ramen för FN:s fredsbevarande verksamhet. Över 200 000 nordiska fredsbevarare har deltagit i operationen. Den nordiska attityden till dessa insatser har väckt internationell uppmärksamhet och utvecklats till ett uppskattat nordiskt varumärke. Detta vårt goda rykte är det skäl att värna väl. Denna så kallade nordiska *approach* inom krishanteringen bygger på förtroende och stöd inom hemmaopinionen, gott samarbete med lokala myndigheter och befolkning, såsom i Afghanistan. Här hemma ökar det allmänna stödet för en insats ju fler nordiska länder som deltar.

I det nordiska konceptet förenas de två centrala elementen inom krishanteringen, de militära och de civila biståndskomponenterna. I Afghanistan samverkar Finland, Sverige och Norge å ena sidan inom ISAF för att förbättra utbildningen av den afghanska armén, och å andra sidan inom de regionala återuppbyggnadsgruppernas, PRT-arbete.

Ett annat aktuellt exempel är EU:s nordiska stridsenhet, BG, som leds av Sverige och för första gången står i insatsberedskap från början av nästa år. Förutom EU-länderna Sverige, Finland, Estland och Irland deltar också Norge i detta arbete.

De centrala elementen i detta nordiska varumärke är och förblir värnandet om rättsstaten, demokratin och de mänskliga rättigheterna samt ett kvalitativt och kvantitativt högtstående hållbart utvecklingssamarbete. Målen måste ställas högt. Med en samordning av våra begränsade personella och materiella resurser kan vi göra en effektivare insats inom det internationella krishanteringsarbetet. Samnordisk krishantering kan ske inom olika internationella konstellationer såsom FN, Nato eller EU. Dessa kompletterar varandra väl. Exempel på detta är operationerna i Afghanistan och de planerade insatserna i Tchad och Darfur.

Det föreligger ett klart behov för mera omfattande krishanteringsinsatser i Afghanistan, och möjligheterna för att öka beredskapen för en sådan verksamhet bör övervägas. Samarbetet mellan alla de nordiska länderna inom internationella fredsbevarande operationer kan förstärkas. Norges säkerhetspolitiska samarbete med EU liksom Finlands eller Sveriges samarbetsformer med Nato öppnar nya möjligheter för en sådan samverkan. Det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet mellan länderna med långa gemensamma landsgränser, Norge, Sverige och Finland, har intensifierats det gångna året.

Utrikesministrarna och representanter för försvarsministerier dryftade senast för tre veckor sedan i Bodö möjligheterna att svara på de betydande utmaningar som vi tre länder står inför i det nordliga området, High North. Detta trepartssamarbete kommer inte att inkräkta på det hävdvunna nordiska samarbetet som är stadfästat i Helsingforsavtalet 1962. Vi lägger stor vikt vid betydelsen av att hålla de nordiska länderna orienterade om trepartssamarbetet och att involvera Danmark och Island i verksamheten. Det finns naturliga förutsättningar för att utvidga samverkan.

Ett samordnat koncept för hela norra Europa i linje med den nordliga dimensionen skulle stärka den regionens politiska och ekonomiska roll i Europa. Samtidigt kunde EU-Rysslandsamarbetet utvecklas till nytta för båda parter. EU-samarbetet med Ryssland har gett betydande konkreta resultat. Det nyligen grundade Barentssekretariatet skall garantera kontinuitet och koherens och koordinera projektsamarbetet inom ramen för Barentsrådet. Detta numera allmänt accepterade koncept om den nordliga dimensionen med de fyra regionala råden i norr som förverkligande organ utgör ett centralt bidrag för stärkande av samarbetet i norra Europa.

Det nu väl fungerande NB8-samarbetet med de baltiska staterna har lett till lovande resultat. Östersjösamarbetet är sedan länge väl etablerat och har speciellt i kampen mot miljöförstörelsen lett till konkreta resultat. Detta samarbete är för närvarande i brytningsskedet.

Inom Östersjöregionen utgör de nordiska länderna en väletablerad samarbetsgrupp. Den nordiska kretsens relevans inom EU förverkligas med hjälp av den nordisk-baltiska gemenskapen. En klarare arbetsfördelning mellan olika organ kring Östersjön behövs. Samtidigt behövs en klarare prioritering av viktiga frågor såsom konkreta resultat, ökad synbarhet för Östersjöregionen inom EU och säkerställande av Rysslands medverkan i frågor som berör Ryssland.

Ett svårt internationellt problem, som kräver breda samarbetsåtgärder, är den ökande illegala immigrationen. I denna svåra situation befinner sig nu cirka åtta miljoner människor i Europa. Deras antal ökar starkt. Ett hårt tryck kommer nu från Irak, därifrån omkring två miljoner invånare flytt utomlands och ett minst lika stort antal till lugnare områden inom landet. Flyktingarna befinner sig nu främst i Syrien och Jordanien, men en stor del av flyktingarna vill ta sig till Europa och oftast Sverige, som hittills varit det främsta mottagarlandet i Europa. Vi är medvetna om att de övriga nordiska och europeiska länderna bör bära både ekonomiskt och övrigt ansvar för denna allvarliga flyktingkris, eftersom någon snar lösning på Iraks inre säkerhetsproblem inte är i sikte.

De nordiska länderna fortsätter att aktivt stödja fredsprocessen i Mellanöstern. Målet bör vara en bestående fred, som bygger på tvåstatsprincipen. Våra länder ger sitt fulla stöd åt den internationella fredskonferens som skall ordnas i Annapolis i USA. Vi riktar framför allt

ett speciellt tack till Norge för er insats som ordförande för Ad Hoc-samarbetsgruppen för hjälp till palestinierna.
Våra länder uppmanar med stort allvar Iran att iaktta FN:s och IAEA:s resolutioner beträffande landets kärnkraftsprogram. Våra länder välkomnar det internationella samförståndet beträffande Irans kärnkraftspolitik. Vid sidan av kärnvapenfrågan vill vi fästa uppmärksamhet vid allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna i Iran. Jag tackar för ert intresse.

Per Kaalund (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Jeg takker for orienteringen, og jeg har et par kommentarer til den, idet jeg tror, at den 10. oktober i år, for et par uger siden, kan blive en skelsættende dato for det nordiske samarbejde, måske i negativ retning for nogle og i positiv retning for andre. Der holdes et trilateralt møde mellem udenrigsministrene fra Norge, Sverige og Finland, og der udstedes en erklæring fra mødet, og om aftenen er jeg i besiddelse af et referat af et møde, som holdes i Oslo Militære Samfunn om aftenen, der uddyber de ting her.

Dette samarbejde kunne være meget fornuftigt, hvis man decideret taler om det nordlige Skandinavien, men når man læser papirerne og uddybningen, så omfatter det jo også erhvervssamarbejde, uddannelse, miljø, energispørgsmål, Afghanistan, Afrika og så videre. Og så siges der om dette samarbejde blandt andet i Oslo Militære Samfunn om aftenen ved den norske udenrigsminister, at satsning med nordiske naboer i nord er en god udvikling, og det vil sige, at nu har vi en ny definition: nordiske naboer i nord. Det er altså de tre omtalte lande, og der skal så være fælles arenaer og så videre som refereret her.

Så siger man yderligere, at man selvfølgelig skal holde de andre lande orienteret om de ting her, og det siger man på en måde, som er meget sigende for det, jeg tror, er i gang. Man siger, at dette ønske mellem disse tre lande er et interessefællesskab og voksende handlingsrum og så videre, og så siger man, at det er en måde at bidrage til at styrke et bredere nordisk samarbejde og åbenhed over for Danmark og Island, og så siger man, at de skal være orienteret.

Mit spørgsmål går i korthed på: Tror disse tre lande, at man kan diskutere Østersøen, Nordatlanten og Nordpolen uden at inddrage det danske rigsfællesskab, Danmark, Grønland og Færøerne? Island må tale for sig selv, men jeg tror, de vil have samme opfattelse. Det er mit spørgsmål, altså om man tror, at man kan løse disse problemer uden deltagelse af alle nordiske lande.

Utrikesminister **Ilkka Kanerva**:
Arvoisa presidentti! On erittäin tärkeää, että pohjoismaiset värit näkyvät kansainvälisessä kriisinhallintatoiminnassa, on kysymys sitten EU:n, Naton tai Yhdistyneitten Kansakuntien yhteisestä operaatiosta kriisinhallinnassa, siviili- ja sotilaskriisihallinnan mahdollisuudet mukaan lukien. Kun kaiken lisäksi vielä nämä kolme Pohjoismaata yhdessä muodostavat ensi vuoden alusta lähtien EU:n puitteissa yhteisen pohjoismaisen taistelujoukon, jossa myös Norja on mukana, niin mielestäni on hyvin tärkeää, että me voimme katsoa näitä ulko- ja turvallisuuspoliittisia asioita ja nimenomaan meidän yhteistä kansainvälistä esiintymistämme kriisinhallintakentillä ja sitä, mikä on tarpeellista.
Toinen asia on tietysti pohjoisen High North -alueen yhteiset intressit, joiden osalta on tapahtumassa todella olennaisia muutoksia kansainvälisen politiikan näyttämöllä. Vastaavan kaltaisia ilmiöitä löytyy myös Itämeren piiristä Suomenlahdelta, jossa ennen muuta öljynkuljetusten lisääntyvä aktiviteetti ja määrä tulee merkitsemään valtavia uusia riskejä ja niitten sääntely edellyttää myös yhteisiä toimenpiteitä.

Ilkka Kanervas tale i svensk oversettelse:
Ärade president! Det är mycket viktigt att de nordiska färgerna syns i internationell krishantering oberoende av om det handlar om EU:s, Natos eller Förenta nationernas gemensamma krishanteringsoperationer, inklusive eventuell civil eller militär krishantering. När dessa tre nordiska länder i EU:s regi ännu bildar en gemensam nordisk stridsgrupp i vilken även Norge deltar från och med början av nästa år, anser jag det vara mycket viktigt att vi kan behandla

dessa utrikes- och säkerhetspolitiska frågor och uttryckligen vårt gemensamma internationella uppträdande inom krishantering samt vad som är nödvändigt.
En annan fråga är naturligtvis de gemensamma intressena inom det nordliga området High North. För deras del håller ytterst relevanta förändringar på att ske inom den internationella politiken. Motsvarande fenomen förekommer även inom Östersjöområdet på Finska viken, där framför allt de ökande oljetransporterna kommer att innebära nya enorma risker vars reglering förutsätter också gemensamma åtgärder.

Per Kaalund:
Tak, jeg skal gøre det meget kort. Jeg forstår nu, at Østersøen nævnes igen i disse tre landes samarbejde. Jeg mener, at der faktisk er længere fra Østersøen til Norge, end der er fra Danmark til den nordlige del af Skandinavien. Men det er kun tegn på, at man laver et eksklusivt samarbejde mellem de tre lande, og jeg vil tillade mig at spørge: Er denne forfærdelige Irakkrig og Danmarks udenrigspolitisk meget tætte forbindelse til USA - jeg stemte imod deltagelse i Irakkrigen, vil jeg sige - den egentlige årsag til, at man orienterer sig uden om Danmark og for den sags skyld også uden om Island?

Utrikesminister **Ilkka Kanerva**:
Arvoisa presidentti! Lyhyt vastaus on "ei". Vähän pidempi versio vastausta on seuraava: Luulen, että näissä kaikissa kansainvälisissä kriisinhallintaoperaatioissa, esimerkiksi Afganistanissa, kun Norja, Ruotsi ja Suomi on samalla maantieteellisellä alueella, on järkevää pyrkiä yhdistämään voimamme. Tanska on maantieteellisesti hyvin kaukana ja sotilaalliselta riskiluonteeltaan luultavasti paljon vaarallisemmalla alueella. Mikään ei kuitenkaan estä tulevaisuudessa sitä, että meillä on yhteisiä operaatioita, ovat ne sitten Naton tai YK:n puitteissa. Olisi tietysti hienoa, jos jonain päivänä Tanskalla ei olisi enää varaumia, mitä tulee Euroopan unionin yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan.

Ilkka Kanervas tale i svensk oversettelse:
Ärade president! Det korta svaret är "nej". En lite längre version är som följer: Jag tror att i alla dessa internationella krishanteringsoperationer, till exempel i Afghanistan, där Norge, Sverige och Finland verkar inom samma geografiska område, är det klokt att försöka kombinera våra styrkor. Danmark verkar inom ett geografiskt mycket avlägset område där de militära riskerna troligen är avsevärt större. Inget hindrar dock att vi kan utföra gemensamma operationer i framtiden, oberoende av om det sker i Natos eller FN:s regi. Det vore naturligtvis fint ifall Danmark en dag inte längre har de reservationer som gäller den Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik.

Inge Lønning (den konservative gruppen, H):
Takk, fru president, jeg skal ikke fremsette noen konspirasjonsteori. Men en av utenriksministerens regjeringskolleger har nettopp besøkt Washington, og der skal han ha sagt de bevingede ord at Finland står overfor tre store utfordringer. De heter Russland, Russland og Russland.

Mitt spørsmål til utenriksministeren er: Vil han anta at dette kunne være en felles nordisk oppfatning som utenriksministerkollegene også under gitte omstendigheter ville kunne formulere på samme måten?

I redegjørelsen var det mange interessante og positive synspunkter på utviklingen av det grenseregionale samarbeidet med Russland, men det var ingen synspunkter på den mer overordnede utfordring som ligger i at Russland mer og mer vender tilbake til sine stormaktsambisjoner, tilsynelatende både på det militære og det mer allment politiske området. Er dette en felles nordisk utfordring?

Utrikesminister **Ilkka Kanerva**:
Arvoisa presidentti! Varmasti tämä on yhteispohjoismainen haaste. En näe mitään muita vaihtoehtoja kuin Venäjän kanssa sellaisen arkipäiväisen yhteistyön, jossa kaikki Pohjoismaat kohtaavat Venäjän eri muodoissaan. Ennen muuta Norjalla, Ruotsilla ja Suomella on

paljon yhteistä rajapintaa Venäjän kanssa, mikä puolustaa sitä, että tehdään tiivistyvää yhteistyötä Venäjän kanssa.

Isossa kuvassa en näe mitään muita vaihtoehtoja kuin sen, että Eurooppa ja Venäjä kokevat itsensä aidolla tavalla strategisiksi kumppaneiksi. Tänä päivänä joudutaan valitettavasti vielä etsimään tämän strategisen kumppanuuden edellytyksiä.

Ilkka Kanervas tale i svensk oversettelse:
Ärade president! Detta utgör säkert en samnordisk utmaning. Jag ser inget alternativ till sådant vardagligt samarbete med Ryssland, i vilket alla nordiska länder möter Ryssland i dess skilda skepnader. Framför allt Norge, Sverige och Finland har ett omfattande gränssnitt med Ryssland, vilket förespråkar allt intensivare samarbete med Ryssland.

I större sammanhang anser jag det inte finnas andra alternativ än att Europa och Ryssland genuint uppfattar varandra som strategiska partners. I detta skede måste man tyvärr fortfarande leta efter förutsättningar för detta strategiska partnerskap.

Inge Lønning:
Jeg takker for svaret og deler fullt ut den finske utenriksministerens syn på nødvendigheten av partnerskap, samarbeid med Russland.

Men samtidig var mitt spørsmål hvorvidt det i kretsen av utenriksministere og forsvarsministere også foregår en annen type debatt på det mer overordnede, strategiske sikkerhetspolitiske nivået. Etter mitt skjønn er jo dette i høy grad en felles nordisk utfordring, og det er også en felles utfordring for eksempel for EU – men det er en felles nordisk utfordring. Og mitt spørsmål er: Samordner de nordiske landene seg imellom den mer overordnede politikk i forhold til Russland?

Utrikesminister **Ilkka Kanerva**:
Arvoisa presidentti! Käytännön asioissa on hyvä vaihtaa jatkuvasti mielipiteitä läheisten veljiemme eli muiden Pohjoismaiden kanssa omista kokemuksistamme. On mahdollista, että esimerkiksi pohjoisella, Barentsin meren alueella tulee löytymään jopa yhteisiä operaatioita, joita Pohjoismaat voivat yhdessä toteuttaa, ja ne voivat toimia yhteistyössä Venäjän kanssa. Samoin esimerkiksi meriturvallisuus Itämeren alueella on aivan saman kaltainen kysymys. Meidän pitää löytää konkreettisia yhteistyömuotoja, mutta totta kai jokainen valtio vastaa viime kädessä omasta ulkopolitiikastaan eikä Suomi käynnistää toimia Ruotsin tai Norjan tai minkään muunkaan Pohjoismaan osalta.

Ilkka Kanervas tale i svensk oversættelse:
Ärade president! I praktiska frågor lönar det sig att kontinuerligt utbyta åsikter om våra egna erfarenheter med våra närstående bröder, det vill säga övriga nordiska länder. Det är möjligt att det till exempel inom det nordliga området vid Barents hav dyker upp till och med gemensamma operationer som de nordiska länderna kan genomföra tillsammans, och de kan samarbeta med Ryssland. Även till exempel sjösäkerheten inom Östersjöområdet är en helt likadan fråga. Vi bör finna konkreta samarbetsformer men naturligtvis svarar varje land i sista hand för sin egen utrikespolitik och Finland vidtar inte åtgärder för Sveriges eller Norges eller något annat nordiskt lands del.

Erkki Tuomioja (den sosialdemokratiske gruppen, sd):
Fru president! Utrikesminister Kanerva berättade om de nordiska ministrarnas ställningstagande till Irans kärnvapenprogram och betonade nödvändigheten av att Iran ska respektera alla de beslut som IAEA och FN:s säkerhetsråd har fattat i frågan. Där är vi alla eniga, det är av mycket central vikt. Samtidigt vill jag fråga ministern om utrikesministern också har diskuterat och tagit ställning till de olika hot som kommer från ansvarsfullt håll om en eventuell aktion mot Iran, som skulle vara utanför internationell rätt och utanför FN och vars följder skulle vara ödesdigra för den internationella säkerheten.

Utrikesminister **Ilkka Kanerva**:
Arvoisa presidentti! Euroopan unionin ja yhtä lailla pohjoismaisten ulkoministerterien kanssa on tietenkin arvioitu Iranin tilannetta hyvin monta kertaa, mutta on pitäydytty hyvin selvästi siihen, missä ollaan tänä päivänä konkreettisesti menossa. On pyritty saamaan aikaan järjestelyt, jossa IAEA:n ja turvaneuvoston päätöslauselmien mukainen kehitys kyetään turvaamaan. Kun näin tehdään, niin se on tietysti sulkemassa pois sellaisia epätoivottavampia vaihtoehtoja, joita eräät spekulantit näkevät kansainvälisen politiikan uhkakuvissa. Jotta niiltä vältyttäisiin, niin pitää tietysti voimakkaasti puolustaa näitä äsken mainittuja päätöslauselmia ja toimenpiteitä.

Ilkka Kanervas tale i svensk oversettelse:
Ärade president! Situationen i Iran har naturligtvis behandlats flera gånger såväl av den Europeiska unionen som av de nordiska utrikesministrarna, men det har klart fokuserats på vad som konkret håller på att ske. Man har försökt skapa förutsättningar som garanterade en utveckling enligt IAEA:s och säkerhetsrådets resolutioner. Då detta görs utesluts naturligtvis sådana mindre önskvärda alternativ som vissa spekulanter finner i hotbilderna inom den internationella politiken. För att undvika sådana bör naturligtvis nyss nämnda resolutioner och åtgärder starkt försvaras.

Erkki Tuomioja:
Arvoisa puhemies! Kiitän tästä vastauksesta. Voin siihen pitkälti yhtyä. Pitäisin kyllä tärkeänä, että kannanotoissa on yhtä selvästi ennakoitu kielteinen ja tuomitseva asenne kaikkiin kansainvälisen oikeuden kanssa ristiriitaisiin menettelytapoihin, koska niiden seuraukset voivat olla pahimmassa tapauksessa aivan yhtä kielteiset kuin jos Iranilla todella olisi ydinaseohjelma, josta vielä ei ole lopullista näyttöä mutta josta heidän täytyy tietenkin ensimmäiseksi tehdä kansainväliselle yhteisölle selvitys, että näin ei ole. Toistaiseksi tätä emme ole saaneet.

Erkki Tuomiojas tale i svensk oversettelse:
Ärade talman! Jag tackar för detta svar. I mångt och mycket kan jag omfatta det. Jag anser det dock vara viktigt att varje ställningstagande intar en lika klart negativ och dömande inställning till alla metoder som strider mot internationell rätt, eftersom deras följder kan i värsta fall vara lika negativa som om Iran verkligen har ett kärnvapenprogram, vilket inte bevisats slutgiltigt, men de måste naturligtvis först ge det internationella samhället en redogörelse för att så inte är fallet. Än så länge har vi inte fått en sådan.

Utrikesminister **Ilkka Kanerva**:
Arvoisa presidentti! Mielestäni edustaja Tuomioja käytti ihan oikeita perusteluja, minkä vuoksi kannattaa pitää tiukasti yllä sekä YK:n että IAEA:n päätöslauselmista. Nämä ovat hyviä perusteluja juuri sille.

Ilkka Kanervas tale i svensk oversettelse:
Ärade president! Jag tycker att ledamot Tuomioja gav alldeles korrekta motiv till varför det lönar sig att strikt betona såväl FN:s som IAEA:s resolutioner. Dessa utgör goda grunder för just det.

Sinikka Bohlin (den sosialdemokratiske gruppen, s):
Fru president! För drygt en vecka sedan möttes vi i den arktiska parlamentarikerkommittén i Ottawa. Vid mötet fick vi en presentation av den kanadensiska regeringens nya strategi för Arktis, med en kraftfull satsning på de nordliga områdena i Kanada. Starkt fokus läggs vid att stärka den militära närvaron genom uppbyggnad av nya baser, nya marinfartyg och djuphavshamnar. Ett forskningscentrum kommer att byggas med fokus på arktisk forskning.

Det är naturligtvis glädjande med den stora uppmärksamhet som Arktis och den nordliga regionen får och den stora satsning som görs där. Vi ser en ökande fokusering på Arktis och de nordliga områdena i flera av de arktiska länderna men även i länder som inte har arktiska regioner. Denna stora uppmärksamhet ger också anledning till en viss oro.

Ett genomgående tema i den kanadensiska strategi som presenterades är ambitionen att stärka de kanadensiska intressena i den nordliga regionen, och vikten av ett internationellt samarbete som vi betonar i arktiska rådet är väldigt starkt nedtonat. Det speglade den senaste tidens utveckling, där den internationella dagordningen och debatten alltmera handlar om att säkra nationella intressen. Kartläggningen av kontinentalsockeln och fokuseringen på de rika naturresurserna i Arktis är ännu en spegling av detta.

Enda möjligheten att få till stånd en framtida god förvaltning av Arktis är genom fördjupat internationellt samarbete. Dialog och gemensamt agerande måste fortsatt ha en stor plats i det arktiska samarbetet, och de nordiska länderna måste vara drivande i detta arbete. Vi debatterade i går situationen i Arktis, och vi vet alla de stora förändringar som pågår där. Till detta kan vi lägga kryssningsfartyg, med befäl som är utbildade för Medelhavsförhållanden navigerandes mellan isbergen, och tusentals passagerare som går i land i samhällen med något hundratal invånare. Som vi vet var Nordvästpassagen för första gången på mycket länge isfri i september så aktiviteterna kommer att öka.

Vi måste hitta hållbara internationella lösningar för Arktis. Vi behöver förpliktande avtal som reglerar aktiviteterna i Polarhavet, som genom den ökande farbarheten gör att både energiresurserna och nya sjörutter blir lättare att komma åt. Det vi behöver är internationella lösningar och inte en ny kapplöpning till Nordpolen. Jag hoppas att utrikesministrarna håller med mig i den här frågan.

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**:
La meg begynne med å si at jeg holder med den svenske representanten. Det er en viktig nordisk verdi som vi må forsvare når det gjelder de arktiske områder.

Så vil jeg si at dette er en interessant debatt. Vi har nå en debatt om utenriks- og sikkerhetspolitikk i Norden som er fylt med innhold, som er relevant og som svarer på utfordringer i vår tid, en utenkelig debatt for 20 år siden. Den finske utenriksministerens redegjørelse i dag gir et bilde av dybden, bredden, i den nordiske dialogen som er historisk. Jeg husker at grunnlaget for denne type redegjørelse ble lagt rundt 1990-1991. Nå holdes de, og gir utgangspunkt for god diskusjon.

Vår ramme av fem land er unik. Vi opplever en dynamikk og økt oppmerksomhet om våre områder som jeg mener er historisk. Noen stikkord:

- klimaendringene, som er synligst i de arktiske strøk
- oppmerksomheten om den fornybare fiskeriressursen, Europas matfat
- Barentsregionen som en ny energiprovins i Europa med internasjonal interesse
- økt transport fra Østersjøen og fra Barentshavet
- oppmerksomheten om Nordpolen og Arktis
- Russlands utvikling, profil og nærvær
- de regionale samarbeidsordningene, Arktisk Råd, barentssamarbeidet, østersjøsamarbeidet

Vi må gripe disse mulighetene, og vi må sammen og hver for oss vise politisk vilje både til å utvikle det som den finske utenriksminister kalte "det nordiske varemerket", fornye våre samarbeidsordninger og også gå videre og skape nye.

Jeg mener vi har et unikt fellesskap ved at vi fem dekker et bredt spekter av samarbeidsordninger i det nordlige Europa. En overbygging kunne være Den nordlige dimensjon i EU hvor Island, Norge og Russland deltar. Vi har barents-, arktis- og østersjøsamarbeidet der alle fem deltar, og vi har Nordisk Ministerråd-sammenheng, der jeg for min egen del møter mine fire utenriksministerkolleger og forankrer vår politikk. Men så kan vi også fordype samarbeidet på de områdene der vi har muligheter til å arbeide sammen. For Norges del, sett fra vårt perspektiv, fordyper vi samarbeidet med Island i et atlanterhavsperspektiv i en ny sikkerhetspolitisk situasjon med myke sikkerhetspolitiske utfordringer, og også en ny situasjon for Island etter at USA har trukket sine fly tilbake. Det er noe Norge, Danmark og Island samar-

beider dypt om. Med Danmark har Norge sin lange NATO-historie, sin lange sikkerhetspolitiske atlantiske forankring og nå et fordypet samarbeid rundt arktiske spørsmål som følge av vår arktiske grense mot nord. Og med Sverige og Finland utvikler det seg nå en mulighet, som den finske utenriksminister snakket om, i det nordskandinaviske perspektiv som berører både østersjøproblematikk, arktisk problematikk og barentsproblematikk til å gå dypere på områder som vi tidligere ikke kunne berøre av historiske årsaker. Nå kan NATO-landet Norge arbeide tett med EU-medlemmene Sverige og Finland, uten at det er en kontroversiell problemstilling. Vi går fra et bilde der vi forholdt oss til én stor militær trussel fra Øst, til et bilde der vi skal håndtere mange forskjellige risikoer, hvor også Russland er en del av svaret og ikke bare en del av utfordringen på mange av de områdene. Så har Sverige og Finland for sin del et detaljert samarbeid om østersjøspørsmål, av naturlige årsaker.

Mitt poeng er at vi må lære å leve med dette som er blitt kalt "en variabel geometri", at vi kan gå i dybden på noen områder, men at vi hele tiden kommer sammen i femlandskretsen, er åpne, transparente og deler de inntrykkene vi har fra de forskjellige arenaene der vi deltar.

Ole Stavad (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Tak til den norske udenrigsminister for en klog tale – en efter min opfattelse klogere tale end den, som udenrigsministeren holdt den 10. oktober i Oslo Militære Samfunn, og som i hvert fald i Danmark har givet os pressemæssige spekulationer om, hvorvidt man var i færd med at skrive Island og Danmark ud af det nordiske udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde. Det har vi nu fået bekræftet: Det er ikke det, det går ud på.

Derfor vil jeg godt spørge udenrigsministeren: Betyder det så, at det samarbejde, der er trilateralt mellem Norge, Sverige og Finland, er åbent for Island og Danmark på de områder, hvor Island og Danmark selv måtte ønske det? Jeg har jo desværre kun mulighed for at spørge den norske udenrigsminister, da den danske udenrigsminister på grund af valgkamp ikke er her – derfor kan jeg ikke spørge nogen fra den danske regering. Men det er helt afgørende for at kunne vurdere det trilaterale samarbejde og den tale, som den norske udenrigsminister holdt den 10. oktober, om man svarer bekræftende på det spørgsmål.

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**:
Først vil jeg si at jeg har forståelse for at den danske utenriksminister ikke er her i dag, fordi det er valg i Danmark. Så vil jeg også gi uttrykk for at jeg setter pris på at man i Danmark leser de taler jeg holder i Oslo. Det setter jeg pris på. Jeg mener at også talene i Oslo hadde elementer av klokskap. Det var et forsøk på å gå i dybden på en tematikk vi ikke har diskutert tidligere, nemlig perspektivet som åpner seg når et NATO-land og to EU-land utenfor NATO fordyper samarbeidet på det Carl Bildt ofte kaller for de myke sikkerhetspolitiske områder.

Svaret på representanten Stavads spørsmål er ja. Det ligger i den holdningen jeg har, at når det gjelder transparens, er det ikke noen klare skiller i de temaene som vi vet griper inn hos oss alle, men jeg har respekt for at vi fordyper samarbeidet på ulike områder som har geografisk og strategisk relevans, akkurat slik Norge og Island har hatt forståelse for at Danmark, Sverige og Finland har hatt en annen type østersjøengasjement enn det vi har hatt – av ganske naturlige årsaker.

Ole Stavad:
Jeg vil meget gerne takke varmt for svaret. Jeg er helt enig i – som vi også diskuterede, præsidiet og udenrigsministrene, her i lunsjpausen – at vi aldrig må være hinandens begrænsninger, at der kan være områder, hvor vi har behov for eksempel bilateralt eller trilateralt samarbejde med hinanden.

Jeg vil sige, at det svar, som den norske udenrigsminister just har givet, – at det trilaterale samarbejde er åbent på de områder, hvor Danmark og Island ser en interesse i at være med for at deltage i samarbejdet – har gjort det meget enkelt for mig at svare de danske journa-

lister, der har stillet mig spørgsmålet: Er man i gang med at gøre Norden til tre lande på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område? Jeg har fået et klart svar, det takker jeg for.

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**:
Det ligger ikke i Norges makt - og ikke i Norges interesse - å definere Norden om til tre. Tvert imot - Norge har behov for fem fordi det er vår viktige regionale forankring.

Så vil jeg si at både jeg og mine svenske og finske kolleger har lagt stor vekt på å holde vår danske kollega grundig orientert om dette. Jeg har selv vært i København og orientert om måten vi har tenkt på. Jeg opplever å ha møtt stor forståelse i det. Jeg mener at det ligger i en nordisk tradisjon at de landene som ønsker å definere felles interesser, gjør det i den ånd som representanten Stavad nevner, at vi ikke er hverandres begrensninger, men hverandres muligheter. Så er det opp til den politiske viljen hver enkelt regjering og parlament har til å bruke de ulike redskapene. For Norges del er det viktig å bruke nordiske kanaler fordi vi ikke er medlem av EU, og det er viktig å bruke den variable geometri som er tilgjengelig for de fem nordiske land. Men la meg understreke: Det er et godt ankerfeste alltid å komme tilbake i denne kretsen - fem land, Nordisk Ministerråd og det unike Nordisk Råd og debatter av denne karakter, som jeg nå opplever har mer innhold enn de har hatt på mange år.

Jan-Henrik Fredriksen (uten partigruppetilknytning, FrP):
Aller først vil jeg si at det alltid er interessant å høre på utenriksministeren. Men det blir fort store ord, og etter mitt syn er det slik at Regjeringens nordområdesatsing er mest store ord og mindre praktisk, aktiv politikk. Situasjonen i Finnmark er fortsatt preget av fraflytting fra kystkommunene. Folketallet er på et lavmål. Befolkningen har ikke tilbud til døgnbemannet politi. Våre to sykehus lever svært usikkert og mister deler av sin faglige kompetanse. Landforsvaret i Finnmark består av en slagstyrke på mellom 50 og 70 mann, avhengig av hvor mange som blir sendt til ISAF. Da tar jeg med Garnisonen i Sør-Varanger, som har Schengens yttergrenser som sin hovedoppgave. Hvilke konkrete tiltak kan utenriksministeren gå i dybden på og vise til, som kan løse problemene, stoppe fraflyttingen og sikre norsk bosetting og naturlig suverenitet i Finnmark?

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**:
Jeg har ett minutt, så det vil ikke være å respektere utfordringene i nord å gi et fullt uttømmende svar. Noen ganger må man bruke store ord på store ting, for det skjer store ting i nord.

Det korte svaret vil være at Regjeringens nordområdestrategi med 22 konkrete oppfølgingspunkter som går over et helt spekter av politikk, er det sentrale, nasjonale svaret. Så har det et internasjonalt svar hvor vi har vært inne på noen dimensjoner nå, der det nordiske er sentralt i fem-landskretsen, i den atlantiske, i den trilaterale og i den arktiske kretsen.

Så handler det om å sikre forståelse hos sentrale europeiske land og over Atlanterhavet for den dimensjonen dette området har. Jeg mener at nordområdene, slik vi omtaler dem på norsk, og det tror jeg vi mener det samme om, er en av de mest spennende regionene i verden i dag, hvor klima, næring, økonomi, transport kommer sammen og krever det aller beste av oss. Der er regionen, hvor representanten kommer fra, helt sentral, og jeg tror den kommer til å oppleve en meget rivende og spennende utvikling i årene som kommer.

Jan-Henrik Fredriksen:
Da kan jeg komme med et konkret oppfølgingsspørsmål. Vi vet at Norge og Russland har hatt et samarbeid om fiskeripolitikk og fordeling av kvoter i mange år. Dessverre opplever vi at en krangel om vidde på en tråI kan være nok til å sette et så viktig samarbeid tilbake i tid.

Kan utenriksministeren gå inn for å ta et initiativ slik at vi får et harmonisert lovverk, hvor både Norge og Russland i samarbeid utøver dette lovverket, slik at vi unngår å komme i den type situasjoner i framtiden?

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**:
President. I forrige uke ble Norge og Russland enige om fordeling av kvoten i Barentshavet – 430 000 tonn torsk. Det er et historisk, respektabelt nivå og viser at denne forvaltningen har vært vellykket.

Jeg er ingen ekspert på den tekniske siden av det representanten stiller spørsmål om, men jeg vil like å svare ja, fordi jeg mener at det er i Norges interesse å fordype samarbeidet når det gjelder fiskeripolitikk, forvaltning og standarder i Barentshavet. Da vil jeg nevne at Norge nå, gjennom Det Norske Veritas, arbeider inn mot russiske fagmiljøer for å definere én standard for helse, miljø og sikkerhet i Barentshavet. Det er i den samme inspirasjon som jeg oppfatter representanten Fredriksen spør om, nemlig at vi har ett økosystem. Når vi har én forvaltning, bør vi også tilstrebe et høyt nivå når det gjelder standardene på fiskeri, transport og energiutvikling.

Sinikka Bohlin (den sosialdemokratiske gruppen, s)
Fru president! I år och nästa år är det internationellt polarår. Förra gången vi hade internationellt polarår – det är väl 50 år sedan dess – var mycket av aktiviteterna i Antarktis. Efter det fick vi ju traktatet för det området.

Ser utrikesministern några områden som det skulle vara möjligt och önskvärt att efter nu pågående polarår ha som ett arv inom det arktiska området?

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**:
President. Jeg tror at når man studerer Polaråret, er det så bredt når det gjelder forskning, at jeg tror arven må være at vi har løftet kunnskapsnivået betydelig over et veldig bredt spekter. Jeg tror, med alle de prosjekter vi har, at vi vil klare det. Men samtidig må vi på andre områder følge dette opp, f.eks. i Arktisk Råd, som jo har et veldig klart klimafokus, hvor det pågår forskning som er viktig for klimaarbeidet.

Og så vil jeg si: Når representanten nevner Antarktis, hadde vi i Oslo for tre uker siden rettssjefene fra de fem arktiske land samlet for å diskutere nettopp hva som er de rettslige kildene som regulerer virksomheten rundt Nordpolen, nettopp for å vise at vi, som er stater som grenser mot Arktis, har et klart rettsgrunnlag med hensyn til hvordan vi skal arbeide med det. Danmark har tatt denne type initiativ videre. Det ser jeg egentlig i sammenheng med den polare forskningsinnsatsen, fordi det handler om kunnskapsbasert forvaltning i disse skjøre områdene.

Árni Páll Árnason, den sosialdemokratiske gruppens talsperson:
Præsident! Det er rigtigt, som udenrigsminister Støre sagde det, at vi for 20 år siden ikke ville have haft en sådan diskussion om sikkerhedspolitiske spørgsmål i Nordisk Råd. At vi har den, skyldes dels, at vi har taget en bevidst beslutning om at ændre vores diskussioner dels, at det er umuligt at diskutere mange af de spørgsmål, som vi diskuterer, uden at tage hensyn til de sikkerhedspolitiske implikationer, som de har. Det er med andre ord ikke muligt at diskutere Nordens situation som del af globaliseringen eller klimaforandringerne uden at diskutere de sikkerhedspolitiske implikationer, som disse aspekter har i Norden.

Klimaændringerne har, som vi ved, skabt nye udfordringer, som er af stor betydning for de nordiske områder. Den svindende havis i Arktis åbner nye korridorer for trafik, som tidligere ikke var tilgængelige, og alt dette skaber behov for større civilt beredskab, ligesom vi også nu ser det under sessionen, hvor vi har fået rekommandation fra Vestnordisk Råd om, at Nordisk Råd diskuterer disse implikationer generelt.

Udenrigsminister Støre nævnte før den varierende geometri, og det, han sagde, var helt rigtigt. Jeg vil nu også sige, at det ikke kun er i Danmark, man læser Støres taler. Vi i Island har læst dem alle, og vi er store beundrere af hans kreative genialitet i sikkerhedspolitiske spørgsmål.

Alle disse udfordringer, som vi står over for, bør diskuteres og evalueres på nordisk niveau, for vi har en særlig nordisk nytte af at diskutere sikkerhedspolitiske spørgsmål inden for nordisk samarbejde. Vi har en lang tradition for fælles løsninger og folkelig forankring, som er vigtige forudsætninger for at udvikle de nye syn på disse spørgsmål. Jeg tror, at det er af afgørende betydning, at vi bygger på denne tradition for folkelig deltagelse, og at vi diskuterer disse udfordringer i den store sammenhæng med deltagelse af det offentlige, af virksomheder, af ngo'er og af det civile samfund generelt. I forbindelse med den opgave har Nordisk Råd og det nordiske samarbejde en speciel nytte. På præsidiemødet i Reykjavik i december vil vi diskutere de spørgsmål, som fremgår af diverse nordiske oplæg.

Hvad angår den socialdemokratiske gruppe i Nordisk Råd, kan jeg sige, at gruppen fortsætter arbejdet med at udarbejde en strategi, som skaber mulighed for os for at analysere denne situation og diskutere løsninger inden for nordisk samarbejde i fremtiden. Tak.

Trivimi Velliste, Baltisk forsamling:
Kjære venner! Dear Madam President! As I said just an hour ago at the end of a delicious luncheon in a very old and traditional restaurant, I always so very much enjoy coming to the sessions and meetings of the Nordic Council as the Nordic cooperation agenda, and the way of cooperation is a source of inspiration for us. And when I say "inspiration", I really mean it!

For us in the Baltic states, the Nordic parliamentary and governmental cooperation has been and will continue to be an example to follow. On behalf of the whole Baltic Assembly, I would like to express our sincere respect and to thank you for your support and cooperation through all these years. Your warm and friendly attitude always makes us feel in a circle of good old friends. We see in you parlamentarians who hold very much the same views as we do, and we feel your supporting shoulder on our path to the future which, no doubt, will offer us an unknown number of new challenges.

The Baltic Assembly places a great emphasis on the cooperation with the Nordic Council. In recent years we have seen remarkable change in the development of the Baltic states, but also in the development of Baltic and Nordic cooperation at different levels in the common international environment, and I am truly satisfied that this change has made this relationship among our countries even stronger and deeper. We have developed a new and flexible cooperation format between our regional organisations. We have defined new goals, tasks and priorities for our cooperation. We have found new ways which would help us to use our regional cooperation to represent and defend our common interests within or in regard of the European Union.

And we should not stop there! In the Baltic Assembly and in the Nordic Council we have to be faster, we have to be more flexible, more concrete and result oriented, as well as more capable of adaptation, in order to achieve our common goals in implementing the objectives of Nordic–Baltic cooperation.

Dear Nordic friends! I would like to share my views in regard to some crucial points on intersection in the framework of Nordic–Baltic cooperation. What should really be our main cooperation priorities? What should be our main cooperation directions?

As a side remark, I would like to express my genuine satisfaction with the Nordic Council seminar on the role of politicians in changing societies which was held a fortnight ago in Vilnius. It was an excellent format for discussion among parliamentarians and experts from Nordic and Baltic countries, Belarus position and opposition leaders on the role of parliamentary institutions, on energy and climate change. We would appreciate a continuation of this undertaking. It should be taken for granted that we cannot forget the new neighbours of the European Union, who need the experience of the Nordic and Baltic countries in solving their economic, political and social problems as well as in drafting their agenda for regional cooperation.

Therefore, today, on behalf of the Baltic Assembly, let me seize this opportunity to invite you all to a high-level political conference on the role of the Baltic states in developing the European Neighbourhood Policy which will be held on the 23 November in Riiga.

Dear colleagues! Energy and climate change, labour market and social welfare, creative industries, education and research, fight against cyber crimes, fight against trafficking in human beings, and joint efforts in fight against terrorism are those priority issues which are on the agenda of cooperation between the Baltic Assembly and the Nordic Council for the next year. Cooperation between the two bodies has undoubtedly contributed to better knowledge and better political understanding of the nations living on the opposite shores of the Baltic Sea. Perhaps I should be more ambitious by saying that cooperation between the Baltic Assembly and the Nordic Council could be regarded as the first and the only considerable pilot model of cooperation between two regional parliamentary bodies in the United Europe.

By way of conclusion, let me recall a lively debate during the Nordic Council session in Reykjavik half a dozen years ago. It was suggested then that the Baltic Assembly and the Nordic Council should embark on a road of mutual rapprochement. It is obvious that this is a long path, but we can be proud of several strides we have already taken on this interesting journey. Let us cherish and celebrate that!

Thank you – takk, takk!

***Trivimi Vellistes tale i dansk oversættelse*:**
Kære venner! Kære fru præsident, som jeg netop sagde for en time siden ved den dejlige frokosts afslutning i en meget gammel og traditionsrig restaurant, så holder jeg så meget af at deltage i Nordisk Råds sessioner og møder, eftersom den nordiske samarbejdsdagsorden og dens samarbejdsmetode er en kilde til inspiration for os. Og når jeg bruger ordet "inspiration", mener jeg det virkelig!

For os i de baltiske stater har det nordiske parlamentariske samarbejde og samarbejdet mellem regeringerne altid været og vil fortsat være et eksempel til efterfølgelse. På vegne af hele den Baltiske Forsamling vil jeg gerne give udtryk for vores oprigtige respekt og takke Dem for Deres støtte og samarbejdsvilje gennem alle disse år. Deres varme og hjertelige indstilling får os altid til at føle, at vi befinder os i gode venners lag. Vi opfatter Dem som parlamentarikere, der i høj grad har de samme synspunkter som vi, og vi fornemmer, at vi i Dem har en skulder at støtte os til på vores vej mod den fremtid, som utvivlsomt vil stille os over for en række ukendte nye udfordringer.

Den Baltiske Forsamlinger lægger stor vægt på samarbejdet med Nordisk Råd. I de seneste år har vi oplevet omfattende forandringer i de baltiske staters udvikling, men også i det baltiske og nordiske samarbejde på forskellige niveauer i vores fælles internationale miljø, og jeg er helt overbevist om, at denne forandring har gjort forholdet mellem vore lande dybere og bredere. Vi har udviklet et nyt og mere fleksibelt samarbejdsformat mellem vore regionale organisationer. Vi har defineret nye mål, opgaver og prioriteringer for vort samarbejde. Vi har fundet frem til nye måder, som kan bidrage til, at vi kan bruge vores regionale samarbejde til at repræsentere og forsvare vores fælles interesser inden for eller over for Den Europæiske Union.

Og dér bør vi ikke standse! I den Baltiske Forsamling og I Nordisk Råd bliver vi nødt til at være hurtigere, vi må være mere fleksible, mere konkrete og resultatorienterede såvel som bedre til at tilpasse os for at nå vores fælles mål i gennemførelsen af sigtet med det nordisk-baltiske samarbejde.

Kære nordiske venner! Jeg vil gerne sige noget om min holdning til en række afgørende emner og skæringspunkter inden for rammerne af det nordisk-baltiske samarbejde. Hvilke ting bør vi reelt prioritere højest i samarbejdet? Hvor bør samarbejdet pege hen?

For øvrigt vil jeg gerne give udtryk for min store tilfredshed med Nordisk Råds seminar om politikernes rolle i samfund under forandring, der blev afholdt i Vilnius for to uger siden. Det var et glimrende format for diskussioner mellem parlamentarikere fra de nordiske og baltiske lande og eksperter, om Hviderusslands stilling og dets oppositionsledere, om de parlamentari-

ske institutioner, om energi og klimaforandring. Vi ser meget gerne dette arrangement videreført. Det må anses for givet, at vi ikke kan tillade os at glemme den Europæiske Unions nye naboer, der har brug for de nordiske og baltiske landes erfaringer, når de skal løse deres økonomiske, politiske og sociale problemer såvel som sætte dagsordenen for deres regionale samarbejde.

Lad mig derfor i dag på vegne af Den Baltiske Forsamling benytte lejligheden til at invitere Dem alle til at deltage i en politisk konference på højt niveau om de baltiske staters rolle i udviklingen af en europæisk naboskabspolitik, der skal holdes den 23. november i Riga.

Kære kolleger! Energi og klimaforandring, arbejdsmarkedsforhold og social velfærd, et kreativt erhvervsliv, uddannelse og forskning, bekæmpelse af e-kriminalitet, bekæmpelse af menneskehandel og en fælles indsats for at bekæmpe terrorisme og de prioriterede emner, der står på dagsordenen for samarbejdet mellem Den Baltiske Forsamling og Nordisk Råd i det kommende år. Samarbejdet mellem de to organer har utvivlsomt bidraget til en større viden om og bedre politisk forståelse mellem de lande, der ligger på hver sin side af Østersøen. Måske bør jeg vælge en mere ambitiøs formulering og sige, at samarbejdet mellem Den Baltiske Forsamling og Nordisk Råd kan betragtes som den første og eneste pilotmodel for samarbejde mellem to regionale parlamentariske organer i det forenede Europa.

Lad mig afslutningsvis mindes en livlig debat på Nordisk Råds Session i Reykjavik for fem, seks år siden. Det blev ved den lejlighed foreslået, at Den Baltiske Forsamling og Nordisk Råd burde forsøge at gå i retning af en gensidig tilnærmelse. Det er indlysende, at der er tale om en lang vej, men vi kan være stolte af adskillige af de skridt, vi allerede har taget på denne interessante rejse. Lad os glæde os over det og fejre det sammen!

Mange tak!

Karl V. Matthíasson, Vestnordisk Råd:
Tak fru præsident. Vestnordisk Råd har i de sidste år lagt stor vægt på, at der fokuseres på bevarelsen af et uforurenet Atlanterhav, forskningen i havets ressourcer samt samarbejdet om en forbedret sikkerhed i Nordatlanten.

Det er specielt den dimension, som vedrører et styrket samarbejde om et redningsberedskab, man har lagt vægt på i Vestnordisk Råd. Vestnordisk Råds årsmøde i august opfordrede regeringerne i Vestnorden til at øge og styrke samarbejde, samråd og koordination med de nordiske lande samt med de øvrige lande omkring Nordatlanten vedrørende redningsarbejdet. Vi mener, at der skal satses på fælles øvelser i redning og koordination i forbindelse med mulige katastrofer i Nordatlanten. USA's beslutning om at trække sit redningskorps hjem fra Island har medført, at der i området ikke længere findes tilstrækkelig kapacitet til at reagere prompte, hvis der sker en katastrofe på fjerne steder eller langt fra land.

Samtidig er der en stadig stigende økonomisk aktivitet og trafik i det høje Nord, som kun stiger, i tråd med at det område, som er dækket af is, mindskes. Det gør udnyttelsen af arktiske ressourcer nemmere, hvilket også medfører en større interesse i området. Den stigende trafik og økonomiske aktivitet medfører større risiko for, at et forlis kan udvikle sig til en enorm miljømæssig eller menneskelig katastrofe.

Vi mener derfor, at de nordiske lande må lægge særlig stor vægt på at finde en varig, tilfredsstillende, koordineret og tilstrækkelig beredskabsstyrke i Nordatlanten.

Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6)

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson**, Försvarsministrarnas redogörelse:
Fru president! Självklart är jag inte försvarsminister, utan jag är socialminister men också samarbetsminister. Det är i den senare egenskapen jag fått förtroendet av försvarsminister Sten Tolgfors att lämna denna redogörelse. Själv är han hemma och beundrar sitt förstfödda barn. Det tycker jag att vi, för en gångs skull, kan unna honom.

Internationellt samarbete är en nödvändighet för försvar och säkerhet. Samarbete med andra länder är en förutsättning för att hantera de konflikter som finns i världen men också för att behålla den förmåga som krävs av våra nationella försvar.

De nordiska länderna har utvecklat ett betydelsefullt och väl fungerande samarbete på försvarsområdet. Vi har en klar samsyn om att mycket kan vinnas genom erfarenhetsutbyte, effektiva samverkanslösningar och gemensamt agerande.

På senare tid har samarbetet tagit nya steg. Det finns en ömsesidig och stark politisk vilja till att aktivt söka konkreta samarbeten och gemensamma lösningar inom allt fler områden. Bredden och djupet i vårt samarbete har aldrig varit större, och vi ser en fortsatt stor potential. Låt mig kort redogöra för de mest centrala områdena för det försvarspolitiska samarbetet under vårt ordförandeår.

En av de viktigaste frågorna vi arbetat med under året är att utveckla den nordiska förmågan till gemensamma fredsbevarande insatser. Dagens konflikter har stor komplexitet och skiftar till sin karaktär. De går inte att hantera med enkla lösningar utan kräver en bred förmåga och stor flexibilitet. Det i sin tur kräver samarbete. De nordiska länderna är aktiva bidragsgivare till internationella fredsbevarande insatser. Vi har därmed stora möjligheter till erfarenhetsutbyte och koordinering samt till att lämna gemensamma bidrag. Styrkan i våra nordiska samarbeten inom fredsfrämjande insatser har flera gånger demonstrerats.

Vi diskuterar kontinuerligt nya möjligheter för samarbete inom både pågående och framtida insatser. I dag samarbetar vi i Afghanistan och Kosovo och i samband med FN:s insatser i Darfur. Vi diskuterar också möjligheter för samarbete inom Natos snabbinsatsstyrkor. Under året har vi fortsatt förberedelserna inför den nordiska stridsgruppens beredskapsperiod i EU under 2008. Arbetet har gått enligt planerna, och den militära styrkan genomför sin slutliga övning nu i november. Den 1 januari 2008 kommer Nordic Battle Group att stå i full beredskap för EU. Redan nu har samtliga deltagande länder anmält intresse för att delta i styrkan igen 2011.

Under året har vi också arbetat för att ytterligare stärka Nordcaps som forum för nordiskt samarbete inom internationella insatser. Genom att aktivt använda Nordcaps för planering och förberedelser av våra gemensamma insatser har vi effektiviserat Nordcaps verksamhet och roll. Under 2007 har till exempel planeringen av Nordic Battle Group skett inom ramen för Nordcaps, liksom planeringen av Sveriges och Norges bidrag till FN-insatserna i Darfur. Sedan i år används Nordcaps också för att koordinera gemensamt nordiskt stöd till svagare stater, till exempel stöd till en säkerhetssektorreform och utveckling av krishanteringsförmågan. Vi har även arbetat för ett närmare samarbete mellan Nordcaps och Nordac för att därigenom kunna effektivisera materielanskaffningen inför gemensamma insatser.

En annan prioriterad fråga rörande försvarsmaterielsamarbetet är att ge våra nordiska försvarsindustrier möjlighet till tidigare insyn i våra länders långsiktiga materielplaner. På så sätt kan industrin starta produktionen i ett tidigt skede och leveranstiderna göras kortare.

För att kunna möta dagens konflikter och få så stor effekt av internationella insatser som möjligt, finns ett behov av ökad samverkan mellan militära och civila aktörer. De nordiska länderna har alla ett stort intresse och engagemang för frågor som rör detta. Under ledning av Danmark startade vi i somras därför ett arbete med att jämföra våra respektive nationella arbetssätt och beskriva fördelar och nackdelar. Analysen kan ge inspiration till våra nationella arbeten men också till bättre civil-militär samverkan i våra nordiska bidrag till internationella insatser.

I maj hölls också ett möte mellan de nordiska försvarsministrarna och generaldirektören för EU:s militära stab, generallöjtnant David Leakey, för att diskutera civil-militär samverkan inom EU.

Under det svenska ordförandeskapet har vi också diskuterat möjligheterna för gemensamt agerande när det gäller FN:s säkerhetsrådsresolution 1325. Resolutionen syftar till att öka kvinnors deltagande i konfliktarbete. Tillsammans kan vi driva arbetet med resolution 1325 inom de internationella organisationerna. Vi arbetar också med resolutionen inom de nordiska bidragen till insatser.

De nordiska länderna har en gemensam önskan om ett närmare samarbete mellan Nato och EU. De nordiska länderna bidrar ofta till insatser i organisationer de inte är medlemmar i. Det är därför till exempel viktigt att även icke-medlemmar får delta i planerings- och beslutsarbete i de insatser de bidrar till, liksom att de får god tillgång till information. De nordiska länderna stöder aktivt varandra i detta arbete, såsom medlemmar i de olika organisationerna.

Ett viktigt samarbetsområde under året har varit det nordiska och nordisk-baltiska samarbetet inom säkerhetssektorreform i tredje land. Arbetet syftar till att stödja regeringars och myndigheters förmåga att hantera sin egen nationella säkerhet, liksom att etablera demokratisk kontroll över försvarssektorn. Vi har vidareutvecklat Nordiska Initiativet rörande stöd till Västra Balkan och konkretiserat det nordisk-baltiska samarbetet om stöd till Ukraina. Vi diskuterar också möjligheten att ytterligare fördjupa det nordisk-baltiska samarbetet inom området. Till exempel diskuteras ett baltiskt deltagande i Nordiska Initiativet på Västra Balkan, liksom möjligheter för helt nya samarbeten i andra mottagarländer.

På Danmarks och Norges initiativ har vi inlett ett samarbete för att analysera möjligheterna för nordiskt stöd till kapacitetsutveckling i Afrika. Samarbetet syftar till att öka Afrikanska Unionens och dess regionala samarbetspartners egen förmåga att förebygga konflikter, liksom att genomföra fredsbevarande insatser. På så sätt kan Afrika i framtiden självt ta större ansvar för fred på den afrikanska kontinenten.

Under året har också samarbetet mellan våra försvarsmakter ökat. Bland annat har Norge, Danmark och Island inbjudits att delta som observatörer i det svensk-finska samarbetet rörande en gemensam sjölägesbild i och kring Östersjön. Genom ett nordiskt samarbete kan vi förbättra den maritima säkerheten i området.

Sjölägesinformation anges även som ett potentiellt samarbete mellan Sverige och Norge i försvarsmakternas gemensamma studie om fördjupat samarbete. Diskussioner om fördjupat samarbete förs också mellan de övriga nordiska länderna. Syftet med ett sådant samarbete är att skapa bättre förutsättningar för långsiktig ekonomisk och operativ balans i försvarsmakterna, liksom att stärka varje lands egna operativa förmåga.

Danmark har också tagit initiativ till ett nordiskt erfarenhetsutbyte vad gäller utveckling och styrning av det nationella försvaret. De nordiska länderna står alla inför liknande utmaningar när det gäller försvarets utveckling. Genom erfarenhetsutbyte kan vi lära oss mycket av varandra och undvika att göra om varandras misstag.

Fru president! Det finns nästan inga begränsningar för det nordiska försvarspolitiska samarbetet. Våra nära kontakter och det goda diskussionsklimatet skapar möjligheter för ett effektivt och framgångsrikt samarbete även inom känsliga områden. Få samarbeten har en sådan potential både vad gäller genomslag och vad gäller utveckling.

Låt mig avslutningsvis rikta ett varmt tack till de nordiska länderna för era bidrag under vårt svenska ordförandeskap i det nordiska försvarspolitiska samarbetet. Danmark kommer vid årsskiftet att överta ordförandeskapet och jag vet att de kommer att hantera det på sedvanligt effektivt och professionellt danskt manér.

Odd Einar Dørum (midtengruppen, V):
Jeg representerer parlamentarikerforsamlingen i Vestunionen som er et interparlamentarisk organ i hele Europa for å diskutere forsvars- og sikkerhetsspørsmål. Jeg tar ordet fordi Vestunionen har valgt å ta opp sikkerhetsspørsmålene i nordområdene som omfatter Arktisk Råd, forener grensesnittet mellom den russiske føderasjon, USA, Canada og alle de nordiske land, og reiser spørsmålet om hvordan sikkerheten i dette geopolitisk viktigste området skal håndteres. Det er svært, det er enorme ressurser, og bakgrunnen for at vi har behandlet disse spørsmålene, er at vi ønsker en utvikling framover som gir stabilitet og forutsigbarhet, og ikke konflikt. Samtidig vet vi at det er et område av verden hvor det ikke bor mange mennesker, men rikdommene er store, og klimaendringene er store. Vi er derfor på jakt etter

samarbeidsformer og dialogformer som fullt ut bruker Nordisk Råd, som er en enestående viktig forsamling, Arktisk Råd, hvor alle de nordiske land går inn uansett hvilke land det er, sammen med USA, Canada og den russiske føderasjonen. Vi er opptatt av å bruke Barentssamarbeidet. Vi er opptatt av å bruke den nordlige dimensjon innenfor EUs forhold til Russland, EUs strategiske partnerskap med Russland, og vi vet at i NATO vil man i denne delen av verden ha både USA og Canada og NATO-land som Norge og Danmark gjennom riksfellesskap med Grønland.

Så mitt spørsmål til samarbeidsministeren er hvordan man kan bidra til å sørge for at dette blir satt på dagsorden på en slik måte at vi kan sikre en stabil, sikker og forutsigbar utvikling når klimaendringene inntreffer når vi vet om de store ressursene, og vi også vet at det foregår en viss opprusting i den russiske føderasjon. Så det er et åpent spørsmål til samarbeidsministeren for rett og slett å løfte et viktig tema inn på dagsordenen fra parlamentarikerforsamlingen i Den vesteuropeiske union.

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson:**
Jag är tacksam för denna öppna frågeställning, eftersom jag inte har den gedigna kunskapen inom detta fält. Jag kan bara konstatera att frågeställaren lyfter upp ett viktigt spörsmål, som handlar om samverkan i våra närområden och så vidare. Statsminister Fredrik Reinfeldt lyfte i går upp just den frågan i programförklaringen av hur Sverige kommer att hantera ordförandeskapet inom Nordiska ministerrådet nästa år.

Vad jag kan göra är att notera frågeställarens spörsmål och ta detta med mig. Jag kan lova att det är precis detta vi diskuterar, samverkan och att lyfta upp de här frågorna. Jag vet att utrikesminister Carl Bildt kommer in här om ett tag, och han kan säkert mer i detalj lyfta upp frågeställningar som kan tillgodose frågeställaren.

Odd Einar Dørum:
Jeg valgte å ta dette åpent av to grunner. Den viktigste grunnen er at det er en viktig og åpen problemstilling. Den andre grunnen var ministerens åpne ærlighet overfor forsamlingen, og det respekterer jeg som parlamentariker. Men min bekymring og Vestunionens bekymring er at dette nesten ikke er på dagsordenen, og hvis vi spisser det til: lite mennesker, enorme ressurser, store områder. Vi har en felles interesse av å skape en rettsorden både gjennom FNs organer og internasjonale traktater. Jeg valgte en åpen problemstilling rett og slett, hva skal vi si, for å være tidlig ute framfor å være sent ute. Derfor har jeg valgt denne formen overfor ministeren, og jeg har ingen annen hensikt enn at ministeren skal ta det med seg, og at Nordisk Råd skal ta det med seg. Det er også min måte å berolige danske parlamentarikere som lurer på om det er et poeng å glemme det danske riksfellesskap når man er opptatt av nordområdene. Det er det selvfølgelig ikke.

Til slutt: Det er også et poeng at geopolitikk ikke bare befinner seg i Afghanistan – geopolitikk befinner seg også i nordområdene. Og har jeg noe poeng, så er det at geopolitikken er også her.

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson:**
Jag har ingenting mer att tillföra utan kan bara säga att jag har hört frågan och kan bara instämma i att det är ett viktigt spörsmål som framförs här.

Inge Lønning, den konservative gruppens talsperson, Dokument 6:
Takk for det, president! For å gripe tråden der den ble sluppet i det siste replikkordskiftet, er jeg enig i at Norden er en del av verden, og at det er et ganske godt utgangspunkt for å diskutere utenriks- og sikkerhetspolitikk mellom de nordiske land.

De som har en lang historisk hukommelse, vil huske at i de tidlige fasene av det nordiske samarbeid, i årene etter den annen verdenskrig, var det mange nordiske politikere som drømte om en nordisk forsvarsallianse. Det ble det av mange gode grunner aldri noe av, og det er det neppe noen grunn til å gråte over. Når vi i dag uten forbehold av noe slag kan diskutere et stadig tettere samarbeid om så følsomme spørsmål som forsvarsmateriell, for-

svarsbudsjetter og samordning av våre militære kapasiteter, viser det at det som har skjedd i mellomtiden, er at vi alle sammen har lært at nordisk samarbeid ikke er et alternativ til videre europeisk og transatlantisk samarbeid, men at de to ting utfyller hverandre og utdyper hverandre. Jeg ser denne utviklingen som meget positiv. Vi er i alle de nordiske land i den situasjon at den teknologiske utvikling innenfor det militære området er slik at det blir et stadig større gap mellom de ambisjoner man er nødt til å ha om et nasjonalt forsvar, og de ressurser det er politisk mulig å stille til rådighet for forsvaret. Det tilsier at vi har mye å vinne på et nærmere samarbeid også på disse områdene mellom de nordiske land.

La meg avrunde dette med å si at Norden til sammen ville ha en betydelig større innflytelse både innenfor NATO-alliansen og innenfor det sikkerhets- og utenrikspolitiske samarbeidet i EU dersom Danmark ville kvitte seg med sine forbehold, dersom Sverige og Finland ville vedkjenne seg at de i praksis er integrert i NATO-samarbeidet, og også være med fullt ut, og dersom Norge ville legge av seg den uvane å be om å få stille militære styrker til rådighet for en union man ikke er medlem av. Det ville ha økt Nordens samlede innflytelse ganske betydelig.

På sesjonen i København i fjor hadde vi et hovedtema oppe som het "Co-existens of Civilizations". Det er en formulering som er valgt med omhu som alternativ til formuleringen "Clash of Civilizations". Det er en påminnelse om at vi alle sammen i dagens verden står overfor en formidabel utfordring når det gjelder å finne fredelige sameksistensformer på tvers av religiøse og ideologiske motsetninger. Den danske karikaturstrid, etterfulgt av en mindre norsk karikaturstrid og det siste året av en enda litt mindre svensk karikaturstrid, har aktualisert temaet. Jeg skulle ønske at vi også innenfor det nordiske samarbeidet var mer opptatt av i fellesskap å søke å bidra i dagens verden til å finne denne form for sameksistens mellom de store kulturer. Pave Benedikt XVI, som i likhet med den norske utenriksminister kom i skade for å holde en tale som noen leste, har nettopp kommet med et nytt innspill av stor betydning, hvor han har oppfordret alle religiøse ledere i dagens verden, uavhengig av hvilken religion de er leder for, om å akseptere som felles utgangspunkt at voldsbruk under ingen omstendigheter er akseptabelt, uansett hva begrunnelsen eller motivasjonen er.

Lars Ohly, den venstresosialistiske grønne gruppens talsperson, Dokument 6:
Fru President! De nordiska länderna blir alltmer aktiva i internationella militära insatser, och vi från den vänstersocialistiska gröna gruppen har beklagat att detta alltför ofta sker på bekostnad av civila insatser, på bekostnad av förebyggande insatser.

När man talar om de militära insatser som sker gör man det ofta med en häpnadsväckande frihet från problematisering. Det gäller till exempel det internationella militära engagemanget i Afghanistan. FN:s styrkor – de så kallade Isaf-styrkorna, stabiliseringsstyrkorna i Afghanistan – arbetar oerhört nära den amerikanska krigföringen i Operation Enduring Freedom. Det finns ett gemensamt stabsarbete, en gemensam befälsföring. Man använder styrkorna på ungefär samma sätt. Risken för sammanblandning mellan Operation Enduring Freedom och FN:s insats är uppenbar.

Samtidigt säger amerikanska militärer att man välkomnar fler länder att skicka ännu mer styrkor till Afghanistan eftersom det i sin tur skulle frigöra amerikanska resurser som kan användas i Irak. Då blir naturligtvis sammanblandningen än mer tydlig när nordiska länder inte bara direkt, som i Danmarks fall, utan också indirekt bidrar till kriget och ockupationen av Irak. Det är otillständigt, och det förstärker en utveckling som försvagar FN:s roll och världssamfundets status.

Samtidigt ser vi närmare Europa hur Turkiet nu skramlar med vapen på gränsen till irakiska Kurdistan. Krig mot terrorism är parollen. Så osäker har världen blivit efter att USA i strid med folkrätt och internationell lag påbörjade sitt anfallskrig mot Irak att varje stat som vill använda militära medel i en konflikt hänvisar till kampen mot terrorismen för att försvara sina krigiska planer. Varje militär aktion föregås av besvärjandet att det handlar om kriget mot terrorismen. Det gäller Rysslands krig i Tjetjenien, det gäller Israels angrepp i Gaza och det gäller Turkiets planer på invasion av irakiska Kurdistan.

Vi är mycket kritiska till den militära närvaron i Afghanistan över huvud taget eftersom vi har sett att den har bidragit till att förstärka USA:s krigföring och frigöra resurser till ockupationen av Irak. Vi är motståndare till den olagliga ockupation som fortgår av Irak. Framför allt fördömer vi Turkiets planer att invadera irakiska Kurdistan i dagsläget.

Vi skulle önska att de nordiska länderna var mer aktiva och tydligare i sina ställningstaganden. Dialog och försoning är alltid bättre verktyg än hat och våld. Respekt för folkrätt och internationell lag är alltid bättre än djungelns lag. Det är vår fasta övertygelse.

Utrikesminister **Carl Bildt**:
Fru president! Jag har bara några korta synpunkter. Låt mig börja med att notera att Ilkka Kanerva är med och Jonas Gahr Støre också. Det är i sanning ett nytt nordiskt samarbete vi har när vi kan föra en så pass frimodig, intresseväckande och framtidsblickande diskussion också om försvarspolitiskt samarbete, sådant som bokstavligt talat var bannlyst i denna församling för inte så länge sedan.

Men det är också viktigt att säga det som Inge Lønning påpekade, att detta inte för några av våra länder är något alternativ till det europeiska och det transatlantiska. Det är oerhört viktigt för oss från olika utgångspunkter, men det är ett komplement, och det är ett komplement mot bakgrund av de *utfordringer* och de möjligheter som vi står inför. Det blir viktigare och viktigare för alla våra länder, och då ska vi hitta formerna för att föra detta samarbete framåt. Jag tror att vi är på relativt god väg när det gäller detta arbete.

Det gäller också det vi måste och kan göra tillsammans för freds- och stabilitetsoperationer i olika ofta rätt krävande delar av världen, där det inte finns några enkla lösningar och där vi står inför utmaningar av delvis en annan karaktär än vi har stått inför tidigare. Men det är för oss alla viktigt vad som inträffar i Afghanistan och vad vi kan göra där. Det är viktigt att Irak kan fortsätta att utvecklas, förhoppningsvis mot ett enhetligt, ett rimligt demokratiskt och fredligt land. Vi är inte oberoende av den utvecklingen. Det är viktigt att det kan ske ett palestinskt statsbyggande, och vi ska se vad vi kan göra för att stödja detta. Det är viktigt att Sudan kan utvecklas i fred med respekt för mänskliga rättigheter. Det är viktigt att vi kan fortsätta att göra insatser på västra Balkan. I alla dessa hänseenden tror jag att vi kan vara mer effektiva om vi arbetar mer tillsammans allihop än i olika nordiska eller nordeuropeiska konstellationer.

Lars Ohly har väl i grunden inte så mycket att invända om jag håller mig på detta mer allmänna plan. Han koncentrerade sig rätt mycket på vad som nu inträffar i gränsområdena mellan Turkiet och Iran. Låt mig bara säga att jag tror att Lars Ohlys anförande hade fått något större trovärdighet om det hade funnits en enda stavelse av fördömande av eller avståndstagande från den terrorism från PKK:s sida som spränger oskyldiga människor i luften, från planerade men avvärjda bombattentat mitt inne i Ankara och mot offentliga kommunikationsmedel i Istanbul. Ett litet, litet avståndstagande från terrorismen skadar inte ens i Nordiska rådet.

Bilyana Raeva, Europaparlamentet:
Madam Chair, dear colleagues! The Northern dimension is one of the topics on the political agenda of the European Union. It is of growing interest since it is covering the very large area between the Baltic Sea and Greenland. We have been repeating constantly the importance of the Northern dimension for both the internal policies of the European Union and for its external relations. The European Parliament and the European Council are strongly looking forward increasing the importance of neighbourhood relations and the regional cooperation and bringing the Northern dimension into the policies of Europe.

The European Parliament has been actively engaged in the creation of a new Northern dimension policy. We welcomed the new stage that came into force on the 1 January 2007, involving Iceland, Norway, Russia and the European Union together as equal partners on the same footing, with USA and Canada as observers. The European Parliament believes that

Northern Europe needs close multilateral cooperation, including the non-European states in the region. A joint Northern dimension policy based on cross-border cooperation and projects of mutual interest is well situated for this aim.

Multilateral cooperation will complement existing bilateral links between the countries of the region and the European Union. Further enhanced regional cooperation in Northern Europe will help to promote stability while bringing a sustainable development of the Northern region and of Europe as a whole.

It is important in this context to note the fact that the enlargement of the European Union changed the geopolitical map of northern Europe and shifted the European Union's focus toward the North-east. It is here, where the Northern dimension entails both a new potential and challenges, especially as regards preventing the emergence of new barriers between the European Union and its northern neighbours. In this sense, the enlargement has brought with it a new emphasis on cooperation around the Baltic Sea, since all the Baltic States except Russia are members of the European Union. To that account it will probably be necessary to draw up a separate Baltic Sea strategy within the Northern dimension.

We, in the European Parliament, believe that the Northern dimension policy should be about a bottom-up approach in the policy-making, involving the elected people of the region concerned, and not only the intra-governmental cooperation. This was reflected also in the parliamentary conference on the Northern dimension held in the European Parliament earlier this year. In order to facilitate the democratic parliamentary monitoring of the Northern dimension, the European Parliament has suggested to host the first Nordic dimension parliamentary forum in spring 2009.

Another field of European Union-Nordic cooperation takes place within the European Economic Area. It is not just cooperation in economic internal market issues, but it also touches upon energy, environment and other issues.

With respect to climate change, the European Economic Area Joint Parliamentary Committee has called on the relevant authorities to ensure that exploitation of resources and management of marine environment in the High North Barents Sea is done in an environmentally sound and sustainable manner, and has welcomed the Norwegian government's policy on the High North. In this context, the climate change and its implications for the environment are being considered by the EEA Joint Parliamentary Committee, and by the relevant Standing Committees in the Parliament. There is a Temporary Committee on climate change established in this field.

In the field of energy, the EEAJPC has stressed that the Arctic environment is a vital source of renewable and non-renewable natural resources which are of the utmost importance not only for the nations and peoples in the area, but for Europe as a whole including the European Economic Area.

I would also like to mention that the European Parliament is supporting the International Polar Year in order to promote the Arctic region and the development of Arctic science, as well as the possibility of creating a Charter for Arctic governments.

In conclusion, I would like to mention that talking about regional cooperation and talking about cooperation in economic integration of the Nordic dimension is bringing us to a word which is well known since years. This word is "competitiveness". Competitiveness of the region. We are talking about competitiveness of Europe also in the Lisbon strategy. For sure, the European Parliament is a good partner for the Northern dimension to be included in the agenda of the European Union in pursue of competitiveness for the whole region. For the European Union and for the countries within the Northern dimension.

With this, I would like to thank you very much, Madam Chair, for the invitation extended to the European Parliament and to present the best wishes for good work and greetings from the President, Hans-Gert Pöttering.

***Bilyana Raevas tale i dansk oversættelse*:**
Fru formand, kære kolleger! Den Nordlige Dimension er et af emnerne på Den Europæiske Unions politiske dagsorden. Den tiltrækker sig voksende interesse, fordi den dækker et meget stort område mellem Østersøen og Grønland. Vi har mange gange understreget betydningen af Den Nordlige Dimension for såvel den interne politik i Den Europæiske Union som for de eksterne relationer. Europaparlamentet og Det Europæiske Ministerråd ser frem til at øge betydningen af naboskabsrelationer og regionalt samarbejde og til at føre det regionale samarbejde ind i de europæiske politikker.

Europaparlamentet har aktivt beskæftiget sig med etableringen af en ny politik for Den Nordlige Dimension. Vi glædede os over den nye fase, som indledtes den 1. januar 2007, og som inddrog Island, Norge, Rusland og Den Europæiske Union som ligeværdige partnere på same niveau og med USA og Canada som observatører. Europaparlamentet mener, at Nordeuropa har behov for et nært multilateralt samarbejde, der også skal omfatte regionens ikke-europæiske stater. En fælles politik for Den Nordlig Dimension, som bygger på et grænseoverskridende samarbejde og projekter af fælles interesse, vil tjene dette formål.

Multilateralt samarbejde vil supplere de eksisterende bilaterale forbindelser mellem landene i regionen og Den Europæiske Union. Et mere udbygget regionalsamarbejde i Nordeuropa vil fremme stabiliteten, samtidig med at det vil skabe en bæredygtig udvikling i Den Nordlige Region og i Europa som helhed.

I denne forbindelse er det vigtigt at notere sig, at udvidelsen af Den Europæiske Union har ændret det geopolitiske kort over Nordeuropa og har flyttet Den Europæiske Unions fokus mod nordøst. Det er her, Den Nordlige Dimension både indeholder et nyt potentiale og nye udfordringer, navnlig når det gælder om at forhindre, at der opstår nye barriere mellem Den Europæiske Union og dens nordlige naboer. På den måde har udvidelsen medført en ny tyngde i samarbejdet omkring Østersøen, eftersom alle østersøstaterne med undtagelse af Rusland er medlemmer af Den Europæiske Union. Af den grund er det formentlig nødvendigt at formulere en særskilt østersøstrategi inden for Den Nordlige Dimension.

I Europaparlamentet mener vi, at politikken for Den Nordlige Dimension skal anvende en metode, der går nedefra og op i fastlæggelsen af politikken, som inddrager de folkevalgte i den pågældende region og ikke blot handler om et mellemstatsligt samarbejde på regeringsniveau. Dette afspejledes da også på den parlamentariske konference om Den Nordlige Dimension, som afholdtes i Europaparlamentet tidligere på året. Med det formål at fremme den demokratiske parlamentariske kontrol med Den Nordiske Dimension har Europaparlamentet foreslået at være vært ved den det første Nordiske Dimensions parlamentariske forum i foråret 2009.

Et andet felt for samarbejde mellem Den Europæiske Union og Norden findes inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde. Her drejer det sig ikke blot om samarbejde om økonomiske spørgsmål på det indre marked, men også om energi, miljø og andre problemstillinger.

Med hensyn til klimaforandringen har det blandede parlamentariske udvalg i for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde opfordret de relevante myndigheder til at sikre at udnyttelsen af ressourcerne og forvaltningen af havmiljøet højst mod nord i Barentshavets sker på en miljømæssig betryggende og bæredygtig måde og har hilst den norske regerings politik for Nordkalotten velkommen. I denne forbindelse behandles klimaforandringerne og deres betydning for miljøet i EØS' blandede parlamentariske udvalg og af de relevante stående udvalg i Parlamentet. På området er der blevet oprettet et midlertidigt udvalg vedrørende klimaforandring.

På energiområde har det blandede udvalg understreget, at det arktiske miljø er en afgørende kilde til vedvarende og ikke-vedvarende naturlige ressourcer, som er af den største betydning, ikke blot for områdets egne nationer og folkeslag, men for Europa som helhed, herunder det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Jeg vil også gerne nævne, at Europaparlamentet støtter Det Internationale Polarår for at fremme den arktiske region og udviklingen af arktisk videnskab såvel som muligheden for at oprette et charter for de arktiske regeringer.

Afslutningsvis vil jeg gerne nævne, at vi, når vi taler om regionalt samarbejde og om samarbejde om økonomisk integration inden for Den Nordlige Dimension, kommer til et ord, som vi har kendt gennem flere år, nemlig ordet "konkurrenceevne". Regionens konkurrenceevne. I Europa taler vi også om konkurrenceevne inden for Lissabonstrategien. Det er givet, at Europaparlamentet er en god samarbejdspartner, hvis den Nordlige Dimension skal være med på Den Europæiske Unions dagsorden, når det gælder om at sikre hele regionens konkurrenceevne. For Den Europæiske Union og for landende inden for Den Nordlige Dimension.

Hermed vil jeg gerne takke Dem hjerteligt, fru formand, for den invitation Europaparlamentet har modtaget og overbringe Dem de bedste ønsker om et frugtbart arbejde samt Præsident Hans-Gert Pötterings varmeste hilsener.

Debatten ble avsluttet.

Rådet bifalt å ta Dokument 5 til etterretning.
Rådet bifalt å ta Dokument 6 til etterretning
Rådet bifalt å ta Dokument 10 til etterretning.

9. De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme

Inge Lønning overtok ledelsen av forhandlingene.

E 31/2007: Spørgsmål til Finlands og Sveriges regering om rensning av CO_2-utslipp

Rolf Reikvam (den venstresocialistiske grønne gruppen, SV):
Mitt spørsmål går til den finske eller den svenske samarbeidsminister – det blir vel de som får svare på dette. Hvis de er enige, holder det for så vidt at en svarer på vegne av begge.

Spørsmålet dreier seg om EU og den norske politikken når det gjelder rensing av CO_2-utslipp ved norske gasskraftverk. Norske myndigheter har satt inn forholdsvis mye penger på å utvikle en teknologi for å rense utslipp fra gasskraftverk – en teknologi som vil få konsekvenser også for kullkraftverk og så videre. Nå vet vi at EU har gitt uttrykk for en viss kritikk overfor norske myndigheter – det er i hvert fall det som har framgått i norske medier – for dette kan være med på å subsidiere én type energi.

For oss i Norge er dette viktig. Dette går på klimagass, dette går på utslipp, og dette går på å redusere utslipp. Så mitt spørsmål er: Kan vi regne med at den finske og den svenske regjering innad i EU vil være klare og tydelige på at dette er et godt tiltak, at dette må den norske regjering fortsette, for dette er å utvikle en teknologi som kan ha store konsekvenser for de samlede CO_2-utslippene i verden?

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson**:
Det är en fråga som jag naturligtvis inte kan svara på så här direkt. Jag kan bara säga att jag också vet att detta spörsmål har varit uppe på statsministernivå. Man har diskuterat där. Jag kommer inte att svara vidare på detta. Det är ett spörsmål som vi känner till, men jag har inget svar på den frågan.

E 32/2007: Fråga till Norges regering om importtillstånd och importtullar för renkött som gränshinder

Janne Seurujärvi (midtengruppen, cent):
Arvoisa presidentti! Esitän kysymykseni Norjan yhteistyöministerille.

Norja on jo pian kymmenen vuoden ajan itsepintaisesti rajoittanut poronlihan tuontia Suomesta tuontiluvilla ja tuontitulleilla. Poronlihajalosteiden tuontitullit ovat vaihdelleet muutamista kymmenistä kruunuista yli sataan kruunun kilolta. Käytännössä tuontitullit ovat tyrehdyttäneet poronlihakaupan maidemme välillä, vaikka kysyntää suomalaiselle poronlihalle Norjassa olisikin. Esimerkiksi vuonna 2003 poronlihan vienti Suomesta Norjaan oli vain 22.000 kiloa. Vuonna 1999 Norja laski hetkeksi tuontitullin kahteen kruunuun kilolta, jonka vuoden tullitilastojen mukaan poronlihaa vietiin rajan yli 413.000 kiloa.

Kysymys: Mihin toimiin Norjan hallitus aikoo ryhtyä poronlihan tuontilupiin ja tuontitulleihin liittyvien hyvin vanhanaikaisten vapaata kaupankäyntiä rajoittavien rajaesteiden poistamiseksi?

Janne Seurujärvis spørgsmål i svensk oversættelse:
Ärade president! Jag ställer min fråga till den norska samarbetsministern.

Redan i snart tio år har Norge envist begränsat importen av renkött från Finland med importtillstånd och importtullar. Importtullen för förädlat renkött har växlat mellan några tiotal och över hundra kronor per kilo. I praktiken har importtullarna kvävt handeln med renkött mellan våra länder, fastän det finns en efterfrågan på finländskt renkött i Norge. Till exempel år 2003 exporterades endast 22 000 kilo renkött från Finland till Norge. År 1999 sänkte Norge

temporärt importtullen till två kronor per kilo, och enligt det årets statistik fördes över 413 000 kilo renkött över gränsen.

Frågan: Vilka åtgärder ämnar den norska regeringen vidta för att avlägsna de mycket gammalmodiga gränshinder som gäller importtillstånd och importtullar för renkött och som begränsar den fria handeln?

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
Den norske samarbeidsministeren er ikke landbruksminister, og i den norske regjeringa er det landbruksministeren som har det faglige ansvaret for import av reinkjøtt, vil jeg tro. Det andre ansvaret, knyttet til tollspørsmål, ligger hos finansministeren.

Videre vil jeg peke på at vi nå skal nedsette et grensehinderforum. Jeg vil tro at tollspørsmålene blir vesentlige å diskutere i grensehinderforumet, men også for de nasjonale representantene som skal jobbe med nedbygging av grensehindre. Jeg vil bare anbefale at den type spørsmål går over til grensehinderforumet og de nasjonale pådriverne for det videre arbeidet.

Janne Seurujärvi (midtengruppen, cent):
Terveiset menivät varmasti perille.

Janne Seurujärvis kommentar i svensk oversættelse:
Budskapet nådde säkert fram.

E 33/2007: Fråga till Sveriges regering om rätt till föräldrarpenning vid flyttning från Sverige

Lyly Rajala (den konservative gruppen, saml.):
Arvoisa herra presidentti! En muista, minkä alan ministeri Ruotsin ministeri on, mutta hänelle tämä on osoitettu.

Suomalainen henkilö ja hänen perheensä olivat muuttamassa Suomeen Ruotsista talvella 2006. Henkilö sai ansiosidonnaista vanhempainrahaa Ruotsista. Hän oli ollut virkavapaalla työstään Suomesta toukokuusta 2004 lähtien. Hänelle oli epäselvää, maksaako Ruotsi vanhempainrahakauden loppuun, vaikka hän muuttaisikin takaisin Suomeen, vai maksaako Suomi hänelle jotakin.

Ruotsi ei maksa vanhempainrahaa toiseen maahan perheen muuttaessa kesken etuuskauden, vaan etuuden maksu lakkaa muuttopäivään. Vain ne henkilöt, jotka ovat aikeissa palata joskus takaisin Ruotsiin ja joilla on voimassa oleva vakituinen työsuhde Ruotsissa, voivat saada ansiosidonnaista päivärahaa myös Suomessa oleskelun ajan.

Ongelmana on se, että Ruotsilla ei ole EY-asetuksen 1408/71 tarkoittamaa äitiys- ja vanhempainetuutta. Jos äitiys- ja vanhempainrahaa saava muuttaa kesken etuuskauden, hän siis putoaa ansiosidonnaiselta peruspäivärahalle.

Kysynkin Ruotsin yhteistyöministeriltä, kuinka ja koska Ruotsi aikoo korjata tilanteen, jotta Ruotsista muuttava ei menettäisi oikeuttaan ruotsalaiseen vanhempainrahaan?

Lyly Rajalas spørsmål i svensk oversettelse:
Ärade herr president! Jag kommer inte ihåg för vilket område den svenska ministern svarar men detta är riktat till henne.

En finländsk person och hennes familj höll på att flytta från Sverige till Finland vintern 2006. Personen fick inkomstrelaterad föräldrapenning i Sverige. Hon hade varit tjänstledig från sitt arbete i Finland sedan maj 2004. Hon var inte på det klara om Sverige betalar föräldrapenning till slutet av perioden fast hon flyttar tillbaka till Finland eller om Finland betalar henne något.

Sverige betalar inte föräldrapenning till ett annat land ifall familjen flyttar mitt under stödperioden utan slutar betala på flyttningsdagen. Endast personer som har för avsikt att någon gång återvända till Sverige och som har stadigvarande anställning i Sverige kan få inkomstrelaterad dagpenning även då de vistas i Finland.

Problemet är att en sådan moderskaps- och föräldraförmån som avses i EG-förordningen 1408/71 inte existerar i Sverige. Ifall en mottagare av moderskaps- eller föräldrapenning flyttar mitt under stödperioden överförs denne alltså från inkomstrelaterat stöd till grundläggande dagpenning.

Därmed frågar jag den svenska samarbetsministern hur och när Sverige ämnar rätta till situationen så att personer som flyttar från Sverige inte förlorar rätten till svensk föräldrapenning?

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson**:
Herr president! Det här är en fråga bland många andra gränshindersfrågor som lyfts fram i diskussionen. Vi har många olika instanser för att kartlägga alla dessa hinder som finns för individer att fritt kunna bo och verka. Vi vill ju öka den möjligheten. Detta är en fråga som jag också vet att pådrivaren för sociala frågor och hälsa har lyft fram. Jag vet att det pågår ett intensivt arbete också med kartläggning av gränshinder mellan Finland och Sverige. Det är inte uteslutet, har jag förstått, att denna fråga kan komma att lösas inom rimlig överskådlig tid.

E 34/2007: Fråga till Norges regering om moms, tull och registreringsavgifter på handikapputrustade bilar som gränshinder

Lisbeth Grönfeldt Bergman (den konservative gruppen, m):
Herr president! Jag vill ställa en fråga till Norges samarbetsminister. Om en svensk eller finsk familj med en handikappad person i hushållet har flyttat till Norge och har en bil som är handikapputrustad kan de inte ta med sig den till Norge utan att betala tull, moms och även en omregistreringsavgift. Det här är ganska kostsamt. De brukar få rådet att ansöka om en ny bil. Det tar kanske ett år att få den. Då har den här personen en ganska begränsad rörlighet under ett helt år. Jag undrar vad den norska regeringen avser att göra för att avskaffa det här onödiga gränshindret.

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
Dette er jo nok et eksempel på at vi har ulike toll- og avgiftsregler mellom landene, og at det skaper problemer for dem som ønsker å bevege seg over landegrensene – bo i et land og jobbe i et annet – igjen et grensehinder som nå rammer personer med nedsatt funksjonsevne.

Dette er et område som både jeg og hele den norske regjeringa er opptatt av: universell utforming på alle områder. Vi jobber med flere lovspørsmål som tar opp i seg disse spørsmålene. Jeg bare noterer utfordringen og tar den med meg til mine kolleger som også jobber med universell utforming og ikke minst grensehinder. Igjen: Dette er også et tema som bør løftes inn i den nye dynamikken vi får i grensehinderarbeidet, men jeg noterer det også med hensyn til oppfølging med mine kolleger.

E 35/2007: Fråga till Finlands regering om hur nya gränshinder kan förhindras i att uppstå

Johan Linander (midtengruppen, c):
Herr president! Arbetet med att få bort gränshinder har ju gått bättre det senaste året, och ministerrådets senaste beslut är mycket välkommet. Men vi får inte glömma bort att det finns mycket arbete att göra för att de av våra nordiska medborgare som bor, jobbar och studerar på olika sidor av en landsgräns ska kunna göra det på samma villkor som vi andra.

Samtidigt som vi fortsätter att lösa befintliga gränshinder måste vi ständigt bevaka att vi inte skapar nya gränshinder genom ny nationell lagstiftning och genom vårt sätt att implementera EU-reglerna. Vi bör vid varje tillfälle kontrollera att det inte blir några nya gränshinder. Därför vill jag fråga, jag tror att jag väljer Finlands samarbetsminister, om de nordiska samarbetsministrarna har diskuterat eller tänker ta upp frågan hur vi ska undvika att skapa nya gränshinder.

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori**:
Arvoisa presidentti! Parhaimmat kysymykset ovat yleensä sellaisia, jotka sisältävät myös vastauksen, ja tässä yhteydessä on helppo olla yhtä mieltä kysyjän kanssa kaikesta siitä, mitä hän sanoi.

Mitä varsinaiseen kysymykseen tulee, se on hyvin relevantti. Maailma monimutkaistuu koko ajan. Liikkuvuus Pohjoismaiden välillä lisääntyy koko ajan. Erilaista lainsäädäntöä tulee sekä kansallisesta että EU-tuutista koko ajan.

Pääministeritasolla on viimeksi eilen kiinnitetty vakavaa huomiota siihen, että kyse ei ole pelkästään työstä rajaesteiden poistamiseksi, vaan myös siitä, että uusia rajaesteitä ei lainsäädännön kautta synny. Tämä on haaste, joka on pääministeritasolta heitetty yhteistyöministereille, mutta vielä sen päivän aikana, joka tästä haasteen heittämisestä on kulunut, emme ole siihen ehtineet paneutua. Mutta on itsestään selvää, että ensi vuonna tämä tulee olemaan meillä agendalla.

Jan Vapaavuoris svar i svensk oversettelse:
Ärade president! De bästa frågorna är normalt sådana som redan innehåller svaret, och i detta samband är det lätt att omfatta allt som frågeställaren tog upp.

Vad gäller den egentliga frågan så är den mycket relevant. Världen blir konstant mer komplicerad. Rörligheten mellan de nordiska länderna ökar hela tiden. Mångskiftande lagstiftning stiftas kontinuerligt både på nationell nivå och inom EU.

På statsministernivå fästes senast igår allvarlig uppmärksamhet vid att det handlar inte endast om arbete för att avlägsna gränshinder, utan även om att nya gränshinder inte skall uppstå på grund av lagstiftning. Detta är en utmaning som statsministrarna ställt samarbetsministrarna men ännu under den dag som gått från att utmaningen ställdes har vi inte kunnat fördjupa oss i frågan. Men det är självklart att detta kommer att vara på vår dagordning nästa år.

E 36/2007: Fråga till Norges och Sveriges regering om snabbtåg mellan Oslo och Stockholm

Jan Lindholm (midtengruppen, mp):
Herr talman! Vid förra årets session i Köpenhamn ställde jag en fråga till den norska och den svenska samarbetsministern om när de kunde tänka sig att det åter skulle vara möjligt att åka snabbtåg mellan Oslo och Stockholm – det kommer ni säkert ihåg. Till min stora förtjusning tog det bara tre månader, så rullade X2000 mellan Oslo och Stockholm. Jättebra jobbat, fantastiskt!

Självklart har jag tagit tåget hit, och jag tänker åka det tillbaks i morgon igen, för att inte i onödan bidra till någon klimatpåverkan.

Men det är många som tycker att det går för långsamt. Framför allt på den norska sidan är ju spåret inte i bästa skick, så jag tänkte fråga er, som självklart vet att det är viktigt med klimatsnåla, snabba och säkra landförbindelser mellan de här två viktiga punkterna: Har vi på det år som har gått kommit närmare ett verkligt snabbtåg, alltså åtgärder även på banan, mellan Stockholm och Oslo?

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:

Jeg er veldig glad for å få det spørsmålet, for i år har jeg forberedt meg på togspørsmål. Det hadde jeg ikke i fjor, da måtte vi svare representanten skriftlig etter at vi var reist hjem igjen.

Det er jo, som representanten var inne på, gledelig at vi fikk toget opp å stå. Det andre som er gledelig, er at den norske regjeringa økte bevilgningene til jernbane betydelig, slik at vi får fart på å bygge spor – helst dobbeltspor. Nå skal ikke jeg ta rekkefølgen når det gjelder hvor vi bygger spor i Norge, for det er det samferdselsministeren som har orden på. Men det er klart at det å investere i linjer er viktig for å få et hurtigere tog til Stockholm. Men i alle fall har det toget vi har fått i gang, vært en stor suksess. Det er veldig mange som bruker det. Hvis vi i større grad skal kunne avløse flytrafikken mellom Oslo og Stockholm, som du var inne på, må vi nok ha bedre kvalitet på tilbudet i framtiden. Det jobber vi med, både i form av investeringer i toglinjer, ikke minst når det gjelder selve togene, og også når det gjelder en ny avtale som skal komme etter den som går ut i 2010.

E 37/2007: Fråga till Norges regering om premiär på ripjakten i de svenska och norska fjällen

Jessica Polfjärd (den konservative gruppen, m):
Herr president! Jag skulle vilja rikta en fråga till Norges samarbetsminister. Min fråga gäller ripjakten i de norska och svenska fjällen.

I dag är det så att Sveriges jaktpremiär sker drygt två veckor innan Norges jaktpremiär, och det innebär att trycket på den svenska premiären blir stort. Jag undrar: På vilket sätt kan Norge bidra till att minska trycket på den svenska jaktpremiären?

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
Jeg må bare beklage at dette spørsmålet kan jeg veldig lite om. Norske og svenske jaktregler kan jeg veldig lite om, og jeg klarer ikke helt å overskue hva spørreren egentlig spør om. Gjelder det rovdyrpolitikk eller det å få felles regler?

Jeg vil bare varsle at vi noterer oss spørsmålet, og så skal representanten få skriftlig svar etter at sesjonen er over.

E 38/2007: Spørgsmål til Færøernes landsstyre om demokrati og ligestilling

Siv Friðleifsdóttir (midtengruppen, F):
Jeg vil gjerne spørre Jogvan á Lakjuni fra Færøyene, og spørsmålet går på demokrati og likestilling.

Nå er det slik at de fleste nordiske land har vært flinke med å slippe kvinner til i demokratisk prosess og få dem inn i sine parlamenter. Island har ikke vært flink til det, dessverre. Vi gikk tilbake for noen år siden med 5 prosent og ligger på rundt 32 prosent, hvis jeg husker riktig. Færøyene har ikke vært veldig flink til det heller. Nå er det tre kvinner i parlamentet på Færøyene av 32. Det skal være valg på Færøyene før 19. januar neste år, så jeg vil gjerne spørre ministeren om man er opptatt av dette på Færøyene, om hvilke tiltak man har gjort for å få flere kvinner inn i politikken, og om ministeren kan spå om han er optimistisk med hensyn til at det kommer flere kvinner inn nå, for det håper jeg i allfall.

Samarbejdsminister **Jógvan á Lakjuni**:
Det er sådan, at landsstyret fik et forslag igennem i Lagtinget – det er nok to år siden – og vi nedsatte en komité inspireret af Vestnordisk Råds rekommandation med det formål at øge den kvindelige deltagelse i både lands- og kommunalpolitik. Komiteen, som kalder sig Demokratia, har været meget aktiv og gennemført en intensiv oplysningskampagne især i år og vil fremlægge en rapport nu i november. Man kan sige, at de har sat de her spørgsmål på dagsordenen på Færøerne, sådan at de allerede har haft en aktiv indflydelse på de politiske partier og på opstillingen til det kommende valg, som bliver afholdt nu i januar. Ministeren, som er ansvarlig for ligestilling, har i efteråret nedsat en kommission, også ud fra en ligestil-

lingsvinkel, kan man sige, med det formål at komme med konkrete forslag til en harmonisk integration af arbejdsliv og familieliv.

Det, som jeg kan sige om det her, er, at de politiske partier har taget kritikken af den manglende kvindedeltagelse til efterretning, og jeg er sikker på, at resultatet vil kunne ses efter valget i januar.

E 39/2007: Fråga till Nordiska ministerrådet om socialskydd för studerande från Finland i andra nordiska länder

Antti Vuolanne (den sosialdemokratiske gruppen, sd):
Hyvät yhteistyöministerit! Pohjoismaiden sosiaaliturvasopimus määrittelee pääpiirteittäin Pohjoismaiden välisen sosiaalivakuutusetuuksia koskevan yhteistyön suuntaviivat. Sopimuksen mukaan toisessa Pohjoismaassa työskentelevät tai asuvat Pohjoismaiden kansalaiset ovat oikeutettuja saamaan saman sosiaaliturvan kuin maan omat kansalaiset. Tästä kauniista ajatuksesta huolimatta tasavertainen sosiaaliturva ei toteudu Pohjoismaissa suomalaisen opintotuen turvin opiskelevien osalta.

Tähän ikävään tilanteeseen johtaa Suomen ja muiden Pohjoismaiden erilainen käytäntö säännellä opiskelijan sairausajan turvaa. Suomessa opiskelijan sairausajan turva perustuu sosiaaliturvalakiin mutta Pohjoismaissa opintotukilainsäädäntöön. Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin opintotuen piiriin kuuluvat sairastuneet opiskelijat saavat siis sairausajan tukensa opintotuen kautta, jolloin itse sosiaaliturvan tehtäväksi on jäänyt vastata työssä käyvien opiskelijoiden ansiosidonnaisesta sairauspäivärahasta. Sairastuneen, ei-työssäkäyvän opiskelijan tapausta näiden maiden sosiaaliturva ei tunne. Näin ollen Suomesta opintotukensa saava mutta toisen Pohjoismaan sosiaaliturvan piiriin kuuluva opiskelija jää täysin ilman tukea sairauden yllättäessä. Suomen Kansaneläkelaitos on perinteisesti ohjannut opiskelijan yli kahden kuukauden sairaustapauksessa sairauspäivärahan piiriin, mutta muissa Pohjoismaissa...

Kysynkin erityisesti: Aikovatko yhteistyöministerit poistaa tämän rajaesteen yhdenmukaistamalla käytännön niin, että sairastunut opiskelija ei sairastumisensa vuoksi putoaisi eriarvoiseen asemaan?

Antti Vuolannes spørsmål i svensk oversettelse:
Bästa samarbetsministrar! Nordiska konventionen om social trygghet definierar i stora drag riktlinjerna för nordiskt samarbete kring socialförsäkringsförmåner. Enligt konventionen är nordiska medborgare som arbetar eller bor i ett annat nordiskt land berättigade till samma socialskydd som det landets medborgare. Trots denna vackra tanke är ett jämlikt socialskydd inte verklighet i Norden för studerande som får finländskt studiestöd.

Denna beklagiga situation orsakas av Finlands och övriga Nordens annorlunda praxis att reglera studerandes trygghet under sjukdom. I Finland baserar sig studerandes trygghet under sjukdom på sjukförsäkringslagen, i övriga Norden åter på studiestödslagstiftningen. Insjuknade studerande som omfattas av svenskt, norskt, dansk eller isländskt studiestöd får alltså stöd via studiestödet under sjukdomstiden, och själva socialskyddet svarar för den inkomstrelaterade sjukpenning som betalas till arbetande studerande. Dessa länders socialskydd känner inte till en insjuknad, icke-arbetande studerande. Därmed blir studerande som får finländskt studiestöd men som omfattas av ett annat nordiskt lands socialskydd totalt utan stöd ifall de insjuknar. I Finland har Folkpensionsanstalten traditionellt överfört en studerande som är sjuk i över två månader till sjukpenning, men i övriga Norden...

Därför frågar jag: Ämnar samarbetsministrarna avlägsna detta gränshinder genom att förenhetliga praxisen så att en insjuknad studerande inte hamnar i en ojämlik ställning på grund av sin sjukdom?

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori**:

Arvoisa presidentti! Antaisin mielelläni tämän kysymyksen ruotsalaiselle kollegalleni, koska hän on sosiaalivakuutusministeri toisin kuin minä. Mitä itse kysymykseen tulee, niin yhteistyöministerit varmasti haluavat poistaa kaikki mahdolliset rajaesteet, jos se vain meistä on kiinni. Mutta kyse on tietenkin sektoriministeriöitten näkökulmasta tähän asiaan.

Asia on tuttu. Se on ollut esillä tällä foorumilla aiemminkin, ja sitä on Suomessa lähtökohtaisesti selvitetty. Minulla on myös tiedossani alan viranomaisten näkökulma siitä, mitä voitaisiin tehdä. Kyse on rajaesteestä, jonka poistaminen Suomessa voisi tapahtua joko implementoimalla vastaavanlainen säännöstö Suomeen kuin muilla Pohjoismailla on käytössä sairasta opiskelijaa koskien tai täydentää suomalaista opintotukilainsäädäntöä säännöstöllä, joka takaisi opiskelijalle sairausajan tuen tilantessa, jossa opiskelija saa opintotukensa Suomesta mutta kuuluu toisen Pohjoismaan sosiaaliturvan piiriin. Ongelma on toisin sanoen tiedossa.

Mahdollisia ratkaisuesityksiä on selvitetty, mutta minulla ei ole tarkempaa ja varmaa tietoa siitä, eteneekö asia Suomen sosiaali- ja terveysministeriössä. Selvitän tämän asian ja vastaan vielä tämänkin osalta kysyjälle erikseen.

Antti Vuolanne:
Toivottavasti teette asialle jotakin.

Jan Vapaavuoris svar i svensk oversettelse:
Ärade president! Jag överförde gärna denna fråga till min svenska kollega eftersom hon, i motsats till mig, är socialförsäkringsminister. Vad gäller själva frågan så vill samarbetsministrarna säkert avlägsna alla tänkbara gränshinder, ifall det berodde endast på oss. Men det handlar naturligtvis om sektorministeriernas synpunkter på denna fråga.

Problemet är känt. Den har tagits tidigare upp på detta forum, och den har utretts preliminärt i Finland. Jag känner även till vad myndigheterna inom området anser att kunde göras. Det handlar om ett gränshinder som i Finland kunde avlägsnas antingen genom att införa motsvarande regler i Finland som i övriga Norden eller genom att komplettera den finländska studiestödslagstiftningen med en bestämmelse som garanterade studerande stöd under sjukdom då de får finländskt studiestöd men omfattas av socialskyddet i ett annat nordiskt land. Problemet är med andra ord känt.

Tänkbara lösningsförslag har utretts men jag har varken närmare eller säker information om hur arbetet fortskridet på det finländska social- och hälsovårdsministeriet. Jag utreder denna fråga och ger frågeställaren ett separat svar även till denna del.

Antti Vuolanne:
Förhoppningsvis gör ni något åt problemet.

E 40/2007: Fråga till Norges regering om att göra mer för att inlemma den unga nordiska arbetskraften i det norska samhället

Hans Wallmark (den konservative gruppen, m):
Herr president! Jag har en fråga till den norska samarbetsministern. Jag känner mig väldigt hemma här i Oslo. En förklaring kan ju vara att alla tycks tala svenska här i byn, åtminstone i många butiker, kiosker och på restaurangerna. Det handlar om unga människor i tjänstesektorn, och under de här dagarna i Oslo har jag talat med många av de unga svenskar som arbetar här.

Min fråga, de ungas undran, är ifall man kan göra mer för att inlemma den unga nordiska arbetskraften, som personer och människor, bättre i det norska samhället medan de finns här.

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
La meg i hvert fall si at mitt inntrykk er at vi er svært takknemlige over den arbeidskraften vi har, fordi Norge jo er helt avhengig av arbeidskraft ikke minst fra Sverige, men også fra and-

re land. Vi har ganske mange fra gamle østeuropeiske land som holder byggebransjen vår opp å stå, og vi har, som sagt, veldig mange fra våre naboland i tjenesteytende næring. Det er vi veldig glade for, og vi får god service.

Jeg er ikke helt sikker på hva disse ungdommene selv har ment vi kunne gjøre for å integrere dem bedre. Mitt inntrykk er at vi stort sett er såpass like hverandre, vi har såpas lik kulturbakgrunn og like interesser at det viser seg å gå rimelig bra. Men hvis man tydeligere klarte å konkretisere på hvilke områder det er vi kan gjøre noe annerledes for å ivareta dem, tar jeg gjerne imot innspill om det slik at vi kan se på det, for det er i vår absolutte interesse at de trives her, og har lyst til å fortsette å jobbe her. Det er vi helt avhengige av.

E 41/2007: Fråga till Finlands regering om införandet av nya priser i förhållande till de redan etablerade priserna

Lars Wegendahl (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Herr president! Min fråga är till den finska samarbetsministern.

Vi i rådet diskuterar ju ofta och på allvar den nordiska budgeten, naturligtvis. Ibland är vi upprörda över att anslagna medel inte räcker till, och ibland är vi upprörda över ministerrådets angrepp på delar av de nordiska verksamheterna som vi parlamentariker ser som viktiga och riktiga. Som exempel kan jag nämna Orkestern Norden, Nordjobb och Hallå Norden.

Samtidigt har vi under ett antal år varit återhållsamma i medlemsförslag som gällt att införa nordiska priser. Vi har sagt att vi nöjer oss med de priser som finns i dag, och i denna dialog har ministerrådet varit delaktig.

Döm om min förvåning, när nu ministerrådet instiftar två nya priser – även om de inte kallas för priser. Man inrättar ett för mat och ett för bioenergi. Om jag har förstått det rätt så är ett innovationspris också på gång.

Det här agerandet sker utan dialog med Nordiska rådet och innebär en tydlig devalvering av de befintliga nordiska priserna.

Min fråga är: Vad anser samarbetsministern om detta märkliga införande av diverse priser i förhållande till de redan etablerade nordiska priserna?

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori**:
Arvoisa presidentti! Ministerineuvosto on hyvin tietoinen koko Pohjoismaiden neuvoston skeptisestä, ellei jopa kielteisestä kannasta uusia palkintoja kohtaan. Tämä on monin tavoin ymmärrettävää. Meillä on kulttuurisektorilla muutama hyvin vakiintunut, arvostettu palkinto, joiden profiilia emme millään tavalla emmekä missään tapauksessa halua laskea.

Tätä bioenergiapalkintokysymystä en tunne.

Mitä tulee ruokapalkintoon, niin sen osalta on enemminkin kyse diplomista kuin semmoisesta palkinnosta, joka olisi rinnastettavissa nykyisin olemassa oleviin palkintoihin.

Sen sijaan tämä innovaatiolaatupalkinto on kiistatta uusi elementti. Ehkä sitä pitää puolustella sillä lailla, että se on luonteeltaan hyvin erilainen kuin tähänastiset palkinnot. Se on tullut suoraan pääministeritason innovaationa. Tarkoitus on, että se otetaan käyttöön vasta vuonna 2009 siten, että sitä valmistellaan hyvässä yhteistyössä Pohjoismaiden neuvoston kanssa.

Itse haluaisin nähdä asian siten, että huoli näitten aiempien palkintojen inflatoitumisesta on aiheeton ja tämä osaltaan hyvin symbolisoi sitä, miten Pohjoismaiden yhteistyö saa myös uusia ulottuvuuksia.

Jan Vapaavuoris svar i svensk oversettelse:

Ärade president! Ministerrådet är mycket medvetet om den allmänt skeptiska, till och med negativa attityden till nya pris inom Nordiska rådet. Detta är förståeligt på flera sätt. Inom kultursektorn har vi ett par väletablerade uppskattade pris vars status vi inte vill sänka på något sätt och under inga omständigheter.

Denna bioenergiprisfråga känner jag inte till.

Vad gäller ett matpris så handlar det mer om ett diplom än om ett sådant pris som kunde jämställas med existerande nuvarande pris.

Innovationskvalitetspriset utgör däremot otvivelaktigt ett nytt element. Kanske bör den försvaras med att den har en helt annorlunda karaktär än de hittillsvarande prisen. Initiativet har kommit direkt från statsministernivån. Avsikten är att introducera det först år 2009 så att det förbereds i gott samarbete med Nordiska rådet.

Själv vill jag uppfatta frågan som så att bekymret för en inflation bland de tidigare prisen är obefogad, och att detta symboliserar för sin del hur det nordiska samarbetet kan få nya dimensioner.

E 42/2007: Spørsmål til Sveriges regjering om oppfølging av vedtak i Nordisk Råd

Dagfinn Sundsbø (midtengruppen, Sp)
Jeg lar mitt spørsmål gå til den svenske samarbeidsminister, som ansvarlig for alt vi kan gjøre bedre til neste år. Det gjelder hvordan man følger opp de vedtak vi gjør i Nordisk Råd.

Vi gjør jo en rekke vedtak, som vi forbereder godt, som stort sett er anbefalinger til de nasjonale regjeringene, og som så må følges opp nasjonalt. Det er ikke juridisk bindende vedtak. Et eksempel kan være den nordiske språkkonvensjon, som vi behandlet i fjor, hvor vi la en rekke føringer med hensyn til hvordan vi skulle styrke de nordiske språkenes stilling i hvert enkelt land.

Jeg er ganske i tvil om dette er fulgt opp i ministeriene rundt i Norden. Spørsmålet er: Hva gjør de nordiske samarbeidsministrene? Hvor sterke har de mulighet for å være "i den klypa" som går på å si at nå skal de følge opp disse sakene?

Nå forutsetter vi at det ligger et arbeid hos dere, som vi skal ha en evaluering av for å se hvordan det er gjennomført.

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson**:
Herr president! Det svenska programmet för nästa år har vi lagt upp så att det också ska tydligt framgå vad vi vill göra för att följa upp det. Jag håller fullständigt med om att det är väldigt mycket goda initiativ som tas och projekt som påbörjas – men sedan har vi inte så god kontroll på vad vi har fått ut av projektet eller vilken effekt det har fått.

Jag tar det här som en uppmaning och ett gott råd att följa upp på ett bättre sätt än vad som kanske har gjorts många gånger tidigare. Vi är alla fullt sysselsatta, men jag tycker att det är ett viktigt ämne och det är en uppmaning som jag tar till mig. Jag vet också om att det är väldigt gott samarbete i Köpenhamn mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet, och jag tror säkert att man också där tar till sig uppmaningen att vi ska få en tydlighet – vilket också gör att vi kan fortsätta reformarbetet inom våra respektive organisationer med vår verksamhet och med budgeten. Det är viktigt för att kunna gå vidare och göra ett bra jobb.

E 43/2007: Fråga till Nordiska ministerrådet om ojämlik behandling av nordiska medborgare i samband med godkännande av förtidspensionering

Oiva Kaltiokumpu (midtengruppen, cent.):

Arvoisa presidentti! Kahdessa tai useammassa Pohjoismaassa työtä tehnyt henkilö voidaan todeta toisessa maassa työkyvyttömäksi ja toisessa työkykyiseksi. Ongelma on yhteispohjoismainen ja koskettaa tulevaisuudessa yhä useampia.

Jokainen Pohjoismaa päättää kansallisen lainsäädäntönsä pohjalta, kenelle varhaiseläke myönnetään. Mailla on kuitenkin erilaiset tulkinnat siitä, minkälainen työkyvyttömyys oikeuttaa eläkkeeseen.

Pohjoismaiden tulisi päästä sopimukseen siitä, että toisessa maassa kirjoitettu lääkärintodistus ja todettu työkyvyttömyys hyväksytään. Lisäksi voitaisiin sopia, että se maa, jossa työntekijä on pisimpään työskennellyt, voisi tehdä päätöksen eläkkeelle pääsystä ja että muut maat sopeutuisivat siihen.

Mitä yhteistyöministerit aikovat tehdä tämän Pohjoismaiden kansalaisten eriarvoisen ja epäoikeudenmukaisen kohtelun poistamiseksi?

Oiva Kaltiokumpus spørsmål i svensk oversettelse:
Ärade president! En person som arbetat i två eller fler nordiska länder kan sägas vara arbetsoförmögen i ett land och arbetsför i ett annat. Problemet är samnordiskt och gäller allt fler i framtiden.

På basis av sin nationella lagstiftning beslutar varje nordiskt land vem som beviljas förtidspension. Länderna tolkar dock på skilda sätt frågan om vilken arbetsoförmåga som berättigar till pension.

De nordiska länderna borde komma överens om att godkänna ett läkarintyg som utfärdats och arbetsoförmåga som konstaterats i ett annat land. Ytterligare kunde man avtala att det land där personen arbetat längst fattar pensionsbeslutet och att övriga länder anpassar sig till detta.

Vad ämnar samarbetsministrarna göra för att avlägsna denna ojämlika och orättvisa behandling av nordiska medborgare?

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson**:
Ja, vi får ju hela tiden vittnesmål om dessa gränshinder, som är till problem. Och vi blir alla rätt frustrerade när vi ser exempel på vad som är problem för människors rörlighet. Samtidigt tänker vi: "Varför händer ingenting? Det kunde hända snabbare!" Vi känner en stor otålighet; jag gör det verkligen!

Nu syns det ju att vi har pådrivare, det har lyfts upp på statsministernivå och i våra nordiska program finns gränshinder hela tiden med. Vi har en Öresundsgrupp som arbetar med motsvarande mellan Sverige och Danmark, och jag vet att vi för diskussioner mellan Finland och Sverige lika väl i de här frågorna.

Jag tror att vi på något sätt är framme vid vägs ände. Nu har vi identifierat nog, vi vet var problemen är – nu gäller det att göra någonting!

Samtidigt kan jag tro att det finns en del saker som är lättare att göra och en del saker som tar längre tid. Bland annat handlar det om våra skattesystem, men inte minst socialförsäkringssystemen.

Precis som vi sade innan, då är det bättre att tala om vad det är som inte går att förändra, så vi vet om det, och då får vi i stället satsa på en god information. Men jag känner också en stor otålighet, precis som ni andra gör.

E 44/2007: Fråga till Sveriges regering om säkerställning av NordForsks arbete i framtiden

Risto Autio (midtengruppen, cent):
Arvoisa presidentti! NordForsk perustettiin muutama vuosi sitten vahvistamaan Pohjolaa globalisoituvassa maailmassa ja koordinoimaan pohjoismaista huippututkimusta yhteisen pohjoismaisen eduun aikaansaamiseksi. Tarkoituksena oli saavuttaa yhdessä sellaista hyötyä, johon kukin maa yksinään ei kykenisi.

Ensi vuoden pohjoismaisessa budjetissa ollaan kuitenkin supistamassa NordForskin määrärahoja 2,5 prosentilla juustohöylän kohdistuessa muihin aloihin vain 2 prosentilla.

Pääministerit ovat priorisoineet pohjoismaista huippututkimusta, ja tämän vuoden ministerineuvostoa johtavan Suomen puheenjohtajuusohjelmassa se on keskeisellä sijalla. Siksi tuntuu todella omituiselta tämä budjetin leikkaus.

Eilisen huippukokouksen jälkeen voi hyvin todeta, että nimenomaan yhteispohjoismainen tutkimustyö ilmastokysymysten osalta on mitä ajankohtaisinta. Eikö NordForskin pitäisi olla juuri se työkalu, jolla me käymme ympäristökysymysten kimppuun Pohjoismaissa?

Kysynkin tulevan puheenjohtajamaan, Ruotsin, yhteistyöministereiltä: Kuinka NordForskin hyvin alkanut työ voidaan turvata ja mitenW sitä voitaisiin vahvistaa jatkossa?

***Risto Autios spørsmål i svensk oversettelse*:**
Ärade president! För ett par år sedan etablerades NordForsk för att stärka Norden i en allt globalare värld och samordna nordisk spetsforskning för att skapa gemensam nordisk nytta. Avsikten var att gemensamt uppnå sådan nytta som länderna inte kan åstadkomma var för sig.

I den nordiska budgeten för nästa år minskas dock anslaget till NordForsk med 2,5 procent medan minskningen är endast två procent inom andra områden.

Statsministrarna har prioriterat nordisk spetsforskning, som även innehar en central ställning i ordförandeskapsprogrammet för Finland som leder ministerrådet detta år. Därför förefaller denna budgetnedskärning mycket underlig.

Efter toppmötet igår kan det gott sägas att uttryckligen samnordiskt forskningsarbete kring klimatfrågor är brännande aktuellt. Bör inte NordForsk just utgöra det instrument med vilket vi angriper miljöfrågor i Norden?

Därmed frågar jag samarbetsministern för nästa ordförandeland, Sverige: Hur kan NordForsks arbete som kommit bra igång säkerställas och hur kunde det förstärkas i framtiden?

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson**:
Herr president! Utan att gå in på saken närmare och utan att kunna ge några garantier – vilket jag inte heller tror är meningen – förstår jag att man lyfter frågan här och pekar på vikten av spetskompetens och vikten av forskning. Därför har Sverige i vårt program för nästa år när det gäller globalisering, klimat, kreativitet och alla de frågor som vi tycker är viktiga lyft upp just spetsforskningen och inte minst inom miljö- och miljöteknik- och klimatfrågorna.

Vi kommer att diskutera budgeten i morgon, och där kommer vi också att se att mycket resurser läggs på just globalisering. I globalisering kommer mycket av denna satsning att kunna ske.

E 45/2007: Fråga till Finlands regering om en stabil, förutsägbar och långsiktig finansiering av projektet Nordjobb

Maria Stenberg (den sosialdemokratiske gruppen, s):
Herr president! Min fråga går till Finlands samarbetsminister.

Nordjobb är ett projekt som sträcker sig till ungdomar mellan 18 och 28 år som under sommarferierna får en möjlighet att jobba i ett annat nordiskt land. Kombinationen av att ha ett jobb, få hjälp med boende och dessutom ha en aktiv fritid är ett väldigt bra sätt att lära sig ett annat nordiskt språk, se på de andra nordiska kulturerna - att helt enkelt skaffa sig en nordisk känsla.

Men det projektet kräver en stabil finansiering, så min fråga blir: På vilket sätt kommer samarbetsministern tillsammans med sina kolleger att arbeta för en stabil, förutsägbar och långsiktig finansiering av projektet Nordjobb?

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori**:
Arvoisa presidentti! Olen täysin samaa mieltä kysyjän kanssa asian tärkeydestä. Varsinkin meillä Suomessa, joka on toinen niistä maista, joissa skandinaavinen kieli ei ole valtakieli, on erinomaisen suuri ja pysyvä tarve pitää huolta meidän tapauksessamme lähinnä ruotsin kielen asemasta eli siitä, että sitä opiskellaan, että sitä osataan ja että siihen suhtaudutaan positiivisesti.

Mikään ei kai edistä tämän tyyppisiä asioita paremmin kuin se, että myös ihmiset vapaa-aikanaan ja kesälomillaan erilaisten harjoitusohjelmien kautta kiertävät muissa Pohjoismaissa ja meidän tapauksessamme lähinnä Ruotsissa.

Sen sijaan on pakko myöntää, että en nyt tunne tätä mahdollista rahoituksellista epävarmuutta, joka Nordjobbiin liittyy, mutta jos sellaista on, niin ryhdymme varmasti kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin, jotta se osoittautuu aiheettomaksi.

Jan Vapaavuoris svar i svensk oversettelse:
Ärade president! Jag omfattar totalt frågeställarens åsikt om att frågan är viktig. Särskilt hos oss i Finland, som är den ena av de två länder där ett skandinaviskt språk inte är majoritetsspråket, finns det ett ytterst stort och permanent behov att i vårt fall se till det svenska språkets ställning, det vill säga att det studeras, behärskas och att man förhåller sig positiv till det.

Inget främjar troligen bättre sådana här frågor än att människor via skilda praktikprogram reser runtom i övriga Norden och i vårt fall främst Sverige på sin fritid och semester.

Däremot måste jag medge att jag inte nu känner till denna eventuella finansiella osäkerhet kring Nordjobb, men ifall en sådan förekommer vidtar vi säkert alla tänkbara åtgärder så att den visar sig vara obefogad.

E 46/2007: Fråga till Norges regering om socialförsäkring och föräldrarförsäkringen fungerar över gränserna

Monica Green (den sosialdemokratiske gruppen, s):
Herr president! Jag har en fråga till Norges samarbetsminister.

Det gäller ju att vi hela tiden fokuserar på att minska gränshinder och att vi ska öka möjligheten till gränsöverskridande samverkan. I går fick vi höra att svenska kvinnor gärna gifter sig med män från andra nordiska länder, och i Nordiska rådet måste vi ju bejaka gränsöverskridande kärlek. Men hur blir det, om paren skaffar barn - fungerar då socialförsäkringen och föräldraförsäkringen över gränserna?

Jag har fått höra att om en norrman får barn med en svensk kvinna, kan han inte ta ut sina pappadagar trots att han är medlem i den norska folketrygden och har inarbetat rätten till föräldrapenning, därför att det finns krav i Norge på att även modern ska vara medlem i den norska folketrygden för att pappan ska kunna ta ut sina dagar. Detta tycker jag låter mycket märkligt och byråkratiskt!

Är Norges minister beredd att ändra på det?

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
President. Det må jeg beklage at jeg ikke kan svare på rett over bordet. Det er ikke mitt ansvarsområde i Regjeringa. Men igjen, som vi har vært inne på før i dag, nok et eksempel på at skatte-, avgifts-, pensjons- og trygdespørsmål er fire store grunnleggende områder som stort sett går igjen i nesten alle de spørsmål om grensehinder som har vært tatt opp i dag, og som er vanskelige områder å fjerne grensehinder på. Men det betyr ikke at vi ikke skal prøve å fjerne grensehinder.

I Norge har vi jo nå hatt en pådriver spesielt på sosialområdet. Han peker på at det er snakk om både å øke saksbehandlernes kompetanse for å se mulighetene som ligger der – for det er ikke alltid slik at regelverket hindrer – og det er snakk om muligheten for å bruke regelverket fornuftig, slik at man finner løsninger.

Så har Cristina Husmark Pehrsson og jeg for eksempel vært på Morokulien, som er et veldig praktisk samarbeid mellom Norge og Sverige, der man sitter sammen med saksbehandlere på nettopp skatt og trygd, møter folk ansikt til ansikt og gir gode råd. Da tar man selvfølgelig også problemer med seg tilbake til kontoret.

Som jeg sa: Nå skal vi jo opprette et grensehinderforum. Jeg er helt overbevist om at pensjonsspørsmål, denne type sosiale rettighetsspørsmål, vil bli mer vesentlige enn i dag. Den norske personen, som også skal jobbe innenlands med disse spørsmålene, vil helt opplagt måtte ta med seg det som blant annet pådriveren på sosial- og helseområdet har tatt inn av spørsmål.

Samarbejdsministrenes spørretime ble avsluttet.

10. Välfärden i Norden

Ole Stavad overtok ledelsen av forhandlingene.

Dokumentation:
- Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området
- (Dokument 22)
- Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 11)
- Alkoholpolitiskt samarbete i Norden. Redogörelse från Nordiska ministerrådet
- (Dokument 12)
- Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 13)
- Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010 (Fremst. 7/2004)
- Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken
- (A 1402/medborger)
- Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006)
- Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens
- (Rek. 14/2006)

Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010 (Fremst. 7/2004)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre "Ministerrådsförslag om ett samarbetsprogram på konsumentområdet 2005–2010", B 226/medborgar

Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken (A 1402/medborger)

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken

Reservation fra den venstresocialistiske grønne gruppen

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Norges og Sveriges regjeringer,

at påpege hvad man fremover kan gøre for at sikre klar kompetencefordeling mellem de nordiske lande ved indsats og ved efterforskning af en international ulykke

Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,

att med beaktande av de synpunkter som anförs i detta betänkande, utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet. Vidare skall rapporten innehålla överväganden och ställningstagande till ministerrådets fortsatta verksamhet inom området samhällssäkerhet. Ett huvudsyfte skall vara att klarlägga möjligheterna att ytterligare stärka den nordiska nyttan inom detta område. Rapporten skall därvid särskilt uppmärksamma följande frågor:

- Forskning och kunskapsuppbyggnad kring samhällssäkerhet: detta omfattar bl.a. de nya säkerhetshotens orsaker, karaktär, förlopp och konsekvenser, olika medel för att förebygga hot och främja säkerhet, samt rättsstatliga aspekter på åtgärderna mot nya hot och risker

- Erfarenhetsutbyte och praktisk samverkan mellan de nordiska länderna inom området samhällssäkerhet: detta skall bl.a. belysa omfattningen av och möjligheterna till övergripande samordning på regerings- och myndighetsnivå, till operativ samplanering och samverkan, samt till gemensam värdering och tillvaratagande av erfarenheter av faktisk samverkan under händelser som t.ex. Tsunamikatastrofen, orkanen Gudrun, fågelinfluensan, med flera
- Kampen mot terrorismen och skyddet av de mänskliga rättigheterna: detta skall bl.a. behandla skillnader och likheter i de nordiska ländernas lagstiftning på området, samt möjligheterna att stärka det nordiska samarbetet till skydd av grundläggande mänskliga och medborgerliga fri- och rättigheter vid kampen mot terrorismen
- *att* i samråd med bl.a. Nordiska rådet och berörda myndigheter och andra relevanta institutioner/organisationer i de nordiska länderna, under år 2007 arrangera en konferens på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet

Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens (Rek. 14/2006)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- *at* oprette en Styregruppe som tager ansvar for initiativ vedrørende håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Styregruppens sammensætning og mandat skal udformes i samarbejde med Nordisk Råd. Styregruppen skal have ansvar for:
- *at* tage initiativ til nordisk dialogforum, om håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forumet skal ledes af Styregruppen *at*, på baggrund af dialogforum og eksperters bidrag, fremlægge forslag om hvordan det formelle nordiske samarbejde kan fremme håndtering af kulturel kompleksitet og sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forslaget skal præsenteres på Nordisk Råds session 2007
- *at* i forbindelse med den periodiske sammenstilling af indikatorer og data om de nordiske landes bæredygtige udvikling – udvikle og inddrage et antal indikatorer, der beskriver fremskridtene i de nordiske lande med hensyn til integration af borgere med anden kulturel og etnisk baggrund

Taletiden ble forkortet med 1 minutt for Dokument 11, Dokument 12, Dokument 13, Fremst. 7/2004, Fremst. 5/2006 og Rek. 14/2006.

Det ble samtidig meddelt at det kun måtte gis 1 replikk av 1 minutts varighet, og svar på replikk med 1 minutts varighet.

Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området (Dokument 22)

Helse- og omsorgsminister **Sylvia K. Brustad,** Dokument 22:
I sammenheng med moderniseringa av det nordiske samarbeidet besluttet ministerrådet for sosial- og helsepolitikk 11.-12. juni 2006 å igangsette en gjennomgang og vurdering av de seks institusjonene og to samarbeidsorganene som finnes på dette området.

Målsettinga med denne gjennomgangen har vært å sikre effektivisering og mer målrettet innsats på prioriteringsområdene innen sosial- og helsesektoren samt å forbedre institusjonenes rolle som redskap for å oppnå politiske mål innenfor rammen for nordisk nytte.

Gjennomgangen ble utført av en ekstern ekspert, Brit Denstad. Denstad gjorde et omfattende utredningsarbeid og besøkte, sammen med Nordisk Ministerråds sekretariat, samtlige institusjoner på området for å se hvordan de fungerer. Det har hele tida vært viktig å påse at institusjonene og institusjonenes styre har vært delaktige i prosessen.

Som kjent var denne rapporten ferdig 15. mai i år.

Institusjonsanalysen har vært diskutert i flere møter i embetsmannskomiteen, både i ordinære og ekstraordinære møter. De nordiske sosial- og helseministrene diskuterte spørsmålet under ministermøtet i Finland den 11. - 12. juni i år.

Det har vært i ministerrådets interesse å holde Nordisk Råds velferdsutvalg informert om denne prosessen. Det har vært gjort gjennom at Denstads rapport har vært framlagt for velferdsutvalget. I tillegg besøkte avdelingsleder for det sosial- og helsepolitiske området i Nordisk Ministerråd, Kristian Birk, velferdsutvalgets møte den 25. september og informerte om status for arbeidet så langt.

Embetsmannskomiteen har forhandlet seg fram til et forslag til en ny struktur bestående av to institusjoner, den ene med fokus på folkehelseområdet og den andre med fokus på det sosialpolitiske området.

Ifølge forslaget kommer Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap til å bevares som institusjon på folkehelseområdet med virksomhet fortsatt plassert i Gøteborg.

På det sosiale området bør, ifølge forslaget - og jeg understreker det - de sosiale institusjonene Nordiska samarbetsorganet för handikapfrågor, Nordiska programmet för utveckling av social service, Nordisk Uddannelsescenter for Døvblindepersonale og Nordisk Center för alkohol- og drogforskning slås sammen til en institusjon og få nytt navn og et nytt styre, med hovedsete i Stockholm. Fram til det etter forslag fra et nytt styre framkommer noe annet, kommer, etter dette forslaget, virksomheten til Nordisk Uddannelsescenter for Døvblindepersonale fortsatt å ligge i Dronninglund, Nordiska programmet för utveckling av social service i Malmø og Nordiskt Center för alkohol- og drogforskning og Nordisk Udviklingscenter for Handikapmidler i Helsingfors.

Det foreslås at Nordisk institutt for odontologiske materialer står igjen som en egen institusjon, men endres til et eget nordisk samarbeidsorgan. Det foreslås at dette utredes videre, og den framtidige statusen kommer til å besluttes av sosial- og helseministrene på møte i juni neste år.

De to statistiske komiteene på sosial- og helseområdet, NOMESKO og NOSOSKO, foreslås beholdt som nordiske samarbeidsorganer.

Sosial- og hälsovårdsnytt i Norden foreslås endret til et internettbasert nyhetsblad.

En juridisk utredning er satt i gang for å se på hvordan den foreslåtte modellen stemmer overens med det nordiske regelverket.

Det foreslås at en egen organisasjonskomité settes ned for å forberede iverksettinga av den framtidige institusjonsstrukturen på det sosial- og helsepolitiske området. Komiteen skal, ifølge forslaget, forberede virksomheten gjennom blant annet å undersøke de juridiske, organisatoriske, ledelsesmessige og økonomiske forutsetningene for og konsekvensene av den foreslåtte strukturendringen.

Det foreslås at ansvaret for iverksettinga overføres til et interimstyre når det er praktisk mulig.

Ministerrådet for sosial- og helsesaker kommer til å fatte beslutning om forslaget til opprettelsen av den nye institusjonen i sammenheng med utnevnelsen av dette interimstyret. Det skal etter forslaget endelig behandles høsten 2008 og avgjøres av samarbeidsministrene. Etter dette forslaget vil den nye strukturen tre i kraft fra 1. januar 2009.

Jeg vil til slutt understreke at dette er et administrativt forslag som på dette tidspunktet ikke er politisk behandlet, men det var viktig å gi denne redegjørelsen, slik at det også var mulig å ta med seg de innspill som måtte komme på dette før det fattes endelig politisk beslutning.

Arja Karhuvaara, Velferdsutvalgets talsperson, Dokument 22:

Ärade ordförande! Det råkade sig så att den minister som är högre i rang höll det tal som jag tänkte hålla! Jag skulle vilja tillägga när det gäller den nya strukturen som är under utarbetning och som föreslås träda i kraft 1 januari 2009. Denna fråga har ett klart nordiskt mervärde, inte minst för att vi också har utveckling av gemensam innovation och forskning samt utbildning på den nordiska agendan. Ungdomspsykiatri, diabetes, fetma och ökade problem i stöd- och rörelseorganen samt förebyggande arbete och forskning samt undervisning inom social- och hälsovården är områden som vi redan nu har samarbete om. Den styrka som man får av att organisera systemet så att det skulle fungera lite enklare tror jag är viktig i arbetet. Jag hoppas att behöriga ministrar kommer att behålla samarbetet med välfärdsutskottet. Det väsentliga är att vi går vidare med den reform som har planerats och att Nordiska högskolan för folkhälsovetenskaps uppdrag inte begränsas kunskapsmässigt.

Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken (A 1402/medborger)

Per Kaalund, Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson, A 1402/medborger:
Tak, hr. præsident. Medborger- og forbrugerudvalget har på tre møder behandlet forslaget fra den rød-grønne gruppe om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken for 17 år siden.

Forslaget består af to dele. Først og fremmest ønskede VSG-gruppen en udredning af hele ulykkesforløbet, herunder en udredning af, hvad der efter VSG´s opfattelse gik galt under efterforskningen. Efterforskningen var et delt ansvar mellem Norge, Sverige og Danmark. Dernæst ønskede VSG med forslaget en afklaring af, hvad der fremover kan gøres for at sikre en klar kompetencedeling mellem de nordiske lande – både i forhold til indsatsen umiddelbart efter ulykken og i forhold til efterforskningen af lignende internationale ulykker i fremtiden.

Udvalget havde ganske enkelt svært ved at se, at en ny undersøgelse ville kunne skabe større klarhed i de helt centrale spørgsmål vedrørende katastrofen. Sagen er jo gennem årene efterforsket og undersøgt af politi- og anklagemyndighed, og domsbehandlet ved flere retsinstanser i de nordiske lande. Senest har det danske Justitsministerium i 2006 udarbejdet en samlet redegørelse på 62 sider. Og konklusionen er klar: Der er ikke grundlag for at igangsætte en ny undersøgelse eller genoptage den strafferetslige efterforskning af sagen.

Til gengæld var der i udvalget stemning for at se nærmere på forslagets anden at-sætning, som angår spørgsmålet om kompetencefordelingen mellem landene. Det har været i høring, og vi har set på høringssvarene.

Når det gælder kompetencefordelingen mellem landene, påpeger flere af høringssvarene nemlig, at der siden ulykken i 1990 er vedtaget flere internationale regler, som netop har til hensigt at styrke det internationale samarbejde om alvorlige ulykker i søtransportsektoren. Blandt andet har FN´s internationale søfartsorganisation, IMO, siden 1997 haft en fælles kode for undersøgelse af maritime ulykker.

Så jeg vil nævne, at EU i øjeblikket behandler et forslag til et nyt direktiv om de grundlæggende principper for undersøgelser af ulykker i søtransportsektoren. Direktivet vil også i kraft af EØS-samarbejdet komme til at omfatte Norge og Island, og det vil forpligte medlemsstaterne til at undersøge visse ulykker til søs efter fælles principper. Og der er allerede taget en række initiativer, som sikrer et bedre internationalt samarbejde og en bedre kompetencefordeling mellem landene, når sådanne ulykker indtræffer.

Så Medborger- og forbrugerudvalget mener ikke, at der skal foretages yderligere i denne sag, og det indstilles til Nordisk Råd.

Elina Linna, reservantenes talsperson, A 1402/medborger:
Herr president! Det är, som sagt, 17 år sedan branden på Scandinavian Star orsakade 158 människors död. Vänstersocialistiska gröna gruppen har lagt fram ett medlemsförslag om en undersökning av den olyckan. Vi föreslår att man tittar på vad som i framtiden kan göras för

att säkra en klar kompetensfördelning mellan de nordiska länderna vid insatser och vid efterforskningar när det gäller internationella olyckor.

Per Kaalund hänvisade till internationella förändringar i regelverk och internationella överenskommelser som gjorts efter olyckan. Det är sant att väldigt mycket har hänt. Vi vidhåller att man ändå speciellt kunde titta på Scandinavian Star-olyckan och utgå från detta.

Vi beklagar alltså att medborgar- och konsumentutskottet inte företar sig något med anledning av vårt förslag. Vi har reserverat oss mot beslutet. Visst kan det kännas märkligt att det fortfarande finns ett behov av att diskutera olyckan, men det är viktigt att dra lärdom av händelseförloppet kring och efter den stora tragiska olyckan.

Därför yrkar jag att Nordiska rådet rekommenderar Danmarks, Norges och Sveriges regeringar att utpeka framtida åtgärder för att säkra en klar ansvarsfördelning mellan de nordiska länderna vid insatser och efterforskningar i samband med internationella olyckor.

Jag yrkar alltså bifall till reservationen.

Kjartan Ólafsson (den konservative gruppen, Sj.):
Hr. præsident. Medborger- og Forbrugerudvalget har foreslået, at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af medlemsforslag A 1402 om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken. Det er en fornuftig konklusion, men den slags ulykker er en påmindelse om, at der altid er mulighed for ulykker i nordiske farvande, og at vi derfor må være bedre forberedte.

I denne sammenhæng skal det påpeges, at skibstrafikken er steget kraftigt i havområdet vest for Norge og i nærheden af Færøerne, Island og Grønland. Der er tale om skibe, der blandt andet transporterer olie og gas fra Norge til Nordamerika, samt passagerfartøjer med op til 2.500 mennesker. Denne trafik vil som bekendt kun øges, når den arktiske is smelter og nye sejlruter åbnes.

Vi har i dag i området bestemte redskaber til redningsarbejde, men ikke til ulykker af den størrelse, som er tænkelige i forhold til trafikken. Derfor må konklusionen være, at spørgsmålet om koordinering af redningsarbejdet er højaktuelt for landene i de selvstyrende områder i og omkring Nordatlanten. Her kan Nordisk Råd spille en rolle ved at være et diskussionsforum og påvirke i sagen.

Det kan derfor med glæde konstateres, at Nordisk Råd har en oplagt mulighed for det nu, hvor Vestnordisk Råd har anmodet Nordisk Råd om at tage en af Vestnordisk Råds rekommandationer fra dets årsmøde i august, som netop handler om sikkerhed og redningsarbejde i Nordatlanten, op til behandling. Det sker i henhold til den samarbejdsaftale, som de to parter underskrev for et år siden under sessionen i København, og som der blev refereret til ved deres møde her i Oslo for to dage siden.

Det bliver interessant at følge den behandlingsproces, som rekommandationen nu får i Nordisk Råd. Det tegner til at blive en positiv udvikling for sikkerheden i Nordatlanten, samtidig med at Nordisk Råds relation til det vestnordiske understøttes. Tak for ordet.

Debatten ble avsluttet.

Votering over A 1402/medborger
31 stemte for Medborger- og forbrukerutvalgets forslag:
Christer Adelsbo, Bendiks H. Arnesen, Risto Autio, Sinikka Bohlin, Berit Brørby, Joan Erlandsen, Dennis Jansson, Jan-Henrik Fredriksen, Siv Friðleifsdóttir, Monica Green, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Billy Gustafsson, Kári P. Højgaard, Dagfinn Høybråten, Kerstin Haglö, Nils Oskar Nilsson, Kristján Þor Júliússon, Per Kaalund, Arja Karhuvaara, Ulla Karvo, Anne Margrethe Larsen, Johan Linander, Ville Niinistö, Kjartan Ólafsson, Hans Olsson, Kent Olsson, Ole Stavad, Dagfinn Sundsbø, Gunilla Tjernberg, Antti Vuolanne og Göte Wahlström.

8 stemte for reservanternes forslag:
Claes Andersson, Sigrun Eng, Solveig Horne, Jan Lindholm, Elina Linna, Gunn Olsen, Ib Thomsen og Karin S. Woldseth.

Fraværende:
Árni Páll Árnason, Christina Gestrin, Kolbrún Halldórsdóttir, May Elisabeth Hansen, Britt Hildeng, Svend Erik Hovmand, Høgni Hoydal, Raija-Lisa Eklöw, Oiva Kaltiokumpu, Ilkka Kantola, Jógvan við Keldu, Marianne Kierkemann, Karin Kjønaas Kjos, Ivar Kristiansen, Asmund Kristoffersen, Inge Lønning, Lauri Oinonen, Markku Pakkanen, Tuula Peltonen, Jessica Polfjärd, Lyly Rajala, Rolf Reikvam, Ragnheiður Ríkharðsdóttir, Augusta Salling, Reidar Sandal, Janne Seurujärvi, Frode Sørensen, Stefan Tornberg, Erkki Tuomioja, Hans Wallmark, Lars Wegendal, Otto Jeremiassen og Steinunn Valdís Óskarsdóttir.

Ingen avsto fra å stemme.

Medborger- og forbrukerutvalgets forslag ble således vedtatt med 31 stemmer mot 8.

Rådet bifalt Medborger- og forbrukerutvalgets forslag i anledning av A 1402/medborger – "Ikke foreta sig noe".

Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet (Dokument 11)

Kultur- och idrottsminister **Stefan Wallin,** Dokument 11**:**
Ärade ordförande! Det handlar alltså om en redogörelse om jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet. Nordiska ministerrådets rapportering till Nordiska rådet år 2007 innehåller två delar. Den första delen utgör en rapport om hur de enskilda ministerrådens möten, dokument, projekt och arbetsgrupper förhåller sig till köns- och jämställdhetsintegrering. Den andra delen av rapporten beskriver hur och om de enskilda ministerråden har integrerat ett köns- och jämställdhetsperspektiv i sitt dokument om sina kärnuppgifter. Rapportering av detta slag är viktig för det nordiska samarbetet för den visar om det har skett framsteg, tillbakagång eller om det står stilla i arbetet med att integrera jämställdhet i det nordiska samarbetet.

I dag står det nordiska jämställdhetsarbetet inför nya problemställningar. Utmaningar är de ungas uppfattningar av hur deras möjligheter i livet påverkas av kön, befolkningens åldrande, omstruktureringen av arbetslivet och det mångkulturella samhället – allt detta sker i en globaliserad värld.

Av en dynamisk könsjämställdhetspolitik förutsätter man i dag en aktiv involvering av män, inte minst i skötandet av barn och hemmet. Utan denna kan inte målet om ett jämställt samhälle uppnås. De viktiga attitydförändringarna sker som vi alla vet mellan öronen.

Den första rapporten beskrev hur de enskilda ministerråden och de nordiska institutionerna arbetar med att integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet. Kartläggningen visade att enbart ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk har utarbetat en handlingsplan för jämställdhet. På denna punkt har det inte skett någon förändring sedan 2006.

De nordiska jämställdhetsministrarna har det primära ansvaret för att trygga jämställdhetsinsatsen inom Nordiska ministerrådet. För tio år sedan godkände Nordiska ministerrådet en handlingsplan med syfte att integrera jämställdhet i det nordiska samarbetet.

Riktlinjer för könsfördelningen i nordiska kommittéer, styrelser, utskott och arbetsgrupper har godkänts av samarbetsministrarna. De har även beslutat att alla ministerråd skall redogöra för status jämställdhet i budgetårsrapporten. Årligen arrangeras ett seminarium för ordföranden för ämbetsmannakommittéerna om köns- och jämställdhetsintegrering.

Ett gott resultat av tvärsektoriellt samarbete mellan jämställdhets- och finanssamarbetsområden är projektet om integrering av ett köns- och jämställdhetsperspektiv i de fem nordiska

ländernas statsbudget. Slutrapporten "Nu handlar det om pengarna" har varit så populär att vi har fått trycka en ny upplaga. Rapporten presenterar ny kunskap och erfarenheter inom *gender budgeting*-området.

Nordiska ministerrådets och Nordiska rådets sekretariat har reviderat sin interna handlingsplan för jämställdhet våren 2007. Planen gäller för perioden 2007–2009.

Men trots att Nordiska ministerrådet har beslut, riktlinjer och handlingsplaner för hur man ska arbeta med jämställdhetsintegrering återstår fortfarande mycket arbete.

Det betyder att arbetet med att integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i det nordiska samarbetet måste följas upp på ett bättre sätt. Vi bör kunna kräva en ökad medvetenhet och konkreta handlingar för att tydliggöra den gemensamma nordiska jämställdhetspolitiken som ett uttryck för ett modernt samhälle.

Statsråd **Manuela Ramin-Osmundsen**:
Kjære nordiske kolleger, parlamentarikere og inviterte gjester. Jeg vil gi dere detaljer om redegjørelsen statsråd Wallin har presentert.

Norden er mangfoldig. Innbyggerne er forskjellige når det gjelder etnisitet, språk, religion, seksuell orientering og regional tilhørighet. En aktuell utfordring for det nordiske samarbeidet om likestilling bør være å inkludere alle diskrimineringsgrunnlag i tillegg til kjønn.

Kartleggingen av integrering av likestilling i Nordisk Ministerråd og deres institusjoner fra i fjor viste at mye gjenstår. Spørsmålet er om det har skjedd en positiv utvikling på et år. I redegjørelsen dere har fått, vil dere se at alle ministerråd, unntatt ett samarbeidsområde, har vært opptatt av likestilling mellom kjønnene i sitt løpende arbeid. Det er en merkbar forbedring fra i fjor. Men vi kan og vi skal ikke, hvile på våre laurbær. Likestilling mellom kvinner og menn er ingen oppgave vi kan regne med er løst. Det viser den andre del av redegjørelsen som er lagt fram.

Struktur- og moderniseringsarbeidet i Nordisk Ministerråd startet som kjent opp i 2005. Som en del av dette arbeidet skulle alle 11 ministerråd gjennomgå sine ansvarsområder. Ministerrådene skal levere et kjerneprogramdokument for å fokusere sine viktigste oppgaver den 1. november i år. Det ble ikke lagt noen føringer for hvordan en skulle integrere kjønns- og likestillingsperspektivet i dette dokumentet.

Nå viser det seg at halvparten av ministerrådene ikke har integrert kjønns- og likestillingsperspektivet. Det er svært betenkelig. Internasjonalt framstår det som at man i Norden har likestilling. Likestillingen mellom kvinner og menn gjør oss til en global vinnerregion. De samarbeidsområdene som i sine kjerneoppgavedokument ikke har inntatt integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet, viser med all tydelighet at vi har et problem. Det er ikke å være framtidsrettet å utelate mangfold og likestilling. Vi må stille tydeligere krav til hvordan integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet skal være i alle deler av det nordiske samarbeidet. Vi må rapportere om aktivitet som fremmer likestilling og mangfold, og vi må dele de positive erfaringene. Vi må få alle samarbeidsområder til å tydeliggjøre at deres strategidokumenter og aktiviteter har en kjønns- og likestillingsdimensjon. Og sist, men ikke minst, må vi diskutere sanksjoner overfor manglende likestillingsintegrering og rapportering av dette i de ulike ministerråd og institusjoner.

Det finnes ingen unnskyldning for ikke å bruke de mangfoldige menneskelige ressurser Norden rår over. Vi må i det nordiske samarbeidet vise at vi bruker dette mangfoldet i alle nordiske institusjoner og på alle samarbeidsområder.

Karin S. Woldseth, Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson, Dokument 11:
Ærede president! Jeg vil på vegne av Medborger- og forbrukerutvalget takke for en god og oversiktlig fremstilling av status og de videre utfordringene med hensyn til integrering av likestillingsarbeidet i det nordiske samarbeidet. Jeg er glad for at det jobbes systematisk med dette både i Nordisk Ministerråd og i sekretariatene til ministerrådet og Nordisk Råd.

Det er viktig at kjønnslikestillingen ikke tas for gitt. Vi må hele tiden jobbe bevisst og aktivt for å oppnå de målene vi har satt oss. Og vi hilser velkommen de tiltak som er iverksatt for å få en bedre oversikt over hvordan de ulike ministerrådene arbeider systematisk med disse sakene.

Medborger- og forbrukerutvalget er positive til økt samarbeid på tvers av ministerrådene i utførelsen av dette arbeidet. Vi håper at arbeidsgruppen nedsatt av Nordisk Ministerråds sekretariat også kan bidra til å se helhetlig på integrering av likestillingsperspektivet på tvers av de faglige områdene.

President! Samtidig er det sentralt å fornye likestillingsdebatten i tråd med samfunnets utvikling, endring og behov. Det er derfor positivt at det har vært iverksatt spennende nye initiativ som også har gitt resultater, som for eksempel integrering av kjønn- og likestillingsperspektivet i de fem nordiske landenes statsbudsjetter. Det blir viktig å følge opp dette arbeidet og de anbefalingene som er gitt. Det er avgjørende for en vellykket integrering av kjønnsperspektivet i Nordisk Råds arbeid at menn kommer sterkere på banen i debatten, ikke minst gjelder dette likestillingsperspektivet i kombinasjon arbeidsliv og familieliv. En fersk undersøkelse blant 2 800 norske kvinner og menn viser at menn ønsker seg kortere arbeidsdag for å være mer hjemme sammen med barna sine. Samtidig ønsker både menn og kvinner arbeidsplasser med jevn fordeling mellom kjønnene. Dette har vi alle et ansvar for å legge til rette for. Vi legger til rette også for økte fødselspermisjoner, pappapermisjoner, og vi oppmuntrer menn til å ta aktiv del i sine barns liv. Dette er flott! Problemet er at fremdeles er det ikke likestilling når det kommer til et samlivsbrudd og barna skal fordeles. Altfor mange barn ser sine fedre bare hver fjortende dag, noe som selvsagt er altfor lite. Så vi må huske at når fedre knytter seg sterkere til sine barn, er båndene vanskeligere å rive over. Derfor oppstår også konflikter i slike saker. Hvis vi ønsker likestilling i hjemmet og i familien, burde vi også se på likestilling i barnefordelingssaker.

Den samme undersøkelsen som jeg nevnte tidligere, viser at menn i langt større grad enn kvinner fremdeles identifiserer seg som hovedforsørger i familien. Dette minner oss om at unge kvinners og menns utdanningsvalg er avgjørende for et mer likestilt samfunn. Utdanningsutvalget i Norden er fremdeles kjønnsdelt, slik at kvinner velger allmennfaglig og kortere utdanning som gir mindre igjen i lønningsposen, mens menn velger tekniske utdanninger. Dette er også avgjørende faktorer for å legge forholdene til rette for å oppnå både et mer likestilt hjem og et mer likestilt arbeidsliv.

President! På bakgrunn av dette vil jeg på vegne av Medborger- og forbrukerutvalget takke for det gode arbeidet som er gjort.

Göte Wahlström, Velferdsutvalgets talsperson, Dokument 11:
President! Välfärdsutskottet har med stort intresse tagit emot rapporten "Integrering av jämställdhet i det nordiska samarbetet". Vi har gjort det i vetskapen om jämställdhetens betydelse för utvecklingen av vår välfärdsmodell. I mötet med kolleger från andra delar av världen möts vi ofta av beundran över vårt arbete inom välfärds- och jämställdhetsområdet. Och vi har alla skäl att känna stolthet över vårt arbete inom dessa områden: I vårt globala arbete, när det gäller att öka attraktionskraften i fråga om att få investeringar och arbetskraft och att se Norden som en framtida marknad. Norden kan utvecklas som en global vinnarregion genom vårt aktiva jämställdhetsarbete.

Trots en stor och bred gemensam syn på området finns det nationella olikheter och erfarenheter. Den isländska modellen vad gäller tredelning av föräldraförsäkringen är intressant, liksom de norska erfarenheterna av vårdnadsbidraget och dess negativa effekter på jämställd-

heten. Det är kunskaper som kan ligga till grund för övriga nationers agerande och för att flytta fram positioner, inte bygga in processer som hämmar jämställdheten i arbetet.

Trots vetskapen om jämställdhetens positiva betydelse för alla ser vi att det finns kvarstående brister, som löneskillnader och få kvinnor i styrelserummen. Det finns ytterligare områden, som beskrevs av ministern, som vi fortfarande har skäl att gå in och agera inom.

Låt oss därför fokusera på jämställdhetens positiva betydelse, på redan genomfört arbete, men låt oss framför allt lägga kraft på att utveckla jämställdheten och härigenom välfärden för att utveckla Norden som en global vinnarregion. Det ligger nu ett stort ansvar på oss alla att lyckas i detta arbete.

Alkoholpolitiskt samarbete i Norden (Dokument 12)

Helse- og omsorgsminister **Sylvia K. Brustad,** Dokument 12**:**
President! Det nåværende nordiske alkoholpolitiske samarbeidet har, som kjent, sin bakgrunn i flere vedtak ministerrådet fattet i 2004. Det første av disse vedtakene ble gjort av de nordiske finansministre da de samlet seg om en felles holdning overfor EU om alkoholbeskatningen. De foreslo, som kjent, fire punkter: at null-avgiftssatsen på vin avvikles; at minimumsavgiftene på alkohol heves, herunder også avgiftene på rusbrus; at prinsippet om beskatning i forbrukslandet skal opprettholdes - i den forbindelse la finansmistrene vekt på betydningen av å beholde det regelverket som innebærer at bare varer som en privatperson sjøl transporterer, skal anses som privatinnførsel og dermed være skattefritt.

Det fjerde punktet finansministerne hadde, var at Europakommisjonen skulle utarbeide en alkoholstrategi der folkehelsa ble satt i fokus.

Senere samme år vedtok de nordiske statsministre å ta initiativ til et felles nordisk alkoholpolitisk samarbeid. Dette ble fulgt opp av helse- og sosialministrene i en felles uttalelse om samarbeid på dette området i internasjonale fora, høsten 2004.

Siden da har vi hatt et løpende samarbeid om de temaer som er reist i nevnte uttalelse fra de nordiske sosial- og helseministrene. Status for samarbeidet rapporteres årlig fram til 2009. Nordiskt center för alkohol- och drogforskning, bistår i innsamling av relevant kunnskap som grunnlag for årsrapporten samt til kommende oppdateringer av samarbeidsdeklarasjonen fra 2004.

Som det framgår av ministerrådets redegjørelse til Nordisk Råd, står nå alkohol på dagsordenen i flere sammenhenger i EU, og også WHO har nå satt skadelig bruk av alkohol på dagsordenen. Mitt inntrykk er at mange land i Verdens helseorganisasjon ser på det arbeidet som skjer i de nordiske land, med stor interesse.

Europakommisjonen la i 2006 fram et forslag til et rådsdirektiv om en inflasjonsjustering av minimumssatsene for alkoholavgifter, som de nordiske finansministrene støttet i sin uttalelse fra deres ministermøte i oktober i fjor. Som kjent ble det ingen enighet om forslaget til nye minstesatser i EU. I stedet oppfordret rådet kommisjonen til å gjennomgå alkoholavgiftene med tanke på konkurransefaktorene mellom de ulike alkoholdrikkene, og samtidig se på avgiftssatsene.

En viktig milepæl i arbeidet med å utvikle internasjonalt samarbeid for å begrense skadelig bruk av alkohol var vedtaket om en alkoholpolitisk strategi i EU i fjor høst. Strategien er nå behandlet i både rådet og parlamentet. Det er god grunn til å framheve innsatsen som det finske formannskapet gjorde høsten 2006, både ved å ha alkoholproblemene høyt på dagsorden og ikke minst ved å lose strategien trygt gjennom rådet.

Det er etablert et samarbeidsorgan mellom de berørte parter og Europakommisjonen, og det er opprettet en egen komité for nasjonal alkoholpolitikk under DG Sanco, hvor også Norge og Island er invitert til å delta. Strategien vil kunne bli et sentralt grunnlag for framtidig samar-

beid om disse spørsmålene i Europa, og også bli en viktig støtte for de enkelte medlemsland i deres arbeid for å redusere alkoholrelaterte problemer.

Det var som kjent vedtakene under Verdens helseforsamling i 2005 som gav oss det første konkrete resultatet av vårt nordiske samarbeid på alkoholområdet. Det var stor oppmerksomhet om alkoholspørsmålene ved helseforsamlingen også i år, sjøl om vi ikke nådde helt fram dit vi ønsket i denne omgangen. Men dette samarbeidet skal fortsette, og det er viktig også å se dette i sammenheng med de øvrige livsstils- og kostholdsrelaterte problemer som Verdens helseorganisasjon arbeider med.

Sosial- og helseministrene godkjente statusrapporten om det alkoholpolitiske samarbeidet på sitt møte i Lahtis i sommer, og besluttet å fortsatt prioritere dette samarbeidet. De tallene vi nå ser fra våre nordiske land, tyder på at veksten i forbruket også gir store helseskader, og det er en bekymringsfull utvikling, slik jeg ser det. Denne utviklingen underbygger behovet for å fortsette et tett samarbeid på det alkoholpolitiske området også her i Norden.

Arja Karhuvaara, Velferdsutvalgets talsperson, Dokument 12:
Herra puheenjohtaja! On erittäin kannatettavaa, että Pohjoismaat ovat aktiivisesti yhdistämässä voimiaan alkoholin ja muiden päihteiden käytön käytäntö- ja tutkimustiedon viemisessä kansainväliseenkin yhteistyöhön. Alkoholinkäytön yhä vakavampia ja määrällisesti suurempia haittoja ja kuolemia on jo tutkittu ihan tarpeeksi. Nyt on todellakin aika toimia.

Koska tiedetään, että alkoholin ja tupakan käyttöön vaikuttavat eniten hinta ja saatavuus, onkin meidän mietittävä myös vähittäismyynnin alkoholihintojen ja -verojen määrittämistä yhteistyössä Baltian maiden ja naapuripohjoismaiden kanssa.

Meidän olisi myös ehkä jatkossa keksittävä keinot, joilla voimme vaikuttaa ennaltaehkäisevästi lasten alkoholinkäytön aloittamisikään ja asennekasvatukseen, jolla jo sukupolvien aikainen juomisen kierre ja tapa saadaan katkaistua.

Kysyisinkin, onko todella ihan pakko saada ostaa alkoholia 24 tuntia vuorokaudessa, ja miksi usein alkoholittomat oluet ja alkoholittomat viinit ovat hinnaltaan kalliimpia kuin alkoholilliset eivätkä siksi useinkaan todellinen vaihtoehto niiden käytössä?

Odotan jatkossa yhtä aktiivista otetta tupakkaan ja sen haittoihin. Onhan meillä odotettavissa pienten lasten äitejä, joilla on osteoporoosi ja keuhkoahtaumatauti heidän ollessaan noin 35 vuotiaita, ja kuka meidän ikäisiämme sitten hoitaa?

Arja Karhuvaaras tale i svensk oversettelse:
Herr ordförande! Det är mycket fint att de nordiska länderna aktivt kombinerar sina styrkor för att sprida praktisk och forskningsinformation om bruket av alkohol och andra rusmedel även till internationellt samarbete. Alkoholbrukets allt allvarligare och kvantitativt större skador och dödsfall har redan undersökts helt tillräckligt. Nu är tiden verkligen mogen för åtgärder.

Eftersom det är känt att alkohol- och tobaksbruket påverkas mest av priset och tillgången, måste vi fundera på att fastställa alkoholpriserna och alkoholskatterna i detaljförsäljningen i samarbete med de baltiska staterna och våra nordiska grannländer.

I framtiden bör vi kanske även finna metoder för att preventivt påverka den ålder då barn börjar använda alkohol och attitydfostran, så att vi kan bryta den dryckesspiral och de dryckesvanor som fortgått redan i generationer.

Därför undrar jag om det verkligen är nödvändigt att kunna köpa alkohol dygnet runt, och varför alkoholfritt öl och alkoholfria viner ofta är dyrare än alkoholhaltiga och därmed alltsomoftast inte utgör verkliga alternativ?

I framtiden förväntar jag mig ett lika aktivt grepp kring tobak och dess skador. Framför oss har vi ju småbarnsmödrar som kommer att lida av osteoporos och kronisk obstruktiv lungsjukdom redan som 35-åriga, och vem tar då hand om vår årskull?

Gunn Olsen (den sosialdemokratiske gruppen, A):
Gode president! to minutter, to punkt fra redegjørelsen:

Det ene er alkoholens virkning på tredjepart og hvordan det oppleves av andre enn misbrukeren selv. Det er hjerteskjærende å tenke på at mellom fem og ni millioner barn i Europa lever i familier som er preget av alkoholmisbruk, og at 16 prosent av all barnemishandling har alkoholmisbruk som årsak. Det er svært oppløftende at man nå mener at alkoholens konsekvenser for den tredje part bør kartlegges i Norden.

Det andre punktet som er viet oppmerksomhet, er det økende alkoholforbruket hos kvinner. Fra sosialdemokratenes side er det viktig at fokuset også rettes mot dette.

Norges helseminister, Sylvia Brustad, har startet en kampanje hvor det fokuseres på gravide og alkoholforbruk. Det er veldig bra. Det har gjennom mange år vært fokus på kvinner og røyking under svangerskapet, og for de fleste har det nå blitt en selvfølge at man kutter ut røyken når man er gravid. Like selvsagt bør det være at man kutter ut alkohol under svangerskapet. Mange kvinner er ikke kjent med at selv små mengder alkohol kan være svært skadelig for fosteret, at det skal lite til for å påføre fosteret skader også tidlig i svangerskapet. Vi gir ikke ungene rødvin på tåteflaske, og de bør definitivt ikke få det gjennom navlestrengen heller.

Den norske humoristen og programlederen Christine Koht er medforfatter av en bok som kom i høst. Boken heter "Barn og fulle folk". Den boken kom til etter et hefte med barnesitater om hva barn tenker om alkohol som ble utgitt av Blå Kors i Danmark for noen år siden. Hun sier i et intervju fra boken: "Barns sannhet om fulle folk er det nesten ufattelig liten interesse for, så liten interesse at det er mistenkelig og opprørende". Vi som politikere i Norden bør høre på dem om de ligger i mors liv eller sitter i fars sofa. Det er på tide at vi setter vårt største rusproblem på dagsordenen, ikke med pekefingeren, men med omtanke for dem som er skadelidende.

Social- og sundhedsminister **Hans Pauli Strøm**:
Præsident! Helt tilbage fra ministerrådsmøderne i oktober 2004 har jeg været glad for den nordiske enighed om centrale alkoholpolitiske spørgsmål. Fra færøsk side støtter vi arbejdet i EU og vil have ord på, at det her område er baseret på folkesundhed og socialpolitiske prioriteringer frem for markeds- og konkurrencemæssige synspunkter. Det er derfor af største vigtighed, at det under Finlands formandskab i 2006 endelig lykkedes at formulere hovedprincipperne i en fælleseuropæisk alkoholpolitisk strategi, som Europa-Parlamentets beslutning fra september 2006 er udtryk for. Jeg mener, at dette er en sejr for nordisk forankring af alkoholpolitikken i vores velfærdspolitik.

Dette er den ene vigtige markering i statusrapporten fra 2007, hvor den anden vigtige markering dog understreger, at vi ikke kan tillade os at være tilfredse med udviklingen, men tværtimod er nødt til at forstærke den alkoholpolitiske indsats - både nationalt og internationalt. Jeg tænker her på, at statusrapporten fastslår, at alkoholforbruget fortsætter med at stige, og at dette begynder at ses mere tydeligt i landenes alkoholrelaterede skadeudvikling.

Et af de vigtigste elementer i en national folkesundhedsbaseret alkoholpolitik er selve alkohollovgivningen. Og skal man trække det mest grundlæggende træk i den færøske lovgivning frem, er det en stadfæstelse af, at alkohol ikke handles som en daglig konsumvare, men som en særlig vare, der involverer sundhedsmæssige og sociale konsekvenser. Der er ingen tvivl om, at den restriktive lovgivning, som vi har, sammen med et omfattende forebyggende arbejde fra frivillige organisationer, er en af årsagerne til, at vi i de sidste 10-12 år ingen vækst har haft i det gennemsnitlige alkoholforbrug, men snarere en lille nedgang i de sidste 3-4 år.

Det allervigtigste i nordisk alkoholpolitik er at fastholde, at handels- og næringspolitiske prioriteringer aldrig må overskygge de sociale og folkesundhedspolitiske prioriteringer.

Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram (Dokument 13).

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori,** Dokument 13:
Herr president! De nordiska samarbetsministrarna bestämde i augusti 2005 att ändra antalet ministerråd från 18 till 11 som en del av struktur och moderniseringen av Nordiska ministerrådet. Det innebar att ministerrådet för konsumentpolitik blev nedlagt. Detta blev bestämt av Nordiska rådet på sessionen år 2005. Nedläggningen av konsumentsamarbetet blev föremål för politiska diskussioner. Effekten av diskussionerna blev att man enades om en övergångsperiod och att det fortsättningsvis skulle vara möjligt att få ekonomiskt stöd för genomförande av politiskt prioriterade projekt som var i överensstämmelse med det antagna konsumentpolitiska handlingsprogrammet. Samtidigt kunde det ges visst administrativt och praktiskt stöd för genomförande av ett fortsatt informellt samarbete. Under 2006 och 2007 har det därför getts stöd till en rad projekt inom konsumentområdet. Exempelvis har det getts stöd till några större projekt för kartläggning av marknadsföring av livsmedel, Nordiskt forum för konsumentforskning och professionell klagomålshantering i verksamheten.

Nordiska rådet efterfrågar Nordiska ministerrådet om status för samarbetsprogrammet för konsumentområdet. Hittills finns att säga att i och med nedläggningen av det formella samarbetet på konsumentområdet är ansvaret för realiseringen av det konsumentpolitiska samarbetsprogrammet inte längre placerat i Nordiska ministerrådet. Däremot har de nordiska konsumentministrarna bestämt att fortsätta samarbetet i informell regi utanför ministerrådet. Därför vill jag gärna understryka att det på grund av detta inte i dag kan ges en status på arbetet då det inte längre är ett ansvarsområde för Nordiska ministerrådet. Av samma anledning har Nordiska ministerrådet inte formulerat egna konsumentpolitiska prioriteringar för 2006 och 2007. Nordiska ministerrådet planlägger dessutom inte att igångsätta andra initiativ på konsumentområdet än de som framgår av vårt förslag i 2008 års budget. Detta gäller först och främst posten.

Per Kaalund, Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson, Dokument 13:
Hr. præsident! Tak for redegørelsen fra ministeren.

Medborger- og Forbrugerudvalget er bekymret over konsumentpolitikkens vilkår i det nordiske samarbejde. De seneste års udvikling på området har medført, at udvalget er stærkt kritisk over for muligheden for at gennemføre samarbejdsprogrammet for konsument for perioden 2005-2010. Derfor har Medborger- og Forbrugerudvalget anmodet ministerrådet om en redegørelse her på sessionen.

Vi er også noget overraskede over det skriftlige svar fra det finske formandskab. Jeg citerer:

"Med nedlæggelsen af det formelle samarbejde på konsumentområdet er ansvaret for realiseringen af det forbrugerpolitiske samarbejdsprogram ikke længere placeret i Nordisk Ministerråd. Til gengæld har de nordiske forbrugerministre besluttet at ville videreføre samarbejdet i uformelt regi, hvilket efter ministerrådets opfattelse betyder, at det ikke tilkommer ministerrådet at kunne udtale sig om status på samarbejdet."

Det svar undrer udvalget. I 2005 svarede den daværende formand, Connie Hedegaard fra Danmark, i et brev til Nordisk Råds formand for budgetgruppen nemlig:

"Bortfaldet af ministerrådet for konsumentspørgsmål betyder ikke, at forbrugerpolitikken er fjernet fra samarbejdet i Nordisk Ministerråd. Tværtimod anføres det i ministrenes rapport om ny struktur for Nordisk Ministerråd, at konkrete spørgsmål vedrørende konsumentsamarbejde efter behov kan inddrages i den samarbejdsvirksomhed, som fremover vil blive varetaget af det nye ministerråd for nærings-, energi- og regionalpolitik samt i ministerrådet for fisk, landbrug og fødevarer."

Medborger- og Forbrugerudvalget står derfor fuldstændig uforstående over for ministerrådets svar. Ministerrådets konsumentpolitik havde for perioden 2005-2010, indtil ministerrådet erklærede ikke at have en sådan, to vigtige mål: Det ene var at styrke konsumentbeskyttelsen i Norden og det øvrige Europa, og det andet var at styrke konsumenternes frie valg.

Det nordiske konsumentsamarbejde har haft en afgørende indflydelse på nordiske borgeres hverdag. Et eksempel er, at det blandt andet har sikret, at børn i Norden ikke har behøvet at lege med farligt legetøj på grund af en regulering af legetøjsdirektivet og produktsikkerhedsdirektivet – det er bare et lille eksempel. Men også på en lang række andre områder har samarbejdet været til gavn for de nordiske borgere. Konsumentsamarbejdet har nordisk nytte!

Derfor burde ministerrådet også tage det alvorligt eller i det mindste svare, da de nordiske konsumentministre i foråret erklærede, at samarbejdsprogrammet for konsument ikke kan gennemføres på de nuværende vilkår. Strukturpuljens krav om medfinansering på mindst 25 procent fordelt på tre lande vurderes at medføre, at konsumentprojekter ikke kan gennemføres. I 2006 var der 14 konsumentprojekter til i alt fem millioner kroner Foreløbig er der godkendt to projekter i år til cirka 800.000 kroner. Og næste år er vi i formandspuljen, og det giver en meget usikker situation.

Medborger- og Forbrugerudvalget mener, at konsumentpolitikken skal have en fremtid i det nordiske samarbejde. Stærkt stigende anvendelse af internettet og grænseoverskridende handel er eksempler på to nye vigtige udfordringer, der ud over de tidligere prioriterede områder bør præge det nordiske samarbejde. Nordboerne kan ikke undvære en konsumentpolitik.

Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006).

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson,** Fremst. 5/2006**:**
Herr president! Denna sena timme ska jag försöka vara kortfattad. Det handlar alltså om rapporten om samhällssäkerhet. Jag delar Nordiska rådets uppfattning att samhällssäkerhet är en angelägen fråga. Som världen i dag ser ut står vi inför en mängd komplexa hotbilder. Vi måste samarbeta för att framgångsrikt kunna möta detta. Hit hör aktuella frågor såsom miljöhot, klimatförändringar, naturkatastrofer, stora olyckor och terrorangrepp.

I Nordiska ministerrådets svar på framställningen från Nordiska rådet ges det en rad exempel på olika samarbeten som sker både nordiskt och internationellt när det gäller samhällssäkerhet. Därför genomförs det också regelbundna möten på både departements- och myndighetsnivå där aktuella problemformuleringar och problemställningar diskuteras. Som en ram för detta samarbete finns det särskilda nordiska överenskommelser.

Jag vill också påpeka att samarbetet på myndighetsnivå mellan de nordiska länderna bland annat vad gäller samarbete mellan polis och rättsvårdande myndigheter betonas i programmet för det svenska ordförandeskapsåret i Nordiska ministerrådet 2008. I ett bredare internationellt perspektiv pågår också ett samarbete, och inom ramen för bland annat EU, Nato, Förenta nationerna, Osse, Europarådet och WHO finns det redan en etablerad samverkan. Vi har alltså en bra samverkan både på nordisk nivå och internationellt, men det kan bli mycket bättre.

Herr president! Det pågår alltså redan ett intensivt arbete med de här frågorna. Med de uppgifter och den organisation som Nordiska ministerrådet har i dag ägnar sig ministerrådet inte direkt åt att hantera samhällssäkerhet på ett mer överordnat plan, men enskilda fackministrar har självklart ägnat sig åt de frågor som faller under begreppet "samhällssäkerhet".

Med detta ville jag bara väldigt kortfattat tala om vad Nordiska ministerrådet sade.

Inge Lønning, Presidiets talsperson, Fremst. 5/2006:
Jeg skal også fatte meg i korthet. Der var tre punkter i den opprinnelige henvendelsen til ministerrådet. Presidiet er av den oppfatning at det første punkt har fått et fyldig og tilfredsstil-

lende svar, nemlig redegjørelse for situasjonen og utviklingstendensene innenfor de nordiske landenes samarbeid om samfunnssikkerhet.

Når det gjelder punkt to, er Presidiet av den oppfatning at svaret er lite tilfredsstillende. Det er nærmest det vi på norsk pleier å kalle "god dag, mann - økseskaft". Man konstaterer nemlig fra ministerrådets side at spørsmålet om samfunnssikkerhet er sektorovergripende, og man arbeider sektorovergripende i samtlige land med dette. Men så svarer man eiendommelig nok at i ministerrådets samarbeid kan dette bare håndteres av de enkelte fagministre, i samarbeid mellom de enkelte fagministre. Da har man nettopp gått glipp av det som er hele poenget, nemlig at dette per definisjon er sektorovergripende. Det lå ikke i den opprinnelige rekommandasjon et ønske om en permanent organisasjonsstruktur, slik ministerrådet synes å ha oppfattet henvendelsen. Det der lå, var en invitt til å tenke omkring hvorledes dette kan integreres i det nordiske samarbeidet.

Når det gjelder det tredje og siste punkt, er det litt for sent å gi et imøtekommende svar, i og med at oppfordringen dreide seg om å arrangere en konferanse om dette tema i 2007. Men fra Presidiets side mener vi ganske klart at det er ønskelig at en slik konferanse blir arrangert, og det er bedre sent enn aldri, så 2008 får holde.

Håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens (Rek. 14/2006)

Kultur- och idrottsminister **Stefan Wallin,** Rek. 14/2006:
Herr president! Vi kan enas om att rekommendationen från Nordiska rådet har en speciell aktualitet, och att de frågor och utmaningar den tager upp har en hög prioritet både på nationella och internationella arenor. Därför vill jag föreslå att de tas med på dagordningen för det nordiska samarbetet.

Rekommendationen ger oss bra utgångspunkter för att behandla frågor om samexistens och kulturell mångfald. Samtidigt är det klart att det handlar om en flerdimensionell helhet - bokstavligen "komplex" - som man inte kan åtgärda med enkla patentlösningar.

Därför är det viktigt att vi försöker lära oss av varandra och av sådana länder i Europa som har hunnit längre i utvecklingen än vi och sådana finns. Vi borde främja och på alla sätt förenkla spridningen av information och god praxis. Det är min övertygelse att det nordiska samarbetet erbjuder möjligheter på många plan. Förhållandena i de nordiska länderna påminner i många avseenden om varandra.

Rekommendationen ansluter sig till det arbete som Nordiska rådet bedriver i en mängd olika sammansättningar. Också på det nationella planet finns det ärenden som ansluter sig till immigration och mångkulturalism och som till sin karaktär är sådana att de överskrider den traditionella arbetsfördelningarna mellan ministerier och förvaltningsenheter. På grund av temats horisontella karaktär fortsätter behandlingen av rekommendationen i ministerrådet. I det här skedet kan vi ännu inte lägga fram ett slutligt svar på de förslag som Nordiska rådet har kommit med.

Det är inte första gången vi behandlar detta tema.

På begäran av samarbetsministrarna har vi inom ministerrådet för kulturella ärenden, MR-K, inlett behandlingen av rekommendationen. Vår utgångspunkt är de speciella möjligheter som kultursamarbetet erbjuder.

Härnäst presenterar jag de synpunkter som har kommit fram i den kulturpolitiska behandlingen. Det är min förhoppning att de kan utgöra material och inspiration för det fortsatta arbetet.

Kulturlivet i Norden är som sig bör under konstant förändring. Konstnärer med rötter i olika kulturella traditioner arbetar i Norden.

I handlingsplanen slås fast att det övergripande målet för kultursamarbetet är att främja en mångfald av kulturella uttryck.

2006 var ett markeringsår för kulturell mångfald i Sverige. De centrala stickorden var deltagande och samspel. År 2008 bliver det ett liknande temaår i Norge.

År 2008 har EU interkulturell dialog som tema. De tre nordiska EU-länderna förbereder som bäst sina förslag till nationella projekt. EU kommer att delta i finansieringen med betydande summor. EU:s budget för hela året uppgår till 10 miljoner euro och olika informationskampanjer, som omfattar hela Europa, finansieras också med denna summa.

Strukturreformen på kulturområdet införde ett nytt system i det nordiska kultursamarbetet: Nordisk kulturforum. Forumet skall vara ett dialoginstrument som skall bidra till kontakt och dialog med kulturfältet. De frågor som Nordiska rådet reser i sin rekommendation kan utgöra tema för ett Nordiskt Kulturforum. Där kan frågeställningarna belysas och diskussionerna med kulturfältet kan bidra till att det utarbetas konkreta förslag till hur kulturell komplexitet och samexistens bäst kan befrämjas och hanteras.

Syftet är att vi efter den här diskussionen ger sekretariatet i uppdrag att fortsätta koordinera ärendets beredning på så sätt att synpunkter från relevanta politiksektorer och förvaltningsgrenar beaktas i den fortsatta behandlingen.

Utgående från denna beredning återkommer vi till de konkreta förslag som konkretiseras i Nordiska rådets rekommendation.

Inge Lønning, Presidiets talsperson, Rek. 14/2006:
Det kan vel konstateres fra Presidiets side en viss skuffelse over at denne saken ikke er blitt prioritert fra ministerrådets side. I København, på sesjonen i fjor, ble det gitt sterkt uttrykk fra alle utenriksministrenes side – under møtet mellom Presidiet og utenriksministrene – at man anså denne saken som overmåte viktig, og man anså den som overmåte velegnet for nordisk erfaringsutveksling og nordisk samarbeid.

De tre punktene som ligger i rekommandasjonen, er nokså konkrete ønskemål fra rådets side, og det burde etter mitt skjønn ha vært mulig fra ministerrådets side å ta stilling til dette og realisere det i løpet av det kalenderåret som er gått. Nå kan vi bare konstatere at så langt er man ikke kommet og uttrykke ønske om at dette vil bli prioritert høyere i ministerrådets arbeid i fortsettelsen, slik at saken kan bli fulgt opp på en hensiktsmessig måte.

Jeg nevnte i utenriksdebatten tidligere i dag at erfaringene først med den danske utgave av karikaturstriden, deretter den norske, og så den svenske, tilsier at her er det i aller høyeste grad grunnlag for et nordisk samarbeid om hvilke erfaringer som kan trekkes ut, og hvorledes man kan arbeide systematisk for å hindre liknende situasjoner i fremtiden.

Debatten ble avsluttet.

Rådet besluttet å ta Dokument 11, Dokument 12, Dokument 13 og Dokument 22 til etterretning.

Det ble besluttet å behandle Fremst. 7/2004, Fremst. 5/2006 og Rek. 14/2006 under dagsordenspunkt 16.

Sessionen ble avsluttet kl. 17.30 og utsatt til neste dag kl. 09.00.

Torsdag 1. november 2007 kl. 09.00–14.00

Presidenter: Árni Páll Árnason (11-12), Sinikka Bohlin (13-14), Dagfinn Høybråten (15-20)

11. Forskning och utbildning
12. De självstyrande områdenas status i det officiella nordiska samarbetet
13. Globalisering
14. Gränshinder i Norden
15. Planer för det nordiska samarbetet 2008
16. Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut
17. Val
18. Tal av den nyvalda presidenten
19. Fastställande av tid och plats för nästa session
20. Sessionens avslutande

11. Forskning och utbildning

Dokumentation:

- Ministerrådsförslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010 (B 249/kultur)
- Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008–2011. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 19)
- Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur)
- Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur)
- Redegørelse om eScience Strategi. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 17)
- Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 20)

Ministerrådsforslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010 (B 249/kultur)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

å gjennomføre Ministerrådsförslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010 under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

Medlemsforslag strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

å etablere en dialog med de nasjonale forskningsråd om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid, og løsninger på disse, som ledd i videreutviklingen av det nordiske området for forskning og innovasjon

Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur)

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

å igangsette en utredning om de små håndverksfagenes situasjon i Norden, og om muligheten for å etablere et nordisk samarbeid om opplæring og utdanning innenfor disse fagene

Árni Páll Árnason overtok ledelsen av forhandlingene.

Ministerrådsforslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010 (B 249/kultur)

Utbildningsminister **Sari Sarkomaa,** B 249/kultur**:**
Arvoisa puhemies, Koulutuksen ja tutkimuksen avulla rakennetaan perusedellytykset kehitykselle ja kasvulle. Koulutus- ja tutkimussektorin vuosia 2008-2010 koskeva strategia todellakin katsoo tulevaisuuteen ja luo suuntaviivat tulevalle toiminnalle. Verrattuna nykyiseen strategiaan, joka on voimassa vielä tämän vuoden loppuun, tässä uudessa strategiassa tavoitteena on todellakin ollut tiivis, selkeä, fokusoitu ja tavoitteellinen asiakirja. Strategia määrittelee koulutus- ja tutkimusyhteistyön keskeiset prioriteetit Pohjoismaiden ja itsehallinnollisten alueiden kesken, ja sitä täydentävät mm. NordForsk:n strategia ja sektorin neuvoaantavien ryhmien yksivuotiset toimintasuunnitelmat.

Visiona on, että Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyö koulutuksen ja tutkimuksen alueella tukee seuraavia tavoitteita. Ensinnäkin Pohjolan tulee olla edelläkävijä osaamisen kehittämisessä ja tutkimuksessa sekä jatkuvasti painottaa inhimillisten voimavarojen kehittämisen merkitystä. Toiseksi koulutus- ja tutkimusyhteistyön tulee tukea yleisesti pohjoismaista yhteistyötä ja edistää yhteisiä pohjoismaisia tavoitteita kansainvälisesti sekä painottaa yhteistyötä Pohjolan lähialueilla. Kolmanneksi koulutukseen ja tutkimukseen suunnattujen panostusten tulee vahvistaa Pohjoismaiden ja itsehallinnollisten alueiden kilpailukykyä globalisoituvassa maailmassa. Pohjolan tulee olla hyvin toimiva koulutus- ja tutkimusalue. Tämä edellyttää kaikkien tehokasta yhteistyötä haittaavien rajaesteiden poistamista.

Globalisaatiokehitys merkitsee koulutuksen ja tutkimuksen jatkuvasti laajempaa kansainvälistymistä ja samalla kilpailun kovenemista lahjakkuuksista ja menestyksellisistä innovaatioista. Siksi meidän Pohjoismaiden on jatkettava voimalla panostamista tutkimukseen ja laadullisesti korkeatasoiseen koulutukseen sekä vahvistettava koko Pohjolaa alueena, jossa tutkimusta voidaan käynnistää ja innovaatiot voivat kehittyä kansallisista rajoista riippumatta.

Strategian painopisteessä korostuu vahvasti koulutuksen ja työmarkkinoiden vuoropuhelu, ja sitä on todellakin jatkuvasti kehitettävä. Hyvä peruskoulu on edellytys kaikelle myöhemmälle oppimiselle ja toimimiselle työelämässä, mutta myös sosiaaliselle koheesiolle sekä hyvälle ja tasapainoiselle elämälle. Erityisen keskeistä on mielestäni ammatillisen koulutuksen ja työelämän jatkuvasti kehittyvä yhteistyö.

Pohjoismaiset yliopistot ja muut korkeakoulut tekevät tällä hetkellä erittäin hyvää ja monipuolista yhteistyötä. Meidän tuleekin kehittää edellytyksiä tämän yhteistyön ja sen muotojen vahvistamiselle. Hyvä esimerkki yhteistyöstä ovat erinomaisen vastaanoton saaneet yhteispohjoismaiset maisteriohjelmat, joita Pohjoismaiden ministerineuvosto on hyvin vahvasti tukenut. Juuri tällaisten uusien yhteistyömuotojen avulla voidaan rakentaa kuvaa Pohjoismaista hyvin kiinnostavana ja houkuttelevana koulutusmaana. Myös tehostamalla koulutuksen, tutkimuksen ja elinkeinoelämän yhteistyötä voidaan saavuttaa paljon.

Tässä uudessa strategiassa korostetaan, että pohjoismaista tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaa tulee leimata hyvin laaja kokonaisnäkemys, jotta tutkimus- ja innovaatiotoiminta voivat yhdessä muodostaa toimivan pohjan uusien tuotteiden ja palveluiden syntymiselle, jotta

Pohjoismaissa olisi työtä ja tuotantoa. Tarvitsemme myös yhteistyötä, jolla voimme rakentaa tutkimusinfrastruktuuria ja kehittää informaatioteknologian hyväksikäyttöä. Pidän hyvin tärkeänä sitä, että tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa vahvistamme nyt hyvin toimivia organisaatioitamme ja niiden hyvää yhteistyötä. Tutkimuksen alueella NordForsk on saavuttanut hyvin tärkeän roolin, ja sen toimintaa on kaikin tavoin vahvistettava.

Nordplus -ohjelmat ovat pitkään olleet pohjoismaisen yhteistyön lippulaivoja. Uusi ensi vuonna alkava ohjelmakausi on historiallinen, sillä silloin ohjelmat avautuvat tasaveroisesti myös Baltian maille, mikä avaa hyvin tärkeitä mahdollisuuksia Pohjolan ja Baltian kattavan koulutusalueen muodostumiselle.

Viime vuonna hyväksytty pohjoismainen kielijulistus on hyvä pohja pitkäjänteisille ja tehokkaille kielipoliittisille toimenpiteille. On hyvin tärkeää, että vahvistamme toimia, joilla voidaan parantaa Pohjoismaiden kansalaisten kykyä kommunikoida keskenään. Tämä on erittäin tärkeä tavoite.

Haluan aivan lopuksi korostaa jo nyt varsin hyvin toimivaa yhteistyötämme niin Viron, Latvian ja Liettuan kuin Venäjänkin kanssa. Tarvitsemme kuitenkin vielä jatkossakin tiivistä yhteistyötä yhteisten prioriteettien määrittelemisessä ja sopivien yhteistyömuotojen rakentamisessa.

Arvoisa puhemies! Nähdäkseni tämä strategia antaa hyvät edellytykset vastata koulutus- ja tutkimusyhteistyön haasteisiin Pohjoismaissa kolmen seuraavan vuoden aikana.

Sari Sarkomaas tale i svensk oversettelse:
Ärade talman! Utbildning och forskning hjälper att skapa grundförutsättningar för utveckling och tillväxt. Strategin för utbildnings- och forskningssektorn 2008–2010 ser klart in i framtiden och skapar riktlinjer för den kommande verksamheten. Jämfört med den nuvarande strategin som är i kraft till slutet av detta år, har målet varit att upprätta ett komprimerat, åskådligt, fokuserat och målinriktat dokument. Strategin tar upp centrala prioriteter för utbildnings- och forskningssamarbetet mellan de nordiska länderna och självstyrande områdena, och den kompletteras bland annat av NordForsks strategi och de ettåriga verksamhetsplanerna för de rådgivande grupperna inom sektorn.

Visionen är att Nordiska ministerrådets samarbete inom utbildnings- och forskningssektorn skall stöda följande mål. För det första bör Norden vara en pionjär för kunskapsutveckling och forskning samt kontinuerligt betona betydelsen av att mänskliga resurser utvecklas. För det andra bör utbildnings- och forskningssamarbetet allmänt understöda det nordiska samarbetet och internationellt främja gemensamma nordiska målsättningar samt betona samarbetet inom Nordens närområden. För det tredje bör utbildnings- och forskningssatsningarna förstärka de nordiska ländernas och självstyrande områdenas konkurrenskraft i en allt globalare värld. Norden bör utgöra ett välfungerande utbildnings- och forskningsområde. Detta förutsätter att alla gränshinder som stör ett effektivt samarbete avlägsnas.

Globaliseringsutvecklingen innebär en kontinuerligt allt internationellare utbildning och forskning samt en hårdare konkurrens om talanger och framgångsrika innovationer. Därför måste vi i Norden fortsättningsvis starkt satsa på forskning och kvalitativt högklassig utbildning samt stärka hela Norden som ett område där forskning kan inledas och innovationer utvecklas obehindrat av nationella gränser.

Tyngdpunkten i strategin ligger klart på en dialog mellan utbildningen och arbetsmarknaden, och detta måste definitivt utvecklas kontinuerligt. En fungerande grundskola är en förutsättning för all senare inlärning och verksamhet i arbetslivet, men även för social kohesion och ett gott och balanserat liv. Jag anser det vara särskilt viktigt att kontinuerligt utveckla samarbetet mellan yrkesutbildningen och arbetslivet.

För tillfället förekommer det mycket fint och mångsidigt samarbete mellan nordiska universitet och andra högskolor. Vi bör skapa förutsättningar för att förstärka detta samarbete och dess samarbetsformer. Ett gott exempel på samarbete är de samnordiska magisterprogram

som tagits ypperligt emot och som Nordiska ministerrådet understött mycket starkt. Precis tack vare sådana här nya samarbetsformer kan det skapas en image av Norden som ett mycket intressant och attraktivt utbildningsland. Mycket kan även uppnås med en effektivisering av samarbetet mellan utbildningen, forskningen och arbetslivet.

I denna nya strategi betonas att den nordiska forsknings- och innovationspolitiken bör karaktäriseras av en mycket omfattande helhetssyn, så att forsknings- och innovationsverksamheten kan tillsammans bilda ett fungerande fundament för att ta fram nya produkter och tjänster, så att det finns arbetstillfällen och produktion i Norden. Vi behöver även samarbete som hjälper oss att skapa en forskningsinfrastruktur och utveckla utnyttjandet av informationsteknologi. Jag anser det vara mycket viktigt att vi stärker våra välfungerande organisationer inom forsknings- och innovationsverksamheten samt det goda samarbetet mellan dem. Inom forskningen har NordForsk uppnått en mycket viktig ställning, och dess verksamhet bör förstärkas på alla möjliga sätt.

Nordplusprogrammen har redan länge varit flaggskepp för det nordiska samarbetet. Den programperiod som inleds nästa år är historisk eftersom då öppnas programmen även för de baltiska staterna, vilket erbjuder mycket viktiga möjligheter att skapa ett utbildningsområde som omfattar Norden och Baltikum.

Den nordiska språkdeklaration som antogs i fjol bildar en god grund för långsiktiga och effektiva språkpolitiska åtgärder. Det är mycket viktigt att intensifiera åtgärderna för att förbättra nordiska medborgares förmåga att kommunicera sinsemellan. Detta är en mycket viktig målsättning.

Till sist vill jag lyfta fram vårt redan nu ganska välfungerande samarbete med såväl Estland, Lettland och Litauen som Ryssland. I framtiden behöver vi dock fortfarande intensivt samarbete för att ställa upp gemensamma prioriteter och skapa lämpliga samarbetsformer.

Ärade talman! Enligt mig erbjuder denna strategi goda förutsättningar att svara på utmaningarna inom utbildnings- och forskningssamarbetet i Norden under de tre kommande åren.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
Jeg er enig i at dette er en bra strategi. Det står veldig mye bra der, også rimelig konkret, slik at det er mulig å evaluere og måle etter at strategiperioden er over.

Mitt spørsmål til ministeren går på noe av det som kultur- og utdanningsutvalget tar opp i forhold til å styrke forskningen, og det ligger også et medlemsforslag om å styrke samarbeidet i Norden når det gjelder forskningen. Et av forslagene kan være å åpne de nasjonale programmene, de nasjonale forskningsprogrammene, for forskningsgrupper i de andre nordiske land. Det synes jeg er spennende, og jeg tror det ville være et løft for den nordiske forskningen. Mitt spørsmål til ministeren er: Kan ministeren tenke seg å være med og se på om ikke de nasjonale forskningsprogrammene burde åpnes for forskere fra andre nordiske land?

Utbildningsminister **Sari Sarkomaa**:
Arvoisa puhemies! Erittäin tärkeä puheenvuoro. On hyvin tärkeää, että me kaikin tavoin katsomme, millä tavalla poistamme niitä esteitä, jotka estävät Pohjoismaista yhteistyötä. Meidän eri tutkimuslaitostemme hyvin tiivis yhteistyö ja avautuminen on asia, jota täytyy yhdessä katsoa ja selvittää. Strategiahan hyvin pitkälle alleviivaa sitä, että yhdessä katsomme juuri niitä kaikkia esteitä, jotka estävät sitä, että Pohjoismaissa tehdään yhteistyötä tutkimuksen osalta. Siinä mielessä tämä puheenvuoro oli erittäin oikeaan osunut.

***Sari Sarkomaas tale i svensk oversettelse**:*
Ärade talman! Ett ytterst viktigt inlägg. Det är mycket viktigt att vi på alla sätt utreder hur vi kunde avlägsna hindren för nordiskt samarbete. Våra skilda forskningsinstitutioners mycket intensiva samarbete och öppnande är en fråga som måste diskutera och utredas tillsammans. Strategin understryker ju mycket klart att vi tillsammans bör utreda alla hindren för nordiskt samarbete inom forskning. I detta avseende var inlägget ytterst lyckat.

Rolf Reikvam:
Det er jo hyggelig at innlegget var treffende, men jeg skulle nok ønske at ministeren svarte på det som jeg tok opp i spørsmålet, nemlig: Hva mener ministeren? Kan en for eksempel i Finland tenke seg å være med på å gå videre på en diskusjon i alle fall? Jeg aksepterer at ministeren ikke vil svare helt eksakt på hva som skal skje med de nasjonale forskningsprogrammene, men spørsmålet var: Kan den finske ministeren tenke seg å være med på en videre diskusjon om ikke dette er en vei å gå – for å styrke den nordiske forskningen, for å tenke nordiske forskningsmiljøer, bygge nordiske forskningsmiljøer og bli bedre i konkurransen med andre land, EU-land og også andre tunge internasjonale forskningsmiljøer?

Utbildningsminister **Sari Sarkomaa**:
Arvoisa puhemies! Kyllä olen valmis siihen, että tämä asia otetaan keskustelun alle, kun pohjoismaiset opetusministerit tapaavat.

Sari Sarkomaas tale i svensk oversettelse:
Ärade talman! Jag är nog beredd på att denna fråga tas upp på de nordiska utbildningsministrarnas möte.

Rolf Reikvam, Kultur- og utdannelsesutvalgets talsperson, B 249/kultur:
Kultur- og utdanningsutvalget har behandlet forslaget til strategi. Som den finske ministeren sa, avløste dette forslaget Norden som foregangsregion i utvikling av menneskelige ressurser. Dette programmet hadde vi for perioden 2005–2007. Denne nye strategien tar for seg hele utdanningsforløpet – til og med forskning, og den skal kompletteres av NordForsks forskningsstrategi. Planen må ses som en del av globaliseringsstrategien.

Planens overordnede mål er at landene i Norden skal være foregangsland for kompetanseutvikling og forskning, og den skal understøtte det nordiske samarbeidet og fremme felles interesser på den internasjonale arena. Eksempelvis vil det være naturlig at denne planen er med på å bygge opp om vår felles interesse opp mot EUs sjuende rammeprogram. Satsing på utdanning og forskning skal også fremme landenes konkurranseevne i en globalisert verden. Planen er tematisk, og prioriteringene er forholdsvis tydelige, og den er bedre, tydeligere og klarere enn tidligere planer. Det er derfor lettere å evaluere og etterprøve planen når den går ut i 2010.

Den tematiske planen er inndelt i utdanning og arbeidsmarked, universitet og arbeidsliv, forskning og innovasjon, Nordpluss-programmene og språkpolitikk, IT-spørsmål, de baltiske landene og Russland. Som sagt mener utvalget at dette er en god plan. Men vi hadde noen merknader og noen understrekinger.

For det første dreier det seg om grunnutdanningen og definisjonen av kvalitet. Det skal være god kvalitet på utdanningen – det skulle bare mangle. Planen burde i noen grad, mener vi, ha problematisert begrepet "kunnskap". Den norske utdanningsdebatten er i stor grad styrt av internasjonale komparative studier, der det som i stor grad måles, blir tradisjonelle faktakunnskaper. Dette vet vi. Vi har PISA-undersøkelser. Vi har masse av disse komparative internasjonale studiene. Det er utelukkende et bestemt kunnskapssyn som er lagt til grunn i den type komparative studier, og da måler en bestemte kvalifikasjoner.

Vi mener at det nordiske utdanningssystemet, grunnskole, videregående skole, har klare og tydelige fortrinn ved at vi har et ganske bredt kunnskapssyn, der vi vektlegger sosial kunnskap, vi vektlegger kulturkunnskap og så videre. Alt dette er en del av det brede kunnskapssynet. Vi er opptatt av at det i sterkere grad blir understreket. Derfor anbefaler vi at en i nordisk sammenheng når en skal måle kvaliteten på utdanningen, legger til grunn dette bredere kunnskapssynet, og at det er det vi egentlig ønsker å måle når vi skal si noe om kvaliteten på vårt utdanningssystem.

Vi understreker behovet for et tettere forskningssamarbeid. Vi drøfter det som jeg tok opp i spørsmålet til ministeren om ikke de nasjonale programmene burde åpnes. Vi tror det hadde

blitt kjempespennende hvis vi hadde fått til det, og at vi derved kunne få til et bredere og tettere samarbeid mellom de ulike forskningsmiljøene i de ulike nordiske landene. Jeg er helt sikker på at det ville løfte oss forskningsmessig kraftig, og ville være veldig viktig.

Helt til slutt: Vi sier også noe om språkpolitikken. Vi har vedtatt en språkdeklarasjon. Den er bra, og den er god - det er bare spørsmål om å implementere den. Nå må ministrene sette inn ressurser og krefter på å gjøre noen tiltak for å implementere språkdeklarasjonen. Nordisk språkpolitikk er viktig for den videre utvikling innenfor utdanning, forskning og alt.

Inge Lønning (den konservative gruppen, H):
President, jeg er ikke helt sikker på at jeg forstår hva "bredt kunnskapssyn" egentlig betyr. Personlig har jeg større sans for å måle dybden i kunnskap enn bredden, men det var ikke derfor jeg bad om ordet.

Det er jo slik at hvert av de nordiske land har selv ansvaret for prioriteringen av forskning og høyere utdanning. Betingelsen for at det kan utvikles en positiv dynamikk i det nordiske samarbeidet om forskning, er jo at alle medlemslandene har evnen til å prioritere ressurser til forskning og høyere utdanning. I Norge har vi hatt en regjering som i to år har karakterisert sin egen innsats på dette området som et hvileskjær. Og siden representanten Reikvam har et relativt nært forhold til det partiet som har sittet med ansvaret for å bestyre dette, er mitt spørsmål om det bekymrer ham at Norge sakker akterut slik som vi gjør, også i nordisk perspektiv.

Rolf Reikvam:
Jeg skulle nok ønske at vi i Norge brukte mer ressurser til forskning. Det er det ikke tvil om. Vi har vedtatt en forskningsmelding - dette blir jo veldig internt norsk - der det var bred politisk enighet. Jeg tror alle partier var med på at målet er at vi skal bruke tre prosent av bruttonasjonalproduktet til forskning. Det har alle partier stått bak. Vi har dessverre ikke kommet noe særlig nærmere dette målet de to siste årene, så sånn sett, i forhold til de målene vi har satt opp i forskningsmeldingen, skulle vi nok ønske at vi var kommet lenger, og at vi var kommet nærmere dette målet, i og med at forskning er så viktig og så grunnleggende for å styrke både kompetanse og innovasjonsevne i den norske økonomien.

Så til dette med bredt kunnskapssyn. Jeg regner med at Inge Lønning forstår godt hvorledes man definerer "bredt kunnskapssyn". Jeg gav et eksempel på hva jeg la i begrepet, så det burde han klare å få med seg. Jeg brukte også den internasjonale komparative studien, der man stort sett måler faktakunnskap og så satte det opp mot et bredere syn, der både sosialkompetanse og kulturkompetanse er en del av dette kunnskapssynet.

Inge Lønning:
Jeg tror ikke at vi er veldig uenige om viktigheten av de dimensjonene som Reikvam nå nevner. Derimot er vi kanskje uenige om hvor fruktbart det er å insistere på at det skal puttes inn i kunnskapsbegrepet. Det kan jo tenkes at det er mer fordelaktig - jeg hadde nær sagt - å definere det som tilleggskvaliteter som henger sammen med utdanning og oppdragelse, men som ikke er en del av selve kunnskapsbegrepet.

Jeg konstaterer med tilfredshet, president, at når det gjelder vurderingen av den norske regjerings politikk, så er representanten Reikvam og jeg enige.

Rolf Reikvam:
Det jeg sa, og det Inge Lønning burde ha registrert, var at jeg tok utgangspunkt i forskningsmeldingen. Jeg sa at i forhold til forskningsmeldingen har vi ikke kommet så veldig mye nærmere dette målet på 3 prosent. Jeg skulle ønske vi var kommet enda et stykke nærmere, nettopp fordi dette er det bred politisk enighet om. Hva vi mener og hva jeg mener om dette, er jo for så vidt etter hvert ganske kjent, går jeg ut fra, så det var vel ingen sensasjon det at jeg sa at jeg skulle ønske vi var nærmere målet om tre prosent enn vi er kommet.

Inge Lønning:

President. Gjennom mer enn 30 års erfaring med universitetssamarbeid innenfor de nordiske land har jeg lært at her finnes et virkelig komparativt fortrinn, nemlig at vi har et språk- og kulturfellesskap som er ganske unikt mellom de nordiske land. Det har vi profitert på gjennom mange generasjoner i det akademiske samarbeid, og det kommer vi til å fortsette å profitere på.

Samtidig er det viktig å understreke at forskning i dagens verden mer enn noensinne er en menneskelig aktivitet som ikke kjenner landegrenser og heller ikke regionale grenser. Derfor er det enda viktigere når vi snakker om nordisk samarbeid om forskning og høyere utdannelse, at vi fastholder at det ikke er et alternativ til videre internasjonalt forskningssamarbeid. Det er del av det vide internasjonale fellesskap om å bringe kunnskapsutviklingen videre fremover, ikke til beste for enkeltland eller enkeltregioner, men til beste for hele menneskeheten. Derfor må vi anlegge et universelt perspektiv, også på Nordens forpliktelse til å yte noe når det gjelder å drive forskning og høyere utdanning fremover til et stadig høyere kvalitetsnivå.

Det er også viktig å være klar over at forskning i begrenset utstrekning kan og skal styres politisk. Det kommer aldri god forskning ut av forsøk på så å si å diktere gjennom politiske vedtak hvorledes forskningen skal foregå, eller hvilke områder man skal konsentrere all oppmerksomhet på. Den politiske oppgave består i å stimulere til kvalitativt god forskning, kvalitativt gode forskningsinstitusjoner og aller først og fremst universiteter som holder toppkvalitet i et internasjonalt perspektiv.

I den sammenheng vil jeg henlede oppmerksomheten på det vi har tatt opp fra den konservative gruppe for en del tid tilbake, et ønske om en intensiv, komparativ studie av lærerutdannelsen i de nordiske land, fordi all forskning og all *common sense* tilsier at kvaliteten i et utdanningssystem fra bunn til topp avhenger primært av én faktor, nemlig dyktige, velutdannede, engasjerte og motiverte lærere. Det gjelder fra grunnskole og til universitetsnivå. Her må jeg nok si at de øvrige nordiske land ser ut til å ha et betydelig læringspotensial i forhold til Finland, som har lyktes bedre enn noen av oss andre i å opprettholde læreryrkets status i sosial henseende. I Norge har vi vært usedvanlig flinke til å devaluere læreryrket gjennom mange tiår, og det betaler vi regningen for i dag.

Rolf Reikvam:
President! Inge Lønning understreket med rette at når det gjelder forskning, er det et av de områdene hvor vi har hatt fordel av det nordiske samarbeidet - åpenbare, sterke, klare og tydelige fordeler av et nordisk samarbeid. Det er etablert gode kontakter og relasjoner mellom norske og andre nordiske lands forskningsmiljø, som er viktig for å bygge gode, tunge og sterke forskningsmiljø. Det er bra at vi også i nordisk sammenheng har rettet mer av ressursene våre, en større del av budsjettet, inn mot forskning. Det er et av de områdene som har fått en kraftig vekst. Dette er penger som har vært med på å kanalisere og generere viktig forskning og generere nasjonale penger til forskning.

Så et spørsmål til Inge Lønning, som representerer et parti som ønsker å kutte i de nordiske budsjettene. Han ønsker å redusere de nordiske budsjettene. Partiets opplegg er å kutte ganske kraftig i de nordiske budsjettene. Det betyr sannsynligvis også at det vil bli en kraftig reduksjon på et område som Inge Lønning understreket er viktig. Hva er logikken i det å redusere denne delen av forskningsinnsatsen, som jeg regner med vil være en konsekvens av de konservatives budsjettopplegg?

Inge Lønning:
Kraftig og kraftig - det avhenger vel litt av brillene man har på. Så lenge man snakker om promiller, eller muligens en prosent, er det jo ikke all verdens dramatisk reduksjon. Rolf Reikvam vet like godt som meg at den årlig gjentatte øvelsen når det gjelder diskusjonen om budsjett, egentlig dreier seg om spørsmålet om sterkere konsentrasjon. Der har jeg forstått det slik at det er ganske mange i Nordisk Råd som deler den konservative gruppes oppfatning av at vi sprer oss altfor sterkt, at vi har altfor mange altfor små prosjekter uten at det blir noen veldig klar profilering av samarbeidet.

Rolf Reikvam:
Nå er jeg ikke sikker på hvor sterk Inge Lønning er i regning. Han er opptatt av kunnskap og kunnskapsbegrep, og det er veldig bra å ha kunnskap. Men vi snakker ikke om promille, det kan jeg hjelpe ham med. Hvis han hadde lest gjennom budsjettet, hadde han oppdaget at det ikke er promille det er snakk om i de konservatives reduksjonsforslag. Det er snakk å redusere det i all fall med tre prosent. Man kan si at det er lite. Det er kanskje ubetydelig. Det er ikke så fryktelig mange millioner kroner. Men uansett hvordan man snur og vender på det, vil det sannsynligvis måtte ramme et område som Inge Lønning i sitt innlegg understreket den sterke merverdien av i det nordiske samarbeidet. Jeg prøver meg på nytt, og det blir min utfordring til Inge Lønning: Ser du for deg, i denne tre prosent-reduksjonen dere opererer med, at en også skal redusere tilsvarende i forskningsdelen?

Inge Lønning:
Dette blir vel et spørsmål om man skal regne prosenter i bredden eller i dybden. Jeg har vanskelig for å se at de marginalene man diskuterer når det gjelder det nordiske budsjett, vil ha dramatiske konsekvenser for den felles forskningsinnsatsen. Faktum er at de midlene som disponeres over nordiske budsjetter til forskning, er og blir marginale i forhold til det det enkelte land investerer i forskning. Da er det samarbeidet som bygges opp nedenfra, både bilateralt og felles mellom de nordiske land, som virkelig har betydning når det gjelder hva vi får ut av vår felles forskningsinnsats. De midlene som går over det nordiske budsjett, har en minimal betydning når det gjelder forskningsinnsatsen.

Debatten ble avsluttet.

Rådet bifalt Kultur- og utdanningsutvalgets rekommandasjon i anledning av B 249/kultur - Rek. 11/2007.

Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011 (Dokument 19)

Utbildningsminister **Sari Sarkomaa,** Dokument 19**:**
Arvoisa puhemies! Nordplus on Pohjoismaiden ministerineuvoston suurin ja merkittävin ohjelma, jonka avulla joka vuosi tuhannet opiskelijat, opettajat, oppilaat, tutkijat ja muut oppilaitoksissa työskentelevät voivat osallistua vaihtoon. Ohjelman ansiosta rakentuu monenlaisia yhteistyöprojekteja ja -verkkoja pohjoismaisten oppilaitosten välille.

Nyt uusi nelivuotinen Nordplus-ohjelmakausi vuosille 2008 - 2011 avaa todella monia uusia mahdollisuuksia, joista keskeisimpänä on pidettävä yhteistyön syventämistä Baltian maiden kanssa. Nordplus-kehysohjelma avautuu tasavertaisesti Virolle, Latvialle ja Liettualle, mitä on pidettävä historiallisena kehitysaskeleena Pohjoismaiden ja Baltian välisessä yhteistyössä, ennen kaikkea koulutusyhteistyössä.

Nykyisen ohjelmakauden sektorikohtaiset ohjelmat koulutusyhteistyön, korkeakoulutuksen ja aikuiskoulutuksen alueilla jatkuvat, ja niitä kehitetään osana uutta kehysohjelmaa. On merkittävää, että laajentuminen Baltian maihin tarjoaa mahdollisuuksia aivan uusiin kumppanuuksiin ja yhteistyöverkostoihin.

Tässä yhteydessä on todettava, että Pohjoismaisten itsehallinnollisten alueiden - Grönlannin, Färsaarten ja Ahvenenmaan - vaihto- ja yhteistyömahdollisuudet jatkuvat samanlaisina kuin nykyisenkin ohjelmakauden aikana. Uusi Norplus-kehitysohjelma on rakennettu siten, että yhteistyö on nykyistä helpompaa eri koulutussektoreiden välillä. Tätähän me olemme täällä yhteisissä keskusteluissa erityisesti toivoneet.

Pohjoismaiden ministerineuvoston esitys uudesta Nordplus-ohjelmakaudesta esiteltiin Pohjoismaiden neuvoston istunnossa viime vuonna, ja esityksessä otettiin huomioon suoritettu ulkoinen arviointi ja monet siihen liittyneet konsultaatiot, mukaan lukien vahvasti Pohjoismaiden neuvoston näkökulmat.

Nordplus-kehysohjelman vuosittainen budjetti on lähes 64 miljoonaa Tanskan kruunua. Nordplus-toimintojen yleistavoitteena on edistää osallistujamaiden koulutusjärjestelmien laa-

dun ja innovaatioiden kehitystä sekä kehittää dynaamista ja houkuttelevaa alueellista koulutusaluetta. Eri toimintojen kokoaminen yhteen kehysohjelmaan selkeyttää ja tuo todella näkyvyyttä niille sekä helpottaa niiden koulutuspalveluiden käyttöä.

Kolmen nykyisen sektoriohjelman - siis kouluyhteistyön, aikuiskoulutuksen ja korkeakoulutuksen - toiminta jatkuu osana tätä kehysohjelmaa. Uusi kokonaisuus on Nordplus Horisontal, jossa voidaan todellakin toteuttaa hankkeita, jotka ylittävät sektorirajat ja lisäksi muun muassa siinä on mahdollisuus toteuttaa kieliprojektia, mikä on erityisen tärkeää.

Norplus Språk -ohjelma jatkaa kehysohjelmasta erillisenä, ja sen voimavaroja on vahvistettu peruskoulujen kieliyhteistyöhön suunnattavalla rahoituksella. Tämä on erittäin tärkeä asia. Nordplus Språk -ohjelman budjetti on vuonna 2008 runsaat 10 miljoonaa Tanskan kruunua.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on valmistellut vuoden 2007 uutta ohjelmakautta ja tehnyt hyvin tiivistä kehittämistyötä yhteistyössä Baltian maiden viranomaisten kanssa, jotta toiminta voisi käynnistyä sujuvasti ensi vuoden alussa. Tämä on todellakin tavoite, joka varmasti tulee toteutumaan. Työ on suuntautunut kolmeen päätehtävään, jotka ovat ohjausrakenteen kehittäminen, ohjelmasisällöt ja ohjelmien hallinnon kehittäminen.

Osallistujamaat ovat nimenneet ohjelmakomiteat. Yhteinen ohjelmadokumentti "Nordplus Common Programme Dokument" kuvaa kehitysohjelman tavoitteet ja prioriteetit hyvin täsmällisesti. Komiteat valmistelevat parhaillaan hakuohjeita vuodelle 2008, ja ensimmäinen haku päättyy 1.3.2008. Ohjelmia eri maissa käytännössä toimeenpanevat ohjelmakonttorit ovat entistä tiiviimmässä yhteistyössä ja todellakin muodostavat yhteisen konsortion.

Ministerineuvoston sihteeristö, ohjelmakomiteat ja ohjelmakonttorit käynnistävät kehysohjelmaa koskevan tiedotuskampanjan kaikissa osallistujamaissa marraskuussa 2007. Aivan jo ensimmäisellä hakukierroksella otetaan käyttöön web-pohjainen hakujärjestelmä. On hyvä, että olemme kehityksen kärjessä. Tämä todellakin helpottaa hakemusten käsittelyä. Uusi Nordplus-kehysohjelma esitetään laajassa konferenssissa, joka pidetään 8. ja 9. marraskuuta Kööpenhaminassa.

Arvoisa puhemies! Todellakin eilen, kun pohjoismaiset opetusministerit kokoontuivat ensin ja sitten Baltian ministerit, voimme ilolla todeta, että Nordplus-ohjelma menee eteenpäin ja kehittyy hyvin vahvasti.

Nähdäkseni käynnistyvä Nordplus-ohjelmakausi todellakin tarjoaa mahdollisuuksia uudistaa ja tehostaa pohjoismaisen ministerineuvoston ohjelmatyötä koulutuksen alueella. Sen avulla voidaan luoda uusia välineitä ja areenoita koulutuksen kehittämiseksi. On aivan selvää ja merkittävää,, minkä haluan lopuksi sanoa, että tuon ohjelman avulla voimme rakentaa uudella lailla Pohjoismaiden ja Baltian maiden välistä vuorovaikutusta ja koulutusyhteistyötä ja tämä kaikella tavalla parantaa Pohjoismaiden ja yhtä lailla Baltian maiden mahdollisuuksia pärjätä globaalissa maailmassa ja edistää alueiden hyvinvointia.

Sari Sarkomaas tale i svensk oversettelse:
Ärade talman! Nordplus är Nordiska ministerrådets största och betydelsefullaste program genom vilket tusentals studerande, lärare, elever, forskare och andra som arbetar i skolor kan delta i utbyte. Tack vare programmet skapas varierande samarbetsprojekt och samarbetsnätverk mellan nordiska skolor.

Den nya fyråriga Nordplusprogramperioden 2008–2011 erbjuder synnerligen många nya möjligheter, varav den viktigaste måste anses vara fördjupningen av samarbetet med de baltiska staterna. Ramprogrammet för Nordplus öppnas för Estland, Lettland och Litauen på lika fot, vilket måste anses vara ett historiskt steg i utvecklingen av det nordisk-baltiska samarbetet, framför allt utbildningssamarbetet.

Den nuvarande programperiodens sektorprogram för skolsamarbete, högre utbildning och vuxenutbildning fortsätter, och de utvecklas i samband med det nya ramprogrammet. Det är

väsentligt att utvidgningen till de baltiska staterna erbjuder möjligheter till helt nya partnerskap och samarbetsnätverk.

I detta samband måste det påpekas att de nordiska självstyrande områdena – Grönland, Färöarna och Åland – kommer att ha likadana utbytes- och samarbetsmöjligheter som under den nuvarande programperioden. Det nya ramprogrammet för Nordplus har konstruerats så att samarbetet underlättas mellan skilda utbildningssektorer. Detta har särskilt önskats här i gemensamma diskussioner.

Nordiska ministerrådets förslag till en ny Nordplusprogramperiod presenterades på Nordiska rådets session i fjol, och i förslaget beaktades den externa utvärdering som utförts och de många konsultationer som hört ihop med den, inklusive Nordiska rådets synpunkter.

Den årliga budgeten för ramprogrammet är närmare 64 miljoner danska kronor. Det allmänna målet för Nordplusaktiviteterna är att främja kvalitets- och innovationsutveckling inom utbildningssystemen i de deltagande länderna samt utveckla ett dynamiskt och attraktivt regionalt utbildningsområde. Då de skilda funktionerna samlas till ett enda ramprogram skapas klarhet och påtaglig synlighet för dem samt underlättas utnyttjandet av utbildningstjänsterna.

Tre nuvarande sektorprogram – skolsamarbete, vuxenutbildning och högre utbildning – fortsätter som en del av detta ramprogram. En ny helhet utgörs av Nordplus Horisontal som möjliggör genuina tvärsektoriella projekt samt bland annat språkprojekt, vilket är ytterst viktigt.

Programmet Nordplus Språk fortsätter utanför ramprogrammet, och dess resurser har ökats med finansiering till språksamarbete mellan grundskolor. Detta är mycket viktigt. Budgeten för programmet Nordplus Språk är dryga 10 miljoner danska kronor år 2008.

Under 2007 har Nordiska ministerrådet förberett den nya programperioden och utfört mycket intensivt utvecklingsarbete i samarbete med baltiska myndigheter för att verksamheten skall komma smidigt igång i början av nästa år. Detta är ett mål som säkert kommer att uppfyllas. Arbetet har bestått av tre huvuduppgifter, det vill säga utveckling av en styrningsstruktur, programinnehållet och utveckling av programadministrationen.

De deltagande länderna har tillsatt programkommittéer. Det gemensamma programdokumentet "Nordplus Common Programme Document" beskriver mycket exakt målen och prioriteterna för ramprogrammet. Kommittéerna håller som bäst på att ta fram sökanvisningar för 2008, och den första ansökningsfristen är den 1 mars 2008. De programkontor som i praktiken genomför programmen i länderna samarbetar allt intensivare och bildar verkligen ett gemensamt konsortium.

Ministerrådets sekretariat, programkommittéerna och programkontoren inleder en kampanj för att informera om ramprogrammet i alla deltagande länder i november 2007. Redan i samband med den första ansökningsrundan tas i bruk ett webbaserat ansökningssystem. Det är bra att vi går i täten för utvecklingen. Detta underlättar klart behandlingen av ansökningar. Det nya ramprogrammet för Nordplus presenteras på en stor konferens som hålls i Köpenhamn den 8–9 november.

Ärade talman! Igår, då först de nordiska utbildningsministrarna samlades och sedan de baltiska kunde, vi med glädje slå fast att Nordplusprogrammet tar sig vidare och utvecklas ytterst starkt.

Enligt mig erbjuder den nya Nordplusprogramperioden påtagliga möjligheter att förnya och effektivera programarbetet inom utbildning vid Nordiska ministerrådet. Tack vare den kan man skapa nya instrument och arenor för att utveckla utbildningen. Till sist vill jag säga att det är självklart och beaktansvärt att tack vare detta program kan vi på ett nytt sätt skapa växelverkan och utbildningssamarbete mellan Norden och Baltikum, och att detta på alla sätt

förbättrar Nordens samt de baltiska staternas möjligheter att klara sig i en global värld och främjar välfärden inom området.

Frode Sørensen (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Hr. præsident. Fru minister. Moderniseringer er jo altid en god ting, og specielt, når produktet bliver bedre, og det, som ministeren sagde, synliggør tingene, forenkler dem; det er en god ting.

Nu har vi så fået fremlagt Nordplus' rammeprogram for 2008-2011, og jeg vil gerne sige, at det både virker gennemarbejdet og spændende, og jeg synes, det er fint, at Estland, Letland og Litauen bliver en del af det.

Det, som undrer mig, er, når det, som ministeren også sagde, er ministerrådets største program også økonomisk, at det ikke har været sendt i udbud hos andre aktører end dem, der har været på banen indtil nu. Det synes jeg måske kunne have gjort produktet bedre og mulighederne endnu større.

Så har jeg et spørgsmål, som jeg måske kunne have undersøgt før sessionen, men det fik jeg ikke gjort, og nu gør jeg det så her.

I programmet står der, at Nordplus ramme-kontorerne også i de baltiske lande vil få en stor indflydelse på, hvordan tingene kommer til at virke. Og der er mit spørgsmål: Hvorfor benytter man ikke de fremragende otte-ni informationskontorer, som vi har liggende over hele Norden, i stedet for? Hvorfor benytter man ikke dem i stedet for måske at gå ind og lave nogle nye Nordplus ramme-kontorer, eksempelvis i de baltiske stater?

Utbildningsminister **Sari Sarkomaa**:
Arvoisa puhemies! Tämä oli erittäin hyvä puheenvuoro, joka liittyi vähän aikaisempaankin keskusteluun. Kaikin tavoin pohjoismaisessa yhteistyössä, joka nyt laajeenee yhteistyöhön Baltian kanssa, on hyvin tärkeää, että katsomme toimintamme tehokkuutta emmekä perusta päällekkäisiä toimintoja. Tässä yhteydessä otan tuon viestin vastaan, mutta tiedän, että kun tätä asiaa on valmisteltu, hyvin tarkkaan näitä on arvioitu. Jatkossa täytyy katsoa, miten entistä paremmin voitaisiin tehdä yhteistyötä jo olemassa olevien organisaatioiden kanssa. Kun uusi toiminta alkaa, niin on ihan selvää, että meidän täytyy varmistaa riittävät resurssit sen asian aikaan saamiseksi.

Sari Sarkomaas tale i svensk oversettelse:
Ärade talman! Detta var ett mycket fint inlägg som även hörde ihop med den tidigare diskussionen. Inom det nordiska samarbetet, som nu utvidgas till de baltiska staterna, är det på alla sätt viktigt att vi ser till att verksamheten är effektiv och att det inte skapas överlappande funktioner. I detta avseende tar jag emot detta budskap, men jag vet att när denna fråga förbereddes utreddes detta mycket noggrant. I fortsättningen måste det begrundas hur man kunde förbättra samarbetet med redan existerande organisationer. När den nya verksamheten inleds är det självklart att vi måste garantera tillräckliga resurser för att få till stånd detta.

Frode Sørensen:
Tak for svaret. Nu erkender jeg, at jeg ikke nåede tolkningen af det første, på grund af at den var slukket, men jeg tror nok, jeg fik fat i det alligevel.

Jeg vil bare gerne have bekræftet, at det, ministeren sagde, var, at man ville være åben over for at undersøge, om ikke de nuværende kontorer kunne benyttes. I stedet for at man går ind og opretter kontorer lige ved siden af, synes jeg, at man skulle udnytte de informationskontorer, man også har i de baltiske lande, bedre til at se på disse meget vigtige Nordplusprogrammer.

Utbildningsminister **Sari Sarkomaa**:
Arvoisa puhemies! Haluan tässä vielä tuoda terveiset pohjoismaisten opetusministereiden kokouksesta. Todella juuri tähän asiaan, johon jo viittasin, hyvin vahvasti kiinnitettiin huomi-

ota. Mietimme yhteistyötä laajasti. Meidän asiakirjassamme on erilaisia globaalisia kirjauksia, niin kuin olette huomanneet, esimerkiksi Aasian maiden kanssa tehtävä koulutusyhteistyö. Suomen eduskunnassa oli juuri lakiesitys, jossa mahdollistetaan tilauskoulutus, ja yksittäisillä Pohjoismailla on monia hankkeita myös yhdessä.

Pohjoismaisilta opetusministereiltä tuli hyvin tärkeä viesti: Jos jotkut toiminnot ovat jo etabloituneet jonnekin ja ne toimivat, niin niitä täytyy käyttää. Samoin koko Norplus ja edellinen esittelemäni asia lähtivät siitä, että käytämme olemassa olevia rakenteita, esimerkiksi tutkimuksissa NordForskia, sillä tavalla, ettemme tee päällekkäisiä toimintoja. Se on erittäin tärkeää, jotta saamme kustannukset pidettyä kurissa ja toiminnan laadukkaana ja tehokkaana. Sehän on Pohjoismaiden vahvuus aina ollut, ja siitä on pidettävä kiinni.

***Sari Sarkomaas tale i svensk oversettelse**:*
Ärade talman! Jag vill här ännu framföra en hälsning från mötet mellan de nordiska utbildningsministrarna. Precis vid denna fråga som jag redan nämnde fästes stor uppmärksamhet. Vi funderade vitt och brett över samarbete. I vårt dokument finns skilda globala formuleringar, såsom ni säkert lagt märke till, till exempel om utbildningssamarbete med asiatiska länder. Finländska riksdagen behandlade nyligen en proposition till en lag som möjliggör beställd utbildning, och enskilda nordiska länder har även flera gemensamma projekt.

De nordiska utbildningsministrarna hade ett mycket viktigt budskap. Ifall vissa funktioner redan etablerat sig någonstans och fungerar, då måste de utnyttjas. Likaså Nordplus och den fråga jag presenterade tidigare utgick från att vi utnyttjar existerande strukturer, till exempel NordForsk inom forskning, så att vi inte skapar överlappande funktioner. Detta är ytterst viktigt för att hålla kostnaderna nere och skapa högklassig och effektiv verksamhet. Det har ju alltid varit en nordisk styrka, och det måste vi hålla fast vid.

Dagfinn Sundsbø, Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson, Dokument 19**:**
Fra Midtengruppen, ikke fra Den konservative gruppe, som det ved en feil er kommet til å stå. Det er ikke sikkert de konservative liker hva jeg sier, så det er best å beriktige det med en gang. Men i denne sammenheng skal jeg legge fram kultur- og utdanningsutvalgets betenkninger.

I kultur- og utdanningsutvalget mener vi at Nordplus-programmet er et av de viktigste tiltakene på utdanningsområdet, som også ministeren understreket. Dette dokumenteres også gjennom det volumet det har – i 2008 har man et årlig budsjett på 75 millioner danske kroner danske kroner, og tiltakene samler cirka 10 000 deltakere. Det er noe betydningsfullt og omfattende over dette.

Når vi nå gir vår tilslutning til et nytt fireårig program, som innebærer omfattende endringer i programmenes innretning, er det samtidig behov for å understreke kultur- og utdanningsutvalgets vektlegging av en løpende evaluering av hvordan Nordplus-programmene utvikler seg fra 2008. Åpningen av Nordplus for deltakelse fra Estland, Latvia og Litauen, på like fot med de øvrige nordiske land, representerer en viktig utvidelse av det nordisk-baltiske samarbeidet. Det er grunn til å hilse dette med glede – som det også er gjort av de tidligere talerne – særlig fordi målgruppen i hovedsak vil være unge under utdanning som vil bære erfaringene fra deltakelsen med seg videre i samfunns- og arbeidsliv.

Dilemmaet er imidlertid knyttet til at Nordplus-programmene mister noe av sin sentrale betydning som hovedinnsats for å styrke språksamarbeidet i Norden. Nå vil en del av programarbeidet gjennomføres på engelsk.

Et av programområdene – Nordplus Språk – videreføres som et nordisk prosjekt med en budsjettramme på 10 millioner danske kroner, som også ministeren sa. Ifølge evalueringen bør vi spesielt følge med på hvordan språkanvendelsen utvikler seg i de øvrige programområdene.

Kultur- og utdanningsutvalget har tidligere gitt uttrykk for at det er nødvendig å videreutvikle Nordplus Junior-programmet, som er en viktig del av programmene videre. Det ble da

konstatert at programmet har hatt en nedgang i antall deltakere, og det har vært hevdet at programmet la for stor vekt på mobilitet i form av reisestøtte til skoleklasser. Utvalget har også vist til at Foreningene Nordens Forbund har lang erfaring innenfor området, og at deres erfaringer må bringes inn i arbeidet med å konkretisere programmet videre. Utvalget er tilfreds med at det vil bli arbeidet videre med utviklingen av Nordplus Junior og at ministerrådet stiller seg åpen for dialog med Foreningen Norden og, som de sier, andre som ønsker et aktivt samarbeid om utviklingen av Nordplus.

Nordplus rammeprogram for perioden 2008–2011 representerer, som ministerrådet sier, en viktig fornyelse av programvirksomheten på utdanningsområdet. Det er derfor også tilsvarende viktig at rådet følger utviklingen nøye med hensyn til hvordan dette skjer, og at vi ikke ser bort fra muligheten for å komme tilbake før 2011.

Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur)

Gunilla Tjernberg, Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson, A 1413/kultur:
President och Nordenvänner! Att forskning är ett prioriterat område i det nordiska samarbetet tror jag att den session och de debatter som har varit här i Oslo tydligt har visat. Forskning och innovation är centralt för de nordiska ländernas möjligheter att behålla sin välfärd men också för att komma vidare. Men om vi ska ha en samordnad forskning är det viktigt att samordningen verkligen också fungerar.

År 2005 rekommenderade Nordiska rådet ministerrådet att starta forskningsprojekt om klimat- och miljöförändringar i Arktis. Det har också framkommit under debatten tidigare. Ministerrådet har genomfört två studier av kunskapsbehov och förutsättningar för en nordisk forskningsinsats på rätt område. Detta menar kultur- och utbildningsutskottet kan användas som en modell för att uppnå målsättningen om ökad gemensam programmering av nationella satsningar och för ett mer integrerat nordiskt forskningssamarbete.

President! Tyvärr finns det områden i forskningen som stöter på onödiga praktiska hinder. Jag vill då lägga till att jag blev glad att höra utbildningsministerns framtidsinriktade anförande tidigare under debatten. Mittengruppen i Nordiska rådet har lagt fram ett medlemsförslag om strukturella hinder för ett ökat nordiskt forskningssamarbete. Bakgrunden är att det har kommit till vår kännedom att det finns praktiska hinder för att nordisk forskning ska kunna fungera på ett bra och smidigt sätt. Förslaget har därför behandlats av kultur- och utbildningsutskottet som har remissbehandlat det och även har övertygats om att det finns ett behov av att komma till rätta med hindren.

NordForsk upprättades 2005 som ett medel för att stärka det nordiska forskningssamarbetet. Därigenom finns en plattform etablerad för att kunna koordinera de nationella forskningsrådens arbete med en stor nordisk nytta. På så sätt kan de nordiska medlen till NordForsk bidra till att få fram mer forskningsmedel både nationellt och europeiskt. NordForsk är relativt nytt, och vi menar att om vi ska lyckas med koordineringen är det nödvändigt att se de existensiella, strukturella hindren för att skapa ett ökat nordiskt forskningssamarbete. Här kan man se två problemområden. Länderna har olika planläggningscykler på de nordiska forskningsområdena. Dessutom finns det begränsade möjligheter för forskare att söka finansiering i de andra nordiska länderna. Det här har också tidigare varit uppe i frågan.

Ambitionen att möta de praktiska problemen genom att hitta en lösning måste vara högprioriterad. Därför uppmanar Kultur- och Utbildningsutskottet de nordiska forskningsministrarna att inleda en strukturerad dialog med de nationella forskningsråden om problemen. I ministerrådets strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010 framgår det att Norden ska utgöra ett sammanhängande dynamiskt forsknings- och utbildningsområde.

President! Utskottet delar denna ambition. Strukturella och praktiska hinder för ett sådant arbete måste avlägsnas, och det är glädjande att strategin innehåller en ambition om att öka gemensam programmering av nationella lösningar och satsningar på forskningsområdet. Utskottet vill då understryka att bara genom ett målinriktat arbete med att avlägsna hinder

kommer ambitionen om en inre nordisk marknad för forskning och innovation att kunna realiseras.

Avslutningsvis vill jag återge vad Kultur- och utbildningsutskottet säger: Vi rekommenderar därför Nordiska ministerrådet att etablera en dialog med de nationella forskningsråden om strukturella hinder för ökat nordiskt forskningssamarbete och lösningar på dessa som ett led i vidareutvecklingen av det nordiska området för forskning och innovation.

Dagfinn Høybråten (midtengruppen, KrF):
President! Skal Norden videreføre sin velferdsmodell, trenger vi en god kunnskapsproduksjon gjennom å legge til rette for innovasjon, forskning og utdanning. Skal vi lykkes med å få økt utbytte av det nordiske forskningssamarbeidet, må samarbeidet mellom de nasjonale forskningsrådene fungere godt. De nordiske midlene er for små til å kunne stå alene, men sammen med nasjonal finansiering kan de nordiske midler gi merverdi. Det er i denne situasjonen nødvendig å sette fokus på de strukturelle hindringer som begrenser nordisk forskningssamarbeid. Det er bakgrunnen for at jeg gjennom Midtengruppen har reist dette medlemsforslaget. Jeg er glad for at kultur- og utdanningsutvalget gir støtte til vårt anliggende. Derfor får nå ministerrådet i oppdrag å gå i dialog med de nasjonale forskningsrådene for rett og slett å blokke ut strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid og finne løsninger på disse. Vi gjør det fordi vi ønsker en nordisk merverdi i forskningen, og vi gjør det fordi vi tror at de strukturelle hindringene kanskje er hovedproblemet – ikke ressursene.

Det er relativt enkle hindringer vi snakker om – ulike planleggingssykluser, budsjettregler med manglende fleksibilitet til å gå inn i samarbeidsprosjekt, liten vilje til å åpne nasjonale forskningsprogram for forskere fra andre land. Det finnes sikkert gode byråkratiske argumenter for disse ordningene, men de svarer ikke på den politiske utfordringen vi står overfor – et mer innovativt Norden. Her møter vi en type grensehinder som sannsynligvis bare kan løses etter politiske prosesser på ministernivå. For det fremtidige forskningssamarbeid i Norden er dagens anbefaling viktig og riktig. Det er mitt ønske og håp at ministerrådet tar tak i utfordringen. Jeg ser fram til at vi får en tilbakemelding neste år om at man har gjort noe med dette.

Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur)

Lars Wegendal, Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson, A 1425/kultur:
Herr president! Som säkert både presidenten och övriga i Nordiska rådet vet har vi inom rådets Kultur- och utbildningsutskott arbetat mycket intensivt med det nya kultursamarbetet i Norden. Vi har haft en arbetsgrupp som följt ministerrådets aktiviteter men som också i sitt mandat haft att både diskutera centrala principer för samarbetet och inte minst peka ut områden som utskottet framöver borde sätta fokus vid i sitt arbete.

När utskottet till exempel vid vår sommarresa förra året diskuterade dessa frågor kom vi fram till att situationen för de små kulturbärande, kulturanknutna hantverksyrkena såg liknande ut i de flesta av våra länder. Vi har en åldrande kår av hantverkare, vi har få sökande till utbildningar och utbildningsanordnarna har svårt att fylla de utbildningsplatser som man har.

För att sammanfatta problembilden, är det så att i samtliga länder riskerar vi att tappa enormt mycket kunskap inom dessa yrkesområden. Detta skulle vara en otrolig förlust, som skulle drabba många områden i våra länder. Hur det se ut om kunskapen minskade bland hattmakarna och hur skulle detta drabba till exempel teatrarna? Hur skulle det se ut om glasblåsarna blev färre och hur skulle det påverka produktionen av konstglas? Hur skulle renoveringarna av alla våra kulturhus för att säkra vårt kulturarv fungera, om inte den nödvändiga kunskapen bland snickare, murare, målare och andra yrkesarbetare tas till vara över generationerna?

Utskottet menar i detta förslag att regeringarna bör ha en ambition att utveckla ett nordiskt utbildningssamarbete på detta område. Man kan peka ut bra utbildningsmiljöer, man kan

etablera nätverk och ministrarna bör värdera tanken om att de nordiska länderna delar på ansvaret för utbildningar inom dessa områden.

Utskottet menar också att ministrarna i detta sammanhang borde ta kontakter med sina baltiska kolleger för att se om det finns en möjlighet att dra in även dessa länder i samarbetet. Det är ju ändå så att de baltiska länderna har en rik och ännu levande hantverkstradition.

Herr president! Det är inte bara utbildningsministrarna som har ansvar för dessa yrkesområdens framtid, utan även kulturministrarna och näringsministrarna – kulturministrarna för att det rör sig om en del av vårt immateriella kulturarv och näringsministrarna för att det rör sig om en del av upplevelseindustrin och hur kulturella besöksmål kan vara en del av tillväxten och upplevelseekonomin.

Kultur- och utbildningsutskottet föreslår att Nordiska ministerrådet, genom ett samarbete mellan kulturministrarna och utbildningsministrarna, startar upp en utredning om de små hantverksyrkenas situation i Norden och om möjligheterna att etablera ett nordiskt samarbete om utbildning och upplärning inom dessa yrken. Vi menar att utredningen också bör belysa behovet av stödordningar, och man bör analysera om de nordiska mobilitetsprogrammen är tillpassade till de små hantverksyrkenas situation.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
President! Jeg bad om ordet for å sende en hilsen til ministrene når de skal jobbe videre med dette forslaget. Jeg forventer at arbeidet blir intensivert, og at vi får en skikkelig og grundig utredning om dette samarbeidet innenfor disse som vi har kalt de små håndverksfagene.

Jeg tror at situasjonen er ganske kritisk for mange fag. Mange fag er i ferd med å dø ut for oss, og det er ganske alvorlig, for dette er kulturfag, dette er viktige fag som skal bære tradisjoner videre. Hvis de dør ut, mister vi en viktig kunnskap, og dette er kunnskap som ofte ikke er systematisert gjennom lærebøker eller hva det måtte være. Dette er kunnskap som går fra hånd til hånd, og når da en hånd blir borte, er det ingen til å føre denne kunnskapen videre. Så dette haster innenfor mange fag.

Dessuten vet vi at det allerede er etablert et samarbeid i Norden om en del fag, hvor de prøver å utvikle læreplasser og så videre for de unge elevene. Men det som jeg skulle ønske – og som er en liten hilsen – når det gjelder det videre arbeidet, er at man også tenker på å gå inn i det arbeidet som allerede er gjort og ser på det som finnes av informasjon og kunnskap, og at man da eventuelt tar initiativ med sikte på å få etablert kanskje en pilot – at de nordiske ministrene sammen kan bli enige om at her har vi et godt og sterkt fagmiljø, kanskje et av de beste i Norden, det kan være alt innenfor for eksempel glassblåsing eller hva det måtte være, men hvor det er et godt fagmiljø, og at dette blir utviklet til en pilot og at man i de nordiske miljøene prøver å samarbeide innenfor den piloten. Det tror jeg ville være viktig for å komme videre, for vi har mange utredninger, og vi har masse kunnskap, men det å konkretisere det gjennom et pilotprosjekt tror jeg hadde vært interessant. Jeg tror også det er nødvendig, i all fall for mange fag.

Vi har ikke så veldig mye tid til videre utredning, så dette er et tips, forhåpentligvis et godt tips, til utdanningsministrene når de skal begynne å jobbe med dette. Og når de kommer tilbake neste år og redegjør for Nordisk Råd, så er vi kommet et hakk videre. Det håper jeg inderlig, og at vi da har et veldig godt eksempel på et nordisk samarbeid når det gjelder små håndverksfag.

Redegørelse om eScience Strategi (Dokument 17)

Undervisningsminister **Þorgerður K. Gunnarsdóttir,** Dokument 17**:**
Herr præsident. Det er en stor glæde for mig og ære å være her i Stortinget og holde her en liten redegjørelse om eScience og nå vil jeg gå over til min islandsk så det tar lidt tid.

Góðir áheyrendur, herra forseti, það er mér mikil ánægja að fá hér tækifæri til að gera grein fyrir stöðu mála fyrir hönd norrænu mennta- og vísindaráðherranna varðandi hina svokölluðu eScience-áætlun Norrænu ráðherranefndarinnar um menntun og rannsóknir. Áætlunin, hún er afrakstur starfs sérfræðinganefndar sem skilaði niðurstöðu sinni í júlí á þessu ári en skipun hennar má rekja til þess ágæta samstarfs sem verið hefur á milli Norðurlandanna á þessum vettvangi. Þar má nefna samstarf á sviði rannsókna, á vettvangi NordForsk, á sviði menntunar á vettvangi Nordic Master og NordPlus og samstarfs varðandi háhraðanet og síðan þjónustu við háskólastofnanir í tengslum við Nordunet og Nordic Data Grid Facility.

Sú stefna sem kennd er við eScience – og ég er ekkert endilega viss um það að allir þekki hana – hún opnar tækifæri fyrir norræna samvinnu, er miðuð að því að styrkja enn frekar og efla þróun þekkingarsamfélagsins í löndum okkar. Og það má raunar segja að eScience sé ætlað að verða einn af drifkröftunum í þeirri þróun. Og þeir þættir sem fjallað er um í eScience koma iðulega fram á öllum stigum rannsóknaferlisins og er oft þverfaglegs eðlis sem kallar á samvinnu milli sérfræðinga á sviði eScience og vísindamanna á mismunandi fagsviðum. Í eScience eru ofurtölvur og ofurhraðanet nýtt til að leysa verkefni sem örðugt er að leysa með öðrum hætti. Verkefnin felast til dæmis í því að líkja eftir loftlagsbreytingum, að þróa brautryðjandi afurðir á sviði læknavísinda eða jafnvel að leita svara á eilífðarspurningum á borð við það hvernig alheimurinn varð til. Þá nær EScience til notkunarinnar á svonefndri Grid-tækni sem veitir aðgang að öflugri tölvuvinnslu í fjarlægum löndum.

Í sameiningu gera EScience og Grid-tæknin mönnum kleyft að gera samvinnu vísindateyma árangursríkari óháð landfræðilegri fjarlægð. Slík samvinna ætti að draga úr kostnaði við tilraunir þar sem hægt er að komast hjá dýrum frumgjörðum sem við oft köllum prótótýpur. Þá kalla eScience og Grid-tæknin á þverfaglega samvinnu jafnt í raunvísindum, félagsvísindum og læknavísindum svo nokkur dæmi séu nefnd. Í tillögu sérfræðinganefndarinnar er meðal annars að finna:

- áætlun um það hvernig norræn samvinna á sviði eScience geti eflst
- hvernig hægt sé að nýta búnað og mannafla með hagkvæmari hætti
- samnýta innviði
- þróa sameiginlegar námsleiðir
- móta skýrara skipulag í stefnumótandi áætlunum, fjármögnun og dreifingu ábyrgðar.

Og þá er einnig að finna þar tillögu um stofnun þriggja nýrra áætlana til að styðja við norrænar rannsóknir á sviði eScience og uppbyggingu á norrænum innviðum á þessu sviði sem og stofnun nýrra norrænna námsleiða á sviði eScience en þau eru:

- Í fyrsta lagi áætlun um metnaðarfullar rannsóknir sem krefjast mikils tölvuafls eða „grand challenge"-rannsóknir eins og það er oft nefnt
- Númer 2: áætlun sem miðar að því að koma á norrænum innviðum eða varðandi gagnagrunna og gagnahýsingu, styrkja þennan svonefnda infrastruktur.
- Í þriðja lagi þá er þarna áætlun þar sem byggð verði upp samvinna um eScience milli Norðurlandanna annars vegar og Eystrasaltsríkjanna, Evrópuríkja og ríkja utan Evrópu hins vegar
- Og í fjórða lagi verði byggt upp á Norðurlöndunum masters- og doktornám á sviði eScience-tækni.

Til að stýra og fjármagna þetta starf lagði vinnuhópurinn til að stofnuð verði norræn eScience-nefnd sem skipuð verði einstaklingum sem hafi náin tengsl við vísindanefndir og fjármögnunaraðila og séu jafnframt fulltrúar allra vísindasviða. Áætlunin hefur verið send til umsagnar til vísindanefnda ríkjanna, Nordforsk, Vinnova og TEKES sem og einnig þeim Högut

og NUS þar sem leitað er eftir tillögum um það hvernig þessir aðilar geta stuðlað að því að hrinda þessari áætlun í framkvæmd.

Og sérfræðinganefndin, hún dregur jafnframt upp framtíðarsýn að því hvernig staða Norðurlandanna á þessu sviði getur verið. Ef vel tekst til með eScience-áætlunina ætti hún innan fimm ára að geta boðið upp á net þar sem hægt er að deila aðgangi og aðbúnaði og sérfræðiþekkingu á sviði eScience, sem fléttast þá með sýnilegum hætti í starf vísindateyma á öllum vísindasviðum. Nú, innan tíu ára ættu Norðurlöndin að vera orðin að alþjóðlegri fyrirmynd þegar kemur að samnýtingu dreifðra eScience-lausna og búnaðar. Iðnaður á Norðurlöndunum getur fengið aðgang að tæknisérfræðingum 21. aldarinnar með þekkingu í mjög þróuðum reiknifræðum, sem er grunnurinn að þjónustumiðuðum viðskiptaáætlunum og þekkingarmiðuðum iðnaði. Og Norðurlöndin gætu einnig orðið leiðandi á heimsvísu í tækniþróun og uppbyggingu á sviði eScience með rannsóknir á heimsmælikvarða á fjölmörgum sviðum.

Og að lokum er hægt að slá því föstu að áætlun sérfræðinganefndarinnar, hún endurnýjar og eflir umræðuna um það hvernig hægt sé að þróa þá góðu samvinnu sem þegar er til staðar og stuðla þannig að því að Norðurlöndin haldi styrkri stöðu á þessum sviðum til framtíðar. Og það má um leið segja, ágætu áheyrendur, að þá erum við að draga fram það mikilvægi að sýna frumkvæði á þessu sviði og það er þá um leið hluti af þeirri stefnumörkun Norðurlandanna að standa sig og styrkja í svokallaðri alþjóðavæðingu. Og ég þakka áheyrnina.

Þorgerður K. Gunnarsdóttirs tale i dansk oversettelse:
Herr præsident. Det er en stor glæde for mig og ære å være her i Stortinget og holde her en liten redegjørelse om eScience og nå vil jeg gå over til min islandsk så det tar lidt tid.

Ærede tilhørere, herre præsident, det er mig en stor fornøjelse at få lejlighed til at give en statusrapport på vegne af de nordiske undervisnings- og videnskabsministre om Nordisk Ministerråds såkaldte eScience-strategi. Strategien er et resultat af samarbejdet i et ekspertudvalg, som fremlagde deres konklusioner i juli i år, men oprettelsen af dette udvalg skyldes det udmærkede samarbejde, som de nordiske lande har på dette område. Der kan jeg nævne forskningssamarbejde i NordForsk-regi, uddannelsessamarbejde inden for rammerne af Nordic Master og Nordplus og samarbejde om højhastighedsnet og senere service til højere uddannelsesinstitutioner i forbindelse med Nordunet og Nordic Data Grid Facility.

eScience-strategien - og jeg er ikke nødvendigvis overbevist om at alle kender til denne - åbner muligheder i det nordiske samarbejde og er rettet mod at styrke yderligere og stimulere udviklingen af vidensamfundet i vores lande. Og man kan faktisk sige, at eScience er tænkt som en af drivkræfterne i denne udvikling. Og de områder, som bliver nævnt i eScience dukker jævnligt op i forskningsprocessernes samtlige led, de er ofte tværfaglige og kræver derfor samarbejde mellem eScience-eksperter og videnskabsfolk på forskellige fagområder. I eScience anvendes supercomputere og superhurtige datanetværk for at løse opgaver som er svære at løse på anden vis. Disse opgaver kan for eksempel bestå i at simulere klimaændringer, udvikle banebrydende produkter inden for lægevidenskaben eller søge svar på evighedsspørgsmål, som for eksempel, hvordan verden blev til. eScience omfatter brugen af såkaldt Grid-teknologi, som giver adgang til kraftfuld databearbejdning i fjerne lande.

Sammen gør eScience og Grid-teknologien det muligt at effektivisere forskningsgruppernes samarbejde uafhængigt af geografiske afstande. Et sådant samarbejde ville mindske omkostninger forbundet med eksperimenter, da man kan undgå udarbejdelse af kostbare prototyper. eScience og Grid-teknologien opmuntrer endvidere til tværfagligt samarbejde inden for naturvidenskab, samfundsvidenskab og medicin, blot for at nævne nogle eksempler. Ekspertudvalgets forslag omfatter blandt andet:

- en plan om hvordan man kan styrke nordisk samarbejde om eScience
- effektivisering af ressourcedeling
- deling af infrastrukturer
- udvikling af fælles uddannelsesprogrammer
- en klarere organisering af strategisk planlægning, finansiering og ansvarsfordeling

Der er endvidere forslag til oprettelsen af tre nye programmer for at fremme nordisk eScience-forskning og infrastruktur på dette område samt etableringen af nye eScience-uddannelsesprogrammer. De er som følger:

- For det første et program om ambitiøs forskning, som kræver stor computerkapacitet, ofte kaldt *grand challenge*-forskning.
- Nummer to: Et program for nordisk infrastruktur, eller databaser og datahosting, at styrke den såkaldte infrastruktur.
- For det tredje er der et program for oprettelsen af eScience-samarbejde mellem de nordiske lande på den ene side og de baltiske lande, europæiske lande og lande uden for Europa på den anden.
- Og for det fjerde oprettes i de nordiske lande Nordic Master- og doktorant-uddannelsesprogrammer inden for eScience-teknologi.

For at lede og finansiere dette arbejde foreslår ekspertudvalget, at der oprettes en nordisk eScience-komité bestående af individer, som er stærkt tilknyttet de nationale forskningsråd og finansieringsorganisationer, og samtidigt repræsenterer samtlige forskningsområder. Programmet har været sendt til høring hos de nationale forskningsråd, Nordforsk, Vinnova og TEKES samt Högut og NUS, hvor man har efterlyst forslag til, hvordan disse instanser kan bidrage til gennemførelsen af strategien.

Og ekspertudvalget skitserer endvidere et fremtidsperspektiv af, hvordan Nordens styrkeposition kan udvikle sig. En vellykket gennemførelse af eScience-strategien kan indebære, at man inden for fem år kan byde på et net, hvor man kan dele ressourcer og kompetence samt ekspertviden om eScience, som integreres på en synlig måde i forskningsgruppernes arbejde på tværs af alle videnskabsområder.

Inden for et ti års perspektiv burde de nordiske lande kunne ses som en international rollemodel, når det gælder fælles udnyttelse af distribuerede eScience-løsninger og ressourcer.

Nordisk industri kan få adgang til det 21. århundredes teknologieksperter, som besidder en viden om meget udviklede beregningsteknologier, hvilket udgør basis for serviceorienterede handelsplaner og kundskabsbaseret industri.

Og Norden kan også blive førende i verden med teknologiudvikling og opbygning på eScience-området, når det gælder førende forskning i verden på adskillige områder.

Og til sidst kan vi fastslå, når det gælder ekspertudvalgets strategi, at den fornyer og styrker diskussionen om, hvordan vi kan udvikle det gode samarbejde, som allerede finder sted, og således bidrage til, at Norden bevarer sin styrkeposition på dette område også i fremtiden.

Og samtidigt kan vi sige, kære tilhørere, at vi hermed understreger vægten af at tage initiativer på dette område, hvilket jo er et led i Nordens strategi for at bevare og styrke sin position i den såkaldte globalisering. Tak for ordet.

Christer Adelsbo, Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson, Dokument 17:
President! Nordiska ministerrådet har lagt fram flera intressanta förslag på forskningsområdet. Det viktigaste är en strategi för utbildnings- och forskningsområdet för 2008– 2010.

I den treåriga strategin för utbildnings- och forskningsområdet finns ett avsnitt om informationsteknologi, för vilket tre mål har satts upp. Ett av målen är att främja eScience som "Flaggskepp för Norden".

Rådets Kultur- och utbildningsutskott har behandlat strategin för utbildnings- och forskningsområdet som en helhet. Utskottet stöder ambitionen att etablera en inre nordisk marknad för forskning och innovation. Denna strategi innehåller bland annat ett mål om att inrätta eScience som ett flaggskepp. Eftersom utskottet rekommenderar ministerrådet att genomföra

den föreslagna strategin skulle man kunna säga att utskottet uttalat sig positivt även om eScience.

I Dokument 17 beskrivs detaljerat förslaget till strategin eScience. Det handlar här om en ny forskningsdimension. Den ska möjliggöra teoriers och modellers prövning virtuellt med hjälp av superdatorer och supersnabba datanätverk. Verktygen snabbar upp forskning, möjliggör virtuella experiment till lägre kostnader än som är möjligt utan simulation. eScience inkluderar alla vetenskapsområden, från fysik och astronomi till läkarvetenskaperna, geovetenskaperna, biologi och kemi, socialvetenskaper och humaniora.

En expertgrupp föreslår att det inom fem år ska finnas ett program som ett färdigt system med expertis i tvärvetenskapliga forskningsgrupper. Den säger till och med att Norden inom tio år kan bli en världsledande aktör med världsledande forskning. Norden skulle därmed få en ökad attraktionskraft i den globala forskningsvärlden inom eScience, menar gruppen.

Man kan också säga att detta helt nya sätt att driva forskningsarbete är en del av globaliseringsarbetet, att det är en god form av globalisering och dessutom ger ett nordiskt mervärde.

Förslaget till strategi blev klart i juli 2007. Det är nu under beredning, och Nordiska ministerrådet inhämtar synpunkter på hur berörda intressenter kan bidra till att realisera strategin.

Kultur- och utbildningsutskottet kommer att följa arbetet med de storstilade planerna för eScience med stort intresse. Detta måste vara något som alla Nordens forskare drömmer om. Utskottet konstaterar också att detta förslag ännu inte är en färdig strategi och ser fram emot att få fortlöpande information om hur arbetet kommer att fortlöpa. Det är möjligt att undervisningsministern från Island i dag kan säga när det kommer att föreligga en plan och en strategi för eScience.

Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center (Dokument 20)

Landbruks- og matminister **Terje Riis-Johansen,** Dokument 20**:**
Etter anbefaling fra de nordiske ministrene for fiskeri, jordbruk, livsmidler og skogbruk vedtok de nordiske samarbeidsministrene på møte den 5. september 2007 å opprette Nordisk Genressurs Senter, NordGen.

Dette er et nytt nordisk kunnskapssenter som samler kompetansen i de eksisterende nordiske organer innenfor det nordiske genbanksamarbeidet - Nordisk Genbank, Nordisk Genbank Husdyr og nettverkssamarbeidet i Nordisk skogbruks frø- og planteråd. Over Nordisk Ministerråds budsjett er det for 2007 avsatt 13,8 millioner danske kroner til genbanksamarbeidet.

På sommermøtet i Bjørneborg hvor vi behandlet saken, oppnevnte vi et interimstyre som trådte i funksjon umiddelbart for å forberede oppstarten av den regulære driften av NordGen fra 1. januar 2008, med hovedsete i Alnarp i Sverige.

Det er nå tilsatt direktør. Jessica Kathle er den erfarne og dynamiske nye direktøren for NordGen. Hun har en solid faglig bakgrunn med doktorgrad i husdyrfag. Hun har hatt ledende administrative oppgaver både ved Universitetet i Oslo og Universitetet for miljø- og biovitenskap på Ås. Jeg er glad for at det har vært stor interesse for å bygge opp den nye institusjonen, og at en så velkvalifisert direktør nå er ansatt.

Interimstyret er nå i gang med å utvikle organisasjonsplanen i samarbeid med den nye direktøren, de ansatte og med Nordisk Ministerråd.

Genetiske ressurser er grunnleggende for videreføring av alt levende biologisk materiale. Uten variasjon - ingen framgang i avl og foredling. Uten tilgang til genetiske ressurser vil vi stå dårligere rustet til å tilpasse planter og dyr til nye vekstforhold, klimaendringer, nye og endrede plante- og dyresykdommer, samt å kunne øke produksjonen eller møte nye krav og forbrukerønsker.

Med opprettelsen av NordGen har vi gjort et framtidsrettet grep for å sette oss bedre i stand til å ta vare på den genetiske variasjonen hos planter og dyr, som er avgjørende for framtidas avls- og foredlingsarbeid og for matvaresikkerheten. Dette gjør vi ved å samle og videreutvikle det nordiske samarbeidet om bevaring og bærekraftig bruk av genressurser og biologisk mangfold i én institusjon. Denne institusjonen skal ivareta et helhetsperspektiv og synliggjøre betydningen av bevaring og bærekraftig bruk av genressurser og biologisk mangfold i Norden.

NordGen er en nyskaping og en videreutvikling av et enestående samarbeid i Norden for å ta vare på genetiske ressurser og sikre en bærekraftig forvaltning av disse.

Det mest omfattende arbeidet startet med opprettelsen av Nordisk Genbank for nær 30 år tilbake. Da gikk de nordiske land sammen om innsamling og sikring av mat- og fôrplanter i en felles nordisk genbank, som vakte internasjonal oppmerksomhet. Nordisk Genbank ligger i Alnarp i Sverige, men har sine samlinger i flere nordiske land, organiserer arbeidet for ulike planteområder i nordiske faggrupper og samarbeider nært med nasjonale program i de enkelte land. I tillegg har Genbanken ledet utviklingsprosjekter i Afrika og andre deler av verden. NGB har oppnådd stor internasjonal anerkjennelse for sin kompetanse på genbankdrift. Norge har inngått avtale med NGB om å stå for den daglige driften av Svalbard globale frøhvelv som skal åpnes i februar neste år og lagre frø fra hele verden.

Virksomheten til Nordisk Genbank Husdyr er etablert senere og har vært rettet mot kompetanseutvikling i Norden og i Baltikum, samt samfunnskontakt og et bredt anlagt nordisk samarbeid om bærekraftig forvaltning og bruk av husdyrgenetiske ressurser, blant annet med databaseoppbygging og utvikling av verktøy for avlsarbeid.

Når det gjelder Nordisk skogbruks frø- og planteråd, som den tredje av disse institusjonene, har det vært en nordisk møteplass gjennom 37 år for å fremme og forbedre tilgangen på godt frø- og plantemateriale og ved å bidra til god planteproduksjon og gode foryngelsesmetoder som baserer arbeidet på årlige konferanser. For ti år siden organiserte rådet også nettverksamarbeid om skogtregenetiske ressurser.

Både NGH og NSFP er organisert som nordiske prosjekter, og for tida ligger begge sekretariatene i Norge.

Det nordiske samarbeidet som gradvis ble utviklet innen de tre sektorene, hadde ansvar for mange likeartede oppgaver, samtidig som nye behov og oppgaver av tverrfaglig karakter meldte seg blant annet i oppfølging av internasjonale avtaler og forpliktelser omkring bevaring og bruk av biologisk mangfold og genetiske ressurser. I evalueringen av det nordiske skog- og jordbruksprogrammet i 2003 ble det foreslått organisasjonsendringer og opprettelse av en felles institusjon som samlet de nordiske genbevaringsorganene.

Dette var opptakten til et utfordrende reformarbeid for å konsolidere ressursene i en robust organisasjon som ville være bedre i stand til å løse oppgaver og ta opp nye utfordringer og oppgaver. Dette har involvert tre sektorer, fire nordiske genressursorganisasjoner og fem land, og det har tatt tid å komme fram til felles forståelse av behov og samling om løsninger.

På Nordisk ministermøte i Bjørneborg i juni i år ble det så vedtatt å anbefale å etablere NordGen, og vi har arbeidet fram en felles forståelse av de bærende prinsipper som denne institusjonen skal bygge på.

Det er en fireleddet oppgave som NordGen skal jobbe videre med:

For det første: NordGen skal bevare og videreføre kjerneaktivitetene som Nordisk Genbank, Nordisk Genbank Husdyr og det nordiske skognettverket har arbeidet med over mange år, og som er grunnlaget for den nordiske suksesshistorien innen genbevaring- og informasjonssamarbeid.

For det andre: NordGen skal styrke samarbeidet med de internasjonale programmene. Den skal bidra til økt koordinering, også mellom sektorene, og utvikle og styrke nordisk samarbeid om tverrsektorielle oppgaver og derigjennom oppnå økt nordisk nytte i fellesskap.

For det tredje: NordGen skal også ivareta og videreutvikle den internasjonale posisjonen som er opparbeidet av de nordiske organisasjonene innen sine sektorer, og ta opp nye oppgaver i forlengelsen av dette etablerte og internasjonale engasjementet og på nye områder.

For det fjerde: NordGen har driftsansvar for Svalbard globale frøhvelv og blir dermed også helt sentral i det globale genressursarbeidet.

Da vil jeg til slutt si at mitt mål er at vi med konsolidering av det nordiske genressursarbeidet og etableringen av NordGen nå skaper en nordisk institusjon som vil være en synlig premissleverandør i samfunnet, og som kan ta en ledende rolle også internasjonalt i identifiseringen av nye oppgaver. Sentrale oppgaver vil være utvikling av bærekraftbegrepet og oppnåelse av internasjonale mål om bevaring av biologisk mangfold og trygging av matsikkerhet.

Rådet bifalt Kultur- og utdanningsutvalgets rekommandasjon i anledning av A 1413/kultur - Rek. 12/2007.

Rådet bifalt Kultur- og utdanningsutvalgets rekommandasjon i anledning av A 1425/kultur - Rek. 13/2007.

Rådet bifalt å ta Dokument 17 til etterretning.
Rådet bifalt å ta Dokument 19 til etterretning.
Rådet bifalt å ta Dokument 20 til etterretning.

12. De självstyrande områdenas status i det officiella nordiska samarbetet

Dokumentasjon:

- Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 14)
- Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i officiellt nordiskt samarbete (Dokument 23)
- Medlemsforslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet)

Medlemsforslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet)

Presidiet foreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av "Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler"

Reservation fra den vestresocialistiske grønne gruppen

Nordiska Rådet rekommenderar de nordiska länderna

att Helsingfors-avtalet revideras med syfte att den färöiska ansökningen om fullt medlemskap av de nordiska organisationerna tillmötesgås

Presidenten meddelte, at det i den fortsatte debatt kun ble gitt 1 replikk pr. taler.

Under henvisning til at mandatperioden for det Ålandske parlament utløp den 31. oktober kl. 12.30, deltar/taler Ragnar Erlandsson som observatør i den resterende del av sesjonen.

Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 14)

Samarbetsminister **Lasse Wiklöf,** Dokument 14**:**
Herr president! De nordiske samarbetsministrarna godkände på mötet den 5 september i år i Mariehamn det så kallade Ålandsdokumentet som gick ut på att förstärka de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet, dock inom ramen för Helsingforsavtalet. Detta är ett projekt som har löpt under flera år, vi såg resultat av arbetet under förra årets session. Generalsekreteraren och en expertgrupp hade då gjort en genomgång och en analys och utifrån det arbetet tillsattes en arbetsgrupp bestående av representanter för nationalstaterna och samtliga självstyrda områden. Den arbetsgruppen tog vid där generalsekreteraren och hans expertgrupp slutade.

Arbetsgruppen har tecknat en tämligen bred och detaljerad bild av det officiella samarbetet, även om det naturligtvis är svårt att ge en helt uttömmande redogörelse med tanke på att det utöver Nordiska rådets organ och utskott, Nordiska ministerrådets 11 ministerråd, 15 ämbetsmannakommittéer och omkring 45 institutioner och samarbetsorgan det dessutom finns ett 90-tal arbetsgrupper av större eller mindre omfattning och varaktighet samt cirka 1 500 särskilda projekt.

Det är viktigt, tycker jag, att man här betonar att betänkandet inte berör Färöarnas ansökan om att få ansluta sig till Helsingforsavtalet samt att bli medlem med rösträtt i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet.

Herr president! De förslag som lades fram och som samarbetsministrarna antog är i korthet följande:

För det första är det möjligt för de självstyrande områdena att ansluta sig till ett ministerrådsbeslut. Detta sker i så fall i enlighet med de olika självstyrelseordningarna.

För det andra kan Danmark och Finland ge representanter för Färöarna, Grönland och Åland i uppgift att leda ordet vid ministermöten, i ämbetsmannakommittéer och i arbetsgrupper.

För det tredje har det konstaterats att utvecklingen har gått i den riktningen att de självstyrande områdena har rätt att vara adressater för och att svara på frågor och rekommendationer från rådet. Det har varit ett ganska onaturligt förhållande hittills att exempelvis i Ålands fall Finland skulle svara på frågor på områden där Finland inte har behörighet vad gäller åländska angelägenheter, och sådana otympligheter måste naturligtvis desavoueras.

För det fjärde har samarbetsministrarna påmint om att det finns en formell möjlighet för de självstyrande områdena att få fullt medlemskap i de nordiska institutionerna och samarbetsorganen.

De självstyrande områdena har också bett om fullt medlemskap i ett antal institutioner och samarbetsorgan. Även om önskemålen här är många, varierar de mellan de självstyrande områdena och avspeglar på så sätt också mycket av de prioriteringar som vart och ett område sätter största vikten vid. Samarbetsministrarna beslutade att be respektive fackministerråd som är berörda av detta att överväga och naturligtvis, hoppas vi, avgöra de här önskemålen positivt.

Här finns också en uppmaning till de samnordiska institutionerna och samarbetsorganen om att självmant kontakta de självstyrande områdena när frågor som är av intresse för de självstyrande områdena står på dagordningen. Jag tror det här är väldigt viktigt och det kommer också att bli ett prov där respektive självstyrt område kommer att följa med hur det i realiteten fungerar. Gör man detta noggrant, omsorgsfullt och lägger vikt och betydelse vid det tror jag att också det här kan bli ett viktigt inslag; annars är naturligtvis risken att det kan bli en nullitet. Från åländsk sida kommer vi åtminstone att se till att det inte blir det.

Herr president! Samarbetsministrarna har på nytt bekräftat att Färöarna, Grönland och Åland utgör viktiga delar i det nordiska samarbetet. Och även om resultatet innehållit en begränsning från de fem staternas sida i det att Helsingforsavtalet inte blev ändrat innebär det, upplever jag, att Färöarna, Grönland och Åland i ministerrådsbeslutet ändå kan se att det finns en positiv vilja att gå vidare och utveckla åt det håll vi alla önskar.

För mig personligen, som har upplevt Petri- och Klingkommittéernas arbete, ser jag det här som en naturlig fortsättning för att ytterligare stärka de självstyrande områdenas möjligheter att vara med och aktivt samarbeta i det nordiska.

Samarbejdsminister **Jógvan á Lakjuni:**
Tak hr. præsident. Ålandsdokumentet indebærer en styrkelse af de selvstyrende landes deltagelse i det nordiske samarbejde. Selv om det ikke skal blandes sammen med Færøernes ansøgning om medlemskab, må jeg sige, at oprindelsen til Ålandsdokumentet skal søges i den færøske ansøgning.

Vi har deltaget i forberedelsen af Ålandsdokumentet både i arbejdsgruppen og i MR-SAM, og vi er naturligvis tilfredse med de forbedringer af vort samarbejde, som dokumentet indebærer. Men jeg vil gerne benytte lejligheden til stærkt at understrege, at Ålandsdokumentet,

hvor udmærket det end er, ikke kan erstatte det fulde medlemskab af det nordiske samarbejde.

Færøerne har derfor godkendt Ålandsdokumentet med den bemærkning, at det ikke på nogen måde skal have præjudicerende virkning på vores ansøgning om fuldt medlemskab af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Og derfor opretholdes ansøgningen.

Hvad Ålandsdokumentet angår, så indebærer dette noget, der ligner, kan man sige, fuldt medlemskab uden egentligt medlemskab. Dokumentet fastlægger princippet om, at vi kan søge om medlemskab af alle samarbejdsorganer på lige fod med de suveræne stater inden for de begrænsninger, der sættes af Helsingforsaftalen. Det betyder, at vi ikke får fuldt medlemskab af ministerrådet og embedsmandskomiteerne. Ålandsdokumentet er således et praktisk arrangement med den pragmatiske tilgang, som hele tiden har præget vor deltagelse i det nordiske samarbejde.

Det er nu op til Åland, Grønland og Færøerne at benytte de nye muligheder, som dokumentet åbner for. Færøerne vil naturligvis benytte sig af disse muligheder. Dette vil uden tvivl føre til en langt mere aktiv deltagelse fra vores side. Men dette aktualiserer spørgsmålet om de selvstyrende landes ret til at bidrage til det nordiske budget. Den nuværende ordning er uværdig og skaber ubalance med hensyn til deltagelse. Dette spørgsmål bør afklares i forbindelse med implementeringen af Ålandsdokumentet, synes vi.

Jeg vil takke for nordisk velvilje og for en ordning, der vil øge vore muligheder. Jeg udtrykker ønsket om, at Ålandsdokumentet vil blive til gavn for det nordiske samarbejde og for hele Norden.

Kent Olsson (den konservative gruppen, m):
Herr president! Frågan om hur man ska utvidga de självstyrande områdenas möjligheter att få ett större inflytande i Nordiska rådet har länge diskuterats. Jag tycker att det känns väldigt trevligt att höra Ålands samarbetsminister Lasse Wiklöf här konstatera att Ålandsdokumentet är ett dokument som man är nöjd med och som man tycker är bra.

Jag tycker också att det kan konstateras att man inom Nordiska rådets ram faktiskt gör det som går att göra i stort sett utan att förändra Helsingforsavtalet när det gäller de självstyrande områdenas möjligheter att mer medverka i det nordiska samarbetet. Det tycker jag är bra.

De förändringar som faktiskt har skett i förhållande till tidigare ger ytterligare rättigheter för de självstyrande områdena. Vi har ju möten i inofficiella organ angående besvarande av frågor från Nordiska rådet liksom det kanske viktigaste, nämligen representationen i de nordiska institutionerna och samarbetsorganen där man i stort sett konstaterar att de självstyrande områdena kan ingå på samma villkor som länderna.

Den här frågan har, anser jag, behandlats på ett mycket bra sätt av ministerrådet. Jag känner att vi verkligen tar till vara detta med de självstyrande ländernas sätt att kunna arbeta i våra olika organ. Dessutom är man från presidiets sida så positiv man kan vara, menar jag – detta utan att egentligen förändra Helsingforsavtalet som vi kanske senare återkommer till. Det är bara att konstatera att det inte är samma uppfattning om Helsingforsavtalet i de olika länderna.

Slutligen vill jag säga att jag faktiskt ser det här som ett framsteg och som någonting positivt för de självstyrande länderna.

Ragnar Erlandsson (observatør, ÅC):
Herr president! Kanske bör jag direkt säga att jag är före detta lagtingsledamot från Åland. I dag den 1 november saknar Åland parlamentarisk representation i Nordiska rådet eftersom president Halonen öppnar det nya lagtinget i dag och några medlemmar inte är utsedda för Nordiska rådet för detta tillfälle. För mig personligen som inte kandiderade i lagtingsvalet in-

nebär denna dag inledningen till ett nytt liv som före detta politiker, parlamentariker och medlem i Nordiska rådet.

Det är därför för mig en stor ära att som observatör, inbjuden gäst och grå eminens för Åland få taltur inför rådet.

Herr president! Arbetsgruppen som utarbetat underlaget för denna debatt har haft ytterst begränsad ram att arbeta inom eftersom betänkandet inte fick gå utöver Helsingforsavtalets överenskommelse.

Föreliggande förslag är ett framsteg för de självstyrande områdena, men långt ifrån den önskan om fullvärdigt medlemskap som Färöarna eftersträvar. För Ålands del har vi beredskap att åta oss de förpliktelser som ett medlemskap innebär.

Innan Nordiska rådets sessioner hade dagens mammutformat på cirka 1000 deltagare kunde Åland ordna nordiska sessioner. Det inträffade senast i november 1991 men nu finns det så många observatörer närvarande att vi bliver betydligt större, och det är jag tacksam för.

Nu byggs ett nytt modernt kongress- och kulturhus på Åland som ytterligare höjer vår kapacitet som mötesarrangör.

Så länge det nordiska samarbetet endast fattar rekommendationer och inte för medlemsstaterna bindande beslut borde alla formella hinder för fullt medlemskap vara lätta att undanröja.

Min slutsats är den att finns det politisk vilja så kan Färöarnas, Grönlands och Ålands önskemål infrias.

Det bör dock poängteras betydelsen av att behandla de självstyrande områdena lika.

President! Jag tackar för det förslag som ligger på våra bord. Vi från Åland känner glädje och samhörighet över att få samverka i Norden på alla plan i en föränderlig värld.

Nu avslutar jag det nordiska för att nedstiga till det jordiska.

Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärke de självstyrande områdenas deltagande i officielt nordiskt samarbete (Dokument 23)

Dagfinn Høybråten, Presidiets talsperson, Dokument 23:
President. Etter at det nordiske nå er plassert i det himmelske, burde jeg vel applaudere som kristendemokratisk leder i Norge. Selv om jeg må si at jeg er meget godt fornøyd med den utviklingen det nordiske samarbeidet har, tror jeg det er et stykke før vi er der.

Jeg har bedt om ordet på vegne av Presidiet for å uttrykke at Presidiet har lagt fram et forslag til uttalelse – et yttrande – som nå er omdelt på representantenes plasser. Vi har gjort det fordi vi ønsker at Nordisk Råds sesjon skal komme med en klar mening til støtte for Ålandsdokumentet. Dersom vi ikke hadde fremmet dette "yttrande", ville Nordisk Råds behandling begrense seg til å ta redegjørelsen til etterretning og behandle medlemsforslaget, som jo ligger an til ikke å bli vedtatt. Det ville fremstå som en negativ holdning til den utvikling av de selvstyrende områders status som ligger i Ålandsdokumentet. Derfor har Presidiet ønsket å legge fram dette forslaget til uttalelse, kort og greit, som gir sin støtte til de reformer som ministerrådet har kommet fram til.

Idet jeg sier det, bekrefter jeg også, som flere talere har vært inne på, at det i Nordisk Råds behandling av medlemsforslaget ikke ligger en realitetsbehandling av Færøyenes ansøkning. Den ligger ikke til behandling i Nordisk Råd. Det er medlemsforslaget om realitetsbehandling som ligger til behandling.

Claes Andersson, den venstresosialistiske grønne gruppens talsperson, Dokument 23:
Herr president! Vi inom den vänstersocialistiska gruppen välkomnar de framsteg som Ålandsdokumentet innebär. Dessa framsteg innebär, som vi har hört, att de självstyrande områdena kan delta i de samnordiska institutionerna på samma villkor som länderna, att Färöarnas, Ålands och Grönlands fackministerråd kan agera mer självständigt i olika saker och att representanter för de självstyrande områdena kan leda mötena i ministerrådets strukturer, om Danmark och Finland accepterar detta. Detta är positivt.

Vi ser också att ministerrådet nu ändrar sin tolkningspraxis. Det är kanske inte så snyggt, det vore snyggare att modernisera Helsingforsavtalet. Vi konstaterar att en grundläggande modernisering av det nordiska samarbetet i förhållande till de självstyrande områdena inte finns i Ålandsdokumentet.

Förhållandena speciellt i Nordatlanten ändrar sig hela tiden. Det finns tecken på att speciellt Grönland orienterar sig i riktning mot USA. Vi måste hoppas att alla fem nordiska länder snart inser att det är mycket väsentligt för länderna själva och för oss att vi stärker samarbetet med Grönland, Färöarna och Åland på alla sätt.

Sedan vill jag påpeka att detta inte tar ställning till Färöarnas ansökan från 2003. Efter att ha legat nästan fem år kommer det nu upp i det följande då vi får votera om Färöarnas ansökning.

Høgni Hoydal (den venstresosialistiske grønne gruppen, Tj):
Hr. præsident! Samarbejdsministrenes Ålandsdokument er vel et administrativt dokument, som vi som parlamentarikere bare kan notere os. Dokumentet formaliserer nogle tendenser, som har udviklet sig over tid de senere år. Det gælder Færøernes, Ålands og Grønlands muligheder for at deltage selvstændigt i samnordiske institutioner. Man kan sige, at den tendens allerede blev vedtaget, da vi fik selvstændigt medlemskab af Nordisk Kulturfond.

Ålandsdokumentet formaliserer også en konsensus om visse uenigheder, eksempelvis om muligheden for at stille spørgsmål direkte til ministre fra Færøerne, Åland og Grønland. Hvis jeg husker rigtigt, var det muligt indtil for to år siden, hvor Danmark fandt ud af, at det kunne man alligevel ikke.

Derudover er dokumentet en formalisering af muligheden for at få ordførerskab, hvor Grønland, Åland og Færøerne skal kunne bede Finland og Danmark om at indtage deres plads på visse områder.

Jeg var derfor glad for, at Ålands samarbejdsminister understregede, at Ålandsdokumentet ikke er svaret på den færøske ansøgning, for Ålandsdokumentet er jo også et dokument, som præciserer begrænsningerne for, hvad der kan opnås af disse lande uden at ændre Helsingforsaftalen, og uden at disse lande får fuldt medlemskab.

Ålandsdokumentet opererer fremdeles med særordninger og ikke med ligestilling. Ålandsdokumentet opererer med det mærkelige begreb selvstyrende områder. Jeg har flere gange spurgt, hvordan et område kan styre sig selv. Er det ikke *folk* i området, der skal styre det?

Så det er, hvad der kan opnås under det nuværende system uden ændringer af Helsingforsaftalen. Jeg vil bare sige, hr. præsident: Måtte dette være sidste gang, vi opererer med Færøerne, Grønland og Åland som særlige tilfælde. Vi må have ligestilling nu, og det kommer vi tilbage til i den videre behandling. Tak.

Medlemsforslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet)

Sinikka Bohlin, Presidiets talsperson, A 1378/presidiet:
Herr president! Vi har nu fått redovisning av initiativet som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i det officiella nordiska samarbetet. Vi från presidiet är positiva till de förändringar som finns i Ålandsdokumentet. Ändå bidrar det till att stärka deras ställning. Naturligtvis hade det varit en fördel om Helsingforsavtalet hade ändrats så att det motsvarar innehållet och andemeningen i de beslut regeringarna har fattat. Men vi har ändå fått ett dokument som är både praktiskt och pragmatiskt.

Vi har i presidiet även haft att behandla ett medlemsförslag om realitetsbehandling och upprättande av en kommitté för behandling av Färöarnas enhälliga ansökan om självständigt medlemskap i Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet samt alla nordiska konventioner och avtal. Vi kan konstatera att de nordiska ländernas regeringar inte har kunnat enas om att företa nödvändiga förändringar i Helsingforsavtalet för att fullt ut kunna tillmötesgå Färöarnas önskemål om självständig status i det officiella nordiska arbetet.

Mot denna bakgrund, herr president, föreslår presidiet att Nordiska rådet inte företar sig något med anledning av medlemsförslaget A 1378/presidiet, och jag yrkar bifall till presidiets förslag.

Høgni Hoydal (den venstresosialistiske grønne gruppen, Tj):
Jeg synes, jeg ville spørge talsmanden for Præsidiet, om Præsidiet ikke mener, at verden har ændret sig i de seneste 30 år. For 31 år siden var der jo et lignende forslag til behandling i Nordisk Råd, hvor parlamentarikerne støttede forslaget om, at man skulle påbegynde en ændring af Helsingforsaftalen for at give Færøerne selvstændigt medlemskab. Og det undrer mig, at man ikke kan støtte det fra parlamentarisk side her i 2007, når man kunne gøre det i 1976.

Sinikka Bohlin:
Herr president! Naturligtvis förändras världen också. Men vi har ändå försökt att följa det förslag som kom från Färöarna. Om vi för det första tittar på att-satsen som talar om att man skulle ha en realitetsbehandling kan jag säga att det har vi haft. Tyvärr har det tagit tid på grund just av att man har gjort en ordentlig juridisk kartläggning i den här frågan. För det andra hade man tillsatt en arbetsgrupp som har försökt att hitta en överenskommelse. Men tyvärr är det så på regeringssidan att man börjar i den ändan att man inte öppnar Helsingforsavtalet. Den delen finns där.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
President! Jeg har lyst til å utfordre når det gjelder dette forslaget som ligger her, og som sannsynligvis blir nedstemt.

Det er jo et forslag som vår gruppe står bak, og som vår gruppe har fremmet, og vi antok at det stort sett var vi som står bak det, som kom til å stemme for det. Nå tyder mye på at den danske delegasjonen i utgangspunktet kan tenke seg å stemme for dette forslaget, men med en presisering om at dette ikke er i strid med den danske og den færøyske konstitusjonen.

Mitt grunnleggende spørsmål går på: Dette problemet – i den grad vi kan snakke om et problem – er vel i utgangspunktet et dansk/færøysk problem. Færøyene søker, og det er på mange måter de som eier problemet. Når de som eier problemet, Danmark og Færøyene, sier at den danske delegasjonen kan tenke seg å stemme for dette forslaget, undrer det meg at øvrige delegasjoner, den svenske, norske og for så vidt også andre delegasjoner, ikke kan tenke seg å stemme for forslaget. Går det an å reflektere litt rundt det?

Sinikka Bohlin:
Herr president! För mig är frågan hur vi kan behandla alla dessa tre självstyrande områden lika väldigt viktig. Jag tänkte på det när jag lyssnade på Lasse Wiklöf från Åland också. Om vi började den här resan för 30 år sedan kan jag säga att den inte är slut än. Jag tror att den här frågan säkert kommer tillbaka. Men i det här läget har vi ändå från ministerrådets sida hittat en del praktiska och pragmatiska frågor för just de områdena. Det måste ändå vara de själva som tycker till i den här frågan. Vi i Sverige har inget självstyrande område, om vi inte börjar prata om urfolken som vi tre länder har gemensamt.

Ole Stavad, Danmarks Riges Delegations talsperson, A 1378/presidiet:
Hr. præsident! Jeg har den glæde at tale ikke kun på vegne af den danske delegation, men på vegne af det, der formelt hedder Danmarks Riges Delegation, nemlig Danmark, Færøerne og Grønland.

Først har jeg en bemærkning til Ålandsdokumentet: Vi støtter naturligvis varmt alle de fremskridt, der sker. Vi er meget uforstående over for, at man ikke engang har villet ændre på Helsingforsaftalen, så der bliver overensstemmelse mellem Ålandsdokumentet og Helsingforsaftalen. Jeg mener ikke, det er holdbart for vore regeringer at fastholde en praksis, der er i åbenbar modstrid med Helsingforsaftalen; vi skulle jo nødig bringes i en situation, hvor de, vi normalt diskuterer med, begyndte at kalde de nordiske lande for bananrepublikker. Så hermed en opfordring til regeringerne om at få det bragt i orden.

Jeg er også glad for, at jeg kan tale på vegne af hele delegationen, for vi er jo lidt svagt repræsenteret på grund af det danske valg. Men vi har diskuteret det her indgående, og også de medlemmer, der er fraværende, har tilsluttet sig både det, jeg har sagt, og det, jeg nu siger: Vi ønsker at støtte VSG-gruppens medlemsforslag om, at regeringerne i forbindelse med realitetsbehandlingen af den færøske ansøgning også bør åbne tilsvarende mulighed for Grønland og Åland, såfremt man kommer fra Grønland og Åland og ønsker medlemskab, og vi støtter derfor også, at man åbner Helsingforsaftalen og gennemfører de nødvendige ændringer. Og vi har glædet os over, at vi også i delegationen i samarbejdet med den danske regering på det her punkt har fået et brev fra den danske regering om, at den danske regering er indstillet på også at støtte nødvendige ændringer af Helsingforsaftalen. Og jeg bør selvfølgelig formelt også sige, at det naturligvis skal ske inden for rammerne af den forfatning, der er i Danmark, og den forfatning, der er i Finland.

Jeg er meget uforstående over for, hvorfor specielt den svenske regering og den finske regering har været fuldstændig ubøjelige, med hensyn til at der ikke kunne ændres i Helsingforsaftalen. Et eller andet sted forstår jeg godt mine kolleger, der siger, at vi jo ikke kan gøre noget på de præmisser, for Helsingforsaftalen er regeringernes ejendom, og det forudsætter enstemmighed i alle regeringer at lave den om. Men det, jeg så gerne vil opfordre mine kolleger fra Sverige, Finland og også – i den udstrækning, det måtte være nødvendigt – Norge til, er at presse deres regeringer til at acceptere de ændringer, der er nødvendige, for at vi kan give det nordiske samarbejde en ny dynamik. Også ved at Vestnorden, der spiller en større og større international rolle med Grønland, med Færøerne og hele den vestnordiske problemstilling, bliver stærkere i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråds samarbejde ved, at vi også tager konsekvensen af det og giver en tilsvarende stærk placering i det nordiske samarbejde.

Så Danmarks Riges Delegation vil stemme for VSG-gruppens forslag og dermed stemme for reservationen.

Rolf Reikvam:
Takk, president! Det som Ole Stavad nå orienterte om, er interessant og spennende og faktisk viktig, og det burde fått konsekvenser for de øvrige delegasjonene, slik jeg ser det.

Men mitt spørsmål til Ole Stavad er: Presidiet har jo drøftet denne saken i forkant av dette møtet, og de har kommet med sin innstilling. Det danske synet som Ole Stavad nå redegjorde for, var det kjent ved Presidiets behandling, eller er dette et standpunkt som har kommet

senere, slik at de synspunkter som Ole Stavad på vegne av den danske delegasjonen gir uttrykk for, ikke var kjent da Presidiet behandlet denne saken? Hvis det ikke var kjent da Presidiet behandlet denne saken, ville jeg tro at det ville være av interesse for Presidiet å ha en ny runde på bakgrunn av det standpunktet som den danske delegasjonen inntar, nettopp fordi – etter min oppfatning – slik problemet ligger nå, er det primært et problem som Danmark og Færøyene har, og i mindre grad de andre nordiske landene.

Ole Stavad (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Jeg har forståelse for Rolf Reikvams spørgsmål, for vi får mange papirer i løbet af sådan en session. Men hvis Rolf Reikvam tager betænkningen, der ligger som grundlag for medlemsforslaget, har vi, for at ingen – ej heller efterfølgende – kan være tvivl om, hvad Danmarks Riges delegation mener på det her punkt, også fået det indføjet på tryk i den betænkning, som er omdelt, og som er grundlaget for den her debat. Så det fremgår klart og tydeligt for alle i Præsidiet og alle, der har nået at læse betænkningen.

Høgni Hoydal, reservantenes talsperson, A 1378/presidiet:
Hr. præsident! Først af alt en tak til Ole Stavad og den danske delegation. Og jeg taler nu på vegne af VSG-gruppen.

I fem år har ansøgningen om selvstændigt færøsk medlemskab af Nordisk Råd, af Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske aftaler og konventioner ligget i det nordiske system. Den har været som en het potet, en varm potatis eller, som danskerne siger, en varm kartoffel, som er blevet sendt hid og did i systemet mellem ministre og embedsmandskomiteer. Ingen har rigtig villet tage den op til realitetsbehandling, for det kræver jo en ændring af Helsingforsaftalen.

Vi ved jo, at det er muligt at ændre Helsingforsaftalen - der er intet juridisk til hinder for det. Vi ved jo også, at man i regeringerne er bange for, kan man sige, magtbalancer eller territoriale forhold, og det må vi bare konstatere. Men vi i Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, som jeg takker for al støtte, mener, at vi som parlamentarikere bør tage stilling til spørgsmålet om den færøske ansøgning.

Nordisk Råd og hver enkelt af medlemmerne kan jo i dag stemme for og dermed sende sagen videre til regeringerne at forhandle om. Og i rådet, som jo var begyndelsen til hele det nordiske samarbejde, kan vi tage stilling til denne sag ud fra et politisk princip - et politisk princip, som ikke bygger på, at man er bange for magtforstyrrelser, men på selve grundideen i det nordiske, nemlig jævnbyrdighed og ligestilling mellem folk og kulturer. Det har været hele den unikke nordiske idé.

Det var også det, der lå til grund, da rådet behandlede sagen i 1976. Da var der fra alle lande og delegationer støtte til ansøgningen, fordi man som parlamentarikere sagde: Vi støtter selvsagt folkenes ligestilling, folkenes jævnbyrdighed. Derfor stemte man for det dengang. Det vil jeg også appellere til at man gør i dag. Og vi bør minde om, som Ole Stavad var inde på, at sagen jo ikke bare handler om Færøerne. Sagen handler om hele det nordiske samarbejdes værdigrundlag og fremtid.

Ser vi sydover, så ligger EU jo og ændrer sine traktater for at få flere medlemmer - også medlemmer, som skal, kan man sige, hjælpes på vej. Det bruger man meget tid på. Ser vi vestover, er de vestnordiske lande jo lande, der med eget ansvar kan bidrage til det nordiske samarbejde. Så der burde være alle politiske grunde til at støtte tanken om, at vi ændrer Helsingforstraftalen for at give Færøerne og sekundært også Grønland og Åland helt selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd.

Jeg vil appellere til, at afstemningen i dag bliver til støtte for VSG-forslaget. Det signal, vi sender til regeringerne og til omverdenen ved at stemme ja til VSG-gruppens forslag, er, at vi ønsker, at den nordiske familie bliver stærkere, at der bliver flere, som tager ansvar, og at der bliver flere, som betaler til samarbejdet. Det skal være min opfordring. Tak, hr. præsident.

Samarbejdsminister **Jógvan á Lakjuni**:
Tak, hr. præsident. Det er et medlemsforslag om nedsættelse af et udvalg til behandling af Færøernes ansøgning om fuldt medlemskab af Nordisk Råd, som vi nu behandler, og jeg vil som færøsk samarbejdsminister stærkt og varmt anbefale, at forslaget vedtages. Men uanset ,hvad der sker med dette forslag, vil jeg naturligvis fortsat loyalt arbejde for sagen i ministerrådet. Jeg vil gerne henvise til mit tidligere indlæg, hvor jeg understregede, at Ålandsdokumentet ikke gør færdigbehandlingen af vores ansøgning overflødig, men spørgsmålet om Færøernes fulde medlemskab af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd må jo før eller siden afsluttes.

Som bekendt foreligger der en større udredning fra før Ålandsdokumentet, nemlig generalsekretærens store og udmærkede rapport fra fremtrædende nordiske sagkyndige, og som vi læser den rapport, er der hverken folkeretlige eller statsretlige forhindringer for vort fulde medlemskab af det nordiske samarbejde. Vi vil derfor fortsat arbejde for, at et enigt Lagtings beslutning om at søge om fuldt medlemskab bliver realitetsbehandlet og afsluttes på en for Færøerne og Norden værdig og acceptabel måde.

Jeg støtter som sagt vedtagelsen af medlemsforslaget om en komité til behandling af Færøernes ansøgning om fuldt medlemskab. Jeg vil også gerne takke Ole Stavad og den danske delegation for deres klare støtte til det her.

Jeg har som samarbejdsminister i de sidste knap to år deltaget i forberedelsen af Ålandsdokumentet, hvis oprindelse man kan finde i vores ansøgning om medlemskab. Men vi har godkendt Ålandsdokumentet med den bemærkning, at det ikke på nogen måde skal have præjudicerende virkning på vores ansøgning om fuldt medlemskab af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Kolbrún Halldórsdóttir (den venstresosialistiske grønne gruppen, VG):
Hr. præsident! Det er klart, at denne sag om medlemskab af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd er vigtig for Færøerne, for Åland og for Grønland. Men den er også vigtig for de nordiske lande og for det nordiske samarbejde som helhed. Island er blandt de lande, der ser positivt på Færøernes ansøgning. Vores egen selvstændighedsproces er en del af forklaringen, og da Island havde præsidentposten i Nordisk Råd ved jeg, at der blev taget skridt til, at ansøgningen kom videre.

Det er i VSG-gruppen vores holdning, at Helsingforsaftalen skal moderniseres, så den også imødekommer områderne med selvstyre. Den danske regering er også endt med at være klart positiv over for det. Jeg vil gerne citere, hvad den danske samarbejdsminister, Connie Hedegaard, har skrevet til Nordisk Råds medlemmer fra Grønland, Danmark og Færøerne i et brev fra den 31. august i år. Og jeg citerer:

"Regeringens holdning er nu som før, at Helsingforsaftalen bør ændres, såfremt den står i vejen for de selvstyrende områders muligheder for at samarbejde på lige fod."

Derfor vil jeg gerne bede samarbejdsministrene fra Norge, Sverige og Finland om at fortælle, hvorfor hver af disse regeringer er så ubetinget modstander af at revidere eller modernisere Helsingforsaftalen. Det har de aldrig fortalt nogen før – i hvert fald ikke offentligt. Hvorfor afviser disse landes regeringer modeller, der giver de selvstyrende områder kompetence i Nordisk Ministerråd dér, hvor Åland, Grønland eller Færøerne selv har lovkompetencen?

En sådan model ville jo være langtidsholdbar. Den ville kunne holde til, at en eller flere af aktørerne en dag bliver selvstændige, og at en eller flere forbliver i rigsfællesskab med Finland eller Danmark. Den ville kunne holde til, at selvstyreområderne udvider sig.

Jeg håber, at de tre ministre ikke gemmer sig bag juridiske argumenter eller afhandlinger. Jeg vil bede de tre regeringsrepræsentanter oplyse den ærede samling om, hvilke politiske argumenter der ligger til grund.

Høgni Hoydal (den venstresosialistiske grønne gruppen, Tj):
Jeg vil først takke Kólbrún Halldórsdóttir for talen. Som jeg forstår det, støtter man fra Islands side sagen, og det er vi også glade for. Men jeg kunne tænke mig at spørge, hvordan man fra islandsk side ser det nordiske samarbejdes fremtid. Vi har jo set en tendens til, at det nordiske samarbejde knækker over på midten, altså at man i de skandinaviske lande vender sig mod Baltikum og så videre. Det er jo fint, men ser Island også et selvstændigt færøsk og grønlandsk medlemskab som en styrkelse af Vestnorden og dermed af balancen i det nordiske samarbejde?

Kolbrún Halldórsdóttir:
Tak for spørgsmålet. Altså, det vestnordiske samarbejde er utrolig vigtigt for Island.

Med hensyn til, hvordan det har udviklet sig de sidste år, kan jeg sige, at Island, Grønland og Færøerne har et tæt samarbejde, som er kreativt på så mange områder, og jeg vil bare nævne, fordi vi har haft miljø og klima i fokus på den her session, at det måske er de vigtigste spørgsmål for den her del af det nordiske samarbejde i Nordatlanten.

Så er der også det, at Island for ikke så lang tid siden er kommet ud af selvstændighedsprocessen, og derfor ved vi, at den selvstændighedsproces, som er svær at gå igennem, til sidst lønner sig, og vi vil så gerne, at de selvstyrende områder, især Færøerne, får den løn, som de kræver, og som de har grund til, så snart som muligt.

Kári P. Højgaard (midtengruppen, Sjfl.):
Tak, hr. præsident. I 2003 besluttede Færøerne at sende en ansøgning om fuldgyldigt medlemskab af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, efter at Lagtinget enstemmigt havde vedtaget beslutningen. Behandlingen har taget tid, lang tid. I starten var der ingen reaktion, men efter et medlemsforslag om realitetsbehandling af den færøske ansøgning kom der gang i tingene. Den arbejdsgruppe, der blev nedsat til at behandle sagen, blev udelukket fra at behandle forslag, som ville kræve ændringer i Helsingforsaftalen.

Ålandsdokumentet har set dagens lys efter arbejdsgruppens behandling af sagen, og det kommer til særskilt behandling i dag. Dette dokument er et skridt i den rigtige retning, og alle fremskridt hilses velkommen. Både dokumentet og behandlingen af den færøske ansøgning om fuldt medlemskab bekræfter, at Ålandsdokumentet ikke er svaret på ansøgningen. Det er til sammenligning som i en fodboldkamp: Første halvleg er slut med et tilfredsstillende resultat, i pausen lægges taktikken for, hvordan vi kommer videre. Anden halvleg er afgørende for det endelige resultat, som forhåbentlig ender med, at ansøgningen bliver imødegået.

Norden har gået i front som et lysende eksempel for alle verdens lande i form af demokrati, folkeret, social ligestilling, menneskerettigheder og så videre. Skal fællesskabet trives i den gode nordiske ånd, der binder os og vore lande sammen, er det nødvendigt, at vi arbejder på lige fod.

Svanen er valgt til bomærke for Norden. Jeg vil gøre Martin Luther Kings ord til mine: "Jeg har en drøm". Jeg ser alle de nordiske svaner på lige fod hæve sig op fra jorden, klar til at møde udfordringerne og løse problemstillingerne i fællesskab.

I politik er alle ting mulige, hvis der findes politisk vilje. Kære kollegaer i de nordiske lande, I sidder med magten og nøglen til at åbne døren til Norden. I kan gøre vores drøm til virkelighed.

Jógvan við Keldu (den konservative gruppen, Ff):
Præsident! Som jeg så ofte før i mine taler har understreget her i Nordisk Råd, har samarbejdet mellem de selstyrende lande og Nordisk Råd haft en fantastisk stor betydning.
For et år siden nævnte jeg i min tale på sessionen i København, da det så ud til, at vi ingen vegne var kommet, at dette kapitel var ved at blive et mørkt intermezzo i Nordisk Råds

historie, når vi taler om frihed og kompetence for et folk. Som jeg samtidig meddelte i min tale, har jeg flere gange efterspurgt, om noget konkret forslag til denne ændring har været diskuteret, men da har svaret altid været nej.

Sagen har siden verseret mellem statsministrene, samarbejdsministrene i Nordisk Råd samt i diverse embedsmandsgrupper.

I april i år fik en arbejdsgruppe som opgave at foreslå initiativer, som kan styrke de selvstyrende områders deltagelse i det officielle nordiske samarbejde.

Lad mig med det samme understrege, at selv om dette initiativ, som vi i første omgang er taknemmelige for, er fremkommet på grund af vor ansøgning fra 2003, så er dette absolut ikke noget svar på vor ansøgning.

Arbejdsgruppen foreslår blandt andet ministerrådet og samarbejdsministrene følgende:

- "at de selvstyrende områderne kan deltage i de samnordiske institutioners og samarbejdsorganisationernes arbejde på samme betingelser som landene, dette indebærer, at Færøerne, Grønland og Åland kan søge om fuldt medlemskab i de nævte organer inden for rammen af Helsingforsaftalen."

I øvrigt er der tre andre efterfølgende at-sætninger i forslaget.

Præsident! Jeg vil meddele, at vi er taknemmelige for ethvert fremskridt i form af et tættere og mere kompetencegivende samarbejde i Nordisk Råd, men samtidig vil jeg understrege og konkretisere, at dette absolut ikke er noget svar på vor enstemmige ansøgning om fuldt medlemsskab af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, og vil samtidig anmode om at intensivere alle gode kræfter i rådet til at arbejde videre med vort medlemsskab, således at vi en dag kan se frem til fuldt medlemsskab af både Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Præsident! Til sidst, idet dette er min sidste session i Nordisk Råd, da jeg ikke genopstiller til det færøske Lagting, vil jeg komme med en hjertelig tak for et fantastisk samarbejde gennem ni år – en uforglemmelig oplevelsessøjle i mit 37-årige politiske liv! Som den vise prædikebog siger: En tid er til at tage i favnen, og en anden er til at lade være. Men jeg vil aldrig glemme de her år. Den tid er nu kommet, og jeg ønsker Nordisk Råd en god og givende fremtid.

Tak, hr. præsident!

Kent Olsson (den konservative gruppen, m):
President! Som jag sade i mitt inlägg på en tidigare dagordningspunkt, ser vi positivt på att de självstyrande områdena får möjlighet att komma med i diskussionen och på ett helt annat sätt får ingå i de olika kommittéer som vi har. Från svensk sida kan vi dock inte se att man för tillfället kan komma längre än vad man är, det vill säga att de självstyrande områdena inte får vad man begär här.

Jag ställer mig helt och hållet bakom presidiets ståndpunkter, att eftersom majoriteten av länderna inte vill ha någon förändring av Helsingforsavtalet måste det bli det beslut som det blir i dag.

Det är ingen tvekan, tycker jag, som jag tidigare också sagt, att det är bra att de självstyrande områdena blir medlemmar i fler och fler kommittéer. Att de får större möjligheter att vara med och samverka ser vi alla här i Nordiska rådet som positivt. Men att bryta upp Helsingsforsavtalet och göra de förändringar som föreslås från den danska delegationen är vi som sagt var inte beredda att ställa upp på. Bifall till presidiets förslag!

Ole Stavad:

Tak, hr. præsident. Når jeg har bedt om en replik, så er det, fordi jeg kender hr. Kent Olsson som en fremtrædende svensk riksdagsledamot, som er partifælle med statsministeren, og er tæt på statsministeren.

Jeg har i hele det her forløb på intet tidspunkt forstået, hvorfor den svenske regering ultimativt nægter overhovedet at diskutere en ændring af Helsingforsaftalen. Selv en konsekvensændring af Helsingforsaftalen - der jo er en international konvention - nægter man at diskutere, så der kan skabes overensstemmelse mellem Ålandsdokumentet og Helsingforsaftalen. Derfor kommer vi nu til at leve med en virkelighed, hvor man vil administrere i modstrid med en international konvention.

Kan hr. Kent Olsson svare mig på det spørgsmål?

Kent Olsson:
Ja, jag ska försöka svara, även om jag inte är säker på att Ole Stavad blir nöjd med mitt svar.

Det är ju faktiskt som så, att vi har ett Helsingforsavtal, en traktat som skrevs under för ett antal år sedan. Där har man sagt att de som är fullvärdiga medlemmar i detta och är med i alla beslut i ministerrådet, det är de enskilda länderna. De självstyrande områdena, varav två är en del av Danmark och ett en del av Finland, är alltså inte självständiga länder i den officiella benämningen.

Ole Stavad vet precis som jag, att ska man göra förändringar i Helsingforsavtalen så måste alla vara överens och än så länge är det inte så - även om vi vet att det pågår rörelser för att Färöarna ska bli ett självständigt land, så är det inte det ännu.

Jag tycker det är oerhört positivt att vi just har antagit Ålandsdokumentet, där vi ser det som viktigt att de självstyrande områdena får vara med i så mycket som möjligt av vad som pågår i Nordiska rådet. Men att Helsingforsavtalen förändras ställer vi som sagt var inte upp på nu.

Jag vet inte om Ole Stavad är nöjd med svaret, men det är det svar han får just nu.

Høgni Hoydal:
Jeg takker Kent Olsson for at redegøre for sit standpunkt, og som jeg forstod Kent Olssons standpunkt, så er det altså en slags teknisk knockout, som dette forslag handler om. Og derfor vil jeg spørge mere politisk, om Kent Olsson ser bort fra disse tekniske-juridiske forhindringer, som han ser. Ser han så det politiske potentiale deri, at Norden jo bliver større og det nordiske samarbejde stærkere, hvis vi får flere selvstændige aktører? Og jeg kan bare nævne, at hvis man skal finde Nordens centrum og man sætter en passer midt på Færøerne og tegner en cirkel, så er Færøerne præcis i centrum; det er jo det nordiske område, som alle nordiske lande burde interessere sig for!

Kent Olsson:
Det var onekligen ett annorlunda och intressant sätt att beskriva Norden!

Jag återkommer till att jag tycker att det är bra att vidga ramarna för vad de självstyrande områdena kan vara med i. Fortfarande är det så att Helsingforsavtalet bygger på att vi har fem självständiga länder plus de självstyrande områdena, och i nuvarande läge ser jag ingen anledning att ändra på det.

Jag ser heller egentligen inte att detta speciellt missgynnar de tre självstyrande områdena. Ni kommer ju att vara med i det mesta av vad som pågår inom Nordiska rådet genom Ålandsdokumentet.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):

President! Kent Olsson omtaler Helsingforsavtalen som om den skulle være gitt av Vårherre, at vi da ikke kan endre på den. Jeg synes det er viktig å understreke at dette er et politisk dokument, som vi kan endre hvis det er politisk vilje til å endre på det. Jeg har litt problem med å forstå Kent Olssons argumentasjon - i den grad han argumenterer. Det er jo ikke så mye argumentasjon. Det er mest følelser og mindre politisk argumentasjon i forhold til Helsingforsavtalen. Så mitt spørsmål til Kent Olsson er todelt. For det første: Det at den danske delegasjonen nå i stor grad stemmer for forslaget, det vil si. Danmark og Færøyene, at de nå er positive - i all fall i større grad enn den svenske, den finske og den norske delegasjonen - burde ikke det også ha fått Kent Olsson til å endre standpunkt? Og for det andre: Hvis de selvstendige områdene får fulle rettigheter på linje med de selvstendige landene, tror Kent Olsson at dette vil styrke det nordiske samarbeidet? Det siste var et politisk spørsmål.

Kent Olsson:
Nu är det ju inte så att jag står ensam och säger att vi ska bevara Helsingforsavtalet. Det är faktiskt så vi tycker överlag - utom vänstersocialisterna och den danska delegationen, som väl kan sägas sent har kommit in i den här diskussionen. Jag uppfattade att den danska delegationen från början var på ungefär samma linje som vi övriga var, men så småningom har man kommit med. Det är Danmark som är mest berörd. Vänstersocialisterna brukar aldrig ta så stort ansvar för övergripande saker. Därför är det kanske inte så konstigt att ni hamnar i ett populärt beslut här.

Men fortfarande är det så att ska man ändra Helsingforsavtalet så måste man vara överens om detta, och i presidiet är det samtliga länder utom Danmark och vänstersocialisterna som står på denna ståndpunkt, som vi inte ser någon anledning att ändra på just nu.

Kjartan Ólafsson (den konservative gruppen, Sj.):
Hr. præsident. Den islandske delegation har altid villet støtte de selvstyrende områders repræsentation inden for det offentlige nordiske samarbejde med deres respektive kompetencer.

Den islandske delegation vil på den anden side ikke blande sig i indenrigspolitiske sager i de enkelte nordiske lande om de selvstyrende områders stilling inden for de respektive landes forfatning. Især hvad angår Færøerne, må det selvstyrende område afgøre sin stilling inden for rigsfællesskabet i samarbejde med Danmark.

Danmarks Riges delegation har besluttet at støtte reservationen til Præsidiets betænkning over medlemsforslag A 1378/præsidiet om realitetsbehandling og etablering af en komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt alle nordiske konventioner og aftaler.

Den islandske delegation har besluttet at stemme i enighed med Danmarks Riges delegation i denne sag.

Debatten ble afsluttet.

Rådet bifalt å ta Dokument 14 til etterretning.
Rådet bifalt å godkjenne Dokument 23.

Votering over A 1378/presidiet
38 stemte for Presidiets forslag:
Christer Adelsbo, Bendiks H. Arnesen, Risto Autio, Sinikka Bohlin, Berit Brørby, Jan- Henrik Fredriksen, Christina Gestrin, Monica Green, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Billy Gustafsson, Britt Hildeng, Dagfinn Høybråten, Kerstin Haglö, Ulla Karvo, Marianne Kierkemann, Karin Kjønaas Kjos, Ivar Kristiansen, Asmund Kristoffersen, Anne Margrethe Larsen, Johan Linander, Jan Lindholm, Inge Lønning, Ville Niinistö, Lauri Oinonen, Gunn Olsen, Kent Olsson, Markku Pakkanen, Tuula Peltonen, Lyly Rajala, Reidar Sandal, Janne Seurujärvi, Hans Olsson, Dagfinn Sundsbø, Gunilla Tjernberg, Stefan Tornberg, Erkki Tuomioja, Göte Wahlström og Lars Wegendahl.

19 stemte for reservantenes forslag:
Árni Páll Árnason, Claes Andersson, Sigrun Eng, Joan Erlandsen, Siv Friðleifsdóttir, Kolbrún Halldórsdóttir, May Elisabeth Hansen, Høgni Hoydal, Kári P. Højgaard, Kristján Þor Júlíusson, Jógvan við Keldu, Elina Linna, Kjartan Ólafsson, Rolf Reikvam, Ragnheiður Ríkharðsdóttir, Augusta Salling, Ole Stavad, Frode Sørensen og Karin S. Woldseth.

Fraværende:
Kari-Lise Holmberg, Solveig Horne, Svend Erik Hovmand, Raija-Liisa Eklöw, Nils Oskar Nilsson, Per Kaalund, Oiva Kaltiokumpu, Ilkka Kantola, Arja Karhuvaara, Antti Vuolanne, Hans Wallmark, Otto Jeremiassen og Steinunn Valdís Óskarsdóttir.

2 avsto fra å stemme:
Jessica Polfjärd og Ib Thomsen.

Presidiets forslag blev således vedtatt med 38 stemmer mot 19.

Rådet bifalt Presidiets forslag i anledning av A 1378/presidiet – "Ikke foreta sig noe".

13. Globalisering

Dokumentasjon:

- Redegørelse om globaliseringsarbejdet. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 15)
- Redegørelse om EU's maritime politik og Norden. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 21)
- Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger)
- Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd)
- Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger)
- Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis – kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet. Redegörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 18)

Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger)

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar

Reservation fra den vestresocialistiske grønne gruppen

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att genomföra en utredning med anledning av medlemsförslag om nordisk mærke for globalt ansvar

Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at å* ta initiativ til en internasjonal avtale som regulerer rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland
2) *å* samarbeide om å øke utdanningskapasiteten av helsepersonell i utviklingsland
3) *å* samarbeide om tiltak for at utviklingsland beholder en større del av sitt helsepersonell hjemme

Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* orientere udvalget om Ministerrådets igangværende undersøgelse af samarbejdsmulighederne med andre internationale aktører med blik på at kortlægge sammenhængen mellem forlænget ophold for ofrene for menneskehandel og opklaring af bagmandsvirksomhed (jf. rek. 25/2005)
2) *at* udenrigsministrene, på Nordisk Råds årlige sessioner redegør (skriftligt eller mundtligt) om initiativer og projekter, der retter sig mod bekæmpelse mod menneskehandel i de nordiske og baltiske lande. De årlige redegørelser skal indeholde en status over problemernes omfang, samt en oplistning af hvilke initiativer og projekter Ministerrådet vil iværksætte med henblik på at løse problemerne.
3) *at* Nordisk Ministerråd prioriterer at afhjælpe de menneskelige konsekvenser af trafficking – f.eks. ved at anvende formandskabspuljen til at yde økonomisk støtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse (*safehouses*) i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel.

Sinikka Bohlin overtok ledelsen av forhandlingene.

Det meddeltes at alle taletider ville bli begrenset med 1 minutt.

Redogörelse om uppföljningsinitiativ angående globaliseringen (Dokument 15)

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori,** Dokument 15**:**
Fru president! Finland har globaliseringen som huvudtema i sitt ordförandeprogram "Möjligheternas Norden – nära dig". Genom programmet har vi samt hela ministerrådet gjort en insats för att förstärka Nordens möjligheter för att svara på de globala utmaningarna och samtidigt stärka förtroendet för medborgarsamhällets förmåga att vidareutveckla den nordiska modellen.

Globaliseringen syns i Norden, och den regionala och internationella integrationen bara ökar. I det nordiska samarbetet har globaliseringsarbetet kommit att bli en högt prioriterad uppgift genom de nordiska statsministrarnas uttalande på sommarmötet i Punkaharju.

Ministerrådet har som uppföljning av statsministrarnas uttalande utarbetat – med förankring i länderna, de relevanta fackministerområdena och institutionerna – ett tidsprioriterat förslag om hur de enskilda initiativen skall konkretiseras. Arbetet fokuseras på tre temaområden: ett kunnigare, ett synligare och ett mera välmående Norden.

Under temat "Ett kunnigare Norden" har tre projekt framtagits.

Det första projektet gäller Nordisk toppforskning och syftar till att skapa ett ännu starkare kunskaps- och innovationssamarbete.

De nordiska länderna kommer även att utreda möjligheterna och förutsättningarna till att etablera gemensamma innovationsrepresentationer i de ledande växande asiatiska storekonomierna.

För det tredje skall det framläggas ett initiativ till instiftande av ett innovationspris för nordisk kvalitet.

Vidare har under temat "Ett synligare Norden" tre projekt framarbetats.

Det nya Globaliseringsforumet skall arrangeras i april 2008 i Sverige. Det årliga forumet skall behandla aktuella globaliseringsfrågor och stimulera skapandet av nordiska svar till globaliseringens utmaningar.

I förbindelse med klimattoppmötet i Köpenhamn 2009 skall det ställas fram ett nordiskt EnergiExpo med syfte att presentera nya, effektiva och hållbara nordiska energilösningar.
Därtill kommer vi att undersöka förutsättningarna för att gemensamt delta i Världsutställningen i Shanghai.

Under temat "Ett välmående Norden" har vi börjat med två projekt. Det första har som målsättning att stöda resultatinriktade förhandlingar om ett nytt och omfattande klimatavtal i Köpenhamn 2009. Här vill jag hänvisa till miljöministerns inlägg igår där han redogjorde mera i detalj för dessa aktiviteter. Det andra gäller gränshinderarbetet, där vi kör igång med ett nytt instrument – Gränshinderforumet – för att effektivt och resultatansvarigt bearbeta gränshindren i Norden.

För att utföra det gemensamma globaliseringsarbetet har vi avsatt 60 millioner danske kroner i 2008 års budget. Från och med 2009 skall hela ministerrådets arbete reflekteras i klara prioriteringar i Nordiska ministerrådets budget.

Ole Stavad, Presidiets talsperson, Dokument 15:

Fru præsident! Det er som talsmand for Præsidiet og dermed også rådet en glæde at kunne gøre en lille status over den dagsorden, vi satte under topmødet i København i 2006. Jeg mener, vi kan konstatere, at det er lykkedes. Vi kan glæde os over, at statsministrene har, om jeg så må sige, grebet bolden, taget et ansvar, og sørget for, at der kommer noget ud af det. Derfor kan jeg også varmt støtte de initiativer, som vi just har hørt den finske samarbejdsminister redegøre for.

Tiden tillader ikke, at jeg går ind og understreger punkter og giver konkret støtte, men der er initiativer på områder som klima, miljø- og energiteknologi, grænsehindringer og så videre, som er meget, meget vigtige - og dem er vi glade for. Men måtte jeg også understrege, at vi lever i en tid, hvor det er, som om kun det, der kan måles og vejes eller kontrolleres ved hjælp af *cost-benefit*-analyser, har værdi.

Derfor vil jeg gerne opfordre til, at rådet, parlamentarikerne, holder vore regeringer fast på at passe på den nordiske velfærdsmodel, der har vist sig at være den måske mest konkurrencedygtige model i en global konkurrence. De værdier, der giver os konkurrencekraften, er ikke først og fremmest, at vi er bedre til det, de andre er gode til. De er, at vi har et samfund, der har sammenhængskraft, de er, at vi har et samfund, der er i stand til hurtigt at omstille sig; at vi har et samfund, hvor der er tryghed i forandringen, og hvor vore borgere derfor tør forandre, når der er behov for forandring; at vi har stærke fagforeninger og stærke arbejdsgiverorganisationer, hvorfor der er aftaler på arbejdsmarkedet, der virker; at vi har stærke, velfungerende offentlige sektorer i alle vore lande; at vi næsten er fri for korruption - vi kommer ud som nogle af de lande, der har mindst korruption, helt i top - at vi har et frivilligt foreningsarbejde i alle vore lande; at vi har et civilsamfund, som fungerer; at der er tryghed hos vore borgere, med hensyn til at vi politikere og den offentlige sektor er til for dem. Pas på det, sådan at vi ikke kun tror, at vi kan vinde i konkurrencekraft ved at gøre det samme som alle de andre.

Måtte jeg så - fru præsident - sige, at dette er min sidste tale i Nordisk Råd, da jeg jo ikke genopstiller til valget i Danmark den 13. november. Jeg vil gerne takke jer alle for et fantastisk samarbejde.

Pas godt på Norden!

Jan-Henrik Fredriksen, Velferdsutvalgets talsperson, Dokument 15:
Det jeg skal prate om, er den saksbehandlingsprosessen som har vært mellom velferdsutvalget og Nordisk Ministerråd.

Dessverre ble det slik at de forslag som utskottet skulle behandle under utskottets møte i København, ikke kunne bli behandlet da utvalget ikke var beslutningsdyktig. Dette skyldtes at mange delegater måtte dra hjem, grunnet flystreik i SAS. Behandlingen videre i utvalget måtte derfor bli av en sådan art at det måtte foregå per e-post, og vi vet alle at det i det lange løp ikke er den rette måten å forholde seg til Norden som en global vinnerregion på.

Det ble derfor oversendt fire forslag fra utvalget til Nordisk Ministerråd. Deretter gjorde Nordisk Ministerråd sine prioriteringer om hvilke saker som best fremstiller Norden som en global vinnerregion. Beklageligvis var ingen av sakene til velferdsutvalget tatt med i denne prioriteringen. Det beklager vi, men vi tar også til etterretning svar på brev fra Kristian Birk og Nordisk Ministerråd, for selv om velferds- og sosialdelen denne gangen ikke ble prioritert, er det en så viktig sektor at det vil bli tatt hensyn til det i det påfølgende arbeid fra Nordisk Ministerråd, og rådet ser nødvendigheten av å ta hensyn til denne særdeles viktige dimensjonen.

I denne saken er det mange uheldige omstendigheter som dessverre inntraff på gale tidspunkter. Dette får vi alle ta lærdom av i senere prosesser - både vi i velferdsutvalget, i det nordiske sekretariatet og i Nordisk Ministerråd - slik at saksbehandlingsprosessene for oss alle blir skjerpet.

Jessica Polfjärd (den konservative gruppen, m):
Fru President! Jag hade naturligtvis förberett ett lite längre tal, men jag ska försöka säga det jag vill ha sagt på två minuter.

Jag tror att det är viktigt att vi fortsätter att ha de glasögon som vi har, att vi emellanåt putsar dem och kan se det som är det fantastiska med Norden. Det är lätt att bli hemmablind och ibland ta saker för givna, såsom mänskliga rättigheter, ett demokratiskt samhälle och ren miljö och natur.

Vi vill att vi ska fortsätta att se Norden som en global vinnarregion. Vi från den konservativa gruppen tycker att det är bra att vi har fastlagt att syftet med den här regionen är att lyfta fram de styrkor vi har, att tillsammans vara en lite större enhet i en global konkurrens. Vi är ganska små var och en för sig, men tillsammans kan vi utgöra en större enhet.

Det ställer krav på att vi ständigt förbättrar oss, att vi inte lutar oss tillbaka och tycker att det är bra som det är, utan för en ständig dialog och vill göra förbättringar så att vi inte riskerar att backa in i framtiden.

Det ställer krav på frågor som hållbar utveckling för både miljön och ekonomin för att vi ska kunna bibehålla de system och den välfärd som vi i dag är stolta över.

Det ställer också krav på arbetskraft. Vi har i dag många gemensamma regioner där arbetskraften är gemensam, till exempel Öresundsregionen. För att vi ska kunna bibehålla arbetskraft i landet ställer det krav på att vi har en gemensam syn på kvalitativ utbildning och rekrytering av arbetskraft.

Vi vill ha ett inkluderande Norden som ska gälla alla. Vi följer med spänning statsministrarnas påbörjade arbete för ett nordiskt samarbete i globaliseringsfrågan.

Redegørelse om EU´s maritime politik og Norden (Dokument 21)

Samarbejdsminister **Össur Skarpheðinsson**, Dokument 21:
Fru præsident. Det er en særlig glæde for mig som gammel fiskermand fra de islandske trawlere og også som en gammel fiskeribiolog, at den første tale, jeg holder i Nordisk Råd, drejer sig om maritim politik. I den forbindelse kan man godt sige, at EU er ved at søsætte en politisk supertanker. Den er lige blevet navngivet: en integreret maritim politik for Den Europæiske Union, og den skal efter færdiggørelse søsættes i december 2007.

Norden har heldigvis gode muligheder for at sørge for godt mandskab på broen og også for godt mandskab til at tage vagten i maskinrummet, og ikke mindst har Norden mulighed for at få indflydelse på, hvad skibet skal lastes med. Kursen og skibets fart bestemmes af de politiske processers hastighed, og lasten er bestemmende for processernes indholdsmæssige substans. Norden har derfor en unik mulighed for at påvirke en af Europas store politiske udfordringer inden for den maritime politik.

EU's maritime politik er EU-landenes samlede vision om en helhedstilgang til havene og oceanerne. Den holistiske tilgang er at se alle maritime sektorers økonomiske aktiviteter med samme optik for derigennem at sikre en økonomisk udvikling af sektorerne, uden at det går ud over miljøet. De centrale elementer i EU's maritime politik er selve handlingsplanen. Den er Kommissionens bud på, hvordan den maritime politik kan realiseres, og handlingsplanen er et dokument med over 50 konkrete forslag, som dækker meget forskellige aktiviteter.

Redegørelsen til Nordisk Råd gennemgår handlingsplanens syv indsatsområders formål og indhold og giver eksempler på nordiske aktiviteter, som matcher de aktiviteter, Kommissionen ønsker sat i gang. Disse områder er: integreret maritim forvaltning, redskaber til integreret politik, maksimal og bæredygtig udnyttelse af havet, kundskabsopbygningen og innovationsgrundlaget for den maritime politik, at levere høj livskvalitet i de kystnære samfund, at fremme europæisk ledelse på de maritime områder og at øge synligheden af det maritime

Europa. Til sidst ser redegørelsen på handlingsplanen i et nordisk perspektiv og reflekterer over potentialer i regi af Nordisk Ministerråd.

Vi ved jo, at der pågår flere sammenlignende analyser af nordisk maritim forvaltning. Norge har for eksempel udviklet en forvaltningsplan for Barentshavet og vil fortsætte processen på andre havområder. Under vores, Islands, formandskab i 2004 afholdtes en international konference, Ocean Government, og Island har udviklet en strategi for det islandske havområde.

Nordisk Råd har drøftet EU's maritime politik i de tidlige faser af politikkens udvikling, og jeg er ganske spændt på at se, hvilke perspektiver de mulige fortsatte drøftelser i rådet vil bringe. Hvert enkelt land og Norden som helhed kan på visse områder med stor sandsynlighed bidrage med værdifulde indsatser, som kan matche og løfte kvaliteten af EU's maritime politik, og det er nu vores opgave.

Ivar Kristiansen, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson, Dokument 21:
President. La meg først si at jeg ikke er uenig i noe av det som den islandske samarbeidsministeren gav uttrykk for her. Men jeg tror faktisk, når vi skal diskutere og omtale den supertankeren som EU nå skal sjøsette, at vi også må være i stand til å stille oss selv spørsmålet: Har vi ryddet pent og godt nok opp i vår egen hage?

Det er ingen tvil om at det er en bedrøvelig situasjon innenfor forvaltningen av den bærekraftige eller mindre bærekraftige fiskeribestand som vi har sett har utviklet seg i hele Europa. Dessverre tror jeg heller ikke det er noen av de nordiske land som kan slå seg på sitt bryst og si at de fremstår som forbilde for noen andre. Vi burde ha vært det, men vi har ikke selv vært i stand til å rydde opp i egen hage. Derfor er vi nå i denne situasjon, på tross av en overveldende mengde dokumentasjon på at den politikk og den forvaltning som har vært gjennomført de siste tiår, fullstendig har slått feil. Vi har valgt å legge forskeres råd til side, og vi har liksom deltatt i en kamp med kappfiske og rovfiske og har ikke tatt situasjonen med større alvor enn at vi nå ser at vi på nytt i de respektive land må foreta brutale kutt i kvoter. Det er bedrøvelig.

Samtidig - etter Lisboa-møtet nå mandag og tirsdag - vil jeg si at det er all grunn til å glede seg over at Europa omsider ser ut til å ta dette tilstrekkelig alvorlig. Det som vi er vitne til, som også fremgår av de konservative partienes forslag i denne saken, er jo at dette på mange måter ikke bare er økologisk kriminalitet og gal forvaltning, men det er økonomisk kriminalitet. Klarer vi ikke å rydde opp i egen hage først, klarer vi ikke å få på plass trafikkregler som gjør at illegalt fanget fisk når markedet, klarer vi aldri å rydde opp i den situasjon som først og fremst aktørene innenfor de respektive fiskeriene må betale regningen for. Vi må være i stand til å utmeisle en politikk både i Norden og i Europa som gjør at illegalt fanget fisk aldri når markedet. Vi må være i stand til å svarteliste aktører som plyndrer hav og sjø. Vi må offentliggjøre lister på aktører, skip og rederier som fortsatt driver med økologisk kriminalitet. Lykkes vi ikke med det, vil det fortsatt være åpen tilgang til det europeiske markedet, som er det nærmeste, det største og det som betaler best for all slags fangst, som vi faktisk skal leve av, og som hele Vest-Norden i særlig grad skal leve videre av og med.

Asmund Kristoffersen (den sosialdemokratiske gruppen, A):
President. Jeg vil også se på strategien for fiskeriforvaltningen.

Noe av problemet har hittil vært at flere av EUs medlemsland, spesielt i sør, har hatt en slett holdning til illegalt, uregulert og urapportert fiske og et ressursødeleggende utkastregime. Dette har undergravet kampen for god fiskeriforvaltning i Barentshavet og også i noen tilfeller i vernesonen rundt Svalbard.

Russland har på en prisverdig måte inngått fiskeriavtaler, men har dessverre ikke hatt nok vilje til nødvendige kontrolltiltak og trolig heller ikke straffetiltak ved piratfiske. Noen nasjoner bør også ha dårlig samvittighet når det gjelder rovfiske i Østersjøen, der konsekvensene er tragiske.

Med et slikt bakteppe er det gledelig at EUs fiskerikommisær, Joe Borg, nå sier (sitat oversatt fra engelsk): "Det må bli 0-toleranse for piratfiske, et fiske som bare belønner de som stjeler fiskeressursene. Til resten av verden er det å si at illegalt, uregulert og urapportert fiske bringer ulykke gjennom overfiske og uærlig konkurranse ved at fiskebestander ødelegges."

Dette betyr også at EU vil identifisere, forhindre og sanksjonere mot illegal fisk som forsøkes tatt i land i et EU-land. Glimrende! Dette betyr i praksis effektiv havnestatskontroll, noe Norge har arbeidet hardt for i internasjonale fora. Hvis dette blir EUs politikk i praksis og ikke bare ord, legges det et godt grunnlag for at de nordiske land kan samarbeide tett seg imellom og med EU om kontrolltiltak og forvaltning av fiskeressursene.

Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger)

Hans Wallmark, Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson, A 1401/medborger:
Fru president! Medlemsförslaget om nordisk märkning för globalt ansvar har behandlats i både näringsutskottet och medborgar- och konsumentutskottet. Idén om en frivillig märkning som anger att hela produktionen skett på ett socialt betryggande sätt har getts en grundlig skriftlig utredning, höring.

Många intressanta svar har inkommit. Fram kommer dock en bild av komplexitet. Den sammansatta bilden visas av det faktum att näringsutskottet inte kunde komma till beslut då en tredjedel var för och en tredjedel mot, och en tredjedel ansåg att det krävdes ytterligare undersökning. Medborgar- och konsumentutskottet har en majoritetslinje respektive ett mindretal.

Låt mig peka på några av flertalets argument för att avvisa förslaget. Men innan jag gör det bör det understrykas att åsikten om socialt ansvarstagande i enlighet med bland annat FN:s förklaring om mänskliga rättigheter samt det goda i konsumentmakt delas av alla.

Så till majoritetslinjen. Vid en ny nordisk märkning blir det svårt att övervaka att kriterierna i alla led följs och respekteras. Risken finns således att en sådan märkning kan komma att urholkas eller förlora sin trovärdighet. Ett misslyckande eller ett ifrågasättande av denna märkning kan i sin tur kasta en mörk skugga över det som fungerar, exempelvis Svanmärkningen som lyfts fram på ett positivt sätt i debatten här under dessa dagar.

Ännu ett nytt märke kan skapa ytterligare förvirring kring de olika märkningar som redan finns sida vid sida. I utredningen framkom flera gånger hänvisningen till märkningen Fair Trade. Här finns det ett begrepp som redan är på väg att göra sig känt och fyllas med ett riktigt innehåll samtidigt som det finns många personer i det civila samhället som arbetar hårt för att sprida kunskap om just Fair Trade.

Utredningen visar på enigheten om anständiga produktionsförhållanden där internationella konventioner följs och respekteras. Det är också viktigt att konsumenterna kan göra ett eget aktivt val. Fair Trade, som ligger helt utanför oss men helt innanför samhället, är en hjälp och ett stöd i en sådan process.

I samband med den miljödiskussion som vi fört både i går och i förrgår har vi konstaterat att globala utmaningar kräver globala handlingar. Just med tanke på global produktion och handel vore det en styrka att en märkning för globalt ansvar utvecklades mellan flera länder tillsammans, både producerande och konsumerande, i stället för att vi i Norden väljer en egen väg.

Avslutningsvis: Här finns det, fru president, alla skäl att peka på att vi också har möjlighet att kanalisera vår vilja till handling och ansvar via EU och FN.

Ville Niinistö, midtengruppens talsperson, A 1401/medborger:
Fru president! Vi från Mittengruppen vill, ovanpå det Hans Wallmark sade, förklara varför utskottet valt den linjen att avskriva förslaget. Vi i Mittengruppen tycker att förslaget är viktigt

och att vi bör fortsätta att fundera på hur vi i Norden kan främja detta så att arbetsmiljöerna i hela världen ska kunna utvecklas och att man på ett bättre sätt kan ta hänsyn till de rättigheter som arbetarna har. Det är en stark nordisk värdering som vi stödjer.

Frågan är: Hur kan vi bygga upp ett märkningssystem som skulle kunna fungera? På det här området är det svårt att hitta ett system som skulle vara administrativt lätt att få att fungera. Det är svårt att hitta ett system som skulle följas i hela världen och få den positiva påverkan som man med förslaget vill nå. Vi tycker att vi bör fortsätta att följa diskussionen, vara aktiva och stödja också internationella fackföreningar i frågan. Om de kan komma överens om ett fungerande förslag borde Norden vara delaktig i den processen. Att avskriva förslaget innebär inte att man glömmer bort det. Detta är en viktig fråga, och vi borde utveckla frågan i framtiden också.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
Takk, president! Det var et interessant og et for så vidt også spennende innlegg som ble holdt fra Midtengruppen, men jeg er litt usikker på hvordan jeg skal forstå det. Midtengruppen er åpenbart positiv til forslaget. De synes dette er riktig, og at det er en viktig sak som vi må jobbe videre med. Man henviser til fagforeningene til FN, til EU eller hvor det måtte være, men ikke her hos oss. Er det riktig oppfattet? Hvordan tenker man seg at vi skal jobbe videre med det? Ser Midtengruppen for seg et samarbeid med oss med sikte på å utvikle et nytt dokument, eller skal man fortsette med denne prosessen i en eller annen sammenheng? Hvordan ser man for seg at dette skal gjøres? Det var litt uklart. Det er vel litt typisk Midtengruppen-uklart: Man er veldig positiv, men så vil man egentlig ikke være med likevel.

Så mitt spørsmål er: Hvordan skal vi gå videre? Kom med et forslag, så skal vi være klare til å bli med på spennende ting med et sånt merke.

Ville Niinistö:
Fru president! Det jag kan säga är att vi från medborger- och konsumentutskottet kommer att ha diskussioner framöver om utvecklandet av ett nordiskt märkningssystem och om det blir möjligt att utveckla det nordiska svanmärket. Vi i mittengruppen har ett förslag om gmo-märkning med i diskussionen. Vi tycker att det som förslaget innebär och i den form som förslaget nu ligger i dagsläget inte kan leda till några resultat, men vi fortsätter med vidare funderingar kring förslaget. Saken skall inte glömmas bort, vi skall vara aktiva och fundera på problematiken.

Elina Linna, reservantenes talsperson, A 1401/medborger:
Fru president! Nu blev det nästan en omvändning i frågan, men jag tackar Ville Niinistö som var uppe här och öppnade för en vidare behandling av vårt förslag. Det känns väldigt bra. Men vi har ju ett konkret förslag i medborgar- och konsumentutskottet som i alla fall hitintills avslagits. Vi kommer dock att hålla fast vid vårt förslag, så vi kommer att fortsätta att vidhålla vår reservation.

Jag ändrar lite i mitt tal så att jag inte upprepar vad som redan sagt. Alla är vi ju nu överens om att det här är väldigt viktigt. Självklart önskar väl ingen konkurrera med hjälp av barnarbete eller oacceptabla arbetsmiljöer eller löner som ingen kan leva på; det där är vi överens om. Dock ser verkligheten annorlunda ut. Det förekommer ju både barnarbete och löner som ingen kan leva på liksom förbud för arbetarna att organisera sig.

Det gäller här också hur de varor som vi köper producerats. Där finns det sådant som vi egentligen vill. Därför tycker vi att Norden ska vara en förebild i dessa sammanhang. Således bör vi gemensamt införa en global märkning innebärande ett helhetsgrepp om rättvisa villkor vid handel.

Svanmärkningen, det framgångsrika Svanmärket, har tagits upp här som en utmärkt förebild. Jag vill påminna om att frågan nyligen debatterats i Danmark. Möjligheten att utveckla Svanmärkningen till att även innfatta ett globalt rättviseperspektiv framfördes då. Det visade sig att ett flertal av debattörerna i Folketinget var för en vidare undersökning av möjlighe-

terna att integrera ett rättviseperspektiv i Svanmärkningen. Bland annat Bente Dahl från mittengruppen var för en vidareutveckling.

Jag ser framemot att den här frågan diskuteras i medborgar- och konsumentutskottet liksom antagligen också här. Jag yrkar, fru president, bifall till vår reservation.

Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd)

Siv Friðleifsdóttir, Velferdsutvalgets talsperson, A 1412/velferd:
President! På vegne av Velferdsutvalget vil jeg som leder av utvalget legge frem forslaget A 1412/velferd om internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland. Medlemsforslaget kommer opprinnelig fra Midtengruppen, og vi har behandlet dette i Velferdsutvalget på et møte i Göteborg i september. Velferdsutvalget stiller seg bak forslaget med unntak av ett utvalgsmedlem, som valgte å ha et avvikende synspunkt.

Som vi vet har alle nordiske land et stort behov for helsepersonell. Vi vet at det blir flere og flere eldre i samfunnet som må ha service, og vi vet også at yngre mennesker, altså de under 67 år, også behøver helsepersonell av diverse grunner. Vi vet altså at vi kommer til å mangle, og mangler allerede, helsepersonell. Samtidig ser vi at andre områder, fattige land, tappes for helsepersonell. Jeg vil særlig nevne her at vi allerede har skremmende tall. Jeg vil nevne at i Frankrike er det flere leger fra Benin enn i Benin selv. I Manchester-området er det flere helsearbeidere fra Malawi enn det er i selve Malawi – og sånn kan man se på tall som viser at de fattige land tappes for helsepersonell. Så vi må vise at vi tenker etisk. Vi skal ikke lokke helsepersonell fra de fattige land.

Alle land er enige om tusenårsmålene. Ett av de tusenårsmålene var at vi skal minske det antall av barn som dør i fattige land. Vi ser at man for eksempel i noen områder i Afrika ikke engang kan gi barn vaksiner fordi det mangler helsepersonell. Så vi her må gå foran og vise at vi er en vinnerregion. Vi skal ikke lokke til oss helsepersonell fra andre land. Vi må klare oss selv her. Det er mye vi kan gjøre. Vi kan utdanne flere her hjemme, og vi kan utnytte den arbeidskraften som vi har allerede mye bedre enn vi gjør nå.

På bakgrunn av dette vil Velferdsutvalget foreslå at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd til å ta initiativ til en internasjonal avtale som regulerer rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland, til å samarbeide om å øke utdanningskapasiteten av helsepersonell i utviklingsland, og til å samarbeid om tiltak for at utviklingsland skal beholde en større del av sitt helsepersonell hjemme. Dette er et stort etisk spørsmål som Norden burde stå bak og være foregangsregion for. Vi skal forhåpentlig ta initiativ til en internasjonal avtale om dette.

Jessica Polfjärd (den konservative gruppen, m):
Fru president! Vi ska nu ta ställning till det medlemsförslag från mittengruppen som gäller rekrytering av hälsopersonal från utvecklingsländer. Som Siv redan har redogjort för finns det en avvikande mening i utskottet där jag har valt att reservera mig. Det har jag gjort av flera olika anledningar. Framför allt är det fyra skäl.

Det första är människors fria rörlighet i en global värld. Det finns ingenting som säger att vi per automatik ska fortsätta att leva och verka i det land vi föds. Det finns möjligheter att förbättra sina förutsättningar för ett drägligt liv, och ibland kan det även innebära att jag måste flytta till en annan kontinent.

Det andra är den demografiska utmaningen för de nordiska länderna. Som Siv sade står vi inför det faktum att vi blir äldre och äldre, vilket i sig inte är ett problem utan ett tecken på medicinsk framgång och god hälsovård. Men det innebär också krav på fortsatt god vård. Det kommer att ställa krav på arbetskraft i allmänhet och i synnerhet när det gäller hälso- och sjukvårdspersonal. Vi behöver rekrytera personal till vården för att kunna upprätthålla en god välfärd.

Det tredje är hur vi kan bistå länder. Är det bara genom att skicka pengar i form av bistånd? Nej, jag tror att det är så här. Om människor vill komma hit och arbeta några år för att sedan flytta tillbaka och ta med sig den kunskap som de har inhämtat i de nordiska länderna för att kunna vidareutveckla den i det egna hemlandet är det ett säkrare sätt att säkerställa biståndet än att skicka pengar som i värsta fall hamnar i korrumperades fickor.

Jag ser att lampan lyser ilsket rött, men jag vill också redogöra för min fjärde och sista ståndpunkt som ligger till grund för min reservation. Det är att det faktiskt innebär konsekvenser. Ska vi tänka tanken ut att vi med det här förslaget skulle införa samma tankegång när det gäller de nordiska länderna innebär det att vi ska utbilda den arbetskraft vi själva ser att vi har behov av och låta den arbetskraften stanna i det egna landet. Jag har varit i Norge, i Oslo, i fyra dagar. Jag har gjort en del restaurangbesök och varit på kaféer. Vid varje tillfälle har jag träffat svensk personal, från Göteborg, från Skåne, från Värmland och runt om Sverige. Tänk efter vad konsekvensen blir om vi ska säga att bara den arbetskraft vi själva kan förmedla är den som ska arbeta i landet!

Jag kommer inte att yrka bifall. Däremot vill jag ha en anteckning till protokollet om att jag har en avvikande mening i den här frågan.

Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger)

Anne Margrethe Larsen, Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson, A 1427/medborger: Medborger- og forbrukerutvalget har behandlet en rekke meddelelser og rekommandasjoner om menneskehandel og trafficking. Menneskehandel og trafficking har utviklet seg til en internasjonal industri hvor tusenvis, særlig kvinner og barn, hvert år illegalt rekrutterres, transporteres og selges eller kjøpes på tvers av land for seksuell utnyttelse. Denne industrien er et alvorlig internasjonalt problem. Noen av rekommandasjonene er fulgt opp av Nordisk Ministerråd og kan derfor avskrives. Vi ønsker imidlertid ikke å betrakte dette emnet som ferdigbehandlet så lenge menneskehandel og trafficking er et problem i de nordiske og baltiske land.

Utvalget formulerte derfor et nytt forslag og foreslår at Nordisk Råd anbefaler ministerrådet

1. å orientere utvalget om ministerrådets undersøkelser av samarbeidsmulighetene med andre internasjonale aktører med henblikk på å kartlegge sammenhengen mellom forlenget opphold for ofrene for menneskehandel og oppklaring av bakmenns virksomhet.
2. at utenriksministrene, på våre årlige sesjoner, redegjør for initiativer og prosjekter som har til hensikt å bekjempe menneskehandel i de nordiske og baltiske land. Redegjørelsen skal inneholde status over problemenes omfang og en oversikt over hva ministerrådet vil iverksette.
3. å prioritere reduksjon av de menneskelige konsekvenser av trafficking, for eksempel ved å anvende midler som formannskapet har til rådighet, til økonomisk støtte eller kompetansebidrag til såkalte beskyttelseshus eller *safehouses* i de nordiske land, Nordvest-Russland og Baltikum for ofrene for menneskehandel.

Det vil være positivt om vi får fulgt opp dette fra ministerrådets side. Vi kommer til å fortsette med å sette dette høyt på dagsordenen så lenge menneskehandel pågår og berører våre land. Mye tyder på at utvalget ikke vil anse disse sakene som ferdigbehandlet på lang tid ennå, dessverre. Dersom disse forslagene blir fulgt opp, vil det være et viktig bidrag til konkret innsats for å bekjempe dette alvorlige problemet.

Bakgrunnen for forslaget er at utvalget er svært bekymret over menneskehandel og trafficking. Vi har derfor hatt atskillige høringer og konferanser om emnet og på den bakgrunn vedtatt flere medlems- og utvalgsforslag. Nettopp for å fastholde politisk fokus på saken ønsker vi en årlig redegjørelse, enten skriftlig eller muntlig, fra Nordisk Ministerråd om emnet.

Disse sakene angår åpenbart alle land, og vi trenger politisk vilje til å gjøre noe med dette. For å løse problemene trenger vi også økt kunnskap om omfanget, sammenhengene og hvil-

ke tiltak som nytter. Derfor trenger vi å utveksle erfaringer og kunnskap med andre europeiske land, og det første tiltaket vil være nyttig for å finne ut hva vi skal gjøre.

Til slutt vil jeg si: La oss nå sørge for at vi beveger oss fra ord til handling og gjerne bruker midler til *safehouses*.

Elina Linna (den venstresosialistiske grønne gruppen, v):
Fru president! Den vänstersocialistiska gröna gruppen har initierat två av de tre rekommendationer som ligger till grund för medborgar- och konsumentutskottets nya förslag om fortsatt bekämpning av människohandel. Dessa rekommendationer kommer att avskrivas här i Oslo, men samtidigt lägger alltså utskottet fram det nya förslaget, som i princip innebär att de tre tidigare rekommendationerna slås samman till en. Det är bra, men samtidigt vill jag beklaga att ministerrådet inte har kommit längre i sin behandling av de tidigare förslagen som rör bekämpning av människohandel. Ministerrådet har förvisso svarat på förslagen och ansåg att man med dessa svar kunde avskriva rekommendationerna, men varken jag eller medborgar- och konsumentutskottet tycker att ministerrådets svar är tillräckliga.

Trafficking är ett av de allvarligaste övergreppen på mänskliga rättigheter som vi står inför i dag. Det är dessutom en ständigt växande industri, och det krävs krafttag om vi ska närma oss de organiserade kriminella nätverk som ägnar sig åt att sälja människor till slaveri.

Kampen mot människohandel är alltså en ständigt aktuell fråga – tyvärr – och måste därför även fortsättningsvis finnas högst upp på Nordiska rådets och Nordiska ministerrådets dagordning. Vi måste ha ett fortsatt starkt samarbete över gränserna och tydligt koordinera åtgärderna.

Fru president! Jag ser därför fram emot att ta del av de initiativ och projekt som ministerrådet i framtiden förhoppningsvis kommer att ta för att få ett stopp på dessa så grova kränkningar mot mänskliga rättigheter.

Karin S. Woldseth (uten partigruppetilknytning, FrP):
Ærede president! Vi er svært glade for dette forslag som nå ligger på bordet. Det var nemlig med stor bekymring vi så at man skulle avskrive hele tre ulike forslag som ferdigbehandlet. Dette var svært vanskelig for oss, for så lenge det blir transportert kvinner og barn fra et land til et annet for å brukes i sexhandel, kan vi ikke avskrive disse sakene. Vi kan aldri gi oss i kampen mot menneskehandel, for da har bakmennene vunnet.

Jeg var nylig i St. Petersburg og besøkte et barnehjem for barn fra tidligere sovjetstater. De var i St. Petersburg i transitt før de skulle sendes til det europeiske sexmarkedet. De var blitt solgt av sine foreldre, men hadde det relativt bra i St. Petersburg. Problemet var bare at når myndighetene hadde funnet barnas identitet, ble de sendt tilbake til foreldrene. Da kan vi vel tenke oss hva slags skjebne disse barna fra fire år og oppover hadde i vente.

Jeg bestemte meg der og da for at jeg skal gjøre alt som står i min makt for å slåss for disse barna og kvinnene som er utsatt for trafficking. Det sendes kvinner og barn både til Norge og til resten av Norden. Bare i Norge har det kommet anslagsvis og det man kjenner til cirka 200 barn, som man antar er kommet hit for å enten videreselges i Europa eller for å bli i Norge for å utnyttes på en eller annen måte.

Det er derfor fint at vi har konkrete tiltak, som sørger for at vi forsetter kampen mot menneskehandel. Særlig bra er det med rapporteringen fra ministerrådet årlig om hvilke konkrete tiltak man har gjort det siste året, samt at vi får en årlig oversikt over hvor stort problemet med menneskehandel er i Norden.

Vi håper også at det blir noe av *Safehouse-ene* for kvinner som har vært utsatt for menneskehandel, men som ønsker å returnere til sine hjemland. Det er sterke krefter som styrer menneskehandelen i Baltikum, i de tidligere sovjetstatene og i Russland. Det er snakk om både mye penger og mye makt. Derfor er det vanskelig å få bukt med det. Men jeg håper at

Nordisk Ministerråd også legger sterkt press på myndighetene i disse landene, slik at bakmennene får en hard straff for hensynsløst å ha utnyttet og misbrukt kvinner og barn.

Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet (Dokument 18)

Forskningsminister **Tora Aasland,** Dokument 18**:**
Jeg er svært glad for å kunne legge fram resultatene av denne viktige studien om nordisk forskningssamarbeid om klimaforandringene og dets konsekvenser i Arktis. Som dere kanskje kjenner til, har studien sin bakgrunn i en anbefaling fra Nordisk Råd i 2005. I fjor ble resultatene fra forstudien presentert for Nordisk Råd, som altså anbefalte at vi gikk videre for å få utarbeidet en hovedstudie. Det er den vi skal ta for oss i dag. Hovedstudien inneholder en kartlegging av kunnskaps- og koordineringsbehovet for en forskningssatsing på klima og miljøforandringene i Arktis.

2007 har til nå stått i klimaendringenes tegn, både her i Norden og i verden for øvrig. Temaet står øverst på den politiske og den forskningsmessige dagsordenen. Det ble ikke minst demonstrert ved at Nobels fredspris ble tildelt Al Gore og FNs klimapanel. Rapportene fra FNs klimapanel og Al Gores film "En ubehagelig sannhet", viser hvor viktig det er at vi alle viser vilje og evne til omstilling, og at behovet for politisk handling er påtrengende. Derfor vil utfordringene som de menneskeskapte klimaendringene skaper, være det viktigste vi må forholde oss til i mange år framover. Jeg håper denne studien vil bidra til å vekke oss og inspirere oss til handling.

Den norske regjeringen har lagt fram en nordområdestrategi i 2006, hvor kunnskapsutvikling står helt sentralt. Fra norsk side ønsker vi mer internasjonalt samarbeid i disse spørsmålene. Dette forsøker vi å oppnå gjennom flere arenaer, Nordisk Råd, Arktisk Råd og EU. Vi er jo også midt inne i det internasjonale polaråret, som er viktig for den videre forskning på dette feltet, og hvor det også er utstrakt nordisk samarbeid.

I nordområdestrategien trekkes det fram en annen klimarapport som ble utarbeidet i regi av Arktisk Råd. I den dokumenteres en alarmerende endring i det arktiske klimaet med en temperaturøkning som er dobbelt så rask som i andre deler av verden. Regjeringen vil gjennom det norske formannskapet i Arktisk Råd prioritere nær dialog med de øvrige land i rådet om klimaspørsmål og arbeide aktivt for å følge opp rapporten. Fra norsk side vil vi bidra med en egen utredning om konsekvensene for miljøet og naturressursene i nord av menneskeskapte klimaendringer. Denne utredningen sluttføres i løpet av 2009.

De nordiske land kan ikke løse klimaproblemene alene. Men jeg synes vi bør gå sammen og satse på klimaforskning i de arktiske områdene. Derfor har vi da også identifisert klima- og miljøspørsmål som et av våre strategiske samarbeidsområder, også innenfor forskningssamarbeidet.

Når det gjelder arktiske klimaspørsmål, bør vi som alltid når det gjelder det nordiske samarbeidet, konsentrere oss om de områdene hvor vi gjennom samarbeid kan oppnå fordeler for de nordiske land og for Arktis i sin helhet. Samtidig skal samarbeidet utfylle og komplettere andre nasjonale, regionale eller internasjonale initiativ.

De raske forandringene vi ser, skjer ikke isolert, men er også koblet til andre regionale og globale prosesser. Men dette skal selvsagt ikke hindre oss fra å gjøre vårt beste for å identifisere årsakene, forebygge og bidra til minst mulig negative virkninger av klimaforandringene.

Hovedstudien har analysert forutsetningene for nordisk forskningssamarbeid om klimaendringer og konsekvensene for Arktis. Denne studien er en nyttig oversikt og et viktig planleggingsverktøy for nordisk klimaforskning i Arktis. Ved hjelp av bidrag fra nasjonale klimaforskere og representanter fra nasjonale forskningsråd i Norden har man identifisert 13 forsknings- og overvåkningsinitiativ hvor nordisk samarbeid kan bety en merverdi for de arktiske områdene.

Det er to hovedkategorier av anbefalinger: Det er initiativ til utdypende studier, og det er initiativ til utdypende studier i utviklingens betydning på økosystemet og samfunn, inklusiv risiko- og sårbarhetsanalyser.

Denne studien legger stor vekt på sammenhengen mellom ulike klimaprosesser og det økende behovet for tverrfaglig og sektorovergripende arbeid integrert med lokal kunnskap. De initiativ som foreslås i studien, er innenfor forskningsområder hvor det er et klart behov for å få til konkrete resultater, og hvor nordisk samarbeid sannsynligvis kan være en stor fordel. Initiativene er dermed et godt utgangspunkt for forskningsmiljøer og beslutningstakere for å diskutere hva som bør prioriteres for et langsiktig nordisk samarbeid om forskning i Arktis.

Noe kan gjøres med begrensede ressurser. Men langsiktig samarbeid forutsetter også mer omfattende satsinger og et klart engasjement hos de nasjonale forskningsrådene og beslutningstakere i de nordiske land. Gjennomføringen av samarbeidet og realiseringen av dette krever at aktivt og sektorovergripende samarbeid mellom øvrige beslutningstakere både i offentlig og privat sektor. Så jeg anbefaler sterkt at man leser og setter seg inn i rapporten, og at man går videre med de konklusjonene og anbefalingene i et enda mer fruktbart og dyktig nordisk samarbeid.

Jógvan vid Keldu, Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson, Dokument 18 og Rek. 18/2005:
Fru præsident! Efter at Kultur- og Uddannelsesudvalget i flere omgange har haft arktisk forskning på dagsordenen, er det med interesse, at vi konstaterer, at der efter et forstudie nu foreligger en rapport vedrørende hovedstudie om arktisk forskning, som Nordisk Ministerråd har sat i gang, hvilket er en del af en omfattende proces om kortlægning af kundskabsbehov og en forudsætning for en mere indgående og kontinuerlig nordisk forskningsindsats om klima- og miljøforandring i Arktis.

I forbindelse med verdens forurening og opvarmning ved vi, at de arktiske områder og dermed de nordiske lande er særdeles sårbare og følsomme, hvor en af årsagerne er den lave temperatur i disse områder, og hvor forureningen derved særlig gør sig gældende. Derfor vil vi lægge vægt på det, for et af de vigtigste spørgsmål, de nordiske lande står over for, er nemlig klimaspørgsmålet.

Som sagt er der gjort et stort og omfattende arbejde med et forstudie og hovedstudie.

Der er lang vej endnu, før vi kan præsentere underbyggede resultater.

De nordiske lande har selvfølgelig et stort ansvar med hensyn til miljøet, i særdeleshed når vi tager i betragtning, hvilken stor betydning vores ressourcer har for vores eksistensgrundlag, både på land og ikke mindst i lige så stor grad i havet.

For et år siden stillede man spørgsmålet: Hvad bør et hovedstudie så se nærmere på? Ifølge forslaget fra CICERO mente man, at hovedstudiet på overordnet niveau skulle kortlægge en kontinuerlig forskning i klima, hvor der er mangler og svagheder i eksisterende forskning, og hvordan et nordisk samarbejde kunne rette på dette.

I hovedstudiet konstateres, at temaet "Klimaændringer i Arktis" er et stort og omfattende forskningsområde, og man har derved præsenteret en række anbefalinger af, hvordan de nordiske lande kan koordinere og samarbejde om forskning i klima og klimarelaterede ændringer.

Nu er der gennemført et studie i kundskabsstatus og -behov. Tiden er derfor kommet til, at det nordiske samarbejde nu tager initiativ til konkrete tiltag og forskningsindsatser.

Det er derfor af største betydning, at de finansielle midler, der bliver stillet til rådighed, bruges på bedst tænkelige måde, og at vi effektuerer det i samarbejde både nationalt, nordisk

og internationalt, her henviser jeg samtidig til EU-forskningsprogrammer, samt at man også får et givende samarbejde med Canada og Nordamerika.

Det er derfor af største betydning, at vi i Norden og det arktiske område er meget velforberedte til klimamødet i København i 2009, også på forskningsområdet.

Fru præsident! På baggrund af det grundlæggende materiale foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget, at Nordisk Råd tager meddelelsen om rekommandation 18/2005 til efterretning og afventer nye meddelelser i den kommende tid og en fremskridtsorienteret meddelelse næste år, samt at vi bliver orienteret grundigt om dette videre arbejde. Tak.

Debatten ble avsluttet.

Rådet bifalt å ta Dokument 15 til etterretning.
Rådet bifalt å ta Dokument 18 til etterretning.
Rådet bifalt å ta Dokument 21 til etterretning.

Votering over A 1401/medborger
45 stemte for Medborger- og forbrukerutvalgets forslag:
Christer Adelsbo, Bendiks H. Arnesen, Risto Autio, Sinikka Bohlin, Berit Brørby, Sigrun Eng, Joan Erlandsen, Jan-Henrik Fredriksen, Siv Friðleifsdóttir, Christina Gestrin, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Billy Gustafsson, Britt Hildeng, Dagfinn Høybråten, Kerstin Haglö, Arja Karhuvaara, Ulla Karvo, Jógvan við Keldu, Marianne Kierkemann, Karin Kjønaas Kjos, Asmund Kristoffersen, Anne Margrethe Larsen, Johan Linander, Ville Niinistö, Lauri Oinonen, Gunn Olsen, Kent Olsson, Markku Pakkanen, Tuula Peltonen, Jessica Polfjärd, Lyly Rajala, Augusta Salling, Reidar Sandal, Janne Seurujärvi, Ole Stavad, Frode Sørensen, Hans Olsson, Dagfinn Sundsbø, Gunilla Tjernberg, Stefan Tornberg, Erkki Tuomioja, Göte Wahlström, Hans Wallmark, Lars Wegendal og Karin S. Woldseth.

8 stemte for reservantenes forslag:
Árni Páll Árnason, Monica Green, Kolbrún Halldórsdóttir, May Elisabeth Hansen, Ivar Kristiansen, Jan Lindholm, Elina Linna og Rolf Reikvam.

Ingen avsto fra å stemme.

Fraværende:
Claes Andersson, Kari-Lise Holmberg, Solveig Horne, Svend Erik Hovmand, Høgni Hoydal, Kári P. Højgaard, Raija-Liisa Eklöw, Kristján Þor Júlíusson, Nils Oskar Nilsson, Per Kaalund, Oiva Kaltiokumpu, Ilkka Kantola, Inge Lønning, Kjartan Ólafsson, Ragnheiður Ríkharðsdóttir, Ib Thomsen, Antti Vuolanne, Otto Jeremiassen og Steinunn Valdís Óskarsdóttir.

Medborger- og forbrukerutvalgets forslag ble således vedtatt med 45 mot 8 stemmer - "Ikke foreta seg noe."

Rådet bifalt Velferdsutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1412/velferd - Rek. 14/2007.

Rådet bifalt Medborger- og forbrukerutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1427/medborger - Rek. 15/2007.

14. Gränshinder i Norden

Dokumentasjon:

- Samarbetsministrarnas redogörelse rörande gränshinder 2007 (Dokument 9)
- Nordisk samordnare för gränhindersfrågor (Fremst. 3/2007)
- Medlemsforslag om ny nordisk mat (A 1408/næring)
- Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd)

Medlemsforslag om ny nordisk mat (A 1408/næring)

Nordiska rådet rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *att att* inom projektet "Ny Nordisk Mat" initiera en kartläggning av handels- och gränshinder mellan de nordiska länderna för livsmedelsindustrin
2) *att* utifrån kartläggningen lägga fram förslag till åtgärder för att lösa de hinder som identifieras
3) *att* inom projektet "Ny Nordisk Mat" öronmärka medel för detta arbete

Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

1) *å* utarbeide 2-3 konkrete tiltak innen grensehindringsarbeid, som presenteres av de enkelte lands statsministere, og at finansiering av disse planene legges inn i de årlige fremleggelsene av de nordiske lands statsbudsjetter

Reservation af Siv Friðleifsdóttir (F), Gunn Olsen (A) og Göte Wahlström (s)

Nordisk Råd beslutter

å ikke foreta seg ytterligere i anledning av A 1420/velferd: Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer før ny informasjon foreligger

Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9)

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori,** Dokument 9**:**
Fru president, mina damer och herrar. Där vi har en gräns mellan självständiga nationer, där har vi också en hel del gränshinder, det är en realitet som inte kan undvikas. Situationen varierar dock från gräns till gräns och vi kan vara stolta över att vi trots allt har rekordlite gränshinder mellan de nordiska länderna. Vi har varit föregångare i detta arbete, vi är det i dag och vi kommer att vara det även i framtiden. Ju mera vi lyckas att avveckla gränshindren desto svårare blir ändå jobbet. Det beror helt enkelt på att vi kommer oftare och oftare in på frågor som är känsliga ur den nationella suveränitetens synvinkel. Då menar jag först och främst skatte- och socialpolitiska frågor, där vi helt enkelt har valt olika lösningar i de olika nationella parlamenten. Det är därför viktigt att poängtera att det är omöjligt att bli av med alla gränshinder så länge vi talar om suveräna nationella länder.

Men vi har ändå en hel del onödiga gränshinder och vi har en hel del sådana gränshinder som vi skulle kunna bli av med. Under Finlands ordförandeskap har vi blivit av med några gränshinder. Det viktigaste jobbet under det här året gäller omstruktureringen av det framtida arbetet. Vi har en utomordentligt fin rapport från den så kallade trojkan som har hjälpt oss att systematisera arbetet bättre för framtiden. Vi har grundat ett gränshinderforum som också strukturerar det framtida arbetet bättre och vi har gett en skyldighet att rapportera om det framtida arbetet på årlig basis till våra statsministrar som garanterar den högsta möjliga politiska prioriteringen.

Till slut vill jag ännu säga några ord om varför vi gör detta arbete. Avsikten är först och främst att hjälpa vanliga människor i deras vardagliga liv. Att hjälpa människorna samt näringslivets rörlighet är en fråga som blir viktigare och viktigare. Allt detta främjar och gynnar människornas, ländernas, hela Nordens välfärd samt konkurrenskraft. Därför är det ett arbete som är lönsamt och som vi måste satsa hårt på även i framtiden.

Ole Stavad (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Tak for de initiativer, som det finske formandskab har taget. Tak for vores statsministres engagement i sagen.

Når jeg har bedt om en replik, er det, fordi jeg har hørt, at det nye arbejde risikerer at blive forsinket af en diskussion om, hvorvidt det er ministerrådsbudgettet eller national finansiering, der skal betale for grænsehindringsarbejdet med Ole Norrback i spidsen.

Det vil jeg godt høre om er rigtigt. Hvis det er rigtigt, vil jeg spørge, om ikke det enkleste i denne sag ville være at tage finansieringen fra vores fælles budget. Det er forholdsvis begrænsede midler, og i 2008 må det kunne finansieres, hvis man ikke kan finde det andre steder inden for formandskabspuljen.

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori**:
Om fru president tillåter måste jag börja med att säga att vi applåderade åt Ole Stavad redan för en stund sedan därför att han sade att det är sista gången han talar här i dag, men det var det alltså inte! Jag känner inte till frågan så noggrant att jag kan svara exakt på om vi har ett sådant här problem eller inte, men detta att vi har prioriterat frågan så högt att vi har utgått från att forumet kommer att rapportera även till statsministrarna på årlig basis garanterar säkert att vi hittar pengarna i fråga.

Dagfinn Høybråten, Presidiets talsperson, Dokument 9:
Nordisk Råd har ved flere tilfeller uttrykt misnøye med at arbeidet med å fjerne grensehindringer går for langsomt. På denne bakgrunn er samarbeidsministrenes redegjørelse om grensehindringer en relativt positiv lesning.

Det redegjøres for viktige konkrete resultater. I fjor ble elleve grensehindringer fjernet, og blant dem er det inngått en ny avtale om føring av personnummer som letter og påskynder muligheten for å beholde personnummeret i et annet nordisk land. Men det er mange grensehindringer som trengs å rives ned, og vi trenger et sterkere politisk grep om dette enn det vi har hatt fram til nå. Da kan vi lykkes bedre.

Jeg er glad for at statsministrene ga det politiske mandatet på sitt sommermøte i Finland i år, da de slo fast at man "med alle medel ska undanröja de svårigheter som medborgarna kan stöta på i det nordiska umgänget". Det er sterk og tydelig tale.

Det finske formannskapet har besluttet å utpeke en egen person med mandat direkte fra statsministrene, som skal ha et særskilt ansvar for å fjerne grensehindringer i Norden. Denne personen skal inngå i et særskilt grensehinderforum med representanter på høyt nivå fra alle de fem nordiske land, og det skal forankres inn mot ministerrådets sekretariat. Oppgaven er å følge, prioritere og forankre nasjonalt arbeid med å fjerne spesifikke grensehindringer. Dette hilser vi hjertelig velkommen fra Nordisk Råds side. Det er helt i tråd med hva vi har foreslått og krevd, og vi er også tilfredse med at hvert grensehinder som vurderes mulig å løse politisk, skal få en definert tidsfrist for sin løsning.

Det er imidlertid viktig også å forebygge nye grensehindringer, unngå at man på grunn av dårlig nordisk koordinering av implementering av EU-lover, får forskjellig implementering som for eksempel skaper nye hindringer.

La meg, i lys av den lille replikkveksling som nå var mellom Ole Stavad og samarbeidsministeren, på rådets vegne fastslå at jeg tar det for gitt at det statsministrene nå ha besluttet, blir fulgt opp uten opphold. Det vil bli fulgt med argusøyne fra Nordisk Råd. Det er få ting rå-

det engasjerer seg så sterkt i på borgernes vegne som nettopp dette temaet. Vi er forhåpningsfulle, men vi er også forventningsfulle. Hvis forventningene ikke blir oppfylt, vil kommende samarbeidsministere møte skarp kritikk her i rådet.

Helt til slutt vil jeg si at vi nå gir et godt bidrag til organiseringen av grensehinderarbeidet gjennom det å utpeke en ansvarlig formann i dette forumet på høyt faglig og politisk nivå. Jeg er godt tilfreds med, for min egen del, at statsministrene tok utfordringen fra rådet på sitt sommermøte, og jeg er glad for å ha deltatt i en politisk prosess som har gitt et slikt resultat.

Lisbeth Grönfeldt Bergman, Næringsutvalgets talsperson, Dokument 9:
Fru President! Undanröjande av gränshinder är ett av Nordiska rådets politiskt högst prioriterade områden. Näringsutskottet har under lång tid arbetat med detta och har vid ett flertal tillfällen påpekat vikten av att hinder som föreligger för näringslivet att verka på den nordiska marknaden på sikt måste försvinna. Speciellt gäller detta små och medelstora företag som har Norden som primär marknad. En väl fungerande inre nordisk marknad utan hinder är en väsentlig del i arbetet med att skapa förutsättningar för att möta globaliseringens utmaningar.

I ministerrådets meddelande angående Rek. 12/2006/näring om pådrivarordningen och i den redogörelse som lämnats här under sessionen beskrivs de initiativ som satts i gång för att driva på arbetet med att undranröja gränshinder inom respektive sakområde. Utskottet ser det därför som mycket positivt att det nu tas initiativ inom Nordiska ministerrådet med en pådrivare inom olika sakområden för att komma till rätta med existerande hinder för företagens verksamhet över de nordiska gränserna. Det är också positivt med det arbete som Nordiskt innovationscenter, NICe, gör inom detta område. NICe presenterade den 12 augusti 2007 en rapport om sitt arbete med olika gränshinder för näringslivet och det arbete man bedriver för att undanröja gränshinder som försvårar fri rörelse av innovationsresurser för näringslivet i Norden.

Vid de nordiska statsministrarnas möte i år fastslogs att man "med alla medel ska undanröja de svårigheter som medborgarna kan stöta på i det nordiska umgänget". Det beslutades att det ska skapas en konkret förteckning över kvarvarande gränshinder, inklusive åtgärder för att häva dem. Ett gränshinder har dock en tendens att dyka upp först när en person eller ett företag råkar ut för något som upplevs som ett hinder. Därför är det viktigt att ha beredskap och en organisation som kan ta sig an dessa hinder allteftersom de dyker upp.

I dag finns funktionen Hallå Norden som fungerar bra för privatpersoner när det gäller att få råd och stöd. Att ministerrådet nu prioriterar och bygger upp en motsvarande funktion för företag är från utskottets sida önskvärt och välkommet. Många små och medelstora företag i de nordiska länderna har sina primära marknader nationellt, och om och när de vill expandera på den nordiska marknaden har de inte kapacitet eller tillräckliga kunskaper för att sätta sig in i olika länders och EU:s regler, och då avstår de från att ta steget ut på marknaden. Det är därför positivt att det nu inrättas ett så kallat Hallå Norden också för företag.

När det gäller förutsättningarna för företag i Norden att få fram riskkapital har NICe inlett ett spännande arbete om förutsättningarna för att inrätta en nordisk riskkapitalfond, ett arbete som utskottet anser att det är viktigt att prioritera. Det finns, enligt NICe, svårigheter med att etablera en sådan fond, bland annat på grund av olikheter i skattelagstiftningen i våra länder. Men det skulle ge många fördelar och stora möjligheter för företag att via en Nordic Investment Fund få tillgång till EU-medel i större utsträckning.

Det pågår ett sådant här arbete i EU i dag, men vi bör inte vänta på det. I ett EU där regioner får en allt större betydelse har det nordiska samarbetet en stor möjlighet att ta täten och vara en föregångsregion inom EU. Utskottet anser att Nordiska ministerrådet ska driva ärendet vidare och fortsätta diskussionerna med de nordiska länderna för att möjliggöra inrättandet av en nordisk riskkapitalfond.

Göte Wahlström, Velferdsutvalgets talsperson, Dokument 9:
Fru President! Under gårdagen uttryckte den svenska samordningsministern att gränshindren nu är så kartlagda att det är dags att se på hur dessa kan åtgärdas. Det var ett starkt uttalande, och kanske inte helt riktigt. Med all tydlighet framkom det i gårdagens frågestund att gränshinder ständigt dyker upp och kommer till Nordiska rådets representanters kännedom. Inom välfärdsutskottet beskrivs varje gång vi samlas exempel på att nationella regler ej harmoniserar – individer, familjer, näringsidkare och flera drabbas när de lever sina liv och rör sig inom Norden.

Trots att vi möts av ständiga informationer om gränshinder kan vi glädjas åt att de åtgärder som Nordiska ministerrådet nu signalerar kommer till stånd. Presidiet har också informerat välfärdsutskottet om alla pågående projekt. Man har starkt markerat behovet av att detta arbete nu måste ges reella möjligheter till kraftsamling. Välfärdsutskottet välkomnar de aviserade åtgärderna och att resurser nu ställs till förfogande.

Vid utskottets sammanträde i Göteborg senast markerades dock stor otålighet, och krav på ett mer kraftfullt agerande ställdes. Utskottets ordförande från mittengruppen och de två socialdemokratiska ledamöterna fann dock skäl att följa presidiets synpunkter och blev härigenom reservanter i utskottet. Ministerrådets uttalande under de senaste dagarna här i Oslo kanske kan utgöra en lugnande effekt på utskottsmajoriteten.

Alla tycks medvetna om de positiva effekter som en reducering av gränshindren utgör. Vi måste därför sätta stor tilltro till den markerade kraftsamlingen för ett mer samordnat Norden, utan de hämmande gränshinder som vi i dag och tidigare dagar har fått redogjorda för oss.

Ville Niinistö, Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson, Dokument 9:
Fru president! För det första skulle jag vilja tacka det finska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet för att de på allvar har jobbat med och löst gränshinderfrågor. Den nya klassificeringen av gränshinder är nog ett effektivare sätt att minska de problem som våra medborgare stöter på i de nordiska länderna.

Medborgar- och konsumentutskottet anser ändå att det finns orsak att utvidga gränshindersbegreppet, så att det inkluderar gränshinder som innebär att meborgarens grundläggande civila rättigheter kränks.

I Norden bor hundratusentals människor i ett annat nordiskt land än hemlandet, och varje år flyttar cirka 50 000 människor från sitt hemland till ett annat nordiskt land.

Vi i utskottet anser att människors möjlighet till fri rörlighet är en viktig nordisk värdering. I dagens globala värld kan en individ känna tillhörighet till, och vara aktiv i flera länder samtidigt. I Norden ska en sådan transnationell tillhörighet kunna ses som en styrka som bör stödas och inte hindras.

Vår uppgift som politiker och lagstiftare är att skapa ramar för denna rörlighet, så att den sker i överenskommelse med mänskliga rättigheter och de rättigheter man har som medborgare. Det har redan uppmärksammats att det bör vara lättare för nordborna att till exempel bevisa sin identitet och öppna ett bankkonto i ett annat nordiskt land.

Här vill jag främst ta upp två nya exempel på gränshinder som hämmar civila rättigheter:

Enligt människorättskonventionen är det en mänsklig rättighet att kunna delta i fria val, och att kunna bli vald till offentliga tjänster i sitt land. Tyvärr finns det fall här i Norden då detta inte fungerar i praktiken. Tusentals nordbor som bor i ett annat nordiskt land än sitt hemland, mister nämligen sin rösträtt och valbarhet i hemlandets nationella val. Vissa av de nordiska länderna kräver att man måste vara bosatt i landet för att få rösta i nationella val. Andra nordiska länder förutsätter å sin sida medborgarskap för att man ska få rösta.

Detta har lett till att tusentals människor inte har möjlighet att rösta någonstans medan andra kan ha rösträtt i två olika länder.

I utskottet anser vi att gränshinder som innebär att man mister sin rösträtt och valbarhet, är speciellt viktiga att åtgärda. Den konstitutionella lagstiftningen som utgör grunden för rösträtt och valbarhet, har skapats under en tid då medborgarna inte flyttade mellan länderna som man gör idag. Också inom EU har man börjat uppmärksamma denna typ av nya gränshinder. Norden kunde här föregå med gott exempel, genom att lösa problemet och garantera att ingen mister sin demokratiska rätt att få rösta.

Ett annat ämne jag gärna vill lyfta fram gäller civilstånd. Trots att vi i de nordiska länderna använder oss av samma begrepp för att beskriva civilstatus, innebär det inte att vi tolkar begreppen på samma sätt eller att de har samma juridiska innebörd. Ett civilstånd kan medföra begränsade rättigheter då man flyttar till ett annat land, vilket betyder att civilstånd i sig kan vara ett hinder för fri rörlighet.

Särskilt viktigt är att måna om att ingen mister sin rätt till likabehandling. Homosexuella par som vigts i ett visst nordiskt land, och sedan flyttar till ett annat, kan i värsta fall mista sin civilstatus som registrerat par, helt. I majoriteten av de nordiska länder kan homosexuella registrera partnerskap, men detta civilstånd innebär olika villkor då det gäller till exempel beskattning, pensioner, arvsrätt och adoption i de nordiska länderna. Par som lever i samboförhållanden kan stöta på liknande problem. Risken är stor att man blir orättvist behandlad om man inte känner till alla byråkratiska detaljer och villkor i det land man bor i.

Sammanfattningsvis, betraktar vi i utskottet att de nämnda exemplen är civila gränshinder, som regeringarna borde uppmärksamma.

Lyly Rajala (den konservative gruppen, saml):
Onkohan se sillä tavalla, hyvät ystävät, että me heiluttelemme täällä huulia ihan turhaan. Paljon puhetta, vähän villoja, on suomalainen sanonta, ehkä käytössä muissakin Pohjoismaissa.

Näistä rajaestejutuista, joista edustaja Niinistö tuolla puhui, tuli mieleen, että olen tehnyt jo kaksi kertaa Pohjoismaiden neuvoston ministerineuvostolle kirjallisen kysymyksen tästä aiheesta.

Meillä on ollut passivapaus yli 50 vuotta Suomen ja Ruotsin ja muidenkin maiden välillä, mutta edelleenkin sellaisella Finnairin lennolla, joka lentää Helsingistä Tukholmaan ja sieltä USA:han Bostoniin, tai päinvastoin tulee Bostonista, tekee välilaskun Arlandassa ja jatkaa matkaa Helsinkiin - eli hyppäät kyytiin Tukholmassa ja matkustat Helsinkiin - kuvallinen henkilöllisyystodistus ei kelpaa, vaan vaaditaan passia. Tämä esiintyy myös Finnairin nettisivuilla ihan julkisesti.

Ministerineuvosto on tähän vastannut viimeksi, että näin ei saa tehdä. Tätäkö meidän rajaesteidemme poistaminen on?

Lyly Rajalas tale i svensk oversettelse:
Är det nu så, bästa vänner, att vi låter käften gå här helt i onödan. Mycket skrik för litet ull är ett finländskt ordspråk – kanske det används även i övriga Norden.

Om dessa gränshinderfrågor som ledamot Niinistö tog upp så kom jag ihåg att jag redan två gånger tidigare ställt en skriftlig fråga om detta tema till Nordiska ministerrådet.

Vi har haft passfrihet mellan Finland och Sverige samt de övriga länderna i mer än 50 år. På ett flyg med Finnair från Helsingfors till Stockholm och därifrån vidare till Boston i USA eller tvärtom från Boston med mellanlandning på Arlanda innan resan fortsätts till Helsingfors – det vill säga du stiger ombord i Stockholm och reser till Helsingfors – räcker det dock fortfarande inte med ett legitimationskort med foto utan det krävs ett pass. Detta sägs även helt öppet på Finnairs webbsidor.

Senast svarade ministerrådet att så får det inte vara. Är det detta som avlägsnande av gränshinder innebär?

Ville Niinistö (midtengruppen, gröna):
Rouva presidentti! Tässä ei nyt ehkä varsinaisesti kohdistettu kysymystä minulle, mutta meidän valiokuntamme näkökulmasta voin sanoa, että meidän ajatuksemme on juuri se, että rajaesteitä pitäisi nähdä laajasti, jottei tehdä tällaisia epäkäytännöllisiä ratkaisuja, joilla käytännössä rajoitetaan ihmisten vapaata liikkuvuutta Pohjoismaissa. Varsinkaan, kun tässäkin tapauksessa kysymyksessä on ulkopuolisen valtion ja ulkopuolisten tahojen asettama pakko, jolla rajoitetaan Pohjoismaiden sisäistä liikkuvuutta. Näin ei tietysti käytännössä saa olla.

Ville Niinistös tale i svensk oversettelse:
Fru president! Frågan ställdes kanske inte egentligen till mig men ur vårt utskotts perspektiv kan jag säga att vår tanke är precis att gränshindren bör uppfattas brett, så att det inte skapas sådana här opraktiska lösningar vilka i praktiken begränsar människors fria rörlighet i Norden. I synnerhet eftersom det i detta fall handlar om något som påtvingats oss av en utomstående stat och utomstående aktörer och som begränsar den inre rörligheten i Norden. Så får det naturligtvis inte vara i verkligheten.

Tuula Peltonen (den sosialdemokratiske gruppen, sd):
Arvoisa rouva presidentti! Vaikka välillä näiden rajaesteiden kanssa on tehnyt mieli vaipua epätoivoon, on ollut ilo seurata toimenpiteitä viime aikoina, varsinkin kun Suomen puheenjohtajuuskaudella on saatu nostettua esille asioita vahvasti. Tämä on todella hyvä ja herättää suuresti toivoa.

Luettani Larserik Häggmanin laatimaa rajaesteraporttia jäin edelleen kaipaamaan rajaesteluetteloon kuuluvaksi Ruotsista Suomeen palaavien eläkeläisten kaksoisverotuksen epäkohtaa. Se varmasti lienee hyvin pitkälle kansallinen päätösasia, mutta yhteistyötä asian ratkaisemiseksi tarvitaan.

Minulle on yritetty monelta taholta vakuuttaa, että toisesta Pohjoismaasta toiseen muuttavien eläkeläisten eläkeverotus on oikein säädetty ja että he maksavat samalla tavalla kuin työnsä kotimaassa tehneet. Näin ei kuitenkaan tosiasiassa ole. Todellisuudessa poliittiset päättäjätkään eivät ole lähimainkaan selvillä niistä epäkohdista, joita paluumuuttajilla on.

Suomen verolaissa on paluumuuttajille joiltakin osin saatu neuvotteluissa helpotuksia verokohteluun, mutta ei kutienkaan kaikille, ja laki on hyvin tulkinnanvarainen. Totuus on, että Suomeen palaavat eläkeläiset maksavat kaksoisverotuksen.

Todellisuudessa paluumuuttaja maksaakin tulotietojen mukaan veroja enemmän. Toisin sanoen verotusperusteeseen kuuluu, että aluksi lasketaan ulkomaan tulo yhteen kotimaan tulon kanssa, ja vähennykset tehdään yhteenlasketusta tulosta. Oikeus perus- ja eläketulovähennykseen ratkaistaan kokonaistulon perusteella.

Näin laskettuna paluumuuttaja menettää Suomessa eläketulovähennyksensä.

Korkein hallinto-oikeus on 27.12.2006 tekemällään päätöksellä määrännyt palautettavaksi Ruotsin eläkkeen osalta Suomessa maksuun pannut sairausvakuutusmaksut. Tässä on ongelmana vielä se, pystyvätkö kaikki paluumuuttajat löytämään todisteet maksetuista maksuista.

Tie on takkuinen, ja tälläkin hetkellä suuri määrä suomalaisia odottelee Ruotsin puolella asiantilan paranemista, jotta he voisivat palata Suomeen.

Olisin mielelläni esittämässä, että tämä paluumuuttajien eläkeverotuksen vääryys otetaan yhdeksi tärkeäksi asiakohdaksi ja välittömiä toimenpiteitä vaativaksi.

Tuula Peltonens tale i svensk oversettelse:
Ärade fru president! Fastän jag ibland har haft lust att sjunka i förtvivlan på grund av dessa gränshinder, har det varit en fröjd att följa med den senaste tidens åtgärder, särskilt då man aktivt lyft frågan fram under det finländska ordförandeskapet. Detta är verkligen positivt och väcker stora förhoppningar.

Då jag läste Lars-Erik Häggmans gränshinderrapport saknade jag i förteckningen över gränshinder fortfarande det missförhållande som gäller dubbelbeskattningen av pensionärer som återvänder från Sverige till Finland. Det handlar säkert i mångt och mycket om nationella beslut, men det behövs samarbete för att lösa denna fråga.

Många har försökt försäkra mig om att beskattningen av pensionärer som flyttar från ett nordiskt land till ett annat är korrekt, och att de betalar på samma sätt som de personer som endast arbetat i hemlandet. Så är det dock inte i verkligheten. I själva verket är inte ens politiska beslutsfattare på det klara med de missförhållanden som återflyttare upplever.

I Finland har det förhandlats fram vissa lättnader i skattebehandlingen av återflyttare, men dessa gäller dock inte alla och lagen lämnar mycket rum för tolkning. Sanningen är att pensionärer som återvänder till Finland betalar dubbel skatt.

I verkligheten betalar återflyttare mer skatt enligt inkomstuppgifterna. Med andra ord bestäms beskattningsgrunden så att först adderas utlandsinkomsterna med inkomsterna i hemlandet, och avdrag görs på basis av de sammanlagda inkomsterna. Rätten till grund- och pensionsinkomstavdrag avgörs enligt totalinkomsterna.

När det räknas så här förlorar en återflyttare sitt pensionsinkomstavdrag i Finland.

Den 27 december 2006 beslöt högsta förvaltningsdomstolen att sjukförsäkringsavgifter som bestämts för svensk pension i Finland skall återbördas. I detta samband är ett problem huruvida alla återflyttare kan finna bevis för att de betalat avgifter.

Färden fortskrider trögt och även i denna stund väntar otaliga finländare i Sverige på att situationen skall förbättras så att de kan återvända till Finland.

Jag föreslår gärna att denna orättvisa som gäller återflyttares pensionsbeskattning tas upp som en viktig punkt som kräver omedelbara åtgärder.

Lauri Oinonen (midtengruppen, cent):
Rouva puheenjohtaja! Kiitoksia edustaja Tuula Peltoselle tärkeästä asiasta. Tämä on todellakin käytännön ongelma. Kautta Suomen meni yksi maakunnallinen väkeä etupäässä Ruotsiin omakustanteisesti työntekoon, hankkimaan työpaikat. Nyt, kun he ovat siirtyneet, monet haluaisivat palata Suomeen, ja edustaja Tuula Peltosen erinomaisesti kuvaama ongelma on arkipäivää hyvin monille. Kuten edustaja Peltonen toi esille, niin toivon, että tähän kysymykseen voitaisiin pikaisesti saada korjaus.

Lauri Oinonens tale i svensk oversettelse:
Fru ordförande! Tack ledamot Tuula Peltonen för att ni tog upp en viktig fråga. Detta är verkligen ett praktisk problem. Från hela Finland försvann en stor grupp människor på egen bekostnad främst för att arbeta i Sverige, för att söka arbete. Nu då de gått i pension vill många återvända till Finland, och det problem som ledamot Tuula Peltonen förträffligt beskrev är vardag för otaliga. På samma sätt som ledamot Peltonen hoppas även jag att denna fråga rättas till snarast.

Tuula Peltonen:
Tähän ei varmasti tarvitse kommentoida. Tämä on ihan hyvä asia näin.

Tuula Peltonens tale i svensk oversettelse:
Detta behöver säkert inte kommenteras. Detta är helt bra som det är.

Kent Olsson (den konservative gruppen, m):
Fru president! Det kan konstateras att det i den här frågan finns en ganska stor enighet om att någonting måste ske. Vi kan också, tycker jag, konstatera att det som beslutats, att vi ska ha en samordnare för gränshinder, är oerhört lovande. Förra gången tog ju ambassadör Norrback fram en stor katalog. Också den här gången har vi stora förväntningar på honom men inte när det gäller att han ska ta fram en ny katalog utan när det gäller att han ska se till att vi får en lösning på gränshindren.

Det finns alltså en katalog. Under året har vi dessutom löst vissa gränshinder. Vi har ju fått reda på att det är sex gränshinder som anses lösta från ministerrådet. Men alltför många gränshinder återstår. Ta bara debatten i går under frågestunden. De flesta av frågorna då kom att röra olika typer av gränshinder. Vi måste alltså se till att många av gränshindren får en lösning och att vi ställer resurser och tid till förfogande. Det här är kanske en av de viktigaste frågorna för oss i Nordiska rådet.

Två saker är viktiga. Dels gäller det då att vi får en lösning på ett antal gränshinder så att vi vid nästa års session kan peka på gränshinder som fått en lösning. Dels kan man säga att de här gränshindren inte kan lösas på grund av politiska beslut i de olika länderna eller av andra skäl. Det här är alltså precis lika viktigt.

Jag menar således att resurser och energi - det gäller då pengar och politisk vilja - ska läggas på att få både politiker och tjänstemän att se till att det här hör till de viktigaste frågorna att prioritera nästa år.

Det finns, som sagt, stora förhoppningar om en lösning nästa år och att vi när vi då möts inte ska bli besvikna, för gränshindersfrågan är en överlevnadsfråga inte bara för Nordiska rådet utan också för Nordens invånare. De människor som bor i Norden ska ha möjligheter att flytta på sig.

Johan Linander (midtengruppen, c):
Fru president! Arbetet med att ta bort gränshinder har förbättrats under de senaste åren, kanske speciellt under det senaste året. Ministerrådets initiativ är också bra. Men vi får inte glömma bort att mycket återstår att göra för att de nordiska medborgare som bor, jobbar eller studerar i olika länder ska kunna göra det på samma villkor som vi andra.

Gränshindersproblemet är inget marginellt problem. Det är ju väldigt många människor som berörs. Jag kan som exempel nämna Öresundsregionen som jag själv kommer från. Hittills i år har mer än 5 000 skåningar, svenskar, fått jobb i Köpenhamnsregionen. Totalt handlar det i dag om nästan 20 000 personer som bor i Skåne men som jobbar i Danmark. Räknar man in även dem som studerar och tittar man också på andra gränsregioner rör det sig om ungefär lika många människor som Färöarnas hela befolkning i arbetsför ålder, så det här är inget litet eller marginellt problem.

Målsättningen med gränshindersarbetet måste vara att det ska vara lika enkelt att bo, arbeta eller studera på de olika sidorna av en nordisk nationsgräns. "Lika enkelt" betyder inte att det ska vara samma förutsättningar, att en svensk som väljer att jobba i Danmark får andra förutsättningar till exempel när det gäller föräldrapenning eller föräldraledighet än om han eller hon hade jobbat i Sverige. Detta är alldeles naturligt och någonting som man får acceptera. "Lika enkelt" betyder att gränsgångare inte ska hamna mellan regelverken, att de olika ländernas regelverk inte gör att man får en försämring som inte var beräknad från början och som man som medborgare inte skulle ha kunnat räkna ut.

När det gäller detta med harmonisering av lagstiftningen tycker jag att vi ska prata om en speciallagstiftning för gränsgångare. Dessutom kan, tror jag, bättre administrativa rutiner mellan våra länders myndigheter vara till hjälp.

Stefan Tornberg (midtengruppen, c):
Fru president! I grunden är det i vissa avseenden positivt att vi ställs inför nya gränshinder. Det är ju många gånger just på grund av den ökade rörligheten och förväntningarna på ett

gränslöst liv i Norden som gränshindren nu blir allt mer tydliga. På samma gång är det också så att hela trovärdigheten för det nordiska samarbetet ligger i tilltron till vår förmåga att komma till rätta med det som hindrar rörligheten. Rörligheten ses mer och mer som självklar, och just därför blir reaktionen så stark när vi som medborgare och företagare i Norden stöter på gränshinder.

Det kan synas vara ett tröstlöst projekt att arbeta för att avskaffa gränshinder. En ökad rörlighet leder till att nya gränshinder ständigt uppstår, så länge som vår lagstiftning inte fullt ut harmoniserar med våra nordiska grannar – något som jag hoppas aldrig kommer att ske eftersom jag även fortsättningsvis vill se ett Norden bestående av självständiga stater. Men då är det viktigt att se gränserna mer som en mötesplats – ett gränssnitt, ett *interface* – mellan våra folk än som ett hinder för utvecklingen.

Ett bra sådant exempel är min egen hembygd Haparanda –Tornio, där ett framgångsrikt gränssamarbete lett till en växande gemensam arbetsmarknad och ett långtgående samarbete inom till exempel skola, omsorg, energiförsörjning samt samnyttjande av fritidsanläggningar och reningsverk. I dag är det en framgångsregion som trots den positiva utvecklingen brottas med försvårande gränshinder. Exempel är taxiföretag som inte kan erbjuda sina tjänster i ett annat land, entreprenaduppdrag som försvåras eftersom maskiner ständigt måste besiktas på nytt och bevakningsföretag och värdetransporter som inte kan fungera i de olika länderna.

Fru president! Nya gränshinder uppstår också lätt när de enskilda länderna förändrar sin lagstiftning. Därför är det så viktigt med den "nordiska koordinering" som i går fördes fram i det nordiska ministerrådsprogrammet.

Presidenten meddelte at det ikke var tid til flere replikker i debatten.

Ragnar Erlandsson (observatør, ÅC):
Fru president! Samarbetsministrarnas redogörelse rörande gränshinder 2007 är konkret och informativ.

Jag är särskilt glad över att kravet på svenskt ID-kort försvinner för personer som vill öppna konto eller hantera bank- och postärenden i Sverige och som endast har ID-handling från ett annat land.

Avsaknaden av svenskt ID-kort har varit till bekymmer för nordiska studerande i Sverige och i de flesta fall lett till att ungdomarna har registrerat sig i Sverige och därmed tagit ett första steg till permanent bosättning i studielandet.

För Ålands del har vi i förlängningen svårt att få tillbaka ungdomar till vår egen arbetsmarknad.

Jag är glad över att ministerrådet kommer att lägga ner stort arbete på att effektivera gränshindersarbetet.

På den föreslagna bemyndigandepersonen vilar många förväntningar, och personens maktbefogenheter bör inte ha några gränser.

Medlemsforslag om ny nordisk mat (A 1408/næring)

Lisbeth Grönfeldt Bergman, Næringsutvalgets talsperson, A 1408/næring:
Fru president! En väl fungerande inre nordisk marknad utan gränshinder är målet. Det vet vi. Näringsutskottet har därför vid ett flertal tillfällen haft kontakt med personer och organisationer som arbetar med att identifiera och försöka komma till rätta med gränshindersproblematiken, speciellt för små och medelstora företag.

Utskottet menar att handelsbarriärer inte ligger i linje med visionen om ett gränslöst Norden. Producenter upplever många gånger att det finns handelshinder som minskar förutsättning-

arna för att se Norden som sin primära marknad. Det kan röra sig om problem vid export av råvaror, exempelvis renkött, eller att olika krav på hygienstandard gäller i länderna. Detta bör därför utredas närmare, anser utskottet. En produkt producerad på den svenska sidan gränsen bör utan krångel kunna säljas i Norge och vice versa.

Låt mig bara ge några konkreta exempel som också belyser att stora företag klarar att hitta lösningar på problemen medan små näringsidkare ofta kör huvudet i väggen, det vill säga tullmuren.

Svenska småproducenter av saft baserad på frukt och grönsaker möter så höga tullsatser när de vill in på den norska marknaden att de helt enkelt har gett upp. Priset blir för högt, de klarar inte att konkurrera.

För några år sedan ville Ikea sälja svenska köttbullar i de varuhus som finns i Norge men mötte så höga tullavgifter att köttbullarna fick prissättas på samma nivå som rent filékött. Saken fick dock en lösning i och med att Ikea fick en viss tullfri kvot för sina varuhus i Norge där de kunde sälja köttbullarna till rimligt pris. Men det krävdes beslut på handelsministernivå.

Utskottet anser att projektet Ny nordisk mat har en viktig funktion i arbetet med att profilera Norden. Det framgår av det stora intresse som omvärlden visar för det nordiska köket, den nordiska matkulturen och våra högklassiga livsmedel. Men vi ställer oss frågande till hur vi ska kunna profilera Norden inom detta område och skapa en region som kan klara sig i det globala perspektivet, när vi uppenbarligen inte kan skapa en gemensam marknad för näringsliv och produkter inom livsmedelsindustrin.

Utskottet har mot den här bakgrunden lagt fram ett förslag med en rekommendation till ministerrådet att inom projektet Ny nordisk mat initiera en kartläggning av handels- och gränshinder mellan de nordiska länderna för livsmedelsindustrin, att utifrån kartläggningen lägga fram förslag till åtgärder för att lösa de hindren samt att inom projektet öronmärka medel för detta arbete.

Enligt kontakt med ministerrådets sekretariat har en diskussion förts i styrgruppen för projektet för att initiera den här kartläggningen. Men inga konkreta initiativ och inga åtgärder har vidtagits. Därför framför sekretariatet i sitt förslag till insatser för undanröjande av gränshinder inom globaliseringsinitiativet att "för att kunna åstadkomma konkreta resultat i gränshindersarbetet är det viktigt att ha gedigna beslutsunderlag som dokumenterar gränshindren och dess effekter samt att kunna presentera förslag till lösningar". Utskottet anser därför att en kartläggning av existerande handels- och gränshinder för livsmedelsindustrin bör komma till stånd inom projektet.

Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd)

Jan-Henrik Fredriksen, Velferdsutvalgets talsperson, A 1420/velferd:
Årsaken til denne debatten er at Presidiet er av den oppfatning at forslaget, slik det foreligger, kan være til et hinder for det pågående arbeidet for å få fjernet grensehindringer. Under debatt i utvalget var det et flertall og et mindretall, og mindretallet, som består av tre, ønsket som Presidiet å avskrive forslaget.

Dessverre er situasjonen slik i dag at selv om noen hindringer blir fjernet, kommer det hele tiden til nye, hindringer som fratar enkeltmennesket klare retningslinjer og rettferdige lover gjennom et harmonisert lovverk og utøvelsen av dette. Vi ser også at innen en rekke sektorovergripende områder er det fortsatt – etter 55 års politisk behandling i Nordisk Råd med høy prioritering – i dag kanskje ikke færre grensehindringer enn det var for 10, 20 eller 30 år siden. Spørretimen i går var i så måte illustrerende for saken. Store deler av spørretimen omhandlet uløste oppgaver innen grensehindringer.

Vi vet at både Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd har som målsetting å foreta seg noe med grensehindringer, men det er slik at det ville vært utrolig mye mer effektivt å løfte en slik viktig sak som det å fjerne grensehindringer er, opp på et høyere politisk plan hvor de ulike nordiske lands statsministere legger fram konkrete tiltak for å få fjernet hindringer, ved framleggelsen det årlige budsjett. Det er det forslaget går ut på. Hver statsminister kommer med minimum to konkrete forslag for å fjerne grensehindringer i Norden.

Jeg kan ikke med min beste vilje se at dette er noe som vil stoppe den prosessen og det arbeidet som Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd har igangsatt. Tvert imot, så vil et slikt forslag, om det blir vedtatt, styrke arbeidet med å fjerne grensehindringer i Norden og med dette forenkle hverdagen til enkeltmennesker, alle typer næringsliv og sosial- og helsetjenester.

All erfaring tilsier at det å få et initiativ på statsministernivå hadde vært det som skal til for å få igangsatt nødvendige grep som har resultert i politiske gjennomføringer. For øvrig – i et så viktig spørsmål kan det jo nevnes at Nordisk Råd rår over en økonomi som er på størrelse med hva en norsk kommune med 15 000 – 16 000 mennesker har. Da burde det være innlysende at mangelen på økonomi og ressurser er åpenbar med alle de andre ulike pågående prosjekter som Nordisk Råd har.

Til sist: Jeg tror at skal Nordisk Råd eller Ministerråd ha en troverdighet og legitimitet i befolkningen i Norden, må grensehindringer fjernes. Derfor er det viktig at de nordiske lands statsministere bidrar positivt i langt større grad enn i dag med å løse grensehindringsproblemene.

Siv Friðleifsdóttir, reservantenes talsperson, A 1420/velferd:
Jeg snakker på vegne av meg selv, Gunn Olsen og Göte Wahlström. Vi er de såkalte reservanter. Det er litt rart for meg å stå her som ordfører for Velferdsutvalget og be salen om å stemme ned et forslag fra Velferdsutvalget. Men sånn er situasjonen.

Det er slik at det kom forslag til utvalget på møtet i Kirkenes, og vi bestemte oss for å ta det igjennom, og det ble sendt til Presidiet. Presidiet var negativ til forslaget. Hvorfor var Presidiet negativ? Jo, det var på grunn av at man har allerede i gang masse arbeid for å finne ut hvordan vi i fremtiden skal ta bedre fatt i grensehindringsspørsmålene. Man skal utpeke en høyt faglig og politisk person som blir ordfører for det såkalte grensehindringsforum, og den personen får mandat fra statsministrene til å arbeide med disse spørsmålene. Så jeg anbefalte gruppen å gjøre det som Presidiet sa, at man skulle henlegge saken og ikke ta den videre. Presidiet var ganske eksakt i sin uttalelse og sa at det forslaget vi nå har på bordet her, ikke er aktuelt med henvisning til den nevnte prosess. Så Presidiet sa nei. Uansett bestemte majoriteten i Velferdsutvalget seg for å ta saken videre inn hit, og det rekommanderer jeg ikke at man gjør.

Jeg tok også saken opp i Midtengruppen, og etter den diskusjonen vi hadde der, kan jeg også anbefale at man sier nei til dette forslaget. Jeg anbefaler Nordisk Råd å si nei til forslag A 1420/velferd, stille seg mot det, men stille seg bak reservantene og si ja der. Jeg vet at dette er komplisert, men jeg kommer til å stemme først nei og så ja.

Debatten ble avsluttet.

Rådet bifalt å ta Dokument 9 til etterretning.

Rådet bifalt Næringsutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1408/næring – Rek. 16/2007.

Votering over A 1420/velferd[1]

6 stemte for Velferdsutvalgets forslag:

[1] *Det oppsto forvirring rundt voteringsprosedyren.*

Risto Autio, Jan-Henrik Fredriksen, Arja Karhuvaara, Ulla Karvo, Karin Kjønass Kjos og Karin S. Woldseth.

47 stemte for reservantenes forslag:
Christer Adelsbo, Árni Páll Árnason, Claes Andersson, Bendiks H. Arnesen, Sinikka Bohlin, Berit Brørby, Sigrun Eng, Joan Erlandsen, Siv Friðleifsdóttir, Christina Gestrin, Monica Green, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Billy Gustafsson, Kolbrún Halldórsdóttir, May Elisabeth Hansen, Britt Hildeng, Høgni Hoydal, Dagfinn Høybråten, Kerstin Haglö, Kristján Þor Júlíusson, Ivar Kristiansen, Asmund Kristoffersen, Anne Margrethe Larsen, Johan Linander, Jan Lindholm, Elina Linna, Lauri Oinonen, Gunn Olsen, Kent Olsson, Markku Pakkanen, Tuula Peltonen, Jessica Polfjärd, Lyly Rajala, Rolf Reikvam, Ragnheiður Ríkharðsdóttir, Reidar Sandal, Janne Seurujärvi, Ole Stavad, Frode Sørensen, Hans Olsson, Dagfinn Sundsbø, Gunilla Tjernberg, Stefan Tornberg, Erkki Tuomioja, Göte Wahlström, Hans Wallmark og Lars Wegendal.

1 avsto fra å stemme:
Marianne Kierkemann.

Fraværende:
Kari-Lise Holmberg, Solveig Horne, Svend Erik Hovmand, Raija-Liisa Eklöw, Kári P. Højgaard, Nils Oskar Nilsson, Per Kaalund, Oiva Kaltiokumpu, Ilkka Kantola, Jógvan við Keldu, Inge Lønning, Ville Niinistö, Kjartan Ólafsson, Augusta Salling, Ib Thomsen, Antti Vuolanne, Otto Jeremiassen og Steinunn Valdís Óskarsdóttir.

Reservantenes forslag ble således vedtatt med 47 mot 6 stemmer – "Ikke å foreta seg ytterligere..... før ny informasjon foreligger".

Beslutning om Fremst. 3/2007 behandles under dagsordenspunkt 16.

15. Planer för det nordiska samarbetet 2008

Dokumensjon:

- Nordisk Råds årsberetning 2006 (Dokument 1)
- Program för Nordiska rådets arbete 2008 (Dokument 3)
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/presidiet)
- Nordisk samarbejde 2006 - Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed (C 1)
- Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2008 (C 2)
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006 (C 3/kk)
- Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006
- (Betænkning C 4/kk)
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006 (C 5/kk)

Ministerrådsförslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/presidiet)

Nordiska rådet rekommenderer Nordiska ministerrådet

1) *att* öka anslaget för 2-2404-2 Nordjobb med 300 000 DKK

2) *att* minska anslaget för 2-4110-1 med 100 000 DKK

3) *att* minska anslaget för 5-1021-3 med 100 000 DKK

4) *att* minska anslaget för 5-1021-1 med 100 000 DKK

Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhet for 2006 (C 3/kk)

Nordisk Råd beslutter

å ta revisjonsberetning for Nordisk Ministerråd 2006 til etterretning

Beretning til Nordisk Råd om revisionen av Nordisk Råds regnskab for 2006 (C 4/kk)

Nordisk Råd beslutter

å ta regnskap og revisjonsberetning for Nordisk Råd 2006 til etterretning

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006 (Betænkning C 5/kk)

Nordisk Råd beslutter

å godkjenne Nordisk Kulturfonds regnskap for 2006 og innvilge fondets styre ansvarsfrihet

å ta årsberetning og revisjonsberetning for Nordisk Kulturfond 2006 til etterretning

Dagfinn Høybråten overtok ledelsen av forhandlingene.

Alle taletider ble begrenset med 1 minutt.

Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/presidiet)

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori**, B 248/presidiet:

Herr president, mina damer och herrar! För 2008 är Nordiska ministerrådets totala budgetram 893,6 miljoner danska kronor. Samarbetsministrarna har identifierat två särskilt viktiga områden inför 2008: globaliseringsarbetet och närområdet.

För att kunna genomföra arbetet med globaliseringen, i enlighet med statsministrarnas riktlinjer, har omprioriteringar gjorts i budgeten. Till detta kommer flera nya satsningar inom ramen för individuella ministerråds ansvar.

I ministerrådets förslag till budget är 60 miljoner avsatta till globaliseringsarbetet. Fyra miljoner är avsedda till globaliseringsforumet, och 56 miljoner för globaliseringsinitiativ. Dessa initiativ och eller projekt beslutas av ministerrådet.

Globaliseringsarbetet finansieras under 2008 genom omdisponeringar: 13 miljoner danska kronor från prioriteringsanslaget, 12 miljoner från involverade ministerråd, och 35 miljoner från likviditetsreserven.

Kraftiga omprioriteringar är alltså gjorda inom ministerrådets budget för att alltså möjliggöra en tydlig satsning på globaliseringsfrågorna. Detta visar på en betydande flexibilitet i hanteringen av ministerrådets budget. Jag vill redan här flagga för att de finansiella utmaningarna för det fortsatta arbetet med globaliseringen är stora. Redan under 2008 måste vi överväga hur vi inför 2009, inom samma budgetramar som i dag – och utan tillskott från likviditetsreserven – ska finansiera det fortsatta globaliseringsarbetet.

Samarbetsministrarna strävar efter förbättrad transparens i budgeten och i projektverksamheten, samt bättre överblick över återrapporteringen.

Budgeten för 2008 är nu kortare, mer läsvänlig och överskådlig. Resultatrapporteringen för varje enskilt ministerråd har också gjorts tydligare. Samarbetsministrarna har beslutat att genomföra en översyn av projektadministrationen.

Strukturanslaget läggs ned från och med 2008. Initiativ inom ramen för det informella samarbetet kan framöver i stället söka medel från ordförandeskapsanslaget. Kriterierna kommer att vara desamma som i dag.

Med hänsyn till rådets specifika önskemål angående budgeten för 2008 anser jag att vi har funnit bra lösningar. Tack.

Berit Brørby, Presidiets talsperson, B 248/presidiet:
President! Nordisk Råd er enig med Nordisk Ministerråd om budsjettet for 2008, og vi takker for godt samarbeid. Vi er fornøyd med prosessen og ser også fram til et godt samarbeid om budsjettet for 2009.

Da kunne jeg gått ned, men jeg har lyst til å gi noen få kommentarer som er viktige for oss. Derfor gjentar jeg dem. Det ene gjelder budsjettinnretningen. Det har vært operert med ganske mange forskjellige pengepuljer med ulikt navn, som har gjort det vanskelig å trenge igjennom til hva som skjuler seg bak, eller hva slags innretning disse skal ha. Det er vi glade for at budsjettprosessen nå kanskje forhindrer de nærmeste årene. Det andre er at vi ønsker en mye strammere prosjektstyring innenfor Nordisk Ministerråd, som skal tydeliggjøre målformuleringene, få fram tydeligere suksesskriterier og en bedre koordinering av de ulike arbeidsgruppene som finnes innenfor Nordisk Ministerråd, sånn at vi unngår dobbeltarbeid og også får tak i resultatene av det alle disse arbeidsgruppene holder på med.

Globaliseringsinitiativene som vi har funnet penger til for 2008, må også videreføres i 2009. Det er viktig å sikre finansieringen i de neste års budsjetter uten dramatiske kutt i kjerneområdene. Derfor må fagministrene ta et mye større ansvar for budsjettet.

Når det gjelder klimatoppmøtet som skal være i 2009, vil vi at man allerede i 2008 – selv om det ikke er satt av penger til det nå – prioriterer et undervisningsopplegg for unge mennesker, slik at de også kan lære mer fram til dette klimatoppmøtet.

Helt til slutt: Det er gitt signaler i budsjettframlegget om prioriteringer for 2009. Dette er sterke føringer for ministerrådets videre arbeid med budsjettet.

Kent Olsson, den konservative gruppens talsperson, B 248/presidiet:
President! Låt mig först konstatera att jag tycker att budgetprocessen har varit bra det här året, och det är tillfredsställande.

Men den konservativa gruppen har lagt ett eget förslag, som innebär en minskning av budgeten med tre procent. Jag är tveksam om någon vet hur många projekt som Nordiska ministerrådet håller på med, men enligt uppgift är det cirka 1 200. Jag har ingen känsla av att det behövs 1 200 projekt för nordisk nytta, utan vi tycker att man kan minska detta.

Den reservation som vi har i presidiet står vi givetvis bakom i dag också och vill ha förd till protokollet.

Bara ett exempel. Vår nedskärning är 26 miljoner kronor. Man kan ifrågasätta varför vi ska lägga 12 miljoner kronor till dataspelsprogram, men det ligger faktiskt där. Sådant tycker vi att marknaden kan sköta, vi kan inte se att det är någon nordisk nytta att ge 12 miljoner för detta.

I övrigt har vi redovisat var vi tar de övriga pengarna, så för att inte i denna sena timma behöva ha en ytterligare votering vill jag bara säga att vi står bakom vårt förslag och lägger till protokollet att vi vill ha en minskning av budgeten med tre procent, som är cirka 26 miljoner.

Jan-Henrik Fredriksen (uten partigruppetilknytning, FrP):
Prinsipielt kommer Fremskrittspartiet til å støtte det konservative forslaget i forhold til budsjett. Vi ønsker å få dette protokollert, slik at det er på plass.

Christina Gestrin, Kontrollkommiteens talsperson, C 3/kk, C 4/kk og C 5/kk:
Herr president! Kontrollkommittén har som fast uppgift att godkänna riksrevisionens berättelser om Nordiska rådets, Nordiska kulturfondens och Nordiska ministerrådets verksamhet och räkenskaper. I tillägg till detta kan kontrollkommittén på eget initiativ företa externa utredningar om externa utredningar, projekt, teman och sektorer.

Beträffande revisionsberättelserna konkluderar kommittén att riksrevisionen inte har större anmärkningar till Nordiska rådets och Nordiska ministerrådets räkenskaper. Kontrollkommittén föreslår därför att sessionen beslutar att lägga riksrevisionens berättelser om Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet till handlingarna.

Riksrevisorerna har inte heller anmärkningar till Nordiska kulturfondens räkenskaper. Det är glädjande att konstatera att riksrevisionen finner att fondens projektstyrningssystem i detta skede fungerar tillfredsställande, och möjliggör en snabb och smidig administration av projekten. Mot denna bakgrund föreslår kontrollkommittén att Nordiska rådet beslutar godkänna Nordiska kulturfondens räkenskap för 2006 och bevilja fondens styrelse ansvarsfrihet.

Debatten ble avsluttet.

Rådet bifalt å ta Dokument 1 til etterretning.
Rådet bifalt å ta Dokument 3 til etterretning.

Rådet bifalt å ta C 1 til etterretning.
Rådet bifalt å ta C 2 til etterretning.
Rådet bifalt å ta C 3/kk til etterretning.
Rådet bifalt å ta C 4/kk til etterretning.
Rådet bifalt å ta C 5/kk til etterretning.

Rådet bifalt Presidiets forslag til rekommandasjon i anledning av B 248/presidiet – Rek. 17/2007.

16. Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut

Presidenten: Oversikt over hvilke som avskrives og hvilke Nordisk Råd ønsker nye meddelelser over neste år, framgår av sammenstillingen av forslag til beslutninger. Medlemmene har mulighet til å be om ordet angående rekommandasjoner eller fremstillinger, som ikke har vært til debatt tidligere.

Beslut att lägga till handlingarna
a) som slutbehandlade ärenden
Presidiet, Kultur- och utbildningsutskottet, Medborger- och konsumentutskottet, Välfärdsutskottet, Miljö- och naturresursutskottet och Näringsutskottet har föreslagit att Nordiska rådet lägger meddelandena till handlingarna och anser följande rekommendationer för rådets del *slutbehandlade:*

13/2003/välfärd	Förebyggande av diabetes
13/2005/medborger	Konference om korruption
18/2005/kultur	Arktisk forskning
19/2005/medborger	Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen
23/2005/välfärd	Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade
25/2005/medborger	Bekjempelse av menneskehandel (første at-sats)
26/2005/medborger	Rapport om bekjempelse av menneskehandel
1/2006/miljø	Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer
2/2006/medborger	Program og principper for det nordiske justitssamarbejde
6/2006/medborger/ miljø/næring	Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH
7/2006/miljø	Fokus på miljø i Nord (første og tredje at-sats)
8/2006/välfärd	Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion
9/2006/medborger	Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (første og tredje at-sats)
11/2006/välfärd	Projekt om kartläggning av utbildningsbehov innom demensområdet
12/2006/næring	"Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer
13/2006/næring	Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer
15/2006/välfärd	Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet
19/2006/medborger	Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel
20/2006/medborger	Bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse
22/2006/kultur	Frivilligsektoren
23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik (første og annen at-sats)
24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (annen at-sats)
25/2006/kultur	Nordplus-programmene
27/2006/presidiet	Nordiska ministerrådets budget för 2007
1/2007/miljø	Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens Nærområder
2/2007/miljø	Fokus på radioaktivitet i HELCOM's og EU's arbejde

b) i avvaktan på nya meddelanden
Presidiet, Kultur- och utbildningsutskottet, Välfärdsutskottet, Medborgar- och konsumentutskottet, Miljø- og naturresursutskottet samt Näringsutskottet har föreslagit att Nordiska rådet lägger meddelandena till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande* i anledning av följande ärenden:

D. Meddelelser

*5/2003/välfärd	Pensioner och förtidspensionering
*2/2004/næring	Open Source Software
*7/2004/medborgar	Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010

*18/2005/kultur	Arktisk forskning (første at-sats)
*5/2006/presidiet	Rapport och konferens om samhällssäkerhet
*7/2006/miljø	Fokus på miljø i Nord (anden at-sats)
*9/2006/medborger	Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (anden at-sats)
*10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen
*14/2006/præsidiet	Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens
*16/2006/välfärd	Bekämning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området
*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider innom psykiatrivården i Norden
*18/2006/medborger	Kampagne imod formidling af sexkøb
*21/2006/miljø	Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken
*23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik (tredje og fjerde at-sats)
*24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (første at-sats)
*26/2006/næring	Komparativt studie om iværksættere i Norden
*3/2007/presidiet	Nordisk samordnare för gränhindersfrågor
*5/2003/välfärd	Pensioner och förtidspensionering
*13/2003/välfärd	Förebyggande av diabetes (första att-sats)
*2/2004/næring	Open Source Software
*7/2004/medborgar	Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010
*13/2005/medborger	Konference om korruption
*18/2005/kultur	Arktisk forskning (første at-sats)
*19/2005/medborger	Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen
*23/2005/välfärd	Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade
*25/2005/medborger	Bekjempelse av menneskehandel (første at-sats)
*26/2005/medborger	Rapport om bekjempelse av menneskehandel

Presidiets uppföljning av interna beslut
Internt beslut 1/2005
EU's direktivforslag til softwarepatent

Nordisk Råd beslutter

at orientere EU's Ministerråd for IT og Europa-Parlamentet om nærværende forslag

Presidiets meddelande
I Presidiets meddelande 2006 informerade Presidiet att Europakommissionen dragit tillbaka sitt förslag till direktiv efter den första behandlingen i Europaparlamentet. Därför valde rådet att avvakta med att kontakta EU:s Ministerråd och Europaparlamentet för att informera om rådets synpunkter.

Senare har Kommissionen dragit tillbaka sitt förslag om ett EU direktiv om softwarepatent. Därför har det inte varit relevant för Nordiska rådet att orientera EU och Europaparlamentet.

Kommissionen kommer att återkomma med ett nytt förslag till direktiv om softwarepatent, varför det föreslås att inte avskriva det interna beslutet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om IB 1/2005 till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande.*

Internt beslut 1/2006
Rapportör inom området samhällssäkerhet

Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut

Nordisk råd har den 27. oktober 2005 vedtatt følgende interne beslutning etter forslag fra presidiet (A 1377/presidiet):

Nordiska rådet beslutar

att utpeka en rapportör med uppgift att följa utvecklingen och det nordiska samarbetet inom området samhällssäkerhet

Presidiets meddelande
Presidiet tog i april 2006 ett internt beslut att utse en rapportör med uppgift att följa utvecklingen och det nordiska samarbetet inom om rådet samhällssäkerhet. Presidiet beslutade 13 december 2006 att utse Inge Lønning och Tarja Cronberg till rapportörer för frågor som berör samhällssäkerhet. Tarja Cronberg lämnade Nordiska rådet i april 2007.

En konkret uppgift för rapportören är att följa ministerrådets genomförande av rådets framställning 5/2006 om att utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet, och att förbereda en konferens under 2007 på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet. Framställningen är ett resultat av rådets behandling av medlemsförslaget A 1364/presidiet om samhällssäkerhet, vilket skedde i en brett sammansatt arbetsgrupp. I ministerrådets meddelande över framställning 5/2006 föreslås att framställningen avskrivs. Presidiet delar emellertid inte denna uppfattning, utan rekommenderar i sitt betänkande över meddelandet att framställningen skall upprätthållas och att man avvaktar ett nytt meddelande nästa år.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 1/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Internt beslut 2/2006

Nordiske udfordringer om sameksistens

Nordisk Råd beslutter

at vedtage de nordiske hovedudfordringer om sameksistens og at oversende dem som stafet til "Co-existence of Civilizations"-initiativet

Presidiets meddelande
Nordiska rådets rapportör för frågan om kulturell samexistens, Inge Lønning, deltog som Nordiska rådets representant i konferensen "VOICES FROM ASIA: TOWARDS A PROCESS FOR COOPERATION AND SECURITY" i Islamabad den 14-15 februari 2007. Vid konferensen redogjorde Inge Lønning för Nordiska rådets synpunkter och handlingar med hänsyn till initiativet om "Co-existence of Civilizations".

Mot bakgrund av ovanstående föreslår presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 2/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Internt beslut 3/2006
Anvendelse af hoteller der ikke medvirker til formidling av sex

Nordisk Råd beslutter

at vedtage intern instruks om, at kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

Presidiets meddelande
Nordiska rådets hantering av resor är decentral till sin struktur. Det innebär att bl.a. hotellbokningar för Nordiska rådets medlemmar görs av respektive nationellt parlament. Därför

har Presidiet anmodat de nationella delegationerna i Nordiska rådet om att upplysa sina respektive parlaments ledningsorgan om att Nordiska rådet, med hänvisning till Internt beslut 3/2006, inte kan använda sig av hotell som förmedlar sexköp.

Relevanta åtgärder har vidtagits i parlamenten för att undvika hotell som inte kan lämna en garanti för att sexköp inte förmedlas. Kravet om att sexköp inte får förmedlas och att personalen ska vara informerad om detta skrivs specifikt in i de samarbetsavtal som parlamenten ingår med hotell och hotellkedjor.

Vad angår Nordiska rådets sekretariat i Köpenhamn avkrävs en skriftlig garanti av ett hotell om att det inte förmedlas sexköp innan man använder sig av ett givet hotell.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår presidiet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 3/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

17. Val

Berit Brørby, Valgkomiteens leder:
President. Jeg må nesten få legge fram valgkomiteens innstilling, så hvis jeg får noen sekunder over to minutter, hadde det vært fint.

Valgkomiteen legger fram en enstemmig innstilling. Det er Finlands tur til å ha president og visepresident. Forslag fra den finske delegasjonen er Erkki Tuomioja fra Socialdemokratene og Christina Gestrin. Valgkomiteen har tradisjon for å legge til grunn delegasjonens ønske og har lagt det til grunn også i sin innstilling.

Ellers er det å si at fordelingen av kvinner og menn i et par av utvalgene kunne ha vært bedre. Det gjelder Presidiet, hvor det er ni menn og fire kvinner, og i Kultur- og utdanningsutvalget, der det er en overvekt av menn – elleve menn og fire kvinner. Ellers er det en bra fordeling. Valgkomiteen har ikke overprøvd partigruppenes nomineringer, og det er derfor det er slik.

Det norske Fremskrittspartiet har sendt inn forslag til valgkomiteen om ulike plasseringer, som valgkomiteen har drøftet. Det som er det store hinderet for å etterkomme Fremskrittspartiets ønsker, er at regelverket når det gjelder å bli definert som en partigruppe, i arbeidsordningen § 73 sier at: "Rådets valgte medlemmer kan etablere nordiske partigrupper i Rådet. En partigruppe må minst ha fem medlemmer og representere minst tre land. Presidiet kan fastsette regler for hvordan registrering av partigruppe og dens representanter skal foretas." Med andre ord er det slik at det blir status quo for Fremskrittspartiet og Dansk Folkeparti i denne omgang.

Det er altså Presidiet som kan endre disse reglene. Jeg vet at Fremskrittspartiet i Norge vil sende inn et forslag til å endre § 73 i arbeidsordningen. Jeg vil for min del si at det er tid for reformer, og jeg vil håpe at Presidiet kan endre denne paragrafen. Dette vil forhåpentligvis ligge på Presidiets bord når de skal ha sitt møte i desember.[1]

Alle innstillingene er enstemmige, og dermed overlater jeg resten til presidenten.

Val av Nordiska rådets president och vicepresident
Valgkomiteen havde foreslået, at **Eikki Tuomioja** (sd) Finland (Den Socialdemokratiske Gruppe) skulle vælges til Nordisk Råds president for 2008.

Rådet bifaldt Valgkomitteens forslag.

Valgkomiteen havde foreslået, at **Christina Gestrin** (sv) Finland (Midtergruppen) skulle vælges til Nordisk Råds vicepresident for 2008.

Rådet bifaldt Valgkomitteens forslag.

Val av medlemmar till Nordiska rådets presidium
Valgkomiteen havde foreslået, at **Presidiet** i 2008 skulle have følgende sammensætning:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Sinikka Bohlin (s), Sverige
Berit Brørby (A), Norge
Erkki Tuomioja (sd), Finland, *præsident*
Árni Páll Árnason (A), Island
Ole Stavad (S), Danmark

Midtergruppen:
Dagfinn Høybråten (KrF), Norge

[1] Endringer i Arbeidesordning for Nordisk Råd skal besluttes i plenum (red.anm)

Christina Gestrin (sv), Finland, *vicepræsident*
Marion Pedersen (V), Danmark
Johan Linander (c), Sverige

Den Konservative Gruppe:
Inge Lønning (H), Norge
Kent Olsson (m), Sverige
Lyly Rajala (saml), Finland

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Rolf Reikvam (SV), Norge

Rådet bifaldt Valgkomiteens forslag.

Val av Nordiska rådets utskott samt Kontrolkomité
Valgkomiteen havde foreslået at **Kultur- og utdanningsutvalget** skulle have følgende sammensætning i 2008:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Christer Adelsbo (s), Sverige
Britt Hildeng (A), Norge
Mogens Jensen (S), Danmark
Otto Jeremiassen (S), Grønland
Tommy Tabermann (sd), Finland
Lars Wegendal (s), Sverige, *formand*

Midtergruppen:
Risto Autio (cent), Finland
Ragnar Erlandsson (ÅC), Åland
Bente Dahl (RV), Danmark *næstformand*
Dagfinn Sundsbø (Sp), Norge
Gunilla Tjernberg (kd), Sverige

Den Konservative Gruppe:
Ragnheiður Ríkharðsdóttir (Sj.), Island
Jógvan við Keldu (Ff), Færøerne
Mats Johansson (m), Sverige

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Claes Andersson (vänst), Finland

Valgkomiteen havde foreslået at **Medborger- og Forbrugerudvalget** skulle have følgende sammensætning i 2008:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Bendiks H. Arnesen (A), Norge
Maarit Feldt-Ranta (sd), Finland
Per Kaalund (S), Danmark, *næstformand*
Maria Stenberg (s), Sverige

Midtergruppen:
Ulrik Kragh (V), Danmark
Anne Margrethe Larsen (V), Norge
Ville Niinistö (gröna), Finland, *formand*

Den Konservative Gruppe:
Kjartan Ólafsson (Sj.), Island
Hans Wallmark (m), Sverige
Jukka Mäkelä (saml), Finland

Kari Lise Holmberg (H), Norge
Allan Niebuhr (KF), Danmark

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Elina Linna (v), Sverige

Andre:
Hans Kristian Skibby (DF), Danmark
Karin S. Woldseth (FrP), Norge

Valgkomiteen havde foreslået at **Miljø- og Naturresurseudvalget** skulle have følgende sammensætning i 2008:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Helgi Hjörvar (A), Island
Ann-Kristine Johansson (s), Sverige
Ilkka Kantola (sd), Finland
Asmund Kristoffersen (A), Norge, *formand*

Midtergruppen:
Raija-Liisa Eklöw (Lib), Åland
Augusta Salling (At), Grønland
Kári P. Højgaard (Sjfl.), Færøerne
Jan Lindholm (mp), Sverige
Svend Erik Hovmand (V), Danmark
Anita Brodén (fp), Sverige

Den Konservative Gruppe:
Ivar Kristiansen (H), Norge
Anne-Mari Virolainen (saml) Finland

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Kristen Touborg (SF), Danmark, *næstformand*
Kolbrún Halldórsdóttir (VG), Island

Andre:
Hans Frode Asmyhr (FrP), Norge

Valgkomiteen havde foreslået, at **Velfærdsudvalget** skulle have følgende sammensætning i 2008:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Reidar Sandal (A), Norge
Tuula Peltonen (sd), Finland
Hill-Marta Solberg (A), Norge
Göte Wahlström (s), Sverige, *næstformand*

Midtengruppen:
Siv Friðleifsdóttir (F), Island, *formand*
Kristian Pihl Lorentzen (V), Danmark
Paula Sihto (cent), Finland

Den Konservative Gruppe:
Per Ørum Jørgensen (KF), Danmark
Marianne Kierkemann (m), Sverige
Arja Karhuvaara (saml), Finland
Jessica Polfjärd (m), Sverige

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Line Barfod (EL), Danmark

Andre:
Anita Knakkergaard (DF), Danmark
Ib Thomsen (FrP), Norge
Jan-Henrik Fredriksen (FrP), Norge

Valgkomiteen havde foreslået, at **Næringsudvalget** skulle have følgende sammensætning i 2008:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Sigrun Eng (A), Norge
Monica Green (s), Sverige
Billy Gustafsson (s), Sverige
Frode Sørensen (S), Danmark

Midtergruppen:
Joan Erlandsen (V), Danmark
Janne Seurujärvi (cent), Finland
Lauri Oinonen (cent), Finland
Bjarne Kallis (kd), Finland
Stefan Tornberg (c), Sverige

Den Konservative Gruppe:
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Sverige, *formand*
Kristján Þór Júlíusson (Sj.), Island
Ulla Karvo (saml), Finland, *næstformand*

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppen:
Inge Ryan (SV), Norge

Andre:
Thore A. Nistad (FrP), Norge

Valgkomiteen havde foreslået, at **Kontrolkomiteen** skulle have følgende sammensætning i 2008:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Sigrun Eng (A), Norge
Monica Green (s), Sverige

Midtergruppen:
Bjarne Kallis (kd), Finland, *næstformand*
Gunilla Tjernberg (kd), Sverige

Den Konservative Gruppe:
Allan Niebuhr (KF), Danmark, *formand*
Kjartan Ólafsson (Sj.), Island

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Kristen Touborg (SF), Danmark

Val av ordförande och vice ordförande till Nordiska rådets utskott samt Kontrolkomiteen

Valgkomiteen havde indstillet **Lars Wegendal** (s), Sverige til formand for Kultur- og Uddannelsesutvalget med **Bente Dahl** (RV), Danmark som næstformand.

Valgkomiteen havde indstillet **Ville Niinistö** (gröna), Finland til formand for Medborger- og Forbrugerudvalget med **Per Kaalund** (s), Danmark som næstformand.

Valgkomiteen havde indstillet **Asmund Kristoffersen** (A), Norge til formand for Miljø- og Naturresurseudvalget, med **Kristen Touborg** (SF), Danmark som næstformand.

Valgkomiteen havde indstillet **Siv Friðleifsdóttir** (F), Island til formand for Velfærdsudvalget, med **Göte Wahlström** (s), Sverige som næstformand.

Valgkomiteen havde indstillet **Lisbeth Grönfeldt Bergman** (m), Sverige til formand for Næringsudvalget med **Ulla Karvo** (saml), Finland som næstformand.

Valgkomiteen havde indstillet **Allan Niebuhr** (KF), Danmark til formand for Kontrolkomiteen, med **Bjarne Kallis** (kd), Finland som næstformand.

Rådet bifaldt Valgkomiteens forslag.

Val av medlemmar till Nordiska rådets Valkommitté
Valgkomiteen havde foreslået, at **Valgkomiteen** skulle have følgende sammensætning i 2008:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Berit Brørby (A), Norge, *formand*
Árni Páll Árnason (A), Island

Midtergruppen:
Ville Niinistö (vihr), Finland
Joan Erlandsen (V), Danmark

Den Konservative Gruppe:
Allan Niebuhr (KF), Danmark
Kent Olsson (m), Sverige, *næstformand*

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Elina Linna (v), Sverige

Rådet bifaldt Valgkomiteens forslag.

Medlemmer i Den Nordiske Investeringsbanks Kontrollkomité
Valgkomiteen havde foreslået, følgende:

Fra Danmark:	Per Kaalund (S)
Fra Finland:	Tuula Peltonen (sd)
Fra Island:	Ragnheiður Ríkharðsdóttir (Sj.)
Fra Norge:	Kari Lise Holmberg (H)
Fra Sverige:	Johan Linander (c)

Rådet bifaldt Valgkomiteens forslag.

18. Tal av den nyvalda presidenten

Nordisk Råds kommende president **Erkki Tuomioja**:
Värderade President, bästa medlemmar i Nordiska rådet, kära nordiska vänner! Det är med stor glädje och tacksamhet jag på det nyvalda presidiets och framförallt på vicepresidentens och mina egna vägnar tackar för det förtroende ni visat oss. Det är också med stor förväntan jag ser fram emot det kommande året i Nordiska rådets verksamhet och samarbetet med er alla.

Presidentvalet har denna gång fallit på en verklig veteran i det nordiska samarbetet, eftersom jag var med första gången som vald parlamentariker i Nordiska rådet år 1970. Världen och därmed också det nordiska samarbetets roll har sedan dess förändrats och förändras mycket mer än vad man kunde tro om man bara tittade på de institutionella ramerna för detta samarbete som fortfarande är nästan likadana som de var 40 år tidigare.

Norden har varit något av en vägvisare för hela Europa vad de enskilda medborgarnas gränsöverskridande rörelsemöjligheterna beträffar. Vi hade infört passfrihet, öppna arbetsmarknader, socialskyddsavtal och rösträtt för Nordiska medborgare i lokalval långt före EU har kunnat utvidga dessa att numera omfatta största delen av Europa. I och med detta finns det inte längre vare sig samma möjligheter eller behov för oss att spela samma roll. Naturligtvis finns det ett och annat att göra oss emellan, såsom de segt kvarstående gränshindren visar, men detta är knappast tillräckligt för att motivera upprätthållandet av så omfattande samarbetsstrukturer som vi har i Norden. Men det nordiska samarbetet har en växande uppgift i att påverka utvecklingen i Nordens omedelbara närområden, i Europa som helhet och också i världen.

Det här bör vi göra genom att presentera de framgångar som den nordiska modellen kan hänvisa till bland annat i sin strävan att uppnå en ekologiskt, socialt och ekonomiskt bärkraftig utveckling, genom att ta lära av andras framgångar och genom att i samarbete påverka de internationella processer som handlar om klimatförändringen och andra utmaningar globaliseringen har fört med sig.

Den gemensamma nämnaren för det regionala samarbetet i Norra Europa är den för snart ett år sedan under finskt EU-ordförandeskap förnyade Nordliga dimensionen, som nu bygger på en gemensam politik för EU, Ryssland, Island och Norge.

Det finska ordförandeskapet för Nordiska ministerrådet för innevarande år valde den Nordliga dimensionen till tema för det seminarium på Hanaholmen som innebar startskottet för själva ordförandeskapet och det gläder mig, att både rådets och ministerrådets verksamhet under detta år har haft en klar anknytning till denna politik.

I den nya politiken för den Nordliga dimensionen nämns både Östersjöregionen och Barentsområdet som särskilda tyngdpunktsområden. Samarbetet inom dessa regioner, också det parlamentariska samarbetet bör ses som delar av den Nordliga dimension, inte som alternativ och allra minst som konkurrenter. Även den Östersjöstrategi för EU som har efterlysts och som är under utarbetande inom både kommissionen och Europaparlamentet bör ses som en del av den Nordliga dimensionen och EU:s, Rysslands, Islands och Norges gemensamma politik.

Nordiska rådets roll som initiativtagare till och pådrivare av också det parlamentariska samarbetet inom ramen för den Nordliga dimensionen har varit aktiv. Rådet har tagit initiativ till parlamentarisk dialog om den Nordliga dimensionen med Rysslands Statsduma och federationsråd. Rådet har redan 2004 i Helsingfors arrangerat den första parlamentariska konferensen med den Nordliga dimensionen som huvudtema och rådet har bland annat inom det parlamentariska Östersjösamarbetet tagit initiativ till skapandet av ett parlamentariskt forum för den Nordliga dimensionen.

I den parlamentariska ND-konferens som Europaparlamentet arrangerade i vintras i Bryssel deltog rådet aktivt och rådets presidium kommer att följa med förberedelserna för den konferens som planeras att arrangeras 2009.

Avsikten med förnyandet av den Nordliga dimensionens politik var framför allt att dels stärka själva politiken och framförallt att förstärka och fördjupa engagemanget hos alla involverade parter. Det behövdes ett gemensamt ägarskap till denna politik för att nå dess mål och detta ledde till att den Nordliga dimensionens politik omstrukturerades till en uttryckligen gemensam politik för EU och Island, Norge och Ryssland. Redan nu finns tydliga tecken på att denna förändring lett till ett större engagemang från rysk sida.

Ett annat viktigt drag hos den förnyade ND-politiken är dess nära koppling till samarbetet mellan EU och Ryssland med dess fyra "gemensamma sfärer". Det grundläggande ändamålet med den Nordliga dimensionen är fortfarande oförändrat, nämligen att stärka stabilitet, välfärd och hållbar utveckling i Norra Europa.

Den nya gemensamma ND-politiken erbjuder bättre möjligheter än tidigare för alla nordiska länder att samarbete på en jämlik bas. De nordiska länderna och vi inom Nordiska rådet bör utnyttja dessa möjligheter och aktivt utarbeta och presentera initiativ till konkret samarbete som kan gagna både vår egen region och Europa som helhet.

Denna session har i hög grad fokuserat på globaliseringen och det nordiska samarbetets möjligheter inför alla utmaningar den för med sig och på vår tids stora globala uppgift att arbeta för motverkandet av klimatförändringen. Dessa frågor kommer att vara dominerande också i Nordiska rådets kommande verksamhet. Samtidigt bör arbetet för att rädda Östersjön från en ekologisk katastrof prioriteras. Också i dessa frågor behövs det bredare regionalt samarbete mellan Nordiska rådet och övriga aktörer och inom andra samarbetsorganisationer. Norden skall vara en föregångsregion beträffande globalt ansvar och samtidigt ett föredöme när det gäller solidaritet med andra, mera utsatta regioner och folkgrupper och humanitära och fredsbevarande insatser.

När det gäller frågan om solidaritet vill jag även gärna nämna de nya nordborna, de nordbor som inte är födda i Norden utan som har kommit hit som inflyttare eller flyktingar och vilkas antal kommer säkert att öka i framtiden. I vårt arbete för befolkningen i Norden och dess rättigheter och möjligheter får vi inte glömma de nya nordborna.

Vi har idag godkänt ett arbetsprogram för Nordiska rådet och vårt arbete under nästa år. Programmet förutsätter också aktivt arbete inom Norden på de traditionella kärnområdena där frågan om avskaffande av gränshinder och befrämjande av rörligheten mellan de nordiska länderna fortsättningsvis skall stå högt på agendan. Vi väntar konkreta resultat av de initiativ och åtgärder som diskuterats och godkänts här i Oslo, både av statsministrarna och av vår session. Jag önskar det nya gränshindersforumet och dess ansvarspersoner all framgång. Naturligtvis är också tryggandet och utvecklandet av det nordiska välfärdssamhället, "den nordiska modellen" och tillvaratagandet och befästandet av vår gemensamma nordiska kulturella samhörighet som utgör centrala "inomnordiska" frågor och programpunkter.

Frågan om det nordiska samarbetets och de nordiska samarbetsorganens struktur är också under diskussion. I och med globaliseringen och den växande betydelsen och omfattningen av det regionala samarbetet inom ramen för den Nordliga dimensionen och i synnerhet Östersjö- och arktissamarbetet har frågan aktualiserats på nytt och tanken på ett särskilt utskott för dess frågor har framkastats från auktoritativt håll. Utan att på något sätt vilja föregripa debatten ser jag för mig att frågan blir föremål för en ny diskussion inom den närmaste framtiden. Även presidiets och presidentskapets roll bör naturligtvis då ses över. Nordiska rådet har hittills haft och bör också i framtiden ha en beredskap att ompröva sina strukturer och anpassa dem till tidens och omvärldens utmaningar.

Det nordiska samarbetet är unikt till sin omfattning, sin mångfald och inte minst till sin fasta förankring hos medborgarna i Norden. Det finns inga andra exempel på dylikt samarbete, som vid sidan av de officiella strukturerna och samarbetsmekanismerna skulle ha en så cen-

tral och aktiv roll också inom medborgarsamhället. Föreningarna Nordens roll och insatser i detta avseende är av avgörande betydelse.

Avslutningsvis vill jag passa på att påminna oss alla om ett jubileum vi står inför nästa år. Det är fråga om ett jubileum som för mig personligen, som har ägnat nästan hela mitt vuxna liv åt att verka inom fredsrörelsen känns som betydelsefullt. En gång kom en nordisk statsminister till mig och pekade på det här märket som jag alltid brukar ha på kavajen. "Jaså, du är för fred". "Ja " sade jag "är vi inte alla det då?" Jag är övertygad om att svaret på den frågan är ja för hela Nordiska rådets vidkommande.

Det har nästa år förflutit 100 år sedan Nobels fredspris utdelades till de nordiska parlamentarikerna Fredrik Bajer från Danmark och Klas Pontus Arnoldsson från Sverige. Priset delades alltå mellan dessa två. Både Bajer och Arnoldsson hade gjort betydande insatser inom fredsrörelsen, såväl som grundläggare av de nationella fredsförbunden i Danmark och Sverige i slutet av 1800-talet och genom aktivt deltagande i den europeiska fredsrörelsen. Låt oss se detta erkända och uppskattade exempel på nordiska parlamentarikerinsatser i fredens tjänst som en inspirationskälla också för våra gemensamma åtaganden.

Jag framför mitt och allas vårt gemensamma tack till den norska delegationen i Nordiska rådet och dess sekretariat för goda arrangemang av årets session och för gott nordiskt värdskap. Slutligen önskar jag på den finska delegationens vägnar er alla hjärtligt välkomna till Nordiska rådets 60:e session i Helsingfors den 27-29 oktober 2008. Vi ser mycket fram emot att se er alla i Helsingfors. Fram till dess skall vi igen alla tillsammans under ett års tid arbeta för det nordiska samarbetet i en globaliserad och under förändring varande värld med stora utmaningar. Jag ser fram emot det arbetet och att få göra det tillsammans med er.

19. Fastställande av tid och plats för nästa session

Efter indbydelse fra Finlands delegation til Nordisk Råd foreslås det, at rådets næste ordinære session, den 60. session, afholdes i uge 44 i år 2008 i Helsingfors, 27.-29. oktober.

Rådet bifalt forslaget.

20. Sessionens avslutande

President **Dagfinn Høybråten**:
Gode venner! Vi er nå kommet til slutten av sesjonen. Drøftingene er over, og samtalene, diskusjonene, beslutningene og engasjementet skal vi nå ta med inn i partigrupper, utvalgsmøter, i presidiet og inn i våre egne nasjonalforsamlinger inntil vi samles til neste sesjon i Finland om et år.

Jeg vet også at engasjementet for nordisk samarbeid tas med tilbake til våre politiske sammenhenger der vi kommer fra. Vi har drøftet mange saker disse dagene, og debattene har vært preget av kvalitet og relevans. Statsminister Stoltenberg sa i går kveld – han sa det også her fra talerstolen i Nordisk Råd – at debatten vi hadde den første dagen, var den beste debatten han hadde fulgt i Nordisk Råd noensinne. Det er en god attest, og jeg slutter meg til den norske statsministerens attest. Det forteller at Nordisk Råd klarer å ta tak i viktige spørsmål om vår felles framtid i Norden. Som i all politisk virksomhet, gjelder det å være utholdende og oppriktig engasjert for å finne de gode løsningene, og så se til at det blir resultater av det.

Vi går nå inn i et nytt spennende arbeidsår, der det svenske formannskapet i ministerrådet leder an med sine fire k-er: konkurransekraft, klima, kreativitet og koordinering – alt i en stor kraftsamling. Jeg vil uttrykke ønske og forventning om et godt samarbeid mellom rådet og det svenske formannskapet i ministerrådet, og vi ønsker Sverige lykke til.

Våre land har verdier, historie, språk og kultur felles i stor grad. Dette liker vi å holde ved like. Jeg la merke til med stort alvor den nyvalgte presidenten i Ungdommens nordiske råd som kom med en klar melding til oss i Nordisk Råd, om å ta språkutfordringen mer alvorlig. Vi står overfor en formidabel utfordring dersom den nordiske identiteten blant de yngste forsvinner og forvitrer. Da kan vi bli historieløse, og det kan skje at vi ikke forstår hverandre. Dette er en utvikling og en utfordring som krever et vedvarende arbeid for å bygge nordisk språkforståelse, kultur og verdier, medborgerskap og fellesskap. Dette er et engasjement jeg vet bærer mye av det politiske engasjementet hos medlemmer av Nordisk Råd. Dette er kjernen i vårt samarbeid og det som gjør oss i stand til å samarbeide om de utfordringene Norden har.

Det gjenstår nå for meg å takke alle som har gjort en innsats for å gjøre våre møter så vellykkede. Takk til våre tolker som gjør oss i stand til å forstå hverandre. Takk til det norske storting og dets ansatte som har lagt alt så godt til rette og møtt oss på en så vennlig og tjenestevillig måte. Vi har verken sultet, tørstet eller hatt tekniske problemer, og det skyldes ikke minst den store stab i Stortinget som har stilt opp for oss i disse dagene. Takk også til rådssekretariatet ved direktøren, hans medarbeidere, og sekretariatene i de nasjonale delegasjoner for deres innsats. Takk til ministerrådet og det finske formannskapet for utmerket samarbeid.

Og til slutt: Takk til alle dere deltakere for at dere har latt dere engasjere, brakt innsikt og erfaring og engasjement fram i Nordisk Råd. Uten det engasjementet: intet nordisk samarbeid.

Så vil jeg ønske den nye presidenten i Nordisk Råd, Erkki Tuomioja, og visepresident Christina Gestrin lykke til med arbeidet i 2008. Jeg skal bidra til at dere får en god start på det nye arbeidsåret og den nye viktige oppgaven.

Jeg vil med dette ønske alle en god og trygg reise hjem, og erklærer med dette Nordisk Råds 59. sesjon i Oslo for avsluttet.

Sesjonen ble avsluttet kl. 14.10.

Saker m.m.

Nordiska rådet

A 1290/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Välfärdsutskottets betänkande över

Medlemsförslag om barn och unga på Grönland

1. Välfärdsutskottets förslag

Välfärdsutskottet föreslår

> *att* den sociala situationen för barn och ungdomar på Grönland, i överensstämmelse med intentionerna i FN:s Barnkonvention, särskilt uppmärksammas inom ramen för välfärdsutskottets arbetsgrupp för barn och unga i Norden och Nordens närområden
>
> *att* Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av Medlemsförslag om barn och unga på Grönland

2. Bakgrund

Vid utskottsmötet den 26 juni 2002 behandlades utskottets arbete inom området "Barn och unga i Norden och nordens närområden".

Under våren 2002 har nya rapporter offentliggjorts på Grönland om den utsatta situation som råder för många barn och unga. Även om antalet berörda barn och unga är lågt, så utgör det en oproportionerligt hög andel av Grönlands barn och unga, vilket utgör en allvarlig signal om behovet av snabba och omfattande insatser. De nordiska ländernas anslutning till FN:s barnkonvention samt den särskilda uppmärksamhet som riktas av Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet mot utsatta barn och ungdomar i Norden och dess närområden gör nya ansträngningar för att främja goda sociala uppväxtförhållanden för barn och unga på Grönland angelägna.

Tillsammans med tidigare kända förhållanden med ett omfattande alkoholmissbruk bland vuxna liksom hög andel självmord framgår nu också att antalet aborter - varannan graviditet slutar med abort - och en hög andel av grönländska kvinnor som utsatts för fysiskt och/eller sexuellt våld, visar dessa rapporter på allvarliga effekter av den mycket snabba ekonomiska, sociala och kulturella omvandling, som det grönländska samhället genomgått de sista årtiondena.

Landsföreningen för Grönlands kommuner, Kanuoka, publicerade i mars en rapport om behovet av institutionsvård för barn och unga, som lever under levnadsvillkor som gör en placering utanför hemmet nödvändig. En undersökning bland landets kommuner av antalet barn och unga på väntelista till institutionsvård visade enligt Kanuoka att utöver redan befintliga 170 behandlingsplatser erfordras ytterligare 175-200, d.v.s mer än en fördubbling.

Som den främsta orsaken till behovet av institutionsplacering anfördes bristande omvårdnad. För 48 % av de berörda angavs detta som primär orsak. För 13 % angavs de ungas missbruksproblem, för 11 % angavs sexuellt missbruk och för 10 % psykiska problem. För 25 % av barn och unga angavs missbruksproblem som andra viktigaste orsak till omhändertagande. Till detta kommer att många barn och unga utan egna problem är i behov av omhändertagande beroende på t.ex föräldrarnas alkoholproblem.

Socialchefsföreningen i Grönland konstaterade vid sin årliga konferens i april att det är ett akut behov för en diskussion om barn och ungas livsvillkor i Grönland. Föreningen konstaterade att den ser alkoholmissbruk som den främsta orsaken till bristande omvårdnad om barn och unga. Förutom att behovet av behandlings- och vårdplatser snarast måste byggas ut krävs ökade insatser och forskning rörande barn och unga respektive familjernas förhållanden.

3. Välfärdsutskottets synpunkter

Välfärdsutskottet är enigt med förslagsställarna om att det finns behov för samnordiska åtgärder för barn och unga på Grönland. Insatser för barn och unga, särskilt i våra närområden, står högt på Nordiska Rådets prioriterade dagordning. Förhållandena på Grönland understryker vikten av detta.

Välfärdsutskottet har vid sitt möte i juni 2002 utsett en rapportör och arbetsgrupp inom området barn och unga i Norden och Nordens närområden. Rapportören/arbetsgruppen har till uppgift att se över aktuella möjligheter och hot i relation till barns och ungas situation i de nordiska länderna, Baltikum och Nordvästra Ryssland. De sociala förhållandena för barn och unga på Grönland ska särskilt uppmärksammas.

Arbetsgruppen ska vidare peka på särskilt viktiga nordiska problemställningar gällande barn och unga, och ta ställning till på vilket sätt social- och hälsovårdsfrågor, rasism och främlingsfientlighet, barns och ungas medbestämmande, kriminalitet och drogfrågor ska prioriteras i fortsatt nordiskt samarbete. Arbetsgruppen ska också samla information om vilka åtgärder de nordiska riksdagarna och regeringarna vidtar för de angivna områdena.

Arbetsgruppen ska i sitt arbete även höra företrädare för barn och unga samt berörda frivilligorganisationer.

Välfärdsutskottet ser medlemsförslagets att-sats som en del i rapportörskapets uppgift.

4. Konklusjon

Nordiska rådet

A 1290/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Välfärdsutskottet föreslår

att den sociala situationen för barn och ungdomar på Grönland, i överensstämmelse med intentionerna i FN:s Barnkonvention, särskilt uppmärksammas inom ramen för välfärdsutskottets arbetsgrupp för barn och unga i Norden och Nordens närområden

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av Medlemsförslag om barn och unga på Grönland

Stockholm den 24 september 2002

John I. Alvheim (FrP)
Line Barfod (EL)
Drífa Hjartardóttir (Sj.)
Aud Gaundal (A)
Tuula Haatainen (sd)
May Elisabeth Hansen (SV)
Leena Harkimo (saml)
Margareta Israelsson (s)
Anita Knakkergaard (DF)
Harriet Lindeman (FS)
Pehr Löv (sv), ordförande
Hannes Manninen (cent)
Leif Mikkelsen (V)
Oddvard Nilsen (H)
Jan Sahl (KrF)

Medlemsförslag

om barn och unga på Grönland

(Väckt av Mittengruppen i Nordiska Rådet)

Nordiska rådet

A 1290/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Under våren 2002 har nya rapporter offentliggjorts på Grönland om den utsatta situation som råder för många barn och unga. Även om antalet berörda barn och unga är lågt, så utgör det en oproportionerligt hög andel av Grönlands barn och unga, vilket utgör en allvarlig signal om behovet av snabba och omfattande insatser. De nordiska ländernas anslutning till FN:s barnkonvention samt den särskilda uppmärksamhet som riktas av Nordiska Rådet och Nordiska Ministerrådet mot utsatta barn och ungdomar i Norden och dess närområden gör nya ansträngningar för att främja goda sociala uppväxtförhållanden för barn och unga på Grönland angelägna.

Tillsammans med tidigare kända förhållanden med ett omfattande alkoholmissbruk bland vuxna liksom hög andel självmord framgår nu också att antalet aborter - varannan graviditet slutar med abort - och en hög andel av grönländska kvinnor som utsatts för fysiskt och/eller sexuellt våld, visar dessa rapporter på allvarliga effekter av den mycket snabba ekonomiska, sociala och kulturella omvandling, som det grönländska samhället genomgått de sista årtiondena.

Landsföreningen för Grönlands kommuner, Kanuoka, publicerade i mars en rapport om behovet av institutionsvård för barn och unga, som lever under levnadsvillkor som gör en placering utanför hemmet nödvändig. En undersökning bland landets kommuner av antalet barn och unga på väntelista till institutionsvård visade enligt Kanuoka att utöver redan befintliga 170 behandlingsplatser erfordras ytterligare 175-200, d v s mer än en fördubbling.

Som den främsta orsaken till behovet av institutionsplacering anfördes bristande omvårdnad. För 48% av de berörda angavs detta som primär orsak. För 13% angavs de ungas missbruksproblem, för 11% angavs sexuellt missbruk och för 10% psykiska problem. För 25% av barn och unga angavs missbruksproblem som andra viktigaste orsak till omhändertagande. Till detta kommer att många barn och unga utan egna problem är i behov av omhändertagande beroende på t ex föräldrarnas alkoholproblem.

Socialchefsföreningen i Grönland konstaterade vid sin årliga konferens i april att det är ett akut behov för en diskussion om barn och ungas livsvillkor i Grönland. Föreningen konstaterade att den ser alkoholmissbruk som den främsta orsaken till bristande omvårdnad om barn och unga. Förutom att behovet av behandlings- och vårdplatser snarast måste byggas ut krävs ökade insatser och forskning rörande barn och unga respektive familjernas förhållanden.

Insatser för barn och unga, särskilt i våra närområden, står högt på Nordiska Rådets prioriterade dagordning. Förhållandena på Grönland understryker vikten av detta.

Nordiska rådet

A 1290/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Mot bakgrund av det anförda, föreslår vi att

Nordiska Rådet rekommenderar Nordiska Ministerrådet

att den sociala situationen för barn och ungdomar på Grönland - i överensstämmelse med intentionerna i FN:s Barnkonvention - särskilt uppmärksammas inom ramen för insatserna för utsatta barn och ungdomar i Norden och dess närområden.

Stockholm den 18 juni 2002

Ísólfur Gylfi Pálmason (F) *Ragnwi Marcelind (kd)*
Pehr Löv (sv)

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1358/presidiet

Fremlagt av:
Den konservative gruppen

Behandles i:
Presidiet

Medlemsforslag om en nordisk innovasjonspris

Økonomisk vekst og nyskapning er nøkkelen til å sikre velferden i fremtidens Norden. I dag lever vi en verden som stadig blir mindre grunnet den økte globaliseringen. Det fører til økt konkurranse og nye utfordringer. Nordisk næringsliv må konkurrere med aktører fra den andre siden av verden som ofte har bedre tilgang til både råvarer og arbeidskraft. Det betyr at det ikke er nok å være god i Norden; man må være god i hele verden.

Skal vi ha en økonomisk vekst som skal sikre velferden for alle i fremtiden er vi avhengige av et næringsliv som tilpasser seg dagens og fremtidens realiteter som er kunnskap og innovasjon.

Forretningssamarbeid i Norden er kanskje et av de viktigste samarbeidsområdene mellom landene som ved siden av å holde landene sammen bygger opp konkurransekraft og velferd. Spesielt med tanke på den politiske og industrielle konkurransen innad i EU og andre steder er det viktig å oppmuntre til gode samarbeidsforhold i land som har forholdsvis lik forretningskultur og gjensidig forståelse. Norden trenger selskap som skaper nye produkter ved hjelp av ny kunnskap, basert på næringsvirksomhet over landegrensene tilpasset det internasjonale samarbeidet.

For å vise kunnskapsbedriftenes betydning for Norden bør Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd opprette en nordisk innovasjonspris. Med prisen fremhever man hvor viktig innovasjon er for velferden og sysselsettingen samtidig som man oppmuntrer mennesker til grundervirksomhet i Norden.

For å oppmuntre til best mulig innovasjonsmiljø i næringslivet i de nordiske landene foreslår Den konservative gruppen i Nordisk Råd at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å opprette en nordisk innovasjonspris for næringslivet

Stockholm, 23. september 2004

Kent Olsson (m)

Nordiska rådet

A 1378/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
Medlemsforslag

Presidiets betänkande över

Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstendigt medlemsskab i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler

1. Presidiets förslag

Presidiet föreslår

> *att* Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av "Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstendigt medlemsskab i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler"

2. Bakgrund

Det har till Nordiska rådet år 2005 framlagts ett medlemsförslag om en realitetsbehandling av Färöarnas ansökan om ett självständigt medlemskap i Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet samt alla nordiska konventioner och avtal. Bakgrunden till medlemsförslaget består i att nödvändiga föranstaltningar för att bereda frågan och behandla ansökan inte företagits.

3. Process och behandling

Med hänvisning till Färöarnas ansökan om en självständig status i det officiella nordiska samarbetet beslutade de nordiska samarbetsministrarna den 27 oktober 2005 att det skulle företas en förutsättningslös kartläggning av de självstyrande områdenas ställning och arbetsmöjligheter i det nordiska samarbetet. Kartläggningen skulle avse de juridiska och praktiska spörsmål som de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet reser. Nämnda kartläggning överlämnades till de nordiska samarbetsministrarna den 31 maj 2006. Presidiet har vid ett möte 26 - 28

juni 2006 ingående dryftat implikationerna från kartläggningen både med juridisk expertis och med inbjudna representanter för de självstyrande områdena.

Mot bakgrund av kartläggningen antog samarbetsministrarna den 13 april 2007 ett mandat för en arbetsgrupp med uppgift att föreslå initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet. I arbetsgruppen har samtliga länder och självstyrande områden varit representerade. Mandatet för arbetsgruppen har varit att innanför ramen av Helsingforsavtalet föreslå förändringar som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete, nordiska institutioner, samarbetsorgan, program etc. Därmed tar arbetsgruppen inte direkt ställning till Färöarnas ansökan som kräver en förändring av Helsingforsavtalet.

Arbetsgruppens betänkande har behandlats vid de nordiska samarbetsministrarnas möte den 5 september 2007 och resulterat i det s.k. Ålandsdokumentet. Nordiska ministerrådet skall vid Nordiska rådets session 2007 redogöra för Ålandsdokumentet och hur de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet kommer att förstärkas.

4. Reella förändringar för de självstyrande områdena

Presidiet konstaterar att de reella förändringarna i förhållande till tidigare regler och praxis består i följande:

Angående mötesledning i officiella organ
Det öppnas för möjligheten att Danmark och Finland kan ge representanter för Färöarna, Grönland och Åland i uppgift att leda ordet vid ministermöten, i ämbetsmannakommittéer och i arbetsgrupper.

Angående besvarandet av frågor från Nordiska rådet
Det konstateras att tillämpningen av Helsingforsavtalet utvecklats så, att - i de fall frågan gäller de självstyrande områdena - landsstyrena på Färöarna och Grönland samt landskapsregeringen på Åland i realiteten ges rätt att inom ramen för den kompetens man har övertagit, vara adressater för - och att svara på - frågor, rekommendationer och andra framställningar från Nordiska rådet.

Angående representation i nordiska institutioner och samarbetsorgan
De självstyrande områdena kan delta i de samnordiska institutionernas och samarbetsorganens arbete på samma villkor som länderna - detta innebär att Färöarna, Grönland och Åland kan ansöka om fullt medlemskap i nämnda organ inom ramen för Helsingforsavtalet.

Det anmodas berörda ministerråd om att överväga och behandla de önskemål som Färöarna, Grönland och Åland har framlagt angående deltagande i institutioner/samarbetsorgan.

Det uppmanas att de samnordiska institutionernas och samarbetsorganen självmant kontaktar de självstyrande områdena när frågor som är av intresse för de självstyrande områdena är aktuella i institutionernas verksamhet.

Det uppmanas att Nordiska ministerrådets sekretariat vid planeringen av årliga institutionsmöten beaktar Färöarnas, Grönlands och Ålands intresse av att frågor som berör de självstyrande områdena står på dagordningen.

5. Presidiets synpunkter

Presidiet konstaterar att de nordiska ländernas regeringar inte har kunnat enas om att företa nödvändiga förändringar i Helsingforsavtalet för att fullt ut kunna tillmötesgå Färöarnas önskemål om självständig status i det officiella nordiska samarbetet.

Med detta konstaterande som grund ställer sig Presidiet dock positivt till den förstärkning av de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet som regeringarna föreslår. Dock menar Presidiet att vad angår de självstyrande områdenas rätt och möjlighet att mottaga och svara på skriftliga frågor, rekommendationer och framställningar från Nordiska rådet bör en neutral redaktionell omformulering av de berörda paragraferna i Helsingforsavtalet kunna företas så att de motsvarar innehållet och andemeningen i det beslut de nordiska regeringarna har fattat.

Vad angår medlemsförslag A 1378/presidiet specifikt föreslås i medlemsförslaget:

> *at* sammen med Nordisk Råds præsidium iværksætte en realitetsbehandling af den færøske ansøgning
>
> *at* sammen med Nordisk Råds præsidium nedsætte en komité med deltagelse af politiske og faglige repræsentanter fra alle de nordiske stater og selvstyrende områder til behandling af ansøgningen og til at foreslå nødvendige formelle ændringer
>
> *at* forelægge resultaterne af arbejdet for Nordisk råd ved næste session i København 2006

Till detta konstaterar Presidiet att:

- Med hänsyn till den första att-satsen kan de nordiska ländernas regeringar inte enas om förändringar av Helsingforsavtalet.
- Med hänsyn till den andra att-satsen hänvisas till avsnitt 3 i detta betänkande och den företagna juridiska kartläggningen och tillsättandet av en arbetsgrupp.
- Med hänsyn till den tredje att-satsen presenteras resultatet av arbetet vid Nordiska rådets session 2007 och inte 2006. Förseningen motiveras med långdragna förhandlingar mellan länderna i frågana.

Slutligen konstaterar Presidiet att "Danmarks Riges Delegation i hele forløbet har støttet mulighederne for, at Færøerne, Grønland og Åland kan opnå fuldt medlemskab af Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd, såfremt de selv ønsker det. Derfor støtter Danmarks Riges Delegation også Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler, idet Danmarks Riges Delagation forudsætter, det sker inden for rammerne af Danmarks Riges Grundlov og Den Finske Forfatning. Med disse bemærkninger og på den baggrund kan Danmarks Riges Delegation støtte medlemsforslag A 1378/præsidiet."

Mot denna bakgrund föreslår presidiet att Nordiska rådet inte företar ytterligare i förhållande till medlemsförslag A 1378/presidiet.

6. Konklusion

Presidiet föreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstendigt medlemsskab i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler

Oslo den 30 oktober 2007

Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), visepresident
Joan Erlandsen (V)
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Inge Lønning (H)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)
Erkki Tuomioja (sd)

Reservation

Nordisk Råd protesterer over at de nordiske landes regeringer vil officielt godkende en praksis der er i modstrid med den indgåede traktat mellem de nordiske lande, fremfor at få skrevet de ændringer man er enige om ind i traktaten. Regeringernes fremgangsmåde er i strid med de holdninger de nordiske lande normalt arbejder for, hvor internationale traktater skal overholdes og respekteres. Hvis man er uenig i traktaterne så må man ændre dem.

Den vänstersocialistiska gröna gruppen i Nordiska rådet kan inte godkänna betänkandets konklusion över medlemsförslag A 1378 om Färöarnas ansökan och föreslår att:

Nordiska Rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att Helsingforsavtalet revideras med syfte att den färöiska ansökningen om fullt medlemskap av de nordiska organisationerna tillmötesgås

Oslo den 30 oktober 2007

Claes Andersson (vänst)

Medlemsforslag

Nordiska rådet

A 1378/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
Medlemsforslag

om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler

(Stillet af: Høgni Hoydal (TF), Kåri P. Højgaard (sjfl), Kristen Touborg Jensen (SF), Line Barfod (EL), Kuupik Kleist (IA))

Ved Nordisk Råds session i Helsingfors i 2002 fejredes Nordisk Råds 50 års jubileum. I alle folkelige og politiske markeringer i forbindelse med jubilæet, lagdes speciel vægt på det nordiske samarbejdes unikke historie i international sammenhæng. Nemlig som et samarbejde mellem ligestillede folk og kulturer - bygget på fælles værdier - der har sin oprindelse i folkelige foreninger og siden har opbygget sig gennem det parlamentariske samarbejde og regeringssamarbejdet.

I den anledning blev det under statministrenes og regeringsledernes årlige møde i Helsinki fremført fra færøsk side, at jubilæet var en anledning til at tage den folkelige ligestilling - kernen i det nordiske samarbejde - frem i lyset igen. Det blev meddelt, at man fra færøsk side ville virke for, at det færøske folk blev en fuldt ligestillet part af det nordiske samarbejde og Færøerne kunne opnå status som kontraherende part i Helsingforsaftalen samt traktater indgået indenfor dennes rammer.

I overensstemmelse med den interne færøske procedure fremsatte Færøernes landsstyre den 4. mars 2003 et beslutningsforslag for Færøernes Lagting vedrørende sagen. Her blev det foreslået, at Færøerne skulle ansøge om fuld ligestilling i det nordiske samarbejde og at opnå status som kontraherende part i Helsingforsaftalen samt af alle traktater og aftaler indgået indenfor dennes rammer

Den 18. mars 2003 blev forslaget enstemmigt vedtaget af Færøernes Lagting. Den 2. maj 2003 blev den formelle ansøgning videresendt til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Samtidig sendtes en kopi af ansøgningen til Danmarks regering med anbefaling om at støtte ansøgningen og få den til behandling i NR og NMR - præcis som det skete i 1980, da forslag om færøsk medlemsskab blev fremsat.

Den færøske ansøgning er endnu ikke blevet forelagt eller realitetsbehandlet i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Dette på trods af, at begrundelserne for den færøske ansøgning er klare og velovervejede.

I ansøgningen, som blev sendt til NR og NMR d. 2. maj 2003 anføres det blandt andet som hovedbegrundelser:

> "Ønsket om et egentligt medlemsskab for Færøerne i det nordiske samarbejde har jævnligt været omtalt under respektive NR-sessioner. Forslag herom har også ved to tilfælde været forelagt Nordisk Råd. Første gang fremsattes forslaget i 1976 af det færøske rådsmedlem Erlendur Patursson. Anden gang fremsattes forslaget i 1980 af den danske statsminister Anker Jørgensen. Den sidste fremsættelse resulterede i nedsættelse af den såkaldte Petri-komité.
>
> Siden Petri-komitéen fremlagde sine majoritetsforslag, har det færøske selvstyre ændret sig yderligere. En oversigt over sagsområder viser, at Færøernes Lagting som lovgivende myndighed og Færøernes Landsstyre som udøvende myndighed er i henhold til hjemmestyreloven kompetente vedrørende en række sagsområder som ind-

befatter e.g. den interne regulering af de færøske myndigheder; ekspropriation; offentlig administration; tid; kommunale love; undervisning; kultur og forskning; sociallovgivning med visse undtagelser; skatter; afgifter og told; beskæftigelse; jordbrug og dyr; planlægning og miljøsikring; fiskeri; veje, færdsel og transport med undtagelse af luftfart; bygge- og boliglove; sundhedslove med visse undtagelser; visse dele af formueretten; erhvervsret; personoplysninger m.v. samt navneretten. (...)

I Petri-komitéens overvejelser indgik det element, at det ikke er muligt at ikke-selvstændige lande kan være selvstændige medlemmer i det nordiske samarbejde, som omfatter de fem suveræne nordiske stater. I denne forbindelse vil man ikke undlade at påpege, hvordan man på en pragmatisk måde i den internationale handelsorganisation (WTO) og i fuld respekt for folkeretten har gennemført en sådan ordning med særlig henblik på Hong Kong, Macau og Kina, hvor alle tre lande er selvstændige medlemmer af WTO... (...)

Det kan i denne sammenhæng påpeges, at de sagsområder, som det nordiske samarbejde i væsentlig grad omfatter, er sådanne som Færøerne har overtaget i fuld enighed med Danmark. Et selvstændigt færøsk medlemskab i det nordiske samarbejde vil nødvendigvis medføre en forudgående ændring af Helsingforsaftalen samt traktater indgået indenfor dennes rammer, med henblik på, at Færøerne som ikke-selvstændigt land kan opnå status som kontraherende part i disse traktater. (...)"

Udover disse begrundelser i den færøske ansøgning kan det nævnes, at Færøerne er selvstændig, kontraherende part i stiftelsesaftalen til organisationen NAMMCO (North Atlantic Marine Mammal Commision), som er registreret hos United Nations.

Folkeretten er ikke en statisk størrelse, som kan fastlåses i gamle juridiske begreber. Folkeretten er under stor ændring i dagens globaliserede samfund. Folkeretten fastsættes af politikeres visioner og fælles beslutninger.

Derfor er der for forslagsstillerne ingen tvivl om, at de nordiske politikere bør gå forud i verden på folkerettens område ved at fastholde den unikke grund, som nordisk samarbejde bygger på: At fastholde målet om folkenes ligestilling, den kulturelle diversitet, de fælles værdier om demokrati, menneskerettigheder og social tryghed og velfærd.

Det færøske folk og de færøske politiske repræsentanter opfylder alle krav til at blive anerkendt på ligefod og tage sit fulde ansvar for det nordiske samarbejdes udvikling. Det kunne samtidig være en kærkommen saltvandsindsprøjtning i det nordiske samarbejde. Det ville herudover styrke balancen i det nordiske samarbejde mellem Vestnorden og det øvrige Norden.

Mot bakgrunn av ovenstående foreslåes, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at sammen med Nordisk Råds præsidium iværksætte en realitetsbehandling af den færøske ansøgning

at sammen med Nordisk Råds præsidium nedsætte en komité med deltagelse af politiske og faglige repræsentanter fra alle de nordiske stater og selvstyrende områder til behandling af ansøgningen og til at foreslå nødvendige formelle ændringer

at forelægge resultaterne af arbejdet for NR ved næste session i København 2006

København, den 9. september 2005

Line Barfod (EL)
Høgni Hoydal (TF)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)

Kristen Toubor (SF)
Kuupik Kleist (IA)

Nordiska rådet

A 1378/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
Medlemsforslag

Nordisk Råd

A 1379/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer,

at opretholde strenge miljø- og sikkerhedsforskrifter i forbindelse med etableringen af eventuelle nye nukleare anlæg og i forbindelse med drift af samt affaldshåndtering og -deponering fra nye og eksisterende anlæg, institutioner, hospitaler m.m. Dette gælder såvel for landenes egne anlæg og processer som for anlæg i de øvrige Østersølande og Nordens Nærområder – i de sidstnævnte tilfælde gennem aktiv påvirkning af relevante internationale fora og ved bilaterale konsultationer

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer,

at hver for sig og i gennem HELCOM- og EU-samarbejdet nøje at overvåge udviklingen for Østersøens radioaktive belastning og at arbejde for, at HELCOM's kommende handlingsplan for Østersøen, BSAP også indfører målsætninger og virkemidler med henblik på at nedsætte den radioaktive belastning til et ufarligt niveau overalt i Østersøen

2. Baggrund

I oktober 2005 fremsatte Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe Medlemsförslag om minskning av det radioaktiva hotet mot Östersjön (A 1379/miljö), se bilag.

Resumé af medlemsforslaget

Det slås fast, at Østersøen - udover forurening med kemikalier og næringsstoffer - desuden er radioaktivt forurenet. Der refereres til målinger, som viser, at forureningen er tiltagende; således at indholdet af Cæsium-137 skulle være øget gennem 90'erne. Dette overrasker forslagsstillerne, eftersom man skulle kunne forvente en mindskning ovenpå den store øgning efter udslippet fra Chernobyl i 1986.

Medlemsforslaget gennemgår, land for land, de *radioaktive anlæg* rundt om Østersøen - såvel forskningsreaktorer, atomkraftværker som oparbejdnings- og oplagspladser; både historiske, nuværende og planlagte.

Desuden opregnes planer og muligheder for *fremtidig uranbrydning* i områder, der har afstrømning til Østersøen. Områder i Rusland, Finland og Sverige nævnes.

Blandt kilder til radioaktiv belastning gennemgås herefter *transport og håndtering* af radioaktivt materiale. Søtransport og havnefaciliteter er dominerende.

I tilgift til de "normale" doser af stråling, der stammer fra de forskellige aktiviteter rundt om Østersøen, omtales desuden *uheld med det radioaktive materiale* og deraf følgende udslip af høje koncentrationer. Desuden nævnes risikoen fra *ukendte militære deponier* på bunden af Østersøen samt risikoen for, at radioaktive anlæg, transporter m.m. kunne blive *genstand for terror*.

Afslutningsvis rapporteres, at *konsumtion af fisk* er den største kilde for at mennesker optager radioaktivitet i kroppen. I medlemsforslaget udtrykkes bekymring for, at indholdet af Cæsium og Strontium i fisk fra flere lokaliteter i Østersøen kan blive for højt. Et uacceptabelt højt indhold af radioaktivitet i fisk kan få katastrofale følger - ikke blot for miljøet, men også for fiskeriet, der beskæftiger i titusindvis af mennesker i Østersølandene.

Medlemsforslaget konkluderer med at foreslå et moratorium for yderligere nukleare anlæg i Østersøregionen, at HELCOM's kommende Baltic Sea Action Plan også bør omhandle radioaktiv forurening, og at Nordisk Råd skal arbejde videre med den Østersøen i forhold til radioaktivitet.

3. Høring

Udvalget besluttede at sende medlemsforslaget i skriftlig høring hos internationale institutioner. Der er kommet høringssvar fra:

- HELCOM, Executive Secretary
- Council of Baltic Sea States. CBSS, Committee of Senior Officials
- European Commission, DG for Transport and Energy
- International Atomic Energy Agency, IAEA, Division of Radiation, Transport and Waste Safety

Hovedindholdet af de modtagne høringssvar gengives herunder:

HELCOM

HELCOM gennemgår i svaret de vigtigste kilder til radioaktiv forurening af Østersøen i prioriteret orden efter deres indflydelse som:

1. Chernobyl ulykken i 1986 (ca. 65 % af radioaktiviteten)
2. Internationale atomvåben afprøvninger i 1950-60'erne (ca. 25 %)
3. Genindvindingsanlæggene i Sellafield (Storbritannien) og La Hague (Frankrig) (ca. 8 %)
4. Anlæg og depoter rundt om Østersøen (ca. ½ o/oo)

HELCOM's målinger viser, at det generelle niveau for radioaktivitet i Østersøens vande, sedimenter og levende organismer har en faldende tendens efter 1986 (Chernobyl ulykken).

HELCOM oplyser, at man i sit oplæg til "The Baltic Sea Action Plan" under økologiske målsætninger har opstillet det langsigtede mål, at den radioaktive belastning i Østersøen skal tilbage til niveauet fra før Chernobyl ulykken. Der opstilles desuden målsætninger for indholdet af cesium-137 indholdet i forskellige skaldyr samt i overfladevandet. Det oplyses, at disse målsætninger i dag ikke er opfyldt for alle dele af Østersøen. HELCOM har ikke opstillet nogen midler eller særlige initiativer til at opnå de fastsatte mål.

Østersørådet, CBSS

Embedsmandskomiteen fremsender svar fra CBSS Arbejdsgruppen om Nuklear- og strålingssikkerhed. I sit svar argumenterer Arbejdsgruppen mod medlemsforslagets opfattelse af, at Østersøens radioaktivitet hovedsagelig stammer fra kystegnenes atomanlæg. Der henvises til HELCOM opgørelser, se ovenfor. Det konkluderes, at den del af forureningen af Østersøen, der stammer fra atomanlæggene rundt om Østersøen er lille i sammenligning med de øvrige forureningskilder. Med hensyn til etableringen af nye atomanlæg henvises til, at der forinden skal udarbejdes en miljøpåvirkningsredegørelse, og at der findes internationale standarder, der skal begrænse de årlige udslip, således at det radioaktivitetsniveau i miljøet og den dosis, som befolkningerne udsættes for, vil være lav.

European Commission, DG for Transport and Energy

Det påpeges, at medlemsforslaget indeholder faktuelle unøjagtigheder og misfortolkninger af videnskabelige data. Atomanlæggene rundt om Østersøen bidrager kun med en meget lille del af den samlede menneskeskabte stråling. Den menneskeskabte stråling anses desuden som ubetydende i forhold til den naturlige stråling (baggrundsstrålingen) i området. Overalt i Østersøen er der konstateret aftagende mængder siden Chernobyl-ulykken i 1986. Radioaktivitet er ikke noget særligt problem i Østersøen i forhold til anden forurening af havet. Derfor synes et moratorium for nye atomanlæg (som foreslået i medlemsforslaget) ikke velbegrundet.

Med hensyn til planlægning af nye anlæg vil EU-landene rundt om Østersøen skulle følge bestemmelserne i Euratom Traktaten. Denne traktat begrænser de strålingsmæssige konsekvenser for befolkninger og miljø. EU Kommissionen overvåger medlemslandenes sikkerheds systemer på dette område. Takket være HELCOM's marine radioaktivitets overvågnings program er Østersøens radioaktivitets niveau meget nøje overvåget, og enhver forøgelse i niveauet ville bliver konstateret på et tidligt tidspunkt.

International Atomic Energy Agency, IAEA, Division of Radiation, Transport and Waste Safety

Der henvises til eksisterende internationale standarder for at undgå radioaktiv stråling for befolkningerne. Disse standarder, der er godkendt af medlemslandene, fastsætter internationale sikkerhedsprincipper, krav og retningslinjer for planlægning, opførelse og drift af atomanlæg.

IAEA fremhæver, at atomanlæggenes bidrag til den totale dosis, som befolkningerne udsættes for, er meget lille i forhold til baggrundsstråling, medicinske apparater, Chernobyl-ulykken etc.

De internationale standarder gælder både for eksisterende og nye atomanlæg. Man finder, at der ikke er behov for yderligere nationale eller regi-

onale reguleringer af atomanlæg, idet de eksisterende bestemmelser er tilstrækkelige til at sikre miljø og befolkninger.

4. Fælles seminar med Baltisk Forsamling

Den 20. september 2006 afholdt Miljø- og Naturresurseudvalget et halvdags seminar med deltagelse fra Baltisk Forsamlings Miljøbeskyttelses- og Energiudvalg. Som oplæg for de politiske drøftelser var der oplæg af repræsentanter fra henholdsvis Greenpeace, de litauiske myndigheder og de finske myndigheder.

Sverige og Finland har konkrete planer og forsøg med slutdeponering af radioaktivt affald fra kernekraftværker. Der bliver tale om opbevaring dybt nede i undergrunden på nøje udvalgte lokaliteter efter forskellige former for forsegling og indkapsling af affaldet.

Det oplystes under seminaret, at det radioaktive indhold i Østersøen er aftagende efter Chernobyl-ulykken, og at den del af den samlede radioaktive belastning, der stammer fra nukleare anlæg omkring Østersøen er forsvindende lille.

Under seminaret blev det blandt andet klart, at det radioaktive affald fra Ignalina atomkraftværket, der skal lukkes i 2009, ikke kan eksporteres til Rusland til deponering eller oparbejdning der. Der skal nu etableres nye, sikre midlertidige deponier for affaldet i Ignalinaområdet for de næste 30-40 år. Der er for nærværende ingen beslutninger eller konkrete planer for, hvorledes affaldet herefter skal håndteres. De tre baltiske lande har besluttet, at der skal etableres et nyt kernekraftværk i Ignalina til at sikre en større grad af selvforsyning til disse lande i fremtiden. Den litauiske håndtering af radioaktive materialer sker nu efter internationalt anerkendte metoder og standarder, og der bliver involveret ekspertise fra førende vestlige virksomheder og fra IAEA.

Oplæggene fra de to myndighedsrepræsentanter gav et mere optimistisk billede af blandt andet risici i forbindelse med affaldshåndtering end oplægget fra Greenpeace. Det sidstnævnte fremhævede blandt andet usikkerheden, der er forbundet med den meget lange tid, der går, inden det radioaktive affald ikke længere er farligt. Der er for nogle stoffers vedkommende tale om hundrede tusinder af år. Desuden fremhævedes de potentielle risici i forbindelse med den daglige drift af kernekraftanlæg, og der efterlystes større gennemsigtighed omkring myndighedernes beslutningsprocesser vedr. kernekraft og affaldshåndtering. Endelig blev der advaret mod store sundheds- og miljørisici i forbindelse med udvinding af uran.

5. Udvalgets øvrige behandling af medlemsforslaget

Miljø- og Naturresurseudvalget har drøftet medlemsforslaget ved møder den 25. januar 2006 i Oslo, den 26. april 2006 i Stockholm og den 31. oktober 2006 i København. Udvalget havde desuden den 30. januar 2007 i Helsingfors lejlighed til at drøfte medlemsforslaget med repræsentanter fra Miljøudvalget i British-Irish Interparliamentary Body. Ved samme lejlighed udvekslede man også informationer og synspunkter i relation til atomgenindvindingsanlægget Sellafield i Nord-England. I sommeren 2006 foretog Udvalget en besigtigelse af en række lokaliteter for radioaktivt affald på Kolahalvøen i Nordvestrusland – blandt andet i Andrejeva Bugten, Havnen i Murmansk og ved Kola Atomkraftværket.

6. Udvalgets synspunkter

Miljø- og Naturresurseudvalget deler forslagsstillernes ønsker om, at Østersøens radioaktive forurening skal nedbringes, blandt andet således at havets resurser uden risiko skal kunne anvendes som fødevarer. Desuden finder udvalget det af stor vigtighed, at det radioaktive materiale overalt i Østersøområdet behandles på en betryggende måde, såvel hvad angår den daglige drift som den langsigtede håndtering af det nukleare affald. Radioaktivt materiale må overalt og i forbindelse med ethvert formål anvendes, behandles og sikres således, at hverken nærmiljøet, Østersøområdets miljø eller den menneskelige sundhed udsættes for risiko.

Udvalget konstaterer, at indholdet af radioaktive stoffer i Østersøen er højere i Østersøen end i noget andet hav i verden, og at koncentrationen af caesium-137 er 10-40 gange højere end i Nordatlanten og Nordsøen. Samtidig konstaterer udvalget, at det radioaktive indhold i Østersøen er aftagende siden den voldsomme belastning fra Chernobyl-ulykken i 1986. Udvalget forstår ligeledes, at udslip fra Sellafield i Nordengland til Det Irske Hav kan spores i Østersøens vand. Endelig konstaterer Miljø- og Naturresurseudvalget, at den radioaktive virksomhed i form af kernekraft anlæg mm., der foregår i Østersø-området, kun bidrager med en forsvindende lille og ufarlig del af den samlede nuværende radioaktive belastning i regionen.

Miljø- og Naturresurseudvalget finder således ikke grundlag for – på baggrund af de indhentede informationer - at kunne anbefale et moratorium for etablering af nye nukleare anlæg. Udvalget anerkender de enkelte landes mulighed for selv at træffe beslutninger om blandt andet valg af energikilder mm. Udvalget deler forslagsstillernes stærke bekymring for at sikkerheden omkring driften og desuden hele spørgsmålet om håndtering af det radioaktive affald på kort og langt sigt bliver tilrettelagt på en forsvarlig måde. Netop i spørgsmålet om sikkerheden og miljøet på det regionale niveau må det være legitimt for alle berørte parter at ytre sig og stille krav om tilstrækkelig påpasselighed og fornøden forudseenhed fra de respektive beslutningstageres side. De nordiske landes regeringer må arbejde aktivt for høje standarder på dette område; såvel i forhold til landenes egne anlæg mm. som i forhold til anlæg i de øvrige Østersølande.

Udvalget finder desuden anledning til at udtrykke sin bekymring over den seneste udvikling omkring Sellafield-atomanlægget i Storbritannien. Udvalget har tidligere engageret sig i spørgsmålet om at få stoppet udslip af Technetium-99 fra Sellafield, og det virker ikke betryggende, at ledelsen i Sellafield nu påtænker at genåbne gen-invindingsanlægget THORP. Anlægget har været lukket siden 2005 på grund af konstaterede lækager. Nu ønsker man – efter udbedringer af lækagerne – at fortsætte oparbejdningen af ventende ordrer frem til 2010. Miljø- og Naturresurseudvalget opfordrer de nordiske landes regeringer til at udvise den største opmærksomhed omkring miljøsikkerheden på Sellafield anlægget. Udvalget opfordrer til, at landene hver for sig eller i fællesskab tager kontakt til de britiske myndigheder i sagen og desuden bringer spørgsmålet op i relevante internationale fora.

Endelig finder udvalget anledning til at udtrykke sin allerstørste bekymring over forholdene for radioaktivt affald på Kola-halvøen. Til trods for de seneste års bestræbelser og internationale samarbejde for at få kontrol over situationen, er det udvalgets opfattelse, at der fortsat er behov for en vedholdende opmærksomhed overfor problemet – blandt andet via de internationale samarbejdsfora og gennem de nordiske landes regeringers bilaterale, vedvarende dialog med og gentagne påtaler overfor de ansvarlige myndigheder.

Nordisk Råd

A 1379/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

Udvalget billiger forslagsstillernes synspunkt om, at eksempelvis fisk og skaldyr fanget i Østersøen ikke må indeholde radioaktive niveauer, der gør dem uegnede som fødevarer. Udvalget har således sympati for HELCOM's foreløbige målsætninger, hvorefter belastningen i Østersøen skal nedbringes til niveauet før Chernobyl-ulykken. Udvalget har bemærket sig HELCOM's vurdering af, at det desværre ikke er i alle områder af Østersøen, at de opstillede målsætninger for indholdet af Cesium-137 er opfyldt. Udvalget finder, at de nordiske HELCOM- og EU-medlemslande – hvor det er muligt og relevant – bør foreslå nødvendige virkemidler til hurtigst muligt at nedbringe de radioaktive koncentrationer i overfladevandet og i havets organismer til et acceptabelt niveau overalt i Østersøen.

7. Konklusjon

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer,

at opretholde strenge miljø- og sikkerhedsforskrifter i forbindelse med etableringen af eventuelle nye nukleare anlæg og i forbindelse med drift af samt affaldshåndtering og -deponering fra nye og eksisterende anlæg, institutioner, hospitaler m.m. Dette gælder såvel for landenes egne anlæg og processer som for anlæg i de øvrige Østersølande og Nordens Nærområder – i de sidstnævnte tilfælde gennem aktiv påvirkning af relevante internationale fora og ved bilaterale konsultationer

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer,

at hver for sig og i gennem HELCOM- og EU-samarbejdet nøje at overvåge udviklingen for Østersøens radioaktive belastning og at arbejde for, at HELCOM's kommende handlingsplan for Østersøen, BSAP også indfører målsætninger og virkemidler med henblik på at nedsætte den radioaktive belastning til et ufarligt niveau overalt i Østersøen

København, den 25. april 2007

Hans Frode Asmyhr (FrP)
Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Erling Bonnesen (V)
Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ann-Kristine Johansson (s)
Krista Kiuru (sd)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Kristen Touborg (SF), næstformand
Anne-Mari Virolainen (saml)

Medlemsförslag

Nordisk Råd

A 1379/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön

(Väckt av Den vänstersocialistiske gröna gruppen i Nordiska rådet)

Östersjön, vårt gemensamma innanhav, utsätts för hård miljömässig påfrestning. Hittills har man mest uppmärksammat utsläpp av kemikalier och ämnen som exempelvis skapar syrebrist och därigenom hotar livet under vattenytan. Men till detta kommer också ett allt kraftigare radioaktivt hot.

Den 15 juni 2005 beslutade Helsingfors-Kommissionen (HELCOM) att till år 2007 utarbeta en strategisk handlingsplan för Östersjön för att åtgärda skadorna på havsmiljön. Den vänstersocialistiska gröna gruppen menar att detta initiativ även bör omfatta den radioaktiva nedsmutsning av Östersjön som sker kontinuerligt och som hotar att öka i framtiden.

Stigande halter långt efter Tjernobyl

Enligt uppgifter från de danska experterna på radioaktivitet vid Risø-laboratoriet är det de svenska nukleära anläggningarna, som ger det största bidraget till kollektivdoserna till befolkningen runt Östersjön. Sedan Barsebäck stängts är det Oskarshamn som ligger i topp. De länder som får ta emot de högsta doserna är Sverige, Finland, Polen, Danmark, Ryssland och Lettland i nämnd ordning. Bottenviken och östra Finska Viken är de hårdast belastade områdena.

Uppgifter från HELCOM visar att halterna av cesium137 i Östersjön ökat under 1990-talet och in på 2000-talet. Detta trots att man kunnat vänta sig att halterna skulle sjunka kontinuerligt decennierna efter Tjernobyl-olyckan.

Den 28 juni 2005 rapporterades i svenska media att lagret för låg- och medelradioaktivt avfall i Forsmark på svenska östkusten läcker vatten som är tio gånger mer radioaktivt än "normalt". Trots experternas varningar när lagret projekterades bestämde sig ansvariga instanser för att inte räkna med att korrosionen i lagret skulle starta så tidigt som sedan blivit fallet, och nu har behållare med radioaktivt material rostat sönder trots löften om att de skulle hålla i hundratals år. Detta bådar inte gott inför bygget av det lager för högaktivt utbränt kärnbränsle som står på tur att byggas. Där måste man kunna lita på säkerheten inte bara hundratals utan tusentals år framåt i tiden.

Nukleära anläggningar runt Östersjön

Runt Östersjön finns idag ett stort antal nukleära anläggningar, både sådana som är i drift och sådana som tagits ur drift. Dessutom sådana som man planerar att bygga.

Sverige

I Sverige har man visserligen nyligen stängt den andra och sista reaktorn i Barsebäck, men det radioaktiva materialet därifrån måste förr eller senare tas om hand och transporteras bort. Avfallet från Ringhals-reaktorerna på Västkusten transporteras per fartyg via Öresund till mellanlagret för högaktivt avfall i Oskarshamn (CLAB) och till slutlagret för låg- och medelaktivt avfall i Forsmark (SFR).

I Oskarshamn på östkusten finns tre kärnreaktorer och CLAB. Var det högaktiva svenska avfallet ska slutlagras är ännu inte klart. Nya sjötransporter från CLAB kan komma att bli nödvändiga.

I Forsmark utanför Öregrund finns tre stora kärnreaktorer och SFR-anläggningen.

Utanför Nyköping i Sörmland finns Studsvik med två forskningsreaktorer som nu är avstängda, men 4,6 ton högaktivt avfall ska forslas iväg till Sellafield i Storbritannien för upparbetning och sedan enligt uppgift tillbaka till Sverige. I Studsvik finns också en anläggning som kommersiellt bearbetar radioaktivt metallskrot och andra radioaktiva rester från olika anläggningar även utanför Sverige.

Danmark

Danmark, som inte för egen del nyttjar kärnkraften, har en forskningsreaktor, Risø, vilken nu stoppats efter läckage.

Tyskland

I Tyskland stängdes det stora kärnkraftverket i Greifswald vid Östersjön i samband med återföreningen mellan Öst- och Västtyskland. Dock lär det där finnas en hel del radioaktiva rester kvar – antagligen ligger även det högaktiva utbrända bränslet kvar i anläggningen.

Polen

Den polska regeringen har nyligen beslutat att bygga ett kärnkraftverk som ska vara klart år 2020 (Gazeta Wyborcza 19/5-05). Det kommer antagligen att placeras vid Östersjökusten, staden Darlovo har nämnts som tänkbar lokalisering.

Litauen

I Litauen är fortfarande den andra reaktorn i Ignalina-verket i drift. Den ska enligt planerna stängas av år 2009. Det högaktiva utbrända bränslet ligger kvar invid reaktorn. Ignalinareaktorn är av samma konstruktion som Tjernobylreaktorerna, s.k. RBMK.

Lettland

I Lettland ca 50 kilometer från Riga finns en forskningsreaktor från sovjettiden, Salaspils. När reaktorn nu ska stängas återstår att lösa problemen med avfallet, bl.a. tio ton högaktivt utbränt bränsle.

Estland

I Estland, vid Finska Viken, låg den sovjetiska flottbasen Paldiski. Svenska myndigheter har samarbetat med estniska och lagt ner stort arbete på att göra området så säkert som möjligt när det gäller risk för spridning av radioaktivitet. Svenskarna har nu lämnat projektet men mer återstår att göra. Paldiski ska göras till ett nationellt lager för kärnavfall.

I Sillamäe, också vid Finska Viken, har man brutit uran och haft ett uranverk för utvinning av råuran och även importerat uran till uranverket från bl.a. Polen och Tjeckoslovakien. Idag återstår ett jättlikt berg med radioaktiva lakrester, vilka man försökt valla in för att hindra utläckage till grundvattnet och Östersjön.

Ryssland

I Sosnovy Bor utanför S:t Petersburg, finns fyra RBMK-reaktorer i drift. De får förlängda drifttillstånd vartefter som de rapporterar säkerhetsförbättrande åtgärder, men inget stoppdatum är satt för slutgiltig stängning av någon av dessa reaktorer. Det är oklart vad som händer med avfallet.

Förutom de civila kärnreaktorerna finns i Sosnovy Bor tre militära reaktorer och i anslutning till dessa en tidigare hemlig militär anläggning för utbildning av besättningen på ryska atomubåtar, NITI. Denna håller nu en-

ligt uppgift från den ryska miljörörelsen på att byggas ut till ett internationellt träningscenter för atomubåtsbesättningar. Enligt Baltic News (augusti 2005) har centret tillkommit efter president Putins besök i Indien i december 2004 där man också behandlade frågor om militärt samarbete mellan Indien och Ryssland. Direkt invid vattnet i anslutning till anläggningen finns också en bassäng med radioaktivt avfall. Denna bassäng är överfull eftersom den utnyttjas över sin ursprungliga kapacitet och lär innehålla radioaktivt material "motsvarande flera dussin Tjernobyls".

I närheten av Sosnovy Bor ligger också en upparbetningsanläggning för radioaktiv metall, Ecomet-S, störst i Europa med en kapacitet på 5000 ton per år. Anläggningen förutsätter radioaktiva transporter. Hamnen Ust-Luga togs i bruk 2001 och har tillstånd för radioaktiva frakter.

Även nära Viborg håller man på med att bygga en hamn, Vysotsk, med tillstånd för radioaktiva frakter.

Den ryska enklaven Kaliningrad var tidigare en viktig atomflottbas. Vad ryssarna gjort med de radioaktiva resterna är inte känt, men troligen är området i stort behov av sanering.

Risken för framtida import av utbränt kärnbränsle via Östersjön till Ryssland måste tas med i beräkningen.

Finland

Finland har två gamla sovjetiska reaktorer i drift i Lovisa vid Finska Viken. På Finlands västkust ligger Olkiluoto med två reaktorer i drift och en som man just beslutat att bygga, en s.k. ERP reaktor, vilken ska bli världens hittills största och den är dessutom av en modell som inte tidigare är utprovad. Det talas också redan om en sjätte finsk reaktor som skulle vara av samma modell som den nu planerade. I anslutning till Olkiluoto planerar man även att bygga ett djupförvar för högaktivt kärnavfall, enligt samma modell som det som planeras i Sverige, där man dock ännu inte tagit något slutligt beslut.

Brytning av uran

Provborrning för uranbrytning har enligt uppgifter i finsk press och från den karelska miljörörelsen startats i anslutning till sjöarna Ladoga och Onega. Om det blir fråga om brytning av uranet kommer denna att via flod- och sjösystem ge utsläpp till Finska Viken, som redan är en svårt radioaktivt belastad del av Östersjön. På företaget Agricola Resources hemsida kan man läsa att företaget är involverat i uranbrytningsprojekt och har exklusiv rätt till uranutvinning i ett 153 kvadratkilometer stort område i Hautajärvi och Kauhee i Finland. I Sverige har stora malmletningsföretag nyligen ansökt om tillstånd att prospektera för uranbrytning i en rad områden där man i början av 1980-talet lade ner planerna på uranbrytning. Men i och med de förväntat stigande priserna på uran på världsmarknaden har dessa tidigare inte brytvärda fyndigheter nu åter blivit intressanta. Uranbrytning är en mycket miljöförstörande verksamhet och på en fråga från Den vänstersocialistiska gröna gruppen har det svenska statsrådet Ulrica Messing svarat att sådan verksamhet för närvarande inte är aktuell. Därmed är dock inget sagt om vad kommande regeringar kan komma att besluta för det fall att det uppstår ett läge där uranbrytning skulle vara lönsam.

Transporter, utsläpp och haveririsker

Samtliga ovan nämnda verksamheter runt Östersjön förutsätter transporter av olika slag, oftast sjövägen. Antalet hamnar med tillstånd för radioaktiva laster är stort. Det handlar såväl om färskt kärnbränsle som om medelaktivt avfall och utbränt högaktivt bränsle. Dessutom gäller det radioaktiva metaller för bearbetning i Ecomet-S och Studsvik och framöver möjligen uran i olika stadier av bearbetning.

Förutom de "normala" utsläppen, som löpande ackumuleras, förekommer det upprepade extraordinära utsläpp, som det nyligen från SFR-lagret i

Forsmark. Dessutom finnas alltid hotet om ett stort haveri med radioaktiva utsläpp till vattnet, vare sig det rör sig om en radioaktiv last som sjunker på djupt vatten och förorsakar fördröjda utsläpp eller ett reaktorhaveri som får omedelbara följder. Inte heller vet vi helt säkert vad som redan idag döljer sig under ytan, dvs. vad som eventuellt under tidigare decennier dumpats på djupt vatten av radioaktivt militärt material. På senare tid har man även uppmärksammat risken för terrorangrepp mot nukleära anläggningar och de följder ett sådant skulle kunna få för omgivningen.

Fisken sprider radioaktivitet till människan

Forskarna har bl.a. visat på förhöjda halter av cesium137 i fisk fångad i Bottenviken och utanför Olkiluoto, Forsmark och Oskarshamn och även i fisk fångad norr om Gotland. Men vi vet att exempelvis cesium och strontium förekommer i olika höga halter i hela Bottenviken och i Finska Viken. Förtäring av fisk är den främsta orsaken till att människor får i sig radioaktivitet. I rapporten Modelling and Assessment of Doses från Risølaboratoriet skriver Sven P. Nielsen: "The dominating exposure pathway is that of fish ingestion, which contributes about 2.400 manSv (94 %), wile the other pathways yield the rest..."

Även om man skulle kunna eliminera hotet om bottendöd och utfiskning av Östersjön, så kvarstår således problemet med radioaktivitet i fisken. Det är dessutom, som framgår av ovanstående, ett växande problem.

Med tanke på att det finns ca 10 000 fiskefartyg från åtta länder som är verksamma i Östersjön och mångdubbelt fler hushåll som är beroende av inkomsterna från fisket är detta givetvis, förutom en miljö- och hälsofråga, även en näringspolitisk fråga.

Moratorium

Med hänsyn tagen de många nukleära anläggningarna och den sammanlagda mängden radioaktivt material som lagras runt Östersjöns stränder, menar vi att det vore lämpligt att införa ett moratorium för ytterligare kustnära placeringar av nya reaktorer och av radioaktivt avfall. Eventuell uranbrytning i områden med avrinning till Östersjön medför givetvis också extra belastning.

Förslag

Den västersocialistiska gröna gruppen föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att verka för ett moratorium vad gäller placering av ytterligare nukleära anläggningar inklusive uranbrytning i anslutning till Östersjön eller sjöar och vattendrag med avrinning till Östersjön

Nordiska rådet rekommenderar Danmarks regering, Finlands regering och Sveriges regering

att verka för att HELCOM i sin strategiska handlingsplan för Östersjön inkluderar den radioaktiva nedsmutsningen

Den västersocialistiska gröna gruppen föreslår att

Nordiska rådet beslutar

att Nordiska rådet arbetar vidare med frågan om tillståndet i Östersjön vad gäller radioaktivitet

Stockholm den 14 oktober 2005

Line Barfod (EL)
May Elisabeth Hansen (SV)
Lena Jensen (SV)
Kuupik Kleist (IA)
Elina Linna (v)
Lars Ohly (v), suppleant
Outi Ojala (vänst)
Inge Ryan (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG)
Kristen Touborg (SF)

Nordisk Råd

A 1401/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar

1. Medborger- og Forbrugerudvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar

2. Baggrund

Ovennævnte forslag blev fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe på Medborger- og Forbrugerudvalgets møde samt Næringsudvalgets møde i Helsingfors den 30. januar 2007. Begge udvalg besluttede, at der var behov for at indhente svar fra høringsinstanser inden forslaget blev yderligere behandlet. Forslaget var til diskussion igen på mødet den 25. april, hvor udvalget besluttede også at indhente Globaliseringsgruppens synspunkter. Den beslutning gentog udvalget så på sommermødet, eftersom Globaliseringsgruppen ikke havde svaret. Nu har Globaliseringsgruppen meddelt, at de ikke har nogen kommentarer.

3. Høring

Medlemsforslaget blev sendt til høring i følgende instanser (de som har svaret er markert med fed)

Danmark: **Sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde (Beskæftigelsesministeriet), Økonomi- og Erhvervsministeren, Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender**, Dansk Arbejdsgiverforening, **LO**, Forbrugerstyrelsen**, Forbrugerrådet,** Foreningerne Norden
Finland: **Handels- och industiministeriet**, Finlands näringsliv, **Finlands fackförbunds centralorganisation FFC rf , Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf**
Åland: **Ålands Natur och Miljö rf, Ålands landskapsregering (social- och miljöavdelningen och näringsavdelningen)**
Island: Arbejdsgivernes organisation – Samtök atvinnulífsins; LO – Alþýðu samband Íslands, Forbrugernes talsmand – Talsmaður neytenda

Norge: LO- Landsorganisasjonen i Norge, **NHO-Næringslivets hovedorganisasjon**, **Utenriksdepartementet for innhenting av uttalelse fra berørte (forbruker)myndigheter (Barne- og Likestillingsdepartementet), Unio (Hovedorganisationen for universitets- og høyskoleutdannede)** (tog kontakt med NR og anmodede om at kommentere forslaget).
Sverige: **Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Konsumentverket (Jordbruksdepartmentet), Svenskt Näringsliv, Landsorganisationen (LO)**

Høringssvar:
Danmark
Beskæftigelsesministeriet er af den opfattelse, at ansvaret for ordentlige og anstændige produktionsforhold først og fremmest ligger hos virksomhederne, og at forbrugerne kan påvirke udbuddet gennem indkøbsvalg. Ministeriet gør opmærksom på, at der arbejdes på udvikling af Corporate Social Responsibility-Kompas i samarbejde med Dansk Industri og Institut for Menneskerettigheder, som er et støtteværktøj for danske virksomheder i forhold til at lave erklæringer til deres leverandører, om hvilke krav der skal opfyldes samt kontrollere om kravene er overholdt. Ministeriet konkluderer, at oprettelse og administration af et nyt nordisk mærke for globalt ansvar, som foreslået i medlemsforslaget, vil være meget omfattende i forhold til at sikre en effektiv og korrekt anvendelse af mærket. Ministeriet kan derfor **ikke støtte** forslaget.

Økonomi- og Erhvervsministeren har **afvist** forslaget under henvisning til følgende:

1) at en sådan oplysningsordning bør være markedsdrevet og udviklet af brancherne selv frem for gennem lovgivning
2) at regeringen allerede har taget en række initiativer til at styrke virksomhedernes sociale ansvar og incitament til at overholde nationale, europæiske og internationale regelsæt om arbejdstagerrettigheder, miljøhensyn m.v. i forbindelse med deres produktion

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender mener ligesom de to ovennævnte ministerier, at mærkningsordninger om etiske spørgsmål bør være markedsdrevne og udvikles af brancherne selv. Det offentlige bør ikke etablere og drive et tungt bureaukratisk system samt kontrollere en etisk mærkningsordning. Ministeriet kan på denne baggrund **ikke støtte** forslaget.

LO (Landsorganisationen i Danmark) er lige som forslagsstillerne af den mening, at forbrugerne bør have mulighed for at vælge produkter, der er produceret forsvarligt. Der udtrykkes dog en vis skepsis over for mange forskellige mærkningsordninger; det ville være for uoverskueligt for forbrugerne og administrativt besværligt og dyrt for virksomhederne. LO's holdning er, at man primært bør videreudvikle de eksisterende mærkningsordninger (EU´s "Blomsten", Svanen) til også at omfatte arbejdstager- og menneskerettigheder. LO har foreslået den danske regering at få undersøgt, hvordan dette kunne lade sig gøre. LO konstaterer til sidst, at et nordisk mærke ville være bedre end nationale mærker men at det er væsentligt, at nye initiativer flugter udviklingen i EU og andre internationale initiativer (f.eks. ISO 26000).

Forbrugerrådet er **positivt over for initiativet**, men er ikke overbevist om, at den foreslåede mærkningsordning er det bedste instrument og om den kan sameksistere med de mange andre initiativer som spirer på markedet. Forbrugerrådet betoner dog, at arbejdet i høj grad bør handle om at motivere virksomhederne til at engagere sig i deres produktions sociale bæredygtighed. Forbrugerrådet understreger sagens kompleksitet og mener for eksempel, at den ikke kan sammenlignes med miljøområdet og sammenligning med Svanen derfor ikke er retvisende. Forbrugerrådet vil

dog hilse det velkomment, hvis Nordisk Ministerråd vil igangsætte et **udredningsarbejde** på området og udarbejde et forslag til en frivillig mærkningsordning for global ansvarlighed, herunder udvikle kriterier for certificering og tildeling af mærket.

Finland

Handels- og Industriministeriets marknadsafdeling erkender konsumenternes voksende interesse for virksomhedernes etiske principper og mener at spørgsmål af denne karakter bør få opmærksomhed i nordisk samarbejde. Marknadsafdelingen ser dog **ingen realistiske muligheder** for at indføre et helt nyt nordisk mærkningssystem for globalt ansvar. Afdelingen er af den mening, at da der allerede eksisterer forskellige frivillige mærkningsordninger i de forskellige nordiske lande som forholder sig til etiske forhold i produktionen, er det ikke sandsynligt, at der er mulighed i den nuværende situation for oprettelse af et nyt nordisk mærkningssystem for globalt ansvar. Marknadsafdelingen fæster til gengæld opmærksomhed på, at der forberedes et arbejde for evaluering af systemet for nordisk miljømærkning. Der foreslås derfor, at der i forbindelse med denne evaluering udredes behovet for og mulighederne til at udvide det nordiske miljømærkningssystem til også at omfatte den sociale bæredygtige udvikling.

Tjänestemannacentralorganisationen STTK anser at forslaget er **godt og værd at støtte med henblik på udredning af sagen**. Organisationen er dog opmærksom på sagens kompleksitet, krævende arbejde samt problemer med at bevise at kriterierne overholdes.

Finlands fackförbunds centralorganisation FFC rf, gør opmærksom på, at den voksende mængde af forskellige mærkninger for virksomhederne kan være forbundet med bureaukratiske vanskeligheder, og fra forbrugersynspunktet kan det store antal forskellige mærkninger være forvirrende og dermed virke i modstrid med mærkningens hensigt, som er at gøre det ansvarlige valg lettere. FFC mener derfor at det er vigtigt at klarlægge, hvorledes produktionens ansvarlighed kan fremmes ved at støtte og udvikle de allerede eksisterende normer, kontrolsystemer og mærkninger. Der gøres også opmærksom på, at de nordiske lande kan gå forrest i forhold til en etik for offentlige opkøb og dermed være et godt eksempel for de enkelte forbrugere og virksomheder, og for den offentlige sektor i andre lande.

Åland

Ålands landskapsregering (social- och miljöavdelningen och näringsavdelningen) er generelt positivt overfor forslaget og mener at formålet med forslaget er vigtigt, men tvivler på at endnu en mærkningsordning ville få den synlighed sagen fortjener. Landskapsregeringen konstaterer, at fra skovsektorens side, opfyldes mærkningen både på national og international side (PEFC og FSC).

Ålands Natur och Milöö rf., anser at der ikke er behov for en speciel nordisk mærkeordning. Der henvises til en allerede eksisterende ordning, det internationale *Fair Trade*-mærket, som bygger på de samme kriterier som foreslås i medlemsforslaget og er godt etableret i hele Norden. I Finland hedder det Rejäl Handel/Reilu Kauppa, i Sverige Rättsvismärkt, i Danmark og Norge Max Havelaar som er det oprindelige navn. Høringsinstansen mener, at endnu en mærkeordning kun ville forvirre de konsumenter som allerede har vænnet sig til de ovennævnte mærker. Det foreslås i stedet, at Nordisk Råd støtter de medborgerorganisationer som arbejder for at sprede information om *Fair Trade*-mærket.

Norge

Barne- og Likestillingsdepartementet ser **positivt på intentionen** bag forslaget men mener, at fordele og ulemper må vurderes før en eventuel realisering af forslaget. Ministeriet mener, at hvis Nordisk Råd ønsker at gå videre med forslaget, er det **nødvendigt at foretage en udredning** som derefter sendes på høring til de forskellige berørte parter inden der tages en endelig beslutning i sagen.

Næringslivets hovedorganisation kan **ikke** anbefale etablering af et nordisk mærke på området. Dette er på grund af følgende: 1) Det pågår vigtige internationale processer hvor spørgsmålet udredes og udvikles. Det er vigtigt at afvente resultater herfra. 2) Der mangler yderligere erfaring af systemer som bruges for opfølgning af ansvar for underleverandører før troværdig mærkeordning skal etableres. 3) Der findes miljømærkning både i EU og Norden, det er ikke ønskeligt at der findes dobbelt mærkning også på det sociale område. 4) Forslaget gælder kun arbejdslivsstandarder, der mangler fokus på andre menneskerettigheder. 5) Der findes allerede etablerede frivillige sociale mærkeordninger (f.eks. Max Havelaar). Det er derfor næppe nogen merværdi i at indføre en til.

Unio (Hovedorganisationen for universitets- og høyskoleutdannede) **støtter forslaget** og mener, at en mærkningsordning kan føre til øget bevidsthed blandt forbrugerne ved at de selv kan tage ansvar og vælge varer fra producenter, som respekterer de grundlæggende internationale konventioner. Organisationen tager dog ikke stilling til detaljerne i forslaget og regner med, at hvis Nordisk Råd vedtager forslaget så vil det medføre **videre udredninger** og nye høringsrunder, hvor organisationen vil få et bedre grundlag til at udtale sig om detaljerne.

Sverige

Konsumentverket (KO), gør opmærksom på det omfattende internationale arbejde, under ledning af Sverige og Brasilien, med at tage frem en *guidance standard* for socialt ansvar i organisationer, ISO 26000. 72 lande deltager i projektet samt flere internationale institutioner og organisationer (herunder FN). De kriterier som nævnes i VSG-gruppens forslag, omfattes af dette arbejde. Arbejdet som udføres af en international arbejdsgruppe, 355 eksperter og 77 observatører, afsluttes 2009. Konsumentverket anser, at der er klare fordeler med at spørgsmålet behandles internationalt i stedet for regionalt eller nationalt. KO gør endvidere opmærksom på *Fair Trade*-mærket "rättvisemärk", som betragtes som ambitiøst og troværdigt, men som p.t. har begrænset anvendelse, idet det mest bruges for landbrugsprodukter.

Tjänstemännens Centralorganisation og Landsorganisationen (LO) stiller sig **positiv** overfor forslagets målsætning men mener, at det er vigtigt at **gennemføre en omfattende udredning** om muligheden til opfølgning af alle led af produktionen af en vare samt de udgifter dette kan indebære, inden der vedtages en beslutning om en nordisk mærkning. De betoner vigtigheden af at involvere arbejdsmarkedets parter samt forbrugernes interesser i denne udredning samt også i evt. gennemføring af forslaget. Organisationerne rekommanderer endvidere Nordisk Råd at opfordre de nordiske regeringer til, at i relevant internationale fora, arbejde for at *ILO Declaration om fundamental principles and rights at work* og *OECD's guidelines for multinational enterprices* skal efterleves.

I LO's høringssvar nævnes der den flora af initiativer som virksomhederne har udviklet, hvad angår socialt ansvar. For LO er disse initiativer af mange grunde problematiske og ikke omfattende og tunge nok til at have legitimitet og forbrugernes fulde tillid.

Svensk Näringsliv afstår fra at kommentere selve forslaget. De er dog overraskede over, at der foreslås en nordisk mærkeordning, når der findes et antal forskellige globale retningslinier og mens der nu foregår en proces indenfor rammen for ISO om en global standard.

4. Sammenfatning

Høringsinstanserne er enige om vigtigheden af ordentlige og anstændige produktionsforhold, hvor internationale konventioner respekteres i alle led af produktionen. Der er også enighed om vigtigheden af at forbrugerne kan vælge varer med henblik på dette. De betoner dog alle sammen at sagen er særlig kompleks i sin helhed, og specielt hvad angår kontrol af alle led af produktionen.

De mest tvivlende stemmer blandt høringsinstanserne er af den mening, at mærkningsordninger om etiske spørgsmål bør være markedsdrevne og udvikles af brancherne selve. Disse gør opmærksom på, at der allerede findes nationale initiativer og redskaber som er rettet mod samme mål, samt internationale processer om en global standard.

Flere høringsinstanser gør opmærksom på *Fair Trade*-mærkeordningen for globalt ansvar, som har forskellige navne i de nordiske lande samt ISO 26000 for globale standarder, som udarbejdes af en international arbejdsgruppe og forventes afsluttet år 2009. Der advares mod, at for mange mærkninger kun forvirrer forbrugerne og dermed modvirker hensigten med mærkningen - at gøre valget lettere.

Der er også høringssvar, der mener man bør videreudvikle de eksisterende mærkningsordninger - især blomsten i EU og det nordiske svanemærke - til også at omfatte arbejdstager- og menneskerettigheder.

Alle de høringsinstanser, som forholder sig positivt til ideen om nordisk mærkeordning understreger, at der er behov for yderligere udredninger før en beslutning tages om at gennemføre en nordisk frivillig mærkningsordning for global ansvarlighed.

5. Synspunkter

Medborger- og Forbrugerudvalget har drøftet forslaget på flere af sine møder, og synspunkterne på sagen er meget delte. Det viste sig også i Næringsudvalgets behandling af samme punkt.

Næringsudvalget delte sig i tre synspunkter: "1) positiv: Det handlar om att stärka konsumentmakten och hjälpa konsumenten i möjligheterna att göra ett val; 2) negativ: Det finns rikligt med märken på marknaden och ett nytt blir förvirrande; bättre med information om befintliga märken och företagens sociala ansvar (CSR); 3) genomföra en utredning och genomgång av de märken som finns på marknaden för att få en översikt av situationen och eventuellt sanera bland de märken som finns". På den baggrund besluttede Næringsudvalget at overlade beslutningen til Medborger- og Forbrugerudvalget.

Medborger- og Forbrugerudvalget besluttede på sommermødet den 26. juni 2007 at udskyde beslutningen om medlemsforslaget indtil globaliseringsgrupen havde afgivet sit høringssvar. Det har globaliseringsgruppen nu gjort. Svaret lyder:

"Nordiska rådets globaliseringsgrupp noterar, att Medborgar- och konsumentutskottet genomfört en process där förslaget har behandlats av utskott i Nordiska rådet samt sänts ut på en remissrunda och har därför inga synpunkter eller kommentarer till förslaget".

De overvejende og gennemgående synspunkter er negative i forhold til at gå videre med forslaget.

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer de vanskeligheder, der er ved at sikre overholdelse af kriterierne og dermed garantere troværdigheden af et mærke for globalt ansvar.

Medborger- og Forbrugerudvalget mener samtidigt, at endnu et mærke vil skabe forvirring på markedet. Såfremt man vil markere de socialetiske faktorer, såsom arbejdstagerrettigheder og overholdelse af menneskerettigheder, kan det være mere hensigtsmæssigt at udbygge de eksisterende mærker på markedet.

Udvalget påpeger også, at der pågår et omfattende arbejde i internationale organisationer og institutioner, blandt andet i EU og FN, som også omfatter sociale faktorer.

6. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar.

Gøteborg, den 25. september 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Søren Espersen (DF)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Bjarne Kallis (kd)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Allan Niebuhr (KF)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Reidar Sandal (A)
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)

Reservation

Den vänstersocialistiska gröna gruppen har föreslagit ett nordiskt märke för globalt ansvar. Medlemsförslaget har varit på remiss hos ett antal organisationer. De instanser som är positiva till förslaget understryker behovet av ytterligare undersökning innan ett frivilligt nordisk märke för globalt ansvar kan förverkligas. Näringsutskottet har lämnat tre alternativa synpunkter i frågan, varav en också syftar till att genomföre en utredning och en genomgång av de märken som finns för att få en översikt av situationen och eventuellt sanera bland de märken som finns.

Den vänstersocialistiska gröna gruppen föreslår därför att

> Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet
>
> *att* genomföra en utredning med anledning av medlemsförslaget

Gøteborg den 25. september 2007
Elina Linna (v)

Medlemsforslag

om nordisk mærke for globalt ansvar

(Stillet af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)

Nordisk Råd

A 1401/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

VSG foreslår, at der i Norden indføres en frivillig mærkning af varer, der i hele produktionsriskkæden er produceret på en socialt bæredygtig måde.

Det er varer, der lever op til tidens krav om globalt ansvar, ved at de produceres i overensstemmelse med grundlæggende arbejdstagerrettigheder, herunder ILO's konventioner og FN's menneskerettighedserklæring. Altså produkter, der i alle produktionsled bygger på sunde og ordentlige arbejdsvilkår og en ordentlig aflønning.

Det nordiske miljømærke, Svanen, har haft stor betydning ved at give forbrugerne mulighed for at vælge de varer, der er produceret bedst ud fra hensyn til naturmiljøet. Stigende international handel, *outsourcing* af virksomheder og stadig mere globaliserede produktionskæder giver behov for en positiv mærkning af de varer, der lever op til de højeste krav til arbejdsmiljø og arbejdsvilkår.

Globaliseringen rummer uhyggeligt mange eksempler på, at varer vi kan købe i de nordiske lande er produceret på en uansvarlig måde, i et eller flere af produktionsledene. Kinesiske batterier, der var godkendt til miljømærket Svanen, blev produceret på en fabrik hvor arbejderne blev forgiftet. Børnearbejde, brud på menneskerettigheder og forfølgelse af fagforeningsaktive er andre eksempler.

Tiden er inde til at give forbrugerne mulighed for at vælge varer, der er produceret socialt ansvarligt og til at styrke salget af socialt bæredygtige produkter. Kriterierne for at producenter kan bruge mærket skal som minimum være, at varerne i alle produktionsled er produceret i respekt for de centrale arbejdstagerrettigheder, som de er defineret i disse konventioner:

1) Ansættelse sker frivilligt (ILO konvention 29 og 105)
2) Ingen diskrimination i ansættelsen (ILO konvention 100 og 111)
3) Ingen børnearbejde (ILO konvention 138 og 182)
4) Organisationsfrihed og ret til kollektive forhandlinger (ILO konvention 87, 98 og 135)
5) Udbetaling af en løn til at leve af ("Living Wage", ILO konvention 26 og 131 samt FN's menneskerets erklæring)
6) Ingen overdrevne arbejdstider (ILO konvention 1)
7) Sikkert og sundt arbejdsmiljø (ILO konvention 155)

Miljømærket Svanen er et godt forbillede m.h.t. at organisere mærket for global ansvarlighed. Forslaget om et mærke for global ansvarlighed kan derfor realiseres ved, at der oprettes et nordisk mærkningsnævn, der opstiller mærkningskriterierne. De kan på samme måde som svanen administreres af myndighederne i hvert af de nordiske land, der skal

- udforme regler for mærkning og markedsføring
- administrere ansøgning, godkendelse og kontrol
- oprette og drive en database om de godkendte varer og produktionsprocesser

Mærkningsorganisationen skal rådføre sig med forbruger-, menneskerets- og erhvervs-organisationer samt fagforeninger.

Oprettelse af mærket for global ansvarlighed vil være et velegnet element i strategien for at udvikle Norden som global vinderregion. Mærkets indførelse i de nordiske velfærdssamfund vil være et markant skridt for en globalisering uden tabere. Et mærke baseret på de nævnte konventioner er egnet til at anvende også udenfor Norden. Men der er et klart behov for at Norden går i spidsen og indfører det nu.

Mod baggrund af ovenstående foreslår Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde et forslag til frivillig mærkningsordning for global ansvarlighed

at Nordisk Ministerråd i samarbejde med Nordisk Råd inkluderer mærkningsinitiativet i det fællesnordiske arbejde for "Norden som global vinderregion"

Nuuk, Reykjavik, Tórshavn, Oslo, København, Stockholm, Helsinki, den 5. januar 2007

Line Barfod (EL)
May Hansen (SV)
Høgni Hoydal (Tj.)
Elina Linna (v)
Lars Ohly (v), suppleant
Outi Ojala (vänst)
Johan Lund Olsen (IA)
Rolf Reikvam (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG)
Kristen Touborg (SF)

Nordisk Råd

A 1402/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken

1. Medborger- og Forbrugerudvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken

2. Baggrund

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe har stillet medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavien Star-ulykken. Forslaget beror på, at der er kommet to nye afgørende ting: 1) Byretten i Oslo har den 25. maj 2005 afsagt en dom om, at Henrik Johansen ikke var ejer af skibet på tidspunktet for branden, og 2) flere uafhængige eksperter mener, at branden var påsat.

På den baggrund foreslår Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, at Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Norges og Sveriges regeringer,

> *at* udrede forløbet omkring ulykken, herunder hvad der gik galt med den delte efterforskning
>
> *at* påpege hvad man fremover kan gøre for at sikre klar kompetencefordeling mellem de nordiske lande ved indsats og ved efterforskning af en international ulykke

Forslaget blev fremlagt på Medborger- og Forbrugerudvalgets møde i Helsingfors den 30. januar 2007. Udvalget besluttede, at der skulle indhentes høringssvar. På Medborger- og Forbrugerudvalgets møde den 25. april i København besluttede udvalget ikke at foretage sig yderligere i anledning af medlemsforslaget. Udvalget var imidlertid ikke beslutningsdygtigt på dette møde, og derfor sendte Elina Linna et brev til sekretariatet, hvori

hun modsatte sig udvalgets beslutning, og udtrykte ønske om, at behandlingen af forslaget blev genoptaget.

3. Høring

Medlemsforslaget har været sendt til høring til følgende instanser (de, der har svaret er markeret med fed):

Danmark: Sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde, **Dansk Rederiforening**, Foreningen Norden
Norge: Ingen
Sverige: **Sjöfartsverket**, **Rikspolisstyrelsen**, **Statens Havarikommission, Statens Räddningsverk**, Sveriges Redareförening.

Høringssvar:

Danmark

Danmarks Rederiforening har ingen bemærkninger til selve forslaget om at iværksætte en ny undersøgelse. Foreningen har imidlertid ikke noget at udsætte på den efterforskning, myndighederne har udført til dato. Endvidere oplyser foreningen, at kompetencefordelingen ved undersøgelser af internationale søulykker nu er omfattet af EU-lovgivning.

Sverige

Sjöfartsverket ser fra et sikkerhedssynspunkt ingen grund til at lave en ny undersøgelse af Skandinavien Star-ulykken. De to grunde, der anføres i forslaget, ligger udenfor Sjöfartsinspektionens virksomhedsområde.

Rikspolisstyrelsen finder ikke anledning til ud fra et politimæssigt perspektiv, at udrede sagen igen. Rikspolisstyrelsen henviser til, at Socialstyrelsen udredte ulykken i en Kamedorapport fra 1993. Derudover har Rikspolisstyrelsen ingen indvendinger omkring ansvarsforholdene.

Statens Haverikommission henviser til, at ansvars- og erstatningsspørgsmålene (punkt 1) ligger helt uden for Statens Haverikommissions opgaver. Derfor har de ingen synspunkter på punkt 1.

Hvad angår punkt 2, skriver Statens Haverikommission, at de har mulighed for at genoptage en afsluttet undersøgelse, såfremt der foreligger tilstrækkelige nye fakta. Statens Haverikommission mener dog ikke, at en ny bedømmelse af allerede kendt fakta er tilstrækkeligt til at genoptage undersøgelsen. Dertil kommer, at såfremt ulykken er forårsaget af kriminelle handlinger, som det påpeges under punkt 2, er det normalt ikke Statens Haverikommission opgave at udrede en sådan ulykke, medmindre regeringen beslutter, at det skal gøres.

Statens Haverikommision påpeger, at der siden 1997 findes internationale regler i søfartsorganisationen IMO (International Maritime Organization), der regulerer rammerne for undersøgelser af ulykker, hvor flere lande har interesse. EU er også i færd med at skabe et regelværk for undersøgelser, som gøres i fællesskab mellem lande.

Räddningsverket tvivler på, om en fornyet undersøgelse kan bidrage til at udrede de spørgsmålstegn, der findes. Hvad angår kritikken af politiundersøgelsen, har Räddningsverket ingen synspunkter.

4. Synspunkter

På mødet den 25. januar 2007 var udvalget skeptisk overfor medlemsforslagets første at-sats angående uvildig undersøgelse af Scandinavien Star-ulykken. Til gengæld var der interesse for, at se nærmere på forslagets

anden at-sats, som angår spørgsmålet om kompetencefordeling mellem lande, når sådanne ulykker skal undersøges.

Flere af høringssvarene gør opmærksom på, at der efter ulykken fandt sted, er vedtaget internationale regler, der regulerer anden at-sats. International Maritime Organization har vedtaget resolution A 849 om undersøgelser af maritime ulykker, og EU har vedtaget direktiv 1999/35 omhandler en ordning om obligatoriske syn med henblik på sikker drift.

5. Konklusjon

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken

Gøteborg, den 25. september 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Søren Espersen (DF)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Bjarne Kallis (kd)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Allan Niebuhr (KF)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Reidar Sandal (A)
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)

Reservation

Den vänstersocialistiska gröna gruppen anser att det är viktigt att dra lärdom av händelseförloppet omkring och efter den tragiska olyckan med Scandinavian Star. Därför föreslår vi att Medborgar- och konsumentutskottet beslutar att Nordiska rådet rekommenderar ministerrådet att göra en efterforskning enligt att-sats två.

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Norges og Sveriges regeringer,

> *at* påpege hvad man fremover kan gøre for at sikre klar kompetencefordeling mellem de nordiske lande ved indsats og ved efterforskning af en international ulykke

Gøteborg den 25. september 2007
Elina Linna (v)

Medlemsforslag

Nordisk Råd

A 1402/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

om uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken

(Stillet af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)

Færgen Scandinavian Star, der sejlede mellem Danmark og Norge, brændte ud for Sveriges kyst i 1990. 158 mennesker omkom. Skibet blev trukket til svensk havn efter haveriet. Den efterfølgende efterforskning blev samme år delt mellem Danmark, Norge og Sverige, og der blev indgået aftale mellem regeringerne i Norge, Sverige og Danmark om fordeling af arbejds- og ansvarsopgaverne mellem de tre lande. Norsk politi skulle efterforske selve branden. Svensk politi skulle udføre identificeringen af de omkomne mennesker og give teknisk bistand. Dansk politi skulle efterforske skibets ejer og forsikringsforhold og om muligt rejse straffesag imod de ansvarlige bag skibet.

Politiet lagde ret hurtigt to ting til grund for efterforskningen. For det første at branden var påsat af en passager, der selv var omkommet. For det andet at skibet var ejet af den danske reder Henrik Johansen. Han selv påtog sig ejerskabet og blev dømt og straffet, fordi skibet ikke var i ordentlig stand.

Lige siden har sagen været diskuteret og forsøgt åbnet igen. På det seneste er der kommet to nye afgørende ting til:

1) Der er 25. maj 2005 afsagt en dom ved byretten i Oslo om at Henrik Johansen ikke var ejer af skibet på tidspunktet for branden. Men samtidig siger retten, at de pårørendes erstatningskrav mod den rigtige ejer – et amerikansk selskab – er forældet. Med henvisning til, at de pårørende som havde anlagt sagen længe havde vidst, at det amerikanske selskab var den rette ejer. Problemet for de pårørende er bare at den danske anklagemyndighed hele tiden har fastholdt at man ikke vil genåbne sagen og de har derfor ikke haft mulighed for at anlægge erstatningssag mod det amerikanske selskab.

2) Dertil kommer at flere uafhængige brandeksperter igen har set på de tekniske undersøgelser, vidneudsagn og øvrig bevismateriale. De mener at forklaringen om den omkomne passager ikke kan passe. I alt seks brande blev påsat ombord på skibet, og den passager der angiveligt påsatte branden døde selv før de seneste brande blev påsat. De nye vurderinger peger på, at brandene blev påsat og forstærket af nogen, der havde et særdeles grundigt kendskab til skibet, dets installationer, hvilke døre der skulle åbnes for at få maximalt styrke til ilden, mv.

Det er så stor en sag, at der er brug for en uvildig undersøgelse af hvad der skete. Selv om ulykken er uoprettelig, er det vigtigt at afklare, hvad der gik galt med den delte efterforskning mellem danske, norske og svenske myndigheder med det sigte, at få en bedre koordinering af efterforskning, hvis der igen opstår en stor ulykke i Norden. Det er afgørende at man får størst mulig klarhed over, hvad der skete og over hvad, vi kan gøre i og imellem landene for at undgå en gentagelse.

På baggrund af ovenstående foreslår Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, at

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Norges og Sveriges regering

at udrede forløbet omkring ulykken, herunder hvad der gik galt med den delte efterforskning

at påpege hvad man fremover kan gøre for at sikre klar kompetencefordeling mellem de nordiske lande ved indsats og ved efterforskning af en international ulykke

København, Oslo, Stockholm, den 9. januar 2007

Line Barfod (EL)
May Elisabeth Hansen (SV)
Elina Linna (v)
Rolf Reikvam (SV)
Kristen Touborg (SF)

Nordisk Råd

A 1402/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1405/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
-Medlemsforslag
-Politiske anbefalinger for at modvirke Østersøens overgødskning vedtaget af Den Parlamentariske Østersøkonference den 28. august 2007

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning over

Medlemsförslag om en integrerad syn på förvaltningen av Östersjön

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

1) *at* – hver for sig og i samarbejde – medvirke aktivt til at få vedtaget en ambitiøs HELCOM Handlingsplan for Østersøen i efteråret 2007. En plan, der med forpligtende landevise reduktionsmål, vil lede til et fælles havområde befriet for overgødskning

2) *at* fremme initiativer, der styrker et integreret syn på forvaltningen af Østersøen; herunder i fortsættelse af EU's havpolitik at medvirke til at udvikle Østersøregionen til et europæisk modelområde for en havforvaltning, der koordinerer hensynene til erhvervsudvikling og miljø

3) *at* fremme og gennemføre de initiativer til at nedsætte belastningen af Østersøen, som er foreslået af den 16. Parlamentariske Østersøkonference i Berlin den 28. august 2007 (se bilag til betænkningen); dels gennem national lovgivning og implementering, dels gennem initiativer i relevante internationale samarbejdsfora som HELCOM, CBSS og EU

2. Baggrund

I februar 2007 fremsatte *Bente Dahl* m.fl. fra Midtergruppen forslag om et integreret syn på Østersøens forvaltning.

Resumé af forslaget
Der henvises til HELCOM's og EU's påpegning af behovet for at udvikle et integreret perspektiv på forvaltning af havområder. Østersøen trues af udfordringer med overgødskning, forurening, trafikulykker og overfiskning.

Med et HELCOM, som ikke har nogen overnational besluttende myndighed, er det de enkelte landes regeringer, der har det største ansvar for at gennemføre løsninger, der går på tværs af sektorerne miljø, landbrug, fiskeri og søfart. I medlemsforslaget konkluderes det, at de nordiske landes regeringer bør arbejde for et integreret syn på Østersøens forvaltning; herunder at sikre rensning af spildevand og nedbringelse af diffus belastning fra landbruget og den spredte bebyggelse.

3. Udvalgets behandling af medlemsforslaget

Miljø- og Naturresurseudvalget har behandlet medlemsforslaget på møder den 25. april 2007 i København og den 25. september 2007 i Göteborg.

I denne periode har en arbejdsgruppe nedsat af Den Parlamentariske Østersøkonference, BSPC, grundigt arbejdet med spørgsmålet om Østersøens miljø med særligt fokus på de alvorlige problemer med overgødskningen, der skyldes den store udledning til havet af næringsstofferne kvælstof og fosfor.

Miljø- og Naturresurseudvalget har haft et betydeligt engagement i denne parlamentariske arbejdsgruppe; herunder haft flere medlemmer samt varetaget formandskab og sekretariatsbetjening for arbejdsgruppen. Udvalget besluttede derfor at afvente BSPC-arbejdsgruppens rapport, inden man færdigbehandlede medlemsforslag A 1405/miljö. Arbejdsgruppens rapport med 25 konkrete anbefalinger til regeringer og regionale internationale organisationer blev den 28. august 2007 vedtaget af Den 16. Parlamentariske Østersøkonference i Berlin – se bilag.

Som det anføres i medlemsforslaget arbejder EU med en implementering af den marine strategi i form af en hvidbog og mulig lovgivning. Desuden arbejder HELCOM på at udvikle en Østersø Handlingsplan, Baltic Sea Action Plan, der forventes vedtaget af Østersølandenes miljøministre i november i Krakow. Østersø Handlingsplanen er blevet vel modtaget i EU, hvor man blandt andet ser den som en model for, hvorledes EU-strategier kan gennemføres på regionalt niveau.

HELCOM's BSAP indeholder følgende prioriterede områder: overgødskning, farligt affald, biodiversitet og naturbeskyttelse, og skibsfart.

4. Udvalgets synspunkter

Miljø- og Naturresurseudvalget deler forslagsstillernes ønske om at få afbødet de mange trusler, Østersøens miljø står overfor.

Udvalget noterer sig, at der i processen med HELCOM's Østersø Handlingsplan er udført et meget grundigt forarbejde over næsten to år. I hele arbejdet har der været taget udgangspunkt i *økologiske målsætninger*, om at Østersøen skal blive ren, herunder uden unormal algevækst fremkaldt af overgødskning. På baggrund af et formuleret krav om en fremtidig ren Østersø kan man – ved hjælp af modeller – kalkulere, hvor stor en reduktion i tilførslen af kvælstof og fosfor, der er nødvendig for de forskellige lande og delområder af Østersøen. Man har desuden informationer om, hvilke sektorer, der i de forskellige lande og områder bidrager til overgødskningen, og med hvilke mængder. Det er endvidere kalkuleret, hvilke former for reduktion, der vil være mest omkostningsøkonomiske at gennemføre, således at der opnås den størst mulige positive effekt på Østersøens miljø for den økonomisk mest fordelagtige måde.

Udvalget støtter det fortsatte arbejde med at udarbejde og vedtage en HELCOM-handlingsplan, der med ambitiøse og realistiske mål viser den vej, der skal følges, for at opnå en ren Østersø fri for unormal algevækst. I

den sammenhæng finder udvalget, at alle Østersølandene må kunne binde sig til at gennemføre hver sine fastlagte reduktioner i udledningen af kvælstof og fosfor, således at det samlede reduktionsmål til opnåelse af den nødvendige økologiske tilstand opnås. De nordiske landes regeringer opfordres til at arbejde for disse principper i det videre arbejde, og for at fremme vedtagelsen af den bedst mulige Østersø-handlingsplan i november.

I forbindelse med at mindske overgødskningen i Østersøen spiller udformningen af EU's fælles landbrugspolitik en meget væsentlig rolle. Udvalget ønsker i den forbindelse at pege på, at den forestående mindskning af det braklagte areal ikke må gennemføres på en måde, der vil lede til en øget udledning af næringsstoffer til havmiljøet.

Udvalget stiller sig endvidere bag det resultat, der er opnået gennem arbejdet i Den Parlamentariske Østersøkonference, og opfordrer de nordiske landes regeringer til at gennemføre og virke for at realisere de 25 opstillede politiske anbefalinger - se bilag.

Endelig støtter udvalget forslagsstillernes opfordring til de nordiske landes regeringer, om at medvirke aktivt til, at Østersøens forvaltning sker gennem en afbalanceret udvikling af de forskellige erhvervsmæssige muligheder i forhold til havområdets unikke og sårbare miljø. Udvalget opfordrer til, at regeringerne søger at udvikle princippet om en integreret forvaltning ved at kombinere EU's målsætninger fra havpolitikken med et stærkt og konkret samarbejde i HELCOM og CBSS-regi. En kombinerende politik, der - udover at blive en regionalt tilpasset udmøntning af EU's politik - skal tjene til at styrke samarbejdet med ikke-EU-medlemslandene omkring Østersøen og det tilhørende afstrømningsområde; herunder Hviderusland og Ukraine.

5. Konklusion

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

1) *at* - hver for sig og i samarbejde - medvirke aktivt til at få vedtaget en ambitiøs HELCOM Handlingsplan for Østersøen i efteråret 2007. En plan, der med forpligtende landevise reduktionsmål, vil lede til et fælles havområde befriet for overgødskning

2) *at* fremme initiativer, der styrker et integreret syn på forvaltningen af Østersøen; herunder i fortsættelse af EU's havpolitik at medvirke til at udvikle Østersøregionen til et europæisk modelområde for en havforvaltning, der koordinerer hensynene til erhvervsudvikling og miljø

3) *at* fremme og gennemføre de initiativer til at nedsætte belastningen af Østersøen, som er foreslået af den 16. Parlamentariske Østersøkonference i Berlin den 28. august 2007 – se bilag 1 til betænkningen - dels gennem national lovgivning og implementering, dels gennem initiativer i relevante internationale samarbejdsfora som HELCOM, CBSS og EU

Göteborg, den 25. september 2007

Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Vigdis Giltun (FrP)
Helgi Hjörvar (A)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Josef Motzfeldt (IA)
Kristen Touborg (SF), fung. formand
Lisbeth L. Petersen (sb)
Ulrik Kragh (V)
Anne-Mari Virolainen (saml)

Nordisk Råd

A 1405/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
-Medlemsforslag
-Politiske anbefalinger for at modvirke Østersøens overgødskning vedtaget af Den Parlamentariske Østersøkonference den 28. august 2007

Nordisk Råd

A 1405/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
-Medlemsforslag
-Politiske anbefalinger for at modvirke Østersøens overgødskning vedtaget af Den Parlamentariske Østersøkonference den 28. august 2007

Medlemsförslag

om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön

(Väckt av Bente Dahl m.fl.)

Östersjöregionen står inför stora utmaningar. Övergödning, föroreningar, trafikolyckor och överfiske är bland de hotbilder som kopplas till vårt gemensamma inre hav. Trots dessa hotbilder har länderna kring Östersjön en unik möjlighet att omvandla regionens enastående historiska bakgrund till ekonomisk tillväxt och social välfärd. I detta sammanhang har de nordiska regeringarna en viktig roll som pådrivare och brobyggare, inte minst när det gäller relationerna mellan EU och länderna Island, Norge och Ryssland.

Förvaltning av havsområden kräver samordning av olika, ofta motstående, sektoriella intressen. Den nya europeiska marina-strategin, liksom HELCOM:s olika rekommendationer (bl.a. rek. 24/10), pekar på behovet av att utveckla ett integrerat perspektiv på förvaltning av havsområden.

Integrerad förvaltning av havsområden betyder att olika sektorer och synpunkter som i nuläget står i kontrast med varandra - miljö, lantbruk, fiskeri, sjöfart - tas tillsammans för att finna ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbara lösningar. Det handlar om ett framtida förvaltningssätt som är svårt, men inte omöjligt att genomföra. Så länge som HELCOM inte tilldelas någon juridisk styrka har de enskilda regeringarna det största ansvaret för genomförandet, i överensstämmelse med den europeiska marina strategin.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår mittengruppen att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att arbeta aktivt för att främja en enhetlig och integrerad syn på förvaltning av Östersjön

att samordna insatser som gäller reningsverk samt reduktion av punktbelastning till Östersjöns tillrinningsområde

att samordna insatser för att få kunskap on "diffus belastning" som påverkar Östersjön på ett negativt sätt

att utreda möjligheterna att ställa krav om konsekvensbedömning för Östersjön när det gäller större åtgärder inom de ovan nämnda sektorerna. Ett sådant krav kan ställas t.ex. inom HELCOM

Köpenhamn, Torshavn, Helsingfors, Mariehamn, Reykjavik, Oslo och Stockholm den 26 februari 2007

Bente Dahl (RV)
Mikko Alatalo (cent)
Anita Brodén (fp)
Tarja Cronberg (gröna)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Joan Erlandsen (V)
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Ulrik Kragh (V)
Jón Kristjánsson (F)
Anne Margrethe Larsen (V)
Gudrun Laub (V)
Johan Linander (c)
Jan Lindholm (mp)
Kristian Pihl Lorentzen (V)
Pehr Löv (sv)
Aulis Ranta-Muotio (cent)
Lauri Oinonen (cent)
Marion Pedersen (V)
Leena Rauhala (kd)
Simo Rundgren (cent)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Gunilla Tjernberg (kd)
Stefan Tornberg (c)
Pekka Vilkuna (cent)

Nordisk Råd

A 1405/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
-Medlemsforslag
-Politiske anbefalinger for at modvirke Østersøens overgødskning vedtaget af Den Parlamentariske Østersøkonference den 28. august 2007

Bilag 1

Arbejdsgruppen om eutrofiering
ved den parlamentariske Østersøkonference
(Baltic Sea Parliamentary Conference
Working Group on Eutrophication)

Nordisk Råd

A 1405/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
-Medlemsforslag
-Politiske anbefalinger for at modvirke Østersøens overgødskning vedtaget af Den Parlamentariske Østersøkonference den 28. august 2007

Godkendt

af den 16. parlamentariske Østersøkonference
den 28. august 2007 i Berlin

Politiske anbefalinger

Baggrund

I kraft af en stigning i både størrelsen og antallet af tilfælde af abnorm algevækst i mange områder af Østersøen, er eutrofiering et mere og mere synligt fænomen. Som følge af en usædvanlig stor tilførsel af næringsstoffer i form af kvælstof og fosfor, udgør eutrofieringen en alvorlig trussel ikke blot i forhold til miljøet og biodiversiteten i Østersøen, men også i forhold til turismen, fiskeriet og rekreationen i og omkring de berørte havområder. Et sundt havmiljø er af vital betydning for samtlige lande i Østersøregionen. Pålidelige og holdbare løsninger kræver et omfattende samarbejde og en dedikeret indsats fra landene i Østersøregionen, som alle bidrager til problemet.

Ikke al tilførsel af næringsstoffer til Østersøen kommer fra lande i de ripariske zoner - betydelige vandbårne mængder kommer fra lande, som ligger modsat strømretningen i floderne som udløber i Østersøen, mens noget af den luftbårne mængde har sit udspring endnu længere væk.

Regeringer og forskningsinstitutter har igennem årene tilvejebragt omfattende information om årsagerne til og virkningerne af eutrofiering. En række initiativer fra regeringerne i Østersøregionen har tidligere været fokuseret på problemet, men indtil videre er situationen ikke forbedret tilfredsstillende. I november 2006 godkendte Europa-Parlamentet EU's strategi for Østersøregionen, som indeholder en række anbefalinger vedrørende eutrofierings- problemet i forbindelse med EU's fælles landbrugspolitik.

HELCOM (Baltic Marine Environment Protection Commission), er i gang med at forberede en handlingsplan for Østersøregionen, Baltic Sea Action Plan (BSAP), som skal publiceres i slutningen af 2007. Planen vil sætte fokus på det alvorlige problem som eutrofieringen udgør. CBSS (The Council of the Baltic Sea States), er også fokuseret på problemet. En

fælles erklæring omhandlende initiativer til bekæmpelse af eutrofieringen blev udsendt i april 2007 i forbindelse med et møde mellem højtplacerede repræsentanter fra landbrugs- og miljøministerierne i alle CBSS-medlemslande.

For at sætte fokus på og forbedre den uacceptable situation, hvorunder Østersøen er plaget af alt for mange næringsstoffer, eksempelvis kvælstof og fosfor, i vandet og i sedimentet, hvilket medfører iltsvind på havbunden, som vil føre til abnorm algevækst, et væsentligt tab af biodiversitet, økonomiske tab for fiskeriet og turismen og en reduceret kvalitet af det udendørs miljø for alle implicerede, anbefaler arbejdsgruppen om eutrofiering ved den parlamentariske Østerkonference følgende initiativer og målsætninger:

Generelt

1. Alle regeringer i CBSS-medlemslandene opfordres til øjeblikkeligt at håndhæve alle eksisterende juridiske forpligtelser med henblik på at reducere tilførslen af næringsstoffer til Østersøen.
2. Mødet i Saltsjöbaden, Sverige i april 2007 mellem højtplacerede repræsentanter for landbrugs- og miljøministerierne i alle CBSS-medlemslande anerkendes og hilses velkommen. CBSS og alle medlemslandene opfordres til at følge op på dette initiativ og arrangere flere og jævnlige møder mellem landbrugs- og miljøministrene, med henblik på at diskutere eutrofieringstilstanden i Østersøen og gennemføre de relevante politiske ændringer.
3. HELCOM's handlingsplan for Østersøen (BSAP) som er baseret økologiske målsætninger hilses velkommen. Alle regeringer i regionen opfordres indtrængende til at støtte den ambitiøse handlingsplan, forpligte sig til den og at gennemføre den i sin helhed.
4. Alle regeringer i CBSS-medlemslandene opfordres kraftigt til at udvikle (eller revidere de eksisterende) nationale planer for reduktion af eutrofieringen inden slutningen af 2009, indeholdende en detaljeret information om, hvordan landet vil nå målene i BSAP. For EU-medlemslande bør gennemførelsen af den nationale plan afspejle sammenhæng og eventuel synergi mellem BSAP og relateret EU-lovgivning.
5. Som deltagere i BSAP-2007, opfordres HELCOM og regeringerne kraftigt til at oprette og forpligte sig til et sæt bindende målsætninger for hvert land og hvert sub-bassin med henblik på reduktionen af næringsstoffer, som skal opnås i løbet af en defineret, kort tidsgrænse og som vil tillade hvert land at anvende prismæssigt fordelagtige løsninger.
6. HELCOM opfordres til at foretage yderligere vurderinger af muligheden for at udvikle et effektivt, prismæssigt fordelagtigt kvotehandelssystem for næringsstoffer i Østersøregionen.

Nordisk Råd

A 1405/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
-Medlemsforslag
-Politiske anbefalinger for at modvirke Østersøens overgødskning vedtaget af Den Parlamentariske Østersøkonference den 28. august 2007

7. Det eksisterende bilaterale og trilaterale samarbejde mellem visse CBSS-medlemslande og lande i afvandningsområdet, der ikke er medlemmer af CBSS (f.eks. Hviderusland og Ukraine) hilses velkommen. CBSS og HELCOM bør intensivere dette kommunikationsarbejde og stræbe efter en aktiv deltagelse fra ikke-HELCOM og ikke-CBSS lande med henblik på gennemførelsen af relevante HELCOM-initiativer med sigte på en reducering af eutrofieringen af Østersøen.

8. EU-medlemmerne i CBSS bør individuelt og kollektivt støtte godkendelsen af et EU-direktiv om havstrategi. Samtidig opfordres den russiske regering kraftigt til at gennemføre stramme miljøregler i forhold til behandling af spildevand, landbruget og andre områder som bidrager til eutrofieringen af Østersøen. CBSS bør, inden for rammerne af det eksisterende samarbejde, arbejde hen imod en introducering og en harmonisering af en omfattende miljømæssig lovgivning i ikke-CBSS lande langs hele afvandingsområdet - eksempelvis Hviderusland og Ukraine - hvad angår eutrofieringen af Østersøen.

Landbrug

9. Hvert land bør sigte mod at forbedre koordineringen af landbrugspolitikken og miljøpolitikken på en måde så de skaber synergieffekter, og landbrugspolitikken ikke modvirker miljøpolitikken.

10. HELCOM og regeringerne opfordres kraftigt til at definere tiltag med henblik på en reducering af tilførslen fra landbruget, således at disse målsætninger kan inkluderes i den endelige BSAP i november 2007.

11. Alle regeringer bør desuden så vidt muligt:

    - arbejde for Best Agricultural Practice (BAP) på gårdniveau
    - arbejde for økologisk landbrug i regionen
    - arbejde for landbrugsteknikker som hjælper med at reducere udledningen af næringsstoffer og motivere landmændene til at tage sådanne metoder i brug
    - arbejde for en bedre balance mellem dyreproduktion og disponible landområder.

12. EU-medlemslandene i CBSS bør:

    - udveksle erfaringer og stræbe efter at gennemføre den bedste af de eksisterende muligheder i den fælles landbrugspolitik for at reducere landbrugets andel af udledningen af næringsstoffer
    - sikre en fuldstændig og reel gennemførelse af EU's direktiv om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet) inden for industrilandbruget
    - støtte de nødvendige ændringer i EU's fælles landbrugspolitik med henblik på en stramning af miljøkravene relateret til landbrugsstøtte - f.eks. i forbindelse med helbredschecket af EU's landbrugspolitik ("CAP-health-check"-processen) - inden udløbet af 2008.

Regeringerne i CBSS-medlemslande, som ikke er medlemmer af EU og regeringerne i hele afvandingsområdet opfordres til at gennemføre og styrke miljøreglerne inden for landbrugssektoren.

Kloakvand og spildevand

13. Alle regeringer opfordres kraftigt til at etablere og opretholde et effektivt system til behandling af spildevand baseret på den bedste tilgængelige teknologi fra alle lokale myndigheder omkring Østersøen, og at forbedre forbindelserne til kloakker, hvor det er relevant.
14. Regeringerne opfordres til at samarbejde med henblik på at vurdere muligheden for prismæssigt fordelagtige metoder til at reducere tilførslen fra spredt bebyggelse og mindre samfund.
15. Alle regeringer opfordres kraftigt til så hurtigt som muligt at forbyde salg og anvendelse af vaskemidler som indeholder fosfor.
16. Regeringerne opfordres til at sikre, at anlæg og damme til rensning af spildevand er konstrueret således at oversvømmelse af ubehandlet spildevand undgås, også under kraftig regn. De forudsete ændringer af klimaforholdene i regionen bør også tages med i betragtning.
17. Regeringerne opfordres til at tildele tilstrækkelige administrative og økonomiske ressourcer til behandling af vandsystemer samt fyldestgørende provision for deltagelse i regionalt og internationalt samarbejde.

Luftbåren kvælstofemission

18. Alle regeringer og HELCOM opfordres kraftigt til at tage initiativer med henblik på en øjeblikkelig reducering af luftbåren kvælstofemission fra transport på land og til søs, fra forbrændingsprocesser og fra landbrug i Østersøregionen.
19. Alle regeringer opfordres til at intensivere det internationale samarbejde omkring en reducering af kvælstofemission inden for HELCOM og EU.

Maritime tiltag

20. Regeringerne og HELCOM opfordres til at tage øjeblikkelige initiativer med henblik på at reducere udledningen af næringstoffer, som forårsages af tømning af kloakvand fra alle slags fartøjer i Østersøen.
21. Regeringerne opfordres til at tage initiativer med henblik på at sikre, at havnene i Østersøen råder over faciliteter til opsamling af kloakvand fra skibe.
22. Alle regeringer og HELCOM opfordres kraftigt til at påvirke IMO/MARPOL med henblik på at lancere strammere regler i forhold til udledning af spildevand og luftbåren emission fra skibe i Østersøen.

Nordisk Råd

A 1405/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
-Medlemsforslag
-Politiske anbefalinger for at modvirke Østersøens overgødskning vedtaget af Den Parlamentariske Østersøkonference den 28. august 2007

Offentlig opmærksomhed, forskning og udvikling

23. Regeringerne - i samarbejde med interesserede universiteter, skoler, erhvervssammenslutninger og civile organisationer - opfordres til at:

    - skabe opmærksomhed om problemerne med eutrofiering hos de lokale myndigheder, industrier, landmænd, rurale samfund, skibsejere, turister og den almindelige offentlighed. Det er en vigtig målsætning at stimulere en ændring af den individuelle adfærd og at øge accepten af de nødvendige miljømæssige målsætninger.
    - etablere og give økonomisk støtte til demonstrationsprojekter for ny teknologi og systemer, som er konstrueret til at reducere udledningen af næringsstoffer - f.eks. metoder til reducering af udledning af næringstoffer fra landbruget, mindre anlæg til behandling af spildevand og faciliteter til opsamling af kloakvand i havne, omlægningen af transport til lands og til søs etc.
    - fremme en systematisk eksport af vellykkede initiativer, demonstrationsprojekter og metoder, som er udviklet i *et* land i forhold til landbrug, isolerede og tyndt befolkede områder, lokale myndigheder, søfart og industri til alle *andre* lande i afvandingsområdet. Muligheden for en succesfuld implementering i andre lande bør vurderes, og positive erfaringer så vidt muligt offentliggøres.

24. Regeringerne opfordres til at etablere regionale og nationale forskningsprogrammer for at stimulere udviklingen af nye og forbedrede teknologier, løsninger og anbefalinger med sigte på at reducere eutrofieringen af Østersøen, og herved skabe værdifuld baggrundsinformation for både politiske beslutninger og private og offentlige investeringer.

25. MARE-projektet – som er et beslutningsstøttesystem som forbinder økologiske mål med menneskelig aktivitet og med vurderinger af muligheder for prismæssigt fordelagtig politisk tilslutning - hilses velkommen. Regeringerne opfordres til at videreudvikle systemet, så eksempelvis beregningerne af den potentielle reduktion som følge af specifikke landbrugsregler bliver lettere.

Nordisk Råd

A 1405/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
-Medlemsforslag
-Politiske anbefalinger for at modvirke Østersøens overgødskning vedtaget af Den Parlamentariske Østersøkonference den 28. august 2007

Nordisk Råd

A 1406/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Notat fra Nordisk Energiforskning: Torvresurser och - använding i de nordiska länderna
- Medlemsforslag

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver

2. Baggrund

Lauri Oinonen fremsatte i februar 2007 forslag om tørveresursernes betydning for de nordiske landes el-reserver.

Resumé af medlemsforslaget
Der henvises til de nordiske landes store potentialer indenfor biobrændsler til kraft-varme-produktion i landområderne; herunder de betydelige tørveresurser i Finland og Sverige. En styrkelse af bioenergiproduktionen ville give øget beskæftigelse i landdistrikterne. De nye klimapolitiske mål vil yderligere motivere en større udnyttelse af bioenergien. I den sammenhæng opleves det som et problem, at tørv – i modsætning til træ/virke/ved – har en høj emissionsfaktor for CO_2. Derved er tørven mindre attraktiv som energikilde. Der argumenteres for, at tørv også er en vedvarende energikilde – omend omsætningsperioden er meget lang. Ligesom skov, der vokser, optager også en tørvemose under dannelse CO_2. Derfor kan man argumentere for, at tørv på meget langt sigt er en CO_2-neutral energikilde. De nordiske lande bør derfor øge det videnskabelige og politiske samarbejde med henblik på, at man i fællesskab arbejder for, at tørvens rolle og stilling i emissionshandelen når et niveau, som er i overensstemmelse med den faktiske CO_2-balance under tørvens produk-tionscyklus. Arbejdet forudsætter især en fælles nordisk påvirkning af den internationale politik inden for EU samt videnskabsmænds og forskeres samarbejde inden for Det Internationale Klimapanels kompetenceområde. Medlemsforslaget konkluderer, at

Nordisk Ministerråd bør støtte det videnskabelige samarbejde med henblik på at fremme brugen af faste biobrændsler i forbindelse med produktion af varme, el og brændstof for at forbedre de nordiske landes el-reserver.

Nordisk Råd

A 1406/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Notat fra Nordisk Energiforskning: Torvresurser och – använding i de nordiska länderna
- Medlemsforslag

3. Udvalgets behandling og synspunkter

Udvalget har behandlet sagen på møder den 25. april 2007, den 25. september 2007 og den 30. oktober 2007. Udvalget har indhentet oplysninger om tørvens anvendelse i de nordiske lande og om de eksisterende politikker på området. Nordisk Energiforskning har udarbejdet et notat – se bilag til betænkningen.

Af notatet fremgår det, at Sverige og navnlig Finland har en vis energiproduktion baseret på tørv. Det fremgår desuden, at de eksisterende internationale klimaaftaler stiller tørven dårligt konkurrencemæssigt i forhold til vedvarende energikilder.

Udvalget forstår forslagsstillerens ønske om at styrke de nordiske landes benyttelse af vedvarende biobrændsler i energiforsyningen. Miljø- og Naturresurseudvalget finder imidlertid, at man, på grund af den utroligt langsomme omsætningshastighed, ikke kan betragte tørv som en vedvarende energikilde. Desuden er der store miljø- og naturbeskyttelsesmæssige værdier knyttet til tørvemoserne i Norden. Udvalget finder heller ikke, at det ville være formålstjenligt for de nordiske lande at forsøge at justere internationalt indgåede aftaler om klassifikation af vedvarende energikilder.

4. Udvalgets indstilling

På baggrund af ovenstående indstiller Miljø- og Naturresurseudvalget,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver

Oslo, den 30. oktober 2007

Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Solveig Horne (FrP)
Svend Erik Hovmand (V)
Kåri P. Højgaard (Sjfl.)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Ulrik Kragh (V)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Jan Lindholm (mp)
Augusta Salling (At)

BILAG

Nordisk Råd

A 1406/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Notat fra Nordisk Energiforskning: Torvresurser och – använding i de nordiska länderna
- Medlemsforslag

NOTAT: TORVRESURSER OCH – ANVÄNDNING I DE NORDISKA LÄNDERNA

Förekomsten torvmark och användningen av energitorv varierar i de nordiska länderna. Både Finland och Sverige har avsevärda torvresurser och en relativt stor användning av energitorv, medan Norge och Island har relativt stora torvresurser som ej nyttjas i dagsläget och Danmark har jämförelsevis små torvresurser och ringa användning. Nedan följer en kort kartläggning över torvresurser och -användning samt ländernas eventuella ställningstagande med avseende på användningen av torv som energikälla.

1) **En kort status över storleken af de potentiella torvresurser i de nordiska länderna**.

Finland har torvområden på ca. 89 000 km^2 och det finns ca 700 000 – 800 000 hektar produktionsdugliga torvreserver i Finland. De uppmätta resurserna är på ca 850 miljoner ton varav 420 miljoner ton anses kunna utvinnas. Uppskattade reserver tros ligga runt 2.2 miljarder ton varav 1 miljard ton tros vara möjligt att potentiellt utvinnas. En yta på 6 220 km^2 anses vara lämplig för kommersiell utvinning och utav detta är ca 22% av resurserna lämpliga för trädgårdsbruk medan det resterande 78% kan användas som energitorv.

Sverige har torvområde på ca 64 000 km^2 med ett torvskikt som är tjockare än 30 cm, reserverna uppskattas motsvara 700 miljoner ton utav vilket 10% anses vara utvinnbart.

I Norge finns torvområden på drygt 24 000 km^2 medan på Island finns torvområden på ca 10 000 km^2 motsvarande 10% av landets yta. Från att ha haft relativt stora torvområden i Danmark som täckt uppemot 20-25% av landets yta har dessa numer minskat främst på grund av jordbruksaktiviteter till ca 3% och utgör nu 1 420 km^2.

Tabell 1 Torvområden (1999) i tusen hektar[1]

Danmark	142
Finland	8 900
Island	1 000
Norge	2 370
Sverige	6 400
Totalt Europa	87 651
Totalt Världen	271 391

Nordisk Råd

A 1406/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Notat fra Nordisk Energiforskning: Torvresurser och – använding i de nordiska länderna
- Medlemsforslag

Figur 1 Global distribution av torvområden[2]

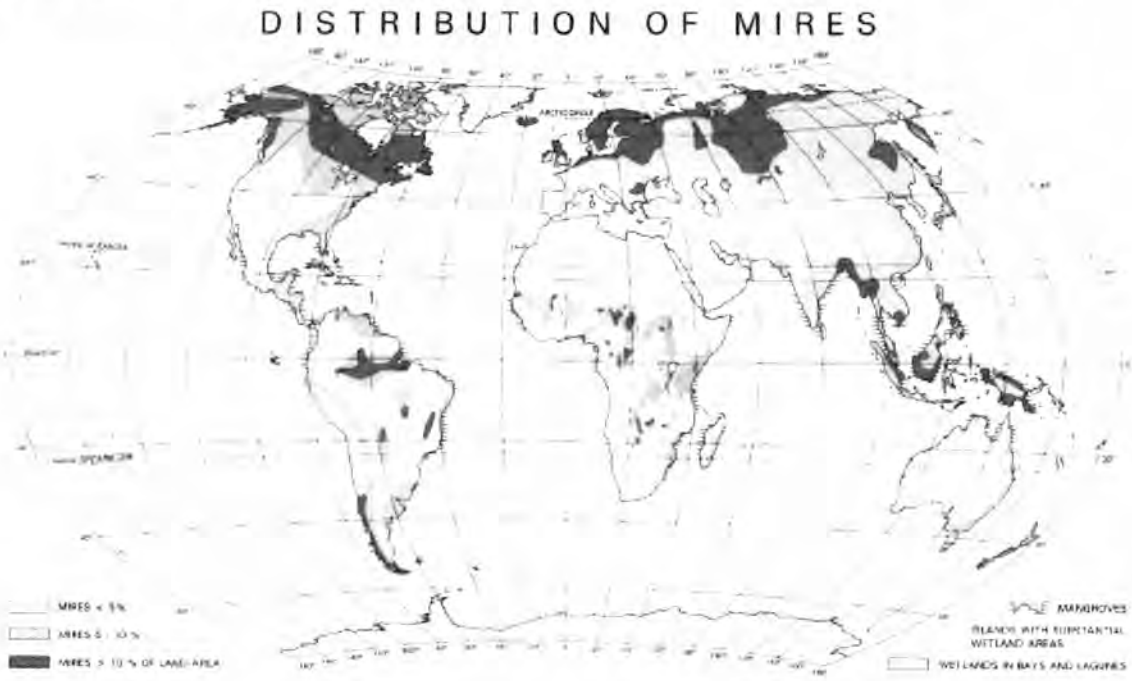

2) **En översikt över omfånget av ländernas nuvarande utnyttjande av torv till energiproduktion**.

I Finland uppgår den årliga energitorvproduktionen till ca 20-25 miljoner kubikmeter. Energitorv används främst i kraftvärmeverk och kraftverk. Mellan 1997 och 2000 minskade energitorvsanvändningen men sedan 2001 har användningen av energitorv ökat. År 2003 användes ca 30 miljoner m^3 motsvarande 27 TWh. År 2004 låg användningen på 24,7 TWh. Energitorv motsvarar omkring 6% av landets energianvändning.

I Sverige är utvinningstakten av torv ca 1 miljon ton per år. Energitorv används främst i fjärrvärmeverk och kraftvärmeverk. Den årliga

[1] International Peat Society – www.peatsociety.org, World Energy Council – www.worldenergy.com

[2] International Peat Society – www.peatsociety.org

bränsletorvproduktionen i Sverige varierar något och motsvarar cirka 2,5 - 3,5 TWh. År 2004 ökade användningen till 4,3 TWh och år 2005 låg användningen på 3,6 TWh. Torv har en relativt marginell betydelse både som energikälla (svarar för ca 0,5 - 1% av landets totala energitillförsel) och ur ett sysselsättningsperspektiv (knappt 600 årsarbeten). Sverige importerar ca 20% av energitorven som används.

I Norge har energitorv traditionellt använts i kustområdena men de senaste åren har utvinningen av torv varit låg och det som utvinns används nästan uteslutande för trädgårdsbruk. Den kommersiella användningen av torv är låg i Danmark. År 1995 användes ca 1200 hektar motsvarande ca 100 000 ton per år. Det mesta av torven används i trädgårdsbruk, energitorvanvändningen är ytterst marginell. Traditionellt har torv används som energikälla på Island men dagens användning rapporteras vara noll.

3) **en sammanställning av evt. föreliggande officiella politikformuleringar från länderna om torv som energikälla**.

Torv har i Finland definierats som ett långsamt förnybart biomassebränsle. I egenskap av ett inhemskt bränsle anses torven ha en ansenlig verkan regionalpolitiskt, sysselsättningsmässigt och genom att den ökar säkerheten i energiförsörjningen. Syftet med den nationella klimatstrategin är att torven också i fortsättningen skall vara ett konkurrenskraftigt bränsle vid den kombinerade produktionen av el och värme. I Finland finns klassificeringen "bioenergi och torv".

Den svenska torvutredningen från år 2002 ansåg att torven skulle klassificeras som just torv, och inte placeras in i kategorier som fossilt/icke-fossilt eller förnybart/icke-förnybart. Då torv återbildas relativt långsamt anses det därför som ett mellanting mellan förnybara och fossila bränslen. Torvutredningen förordar en likvärdig behandling som för trädbränslen och att av torvens konkurrenskraft bör försvaras.

Källor:

Bioenergiportalen - www.bioenergiportalen.se
Energimyndigheten i Sverige www.energimyndigheten.se
Handels- och industriministeriet i Finland - www.ktm.fi
International Peat Society – www.peatsociety.org
Naturskyddsföreningen i Sverige - www.snf.se
Nordic Energy Perspectives - www.nordicenergyperspectives.org
Svenska miljöinstitutet – www.ivl.se
SCB – www.scb.se
World Energy Council - www.worldenergy.org

N 2000:10 Utredningen om torvens roll i ett uthålligt energisystem
SOU 2002:100

Nordisk Råd

A 1406/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Notat fra Nordisk Energiforskning: Torvresurser och – använding i de nordiska länderna
- Medlemsforslag

Medlemsforslag

Nordisk Råd

A 1406/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Notat fra Nordisk Energiforskning: Torvresurser och - använding i de nordiska länderna
- Medlemsforslag

om tørverессourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver

(Fremlagt af Lauri Oinonen)

Cirka 25 % af de svenske landområder og 30 % af de finske består af tørveområder. Vore reserver af tørv er dermed i praksis lige store. I begge lande produceres der ved opvarmning af byerne såkaldt kraftvarme-energi (CHP), hvilket betyder, at der i forbindelse med produktionen af fjernvarme produceres el med en høj nytteværdi.

Som brændsel i produktionen af CHP-energi anvendes de lokalt forekommende faste brændsler: Træ og tørv. I Sverige er anvendelsen af træ i forhold til anvendelsen af tørv højere end i Finland og den totale anvendelse af tørv følgelig lavere end i Finland. Men under alle omstændigheder spiller tørv også i Sverige en tilstrækkeligt væsentlig rolle. I de øvrige nordiske lande findes der ikke lige så store tørvereserver som i Finland og Sverige, men el produceret af tørv har en betydning for de fleste nordiske landes elreserver. For de baltiske landes vedkommende er tørv en betydningsfuld energikilde.

Emissionshandelen og den høje emissionsfaktor for tørv besværliggør tørvens anvendelsesmuligheder og medfører et stort behov for emissionsrettigheder, som er forbundet med udgifter. I praksis fordobler emissionshandelen kraftværkernes udgifter ved anvendelse af tørv sammenlignet med udgifterne ved anvendelse af brændsel. I øjeblikket er priserne på emissionsrettigheder lave, men fra begyndelsen af næste år vil den nye periode for emissionshandel medføre prisstigninger på markedet for emissionsrettigheder.

Både i Finland og Sverige er man nået frem til det samme resultat i forbindelse med undersøgelser af tørvens produktionscyklus. Såfremt tørven produceres i drænede moser og produktionsområdet herefter omdannes til et område, hvor CO_2'en kan optages (en skov eller en ny mose), er klimapåvirkningen betydeligt lavere end ved anvendelse af kul. På baggrund af undersøgelsen af produktionscyklussen er tørvens nuværende emissionsfaktor således forkert, eftersom den kun tager højde for udslip ved forbrænding og ikke et potentielt CO_2-optag.

De nordiske lande må nødvendigvis øge det videnskabelige og politiske samarbejde med henblik på at forøge anvendelsen af faste biobrændsler i produktionen af varme, el og brændstof. De store biomasseressourcer i begge lande giver mulighed for dette, og EU's nye mål for reduktion af udslip forpligter hertil. I samme forbindelse må man i fællesskab arbejde for, at tørvens rolle og stilling i emissionshandelen når et niveau, som er i overensstemmelse med undersøgelserne. Arbejdet forudsætter især en fælles nordisk påvirkning af den internationale politik inden for EU samt videnskabsmænds og forskeres samarbejde inden for Det Internationale Klimapanels kompetenceområde.

En tydelig forøgelse af anvendelsen af faste biobrændsler har også en betydning for den regionale beskæftigelse. Befolkningen i landområderne kan herved beskæftiges med meningsfyldte arbejdsopgaver i deres eget område. Yderligere kan man som følge af udviklingen inden for energiteknologien gøre uddannelsen af arbejdskraft mere alsidig og skabe

nye højteknologiske arbejdspladser for de unge studerende i kraft af energiindustriens stadigt stigende behov.

Med henvisning til ovenfor anførte grunde foreslår jeg, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at begynde at støtte det videnskabelige samarbejde med henblik på at fremme brugen af faste biobrændsler i forbindelse med produktion af varme, el og brændstof for at forbedre de nordiske landes el-reserver

Helsingfors, den 21. januar 2007

Lauri Oinonen (cent)

Nordisk Råd

A 1406/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Notat fra Nordisk Energiforskning: Torvresurser och – använding i de nordiska länderna
- Medlemsforslag

PRESIDIEFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1407/presidiet

Framlagt av:
Presidiet

Presidieförslag om en samordnare för gränshindersfrågor

1. Presidiets förslag

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att tillsammans med Nordiska rådet instifta en nordisk samordnare för gränshindersfrågor i enlighet med principerna som framförs i betänkandet

2. Bakgrund

De nordiska länderna kännetecknas av en hög välfärd, stor offentlig sektor och omfattande sociala stödformer för att kunna upprätthålla en tillfredsställande ekonomisk ställning i livets alla skeden. Till trots för alla likheter länderna emellan skiljer sig dock bl.a. social- och skattepolitiken i länderna från varandra. Grundläggande offentliga utbetalningar som t.ex. pensioner, arbetslöshetsunderstöd, barnbidrag eller studiestöd regleras suveränt av de nationella regelverken med därtill uppbundna villkor. Detta har lett till problem för nordbor som bor, arbetar eller verkar i ett annat nordiskt land. De nordiska regelverken är mycket detaljerade och passar sällan ihop med varandra. Följden blir att medborgarna kan hamna i orimliga och ohållbara situationer.

Vidare är det inte politiskt realistiskt att förvänta att det på kort sikt kommer att ske nordiska harmoniseringar för dessa centrala politiska och ekonomiska styrningsinstrument, varför man istället bör skapa en ordning som bäst möjligt avhjälper problematiken. Detta gäller för personer och företag i Norden.

Liksom man redan på 50-talet framsynt arbetade för att det ligger i samtliga nordiska länders intresse att möjliggöra fri rörlighet i Norden så bör denna rättighet försvaras även idag. Den fria rörligheten av arbetskraft och kapital skapar den nödvändiga flexibiliteten för de nordiska länderna, som i ett globalt eller europeiskt perspektiv, är små,

öppna ekonomier med en viss sårbarhet för ekonomiska konjunkturer och chocker.

3. Det nordiska samarbetets ansvar

Det nordiska samarbetet har långa anor och 1952 formaliserades det officiella nordiska samarbetet genom att Nordiska rådet grundades. Den bärande tanken för det nordiska samarbetet har genom tiden varit att underlätta för medborgare i de nordiska länderna att bo och verka i ett annat nordiskt land. Alla de stora nordiska avtalen som t.ex. passfrihet och socialkonventionen etc. syftar till detta. Med facit i handen kan man konstatera att denna uppmaning till större flyttningsbenägenhet i Norden har hörsammats av många och idag har vi en situation med en relativt omfattande gränspendling och många som under en lång tid bott och verkat eller permanent bosatt sig i ett annat nordiskt land. De gränshindersproblem vi idag bevittnar relaterar sig till största delen till dessa befolkningsgrupper. Det nordiska samarbetet och de länder som ingår däri bär det yttersta ansvaret för att dessa människors problem med gränshinder skall få en lösning. Liksom man fortsatt bör bejaka fri rörlighet i Norden.

4. En nordisk samordnare för gränshindersfrågor

I dag finns det ingen samlande instans som tar sig av de problem som uppstår när nordiska medborgare och företag hamnar i kläm mellan två eller flera nordiska länders lagar och regler.

Poul Schlüter fungerade fram till utgången av 2005 som en särskild representant för ordförandeskapen i Nordiska ministerrådet i syfte att identifiera och igångsätta åtgärder för att avskaffa gränshinder. Det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2006 har lanserat sektorbaserade pådrivarordningar för att bekämpa gränshinder. Idag finns det pådrivare för närings- och socialsektorerna. Vidare har informationstjänsten Hallå Norden fungerat som ett effektivt instrument för att kunna insamla olika typer av gränshindersproblem.

Nordiska rådet anser att de åtgärder som igångsatts för att avskaffa gränshinder är goda men för fragmenterade. Vidare behövs en instans till vilken medborgare och företag kan vända sig när samspelet mellan de nordiska regelverken och lagarna inte fungerar och de drabbas av det som kallas gränshinder. Det behövs en samlande kraft, dels för att kunna skapa en överblick och dels för att kunna mobilisera handlingskraft.

Nordiska rådet önskar därför att tillsammans med Nordiska ministerrådet instifta en nordisk samordnare för gränshindersfrågor. En nordisk samordnare skall:

- ha de nordiska regeringarnas och Nordiska rådets mandat att påpeka brister i ländernas lagstiftningar och myndighetsutövning med hänsyn till gränshindersproblematiken
- kunna inhämta nödvändig information och rådgivning etc. hos berörda och relevanta nationella myndigheter och instanser
- kunna komma med förslag för att motverka gränshinder till Nordiska ministerrådet och ländernas regeringar
- kunna föreslå och initiera nya nordiska avtal och förbättringar i det nordiska samarbetet för att främja nordiska medborgares och företags fria rörlighet över gränserna
- kunna föreslå förbättringar i den nationella implementeringen/tolkningen av nordiska avtal
- koordinera arbetet och samarbeta nära med Nordiska ministerrådets sektorbaserade pådrivare och informationstjänsten Hallå Norden i syfte att undvika dubbelarbete
- vara en person/instans till vilken nordiska medborgare och företag kan vända sig i fråga om gränshinder i Norden

- samarbeta nära med de nationella ombudsmännen och skall i förefallande fall kunna föreslå behandling av en fråga hos en eller flera nationella ombudsmän
- årligen till Nordiska rådets session avlägga rapport om verksamheten

Det föreslås att samordnaren till att börja med instiftas för en treårig försöksperiod, varefter det görs en evaluering kring det fortsatta behovet för funktionen. Nordiska rådet menar att personen som skall åta sig uppdraget som samordnare för gränshindersfrågor skall vara en framträdande person med omfattande politisk kunskap och förståelse i Norden. Den nordiska samordnaren för gränshindersfrågor skall godkännas vid Nordiska rådets session på förslag av de nordiska samarbetsministrarna och Nordiska rådets presidium. Nordiska ministerrådet finansierar samordnarens verksamhet.

5. Konklusion

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att tillsammans med Nordiska rådet instifta en nordisk samordnare för gränshindersfrågor i enlighet med principerna som framförs i betänkandet

Köpenhamn den 25 april 2007

Claes Andersson (vänst)
Sinikka Bohlin (s)
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Inge Lønning (H)
Lauri Oinonen (cent)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Rannveig Guðmundsdóttir (A)
Ole Stavad (S)

Nordiska rådet

A 1408/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

Näringsutskottets betänkande över

Medlemsförslag om ny nordisk mat

1. Näringsutskottets förslag

Näringsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* inom projektet "Ny Nordisk Mat" initiera en kartläggning av handels- och gränshinder mellan de nordiska länderna för livsmedelsindustrin

2) *att* utifrån kartläggningen lägga fram förslag till åtgärder för att lösa de hinder som identifieras

3) *att* inom projektet "Ny Nordisk Mat" öronmärka medel för detta arbete

2. Utskottets synpunkter

Undanröjande av gränshinder är ett av Näringsutskottets högst politiskt prioriterade områden. Utskottet har under lång tid arbetat med detta område och har vid flertal tillfällen påpekat vikten av att de problem och hinder som föreligger för näringslivet inom Norden att verka på den nordiska marknaden på sikt måste försvinna. Speciellt gäller det för små och medelstora företag som har Norden som primär marknad för sin verksamhet. En väl fungerande inre nordisk marknad utan onödiga byråkratiska eller andra gränshinder är en väsentlig del i arbetet de nordiska länderna står inför när det gäller att skapa förutsättningar för att möta globaliseringens utmaningar.

I förslaget pekas på att det i dag inte råder fri rörlighet för produkter mellan de nordiska länderna och att en rad regler och lagar hindrar näringsidkare från att exportera och sälja sina produkter i de andra nordiska länderna.

Utskottet är enigt med förslaget och menar att handelsbarriärer inte ligger i linje med visionen om ett gränslöst Norden. Producenter av livsmedel

kan uppleva att det finns handelshinder som innebär att de inte kan betrakta Norden som sin primära marknad. Det kan t.ex. röra sig om problem vid export av råvaror, exempelvis renkött, eller att olika krav på hygienstandard gäller i länderna. Detta bör därför utredas närmare. En produkt producerad på den svenska sidan gränsen bör utan byråkratiskt och administrativt krångel kunna säljas i Norge och vice versa.

Utskottet anser att projektet "Ny Nordisk Mat" har en viktig funktion i arbetet att profilera Norden. Det framgår till exempel av det stora intresse omvärlden nu visar för det nordiska köket, den nordiska matkulturen och våra högklassiga livsmedel. Utskottet ställer sig därför frågande till hur vi ska kunna profilera Norden inom detta område och skapa en region som kan klara sig i det globala perspektivet, när vi inte kan skapa en gemensam marknad för näringsliv och produkter inom olika områden som till exempel livsmedelsindustrin.

Enligt kontakt med Nordiska ministerrådets sekretariat har en diskussion förts i styrgruppen för projektet "Ny Nordisk Mat" kring att initiera en kartläggning. Dock har inte några konkreta initiativ eller åtgärder vidtagits. Nordiska Ministerrådets sekretariat framför i sitt förslag till insatser för undanröjande av gränshinder inom globaliseringsinitiativet att "för att kunna åstadkomma konkreta resultat i gränshindersarbetet är det viktigt att ha gedigna beslutsunderlag som dokumenterar gränshindren och dess effekter samt att kunna presentera förslag till lösningar." Utskottet anser därför att en kartläggning av existerande handels- och gränshinder för livsmedelsindustrin bör komma till stånd.

3. Konklusion

På bakgrund av ovan föreslår därför Näringsutskottet att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* inom projektet "Ny Nordisk Mat" initiera en kartläggning av handels- och gränshinder mellan de nordiska länderna för livsmedelsindustrin
2) *att* utifrån kartläggningen lägga fram förslag till åtgärder för att lösa de hinder som identifieras
3) *att* inom projektet "Ny Nordisk Mat" öronmärka medel för detta arbete

Göteborg den 25 september 2007

Ole Vagn Christensen (S)
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Monica Green (s)
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), ordf.
Billy Gustavsson (s)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Kristján Þor Júliusson (Sj.)
Tuula Peltonen (sd)
Janne Seurujärvi (cent)
Stefan Tornberg (c)

Medlemsforslag

om ny nordisk mat

Nordiska rådet

A 1408/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

"Ny nordisk mat" også i Norden

Det nye programmet "Ny nordisk mat" har flere målsetninger. En av disse er å styrke Nordens konkurranseevne i den økende internasjonale konkurranse på det globale næringsmiddelmarkedet. Med dette programmet vil Nordisk Ministerråd støtte aktiviteter som kan bidra til en positiv utvikling med utgangspunkt i nordiske matvarer. Dette innebærer dermed at man også håper på en økt eksport av nordiske næringsmiddelvarer.

Det er svært positivt at "Ny nordisk mat" har blitt etablert. Det er et av mange gode tiltak for å følge opp rapporten "Norden som global vinnerregion". Nordisk gastronomi og matkultur bør kunne bidra til en styrking av Norden som en global aktør. Det er i den forbindelse svært positivt med den nye nordiske matprisen som nylig ble lansert. Vi håper dette sammen med andre tiltak kan anspore til nyvinninger innenfor området som igjen fører til økt eksport og en bedret konkurransesituasjon for Norden.

Det er likevel betimelig å få med at i dagens situasjon er det ikke fri flyt av næringsmidler mellom de nordiske landene. En rekke regler og lover hindrer næringsdrivende å selge sine produkter over grensene. Dette er både handelsbarrierer som krever lovendring som vil ta lang tid å fjerne og handelsbarrierer som er av mer administrativ og byråkratisk art.

Dette gjør det spesielt vanskelig for gründerbedrifter som burde ha Norden som førstemarked før en eventuell internasjonal markedsføring og som ønsker å benytte seg av næringsmidler og råvarer fra andre nordiske land i sin produksjon.

Det er videre verdt å referere til Nordisk Råds rekommandasjon til Nordisk Ministerråd om å sørge for at fremtidige tiltak for å oppheve grensehindringer følges opp av konkrete tidsfrister (Rek. 13/2006).

På bakgrunn av ovenstående foreslås det at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å kartlegge handelshindringer, både administrative/byråkratiske og lovmessige, mellom de nordiske landene innenfor næringsmiddelindustrien som en del av prosjektet "Ny Nordisk mat"

at kartleggingen av grensehindre i næringsmiddelindustrien bør føre til konkrete tilpassede tiltak i etterkant (og med tidsfrist for når kartlegging skal være ferdig og hvilke og når tiltakene skal i verksettes)

å som en del av "Ny nordisk mat" jobbe for at nordisk mat skal selges fritt i ett grenseløst Norden

å øremerke noen av de 22,5 mill. danske kronene gitt til "Ny nordisk mat" til spesifikke grensehinderprosjekter

Oslo, 29. mars 2007

Thore A. Nistad (FrP)

UTSKOTTSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1409/välfärd

Framlagt av:
Välfärdsutskottet

Utskottsförslag om psykiatrivården i Norden

1. Välfärdsutskottets förslag

Välfärdsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utarbeta och ansvarar för en nordisk strategi för psykiatriområdet som kan skapa ett mervärde genom att utgöra en ram för utbyte och samarbete mellan de nordiska länderna.

Strategin ska innehålla insatser på följande områden:

- En kartläggning av situationen på nordiskt nivå när det gäller ansvar och tillgången på kompetent personal för att skolan ska kunna ge stöd och hjälp till barn och unga med psykiska problem. Elevhälsovården i skolan har en mycket viktig uppgift för att tidigt upptäcka ett barn med psykiska problem/sjukdom och det *skall* därför finnas tillgång till en välfungerande elevhälsovård där skolpsykolog ingår.
- Bekämpa stigmatiseringen av psykiskt sjuka i samhället och aktivt arbeta för att likställa psykiskt sjuka med somatiskt sjuka i lagstiftningen. Planera och genomföra en gemensam nordisk informations- och upplysningskampanj om denna grupp i samhället. Skolan är en viktig målgrupp för att uppnå ett långsiktigt och hållbart resultat.
- Under 2008 genomföra en nordisk konferens för brukare, anhöriga, vårdpersonal och beslutsfattare.
- Stimulera och underlätta för ett ökat nordiskt forskningssamarbete inom en rad olika områden som t.ex. diagnostisering och medicinering av barn med ADHD/Damp, vård- och boendeformer för psykiskt sjuka, riskvärdering vid utskrivning och risker för våld.
- Initiera en utredning och lämna förslag till ökade statliga och kommunala insatser när det gäller bostad och stöd i vardagen för personer med psykiska handikapp/funktionshinder – ge denna grupp människor möjlighet till en meningsfull sysselsättning och en anpassad boendemiljö. Det finns i dag

skillnader i tillgången av mobila team som kan ge stöd och vård i patientens egen hemmiljö.
- Ökat samarbete för att höja kvaliteten i vården genom översyn av kvalitetskrav och metoder och resultat. Behandlingsgaranti för psykiskt sjuka likt det som diskuteras och föreslås i Danmark (och i linje med Rek. 17/2006: Väntetider för barn och unga inom psykiatrivården i Norden).
- Nordisk satsning på kompetensutveckling och utbildning av personal inom psykiatrivården som t.ex. specialistläkare samt insatser för att öka statusen för att arbeta inom denna sektor. I t.ex. Danmark blir endast ca 2 procent av en årgång medicinstuderande psykiatriker p.g.a. dålig status och image för detta yrke.
- En nordisk Nollvision enligt den svenska nationella psykiatrisamordnarens förslag; ingen med psykisk ohälsa som kommit i kontakt med psykiatrivården ska skada sig själv eller annan på grund av att denne avvisats eller tappats bort av psykiatrivården.
- Strategin ska presenteras senast den 31 december 2008.

2. Bakgrund

Välfärdsutskottet har under perioden 2005-2006 inriktat en stor del av sitt arbete på situationen inom psykiatrivården i Norden. Utskottet har vid ett antal studiebesök på institutioner och vid möten med olika organisationer under denna period träffat experter inom psykiatriområdet i de nordiska länderna. Den övergripande inriktningen och frågeställningen för arbetet har varit hur psykiatrin kan lyftas fram på den nordiska nivån och hur det nordiska samarbetet kan bidra till ett erfarenhetsutbyte om psykiatrins *best practice* mellan de nordiska länderna.

Det finns många likheter mellan de nordiska länderna när det gäller den övergripande synen på välfärdsområdet men samtidigt finns det skillnader i vad man fokuserar på när det gäller konkreta insatser. Det som brukar kallas den nordiska välfärdsmodellen är baserad på gemensamma grundläggande värderingar och det finns både likheter och skillnader mellan de enskilda länderna när det gäller politik och tillvägagångssätt för att lösa åtagandet på de olika välfärdsområdena. När det gäller social- och hälsovårdspolitik generellt och vård av personer med psykiska funktionshinder specifikt har utskottet i sitt arbete sett att de nordiska länderna har många likheter och olikheter när det gäller framgångs- och problem-områden utifrån olika tillvägagångssätt eller lagstiftning på detta område.

I *Danmark* upplever man samma problematik med stigmatisering inom detta område som i övriga Norden och man har på senare tid sett en utveckling med stigande efterfrågan på vård och stöd och det är i dagsläget en stor brist på specialistläkare. En ny lagstiftning har införts fr.o.m. den 1 januari 2005 om behandlingsinsatser när psykiskt sjuka personer begår allvarliga personfarliga kriminella handlingar. Denna lag gäller fram till år 2010 då den ska utvärderas och omvärderas huruvida den ska få en fortsättning.

I *Norge* har situationen för barn och unga inom psykiatrivården de senaste åren förbättrats sedan regeringen lanserade sin strategiplan för barn och ungas psykiska hälsa i september 2003. Sedan 1999 har två Opptrappningsplaner för psykisk hälsa satts igång med den övergripande målsättningen att resultera i en både kvantitativ och kvalitativ bättre vård för människor med psykiska problem. En av grundtankarna i planen är att vårdutbudet ska främja oavhängighet, självständighet och bidra till att människor kan leva ett självständigt liv. Sektorer och vårdgivare ska se det som sin uppgift att bidra till att etablera behandlingsnätverk på tvärs genom sektorsgränser och förvaltningsnivåer.

I *Sverige* har en nationell psykiatrisamordnare haft ett omfattande uppdrag att se över frågor som berör arbetsformer, samverkan, samordning, resurser, personal och kompetens inom vård, social omsorg och rehabilitering av psykiskt sjuka och psykiskt funktionshindrade. Uppdraget avslutades den 27 november 2006. Det primära syftet har varit att psykiskt sjuka ska få en bättre vård och ett bättre liv och förslag har lagts på lagförändringar och förtydliganden av regelverk. Tillsammans med kommuner, landsting och myndigheter har strategier för kvalitetsutveckling formulerats för att samordna och stärka utvecklingsarbetet. Ett mål har varit att se till att vården, den sociala omsorgen och samhällsrehabiliteringen av psykiatripatienterna länkas samman till en effektivare vårdkedja.

Det *finska systemet* för psykiatrivården är decentraliserat och splittrat när det gäller service och insatser. Det består av många olika aktörer som inte är koordinerade och inte samarbetar vilket skapar problem och ingen har överblick om vilka insatser/service som ges. Det är stora skillnader i vilka resurser som satsas och var i landet det finns kompetent personal. Kommunernas ansvar är att tillhandahålla mentalvårdstjänster och de kan själva producera dessa inom ramen för sin egen primärvård/psykiatriska vård eller köpa dem av sitt sjukvårdsdistrikt eller andra producenter. År 2005 fanns det totalt 32 054 patienter inom specialiteten psykiatris institutionsvård och det sammanlagda antalet vårddygn var 1 779 768. Antalet patienter minskade lite från året innan (-1 %) och minskningen av antalet vårddygn fortsatte (-4 %). Andelarna kvinnliga och manliga patienter var lika stora. Antalet avslutade vårdperioder var 47 279 och deras medellängd var 40 vårddygn. Vårdtiderna förkortades under perioden 1996- 2005, från 67 dygn till 40 vårddygn. Antalet patienter som skrevs in på psykiatrisk bäddplats med remiss oberoende av vilja var 11 321 år 2005. Vårdperioderna med remiss oberoende av vilja utgjorde 26 procent av alla vårdperioder inom psykiatrisk institutionsvård. Vid granskning av förändringarna i patientantalen per åldersgrupp under perioden 1994-2005, framgår det att de i förhållande till befolkningen i samma åldrar ökade i åldersgruppen 0-14 år och minskade i de äldre åldersgrupperna (över 65 år).

Psykiska problem är något man i Island inte talar om i så stor omfattning men det blir mer och mer erkänt och accepterat bland befolkningen. Psykiska sjukdomar är den största orsaken till att yngre människor läggs in på sjukhem. Psykiatrivården delas mellan staten och kommunerna och fyra ministerier är involverade i varierande grad. I och med det delade ansvaret kan det vara problematiskt att få kontakten och samarbetet mellan alla olika institutioner att fungera optimalt för den som är brukare av tjänsterna inom psykiatrivården. Kommunerna är en viktig del av vårdsystemet för psykiskt sjuka och ansvarar för den dagliga hjälpen för äldre och handikappade, inklusive psykiskt handikappade. I Island kan man skönja en ökning av antalet inlagda patienter på psykiska kliniker och antalet som söker psykiatrisk vård.

3. "Hearing" – Höring

I samband med Nordiska rådets 58:e session anordnade Välfärdsutskottet den 30 oktober 2006 en "hearing" i Folketinget, Köpenhamn, om psykiatrin i Norden. De inbjudna experterna till denna "hearing" hade ombetts att utifrån sina expertkunskaper ge utskottet en bild av situationen inom psykiatrivården i dag. Målet med dagen var att försöka exemplifiera olika områden med presentationer från de olika nordiska länderna som grundlag för utskottets fortsatta arbete med detta utskottsförslag.

De inbjudna experterna var:

- Anders Milton, Nationell psykiatrisamordnare, Sverige

- David Brunt, Universitetslektor, Institutionen för vårdvetenskap och socialt arbete vid Växjö universitet, Sverige
- Arne Holte, Divisionsdirektör, Folkhelseinstituttet, Norge
- Trine Myrvold, Forskare, för SINTEF Helse, Norge
- Jan Olaf Johannesen, ordförande Psykiatrisk Förening, Norge

4. Välfärdsutskottets reflektioner och synpunkter

Det nordiska samarbetet syftar till att uppnå gemensamma nordiska resultat till gagn för befolkningen i Norden. Utskottets ambition med arbetet om den nordiska psykiatrivården är att identifiera framgångs- och problemområden där de nordiska länderna har likartade problem eller erfarenheter utifrån olika tillvägagångssätt eller lagstiftning. Utskottet har som mål att skapa en arena där företrädare inom detta område kan träffas för att diskutera och ta del av varandras erfarenheter och kompetens.

Utskottet har i sitt arbete och möten med olika företrädare inom psykiatrin i de nordiska länderna sett en fråga som utkristalliserar sig tydligt i förhållande till andra frågor. Det gäller stigmatiseringen av människor med psykiska besvär, både från samhällets sida och från andra medborgare. I alla de nordiska länderna har experter och brukare gett en bild av stigmatiseringen som ett av de största problemen inom detta område. Att bekämpa stigmatiseringen av psykiskt sjuka är en viktig fråga för att hjälpa och stödja denna grupp i samhället. Dock satsas mycket kraft och arbete på att skapa bättre insikt och förståelse från det övriga samhället.

Det behövs ett aktivt och offensivt arbete från framför allt samhällets sida att ändra attityden till psykiskt sjuka från människor och institutioner. Utskottet anser därför att de nordiska regeringarna ska utarbeta handlingsplaner för bättre integration och större delaktighet för psykiskt sjuka. En del i detta arbete bör vara en nordisk kampanj mot stigmatiseringen av psykiskt sjuka i samhället där en informations- och upplysningskampanj gentemot allmänheten om situationen för denna grupp i samhället och hur det är att leva med ett funktionshinder av detta slag. Skolan är en viktig målgrupp för att långsiktiga och tidiga insatser ska få genomslag.

Den kanske viktigaste stödfunktionen för personer med psykiska funktionshinder är de anhöriga och därför har anhörig- och brukarorganisationer en viktig funktion i anti-stigmatiseringsarbetet. Personer med egna erfarenheter av psykisk sjukdom och att vara brukare av vård och service har en unik möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter och ge stöd till personer som lider av ett psykiskt funktionshinder. Anhörig- och brukarorganisationer har en viktig funktion när det gäller att bevaka denna grupps intressen och för möjligheten att få begriplig och korrekt information. Utan information om de olika alternativ som finns för t.ex. behandling eller stöd, kan brukaren inte välja vad denne önskar. Det kan t.ex. gälla både i situationer där den sjukes rättigheter ska bevakas och för möjligheter att påverka insatsernas (t.ex. boendeform) utformning. Välfärdsutskottet anser att de nordiska länderna ska fortsätta utveckla och prioritera ett aktivt stöd från stat och kommun till anhörig- och brukarorganisationer som ett erkännande för det viktiga arbete som utförs av dem. Vidare anser utskottet att dessa organisationer bör involveras i det arbete med en nordisk strategi för psykiatrin som utskottet föreslår.

Psykiskt funktionshinder kallas i vissa sammanhang för ett osynligt funktionshinder då det inte syns lika väl som vissa fysiska funktionshinder men konsekvenserna av handikappet ändå är påtagligt. Nordiska ministerrådet har lagt fram en nordisk handlingsplan om "Design för alla",

som framför allt riktar sig till personer med fysiska handikapp och tar sikte på tillgängligheten för denna grupp i samhället. På tillsvarande sätt borde det enligt utskottet finnas en motsvarande strategi för personer med psykiska handikapp.

Det förekommer ofta skillnader mellan olika nivåer i systemet, myndigheter kontra brukarorganisationer, i hur man ser på lagstiftningen och upplever problematiken inom detta område. Välfärdsutskottet lade vid sessionen i Reykjavik 2005 fram en rekommendation (Rek. 23/2005) "Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade" (A 1344/välfärd) till Nordiska ministerrådet, där utskottet efterfrågar en kartläggning av hur de olika handikapplagarna och bestämmelserna tillämpas på psykiskt sjuka och att NMR utreder hur psykiskt sjuka kan ges samma förutsättningar som somatiskt handikappade med tanke på hur lagarna tillämpas. Vid den remissrunda som genomförts av det medlemsförslag (A 1344/välfärd) som ligger bakom rekommendationen viste det sig att det fanns viss skillnad mellan organisationers och myndigheters syn på denna problematik. När det gäller myndigheter pekar svaren mer övergripande på att det inte ska finnas några skillnader mellan de båda grupperna i fråga om lagstiftningen. De organisationer som svarat och framför allt brukarorganisationer pekar dock på stora praktiska skillnader mellan att vara fysiskt och psykiskt handikappad och hur man som psykiskt sjuk blir olika behandlad.

Den svenska nationella psykiatrisamordnaren framhåller i sin slutrapport, som överlämnades till den svenska regeringen den 27 oktober 2006, att det finns ett antal tecken på att personer med psykiskt funktionshinder inte fullt ut får ta del av de åtgärder samhället vidtar för att öka tillgängligheten i samhället. T.ex. förväntades att i Sverige minst 20 000 personer med psykiskt funktionshinder skulle få tillgång till insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) men bara ca 3000 har fått det. Vidare konstateras i rapporten att personer med psykiskt funktionshinder förefaller ha svårt att få tillgång till handikappersättning och arbetsmarknadspolitiska insatser för funktionshindrade når alltför få personer.

Våld och kriminallitet i samhället kopplat till psykiska sjukdomar är ett problemområde som framför allt via en allt mer aggressiv mediabevakning fått större uppmärksamhet. En rad uppmärksammade fall de senaste åren där psykiskt sjuka personer varit inblandade, t.ex. mordet på Sveriges utrikesminister Anna Lindh och överfallet på civila människor i en spårvagn i centrala Oslo, och helt nyligen i Köpenhamn där en man helt oprovocerat blev nerstucken med kniv av en person med psykiska besvär som inte tagit sin medicin, har gjort att man kan skönja en ökad rädsla och en allt mer negativ och skeptisk attityd från det övriga samhället gentemot psykiskt sjuka personer. Det är dock en mycket liten del av alla personer med psykiska sjukdomar som är våldsbenägna och begår våldsbrott, speciellt av den mer spektakulära typen. Den rädsla och otrygghet som människor känner bottnar ofta i en osäkerhet och okunskap kring hur vård och omsorg ser ut för denna grupp personer. Men denna rädsla måste tas på största allvar samtidigt som personer med psykiska sjukdomar måste ges möjligheter för vård och återanpassning tillbaka till ett normalt liv i samhället. Detta är en svår balansgång som kräver stora insatser och resurser från samhället. Men hur stor är egentligen riskfaktorn i samhället? För att kunna sätta in politiska åtgärder är det viktigt att förstå våldet och vad det är för mekanismer och faktorer som ligger bakom.

Lagstiftningen när det gäller tvångsvård av personer med psykiska besvär ser annorlunda ut i de olika nordiska länderna. I Norge finns t.ex. lagligt stöd för tvångsvård inom öppenvården, medan motsvarande lagstiftning

inte finns i vissa andra länder utan där kan bara tvångsvård förekomma inom den slutna vården. I Danmark har nyligen en arbetsgrupp inom regeringen på uppdrag av Folketinget tagit fram en rapport i syfte att intensifiera förebyggande insatser i förhållande till psykiskt sjuka som begår brott och kriminallitet. Utredningen visar bland annat att personer med dubbeldiagnos, dvs. drogmissbruk i kombination med psykisk diagnos, är mycket vanlig. Samma iakttagelser har gjorts i Sverige, där man menar att alkohol- och drogpolitiken spelar en stor roll. Tillgängligheten på alkohol och droger är ett stort problem för denna grupp med dubbeldiagnos, vilket ofta leder till ökad brottslighet. Enligt den danska utredningen utgörs 2,1 % av den samlade kriminaliteten i Danmark av psykiskt sjuka personer, vilket kan tyckas som en liten del, men denna grupp är överrepresenterad för vissa typer av kriminalitet såsom mord, dråp och försök till mord. Även när det gäller mordbränder är denna grupp överrepresenterade.

Att göra riskbedömningar hos patienter eller fångar med psykiska besvär är både svårt och vanskligt. Det finns idag flera olika metoder och modeller för värdering av våldsbenägenheten hos individer som lider av psykiska sjukdomar. Oftast inriktar sig en riskbedömning av en individ på vad som kan komma att ske, när och var någonstans, under vilka betingelser, sannolikheten för att något kommer att inträffa, vilka interventioner som kan sättas in för att förhindra att något inträffar, etc. När det gäller riskvärderingens betydelse ger den inga garantier då vi lever i en oförutsägbar värld. En riskvärdering kan reducera risken för våld vid behandling/rehabilitering och den kan förutsäga något om tillsynsbehovet för en individ med psykiska problem. En riskvärdering kan även ge domstolarna ett värderingsunderlag med hänsyn till graden av frihetsberövande åtgärder.

Vid en utskrivning från en vårdande institution bör, enligt vissa experter utskottet träffat, alltid en individuell plan upprättas. Detsamma gäller för personer som är satta under tvångsvård. En individuell plan för dem som är satta under vård/fängelse har till syfte att underlätta för mottagande institution eller förvaltning att anpassa insatser och vård för patienten. Inom detta område finns det stor kunskap som kan vara av intresse att i större utsträckning utbyta erfarenheter kring mellan de nordiska länderna. T.ex. förslår en dansk arbetsgrupp om psykisk sjukdom och kriminalitet att det i Danmark utvecklas och implementeras farlighetsvärderingar (analogt med värdering av självmordsbenägenhet) för systematiskt användning som bl.a. kan säkra utveckling av nödvändig expertis på området för att främja rättssäkerheten för den psykiskt sjuke och tillse att denne får en adekvat vård och behandling.

Det finns många fördelar med tidiga insatser för personer med psykiska sjukdomar, både för individ och samhälle. Tidiga insatser vid psykoser ger en bättre prognos för att bli fri från sjukdomen. Det minskar risken för att personer faller tillbaka i sjukdom betydligt och ger minskad sjukfrånvaro. Därför finns det stora ekonomiska vinster för samhället att tidigt upptäcka tecken på psykiskt ohälsa hos en individ. Men framför allt kan mänskligt lidande undvikas om en sjukdom kan upptäckas tidigt och personen kan komma under behandling. Det finns beräkningar från Nasjonalt Folkhelseinstitutt i Norge som visar att psykiska sjukdomar kostar det norska samhället ca 100 miljarder kronor per år. Motsvarande beräkningar från Storbritannien visar på kostnader på ca 77 miljarder GBP. (Mental Health and Social Exclusion Office of Deputy Prime Minister, 2004). Dessa siffror är naturligtvis beroende av hur man räknar och vad som definieras som kostnader. I Sverige har man uppskattat att den psykiatriska specialistvården kostar ca SEK 12 miljarder/år, vilket är ca 10 % av den totala årliga sjukvårdskostnaden

Från flera av de nordiska länderna kommer det signaler om långa väntetider för barn och unga för att komma i kontakt med psykolog/psykvården. Genomgående är att det är en ökande trend, dock att skillnader kan ses i både regioner och land. I t.ex. Norge räknar man med att upp till 20 procent av barnen i åldern 4–10 år lider av psykiska sjukdomar men att den genomsnittliga väntetiden för behandling är ca 70 dagar. I Norge har man satt upp som mål att för den första konsultationen får väntetiden inte överstiga 10 dagar. I Sverige är det fortfarande långa väntetider för att komma i kontakt med barnpsykiatrin till en beräknad kostnad på ca 3–4 miljarder SEK per år. Välfärdutskottet menar att ambitionerna i de Nordiska länderna måste ökas för att förkorta väntetiderna för framför allt barn och unga. Som ett led i detta har därför utskottet lagt fram Rek. 17/2006: "Väntetider för barn och unga inom psykiatrivården i Norden", där de nordiska ländernas regeringar rekommenderas att sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma tillrätta med väntetidsproblematiken för barn och unga, och att mål bör sättas upp som indikerar att väntetiden för den första konsultationen inte får överstiga 7–10 dagar och för alla patienter ska en individuell plan upprättas.

Ett preventivt och behandlande arbete, tidig upptäckt och tidigt samordnade insatser till personer med psykiska sjukdomar som riskerar en destruktiv utveckling är grundläggande för att effektivitet ska uppnås. Att skapa en arena där det förebyggande arbetet, tidiga insatser, behandling och stöd behöver finnas då det ger störst genomslagskraft. I skolan finns en unik möjlighet att tidigt upptäcka och sätta in resurser för barn och unga då i stort sett alla i en barnkull befinner sig i skolsystemet. I t.ex. Sverige finns inget lagligt krav på skolpsykologer utan det är kommunernas eget ansvar och i Norge är det enligt Opplæringsloven kommunens ansvar att tillhandahålla psykologstöd till eleverna. Detta sker i huvudsak genom kommunens ordinarie psykiatrivård. Välfärdsutskottet anser att det inom skolväsendet borde finnas tillgång till en väl fungerande elevhälsovård där skolpsykolog ingår. Utskottet anser därför att det tas initiativ till en nordisk översikt om situationen i de nordiska länderna och vad man kan göra för att komma tillrätta med detta problem.

Det finns tendenser inom barn- och ungdomspsykiatrin i vissa länder på en ökad social problematik bland de vårdsökande som inte direkt bedöms som psykiatri och därför inte prioriteras. Barn och unga får helt enkelt kvalificera sig, vänta till deras situation blir dålig innan de får hjälp. Vanliga symptom hos barn- och unga är depression, nedstämdhet och ångest i kombination med problem i skolan eller familjen, utöver arbetslöshet.

Diagnostisering av barn för ADHD/Damp är ett omdiskuterat område. Det finns behov av ökad forskning om barn som lider av ADHD/Damp och eventuell inblandning i våld och kriminalitet i framtiden. Det finns en överrepresentation av personer med ADHD på fängelser (ca 40 % i t.ex. Sverige) och som blivit diagnostiserade som barn. Medicinering av barn och unga med lugnande mediciner som t.ex. amfetaminer av barn med ADHD/Damp är starkt debatterat och diskuterat i de nordiska länderna. Här bör samnordisk forskning initieras för att dra lärdom av erfarenheter man gjort i de respektive länderna.

Det är inte bara barnens och ungdomarnas egna psykiska sjukdom som skapar problem. Om en förälder är psykisk sjuk berörs oftast hela familjen på olika sätt. En psykiskt sjuk förälder påverkar barnets hela tillvaro och vardag och barnen blir oroliga för sin förälder och vardagen påverkas. Därför är det viktigt att ha ett familjeperspektiv när vårdinsatser planeras och genomförs. Det finns även en könsaspekt i detta som är viktig att påpeka. När mannen i ett äktenskap/förhållande får psykiska problem och

det blir skilsmässa/separation, flyttar oftast mannen iväg, medan om kvinnan får psykiska problem bor barnen i mycket större utsträckning kvar med henne. Detta kan få stora konsekvenser för barnen och deras uppväxtmiljö som bör vägas in vid insatser.

I Island har det historiskt sett varit tabu att tala om psykiska sjukdomar men detta håller så sakteliga på att bli mer och mer accepterat och erkänt bland befolkningen. I Island visar en utveckling på att psykiska problem är en allt större orsak till invaliditetspensionering. Psykisk ohälsa är idag grunden till två av tre förtidspensioneringar i Sverige. Varje år försvinner stora grupper av unga bort från arbetsmarknaden in i ett passivt bidragsberoende, trots viljan till att arbeta istället för att leva på bidrag. Med rätt stöd, både ekonomiskt och samhällsmässigt, kan en person i denna kategori i många fall mycket väl klara sin försörjning på egen hand vilket är en stor framgång, både för samhället och för individens självkänsla.

Kommunerna är en viktig del av vårdsystemet för psykiskt sjuka i de nordiska länderna. I stort sett alla de nordiska länderna har reformer genomförts som inneburit en decentralisering av vården. Psykiatrivården kostar mycket pengar och det behövs mer och mer resurser inom psykiatrivården i dag, bl.a. för att utöka antalet sängar/vårdplatser och behovet av mobila stödteam är påtagligt. Det finns i dag alltför få mobila team som kan ge stöd och vård i patientens egen hemmiljö.

Det finska systemet beskrivs som splittrat och decentraliserat när det gäller service och insatser, bestående av många aktörer som inte är koordinerade och inte samarbetar. Det skapar problem genom att det inte finns någon överblick om vilka insatser som ges. Det finns stora skillnader i vilka resurser som de finska kommunerna satsar och det är även skillnad i kompetensnivån hos personalen. Även andra länder har liknande problem och i Sverige har den nationella psykiatrisamordnaren i sitt uppdrag att se över kompetensnivån hos personalen och sörja för att kompetensutvecklingsinsatser för personalen initieras.

Ett generellt problem är att vi vet mindre om psykisk ohälsa än om fysisk ohälsa och om vad psykisk ohälsa innebär. Det finns olika teoribildningar om varför människor blir psykiskt sjuka. Är det en biologisk fråga eller en samhällsfråga att människor blir psykiskt sjuka? Det skapar en obehagskänsla och i och med att vi vet mindre om detta område satsas mindre resurser. Utskottets erfarenheter från sitt arbete pekar på att det ser väldigt olika ut inom en rad områden. Utskottet anser därför att ett ökat fokus på ett nordiskt forskningssamarbete inom psykiatriområdet är nödvändigt.

Psykiskt sjuka återfinns ofta i gruppen fattiga och utslagna – den sociala situationen för denna grupp måste förbättras, framför allt ekonomiskt. Boendesituationen för denna grupp är ofta ett av de största problemen, vilket är gemensamt för alla de nordiska länderna. De saknar fast bostad och de flesta av dessa är personer med s.k. dubbeldiagnoser, dvs. missbrukare av alkohol eller droger med psykiska besvär.

Sekretesslagstiftningen kan orsaka problem när det gäller vårdinstitutioners möjligheter för att överföra information sinsemellan. Det kan i många fall leda till att personer med psykiska problem inte får den vård och omsorg som de är i behov av och har rätt till. Ett exempel på denna problematik är den man som vid en tunnelbanestation i Stockholm slog ihjäl en äldre person med ett järnrör. Denne man hade enligt uppgift besökt ett flertal psykmottagningar men blivit slussad vidare i systemet utan att de olika mottagningarna visste om detta.

En översikt av sekretesslagstiftningen i de olika länderna är nödvändig. I princip är de flesta som begår allvarlig kriminallitet kända sedan tidigare, men lagstiftningen gör det svårt och många gånger omöjligt och sätter hinder i vägen för att upprätta register för ökad kunskap och samverkan mellan myndigheter och vårdinstitutioner. Mot detta ställs individens rätt till den personliga integriteten vilket gör detta till en mycket svår och delikat fråga.

Den svenska nationella psykiatrisamordnaren föreslår i sin slutrapport att en "nollvision" införs som innebär att samhället måste intensifiera sina insatser för att förhindra att människor med psykisk ohälsa skadar sig själva eller andra. Välfärdsutskottet anser att denna "nollvision" bör bli en del av den nordiska strategi för psykiatrin som utskottet föreslår. Den vårdinstitution där en person söker hjälp/vård bör ha ett ansvar för att den sjuke får hjälp/vård eller att någon annan institution tillhandahåller det. En gemensam målsättning i samhället bör vara att ingen person med psykisk ohälsa ska skada sig själv eller andra på grund av att han eller hon har avvisats eller tappats bort av vården. Det är olika förutsättningar i de nordiska länderna och det är naturligt att stat/kommun inte kan garantera att någon missas, men den absoluta målsättningen måste vara att inte missa någon person som söker hjälp för att man mår psykiskt dåligt.

5. Förslag

Välfärdsutskottet föreslår att Nordiska ministerrådet ansvarar för och utarbetar en nordisk strategi för psykiatriområdet som kan skapa ett mervärde genom att utgöra en ram för utbyte och samarbete mellan de nordiska länderna. Strategin ska fokusera på ett större och mer omfattande nordiskt samarbete för förebyggande av psykisk ohälsa i samhället. Utskottet föreslår att det utarbetas gemensamma nordiska åtgärder som kan komplettera nationella åtgärder för att förbättra och förebygga psykisk ohälsa. En nordisk strategi för psykisk hälsa kan bidra till ett helhetsgrepp för förbättrande insatser för vård och behandling samt åtgärder som främjar den psykiska hälsan och förebygger stigmatisering och utanförskap för denna grupp människor i samhället. Anhörig- och brukarorganisationer bör ha en framträdande roll i detta strategiarbete.

6. Konklusion

Välfärdsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet utarbetar och ansvarar för en nordisk strategi för psykiatriområdet som kan skapa ett mervärde genom att utgöra en ram för utbyte och samarbete mellan de nordiska länderna.

Strategin ska innehålla insatser på följande områden:

- En kartläggning av situationen på nordiskt nivå när det gäller ansvar och tillgången på kompetent personal för att skolan ska kunna ge stöd och hjälp till barn och unga med psykiska problem. Elevhälsovården i skolan har en mycket viktig uppgift för att tidigt upptäcka ett barn med psykiska problem/sjukdom och det *skall* därför finnas tillgång till en välfungerande elevhälsovård där skolpsykolog ingår.
- Bekämpa stigmatiseringen av psykiskt sjuka i samhället och aktivt arbeta för att likställa psykiskt sjuka med somatiskt sjuka i lagstiftningen. Planera och genomföra en gemensam nordisk informations- och upplysningskampanj om denna grupp i samhället. Skolan är en viktig målgrupp för att uppnå ett långsiktigt och hållbart resultat.

- Under 2008 genomföra en nordisk konferens för brukare, anhöriga, vårdpersonal och beslutsfattare.
- Stimulera och underlätta för ett ökat nordiskt forskningssamarbete inom en rad olika områden som t.ex. diagnostisering och medicinering av barn med ADHD/Damp, vård- och boendeformer för psykiskt sjuka, riskvärdering vid utskrivning och risker för våld.
- Initiera en utredning och lämna förslag till ökade statliga och kommunala insatser när det gäller bostad och stöd i vardagen för personer med psykiska handikapp/funktionshinder – ge denna grupp människor möjlighet till en meningsfull sysselsättning och en anpassad boendemiljö. Det finns i dag skillnader i tillgången av mobila team som kan ge stöd och vård i patientens egen hemmiljö.
- Ökat samarbete för att höja kvaliteten i vården genom översyn av kvalitetskrav och metoder och resultat. Behandlingsgaranti för psykiskt sjuka likt det som diskuteras och föreslås i Danmark (och i linje med Rek. 17/2006: Väntetider för barn och unga inom psykiatrivården i Norden).
- Nordisk satsning på kompetensutveckling och utbildning av personal inom psykiatrivården som t.ex. specialistläkare samt insatser för att öka statusen för att arbeta inom denna sektor. I t.ex. Danmark blir endast ca 2 procent av en årgång medicinstuderande psykiatriker p.g.a. dålig status och image för detta yrke.
- En nordisk Nollvision enligt den svenska nationella psykiatrisamordnarens förslag; ingen med psykisk ohälsa som kommit i kontakt med psykiatrivården ska skada sig själv eller annan på grund av att denne avvisats eller tappats bort av psykiatrivården.
- Strategin ska presenteras senast den 31 december 2008.

Nordiska rådet

A 1409/välfärd

Framlagt av:
Välfärdsutskottet

Kirkenes den 20. juni 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Karsten Nonbo (V)
Jessica Polfjärd (m)
Paula Sihto (cent)
Siv Friðleifsdóttir (F)
Göte Wahlström (s), t.f. ordförande

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Høringssvar
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om nordisk opfølgning av Stern-rapportens anbefalinger

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

1) *at* samarbejde om en ambitiøs og aktiv nordisk klimapolitisk profil i de internationale fora, der vil fastlægge de kommende års internationale klimaaftaler, jf. Præsidieforslag A 1421

2) *at* intensivere samarbejdet om gennemførelsen af de nødvendige udslipsreduktioner af klimagasser fra de nordiske lande; bl.a. gennem erfaringsudveksling, udvikling af omkostningseffektive politikker og teknologier, forskningssamarbejde, oplysningskampagner etc.

3) *at* understøtte et nordisk samarbejde om samfundsmæssige tilpasninger til de igangværende og kommende klimaændringer i de nordiske lande; herunder forskning, udvikling af værktøjer til den fysiske planlægning og formidling af praktiske eksempler fra kommuner og regioner, der har gennemført succesfulde tilpasningsinitiativer

4) *at* - gennem aktiv deltagelse i internationale organisationers arbejde og gennem øgning og målrettet anvendelse af nationale midler til udviklingshjælp – understøtte en udvikling i verden, der stopper afskovningen, fremmer den bæredygtige skovdrift og sætter de fattigste og mest klimaudsatte lande i verden bedre i stand til at møde klimaændringerne og til at følge en miljørigtig udviklingsvej

5) *at* arbejde målrettet i internationale organisationer for at fremme etableringen af en global arena, der kan håndtere klimakonflikter og for at fremme et globalt beredskab, der kan håndtere spørgsmålet om klimaflygtninge

Nordisk Råd

A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Høringssvar
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

2. Baggrund

Den Socialdemokratiske Gruppe har i april 2007 fremsat medlemsforslag A 1410/miljø om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger.

Resumé af medlemsforslaget
I medlemsforslaget tages der udgangspunkt i rapporten "The Economics of Climate Change", som blev fremlagt af Nicolas Stern i november 2006. Rapporten viser, at omkostningerne ved de igangværende klimaforandringer bliver meget betydelige – navnlig, hvis der ikke handles nu. Desuden henvises til resultaterne fra FN's klimapanel, der på det seneste har fjernet enhver tvivl om, at klimaændringerne er drevet af den menneskelige aktivitet. I medlemsforslaget gennemgås de vigtigste konsekvenser af global opvarmning. Der peges specielt på de store ændringer, der sker i Arktis, Grønland og Nordområderne. Ændringer, der berører såvel miljø, livsbetingelser og sikkerhed. Norden har som en global foregangsregion fælles globale forpligtelser til at bidrage med at løse de aktuelle klima- og energipolitiske udfordringer.

3. Udvalgets behandling af sagen

Miljø- og Naturresurseudvalget har behandlet medlemsforslaget på møder den 27. juni 2007 i Tórshavn og den 25. september 2007 i Göteborg. I den mellemliggende periode har medlemsforslaget været sendt til høring hos en række organisationer i de nordiske lande.

4. Høring af medlemsforslaget

Der er modtaget svar fra følgende institutioner:

Danmark: Danmarks Meteorologiske Institut, Miljøministeriet

Finland: Helsingfors Universitet, Finlands Miljöcentral, Finlands Meteorologiske Insititut

Island: Islands Universitet, Islands Meteorologiske Institut, Rådet for Videnskab og Teknologi, Sammenslutningen af Erhvervslivets Organisationer

De modtagne høringssvar er sammenfattet i bilag til betænkningen; de enkelte høringssvar kan ses ved henvendelse til Nordisk Råds Sekretariat.

Helt overvejende stiller høringssvarene sig positive til et fælles nordisk initiativ i forhold til at modvirke klimaændringerne. Det pointeres, at klimaspørgsmålet er globalt, og at løsninger af problemet vil kræve et verdensomspændende samarbejde. Desuden peges der i en lang række af høringssvarene på, at der efter udgivelsen af Stern-rapporten, der er blevet til på opfordring af den britiske regering, er kommet en autoritativ rapport i februar 2007 fra FN's klimapanel (FN Intergovernmental Panel on Climate Change; "IPCC Climate Change 2007, Fourth Assessment Report AR4"). Da denne rapport bygger på en meget bredt sammensat gruppe af klimaeksperter fra hele verden, anbefales det, at Nordisk Råd snarere bygger sine eventuelle klimainitiativer på baggrund af FN-rapporten.

Konkret peges der i høringssvarene på et øget nordisk forskningssamarbejde om klimaspørgsmålene, omkostningsanalyser for forskellige politiske initiativer (herunder dét alternativ, der handler om *ikke* at gøre noget), teknologiudvikling og -overførsel til udviklingslandene m.m.

5. Udvalgets synspunkter

Miljø- og Naturresurseudvalget finder, at Stern-rapporten udgør et vigtigt bidrag til at påpege drivhuseffektens konsekvenser på globalt plan.

Nordisk Råd

A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Høringssvar
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Rapporten yder desuden en perspektivrig analyse af de økonomiske konsekvenser af at iværksætte politiske virkemidler mod klimaændringer nu frem for at skulle løse problemerne senere – det vil sige på et tidspunkt, hvor omkostningerne vil være langt større.

I Stern-rapporten er det beregnet, at hvis man ikke foretager sig noget i forhold til at begrænse klimaforandringerne, vil man på verdensplan hvert eneste år fremover miste mellem 5-20 % af det mulige bruttonationalprodukt. Omkostningerne til at gøre noget effektivt for at begrænse udledningerne af drivhusgasser er 1 % om året af BNP. Det konkluderes, at omkostningerne ved at stabilisere klimaet er store, men overkommelige. Forsinkelser vil være farlige og langt dyrere. Indsatsen mod klimaændringer skal foregå i alle lande, og den behøver ikke begrænse den økonomiske vækst i hverken rige eller fattige lande. Blandt vigtige elementer for de kommende internationale rammer nævnes:

- Koordinering af handel med emissionsrettigheder fulgt af massive investeringer i at fremme energisystemer med lavt CO_2-udslip
- Samarbejde om teknologiudvikling blandt andet til energieffektivisering. Støtten til denne type forskning skal femdobles
- Nedbringing af afskovningen i verden, hvilket vil være en meget omkostnings-effektiv måde at reducere CO_2-udslip
- Tilpasning til klimaændringer overalt, hvor det er relevant. De fattigste lande er de mest udsatte, og det kan betyde, at udviklingshjælpen fra de rige lande skal øges, og at klimaforhold bliver en integreret del at hjælpen

Som det blandt andet er påpeget i flere af høringssvarene, er der nu opnået enighed i FN's klimapanel om, at vi står i og overfor dramatiske klimaændringer, der for en meget stor del skyldes den menneskeskabte udledning af CO_2. I Klimapanelets fjerde vurderingsrapport fra 2007 fremsættes således meget bredt, internationalt funderede analyser om verdensklimasituation og en række anbefalinger til at afbøde klimaændringerne.

Miljø- og Naturresurseudvalget finder, at såvel Stern-rapporten, som FN-Klimapanel-rapporten udgør et udmærket grundlag for at træffe de politiske beslutninger, der nu må træffes om jordens fremtid i klimamæssig forstand.

Forskere ved FN-universitetet i Bonn har opgjort, at der allerede om fem år vil være 50 millioner mennesker på flugt på grund af miljøforandringer. Nogle lande vil være i stand til at håndtere disse flygtninge inden for egne grænser, men visse lande må forventes at blive hårdt ramt. Den lille ø-stat Tuvalu i Oceanien har for eksempel indgået en aftale med New Zealand, som indebærer, at en befolkning på i alt 11.600 personer nu har en tilflugtsmulighed, når deres ø-rige druknes i havet.

Landegrænser vil ikke være nogen selvfølgelighed, når klimaet vil ændre menneskers livsvilkår. Verden må forberede nye muligheder for overlevelse for mennesker, hvis tilværelse bliver ødelagt af miljøændringerne. Vi kan ikke vente på, at hundredvis af millioner mennesker opholder sig i midlertidige lejre for miljøflygtninge. Vi må begynde at bygge en bæredygtig fremtid allerede nu. Klimaændringerne vil lede til et øget antal miljørelaterede kriser og konflikter samt mangel på naturresurser. Dette vil lede til en strøm af klimaflygtninge og andre uforudsete fænomener. De nordiske lande skal være aktive i at etablere et system, hvor man forbereder sig på sådanne kriser og forebygger deres uforudsigelige konsekvenser.

Udvalget henleder opmærksomheden på Præsidieforslag A 1421 om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009, hvori en

række konkrete nordiske samarbejdsinitiativer foreslås. Nærværende betænkning og dens at-sætninger er udarbejdet som et supplement til Præsidiets forslag, som Miljø- og Naturresurseudvalget i øvrigt kan støtte.

Udvalget henviser desuden til Nordisk Råds Fremstilling 1/2006: "Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer" (forventes afskrevet pr. oktober 2007). I denne fremstilling påpegedes behovet for en nordisk indsats til løsning af klimaproblematikken. Desuden var der fokus på, at de igangværende klimaændringer, som allerede nu – og navnlig i Arktis og Nordområderne – kan iagttages, må inddrages i en samlet strategi for en samfundsmæssig tilpasning til de ændrede forhold. Udvalget noterer, at Nordisk Ministerråd og NordRegio i september 2007 har afholdt en konference om nordisk samarbejde omkring tilpasninger til klimaet. Udvalget opfordrer til, at det nordiske samarbejde på dette område intensiveres i de kommende år. Det må vurderes, at der er betydelig nordisk nytte og synergi forbundet hermed.

6. Udvalgets indstilling

Miljø- og Naturresurseudvalget finder, at det nordiske samarbejde om et eget og et globalt ansvar for at afbøde og tilpasse sig til de ændrede klimaforhold med fordel kan omfatte en række forskelligartede initiativer. Disse bør dække såvel nordisk samarbejde i de relevante internationale fora, som samarbejde om at opnå udslipsreduktioner af klimagasser i de nordiske lande. Desuden samarbejde om at udvikle og gennemføre samfundsmæssige tilpasninger til de kommende klimaforhold. Endelig bør de nordiske lande justere deres omfang og sigte med udviklingshjælpen til verdens fattige lande, således at man understøtter et stop for afskovningen og øger landenes beredskab til at klare klimaændringer og at landene bedre sættes i stand til at følge en miljørigtig udviklingsvej. Sluttelig foreslås, det at de nordiske lande skal være aktive i at etablere et globalt system, hvor man forbereder sig på internationale klimabetingede kriser og forebygger deres uforudsigelige konsekvenser.

På baggrund af ovenstående indstiller Miljø- og Naturresurseudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

1) *at* samarbejde om en ambitiøs og aktiv nordisk klimapolitisk profil i de internationale fora, der vil fastlægge de kommende års internationale klimaaftaler, jf. Præsidieforslag A 1421

2) *at* intensivere samarbejdet om gennemførelsen af de nødvendige udslipsreduktioner af klimagasser fra de nordiske lande; bl.a. gennem erfaringsudveksling, udvikling af omkostningseffektive politikker og teknologier, forskningssamarbejde, oplysningskampagner etc.

3) *at* understøtte et nordisk samarbejde om samfundsmæssige tilpasninger til de igangværende og kommende klimaændringer i de nordiske lande; herunder forskning, udvikling af værktøjer til den fysiske planlægning og formidling af praktiske eksempler fra kommuner og regioner, der har gennemført succesfulde tilpasningsinitiativer

4) *at* – gennem aktiv deltagelse i internationale organisationers arbejde og gennem øgning og målrettet anvendelse af nationale midler til udviklingshjælp – understøtte en udvikling i verden, der stopper afskovningen, fremmer den bæredygtige skovdrift og sætter de fattigste og mest klimaudsatte lande i verden bedre i stand til at møde klimaændringerne og til at følge en miljørigtig udviklingsvej.

Nordisk Råd

A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Høringssvar
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

5) *at* arbejde målrettet i internationale organisationer for at fremme etableringen af en global arena, der kan håndtere klimakonflikter og for at fremme et globalt beredskab, der kan håndtere spørgsmålet om klimaflygtninge.

Nordisk Råd

A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Høringssvar
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Göteborg, den 25. september 2007

Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Vigdis Giltun (FrP)
Helgi Hjörvar (A),
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Jan Lindholm (mp)
Josef Motzfeldt (IA)
Lisbeth L. Petersen (sb)
Kristen Touborg (SF), fung. formand
Anne-Mari Virolainen (saml)

Bilag 1

Svar på Stern rapport från de nordiska länder

Nordisk Råd

A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Høringssvar
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

A 1410/miljø: Medlemsforslag om nordisk opfølgning af Stern-rapportens anbefalinger

Land	Institution	Svar
Danmark	Danmarks Meteorologiske Institut	DMI kan bekräfta att klimat ändringarna blir störst på de högsta nordliga breddgraderna. Institutets senaste klimatmodellberäkningar för de grönländska områdena ter sig om ett scenario där för utsläpp av växthusgaser generella temperaturstigningar på 7-8c i 2080 och lokala stigningar på upp till 12c. Ett ökat nordiskt forskningssamarbete kunde skapa nya resultat för att stötta de politiska besluten.
Danmark	Miljøministeriet	Miljöministeriet kan stöda ett projekt som uppföljer Stern-rapporten. Nordiska Rådet uppmuntras att fokusera på: de ekonomiska omkostningar av konkreta initiativ, potential av olika initiativ, samspelet mellan olika initiativ, barriärer och andra hinder mot implementering av nya teknologier. Fokus skall också läggas på andra av Stern-rapportens rekommendationer. Hur CO2-marknade förändras, kan utvecklas och förstärkas. Teknologiutveckling-och teknologisutspridning till utvecklingsländer är ett viktigt element.
Finland	Helsingfors Universitet	Forskarsamhället som undersöker klimatförändringen är av den åsikten att utsläppen av växthusgaser genom mänsklig verksamhet redan har påverkat klimatet och att effekterna tilltar om inga åtgärder för att dämpa dem inleds. Gemensamma planer för en anpassning till förändringarna. Sterns rapport står i samklang med nuvarande vetenskaplig uppfattning. Viktigt att kartlägga och så noggrant som möjligt utnyttja know-how i fråga om ny energiteknologi och innovationer.
Finland	Finlands Miljöcentral	Sterns rapport tas allvarligt i Finland. Finlands regering förbereder en klimat-och energistrategi. I den fjärde värderingsrapporten som Det Internationale Klimapanel (IPCC) publicerade på våren togs inte rapporten med men IPCC's konklusioner pekar i samma riktning och är således lika dramatiska.
Finland	Finnish Meteorological Institute	Sterns rapport är skriven på riktig och internationell erkänd forskningsresultat. Meteorologiska institutet stöder de i medlemsförslaget framställda förfaranden. I bakgrundsmaterialet för

		åtgärdsmotiveringarna borde åtminstone tillägga resultaten och rekommendationerna av den internationella klimatpanelen IPCC:s fjärde och senaste rapport (Assessment Report 4, 2007, http://www.wmo.int/pages/partners/ipcc/index_en.html). IPCC baserar sina rapporter på forskningsresultat, som över 99% av världens klimatforskare står bakom.
Island	Islands Universitet, Økonomisk Institut	De åsikter som skrives nedan är endast den underskrivnes eget ansvar. Det är mycket svårt att värdera de ekonomiska följder av klimatförändringar. Stern-rapportens resultat bygger på stränga teoretiska premisser. Ändringar i förutsättningarna kan således både öka och minska de omkostningar som kan tänkas at följa klimatändringar.
Island	Islands Meteorologiska Institut	Det är svårt att se varför just dessa punkter i Stern-rapporten är valda. Förslagets författare tycker att IPCC-rapporten innehåller bättre material för diskussion, och den kan hittas på www.ipcc.ch
Island	Rådet for Videnskab og Teknologi	Utskottet för Ventenskap hittar ingen anledning att ta ställning till de förslag som här diskuteras, men menar att Stern-rapporten (och FN's rapport) är viktiga inlägg i diskussionen om problemkomplekset. Rådet uppfordrar politiker att sätta igång en debatt om saken och dra in isländska forskare och tekniker i diskussionen.
Island	Sammenslutningen af näringslivets organisationer	Näringslivets organisationer tycker att det är viktigt att reducera utsläppen av växthusgaser. Klimatändringarna är ett internationellt problem. Utsläppen skall reduceras genom forskning, teknologisk utveckling, knytning av växthusgaser och information, dessutom genom tillpassning till klimatförändringar. Viktigt att använda de tillåtelser och förhållningsregler som internationella överenskommelser om klimatförhållanden har jfr Kyoto-protokollens flexibla mekanismer. I 2007 har FN's Vetenskapliga Kommission (Intergovernmental Panel on Climate Change) offentliggjort resultaten om sina fyra undersökningar. Denna undersökning bringar en bättre bas att bygga vidare förslag på än Stern-rapporten. Man borde snarare hänvisa till FN-rapporten om Nordiska rådet vill ta beslut om initiativen i klimatfrågor.
Norge		Inget svar
Sverige		Inget svar

Nordisk Råd

A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Høringssvar
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Medlemsforslag

om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger

(Framlagt av Den sosialdemokratiske gruppen i Nordisk Råd)

Nordisk Råd

A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Høringssvar
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Nicholas Stern la i november 2006 fram rapporten "The Economics of Climate Change". Rapporten er basert på langvarig og meget omfattende forskning verden over og viser at de økonomiske konsekvenser av den pågående og trolig akselererende klimaforandring kan være meget alvorlig om vi ikke handler nå.

FNs klimapanel har nylig lagt fram en av flere klimarapporter siden 1990. Disse rapportene konkluderer med at kloden vår kan forandre seg dramatisk. Den siste rapporten fjerner all tvil om at menneskene påvirker klimaet. Siden nøyaktige temperaturmålinger startet rundt 1850, så er 20 av de varmeste årene registrert de siste 25 årene. FNs klimapanel antar at økningen av klimagasser i atmosfæren kan gi temperaturøkninger på ca. to til seks grader Celsius.

Noen konsekvenser av menneskeskapte klimaforandringer:

- Økningen i konsentrasjonen av CO_2 i atmosfæren er i følge klimapanelet økt fra ca. 280 ppm, dvs. parts pr. million, før industriell tid og til ca. 380 ppm i dag , noe som øker betydelig år for år. Denne økningen er ut fra klimapanelets konklusjoner langt utover det som måtte være naturlige svingninger.

- Klimavirkningen av metangass er ca. 20 ganger større enn CO_2 når en tar hensyn til at den oppholder seg i atmosfæren mye kortere tid enn CO_2.

- Varmere klima fører til naturlige mengder vanndamp i atmosfæren og forsterker drivhuseffekten.

- Høyere havnivå vil inntre, blant annet fordi det er registrert høyere havtemperaturer helt ned til 3000 meters dybde. Dermed utvider havet seg og bidrar til at havnivået stiger. Isbreer, både på nordlig og sørlig halvkule, smelter og bidrar sterkt til dette. Et isfritt Nordpolområde på sommeren, slik klimapanelet forventer, vil også framskynde denne ukrontrollbare virkningen.

- Permafrosten påvirkes ved at toppdelen av permafrostlaget på den nordlige halvkule har øket med ca. tre grader siden 1980, og områdene med permafrost reduseres kontinuerlig. Dette frigjør også store mengder CO_2 som er bundet i permafrosten.

- Intensiteten av både nedbør og tørke vil fortsette å øke sterkt. Det gjelder også mengden av ekstremvær og vind.

- Det kan være grunn til bekymring omkring Golfstrømmens styrke, men klimapanelet trekker ingen klare konklusjoner.

Disse eksemplene viser at global oppvarming og klimaendringer er to av vår tids største utfordringer.

Økningen i temperaturen er til dels uforutsigbar og farlig siden temperaturen åpenbart bestemmer havstrømmer, nedbør, tørke,

vindretning og dermed alt liv på jorden. De aller tydeligste tegnene på klimaendringer ser vi i nordområdene, noe som kan få dramatiske konsekvenser for natur, miljø, fiske og fangst og dermed bosetting. Særlig vil urfolkene og deres næringsaktivitet og kultur bli truet. Eksempelvis ser vi at fangstfolkene på Grønland allerede merker endringer i livsvilkår, siden mindre is virker inn på muligheten til fangst og fiske.

Norden har en felles interesse i å se på klimautviklingens særlige konsekvenser for Arktis, Grønland og nordområdene. Det handler både om miljø, livsbetingelser og sikkerhet. Samtidig er Norden i dag en global foregangsregion når det gjelder konkurransekraft og innovasjon. Derfor har de nordiske land også felles utfordringer og felles globale forpliktelser, når det gjelder løsningen av de klima- og energipolitiske utfordringer vi står overfor.

Stern-rapporten er klar i sine konklusjoner. Klimaforandringene er en alvorlig global trussel og det krever umiddelbar respons. Fordelene med en kraftig og tidlig handling er langt billigere for verdenssamfunnet og oss selv enn ingen handling.

Det sterke velutviklede nordiske samarbeidet kan brukes til å ta nye skritt ved å følge opp Stern-rapporten gjennom felles handling på en rekke områder der vi kan ha spesielle forutsetninger. Det vil derfor være nyttig om vi identifiserer tiltak der de nordiske landene tar opp i seg forslag fra Stern-rapporten og implementerer tiltak.

Med bakgrunn i ovenstående foreslår Den sosialdemokratiske gruppen at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å utrede og foreslå tiltak i de nordiske land og selvstyrende områder der følger opp Stern-rapportens anbefalinger på et så bredt område som mulig og belyse hvordan det nordiske samarbeidet kan brukes til å sikre den best mulige gjennomføringen av disse nødvendige skritt

København, 23. april 2007

Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Sinikka Bohlin (s)
Ann-Kristine Johansson (s)
Krista Kiuru (sd)
Asmund Kristoffersen (A)

Nordisk Råd

A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Høringssvar
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Nordisk Råd

A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 2/2007
- Skriftlig spørsmål E 21/2007

Velferdsutvalgets betenkning over

Medlemsforslag om nordisk initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell

1. Velferdsutvalgets forslag

Velferdsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) å ta initiativ til en internasjonal avtale som regulerer rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland

2) å samarbeide om å øke utdanningskapasiteten av helsepersonell i utviklingsland

3) å samarbeide om tiltak for at utviklingsland beholder en større del av sitt helsepersonell hjemme

2. Bakgrunn

Velferdsutvalget har mottatt et medlemsforslag fra Midtengruppen om nordisk initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland. Forslaget viser til at Norden ønsker å fremstå som en global vinnerregion. Kampen om arbeidskraften er en del av den globale konkurransen. Men en vinnerregion må også arbeide for en rettferdig verden. Rike land rekrutterer i stort omfang helsepersonell fra fattige land, hvor ubesatte stillinger i helsevesenet hindrer full vaksinedekning og effektiv bekjempelse av sykdom og fattigdom.

Forslaget viser til at FN vedtok "Tusenårsmålet" i år 2000. Ett av målene er å halvere den absolutte fattigdommen innen 2015, og redusere barnedødeligheten betydelig.

Tappingen av helsepersonell fra fattige land vil trolig forsterkes sett i sammenheng med den stadig større andel eldre mennesker.

Forslaget viser til at i kampen om arbeidskraft blir rekrutteringsbyråer og myndigheter fristet til å hente helsepersonell fra fattige land for å løse sine egne bemanningsproblemer.

En god etisk regel for de nordiske land vil være at nordiske arbeidskraftmyndigheter ikke aktivt rekrutterer helsepersonell fra sårbare land som selv mangler helsepersonell. De nordiske land kan innlede et samarbeid om en internasjonal avtale som bygger på et slikt prinsipp.

3. Velferdsutvalgets synspunkter

Velferdsutvalget viser til boka "Bærekr@ftig utvikling, Arbeidsutvikling i Norden", TemaNord 2007:530 NMR, som har følgende innledning:

Bærekraftig arbeidsutvikling, om å handle i tide
"Arbeidslivet er et strategisk område for utvikling av det bærekraftige samfunn. I de nordiske samfunnene er arbeidsliv en arena der verdier skapes og fornyes. For borgere er arbeidskontrakten samtidig en sentral del av samfunnskontrakten. Gjennom arbeidslivets sammensatte prosesser formes oppfatninger av legitimt eierskap, muligheter til gjennom samarbeid å realisere gruppers og enkeltmenneskers potensiale og bidra til å løse fellesskapets utfordringer økonomisk, sosialt og miljømessig."

Velferdsutvalget ser at arbeidskraftsituasjonen innenfor helse- og sosialsektoren er under press i forhold til mobilisering av nok hender i arbeid, for å kunne løse alle velferdsoppgavene. Andelen av mennesker i arbeidsaktiv alder vil bli et knapphetsgode når eldre med omsorgsbehov øker kraftig om ca. 15 år. Det vil være store utfordringer innenfor helse- og omsorgssektoren når det gjelder kvalitet, kompetanse og kapasitet i framtiden. Den akutte kapasitetskrisen i enkelte land er beskrevet i den siste rapporten fra Verdens helseorganisasjon (World Health report, 2006). Mange land i nord opplever en negativ befolkningsvekst og en reel mangel på arbeidskraft i flere sektorer, inkludert helse- og omsorgssektoren.

Som et eksempel vil Velferdsutvalget peke på demensproblematikken som er i vekst i Norden. Denne problematikken alene krever store ressurser i forhold til det å rekruttere nok utdannet og kunnskapsrikt helsepersonell for at samfunnet skal kunne tilby enkeltmenneskene en verdig, trygg og omsorgsfull alderdom med krav til rettmessig behandling. Velferdsutvalget vil i tillegg til den demografiske utviklingen nevne at det er mange nye brukere under 67 år med andre behov som er tjenestemottakere. Det er blant annet mennesker med psykiske og sosiale problemer, utviklingshemming, langvarig sykdom og funksjonshemming.

Samfunnets sosiale struktur har også endret karakter på en slik måte at familieomsorgen ikke vil øke. Det innebærer at de offentlige og private omsorgstjenestene må ta store deler av veksten av omsorgsmottakere. Velferdsutvalget er av en den oppfatning at det er viktig å legge opp til enda mer brukerinnflytelse og legge til rette for at alle brukere, uavhengig av alder, diagnose eller funksjonsevne, kan leve et aktivt liv basert på egne ønsker og premisser og at hver enkelt omsorgsmottaker blir lyttet til.

For å imøtegå de store utfordringene med å rekruttere nok helsepersonell, mener Velferdsutvalget at man bør bruke årene fram mot år 2015 til å utarbeide handlingsplaner og konkrete tiltak gjennom et nordisk samarbeid. Flere aktuelle områder innenfor helse- og sosialsektoren kan være å:

- mobilisere unge mennesker til å ta utdannelse innen helse- og omsorgssektoren
- se på forebyggende tiltak for å redusere bruk av omsorgstjenester

- kartlegge de nordiske landenes behov av leger, sykepleiere, omsorgsarbeidere og andre, sett i forhold til behovsanalyser av omsorgstjenester i befolkningen
- effektiviser helse- og sosialtjenestetilbudet
- se en sammenheng i tiltakskjeden og god medisinsk oppfølging gjennom å styrke utdanningskapasiteten og utvikle et kompetanseløft for de som allerede er i omsorgssektoren for å imøtegå det antatte behovet
- investere i ny teknologi og styrke forskningen
- mobilisere uutnyttet arbeidskraft
- utarbeide en helhetlig og langsiktig politikk for arbeidsinnvandring
- utarbeide en internasjonal avtale om etisk rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland
- målrette de nordiske nasjonale bistandspengene til utdanningssektoren innenfor helse og omsorgsyrkene
- identifisere aktuelle internasjonale samarbeidspartnere og organisasjoner
- vurdere arbeidsfordelingen mellom de ulike profesjonsgruppene for å utnytte ressursene best mulig i helse- og sosialsektoren
- vurdere på hvilken måte telemedisin kan bidra til en effektiv ressursutnyttelse av kompetanse, opplæring og reduksjon av kostnader

Velferdsutvalget viser til gjeldende regler i den felles nordiske overenskomsten om et felles nordisk arbeidsmarked for visse grupper innenfor helsevesenet og veterinærområdet. Det er satt ned en arbeidsgruppe som går inn under betegnelsen: "Arbeidsgruppen med det lange navnet" som står for: Arbeidsgruppen for oppfølging av Nordisk overenskomst 14. juni 1993 om felles nordisk arbeidsmarked for visse personalgrupper innenfor helsevesenet og veterinærområdet.

Arbeidsgruppen "med det lange navnet" sier følgende:

"Den nuværende overenskomst om et fælles nordisk arbejdsmarked for visse grupper inden for sygehusvæsenet og veterinærområdet (underskrevet den 14. juni 1993) trådte i kraft den 1. januar 1994. Overenskomstens bestemmelser er indarbejdet i de nordiske landes nationale lovgivning.

Det grundlæggende princip i overenskomsten sigter mod fri bevægelighed på tværs af landegrænser i Norden for de erhvervsområder, der er omfattet af overenskomsten. Dette indebærer, at en person, som har opnået legitimation/autorisation i et nordisk land, automatisk har ret til en tilsvarende legitimation i de øvrige fire lande. Dette princip er grundlaget i overenskomsten og derfor mere tungtvejende end de eventuelle forskelle som måtte findes mellem de enkelte landes legitimationskrav for uddannelser og eksamener.

Den arbejdsgruppe, som er nedsat med henblik på at følge op på overenskomsten, har set det som en vigtig opgave at følge implementeringen i landenes lovgivning og tillempning af overenskomsten i praksis. Desuden følger arbejdsgruppen nøje de nordiske landes uddannelses- og legitimationskrav for andre erhvervsområder for således at kunne vurdere behovet for ændringer i overenskomsten. Arbejdsgruppen følger også den europæiske udvikling på området, blandt andet konsekvenserne af EU's direktiver. Gruppen har derfor i særdeleshed fulgt forholdet mellem de europæiske regler og den nordiske overenskomsts regler".

Nordisk Råd

A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 2/2007
- Skriftlig spørsmål E 21/2007

Velferdsutvalget viser til at medlemsforslaget fra Midtengruppen om en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland, er en viktig problemstilling som de nordiske land bør sette på dagsorden.

Velferdsutvalget ser at det ikke finnes noen enkle løsninger på problemstillingen. Det bør likevel være mulig å starte en dialog sett i sammenheng med de områdene innen helse- og sosialsektoren som velferdsutvalget ser som aktuelle. Dette for å få et helhetlig bilde av situasjonen, knyttet opp mot utarbeidelse av handlingsplaner og tiltak.

Velferdsutvalget ser at utarbeidelse av en slik internasjonal avtale kan være med på å lage internasjonale føringer og etiske standarder og være med på å forhindre at fattige land tappes for helsearbeidere. Velferdsutvalget vil nevne at det finnes en rekke internasjonale organisasjoner som de nordiske landene kan samarbeide med.

Velferdsutvalget henviser til at det er stilt relevante spørsmål fra Velferdsutvalgets medlemmer, som kan ses i sammenheng med behandlingen av Midtengruppens forslag om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland. Følgende spørsmål er stilt:

- E 2/2007: Skriftligt spørgsmål om en samlet nordisk plan for at imøtegå mangel på sundhetspersonale i de nordiske landene (Av Line Barfod (EL))
- E 21/2007: Skriftligt spørgsmål om lægemangel og lægeutdannelse i de nordiske lande (Av Anita Knakkergaard (DF))

Spørsmål og svar ligger som bilag til saken.

4. Konklusjon

Velferdsutvalget ser på Midtengruppens forslag som en begynnelse i en lang rekke av utredninger, handlingsplaner og tiltak, innenfor de områdene Velferdsutvalget har nevnt. Velferdsutvalget vil poengtere at arbeidsmarkedspolitikk er dynamisk, så nye felter kan komme til og andre kan falle fra.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

4) ta initiativ til en internasjonal avtale som regulerer rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland

5) samarbeide om å øke utdanningskapasiteten av helsepersonell i utviklingsland

6) samarbeide om tiltak for at utviklingsland beholder en større del av sitt helsepersonell hjemme

Gøteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (Frp)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Siv Friðleifsdóttir (F) formand
Göte Wahlström (s) vice ordförande

Avvikende synspunkt:
Dette medlemmet støtter ikke Velferdsutvalgets forslag til beslutning.

Jessica Polfjärd (m)

Medlemsforslag

Nordisk Råd

A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 2/2007
- Skriftlig spørsmål E 21/2007

om nordisk initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland

(Framlagt av Midtengruppen i Nordisk Råd)

Rike land rekrutterer i stort omfang helsepersonell fra fattige land, hvor ubesatte stillinger i helsevesenet hindrer full vaksinedekning og effektiv bekjempelse av sykdom og fattigdom. Denne tappingen av helsepersonell fra utviklingsland vil trolig tilta fordi behovet for helsepersonell i rike land stiger kraftig som følge av et økende antall eldre mennesker.

Vi ser at rekrutteringsselskap i industriland, herunder også fra Norden, systematisk satser på å hente flere leger og sykepleiere fra fattige land. Konsekvensen kan bli sammenbrudd i det allerede hardt belastede helsevesenet i de mest utsatte utviklingsland.

FN vedtok "Tusenårsmålene" i år 2000. Dette var ambisiøse mål for en mer rettferdig verden og bekjempelse av fattigdom. Målene var mange. Blant disse er målet om å halvere den absolutte fattigdommen innen 2015, og redusere barnedødeligheten kraftig. Flere land, blant andre Norge, har satt særlig fokus på kampen mot barnedødelighet. Men denne innsatsen undergraves av at rike, kjøpekraftige land målbevisst rekrutterer leger og sykepleiere fra verdens fattigste land.

Norden ønsker å stå fram som en global vinnerregion. Kampen om arbeidskraften er en del av den globale konkurranse for utvikling. Men en vinnerregion må også arbeide for en rettferdig verden. Resultatene fra rekruttering av helsepersonell fra fattige utviklingsland skremmer:

- I dag arbeider det flere beninske leger i Frankrike enn i Benin.
- Det er flere helsearbeidere fra Malawi i Manchesterområdet i England enn i Malawi, sa landets president for noen år siden.
- På knapt ti år – fra 1993 til 2002 – mistet Ghana 600 av 800 leger.
- I storbyen London er nær halvparten av sykepleierne fra oversjøiske land.
- Hvert år emigrerer 20 000 helsearbeidere – leger, sykepleiere, jordmødre osv. – fra det afrikanske kontinent til Europa eller Nord-Afrika.
- Helsegapet mellom rike og fattige land er stort. Mens Frankrike har 335 leger pr. 100 000 innbyggere, har Ghana bare 9.

Stadig større andel eldre i befolkningen i de rike land vil forsterke presset. I kampen om arbeidskraft fristes rekrutteringsbyråer og myndigheter til å hente helsepersonell fra fattige land for å løse sine egne bemanningsproblemer på en billig måte.

En god etisk regel for de nordiske land vil være at nordiske arbeidskraftmyndigheter ikke aktivt rekrutterer helsepersonell fra sårbare land som selv mangler helsepersonell. De nordiske land kan innlede et samarbeid om en internasjonal avtale som bygger på et slikt prinsipp.

Tiltak som kan støtte utviklingslandene vil være:

- å lage et internasjonalt regelverk som forhindrer kommersielt "oppkjøp" av helsearbeidere fra sårbare land som selv mangler helsepersonell
- å inngå bilaterale avtaler mellom land som forbyr slikt oppkjøp, noe for eksempel Sør-Afrika har inngått med flere land
- å øke helsebistanden

På denne bakgrunn foreslår Midtengruppen at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

å ta initiativ til en internasjonal avtale som regulerer rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland

å samarbeide om å øke utdanningskapasiteten av helsepersonell i utviklingsland

å samarbeide om tiltak for at utviklingsland beholder en større del av sitt helsepersonell hjemme

Nordisk Råd

A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 2/2007
- Skriftlig spørsmål E 21/2007

København, 24. april 2007

Risto Autio (cent)
Bente Dahl (RV)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Christina Gestrin (sv)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Timo Kaunisto (cent)
Jón Kristjánsson (F)
Anne Margrethe Larsen (V)
Johan Linander (c)
Jan Lindholm (mp)
Ville Niinistö (gröna)
Lauri Oinonen (cent)
Janne Seurujärvi (cent)
Paula Sihto (cent)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Gunilla Tjernberg (kd)
Stefan Tornberg (c)

Skriftligt spørgsmål E2/2007

Nordisk Råd

A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 2/2007
- Skriftlig spørsmål E 21/2007

om en samlet nordisk plan for at imøtegå mangel på sundhetspersonale i de nordiske lande

Til Nordisk Ministerråd

Baggrunden for spørgsmålet er dels den debat, der i flere år har været mellem Danmark, Norge og Sverige om de mange medicinstuderende fra først Norge og siden Sverige på det danske medicinstudium, dels artikler i den danske avis Politiken i dag, den 22. januar 2007, om, at svenske, norske og danske sygehuse slås om dyre lægevikarer, og at trafikken over de nordiske grænser er sat i system af vikarbureauer. Spørgeren har den opfattelse, at det må være i alle de nordiske landes interesse at få en samlet plan for at imødegå mangel på sundhedspersonale. Planen kan både omfatte uddannelse, efteruddannelse, ændret tilrettelæggelse af arbejdet, herunder opgaveglidning fra højt specialiseret personale til mindre specialiseret, og f.eks. regler om, at sundhedspersonale ikke må have andet arbejde end deres offentlige stilling, ligesom man kan se på, om de særlige skatteregler for forskere også skal gælde for læger i almindelige stillinger.

Spørgsmål: Nordisk Ministerråd bedes oplyse, om ministerrådet vil tage initiativ til en samlet nordisk plan for at imødegå mangel på sundhedspersonale i de nordiske lande, også for at forebygge, at manglen fører til, at landene lokker sundhedspersonale fra de øvrige lande med højere løn, gunstige skatteordninger mv.

København, 22. januar 2007

Line Barfod (EL)

Svar från Nordiska ministerrådet
Nordiska ministerrådet tänker inte ta initiativ till en samlad nordisk handlingsplan för att tillmötesgå bristen på hälso- och sjukvårdspersonal. Nordiska rådets förslag till innehåll i en sådan handlingsplan är i hög grad en nationell angelägenhet som faller utanför det nordiska samarbetsområdet, däribland särskilt skatteregler och andra regler om att sjukvårdspersonal inte får ha annat arbete än den offentliga anställningen.

De nordiska länderna samarbetar emellertid på området högre utbildning – ett samarbete som bidrar till att täcka den nordiska arbetsmarknadens behov av utbildad arbetskraft. Med hänsyn till erkännande av högre utbildning samarbetar länderna både genom de nationella informationscentren för akademisk mobilitet och erkännande (ENIC-kontoren) och också inom ramen för det formella nordiska regeringssamarbetet under Nordiska ministerrådet. De nordiska utbildnings- och forskningsministerierna undertecknade 2004 "Nordisk förklaring om godkännande av kvalifikationer beträffande högre utbildning". Hur förklaringen har tillämpats i de nordiska länderna följs upp med en rapport till Nordiska ministerrådet vartannat år, nästa gång i slutet av 2007.

De nordiska länderna samarbetar också om intaget till högre utbildning. Nordiska ministerrådet för utbildning och forskning signerade 1996 "Överenskommelsen om tillgång till högre utbildning" och överenskommelsen

blev senast förlängd för tre år under perioden 2007- 2009. Överenskommelsen förpliktigar parterna till gemensamma aktioner för att ge utbildningssökande från ett annat nordiskt land tillgång till sin offentliga utbildning på samma eller likvärdiga villkor som sökande från ens eget land.

Nordiska ministerrådet har prioriterat samarbete, med stor fokus på den nordiska social- och hälsovården under 2007. Det finska ordförandeskapet anser att ett nordiskt samarbete kan tillföra nordiskt nyttovärde när det gäller utbyte av erfarenheter bl.a. i fråga om på vilket sätt dessa hälsotjänster erbjuds och organiseras ifråga om arbetsfördelning och arbetsmetoder. Ordförandelandet menar att ländernas hälsovårdstjänster har förändrats mycket under de senaste åren och understryker vikten av att utbyta erfarenheter om detta. Framför allt jämförelser mellan de nordiska länderna kommer i fortsättningen att leda till att parterna inspireras och lär av varandras erfarenheter. Ordförandelandet anser att man på ett gemensamt nordiskt plan bör fundera över hur området skall förbli attraktivt för unga nordiska studerande, särskilt när det gäller de lågavlönade yrkena inom området.

Ordförandelandet har planerat en jämförelse av finansierings- och servicesystemen inom hälso- och sjukvården vid social- och hälsoministrarnas möte i juni. Vid mötet kommer flera initiativ att föreslås, t.ex. en analysmetod som gör det möjligt att jämföra sådana nordiska erfarenheter som tillför nationella åtgärder mervärde. Analysen inriktas på t.ex. den kraftiga påfrestning på nationella budgetar som de nordiska hälso- och sjukvårdssystemen medför.

Det finska ordförandeskapet vill ta initiativ till en diskussion kring problemställningen på ett nordiskt plan.

Helsingfors den 1 mars 2007

Liisa Hyssälä
omsorgsminister

Nordisk Råd

A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 2/2007
- Skriftlig spørsmål E 21/2007

Skriftlig spørgsmål E 21/2007

Nordisk Råd

A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 2/2007
- Skriftlig spørsmål E 21/2007

om lægemangel og lægeuddannelse i de nordiske lande

Til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regering

Det nordiske arbejdsmarked på sundhedsområdet er åbent og meget veludviklet, og uddannelserne er ligeledes i princippet åbne for uddannelsessøgende fra alle landene. De ordninger har både det samlede sundhedsområde og de enkelte læger, sygeplejersker og uddannelsessøgende gavn og glæde af. Det er imidlertid også rimeligt at søge at vurdere, om der er en fornuftig balance mellem landene i dette vidt forgrenede samarbejde i en periode, hvor sundhedsområdet og sundhedsuddannelserne er i udvikling og omorganisering. Gennem mit arbejde i Nordisk Råds Velfærdsudvalg er jeg desuden blevet opmærksom på den eventuelle lægemangel i de nordiske lande. Undertegnede ønsker derfor at få belyst sagen yderligere gennem mine spørgsmål. Derfor stiller jeg disse spørgsmål til de nordiske landes regeringer.

1) Hvor mange studerende er optaget på lægeuddannelsen inden for de sidste 7 år i eget land?
2) Hvor mange læger er færdiguddannet inden for de sidste 7 år i eget land?
3) Hvor mange læger mangler i hvert enkelt land inden for de sidste 7 år? opdelt i praktiserende, specialister samt hospitalslæger?
4) Hvor mange udenlandske læger har hvert enkelt land, og hvor kommer de fra?
5) Hvad koster lægeuddannelsen, opdelt i universitetsdelen samt den kliniske del (hospitalspraktik) det enkelte land, når uddannelsen tages i hjemlandet?
6) Hvad koster lægeuddannelsen, opdelt i universitetsdelen samt den kliniske del det enkelte land når lægeuddannelsen foregår i Danmark?
7) Hvor mange studerende fra hjemlandet har taget deres uddannelse til læger i andre lande end deres eget og hvad er begrundelsen herfor?
8) Hvor mange studiepladser har hvert enkelt land på universitetet til lægeuddannelsen, samt hvor mange kliniske uddannelsessteder inden for de sidste 7 år?
9) Hvor mange studerende bliver afvist til lægestudiet?
10) Hvor mange læger har hvert enkelt land? Hvor mange læger pr. indbygger?

Ovennævnte spørgsmål bedes også besvaret for sygeplejersker, dog er uddannelsesstedet ikke universitet.

København, den 26. april 2007

Anita Knakkergaard (DF)

Svar fra de nordiske landenes regeringer

Nordisk Råd

A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 2/2007
- Skriftlig spørsmål E 21/2007

SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSMINISTERIET STM/2262/2007

17.7.2007

Nordisk råd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København

Ärende: **NORDISKA RÅDETS SKRIFTLIGA FRÅGA OM LÄKARBRIST OCH LÄKARUTBILDNING I DE NORDISKA LÄNDERNA**

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger social- och hälsovårdsministeriet i Finland följande statistiska information:

1) Studerande antagna till läkarutbildningen i Finland (källa: databasen KOTA, med undantag av åren 2005 och 2006)

År 2006	652
År 2005	605
År 2004	624
År 2003	639
År 2002	610
År 2001	605
År 2000	652

2) Avlagda medicine licentiatexamina i Finland (källa: databasen KOTA):

År 2006	415
År 2005	460
År 2004	420
År 2003	363
År 2002	396
År 2001	371
År 2000	352

Under de senaste 7 åren har Rättsskyddscentralen för hälsovården i Finland legitimerat 2 912 nyutbildade läkare som fått sin utbildning i Finland. Samma tal för sjuksköterskor är 16 789. De allra flesta söker legitimation efter utbildningen, eftersom den är nödvändig för klinskt patientarbete.

Legitimerade läkare som fått sin utbildning i Finland

2000	336
2001	432
2002	432

Postadress: PB 33, FI-00023 Statsrådet, Finland
Gatuadress: Snellmansgatan 8, Helsingfors, Finland
Telefax
(växel)

2003	384
2004	444
2005	460
2006	424
	2912

Legitimerade sjukskötare som fått sin utbildning i Finland

2000	2651
2001	2542
2002	2536
2003	2030
2004	2228
2005	2349
2006	2453
	16789

3) Antalet läkarbefattningar vid hälsostationerna i Finland uppgick den 4 oktober 2006 till sammanlagt 3 584, varav 320 var obesatta (bristen var 8,9 %). Antalet läkarbefattningar vid sjukhusen den 4 oktober 2006 var sammanlagt 6 626, varav 641 var obesatta (bristen var 8,8 %).

4) Rättsskyddscentralen för hälsovården i Finland har kumulativt räknat legitimerat 1 626 läkare, som fått sin utländska utbildning inom EU/EES och gett tillstånd till 397 läkare med utbildning utanför EU/EES. Rättsskyddscentralen har inga uppgifter om deras vistelse eller yrkesutövning i landet därefter. Samma tal för sjukskötare är 333 från EU/EES och 314 utanför EU/EES. De flesta läkare och sjukskötare inom EU/EES kommer från Estland, Sverige och Tyskland och utanför EU/EES från Ryssland.

Legitimerade läkare som fått sin utbildning

	EU/EES		Nordiska länder	Annat	
2000		14	35	12	61
2001		22	47	35	104
2002		21	48	34	103
2003		28	58	63	149
2004		262	70	34	366
2005		239	72	48	359
2006		150	51	56	257
		736	381	282	1399

Utländska läkares giltiga tillstånd att utöva yrket i Finland
Utbildning utanför EU / EES

31.12.2003	215
31.12.2004	156
31.12.2005	146
31.12.2006	132

Legitimerade sjukskötare som fått sin utbildning

	EU/EES	Nordiska länder	Annat	
2000	8	10	2	20
2001	4	8	4	16
2002	13	7	3	23
2003	7	5	1	13
2004	25	14	1	40
2005	51	5	0	56
2006	54	17	0	71
	162	66	11	239

5) Kostnaderna för läkarutbildningen vid universiteten i Finland kan beskrivas med hjälp av en kalkyleringsmodell, inte enligt de faktiska kostnaderna. Enligt kalkyleringsmodellen varierar kostnaderna mellan universiteten och från år till år. Den genomsnittliga kostnaden per medicine licentiatexamen är 60 000 - 100 000 euro. Dessa kostnader finansieras av undervisningsministeriet.

Den kliniska delen av utbildningen finansieras av social- och hälsovårdsministeriet som statsandel för läkarutbildning. Kostnaderna för den kliniska utbildningen är cirka 62 600 euro (år 2007) per medicine licentiat och specialläkarexamen.

6) När en finländsk studerande genomför sina läkarstudier i Danmark får han/hon från Finska staten studiestöd enligt följande:

Studiepenning	259,01 €/månad
Studielån	440 €/månad
Bostadstillägg	210 €/månad.

7) Information om studerande som genomfört läkarstudier i andra länder kan endast fås via statistiken över auktorisationer som Rättsskyddscentralen för hälsovården upprätthåller. År 2006 legitimerades 118 läkare med utländsk utbildning, av dessa hade 16 fått sin utbildning i de nordiska länderna (år 2006 enbart i Sverige).

Läsåret 2005/2006 studerade sammanlagt 4 470 finländska studerande utomlands. Sammanlagt var i läkarutbildningen 231 av 4 470 studerande. I Danmark studerade sammanlagt 100 finländska studerande; av dessa var 8 i läkarutbildning.

8) Studieplatser för medicinstuderande vid universiteten i Finland:

År	kvot	antal antagna
År 2006	600	(652)
År 2005	600	(605)
År 2004	600	(624)
År 2003	600	(639)
År 2002	600	(610)
År 2001	550	(576)
År 2000	480	(515)

Det finns lika många platser på den kliniska utbildningen som det finns platser för studerande vid universiteten.

9) Av alla som deltog i inträdesprov blev totalt 69 % - 81,5 % utan studieplats (källa: databasen KOTA, med undantag av åren 2005 och 2006):

År	deltog i inträdesprov	blev antagen	blev utan plats
2006	2 762	652	(76 %)
2005	3 262	605	(81,5 %)
2004	3 001	624	(79,3 %)
2003	3 042	639	(79 %)
2002	2 496	610	(75,6 %)
2001	1 854	576	(69 %)
2000	2 029	515	(75 %)

10) Totalantalet legitimerade läkare i centralregistret för yrkesutbildade personer inom hälsovården per 31.12.2006 var 21 788. Samma tal för sjuksköterskor var 86 162. I dessa tal ingår även pensionerade sjuksköterskor och läkare samt sjuksköterskor och läkare som vistas utomlands eller befinner sig utanför arbetslivet. Grovt räknat betyder detta ca 242 invånare/läkare och ca 61 invånare/sjuksköterskor.

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger regeringen i Sverige följande information:

1) Antal studerande som är antagna till läkarutbildningen i Sverige
(källa: NU-databasen, Högskoleverket).

	Antal studerande	Antal nybörjare
Höstterminen 2006	5558	556
Vårterminen 2006	5567	542
Höstterminen 2005	5465	537
Vårterminen 2005	5382	535
Höstterminen 2004	5352	527
Vårterminen 2004	5348	527
Höstterminen 2003	5191	552
Vårterminen 2003	5134	545
Höstterminen 2002	5032	548
Vårterminen 2002	4849	538
Höstterminen 2001	4691	570
Vårterminen 2001	4638	472
Höstterminen 2000	4489	521
Vårterminen 2000	4503	392

2) Avlagda läkarexamen

Avlagda läkarexamen i Sverige (källa: NU-databasen, Högskoleverket).

År	Antal läkarexamen
2006	909
2005	803

2004	797
2003	837
2002	775
2001	812
2000	804

3) Socialstyrelsen har inte några siffror över hur många läkare och sjuksköterskor som saknas inom den svenska hälso- och sjukvården. Behov och brist anses vara svåra att definiera och används också i olika betydelse. För att kunna göra en analys av bristen av läkare och sjuksköterskor krävs förutom tillgångsbeskrivningar och efterfrågeanalys även information om de politiska målen på landstings- eller regionnivå. I stället används begreppen tillgång och efterfrågan i nationalekonomisk betydelse i Socialstyrelsens analys. Efterfrågan avser betydelsen vilja att anställa och ekonomiska förutsättningar att anställa. Socialstyrelsens analys kan visa på hur balansen mellan efterfrågan och tillgång ser ut och om det finns ett gap däremellan. Gapet kan dock inte kvantifieras.

I Socialstyrelsens senaste årsrapport (NPS årsrapport 2007) gjordes en bedömning baserat på tillgångsdata från 2004. Efterfrågan på läkare bedömdes då överskrida tillgången. Obalansen bedömdes dock variera mellan olika specialiteter och olika delar av landet.
Arbetsmarknaden för sjuksköterskor bedömdes vara i balans.

I en skrivelse från Sveriges Kommuner och Landsting som är ställd till utbildningsministern i april 2007 (Framtida läkarförsörjning) föreslår landstingen gemensamt att dimensioneringen av läkarutbildningen ökar med 300 platser till c:a 1 350 platser senast år 2010. Därefter kan antalet behöva ökas ytterligare. Detta är ett resultat av en analys över vilka åtgärder som kan komma att behöva vidtas framöver för att trygga den svenska läkarförsörjningen. Analysen är genomförd av Landstingen i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting.

4)Utländska läkare definieras här som läkare utbildade i annat land än Sverige.

För åren innan 1994 har vi ingen uppgift om enskilda utbildningsländer, utan enbart om utbildningen skett inom Sverige, de nordiska länderna fr.o.m. år 1966 eller övriga världen (kallat tredje land).

Tabell 1 visar det *totala antalet* legitimerade i Sverige som är bosatta i Sverige och ej är pensionerade. Dessa kan bara delas upp på Sverige + utlandsutbildade. Denna tabell redovisar både legitimerade och därav sysselsatta och därav sysselsatta inom hälso- och sjukvård.

Tabell 2 redovisar antalet som *fått legitimation 1994-2005* och hur de fördelar sig på utbildningsregion. Antalet sjuksköterskor med utbildning i utlandet är för få för att redovisas per enskilt land. Hur läkare fördelat sig 1994-2005 per utbildningsland redovisas mer i detalj i tabell 3.

Tabell 2 och 3 ger alltså ingen uppgift om det totala antalet utlandsutbildade läkare eller sjuksköterskor i Sverige, men ger en bild av i vilka länder personalgrupperna är utbildade för åren 1994-2005.

Tabell 1. *Totala antalet legitimerade läkare och sjuksköterskor bosatta i Sverige och ej pensionerade efter leg. och utbildningsland (Sverige/Utland) november 2005*

	Barnmorska	Läkare	Röntgensjuksköterska	Sjuksköterska
Sverige	7 191	28 992	406	110 051
därav med fullständigt personnummer	7 187	28 985	406	109 901
därav sysselsatta	7 091	28 772	399	108 058
därav sysselsatta inom hälso- och sjukvården	6 358	25 869	393	94 779
Utlandet	261	7 847	74	3 386
därav med fullständigt personnummer	157	6 092	41	1 943
därav sysselsatta	150	5 958	39	1 868
därav sysselsatta inom hälso- och sjukvården	142	5 626	39	1 758
Samtliga	7 452	36 839	480	113 437
därav med fullständigt personnummer	7 344	35 077	447	111 844
därav sysselsatta	7 241	34 730	438	109 926
därav sysselsatta inom hälso- och sjukvården	6 500	31 495	432	96 537
Andel som är utlandsutbildade	4	21	15	3
därav med fullständigt personnummer	2	17	9	2
därav sysselsatta	2	17	9	2
därav sysselsatta inom hälso- och sjukvården	2	18	9	2

*För personer som saknar svenskt personnummer kan ej arbetsmarknadsstatus kontrolleras.

Tabell 2. *Antalet legitimerade med utländsk utbildning och med svenskt personnummer som fått svensk legitimation under åren 1994–2005 och som är sysselsatta inom hälso- och sjukvården november 2005 per utbildningsregion*

Utbildningsland	Barn-morska	Röntgensjuk-sköterska	Sjuk-sköterska	Läkare
Sverige	2 040	393	33 288	8 482
EU/EES*	50	22	837	1 159
Därav Norden	41	14	663	340
Tredje land, inkl. de 10 nya EU-medlemmarna år 2004	47	17	574	2 381
Totalt, inkl. Sverige	2 137	432	34 699	12 022

**Inklusive Schweiz*

Tabell 3. *Antalet läkare med utländsk utbildning och med svenskt personnummer som fått svensk legitimation/legitimationsvillkor under åren 1994–2005*

Utbildningsland	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Totalt 94–05
Sverige	694	777	749	887	788	844	811	816	787	855	808	813	9 629
EU/EES*	160	76	68	56	66	100	150	244	225	244	227	191	1 807
Därav Norden	99	54	44	33	41	54	53	77	67	80	51	52	705
Därav Danmark	32	9	12	10	13	11	11	21	12	32	19	16	198
Finland	25	19	11	9	14	15	19	17	15	14	6	6	170
Island	26	16	10	6	9	19	14	21	23	20	15	13	192
Norge	16	10	11	8	5	9	9	18	17	14	11	17	145
Därav Tyskland	24	13	13	14	14	24	64	114	109	119	104	75	687
Därav övriga EU/EES**	37	9	11	9	11	22	33	53	49	45	72	64	415
Tredje land, inkl. de 10 nya Eu-medlemmarna	158	202	149	173	132	126	158	244	231	279	439	278	2 569
Därav Polen											162	65	
Därav de övr. nya 9 EU-medlemmarna											119	88	
Okänt	41	9	3	2	4	3	6	13	10	23	40	102	256
Totalt, exkl. Sverige	359	287	220	231	202	229	314	501	466	546	706	571	4 632
Därav EU/EES*, inkl. de 10 nya medlemmarna											508	344	
Totalt, inkl. Sverige	1 053	1 064	969	1 118	990	1 073	1 125	1 317	1 253	1 401	1 514	1 384	14 261

**Inklusive Schweiz*

5) Kostnader för läkarutbildningen i Sverige

Kostnad för en läkarstudent per år fördelar sig enligt följande

104 737 kr Platskostnad
- 68 151 kr - till universitet och högskolor
- 36 585 kr - till landsting

18 700 kr Studiestöd

Kostnaderna är baserade på 2008 ersättningsbelopp för medicinskt utbildningsområde.

6) På grund av den korta svarstiden och att berörda handläggare har semester kan vi för närvarande inte med hög precision svara på fråga sex. Vi ber att få komplettera med dessa uppgifter senast v.33.

7) Socialstyrelsen gick 2005 ut med en enkät till de svenskar som vårterminen 2005 erhöll studiestöd för studier i de av CSN klassade utbildningarna medicine and surgery eller surgery and medi-

cine vid utländskt lärosäte. Antalet kontakter uppgick till 944 stycken och till dessa gick enkäter ut. Genom detta tillvägagångssätt bedömdes att man nått det stora flertalet svenskar som studerar till läkare utomlands men de studenter som inte erhöll studiestöd från CSN fångades inte upp.

944 är alltså inte den exakta siffran för antalet svenskar som studerade på dessa utbildningar våren 2005 och storleken på den grupp som saknades är svår att uppskatta.

Hur dessa fördelade sig per land osv. har jag ingen uppgift om, enbart svarsfrekvens per land. CSN borde ha uppgifter om i vilka länder denna grupp studerar, dessutom också uppdaterade uppgifter om antalet utomlands.

8) För läkarutbildningen har regeringen inte fastställt några direkta examensmål i regleringsbreven. Den dimensionering som legat till grund för tilldelning av medel till utbildningen har redovisats i tidigare budgetpropositioner och fastställts av riksdagen.

Genom avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården lämnar staten ersättning för landstingens medverkan i grundutbildningen av läkare. I bilagan till det nya avtalet som undertecknades den 13 juni 2003 bestämdes det antal helårsstudenter som staten lämnar ersättning för per landsting. Om riksdagen beslutar om en förändrad dimensionering finns i avtalet reglerat hur denna förändring påverkar ersättningen.

Antal helårsstudenter som staten lämnar ersättning för (källa: Bilaga 1 till ALF-avtal rörande samarbete om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården)

År	Antal helårsstudenter
2006	5337
2005	5178
2004	5020
2003	4864
2002	4723
2001	4576

9) Antalet förstahandssökande och antalet antagna till läkarutbildningen i Sverige

Antalet förstahandssökande och antalet antagna till läkarutbildningen i Sverige (källa: NU-databasen, Högskoleverket).

	Förstahands-sökande	Antagna
Höstterminen 2006	3751	556
Vårterminen 2006	2343	542
Höstterminen 2005	3881	537
Vårterminen 2005	2419	535
Höstterminen 2004	3743	527
Vårterminen 2004	2444	527
Höstterminen 2003	3661	552
Vårterminen 2003	2254	545

Höstterminen 2002	3344	548
Vårterminen 2002	2522	538
Höstterminen 2001	3142	570
Vårterminen 2001	2012	472
Höstterminen 2000	3205	521
Vårterminen 2000	2163	392

10) Svaret anges som läkare och sjuksköterskor sysselsatta inom hälso- och sjukvården november 2005 per 100 000 invånare.

Tabell 4. *Läkare och sjuksköterskor sysselsatta inom hälso- och sjukvård november 2005, antal per 100 000 invånare*

	Hela riket
Leg. sjuksköterska	1 068
Utbildade läkare	347
Därav	
Icke-leg. läkare	23
Leg. läkare	324

Kompletterande information i excel-fil, se skilda bilaga 1.

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger regeringen i Norge följande information:

1) Opptak til lege- og sykepleiestudiet de siste 7 år

	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Lege	612	624	624	559	578	564	565
Sykepleie	4436	4597	4313	4633	4464	4570	4087

2) Kandidater (ferdigutdannede) lege- og sykepleiere de siste 7 år

	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Lege	487	472	459	465	381	403	424
Sykepleie	3580	3463	3578	3324	3393	3297	3221

Kommentar ang sykepleie: De private høgskolene begynte å rapportere til DBH fra og med 2001. Bersvendsen på DBH har vært behjelpelig med å legg etil data for dette året

Kommentar and medisin. Under medisin (i DBH) ligger andre studieprogrammer enn cand med . Man må gå inn på hvert enkelt universitet for å finne selve cand med og få riktige tall.

3.a) Hvor mange leger mangler i Norge innen for de siste 7 år? Oppdelt i allmennpraksis (praktiserende), avtalespesialister (specialister) samt sykehusleger?

Dette er det umulig å svare på - men i allmennlegetjenesten er det til enhver tid ca 80 - 100 fastlegehjemler som ikke er besatt av faste leger - de er derimot hele tiden betjent av vikarer. I spesialisthelsetjenesten er det til enhver tid ca 350 - 450 ubesatte legestillinger.

3.b) For sykepleiere er vi ikke i stand til å svare på dette.

4. Hvor mange utenlandske leger har vi i Norge?
Den sikreste kilden er medlemsregisteret til Den norske lægeforening (over 95 pst av legene er medlemmer av legeforeningen):

15,4 pst av medlemmene er utenlandske statsborgere.

Av medlemmer under 67 år er fordelingen av statsborgerskap slik (per august 2006):

Norge eller ukjent: 15 748

Nordiske land: 1 057 (Sverige 535, Danmark 358, Island 97, Finland 67)

EU-land (før 01.05.2004): 937 (derav Tyskland 685, Nederland 84, Storbritannia 55, Frankrike 23)

De 10 nye EU-land fra 2004: 160 (derav Polen 65, Litauen 36, Ungarn 20, Estland 14, Slovakia 9, Tsjekkia 9)

Øvrige land: 6728 (derav Irak 87, Serbia&M. 76, Russland 71, Bosnia Hercegovinia 62, USA 35, Iran 35)

For sykepleiere har vi ikke klart å skaffe tilsvarende opplysninger

5) Hva er universitetsdelen av kostnaden på lege- sykepleieutdanning (for ett år 2006/2007)

En studieplass medisin per år	NOK 272 500
En studieplass sykepleie per år	NOK 85 000

Kostnadene til den kliniske delen at utdanningen er innbakt i hhv budsjettrammene til kommunene og i basisbevilgningene til helseforetakene - er ikke skilt ut som egne kostnadsfaktorer.

6) Spørsmålet gjelder kun Danmark

7) Hvor mange norske studenter har tatt lege/sykepleieutd i utlandet ca gj snitt de siste årene ?

Dette er det vanskelig å svare på. Lånekassen har oversikt over hvor mange studenter som får støtte til utdanning i utlandet hvert år, og antall som har fått ettergivelse pga medisinstudier i utlandet de siste årene. De har imidlertid ikke oversikt over om studentene faktisk blir ferdige med studiene sine. Dersom man legger til grunn ettergivelsestall ser det ut til at det er ca 175 leger i året (finnes ikke på sykepleie) Imidlertid er kanskje de beste anslagene fra Statens autorisasjonskontor for helsepersonell – over antall norske statsborgere utdannet i utlandet som er gitt autorisasjon som hhv lege og sykepleier. Tallene fluktuerer noe, men dersom vi legger til grunn de siste tre årene får vi ca :
Leger: 250 per år
Sykepleie: 125 per år

8) likt nr 1

9) Hvor mange studenter får ikke plass på opptaket(gjelder primærsøkere, tall fra SO):
2006 Lege: 2252 Sykepleie 3878

10. Antall leger i Norge

Ca 18 000 yrkesaktive leger under 70 år. Dette innebærer ca 255 innbyggere per yrkesaktiv lege (uansett yrke). Av disse er ca 17.200 medlemmer av legeforeningen. Disse fordeler seg slik:

Overordnede sykehusleger: 5 574
Underordnede sykehusleger: 4 045
Allmennleger: 4 299
Privatpr. Spesialist: 896
Bedriftslege: 206
Vitenskapelig stilling: 721
Administrativ stilling: 321
Annen stilling: 221
Ukjent: 851

I tillegg: ca 1 100 turnuskandidater

Norsk sykepleierforbund har ca 80 000 medlemmer

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger regeringen i Danmark följande information:

1) Hvor mange studerende er optaget på lægeuddannelsen inden for de sidste 7 år i eget land?

2006: 1.087
2005: 925
2004: 832
2003: 846
2002: 837
2001: 855
2000: 781

2) Hvor mange læger er færdiguddannet inden for de sidste 7 år i eget land?

Nedenstående angiver antallet af færdiguddannede medicinske kandidater.

2006: 857
2005: 796
2004: 725
2003: 678
2002: 593
2001: 502
2000: 414

3) Hvor mange læger mangler i hvert enkelt land inden for de sidste 7 år? opdelt i praktiserende, specialister samt hospitalslæger?
Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra Sundhedsstyrelsen, der oplyser, at det har ikke været muligt at fremskaffe tal på lægemanglen blandt praktiserende læger og hospitalslæger, der ikke er ansat som speciallæger (specialister) i sygehusvæsenet. Sundhedsstyrelsen oplyser følgende tal for lægemanglen blandt speciallæger, der er ansat i sygehusvæsenet, for årerne 2002, 2006 og 2007:

2007:	1.243
2006:	1.073
2002:	800

4) Hvor mange udenlandske læger har hvert enkelt land, og hvor kommer de fra?
Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra Sundhedsstyrelsen, der oplyser, at Danmark per 31.12.2006 har 1.435 herboende udenlandske læger med følgende statsborgerskabsfordeling:

EU:	646
EØS:	12
Norden:	335
Tredjelande:	437
Ukendt:	5

5) Hvad koster lægeuddannelsen, opdelt i universitetsdelen samt den kliniske del (hospitals praktik) det enkelte land, når uddannelsen tages i hjemlandet?
Udelukkende beregnet på uddannelsestaksameter koster det 602.400 kr. at uddanne en medicinsk kandidat (6 års studier med et årligt uddannelsestaksameter på 95.000 kr. + en færdiggørelsesbonus på 32.400 kr.). Dette tal dækker både universitetsdelen og den kliniske del. Det har ikke været muligt at indhente oplysninger om, hvad den efterfølgende turnusuddannelse koster

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at disse "kandidatpriser" ikke nødvendigvis modsvarer den faktiske udgift for alle studerende på den pågældende uddannelse. For det første kan universiteterne disponere over de aktivitetsbestemte bevillinger. De er ikke forpligtigede til at anvende præcist det beløb en studerende udløser på denne specifikke uddannelse. Universiteternes faktiske udgifter per kandidat kan derfor være højere eller lavere, end de bevillinger denne kandidat har udløst.

6) Hvad koster lægeuddannelsen, opdelt i universitetsdelen samt den kliniske del det enkelte land når lægeuddannelsen foregår i Danmark?
Udelukkende beregnet på uddannelsestaksameter koster det 602.400 kr. at uddanne en medicinsk kandidat (6 års studier med et årligt uddannelsestaksameter på 95.000 kr + en færdiggørelsesbonus på 32.400 kr.). Dette tal dækker både universitetsdelen og den kliniske del. Det har ikke været muligt at indhente oplysninger om, hvad den efterfølgende turnusuddannelse koster.

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at disse "kandidatpriser" ikke nødvendigvis modsvarer den faktiske udgift for alle studerende på den pågældende uddannelse. For det første kan universiteterne disponere over de aktivitetsbestemte bevillinger. De er ikke forpligtigede til at anvende præcist det beløb en studerende udløser på denne specifikke uddannelse. Universiteternes faktiske udgifter per kandidat kan derfor være højere eller lavere, end de bevillinger denne kandidat har udløst.

7) Hvor mange studerende fra hjemlandet har taget deres uddannelse til læger i andre lande end deres eget og hvad er begrundelsen herfor?
Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra Sundhedsstyrelsen, der oplyser, at der per 31.12.2006 var givet 697 autorisationer baseret på udenlandsk uddannelse til personer med dansk statsborgerskab. Det skal noteres, at det ikke er muligt at se, om personen havde dansk statsborgerskab på det tidspunkt, hvor den udenlandske uddannelse blev gennemført, blot at personen i dag har dansk statsborgerskab. Sundhedsstyrelsen oplyser, at der ikke foreligger oplysninger om begrundelsen for, at lægeuddannelsen er taget i udlandet.

8) Hvor mange studiepladser har hvert enkelt land på universitetet til lægeuddannelsen, samt hvor mange kliniske uddannelsessteder inden for de sidste 7 år?
Søgningen til medicinstudiet har de seneste syv år været langt højere end antallet af udbudte pladser. Antallet af studiepladser kan dermed sættes lig antallet af personer, der er blevet tilbudt optag igennem de seneste syv år. Når nedenstående tal er højere end de i spørgsmål 1 angivne, skyldes det, at en del studerende ikke starter på den studieplads, som de er blevet tilbudt.

2006:	1.173
2005:	1.166
2004:	1.167
2003:	1.139
2002:	1.114
2001:	1.086
2000:	1.066

Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra de sundhedsvidenskabelige fakulteter på Københavns, Aarhus og Syddansk Universitet. Fakulteterne oplyser, at de gennem de seneste syv år har benyttet i alt 54 kliniske uddannelsessteder, der opgøres som hele hospitaler. Fordelingen af disse mellem fakulteterne er:

Københavns Universitet:	29
Aarhus Universitetet:	16
Syddansk Universitet:	10

9) Hvor mange studerende bliver afvist til lægestudiet?
Der var i 2006 hele 3.176 personer, der havde medicin som 1. prioritet i deres studievalg. Heraf blev 1.308 personer optaget (inklusiv standby), hvilket svarer til, at 1.868 ansøgere, der havde medicin som 1. prioritet, blev afvist. Antallet af afviste ansøgere er stigende, hvilket skyldes at søgningen til medicinstudiet også er stigende.

10) Hvor mange læger har hvert enkelt land? Hvor mange læger pr. indbygger?
Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra Sundhedsstyrelsen, der oplyser, at der per 31.12.2006 var 23.911 herboende, levende læger. Ultimo 2006 var befolkningsunderlaget på 5.447.084. Dermed er der 0,0044 læger per indbygger i Danmark, hvilket svarer til 44 læger per 10.000 indbyggere.

Undervisningsministeriet har følgende svar på de af Nordisk Råd 10 stillede spørgsmål for så vidt angår sygeplejersker:

1)

Sygeplejerskeuddannelsen (1)

	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Studiepladser	Ukendt	Ukendt	2973	2925	2884	2922	2925
Optag (2)	2628	2785	2768	2864	3066	2850	2739
Dimittender (3)	1884	1932	1920	1867	1953	2640	
Afviste (4)	237	215	257	306	422	732	375

(1) Kilde: UNI-C Statistik & Analyse - Tal og beregninger bygger på institutionernes indberetning til Danmarks Statistik.
(2) Tallene for optaget for 2006 er baseret på oplysninger fra den koordinerede tilmelding og er derfor ikke sammenlignelige med de statistiske oplysninger fra UNI-C, idet opgørelsesdatoerne er forskellige.
(3) Uddannelsen blev forkortet til 3½ år fra med optaget i sommeren 2001. Derved blev ekstra mange færdig i 2005.
(4) Tallene siger intet om årsagerne til, at ansøgere blev afvist. Årsagen kan for eksempel være manglende opfyldelse af adgangskrav eller manglende plads på uddannelsesinstitutionerne.

2) Se under spørgsmål 1.

3) Ifølge Dansk Sygeplejeråd mangler der i dag ca. 1500 sygeplejersker.

4) Der foreligger ikke oplysninger herom.

5) En sygeplejerske koster 215.650 kr. i taxameterudgifter og 203.784 kr. i SU, i alt 419.434 kr. (2007-priser).

6) Svarer til spørgsmål 5.

7) Der foreligger ikke oplysninger herom.

8) Se under spørgsmål 1.

9) Se under spørgsmål 1.

10) Dansk Sygeplejeråd har opgjort, at der er ca. 60.000 erhvervsaktive sygeplejersker. Befolkningstallet er ifølge Danmarks Statistik 5.447.084 pr. 1. januar 2007. Det giver 0,01 sygeplejerske pr. indbygger, eller næsten 91 indbyggere pr. sygeplejerske.

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger regeringen i Island följande information:

1) Studerande antagna till läkarutbildningen i Island.

Intagandet av medicinstuderande:

1999-2001 40 fr.o.m. 2:a terminen
2002 48 fr.o.m. 2:a terminen
Från 2003 48 fr.o.m. 1:a terminen

2) Färdig utbildade läkare i Island.

5 DATA TEKSTIL Nr. 91 Skriftlig spørgsmål

Antalet färdigutbildade läkare ligger mellan 32 och 40 per år de senaste åren.

3) Antalet obesatta läkartjänster.

Det råder ingen större brist på läkare förutom att det förekommer i bland brist på läkare inom primärvården i glesbygd och inom vissa andra specialiteter.

4) Legitimerade utlandska läkare i den isländska hälso- och sjukvården.

Det saknas översikt över det totala antalet utländska läkare i Island. I 2005 blev 39 utländska läkare legitimerade i Island.

5) Kostnaderna för läkarutbildningen.

Enligt en rapport från 2006 beräknas årliga utbildingskosnader per läkarstuderande i Island vara i genomsnitt 610.000 IKR. Det motsvarar i dag ca. 54.000 DKR.

6) Kostnader för isländsk studerande som genomför sina läkarstudier i Danmark.

Någon exakt information föreligger inte. De studerande kan söka studielån i Island på lika villkor som för andra studier utomlands.

7) Information om studerande som genomfört läkarstudier i andra länder.

Information om alla de medicinstuderande som studerar utomlands föreligger inte. I genom årtionden har isländska läkare specialiserad sig i de övriga nordiska länderna, USA och flera länder. I tillägg är det nu allt fler som söker sig in på grundutbildingen i den övriga Norden och nu för tiden är det ca. ett hundratal medicinstuderande Islänningar i Danmark. I Ungern finns det också Islänningar som studerar till läkare.

8) Hur många studieplatser får medicinstuderande från vart enkelt land finns det i Island?

Som nämnt tidigare kommer 48 studerande in på läkarutbildningen årligen. Utländska studerande kan konkurrera med isländska studerande om platser på utbildningen på lika villkor.

9) Hur många medicinstuderande blir avvist från läkarstudierna?

Man tar endast in 48 mediceinestuderande per år. Över 200 personer anmäler sig till inträdesexamen varje år.

10) Läkartätheten i Island.

Antalet läkare 70 år och yngre och verksamma i Island uppgick i slutet av 2005 till 1104. Läkartätheten i Island (invånare/läkare i yrkesverksam ålder bosatta i landet) uppgick således i 2005 till 275.

För ytterligare information om läkarna se Den framtida läkarmarknaden i de nordiska länderna (www.slf.se).

Sjuksköterskor i Island:

Under de senaste åren har man antagit 114 studerande till sjuksköterskeutbildingen varje år (80 i Islands Universitet och 34 i Universitetet i Akureyri). Från och med 2007 blir antaltet intagna studerande 153, dvs. 105 i Reykjavík och 48 i Akureyri.

Omsorgsminister — Paula Risikko

Projektplanerare — Mikaela Dahlblom

Bilagor: 1

E-DATA TEKSTI Sv

Utlandsutbildade svenska läkare 1994-2006 samt antal därav som är sysselsatta inom HoS.

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Samtliga	421	432	446	457	466	481	514	552	586	608	656	685	738
Därav sysselsatta inom HoS	..	309	321	323	325	335	350	380	403	419	446	475	..

Utlandsutbildade svenska läkare 2006 efter år för legitimation/legitimationsvillkor.

År för legitimation/legitimationsvillkor	Antal
<1977	84
1977	23
1978	17
1979	34
1980	29
1981	22
1982	20
1983	11
1984	26
1985	18
1986	14
1987	15
1988	13
1989	14
1990	9
1991	17
1992	19
1993	10
1994	26
1995	16
1996	14
1997	11
1998	9
1999	16
2000	33
2001	38
2002	35
2003	24
2004	48
2005	33
2006	40
Samtliga	738

Utlandsutbildade svenska läkare med år för legitimation/-legitimationsvillkor 1994-2006 efter utbildningsland.

Utbildningsland	Antal
EU/EES*	199
Därav Norden	93
Därav Danmark	35
Finland	4
Island	31
Norge	23
Därav Tyskland	57
Därav övriga EU/EES**	49
Tredje land, inkl. de 10 nya Eu-medlemmarna	128
Okänt	100
Totalt	427

**Inklusive Schweiz*

Nordisk Råd

A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 2/2007
- Skriftlig spørsmål E 21/2007

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1413/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning over

Medlemsforslag
Om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid

1. Kultur- og utdanningsutvalgets forslag

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å etablere en dialog med de nasjonale forskningsråd om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid, og løsninger på disse, som ledd i videreutviklingen av det nordiske området for forskning og innovasjon

2. Bakgrunn

Kultur- og utdanningsutvalget har behandlet medlemsforslaget A 1413/kultur om å fjerne strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid fremmet av Midtengruppen på møter 29. juni og 25. september 2007.

Forslagsstillerne viser til at en sentral forutsetning for å videreføre den nordiske velferdsmodellen er å sikre en god kunnskapsproduksjon gjennom å legge til rette for innovasjon, forskning og utdanning. Det vises videre til opprettelsen av NordForsk i 2005 som et virkemiddel for å styrke det nordiske forskningssamarbeidet. Gjennom NordForsk er det etablert en plattform for å koordinere de nasjonale forskingsrådenes arbeid om områder med stor felles nordisk nytte. De nordiske midlene til NordForsk kan slik bidra til å utløse langt større nasjonale og europeiske forskningsmidler.

Forslagsstillerne viser til at arbeidet i NordForsk er relativt nytt, og for å lykkes i arbeidet med koordinering, og dermed utløse potensialet i nordisk forskning, er det nødvendig å vurdere strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid. Forslagsstillerne peker på to slike områder:

1. Ulike planleggingssykluser i de nasjonale forskningsrådene
2. Begrensede muligheter for forskere i de nordiske landene til å søke finansiering i andre nordiske land.

På denne bakgrunn foreslår Midtengruppen at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

> *å* ta opp spørsmålet med ulike planleggingssykluser med forskningsrådene i de nordiske land med sikte på større harmonisering
>
> *å* ta opp med forskningsministrene en åpning av de nasjonale forskningsprogram i de nordiske land for forskere fra andre nordiske land

Nordisk Råd

A 1413/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

3. Høring

A 1413/kultur om å fjerne strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid har vært sendt på høring, og følgende instanser har avgitt høringssvar:

Nordiske organisasjoner: NordForsk
Danmark: Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Finland: Undervisningsministeriet (Opetuministeriö), og Finlands Akademi
Åland: Ålands lanskapsregering
Island: Kulturministeriet og RANNIS (The Icelandic Centre for Research)
Norge: Kunnskapsdepartementet og Norges Forskningsråd
Sverige: Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS), Forsningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Vetenskapsrådet og VINNOVA

Nordiske organisasjoner

NordForsk hilser medlemsforslaget og dets fokus på praktiske hindringer for felles storsatsinger velkommen. NordForsk mener at harmonisering av planleggingsprosesser og åpning av nasjonale forskningsprogram ville kunne gi et fantastisk løft til det nordiske forskningssamarbeidet, men understreker samtidig at dette er langsiktige mål. NordForsks ambisjon er å finne frem til nye og mer fleksible modeller for samarbeid med nasjonale aktører både når det gjelder finansiering og på andre områder av virksomheten. I høringssvaret redegjør NordForsk nærmere for sin arbeidsform og fastslår at NordForsks rolle er å koordinere nasjonalt finansierte satsinger på nordisk plan og stå for den merkostnad som det nordiske samarbeidet innebærer. NordForsk står aldri for hele kostnaden for forskningsaktiviteter. NordForsk fremhever også at de nasjonale forskningsrådenes rolle ikke kun er å være samfinansiører, men at de også deltar i NordForsks styre. Det blir understreket at alle de nasjonale forskningsrådene som har deltatt i styret, men også forskningsråd utenfor styret, har gitt viktige bidrag til NordForsks arbeid – særlig i forhold til koordineringsrollen. Avslutningsvis gir NordForsk uttrykk for at det vil være ønskelig at man på politisk nivå nasjonalt bidrar til at de nasjonale forskningsrådene får gode forutsetninger for å bidra til samfinansierende initiativ.

Danmark

Videnskabsministeriet mener det har vist seg at realiseringen av et indre nordisk marked for forskning og innovasjon har vanskelige vilkår. Vedrørende harmonisering av planleggingssykluser anbefales det at det utvikles fleksible og ubyråkratiske metoder og rutiner for samarbeidet mellom de nordiske forskningsfinansierende institusjoner. Konkret foreslås det:

1. At det i de enkelte forskningsfinansierende institusjoner avsettes en sentral pott/pulje som kan benyttes i internasjonalt forskningssamarbeid hvor det er behov for 'matching funding' som f. eks innenfor det nordiske forskningssamarbeidet.

2. At den nåværende finansieringsmekanismen som forutsetter 1/3 finansiering fra NordForsk og 2/3 fra nasjonale budsjetter endres. Et fifty-fifty prinsipp vil være mer realistisk.

Angående åpning av nasjonale forskningsprogrammer viser Ministeriet til at Danmark i dag deltar i internasjonalt forskningssamarbeid som innebærer ulike former for samfinansiering, herunder åpning av nasjonale programmer og 'common pot', og er positive til å delta i slik programmer i den grad det er mulig innenfor rammene av nasjonale budsjetter og lovbestemte regler som setter en grense for omfanget av forskningsrådenes deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid. Ministeriet fremhever at NordForsk har tatt initiativ til fem såkalte NORIA-Net. Om programmene viser seg vellykket vil samarbeidsmodeller av denne typen være et godt utgangspunkt for å videreutvikle det nordiske forskningssamarbeidet.

Finland
Undervisningsministeriet mener generelt at det er viktig at samarbeidet mellom de nordiske landene foregår så smidig og fritt for hinder som mulig. Når det gjelder kommentarer til medlemsforslaget sier ministeriet seg enig i høringsuttalelsen fra Finlands Akademi, og fremhever at når det gjelder planleggingssykluser er det ikke først og fremst ulike tidsplaner som er utfordringen, men snarer ulike finansieringsinstrumenter. Avslutningsvis fremhever ministeriet at NordForsk bør på en målbevisst måte ytterligere utvikles og styrkes.

Finlands Akademi viser til at de nasjonale forskningsrådene har liknende planleggingstabeller når det gjelder fordeling av forskningsfinansiering. De ulike finansieringsinstrumentene og deres utgangspunkt kan dog forårsake problemer. Som eksempel viser Finlands Akademi til at forskningsprogram i visse land gjennomføres etter en top-down modell hvor initiativet for eksempel kommer fra ministerier. Finlands Akademis programmer har som oftest utgangspunkt i forskersamfunnet, dvs. en bottom-up modell. Finlands Akademi konstaterer derfor at de nordiske forskningsrådene har ulike finansieringsinstrumenter og prosedyrer, og mener derfor det er grunn til å overveie om det er formålstjenelig å harmonisere nasjonale prosesser og tidstabeller. Når det gjelder åpning av nasjonale forskningsprogrammer viser Finlands akademi til at det i visse nordiske land er juridiske hindringer for å kunne bevilge nasjonal forskningsfinansiering til forskere i andre land. En slik grenseoverskridende finansiering øker heller ikke automatisk nordiske forskningssamarbeid. Finlands Akademi kan i dag gi støtte til forskere fra andre land forutsatt at prosjektet gagner dels finsk forskning, dels samfunnet eller internasjonalt samarbeid. Finlands Akademi fremhever at når det nordiske forskningssamarbeidet skal utvikles bør man i første omgang konsentrere seg om å støtte de områder som genererer merverdi og kritisk masse gjennom å knytte sammen fragmenterte forskningsfelt. Den primære oppgaven er å klarlegge felles forskningsmessige målsettinger og områder hvor det er vilje til felles handling. Å samordne de nasjonale forskningsrådenes søknadsfrister er sekundært i denne sammenhengen.

Åland
Ålands landskapsregering viser til at NordForsks tre hovedoppgaver er koordinering, finansiering og forskningspolitisk rådgivning, og foreslår at NordForsk påtar seg et koordinerings- og utviklingsansvar for de aktuelle oppgavene som del av sin ordinære virksomhet.

Island
Kulturministeriet støtter forslaget.
RANNIS, The Icelandic Centre for Research er positive overfor muligheten for å søke forskningsmidler i andre nordiske land, og viser til at hindringer ofte har vært lov- og regelbaserte. Alle igangsatte tiltak har bidratt til å lette samarbeidet på tvers av grensene og gjør at Norden og Europa i større grad blir knyttet tettere sammen på forsknings-, teknologi-, og innovasjonsområdet. Islandske fond kan i dag i visse tilfelle støtte forskningsprosjekter fra andre land som foregår på Island, og også prosjekter

som i hovedsak foregår utenlands. Disse støtteordningene er dog kompliserte og det er derfor god grunn til å bruke offentlige penger på å 'kjøpe' forsknings utenlands. Loven tillater dog ikke at fondene støtter felles multinasjonale prosjekter som på den måten kan skape flere samarbeidsmuligheter. RANNIS er innstilt på å bidra til et styrket samarbeid i Norden.

Norge
Kunnskapsdepartementet viser til at det er kjent med at ulike nasjonale budsjettprosedyrer og finansieringsmekanismer har vært opplevd som et hinder for implementeringen av forskningspolitiske målsettinger på nordisk nivå, og for etableringen av samarbeidsinstrumenter som nordiske Centres of Excellence. Departementet mener at det i tråd med intensjonene bak det nordiske forskningssamarbeidet bør være opp til NordForsk, i samarbeid med nasjonale forskningsfinansierende organer, å komme frem til hensiktsmessige felles finansieringsmodeller. Angående spørsmålet om åpning av nasjonale forskningsprogrammer viser Kunnskapsdepartementet til at det på politisk nivå er tilslutning til en gradvis åpening av utvalgte forskningsprogrammer, og at dette også er et ledd i NMRs globaliseringsstrategi. Departementet viser til at etableringen av NORIA-net vil være en god måte å iverksette denne målsettingen på.

Norges Forskningsråd (NFR) er positiv til arbeidet med å styrke koordineringen av de nasjonale forskningsrådenes arbeid på områder av felles nytte i Norden. Økt harmonisering av de nordiske forskningsrådenes planleggingssykluser og åpning av nasjonale forskningsprogrammer er viktig spørsmål i denne sammenhengen. NFR erkjenner at de nordiske landenes ulike planleggingssykluser har skapt problemer for rask koordinert tilleggsfinansiering av nye nordiske satsinger som Nordiske Centers of Excellence hvor finansieringsmodellen er 1/3 fra NordForsk og 2/3 fra deltagende nasjonale forskningsråd. NFR mener at med et stort antall forskningsfinansierende instanser i de nordiske landene og de store ulikheter i budsjettprosessen, og at internasjonalt samarbeid av denne typen intensiveres overfor mange land, vil det bli vanskelig å implementere en harmonisering av plan- og budsjettrutinene generelt. NFR arbeider for at det legges til rette for større fleksibilitet innefor deres budsjetter for å kunne følge opp samarbeidstiltak bl.a. i regi av NordForsk. Generelt anbefaler NFR at kravet i NordForsks mandat om at større FoU-satsinger i NordForsks regi forutsetter 2/3 tilleggsfinansiering fra nasjonale forskningsråd differensieres og vurderes i hvert enkelt tilfelle. Vedrørende åpning av nasjonale programmer fremhever NFR at dette kan være et viktig verktøy i internasjonalt samarbeid og fremhever i den forbindelse deltakelse i EUs ERA-net, men advarer mot en generell åpning av alle nasjonale forskningsprogram for nordiske søkere. NFR viser til at en slik åpning vil kunne gi en tilleggsverdi i form av økt vitenskapelig kvalitet og styrke på noen områder, men ikke nødvendigvis for alle felt og satsinger. Full åpning vil også redusere det nasjonale forskningspolitiske handlingsrom. NFR mener at ulike grader av åpning og samarbeid kan være optimalt på ulike områder, og anbefaler at spørsmålet om åpning av nasjonale forskningsprogram for nordiske søkere i første omgang gripes an gjennom den nystartede NORIA-net ordningen.

Sverige
Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS) påpeker at det mest problematiske fra et samarbeidssynspunkt er at det er store forskjeller mellom de nordiske landene når det gjelder tiden mellom planlegging og styrebeslutning om utlysning av forskningsmidler. FAS fremhever at for sin del er denne delen av prosessen ikke særlig lang, og ser derfor ingen administrative hindringer i så henseende, og påpeker at problemene heller er av økonomiske og budsjettmessige karakter. I likhet med andre svenske myndigheter har FAS krav om å forbruke nesten alle midler i løpet av budsjettåret. Oppstår det et overskudd som er større enn tre prosent av forskningsbudsjettet inndras disse midlene. Derfor tas beslutninger i be-

gynnelsen av året slik at alle, eller nesten alle, tildelte midler forbrukes i løpet av året. Skulle det komme forslag om samfinansiering eksempelvis i løpet av våren vil det være vanskelig for FAS å iverksette tiltak som innebærer kostnader samme år. FAS understreker at om de hadde hatt mulighet til å reservere budsjettmidler for kommende satsinger vil deres handlingsfrihet økes betydelig. Om åpning av nasjonale forskningsprogrammer uttaler FAS at de i dag arbeider etter et prinsipp om at hovedsøker på prosjekt må være tilknyttet et svensk universitet eller forskningsinstitusjon hvor også midlene skal forvaltes. Forskere fra andre nordiske land kan være medsøkere i prosjekter, og det er heller ingen hinder for at prosjektmidler kan finansiere medvirkning fra andre land. FAS viser også til at stillinger som FAS utlyses kan kun gis til forskere ved svenske institusjoner, og om denne ordningen skulle endres kreves det at alle forskningsrådene gjør det samme, og FAS antar at samarbeidseffekten blir marginal. FAS peker på at et mulig tiltak for å forbedre det nordiske samarbeidet vil være å overveie et felles postdoc-program.

Forskningsrådet för miljö, areella näringar og samhällsbyggande (Formas) viser til at det nordiske forskningssamarbeidet tradisjonelt har vært innrettet mot spørsmål som tematisk eller geografisk har en nordisk dimensjon. I og med EUs fremvekst har det nordiske forskningssamarbeidet fått en ny dimensjon: å samle nordisk forskning slik at man er konkurransedyktig – uansett tema – i det europeiske konkurranselandskapet for forskning. Formas beskriver dette som en slags tidskjede der nordisk samarbeid etableres i en tidlig fase for senere å utvides til en alleuropeisk samarbeidsplattform, og spør hvordan balansen bør være mellom tradisjonelle nordiske tiltak og tiltak som har som sin kjerne ekspansjon utover den nordiske rammen. Når det gjelder forslaget om harmonisering av de ulike landenes planleggingssykluser mener Formas at dette kanskje kunne bedre situasjonen på nordisk plan, men å kreve så dype inngrep i ikke bare de nasjonale systemenes operative praksis, men også i måten forskningsprosessen ses på, innebærer betydelige risiko og kunne tolkes som tvangsekteskap. Endringer som innebærer timingen innefor et budsjettår vil være enklere å oppnå enn endringer som tøyer eller strekker planleggingssyklusen. Angående spørsmålet om nordiske forskeres begrensede muligheter for å søke midler i de andre nordiske landene mener Formas at motsetningene ikke er så store som i forhold til det første forslaget, og viser til at det er tatt initiativ til at på frivillig basis mellom de nasjonale forskningsrådene i Norden å ha en utvidet rett til å søke forskningsmidler for nordiske medborgere. Formas anbefaler at erfaringer fra hvordan denne mekanismen har fungert bør undersøkes nærmere før man tar ytterligere initiativ.

Vetenskapsrådet er positiv til at spørsmålet om økt harmonisering av de nordiske forskningsfinansiørenes planleggingssykluser diskuteres. Vetenskapsrådet viser til at i forhold til NordForsk har en mangelen på slik harmonisering, koplet med den finansieringsmodellen som er anvendt for koordineringen av Nordic Centers of Excellence, medført et unødig byråkratisk hinder, og foreslår derfor at denne finansieringsmodellen endres. Vetenskapsrådet er videre positiv til grunntanken i å åpne nasjonale program for forskere fra andre nordiske land. I den sammenheng vises det til at der bør tas hensyn til erfaringer på europeisk nivå via ERA-net og EUROCORES før en eventuell allmenn åpning av program. I Norden er det igangsatt liknende initiativer gjennom NordForsks nye instrument NORIA-net og det allerede etablerte instrumentet Nordic Centres of Excellence. Vetenskapsrådet peker også på en annen mulighet for å fremme det nordiske forskningssamarbeidet ved å på nordisk basis utvikle et samarbeid som Vetenskapsrådet har med det britiske forskningsrådet ESCR. Samarbeidet innebærer at prosjektsøknader som innbefatter samarbeid mellom forskere i Storbritannia og Sverige får en felles vurdering, og om merparten av midlene søkes fra en av finansiørene står denne for prosjektkostnadene i begge landene. Vetenskapsrådet peker på at en farbar vei kan

være å følge Finlands Akademis initiativ som går ut på at man kan finansiere søkere fra andre land om deres forskning vurderes å være av betydning for angjeldende program.

VINNOVA opplyser at det har erfart at forslaget om økt harmonisering av planleggingssykluser utgår fra problemer som først og fremst forskningsrådene har erfart bl.a. i NordForsk. VINNOVA ser for sin del ikke ulike planleggingssykluser som et alvorlig hinder for et intensivert nordisk samarbeid. I forhold til spørsmålet om åpning av nasjonale forskningsprogrammer viser VINNOVA til erfaringer fra ERA-net og INNO-net på europeisk nivå, og til NordForsks initiativ NORIA-net. Disse initiativene har ikke innebåret en allmenn åpning av alle program, men bygger i stor grad på at berørte forskningsfinansierende organ i fellesskap, og etter en omfattende planleggingsperiode, gjennomfører felles utlysninger vanligvis uten at det skapes en felles finansiell pott. VINNOVA anbefaler at denne modellen anvendes i første omgang. I forhold til potensialet for nordisk forskningssamarbeid generelt deler VINNOVA medlemsforslagets utgangspunkt: at det finnes et potensial gjennom økt nordisk FoU-samarbeid å øke utbyttet av Nordens samlede investeringer i FoU. VINNOVA viser til at ressursene på nordisk nivå er begrenset sammenliknet med nasjonale organer. For å ivareta potensialet for nordisk samarbeid på best mulig måte, og få uttelling av de ressurser som finnes på nordiske nivå, er det etter VINNOVAs mening nødvendig å engasjere de nasjonale organene slik at de tar sin del av ansvaret for de fellenordiske organene og at det slik legges til rette for koordinerende initiativ og ulike samarbeidsinitiativer. Det er i første omgang ikke spørsmål om gjennom ulike inngrep å koordinere allerede pågående satsinger, men heller at de nordiske organene innrettes mot samarbeid med motsvarende nasjonale organ, og at det etableres en kontinuerlig dialog mellom ekspertene på nordisk og nasjonalt nivå.

4. Kultur- og Utdanningsutvalgets synspunkter

Kultur- og utdanningsutvalget deler forslagsstillernes utgangspunkt om at en helt sentral forutsetning for å kunne videreføre den nordiske velferdsmodellen er kraftfulle satsinger på forskning, innovasjon og utdanning. Utvalget er også enig i at det nordiske forskningssamarbeidet gjennom NordForsk har et stort potensial og kan medvirke til å øke utbyttet av de nordiske landenes samlede investeringer innenfor forskning og utvikling. Utvalget kan konstatere at høringsinstansene langt på vei deler denne oppfatning.

NordForsk ble etablert i 2005 og hensiktsmessige arbeidsformer må utvikles underveis. Samtidig er utvalget av den mening at det er viktig å løpende vurdere hindringer av strukturell og praktisk karakter som kan være til hinder for et fordypet nordisk samarbeid - og med tiden et egentlig indre nordisk marked på forskningsområdet. Utvalget noterer at høringssvarene viser at det ved etableringen av enkelte nye tiltak i NordForsks regi har vært enkelte slike problemer. Flere av de nasjonale forskningsrådene har også kommet med forslag og anbefalinger om hvordan disse kan løses. Et problem ser ut til å være at de ulike nasjonale forskningsråd har ulik grad av fleksibilitet i sin budsjettering. Et annet ankepunkt, sett fra de nasjonale forskningsrådenes side, er NordForsks finansieringsmodell for større FoU-initiativer. Det danske Ministeriet for Videnskab, Teknologi og udvikling har tydeligst uttrykt disse problemstillingene og anbefaler:

1. At det i de enkelte forskningsfinansierende institusjoner avsettes en sentral pott/pulje som kan benyttes i internasjonalt forskningssamarbeid hvor det er behov for *matching funding* som f. eks. innenfor det nordiske forskningssamarbeidet.
2. At den nåværende finansieringsmekanismen som forutsetter 1/3 finansiering fra NordForsk og 2/3 fra nasjonale budsjetter endres.

Kultur- og utdanningsutvalget kan ikke ta stilling til de enkelte anbefalingene, men mener som nevnt over at det er viktig at disse problemstillingene blir diskutert, vurdert og løses på en smidig måte. Utvalget deler forskningsministrenes ambisjon om at Norden skal utgjøre et sammenhengende, dynamisk forsknings- og utdanningsområde slik det uttrykkes i Ministerrådsforslaget B 249/kultur "om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010". Kun gjennom et målbevisst arbeid med å fjerne strukturelle og praktiske hindringer vil denne ambisjonen kunne realiseres. Utvalget mener derfor at det er viktig at forskningsministrene drøfter disse problemstillingene og inngår i en strukturert dialog med de nasjonale forskningsrådene om problemer og løsninger. Dette kan også inspirere til læring og inspirasjon for de enkelte landene eksempelvis i forhold til forskningsrådenes fleksibilitet.

Kultur- og utdanningsutvalget konstaterer med tilfredshet at ovennevnte strategi også inneholder en ambisjon om økt felles programmering av nasjonale satsinger på forskningsområdet.

5. Konklusjon
Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

> *å* etablere en dialog med de nasjonale forskningsråd om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid, og løsninger på disse, som ledd i videreutviklingen av det nordiske området for forskning og innovasjon

Göteborg, 25. september 2007

Christer Adelsbo (s)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Mats Johansson (m)
Jógvan við Keldu (Ff)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Tommy Taberman (sd)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lars Wegendahl (s), ordförande

Medlemsforslag om å fjerne strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid

Nordisk Råd

A 1413/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

(Framlagt av Mittengruppen i Nordisk Råd)

De siste årene har det vært økende oppmerksomhet rundt Nordens muligheter til å videreføre sin velferdsmodell. En hovederkjennelse har vært behovet for å sikre en god kunnskapsproduksjon gjennom å legge til rette for innovasjon, forskning og utdanning.

Gjennom omorganiseringen av det nordiske forskningssamarbeidet i 2005, var det enighet om å styrke det nordiske forskningssamarbeid gjennom opprettelsen av NordForsk. Ansvaret til NordForsk er nordisk forskning og forskerutdanning. De nasjonale forskningsrådene og universitetene er sentrale aktører i NordForsk. I strategiplanen 2006-2009 for NordForsk er tre områder spesifisert: koordinering, finansiering og forskningspolitisk rådgivning.

En sentral dimensjon i det nordiske forskningssamarbeidet er å koordinere de nasjonale forskningsrådenes arbeid om områder med stor felles nordisk nytte. Finansieringen over budsjettet til Nordisk Ministerråd er ikke store nok til å kunne skape gode nettverk og toppinternasjonal forskning i Norden, men kan være med å utløse spennende forskningsprosjekter sammen med nasjonale og europeiske forskningsmidler. Det innebærer at arbeidet med å koordinere forskningsrådene i de nordiske land må få større vekt for å oppnå resultater.

Arbeidet i NordForsk er fremdeles relativt nytt. For å lykkes i arbeidet med koordinering og å utløse potensialet i nordisk forskning, er det også nødvendig å vurdere strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid. To områder synes å peke seg ut:

1) Forskningsrådene i de nordiske land har ulike planleggingssykluser for sin forskningsfinansiering. Sverige har lang tid, mens Finland har kort tid mellom planlegging, finansiering og gjennomføring. Disse ulike planleggingssyklusene gjør koordineringen og implementeringen av nordisk forskning krevende. En større harmonisering av disse rutinene hadde lettet forskningssamarbeidet.
2) Forskere i de nordiske land kan bare i begrenset grad søke finansiering til sine prosjekter i andre nordiske land. Dette påvirker både mobiliteten i forskermiljøet og det legger vansker for å utnytte potensialet i de nordiske forskermiljøene. En åpning av de nasjonale forskningsprogram for deltakere fra andre nordiske land ville kunne styrke det nordiske samarbeidet og forskningsmiljøet.

På denne bakgrunn foreslår Mittengruppen at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å ta opp spørsmålet med ulike planleggingssykluser med forskningsrådene i de nordiske land med sikte på større harmonisering

å ta opp med forskningsministrene en åpning av de nasjonale forskningsprogram i de nordiske land for forskere fra andre nordiske land

Nordisk Råd

A 1413/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

København, 24. april 2007

Risto Autio (cent)
Anita Brodén (fp)
Bente Dahl (RV)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Joan Erlandsen (V)
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Christina Gestrin (sv)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Timo Kaunisto (cent)
Ulrik Kragh (V)
Jón Kristjánsson (F)
Anne Margrethe Larsen (V)
Gudrun Laub (V)
Johan Linander (c)
Jan Lindholm (mp)
Ville Niinistö (gröna)
Lauri Oinonen (cent)
Marion Pedersen (V)
Janne Seurujärvi (cent)
Paula Sihto (cent)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Gunilla Tjernberg (kd)
Stefan Tornberg (c)

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1414/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 7/2007

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning over

Medlemsförslag om gemensamma nordiska initiativ för at verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

1) *at* foretage en struktureret informationsudveksling om initiativer i de nordiske lande til at fremme energieffektivisering og anvendelse af vedvarende energi i offentlige bygninger (blandt andet som implementering af EU-direktiv 2006/32/EF)

2) *at* udarbejde et katalog over gode politiske virkemidler og konkrete, vellykkede eksempler på at effektivisere energianvendelsen i offentlige bygninger i Norden og at fremme anvendelsen af vedvarende energi i disse. Kataloget bør distribueres til alle offentlige myndigheder og institutioner i de nordiske lande

2. Baggrund

Midtergruppen fremsatte i maj 2007 medlemsforslag A 1414/miljö – se bilag. Miljø- og Naturresurseudvalget har behandlet medlemsforslaget på møder den 27. juni 2007 i Tórshavn og den 25. september 2007 i Göteborg.

Som baggrundsmateriale for medlemsforslaget forelå svar på skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om forbrug af vedvarende energi til opvarmning af offentlige bygninger stillet af *Kari P. Højgaard* – se bilag.

Resumé af medlemsforslaget

På baggrund af regeringernes svar på et tidligere stillet skriftligt spørgsmål tages der udgangspunkt i, at der mangler en klar strategisk satsning hvad angår den offentlige sektors rolle i at fremme anvendelse af vedvarende energi og energieffektivisering. Der henvises til et EU-direktiv 2006/32/EF af 6. april 2006, som opfordrer medlemsstaterne til at sørge for, at den offentlige sektor tager en ledende rolle på området.

Forslagsstillerne ønsker, at denne målsætning tydeliggøres i de nordiske landes planlægning af energipolitikken. Med udgangspunkt i landenes forskellige styrkepositioner bør der iværksættes en systematisk informationsudveksling om gode initiativer og metoder.

3. Udvalgets synspunkter

Udvalget deler forslagsstillernes opfattelse af, at en bevidst satsning på at øge energieffektiviteten og andelen af vedvarende energi i de offentlige bygninger i Norden er ét ud af en række politiske virkemidler, der må iværksættes indenfor klima- og energipolitikken. Gennem en ambitiøs målsætning for at effektivisere energianvendelsen i bygninger og anden offentlig virksomhed, og ved at skabe større efterspørgsel efter vedvarende energi, viser det offentlige et godt eksempel på effektiv og miljøvenlig energianvendelse. Det offentlige er en stor konsument i de nordiske lande, og udover det gode eksempel vil en forbrugsomlægning i sig selv have betydning for teknologi- og markedsudvikling indenfor miljørigtig adfærd og teknologi. For EU-medlemslandenes vedkommende styres politikken desuden af EU-direktiv 2006/32/EF, om den offentlige sektors energianvendelse.

Det fremgår af forarbejderne til medlemsforslaget (se eksempelvis bilag skriftlig spørgsmål E 7/2007), at de nordiske lande allerede i dag har iværksat tiltag, der med forskellige virkemidler sigter mod at øge energieffektiviteten og anvendelsen af vedvarende energi.

Udvalget vurderer imidlertid, at der kan være behov for at øge opmærksomheden på disse bestræbelser – både i centraladministrationen samt i kommuner, uddannelsessektoren og andre offentlige institutioner i alle samfundets sektorer. Hvis offentlige myndigheder og institutioner går aktivt ind i dette arbejde, vil dette – sammen med andre politiske virkemidler – kunne betyde en betydelig nedsættelse af CO_2-udledningen og derved medvirke til at reducere drivhuseffekten.

4. Indstilling

Miljø- og Naturresurseudvalget vil derfor foreslå, at de relevante myndigheder i de nordiske lande samarbejder om at udfærdige en sammenstilling over de eksisterende politiske virkemidler i de enkelte lande – gerne med en vurdering af midlernes gennemslagskraft i praksis. Desuden foreslås det, at der udarbejdes et katalog, hvor gode politiske virkemidler og vellykkede konkrete eksempler på energieffektivisering og fremme af vedvarende energi i offentlige institutioner præsenteres på en inspirerende måde. I arbejdet kan man også inddrage succesfulde erfaringer fra lande udenfor Norden, ligesom eventuelle gode forslag til nye politiske virkemidler på området kan præsenteres. En efterfølgende distribution af kataloget vil forhåbentlig øge de enkelte institutioners indsats på området og dermed bevirke en ikke ubetydelige begrænsning i CO_2-udslippene.

Nordisk Råd

A 1414/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 7/2007

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

På ovenstående baggrund indstiller Miljø- og Naturresurseudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

1) *at* foretage en struktureret informationsudveksling om initiativer i de nordiske lande til at fremme energieffektivisering og anvendelse af vedvarende energi i offentlige bygninger (blandt andet som implementering af EU-direktiv 2006/32/EF)

2) *at* udarbejde et katalog over gode politiske virkemidler og konkrete, vellykkede eksempler på at effektivisere energianvendelsen i offentlige bygninger i Norden og at fremme anvendelsen af vedvarende energi i disse. Kataloget bør distribueres til alle offentlige myndigheder og institutioner i de nordiske lande.

Gøteborg, den 25. september 2007

Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Vigdis Giltun (FrP)
Helgi Hjörvar (A)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Jan Lindholm (mp)
Josef Motzfeldt (IA)
Lisbeth L. Petersen (sb)
Kristen Touborg (SF), fung. formand
Anne-Mari Virolainen (saml)

Nordisk Råd

A 1414/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 7/2007

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Medlemsförslag

om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning

(Väckt av Kári P. Højgaard och Mittengruppen)

Kári P. Højgaard (Mittengruppen i Nordiska rådet) ställde i februari 2007 en fråga till samtliga nordiska regeringar (E7/2007) om vilka åtgärder dessa har tagit eller har för avsikt att ta för att öka andelen förnybar energi i uppvärmning av offentliga anläggningar. Det framkommer i regeringarnas svar att ett varierande antal åtgärder har tagits i de berörda länderna. Samtidigt visar det sig i de flesta fallen at det fattas klar en strategisk linjedragning när det gäller den offentliga sektorns roll i främjandet av användning av förnybar energi och energieffektivisering.

Svaret från den svenska regeringen hänvisar till Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG från den 5 april 2006, som uppmanar medlemsstaterna tillse att den offentliga sektorn tar en ledande roll beträffande effektivisering av energianvändningen. I direktivet konstateras det att den offentliga sektorn till exempel kan "[...] ta initiativ till pilotprojekt på energieffektivitetens område och sporra sina anställda till energieffektivitet." Den här målsättningen borde framkomma tydligare i de nordiska regeringarnas planering inom detta område.

De nordiska länderna har olika styrkor och tyngdpunkter när det gäller energieffektivisering och användning av förnybar energi i den offentliga sektorn. De här styrkorna skulle kunna användas för att skapa en gemensam syn på den offentliga sektorns energianvändning. I ett sådant arbete skulle man kunna ha nytta av de nordiska ländernas olika erfarenheter t.ex. för att skapa *best practice*-modeller. Det här ger en möjlighet att undvika dubbelt arbete, då omständigheterna i byggsektorn i dessa länder i stort sett liknar varandra.

Nordisk Råd

A 1414/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 7/2007

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Mittengruppen att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att organisera informationsutbyte mellan de nordiska regeringarna för att skapa nordiska initiativ för att tillämpa EU-direktivet 2006/32/EG i frågan om den offentliga sektorns roll i främjandet av energieffektivisering och användning av förnybar energi

Köpenhamn, Tórshavn, Helsingfors, Mariehamn, Reykjavik, Oslo och Stockholm den 10. maj 2007

Kåri P. Højgaard (Sjfl.)
Risto Autio (cent)
Anita Brodén (fp)
Bente Dahl (RV)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Joan Erlandsen (V)
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Christina Gestrin (sv)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Timo Kaunisto (cent)
Ulrik Kragh (V)
Jón Kristjánsson (F)
Anne Margrethe Larsen (V)
Gudrun Laub (V)
Johan Linander (c)
Jan Lindholm (mp)
Ville Niinistö (gröna)
Lauri Oinonen (cent)
Marion Pedersen (V)
Janne Seurujärvi (cent)
Paula Sihto (cent)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Gunilla Tjernberg (kd)
Stefan Tornberg (c)

Nordisk Råd

A 1414/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 7/2007

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Skriftlig fråga om förbruk av förnybar energi i uppvärmning av offentliga anläggningar

Till Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regering

Klimatförändringen, vid sidan av det växande energibehovet, utgör en central faktor i dagens energiplanering. För att motverka klimatförändringen behövs det bland annat effektivisering av energiförbruk och begränsningar till utsläpp av drivhusgaser. Ökat förbruk av förnybar energi, speciellt av bioenergi, är ett viktigt sätt att reducera utsläpp.

EU är den viktigaste regionala aktören inom energi- och klimatområdet. Det nyligen utkomna energi- och klimatpaketet från Europeiska kommissionen förtjänar allt stöd. Det finns dock tydliga skäl för att de nordiska länderna skall fungera som bedrivare inom EU när det gäller energieffektivisering och förbruk av förnybar energi.

Vi som bor på det norra jordklotet använder mycket energi på uppvärmning, vilken av denna orsak är en av våra största källor av koldioxid och andra drivhusgaser. Ett möjligt sätt att främja ökat förbruk av förnybar energi är att sätta mål för andelen förnybar energi i uppvärmning av nya offentliga anläggningar. Man skulle t.ex. kunna kräva att i allt offentligt nybyggeri skall minst 30 % av uppvärmningen skall komma från förnybara energikällor. Ett mer långsiktigt mål skulle vara att alla offentligt ägda anläggningar i huvudregeln skulle vara uppvärmda med förnybar energi.

Med hänvisning till det ovan framförda frågar jag:

Vilka åtgärder har de nordiska ländernas regeringar tagit och vilka åtgärder dom har för avsikt att ta för att öka andelen förnybar energi i uppvärmning av offentliga anläggningar?

Torshavn, den 7 februari 2007

Kári P. Højgaard (Sjfl.)

Nordisk Råd

A 1414/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 7/2007

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Svar från Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regering

Nordisk Råd

A 1414/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 7/2007

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Som svar på frågan konstaterar de nordiska ländernas regeringar följande:

Den danska regeringen:

Den danske regering er enig i, at der er behov for en øget indsats for at fremme såvel energibesparelser og energieffektivisering, som en øget anvendelse af vedvarende energi, bl.a. til opvarmning af bygninger.

Den danske regering har i det energipolitiske udspil "En visionær Dansk Energipolitik", som blev fremlagt i januar 2007, lagt op til en forøgelse af besparelsesindsatsen og til en fordobling af VE-andelen til 30 % i 2025.

Med henblik på at reducere energiforbruget til opvarmning er de danske energikrav i bygningsreglementet for nye bygninger i 2006 strammet med 25-30 % og det er regeringens målsætning at stramme yderligere med 25% i 2010 og at fortsætte stramningerne i 2015. De nye krav er formuleret som en samlet energiramme, og der er stor grad af frihed til at vælge de løsninger som bedst og billigst kan leve op til kravene. Bl.a. kan solvarme og solceller indgå.

Mere end halvdelen af opvarmningen af bygninger er i Danmark baseret på fjernvarme, og for offentlige bygninger er denne andel væsentlig større. Fjernvarmeproduktionen er for 80 pct.'s vedkommende baseret på kraftvarmeproduktion, og en væsentlig del af resten er baseret på biomasse. Der er således tale om en meget energieffektiv opvarmning.

I Danmark er der indført særlige krav om energieffektivisering i offentlige bygninger. Derimod er der ikke planer om særlige krav om anvendelse af vedvarende energi i offentlige bygninger.

Bl.a. af miljømæssige grunde lægges der op til, at en øget anvendelse af biomasse til energiformål primært skal ske i større anlæg.

Den finska regeringen:

Finland stöder på fyra olika sätt användning av förnybar energi i offentliga byggnader.

Energibesiktningsverksamhet med finansiellt stöd började 1994. Kommunala besiktningar får ett stöd på 50 %, men statliga byggnader står utanför stödet.

År 2003 utvidgades besiktningarna så att även undersökning av möjligheter att ta i användning förnybar energi inkluderades. Detta bör undersökas i byggnader där man använder elvärme eller fossila bränslen. I första hand beaktas lönsam ersättning av fossila bränslen med biobränsle (trä-) samt värmepump. Också solenergi och andra förnybara energikällor kan tas med om det är ändamålsenligt. De ersättningsbara kostnaderna för energibesiktningen kan höjas med högst 2500 € ifall också användningsmöjligheter för förnybar energi besiktigas.

År 2005 utvidgades möjligheter att stöda besiktning av användningen av förnybar energi ytterligare: en kommun kan kartlägga möjligheterna att öka användningen av förnybar energi i hela kommunen. Byggnader där användningen av förnybar energi är möjlig kartläggs, likaså

resurstillgången. Handels- och industriministeriets (HIM) stöd är 50 % och ministeriet organiserar utbildning.

HIM har i samarbete med den kommunala sektorn satt igång ett frivilligt avtalsförfarande för att främja energieffektivisering år 1997. År 2002 utvidgades systemet att omfatta också främjandet av användningen av förnybar energi. Förbindelse att utreda möjligheter att öka användningen av förnybar energi blev en del av avtalet. År 2004 togs ett skilt kommunbesiktningsförfarande i bruk som ett nytt verktyg som kommunerna kan använda för att ta hand om den här förpliktelsen.

70 kommuner och 15 kommunsammanslutningar (55 % av sektorn, mätt med kubikmått av de offentliga byggnaderna i kommunerna) är med i avtalssystemet. Det nuvarande systemet avslutas i slutet av år 2007, och ett nytt system för åren 2008-2016 är under beredning.

HIM beviljar energistöd för energisparinvesteringar (10-25 %) samt för investeringar som ökar användningen av förnybar energi. Kommunernas offentliga byggnader ingår i detta system.

Stödet för värmeföretag, det vill säga en lokal företagare eller ett andelslag som svarar för uppvärmningsverksamheten, i samband med att värmeproduktionen i en byggnad eller ett lokalt fjärrvärmesystem byter energikälla från olja till flis, startades år 1999. Byggnader som kommer i fråga är huvudsakligen kommunernas offentliga byggnader. Det finns för tillfället 150 värmeföretagare i Finland och de sköter om 230 värmepannor, med medelstorleken 0,5 MW. Antalet ökar årligen med ca 30, och för pannor kan beviljas energistöd av HIM.

Den isländska regeringen:

I Island produceres 99,9 % af al el med vandkraft og geotermisk energi, dvs. vedvarende energi. I år 2002 var andelen af geotermisk varme i opvarmning af huse 87 % og i år 2006 var andelen vokset op til 90 %.

De 10 % af befolkningen som ikke har adgang til geotermisk varme til opvarmning af sine huse, bruger for det meste el fra vedvarende kilder. Under 1 % af befolkningen bruger olie til opvarmning da de bor isolerede steder ude på landet og har ikke adgang til elnettet.

Som allerede sagt, er andelen af dem som bruger geotermisk varme til opvarmning steget i de seneste år, og regeringen støtter projekter som har til formål at forøge denne andel endnu mere. På basis af projekter som har haft det formål at finde geotermisk varme på de steder i landet hvor man ikke før har haft viden om at der kunne findes varme i jorden, har man i de seneste år kunnet øge antal indbyggere som benytter geotermisk vand til opvarmning og ført os til den positive situation at 90 % af alle indbyggere i Island har nu adgang til geotermisk varme til opvarmning.

I Akureyri kommune har man opstartet et projekt som har til formål at øge energieffektivisering i byens offentlige bygninger. Ifølge planen skal projektets første fase, som sammen står af indsamling af data, blive færdiggjort i løbet af år 2007.

Den norska regeringen:

Fra norsk side er det iverksatt flere tiltak for å fremme bruk av fornybare energikilder til oppvarming av både private og offentlige bygninger.

Enova SF har på vegne av Olje- og energidepartementet i oppdrag om å fremme energiomlegging. Samlet disponerer Enova 700 millioner NOK per år. Et viktig mål for Enovas arbeid er å øke bruken av fornybare

energikilder. Enova yter derfor tilskudd til prosjekter innenfor byggsektoren som enten bidrar til effektivisering eller til konvertering fra enten elektrisitet eller fossile energikilder til fornybare energikilder.

For oppføring av nye bygg krever nye byggeforskrifter at det skal dokumenteres at det er ulønnsomt å basere oppvarmingen på fornybare energikilder.

For statlige bygg over 1000 m_2 kreves det fleksible oppvarmingssystemer.

Den svenska regeringen:

I maj 2005 infördes i Sverige ett särskilt stöd för att bl.a. främja konvertering från fossil- och elbaserad uppvärmning till fjärrvärme eller uppvärmning med förnybara energikällor i offentliga lokaler (SFS 2005:205). Stödet gäller enligt nuvarande beslut t.o.m. 31 december 2008. Sammantaget har ca 2 miljarder kronor avsatts för stödet för åren 2005-2008.

Stödet infördes med hänvisning till de energi- och miljöpolitiska målen. Vidare angavs att det är angeläget att åtgärderna bidrar till att öka investeringarna inom bygg- och fastighetssektorn och därmed stimulerar till en ökad sysselsättning. En annan målsättning är att offentlig verksamhet skall utgöra goda exempel på effektiv och miljöanpassad energianvändning.

Stödet gäller för ägare till lokaler där det bedrivs offentlig verksamhet som under vissa förutsättningar medges ett investeringsstöd om investeringar sker i energieffektivisering eller konvertering till förnybara energikällor. Stödet uppgår till 30 procent av de totala kostnaderna för sådana åtgärder upp till 10 miljoner kronor per byggnad. För installation av solcellsystem uppgår stödet till 70 procent av den totala kostnaden för en sådan åtgärd upp till 5 miljoner kronor per byggnad. Hittills (t.o.m. februari 2007) har totalt ca 1,1 miljarder kronor beviljats i stöd.

Enligt direktivet 2006/32/EG om effektiv slutanvändning av energi och om energitjänster skall medlemsstaterna bl.a. tillse att den offentliga sektorn tar en ledande roll beträffande effektivisering av energianvändningen. En utredning arbetar för närvarande med att utarbeta förslag till hur direktivet skall genomföras i Sverige. I utredningens uppdrag ingår att göra en bedömning av vilka åtgärder som behövs för att direktivets krav beträffande den offentliga sektorns roll skall uppfyllas.

Helsingfors den 11 april 2007

Stefan Wallin
samarbetsminister

Nordisk Råd

A 1414/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 7/2007

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1415/medborger

Fremlagt av:
Medborger- og
forbrukerutvalget

Utvalgsforslag om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner

Medborger- og forbrukerutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å forholde sig til Europarådets kampanje "Stop domestic violence against women" (2006–2008) med at afholde en fælles nordisk konference om temaet

- Konferencen skal tage udgangspunkt i præsentation og erfaringsudveksling af nationale tiltag hvad angår juridiske og politiske virkemidler, støtte til og beskyttelse af ofrene, dataindsamling og holdningsskabende tiltag som involverer aktiv deltagelse af mænd
- Nordisk Ministerråd skal på baggrund af eksperternes erfaringsudveksling og identifikation af de vigtigste samarbejdsområder vedrørende bekæmpelse af vold i nære relationer udarbejde et fælles nordisk program med fokus på konkrete initiativer på feltet

Den skandinaviske velferdsmodellen har fått økt internasjonal interesse i de senere år. Men de nordiske velferdsstatene har en bakside. Mange kvinner og barns velferd og liv begrenses og påvirkes kraftig av vold som utøves i nære relasjoner. Hvert år utsettes mange kvinner og barn for vold, seksuelle overgrep og tvang. Mange terroriseres, forfølges og drepes av sine nærmeste/partnere. De aller fleste voldshandlinger utøves av menn.

Vi savner fortsatt tilstrekkelig kunnskap om årsakene til volden og dets effekter og hvilke tiltak som må gjøres for å bekjempe vold og overgrep. Det vi vet er imidlertid at dårlig økonomi, boligmangel og sosial isolering ofte er sentrale hindringer for å bryte ut av voldsrelasjoner. Svakheter i lovgivningen, bevisproblem og ambivalens i forhold til at overgrep skjer i nære relasjoner fører til at mange kvinner ikke politianmelder mishandling, voldtekt eller annen vold. Nordisk Ministerråd gjennomførte

et forskningsprogram i årene 2000-2004 med temaet kjønn og vold i Norden innenfor rammen av et program om likestilling. Det bevilges fortsatt penger til forskning på dette feltet over NMRs budsjett.

I løpet av høsten 2006 har Stortinget hatt to viktige debatter knyttet til temaet vold mot kvinner og barn i nære relasjoner. Interpellasjon fra Inga Marte Thorkildsen (SV) til barne- og likestillingsministeren ble besvart av justisminister Knut Storberget (A) om å ta tverrdepartementale initiativ for å sikre barn bedre mot trusler, vold og overgrep i familien. En interpellasjon fra Lise Christoffersen (A) til justisminister Knut Storberget (A) om tiltak for å bekjempe vold i hjemmet, og om å bidra til at Norge slutter opp om Europarådets 3-årige kampanje på området ble besvart den 24.11.2006.

Europarådets kampanje "Parliaments united in combating domestic violence against women" strekker seg over 3 år (2006-2008). Europarådet slår fast at vold i hjemmet er et klart brudd på menneskerettighetene, at det er den mest utbredte formen for krenkelse av menneskerettigheter som finnes, at krenkelsene skjer i alle medlemsland, på tvers av grenser, aldersgrupper, raser, familietyper og sosiale miljøer.

Kampanjens virkemidler er å øke bevisstheten om at vold i hjemmet er brudd på menneskerettighetene. Det er ønskelig at medlemslandene av Europarådet intensiverer innsatsen og øker ressursinnsatsen mot vold mot kvinner gjennom forpliktende handlingsplaner. Disse bør omfatte juridiske og politiske virkemidler, støtte til og beskyttelse av ofrene, datainnsamling og holdningsskapende tiltak, som involverer aktiv deltakelse fra menn.

Eksempelvis i Norge ble det utført en voldsmåling en uke i juni 2005, som viste at det var over 1 000 henvendelser fra kvinner som opplevde vold i nære relasjoner og det var 2 000 barn som var berørt av vold og trusler fra folk i nære relasjoner i samme periode. 85 % av voldsutøverne var menn. I 60 % av sakene var det snakk om fysisk vold. Den mest brutale formen for vold er drap av noen man kjenner. I 2005 ble det registrert 29 drap i Norge – ni av disse var utført av ektefelle/samboer eller tidligere ektefelle/samboer. Anmeldelser av vold i nære relasjoner øker, fra 3 890 anmeldelser i 2003 til 4 348 i 2005.

Kanskje spesielt utsatt er yngre kvinner med innvandrerbakgrunn som kan oppleve sterke personlige konflikter mellom familiens tradisjonelle kvinnerolle og den frie, likestilte kvinnerollen som formidles i skole og ellers i samfunnet i Norden. Dette bekreftes av tall fra Danmark hvor 44 % av kvinnene på krisesentre i Danmark har minoritetsbakgrunn og 1/3 av disse er gift med danske menn. For øvrig viser undersøkelser at 64 000 danske kvinner blir årlig utsatt for fysisk vold hvorav 2/3 begåes av tidligere eller nåværende partner. Hele 20 000 barn fra 5-14 år opplever årlig vold mot deres mor. Ca. 2 000 barn flytter med mor til krisesenter og over halvparten av disse har selv vært utsatt for vold.

I Sverige viser en rapport fra kriminalitetsforebyggende Råd 2006 at antall politianmeldelser av mishandlede kvinner var litt over 24 000 i 2005. I 75 % av disse anmeldelsene var gjerningsmannen kjent. (Og vi vet det er store mørketall pga. at kvinner ofte velger å ikke anmelde forholdet.) Det var litt over 200 anmeldelser for grov kvinnemishandling og 11 000 seksuelle overgrep hvor majoriteten av de mistenkte er menn. Ca. 16 kvinner ble drept som følge av menns vold i nære relasjoner og ca. 40 % av tilfellene har skjedd hvor kvinnen har brutt relasjonen (fysisk vold er mindre vanlig enn psykisk og seksualisert vold).

I 2005 fikk 2 073 kvinner og barn beskyttelse på hemmelig bosted. Blant kvinner med etnisk minoritetsbakgrunn er det ikke kjent hvor utbredt æresdrap er. Det finnes ikke tall på dette men Uppsala kommune beskyttet 10 kvinner med minoritetsbakgrunn i perioden 2005-2006.

I Finland registrerte politiet 4 109 tilfeller av familievold i 2005, det var 5 % flere enn i 2004. 3 195 av disse voldsofrene var kvinner. Voldstilfellene eller mishandlingen har skjedd mellom personer som har samme bosted

eller mellom nåværende eller tidligere familiemedlemmer. Mer enn halvparten var vold mellom ektefeller eller samboere. Finlands tall bekrefter at det som oftest er kvinner som er ofre for vold i nære relasjoner, kun 207 (11 %) av 2 423 voldstilfeller var menn ofre. Den finske statistikken sier ikke noe om vold mot barn i nære relasjoner.

I følge statistik hos et beskyttelseshus/krisecenter for kvinder i Reykjavik (Kvennaathvarf) søgte 283 kvinder hjælp i 2005, hvoraf 143 for første gang. 85 % af voldsudøverne var ægtefæller og samboer, eller forhenværende ægtefæller og samboer, og 10 % af volds-udøverne havde andre nære relationer til kvinderne. Størstedelen af volden var af psykisk eller fysisk karakter, samt trusler, oftest en kombination af disse.

Hos det Interkulturelle hus i Reykjavik (Alþjóðahús) skønnes det at mellem 50 og 70 kvinder af udenlandsk oprindelse søgte rådgivning i 2006 på grund af vold i nære relationer.

Antallet af kvinder som søgte rådgivning hos et center for ofre for seksuel vold og misbrug (Stigamót) på grund af vold af en voldsudøver de kendte, var i år 2005 lidt over 500. Omkring halvdelen af kvinderne søgte rådgivning hos centeret for første gang.

Nordisk Råds president i 2007 Dagfinn Høybråten har oppfordret nordiske parlamentarikere til å delta i Europarådets kampanje i 2007 om vold mot kvinner og vold i nære relasjoner.

På makgrunn av ovenstående foreslår Medborger- og forbrukerutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å forholde sig til Europarådets kampanje "Stop domestic violence against women" (2006-2008) med at afholde en fælles nordisk konference om temaet

- Konferencen skal tage udgangspunkt i præsentation og erfaringsudveksling af nationale tiltag hvad angår juridiske og politiske virkemidler, støtte til og beskyttelse af ofrene, dataindsamling og holdningsskabende tiltag som involverer aktiv deltagelse af mænd
- Nordisk Ministerråd skal på baggrund af eksperternes erfaringsudveksling og identifikation af de vigtigste samarbejdsområder vedrørende bekæmpelse af vold i nære relationer udarbejde et fælles nordisk program med fokus på konkrete initiativer på feltet

København, Helsingfors, Reykjavik, Oslo og Stockholm, den 15. mai 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Søren Espersen (DF)
Per Kaalund (S), fung. formand
Ilkka Kantola (sd)
Anne Margrethe Larsen (V)
Johan Linander (c)
Elina Linna (v)
Ville Niinistö (gröna)
Allan Niebuhr (KF)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)
Maria Öberg (s)

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1416/presidiet

Fremlagt af:
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe

Behandles i:
Præsidiet

Medlemsforslag om valg af udvalgsledelse i Nordisk Råd

Fagudvalgene spiller en afgørende rolle i Nordisk Råds arbejde. Udvalgsmøder foregår ganske få gange om året. I det løbende arbejde mellem møderne har udvalgsledelsen vigtige funktioner, herunder dialogen med de nationale parlamenter, med mange forskellige aktører på fagområdet i Norden og udenfor og løbende kontakt til udvalget. Samspillet mellem udvalgsformand, næstformand og udvalgssekretær er helt afgørende for kontinuiteten i arbejdet og for forankringen i udvalget.

Udvalgsformand og næstformand vælges på sessionen efter indstilling fra valgkomiteen. Det sker på basis af partigruppernes indstillinger, uden at de berørte fagudvalg har nogen rolle.

De bedste til at udpege en udvalgsformand og næstformand, der har bred opbakning og er kompetent og engageret i sit fagudvalg, er udvalgets medlemmer selv. Det vil derfor forbedre Nordisk Råds funktion, at fagudvalgene indstiller formand og næstformand.

På baggrund af ovenstående foreslår Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, at

Nordisk Råd beslutter,

at Nordisk Råds fagudvalg (ekskl. Præsidiet) indstiller kandidater til udvalgsformand og -næstformand

at der i § 62 tilføjes dette efter første punktum:

"Nordisk Råds fagudvalg (ekskl. præsidiet) indstiller inden et tidspunkt bestemt af valgkomiteen kandidater til udvalgsformand og næstformand."

De øvrige valgregler ændres ikke.

København, Nuuk, Reykjavik, Oslo og Stockholm, den 30. maj 2007

Claes Andersson (vänst)
Line Barfod (EL)
Elina Linna (v)
Johan Lund Olsen (IA)
Rolf Reikvam (SV)
Inge Ryan (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG)
Kristen Touborg (SF)

Nordisk Råd

A 1416/presidiet

Fremlagt af:
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe

Behandles i:
Præsidiet

Nordisk Råd

A 1417/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

Næringsudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København

1. Næringsudvalgets forslag

Næringsudvalget foreslår,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København

2. Synspunkter

Næringsudvalget og Medborger- og Forbrugerudvalget behandlede forslaget sammen d. 30. oktober 2007. Der blev fremført, at på den ene side har Sverige givet sig på alle andre punkter som i udgangspunktet havde været problematiske, men at der nu var to tilbage, og lovgivningen vedrørende disse var man ikke interesseret i at ændre. Der ligger dels veterinære hensyn og dels bekæmpelse af narkotika bag den eksisterende lovgivning. Der blev også fremført, at situationen forværrer Bornholms fremtidsudsigter, da det besværliggør f.eks. turisme, som har stor økonomisk betydning for øen. Udvalgene var enige om, at dette spørgsmål ikke ville blive løst i nordisk regi, og at man ikke vil foretage sig noget i anledningen af forslaget. Udvalgene opfordrer den danske og svenske regering til at arbejde på at finde en løsning, og udvalgene mente at den mest frugtbare vej frem måtte være bilaterale forhandlinger mellem Danmark og Sverige.

Nordisk Råd

A 1417/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

3. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Næringsudvalget,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København

Oslo, den 29. oktober 2007

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), ordf.
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Monica Green (s)
Billy Gustafsson (s)
May Elisabeth Hansen (SV)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Kristján Þór Júliusson (Sj.)
Ulla Karvo (saml), vice ordf.
Kari Kjønaas Kjos (FrP)
Tuula Peltonen (sd)
Janne Seurujärvi (cent)
Frode Sørensen (S)
Stefan Tornberg (c)

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1417/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

Betænkning over medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København

Målet for det nordiske samarbejde er et grænseløst Norden, hvor medborgere i Norden kan bosætte sig frit, tage arbejde, studere og drive virksomheder, hvor i Norden de ønsker det.

De nationale regler og bureaukratier holder dog stadig fast i nationale regelsæt og traditioner, som hindrer den nordiske vision i at blive til fuld virkelighed for den enkelte. De nordiske regeringer må være sig deres ansvar bevidst for, at denne grundidé i det nordiske samarbejde endelig kan blive virkelighed.

Nordisk Råd har sat helt klare pejlemærker for at fjerne tilbageblevne grænser for borgernes frie bevægelse i de nordiske lande.

I Norden har vi siden 1954 kunnet rejse uden personligt pas. Men for rejsende i transit til og fra Bornholm gennem Sverige opleves helt andre besværligheder eller grænsehindringer. Besværlighederne er ikke just forsvundet, og det blot for ca. 1 times kørsel over Sverige for at komme til København fra Bornholm og vice versa.

Man kan oversætte ovennævnte til, at det personlige pas er udskiftet med "pillepas" og "hundepas". Pillepasset er et dokument for medbragt medicin, og hundepasset for medbragte husdyr/kæledyr; begge pas er bureaukratisk besværlige at få. For at transportere afdøde personer gennem Sverige kræves der udstedelse af et såkaldt "ligpas", efter nærmere beskrevne retningslinier.

Derudover skal der indhentes specielle tilladelser for:

- personer uden dansk statsborgerskab (eller Schengen-visum)
- privat transport af bil på prøveplader
- militære transporter

En beskrivelse af hindringerne kan ses på:
http://www.crt.dk/media/Transit_aug_2003_CHM.pdf

Ovennævnte besværligheder lægger helt klart hindringer for en øget mobilitet for rejsende til og fra Bornholm via et nordisk land. Kravene om tilladelser til militære transporter er forståelige, men ikke til de civile.

I betragtning af det nære og tillidsfulde samarbejde, der eksisterer mellem Danmark og Sverige, er det derfor en kilde til dyb forundring, at man på transitområdet ikke kan lægge den gensidige anerkendelse af nationale regler til grund for sin stillingtagen, som man ellers anvender på en række andre områder. I en sådan anerkendelse ligger jo, at de enkelte landes regler godt kan være forskellige, men kvalitativt anses de for ligeværdige.
Hvis Sveriges regering vil anerkende, at danske regler på transportområdet er ligeværdige med svenske, er det et rimeligt ønske, at Sveriges regering opretter en reel transitkorridor for civile rejsende mellem Bornholm og København.

På baggrund af ovenstående foreslår jeg, at

Nordisk Råd rekommanderer Sveriges regering,

at oprette en transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København

København, den 6. juni 2007

Joan Erlandsen (V)

MEDLEMSFORSLAG

(Omgjort til presidieforslag A 1421)

Nordisk Råd

A 1418/presidiet

Fremlagt af:
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe og Den Socialdemokratiske Gruppe

Behandles i:
Præsidiet

Medlemsforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009

Danmark skal være vært for FN's globale klimamøde, som skal finde sted i København i perioden 30. november til 11. december 2009. Placeringen af det globale møde i København giver en enestående chance for at også Norden bidrager aktivt til at synliggøre nordiske værdier på klimaområdet og til en klimapolitik for øget bæredygtighed.

I rapporten "Norden som global vinderregion" fremhæves "Respekt for naturen" - bæredygtighed og helhedssyn - som én af de otte nordiske styrkepositioner. Der argumenteres i rapporten for, at samtlige vækstøkonomier i verden står over for udfordringen at skabe vækst, velstand og langsigtet stabilitet inden for en bæredygtig ramme. FN's globale klimatopmøde er de kommende års mest oplagte platform for at promovere nordisk innovation og politik på området.

En fælles klimasatsning i forbindelse med topmødet fra de nordiske lande samt nordiske organisationer, institutioner og netværk kan f.eks. indeholde:

- **medborgeraktiviteter**, i form af parallelmøder, udstillinger og debatter for deltagerne fra hele verden for organisationer indenfor miljø og energi
- **globale udstillinger** af hvad Norden kan præstere indenfor vedvarende energi og miljøteknologi. Det kan udbrede de nordiske velfærdssamfunds erfaringer med samspil mellem producent, forbruger, medborgerorganisationer og myndigheder og kan styrke nordiske producenters konkurrenceevne
- **globale undervisningsprojekter**, hvor skolebørn og unge på forskellige niveauer kan følge klimakonferencen virtuelt, få indsigt i klimaproblemerne og deres virkning i forskellige dele af verden
- **globale forskningsprojekter** hvor forskere kan udvikle kontakter og resultater, virtuelt eller ved forskningsaktiviteter i Norden ~~i tilknytning til topmødet~~

- **nordiske værdier** såsom bæredygtighed, lav magtdistance, effektivitet kan præge klimamødets indhold og rammer. Norges miljømålsætning for vinter-OL i Lillehammer og Helsingforskonferencen for menneskerettigheder var eksempler på globalt markante nordiske aktiviteter
- **samarbejde om energipolitikken**. De nordiske lande har alle tradition for folkelig inddragelse i energipolitikken. Fire af landene har forbundne elnet med forskellige former for energiforsyning, som supplerer hinanden. De nordiske lande kan skærpe nordiske handlingsplaner for vedvarende energi og bæredygtig udvikling og synliggøre samarbejdet
- **de store og akutte klimaproblemer i Arktis** og initiativer overfor dem kan komme i fokus i København i samarbejde med arktiske aktører
- **de sociale konsekvenser af klimaændringer** især for de mennesker og de samfund som er eller bliver mest udsatte kan Norden bidrage til at sætte i fokus i samarbejde med aktører fra områderne
- **Inddragelse af Øresundsregionen under topmødet**. Foruden København kan den øvrige del af Øresundsregionen inddrages til nordiske arrangementer under topmødet
- **Nordiske bidrag til topmødeforberedelsen**. Danmark får en vigtig og omfattende opgave som vært. Sverige vil, som EU-formandskabsland i andet halvår 2009, have centrale opgaver på energiområdet. Der er både behov og gode forudsætninger for, at de øvrige nordiske landes embedsfolk assisterer i topmødeforarbejdet. Det omfatter kontakter på globalt plan, også til de aktører der er afgørende for et godt klimaresultat i København, herunder USA, Rusland, Kina, Indien, Brasilien m.fl.

Mulighederne for at bidrage er mange, men kræver alle en grundig prioritering og planlægning. Desuden er et tæt samarbejde med værtslandet og København af afgørende vigtighed.

En fællesnordisk satsning skal sætte afgørende nordiske værdier og kvaliteter i fokus for det nordiske bidrag til klimamødet. Derfor er det ønskeligt at fokusere på den folkelige inddragelse, på nordiske værdier, på uddannelse og forskning og på at Norden og arrangementet selv går i spidsen som eksemplarisk forbillede.

På baggrund af ovenstående foreslår Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe og Den Socialdemokratiske Gruppe, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at sætte ambitiøse energimål for de nordiske lande

at synliggøre disse energimål og nordisk energisamarbejde i forbindelse med klimakonferencen

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd i samarbejde med værtslandet og Nordisk Råd,

at gennemføre følgende i tilknytning til konferencen:

udstillingsvirksomhed indenfor vedvarende energi og økologi

forestå en global debat med bred folkelig deltagelse om opnåelse af klimamål

bidrag til erfaringsudveksling for både forsknings- og undervisningsmiljøer på globalt plan m.h.t. klimamål og klimapolitik, herunder demonstrationsprojekter af teknologiske løsninger af klimagasudslip

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at fremlægge en foreløbig redegørelse for sine planer om fællesnordiske initiativer i forbindelse med klimatopmødet under Nordisk Råds session 2007, hvor Nordisk Råd samtidig kan levere sine synspunkter i sagen

at der budgetteres med udgifter til de fællesnordiske initiativer i forbindelse med klimatopmødet på det nordiske budget for budgetåret 2009 og gerne også for budgetår 2008

Nordisk Råd

A 1418/presidiet

Fremlagt af:
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe og Den Socialdemokratiske Gruppe

Behandles i:
Præsidiet

København, Nuuk, Helsinki, Reykjavík, Oslo, Stockholm, den 20. juni 2007

Claes Andersson (vänst)
Line Barfod (EL)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Asmund Kristoffersen (A)
Elina Linna (v)
Josef Motzfeldt (IA)
Rolf Reikvam (SV)
Inge Ryan (SV)
Ole Stavad (S)
Kristen Touborg (SF)
Lars Wegendahl (s)

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1419/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt ved votering på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om en bæredygtig energipolitik uden A-kraft

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer, sammen og hver for sig,

1) at fremme udviklingen og anvendelsen af vedvarende energiformer i Østersøregionen, så disse energikilder styrkes i forhold til de fossile og kernekraftbaserede kilder. Dette gøres bl.a. gennem:

a. en målrettet regional indsats i forbindelse med gennemførelsen af EU's fælles energipolitik om vedvarende energi og energieffektivisering

b. en styrkelse af det regionale energipolitiske samarbejde i Østersøområdet, herunder BASREC-samarbejdet, med henblik på udvikling og fremme af den vedvarende energi samt at forbedre energieffektiviseringen i landene

2) at arbejde aktivt for at fremme en tættere sammenknytning af el-transmissionsnettene i Norden, Baltikum og Nordeuropa med henblik på at øge forsyningssikkerheden og muligheden for at benytte en bredt sammensat palet af energikilder i regionen

2. Baggrund

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe fremsatte i juni 2007 medlemsforslag om en bæredygtig energipolitik uden A-kraft.

Miljø- og Naturresurseudvalget har behandlet sagen på møder den 27. juni 2007 i Tórshavn og den 25. september 2007 i Göteborg. Desuden har udvalget drøftet spørgsmålet på et fællesmøde med repræsentanter fra Baltisk Forsamlings Miljøbeskyttelses- og Energiudvalg den 25. september 2007 i Göteborg.

Resumé af medlemsforslaget
Der henvises til, at den store globale opmærksomhed omkring at reducere udslip af drivhusgasser har medvirket til at stille kernekraft stærkere i debatten omkring den fremtidige energiforsyningspolitik. Kernekraft medfører som bekendt ikke nogen direkte CO_2-udledning i forbindelse med selve energiproduktionen.

Forslagsstillerne nævner, at kernekraft står til at blive højt prioriteret i Finland, Rusland og måske de baltiske lande og Polen i form af et nyt Ignalina-kernekraftværk.

Forslagsstillerne finder, at kernekraft ikke bør blive den løsning, som landene i regionen vælger at satse på. Der henvises til problemerne med opbevaring af det radioaktive affald fra kernekraftproduktionen, med sikkerhedsproblemer i selve driftsfasen og desuden med risici ved håndtering af uran.

Forslagsstillerne ønsker at fremme en fremtidig energiforsyning i Norden, Baltikum og Østersø-regionen i det hele taget, der baserer sig på et højt udviklet og velfungerende energinetværk, på vedvarende energikilder og på energieffektiviseringer i alle led af samfundet. Der henvises til alternative energiplaner for Letland og Litauen (uden kernekraft), der er udviklet af NGO'er i landene i samarbejde med NGO'er fra andre EU-lande.

3. Udvalgets synspunkter

Miljø- og Naturresurseudvalget deler forslagsstillernes ønske om, at fremme udbredelsen af den vedvarende energi i regionen - blandt andet af hensyn til at nedsætte klimabelastningen. Ligeledes vil det styrke forsyningssikkerheden, hvis el-transmissionsnettene i Norden, Baltikum og Nordeuropa blev tættere sammenknyttet. Et velfungerende netværk ville desuden kunne øge muligheden for at et bredt spektrum af de vedvarende energikilder i et større geografisk område bedre ville kunne leve op til samfundenes og markedets krav om stabile leverancer.

Udvalgets flertal anerkender de enkelte landes mulighed for selv at træffe beslutninger om blandt andet valg af energikilder m.m.

Med henvisning til Fremstillingerne 1/2007 og 2/2007 (A 1379/miljö) kan udvalget dele forslagsstillernes betænkeligheder og stærkt betone, at sikkerheden omkring driften og hele spørgsmålet om håndtering af det radioaktive affald på kort og langt sigt må kalde på den allerstørste forsigtighed og ansvarlighed blandt de lande, der vælger at etablere og drive kernekraftanlæg. Udvalget finder, at A-kraften er en energikilde, der ved uheld, transport og affaldshåndtering uundgåeligt kan få konsekvenser, der rækker udover enkeltstaterne. Ud fra den betragtning er kernekraft en energikilde, der ikke alene er enkeltstaters anliggende. Derfor finder udvalget, at de nordiske landes regeringer må arbejde aktivt for høje standarder på dette område; såvel i forhold til landenes egne anlæg m.m., som i forhold til anlæg i de øvrige Østersø-lande.

Udvalgets flertal finder imidlertid ikke, på det foreliggende grundlag, at kunne anbefale de nordiske landes regeringer at gennemføre et stop for bygning af nye atomkraftanlæg.

Miljø- og Naturresurseudvalget er bekendt med, at EU's fælles energipolitik også lader spørgsmålet om valg af energikilder (det såkaldte "energi-mix") være op til de enkelte lande. Udvalget noterer desuden, at EU-politikken sætter mål om reduktioner i udslippet af CO_2 til 20 % (i forhold til 1990-niveau) og at andelen af vedvarende energi (der ikke inkluderer kernekraft i henhold til EU-Rådets vedtagelse i marts 2007)

Nordisk Råd

A 1419/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt ved votering på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

skal øges til 20 % inden 2020. Disse fællesskabsmål, vedtaget marts 2007, skal nu fordeles til bindende landevise mål.

Der ligger efter udvalgets vurdering en stor udfordring for landene at leve op til de forventelige målsætninger med hensyn til udslipsreduktioner og forøgelse af andelen af den vedvarende energi. En udfordring af denne karakter må kalde på samarbejde mellem landene; blandt andet i Østersøregionen.

Det er fra flere sider blevet påvist, at energieffektivisering for øjeblikket er den mest omkostningseffektive måde til at reducere udslip af CO_2. Derfor bør arbejdet med at fremme energieffektiviseringen indgå som en vigtig del af arbejdet med omstillingen af energiregimet og klimapolitikken. Også på dette område vil der være store gevinster at hente gennem regionalt samarbejde, forskning og udvikling samt erfaringsudveksling mellem landene.

I kraft af samarbejdet med Baltisk Forsamlings Miljøbeskyttelses- og Energiudvalg har udvalget fået indblik i de problemer, der venter de tre baltiske lande, når den sidste reaktor på Ignalina-værket (Litauen) i 2009 skal lukkes. I de baltiske lande pågår for tiden en vigtig debat om den fremtidige energiforsyning. Miljø- og Naturresurseudvalget er bekendt med planerne om at etablere et nyt og moderne atomkraftværk i nærheden af Ignalina.

Af historiske årsager kan den baltiske energiforsyning sammenlignes med en isoleret ø. Der er således kun ringe sammenhæng mellem det baltiske el-net og el-nettene i det øvrige Europa.

Miljø- og Naturresurseudvalget finder, at en stabil og sikker energiudveksling til Baltikum vil være af afgørende betydning for den politiske diskussion og beslutning om fremtidens energiproduktion i de baltiske lande.

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt ved votering på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

4. Indstilling

På baggrund af ovenstående indstiller Miljø- og Naturresurseudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer, sammen og hver for sig,

1) *at* fremme udviklingen og anvendelsen af vedvarende energiformer i Østersøregionen, så disse energikilder styrkes i forhold til de fossile og kernekraftbaserede kilder. Dette gøres bl. a. gennem:

   a. en målrettet regional indsats i forbindelse med gennemførelsen af EU's fælles energipolitik om vedvarende energi og energieffektivisering

   b. styrkelse af det regionale energipolitiske samarbejde i Østersøområdet, herunder BASREC-samarbejdet, med henblik på udvikling og fremme af den vedvarende energi samt at forbedre energieffektiviseringen i landene

2) *at* arbejde aktivt for at fremme en tættere sammenknytning af el-transmissionsnettene i Norden, Baltikum og Nordeuropa med henblik på at øge forsyningssikkerheden og muligheden for at benytte en bredt sammensat palet af energikilder i regionen

Gøteborg, den 25. september 2007

Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Vigdis Giltun (FrP)
Helgi Hjörvar (A)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Lisbeth L. Petersen (sb)
Anne-Mari Virolainen (saml)

Nordisk Råd

A 1419/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt ved votering på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Nordisk Råd

A 1419/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt ved votering på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Reservation

Et mindretal i Miljø- og Naturresurseudvalget erklærer sig enig i flertallets anbefalinger, men ønsker at fastholde medlemsforslagets fokus på at stoppe atomkraften i de nordiske lande.

Mindretallet finder, at investeringer i nye A-kraft anlæg vil medføre en uhensigtsmæssig udskydelse af at gennemføre en kontroversiel, men nødvendig opbremsning og reduktion i energi- og ressourceforbrug og til at undlade væsentlige investeringer i vedvarende energi. Mindretallet betoner desuden, at A-kraften fortsat indebærer uoverskuelige problemer med transport, opbevaring og tilintetgørelse af farligt affald, og at der er betydelige sikkerhedsrisici forbundet med selve driften af A-kraftværker og med håndtering af uran. Disse sikkerhedsrisici er dramatisk forøget, fordi A-kraftværker er umulige at sikre overfor aktionsformer anvendt af international terrorisme. Mindretallet ønsker derfor at tilføje et punkt 3) i den første at-sætning – se nedenfor.

På baggrund heraf indstilles, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer, sammen og hver for sig,

1) *at* fremme udviklingen og anvendelsen af vedvarende energiformer i Østersøregionen, så disse energikilder styrkes i forhold til de fossile og kernekraft baserede kilder. Dette gøres bl.a. gennem:

   a. en målrettet regional indsats i forbindelse med gennemførelsen af EU's fælles energipolitik om vedvarende energi og energieffektivisering

   b. styrkelse af det regionale energipolitiske samarbejde i Østersøområdet, herunder BASREC-samarbejdet, med henblik på udvikling og fremme af den vedvarende energi samt at forbedre energieffektiviseringen i landene

   c. at landene gennemfører et stop for bygning af nye atomkraftværker i Norden

2) *at* arbejde aktivt for at fremme en tættere sammenknytning af el-transmissionsnettene i Norden, Baltikum og Nordeuropa med henblik på at øge forsyningssikkerheden og muligheden for at benytte en bredt sammensat palet af energikilder i regionen

Gøteborg, den 25. september 2007

Kristen Touborg (SF)
Josef Motzfeldt (IA)
Jan Lindholm (mp)

Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft

Nordisk Råd

A 1419/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt ved votering på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Den store opmærksomhed på FN's klimapanel, IPCC og den britiske Stern-rapport samt det globale gennemslag af filmen "En ubekvem sandhed" afspejler en stigende erkendelse af klimaproblemerne og af behovet for at løse menneskeskabte klimaproblemer. Men i klimadebatten indgår også farlige forsøg at relancere A-kraft som energikilde i stedet for at fortsætte afvikling af A-kraft. Dette sker også i Norden og i Østersø-regionen.

I Finland opføres i øjeblikket en femte atomreaktor, og opførelse af yderligere en eller flere ekstra atomreaktorer overvejes. I Rusland fortsætter atomkraft som element i fremtidens energipolitik. I Sosnovy Bor, nær St. Petersborg, er fire civile reaktorer og en række militære anlæg i drift, og anlæggenes fremtid er ubekendt. I Baltikum har de tre regeringer principbesluttet bygning af et nyt A-kraftværk ved Ignalina i Litauen, hvor Litauen ifølge internationale aftaler er ved at lukke det eksisterende
A-kraftværk. Også Polen overvejer opførelse af atomkraftværk og er interesseret i at være partner i planerne for et eventuelt "nyt Ignalina" i Litauen. En mindre el-ledning via den finske bugt forbinder elnettet mellem Finland og Baltikum/Rusland. De baltiske landes el-net er derudover alene forbundet med det russiske el-net. Finland indgår også i dette net via ledningen til Estland, og køber el fra Sosnovi Bor.

Det er (med en parallel til Al Gore's filmtitel) en *"bekvem usandhed"*, at A-kraft kan bidrage til at løse klimaproblemerne. *Bekvem* derved, at investering i nye A-kraft anlæg kan benyttes som undskyldning for ikke at gennemføre en kontroversiel, men nødvendig opbremsning og reduktion i energi- og ressourceforbrug og til at undlade væsentlige investeringer i vedvarende energi. En *usandhed*, fordi A-kraften fortsat indebærer uoverskuelige problemer med transport, opbevaring og tilintetgørelse af farligt affald, og fordi der er betydelige sikkerhedsrisici forbundet med selve driften af A-kraftværker og med håndtering af uran. Disse sikkerhedsrisici er dramatisk forøget, fordi A-kraftværker er umulige at sikre overfor aktionsformer anvendt af international terrorisme.

På en konference i Daugavpils i Letland 25.–26. januar 2007 om "Fordele og ulemper forbundet med bygning af et nyt atomkraft anlæg i Ignalina" arrangeret af Baltisk Forsamlings miljøudvalg, og med deltagelse af Nordisk Råds miljø- og naturresurseudvalg, drøftedes de baltiske landes behov for energi og for sikre energiforsyninger. I Daugavpils blev det dokumenteret, at de baltiske lande står overfor forsyningsproblemer, og at de baltiske landes afhængighed af russisk energipolitik er et problem. På konferencen drøftedes en række muligheder for at de baltiske landes el-net kan sammenkædes med europæiske el-net. Det fremgik også at de baltiske lande har store potentialer for vedvarende energiforsyning.

Nordisk Ministerråd har via en støttefond til NGO-projekter ydet støtte til, at lettiske miljøorganisationer i et internationalt NGO-samarbejde (www.inforse.org) kan udarbejde en alternativ energiplan for Letland uden A-kraft. I forvejen har den litauiske organisation Atgaja (www.atgaja.lt) i samarbejde med internationale miljøorganisationer udarbejdet en energiplan for Litauen uden A-kraft.

De nordiske lande har selv forudsætningerne for at gå over til en bæredygtig energiforsyning uden A-kraft, og kan yde væsentlige bidrag til en bæredygtig energiforsyning uden A-kraft i Østersø-regionen. Det er afgørende i den aktuelle omstilling af energipolitik at bidrage aktivt til en bæredygtig klimapolitik, hvor A-kraften ikke udbygges men afvikles over en periode.

På baggrund af ovenstående foreslår den venstresocialistiske grønne gruppe, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at bidrage aktivt til at skabe grundlaget for en varig og bæredygtig energiforsyning uden A-kraft i Østersø-regionen gennem

- en målrettet indsats i forbindelse med udvikling og gennemførelse af EU's fælles energipolitik
- en intensiveret dialog med de russiske myndigheder
- at fremme udviklingen af en tættere tilknytning af eltransmissionsnettet i de baltiske lande med det nordiske og nordeuropæiske eltransmissionsnet
- initiativer til et forstærket samarbejde om udvikling af vedvarende energi i de baltiske lande og Nordvestrusland.

2) at landene gennemfører et stop for bygning af nye atomkraftanlæg i Norden

København, Torshavn, Nuuk, Helsinki, Reykjavik, Oslo, Stockholm, 21. juni 2007

Claes Andersson (vänst)
Line Barfod (EL)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Høgni Hoydal (Tj)
Elina Linna (v)
Josef Motzfeldt (IA)
Lars Ohly (v), suppleant
Rolf Reikvam (SV)
Inge Ryan (SV)
Kristen Touborg (SF)

Nordisk Råd

A 1419/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt ved votering på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1420/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Reservasjon

Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer

Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd har gitt høy prioritet til fjerning og reduksjon av grensehindringer for nordiske borgere de siste årene. For at det nordiske samarbeidet rundt dette arbeidet skal ha legitimitet er det etter vår mening viktig at arbeidet med å fjerne/redusere grensehindringer blir mer konkretisert og synliggjort både i form av konkrete tiltak med tidsfrister og finansiering av foreslåtte tiltak.

Det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd i 2006 etablerte spesielle "pådriverordninger" som skal gå dypere inn i enkelte problemområder for å avskaffe grensehindre. Inntil nå har to pådrivere blitt ansatt i 25 % stilling i Nordisk Ministerråd. I november 2006 ble det utnevnt en pådriver innen næringslivet. I mars 2007 ble det utnevnt en pådriver innen helse- og sosialområdet. Ordningen sees som en videreføring av det arbeidet Poul Schlüter avsluttet i 2005.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

å utarbeide 2 - 3 konkrete tiltak innen grensehindringsarbeid, som presenteres av de enkelte lands statsministere, og at finansiering av disse planene legges inn i de årlige fremleggelsene av de nordiske lands statsbudsjetter

Göteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Jessica Polfjärd (m)

Reservasjon

Reservantene vil påpeke at de er positive til de problemstillingene som dette forslaget reiser, men de vil avvente den prosessen som er i gang i NMR angående grensehinderproblematikk.

Reservantene vil henvise til A 1407/presidiet om en nordisk samordnare för gränshindersfrågor, der det bland annet står under punkt 4:

"En nordisk samordnare för gränshindersfrågor
I dag finns det ingen samlande instans som tar sig av de problem som uppstår när nordiska medborgare och företag hamnar i kläm mellan två eller flera nordiska länders lagar och regler.

Poul Schlüter fungerade fram till utgången av 2005 som en särskild representant för ordförandeskapen i Nordiska ministerrådet i syfte att identifiera och igångsätta åtgärder för att avskaffa gränshinder. Det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2006 har lanserat sektorbaserade pådrivarordningar för att bekämpa gränshinder. Idag finns det pådrivare för närings- och socialsektorerna. Vidare har informationstjänsten Hallå Norden fungerat som ett effektivt instrument för att kunna insamla olika typer av gränshindersproblem.

Nordiska rådet anser att de åtgärder som igångsatts för att avskaffa gränshinder är goda men för fragmenterade. Vidare behövs en instans till vilken medborgare och företag kan vända sig när samspelet mellan de nordiska regelverken och lagarna inte fungerar och de drabbas av det som kallas gränshinder. Det behövs en samlande kraft, dels för att kunna skapa en överblick och dels för att kunna mobilisera handlingskraft.

Nordiska rådet önskar därför att tillsammans med Nordiska ministerrådet instifta en nordisk samordnare för gränshindersfrågor. En nordisk samordnare skall:

- ha de nordiska regeringarnas och Nordiska rådets mandat att påpeka brister i ländernas lagstiftningar och myndighetsutövning med hänsyn till gränshindersproblematiken
- kunna inhämta nödvändig information och rådgivning etc. hos berörda och relevanta nationella myndigheter och instanser
- kunna komma med förslag för att motverka gränshinder till Nordiska ministerrådet och ländernas regeringar
- kunna föreslå och initiera nya nordiska avtal och förbättringar i det nordiska samarbetet för att främja nordiska medborgares och företags fria rörlighet över gränserna
- kunna föreslå förbättringar i den nationella implementerinen/tolkningen av nordiska avtal
- koordinera arbetet och samarbeta nära med Nordiska ministerrådets sektorbaserade pådrivare och informationstjänsten Hallå Norden i syfte att undvika dubbelarbete
- vara en person/instans till vilken nordiska medborgare och företag kan vända sig i fråga om gränshinder i Norden
- samarbeta nära med de nationella ombudsmännen och skall i förefallande fall kunna föreslå behandling av en fråga hos en eller flera nationella ombudsmän
- årligen till Nordiska rådets session avlägga rapport om verksamheten

Det föreslås att samordnaren till att börja med instiftas för en treårig försöksperiod, varefter det görs en evaluering kring det fortsatta behovet för funktionen. Nordiska rådet menar att personen som skall åta sig uppdraget som samordnare för gränshindersfrågor skall vara en framträdande person med omfattande politisk kunskap och förståelse i Norden. Den nordiska samordnaren för gränshindersfrågor skall godkännas vid Nordis-

ka rådets session på förslag av de nordiska samarbetsministrarna och Nordiska rådets presidium. Nordiska ministerrådet finansierar samordnarens verksamhet.

Nordisk Råd

A 1420/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Reservasjon

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att tillsammans med Nordiska rådet instifta en nordisk samordnare för gränshindersfrågor i enlighet med principerna som framförs i betänkandet"

Konklusjon
Reservantene legger til grunn de arbeidsområdene en nordiske samordner skal fokusere på og vil avvente videre tiltak, etter at ny informasjon foreligger gjennom redegjørelsen som gis på Nordisk Råds sesjon 2007.

På bakgrunn av ovenstående foreslår reservantene at

Nordisk Råd beslutter

å ikke foreta seg ytterligere i anledning av A 1420/velferd: Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer før ny informasjon foreligger

Göteborg, 25. september 2007

Siv Friðleifsdóttir (F)
Gunn Olsen (A)
Göte Wahlström (s)

PRÆSIDIEFORSLAG

Nordisk Råd

A 1421/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Medlemsforslag A 1418/præsidiet

Præsidieforslag om nordisk indsats til FN's klimakonference i København 2009

1. Presidiets förslag

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* genomföra undervisningsinitiativ för skolelever om klimatförändringar och FN:s klimattoppmöte med start år 2008
2) *at* arrangere en debat med bred folkelig deltagelse om opnåelse af klimamål, med fokus på det individuelle ansvar samt på de sociale konsekvenser af klimaændringer for de mest berørte samfund og mennesker
3) *att* förestå utställnings- och demonstrationsverksamhet angående förnyelsebar energi och miljöteknologi i samband med FN:s klimatkonferens
4) *att* arrangera nordiska *roundtables* med de främsta nordiska energiexperterna i syfte att kunna besluta om ambitiösa energi målsättningar för de nordiska länderna
5) *att* igångsätta projekt för att vidareutveckla nya energilösningar i syfte att minska CO_2-utsläpp, samt att vidareutveckla forskningssamarbetet mellan nordiska och globala forskningsmiljöer
6) *att* i budgeten för Nordiska ministerrådet 2008 och 2009 säkerställa nödvändiga ekonomiska resurser för att genomföra planeringen inför FN:s klimatkonferens 2009

2. Bakgrund

Danmark skal være vært for FN's klimakonference, som skal finde sted i København i perioden 30. november til 11. december 2009. Placeringen af det globale møde i København giver en enestående chance for at også Norden bidrager aktivt til at synliggøre nordiske værdier på klimaområdet og til en klimapolitik for øget bæredygtighed.

En fællesnordisk satsning skal sætte afgørende nordiske værdier og kvaliteter i fokus for det nordiske bidrag til klimamødet. Derfor er det ønskeligt at fokusere på den folkelige inddragelse, på nordiske værdier, på uddannelse og forskning og på at Norden og arrangementet selv går i spidsen som eksemplarisk forbillede.

Nordisk Råd

A 1421/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Medlemsforslag A 1418/præsidiet

3. Energiförsörjningen och utsläpp av växthusgaser

Utmaningarna om miljö och energi som är knutna till klimatförändringen är i stor grad påverkade av globaliseringen. Norden har en rad styrkepositioner på områdena energi, klimat och miljö som länderna med fördel kan samarbeta om för att därmed stärka sin position i en global omvärld.

I förhållande till den redan synliga klimatförändringen består utmaningen av två uppgifter; utsläpp av växthusgaser skall reduceras samtidigt som energibehovet ökar.

Därför föreslås en gemensam nordisk insats att genom det existerande nordiska klimat- och energisamarbetet organisera nordiska *round tables* där Nordens främsta experter på området samlas. Syftet är att belysa aktuella förhandlingsteman som t.ex. bördefördelning, flexibilitetsordningar och övergångsregler. Vidare bör det i detta sammanhang analyseras hur man bäst kan få de globala huvudaktörerna som USA och Kina med i ett avtal efter 2012.

4. Nya energilösningar

De nordiska länderna har konkurrensfördelar på en rad relevanta områden bl.a. energieffektivitet, solenergi, geotermisk energi, bränsleceller och hydrogen, bioenergi och biobränsle (speciellt generation 2 teknologi), vindkraftverk och CCS-teknologi (Carbon Capture Storage). En stark satsning på forskning och innovation är avgörande för om Norden skall vara ledande inom dessa teknologier. Genomförande av större demonstrationsprojekt spelar en viktig roll för att kunna visa att teknologierna fungerar i praktiken och har en kommersiell potential.

De nordiska länderna skall därför förstärka insatsen för att värdera teknologiernas möjligheter och för att identifiera dem som är mest relevanta för ett tätare nordiskt samarbete och som kan utvecklas till gemensam forskning, utvecklings- och demonstrationsprogram.

5. Klimatförändringar

Klimatförändringen i Norden och inte minst i de arktiska områdena förväntas att få stor inverkan på natur och naturresurser. Som en följd av detta kommer primärnäringarna i Norden att vara utsatta för stora anpassningsbehov. Klimatförändringarna kommer att ha mest förödande konsekvenser i Arktis och kringliggande havsområden. Därför bör det utredas vilka följder detta har för de urbefolkningar som lever och verkar i de arktiska områdena. Som en följd kommer det också att uppstå ett stort behov av övervakning och av att utveckla ett system för förvaltning av naturresurser i Arktis.

Vidare bör klimatförändringarnas konsekvenser bedömas vad angår den tredje världen. Många från tidigare svaga regioner kommer att drabbas

negativt av klimatförändringarna varför solidaritetstänkandet bör inarbetas i det nordiska handlingsmönstret för att motverka de negativa konsekvenserna av klimatförändringarna. I detta arbete intar också folkbildningen en central roll.

6. FN:s klimatkonferens 2009

I rapporten "Norden som global vinderregion" fremhæves "Respekt for naturen" - bæredygtighed og helhedssyn - som én af de otte nordiske styrkepositioner. Der argumenteres i rapporten for, at samtlige vækstøkonomier i verden står over for udfordringen at skabe vækst, velstand og langsigtet stabilitet inden for en bæredygtig ramme. FN's klimakonference er de kommende års mest oplagte platform for at promovere nordisk innovation og politik på området.

En fælles klimasatsning i forbindelse med topmødet fra de nordiske lande samt nordiske organisationer, institutioner og netværk skal indeholde:

- **globale udstillinger** af, hvad Norden kan præstere indenfor vedvarende energi og miljøteknologi. Det kan udbrede de nordiske velfærdssamfunds erfaringer med samspil mellem producent, forbruger, medborgerorganisationer og myndigheder og kan styrke nordiske producenters konkurrenceevne. Nordiska företag som arbetar med miljöteknologi och utvecklandet av förnybar energi skall tilldelas en synlig roll. Goda nordiska exempel på lokal och hållbar energiförsörjning skall lyftas fram. Medborgarorganisationernas initiativ till debatt om utveckling av nya lösningar på klimatproblem skall stödjas.
- **undervisningsprojekter**, hvor skolebørn og unge på forskellige niveauer kan følge klimakonferencen virtuelt, få indsigt i klimaproblemerne og deres virkning i forskellige dele af verden. Samt at iværksætte undervisningsinitiativer for skoleelever om klimaproblemer og klimakonferencen allerede med start 2008 via oprettelsen af en undervisningsportal (grund- og ungdomsuddannelsesniveau).
- **de store og akutte klimaproblemer i Arktis** og initiativer overfor dem kan komme i fokus i København i samarbejde med arktiske aktører som Arktisk Råd, Barents Euro-Artic Råd (BEAC) og Sami Råd. Urbefolkningarnas förändrade levnadsvillkor är en central frågeställning.
- **Inddragelse af Øresundsregionen under topmødet**. Foruden København kan den øvrige del af Øresundsregionen inddrages til nordiske arrangementer under topmødet

7. Konklusion

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* genomföra undervisningsinitiativ för skolelever om klimatförändringar och FN:s klimattoppmöte med start år 2008
2) *at* arrangere en debat med bred folkelig deltagelse om opnåelse af klimamål, med fokus på det individuelle ansvar samt på de sociale konsekvenser af klimaændringer for de mest berørte samfund og mennesker
3) *att* förestå utställnings- och demonstrationsverksamhet angående förnyelsebar energi och miljöteknologi i samband med FN:s klimatkonferens

4) *att* arrangera nordiska *roundtables* med de främsta nordiska energiexperterna i syfte att kunna besluta om ambitiösa energi målsättningar för de nordiska länderna

5) *att* igångsätta projekt för att vidareutveckla nya energilösningar i syfte att minska CO_2-utsläpp, samt att vidareutveckla forskningssamarbetet mellan nordiska och globala forskningsmiljöer

6) *att* i budgeten för Nordiska ministerrådet 2008 och 2009 säkerställa nödvändiga ekonomiska resurser för att genomföra planeringen inför FN:s klimatkonferens 2009

Nordisk Råd

A 1421/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Medlemsforslag A 1418/præsidiet

Oslo den 30 oktober 2007

Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), visepresident
Joan Erlandsen (V)
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Inge Lønning (H)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)
Erkki Tuomioja (sd)

Medlemsforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009

Nordisk Råd

A 1421/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Medlemsforslag A 1418/præsidiet

Danmark skal være vært for FN's globale klimamøde, som skal finde sted i København i perioden 30. november til 11. december 2009. Placeringen af det globale møde i København giver en enestående chance for at også Norden bidrager aktivt til at synliggøre nordiske værdier på klimaområdet og til en klimapolitik for øget bæredygtighed.

I rapporten "Norden som global vinderregion" fremhæves "Respekt for naturen" - bæredygtighed og helhedssyn - som én af de otte nordiske styrkepositioner. Der argumenteres i rapporten for, at samtlige vækstøkonomier i verden står over for udfordringen at skabe vækst, velstand og langsigtet stabilitet inden for en bæredygtig ramme. FN's globale klimatopmøde er de kommende års mest oplagte platform for at promovere nordisk innovation og politik på området.

En fælles klimasatsning i forbindelse med topmødet fra de nordiske lande samt nordiske organisationer, institutioner og netværk kan f.eks. indeholde:

- **medborgeraktiviteter**, i form af parallelmøder, udstillinger og debatter for deltagerne fra hele verden for organisationer indenfor miljø og energi
- **globale udstillinger** af, hvad Norden kan præstere indenfor vedvarende energi og miljøteknologi. Det kan udbrede de nordiske velfærdssamfunds erfaringer med samspil mellem producent, forbruger, medborgerorganisationer og myndigheder og kan styrke nordiske producenters konkurrenceevne
- **globale undervisningsprojekter**, hvor skolebørn og unge på forskellige niveauer kan følge klimakonferencen virtuelt, få indsigt i klimaproblemerne og deres virkning i forskellige dele af verden
- **globale forskningsprojekter** hvor forskere kan udvikle kontakter og resultater, virtuelt eller ved forskningsaktiviteter i Norden
- **nordiske værdier** såsom bæredygtighed, lav magtdistance, effektivitet kan præge klimamødets indhold og rammer. Norges miljømålsætning for vinter-OL i Lillehammer og Helsingforskonferencen for menneskerettigheder var eksempler på globalt markante nordiske aktiviteter
- **samarbejde om energipolitikken**. De nordiske lande har alle tradition for folkelig inddragelse i energipolitikken. Fire af landene har forbundne elnet med forskellige former for energiforsyning, som supplerer hinanden. De nordiske lande kan skærpe nordiske handlingsplaner for vedvarende energi og bæredygtig udvikling og synliggøre samarbejdet
- **de store og akutte klimaproblemer i Arktis** og initiativer overfor dem kan komme i fokus i København i samarbejde med arktiske aktører
- **de sociale konsekvenser af klimaændringer** især for de mennesker og de samfund som er eller bliver mest udsatte kan Norden bidrage til at sætte i fokus i samarbejde med aktører fra områderne
- **Inddragelse af Øresundsregionen under topmødet**. Foruden København kan den øvrige del af Øresundsregionen inddrages til nordiske arrangementer under topmødet
- **Nordiske bidrag til topmødeforberedelsen**. Danmark får en vigtig og omfattende opgave som vært. Sverige vil, som EU-formandskabsland i andet halvår 2009, have centrale opgaver på energiområdet. Der er både behov og gode forudsætninger for, at de øvrige nordiske landes embedsfolk assisterer i topmødeforarbejdet. Det omfatter kontakter på globalt plan, også til de aktører der er afgørende for et godt klimaresultat i København, herunder USA, Rusland, Kina, Indien, Brasilien m.fl.

Mulighederne for at bidrage er mange, men kræver alle en grundig prioritering og planlægning. Desuden er et tæt samarbejde med værtslandet og København af afgørende vigtighed.

En fællesnordisk satsning skal sætte afgørende nordiske værdier og kvaliteter i fokus for det nordiske bidrag til klimamødet. Derfor er det ønskeligt at fokusere på den folkelige inddragelse, på nordiske værdier, på uddannelse og forskning og på at Norden og arrangementet selv går i spidsen som eksemplarisk forbillede.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at sætte ambitiøse energimål for de nordiske lande

at synliggøre disse energimål og nordisk energisamarbejde i forbindelse med klimakonferencen

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd i samarbejde med værtslandet og Nordisk Råd,

at gennemføre følgende i tilknytning til konferencen:

- udstillingsvirksomhed indenfor vedvarende energi og økologi

- forestå en global debat med bred folkelig deltagelse om opnåelse af klimamål

- bidrag til erfaringsudveksling for både forsknings- og undervisningsmiljøer på globalt plan m.h.t. klimamål og klimapolitik, herunder demonstrationsprojekter af teknologiske løsninger af klimagasudslip

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at fremlægge en foreløbig redegørelse for sine planer om fællesnordiske initiativer i forbindelse med klimatopmødet under Nordisk Råds session 2007, hvor Nordisk Råd samtidig kan levere sine synspunkter i sagen

at der budgetteres med udgifter til de fællesnordiske initiativer i forbindelse med klimatopmødet på det nordiske budget for budgetåret 2009 og gerne også for budgetår 2008

København, Nuuk, Helsinki, Reykjavík, Oslo, Stockholm, den 20. juni 2007

Claes Andersson (vänst)
Line Barfod (EL)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Asmund Kristoffersen (A)
Elina Linna (v)
Josef Motzfeldt (IA)
Rolf Reikvam (SV)
Inge Ryan (SV)
Ole Stavad (S)
Kristen Touborg (SF)
Lars Wegendal (s)

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1425/kultur

Fremlagt av:
Kultur- og utdanningsutvalget

Utvalgsforslag om nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag

1. Kultur- og utdanningsutvalgets forslag

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å igangsette en utredning om de små håndverksfagenes situasjon i Norden, og om muligheten for å etablere et nordisk samarbeid om opplæring og utdanning innenfor disse fagene

2. Bakgrunn

I etterkant av reformen av det nordiske kultursamarbeidet nedsatte Kultur- og utdanningsutvalget en arbeidsgruppe om politikk for det nordiske kultursamarbeidet. Arbeidsgruppen fikk et mandat med tre hoveddeler:

- følge og påvirke utformingen av ny struktur for det nordiske kultursamarbeidet
- drøfte sentrale prinsipper for det nordiske kultursamarbeidet
- utpeke områder/temaer det bør settes fokus på videre

Arbeidsgruppen avsluttet sitt arbeid sommeren 2007.

Et av de områdene som arbeidsgruppen vurderte var situasjonen for de små håndverksfagene i Norden. Arbeidsgruppen arrangerte blant annet en høring med representanter for Nordisk Håndverksforum.

Kultur- og utdanningsutvalget har senere drøftet de små håndverksfagenes stilling, og fant at det nordiske samarbeidet kan være en nøkkel til disse fagenes fortsatte overlevelse.

3. Kultur- og utdanningsutvalgets synspunkter

Mange små håndverksfag er truet i de nordiske landene. Dette skyldes at det er for få yrkesutøvere i mange fag, og det blir derfor også vanskelig å

opprettholde de nødvendige opplærings- og utdanningstilbud i de enkelte landene. I tillegg til en direkte betydning, for eksempel for enkeltnæringer og for den materielle kulturarv, representerer de små håndverksfag en immateriell kulturarv. Mens kulturarv tradisjonelt forbindes med gjenstander og produkter, er den immaterielle kulturarven båret frem av mennesker og praksis. De små håndverksfagene kan derfor også ses på som en 'kulturell genbank' for samfunnet. Den immaterielle kulturarvens betydning ble understreket av UNESCO som i 2003 vedtok *Konvensjonen om vern av den immaterielle kulturarven*. Sett i lys av dette er det viktig å sikre de små håndverksfagenes overlevelse, og det nordiske samarbeidet kan her spille en viktig rolle.

Utvalget mener videre at det bør være en ambisjon å utvikle et nordisk utdanningssamarbeid i forhold til disse fagene. Gode institusjoner og miljøer kan utpekes, nettverk etableres, og muligheten for en nordisk arbeidsdeling og samordning bør vurderes. I den forbindelse kan det også vurderes å etablere et samarbeid med de baltiske landene som har en rik – og fortsatt levende – håndverkstradisjon.

Både utdanningsministrene og kulturministrene har et ansvar for disse fagenes fremtid: Kulturministrene fordi det dreier seg om en del av vår kulturarv, men også fordi det dreier seg om spesialiserte fag som er viktig for å opprettholde en levende kultursektor. Disse fagene er også viktige for den fremtidige vekstsektoren i Norden: kulturnæringene og opplevelsesøkonomien.

Utdanningsministrene har et ansvar for å sikre et fullverdig opplæringstilbud for disse fagene, og har nå også muligheten for aktivt å bruke det nordiske samarbeidet for å vurdere en mulig regional løsning.

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår derfor at Nordisk Ministerråd, ved et samarbeid mellom kulturministrene og utdanningsministrene, igangsetter en utredning om de små håndverksfagenes situasjon i Norden, og om muligheten for å etablere et nordisk samarbeid om opplæring og utdanning innenfor disse fagene. Utredningen bør (også) belyse behovet for støtteordninger, og det bør også vurderes om de nordiske mobilitetsprogrammene er tilpasset de små håndverksfagenes situasjon.

Det har tidligere vært tatt initiativ til en diskusjon om et nordisk samarbeid gjennom prosjektet 'Små yrkesfag' i regi av rådgivningsgruppen for nordisk skolesamarbeid (NSS), men utvalget er overbevist om at tiden nå er inne til å gjøre et nytt krafttak som også er mer forpliktende.

Kultur- og utdanningsutvalget vil også gjøre oppmerksom på det store arbeidet som gjennomføres av Nordisk Håndverksforum. Gjennom prosjektet 'Spor i Norden', som har fått støtte fra Nordplus Voksenprogrammet, blir det gjort et viktig arbeid for å utrede hvilke fag som vil kunne ha behov for tiltak på nordisk nivå, og vurdere forslag til tiltak som kan bedre situasjonen bl.a. gjennom et nordisk samarbeid.

Det vil være viktig å inndra erfaringene fra prosjektet 'Spor i Norden' når det avsluttes i 2008, men etter utvalgets oppfatning er det nødvendig med en politisk diskusjon om et nordisk samarbeid om de små håndverksfagene for å finne og etablere gode løsninger som kan bidra til å sikre de små håndverksfagenes fremtid.

4. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å igangsette en utredning om de små håndverksfagenes situasjon i Norden, og om muligheten for å etablere et nordisk samarbeid om opplæring og utdanning innenfor disse fagene

Nordisk Råd

A 1425/kultur

Fremlagt av:
Kultur- og utdanningsutvalget

Gøteborg, 25. september 2007

Christer Adelsbo (s)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Mats Johansson (m)
Jógvan við Keldu (Ff)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Tommy Taberman (sd)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lars Wegendal (s), ordförande

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1427/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Udvalgsforslag om fortsat bekæmpelse af menneskehandel

1. Medborger- og Forbrugerudvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

1) *at* orientere udvalget om ministerrådets igangværende undersøgelse af samarbejdsmulighederne med andre internationale aktører med henblik på at kortlægge sammenhængen mellem forlænget ophold for ofrene for menneskehandel og opklaring af bagmandsvirksomhed (jf. Rek. 25/2005)

2) *at* udenrigsministrene på Nordisk Råds årlige sessioner redegør (skriftligt eller mundtligt) om initiativer og projekter, der retter sig mod bekæmpelse af menneskehandel i de nordiske og baltiske lande. De årlige redegørelser skal indeholde en status over problemernes omfang samt en oplistning af, hvilke initiativer og projekter ministerrådet vil iværksætte med henblik på at løse problemerne

3) *at* Nordisk Ministerråd prioriterer at afhjælpe de menneskelige konsekvenser af trafficking – f.eks. ved at anvende formandskabspuljen til at yde økonomisk støtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse (*safehouses*) i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel

2. Baggrund for forslaget

Dette udvalgsforslag er en opfølgning på meddelelserne om rekommandationerne 25/2005, 26/2005 og 19/2006.

Medborger- og Forbrugerudvalget er stærkt bekymret over menneskehandel og trafficking i de nordiske og baltiske lande. Udvalget har afholdt adskillige høringer og konferencer om emnet, og på den baggrund vedtaget flere medlems- og udvalgsforslag.

Nogle af dem er blevet fulgt op af Nordisk Ministerråd, og kan dermed afskrives. Medborger- og Forbrugerudvalget ønsker dog ikke at betragte emnet som færdigbehandlet så længe menneskehandel og trafficking er et problem i de nordiske og baltiske lande.

Medborger- og Forbrugerudvalget vil fastholde sit engagement og fokus på menneskehandel, og ønsker derfor årligt tilbagevendende redegørelser, enten skriftlige eller mundtlige fra Nordisk Ministerråd om emnet. Redegørelserne skal indeholde en status over problemerne - gerne med statistiske informationer over problemernes omfang samt en oplistning af hvilke initiativer og projekter ministerrådet vil iværksætte med henblik på at løse problemerne.

Ministerrådet meddeler i Rek. 25/2005, at ministerrådet er interesseret i at undersøge sammenhængen mellem forlænget ophold for ofrene for menneskehandel og opklaring af bagmandsvirksomhed. Derfor er ministerrådet ifølge meddelelsen i færd med at undersøge, hvilke samarbejdsmuligheder, der er med andre internationale aktører. Dette arbejde er Medborger- og Forbrugerudvalget naturligvis stærkt interesseret i at følge op på og holdes orienteret om.

Sluttelig er udvalget blevet bekendtgjort med, at Nordisk Ministerråd ikke har mulighed for at yde driftsstøtte til oprettelse af beskyttelseshuse (*safehouses*). Ministerrådet har dog andre muligheder for at yde økonomisk støtte. F.eks. kan formandsskabspuljen anvendes til formålet, såfremt der er politisk vilje til det.

3. Konklusion

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

1) *at* orientere udvalget om ministerrådets igangværende undersøgelse af samarbejdsmulighederne med andre internationale aktører med blik på at kortlægge sammenhængen mellem forlænget ophold for ofrene for menneskehandel og opklaring af bagmandsvirksomhed (jf. rek. 25/2005)

2) *at* udenrigsministrene på Nordisk Råds årlige sessioner redegør (skriftligt eller mundtligt) om initiativer og projekter, der retter sig mod bekæmpelse af menneskehandel i de nordiske og baltiske lande. De årlige redegørelser skal indeholde en status over problemernes omfang samt en oplistning af, hvilke initiativer og projekter ministerrådet vil iværksætte med henblik på at løse problemerne

3) *at* Nordisk Ministerråd prioriterer at afhjælpe de menneskelige konsekvenser af trafficking - f.eks. ved at anvende formandskabspuljen til at yde økonomisk støtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse (*safehouses*) i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel

Oslo den 30. oktober 2007

Maarit Feldt-Ranta (sd)
Flemming Hansen (KF)
Per Kaalund (S)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Ville Niinistö (grönna)
Markku Pakkanen (cent)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Reidar Sandal (A)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

BETÄNKANDE ÖVER
MINISTERRÅDSFÖRSLAG

Nordiska rådet

B 248/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

Presidiets betänkande över

Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008

1. Presidiets förslag

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* öka anslaget för 2-2404-2 Nordjobb med 300 000 DKK

2) *att* minska anslaget för 2-4110-1 med 100 000 DKK

3) *att* minska anslaget för 5-0180-3 med 100 000 DKK

4) *att* minska anslaget för 5-1021-1 med 100 000 DKK

Särskilda yttranden

Angående budgeteringen
Budgetgruppen anser att den mångfald av puljer som det opereras med i budgeten är förvirrande och väsentligt försvårar budgetarbetet. Det är viktigt att den nordiska budgeten är tydlig och att politiska prioriteringar lätt kan utläsas i budgeten. Nordiska rådet har förhoppningar om att budgetmoderniseringen skall avhjälpa detta. I generalsekreterarens förslag till budget 2008 opereras det fortfarande med många olika puljer för olika ändamål. Nordiska rådet önskar att samtliga budgetmedel disponeras så att det tydligt framgår vad pengarna skall användas till.

Angående projekt
Nordiska rådet önskar en stramare projektstyrning av de många projekt som är aktiva inom Nordiska ministerrådet, med tydliga målformuleringar och klara succékriterier. Det bör också ske en bättre koordinering av de olika arbetsgruppernas verksamhet för att undvika dubbelarbete och för att kunna tillgodogöra sig resultaten från arbetsgrupperna. Vidare bör avslutade projekt avrapporteras till Nordiska rådet där det klart framgår om

projektens mål uppfylldes eller inte. Periodiska rapporteringar till Nordiska rådet angående pågående projekt önskas också.

Angående globaliseringsinitiativet
Globaliseringen kommer att vara ett av de mest centrala arbetsområdena i det nordiska samarbetet under 2008. Vid statsministrarnas sommarmöte i juni fattades beslut om att avdela 60 MDKK för globaliseringsarbetet. I ministerrådsförslaget om budgeten för 2008 specificeras finansieringen av dessa 60 MDKK. Nordiska rådet stöder statsministrarnas beslut om att tilldela globaliseringsarbetet 60 MDKK och stöder också ministerrådets förslag till finansieringsmodell. Dock menar Nordiska rådet att det är viktigt att också tänka i ett längre perspektiv, då närmast vad avser budgeten för 2009 och de därpå följande åren. År 2008 används en likviditetssänkning för att delvis finansiera globaliseringsarbetet, vilket lämnar en utmaning på 35 MDKK för finansieringen 2009. Det är enligt Nordiska rådet centralt att ha en förnuftig framförhållning så att utarbetandet av budgeten för Nordiska ministerrådet 2009 inte blir en övermäktig uppgift.

Angående klimattoppmötet 2009
Det globala klimattoppmötet i Köpenhamn 2009 kommer att kräva medel for att gemensamma nordiska projekt och insatser skall kunna realiseras. Det rör sig om tre olika kategorier av verksamhet: Energi- och miljöpolitisk koordinering, undervisnings- och folkupplysningsverksamhet samt utställnings- och eventbetonad verksamhet. Det är nödvändigt att avsätta medel för detta redan år 2008. Särskilt insatser riktade mot undervisningssektorn förutsätter tidig planering. Finansieringen av insatserna för klimattoppmötet kommer till viss del att täckas av satsningar i globaliseringsarbetet, men det är nödvändigt att reservera erforderliga medel i budgeten för detta ändamål.

Angående budgetdialogen
Nordiska rådet har tidigare meddelat att man önskar att de olika fackministerråden skall inkopplas i budgetprocessen och att budgeten för de olika sektorerna också dryftas mellan relevant fackministerråd och utskott i Nordiska rådet. Detta är viktigt för att få en bredare förankring av budgeten.

Avvikande åsikt
En minoritet, den konservativa gruppen i Nordiska rådet, önskar en reducering av budgetramen med 3 % vilket motsvarar en reducering på ca. 25 758 000 DKK.

2. Allmänt

Presidiet har mottagit ministerrådsförslaget till Nordiska ministerrådets budget 2008 (B 248/presidiet). Presidiets budgetgrupp har efter förhandlingar med det finska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet sammanställt ett utkast till betänkande angående Nordiska ministerrådets förslag till budget 2008.

Nordiska rådet

B 248/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

3. Presidiets synpunkter

Presidiets budgetgrupp har efter att generalsekreteraren översände sitt förslag till budget för Nordiska ministerrådet den 1 juni 2007 vid ett möte med den finska samarbetsministern, Jan Vapaavuori, överlämnat förändringsförslag till generalsekreterarens utkast till budget. Dessa förändringsförslag gällde:

- 6-0960-1 NGO-verksamhet i Östersjöregionen
- 6-0980-1 Partnerskap och gränsregionalt samarbete
- 2-2404-2 Nordjobb
- 1-2205-2 Nordiska kulturfonden
- 3-3310-1 Projektmedel - Miljö
- 5-0445-1 Formandsskabspuljen
- 4-4310-1 Projektmedel - Social- och hälsovårdspolitik

Vid ett samarbetsministermöte den 5 september 2007 i Mariehamn har de nordiska samarbetsministrarna bifallit rådets förändringsförslag på alla punkter förutom Nordjobb och Konsumentsamarbetet (Formandskabspuljen). Presidiet konstaterar att frågan om det nordiska konsumentpolitiska samarbetet innehåller en del principiella frågeställningar i.o.m. att ministerrådet för konsumentpolitik nedlades i samband med moderniseringen av Nordiska ministerrådet 2005. Därför godtar Presidiet ministerrådets förslag om en utfasning av strukturpuljen och att formandskapspuljen kan tilldela medel för eventuella projekt på konsumentpolitikens område. Dock har Presidiet en förhoppning om att frågeställningarna omkring det nordiska konsumentpolitiska samarbetet får en lösning i samband med ministerrådets redogörelse om frågan i samband med Nordiska rådets session 2007 i Oslo.

Angående Nordjobb
Presidiet menar att Nordjobb är ett av de mest nyttiga projekt och centrala nordiska projekt som berör ungdomar i det nordiska samarbetet. Presidiet är därför inte enig med Nordiska ministerrådet i förslaget om att den nordiska grundfinansieringen skall minskas till fördel för "extern finansiering". Det är viktigt att Nordjobb har en stark grundfinansiering så att projektet kan utvecklas både kvantitativt och kvalitativt. Därför föreslår Presidiet att anslaget förhöjs med 300 000 DKK i förhållande till ministerrådsförslaget. Presidiet föreslår att anslagen för projektmedel för MR-A (2-4110-1), Nordiska ministerrådets sekretariat (5-0180-3) samt Internationell aktiviteter (5-1021-1) minskas med 100 000 DKK var för att finansiera utgiftsökningen för Nordjobb på 300 000 DKK.

4. Nordiska rådets framtida budgetprioriteringar

Med hänsyn till budgeten för Nordiska ministerrådet 2009 önskar Nordiska rådet att meddela att följande sakområden kommer att prioriteras:

Globaliseringen
I budgetarbetet 2009 och de därpå följande åren är det centralt att det garanteras tillräckliga resurser för att förverkliga globaliseringsinitiativen. I det sammanhanget kommer Nordiska rådet att uppfatta globaliseringsinitiativet brett så att det också inbegriper t.ex. välfärdsperspektivet.

Miljösatsningar

- Förverkligandet av nordiska initiativ inför det globala klimattoppmötet 2009 i Köpenhamn
- Fortsatt nordiskt samarbete i regionala och internationella fora
- Satsningar på nordiskt energisamarbete med tonvikt på utvecklande av miljöteknologi och energieffektivisering, härunder fokusering på innovation företagarstimulerande initiativ

- Norden har ett uttalat ansvar för ökade insatser för Östersjön och Arktis
- Satsningar på generell samhällsplanering i syfte att åstadkomma miljöriktiga lösningar i förhållande till bl.a. tilltagande pendling.

Gränshindersarbetet skall garanteras nödvändiga resurser.

Slutligen önskar Nordiska rådet en större transparens i budgeten angående projekt. Det hänvisas till avsnittet om särskilda yttranden i detta betänkande.

Nordiska rådet

B 248/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

5. Konklusion

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* öka anslaget för 2-2404-2 Nordjobb med 300 000 DKK

2) *att* minska anslaget för 2-4110-1 med 100 000 DKK

3) *att* minska anslaget för 5-0180-3 med 100 000 DKK

4) *att* minska anslaget för 5-1021-1 med 100 000 DKK

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), vicepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

NOTAT

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0201
www.norden.org

Til
NSK/MR-SAM
Kopi

Fra
Sekretariatet
Emne
NSK/MR-SAM møde 4. og 5. september 2007 på Åland

31. august 2007

NSK/MR-SAM Dagsordenspunkt 3: Ministerrådets budgetforslag 2008 (Dok 102/2007)

Dokumenter

- Forslag til Nordisk Ministerråds Planer og budget 2008 – Fremlagt af generalsekretæren (udsendt tidligere)
- Budgetekspertgruppens udtalelse om Forslag til Nordisk Ministerråds Planer og budget 2008 – Fremlagt af generalsekretæren
- Nordisk Råds indspil til Generalsekretærens budgetforslag

Generalsekretærens indstilling

Generalsekretæren/NSK foreslår at **NSK/MR-SAM** beslutter:

- at budgettet for 2008 baseres på en reduktion af Ministerrådets likvide midler med 70 MDKK, heraf 35 MDKK ved en forøgelse af den totale udgiftsramme og 35 MDKK ved reduktion af landenes indbetalinger.

- at godkende det fremlagde ministerrådsforslag til budget 2008 med en total udgiftsramme på 893,6 MDKK i 2007-priser, og med nedennævnte ændringer i forhold til Forslag til Nordisk Ministerråds Planer og budget 2008 – Fremlagt af generalsekretæren:

Budgetkonsekvenser af Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativer

Budgetposter (TDKK)		Budget forslag (GS)	Ændring på budgetposter som følge af globaliserings-initiativerne
Ny post	Globaliseringspulje	0	56.000
Ny post	Globaliseringsforum	0	4.000
	Stigning totalt		***60.000***
2-2505-1	Dispositionsmidler – uddannelse og forskning	5.287	-1.400
3-6110-1	Projektmidler – Regionalpolitik	31.000	-2.275
Ny post	NORA	0	-325
3-3310-1	Projektmidler – Miljø	31.792	-3.000
3-6610-1	Projektmidler – Fiskeri	6.900	-1.000
3-6510-1	Projektmidler – Jordbrug	1.371	-150
3-6581-1	Samnordisk skovforskning	6.105	-700
3-6580-1	Projektmidler - Levnedsmidler	4.765	-550
5-1011-1	Informationsaktiviteter	9.898	-500
5-1021-1	Internationale aktiviteter	866	-100
5-0445-1	Formandskabspuljen	10.000	-2.000

5-1100-1	Prioriteringspuljen	17.000	-13.000
	Reduktion totalt		***-25.000***
	Ændringer		***+35.000***

Budgetkonsekvenser som følge af Nordisk Råds indspil til Generalsekretærens budgetforslag

		Budget forslag (GS)	Ændring på budgetposter som følge af indspil fra Nordisk Råd
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	4.862	469
5-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	6.676	400
1-2205-2	Kulturfonden	31.300	604
	Stigning totalt		***1.473***
5-1100-1	Prioriteringspuljen	17.000	-1.473
	Reduktion totalt		***-1.473***
	Ændringer		***0***

Derudover foreslås til beslutning følgende øremærkninger i ministerrådsforslaget:

- at der til bekæmpelse af trafficking øremærkes i alt 3 MDKK, som fordeles således: 2,0 MDKK på budgetpost 4-4310-1 "Projektmidler – social og helse" og 1,0 MDKK på 6-0980-1 "Partnerskab og grænseregionalt samarbejde"

Øvrige ændringer

		Budget forslag (GS)	Ændring på budgetposter som følge af øvrige ændringer
Ny post	NORA	0	6.678
3-3310-1	Projektmidler – Miljø	31.792	1.091
Ny post	Budgetreserve NEFCO	0	9.412
6-xxxx-1	EHU/Hviderusland	2.155	1.027
5-0180-3	Ministerrådssekretariatet	69.555	1.500
	Stigning totalt		***19.708***
3-3320-2	NEFCO	10.503	-10.503
4-5150-1	Projektmidler – NER	31.000	-6.678
5-1100-1	Prioriteringspulje	17.000	-2.527
	Reduktion totalt		***-19.708***
	Ændringer		***0***

- at alle forslag til tekstmæssige ændringer, som landene er fremkommet med i den nationale høring indarbejdes i det endelige budget
- at tekstmæssige og tekniske ændringer med udgangspunkt i budgetekspertgruppens anbefalinger og de budgetmæssige konsekvenser af globaliseringsinitiativer indarbejdes i det endelige budget.
- at NSK indstiller til MR-U og MR-K at fastsætte detailbudget for deres respektive områder i skriftlig procedure

Ministerrådsforslaget har følgende konsekvenser på budgetpostniveau:

Budgetposter (TDKK)		Budget forslag (GS)	Globali-sering	Rådets indspil	Øvrige ændringer	MR-SAM forslag
3-3310-1	Projektmidler - Miljø	31.792	-3.000		1.091	29.883
Ny post	Budgetreserve NEFCO	0			9.412	9.412
6-xxxx-2	EHU/Hviderusland	2.155			1.027	3.182
5-0180-3	Ministerrådssekretariatet	69.555			1.500	71.055
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	4.862		469		5.331
5-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	6.676		400		7.076
1-2205-2	Kulturfonden	31.300		604		31.904
Ny post	NORA	0	-325		6.678	6.353
Ny post	Globaliseringspulje	0	56.000			56.000
Ny post	Globaliseringsforum	0	4.000			4.000
2-2505-1	Dispositionsmidler - udd./forskning	5.287	-1.400			3.887
4-5150-1	Projektmidler - NER	31.000	-2.275		-6.678	22.047
3-6610-1	Projektmidler - Fiskeri	6.900	-1.000			5.900
3-6510-1	Projektmidler - Jordbrug	1.371	-150			1.221
3-6581-1	Samnordisk skovforskning	6.105	-700			5.405
3-6580-1	Projektmidler - Levnedsmidler	4.765	-550			4.215
5-1011-1	Informationsaktiviteter	9.898	-500			9.398
5-1021-1	Internationale aktiviteter	866	-100			766
5-0445-1	Formandskabspuljen	10.000	-2.000			8.000
5-1100-1	Prioriteringspuljen	17.000	-13.000	-1.473	-2.527	0
3-3320-2	NEFCO	10.503			-10.503	0
	Ændringer i alt		**+35.000**	**0**	**0**	**+35.000**

Generalsekretærens kommentarer

Efter at Generalsekretæren har fremlagt sit budgetforslag har forslaget været i national høring i landene og Formanden for samarbejdsministre og Generalsekretæren har afholdt møde med Nordisk Råds budgetgruppe om Generalsekretærens budgetforslag. Nordisk Råds indspil til budgetforslaget er vedlagt som bilag.

Generalsekretærens forslag til beslutning om omflytning af midler på budgetposter, er et forsøg på så vidt muligt at imødekomme Nordisk Råds budgetgruppes og landenes ønsker i størst mulig udstrækning, samtidig med at der skal findes finansiering til globaliseringsinitiativerne (se nærmere NSK/MR-SAM dok 133/2007).

Budgettets totalramme

Generalsekretæren fremlægger et Ministerrådsforslag med en samlet ramme på 893,6 MDKK. Forudsætningen for totalrammen er, at finansieringen vedr. NEFCO finder en løsning. Findes der ikke en løsning, foreslår Generalsekretæren at trækket på likviditeten reduceres med 9.412 TDKK, som er Nordisk Ministerråds direkte bidrag til NEFCO, hvorved totalrammen reduceres til 884,2 MDKK.

Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativerne

De nordiske statsministre enedes på deres sommermøde om at igangsætte en fælles nordisk satsning om globalisering på samlet 60 MDKK.

De 60 MDKK er i Ministerrådsforslaget ikke udmøntet på fagministerråd, men er placeret under en ramme "Globaliseringsinitiativer", som disponeres af samarbejdsministrene.

Under rammen er de 60 MDKK udmøntet på to nye budgetposter (budgetposttekster er vist i bilag 1), som er benævnt henholdsvis "Globaliseringspulje" og "Globaliseringsforum". Globaliseringsforummet skal afholdes tidligt i 2008, og der afsættes af den grund allerede nu en pulje på 4 MDKK til dette. Eventuelt resterende midler vil kunne benyttes til andre globaliseringsinitiativer.

Tilbage resterer 56 MDKK, som placeres i en central pulje.

Finansieringen af de 60 MDKK fås ved en rammeforøgelse på 35 MDKK, som et engangstilskud i 2008 ved en reduktion af Ministerrådets likviditet. Et forslag der har været drøftet i NSK, og som har fået tilslutning fra alle lande.

Derudover kommer de 13 MDKK fra prioriteringspuljen. Den resulterende manko på 12 MDKK er fordelt forholdsmæssigt ud på de involverede ministerråd (MR-U, MR-M, MR-FJLS, MR-NER og MR-SAM) i forhold til deres forholdsmæssig andel af projektmidlerne.[1]

Udmøntningen af besparelsen på MR-SAMs område er foretaget ud fra en vurdering af hvilke budgetposter, der dækker de temaer som der fokuseres på i globaliseringen, Det drejer sig om informationsaktiviteter og formandskabspuljen.

I vurderingen af udmøntningen af globaliseringsinitiativernes finansieringsbyrde på specielt formandskabspuljen, er der taget hensyn til at globaliseringsforum har fået en selvstændig budgetpost med 4 MDKK, samt at der forventes overskydende midler på Formandskabspuljen og Strukturpuljen i størrelsesordenen ca. 3 MDKK ved udgangen af 2007.

Nordisk Råds indspil til Generalsekretærens budgetforslag

Nedenfor følger Generalsekretærens uddybende bemærkninger til enkelte punkter i Rådets indspil til Generalsekretærens budgetforslag, som er vedlagt:

Generalsekretæren har valgt at imødekomme Nordisk Råds ønsker for så vidt angår satsningerne på Nabopolitikområdet. Det drejer sig om 469 TDKK til demokratiudviklingen på budgetpost 6-0960-1 "NGO virksomhed i Østersøregionen" og 400 TDKK til styrkelse af den nordlige dimension på budgetpost 6-0980-1 "Partnerskab og grænseregionalt samarbejde".

Rådets ønsker her må siges at kunne rummes indenfor de programmer der tidligere er vedtaget af MR-SAM. Finansieringen er som følge deraf dækket af de 4 MDKK på prioriteringspuljen, som NSK tidligere har indikeret kunne benyttes til aktiviteter knyttet til Nabopolitikområdet.

Derudover har Generalsekretæren valgt, at imødekomme Rådets ønske om at friholde Kulturfonden for pro rata reduktionen. Her sker finansiering også fra prioriteringspuljen.

Rådet har derudover ønsket at øremærke 3 MDKK til trafficking i Nabopolitikområdet. Denne prioritering er også en af de politiske satsningsområder i Ministerrådet. Generalsekretæren har valgt at fordele øremærkningen med 2 MDKK på budgetpost 4-4310-1 "Projektmidler – social

[1] I forhold til det tidligere drøftet forslag i NSK, er der omfordelt en besparelse på 300 TDKK fra MR-NER til MR-SAM, som bæres af Formandskabspuljen. De 300 TDKK tilføres NORA

og helse" og 1,0 MDKK på 6-0980-1 "Partnerskab og grænseregionalt samarbejde".

Rådet har ligeledes ønsket en øremærkning på Miljø til to projekter om hhv. biobrændsel og affaldsdumping i Østersøen. Disse to projekter er nu tilføjet i budgetteksten på miljøsektoren som prioritetsområde, dog uden beløbsangivelse. Miljøsektoren har ikke med så kort varsel været i stand til at komme med et kvalificeret bud på en budgetramme for disse to projekter.

Vedrørende øremærkningen på formandskabspuljen har Generalsekretæren valgt ikke at følge Rådets ønske. Hensigtsmæssigheden i en sådan mener Generalsekretæren er diskutabel, idet det er muligt at forbrugersektoren har yderligere initiativer udover 1,5 MDKK. Derudover er der også andre uformelle områder, som også skal kunne søge midler i formandskabspuljen.

Det er Generalsekretærens opfattelse, at projekter fra den uformelle sektor bør konkurrere om midlerne med de øvrige formandskabsprojekter.

Øvrige ændringer i budgettet

Budgetteknisk er NORA i Ministerrådsforslaget flyttet ud af budgetposten 4-5150-1 "Projektmidler – NER", og har fået en selvstændig budgetpost. (Ny budgetposttekst findes i bilag). Som en del af NERs projektmidler er NORA, som led i finansieringen af globaliseringsinitiativerne, reduceret med 300 TDKK.

Bevillingen til NEFCO i Generalsekretærens budgetforslag 2008 var betinget af national finansiering udover finansieringen over det nordiske budget. Som følge af usikkerheden om NEFCOs fremtidige finansiering er Nordisk Ministerråds direkte støtte til NEFCO placeret på en selvstændig budgetpost "Budgetreserve NEFCO". Findes der ikke en løsning på finansieringen af NEFCO i 2008 foreslår Generalsekretæren at trækket på likviditeten reduceres med 9.412 TDKK, som er Nordisk Ministerråds direkte bidrag til NEFCO, hvorved det nordiske budgets totalramme reduceres til 884,2 MDKK. En konsekvens af en manglende finansieringsløsning er også, at der tilbageføres 1.091 til budgetpost 3-3310-1 "Projektmidler – miljø".

Efter finansiering af globaliseringsinitiativerne og midler til Nordisk Råd resterer 2.527 MDKK at blive udmøntet af prioriteringspuljen.

Generalsekretærens foreslår en udmøntning af de midler med 1.027 TDKK til EHU, som er en stærk politisk satsning fra Ministerrådet og 1,5 MDKK, der afsættes i sekretariatet til påbegyndelse af tiltag, der kan forbedre sekretariatets rekrutteringsmuligheder fra de øvrige nordiske lande.

Budgetekspertgruppens udtalelse

Nedenfor følger Generalsekretærens uddybende bemærkninger til budgetekspertgruppens udtalelse.

Generalsekretæren noterer sig med tilfredshed BEGs opfattelse om at budgettet er blevet mere læsevenligt de senere år, som også var en af målsætningerne i forbindelse med igangsætning af budgetmoderniseringsarbejdet, og Generalsekretæren vil foranledige at de mindre tekniske og redaktionelle ændringer, som BEG foreslår, indarbejdes i det endelige budget.

Generalsekretæren noterer sig også, at oversigten over de økonomiske frihedsgrader er blevet godt modtaget af BEG og Generalsekretæren mener som BEG, at oversigten giver et billede af mulighederne for omprioriteringer indenfor Nordisk Ministerråds budget. Dette er ikke mindst vigtigt, i lyset af udfordringen med finansieringen af globaliseringsinitiativerne i 2009.

Prognose over landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråds budget

Som led i budgetmoderniseringsarbejdet har MR-SAM besluttet, at der i Ministerrådsforslaget skal fremlægges en prognose for landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråds budget 2008 i budgetårets prisniveau.

I nedenstående tabel vises beregningen af Ministerrådets totalramme baseret på den af Generalsekretæren foreslåede totalramme på 893,6 MDKK i 2007-priser.

Prisopregning fordelt på kategorier og den totale udgiftsramme

	Bevilling 2007 priser	Valutakurser	Prisfaktorer	Udgiftsramme 2008 priser
Projektmidler	506.328	-	2,5	518.986
Institutioner i:				
Danmark	116.162	100	2,5	119.066
Finland	5.194	745	2,4	39.636
Island	97.500	9	2,9	8.528
Norge	203.480	92	2,5	190.839
Sverige	40.501	81	2,3	33.560
Sum:	-	-	-	910.615

Efter korrektion for betalingsordningen for højere uddannelse og likviditetsreduktionen på 70 MDKK er landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd som følger:

Landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd 2008 pris- og valutaomregnede

	Fordelingsnøgle	Indtægter	Betalingsordning	Likviditetsreduktion	Indbetaling
Afgift på løn		8.000			
Renteindtægter		6.900			
Øvrige indtægter/(ev. tab)		200			
Landenes bidrag		**895.515**			
Danmark	22,7	203.282	-49.533	-15.890	137.859
Finland	17,9	160.297	14.949	-12.530	162.716
Island	1,3	11.642	0	-910	10.732
Norge	26,6	238.207	33.627	-18.620	253.214
Sverige	31,5	282.087	957	-22.050	260.994
Sum:	100,0	910.615	0	-70.000	825.515

Bilag

3-3310-1 Projektmedel - Miljø

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	29.883.000	33.763.000	32.444.000	100%	MR-/EK-M

FORMÅL

Miljøsamarbejdet skal bidrage til at bevare og forbedre miljøkvalitet og livskvalitet i Norden, påvirke det regionale og internationale samarbejde, samt bidrage til at implementere den nordiske strategi for bæredygtig udvikling.

Miljøsamarbejdet i Norden er baseret på princippet om nordisk nytte og tager udgangspunkt i målsætningen om højeste möjliga ambitionsniveau i syfte att anvenda det nordiske miljøsamarbejde som løftestang.

Prioriteringer i 2008

Exempel:

- Stärkt insats på klimatområdet bl.a. genom arbete för en mera ambitiös klimatregim efter 2012
- Nordiska inspel till arbetet om EU's marina strategi och förslag till direktiv samt uppföljning av HELCOM's beslut att anta en Baltic Sea Action Plan
- Projekt och initiativ för att stoppa förlusten av biologisk mångfald senast 2010
- Tvärsektoriellt projektsamarbete om bioenergi og biobrændsel i transportsektorer
- Skapa en nordisk plattform för miljöteknologi och ge inspel till genomförandet av EU's handlingsplan för miljöteknik och Lissabonstategin
- Uppföljning av initiativ om förnybar energi
- Uppföljning av den Arktiska miljöstrategin
- Fortsatt utveckling av indikatorer om bl.a. biologisk mångflad, klimat och genresurser
- Uppföljning av Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet
- Fortsætte indsatsen med nedsættelse af eutrofiering i Østersøen, herunder reducering af toiletaffald fra skibsfarten.

Ny post Globalieringsforum

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.000.000	0	0	- %	NSK/MR-SAM

FORMÅL

Midlerne på puljen skal benyttes til afholdelse af "Globaliseringsforummet", som afholdes i foråret 2008. Eventuelle resterende midler kan benyttes til øvrige globaliseringsinitiativer.

Der er i sekretariatet nedsat en arbejdsgruppe, som i samarbejde med det svenske formandskab skal arbejde med forummet.

Ny post Globalieringspulje

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	56.000.000	0	0	-%	NSK/MR-SAM

FORMÅL

De nordiske statsministre enedes på deres sommermøde om at igangsætte en fælles nordisk satsning om globaliseringen på i alt 60 MDKK. Den konkrete udformning af de forskellige initiativer er ikke på nuværende tidspunkt så færdig, at det er muligt at indarbejde de enkelte elementer direkte i budgettet. Puljen vil som følge heraf blive udmøntet konkret på et senere tidspunkt i tæt samarbejde med fagministerrådene.

De involverede MR er U, M, NER, FJLS og SAM.

Der er forbindelse med globaliseringsinitiativer i sekretariatet nedsat tre arbejdsgrupper,

- Et velhavende Norden
- Et synlige Norden
- Et kyndige Norden

som skal arbejde tværsektorielt indenfor de i prioriteringsteksten nedenfor nævnte temaer.

Prioritering er i 2008

De overordnede temaer er Klima, energi, miljø, arktis, grænsehindringer og forskning og udvikling.

Ny post NORA

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.353.000	0	0	-%	MR-NER

FORMÅL

NORA är en regional samarbetsorganisation, som får stöd från Nordiska ministerrådet. NORA ska vara en strategisk aktör och igångsättare i de nordatlantiska ländernas samarbete om att realisera utvecklingspotentialen i regionen, vilket ska göras genom att;

- Skapa arenor där nordatlantiska problemställningar kan diskuteras och strategier och gemensamma initiativ utvecklas.
- Förmedla och starta projektverksamhet inom områdena.
- Verka för utveckling i enlighet med nordiska principer för hållbarhet.
- Utveckla NORA till en attraktiv plattform för nordiskt samarbete med grannländerna

NORA ska arbeta för stärkt ekonomisk utveckling i länderna i Nordatlanten genom ökat samarbete mellan företag och forsknings- och utvecklingsorganisationer på tvärs av landgränserna. NORA ska bidra till att stärka samarbetet i regionen för att göra Nordatlanten till en kraftfull nordisk region med en stark, hållbar ekonomisk utveckling

Prioritering er i 2008

Projektverksamhet bl.a. stöd till projekt som arbetar med nya lösningar och tilltag inom ämnen som t.ex. marina resurser, turism och kustsamhällen.
Nätverksinitiativ
Konferenser

BETENKNING OVER
MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 249/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning over

Ministerrådsförslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010

1. Kultur- og utdanningsutvalgets forslag

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å gjennomføre "Ministerrådsförslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010" under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

2. Bakgrunn

Den foreslåtte strategien avløser "Norden som foregangsregion for utvikling av menneskelige ressurser – strategi for nordisk utdannings- og forskningssamarbeide 2005-2007". Den nye strategien er treårig og kompletteres av NordForsk-strategi, årlige handlingsplaner for rågivningsgruppene og av formannskapsprogrammet for Nordisk Ministerråd, og relaterer seg videre til Nordisk Ministerråds strategi for barn og unge. Den nordlige dimensjonen inngår som en del av sektorens arbeid, og det vektlegges også at strategien skal forholde seg til arbeid og resultater på det arktiske området.

Kultur- og utdanningsutvalget fikk en muntlig orientering om arbeidet med strategien 25. april 2007, drøftet et utkast til strategi 29. juni 2007, og behandlet det endelige forslaget til strategi 25. september 2007.

3. Ministerrådsforslaget målsettinger og innhold

Ministerrådet beskriver i forslaget en visjon for det nordiske samarbeidet om forskning og utdanning:

- at Norden skal være en foregangsregion for kompetanseutvikling og forskning med vekt på å utvikle de menneskelige ressursene
- Nordisk Ministerråd skal utvikle og understøtte det nordiske samarbeidet på den internasjonale arenaen med særlig vekt på Nordens nærområder
- Nordens satsing på utdanning og forskning skal fremme landenes konkurranseevne i en globalisert verden.

Det fremheves videre at Norden skal være et velfungerende utdannings- og forskningsområde. Dette innebærer å i størst mulig grad fjerne grensehindringer som forhindrer et effektivt samarbeid.

De viktigste verktøyene på utdannings- og forskningsområdet er:

- MR-Us og EK-Us rådgivningsgrupper:
  - NSS (Nordisk skolesamarbeid)
  - SVL (Rådgivningsgruppen for nordiske samarbeid om voksnes læring)
  - Høgut (Rådgivningsgruppen for nordisk samarbeid om høgre utdanning)
  - Nordens Språkråd
- Nordisk Ministerråds nettverks-, prosjekt og mobilitetsprogrammer:
  - Nordplus-programmene og Nordic Master program
- Nordisk Ministerråds samarbeidsorgan for forskning
  - NordForsk

Videre beskrives hovedprioriteringene for den kommende perioden, og det er satt opp mål for hvert av prioriteringsområdene:

Globaliseringsprosessen utgjør et overgripende perspektiv for strategien. Det pekes på at forskning og utdanning i stadig større grad internasjonaliseres og konkurransen skjerpes. Norden bør etterstrebe å etablere et sammenhengende marked hvor forskning og innovasjon fritt kan initieres og gjennomføres over de nordiske landegrensene.

Mål:

1. MR-U skal støtte og stimulere konkret samarbeid som skaper nordisk merverdi mellom de nordiske landene og de selvstyrende områdene på utdannings- og forskningsområdet.
2. Nordisk Ministerråd skal utgjøre en arena hvor nordiske globaliseringsinitiativer og globaliseringserfaringer innen utdanning og forskning syntetiseres og spres.

De øvrige hovedprioriteringene er knyttet til ulike emne-/temabaserte fokusområder:

Utdanning og arbeidsmarked

Mål:

1. En god førskole, og førskole og barn- og ungdomsutdanning for alle som basis for videre utdanning, sosial sammenheng og et godt liv
2. Fremme og understøtte kunnskap, kompetanse og erfaringsutveksling om livslang læring i Norden
3. Styrke kunnskapsnivået gjennom at en økt andel av en ungdomsårgang gjennomfører en ungdoms- og videre utdanning

4. Nordiske utdanningssystemer som stimulerer til god integrasjon av personer med utenlandsk bakgrunn
5. Fremme samarbeidet mellom skole og arbeidsliv i yrkesutdanning, samt anerkjennelse av realkompetanse
6. Fremme høy kvalitet i de nordiske lærerutdanningene
7. Fremme samarbeid om utdanningsforskning og om formidling av forskningsresultater om undervisning

Universitet og arbeidsliv

Mål:

1. Identifisere og støtte områder hvor nordiske universiteter og høgskoler kan samarbeide for å oppnå større felles styrke
2. Følge opp og utvikle satsingen på Nordic Master Program som et ledd i å forsterke nettverkssamarbeidet mellom universiteter og høgskoler i Norden
3. Effektivt samspill mellom utdanning, forskning og næringsliv

Forskning og innovasjon

Her vises det til forskning og innovasjon som en forutsetning for velstand, og det fremheves at et dynamisk indre marked for forskning og innovasjon vil kunne gi Norden et betydelig komparativt fortrinn i forhold til andre regioner i verden. Det vises blant annet til koordinering av forsknings- og innovasjonsprogram, og økt felles programmering av nasjonale satsinger på forskningsområdet som virkemidler som kan bidra til å utløse dette potensialet.

Mål:

1. Videreutvikle det nordiske forsknings- og innovasjonsområdet (NORIA) med henblikk på å utvikle Norden som en region i Europa (ERIA) og andre deler av verden
2. Styrke forskning og innovasjon gjennom økte satsinger på de felles nordiske institusjonene med ansvar for forskning og innovasjon, samt gjennom et intensivert samarbeid mellom de nasjonale forskningsfinansierende institusjonene
3. Utvikle og forsterke NordForsks rolle som det sentrale instrumentet for samordning av nordiske forskningsaktiviteter
4. Identifisere styrkeposisjoner i Norden på forsknings- og innovasjonsområdet
5. Fremme samarbeidet om forskningsinfrastruktur

Nordplus rammeprogram 2008–2011

Den neste generasjon Nordplusprogrammer etableres fra 2008, og åpnes for deltakelse fra de baltiske landene på samme vilkår som de nordiske landene:

Mål:

1. Utvikle deltakerlandenes utdanningssystemer i et perspektiv med vekt på livslang læring og konkurranseevne i forhold til de utfordringer som globaliseringen og den demografiske utviklingen skaper
2. Fremme nordiske språk og kultur og gjensidig nordisk-baltisk kulturell forståelse
3. Fremme kontinuitet og fornyelse av Nordplusprogrammenes målgrupper gjennom et bredt utdanningssamarbeid, utviklingsprosjekt og nettverksbygging
4. Støtte, bygge på, dra nytte av og spre innovative produkter og prosesser på utdanningsområdet gjennom systematisk utveksling av erfaringer og *good practice*
5. Bidra til å skape et nordisk-baltisk utdanningsområde
6. Effektiv anvendelse og spredning av resultatene fra Nordplusprogrammene

Språkpolitikk

Mål:

1. Styrke nabospråksforståelsen i tråd med språkdeklarasjonen
2. Styrket samarbeid om språkteknologisk forskning, utdanning og produktutvikling
3. Relevant oppfølging av mål i deklarasjonen om nordisk språkpolitikk

IT-spørsmål

Mål:

1. Tilby en plattform for erfaringsutveksling og samarbeid gjennom et Nordisk topplederforum for IT-departementenes ledere
2. eScience som et flaggskip for Norden
3. Bidra til at Norden videreutvikles som ledende IT-region

Samarbeid med naboland

I strategien er samarbeidet med de baltiske landene og Russland omtalt med følgende målsettinger:

De baltiske landene

Mål:

1. Støtte utviklingen og prosessen koplet til Nordplus' nye rammeprogram slik at dette blir så fremgangsrikt som mulig
2. Anvende samarbeidet om programkomiteene i Nordplus til utveksling av erfaringer og god praksis på utdanningsområdet
3. Fremme forskningssamarbeidet mellom Norden og de baltiske landene

Russland

Mål:

1. Oppnå felles, velforankrede, aktiviteter med russiske partnere på utdannings-, forsknings- og IT-området

Oppfølging og evaluering

Strategien skal evalueres med særlig vekt på måloppnåelse.

4. Kultur- og utdanningsutvalgets synspunkter

Utvalget vil innledningsvis fremheve at den nye strategien har en mer oversiktlig form hvor prioriteringer og målsettinger fremgår langt klarere enn tidligere. Det vil derfor både for Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd være enklere enn før å følge opp strategien på en god måte.

Kultur- og utdanningsutvalget slutter seg til den overordnede visjonen om at Norden skal være en foregangsregion for kompetanseutvikling og forskning med vekt på å utvikle de menneskelige ressurser. Utvalget vil også fremheve, og uttrykke støtte til, målsettingen om at Norden skal utgjøre et sammenhengende, dynamisk utdannings- og forskningsområde. Et indre nordisk marked for forskning og innovasjon vil være et stort fortrinn for regionen, men en slik ambisjon er også forpliktende i forhold til å fjerne grensehindringer og åpne nasjonale ordninger.

Kommentarer til tematiske fokusområder

Utdanning og arbeidsmarked

Utvalget deler ministerrådets vurdering av betydningen av gode grunnutdanninger. Utvalget har også pekt på at lærerne og lærerutdanning er av avgjørende betydning for å opprettholde og styrke kvaliteten i utdanning-

ene, og fremmet forslag om at det bør utarbeides en komparativ studie av de nordiske lærerutdanningene (A 1355/kultur). Denne studien bør inngå i de videre overveielsene om å fremme høy kvalitet i lærerutdanningene.

Utvalget vil påpeke at strategien mangler en beskrivelse av hvilket kunnskapssyn man legger til grunn for utviklingen av skolen. I de nordiske skolesystemene har man et bredt kunnskapssyn hvor styrken blant annet ligger i kulturell og sosial kompetanse. I fremtidens globale konkurranse vil evnen til å være nyskapende og innovativ være avgjørende, og for Norden som region vil veksten komme innenfor kunnskapsintensive og kreative næringer. Utvalget mener derfor at det er nødvendig å både sikre et godt faglig nivå, men også videreutvikle kompetanser som samarbeid, tverrfaglighet og innovasjon som vi i dag har klare styrker innenfor. Kultur- og utdanningsutvalget vil i den sammenheng anbefale at ministerrådet opprettholder fokuset på internasjonale komparative undersøkelser som PISA, og tar opp til diskusjon hvordan de nordiske landene kan forholde seg til disse. Utvalget mener at disse undersøkelsene gir viktig informasjon om utdanningssystemene. Samtidig kan utvalget konstatere at den utdanningspolitiske diskusjonen domineres av disse undersøkelsene, og landene peker også i stor grad på de samme løsningene på problemene som avdekkes. Utvalget er ikke sikker på at en slik harmonisering av utdanningssystemene er den rette veien å gå. Det er en klar risiko for at vi på den måten risikerer å miste, eller underutvikle, nordiske kjernekompetanser som nevnt over. Utvalget vil derfor foreslå at det tas opp til diskusjon hvilke indikatorer for utdanningskvalitet som er viktig for å fremme morgendagens utdanningssystem i Norden, og om de internasjonale komparative undersøkelsene bør suppleres med egne indikatorer som tar utgangspunkt i nordiske styrker.

Forskning og innovasjon

Som nevnt innledningsvis støtter utvalget ambisjonen om å etablere et indre nordisk marked for forskning og innovasjon. Utvalget vil i den forbindelse peke på at det på sesonen i 2007 vil fremme et forslag om å fjerne strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (1413/kultur). Forslaget peker på at det er praktiske og strukturelle hindringer for at arbeidet innenfor rammen av NordForsk skal fungere optimalt. Utvalget foreslår derfor at ministerrådet inngår i en strukturert dialog med nasjonale forskningsråd og forskningsfinansierende organer for å avdekke og finne løsninger på disse problemene. Utvalget vil understreke at kun gjennom et målbevisst arbeid med å fjerne hindringer vil ambisjonen om et indre nordisk marked for forskning og innovasjon kunne realiseres.

I samme forslag foreslås det også en åpning av nasjonale forskningsprogrammer. Utvalget mener dette vil være et fantastisk løft for det nordiske forskningssamarbeidet. Kultur- og utdanningsutvalget legger til grunn at ambisjonen i strategien om "økt felles programmering av nasjonale satsinger på forskningsområdet" er et langt skritt i den retningen. Samtidig er formuleringen noe vag og uklar, og utvalget vil be forskningsministrene om en utdypning av begrepet felles (gemensam) programmering og hvilke tiltak man i den forbindelse har tenkt å iverksette.

Ministerrådet har vært positive til utvalgets rekommandasjon om Arktisk forskning (Rek. 18/2005) og har gjennomført to studier av kunnskapsbehov og forutsetninger for en nordisk forskningsinnsats på dette området. Utvalget mener derfor at det er lagt til rette for at dette området blir vurdert anvendt som pilot for å nå målsettingen om økt felles programmering av nasjonale satsinger, og for et enda mer integrert nordisk forskningssamarbeid.

Som nevnt over vil de kreative næringene få en stadig større betydning for de nordiske landene, og vokser i dag langt raskere enn andre sektorer. Kulturens betydning som katalysator for kreativitet og vekst er derfor klar, men samtidig er det et behov for mer forskning om samspillet mellom kultur og næringsliv. De nordiske landene er blant de aller fremste innenfor kreative næringer, og et styrket kunnskapsgrunnlag vil kunne bidra til å utvikle denne styrkeposisjonen ytterligere. Utvalget vil derfor anbefale at en felles nordisk forskningsinnsats om samspillet mellom kultur og næringsliv vurderes i strategiperioden.

Språk

Kultur- og utdanningsutvalget har gått inn for at språkforståelse bør være den viktigste prioriteringen på språkområdet den kommende tiden, og er tilfreds med at dette også er en målsetting i strategien. I den forbindelse vil utvalget fremheve betydningen av at dette arbeidet skjer i samarbeid mellom utdanningsministrene og kulturministrene. Selv om det overordnede ansvar for den nordiske språkpolitikken i dag ligger hos undervisningsministrene vil svært mange virkemidler sortere inn under kulturministrene som eksempelvis spørsmålet om tilgang til nabolandenes tv-sendinger og digital innholdsproduksjon som computerspill.

Da deklarasjonen om nordisk språkpolitikk ble lagt frem på Nordisk Råds sesjon i 2006 pekte utvalget på betydningen av at det jevnlig gjennomføres undersøkelser for å kunne vurdere utviklingen over tid for eksempel i forhold til språkforståelse. Et tankevekkende eksempel på at man har manglet et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag på dette området er at det gikk over 30 år før det i 2005 ble gjennomført en ny undersøkelse av den internordiske språkforståelsen. Utvalget vil derfor anbefale at man allerede nå lager en plan for jevnlige undersøkelser av språkforståelsen.

5. Konklusjon

På bakgrunn av dette foreslår Kultur- og utdanningsutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å gjennomføre "Ministerrådsförslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010" under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

Gøteborg, 25. september 2007

Christer Adelsbo (s)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Mats Johansson (m)
Jógvan við Keldu (Ff)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Tommy Taberman (sd)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lars Wegendal (s), ordförande

"MINISTERRÅDSFÖRSLAG OM MR-U strategi 2008 – 2010"

Nordisk Råd

B 249/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Syfte med ministerrådsförslaget

- Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010 ersätter den tidigare strategin för 2005-2007, Norden som föregangsregion for utvikling av menneskelige resurser. Denna strategi är godkänd av MR-U per capsulam 7 september 2007. Denna strategi kompletteras av NordForsks strategi, rådgivningsgruppernas handlingsplaner samt relatera till NMRS strategi för barn och unga.

Norden – en ledande, dynamisk kunskaps och kompetensregion

MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010

Inledning

- Norden skall vara en föregångsregion för kompetensutveckling och forskning
- Norden skall utgöra ett sammanhängande, dynamiskt utbildnings- forsknings- och innovationsområde
- Hög kvalitet inom utbildnings- och forskningsområdet skall eftersträvas
- Nordiska samarbetet skall inom utbildnings- och forskningsområdet eftersträva maximalt nordiskt mervärde och styrka

Utmaningarna på utbildning och forskningsområdet är betydande och vetenskapligt baserad kunskap utgör en viktig grund för att skapa utveckling och tillväxt. Syftet med denna strategi är att den skall utgöra grunden för områdets olika verksamheter, ge riktlinjer och vara framåtblickande.
Vidare skall den ange varför, hur och vad de nordiska länderna och de självstyrande områdena skall samarbeta om inom området samt präglas av långsiktighet och ange var det nordiska mervärdet framstår som mest naturligt och relevant. Strategin anger de huvudprioriteringar som skall stärka utbildnings- och forskningssamarbetet mellan de nordiska länderna och de självstyrande områdena. Under respektive fokusområde är ett antal mål angivna för att konkretisera verksamheten. Det skall noteras att målen inte är satta i prioriteringsordning.

Den nordliga dimensionen ingår som en naturlig del i MR-U:s arbete under strategiperioden. Strategin skall också förhålla sig till det arbete och de resultat som sker på det Arktiska området, särskilt i den arktiska samarbetsgruppen. Strategin skall även bidra till att centrala nordiska synpunkter främjas i internationella sammanhang.

Ordförandeprogrammen kompletterar och konkretiserar strategin årligen tillsammans med sekretariatets verksamhetsplan.

Strategin kompletteras även dels av den strategi som ligger till grund för NordForsks arbete dels av de ettåriga handlingsplaner som ligger till grund för rådgivningsgruppernas arbete och den skall relatera till NMR:s strategi för barn och unga.

Vision

Nordiska ministerrådets samarbete inom utbildning och forskning skall bidra till:

- att Norden skall vara en föregångsregion för kompetensutveckling och forskning och med en tonvikt på att utveckla de mänskliga resurserna.
- att utveckla och understödja det nordiska samarbetet och främja gemensamma nordiska intressen på den internationella arenan med särskild vikt på Nordens närområden.
- Att Nordens satsning på utbildning och forskning skall främja ländernas och de självständiga områdenas konkurrensförmåga i en globaliserad värld.

Norden skall vara ett välfungerande utbildnings- och forskningsområde. Detta kräver att de gränshinder som förhindrar ett effektivt samarbete i mesta möjliga mån undanröjs. Detta samarbete skall stimuleras och intensifieras i syfte att stärka de enskilda enheterna i regionen som regionen som helhet.

Verktyg för nordiskt samarbete

Till stöd för att förverkliga visionen och uppnå målen finns det inom det nordiska samarbetet ett antal olika verktyg för detta syfte. Det rör sig dels om konkreta institutioner och grupper dels om olika samarbets-, nätverks- och mobilitetsordningar. De främsta verktygen som finns till förfogande inom utbildnings- och forskningsområdet är:

MR-U:s och ÄK-U:s rådgivningsgrupper:
NSS (Nordiskt skolsamarbete)
SVL (Rådgivningsgruppen för nordiskt samarbete om vuxnas lärande)
HÖGUT (Rådgivningsgruppen för nordiskt samarbete inom högre utbildning)
Nordens språkråd

NMR:s nätverks-, projekt och mobilitetsprogram:
Nordplus-programmen och Nordic Master Program

NMR:s samarbetsorgan för forskning:
NordForsk.

Dessutom tillkommer samarbetsorgan, Nordic Centers of Excellence samt andra formationer vilkas nytta och resultat effektivt skall integreras i MR-U:s reguljära arbete.

Huvudprioriteringar

Globaliseringsprocessen

Globaliseringen innebär att utbildning och forskning i allt högre utsträckning internationaliseras och att konkurrensen om begåvningar och framgångsrika innovationer intensifieras. Därför bör Norden fortsätta sina satsningar på forskning och på hög kvalitativ utbildning. Norden bör sträva efter att etablera ett sammanhängande område för forskning och innovation där dessa fritt kan initieras och genomföras över de nordiska nationsgränserna. Detta innebär en strategisk satsning baserad på den styrka som den nordiska befolkningen och de nordiska styrkepositionerna utgör. Detta område skall framstå som internationellt attraktivt, inkluderande gentemot omvärlden och fungera som ett flaggskepp för regionen Norden.

NMR:s globaliseringsprocess som är en följd av globaliseringen är en central utgångspunkt för denna strategi. Detta perspektiv griper in i mer eller mindre samtliga övriga perspektiv som beskrivs nedan. MR-U gör bedömningen att globaliseringsprocessen får konsekvenser för det framtida nordiska samarbetet såväl vad gäller de tre år som denna strategi omfattar som över ett längre tidsperspektiv.

Det är av vikt att dels slå vakt om den tradition som existerar mellan länderna av samarbete och tillit inom många utbildnings- och forskningsområden dels identifiera nya vägar och områden inom vilket samarbete kan vara fruktbart.

Globaliseringsdiskussionerna pågår i samtliga nordiska länder och mycket goda analysarbeten har utförts och kommer att utföras. En viktig uppgift för ministerrådet blir att sprida denna nationella kunskap till de övriga länderna och självstyrande områden inom Norden; dvs. skapa grund för nätverksuppbyggnad och samnordiska synergieffekter.

Mål #1: MR-U skall stödja och stimulera konkreta samarbeten som skapar nordiskt mervärde mellan de nordiska länderna och de självstyrande områdena på utbildnings- och forskningsområdet

Mål #2: NMR skall utgöra en arena där nordiska globaliseringsinitiativ och globaliseringserfarenheter inom utbildning och forskning syntetiseras och sprids

Ämnesmässiga fokusområden

Strategin fokuseras genom följande områden, där också sektorövergripande hänsyn tillvaratas.

Utbildning och arbetsmarknad

En bra grundutbildning är en förutsättning för en framgångsrik vidareutbildning. Det är av stor vikt med kvalitet i utbildningen och att genomströmningen blir så stor som möjligt. Det är också viktigt att stimulera jämställdhet, kreativitet och entreprenörskap tidigt och att det görs tidiga insatser i form av stödundervisning, elevvård mm. för att fånga upp de individer som har dessa behov.
Avsikten med stärkt nordiskt samarbete om ungdomsutbildningen är att alla skall ha en god utbildning efter grundskolan.

Det är centralt att läsfärdigheterna uppmärksammas då dessa är en bas för all annan kunskapsinhämtning.

Det är viktigt att länderna och de självstyrande områdena i Norden kontinuerligt utbyter erfarenheter för att stärka lärarutbildningarna.

Den demografiska strukturutvecklingen föranleder en fortsatt utveckling av formerna för det livslånga lärandet. Goda möjligheter till livslångt lärande möjliggör för våra samhällen att vara mer flexibla och för människor att behålla och förstärka sin position på arbetsmarknaden. Vidare att man tillvaratar det kunnande och den kompetens som invandrargrupperna i Norden besitter och att de nordiska utbildningssystemen stimulerar till en god integration.

Mål #1 En god förskola och förskola och barn- och ungdomsutbildning för alla som bas för vidare utbildning, social sammanhållning och ett gott liv.

Mål #2: Främja och understödja kunskap, kompetens och erfarenhetsutbyte kring livslångt lärande i Norden

Mål #3 Styrka kunskapsnivån genom att en ökad andel av en ungdomsårgång genomför en ungdoms och vidareutbildning

Mål #4 Nordiska utbildningssystem som stimulerar god integration av personer med utländsk bakgrund

Mål #5 Främja samarbete mellan skola och arbetsliv i yrkesutbildning samt erkännande av realkompetens

Mål #6 Främja en hög kvalitet i de nordiska lärarutbildningarna

Mål #7: Främja samarbete om utbildningsforskning och om förmedling av forskningsresultat om undervisning

Universitet och arbetsliv

De högre lärosätena, universitet och högskolor står inför stora utmaningar. Det finns idag ett bra samarbete mellan de nordiska lärosäten och det gäller att såväl tillvarata som att stärka detta genom olika typer av samarbetsformer. MR-U skall uppmuntra och stimulera till etablering av goda universitetsnätverk inom Norden. En möjlighet kan vara en fortsatt satsning på de nordiska masterprogrammen, där den stora uppmärksamheten för MR-U:s initiativ visar på det stora intresse och potential som finns till samarbete över de nordiska nationsgränserna mellan lärosätena. Det är också av vikt att tillvarata erfarenheter och kunskap som kan hämtas från Nordic Centers of Excellence. Det skall göras satsningar på synergierna mellan insatserna beträffande Nordic Centers of Excellence, Nordiska Masters och andra nätverk samt kontinuerligt investera i nordiska forskarutbildningsaktiviteter.

En bra koppling mellan utbildning och arbetsliv är en viktig hörnpelare för att trygga en fortsatt positiv samhällsutveckling. Centrala frågeställningar inom detta prioriteringsområde är vilka krav som ställs på de nordiska utbildningsinstitutionerna i framtiden och på vilket sätt gemensamma nordiska satsningar kan stärka nordiska lärosäten. Det är också viktigt att inhämta den kunskap och de erfarenheter som existerar i Norden rörande effektiva samspelsstrategier mellan universitet och näringsliv.

Mål #1: Identifiera och stödja områden där nordiska universitet och högskolor kan samarbeta för att uppnå större gemensam styrka

Mål #2: Följa upp och utveckla satsningen på Nordic Master Program som ett led i att förstärka nätverkssamarbetet mellan universitet och högskolor i Norden

Mål #3: Effektiv samverkan mellan utbildning, forskning och näringsliv

Forskning och innovation

NMR upprättade den 1 januari 2005 NordForsk som organisation för nordisk forskningssamordning för att bättre kunna möta globaliseringens utmaningar och utnyttja dess möjligheter. Forskningen och innovationsklimatet utgör tillsammans förutsättningar för välstånd. För forskning på högsta internationella nivå krävs miljöer av yppersta kvalitet. En dynamisk inre nordisk marknad för forskning och innovation skulle ge Norden ett betydande komparativt försteg relativt till andra regioner i världen. Nordisk styrka genom koordinering av forsknings- och innovationsprogram inom Norden och utökad gemensam programmering av nationella satsningar inom forskningsområdet skulle stimulera tillväxtpotentialen i Norden som helhet.

Norden har redan idag goda erfarenheter av att öka nordisk styrka genom Nordic Centres of Excellence, men också genom en rad nätverksinitiativ, doktorandsatsningar och forskarskolor som genom NordForsk skall vidareutveckla nordiska styrkepositioner. Det är också viktigt att stimulera till samarbete kring forskningsinfrastruktur.

En integrerad och dynamisk process mellan forskning och innovation utgör grunden för nya produkter och tjänster och det är viktigt att denna helhetssyn läggs till grund för den nordiska forsknings- och innovationspolitiken. Utifrån detta skall man på nordisk nivå åstadkomma ökad samverkan mellan forskning och innovation och på en regelbunden basis utbyta erfarenheter. En tät kontakt och ett nära samarbete mellan forskningsinstitutioner och forskningsbaserade näringsverksamheter. På nordisk nivå har de två instrumenten NordForsk och NICe som verktyg för att uppnå detta.

Det är också skäl att betona att vi i Norden har en befolkning med hög kunskapsnivå och som utgör en kompetent marknad. Därför blir det betydelsefullt att främja marknads- och näringslivsdrivna initiativ som grundar sig på dessa styrkepositioner.

Det är viktigt att identifiera områden inom forskning och innovation där nordisk styrka kan utnyttjas. Således blir det av stor vikt att NMR tillsammans med andra relevanta intressenter stimulera till processer som ger näringslivet en central och aktiv roll i utvecklingen av den nordiska kunskaps- och innovationsmarknaden.

Mål #1: Vidareutveckla det nordiska forsknings- och innovationsrummet (NORIA) som syftar till att utveckla Norden som region i Europa (ERIA) och andra delar av världen

Mål #2 Förstärka forskning och innovation genom ökade satsningar på de gemensamma nordiska institutionerna med ansvar för forskning och innovation, samt genom intensifierat samarbete mellan de nationella forskningsfinansiärerna.

Mål #3: Utveckla och förstärka NordForsks roll som det centrala instrumentet för samordning av nordiska forskningsaktiviteter.

Mål #4: Identifiera styrkepositioner i Norden på forsknings- och innovationsområde

Mål #5: Främja samarbete kring forskningsinfrastruktur

Nordplus Ramprogram 2008-2011

MR-U beslutade 2006 att genomföra vidareutvecklingen av Nordiska Ministerrådets mobilitets- och nätverksprogram på utbildningsområdet och har etablerat huvudprinciperna för det nya Nordplus ramprogram för perioden 2008-2011. Nordplus Ramprogram öppnas för deltagande från Estland, Lettland och Litauen på samma villkor som de nordiska länderna och utformas till ett viktigt politiskt instrument med följande mål:

Mål #1 Utveckla deltagarländernas utbildningssystem i ett perspektiv av livslångt lärande och konkurrensförmåga gentemot utmaningarna som globaliseringen och den demografiska utvecklingen skapar.

Mål #2 Främja nordiska språk och nordisk kultur och ömsesidig nordisk-baltisk kulturell förståelse.

Mål #3 Främja kontinuitet och förnyelse av Nordplusprogrammens målgrupper genom ett brett utbildningssamarbete, utvecklingsprojekt, utbyte och nätverksbyggande.

Mål #4 Stödja, bygga på, dra nytta av och sprida innovativa produkter och processer på utbildningsområdet genom ett systematiskt utbyte av erfarenheter och goda exempel.

Mål #5 Bidra till att skapa ett nordiskt-baltiskt utbildningsområde.

Mål #6: Sprida och använda resultaten från Nordplusprogrammen på ett effektivt sätt.

Språkpolitik

På det språkpolitiska området skall MR-U fortfarande fullföra de uppgifter som vilar på ministerrådet enligt Helsingforsavtalets Artikel 8:

"Undersøgelser viser, at skolerne ikke fuldt ud lever op til intentionen om at de skal undervise om andre nordiske landes sprog, og at forståelsen hos unge af dansk, svensk og norsk i tale og skrift er blevet dårligere i løbet af de seneste 30 år"

MR-U godkände i november 2006 en deklaration om nordisk språkpolitik. En ny nordisk språkpolitik skall säkra helheten och sammanhanget i Nordiska Ministerrådets språksatsningar. Språkdeklarationen utgör grunden för en samlad, långsiktig och effektiv språkpolitisk insats. Ett av målen i deklarationen är, att alla nordbor kan kommunicera med varandra, i första hand på ett skandinaviskt språk.

För att uppnå dessa mål bör grannspråksundervisningen i skolan stärkas, liksom undervisningen i skandinaviska språk som hjälpspråk och främmande språk.
Språkteknologin är ett av de områden som skall prioriteras som en uppföljning av språkdeklarationen. De enskilda nationella forskningsmiljöerna är små och en gemensam nordisk insats kommer att gagna den språkteknologiska utvecklingen.

Mål #1: Stärka grannspråksförståelsen i Norden i linje med språkdeklarationen.

Mål #2: Stärka samarbetet rörande språkteknologisk forskning, utbildning och produktutveckling

Mål #3: Relevant uppföljning av mål i deklarationen om nordisk språkpolitik

IT-frågor

Informationsteknologin har under senare tid förändrat världen på ett fundamentalt sätt. Inte minst påverkar detta våra kunskapssamhällen och därmed även utbildnings- och forskningssektorn. Det centrala för ett positivt resultat av denna process i Norden är att genomföra nödvändiga strategival med efterföljande strukturförändringar. Norden har kommit långt redan i denna process vilket bland annat bevisas av att samtliga nordiska länder ligger bland de tio främsta i världen såsom IT-samhällen. Denna styrkeposition måste bibehållas, tillvaratas och utnyttjas. MR-U skall konsolidera sin roll som koordinerende ministerråd för IT-politik genom stärkt policyutveckling, bl.a. genom inhämtning av expertråd och invitera IT-departementens ledare till erfarenhetsutbyte och samarbete. eScience kan erbjuda alla kunskapsområden en ökande möjlighet för virtuell prövning baserad på modeller där tidigare fysisk prövning var den enda alternativet. eSience bygger på nordiska styrkepositioner och omfattar elektronisk infrastruktur för den nordiska kunskapsbasen såväl som användning för de mest krävande områdena. eScience är i stark utveckling och de nordiska länderna har inlett samarbetet med sikte på en gemensam strategi på området.

Mål #1: Erbjuda en plattform för erfarenhetsutbyte och samarbete genom ett Nordiskt Toppledarforum för IT-departementens ledare.

Mål #2: Främja eScience som flaggskepp för Norden

Mål #3: Bidra till att Norden vidareutvecklas som ledande IT-region

Grannlandssamarbete

Baltiska länderna

Nordiska ministerrådet har sedan början av 1990-talet utvecklat ett brett och nära samarbete med Estland, Lettland och Litauen.

Det konkreta ansvaret för samarbetet vilar hos ministerråden och ämbetsmanskommittéerna tillsammans med Estland, Lettland och Litauen. Samarbetet föregår i enlighet med de principiella riktlinjerna vidtagna av de nordiska samarbetsministrarna medan det specifika fackliga innehållet definieras av fackministrarna. Samarbetet som fortlöpande fördjupats är en ständigt pågående process som sker inom ramen för de olika fackministerområdena

I enlighet med "Agreed Minutes" från baltisk-nordiska utbildnings- och forskningsministermötet 2004 och med NMR:s överordnade riktlinjer, har Nordplus programmen öppnats för de baltiska länderna med deltagande på lika villkor. NordForsks styrelse har en baltisk observatör och Nordunet 3 öppnas under 2007 för baltiskt deltagande.

De baltiska länderna deltar från och med 2008 i Nordplus ramprogram som likvärda partners. Det blir av stor vikt att noga följa utvecklingen av denna process så att den blir så framgångsrik som möjligt.

Mål #1: Stödja utvecklingen och processen kopplad till Nordplus nya ramprogram så att detta blir så framgångsrikt som möjligt.

Mål #2 Använda samarbetet rörande programkommittéerna i Nordplus till utbyte av erfarenheter och god praxis på utbildningsområdet.

Mål #3: Främja forskningssamarbete mellan Norden och de baltiska länderna

Ryssland

Verksamheten i Ryssland - Rysslandsprogrammet - omfattar en lång rad verksamheter som de olika fackministerråden genomför och finansierar i enlighet med de överordnade riktlinjerna. Härutöver - och i samverkan med fackministerråden - genomförs aktiviteter finansierade genom ministerrådets särskilda grannlandspolitik. Dessa aktiviteter i Ryssland, liksom fackministerrådens egna rysslandsaktiviteter, stöds av NMR:s kontor i St. Petersburg och i Kaliningrad.

Tyngdpunkten i grannlandsverksamheten ligger på kunskapsuppbyggnad och främjande av nätverk. På detta område har NMR:s nuvarande verksamhet varit framgångsrik. Kunskap har kunnat överföras från områden i Norden av särskild betydelse för demokrati, rättsstat och ekonomisk tillväxt.
En koncentration till verksamheter av kunskapsöverförande karaktär är också ett sätt att säkra kvaliteten i NMR:s arbete i Nordvästryssland. Kunskapsinvesteringar ger bestående effekter också efter det att den konkreta aktiviteten avslutats.

För utbildnings- och forskningsområdet kommer det, med utgångspunkt i de erfarenheter som hämtats från Nordplus Nabo och NordForsks Rysslandsaktiviteter, samt i dialog med de ryska myndighetsorganen, etableras samarbete om gemensamma prioriterade aktiviteter.

Mål #1: Uppnå gemensamma väl förankrade aktiviteter med ryska partners inom utbildnings- och forsknings- och IT-området

Uppföljning och evaluering

MR-U:s strategi för 2008-2010 skall utvärderas med särskild tonvikt på strategins måluppfyllelse.

Nordisk Samarbejde 2006

Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed

Inholdsfortegnelse *Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelse og pagineringen for Blå Bok.*

Inholdsfortegnelse **6**

1. Forord **11**

2. Nordisk samarbejde 2006 ..... **12**

3. Ministerrådsforslag og centrale initiativer **22**

4. Nordisk Ministerråds samlede virksomhed. Regnskab for år 2006 ..... **23**

5. Oversigt over de nordiske institutioners regnskaber 2006 i nøgletal **37**

6. Meddelser til Nordisk Råd . Rekommendationer, fremstillinger, ytringer **38**

7. Oversigt over Nordisk Ministerråds aktiviteteter 2006 fordelt på budgetpostnivå **96**

Kultur **97**

1-2203-1 Dispositionsmidler - Kultur 97
1-2204-1 Nordisk Kulturforum og sakkyndiggrupper 97
1-2205-2 Nordisk Kulturfond 98

Børn og unge *99*
1-2210-1 Nordiskt idrottssamarbete 99
1-2212-1 Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK) 100
1-2214-1 Ledningsgrupp för nord. barn- och ungdomskultur 101

Film og medier *101*
1-2220-1 Styrgruppen for kultur- og massemediesamarbeid 101
1-2221-2 Spell IT (Utvikling av computerspil) 101
1-2222-2 Nordisk Film- och TV-fond 103
1-2228-3 NORDICOM 104
1-2229-3 Nordisk Journalistcenter (NJC) 106

Kunstområdet *107*
1-2230-1 Nordisk litteratur och bibliotekskommitté (NORDBOK) 107
1-2239-1 Nordiska Museikommittén 109
1-2256-1 Nordisk Musikkommitté (NOMUS) 109
1-2254-2 Mobilitets- og residensprogram 111
1-2255-3 Nordiskt Center för Scenkonst (NordScen) 112
1-2258-3 Nordiskt Institut för Samtidskonst (NIFCA) 113

Nordiske kulturhuse *114*
1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik 114
1-2272-3 Nordens hus på Färöarna 115
1-2274-3 Nordens institut på Åland 116
1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA) 116
1-2279-1 Vedlikehold kulturhusene 117
1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN) 117

Andre kultursatsninger *118*
1-2234-4 Samisk samarbeid 118
1-2296-1 Nordiska kulturprojekt i utlandet 119

Ligestilling **121**

Generel indledning 121
4-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet 122
4-4480-3 Nordiskt institutt for kvinde og kønsforsk. (NIKK) 124

Lov **126**

4-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning 126

Uddannelse og forskning **127**

2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning 127

Politikudvikling m.v. *127*
2-2510-1 Nordiskt skolsamarbete (NSS) 127
2-2520-1 Styringsgruppen for Voksnes Læring (SVL) 128
2-2530-1 Ledningsgruppen för högre utbildning-HØGUT 130
2-2544-1 Nordens Sprogråd 130
2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur 131
2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring 132

Mobilitets- og netværksprogrammer *133*
2-2512-2 Nordplus junior 133
2-2522-2 Nordplus Voksen 134
2-2532-2 Nordplus (Högre utbildning) 135
2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU) 135
2-2543-1 Nordplus språk 136
2-2545-2 Norden-undervisning i utlandet 137

NordForsk *138*
2-3100-3 NordForsk 138
2-3111-1 Nordiske spidsforskningsenheder, globala förändringar 140
2-3129-1 Nordisk videnskabelig information (Nordbib) 141
2-3133-1 Nordisk forskningsprogram om epidemiologi 142
2-3136-2 Forskningsprogram NORDUnet3 143
2-3138-1 Nordisk Forskerskoleprogram 144
2-3139-1 Nordiske spidsforskningsenheder, medicin 144
2-3140-1 Nordisk komitè for Bioetikk 145

Forskning i øvrigt *146*
2-3180-3 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA) 146
2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS) 146
2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS) 147
2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK) 148
2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI) 149

Arbejdsmarked og -miljø **150**

4-4110-1 Prosjektmedel – Arbetsmarknad och miljø 150
4-4120-2 Nordjobb 151
4-4130-1 Informationsprojektet 152
4-4180-3 Institut för vidareutbilds inom arbetsmiljö (NIVA) 152

Näring, energi og regional **153**

4-5110-1 Projektmedel - Näring 153
3-3210-1 Projektmedel - Energi 153
3-6110-1 Projektmedel - Regionalpolitik 154
4-5180-3 Nordisk InnovationsCenter 155
3-6180-3 Nordregio 156
3-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEF) 157

Socialpolitik **159**

4-4310-1 Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik 159
4-4320-1 Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR) 159
4-4340-1 Nomesko og Nososko 160
4-4620-1 Välfärdsforskning 161
4-4510-1 Projektmedel - Narkotikasamarbejde 163
4-4381-3 Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) * 163
4-4382-3 Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer (NIOM) 165
4-4383-3 Nord. nämnden för alkohol- och drogforsk. (NAD) 166
4-4384-3 Nord. samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH) 167
4-4385-3 Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD) 169
4-4386-3 Nord. utbild.program för social service (NOPUS) 170

Finanspolitik **171**

4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik 171

Miljø **173**

3-3310-1 Projektmedel - Miljø 173
3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond 176
4-6720-4 SVANEN – Nordisk miljömärkning 177

Fiskeri, Jord- og skovbrug og levnedsmidler **178**

Fiskeri *178*
3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri 178

Jord- og skovbrug *180*
3-6510-1 Prosjektmedel- Jord- och skogsbruk 180
3-6520-1 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ) 181
3-6540-1 Nordisk genbank för husdjur 182
3-6581-1 Samnordisk skogsforskning (SNS) 183
3-6580-3 Nordiska Genbanken (NGB) 184

Levnedsmidler *187*
3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler 187
3-6820-1 Forskning - levnedsmidler 188

Nabopolitik **189**

6-0820-2 Kunskapsuppbyggning och nätverk 189
6-0940-1 Deltagande i EU:s partnerskap, samarbete med frivilligsektorn i Norvdästryssland, ... 191
samarbete i Barentsregionen 191
6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF) 194
6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland 195
6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen 196
6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen 197
6-0910-1 Politiske initiativer 198
6-0790-1 Grænseregionalt samarbejde 198
6-0870-1 Arktisk samarbeidsprogram 199

Sekretariat og andre fællesaktiviteter **201**

5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS) 201
5-0185-1 Nedbrydelse af grænsehindringer 202
5-0190-1 Reformer på institutionsområdet 203
5-0195-1 Europasamarbejdet 203
5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund 204
5-0425-4 Bidrag för Västnorden 205
5-0430-1 Nordiskt statistiskt samarbete 205

5-0435-1 Generalsekreterarens disponeringsreserv 206
5-0445-1 Ministerrådets strategiske initiativer (Formandskabspuljen) 206
5-0450-2 Stöd till frivillig sektorn 207
5-0460-1 Holdbart Norden 208
5-1010-1 Informationsverksamhet 209
5-1020-1 Informationsverksamhet utanför Norden 210
5-1025-1 Norden i Fokus (info.vinduene) 211
5-1030-1 Hallo Norden 211
5-1040-1 Översättning och tolkning 212
5-1050-2 Tjänstemannautbyte 213
5-8030-1 Publikationsverksamheten 213
5-1000-1 Strukturpulje 214

8. Specielle skemaer for Satsninger på Børn og Unge, Frivilligsektoren og Nabopolitikområdet 215

9. Oversigt over udvalgte rapporter 221

10. Forkortelser 223

C 1

1. Forord

De nordiske lande står overfor stadige krav om fornyelse og effektivisering for at kunne imødekomme de udfordringer en stadig mere globaliseret verden indebærer. Disse udfordringer har også præget det nordiske samarbejde i 2006. Opfølgningen af Nordisk Ministerråds struktur og moderniseringsarbejde har naturligvis været en stor del af arbejdet i 2006 for at sikre styrkelsen af det nordiske samarbejdes politiske relevans og effektivitet.

Også de internationale omgivelser stiller krav til det nordiske samarbejde. Den internationale – og i særdeleshed den europæiske – udvikling har ikke mindst de senere år indebåret, at store skridt er blevet taget i retning af større åbenhed og et bredere samarbejde. Uden for de politiske strukturer forstærkes de internationale tendenser gennem den tiltagende økonomiske globalisering.

Mange af de udfordringer, som globaliseringen skaber, kan ikke løses af et enkelt land, men kræver at lande eller regioner optræder samtidig og koordineret. Med de ligheder de nordiske lande har, er det naturligt sammen at forsøge at finde fælles løsninger. Sammen kan de nordiske lande nemlig gå forrest og skabe løsninger på de globale udfordringer, der er og samtidig positionere Norden i en stadig stærkere konkurrencesituation. Globaliseringen giver os derfor også mange muligheder. Flere muligheder end udfordringer er heldigvis udgangspunktet.

Derfor skal de nordiske lande også fortsat være langt fremme når det kommer til at være førende inden for forskning og innovation og sikre en høj konkurrenceevne hos de nordiske lande.

Beretningen om Nordisk Ministerråds virksomhed giver en oversigt over aktiviteter og resultater af samarbejdet i 2006. Den giver oplysninger om det faglige og politiske arbejde inden for de enkelte samarbejdsområder, samt de tværgående temaer, som i særlig grad påkalder interesse. Beretningen gengiver Ministerrådsforslag 2006, Nordisk Råds rekommandationer, fremstillinger til Nordisk Ministerråd, samt ministerrådets svar på disse.

Beretningen indeholder Nordisk Ministerråds regnskaber for 2006 og en oversigt over de nordiske institutioners regnskaber 2006 i nøgletal.

Årsberetningen for 2006 overleveres hermed.

København, september 2007

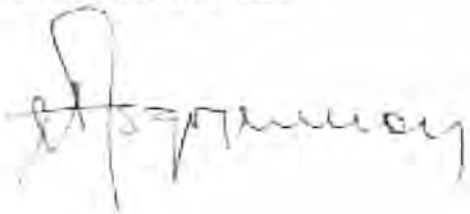

Hálldor Ásgrímsson
Generalsekretær

2. Nordisk samarbejde 2006

Nordisk Ministerråd arbejder i 2006 under norsk formandskab. Titlen for det norske formandskabsprogram var "Det nye Norden: Fornyelse og samarbejde i Nord-Europa" med tre undertemaer, som var Europas nordområder, den nordiske velfærdsmodel og kundskab, fornyelse og værdiskabelse. I det følgende fremhæves visse dele af Nordisk Ministerråds virksomhed af særlig betydning.

Forandring og fornyelse
Det nordiske samarbejdes udfordring i en stadig mere globaliseret og internationaliseret verden er at sikre og udvikle den indbyrdes nordiske dialog og samarbejde. Samarbejdet skal både ske i forhold til et stærkt udvidet EU og i forhold til de hovedprioriteringer, der er på den nordiske dagsorden.

På social- og sundhedsområdet blev der i 2006 vedtaget en ny projektstrategi for at styrke en mere fokuseret og målrettet anvendelse af sektorens projektmidler, således at sektorens ressourcer fokuseres på de højst politisk prioriterede områder. Strategien er koncentreret om tre prioriteringsområder: fremme af folkesundhed og socialt velbefindende, bekæmpelse af misbrug af rusmidler med fokus på narkotika samt samarbejde med nabolandene.

Uddannelse og forskning har i 2006 været et vigtigt område i det nordiske. I 2006 blev udlysningsteksten for Nordic Master Program taget frem. Målet med Nordic Master Program er stærkere samarbejde mellem nordiske universiteter og højskoler og at skabe internationalt konkurrencedygtige masterprogrammer, som kan bidrage til at gøre Norden til et mere attraktivt studieområde.

En hjørnesten indenfor udviklingen af det nordisk baltiske samarbejde på dette område blev i 2006 samlingen af programvirksomheden under Nordplus rammeprogrammet for perioden 2008-2010. Det nye rammeprogram blev åbnet for deltagelse fra Estland, Letland og Litauen på lige fod med de nordiske lande. Den overordnede målsætning for rammeprogrammet er "*...at bidrage til udvikling af kvalitet og innovation i uddannelsessystemerne i deltagerlandene*".

Nordiske værdier som konkurrenceparameter
Det nordiske velfærdssamfund står i dag overfor nye udfordringer som i høj grad knytter sig til udviklingen på den internationale arena – både i forhold til den globale udvikling, det udvidede EU, og forandringer i Naboskabslandene. I 2006 blev der bl.a. via resultater fra afslutningen af Ministerrådets femårige velfærdsforskningsprogram sat fokus på, hvordan de nordiske lande kan videreudvikle den nordiske velfærdsmodel så den kan klare sig i den globale konkurrenceøkonomi og bevare sammenhængskraften.

Der foregår meget innovation og udviklingsarbejde indenfor velfærdsområdet i Norden, som de nordiske lande kan lære af - såvel indenfor Norden som i landene udenfor Norden, hvor den nordiske velfærdsmodel som "koncept" tiltrækker stor international opmærksomhed – særligt i EU. Særlig begrebet "flex-security" har været på den europæiske dagsorden. I forbindelse med afslutning af Nordisk Ministerråds velfærdsprogram i 2006, er der produceret ny og nyttig viden som har givet et solidt underlag for den videre debat om udvikling af det nordiske velfærdssamfund. Forskningsprogrammet er blevet fulgt op af en række konkrete initiativer blandt andet en debatrapport om den nordiske velfærdsmodels fremtid i en global konkurrenceøkonomi som det

danske ugebrev "Mandag Morgen" har udarbejdet for Nordisk Ministerråd under titlen "Norden som global vinderregion".

En fortsættelse af indsatsen om "Norden som global vinderregion" og vigtigheden af at styrke Norden i den globale udfordring blev ligeledes understreget på Nordisk Råds Session i 2006. Her satte statsministrene fokus på globaliseringsarbejdet i Norden. I Nordisk Ministerråd er dette fokus blevet udmøntet i et tværsektorielt samarbejde for at styrke den fælles nordiske konkurrencekraft indenfor områder såsom klima, miljø og energi, forskning, uddannelse og innovation samt grænsehindringsproblematikker. Globaliseringsarbejdet griber ind i de politikområder, der berøres i næring, energi og regionalsamarbejdet (NER), og er derfor et vigtigt element i det arbejde, der foregår på området, hvor målsætningen er, at de fælles nordiske værdier og løsningsmuligheder indenfor de tre politikområder skal styrkes og videreudvikles for at øge fremtidens velfærd og vækst i relation til den øgede konkurrence. På det energipolitiske område betyder det bl.a., at Norden fungerer som foregangsland for nye energiteknologier i form af f.eks. bæredygtighed i produktionen og anvendelsen af energi i Norden.

I september 2006 blev et projekt, der fokuserer på det tværsektorielle samarbejde, igangsat med titlen "De energimæssige, næringsmæssige og regionale muligheder ved et ekspanderende bioenergimarked". Projektets målsætning er at udnytte og synliggøre synergier indenfor energi-, nærings- og regionalpolitikken i Norden, og i projektet arbejdes der med beskrivelser og analyser af bl.a. muligheder for nordiske aktører, energipolitiske effekter af et ekspanderende bioenergimarked samt af rammebetingelserne for bioenergi i Norden. Projektet, der administreres af Nordisk Energiforskning (NEF), understreger således muligheder for samarbejde indenfor ministerrådet for Næring, Energi og Regional (MR-NER), og viser, hvordan spill-over effekter indenfor de tre områder positivt kan øge vækst og bæredygtighed i Norden.

Nordisk Ministerråd lancerede i november 2006 programmet "Ny Nordisk Mad". Med programmet vil Nordisk Ministerråd udvikle, fremme og synliggøre de værdier og potentialer, som ligger i nordiske madvarer og nordisk madkultur. Ny Nordisk Mad er en konkret værdiskabende og innovativ satsning på "Norden som en global vinderregion". En satsning, der kan bidrage til at brande og synliggøre de nordiske værdier ved at koble Nordens styrker sammen inden for gastronomi, madkultur, turisme, regionale værdier, sundhed, velfærd, erhvervsudvikling, råvarer og værdiskabelse i fødevareproduktionen. Programmet bidrager til, at udvikle en nordisk vision og skabe en fælles forståelse for den nordiske mad og madkultur.

I 2006 blev der desuden peget på behovet for at styrke et samordnet nordisk samarbejde om forskning. En international konference om "Investing in Research and Innovation" blev arrangeret i samarbejde med EU. I tilknytning til konferencen blev to rapporter præsenteret som underlag for fortsat udvikling af det nordiske samarbejde på forsknings-, innovations- og kundskabsområdet.

Også de nordiske kvinders og mænds muligheder for at forene forældreskab, omsorgsarbejde, arbejdsliv og deltagelse i de politiske processer har en tæt sammenhæng med velfærdsstatens og omsorgspolitikkens udvikling. Det nordiske ligestillingsarbejde har i år 2006 indenfor projektet *"Familje- och välfärdspolitiska ordningar"* kortlagt de nordiske landes juridiske, økonomiske og kulturelle valg inden for ligestillings- og familiepolitiske tiltag og diskuteret, hvilke tiltag, der har haft den bedste effekt og udarbejdet en rapport om temaet.

Grænsehindringer i Norden må fjernes
Fjernelse af grænsehindringer for borgere og erhvervsliv er af høj prioritet inden for det nordiske samarbejde. I 2006 har samarbejdsministrene besluttet at fortsætte igennem særlige "pådrivare", med mandat direkte fra de berørte ministre til at være pådrivende i arbejdet med at løse grænsehindringsproblemerne, samt tage initiativ til forbedringer indenfor berørte sagsområder. Sådanne pådriverordninger blev under 2006 oprettet indenfor erhvervslivet samt social- og sundhedsområdet.

Indenfor erhvervsområdet er nedbrydelsen af grænsehindringer for næringslivet et vigtigt parameter for at sikre bedre konkurrence- og vækstbetingelser for virksomhederne og deres udvikling. Nedbrydningen af disse barrierer og udnyttelsen af fælles ressourcer er centrale elementer i det innovationspolitiske arbejde både indenfor erhvervs- og regionalpolitikken. I forbindelse med fjernelse af grænsehindringer spiller de nordiske grænseregioner en vigtig rolle. Udover at facilitere og udvikle det grænseregionale samarbejde er grænseregionernes arbejde rettet mod at identificere og løse konkrete grænsebarrierer ligesom arbejdet også fokuserer på at øge erhvervslivets udvikling i regionerne.

Tilgang til venturekapital på lige vilkår er en væsentlig forudsætning for erhvervslivets udvikling i Norden. Derfor har erhvervsministrene i 2006 arbejdet for etablering af et grænseløst venturekapitalmarked i Norden.

På informationssiden besluttede socialministrene at skabe en nordisk socialforsikringsportal til støtte og information til mennesker som ønsker at flytte, arbejde eller studere i et andet nordisk land. Portalen vil være tilgængelig på alle nordiske sprog og forventes færdig i løbet af 2008. Endvidere er et Nordisk samarbejdsforum for telemedicin blevet oprettet i marts 2006 under social- og sundhedsministrene. Hovedopgaven er at identificere konkrete grænsehindringer for et effektivt samarbejde indenfor telemedicin samt give forslag til disse. Gruppen har løbende rapporteret til Ministerrådet og arbejdet blev endeligt færdigt i 2007. Resultatet er et vigtigt grundlag for Ministerrådets fortsatte arbejde rettet mod fjernelse af grænsehindringer.

På uddannelsesområdet arbejdes der ligeledes med fjernelse af grænsehindringer. I perioden 2004-2006 finansieredes et projekt for at lette anerkendelsen af højere uddannelse i de nordiske lande. Engagerede er de myndigheder och organisationer som er ansvarlige for godkendelsen af højere uddannelse i de nordiske lande, de såkaldte ENIC/NARIC-kontorer[1]. Grænsehindringsprojektet har til formål at fjerne grænsehindringer indenfor højere uddannelse i Norden genom att samordna det nordiska erkännandearbetet med avseende på förhållningssätt och metod samt undersöka vilka framtida samarbetsformer som kan utveckla det nordiska samarbetet på erkännandeområdet. ENIC/NARIC nätverket fortsätter arbetet under 2007, med särskilt fokus på nordiskt samarbete när det gäller godkännande av utbildning från länder utanför Norden.

På kulturområdet er en af de overgribende målsætninger at fremme mobiliteten af kunstnere og deres værker. I år 2006 forberedes et nyt mobilitetsprogram, hvor mobilitet for kunstnere og kulturaktører, støtte til netværksopbygning og støtte til kunstnerresidenser er satsningsområderne. Programmet skal etableres i 2007 og vil åbne mange flere dører for kunstlivet i og uden for Norden.

[1] ENIC (European Network of Information Centres), NARIC Network (National Academic Recognition Information Centres)

Forsknings- og innovationsmiljøer i verdensklasse
Forsknings- og innovationsmiljøer i international klasse er afgørende for at fastholde den nordiske tiltrækningskraft i en stadig mere globaliseret økonomi. For at fremme et effektivt samarbejde mellem de nordiske lande på forskningsområdet og bidrage til forskning af bedste internationale kvalitet blev NordForsk etableret i 2005. Hovedinnsatsen for NordForsk i 2006 har vært innrettet mot å identifisere store felles nordiske satsningsområder for å utlyse og starte opp nye Nordic Centers of Excellence-programmer (NCoE). I 2006 ble utlyst to slike programmer. Et NCoE-program innen "Mat, ernæring og helse", finansiert av alle de 5 nordiske land og et NCoE-program innen "Velferd" finansiert av Norge, Sverige, Finland og Island. Disse programmene utgjør en betydelig nordisk satsning med et totalt budsjett på ca 770 MNOK. I tillegg har NordForsk ytterligere 3 NCoE-programmer innen områdene "Global Change", "Hum-Sam" og "Molecular Medicine". Til disse programmene er det også tilknyttet forskerskoler-/forskerskoleaktiviteter.

Også på næringsområdet har der i 2006 været fokus på aktiviteter for at fremme vidensudveksling og innovation i næringslivet. Et resultat af dette har bl.a. været Nordic Innovations Centers (NIC) projekter indenfor nordisk konkurrencekraft og barrierer for erhvervsmæssige synergieffekter, hvilket bekræfter arbejdet med at styrke næringsområdets vækstbetingelser i Norden.

Igennem 2006 er der i InnoNet gruppen gennemført nationale konsultationer i de nordiske lande, i de baltiske lande, i Polen og i Tyskland. Disse konsultationer har til formål at styrke arbejdet med klynger (clusters) og det innovative miljø samt at sætte fokus på muligheder og samarbejdsformer på erhvervsområdet. Målet med Innonet projektet er at styrke udformningen af policies på det innovationspolitiske område og dermed at styrke konkurrencefordelene, væksten og dermed også velfærden for hele regionen.

Næringsministrene har i 2006 vedtaget at iværksætte et fælles program for brugerdreven innovation, der skal styrke virksomhedernes adgang til værktøjer og metoder indenfor brugerdreven innovation, og integrere de nationale satsninger på området til fælles gavn.

På det regionalpolitiske område har der også været tydelige resultater på det innovationspolitiske område. I regionalpolitisk regi bærer arbejdet præg af den nordiske institution Nordregios rolle i relation til forskningen på området, og der fokuseres på, hvordan Norden regionalt kan styrke næringslivets integration og de innovationspolitiske muligheder, der ligger heri, bl.a. i form af klynge-metoden og regional netværksbygning.

Norden bør være en forgangsregion innen arktisk forskning og det er behov for å styrke det nordiske samarbeidet om den arktiske forskningen. Spesielt viktig er det å styrke kunnskapen om klimaendringene i Arktis. På bakgrunn av en Rekommandasjon fra Nordisk Råd er det gjennomført "Forstudie til kartlegging i kunnskaps- og koordineringsbehov av nordisk forskningssamarbeid", presentert av den norske kunnskapsministeren under Nordisk Råds sesjon 2006.

Nordisk Ministerråds øst-samarbejde reformeres
Med Estlands, Lettlands och Litauens medlemskap i EU startade en ny fas av samarbete med gemensamma aktiviteter där deltagande sker på lika fot. Samarbetet sker på bakgrund av "Riktlinjer för NMRs samarbete med Estland, Lettland och Litauen 2006-2008" som godkändes av de nordiska samarbetsministrarna i december 2004.

De enskilda ministerrådens aktiviteter har utarbetats i allt större utsträckning tillsammans med de baltiska motparterna och nordisk-baltiska möten har under året avhållits på såväl

ämbetsmanna- som ministernivå inom bland annat områdena justitie-, utbildnings-, jämställdhets-, fiskeri-, jordbruks-, livsmedel- och skogsbruks-, miljö- och energisamarbete.

Konkreta projekt mellan Nordiska ministerrådet och baltiska partners har startats inom områden som förbättring av arbetsmiljö, jämställdhet, växtgenetiska resurser, forskningsprojekt inom media och kommunikation, bioenergi och industriell forskning.

Inom ramen för mobilitetsprogrammet för kunskapsuppbyggnad och nätverk beslöt man att sätta igång ett delprogram för praktik vid de nordiska institutionerna för baltiska och ryska tjänstemän. Inom ramen för ministerrådets mobilitetsprogram för kunskapsuppbyggnad och nätverk avsattes cirka 10 MDKK under 2006 för baltiskt deltagande.

Under året har förhandlingarna med Estland, Lettland och Litauen gått i hamn gällande en utvidgning av NordPlus-programmet till att även omfatta de baltiska länderna från år 2008. NordPlussamarbetet innebär ett ekonomiskt ansvar för gemensamma program som baseras på ländernas bruttonationalinkomst.

Under 2006 nåddes en överenskommelse med de tre baltiska länderna om att öppna IT-forskningsprogrammet Nordunet3 för baltisk deltagande.

Nordiska ministerrådet firade under 2006 sitt 15-årsjubileum för etableringen av kontor i Tallinn, Riga och Vilnius. I samband med att kontoren firade 15-års jubileum, genomfördes konferenser om tillväxt och välfärd i Riga och Tallinn. I Vilnius sattes det fokus på frågan om integration och identitet runt Östersjön. Konklusionerna från dessa arrangemang bekräftade att det finns ett avsevärt interesse för att stärka och vidareutveckla det nordisk-baltiska samarbetet på utvalda områden.

Nordiska ministerrådet fick ytterligare en regional knytpunkt i Östersjöregionen under 2006 i och med öppnandet av ett nordiskt kontor i Kaliningrad. Tillsammans med kontoret i Sankt Petersburg utgör det nya kontoret i Kaliningrad en viktig nordisk koordineringsinstans för nordisk-ryskt samarbete.

Mobilitetsprogrammet för kunskapsuppbyggnad och nätverksbildande som lanserades 2006 är ett nytt flaggskepp i Nordiska ministerrådets samarbete med Nordvästryssland. Med det nya programmet avser Nordiska ministerrådet att investera ca 22,5 miljoner danska kronor på långsiktig nordisk-ryskt utväxlingssamarbete. Programmet kommer årligen att kunna erbjuda 500 stipendier inom områden såsom: offentlig förvaltning, utbildning och forskning, näringsliv samt det civila samhället.

I syfte att stärka det civila samhället i Östersjöregionen lanserades ett NGO-program under hösten 2006. Programmet ger nordiska frivilligorganisationer i partnerskap med NGOer från Estland, Lettland, Litauen och Polen stöd till att bidra till utvecklandet av ett starkt civilt samhälle i Ryssland och Vitryssland och därigenom stärka demokratin. Programmet har tillkommit för att stimulera kunskapsutbyte mellan frivilligorganisationer i Östersjöregionen och stärka dessa genom projektaktiviteter där minst en organisation från norden deltar tillsammans med minst en organisation från de baltiska länderna eller Polen och minst en organisation från Nordvästryssland eller Vitryssland. Programmet väckte ett stort intresse med många ansökningar, varav stöd gavs åt NGOer aktiva på miljöområdet, inom social- och hälsa, ungdom, media, utbildning och kultur. NGO-verksamheten har en budget på cirka 5 miljoner danska kronor per år varav cirka 1 miljon till nordisk-baltiskt samarbete. Initiativet har uppmuntrats av Nordiska rådet.

De nordiska institutionerna har dessutom många olika slags aktiviteter och program med olika partner omkring Östersjön, helt i linje med de överordnade politiska prioriteringarna.

Ett särskilt fokus för Nordiska ministerrådets aktiviteter är att främja målsättningarna för den Nordliga dimensionen. Den Nordliga dimensionens politik är inarbetad i Nordiska ministerrådets verksamhet, såväl som i de enskilda fackministerråden som i de nordiska institutionerna. Ett exempel på detta är den nordiska institutionen NEFCO (Nordic Environmental Finance Cooperation)'s aktiva involvering i den Nordliga dimensionens partnerskap för miljö. Året 2006 finansierade NEFCO 42 miljöprojekt i Nordvästryssland gällande bland annat vatten- och avloppshantering, fjärrvärmeutveckling och hantering av atomavfall. Därtill har NEFCO genom Barents Hot Spots Facility aktivt verkat i ytterligare 26 projekt i nordvästra Ryssland.

På kulturområdet föregick samarbetet med de baltiska länderna i Nordiska ministerrådets regi i 2006 via projektstöd och samarbete mellan institutioner och organisationer. Mobilitetsinsatserna fortsatte framgångsrikt genom resestipendieprogrammet Sleipnir samt utvecklingsprogrammet "Closer Culture Neighbours".

I 2006 fortsatte prosessen med utforming av "Satsningsområdet Kultursamarbeid med Nordvest Russland", som vil knyttes til Handlingsplan for Nordisk kultursamarbeid 2007-2009. Prosessen med å ferdigstille strategidokumentet innebærer dialog mellom Nordisk ministerråd og russiske kulturmyndigheter. I forlengelse av dialogseminarene i 2005 (i St Petersburg, Murmansk) ble det i 2006 arrangert et seminar i Kirkenes og Nikel. I 2006 tok Finland initiativ til en konferanse i Kajaani under EU-formannskapet med tema integrering av kulturområdet i EUs arbeid om videreutvikling av *Northern Dimension*-programmet. Prosessen forventes videreført i 2007.

Samarbejde med EU og andre internationale samarbejdsorganisationer
Den internationale – og i særdeleshed den europæiske – udvikling har ikke mindst de senere år indebæret, at store skridt er blevet taget i retning af større åbenhed og et bredere samarbejde. Uden for de politiske strukturer forstærkes de internationale tendenser gennem den tiltagende økonomiske globalisering. Samarbejdet i Nordisk Ministerråd må ses i perspektiv af dette og komplettere de andre europæiske internationale samarbejdsfora, hvor de nordiske lande deltager, først og fremmest EU og EØS. Denne udfordring afspejles også i Nordisk Ministerråds virke. De forskellige ministerråd er alle engageret i aktiviteter, som er relevante set i en europæisk ramme. Aktiviteterne er mangeartet og omfatter bl.a. samarbejde med andre internationale regionale organisationer, projekter med EU-støtte og anden EU-involvering, ministrenes udveksling af synspunkter om EU-aktiviteter, internationalt relevant grundforskning, koordination af gennemførelse af EU-retsakter samt meget andet.

De forskellige fagministerråds aktiviteter, herunder de internationale, kan findes på de enkelte fagministerråds hjemmeside på www.norden.org.

Nordiska ministerrådets samarbetsprojekt tillsammans med EU-kommissionen för att stödja en demokratisk utveckling i Vitryssland är ett utmärkt exempel på en konkret aktivitet där det nordiska samarbetet kan göra skillnad. Stödet till demokrati i Vitryssland visar ett Norden som agerar på en gemensam värdegrund med demokrati och medborgerliga rättigheter som ledstjärna. Samtidigt är det ett gott exempel på samverkan med EU.

Tillsammans med EU, Finland och Sverige började Nordiska ministerrådet under 2005 att finansiera det vitryska exiluniversitetet European Humanities University (EHU) i Vilnius. I september 2006 inleddes ytterligare ett samarbetsprojekt med EU-kommissionen och de två insatserna säkrar studier under tre år för sammanlagt 550 vitryska studenter vid EHU. Därutöver

har ett stipendieprogram utvecklats som ger cirka 100 vitryska studenter möjlighet att fortsätta och slutföra sina studier i första hand i grannlandet Ukraina.

Nordiska ministerrådet har under 2006 satt fokus på insatser inom EU:s andra handlingsplan för den Nordliga Dimensionen samt bidragit med inspel till det nya ramdokumentet, som antogs i november 2006. Ministerrådet förverkligade 94 konkreta projekt inom flertalet av Nordliga dimensionens handlingsplans prioriterade områden under 2006.

Det utökade samarbetet med de övriga regionala organisationerna; Östersjöstaternas råd, Arktiska rådet och Barentsrådet har i stor utsträckning omfattat det nya ramverkets insatsområden såsom miljö/klimat och näringslivsutveckling.

Tillsammans med Östersjöstaternas råd har Nordiska ministerrådet under året deltagit aktivt i utvecklingen av Nordliga Dimensionens partnerskap för folkhälsa och socialt välbefinnande samt tagit initiativ till samarbete om projekt i de baltiska länderna och Nordvästryssland som riktar sig till utsatta barn och unga med funktionshinder samt projekt med förebyggande insatser mot människohandel i Östersjöregionen.

Det gränsregionala projektet Baltic Euroregional Network (BEN) finansieras av EU:s Interreg-program, Nordiska ministerrådet och Östersjöstaternas råd. Nordiska ministerrådets kontor i Vilnius har varit ledande i projektet i vilket det sammanlagt ingår 35 partners från 9 länder. BEN:s huvudsyfte är att bygga upp nätverk för lokala aktörer i regionen och att möjliggöra erfarenhetsutväxling mellan nordiska gränsregioner och ekonomiskt svagare regioner vid EU:s yttre gränser. I december godkändes BEN-EAST-projektet av EU-kommissionens Tacis-program. Projektets uppdrag är att utvidga BEN-samarbetet till att även omfatta regioner i Ryssland och Vitryssland.

Under 2006 har Nordiska ministerrådet haft en tät dialog med Barentsrådet om gemensamma aktiviteter inom områdena klimat, urbefolkning och ekonomisk utveckling/ näringslivet. I slutet av året kom ett avtal till stånd om pilotprojekt inom klimat och näring/urbefolkning. Klimatprojektet belyser de ekologiska förändringarna i Barentsområdet. Projektet på näringsområdet har fokuserat på familjebaserat entreprenörskap.

Under 2006 har samarbetet med Arktiska rådet fortsatt och ministerrådet har verkat som observatör i det arktiska samarbetet. Ministerrådets eget Arktiska samarbetsprogram handlade under 2006 om urbefolkningars livsvillkor och utvecklingsmöjligheter, forskning med betoning på det internationella polaråret 2007-2008 samt klimatförändringar och miljögifter. Som komplement till ministerrådets Arktiska program godkändes dessutom 2006 en ny miljöstrategi för Arktis med miljögifter och klimatfrågan i fokus. Nordiska ministerrådets insatser i Arktis och dess samarbete med Arktiska rådet ingår i den Nordliga dimensionens nya ramverk.

Gensidig læring og kundskabsdeling

Et væsentligt element i det nordiske samarbejde er den gensidige læring og kundskabsdeling for at sikre udvikling og tilegnelsen af ny viden indenfor politikområderne. Vidensdeling og dialog er essentielle elementer, hvorfor disse indgår som en naturlig del af samarbejdet bl.a. ved konferencer, seminarier og netværksopbygning. I forhold til eksterne parter og andre landes repræsentationer er vidensdeling og erfaringsudveksling også vigtige parametre for samarbejdet. Også når det gælder samarbejdet med de baltiske lande og Nordvest Rusland har vidensdeling været et centralt omdrejningspunkt.

Konkrete eksempler har været temaer om udviklingen af nordiske velfærdsmodel og fælles nordiske udfordringer inden for social- og sundhedsområdet. Her kan afslutningskonferencen og publikationen af Ministerrådets femårige velfærdsforskningsprogram nævnes som en vigtig

milepæl for nordisk vidensdeling. Derudover er der afholdt en række internationale konferencer om social- og helseproblematikker baseret på nordiske erfaringer. Eksempelvis er samarbejdet indenfor narkotikaområdet styrket på tværs af Norden og de tre baltiske lande. Dette samarbejde førte i 2006 til udarbejdelse af publikationen "Drugs in the Nordic and Baltic Countries – Common Concerns, Different Realities"[2]. I 2006 blev der også allokeret penge til udviklingen af en "velfærdsportal" en "webplads" som indeholder information og tilbud om helse, velfærd og kursustilbud i de nordiske lande. Eksempelvis kan findes information om Ministerrådets initiativ "Design for Alle". Der er tale om et samarbejde mellem 4 af Ministerrådets institutioner.

Vigtige milepæle er også samarbejdsprogrammet med Nordvest Rusland og de baltiske lande målrettet børn og unge med nedsat funktionsevne og deres familier samt initiering af et samarbejde med St. Petersborg Bystyre på social og sundhedsområdet og ligestilling. Fokus er forebyggelse af sociale problemer og udvikling af sociale servicecentre tæt på borgeren samt forebyggelse af menneskehandel. Der henvises til afsnit "Forandring og fornyelse samt moderniserings og strukturarbejdet i Nordisk Ministerråd vedr. alkohol- og narkotika samarbejde".

Også på uddannelsesområdet er gensidig læring og kundskabsdeling et vigtigt element. Danmarks Pedagogiske Universitet har i 2006 på oppdrag fra Nordisk Ministerråds rådgivningsgruppe for Voksnes Læring (SVL) gjennomført en studie om arbeidsplassen som læringsmiljø. Studien legger vekt på kartlegge former for "best practice" ved å beskrive og analysere modeller for hvordan læringsforløp og kompetanseutvikling kan organiseres på hensiktsmessige måter. En viktig del av studien er også å identifisere faktorer som har grunnlaggende betydning for læring og kompetanseutvikling skjer på en mest mulig effektiv måte på den enkelte arbeidsplass. Studien baserer seg på eksisterende empirisk forskning og case studies i de nordiske landene. Hovedkonklusjonen er at *"Den mest effektive læring i arbejdet finder sted når formel og uformel læring integreres, dvs. når læring på kurser og "læring på jobbet" integreres."*

På bakgrund av OECD:s PISA-undersökningar, som jämför kunskaper på tvärs av nationer, fick en grupp PISA-forskare från de nordiska länderna i uppdrag att sammanställa en rapport om PISA-resultaten gällande matematik, naturvetenskapliga ämnen och läsning i Norden. I maj 2006 presenterades rapporten *Northern Lights on PISA 2003* vid forskarkonferensen *"PISA i et nordisk lys"*.
Läsfärdigheter är en avgörande faktor för skolframgång och framgång senare i arbetslivet och därmed också för Nordens möjligheter att möta framtida utmaningar och stärka Nordens konkurrensförmåga. Internationella läsundersökningar visar att eleverna från de nordiska länderna inte alla är lika goda i läsning. Det finns stora skillnader mellan pojkars och flickors läsfärdigheter och de nordiska länderna skiljer sig negativt ut i detta sammanhang i förhållande till det övriga Europa. De nordiska pojkarna klarar sig sämre än flickorna och skillnaderna ser ut att öka. Mot denna bakgrund tog det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet initiativ till en studie som analyserar läsfärdigheter i Norden i ett könsperspektiv. Studien *Läsfärdigheter i Norden* publicerades i oktober 2006 i samband med Nordiska rådets session.

Under det norska ordförandeskapet 2006 har de nordiska utbildnings- och forskningsministrarna fäst uppmärksamhet vid ungdomsutbildningens betydelse. Ministrarna blev i samband med en temadiskussion om ungdomsutbildningen eniga om att inom det nordiska yrkesutbildningssamarbetet fokusera på kvalitet i utbildningen och ökad erfarenhetsutväxling bl.a. i frågor så som växelverkan mellan skola och praktik samt drop-out.

[2] Udarbejdet af Nordisk Center for Alkohol og Drugforskning (NAD)

Nordiske budgetressourcer som løftestang
NMRs budgetmidler skal i størst mulig grad ikke blot anvendes til prioriterede fællesnordiske formål, men også bruges i sammenhæng, hvor andre parter bidrager med samfinansiering. Hensigten er, at en fælles finansiering af aktiviteter har fordele i form af et ofte større aktivitetsbudget, et mere forpligtende partnerskab mellem de bidragende aktører, et tydeligere og bedre fællesskab om målsætninger og endelig mere konkret udvikling af samarbejdspraksis.

Denne tankegang ventes at blive fulgt op de kommende år, eventuelt således at budgetprocessen vil kunne indeholde incitamenter, der belønner samarbejdsområder, hvor der vises vilje til direkte egenfinansiering fra parter uden for Nordisk Ministerråd. Sådanne incitamenter kan indlejres i forhold til både projekter, institutioner, samarbejdsorganer og organisationsbidrag. På nuværende tidspunkt bliver der allerede stillet krav om samfinansiering inden for en række nordiske institutioner.

NordForsk har som ambisjon å identifisere og støtte fremragende forskning gjennom alle dens utviklingsfaser. En viktig strategisk retningslinje er å ta i bruk, evaluere og utvikle finansierings-instrument som optimaliserer støtten til forskning og forskerutdanning der hvor nordisk samarbeid gir stor merverdi. Et viktig resultat i 2006 er et utkast til retningslinjer for planlegging av felles satsninger mellom NordForsk og de nasjonale forskningsrådene. Som en konkret følge av dette arbeidet er det lyktes å identifisere store felles nordiske satsninger og få til en samfinansiering mellom NordForsk og de nasjonale forskningsrådene på NordForsks nye NCoE-program.

De nordiske midler, som stilles til rådighed for institutionerne NICe og NEF udgør ligeledes kun en mindre del af institutionernes samlede ressourcebasis. For NEF's vedkommende udgør det nordiske bidrag i 2006 f.eks. ca. dkk. 2,5 mio. mens landene direkte bidrager med ca. dkk. 32 mio. Tilsvarende bliver de projekter, som NICe finansierer suppleret med mindst det samme beløb fra virksomheder og / eller nationale innovations operatører.

Moderniserings- og strukturarbejdet i Nordisk Ministerråd
De nordiske samarbejdsministre vedtog i 2004 at igangsætte et struktur- og moderniseringsarbejde for Nordisk Ministerråd. Dette arbejde blev afsluttet i 2005 og trådte i kraft 1.januar 2006. Formålet var at styrke det nordiske samarbejdes politiske relevans og effektivitet. Dette er sket gennem en klar politisk fokusering og gennem en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af arbejdet. I 2006 er der på den baggrund gennemført en ny ministerrådsstruktur i Nordisk Ministerråd som stort set har berørt alle ministerråd.

Den ændrede struktur indebærer, at følgende 7 ministerråd nedlægges som selvstændige, formelle ministerråd: Byggeri og Bolig (MR-BO), Transport (MR-T), IT (MR-IT), Konsument (MR-KONS), Narko (MR-NARKO), Energi (MR-ENERGI) samt Regional (MR-REG). MR-ENERGI og ministerrådet for regional er blevet lagt sammen med Næringsministrene til et nyt fælles ministerråd MR-NER. De aktiviteter, der hidtil har ligget i de opløste ministerråd videreføres som et uformelt samarbejde, der finansieres af en strukturpulje i en overgangsperiode.

På kulturområdet har der samtidig været et arbejde i gang som led i den pågående modernisering av det nordiska samarbetet. Det indebærer, at der träder en ny struktur på kulturområdet i kraft fr.o.m. den 1 januari 2007. Kulturministrarna beslöt att det nordiska kultursamarbetet skall bygga på tidsbegränsade och temabestämda program tvärs över konst- och fackgränser. Nya program för mobilitet, nettverksbygging och konst- og kulturprosjekt ble utformat i 2006 i dialog med kulturmiljøene i Norden. De nya programmen "Mobilitets- och residensprogrammet" och "Programmet för nordiskt konst- och kultursamarbete" kommer att

administreras av en ny nordisk institution, Kulturkontakt Nord med placering på Sveaborg i Helsingfors, och styrs genom 3-åriga handlingsplaner, medan Nordiska datorspelprogrammet styrs av en 6-årig handlingsplan och förvaltas av Nordic Game Resources i Malmö.

Som led i struktur- og moderniseringsarbejdet igangsatte samarbejdsministrene i starten af 2006 en proces med henblik på en modernisering af budgetprocessen og Nordisk Ministerråds budget. I foråret 2006 blev det besluttet, at fem temaer skulle danne baggrund for gruppens arbejde:

- Ministerrådets projektadministration og 3 års dispositionsreglen
- Ministerrådets likviditet
- Prisopregning i Ministerrådets budget
- Budgettets opstilling og lay-out
- Ministerrådets budget og øget politisk styring

De overordnede mål med forslagskataloget var 1) en mere effektiv projektadministration med præcise operationelle mål for projekterne, 2) at nedbringe likviditeten i Ministerrådet 3) at gøre Ministerrådets budget transparent, således at det kan danne baggrund for klare politiske prioriteringer samt endelig 4) at vurdere om der fremover skal ske automatisk prisregulering af Ministerrådets budget og en egnet model herfor.

3. Ministerrådsforslag og centrale initiativer

- **MR-forslag om Nordisk Ministerråds planer og forslag til budget for 2007**
- **MR-forslag om Nordplus-programmet**
- **MR-forslag om deklaration om nordisk sprogpolitik**
- **MR-forslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället - en strategi**
- **MR-forslag om handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet**
- **Budgetmoderniseringsarbejdet** - MR-SAM igangsatte primo året i kølvandet på struktur- og moderniseringsprocessen et arbejde med modernisering af Ministerrådets budget. De overordnede mål med arbejdet var 1) en mere effektiv projektadministration med præcise operationelle mål for projekterne, 2) at nedbringe likviditeten i Ministerrådet 3) at gøre Ministerrådets budget transparent, således at det kan danne baggrund for klare politiske prioriteringer samt endelig 4) at vurdere om der fremover skal ske automatisk prisregulering af Ministerrådets budget og en egnet model herfor.
- **Omstrukturering af det nordiske kultursamarbejde** - Kulturministrene igangsatte i 2003 et arbejde med en omstrukturering af det nordiske kultursamarbejde med det formål at skabe større fleksibilitet og åbne op for nye arbejdsformer samt at være konkurrencedygtig i forhold til de udfordringer som kulturlivet i Norden står overfor i dag både nationalt og internationalt. Den nye struktur træder i kraft 1.1.2007.
- **EHU – European Humanities University** - Nordisk Ministerråd har udvidet sit nære samarbejde med EU om støtte til hviderussiske studerende, der studerer udenfor Hviderusland, dels i form af etablering af et stipendieprogram for hviderussiske studerende i Ukjraine, dels gennem en forøget støtte til European Humanities University i Vilnius.
- **Institutionsreformen på uddannelses- og forskningsområdet** - Implementering af Ministerrådet for uddannelses beslutning om at de nordiske institutioner skal overføres til nationalt ansvar afsluttedes i 2006 ved at disse bliver indlemmet i allerede eksisterende nationale enheder f. eks universiteter med egen bestyrelse.

4. Nordisk Ministerråds samlede virksomhed. Regnskab for år 2006

Nordisk Ministerråds virksomhed finansieres af de fem nordiske lande. Hvert lands bidrag fastsættes ud fra en fordelingsnøgle, som angiver landets andel i den totale bruttonational indkomst fra alle landene.

Fordelingsnøglen for 2006 var

Danmark	22,5 %
Finland	18,0 %
Island	1,1 %
Norge	26,0 %
Sverige	32,4 %

I år 2006 var det samlede budget for Nordisk Ministerråds virksomhed på 839,6 MDKK. Af dette beløb kom 826,8 MDKK direkte fra landene, men resten kom fra såkaldte andre indtægter, som består af renteindtægter, det interne afgiftssystem og forældede projektmidler. Andre indtægter var 5.806 TDKK højere end budgetteret, der således udgør årets overskud.

Ministerrådets regnskab er baseret på det modificerede regnskabsprincip, hvorefter alle udgifter og indtægter skal optages i regnskabet for det budgetår, de tilhører.

Årets udbetalinger MDKK 816,1 hvilket er lavere end årets budgetramme. Det betyder, at midler overført til kommende år forøges fra 222,4 MDKK til 245,6 MDKK.

Nordisk Ministerråd har ret til at disponere sine budgetmidler over 3 år, hvilket er hensigtsmæssigt for den type virksomhed, der udføres i det nordiske samarbejde. Størstedelen anvendes til projekter og støtteordninger (56 %) og til institutionerne (35 %). Det bør i den forbindelse nævnes af en betydelig del af midlerne til institutionerne anvendes til projektvirksomhed. Ved udgangen af 2006 drev Nordisk Ministerråd 21 institutioner, som er fordelt på alle landene og de selvstyrende områder.

Fordelingen af de totale udgifter opdelt på samarbejdsområder viser, at samarbejdet indenfor Uddannelse, Forskning og Arbejdsliv er det største område, idet der anvendes 247,6 MDKK. På Kultursamarbejdet anvendes 175,1 MDKK, på Vækst og Velfærd anvendes 169,9 MDKK og på Miljø, ressourcepolitik og nærområderne anvendes 89,3 MDKK. Til øvrig virksomhed anvendes MDKK 134,1 deraf 64,4 MDKK til Ministerrådets sekretariat og 16,5 MDKK på Ministerrådets kontorer til Estland, Letland, Litauen og nordvest Rusland.

Den danske Rigsrevision har revideret årsregnskabet for Nordisk Ministerråd. Rigsrevisionens opfattelse er, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling samt af resultatet for 2006.

Revisionen har således ikke givet anledning til forbehold, men der er afgivet supplerede oplysning om den negative egenkapital, der opstod i 2005 som følge af, at et tidligere krav på medlemslandene på 50 MDKK blev afskrevet over driften.

Den uafhængige revisors påtegning

Til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd

Vi har revideret årsregnskabet for Nordisk Ministerråd for perioden 1. januar – 31. december 2006, omfattende ledelsespåtegning, anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance og noter. Årsregnskabet aflægges efter Nordisk Ministerråds Økonomireglement og de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter.

Ledelsens ansvar for årsrapporten

Ledelsen har ansvaret for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds Økonomireglement og de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter. Dette ansvar omfatter udformning, implementering og opretholdelse af interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne. Herudover er det ledelsens ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af årsrapporten, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisorernes ansvar og den udførte revision

Vort ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vor revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsskik, jf. bekendtgørelse af lov om revisionen af statens regnskaber m.m.. Revisionen er planlagt og udført med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for Nordisk Ministerråds udarbejdelse og aflæggelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede, med henblik på at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af Nordisk Ministerråds interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af ledelsen anvendte regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet. Revisionen omfatter desuden en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Det er vor opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vor konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2006 samt af resultatet af Nordisk Ministerråds aktiviteter for perioden 1. januar – 31. december 2006 i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds Økonomireglement og de af Nordisk Ministerråds udarbejde forskrifter. Det er ligeledes vor opfattelse, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt

omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med betingelserne i love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Supplerende oplysninger til den finansielle revision

Årsregnskabet viser en egenkapital på -44.194 tkr. Den negative egenkapital er opstået som følge af afskrivning af tilgodehavendet hos medlemslandene i 2005 på 50.000 tkr. Efter en specifik ændring til økonomireglementet i 2005 om denne afskrivning skal medlemslandene ikke indbetale underskud/negativ egenkapital for så vidt angår afskrivningen. Som følge heraf vil der fremover være en negativ grundkapital på 50.000 tkr. Den årlige samlede egenkapital vil også være negativ, men afvige fra den negative grundkapital med årets over- eller underskud, der løbende afregnes med medlemslandene.

Erklæring om udført forvaltningsrevision

I forbindelse med den finansielle revision af Nordisk Ministerråds årsregnskab for 2006 har revisionen foretaget en vurdering af, hvorvidt der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråd i 2006.

Ledelsens ansvar

Nordisk Ministerråds ledelse har ansvaret for, at der etableres retningslinier og procedurer, der sikrer, at der tages skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråd i 2006.

Revisorernes ansvar og den udførte forvaltningsrevision

I overensstemmelse med det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsskik, jf. bekendtgørelse af lov om revisionen af statens regnskaber m.m., har revisionen for udvalgte forvaltningsområder undersøgt, om Nordisk Ministerråd har etableret forretningsgange, der i videst muligt omfang sikrer, at forvaltningen på de udvalgte områder er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2006.

Konklusion

Ved den udførte forvaltningsrevision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen på de områder vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde i 2006.

København, den 29. juni 2007

Rigsrevisionen

Kirsten Lethi-Nissen
Fg.

Henning Madsen
Kontorchef

NORDISK MINISTERRÅD
Samlede virksomhed

DRIFTSREGNSKAB

	Note		Regnskab 2006 tDKK	Regnskab 2005 tDKK
INDTÆGTER				
De nordiske landes bidrag	1		826.843	814.093
Andre indtæger				
Afgift af løn	2	9.155		
Renteindtægter	3	9.087		
Andre indtæger	4	454	18.695	16.045
INDTÆGTER I ALT			**845.538**	**830.138**
UDGIFTER				
NR´s andel i Informations afd.		459		
Udbetalinger i året	5	816.008		
Renteudgifter		89		
Midler fra foregående år	6	-222.421		
Midler overført til kommende	7	245.598	**839.733**	**876.687**
Årets resultat			**5.806**	**-46.549**
Afskrevet krav overføres til egenkapital				50.000
Resultat af ordinær drift	8		5.806	3.451
UDGIFTER I ALT			**845.538**	**830.138**

København, den 21. juni 2007

Hallddór Ásgrimsson
Generalsekretær

Vagn Egede Olsen
Afdelingschef

NORDISK MINISTERRÅD

Samlede virksomhed

BALANCE 31.12.2006

	Note		Regnskab 2006 tDKK	Regnskab 2005 tDKK
AKTIVER				
Omsætningsaktiver				
Likvide midler				
Bank	9		220.826	176.286
Nordisk Kulturfonds aktiver	10			21.167
Fordringer				
Personalefordringer	11	331		
Forudbetalt løn		3.300		
Øvrige fordringer	12	6.415		
Periodeafgr og forudbet.	13	2.098	12.144	27.660
Andre aktiver				
Materielle	14			
Finansielle	15	158	158	1.396
AKTIVER I ALT			**233.129**	**226.510**
PASSIVER				
Gæld				
Leverandørgæld	16	24.862		
Gæld til Expo medlemmer	17	212		
NR andel i INFO overskud	18	459		
Anden kortfristet gæld		493		
Personaleforpligtelser	19	3.386		
Periodeafgr og skyldige omk.	20	18	29.430	25.691
Overførte midler	21		245.598	243.588
Afsat til generalsekretærbolig	22		2.295	2.607
Ejendomsamortisering			0	1.173
			247.893	**247.368**
Afskrevet krav	23		-50.000	-50.000
Resultat i regnskabsåret			5.806	3.451
PASSIVER I ALT			**233.129**	**226.510**

NORDISK MINISTERRÅD

Samlede virksomhed

Tabel 1: Oversigt over udisponerede midler pr. budgetpost 2006

Nr.	Beskrivelse	Overført	Årets budget	Disp. til projekter	Tilbageførsler	Udbetalt drift	Udisponeret
0180	Ministerrådets sekretariat (NM	19.446	64.469.000	0	0	64.491.110	-2.664
0185	Nedbrydelse af grænsehindringe	2.102.420	1.732.000	3.439.100	0	61.693	333.627
0190	Reformer på institutionsområde	510.000	300.000	600.000	0	0	210.000
0195	Europa og den nordlige dimensi	510.000	198.000	1.008.000	0	0	-300.000
0410	Föreningarna Nordens Förbund	-99	3.259.000	3.259.000	0	0	-99
0425	Bidrag för Västnorden	469	2.724.000	0	0	2.724.000	469
0430	Nordiskt statistiskt samarbete	0	1.787.000	1.812.000	0	0	-25.000
0435	Generalsekreterarens disponeri	516.796	385.000	484.308	0	19.754	397.734
0440	Omstrukturering av institution	77.980	0	0	0	0	77.980
0445	Ministerrådets reserv	2.709.837	9.502.000	11.317.500	-258.408	0	1.152.745
0450	Stöd till frivillig sektorn	765.492	1.223.000	1.079.884	-564.337	0	1.472.945
0460	Holdbart Norden	151.571	3.975.000	3.899.459	-384.389	276.493	335.008
0461	Nordisk sikkerhedspolitiskt Fo	0	0	0	0	0	0
0462	Nordiskt Forskningsprogram om	0	0	0	0	0	0
0790	Grænseregionalt samarbejde	0	1.019.000	700.000	0	0	319.000
0810	Informations- och kontaktverks	106.421	9.495.000	987.341	-312.341	8.628.642	297.779
0820	Stipendieprogrammet for Baltik	-237.601	30.570.000	30.210.400	-290.187	-290.637	702.824
0825	Nya nærområde-initiativ	0	0	0	0	0	0
0830	Demokrati och medborgarpolitik	500.000	0	609.131	-375.120	0	265.989
0840	Kulturförmedling	0	0	0	0	0	0
0850	Marknadsekonomi	0	0	0	0	0	0
0860	Bärkraftig resurshushållning	104.500	0	104.500	0	0	0
0870	Arktiskt samarbete	-74.150	7.172.000	7.148.488	-200.000	80.384	68.978
0910	Politiske initiativer i nærområ	0	2.038.000	4.297.023	-2.259.023	0	0
0920	Projektvirksomhed i Baltikum	8.000	0	150.000	-150.000	0	8.000
0930	Handlingsplan for Nordvest Rus	71.000	0	1.401.787	-1.334.115	0	3.328
0940	Barentsregionen og m. frivilli	0	9.975.000	9.883.000	0	73.503	18.497
0960	NGO virksomhed i Østersøregion	0	1.019.000	1.036.438	-19.438	0	2.000
0970	Ministerrådets kontorer i Nord	0	6.126.000	0	0	6.203.936	-77.936
1000	Strukturpulje	0	7.530.000	5.041.500	0	0	2.488.500
1010	Informationsverksamhet	0	3.829.000	475.000	0	3.354.000	0
1020	Informationsverksamhet utanför	1.108.533	979.000	2.064.354	-128.943	152.122	0
1025	Norden i Fokus, NiF	80.592	4.897.000	4.947.000	0	0	30.592
1030	Hallå Norden	128.284	4.474.000	3.523.911	-918.524	564.206	1.432.691
1040	Översättning och tolkning	280.514	1.088.000	0	0	854.546	513.967
1050	Tjänstemannautbyte	444.017	1.972.000	2.350.000	-383.230	1.552	447.695
2203	Strategiske kultursatsningar	2.340.903	6.112.000	8.939.020	-2.731.399	272.578	1.972.702
2204	Nord. kulturforum og sakkyndig	85.356	1.019.000	0	0	831.467	272.889
2205	Nordisk kulturfond	0	31.217.000	0	0	31.217.000	0
2210	Nordiskt idrottssamarbete	241.900	1.253.000	1.431.450	-78.450	0	141.900
2212	Nordiska ungdomskomittén	283.032	5.904.000	9.065.567	-3.506.532	269.837	358.161
2214	Ledningsgrupp för nord. barn-	691.895	1.309.000	3.034.030	-3.666.983	5.258	2.628.590
2216	Årtusende med barn och unga	22.700	0	22.700	0	0	0
2220	Styrgruppen for kultur- og mas	338.242	2.145.000	4.077.943	-1.639.201	0	44.500
2221	Spel IT	0	6.114.000	6.000.000	0	0	114.000
2222	Nordisk Film- och TV-fond	29.884	21.890.000	0	0	21.890.000	29.884
2224	Prioriterade insatser i nord.	75.181	0	75.181	0	0	0
2228	NORDICOM	0	2.210.000	0	0	2.210.000	0
2229	Nordisk Journalistcenter (NJC)	0	3.171.000	0	0	3.171.000	0
2230	Nordisk litteratur och bibliot	7	7.731.000	7.781.000	-184.426	0	134.433
2234	Samisk kulturverksamhet	100	4.153.000	4.153.000	0	0	100
2238	Sleipnir	87.300	0	87.300	0	0	0
2239	Nordiska Museikommittén	439.479	1.211.000	1.195.500	-603.739	226.728	831.989
2244	Särskilda aktiviteter på konst	26.452	0	26.452	0	0	0
2246	Skandinavisk förenings Konstnä	0	0	0	0	0	0
2254	Mobilitets- og residensprogram	0	10.190.000	8.382.200	0	0	1.807.800
2255	Teater & Dans i Norden	-14.000	6.562.000	805.000	0	5.719.000	24.000
2256	Nordisk Musikkomitté (NOMUS)	320	6.460.000	6.460.000	0	0	320
2257	Nordiskt Kunstnercentrum (Dals	0	0	0	0	0	0
2258	Nordiskt Institut för Samtidsk	248.937	6.601.000	0	0	6.849.937	0
2270	Nordens hus i Reykjavik	0	7.768.000	0	0	7.768.000	0
2272	Nordens hus på Färöarna	0	11.188.000	0	0	11.188.000	0
2274	Nordens institut på Åland	0	2.114.000	0	0	2.114.000	0
2277	Nordens institut på Grönland (	0	5.053.000	0	0	5.053.000	0
2279	Vedlikehold kulturhusene	0	1.067.000	1.067.000	0	0	0
2294	Tværsektoriell projektverksamh	63.274	0	52.657	-85.535	0	96.152
2296	Nordiska kulturprojekt i utlan	802.197	2.165.000	1.371.191	-165.072	112.064	1.649.013
2298	Indsatser mod fremmedfjentligh	5.965	0	5.965	0	0	0
2505	Dispositionsmedel-Utbildning o	433.195	4.430.000	2.925.480	-1.472.969	223.465	3.187.218
2510	Nordiskt skolsamarbete (NSS)	246.530	1.567.000	1.590.682	-112.903	334.232	1.519
2512	NORDPLUS- junior	-9.136	20.074.000	20.167.595	-93.595	0	-9.136
2514	Elevudveksling Vestnorden	-220	0	0	0	0	-220
2516	Nordplus mini	45	0	0	0	0	45
2520	Styr.gruppen for folkeoppl. og	799.032	1.115.000	3.115.001	-1.664.000	260.558	202.474

2522	Støtteordning for nordisk folk	88.931	8.964.000	9.317.500	-353.500	0	88.931
2524	Folkeopplysning og voksen	1.636	0	0	0	0	1.636
2530	Ledn.gruppen för högre utbild	92.752	1.320.000	1.236.563	-731.732	494.675	413.245
2531	Hensættelser Høgut	29.650	0	0	0	0	29.650
2532	NORDPLUS	-216.760	32.390.000	32.390.000	0	0	-216.760
2534	Bidrag till Nordisk Sommaruniv	0	1.137.000	1.137.000	0	0	0
2540	Stöd till nordiska språkråd	42	0	0	-162.400	0	162.442
2542	Nordiska kurser i språk och li	0	0	0	0	0	0
2543	Språkligt samarbete i Norden (	336.731	8.874.000	9.180.200	0	0	30.531
2544	Nordens Språkråd	208.908	1.265.000	1.241.791	-538.540	334.778	435.879
2545	Norden-undervisning i utlandet	3.304	1.032.000	1.130.548	-139.542	0	44.298
2548	Nordens institut i Finland	0	5.424.000	0	0	5.424.000	0
2550	Ministerrådets (MR-U) IT-polic	834.694	0	834.694	0	0	0
2552	IT innen undervisning og oplær	0	0	0	0	0	0
2553	Politikudvikling, Videnssamfun	0	574.000	0	0	16.530	557.470
2554	Udviklingsprojektet NORDUnet2	533.670	0	533.670	0	0	0
3100	NordForsk	0	69.582.000	0	0	69.582.000	0
3110	Nordiska forskningspolitiska r	127.537	0	270.530	-148.506	0	5.513
3111	NORDISKE SPIDSFORSKNINGSENHED	603	5.377.000	5.377.603	0	0	0
3115	Nordisk forskerutdanningsakade	0	0	0	0	0	0
3120	Forsk. progr. Norden og Europa	-235.499	0	502.951	-738.450	0	0
3125	IT	0	0	0	0	0	0
3127	Politikudvikling voksnes lærin	0	6.559.000	6.559.000	0	0	0
3128	Nordisk Forskningsarbejde	0	0	0	0	0	0
3129	Nordisk videnskablig informati	50.000	2.598.000	2.648.000	0	0	0
3130	Nordisk arktisk forskningsprog	0	0	0	0	0	0
3131	Nordiskt Forskningsprogram om	0	0	0	0	0	0
3132	Nordisk forskningsprogram om S	0	0	0	0	0	0
3133	FORSKNPRG.EPIDEMILOGI	1.559	3.231.000	3.231.000	0	0	1.559
3135	Implementering av forskningsst	139	0	139	0	0	0
3136	Forskningsprogram NORDUnet3	0	3.634.000	3.634.000	0	0	0
3138	Nordisk Forskerskoleprogram	0	2.582.000	2.582.000	0	0	0
3139	Centers og excellence medicin	0	3.109.000	3.109.000	0	0	0
3140	Nordisk komité for Bioetik	13.261	957.000	957.000	0	0	13.261
3180	Nordisk Institut for Teoretisk	0	15.932.000	0	0	15.932.000	0
3181	Nordiska Institutet for Sjöre	0	2.991.000	2.991.000	0	0	0
3182	Nordisk Institutt for Asiastud	0	7.116.000	7.116.000	0	0	0
3183	Nord. samarbetsorgan för veten	3.094.020	0	3.094.020	0	0	0
3184	Nordisk vulkanologisk institut	0	7.270.000	7.270.000	0	0	0
3185	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	0	3.662.000	3.662.000	0	0	0
3210	Projektmedel - Energi	-167.887	4.951.000	9.316.025	-6.139.782	25.455	1.581.414
3220	Nordiska Energiforskningsprogr	0	1.075.000	0	0	1.075.000	0
3310	Projektmedel - Miljø	294.105	32.444.000	33.293.040	-2.227.469	319.217	1.353.317
3320	NEFCO 's udviklingsfond	183.000	9.209.000	9.392.000	0	0	0
3410	Projektmidler - IT-samarbete	-2.022	0	939.528	-940.277	-1.274	0
4110	Prosjektmedel - Arbetsmarknad	510.730	6.369.000	7.162.414	-2.452.718	156.946	2.013.088
4120	Nordjobb	77.996	2.287.000	2.287.000	0	0	77.996
4130	Informationsprojektet	4.502	1.423.000	1.423.000	0	0	4.502
4180	Institut för vidareutb.inom ar	-179	2.859.000	0	0	2.859.000	-179
4304	NOMESKO OG NOSOSKO	0	0	0	0	0	0
4310	Projekmedel - Social- och häls	1.514.112	6.025.000	7.564.295	-1.315.379	140.056	1.150.140
4320	Nordiska Handikappolitiska Råd	0	1.010.000	1.010.000	0	0	0
4340	Nomesko og Nososko	0	1.697.000	1.697.000	0	0	0
4382	Institutt for odontologisk mat	5.685	9.508.000	0	0	9.508.000	5.685
4383	Nord. nämnden för alkohol- och	31	2.902.000	0	0	2.902.000	31
4384	Nord. samarbetsorgan för handi	0	7.164.000	0	0	7.164.000	0
4385	Uddannelsescenter for døvblind	0	7.167.000	0	0	7.167.000	0
4386	Nord. utbild.program för socia	9.037	1.602.000	0	0	1.602.000	9.037
4410	Projektmedel - Jämställdhet	421.416	3.028.000	3.541.511	-522.032	132.593	297.344
4480	Nordiskt institutt for kvinde	0	5.324.000	0	0	5.324.000	0
4510	Projektmedel - Narkotikasamarb	85.938	2.343.000	1.957.150	-626.844	4.067	1.094.565
4610	Projektmedel - Välfärdsinitiati	390.921	0	390.921	0	0	0
4620	Välfärdsforskning	183.638	6.312.000	6.132.000	0	0	363.638
5110	Projektmedel - Näring	521.130	1.116.000	1.283.044	-29.007	49.250	333.844
5120	IT-samarbete mellan små och me	11.874	0	0	0	0	11.874
5130	EXPO 2005	83.659	0	479.867	0	-396.209	0
5180	Nordisk Innovationscenter	0	70.082.000	0	0	70.082.000	0
5181	Nordtest	0	0	0	0	0	0
5190	EXPO 2005	1	0	0	0	0	1
5210	Projektmedel- Ekonomi och fina	443.611	1.668.000	2.664.000	-780.211	9.757	218.065
5280	Nordiska Projektexportfonden (	0	19.872.000	0	0	19.872.000	0
5310	Projektmedel - Bygg och Bolig	147.394	0	204.976	-57.582	210	-210
6110	Projektmedel - Regionalpolitik	71.672	20.959.000	20.982.750	-150.000	57.438	140.484
6180	Nordisk Center för regional ut	0	10.012.000	0	0	10.012.000	0
6210	Projektmedel - Transport	149.552	0	15.014	-561.765	0	696.302
6410	Projektmildler - fællespulje	-8.915	0	250.000	-211.205	19.278	-66.988
6510	Prosjektmedel- Jord- och skogs	13.822	3.131.000	4.642.369	-1.905.285	242.651	165.088
6520	Nordiskt kontaktorgan för jord	0	815.000	815.000	0	0	0
6530	Nordisk handlingsplan om livsm	229.859	0	1.200.037	-1.038.133	0	67.955
6540	Nordisk genbank för husdjur	5.000	3.304.000	3.304.000	0	0	5.000
6580	Nordiska Genbanken (NGB)	0	9.981.000	0	0	9.981.000	0
6581	Samnordisk skogsforskning (SNS	0	6.258.000	6.258.000	0	0	0
6610	Projektmedel - Fiskeri	184.165	7.399.000	8.942.045	-1.469.535	96.998	13.657
6710	Projektmedel - Konsument	354.249	0	922.500	-2.896.368	20.361	2.307.756
6720	SVANEN – Nordisk miljömärkning	2.177	2.255.000	2.255.000	0	0	2.177

6810	Projektmedel - Levnedsmidler	36.747	5.704.000	7.633.716	-2.212.196	54.152	265.074
6820	Forskning - levnedsmidler	0	1.223.000	1.223.000	0	0	0
7110	Projektmedel - Lagstiftning	2.266.383	1.323.000	3.013.240	-482.094	18.728	1.039.510
8030	Publikationsverksamheten	0	732.000	0	0	732.000	0
	I ALT	30.111.171	839.643.000	455.861.691	-52.413.411	427.925.086	38.380.805

NORDISK MINISTERRÅD

Samlede virksomhed

Noter

(1) Finansieringen af Nordisk Ministerråd består af direkte indbetalinger fra landene samt afgift af løn og renteindtægter

Finansieringen af Nordisk Ministerråds budget

	Regnskab 2006 tDKK	Budget 2006 tDKK	Overskud 2006 tDKK	Budget 2005 tDKK	Regnskab 2005 tDKK
Danmark	186.040	186.040		185.613	185.613
Finland	148.832	148.832		145.723	145.723
Island	9.095	9.095		8.955	8.955
Norge	214.979	214.979		214.106	214.106
Sverige	267.897	267.897		259.696	259.696
Landene	826.843	826.843		814.093	814.093
Afgift af løn	8.000	9.155	1.155	7.000	9.344
Renteindtægter	4.600	9.087	4.487	4.600	6.377
Øvrige indtægter	200	454	254	200	325
Indtægter i alt	839.643	845.538	5.895	825.893	830.139
Renteudgifter og afskrivninger		-89	-89		-794
I alt	**839.643**	**845.449**	**5.806**	**825.893**	**829.345**

Betalingsordning for højere uddannelser

	2006 tDKK	2005 tDKK	2004 tDKK
Danmark	-40.755	-34.238	-33.627
Finland	15.989	15.312	14.206
Norge	29.716	24.057	19.718
Sverige	-4.950	-5.131	-297
Landene	0	0	0

(2) Afgift er afgiftspligtig lønsum for de ansatte i ministerrådssekretariatet og Nordisk Kulturfond.

(3) I budgettet var det forventet, at renteniveauet på pengemarkedet ville være 2,0% i gennemsnit i budgetåret og gennemsnitslikviditeten på 230 mio. DKK. Renteniveauet har i gennemsnit ligget på 2,9% og gennemsnitslikviditeten har været på 245 mio. DKK, hvilket har medført, at renteindtægterne er højere end budgetteret.

(4) Andre indtægter består hovedsaglig af forældede projektmidler og kursdifferncer

(5) Udbetalinger i året er alle udbetalinger, som er foretaget til institutioner, projekter, støtteordninger, organisationsbidrag samt drift af ministerrådssekretariatet.

(6) Overførte midler består af midler som er disponeret til bestemte projekter, men ikke udbetalt endnu og midler, hvis anvendelse der ikke er truffet beslutningom også kaldet udisponerede midler.

(7) Fordelingen af sektorernes overførte udisponerede midler fra foregående år fremgår af tabel 1. Tabel 2 viser del af de overførte midler der er disponerede til bestemte projekter, men endnu ikke udbetalt fra ministerrådssekretariatet.

(8) Årets resultat bliver i henhold til økonomireglementet tilbagebetalt til landene.

(9) Af bankeindestående på ialt 221 mio. DKK er 194 mio. DKK placeret på aftaleindskud

(10) Fra og med 1.1.2006 har Nordisk Kulturfond fået status som en selvstændig institution og er derfor ikke længere en del af Nordisk Ministerråds regnskab.

(11) Personalefordringerne består bl.a. af interne afgifter, stående rejseforskud for ministerrådssekretariatets medarbejder og andre fordringer

(12) Største delen af øvrige fordringer, er moms som skal refunderes af det danske udenrigsministerium

(13) Posten periodeafgrænsning og forudbetalte omkostnigner består bl.a. af løn for januar 2007 og forudbetalt husleje

(14) Ministerrådets kontorlokaler i Skt. Petersborg er blevet solgt og provenuet af salget bruges til betaling af husleje for kontorets nuværende lokaler. Dette fremgår af kontorets regnskab for 2006. Derfor udgår posten fra Ministerrådets regnskab fra og med 2006

(15) Finansielle anlægsaktiver er depositum for lokaleleje og maskineleje

(16) Leverandørgæld består af kortfristet gæld til leverandører (4,7 mio. DKK) samt til projekter og forvaltningsorganer (18,1 mio DKK)

(17) Overskuddet fra EXPO 2005 blev tilbagebetalt til medlemslandene i 2006 undtaget Island som ikke har rekvireret sin andel

(18) Nordisk Råd finansieret 40% af kommunikationsafdelingen og får derfor 40% af afdelingens overskud

(19) Personaleforpligtelser består bl.a. af svenske socialafgifter

(20) Posten periodeafgrænsninger og skyldige omkostniger er hovedsgelig skyldige omkostnigner vedrørende sekretariatets drift.

(21) Budgetterede midler, der ikke har været udbetalt 31.12.

	2006 tDKK	2005* tDKK	2005 tDKK
Overførte midler pr. 31.12	245.598	214.827	243.588
Disponerede ikke udbetalt projektmidler	207.217	184.716	213.477
	38.381	30.111	30.111

* tallene 2005 vises henholdvis inklusive Nordisk Kulturfond og eksklusive

(22) Generalsekretærboligen er solgt i 2001. Indtægterne fra salg er lagt på en balancekonto og bruges til dækning af boligudgifter til generalsekretæren

(23) I 2001 besluttede landene, at likviditeten i Nordisk Ministerråd skulle nedbringes over en årrække, hvilket medførte at indbetalinger 10 mio. DKK blev tilbageholdt i landene pr. Budgetår. Ministerrådet har disse midler tilgode hos landene. I 2005 blev det besluttet at Ministerrådets fordringer på landene på 50 mio. DKK pr. 31.12.2005 skal afskrives over driften resulterende i en negaive egenkapital alt andet lige på 50 mio. DKK og at fordringerne på 50 mio. DKK blev afskrevet i 2005 regnskabet. Dette betyder, at Ministerrådet har negativ grundkapital på 50 mio. DKK

Ansatte og årsverk år 2006

Oversigt over antal medarbejdere, årsverk og kønsfordeling i nordiske institutioner, inklusive sekretariat og kontorer.

Forkortelse	Ansatte		Kønsprofil			
	Årsværk	Antal	Kvinder (K)	i %	Mænd (M)	i %
NordScen	4	4	3	75%	1	25%
NIFCA	8	9	7	78%	2	22%
NHREY	12	13	10	77%	3	23%
NHFÆ	15	17	10	59%	7	41%
NIPÅ	3	3	3	100%	0	0%
NAPA	2	2	0	0%	2	100%
NJC	3	3	2	67%	1	33%
NORDICOM	4	5	3	60%	2	40%
NIFIN	6	6	4	67%	2	33%
NORDITA	24	21	7	33%	14	67%
NordForsk	9	11	6	55%	5	45%
NICe	15	16	6	38%	10	63%
NORDREGIO	34	37	19	51%	18	49%
NGB	19	23	12	52%	11	48%
NIVA	4	4	4	100%	0	0%
NHV	39	58	36	62%	22	38%
NIOM	20	24	11	46%	13	54%
NAD	4	5	4	80%	1	20%
NSH	7	7	4	57%	3	43%
NUD	7	7	4	57%	3	43%
NOPUS	5	6	6	100%	0	0%
NIKK	7	8	7	88%	1	13%
NOPEF	5	5	2	40%	3	60%
NEFP	5	6	4	67%	2	33%
NMRS	86	86	49	57%	37	43%
NKF	4	4	2	50%	2	50%
Kontoret i Tallinn	6	7	5	71%	2	29%
Kontoret i Riga	9	10	7	70%	3	30%
Kontoret i Vilnius	9	11	5	45%	6	55%
Kontoret i St. Petersburg	12	13	10	77%	3	23%
Kontoret i Kaliningrad	4	4	2	50%	2	50%
	417	464	272	59%	192	41%

Tabellen viser, at der stadig er en overrepræsentation af kvinder i de fællesnordiske institutioner. I 2005 udgjorde kvinderne 60 % af alle ansatte. Antallet af ansatte i de fællesnordiske institutioner, inklusiv sekretariatet og kontorerne, er fortsat de senere års nedadgående trend.

Personaloplysninger for Nordisk Ministerråds Sekretariat

Der var på optællingstidspunktet ansat 86 personer i sekretariatet i København på 4 års kontrakter, med mulighed for forlængelse af 2 gange 2 år. Det betyder den maksimale ansættelses periode er på 8 år. Som følge heraf er der en løbende udskiftning af medarbejdere, så der er ikke til enhver given tid fuld bemanding.

Sekretariatet består af medarbejdere fra de nordiske lande. Antallet af danskere og svenskere er dog højest og udgør tilsammen ca. 65 % af samtlige medarbejdere. Danskere udgør ca. 43 % af rådgiverne og over halvdelen af koordinatorer samt det øvrige administrative personale.

Nationalitet	Antal ansatte	Kvinder %	Mænd %	Afd. Chefer*		Rådgivere		Koordinatorer/adm.pers.	
				antal	%	antal	%	Antal	%
Danmark	40	58	43	3	27	21	46	16	55
Finland	13	85	15	3	27	8	17	2	7
Island	3	0	100	1	9	2	4		
Norge	8	50	50	1	9	4	9	3	10
Sverige	19	47	53	3	27	9	20	7	24
Færøerne	2	50	50			1	2	1	4
Grønland	1	100	0			1	2		
I alt	86	57	43	11	100	46	100	29	100

* Inklusive cheferne på kontorerne.

Af nedenstående tabel ses, at gennemsnitsalderen er faldet, således at gennemsnitsalderen nu er 44,8 mod 46,1 i 2005. Antallet af rejsedage og sygefravær samt den gennemsnitlig tjenestetid har det af datatekniske grunde ikke været muligt at opgøre for 2006.

Andre oplysninger	år 2006	år 2005	år 2004	
Gennemsnitsalder	44,82	46,1	45	År
Rejsedage af alle arbejdsdage	N.A.	N.A.	9,2	%
Sygefravær af alle arbejdsdage	N.A.	N.A.	3	%
Gennemsnitlig tjenestetid	N.A.	4,89	5,0	år
Antal sluttet medarbejdere	27	19	21	personer
Antal ansatte medarbejder	26	13	13	personer

Sekretaritatet stræber efter en ligelig fordeling både når det gælder antal mænd og kvinder og nordiske nationaliteter. Det seneste år er der i forhold til 2005 sket en forskydning i personalet, således at kønsfordelingen nu er mere ligelig. Det er specielt indenfor grupperne koordinatorer og rådgivere, at kønsfordelingen er blevet mere ligelig, mens der nu er en overvægt af mandlige chefer.

Kønsfordeling	år 2006		år 2005	
	% Kvinder	% Mænd	% Kvinder	% Mænd
Alle	57	43	65	35
Afdelingschefer	36	64	50	50
Rådgivere	54	46	59	41
Koordinatorer/Adm. pers.	68	31	83	17

I sekretariatet og kontorerne er der dog stadig en overvægt af kvinder (57 %), selv om den ikke er så markant som tidligere.

Medarbejdere i sekretariatet mv.	Ansatte		Kønsfordeling	
	Årsværk	Antal	Kvinder	Mænd
NMRS	95	86	49	37
NKF	4	4	1	3
Kontorerne:				
ESTLAND	6	7	5	2
LETLAND	9	10	7	3
LITAUEN	9	11	5	6
RUSLAND	16	17	12	5

Individuel lønudvikling blev gennemført i år 2006 indenfor rammerne af lønsumsrammen. Ca. en tredjedel af medarbejderne fik del i lønudviklingsmidlerne.

I Nordisk Ministerråds sekretariatet i København er der afsat ca. 1050 TDKK til kompetenceudvikling i år 2006. Af disse midler var der afsat 285 TDKK til den centrale fælles pulje og 200 TDKK til fælles IT kompetenceudvikling og de resterende 565 TDKK var afsat på decentrale konti for de enkelte afdelinger.

5. Oversigt over de nordiske institutioners regnskaber 2006 i nøgletal

OVERSIGT OVER INSTITUTIONERNES REGNSKAB 2006 (NATIONAL VALUTA)

Forkortelse	val-uta	NMR bud-getbev.	NMR and. bev.	Andr. bev. nat/intern	Andr. indtægter	Adm. utgifter	Aktivitets utgifter	Projekt utgifter	Resultat	Egen-kapital	Finans. NMR
NordScen	DKK	5.733.000	603.241	0	47.211	1.345.715	4.118.395	615.500	303.842	939.199	99%
NIFCA	EUR	886.100	226698	2.000	172.717	272.095	732.920	421.791	-139.291	98.198	86%
NOREY	ISK	86.316.000	10.689.434	889.138	34.670.601	108.174.544	11.446.594	10.417.949	2.526.086	17.852.494	73%
NHFØ	DKK	11.188.000	2.959.950	1.548.000	4.596.164	5.175.507	4.069.934	9.776.809	1.269.864	1.303.404	70%
NIPÅ	EUR	283.700	1.605	67.003	76.991	175.971	249.299	0	4.029	46.914	66%
NAPA	DKK	5.053.000	132.337	1.101.000	889.228	2.590.116	4.878.669	0	-293.220	1.094.827	72%
NJC	DKK	3.171.000	782.138		1.136.149	1.709.142	2.375.067	756.796	248.282	807.177	78%
NORDICOM	DKK	2.210.000	817.000	5.073.000	1.600.000	448.000	8.363.000	885.000	4.000	141.000	31%
NIFIN	EUR	728.100	82.029	1.075	17.453	291.861	443.251	83.105	10.440	60.421	98%
NORDITA	DKK	15.932.000	0	1.257.000	3.279.000	4.249.000	10.953.000	3.828.000	1.438.000	6.702.484	78%
NICe	NOK	75.357.000	0	0	7.953.580	11.966.000	4.060.000	61.651.219	5.633.361	52.550.364	90%
NORDREGIO	SEK	18.174.368	2.903.979	2.953.364	6.699.849	8.254.550	14.199.479	9.403.807	-1.126.276	8.405.458	69%
NGB	SEK	12.322.000	452.087	600.000	10.780.757	3.938.799	14.458.499	6.067.483	-309.937	2.904.189	53%
NHV*	SEK	41.584.282	384.352	41.584.282	4.416.996	10.372.817	33.193.167	2.691.754	41.712.174	11.761.369	48%
NIOM	NOK	10.224.000	677.382	1.681.700	5.168.340	2.317.984	13.662.179	1.027.662	743.597	2.820.281	61%
NAD	EUR	389.500	12.061	39.420	16.674	68.465	329.963	117.916	-58.689	124.119	88%
NSH	SEK	8.845.000	1.977.000	0	776.000	2.158.000	4.559.000	4.464.000	417.000	1.255.000	93%
NUD	DKK	7.167.000	0	190.000	1.012.610	2.294.319	5.217.569	0	857.722	1.805.725	86%
NOPUS	SEK	1.978.000	111.546	3.943.316	343.865	2.995.710	6.030.877	90.528	-2.740.388	637.931	33%
NIKK	NOK	5.725.000	191.148	1.038.851	72.210	1.806.790	2.820.383	2.259.930	140.106	2.064.201	84%
NOPEF	EUR	2.667.400	0	1.117.608	165.192	735.423	2.536.951	30	677.796	6.496.432	68%
NEF	NOK	1.155.900	1.395.885	34.715.644	1.012.454	2.683.369	1.934.884	35.644.885	-1.983.255	584.310	7%

* NHVs budgetbevilling udbetales direkte af landene

6. Meddelser til Nordisk Råd . Rekommendationer, fremstillinger, ytringer

Meddelelser til Nordisk Råd

Rekommandationer
Fremstillinger
Ytringer

Nordisk Ministerråd
29 Juni 2007

Ikke afskrevne rekommendationer og fremstillinger 2003-2005

5/2003 Rekommendation angående beskattning av pensioner (A 1335/välfärd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* se över formerna för beskattning av pensioner från ett annat nordiskt land och eftersträva en gemensam tillämpning av det nordiska skatteavtalet.

2) *att* förenkla proceduren för bedömningen av rätten till förtidspension och rehabilitering så att undersökning och beslut görs i ett land istället för i berörda länder. På sikt bör regelverken om förtidspensionering de nordiska länderna emellan harmoniseras

Nordiska Ministerrådet meddelar:

Ad 1)
Inom ramen för arbetet med översyn av det nordiska skatteavtalet väntas ett utkast till protokoll om förändringar i det nordiska skatteavtalet bli framlagt under hösten 2007. Detta kan få betydelse för reglerna om beskattning av pensioner i ett annat nordiskt land. Nordiska Ministerrådet avser därför att återkomma till Nordiska Rådet angående rekommendationen efter det att protokollet är antaget.

Ad 2)
Bedömningen av rätten till förtidspension följer nationella regler och skiljer sig åt de nordiska länderna emellan. Varje land avgör således utifrån sina nationella bedömningsgrunder, vilka personer som kan ha rätt till förtidspension. Frågan kompliceras ytterligare av ländernas olika krav på graden av arbetsförhet för att bevilja förtidspensioner.

For å lette saksbehandlingen av bedømmelsesgrunnlaget i førtidspensjonssaker har den nordiska socialförsäkringsgruppen under ÄK-S, utarbetat en nordisk guide för nationella tjänstemän, som ska underlätta handläggandet av nordiska förtids-pensionsärenden. Guiden beskriver de olika nationella reglerna som kringgärdar förtidspensionsområdet och anger vilken dokumentation de olika länderna behöver för att kunna behandla ett ärende. Tanken är att denna pensionsguide ska underlätta och påskynda processen med att fatta beslut i enskilda ärenden. Guiden färdigställdes i november 2006 och är nu ute för översättning i länderna. Guiden kommer att läggas ut på respektive myndighet intranät samt delas ut till handläggare som arbetar med förtidspensionssaker.

Det pågår också ett arbete med att etablera en nordisk socialförsäkringsportal med information om bl.a. pensionsregler i alla de nordiska länderna, tillgänglig på alla nordiska språk. Den nordiska socialförsäkringsportalen förväntas vara färdig under våren 2008.

Rekommandationens anden at-sats kan hermed afskrives.

13/2003 - Rekommendation angående Förebyggande av diabetes (A 1333/välfärd) *(første at-sætning opretholdt)*

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

1) att initiera samnordisk forskning för att ta fram fungerande metoder för det före-byggande arbetet av folksjukdomen diabetes. Till detta hör forskning i epidemiologi, sjukdomsorsaker och sjukdomsutveckling liksom betydelsen av livsstil och egenvård

Nordisk ministerråd meddeler:

De nationale myndigheder har hovedansvaret for at implementere handlingsplanen og omsætte denne til konkrete aktiviteter. Blandt Nordisk Ministerråds institutioner bidrager Nordisk Højskole for Folkesundhed (NHV) aktivt til udkrystallisering af handlingsplanen. Således har NHV i 2007 fx planlagt konkrete initiativer, som skal styrke det nordiske samarbejde vedr. diabetes.

I juni afholdes en konference for forskere og repræsentanter for diabetesregistre i de nordiske lande, hvor der sættes fokus på samarbejdsområder og særligt fokus på muligheden for at samordne diabetesregistre indenfor Norden. Konkrete forslag til fremtidige initiativer til samarbejde og netværksetablering, herunder ansøgninger til EU og NordForsk er en vigtig målsætning for konferencen. Udover repræsentanter fra de nordiske lande inviteres også repræsentanter fra Arkangelsk.

Derudover afholdes en konference i oktober med fokus på diabetes og fedme som samfundsproblem og helseøkonomiske aspekter, hvor bl.a. forskere i norden også inviteres med henblik på at diskutere samarbejde, herunder samkøring af registre og validitet.

Endelig har NHV i 2007 sat fokus på det videre arbejde med implementering af handlingsplanen for bedre sundhed og livskvalitet gennem kost og motion. De igangsætter flere initiativer som er tæt relateret til diabetesproblematikken og samordning af nordisk kompetence inden for området.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

2/2004 – Fremstilling angående Open Source Software (A 1341/näring)

Framställningen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

1) at der i et samarbejde mellem ministerrådets forskellige sektorer (IT, forbruger og næring) etableres et OSS, Open Source Software, kompetencecenter som får til opgave at opsamle erfaringer, rådgive ved større indkøbsprojekter, vejlede i brug af OSS, udvikle bestpractice-modeller etc. IT-branchens faglige og økonomiske deltagelse i et sådant center anses for en forudsætning og det bør overvejes at anvende NordicOS som udgangspunkt for dannelsen af centeret

2) at der søges udviklet OSS-netværk i den ikke-kommercielle sfære bestående af universiteter, faglige sammenslutning etc. som tilsammen kan bidrage til den fortsatte udvikling af OSS

3)at nordiske institutioner anvender software som understøtter åbne standarder og at indkøbs- og udbudspolitik vedrørende software tilrettelægges således at der skabes fri konkurrence, uafhængighed og valgfrihed i relation til produkter og leverandører

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordisk Ministerråd har behandlet Nordisk Råds rekommandation ad flere omgange siden forslaget blev fremført i 2004, hvilket fremgår af Ministerrådet tidligere besvarelser.

Ministerrådets har blandt andet behandlet rekommandationen i et samarbejde mellem flere af Ministerrådets fagsektorer - IT sektoren; næringssektoren; uddannelses og forskningssektoren samt konsumentsektoren, idet rekommandationen på forskellig vis berørte dem alle. Dette har forlænget sagsbehandlingen. I løbet af efteråret 2005 begyndte en afklaring at nærme sig sin afslutning, men blev radikalt ændret af den moderniseringsproces som Ministerrådet samtidigt gennemgik. Det blev klart, at to af de fire involverede fagsektorers Ministerråd (MR-IT og MR-konsument) skulle nedlægges. Det forslag som oprindeligt have været behandlet mistede derved det Ministerråd som havde ledet processen (MR-IT) samt det Ministerråd (MR-konsument) som ejede det open source initiativ (NordicOS), som Nordisk Råd pegede på som interessant. Som følge heraf blev det daværende forslag ikke muligt at gennemføre.

Per 1. januar 2006 overtog Nordisk Ministerråd for Uddannelse og Forskning (MR-U) ansvaret for koordinering af det nordiske samarbejde på politikområdet informations- og kommunikationsteknologi (IT). I den forbindelse således også ansvaret for nærværende rekommandation.

MR-U har i løbet af 2006 arbejdet på at afklare, hvorledes MR-U skulle varetage sit nye koordineringsansvar, samt med hvilket IT-politisk fagligt indhold. MR-U har ikke fundet grundlag for at prioritere politikområdet Open Source Software.

Der er for nærværende ikke planer om at tage spørgsmålet op på et senere tidspunkt. På den baggrund foreslås det at rekommandationen afskrives.

7/2004 – Fremstilling angående samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010 (B 226/medborger)

Fremstillingen lyder :

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

> *At* gennemføre Ministerrådsforslag om et samarbejdsprogram på konsumentområdet 2005-2010, B 226/medborger

Nordisk Ministerråd meddeler :

Som led i struktur- og moderniseringsprojektet blev det i 2005 besluttet, at der med virkning fra den 1. januar 2006 ikke længere skulle være et formelt nordisk samarbejde i et selvstændigt konsumentministerråd.

Som en konsekvens heraf besluttede de nordiske konsumentministre at fortsætte deres samarbejde i uformelt regi på den måde, at de etablerede en embedsmandsgruppe kaldet NordKons, som skulle forestå det fremtidige samarbejde, herunder arbejdet med opfølgning på det nævnte samarbejdsprogram 2005-2010.

Nordisk Ministerråd skabte ved strukturomlægningen mulighed for i en overgangsperiode at yde administrativ støtte til uformelt samarbejde, ligesom der i en overgangsperiode blev skabt økonomisk mulighed for at yde støtte til konkrete projekter på områder, hvor det formelle samarbejde blev nedlagt.

Som led i struktur- og moderniseringsprojektet blev det i 2005 besluttet, at der med virkning fra den 1. januar 2006 ikke længere skulle være et formelt nordisk samarbejde i et selvstændigt konsumentministerråd.

Nordisk Ministerråd mener, at rekommandationen kan afskrives.

13/2005 – Fremstilling angående konference om korruption (A 1373/medborger)

Framställningen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
at arrangere en konference i Skt. Petersborg om korruption. Det er ønskværdigt at dette sker i samarbejde med andre relevante internationale organisationer som er forankret i regionen og interesserede i feltet samt relevante russiske myndigheder

Nordisk Ministerråd meddeler:

En konferens om korruption genomförs i enlighet med framställningen den 23 – 24 maj 2007 i Moskva. Huvudarrangörer är de finska och ryska justitieministerierna, med stöd och deltagande av andra myndigheter och organisationer, bl.a. de finska och ryska riksåklagarämbetena samt den juridiska administrationen i det ryska parlamentet. Experter från Förenta nationerna (FN), Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och Europarådet inbjuds att deltaga.

Arrangörerna har inbjudit en grupp parlamentariker från Nordiska rådet till konferensen.

Åtgärder mot korruption ingår bl.a. i de bilaterala handingsplaner som det ryska justitieministeriet har överenskommit om med det finska justitieministeriet respektive det svenska justitiedepartementet. Arrangörerna planerar att följa upp konferensen med studiebesök för experter i september månad detta år och man överväger också att initiera andra former av uppföljning under 2008.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

18/2005 - Rekommandation om arktisk forskning (A 1370/kultur) *(første at-sætning opretholdt)*

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

1) å gjennomføre en analyse av kunnskapsbehov og forutsetninger for en fortsatt og langsiktig nordisk forskningssatsing på klima- og miljøforandringer i Arktis, samt disse forandringenes konsekvenser for befolkningene i området, med henblikk på å presentere forslag til en nordisk forskningssatsing på området i forkant av det Internasjonale Polaråret 2007.

Nordiska Ministerrådet meddelar:

Ministerrådet ställer sig mycket positivt till denna rekommendation, och delar förslagsställarnas åsikt om att detta är ett viktigt område där det är av stor vikt att klarlägga om och hur beslut på nordisk nivå signifikant kan bidra till en bättre forskningsinsats när det gäller klimat- och miljöförändringar i Arktis.

Ministerrådet lät under 2006 CICERO (Senter for klimaforskning) ta fram en förstudie med rubriken "Forslag til hovedstudie: kartlegging av kunnskaps- og koordineringsbehov av nordisk forskningssamarbeid om klimaendringer i Arktis". Denna förstudie presenterades som en ministerredogörelse av minister Øystein Djupedal under Nordiska rådets session 2006. Förstudien har satts ut på nätet (www.norden.org) och den har också tryckts upp i 200 exemplar.

Ministerrådet har givit NordForsk i uppdrag att leda arbetet med att ta fram huvudstudien. Arbetet påbörjas i jar 2007, skall vara färdigt i augusti och den tryckta rapporten skall föreligga till Nordiska rådets session 2007.

Huvudstudien skall bygga på förstudien men vara mera detaljerad och komma med konkreta förslag på eventuella forskningsinsatser som Norden borde initiera.

Nordisk Ministerråd anser for sin del, at rekommandationen kan afskrives.

19/2005 - Rekommandation angående Helse og næringsudvikling blandt urfolk i Barentsregionen (A 1374/medborger)

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) At det i Nordisk Ministerråds program for samarbejdet med Rusland inkluderes tiltag til næringsudvikling for urfolkene, såsom at etablere obshinaer.

2) At det i Nordisk Ministerråds program for samarbejdet med Rusland inkluderes tiltag for at bedre helsesituationen i Lovozero kommune.

3) At der i anledning af FNs nye urfolkstiår 2005-2015 sammen med Arktisk Råd arrangeres en konference i 2006 for myndigheder og organisationer, som er involverede i arbejdet med urfolk i Barentsregionen. Konferencen bør identificere fælles mål for urfolkstiåret og en plan for hvordan disse kan nås.

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd har besluttet, at en prioritet i Ruslandsprogrammet 2006-2008 er samarbejde med Barentsrådet og Barents Regionalråd. Ministerrådet henviser desuden til besvarelsen af Rekommandation 19/2004.

Ad 1)
I løbet af 2006 blev der opnået enighed mellem det finske formandskab for Barentsrådet og Nordisk Ministerråd om samarbejde om tre pilotprojekter. De tre pilotprojekter er indenfor områderne økonomisk udvikling, klimaforandringer og urbefolkning. Samarbejdet blev i februar 2007 godkendt af Barentsrådets Committee of Senior Officials.

Projektet på området urbefolkning inkluderer to delprojekter: et delprojekt om udvikling af familiebaseret virksomhedsudvikling blandt urbefolkningen i Barentsregionen og et delprojekt om reetablering af familiebaseret rensdyrbrug på Kola-halvøen.

Det første delprojekt, som medfinansieres af Finland, bliver implementeret i Lovozero og Krasnoshelje kommuner. Projektet består af tre komponenter: virksomhedsudvikling, udvikling af traditionelle håndværksmetoder, og sprogundervisning i Kildin samisk og Nordsamisk.
Det andet delprojekt, som medfinansieres af Norge, bliver implementeret i obshina Kildin. Projektet fokuserer på udvikling af et bæredygtigt økonomisk grundlag for befolkningen i Kildin gennem udvikling af traditionelle metoder til rensdyrbrug.

Begge delprojekter fokuserer på at forbedre det økonomiske grundlag for urbefolkningen i Murmansk Oblast gennem oplæring i og udvikling af det traditionelle næringsliv. Særligt det andet delprojekt vil medvirke til at styrke det traditionelle obshina i Kildin og dermed bidrage til at styrke obshinaer i Barentsregionen.

Foruden disse aktiviteter som gennemføres i samarbejde med Barentsrådet, så finansierer Nordisk Ministerråd en række aktiviteter i relation til oprindelige folk gennem ministerrådets arktiske samarbejdsprogram. Her har ministerrådet bla. medvirket til a) at udvikle indikatorer for menneskelig udvikling i Arktis, b) at undersøge de nordlige områders økonomi og dens påvirken af verdensøkonomien og klimaforandringer, c) at undersøge forurenende stoffers effekter på dyr og mennesker i Arktis, d) at udvikle et nyt design til komparative undersøgelser af Inuit- og Samebefolkningens levevilkår i Arktis sammenlignet med levevilkår i Nordvestrusland (Chukotka og på Kola-halvøen e) at undersøge kvinders deltagelse i forskellige dele af næringslivet i de rurale samfund i nord, med henblik på at understrege den sociale dimension i en bæredygtig udvikling, f) at støtte uddannelsen af den arktiske ungdom gennem støtte til University of the Arctic, samt g) at støtte et avlsprojekt vedr. rensdyrproduktion som kan være med til at bidrage til et bæredygtigt ressourcegrundlag for de oprindelige folk.

Ad 2)
Som nævnt i besvarelsen af rekommandationens del 1 implementeres et af pilotprojekterne aftalt mellem Nordisk Ministerråd og Barentsrådet i Lovozero Kommune, som er beliggende i Murmansk Oblast. Det må forventes, at et forbedret økonomisk grundlag for urbefolkningen i kommunen vil bidrage til en forbedret situation også på social og helseområdet.
Dertil skal nævnes, at der i Nordisk Ministerråds besvarelse af rekommandation 16/2006 Bekæmpelse af hiv/aids og multiresistent tuberkulose i Barentsområdet omtales tiltag, som forventes at medvirke til en forbedring af helsesituationen i Barentsregionen, herunder Murmansk Oblast og dermed Lovozero Kommune. Bl.a. nævnes samarbejde inden for den Nordlige Dimensions partnerskab for social og helse samt forskellige projekt- og konferenceaktiviteter.

Ad 3)
De oprindelige folk deltager aktivt i samarbejdet i Barentsområdet og har permanent deltagelse i møderne i Arktisk Råd (Permanent Participants). De oprindelige folks deltagelse støttes varmt af alle de nordiske lande såvel som af Nordisk Ministerråd, og støtten gennem ministerrådets arktiske samarbejdsprogram og finansiering gennem de respektive fagsektorer under ministerrådets er et synligt bevis herpå.

Senest har ministerrådet i 2007 støttet Sami Parliament i Finland med afholde en arktisk workshop vedr. oprindelige folks rettigheder, ejendomsret og ejerskab over naturressourcer, som indspil til FN's Permanent Forum on Indigenous Peoples Issues 6. session i maj 2007. Workshoppen skal identificere nuværende og kommende udfordringer for oprindelige folks rettigheder samt dele erfaringer og komme med rekommandationer til hvordan problemerne kan løses.

Nordisk Ministerråd finder at den af Nordisk Råd foreslåede konference om fælles mål for urfolkstiåret og en plan for hvordan disse mål opnås, bør have sit udgangspunkt i Barentsrådet eller Arktisk Råd. Først nå en forankring i de relevante regionale råd er etableret og et klart formål, omfang og perspektiv er identificeret, vil Nordisk Ministerråd tage stilling til en eventuel medfinansiering af en sådan konference.

Nordisk Ministerråd anser at fremstillingen kan afskrives.

23/2005 – Rekommandation angående tilpasning af handicaplove og -forfatning til at omfatte psykisk syge handicappede (A 1344/välfärd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1. att kartlägga hur de olika handikapplagarna och bestämmelserna tillämpas på psykiskt sjuka

2. att utreda hur psykiskt sjuka kan ges samma förutsättningar som somatiskt handikappade med tanke på hur lagarna tillämpas

Nordisk Ministerråd meddeler:

EK-S samt Nordisk Handicappolitisk Råd (NHR – et rådgivende organ for Nordisk ministerråd, som består af parlamentarikere, tjenestemænd, repræsentanter for de selvstyrende myndigheder samt repræsentanter fra de nationale paraplyorganisationer for personer med nedsat funktionsevne i de nordiske lande) anser at man i en række lande har igangsat et omfattende arbejde for at forbedre tilbudene til personer med psykiske lidelser, og at der er behov for løbende at være opmærksom på at også personer med psykisk lidelse indgår i det det generelle arbejde for at forbedre situationen for personer med nedsat funktionsevne. EK-S og Nordisk Handicappolitisk Råd anser det ikke som formålstjenesteligt at igangsætte en kortlægning af forskellige handicaplove og hvordan disse love anvendes i forhold til psykisk syge, da det i praksis vurderes som svært ressource krævende og den nordiske nytteværdi vurderes at være relativ lille.

Blandt Nordisk Ministerråds institutioner bidrager Nordisk Samarbejdsorgan for handicapspørgsmål (NSH) aktivt med indsatser som skal forbedre situationen for personer med nedsat funktionsevne. Som alternativ til en nordisk kortlægning vil NSH få i opdrag at komme med forslag til gennemførelsen af et nordisk seminar som er bredt sammensat med repræsentanter for myndigheder og relevante brugerorganisationer, hvor formålet er at identificere nationale og nordiske problemstillinger på området. Der skal her skelnes mellem behov for nationale indsatser og fælles nordiske tiltag. Fokus vil ligeledes være fremadrettet og tage udgangspunkt i arbejdet med implementeringen af den ny FN konvention for rettigheder til personer med nedsat funktionsevne, hvor personer med psykisk funktionsnedsættelse indgår. I implementeringen af FN konventionen ligger der et stort ansvar både for myndigheder og bruger organisationer i at få en større bevidsthed om at personer med psykisk funktionsnedsættelse også omfattes af konventionen som skal sikre lige rettigheder. Eftersom Sveriges formandskab i nordisk ministerråd 2008 delvis sammenfalder med det svenske formandskab i Europarådet, ser Sverige muligheden for at samarbejde med Europarådet og NSH om en sådan konference.

I Nordisk Handicappolitisk Råd (NHR)'s har også i deres arbejdsprogram for 2007 rettet fokus på ovenfor nævnte FN konvention for personer med nedsat funktionsevne.

Slutteligt skal det tilføjes at NHR understreger at det er vigtigt at undgå begreber som "psykisk syge" og i stedet benytte et mere opdateret begrebsapparat.
Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

25/2005 – Rekommandation angående bekjempelse av menneskehandel (A 1371/medborger) *(første at-sætning opretholdes)*

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* tage initiativ til at undersøge, hvordan officiel tilladelse til et forlænget ophold for et offer for menneskehandel i et modtagerland påvirker opklaringen af bagmandsvirksomheden. Undersøgelsen bør indeholde indsamling af erfaringer fra andre europæiske lande og sammenligning af deres resultater

Nordisk ministerråd meddeler:

Menneskehandel er et vigtigt og prioriteret indsatsområde med mange medspillere involveret - nationale som internationale aktører. Nordisk ministerråd anser det som vigtigt at koordinere og samarbejde med andre aktører med henblik på at undgå duplikering af aktiviteter og for sikre at tilgængelig viden og fakta spredes til flere involverede aktører.

I forlængelse heraf er MR-S i gang med at undersøge konkrete muligheder for at samarbejde med andre internationale aktører i feltet om en komparativ undersøgelse, som skal kortlægge sammenhængen mellem forlænget ophold for ofre for menneskehandel i et modtagerland og opklaring af bagmandsvirksomheden. Undersøgelsen vil bygge på indsamling og analyse af erfaringer fra de nordiske lande samt udvalgte europæiske lande, som repræsenterer forskellige modeller for forlænget ophold til ofre for menneskehandel. Der lægges vægt på et helhedsorienteret og tværsektorielt perspektiv på tværs af det social, ligestilling og lovgivningsområdet. MR-LOV og MR-JÄM inviteres til at deltage i finansieringen og planlægning af undersøgelsen.

I tillæg bemærker MR-LOV at Rekommendationen i första hand rör frågor om uppehållstillstånd och utlänningslagstiftning. Dessa spörsmål faller inte inom ansvarsområdet för de nordiska justitieministrarna. Emellertid kan en sådan undersökning som efterlyses i rekommendationen samla erfarenheter som kan bidra till ett effektivare uppklarande av brott m.m., något som faller inom justitieministrarnas ansvarsområde. Härtill kommer det angelägna i att myndigheter samverkar brett över olika politikområden i kampen mot grov organiserad kriminalitet, varför MR-lag önskar bidra till den undersökning som avses i rekommendationen.

Tanken er at integrere ovennævnte undersøgelse i bredere rapport om menneskehandel. Eksempelvis er United Nations Office on Drugs and Crime (UNODCP) i gang med forberedelsesfasen af en større kortlægningsundersøgelse ligesom andre centrale internationale aktører f.eks. EU kan have planlagt lignende aktiviteter eller have kendskab til eksisterende undersøgelser.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

26/2005 - Rekommandation angående rapport om bekjempelse av menneskehandel (A 1371/medborger)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at udenrigsministrene, på Nordisk Råds 58. session 2006 rapporterer fra deres arbejde i arbejdsgruppen om Nordisk Baltisk bekæmpelse mod menneskehandel (Nordic Baltic Task Force Against Trafficking in Human Beings) som planlægges afsluttet i august 2006

Nordisk Ministerråd meddeler :

Ordförandeskapslandet ber att få vänligen rapportera följande gällande arbetet i den Nordiska Baltiska arbetsgruppen för bekämpande av människohandel (NBTF):

Mandatet för den Nordiska Baltiska arbetsgruppen för bekämpande av människohandel (NBTF) utgick i augusti 2006. Arbetsgruppen grundades år 2002 på utrikesminister Anna Linds initiativ och dess mål var att lyfta upp människohandeln på den politiska agendan i alla nordiska och baltiska länder. Resultaten har varit utmärkta; nästan alla länder har godkänt verksamhetsplanen mot människohandel. Samtidigt har man på statssekreterarenivån fått fram en gemensam politiska linje och effektiverat samarbetet för att förhindra människohandeln. Arbetsgruppen har också satt igång ett pilotprojekt för säkert återvändande för människohandelns offer från de Baltiska länderna. Samarbetet fortsätter på expertnivå, genom att

NBTF införlivades i CBSSs verksamhet den 1 september 2006. Därmed så har samarbetskretsen utvidgats till att omfatta även Tyskland, Ryssland, Polen samt EU kommissionen.

Sammanfattningsvis har arbetet mot människohandel efter 2002 har uppnått en ny nivå inom NB8. Därutöver har arbetsgruppen presenterat sina aktiviteter i flere internationella fora. Bland annat i EU och Afrika har man visat intresse för NBTFs modell om gränsöverskridande samarbete för att minska människohandel.

Arbetsguppens slutrapport överlämnades officiellt till ministrarna vid mötet i Oslo i augusti 2006.

NMR anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Fremstillinger vedtaget af præsidiet januar-oktober 2006, hvor det udestår meddelelser fra Nordisk Ministerråd

2/2006 – Framställning angående program og principer for det nordiske justitssamarbejde (B 240/medborger)

Framställningen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde (B 240/medborger)

Nordisk Ministerråd meddeler:

Samarbetet inom ramen för det nordiska justitiesamarbetet följer det program och principer som justitieministrarna antog år 2005 och som Nordiska rådet fått sig förelagt i form av ett ministerrådsförslag. Samarbetets närmare innehåll styrs framför allt av de olika ordförandeskapsprogrammen.

Det nordiska lagstiftningssamarbetet har långa anor. Via samarbete har de nordiska länderna kunnat främja grundläggande samnordiska lagstiftningsprinciper på basis av sina gemensamma värderingar. Målet är att öka likheten mellan de nationella lagstiftningarna och därmed avlägsna gränshinder samt underlätta kontakter mellan nordbor. Arbetet är långsiktigt och baserar sig på praktiska lagberedningsprojekt, samnordiska arbetsgrupper och inofficiellt tjänstemannasamarbete.

Rättsligt samarbete i internationella organisationer och övriga sammanhang utgör en viktig del av det nordiska samarbetet inom rättsområdet. De nordiska justitieministrarna och justitieministerierna samarbetar med Estland, Lettland och Litauen både i civil- och i straffrättsliga frågor. En stor del av lagstiftningssamarbetet handlar traditionellt om privaträtt och den nordiska arbetsgruppen för familjerätt fortsätter att utreda behovet av att revidera den nordiska konventionen om arv. De senaste åren har samarbetet dock allt mer fokuserats på straffrätt och verkställighetsfrågor. Under det finländska ordförandeskapet betonas särskilt nedanstående frågor inom lagstiftningssektorn.

Av samarbetsprogrammet framgår att de nordiska justitieministrarna söker dialog med Nordiska rådet i frågor av gemensamt intresse, bl.a. i fråga om utarbetande och revidering av samarbetsprogrammet samt vid utarbetande av nya ordförandeskapsprogram.

Under det norska ordförandeskapet 2006 genomfördes flera seminarier. Tidigt på året genomfördes ett seminarium om vuxna som kontaktar barn – framför allt på Internet – i syfte att begå övergrepp mot barnen. Vidare arrangerades seminarier om alternativ tvistläsning samt advokat- och rättshjälpsordningar i Norden. Under året genomförde det norska justitiedepartementet i samarbetet med Senter for menneskeretigheter ett nordiskt seminarium om skydd mot diskriminering.

Under 2006 års nordiska justitieministermöte diskuterades bl.a. det nordiska lagstiftningssamarbetes framtid. Av debatten framgick att ministrarna var eniga om att lagstiftningssamarbetet inom deras område är fortsatt effektivt och levande, även om det bedrivs på andra vis än tidigare. Vidare beslutade ministrarna att tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att se närmare på samarbetet mellan de nordiska åklagarmyndigheterna.

Under det norska ordförandeskapet hölls flera möten för att säkerställa ett samordnat genomförande av den nya nordiska konventionen om utlämning av personer som begår brott. Konventionen träder i kraft

vid årsskiftet 2007/2008. Ministrarna tog vidare initiativ till ökade insatser mot korruption; ett samarbete mellan de nordiska riksåklagarmyndigheterna vidareutvecklas nu på området.

Under det finska ordförandeskapet 2007 betonas särskilt en europeiserad rättskultur och nordisk syn på bättre lagstiftning, ideal och verklighet i nordisk kriminalpolitik, ett större projekt mot våld samt effektivare verkställighet av domar.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

5/2006 – Rapport och konferens om samhällssäkerhet (A 1364/presidiet)

Framställningen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att*, med beaktande av de synpunkter som anförs i detta betänkande, utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet. Vidare skall rapporten innehålla överväganden och ställningstagande till Ministerrådets fortsatta verksamhet inom området samhällssäkerhet. Ett huvudsyfte skall vara att klarlägga möjligheterna att ytterligare stärka den nordiska nyttan inom detta område. [...]

2) *att*, i samråd med bl a Nordiska rådet och berörda myndigheter och andra relevanta institutioner/organisationer i de nordiska länderna, under år 2007 arrangera en konferens på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet.

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordiska rådet tar i framställning 5/2006 upp viktiga och aktuella problemställningar i anslutning till samhällets krishanteringssystem. I framställningen pekas på att delar av begreppet samhällssäkerhet faller utanför Nordiska ministerrådets verksamhetsområde. Samtidigt förhåller det sig som så att ansvaret för flera av problemställningarna delas av två eller flera fackministerråd. Härtill kommer att det pågår ett samarbete mellan länderna utanför ramen av det officiella nordiska samarbetet.

Internationell krishantering har blivit allt viktigare. Bland annat har Förenta nationerna (FN) inrättat ett särskilt kontor med uppgift att samordna internationellt bistånd vid stora humanitära katastrofer.

Det finns redan ett etablerat nordiskt samarbete i fråga om samhällssäkerhet och krishantering. Det genomförs regelbundet möten både på departements- och myndighetsnivå, där aktuella problemställningar diskuteras. Så är bl.a. fallet när det gäller vissa nordiska länders samarbete inom ramen för Nordatlantiska fördragsorganisationen (NATO) och Europeiska unionen (EU).

EU:s s.k. gemenskapsmekanism har inrättats för att bidra till att säkerställa bättre skydd för i första hand människor, men även för miljö och egendom vid större olyckor eller naturkatastrofer som inträffat. Mekanismen har flera funktioner och resurser till sitt förfogande; ett övervaknings- och informationscenter, ett gemensamt kommunikations- och informationssystem, en förteckning över tillgängliga team och resurser, mindre expertgrupper som kan bedöma läget och / eller samordna insatser på plats, ett utbildningsprogram samt ett program för att ta tillvara erfarenheter efter insatser. Denna mekanism är öppen för samtliga EU- och EES- och kandidatländer. Dessa länder kan både erbjuda och efterfråga resurser i händelse av en större olycka eller katastrof. Så fick Sverige viss hjälp i samband med stormen Gudrun i januari 2005.

När det gäller kampen mot organiserad kriminalitet finns ett nära samarbete, både på nordiskt och internationellt plan, på strategisk och operativ nivå. När det t.ex. gäller åtgärder mot terrorism – som nämns i framställningen – utgörs en grund av arbetet i FN. En global FN-strategi mot terrorism antogs med konsensus av FN:s generalförsamling i september 2006. Vid FN:s verksamhet i Wien mot narkotika och brottslighet finns sedan 2002 en sektion som arbetar med frågor om terrorism, Terrorism Prevention Branch, som ger tekniskt stöd och rådgivning i syfte att bistå länder att få lagstiftning på plats för att kunna implementera de internationella instrumenten mot terrorism. Inom FN-systemet vidtas även åtgärder mot finansiering av terrorism.

Även EU är aktiv mot organiserad brottslighet och terrorism. Samarbetet – som även omfattar EES-länderna – sker mellan medlemsländernas rättsliga myndigheter. Inom samarbetet (EU:s tredje pelare) kan beslut fattas om operativt samarbete mellan polis, tull och åklagarmyndigheter, samarbete för att underlätta verkställandet av domar, utlämning och annan rättslig hjälp i brottmål samt harmonisering i lämplig utsträckning av straffrätten i de berörda länderna i fråga om organiserad brottslighet, narkotikahandel och terrorim. För att underlätta samarbetet finns en europeisk polisbyrå (Europol) och en åklagarenhet (Eurojust). EU har möjlighet att ingå avtal med tredje land i dessa frågor och vissa avtal har ingåtts med Norge och Island.

Inom ramen för samarbetet inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP) utbyter EU:s medlemsstater även informtion om och söker samordna sitt agerande vad gäller terrorismfrågans hantering i andra internationella fora, t.ex. FN, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och Europarådet.

På det nordiska justitieministermötet 2002 tillsattes en arbetsgrupp med uppgift att undersöka hur grundläggande mänskliga rättigheter och rättsäkerhet bäst kan tas tillvara i nationellt och internationellt arbete mot terrorism. Rapporten – som är försenad – väntas under 2007.

Inom ramen för det s.k. NORDRED-avtalet från 1989 pågår ett samarbete där de nordiska länderna skall bistå varandra när det gäller olyckor i fredstid. Hjälpmanskap och resurser skall kunna nå fram till olycksplatsen så snart som möjligt. En kontaktgrupp bestående av reprtesentanter för de berörda myndigheterna i medlemsländerna möts regelbundet för att utbyta erfarenheter och att utveckla avtalet. Det senaste mötet hölls i maj 2006 i Island. Vart tredje år arrangeras större konferenser. Nästa konferens hålls i Finland under år 2009. Detta samarbete har vid flera tillfällen fått ekonomiskt stöd av de nordiska justitieministrarna.

De nordiska hälsoministrarna undertecknade ett nordiskt hälsoberedskapsavtal i juni 2002. I avtalet förbinder sig länderna, med beaktande av de nationella behoven, till ömsesidigt samarbete inom social- och hälsovården vid kris- och katastrofsituationer och vid beredskap. Avtalet täcker samarbete om förebyggande och vård av smittsamma sjukdomar. Dessutom skall möjligheterna för att producera influensavaccin utredas i form av ett separat samarbetsprojekt.

Andra former av samarbete mellan de nordiska länderna inom området för bekämpning av smittsamma sjukdomar bedrivs aktivt med bl.a. Världshälsoorganisationen och EU:s smittskyddsmyndighet liksom med EU:s hälsosäkerhetskommitté och kommittéerna för nätverksbeslutet om epidemiologisk uppföljning av smittsamma sjukdomar. De nordiska chefsepidemiologerna för smittsamma sjukdomar möts regelbundet. Inom ramen för samarbetet ovan är det möjligt att bedriva nära samarbete inom området för pandemiberedskap, vilket också sker.

I fråga om nordiskt veterinärt beredskapssamarbete finns sedan 2006 en nordisk strategi. Denna bygger på kommunikation och ömsesidigt kunskaps- och informationsutbyte. Bl.a. finns bestämmelser om varning och informationsutbyte om användandet av vaccin, bistånd i fråga om riskbedömningar samt invitation till utbildningar om hur exotiska sjukdomar kan bekämpas.

Nordiska ministerrådet har ett väl fungerande samarbete mellan de myndigheter i Norden som har ansvar för livsmedelstillsyn. Ministerrådet arrangerar regelbundet möten mellan cheferna för dessa myndigheter. Detta väletablerade samarbete säkrar god kontakt och beredskap i eventuella krissituationer. Vidare ingick de nordiska länderna år 1993 ett avtal om åtgärder mot oljeutsläpp m.m. i havet.

När det gäller forskning och kunskapsuppbyggnad kring samhällssäkerhet pågår sådan verksamhet inom ramen för flera myndigheter och universitet i Norden. Det bör också noteras att Nordiska ministerrådet – tillsammans med försvardepartementen i de nordiska länderna – redan har varit engagerat i ett flerårigt forskningsprogram inom detta område. Programmet – "The Nordic Security Policy Research. Programme Establishing Links Between Research and Practice" – genomfördes under perioden 2001 – 2005. Programmet omfattade sex tematiska projekt: "Peace Support Operations", "Comparative Nordic Security Thinking", "Russia and Nordic Security: Cooperation or Conflict, Order or Chaos? Comparative Nordic Security Policy During the Cold War", "The Role of the Military Forces in the New Security Order" och "Functional Security and Crisis Management". Flera tvärsektoriella konferenser genomfördes och åtskilliga böcker och artiklar publicerades. Genom programmet skapades en kunskapsbrygga till olika nordiska adressater. Verksamheten fortsätter nu på nationellt plan, med utnyttjande av de nätverk som skapats, till gagn för den samnordiska samhällsdebatten och som stöd till policyskapande praktikergrupper.

De nordiska länderna ett väl fungerande konsulärt samarbete runt om i världen, som ger förutsättningar att hjälpa nordiska medborgare i utsatta situationer. De nordiska utlandsmyndigheterna instruerades under 2005 att snarast inleda ett nordiskt samarbete i krisberedskapsfrågor. Det nordiska samarbetet skall vara en integrerad del av utlandsmyndigheternas framtida beredskapsplan och konsulära beredskapsplan, enligt instruktionen.

Sammanfattningsvis finns redan ett omfattande samarbete i fråga om samhällssäkerhet och krishantering, både på nordiskt och internationellt plan. Nordiska ministerrådet anser inte att det inom ramen för ministerrådets verksamhet skulle vara ändamålsenligt att för närvarande skapa nya strukturer utöver det nordiska samarbete som redan existerar. Detta utesluter dock inte att frågor som rör samhällssäkerhet och krishantering behandlas inom ramen för enskilda fackministerråds verksamhet.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

7/2006 - Fremstilling angående fokus på miljö i Nord (A 1387/miljö)

Fremstillingen lyder:
Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

1) *at* arbejde for, at de arktiske spørgsmål får et tydeligt fokus i EU's fortsatte politik og strategi for Den Nordlige Dimension; herunder udrede det eventuelle behov for en særlig EU-finansiering af denne del af Den Nordlige Dimension samt at de arktiske spørgsmål får en entydig forankring i EU-kommissionens struktur

2) *at* arbejde for, at Arktisk Råd, under de nordiske formandskaber i perioden 2007-2012, udarbejder oplæg til fælles minimumsstandarder for miljøkrav til off-shore virksomhed i arktiske havområder og til søtransport af olie, gas og andre miljøfremmede stoffer i disse sårbare områder

3) *at* komme overens om, at der inden udgangen af 2006 træffes beslutning om etablering af et permanent sekretariat for Arktisk Råd – i al fald for perioden 2007-2012

De nordiske lande meddeler:

Ad 1.
De arktiska och sub-arktiska områdena samt Barents-regionen hör till prioritetsområdena i det nya politiska ramdokumentet för den nordliga dimensionen (ND). Faktumet att EU, Island, Norge och Ryssland är jämlika parter in den förnyade nordliga dimensionen och att USA och Kanada fortsätter som observatörer, ger en bra utgångspunkt för utvecklandet av samarbete i arktiska frågor. De nordliga regionala råden, bl.a. Nordiska ministerrådet, Barents Euroarktiska Råd och Arktiska rådet, har en specialstatus som "deltagare" i ND-politiken. Detta betyder t.ex. att dessa råd kan delta i ND:s tjänstemanna- och ministermöten. Det nya ND-ramdokumentet fastslår att de nordliga regionala råden spelar en viktig roll i identifieringen av utvecklings- och samarbetsbehov på sina områden och att de kan understöda projektimplementering på olika sätt. Enligt ramdokumentet för den nordliga dimensionen uppmärksammas vissa frågor som rör de nordliga regionerna särskilt, bland annat den sårbara miljön, hälsa och social välfärd samt frågor som rör ursprungsbefolkningen. Inom miljösektorn nämner ramdokumentet skyddet av den marina miljön i Östersjön och Barents-havet, biodiversiteten, skogen, fiskbeståndet och skyddet av ekosystem i Arktiktis som viktiga samarbetsområden.

EU-komissionen upprätthåller en databas angående projekt som är relevanta för nordliga dimensionen (http://ec.europa.eu/comm/external_relations/north_dim/nis/2006/arctic/arctic_priorityarea.pdf#economy). I databasen har 165 projekt relevanta för arktiska område registrerats. Kommissionen finansierar projekt i nordliga dimensionen, inkl. arktiska projekt, från European Neighbourhood and Partnership Instrument (ENPI). Instrumentet har inte uppdelats i geografiska områden. Dvs. det finns inte en särskild budgetpost för arktiska projekt. EU:s 7:e ramprogram för forskning har en särskild budgetpost för arktisk forskning, bl.a. för finansiering av forskningsprojekt med anknytning till det internationella polaråret (IPY). Arktiska frågorna sköts av den enhet i EU-komissionen, som har ansvaret för nordliga dimensionen och Ryssland. Den här enheten skall förstärkas i år med en ny tjänsteman, som kommer att finansieras av Finland och som kommer att utgöra en tilläggsresurs.

Ad 2.
Arktiska rådet är ett samarbetsorgan mellan åtta arktiska länders regeringar, vars samarbete baserar sig på frivilliga åtgärder, inte på juridiskt bindande avtal. Verksamheten baserar sig på enhälliga beslut, men rådets instruktioner och rekommendationer är inte juridiskt bindande. De har ändå ett starkt inflytande på medlemsländernas egen lagstiftning och nationella åtgärder. De nordiska ländernas representanter har aktivt deltagit i alla arbetsgrupper under det Arktiska rådet och deras insats har varit betydelsefull.

Arktiska rådets arbetsgrupp, AMAP (Arctic Monitoring and Assessment Programme) har övervakat förberedandet av en värderingsrapport om miljö- och socioekonomiska konsekvenser av olje- och gasproduktionen i Arktiska regionen, *Arctic Council Assessment of potential Impact of Oil and Gas Activities in the Arctic.*

Rapporten väntas, under ledning av Norge och USA, bli färdig före slutet av 2007. Den vetenskapliga rapporten kommer att vara omfattande och täcka flera vetenskapsområden. Den innehåller uppgifter om olje- och gasproduktionens nuläge, omdömen av utvecklingen i produktionen och dess påverkan på den arktiska miljön och socioekonomin. Utvärderingsrapporten kommer att ge en stark kunskapsbas för planeringen av miljöskyddsåtgärder i det arktiska området i samband med olje- och gasproduktion. Arbetsgruppen för skydd av havsmiljön PAME (Protection of Arctic Marine Environment) utarbetar som bäst en utvärdering av arktisk sjöfart, *Arctic Marine Shipment Assessment*. Denna utvärderingsrapport, som kommer att innehålla motsvarande information som olje- och gasrapporten, skall bli färdig till Arktiska rådets ministermöte 2009. Nordiska ministerrådet har bidragit finansiellt till framtagandet av de bägge rapporterna genom ministerrådets arktiska

samarbetsprogram. Därmed har man från nordisk sida varit starkt bidragande till att utvärderingarnas förslag genomförs.

Olje- och gasproduktionen ökar ständigt och nya arktiska områden tas i bruk. PAME har utarbetat instruktioner för miljöskydd i samband med arktisk off-shore olje- och gasproduktion, som publicerades 2002. Behovet av en uppdatering av dessa instruktioner förbereds nu av PAME. Sjötrafikens påverkan och problem för havsmiljön har kartlagts och behövliga skyddsåtgärder har identifierats. PAME:s instruktioner för minskandet av risker vid lasting och tankning av olja till havs publicerades 2004.

Olje- och gasaktiviteterna kommer att ha en viktig roll i Arktiska rådets verksamhet också under de kommande åren. Även om instruktionerna och rekommendationerna inte har en juridiskt bindande status, strävar de nordiska ländernas representanter efter att påverka utformandet av instruktionerna och rekommendationerna för att de skulle få så stor praktisk betydelse för områdets aktiviteter som möjligt.

De nordiska länderna kan också idka inflytande på miljöbestämmelser för arktiska områdets olje- och gastransporter i internationella sjöfartsorganisationen, IMO, vars rekommendationer och bestämmelser är juridiskt bindande (t.ex. Guidelines for Ships Operating in Ice-Covered Waters, 2002).

Vid det senaste ämbetsmannakommittémötet vid Arktiska rådet (Senior Arctic Official Meeting) gavs principiellt bifall till iverksättande av projektet "Best Practices in Ecosystems-based Ocean Management in the Arctic". Avsikten med projektet är att studera de arktiska ländernas havsmiljöförvaltning för att kunna dra nytta av goda erfarenheter och bidra till en mera effektiv ekosystembaserad havsmiljöförvaltning. Ökande aktivitet i arktiska farvatten, särskilt inom oljeutvinning, kräver en kunskapsbaserad och aktiv förvaltning för att kunna undgå onödig påverkan av de olika aktiviteterna, såväl sinsemellan som på miljön.

Ad 3.
Norge, Danmark och Sverige har kommit överens om att grunda ett gemensamt sekretariat som skall stödja de tre nordiska ländernas på varandra följande ordförandeskap i Arktiska rådet. Sekretariatet har till att börja med tre tjänstemän och är lokaliserat i Tromsö.

De tre tjänsterna är nu tillsatta och sekretariatets verksamhet kommer att kunna komma igång under sensommaren 2007.

Nordisk Ministerråd anser at fremstillingen kan afskrives.

8/2006 - Fremstilling angående bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion (A 1383/välfärd)

Fremstillingen lyder:

> Nordisk Råd rekommanderer de nordiska ländernas regeringar
>
> *att* etablera ett formellt samarbete för erfarenhetsutbyte, koordinering av insatser, stöd och förståelse för varandras insatser och åtgärder när det gäller arbetet med smittskydd och bekämpning av fågelinfluensa

Nordiska ministerrådet meddelar:

De nordiska hälsoministrarna undertecknade ett nordiskt hälsoberedskapsavtal 14.6.2002. I avtalet förbinder sig länderna, med beaktande av de nationella behoven, till ömsesidigt samarbete inom social- och hälsovården vid kris- och katastrofsituationer och vid beredskap. Avtalet täcker samarbete om förebyggande och vård av smittsamma sjukdomar. Dessutom skall möjligheterna för att producera influensavaccin utredas i form av ett separat samarbetsprojekt.

Mulighederne for at etablere en fælles nordisk produktion af influenzavaccine, der vil kunne dække landenes vaccinebehov i tilfælde af en influenzapandemi, udredes i regi af en referencegruppe. Statens Serum Institut, Danmark, har udarbejdet en rapport om mulighederne for at etablere en fælles nordisk produktion af influenzavaccine i form af en offentligt kontrolleret model. Rapporten ble fremlagt på referansegruppens møte 16.november 2006 og diskutert videre på gruppens neste møte 17.april 2007. Saken om nordisk vaksineproduksjon skal opp på MR-S i Lahti 11.-12. juni 2007.

Andra former av samarbete mellan de nordiska länderna inom området för bekämpning av smittsamma sjukdomar bedrivs aktivt med bl.a. Världshälsoorganisationen och EU:s smittskyddsmyndighet liksom med EU:s hälsosäkerhetskommitté och kommittéerna för nätverksbeslutet (2119/98) om epidemiologisk uppföljning av smittsamma sjukdomar. De nordiska chefsepidemiologerna för smittsamma sjukdomar möts regelbundet. Inom ramen för samarbetet ovan är det möjligt att bedriva nära samarbete inom området för pandemiberedskap, vilket också sker. De nordiska ländernas regeringar anser att det inte är ändamålsenligt att skapa nya strukturer utöver det ovan beskrivna samarbetet utan åtgärderna i framställningen kan vidtas genom att använda redan existerande verksamhetsformer.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at fremstillingen kan afskrives.

9/2006 - Fremstilling angående rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (A 1392/medborger)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) at den rettsvitenskapelige forskning styrkes i tilknytning til de nye mulighetene og utfordringene som åpner seg i havområdene i Nord

2) at det i samarbeid med Arktisk Råd arbeides for å få etablert en Arktisk traktat

Nordiska ministerrådet meddelar:

Ad 1)
NMR's samarbejdsorgan NIFS (Nordisk Institut for Søret) er et nordisk kompetencecenter i søret, som har et tæt samarbejde med sø og transportprofessorerne i de andre nordiske lande. NIFS har i november 2006 besluttet en ny forskningsstrategi, i hvilken sikkerhed og ansvar inden for skibsfart og petroleumssektoren udgør et vigtigt område. Inkluderet i dette område er sikkerhed knyttet till udvinding af olie i Nordområderne og sikkerhed knyttet til transport af olie langs den norske kyst.

Nordisk Ministerråd har foruden støtten til NIFS finansielt bidraget til udarbejdelsen af to undersøgelser vedr. menneskelig aktivitet i Arktis, som gennemføres af arbejdsgrupperne i Arktisk Råd, nemlig 1) AMAPs (Arctic Monitoring and Assessment Programme) vurderingsrapport om miljø- og socioøkonomiske konsekvenser af olie- og gasproduktionen i Arktis, *Arctic Council*

Assessment of potential Impact of Oil and Gas Activities in the Arctis og 2) PAMEs (Protection of Arctic Marine Environment) evaluering af arktisk søfart, *Arctic Marine Shipment Assessment*.

NIFS's projektet *Safety, Security and Discharge Control at Sea* har modtaget støtte på 4 MNOK fra Norges forskningsråd. Projektet skal være internationalt og tværfagligt både inden for juridiske discipliner og mellem jura og andre fagområder. NIFS fungerer også som institution for gruppen Naturressourceret. Denne gruppe har også nordområdeforskning på sin agenda, specifikt miljøspørgsmål knyttet til udvinding af ressourser.

Ministerrådet planlægger på nuværende tidspunkt ikke at påbegynde yderligere aktiviteter inden for retsvidenskabelig forskning i forhold til havområderne i nord end dem, som allerede støttes gennem NIFS og Arktis Råd (der henvises til besvarelse af Fremstilling 7/2006 vedr. Nordisk Miljøfokus i Nord). Såfremt der opstår behov for at fremme arbejdet yderligere, vil NMR kunne medvirke til forskning om udfordringerne og de retslige foranstaltninger, som kunne være aktuelle.

Ad 2)
Baggrunden for fremstillingen er den miljøtrussel, som de arktiske områder er udsat for. Den mest alvorlige trussel er pga. menneskelig aktivitet uden for de arktiske områder. Endvidere tager fremstillingen udgangspunkt i, at de arktiske områder er beriget med naturressurser, og at opvarmningen åbner for nye globale transportruter. Øget udvinding af naturressourserne og mere trafik på havet skaber nye udfordringer, som kan kræve samarbejde mellem de 8 arktiske lande om nye reguleringer, da den menneskelige aktivitet i Arktis vil være en yderligere trussel mod miljøet.

Der findes flere globale aftaler som bl.a. har som formål at beskytte det arktiske område. Specielt drejer det sig om klimakonventionen (UNFCCC og Kyotoprotokollen), Stockholms-konventionen samt LRTAP for langtransport i luft af farlige kemikalier (POPs) og Montrealprotokollen for ozonnedbrydende stoffer. Endvidere findes der en række maritime konventioner, herunder FNs Havretskonvention og en række aftaler i regi af IMO og OSPAR.

De nordiske lande arbejder for at forbedre de eksisterende aftaler, når det gælder miljøet i Arktis. Gennem ministerrådet arbejdes der for, at der igangsættes globale forhandlinger om en kviksølvskonvention, ikke mindst på grund af, at forureningen fra kviksølv truer de arktiske områder. Derudover arbejder de nordiske lande for at få flere kemikalier (POPs /persistent organic pollutants) dækket af Stockholmskonventionen samt for en aftale, som skal erstatte Kyotoprotokollen efter 2012. De nordiske regeringer har lagt stor vægt på arbejdet inden for disse konventioner, ikke mindst for at styrke beskyttelsen af miljøet og naturen i de arktiske områder.

Størstedelen af de miljøfarlige stoffer bringes til de arktiske egne gennem hav og luftstrømme og derfor er de mest truende menneskeskabte miljøproblemer i de arktiske områder forårsaget af ikke lokale eller regionale årsager (klima, ozon, kemikaler, kviksølv). En Arktisk Traktat vil derfor ikke kunne fungere som et effektivt instrument mod disse trusler. Et bredt globalt samarbejde, som involverer alle lande, der har virksomhed, som forårsager forurening, er en forudsætning for miljøbeskyttelse i Arktis. En traktat, som omfatter en region med lille miljøfarlig produktion, vil have en meget begrænset indvirkning.

I princippet vil en arktisk traktat kunne omhandle nogen af de lokale udfordringer knyttet til transport, udnyttelse af naturressourserne, håndtering af affald, naturbeskyttelse m.m. De nordiske regeringer har ikke foreslået en arktisk traktat til dette formål, men reguleringen er baseret på de enkelte landes lovgivning samt internationale bestemmelser om transport på havet. Videre har man inden for det arktiske samarbejde i Arktisk Råd set nærmere på olie og gasudvindingen i de arktiske områder. Fra ministerrådets side har man støttet dette vurderingsarbejde ved at bidrage finansielt til 1) afholdelsen af et internationalt Olie- og gas symposium i 2005, 2) AMAPs evalueringsrapport om miljø- og socioøkonomiske konsekvenser af olie- og gasproduktionen i det arktiske område samt 3) PAMEs

evaluering af arktisk søfart (som nævnt ovenfor samt i besvarelsen af Fremstilling 7/2006 vedr. Nordisk Miljøfokus i Nord).

Nordisk Ministerråd har desuden bidraget til arbejdet med at belyse hvilke MEAs (Multilaterale Environmental Agreements), som er relevante for de arktiske områder, gennem finansiel støtte til afholdelsen af et seminar om emnet i 2006. Formålet med seminaret var at identificere problemer, som ikke er dækket af eksisterende MEAs, identificere nye udfordringer og pege på, hvad der kan gøres for at gøre eksisterende MEAs mere relevante for miljøbeskyttelsen i de arktiske områder. I seminaret deltog repræsentanter fra sekretariaterne fra 13 MEAs samt UNEP og en række NGO'er.

Hovedkonklusionerne fra dette seminar var en række rekommandationer rettet mod UNEP, Arktiske Parlamentarikere, Arktisk Råd, Nordisk Ministerråd, styrelserne/sekretariaterne af de relevante MEAs samt de generelle interessenter i Arktis. Disse rekommandationer gik bl.a. på behovet for en revision af effekterne af de nuværende traktater og aftalernes indvirkning på det arktiske miljø, behovet for at forbedre de eksisterende aftaler samt at vurdere behovet og mulighederne for at udarbejde en Arktis Traktat.

Fra ministerrådets side værdsætter man arbejdet med at gennemgå og sikre de værdifulde områder i Arktis, men finder at behovet for en Arktisk Traktat skal vurderes af de arktiske nationer i fællesskab, enten i regi af Arktis Råd eller FN, men ikke gennem Nordisk Ministerråd. Desuden bør arbejdet med en sådan Arktisk Traktat afvente de mange pågående aktiviteter i Arktisk Råd samt en yderligere analyse af, hvorvidt de mange gældende aftaler og konventioner allerede indeholder de nødvendige bestemmelser til at beskytte de arktiske områder.

Nordisk Ministerråd anser, at fremstillingen kan afskrives.

10/2006 - Fremstilling angående kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (A 1385/miljö)

Framställningen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) *at*, gennem HELCOM-samarbejdet, udrede perspektiverne i at sille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer

2) *at*, i givet fald, virke for at gennemføre mulige regionalt eller generelt gældende forbud inden for en rimelig tidsfrist; herunder sikre at havnene i Østersøen sættes i stand til at modtage de forventelige toiletaffaldsmængder

3) *at*, indtil bindende bestemmelser kan gennemføres, virke for, at rederierne til fartøjer med store udledninger af toiletaffaldsvand, gennem aftaler, bringes til at praktisere opsamling og tømning i havne med passende modtagefaciliteter

4) *at* virke for at eksisterende havnekontrolsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene

De nordiske landenes regeringer meddeler:

Bakgrund

Enligt nya utredningar gjorda av Finlands tekniska forskningsinstitut VTT utgör utsläppen av toalettavfall från fartyg ungefär 0,5 % av Östersjöns totala fosforbelastning och 0,05 % av kvävebelastningen. Dock konstaterar utredningen att avfall från fartyg inte är betydelselöst, eftersom Östersjöns tillstånd är mycket sårbart, och fartygsutsläpp koncentrerar sig på skeppsrutter där de bidrar till eutrofieringen. Utredningen

jämför avfall från fartyg med belastningen från fyra medelstora finska städer. Det konstateras att fartygsbelastningen med fosfor i Finska viken är ungefär lika betydande som den kombinerade fosforbelastningen från de fyra kuststäderna, medan städernas totala kvävebelastning är betydligt större än kväveutsläppen från fartyg..

Eutrofieringsproblemet framhävs sommartid när det är säsong för kryssare. Obehandlat toalettavfall från fartyg är direkt användbar näring för alger. Det är också anmärkningsvärt att avfall från fartyg är betydligt lättare att kontrollera än diffusbelastningen från land eller utsläpp via luften, eftersom fartygsavfall enkelt kan lossas med hjälp av ändamålseniga hamnfaciliteter.

NRs rekommendation och utkast till svar

Nordiska Rådet har tagit itu med utsläpp av toalettavfall från fartyg i Östersjön med en framställning (10/2006) till de nordiska ländernas regeringar. Finland stöder framställningen och anser att HELCOM-förslaget (HOD 18/2005, se nedanför) tillsammans med befintliga regler och författningar motsvarar framställningens fyra delar på nedan beskrivet sätt:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) at, *gennem HELCOM-samarbejdet, udrede perspektiverne i at stille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer*

2) at, *i givet fald, virke for at gennemføre mulige regionalt eller generelt gældende forbud inden for en rimelig tidsfrist; herunder sikre at havnene i Østersøen sættes i stand til at modtage de forventelige toiletaffaldsmængder*

För att lindra det allvarliga eutrofieringsproblemet i Östersjön har Finland i HELCOM föreslagit (HOD 18/2005) att HELCOMs medlemsländer börjar överväga modifieringar av regler och författningar så att utsläpp av toalettavfall från fartyg minskar. Toalettavfall från fartyg i Österjön kunde begränsas genom att HELCOM ger ett förslag till IMO om eventuell modifiering av MARPOL 73/78 avtalets Annex IV så att också näringsämnen skulle begränsas av författningen. Annex IV kunde också modifieras så att Östersjön definieras som ett specialområde under Annex IV där utsläpp av obehandlat avfall förbjuds. Förslaget innefattar också en rekommendation om att HELCOM-länderna skulle säkra att hamnarna har tillräcklig kapacitet att motta toalettavfall.

HELCOMs arbetsgrupp MARITIME har vid sitt möte i november 2006 diskuterat förslaget och grundat en ad hoc korrespondensgrupp som utvecklar förslaget. Korrespondensgruppen gav ett yttrande som en grund för ett eventuellt uppföljande gemensamt förslag från HELCOM till IMO. Ärendet handlades inom HELCOMs kommissionsmöte den 7-8 mars 2007. Kommissionen var inte enig om förslaget till IMO, men beslöt att minimisering av toalettavfall från fartyg skall diskuteras vidare inom HELCOMs Baltic Sea Action Plan (BSAP) förberedelse. Nordiska ländernas regeringar påverkar minimiseringen av toalettavfallsutsläpp i HELCOM-samarbete.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

3) at, *indtil bindende bestemmelser kan gennemføres, virke for, at rederierne til fartøjer med store udledninger af toiletaffaldsvand, gennem aftaler, bringes til at praktisere opsamling og tømning i havne med passende modtagefaciliteter*

Förutom eventuella globala begränsningar är frivilliga begränsningar ett annat medel för att förbättra avfallssituationen i Östersjön. Till exempel i skeppstrafiken mellan Sverige och Finland lämnar de flesta stora fartyg redan frivilligt allt sitt toalettvatten i hamnarna.. Detta är ett resultat av samarbete mellan

Östersjöländerna. Det finns även andra bra erfarenheter av hur den allmänna opinionen och offentligheten har lett till frivilliga begränsningar från redarnas sida.

Inom HELCOM finns ett system som kallas No Special Fee som fungerar som ett incitament för att samla toalettavfall och lämna dessa i hamnen. Incitamentet verkar dock inte fullständigt så länge det också är tillåtet att släppa ut toalettavfall i havet.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

4) at *virke for at eksisterende havnekontrolsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene*

Enligt de befintliga EU-direktiven och MARPOL-avtalet måste hamnar redan tillhandahålla tillräckliga faciliteter för att motta toalettavfall. Tekniskt finns det alltid möjligheter att motta toalettavfall från små fartyg med tankbilar, men för stora passagerarfartyg skulle det vara mera praktiskt att kunna lossa avloppsvattnet direkt till hamnens kloaksystem. För detta borde faciliteterna utvecklas i sådana passagerarhamnar som ännu inte tillhandahåller en möjlighet för direkt lossning av avloppsvatten.

Utsläpp och avfall från fartyg övervakas av de statliga hamnmyndigheterna (Port State Control). Ett medel för att göra det möjligt för hamnmyndigheterna att övervaka hanteringen av toalettavfall skulle vara att förutsätta att fartyg har en "diarie för toalettavfallsvatten", som skulle kontrolleras av myndigheterna.

11/2006 - Fremstilling angående projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet (A 1395/välfärd)

Fremstillingen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet fortsatt ger stöd till projekt under ledning av Social - och hälsodirektoratet i Norge och ge dem i uppdrag att kartlägga utbildningsbehovet i de nordiska länderna, samt att lämna förslag till hur en kompetensutveckling för personal inom detta område kan utformas

Nordisk Ministerråd meddeler:

De nordiska Demens- och Alzheimersföreningarna har givit Nordiska rådet en resolution från sitt årliga möte "Kontaktforum för Demens- och Alzheimersföreningarna i Norden". Resolutionen utgår från 4 § i det s.k. Kalmardokumentet 2004 som anger att: "All personal inom hälso- och sjukvården samt i hemtjänsten har stora behov av utbildning inom demensområdet. En plan för grundutbildning. Kompetensutveckling och kvalitetssäkring måste tas fram".

Projektet *Demens i Norden*, som fungerat år 2003-2006 under ledning av Social- och hälsodirektoratet i Norge, är ett projekt som haft som syfte att förmedla kunskap och erfarenheter inom behandling och omsorg av personer med demens. Väldigt lite av deras fokus har legat på utbildningarna i de nordiska länderna eller dess utformning och organisering. I en av projektets sex arbetsgrupper har man dock konstaterat att kompetensen bland läkare och personal inom primärvården, när det gäller utredning och diagnostisering, är varierande och bör ökas.

Välfärdsutskottet på Nordiska rådet anser, utifrån ovan beskrivna bakgrund, att Nordiska ministerrådet bör fortsätta med sitt stöd till projektet Demens i Norden och ge dem i uppdrag att kartlägga

utbildningsbehovet i de nordiska länderna. Projektgruppen skall även tillfrågas att lämna förslag till hur en kompetensutveckling för personal inom detta område kan utformas.

Nordiska ministerrådet ser rekommendationen angående behovet av en kartläggning av utbildningsbehovet och kompetensutveckling för personal i de nordiska länderna som något bra, men att detta är något som kan bli svårt att genomföra. Sekretariatet har undersökt möjligheten huruvida medlemmarna i projektet Demens i Norden vill ta sig an uppdraget, men de har nekat. Projektets styrgrupp har förklarat att de inte kan klara av ett sådant uppdrag då de anser att forskningsområdet som föreslås är för "brett" och att deras grupp inte är rätt för uppgiften. Styrgruppen tror att det behövs någon med både mer expertkunskap och pedagogisk utbildning. De tror att uppdraget skulle ta längre tid än ett år och att det krävs minst en heltidsanställd för att klara allt arbete för en sådan kartläggning.

Nordiska ministerrådet ser dessutom att både Finland och Island bör inkluderas i det föreslagna kartläggande projektet, vilket inte är fallet i projektet Demens i Norden.

Under 2007 fäster det finska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet stor vikt vid ställningen för handikappade människor, men även specifikt för äldre med funktionshinder samt på åtgärder som främjar välbefinnande i arbetet. I relation till denna fokus tar Finland initiativ till ett nätverk för äldreforskning. Finland (Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården, Stakes) sammankallar ett nätverk av äldreforskare, med två medlemmar från varje nordiskt land. För medlemmarna utarbetas för tillfället en s.k. "rekryteringsplan".

Nätverkets första sammanträde är planerat i början av juni 2007. Det andra sammanträdet är i början av oktober 2007 i och med konferensen *Äldre och funktionshindrade i Norden och närområdena*, där nätverket för äldreforskare kommer att ha en egen workshop. De båda mötenas teman kommer att utgå från de områden som lyfts fram i publikationen *Ålderomsorgsforskning i Norden*. De områden som anses behöva ses över i ett jämförande syfte – och för att länderna samtidigt skall lära sig från varandra – är bl.a. olika tjänster såsom närstående och serviceboende (i synnerhet i förhållande till institutionsvården), samt förändringar i servicesystemet vad gäller offentlig/privat serviceproduktion och klientens valmöjligheter. Andra givande områden att jämföra är antalet personal inom äldreservicen, samt deras kunnande och välbefinnande i arbetet.
Finland menar att demens är ett viktigt tema som äldreforskarna kan belysa.
Finland lægger vægt på at inddrage og bygge videre på erfaringer fra det nordiske samarbejde og det netværk som blev etableret under projektet " "Demens i norden". Men understryker att det är vid forskningsnätverkets första sammanträde som preciseringar görs angående de gemensamma frågor som man är intresserad av och fokusera föremålen för samarbete. Vid nätverksmötena planerar man ett samnordiskt forskningsprojekt för vilket finansiering söks.

Finland vill att man också skall beakta att det finns nordiskt samarbete på gång med anknytning till Resident Assessment Instrument (RAI)-systemet och hänvisar till Internet för mer information (se: http://www.nordrai.org/index.php?p=161). Slutligen nämner man även kontaktforumet för demens- och alzheimerföreningar i Norden som är ett inofficiellt forum för de nordiska Demens- och Alzheimerförbunden. MR-SAM och ÄK-S har beviljat medel för genomförandet av forumets årsmöte den 19-22 april i Finland. Temat för årets möte är rehabilitering.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Rekommandationer vedtaget af Nordisk Råd under den 58'rnde session 2006

12/2006 - Rekommendation angående "pådriverordningene for ophævelse af grænsehindringer (A 1397/næring)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

at samarbejde om at fremme "pådriverordningene" som foreslås af det norske formanskab, således at de får størst mulig juridisk kompetence og handlekraft.

De nordiske landes regeringer meddeler:

Under ledning av det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2006 utvecklades den så kallade "pådrivarordningen" vilken innebar att man inom utvalda ministerråd skulle utpeka särskilda pådrivare med uppgift att driva på arbetet med att undanröja gränshinder inom respektive fagområde.

De nordiska samarbetsministrarna beslutade på sitt möte den 14/6 2006 att anta ett generellt mandat för dessa pådrivare. Samarbetsministrarna uppmanade de berörda ministerråden att utifrån detta generella mandat, utveckla mer sektorspecifika mandat och att utse pådrivare inom sina respektive ansvarsområden.

På de nordiska näringsministrarnas möte i Bodø den 7/9 2006 beslutade näringsministrarna att anta ett specifikt mandat för en pådrivare inom sitt område, samt att utse advokaten och före detta bankdirektören och statssekreteraren Helge Kringstad till sin särskilde pådrivare. Helge Kringstad tillträdde sitt uppdrag den 1/11 2006.

MR-S beslutade på sitt möte i juni 2006 att ge ÄK-S i uppdrag att utarbeta ett mandat till pådrivare inom området. ÄK-S antog därefter på sitt möte den 23/11 ett specifikt mandat för en pådrivare inom social- och hälsoområdet. På sitt möte den 21/3 2007 utsågs så Ragnar Kristoffersen till pådrivare inom social- och hälsoområdet. Ragnar Kristoffersen har tidigare varit bl.a. Fylkesordförande i Akershus fylkeskommune och har suttit som nordisk medlem i Assembly of European Regions presidium samt som vicepresident och chef för kommittén för sociala frågor, sysselsättning och jämställdhet.

ÄK-U behandlade den 22/6 2006 pådrivarfrågan. Man fann att det inom denna sektor inte fanns något behov för en separat pådrivare. I stället ville man använda de många rådgivningsgrupper under ÄK-U som redan existerar. Som en konsekvens av pådrivarfrågan har nu ÄK-U inarbetat ett uppdrag till sina rådgivningsgrupper om att arbeta med undanröjande av gränshinder. Detta uppdrag är nu en del av dessa gruppers arbetsprogram och arbetet med gränshinder skall årligen rapporteras till ÄK-U. Grupperna kommer hädanefter i sina arbetsplaner/årsplaner att identifiera och lyfta fram konkreta gränshinder som man avser arbeta med under året.

MR-finans beslutade på sitt möte i juni 2006 att liksom MR-U, tillvarata de problem som ev. finns inom området inom ramen för de arbetsgrupper och den struktur som redan existerar. Arbetet här fortsätter således som en del av arbetet i ämbetsmannakommittéerna.

De två existerande pådrivarna rapporterar regelbundet till respektive ÄK och till sekretariatet, och upprätthåller en fortlöpande dialog med sekretariatet. Ministerrådssekretariatet bistår regelbundet pådrivarna med praktisk assistans, med underlag om gällande nationella regelverk och problembeskrivningar som kan vara av värde och intresse för pådrivarna. Samtidigt arbetar vissa nordiska institutioner också med att identifiera och undanröja gränshinder, inte minst Nordic Innovation Centre i

Oslo. Det har redan etablerats ett nära samarbete mellan pådrivarna, NICe och NMRS, bland annat i syfte att uppnå en större samlad juridisk kompetens.

Regeringarna anser därmed att rekommendationen kan avskrivas.

13/2006 - Rekommendation angående tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer (A 1397/næring)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

at sørge for at fremtidige tiltag til at ophæve grænsehindringer opfølges af konkrete tidsfrister

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordisk Ministerråd identifierar löpande gränshinder bland annat via inrapportering från pådrivarna, Hallå Norden, gränskommittéer, informationstjänster och andra aktörer.

Som ett led i att ge de utnämnda pådrivarna de bästa möjliga ramarna för att ta ställning till de identifierade gränshindren kommer gränshindren framöver att bli skickade till relevanta ministerråd för bedömning.
Vid det tillfälle det enskilda ministerrådet anser det vara tal om ett reellt gränshinder, och att den kan vara möjlig att få bort, vill ministerrådet bli ombett att tillkännage en frist för när gränshindret beräknas vara borta.

Samma procedur kommer att användas på områden där ingen pådrivare är utnämnd.

Nordiskt ministerråd finner att denna rekommendation på denna bakgrund kan avskrivas

14/2006 - Rekommendation angående styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens (A 1398/præsidiet)

Rekommandasjonen lyder:

"Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
At oprette en Styregruppe som tager ansvar for initiativ vedrørende håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Styregruppens sammensætning og mandat skal udformes i samarbejde med Nordisk Råd. Styregruppen skal have ansvar for:

- At tage initiativ til nordisk dialogforum om håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forumet skal ledes af Styregruppen

- At, på baggrund af dialogforum og eksperters bidrag, fremlægge forslag om hvordan det formelle nordiske samarbejde kan fremme håndtering af kulturel kompleksitet og sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forslaget skal præsenteres på Nordisk Råds session 2007

- At i forbindelse med den periodiske sammenstilling af indikatorer og data om de nordiske landes bæredygtige udvikling – udvikle og inddrage et antal indikatorer, der beskriver fremskridtene i de nordiske lande med hensyn til integration af borgere med anden kulturel og etnisk baggrund"

Nordisk ministerråd meddeler:

På bakgrunn av rekommandasjonen 14/2006 har det vært kontakt på sekretariatsnivå mellom Rådet og Ministerrådet for å drøfte hva som kan være en tilfredsstillende oppfølging omkring etablering av en styregruppe for håndtering av kulturell kompleksitet og fremme av sameksistens.

Et forslag til opplegg ble lagt frem for EK-K som på sitt møte 1/2007 den 22. mars. EK-K besluttet at saken skulle legges frem for behandling i MR-K 1/2007 den 24. april.

MR-K 1/2007 ble avlyst og saken vil legges frem for MR-K 2/2007 den 31. oktober for å sikre en politisk behandling av rekommandasjonen.

Rådet vil holdes orientert om utviklingen.

15/2006 - Rekommendation angående Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet (B 247/velfærd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

att aktivt arbeta för att implementera Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet.

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordiska ministerrådet konstaterar att implementeringen av den Nordiska handlingsplanen för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet har effektivt inletts av det huvudansvariga ministerrådet MR-FJLS i samarbete med MR-S.

Implementerings- och uppföljningsaktiviteterna är planlagt långsiktigt för flera år framåt och handlingsplanen kommer att vara högt prioriterad under de kommande åren. En av livsmedelsektorns arbetsgrupper, den nordiska arbetsgruppen för kosthåll, mat och toxikologi (NKMT), har påtagit sig huvudansvaret i uppföljningen.

Arbetsgruppen har redan identifierat och satt igång flera aktiviteter som inriktar sig på tre huvudområden: informations- och erfarenhetsbyte till exempel genom Bäst praxis katalogen; gemensam nordisk monitorering av kostvanor, fysisk aktivitet och övervikt; samt förstärkt forskning och metodutveckling i samarbete med NordForsk. Dessutom har utforskning av möjligheter till gemensamma nordiska kriterier för näringsmärkning startats.

Nordiska ministerrådet har också påbörjat kartläggningen av tvärsektoriella aktiviteter som involverar flera facksektorer och fokus läggs på barn och unga samt utsatta grupper. Ytterligare har ministerrådet dryftat implementeringen i samarbete med WHO för att identifiera synergier och möjliga samarbetsområden.

I MR-FJLS budget 2008 får handlingsplanen en egen budgetpost för att framhäva denna prioriterade insats och för att främja tvärsektoriellt arbete kring handlingsplanen. Utöver de medel som redan har anslagits av ÄK-FJLS (Livsmedel) till projekt- och forskningsaktiviteter fortsätter ministerrådet att arbeta

för att mobilisera flera medel dels genom medfinansiering från andra sektorer, dels från ministerrådets prioriteringspott.

MR-S følger aktivt op på implementeringen af handlingsplanen og vil omsætte denne til konkrete initiativer i 2007. Blandt Nordisk Ministerråds institutioner bidrager Nordisk Højskole for Folkesundhed (NHV) aktivt til udkrystallisering af handlingsplanen. Således har NHV i 2007 fx planlagt konkrete initiativer, som skal bidrage til implementeringen af handlingsplanen.

Ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

16/2006 - Rekommendation angående bekämpning av hiv/aids och multiresistent tuberkulos i Barents-området (A 1382/velferd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

1. att satsa mer inom social- och hälsoområdet, speciellt när det gäller fattigdom och socialt utsatta och därigenom ta upp HIV/AIDS och tuberkulosproblematiken, inom ramen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande, där också oblasterna Arkangelsk och Murmansk blir prioriterade.

2. att i budgetarbetet för 2008 och framöver avsätta medel till finansiering av social- och hälsoområdet i programmen, med fokus på bekämpning av fattigdom, social utsatthet och spridningen av HIV/AIDS och tuberkulos

3. att undergrupper till programmen inom ramen för Nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande löpande avrapporterar till Nordiska rådet om programmens framskridande, speciellt när det gäller arbetet med HIV/AIDS och tuberkulos.

Nordiska ministerrådet meddelar:

1a) Samarbejdet indenfor den nordlige dimensions EU partnerskab om sundhed og socialt velfindende er højt prioriteret. Der er sat fokus på sundhedsmæssige- og sociale problemstillinger og risici som følge af udvikling i Nordområdet. Udbredelse af HIV/AIDS, tuberkulose og alkoholforbrug er vigtige problemstillinger som der samarbejdes om.

NMR deltar aktivt i en expertgrupp for "Social Inclusion, Healthy Lifestyles & Work Ability"(SIHLWA). Expertgruppen fokuserer bl.a. på problemstillinger omkring unge, herunder udsatte unge og deres sociale og sundhedsmæssige situation. HIV/AIDS og rusmidler er integreret som relevante fokusområder.
I 2006 igangsatte NMR eksempelvis et projekt for at forebygge unges anvendelse af rusmidler. Projektet er hovedfinansieret af NMR og implementeres som pilot projekt i St. Petersborg af Expertgruppen "SIHLWA"

NMRS har derudover indledt dialog med Folkekirkens Nødhjælp om et større projekt "Prevention and management of HIV/AIDS and opportunistic infections in North-West Russia", hvor NMRS undersøger mulighederne for at finansiere et delprojekt med fokus på udsatte unge og sammenhængen mellem narkotikamisbrug og udbredelse af HIV/AIDS, som er et stigende problem i Rusland.

NMR har også indledt dialog med partnere underden nordlige dimension om konkrete initiativer inden for den nordlige dimensions partnerskab med henblik på at få igangsat samarbejdsprojekter om støtte til særlig udsatte børn og unge via etablering af lokale socialcentre, som skal forebygge sociale og

sundhedsmæssige problemer blandt udsatte børn og unge og deres familier, herunder. Det drejer sig om pilotprojekter som er planlagt implementeret i St. Petersborg.

Under sitt nordiska ordförandeskap år 2007 har Finland som avsikt att samarbeta i de hälso- och socialpolitiska frågorna med Barentsrådet och partnerskapet för hälsa och socialt välbefinnande inom ramen för den nordliga dimensionen.

Den 12-13 april 2007 i Levi ordnas ett seminarium om bekämpning av narkotika på nordliga områden. Finland vill med seminariet betona samarbetet mellan social- och hälsoväsendet, polisen, tullen och medborgarorganisationer i Barentsområdet.

I oktober ordnar Finland ett slutseminarium för det första delprojektet i hiv/aids-programmet för Barents. Under seminariet presenteras bland annat verksamheten vid lågtröskelmottagningarna i Murmansk, som koncentrerar sig på hälsorådgivning, utbyte av sprutor och nålar, kontakt med klienter, testning av hiv och hepatit B och C, social skam som riktar sig mot smittsamma sjukdomar samt samlande av information.

Tillsammans med den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande ordnar Finland en konferens den 11-12 december 2007 i St. Petersburg om förhindrande av social utslagning och främjande av en sund livsstil. Konferensen fokuserar på förebyggande av alkoholmissbruk, främjande av en sund livsstil som ger social utdelning bland unga samt främjande av hälsa i arbetet och arbetssäkerhet.

2a) Samarbetsprogrammet för social- och hälsosektorn har satt fokus på att fortsätta samarbetet med Nordens närområden så att det i större grad anpassas de enskilda ländernas situationer och behov. Samtidigt skall insatsen utvecklas med sikte på samarbetsrelationer inom EU:s nordliga dimension. Sektorns insats skall vara långsiktig och ha som målsättning att bygga upp kompetens inom området.

Det nordiska samarbetet i Nordens närområden skall ses i sammanhang med och koordineras med arbetet hos andra aktörer, länder och internationella organisationer. De baltiska länderna har integrerats i det övriga Europa, medan Ryssland följer en annan utveckling.

De baltiska ländernas medlemskap i EU betyder en mer strukturell tillnärmelse till de baltiska länderna, exempelvis när det gäller uppbyggningen av lokala förvaltningsnivåer med central styrning, utövande myndigheter och demokratiskt ansvar.

När det gäller Ryssland så handlar det mer om olika projekt, exempelvis förebyggande aktiviteter, bekämpelse av smittsamma sjukdomar och narkotikamissbruk, vaccinationsprogram och undervisningstilltag.

Den största utmaningen i närområdena kommer att bli uppbyggnaden av långsiktig kompetens. Det kräver en värdering av reglerna för projektarbetet, då en stor del av det arbetet behöver mer än tre år för att kunna leda till konkreta resultat.

Samarbetsområdet för social- och hälsopolitik har valt att fördela sektorns projektmedel från 2007 och tre år framåt på tre huvudprioriteringar. Dessa prioriteringar är följande:

1) Främjande av folkhälsa och socialt välbefinnande
2) Rusmedel, med fokus på narkotika
3) Grannlandspolitik, härunder internationellt samarbete med EU, WHO, Europarådet m.fl.

Det kommer att tas hänsyn till fokus på bekämpning av fattigdom, social utsatthet och spridningen av HIV/AIDS och tuberkulos inom dessa tre huvudprioriteringar.

3a) Nordliga dimensionens partnerskap har flera olika undergrupper, s.k. expertgrupper, som arbetar med frågeställningar inom ramen för folkhälsa och socialt välbefinnande. Expertgrupperna skall ha en rådgivande roll och erbjuda professionell input i samband med förberedande och implementerande aktiviteter inom ramen för partnerskapet. Arbetet i expertgrupperna bör medföra en ökad koordinering mellan partners och deltagare samt starta gemensamma aktiviteter inom deras respektive ansvarsområden.

Följande expert grupper har givits mandat inom ramen för Nordliga dimensionens partnerskap:

- Expert group on HIV/AIDS – finansieras av Finland
- Prison Health, herunder smitsomme sygdomme – finansieras av Norge
- Primary Health Care – finansieras av Sverige
- Expert Group on Non-Communicable Diseases and Promotion of Healthy and Socially Rewarding Lifestyles – koordineringen finansieras av Finland

Nordisk ministerråd har ikke mandat til at pålægge disse expertgrupper at aflægge rapport til Nordisk Råd. Den nordlige dimensions partnerskabs sekretariat inviterer Nordisk Råd til tage kontakt til parternskabets sekretariat og henviser samtidig til Partnerskabets hjemmeside www.ndphs.org, som også informationer om ekspertgruppernes løbende arbejde

Rekommandationen kan hermed afskrives

17/2006 - Rekommendation angående barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

1) *att* sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma tillrätta med väntetidsproblematiken för barn och unga

2) *att* mål bör sättas upp som indikerar att väntetiden för den första konsultationen inte får överstiga 7–10 dagar och för alla patienter ska en individuell plan upprättas

Nordiska ministerrådet meddelar:

EK-S anser at man i en række lande har igangsat et omfattende arbejde for at forbedre tilgængeligheden og komme ventetidsproblematikken for børn og unge til livs. Se eksempelvis vedlagte bilag om situationen på nationalt niveau i Norge, Danmark, Sverige, Finland og Island.

Danmark er bl.a. i gang med en omfattende kortlægning af mulige begrundelser for en stigende efterspørgsel i børne- og ungdomspsykiatrien, herunder bl.a. øget opmærksomhed på børn og unge med psykiske symptomer, mindre stigmatisering, større forventninger til mulighederne for behandling, mm. Sundhedsstyrelsen slår samtidig fast, at der kun i begrænset omfang foreligger viden om årsagerne. For at få mere viden om dette, er der netop igangsat en stor undersøgelse. Undersøgelsens formål er at få afdækket årsagerne til det stigende antal henvisninger i børne- og ungdomspsykiatrien, at kortlægge hvordan indsatsen over for skrøbelige børn og unge styrkes og at fremlægge anbefalinger herom på baggrund af afdækket dokumentation.

Undersøgelsen skal bl.a. omfatte:

- En kortlægning af danske og nordiske erfaringer om, hvordan man bedst hjælper psykisk syge børn og unge.

- En analyse af, om der kan konstateres en øget psykisk sygelighed og sårbarhed blandt børn og unge og eventuelle årsager hertil.
- En beskrivelse og analyse af udviklingen i henvisningsmønstret i børne- og ungdomspsykiatrien og af årsagerne hertil
- En beskrivelse og analyse af indsatsen vedrørende psykisk sundhedsfremme og forebyggelse f.eks. i institutioner, skoler og familier samt evt. udvikling af fælles anbefalinger herom.
- En beskrivelse af udviklingen i den tidlige støttende og eventuelt behandlende indsats overfor psykisk skrøbelige børn og unge i de primære led.
- Vurdering af om den tidlige udredende, støttende og eventuelt behandlende indsats i de primære led over for psykisk skrøbelige børn og unge er tilstrækkelig, relevant og hensigtsmæssig, i det omfang der eksisterer dokumentation for en sådan vurdering.
- Vurdering af behovet for kapacitet i de involverede sektorer.
- Vurdering af det tværsektorielle samarbejde, herunder vedrørende samarbejdsaftaler, procedurer for samarbejde m.v.
- Behov for personalekvalifikationer i de tre sektorer.

Undersøgelsen forventes afsluttet i januar 2008. Eventuelle nordiske tiltag bør afvente resultaterne af den igangsatte henvisningsundersøgelse med henblik på at opnå stort mulig synergi og udnytte eksisterende viden.
Nordisk Ministerråd vil følge med i gennemførelsen af undersøgelsen og vil tage dennes resultat og rekommandationer i betragtning i planering af ministerrådets kommende indsatser på området.

NMR anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Bilag til rekommandation 17/2006

Situationen på nationalt niveau i en række nordiske lande

1. Danmark

Der er siden 1996 sket en betydelig målrettet udvidelse af børne- og ungdomspsykiatrien i Danmark. Der er tilført mange ekstra økonomiske ressourcer til området med henblik på at øge aktiviteten for derved at nedbringe ventelister/ventetiderne.

Det er på den baggrund lykkedes at øge aktiviteten i børne- og ungdomspsykiatrien markant. Aktiviteten - målt som antallet af udskrivninger og afsluttede ambulante besøg - er således steget fra godt 5.000 i 1996 til ca. 9.500 i 2004.

Det er i igennem de seneste år også gennemført en betydelig uddannelsesindsats med henblik på at fremskaffe det fornødne antal speciallæger (og andet personale) i børne- og ungdomspsykiatrien. Dette ser nu ud til at have resulteret i en positiv udvikling med hensyn til søgningen til specialet.

Antallet af normerede stillinger i børne- og ungdomspsykiatrien er steget fra ca. 742 i 1996 til 1.543 i 2006 svarende til mere end en fordobling.

Fra 1996 til 2005 er antallet af henvisninger imidlertid også steget fra 4.858 til 10.550. Alene fra 2004 til 2005 steg henvisningerne hele 15 % svarende til 1.300 patienter.

Selvom der er sket en massiv udbygning af børne- og ungdomspsykiatrien i Danmark, er der på grund af det stigende antal henvisninger fortsat børn og unge der venter. Pr. 1. januar 2006 stod 2.500 børn og unge således på venteliste til psykiatrisk udredning/behandling.

Myndighedernes syn på problematikken

Det er vurderingen, at det fortsat nødvendigt at fastholde og intensivere den målrettede indsats og udbygning i den kommende årrække. En målrettet, kontinuerlige kapacitetsudbygning over en årrække er fortsat vejen frem for at få løst kapacitetsproblemerne i børne- og ungdomspsykiatrien.

For at fortsætte den positive udvikling på området, har regeringen og satspuljepartierne med psykiatriaftalen for 2007-2010 igen fokuseret på børne- og ungdomspsykiatrien. Der er således med aftalen afsat økonomiske ressourcer til en intensiveret udbygning af børne- og ungdomspsykiatrien med henblik på nedbringelse af ventetider i aftaleperioden.

Som nævnt, er der lange ventetider til såvel udredning som behandling. Det er væsentligt, at børn og unge, som venter, får den rigtige støtte og vejledning, mens de venter på behandling. Derfor er en hurtig psykiatrisk udredning særlig vigtig. Hurtig udredning muliggør, at patienten i ventetiden på baggrund af råd fra afdelingen vil kunne modtage kvalificeret støtte, rådgivning mm. fra blandt andre den praktiserende læge, den kommunale socialforvaltning eller i skolevæsenet, indtil behandlingen vil kunne overtages af børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling. En hurtig udredning vil også sikre, at børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling kan iværksætte behandling i den rækkefølge, som de henviste patienters sygdom tilsiger.

Regeringen og satspuljepartierne er med psykiatriaftalen 2007-2010 enige om gradvist at indføre en udvidet udrednings- og behandlingsret for børn og unge. Det betyder, at børn og unge fra 1. januar 2008 ved ventetider til udredning i psykiatrien på mere end 2 måneder får ret til at vælge at lade sig udrede på en klinik eller et hospital, som regionerne har en aftale med.

Fra 1. januar 2009 udvides retten således, at børn og unge, som har behov for hurtig behandling i børne- og ungdomspsykiatrien, ved ventetider på mere end 2 måneder får ret til at lade sig behandle på en klinik eller et hospital, som regionerne har en aftale med.

Retten til frit at vælge udrednings-/behandlingssted ved ventetid på mere end to måneder forventes, at få en positiv effekt på ventelister/ventetider.

Partierne bag psykiatriaftalen er desuden enige om den fælles målsætning, at alle patienter i psykiatrien fra 2010 skal have tilsvarende rettigheder.

Partierne bag psykiatriaftalen på det sociale område har desuden bevilget 133 mio. kr. over en 4-årig periode til at sikre en målrettet indsats på kommunalt niveau, så børn og unge med begyndende eller lettere psykiske problemer i tide får den støtte og hjælp de har behov for, og derved ikke udvikler mere alvorlige psykiske lidelser, der nødvendiggør behandling på en børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling.

Formålet er desuden at forebygge frafald betinget af psykiske problemer på ungdomsuddannelserne.

Myndighedernes syn på behovet for at tage initiativ på nordisk plan

Sundhedsstyrelsen statusnotat for 2006 indeholder en række bud på mulige begrundelser for den stigende efterspørgsel i børne- og ungdomspsykiatrien, bl.a. øget opmærksomhed på børn og unge med psykiske symptomer, mindre stigmatisering, større forventninger til mulighederne for behandling, mm. Sundhedsstyrelsen slår samtidig fast, at der kun i begrænset omfang foreligger viden om årsagerne.

For at få mere viden om dette, er der netop igangsat en stor undersøgelse. Undersøgelsens formål er at få afdækket årsagerne til det stigende antal henvisninger i børne- og ungdomspsykiatrien, at kortlægge hvordan indsatsen over for skrøbelige børn og unge styrkes og at fremlægge anbefalinger herom på baggrund af afdækket dokumentation.

Undersøgelse skal bl.a. omfatte:

- En kortlægning af danske og nordiske erfaringer om, hvordan man bedst hjælper psykisk syge børn og unge.
- En analyse af, om der kan konstateres en øget psykisk sygelighed og sårbarhed blandt børn og unge og eventuelle årsager hertil.
- En beskrivelse og analyse af udviklingen i henvisningsmønstret i børne- og ungdomspsykiatrien og af årsagerne hertil
- En beskrivelse og analyse af indsatsen vedrørende psykisk sundhedsfremme og forebyggelse f.eks. i institutioner, skoler og familier samt evt. udvikling af fælles anbefalinger herom.
- En beskrivelse af udviklingen i den tidlige støttende og eventuelt behandlende indsats overfor psykisk skrøbelige børn og unge i de primære led.
- Vurdering af om den tidlige udredende, støttende og eventuelt behandlende indsats i de primære led over for psykisk skrøbelige børn og unge er tilstrækkelig, relevant og hensigtsmæssig, i det omfang der eksisterer dokumentation for en sådan vurdering.
- Vurdering af behovet for kapacitet i de involverede sektorer.
- Vurdering af det tværsektorielle samarbejde, herunder vedrørende samarbejdsaftaler, procedurer for samarbejde m.v.
- Behov for personalekvalifikationer i de tre sektorer.

Undersøgelsen forventes afsluttet i januar 2008.

Der er vurderingen, at eventuelle nordiske tiltag bør afvente resultaterne af den igangsatte henvisningsundersøgelse.

2. Sverige

I Sverige finns en nationell överenskommelse mellan staten och Landstingsförbundet om en vårdgaranti. Vårdgarantin innebär att primärvården skall erbjuda kontakt i telefon eller på plats samma dag. Om läkarbesök inom primärvården behövs skall denna kunna erbjudas inom högst sju dagar. Efter beslut om remiss skall ett besök inom den specialiserade vården – om sådant beslut behövs – kunna erbjudas inom högst 90 dagar efter beslutsdagen. Denna vårdgaranti avser även barn och unga som är aktuella för vård inom psykiatrin. Den Nationella psykiatrisamordnaren har lämnat ett förslag (SOU 2006:100) att förstärka vårdgarantin så att tidsgränserna för barn och ungdomar 0 – 20 år kortas. Barn och ungdomar skall få en tid hos specialistpsykiatrin inom 30 dagar, och behandling skall ha påbörjats inom 30 dagar efter beslut om behandling. Förslaget bereds för närvarande.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 föreslagit att 500 miljoner avsätts för personer med psykisk sjukdom och psykiska funktionshinder 2007. Under 2008 och 2009 bedömer regeringen att det behövs 500 respektive 250 miljoner kronor. Syftet är bland annat att förbättra personalens kompetens och att öka tillgången till psykologer och kuratorer i primärvården, förbättra kvaliteten och tillgängligheten och skapa fler vårdplatser inom psykiatrin.

Regeringen har den 15 mars 2007 fattat beslut om att inrätta ett nationellt utvecklingscentrum för tidiga insatser till barn och unga som riskerar att utveckla psykisk ohälsa. Centrumets uppgifter skall vara att

samla, koordinera och föra ut kunskap och vetenskap då det gäller att identifiera, förebygga, ge tidigt stöd och behandla barn och unga.

Vad avser mål 2 att det för alla patienter skall upprättas en "individuell plan" är det oklart vad som avses. Avses en vård- och omsorgsplan (behandlingsplan)? Om samma sak avses borde det etablerade begreppet användas eller i vart fall definieras. Det är svårt att lämna synpunkter då det är oklart vad som avses. Av patientjournallagen (1985:562) framgår att en patientjournal skall innehålla de uppgifter som behövs för en god och säker vård av patienten samt om uppgifterna föreligger, skall en patientjournal innehålla bl.a. väsentliga uppgifter om vidtagna och planerade åtgärder. Denna bestämmelse borde vara tillräcklig om det är planering av kommande vård som avses med "individuell plan".

3. Finland

Finland har haft en vårdgaranti för psykiatrisk vård av barn och unga fr.o.m. 1.1.2001. Klienten skall få tillträde till en bedömning av vårdbehovet inom tre veckor från det att remissen kommit in till den specialiserade sjukvården och till vård som anses nödvändig senast inom tre månader från det att vårdbehovet konstaterades.

Social- och hälsovårdsministeriet har tillsammans med Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (Stakes) genom en separat enkät utrett situationen för den specialiserade sjukvården inom barn- och ungdomspsykiatrin och hur vårdgarantin uppfyllts. Enkätsvaren beskriver situationen 16.10.2006. Fem sjukvårdsdistrikt klarar av barn- och ungdomspsykiatriska undersökningar och att ordna vård inom ramen för de gränser som vårdgarantin fastställt. Tolv sjukvårdsdistrikt rapporterar om resursbrist och övriga 15 sjukvårdsdistrikt har undersöknings- och/eller vårdköer. Till antalet finns flest köer inom det Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt och Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt, vars andel uppgår till ca 60–80 % av kösituationen på riksnivå.

För att kartlägga hela situationen för mentalvårdstjänster och psykosociala tjänster för barn och unga skulle man dessutom behöva uppgifter om situationen för familjerådgivningsbyråerna och andra enheter inom den öppna vården samt t.ex. barnskyddsanstalterna. En rikstäckande insamling av uppgifter avseende rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor kommer att genomföras under innevarande år.

4. Norge

Ca 95 prosent av all behandling innen psykisk helsevern for barn og unge i Norge, er poliklinisk behandling. Det finnes ca 330 døgnplasser for barn og unge, men det er regionale variasjoner i døgn- og dagtilbudet. I 3.tertial 2006 varierte ventetiden fra 0 til 220 dager.

Regjeringen har varslet at den vil innføre en ventetidsgaranti i spesialisthelsetjenesten for barn og unge med psykiske lidelser og unge rusmiddelavhengige under 23 år. I forbindelse med dette er det igangsatt et arbeid med å utvikle faglige retningslinjer for vurdering og prioritering. Dette er viktig for å sikre en mer enhetlig og forsvarlig praksis.

Barn og unge med psykiske lidelser og unge rusmiddelavhengige er utsatte og sårbare grupper. Erfaring viser at disse ikke alltid har fått et tilfredsstillende tilbud innenfor spesialisthelsetjenesten. Regjeringen ønsker derfor å prioritere disse gruppene. Rask og tidlig behandling kan bidra til å hindre et langt liv med sykdom, rus og kriminalitet. Manglende behandlingstilbud kan derfor ha store menneskelige og samfunnsmessige konsekvenser.

*Opptrappingsplanen for psykisk helse(1999 -2008)*hadde som målsetting å bygge ut dekningsgraden når det gjelder spesialisthelsetjenester til barn og unge innen psykisk helsevern. Måltallet var en dekningsgrad på 5 prosent. I 1998 hadde vi 2,1 prosent mot 4,1 prosent i 2005. Det ser ut som vi når måltallet om en dekningsgrad på 5 prosent innen planen utløper i 2008. Dekningstallet gjelder den totale kapasitet målt ved årsprevalens og omfatter både nyhenvisninger og overførte pasienter fra året før.

Opptrappingsplanen vektlegger tjenester og tilbud nærmere folks bosted. Utvikling av egnede lavterskeltilbud i kommunene med sikte på utredning, behandling og oppfølging av barn og unge med psykiske problemer og lidelser er derfor prioriterte tiltak. Dette fordrer en omfattende kompetanseheving

av kommunale tjenester som omfatter bl.a. rekruttering av psykologer og høgskoleutdannet personell med videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge. Spesialisthelsetjenesten skal bistå der det er behov for mer spesialisert utredning og behandling.

I Oppdragsdokumentet (Statsrådens bestilling) til regionale helseforetak for 2007 er det stilt krav om at ventetid til vurdering i psykisk helsevern for barn og unge skal være maksimum 10 virkedager. Departementet ser det som viktig at barn og unge med psykiske lidelser og unge rusmiddelavhengige slipper tidlig til allerede i vurderingsfasen. Kortere frist for vurdering gir kortere ventetid for pasienten, og gir et klart signal om betydningen av å komme tidlig til. Videre vil en kortere frist for vurdering sikre at det gis raskere tilbakemelding til pasient og henvisende instans om hvordan problemet blir tatt hånd om.

Forskrift om individuelle planer trådte i kraft 1. juli 2001. Planen er tenkt som et koordineringsverktøy for personer med behov for langvarige og koordinerte tjenester fra det offentlige hjelpeapparat. En individuell plan skal gripe over alle tjenesteområder og forvaltningsnivå som for eksempel skole, trygd og ytelser en person med langvarige og sammensatte behov trenger for å kunne leve et aktivt og selvstendig liv. Når barn har behov for sammensatte tjenester, vil planen også omfatte tjenester overfor familien.

Gjennom Opptrappingsplanen for psykisk helse er barn og unge med psykiske problemer blitt vesentlig bedre prioritert enn tidligere.

5. Island

I den sidste tid har der været megen debat om de vanskeligheder som børn og unge med adfærdsmæssige og psykiske problemer står overfor. Problemet er komplekst og voksende og årsagerne er for en stor del ukendte. Nabolandene og de fleste vestlige lande står også overfor en stigende forekomst af psykiske problemer og man søger løsninger til at imødekomme denne gruppes behov for service.

I de sidste år er bevillingerne til børne- og ungdomspsykiatrien i Island steget og man har iværksat forskellige tiltag for at forbedre service. Men ventelisterne på Rigshospitalet-universitetssygehus ambulante børne- og ungdomspsykiatriske afdeling (BUGL) giver grund til bekymring. Akutte tilfælde bliver dog prioriteret og ikke ladet vente. En af grundene til den lange ventetid på BUGL er manglen på specialiseret og trænet personale. Der er heller ikke tilstrækkelige behandlingstilbud udenfor hospitalet til at tage over efter udskrivningen fra den ambulante afdeling eller indlæggelsesafdeling.

I en national sundhedsplan frem til år 2010 sættes det mål at den psykiatriske sundhedstjeneste på årsbasis omfatter 2% af børnene i alderen 0 – 18 år. Tallene for psykiatrisk sundhedstjeneste på tertiærserviceplan viser, at denne service omfattede 0,4% af børnene i 1997, mens den i 2005 omfattede 1,8% (BUGL og Akureyri).

I Island drives størstedelen af sundhedstjenesten af staten og ikke kommunen. Der er også specialister, der yder behandling på egne klinikker og servicerer en del af denne gruppe. Det er vigtigt at have in mente at det foruden tiltag indenfor sundhedstjenesten i Island er vigtigt at forøge service til børn med psykiske og adfærdsmæssige problemer indenfor skolesystemet samt i kommunernes og socialforsorgens regi.

Islands sundheds- og forsikringsminster fremsatte i september 2006 sine prioriteringer og en strategi der skal styrke sundhedstjenesten for børn og unge med adfærdsmæssige og psykiske problemer, for at løse dette problem. Det overordnede mål er at forkorte ventelisterne på BUGL og forbedre service på alle niveauer (primær, sekundær, tertiær service). Der arbejdes på at føre strategien ud i livet på alle områder, og den indeholder følgende ni punkter:

1. Primær sundhedstjeneste for børn med adfærdsmæssige og psykiske problemer forøges og forbedres og forebyggelse prioriteres. Antallet af psykologer i primærsundhedstjenesten forøges og der etableres team

af fagfolk ved de offentlige helsecentre til specielt at tage sig af dem der trænger mest til hjælp. Der motiveres også til at lægge større vægt på information og forebyggelse til unge børns forældre.

2. Diagnosticering af lettere tilfælde af psykiske problemer flyttes i stigende grad fra BUGL's Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling til børnesundhedsplejen og de offentlige helsecentre. Her sigtes specielt til hyperaktive børn og børn med opmærksomhedsforstyrrelser (ADHD).

3. Offentlige helsecentre i provinsen får til opgave at forhandle om ambulerende service fra specialister der skal yde børnepsykiatrisk service. Hermed sikres regelmæssige besøg af specialister for at yde børn i provinsen service på dette område.

4. BUGL's Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling styrkes i sin rolle som center for det faglige arbejde indenfor service til børn og unge med psykiske problemer. Der skal lægges vægt på at forøge kendskabet til hyperaktivitet og opmærksomhedsforstyrrelser (ADHD) og andre hyppigt forekommende psykiske problemer hos børn.

5. BUGL's ambulante børne- og ungdomspsykiatriske afdeling styrkes og dens kapacitet til at behandle de mest syge børn forbedres. I takt med at første diagnosticering og behandling af psykiske problemer i stigende grad overføres til primærsundhedstjenesten, styrkes BUGL's ambulantafdeling, så ventelister i forbindelse med diagnosticering skulle være fortid. Ved at formindske presset på BUGL's Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling i forbindelse med diagnosticeringer skabes større råderum til bedre at behandle de mest syge børn på både ambulant- og indlæggelsesafdeling. Der lægges større vægt på opfølgning af patienterne efter udskrivning, bl.a. i samarbejde med skole og kommune.

6. Første etape i udvidelsen af BUGL's Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling påbegyndes og udvidelsen afsluttes foråret 2008. Udvidelse og forbedring af BUGL's Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling prioriteres af sundheds- og forsikringsministeren. Projektet afsluttes foråret 2008 og omfatter ambulantafdelingen samt forbedring af børne- og ungdomspsykiatrisk afdelings indlæggelsesafdeling.

7. Landlægen (medicinaldirektøren) får til opgave at styrke samarbejdet mellem og koordinere virksomheden i de sundhedsinstitutioner, der behandler børn med psykiske problemer. For at koordinere service til individer lægger ministeren vægt på at samarbejdet mellem institutioner styrkes uafhængigt af offentlige domæner i forvaltningen.

8. Udgivelse af en vejviser for fagfolk, pårørende og patienter om psykiatrisk behandling af børn og unge. Der udgives en vejviser for fagfolk, pårørende og patienter om psykiatrisk behandling af børn og unge hvor der redegøres for løsninger, vejledes i behandlingstilbud og sagsforløb beskrives.

9. Udarbejdelsen af kliniske vejledninger om behandling af børn og unge fremskyndes.
Ministeren har pålagt Landlægeembedet (medicinaldirektørembedet) at fremskynde udarbejdelsen af kliniske vejledninger om diagnosticering og behandling af børn og unge med ADHD. Samtidig påbegyndes udarbejdelsen af kliniske vejledninger vedrørende børn med andre psykiske og adfærdsmæssige problemer.

"Individuel plan". Når man taler om individuelle planer er det vigtigt at forklare og definere hvad man mener med individuel plan. I korthed kan man beskrive processen i enkelte tilfælde som følgende: Efter tværfaglig diagnosticering og behandling ved BUGL's ambulante afdeling sendes en konklusion til den henvisende part (speciallæger ved klinikker, psykologer i skolesystemet, i socialforsorgen og ved klinikker, og læger ved offentlige helsecentre) og forældre, med en optælling af de behandlingstilbud der anbefales for barnet. Dette er dog ikke nogen egentlig behandlingsplan i den forstand at det er et selvstændigt dokument der angiver tidsramme og den enkelte parts ansvar og rolle. På BUGL's indlæggelsesafdeling udarbejdes der derimod en individuel udskrivningsplan hvor hver enkelt opfølgningsansvarligs opgave efter udskrivningen defineres. Dette er på sin vis en individuel

behandlingsplan selv om den ikke sikrer opfølgningen.

18/2006 - Rekommendation angående kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger)

Rekommendationen lyder:

1) *at* kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

2) *at* oprette en hjemmeside med en positivliste, der på lovlig vis registrerer de hoteller, der garanterer, at de ikke formidler sexkøb, og som har givet sit samtykke dertil. Hjemmesiden skal omfatte Norden og Naboområder, hvor de nordiske organisationer har aktiviteter.

Nordiska ministerrådet meddelar:

MR-LOV har foretaget en gennemgang af det juridiske grundlag i de 5 nordiske lande og på denne baggrund konkluderet, at

> "Formidling af sexkøb som beskrevet i rekommandationen må således antages at være strafbart i alle de nordiske lande, og gennemførelse af rekommandationen ville derfor i realiteten indebære, at Nordisk Ministerråd skulle træffe foranstaltninger for at tilskynde hoteller til at "garantere", at de overholder straffelovgivningen i det pågældende land.
>
> Det er imidlertid en selvfølge, at hoteller og deres ansatte skal overholde det pågældende lands straffelovgivning, og det gælder fuldstændig uafhængigt af, hvilke erklæringer hotellerne måtte have udstedt herom. Det er derfor også uklart, hvilke retsvirkninger der i givet fald skulle være knyttet til en garanti som nævnt i rekommandationen. Endvidere må det anses for væsentligt at fastholde, at det primært er en politimæssig opgave at sikre overholdelse af straffelovgivningen."

Hertil kommer, at det må anses at være forbundet med et meget betydeligt administrativt besvær at sikre en permanent ajourført fortegnelse over hoteller, som opfylder kravene. For det første er hoteller ikke en entydig forretningstype (hoteller, moteller, pensionater, vandrehjem m.v.), og for det andet ses der ikke at være en geografisk afgrænsning i rekommandationen, som kan angive, hvor der i givet fald skal sættes ind.

Nordisk Ministerråd foreslår på denne baggrund, at rekommandationen afskrives.

19/2006 - Rekommendation angående beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel (A 1391/medborger)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

1) at tage initiativ til oprettelse, medvirken i, driftstøtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel, i et samarbejde med landenes myndigheder og med frivilligorganisationer på området

2) at tage initiativ til en erfaringsudveksling blandt socialarbejdere engageret i beskyttelsesindsatsen for kvinder udsat for menneskehandel. Erfaringsudvekslingen skal sigte på at kvalificere det fremtidige, daglige arbejde i beskyttelseshuse samt på oplysningsvirksomhed om menneskehandel i Norden, Nordvestrusland og Baltikum

Nordiska ministerrådet meddelar:

Bakgrund

Nordiska ministerrådets aktiva insatser för att bekämpa människohandel, med speciell fokus på kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande, blev synligt i Östersjöregionen år 2002 då den gemensamma nordisk baltiska kampanjen mot kvinnohandel genomfördes i de nordiska och de baltiska länderna. Från år 2002 har Nordiska ministerrådet strävat att samarbeta och samordna aktiviteter i de enskilda ministerråden för att uppnå en effektiv insats för att undvika dubbleringar. Kampanjen genomfördes som ett samarbete mellan MR-JÄM och MR-LAG och de baltiska och nordiska jämställdhets- och justitieministrarna. Bilaga 1 Rekommendations and statement from Nordic Baltic ministerial meeting.

MR-JÄM har under sina årliga ministermöten följt upp arbetet med insatserna att bekämpa människohandel, speciellt handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande. De nordiska jämställdhetsministrarna har diskuterat människohandel och handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande med sina baltiska kolleger på NB 8 möten år 2004 och år 2006. Ministrarna anser att det är viktigt att arbeta med frågan och följa upp vad som händer i EU:s nordliga dimension region. Jämställdhetsministrarna inbjöd socialministrarna till samarbete i kampen mot människohandel, så att även en social aspekt inarbetas i insatsen mot människohandel.

MR-S beslöt i juni 2006 att inkludera en social dimension i aktiviteter för att bekämpa människohandel för sexuellt utnyttjande. Som en uppföljning av MR-S mötet inbjöd socialminister Eva Kjer Hansen, Danmark, tillsammans med Nordiska ministerrådet sina nordiska och baltiska kolleger och dessutom socialministrarna från Tyskland, Polen och Ryssland till en rundabordskonferens om *Social Aspects on Trafficking*. I socialministrarnas uttalande från rundabordskonferensen som arrangerades i oktober 2006 sägs att länderna skall samarbeta för att avskaffa de sociala orsakerna som ligger bakom människohandel för sexuellt utnyttjande. Det skall utarbetas bilaterala och multilaterala projekt om preventive åtgärder och med målsättning att öka kunskap om människohandel. Projekten skall ha en tvärsektoriell utgångspunkt för genomförande av aktiviteterna.

Som en uppföljning av rundabordskonferensen har MR-S tagit initiativ till ett projekt *Activities targeted at trafficiking/prostitution among youg teenage girls and boys in their country of origin* finansierat med upp till 1.000.000 DKK. Projektet är ett förebyggande projekt som riktar sig till personal på institutioner för utsatta barn och unga i östeuropeiska avsändarländer och kommer att genomföras i EU:s nordliga dimension region. Projektets centrala komponenter är kompetens-uppbyggning av personal, etablering av nätverk och tvärsektoriellt utbyte av erfarenheter är centrala komponenter i projektet. Erfarenheter från projektet skall samtidigt bidra till tydligare och synligare information och vara underlag för kunskap om människohandel i avsändarländerna. Projektet igangsættes i 2007.

MR-LAG har varit i kontakt med Baltic Sea Task Force on Organised Crime kring problematik och aktiviteter för att bekämpa människohandel i Östersjöregionen.

En relevant samarbetspartner i detta sammanhang er Nordic Baltic Task Force Against Trafficking in Human Beings (nordiska och baltiska utrikesministrarnas task force). De har initierat projektet *Nordic Baltic Pilot Project for the Support, Protection, Safe Return and Rehabilitaion of Women Victims of Trafficking for Sexual Exploitation* i oktober 2005 och det pågår till september 2008. Målsättningen med projektet är bygga upp ett nordiskt baltiskt nätverk med representanter för myndigheter och NGOs för att arbeta med att stöda och skydda kvinnor som är offer för människohandel. Nätverket skall utveckla ett regionalt program för att ge juridisk, social, ekonomisk, medicinsk och psykologisk hjälp, säkerhet och skydd för människohandels offer i mottagarländer och ge hjälp för att offren kan återvända i säkerhet. De offer för människohandel, som önskar att återvända till sitt hemland, eller till ursprungslandet skall det garanteras att kvinnorna får tillgång till den service de behöver som stöd för deras rehabilitering. År 2007 erhåller de nationella projekten i de baltiska länderna 50.000 EUR till driftskostander. Projektet

arrangerar även nationell och regional skolning för de personer och NGOs som arbetar med skyddat boende. Inom ramen av projektet arrangeras även årligen seminarier där experter föreläser och det ges möjlighet för deltagarna att utbyta erfarenheter om aktiviteter och verksamhet för personer som har utsatts för människohandel för sexuellt utnyttjande. Projektet skall även utveckla resurser för help-lines och skyddat boende i Estland, Lettland och Litauen. Projektet koordineras av European Women's Lobby och leds av Malin Björk. CBSS Task Force against Trafficking in Human Beings har övertagit pilotprojektet efter att de nordiska och baltiska utrikesministrarnas task force against trafficking in women avslutades i augusti 2006.

Planerade aktiviteter

Planerade aktiviteter

Under år 2007 planerar Nordiska ministerrådet att i samarbete med myndigheter och NGOs bygga upp en sammanhängande tvärsektoriell insats mot offer för människohandel och speciellt utsatta barn i den nordliga dimensionens region. Detta skall genomföras tillsammans med polis, social- och hälsomyndigheter, lärare och NGOs. Projekten skall vara modellprojekt med fokus på institutionell kapacitetsuppbyggning, facklig kompetensutveckling och ett tvärsektoriellt samarbete. Projekten är planerade att i första hand genomföras i St Petersburg och Kaliningrad.

Tyngdpunkten vid genomförande av aktiviteterna skall ligga i kunskapsuppbyggnad och främjande av nätverk. De nordiska länderna har byggt upp modeller för koordinering av insatsen mot människohandel, genom att effektivera samarbetet mellan olika myndigheter som arbetar med dessa problemställningar. De nordiska samarbetsmodeller presenteras som möjliga redskap hur ett samarbete och förmedling av information kan byggas upp mellan de olika aktörerna. Detta skall rikta sig till representanter och nyckelpersoner från polis, åklagare, socialarbetare, hälsocentraler, sjukhus, skolor, NGOs, m.fl i NV Ryssland och Kaliningrad.

De nordiska länderna har även erfarenhet av att bygga upp rådgivning för att främja ett hälsosammare och bättre socialt livsmönster för grupper i samhälle som har drabbats av olika livskriser, som offer för människohandel. Specialkunskap kan överföras från de nordiska länderna inom detta område. Detta har även betydelse för demokratisk utveckling och för ekonomisk tillväxt. Sådana kunskapsinvesteringar ger bestående effekter och stöder uppbyggnaden av det civila samhället. Rådgivning skall ge verktyg och erbjuda alternativ för utsatta personer, så att de skall kunna bygga upp ett värdefullt liv och delta i utbildning och arbetsliv. Alla aktiviteter genomförs inom ramen för EU:s partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande.

Alla länder, task force och internationella organisationer i EU:s nordliga dimension region som arbetar med att effektivera arbetet mot människohandel inbjuds att deltaga i detta samarbete så att den tillgängliga kunskapen om insatser mot människohandel och insamling av fakta sprids till alla involverade aktörer.

Avslutning

Det tidigare næmnda CBSS projektet genomför *Nordic Baltic Pilot Project for the Support, Protection, Safe Return and Rehabilitaion of Women Victims of Trafficking for Sexual Exploitation* genomførs av European Women's Lobby fram till slutet av år 2008, kommer Nordiska ministerrådet inte att ta initiativ till att upprätta, medverka i, stöda drift eller ge kompetensbidrag till skyddat boende i de nordiska länderna och Estland, Lettland och Litauen i ett samarbete med ländernas myndigheter och med frivilliga organisationer. Det pågående pilot projektet genomför de initiativ som Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att utföra. I enlighet med gällande regler har Nordiska ministerrådet inte möjlighet att ge ekonomiska bidrag till den dagliga driften i organisationer och institutioner.

Nordiska ministerrådet önskar att speciellt se på erfarenheterna från CBSS pilotprojektet och att Nordiska ministerrådet efter behov tar initiativ till konferens och guidelines för utväxling av information mellan socialarbetare och andra relevanta representanter för myndigheter.

Nordiska ministerrådet (MR-S, MR-JÄM och MR-LAG) kommer att följa med genomförandet av projektet och ta projektets resultat och rekommendationer i beaktande i planering och uppföljning av Nordiska ministerrådets kommande insatser mot människohandel.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Bilaga 1: Rekommendations and statement from Nordic Baltic ministerial meeting.

Statement and Recommendations concerning Trafficking in Women in the Nordic and Baltic Countries adopted at the Informal Nordic Baltic Ministers' Meeting in Stockholm, Sweden, April 9, 2003.

Trafficking in women and children is a serious and growing problem all around the world. Every year thousands of women and children are recruited, transported, sold or purchased across our national borders and within our countries for the specific purpose of sexual exploitation. These women and children have become victims of a transnational *(global)* industry, which is extremely profitable and well-organized.

We, the Nordic and Baltic Ministers of Gender Equality in collaboration with the Ministers of Justice, reconfirm our commitment to counteract trafficking in women with the recognition that full gender equality and equal participation of women and men in all fields of our societies cannot be brought about as long as some women and children in our countries are victims of trafficking.

Through our joint activities, we have discussed different initiatives to prevent trafficking in women, and how to protect and support those women and children who are victims of this harmful and dangerous trade. We have taken steps to improve standard procedures and become more efficient in the prosecution of those groups and networks that traffic women and children for sexual purposes.

Statement and recommendations

We, the ministers of Justice, Gender Equality and Interior in the eight Nordic and Baltic countries, have gathered today in Stockholm to conclude the first phase of our trans-national collaboration against the trafficking in women in our region; the Nordic Baltic Campaign against Trafficking in Women, which took place in 2001-2002.

We note with satisfaction that the links between our countries have been strengthened during this Campaign; on a government level as well as between authorities and non-governmental organizations.

We are now ready for further action. Today we have committed ourselves to continue the work that we initiated two years ago. We have decided to put into place a number of concrete measures for the long-term practical cooperation between our countries in the struggle against trafficking in human beings, especially women and children, in our region.

We have agreed:

that work against trafficking in human beings, especially women and children, will be undertaken as a political priority in all our countries;

that all measures against trafficking in human beings, especially women and children, that we put in place are consistent with internationally recognized principles of non-discrimination (including non-discrimination based on gender, race, ethnicity, disability and sexual orientation) and that they take into account the respect for the human rights and fundamental freedoms of the victims;

that all actions and initiatives to prevent the trafficking in human beings, especially women and children, have a gender sensitive perspective and do not inhibit immigration or freedom of travel and mobility consistent with laws or undercut the protection provided to refugees in international law;[1]

that we will continue to support the development and work of a network of those Nordic and Baltic non-governmental organizations that actively work against trafficking in human beings, especially women and children, in our region;

that we will develop and implement national action plans against trafficking in human beings, especially women and children, no later than year 2005.

[1] According to the *United Nations Secretary General's 1998 Report on Trafficking in Women and Girls*, A/53/409, para. 22.

We have agreed on the Prevention issue:

that we will continue to support prevention projects directed towards groups of especially women and children that are particularly vulnerable to recruitment for trafficking in human beings in our region, including by extending the funding until the end of year 2003 for the information and awareness raising activities undertaken by the three Baltic national coordinators;

that we will put into place and strengthen existing measures, including through sustainable development measures, to alleviate the circumstances that make women and children particularly vulnerable to trafficking in human beings, such as poverty, unemployment, lack of education, male sexual violence, as well as lack of equal rights and opportunities;

that we will, in collaboration, develop and implement different measures that discourage the demand that fosters all forms of exploitation of persons, especially women and children, that leads to trafficking, following the directions in Article 9.5 of the *Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children;*

We have agreed on the Victim Protection and Support issues:

that the Nordic and Baltic countries whicha have not yet investigated the possibilities of providing victims of trafficking in human beings with temporary or permanent resicence permits in the destination countries, in connection with victim assistance programs, carry out such investigations;

that we will consider the possibilities of supporting the development and implementation of a multilateral cooperative pilot project between Nordic and Baltic non-governmental organizations designed to provide for the legal, social, economic, medical and psychological care, safety and protection in the countries of destination, as well as for the safe and planned re-integration of returning victims of trafficking in human beings in the countries of origin;

Prosecution, Legal Framework and Police Cooperation

We have agreed on the Prosecution, Legal Framework and Police Cooperation Issues:

that the Nordic and Baltic countries will, as a matter of priority, sign, ratify and nationally implement the United Nations *Convention on Transnational Organized Crime* and the *Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children;*

that we will consider the possibilities of supporting the development and implementation of joint training and exchange programs for Nordic and Baltic law enforcement, immigration and other relevant officials with the aim to ensure effective investigation and prosecution of cases of trafficking in human beings for sexual, and other forms of exploitation, while respecting the fundamental rights of the victims.

We are pleased that governments, governmental authorities and our non-governmental organizations in the Baltic and Nordic countries are joining forces to combat the trade in human beings, especially women and children.

20/2006 - Rekommendation angående bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse (A 1393/medborger)

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udarbejde en fælles nordisk handlingsplan mod menneskehandel for seksuel udnyttelse. Handlingsplanen skal både fokusere på en mere effektiv indsats mod menneskehandel og på mulighederne for at arbejde målrettet for at skabe en holdningsændring, når det gælder brugen af prostitution. Udformningen og konkretiseringen af handlingsplanen skal ske i dialog med Nordisk Råd

Nordisk Ministerråd meddeler:

Baggrund
Människohandel är ett högt politiskt prioriterat område i Nordiska ministerrådet, speciellt i MR-JÄM, MR-S och MR-LAG. Nordiska ministerrådet har sedan 2001 haft ett nordiskt samarbete för att bekämpa handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande.

Jämställdhetsministrarna satte i sitt nordiska jämställdhetssamarbetsprogram 2001-2006 som målsättning att skapa ett fungerande samarbete mellan berörda ministerråd och myndigheter för att motverka våld mot kvinnor och handel med kvinnor. I det pågående nordiska jämställdhets-samarbetsprogrammet 2006-2010 poängteras att det finns behov av att fortsätta insatsen mot handel med människor, i synnerhet handel med kvinnor för prostitutionsändamål. De nordiska regeringarna och Nordiska ministerrådet har gjort en stor insats på detta område, men en bättre samordning av de många olika insatserna som görs i Norden och i grannländerna kommer att kunna stärka det nordiska samarbetet. År 2005 arrangerades ett möte i Nordiska ministerrådets regi för alla internationella organisationer och task force för att diskutera hur de enskilda insatserna kan samordnas för att kampen mot människohandel för sexuellt utnyttjande kan effektiveras.

I september 2006 arrangerades i ministerrådssekretariatet ett seminarium för samarbetsområden social och hälsa, jämställdhet, och lagstiftning om hur man kan stärka en gemensam koordinerad insats för att bekämpa kvinnohandel. Resultatet från seminariet var förslag till konkreta teman för tvärsektoriellt ministerrådssamarbete, prioriteringsområden och konkreta aktiviteter, samt att inbjuda MR-A till samarbete - och att fokus på människohandel i Nordiska ministerrådet skall inkludera all form av människohandel. Sekretariatet har nedsatt en informell tvärsektoriell arbetsgrupp som fortsätter med att arbeta för att främja en koordinerad insats inom ministerrådet i en dialog med Nordiska rådet.

Av de nordiska länderna har Danmark, Norge och Finland godkända handlingsplaner för att bekämpa människohandel för sexuellt utnyttjande.

Ett viktigt element i ÄK-S fortsatta insats för att bekämpa människohandel är att fokusera på den sociala dimensionen av människohandel och stärka ett samarbete mellan de nordiska länderna och de övriga länderna i den nordliga dimensionens region. Detta beslöt socialministrarna på sitt nordiska möte i juni 2006 och på en rundabordskonferens om kvinnohandel för socialministrarna från Norden, de baltiska länderna, Tyskland, Polen och Ryssland.

MR-JÄM beslöt på mötet 10.5.2006 att år 2007 genomföra ett nordiskt projekt *Prostitution i Norden?* i de nordiska länderna och de självstyrande områden, och att avsätta 1.000.000 DKK för att genomföra projektet. Projektet är samtidigt en del av Nordiska ministerrådets helhetsinsats för att bekämpa människohandel och en uppföljning av de rekommendationer som det nordisk baltiska ministermötet i

april 2003 antog efter den avslutade nordisk baltiska kampanjen mot handel med kvinnor som genomfördes år 2002.

Prosjektet *Prostitusjon i Norden* skall genomföras av Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning, NIKK, och skall

- producera ny kunskap om prostitution i Norden
- samla och utnyttja de rapporter som är producerade i de enskilda länderna och i de självstyrande områden
- inarbeta ett köns- och jämställdhetsperspektiv som grund för analysen och kartläggningen av insatser, hållningar till och omfattning av prostitution i Norden och de självstyrande områden
- bidra till att etablera en gemensam kunskap som skall öka möjligheten för ett gott nordiskt samarbete för att bekämpa prostitution och människohandel

EK-Lov har behandlet forslag til svar på rekommandationen på deres møde den 5-6. februar og har ingen bemærkninger.

Ek-Jäm har behandlet forslag til svar på rekommandationen på deres møde den 7. februar og har få bemærkninger som er integreret i teksten.

Förslag till beslut:
Människohandel är ett högt politiskt prioriterat område i Nordiska ministerrådet. Inom Nordiska ministerrådet samarbetar MR-JÄM, MR-S och MR-LAG för att få en stark gemensam koordinerad insats mot människohandel för sexuellt utnyttjande på basis af ministerbeslutninger indenfor de forskellige fagministerområder om at prioritere menneskehandel højt.

Nordiska ministerrådet har sedan 2001 haft ett nordiskt samarbete för att bekämpa handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande och der pågår et samarbejde såvel indenfor norden som imellem norden og de baltiske lande.

Jämställdhetsministrarna satte i sitt nordiska jämställdhetssamarbetsprogram 2001-2006 som målsättning att skapa ett fungerande samarbete mellan berörda ministerråd och myndigheter för att motverka våld mot kvinnor och handel med kvinnor. I det pågående nordiska jämställdhets-samarbetsprogrammet 2006-2010 poängteras att det finns behov av att fortsätta insatsen mot handel med människor, i synnerhet handel med kvinnor för prostitutionsändamål. De nordiska regeringarna och Nordiska ministerrådet har gjort en stor insats på detta område, men en bättre samordning av de många olika insatserna som görs i Norden och i grannländerna kommer att kunna stärka det nordiska samarbetet. År 2005 arrangerades ett möte i Nordiska ministerrådets regi för alla internationella organisationer och task force för att diskutera hur de enskilda insatserna kan samordnas för att kampen mot människohandel för sexuellt utnyttjande kan effektiveras.

I september 2006 arrangerades ett seminarium för samarbetsområden social och hälsa, jämställdhet, och lagstiftning om hur man kan stärka en gemensam koordinerad insats för att bekämpa kvinnohandel. Resultatet från seminariet var förslag till konkreta teman för tvärsektoriellt ministerrådssamarbete, prioriteringsområden och konkreta aktiviteter, samt att inbjuda MR-A till samarbete och att människohandel i Nordiska ministerrådet skall inkludera all form av människohandel. En tvärsektoriell arbetsgrupp i Nordiska ministerrådets sekretariat har tillsatts för att främja en stark koordinerad insats att bekämpa människohandel – i dialog med Nordiska rådet.

Nordiska ministerrådet kommer att:

- MR-JÄM genomför projektet *Prostitution i Norden* som startar i maj 2007 och slutförs i april 2008. En central målsättning för projektet är att skapa ny kunskap för att kunna förändra attityder till prostitution och människohandel för sexuellt utnyttjande. Projektet kommer att:
  - producera ny kunskap om prostitution i Norden

- samla och utnyttja de rapporter som är producerade i de enskilda länderna och i de självstyrande områden
- inarbeta ett köns- och jämställdhetsperspektiv som grund för analysen och kartläggningen av insatser, hållningar till och omfattning av prostitution i Norden och de självstyrande områden
- bidra till att etablera en gemensam kunskap som skall öka möjligheten för ett gott nordiskt samarbete för att bekämpa prostitution och människohandel

- Företrädare för MR-S, MR-JÄM och MR-LAG kommer under år 2007 att mötas för att diskutera hur en gemensam nordisk handlingsplan mot människohandel för sexuellt utnyttjande kan utformas för att få en mer effektiv insats mot människohandel, och stärka samarbetet mellan länderna i EU:s nordliga dimension region.
- Seminariet är en uppföljning av seminariet som arrangerades i september 2006. Som en omedelbar uppföljning av detta arrangeras ett seminarium, där de länder som har handlingsplaner mot människohandel presenteras och diskuteras.
- Projektet *Prostitution i Norden?* kommer bl.a. att utföra en kartläggning om kvinnors och mäns förhållande till prostitution. Resultaten av kartläggningen kommer att ge kunskap för hur man kan arbeta målinriktat för att skapa ändringar i förhållningssätt, och bidra till att etablera en gemensam kunskap som skall öka möjligheten för ett gott nordiskt samarbete för att bekämpa prostitution och människohandel
- Nordiska rådet kommer att inbjudas att delta i planering och konkreta aktiviteter när en gemensam nordisk handlingsplan mot människohandel för sexuell utnyttjande utarbetas.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

21/2006 - Rekommandation angående nordisk samarbejde om biobränslen i trafiken (A 1394/miljö)

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Islands,
Norges og Sveriges regeringer:

1) at udarbejde en nordisk vision og strategi for transportsektorens drivmiddelforsyning år 2020, der fremmer såvel miljø-, klima- som forsyningsmålsætninger i de nordiske lande

2) at samarbejde om en accelereret og langsigtet afbalanceret udbredelse af biodrivmidler i de nordiske lande – dels gennem aktivt at påvirke EU's lovgivning, dels gennem udveksling af erfaringer mellem de nordiske lande om inciterende rammebetingelser, dels gennem iværksættelse af fællesnordiske forsknings- og demonstrationsprojekter

3) at modvirke nye grænsehindringer for borgerne i de nordiske lande ved at samarbejde om standarder og distributionsnormer for biobrændsler

Nordisk Ministerråd meddeler:

Ad 1) EU kommer att påskynda användningen av förnybara drivmedel betydligt: det allmänna målet är 5,75 % (indikativt) år 2010 och 10 % år 2020. Detta har betydligt höjt aktualiteten av NR:s medlemsinitiativ. De nordiska länderna har redan före de nya EU-besluten påskyndat åtgärder för att öka användning av förnybar energi i trafiken, bl.a.

- Den danske regering har i sin energistrategi et mål om at andelen af anden generations biobrændsler skal udgøre mindst 10% i 2020, og regeringen er indstillet på at sætte højere mål, hvis den teknologiske og økoniomiske udvikling tilsiger det. Endvidere vil regeringen fordoble de årlige offentlige midler til forskning, udvikling og demonstration af energiteknologier – herunder også til udvikling af anden generations biobrændselsteknologier.
- Island har ett omfattande program att utveckla hydrogenteknologi i trafiken

- Finlands riksdag har utgivit en ny lagstiftning: andel av biobränslen bör vara 2 % år 2008, 4 % år 2009 och 5,75 % år 2010 (kravet för 2010 blir slutgiltig efter att statsrådet ger förordningen om det)Sveriges riksdag har antagit målet att andelen biodrivmedel bör vara 5,75 % år 2010

Medlemsländer håller på att kartlägga nya möjligheter att öka inhemsk produktion av biodrivmedel samt analysera hållbarheten och klimatpolitiska effektiviteten samt inverkan till försörjningsbalansen av användningen av olika biodrivmedel samt behovet av nya stödsystem. Redan nu har de Nordiska länderna t.ex.

- utvecklat industriell produktion av biodiesel
- börjat utveckla 2. generationens biodrivmedel
- börjat utvecklingen av decentraliserad produktion och användning av bioenergi

De nordiska ländernas regeringar betonar att en hållbar utveckling och en positiv energibalans är viktiga ramvillkor för alla åtgärder som gäller användningen av förnybar energi i trafiken och arbetar för att detta mål beaktas också i EU. NEF –Nordiska energiforskningsinstitutet – och NICe – Nordiska innovationscentret – har centrala roller in det nordiska samarbetet i utvecklingen av nya lösningar.

Ad 2) De nordiska länderna stöder EU:s nya målsättningar och följer i lagstiftningen EU-krav så att målen kan nås i alla länder och följer noga utvecklingen i EU där det förväntas ett utspel hösten 2007. De nordiska energiministrarna håller förmöten före rådsmöten med sikte på orientering om ståndpunkter och diskussion om möjliga samstämmiga synpunkter på EU's utspel.

Ad 3) En av uppgifterna i det pågående samarbetet i bioenergisektorn är att förmedla information om utvecklingen och planer i de nordiska länderna så att inga gränshinder uppstår. Till detsamma kan man sträva genom gemensamma forskningsprojekt inom ramen för europeiska och/eller nordiska program – bioenergi hör till kärnområden i det nordiska forskningsinstitutet NEF. Å andra sidan behövs det olika prov- och piloteringsarrangemang i begränsade områden för att testa och utveckla nya lösningar: allting kan inte tas i bruk överallt i norden (t.ex. hydrogenteknologi eller gas) samtidigt, och detta leder till ett behov av ta till användning åtminstone tillfälliga parallella system.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

22/2006 - Rekommendation angående frivilligsektoren (B 244/kultur)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) å gjennomføre "Ministerrådsforslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället – en strategi" (B 244/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

2) å gi en samlet rapportering om samarbeidet med NGO/interesseorganisasjoner som del av Nordisk Ministerråds budsjett og årsberetning, samt via Nordisk Ministerråds hjemmeside

Nordiska ministerrådet meddelar:

I sitt betänkande rekommenderar Nordiska rådet ministerrådet för det första, att genomföra strategin med beaktande av vissa synpunkter och för det andra, att rapportera om samarbetet med frivillig- och intresseorganisationer som en del av ministerrådets budget och årsberättelse samt via ministerrådets hemsida på Internet.

De synpunkter som framförs i Nordiska rådets betänkande består i huvudsak i att man, för det första, önskar ett förtydligande om den nya strategins förhållande till de gamla riktlinjerna och för det andra, att man betonar att ministerrådet har ett ansvar för att involvera berörda frivilligorganisationer i relevanta processer.

Som framgår av den nya strategin bygger dokumentet vidare på – och ersätter – de riktlinjer som de nordiska samarbetsministrarna fastställde år 2000 och vidgar relationerna till de frivilliga organisationerna i tre övergripande avseenden.

I fråga om Nordiska ministerrådets ansvar för att involvera berörda frivilligorganisationer bör det noteras att ett sådant ansvar redan finns etablerat hos generalsekreteraren, de berörda fackavdelningarna i sekretariatet samt, ytterst, hos de nordiska samarbetsministrarna. Till detta kommer att frivilligorganisationerna själva har möjlighet att ta initiativ till erfarenhetsutbyte och annan samverkan med Nordiska ministerrådet.

Nordiska ministerrådet överväger att vid Nordiska rådets session 2007 presentera en redogörelse för ministerrådets samarbete med frivilligorganisationerna. Redogörelsen kommer då att omfatta en kartläggning av hur den nya strategin genomförs i de olika fackministerrådens verksamhet. En sådan redogörelse kan publiceras på Internet.

I fråga om rapportering kan sägas att ministerrådet har startat ett budgetmoderniseringsarbete där de nordiska samarbetsministrarna den 26 februari 2007 beslutade om en s.k. förslagskatalog. Katalogen innehåller bl.a. förslag som rör ministerrådets budget och en mera systematisk rapportering av ministerrådets verksamhet. Nordiska samarbetskommittén (NSK) skall få rapporter i februari och augusti varje år och syftet är att också Nordiska rådet skall få dessa rapporter. Detta förslag bereds för närvarande i Nordiska ministerrådets sekretariat, varför det när detta skrivs inte finns något beslut om innehållet i denna rapportering.

När det gäller dispositionen av ministerrådets budgetdokument och rapportering är intentionen i budgetmoderniseringsarbetet den att så mycket av rapporteringen som möjligt skall flyttas från själva budgetdokumentet över till redogörelsen för ministerrådets verksamhet. Denna redogörelse utkommer i september/oktober varje år. Dock kommer de speciella översikterna, uppdelade på budgetpostnivå, i ministerrådtes budget som visar den faktiska användningen till initiativ som riktar sig till frivilligsektorn fortfarande utgöra en del av ministerrådets budget.

Under 2007 och 2008 genomförs ett projekt som syftar till att förnya och omstrukturera Nordiska rådet och Nordiska ministerrådets gemensamma hemsida på Internet. Hösten 2008 byts den nuvarande hemsidan ut med nytt innehåll, ny informationsstruktur och nya tekniska lösningar. Nordiska rådets önskemål om rapportering kommer att beaktas inom ramen för detta projekt.

Nordiska ministerrådet menar att rekommendationen kan avskrivas.

23/2006 - Rekommendation angående Deklaration om nordisk språkpolitik (B 245/kultur)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

1) at gennemføre "Ministerrådsforslag om Deklaration om nordisk sprogpolitik" (B 245/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betænkningen om forslaget

2) at give tegnsprogene samme stilling som lovfæstede minoritetssprog, samt at vurdere den nordiske sprogkonvention med hensyn til dette

3) at udarbejde en tiltags-/handlingsplan for at realisere målsætningerne i Deklaration om nordisk sprogpolitik

4) at prioritere tiltag på området *sprogforståelse* i den kommende periode

Ministerrådet meddeler:

I 2006 blev en deklaration om nordisk sprogpolitik vedtaget for første gang. Sprogdeklarationen, som skal udgøre grundlaget for en samlet og langsigtet sprogpolitisk indsats, skal sikre helhed og sammenhæng i sprogsatsningerne fremover. Nordisk Ministerråd har til hensigt at fokusere på sprogforståelsen nordboere imellem i de kommende år.

Ad 1) "Ministerrådsforslag om Deklaration om nordisk sprogpolitik" (B 245/kultur) er gennemført. I Kultur- og uddannelsesudvalgets betænkning fremføres en række synspunkter. Nordisk Ministerråd har noteret sig Kultur- og uddannelsesudvalgets synspunkter.

Ad 2) Når det gælder at give tegnsprogene samme stilling som lovfæstede minoritetssprog, er dette kun muligt hvis tegnsprogene har stilling som minoritetssprog nationalt, dvs. i samtlige nordiske lande.

Ad 3) Nordisk Ministerråd vil i opfølgningen af sprogdeklarationen fokusere på realiseringen af prioriterede tiltag, særlig når det gælder sprogforståelse. For at bidrage til et helhedsbillede, undgå overlap og opnå synergieffekter skal der forud for prioriteringsarbejdet ske en kortlægning af nuværende og planlagte aktiviteter på sprogområdet gennem en henvendelse til relevante aktører på sprogområdet. Andre aktører uden for Nordisk Ministerråd der beskæftiger sig med sprogforståelse, som fx Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond, får også en henvendelse vedrørende deres aktiviteter på sprogområdet. Nordisk Ministerråd noterer sig, at Kultur- og uddannelsesudvalget tillige ønsker en plan for hvordan der, udover sprogforståelse, skal arbejdes med områderne parallelsproglighed, flersproglighed og Norden som sproglig foregangsregion.

Ad 4) Nordisk Ministerråd er indstillet på at prioritere tiltag på området sprogforståelse, ligesom rådgivningsgruppen Nordens Sprogråd også er indstillet herpå.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

24/2006 - Rekommendation angående Nabolands-tv etter digitaliseringen (A 1388/kultur)

Rekommandationer lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer:

1) å sikre at de nordiske public service-kanalene inngår i programtilbudet når digital-tv innføres

2) å arbeide for en harmonisering av tekniske standarder for digital-tv

Ministerrådet meddeler:

På vägnar av de nordiska regeringarna framförs följande som svar på rekommendationen:

1) Finland övergår till digitala sändningarna den 31 augusti 2007. Kommunikationsministeriet har utrett olika alternativ för att trygga sändningarna från Sveriges television också digitalt.

Följande beslut har hittills fattats i Finland för att nå detta syfte:

Sveriges televisions sammansatta kanal (SVT Europa) börjar sändas i en stor del av Finland från början av september 2007. Statsrådet beviljade den 18 januari 2007 YLE koncession för en vidaresändning av denna kanal. Enligt koncessionen bör de digitala sändningarna av SVT fr.o.m. början av september 2007 täcka ett område som bebos av minst 59 % av finländarna. Från början av december 2008 bör täckningen utvidgas till 80 % av befolkningen. Ett programkort behövs emellertid för mottagande av programmet. SVT Europa kommer att befinna sig i det femte kanalknippet (E). I samma kanalknippe sänds även fem betal-tv -kanaler.

Finlands regerings överenskommelse om att sända SVT Europa "r till sin natur en tillfällig lösning. Regeringen eftersträvar fortfarande en lösning enligt vilken SVT 1 och SVT 2 skulle distribueras också till södra och mellersta Finland via det markbundna televisionsnätet. Kommunikationsministeriet bö göra en utredning i frågan före utgången av 2008.

I Österbotten kan man också i fortsättningen se Sveriges televisions kanaler SVT 1 och SVT 2 digitalt. I Vasaregionen beviljades Vasa Läns Telefon (VLT) en regional nätkoncession och koncessioner för att sända program. I nätet kan man också förmedla andra televisionskanaler; vid sidan av SVT 1 och SVT 2 planerar VLT att även sända andra svenska kanaler.

I ljuset av det ovansagda kan man konstatera att Finlands regering har för sin del försökt trygga att Sveriges televisions sändningar kan mottas i Finland även efter övergången till digitala sändningar i slutet av augusti detta år. Det kommer inte att ske något avbrott i sändningarna av svensk tv i Finland i samband med digitaliseringen.

Man har också i Sverige arbetat hårt för att hitta en lösning till de problem som medförs av digitaliseringen. Sveriges regering fattade den 12 december 2006 beslut om sändningstillstånd för TV Finland i ett större område än vad som tidigare hade varit möjligt i det analogiska marknätet.

De digitala sändningarna av TV Finland kommer att täcka inte bara Stockholm utan också Västerås och Uppsala. Detta innebär att i princip alla hushåll i Mälardalen kommer att nås av fritt tillgängliga sändningar från det digitala marknätet. Den stora grupp finsktalande hushåll som bor i Västerås-sändarens mottagningsområde kommer nu också att lätt motta den finska kanalen.

I Sverige har man också gjort vissa justeringar i finansieringen av finska tv-utbudet. Syftet är att ge Sverigefinska Riksförbundet ett större ansvar för hur det statliga anslaget utnyttjas. Förhoppningen är att anslaget därigenom skall kunna användas ännu mer effektivt, t.ex. för att uppnå avtal om distribution även med kabeloperatörer.

Det kan sålunda konstateras att man i Sverige har lyckats utnyttja övergången till digitala sändningar på ett sätt som ytterligare stärker tv-utbudet på finska i Sverige.

I flera andra delar av Norden kommer direkt och naturligt spill-over också att i fortsättningen tillförsäkra tillgången till nabolands-tv.

I detta sammanhang bör man också påpeka att televisonsverksamheten är i dag i ett snabbt utvecklingsskede. Fr.o.m. detta år kommer de nordiska ländernas televisionsföretag att i utökande omfattning utnyttja också de möjligheter som Internet erbjuder. Man borde se till att dessa möjligheter också kommer nordborna tillgodo.

Vad angår de problem som gäller sändningsrättigheter till programmen och därtill sammanknippade ekonomiska och andra frågor kan en diskussion kring dem initieras även på nordisk nivå.

I Island har staten inte åtagit sig den kostsamma uppbyggnaden av det digitala TV nätverket, varken för public service eller för de privatägda föredagen. Etableringen har skötts av privata företag sem lyckades med att på mindre än ett år bygga ut nätet till den största delen av befolkningen. Man har därför inte som i dom andra nordiska länderna satt upp en agenda om hur skiftet från analog till digital distribution av marksänd TV ska vara. Regeringen har dock beslutat att övergången till digital TV ska vara klar året 2010.

I dag kan största delen av befolkningen använda sig av de privata företagens distributionsnät, via kabel, ADSL och mikrovåg. I Reykjavik och söd-västra delen av landet kan invånare välja i mellan många olika kanaler från några företag. I dom flesta mindre byar ute på landet kan man ta imot tio TV kanaler. Man har också försäkrat att public service kanalen RÚV är tillgänglig på alla digitala platformer i landet. Som en del av nedsläckningen av det analoga marknätet har regeringen beslutat att RÚV ska sändast via sattellit. I april 2007 blev RÚV tillgänglig på Telenors satellite THOR II och några av de privata isländska kanalerna kommer att bli tillgängliga via sattellit om några månader. Med ett antal isländska kanaler blir sattellit distribution en attraktiv lösning för TV tittare i ute på landet som inte har andra alternativ i digital TV.

I Danmark er der den 6. juni 2006 indgået en mediepolitisk aftale for perioden 2007-2010. I aftalen er det blandt andet præciseret, at digitalt tv i Danmark udbygges ved at der som supplement til DR's og TV 2/DANMARK's nuværende digitale udsendelse af public service-programmer etableres en jordbaseret, digital tv-platform, som skal drives af en operatør ("gatekeeper") på et forretningsmæssigt grundlag.

En af forudsætningerne for at varetage "gatekeeper" funktionen er at gatekeeperen skal tilbyde et bredt og varieret programudbud, som inkluderer forskellige kategorier af kanaler såsom underholdningskanaler, nyhedskanaler, musikkanaler, populærvidenskabelige kanaler og sportskanaler. Programudbuddet skal endvidere også omfatte nabo-lands-tv.

I Norge er det ikke staten som står for finansiering og utbygging av det digitale bakkenettet for fjernsyn. Konsesjon for utbygging og drift av det digitale bakkenettet er tildelt selskapet Norges Televisjon (NTV). I konsesjonen er det bl.a. stilt krav om at nettet skal ha en dekning på minst 95 pst. av befolkningen. NTV legger opp til at utbyggingen skal skje trinnvis med lanseringsstart i de første regionene i tredje kvartal for 2007.

NTV vil tilby betal-tv gjennom et eget selskap, RiksTV. RiksTV arbeider nå med å sette sammen tilbudet av kanaler i det digitale bakkenettet på bakgrunn av forhandlinger med kringkasterne. Hvorvidt de nordiske public service-kanalene vil inngå i kanaltilbudet i det digitale bakkenettet er derfor ikke klart på det nåværende tidspunktet.

2) De nordiska myndigheterna deltar inte i beslutsfattande om tekniska standarder. Däremot har de nordiska TV-bolagen ett nära samarbete på detta område genom Nordig-samarbetsstrukturen för att utveckla en gemensam marknad för apparater.

Det anses därför inte behövligt att dessa tekniska frågor tas upp på dagordningen i Nordiska rådet eller Nordiska ministerrådet.

25/2006 - Rekommendation angående Nordplus programmene 2008-2011 (B 246/kultur)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

å gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus programmene 2008-2011" (B 246/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget.

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordisk Ministerråd vil fra 2007 gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008-2011" I gjennomføringen vil det bli lagt vekt på å ta hensyn til de synspunkter som er fremført i Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning om forslaget.

Nordisk Råds synspunkter gjeldende baltisk deltakelse i Nordplus Rammeprogram, bruk av engelsk i deler av programsamarbeidet, videreutvikling av Nordplus Junior programmet, videreføring av Nordplus Språk som et separat nordisk program og administrasjonsordning for Nordplus er dekket inn av Ministerrådsforslaget. Når det gjelder Nordisk Råds synspunkt om å inndra Foreningen Nordens Forbunds erfaringer, er Nordisk Ministerråd åpen for dialog med Foreningen Nordens Forbund og alle som ønsker et aktivt samarbeid om Nordplus. NMR vil i utviklingsprosessen søke dialog med Nordisk Råd, og involvere relevante nordiske og baltiske myndigheter, aktører og brukere. Så langt er dette for eksempel fulgt opp med et møte med de nordiske frivillige organisasjonene som innleder en dialog mellom Nordisk Ministerråd og organisasjonene, blant annet om utviklingen av Nordplus programmene.

Nordisk Ministerråd vil i 2007 gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008-2011" innen rammen av et "Nordplus utviklingsprosjekt 2007".

"Nordplus utviklingsprosjekt 2007" tar sitt utgangspunkt i MR-Us prinsippbeslutning om at neste generasjon programmer organiseres som et Nordplus Rammeprogram for programperioden 2008 – 2011 og at rammeprogrammet åpnes for deltakelse på like fot fra de tre baltiske land. Utviklingen av programmet Nordplus Språk vil i 2007 gå parallelt med, og være relatert til utviklingsprosjektet for Nordplus Rammeprogram.

"Nordplus utviklingsprosjekt 2007" organiserer og strukturerer det nordiske og nordisk-baltiske forberedelses- og utviklingsarbeidet i 2007 med sikte på oppstart av Nordplus Rammeprogram med baltisk deltakelse fra 1. januar 2008. Hovedmål for prosjektet er å etablere styringsstruktur, administrasjonsordning etter en konsortiemodell, prioriteringer, retningslinjer og prosedyrer for Nordplus Rammeprogram 2008-2011 og, med dette som grunnlag, avholde lanseringskonferanse og utlyse programmidlene for 2008 i alle 8 deltakerland innen november 2007. Hovedaktører i prosjektet vil være Nordisk Ministerråds rådgivningsgrupper, Nordplus programkontorer i de nordiske land samt de nasjonale programkontorene og representanter for departementene og utdanningssystemet i de tre baltiske land. Et eget delprosjekt skal organisere arbeidet med å lage og iverksette en plan for kommunikasjon med og informasjon til Nordplus' interessenter og brukergrupper.

MR-U har besluttet å forlenge programperioden for de nåværende Nordplus programmene med 1 år i 2007. I tillegg har de nordiske samarbeidsministrene (MR-SAM) lagt opp til en særskilt forlengelse for 2007 av nordisk-baltisk samarbeid under Nordplus Nabo programmet. Programvirksomheten i 2007 kan med dette bidra til videreutvikling av Nordplus programmene og til å forberede gjennomføringen av neste generasjon Nordplus 2008-2011.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

26/2006 - Rekommendation angående komparativ studie om iværksætteri i Norden (A 1396/næring)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

At gennemføre et komparativt studie af hvilke forskellige tiltag de nordiske lande har gennemført for at skabe flere iværksættere og nye virksomheder.

Nordiska Ministerrådet meddelar:

Iværksætteri är ett mycket prioriterat område i det nordiska samarbetet vilket understryks i bakgrundsmaterialet till denna rekommendation. Det finns många initiativ igång på området och ett flertal rapporter som behandlar ämnet.

Exempel på sådan är "The European Charter for Small Enterprises", som till stor del svarar på det som rekommendationen efterlyser.

Det finns alltså redan bra material inom det aktuella området. Ministerrådet anser det därför vara bättre att koncentrera sig på befintliga aktiviteter från kommissionen som t.ex. den ovan nämnda rapporten som är unik i sitt slag eftersom länderna är bundna till att ge respons på dem.
Nationella experter på iværksætteri instämmer denna åsikt enligt informell förfrågan.

Nordisk Ministerråd anser inte att det finns behov av en sådan studie med motiveringen att det redan finns studier som belyser just detta och finner att rekommendationen på dessa grunder kan avskrivas.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

27/2006 - Nordiska ministerrådets budget för 2007 (B 243/presidiet)

Rekommandationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* förändringar i telefontjänsten Hallå Nordens verksamhet skall ske i dialog med Nordiska rådet
2) *att* upprätthålla finansieringen av Orkester Norden år 2007 och aktivt arbeta för att säkra de ekonomiska och organisatoriska förhållandena för Orkester Norden på lång sikt
3) *att* reservera nödvändiga finansiella medel för att fortsatt kunna genomföra den nordiska traditionen Kura Skymning på biblioteken i Norden
4) *att* öronmärka 3 MDKK för att skydda kvinnor i närområdet mot trafficking
5) *att* inom ramen för 4-4310-1 Projektmedel – Social- och hälsovårdspolitik öronmärka 2,5 MDKK för narkotika samarbetet
6) *att* reservera 3 MDKK för att följa upp och igångsätta aktiviteter med utgångspunkt i rapporten "Norden som global vinderregion"

7) *att* inom ramen för 6-0960-1 NGO-virksomhed i Östersöregionen öronmärka 1 MDKK för nordisk-baltiskt frivilligsamarbete

8) *att* öka anslaget 2-4120-2 Nordjobb med 200 TDKK

9) *att* öronmärka 1,5 MDKK för arktisk forskning med inriktning på klimat och miljö

Ökning av anslag enligt följande:

Budgetposter (TDKK)		
2-4120-1	Nordjobb	200
3-3310-1	Projektmidler – Miljø	1.000
4-5150-1	Projektmidler – Næring, energi og regionalpolitik	1.000
	Ökning totalt	***2.200***

Reduktion av anslag enligt följande:

2-4110-1	Projektmidler – Arbejdsmarked og -miljø	200
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	-1.000
5-1000-1	Strukturpulje	-1.000
	Reduktion totalt	***-2.200***

Omdisponering av anslag:

Budgetposter (TDKK)		
4-5150-1	Projektmidler – Næring, energi og Regional	1.000
2-2505-1	Dispositionsmiddel – Uddannelse og forskning	1.000
4-4310-1	Projektmidler – Social og helse	1.000
	Sammanlagt ökning av anslag	***3.000***
	Finansiering – användninga av odisponerade medel	
4-5190-1	Expo 2005	-500
5-0185-1	Nedbrydelse af grænsehindringer	-1.000
5-0190-1	Reformer på institutionsområdet	-400
5-0195-1	Europasamarbejdet	-300
5-0435-1	Generalsekretærens dispositionsreserve	-400
5-0445-1	Formandskabspuljen	-400
	Finansiering	***-3.000***

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådets budget 2007 (C2), läggs till handlingarna

Särskilda yttranden

Budgetdialog

Nordiska rådet har under året vid samrådsmöten informerats om de reformer som Nordiska ministerrådet igångsatt i förhållande till budgetprocessen. Det viktigaste för Nordiska rådet här är nog att själva budgetdokumentet blir mera transparent så att det är lättare att företa politiska prioriteringar. För Nordiska rådet är det viktigt att fokusera på politiska prioriteringar och inte fastna i detaljer om olika puljer. Det förutsätts att budgetdokumenten för år 2008 skall ha en annan utformning så att det klart framgår hur budgetmedel fördelas på de olika sakområdena.

Angående uppföljningen av budgetrekommendationen önskar Nordiska rådet en uppstramning så att det angående de frågor som rådet i rekommendationen specifikt lyft fram skall ske en mera kontinuerlig tillbakarapportering så att rådet kan hålla sig orienterad om hur projekten/prioriteringarna framskrider.

Vidare önskar Nordiska rådet att budgetprocessen framöver mer än tidigare skulle ske i en diskussion med fackministerråden och relevant utskott i Nordiska rådet. Det är avgörande för den nordiska budgetprocessen att de olika ministerråden känner ett större ansvar för budgeten för respektive sektor och för en dialog om detta med respektive utskott i Nordiska rådet. Det innebär att själva budgetdialogen skall inledas redan i januari månad så det är klart vilka prioriteringar Nordiska rådet har. I det sammanhanget önskar Nordiska rådet också att man väljer ut ett begränsat antal områden som man följer upp och fokuserar på under några år i direkt dialog mellan fackministerråd och relevant utskott i Nordiska rådet.

Om konsumentpolitik

Vid omstruktureringen av Nordiska ministerrådet år 2005 nedlades ministerrådet för konsumentfrågor som ett officiellt ministerråd. Samarbetet skall dock fortsätta på ett informellt plan. De anslag som det konsumentpolitiska samarbetet hade år 2005 vidareförs i budgeten via strukturpuljen. Nordiska rådet vill poängtera att det är viktigt att det de facto finns en tillräcklig budget för samarbetet med hänvisning till det samarbetsprogram som går från 2005-2010 på området. Vidare bör de politiska prioriteringarna ske i dialog och samarbete med Nordiska rådet.

Om NordForsk

I budgetförslaget uppgår andelen för NordForsk till 100 MDKK vilket motsvarar i stora drag en åttondel av den totala budgeten. Satsningen på forskning är massiv och samstämmer väl med de politiska prioriteringarna för det nordiska samarbetet. Nordforsks organisation har givits en utsträckt autonomi med en egen självständig förvaltning och egen beslutskompetens. Detta är i enighet med den princip om en självständig och oberoende forskning som är förhärskande i de nordiska länderna. Problemet är dock att den relativt sett stora satsningen på Nordforsk riskerar att urholka den nordiska budgeten. Enligt ovannämnda modell kan man hävda att Nordiska ministerrådet mer eller mindre är ett transitkonto och reellt sett inget inflytande har på hur dessa 100 MDKK disponeras. Det är Nordiska rådets hållning att de drygt 800 MDKK som är det nordiska samarbetets budget i det stora hela är en mycket blygsam summa som därför skall användas så effektivt som möjligt för att generera mera nordiskt samarbete. Det är ur parlamentarisk synvinkel avgörande att det politiska systemet har inflytande på hur den nordiska budgeten disponeras. Vidare bör Nordiska rådet kunna ha inflytande på eller det bör åtminstone skapas någon form för dialogforum för att kunna komma med förslag till vilka områden som skall prioriteras inom Nordforsks verksamhet. För Nordiska rådet är det avgörande att man kan komma med politiska signaler om vilka områden man skall fokusera på i Nordforsk.

Nordiska ministerrådet ingår ett avtal med Nordforsk i samband med beviljningen av medel från budgeten. I det sammanhanget är det viktigt att Nordiska rådet kan komma med inspel om vilka områden som från parlamentarisk sida skall prioriteras.

Om kulturfonden

Nordiska rådet har under många år i budgetarbetet förhindrat nedskärningar i Nordiska kulturfondens anslag. I årets budgetförslag bibehålls anslaget för Nordiska kulturfonden på samma nivå som år 2006. D.v.s. att Nordiska kulturfonden inte har berörts av de interna omprioriteringarna som varit ett instrument vid framtagandet av budgetförslaget. Nordiska rådet anser att Nordiska kulturfonden permanent skall fredas från detta budgettekniska tilltag. Vidare anser Nordiska rådet att det bör övervägas om Nordiska kulturfondens anslag skall förhöjas i framtiden. Vidare är det viktigt att som ett resultat av omläggningen av det nordiska kultursamarbetet fortsätta att se på arbetsfördelningen mellan Nordiska kulturfonden och Nordiska ministerrådet. Detta skall ske i samarbete med Nordiska rådet.

Avvikande åsikt

Den konservativa gruppen i Nordiska rådet önskar en allmän nedskärning av budgeten med 3 % vilket motsvarar c:a 25 MDKK. De övriga partigrupperna i Nordiska rådet har inte ställt sig eniga i detta krav vilket medför att Nordiska rådets samlade hållning är att budgetramen skall bibehållas på den nivå som förslaget till budgeten anger.

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd betragter Rådets rekommandationer og Rådets prioriteringer som gennemført ved samarbejdsministrenes beslutning om budgettet for 2007.

For så vidt angår Rådets beløbsmæssige ønsker til ændringer, til det af samarbejdsministrenes vedtagne budget, er disse ønsker indarbejdet i budget 2007 (rekommandationens pkt. 9).

Nordisk Ministerråd har følgende uddybende bemærkninger til rekommandation 27/2006.

ad. 1

Hallå Norden och gränshindersarbetet utgör en viktig del av det officiella nordiska samarbetet, både som stöd och hjälp för de nordiska medborgare och företag som är mobila i Norden, och som källa till kunskap om vilka problem som hämmar människors och företags mobilitet i Norden.

Hallå Norden utgör en integrerad del av Nordiska ministerrådets verksamhet, och Nordiska rådet har alltid möjlighet att komma med synpunkter och inspel rörande Hallå Norden, på lik fot med all annan verksamhet som bedrivs inom ramen för Nordiska ministerrådet.

ad. 2:

For å gi kultursamarbeidet en ny dynamikk iverksettes to rammeprogrammer som vil stimulere til nye fellesnordiske initiativ og prosjekter:

- **Mobilitets- og residensprogrammet** innholder bl.a. en modul for nettverksstøtte som gir kulturaktører mulighet til å etablere kortvarige eller langvarige nettverk.
- **Kunst- og kulturprogrammet** består av to moduler: Produksjonsrettet virksomhet og Kompetanseutvikling, formidling og kritisk diskurs.

I løpet av våren 2007 vil programmene lanseres med første søknadsrunder.

Nordisk Ministerråd for kultur besluttet, at Orkester Norden mottar tilskudd i en periode på to år (2007-2008) som vil gi orkestret mulighet til eventuelt å tilpasse sin virksomhet den nye strukturen eller å finne andre finansieringskilder. I 2007 å avsette 1.500.000 DKK fra Kunst- og kulturprogrammet til Orkester Norden på basis av en søknad fra orkestret.

De nye programmene vil åpne for nye muligheter og utviklingspotensiale for nordiske kulturaktører som Orkester Norden. I løpet av overgangsperioden 2007-2009 vil Nordisk ministerråd opprettholde en løpende dialog med Orkester Norden.

ad. 3

Nordisk Ministerråd for kultur besluttet at Skumringstimen – Nordisk bibliotekuke mottar tilskudd i en periode på to år (2007-2008) som vil gi arrangøren mulighet til eventuelt å tilpasse prosjektets virksomhet den nye strukturen eller å finne andre finansieringskilder. I 2007 å avsette 800.000 DKK fra Kunst- og kulturprogrammet til Skumringstimen – Nordisk bibliotekuke på basis av en søknad fra Foreningen Norden.

De nye programmene vil åpne for nye muligheter og utviklingspotensiale for nordiske kulturaktører som Nordisk bibliotekuke. I løpet av overgangsperioden 2007-2009 vil Nordisk ministerråd opprettholde en løpende dialog med arrangøren av Nordisk bibliotekuke. En første anledning til dialog fant sted under

Nordisk kulturforum "Nordisk litteratursamarbeid i en ny tid" som ble arrangert 26.-27. mars 2007 i Oslo og hvor Nordisk bibliotekuke var representert. Oversatt litteratur, formidling, kritisk diskurs, biblioteksamarbeid og digitalisering var hovedtemaer under Nordisk kulturforum. Resultatet av drøftelsene under Nordisk kulturforum vil bidra til å videreutvikle faglig innhold for de nye rammeprogrammene Mobilitets- og residensprogram og Kunst- og kulturprogram, samt til å sette søkelyset på kulturpolitisk og faglig relevante problemstillinger som oversettelsestøtte, formidling, kompetanseheving og digitalisering.

Til orientering arrangeres også en nordisk konferanse om bibliotekssamarbeid med tittel "Nordiskt bibliotekssamarbete i europeiskt och globalt perspektiv – Ledarskapsstrategier för nya strukturer" 13.-15. september 2007 på Hanaholmen i Finland som en del av formannskapsprogrammet.
I øvrigt henvises til svar til rekommandation 25/2005.

ad. 4

Nordisk ministerråds indsats mod menneskehandel i 2007 omfatter alle dimensioner af menneskehandel og skal ses i direkte sammenhæng med opfølgning af tidligere års aktiviteter.

Konkrete planlagte projekter er:

Projekt om forebyggelse af menneskehandel blandt teenage piger og drenge på institution i afsenderlande. (1 mio.kr)

Børn og unge på institutioner anses for at være blandt de mest sårbare grupper hvad angår risikoen for at blive udnyttet til menneskehandel. Projektet initieres i forsommeren 2007 i de baltiske lande, St. Petersborg, Kaliningrad, og også repræsentanter fra Murmansk-området vil blive inviteret til at deltage på træningsseminar. Kerneindsatsområder er træning af praktikere fra institutioner med anbragte børn, tværsektorielt samarbejde mellem det sociale område, politi og NGO'er og netværksopbygning på tværs af landene, med vægt på praktikere, samt erfarings- og vidensudveksling såvel på myndighedsniveau som på praksis niveau. Der lægges vægt på at projektet forankres på myndighedsniveau via oprettelse af en styregruppe. Ligesom samarbejde med CBSS og andre aktører er en central del.

Pipe-line projekt:"Styrkelse af en tværsektoriel og sammenhængende indsats med fokus på udvikling af best-pratice modeller for samarbejde mellem politi, social- og sundhedsområdet og NGO'er.
Finansiering: 1 mio.kr via Naboskabspolitikken "Partnerskabs- og grænseregionalt samarbejde"

Der pågår arbejde om planlægning af et projekt indenfor den Nordlige Dimensions region. Kerneområderne er opbygning af en sammenhængende indsats med fokus på institutionel kapacitetsopbygning og faglig kompetenceudvikling på tværs af politi, social- og sundhedsmyndigheder og NGO'er. Målet er at blive bedre til at identificere mulige ofre for menneskehandel og sikre at ofre for menneskehandel får tilbud om beskyttelse og støtte i repatrieringsprocessen. Geografisk vil projektet implementeres i NV Rusland med det formål at udvikle best.practice modeller, som kan overføres til andre regioner og lande.

Endvidere skal dette projekt ses i direkte sammenhæng med en aftale som er i gang med at blive udarbejdet om samarbejde mellem Nordisk Ministerråd og St. Petersborg Bystyre på social og helse- samt ligestillingsområdet, hvor menneskehandel indgår som et konkret temaområde.

Det skal yderligere bemærkes at de to omtalte projekter også skal ses i tæt sammenhæng med mobilitets- og netværksprogrammet for NV Rusland som finansieres over nabopolitikken. I NV Rusland initieres et særligt kundskabs- og netværksprogram med menneskehandel som temaområde, og målet er samarbejde på tværs af sektorer og etablering af netværk og erfaringsudbytte på tværs af landegrænser.

I de Baltiske lande arbejdes der på at gøre menneskehandel og udsatte børn og unge til et temaområde bl.a. i regi af NB8 samarbejdet. Omdrejnings-punktet er at tilbyde socialarbejdere, politifolk og repræsentanter på myndighedsniveau og NGO'er i Norden og de baltiske lande modeller for at arbejde på tværs af sektorer, herunder studieture og "on the job Training".

Videnindsamling via projektet " Prostitution i Norden" (1 mio.kr)

Indsamling af viden om prostitution, herunder menneskehandel som bl.a. skal danne grundlag for et videre arbejde målrettet holdningsændring bliver igangsat i 2007. Indholdet er (1) en nordisk kortlægning af de nordiske landes lovgivninger og andre tiltag som har til formål at hindre prostitution og menneskehandel med seksuelle formål, (2) en nordisk kortlægning af forekomsten og omfatningen af prostitution og menneskehandel med seksuelle formål i de nordiske lande samt hvilke effekter lovgivning og andre tiltag har fået, og (3) en undersøgelse og analyse af kvinders og mænds holdning til køb af seksuelle ydelser.

Af pipeline projekter kan yderligere nævnes:

Internationalt Netværksseminar

Alle task forces og internationale organisationer som arbejder med at bekæmpe menneskehandel indenfor den Nordlige Dimensions Region inviteres af Nordisk Ministerråd for ligestilling til et netværksmøde for at diskutere effektivisering og samordning af aktiviteter sådan at viden og erfaringer spredes til alle involverede aktører.

ad. 5

Nordisk ministerråds indsats mod rusmidler for 2007 skal ses i direkte sammenhæng med og opfølgning af tidligere års aktiviteter:

I 2007 kommer Nordisk Ministerråd at følge op på rekommandationer fra et igangsat projekt vedr. forebyggelse af alkohol og narkotika blandt børn og unge i St.Petersborg som vi har initieret under nordlige dimensions partnerskab om sundhed og socialt velfindende. Projektet implementeres af en af partnerskabet expertgruppe "Promotion of Healty and Socially rewarding lifestyles" og målet er at erfaringerne skal spredes til de baltiske lande og andre områder i NV Rusland, herunder Kaliningrad.

NAD (Nordisk Center for alkohol og narkotika forskning) er en vigtig drivkraft i arbejdet indenfor narkotikaområdet. NAD prioriterer såvel en nordisk som et internationalt perspektiv inden for EU og især de baltiske lande og NV Rusland. Der er reserveret penge til følgende projekter:

- ***"EKONARK – effekter og kostnader av narkotika og narkotikapolitikk i Norden (410.600 DKK).*** Projektet vil udrede metoder og mål for estimering av kostnader av narkotikamissbruk og narkotikapolitiske tiltag.
- ***GRAN – Gränslösheten och den nordiska alkoholpolitiken.(560.00 DKK)*** Prosjektet vil samle, videreudvikle og koordinere nordisk kompetence på det alkoholpolitiske område.
- ***The Red House.*** implementeres af organisationen "Østgrønland Hilfe" (200.000 DKK) Projektets mål er reintegrering af unge hjemløse østgrønlændere, der er afhængige af alkohol. Projektet har to dimensioner: at tilbyde basale fornødenheder, såsom tøj, mad og et sted at være, samt at udvikle jobmuligheder og finde lærepladser.

- ***Narkotikabekæmpelse inden for den nordlige dimensions region (584.500 DKK, heraf 292.250 DKK fra EK-S' projektmidler.)*** Projektet benyttes til et tværsekorielt seminarium , som arrangeres i fællesskab af det finske formandskab og Nordisk Narkotikaforum samt til afholdelse af Nordisk Narkotikaforumseminar. Nordisk Narkotikaforum er et fritstående uformelt samarbejdsforum for embedsmænd fra de nordiske lande. Hovedformålet er dialog og erfaringsudveksling om narkotikaspørgsmål som vedrører forebyggelse, behandlings- og kontrol indsatsen. Gruppen prioriterer også arbejdet som inkluderer NV Rusland, Estland, Letland og Litauen.

  Der resterer i alt ca. 1,3 MDKK fra puljen vedr. narkotikamidler for 2007.

  Såvel NAD som Nordisk Narkotika Forum bidrager aktivt til udkrystallisering af MR-S indsatsområder på rusmiddelsområdet. Det påregnes således at de under 2007 vil komme forslag til yderligere initiativer som skal styrke det nordiske samarbejde om rusmiddel.

  ad. 6

  NMR har igångsatt ett stort arbete för att följa upp rapporten "Norden en global vinnarregion" och den diskussion statsministrarna förde vid sessionen 2006. Der har just hållits et globaliseringsseminarium i samarbete med Nordiska rådet med representanter för näringsliv, forskning, opinionsbildning och politik. Vid seminariet diskuterades konkreta förslag på hur Norden kan fortsätta vara en global vinnarregion. Under våren kommer sekretariatet, i dialog med länderna, att ta fram ytterligare förslag, samt arbeta med att vidareutveckla de förslag som kommit in. De slutliga initiativen kommer att presenteras för statsministrarna vid deras möte i juni.

  ad. 7

  Projektstöd för nordisk-baltiskt NGO-samarbete kan beviljas om det omfattar minst tre parter (varav minst en från ett nordiskt land och minst en från ett baltiskt land) och främjar utvecklingen av ett starkt civilt samhälle i de baltiska länderna. Stöd kan ges upp till 75.000 DKK och en viss medfinansiering av baltiska partners krävs.

  Programmet lanserades av ministerrådets kontor i de baltiska länderna hösten 2006 varefter ungefär 13 projekt beviljades sammanlagt knappt 800.000 DKK.

  Nyligen har ytterligare en ansökningsomgång genomförts, 35 ansökningar inkommit och beslut om tilldelning väntas inom kort. Erfarenheten av programmet är god.

  Det förväntas att de medel som tilldelats programmet under 2007 kommer att användas fullt ut.

  ad. 9

  Nordisk Ministerråd har i budgettet for 2007 valgt at allokere 2 MDKK til at supplere de igangværende indsatser i Arktis, og af disse midler er 1,5 MDKK øremærket til indsatser med fokus på klima og miljø i Arktisk. Nordisk Ministerråd har igangsat en række projekter i miljøsektoren, i forskningssektoren samt gennem det arktiske samarbejdsprogram. Følgende aktiviteter er igangsat for at styrke den nordiske indsats på klima og miljøområdet i Arktis:

Emne	**Formal**	**Nordisk bidrag i 2007**
Klima og miljøforurening i Arktis	Formålet med dette forskningsprojekt er, at belyse den arktiske karbon-cyklus som opfølgning på ACIA-rapporten samt vurdere	600.000 DKK

	omfanget af forurening af miljøtoksiner langs den skandinaviske og russiske kystlinie.	
Lokal tilpasning og sårbarhed i Arktis	Formålet med projektet er at undersøge de arktiske områders påvirkning af klimaændringerne og hvorledes man effektivt forholder sig til ændringerne. Projektet vil søge at udvikle metodikker til vurdering af samfundenes sårbarhed og tilpasning til klimaændringer, øget viden om årsagerne til ændringerne og hvorledes der sker variationer i de nordiske områder, udvikle nordiske perspektiver som kan anvendes i EU sammenhæng og at komme med rekommandationer til de politiske beslutningstagere på lokal, regional og nationalt niveau.	300.000 DKK
Effekten af klimaændringer på transport af forurening i Arktis	Formålet med projektet er at afklare mulige effekter af klimaændringer på transport og af kontaminanter til Arktis samt redegøre for hvilke effekter dette kan få for niveauer i miljøet og effekter på dyr og mennesker.	400.000 DKK
Grønlandske græsser	Formålet med dette projekt er at indsamle og registrere græsser og medicinske planter i Grønland med henblik på en udnyttelse og genudsætning i hele det arktiske område, som kan forbedre græsser og medicinske planters evne til tilpasning overfor klimaforandringer, miljøgifte og tungmetaller i det arktiske område..	280.000 DKK
Arktiske moseområders påvirkning af klimaændringer	Formålet med dette projekt er at undersøge arktiske moseområder mht. fremtidige ændringer i distribution og relation til drivhusgasser. Optøning af permafrost fører til ændring af moserne og til frigivelse af drivhusgasser (Methan, CO2) og beregninger på indvirkningen af klimaændringer vil blive foretaget.	500.000 DKK
Det Arktisk Universitet	Formålet med projektet er at opbygge et tematisk netværk om globale ændringer i Arktis, med henblik på at styrke den videregående uddannelse her indenfor såsom fysiske processer, miljømæssige forandringer, viden om effekter, tilpasning og kulturelle ændringer forbundet med klimaforandringer i Arktis.	400.000 DKK
Forskningsstation på Svalbard	Formålet med dette projekt er at anvende forskningsstationen Kinnvika på Svalbard til brug for en lang række fællesnordisk forskning i arktiske ændringer som følge af klimaforandringer.	500.000 DKK
Konference om klimaændringer i	Formålet er at afholde en konference som skal fokusere på klimaændringerne i den nordiske	350.000 DKK

den nordiske del af Arktis	del af Arktis og hvordan disse hænger sammen med de globale ændringer. Konferencen afholdes i Arktis (Tromsø i juni 2007) i forbindelsen med afholdelsen af Verdens Miljødag.	
	Ialt	**3.300.000 DKK**

Hertil kommer at Nordisk Ministerråd i 2007 vil gennemføre en række projekter i henhold til miljøsektorens Arktiske miljøstrategi med fokus på miljøgifte og klima i Arktis. Miljøsektoren vil behandle en række projektansøgninger i sommeren og efteråret 2007 og de specifikke aktiviteter og beløb kendes ikke på dette tidspunkt, om end der forventes som minimum at blive anvendt 1 MDKK fra miljøsektoren inden årets udgang.

Nordisk Ministerråd har på baggrund af en rekommandation fra Nordisk Råd (18/2005) vedr. behovet for nordisk engagement i Arktisk Klimaforskning, i 2006 igangsat en studie til kortlægning af kundskabs- og koordineringsbehovet inden for nordisk klima- og miljøforskning i Arktis. Studien vil blive gennemført i 2007 af NordForsk og der blev allokeret 875.000 DKK.

Ministerrådet anser, at rekommandationen kan afskrives.

7. Oversigt over Nordisk Ministerråds aktiviteter 2006 fordelt på budgetpostnivå

Kultur

1-2203-1 Dispositionsmidler - Kultur

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.112.000	5.114.000	6.714.000	77%	MR-K/EK-K

Formål

Budsjettposten ble opprettet i 2001 for å gi kulturministrene et økonomisk råderom og direkte innflytelse på beslutninger om strategiske og betydningsfulle prosjekter og å sikre mulighet for hurtig respons på politisk interessante initiativer.

Etter de erfaringer som er gjort siden 2001, og ut fra at kultursamarbeidet gjennomgås med tanke på en ny handlingsplan for kulturministrene og endring i strukturen på MR-K, prioriteres midlene i 2006 til engangskostnader i forbindelse med omstruktureringen, til aktiviteter under formannskapsprogrammet og til andre politiske initiativ kulturministrene ønsker å prioritere.

Prioriteringer i 2006

- Fortsatt arbete med strukturreformen
- Breddning av mobilitetsaktiviteter
- Etablering av Nordisk Kulturforum och sakkunniggrupper

Resultater i 2006

I 2006 ble arbeidet med strukturreformen avsluttet med utforming av to nye rammeprogrammer: Mobilitets- og residensprogrammet og Kunst- og kulturprogrammet.

- En utredning om mobilitet innenfor kultursektoren og kunstnerresidensvirksomhet i Norden og Europa for øvrig ble gjennomført. Utredningen dannet grunnlag for utformingsprosessen av mobilitets- og residensprogrammet som iverksettes i 2007.
- En arbeidsgruppe for nordisk kunst- og kultursamarbeid ble nedsatt for å utarbeide et grunnlag for et nytt kunst- og kulturprogram. Arbeidsgruppens rapport ble publisert i juni 2006.
- Kulturministrene vedtok på sitt møte 1. november 2006 etablering av de to ovennevnte programmer slik at de kan iverksettes i 2007 samt opprettelse av ny nordisk institusjon - Kulturkontakt Nord – med ansvar for informasjon og rådgivning om det nye nordiske kultursamarbeidet. Institusjon er lokalisert på Sveaborg i Helsingfors.

1-2204-1 Nordisk Kulturforum og sakkyndiggrupper

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.019.000	0	0	75 %	MR-K/EK-K

Formål

Under rubriken Nordisk Kulturforum arrangeras årligen flera konferenser, seminarier och workshops för att bredda och stärka dialogen med kulturfältet i hela Norden. Nordisk Kulturforum är inget organ, utan ett arbetssätt. Nordisk Kulturforum är öppet för organisationer, institutioner, nätverk och individer.

Under år 2006 etableras de första grupperna av sakkunniga för de program som inleds år 2007.

Resultater i 2006

- Et første nordisk kulturforum ble arrangert 27. februar 2006 for å videreføre dialogen omkring strukturreformen på nordisk nivå.

- Et nordisk kulturforum om kunst- og kultursamarbeidet ble arrangert 28.-29. august i Oslo for å fortsette utformingsprosessen for et nytt kunst- og kulturprogram.
- Sakkyndiggrupper for de nye programene bl nedsatt ultimo 2006.

1-2205-2 Nordisk Kulturfond

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	31.217.000	30.098.000	29.508.000	100%	FONDSSTYRET

Formål

Nordiska Kulturfondens syfte är att främja det kulturella samarbetet mellan de nordiska länderna genom att bevilja bidrag till samarbetsprojekt inom allmänkultur, konst, utbildning och forskning. Fondens verksamhet baserar sig på ett särskilt avtal mellan de nordiska länderna, vilket ingicks år 1966. Prioriterade områden är bland annat projekt för och med barn och ungdomar, projekt som främjar nordisk språkförståelse, projekt som befrämjar användningen av nya medier samt projekt som syftar till att minska främlingshat och rasism. Härtill prioriteras projekt som initieras av frivilligsektorn, tvärgående projekt och projekt som genomförs utanför huvudstadsregionerna..

Prioriteringer i 2006

- Att stimulera till aktiviteter i samband med Årets utställning kring temat Norden - Kongo.
- Att fortsätta arbetet med att effektivisera och förenkla bidragsverksamheten;utökad elektronisk service till de sökande, effektivare styrelsebehandling samt bättre uppföljning av redan beviljade projekt och förbättrad statistik kring projektens genomförande.
- Att utvärdera det nya systemet med utökad kvalitetssäkring av ansökningarna.
- Att utvärdera särskilda satsningar på bilaterala projekt med Västnorden.
- Med tio års mellanrum har fonden, på eget initiativ, initierat en extern utvärdering av sin verksamhet. Den senaste genomfördes år 11996. Fonden planerar därför att att under år 2005 göra en utvärdering som skall redovisas i samband med fondens 40 - årsjubileum år 2006.

Resultater i 2006

Der har igen i 2006 været en meget stor bredde i Fondens bidragsvirksomhed og en stigning i antallet af ansøgninger om støtte til Nordisk Kulturfond. Fonden har et bredt virksomhedsområde, og bevilger mindre beløb, ofte og med kort behandlingstid. Fonden har i 2006 tilbudt seks ansøgningsfrister for ansøgninger med ansøgt beløb til og med 100.000 DKK, og to frister for ansøgninger på over 100.000 DKK. Af 899 indkomne ansøgninger i 2006 bevilgede Fonden støtte til 271 projekter. 30 % af alle ansøgninger fik bevilget støtte. Den samlede støtte til projekterne var i 2006 på 27.929.000 DKK, heraf var bidraget til Fondens egne projekter på 2.650.000 DKK.

Fondens bidragsvirksomhed

- Fonden modtog 899 gyldige ansøgninger i 2006, hvilket er 4% flere end 2005.
- Fonden har bevilget støtte til 271 projekter i 2006. 30% af alle gyldige ansøgninger har modtaget støtte fra Fonden i 2006, hvilket er 5 % færre end i 2005.
- Fonden har bevilget 25,3 mio. DKK til nordiske kulturprojekter i 2006.
- Bevillingerne var i gennemsnit på 93.000 DKK i 2006. 80 % af bevillinger-ne

var under eller lig med 100.000 DKK Disse bevillinger modtog tilsammen 55% af det totale bevilgede beløb.

- Fonden bevilger 75 % af sine midler direkte til projekterne. Dette er uændret fra 2005 til 2006
- 23 % af projekterne har en specificeret aldersgruppe som målgruppe. Projekter med børn og unge (0-18 år) som målgruppe udgør 6,6 % af antallet af bevillinger, og 6 % af det bevilgede beløb.
- Ansøgerne kommer hyppigst fra den frivillige (ideelle) sektor inklusiv uformelle netværk, i alt 39 % og dernæst offentlige institutioner, 13 %.
- Langt de fleste ansøgninger er fra de enkelte kunstgrene (84 %) mens 4% er tværsektorielle og 12% er tværkulturelle. Den største enkelte sektor er musik.
- De hyppigste aktiviteter for projekterne er konference/ seminar, festival og udstilling.

Årets Nordiske Udstilling

Med denne vil Fonden hvert andet år gøre en særlig indsats og bevilge et tilskud til et ekstraordinært udstillingsprojekt. Tilskuddet er på højst 3 mio. DKK, og det kan søges af et eller flere museer i Norden. Fonden har udlyst satsningen to gange: I 2003 for udstillingsprojekter i perioden 2005 – 2007 og i 2005 for udstillingsprojekter i perioden 2006 – 2008. Udstillingen Kongospår, som Fonden vedtog at støtte i 2003, blev indviet i november 2005 på Etnografiska Museum i Stockholm. Udstillingen har været vist rundt om i Norden i 2006. Udstillingen afsluttes i Oslo i november 2007.
Fondens styrelse besluttede i november 2005 at udpege udstillingsprojektet Nätter af ljus – dagar af mörker til Årets Nordiske Udstilling for årene 2006 – 2008.
Udstillingsprojektet koordineres af Skellefteå museum i Sverige, og ni andre museer på Nordkalotten deltager i projektet.

Børn og unge

1-2210-1 Nordiskt idrottssamarbete

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.253.000	1.271.000	1.246.000	91 %	MR-K/EK-K

Formål

Hovedformålet med bevillingen er at støtte idrætssamarbejdet mellem Grønland, Island og Færøerne, samt mellem de vestnordiske lande på den ene side og det øvrige Norden på den anden side ved at lette børn og unges deltagelse i idrætsstævner og -arrangementer. Desuden gives støtte til samisk idrætssamarbejde for børn og unge og det nordiske skoleidrætssamarbejde.

Prioriteringer i 2006

Bevillingen bruges hovedsageligt til at sikre vestnordisk deltagelse i større idrætsbegivenheder i Norden i overensstemmelse med nedennævnte prioriteringer. På baggrund af en kortlægning af støtteordningens anvendelse fra 2001 til 2003 blev statutterne for samarbejdet revideret med virkning fra 1. januar 2005.

Vigtige områder er::

- Børn og unge
- Ligestilling
- Integration af handicappede

Resultater i 2006

Nordisk skoleidræt og samiske idrætsforeningers børne- og ungdomsarbejde blev støttet med henholdsvis DKK 100.000 och 50.000. Den resterende bevilling belv fordelt på følgende måde: Island 50 %, Grønland 25 % og Færøerne 25 %.

1-2212-1 Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	5.904.000	6.294.000	6.171.000	94 %	Komitéen

Formål

Nordisk Ungdomskomité er Ministerrådets rådgivende og koordinerende organ i nordiske og internationale ungdomspolitiske spørgsmål, og skal virke for at øge kendskabet til og forståelsen for kulturelle, politiske og sociale spørgsmål blandt børn og unge i de nordiske lande samt fremme samarbejdet på området i international sammenhæng. Komitéens virksomhedsområde omfatter alle Ministerråd. Komitéen har ansvar for fordeling af projekt og organisationsstøtte til nordiske ungdomsorganisationer og nordiske ungdomsgrupper

Prioriteringer i 2006

Nordisk Ungdomskomité har hovedansvaret for den tværgående handlingsplan for børn og unge "Norden inn i et nytt årtusen" 2001-2005. Denne handlingsplan forventes erstattet af en ny plan med virkning fra 1. januar 2006.

Ca. 60% af komiteens midler går til støtteordningerne. For at give mere tid til arbejdet med gennemførelsen af handlingsplanen blev administrationen fra 1. januar 2004 udlagt til CIRIUS i København.

Arbejdet med at forbedre information til børn og unge om Nordisk Ungdomskomités arbejde og muligheder i det nordiske samarbejde vil blive fortsat, især for at inddrage unge i Nordens udkantsområder og unge nyboere. Der vil fortsat være fokus på samarbejdet med Nabopolitikaktiviteter, Østersøsamarbejdet og Europarådet/EU.

- Fortsat udvikling af det tværgående arbejde på børne- og ungdomsområdet
- Udarbejdelse af tværgående handlingsplan for børn og unge fra 2006
- Inddragelse af børn og unge inden for alle områder af det nordiske samarbejde
- Styrke børn og unges deltagelse i det nordiske samarbejde uanset etnisk baggrund
- Fremme kundskaber blandt børn og unge om menneskerettigheder
- Øge kundskab og formidling om børn og unge igennem komitéens ungdomsforskningskoordinator
- Øge samarbejdet med andre internationale børne- og ungdomspolitiske samarbejdsstrukturer

Resultater i 2006

1. marts 2006 vedtog de nordiske samarbejdsministre (MR-SAM) en strategi for børn og unge i Norden og en ny handlingsplan for komitéen. Samtidig hermed ændredes komitéens navn til Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK), og komitéen blev flyttet fra MR-K til MR-SAM.
Komitéen har i 2006 haft fokus på inddragelse af børn og unge fra Nordens udkantsområder og unge med anden etnisk baggrund end nordisk.
Der blev bevilget organisationsstøtte til 20 nordiske netværk af ungdomsorganisationer og projektstøtte til 46 projekter. Administrationen af de to støtteordninger blev varetaget af Cirius i København.

1-2214-1 Ledningsgrupp för nord. barn- och ungdomskultur

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.309.000	6.129.000	6.009.000	0 %	STYR. GR.

Formål Styringsgruppen for Nordisk Børne- og Ungdomskultur (BUK) nedlægges 01.01.2006

Prioriteringer i 2006 Ændringen af bevillingen skyldes, at BUK nedlægges med virkning fra 01.01.2006. I 2006 fortsættes bevillingen til web-sitet Valhalla, som hidtil har været finansieret af BUK's budget.

Resultater i 2006 Styringsgruppen for Nordisk Børne- og Ungdomskultur (BUK) blev nedlagt med virkning fra.1.1.2006. Bevillingen til web-sitet Valhall blev videreført. 1.10.2006 blev Valhalla overført til Nordens Institut i Finland (NIFIN).

Film og medier

1-2220-1 Styrgruppen for kultur- og massemediesamarbeid

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.145.000	5.655.000	5.544.000	100%	Styregruppen

Formål Styringsgruppen for Nordisk Kultur- og Massmediesamarbejde (KM-gruppen) nedlægges pr. 01.01.2006..

Prioriteringer i 2006 Ændringen af bevillingen skyldes, at KM-gruppen nedlægges med virkning fra 01.01.2006.

I 2006 fortsættes en række bevillinger til tiltag, som hidtil har været finansieret af KM-gruppens budget, og som fra 2007 enten får egne budgetposter eller overflyttes til andre konti. Detta gäller Filmkontakt Nord, Nordisk Råds filmpris, Medier i Norden varetaget av Nordicom, samt Scandinavian Films.

Resultater i 2006 KM-gruppen nedlagt med virkning fra 1.1.2006.

1-2221-2 Spell IT (Utvikling av computerspil)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.114.000	0	0	98 %	MR/EK-K

Formål Spellt ska säkerställa tillgången till kvalitetsmaterial med ett tydligt nordisk inslag inom datorspel för barn och unga.

Prioriteringer i 2006 Den första fasen (2006-2008) etablerar programmet och en basverksamhet som omfattar löpande bevakning av motsvarande verksamheter utanför Norden och inom andra media, och som kan vara en resurs för utländska investerare och hemvändande arbetskraft.

Ett nätverk byggs upp för branschorganisationer i Norden, för industrins egen skull och för att programmet ska få en tydlig samarbetspart.
Information samlas, och görs tillgänglig för producenter, om industrin, marknader och finansiering, och även konsumentinformation sprids.

Programmet bistår industrin med expertstöd i marknadsföring, försäljning, avtal och juridik.

Initiativ ska tas till utarbetandet av lokaliseringssystem som tillåter anpassning till andra språkområden till lägre kostnader och insatser. Ett utvecklingsstöd etableras för nya, kreativa nordiska datorspel, för att årligen förverkliga tio till tjugo koncept och ta dem till prototypnivåer där ytterligare, mindre riskbenägen finansiering ges.

Resultater i 2006

Nordiska datorspelprogrammet började sin verksamhet 1 januari 2006, och har startats med forcerade planer i förhållande till det ursprungliga förslaget och föregående utredningsarbete.

Basverksamheten inom Nordiska datorspelprogrammet
Driften och förvaltningen av programmet sköts av Nordic Game Resources AB, och sedan årets början finns för programmets räkning två anställda, motsvarande 1,8 årsarbeten. Övrigamedarbetare har projekt-, deltids- eller olika slags timersättning. Lokaler har hyrts i Malmö Incubator, en företagskuvös i den dynamiska Västra Hamnen. Stor kraft har lagts på information kring verksamheten, inte minst i portalen http://nordicgameprogram.org, som versioneras på de fem nordiska språken.

Nordic Game 2006, Malmö
Nordic Game-konferensen är den viktigaste mötesplatsen för den samlade nordiska branschen och dess intressenter, som forskning och utbildning och samhällsintressen. Med Nordic Game 2006, 19-20 september i Malmö fanns höga ambitioner, och önskade positionera Nordic Game som den tredje eller fjärde största och viktigaste datorspelkonferensen i Europa. I 2006 hade Nordic Game 694 registrerade deltagare (2004: 200, 2005: 300). Över 80 nordiska och internationella talare deltog i sju parallella spår. Därmed var Nordic Game Europas största datorspelkonferens under 2006.

Information och nätverk
Genom att upprätta databaser som är allmänt tillgängliga över den nordiska branschen och dess publicerade spel, och genom att göra data om marknader och brukare tillgängliga för spelproducenterna, bidrar programmet genom ökad information till att minska avståndet mellan de nordiska konsumenterna och producenterna. På http://NordicGame.Net finns producent- och annan information om 280 företag och organisationer, därav 209 verksamma i spelutveckling. Därtill är http://nordiskaspel.se och ett antal andra landsspecifika domäner ingångar till en konsumentportal för spelinformation. De externa köpen av marknadsinformation inleddes under årets slut och formerna för förmedlingen är fastställda.

Infrastruktur och distribution
Nordiska datorspelprogrammet bygger upp digital distribution, då de rådande strukturerna erbjuder alltför små chanser för nya, kreativa nordiska projekt att bli till färdiga spel. Etableringen av nordisk digital distribution, direkt till konsument, ger ett viktigt, direkt stöd för att säkra den faktiska tillgången till nordiska datorspel.
Diskussioner har under året förts med olika nordiska parter om samarbete kring etableringen av digital distribution av norska och nordiska spel, och även arbetet i övrigt

kring digital distribution bedrivs i samarbete med danska, norska och svenska företag och har omfattat kartläggning av system för digital distribution inom teknik, ekonomi och juridik ur utvecklarperspektiv, samt utveckling och förberedelser för etablering av digital distribution för nordiska spel. En enkel utvecklings- och driftsverksamhet har inletts, där tillgängligheten ökats för 17 befintliga nordiska spel.

Utvecklingsstöd och dithörande
För att nya nordiska kvalitetsspel ska komma ut behövs stöd för att utveckla dem fram till prototypstadiet. Under 2006 gavs 2 MDKK i utvecklingsstöd till fem nya nordiska projekt. Gruppen av sakkunniga behandlade de 58 inkomna ansökningarna om utvecklingsstöd för datorspel. Från Danmark inkom 16 ansökningar, från Finland 10, från Grönland en, från Island tre, från Norge 8 och från Sverige 20. Sammanlagt ansökningsbelopp var drygt 27 MDKK. De för 2006 tillgängliga 2 MDKK fördelades på fem beviljade projekt, som av Norges kultur- och kyrkominister Trond Giske, uppmärksammades i en ceremoni under konferensen Nordic Game 2006.

1-2222-2 Nordisk Film- och TV-fond

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	21.890.000	21.482.000	21.061.000	100%	Fondsstyret

Formål

Nordisk Film- og TV-Fond (NFTF) har til opgave at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker (film og TV). Fonden kan deltage i finansieringen af audiovisuelle produktioner af høj kvalitet, omfattende alle former for fiktion (spillefilm, TV-fiktion, TV-serier) samt kreative dokumentarfilm, som er egnede for biografvisning, videodistribution, TV-visning og/eller andre distributionsformer, som anses for at have et tilfredsstillende markeds- /publikumspotentiale i Norden. Særligt hensyn tages til produktioner rettet mod børn og unge.

Prioriteringer i 2006

Aftalen for NFTF gælder for perioden 01.01.2000-31.12.2004. Aftalen er rettet imod at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker af høj kvalitet. NFTF ser det fremover som en vigtig opgave at inspirere og styrke det kreative samarbejde, således at man henover de nationale grænser udnytter det samlede talent, som findes i de nordiske lande. NFTF er især opmærksom på, at en sådan fokusering skal styrke nordisk børnefilm, og vil derfor også fortsat forsøge at øge tilgangen af gode nordiske børnefilm på tværs af grænserne, dette via en fortsat satsning på distribution og versionering af børnefilm.

- At fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker af høj kvalitet
- At inspirere og styrke det kreative samarbejde på filmområdet indenfor de nordiske lande
- At styrke produktion og spredning af kvalitative nordiske børnefilm

Resultater i 2006

NFTF har som sekretariat for Nordisk Råds filmpris lagt et betydeligt arbejde i planlægning, organisering og gennemførelse af filmprisen 2006, som blev tildelt den svenske film 'ZOZO'.
Med henblik på at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker, har NFTF givet støtte til 31 langfilm, 4 tv-produktioner/serier, 4 kortfilm og 27 dokumentarfilm. Herudover har 27 projekter har modtaget udviklingsstøtte. NFTF modtog i 2006 i alt 250 ansøgninger.

NFTF har i 2006 tillige givet støtte til markedsføringstiltag eller distribution af i alt 21 titler.
NFTF har i 2006 givet produktionsstøtte til 10 langfilm og 1 tv-serier for børn og unge. Omregnet betyder dette at 32,5% af de fiktionsprojekter som har modtaget støtte fra NFTF i 2005 er rettet til børn og unge. NFTF har tillige givet betydelige bidrag til BUSTER /Copenhagen International Filmfestival og til 'Tiden efter Terkel – ett seminarium om framtidens filmberättande för barn'.
NFTF har for sjette gang arrangeret dels Nordiske Talenter som er rettet til afgangseleverne fra de nordiske filmskoler, samt i 2006 arrangeret Nordisk Masterclass, som henvender sig til de fremmeste fagfolk i det professionelle filmmiljø i de fem nordiske lande. Herudover har NFTF de senere år arrangeret møder for og med de nordiske filmkonsulenter, hvorved både NFTF og konsulenterne tilegner sig nyttig information om de øvrige nordiske landes projekter og filmpolitiske status.

1-2228-3 NORDICOM

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	2.210.000	2.237.000	2.200.000	30 %	Institutionen

Formål

Nordicom har til opgave gennem informations- og dokumentationsvirksomhed at fremme og videreudvikle det nordiske samarbejde på forskningsområdet medier og kommunikation. Formålet er at bidrage til en frugtbar medieforskning, en konstruktiv mediepolitik og udvikling af mediebranchen i de nordiske lande, samt at styrke udvekslingen med europæiske og internationale mediemiljøer. Via forskellige kanaler skal Nordicom formidle viden om medieforskningen til forskellige brugergrupper i samfundet, samt fremme kontakterne mellem nordiske forskere og internationale forskningsmiljøer.

Prioriteringer i kontakten 2006

Indenfor rammerne af indeværende kontraktperiode, tilsigter Nordicom at opfylde tre krav i arbejdet med at udvikle en nordisk nytteværdi qua: aktualitet og fleksibilitet; synlighed og kvalitet; samt relevans for brugerne.

- Dokumentation af medieforskningen i de nordiske lande
- Dokumentation og monitorering af medieudviklingen i de nordiske lande
- Formidling af viden om medieområdet til brugere i Norden, Europa og den øvrige verden

Resultater i 2006

I virksomhedsåret 2006 har især 2 hovedindsatser præget virksomheden:
Dokumentationsverksamheten

- Nordicom har under 2006 påbörjat uppbyggnaden av en ny internationell databas initierad av UNESCO vars innehåll är inriktat på forskning och andra aktiviteter inom området *barn, unga och media literacy*
- Ett antal litteratur- och projektsökningar har genomförts vid de nationella centralerna under verksamhetsåret, det rör sig om hundratals sådana sökningar. En stor brukargrupp bland dem som vänder sig till de nationella Nordicom-centralerna är forskare och studenter inom de humanistiska, samhällsvetenskapliga och ekonomiska fakulteterna (34%). Företrädare för medieföretag (ca 27%), och politiska beslutsfattare och organisationer (18%), journalister (15%) samt skolan (6%) är andra stora grupper som nyttjar Nordicom som informationscentral.
- Varje nummer av *Nordicom-Information* och *Nordicom Review* har inkluderat

aktuell litteratur hämtad från litteraturdatabasen NCOM – denna avdelning har både utökats och utvecklats kvalitetsmässigt under verksamhetsåret.

- De nationella Nordicom-centralerna undervisar på kontinuerlig basis om Nordicoms databaser och söksystem på universitet och högskolor i de nordiska länderna.
- Nordicom har under verksamhetsåret aktivt deltagit i diskussioner om uppbyggnaden av ett nordiskt samarbete rörande kulturforskning i Norden med arbetsnamnet NORDICULT.
- Nordicom fungerar sedan 2004 som expert i Academic Serials in Communication-Unified System (ASCUS), University at Albany, USA.
- Nordicom är aktiv medlem i den internationella organisationen *Current Research Information System (CRIS)*.
- Uppbyggnad av kunskapsportalen – Medier i Norden/Nordic Media Trends

Under innevarande kontraktperiod 2004-2006 har Nordicom lagt stor möda på utarbetandet av en ny kunskapsportal rörande mediestatistik och medietrender tillgänglig via hemsidan. Förutom framställning och publicering av grundläggande samnordisk mediestatistik har ett antal nya tjänster utarbetats, bl a inom ramen för projektet *Medier i Norden*. Totalt har ca. 300 000 sidor inom *Nordic Media Trends* anropats under 2006.

- Public service i focus – nordisk kunskapsutveckling

Frågor om public service-tv/radio har varit i Nordicoms fokus under 2006 utifrån olika utgångspunkter. Årets arbete vad gäller *Nordic Media Trends* med sin inriktning på radio, tv och Internet har av naturliga skäl haft sådana inslag. Nordicom har också under 2006 valts in i referensgruppen för projektet *Udfordringer for public service på multimediale markeder. En komparativ analyse af Danmark, Norge og Sverige.* Nordicoms internationella kunskapscenter om barn, unga och medier har samlat forskare och experter från olika delar av världen i årsboken 2006 för en diskussion om hur public service kan utvecklas i dagens medielandskap där medieutbudet flödar fritt, det gäller inte minst i utvecklingsländerna och Östeuropa.

- Medielandskapet i Västnorden – unik översikt under arbete

Nordicom initierade 2004 en kartläggning av mediesituationen på Grönland och Färöarna. Arbetet har innefattat besök på medieinstitutioner och medieföretag på båda öarna. Ett omfattande inventeringsarbete har genomförts och många nya kontakter har etablerats. Arbetet blev mer omfattande och svårhanterat än planerat. Förhoppningen är att utgivning skall kunna ske 2007. Det är första gången denna typ av redovisning kan presenteras och är i grunden ett pionjärarbete.

Kunskapsförmedling via publicering

- Nordicom Information

En nordisk tidskrift som utkommer med fyra nummer per år och har närmare 800 prenumeranter varav ca 700 betalande. Det är en ökning med närmare procent 50 procent sedan skriften avgiftsbelades för tolv år sedan.

- Nordicom Review

En engelsk-språkig tidskrift som utkommer med två nummer per år och har ca 2 300 prenumeranter (tryckta versionen) varav ca 1 500 i länder utanför Norden: Afrika 80, Asien 224, Australien 52, Europa 598 (exkl Norden), Nordamerika 357 samt Sydamerika 122.

Nordicom har våren 2006 även slutfört ett större UNESCO-uppdrag vad gäller frågeställningar rörande regleringar och andra åtgärder som syftar till att begränsa s k skadligt innehåll i nya digitala medier. Resultatet redovisas i boken *Regulation, Awareness, Empowerment. Young People and Harmful Media Content in the Digital Age.*

1-2229-3 Nordisk Journalistcenter (NJC)

Valuta	Budget 06	Budget 05	Budget 04	Disp./Bud 06	Bud.disp af
DKK	3.171.000	3.406.000	3.349.000	100%	Institutionen

Formål

Nordisk Journalistcenter har som overordnet opgave at tilbyde efteruddannelse for journalister i de nordiske lande, de baltiske lande og Nordvest-Rusland. Institutionen arrangerer det årlige hovedkursus på otte uger, forskellige seminarer, korte kurser og konferencer for journalister ved dagspressen, radio, TV og andre medier. Målet er at opretholde en kerne af mediefolk med særlige forudsætninger for at se Norden som en kulturel og politisk enhed og som i dette perspektiv kan se Nordens plads i Europa.

Prioriteringer i kontrakten 2006

I NJCs indeværende kontrakt er det fortsat en prioritering at øge samarbejdet med andre nordiske institutioner, øge antallet af fællesnordiske arrangementer samt øge fleksibiliteten med henblik på hvilke temakurser som skal udbydes. Endvidere påtænker NJC i højere grad at udnytte netværket af de mest kvalificerede journalister, forskere och eksperter i de nordiske lande; at formidle deres viden i undervisningen ved institutionen. NJC vil tillige fortsætte og videreudvikle kursusvirksomheden i Baltikum og Nordvest-Rusland. I den sammenhæng prioriteres det at bistå landene med etablering af bæredygtige institutioner for efteruddannelse af journalister.

- Øge samarbejdet med andre nordiske institutioner
- Øge antallet af fællesnordiske arrangementer
- Øge fleksibiliteten med henblik på hvilke temakurser som skal udbydes

Resultater i 2006

Nordisk Journalistcenter (NJC) oplevede store omvæltninger i 2006. Fra årsskiftet var institutionen administreret af Center for Journalistik og Efteruddannelse (CFJE) ved Danmarks Journalisthøjskole i Århus.
Samtidig med overdragelsen af NJC til CFJE blev styrelsen for institutionen omdannet til en såkaldt gruppe af sagkyndige, ogen udredning af NJCs aktiviteter blev igangsat med den finske journalistforsker Henrika Zilliacus-Tikkanen som udreder. NJC har på trods af omlægningen befæstet sin position i det samlede, nordiske efteruddannelsestilbud. Hovedkurset 2006 var en faglig succes med klar overvægt af positive tilbagemeldinger fra deltagerne. Ligeledes var "Verden set ovenfra VI" samt Kulturtræffet i Island store faglige succeser.

Nordiske kursustilbud og aktiviteter
I 2006 arrangerede NJC følgende kurser:

- Hovedkurset 2006, otte uger i Århus, København, Kaliningrad, Vilnius, Brüssel, Strasbourg og Berlin.
- Verden sett ovenfra VI i Murmansk og Kirkenes.
- Kulturtræffet i Island i tilknutning til Reykjavik Kulturfestival.
- Havforskningstogt langs norskekysten i København, Bodø og Bergen
- Den store nordiske spillekrig – konference i København
- International idræt: I magtens hjerte, som foregik i Lausanne i Schweiz
- Nordisk netværksmøde for journalistiske efteruddannelsesinstitutioner

Nordvest-Russland
I 2006 blev der arrangeret ni kurser for russiske journalister i NJC-regi. Kurserne blev projekteret af NJCs projektleder Gunnar Sætra, som også har afviklet kurserne i samarbejde med Jelena Larionova, Barents Press International i Murmansk og Anna Sjarogradskaja, Regionalt presseinstitut i St. Petersborg. Kurserne har været vellykkede og tilbagemeldingerne positive.

Kunstområdet

1-2230-1 Nordisk litteratur och bibliotekskommitté (NORDBOK)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	7.731.000	7.838.000	7.684.000	98 %	Komitéen

Formål

Den nordiske litteratur- og bibliotekkomiteen - NORDBOK er en av Nordisk ministerråds kunstkomitéer med litteratur og folkebibliotek som sitt faglige område. Komitéens formål er:

- å utvikle og styrke det nordiske samarbeidet når det gjelder kunnskapen om og utbredelsen av nordisk litteratur for barn og voksne
- å utvikle og støtte særskilte tiltak for utbredelsen av litteratur på minoritetsspråk i Norden
- å styrke og støtte samarbeidet mellom folkebibliotekene i Norden og de nordiske folkebibliotekenes samarbeid med Nordens nabolande og Europa.

Komitéen skal samarbeide med nasjonale organisasjoner og institusjoner på de ovennevnte områdene samt med de øvrige nordiske komiteene når det kan fremme Nordboks mål. Komiteen skal legge vekt på tiltak som kan verne om og styrke det nordiske språkfellesskapet og fremme nordisk språkforståelse.

Prioriteringer i 2006

Nordboks virksomhetsplan som ble vedtatt i 2004 og som gjelder for 2004 - 2005 skal videreføres i 2006.

- 2006 vil Nordboks arbeide spesielt med tiltak i forhold til de små språkene. Nordbok har tatt initiativ til et samrbeid med forfatterforeningenerna for samisk, grønlandsk og færøysk for å stimulere utgivelsen av ny litteratur for barn på disse språk.
- Nordbok har tatt initiativ til et samarbeid med forfatterforeningene for samisk, grønlandsk og færøysk for å stimulere utgivelsen av ny litteratur for barn på disse språkene. Det arbeidet vil bli videreført i 2006.
- Stimulere folkebibliotekenes rolle som litteraturformidler.
- Stimulere lesing hos barn og ungdom samt styrke samarbeidet mellom nordiske folkebiblioteker og andre organisasjoner og institusjoner på litteraturfeltet.
- Nordisk Råds litteraturpris skal benyttes som en drivkraft i arbeidet med å fremme nordisk litteratur.
- Nordbok vil også følge opp initiativet fra det danske formannskapet i 2005 og arbeide for å øke den fellesnordiske språkforståelsen hos barn og unge.
- Nordbok vil også i 2006 prioritere formidlingsoppgaver og samarbeid med andre nordiske komiteer og institusjoner om litteratur- og kulturformidling. Prosjektet "Nordisk mer enn skandinavisk" blir gjennomført i 2005, og utstillingen som inngår i prosjektet, vil bli formidlet videre i 2006.

Resultater i 2006

I 2005 gjorde Ministerrådet vedtak om å foreta en større omorganisering av kulturfeltet. Dette innebar at NORDBOK skulle nedlegges, og at 2006 ble komitéens siste driftsår.

- Oversettelsestøtte

Som tidligere år, ble det også i 2006 utlyst midler til oversettelse av nabolandslitteratur. Nordbok mottok 270 søknader med en samlet sum på NOK 12 639 000. Det ble bevilget tilskudd til 163 oversettelser med en samlet sum på NOK 2 665 980. Ved tildeling av støtte har man lagt til grunn en prosentvis fordeling mellom språkene som var fastlagt i retningslinjene for tilskuddsordningen. For oversettere som arbeider med oversettelser fra de små språkene (færøysk, grønlandsk og samisk), ble det utlyst stipend. Man mottok

6 stipendsøknader på til sammen NOK 225 500. Det ble utdelt tre stipend på til sammen NOK 89 000.

Oppnådde resultater: Den nordiske støtteordningen for oversettelser har ført til at det i alle de nordiske land hvert år har kommet en jevn tilvekst av oversatte bøker fra det øvrige Norden, både ny litteratur og klassikere for barn og voksne. Forfattere som ellers neppe ville blitt kjent utenfor sitt eget land, har på grunn av oversettelsesstøtten fått en nordisk leserkrets.

Nordisk nytte: Den litterære skapelsesprosess og produksjon i det enkelte land blir stimulert når forfattere blir oversatt og utgitt på andre språk og for publikum er litteraturen en kilde til å bli kjent med sider av nabolandenes kultur som ellers ville vært fremmede for dem.

- Nordisk råds litteraturpris

Prisen har hatt en fremtredende plass i Nordboks arbeid. For annen gang samarbeidet Nordbok med Nordisk råd om utgivelse av en antologi der alle de nominerte kandidatene til Nordisk råds litteraturpris i 2006 ble presentert både med en omtale av forfatterne, og med et utdrag av hvert nominert verk som kandidatene selv har valgt ut. Antologiens tittel er *Litteratur i nord 2006.* Antologien forelå til bokmessen i Göteborg i september 2006. I forbindelse med kunngjøringen av navnet på prisvinneren 2006 arrangerte Nordbok et seminar i samarbeid med Nordisk råds bedømmelseskomité og den norske delegasjonen til Nordisk råd.

- *Nordisk litteratur*

I årboken *Nordisk litteratur* gis det også en fyldig presentasjon både av prisvinnerne og de nominerte. Alt innhold i årboken er tospråklig, et nordisk språk og engelsk, og årboken er derfor et viktig instrument for å spre kunnskap om ny nordisk litteratur både i Norden og utenfor Norden. *Nordisk litteratur* er også publisert elektronisk på webadressen www.nordic-literature.org.

- Andre tiltak for å fremme nordisk litteratur

Nordbok har i mange år hatt kontrakt med kursstedet Nordens Biskops-Arnö som hvert år har arrangert tre forfatterkurs med finansiering fra Nordbok. I 2006 hadde disse kursene til sammen 72 deltakere. Nordbok har også hatt et flerårig samarbeid med de nasjonale oversetterforeningene, og dette fellesskapet har fått støtte til seminarer for oversettere.

Prosjektet *Nordisk - mer enn skandinavisk* var et treårig prosjekt som fikk støtte fra kulturministrenes strategiske pulje i 2003. Prosjektet fikk også støtte fra Nordisk museumskomité. Nordbok ledet prosjektet. Hovedelementene i prosjektet var en bok, *Nordic Voices,* som inneholder 10 artikler om litteratur på urfolks- og minoritetsspråk i Norden, og en utstilling som også er kalt *Nordic Voices.* Utstillingen ble laget i samarbeid med Nordiska museet i Stockholm, og den belyser de samme temaene som blir behandlet i boka både ved hjelp av tekster, bilder og lydeksempler. Utstillingen ble vist i Oslo og Göteborg i 2005, og fra november 2005 til april 2006 ble den vist på Nordiska Museet i Stockholm.

- *Connection Barents*

Nordboks sekretariat har hatt jevnlig kontakt med sekretariatene for de andre nordiske kunstkomitéene. I 2005 besluttet de fire komitéene å gjennomføre et felles prosjekt med tittelen *Møteplass Barents - Connection Barents.* Prosjektet ble gjennomført i Kirkenes i juni 2006.

- *Folkebiblioteksamarbeid og prosjekter:*

Det største enkeltstående tiltaket Nordbok har støttet på bibliotekområdet, er den nordiske bibliotekuka, *Skumringstime.* Bibliotekuka administreres av Foreningene Nordens Forbund. Hvert år velges det ut et tema for bibliotekuka som tar utgangspunkt i et kjent verk fra nordisk litteratur. Det blir laget utstillinger, arrangementer, forfatterbesøk, barnetimer etc. i folkebiblioteker over hele Norden, gjerne med barn og

ungdom som spesielle målgrupper. I 2006 deltok 1545 nordiske biblioteker og ca 875 i de baltiske land, til sammen 2 420. Det er ny rekord for antall deltagende bibliotek. Den nordiske bibliotekuka ble i 2006 arrangert for 10. gang. I den anledning var det en markering på bok- og bibliotekmessen i Göteborg.

1-2239-1 Nordiska Museikommittén

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.211.000	1.227.000	1.203.000	31 %	Kommitén

Formål

Museikommittén är en expertgrupp under Ministerrådet. Dess uppgift är att främja, och synliggöra det nordiska samarbetet inom hela sitt fackområde. I alla aktiviteter eftersträvas en tydlig nordisk profil, hög kvalitet och nordiskt mervärde. Kommittén fokuserar på att främja nätverksbyggande och erfarenhetsutbyte för att förbättra det nordiska samarbetet inom museiområdet. Museikommittén fungerar som ett rådgivande organ för Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden.

Prioriteringer i 2006

Museikommittén antog under år 2003 en strategisk plan för verksamheten under å 2004-2005 som videreföres i 2006. Den övergripande målsättningen för verksamheten är att genom att främja samarbete mellan de nordiska länderna inom musei- och kulturarvsområdet öka nordbors interesse för kulturarvsfrågor, främja en levande debatt i Norden kring kulturarvet och lyfta fram museernas roll som viktiga samhällsinstitutioner och förmedlare av kunskaper och upplevelser.

- Ta initiativ til konkreta samarbetsprojekt och skapa synergi.
- Etablera nordiska nätverk.
- Synliggöra museerna i det nordiska kultursamarbetet.
- Vara rådgivande organ för Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden.
- Främja gemensamma nordiska initiativ inom kulturmiljövård.

Resultater i 2006

forbindelse med strukturreformen av det nordiske kultursamrbeidet ble Nordisk museumskomité nedlagt per 31.12.06 og 2006 ble komiteens siste driftsår.
I 2006 har Nordisk museumskomité lagt vekt på avvikling av påbegynte prosjekter og rapportering av disse. I tillegg har komiteen lagt vekt på to satsningsområder:

- Synliggjøring av behovene på kulturarvsfeltet i de selvstyrende områder med fokus på nordisk samarbeid og nettverksbygging. Komiteen arrangerte i juni 2006 et seminar i Nuuk på Grønland med representanter fra Færøyene, Grønland og Åland.

Etablering av et nordisk museumsnettverk

1-2256-1 Nordisk Musikkomitté (NOMUS)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.460.000	6.550.000	6.422.000	100 %	Kommittén

Formål

NOMUS är ministerrådets konstkommitté med musik som sitt verksamhetsområde. Kommittén skall främja, vidareförmedla och utveckla kunskapen om det nordiska musiklivet och musiksamarbetet i Norden. Verksamheten omfattar musiklivets alla delar. Kommittén driver egna musikprojekt, deltar i samarbetsprojekt samt fördelar

projektstöd. NOMUS informerar om nordiskt musikliv inom och utanför Norden samt är priskommitté och administrerar Nordiska rådets musikpris. NOMUS är ett rådgivande organ för Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden.

Prioriteringer i 2006

Kommittén fortsätter samarbeten med flera nordiska musikinstitutioner och musiknätverk. Insatserna för etablerandet av ett jazzarrangörsnätverk fortsätter, liksom arbetet med att utveckla nya samarbetsformer inom partiturmusiken. Arbetet med att upprätta en ny nordisk ungdomskör fortsätter, i samarbete med Barents körcentrum i Piteå. Det påbörjade samarbetet med baltiska och ryska aktörer skall utvecklas. Särskilda insatser inom det nordiska musikutbildningsområdet har påbörjats och planeras ta konkret form under 2006. Med anledning av det danska ordförandeskapets uppdrag till Nomus kring den rytmiska musiken kommer ett flertal aktiviteter att ske. Under hösten 2006 skall en uppföljning av projektets resultat prioriteras. Av beviljningen är DKK 1.500.000 avsatt till finansiering av Orkester Norden.

- Lägga vikt på synliggörande av projektverksamheten
- Initiera egna nya projekt inom områden där särskilda behov finns och där dessa har stor nordisk relevans.
- Skapa större flexibilitet i stödordningen.

Resultater i 2006

Den helt dominerende aktiviteten i verksamheten har legat i att fördela bidrag till det nordiska musiklivet i dess olika former genom Nomus stödordning. Med anledning av att NMR beslutat att Nomus läggas ned med utgången av 2006 har inga nya beslut om stöd inom stödordningen tagitsunder året.

- Nordiska Rådets Musikpris

En viktig uppgift som åvilar Nordiska Musikkommittén är att utse vinnare av Nordiska rådets musikpris. År 2006 skulle priset tillfalla en komponist för ett musikaliskt verk. Temat för årets pris var musik som omfattar det elektroniska mediet.Till pristagare 2006 utsågs den norska komponisten Natasha Barrett.

- Orkester Norden

Nomus är största finansiär till Orkester Nordens verksamhet genom ett öronmärkt bidrag från Nordiska ministerrådet om 1 500 000 DKK. Orkestern genomförde sommaren 2006 en turné i Kroatien, Slovenien och Sverige, med Vasily Petrenko, Ryssland, som dirigent och Mikkel Futtrup, Danmark, som violinsolist. Dessutom beställdes ett nyskrivet orkesterverk, "Fear and Hope", av Marie Samuelsson, Sverige.

- Nordic Sounds

En av de viktigaste informationskanalerna till utlandet om det nordiska musiklivet utgörs av tidskriften Nordic Sounds, utgiven och helfinansierad av Nomus. Tidskriften används inte enbart som informationskanal från Norden utan även som källmaterial av musikvetenskapsmän världen över.

- Musaïk

Projektet Musaïk hade som huvudsyfte att främja likvärde och likställning inom musikundervisningen genom att utveckla och dokumentera ny praxis och nya idéer som kan bidra till att utveckla musikundervisningen i Norden, etablera nordiska nätverk och samarbetsformer som gör erfarenhet och kompetens på området "kulturellt mångfald i musikundervisningen" tillgänglig för fler aktörer, bidra till diskussion och kännedom om vilken betydelse ökat kulturellt mångfald har för musik- och kulturpolitiken i Norden, samt ökad kännedom om undervisningsinstitutionernas ansvar i det multikulturella Norden. En fortsättning av projektet har under 2005/2006 skett i samarbete med Norges musikhögskola.

1-2254-2 Mobilitets- og residensprogram

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	10.190.000	0	0	82 %	Sakkunniga

Formål

I enlighet med kulturministrarnas beslut i juni 2005 etableras det år 2006 etableres et mobilitets- og residensprogram som er åpent for alle kunstarter. Mobiliteten gäller såväl konstnärer som deras verk. Under år 2006 kartlägger sekretariatet de nationella och internationella ordningar som finnes och utvecklar det nordiska mobilitets- och residensprogrammet så att det blir ett komplement till redan existerande ordningar,.

Første skritt i denne oppfølgingen er at eksisterende mobilitets- og residensaktiviteter i de enkelte institusjonene og komiteene samles under en post som et program i budsjettforslaget for 2006 i stedet for å være spredt på sektorene. Videre legges det opp til en styrking av dette området. Dette vil bidra til å synliggjøre det som allerede finnes av aktiviteter som et eget program og til å kunne vurdere aktiviteten som en samlet funksjon.

Prioriteringer i 2006

- Programmet tar utgangspunkt i de mobilitets- og residensaktiviteter som hittil har vært utviklet og administrert av NIFCA, Kunstnersentret Dalsåsen og NordScen. Midlene fra disse aktivitetene legges inn i programmet fra 2006, men ordningene administreres som i 2005 så langt det er mulig.
- Mobilitetsprogrammet Sleipnir fortsetter som før, men under år 2006 kommer sekretariatet til å utrede videre utvikling.
- Kunstnerkollegiet i Roma inviteres til å utgjøre en del av residensprogrammet i en treårig forsøksperiode 2007 – 2009. Deretter evalueres aktiviteten. Midlene til Kollegiet er innlemmet i programmet fra 2006.
- Arbeidet med en videre utvikling av mobilitets- og residensprogrammet er startet opp, og vil bli ferdigstilt i løpet av 2006. Kultur- og kunstfeltet vil bli inndratt i dette arbeidet
- Det blir foretatt utredninger om mobilitets- og residensfeltet på nordisk, europeisk og internasjonalt plan
- Målet er våren 2006 å kunne presentere en kartlegging som også viser hvilke kunstarter som har best behov for at nordiske residensmuligheter åpnes for dem.

Resultater i 2006

Kulturministrarna beställde en mobilitetsutredning, i vilken kartlades existerande mobilitets- och residensordningar, klargjordes för konst- och kulturfältets mobilitetsbehov och presenterades förslag till ett nytt nordiskt mobilitets- och residensprogram.
På basen av utredningen beslöt kulturministrarna att starta ett nytt nordiskt mobilitetsprogram, som omfattar tre programmoduler: stöd till residenscentra, stöd till nätverk och stöd till mobilitet.
Det nya mobilitets- och residensprogrammet är en väsentlig del av den nya strukturen för det nordiska kultursamarbetet. I det nya mobilitets- och residensprogrammet ingår ett treårigt projektkontrakt med Konstnärskollegiet i Rom för åren 2007-2009.

1-2255-3 Nordiskt Center för Scenkonst (NordScen)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.562.000	7.205.000	7.085.000	100 %	Institutionen

Formål

Residensaktiviteten legges for 2006 inn i mobilitets- og residensprogrammet.

NordScen – Nordiskt Center för Scenkonst – är Ministerrådets samarbetsorgan för professionell teater, dans, musikteater samt performance. NordScen har som mål att stärka och vidareutveckla det nordiska samarbetet inom den nyskapande, professionella scenkonsten; att främja konstnärlig tillväxt, kvalitet och innovation inom scenkonstområdet i Norden; att profilera nordisk scenkonst i och utanför Norden; att stärka redan existerande konstnärliga nätverk i Norden samt att skapa nya, tvärgående mötesplatser för professionella scenkonstnärer. NordScen arbetar dels i de nordiska länderna dels internationellt och fungerar, i den utsträckning resurserna tillåter, som informationscenter för hela den nordiska och baltiska scenkonstmiljön. NordScen driver seminarieverksamhet, främst på fortbildningsområdet, administrerar en stödordning för gästspel, gästanställningar och projekt mellan de nordiska länderna och bedriver informations- och rådgivningsverksamhet.

Prioriteringer i kontrakten 2006

I mål- och resultatstyrningskontraktet för år 2005 finns fyra verksamhetsområden. Egeninitierade projekt, samarbetsprojekt, seminarier och konferenser; Stödordning för förmedling och projektutveckling; Kompetensutveckling, specialiserad vidareutbildning och forskning samt Information och service.

Huvudmålsättningarna för NordScen är att:

- initiera och främja innovativa nordiska scenkonstprojekt
- bidra till ökad kvalitet och kompetens inom nordisk scenkonst genom stöd, till efter- och vidareutbildning samt konstnärligt forskningsarbete,
- stärka och utveckla nätverk genom stöd till samarbete mellan organisationer och institutioner inom scenkonstområdet och även tvärgående mellan scenkonstområdet och andra konstarter.

NordScen skall i sin verksamhet särskilt prioritera:

- experimenterande och processorienterade projekt med stor potential till att få uppmärksamhet och synlighet,
- projekt som belyser och främjar kulturell och etnisk mångfald,
- geografisk spridning inom stödordningen,
- professionell scenkonst för barn och ungdom.
- Av Nordscen initierade projekt för att skapa och stärka nätverk i Norden
- Stödordningar för gästspel och gästengagemang och geografisk spridning inom stödordningarna
- Residensprogram för scenkonstnärer i ett samarbete mellan sju teaterhögskolor / akademier i Norden

Resultater i 2006

NordScen ble nedlagt pr. 31. desember og 2006 var institusjonens siste driftsår.

- Under året har NordScen videreutviklet den nettbaserte møteplassen Scenerum.org som ble initiert i 2003 som en eksperimentell arena for kunstutviklingsprosjekter med fokus på samarbeid mellom kunstnere og

formidling til publikum.

- NordScen har i 2006 viderført sitt program for kunstnerresidenser: Nordic Resort. I 2006 deltok ledende utdanningsinstitusjoner innenfor scenekunst i de fem nordiske land. Syv kunstnere fra Sverige, Norge, Danmark og Litauen deltok i residensprogrammet.

NordScen har også lagt vekt på forskning med såkalte scenekunstlaboratorier: I 2006 ble følgende prosjekter gjennomført: Re:Searching, Spacing Out i Vilnius, Litauen og Connection Barents i Kirkenes Norge med fokus på nordisk-russisk samarbeid. Prosjektet Connection Barents var et samarbeid mellom NordScen, Nordbok, Nomus, Nifca og kulturaktøren Pikene på broen.

1-2258-3 Nordiskt Institut för Samtidskonst (NIFCA)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	886.100	1.065.000	1.046.200		Institutionen
MODSVARER DKK	6.601.000	7.924.000	7.773.000	100 %	

Formål

Residensaktiviteten legges for 2006 inn i mobilitets- og residensprogrammet.

Formål

NIFCA är Ministerrådets expertorgan för visuell kultur. NIFCA ska fungera som rådgivande, stödjande och initierande organ inom professionell visuell kultur. NIFCA samarbetar med partners inom nämnda fält primärt i Norden men initierar även aktiviteter och projekt internationellt.

Huvudmålsättningar för NIFCA är uppdelade i tre områden:

- Förmedling: stödja, främja, initiera och utveckla projekt inom visuell konst.
- Mobilitet: bidraga, stödja och främja konstnärliga utbyten, samarbeten och projekt mellan de nordiska länderna samt mellan Norden och dess närområde genom att administrera ett gästateljéprogram och sköta sekretariatet för resestipendieordningen Sleipnir.
- Kommunikation: bevaka, informera om händelser och utveckling inom visuell kultur i Norden - workshops, informationsmaterial om verksamheten, publikationer, hemsidor, nyhetsbrev och projekt.

NIFCA:s målsättning är att skapa synergier mellan dessa huvudområden.

Målgrupper: NIFCA:s målgrupper är i huvudsak professionellt verksamma inom NIFCA:s verksamhetsområde, i andra hand publiker och medier.

Prioriteringer i kontrakten 2006

I det kontrakt som gäller för 2005 har institutionen tre huvudområden: Förmedling, Mobilitet, Kommunikation. Målet för 2006 är att söka skapa synergier mellan NIFCAs skilda aktiviteter och verksamhetsområden.

Förmedling: Projekt som inbegriper flera typer av konstnärligt skapande (produktion, visning, information, kritik) med fokus på experimenterande och processorienterade projekt som rör aktuella samhällsfrågor och som kopplar samman teori och praktik.

Mobilitet: Utöver att anpassa programmet efter de deltagandes behov önskar vi utveckla

gästateljéerna till plattformar för processuella möten mellan det lokala och det nordiska samt mellan olika kontexter och NIFCA:s alla verksamhetsområden.

Kommunikation: Utveckling av hemsidan, regelbundet utkommande nyhetsbrev, publikationer och kritiska fora.

Nordiskt mervärde: Samtliga NIFCAs aktiviteter omfattas av ett nordisk mervärde – våra verksamheter skapar en extra dimension vad gäller utbyte/aktörer/institutioner/resultat.

- Att utveckla och verka för långsiktiga synergier mellan olika former för utställningspraxis som särskilt betonar multilaterala utbyten.
- Att bygga och utveckla nätverk mellan kulturinstitutioner och konstnärer i Norden.
- Att utveckla områdena kommunikation och kritik.
- Att lägga ökat fokus på arkitektur och design.
- Att utveckla samarbeten med andra nordiska samarbetsorgan.

Resultater i 2006

NIFCAs verksamhet 2006 har påverkats av nedläggningen av NIFCA (31.12.2006). Samtliga projekt har haft ambitionen att skapa en synergieffekt mellan NIFCA:s olika verksamhetsområden.
Under 2006 har en rad projekt ägt rum som syftar till att stärka nätverk och producenter

- Institutionens fokus har legat på det multidisciplinära forskningsprojektet *Rethinking Nordic Coloniolasim. A Postcolonial Exhibition Project in Five Acts.* NIFCA har skapat ett projekt som involverat alla de nordiska länderna och självstyrande områdena utifrån en diskussion om nordisk kolonialism.
- Institutionens fokus har också legat på ett tvärdisciplinärt samarbetsprojekt med de andra nordiska konstinstitutionerna och kommittéerna med ett projekt baserat i Barentsområdet – Connection Barents.
- NIFCA har också valt att samarbeta med ett yngre tankekollektiv Produktionsenheten, ett konstnärsnätverk baserat i Sverige och Danmark. Tilsammans med Produktionsenheten och Iaspis, har NIFCA producerat ett tvärdisciplinärt seminarium: *Slowly learning to survive the desire to simplify.*
- NIFCA har samarbetat med bl a Ålands konstmuseum, Mariehamn, kring ett av NIFCA:s projekt *Criss-Cross* för screenings på Åland.
- Kommunikation- information och kritik: Nyhetsbrev i kombination med en enklare och mer användarvändig hemsida ha gjort NIFCA:s aktiviteter och strategier mer synliga. Särskilt utvecklade hemsidor för de större projekten Populism 2005 och Rethinking Nordic Colonialism.

Mobilitet: NordicAiR har utvecklats med aktiva residenspartners i samtliga nordiska länder som en mötesplats för aktörer i gränslandet mellan arkitektur, design och bildkonst.

Nordiske kulturhuse

1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
ISK	86.316.000	83.156.000	74.956.000	73%	Institutionen
MODSVARER DKK	7.768.000	7.484.000	6.746.000		

Formål

Nordens Hus i Reykjavík startede sin virksomhed i 1968. Huset skal være et nordisk kulturcenter og et bindeled mellem Island og øvrige nordiske lande. I husets virksomhed bliver der lagt særlig vægt på formidling inden for kultur-, undervisnings- og forskningsområderne, samtidigt med at huset står for omfattende informationsvirksomhed om nordisk samfunds- og næringsliv.

Prioriteringer i kontrakten 2006

Prioriterede virksomhedsområder i kontraktperioden 2005-2007 er kulturprojekter for børn og unge, vestnordisk samarbejde, litteratur, sprog og information hvor biblioteket spiller en vigtig rolle, samt husets vedligehold og renovering. Et beløb på 2.200 TISK (2005) er reserveret i basisbevillingen til vedligeholdelse og investeringer.

- Kulturprojekter for børn og unge
- Litteratur, sprog og information
- Vestnordisk samarbejde
- Biblioteket
- Husets vedligeholdelse
- International virksomhed
- Cafeteriet

Resultater i 2006

Blandt årets større arrangementer var den internationale børnekulturfestival "Krakkar Úti i mýri", og en international poseifestival. Der har desuden været afholdt 11 ud-Stillinger. Alt i alt har huset afholdt 134 arrangementer i 2006. Biblioteket er fortsat husets kerneaktivitet med et årligt udlån å 17.600.

1-2272-3 Nordens hus på Färöarna

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	11.188.000	10.958.000	10.135.000	70%	Institutionen

Formål

Nordens Hus på Færøerne startede sin virksomhed i 1983. Husets opgave er at formidle nordisk kultur på Færøerne og færøsk kultur i de øvrige nordiske lande, samtidig med at huset har en vigtig funktion som færøsk kulturhus. Færøernes Landsstyre finansierer dele af husets drift. Bidraget udgør 8% af husets basisfinansiering.

Prioriteringer i kontrakten 2006

P.g.a. direktørskifte pr. 1. februar 2005 har huset fået en ét-årig kontrakt for 2005. Institutionen har de seks nedenstående prioriteringer. Et specielt beløb på 500.000 DKK (2005) er reserveret i basisbevillingen til husets vedligeholdelse og investeringer.

- Kulturprojekter for børn og unge
- Kulturprojekter for voksne
- Vestnordisk samarbejde
- Information
- Caféen
- Vedligehold af bygningen og det tekniske udstyr

Resultater i 2006

Nordens Hus har også i 2006 lagst stor vægt på programmer for børn og unge, kulminerende med afholdelse af "Ung i Norden".
Igennem hele året har der været et tæt samarbejde med kulturlivet på Færøerne og de andre nordiske huse og institutter. Dette arbejde har også været med til at fremme presentation av færøsk kultur i udlandet.
Huset har afholdt 291 arrangementer, heraf 21 uden for huset.

1-2274-3 Nordens institut på Åland

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	283.700	280.100	249.500	66%	Institutionen
MODSVARER DKK	2.114.000	2.084.000	1.854.000		

Formål

Nordens Institut på Åland (NIPÅ) blev oprettet i 1985. Instituttets opgave er at styrke det ålandske kulturliv i samspil med kulturlivet i det øvrige Norden og i samarbejde med lokale kulturorganisationer. Virksomheden foregår hovedsagelig inden for det almenkulturelle område, men også inden for undervisning/forskning og kontakt- og netværksopbygning. Ministerrådets bevilling dækker instituttets projektvirksomhed og direktørens løn. Øvrige udgifter, ca.85.000 EUR, dækkes af Ålands landskabsstyrelse.

Prioriteringer i kontrakten 2006

I kontraktperioden 2003-2005 har insituttet nedenstående prioriteringer:

- Børne- og ungdomskultur med særlig vægt på kulturaktiviteter i yderdistrikterne på Åland
- Udbredelse af information om Norden og formidling af kendskab om nordisk litteratur til den ålandske offentlighed
- Samarbejdsprojekter med lokale kulturarbejdere og professionel kulturudveksling mellem Åland og det øvrige Norden og nærområderne.

Resultater i 2006

NIPÅ har i 2006 prioriteret børne- og ungdomskultur, samarbejdsprojekter, kulturud-Udveksling og billedkunst med vægt på designområdet. På initiativ fra instituttet afholdtes et stort åländs musikarrangement med titlen musik.ax2006. I slutningen af Året fik insituttet ny direktør. På biblioteks- og informationssidan har NIPÅ's insats i 2006 været noget begrænset p.g.a. placering i midlertidige lokaler. Ålands landskapsregering arbejder på en løsning af dette i samarbejde med instituttets bestyrelse.

1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	5.053.000	4.949.000	4.481.000	72 %	Institutionen

Formål

Nordens institut i Grønland blev oprettet i 1986 i samarbejde med Grønlands hjemmestyre og Nuuk kommune. Instituttets opgave er at styrke det grønlandske kulturliv, fremme Grønlands aktive deltagelse i det nordiske samarbejde og udvikle samarbejdet mellem Grønland og de øvrige nordiske lande, med særlig vægt på kultur-, undervisnings- og forskningsområderne. Grønlands hjemmestyre finansierer en del af instituttets drift. I 2004 regnskabet udgjorde dette bidrag 676.000 DKK.

Prioriteringer i kontrakten 2006

I kontraktperioden 2003-2005 har NAPA de nedenstående prioriterede virksomhedsområder. NAPA koncentrerer sig også i kontraktperioden om at få et godt og tæt samarbejde med nogle få kommuner, som kan kopieres og anvendes i samarbejde med andre kommuner:

- Børne- og ungdomsprojekter
- Nordiske kulturarrangementer i Grønland
- Grønlandske kulturarrangementer i Norden

Resultater i 2006

I 2006 har NAPA stået for produktionen af to store teater/danse-forestillinger: "Raven's Call" og Polaroid. Sidstnævnte blev bl.a. opført på Operaen i København. Disse

produktioner har medvirket til en meget stor mediedækning af instituttets aktiviteter. NAPA har sideløbende støttet en lang række kulturarrangementer, både i Nuuk og en række andre byer og bygder i Grønland. Der har desuden været fokus på det arktiske og det vestnordiske samarbejde. NAPA har bevilget støtte til 52 ansøgninger om samarbejdsprojekter m.v.

1-2279-1 Vedlikehold kulturhusene

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.067.000	1.047.000	1.026.000	100%	

Formål

Formålet med denne budgetpost er at bidrage til at planlægge og dække større vedligeholdsopgaver hos de nordiske kulturhuse i Reykjavík og på Færøerne, som ikke kan rummes inden for husenes ordinære budgetrammer.

Prioriteringer i 2006

Budgetposten fordeles på baggrund af ansøgninger fra de to kulturhuse. I det ordinære budget for husene er der i tillæg reserveret 2.200.000 ISK til Nordens Hus i Reykjavik og DKK 500.000 til Nordens Hus på Færøerne.

- Vedligeholdelse af kulturhusene

Resultater i 2006

Budgetposten blev efter ansøgninger fra de to huse fordelt med 597.000 DKK til Nordens Hus på Færøerne (NHFØ) og 470.000 DKK til Nordens Hus i Reykjavík (NOREY). I NHFØ blev bevillingen primært brugt til renovering af lys- og lydudstyr i den store sal. I NOREY blev bevillingen anvendt til behandling af udvendige trævinduer og –døre.

1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	728.100	718.800	706.100	98%	Institutionen
MODSVARER DKK	5.424.000	5.348.000	5.246.000		

Formål

NIFINs syfte är att i Finland sprida kännedom om övriga nordiska länders språk och kultur och att till övriga Norden förmedla kunskap om det finska språket och Finlands kultur. Huvuduppgiften är att synliggöra det finska språket och kulturen i de nordiska länderna och samtidigt förmedla kunskap om och engagemang för nordiska språk och kulturer till den finskatalande befolkningen i Finland.

Prioriteringer i kontrakten 2006

NIFINs nordiska nytta ligger i att stärka den nordiska språkliga och kulturella närvaron i Finland och att stärka det finska språkets och den finländska kulturens roll i övriga Norden. I det nye kontraktet för perioden 2005-2007 är följande områden prioriterade:

- Att Finland synliggöra språk och kultur från andra nordiska länder.
- NIFINs bibliotek skal genom sin närvaro i gatuplan i centrum av Helsingfors lyfta fram, stöda och sprida information om nordiska kulturaktiviteter, främst litteratur, och därigenom belysa de nordiska språkens särart som kultrbärare.
- Att öka intresset för Norden bland ungdomar och den vägen öka intresset för de nordiska språken samt att stimulera studier i nordiska språk bland vuxna som via arbete och/eller i övrigt är i kontakt med andra nordiska länder.

- Att NIFIN blir till ett nordiskt fönster i centrum av Helsingfors med uppgift att informera om Norden och det nordiska samarbetet.

Resultater i 2006

Nifin har i 2006 gennemført en række sprogkurser, præsentationer af forfattere, skolebesøg og arrangementer målrettet børn og unge. Udlånet fra instituttets bibliotek fortsatte stigningstakten fra tidligere år. NFIN har desuden stået for driften af det virtuelle børnebibliotek BIBBI og har fra 1. oktober 2006 desuden overtaget ansvaret for Valhalla - den nordiske portal for børne- og ungdomskultur.

Andre kultursatsninger

1-2234-4 Samisk samarbeid

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.153.000	4.211.000	4.128.000	100%	MR/EK-K

Formål

Formålet med bevillingen er 1) at styrke det samiske samarbejde på kulturområdet og 2) at støtte Samerådet, som er en paraplyorganisation for samiske organisationer i Finland, Sverige, Norge og Rusland. Samerådet er en regeringsuafhængig og frit opererende organisation og et kulturpolitisk og politisk samarbejdsorgan, som skal arbejde for at fremme den samiske befolknings økonomiske, sociale og kulturelle stilling. Medlemmerne af rådet har NGO-status. Bevillingen til kultursamarbejdet forvaltes af et kulturudvalg udnævnt af samiske kunstnerorganisationer i Norden og af Samerådet.

En del af bevillingen er øremærket som støtte til Samisk Kunstnerråd, DKK 692.000 (i 2004 priser)

Budgetposten dækker såvel samisk kulturvirksomhed som nordisk same-samarbejde i øvrigt.

Prioriteringer i 2006

Også i 2006 vil hovedopgaven indenfor Samerådets kulturvirksomhed være at bevare og udvikle samernes fælles kulturelle sager og øge informationen om samisk kultur.

- Uddeling af kulturmidler og deres administrering er en af de vigtigste arbejdsopgaver. I tillæg har Samerådet fortsat planer om egne kulturprojekter, som indgår i kulturvisioner og kulturpolitiske planer.
- Vedtagelserne på samernes konference i Honningsvåg 2004 vil have konsekvenser for prioriteringerne i 2006. Der kan særligt peges på, at Samerådet er anmodet om at styrke samisk kultur og grundlaget for samiske værdier i sit arbejde.
- I 2006 sættes større fokus på samerne i NV Rusland

Resultater i 2006

I 2006 har Samerådet fordelt kulturmidlene for 2006 mellom studiereisestipend, arbeidsstipend og prosjektmidler. Midlene gikk til et bredt spekter av kunst- og kulturområder: design og visuell kunst, musikk især joik, immateriell kulturarvog teater. Samerådet har lagt vekt på barn- og ungdomskultur og en lang rekke kulturarrangementer med målgruppe barn og unge har i 2006 fått støtte. Når det gjelder fokus på samisk kultur i NV-Russland kan nevnes en utstilling med ungdommer fra Russland.
Samisk kunstnerråd som er en sammenslutning av seks samiske kunstnerorganisasjoner har bevilget midler til en rekke kunstprosjekter.

1-2296-1 Nordiska kulturprojekt i utlandet

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.165.000	6.875.000	6.740.000	24 %	STYR. GR.

Formål

Ledningsgruppen för kulturprojekt i utlandet lägges ned per 01.01.2006.

Formål

Budgetposten utgör basen för samnordiska målinriktade kulturprojekt utanför Norden i syfte att öka kunskapen om nordisk kultur internationellt och att befrämja det nordiska samarbetet med länder och regioner utanför Norden.

Prioriteringer i 2006

År 2006 avslutar den nordiska designutställningen "Scandinavian Design beyond the Myth" sin turné. Utställningen har då setts i 12 städer runtom i Europa. Vid sidan om utställningen arrangeras aktiviteter som seminarier, kulturprogram, samarbetsprojekt med universitet och designhögskolor.

Under år 2006 avslutas ett kulturprojekt med västra Balkan. Projektet har löpt sedan 2004 och omfattat ca 35 projekt som har genomförts i västra Balkan och i Norden i syfte att bygga nätverk för fortsatt kulturutbyte.

- Utställningen "Scandinavian Design beyond the Myth" fortsätter år 2006
- Kulturprojektet med västra Balkan avslutas

Resultater i 2006

Utställningen Scandinavian Design Beyond the Myth

Designutställningen Scandinavian Design Beyond the Myth har nu visats i 12 länder sedan hösten 2003. Under perioden december 2006-februari 2007 visades utställningen i Göteborg, i mars-augusti 2006 i Oslo och under perioden september 2006 – februari 2007 i Spanien, först i Vigo och sedan i La Coruna. För turnén i Spanien trycktes en spansk utgåva av katalogen.

Utställningens framgångar gjorde att turnéplanerna ändrades och projektets initiativtagare, Nordiska Ministerrådet, förlängde världsturnén. Under år 2007 kommer utställningen visas i Sofia, Belgrad och Zagreb, varefter utställningen fraktas till Oslo för nedmontering och returnering av lånade föremål.

Kulturprojekt med västra Balkan

Med en utställning i Berlin i mars 2006 avslutade Finlands bildkonstakademi ett projekt som avsåg att bilda nätverk mellan de nordiska konstakademierna och konstakademier i Belgrad, Zagreb, Sarajevo, Skopje, Tirana och konstinstitutioner samt gallerier. Nätverket bestod av professorer, lärare, studenter och unga professionella konstnärer.

Det Danske Filminstitut ansvarade för att nordiska filmer visades på filmfestivaler i Balkan samt för samarbete mellan filmarkiv i Norden och Balkan gällande restaureringstekniker.

Backyard residencies – South Eastern European (SEE) Mobility Program of Artists' Residencies är ett *artist in residence* program som under åren 2006-2007 vänder sig till bildkonstnärer i Europas sydöstra region som önskar utöva konstnärlig forskningsverksamhet i regionen.

Övriga projekt

Post-Shuttle fotoutställningen Unsettled visades i Sydafrika på Durban Art Museum från oktober 2005 till slutet av januari 2006. De nationella litteraturcentralerna i Norden hade som uppföljning av projektet Network North en gemensam nordisk satsning på International Book Festival i Edinburgh 2006. Assitejs barnteaterprojekt i Mellanöstern blev på grund av det politiska läget uppskjutet till år 2007.

Ligestilling

Generel indledning

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	ÆNDRING 05-06
DKK	8.352.000	8.185.000	8.351.000	2,0%

Indledning

Samarbetet i MR-JÄM skall leda till en fortsatt utveckling av en nordisk samsyn och en gemensam nordisk plattform inför ett vidare europeiskt och internationellt perspektiv och bidra till ett effektivare och rikare nationellt jämställdhetsarbete i vart och ett av de nordiska länderna.

Samarbetsprogrammet Nordiskt jämställdhetssamarbete 2006-2010 är utgångspunkten för det nordiska jämställdhetssamarbetet, och det kompletteras årligen med en handlingsplan.

Et aktivt arbeid for likestilling mellom kjønnene er et kjennetegn ved de nordiske landene. Like rettigheter og muligheter for begge kjønn er en verdi i seg selv, og en forutsetning for vår demokratiske tradisjon. I et likestilt samfunn bidrar begge kjønn med ressurser og talent, noe som har betydning for verdiskaping og dermed våre velferdssamfunn.

Arbeidet for et likestilt samfunn er en prosess i stadig utvikling og endrer seg i takt med samfunnet. Det vil oppstå nye verdier og visjoner for hva vi legger i likestilling mellom kjønnene og kvinners og menns roller og rettigheter i et moderne samfunn.

Et nordisk samarbeid for likestilling mellom kjønnene har stor verdi fordi det bygger på denne felles tradisjon og fordi vi står overfor mange av de samme problemstillingene. Fordi de nordiske landene er relativt samstemte når det gjelder demokratiutvikling og likestilling, ligger det godt til rette for å utveksle erfaringer, ta i bruk hverandres kunnskap og føre politiske diskusjoner. Et nordisk samarbeid om likestilling gir en merverdi og er en viktig faktor i utviklingen og fornyelsen av feltet, og av nasjonale politikkområder som f. eks velferd, arbeid og næringsutvikling.

De nordiske landene arbeider for at kjønnsperspektivet integreres i alle samfunnsområder, som en strategi for å fremme full likestilling mellom kjønnene. I moderne "gender mainstreaming" strategi handler det om begge kjønn, og det nordiske samarbeidet bør i stor grad rettes mot å kjønns-sensitivisere alle samfunnsområder, for å få tak og gjøre noe med kjønnsbaserte skjevheter. Slike ulikheter kan like gjerne handle om menns rettigheter, plikter og muligheter, som kvinners.

To hovedtema er valgt som til et nytt samarbeidsprogram.

1. Kön och makt
2. Kön och ungdom

Hvert tema setter fokus på kjønn og er områder hvor erfaringsutvekslinger og felles undersøkelser ventes å være nyttige i nordisk sammenheng. Forhold som berører etnisitet og minoritetsgrupper er integrert i hvert tema.

Ministerrådets samarbete med Estland, Lettland och Litauen baserar sig på det nordisk baltiska jämställdhetssamarbetsprogrammet för åren 2004-2006. Samarbetet med ministerier och myndigheter går ut på att utbyta erfarenheter och samarbeta kring

aktuella jämställdhetsfrågor. NGO-samarbete, nätverksbygge och forskning är viktiga delar. Samarbetet i NV Ryssland fortsätter med myndigheter på lokal, regional och nationell nivå. Projektsamarbetet koordineras inom ramen av Northern Dimension Partnership on Public Health and Social Wellbeing, och samordnas med samarbetsområden narkotika, barn och unga och jämställdhet.

Institutet för Kvinno- och könsforskning (NIKK) initierar forskning och sprider information och har via detta en betydelse i det nordiska och europeiska jämställdhetssamarbetet. NIKK bidrar i en hög grad till att forma den samnordiska forskningsplattform.

4-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.028.000	3.069.000	4.009.000	91%	MR/ÄK-JÄM

Formål

De olika projekten syftar till att stärka det nordiska jämställdhetsarbetet, främja kvinnors och mäns lika tillgång till politiska och ekonomiska beslutsprocesser, främja kvinnors och mäns lika ekonomiska ställning och inflytande samt förbättra möjligheterna för både kvinnor och män att förena föräldraskap och förvärvsarbete

Prioriteringer i 2006

- En konferens om det nya nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet 2006-2010, arrangeras i början av år 2006. Målsättningen är att förankra det nya samarbetsprogrammet hos olika samarbetspartners i de nordiska länderna och de självstyrande områden. I det nya samarbetsprogrammet prioriteras två teman: Kön och makt och Kön och ungdom.
- Jämställdhetssamarbetet prioriterar även aktiviteter på nya områden. Projekt för år 2006 fastställs i en handlingsplan, som baserar sig på det nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet. Under år 2006 skall de nordiska ministrarna diskutera temat Kön och makt. Konferensen Kön, makt och samarbete/-verkan med och för ungdom, har som mål att samla ungdomar, representanter för urbefolkningen, nationella och nya minoritetsgrupper för att diskutera temat makt och kön i ett brett perspektiv. Det norska ordförandeskapet arrangerar under året en avslutningskonferens om det nordiska arbetet med män och jämställdhet inklusive rapportering om den nordiska mansforskningsplattformen. Konferensen skall peka på hur arbetet med män och jämställdhet kan föras vidare.
- Arbetet med de nordiska projekten Integrering av ett könsperspektiv i statsbudgetarna, På sporet av likalønn och Hur pornografins utbredning inverkar på flickors och pojkars uppfattning av kön slutförs under året.
- Det nordiska samarbetet med Estland, Lettland, Litauen och NV Ryssland kommer att fokusera på frågeställningar kring integrering av ett könsperspektiv i budgetprocesser, beslutsfattande ur ett könsperspektiv, arbete och aktiviteter mot handel med kvinnor och barn, unga och kön och våld i samhället. I samarbetet deltar ministerier, myndigheter, NGO:s, nätverk och målet är att öka den offentliga debatten och belysa processen med att integrera ett könsperspektiv i samhällets alla områden.

Resultater i 2006

Det nya nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet 2006-2010 ***Med fokus på kön är målet ett jämställt samhälle*** tar upp två teman *kön och makt och kön och ungdom.* Samarbetsprogrammet lanserades på en konferens, under vilken de två prioriterade teman presenterades.

Under året har ett antal konferenser och seminarier arrangerats för att presentera det nya samarbetsprogrammet och för att förmedla ny kunskap och information om aktuella teman i det nordiska jämställdhetssamarbetet både i nordiska och internationella sammanhang. Resultat av projekt har förmedlats via rapporter och hemsidor.

Kön och ungdom
En nordisk vitbok om unga och jämställdhet presenterades av en nordisk ungdomspanel för jämställdehetsministrarna på ett seminarium som arrangerades i samband med det årliga ministermötet. På slutkonferensen för projektet *Hur pornografins utbredning inverkar på flickors och pojkars uppfattning om kön* presenterades slutrapporten och resultaten från projektet som genomfördes i de nordiska länderna. Den nordiska ungdomspanelen var inbjuden för att framföra de ungas reflexioner på temat.

Kön och makt
Kvinnors deltagande och makt i politiken var temat för en nordisk side-event som arrangerades i samband med FN:s årliga Kvinnokommissionsmöte i New York. De nordiska jämställdhetsministrarna diskuterade temat i en panel.

Människohandel har under året diskuterats med andra internationella organisationer, och tillsammans med ÄK-S och ÄK-LOV arrangerades ett seminarium om hur en koordinerad insats för att bekämpa människohandel skall genomföras.

På konferensen *Familje- och välfärdspolitiska ordningar i Norden* presenterades en kartläggning av ländernas juridiska, ekonomiska och kulturella val inför jämställdhets- och familjepolitiska åtgärder och jämförde och diskuterade vad som har den bästa effekten.

Konferensen *The process towards integrating gender perspective in the budgetary process (gender budgeting) – the Nordic experience* avslutade det nordiska projektet hur integrera ett könsperspektiv i de nordiska statsbudgetarna. Projektet har genomförts som ett samarbete mellan finanssektorn och jämställdhetssektorn. Under projektet har ny kunskap kring temat producerats. I seminariet deltog 150 personer från Norden och Europa. Två slutrapporter presenterades på konferensen.

På Nordiska rådets session presenterade jämställdhetsministrarna resultaten av en kartläggning om hur de enskilda ministerråden arbetar med att integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i sitt arbete.

Kön, kultur och kommunikation
Kulturen är en viktig del i det nordiska samarbetet. Ett könsperspektiv på denna centrala del av samarbetet kan bidra till att stärka och förnya kultursamarbetet.

På seminariet Kjønn, kultur og kommunikation i det femtidige nordiske samarbejde presenterades rapporten Framställningar av unga, sport och kön i nordiska massmedier och diskuterades hur resurserna inom konstområden fördelas mellan kvinnor och män.

4-4480-3 Nordiskt institutt for kvinde og kønsforsk. (NIKK)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	5.725.000	5.814.000	4.619.000	84 %	Institutionen
MODSVARER DKK	5.324.000	5.116.000	4.342.000		

Formål

NIKK skallinitiera, koordinera och informera om nordisk kvinno- och könsforskning och om undervisning på området både i Norden och internationellt, och skall bedriva egen forskning.

Pritorioteringer i kontrakten 2006

- Det nordiska forskningsprojektet Hur pornografins utbredning inverkar på flickors och pojkars uppfattning av kön med finansiering från Ministerrådet och länderna avslutas sommaren 2006. NIKK har beviljats medel från Ministerrådet för att stimulera och befrämja nordisk mansforskning; detta projekt avslutas också i början av 2006. Den nordiska forskarskolan i tvärvetenskaplig könsforskning är inne på sitt tredje år. NIKK förvaltar och organiserar flera nordiska nätverk, bl.a. ett nätverk om kön och forskning i förändring, ett om den nordiska könsforskningens historia samt ett mansforskningsnätverk. NIKK deltar i nordiska, europeiska och internationella arrangemang inom könsforskningen.
- NIKK arrangerar en nordisk-baltisk konferens tillsammans med baltiska könsforskningsmiljöer. NIKK deltar på den europeiska könsforskningskonferensen i Lodz, Polen, sommaren 2006. Tre nummer av NORA (engelskspråkig vetenskaplig tidskrift) och tre av NIKK magasin (populärvetenskaplig) utges. NIKK har fortsatt kontakt och samarbete med kvinno- mans- och könsforskningsmiljöer och jämställdhetsenheter. NIKK utvecklar sin informationstjänst, också genom webbplatsen.

Resultater i 2006

År 2006 ingick NIKK ett nytt tvåårigt resultatkontrakt med NMRS för åren 2006-2007. Kontraktet baserar sig på de nya riktlinjerna och strategin för NIKK, som ministerrådet beslutade om år 2005. Enligt NIKKs nya politiska mandat är NIKKs överordnade mål som kunskapscentrum att implementera målsättningarna i det nya samarbetsprogrammet för jämställdhet (2006-2010). NIKKs verksamhet under år 2006 har gett kunskapsunderlag för det nordiska samarbetet i allmänhet och för samarbetet inom jämställdhetsområdet i synnerhet.

På slutkonferensen *Unga, kön och pornografi* för projektet *Hur pornografins utbredning inverkar flickors och pojkars uppfattning om kön* presenterade projektledningen och forskarna slutrapporten och resultaten från projektet som genomfördes i de nordiska länderna. I konferensen deltog politiker, tjänstemän, ungdomar, praktiker, journalister och forskare.

År 2006 avslutades arbetet med män och jämställdhet, via mansforskningsplattformen har NIKK befrämjat bl.a etableringen av nordiska forskarnätverk. Män och jämställdhet diskuterades på seminarier och konferenser, och fokuserade på mäns hälsa, mansforskning och maskuliniteter.

Den nordiska forskarskolan i tvärvetenskaplig könsforskning finansierad av NorFa/Nordforsk (2004-2009) var inne på sitt tredje verksamhetsår. 34 universitet från Norden och närområdena deltar i forskarskolan.
Nordiska nätverk förvaltades och organiserades av NIKK (bl.a om män och hälsa; könsdiskurser i Norden).

NIKK deltog i nordiska, europeiska och internationella aktiviteter och arrangeman, bl.a i den europeiska könsforskningskonferensen i Lodz, Polen.

Tre nummer av NIKK magasin och tre nummer av NORA utgavs, och under året utkom det första numret av en nordisk mansforskningstidskrift NORMA: Nordisk tidskrift för maskulinitetsstudier.

Lov

4-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.323.000	1.341.000	1.315.000	71 %	MR/ÄK-lag

Formål

Att med utgångspunkt i den årliga handlingsplanen säkra genomförandet av de prioriteringar som antagits av justitieministrarna. Samarbetet rör förberedelser inför lagstiftning, initiativ avseende förebyggande och bekämpande av brottslighet, samarbete med de rättsvårdande myndigheterna i de baltiska länderna samt gemensamt nordiskt samarbete rörande EG/EES-rätt.

Prioriteringar i 2006

- Uppföljning av överväganden om harmoniseringsinitiativ på familjerättens område i Norden.
- Aktiviteter relaterade till EU:s handlingsplan för frihet, säkerhet och rättvisa, det s.k. Haag-programmet.
- Vidareutveckling av samarbetet kring och analysen av EU/EES-förslag samt EG/EES-rättsakter i ett så tidigt skede av processen som möjligt.
- Eventuell uppföljning av EU:s regeringskonferens, främst genomförandet av den slutliga författningstraktaten.
- Överväganden kring ömsesidigt erkännande i Norden med hänsyn till straffprocessuella tvångsmedel samt eventuell utvidgning av lagarna om verkställighet av nordiska straffdomar m.m. till att även gälla flera reaktioner och situationer.
- Initiativ kring offentlighet i förvaltningen samt eventuellt forskning kring nordisk förvaltningsrätt i ljuset av Europarättens inflytande.

Fortsatt samarbete med Estlands, Lettlands och Litauens rättsväsenden med inriktning på olika aspekter av organiserad kriminalitet m.m., samt andra aktiviteter inom ramen för EU:s andra handlingsplan för Nordliga Dimensionen.

Resultater i 2006

Under året genomfördes ett seminarium om vuxnas kontakt med barn – framför allt på Internet – i syfte att begå övergrepp mot barnen, s.k. grooming. Vidare genomfördes seminarier om alternativ tvistlösning, advokat- och rättshjälpsordningar i Norden samt om skydd mot diskriminering. Dessa seminarier genomfördes i syfte att utbyta erfarenheter inför planerade eller pågående lagstiftningsprojekt.

Justitieministrarna tillsatte en arbetsgrupp med uppgift att granska samarbetet mellan åklagarmyndigheterna i Norden och kopplingen till EUROJUST. Arbetsgruppen skall undersöka dagens samarbetsformer och behovet av ytterligare samarbete.

Under 2006 samordnades genomförandet av den nordiska konventionen om utlämning av misstänkta. Konventionen bygger på, och vidareutvecklar, EU:s motsvarighet. Konventionen träder i kraft senast vid årsskiftet 2007/2008.

Inom ramen för det nordisk-baltiska samarbetet genomfördes två seminarier: ett om de nordiska domstolarnas förhållande till de europeiska domstolarna och ett om straffrättsligt ansvar för juridiska personer. Båda seminarier hade deltagande från domstolar och myndigheter i Norden samt från EU:s institutioner. Genom dessa seminarier fördjupades kunskapen inom respektive ämne och kontaktnät utvecklades.

Uddannelse og forskning

2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.430.000	4.034.000	1.793.000	34 %	MR-U/EK-U

Formål Dispositionsmidlerne anvendes til at finansiere politisk relevante projekter, der initieres i det løbende budgetår og giver mulighed for at opfange og støtte vigtige tiltag, der ikke kunne forudses ved budgetteringen. Dispositionsmidlerne er således et vigtigt redskab til initiering og gennemførelse af formandslandets prioriteringer.

Prioriteringer i 2006 Dispositionsmidlerne vil blive anvendt til finansiering af prioriteringer fra formandskabet, der ikke dækkes af andre bevillinger, samt – i overensstemmelse med formålet – til at imødekomme pludseligt opståede behov.

Resultater i 2006 Der er i 2006 blandt andet givet bevillinger til:
Formandskabstiltag, evaluering af NIAS og NordVulk samt udgifter i forbindelse med overføring af Nordita til Sverige. Seminar of den Eksterne dimension i Bolognaprocessen, State of the Baltic Sea Region Report 2006 samt til udvikling af Nordisk Master Programmer. Herudover er der bevilget midler til flere studier (komparativ studie – lærerutdanning, Arktisk klimaforskning, International Polar Year 2007, forskningsformidling og Feasibility studie – webportal-/løsning for uddannelsesområdet)

Politikudvikling m.v.

2-2510-1 Nordiskt skolsamarbete (NSS)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.567.000	2.564.000	3.142.000	100 %	Nordisk Skolesamarbejde (NSS)

Formål Skolesamarbejdets overordnede mål er at gøre skolen bedre i Norden. Styregruppen for nordisk skolesamarbejde har følgende hovedopgaver:

- at rådgive MR-U i spørgsmål om nordisk skolesamarbejde
- at medvirke til at gennemføre MR-Us strategi for nordisk uddannelses- og forskningssamarbejde
- at udforme og gennemføre årlige virksomhedsplaner for skolesamarbejdet
- at have tilsynsfunktion i forhold til nordiske aftaler på området
- at være styregruppe for Mobilitets- og netværksprogrammet Nordplus Junior samt det nordiske skolenet.

Prioriteringer i 2006 Det nordiska skolsamarbetets prioriteringar för 2006 kommer att basera sig på prioriteringarna i MR-U strategin för nordiskt utbildnings- och forskningssamarbete 2005-2007 samt prioriteringarna i det norska ordförandeskapsprogrammet

Resultater i 2006 Det norske sektorprogrammet for utdanningsområdet i 2006 la vekt på å utvikle samarbeidet om kvalitet i skolen og i yrkesutdanningen, bidra til økt samarbeid på

utdanningsområdet med Nordvest-Russland og å styrke mobilitetsordningene.

Når det gjelder samarbeidet om kvalitet i skolen har Ministerrådet i 2006 gått inn for å samarbeide og styrke dialogen om deltakelse i internasjonale undersøkelser med særlig vekt på leseinteresser og leseferdigheter hos barn og unge. Det er lagt grunnlag for dette bla gjennom den nordiske forskerrapporten Northern Lights on PISA 2003 og den nordiske forskerkonferansen som ble avholdt i Oslo i mai 2006 basert på PISA-resultatene fra 2003. Det videre samarbeidet om kvalitet i skolen bygger i tillegg på en kartlegging av lærerutdanningen knyttet til leseopplæringen og på en studie av relevant nordisk forskning og dokumentasjon når det gjelder lesing og prestasjonsforskjeller. Dette er utredninger som skolesamarbeidet i Nordisk Ministerråd har initiert og finansiert.

Ministerrådet vil også, ut fra det som er kommet frem gjennom disse utredningene, legge til rette for å utvikle samarbeid om erfaringsutveksling av relevant pedagogisk forskning, særlig rettet inn mot lærerutdanningen i de nordiske landene.

Det norske formannskapet har hatt som mål å forsterke det nordiske samarbeidet om yrkesutdanningen, med særlig vekt på økt mobilitet og kvalitet. Det er nedsatt en ad hoc arbeidsgruppe for dette feltet. Under det norske formannskapet ble det arrangert et todagers arbeidsseminar i Oslo i juni med tema kvalitet i yrkesopplæringen.

Sentralt i arbeidet med yrkesutdanningen er policyorienterte tema som anerkjennelse av kvalifikasjoner og kvalitet i yrkesopplæringen. Begge disse temaene vil ses i lys av pågående EU-samarbeid. Det er også lagt til rette for et konkret og fornyet nordisk samarbeid om små yrkesfag fra 2007.

Økt skolesamarbeid med Nordvest-Russland var satt på dagsorden under det norske formannskapet i 2006. Rådgivningsgruppen for Nordisk Skolesamarbeid avholdt et seminar lokalisert i Finnmark og Nordvest-Russland i september 2006. Til stede var bla. representanter for nordiske og russiske skolemyndigheter og representanter for lokale skoler som samarbeider. Det ble fremlagt gode erfaringer fra bilateralt regionalt skolesamarbeid, etablert kontakter og diskutert mulige fremtidige samarbeidsområder for et nordisk samarbeid med Nordvest-Russland. Erfaringene fra dette vil inngå i strategien for samarbeidet med Nordvest-Russland og det vil bli arbeidet videre med å utvikle skolesamarbeidet i 2007, bla gjennom et arbeidsseminar.

Mobilitetsprogrammet Nordplus Junior har blitt evaluert under det norske formannskapet. På bakgrunn av evalueringen vil Nordplus programmene bli revidert i løpet av neste år.

2-2520-1 Styringsgruppen for Voksnes Læring (SVL)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.115.000	1.823.000	2.234.000	89%	Styringsgruppen for voksnes læring (SVL)

Formål

Styringsgruppen for Voksnes Læring er rådgivende organ for Ministerråd i det nordiske samarbeidet om voksnes læring. Det nordiske samarbeidet om voksens læring skal i overensstemmelse med prinsippet om livslang læring bidra til å fremme voksnes

kunnskaper og kompetanse som grunnlag for personlig utvikling og videre utvikling av arbeids- og samfunnsliv gjennom økt sysselsetting, næringsutvikling, verdiskaping og demokratisk deltakelse. Samarbeidet skal styrke det nordiske fellesskapet om voksnes læring og kunnskapen om voksnes læring i og utenfor Norden. SVL skal i sin virksomhet ta utgangspunkt i de politiske prioriteringer som kommer til uttrykk i Nordisk ministerråds overordnede strategier og handlingsplaner. SVL legger vekt på en aktiv dialog og erfaringer fra et mangfold av aktører og miljøer innen voksnes læring og skal i sitt arbeid ta spesielt hensyn til folkeopplysningens tradisjonelle miljøer.

Prioriteringer i 2006

Prioriteringene vil ha utgangspunkt i 3-årig strategiplan (2005-2007) for MR-U og ettårig handlingsplan med utgangspunkt i det norske formannskapet. SVL vil i 2006 følge opp utvikling av en helhetlig strategi og organisering av det nordiske samarbeidet om voksnes læring. Dette innebærer bl.a. oppfølging av Nordplus Voksen programmet og nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL) og samspillet mellom disse to virkemidlene for nordisk samarbeid om voksnes læring.

Resultater i 2006

Justering av retningslinjer for Nordplus Voksen programmet er drøftet og besluttet. Og en fagkomité er oppnevnt. Tildeling av midler blev besluttet ut fra forslag fra fagkomiteen og programadministrator, Cirius.

SVL har har behandlet og godkjent NVLs arbeide i 2006. SVL har fulgt op på NVLs arbeid bl.a. ved at hovedkoordinator har deltatt og orientert om arbeidet på SVLs møter. En mini-evalueringen av NVLs innretning blev ferdigstillet ved utgangen av 2006.

Studien om arbeidsplassen som læringsmiljø er gjennomført av Danmarks Pedagogiske Universitet (DPU). DPU orienterte om arbeidet på SVLs møte 03/06 1. juni. Foreløpige resultat fra studien presenteretes på konferansen om lærende virksomheter i november. Studien avsluttes ved utgangen av 2006.

SVL har også initiert en nordisk forstudie studie om voksnes leseferdigheter som oppdrag til Københavns Universitet (KU). KU orienterte om arbeidet på SVLs møte 03/06 1. juni. Foreløpige resultat fra studien presenteretes på konferansen om lærende virksomheter i november. Studien avsluttes i februar 2007.

Samarbeid Nordvest Russland (ALLA-prosjektet) Sluttrapport fra ALLA-prosjektet (Adult Learning – Local Action) er mottatt, rapporten behandledes på SVLs møte 4/06 i november.

Konferanse om lærende virksomheter afholdtes 16. – 17. november i Trøndelag. På oppdrag fra Nordisk Ministerråd og Kunnskapsdepartementet i Norge fik Vox ansvar for gjennomføring av konferansen som var vellykket.

Med bakgrunn i at Norden mangler faglært arbeidskraft samtidig som mange voksne mangler dokumentert/sertifisert fagutdanning, påbegyndte SVL i 2006 at utarbeide en oversikt om tilgang til fagopplæring/sertifisering (gymnasialt nivå) i voksen alder og hvilke systemer det finnes for dette i de nordiske landene (gymnasialt nivå). Oversikten kan omfatte innsamling av data, beskrivelse, analyse av dataene og forslag til mulige tiltak.

2-2530-1 Ledningsgruppen för högre utbildning-HØGUT

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.320.000	2.159.000	2.646.000	71 %	HØGUT

Formål

HØGUT har som oppgave å fremme nordisk samarbeid innen høgre utdanning, samt utvikle og styrke det nordiske utdanningsfellesskap. Dette gjelder samtlige postgymnasiale utdanningsnivå ved universitet og høgskoler.

Prioriteringer i 2006

HØGUTs arbeidsplan for 2005 relaterer seg til den treårige strategien som er utviklet for utdannings- og forskningsområdet for 2005-2007. Styringsgruppen har en bred tilnærming til utdanningsfeltet, men vil som videre oppfølgingen av Bolognaprosessen særlig fokusere mobilitet, kvalitet i høgre utdanning, fjernundervisning og internasjonaliserings-relaterte problemstillinger. Livslang læring er et overordnet perspektiv.

Nordplus-programmet vil fortsatt være et sentralt virkemiddel for å nå de overordnete utdanningspolitiske mål. HØGUT legger vekt på best mulige nasjonale forankring av sine prosjekter, og styringsgruppens brukermiljøer spiller en sentral rolle i tillegg til utdanningsministrenes og ordførerlandets prioriteringer. HØGUT vil fortsatt gi aktuelle innspill til den utdanningspolitiske debatten, og problemstillinger knyttet til internasjonalisering og virtuelle læringsmiljøer vil fortsatt ha stor oppmerksomhet.

Resultater i 2006

2006 prioriterade HÖGUT frågor rörande kvalitet, mobilitet samt internationalisering i linje med Bolognaprocessen. Särskilt lades fokus på Nordplus som ett centralt verktyg för att uppnå de utbildningspolitiska målen, utveckling och igångsättande av Nordiska masterprogram samt kvalitetssäkringsfrågor. Vad gäller mobilitetsfrågorna arbetade också arbetsgruppen för Studiestöd i Norden med frågor kopplade till eventuell gränshindersproblematik. Vidare lade HÖGUT vikt vid de nordiska lärautbildningarna samt förde diskussioner kring behovet av en god koppling mellan högre utbildningsfrågor och forskningsfrågor.

2-2544-1 Nordens Sprogråd

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.265.000	2.069.000	2.028.000	78 %	Nordens sprogråd

Formål

Nordens sprogråd er et rådgivende organ for det nordiske sprogsamarbejde. Rådets målsætning er at arbejde for at fremme internordisk sprogforståelse og sprogbeherskelse, styrke det nordiske sprogfællesskab og kundskab om sprog i Norden, fremme en demokratisk sprogpolitik og sprogsyn i Norden samt styrke de nordiske sprogs stilling i og udenfor Norden. Nordens sprogråd kan tage egne initiativer og bevilge støtte til alle former for indsatser som medvirker til at opnå disse mål. Nordens sprogråd har fire hovedopgaver:

- At fungere som sagkyndigt organ for Nordisk ministerråd når det gælder nordiske sprogspørgsmål og nordisk sprogpolitik.
- At fungere som ledningsgruppe for det tværgående Nordplus sprog program.
- At have ansvaret for samarbejdet mellem de nordiske sprognævn.
- At bedrive anden virksomhed som fremmer målsætningerne.

Prioriteringer i 2006 At udarbejde en ny nordisk sprogpolitik for at styrke de tværgående sprogsatsninger.

Resultater i 2006 Arbejdet med en ny nordisk sprogpolitik resulterede i fremlæggelsen af "Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik", som blev behandlet på Nordisk Råds session, og endelig vedtaget af MR-U den 1. november 2006.

En ny nordisk sprogpolitik skal sikre helhed og sammenhæng i Nordisk Ministerråds sprogsatsninger fremover. Sprogdeklarationen skal udgøre grundlaget for en samlet, langsigtet og effektiv sprogpolitisk indsats.

2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	574.000	0	0	3 %	EK/MR-U

Formål Ministerrådets IT-politiske rådgivningsgruppe "IT-policygruppen (IT-P)", er blevet nedlagt pr. 31. december 2004. Budgetposten er oprette med sigte på politikudvikling på det område som ellers var varetaget af IT-P.

Se budgetpost 2-2550-1 MINISTERRÅDETS (MR-U) IT-POLICYGRUPPE

Prioriteringer i 2006 Budgetposten vil i løbet af år 2006 blive brugt af EK-U til diverse tiltag af IT-politisk art. Herunder i regi af Østersørådet at udrede grundlaget for en bredere deltagelse fra de ikke nordiske østersølande i Ministerrådets Internet forskningsprogram Nordunet3.

Resultater i 2006 De nordiske og baltiske land samarbeider siden 2001 om Northern eDimension Action Plan (NeDAP) hvor NMR bli partner sammen med CBSS og EU-kommisjonen. Fokus fra NMRs side er Internettforskning og internettinfrastruktur. NeDAP avsluttes per 31.12.2006.

Nordisk eScience strategi – videnssamfundets forskningsinfrastruktur

Som opfølgning på det at MR-U i 2006 har overtaget ansvaret for koordinering af IT-politik i regi af NMR, er eScience af EK/MR-U den 20. september 2006 blevet udvalgt som et prioriteret samarbejdsområde. Der skal udarbejdes en nordisk eScience strategi, med et forslag til opfølgende handlingsplan. eScience handler om globalt samarbejde på forskningsmæssige nøgleområder, og den næste generations IT infrastruktur som gør forskningen mulig.

IT koordinering

Som opfølgning på det, at MR-U i 2006 har overtaget ansvaret for koordinering af IT-politik i regi af NMR, er det den 20. september 2006 blevet besluttet 1) at nedsættelse en ekstern, rådgivende uafhængig IT-politik ekspertgruppe, samt 2) at tilbyde et årligt uformelt højniveaumøde, for IT departementsdirektører.

Nordunet3

Se budsjettpost 2-3136-2 Forskningsprogram Nordunet3.

2005 tok NMR initiativet til en mulighetsstudie om eventuell inkludering av østersjølandene i forskningsprogrammet Nordunet3 (internett-teknologier). Med basis i studien tok NMR 2006 initiativet til å inkludere de tre baltiske land på likefot i Nordunet 3 og reiser samtidig perspektivet om forsterket fremtidig forskningssamarbeid og infrastruktur på området, bl.a. gjennom NORDUnet A/S.

2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.559.000	6.437.000	0	100 %	Styringsgruppen for voksnes læring (SVL)

Formål

NY budsjettpost som erstatter 2-2514-3 Nordens folkliga akademi (NFA), Sverige Nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL) med samordnende enhet/knutepunkt (under forutsetning av EK-Us og MR-Us behandling og godkjennelse, henholdsvis i EK-Us møte 12. mai og MR-Us møte 9.juni 2004.)

Voksnes læring er et område som er i rask utvikling og involverer et bredt spekter av politikk områder og aktører. Det er derfor viktig å finne fram til nordiske samarbeidsformer som ikke stivner, men som til en hver tid tar opp i seg aktuelle utfordringer som de nordiske landene ønsker å samarbeide om. Organiseringen av det nordiske samarbeidet må både ha stabilitet (faglig minne), og fleksibilitet for å knytte til seg den fremste ekspertisen innen ulike områder for voksnes læring. Et nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL) med en samordnende enhet/knutepunkt utredes for å binde sammen og støtte opp om miljøer/personer som er virksomme innom ulike deler av voksnes læring i de nordiske landene. Dette gjelder så vel spesiell ekspertkompetanse fra ulike spisskompetansemiljøer som bred erfaringskompetanse fra de tradisjonelle voksenopplærings- og folkeopplysningsmiljøene. Nettverket skal også gi innspill som grunnlag for SVLs prioriteringer og satsningsområder. Aktuelle oppgaver: følge og analysere utviklingen av området voksnes læring, initiere samarbeid og aktiviteter, bygge nettverk og organisere samarbeidsprosjekt, informere om nordiske samarbeidet om voksnes læring, bidra til spredning av resultat/erfaringer, faglig rådgivning til Nordplus Voksen, lage underlag til SVLs beslutninger, initiere evalueringer og andre prosjektoppdrag for SVL.

Prioriteringer i 2006

Spesielle innsatsområder knyttes til strategiplan (2005 – 2007) og norsk formannskaps/SVLs ettårige handlingsplan for 2006. Aktuelle samarbeidsområder i 2006 er metodeutvikling og fleksible læringsformer, f.eks. arbeidsplassen som læringsarena, e-læring, dokumentasjon og validering av realkompetanse, modeller for finansiering av voksnes læring, datagrunnlag for effekt/utbytte av satsning på voksnes læring. Spesielt hensyn tas til folkeopplysningens tradisjonelle miljøer.

Resultater i 2006

NVL:s uppdrag är att stärka och utveckla samarbetet inom hela sektorn vuxnas lärande i Norden. NVL:s tre största målgrupper är folkbildning, formell vuxenutbildning och myndigheter. NVL hade som mål att under 2006 utöka deltagandet från folkhögskolor i NVL:s aktiviteter, och deltagarstatistiken visar att NVL nått bättre ut till folkhögskolor liksomtill universitet under 2006.

Under 2006 har nätverksskapande prioriterats i NVL:s arbete. Genom NVL:s arbetssätt att involvera miljöer i nätverk och arbetsgrupper har antalet samarbetspartners ökat under året. NVL har bidragit till nätverksskapandet i Norden genom att följa upp existerande nätverk och initierat nya nätverk inom områden där det finns behov och ett nordiskt intresse.

NVL:s nordiska tänketank för framtidens kompetenser samlade miljöer tvärsektoriellt till en mid-term konferens i augusti. Miljöerna uttryckte ett intresse och behov av att få

diskutera framtidens kompetenser; man ser fram emot tänketankens rapport 2007. DEMOS projektet, med målet att skapa ett nordiskt policydokument om demokrati, aktivt medborgarskap och livslångt lärande, avslutades med en stor demokratikonferens. En nordisk arbetsgrupp för vuxenpedagogisk utveckling har initierats.

NVL har via sin webbplats informerat om utvecklingsarbete inom prioriterade områden av vuxnas lärande och förmedlat resultat från nordiska nätverk och projekt. Via DialogWeb och NVL:s nyhetsbrev har resultat inom aktuella teman och nya initiativ inom vuxnas lärande i Norden diskuterats och spridits. Antalet prenumeranter på NVL:s nyhetsbrev har stadigt ökat och intresset för såväl DialogWeb som de tryckta versionerna av Dialog har varit stort. Utöver det årliga sammanfattande numret av Dialog utkom ett tryckt temanummer till SVL:s konferens om lärande i arbetslivet.

Internationellt har NVL bl.a. samarbetat med ERDI kring en europeisk valideringskonferens och med Infonet, en europeiska informationsbank inom vuxenutbildning med informationsspridning. Inom ALLA projektet som avslutades 2006 har möten hållits för behovsanalys i två nya regioner, Arkhangelsk och Murmansk.

NVL kan redovisa för 60 egna nordiska arrangemang och 34 nordiska samarbetsaktiviteter med 1837 deltagare total, av dem 1180 kvinnor (64%) och 657män (36%).

Mobilitets- og netværksprogrammer

2-2512-2 Nordplus junior

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	20.074.000	20.309.000	19.911.000	100%	Nordisk Skolesamarbejde (NSS)

Formål

Målet med det nye mobilitets- og støtteprogram for grundskole og ungdomsuddannelser i Norden er gennem nordisk skolesamarbejde at stimulere interessen for, kundskab om og forståelsen af andre nordiske kulturer, sprog og livsvilkår og dermed styrke den nordiske dimension i grundskolen og ungdomsuddannelserne i de nordiske lande og selvstyrende områder samt fremme den nordiske samhørighed med udgangspunkt i vores fælles nordiske værdier, der hviler på samme menneske- og demokratisyn. Midlet er at give økonomisk bidrag til elevers og læreres mobilitet. Aktiviteterne skal have et pædagogisk indhold samt være forankret i læreplanen og i skolens plan samt i videst muligt omfang foregå på det nordiske skolenet. For klasser/grupper er der et tilbud om temaarbejde efter eget valg eller med emner prioriteret af ministerrådet. Samarbejdet skal også ske via det nordiske skolenet. For lærere er der et tilbud om udveksling (jobbytte) af lærere mellem to skoler samt rejselærerordning, hvor en lærer fra hvert land rejser i en periode rundt til forskellige skoler i et andet land for at undervise i sine fag. For elever er der et tilbud om individuel deltagelse i arbejdsforlagt undervisning/praktik eller deltagelse i undervisning enten inden for de små håndværksfag eller i gymnasiet.

Prioriteringer i 2006

I 2006 er der følgende prioriteringer for Nordplus Junior.

- Fortsat arbejde på at få udbredt kendskabet til de mange nye muligheder i

programmet i alle lande og selvstyreområder samt på alle typer af grund- og ungdomsuddannelser. Få gode ansøgninger ind fra nye netværk af skoler i hele Norden.
- Opfølgning og videreudvikling samt evaluering af det nye program med brugerne om udvikling af såvel indhold og administration, information og vejledning med videre.
- Opfølgning og videreudvikling af de pædagogiske IKT skoleprojekter, som de deltagende elever og lærere skal have på det nordiske skolenet: nordskol.org i forbindelse med den fysiske mobilitet.

Resultater i 2006

Internationella programkontoret, Sverige, har ansvar för administration av programmet. Ledningsgruppen för Nordiskt skolsamarbete (NSS) utgör programkommitté. År 2006 mottog 5 285 elever och 912 lärare stöd. Antal beviljade ansökningar var 356 och den totala bevillingsprocenten var 69 %. Programmet mottog totalt 517 ansökningar

2-2522-2 Nordplus Voksen

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	8.964.000	9.069.000	8.891.000	100%	Styringsgruppen for voksnes læring (SVL)

Formål

Det nye mobilitets- og nettverksprogrammet Nordplus Voksen er et viktig redskap for å følge opp voksnes læring i treårig strategiplan (2005 - 2007) for utdannings- og forskningsområdet, samt SVLs overordnede prioriteringer for voksnes læring. Programmet skal stimulere videreutvikling og fornyelse gjennom støtte til fellesnordiske prosjekter om voksnes læring gjennom aktiviteter som fremmer og bidrar til sammenheng mellom politiske prioriteringer og prosjekter, ulike aktørers/målgruppers målrettede samarbeid om å utvikle gode læringsarenaer for voksnes læring samt realisering av Norden som en foregangsregion for utvikling av menneskelige ressurser. Programmet trådte i kraft 1. januar 2004 og et ett av de fem mobilitets- og nettverksprogrammene i Nordplus familien. Hovedadministrator for Nordplus Voksen er Cirius, Danmark.

Prioriteringer i 2006

Sammenheng mellom prioriteringer i strategiplanen (2005 – 2007), ettårig handlingsplan for SVL/det norske formannskapets prioriteringer, samt prosjektenes kvalitet legges til grunn for hvilke prosjekter som tildeles nordiske støtte i 2006

Resultater i 2006

Cirius, Danmark er hovedadministrator for programmet. Ut over dette har en ekstern faggruppe gitt faglige råd om tildeling av midler. De prioriterte innsatsområdene for Nordplus Voksen i 2006 er realkompetanse, kvalitetsutvikling, effektmåling og basisferdigheter. Fordelt over to søknadsrunder i 2006 innkom til sammen 94 søknader. 60 søknader ble innvilget midler fordelt med 19 tildelinger til samarbejdsprojekter (tematiske nettverk, utviklings- og kartleggingsprosjekter) og 41 mobilitetsansøgninger (forberedende møter, etterutdanning, studie- og undervisningsopphold og utveksling av deltakere). Oversikt fra utvekslingsordningen for elever og kursister viser at det ble gitt tilskudd til 202 personers opphold i et annet nordisk land.Utveksling mellom folkehøgskoler dominerte aktiviteten i 2006. Ut over utveksling av elever/kursister kommer mobilitet knyttet til etterutdanning, studie- og undervisningsopphold med 82 deltakere, det vil si en samlet mobilitet på 284 personer. Mer enn 300 ulike organisasjoner har inngått i de to søknadsrundene i 2006.".

2-2532-2 Nordplus (Högre utbildning)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	32.390.000	32.769.000	32.126.000	100%	HØGUT

Formål

Nordplus är ett program för nätverkssamarbete och mobilitet för studenter och lärare inom högre utbildning i Norden. Syftet med programmet är att genom ekonomiskt stöd, närmare knyta samman de nordiska utbildningsinstitutionerna för högre utbildning genom nätverk och skapa underlag för en helhetlig nordisk utbildningsgemenskap där institutioner, lärare och studenter kan utnyttja varandras speciella kompetens. Nordplus ger bidrag till bildande och utveckling av nätverk, student- och lärarmobilitet och till intensivkurser.

Prioriteringer i 2006

De prioriteringar som görs inom Nordplus-programmet relateras till ministerrådets och HÖGUT:s (Ledningsgruppen för nordiskt samarbete inom högre utbildning) prioriteringsområden samt till respektive ordförandelands särskilda prioriteringar.

Generella riktlinjer för programmet är: Arbetsdelning och samarbete, balans, nätverk som representerar små och smala ämnesområden, fler inresande till Finland, deltagande av institutioner från Väst-Norden (Grönland, Färöarna och Island) samt aktörer med funktionshinder. Under 2006 tillkommer prioriteringar som: Gemensamma studieprogram, lärare, samarbete mellan universitet/högskola och näringsliv/offentlig sektor och NGO.

Resultater i 2006

Nordplus (Høyere Utdanning) administreres av CIMO, Finland. HØGUT (NMR Rådgivningsgruppe for nordisk samarbeid i høyere utdanning) er ansvarlig programkomite.

Det var i 2006 315 godkjente søknader og det er søkt støtte for til sammen 18.482.030 €. Dette er en økning med ca. 2.3 M € sammenlignet med 2005.
Det ble søkt om 12.138.320 € til mobilitet, noe som utgjør 66% av det totale søknadsbeløpet. Det ble søkt om 6.343 710 € til andre aktiviteter (nettverksstøtte, intensivkurs, felles studieprogram og andre aktiviteter), som da utgjør 34% av det totale søknadsbeløpet. I 2005 var forholdet det samme.
Programmet kunne i 2006 i snitt bevilge 26% av det ansøkte beløpet.

2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.137.000	1.151.000	1.128.000	100%	NSU

Formål

NSUs hovedoppgave er å fremme det nordiske forskningssamarbeidet gjennom å styrke vitenskapelig idé- og nettverksutvikling innen tverrfaglige områder som ikke har gitt grunnlag for fellesnordiske forskningsprosjekter. Virksomheten bygger på at deltakere på tvers av fag, karriere, generasjoner, institusjoner og språk, samles om felles studier knyttet til tverrvitenskapelige problemstillinger. NSU er en idéell organisasjon som støttes med et virksomhetsbidrag fra Ministerrådet gjennom en årlig prosjektkontrakt.

Prioriteringer i 2006 Ministerrådets bidrag forutsettes benyttet til aktiviteter i form av nettverksskapende seminarer og aktiv publikasjons- og informasjonsvirksomhet. Bredden i aktivitetene økes og nye miljøer søkes rekruttert.

Resultater i 2006 NSU har også i 2006 opretholdt sin kernevirksomhed, dvs. der har været arbejdet i studiekredse, som har afholdt deres respektive vintersymposier, der har været afholdt en fælles nordisk sommerkonference, og der har været en tilhørende informations- og publikationsvirksomhed.
Studiekredsene har været flg.: 1. Unmasking the systems of the welfare state 2. International Relations and Middle Eastern Studies 3. Konkrete samfundsutopier og borgerløn 4. Teknologi, information, æstetik 5. Filosofisk antropologi 6. Sikkerhedspolitik og retspolitik 7. Kropp og praksis 8. Samfunnskritikk og analyse under globalkapitalismen 9. Hvad kan naturvidenskab?
Til vintersymposier og sommersession var der 213 deltagende, 88 kvinder og 125 mænd. I alt bliver det 883 deltagerdøgns kursus, 37 % af aktiviteterne blev lagt i et naboområde (Estland), der blev støttet udgivelse af 4 bøger, udsendt 6 nyhedsbreve og hjemmesiden www.nsuweb.net blev nyudviklet, så den nu udgør den organisatoriske rygrad i NSU.

2-2543-1 Nordplus språk

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	8.874.000	8.978.000	8.802.000	100 %	Nordens språkråd

Formål Ministerrådets sprogpolitiske foranstaltninger er blevet samordnet i et tværgående program Nordplus sprog. Det overordnede mål for programmet er, at det nordiske sprogfællesskab skal bestå og styrkes, og at det nordiske samarbejde også i fremtiden hovedsaglig skal kunne foregå på nordiske sprog. En forudsætning for dette er, at de nordiske sprog også nationalt bevarer deres stilling som komplette og samfundsbærende sprog.

Nordplus sprog har følgende overordnede målsætninger:
- at fremme internordisk sprogforståelse.
- at styrke kundskab om sprog i Norden.
- at fremme en demokratisk sprogpolitik og sprogsyn i Norden.
- at styrke de nordiske sprogs stilling i og udenfor Norden.

Som et tværgående program har Nordplus sprog en bred målgruppe. Støtte kan bevilges til hovedsaglig tre forskellige grupper af ansøgere, som har tilknytning til undervisnings-. forsknings- og oplysningssektoren:

1. Institutioner og organisationer.
2. Netværk.
3. Enkelte personer.(I gruppen enkelte personer indgår ikke elever. Eleverne er først og fremmest en indirekte målgruppe i programmet via den kursusvirksomhed som arrangeres for modersmålslærere, lærere i nordiske sprog som fremmedsprog og andetsprog og studerande ved højere læreanstalter og universiteter.)

Prioriteringer i 2006 Prioriteringerne for Nordplus sprog vil afspejle prioriteringerne i det norske formandskabs prioriteringer.

- Kurser
- Konferencer
- Forskningsprojekter
- Udredningsarbejde
- Publikationer
- Ordbogs- og terminologiarbejde
- At oprette et arbejde mhp. at fremskaffe kønsopdelt statistik

Resultater i 2006

Der blev indsendt 75 ansøgninger til Nordplus Sprog programmet, hvoraf de 44 fik tildelt støtte. Der blev ansøgt for et beløb på 26.097.139 DKK.

2-2545-2 Norden-undervisning i utlandet

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.032.000	1.044.000	1.024.000	96 %	Samarb.nævnet

Formål

Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet er et samarbejdsorgan for de nordiske landes administrationer af undervisning i Nordens sprog, litteratur, kultur og samfundsforhold. Nævnet er et rådgivende organ for Nordisk Ministerråd og andre instanser på sit sagsområde. Samarbejdsnævnets formål er at styrke og koordinere Nordenundervisningen ved de udenlandske universiteter. Nordenundervisning foregår ved over 200 universiteter forskellige steder i verden. Nævnet vil fortsat dele sin virksomhed på tre hovedopgaver med omtrent en tredjedel af budgettet på hver opgave:

- At bevilge støtte til at fremme samarbejdet mellem de lektorer, som underviser i Nordens sprog m.m. ved udenlandske universiteter.
- At holde faglige, regionale konferencer og forelæsningsturnéer.
- At foretage større sammenhængende regionale satsninger for at styrke samarbejdet mellem højere læreanstalter.

Prioriteringer i 2006

- Fortsat bidrage til en styrkelse af sprogsamarbejdet.
- Fortsat fremme et bredt kendskab til Norden og de - i europæisk sammenhæng set - små sprog.
- Arrangere en lektorkonference i Genova.
- Videreføre Nordamerikasatsingen.
- Arbejde på en større synliggørelse af Samarbejdsnævnets virksomhed og på en styrkelse af informationsindsatsen.
- Ansøgninger til lektorinitiativer skal administreres under Nordplus sprog programmet fra og med den 1. januar 2006.
- At oprette et arbejde mhp. at fremskaffe kønsopdelt statistik.

Resultater i 2006

Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet (SNU) organiserede to regionale konferencer i Genova, Italien og i Gent, Belgien.
En større tre-årig regional satsning i Nordamerika "Mapping Nordic Literary Culture" blev igangsat.
Der blev indsendt 15 ansøgninger til lektorpuljen, hvoraf de 12 fik tildelt støtte.

NordForsk

2-3100-3 NordForsk

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	74.819.000	0	0	91 %	Institutionen
MODSVARER DKK	69.582.000	0	0		

Formål

Nordforsks vision er "å være et vigtig instrument for å kombinere nasjonale styrkeposisjoner slik at synergieffekter oppstår og bidrar til Nordens fremgang på globalt nivå".

NordForsks overordnede mål er å bidra til at Norden befestes og videreutvikles som en av verdens mest dynamiske regioner for forskning og innovasjon, for derigjennom å styrke landenes internasjonale konkurransekraft og sikre befolkningens levekår. NordForsk har som hovedoppgave å fremme et effektivt samarbeid mellom de nordiske landene innen forskning og forskerutdanning av høyeste internasjonale kvalitet. Statuttene definerer tre roller for NordForsk: finansiering, koordinering og policyrådgivning. Gjennom samordning av viktige forskningsområder som passer for et felles Nordisk samarbeid, og ved finansiering av relevante fellesnordiske forskningssatsninger bidrar NordForsk til å styrke og videreutvikle det nordiske forsknings- og innovasjonsrommet (NORIA). Når det gjelder policyrådgivning, fungerer NordForsk, på oppdrag eller på eget initiativ, som rådgivende organ overfor Nordisk ministerråd.

Prioriteringer i kontakten 2006

- "Nordic Centers of Excellence" (NcoE) er flaggskipene blant NordForsks finansieringsinstrument. Ved hjelp av mangeårig toppfinansiering av nettverk- og samarbeidskostnader, særlig i form av gjesteforskere og forskerutdanningsaktiviteter, samordner NCoE-programmene de beste nasjonale forskningsmiljøene innen spesifikke områder. Betydningen av underliggende nasjonale investeringer løftes frem for å produsere nordiske synergier. Disse programmene er finansiert gjennom en "common pot"-konstruksjon sammen med de nasjonale forskningsrådene.

- NordForsk skal gjennom et langsiktig arbeid og god strategisk dialog skape forutsetninger for nye NCoE-satsninger innen områder der flere nordiske land har felles styrkeposisjoner.

- NordForsks har som ambisjon å identifisere og støtte fremragende forskning gjennom alle dens utviklingsfaser. En viktig strategisk retningslinje er å ta i bruk, evaluere og utvikle finansierings-instrument som optimaliserer støtten til forskning og forskerutdanning der hvor nordisk samarbeid gir stor merverdi. En god balanse mellom fornyelse og kontinuitet gir forskerne optimal tilgang til støtte. Ved en bevisst satsning på forskerutdanning og unge forskere skal NordForsk bidra til å gjenskape Norden som en felles hjemmearena for hver ny forskergenerasjon.

- Koordineringsfunksjonen skal prege alle NordForsks aktiviteter. Visse aktiviteter kan likevel ha særlig fokus på koordinering.

- NordForsk skal videreutvikle sin policyfunksjon gjennom å skape et forum for

forskningspolitisk debatt på nordisk nivå. Ambisjonen er å underlette en god interaktiv utvikling av nasjonal og nordisk forskningspolitikk. NordForsk skal videreutvikle sine internasjonale kontakter, særlig med de tre baltiske landene og nordvest Russland, men også med andre sterke forskningsnasjoner.

Forsknings- og innovasjonsrommet NORIA skal være den første og best fungerende regionale delen av det europeiske forskningsrommet ERA. EUs 7. rammeprogram for utvikling innen forskning og teknikk utgjør en viktig plattform for forskningssamarbeid innenfor de ulike områdene. NordForsk skal være en aktør her gjennom å tilby muligheter for nordisk koordinering av aktiviteter rettet mot programmet.

Resultater i 2006

- **To nye samfinansierte Nordic Centre of Excellence Programmer:**
  Hovedinnsatsen har vært innrettet mot å identifisere store felles nordiske satsningsområder for å utlyse og starte opp nye NCoE-programmer. Dette resulterte i at vi våren 2006 utlyste to slike programmer. Et NCoE-program innen "Mat, ernæring og helse", finansiert av alle de 5 nordiske land og et NCoE-program innen "Velferd" finansiert av Norge, Sverige, Finland og Island. Disse programmene utgjør en betydelig nordisk satsning med et totalt budsjett på ca 770 MNOK.

  I tillegg har NordForsk ytterligere 3 NCoE-programmer innen områdene "Global Change", "Hum-Sam" og "Molecular Medicine". Til disse programmene er det også tilknyttet forskerskoler-/forskerskoleaktiviteter.

- **Stor økning i antall deltakere i NordForsk's aktiviteter:**
  Et mål for NordForsk er å utvikle finansieringsinstrument for å optimalisere støtte til forsknings- og forskerutdanningsaktiviteter der nordisk samarbeid kan gi stor nytte ved at de bl.a. involverer mange deltakere. På denne bakgrunn har vi utviklet, utlyst og bevilget midler til to nye typer av nettverk for hhv nasjonale sentre av eksellense og nasjonale forskerskoler. Disse aktivitetene har bl.a medført en stor økning i antall deltakere innen NordForsk's aktiviteter til i overkant av 10 000 deltakere.

  I tilegg til disse finansieringsinstrumentene bevilget vi ytterligere støtte til forskerkurs, nettverk, veilederkurs, gjesteprofessorer og kursstipend.

- **Koordinering av prosesser mellom NordForsk og forskningsrådene:**
  Utvikling av NordForsk's policy- og koordineringsfunksjon har vært en prioritert oppgave. Et viktig resultat er et utkast til retningslinjer for planlegging av felles satsninger mellom NordForsk og de nasjonale forskningsrådene. Som en konkret følge av dette arbeidet har vi lykkes i å identifisere store felles nordiske satsninger og få til en samfinansiering mellom NordForsk og de nasjonale forskningsrådene på våre nye NCoE-program.

- **Bidrag til den forskningspolitiske debatt gjennom konferanser, publikasjoner og studier:**
  NordForsk har som mål å skape et forum for forskningspolitisk debatt og være en tilrettelegger for den interaktive utviklingen mellom nasjonal og nordisk forskningspolitikk. For å oppnå dette har vi bl.a. utgitt en rapport om Nordisk Styrke samt organisert og gjennomført to NORIA-symposier; ett om nordisk deltakelse i ERA-NET aktiviteter og ett med fokus på planleggings-synergier mellom ulike nordiske forskningsinitiativ. I tillegg var NordForsk aktivt med i planlegging, deltakelse og gjennomføring av N-IRI-konferansen, med det resultat

at NordForsk fikk allmenn oppmerksomhet og god omtale. Som et ytterligere tiltak har NordForsk utviklet en ny serie, NordForsk Policy Briefs som vil bli utgitt i 2007.

- **Utvikling av strategier:**
  NordForsk's strategi for perioden 2006-2009 er utarbeidet. Videre er vi kommet godt i gang med utviklingen av en strategi for samarbeidet med Nordvestrussland. En dialog med Rådet for Nordvestrusslands universitetsrektorer er innledet for å etablere ett rådgivende organ for utvikling av forsknings- og udanningssamarbeidet.

2-3111-1 Nordiske spidsforskningsenheder, globala förändringar

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	5.377.000	5.277.000	3.174.000	100%	Program styre

Formål

Nordisk Samarbejdsnævn for Naturvidenskab (NOS-N) er et samarbejde mellem de nordiske forskningsråd indenfor naturvidenskab, miljøvidenskab og teknik. NOS-N har i samarbejde med Ministerrådet i år 2001 initieret et nordisk pilotprogram for nordiske spidsforskningsenheder (Nordic Centres of Excellence, NCoE) på området globale forandringer. Programmet løber fra år 2002 til 2007.

Målet for det fællesnordiske pilotprojekt er:

- At gøre den nordiske forskning mere synlig og attraktiv i Europa og resten af verden
- At garantere at de nordiske ressourcer, specielt kostbar infrastruktur, anvendes så effektivt og smidigt som muligt
- At støtte kreative og effektive forsknings- og forskeruddannelsesmiljøer
- At sikre kritisk forskningsmasse, ved at samle flere forskningsmiljøer
- At øge bevægeligheden specielt blandt unge forskere
- At fremme tværvidenskabeligt samarbejde
- At fremme målrettet forsknings- og kompetencespecialisering blandt de nordiske lande
- At integrere de nordiske spidsforskningsenheder i de nationale forskningssystemer.

Fire nordiske centre er udvalgt med 2 tilhørende forskerskoler:
1. NCoE for Ecological Systems under the Influence of Climatic Variations (EcoClim)
2. NCoE in Biosphere-Aerosol-Cloud-Climate Interactions (BACCI)
3. NCoE for Studies of Ecosystem Carbon Exchange and Its Interactions with Climate System (NECC)
4. NCoE for Luminescence Research
A. Nordic Graduate School CBACCI
B. Nordic Graduate School of Ecological Dynamics (EcoGrad)

De fire spidsforskningsenheder har fortsat sine forskningsprojekter med stor succes. De fire NCoE forsker i økosystemer i klimaforandring, klimaforandringernes effekter på biosfæren, dannelsen af kuldioxid og metan mellem atmosfæren og økosystemerne samt anvendelsen af luminiscensmetoden i datering.

De tre førstnævnte NCoE består af omfattende netværk af forskergrupper, mens den

sidstnævnte stiller apparatur og infrastruktur til rådighed for de nordiske forskere. Det tidligere NorFA, nu en del af NordForsk, har bevilliget midler til to forskerskoler, som er knyttet til tre NCoE. Gennem at koble NCoE og forskerskoler sammen øges kvaliteten på forskeruddannelsen.

Programmet har en bestyrelse og en Scientific Advisory Board (SAB) bestående af fem internationale eksperter, som skal følge med i og rådgive programbestyrelse, de 4 nordiske spidsforskningsenheder og de 2 forskerskoler om deres arbejde.

Prioriteringer i 2006 Ekspertgruppen (Scientific Advisory Board, SAB), udarbejdede i 2005 en midtvejsevaluering af programmet, som dannede grundlag for programbestyrelsens beslutning om budgettering til og mellem de involverede spidsforskningsenheder samt forskerskole for de sidste to år. De facto er programmets centre i alt tildelt 2 MNOK yderligere midler pr. år for hvert af de to sidste år. SAB skal også i år 2006 udarbejde en rapport om programmet, hvor de fire spidsforskningsenheders og forskerskolernes funktionsområde og resultater vil blive gennemgået.

Resultater i 2006 Centrene og forskerskolen har med det øgede bevillingsniveau fortsat sine aktiviteter i 2006. De foreløbige resultater blev fremstillet og diskuteret på det årlige møde med SAB. Programbestyrelsen har også i 2006 behandlet rapporten fra SAB og samtidig diskuteret den afsluttende evaluering af programmet. Sekretariatsfunktionen for det samlede program blev som hidtil varetaget af Finlands Akademi.

2-3129-1 Nordisk videnskabelig information (Nordbib)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.598.000	2.550.000	0	100 %	MR-U/EK-U

Formål På Samarbejdsministrenes møde den 29. oktober 2003, blev det besluttet at nedlægge Ministerrådets institution Nordiska Samarbetsorganet för Vetenskaplig Information (Nordinfo) per 1. juli 2004. Da samarbejdsområdet fortsat er prioriteret, nedsatte Ministerrådet for uddannelse og forskning (MR-U) en arbejdsgruppe, som skal udarbejde forslag til samarbejdsområdets fremtidige faglige fokusering, organisationsform og finansiering. I en tid, hvor forudsætningerne for at drive biblioteksvirksomhed ændres radikalt af den informationsteknologiske udvikling, skulle forslaget sætte sig udover den aktivitet, som tidligere har været i Nordinfo, og endvidere være fagligt og politisk mere fokuseret.

Forslaget er et programforslag, Nordbib, fremført til Ministerrådet af cheferne for de nordiske nationalbiblioteker og statslige biblioteksstyrelser (NORON). Eftersom Ministerrådet pr. 1. januar 2005 har etableret en ny organisation, NordForsk (www.nordforsk.org), på forskningsområdet, samt på baggrund af Ministerrådets strategiske overvejelser, har Ministerrådet besluttet, at programforslaget Nordbib må vurderes indenfor rammerne af NordForsk.

Forslaget til samarbejde på fagområdet er således fortsat under udformning, og det nærmere faglige indhold forhandles af NordForsk.

Prioriteringer i 2006 Prioriteringer for 2006 afventer, at programforslaget færdigforhandles af NordForsk med hensyn til form, indhold, budget og tidsrammer.

Resultater i 2006

NordBib ble startet med finansiering fra NordForsk og programsekretariatet under Biblioteksstyrelsen i Danmark. I april – mai 2006 ble medlemmer til programgruppen utpekt, og sekretariatet ble etablert. Programteksten for NordBib ble justert for å sikre programmets formål og aktualitet. Endringer ble gjennomgått og endelig akseptert av NordForsk. Dette arbeidet pågikk i juni og juli 2006.

Design av Nordbib-logo, etablering av web og kommunikasjonsmateriale. Nordbibs hjemmeside www.nordbib.net er nå etablert og åpnet 15. januar 2007.

I september 2006 inngikk Nordbib avtale om utarbeidelse av en State-of-the-art-analyse vedrørende Open Acess i Norden, deadline 1. mars 2007.

November 2006 forelå utkast til struktur og program for en Open Access workshop i april 2007. Målgruppen var inviterte personer fra ministerier, forskningsråd og forskningsfond, universiteter og forskningsinstitusjoner samt forsknings- og nasjonalbibliotek og vitenskapelige forlag. I alt 120 personer.

Nordbib-programmet åpnet første utlysning under fokusområdet for *Infrastructure and Interoperability (Work package 3)* 10. november 2006. Utlysningen henvendte seg til en invitert krets av potentielle søkere. Søknadsfristen var 10. januar 2007.

2-3133-1 Nordisk forskningsprogram om epidemiologi

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.231.000	3.171.000	3.109.000	100%	Program styre

Formål

De nordiska länderna står i en särställning när det gäller välutvecklade befolkningsregister och andra databaser. Detta ger nordiska forskare internationellt sett en unik möjlighet att följa en väldefinierad befolkningsgrupp (kohort) under en längre tid. Det nordiska forskningsprogrammet som genomförs under perioden 2003-2007 stödjer framtagandet av helt nya data genom samkörning av olika databaser i de nordiska länderna. Resultaten förväntas leda till en större förståelse för olika riskfaktorers betydelse och utgöra ett viktigt bidrag till internationell forskning.

Prioriteringer i 2006

Programmet skall leda till ett fortsatt samarbete och nätverksbildning mellan forskningsmiljöerna i Norden. Tillgången till nya databaser i det egna landet och i andra nordiska länder, samt samkörning av nordiska databaser, skall resultera i nya komparativa studier, analyser och resultat kring de faktorer som kan tänkas påverka befolkningens hälsa och sjukdom.

Resultater i 2006

Under 2006 höll programkommittén inga möten eller konferenser. Vid det sista programkommitté mötet som hölls den 6 oktober 2005 beslöt man att de fem pågående projekten skulle få fortsatt stöd under 2006 och 2007.

2-3136-2 Forskningsprogram NORDUnet3

Valuta	Budget 06	Budget 05	Budget 04	Disp./bud 06	Bud.disp av
DKK	3.634.000	3.566.000	0	100%	NorDunet

Formål

Ministerrådet har tidligere finansieret sekretariatet for et forskningsprogram, Nordunet2, om avanceret Internetapplikationer. Forskningspuljen (MDKK 30 over tre år) blev finansieret nationalt. På baggrund af programevalueringen, anbefalinger fra IT-policygruppen, samt som opfølgning på MR-Us hvidbog "NORIA - Nordisk forskning och innovation – globalt ledande genom ökat samarbete", har Ministerrådet besluttet at støtte en opfølgning og har afsat MDKK 3,496 for år 2005. Budgetposten, som forventes at løbe over fire år (2005 - 2008), udgør ca. 33% af totalbudgettet, hvor de nationale forskningsråd via Nordiska samarbetsnämnden för naturvetenskaplig forskning (NOS-N), også har bidraget med ca. 33%. De resterende ca. 33% er finansieret ved en forskerskole fra det tidligere NorFA (nu NordForsk), samt af NORDUnet A/S, som leverer projektlederen, projektsekretariatet og mindre dedikerede infrastrukturtiltag.

Forskningsprogrammet Nordunet3 er operationelt fra primo 2005 med et fokus på "... ICT network security, GRID technologies and internet protocol architectures".

Prioriteringer i 2006

De nærmere prioriteringer for år 2006 vil blive fastlagt primo 2005 af Nordunet3's bestyrelse, som er udpeget af de nationale forskningsråd via Nordiska samarbetsnämnden för naturvetenskaplig forskning (NOS-N).

Ifølge forslaget fra NOS-N skal der forskes i videnssamfundets grundlæggende infrastruktur - den infrastruktur som avancerede internetapplikationer bygges ovenpå. Eksempelvis indenfor områderne: virtuelle universiteter, digitale biblioteker, digital forvaltning, telemedicin etc.

IT-sikkerhed ses som en almen forudsætning for en videreudvikling af internettet og specielt de avancerede internetapplikationer. Endvidere vil forskning i internettets grundlægende design og kommunikationsservices - herunder internetprotokoller og sammensætningen af internettets forbundne ressourcer (GRID-teknologi), blive prioriteret.

Programmets sekretariat er delegeret til NORDUnet A/S (www.nordu.net) – et aktieselskab ejet af de fem nordiske lande i fællesskab.

Resultater i 2006

Sex projekt har beviljats medel av Nordunet3-programmet. Programmet löper från 2006-2010 med en sammanlagd budget motsvarande 30 MDKK. Programkommittén ansvarar för evaluering av ansökningar samt beviljar stöd till projekten.

NORDUnet A/S fungerar som programsekretariat för Nordunet3-programmet. Programkommittén hade två möten under år 2006.

2005 tok NMR initiativet til en mulighetsstudie om eventuell inkludering av østersjølandene i forskningsprogrammet Nordunet3 (internett-teknologier). Med basis i studien tar NMR 2006 initiativet til å inkludere de tre baltiske land på likefot i Nordunet 3 og reiser samtidig perspektivet om forsterket fremtidig forskningssamarbeid og

infrastruktur på området, bl.a. gjennom NORDUnet A/S. Programkommittén, har 2006 tillsammans med de sex forskningsprojekten öppnat programmet för de tre baltiska staterna (Estland, Lettland och Litauen) med en överenskommen verksamhetsplan.

2-3138-1 Nordisk Forskerskoleprogram

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.582.000	2.534.000	2.484.000	100 %	NordForsk

Formål

Programmet skall stödja nordiskt samarbete om forskarskolor och forskarkurser genom att bygga ut nätverkssamarbetet mellan nationella institutioner av en mera formell och förpliktande karaktär. En forskarskola skall utgöra en ram för forskarutbildningen och skall ge möjlighet för såväl djup som bredd i utbildningen. Forskarskolan skall vara av en viss storlek och ha en klar identitet. En forskarskola kan vara tematiskt inrättad och får gärna innehålla flera discipliner. Det är viktigt att en forskarskola har en ledning med en klar ansvarsfördelning och med en forskarskoleledare som normalt är anställd vid institutionen med huvudansvaret.
Programmet är ett pilotprogram. Programperioden är 2004-2008

Nordforsk finansierar hälften av beviljningarna til forskarskolorna och den andra hälften finansieras av de fem nordiska nationella forskningsråden, p.g.a. att några av forskningsråden endast ger medel för ett år i gången.

Prioriteringer i 2006

I förhållande till foskarskolornas aktiviteter kommer prioriteringarna i 2006 att vara som de föregående år. Vad gäller styrningen av pilotprogrammet kommer planeringen av mittvägsevalueringen att ha hög prioritet. Dessutom kommer inhämtande av godkännande av medfinansiering från nationella forskningsråd att ha hög prioritet. Detta har vist sig vara en svår process, bl.a. för att de arbetar med olika beviljningsregler.

- Att stärka forskarutbildningen genom de upprättade nordiska forskarskolorna inom humaniora och samhällsvetenskap
- Att via pilotprogrammet utveckla modeller som förbättrar forskarutbildningen nationellt och i Norden som helhet.
- Påbörja arbetet med att ta fram statistik om könsfördelningen bland deltagarna i programmet.

Resultater i 2006

De 5 forskarskolorna har forsatt sina aktiviteter i 2006. En mittvägsevaluering av forskarskolorna och pilotprogrammet blev planerat och skolorna blev uppmanade att förbereda en självevaluering. Själva evalueringen genomförs dock först i 2007 av en internationell expertpanel.

2-3139-1 Nordiske spidsforskningsenheder, medicin

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.109.000	3.051.000	2.991.000	100%	NordForsk

Formål

Nordiska samarbetsnämnden för medicinsk forskning (NOS-M) initierade i samarbete med Nordiska ministerrådet och NorFA år 2003 ett nordiskt pilotprogram för nordiska spetsforskningsenheter (Nordiska Centres of Excellence, NCoE) på området molekylär medicin. Programmet genomförs åren 2004-2008. Programmets målsättning är att öka synligheten och stärka den nordiska forskningens kvalitet genom att stimulera samarbete med forskargrupper. Programmet stödjer forskning av excellent kvalitet i samband med kreativa och effektiva forsknings- och forskarutbildningsmiljöer. Härvid garanteras att de nordiska resurserna används så effektivt och smidigt som möjligt.

Prioriteringer i 2006

- Programmets styrgrupp planerar tillsammans med programmets expertpanel en vetenskaplig utvärdering 2006/7 (midterm evaluering av programmet).
- Ta fram statistik om könsfördelningen bland deltagarna i programmet.

Resultater i 2006

En mittvägsevaluering planerades att genomföras under våren 2007 med utomnordiska experter.

2-3140-1 Nordisk komitè for Bioetikk

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	957.000	939.000	901.000	99%	Kommittén

Formål

Nordisk kommitté för bioetik upprättades 1989, som en nordisk referensgrupp på bioetikområdet i syfte att verka i nära samarbete med nationella rådgivande kommittéer. Den nordiska kommittén har som uppgift att identifiera etiska problem med genteknologisk eller annan bioteknologisk forskning och modifiering av mikroorganismer, växter, djur och människor. Kommittén har dessutom som uppgift att följa lagstiftning och reglering inom det bioteknologiska området samt bidra till ökad information och debatt i de nordiska länderna om bioetiska frågor. Det aktuella mandatet gäller för perioden 2005-2007.

Prioriteringer i 2006

Kommittén kommer att prioritera följande:

- Bioetiska frågor i anslutning till biobanker, genresurser och stamcellsforskning, genetisk testning av foster och embryourval samt forskningsetik och kultur.
- Diskussioner om skillnaderna i lagstiftning och vad de betyder för nordiskt samarbete. Lagstiftningen i Norden har vissa gemensamma drag men skiljer sig också på många punkter.
- Strävan efter att främja ett nordiskt samarbete och informationsutbyte mellan forskare, parlamentariker och opionsbildare om politiskt aktuella etiska aspekter av bioteknologisk forskning, utveckling och tillämpning.
- Att styrka information till offentligheten.

Resultater i 2006

Kommittén har under 2006 hållit arbetsmöten, arrangerat två seminarier, publicerat två Rapporter, smat initierat en projekt med NordForsk. I projektet skall Nordisk kommitté För Bioetik göra en utredning av de etiska frågorna i samband med stamcellsforskningen I Norden ("Etik och stamcellsforskning i Norden")

Forskning i øvrigt

2-3180-3 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	15.932.000	19.495.000	19.113.000	100 %	Institutionen

Formål

Norditas uppgift är att utföra grundforskning inom teoretisk fysik, samt att främja forsknings- och utbildningsverksamhet i Norden, bland annat genom mobilitetsprogram. Institutet bedriver ett stipendiatprogram för unga nordiska forskare och utbildar doktorander vid kurser och forskarskolor samt genom forskarhandledning. Nordita stöder utvecklingen av nya forskningsområden i Norden och främjar tillämpningar av den teoretiska fysikens metoder på övriga områden av samhällelig betydelse.

Prioriteringer i kontrakten 2006

Nordita arbetar under åren 2004-2005 inom ett förlängt mål- och resultatkontrakt med ministerrådet. Enligt beslut i MR-U och MR-SAM den 29/10 2003 skall Nordita överföras till nationellt ansvar och anpassas till värdlandets rättliga förhållanden. Processen inleds med att institutets verksamhet utvärderas. Från och med andra halvåret av 2005 kommer ett nytt resultatkontrakt att upprättas. Kontraktet tar utgångspunkt i resultaten från utvärderingen samt efterföljande förhandlingar.

Resultater i 2006

Under 2006 avvecklades delar av verksamheten i Köpenhamn, med avsikten at de skall återuppbyggas vid Nordita i Stockholm. Norditas kommittéer för astrofysik, den kondenserade materiens fysik, biologisk fysik och subatomär fysik upplöstes i juni 2006 och kommer att återuppbyggas vid Nordita i Stockholm. Den 1 augusti 2006 tillträdde Ulf Wahlgren som direktör och Anders Flodström som styrelseordförande, samtidigt som den övriga styrelsens mandat förlängdes till 31 december 2006. Under hösten pågick ett intensivt arbete för att flytta Norditas ekonomi och datorsystem till Stockholm, samtidigt som uppbyggnadsarbetet i Stockholm påbörjades. Vidare utannonserades två tjänster som "assistant professor" samt fem post.doc stipendier (Nordita fellows). Den 1 januari 2007 flyttades Nordita till Stockholm. Fyra professorer anställdes av Köpenhamns Universitet men är fortsatt associerade med Nordita; två av dem pendlar och tillbringar c:a 25% av sin tid i Stockholm. Mandaten för styrelsens, direktören och styrelsens ordförande förlängdes till 30 juni 2007, då en ny styrelse, ordförande och direktör tillsattes.

2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.991.000	2.935.000	2.877.000	100%	Styret

Formål

Nordisk Institutt for Sjørett (NIFS) har til oppgave å fremme forskning og utdanning i de nordiske landene innen sjørett, allmen transportrett, olje- og gassrett samt tilgrensende områder. NIFS skal være et internasjonalt kompetansesenter innen sine fagfelt.

Prioriteringer i 2006

Det er inngått kontrakt for perioden 2005 - 2007 mellom Universitetet i Oslo og Nordisk ministerråd vedrørende Nordisk Institutt For Sjørett. Med dette vil instituttet juridisk være underlagt universitetet med fortsetter som eget selvstendig institutt med egen bestyrer og et nordisk styre. Endringen innebærer at instituttet blir tilpasset norske rettslige forhold.

Instituttet forventes å opprettholde sin nåværende fagprofil og ytterligere befeste sin stilling som kompetansesenter. NIFS skal generelt styrke sitt internasjonale engasjement, men utviklings- og forskningssamarbeid overfor de baltiska länderna og nordvest-Russland vil få økt oppmerksomhet. I tillegg til ansvar for undervisning og veiledning av studenter, har instituttet som årlig målsetting å bidra til at avlegges doktoravhandlinger, publikasjoner i serie og bøker samt at man aktivt deltar i nordiske og internasjonale forskningsprogram. NIfS bør selv fortsatt arrangere seminarer og være aktiv i internasjonale nettverk, organisasjoner og arbeidsgrupper.

Resultater i 2006

NIFS har i 2006 videreutviklet sin unike posisjon innen sine fagfelt i nordisk sammenheng, gjennom å være en være en katalysator og koordinator innenfor i sjørett, alminnelig transportrett, energi- og petroleumsrett. NIFS har også befestet sin posisjon som et kompetansesenter i europeisk sammenheng, bl.a. gjennom å markere nordiske rettsløsninger i EU-området og mot internasjonale organisasjoner som IMO og CMI.
NIFS har i 2006 videreutviklet sin forskningsstrategi, som inkluderer disse områdene :

- Kontrakter i skipsfarts- og off shore sektoren
- Sikkerhet og ansvar innenfor skipsfarts og offshoresektoren
- Energimarkedsrett
- Energi/miljø

Satsningene innenfor sikkerhet og ansvar og energi/miljø har en klar side til globalisering og nordområdeforskning.
To dr. vhandlinger ble ferdigstilt i 2006, mens ytterligere syv avhandlinger er i avslutningsfasen.
Undervisnings og etterutdannelsesvirksomheten er videreført med en betydelig økning i deltagere, og det er spesielt gledelig at det internasjonale master-studiet i sjørett har et stadig økende antall søkere.

2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	7.116.000	7.294.000	7.151.000	100%	Styret

Formål

NIAS – Nordiskt institut för asienstudier - har som huvuduppgift att främja och utveckla det nordiska samarbetet inom forskning och studier i och om Asien. Syftet med NIAS är att genom en samlad nordisk insats optimera användningen av forskningsfaciliteter och kompetens om 6.983.000Asien samt fungera som ett resurscentrum för aktiviteter som annars inte skulle existera i de nordiska länderna. NIAS skall genom en samlad nordisk insats skapa ett nordiskt mervärde och ett bättre utnyttjande av resurser. Institutet skall också göra nordisk forskning och forskarutbildning om Asien mer konkurrenskraftig i internationella sammanhang samt bidra till att förbättra nordiskt beslutsfattande vad gäller de nordiska ländernas relationer till Asien på olika områden.

Prioriteringer i 2006

Som ett resultat av beslut i MR-U och MR-SAM den 29/10 2003 att överföra NIAS till

nationellt ansvar och anpassa insitutet till värdlandets rättliga förhållanden har ett kontrakt upprättats mellan Nordiska ministerrådet och Köpenhamns universitet i samarbete med Copenhagen Business School och Lunds universitet för åren 2005-2007. Kontraktet innebär ett partnerskap mellan de tre universiteten med Köpenhamns universitet som förvaltningsansvarig myndighet.
NIAS har en hög internationell profil med följande prioriteter: Internationella forskningsprojekt, värd för internationella gästforskare, internationell publicering, Konferensdeltagande, föredragsverksamhet, konsulentarbete, samt medlemskap av diverse internationella nätvärk.

Resultater i 2006

NIAS blev evaluerat av en oberoende internationell evalueringspanel Evalueringen var mycket positiv till NIAS verksamhet generellt, ävensom för de forskningsmässiga resultat och NIAS's service, samt för den roll NIAS spelar som ankar för ett "ovanligt starkt nordisk nätverk inom Asienstudier". Evaluatörerna påpekade att NIAS fortsättningsvis har en nordisk betydning och uppgift, och att NIAS bör växa och utveckla sig.
NIAS har fortsatt med att utveckla sin aktivitets- och serviceprofil i överenstämmelse med avtalet med de nya ägarna/partnerna. Det har varit speciellt fokus på etablering av ett forskarutbildningsnätverk, utveckling av innovativa services i bibliotek, samt uppgradering av studentprogrammet, NIAS SUPRA. NIAS har i stort sätt levererat de resultat som är fastsatta i kontaktet med NMR.

2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	7.270.000	7.975.000	7.819.000	100%	Prog.kommittén

Formål

Nordvulk är ett nordiskt kompetenscentrum för forskning i geodynamiska processer med fokus på vulkanologi och kontinentalplattornas förskjutning samt härtill hörande miljörelaterade områden. Island används i detta sammanhang som ett geologiskt laboratorium för samtliga nordiska länder. Nordvulk skall bidra till forskarutbildning och samarbete mellan geologiska institutioner i Norden och internationellt.

Prioriteringer i 2006

Nordvulk har under en del av 2004 arbetat inom ett förlängt mål- och resultatkontrakt med ministerrådet. Från och med den 1 juli 2004 överfördes kontraktsansvaret för Nordvulk till Islands universitet. Nordiska ministerrådet har skrivit ett kontrakt med Islands universitet för perioden 1 juli 2004 till 31 december 2007.

Nordvulk har flyttat till Islands universitets lokaliteter och samlokaliserats med den geovetenskapliga verksamheten inom Universitetets naturvetenskapliga institut (UNI). Genom sammanslagningen av Nordvulk och UNIs geovetenskapliga verksamhet har en ny forskningsinstitution för geovetenskaperna bildats.

Enligt kontraktet mellan ministerrådet och Islands universitet skall följande tre verksamhetsområden prioriterade:

- Forskning. Nordvulk skall fungera som ett nordiskt kompetenscentrum som utför internationellt erkänd forskning. Forskning utförd vid Nordvulk skall kunna ingå i formaliserade forskarutbildningar vid universitet i alla nordiska länder.
- Forskarutbildning och gästforskare. Nordvulks stipendiat program erbjuder varje år fem stipendiatställningar till unga nordiska forskare
- Faciliteter för vulkanologisk forskning. Nordvulk har många faciliteter för vulkanologisk forskning. Dessa resurser är centrala för vulkanologisk forskning

och yngre forskare på Nordvulk har företrädesrätt att använda dessa faciliteter.

Resultater i 2006

Nordvulk har i 2006 publicerat 19 vetenskapliga artiklar i hög standard i internationella Tidskrifter. En ny bok som uppsummerar geofysik forskning på Island , har publicerats och distribuerats internationellt. Nordvulk har givit 67 presentationer på internationella konferenser.
Nordvulks program för "Nordic Research Fellows" fortsatte med 5 ställningar i kontraktperioder på 12 månader. Kandidaterna är utvalda av den externa programkommittén för Nordvulk som också följer alla Nordvulks aktiviteter. En svensk forskare var i ställningen som ledande forskare i 2006. Nordvulk deltog i organiseringen av ett internationellt möte för vulkanologer i 2006 i samarbete med den internationella organisationen för vulkanologer.
En strategisk studie blev genomfört i 2006 med hjälp av en internationell kommitté. Resultatena används i förbindels med intergreringen av Nordvulk, som skall behålla sin nordiska profil, i Institute of Earth Sciences.
Den reducerade beviljningen från NMR har balanserats med en beviljning från Isländska regeringen.

2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.662.000	5.391.000	6.840.000	100%	Styret

Formål

Nordisk Samisk Institutt (NSI) har som formål gjennom forskning å styrke og utvikle samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Prioriteringer i 2006

Det er inngått kontrakt for perioden 2005 - 2007 mellom Samisk høgskole/Sámi allaskuvla og Nordisk ministerråd om videreføring av Nordisk Samisk Institutt/Sámi Instituhtta. Med dette vil instituttet juridisk være underlagt høgskolen med fortsetter som eget selvstendig institutt med egen direktør og et nordisk styre. Endringen innebærer at instituttet blir tilpasset norske rettslige forhold.

NSI skal skape en egen samisk ekspertise, fast plassert i og med direkte tilknytning til nordlig, subarktiske og arktiske forhold. Videre skal NSI bidra til vitenskapelig basert rådgiving på nordisk og internasjonalt nivå og være tilgjengelig med ekspertise inn mot utformingen av en moderne urfolkspolitikk. Instituttet skal prioritere prosjekter innenfor virksomhetsområdene samfunnsforskning, samisk språk og rettsforskning.

Resultater i 2006

Virksomheten ved Nordisk Samisk Institutt er gjennomført i tråd med overordnede styringsdokumenter. Instituttet har videreført forskningsvirksomheten med gode resultater innen formidling, publisering og utadrettede virksomheten. Institusjonen opprettholder en forholdsvis stor andel ekstern finansiering. Forskningsprosjekter innen samfunnsforskning, samisk språk og rettsforskning er videreført i tråd med gjeldende prioritering. Det har vært særskilt fokus på etikk i samisk og urfolksforskning. Samarbeid med og prosjekter i Nordvest-Russland er tillagt økt betydning. Dette som en naturlig del av allsamisk- og urfolksforskning i Norden.

Samorganisering med Samisk høgskole er i ferd med å sluttføres hvor samordning av faglige virksomhet er sentralt. Dette forventes å gi ytterlige aktivitet på forskningssiden.

Arbejdsmarked og -miljø

4-4110-1 Prosjektmedel – Arbetsmarknad och miljø

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.369 000	6.668.000	6.506.000	71 %	MR-A/EK-A

Formål

Projektmidlerne anvendes til at gennemføre Ministerrådets samarbejdsprogram samt til at følge op på det norske formandskab. Hensigten er at foretage udredninger og projekter som kan styrke de nordiske landes dynamik på arbejdslivsområdet og dermed den økonomiske udvikling i regionen. Dette mål opnås ved at frembringe viden om aktuelle politiske emner, som kan bruges i de enkelte landes arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøpolitikker samt til at profilere nordiske synspunkter internationalt.

Prioriteringer i 2006

Hovedudfordringen for de nordiske lande på arbejdsmarkedsområdet er at sikre at arbejdsstyrken bliver vedligeholdt uanset konjunkturudsving. Dette vil have en stor betydning i forhold til at sikre et tilstrækkeligt arbejdsudbud i det kommende årti, hvor tilgangen til arbejdsmarkedet forventes at falde. Der vil blive igangsat analyser, som undersøger, hvordan grupper med en lav erhvervsfrekvens kan inddrages i arbejdsstyrken, og hvordan man kan mindske nedslidningen af den aktive arbejdsstyrke. Ministerrådet vil derudover arbejde med at udvikle de nordiske landes elektroniske arbejdsformidlinger, således at de støtter en øget mobilitet på det nordiske arbejdsmarked.

Hovedfokus indenfor arbejdsmiljøområdet vil være at fremme velfærden i arbejdet såvel fysisk, psykisk og socialt, sådan at det skærper et inkluderende arbejdsliv som virker sundhedsfremmende og som modvirker udstødning fra arbejdsmarkedet.

- At de befolkningsgrupper, der i dag har en svag tilknytning til arbejdsmarkedet, bistandsklienter, personer med nedsat funktionsevne personer med indvandrer baggrund etc. får et bedre fodfæste på arbejdsmarkedet, samt bidrager til at grupper med lav arbejdsmarkeds tilknytning lettere får tilfredsstillet sit behov for at arbejde.
- At samarbejde nordisk om standardiseringsarbejdet om arbejdsmiljøet indenfor EU´s indre marked
- At de grupper, der overvejer at forlade arbejdsmarkedet, fortsat bliver og arbejder noget længere (seniorpolitik),
- At borgere og arbejdsgivere i Norden får bedre muligheder for at matche udbud og efterspørgsel på det nordiske arbejdsmarked
- At belyse konsekvenserne af den mere globaliserede verden på de nordiske arbejdsmarkeder
- Sygefravær og tidlig udstødelse som følge af arbejdsrelaterede sygdomme: Hvad er sammenhængen mellem sundhed og sygefravær? Hvordan kan arbejdet tilrettelægges, sådan at det i større grad bliver tilgængeligt for personer med nedsat arbejdsevne?
- Arbejdsmiljøet i fremtidens arbejdsliv, herunder arbejdsliv kontra familieliv: Hvordan kan vi sikre et godt arbejdsmiljø i fremtidens nye organisationsformer (individualisering, fjernarbejde mv) og midlertidige ansættelselsesformer etc? Hvordan vil den teknologiske udvikling påvirke arbejdsmiljøet?

Resultater i 2006

På alle områder har der været tale om god fremdrift i gennemførelsen af strategien og handlingsplanerne i 2006. De tre faste udval på hhv. Arbejdsmarkeds, Arbjedsrets- og Arbejdsmiljøområdet har hver afholdt to møder i 2006, hvorm man udover den generelle

udveksling af erfaringer indenfor hvert sit område har haft temadrøftelser, iværksat analyser og godkendt støtte til projekter, som bidrog til gennemførelsen af ovennævnte prioriteter. Støtten til udvikling af elektroniske arbejdsformidlinger mellem de nordiske lande har dog haft vanskeligt ved at materialisere sig yderligere i 2006, da udviklingen af Øresundsportalen som pilotprojekt er gået lidt i stå som følge af tekniske vanskeligheder. Der er MR-A's hensigt som næste skridt at anvende pilotprojketet som grundlag for en spredning af modellen til andre grænseregioner i Norden.

Som opfølgning på prioriteterne har Nordisk Ministerråd også i 2006 fulgt EU-udvidelsens konsekvenser for arbejdsmarkederne tæt.

EK-A gennemførte desuden den planlagtr modernisering af udvalgssstrukturen under EK-A, så man fra september 2006 kun har tre faste udvalg :Arbjedsmarkedsudvalget, Arbejdsmiljøudvalget og Arbejdsretsudvalget, mod tidligere 5. Samtidlig etableredes en ad hoc gruppe for migrationsområdet, som i 2007 skal stå for kompetenceoverførsel af viden fra det tidligere Migrationsudvalg til de tre faste udvalg.

4-4120-2 Nordjobb

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.287.000	2.244.000	2.231.000	100 %	EK-A

Formål

Formålet med Nordjobb-programmet er at anvende det fælles nordiske arbejdsmarked til at give arbejdsgiverne mulighed for at ansætte nordisk arbejdskraft samtidigt med at den nordiske ungdom får mulighed for at tage sommerjob i et andet nordisk land og under dette ophold blive tilbudt deltagelse i kulturelle aktiviteter.

En Nordjobber defineres som en person fra 18 til 28 år, der både har ansøgt om en Nordjobb plads, og som har arbejdet i et formidlet Nordjobb. Nordjobberen skal tilbydes en passende bolig samt deltagelse i et fritidsprogram. En Nordjobb arbejdsgiver defineres som en arbejdsgiver der har fået formidlet og haft mindst én Nordjobber ansat i sommerjob.

Prioriteringer i 2006

Programmet ledes fra et centralt sekretariat i Malmø som er samlokaliseret med Foreningen Nordens Forbund (FNF). FNF vil indgå aftaler med de nationale Foreninger Norden samt andre operatører. FNF skal aflevere et fuldstændigt kommenteret regnskab for samtlige afholdte udgifter i forhold til budgettet.

- 750 udvekslinger
- 950 arbejdspladser
- 9-13 fritidsledere
- 4.475 ansøgere

Resultater i 2006

Nordjobb nåede næsten alle sine mål i kontrakten for 2006. Man nåede 714 udvekslinger, 776 arbejdspladser, 17 fritidsledere og 5.367 komplette ansøgninger.

4-4130-1 Informationsprojektet

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.423.000	1.396.000	1.369.000	100%	EK-A

Formål

Projektets formål er at sprede information om aktuelle spørgsmål på arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøområdet i Norden samt at sprede viden om det nordiske samarbejde i Europa. Projektet skal endvidere skabe debat om arbejdslivsområdet i Norden og formidle resultater fra ministerrådet arbejde.

Prioriteringer i 2006

Tidsskriftet Arbeidsliv i Norden vil støtte ministerrådet og det norske formandskab i at fremlægge resultater og skabe debat om de aktuelle temaer. Der vil blive udsendt tidsskrifter på skandinavisk (Arbeidsliv i Norden) og på engelsk (Nordic Labour Journal).

- Tidsskrifterne skal bidrage til at skabe debat om arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøområdet i Norden.

Resultater i 2006

Informationsprojektet levede fuldt ud op til målene i 2006. Der blev indgået en ny kontrakt for Informationsprojektet 2007 – 2008 på EK-A mødet i september 2006.

4-4180-3 Institut för vidareutbilds inom arbetsmiljö (NIVA)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	383.700	378.700	372.000	76 %	Institutionen
MODSVARER DKK	2.859.000	2.818.000	2.764.000		

Formål

NIVAs hovedopgave er at sprede kundskab på basis af nordisk viden til fremme af et godt arbejdsmiljø og det gode arbejde. Dette sker ved at bedrive tværfaglig videnskabelig videre- og specialistuddannelse af høj kvalitet inden for arbejdsmiljø- og arbejdslivsområdet. Uddannelsen kan foregå via f.eks. kurser, seminarer og symposier, der er baseret på nordisk og international arbejdsmiljø- og arbejdslivsforskning samt nordisk arbejdsmiljø- og arbejdslivspolitik.

Prioriteringer i kontrakten 2006

I NIVAs kontrakt for 2006-2008 skal institutionen årligt gennemføre 10-13 kurser/symposier inden for arbejdsmiljø/arbejdslivsområdet. Der skal samtidig ske en IT-pædagogisk udvikling i kursusvirksomheden. Samarbejdet med Rusland vil blive opprioriteret i det omfang, der bevilges projektmidler. Der vil fortsat være et samarbejde med de tre baltiske lande.

- 10-13 kurser årligt
- Minimum 300 elever
- Minimum 1300 elevdage

Resultater i 2006

NIVA levede fuldt ud op til målsætningerne i kontrakten 2006 – 2008. Man afholdt 13 kurser, havde 311 elever og 1315 elevdage.

Näring, energi og regional

4-5110-1 Projektmedel - Näring

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.116.000	1.123.000	1.101.000	70 %	EK/MR-NER

Formål

At fremme Norden som et internt grænseløs og dermed bedre fungerende og mere konkurrencedygtigt miljø for virksomhedsudvikling i overensstemmelse med de overordnede mål i samarbejdsprogrammet samt opfølgning på ansvarsområdet "Det indre marked og fjernelse af grænsehindringer", som er blevet pålagt MR Næring. I budgetåret lægges vægt på fjernelse af grænsehindringer og samarbejde om innovation, ligesom det regionale samarbejde med andre lande inden for den nordlige dimensions område vil blive prioriteret.

Prioriteringer i 2006

Hovedindsatsen vil blive lagt på igangsætning og gennemførelse af aktiviteter til opfølgning af det"Det næringspolitisk samarbejdsprogram 2006-2010", opfølgning af "Det innovationspolitiske samarbejdsprogram 2006-2010 samt det norske formandskabs program for 2006

- Nedbryde grænsehindringer for næringslivet i Norden
- Øge værdiskabning og vækst for at sikre øget velfærd i de nordiske lande
- Øge det nordiske engagement i andre internationale samarbejder i den nordlige dimensions område – herunder i EU og Østersøområdet

Resultater i 2006

Igennem 2006 er der i InnoNet gruppen gennemført nationale konsultationer i de nordiske lande, i Baltikum, i Polen og i Tyskland. Disse konsultationer har til formål at styrke arbejdet med clusters og det innovative miljø samt at sætte fokus på muligheder og samarbejdsformer på det erhvervsområdet.

På MR-mødet besluttede ministrene at iværksætte et fælles program for brugerdreven innovation, der skal styrke virksomhedernes adgang til værktøjer og metoder indenfor brugerdreven innovation, og integrere de nationale satsninger på området til fælles gavn.

3-3210-1 Projektmedel - Energi

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.951.000	6.279.000	6.156.000	68 %	EK/MR-NER

Formål

Ministerrådets projektmedel används till att förverkliga det övergripande målet för det energipolitiska samarbetet samt de delmål som läggs fast i handlingsplanen inom varje programområde. Projektmedel används i övrigt i enlighet med ordförandelandets program, Nordiska rådets rekommendationer samt övriga beslut och planer relevanta för de nordiska länderna energipolitiskt samarbete, för energisamarbetet inom Norden och de glest bebyggda områdena samt för Nordens närområden och Arktis.

Prioriteringer i 2006

Det nordiske energisamarbejde 2006-2009 kommer att organiseras i tre programområden som inriktar sig på de viktigaste energipolitiska utmaningarna och att stärka Nordens roll i det internationella energisamarbetet. Varje programområde delas

upp i ett antal insatsområden för vilka konkreta mål och aktiviteter kommer att specifiseras.De tre programområdena, som har lika hög prioritet redovisas nedan:

- Energimarknader med insatsområdena elmarknad, gasmarknad och värmemarknad
- Hållbara energisystem med insatsområdena förnybar energi, energieffektivisering, klimat och hållbar utveckling i glest befolkade områden
- Norden i det internationella samarbetet med insatområdena Norden i det globala samarbetet, Norden i EU, NB8, Norden - Ryssland och Östersjösamarbete.

Resultater i 2006

På det energipolitiska området bör Norden fungera som ett utställningsfönster för nya Energiteknologier. Hållbar produktion och användning av energi kommer att öka i Betydelse i det nordiska samarbetet.

På elmarknaden önskar man at fortsätta med den höga ambitionsnivå för ytterligare integrering och harmonisering av marknaden, i samarbete med de nordiska system-Ansvariga och regulatorerna. Inom klimapolitiken fortsätter samarbetet med miljö-sektorn. Viktigast är i synnerhet fortsättning av Kyotoprocessen efter 2012.

3-6110-1 Projektmedel - Regionalpolitik

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	20.959.000	19.695.000	19.309.000	99 %	EK/MR-NER

Formål

Regionalministerrådets projektmidler anvendes i overensstemmelse med samarbejdsprogrammet og formandsskabsprogrammerne. Cirka 75 procent går til de grænseregionale samarbejdsorganisationer. De øvrige midler anvendes på forskning, analyser og udredninger med det sigte at udvikle den nationale regionalpolitik og bæredygtig udvikling.

Prioriteringer i 2006

- Implementering af en strategi for grænseregionerne samt grænsehindringsarbejdet vil være en vigtig prioritet i 2006. En målsætning er at udvikle klare kriterier for regionalministerrådets fordeling af projektmidler til de grænseregionale samarbejdsorganisationer.
- Grænsehindringsarbejdet i relation til Østsamarbejdet, vil fortsat være en prioritet i 2006. Projektet Baltic Euroregional Network (BEN) gennemfører en stor del af sine aktiviteter i 2006.
- Forskning og udvikling/innovation vil stadig være en central del af regionalministerrådets virksomhed primært gennem forskningsinstitutionen Nordregio.
- Udredninger vedrørende regional tilpasset innovationspolitik eventuelt i samarbejde med embedsmandskomiteerne for Næring-, Fiskeri samt Jord- & skovbrug
- Et vigtigt spørgsmål er stadig erfaringsudveksling mellem landene i forhold til EU's regionalpolitik og Interreg. Dette arbejde bliver yderligere aktuelt fra 2006, da EU's regionalpolitik revideres.
- Regionalministerrådet vil i 2006 fortsat arbejde med spørgsmål om Vestnorden i det nordiske samarbejde, herunder samarbejde med nabolande og næringslivsudvikling i regionen. Samarbejdet med Vestnorden er i 2006 styrket med 1,8 MDKK med 1,5 MDKK fra omprioriteringspuljen og samtidigt øremærkes 300 TDKK på budgetposten til formålet.
- Etablerer et samarbejde i en større geografisk kreds af lande (Norden Plus) for at

opnå en større tyngde på den europæiske arena.

Resultater i 2006

Projektet "Regional tilpasset innovationspolitik i Norden" har nået et første mål med en State-of-the-Art rapport. Rapporten beskriver innovationspolitik med regional relevans, og integrerer således området for erhvervspolitikken og regionalpolitikken. Der er gennemført et omfattenede arbejde med erfaringsudveksling i tjenestemandsgrupper vedr. bypolitik og målstyring.

4-5180-3 Nordisk InnovationsCenter

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	75.357.000	72.849.000	59.355.000	90 %	Institutionen
MODSVARER DKK	70.082.000	64.107.000	55.794.000		

Formål

- Stimulere til økt innovasjon i Norden gjennom økt samarbeid mellom innovasjonsaktørene i landene.
- Arbeide for Norden som ett, indre marked gjennom fjerning av grensehindere og stimulere til økt konkurranse.

Foruden den årlige bevilling gives en tilsagnsfuldmagt på 70 MNOK. Tilsagsfuldmagten vil komme til udbetaling med maksimalt 50 MNOK i 2007 og 20 MNOK i 2008.

Prioriteringer i kontrakten 2006

Hovedindsatsen vil blive lagt på igangsætning og gennemførelse af aktiviteter til opfølgning på "Det næringspolitisk samarbejdsprogram 2006-2010" samt opfølgning på "Det innovationspolitiske samarbejdsprogram 2005-2010". I budgetåret lægges vægt på fjernelse af grænsehindringer og samarbejde om innovation, ligesom det regionale samarbejde med andre lande inden for den nordlige dimensions område vil blive prioriteret. Følgende temaområder vil blir prioritert:

- Matvaresikkerhet (gjennom ERA-Net prosjektet, SafeFoodEra)
- Creative Industries
- Innovativt byggande
- Innovasjonspoltikk
- Technology Foresight
- Kartlegging og fjerning av grensehindringer
- Utvikling av samarbeidet med NordForsk og Ministerrådet for Uddannelse og Forskning

Resultater i 2006

NICe hadde et toalbudsjett på 83,3 MNOK inkludert EU finansierte prosjekter. Budsjettet fra NMRS var på 75,4 MNOK. Og det ble bevilget totalt 82,8 milj. til 77 nye prosjekter i 2006.
Etterspørselen etter prosjektmidler har vært økende og totalt fikk NICe 435 prosjekthenvendelser i 2006, mot ca 300 i 2006 og 277 i 2004.
Verdien av NICes portfølje totalt inkludert øvrig finansiering var i 2006 159 MNOK. Medregnet samtlige forpliktelser og ekstern finansiering er den totale verdien på portføljen 531 MNOK, inkludert EU-prosjektene Safefoodera og BSRInnoNet.

NICe har utbetalt 63,8 MNOK til nye og pågående prosjekter i 2006. I tillegg hadde NICe forpliktelser for prosjektaktiviteter utført og utbetalt i 2006 på 51,2 MNOK

3-6180-3 Nordregio

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	12.361.000	12.579.000	12.405.000	65 %	Institutionen
MODSVARER DKK	10.012.000	10.189.000	10.048.000		

Formål

Nordregio arbejder med komparative analyser af regional udvikling, regional erhvervsudvikling, byudvikling og fysisk funktionel planlægning i Norden og Europa.

Nordregio har siden starten i 1997 etableret sig i Norden og Europa som et fælles nordisk kompetancecenter. Et stort antal FoU-opdrag er gennemført for internationale, nationale og regionale opdragsgivere. Instituttet er også meget benyttet som kundskapskilde og rådgiver.

Nordregios mål er at være et fagmiljø for forskning, dokumentation, udredning, rådgivning og undervisning indenfor temaerne rumlig udvikling på et nordisk og europæisk niveau, som kompletterer nationale institutioner. Det er videre målet at blive ledende institution indenfor området.

Prioriteringer i kontrakten 2006

Nordregios arbejdsområde er centralt både i Nordisk og i EU-sammenheng. Udvidelsen af EU/EØS medfører at de tidligere nærområder nu også er del af den Europæiske rumlige planlægning og -politik. Virksomheden fokuserer på internationalt komparative aspekter indenfor følgende temaer:

- Befolkning, erhverv og økonomisk utvikling
- National og europæisk udviklingspolitik
- Urbane strukturer og fysisk-funksjonell planlægning
- Rumlig udvikling og planlægning i Europa og nærområdene
- Den bæredygtige udviklings forskellige dimentioner

Resultater i 2006

I 2006 blev der igangsat 32 nye store og små FoU projekter. Tematisk har fokus for disse nye projekter været indenfor temaerne: Regional innovation og udvikling, byernes rolle i den regionale udvikling, samarbejde og regional udvikling i Østersøregionen samt klimaforandring og bæredygtig udvikling.

Af større afsluttede projekter kan på Nordisk niveau nævnes projektet *Challenges to insular income systems in the Nordic Countries* om de særlige udfordringer og muligheder for små og isolerede arbejdsmarkedsregioner. For Østersøregionen kan nævnes projektet *CONVERNET* om de planlægningsmæssige og udviklingsmæssige potentialer, som er forbundet om omdannelse af tidligere militære arealer og installationer til civile formål. På europæisk niveau kan nævnes 7 større projekter om den territorielle udvikling i Europa under forskningsprogrammet *ESPON*.

Med hensyn til formidling og kompetenceudvikling kan nævnes at Nordregio deltog i planlægning og afvikling af to større internationale konferencer.

- *Investing in Research and Innovation – Exhanging European Experiences in a*
- *Nordic Context*
- *26th Annual Conference of the International Association for Impact Assessment*

Herudover gennemførtes 27 kurser, seminarer og workshops.

3-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEF)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	1.156.000	1.150.000	1.124.000	4 %	Institutionen
MODSVARER DKK	1.075.000	1.012.000	1.057.000		

Formål

NEFP skal langsiktig bidra til kunnskapsbaserte forutsetninger for en kostnadseffektiv reduksjon av energiforbruket og utvikling av nye fornybare energikilder og miljøvennlig energiteknikk gjennom å styrke grunnkompetansen ved universitet og høyskoler og andre forskningsinstitusjoner, samt å skape velfungerende forskernettverk mellom de nordiske landene, mellom forskning og næringsliv og med regionale aktører. Samarbeidet med landene i nærområdet skal videreutvikles. Virksomheten skal utføres slik at aktørene ved behov kan bistå nordiske embetsmenn og politikere med sakkunnskap i energispørgsmål.

Institusjonens virksomheter vil med basis i ovennevnte være:

- Forsknings, nettverk, utvikling og strategisk virksomhet
- Rådgivning, informasjon og forvaltning
- Interaksjon med Nordens nærområder

Energiforskningsprogrammet finansieres udover Ministerrådets basisfinansiering også direkte fra landene. Nuvarande handlingsplan gäller for perioden 2003 t.o.m. 2006. Budsjettkontraktet mellom NEFP og Ministerrådet gäller dock endast for perioden 2003-2005.

Prioriteringer i kontrakten 2006

I strategin betonas behovet av en fleksibel virksamhet, som skall være mer målrettet i løsningen av sentrale problemstillinger. Samtidig la man vekt på å fortsatt utvikle kapasitets- og nettverksbygging i Norden. Samarbeidet med næringslivet skulle styrkes, likeledes med de nasjonale FoU virksomheter, samt bidra til å styrke og utvikle nordiske FoU miljøer i et større europeisk perspektiv. På basis av de overordnede prioriteringene er det identifisert 5 innsatsområder der problemorientert forskning står sentralt.

- Integrasjon av energimarkedet
- Fornybare energikilder
- Energieffektivitet
- Hydrogensamfunnet
- Konsekvenser av klimaendringer på energiområdet

Resultater i 2006

Nordisk Energiforskning har opfyldt de mål, som er beskrevet i strategiplanen for 2003-2006.

Centrale resultater er:

- Monitorering, samspil og profilering af projektporteføljen, herunder deltagelse i årlige og afsluttende møder, workshops og konferencer og udarbejdelse af en slutrapport for de 16 F&U projekter 2003-2006.
- Planlægning og gennemførelse af et åbent "call for R&D proposals", hvor virksomheder og forskningsinstitutioner kunne søge 75 millioner NOK til nye projekter – dette beløb blev siden hævet til 86 millioner NOK med midler fra den øgede bevilling fra NMR for 2007 og fremover. Udbudet resulterede i fremsendelse af 115 Expressions of Interest, hvoraf 37 blev inviteret til at fremsende en fuld ansøgning. Ansøgningerne blev evalueret af internationale eksperter i henhold til en række kvalitets- og relevanskriterier. Styrets

beslutning om at bevillige 86 millioner NOK til 16 nye projekter er baseret på peer review samt hensyntagen til en strategisk og robust nordisk projektportefølje.

- Aktivt samspil med det energipolitiske samarbejde, herunder sekretariatsansvarlig for elmarkedsgruppen, projektleder for projekt Vest-Norden, projektleder for det fælles NER bio-energiprojekt.
- Nordisk Energiforskning har bistået det norske formandskab i afholdelse af et velbesøgt internationalt seminar med fokus på potentialerne for Norden som region for demonstration af nye energiteknologier i Bodø den 6.-7. september 2006. Mødet blev holdt i forkant af MR-NER-mødet, og den norske energiminister Odd Enoksen deltog i seminaret.
- Deltagelse i planlægning og gennemførelse af international konference "Investing in Research and Innovation – Exchanging European Experiences in a Nordic Context" i København den 16.-18. oktober 2006. På konferencen var der en række centrale indlæg om betydningen af energi og energiforskning i udvikling af en fremtidig konkurrencedygtig forsknings- og innovationsregion.
- Deltagelse og bidrag til en række konference- og informationsaktiviteter i samarbejde med andre nordiske institutioner.
- Ledende medlem i European Technology Platform for Hydrogen & Fuel Cells – direktøren blev valgt som vicechairman of Mirror Group i maj 2006.
- Gennemførelse af centrale aktiviteter i to ERAnet:
    - HY-CO: international workshop og netværksmøde 1.-3. februar 2006 på Holmenkollen, inkl. teknisk besøg til Institut for Energiteknologi i Keller; leder af Action Group Deployment Strategies
    - INNER: international workshop den 3.-4. juli på Holmenkollen; leder af fælles nord-europæisk call for innovative energy research (sammen med Norges Forskningsråd, STEM, Academy of Finland, Det Strategiske Forskningsråd i Danmark, Orkustofnun og Projektträger Jülich i Tyskland – samlet beløb 6,5 M€).
- Udvikling af web-site og udgivelse af 4 tema-baserede udgaver af nyhedsbrevet ORKA.
- Løbende udvikling af administration og økonomistyring, herunder gennemførelse af tidsregistrering, projektstyring.
- Samarbejde og koordinering med Nordforsk og NICe, hvad angår kontorlokaler, IKT-tjenesteydelser, mv. i Nordisk Center.

Socialpolitik

4-4310-1 Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.025.000	6.840.000	4.466.000	85 %	MR/EK-S

Formål

Foremålet er å implementere ministerrådets politiske målsettinger slik de kommer til uttrykk i samarbeids-programmet gennom aktiviteter med høy nordisk nytte på områder som ikke ivaretas av ministerrådets samnordiske institusjoner samt å igangsette nye initiativer/idéskapende prosjektvirksomhet, herunder forstudier til evt. senere nordiske prosjekter

Prioriteringer i 2006

Det skal legges særlig vekt på å benytte prosjektmidler til finansiering av initiativer som er politisk relevante, og som kan gi grunnlag for politisk interessante ministermøter.

- Design for alle og sosiale aspekter av bæredyktig utvikling
- Nordisk samarbeide på alkoholområdet
- Bruk av IT i helse-, omsorgs- og sosialsektoren i de nordiske land
- Samarbeide på tverrs af ministerråd i Litauen, Latvia, Estland og Nordvest-Russland
- Fjernelse av grenshindringer i Norden, herunder bedre informasjons til borgere og saksbehandlere
- Støtte informasjons- og erfaringsutveksling mellom de nordiske land

Resultater i 2006

Inden for alkohol- og narkotikaområdet blev der bl.a. givet midler til 'Uformelt Nordisk Narkotikasamarbejde', en ekspertkonference om forebyggelse af rusmiddelproblemer, en Nordisk rusmiddelkonference, til projektet 'Rusmiddelmisbrukere og psykiske lidelser', m.m.
Inden for velfærdsområdet blev der givet midler til en nordisk velfærdsportal, et fælles nordisk EU-seminar om nye muligheder for indvandrere og en debatrapport, udviklet af Huset Mandag Morgen, Oslo om velfærdsforskningsprogrammet.
På det handikappolitiske område er der blevet givet midler til projektet 'Design for alle', et nordisk-baltisk seminar om universelt design, samt projektet Rarelink II til Center for små handicapgrupper.

Der er desuden givet midler til udvikling af en nordisk produktionsdatabase for dentalt biomateriale.

4-4320-1 Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.010.000	1.034.000	1.014.000	100%	Nordiska handikappolitiska rådet (NHR)

Formål

Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR) är ett tvärsektoriellt rådgivande och policyskapande organ för Nordiska ministerrådet och dess olika samarbetsorgan och institutioner. Det har sitt mandat från och tillsätts av samarbetsministrarna. Bland Rådets 19 medlemmar finns såväl parlamentariker som representanter för handikapporganisationer och olika fackdepartement. Rådet etablerades 1997.

Rådet skall främja nordiskt samarbete i handikappfrågor på alla relevanta samhällsområden och bidra till förverkligandet av gemensamma handikappolitiska mål om jämlikhet och full delaktighet i samhället för människor med funktionshinder. Rådet verksamhet skall relateras till frågor som ligger inom Nordiska Ministerrådets ansvarsområde och bedrivas i samverkan med Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor (NSH).

Prioriteringer i 2006

NHR främjar principen om "Design för alla" där kärnan är att allt som planeras och utformas av människor för att användas av människor ska fungera för alla människor oavsett storlek, styrka och andra individuella förutsättningar. Design för Alla är ett tankeverktyg för ett i djupaste mening inkluderande samhälle.

NHR verkar för en sektorsövergripande medvetenhet i ministerrådets struktur om funktionshindrades villkor samt stimulerar till en bred debatt.

- Att på olika sätt föra fram konceptet "Design för Alla" som underlag för politiskt nytänkande inom olika samhällssektorer och politikområden
- Att främja principen om "Demokrati för alla" med fokus på möjligheterna för medborgare med funktionshinder i de nordiska länderna att ta del av och medverka i demokratiska politiska processer i förhållande till de centrala politiska institutionerna.
- Att genom utdelning av ett nordiskt pris rikta uppmärksamhet på funktionshindrades villkor.
- Att genomföra ministerrådets övergripande verksamheter med inriktning på t.ex. byggnads- och samhällsplanering, transport, kultur, turism och konsumtion.
- Att ge ut publikationer m.m. att och arrangera konferenser och seminarier.

Resultater i 2006

I 2006 har NHR fastslået sin rolle som et rådgivende organ for hele Nordisk Ministerråd, samt afgivet en række høringssvar i sager, som er relevant for personer med nedsat funktionsevne. Rådet har på forskellige måder støttet op om Nordisk Ministerråds arbejde med handlingsprogrammet 'Design for alle'.

I sin policyskabende rolle har NHR videreført eller iværksat en række nye projekter:

- Turisme for alle (seminarer på Island og i Sverige)
- Museer for alle
- Demokrati for alle
- Udvikling af fælles-nordiske indikatorer for at måle udviklingen i tilgængeligheden inden for transportsystemerne
- Etablering af et stærkere nordisk samarbejde mellem universiteter og højskoler for at øge tilgængeligheden for personer med nedsat funktionsevne til uddannelsesinstitutioner
- Tilgængelige boliger (nordisk udbygningsprojekt med basis i Norge).

4-4340-1 Nomesko og Nososko

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.697.000	1.713.000	1.679.000	100%	EK-S

Formål

Det nordiske samarbeid om medisinal- og sosialstatistikk skal sikre sammenlignelige statistikker på sine områder mellom de nordiske land, drive internasjonalt og koordinerende arbeid, påta seg utviklingsoppgaver og drive publikasjons- og informasjonsvirksomhet.

Prioriteringer i 2006

- Produsere og oppdatere nordisk sosial- og helsestatistikk med henblikk på å gjøre den sammenlignelig mellom landene
- Utgi årlige statistikkpublikasjoner med skiftende temaseksjoner og oppdatere komiteenes websted
- Utføre andre utredningsoppgaver, delvis med særlig finansiering
- Delta i annet internasjonalt samarbeide om statistikk, bl.a. i EU og i forhold til de baltiske land og Nordvest-Russland, i den utstrekning det er mulig

Resultater i 2006

NOMESKO:
NOMESKO afholdte i 2006 tre seminarer om henholdsvis bæredygtig udvikling, dødsårsagskodningen for baltiske dødsårsagskodere, samt et særarrangement i forbindelse med NOMESKOs 40 års jubilæum.

NOMESKO har også lavet tre udviklingsprojekter:

- Patienter i öppen vård
- Psykiatri
- Ældres helse

NOSOSKO:
NOSOSKO afholdte i 2006 to seminarer om henholdsvis bæredygtig udvikling (sammen med NOMESKO) samt et om NOSOSKOs fremtid i forbindelse med NOSOSKOs 60 års jubilæum.

NOSOSKO har lavet to udviklingsprojekter:

- Aktivering
- Indikatorer for bæredygtig udvikling

4-4620-1 Välfärdsforskning

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.312.000	6.399.000	6.274.000	94 %	MR/ÄK-S

Formål

Syftet med det femåriga forskningsprogrammet, med en samlad ram på DKK 35 miljoner, är att analysera den nordiska välfärdsmodellen ur ett europeiskt perspektiv. Det innebär dels att klarlägga om man kan identifiera en specifik nordisk modell och inom vilka områden, dels att analysera den relativa framgången för denna. Ett viktigt syfte är att specificera på vilka områden den nordiska modellen varit framgångsrik i jämförelse med andra utvecklade nationer, främst västeuropeiska länder. Ett huvudsyfte är även att söka precisera inom vilka områden som modellen måste moderniseras och anpassas till samhällen med andra ekonomiska och sociala villkor än de som gällde för 20 30 år sedan. Speciellt gäller detta hur modellen kan moderniseras för att bibehålla och förbättra de samhällsmål som stärker den nordiskt kulturella identiteten och utvecklar den nordiska samhällsstrukturen.

Prioriteringer i 2006

- Fortsatt planläggning och genomförande av slutkonferens under våren 2006 samt uppföljning av alla etablerade kontakter, nationella forskningsinstitutioner och olika brukarinstanser samt övriga kontakter av betydelse för programmets lansering av resultaten.
- Aktuella teman sedan starten och även under avslutningsåret 2006 är: Förhållanden på arbetsmarknaden, Sociala och hälsomässiga förhållanden, Marginalisering och utstötning, Konsumenternas villkor och strategi i ett välfärdsperspektiv, Jämställdhet och könsperspektivet i nordisk välfärd.
- Forskningen skall täcka åtminstone tre av de nordiska länderna och helst också inkludera en europeisk dimension samt att försöka besvara följande frågeställningar:
- Finns det en distinkt nordisk välfärdsmodell - och utgör den i så fall ett alternativ i ett europeiskt perspektiv?
- Vilka utmaningar innebär utvecklingen i Norden inom demografi och ekonomi för välfärdssamhällets utveckling?

Resultater i 2006

I programplanen for Velfærdsforskningsprogrammet var "Den Nordiske Model" beskrevet som ramme for forskningsprogrammet. Der er blevet gennemført i alt 15 projekter. Forskningen har belyst velfærdspolitiske temaer knyttet til familie, arbejdsmarked, marginalisering, kønsperspektiver, fertilitet, forbrugerperspektiver, ældreomsorg, indvandring og frivillighed. Velfærdspolitiske forhold i Vestnorden er også indgået i programmets forskning, og en egen antologi om velfærdsforhold i Vestnorden udgives i foråret 2007, på initiativ af velfærdsforskningsprogrammet. Forskningen har indeholdt sammenligninger af de nordiske lande og i en del tilfælde også lande udenfor Norden. Et stort antal forskere fra hele Norden har deltaget i forskningen. Resultater og anbefalinger er sammenfattet i Programkomitéens slutrapport "Nordisk Ministerråds Velfærdsforskningsprogram – Programkomitéens slutrapport" TemaNord (2006:512) april 2006.

Der er afsat 3 mio. kr. til finansiering af opfølgningsinitiativer på velfærdsforskningsprogrammet, og der er i 2006 igangsat en række opfølgningsinitiativer, bl.a. etablering af en Nordisk velfærdsportal, som skal samle og formidle viden om nordisk ministerråds aktiviteter inden for velfærdsområdet. Portalen som introduceres i foråret 2007, indeholder bl.a. webbaserede kurser og konferencer, samt nyheder fra velfærdsområdet. Den skal desuden fungere som diskussionsforum og elektronisk bibliotek. Bag portalen står også ' Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor', (NSH), 'Nordiska högskolan för folkhälsovetenskab' (NHV), Nordisk uddannelsesprogram for udvikling af social service' (NOPUS), 'Nordisk uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD)', samt velfærdsforskningsprogrammet.

I kølvandet på velfærdsforskningsprogrammet blev debatrapporten "Spillet om den nordiske velferden" udgivet. En rapport som Huset Mandag Morgen, Norge har udarbejdet for Nordisk Ministerråd. I denne debatrapport sammenfattes resultaterne fra velfærdsforskningsprojekterne. Fremtrædende politikere, ledere af arbejdsmarkedsorganisationer, og forskere gav sine bud på de nordiske velfærdssamfunds styrker, svagheder og vigtigste udfordringer.
Rapporten dannede grundlag for en paneldebat ved et site-event på Nordisk Råds Session i København i 2006. Panelet repræsenterede politikere, ledere fra erhvervslivet, NGO'er og interesseorganisationer, samt forskere fra norden.

4-4510-1 Projektmedel - Narkotikasamarbejde

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.343.000	1.755.000	1.521.000	53 %	MR-S/EK-S

Formål

Att med utgångspunkt i den årliga handlingsplanen säkra genomförandet af de aktiviteter och prioriteringar som antagits av Ministerrådet for narkotika ministrar. Blant annet projektverksamhetens innehåll och resultat ska ligga till grund för en kunskapsstyrd politisk debatt, praktisk verksamhet och erfarenhetsutbyte mellan länderna om narkotikasituationen samt insatser mot missbruk. Projektmidlerne bruges primært til projekter som indeholder erfaringsudveksling og dialog om ministerrådets prioriteringer.

Prioriteringer i 2006

- Erfaringsutveksling og dialog om den nasjonale og internasjonale utvikling, herunder eventuelt oppfølging og videreføring av drøftelser av grunnleggende narkotikapolitiske premisser for innsatsen mot narkotikamisbruk.
- Erfaringsutveksling og dialog om konkrete spørsmål, herunder for eksempel om a) smittevern/narkotikamisbruk, b) behandling/rehabilitering, herunder blant annet dobbeltdiagnoser/komorbiditet, c) åpne narkotikascener og forholdet til politi og etterretning, d) samarbeidet mellom politiet og lokale myndigheter/foreldre/skole/frivillige organisasjoner med sikte på styrket lokal forebygging og e) oppfølging av formannskapsprioriteringene fra 2005 mv. etter behov.
- Det vurderes for hvert enkelt tema hvordan dette skal behandles.
- Forebygge grensehindringer.

Resultater i 2006

Som led i NMR's mål om at fremme konkrete samarbejdsinitiativer inden for rammen af Den Nordlige Dimensions Partnerskab, har NMR i 2006 initieret et forebyggelsesprojekt om alkohol- og narkotikamisbrug blandt unge. Projektet udføres af partnerskabets ekspertgruppe "Social Inclusion, Healthy Lifestyles and Work Ability" i samarbejde med lokale organisationer. Projektet implementeres i Skt. Petersborg. Erfaringerne formidles til de øvrige lande.
Derudover er der finansieret konkrete projekter rettet mod børn og ungeområdet, til erfarings og videndelings konferencer samt til Nordisk Narkotikaforum som er et fritstående uformelt samarbejdsforum for embedsmænd fra de nordiske lande. Hovedformålet er dialog og erfaringsudveksling om narkotikaspørgsmål som vedrører forebyggelse, behandlings- og kontrol indsatsen. Gruppen prioriterer også arbejdet som inkluderer NV Rusland, Estland, Letland og Litauen.

4-4381-3 Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) *

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	41.625.000	41.010.000	40.444.000	90 %	Institutionen
MODSVARER DKK	33.716.000	33.218.000	32.760.000		

* NHV er finansieret direkte fra landene.

Formål

NHVs verksamhetsidé är att med Norden som bas skapa och sprida kunskap som främjar en god och jämlik hälsa. NHV är unik genom att på nordisk grund bedriva

utbildning och forskning i folkhälsovetenskap.
NHVs huvuduppdrag är att som nordisk institution skapa nordisk nytta och nordiskt mervärde.

På nordisk bas erbjuder NHV kunskap och diskussion om modeller för sjukdomsförebyggande, skadeförebyggande och hälsofrämjande arbete.

NHV är ett nordiskt lärocentrum och en mötesplats för diskussioner och nätverksbyggande i folkhälsofrågor. I ett europeiskt sammanhang, särskilt i ett utvidgat Europa, röner nordisk hälsa och välfärd stor uppmärksamhet som god förebild i det hälsofrämjande arbetet. NHV använder också i framtiden institutionens mycket goda erfarenheter av tio års samarbete med de baltiska staterna inom ramen för BRIMHEALTH.

Prioriteringar i kontrakten 2006

- Den nordiska nyttan prioriteras och konkretiseras i fortsatt samarbete med andra nordiska universitet och högskolor med lärar- och studentutbyte samt forsknings- och informationsutbyte. NHV fortsätter att markera sitt campus som mötesplats i folkhälsofrågor.
- NHV prioriterar sina två profilområden utifrån ett folkhälsovetenskapligt synsätt dvs. hälsofrämjande arbete och management inom hälsoområdet med två spetskompetensområden inom dessa, barnhälsovetenskap och intersektoriellt samarbete för hälsa.
- Forskningens kvalitet och omfattning är viktig och utgör en bas för utbildningen. NHV prioriterar kontinuerligt kvalitetsarbete och värnar om ett nära samband mellan forskning och utbildning. Ett strukturerat Master- och doktorsprogram eftersträvas samt ett intressant utbud av enskilda kurser med stor aktualitet, relevans och hög kvalitet. Pedagogiken kompletteras med web-baserade moment (e-learning)där studenterna kan studera uppkopplade till Internet.
- Samarbetet med granländerna fortsätter att utvecklas med det tioåriga baltiska samarbetet "training the trainers" som grund inför satsning på nordvästa Ryssland. NHV intar en aktiv roll för att öka antalet externa uppdrag där extern finansiering får en större roll. Aktiv marknadsföring för att profilera sig blir ett medel att synliggöra NHV inom specialområdet

Resultater i 2006

- NHV har tagit initiativ till nordiska nätverk inom internationell hälsa, psykisk hälsa, läkemedelsepidemiologi, avancerad folkhälsovetenskap, universell design.
- Tillsammans med universiteten i Tampere, Tromsö, Umeå och Mittuniversitetet har NHV planerat en folkhälsovetenskaplig mastersutbildning i Arkhangelsk. De första studenterna har tagits in och inlett sin utbildning med en fördjupningskurs i engelska.
- Ett brett utbud av kurser på grundläggande nivå, avancerad nivå och forskarnivå har givits. Under hösten har en fokusering på avancerad och forskarnivå gjorts.
- Flera konferenser och kurser inom området "universell design" har arrangerats i samarbete med NSH. Kurser er afholdt i Norden, de baltiske lande, samt St. Petersborg og Kaliningrad.
- Förberedande arbete för att etablera en Nordisk Välfärdsportal har genomförts.

4-4382-3 Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer (NIOM)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	10.224.000	10.382.000	10.149.000	61 %	Institutionen
MODSVARER DKK	9.508.000	9.136.000	9.540.000		

Formål

NIOM skal arbeide for at materialer og metoder som anvendes i tannpleien i Norden er sikre og hensiktsmessige. NIOMs forsknings- og informasjonsvirksomhet er vitenskapelig basert og skal være praktisk anvendbar. NIOM skal være et kompetanse- og rådgivningssenter innen området dentale biomaterialer for de nordiske helsemyndigheter, tannhelsepersonell og publikum. Med basis i spesialkunnskap om dentale biomaterialer samarbeider NIOM med de nordiske fagmiljøene i utvikling og gjennomføring av forskningsprosjekter på området. NIOM's har en omfattande kontakt med internationella forskningsmiljöer exempelvis EU-kommissionen, standardiseringsorgan och fabrikanter.

Prioriteringer i kontrakten 2006

Oppbyggingen av et formalisert nordisk nettverk prioriteres i løpet av 3-års perioden. Informasjonsvirksomheten omfatter kurs, seminarer, oversiktsartikler, foruten forskningsrapporter og vitenskapelige publikasjoner.

Forskningen prioriterar kliniskt-biologiska problemställningar relaterade till biomaterial. Forskningsverksamheten är grundläggande för att rådgivning, utredningar och information skall kunna vara baserad på vetenskapliga data. En ökning i informationsaktivitet eftersträvas och är högt prioriterat med tanke på brukarnas behov av aktuell information. Målgrupper är myndigheter, politiker, tandhälsopersonal och andra intressegrupper. Att bidra till kunskapsöverföring genom vidareutbildning av tandhälsopersonal är ännu en viktig del för NIOM som även prioriterar värdering av biverkningar av dentala biomaterial. Standardiseringsarbete inom dentalområdet är ytterligare ett viktigt fält för NIOM.

Virksomhetsområder:

- Forskning og utredninger (basisfinansiering fra Ministerrådet)
- Forskningsbasert kunnskapsoverføring / informasjonsvirksomhet (basisfinansiering fra Ministerråd
- Standardiseringsvirksomhet (nasjonal finansiering)
- Eksterne oppdrag og materialprøving (ekstern finansiering)

NIOM indgår i tættere samarbejde i Europa med andre lignende insttutioner med henblik på at opnå større ekstern finansiering.

Resultater i 2006

Forskning
Biologiska och patientnära frågeställningar har prioriterats under perioden. Omfattningen av den externfinansierade forskningen har ökat jämfört med tidigare år liksom antalet publicerade vetenskapliga artiklar och inlägg. I cellbiologiska studier har analyserats vilka verkningsmekanismer och signalvägar som aktiveras när organismen utsätts för utlösta substanser och nanopartiklar från dentala biomaterial. Kvantitativa och kvalitativa studier pågår av utlösta substanser i munhålans saliv efter kontakt med polymerbaserade material.NIOM har deltagit i medicinska metodutvärderingar och genomfört sakkunniguppdrag för myndigheter och universitet.NIOM Biomaterial Network främjar det nordiska samarbetet inom området biomaterialforskning.Sex gästforskare från Sverige, Finland, Norge och Litauen har

vistats vid NIOM.Sex doktorander genomför sin doktorandutbildning vid NIOM. Information – En nordisk Internetbaserad databas för dentala biomaterial introducerats. Forskare har meddelat utbildning på flera nivåer och deltagit i nationella och internationella kongresser och symposier.Forskningsresultaten har publicerats i olika media, tidskrifter, radio och TV.
Materialprövning - Den ackrediterade materialprövningen har utförts på uppdrag av producenter och hälsovårdsmyndigheter och ökat signifikant jämfört med tidigare år.
Standardisering - Forskare vid NIOM ingår i 30 internationella kommittéer och har deltagit i ISO/CEN möten i Kina, Tyskland och USA.

4-4383-3 Nord. nämnden för alkohol- och drogforsk. (NAD)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	389.500	397.300	355.300	88 %	Institutionen
MODSVARER DKK	2.902.000	2.956.000	2.640.000		

Formål

NAD är ett nordiskt samarbetsorgan inom social- och hälsovårdsområdet. NAD skall främja, stimulera och stödja nordiskt samhällsvetenskapligt inriktat forskningssamarbete om samhällspolitiskt viktiga alkohol- och drogfrågor. NAD skall främja och stimulera kontakt och dialog mellan forskare, beslutsfattare och praktiker samt verka för ett mångsidigt och effektivt utbud och användning av nordisk forskningsinformation.

NAD skall stärka det nordiska samarbetet inom sitt specialområde och även främja och utveckla ett vidare samarbete mellan Norden och dess närområden, med Europa och även i en bredare internationell samverkan. NAD skall i sitt internationella samarbete ha Norden och nordiska intressen som utgångspunkt. Samarbetet med de baltiska länderna är speciellt viktigt med tanke på dessa länders nya medlemskap i EU.

NAD skall i sin verksamhet som nordisk institution bygga på gemensamma nordiska värden inom social- och hälsovårdspolitiken och i synnerhet inom alkohol- och drogområdet. Inför de förändringar som Norden står inför skall NAD över tid följa och belysa förändrad konsumtion av rusmedel, nya villkor för sätten att handskas med sociala problem och även belysa hur man inom Norden tar sig an rusmedelsproblem och nya betydelser av rusmedel i de nordiska kulturerna.

Prioriteringar i kontrakten 2006

- Särskild vikt läggs vid projekt som betraktar bruk av rusmedel i ett längre tidsperspektiv och de nordiska dryckesmönstren i internationellt, särskilt europeiskt perspektiv. En särskild utmaning är att stimulera forskning om alkohol- och drogvanor och deras konsekvenser i Norden och dess närområden.
- Utvidgningen av EU och upphörande av särregler för de nordiska EU-medlemmarna vad gäller införselkvoter gällande alkohol aktualiserar forskning och utredning som söker alternativ till den traditionella alkoholpolitiken. Preventionens plats i välfärdspolitiken och förhållandet mellan olika slag av kontroll och behandling är fortsättningsvis aktuella teman. De nordiska ländernas välfärdspolitik på alkohol- och drogområdet sett i ljuset av en större europeisk harmonisering är viktig att belysa ur en generell europeiskt jämförande synvinkel.
- Forskning som belyser lokalt engagemang och kunskap samt även beaktar berörda organisationer och individer är aktuellt. Behandlingsevaluering och evalueringsmetoder samt skadereduktionens roll i nordiskt tänkande och nordisk

praktik är likaså aktuella teman

Resultater i 2006

NAD har samlet og udviklet kompetencegrundlaget for nordisk alkoholpolitik. Flere projekter angående alkoholpolitik er i gang, bl.a. om alkoholskatter, alkoholforbrug og alkoholskadesudviklingen, aktører i alkoholpolitik, lokale forebyggelsesprojekter, alkoholspørgsmål, samt samarbejde med de baltiske lande, m.m.

NAD har udviklet samarbejdet med europæiske og andre internationale netværk og inden for denne ramme afholdt tre store seminarer om:

1. Alkoholindustriens rolle i alkoholpolitiske spørgsmål
2. Forskning i Norden om brug, misbrug, skader, politik og skadesreduktion på alkohol- og narkotikaområdet.
3. Indhold og retningslinier for behandling på misbrugsområdet

Herudover er der blevet afholdt flere arbejdsmøder.
NAD tilbyder nordiske forskere vejledning om europæiske projekter og forskningsmidler og har også deltaget i europæiske projekter.
NAD har aktivt samarbejdet med forskere, NGO'er, ministerier og andre centrale myndigheder i de baltiske lande.

NAD's informationsindsatser intensiveres. Web-tjenesten *Nosam* samlede og viderebragte nordisk viden ved at informere om nordisk alkoholpolitik, herunder om markedsføring af alkohol. Nordiske forskningsresultater er blevet offentliggjort i Nordisk Alkohol- og Narkotikatidsskrift. Narkotikasituationen i de baltiske lande og Norden beskrives i en NAD publikation, mens en anden NAD publikation analyserede ligheder og forskelle i narkotikamisbrugeres tilstand og organisering i Norden.

4-4384-3 Nord. samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	8.845.000	5.915.000	8.920.000	93%	Institutionen
MODSVARER DKK	7.164.000	4.791.000	7.225.000		

Formål

NSH är Nordiska ministerrådets institution för nordiskt samarbete kring handikappfrågor, särskilt inom social- och hälsodepartementens ansvarsområden. NSH driver Nordiska utvecklingscentralen för handikapphjälpmedel (NUH) och administrerar stödordningar för bidrag till handikapporganisationernas nordiska samarbete. NSH är - intill dess att ett beslut om en eventuell ny sekretariatfunktion för Nordiska hadikapppolitiska rådet (NHR) fattats - sekretariat för NHR.

Prioriteringer i kontrakten 2006

NSH:s verksamhet omfattar följande verksamhetsområden:
- Hälso- och socialpolitiska strategier
- Hjälpmedel och ny teknik
- Stödordningen för handikapporganisationernas nordiska samarbete
- Internationellt samarbete

NSH skall bidra till förverkligandet av nordiska mål om jämlikhet och full delaktighet i samhället för människor med funktionshinder. I det perspektivet skall NSH sörja för ett effektivt informations- och erfarenhetsutbyte samt ta initiativ till nordiska samarbetsprojekt inom handikappområdet.

NSH skall med samma utgångspunkt främja nordiskt samarbete om hjälpmedel och om användning av ny teknik för att kompensera funktionshinder. NSH skall samarbeta med nordiska handikapporganisationer och administrera ekonomiska bidrag till handikapporganisationernas nordiska samarbete.

Brukarintresset är en tvärgående dimension i NSH:s hela verksamhet. Därför inrättas för kontraktsperioden 2005-2007 ett Brukarforum med representanter för medlemsorganisationerna i Nordiska Handikapppolitiska Rådet (NHR), som vid ett årligt möte med NSH:s styrelse bereds tillfälle att diskutera samarbetets innehåll och former. NSH skall också, där så bedöms önskvärt, bidra till gemensamma nordiska linjedragningar i förhållande till europeiskt och annat internationellt samarbete inom handikappområdet.

- Hälso- och socialpolitiska strategier där NSH bidrar till ökad kvalitet inom utbudet av hälso- och socialtjänster inom handikappområdet och främjar sektorsansvarsprincipen i alla relevanta sammanhang.
- Hjälpmedel och ny teknik där NSH utvecklar och nyttiggör nordisk spetskompetens inom FoU på hjälpmedelsteknologiområdet samt bidrar till ökad kvalitet och effektivare resursutnyttjande inom de nationella systemen för hjälpmedelsförmedling.
- Stödordningen för handikapporganisationernas nordiska samarbete där NSH stärker handikapporganisationernas möjligheter till konstruktivt inflytande inom handikappolitiken på nationell nivå
- Internationellt samarbete där NSH ökar genomslaget för gemensamma nordiska intressen i europeiskt och internationellt samarbete inom handikappområdet samt ökar synliggörandet av nordisk handikappolitik på programnivå inom ramen för närområdessamarbetet.

Resultater i 2006

NSH har i 2006 fulgt op på og forankret de justeringer som lå i den nye budgetkontrakt for 2005-2007. Justeringerne har bl.a. været:

- Tydeligere distinktion mellem NHR og NSH
- Flere projekter inden for social- og sundhedssektoren knyttet til børn med nedsat funktionsevne og deres familier, udviklingshæmmede, samt sjældne handikapgrupper.
- Øget ekstern finansiering
- Væsentlig højere aktivitet i nærområderne med projekter i Nordvest Rusland, de baltiske lande og Kaliningrad.
- 30% flere besøg på NSHs hjemmeside og en stigning på 350 til 1800 abonnenter på NSHs nyhedstjeneste
- Nye formidlingsformer af viden. Der blev bl.a. gennemført 16 konferencer inden for forskellige fagområder i 2006.
- I alt var 106 konferencestudier i hele Norden koblet til disse forelæsninger med næsten 400 deltagere i alt.

4-4385-3 Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	7.167.000	7.253.000	7.132.000	86 %	Institutionen

Formål

NUDs oppgave er å fremme og videreføre det nordiske samarbeidet innenfor døvblindeområdet. NUD skal bidra til profesjonell utvikling av døvblindemedarbeidere og de institusjoner/ organisasjoner de er tilknyttet.

NUD skal

- sørge for en nordisk utdanning som støtter og kompletterer nasjonal utdanning.
- fungere som formidler av informasjon og kunnskaper på døvblindeområdet og ha et fagbibliotek for kursdeltagere og andre brukere
- samle inn informasjon om døvblindhet og opprettholde et kontaktnett innenfor døvblindefeltet både i og utenfor Norden for å innhente den nyeste kunnskapen samt bidra til internasjonalt samarbeid
- initiere og koordinere utviklings- og dokumentasjonsarbeid med sikte på forbedring av døvblindearbeidets teori og praksis i Norden

Prioriteringer i kontrakten 2006

- Sørge for en nordisk utdannelse for døvblindpersonale som støtter og kompletterer nasjonal utdannelse
- Fungere som formidler av informasjon og kunnskaper på døvblindeområdet og ha et fagbibliotek for kursdeltagere og andre brukere
- Innsamle informasjon om døvblindhet og opprettholde et kontaktnett innenfor døvblindfeltet både i og utenfor Norden for å innhente oppdatert viten og for å kunne bidra til internasjonalt samarbeide
- Initiere og koordinere utviklings- og dokumentasjonsarbeide med sikte på forbedring av døvblindearbeidet i Norden
- Delta i Ministerrådets samarbeide med Nordvest-Russland samt vurdere løsninger for å inkludere de baltiske land i institusjonens drift
- Inngå et samarbeide om små og sjeldne diagnosegrupper med Nordiska Samarbetsorganet för Handicapfrågor (NSH) i løpet av kontraktsperioden

Resultater i 2006

NUD udvikler sin virksomhed i forhold til landenes behov, og i denne proces er fleksibilitet og brug af teknologiske hjælpemidler vigtige fokuspunkter. I 2006 gennemførte NUD i et samarbejdsprojekt et pilotprojekt i brugen af forskellige former for teknologi og formidlingsformer. NUD har avanceret udstyr til fjernundervisning og videokonferencer. NUDs netværksskabende
funktion får efterhånden en mere fremtrædende plads, og det samme gælder det internationale samarbejde.

4-4386-3 Nord. utbild.program för social service (NOPUS)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	1.978.000	2.013.000	1.985.000	33 %	Institutionen
MODSVARER DKK	1.602.000	1.631.000	1.608.000		

Formål

NOPUS skal drive etter- og videreutdannelse av personale i de nordiske lands sosialsektor, fortrinnsvis personale som er i, eller kan få få, ledende stillinger. Institusjonen skal være et nordisk senter for erfaringsutveksling, idéutvikling og utdannelse på det sosiale område på bakgrunn av målgruppenes ønsker og behov. Med vekt på en nordisk profil skal NOPUS initiere studier av utviklingsbehov, løsningsmuligheter og forskning i de nordiske lands sosialsektor, og sørge for å gjøre ny kunnskap tilgjengelig for målgruppen. NOPUS skal også være aktiv i forhold til kompetanseutvikling og samarbeid med sosialsektoren i Nordens nærområder. Institusjonens virksomhet skal ha hovedvekt på lederskap og organisasjon.

Prioriteringer i kontrakten 2006

- Å virke som et nordisk sentrum for erfaringsutveksling, idéutveksling og etterutdannelse innen ledelse og organisasjon på det sosiale område, og i overensstemmelse med brukergruppenes ønsker og behov
- På bakgrunn av målgruppenes behov initiere studier av utviklingsbehov, løsningsmuligheter og forskning innenfor sosialsektoren, og å gjøre ny viten tilgjengelig for såvel målgruppene som andre interessenter nasjonalt og internasjonalt
- Aktivitetene skal ta sikte på vitensutvikling i den sosiale sektor i Norden, basert på forskning og/eller etterprøvet erfaring.
- Aktivitetene skal ligge på høyskolenivå.
- NOPUS' styre skal i kontraktsperioden utrede alternative organisasjonsformer for NOPUS, og gi sin anbefaling til EK-S i god tid innen neste kontraktsprosess, som starter våren 2007.

Resultater i 2006

NOPUS har i 2006 gennemført 150 kurser [Er det virkelig 150 kurser – eller 150 kursister?] om 'Forandringslederskab', samt flere seminarer.

Herudover har NOPUS:

- Fået lavet en ekstern evaluering af NOPUS' aktivitetsevalueringssystem
- Implementeret et digitalt evalueringssystem
- Udpeget en kvalitetsansvarlig på NOPUS
- Defineret, dokumenteret og forbedret de interne arbejdsprocesser for på denne måde at opnå større effektivitet og større intern tydelighed for så vidt angår roller og ansvar

Finanspolitik

4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.668.000	1.691.000	1.658.000	90 %	EK-Finans

Formål

Nordiska Ministerrådets ekonomi- och finanssektor har som målsättning att främja det nordiska samarbetet vad gäller ekonomiska och finanspolitiska frågor.

Prioriteringer i 2006

Følgende prioriteringer gælder for 2006:

- En fortsatt aktiv dialog mellan de nordiska länderna om ekonomisk politik
- Uppföljning av arbetet med "Den nya ekonomin i Norden".
- Uppföljning av arbetet med etablering av en skatteportal, ett virtuellt skattekontor, och en skatteberäkningsmodell.
- Uppföljning av arbetet med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna.
- Uppföljning av projektet rörande integrering av könsperspektiv i de nordiska budgetarna
- Ett fortsatt nordiskt och nordiskt-baltiskt samarbete bl.a. kopplat till lagstiftningsarbetet inom EU i syfte att främja en effektiv och välfungerande nordisk och nordisk-baltisk finans- och värdepappersmarknad
- Att verka för att den ekonomiska dimensionen inkorporeras på ett tydligare sätt i den nordiska strategin om hållbar utveckling
- Frågor relaterade till EU:s Nordliga dimension inom det ekonomiska och finansiella området
- Erfarenhetsutbyte kring vilka metoder och villkor som ligger till grund för framgångsrik forskning
- Därutöver väntas frågor tillkomma som prioriteras av det norska ordförandeskapet under 2006

Resultater i 2006

Som ett led i det nordiska alkoholpolitiska samarbetet beslöt finansministrarna, på mötet i Köpenhamn den 30 oktober, om en gemensam ståndpunkt och uttalande angående EU-kommissionens rådsförslag om justering av minimiavgifterna på alkohol. Förslaget innebär att minimiavgifterna på alkohol höjs vilket ligger i linje med den tidigare nordiska alkoholpolitiska överenskommelse mellan ministrarna.

Finansministrarna hade under årets båda möten erfarenhetsutbyte om ländernas största utmaningar på arbetsmarknaden, vilka åtgärder som genomförts eller planeras genomföras, samt hur man arbetar för att öka antalet arbetade timmar i ekonomin på längre sikt för att motverka effekterna av den demografiska utvecklingen.

Projekt angående effekterna och användandet av ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken slutfördes och behandlades på finansministrarnas möte i juni. Diskussionen gav uppslag till att närmare studera sambandet mellan priser och förbrukning av energi i Norden. Beslut om ingångsättande av en sådan studie togs av ministrarna på mötet i Köpenhamn, den 30 oktober med sikte att avrapporteras hösten 2007.

Projektet om jämställdhetsintegrering i de nordiska statsbudgetarna som startade 2004 och resulterade i en slutrapport och ett seminarium i november 2006 i Helsingfors. Projektet har bidragit till att konkretisera begreppen Gender Budgeting i ett nordiskt perspektiv inom ramen för statsförvaltningens ansvarsområde och arbetssätt ved at

bidragit positivt till utvecklingen av metoder och arbetssätt i samtliga nordiska länder..

Finansministrarna enades, på mötet i juni i Asker, om att sätta igång ett samarbetsprojekt med syfte att gemensamt förhandla med sk. skatteparadis om ingående av informationsutbytesavtal på skatteområdet. Gemensamma nordiska förhandlingar kommer att ge större genomslag och resultat och samtidigt spara resurser. Förhandlingsgruppens arbete inleddes redan under året och förväntas leda till att de första bilaterala avtalen kan undertecknas under 2007.

Miljø

3-3310-1 Projektmedel - Miljø

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	32.444.000	32.885.000	32.240.000	96 %	EK-/MR-M

Formål

Miljøhandlingsprogrammet 2005-2008 definerer såvel overordnede som specifikke målsætninger samt forventede resultater indenfor de valgte temaområder. Det nordiske miljøsamarbejde stræber bl.a. mod at skabe øget indflydelse og gehør for nordisk miljøpolitik i et større internationalt perspektiv. Arbejdet koncentreres omkring områder, hvor de nordiske lande har fælles interesser, og hvor man opnår nordisk nytte og merværdi igennem samarbejdet. Projektmidlerne vil blive anvendt til projekter, der sigter mod at opfylde målsætningen i miljøhandlingsprogrammet.

Prioriteringer i 2006

Implementeringen af Miljøhandlingsprogrammet er den overordnede prioritering i 2006 og årene fremover. Der vil være særligt fokus på Miljøhandlingsprogrammet fire strategiske temaområder: Miljø og sundhed, med fokus på skadelige kemiske stoffer. Havmiljø, med fokus på økosystembaseret forvaltning af havets ressourcer. Natur, landskab og kulturmiljø, med fokus på at sikre den biologiske mangfoldighed samt bæredygtig forbrug og produktion. Herudover vil udviklingen af en effektiv klimapolitik samt en styrket informationsformidling for hele virksomheden være vigtige tværgående indsatsområder.

- Forstærket indsats over for miljø- og sundhedsskadelige kemiske stoffer, herunder en styrket indsats i forhold til international lovgivning og internationale aftaler bl.a. EU's kemikalielovgivning, REACH, og den globale kemikaliestrategi, SAICM.
- En styrket indsats på klimaområdet bl.a. med henblik på at koordinere de nordiske landes forskning og viden på området samt den nationale og internationale klimapolitik.
- Fortsættelse af aktiviteterne i nærområderne med fokus på etableringen af nye samarbejdsformer med de baltiske lande og Nord-vest Rusland samt igangsættelse af en ny arktisk strategi med særlig fokus på klimaspørgsmål og spredning af miljøgifte.
- Fremme den økosystembaserede tilgang til havressourceforvaltningen bl.a. via aktiviteter, der kan bidrage til at tilførslen af næringsstoffer og miljøgifte til havmiljøet begrænses samt via indspil til den europæiske marine strategi.
- Beskyttelse af natur, landskab og kulturmiljø, bl.a. med fokus på aktiviteter, der har til formål at sikre den biologiske mangfoldighed samt udarbejdelse af nordiske indspil til at implementere landskabskonventionens mål om bæredygtig udvikling af landskabet.
- Fokus på økonomiske virkemidler, som kan fremme bæredygtig produktion og forbrug i de nordiske lande.

Resultater i 2006

Miljø & Sundhed

- Styrket vidensgrundlaget indenfor luftforurening med partikler, herunder "Harmonisering og forbedring af den nordiske partikelemissionsopgørelse", "udvikling af modeller til beskrivelse af lokale og regionale koncentrationer af partikler" samt "udvikling af low-cost målemetoder til partikler"
- Analysestudie af koblingen mellem luftforurening og klimaændringer: Sammenhæng mellem global og regional motiverede emissionskontrolstrategier i

Europa
- Udvikling af værktøjer til vurdering af POPs i Nordvestnorden samt overvågning af POP-depositionen i Arktisk

Havet
- Indspil til økosystembaseret forvaltningsmodeller med fokus på eutrofieringen (økologiske og socioøkonomiske aspekter)
- Udvikling af interkalibreringsværktøjer og referenceforhold til brug for kystnære områder iht. EU's vandrammedirektiv
- Udarbejdelse af et fælles nordisk indspil til EU's marine strategi

Natur, friluftsliv og kulturmiljø
- Udgivelse af hæfter på 7 nordiske sprog om de nordiske landes forpligtelser efter 13 internationale konventioner om natur og kulturmiljø.
- Digital formidling af vikingetiden fra forskellige steder i Norden.
- Ny database over de højnordiske bestande af 30 havfuglearter, hvoraf flere bestande er i alarmerende tilstand på grund af ringe reproduktion, jf. ministerresolution 2006.
- Udgivelse af heftet "Velkommen til 20 nordiske naturområder" på 5 sprog med praktiske oplysninger om nogle af Nordens vigtigste naturområder.
- Konferencer om restaurering af vådområder i Norden og Baltikum.
- Nordisk-baltisk seminar om fremme af det nordiske samarbejde om biosafety og GMO'er.

Produkter & Affald
- Udvikling af ett verktyg för att beräkna kostnads- och nyttoanalyser inom avfallsområdet. Ritklinjer möjliggör en värdering utifrån ett livscykelperspektiv och bidrar till att beskriva förhållandet mellan avfallsproduktion och ekonomisk tillväxt.
- Arbetet inom el- och elektroniskt avfall har genererat ett framgångsrikt möte med syfte att skapa samsyn inom EU:s expertkommittee för EU.s direktiv för el- och elektronikavfall. Flera frågor om genomförandet av direktivet diskuterades.
- Goda nordiska exempel på hållbar produktion kommer av implementeringen av miljöledningssystem i små och mellanstora företag i nordiska småsamfund och ur det nordiska BAT-arbetet.

Integreret Produkt Politik
- Det nordiska samarbetet inom grön offentlig upphandling har bl.a. resulterat i en internationell konferens om "Developing Public Procurement Policies for Sustainable Development and Innovation" I november 2006 där det nordiska samarbetet inom kriterieutveckling presenterades.
- För att få fram exempel på hållbar produktion och nordisk miljöteknologi har studier gjorts om innovationsgraden i utvalda industrisektorer i Norden. Resultatet ska bidra till att utreda på vilket sätt ETAP bäst implementeras i Norden och vilka effekter olika styrmedel kan ha på innovationsgraden.
- Man har publicerat en manual om miljökommunikation till konsumenter på engelska. Den är avsedd för beslutsfattare och andra som arbetar med miljökommunikatyion t.ex. i myndigheter, men som inte har expertis i kommunikation. Manualen har fått spridning i EU och internationellt.

Kemikalier
- Nordisk indspil til EU's nye kemikalielovgivning REACH har været en central og succesful opgave, ved udarbejdelse af Guidance Documents withhin REACH Implementation Projects (RIPs), som arbejder for minimering af kemikaliers risiko i

forhold til miljø og helse
- REACH trädde i kraft den 1 juni 2007, og det nordiske arbetet med verkställandet som pågyndtes i 2006 fortsättes i 2007.
- Inspel till det internationale arbetet med kviksølv

Miljøovervågning
- Opdagelsen af at organiske miljøgifte spredes langt mere kompliceret end hidtidigt antaget. De forskellige stoffer spreder sig efter divergerende mønstre. Således er fjerntliggende egne som havene omkring Island og Færøerne næsten ligeså belastede af PBDEs som Østersøen, hvorimod HBCDD findes i langt mindre koncentrationer i de vestnordiske egne end i Østersøen.

- Reduktionen af den statistiske usikkerhed på prøvetagninger i havet i forbindelse med opfyldelsen af vandrammedirektivet. Dette medfører en effektivisering og optimering af overvågningen i havet gennem mere sikre og brugbare resultater til de samme penge.

Miljø og Fiskeri
- Bidratt til å kartlegge ringselens tilpasningsevne overfor miljøgifter
- Bidratt til å belyse konflikten mellom selbestand og næringsvirksomhet i østersjøen
- Bidratt til utvikling av metoder for kartlegging av nordiske hav- og kysthabitater
- Bidratt til øket forståelse omkring marin eutrofiering (næringssaltbelastning) i nordiske havområder
- Bidratt økt forståelse og utvikling av målrettede forvaltningtiltak mot forurensning fra fiskeoppdrett
- Bidratt til økt kunnskap om, og bedre beskyttelse av korallrev i nordiske farvann
- Styrket kunnskapen om de effekter fiskeriene kan ha på den genetiske struktur på nordiske fiskebestander
  Bidratt til økt forståelse for hva slags effekter klimaendringer og selektivt fiske kan få på tilveksten av nordiske fiskebestander (torsk)

Miljø, Jord og Skov
- NordFram. Gruppen har arbetet i två år kring frågor om kulturlandskap och landsbygdsutveckling. Arbetet har tilldragit sig stor uppmärksamhet och godkändes med "acklamation" vid ministermötet i Björneborg 2007.
- Pestnet. En nordisk grupp har föreslaget mer enhetliga metoder, för att göra miljöanalyser av bekämpningsmedel i vatten jämförbara inom Norden.
- Bioenergi. Ett Nordiskt-baltiskt projekt avslutades och gav goda inspel till den fortsatta utvecklingen inom detta viktiga område.
- AFFORNORD. Projektet har arbetet med beskogning av tidigare icke odlade områden, t.ex. på Island. En bred samverkan och goda initiativ har gett intressanta resultat.

Miljøøkonomi
- Analys av olika ekonomiskt politiska verktyg som syftar till att bryta (decoupling) det positiva sambandet mellan ekonomisk tillväxt och negativ miljöpåverkan. Rapporten är rätt tekniskt till sin karaktär, men presenterar resultat som kan användas vid politiska övervägningar (policy-overvejelser) om bruk av ekonomiska styrmedel för begränsning av CO2-utsläpp.
- Gennemførelsen af en analyse af økonomiske styremidler i den nordiske og baltiske miljøpolitik 2001-2005..
- Gennemførelsen af en række evalueringer af det nordiske samarbejde på området

miljøokonomi.
- Udarbejdels af en broschyren som ger en överblick av projektet *Virkemidler for forvaltning av biologisk mangfold i skog og våtmark.*

Klima
- Arbejdet for et mere ambitiøst, fremtidigt globalt klimaregime efter 2012, når Kyoto-protokollen udløber
- Forbedring og udbredelse af markedet for CO_2-kvoter
- Fremme brugen af Kyoto-mekanismerne
- Opstart af klimasårbarhedsprojekter (KP112 – 2 graders projektet)

Arktis
- Udarbejdelsen af en nordisk strategi for klima og miljøgifte i Arktis
- Overvågning af organiske stoffer i Arktis
- Øget viden om Ringsæler i Arktis

Afholdelse af seminar vedr. internationale aftalers indflydelse på Arktis

3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond

Valuta	Budget 06	Budget 05	Budget 04	Disp./Bud 06	Bud.disp av
DKK	9.209.000	9.336.000	5.753.000	100 %	MR-M

Formål

Det nordiske miljøfinansieringsselskab NEFCO's miljøudviklingsfond er målrettet mod at muliggøre finansiering af miljøforbedrende foranstaltninger i nærområdet på vilkår, som er mere fordelagtige end sædvanlige bankvilkår. NEFCO forvalter miljøudviklingsfonden efter opgave fra de nordiske lande. Tidligere modtog Miljøudviklingsfonden midler fra MR-SAM samt fra Nærområdeprogrammet og MR-Ms projektmidler. Disse bidrag er nu samlet til ét bidrag under ovenstående budgetpost. NEFCO bidrager med sin virksomhed til reduktion af forureningen i Østersøen og Barentshavet samt til reduktion af grænseoverskridende luftforureninger. Tyngdepunktet ligger på beskyttelse af vand og luft.

Prioriteringer i 2006

Virksomheden vil i henhold til de nye retningslinier fra 2004 blive mere fokuseret mod arbejdet med revolverende mekanismer. De nordiske lande vil bidrage konkret til at gennemføre miljøforbedrende projekter og investeringer i miljøvenlig teknik, energieffektivisering og forebyggelse af vand- og luftforurening, samt i et vist omfang til at opbygge infrastrukturen og styrke landenes miljøadministrationer. Efter EU's udvidelse i 2004 er NMF's virksomhed geografisk set forskudt mod Nord-vest Rusland og Ukraine.
- Renere produktion, miljøvenlig teknik
- Energibesparelser og fornybar energi
- Miljøkreditter til landbrug
- Miljøfarlige stoffer

Resultater i 2006

Under år 2006 godkändes för Investeringsfondens del 8 nya investeringar varpå totalt 63 projekt är under genomförande. För Nordiska Miljöutvecklingsfon-dens del godkändes under året 21 nya projekt inklusive 2 tilläggsinvesteringar i tidigare godkända projekt och därigenom har hittills sammanlagt 159 projekt anvisats finansiering genom NMF (inkluderande de enskilda projekt som fi-nansieras inom ramen för ett antal program som upprättats med NMF medel).

Projekten såväl under Investeringsfonden som Miljöutvecklingsfonden uppvisar i genomsnitt goda miljöeffekter på förväntad nivå. I genomsnitt är kostna-den i NEFCO:s projekt cirka en åttondel av kostnaden för motsvarande åtgärd i Norden.

Under 2006 blev NEFCO ombedd att som representant för de internationella finansieringsinstituten fungera som observatör och rådgivare inom ekonomi och finansiering för den Ad Hoc-grupp som Östersjö-ländernas miljöministrar tillsatte för att utarbeta en konkret handlingsplan för att rädda Östersjön (HELCOM Baltic Sea Action Plan).

4-6720-4 SVANEN – Nordisk miljömärkning

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.255.000	2.285.000	2.206.000	100 %	Nämnden

Formål

Den nordiska miljömärkningen är en frivillig, positiv märkning av varor och tjänster som genom marknadskrafterna skall bidra till att konsumtionen belastar miljön mindre. Miljömärkningens uppgift är att vägleda konsumenter och inköpare i deras önskan att göra miljövänliga inköp samt att stimulera till en utveckling av varor och tjänster som belastar miljön mindre än vad andra, i övrigt likvärdiga, produkter gör. Ministerrådets andel av Svanens budget används till sekretariat och till en förstärkning av den nordiska profilen externt och i det interna arbetet. Svanen är till stor del självfinansierad via licensavgifter.

Prioriteringer i 2006

- Efter att den nordiska koordineringen av informations- och marknadsföringsarbetet i 2005 kommer upp på ett nytt högre nivå, förverkligas samnordiskt flere projekt. Svanens profil blir mera enhetlig och tydligare nordisk
- Beslut om inriktning för en ny utvärdering av Svanen tas i ÄK-Konsument. NMN bistår i det utredningsarbete som beställs av uppdragsgivaren
- De nordiska konsumenternas uppfattning om Svanen mäts igen. Detta görs varannat år samordnat med samma frågor i alla länder. Utvecklingen i kunskap och Svanens ställning över 8 år kan då sammanställas

Resultater i 2006

De positiva effekterna av Svanen på både minskad spridning av miljögifter och på utsläpp av klimagaser beskrevs i egna rapporter som bildade underlag för mer strategiska beslut i miljömärkningsnämnden för att stärka utvecklingen på dessa centrala miljöområden. Konsumentgallupen som genomförs med samma frågor i hela Norden vartannat år visade att såväl kunskapen till och kunskapen om Svanens värde är på ett väldigt högt nivå och växer fortfarande i Danmark, som kom med i ordningen länge efter de andra länderna. Mer än tre av fyra nordbor känner Svanmärket och värdesätter det högt som vägledare för miljöanpassade inköp.
Nya produktgrupper för året var restauranger, tvättmedel till tvätterier, kemtvätt samt målarfärg för inomhusbruk. Målarfärg-kriterierna är en kopia av Blommans kriterier. En dylik fullständig harmonisering av kriterierna är något både EU-kommisionen och producenterna av miljömärkta varor sätter stor pris på. I de totalt 65 produktgrupperna fanns vid årsskiftet 1.374 licenser, vilket är en netto ökning på 237 i löpet av året. Dessa licenser omfattar oftast flere produkter och antalet produkter med Svanmärket uppgår till flere än 3.000. Ett nytt ramkontrakt för åren 2007 – 2009 har utarbetats og en ny utvärdering av Svanen blev igångsatt.

Fiskeri, Jord- og skovbrug og levnedsmidler

Fiskeri

3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	7.399.000	5.108.000	5.008.000	100 %	NEF

Formål

Den overordnede målsætning for det nordiske fiskerisamarbejde er at arbejde for en bæredygtig udvikling af de nordiske landes fiskerisektorer, som sektorer med væsentlig samfundsøkonomisk betydning, en bæredygtig udnyttelse af de levende marine ressourcer og et godt havmiljø. Dette indebærer også påvirkning af internationale processer af betydning for fiskeriet og havmiljøet. Samarbejdet skal bidrage til at fremme sunde og sikre fødevarer fra et sundt og rent hav.

Prioriteringer i 2006

- Forståelse af de centrale begreber i arbejdet med at integrere miljøhensyn i fiskeriforvaltningen gennem dialog fora hvor fiskere, forskere og forvaltere mødes. Man vil endvidere udvikle kvantitative og objektive metoder at måle bæredygtigheden.af fiskerierne. Man vil udvikle forvaltningssystemer og prediktive modeller som imødekommer kravene til biologisk, miljømæssig og socioøkonomisk bæredygtighed. Endvidere vil man se på udvikling af selektive redskaber, miljømærkning af bæredygtige fiskerier samt discard-problematikken.
- Fiskerierhvervenes rammebetingelser udgør et emne, som vil få større vægt i tiden som kommer. Globalisering er en udviklingskraft som fiskerisamfundene må tage stilling til og den udviklingskraft der ligger i privatisering af fiskerirettigheder bør også være genstand for drøftelse. Man bør også se på og drøfte afgifter af forskellig slags som pålægges de nordiske fiskerier hvor også grænsehindringer spiller en væsentlig rolle.
- Biodiversitetskonventionen har sat skub i initiativer for at beskytte og/eller frede marine habitater, som har en værdi i forhold til at bevare biologisk mangfoldighed og levesteder for sensitive marine arter. Internationalt har indførelsen af marine værneområder (MCPA) topprioritet og så godt som alle globale og regionale fora, incl Nordisk Ministerråd drøfter initiativer i henhold til Biodiversitetskonventionen.
- De nordiske lande har lang erfaring i at regulere fiskeri gennem lukkede områder, som kan være af permanent karakter eller lukkede midlertidig. Disse erfaringer bør undersøges også set i forhold til den internationale debat om MCPA.
- Værdiskabningen står centralt i fiskeriets udfordringer. Både den materielle og immaterielle værdi på fiskeprodukter kan og skal øges.
- Arbejde med fiskegenetiske ressourcer skal startes op i NEF regi. NEF vil se på hvordan fiskeriet kan inkluderes i det genetiske arbejde som allerede foregår i ministerrådet.
- Fiskerisamarbejdet vil udover det ovennævnte have initiativer på områder som etik i opdræt, fiskeriskoler og andre emner som ligger inden for strategierne.
- Der reserveres midler under budgetposten til den nødvendlige opfølgning på den afholdte konference om kystfiskeriets problemer.

Resultater i 2006

a. Formandskabets hovedsatsning var at arrangere den internationale konference "Implementing Ecosystem Approach to Fisheries" i samarbejde Island og FAO. På Konferencen deltog 170 personer fra 38 lande. Efterfølgende blev der

udarbejdet en deklaration i fiskerisamarbejdet på baggrund af resultaterne fra konferencen. Deklarationen og "summary" fra Bergen konferencen blev af den norske fiskeriminister viderebragt til FAO i Rom.

b. Den 4. maj afholdtes et uformelt vestnordisk fiskeriministermøde på Færøerne. Mødets formål var at drøfte vestnordiske fiskeripolitiske problemstillinger og hvordan disse med fordel kunne løftes op i det nordiske fiskerisamarbejde

c. Det færøske Fiskeriministerium og Nordisk Ministerråd afholdte en konference om økonomisk fiskeriforvaltning på Færøerne 3 og 4. maj 2006. Konferencen havde særlig fokus på ressourcerenten i fiskerierne. I denne forbindelse var der udarbejdet en rapport om ressourcerenten i de nordiske fiskerier med "case studies" af udvalgte flådesegmenter.Konferencen gav et solidt bidrag til den færøske debat om den forestående revision af loven om erhvervsmæssigt fiskeri.

d. Fiskeriets erhvrvsorgansiationer og NMR startede projektet " Intra-Nordic Barriers to Fish Trade", som et af projekt i forlængelse af globalieringsdeklarationen fra 2005.

e. Det årlige ministermøde vedtog følgende deklarationer:

i. "Svolvær-deklarasjonen om bekjempelse av IUU fiske"

ii."Ministererklæring om kyst-, skov- og landdistriktsudvikling i Norden"

iii. Deklarationen om IUU fisekri medførte igangsættesle af to projekter i kampen mod IUUfiskeri.

f. De nordisk - baltiske ministre vedtog på deres møde deklarationerne
i. "Managing the Grey seals in the baltic sea" og deklaration om "coastal and rural development"

g. I løbet af året har der været arrangeret to workshops som skal se på fiskeri og genetiske ressourcer.

h. Nordisk Arbejdsgruppe for Fiskeriforskning har i 2006 bevilget støtte til 15 forskningsprojekter

i. Miljø-Fiskeri styregruppen har i 2006 bevilget støtte til 9 projekter

Jord- og skovbrug

3-6510-1 Prosjektmedel- Jord- och skogsbruk

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.131.000	2.390.000	2.633.000	95 %	NEJS

Formål

Fra 2006 overføres midler til det tværsektorielle arbejde fra den tidligere Fællespulje under MR-FJLS til jord- og skovbrugsssamarbejdets projektmidler. Det tværgående samarbejde med ministerrådene for miljø- og energi vil så vidt muligt blive fortsat.

Projektmidlerne for jord- og skovbrugssamarbejdet er som følge af den budgetmæssige nedskæring under stort pres. Projektmidlerne skal anvendes til at følge op på målsætningerne i det kommende nye fælles handlingsprogram for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler. Formandskabet har muligheder for at anvende dele af projektmidlerne til gennemførsel af aktiviteter i formandskabets program for Jord- og skovbrugssamarbejdet. En del af midlerne bliver anvendt til igangværende projekter om skovgenetiske ressourcer, uddannelse i plantepatologi, skovrejsning m.fl.

Prioriteringer i 2006

Der er følgende hovedprioriteringer:

- Formandskabets temaprojekt/er. Med dette forstås at det seneste, nuværende og kommende formandskaber har muligheder for at foreslå projekter indenfor en vis budgetmæssig ramme.
- Opfølgning af igangværende aktiviteter/projekter samt igangsætning af nye politisk prioriterede projekter/aktiviteter, der ligger inden for Jord- og skovbrugssamarbejdets område, herunder opfølgning på projektet nordens fremtidige jordbrug - og kulturlandskab, skovrejsning, adgang og rettigheder til genetiske ressourcer, indikatorer for genetiske ressourcer - og biodiversitet, skovpolitiske spørgsmål, FoU, nordisk mad, økologisk jordbrug, internationale skovspørgsmål,samt øvrige tværgående aktiviteter.
- Stor vægt lægges på opfølgning af strategien for bæredygtig udvikling særligt arbejdet med genetiske ressourcer og biodiversitet, jordbrugets fremtid og kulturlandskabet, økologisk jordbrug, samt udvikling af skovbrugets økonomiske, sociale og økologiske aspekter, herunder anvendelse af træ.
- Desuden prioriteres aktiviter, der følger op på eventuelle beslutninger fra ministerkonferencen i august 2005 om fremtidens skove.

Resultater i 2006

- På ministrenes sommermøde vedtog man en ministerbeslutning om en fælles-nordisk satsning på bioenergi.
- På ministrenes sommermøde vedtog man ligeledes en ministerbeslutning om det fremtidige nordiske samarbejde om genetiske ressourcer. Man besluttede at arbejde videre med en række tværgående samarbejder og endvidere se på mulighederne for at etablere en fælles nordisk institution for genetiske ressourcer.
- På ministrenes sommermøde vedtog man ligeledes en ministereklæring om kyst-, skov- og landdistriktsudvikling i Norden.
- På et nordisk-baltisk ministermøde i november vedtog man to deklarationer om hhv. nordisk-baltisk samarbejde om genetiske ressourcer og øget fokus på det nordisk-baltiske samarbejde om kyst-, skov- og landdistriktsudvikling.

Jordbrug

- Ny Nordisk Mad programmet blev lanceret i november 2006 med opbakning fra

MR-FJLS, MR-K, MR-U og MR-NErp. Programmet har oplevet en meget stor intersse fra en bred kreds af interessenter og ikke mindst medier. Programmet skal fremme, udviklie og synliggøre den nordisk mad og madkultur, og er en konkret satsning på Norden som en global vinderregion.

- Man deltog på COP 8 i Brasilien med stor succes. Der var fortsat meget stor international opmærksomhed om rapporten og ministerdeklarationen om adgang og rettigheder til genetiske ressourcer.
- En række projekter blev afsluttet; herunder et såkaldt Training Space for nordisk-baltiske kandidatstuderende og fællesnordisk uddannelse i plantepatologi.
- Følgende projekter under Miljø-, Jord- og Skovbrugssamarbejdet blev afsluttet:
  - AFFORNORD - indflydelsen af beskovning på økosystemer
  - Informationsdatabas för ekologiskt utsäde och sorter
  - Jordbruket som kulturbærer - nordisk/europeisk workshop
  - Kartläggning av projekt kring avloppssystem för klosettvatten
  - Nordisk forsøgssamarbejde
  - Nordisk Plantevern Varsling för Redusert Plantevernsmiddel
  - Skyddade områden och landsbygdsutveckling

Skovbrug

- Man nedsatte en nordisk ad hoc arbejdsgruppe for at følge op på ministererklæringen fra Skovministerkonferencen i 2005 vedr. punktet om skovens lokale værdier.
- Embedsmandskomittéen havde mulighederne for et fælles nordisk beredskab ved stormskader på skovene oppe som diskussionstema i 2006 som følge af de store storme, der havde hærget de nordiske skove. Man besluttede ikke at opretholde et fast nordisk beredskab, men at øge samarbejdet i krisesitutationer.

3-6520-1 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	815.000	1.020.000	710.000	100 %	NKJ

Formål

Nordisk kontaktorgan for jordbrugsforskning (NKJ) fremmer og støtter forskning til gavn for jordbrugssektoren i Norden. NKJ er rådgivende over for Nordisk Ministerråd i forsknings-politiske spørgsmål vedrørende jordbrugsforskningen. NKJ fungerer også som kontaktorgan mellem de nationale forskningsråd og koordinerer en omfattende forskningsvirksomhed som finansieres nationalt. Sekretariatsfunktionen varetages af Norges forskningsråd, Norge, og finansieres ligesom tidligere fuldt ud nationalt. Landene bidrager til sammen med 100 % nationale midler svarende til ca. 15-20 MDKK om året til forskningsprojekter.

Prioriteringer i 2006

NKJ har følgende prioriteringer:

- Fokus er rettet mot å utvikle et bærekraftig jordbruk i Norden. NKJ vil initiere og finansiere felles nordiske forskningsprosjekter av høy kvalitet innenfor sentrale og felles prioriterte nordiske forskningsområder. Prosjektene skal videre ha stort utbytte av en felles nordisk innsats og et felles nordisk nettverk. Nordiske forskningsgrupper skal profileres og styrkes i forhold til videre satsing internasjonalt.

- Støtte forskning og netværksopbygning inden for bærekraftig jordbruk, dyrehelse og dyrevelferd, matsikkerhet - fra produksjon til konsument, naturen som basis for helse og rekreasjon, cirkumpolare områder, genteknik, genetiske ressourcer og biologisk mangfoldighed.
- Støtte 10-15 forskningsprojekter af gangen, hvoraf der igangsættes 2-3 nye projekter om året. Den nationale medfinansiering forventes at være på mellem 15-20 millioner DKK per år.
- Inneværende år vil en arbeidsgruppe nedsettes for å identifisere behov for FoU i tilknytning til oppfølging av Ministerrådsdeklarasjonen om Jordbrukets framtidige roller og kulturlandssk

Resultater i 2006

- NKJ:s nya strategi för åren 2007-2009 blev färdig
- Satsningar på informationsmedling resulterade i NKJ:s nya hemsidor och intern dokumentbank. Första informationsblad om NKJ:s jordbruksforskning togs också fram.
- NKJ:s finansiering för totalt 10 forskningsprojekt var 2 303 369 Euro (nationella medel). Tre av projekten startades under 2006.
- Tre nätverk fincierades med medel (ca 89 000 Euro) från NMR.: (1) *Feed evaluation system for pigs – Towrads a common Nordic system. (2) A Nordic network for validation and standardization of methods for detection of Food and waterborne Viruses (FoodVirus). (3) Nordic Network for improving beef production in the Nordic countries with improved pest resistance*
- Utredningen om kulturlandsskapforskning i Norden blev färdig.
- Ökad samarbete med SNS och andra nordiska forskningsrelaterade organer.

3-6540-1 Nordisk genbank för husdjur

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.304.000	3.242.000	3.178.000	100%	NGH

Formål

Nordisk Genbank Husdyr (NGH) har som formål at være et kompetencecenter for værdiskabning med udgangspunkt i de husdyrgenetiske ressourcer i Norden. Virksomheden skal fremme værdiskabning, hensigtsmæssig bevaring og bæredygtig udvikling af de genetiske ressourcer hos husdyr gennem fremme af netværksorganisering og samarbejde med deltagerne i genressourcearbejdet i Norden. Informationsarbejdet har en særlig stor vægt i arbejdet med at skabe forståelse i Norden for bæredygtig bevarelse og anvendelse af de husdyrgenetiske ressourcer og de fælles nordiske værdier, teknologier og kompetencer disse ressourcer bidrager med. Indeværende strategi gælder for 2004-2009.

Prioriteringer i 2006

Kundskabsformidling og information, netværksarbejde, kunnskap- og teknologiudvikling samt IT-værkstøjer for bæredyktig avls- og bevaringsarbejdet prioriteres fortsat. I 2006 vægtes følgende aktiviteter højt:

- Videreutvikle god generell- og spesifikk information om genetiske ressourcer.
- Videreutvikle koordinering, arbeidsdeling og -samarbeid af aktiviteter mellom nordisk og nasjonalt nivå.
- Fokusere på samarbeid om forsknings- og udviklingsprojekter, specielt inden for avlsmæssige og genetiske indvirkninger på fødevaresikkerheden og optimal forvaltningspolitik af truede racer.
- Formidle og integrere ny kunnskap og resultater fra forskningsprojekter til praktisk

anvendelse i avls- og bevaringsarbejdet.
- Aktiv dialog med avlsorganisationer, raceforeninger, husdyrbrugere og myndigheder for at sikre bæredygtig forvaltning af de husdyrgenetiske ressourcer.

Resultater i 2006

- Nordisk Genbank Husdyr er i ferd å få gjennomslag for sin satsning på bærekraftig avlsarbeid. Innavlsprogrammet EVA som nå er blitt forankret i flere av avlsselskapene i Norden, samt boka og bærekraftig avl er med å synliggjøre dette
- Internasjonal regulering av husdyrgenetiske ressurser begynner å bli et hett tema i ulike internasjonale fora. Derfor har Nordisk Genressursråd har fått i gang et prosjekt som skal se på dette. Nordisk Genbank Husdyr er sterkt inne i dette prosjektet. Det vil i løpet av våren 2007 komme synlige resultater fra dette prosjektet og trolig vil dette få stor internasjonal innflytelse
- Det har vært økt engasjement av Nordisk Genbank Husdyr på den internasjonale arena vedrørende arbeidet med husdyrgenetiske ressurser. Dette har blant annet skjedd gjennom invitasjoner til deltakelse på seminarer, samt medvirkning i ulike arbeidsgrupper. Erling Fimland ble invitert taler på EU-seminar om husdyrgenetiske ressurser i Brussel. I forbindelse med FAO-konferansen i desember ble det arrangert en egen *side-event* om internasjonal regulering av husdyrgenetiske ressurser, der Nordisk Genbank Husdyr var en av arrangørene
- Gjennom foredrag og deltakelse i ulike møter har Nordisk Genbank Husdyr bidratt til formidling av kunnskap og problemstillinger som bygger opp under bærekraftig utvikling innen genressursområdet
- Nordisk Genbank Husdyr begynner nå å høste resultater av sin informasjonssatsing med forbedret gjennomslagskraft av sin informasjonsspredning gjennom egen hjemmeside, to nummer av ngh-nytt, 6 nummer av M@ngfold og ett nummer av Nordiske GENressurser
- Nordisk Genbank Husdyr har vært med å stimulere til samarbeid med de andre sektorene (kulturplanter og skog) gjennom felles informasjonsmateriell, personelle ressurser og felles møter. Informasjonstjenesten i NORDGEN (plassert hos Nordisk Genbank Husdyr) har fungert på en positiv måte for sektorene og det etablerte systemet begynner å få forankring i genressursmiljøet

3-6581-1 Samnordisk skogsforskning (SNS)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.258.000	5.771.000	5.658.000	100 %	SNS

Formål

SNS arbeider for å skape nordisk synergi innen skogforskingen gjennom aktivt å initiere nye samarbeidsområder og fungere som et dynamisk, overgripende organ som samspiller med de nasjonale forskningsaktørene/finansiørene og skogsektoren for øvrig. En økt strategisk anvendelse av forskningsmidlene tilstrebes for at spisskompetansen skal kunne utnyttes på en optimal måte.

Prioriteringer i 2006

For 2006 vil SNS prioritere følgende (kfr. SNS strategiplan 2004-2006):

- Fremme oppbygging og utvikling av nye forskningområder med en nordisk dimensjon gjennom å ta initiativ til og støtte nye tidsbegrensede, temainnrettede aktiviteter (bevilgning til forprosjekter, nettverksaktiviteter og utredninger).

- Støtte kunnskapsutbytte og kontakter innen etablerte samarbeidsområder gjennom økonomiske bidrag til nettverksaktiviteter.
- Vurdere og trolig vedta å støtte etablering av ytterligere ett nordisk Centre of Advanced Research (CAR) innenfor SNS' ansvarsområde i tillegg til de fire CAR som ble igangsatt i 2005
- Videreføre arbeidet for om mulig å få støtte til et Nordisk Center of Excellence (NCoE) innenfor skogsektoren
- Skape nordiske synergieffekter gjennom å bevilge prosjektstøtte til koordinering/samarbeid innenfor noen få utvalgte FOU-prosjekter med høy kvalitet og nasjonal basisfinansiering.
- Opprettholde samarbeidet med de baltiske land og øke samarbeidet med Nærområdet med hovedvekt på Nordvest-Russland.
- Medvirke til å skape en plattform som styrker nordisk deltagelse i EU-samarbeidet, spesielt i tilknytning til WoodWisdom-Net.
- Videreføre og styrke kunnskapsspredningen og kommunikasjonen i forhold til relevante målgrupper.
- Minst opprettholde og søke å bedre likestillingsprofilen i forhold til resultatet for 2004.
- Samarbeide med NOVA om felles nordiske tiltak innen forskerrekruttering på skogområdet, herunder søknader til EUs Marie Curie-program.

Resultater i 2006

- SNS har stött 7 forskningsprojekt och 7 nätverksaktiviteter. Antalet deltagarland per projekt var i genomsnitt 5,7 och per nätverksaktivitet i genomsnitt 7,8.
- Forskare från de baltiska länderna deltog i 4 av de SNS-stödda forskningsprojekten och i samtliga nätverksaktiviteter som genomfördes 2006. Forskare från Nordväst-Ryssland deltog i 3 av de 7 nätverksaktiviteterna.
- Ett nytt CAR inom skogspatologi beviljades stöd för perioden 2006-2010. Under 2006 har SNS sålunda stött inalles 5 CARs med i genomsnitt 50 - 60 000 € per nätverk. Andelen SNS-stöd är budgeterat att utgöra mellan 4 och 8 % av driftskostnaderna för ett CAR.
- SNS deltar som partner i EUs ERA-nätaktivitet WoodWisdom-Net och förbundit sig att delta i finansieringen av dess forskningsprogram som initierades 2006 med en utlysning av forskningsmedel inom området Wood Material Science.
- SNS har via stöd till European Forest Institute (EFI) bidragit till arbetet med den strategiska forskningsagendan, Strategic Research Agenda (SRA), för skogsdelen av the European Forest-Based Sector Technology Platform (FTP). Arbetet med SRA blev färdigställt i februari 2006.
- En ny strategiplan för SNS gällande perioden 2007-2009 har under det gångna året utarbetats och godkänts av SNS's styrelse.

3-6580-3 Nordiska Genbanken (NGB)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	12.322.000	11.029.000	10.877.000	69 %	Institutionen
MODSVARER DKK	9.981.000	8.933.000	8.810.000		

Formål

Nordisk Genbank (NGB) er en fælles nordisk institution, der har til opgave at bevare plantegenetiske resurser af betydning for jord- og havebruget i Norden. NGB blev etableret i 1979, og fejrede derfor sit 25 års jubilæum i 2004. Gennem denne periode har

NGBs virksomhed været fremgangsrig, og NGB har udviklet sig til en international kendt institution der samarbejder med mange organisationer og lande. NGB skal bevare og dokumentere nordisk plantemateriale af arter, der har værdi for jord- og havebruget som en sikring af den fremtidige bevarelse og udnyttelse af den genetiske variation og biologiske mangfoldighed.

NGB skal desuden initiere og koordinere aktiviteter som bidrager til at forbedre viden om plantegenetiske resurser, bidrage til en langsigtet bæredygtig udnyttelse af disse resurser samt stille sin ekspertise og tjenester til rådighed i forbindelse med udredninger og pålagte opgaver. Indeværende strategi gælder for 2005-2007.

Prioriteringer i kontrakten 2006

I kontrakten for 2005-2007 prioriteres tre virksomhedsområder:

- Bevarelse: Den nordiske samling af frø og vegetativt materiale skal komplementeres og bevares på en bæredygtig måde, således at materialet fortsat er levedygtigt. Information i NGBs datasystem tilhørende bevarede resurser bliver kontinuerligt opdateret. Mandatet er blevet udvidet til at omfatte nordiske krydderi-, medicinal-, landskabs- og visse prydplanter.
- Udnyttelse: Kendskab om og praktisk anvendelse af det bevarede materiale skal øges. Evaluering og præforædling af materialet er udført i samarbejde med nordiske institutioner og forædlingsfirmaer. Stor vægt lægges på brugere og almenheden i de nordiske lande. NGB deltager i internationalt samarbejde om bæredygtig udnyttelse af de genetiske resurser.
- Kundskabsoverføring og eksperthjælp: Genbanken skal bidrage til øget kompetence og viden om plantegenetiske resurser både inden for Norden og internationalt. Stor vægt lægges på det igangværende samarbejde med Nordvest Rusland og de tre baltiske lande. Yderlig bliver samarbejde med europæiske og internationale institutioner en mere vigtig opgave for NGB. Genbankens eksperter skal bidrage med deres viden og kompetencer i det nationale arbejde i Norden, i det europæiske samarbejde og internationalt især i Afrika og Asien.

Resultater i 2006

- Nordisk Genbank har gennemført sine arbejdsopgaver i henhold til mandat og resultataftalen med Nordisk Ministerråd .
- Nordisk Genbank har udført sine opgaver indenfor det godkendte budget og arbejdsplan.
- Nordisk Genbank har i samarbejde med Norges landbrugsministerium og Global Crop Diversity Trust udarbejdet planer og arbejdsrutiner for Svalbard Global Seed Vault - en genbank for hele verden til fremtidig sikker opbevaring af verdens plantearv.
- For at imødegå de voldsomme konsekvenser af klimaforandringerne i det arktiske område har Nordisk Genbank har i løbet af 2006 indsamlet grønlandske græsser og medicinske planter for at bevare disse for eftertiden .
- For at øge sikkerheden for de nordiske plantesamlinger har Nordisk Genbank i samarbejde med Danmarks Jordbrugsforskning i Årslev iværksat overflytningen af NGB's basekollektion af frø til Danmarks Jordbrugsforskning. (gennemført i starten af 2007)
- Nordisk Genbank har opformeret og systematiseret sine Nordiske samlinger yderligere, samt stillet dette materiale til rådighed for offentligheden igennem en lang række arrangementer og PR-aktiviteter.
- Nordisk Genbank har været en meget aktiv aktør med at udvikle databasesystemer og sikre effektiv overførsel af datamateriale imellem nordiske og internationale institutioner til sikring af plantegenetisk dokumentation og

nedbrydning af teknologiske grænser.

- Nordisk Genbank har igennem eksterne udviklingsprojekter bidraget til uddannelsen af forskere og studerende fra Afrika, Baltikum og Balkan indenfor "Gene Bank Management" og "Gene Bank Documentation".
- Nordisk Genbank har anvendt sine erfaringer og resultater fra det nordiske og internationale arbejde til at sikre et langsigtet projekt for Central Asien baseret på den nordiske model

Levnedsmidler

3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	5.704.000	5.336.000	5.231.000	95 %	EK-Livs

Formål

Projektmidlerne anvendes til opfølgning af målsætningerne om levnedsmidler i ministerrådets handlingsprogram for 2005 – 2008 samt øvrige prioriteringer for ministerådet, specielt ministerrådsbeslutninger og strategien for en bæredygtig udvikling. Desuden til afslutning af de igangværende projekter under "Nordisk handlingsplan om livsmedelssäkerhet"samt til tværgående samarbejde. Levnedsmiddelsamarbejdet stræber efter at skabe gehør for nordisk fødevarepolitik i et større internationalt perspektiv og koncentreres omkring områder, hvor man har fælles interesser og opnår merværdi i EU/EØS og internationalt.

Prioriteringer i 2006

- Kost og Helse: Opfølgning af handlingsplan til bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet, med særlig fokus på børn og unge og i et samarbejde med andre interessenter. Udvikling af fælles retningslinier til helhedsorienterede risikovurderinger af berigede fødevarer.
- Fælles nordisk tilsynsfilosofi: Implementering af EU's kontrolforordning, bl.a. formulering af fælles tilsynsfilosofi og -principper i Norden samt udvikling af kriterier for risikoklassificering af fødevarevirksomheder. Tilsynskonference med fokus på sporbarhed.
- Overvågning samt risikovurdering: Styrkelse af indsatsen på de vigtige sygdomsfremkaldende mikroorganismer, bl.a. gennem dokumentation af handlingsplaner, vurdering af interventionsstrategier og forslag til nye. Udvikling af helhedssyn inkl. cost/benefit vurdering af levnedsmidler ud fra sikkerhedsmæssige, ernæringsmæssige og sundhedsfremmende synsvinkler.
- Dyresundhed og -velfærd: Udvikling af det nordiske samarbejde om dyresundhed med fokus på fælles indsatser inden for det veterinære beredskab og BSE regionalisering i internationalt perspektiv. Øge indsatsen for dyrevelfærd med fokus på fælles nordiske prioriteringer og implementering af EU-regler.
- Nordisk-baltisk samarbejde og samarbejde i Vestnorden: Fortsat udvikling af samarbejdet med de baltiske lande på alle niveauer til opfølgning af ministerdeklarationen om "food safety" samt ernæringsmæssige spørgsmål.
- Formandskabsprogram: Tiltag til implementering af det norske formandskabs særlige prioriteringer.
- Afslutning af løbende projekter under "Nordisk handlingsplan om livsmedelssäkerhet".

Resultater i 2006

- Handlingsplanen for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet blev godkendt på ministermødet den 6. juli 2006.
- Den 4. nordiske tilsynskonference med de nye kontrol- og hygieneregler som tema blev afholdt den 23 – 24 januar 2006.
- En nordisk strategiplan for det veterinære beredskabssamarbejde blev godkendt på ministermødet den 6. juli 2006.
- En veterinær beredskabsplan blev godkendet på det nordiske-baltiske ministermøde den 7. november 2006.
- En ny nordisk-baltisk arbejdsgruppe blev etableret, således der nu er etableret et samarbejde indenfor både folkesundhed og fødevaresikkerhed og dyresundhed-/velfærd.

- Strukturen for de tre nye arbejdsgrupper blev afsluttet, således de kunne etableres fra den 1. januar 2007.

3-6820-1 Forskning - levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.223.000	0	0	100 %	EK-Livs

Formål

Målsætningen er at etablere og udvikle det nordiske samarbejde om levnedsmiddelforskning og -uddannelse med henblik på at styrke videngrundlaget og den nordiske platform i internationale fora og processer. Der fokuseres på forskning i relation til fødevaresikkerhed samt kost og sundhed. Der lægges også vægt på samarbejde med andre forskningsorganer inden for ministerrådet, NordForsk og NICe. Budgetposten oprettes per 2006.

Prioriteringer i 2006

- Fremme udviklingen af det nordiske samarbejde om levnedsmiddelforskning inden for fødevaresikkerhed samt kost og sundhed, bl.a. via initiativer til identifikation af relevante forskningstemaer samt netværksopbygning blandt nordiske levnedsmiddelforskere.
- Med udgangspunkt i et aktuelt forskningstema og inddragelse af relevante parter søges i 2005 udviklet en model for samarbejdet, der kan lede til synergi mellem landenes fødevareforskning gennem hele fødevarekæden og styrke Nordens position internationalt. Arbejdet skal bidrage til at være bølgebryder for at fremme øget national og nordisk medfinansiering til fødevareforskningen. Arbejdet vil blive fulgt op med flere forskningstemaer i 2006.
- Arbejde for om muligt at få støtte fra Nordforsk til etablering af et Center of Excellence eller forskningsprogram omkring den sygdomsfremkaldende Campylobacter.
- Deltagelse i ERA-nettet SAFEFOODERA for programfinansiører inden for fødevaresikkerhed.

Resultater i 2006

- Pilot vedr. zoonoser blev etableret under SAFEFOODERA- nettet.
- Projekter under handlingsplanen for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet blev etableret.

Nabopolitik

6-0820-2 Kunskapsuppbyggning och nätverk

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	30.570.000	24.058.000	19.266.000	98 %	MR-SAM/NSK

Formål

En huvudinsats görs för att främja kunskapsuppbyggnad i Nordvästryssland.. Det sker genom stipendieverksamhet och nätverksuppbyggnad på områden av särskild betydelse och där de nordiska länderna kan erbjuda särskilda fördelar som samarbetspartner. Befintliga stipendie-, utväxlings- och nätverksprogram inom ministerrådet samordnas i ett överordnat program för kunskapsuppbyggning. Nya delprogram skapas efter behov. Programmet täcker såväl de baltiska länderna som Nordvästryssland, men med tyngpunken i Nordvästryssland.

Programmet skall stärka kunskaps- och kompetensutvecklingen samt bidra till ökad ekonomisk utveckling och konkurrenskraft i Norden och dess närområden samt stärka rättstaten och demokratin. Målsättningen för programmet är att öka kunskapen hos de baltiska och ryska deltagarna om bl.a. nordiska värderingar, arbetsmetoder och företagande. Programmet kan även omfatta allmän kunskapsöverföring om hur samarbetet i Norden och i EU/EÖS fungerar. Samtidigt kan de nordiska länderna genom denna kunskapsöverföring också får nyttig kunskap gennom sina ryska og baltiske partners.

Kunskapsöverföring och nätverksbyggande insatser är viktiga element för att uppbygga en dynamisk utveckling på demokratiska villkor i området. Tyngdpunkten i samarbetet läggs på mobilitetsprogram och bildande av nätverk. Det konkreta innehållet i programmet kan variera över tid och bör styras av aktuella behov. Ministerrådet bör kunna samarbeta med bl.a. myndigheter i de nordiska länderna för att driva konkreta delprogram gemensamt.

Nordiska myndigheter, universitet, högskolor, NGO:s, kommunalförbund, näringslivsorganisationer etc. inbjuds att ingå i nya nätverk, som leverantörer av praktikplatser, seminarier etc. Även de nordiska institutionerna inbjuds att delta.

Dagens stipendieprogram bygger på principen att deltagarna själva individuellt finner fram till en praktikplats i ministerier, kommuner eller företag med stöd av bl.a. Ministerrådets kontoren. Detta system skulle i den nya ordningen kunna utbyggas med att deltagarna erbjuds färdiga paket av praktikplatser och skolningstillfällen.

Målgruppen för det nya programmet bör vara bred och omfatta opinionsbildare såsom bl.a. journalister, politiker, parlamentariker, forskare, lärare och studenter, konstnärer, författare, privata företagare och anställda i lokala och kommunala myndigheter samt små och mellanstora företag.

Inom budgetsposten rymmas också stipendie- och utbytesverksamhet i de baltiska länderna.

Prioriteringer i 2006

Kunskapsuppbyggning och nätverkarbetet innehåller bl.a. följande elementer:

- Verksamheten skall bidra till mobilitet, långsiktig kompetenshöjning och

nätverksuppbyggnad mellan Norden och dess grannländer.

- Nordplus Nabo og Norfa Nabo skal bidra til langsiktig samarbeide mellom Norden och Nordvästrysslands och de baltiska ländernas høyere/akademiske læreinstitusjoner, samt innen den ideelle sektoren. Ordningen skal styrke samarbeidet ved nettverksbygging og omfatter støtte til utveksling av forskere, lærere og studenter. En del av stipendieordningen berører frivilligsektoren.
- Inom tjenestemannsutvekslingen är strävan for Russlands vedkommende å støtte en demokratisk, stabil og forutsigbar utvikling ved å bidra til utviklingen av styringssystem og administrative strukturer i den offentlige forvaltningen, ved kompetanseheving innen demokratiutvikling og medborgerpolitikk.Ordningen omfatter også de baltiske lande.
- Vad gäller stipendieprogrammet for parlamentarikere är målet å formidle erfaringer fra nordisk parlamentarisk arbeid og representativt demokrati. Det vil i 2006 koncentrera sig på Nordvest Russland som målområde.
- NordProlink har til formål å tilby unge fra de baltiske lande og Nordvestrusland studieopphold i nordiske bedrifter, for derved å tilføre dem viten og erfaring i, hvordan man driver moderne næringsvirksomhet under frie markedsforhold.
- Sleipnir-Nærområdet er et reisestipendprogram som har til formål å øke mobiliteten blant unge kunstnere og oppmuntre til virksomhet innenfor Norden. Mobilitets-program har vist seg å være en vellykket måte å bygge opp kontakter mellom Norden og de baltiske lande og Nordvestrusland og kommer derfor fortsatt å være en viktig del av kulturformidlingen.
- Kulturutveksling for Barn og Unge er en av de eldste aktivitetene i de baltiske lande og Nordvestrusland. og har tidligere vært oppført som et prosjekt under programmet. "Demokrati og velferd". Ordningen er forbeholdt deltagere som er 18 år eller yngre.
- Journalistutveksling er et kurs- og stipendprogram rettet mot journalister i Nordvästryssland, som blir gitt innblikk i allmenn presseskikk og -metoder.
- Energidialogene har som formål å skape konkrete kontakter mellom energimyndighetene i landene for å forbedre forutsetningen for en bærekraftig energiforsyning.
- Ungdomens politiska nätverk inrättades 2005. Det skall främja ett bredare ungdomsutbyte mellan Nordvestryssland och de nordiska länderna.

De instrumenter som utvecklas inom kunskapsöverförings och nätverksbyggande arbetet bör kunna tjäna som vägledning också i arbetet med f.eks. Nordens grannar mod väst.

Resultater i 2006

NMRs nye Kundskabs- og netværksprogram blev udviklet i 2006 og lanceret 1. januar 2007. Programmet skal støtte kapacitetsopbygning og dannelse af netværk gennem mobilitetsaktiviteter mellem organisationer og myndigheder i Norden og Rusland. Programmet erstatter NMRs hidtidige 11 udvekslingsordninger og stipendieprogrammer med et samlet program med fokus på udveksling af grupper frem for individer. Programmet er baseret på en direkte inddragelse af russiske partnerorgnisationer i udvikling og implementering af aktiviteterne, skal i højere grad tilbyde udveksling af grupper aftalt med partnerorganisationerne og stiller i højere grad end tidligere krav om russisk medfinansiering. Programmet har fire hovedområder: offentlig administration, uddannelse og forskning, erhvervsudvikling for små og mellemstore virksomheder, civil samfund. Indenfor hvert af disse områder er en række indsatsområder identificeret for 2007. Gennem programmet vil det blive muligt for op til 500 repræsentanter for russiske myndigheder, universiteter og organisationer at besøge de nordiske lande hvert år.
I 2006 blev de eksisterende programmer videreført indenfor områderne:

Tjenestemandsudveksling, Energisamarbejde, NordPlus og NordForsk, NordProLink, Sleipnir.

6-0940-1 Deltagande i EU:s partnerskap, samarbete med frivilligsektorn i Norvdästryssland, samarbete i Barentsregionen

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	9.975.000	0	0	100 %	NSK/MR-SAM

Formål

I Nordvästryssland finns det anledning att driva verksamhet i EU:s partnerskap eller i anslutning till dessa, samt verksamhet tillsammans med frivilligsektorn i Barentsregionen bör samverkan utvecklas med Barentsrådet.

Deltagande i EU:s partnerskap
Ministerrådet bör som en del av verksamheten i Ryssland delta i partnerskap där också den Europeiska Unionen är engagerad.

De nordiska länderna deltar nationellt i utvecklandet av EU:s Nordliga Dimension och EU:s nya grannlandspolitik enligt sina egna nationella prioriteringar. Därtill kan länderna via ministerrådet multilateralt vara aktiva partners i de s.k. partnerskapen, dvs. miljöpartnerskap, partnerskap för social- och hälsofrågor och det partnerskapsliknande samarbetet på IT-området.

Ministerrådet avser att fortsätta sina satsningar på miljöområdet främst inom de nordiska finansieringsinstitutionernas ram emedan miljöpartnerskapet handlar om till omfattningen stora infrastrukturprojekt. Detta samarbete kompletteras av rinsatser på miljöområdet, som anses viktiga för att igångsätta aktiviteter i nordvästra Ryssland.

Ministerrådet deltar i Den Nordliga dimensionens partnerskap för folkhälsa och socialt välbefinnande. Ministerrådet er medlem av partnerskapet på lik linje med øvrige deltagere, i alt 13 land og åtte internasjonale organisasjoner. Deltagelsen er forankret gjennom likelydende beslutninger i MR-S, MR-JÄM og MR-Narko. Partnerskapet har to hovedprioriteringer; bekjempelse av smittsomme sykdommer (med særlig fokus på HIV/AIDS) og livsstilsrelaterade sykdommer, samt fremme av fysisk og sosialt velvære gjennom aktivitet, kosthold, levevaner og samvær. Ministerrådet bidrar til partnerskapet gjennom å sette relevante Ministerråds-programmer i sammenheng med partnerskapets aktiviteter, og bidra til koordinering på området. I tillegg bidrar Ministerrådet med en full stilling i to år ved kontoret i St. Petersburg som skal arbeide sammen med partnerskapets sekretariat. Grunnleggende for Ministerrådets deltagelse er en tverrgående tilnærming der barn/unge-perspektivet og kjønnsperspektivet er fremtredende.

Et samvirke mellem Ministerrådet og CBSS og EU er i gang vedrørende informationsteknologi (IT) og videnssamfundet. Ministerrådet er pr. 1. januar 2005 indtrådt i en partnerskabsaftale med Østersørådet og EU-kommissionen på IT-området i regi af "The Northern eDimension Action Plan (NeDAP)". Inden for rammerne af den Nordlige Dimension (i.e. Northern eDimension) retter handlingsplanen opmærksomheden mod Østersøregionens særlige politiske muligheder og udfordringer i forhold til informationsteknologi specifikt og vidensamfundet generelt. Samarbejdet bygger på gensidig politisk interesse, faglige prioriteringer samt finansiering.

Ministerrådet har indledningsvis rettet opmærksomheden på to af de i alt otte aktionsliner. Den ene, eIndicators, søger at udvikle statistik og indikatorer for og benchmarking af udviklingen i retning af at blive videnssamfund. Den anden har nær sammenhæng med det nordiske Nordunet-samarbejde, der står for forsyningen af avanceret IT-infrastruktur til forskningen og forskning med sigte på videreudvikling af Internet.

Samarbete med frivilligsektorn i Nordvestrusland
Udvikling af de samfundsmæssige strukturer med henblik på at støtte demokrati er et vigtigt element i Ruslandsverksamheten. En demokratisk samfunnsutvikling forutsetter konstant oppmerksomhet om grunnleggende menneskerettigheder og rettsstatlige prinsipper, som betingelse for borgernes dialog og nødvendige deltagelse i det samfunnspolitiske liv. Velfungerende, uavhengige, samfunnsstrukturer er avgjørende for fri meningsdannelse og ansvarliggjøring av samfunnets borgere.

Samarbete i Barentsregionen
De regionala samarbetsorganisationerna i norra Europa har ofta likartade politiska målsättningar och arbetsformer. Ministerrådet kan inom ramen för sin budget och av samarbetsministrarna antagna beslut om samfinansiering delta i aktiviteter initierade av andra regionala råd.

Prioriteringer i 2006

EU:s partnerskap
Ambitionen är att i framtiden knyta de sociala aktiviteterna tydligt till partnerskapet. Ministerrådet eftersträvar deltagande i gemensamma partnerskapsprojekt.

Mulighederne undersøges for at udvide deltagelsen i Nordunet-forskningen, til også at omfatte de Østersølande, som endnu ikke deltager, samt for, at deltagerne i fællesskab kan gøre brug af europæiske finansielle instrumenter, som for eksempel det europæiske rammeprogram for forskning, og ERA-NET, som understøtter samarbejde og koordinering af nationale eller regionale forskningsaktiviteter.

Der kan i fremtiden også kunne opstå andre partnerskaber med Rusland som en af flere aktør, herunder med f.eks. EU som partner, hvori Ministerrådet kunne have interesse at deltage i. Dette kunne f.eks. være på forskningsområdet.

Ministerrådet bidrar även i framtiden med uppgifter till EU-Kommissionens Nordliga Dimensions Informationssystem, som skall ge en överblick över aktiviteter i området. Ministerrådets bidrag beskriver konkreta projekt och program och ger en mångsidig bild av verksamheten i Ryssland og de baltiska länderna.

Samarbete med frivilligsektorn i Nordvestrusland
Blandt prioriterede områder er støtte til udviklingen af medborger- og frivillige organisationer, som spiller en betydelig rolle for det folkelige engagement. Opbygning af og støtte til NGO-netværk støttes. Samarbeidsprosjekt foreslått av NGO'er vil bli søkt ivaretatt.

Samarbete i Barentsregionen
En ändamålsenlig arbetsdelning med Barentsrådet eftersträvas, enligt vilken Ministerrådet begränsar sina egna initiativ i det geopolitiska område Barentsrådet omfattar, men i gengäld deltar som partner i av Barentsrådet initierade, samarbeten. Ministerrådets informationspunkter i Murmansk och i Arkhangelsk samordnas i största möjliga utsträckning med Barentssekretariatets motsvarande kontor. Beslut om detta tas

i förbindelse med samarbetsministrarnas beslut om det slutliga rysslandsprogrammet.

Samarbetet underlättas av att Barentsrådet har etablerade arbetsgrupper och arbetsprogram vilka genomför aktiviteter som är likartade med dem Ministerrådet har engagerat sig i. Anpassningen av Ministerrådets aktiviteter i Barentsområdet görs i samråd mellan respektive arbetsgrupper. I arbetet involveras även nordiska institutioner med relevant kompetens.

För god ordnings skull kan det nämnas, att samarbetet med det arktiska rådet sker genom Ministerrådets arktiska program – se nedan. Samarbetet med CBSS sker på en rad områden. Vigtigt er partnerskap om IT (NeDap), se ovenfor vedrørende partnerskab. Särskilt betydelsefullt är endelig samarbetsprojektet Baltic Euregional Network (BEN) vedrørende gränsöverskridande samarbete, se nedenfor om grænseregionalt samarbejde.

Resultater i 2006

EU:s partnerskap
Ambitionen är att i framtiden knyta de sociala aktiviteterna tydligt till partnerskapet. Ministerrådet eftersträvar deltagande i gemensamma partnerskapsprojekt.

Mulighederne undersøges for at udvide deltagelsen i Nordunet-forskningen, til også at omfatte de Østersølande, som endnu ikke deltager, samt for, at deltagerne i fællesskab kan gøre brug af europæiske finansielle instrumenter, som for eksempel det europæiske rammeprogram for forskning, og ERA-NET, som understøtter samarbejde og koordinering af nationale eller regionale forskningsaktiviteter.

Der kan i fremtiden også kunne opstå andre partnerskaber med Rusland som en af flere aktør, herunder med f.eks. EU som partner, hvori Ministerrådet kunne have interesse at deltage i. Dette kunne f.eks. være på forskningsområdet.

Ministerrådet bidrar även i framtiden med uppgifter till EU-Kommissionens Nordliga Dimensions Informationssystem, som skall ge en överblick över aktiviteter i området. Ministerrådets bidrag beskriver konkreta projekt och program och ger en mångsidig bild av verksamheten i Ryssland og de baltiska länderna.

Samarbete med frivilligsektorn i Nordvestrusland
Blandt prioriterede områder er støtte til udviklingen af medborger- og frivillige organisationer, som spiller en betydelig rolle for det folkelige engagement. Opbygning af og støtte til NGO-netværk støttes. Samarbeidsprosjekt foreslått av NGO'er vil bli søkt ivaretatt.

Samarbete i Barentsregionen
En ändamålsenlig arbetsdelning med Barentsrådet eftersträvas, enligt vilken Ministerrådet begränsar sina egna initiativ i det geopolitiska område Barentsrådet omfattar, men i gengäld deltar som partner i av Barentsrådet initierade, samarbeten. Ministerrådets informationspunkter i Murmansk och i Arkhangelsk samordnas i största möjliga utsträckning med Barentssekretariatets motsvarande kontor. Beslut om detta tas i förbindelse med samarbetsministrarnas beslut om det slutliga rysslandsprogrammet.

Samarbetet underlättas av att Barentsrådet har etablerade arbetsgrupper och arbetsprogram vilka genomför aktiviteter som är likartade med dem Ministerrådet har engagerat sig i. Anpassningen av Ministerrådets aktiviteter i Barentsområdet görs i samråd mellan respektive arbetsgrupper. I arbetet involveras även nordiska institutioner med relevant kompetens.

För god ordnings skull kan det nämnas, att samarbetet med det arktiska rådet sker genom Ministerrådets arktiska program – se nedan. Samarbetet med CBSS sker på en rad områden. Vigtigt er partnerskap om IT (NeDap), se ovenfor vedrørende partnerskab. Särskilt betydelsefullt är endelig samarbetsprojektet Baltic Euregional Network (BEN) vedrørende gränsöverskridande samarbete, se nedenfor om grænseregionalt samarbejde.

Under den Nordlige Dimensions Partnerskab om social og helse er samarbejdet i 2006 søgt udbygget, blandt andet inviterede NMR alle interesserede partnere til at være medudvikler af et projekt målrettet særligt udsatte børn og unge, herunder handicappede, samt et projekt som skal styrke en helhedsorienteret indsats rettet mod menneskehandel. Derudover afholdt socialministre fra de nordiske og baltiske lande samt Polen, Tyskland og Rusland i oktober 2006 en rundbordskonference om menneskehandel, hvor man vedtog et fælles statement om at arbejde sammen om at styrke den sociale indsats mod menneskehandel.
NMR har i 2006 drøftet med de baltiske lande om at de kan deltage på lige fod med de nordiske lande i forskningsprogrammet Nordunet3 om internetteknologi. Samarbejdet fortsættes i 2007 i regi af MR-U efter afslutningen af NeDAP.
NMR lancerede i 2006 et nyt program for samarbejde mellem frivilligorganisationer: NGO-programmet for Østersøregionen, som støtter samarbejdsprojekter mellem NGOer i regionen og kræver deltagelse af partnere fra 1) Rusland eller Hviderusland, 2) Estland, Letland, Litauen eller Polen, 3) et af de nordiske lande. Første ansøgningsrunde blev lanceret i oktober 2006 og i alt 6 projekter udvalgt for støtte.
NMR har i 2006 aftalt samarbejde med Barentsrådet (BEAC) på tre områder: økonomisk samarbejde, miljø og forbedring af levevilkårene for den oprindelige befolkning i Barentsregionen. Det er blevet aftalt at lancere to fælles pilotprojekter: et projekt om miljø/klimaforandringer samt et projekt om forbedring af samebefolkningens levevilkår i Murmansk Oblast samt samarbejde om det 6. Barents Industrial Partnership i april 2007.
Därutöver har ministerrådet haft aktiviteter med det norska Barentssekretariatet i Kirkenes. Det kan särskilt nämnas ett kulturseminarium i Kirkenes och Nikel i november 2006 om kulturens roll i utvecklingen av Barentsregionen. Seminariet avhandlade bl.a. vilka förutsättningar som krävs för att säkerställa ett hållbart kulturellt och konstnärligt utvecklingsarbete i en region präglad av flernationalitet, kulturell mångfald och starkt ökande intressen för utvinning av naturresurser.
Samarbejdet med CBSS blev i 2006 videreudviklet. Blandt andet blev en aftale om udveksling af sekretariatspersonale godkendt og påbegyndt. Eksempler på konkret samarbejde er især gennemførelsen af BEN-projektet (Baltic Euroregional Network), som finansieres af NMR (fra Budgetpost 0790), CBBS og EU. Samarbejde sker også på energi-, IKT-, børne- og ungdomsområdet og inden for kultursamarbejdet. Bæredygtig udvikling er også et samarbejdstema. Erfaringsudveksling er også sket på næringslivsområdet. Endvidere sker der samarbejde inden for Baltic Sea Initiativ (BSI), som er et netværk af netværk i Østersøregionen.

6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	2.667.400	2.633.200	2.586.700	64 %	Institutionen
MODSVARER DKK	19.872.000	19.591.000	19.219.000		

Formål

Nopefs syfte är att stärka mindre och medelstora nordiska företags internationella konkurrenskraft genom att erbjuda förmånliga lån till förstudier vid internationalisering och projektexport i Nordens närområden och östra Europa utanför EU och Efta.

För ändamålet samarbetar NOPEF bl.a. med NIB, NEFCO och NDF. NOPEFs resurser används i verksamheten bl.a. till förmånliga lån för delfinansiering av förstudier, till projektidentifiering i egen regi, till projektexport och till informationsverksamhet bland nordiska företag.

Prioriteringer i kontrakten 2006

Nopef är i färd med en uppdatering av strategien med fokus på följande teman, som också stäcker sig över kontraktperioden 2005-2007:

- Väsentligt förökat fokus på Nordvästryssland.
- Förökad insats för innovativa små og mellanstora företag
- Förökad insats för förstudieprojekt med förhöjd risk och nordisk nytta
- Öka små och mellanstora företags uppfattning om Nopefs kompetens
- Tydliggöra effekten av Nopefs insats

Resultater i 2006

Nopefs viktigaste resultat för året:

- 145 ansökningar inregistreades av vilka 108 lån beviljades till förstudier
- Nopef medverkade till 56 etableringar – i snitt en per vecka.
- Nopef genomfick en grundlig intern processutveckling som resulterade i en betydligt effektivare saksbehandling, ansökarbolagen till fromma.

- Den nordiska nyttan i projekten bedöms vara hög och inkluderar både investeringar, fysiska leveranser, många nya arbetsplatser i närområdet och en möjlighet att introducera nordisk miljöstandard i närområdet.
- Fortsatt tätt samarbete med olika nationella institutioner
- Nopefs risktagning ligger på en acceptabel nivå och baserar sig på analyser av både etableringslandet och ansökarbolagens egen finansiella och strategiska kapacitet.
- Ansökarbolagens relativa projektrisk i de nya EU-länderna är fortsättningsvis rätt hög dock ej längre lika hög i Baltikum.

6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.126.000	0	0	100%	Kontorerne

Formål

Østersjøområdet har potensial til å bli en ledende vekstregion i Europa. I denne regionen er Nordvest Russland, og da særlig St. Petersburg, av største betydning. Kaliningrad er dessuten med sin særegne geografiske plassering av särskilt interesse. Rysslandskontoret redovisas separat från kontoren i de baltiska länderna.

Ministerrådets styrka i ett framtida samarbete med Nordvästryssland ligger i hög grad i det faktum att Ministerrådet i tio års tid varit närvarande i regionen via sitt kontor i St. Petersburg och kontaktpunkterna i Barentsområdet. Denna närvaro kan ytterligare stärkas om det planerade kontoret i Kaliningrad kan öppnas inom den närmaste framtiden.

Kontoret/kontorens verksamhet styrs av samarbetsministrarnas riktlinjer för samarbetet

med Nordvästryssland.

Prioriteringer i kontrakten 2006

Kontoret i St. Petersburg innehar en nøkkelrolle mht. å identifisere relevante russiske aktører til de forskjellige aktivitetene. Et nytt kontor i Kaliningrad vil få liknande oppgaver.

I dag er kontoret ofte den implementerende part av det nordiske engasjementet, i forskjellige samarbeidsaktiviteter, idet kontoret:

- er den lokale kontakten for de nordiske fagministerrådene og deres utvalg og arbeidsgrupper, f.eks. ved å identifisere relevante russiske partnere, og derved underlette samarbeidet,
- utbygger nettverk med både de nasjonale myndighetene, med NGO'er og andre nasjonale og internasjonale aktører i de russiske regionene,
- er Ministerrådets lokale iakttakere, som identifiserer trender og muligheter for felles nordisk-russisk samarbeid.
- er eksponent for alt som er "Nordisk", og virker til å øke oppmerksomheten rundt samarbeidet, herunder på kulturområdet,
- har betydelig kompetanse som vil være av nytte for fagministrenes videreutvikling av samarbeidet med de russiske regioner,
- svarer for den praktiske saksbehandlingen, kvalitetssikring m.v. av bl.a. utvekslingsordningene på en mer effektiv måte enn det som ellers er mulig.

Under 2006 är det planer på att öppna ett nytt kontor i Kaliningrad.

Resultater i 2006

NMR åbnede i september 2006 et nyt kontor i Kaliningrad. Kontoret har tilsvarende opgaver som kontoret i Skt. Petersborg.
NMRs kontorer i Skt. Petersborg og Kaliningrad spillede i 2006 en vigtig rolle i udviklingen af ministerrådenes og institutionernes samarbejde med Nordvestrusland. Kontorerne har bidraget til udviklingen af samarbejdet gennem deres direkte kontakt til de forskellige russiske myndigheder, organisationer og institutioner. På de nye samarbejdsområder og samarbejdsprogrammer, som blev lanceret i 2006, har kontorerne rapporteret stor interesse fra russisk side i at deltage i samarbejde med Norden.

6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	9.495.000	0	0	100%	Kontorerne

Formål

De av samarbetsministrarna antagna riktlinjerna styr det politiska samarbetet med Estland, Lettland och Litauen. Det reserveras medel till den överordnade implementeringen av dessa riktlinjer. De baltiska kontoren redovisas separat från Rysslandskontoret.

Riktlinjerna beskriver kontorens uppgifter:

"Kontorerne er en katalysator for samarbeidet ved at kontorerne:

- er den lokale kontakten for de nordiske fagministerrådene og deres utvalg og

arbeidsgrupper, f.eks. ved å identifisere relevante baltiske partnere, og derved underlette samarbeidet;
- utbygger nettverk med både de nasjonale myndighetene, med NGO'er og andre nasjonale og internasjonale aktører i de respektive land;
- er Ministerrådets lokale iakttakere, som identifiserer trender og muligheter for felles nordisk-baltisk samarbeid.
- er eksponent for alt som er "Nordisk", og virker til å øke oppmerksomheten rundt samarbeidet, herunder på kulturområdet;
- har betydelig kompetanse som også vil være av nytte for kontorene i Nordvest Russland, og for videreutviklingen av samarbeidet med de russiske regioner, og således representerer et nettverk mellom Nordisk Ministerråds kontorer;
- svarer for den praktiske saksbehandlingen, kvalitetssikring m.v. av bl.a. utvekslingsordningene på en mer effektiv måte som ellers vil være mulig."

Prioriteringer i kontrakten 2006

Det fremtidige samarbeid bør være i alle de deltagende landenes interesse, og være til gjensidig nordisk- baltisk nytte.

Kontoren i de baltiska länderna skal betjäna de olika ministerråden när dessa utvecklas samarbetet med de baltiska länderna på likvärdig fot.

En särskild prioritet för 2006 för kontorena i de baltiska länderna kommer att vara att tillmötesgå de baltiska och de nordiska ländernas intresse för ett fördjupat NB8-samarbete.

Resultater i 2006

Kontorernes samarbejde med de nordiske ambassader i de baltiske lande er øget i 2006 og en række forskellige fælles aktiviteter er afholdt, blandt andet om regional branding i Tallinn i november.
I forbindelse med kontorernes 15 års jubilæum blev flere større arrangementer afholdt i foråret 2006. I Riga og Tallinn afholdes bl.a. en stor konference om vækst og velfærd, og i Vilnius blev der med en stor konference sat fokus på spørgsmålet om integration og identitet rundt Østersøen.

6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.019.000	0	0	100 %	NSK/MR-SAM

Formål

Midlerne på budgetposten skal i det omfang der findes gode projekter med en acceptabel medfinansiering anvendes til at stötte NGO virksomheden i Estland, Letland og Lithauen.

Resultater i 2006

NMR besluttede, bl.a. på opfordring af Nordisk Råd, at støtte NGO-samarbejde mellem Estland, Letland og Litauen og de nordiske lande gennem lancering af et særligt NGO-program for baltisk-nordisk samarbejde.

6-0910-1 Politiske initiativer

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.038.000	3.200.000	0	100 %	NSK/MR-SAM

Formål

Liksom under 2005 bör Ministerrådet kunna reagera på nya och angelägna politiska utmaningar. Budgetposten skall säkra en flexibilitet för att fånga upp nya samarbetsmöjligheter i Estland, lettland och Litauen och nordvästra Ryssland. Også visse aktiviteter i Belarus vil kunne finansieres ved denne budgetpost. Medlena kan även användas till flerpartssamarbete Norden-de baltiska länderna-Ryssland inkl. Kaliningrad. Även nya initiativ med länder omfattande av EU:s grannlandsprogram prioriteras. Samarbetsministrarna disponerar över dessa medel.

Resultater i 2006

NMR har i 2006 finansieret to fælles projekter med EU-Kommissionen til støtte for det hvidrussiske eksiluniversitet i Vilnius, European Humanities University. En komponent af projektet er et særligt stipendieprogram til støtte for hvidrussiske studerende, der studerer i Ukraine, fordi de af politiske grunde ikke kan færdiggøre deres universitetsuddannelse i Hviderusland.

6-0790-1 Grænseregionalt samarbejde

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.019.000	0	0	69 %	NSK/MR-SAM

Formål

Efter EU:s utvidgning kommer det gränsöverskridande samarbetet vid unionens yttre gränser att få ökad tyngd. EU har beslutat om nya grannskapsprogram och även nya finansieringsinstrument kommer att införas för detta samarbete. Ministerrådet kan med sine erfaringer bidrage til gennemførelsen af grænseoverskridende projekter og dermed skabe grobund for stabile regioner i vækst

Prioriteringer i 2006

Ministerrådet utvecklar ett nytt gränsöverskridande projekt vid EU:s yttre gränser som omfattar samarbete mellan Ministerrådet, nordiska gränskommittéer, CBSS och gränsregioner i de baltiska länderna samt Ryssland och Vitryssland. Det nya projektet har fått namnet "Baltic Euroregional Network (BEN)". Projektet är en efterföljare till det gränsregionala projekt som Ministerrådet med utgångspunkt i Vilnius-kontoret bedrivit under åren 2002-2004. Genomförande av BEN-projektet er hovedprioritet i 2006.

Resultater i 2006

BEN-projektet, som startede i 2005 og som er delvist finansieret af EU's Interreg-program, forsatte gennemførelsen i hele 2006 med en lang række aktiviteter. NMR ansøgte i 2006 EU'Kommissionen om støtte til en videreudvikling af BEN-projektet gennem en udvidelse af netværket til at omfatte regioner i Rusland og Hviderusland. Støtte til projektet blev bevilliget i december 2006.

6-0870-1 Arktisk samarbeidsprogram

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	7.172.000	7.038.000	5.070.000	98 %	MR-SAM/NSK

Formål

Målsättningen med det arktiska samarbetsprogrammet är att utveckla och förbättra livskvalitén för befolkningen och de ekonomiska och infrastrukturella förutsättningarna för fortsatt bosättning i det arktiska området med speciell tonvikt på de samiska och inuitiska folkgruppernas ekonomiska, sociala, kulturella och miljömässiga situation. Det bör även bidra till att bevara vildmarksprägeln, naturkvalitéerna och den biologiska mångfalden och att garantera ett försvarligt och hållbart bruk av regionens resurser på grundlag av de arktiska staternas nationella intressen och i överensstämmelse med de gränser som ekosystemet uppställer.
Strävan är att genom aktiva och förpliktande gemensamma aktioner motverka fortsatta klimatförändringar, utveckla erforderliga anpassningsåtgärder samt förminska och avskaffa orsaker till föroreningar i land och sjöområdena liksom på glaciärer och angränsande områden. Rationella samarbetsformer och samarbetsorgan mellan de arktiska staterna bör utvecklas med ett förpliktande ansvar för genomförandet av nödvändiga och samlade åtgärder bl.a. genom samfinansiering och gemensamma projektorganisationer osv.
Det arktiska samarbetsprogrammet är ett viktigt instrument för att stärka de nordiska ländernas genomslagskraft i det Arktiska Rådet.

Prioriteringer i 2006

Det nuværende arktiske samarbejdsprogram udløber ved udgangen af 2005, og et nyt arktisk samarbejdsprogram for perioden 2006-08 utvecklas. Flere af de eksisterende temaområder vil blive videreført i den kommende program for at sikre kontinuiteten i arbejdet. Samarbejdsministrene vil fremlægge forslag til et nyt arktisk samarbejdsprogram på Nordisk Råds session i oktober 2005. På budgetposten er reserveret 1.500 TDKK fra 6-0870-1 Arktisk Samarbejdsprogram til forskning i holdbar udvikling samt miljø- og klimaspørgsmål.

Resultater i 2006

I 2006 har Nordisk Ministerråd bidraget økonomisk til at gennemføre en række arktiske aktiviteter, herunder at:

- Skabe en integreret beskrivelse af den arktiske hydrologiske cyklus og en vurdering af indstrømningen af ferskvand til Ishavet, samt af de potentielle tilbagekoblinger mellem luft, is og hav.
- Udarbejde en rapport over indikatorer for menneskelig udvikling i Arktis.
- Undersøge hvorledes ringsæler påvirkes når de udsættes for forskellige POP niveauer.
- At bidrage til øget anvendelse af vedvarende energikilder i decentrale anlæg i tyndt befolkede områder.
- Bidrag til en kvantitativ og systematisk forståelse af markedsbaserede økonomiske aktiviteter i Arktis og deres forbindelse til verdensøkonomien i dag og i fremtiden under et klima i forandring.
- Belyse de mulige effekter af klimaændringer på transporten af forurening til nordlige områder, samt at afklare hvilke effekter dette kan få for miljøet og effekter på dyr og mennesker.
- Bidrage til en forskningsstation i Svalbard som bidrag til forskningsaktiviteterne under polaråret 2007-09
- Udvikle et nyt research design til komparative undersøgelser af Inuit- og

Samebefolkningens levevilkår i Arktis.

- Udvikle metoder for monitorering af egenskaber, variationer og ændringer i sne- og isforhold i Arktis.
- Bidrag til at forstærke netværk og samarbejde inden for det Arktiske Universitet vedr. globale forandringers indvirkning på Arktis.
- Kvinders deltagelse i forskellige naturbaserede erhverv i de nordlige områder for at stærke den sociale dimension i bæredygtig udvikling af Arktis.

De gennemførte aktiviteter har tilsammen anvendt mere end 1.5 MDKK til holdbar udvikling samt miljø- og klimaspørgsmål.

Sekretariat og andre fællesaktiviteter

5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	64.469.000	65.221.000	64.344.000	100 %	Generalsekretæren

Formål

Nordisk Ministerråds sekretariat (NMRS) er et politisk sekretariat for multilateralt samarbejde i Norden og dets nærområder, og vil gennem høj kompetence og effektivitet løse de opgaver, som de får i opdrag. Ministerrådssekretariatet bidrager på opdrag fra de nordiske lands regeringer, de selvstyrende områders landstyrer og på eget initiativ til at videreføre, forstærke og udvikle det nordiske samarbejde, samt fremme fælles nordiske interesser i en verden under stadig forandring

Prioriteringer i 2006

Sekretariatet skal lægge vægt på arbejdsmetoder som bidrager til relevans og fokusering på de centrale opgaver. En nordisk nytte udvikles ved:

- Identificering og forberedelser af temaer med fælles nordisk betydning for politisk behandling i ministerråd og embedsmandskomitéer i et nært samarbejde med de ansvarlige nationale regeringer og myndigheder.
- At implementere politiske beslutninger, og bidrage til at evalueringer og resultater bliver rapporteret til de politiske beslutningsorganer.
- Sikre kvalitet, kontinuitet og fremdrift i udførelse af sekretariatets arbejdsopgaver.
- Give kundskab og bidrage til øget interesse for det nordiske samarbejde både i og udenfor Norden gennem effektiv og målrettet informationsformidling. I denne sammenhæng er det vigtig at informere for at tydeliggøre resultaterne og konsekvenserne af det nordiske samarbejde såvel overfor andre internationale aktører, nationale interessenter og den enkelte nordbo, samt at synliggøre hvordan de nordiske erfaringerne kan være et bidrag til samfundsudviklingen i Europa og verden udenfor Norden.
- Ministerrådets ressourcer udnyttes bedst ved at fokusere på politiske mål og prioriteringer, på brugere i bred forstand, og på synergieffekter ved samarbejde med Nordisk Råd samt nationale, nordiske og internationale organisationer.
- Ministerrådssekretariatets arbejde skal tilpasses til resultaterne af struktur- og moderniseringsarbejdet

Sekretariatet skal opfattes som en professionel, attraktiv arbejdsplads, med et arbejdsmiljø præget af medarbejdere som tager ansvar, viser engagement og integritet, har vilje og evne til nytænkning og samarbejde. Udvikling af kompetence, fysisk og psykosocialt arbejdsmiljø skal indgå som en integreret del av sekretariatets virksomhed.

Resultater i 2006

I forlængelse af samarbejdsministrenes beslutning om at fokusere og effektivisere det nordiske samarbejde bl.a. ved at reducere antallet af ministerråd fra 18 til 11 er der gennemført en omorganisering af sekretariatet med virkning fra 1. januar 2006. Fordelingen af ministerråd på fagafdelinger er ændret for at opnå større synergi i de enkelte afdelinger. Fagafdelingerne er herefter stort set lige store, og endvidere er al administration samlet i én afdeling mod tidligere to.

Resultatet af det seneste års effektiviseringer og omstruktureringen i sekretariatet er en reduktion i antallet af normerede stillinger med 3,3.

I kraft af sin funktion er sekretariatet involveret i en række politiske initiativer. Disse er beskrevet under budgettets øvrige budgetposter. Af administrative initiativer internt i

sekretariatet kan nævnes eManagement-projektet.

eManagement initiativet nærmer sig sin afslutning. Med udgangspunkt i den overordnede vision - at digitalisere alle dokumenter og alle arbejdsgange, samt indføre en række nye IT-baserede tjenester - gik sekretariatet i 2006 i gang med det sidste større projekt: eArkiv-II. Målet med eArkiv-II projektet er at indføre et nyt og tidssvarende sags- og dokumenthåndteringssystem, som kan danne grundlag for det nordiske samarbejde samt at skabe et system, der kan understøtte arbejdet med udarbejdelsen og udsendelsen af mødematerialer. Dette system er blevet døbt DINA, hvilket er et akronym for "Din dIgitale Nordiske Arbejdsplads".

I 2006 gennemførte eArkiv-II -projektet det grundlæggende analyse- og udviklingsarbejde, hvor man koncentrerede sig om sekretariatets interne arbejdsgange samt håndteringen omkring udarbejdelsen og udsendelsen af mødematerialer. Dette arbejde involverede bl.a. udviklingen af en fælles nordisk eMødeplads til Ministerråd, Embedsmandskomiteer mv., hvor mødedokumentationen bliver publiceret.

5-0185-1 Nedbrydelse af grænsehindringer

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.732.000	2.295.000	0	81 %	MR-SAM/NSK

Formål

Som et resultat af den sk. Nordback-rapporten har der de seneste år været en omfattende indsats for at fjerne bestående grænsehindringer mellem de nordiske lande. Arbejdet med fjernelse af grænsehindringer vil i 2006 fortsat have en høj prioritet inden for rammerne af Ministerrådet.

Ministerrådets gränspolitiska sekretariatet, som startade 1 november 2003 omfatter tre delar. De tre delarna är Hallå Norden, Schlüter-processen och arbetet med gränskommittéerna. Målsättningen är att sätta ökad fokus på arbetet med gränshinder och skapa synergieffekter mellan de som arbetar med gränshindersfrågor på Ministerrådet.

Midlerne skal anvendes til at forsætte ministerrådets arbejde med fjernelse af grænsehindringer, i første række opfølgning af den indsats som gennemføres af den særlige repræsentant Poul Schlüter og den overordnede drift af det grænsepolitiske sekretariat.

Prioriteringer i 2006

De grænsebarrierer, som hidtil er blevet fjernet eller formindsket har i første række drejet sig om forhold, der har direkte betydning for den enkelte nordiske borger, som ønsker at bo, arbejde eller studere i et andet nordisk land. Parallelt med denne indsats understreges i 2005 erhvervslivets grænsehindringer. Grænsehindringsarbejdets betydning for at gøre Norden til en attraktiv region i Europa er blevet understreget. Sammen med intensiv opfølgning af de hidtidige problemområder bliver det de vigtigste opgaver for arbejdet for fjernelse af grænsehindringer i 2006.

Resultater i 2006

Under 2006, efter det att Poul Schlüter avslutat sitt uppdrag som särskild representant, har en ny struktur för det vidare arbetet med gränshinder byggts upp. Modellen bygger på att tematiska så kallade "Pådrivare", med mandat direkt från sakministrarna fick i uppdrag att driva på arbetet med att undanröja hinder inom sina respektive områden, samt att initiera nya åtgärder för att vidareutveckla samarbetet inom dessa områden.

Inom områdena näringsliv och social- och hälsa upprättades sådana pådrivarordningar. Vidare fattades beslut om att skapa en nordisk socialförsäkringsportal som på liknande sätt som de nordiska skatteportalen, ska samla sådan information som enskilda kan behöva inför studier, flytt eller arbete i annat nordiskt land.

5-0190-1 Reformer på institutionsområdet

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	300.000	510.000	0	30 %	Generalsekretæren

Formål

Ministerrådet har de sidste år initieret udredninger og reformer af institutioner på række områder. Disse reformer forventes at fortsætte. Det gælder områderne kultur, uddannelses- og forskning, og i særlig grad velfærd og erhverv. En række institutioner gennemgår omfattende ændringer, f.eks. sammenlægninger, overførsel til nationalt niveau eller nedlægning. Formålet er at sikre at organisationsformet bidrager til at opgaver løses mest effektivt i en foranderlig verden med nye udfordringer.

Denne og lignende processer har vist sig at medføre en række omkostninger. De fleste er blevet finansieret af eksisterende budgetposter, men der opstår også situationer hvor der er behov for at kunne finansiere enkelte udgifter fra en central budgetpost.

Prioriteringer i 2006

Midlerne vil blive anvendt til at finansiere omorganiseringer på institutionsområdet, og andre lignede processer. Det vil typisk dreje sig om:

- Udredninger og evalueringer
- Konsulentbistand på række områder, inklusive organisation, økonomi og personale
- Forpligtelser på personaleområdet
- Andre kontraktlige forpligtelser

Resultater i 2006

Under porsten er finansieret udredningen om de selvstyrende områdenes stilling i Nordisk Ministerråd. For nærmere information se http://www.norden.org.

Derudover har MR-SAM på deres møde d. 6 september 2006 besluttet at omdisponere DKK 400.000 af de overskydende midler på posten til brug for finansiering af "Norden som global vinderregion".

5-0195-1 Europasamarbejdet

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	198.000	510.000	0	100%	Generalsekretæren

Formål

Nordiska ministerrådet ökar sin satsning på Europasamarbetet generellt. Budgetmedlen kommer att användas för att finansiera utarbetandet av rapporter, utredningar, seminarier m.m. som har betydelse for det nordiske samarbetet i förhållande till EU.

Prioriteringer i 2006

Europasamarbetet blir allt viktigare. Nordiska ministerrådet deltar aktivt i genomförandet av EU:s andra handlingsplan för Nordliga Dimensionen 2004–2006.

Ministerrådet välkomnar EU-kommissionens initiativ att involvera regionala organisationer i arbetet med den Nordliga Dimenssionen. Ett motsvarande interesse förefaller finns övan i forhold til den såkaldte Lissabon-processen.

Prioriteringer i 2006 er:

- Redan existerande samarbetsformer vidareutvecklas och nya etableras i ett utvidgat EU. Särskilt fokus riktas på regionalt samarbete och nätverksbyggande.

Resultater i 2006

Budgetposten har under året delfinansieret rapporten "Norden som global vinnarregion", en samling av inititativ och publikationer av betydelse för en dynamisk utveckling av Norden i en global kontext. Tillika har budgetposten bidragit till finansiering av ministerrådets årliga rapport om dess internationella verksamhet samt denna rapports distribution till diverse EU-aktörer. En kartläggning av de självständiga områdenas ställning i det nordiska samarbetet har också gjorts med hjälp av medel från posten.

5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.259.000	3.303.000	3.238.000	100 %	Generalsekretæren

Formål

Bevillingen til Foreningen Nordens Forbund er et alment virksomheds bidrag, men dækker også omkostninger ved visse faste aktiviteter i FNFs regi.

En del af bevillingen, DKK 1.833.000 (2004), reserveres til driften af de regionale informationskontorer i de nordiske lande, informationspunktet i Syd-Slesvig og nordisk informationsvirksomhed i Danmark (Foreningen Nordens tidsskrift). Udbetalingen af disse bevillingen sker direkte til informationskontorerne, infopunktet og de ansvarlige for tidsskriftet i Danmark.

Prioriteringer i 2006

FNF vil lægge særlig vægt på aktiviteter, som kan øge kundskaberne om og interessen for Norden blandt befolkningen, herunder særligt børn og unge, men også indvandrere i de nordiske lande, og tilbyde disse muligheder for oplevelser og udvekslinger for at knytte kontakter, bl.a. gennem venskabssamarbejdet.

I øvrigt har man bl.a. følgende prioriteringer:

- Udbrede kendskabet til de nordiske sprog blandt unge nordboere
- Information om de nordiske lande og det nordiske fællesskab
- Videreførsel af "Skumringstimen" og "Nordisk Gæstebud", som nordiske mødepladser lokalt.
- Arbejde med identificering af grænsehindringer for nordboere, og med at påpege egnede løsningsmodeller.
-

Resultater i 2006

(Den del der vedrører de regionale inforamtionskontorer)
De regionale inforamtionskontorer har i løbet af 2006 drevet generel informations-virksomhed om blandt andet støtteordninger, fonde og det nordiske samarbejde generelt. Derudover har kontorerne haft følgende konkrete aktiviteter: Sprogkurser, læsegrupper, Forfatter og musikarrangementer, foredrag, seminarer, konferencer, udstillinger, deltagelse i projektet: Norden i Bio mm.

5-0425-4 Bidrag för Västnorden

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.724.000	2.761.000	2.707.000	100 %	Generalsekretæren

Formål Bidraget används primært till resestöd för att underlätta för västnordiska tjänstemän att delta i det nordiska samarbetet. Bidraget utgår till Färöarna, Grönland och Island efter en fördelning från 1992.

Prioriteringer i 2006 Fördelningen för år 2006 antas bli 43 % till Island, 35 % till Grönland och 22 % till Färöarna, vilket är samma fördelning som för tidigare år.

Resultater i 2006 Antallet af rejsende i 2006 ligger stort set på samme niveau som tidligere år.

5-0430-1 Nordiskt statistiskt samarbete

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.787.000	1.812.000	1.776.000	100 %	Generalsekretæren

Formål I 2001 blev der indgået en femårig aftale med Danmarks Statistik om produktion af Nordisk Statistisk Årsbok og af miniårbøgerne samt om vedligehold af den nordiske database, hvorfra tallene trækkes. Danmarks Statistik har til opgave at koordinere indsamlingen af data fra de nordiske statistikbureauer til databasen og at redigere årbogen og miniårbøgerne.

Prioriteringer i 2006 At fortsætte udviklingsarbejdet med årbogen sådan at indholdet tilpasses globaliseringen og den aktuelle samfundsdebat, og at der inddrages nye statistikker i den udstrækning, det er fagligt muligt.

- Der arbejdes på en fortsat udbygning af de internationale sammenligninger, og det tilstræbes samtidig at få de tre selvstyrende områder mere med i tabeller og grafer. Udviklingen i indbyggertallet i de nordiske hovedstæder belyses, ligesom udviklingen i de nordiske landes U-landsbistand i pct. af BNI. Der arbejdes på et nyt kapitel om kriminalstatistik.
- Bogen skal fortsat udvikles i mere brugervenlig retning, og bogens omfang skal holdes på det nuværende niveau.
- Oplaget fastholdes på de nuværende 2500. Der distribueres ca. 140 eksemplarer af Nordisk Statistisk Årsbok til pligtaflevering og der udleveres frieksemplarer og anmeldereksemplarer i størrelsesordenen 250-300 stk. Salget, der ligger på mellem 17-1800, forsøges øget eller i det mindste fastholdt på samme niveau.

Resultater i 2006 I 2006 blev inholdet kun justeret minimalt .Fx tilkom der statistik om pendling mellem Norge og Sverige og i Øresundsregionen.

5-0435-1 Generalsekreterarens disponeringsreserv

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	385.000	597.000	585.000	56 %	Generalsekretæren

Formål

Generalsekretærens dispositionsreserve er afsat til rådighed for Generalsekretæren med henblik på at imødekomme specifikke behov eksterne ansøgninger om f.eks projekter, seminarer etc. Reserven skal give sekretariatet fleksibilitet i relation til indledende projekter og undersøgelser samt mulighed for at dække uforudsete udgifter i forbindelse med afslutningen af projekter etc. Det er derimod ikke meningen, at Generalsekretærens reserve skal benyttes til tillægsbevillinger til institutioner, embedsmandskomiteer eller sekretariatet til formål, som er prøvet i den ordinære budgetbehandling. Fra og med år 2000 har Nordisk Administrativt Forbund, herunder Nordisk Administrativt Tidsskrift (NAF/NAT), kunnet søge midler fra denne reserve, som led i en mere resultatorienteret bevillingspraksis.

Prioriteringer i 2006

I første række prioriteres projekter, som ikke naturligt kan henføre til et særskilt ministerråd. I konsekvens af formålet med reserven angives i øvrigt ingen specifikke forhåndsprioriteringer.

Resultater i 2006

Under posten er finansieret dele af udredningen om de selvstyrende områdenes stilling i Nordisk Ministerråd. For nærmere information se http://www.norden.org.

Endvidere er finansieret dele af Kulturnatten 2006, samt div. Kunstudstillinger i Nordisk Ministerråds sekretariat i København.

Derudover har MR-SAM på deres møde d. 6. september 2006 besluttet at omdisponere DKK 400.000 af de overskydende midler på posten til brug for finansiering af "Norden som global vinderregion".

5-0445-1 Ministerrådets strategiske initiativer (Formandskabspuljen)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	9.502.000	10.200.000	13.182.000	91 %	MR-SAM/NSK

Formål

Ministerrådets strategiske initiativer dedikeres til særlige formandskabs-initiativer. Den hidtidige åbne ansøgningsprocedure ophører fra og med årsskiftet 2005/06, hvorefter projektforslag som hovedregel forudsættes fremlagt af formandskabet. Kravene til projektbeskrivelse og øvrige kvalitetskriterier videreføres uændret. Denne budgetpost omdannes således til en "formandskabspulje".

Med ophør af den åbne ansøgningsprocedure styrkes fagministerrådenes incitamenter til at bruge "egne" budgetmidler målrationelt, uden taktiske hensyn til "strategiske midler", som befinder sig uden for det enkelte ministerråd.

Midlerne forudsættes anvendt til formandskabets engangsindsatser af stor politisk betydning. Der skal specielt lægges vægt på nye initiativer med tværgående

dimensioner. Tildeling af midler skal ske udfra strategiske overvejelser og forudsætter som udgangspunkt medfinansiering fra berørte fagministerrådene. Flerårige aktiviteter skal fortrinsvis kun finansieres, når der også samtidig besluttes om mere permanente finansieringsløsninger. På denne måde skabes ikke uløste fremtidige budgetbindinger og budgetpostens fleksibilitet videreføres. Ressourcerne skal ikke bruges som almen tillægsfinansiering. Dette betyder, at hvis det tages beslutning om virksomhed som er af varig karakter, må beslutningen indeholde forslag til nedprioriteringer af anden virksomhed som på sigt kan finansiere aktiviteten.

For anvendelse av midler gælder en samrådsordning med Nordisk Råd. Når der skal vedtages en bevilling fra budgetposten, sendes samarbejdskomitéens beslutningsforslag til Rådets sekretariat til orientering inden MR-SAM/NSK tager sin beslutning.

Prioriteringer i 2006

Midlerne er i første række beregnet på aktiviteter og projekter initieret af Ministerrådets formandskab. I almindelighed indebærer dette også en forpligtelse til opfølgning af det fratrædende formandskabs spidsprioriteringer. Endvidere vil det aktuelle formandskab have til opgave at virkeliggøre vedtagne langsigtede politikker for Ministerrådet.

Resultater i 2006

I 2006 støttede samarbejdsministrene 37 forskellige projekter med tilskud fra formandskabspuljen.
Projekterne fordelte sig emnemæssigt på følgende måde:

- Social og Helse	8 st.
- Uddannelse og forskning	7 "
- Fiskeri, Jordbrug, Skovbrug og Levnedsmidler	5 "
- Miljø	5 "
- Kultur	4 "
- Næring	4 "
- Øvrige	4 "

5-0450-2 Stöd till frivillig sektorn

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.223.000	1.240.000	1.216.000	0 %	Generalsekretæren

Formål

Øge kundskaberne om frivillig-sektorens rolle i de nordiske samfund.

Styrke organisationernes og netværkernes muligheder for nordisk samarbejde.

Styrke frivillig-sektorens muligheder for samarbejde med den officielle del af det nordiske samarbejde, forbedre kontakten, udbyttet og den vidensmæssige vekselvirken mellem Ministerrådet og frivillig-sektoren.

Styrke samarbejdet mellem Ministerrådet og frivillig-sektoren i hele Norden for at skabe forudsætninger for at et større antal nye aktører kan tage del i det nordiske samarbejde

Prioriteringer i 2006

- Rejsestøtteordningen, som retter sig til vestnordiske deltagere i nordiske samarbejdsfora. Ordningen administreres af Nordens Hus i Reykjavik, Nordens Hus på Færøerne og Nordens Institut på Grønland.
- Tolkningsstøtteordningen giver støtte til tolkning for frivilligsektor-deltagere fra områder, hvor de nordiske hovedprog ikke er dækkende.

- Projektstøtten vil fortsat blive koncentereret om at styrke udviklingen af NGO strukturer såvel indenfor Norden som udenfor.
- Som en indsats under temaet projektsamarbejde er der igangsat en række projekter i 2004 som afsluttes i 2005-2006, omtalt under resultater 2004

Resultater i 2006

- Tolkningsstøtte er blevet givet til 8 møder .
- Fra posten finansieres også rejsestipendier i Vestnorden, som administreres af de nordiske huse. Der er tildelt DKK 73.000,-, DKK 144.000,- og DKK 121.000,- til hhv. Færøerne, Island og Grønland.

5-0460-1 Holdbart Norden

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.975.000	4.029.000	3.950.000	92 %	MR-SAM/NSK

Formål

Implementere den tværgående forankrede reviderede strategi "Bæredygtig udvikling – En ny kurs for Norden" . Strategien omfatter såvel langsigtede målsætninger for perioden 2001-2020 som mere kortsigtede målsætninger og indsatser for perioden 2005-2008. Strategien fokuserer på områder, hvor Norden har fælles interesser og særlig gode forudsætninger for at bidrage til en holdbar udvikling, og hvor det nordiske samarbejde skaber en særlig merværdi.

En væsentlig del af Holdbart Nordens midler er projektmidler, der kan søges. Tildeling af midler forudsætter medfinansiering fra berørte fagministerråd. Samarbejdsministrenes kriterier for at søge midler er, at projektet opfylder kravet om nordisk nytte, udgør en direkte opfølgning af strategien, er forankret i det/de ansvarlige ministerråd, samfinansieres af en eller flere ministerråd med mindst 50% og udgør merværdi; løftestangsprincippet. Endvidere vil der blive lagt vægt på, at projektet er tværgående, nyt og/eller innovativt og så vidt muligt indeholder og/eller integrerer de tre komponenter af holdbar udvikling (miljø/økonomi/social).

Prioriteringer i 2006

Den reviderede strategi 2005 – 08 skal fungere som det overordnede tværgående styringsinstrument for bæredygtig udvikling i Ministerrådet. Arbejdet med opfølgningen og implementeringen af strategien i de berørte fagministerråd skal fortsætte i 2006.

- Styrkelsen af den økonomiske og sociale dimension, herunder uddannelse, samt indsatsen vedrørende bæredygtig produktion og forbrugsmønster vil medføre, at projekter vedrørende bæredygtig udvikling kan bruges som strategiske spydspidsindsatser, og efterspørgslen efter midler til samfinansiering øges
- Information og markedsføring samt påvirkning af det internationale samarbejde om bæredygtig udvikling prioriteres. Et overordnet mål vil være at øge synligheden af den nordiske strategi og at Norden ses som en rollemodel. Det prioriteres, at der fortsat afholdes nordiske seminarer om bæredygtig udvikling med en bred deltagelse af regionale og lokale aktører
- Revisionen af det nordiske sæt af indikatorer, bl.a. med hensyn til de nye mål og indsatser i strategien 2005 – 08, skal færdiggøres og publiceres samt bruges som indspil i internationale sammenhæng.

Bæredygtig udvikling er en højt prioriteret strategisk satsning i "Ny nordisk dagsorden-opfølgning af Vismandsrapporten". Bæredygtig udvikling vil være et overordnet tværgående tema og ramme for samarbejdet om den Nordlige Dimension og om Vest-

Norden. Nordisk Råds rekommandation 1/2005 om at fremme implementeringen af bæredygtig udvikling skal følges op.

Resultater i 2006

Landene og de forskellige ministerråd i Ministerrådet er godt i gang med at implementere den reviderede strategi 2005 - 08. Den sociale og økonomiske dimension er styrket.

Et nyt sæt bæredygtighedsindikatorer blev færdigforhandlet, og samarbejdsministrene vedtog at fremme dem. Indikatorerne blev lanceret internationalt, herunder bl.a. i EU, som bidrag til den internationale diskussion om bæredygtig udvikling.

Ministerrådet har igangsat projekter til opfyldelse af mål og indsatser. 27 projektansøgninger om midler fra Holdbart Norden blev imødekommet. Projekterne er i vidt omfang tværgående og vedrører miljø, genetiske ressourcer, jord- og skovbrug, levnedsmidler, økonomi, energi, klima, fiskeri, transport og socialområdet, herunder fremme af "Design for alle", samt lokal agenda 21.

Ministerrådet afholdt flere konferencer/seminarer om bæredygtig udvikling, herunder i København, i Vilnius, Riga og Tallinn samt i St. Petersborg.

Strategien og indikatorrapporten er blevet markedsført internationalt for at kunne stimulere andre lande og internationale regioner til en mere bæredygtig udvikling. Eksempelvis blev den blev præsenteret i FN på det 14. møde i CSD (Commission of Sustainable Development), i ekspertgruppen for bæredygtig udvikling i OECD og i Norge på en nordisk bæredygtighedskonference om Lokal Agenda 21 i Oslo.

5-1010-1 Informationsverksamhet

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.829.000	3.882.000	3.806.000	100 %	Generalsekretæren

Formål

Informationsafdelingen er en fælles afdeling for Ministerrådet og Nordisk råd. Informationsafdelingen skal øge kundskab om og bidrage til øget interesse for det nordiske både i og udenfor Norden gennem effektiv og målrettet formidling for at tydeliggøre resultater og konsekvenser af det nordiske samarbejde for den enkelte nordbo, og synliggøre hvordan de nordiske erfaringer kan bidrage til samfundsudviklingen i verden udenfor Norden.

Informationsafdelingens formål er gennem et bredt scenario af informationsaktiviteter, hjemmeside, seminarer og konferenser at synliggøre temaer med fælles nordisk betydning i ministerråd og præsidiet, i et nært samarbejde med de ansvarlige nationale myndigheder.

Informationsafdelingens arbejde retter sig mod følgende målgrupper: nordboere i almindelighed, de nordiske samarbejdsorganer og politikere og journalister. Afdelings arbejde tilpasses kontinuerligt nye behov.

Prioriteringer i 2006

- Informationsarbejdet vil bestå i at opbygge netværk med centrale opinionsdannere, så de kan viderefortælle "den nordiske historie". Det bliver især en opgave at få større opmærksomhed på det moderniserede nordiske samarbejde, der forventes at

blive resultatet af det danske formandsskabsprogram for Nordisk Ministerråd i 2005. Også forandringer i det parlamentariske samarbejde forventes.

- Fokus på følgende temaer: moderniseringsarbejdet, forskning og innovation, konkrete resultater af grænsehindringsarbejdet, BEN (grænseregionalt samarbejde mod øst) Østersøsamarbejde generelt samt nordiske svar på globaliseringens udfordringer.
- Webbsiten www.norden.org udvikles fortsat. Der opstilles målbare succeskriterier og øget vægt lægges på analyse af kommunikationens effekt for at kunne prioritere informationsarbejdet og for at kunde arbejde mere bevidst med bestemte målgrupper. Der skal fortsat arbejdes på at øge brugervenligheden og på design for alle. Muligheder for øget brug af multimedia og for øget samarbejde med webansvarlige hos de nordiske institutioner, informationskontorer og arbejdsgrupper undersøges.
- Stor synlighed af nordiske temaer i pressen. Så ofte som muligt skal nyheder/artikler have en særlig fokus på præsidiets prioriterede temaer og Ministerrådets formandsskabsprogram som udvikles inden for rammen af et informationsnetværk.

Resultater i 2006

Der blev foretaget en omlægning af hjemmesiden og det stærke fokus der hidtil havde været på nyheder.
I løbet af året blev der arbjedet på en strategi for hele Ministerrådets informations- og Kommunikationsindsats. Kommunikationsstrategin blev vedtaget i slutning af året.

5-1020-1 Informationsverksamhet utanför Norden

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	979.000	993.000	974.000	29%	Generalsekretæren

Formål

Informationsaktiviteterne uden for Norden skal fremme kendskabet til områder hvor Norden har et veletableret samarbejde, og imødekomme ønsker om information om nordiske forhold. Ministerrådet arrangerer seminarer, workshops og konferencer i tæt samarbejde med fagområderne, med nordiske institutioner, med nordiske repræsentationer i de relevante lande, og med myndighederne/organisationerne i de pågældende lande eller regioner. En del af indsatserne gøres i samarbejde med Nordisk Råd. Budgetmidlerne er Ministerrådets nettotilskud til virksomheden.

Prioriteringer i 2006

At informere om den nordiske samarbejdsmodel og om resultaterne af samarbejdet primært til europæiske lande, regioner og relevante europæiske organisationer, herunder EU.

- At gøre det muligt for journalister at følge udviklingen i det nordiske samarbejde.
- At præsentere den nordiske model for regionalt samarbejde, Nordens plads i Europa og Norden i forhold til en bredere international ramme.
- At synliggøre særlige nordiske fokuseringsområder, som for eksempel forskning, innovation, fjernelse af grænsehindringer og bæredygtig udvikling.
- At synliggøre ordførerprogrammets prioriteringer i forbindelse med internationale aktiviteter.
- At briefe relevante diplomater stationeret i de nordiske lande og gennemføre målrettede aktiviteter uden for Norden.

Resultater i 2006

Profileringsarbete har stått högt på den politiska dagordningen. Budgetposten har bland annat finansierat en nordisk konferens avhållen av de nordiska ambassaderna i Warszawa samt diverse aktiviteter i förbindelse med Nordiska ministerrådets 15-

årsjubileum i de baltiska länderna arrangerat av NMR:s kontor i respektive baltisk huvudstad. Även en nordisk brandingkonferens i Tallinn avhölls med hjälp av finansiering från denna budgetpost. Posten har tillika använts till allmän informationsverksamhet utanför Nordens gränser, bl.a. genom NMR:s årliga rapport om ministerrådets internationella aktivieter som distribuerats till diverse EU-aktörer. Slutligen finansierade budgetposten mediatäckning och journalistresor i samband med framför allt öppningsseminariet av Nordiska ministerrådets kontor i Kaliningrad i september och Nordiska rådets session i Köpenhamn i oktober 2006.

5-1025-1 Norden i Fokus (info.vinduene)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.897.000	4.964.000	4.867.000	99 %	Generalsekretæren

Formål

Informationskonceptet Norden i Fokus (NiF) er udformet for at øge tilstedeværelsen og synligheden af det officielle nordiske samarbejde i de nordiske hovedstæder.

NiF skal informere generelt (informationstjeneste) om det nordiske samarbejde og udtrykke dette gennem kulturaktiviteter og arrangementer (programaktiviteter) som blandt andet giver bidrag til samfundsdebatten. NiF er etableret i København, Oslo og Stockholm, hvor NiF drives af Foreningen Norden på vegne af Ministerrådet. Når det gælder Helsingfors og Reykjavik har etablering fundet sted i 2001 og opgaven varetages dér af eksisterende fællesnordiske institutioner – Nordens Hus på Island og Nordens Institut i Finland (NIFIN) – som allerede har lignende opgaver.

Prioriteringer i 2006

- Fortsat integrere NiF i netværk, som omfatter de nordiske institutioner og kontorerne i Estland, Letland og Lithauen og Nordvest-Rusland.
- Fortsat koordinere og anvende de muligheder NiF repræsenterer indenfor Ministerrådets totale informationsindsatser

Resultater i 2006

Norden i Fokuskonoterne i de 5 hovedstæder har i 2006 blandt andet haft følgende aktiviteter :
Morgenmadsmøder om relevante politiske emner, koncerter, foredrag, forfatteraftner, konferencer, seminarer, udstillinger, samt drevet informationsvirksomhed om støtteordninger, herunder fonde og om det nordiske samarbejde generelt. I løbet af efteråret påbegyndtes diskussioner om ændring af kontorernes mandat mod en større fokus på aktuelle politiske emner på den nordisk dagsorden og mindre fokus på kulturelle arrangementer. Det nye mandat trådte i kraft den 1 januar 2007.

5-1030-1 Hallo Norden

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.474.000	4.536.000	4.447.000	68%	Generalsekretæren

Formål

Hallå Norden är en informationstjänst som i de nordiska länderna informerar privatpersoner och andra om nordiska spørgsmål. Syftet är framför allt att ge klarhet

kring frågor som rör förhållanden i samband med flyttningar över gränserna samt att genom att identifiera problem, bidra till att minska gränshinder i Norden. Verksamheten är uppbyggd med en heltidsanställd operatör i samtliga fem nordiska länder och en koordinator på Ministerrådssekretariatet i Köpenhamn.

Hallå Norden har utvecklats från att vara en renodlad telefontjänst till att bli en dynamisk webbaserad informationstjänst. Portalen finns placerad på www.hallonorden.org och skall fungera som ett nordiskt bibliotek med information om myndigheter, som kan lämpa upplysningarna.

Därutöver finns databasen Nordsvar, där de enskilda operatörerna kan besvara förfrågningar från nordbor direkt på Internet samt förmedla problemfrågor till koordinatorn för vidare behandling.

Prioriteringer i 2006

Fokus under 2006 kommer fortsatt vara att nå ut till fler privatpersoner men också myndigheter med information. Verksamheten byggdes 2005 ut till att även innefatta webbinformation riktad mot företag. Detta kommer att följas upp i marknadsföringen under 2006.

- ökad synlighet via marknadsföring
- Förbättrad informationsportal
- 3000 frågeställare skall kontakta Hallå Nordens operatörer under året
- www.hallonorden.org skall ha 130.000 besökare
- Fokus på uppföljning av problemfrågor

Resultater i 2006

Marknadsföringsinsatserna under 2006 flyttades över till mer internetbaserad sådan, vilket har lett till en väsentlig ökning i antalet besökare. Antalet besökare på webportalen var 135 947, vilket också överträffar målsättningarna på 130 000 besökare. Även antalet frågeställare överskred målsättningen för 2006 med 405 st. Ett antal nya innehållssidor på www.hallonorden.org tillkom under året, men inga grundläggande förändringar gjordes på portalen. Hallå Norden har sålunda under året blivit alltmer känt och använt av en bredare allmänhet. Fortfarande saknas dock ett bra utbud till företag.

5-1040-1 Översättning och tolkning

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.088.000	1.103.000	1.081.000	100%	Generalsekretæren

Formål

Medlen är beräknade för översättning av Ministerrådets dokument, trycksaker o.d. till finska och isländska samt för täckning av speciella behov för tolkning framför allt till finska. Medlen skall inte användas till lönekostnader för de ordinära tjänsterna vid sekretariatet.

Prioriteringer i 2006

Medlen skall användas till prioriterade finska och isländska tolknings- och översättningsuppgifter, vilka överskrider kapaciteten på sekretariatet

- Utgifter till freelance översättning och tolkning i sammanhang med ordförandeskapets ministerkonferenser.
- Utgifter till freelance översättning och tolkning i sammanhang med ministerrådsmöten och möten i ämbetsmannakommittéer, samt till freelance

översättning av centrala dokument t.ex. årsrapporter, ministerrådsförlsag o.d.
- Ökad fokus på kvalitetssäkring av översättningarna.

Resultater i 2006

- Medlen blev använda till finansiering av finsk och isländsk tolkning på ministerkonferenser samt på ministeråds- och ämbetsmannakommittémöten, översättning och uppdatering av finskt och isländskt informationsmaterial, översättning av årsberättelsen samt ministerrådsförslag och strategidokument.
- Tolkenheten genomförde ett kvalitetsgranskningsprojekt av olika typer av översättningar till engelska.
- Uppdatering av termbanken (Multiterm) påbörjades under sommaren 2006.

5-1050-2 Tjänstemannautbyte

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.972.000	1.947.000	1.909.000	81 %	Generalsekretæren

Formål

Tjenestemandsudvekslingen giver statsligt ansatte i Norden mulighed for at lære forvaltning at kende i et andet nordisk land. Den årlige bevilling fordeles mellem landene af en gruppe bestående af kontaktpersoner fra hvert land plus Færøerne og Grønland. Stipendierne fordeles, udbetales og rapporteres nationalt. Information om resultatet af nogle af udvekslingerne lægges på ministerrådets hjemmeside.

Prioriteringer i 2006

Der foretages løbende justeringer i ordningen. Mulighederne for bedst mulig samordning af bevillingskriterierne i de enkelte lande søges løbende optimeret.

Resultater i 2006

Stipendierne fordeler sig således på lande: Danmark gav 15 stipendier (8 K, 7 M), Finland gav 14 stipendier (7 K, 7 M), Island gav 7 stipendier (5 K, 2 M), Norge gav 27 stipendier (13 K, 14 M), Sverige gav 5 stipendier (3 K, 2 M), Færøerne gav 10 stipendier (6 K, 4 M), Grønland gav 3 stipendier (2 K, 1 M). Åland fordelte ingen stipendier da de først kom med i programmet år 2006.

5-8030-1 Publikationsverksamheten

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	732.000	512.000	502.000	100 %	Generalsekretæren

Formål

Formålet med publikationsvirksomheden er at give adgang til viden om Norden, nordisk samarbejde og nordisk nytte ved at udgive, markedsføre og distribuere tekster gennem forskellige medier - både trykte og elektroniske. Publiceringsenheden (PUB) betjener både Ministerrådet og Nordisk Råd. Publikationsenheden fakturerer sine tjenester.

Efter en økonomisk analyse blev det i forbindelse med vedtagelse af budget 2002 besluttet at gennemføre en budgetreduktion tilpasset virksomhedens behov for nettotilskud. Publikationsenheden gik som følge heraf over til at udarbejde listepriser for sine ydelser. Det tidligere oparbejdede overskud blev besluttet brugt over de kommende 4 år, hvorfor det vil være opbrugt ultimo 2005. Da overskuddet nu er brugt, er der behov for at øge budgettet fra 2006 for at fastholde aktivitetsniveauet.

Fra år 2004 har Nordisk Råd ophørt med at indbetale et fast beløb til Publikationsenheden. Ændringen medførte at Nordisk Råd betaler for ydelserne efter regning.

Prioriteringer i 2006

- At sikre at Publikationsenheden er en naturlig og attraktiv samarbejdspartner ved produktion af nordiske publikationer, brochurer og andre grafiske produkter.
- Fortsat sikre at Publikationsenheden alsidigt og effektivt udnytter de teknologier, der er tilgængelige i forbindelse med publicering, markedsføring og distribution og benytte disse teknologier til at øge brugervenligheden af publikationsenhedens informationer på hjemmesiden. Der skal ske en fortsat forskydning hen imod elektronisk publicering.
- Fremover forventes ca. 50% af samtlige publikationer alene at forefindes som elektroniske publikationer, men dog med mulighed for Print-on-Demand dvs. at alle marginalomkostningerne dækkes af kunden.
- Forbedre og effektivisere produktionsprocessen af publikationer til gavn for forfatterne, projekterne og opdragsgiverne.

Resultater i 2006

- I løbet af 2006 udgav Publikationsvirksomheden 187 rapporter fordelt på 3 i Nord-serien, 98 i serien TemaNord og 86 i serien ANP. Alle publikationer udgivet i TemaNord og ANP-serierne udkom elektronisk og lå gratis tilgængelige på hjemmesiden. Stort set alle TemaNord publikationer blev udgivet som Print-On-Demand.
- Antallet af modtagere af nyhedsbrevet om nye publikationer blev i løbet af 2006 forøget fra 730 til 855 modtagere.
- Publikationsenheden deltog med en udstilling på bogmessen i Göteborg og afholdt et meget velbesøgt seminarium med litteraturprismodtageren Göran Sonnevi.

5-1000-1 Strukturpulje

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP/BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	7.530.000	0	67 %	NSK/MR-Sam

Formål

Med ophøret som formelle ministerråd bortfalder i øvrig som hovedregel de tilsvarende embedsmandskomiteer samt budgetstøtte og bistand fra ministerråds-sekretariatet.

Ansvar for områder, som i dag ligger på ministerråd, der nedlægges, lægges i en overgangsperiode i en strukturpulje, som disponeres af NSK/MR-SAM, såfremt en afviklingsperiode er nødvendig. Det kan f.eks. gælde varetagelse af bindende aftaler, nordisk-baltisk samarbejde, ansvar for samnordiske institutioner e.l.

Med disse midler kan Nordisk Ministerråd støtte politisk vigtige initiativer, som ikke omfattes af den formelle ministerrådsstruktur. Dette vil kunne bidrage til at sikre en ønsket dynamik og evnen til at opfange nye, vigtige samarbejdsområder. Ansvaret for dette ligger hos samarbejdsministrene.

Resultat i 2006

Der er bevilliget understøttelse til 19 projekter, til et beløb af DKK 6.218.400,-.
Af disse er 16 projekter relateret til forbrugerområdet og 3 projekter til Byg & Bolig.

8. Specielle skemaer for Satsninger på Børn og Unge, Frivilligsektoren og Nabopolitikområdet

BØRN & UNGE

Den følgende tabel viser hvilke budgetposter som indeholder indsatser for børn og unge. Det skal understreges, at de økonomiske størrelser for hver enkelt budgetpost er en skønsmæssig vurdering, som er baseret på et subjektivt skøn på de enkelte ministerråd. Dog vurderes tallene i tabellen at være en god indikator for størrelsesordenen af de midler, der benyttes til indsatser for børn og unge i Nordisk Ministerråd. For nærmere oplysninger henvises til resultatafsnittene under de enkelte budgetposter.

Budgetpost		Disponeret 2006	Disponeret 2005
1-2205-2	Nordisk kulturfond	1.650	2.696
1-2210-1	Nordisk idrottsamarbete	1.431	1.271
1-2212-1	Nordisk Ungdomskomité	6.559	6.294
1-2214-1	Styringsgruppen (BUK)	3.034	6.129
1-2221-2	Nordisk Computerspilprogram	6.114	0
1-2256-3	NOMUS	1.500	1.500
1-2270-3	Nordens Hus i Reykjavik	80	160
1-2272-3	Nordens Hus på Færøerne	1.428	749
1-2274-3	Nordens Institut på Åland	55	195
1-2277-3	Nordens Institut på Grønland	1.334	998
1-2548-3	NIFIN	375	375
	Sum Kultur	**23.560**	**20.367**
1-4410-1	Projektmidler Ligestilling	300	600
	Sum Ligestilling	**300**	**600**
2-2510-1	Nordisk Skolesamarbejde	1.567	2.564
2-2512-2	Nordplus junior	20.074	20.309
	Sum Utdanning og forskning	**21.641**	**22.873**
3-3310-1	Projektmedel – Miljø	893	670
	Sum Miljø	**893**	**670**
3-6310-1	Projektmidler – skovbrug	0	40
3-6510-1	Projektmidler - jordbrug	0	60
3-6610-1	Projektmidler - Fiskeri	0	270
3-6810-1	Projektmidler – Levnedsmidler	0	400
	Sum MR-FJLS	**0**	**770**
4-4310-1	Projektmidler helse & sosial	1.963	1.065
4-4381-3	NHV	4.306	0

4-4384-3	NSH	2.229	1.500
4-4385-3	NUD	0	2.000
4-4386-3	NOPUS	0	24
4-4483-3	NAD	134	150
	Sum Helse & Social	**8.632**	**4.739**
4-4120-2	Nordjobb	2.287	2.244
	Sum arbejdsliv	**2.287**	**2.244**
6-0810-3	Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	250	150
6-0820-2	Kunskapsupbygning og netværk	1.000	1.000
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	0	100
6-0910-1	Politisk initiativ	300	0
6-0920-1	Projektvirksomhed i Estland, Letland og Litauen	200	1.161
6-0930-1	Handlingsplan for NV-Rusland	380	1.395
6-0940-1	Deltagelse i EU's partnerskab, samarbejde m. Barentsregionen og m. frivilligsektoren i NV Rusland	2.000	-
6-0960-1	NGO samarbejde i Østersøregionen	200	-
6-0970-1	Ministerrådets kontor i NV Rusland	100	0
	Sum Nabopolitik	**4.430**	**3.806**
5-0445-1	Formandskabspuljen	641	500
5-0185-1	Grænsehindringer	31	0
5-1025-1	Norden i Fokus	500	600
5-0460-1	Holdbart Norden	0	500
4-6710-1	Konsument	-	645
3-6210-1	Transport	-	100
5-1000-1	Strukturpuljen	2.234	-
	Sum Sekretariat og andre fællesaktiviteter	**3.406**	**2.345**
TOTAL	**BØRN & UNGE**	**65.149**	**58.414**

FRIVILLIG SEKTOR

Den økonomiske redegørelse er opdelt i 3 undergrupper med udgangspunkt i indholdet af samarbejdet med organisationer som hverken er offentlige eller private, herunder frivillige. Ministerrådets samarbejde med den frivillige sektor er baseret på, at der ikke foreligger nogle entydige formelle krav eller kriterier for at omfattes af begrebet frivillig sektor. Dette gælder specielt i forhold til hvad betegnes som en frivillig organisation. I denne sammenhæng er det valgt at lade støtteordninger, som både kan have enkelt personer/ikke formaliserede grupper samt frivillige organisationer som modtagere indgå i oversigten. Det afgørende i denne sammenhæng er en afgrænsning om modtagere af budgetmidlerne er offentlige eller private virksomheder

Dette giver 3 kategorier som er lagt til grund for den økonomiske opgørelse:

1. Budgetmidler til direkte drift af frivillige organisationers virksomhed/aktiviteter
2. Budgetmidler hvor frivillige organisationer udfører et opdrag på vegne af Ministerrådet
3. Støtteordninger/stipendieprogrammer åbne for frivillige organisationer/enkeltpersoner/ikke-formaliserede grupper

I den følgende tabel vises hvilke budgetposter med tilhørende økonomiske størrelser som indeholder midler i samsvar med ovennævnte kategoriinddeling. Det skal understreges, at de økonomiske størrelser for hver enkelt budgetpost er en skønsmæssig vurdering, som er baseret på et subjektivt skøn på de enkelte ministerråd. Dog vurderes tallene i tabellen at være en god indikator for størrelsesordenen af de midler, der retter sig mod frivilligsektoren i Nordisk Ministerråd.

Budgetpost		Disponeret 2006	Disponeret 2005
	Budgetmidler til direkte drift af frivillige organisationers virksomhed/aktivitet		
1-2234-1	Samisk samarbejd	4.153	4.153
	Kultur	**4.153**	**4.153**
2-2534-4	Bidrag til Nordisk Sommeruniversitet (NSU)	1.137	1.151
	Uddannelse og Forskning	**1.137**	**1.151**
5-0410-4	Föreningarna Nordens Förbund	3.259	3.303
5-0435-1	Generalsekreterarens disponeringsreserv	0	185
5-0445-1	Formandskabspuljen	100	0
SUM		**8.649**	**8792**

	Budgetpost	Disponeret 2006	Disponeret 2005
	Budgetmidler hvor frivillige organisationer udfører et opdrag på vegne af NMR		
1-2212-1	Nordiska ungdomskomittén (NORDBUK)	1.385	390
1-2214-1	Ledningsgrupp för nord. barn- och ungdomskultur	0	0
	Kultur	**1.385**	**390**
4-4120-2	Nordjobb	2.287	2.244
	MR-A	**2.287**	**2.244**
5-1025-1	Norden i Fokus (info. vinduerne)	4.897	4.964
5-1000-1	Strukturpuljen	200	203
5-1030-1	Hållo Norden	3.000	3.000
SUM		**11.769**	**10.801**

Budgetpost		Disponeret 2006	Disponeret 2005
Støtteordninger/stipendieprogrammer/åbne frivillige organisationer/enkelt personer/ikke-formaliserede grupper			
1-2205-2	Nordisk kulturfond	9.573	8.925
1-2210-1	Nordisk idrettsamarbejd	1.431	1.271
1-2212-1	Nordiska ungdomskomittén (NORDBUK)	2.661	2.454
1-2231-2	Sleipnir	-	2.760
1-2246-2	Skandinavisk kunstnerkollegium i Roma	-	839
1-2254-2	Mobilitets- og residensprogrammet	10.190	-
1-2255-3	Nordiskt center for scenkunst (NordScen)	805	814
1-2256-1	Nordisk musikkommitté – NOMUS	150	150
1-2257-3	Nordisk Kultursenter Dalsåsen	-	800
1-2258-3	NIFCA	-	1.475
1-2270-3	Nordens hus i Reykjavik	150	150
1-2272-3	Nordens hus på Færøyene	55	22
1-2274-3	Nordens Institutt på Åland	32	200
1-2277-3	Nordens Institutt på Grønland	119	57
1-4410-1	Projektmidler - ligestilling		300
	Kultur	**25.166**	**20.217**
2-2522-2	Nordplus Voksen	8.964	9.069
2-2543-2	Nordplus Sprog	8.874	8.978
	Uddannelse og Forskning	**17.838**	**18.047**
3-3310-1	Projektmedel – Miljø	611	970
	Miljø	**611**	**970**
4-4310-1	Projektmidler - Sosial og helsepolitikk		1.290
4-4483-3	NAD	127	-
	Social og helse	**127**	**1.290**
5-0450-2	Stöd till frivillig sektorn	1.223	1.240
5-0445-1	Formandskabspuljen	200	185
	NMRS Sekretariat	**1423**	**1425**
5-1011-1	Informationsvirksomhed		-
6-0790-1	Grænseregionalt samarbejde	90	0
6-0810-3	Nordisk Ministerråds kontor i Estland, Letland og Litauen	100	
6-0820-2	Kunskapsupbygning og netværk	17.000	12.000
6-0910-1	Politisk initiativ	300	
6-0920-1	Projektvirksomhed i Estland, Letland og Litauen	140	1.410
6-0930-1	Handlingsplan for NV Rusland	875	3.000
6-0940-1	Deltagelse i EU's partnerskab, samarbejde m. Barentsregionen og m. frivillig organisationer i NV Rusland	2.100	
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	1.019	-
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	0	350

	Nabopolitikområdet	**21.624**	**16.760**
SUM		**66.789**	**58.709**
TOTAL	**FRIVILLIGSEKTOREN**	**87.207**	**78.302**

NABOPOLITIK

Ministerrådets Nabopolitikaktiviteter finansieres dels over ministerrådenes egne budgetmidler og dels over rammen Nabopolitik. Resultaterne for 2004 og 2005 er baseret på registrering af den enkelte projektbevilling på bevillingstidspunktet samt rapportering fra institutioner, samarbejdsorganer og støtteordninger i forbindelse med deres årsrapportering.. Det skal understreges, at opgørelsen er en skønsmæssig vurdering, som er baseret på et subjektivt skøn på de enkelte ministerråd. Dog vurderes tallene i tabellen at være en god indikator for størrelsesordenen af de midler, der retter sig mod Nabopolitikområdet i Nordisk Ministerråd.

Løbende priser, TDKK	**Resultat 2006**		**Resultat 2005**	
	%-andel	**Beløb**	**%-andel**	**beløb**
Kultursamarbejdet	2	3.225	5	8.000
Jämställdhet	2	200	1	86
Justitssamarbejdet	9	118	7	90
Uddannelse og forskning	4	9.088	5	9.600
Arbetsmarknad och – miljö	3	350	3	350
MR-NER	20	21.700	10	10.850
Byg og bolig	-	-	25	230
Ekonomi	1	16	8	130
Social- og helsepolitik	5	2.454	2	850
Miljø	30	13.985	32	14.270
Jord- og skogbruk, fiskeri og levnedsmidler	0	0	16	6.139
Transport	-	-	9	100
Nabopolitisamarbejde	100	84.286	100	87.286
Samarbejdsministrene	1	880	0,4	400
Strukturpuljen	31	943	-	-
TOTAL NABOPOLITIK	**16**	**137.245**	**16**	**138.381**

9. Oversigt over udvalgte rapporter

Før 2006

- Norden 2000 – Öppet for världens vindar. Rapport fra det af Nordisk Ministerråd nedsatte "Vismandspanel", oktober 2000
- Ny Nordisk Dagsorden – opfølgning af vismandsrapporten, Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, september 2001
- Norbornas rättigheder – Slutrapport, april 2002. Rapport av utredningsmannen ambassadör Ole Norrback, utarbetad på uppdrag av Nordiska Ministerrådet (Samarbetsministrarna)
- Nordiska ministerrådets genomförande av den andra handlingsplanen för Nordliga Dimensionen 2004-2006, april 2004
- Nord Forsk - organ for nordisk forskningssamordning, tiltrådt af Samarbejdsministrene 16. august 2004 om oprettelse af et centralt organ med ansvar for nordisk samarbejde indenfor forskning og innovation.
- Retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbeid med Nordvest Russland 2006-2008, december 2004
- Retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbeid med Estland, Latvia og Litauen 2006-2008, december 2004
- Design for alle, et nordisk handlingsprogram, juni 2005
- Ny struktur for Nordisk Ministerråd, tiltrådt af samarbejdsministrene 15. juni 2005 om moderniseringsarbejdet i Ministerrådet for at styrke det nordiske samarbejdes politiske relevans og effektivitet
- Det internationale Norden – nordisk samarbejde i europæisk ramme 2005, september 2005
- Nordic statistical Yearbook/Nordisk statistisk årsbok 2005, oktober 2005
- De nordiske lande – én arbejdsplads, ét hjemmemarked – en redegørelse om fjernelse af grænsehindringer fra samarbejdsminstrenes særlige repræsentant Poul Schlüter 2005, oktober 2005
- Det nye Norden: Fornyelse og samarbejde i Nord-Europa – Norges program for formandsskapet i Nordisk Ministerråd 2006, oktober 2005
- Norden som global vinderregion – på sporet af den nordiske konkurrencemodel: Udgivet af Huset mandag Morgen A/S, oktober 2005
- Nordisk samarbete för gemensam styrka, november 2005
- Nordic Information society Statistics 2005, december 2005
- Nordisk Ministerråds planer og budget 2006, december 2005

2006

- Nordic Environmental Technology, februar 2006
- Børn, mad og køn – Børns deltagelse i arbejde og beslutninger i familien, marts 2006
- De fyra modulernas modell – Ett nytt nordiskt mobilitets- och residensprogram, marts 2006
- Et år av förnyelse – Årets som gick i Nordiska Rådet og Nordiska Ministerrådet, april 2006
- Fokus på bæredygtig udvikling – Nordiske indikatorer 2006, maj 2006
- Välfärdspolitiska forhållanden i Västnorden, maj 2006
- Nordisk strategi for klima og miljøgifte i Arktis, august 2006
- Unge, køn og pornografi i Norden, september 2006
- Det nordiske arbejdsmarked to år etter EU-utvidelsen – mobilitet, virkninger og utfordringer, september 2006
- Det internationale Norden, Nordisk samarbejde i europæisk ramme 2006, oktober 2006
- Nordisk Innovationskraft – Studie 1: Strategier og virkemidler til øget samspil mellem forskning og erhvervsliv i de nordiske lande, oktober 2006
- Nordisk kvalitetssikering av høyere utdanning – Studie 2:Muligheter for gjensidig godkjenning og økt samarbeid, oktober 2006
- Building Nordic Strength Through more open R&D funding – Studie 3: The next step in NORIA, oktober 2006
- Læsefærdigheder i Norden – Studie 4, oktober 2006
- Spillet om den nordiske velferden – En debattrapport om den nordiske velferdsmodellens fremtid i den globale konkurranseøkonomien, november 2006
- Nu handlar det om pengarna – Integrering av ett köns- och jämställdhetsperspektiv i de nordiska statsbudgetarna, november 2006
- Et bedre liv gennem mad og motion – Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet, november 2006
- Northern Light son PISA 2003 – A reflection from the Nordic Countries, november 2006
- Nordisk Ministerråds hjemmeside www.norden.org

10. Forkortelser

ACIA	Arctic Climate Impact Assessment
ADHD	Attention Deficit Hyperactivity Disorder (Beteendestörning)
ADSL	Asymmetric Digital Subscriber Line
AFFORNORD	Afforestation in the Nordic Region (conference)
ALLA-projekt	Adult Learning – Local Action
AMAP	Arctic Monitoring and Assessment Programme
ANP	A New Prospect (Webdesign)
ASCUS	Academic Serials in Communication Unified System
BACCI	Biosphere – Aerosol – Cloud – Climate – Interactions
BEAC	Barents Euro – Artic Council
BEN	Baltic Euro-regional Network
BIBBI	Vitruelt børnebibliotek
BSAP	Baltic Sea Action Plan
BRIMHEALTH	Baltic Rim Partnership for Public Health
BSE	Bovine Spongiform Encepalopathy (Galna ko sjukan)
BSI	Baltic Sea Initiativ
BUGL	Rigshospitalets-Universitetssygehusets Ambulente børne- og Ungdomspsykiatriske afdeling (IS)
BUK	Barn- och Ungdomskultur
CAR	Center of Advanced Research
CBSS	Council of the Baltic Sea States
CFJE	Center for Journalistik og Efteruddannelse
CICERO	Senter for Klimaforskning (NO)
CIMO	Center for International Mobility
CIRIUS	Statlig Styrelse for internationalisering af uddannelser og indlæringsmiljøer (DK)
CMI	Comité Maritime International
CONVERNET	European Conversion Network for Military sites
COP8	8th Meeting of the Conference of the Parties to (CMS & UNEP)
CRIS	Current Research Information System
DEMOS	Democracy in Europe and the Mobilization of Society
DR	Danmarks Radio
EES	Europeiska Ekonomiska Samarbetet
EFI	European Forest Institute
EFTA	European Free Trade Association
EHU	European Humanities University
EK-xxxx	Embedsmandskomité for xxxx
EKONARK	Effekter och Kostnader av Narkotika och Narkotikapolitik i Norden
ENIC	European National Information Centres
ENPI	European Neighbourhood and Partnership Instrument
ERA	European Research Area
ERA-NET	Networking in the European Research Area

ERDI	European Research and Development Institutes of Adult Education
ESPON	European Spatial Planning & Observation Network (Utveckling av Europas städer, Regioner och Infrastruktur
EU	Europeiska Unionen
EUROJUST	Europeisk Enhet för Juridiskt samarbete
EUROPOL	Europeisk Polisbyrå
EØS/EÔS	Europeiska Östersjösamarbetet
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations
FN	Förenta Nationerna
FNF	Föreningarna Nordens Förbund
FoU	Forsøgs- og Udviklingsprojekter
FTP	Forest Based Sector Technology Platform
GRAN	Gränslösheten och den Nordiska Alkoholpolitiken
GRID	Global Resource Information Database
GUSP	Gemensamma Utrikes- och Säkerhetspolitiken
HELCOM	Helsingfors Kommissionen
HIV/AIDS	Human Immunodeficiency virus/acquired Immune Deficiency Syndrome
HY-CO	Coordination Action to establish a Hydrogen and Fuel Cell (ERANet)
HÖGUT	Rådgivningsgruppen för Högre Utbildning
ICT	Institute of Computer Technology
IKT	Informations- och Kommunkationsteknologi
IMO	International Marine Organization
INNER	Innovative Energy and Research
IPY	International Polar Year
ISO/CEN	International Organization for Standardization/European Committee of Standardization
IUU	Illegal, Unregulated an Unreported Fishing
KM-Gruppen	Nordisk Kultur- och Massmediasamarbetsgruppen
KTH	Kungliga Tekniska Högskolan
KU	Københavns Universitet
LRTAP	Convention on Long Range Transboundary Air Pollution
MARPOL	International Convention the the Prevention of Marine Pollution from Ships
MCPA	Marine Certain Protection Areas
MEAs	Multilateral Invironmental Agreeements
MR-A	Ministerrådet för Arbetsmarknadspolitik
MR-FJLS	Ministerrådet för Fiskeri, Havsbruk, Jordbruk, Livsmedel och Skogsbruk
MR-IT	Ministerrådet för IT
MR-Jäm	Ministerrådet för Jämställdhet
MR-K	Ministerrådet för Kultur
MR-Lag/Lov	Ministerrådet för Lagstiftning
MR-NER	Ministerrådet för Näring, Energi och Regionalpolitik
MR-S	Ministerrådet för Social och Hälsopolitik
MR-SAM	Samarbetsministrarna

MR-U	Ministerrådet för Utbildning
N-IRI	Nordisk konferens "Investing in Resarch and Innovation"
NAD	Nordiskt Center för Alkohol- och Drogforskning
NAF	Nordiskt Administrativt Förbund
NAT	Nordisk Administrativ Tidsskrift
NAPA	Nordens Institut på Grönland
NARIC	National Academic Recognition Information Centres
NATO	Nordatlantiska Fördragsorganisationen
NB8	De Nordiska och Baltiska länderna
NBTF	Nordiska Baltiska arbetsgruppen för bekämpande av människohandel
NCOE	Nordic Center of Excellence
NCOM	Nordiske Medieforskningspublikationer
ND	Nordlig Dimension
NDF	Nordic Development Fund
NeDAP	The Northern eDimension Action Plan
NEF	Nordisk Energiforskning
NEFCO	Nordic Environment Finance Corporation
NFA	Nordens Folkliga Akademi
NFTF	Nordisk Film- och TV-fond
NGB	Nordiska Genbanken
NGH	Nordiska Genbanken Husdjur
NGO	Non Government Organisation
NHR	Nordiska Handikappolitiska Rådet
NHV	Nordiska Hälsovårdshögskolan
NIAS	Nordens Institut för Asienstudier
NIB	Nordiska Inversteringsbanken
NIF	Norden i Fokus
NICe	Nordiskt Innovationscenter
NIFCA	Nordisk Institut för Samtidskonst
NIFIN	Nordens Institut i Finland
NIfS	Nordiskt Institut för Sjörätt
NIKK	Nordisk Institut for kvinde- og kønsforskning
NIOM	Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer
NIPÅ	Nordens Institut på Åland
NIVA	Nordiska Institutionen för vidareutveckling inom arbetsmiljöområdet
NJC	Nordiskt Journalist Center
NKJ	Nordiskt Kontaktorgan för jordbruksforskning
NKMT	Nordisk arbetsgrupp för Kost, Mat och Toxikologi
NMN	Nordisk Miljömärkningsnämnd
NMR	Nordiska Ministerrådet
NMRS	Nordiska Ministerrådets Sekretariat
NOMESKO	Nordisk Medicinal-Statistisk Kommitté
NOMUS	Nordisk Musikkommitté
NOPEF	Nordiska Projektexport Fonden

NOPUS	Nordiskt Utbildningsprogram for Social Service
NORA	Nordiskt Atlantsamarbete
NorFA	Förëgångare till NordForsk
NORIA	Nordisk Forskning och Innovation
NORON	Nordiskt Nätverkssamarbete mellan chefer för de Nordiska National-biblioteken.
NOS-M	Nordiskt Samarbete för Medicinsk forskning
NOS-N	Nordiskt Samarbete för Naturvetenskaplig forskning
Nordbib	Nordisk vetenskaplig information
NORDBOK	Nordisk Litteratur- och Bibiliotekskommitté
NordForsk	Nordisk ForskningsCenter
NORDICOM	Nordiskt Informationscenter för Medie- och Kommunikationsforskning
NORDITA	Nordiskt Institut for Teoretisk Fysik
NORDRED	Nordisk Räddningsenhet
Nordregio	Nordisk Center för Regional Utveckling
NORDVULK	Nordiskt Vulkanologiskt Institut
NORIA	Nordisk Forskning och Innovation
NORON	Nätverkssamarbete mellan chefer för de nordiska nationalbiblioteken och bibiliotéksstyrelser
NOSOSKO	Nordisk Social-Statistisk Kommitté
NOVA	Norskt Samfundsvetenskapligt Forskningsinstitut
NSH	Nordiskt Samarbetsorgan for Handikappfrågor
NR	Nordiska Rådet
NSI	Nordiskt Samiskt Institut
NSK	Nordisk Samarbetskommitté
NSS	Nordiskt skolsamarbete
NSU	Nordiskt Sommaruniversitet
NTV	Norges Televisjon
NUD	Nordisk Uddannelse center for døvblinde personale
NVL	Nätverk för vuxnas lärande
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
ORKA	Nyhetsbald från Nordisk Energiforskning
OSPAR	Convention for Protection of the Maritime Environment in the North-East Atlantic
OSS	Open Source Software
OSSE	Organisationen för Säkerhet och Samarbete i Europarådet
PAME	Protection of Arctic Marine Environment
PISA	Programme for International Student Assessment
POPs	Peristent Organic Pollutants
PUB	Nordiska Ministerrådets Publikationsenhet
REACH	Registration, Evaluation and Authorization of Chemicals
ROSA	Dansk Rock Samråd
SAB	Scientific Advisory Board
SAFEFOODERA	European Excellence in food Research Area
SAICM	Strategic Approach to International Chemical Management

Forslag til Nordisk Ministerråds

Planer og budget 2008

Fremlagt af Generalsekretæren 1. juni 2007

SIHLWA	Social Inclusion, Healthy Lifestyle & Working Ability
SNS	Samnordisk Skogsforskning
SNU	Samarbetsnämnden för Nordenundervisning i Utlandet
SRA	Strategic Research Area
STEM	Sveriges Energimyndighet
SVANEN	Nordiskt miljömärke
SVL	Nordiskt samarbete om vuxnas lärande
SVT	Sveriges Television
UNEP	United Nations Environment Programme
UNI	Universitetets Naturvetenskapliga Institut
UNODCP	United Nations Office of Drugs and Crime
UNESCO	United Nations Educational, Scientic and Cultural Organization
UNFCCC	United Nations Framwork Convention on Climate Change
VLT	Vasa Läns Telefon
VTT	Valtion Teknillinen Tutkimuskeskus – Statens Tekniska Forskningsanstalt
WHO	World Health Organization
YLE	YleisRadio (Finlands Rundradio)
ÄK-xxxx	Ämbetsmannakommittén för xxxx

Forord

Hermed præsenteres mit budgetforslag 2008 for Nordisk Ministerråd.

Budgettet er udarbejdet på grundlag af de budgetanvisninger, der blev vedtaget af samarbejdsministrene d. 26. februar 2007, og som siden har været diskuteret i de forskellige fagministerråd.

Det overordnede tema, som har præget udarbejdelsen af budget 2008, har først og fremmest været de tanker og holdninger som de nordiske statsministre gav udtryk for på sessionen i København i november 2006 om globaliseringens plads i det nordiske samarbejde. Et andet vigtigt tema er samarbejdet med nabolandene i Nordeuropa og omkring Østersøen, som sammen med det europæiske perspektiv er en integreret del af Ministerrådets arbejde. Disse to temaer er de to drivaksler, hvorom det nordiske samarbejde vil dreje ikke kun i 2008, men også i årene fremover.

På den baggrund er der i mit budgetforslag for 2008 afsat en pulje, benævnt prioriteringspuljen, som efter statsministrenes møde kan fordeles ud på fagsektorerne af samarbejdsministrene.

Der har siden marts 2006 været et arbejde i gang med modernisering af Nordisk Ministerråds budget og økonomistyring. Et af de konkrete resultater er et anderledes lay-out af visse afsnit af nærværende budgetforslag 2008. Væsentligt er nok, at de dele der vedrører historisk rapportering, og som tidligere var en del af budgettet nu placeres i årsberetningen, som udkommer i efteråret, samt at der er udarbejdet et register over alle de forkortelser, der benyttes i budgetforslaget.

Det sidste er bl.a. et forslag fra Nordisk Råd, og det hilser jeg velkommen.

København den 1. juni 2007

Halldór Ásgrimsson
Generalsekretær

Indholdsfortegnelse

Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelse og pagineringen for Blå Bok.

Forord **5**

Indholdsfortegnelse **6**

Planer og budget for virksomhedsåret 2008 ..... **10**

Politiske prioriteringer 10

Budgettets totale ramme 12
Budgettets indtægter og landenes indbetalinger 13
Betalingsordningen for højere uddannelser 13
Indbetalinger fra landene 14
Landenes prognosticerede indbetalinger 14

Budgetanvisningerne og budgetprocessen indtil nu 15

Budgetmodernisering 17
Status på budgetmoderniseringsarbejdet 17

Økonomiske og politiske frihedsgrader i Nordisk Ministerråds budget 18

Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau **22**

Kulturpolitik **23**

Generel indledning 23

Generelle Kultursatsninger 26
1-2203-1 Dispositionsmidler Kultur 26
1-2204-1 Nordisk Kulturforum 26
1-2205-2 Nordisk kulturfond 26

Børn og unge 27
1-2210-1 Nordiskt idrottssamarbete 27
1-2212-1 Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK) 28

Film og medier 28
1-2221-2 Nordisk computerspilprogram 28
1-2222-2 Nordisk Film- och TV-fond 29
1-2223-1 Nordisk Journalistisk Efteruddannelse 30
1-2228-3 NORDICOM 31

Kunstområdet 32
1-2251-2 Kunst- og kulturprogrammet 32
1-2254-2 Mobilitets- og residensprogrammet 33
1-2259-3 Kulturkontakt Nord 34

Nordiske Kulturhus 35
1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik 35
1-2272-3 Nordens hus på Färöarna 36
1-2274-3 Nordens institut på Åland 36
1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA) 37
1-2279-1 Vedlikehold Kulturhusene 37
1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN) 38

Andre kultursatsninger 38
1-2234-4 Samisk samarbeid 38

Jämställdhet **40**

Generell Inledning 40
1-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet 42
1-4480-3 Nordiskt institutt for kvinde og kønsforskning (NIKK) 43

Lagstiftning **45**

Generell inledning 45
1-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning 47

Uddannelse og forskning **48**

Generel Indledning 48

Generelle forsknings- og uddannelsesindsatser 53
2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning 53

Politikudvikling m.v. 53
2-2510-1 Nordiskt skolsamarbete (NSS) 53
2-2520-1 Rådgivningsgruppen for Nordisk samarbejde om Voksnes Læring (SVL) 54
2-2530-1 Rådgivningsgruppen for høgre utdanning (HÖGUT) 54
2-2544-1 Nordens Sprogråd 55
2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur 55
2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring 56

Mobilitets- og Netværksprogrammer 57
2-2513-2 Nordplus rammeprogram 57
2-2512-2 Nordplus Junior 59
2-2522-2 Nordplus Voksen 59
2-2532-2 Nordplus højere uddannelse 60
2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU) 60
2-2543-2 Nordplus sprog og kultur 60
2-2545-2 Norden-undervisning i utlandet 61

Nordforsk 62
2-3100-3 NordForsk 62
2-3129-1 Nordisk videnskabelig information (Nordbib) 64
2-3140-1 Nordisk komitè for Bioetikk 65

Forskning i øvrigt 65
2-3180-2 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA) 65
2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS) 66
2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS) 67
2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK) 68
2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI) 69

Arbejdsmarkedspolitik **70**

Generel Indledning 70
2-4110-1 Prosjektmedel – Arbetsmarknad och miljø 71
2-4120-2 Nordjobb 72
2-4130-1 Informationsprojektet 73
2-4180-3 Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA) 74

Närings-, Energi- og Regionalpolitik **76**

Generel indledning 76
4-5150-1 Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik 78
4-5180-3 Nordisk InnovationsCenter (NICe) 79
4-6180-3 Nordregio 80
4-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEF) 81

Social- og Helsepolitik **83**

Generel Indledning 83
4-4310-1 Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik 86
4-4320-1 Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR) 87
4-4340-1 Nomesko og Nososko 87
4-4381-3 Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) * 88
4-4382-3 Institutt for odontologisk materialprøvning (NIOM) 88
4-4383-3 Nordiska nämnden för alkohol- och drogforsk. (NAD) 89
4-4384-3 Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH) 90
4-4385-3 Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD) 91
4-4386-3 Nordiska utbild.program för social service (NOPUS) 92

Ekonomi og Finanspolitik **93**

Generell Inledning 93
4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik 95

Miljø **97**

Generel Indledning 97
3-3310-1 Projektmedel – Miljø 99
3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond 99
3-6720-4 SVANEN – Nordisk miljömärkning 100

Fiskeri, Jordbrug og Skovbrug, Levnedsmidler **101**

Generel indledning 101
3-6420-1 Ny nordisk Mad 104

Fiskeri 105
3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri 105

Jordbrug 106
3-6510-1 Projektmidler Jordbrug 106
3-6520-1 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ) 106
3-6540-1 Nordisk genbank för husdjur 107
3-xxxx-3 Nordisk Genressource Center 108
3-6580-3 Nordisk Genbank (NGB) 109

Skovbrug 109
3-6310-1 Projektmidler Skovbrug 109
3-6581-1 Samnordisk skogsforskning (SNS) 110

Levnedsmidler 111
3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler 111
3-6820-1 Forskning - levnedsmidler 111
3-6830-1 Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet 112

Grannlandspolitik **113**

Generell inledning 113
6-0820-2 Kunskapsuppbyggning och nätverk 115
6-0980-1 Partnerskab og grænseregionalt samarbejde 116
6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen 117
6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF) 118
6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-Vest Rusland 119
6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen 120
6-0910-1 Politiske initiativer 121
6-0870-1 Arktisk samarbeidsprogram 121
6-xxxx-2 EHU/Hviderusland 122

Samarbejdsministrene **123**

Generel Indledning 123

Sekretariatet 125
5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS) 125

Nordisk Ministerråds Fællesaktiviteter 127
5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund 127
5-0425-4 Bidrag til Västnorden 127
5-0435-1 Generalsekreterarens disponeringsreserv 128
5-0445-1 Formandsskabspuljen 128
5-0460-1 Holdbart Norden 129
5-1011-1 Informationsaktiviteter 130
5-1021-1 Internationale aktiviteter 130
5-1035-1 Grænsehindringer/Hallo Norden 131
5-1050-2 Tjänstemannautbyte 132
5-8030-1 Publikationsverksamheten 132

Prioriteringspuljen 133
5-1100-1 Prioriteringspuljen 133

Strukturpuljen 133
5-1000-1 Strukturpulje 133

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet **134**

Udviklingen i udisponerede midler 2002-2006 134
Afvigelsesforklaring fra ministerrådene 136

Budgettets udvikling i perioden 1998 – 2008 138

Likviditetens udvikling 139

Budgettets fordeling på budgetpostkategorier 139

Ligestilling 141

Bilag 1 – Budgettet konverteret til EURO 142

Bilag 2 - Udgifter som ikke er direkte aktivitets- og projektrelaterede 149

Bilag 3 – Forklaringer til budgetstruktur og budgetpostkategorier 150

Bilag 4 - Förteckning över förkortningar 151

Planer og budget for virksomhedsåret 2008

Politiske prioriteringer

Nordisk Ministerråd er de nordiske regeringers samarbejdsorganisation. Ministerrådets arbejde er overordnet reguleret af Helsingforsaftalen, som senest blev ændret i 1995.

Samarbejdet udføres i 10 fagministerråd. Statsministrene har det overordnede ansvar for arbejdet. I praksis er ansvaret delegeret til de nordiske samarbejdsministre, som koordinerer ministerrådenes arbejde og selv har ansvaret for en række tværgående og overordnede spørgsmål. Det er samarbejdsministrene, som fastlægger de overordnede prioriteringer for Nordisk Ministerråds arbejde.

Formandskabet i Nordisk Ministerråd skifter hvert år og roterer mellem landene. Sverige afløser i 2008 Finland som formandskab for Nordisk Ministerråd. Årets formandskab fastlægger i sit formandskabsprogram, hvad man særligt vil fokusere på.

Hvert fagministerråd beskriver sine fokusområder i flerårige planer. Planerne baserer sig på de overordnede prioriteringer, som fastlægges af samarbejdsministrene.

Budgettet for 2008 afspejler først og fremmest de prioriteringer for det nordiske samarbejde, som gælder for flere år. Inden for budgettet kan formandskabskabets aktuelle prioriteringer virkeliggøres inden for bl.a. den såkaldte formandskabspulje og gennem disponible projektmidler inden for hvert fagministerråd.

Det er generalsekretærens ansvar at fremlægge et budgetforslag for samarbejdsministrene i Nordisk Ministerråd. Budgetforslaget udarbejdes i tæt samarbejde med fagministerrådene. Samarbejdsministrenes forslag til budget fastlægges i september, og det endelige budget vedtages af samarbejdsministrene efter, at Nordisk Råd er blevet hørt i november.

Det nordiske samarbejde med sin base i de i stor udstrækning fælles værdier i de nordiske lande, har stadig mere udviklet sig til en støtte til Norden i verden. Den brede interesse for idéen om Norden i en global verden og for et udvidet samarbejde med Nabolandene er et tegn på dette. Nordens udfordringer og muligheder i en stadig mere globaliseret verden samt et udvidet samarbejde med Nabolandene er de to fyrtårne, som på overordnet plan styrer prioriteringerne i budget 2008.

Hovedlinier i budget 2008

Nordens udfordringer og muligheder i globaliseringen
Mange af de udfordringer, som globaliseringen skaber, kræver at de nordiske lande og regioner agerer samtidigt og koordineret. En fortsat opretholdelse af konkurrenceevnen kan kun ske ved at videreudvikle fælles styrkepositioner.

Indsatsen i Nordisk Ministerråd for at møde globaliseringens udfordringer vil derfor blive udviklet yderligere i 2008 og kommer til at drives tværsektorielt med et højt ambitionsniveau. Opgaven vil blive håndteret af flere ministerråd og vil berøre flere af ministerrådets traditionelle arbejdsområder:

Forsknings-og innovationssatsningerne vil blive videreført for at styrke den nordiske konkurrence- og attraktionskraft. De vellykkede samfinansierede forskningsindsatser på bl.a. mad og helse, velfærdssamfundet, miljø og klima skal følges op på nye områder, hvor der er sammenfald mellem nationale prioriteringer, og hvor Norden har styrkepositioner. Attraktive netværk skal skabes mellem universiteterne bl.a. gennem Nordisk Masterprogram og Nordic Centres of Excellence, og samspillet mellem universiteterne og næringslivet skal fremmes, særligt med sigte på kundskabsdrevne næringsklynger.

Den nordiske velfærdsmodel står overfor betydelige udfordringer. En vigtig opgave bliver at løse den udfordring, at et stigende antal ældre i befolkningen øger udgifterne til sundhedsservice, ældreomsorg og pensionsydelser. Samtidigt med at en reduceret arbejdsstyrke gør det sværere at sikre de nødvendige ressourcer til at opfylde den stigende efterspørgsel efter velfærdsydelser, herunder sikre kvalificeret arbejdskraft og et finansieringsgrundlag.

På miljø, klima og energiområdet er det en prioritet, at anvendelsen af vedvarende energi øges, og udslip fra fossile energikilder reduceres. Samarbejdet skal medvirke til, at der udvikles miljøvenlige, energieffektive og bæredygtige energiløsninger, som kan bidrage til at løse den globale klimaudfordring.

Kultursamarbejdet, som er ministerrådets næststørste indsats, har som overordnet mål at fremme og værne om mangfoldigheden af kulturudtryk i Norden, at formidle kunstnere og deres værker samt at styrke nordisk kunst- og kulturliv i en globaliseret verden. Kultursamarbejdet har fået ny struktur, som vil gøre det lettere at svare på de nationale og internationale udfordringer, som kulturlivet i Norden i dag står over for. Nordisk Kulturfond har en central rolle i den videre udvikling af kultursamarbejdet.

Det nordiske ligestillingsarbejde står over for nye problemstillinger, som afspejler den øgede globalisering. Menneskerne i Norden er forskellige med hensyn til etnisk tilhørsforhold, social og regional baggrund, seksuel orientering mv, og en aktuel udfordring for ligestillingspolitikken er hvordan den kan opfange mangfoldigheden og inkludere alle grupper i beslutningsprocesser og i den offentlige debat.

Grænsehindringsarbejdet fortsættes som værktøj til at fremme Norden som ét marked. Der vil blive igangsat og gennemført indsatser for en mere samordnet indsats i grænsehindringsarbejdet, såvel på informations- som regelområdet samt både inden for Norden og i samarbejde med EU. Der vil blive fokuseret tydeligere på et antal få konkrete problemer.

Ny nordisk mad er et af de nyere innovative og værdiskabende satsningsområder, som falder godt i tråd med Nordisk Ministerråds vision om at fokusere på Nordens udfordringer og styrker i den globale verden. Programmet er med til at brande og synliggøre vores nordiske værdier ved at koble Nordens styrker inden for bla. regionale værdier, gastronomi, erhvervsudvikling, råvarer og turisme.

Et udvidet samarbejde med nabolandene
Samarbejdet med nabolandene i Nordeuropa og omkring Østersøen er sammen med det europæiske perspektiv en integreret del af Ministerrådets arbejde. Det nordiske samarbejde kan udnyttes til, at de nordiske lande står stærkere i Europa. Dette gælder inden for bl.a. uddannelse og forskning, innovation og klyngesamarbejde. På disse områder kan Norden i samarbejde med nabolandene fremstå som én stor attraktiv region, som 'Europas top'.

Samarbejdet omkring Østersøregionen og i Barentsregionen baserer sig på den Nordlige Dimension. Ministerrådets tætte samarbejde med de øvrige regionale råd i regionen og med EU udvikles og styrkes. Samarbejdet fokuserer på bl.a. grænseregionalt samarbejde, forsknings- og uddannelsessamarbejde og NGO-samarbejde.

Det centrale instrument for samarbejde i Nordvestrusland er programmet for kundskabsopbygning og netværk. Ministerrådet vil fortsætte udviklingen og implementeringen af programmet. Samtidigt udvikles nye fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer som et instrument til styrkelse af et ligeværdigt og regulært samarbejde mellem Norden og de baltiske lande. Nordisk ministerråds kontorer i regionen er vigtige brobyggere i udviklingen og gennemførelsen af det fælles nordiske samarbejde i Nordens naboområder.

I 2008 fokuseres særligt på den Nordlige Dimensions 'arktiske vindue', herunder på prioriteterne klima, miljø og den oprindelige befolknings levevilkår. Indsatsen understøttes af Ministerrådets eget Arktiske Samarbejdsprogram.

Hviderusland er et eksempel på et område, hvor en fælles nordisk indsats i kombination med et samarbejde med EU er vigtig. Ministerrådet arbejder sammen med EU om støtte til hviderussiske studerende på European Humanities University (EHU) i Vilnius og i andre af Hvideruslands nabolande, særligt Ukraine.

Budgettets totale ramme

Aktivitetsrammen i budget 2008 er i alt 858,6 MDKK i ***2007 priser***. Aktivitetsrammen er i praksis i reale priser uændret i forhold til 2007.

Tabellen nedenfor viser budgettet fordelt på Nordisk Ministerråds ti fagministerråd samt samarbejdsministrene. I budgettet er ministerrådene inddelt i grupper efter hvor de er placeret organisatorisk i Ministerrådssekretariat.

SAMMENSTILLING AF BUDGET 2008 OG 2007 (2007 priser, TDKK)

	BUDGET 2008	Andel	BUDGET 2007	Andel	Difference +/-	Difference %
MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lag	**169.900**	**19,8%**	**173.369**	**20,2%**	**-3.469**	**-2,0%**
Kultur	160.300	18,7%	163.525	19,0%	**-3.225**	**-2,0%**
Ligestilling	8.300	1,0%	8.515	1,0%	**-215**	**-2,5%**
Lag	1.300	0,2%	1.329	0,2%	**-29**	**-2,2%**
MR-Uddannelse og forskning, MR-A	**232.300**	**27,1%**	**237.021**	**27,6%**	**-4.721**	**-2,0%**
Uddannelse og forskning	219.500	25,6%	223.961	26,1%	**-4.461**	**-2,0%**
Arbejdsliv	12.800	1,5%	13.060	1,5%	**-260**	**-2,0%**
MR-NER, MR-S, MR-Finans	**156.800**	**18,3%**	**159.948**	**18,6%**	**-3.148**	**-2,0%**
Näring, energi og regional	116.100	13,5%	118.425	13,8%	**-2.325**	**-2,0%**
Socialpolitik	39.000	4,5%	39.786	4,6%	**-786**	**-2,0%**
Finanspolitik	1.700	0,2%	1.737	0,2%	**-37**	**-2,1%**
MR-Miljø og MR-FJSL	**84.000**	**9,8%**	**85.652**	**10,0%**	**-1.652**	**-1,9%**
Miljø	44.600	5,2%	45.480	5,3%	**-880**	**-1,9%**
Fiskeri, Jord- och skovbrug og levnedsmidler	39.400	4,6%	40.172	4,7%	**-772**	**-1,9%**
Nabopolitik	**92.300**	**10,8%**	**94.211**	**11,0%**	**-1.911**	**-2,0%**
Samarbejdsministrene	**106.300**	**12,4%**	**105.305**	**12,3%**	**995**	**0,9%**
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	69.555	8,1%	67.822	7,9%	**1.733**	**2,6%**
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	36.745	4,3%	37.483	4,4%	**-738**	**-2,0%**

Prioriteringspulje	**17.000**	**2,0%**	**0**	**0,0%**	**-17.000**	**-**
Strukturpulje	**0**	**0,0%**	**3.066**	**0,4%**	**3.066**	**-**
TOTALT	**858.600**	**100,0%**	**858.572**	**100,0%**	**28**	**0,0%**

Budgettets indtægter og landenes indbetalinger

Ministerrådets virksomhed finansieres i første række af direkte bidrag fra landene. Som udgangspunkt indbetaler landene et beløb svarende til aktivitetsrammen fratrukket afgift på løn, nettorenteindtægter og øvrige indtægter, som det er vist i nedenstående tabel. Landenes indbetalinger indbetales i henhold til en særskilt fordelingsnøgle, som er beregnet på basis af det respektive lands andel af den samlede bruttonationalindtægt i faktorpriser i Norden for de to seneste kendte år, dvs. 2004 og 2005.

INDTÆGTER TDKK, (løbende priser)	**Budget 2006**	**Fordelnings-nøgle 2006**	**Budget 2007**	**Fordelnings-nøgle 2007**	**Budget 2008**	**Fordelnings-nøgle 2008**
Afgift på løn	8.000		8.000		8.000	
Renteindtægter	4.600		4.600		6.900	
Øvrige indtægter/(ev. tab)	200		200		200	
Landenes bidrag	826.843		845.772		843.500	
- Danmark	186.040	22,5%	193.682	22,9%	191.474,5	22,7%
- Finland	148.832	18,0%	153.085	18,1%	150.986,5	17,9%
- Island	9.095	1,1%	9.303	1,1%	10.965,5	1,3%
- Norge	214.979	26,0%	213.135	25,2%	224.371,0	26,6%
- Sverige	267.897	32,4%	276.567	32,7%	265.702,5	31,5%
Sum :	839.643	100,0%	858.572	100,0%	858.600	100,0%

Kommentarer:
Afgift på løn
Beregnes ud fra den afgiftspligtige lønsum for de ansatte ved sekretariatet
Renteindtægter
Det er budgetteret med en nettorenteindtægt på 6,9 MDKK, som er beregnet ud fra en forventet gennemsnitlig placeringsrente på 3,0 % i 2008 og en gennemsnitslikviditet under året på 230 MDKK.
Øvrige indtægter
Denne post inkluderer morarenter, valutakursændringer og tilbagebetalinger af forældede midler

Betalingsordningen for højere uddannelser

Det er besluttet i Overenskomsten om adgang till videregående uddannelse, at konsekvenserne af betalingsordningen for de nordiske lande skal reguleres over Ministerrådets budget, og påvirker derved landenes bidrag til det nordiske budget. Betalingsordningen gælder Danmark, Finland, Norge og Sverige. Island, Grønland, Færøerne og Åland står udenfor betalingsordningen. Der tages hensyn til landenes gensidige betalinger i landenes bidrag og aftalen påvirker alene den interne fordeling af bidragene mellem landene (Danmark, Finland, Norge og Sverige). Det er i 2006 besluttet af forlænge overrenskomsten om højere uddannelse til udgangen af 2009. Aftalen skal fornyes inden 6 måneder før udløb.

Af overenskomsten fremgår det, at der skal ske betaling for 75 % af det antal studerende, som modtager studiestøtte fra det land hvor den studerende er bosat efter gældende regler i det land, og som er indskrevet på en højere uddannelse i et andet land, som falder ind under Artikel 1 i overenskomsten.

Forskningsuddannelser samt studerende på uspecificerede højere uddannelse medregnes ikke i beregningsgrundlaget. Den årlige erstatning pr. studerende er 22.000 DKK.

Ministerrådet modtager statistik fra de nordiske studiestøttemyndigheder, som er den der ligger til grund for beregning af antal studerende mellem de nordiske lande, der indgår i ordningen.

Betalingsordning , højere uddannelse, TDKK

	Regnskab 2006	Budget 2007	Budget 2008
Danmark	-33.627	-44.666	-49.533
Finland	14.206	16.088	14.949
Island	0	0	0
Norge	19.718	34.287	33.627
Sverige	-297	-5709	957
Sum:	0	0	0

Indbetalinger fra landene

Landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd er følgende efter korrektion for betalingsordningen for højere uddannelse:

Indbetalinger, inkl. betalingsordning og reduktion af likviditet, løbende priser TDKK

1)	Regnskab 2006	Budget 2007	Budget 2008
Danmark	152.413	149.016	141.942
Finland	163.038	169.173	165.936
Island	9.095	9.303	10.966
Norge	234.697	247.422	257.998
Sverige	267.600	270.858	266.660
Sum:	826.843	845.772	843.500

Landenes prognosticerede indbetalinger

Som et resultat af budgetmoderniseringsarbejdet har NSK besluttet at der i budgetforslaget skal præsenteres en prognose for landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd i budgetårets priser. Beregningen foregår i to tempi:

1) Ud fra fordelingen på budgetpostkategorier kan den pris- og valutaregulerede udgiftsramme i 2008 beregnes. Denne beregning er foretaget i nedenstående tabel. Prisfaktorerne der er benyttet, er de nationale finansministeriers forventninger til prisniveauet i 2008. Valutakurserne er det aritmetiske

gennemsnit af Danmarks Nationalbanks officiel månedsgennemsnitskurser i perioden maj 2006 til april 2007.

Prisopregning fordelt på kategorier og den totale udgiftsramme	Bevilling 2007 priser	Valutakurser	Prisfaktorer	Udgiftsramme 2008 priser
Projektmidler	472.828	-	2,2	483.230
Institutioner i:				
Danmark	114.662	100	2,1	117.070
Finland	5.194	746	1,5	39.325
Island	97.500	8	2,5	7.995
Norge	203.480	92	2,5	191.882
Sverige	40.501	81	2,3	33.560
Sum:	-	-	-	**873.062**

2) Når den totale udgiftsramme i 2008 er kendt kan landenes indbetalinger beregnes ved at fordele finansieringsbyrden efter fordelingsnøglen og korrigere for betalingsordningen for højere uddannelse.

Landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd 2008 pris- og valutaomregnede	Fordelingsnøgle	Indtægter	Betalingsordning	Indbetaling
Afgift på løn		8.000		
Renteindtægter		6.900		
Øvrige indtægter/(ev. tab)		200		
Landenes bidrag		**857.962**		
Danmark	22,7	194.757	-49.533	145.224
Finland	17,9	153.575	14.949	168.524
Island	1,3	11.154	0	11.154
Norge	26,6	228.218	33.627	261.845
Sverige	31,5	270.258	957	271.215
Sum:	100,0	873.062	0	**857.962**

Budgetanvisningerne og budgetprocessen indtil nu

Forløbet af budgetprocessen indtil nu vises i nedenstående tabel:

Dato	2006
7-8.12	• NSK/MR-SAM diskuterer fremtidige prioriteringer.
	2007
18.01	• NSK diskuterer budgetanvisninger 2008.
Uge 4-6	• Samråd mellem Nordisk Råd og formanden for samarbejdsministrene om budgetanvisninger 2008.
26.02	• MR-SAM godkender budgetanvisninger for 2008.
Marts- maj	• Udarbejdelse af sektorernes budgetbidrag

01.06	• Generalsekretærens budgetforslag sendes ud til NSK/MR-SAM (og derigennem også til landene til national høring). [Budgetforslaget foreligger kun som pdf. fil.]

Generalsekretærens budgetforslag udarbejdes på grundlag af de budgetanvisninger, som blev vedtaget af samarbejdsministrene d. 26. februar 2007.

I Budgetanvisningerne fastlægges også den totale ramme for budget 2008 i 2007 priser, som er samme ramme som i budget 2007 (afrundet til hele hundredtusind). Budgetrammen består af to dele: en del som lægges til grund for budgetarbejdet i fagministerrådene, nabosamarbejdet og på rammen "samarbejdsministrene" (budgetsektorerne) samt en dispositionspulje, som samarbejdsministrene på forskellig vis disponerer. Rammerne er udarbejdet ud fra den forudsætning, at NORA ikke overflyttes fra MR-NER til MR-SAM.

I nedenstående tabel vises i kolonnen "Budget 2008" rammerne for budgetsektorerne samt rammen for dispositionspuljen for 2008. Til sammenligning vises også sektorernes rammer i 2007. Budgetsektorerne har været genstand for en pro rata reduktion på 2 %, som vist i tabellen nedenfor.

Rammer 2008 (2007 priser)

Ministerråd	Budget 2007	-Δ 2 % [1]	Budget 2008 [2]
Kultur	163.525	3.271	160.300
Jämställdhet	8.515	170	8.300
Lagstiftning	1.329	27	1.300
Uddannelse og forsk.	223.961	4.465	219.500
Arbetsmark. o. miljø	13.060	261	12.800
NER	118.425	2.369	116.100
Social- och hälsovårdspol.	39.786	796	39.000
Ekonomi och finanspol.	1.737	35	1.700
Miljø	45.480	910	44.600
MR-FJLS	40.172	803	39.400
Nabopolitik	94.211	1.884	92.300
Samarbejdsministrene	105.305	1.843	90.300
Strukturpulje	3.066		
Dispositionspulje			33.000
I alt	**858.572**	**16.800**	**858.600**

1) Kolonnen (markeret - Δ x %) viser provenuet fra budgetsektorerne til dispositionspuljen, og er ikke den samlede reduktion i rammerne (f.eks. er rammen for samarbejdsministrene udover pro rata reduktionen også fratrukket puljen for holdbar udvikling og formandskabspuljen.)
2) Forskellen i totalrammen skyldes afrunding.

Provenuet til dispositionspuljen er genereret igennem pro rata reduktionen[1] af alle budgetsektorernes rammer fra budget 2007, som derefter er lagt sammen med puljen for holdbar udvikling, strukturpuljen og formandskabspuljen.

[1] Puljen for holdbar udvikling, strukturpuljen og formandskabsinitiativer er friholdt for reduktion, da der ellers bare er tale om en reduktion af puljerne initialt, som derefter føres tilbage igen i dispositionspuljen.

Dispositionspuljen består af en prioriteringspulje, puljen for holdbar udvikling, strukturpuljen (som anvendes til støtte til det uformelle nordiske samarbejde) og formandskabspuljen.

Årets Budgetforslag adskiller sig fra de tidligere års budgetter ved at ikke hele dispositionspuljen er udmøntet. I budgetforslaget er prioriteringspuljen indarbejdet med et samlet beløb på 17 MDKK. Puljens udmøntning afventer resultatet af statsministrenes sommermøde i juni, hvorefter midlerne vil blive tilbageført til sektorerne.

Af de 33 MDKK i dispositionspuljen er foreløbigt 10 MDKK disponeret til formandskabspuljen, 3 MDKK til Holdbart Norden og 3 MDKK til modernisering og opgradering af Nordisk Ministerråds hjemmeside www.norden.org.

Budgetmodernisering

Siden marts 2006 har der været arbejdet med modernisering af Nordisk Ministerråds budget og økonomistyring. Konkret har følgende områder været belyst i arbejdet: 1) Ministerrådets likviditet, 2) Prisopregning af budgetrammen, 3) Projektadministration og 3 års dispositionsreglen, 4) budgettets opstilling og layout og 5) Ministerrådets budget og øget politisk styring,. Arbejdet, som har været et samarbejde mellem sekretariatet og budgetekspertgruppen[2] mundede i februar 2007 ud i et forslagskatalog (NSK/MR-SAM dok. 16/2007), som Generalsekretæren forelagde for MR-SAM og som nu er godkendt, dog undtaget forslaget om likviditetsnedsættelsen. Før forslagskataloget blev forelagt MR-SAM blev det præsenteret for Nordisk Råd, som har haft mulighed for at komme med bidrag og synspunkter.

Status på budgetmoderniseringsarbejdet

Med hensyn til arbejdet med projektadminsitrationen og 3 års dispositionsreglen implementeres ændrede regler for videreførelsesadgang allerede i forbindelse med regnskab 2007. De resterende forslag som mere omhandler den operationelle og daglige projektadministration, vil sekretariatet tage fat på at realisere i efteråret 2007.

Vedrørende strukturpuljen har NSK tilkendegivet, at denne pulje inkorporeres i formandskabspuljen og der derigennem bliver mulighed for fortsat støtte til uformelt samarbejde. De nye krav til sektorernes budgetforslag i Budgetanvisningerne vil blive indarbejdet i de først kommende, som er Budgetanvisninger for budget 2009. Disse besluttes af MR-SAM i vinteren/foråret 2008.

Forslaget om en prioriteringspulje har været et middel til at omfordele budgetressourcer i det nordiske samarbejde i årets budgetforslag.

Generalsekretærens forslag vedr. budgettets layout og opstilling er allerede indarbejdet i nærværende budget. Tabellerne med flerårige planlægningsrammer er i årets budgetforslag erstattet af en oversigt over budgettets økonomiske råderum (se nærmere herom nedenfor).

MR-SAM har endnu ikke taget stilling til, om der i 2008 skal foretages en reduktion af ministerådets likviditet med 50 MDKK, som foreslået af Budgetekspertgruppen

For så vidt angår prisopregning har MR-SAM tilsluttet sig forslaget om at den eksisterende metode til at pris- og valutajustere budgettet fortsætter.

[2] Budgetekspertgruppen er en gruppe, som er nedsat af NSK til at rådgive NSK og samarbejdsministrene i budgetspørgsmål

Økonomiske og politiske frihedsgrader i Nordisk Ministerråds budget

Et af Budgetekspertgruppens forslag har været at erstatte den tidligere opgørelse over Ministerrådets planlægningsramme med en prognosticerede opgørelse over de økonomiske frihedsgrader i budgettet i de kommende år.

Det er valgt at bibeholde den tidligere tidshorisont på 2 år, da en prognose udover denne tidshorisont vurderes at være meget spekulativ set i relation til de strukturelle ændringer, der i de seneste år er sket i Ministerrådet.

Det må således understreges, at prognosen i 2009 og 2010 er lavet på baggrund af den totale ramme i 2008 og samme rammefordeling på ministerråd som i 2008 og ikke mindst på grundlag af det institutionelle set-up og organisationsstrukturen i de enkelte sektorer. Det må også understreges, at der er tale om en prognose foretaget i Ministerrådssekretariatet og ikke en politisk prioritering.

Dog er der i prognosen også forsøgt at tage den politiske virkelighed i betragtning, som betyder, at sekretariatet har vurderet de politiske omkostninger ved at omprioritere og reducere eller helt nedlægge aktiviteter.

I nedenstående tabel ses prognosen for de enkelte ministerråd, nabopolitikken samt samarbejdsministrene.

Som det ses er det valgt at inddele graden af frihed i budgettet i 5 kategorier.

Kategori 1

Midler der benyttes til korte, enkeltstående og tidsbegrænsede projekter. Det er midler, der tildeles ad hoc. I denne kategori ligger udover projektmidlerne også de midler, der i institutioner har projektlignende karakter.

Kategori 2

Kategori 2 er midler, hvor Nordisk Ministerråd har givet signal om eller hvor der i forbindelse med uddeling af midler klart fra Ministerrådet ligger en hensigtserklæring om finansiering over flere år. I denne kategori medtages midler, hvor Nordisk Ministerråd er den eneste finansieringskilde. I denne kategori ligger f. eks. arbjdsgrupper, støtteordninger og større programmer, der opfylder kriterierne.

Kategori 3

Kategori 3 er midler, der tiltrækker eksterne midler.
Kriterierne er de samme som i kategori 2, men Nordisk Ministerråd er ikke den eneste finansieringskilde. Der er altså tale om midler, hvor Nordiske midler er katalysator for nationale midler og midler af anden ekstern karakter.

Kategori 4

Dette er midler, der er allokeret til "Nordiske kerneopgaver" Nordiske kerneopgaver er aktiviteter, som er synlige og medvirker i stor grad til at profilere det nordiske samarbejde. Det er f. eks. "Hallo Norden", de nordiske kulturhuse, Svanen og de nordiske priser, men også enkelte støtteordninger ligger i denne kategori.

Kategori 5

Den sidste kategori er midler, der er juridisk kontraktsbundne. Der er altså ikke tale om frie midler. Det drejer sig om leasing- og huslejeaftaler samt institutionernes personale.

Opgørelse over frihedsgrader i Nordisk Ministerråds budget 2009 OG 2010 (2007 priser, TDKK)

	BO 2009					BO 2010				
Graden af frihed	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lag	**7.436**	**60.918**	**24.845**	**67.161**	**9.540**	**7.436**	**60.918**	**24.845**	**67.161**	**9.540**
Kultur	2.504	60.818	24.845	67.161	4.972	2.504	60.818	24.845	67.161	4.972
Ligestilling	3.732	0	0	0	4.568	3.732	0	0	0	4.568
Lag	1.200	100	0	0	0	1.200	100	0	0	0
MR-Uddannelse og forskning, MR-A	**14.911**	**72.537**	**61.469**	**72.933**	**10.450**	**47.496**	**49.763**	**52.058**	**72.933**	**10.050**
Uddannelse og forskning	12.488	65.364	61.469	70.529	9.650	44.673	42.590	52.058	70.529	9.650
Arbejdsliv	2.423	7.173	0	2.404	800	2.823	7.173	0	2.404	400
MR-NER, MR-S, MR-Finans	**47.031**	**22.707**	**53.800**	**0**	**33.262**	**48.033**	**21.705**	**63.800**	**0**	**23.262**
Näring, energi og regional	18.079	19.721	53.800	0	24.500	18.079	19.721	63.800	0	14.500
Socialpolitik	27.552	2.686	0	0	8.762	28.554	1.684	0	0	8.762
Finanspolitik	1.400	300	0	0	0	1.400	300	0	0	0
MR-Miljø og MR-FJSL	**8.747**	**31.996**	**26.545**	**7.190**	**9.522**	**12.354**	**31.389**	**23.545**	**7.190**	**9.522**
Miljø	2.300	28.892	10.503	2.905	0	2.300	28.892	10.503	2.905	0
Fiskeri, Jord- och skovbrug og levnedsmidler	6.447	3.104	16.042	4.285	9.522	10.054	2.497	13.042	4.285	9.522
Nabopolitik	**2.041**	**0**	**68.316**	**0**	**21.943**	**2.041**	**0**	**68.316**	**0**	**21.943**
Samarbejdsministrene	**18.072**	**13.064**	**4.000**	**0**	**71.164**	**18.072**	**13.064**	**4.000**	**0**	**71.164**
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	0	0	0	0	69.555	0	0	0	0	69.555
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	18.072	13.064	4.000	0	1.609	18.072	13.064	4.000	0	1.609
Prioriteringspulje	**17.000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**17.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
TOTALT	**115.238**	**201.222**	**238.975**	**147.284**	**155.881**	**152.432**	**176.839**	**236.564**	**147.284**	**145.481**

Som det ses af tabellen er der ca. 155 MDKK af Ministerrådets budget, der er juridisk kontraktbundne. Af de resterende midler går ca. 145 MDKK til det, som må betegnes som nordiske kerneaktiviteter.

Ca. 240 MDKK af nordiske midler er midler, hvor der er, eller hvor der stilles krav om medfinansiering fra eksterne kilder uden for det formelle nordiske samarbejde. Det er midler med en indbygget multiplikatoreffekt. Kriterierne for at støtte aktiviteter fra Nordisk Ministerråds side er at aktiviteter bidrager til "Nordisk nytte". Og med disse midler øges volumen af midler, der generér "Nordisk nytte" betydeligt.

De sidste ca. 315 MDKK er for stor dels vedkommende ad hoc projektmidler og midlerne til arbejdsgrupper, samarbejdsorganer m.v. Tilhørsforholdet til det nordiske samarbejde kan variere en del, men anvendelsen af disse midler er altid knyttet op på handlingsplaner i de enkelte sektorer. Det er disse midler, der finansierer driften af ministerrådene og det er herfra nye tiltag, analyser og policy-udvikling finansieres.

Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau

I det følgende redegøres der for Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau[3]. Budgetposterne er opdelt pr. sektor. Budgetforslaget er opbygget således, at sektorens arbejde til at starte med præsenteres i en indledende tekst. Her redegøres der for sektorens arbejde og planer m.v., som styrer dette arbejde. Derefter redegøres der for, hvordan de overordnede prioriteringer fra MR-SAM er implemteret i sektoren, og om dette har medført større bevillingsmæssige ændringer på budgetpostniveau. Til sidst gives der et resumé af sektorens resultater. Tidligere var det således, at resultaterne blev rapporteret på budgetpostniveau. Denne rapportering er flyttet til årsberetningen, der kommer senere på året.

Som noget nyt i år vises efter resuméet af sektorens resultater en oversigtstabel med alle sektorens budgetposter og en opdeling af sektorbudgettet på budgetpostkategorier.

[3] I bilag 1 vises en oversigt over alle budgetposter i EURO. I Bilag 2 og i bilag 3 gives der flere tekniske oplysninger af regnskabsmæssig, systemmæssig karakter om indholdet af de enkelte rubrikker på budgetpostniveau.

Kulturpolitik

Generel indledning

Generel Indledning

Kulturministrene i de nordiske land og selvstyrende områder har det overgripende ansvar for det nordiske kultursamarbeid i Nordisk Ministerråd.

Nordisk kultursamarbeid har som overordnede mål:

Å fremme mangfoldet av kulturuttrykk:
Kultursamarbeidet under Nordisk ministerråd skal bidra til å fremme og verne om mangfoldet av kulturuttrykk i Norden samt å fremme og styrke den nordiske dimensjonen i landenes kulturliv.

Å formidle kunstnere og deres verk:
Det skal finnes gode forutsetninger for mobilitet både for individer, grupper og kulturprodukter.

Å styrke kvalitet, konkurransekraft og tilgjengelighet i nordisk kunst- og kulturliv:
Det nordiske kultursamarbeidet skal styrke og utvikle den kulturelle og kunstneriske virksomheten i hele Norden.
Samarbeidet skal resultere i at kultur og kunst fra de nordiske land skal være tilgjengelig i Norden og i å få økt gjennomslagskraft hos publikum i hele regionen og internasjonalt.

Å komplementere innsatsen i de enkelte land.

Å ta særlig hensyn til de selvstyrende områder og de særlige strukturelle forutsetninger for det kulturelle samarbeid som gjelder mellom de selvstyrende områder og det øvrige Norden.

Med henblikk på disse overordnede mål ønsker Nordisk Ministerråd å gi kultursamarbeidet en ny dynamikk, og de nordiske kulturministrene besluttet i 2005 å gjennomføre en strukturreform som trådte i kraft i sin helhet i 2007.

Hensikten med strukturreformen er at det nordiske kultursamarbeidet skal være mer fleksibelt og åpent for nye arbeidsformer, samt at det lettere skal kunne svare på de utfordringer som kulturlivet i Norden står overfor i dag, både nasjonalt og internasjonalt. Det nordiske kultursamarbeidet vil også i større grad være forankret i kulturmiljøene på nasjonalt nivå.

Kultursamarbeidets viktigste mål i perioden 2007 – 2009 er å konsolidere den nye strukturen og den nye arbeidsformen og sørge for at den fungerer på en hensiktsmessig måte og støtter de målene som kulturministrene har vedtatt for samarbeidet, bl.a. at den åpner for at nye grupper og nye nettverk kan delta i det nordiske kultursamarbeidet. Den nye strukturen skal også tilrettelegges slik at den er oversiktlig og brukervennlig og avvikler de overlappinger som finnes i forhold til Nordisk kulturfond og nasjonale organ og myndigheter.

Etablering av den nye strukturen for nordisk kultursamarbeid bygger på en tett og konstruktiv dialog med Nordisk Råd som vil fortsette i 2008, især vedrørende den fortløpende evaluering av den nye strukturen og de nye programmene.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

Handlingsplanen for nordisk kultursamarbeid 2007-2009

I perioden 2007-2009 vil det fokuseres på følgende prioriteringer:

- Etablering av de nye programmene med vekt på komplementaritet
- Forankring av den nye strukturen i nasjonale miljøer i Norden
- Videreutvikling av Nordisk kulturforum som dialogverktøy for feltet
- Styrking av de nordiske husene og instituttene
- Avklaring av arbeidsfordeling mellom kunst- og kulturprogrammet og Nordisk kulturfond
- Oppbygging av Kulturkontakt Nord
- Konsolidering av de nordiske prisene og harmoniseringsarbeid vedr. profilering.
- Hensyn til de selvstyrende områder og ikke-skandinaviske språk i nordisk kultursamarbeid
- Hensyn til de samiske samfunn
- Hensyn til barn og unge og forankring av strategien på kulturområdet
- Utforming av satsningsområder innen internasjonalt kultursamarbeid især i NV-Russland, Kaliningrad samt Estland, Latvia og Litauen.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

Norden som global vinnerregion
Den nye strukturen for kultursamarbeidet vil styrke kulturaktørene i Norden og bidra til å fremme Norden som en dynamisk kulturregion. Gjennom programmene Nordisk dataspill, Mobilitets- og residensprogram og Kunst- og kulturprogram vil det åpnes for nye former for samarbeid og muligheter for og å fremme bl.a. det nordiske språkfelleskapet og de nordiske språks mangfold.

Når det gjelder nabopolitikk vil Ministerråd for kultur i 2008 iverksette nye satsningsområder (utarbeidet i 2007) for kultursamarbeid med Nordvest Russland og med Estland, Latvia og Litauen. Lansering av programmet for nettverksbygging og mobilitet vil også kunne åpne for utveksling og kultursamarbeid med Hviterussland.

Større ændringer på budgetposter

Innenfor den totale budsjettrammen for 2008 ble det foreslått følgende prioriteringer for de tre nye programmene:
Nordisk Computerspilprogram: 12.016 MDKK
Kunst- og kulturprogram: 19.040 MDKK
Mobilitets- og residensprogram: 12.371 MDKK

Resumé af Ministerrådets resultater i 2006

Følgende kan oppsummeres som de viktigste hendelser i 2006:
- Nedleggelse av en rekke institusjoner og komiteer
- Dialog med kulturfeltet under overskrift Nordisk kulturforum
- Etablering av den nye strukturen for nordisk kuultursamarbeid
- Lansering av Nordisk dataspillprogram
- Vedtak om innhold og ramme for Mobilitets- og residensprogram og Kunst- og kulturprogram
- Vedtak om etablering av den nye institusjonen Kulturkontakt Nord
- Vedtak om Nordisk ministerråds strategi for Barn og Unge med etablering av

Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK).
• Vedtak om en styrket og utvidet rolle for De nordiske hus og institutter i lys av den nye strukturen.

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-K		**160.300**	**163.525**	**-3.225**	**-2,0%**
	Generelle kulturinnsatser	*33.804*	*34.459*	*-655*	*-1,9%*
1-2203-1	Dispositionsmidler Kultur	1.002	1.022	-20	-2,0%
1-2204-1	Nordisk Kulturforum	1.502	1.533	-31	-2,0%
1-2205-2	Nordisk kulturfond	31.300	31.904	-604	-1,9%
	Barn och unga	*7.168*	*7.315*	*-147*	*-2,0%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*7.168*	*7.315*	-147	-2,0%
1-2210-1	Nordiskt idrottssamarbete	1.255	1.281	-26	-2,0%
1-2212-1	Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK)	5.913	6.034	-121	-2,0%
	Film och media	*41.857*	*40.670*	*1.187*	*2,9%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*38.969*	*37.723*	1.246	3,3%
1-2221-2	Nordisk computerspilprogram	12.016	10.220	1.796	17,6%
1-2222-2	Nordisk Film- och TV-fond	23.777	24.262	-485	-2,0%
1-2223-1	Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	3.176	3.241	-65	-2,0%
	Institutioner	*2.888*	*2.947*	-59	-2,0%
1-2228-3	NORDICOM	2.888	2.947	-59	-2,0%
	Konstområdet	*73.312*	*76.837*	*-3.525*	*-4,6%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*31.411*	*34.084*	-2.673	-7,8%
1-2251-2	Kunst- og kulturprogrammet	19.040	20.440	-1.400	-6,8%
1-2254-2	Mobilitets- og residensprogrammet	12.371	13.644	-1.273	-9,3%
	Institutioner	*4.972*	*5.071*	*-99*	*-2,0%*
1-2259-3	Kulturkontakt Nord	4.972	5.071	-99	-2,0%
	Nordiska kulturhus (institutioner)	*36.929*	*37.682*	*-753*	*-2,0%*
1-2270-3	Nordens hus i Reykjavik	8.775	8.954	-179	-2,0%
1-2272-3	Nordens hus på Färöarna	12.512	12.767	-255	-2,0%
1-2274-3	Nordens institut på Åland	2.697	2.752	-55	-2,0%
1-2277-3	Nordens institut på Grönland (NAPA)	5.839	5.958	-119	-2,0%
1-2279-1	Vedlikehold kulturhusene	1.068	1.090	-22	-2,0%
1-2548-3	Nordens institut i Finland (NIFIN)	6.038	6.161	-123	-2,0%
	Andra kultursatsningar	*4.159*	*4.244*	*-85*	*-2,0%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*4.159*	*4.244*	*-85*	*-2,0%*
1-2234-4	Samisk samarbeid	4.159	4.244	-85	-2,0%

Opdelt på kategorier		**160.300**	**163.525**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	13.916	14.201	8,7%	8,7%
	Støtteordninger	98.504	100.470	61,4%	61,4%
	Institutioner	43.721	44.610	27,3%	27,3%
	Organisationsbidrag	4.159	4.244	2,6%	2,6%

Generelle Kultursatsninger

1-2203-1 Dispositionsmidler Kultur

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.002.000	1.022.000	6.112.000	77%	MR-K/EK-K

Formål Budsjettposten skal dekke kulturministrenes formannskapsprosjekter og andre politiske initiativ.

Prioriteringer i 2008 I 2008 prioriteres midlene til aktiviteter under formannskapsprogrammet og til andre politiske initiativ kulturministrene ønsker å prioritere.

- Sektorfinansiering av formannskapsprosjekter
- Ny nordisk mat (DKK 200.000 per år i perioden 2007-2009 til kulturdimensjon innen programmet Ny nordisk mat)

Sekretariats-funktion Nordisk ministerråds sekretariat

1-2204-1 Nordisk Kulturforum

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.502.000	1.533.000	1.019.000	75%	MR-K/EK-K

Formål Det nye nordiske kultursamarbeidet bygger på dialog med hele kulturfeltet og på en kontinuerlig diskusjon om mål og midler. Nordisk Kulturforum er et dialogverktøy og den viktigste møteplassen for å sikre videreutviklingen av programmene og fremtidige initiativ for kulturmiljøene i Norden.
Under overskriften Nordisk Kulturforum arrangeres hvert år flere konferanser, seminarer og workshops for å styrke dialogen med kulturfeltet i hele Norden. Nordisk Kulturforum er åpent for kulturaktører, organisasjoner, institusjoner, nettverk og enkeltpersoner.

Prioriteringer i 2008 Prioriteringene og temaene for Nordisk Kulturforum 2008 utarbeides i løpet av 2007 og foreligges EK-K.

Sekretariats-funktion Nordisk ministerråds sekretariat

1-2205-2 Nordisk kulturfond

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	31.300.000	31.904.000	31.217.000	100%	Fondsstyret

Formål Nordiska Kulturfondens syfte är att främja det kulturella samarbetet mellan de nordiska länderna genom att bevilja bidrag till samarbetsprojekt inom allmänkultur, konst, utbildning och forskning. Fondens verksamhet baserar sig på ett särskilt avtal mellan de nordiska länderna, vilket ingicks år 1966. Prioriterade områden är bland annat projekt

för och med barn och ungdomar, projekt som främjar nordisk språkförståelse, projekt som befrämjar nya uttryckssätt och förmedlingsformer. Även projekt som stimulerar till ökade kunskaper om Nordens historia och framväxten av nya traditioner samt det kulturarv som samtiden formar har hög prioritet. Härtill prioriteras projekt som initieras av frivilligsektorn, tvärsektoriella projekt och projekt som genomförs utanför huvudstadsregionerna.

Prioriterigner i 2008 Fonden har ett 20-tal sakkunniga runt om i Norden som bistår sekretariatet med att kvalitetssäkra ansökningarna. Det avhålls årligen två möten med de sakkunniga för att utveckla en bättre nationell förankring kring fondens verksamhet samt för att nå nya målgrupper.
Årets nordiska utställning för perioden 2007 – 2009 är ett samarbete mellan 11 museer på Nordkalotten. Temat är Ljusa nätter och mörka dagar och kommer att handla om ljusets/mörkrets betydelse för livet på Nordkalotten.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 6.685.000 DKK
Faktiske udgifter : 6.218.630 DKK

Sekretariats-funktion Nordisk kulturfonds sekretariat

Børn og unge

1-2210-1 Nordiskt idrottssamarbete

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.255.000	1.281.000	1.253.000	91%	MR-K/EK-K

Formål Hovedformålet med bevillingen er at støtte idrætssamarbejdet mellem Grønland, Island og Færøerne, samt mellem de vestnordiske lande på den ene side og det øvrige Norden på den anden side ved at lette børn og unges deltagelse i idrætsstævner og -arrangementer. Desuden gives støtte til samisk idrætssamarbejde for børn og unge og det nordiske skoleidrætssamarbejde.

Prioriteringer i 2008 Bevillingen bruges til at reducere rejseudgifterne for børn og unge, der deltager i nordiske idrætsarrangementer, lejrophold, kurser m.v. i overensstemmelse med nedennævnte prioriteringer.

- Ligestilling
- Integration af handikappede
- Idrætsarrangementer i Vestnorden

Sekretariats-funktion Sekretariatsfunktionen varetages af de nationale rigsidrætsforbund i henholdsvis Grønland, Island og Færøerne, som har forpligtet sig til at stå for administrationsudgifterne.

Ministerrådssekretariatet administrerer den del af budgetposten, som går til nordisk skoleidræt og samisk idrætssamarbejde.

1-2212-1 Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	5.913.000	6.034.000	5.904.000	94%	NORDBUK

Formål

Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK) er Nordisk Ministerråds rådgivende og koordinerende organ i nordiske og internationale børne- og ungdomspolitiske spørgsmål. NORDBUK skal hvert år fremlægge en samlet rapport for samarbejdsministrene, der belyser arbejdet med børn og unge inden for de prioriterede fagområder i Nordisk Ministerråd.
Komitéen har desuden ansvar for fordeling af projekt- og organisationsstøtte til nordiske ungdomsorganisationer og nordiske ungdomsgrupper. Administrationen af støtteordningerne er udliciteret.

Prioriteringer i 2008

I 2008 prioriteres arbejdet med komitéens handlingsplan for 2006-2009 og strategien for Nordisk Ministerråds arbejde med børn og unge ud fra visionen om, at "Norden skal være verdens bedste sted for børn og unge".
Fremme integrering af børne- og ungdomsperspektiv i relevante dele af Nordisk Ministerråds virksomhed
Støtte børns og unges egen organisering og børns og unges nordiske samarbejde
Støtte udvikling og spredning af nye metoder for børns og unges deltagelse i demokratiske processer
Øge ligestilling og mangfoldighed blandt dem, der får støtte fra NORDBUK
Fremme bedre kundskaber blandt børn og unge om menneskerettigheder og demokrati
Øge samarbejde og koordinering med andre internationale børne- og ungdomspolitiske samarbejdsstrukturer
Øge kundskab og formidling om børn og unge igennem komitéens forskningskoordinator

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: DKK 595.000
Faktiske udgifter: DKK 536.069

Sekretariats-funktion

Nordisk Ministerråds Sekretariat

Film og medier

1-2221-2 Nordisk computerspilprogram

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	12.016.000	10.220.000	6.114.000	98%	MR/EK-K

Formål

Nordisk Computerspilprogram skal i perioden 2006-2012 stimulere til øget kvalitet og flere tilbud af nordisk producerede computerspil for børn og unge. I den første fase (2006-2008) etableres programmet og en basisvirksomhed, som omfatter løbende opmærksomhed på tilsvarende programmer og initiativer udenfor Norden og indenfor andre media, som kan være en ressource for udenlandske investorer og hjemvendende arbejdskraft.

Prioriteringer i 2008

Programmet skal sikre en effektiv nordisk infrastruktur for udviklere af computerspil, producenter og distributører, koordinere fællesnordiske aktiviteter, sikre

informationsudveksling og øge branchekundskab, samt etablere et netværk blandt brancheaktører.
Udviklingsstøtte uddeles til nye, kreative computerspil, således at støtteværdige koncepter kan videreudvikles til prototypeniveau.
Fællesnordiske markedsaktiviteter gennemføres for at støtte salg og eksport af nordiske computerspil.
Digital distribution etableres fortsat for at sikre producenternes adgang til markedet og brugernes adgang til nordiske kvalitetsprodukter.
Information samles og tilgængeliggøres for producenter – om industrien, markeder og finansiering.
Konsumentinformation spredes til brancheorganisationer.
Etablering af et lokaliseringssystem som tillader versionering til andre nordiske sprogområder.
Programmet tilbyder industrien ekspertbistand i forbindelse med markedsføring, salg, aftaler og juridiske spørgsmål knyttet hertil.
Et netværk for brancheorganisationer i Norden bygges op, således at Nordisk Computerspilprogram får en tydelig platform at arbejde på med henblik på konsolidering af programvirksomheden efter 2012 og efter bevillingen fra Nordisk Ministerråd bortfalder.

Ledelse og adm.
Planlagte udgifter: -
Faktiske udgifter: DKK 1.016.600

Sekretariats-funktion
Nordic Game Resources AB

1-2222-2 Nordisk Film- och TV-fond

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	23.777.000	24.262.000	21.890.000	100%	Fondsstyret

Formål
Nordisk Film- og TV-Fond (NFTF) har til opgave at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker (film og TV). Særligt hensyn tages til produktioner rettet til børn og unge.

NFTF fungerer i øvrigt som sekretariat for Nordisk Råds filmpris og administrerer prisen på DKK 350.000.

NFTF administrerer tillige en bevilling til Filmkontakt på DKK 1.500.000 for hvert af årene 2007, 2008 og 2009.

Prioriteringer i 2008
Aftalen for NFTF gælder for perioden 01.01.2005-31.12.2009.
Det er NFTFs opgave at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker af høj kvalitet; at inspirere og styrke det kreative samarbejde på filmområdet indenfor de nordiske lande; samt at styrke produktion og spredning af kvalitative nordiske børnefilm.
Fondsstyrets prioriteringer for virksomheden er gældende for hele aftaleperioden og virksmoheden specificerer således ikke prioriteringer for enkelte år.

Ledelse og adm.
Planlagte udgifter: DKK 2.200.000
Faktiske udgifter: DKK 2.100.000

Sekretariats-funktion Nordisk Film- og TV-fonds sekretariat

1-2223-1 Nordisk Journalistisk Efteruddannelse

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.176.000	3.241.000	0	-%	Forvaltnings-organ

Formål Det er Nordisk Journalistcenters overordnede opgave via kurser, seminarer og andre kompetenceopbyggende tiltag at skabe og fastholde interesse i medierne for nordisk samhørighed og kulturelt fællesskab.

Prioriteringer i 2008 Det er NJCs praktiske målsætning at sikre en position som referenceinstitution for nordiske efteruddannelsesinstitutioner og Nordens journalister. For en strategisk og radikal opdatering af NJCs kursusvirksomhed i perioden 2007-2009 gælder derfor, at NJC skal foretage en markant satsning på samarbejde med de nordiske og relevante internationale efteruddannelsesinstitutioner med det fælles mål, at øge kompetenceudviklingen.

NJC skal primært prioritere netværksdannelse blandt efteruddannelsesinstitutioner. NJC bør derfor blandt andet bidrage aktivt og direkte til at opbygge fungerende netværk og årlige træf med de nordiske og relevante internationale efteruddannelsesinstitutioner.

NJC skal sekundært prioritere netværksdannelse blandt individuelle aktører. NJC bør derfor arbejde for, at de nationale efteruddannelsesinstitutioner sikrer journalister fra andre nordiske land automatisk adgang til samtlige kurser.

NJC bør indgå i tætte samarbejdsrelationer med andre regionale efteruddannelsesinstitutioner, specielt European Journalism Centre i Maastricht med det formål at samordne kursvirksomheden, der hvor det skønnes relevant.

NJC skal i perioden 2007 – 2009 producere elleve kursuger hvert år, rettet til nordiske journalister og redaktører. Kursernes temaer og henvendelsesform skal til enhver tid være centrale og aktuelle med relevans for nordiske journalister.

Det årlige hovedkursus på otte kursusuger (Århuskurset) bibeholdes i hovedsagen i den nuværende form i perioden 2007-2009.
I tillæg kan NJC organisere kurser og konferencer i samarbejde med andre, fortrinsvis nationale uddannelses- og efteruddannelsesinstitutioner.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: DKK 1.382.000
Faktiske udgifter: DKK 1.709.142

Sekretariats-funktion NJC forvaltes og lokaliseres ved Center for journalistik og efteruddannelse (CFJE) ved Danmarks Journalisthøjskole i perioden 2007-2009. Der er etableret en gruppe af sagkyndige med mandatperiode 2007-2009.
CFJE er sekretariat for gruppen af sagkyndige.

1-2228-3 NORDICOM

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	2.888.000	2.947.000	2.210.000	30%	Institutionen

Formål

Nordicom har til opgave gennem informations- og dokumentationsvirksomhed at fremme og videreudvikle det nordiske samarbejde på forskningsområdet medier og kommunikation. Via forskellige kanaler skal Nordicom formidle viden om medieforskningen til forskellige brugergrupper i samfundet, samt fremme kontakterne mellem nordiske forskere og internationale forskningsmiljøer. Nordicom har overtaget drift af tjenesten Medier i Norden, som fra 2007 indgår som en integreret del af Nordicoms ordinære virksomhed.

Prioriteringer i 2008

Nordicom prioriterer sin virksomhed qua: aktualitet og fleksibilitet; synlighed og kvalitet; samt relevans for brugerne. De 3 overordnede prioriteringsområder er:
- Dokumentation af medieforskningen i de nordiske lande
- Dokumentation og monitorering af medieudviklingen i de nordiske lande
- Formidling af viden om medieområdet til brugere i Norden, Europa og den øvrige verden.

Produktionsmål - Dokumentation af medieforskningen i de nordiske lande:

1. Databas; årlig uppdatering, vidareutveckling och upprätthållande av godtagbar nivå utifrån vetenskaplig produktion inom fältet
   a) Pågående forskning 600 referenser
   b) Litteratur 1 000 referenser
   c) Medieinstitutioner 300 referenser
2. Kunskapsportalen Medie- och kommunikationsforskning i Norden/Media Research in the Nordic Countries:
   a) Forskningsdatabaserna. Kontinuerlig uppdatering
   b) Omvärldskunskap. Årlig uppdatering
   c) Utökad servicenivå genom nytt dokumentationssystem
3. Nordisk konferens 2007 och 2009

Produktionsmål - Dokumentation og monitorering af medieudviklingen i de nordiske lande:

1. Uppdatering och utveckling av nordisk mediestatistik på årlig basis; Samarbete med kvalificerade nordiska medieforskare; Kunskapsutbyte genom en etablerad nordisk arbetsgrupp (mediestatistik)
2. Kunskapsportalen Medieutveckling och mediestatistik i Norden/Nordic Media Trends:
   - Nordisk basstatistik. Årlig uppdatering
   - Medier i Norden (nordisk/engelsk version):
   - Nyhetsbrevet Medier i Norden/Nordic Media Policy. Fem nr/år.
   - Kunskapstjänsten Medielagstiftningen i de nordiska länderna/Media Law in the Nordic Countries. Kontinuerlig uppdatering.
   - Newsletter European Media Policy. News from the European Union and Council of Europe. Tre nummer/år.
   - The knowledge resource European Media Policy Documents. Uppdatering två gånger om året.
   - The knowledge resource International Media Agreements and Organisations. Uppdatering två gånger om året.
   - News from the international media policy arena. Uppdatering två gånger om året.
3. Omvärldsbevakning genom referenser till nationella, nordiska, europeiska, och internationella källor. Årlig uppdatering.

Produktionsmål - Formidling af viden om medieområdet til brugere i Norden, Europa og den øvrige verden:

1. Nordicom-Information 3 nr/år; Antalet prenumeranter skall vara minst 400 i Norden.
2. Nordicom Review, 2 nr/år; Antalet prenumeranter skall vara minst 1 200 varav 900 utanför Norden.
3. Projektsamarbete på nordisk/internationell nivå som resulterar i minst en antologi/år.
4. Kunskapsportalen Medie- och kommunikationsforskning i Norden/Media Research in the Nordic Countries:
   a) Nordicom-Information, tillgänglig på Nordicoms publikationsportal sex månader efter utgivning
   b) Nordicom Review, tillgänglig i elektronisk form samtidigt som den tryckta utgåvan distribueras
   c) Publikationstjänst. Kontinuerlig uppdatering
   d) Omvärldsbevakning: t ex konferenser. Kontinuerlig uppdatering
5. Medarrangör i nationella, regionala och internationella konferenser; Representation i nationella/nordiska/europeiska/internationella styrgrupper, nätverk, projekt och organisationer.

Kontrakt-periode 2007-2009

Kontrakt-status 2007-2009

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: DKK 500.000
Faktiske udgifter: DKK 448.000

Kunstområdet

1-2251-2 Kunst- og kulturprogrammet

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	19.040.000	20.440.000	0	-%	Sagkyndiggruppe

Formål Et nytt rammeprogram for nordisk kunst- og kultursamarbeid ble iverksatt i 2007. Programmet fokuserer på produksjonsinnrettet virksomhet og formidling samt på kompetanseutvikling, kritikk og kunnskapsformidling. Utviklingsarbeid vil være et avgjørende kriterium for alle prosjekter.

Konst- och kulturprogrammet är ett treårigt ramprogram (2007-2009) som är öppet för professionella konstnärer, utövare, förmedlare, producenter och kulturaktörer från alla sektorer inom konst och kulturfältet.

Konst- och kulturprogrammets övergripande mål är utveckling. Begreppet utveckling innebär nytolkning, förnyelse och nyskapande gällande metoder och presentation. Programmet lägger stor vikt vid förmedling till publik och internt mellan professionella

aktörer. Detta kan ske genom medverkande aktörers utväxling av erfarenheter och kunskaper från projektets olika faser, däribland arbetsprocesser. Programmet uppmuntrar till pilotprojekt.

Prioriteringer i 2008

Programmets syfte är att:

Förnya och vitalisera det nordiska konst- och kultursamarbetet internt nordiskt och genom ett samspel "Norden i världen – världen i Norden".
Stimulera till nya impulser och initiativ från fältet; lokala, nationella och internationella aktörer, organisationer och institutioner.
Förankra nordiskt konst- och kultursamarbete hos professionella aktörer i de nordiska land och självstyrande områdena och synliggöra detta samarbete i globala sammanhang.
Tilskuddsmottakere: en rekke tilskuddsmottakere mottar tilskudd i en periode på to år (2007-2008) som vil gi dem mulighet til eventuelt å tilpasse sin virksomhet den nye strukturen eller å finne andre finansieringskilder. Ovennevnte tilskudd er innelemmet i kunst- og kulturprogrammets budsjett (totalt i 2007-priser DKK 4.950.000:

- Scandinavian Films: DKK 1.000.000
- Orkester Norden: DKK 1.500.000
- Nordiske musikkdager: DKK 240.000
- Forfatterkurs Biskops-Arnö: DKK 500.000
- Nordiska biblioteksveckan: DKK 800.000
- Nordisk Amatørteaterråd: DKK 814.000
- Ung Nordisk Musikk: DKK 96.000

Nordisk råds litteraturpris: Nordisk råds svenske delegasjon ved Riksdagen er sekretariatet for litteraturprisen. Den totale avsetningen til litteraturprisen (administrasjon og prissum) er i 2007-priser beregnet til 968.000 DKK.

Sekretariats-funktion

Kulturkontakt Nord

1-2254-2 Mobilitets- og residensprogrammet

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	12.371.000	13.644.000	10.190.000	82%	Sagkyndiggruppe

Formål

Mobilitets- og residensprogrammet er et tverrsektorielt rammeprogram som gir støtte til mobilitet for enkeltpersoner, nettverksbygging for kulturaktører, residenser og produksjonsrettet gjesteateliervirksomhet. Programmet er åpent for profesjonelle kunstnere, utøvere, formidlere, produsenter og kulturaktører fra alle sektorer innen kunst og kulturfeltet inklusiv kulturarv.

Konstnärlig målsättning:
- Att höja den konstnärliga kompetensen och att utveckla den kulturella verksamheten inom nordiskt konst- och kulturliv genom nya nätverkssamarbeten och partnerskap.
- Att bidra till en utveckling av de nordiska konstnärsresidensernas arbete med att stödja konstnärligt nyskapande och därmed öka residensernas möjlighet att bidra till utvecklingen av konst och kultur i Norden
- Att främja det nordiska konst- och kulturfältets mobilitet för professionella utövare och därmed skapa en plattform/grund för nyskapande, dynamiskt nordiskt konst- och kulturliv

Prioriteringer i 2008

Programmet har tre moduler (per 2007):

Modul 1: Stöd till nätverk.
Modulen stöder nätverksbildning inom det nordiska konstfältet: Långvarigt nätverksstöd (för tre års verksamhet) och Kortvarigt nätverksstöd (för ett års verksamhet)

Modul 2: Stöd till residenscentra.
Modulen siktar på att förstärka de nordiska konstnärsresidensernas möjligheter att på ett aktivt sätt mottaga konstnärer från Norden och att utveckla sin verksamhet. Modulen siktar också på att göra det enklare för konstnärer från Norden att få tillgång till residens.

Modul 3: Mobilitetsstöd
Modulen syftar till att stödja det nordiska konstfältets mobilitet för personer. Den riktar sig till hela konst- och kulturfältet i Norden: konstnärer, skönlitterära författare, översättare, kuratorer, kulturredaktörer och kulturforskare.

Skandinavisk Forenings Kunstnerkollegium i Roma ble innlemmet i mobilitets- og residensprogrammet fra 2006 og mottar tilskudd (DKK 863.590 i 2007-priser) i en treårig forsøksperiode (2007-2009) fra programmets budsjett.

- Nordisk kunstnarsenter Dalsåsen ble innlemmet i mobilitets- og residensprogrammet fra 2006 og vil i 2007 bli gjenstand for en nærmere vurdering i forhold til den videre utvikling av programmet.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: ingen i 2006
Faktiske udgifter: ingen i 2006

Sekretariats-funktion

Kulturkontakt Nord

1-2259-3 Kulturkontakt Nord

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	666.500	679.800	0	-%	Institutionen
MODSVARER DKK	4.972.000	5.071.000	0		

Formål

Kulturkontakt Nord er det nye kontaktpunktet for det nordiske kultursamarbeidet. Institusjonen etableres i 2007 på Sveaborg i Helsingfors og er en del av Nordisk ministerråds organisasjon.

Kulturkontakt Nord har som oppgave å fremme og videreføre det nordiske kultursamarbeidet innenfor dets mandat. Institusjonens virksomheter og aktiviteter skal ha en høy nordisk profil og bidra til nordisk nytte.

Det forutsettes at institusjonen skal ha en administrativ og operativ rolle. Institusjonen er ikke policy skapende og kan ikke ta egne programinitiativ.

Prioriteringer i 2008

Kulturkontakt Nord skal primært ha ansvar for informasjon og rådgivning for kulturaktører, være en servicefunksjon og fungere som sekretariat for de nordiske kulturministrenes rammeprogrammer samt koordinere Nordisk kulturforums

virksomhet. Kulturkontakt Nord skal også profilere nordisk kultursamarbeid i og utenfor Norden.
Hovedprioriteringen i 2008 er å fullføre etableringen av institusjonen juridisk, organisatorisk, administrativt og operativt.
Følgende funksjoner er de sentrale for Kulturkontakt Nord:

- Informasjon
- Rådgivning
- Søknadshåndtering
- Økonomiforvaltning
- Rapportering og evaluering

Kontrakt-periode 2007

Kontrakt-status 2007

Økonomi

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: ingen i 2006
Faktiske udgifter: ingen i 2006

Nordiske Kulturhus

1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
ISK	97.500.000	99.848.000	86.316.000	73%	Institutionen
MODSVARER DKK	8.775.000	8.954.000	7.768.000		

Formål Nordens Hus i Reykjavik startede sin virksomhed i 1968. Huset skal være et nordisk kulturcenter og et bindeled mellem Island og øvrige nordiske lande. Biblioteket står som husets kernevirksomhed.

Prioriteringer i 2008 Ny kontrakt for 2008-2010 er under udarbejdelse.

- Litteratur og sprog
- Kulturprojekter for børn og unge
- Kontaktpunkt for de nordiske kulturprogrammer

Kontrakt-periode Ny kontrakt for 2008-2010 er under udarbejdelse.

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: ISK 95.000.000
Faktiske udgifter : ISK 91.191.000

1-2272-3 Nordens hus på Färöarna

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	12.512.000	12.767.000	11.188.000	70%	Institutionen

Formål Nordens Hus på Færøerne startede sin virksomhed i 1983. Husets opgave er at formidle nordisk kultur på Færøerne og færøsk kultur i de øvrige nordiske lande, samtidig med at huset har en vigtig funktion som færøsk kulturhus.

Prioriteringer i 2008

- Kulturprojekter for børn og unge
- Kulturprojekter for voksne
- Vestnordisk samarbejde
- Kontaktpunkt for de nordiske kulturprogrammer
- Kultur og erhverv og kulturturisme
- Administration af Nordisk Råds musikpris

Kontrakt-periode 2006-2008

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: DKK 4.500.000
Faktiske udgifter : DKK 4.163.000

1-2274-3 Nordens institut på Åland

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	361.500	368.900	283.700	66%	Institutionen
MODSVARER DKK	2.697.000	2.752.000	2.114.000		

Formål Nordens Institut på Åland (NIPÅ) blev oprettet i 1985. Instituttets opgave er at styrke det ålandske kulturliv i samspil med kulturlivet i det øvrige Norden og i samarbejde med lokale kulturorganisationer. Virksomheden foregår hovedsagelig inden for det almenkulturelle område, men også inden for undervisning/forskning og kontakt- og netværksopbygning.

Prioriteringer i 2008

- Formidling af ålandsk kunst og kultur til Norden
- Børne- og ungdomskultur
- Årligt fokus på et specifikt kunstområde
- Kontaktpunkt for de nordiske kulturprogrammer

Kontrakt-periode 2006-2008

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: EUR 292.000 Faktiske udgifter: EUR 259.639

1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	5.839.000	5.958.000	5.053.000	72%	Institutionen

Formål	Nordens institut i Grønland blev oprettet i 1986 i samarbejde med Grønlands hjemmestyre og Nuuk kommune. Instituttets opgave er at styrke det grønlandske kulturliv, fremme Grønlands aktive deltagelse i det nordiske samarbejde og udvikle samarbejdet mellem Grønland og de øvrige nordiske lande, med særlig vægt på kultur-, undervisnings- og forskningsområderne.
Prioriteringer i 2008	• Børne- og ungdomsprojekter • Nordiske kulturarrangementer i Grønland • Grønlandske kulturarrangementer i Norden • Vestnorden • Det arktiske vindue • Kontaktpunkt for de nordiske kulturprogrammer
Kontrakt-periode	2006-2008
Kontrakt-status	Opfyldt
Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: DKK 1.800.000 Faktiske udgifter : DKK 1.391.000

1-2279-1 Vedlikehold Kulturhusene

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.068.000	1.090.000	1.067.000	100%	

Formål	Formålet med denne budgetpost er at bidrage til at planlægge og dække større vedligeholdsopgaver hos de nordiske kulturhuse i Reykjavík og på Færøerne, som ikke kan rummes inden for husenes ordinære budgetrammer. I det ordinære budget for husene er der reserveret 2.200.000 ISK til Nordens Hus i Reykjavik og DKK 500.000 til Nordens Hus på Færøerne.

Prioriteringer i 2008 Budgetposten fordeles på baggrund af ansøgninger fra de to kulturhuse om vedligeholdelse af kulturhusene.

Sekretariats-funktion Nordisk Ministerråds Sekretariat

1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	809.400	825.900	728.100	98%	Institutionen
MODSVARER DKK	6.038.000	6.161.000	5.424.000		

Formål NIFINs formål er at sprede kendskab i Finland om de øvrige nordiske landes sprog og kultur og at formidle kundskab om det finske sprog og Finlands kultur til det øvrige Norden.

Prioriteringer i 2008 Ny kontrakt for 2008-2010 er under udarbejdelse

- Koordinator for nordisk indsats på bogmessen i Åbo
- Distribution af nordisk poesiantologi
- Informere om Norden og det nordiske samarbejde
- Udvikling af børne- og ungdomskultur netsiden Valhalla

Kontrakt-periode Ny kontrakt for 2008-2010 er under udarbejdelse

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: EUR 310.000
Faktiske udgifter : EUR 27.000

Andre kultursatsninger

1-2234-4 Samisk samarbeid

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.159.000	4.244.000	4.153.000	100%	MR/EK-K

Formål Formålet med bevillingen er at styrke det samiske samarbejde på kulturområdet og at støtte Samrådet, som er en paraplyorganisation for samiske organisationer i Finland, Norge, Sverige og Rusland.

Samerådet er en regeringsuafhængig og frit opererende organisation og et kulturpolitisk samarbejdsorgan, som skal arbejde for at fremme den samiske befolknings kulturelle, sociale og økonomiske stilling. Bevillingen til kultursamarbejdet forvaltes af et

kulturudvalg udnævnt af samiske kunstnerorganisationer i Norden og af Samerådet.

En del af bevillingen er øremærket som støtte til Samisk Kunstnerråd, DKK XXX.000 (i 2006 priser).

Prioriteringer i 2008

Kulturministerrådet vil i 2008 støtte Samerådets kulturvirksomhed hvor hovedopgaven vil være at bevare og udvikle samernes fælles kulturelle sager og øge informationen om samisk kultur. I år 2008 fortsættes arbejdet med at sætte fokus på samerne i NV Rusland.

Jämställdhet

Generell Inledning

Generell Inledning

Samarbetet i MR-JÄM skall leda till en fortsatt utveckling av en nordisk samsyn och en gemensam nordisk plattform och bidra till ett effektivare och rikare nationellt jämställdhetsarbete i vart och ett av de nordiska länderna.

En dynamisk och livskraftig jämställdhetspolitik inom det nordiska samarbetets ram bär också ha en stor betydelse såväl i Nordens grannländer som för Nordens roll i Europa.

Nordisk jämställdhetspolitik står idag inför nya utmaningar och problemställningar, som avspeglar den ökade globaliseringen, och komplementerar traditionella jämställdhetsområden. Initiativ och aktiviteter inom de två huvudteman fokuserar på frågeställningar som de nordiska länderna och de självstyrande områden har ett gemensamt intresse i, och som tar utgångspunkt i målet om nordisk nytta.

Människorna i Norden är olika med avseende på etnisk tillhörighet, social eller regional bakgrund, generationstillhörighet, familjesituation, sexuell läggning eller fysiskt hälsotillstånd. En aktuell utmaning för jämställdhetspolitiken är hur den kan uppfånga mångfalden, och inkludera alla grupper i beslutsprocesser och i den offentliga debatten, där jämställdhetspolitiken formas. Bland utmaningarna idag skall också nämnas förändringar i de ungas uppfattningar av hur deras möjligheter påverkas av kön, befolkningens åldrande, omstruktureringen av arbetslivet, av globalisering och det mångkulturella samhället.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

Samarbetsprogrammet nordiskt jämställdhetssamarbete 2006-2010 är utgångspunkten för det nordiska jämställdhetssamarbetet. Jämställdhetssamarbetet prioriterar aktiviteter på nya områden, och projekt för år 2008 fastställs i en handlingsplan, som tar utgångspunkt i samarbetsprogrammet för åren 2006-2010, och som godkänns av Mr-JÄM.

Samarbetsprogrammet 2006-2010 fokuserar på två huvudteman:
1. Kön och makt och 2. Kön och ungdom
Dessutom kommer jämställdhetssamarbetet att fokusera på kön, kultur och kommunikation under de kommande åren.

Ministerrådets samarbete med Estland, Lettland och Litauen baserar sig på det nordisk baltiska jämställdhetssamarbetsprogrammet för åren 2007-2008.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

MR-JÄM kommer under år 2008 att i det nordiska jämställdhetssamarbetet och i genomförande av konkreta projekt ta utgångspunkt i rapporten Norden som en global vinderregion. Rapporten sätter fokus på att likhet är en av de grundläggande nordiska värderingarna. MR-JÄM inarbetar MR-SAM:s prioriteringar i genomförandet av jämställdhetssamarbetsprogrammets två huvudteman kön och makt och kön och unga.

och i genomförandet av samarbette med sina grannländer Estland, Lettland, Litauen och NV Ryssland.

Større ændringer på budgetposter

Det förekommer inga större ändringar på budgetposterna år 2008.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2006

Det nya samarbetsprogrammet Med fokus på kön är målet ett jämställt samhälle tar upp två teman kön och makt och kön och ungdom.. Samarbetsprogrammet och blev godkänt på Nordiska Rådets session i Reykjavik.

Kön och makt
De nordiska jämställdhetsministrarna diskuterade temat Kvinnors deltagande och makt i politiken under ett nordisk side-event i samband med FN:s årliga Kvinnokommissionsmöte i New York i mars 2006. Side-eventet resulterade i att Nordiska ministerrådets aktuella jämställdhetspolitiska satsningar blev synliggjorda på det årliga internationella kvinnokommissionsmötet.

Samarbetet med finanssektorn har fortsatt i det nordiska projektet som fokuserar på Integrering av ett könsperspektiv i de nordiska statsbudgetarna. Slutkonferensen The process towards integrating gender perspective in the budgetary process (gender budgeting) – the Nordic experience samlade deltagare både från Europa och Norden i Helsingfors för att diskutera gender budgeting. Slutrapporten Nu handlar det om pengar(ANP 2006:765) presenterades på konferensen.

Projektet På sporet av likalön som är ett samarbete med arbetsmarknadssektorn avslutades i början av år 2006. Slutrapporten På spåret av likalön finns på jämställdhetssektorns hemsida.

Familie- og velferdspolitiske ordninger i Norden – ulike modeller og deres konsekvenser for likestillling mellom kjønnene är en kartläggning av de nordiska ländernas juridiska, ekonomiska och kulturella val inför jämställdhets- och familjepolitiska åtgärder som presenterades år 2006. Kartläggningen ger de nordiska länderna möjlighet att jämföra betydelsen av och den bästa effekten av familje- och välfärdpolitiska system. År 2007 fortsätter diskussionen om kostnaderna i samband med föräldraledigheter, som resulterar i utbyte av erfarenheter och best-practises.

Kön och unga
Den nordiska ungdomsgruppen överlämnade Hvitbok om likestilling 2006 – nordisk ungdom og kjønnslikestilling till Barne- og likestillingsminister Karita Bekkemellem på ett seminariet, som arrangerades i Tønnsberg maj i samband med det årliga jämställdhetsministermötet.

Unge, kön og pornografi i Norden rapporten (ANP: 2006:749) presenterades på slutkonferens för projektet Hur påverkar pornografins flickors och pojkars uppfattning om kön som arrangerades i september 2006 i Oslo. Konferensen väckte mycket uppmärksamhet i de nordiska medierna, eftersom det på konferensen presenterades helt nya forskningsresultat av de nordiska delprojekten.

Kön och våld
Människohandel var ett tema som de nordiska och baltiska jämställdhetsministrarna

diskuterade på sitt möte i maj 2006. Ministrarna beslöt att det är viktigt att effektivera och koordinera de nordiska och internationella aktiviteterna i kampen mot människohandel och att följa upp rekommendationerna från det nordisk baltiska ministermötet år 2003. MM-JÄM deltar i den tvärsektoriella koordinerand insatsen i kampen mot kvinnohandel tillsammans med för social- och hälsa och justitie.

Nordiska institutet för kvinnoforskning, NIKK
Det fleråriga nordiska mansforskningsplattformenprojektet avslutades. Projektet resulterade i utformningen av en gemensam nordisk plan för utvecklingen av nordisk mansforskning.

Tre nummer av NIKK magasin utgavs (två på skandinaviska och ett på engelska). Via NIKK magasin sprids kunskap om nordisk jämställdhetspolitik och nordisk könsforskning i främst i Norden, men även i Europa och internationellt.

NORA: Nordic Journal of Women's Studies, som varit knuten till NIKK sedan år 2002, utkom med tre nummer. Via NORA publiseras nordisk kvinnoforskning på engelska, och därmed sprids nordisk kvinnoforsknings resultat internationellt.

NORMA: Nordisk tidskrift för maskulinitetsstudier, utkom med sitt första nummer hösten 2006. Denna nya tidskriften förmedlar information om den nordiska masnforskningen, främst i Norden men även internationellt.

Under år 2006 godkände NIKK:s styrelse en ny informationsstrategi för NIKK.

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-Jäm		**8.300**	**8.515**	**-215**	**-2,5%**
	Projektmedel	*3.300*	*3.373*	*-73*	*-2,2%*
1-4410-1	Projektmedel - Jämställdhet	3.300	3.373	-73	-2,2%
	Institutioner	*5.000*	*5.142*	*-142*	*-2,8%*
1-4480-3	Nordiskt institutt for kvinde og kønsforskning (NIKK)	5.000	5.142	-142	-2,8%
Opdelt på kategorier		**8.300**	**8.515**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	3.300	3.373	39,8%	39,6%
	Institutioner	5.000	5.142	60,2%	60,4%

1-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.300.000	3.373.000	3.028.000	91%	MR/EK-Jäm

Formål

De olika projekten syftar till att stärka det nordiska jämställdhetsarbetet, främja kvinnors och mäns lika tillgång till politiska och ekonomiska beslutsprocesser, främja kvinnors och mäns lika ekonomiska ställning och inflytande samt förbättra möjligheterna för både kvinnor och män att förena förvärvsarbete och privatliv. Mäns aktiva deltagande i jämställdhetsarbetet är en förutsättning för att målet om ett jämställt samhälle skall uppnås.

Gemensamma aktiviteter i samarbete med Estland, Lettland, Litauen och NV Ryssland genomförs i samarbete med myndigheter och NGOs, som har som målsättning att öka den allmänna diskussionen och sprida kunskap om integrering av ett könsperspektiv i samhällets olika områden.

Samarbetet med myndigheter fortsätter på lokal, regional och nationell nivå i NV Ryssland. Projektsamarbetet koordineras inom ramen av Northern Dimension Partnership on Public Health and Social Wellbeing. Aktiviteter för att bekämpa människohandel samordnas mellan samarbetsområden jämställdhet, social- och hälsa och lagstiftning.

Prioriteringer i 2008

År 2008 prioriteras de två huvudteman i det nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet 2006-2010. De två teman är kön och makt och kön och unga.

- Det svenska ordförandeskapet fokuserar under sitt ordförandeskap på hedersrelaterat våld med särskild belysning på ungdomar .
- Prostitution i Norden – nordisk kartläggning av åtgärder för att motverka prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt undersökning och analys av kvinnors och mäns attityder till köp av sexuella tjänster. Projektet avslutas under året. Ett slutseminarium arrangeras år 2008 för att presentera projektets resultat.
- Kön och makt med fokus på kvinnor och män i den ekonomiska beslutsfattningen Sverige fortsätter att arbeta med jämställdhetsintegrering och arrangerar under året ett seminarium för att presentera metoder och verktyg för hur ministerråden kan arbeta med jämställdhetsintegrering.

1-4480-3 Nordiskt institutt for kvinde og kønsforskning (NIKK)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	5.319.000	5.470.000	5.725.000	84%	Institutionen
MODSVARER DKK	5.000.000	5.142.000	5.324.000		

Formål

Institutets för Kvinno- och könsforskning (NIKK) överordnade målsättning som ett kunskapscentrum är att stödja implementeringen av målsättningarna i NMRs samarbetsprogram för jämställdhet. NIKK skall ha en aktiv dialog med MR-JÄM/ÄK-JÄM och respektive ordförandeskap med målsättning att säkra en levande, aktiv och välfungerande nordisk jämställdhetspolitik.

NIKK har under verksamhetsåret samarbetat med jämställdhetssektorn i NMR och i länderna och med forskare i Norden, närområdena och i Europa samt med medborgarorganisationer. NIKKs verksamhet fokuserar flera aktuella teman i de

nordiska länderna, såsom pornoficering av det offentliga rummet, män och jämställdhet samt relationen mellan familjepolitik och jämställdhet mellan könen.

Prioriteringer i 2008

Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning (NIKK) ingick under år 2006 ett nytt tvåårigt resultatkontrakt med NMR. Detta kontrakt baserades på den nya strategi och de nya riktlinjer för NIKK, som NMR beslutade om år 2005.

Enligt NIKKs nya politiska mandat är NIKKs överordnade mål som ett kunskapscentrum att implementera målsättningarna i det nya nordiska samarbetsprogrammet för jämställdhet (2006-2010). NIKK samarbetar med NMR kring de teman, som är politiskt prioriterade av MR-JÄM inom ramen för samarbetsprogrammet. NIKK skall verka som ett brohuvud mellan det politiska systemet och forskningsvärlden. NIKKs förmedlings- och informationsverksamhet skall främja institutets uppgift att vara NMR:s viktigaste kunskapsmässiga resurs i genomförandet av samarbetsprogrammet.

- Under kontraktsperioden samarbetar NIKK med NMR kring projekt som relaterar till det nordiska samarbetsprogrammet för jämställdhet (2006-2010). NIKK prioriterar särskilt projekt som fokuserar på de två huvudområdena i samarbetsprogrammet, "kön och makt" samt "kön och ungdom". NIKK bidrar till arbetet för att integrera jämställdhets- och könsperspektiv i alla politiska områden i NMR.
- NIKK samarbetar med könsforskningsmiljöer och jämställdhetsenheter i Norden, och som ett nordiskt kunskapscentrum är det viktigt att söka samarbete med NordForsk. Därtill skall NIKK bidra till att det nordiska jämställdhetsarbetet når breda grupper av medborgare, inkl. medier, intresse- och medborgarorganisationer, arbetsmarknadsorganisationer och näringslivet.
- NIKK deltar i nordiska, europeiska och internationella arrangemang inom könsforskning och jämställdhetspolitik. NIKK fortsätter arbetet på att förnya sin informations- och förmedlingsverksamhet i enlighet med NIKK:s nya politiska mandat. NIKKs hemsida utvecklas till en portal som stöder NIKKs funktion som ett kunskapscentrum för könsforskning och jämställdhetsarbete i Norden.
- Under år 2008 slutförs projektet "Prostitution i Norden" med en slutkonferens.
- Den nordiska forskarskolan i tvärvetenskaplig könsforskning som upprätthålls av NIKK och Universitetet i Linköping är inne på sitt femte och sista år.
- NIKK deltar i nordiska, europeiska och internationella arrangemang inom könsforskning och jämställdhetspolitik. NIKK fortsätter arbetet på att förnya sin informations- och förmedlingsverksamhet i enlighet med NIKK:s nya politiska mandat. NIKKs hemsida utvecklas till en portal som stöder NIKKs funktion som ett kunskapscentrum för könsforskning och jämställdhetsarbete i Norden.
- NIKK magasin utges på skandinaviska och engelska. NORMA, den nya nordiska mansforskningstidskriften är under år 2008 förankrad vid NIKK men under året kommer ansvaret för NORMA att överföras till forskningsmiljöerna i Norden.

Kontrakt-periode

2006 – 2007

Kontrakt-status

Nytt kontrakt ingås för åren 2008-2010

Økonomi

Inga anmärkningar

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 1717 TNOK
Faktiske udgifter : 1806 TNOK

Lagstiftning

Generell inledning

Generel Indledning

I syfte att säkerställa en fortsatt enhetlig rättslig utveckling i linje med Helsingforsavtalets målsättningar genomgås nordiska lagstiftningsinitiativ. Vid behov genomförs även specifika lagstiftningsprojekt.

Förslag till harmonisering inom familje- respektive straffrättens område – och som gäller gränshinder - kan komma att behandlas under 2008. Arbetet med gränshinder gäller även samarbetet mellan rättsvårdande myndigheter. Så följs under 2008 ett ministerbeslut från 2006 upp, om att se närmare på samarbetet mellan åklagarmyndigheterna i Norden.

Under 2008 följs fyra forskningsprojekt upp; dessa handlar om våld i nära relationer, utveckling och reformer av brottspåföljder, rättsuppfattningar samt om eventuell återgång till individuell alkohol- och narkotikakontroll, det senare i samverkan Nordisk center för Alkohol- och Drogforskning (NAD). Resultaten är avsedda att ligga till grund för eventuella lagstiftningsprojekt.

Under 2007 undersöks förutsättningarna för ett program för resestöd för juris studerande i Norden i syfte att stimulera nätverksbygge, intresse för rättstraditioner och språk i andra nordiska länder. Under förutsättning att det fattas ett beslut härom startar detta program senast under 2008.

Samarbetet kring EU/EES-frågor är angeläget eftersom en stadigt ökande andel av lagstiftningsarbetet numera rör EG/EES-regler. Inom EU pågår arbete som rör den europeiska avtalsrätten. Ministerrådet kan komma att engagera sig i frågan under 2008. Det utredningsarbete som pågår kring det nordiska åklagarsamarbetet skall även omfatta förhållandet till det europeiska åklagarsamarbetet EUROJUST. Arbetet med EU:s konstitutionella fördrag är en prioriterad fråga. Även arbetet i andra internationella fora spelar in.

Ministerrådet genomför en handlingsplan för samarbetet med Estland, Lett-land och Litauen. En nordisk-baltisk kontaktgrupp fortsätter sin verksamhet. Hit hör sannolikt deltagande i NMR:s nya nordisk-baltiska mobilitetsprogram för tjänstemän. Aktiviteterna ryms i huvudsak inom ramen för EU:s handlingsplan för Nordliga dimensionen. Omkring 8 % av budgeten avsätts till nordiskt-baltiskt samarbete. Under 2007 genomförs ett seminarium i Moskva om korruption. Seminariet kan komma att följas upp med initiativ under 2008.

Ministerrådet följer det arbete som pågår med att utarbeta en nordisk handlingsplan mot människohandel. Skulle det bli aktuellt med lagstiftningsinitiativ på området kommer sektorn att arbeta med frågan under 2008.

Verksamheten följer MR-SAM:s riktlinjer för jämställdhet mellan könen. Jämställdhetshänsyn beaktas vid tilldelningen av projektmedel och genomförande av initiativ.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

Ett samarbetsprogram gäller fr.o.m. 2005. Detta och ordförandeskapsprogrammet utgör grunden för verksamheten. Samarbetet fokuserar på lagstiftningsprocessen och främjar nya initiativ med ett gemensamt intresse. Utifrån särskilda riktlinjer ges ekonomiskt stöd till olika projekt. Sektorns nordisk-baltiska samarbete styrs bl.a. av ett mandat för en kontaktgrupp, antaget år 2005, och en handlingsplan, antagen år 2007.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

MR-SAM:s prioriteringar för år 2008 förväntas inom MR-lag inte att få några resursmässiga konsekvenser. MR-lag är redan i dag verksam inom områden som i mycket hög grad ligger i linje med MR-SAM:s överordnade prioriteringar.

Større ændringer på budgetposter

Inga.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2006

Under året genomfördes ett seminarium om vuxnas kontakt med barn – framför allt på Internet – i syfte att begå övergrepp mot barnen, s.k. grooming. Vidare genomfördes seminarier om alternativ tvistlösning, advokat- och rättshjälpsordningar i Norden samt om skydd mot diskriminering. Dessa seminarier genomfördes i syfte att utbyta erfarenheter inför planerade eller pågående lagstiftningsprojekt.

Under 2006 samordnades genomförandet av den nordiska konventionen om utlämning av misstänkta. Konventionen bygger på, och vidareutvecklar, EU:s motsvarighet. Konventionen träder i kraft senast vid årsskiftet 2007/2008.

Inom ramen för det nordisk-baltiska samarbetet genomfördes två seminarier: ett om de nordiska domstolarnas förhållande till de europeiska domstolarna och ett om straffrättsligt ansvar för juridiska personer. Båda seminarier hade deltagande från domstolar och myndigheter i Norden samt från EU:s institu-tioner. Genom dessa seminarier fördjupades kunskapen inom respektive ämne och kontaktnät utvecklades.

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	%
Sum MR-Lag		**1.300**	**1.329**	**-29**	**-2,**
1-7110-1	Projektmedel - Lagstiftning	1.300	1.329	-29	-2
Opdelt på kategorier		**1.300**	**1.329**	**100%**	**10**
	Projektmidler	1.300	1.329	100,0%	100

1-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.300.000	1.329.000	1.323.000	71%	MR/ÄK-lag

Formål

Med utgångspunkt i ministerrådets samarbetsprogram och ordförandeskaps-programmet skall genomförandet av de prioriteringar som justitieministrarna har beslutat säkras. Samarbetet rör förberedelser inför lagstiftning, initiativ avseende förebyggande och bekämpande av brottslighet, samarbete med de rättsvårdande myndigheterna i de baltiska länderna samt gemensamt nordiskt samarbete rörande EG/EES-rätt.

Prioriteringer i 2008

Sektorn överväger att undersöka utveckling och reformer av brottspåföljds-systemen i Norden, i syfte att sprida kunskap och erfarenheter i Norden samt att undvika omotiverade olikheter i systemen sett mot bakgrund av den ökade mobiliteten i Norden och rättsutvecklingen i Europa. Följande specifika prioriteringar tillkommer:

- Initiativ i anslutning till EU:s projekt kring en europeisk avtalsrätt
- Slutförande av ett nordiskt projekt om våld och våldsreducering
- Uppföljning av ett seminarium i Moskva om korruption
- Uppföljning av förslag till utvecklat samarbete mellan de nordiska åklagarmyndigheterna och förhållandet till EUROJUST
- Genomförande av en handlingsplan för nordiskt-baltiskt samarbete
- Överläggningar med anledning av ett eventuellt återupptaget arbete med EU:s s.k. konstitutionella fördrag
- Övervägande kring ömsesidigt erkännande i Norden med hänsyn till straff-processuella tvångsmedel

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: DKK 26.651
Faktiske udgifter : DKK 18.728

Sekretariats-funktion

Nordiska ministerrådets sekretariat

Uddannelse og forskning

Generel Indledning

Generel Indledning

Utdannings- og forskningssektoren har i 2008 en budsjettramme på i alt DKK 219.500.000. Ut over MR-Us disposisjonsmidler kan rammen inndeles i 4 hovedkategorier:
- Politikkutvikling
- Mobilitets- og nettverksprogrammer
- NordForsk
- Samarbeidsorganer (forskning)

Politikkutvikling
Politikkutviklingsmidlene administreres av ulike rådgivningsgrupper og nettverk. Rådgivningsgruppenes oppgaver vil spesielt fokusere policyorienterte og rådgivende oppgaver, men også iverkstillende oppgaver. Rådgivningsgruppene følger gjennom sine årlige arbeidsplaner opp strategiplanen og formannskapets program, samt andre overordnede strategier. Rådgivningsgruppene skal gjennom sin virksomhet bidra til å styrke det nordiske utdanningssamarbeidet og den nordiske konkurransekraften i en global verden.

Mobilitets- og nettverksprogrammer
MR-U har på bakgrunn av evaluering og videre programutvikling besluttet å implementere et nytt og utvidet mobilitets- og nettverksprogram, Nordplus Rammeprogram i 2008.

Hovedmål for Nordplus vil være å styrke og utvikle det nordiske utdanningssamarbeidet og bidra til å skape et nordisk-baltisk utdanningsområde. Neste generasjon Nordplus utvikles for å fremme kvalitet og innovasjon i utdanningssystemene for livslang læring i deltakerlandene gjennom utdanningssamarbeid, utviklingsprosjekter, utveksling og nettverksbygging. En viktig oppgave for neste generasjon Nordplus blir også å støtte, bygge på, dra nytte av og spre innovative produkter og prosesser på utdanningsområdet gjennom systematisk utveksling av erfaringer og god praksis.

Assosiert til rammeprogrammet, men med Norden som målgruppe, iverksettes fra 2008 også Nordplus språk og kultur. Øremerkede midler er overført fra Nordplus junior for aktiviter med språk- og kulturfremmende mobilitet blant skoleungdom.

NordForsk
NordForsk har en nøkkelfunksjon i å implementere det nordiske forsknings- og innovasjonsområdet (NORIA) som en del av det europeiske (ERA). NordForsk bidrar til å etablere synlige samnordiske forsknings- og innovasjonsmiljøer samt forskerutdannelser. Disse baseres på nasjonale forskningsprioriteringer og skal bli globalt anerkjent til å være av høyeste internasjonale kvalitet. Her igjennom styrkes regionens konkurranseevne og status som vitenssamfunn. NordForsk skal særlig konsentrere sin innsats hvor landene har en internasjonal sterk posisjon eller et særlig strategisk rasjonale. Initiativene skal utformes ut i fra nasjonale prioriteringer slik disse uttrykkes gjennom nasjonale program eller i initiativ som er tatt av forskningsråd, universitet, andre forsknings- institusjoner og aktører etc. En viktig funksjon er at NordForsk gir marginalfinansiering/såkornstøtte til de totale prosjekt- og programkostnadene, og skal rette den økte nordiske samordning inn mot de

internasjonale forskningsfinansierende aktører, herunder spesielt det europeiske samarbeidet.

Samarbeidsorganer
MR-U/MR-SAM besluttet høsten 2003 å overføre de nordiske institusjonene under MR-Us området til nasjonalt nivå og tilpasse disse til vertslandets rettslige forhold. Kontraktene om samarbeidsorganene (unntatt Nordita som har kontrakt til 2009), løper ut ved utgangen av 2007. Kontraktene forlenges til utgangen av 2008, samtidig som det gjennomføres en evaluering av samarbeidsorganene som grunnlag for nye flerårige kontrakter.

Minister-rådets Styrings-dokumenter

Ny treårig strategi (2008-2010) for det nordiske utdannings- og forsknings-samarbeidet vil iverksettes fra og med 2008. Den nye strategiplanen fokuserer Norden som en ledende og dynamisk kunnskaps- og kompetanse-region i globalt perspektiv. Strategiplanen vil sammen med det svenske formannskapsprogrammet og Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativ danne grunnlaget for det nordiske utdannings- og forskningssamarbeidet i 2008.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

Globalisering innebærer at forskning og utdanning internasjonaliseres og at konkurransen om talenter og fremragende innovasjoner intensiveres. Det er derfor behov for at Norden intensiverer arbeidet med å etablerer et sammenhengende nordisk marked for kunnskap og innovasjon, hvor forskning og innovasjoner kan initieres og gjennomføres grenseovergripende.

På utdanningsområdet har Norden kommet langt med å åpne for et felles nordisk utdanningsområde, men det er store potensialer i videreutvikling av samarbeidet rundt universitetene. Det blir viktig å bygge nettverk som også integreres med relevante foretak og næringsklynger i Norden. Nettverkene skal understøtte nordisk internasjonalisering. Et velfungerende indre nordisk marked for kunnskap og innovasjon baserer seg på den grunnleggende styrke som ligger i den nordiske befolkning og Nordens styrkeposisjoner. Et slikt marked skal fremstå som internasjonalt attraktivt og inkluderende, og være et flaggskip for Norden.

Globaliseringsarbeidet er sentralt for oppfølging av moderniseringsprosessen som ble igangsatt i 2006. Dette skal gi bedre prioritering og fokusering av NMRs arbeid samt fortsatt fremme formåls- og administrativ effektivitet i samarbeidsstrukturene, herunder økt fokus på samspill og synergieffekter mellom kunnskap og innovasjon gjennom god dialog mellom kunnskaps- og innovasjonsaktørene for styrket nordisk nytte.

NordForsk har en sentral rolle i å utvikle og utnytte Nordens muligheter i en global omverden. Et mål blir å bidra til utviklingen av et dynamisk og velfungerende indre nordisk marked for kunnskap og innovasjon, bl.a. gjennom å samordne og facilitere gradvis åpning av utvalgte forsknings-programmer, men også ved å utvikle nye nordiske initiativ med grunnlag i styrke i de nordiske landene og nasjonale prioriteringer. Dialog, videre-utvikling av nordiske og internasjonales samarbeidsflater samt operasjonalisering er viktige stikkord for NordForsk for å utvikle sin rolle som nordisk samordningsorgan.

Samarbeidet med nærområdene vil ytterligere styrkes. Dette gjelder spesielt Estland,

Lativa og Litauen hvor bl.a. landene fra 2008 deltar på lik linje med de nordiske i Nordplus Rammeprogram. Utdannings- og forskningssamarbeidet med Russland styrkes ved gjensidig forankring og felles prioriteringer. Arktisk samarbeid innen utdanning og forskning fokuseres. En vil også fortsatt følge opp områder som styrker det nordiske samarbeidet i forhold til EU, Europarådet, OECD, UNESCO, Østersjørådet (CBSS), Barentsrådet og Arktisk Råd. Arbeidet med å fremme kvalitet i alle deler av utdanningen styrkes i 2008. Med bakgrunn i den store interessen for utvikling av felles nordiske masterprogrammer blir dette et viktig innsatsområde i 2008 og hvor en også vil vurdere å åpne for deltakelse fra naboland. Oppfølging av den komparative studien av de nordiske lærerutdanningene er en viktig tverrsektoriell samarbeidsaktivitet.

Større ændringer på budgetposter

MR-U har vedtatt at neste generasjon Nordplus programmer for perioden 2008-2011 organiseres som et rammeprogram med en tverrsektoriell (horisontal) del og med 3 sektorprogrammer henholdsvis for skoleområdet, høyere utdanning og voksnes læring.

De baltiske land deltar på like fot med de nordiske land i Nordplus Rammeprogram fra 2008 og betaler for sin programdeltakelse etter samme nøkkel som benyttes for å beregne de nordiske lands bidrag til Nordisk Ministerråds budsjett. Den totale, årlige budsjettrammen for Nordplus Rammeprogram øker med baltisk innbetaling fra og med 2008.

MR-U har forutsatt at det nordiske Nordplus budsjettet for 2008 holdes på samme nivå som i 2007. I 2007 hadde MR-Us eksisterende Nordplus programmer et totalt budsjett på DKK 70.529 (Nordplus Junior DKK 20.139, Nordplus Voksen 8.993, Nordplus Høyere Utdanning DKK 32.494 og Nordplus Språk DKK 8.903).

Programmet for språkområdet (Nordplus Språk og Kultur) utvikles fra 2008 utenfor rammeprogrammet som et separat nordisk språkprogram, uten baltisk innbetaling og deltakelse. En sum tilsvarende 10 % av budsjettet i 2007 for Nordplus Junior overføres til det nordiske språkprogrammet i 2008 og øremerkes for mobilitet på grunnskoleområdet med nordiske språk som formål. (Budsjettpost 2-2543-3 Nordplus Språk og Kultur)

En sum tilsvarende 10 % av budsjettet i 2007 for Nordplus Språk overføres til budsjettet i 2008 for Nordplus Rammeprogram for å styrke horisontale tema på språkområdet.

Med utgangspunkt i budsjettallene for de enkelte Nordplus programmene i 2007, med hensyn til at det et ebleres et separat program for språkområdet og etter overføringer mellom programområdene (særlig fra Nordplus Junior til Nordplus Språk) er det nordiske budsjettet for Nordplus Rammeprogram i 2008 foreslått til DKK 60.502 MDKK. (Budsjettpost 2-2513-2 Nordplus Rammeprogram).

Resumé af Ministerrådets resultater i 2006

Ministerrådsforslag om Nordplus Rammeprogram og forslag om Nordisk Språkdeklarasjon ble lagt fram for Nordisk Råds sesjon høsten 2006. Begge ble besluttet i etterfølgende Ministerråd og danner grunnlag for den nye Nordplus-satsningen og oppfølging av språkdeklarasjonen med særlig fokus på den internordiske språkforståelsen.

I oktober deltok 300 representanter fra neste 30 europeiske land i konferansen "Investing in Research and Innovation - Exchanging European Experiences in a Nordic Context"

Konferansen var samlet og i forhold til målsettingen et meget vellykket samarrangement mellom NMR og dets forsknings- og innovasjonsinstitusjoner og EU-kommisjonen om også har bidratt til å sette Norden på kartet i det Europeiske forskningsområdet, ERA.

NordForsk utviklet sin første strategi i 2006. Strategien har blitt godt mottatt og er vurdert å gi et godt grunnlag for NordForsks videre utvikling.

Det første faktiske virksomhetsåret for NordForsk var 2006, og under året deltok ca. 11.000 forskere i de ulike aktivitetene.
NordForsk startet opp to nye "Nordic Centres of Excellence"-programmer og utlyste NCoE-program innen "Mat, ernæring og helse", finansiert av alle de 5 nordiske land med en budsjettramme på 90 MNOK og et NCoE-program innen "Velferd" finansiert av Norge, Sverige, Finland og Island med en budsjettramme på 77 MNOK. Ved siden av den nasjonale medfinansieringen utløser de nordiske midlene at landene (ved institusjonene/universitetene) samordner nasjonale forskningssatsninger i størrelsesorden mange hundre millioner kr. I tillegg har NordForsk ytterligere 3 NCoE-programmer innen områdene "Global Change", "Hum-Sam" og "Molecular Medicine". Til disse programmene er det også tilknyttet forskerskoler-/forskerskoleaktiviteter.

Norden som global vinnerregion ble drøftet blant embetsmenn og ministre og under vignetten "Norden som global vinnerregion" ble 5 studier for policyutvikling publisert:
• Studie 1: Samspelsstrategier mellan forskning, högre utbildning och näringsliv – var står vi, vad fungerar? En komparativ studie mellan de nordiska länderna.
• Studie 2: Komparativ analyse av de nordiske lands systemer for kvalitetssikring innen høyere utdanning,
• Studie 3: The Next Step in NORIA – Building Nordic Research Strength through More Open Funding,
• Studie 4: Läsfärdigheter i de nordiska länderna - hur förklaras konklusionerna från bland annat PISA-undersökningarna?
• Studie 5: Klimaendringer i Arktis – Forstudie til kartlegging i kunnskaps- og koordineringsbehov av nordisk forskningssamarbeid.

For bedre å utnytte globaliseringens muligheter og møte dets utfordringer på høyere utdanningsområdet, ble konseptet Nordiske Masterprogrammer ferdig utviklet og besluttet av MR-U, med sikte på utlysning i 2007.

Flere konferanser innen utdanningsområdet ble gjennomført, bl.a. om den internasjonale dimensjonen i Bologna-prosessen (hovedarrangør Norge), om Lærende virksomheter, og forskerkonferanse om PISA-resultatene.
Behandling av overføring av Nordita til nasjonalt nivå ble avsluttet ved at det ble enighet om virksomhetsoverdragelse fra NMR til Stockholm Universitet/KTH.

Internettforskningsprogrammet Nordunet3 ble besluttet åpent for de baltiske land og interessen har vært stor fra baltisk side for å kunne delta i 2007.

En ad hoc arbeidsgruppe for økt samarbeid innen utdannings- og forskningsområdet mellom de 8 arktiske landene ble opprettet.

eScience ble besluttet som et satsningsområde innenfor IT, hvor første skritt er utvikling av en nordisk strategi.

MR-Us rådgivningsgrupper for skolesamarbeidet, voksnes læring og høyere utdanning

har blitt vurdert og det er tatt beslutning om fremtidig funksjon og finansiering.

Nordplus Junior bevilget i 2006 mobilitetsstøtte til 912 lærere og 5252 elever. Nordplus Voksen gav støtte til 83 mobilitetsprosjekter (med flere deltakere) og 19 samarbeidsprosjekter. Nordplus for høyere utdanning støttet aktiviteter i nordiske universitets- og høgskolenettverk hvor vel 700 lærere og vel 2000 studenter fikk stipend, og 46 nordiske intensive kurs og 20 felles studieprogram fikk støtte. Norplus Språk gav støtte til 44 prosjekter.

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-U		**219.500**	**223.961**	**-4.461**	**-2,0%**
	Generelle utdannings- og forskningsinnsatser	*5.287*	*5.424*	*-137*	*-2,5%*
2-2505-1	Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	5.287	5.424	-137	-2,5%
	Politikudvikling m.v.	*12.150*	*12.465*	*-315*	*-2,5%*
2-2510-1	Nordiskt skolsamarbete (NSS)	1.540	1.580	-40	-2,5%
2-2520-1	Rådgivningsgruppen for Nordisk samarbejde om Voksnes Læring (SVL)	1.096	1.124	-28	-2,5%
2-2530-1	Rådgivningsgruppen for høgre utdanning (HÖGUT)	1.297	1.331	-34	-2,6%
2-2544-1	Nordens Sprogråd	1.243	1.275	-32	-2,5%
2-2553-1	Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur	560	575	-15	-2,6%
2-3127-2	Politikudvikling voksnes læring	6.414	6.580	-166	-2,5%
	Mobilitets og netværksprogrammer	*72.650*	*72.705*	*-55*	*-0,1%*
2-2512-2	Nordplus Junior	0	20.139	-20.139	-
2-2513-2	Nordplus rammeprogram	60.502	0		-
2-2522-2	Nordplus voksen	0	8.993	-8.993	-
2-2532-2	Nordplus (högre utbildning)	0	32.494	-32.494	-
2-2534-4	Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	1.112	1.141	-29	-2,5%
2-2543-2	Nordplus sprog og kultur	10.027	8.903	1.124	12,6%
2-2545-2	Norden-undervisning i utlandet	1.009	1.035	-26	-2,5%
	NordForsk	*105.057*	*107.784*	*-2.727*	*-2,5%*
2-3100-3	NordForsk	101.581	104.218	-2.637	-
2-3129-1	Nordisk videnskabelig information (Nordbib)	2.540	2.606	-66	-2,5%
2-3140-1	Nordisk komitè for Bioetikk	936	960	-24	-2,5%
	Forskning i øvrigt	*24.356*	*25.583*	*-1.227*	*-4,8%*
2-3180-2	Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	10.000	10.855	-855	-7,9%
2-3181-2	Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)	2.980	3.057	-77	-2,5%
2-3182-2	Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	4.724	4.847	-123	-2,5%
2-3184-2	Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	4.828	4.953	-125	-2,5%
2-3185-2	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	1.824	1.871	-47	-2,5%
Opdelt på kategorier		**219.500**	**223.961**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	14.499	14.875	6,6%	6,6%
	Støtteordninger	102.308	103.727	46,6%	46,3%
	Institutioner	101.581	104.218	46,3%	46,5%
	Organisationsbidrag	1.112	1.141	0,5%	0,5%

Generelle forsknings- og uddannelsesindsatser

2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	5.287.000	5.424.000	4.430.000	34%	MR-U / EK-U

Formål Disposisjonsmidlene anvendes til å finansiere politisk relevante prosjekter og initiativ, særlig med sikte på oppfølging av globaliseringen og MR-Us nye strategi.

Prioriteringer i 2008 Disposisjonsmidlene i 2008 vil anvendes til

- studier, evalueringer og politikkutvikling for utdannings, forsknings- og IT-området
- støtte til sektor- og tverrgående prosjekter, eksempelvis innen tema som fremtidens utdanning, entreprenørskap og kreativitet, fremtidens lærerutdanning, oppfølging av Nordisk Master og andre tema med sterk relevans for oppfølging av globaliseringen
- større initiativ fra rådgivningsgruppene og formannskapets initiativ

Politikudvikling m.v.

2-2510-1 Nordiskt skolsamarbete (NSS)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.540.000	1.580.000	1.567.000	100%	Nordisk Skolesamarbejde – NSS

Formål Rådgivningsgruppen för nordiskt skolsamarbete (NSS) är ett policy-, rådgivande och verkställande organ för Nordiska ministerrådet. Verksamheten omfattar förskoleområdet grund-, gymnasial och yrkesutbildningen. Samarbete skall bygga vidare på och nyttiggöra skolutveckling i de nordiska länderna och internationellt, inom prioriterade områden, när det därmed kan uppnås ett nordiskt mervärde.

Prioriteringer i 2008 Ett genomgående prioriterat tema för hela det nordiska skolsamarbetet är fortsatt kvalitet i utbildningen. År 2008 fokuserar NSS:

- gemensamma nordiska satsningar för att flera ungdomar efter avslutad grundutbildning skall genomföra en ungdomsutbildning
- erfarenhetsutväxling kring lärarutbildningen (jfr Höguts arbete kring en komparativ studie om lärarutbildningen)
- uppföljningen av tidiga insatser på läsområdet
- ökat samspel mellan hälsa och välbefinnande (antimobbning)
- stärka kopplingen till arbetslivet är ett nytt fokusområde på skolområdet. Aktuella samarbetsteman kommer att vara samverkan mellan skola och arbetsliv.
- på yrkesutbildningsområdet läggs ökad fokus på mobilitet och erkännandefrågor såväl inom utbildning
- Samarbetet med Nordvästra Ryssland vidareförs inom ramen för Nordiska ministerrådets Rysslandsprogram

2-2520-1 Rådgivningsgruppen for Nordisk samarbejde om Voksnes Læring (SVL)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.096.000	1.124.000	1.115.000	89%	SVL

Formål

Rådgivningsgruppen for nordisk Samarbeid om Voksnes Læring (SVL) er rådgivende organ for Nordisk Ministerråd i det nordiske samarbeidet om voksnes læring.

Prioriteringer i 2008

SVL legger vekt på en aktiv dialog og erfaringer fra et mangfold av aktører og miljøer engasjert i voksnes læring, heriblant folkeopplysningens tradisjonelle miljøer. I 2008 vil SVL:

- følge opp utvikling av helhetlig strategi og organisering av det nordiske samarbeidet om voksnes læring, herunder samspillet mellom Nordplus rammeprogram og nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL)
- følge opp evalueringen av NVL som vil danne grunnlag for MR-Us beslutning om videre organisering av nordisk samarbeid om voksnes læring fra 2009
- følge opp arbeidet med voksnes leseferdigheter som SVL har igangsatt i 2006 og videreutvikle dette med andrespråksinnlæring
- fokusere tiltak knyttet til yrkesutdanning for voksne

2-2530-1 Rådgivningsgruppen for høgre utdanning (HÖGUT)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.297.000	1.331.000	1.320.000	71%	HØGUT

Formål

HÖGUT har som uppgift att stödja nordiskt samarbete inom högre utbildning, samt utveckla och stärka den nordiska utbildningsgemenskapen. Detta gäller samtliga eftergymnasiala utbildningsnivåer vid universitet och högskolor.

Prioriteringer i 2008

HÖGUTs prioriteringar för 2008 relaterar sig till den treåriga strategin som är utarbetad för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010. Gruppen har ett brett anslag till det högre utbildningsområdet, men kommer särskilt att uppmärksamma:

- frågor som rör mobilitet, kvalitetsfrågor (till exempel uppföljning av den komparativa studien om lärarutbildningen i Norden) och internationaliseringsfrågor, detta i linje med Bolognaprocessen
- uppföljning och genomförandet av Nordplus ramprogram
- de under 2007 sjösatta Nordic Master program och andra gemensamma studieprogram
- NMRs Rysslandsprogram
- gränshindersproblematiken vad gäller godkännande av högre utbildning genom ENIC/NARIC-projektet
- vikten av största möjliga nationella förankring i projekten

2-2544-1 Nordens Sprogråd

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.243.000	1.275.000	1.265.000	78%	Nordens Sprogråd

Formål

Nordens sprogråd er et rådgivende organ for det nordiske sprogsamarbejde. Rådets målsætning er at arbejde for at fremme internordisk sprogforståelse og sprogbeherskelse, styrke det nordiske sprogfællesskab og kundskab om sprog i Norden, fremme en demokratisk sprogpolitik samt styrke de nordiske sprogs stilling i og udenfor Norden. Nordens sprogråd kan tage egne initiativer og bevilge støtte til alle former for indsatser som medvirker til at opnå disse mål. På språkområdet blir en hovedsak oppfølgning av "Deklaration om nordisk sprogpolitik", hvor et fokusområde blir styrking av den internordiske språkforståelse.

Nordens sprogråd har fire hovedopgaver:
- At fungere som sagkyndigt organ for Nordisk ministerråd når det gælder nordiske sprogspørgsmål og nordisk sprogpolitik.
- At fungere som programkomité for Nordplus sprog og kultur programmet. (Se 2-2543-1 Nordplus sprog og kultur programmet)
- At have ansvaret for samarbejdet mellem de nordiske sprognævn.
- At bedrive anden virksomhed som fremmer målsætningerne.

Nordens sprogråd har "Netværket Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet" under sig, (se 2-2545-2 Nordenundervisning i udlandet).

Prioriteringer i 2008

- Opfølgning af "Deklaration om nordisk sprogpolitik", som blev vedtaget af MR-U den 1. november 2006
- Projektet "Etablering af sprogpiloter i Norden"
- Nordplus Sprog og Kultur programmet, som indledes fra 2008
- Opfølgning af den nordiske sprogkonvention
- Initiativer der styrker nabosprogsforståelsen (dansk, norsk og svensk)
- Parallelsprogsstrategi
- Sprogteknologi

2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	560.000	575.000	574.000	3%	MR-U / EK-U

Formål

MR-U overtok i 2006 ansvaret for å koordinere NMRs IT-politikk og har i tillegg ansvar for den særlige IT-politikken for utdannings- og forskningsområdet. Budsjettposten skal støtte MR-Us aktiviteter på ansvarsområdet.

Prioriteringer i 2008

I 2008 vil politikkutvikling på IT-området blir stimulert dels ved:

- å opprette en ekstern ekspertgruppe som skal rådgi MR-U om sentrale IT-problemstillinger til den politiske dagsorden

- at de nasjonale departementsdirektørene for IT-politikk inviteres til erfaringsutveksling og samarbeid med NMR som vertskap
- å vurdere en strategi for eScience med sikte på om dette kan bli et nordisk IT-flaggskip
- å vurdere om relevante aktiviteter også kan ses i forhold til MR-Us samarbeid i naboområdene og Arktis.

2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.414.000	6.580.000	6.559.000	100%	SVL

Formål

Nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL) er etablert for perioden 2005 - 2008. Nettverket er satt sammen av nasjonale nettverk i alle de nordiske landene og kontaktmiljøer i de selvstyrende områdene, samt en samordnende enhet/knutepunkt lagt til Center för Flexibelt Lärande (CFL) i Hässleholm i Sverige. Aktuelle oppgaver for NVL er å følge og analysere utviklingen av området voksnes læring, bygge nettverk og organisere samarbeidsprosjekt, informere om nordisk samarbeid om voksnes læring, spredning av resultat/erfaringer, samspill med Nordplus rammeprogram samt bidra med underlag til SVLs arbeid.

Prioriteringer i 2008

I 2008 vil NVL:

- publisere flere nordiske utredninger og rapporter som er utviklet i de nordiske nettverkene for voksnes læring i regi av NVL, herunder Sammenlignende studie om validering av realkompetanse, DEMOS Hvitbok, Arbeidsplassen som læringsarena, Kvalitet i voksnes læring, Framtidskunnskap og utfordringer innen voksnes læring, Nordisk kartlegging og effekt av veiledning, Nordisk kartlegging av lærevansker og motivasjon for utdanning hos innsatte i nordiske fengsler
- spre og forankre resultatene fra NVLs arbeid i aktuelle miljøer som arbeider med voksnes læring
- følge opp spørsmål knyttet til veiledning av voksne i relasjon til anbefalinger fra Valideringsnettverket og Kvalitetsnettverket
- følge opp læring knyttet til eldre i arbeidslivet og svake grupper, samt voksnes nøkkelkompetanser
- videreutvikle synergi og samarbeide mellom ulike nettverk og styrke samarbeidet med Nordplus rammeprogram
- bidra til oppfølging av evalueringen av NVL som igjen vil danne grunnlag for videre organisering av NVL og innsats etter 2008
-

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Administrative utgifter, inkludert utgifter til faglige koordinatorer/nettverk og informasjon: SEK 3.793.000
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion

Center för Flexibelt Lärande (CFL)

Mobilitets- og Netværksprogrammer

2-2513-2 Nordplus rammeprogram

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	60.502.000	0	0	-%	Programkomiteer ne for NordPlus Rammeprogram

Formål

MR-U besluttet i 2006 hovedprinsippene for den videre utvikling av NMR's mobilitets- og nettverksprogrammer på utdanningsområdet, Nordplus programmene, som følger:
- Neste generasjon programmer organiseres som et Nordplus Rammeprogram for 4-års perioden 1.1.2008 – 31.12.2011. Rammeprogrammet skal inneholde en tverrsektoriell (horisontal) del og 3 sektorprogrammer henholdsvis for skoleområdet, høyere utdanning og voksnes læring.
- Rammeprogrammet åpnes fra og med 2008 for deltakelse fra Estland, Latvia og Litauen på like fot med de nordiske land.
- Nå værende program for språkområdet (Nordplus Språk) utvikles og etableres utenfor rammeprogrammet som et separat nordisk språkprogram fra og med 2008 (Nordplus Språk og Kultur), uten baltisk innbetaling og deltakelse. En sum tilsvarende 10 % av budsjettet i 2007 for Nordplus Junior programmet overføres til budsjettet i 2008 for programmet Nordplus Språk og Kultur og øremerkes for mobilitet på grunnskoleområdet med nordiske språk som formål. (Budsjettpost 2-2543-3 Nordplus Språk og Kultur) En sum tilsvarende 10 % av budsjettet i 2007 for Nordplus Språk overføres til budsjettet i 2008 for Nordplus Rammeprogram for å styrke horisontale tema på språkområdet. Med utgangspunkt i budsjettallene for de enkelte Nordplus programmene i 2007, og etter de nevnte overføringene til/fra Nordplus språk og Kultur, er det nordiske budsjettet for Nordplus Rammeprogram i 2008 mill DKK 60.502.
- Dagens ordning med en Nordplus hovedadministrator i hvert nordisk land videreføres for Nordplus Rammeprogram. De 5 hovedadministratorene, inkludert hovedadministrator for Nordplus Språk og Kultur, organiseres i et koordinert konsortium. Konsortiet suppleres med nasjonale informasjonskontorer i de baltiske land og utgjør til sammen én helhetlig Nordplus administrasjonsordning.
- Det etableres programkomiteer med nordisk og baltisk representasjon; 1 hovedprogramkomité og 3 underprogramkomiteer. Programkomiteene betjenes av Nordplus hovedadministratorer og tar beslutninger om årlige programprioriteringer og fordeling av programmidler.
- MR-U har forutsatt at det nordiske Nordplus budsjettet for 2008 holdes på samme nivå som i 2007. For 2008 er følgende hovedprinsipper lagt til grunn for fordeling av programmidlene: minimum 10% til Nordplus Horisontal, minimum 24% til Nordplus Skole, minimum 44% til Nordplus Høyere Utdanning og minimum 12% til Nordplus Voksen. MR-U vil foreta en årlig vurdering av denne distribusjonen.
- De baltiske land deltar på like fot med de nordiske land i Nordplus Rammeprogram fra 2008 og betaler for sin programdeltakelse etter samme nøkkel som benyttes for å beregne de nordiske lands bidrag til Nordisk Ministerråds budsjett. Den totale, årlige budsjettrammen for Nordplus Rammeprogram øker med baltisk innbetaling.

Med dette iverksettes også modeller for ny programorganisering, ny styringsstruktur og ny administrasjonsordning.

Prioriteringer i 2008

NORDPLUS RAMMEPROGRAM har følgende overordnede hovedmål:
• Fremme nordisk språk og kultur og gjensidig nordisk-baltisk språklig og kulturell

forståelse
- Styrke og utvikle det nordiske utdanningssamarbeidet og bidra til å skape et nordisk-baltisk utdanningsområde
- Bidra til utviklingen av kvalitet og innovasjon i utdanningssystemene for livslang læring i deltakerlandene gjennom utdanningssamarbeid, utviklingsprosjekter, utveksling og nettverksbygging
- Støtte, bygge på, dra nytte av og spre innovative produkter og prosesser på utdanningsområdet gjennom systematisk utveksling av erfaringer og god praksis.

NORDPLUS RAMMEPROGRAM har 4 delprogrammer med følgende hovedmål, målgrupper og hovedaktiviteter:

NORDPLUS HORISONTAL
Hovedmål (i tillegg til mål for rammeprogrammet):
- bidra til bedre synergi og samarbeid i et perspektiv av livslang læring
- støtte innovative prosjekter på tvers av de tradisjonelle kategorier og sektorer og prosjekter som kan ta opp andre, nye, bredere og mer komplekse problemstillinger og utfordringer
- støtte innovative prosjekter på språkområdet;
- tjene et mer utadvendt nordisk samarbeid og støtte samarbeid med land utenfor Norden og Baltikum
- støtte, bidra til og dra nytte av de europeiske prosessene på utdanningsområdet (særlig Bologna- og København prosessene)

Målgrupper
- Alle personer, institusjoner og organisasjoner i deltakerlandene på området utdanning og livslang læring

Hovedaktiviteter
- Tverrsektorielle utviklings- og samarbeidsprosjekter, nettverk, studier og analyser, konferanser, prosjekter for å bygge ned grensehindringer på utdanningsområdet, prosjekter for spredning, utveksling og kommunikasjon av resultater og erfaringer

NORDPLUS JUNIOR
Hovedmål (i tillegg til mål for rammeprogrammet):
- Knytte institusjonene i grunnskole- og gymnasutdanning (allmenn og yrkesfaglig) i deltakerlandene sammen i nettverk for utvikling av kvalitet og innovasjon

Målgrupper:
- Klasser, lærere, skoleledere og annet personale i grunnskole og ungdomsutdanningen, samt enkeltelever i ungdomsutdanningen

Hovedaktiviteter
- Mobilitets- og utviklingsprosjekter

NORDPLUS HØYERE UTDANNING
Hovedmål (i tillegg til mål for rammeprogrammet):
- Knytte institusjonene i høyere utdanning (HU) i deltakerlandene sammen i nettverk for utvikling av kvalitet og innovasjon.

Målgrupper:
- HU institusjoner (lærere, studenter og personell), organisasjoner og institusjoner i HU,

bedrifter, arbeids- og næringsliv

Hovedaktiviteter
- Nettverk med mobilitet, intensivkurs, samarbeid om kvalitetssikring, utvikling av felles studieprogram og andre samarbeidsaktiviteter.

NORDPLUS VOKSEN
Hovedmål (i tillegg til mål for rammeprogrammet):
• Utvikling og fornyelse innen voksnes læring gjennom etablering av nettverk og samarbeid mellom aktører i deltakerlandene på området

Målgrupper:
- Alle sider av voksnes læring, så vel formell, ikke-formell og uformell læring, i regi av utdanningsinstitusjoner, virksomheter, foreninger eller frivillige organisasjoner, innen allmenn- eller yrkesrettettutdanning for voksne, folkeopplysning eller frivillig foreningsarbeid

Hovedaktiviteter
- Mobilitetsprosjekter både for elever og lærere (forberedende møter, etterutdanningsopphold, studie- og undervisningsopphold, utveksling av elever og kursister i voksenopplæring og folkeopplysning), tematiske nettverksprosjekter, utviklingsprosjekter og kartleggingsprosjekter.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Administrasjonskontrakter forhandles i 2007.
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion Nordplus Rammeprogram 2008 – 2011 administreres av et koordinert konsortium av 5 nordiske programkontorer, supplert med 3 baltiske nasjonale informasjonskontorer. Konsortiet ivaretar sekretariatsfunksjon i forhold til programkomiteene for Nordplus Rammeprogram.

2-2512-2 Nordplus Junior

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	0	20.139.000	20.074.000	100%	Programkomiteen

Formål Puljen er nedlagt pr. 1.januar 2008 og indgår nu som en del i Nordplus Rammeprogram

Prioriteringer i 2008 Der henvises til prioriteringer under budgetpost 2-2513-2 Nordplus Rammeprogram

2-2522-2 Nordplus Voksen

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	0	8.993.000	8.964..000	100%	Programkomiteen

Formål Puljen er nedlagt pr. 1.januar 2008 og indgår nu som en del i Nordplus Rammeprogram.

Prioriteringer i 2008 Der henvises til prioriteringer under budgetpost 2-2513-2 Nordplus Rammeprogram

2-2532-2 Nordplus højere uddannelse

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	0	32.494.000	32.390.000	100%	Programkomiteen

Formål Puljen er nedlagt pr. 1.januar 2008 og indgår nu som en del i Nordplus Rammeprogram

Prioriteringer i 2008 Der henvises til prioriteringer under budgetpost 2-2513-2 Nordplus Rammeprogram

2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.112.000	1.141.000	1.137.000	100%	NSU Styret

Formål NSUs hovedopgave er at fremme det nordiske forskningssamarbejde gennem at styrke den videnskabelige idé- og netværksudvikling inden for tværfaglige områder, som endnu ikke har resulteret i etablering af fællesnordiske forskningsprojekter. Virksomheden består i at deltagere på tværs af fag, karrierer, generationer, institutioner og sprog samles om fælles studier knyttet til interdisciplinære problemstillinger. NSU blev grundlagt i 1950 og er i dag organiseret som en svensk ideel organisation, der jf. en årlig projektkontrakt støttes med et virksomhedsbidrag fra NMR. Administrative udgifter dækkes af egne indtægter.

Prioriteringer i 2008 NSU vil bruge NMRs bidrag til at fortsætte og intensivere denne virksomhed, blant annet gjennom

- nettverksskapende seminarer og aktiv publikasjons- og informasjonsvirksomhet
- at aktivt opsøge og inddrage nye miljøer i virksomheden. Specielt vil forbindelserne til anden NMR finansieret forskning blive intensiveret
- at iværksættes aktiviteter mhp. 60 års jubilæet

2-2543-2 Nordplus sprog og kultur

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	10.027.000	8.903.000	8.874.000	100%	Nordens Sprogråd

Formål Formålet med støtteprogrammet Nordplus Sprog er, at det nordiske sprogfællesskab skal bestå og styrkes, og at det nordiske samarbejde også i fremtiden hovedsaglig skal kunne

foregå på nordiske sprog.

Målgruppen for programmet er institutioner og organisationer, netværk samt enkeltpersoner.

Nordplus Sprog har som overordnet målsætninger at fremme internordisk sprogforståelse, styrke kundskab om sprog i Norden, fremme en demokratisk sprogpolitik og sprogsyn i Norden samt at styrke de nordiske sprogs stilling i og udenfor Norden.

I 2008 overføres der 2.014 MDKK fra Nordplus Junior til Nordplus Sprog og Kultur, og der overføres 890.000 TDKK fra Nordplus Sprog og Kultur til Nordplus Horisontal.

Prioriteringer i 2008

Prioriteringerne vil blive fastlagt i løbet af juni 2007 af Nordens Sprogråd ud fra de overordnede målsætninger, og vil formentlig være indenfor følgende områder:

- Initiativer der styrker de nordiske sprogs stilling,
- Virksomhed som styrker nabosprogsforståelsen,
- Nordboeres kundskaber om ikke-skandinaviske nordiske sprog,
- Sprogteknologisk samarbejde og udviklingsarbejde,

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Administrationsudgifter skal forhandles i 2007
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion

Det Internationale Kontor for Videregående Uddannelse (IKU), Islands Universitet.

2-2545-2 Norden-undervisning i utlandet

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.009.000	1.035.000	1.032.000	96%	Samarbejdsnævnet

Formål

Netværket Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet (SNU) er et samarbejdsorgan for de nordiske landes administrationer af undervisning i Nordens sprog, litteratur, kultur og samfundsforhold ved højere læreanstalter i udlandet. SNU har sit mandat fra Nordisk Ministerråd, og er et rådgivende organ for Nordisk Ministerråd og andre instanser på sit sagsområde. Samarbejdsnævnets formål er:
- At bidrage til at styrke og bistå med at koordinere den Nordenundervisning, der foregår ved over 200 højere læreanstalter udenfor Norden.
- At tage initiativer til at styrke samarbejdet mellem dem, der underviser i nordiske emner, i og udenfor Norden.

Prioriteringer i 2008

- Bevillinger til lektorinitiativer. Lektorpuljen administreres under Nordplus Sprog og Kultur programmet
- Lektorkonference som samler lektorer og institutledere fra tysksprogede lande
- En regional satsning i Nordamerika på baggrund af kontrakt med University of California, Berkeley, University of California, LA og Brigham Young University om projektet "Mapping Nordic Literary Culture, som har til formål at promovere og debattere nordisk litteratur
- Opfølgning af tidligere satsning i Asien

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Administrative udgifter: DKK 100.000
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion

Sigurdur Nordal Instituttet i Island er administrationssekretariat for netværket Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet. Sigurdur Nordal Instituttet er underlagt Arna Magnusson Instituttet for Islandske studier.

Nordforsk

2-3100-3 NordForsk

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	108.065.000	110.870.000	74.819.000	91%	Institutionen
MODSVARER DKK	101.581.000	104.218.000	69.582.000		

Formål

NordForsks övergripande mål är enligt stadgarna att bidra till att befästa och vidareutveckla Norden som en av världens mest dynamiska regioner för forskning och innovation och därigenom förstärka ländernas internationella konkurrenskraft och säkra befolkningens levnadsvillkor.

NordForsk har som huvuduppgift att främja ett effektivt samarbete mellan de nordiska länderna i fråga om forskning och forskarutbildning av högsta internationella kvalitet. Stadgarna definierar tre roller för NordForsk: finansiering, koordination och policy-rådgivning.

I strategin 2006-2009 som beslutades i juni 2006 definieras NordForsks vision på följande sätt: NordForsk är ett viktigt instrument för kombinering av nationella styrkepositioner så att synergieffekter uppstår som bidrar till Nordens framgångar på global nivå. Inom Norden är NordForsk känd för att vara en kompetent, innovativ och effektiv samordnare och aktör inom forskningsfinansiering och policyformulering.

Priroiteringer i 2008

Programmen för nordiska spetsforskningsenheter "Nordic Centers of Excellence" (NCoE) är flaggskeppet bland NordForsks finansieringsinstrument. Med hjälp av mångårig toppfinansiering av nätverks- och samarbetskostnader, framför allt gästforskare och forskarutbildning, samordnar NCoE-programmen de bästa nationella forskningsmiljöerna inom specifika områden och lyfter betydande underliggande nationella investeringar till att producera nordiska synergier. NCoE-programmen är finansierade genom en common pot –konstruktion tillsammans med nationella forskningsråd.

Under 2008 har NordForsk fyra pågående NCoE-program: de tidigare startade programmen inom humaniora och samhällsvetenskap och inom molekylär medicin samt de nystartade programmen inom välfärdsforskning och inom livsmedel, näring och hälsa. Varje program finansierar ett flertal NCoEer, bestående av omfattande nätverk av nordiska forskningsinstitutioner, forskare och forskarstuderanden med ett gemensamt program. NordForsk skall genom ett långsiktigt arbete och god strategisk dialog även skapa förutsättningar för nya NCoE-satsningar inom områden där flera nordiska länder har gemensamma styrkepositioner.

NordForsks ambition är att kunna identifiera och stötta excellent forskning under alla dess utvecklingsfaser. En av de strategiska handlingslinjerna definierade i strategin är att använda, utvärdera och utveckla finansieringsinstrument för att optimera stöd till sådan forskning och forskarutbildning där nordiskt samarbete sannolikt ger ett stort mervärde.

En god balans mellan förnyelse och kontinuitet ger forskarna optimal tillgång till stödet. Bland de instrument som redan är i användning kan nämnas forskarnätverk, nätverk för nationella spetsforskningsenheter, nätverk för forskarskolor samt såkornmedel. År 2006 finansierades omkring hundra nätverk av olika slag och mer än femtio övriga projekt (kurser och såkornmedel) med ett totalt deltagande av mer än tiotusen forskare och forskarstuderanden. Med en medveten satsning till forskarutbildning och unga forskare bidrar NordForsk till att återskapa Norden som gemensam hemarena för varje ny forskargeneration.

Samordningsfunktionen är en horisontell funktion som präglar alla NordForsks aktiviteter. Vissa specifika aktiviteter kan dock ha huvudfokus just på koordination. Bland dessa kan nämnas mobilitetsprogrammet för nydisputerade forskare inom stamcellsforskning som planeras löpa under 2007-2009 samt NORIA-net –programmet för utveckling av det nordiska forsknings- och innovationsrummet som inleds 2007. En första samordningsaktivitet av pilotkaraktär kring forskningsinfrastrukturer som inleds 2007 förväntas också leda till fortsatta satsningar. Alla nya typer av satsningar skall självklart evalueras innan beslut om förlängning fattas.

NordForsk kommer att vidareutveckla sin policy-funktion genom att skapa ett forum för forskningspolitisk debatt på nordisk nivå. Ambitionen är att underlätta en god interaktiv utveckling av nationell och nordisk forskningspolitik. Vi organiserar NORIA-symposier och andra konferenser som tar upp aktuella frågor och ger ut forskningspolitiska skrifter i serien NordForsk Policy Briefs. Aktuella tematan under 2008 kan vara fortsatt analytiskt arbete kring bl a globaliseringsproblematiken samt arktisk forskning.

NordForsk kommer att vidareutveckla sina internationella kontakter, främst med de tre baltiska länderna och nordvästra Ryssland, men även med andra starka forskningsnationer samt nya tillväxtekonomier.

Enligt NordForsks strategiska vision skall det nordiska forsknings- och innovationsrummet NORIA vara den första och bäst fungerande regionala delen av det europeiska forskningsrummet ERA. EU:s sjunde ramprogram för utveckling inom forskning och teknik (FP7) utgör en viktig plattform för forskningssamarbete inom olika områden. NordForsk skall vara en aktör härvid genom att erbjuda möjligheter till nordisk koordination av aktiviteter riktade mot ramprogrammet.

Förutom de ovan nämnda aktiviteterna ansvarar NordForsk för två större forsknings- och samordningsprogram, Nordbib och Nordunet 3.

Kontrakt-periode

2005 - 2006

Kontrakt-status

Ekonomi

Inga anmärkningar

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Årsredovisningen för år 2006 visar administrationskostnader på ca 4 MNOK
Faktiske udgifter : År 2008 förväntas administrationskostnaderna bli ca 3.3 MNOK

2-3129-1 Nordisk videnskabelig information (Nordbib)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.540.000	2.606.000	2.598.000	100%	Programkomiteen

Formål

Nordbib-programmets överordnade syfte är att genom forskning och utveckling skapa en gemensam nordisk policy för Open Access och forskningsförmedling samt en gemensam informationsstruktur som styrker och stöder forskningsinfrastrukturen i Norden genom tillgång till och publicering av vetenskaplig information. Programmet vill stärka de digitala forskningsbibliotekens samarbete på nordiskt plan kring utveckling av koncept, standard och tekniska lösningar som understöder den nordiska och europeiska forskningsinfrastrukturen. Programmet omfattar gemensamma nordiska initiativ omkring produktion av digitalt vetenskapligt innehåll och publicering av nordiska vetenskapliga tidskrifter samt utvecklingssamarbete med förlag och vetenskapliga sällskap om övergång till e-publicering. Perspektivet i ett nordiskt program är samarbete kring formulering och realisering av policy för öppen och fri tillgång till vetenskaplig information samt strategier för kvalitetssäkring. Programmet bör stärka utvecklingen av samspelet mellan de olika aktörerna och deras roller i forskningskommunikationen.

Nationalbiblioteken och de stora forskningsbiblioteken spelar en väsentlig roll i utvecklingen, genom det att de nationella digitala bibliotheksprojekten driver utvecklingen kring tillgängliggörelsen av digital vetenskaplig information genom licenskontrakt, bibliotheksportaler, digitaliseringsprojekt och uppbyggnad av digitala arkiv.

Prioriteringer i 2008

Utlysa inom ramarna för tre work packages medel till forskning, utveckling, samarbete, kunskapsutbyte och koordination, som främjar programmets syften och utvecklingsplaner

Utarbetar en årlig policyskapande rapport

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: De administrativa kostnaderna för 2006 var ca DKK 250.000 .
Kostnaderna för 2008 förväntas likaså vara ca DKK 250.000.
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion

Sköts av Bibliotheksstyrelsen i Köpenhamn.

2-3140-1 Nordisk komitè for Bioetikk

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	936.000	960.000	957.000	99%	Komiteén

Formål

Nordisk kommitté för bioetik, som tillsattes 1989, har som uppgift att följa utvecklingen inom biovetenskaperna och identifiera etiska problem i anslutning till dem. Kommittén har två ledamöter från vart och ett av de nordiska länderna som representerar en bred kunskap inom såväl biovetenskaps- som bioetikområdet. Kommittén skall också främja nordiskt samarbete och informationsutbyte mellan forskare, parlamentariker och opinionsbildare om etiska aspekter av biovetenskaplig forskning, utveckling och tillämpning samt bidra till ökad information och debatt i de nordiska länderna om bioetiska frågor.

Prioriteringer i 2008

Kommittén kommer att prioritera följande:

Bioetiska frågor i anslutning till biobanker, genresurser och stamcellsforskning, fosterdiagnostik och människovärde samt forskningsetik och kultur.

Bioetiska frågor i anslutning till ny bioteknologi (nanoteknologi, syntetisk biologi, utnyttjande av havsresurserna mm.)

Strävan efter att främja ett nordiskt samarbete och informationsutbyte mellan forskare, parlamentariker och opionsbildare om politiskt aktuella etiska aspekter av biovetenskaplig forskning, utveckling och tillämpning. Detta kommer bland annat att göras genom anordnande av seminarier, workshops etc.

Styrka information till offentligheten.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: De administrativa utgifterna för 2006 var EUR 32.073 . Utgifterna för 2008 förväntas vara av samma storleksordning.
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion

Förvaltningen av Nordisk kommitté för bioetik sköts av Vetenskapliga samfundens delegation i Finland.

Forskning i øvrigt

2-3180-2 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	10.000.000	10.855.000	15.932.000	100%	Styret

Formål

Nordita skall bidra till att nya forskningsområden utvecklas i Norden och främja tillämpningar av den teoretiska fysiken metoder på områden av betydelse för samhällsutvecklingen. Detta uppnås genom stipendieprogrammet, internationell rekrytering av yngre forskare till attraktiva tidsbegränsade forskartjänster, vetenskapliga program där internationella och nordiska forskare gemensamt arbetar inom något

problemområde under en begränsad tid, stöd till workshops och konferenser i Norden, ett omfattande gästforskarprogram och kurser och sommarskolor för nordiska doktorander.

Prioriteringer i 2008

En professur avses utlysas under 2007 för tillsättning 2008 och två tidsbegränsade forskartjänster samt tre stipendiattjänster kommer att utlysas 2007 med tillsättning under 2008. Inriktningen av dessa tjänster kommer att beslutas av styrelsen med hänsyn till de rekommendationer som Norditas internationella vetenskapliga råd ger. 2009 kommer det vid Nordita i Stockholm att finnas två professorer, fem forskare med tidsbegränsade femåriga förordnanden (assistent professors) samt tio stipendiater. Vid Köpenhamns Universitet finns i dag fyra professorer knutna till Nordita vilket minskar till tre under 2008.

Nordita överfördes under 2007 till Stockholms Universitet/Kungliga Tekniska Högskolan och blev då ett av Nordiska ministerrådets samarbetsorgan. Nordita kommer därför under perioden 2007-2009 att befinna sig i en uppbyggnadsperiod. Ministerrådets anslag har från och med 2007 halverats. Bortfallet täcks till en väsentlig del av ett övergångsbidrag från Stockholms Universitet och Kungliga Tekniska Högskolan. Detta bidrag upphör 2010, varför tillgängliga ekonomiska resurser måste utnyttjas maximalt i enlighet med Norditas uppgift för att bygga upp den vetenskapliga verksamheten till en nivå som medger fortsatt finansiering från de nordiska länderna.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: De administrativa kostnaderna år 2006 var DKK 4.249.000. Kostnaderna för 2008 förväntas vara ungefär desamma.
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion

Sekretariatsfunktionen sköts av Kungliga Tekniska Högskolan.

2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.980.000	3.057.000	2.991.000	100%	Styret

Formål

Nordisk institutt for sjørett (NIFS) har som uppgift att främja forskning och utbildning i de nordiska länderna inom sjörätt, allmän transporträtt, energi och petroleumrätt och besläktade områden. NIFS skall inom sina expertområden fungera som ett internationellt kompetenscenter.

Prioriteringer i 2008

Under 2008 satsar NIFS först och främst på området säkerhet och ansvar inom skeppsfart och off shore sektorn. Detta i form av ett stort forskningsprojekt som delfinansieras av Norges forskningsråd men som också avhänger av nordiska medel. Folkrättsliga frågor knutna till reglering av säkerhet och ansvar, förhållandet mellan ansvarsregler, förebygganderegler och sanktioner, samt fördelningen och finansieringen av risk för förorening är alla centrala problemställningar. Projektet har en klar vinkling mot nordområdesforskning och ett samarbete med Tromsø universitet har etablerats. NIFS kommer också att knyta till sig personer med kompetens mot Ryssland för jämförande studier. Ett samarbete har redan etablerats med Åbo Akademi och København Universitet för att se närmare på de samma frågorna men i detta fall särskilt riktat mot Östersjöområdet.
NIFS fortsätter också sina mer traditionella satsningar på kontrakt i skeppsfarts- och

offshoresektorn, där aktuella teman är finansiering och byggande av skepp och offshoreinstallationer och styckegodstransport. När det gäller styckegodstransport samarbetar NIFS med de övriga nordiska länderna.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter : De administrativa kostnaderna var år 2006 NOK 454.000

Sekretariats-funktion

Sekretariatsfunktionen sköts av Oslo universitet.

2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.724.000	4.847.000	7.116.000	100%	Institutionen

Formål

NIAS genererer og kommunikerer indsigter i Asiens moderne udvikling og problemstillinger. NIAS er et vindue for og bidrager til udviklingen af Asienstudierne i Norden, forstået som uddannelse og forskning, inden for de relevante akademiske discipliner. NIAS bidrager til, at Norden internationalt bliver set som en ledende europæisk region inden for forskning og uddannelse i relation til det moderne Asien. NIAS arbejder for netværksdannelse inden for Asienstudierne i Norden på basis af international anerkendelse og nordiske værdier og med organisatorisk base i et nordisk konsortium af partnere bestående af universiteter og forskningsinstitutioner.

NIAS er i kontrakten med Nordisk Ministerråd sedan 2005 blevet til et samarbejdsorgan der er indplaceret på Københavns universitet (forvaltningsorganet) som arbejder i et konsortium med Lunds Universitet samt Copenhagen Business School (CBS).

Prioriteringer i 2008

NIAS arbejder løbende med at udvikle sin forskning og sine øvrige aktiviteter og services. NIAS har følgende prioritetsområder i 2008:

- Fortsat udvikling af det nordiske bibliotekssamarbejde, specielt udviklingen af 'AsiaPortal', som er en innovativ nordisk løsning på at skabe fælles adgang til kritiske forskningsresurser gennem deling af knappe resurser
- Fortsat udvikling af besøgsprogrammet NIAS SUPRA for nordiske studerende og forskere
- Konsolidering, fortsat udvikling og implementering af aktiviteter for PhD studerende under det nordiske Asian Research School Network
- Fortsat samarbejde med NMR om udvikling af et Asien program
- Konsolidering af det nordiske partnerskab mellem hovedpartnere og Nordic NIAS Council
- Øge antallet af forskere gennem ekstern finansiering

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: De administrativa kostnaderna var år 2006 1,129 MDKK och de förväntas vara av samma storleksordning år 2008
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion

Sekretariatsfunktionen sköts av Københavns Universitet.

2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.828.000	4.953.000	7.270.000	100%	Styret

Formål

Nordvulk är ett nordiskt kompetenscentrum för forskning i geodynamiska processer med fokus på vulkanologi och kontinentalplattornas förskjutning samt härtill hörande miljörelaterade områden. Island används i detta sammanhang som ett geologiskt laboratorium för samtliga nordiska länder. Nordvulk skall bidra till forskarutbildning och samarbete mellan geologiska institutioner i Norden och internationellt.

Nordvulk arbetar som ett forskningscentrum inom ett kontrakt mellan ministerrådet och Islands universitet och har sammanlagts med den geovetenskapliga verksamheten inom Universitetets naturvetenskapliga institut för att bilda en ny forskningsinstitution för geovetenskaperna, Geovetenskapernas Institut.

Geovetenskapernas Instituts prioritering för 2008 är att slutföra den strukturella omorganisering som krävs för sammanläggningen af Nordvulk med andra delar av sin verksamhet.

Prioriteringer i 2008

Tre verksamhetsområden kommer fortsättningsvis att prioriteras vid Nordvulk under 2008:

Forskning. Nordvulk skall fungera som ett nordiskt kompetenscentrum som utför internationellt erkänd forskning. Den skall kunna indgå i formaliserade forskarutbildningar vid universitet i alla nordiska länder.

Forskarutbildning och gästforskare. Nordvulks erbjuder varje år fem stipendiatställningar till unga nordiska forskare. Med sammanläggningen med Islands universitet finns fler vägledare till stipendiaterna.

Faciliteter för vulkanologisk forskning. Nordvulks många faciliteter för vulkanologisk forskning är centrala för forskningen och yngre forskare på Nordvulk har företrädesrätt att använda dessa. Genom sammanläggningen med Universitetet har både faciliteter och tillgång till forskningsmedel tilfogats.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter : De administrativa kostnaderna år 2006 var 6 225 000 ISK.
Kostnaderna år 2008 förväntas vara ungefär desamma.

Sekretariats-funktion

Sekretariatsfunktionen sköts av Islands Universitet

2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.824.000	1.871.000	3.662.000	100%	Styret

Formål

Nordisk Samisk Institutt (NSI) har som formål å styrke og utvikle samisk språk, kultur og samfunnsliv gjennom forskning og utdanning. NSI skal produsere og effektivt formidle kvalitetsmessig god forskning som møter kunnskapsbehov og kunnskapsutfordringer i det samiske samfunn, øke kunnskapen om og forståelsen for samiske forhold og samenes situasjon som minoritet og urfolk i samfunnet generelt, i Norden og internasjonalt. Forskningen skal tilfredsstille høye kvalitetsmål, bidra til faglig fundert og kritisk belysning av viktige samfunnsområder og -utfordringer i det samiske samfunn, ha relevans og interesse i nordisk/allsamisk- og urfolksperspektiv.

Prioriteringer i 2008

Kontrakt for perioden 2004 – 2007 mellom Samisk høgskole/Sámi allaskuvla og Nordisk Ministerråd om videreføring av Nordisk Samisk Institutt/Sámi Instituhtta utløper 31.12.07. Det legges opp til at kontrakten forlenges midlertidig for 2008 og NSI evalueres som grunnlag for eventuell ny flerårig kontrakt etter 2008.

I 2008 vil NSI:

- Prioritere prosjekter innenfor virksomhetsområdene samfunnsforskning, samisk språk og samisk rettsforskning i et nordisk og allsamisk perspektiv
- Fortsette rekruttering av forskere fra nordiske land og Nordvest- Russland
- Vektlegge styrket anvendelse av samisk i forskning og utvikling av samisk som vitenskapsspråk
- Etablere samarbeid med og involvering av samiske lokalsamfunn i kartleggingen av samenes tradisjonelle kunnskap, tradisjonsbasert praksis, miljø- og kulturressurser
- Videreføre prosjektutvikling med forskningsinstitusjoner i Norden og Russland. Dette som ledd i økt fokus på nordområdene.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 2008: NOK 2.610.000
Faktiske udgifter : 2006: NOK 2.324.566

Arbejdsmarkedspolitik

Generel Indledning

Generel Indledning

Hovedfokus i Ministerådet for arbejdsliv (MR-A) vil i 2008 fortsat være på, hvordan arbejdsudbudet kan øges og hvordan matchningen af arbejdskraft og arbejdsudbud kan forbedres for at sikre den økonomiske vækst og velfærd fremover, såvel inden for Norden men også mellem Norden og Europa.

På området arbejdsmiljø vil man fortsætte det arbejde, som det finske formandskab satte i gang i 2007 med at modernisere samarbejdet, så det passer bedre til de fremtidige behov.

Det praktiske samarbejdet om tolkning og implementering af EU's regelværk i de nordiske lovgivninger fortsætter. Dette arbejde er vigtigt for at undgå at skabe unødige forskelle og grænsehindringer på det nordiske arbejdsmarked.

De meget høje ensartede standarder i Norden er vigtige at holde fast på og udvide til den størst mulige kreds af lande i Østersøområdet og EU. Derfor vil netværksopbygningen og de fælles EU-rettede aktiviteter blive fortsat.
Den nordisk-baltisk-polske informationsudveksling i forhold til EU's dagsorden og udvidelsen af det europæiske arbejdsmarked ønskes også fortsat.

Under MR-A er også NIVA indplaceret. NIVA vil fortsat udbyde kurser på højt niveau inden for arbejdsmiljøforskningsområdet i Norden samt i de baltiske lande og Rusland.

Under MR-A ligger også Nordjobb, som forsat vil formidle sommerjobs til unge i Norden.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

Det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet tager udgangspunkt i MR-A's samarbejdsprogram 2005-2008, formandskabets årlige ministerrådsprogram og ønsker fra Nordisk Råd i forbindelse med den løbende dialog om udviklingen på det nordiske arbejdsmarked. I samarbejsprogrammet er der to hovedprioriteringer: Det internt nordiske og Norden i forhold til omverdenen.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

Arbejdsmarkedsudvalget vil følge den indretning og de aktiviteter, som kommer frem i udvalgets handlingsplan for 2005-2008. Hovedfokus for udvalget vil dermed være at bidrage til øget kundskab om mulighederne for øget beskæftigelse og det størst mulige arbejdsudbud for at kunne imødegå den demografiske udvikling. Knaphed på arbejdskraft er en voksende udfordring for de nordiske lande. Dette vil præge mødevirksomheden, prioriteringen af projekter og øvrige aktiviteter i det kommende året.
Gennem NIVA vil NMR fortsat tilbyde kurser i de baltiske lande og Rusland med henblik på kompetenceudvikling inden for arbejdsmiljøområdet.

Større ændringer på

I 2008 forøges NIVA's budget med 390.000 DKK. Forøgelsen dækkes af MR-As dispositionsmidler.

budgetposter

Resumé af Minister-rådets resultater i 2006

På alle områder har der været tale om god fremdrift i gennemførelsen af strategien og handlingsplanerne i 2007.

Nordisk Ministerråd har også i 2006 fulgt EU-udvidelsens konsekvenser for arbejdsmarkederne tæt. På ministerrådsmødet i oktober 2006 i Oslo havde de nordiske arbejds- og beskæftigelsesministre en vigtig og værdsat drøftelse om nationale erfaringer og tiltag i forhold til indvandret arbejdskraft og udstationerede arbejdstagere fra især Baltikum og Polen. Drøftelserne fandt sted på baggrund af det løbende rapporteringsarbejde, som udføres af en særlig nordisk arbejdsgruppe i samarbejde med det norske analyseinstitut Fafo.

Informationsprojektet og NIVA levede fuldt ud op til de mål, som blev fastlagt i kontrakterne/mandatet. Nordjobb var meget tæt på at nå målet for antal Nordjobbere.

EK-A gennemførte den planlagte modernisering af udvalgsstrukturen under EK-A, så man fra september 2006 kun har tre faste udvalg: Arbejdsmarkedsudvalget, arbejdsmiljøudvalget og arbejdsretsudvalget. Samtidig etableredes en ad hoc gruppe for migrationsområdet, som i 2007 skal stå for kompetenceoverførsel af viden fra det tidligere Migrationsudvalg til de tre faste udvalg.

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	%
Sum MR-A		**12.800**	**13.060**	**-260**	**-2,0%**
	Projektmedel	*9.577*	*10.169*	*-592*	*-5,8%*
2-4110-1	Prosjektmedel – Arbetsmarknad och miljø	5.770	6.285	-515	-8,2%
2-4120-2	Nordjobb	2.404	2.453	-49	-2,0%
2-4130-1	Informationsprojektet	1.403	1.431	-28	-2,0%
	Institutioner	*3.223*	*2.891*	*332*	*11,5%*
2-4180-3	Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)	3.223	2.891	332	11,5%
Opdelt på kategorier		**12.800**	**13.060**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	7.173	7.716	56,0%	59,1%
	Støtteordninger	2.404	2.453	18,8%	18,8%
	Institutioner	3.223	2.891	25,2%	22,1%

2-4110-1 Prosjektmedel – Arbetsmarknad och miljø

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	5.770.000	6.285.000	6.369.000	71%	MR/EK-A

Formål

Projektmidlerne anvendes til at gennemføre MR-A's samarbejdsprogram og til at følge op på formandskabets program. Hensigten er at foretage udredninger og projekter, som

kan styrke de nordiske landes dynamik på arbejdslivsområdet og dermed den økonomiske udvikling i regionen. Dette mål opnås ved at frembringe viden om aktuelle politiske emner, som kan bruges i de enkelte landes arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøpolitikker, og til at profilere nordiske synspunkter internationalt.

Projektmidlerne reduceres i dette budget med 390.000 DKK med henblik på at øge bevillingen til NIVA tilsvarende i 2008.

Prioriteringer i 2008

En stor del af projektmidlerne vil i 2008 blive anvendt til problematikken vedrørende sikring af et tilstrækkeligt og velkvalificeret udbud af arbejdskraft, som modsvarer behovene på arbejdsmarkedet. Der vil blive igangsat analyser, som undersøger, hvordan forskellige typer af mobilitet sker på det nordiske arbejdsmarked. Det planlægges et projekt om brancher med stort behov for rekruttering og mobilitet blandt de nordiske lande, såvel som et studie af effektiviteten i ungdommens vej fra uddannelse til arbejde.

De nordiske arbejdsformidlinger er under forandring. Det er vigtigt at udveksle information og erfaringer om organisationsændringer, serviceenheder, de elektroniske tjenesters rolle og om samarbejdet med arbejdsgivere og andre aktører, herunder den offentlige arbejdsformidling. Ministerrådet vil fortsat have fokus på at udvikle de nordiske landes elektroniske arbejdsformidlinger, hvor der findes intresse og muligheder for det.

Hovedfokus inden for arbejdsmiljøområdet vil være at fremme velfærden i arbejdet såvel fysisk, psykisk og socialt, så det styrker et inkluderende arbejdsliv, som virker sundhedsfremmende og modvirker udstødning fra arbejdsmarkedet.

- Analyser og erfaringsudveksling for at opnå et tilstrækkeligt og velkvalificeret udbud af arbejdskraft, herunder sikre inkludering af de befolkningsgrupper, der i dag har en svag tilknytning til arbejdsmarkedet eller befinder sig uden for arbejdsmarkedet. Sverige vil under sit formandskab særligt fokusere på "utanförskap".
- Analyser og erfaringsudveksling om optimering af arbejdsmiljøpolitikkens bidrag til sikring af sundhed og sikkerhed på arbejdspladserne.
- Analyser og erfaringsudveksling om at øge produktiviteten og omstillingsevnen på arbejdsmarkederne med henblik på imødegå globaliseringens udfordringer.
- Fortsat nordisk samarbejde om implementering af EU-lovgivningen og om påvirkning af EU på udvalgte områder af fælles interesse

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: DKK 650.000 (2007-niveau)
Faktiske udgifter : DKK 600.000 (2006-resultat)

Sekretariats-funktion

Der er 7 sekretærer ansat på deltid i landene til at varetage arbejdet i udvalg etc.

2-4120-2 Nordjobb

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.404.000	2.453.000	2.287.000	100%	FNF

Formål

Formålet med Nordjobb-programmet er at anvende det fælles nordiske arbejdsmarked til at give arbejdsgiverne mulighed for at ansætte nordisk arbejdskraft samtidigt med, at den nordiske ungdom får mulighed for at tage sommerjob i et andet nordisk land og

under dette ophold blive tilbudt deltagelse i kulturelle aktiviteter.

En Nordjobber defineres som en person fra 18 til 28 år, der både har ansøgt om en Nordjobb plads, og som har arbejdet i et formidlet Nordjobb. Nordjobberen skal tilbydes en passende bolig samt deltagelse i et fritidsprogram. En Nordjobb-arbejdsgiver defineres som en arbejdsgiver, der har fået formidlet og haft mindst én Nordjobber ansat i sommerjob.

Programmet ledes fra et centralt sekretariat i Malmø, som er samlokaliseret med Foreningerne Nordens Forbund (FNF). FNF indgår aftaler med de nationale Foreninger Norden og andre operatører.

Prioriteringer i 2008

I løbet af 2008 skal Nordjobb opnå en række aftalte mål for antallet af udvekslinger, arbejdspladser og ansøgere. FNF skal endvidere aflevere et fuldstændigt og overskueligt kommenteret regnskab for samtlige afholdte udgifter i forhold til budgettet. Nordjobb skal fortsætte arbejdet med at søge alternative finansieringskilder og dermed reducere sin økonomiske afhængighed af NMR's årlige bevilling.

- 750 udvekslinger af Nordjobbere
- 750 arbejdspladser
- 5.500 ansøgere

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: DKK 915.000 (2007-priser)
Faktiske udgifter : DKK 820.000 (2006-resultat)

Sekretariats-funktion

Foreningerne Nordens Forbund

2-4130-1 Informationsprojektet

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.403.000	1.431.000	1.423.000	100%	Projektet

Formål

Formålet med informationsprojektet er at styrke informationen og debatten i Norden og i Europa om arbejdslivsområdet i Norden. Informationen skal spredes dels gennem den fortsatte udgivelse af tidsskrifterne "Arbeidsliv i Norden" og "Nordic Labour Journal", dels gennem elektronisk formidling via NMR's hjemmeside.

Prioriteringer i 2008

Vægten lægges på det trykte medie, som skal anvendes til at skabe debat og holde målgruppen løbende orienteret om, hvad der sker på arbejdslivsområdet i Norden. De elektroniske medier, specielt MR-As domæne på www.norden.org, skal udgøre en betydningsfuld rolle i informationsstrategien.

Tidsskrifterne skal fokusere på temaer og bidrage til at skabe debat om arbejdslivsområdet i Norden.

Der skal udgives 3 numre årligt af tidsskriftet "Arbeidsliv i Norden" på skandinavisk med et finsk resumé på mindst 24 sider og med et oplag på mindst 3.200 eksemplarer.

Der skal udgives 1 nummer årligt af tidsskriftet "Nordic Labour Journal" på engelsk på

mindst 24 sider med et oplag på mindst 3.200 eksemplarer.

MR-As domæne på NMR's hjemmeside skal videreudvikles, så det afspejler fundamentet for samarbejdet og de aktuelle nyheder, der er på området.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: DKK 770.000 (2007-priser)
Faktiske udgifter : DKK 640.000 (2006 resultat)

Sekretariatsfunktion Arbeidsforskningsinstituttet, Norge

2-4180-3 Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	432.000	387.600	383.700	76%	Institutionen
MODSVARER DKK	3.223.000	2.891.000	2.859.000		

Formål NIVAs hovedopgave er at fremme arbejdsmiljø og arbejdssundhed gennem tilbud om videreuddannelse på højt nordisk og internationalt niveau af forskere, myndigheder og øvrige aktører, så der skabes bedre forudsætninger for, at den nyeste forskningsbaserede information og erfaring kan spredes i og uden for Norden. Dette sker ved at bedrive tværfaglig videnskabelig videre- og specialistuddannelse af høj kvalitet inden for arbejdsmiljø- og arbejdslivsområdet. Videreuddannelsen foregår på engelsk via f.eks. kurser, seminarer og symposier, der er baseret på nordisk og international arbejdsmiljø- og arbejdslivsforskning samt nordisk arbejdsmiljø- og arbejdslivspolitik.

Prioriteringer i 2008 I NIVAs kontrakt for 2006-2008 skal institutionen årligt gennemføre 10-13 kurser/symposier inden for arbejdsmiljø-/arbejdslivsområdet. NIVA skal tilbyde et mere varieret udbud af videreuddannelsesaktiviteter, især flere kortere kurser og temamøder, ligesom flere kurser skal rettes mod praktikere i myndigheder og virksomheder. Der vil fortsat være et samarbejde med de tre baltiske lande og Rusland.

NIVA har i 2006 haft en vanskelig finansiel situation. Årsregnskabet for 2006 viser et betydeligt underskud som følge af ekstra kursusaktiviteter og uforudsete rekrutteringsomkostninger. Hertil kommer en permanent forøgelse af lønudgifterne som følge af, at NIVA i oktober 2006 fik ny chef. Det bevirker samlet set, at egenkapitalen med udgangen af 2007 vil være næsten opbrugt. I 2008 og de kommende år forventes NIVAs budget endvidere belastet med øgede rekrutteringsomkostninger. En genopretningsplan er nu fremlagt med henblik på i første omgang at sikre balance i økonomien i 2008. Planen indebærer besparelser og at NMR's bevilling til NIVA øges med 50.000 Euro (DKK 390.000) gennem en tilsvarende reduktion af MR-A's projektmidler.

- At NIVA i 2008 kommer ud med et overskud.
- 10-13 kurser årligt
- Minimum 300 elever
- Minimum 1.300 elevdage

Kontraktperiode 2006 – 2008

Kontrakt-status	Opfyldt
Økonomi	Se under afsnittet prioriteringer 2008.
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: EUR 107.000 (2007-priser) Faktiske udgifter : EUR 174.430 (2006 resultat)

Närings-, Energi- og Regionalpolitik

Generel indledning

Generel Indledning

Ministerrådet varetager samarbejdet indenfor regional-, energi- og næringspolitik. Det tilstræbes at skabe synergi i arbejdet på de tre områder, samt at have et tæt samarbejde med ministerrådet for Finans, for at facilitere en mere omfattende økonomisk integration mellem de nordiske lande og mellem de nordiske lande og resten af Europa. Arbejdet med Norden som global vinderregion bliver et vigtigt udgangspunkt for prioriteringerne i MR-NER i 2008.

Under det svenske formandskab i 2008 vil Sverige prioritere Nordens rolle i det europæiske samarbejde og arbejdet med at fremme samarbejde og demokrati i Nordens nærområder. Sveriges stadig større engagement i EU, og det særlige fokus som de europæiske anliggender vil få i forbindelse med Sveriges EU-formandskab i efteråret 2009, vil afspejles i Sveriges formandskab i Nordisk Ministerråd.

Erhvervspolitik
Norden er i de seneste år blevet et af Europas mest fremtrædende vækstområder. Et vigtigt spørgsmål for fremtiden er, hvordan de nordiske lande kan samarbejde om at bevare regionens fordele og samtidig møde de udfordringer, alle de nordiske samfund står over for, som følge af en øget globalisering.

Arbejdet med at fjerne grænsehindringerne i Norden er stadig aktuelt. Der er gjort mange fremskridt på området, men meget arbejde står stadig tilbage.

Energipolitik
Energi er i international og global sammenhæng blevet et centralt politikområde. Nordens position som ledende region indenfor bæredygtig energiudvikling bør derfor styrkes og synliggøres. Gennem målrettet samarbejde skal Norden fortsat søge at påvirke vigtige beslutninger på energipolitikområdet både i EU og i det øvrige internationale samarbejde. Spørgsmål som elmarknader, hållbar produktion och användning av energi og nye energiteknologier har en central plads i det nordiske energisamarbejde.

Regionalpolitik
Regionalpolitikken i Norden er fortsat under stor udvikling, bl.a. som følge af globaliseringen og opmærksomheden på lokal såvel som regional tilvækst. Innovation og fjernelse af grænsehindringer er derfor centrale områder for regionalpolitikken, ligesom også konkurrenceevne, byudvikling, glesbygdens framtid og de særlige udfordringer grænseregionerne står overfor er centrale temaer i det regionale samarbejde.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

- "Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009". Visionen for det nordiske energisamarbejde er Norden som en stærk og aktiv aktør i udformningen af energipolitikken i Norden og EU. Handlingsplanen er målrettet mod at skabe synlige og holdbare bidrag til løsningen af nogle af de vigtigste energipolitiske udfordringer. Derfor er der tre hovedtemaer for prioriteringen i det nordiske samarbejde: de nordiske energimarkeder, et bæredygtigt energisystem og Norden i det internationale samarbejde.

• "Nordisk næringspolitisk samarbejdsprogram 2006-2010".
Visionen for det nordiske næringssamarbejde er, at Norden skal fastholdes og videreudvikles som en førende region i verden mht. konkurrencekraft og økonomisk vækst. Samarbejdet skal skabe en åben nordisk region med internationalt attraktive rammevilkår. Handlingsplanen er derfor målrettet denne vision, og de væsentligste indsatsområder for samarbejdet er derfor: grænsehindringerne i Norden, innovation, nordisk samarbejde mellem nationale og næringsfremmeaktører og næringspolitisk samarbejde med internationale organisationer i regionen. Som tværgående temaer er samarbejde i Østersøregionen og Nordatlanten samt koordinering af nordisk samarbejde med betydning for næringslivet.
• "Nordisk innovationspolitisk samarbejdsprogram 2005-2010".
Inden for innovationspolitikken er der tre prioriteringsområder: national nytte og global synlighed, et grænseløst nordisk innovationssystem og nordisk synergi via kreative netværk og clusters.
• "Nordisk regionalpolitisk samarbejdsprogram 2005-2008". Samarbejdsprogrammet er præget af den internationale agenda, da regionalpolitikken og landendes nationale prioriteringer er underlagt internationale aftaler på dette område. Målsætningerne og aktiviteterne indenfor det regionalpolitiske område er opdelt i to kategorier; det ene gælder samarbejde over landegrænser i Norden og Nærområderne, og det andet gælder erfaringsudveksling og kundskabsopbygning på områder af strategisk interesse.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

Samarbejdsprogrammerne for NER-området vil i implementeringen af de overordnede prioriteringer fokusere på fortsat fjernelse af grænsehindringer bl.a. ved at støtte pådriveren indenfor næringsområdet i hans arbejde, udvikle og videreføre en fremsynet og visionær energipolitik ved hjælp af de på energiområdet nedsatte arbejdsgrupper samt ved at styrke Nordens indflydelse og konkurrenceevne på det internationale og globale niveau.

Større ændringer på budgetposter

Der bliver ikke foretaget væsentlige ændringer i budgettet for MR-NER i 2008, dog forøges budgettet for NEF med knap 4 millioner dkk. MR-SAM vedtog i forbindelse med budget 2008 en pro rata reduktion på 2 % på alle budgetsektorer. Denne fordeles ligeligt på ministerrådets budgetposter.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2006

Erhvervspolitik
Igennem 2006 er der i InnoNet gruppen gennemført nationale konsultationer i de nordiske lande, i Baltikum, i Polen og i Tyskland. Disse konsultationer har til formål at styrke arbejdet med clusters og det innovative miljø samt at sætte fokus på muligheder og samarbejdsformer på erhvervsområdet.

På MR-mødet besluttede ministrene at iværksætte et fælles program for brugerdreven innovation, der skal styrke virksomhedernes adgang til værktøjer og metoder indenfor brugerdreven innovation, og integrere de nationale satsninger på området til fælles gavn.

Energipolitik
På det energipolitiske område bör Norden fungere som udstillingsvindue for nye energiteknologier. Hållbar produktion och användning av energi kommer öka i betydelse i det nordiska samarbetet.

På elmarkedet ønsker man at fortsætte det høje ambitionsniveau for yderligere integrering og harmonisering af markedet, i samarbete med de nordiska systemansvariga och regulatorerna.
Indenfor klimapolitikken fortsätter samarbetet med miljösektorn. Viktigast är i synnerhet fortsättning av Kyotoprocessen efter 2012.

Regionalpolitik
Projektet "Regional tilpasset innovationspolitik i Norden" har nået et første mål med en State-of-the-Art rapport. Rapporten beskriver innovationspolitik med regional relevans, og integrerer således området for erhvervspolitikken og regionalpolitikken. Det har vært gjennomført et omfattende arbeid med erfaringsudveksling i tjenestemannsgrupper vdr. bypolitikk og målstyring."

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	%
Sum MR-NER		**116.100**	**118.425**	**-2.325**	**-2,0%**
	Projektmidler	*31.000*	*31.837*	*-837*	*-2,6%*
4-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	31.000	31.837	-837	-2,6%
	Institutioner	*85.100*	*86.588*	*-1.488*	*-1,7%*
4-5180-3	Nordisk InnovationsCenter (NICe)	70.000	71.346	-1.346	-1,9%
4-6180-3	Nordregio	9.900	10.034	-134	-1,3%
4-3220-3	Nordisk Energiforskning (NEF)	5.200	5.208	-8	-0,2%
Opdelt på kategorier		**116.100**	**118.425**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	31.000	31.837	26,7%	26,9%
	Institutioner	85.100	86.588	73,3%	73,1%

4-5150-1 Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	31.000.000	31.837.000	0	-%	MR-NER

Formål

Erhvervspolitik
At styrke Nordens internationale og globale konkurrenceevne det innovationspolitiske samarbejdsprogram 2005-10. Det tilstræbes at der er synergi mellem projekterne på NER-området

Energipolitik
Projektmidlerne anvendes i henhold til handlingsplanen for det energipolitiske arbejde. I arbetet utnyttjas synergier med andra sektorer, i synnerhet arbetet med ökad användning och produktion av förnybar energi.

Regionalpolitik
Projektmidlerne går hovedsaligt til de grænseregionale samarbejdsorganisationer. De øvrige midler anvendes på forskning, analyser og udredninger med det sigte at udvikle den nationale og nordiske regionalpolitik. I budgetåret lægges der vægt på synergiprojekter mellem de øvrige dele af NER-området.

Prioriteringer i 2008

Gøre Norden synlig i international sammenhæng, ikke mindst i forhold til EU og Østersøregionen. De nordiske lande vil fortsat være en økonomisk medspiller i det internationale arbejde, særskilt prioritet gives til samarbejdet i Østersøregionen samt med nabolandene mod vest

Nedbryde grænsehindringer for erhvervslivet i Norden

Arbejde for et sammenhængende innovationssystem i Norden, herunder særskilt fokus på creative industries, og det fortsatte arbejde med cluster politik og brugerdreven innovation.

Fokus på øget integration på elmarkedet.

Arbejde med Nordens muligheder i forbindelse med globaliseringsprocessen, herunder særligt fokus på klimapolitikken.

Følge opp forpliktelsene overfor de nordiske grænseregionale samarbejdsorganisationer og samtidig bidra til videreutvikling av dynamikken i dette arbeidet både i forhold til regionale behov og til nordiske prioriteringer.

Ta initiativ til nordisk forsknings- og utredningsvirksomhet på prioritert felt hvor det er klar nordisk nytte och særlig prioritere forskning og utredninger vdr. utvikling av attraktive og mijømäsiigt konkurransedyktige byer och glesbygdens utfordringer i forhold til entreprenørskap, kompetanse, demografi og serviceforsyning samt arbejde videre med spørgsmål om den demografiske udfordring og globaliseringen

Udvikle samarbejdet med de baltiske stater om erfaringsudveksling og kompetenceopbygning

Fremme grænseregionalt samarbejde indenfor rammene af Det europæiske territorielle Samarbejdet og ENPI

4-5180-3 Nordisk InnovationsCenter (NICe)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	74.468.000	75.900.000	75.357.000	90%	Institutionen
MODSVARER DKK	70.000.000	71.346.000	70.082.000		

Formål

- At stimulere til øget innovation i Norden gennem øget samarbejde mellem innovationsaktørerne i landene.
- At arbejde for at Norden bliver ét sammenhængende indre marked, gennem fjernelse af grænsehindringer og stimulere til øget konkurrence.

I tillegg til den årlige bevilgningen gis en tilsagnsfullmakt på 70 MNOK. Denne

fordeles med maksimalt 40 MNOK i 2009, 20 MNOK i 2010 og 10 MNOK i 2010. Der skal i 2008 skrives ny kontrakt for NICe.

Prioriteringer i 2008

Hovedindsatsen vil blive lagt på at igangsætte og gennemføre aktiviteter til gennemførelse af "Det Nordiske Næringspolitiske Samarbejdsprogram 2006-2010, herunder "Det innovationspolitiske samarbejdsprogram 2005-2010". I budgetåret lægges vægt på at styrke satsningerne gennem tværsektorielt samarbejde, hvor det skønnes relevant, ligesom samarbejde med andre lande indenfor den nordlige dimensions område vil blive prioriteret. Følgende temaområder vil blive prioriteret i 2008:

- Styrke og videreutvikle satsningen på Norden som et indre marked og grenseløs region; fjerning av grensehindringer for næringslivet.
- Oppfølging og videreutvikle vårt EU engasjement gjennom prosjektene, SafeFoodEra, "The Baltic Sea Innovation Network" (BSR-INNO), ERA Build og ERA MINT.
- Følge opp arbeidet rundt globalisering og "Norden som global vinner region".
- Etablere satsningen innenfor Innovasjonspolitikk med prosjekter innenfor, Brukerdrevet Innovasjon og Innovasjon i Regioner.
- Realisering av fokusområder under etablering
- Etablere ett nye fokusområder
- Styrke arbeidet med kommunikasjon og resultatspredning

Kontrakt-periode

2005-2007

Kontrakt-status

Opfyldt

Økonomi

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 14,8
Faktiske udgifter : 15,0

4-6180-3 Nordregio

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	12.375.000	12.542.000	12.361.000	65%	Institutionen
MODSVARER DKK	9.900.000	10.034.000	10.012.000		

Formål

Nordregio arbejder med komparative analyser af regional l erhvervsudvikling og innovation, byudvikling og fysisk funktionel planlægning i Norden og Europa.

Nordregio har siden starten i 1997 etableret sig i Norden og Europa som et fælles nordisk kompetancecenter. Et stort antal FoU-opdrag er gennemført for internationale, nationale og regionale opdragsgivere.

- Det er et mål at arbejde med projekter, som på den ene side afspejler de prioriteringer, som foretages af NMR, og som på den anden side afspejler nationale og regionale nordiske myndigheders behov

- Det er et mål at styrke de komparative analyser med særlig relevans for nordisk politik.
- Det er et mål at NORDREGIOs deltagelse i europæiske projekter skal medvirke til gøre Norden synlig i Europa og til at resultaterne af europæiske FoU aktiviteter omsættes og formidles i nordisk regi

Prioriteringer i 2008

De ovennævnte mål søges realiseret ved at fokusere på følgende tematiske fokusområder:

- Regional udviklingspolitik med sidetemaerne Regional innovation, De nordiske bysystemer og Grænseregionerne
- Bæredygtig udvikling med sidetemaerne Globale klimaændringer og nordisk energipolitik
- Den europæiske territorielle udvikling
- Nærområderne og Norden

Kontrakt-periode

2007-2009

Kontrakt-status

Opfyldt

Økonomi

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 6.200
Faktiske udgifter : 5.826

4-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEF)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	5.532.000	5.540.000	1.156.000	4%	Institutionen
MODSVARER DKK	5.200.000	5.208.000	1.075.000		

Formål

Visionen for Nordisk Energiforskning er, at Norden skal konsolidere og videreudvikle sin position som ledende kundskabsregion for nye og miljøvenlige energiløsninger og effektive og velfungerende energimarkeder.

Målet for NEF er gennem sin medvirken at maksimere resultaterne af energirelateret forskning og udvikling i Norden og nærområderne. Den overordnede virksomhed består af fire delområder:

1. Bidrage til kompetenceudvikling
2. Styrke innovation og erhvervsudvikling i Norden
3. Bistå nordiske myndigheder med fokuseret og kundskabsbaseret beslutningsgrundlag
4. Bidrage til international netværksopbygning, inkl. Nærområder, EU og internationalt.

NEFs aktiviteter finansieres primært af bidrag fra de fem nordiske lande – i alt 27,5 millioner NOK per år. NMR giver tilskud til administation, koordination og informationsaktiviteter. Virksomheden er organiseret i 4-årige strategi- og handlingsplaner. Energiministrene godkendte den nuværende strategi for perioden 2007-

2010 i august 2005.

Der blev i oktober 2006 indgået en ny NMR-kontrakt for perioden 2007-2010, således at den modsvarer strategi- og handlingsplanen.

Prioriteringer i 2008

Følge F&U projektportefølje indenfor fornybar energi, energieffektivisering, hydrogen-økonomi, konsekvenser af klimaændringer og energimarkeder med en total budget på 150 MNOK, hvoraf NEF bidrager med 86 MNOK.

Nyt call for energiforskningsprojekter med start 2009, inklusiv at tilvejebringe yderligere F&U midler.

Afslutte og formidle resultaterne af en række policy-studier med fokus på investeringer i nye energiteknologier, innovationssystemer, næringspotentialer for nye energiteknologier på globale markeder og resultater og effekter af energiforskning.

Fortsat prioriteres, at NEF fungerer som forvaltningsorgan for NMR indenfor energirelaterede emner, inkl. el-marked, bioenergi i et tværsektorielt perspektiv, Vestnorden, globalisering mv.

Information og kommunikation af NEFs aktiviteter til energisektoren, offentligheden og andre interessenter i Norden, i EU og til relevante internationale organer.

Kontrakt-periode

2007-2010

Kontrakt-status

Opfyldt

Økonomi

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: DKK 3.881.144
Faktiske udgifter : DKK 3.010.593

Social- og Helsepolitik

Generel Indledning

Generel Indledning

Det nordiske samarbejde inden for social- og sundhedssektoren skal fremme de grundlæggende principper om lige muligheder for alle, social solidaritet, tilgængelighed til nødvendig service, samt sikring af kvalitet og tryghed i servicen.

Samarbejdet inden for social- og sundhedssektoren ledes af de nordiske social- og sundhedsministre. Embedsmandskomitéen for social- og sundhedsspørgsmål (EK-S) varetager det praktiske arbejde. Komitéen består af højtstående embedsmænd fra medlemslandenes ministerier. Seks nordiske institutioner udgør et vigtigt redskab for at udføre sektorens målsætninger.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

• Det nordiske social- og sundhedspolitiske samarbejde bygger på et samarbejdsprogram, som er gældende fra 2006 og frem. Samarbejdsprogrammet er et overordnet politisk dokument, som komplementeres af en årlig handlingsplan, der besluttes af EK-S. Denne udarbejdes i tæt dialog med formandskabet.
• "Strategien for anvendelse af projektmidler" skal udmønte samarbejdets politiske prioriteringer. Den skal styrke en koncentreret og sammenhængende indsats og aktivt spille ind til initiativer på policy-niveau. Strategien er baseret på tre kerneprioriteringsområder: 'Fremme af folkesundhed og socialt velbefindende', 'Rusmiddel med fokus på narkotika' og 'Nabolandspolitik, herunder samarbejde med Barentsområdet, EU, Den Nordlige Dimensions Partnerskab, WHO, Europarådet, m.fl.', som er gældende for en treårig periode.
• Handlingsprogrammet "Design for Alle" vedtaget af samarbejdsministrene i 2005. Der er tale om et samarbejde på tværs af ministerråd.
• Samarbejde med nabolandene med fokus på følgende temaområder:
"Samarbejdsprogrammet rettet mod Nordvest Rusland og de baltiske lande målrettet børn med nedsat funktionsevne"
Menneskehandel: Socialministrene fra landene omkring den nordlige dimensions region har vedtaget en fælles hensigtserklæring om at styrke samarbejdet om den sociale indsats - i både modtager- og afsenderlande - indenfor den nordlige dimensions region, herunder igangsætte konkrete projekter.
Samarbejdsaftale med St. Petersborg Byadministration om at samarbejde indenfor social- og sundhedsområdet. Tværsektorielt samarbejde med fagministerrådene "ligestilling" og "lovgivning" er central.
Kontakter med fagområdets seks institutioner.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

Samarbejdsprogrammet vil som et særligt fokuseret område i det nordiske samarbejde prioritere: fjernelse af grænsehindringer for flytning mellem de nordiske lande, udvikling af det nordiske velfærdssamfund i et europæisk perspektiv, udvikling af samarbejde med Nordens naboområder samt udveksling af national information og erfaringer. Derudover indgår følgende temaer som vigtige prioriteringer:
• Implementering af handlingsprogrammet "Design for alle"
Målet er at sikre større bevidsthed om og bedre vilkår for personer med nedsat funktionsevne.
• Menneskehandel

Fokus er på forebyggende og støttende indsats til ofre for menneskehandel. Samarbejde med landene indenfor den nordlige dimensions region er prioriteret. Der samarbejdes med andre fagministerområder især "ligestilling" og "lovgivning".
• Rusmidler
Viden om udviklingen i holdninger, samt viden om indsatsen i narkotika- og alkoholpolitikken i de enkelte nordiske lande er nøgletemaer for indsatsen, ligesom samarbejde med de baltiske lande og Nordvest Rusland er prioriteret.

Ministerrådet vil følge op på - og implementere eventuelle ændringer af institutionsgennemgangen som udføres i 2007, med henblik på at evaluere den nuværende institutionsstruktur indenfor social- og sundhedsområdet.

Som kommende formandskabsland vil Sverige prioritere følgende områder:

"Arbetet mot gränshinder är en ständigt aktuell fråga för det nordiska samarbetet. För Sverige, som antingen har landgräns eller broförbindelse med tre av de andra nordiska länderna blir vikten av ett fungerande gränsregionalt samarbete särskilt tydligt. Flera viktiga initiativ har tagits och många framsteg har gjorts. Trots detta upplever medborgarna att det kan vara svårt att hitta korrekt information om vilka regler som gäller när man antingen studerar, arbetar eller bosätter sig i ett annat nordiskt land.

Det svenska ordförandeskapet inom social- och hälsosektorn kommer därför att fortsatt prioritera gränshindersfrågorna för att underlätta för de många människor som varje år flyttar eller pendlar mellan de nordiska länderna.

Under 2008 kommer en Internetbaserad informationsportal på socialförsäkringsområdet att presenteras. Initiativet är en del i gränshinderarbetet där bra och lättillgänglig information har lyfts fram som en av de viktigaste frågorna för att möta de problem människor erfar.

Sverige kommer också att prioritera och följa upp det finska ordförandeskapets tema om barn och äldre.

Større ændringer på budgetposter

Der bliver ikke foretaget væsentlige ændringer i budgettet for MR-S i 2008.
MR-SAM vedtog i forbindelse med budget 2008 en pro rata reduktion på 2 % på alle budgetsektorer. Denne fordeles ligeligt på ministerrådets budgetposter. Eventuelle forandringer og budgetmæssige konsekvenser af institutionsgennemgangen vil blive besluttet på social- og sundhedsministermødet i juni og ministerrådsforlagt samarbejdsministrene i september 2007.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2006

Den nordiske velfærdsmodel
Velfærdsforskningsprogrammet afsluttedes i 2006 med en afslutningskonference. Resultatet har givet et solidt underlag for den videre debat om udviklingen af det nordiske velfærdssamfund. Der blev igangsat en bred vifte af opfølgningsinitiativer, bl.a. en nordisk velfærdsportal, en socialforsikringsportal, som skal reducere grænsehindringer mellem de nordiske lande, samt en debatrapport, udarbejdet i samarbejde med Huset MandagMorgen, Oslo, med fokus på resultaterne af det afsluttede velfærdsforskningsprogram og fremtidige udfordringer for de nordiske velfærdssamfund. Denne dannede grundlag for et site-event seminar under Nordisk Råds årlige session i København.

Samarbejde med nabolandene
Samarbejdet indenfor EU's nordlige dimensions partnerskab om sundhed og socialt velbefindende er forstærket via afholdelse af seminarer og igangsætning af projektaktiviteter målrettet børn og unge, med fokus på forebyggelse af alkohol- og narkotikamisbrug samt invitation til partnere under EU's nordlige dimension om at samarbejde om to konkrete projekter om menneskehandel og støtte til udsatte børn og unge. Derudover er der bidraget til et fælles database-projekt for partnerskabet.

Samtidig har Socialministrene inden for den nordlige dimensions region afholdt en rundbordskonference med henblik på at styrke den sociale indsats mod menneskehandel. Et konkret resultat af rundbordskonferencen er en erklæring om samarbejde og igangsætning af et projekt, som skal forebygge at unge piger og drenge på institutioner bliver ofre for menneskehandel. Projektet implementeres indenfor den nordlige dimensions region.

Der er endvidere vedtaget et samarbejdsprogram rettet mod Nordvest Rusland og de baltiske lande målrettet børn med nedsat funktionsevne. Under dette program er der bl.a. gennemført en række konferencer af institutionerne NSH og NHV om handlingsprogrammet "Design for Alle".

Alkohol- og narkotikasamarbejdet er forstærket via arbejdet i det 'Uformelle Nordiske Narkotikasamarbejde' og det fortsatte fokus på nordisk alkoholpolitik. NAD har videreudviklet kompetencegrundlaget for nordisk alkoholpolitik, herunder igangsat undersøgelser på alkoholskatter og alkoholforbrug, samt intensiveret sin informationsindsats, bl.a. gennem websiden www.Nosam.net. Også samarbejde med nabolandene blev forstærket via afholdelse af en række konferencer.

På det handikappolitiske område er gennemført projektet Rarelink II til Center for små handicapgrupper. Nordisk Handicap Politisk Råd har bidraget aktivt i arbejdet med handlingsprogrammet "Design for alle".
NUD havde 25-årigt jubilæumsår og har videreudviklet deres kernekompetence og netværksskabende funktion på feltet.
NSH har etableret et stærkere nordisk samarbejde mellem universiteter og højskoler for at øge tilgængeligheden for personer med nedsat funktionsevne til uddannelsesinstitutioner.

Derudover har de andre institutioner på området opnået følgende milepæle:
• NIOM har udviklet og lanceret en nordisk internetbaseret produktdatabase for dentalt biomateriale i Norden.
• NHV har i samarbejde med universiteterne i Tampere, Tromsö, Umeå og Mittuniversitetet foranstaltet en folkesundhedsvidenskabelig masteruddannelse i Arkhangelsk. Der forventes et optag på ca. 50 studerende per år.
• NOPUS har implementeret et digitalt evalueringssystem, som skal optimere kvalitet og effekt i deres virkeområde.
• NOMESKO og NOSOSKO har afholdt seminartemaer om bæredygtig udvikling. Et vigtigt resultat er udvikling af indikatorer for bæredygtig udvikling.
• Ministerrådet for social- og helsepolitik (MR-S) vedtog et mandat for et fortsat samarbejde om influenzapandemiberedskab.
• Nordisk Handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet blev den 6. juli 2006 underskrevet af MR-FJLS og Ministerrådet for social- og helsepolitik (MR-S).

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	%
Sum MR-S		**39.000**	**39.786**	**-786**	**-2,0%**
	Projektmedel	*10.961*	*11.182*	*-221*	*-2,0%*
4-4310-1	Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik	8.276	8.443	-167	-2,0%
4-4320-1	Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)	1.002	1.022	-20	-2,0%
4-4340-1	Nomesko og Nososko	1.683	1.717	-34	-2,0%
	Institutioner	*28.039*	*28.604*	*-565*	*-2,0%*
4-4381-3	Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) *	33.123	33.791	-668	-2,0%
4-4382-3	Institutt for odontologisk materialprøvning (NIOM)	9.490	9.681	-191	-2,0%
4-4383-3	Nordiska nämnden för alkohol- och drogforsk. (NAD)	2.856	2.914	-58	-2,0%
4-4384-3	Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH)	7.038	7.180	-142	-2,0%
4-4385-3	Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD)	7.080	7.223	-143	-2,0%
4-4386-3	Nordiska utbild.program för social service (NOPUS)	1.575	1.606	-31	-1,9%

Opdelt på kategorier	**39.000**	**39.786**	**100%**	**100%**
Projektmidler	10.961	11.182	28,1%	28,1%
Institutioner	28.039	28.604	71,9%	71,9%

4-4310-1 Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	8.276.000	8.443.000	6.025.000	85%	MR-/EK-S

Formål

Projektmidlerne anvendes med henblik på at styrke en koncentreret og sammenhængende indsats, hvor projekterne understøtter hinanden, fremmer synergieffekt samt er policy-skabende.

Prioriteringer i 2008

Der er formuleret tre prioriteringsområder:

- Fremme af folkesundhed og socialt velbefindende
- Rusmiddel med fokus på narkotika
- Nabolandspolitik, herunder samarbejde med Barentsområdet, EU, Den Nordlige Dimensions Partnerskab, WHO, Europarådet, m.fl.
- Samtidig forventes afsat midler til særligt øremærkede prioriteringstemaer fra 2007, som er Norden som global vinderregion, indsats mod menneskehandel, narkotikaområdet samt "Design for alle".

4-4320-1 Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.002.000	1.022.000	1.010.000	100%	Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)

Formål

NHR er et rådgivende og policyskabende organ for hele Nordisk Ministerråd. NHR skal bidrage til at fremme fælles mål om deltagelse og ligestilling for personer med nedsat funktionsevne samt støtte op om arbejdet med Nordisk Ministerråds handlingsprogram om 'design for alle'.

Prioriteringer i 2008

NHR skal sikre, at alle sager fra Nordisk Ministerråd, som kan berøre personer med nedsat funktionsevne, bliver forelagt NHR til udtalelse så tidligt som muligt i processen. Dette omfatter blandt andet de forskellige sektorers arbejde med samarbejdsprogrammer, strategiplaner, handlingsplaner, m.m.
I forhold til sin policyskabende rolle vil NHR initiere og følge op på forskellige projekter og aktiviteter inden for følgende områder:

- Demokrati for alle
- Børn og unge
- Lovgivning, bl.a. med fokus på en ny FN konvention for rettigheder til personer med nedsat funktionsevne

4-4340-1 Nomesko og Nososko

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.683.000	1.717.000	1.697.000	100%	MR-/EK-S

Formål

Det nordiske samarbejde om medicinal- og socialstatistik skal sikre sammenlignelige statistikker på sine områder mellem de nordiske lande, drive internationalt og koordinerende arbejde, påtage sig udviklingsopgaver og drive publikations- og informationsvirksomhed.

Prioriteringer i 2008

Både NOMESKO og NOSOSKO er i gang med en moderniseringsproces af de elektroniske informationer og af publikationer.

NOSOSKO skal desuden påbegynde et projekt, der omhandler Den Nordiske Velfærdsmodels evne til at imødekomme fremtidige udfordringer i en europæisk kontekst, og som stiller spørgsmålet om den nordiske velfærdsmodel kan være til inspiration for andre lande.
NOMESKO skal lave en særlig publikation om lægemiddelsforbruget og Nordiske kvalitetsindikatorer for sundhedsvæsenet.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter : DKK 233.000

4-4381-3 Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) *

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	41.404.000	42.239.000	41.625.000	90%	Institutionen
MODSVARER DKK	33.123.000	33.791.000	33.716.000		

Formål

NHV opbygger og viderebringer viden om nordisk folkesundhed ved hjælp af forskning og uddannelse. NHV's virke bygger på et internationalt perspektiv gennem samarbejde med institutioner i Norden, Nordens nabolande og EU.

NHV er behandlet ud fra samme vilkår som institutioner finansieret via MR-S' ramme. *NHV er finansieret direkte fra landene. I alt 90 % af finansieringen stammer fra det ordinære budget samt projektmidler fra NMR.

Prioriteringer i 2008

NHV blir en samordnande resurs inom nordisk folkhälsovetenskap.

Utveckla och genomföra utbildning på avancerad nivå inom folkhälso- och välfärdsområdet med fokus på att komplementera nationella utbildningar eller där en nordisk överblick är särskilt värdefull. Detta kan ske genom att aktivt stödja lokala högskolor i deras uppbyggnad av kurser och utbildningsprogram.

Bidra till att etablera nordiska nätverk för forskarutbildning (t ex i form av forskarskolor) med folkhälsovetenskaplig inriktning

NHV skall vara ett nordiskt kunskapscentrum för att genomföra ett ändrat synsätt på kost och motion, härunder ge kunskap för att hejda den epidemi av fetma, diabetes och hjärt-kärlsjukdom som idag hotar de nordiska länderna.

Kontrakt-periode

2007-2009

Kontrakt-status

Opfyldt

Økonomi

Ingen bemærkninger

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter : SEK 10.372.817

4-4382-3 Institutt for odontologisk materialprøvning (NIOM)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	10.096.000	10.224.000	10.224.000	61%	Institutionen
MODSVARER DKK	9.490.000	9.681.000	9.508.000		

Formål NIOM skal arbejde for at materialer og metoder, som anvendes i tandplejen i Norden er sikre. NIOM skal være et kompetence- og rådgivningscenter inden for dentale biomaterialer for de nordiske sundhedsmyndigheder, tandlægefolk og offentligheden. NIOM samarbejder med de nordiske fagmiljøer i udviklingen og implementeringen af forskningsprojekter på området. Standardiseringsvirksomheden på internationalt plan drives videre med national finansiering.

Prioriteringer i 2008 Målinriktad forskning mot biologiska och patientnära frågor i ett nordiskt perspektiv

Uppdragsforskning och materialprovning skall vidareföras i ett europeiskt perspektiv genom aktiv marknadsföring.
Fortsatt samarbete med de nordiska och baltiska länderna genom gästforskarordningen

Värdinstitution för doktorgradsstipendiater från de nordiska länderna.
Utveckling av NIOM Biomaterial Network och inkludering av fler forskningscentra utanför Norden
Introduktion av den nordiska produktdatabasen på den europeiska marknaden. Detta kan synliggöra och stimulera efterfrågan av NIOM:s tjänster, i Norden och internationellt.

Kontrakt-periode 2005-2007

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter : NOK 2.317.984

4-4383-3 Nordiska nämnden för alkohol- och drogforsk. (NAD)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	382.800	390.600	389.500	88%	Institutionen
MODSVARER DKK	2.856.000	2.914.000	2.902.000		

Formål NAD er et nordisk samarbejdsorgan på social- sundhedsområdet. NAD skal stimulere kontakt og dialog mellem forskere, beslutningstagere og mennesker der arbejder med alkohol- og narkotikapolitik, samt arbejde for et alsidigt udbud og en effektiv anvendelse af nordisk forskningsinformation.

NAD har i 2006 ændret navn fra 'nævn' til 'center' (Nordiskt Center för alkohol- och drogforskning).

NAD arbejder nordisk, europæisk og internationalt. Samarbejdet med de baltiske lande og nærområderne er højt prioriteret, med henblik på et stærkere regionalt samarbejde i Europa.

Prioriteringer i 2008 Udvikling af den nordiske alkoholpolitiske platform, således at denne anvendes i tilknytning til EU's alkoholstrategi og inden for rammen af andre internationale fora.

Udvikling af en særlig europæisk kompetence på området, bl.a. gennem europæiske forskernetværk, fokuseret på misbrug og afhængighed med henblik på at bidrage til udvikling af nationale strategier med særligt fokus på de baltiske lande.

Udvikling af metode på alkohol- og narkotikaområdet, ved at dokumentere viden om alkohol med fokus på ældre og ved at udvikle arbejdet omkring omfanget af og indikatorer på narkotikapolitiske indsatser og samfundsøkonomiske omkostninger i forbindelse med narkotika

Kontrakt-periode 2007-2009

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter : EUR 68.465

4-4384-3 Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	8.798.000	8.975.000	8.845.000	93%	Institutionen
MODSVARER DKK	7.038.000	7.180.000	7.164.000		

Formål NSH er Nordisk Ministerråds institution for nordisk samarbejde om handikapspørgsmål, særlig inden for social- og sundhedsministeriernes ansvarsområder. NSH driver en række programmer og projekter, Nordisk Udviklingscenter for handikaphjælpemidler (NUH), samt administrerer støtteordningen for bidrag til handikaporganisationens nordiske samarbejde. NSH er også sekretariat for Nordisk Handikappolitisk Råd (NHR).

Prioriteringer i 2008 Videreudvikling af samarbejdet med brugerorganisationerne i Norden, nordiske forskere på handikapområdet, samt nationale fagmyndigheder.

Videreføre og initiere nye samarbejdsprojekter og programmer som kan understøtte udviklingen af bedre tiltag og tjenester for personer med nedsat funktionsevne og deres familier.

Videreudvikling af de projekter, som er i gang i Nordvest Rusland, de baltiske lande, samt Kaliningrad, rettet mod børn med nedsat funktionsevne og deres familier, handicaphjælpemidler og handlingsprogrammet Design for alle. Herunder udbygge samarbejde mellem brugerorganisationer i Norden og nærområderne.
Forstærkning af informationsarbejdet gennem udvikling og drift af en nordisk velfærdsportal, stigning i antallet af besøg på NSH's hjemmeside og stigning i antallet af modtagere af NSH's nyhedsbrev.

Kontrakt-periode	2005-2007
Kontrakt-status	Opfyldt
Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Faktiske udgifter : SEK 2.158.000

4-4385-3 Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	7.080.000	7.223.000	7.167.000	86%	Institutionen

Formål

NUDs opgave er at fremme og videreføre det nordiske samarbejde inden for døvblindeområdet. NUD skal bidrage til professionel udvikling af døvblindemedarbejdere og de institutioner/organisationer de er tilknyttet.

NUD skal:
- Sikre en nordisk uddannelse, der støtter og komplementerer national uddannelse.
- Fungere som formidler af information og viden på døvblindeområdet, samt have et fagbibliotek for kursister og andre brugere.
- Indsamle information om døvblindhed og opretholde et kontaktnet inden for døvblindefeltet, både i og uden for Norden, med henblik på at indhente den nyeste viden, samt bidrage til internationalt arbejde.
- Initiere og koordinere udviklings- og dokumentationsarbejde med det formål, at døvblindearbejdets teori og praksis udvikles og forbedres.

Prioriteringer i 2008

NUD vil bidrage til, at den høje standard i nordisk døvblindearbejde opretholdes, samt at den synliggøres i og uden for Norden.

NUD organiserer sin virksomhed på fem forskellige aktivitetsområder:
- Uddannelsesaktiviteterne er åbne for alle, der arbejder med og for personer med døvblindhed. Tværfaglighed, vidensformidling og erfaringsudveksling prioriteres.
- Ressourceservice er en service, som er tilgængelig for NUDs målgruppe og er vidensbevarende og vidensformidlende.
- Udviklingsarbejde pågår løbende og over tid, er ikke nødvendigvis tværfaglig og fremmer spidskompetence.
- Internationalt samarbejde er for NUD et vigtigt, men uforpligtende samarbejde. NUD samarbejder med forskellige organisationer og institutioner inden for døvblindearbejdet uden for Norden. Der ydes ikke ren finansiel støtte til europæiske og andre internationale projekter.
- Samarbejdet med de baltiske lande og Nordvest Rusland er af koordinerende karakter. NUD vil bidrage med ressourcer og formidle kontakt mellem de forskellige aktører i samarbejdet.

Kontrakt-periode 2005-2007

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter: DKK 2.294.319

4-4386-3 Nordiska utbild.program för social service (NOPUS)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	1.969.000	2.007.000	1.978.000	33%	Institutionen
MODSVARER DKK	1.575.000	1.606.000	1.602.000		

Formål NOPUS' hovedformål er at virke som et nordisk centrum for erfaringsudveksling, idéudveksling og efteruddannelse inden for ledelse og organisation på det sociale område i overensstemmelse med brugergruppernes ønsker og behov.

NOPUS skal, ud fra målgruppens uddannelsesbehov inden for socialområdet i Norden og i nabolandssamarbejdet, dels initiere studier af udvekslingsbehov, løsningsmuligheder og forskning inden for socialsektoren, dels medvirke til at gøre ny viden tilgængelig for såvel målgruppen som for øvrige interessenter, nationalt og internationalt.

Prioriteringer i 2008 Tiltag som forventes iværksat i 2008:

- Udbygning af det allerede etablerede samarbejde med Nordvest Rusland
- Udbygning af det allerede etablerede projektsamarbejde under EU's Leonardo
- Fokus på forandringer og udfordringer i den nordiske velfærdsmodel
- Kurser og konferencer om social ulighed i sundhed, samt integrationens mange facetter
- Fokus på den frivillige sektor i de nordiske lande

Kontrakt-periode 2005-2007

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter : SEK 2.950.000

Ekonomi og Finanspolitik

Generell Inledning

Generell Inledning

Nordiska ministerrådets samarbete på det ekonomiska och finansiella området skall bidra till att skapa förutsättningar för att de grundläggande ekonomisk-politiska målen om en stabil och sund ekonomisk utveckling med full sysselsättning och god och uthållig tillväxt skall kunna uppnås. Samarbetet lägger grunden för att främja nordiska intressen internationellt och för en mer omfattande ekonomisk integration såväl mellan de nordiska länderna som mellan Norden och med Europa i övrigt.

EU-frågor är av fortsatt hög prioritet inom det nordiska ekonomiska och finansiella samarbetet. Sektorn har en ordning för systematiskt samråd och samarbete om EU-frågor på det ekonomiska och finansiella området. Flera EU-relaterade frågor som kommer att behandlas inom ramen för Ekofin-rådets verksamhet kan förutses att bli aktuella. Andra områden som väntas utgöra viktiga delar av arbetet inom sektorn under 2008 är uppföljningen av arbetet med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna, systematiskt samråd och samarbete om skattefrågor samt fortsatt samarbete för att verka för att den ekonomiska dimensionen inkorporeras på ett tydligare sätt i den nordiska strategin om hållbar utveckling.

Sektorns arbete understöds av en rad arbetsgrupper som t.ex. Nordiska konjunkturgruppen, nordisk gruppen för värdepappersmarknaden, Nordiska miljö- och ekonomigruppen och den Nordiska skattegruppen. Dessa grupper väntas komma med centrala inspel till ämbetsmannakommittén och de nordiska finansministrarna.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

Norden som global vinnarregion:
-Gränshindersarbetet
Arbetet med att undanröja gränshinder och stävja dubbelbeskattning av personer i Norden är fortsatt ett
av ekonomi- och finanssektorns prioriterade områden. På området sker ett kontinuerligt nordiskt
samarbete, genom dels den nordiska skatteportalen och dels genom bilateralt samarbete i Norden. Under
2006 igångsattes på initiativ av de nordiska finansministrarna ett projekt om omfattningen och betydelsen av
rörlighet på den nordiska arbetsmarknaden. Studien rör såväl pendling som flyttning mellan de nordiska
länderna och förväntas avrapporteras under 2007, resultatet från projektet kommer eventuellt följas upp i
MR-Finans under 2008.

- Forskning- och innovationsamarbetet
Under 2007 kommer ett projekt som berör de samhällsekonomiska effekterna av forskningsinsatser och hur
forskningen organiseras i Norden att slutföras och eventuellt behandlas av finansministrarna. Uppföljning
planeras ske under 2008.

Nordisk Innovationscenter (NICe) har föreslagit att det inrättas en nordisk riskkapitalfond. Frågan behandlas
under 2007. Ett eventuellt slutligt beslut kan tas under 2008.

-Energipolitik och miljösamarbetet
Inom Miljö- och ekonomigruppen, som är en av sektorns fasta samarbetsgrupper, behandlas frågor och
analyser om sambandet mellan ekonomiska verkningsmedel och miljöeffekter. Under 2007 kommer gruppen
att presentera en utredning angående sambanden mellan priser på energi och energiförbrukningen i de
nordiska länderna. Initiativen till analysen är ett resultat av ett erfarenhetsutbyte mellan de nordiska
finansministrarna angående erfarenheterna av användningen av ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken.

-Förnyelse av den nordiska välfärdsmodellen
Ministerrådet kommer att fortsätta erfarenhetsutbytet och samarbetet om den ekonomiska politiken i Norden för att säkerställa utvecklingen av den nordiska välfärdsmodellen. Ministerrådet har även igångsatt ett samarbetsprojekt mellan de nordiska länderna angående arbetet med kontrollsystem i välfärdssystemen för att säkerställa dess framtida hållbarhet. Projektet kommer att avrapporteras under 2008.

Nabopolitiken:
Inom ekonomi- och finanssektorn behandlas också frågor som hör ihop med politiken för den nordliga dimensionen. En särskild utredning med förslag om hur Norden effektivare kunde både påverka och få mer ut av sina satsningar på multilaterala finansieringsinstitutioner verksamma inom Östersjöområdet och närområdena kommer slutbehandlas under 2007 och följas upp under 2008.

Övrigt
En studie med syfte att sprida goda erfarenheter av kontrollarbete inom trygghetssystemen i de nordiska länderna har initierats inom sektorn. Om möjligt skall omfattningen av felaktiga utbetalningar redovisas, liksom effekterna av de olika ländernas kontrollmetoder. Rapportering planeras ske våren 2008, varefter uppföljning påbörjas.

I ett annat projekt är syftet att koordinera de nordiska ländernas förhandlingsansträngningar att ingå informationsutbytesavtal med s.k. skatteparadis. Avsikten är att de nordiska länderna skall bedriva förhandlingar gemensamt. Projektet kommer, om förhandlingarna sker med framgång, att presentera förslag till informationsutbytesavtal. Rapportering till Nordiska ministerrådet beräknas ske våren 2008, varefter en vidare process inleds.

Større ændringer på budgetposter

Inga

Resumé af Minister-rådets resultater i 2006

- De nordiska finansministrarna proklamerade på höstmötet i Köpenhamn ett gemensamt stöd till Eu:s förslag om minimibeskattning på alkohol ;
-Samarbetsprojekt om gemensam förhandling med sk. skatteparadis om utlämnande av information om Nordiska medborgares finansiella förehavande igångsattes. Förhandlingar med de aktuella länderna inleddes under 2006.

- Uppföljning av projektet rörande integrering av könsperspektiv i de nordiska budgetarna resulterade i en slutkonferens i Helsingfors;
- Projekt om effekterna och användandet av ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken slutfördes och behandlat av finansministrarna på vårmötet i Asker Diskussionen på mötet resulterade i att ministrarna initierade en studie om sambandet mellan prissättningen och förbrukningen av olika energislag i Norden.
- Erfarenhetsutbyte mellan Finansministrarna på mötet i Asker angående den ekonomiska konjunkturen och politiken resulterade i att ministrarna initierade ett projekt om rörligheten på den nordiska arbetsmarknaden och effekterna på samhällsekonomin. Projektet sattes igång under 2006.
- Inom ramen för arbetet med att reformera det nordiska samarbetet antog de nordiska finansministrarna vid vårmötet 2006 rekommendationer med syfte att göra det nordiska ekonomiska samarbetet mer effektivt och synligt. Det betonas att samarbetet skall inriktas så att det leder till konkreta resultat och mervärde för Norden

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-Finans		**1.700**	**1.737**	**-37**	**-2,1%**
4-5210-1	Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik	1.700	1.737	-37	-2,1%
Opdelt på kategorier		**1.700**	**1.737**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	1.700	1.737	100,0%	100,0%

4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.700.000	1.737.000	1.668.000	90%	MR-Finans

Formål

Nordiska Ministerrådets ekonomi- och finanssektor har som målsättning att främja det nordiska samarbetet vad gäller ekonomiska och finanspolitiska frågor.

Prioriteringer i 2008

Fortsatt aktiv dialog och samarbete mellan de nordiska länderna om ekonomisk konjunktur och ekonomisk politik;

Fortsatt aktiv dialog och samarbete mellan de nordiska länderna i aktuella EU-frågor;

Fortsatt aktiv dialog och samarbete mellan de nordiska länderna kring aktuella skattefrågor;

Uppföljning av arbetet med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna;

Verka för att den ekonomiska dimensionen inkorporeras på ett tydligare sätt i den nordiska strategin om hållbar utveckling;

Fortsatt nordiskt samarbete på finansmarknadsområdet

Aktiv dialog om utmaningar för de nordiska länderna med bakgrund av den ökade internationella ekonomiska integrationen samt den demografiska utvecklingen.

Verka för en stabil och hållbar tillväxt

Verka för utvecklingen av de nordiska välfärdsmodellen

Främja den ekonomiska integrationen inom Norden och med Östersjöregionen och Europa

Främja gemensamma nordiska intressen internationellt

Miljø

Generel Indledning

Generel Indledning

I tillägg till genomförande av miljöhandlingsprogrammet är en övergripande ambition för miljöministrarna at de nordiske lande samarbejder om at varetage fælles nordiske interesser i internationale fora. Stor vikt läggs på att synliggöra resultaten av det omfattande miljösamarbetet som pågår i olika arbetsgrupper och nätverk. En viktig del är utarbetande och spridning av broschyrer, rapporter og nyheder via Ministerrådets hjemmeside samt genom nyhetsbladet NordMiljö.

I linje med det finska ordförandeskapsprogrammet förväntas miljöministrarnas samarbete och beslut under år 2007 om kemikalier och miljögifter, kvicksilver, havsskydd och klimat samt deras intresse för miljösituationen i närområdet och i Arktis men även globalt att fortsätta under år 2008.

I samarbejdet indenfor Norden står beskyttelse af natur og miljø, herunder den biologiske mangfoldighed samt landskabets variation, kulturminder og kulturmiljø højt på dagsordenen. Ett annat vigtigt indsatsområde er udviklingen af en økosystemorienteret tilgang til havressoureforvaltningen.

Samarbejdet omkring EU/EØS indtager en central plads i det nordiske miljøsamarbejde. I forhold til EU vil der i 2008 være særlig fokus på implementeringen av den ny kemikalielovgivning REACH (Registration, Evaluation and Authorization of Chemicals) och EUs marine strategi och förslag till direktv, EU:s miljödialog med Ryssland och klimatfrågor.

Genom klimatfrågans ökade betydelse förväntas särskilda engagemang om forskning och innovation samt om miljöteknologi och bioenergi.

Två nya rekommendationer från Nordiska rådet skall behandlas under år 2007, en om biobränslen i trafiken och en om kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön, vilka kan få eftervekningar år 2008.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

Handlingsprogrammet for det miljøpolitiske samarbejde trådte i kraft i 2005 og gælder frem til udgangen af 2008. Programmet er målrettet på implementering og konkretisering af miljødelen af strategin for bæredygtig udvikling i Norden og dets nærområder og förstärker således en øget integration af miljøhensyn i sektorerne. Programmet har fokus på fire temaer hvor Norden har en stærk tradition og interesse for fælles samarbejde og hvor Norden er toneangivende også på det internationale område:

- Miljø og sundhed
- Havet
- Natur, kulturmiljø og friluftsliv
- Bæredygtig produktion og forbrug.

Klima indgår som en integreret del på tværs af temaerne. Det tvärsektoriella samarbetet prioriteras.

Under hvert tema beskriver miljøhandlingsprogrammet præcise mål og forventede resultater. En midtvejsevaluering har genomförts.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

I linje med samarbetsministrarnas prioriteringar för 2008 av granskapspolitiken kommer samarbejdet med de baltiska staterna och med Ryssland att intensifieras. Det gäller t.ex. ömsesidigt tjänstemannautbyte med de baltiska länderna, samarbetsprojekt om klimatförändringarnas påverkan på naturen i Barentsregionen, stöd till frivilligorganisationer inom bl.a. miljöområdet i Ryssland, skydd av den marina miljön i Östersjön och genom miljöfinanseringsbolaget NEFCO (Nordic Environment Finance Corporation).

Kunnskaper om klimaendringer i Arktis og forventede konsekvenser av disse, samt dokumentasjon av miljøgifter i Arktis, er strategisk viktige for de nordiske landenes arbeid med å begrense utslippene av klimagasser og redusere tilførslene av miljøfarlige stoffer til miljøet. Dette er kunnskaper og dokumentasjon som miljøsektoren vil skaffe seg gjennom oppfølging av "Nordisk strategi for klima og miljøgifter i Arktis" som de nordiske miljøvernministrene vedtok i 2006.

I forhold til øvrige internationale processer vil der bl.a. være særlig fokus på klimaforhandlingerne och en fortsatt samlet nordisk indsats för att förbereda uppstart av förhandlingar om en ny bindande global kviksølverkonvention.

Større ændringer på budgetposter

Inga större ändringar.

Resumé af Minister-rådets resultater i 2006

Eksempel på resultat under 2006: Nordiska indspil til REACH, vidareutveckling av arbetet med miljöledningssystem i småsamfund och BAT (Best Avialable Technology), miljørisikovurdering af kemikalier fra havbrug i nordiske havområder, etablerandet av ett Nordic Pesticide Monitoring Network, informationsinstaser om BASREC (Baltic Sea Region energy Co-operation) Regional Handbook on Procedures for Joint Implementation samt kapacitetsopbygning i forhold til Joint Implementation av klimatprojekt i nordvest Rusland samt projekt om dioxiner från luft till Östersjön och dess påverkan på fisk.

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	%
Sum MR-Miljø		**44.600**	**45.480**	**-880**	**-1,9%**
3-3310-1	Projektmedel – Miljø	31.792	33.763	-1.971	-5,8%
3-3320-2	NEFCOS Miljøudviklingsfond	10.503	9.412	1.091	11,6%
3-6720-4	SVANEN – Nordisk miljömärkning	2.305	2.305	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**44.600**	**45.480**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	31.792	33.763	71,3%	74,2%

Støtteordninger	10.503	9.412	23,5%	20,7%
Organisationsbidrag	2.305	2.305	5,2%	5,1%

3-3310-1 Projektmedel – Miljø

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	31.792.000	33.763.000	32.444.000	96%	MR-/EK-M

Formål

Miljøsamarbejdet skal bidrage til at bevare og forbedre miljøkvalitet og livskvalitet i Norden, påvirke det regionale og internationale samarbejde, samt bidrage til at implementere den nordiske strategi for bæredygtig udvikling.

Miljøsamarbejdet i Norden er baseret på princippet om nordisk nytte og tager udgangspunkt i målsætningen om højeste möjliga ambitionsniveau i syfte att anvenda det nordiske miljøsamarbejde som løftestang.

Budgeten för 2008 exkluderar under tidigare år särredovisat bidrag på 1.091.000 DKK till NEFCO's miljöutvecklingsfond.

Prioriteringer i 2008

Exempel:

- Stärkt insats på klimatområdet bl.a. genom arbete för en mera ambitiös klimatregim efter 2012
- Nordiska inspel till arbetet om EU's marina strategi och förslag till direktiv samt uppföljning av HELCOM's beslut att anta en Baltic Sea Action Plan
- Projekt och initiativ för att stoppa förlusten av biologisk mångfald senast 2010
- Tvärsektoriellt projektsamarbete om bioenergi
- Skapa en nordisk plattform för miljöteknologi och ge inspel till genomförandet av EU's handlingsplan för miljöteknik och Lissabonstategin
- Uppföljning av initiativ om förnybar energi
- Uppföljning av den Arktiska miljöstrategin
- Fortsatt utveckling av indikatorer om bl.a. biologisk mångflad, klimat och genresurser
- Uppföljning av Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet

Sekretariats-funktion

En stor del af miljøministerrådets projektvirksomhed udføres indenfor arbejdsgrupper, som serviceres af forvaltningsorganer i de nordiske landes administrationer.

3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	10.503.000	9.412.000	9.209.000	100%	NEFCO

Formål

Nordiska Miljöfinanseringsbolaget (NEFCO) genomför kostnadseffektiva miljöinvesteringar i framförallt vatten- och avlopssrenning, energisystem och avfallshantering i huvudsak i Ryssland och de baltiska länderna. NEFCO förvaltar sammanlagt ca 1 000 mDKK. NEFCO har tagit fram en ny strategi som innebär en konsolidering av NEFCO's koncept och verksamhetsområden men med möjligheter att

gå in i projekt om miljögifter och klimat samt en ökad verksamhet i Ukraina.

NEFCO's verksamhet möjliggör finansiering av miljöåtgärder i små och medelstora projekt som utvecklingsbanker inte går in i. Miljön sätts i första rummet, inte avkastningen. NEFCO förvaltar en Miljöutvecklingsfond med särskilt mjuka lån. Syftet är att stärka förutsättningarna för genomförande av angelägna miljöprojekt med ingen eller låg avkastning, tidigarelägga projektens genomförande eller få fram additionella miljöinvesteringar.

Nordiska miljöutvecklingsfonden etablerades 1995 och nuvarande programperiod löper ut 2007. Genom NMF möjliggörs finansiering av miljöprojekt med högre risker som inte utförs via investeringsfonden eller av andra investerare. Syftet är att stärka lönsamhetsförutsättningarna för angelägna miljöprojekt och genom utvecklingsinsatser tidigarelägga projektens genomförande eller få fram additionella investeringar. Efter EUs utvidgning 2004 har verksamheten geografiskt förskjutits från Baltikum till nordvästra Ryssland och Ukraina.

Budgeten för 2008 inkluderar under tidigare år särredovisat bidrag från miljösektorn på 1.091.000 DKK.

Prioriteringer i 2008

- Vatten- och avlopssrening
- Renere produktion, miljøvenlig teknik
- Energibesparelser og fornybar energi
- Energieffektivisering inom den sociala sektorn
- Miljøkreditter til landbrug
- Miljøfarlige stoffer

3-6720-4 SVANEN – Nordisk miljömärkning

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.305.000	2.305.000	2.255.000	100%	Nämnden

Formål

Miljömärket Svanen syftar till att genom en frivillig gemensam nordisk miljömärkning av varor och tjänster vägleda konsumenter och inköpare att göra miljövänliga inköp och stimulera produktutveckling som bidrar till att konsumtionen belastar miljön mindre.

Svanen är till stor del självfinansierad via licenser och ansökningsavgifter medan ministerrådets andel av Svanens budget används till sekretariat för den Nordiska miljömärkningsnämnden och dess arbete med att ta fram kriterier for nye produkter, tre till fem per år. Miljømærkningen i Norden omsætter årligt for ca. 60 mDKK och mer än 70 personer arbetar i de nationella miljömärkningsorganisationerna. Det har tecknats ett nytt ramkontrakt med Nordiska miljömärkningsnämnden för åren 2007 – 09.

Prioriteringer i 2008

En evaluering av Svanen planeras genomföras under år 2007 och en reviderad strategi för Nordisk miljömärkning för åren 2008 - 2010 har genomförts. Nordiska Miljömärkningsnämndens samarbete med Global Ecological Network (GEN) fortsätter liksom koordinationen med arbetet som pågår med EU's miljömärkning Blomman.

Fiskeri, Jordbrug og Skovbrug, Levnedsmidler

Generel indledning

Generel Indledning

De overordnede målsætninger og prioriterede indsatsområder for Ministerrådet for Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug vil i programperioden 2005 – 2008 være inden for områderne:

- Erhvervsudvikling
- Levnedsmidler og sundhed
- Biologisk mangfoldighed og genetiske ressourcer
- Kollektive nyttigheder
- Horisontale indsatsområder, såsom forskning, udvikling og uddannelse, informations- och kompetanceopbygning samt internationalt samarbejde.

Ministerrådets embedsmandsstruktur består af én embedmandskomité (EK-FJLS) . EK-FJLS er en embedsmandskomité med integrerede afdelinger, og består af fem selvstændige og samarbejdende enheder nemlig en eksekutivkomité og fire afdelinger for henholdsvis fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug. Eksekutivkomitéen og de fire afdelinger har alle status som embedsmandskomité.

Ministerrådet satser aktivt på tværgående aktiviteter, både internt mellem EK-FJLS afdelingerne samt i samarbejde med andre sektorer i Nordisk Ministerråd. Det forventes, at man under MR-FJLS i 2008 blandt andet udover de sektorspecifikke emner også vil prioritere de tværgående emner bioenergi og klima, Ny Nordisk Mad, Landdistriktsudvikling, Handlingsplanen for bedre sundhed og livskvalitet, fødevaresikkerhed samt forberedelse af skovminister-konference.Under de enkelte EK-FJLS afdelingers budgetposter fremgår de mere specifikke prioriteringer for 2008.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

Ministerrådets arbejdsområder, målsætninger samt prioriteringer er nedfældet i følgende strategidokumenter:

- Holdbar Udvikling. En ny kurs for Norden. Revideret udgave med mål og indsatser 2005 - 2008
- Handlingsplan for nordisk fiskeri-, jord- og skovbrugs- og levnedsmiddelsamarbejde 2005 – 2008
- Strategi for genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005 – 2008.

Ministerrådet for Fiskeri og Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug vil endvidere i 2008 tage hensyn til prioriteringer i det svenske formandskabsprogram, der falder ind under Ministerrådets overordnede styringsdokumenter.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

Ministerrådet for Fiskeri og Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug har i 2007 og vil fortsat i 2008 arbejde med og implementere en række af MR-SAM's overordnede prioriteringer for det nordiske samarbejde. Særligt i fokus er Norden som global vinderregion, hvor den kombinerede konkurrence- og attraktionskraft som vinderregionsperspektivet understreger flere af ministerrådets traditionelle arbejdsområder, og nye satsningsområder som f.eks. Ny Nordisk Mad og Handlingsplanen for bedre sundhed og livskvalitet. Endvidere arbejdes der med

udvikling og styrkelse af forsknings- og innovationssamarbejdet som nødvendige forudsætninger for erhvervslivets udvikling i en globaliseret verden. Klima og bioenergi er vigtige udfordringer, som har indvirkning på primærerhvervenes virksomhed. Primærerhvervene er vigtige leverandører af fornybare ressourcer, og forvalter samtidigt nogle af de vigtigste ressourcer for optagelse af kultveilte. Kyst- skov- og landdistriktssamarbejde har højt fokus i Ministerrådet for Fiskeri og Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug blandt andet for at bidrage til en udvikling af den nordiske velfærdsmodel med henblik på erhvervslivets muligheder for større værdiskabning og samfundets nye demografiske udfordringer.

Ministerrådet vil i løbet af programperioden udarbejde og implementere en plan for ligestilling. Køns- og ligestillingsperspektiver inddrages desuden på relevante områder, og søges også til godeset i forbindelse med sammensætning af arbejds- og projektgrupper.

Større ændringer på budgetposter

Ministerrådet for Fiskeri og Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrugs budgetstruktur for 2008 er ændret en del i forhold til 2007. Som følge af at der oprettes en ny nordisk institution Nordisk Genressource Center pr. 1. januar 2008 oprettes en ny budgetpost for denne institution. Samtidigt nedlægges budgetposten for Nordisk Genbank og Nordisk Genbank Husdyr som begge fusioneres ind i Nordisk Genressource Center. Nordisk Skovbrugs- Frø og Planteråd fusioneres også ind i den nye institution, hvilket betyder, at der overføres 500.000 DKK fra EK-FJLS (Skovbrug) til institutionen i 2008. Endvidere oprettes en selvstændig budgetpost for Programmet Ny Nordisk Mad som følge af at programmet er højt politisk prioriteret og tværsektorielt med MR-NERP, MR-Kultur og MR-U. Endelig oprettes en særlig budgetpost for Handlingsplanen for bedre sundhed og livskvalitet. Det tværsektorielle samarbejde omkring handlingsplanen skal fremmes, jf. Nordisk Råds rekommendation 15/2006.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2006

Ministerrådet for Fiskeri og Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug havde i 2006 et meget aktivt år med flere nye større politisk og strategiske satsninger. Af konkrete resultater kan bl.a. nævnes:

- Videreført og udviklet det tværsektorielle samarbejde og aktiviteter med politikområder uden for ministerrådets regi, f.eks. miljø, energi og konsument samt forsknings- og uddannelse.
- Vedtagelse af beslutninger og deklarationer på Ministermødet i Lofoten, Norge i juli 2006 om henholdsvis kyst-, skov- og landdistriktsudvikling, bioenergi, ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri, veterinært bredskabssamarbejde, Handlingsplanen for bedre sundhed og livskvalitet, fremtidigt nordisk samarbejde om genetiske ressourcer samt det globale frøsikkerhedslager på Svalbard.
- Vedtagelse af beslutninger og deklarationer på det nordisk-baltiske ministermøde i Jevnaker, Norge i november 2006 om henholdsvis sælbestanden i Østersøen, kyst-, skov- og landdistriktsudvikling, fremtidigt nordisk-baltisk samarbejde om genetiske ressourcer, en skærpet nordisk-baltisk beredskabsplan for håndtering af smitsomme dyresygdomme samt bioenergi som et vigtigt fremtidigt forsyningselement.
- Vedtagelse af det tværministerielle Program Ny Nordisk Mad, og en succesfuld lancering af programmet under Nordisk Råds Session november 2006.
- Man afsluttede med succes tænketanken NordFrams arbejde om det nordiske kulturlandskab og landdistriktsudvikling. Et arbejde der vil indgå i de politiske drøftelser i 2007.

• Aktiv deltagelse i transnationalt forskningsprojekt om fødevaresikkerhed i regi af ERA-NET konsortium SAFEFOODERA.
• Man fortsatte arbejdet med det fremtidige nordiske samarbejde om genetiske ressourcer med sigte på at udvikle det nordiske samarbejde yderligere på dette område.
• Aktiv deltagelse i flere internationale fora af relevans for MR-FJLS' områder, her kan nævnes: Deltagelse på Biodiversitetskonventionens Partskonference og WHO Ministerial Conference on Counteracting Obesity.
• Man har afholdt en international konference i Bergen i samarbejde med FAO "Implementing Ecosystem Approach to Fisheries". Den nordiske fiskerisektor udarbejdede efterfølgende en deklaration med en anbefaling til næste møde i FAO's Commitee on Fisheries. Desuden afholdtes en konference om økonomisk fiskeriforvaltning på Færøerne, som har haft betydelige indvirkninger på debatten i Nordatlanten.

Det blev et aktivt år for det nordiske genressourcesamarbejde med mange aktiviteter. Herunder kan nævnes bl.a. Nordisk Genbank indgik i 2006 en aftale med Norge og The Global Trust Fund om at varetage administrationen af det globale sikkerhedslager for frø på Svalbard. Endvidere bidrog Nordisk Genbank Husdyr aktivt til det internationale samarbejde om husdyrgenetiske ressourcer, ligesom der har været afholdt to workshops om fiskegenetiske ressourcer.

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-FJLS		**39.400**	**40.172**	**-772**	**-1,9%**
	Projektmidler	*3.000*	*0*	*3.000*	-
3-6420-1	Ny nordisk mad	3.000	0	*3.000*	-
	Fiskeri	*6.900*	*7.479*	*-579*	*-7,7%*
3-6610-1	Projektmedel – Fiskeri	6.900	7.479	-579	-7,7%
	Jord- och skovbrug	*23.041*	*25.691*	*-2.650*	*-10,3%*
	Projektmidler – jordbrug	*2.076*	*7.798*	*-5.722*	*-73,4%*
3-6510-1	Projektmidler Jordbrug	1.371	3.643	-2.272	-62,4%
3-6520-1	Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	705	833	-128	-15,4%
3-6540-1	Nordisk genbank för husdjur	0	3.322	-3.322	-
	Institutioner – jordbrug	*13.807*	*9.985*	*3.822*	-
3-6580-3	Nordisk Genbank (NGB)	0	9.985	-9.985	-
3-xxxx-3	Nordisk Genressource Center	13.807	0	13.807	-
	Projektmidler – skovbrug	*7.158*	*7.908*	*-750*	*-9,5%*
3-6310-1	Projektmidler Skovbrug	1.053	1.583	-530	-33,5%
3-6581-1	Samnordisk skogsforskning (SNS)	6.105	6.325	-220	-3,5%
	Levnedsmidler	*6.459*	*7.002*	*-543*	*-7,8%*
3-6810-1	Projektmedel – Levnedsmidler	4.765	5.765	-1.000	-17,3%
3-6820-1	Forskning – levnedsmidler	1.194	1.237	-43	-3,5%
3-6830-1	Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet	500	0	500	-
Opdelt på kategorier		**39.400**	**40.172**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	25.593	30.187	65,0%	75,1%
	Institutioner	13.807	9.985	35,0%	24,9%

3-6420-1 Ny nordisk Mad

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.000.000	0	0	-%	EK-FJLS (EKSEKUTIV)

Formål

Ny Nordisk Mad er en konkret værdiskabende og innovativ satsning i tråd med Nordisk Ministerråds vision, "Norden som global vinderregion".

Ny Nordisk Mad skal være med til at brande og synliggøre vores nordiske værdier ved at koble Nordens styrker inden for bl.a. gastronomi, madkultur, turisme, regionale værdier, sundhed, velfærd, erhvervsudvikling, råvarer og værdiskabelse i fødevareproduktionen.

Med programmet vil Ministerrådet bidrage til at udvikle en nordisk vision og skabe en fælles forståelse for den nordiske mad og madkultur. Ny Nordisk Mad tager udgangspunkt i de kulturelt og naturgivne betingede styrker, der findes i Norden.

Programmet er tværsektorielt og involverer MR-FJLS (hovedansvar), MR-Kultur, MR-NERP og MR-U. Programmet blev lanceret i november 2006 og trådte i kraft den 1. januar 2007.

Det overordnede formål med Programmet Ny Nordisk Mad er at aktivere nationale aktører til nordisk samarbejde for at fremme, udvikle og synliggøre de værdier og potentialer, som ligger i nordiske madvarer og nordisk madkultur. Endvidere er formålene for Programmet Ny Nordisk Mad, at:

- udvikle og styrke et tværgående samarbejde inden for gastronomi, kultur, turisme, regional-erhvervsudvikling, sundhed og madvareproduktion
- bidrage til en positiv kyst- og landdistriktsudvikling ved at videreudvikle og styrke værdiskabelsen af nordiske lokale/regionale madprodukter og produktioner
- bidrage til at give befolkningen en kost, der bidrager til sundhed og livskvalitet efter nutidens viden om sund kost
- sammenkoble nordisk design og kultur med nordisk mad og madkultur
- øge den nordiske konkurrencekraft inden for produktion af nordisk mad samt styrke et mangfoldigt udvalg af nordiske råvarer og fødevarer
- fremme forskning og markedsbaseret innovation inden for nordisk mad og madkultur.

Satsningen foreslås at samle de tiltag, der allerede er i gang inden for området , og videreudvikle nye tiltag.
Budgetposten er nyoprettet. Indeholdt i budgetposten er 2 MDKK fra prioriteringspuljen samt 1 MDKK fra MR-FJLS, hvor EK-FJLS afdelingerne for henholdsvis fiskeri, jordbrug og levnedsmidler har bidraget med hver 333.000 DKK. Endvidere forventes EK-Kultur og EK-NERP at overføre henholdsvis 200.000 DKK og 200.000 DKK fra deres budgetposter i 2008.

Prioriteringer i 2008

I 2007 dannes grundlaget for i praksis at kunne gennemføre de ambitiøse planer, og opfylde de forventninger, som er knyttet til programmet og som skal bære frugt i 2008 og 2009.
Programmet har fra starten fået en overvældende stor interesse fra en meget bred kreds af nordiske ministerier, borgere, organisationer, NGO'er, producenter, ambassader,

media mv. Derfor vil samarbejdet med de mange interessenter formodentlig også blive højt prioriteret i 2008. Det forventes, at web-portalen for Ny Nordisk Mad vil bidrage til at skabe et interaktivt kontaktforum og udgøre en platform for arbejdet med Ny Nordisk Mad i Norden.

- Ny Nordisk Mads website skal anvendes og styrkes som fælles nordisk platform, bidrage til forstærket information og kommunikation understøtte de allerede etablerede og nye samarbejdsflader. Ved hjælp af hjemmesiden skabes kontakter og formidles idéer mellem interesserede medborgere i Norden. Her er også videnspredning i centrum
- Anvende en god kommunikation med omverden og herunder massemedierne. Opretholde den høje synlighed i forhold til media og presse. Herunder, bidrage og understøtte de nordiske madambassadørers arbejde
- Formidle indholdet i Programmet for Ny Nordisk Mad
- Udvikle en model for varetagelse af partnerskaber mellem interessenter og Ny Nordisk Mad.
- Udvikle en Proklamation der kan fordybe og udvikle idéerne og begreberne omkring Ny Nordisk Mad. Tanken er at skabe fælles værdigrundlag for deltagere i programmet.
- At nominere kandidater til den nystiftede Ny Nordisk Madpris
- Udvide samarbejdet med de nordiske madambassadører om Programmets formål således at der opnås en stor synlighed for de nordiske værdier, nordisk mad og madkultur.
- Samarbejde med Nordisk InnovationsCenter om programmet for at opnå bedst mulige synergier.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Projektmidler for delprojekter, information og websatsning, koordinere ambassadørernes arbejde, intern administration samt styregruppens møder.
Faktiske udgifter

Sekretariats-funktion

Sekretariatet skal koordinere styregruppen og ambassadørernes arbejde, håndtere projektadministrationen for hovedprojektet og sammenkobling og kontrakter med alle delprojekter, udvikle og understøtte websitet i samarbejde med skribenter samt være ansvarlig for projektets økonomi.

Fiskeri

3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.900.000	7.479.000	7.399.000	100%	MR/EK-FJLS

Formål

Den overordnede målsætning for det nordiske fiskerisamarbejde er at udvikle en de nordiske landes fiskerisektorer og havbrugssektorer på et bæredygtigt grundlag, som producerer væsentlige økonomiske værdier til gavn for fiskeriernes og havbrugenes aktører og kystsamfundene som helhed, uden at dette går ud over økosystemernes evne til reproduktion. Dette indebærer også påvirkning af internationale processer af betydning for fiskeri, fangst og havbrug samt at arbejde for at holde havet rent og frit for forureninger. Samarbejdet skal således bidrage til at fremme sunde og sikre fødevarer fra et sundt og rent hav.

Prioriteringer i 2008

- Fortsat satsning på økosystemtilnærmelsen i fiskeriforvaltningen, heri opfølgning på Bergen konferencen 2006 samt FAO Comittee on Fisheries mødet i 2007.

- Opfølgning af NB8 Ministerdeklarationen om gråsæl i Østersøen og det finske formandskabs internationale konference om gråsæl i oktober 2007.
- Fortsat satsning på bæredygtigt fiskeri, herunder bekæmpelse af IUU-fiskeri (illegalt, urapporteret og ureguleret fiskeri)
- Satsning på bæredygtig akvakultur
- Opfølgning af NB8 deklarationen om "coastal and rural development"
- Satsning på "fisk som sund og god mad" i forbindelse med Handlingsprogrammet for bedre kost og motion (HMM) og Ny Nordisk Mad (NNM)

Jordbrug

3-6510-1 Projektmidler Jordbrug

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.371.000	3.643.000	3.131.000	95%	MR/EK-FJLS (jordbrug)

Formål

Fra 2007 blev der oprettet en selvstændig budgetpost for projektmidler for det nordiske jordbrugssamarbejde. Tidligere har budgetposten omfattet både jord- og skovbrug. I 2007 budgettet indeholdt budgetposten 2 MDKK fra prioriteringspuljen til Ny Nordisk Mad.

Projektmidlerne skal anvendes til at følge op på målsætningerne i det fælles handlingsprogram for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler. Formandskabet har muligheder for at anvende dele af projektmidlerne til gennemførsel af aktiviteter i formandskabets program for jordbrugssamarbejdet. Ligesom en del af midlerne anvendes til tværgående satsninger inden for miljø, jord og skovbrug, genetiske ressourcer samt satsninger om Ny Nordisk Mad.

Prioiteringer i 2008

- Formandskabets særlige projekt/er og prioriteringer indenfor en vis budgetmæssig ramme under hensyntagen til det seneste, nuværende og kommende formandskab
- Opfølgning af igangværende aktiviteter/projekter samt igangsætning af nye politisk prioriterede projekter/aktiviteter, der ligger inden for Jordbrugssamarbejdets område, etablering af Nordisk Genressourcecenter, Ny Nordisk Mad, bioenergi og fremtidig forskningsorganisering.
- Desuden prioriteres aktiviter, der følger op på eventuelle beslutninger fra MR-FJLS ministermødet den 28. juni 2007 i Pori, Finland om landdistriktsudvikling, bioenergi, genetiske ressourcer eller andre relevante politiske områder.
- Stor vægt lægges på opfølgning af strategien for bæredygtig udvikling; særligt arbejdet med genetiske ressourcer og biodiversitet, jordbrugets fremtid og kulturlandskabet.
- Tværgående aktiviteter med andre fagområder, særligt med miljøsektoren.

3-6520-1 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	705.000	833.000	815.000	100%	NKJ

Formål

Nordisk kontaktorgan for jordbrugsforskning (NKJ) främjar och stödjer forskning som gagnar jorbrukssektorn i Norden. NKJ är rådgivare till Nordiska Ministerrådet i forskningspolitiska spörsmål när det gäller jordbruksforskning. NKJ fungerar som kontaktorgan mellan nationella forskningsråden och koordinerar en omfattatnde forskningsverksamhet som finansieras nationellt. Sekretariatsfunktionen ligger från 2006 hos MTT Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelslekonomi och finansieras som tidigare fullt ut nationellt. Länderna bidrar tillsammans 100 % nationella medlen som motsvarar ca. 2,3 milj. € (ca. 17,135 MDKK i 2007 priser) om året till forskningsprojekt.

Priorieringer i 2008

- Målsättningen är att bidra till att utveckla en bärkraftig jordbruk i Norden. NKJ ska financiera samnordiska forskningsprojekt av hög kvalitet inom centrala och gemensamt prioriterade nordiska forskningsområden. Projekten ska ha ett stort utbyte från nordiskt samarbete och samnordiska nätverk. Nordiska forskningsgrupper ska profileras och styrkas för vidare internatiolla satsingar.
- Stödja forskning och nätverkbildning inom områden bärkraftig jordbruk: Med nationella medel 10-15 forskningsprojekt årligen, varav 2-3 projekt inom prioriterade områden är nya varje år. NMR medlen används för målinriktade nordiska nätverk.
- Fungera som en kontakt och -samarbetsorgan mellan de nordiska ländernas forskningsråd och ministerier inom jordbruksområdet inklusive råvaru – och livsmedelproduktion.
- Arbeta för att ta fram nya forskningsprogram i samarbete med NKJ närliggande nordiska organen (t.ex. landbygdsutveckling, bioenergi).
- Arbeta med informationsförmedling kring nordisk jordbruksforskning. Se: www.nkj.nu

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Planlagte udgifter: EUR 89.900
Faktiske udgifter : Faktiske udgifter: EUR 88 170 (2006)

Sekretariats-funktion

Sekretariatsfunktionen ligger hos MTT Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelslekonomi och finansieras som tidigare fullt ut nationellt.

3-6540-1 Nordisk genbank för husdjur

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	0	3.322.000	3.304.000	100%	-

Formål

Puljen er nedlagt pr. 1.januar 2008

Formål for Nordisk Genbank Husdyr var følgende:
Nordisk Genbank Husdyr (NGH) sitt formål er å være et kompetensesenter for verdiskaping med utgangspunkt i de husdyrgenetiske ressurser i Norden. NGH skal fremme bærekraftig forvaltning av husdyrgenetiske ressurser gjennom et tett samarbeid med berørte aktører i Norden.

Prioriteringer i 2008

Der henvises til prioriteringer under budgetpost 3-X-3 Nordisk Genressource Center

3-xxxx-3 Nordisk Genressource Center

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	17.259.000	0	0	-%	Institutionen
MODSVARER DKK	13.807.000	0	0		

Formål

Fra den 1. januar 2008 oprettes Nordisk Genressource Center (NordGen) som ny nordisk institution. Institutionen er en fusion mellem Nordisk Genbank, Nordisk Genbank Husdyr og Nordisk Skovbrugs- Frø og Planteråd.
Visionen for at samle det nordiske arbejde med genetiske ressourcer i én samlet institution bygger på, at den kompetence, som findes i det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer, skal i stigende grad anvendes i et tværfagligt og helhedsorienteret perspektiv for at styrke og effektivisere nordisk forvaltning af biodiversitet og genetiske ressourcer og samarbejdet med de nationale programmer.

Den nye institution skal bidrage til at fremme fælles forvaltning af genetiske ressourcer i Norden, og bidrage til fødevaresikkerhed og næringsudviklingen i Norden og i verden med bæredygtige løsninger på nye udfordringer som f.eks. klimaforandringer, fødevareudvikling og fornybare energikilder mm.

Det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer skal derfor samles i en ny institution under én fælles bestyrelse og én administration for målrettet og effektivt at anvende de samlede ressourcer på at understøtte denne faglige udvikling.

Prioriteringer i 2008

Der vil i efteråret 2007 blive udarbejdet en strategi, arbejdsprogram, resultatkontrakt og øvrige styringsinstrumenter for Nordisk Genressource Center. Herunder vil de fremtidige mere specikke prioriteringer fremgå.

Endelige prioriteringer for Nordisk Genressource Center vil forelægge inden udgangen af 2007. Der er stor sandsynlighed for at prioriteringerne vil omfatte følgende:

- Videreudvikling af NordGen som et dynamisk nordisk kundskabs-, forsknings- og videncenter for bæredygtig udvikling og bevaring af genetiske ressourcer inden for planter, husdyr og skovbrugsfrø og skovbrugstræer.
- Videreudvikling af samarbejdet med de nordiske nationale programmer inden for institutionens arbejdsområder og formål.
- Optimering af ressourceudnyttelse til administrative opgaver.
- Opretholde og viderudvikle det nuværende og succesfulde samarbejde med erhvervslivet og praktikere.
- Bevarelse, udnyttelse, kundskabsoverføring og eksperthjælp til landene med det nordiske arbejde med udgangspunkt i institutionens formål og strategi.
- Sikre en god kommunikation til brugere, praktikere, næring, befolkninger, myndigheder om bevarelse og bæredygtig anvendelse af genetiske ressourcer i Norden og om institutionens arbejdsområder.
- Videreudvikle international regulering af genetiske ressourcer.
- Forbedre samarbejdet med de politiske myndigheder for at sikre en bæredygtig forvaltning af genetiske ressourcer på alle plan i Norden.

Kontrakt-periode

Etableres 2008

3-6580-3 Nordisk Genbank (NGB)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	0	12.481.000	12.322.000	69%	NGB
MODSVARER DKK	0	9.985.000	9.981.000		

Formål

Puljen er nedlagt pr. 1.januar 2008.

Formål for Nordisk Genbank (NGB) var følgende:
Nordisk Genbank havde til formål at være en fælles nordisk institution, der har mandat og til opgave at bevare plantegenetiske resurser af betydning for jord- og havebruget i Norden. NGB´s mandat er desuden at initiere og koordinere aktiviteter som bidrager til at forbedre viden om plantegenetiske resurser, bidrage til en langsigtet bæredygtig udnyttelse af disse resurser samt stille sin ekspertise og tjenester til rådighed i forbindelse med udredninger og pålagte opgaver.

Prioriteringer i 2008

Der henvises til prioriteringer under budgetpost 3- X -3 Nordisk Genressource Center

Skovbrug

3-6310-1 Projektmidler Skovbrug

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.053.000	1.583.000	0	-%	EK-FJLS (skovbrug)

Formål

Projektmidlerne skal anvendes til at følge op på målsætningerne i det fælles handlingsprogram for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler. Formandskabet har muligheder for at anvende dele af projektmidlerne til gennemførsel af aktiviteter i formandskabets program. En del af midlerne bliver anvendt til igangværende projekter om skovgenetiske ressourcer og biodiversitet, opfølgning af skovministerkonferencen, bioenergi, fremme anvendelse af træ og træprodukter m.fl.

Prioriteringer i 2008

Der er følgende hovedprioriteringer:

Formandskabets særlige projekt/er og prioriteringer indenfor en vis budgetmæssig ramme under hensyntagen til det seneste, nuværende og kommende formandskab.

Stor vægt lægges på fortsat opfølgning af skovministerkonferencen fra august 2005 om at styrke dialogen om skovene, bla. for at synliggøre skovenes lokale og regionale værdier, og fremme skovens økonomiske, økologiske og sociale værdier. Endvidere vil der blive arbejdet frem mod en endnu en skovministerkonference i 2009.

Opfølgning af igangværende aktiviteter/projekter samt igangsætning af nye politisk prioriterede projekter/aktiviteter, der ligger inden for skovbrugssamarbejdets område.

fornybare ressourcer og klima, udvikling af forskningssamarbejdet, bioenergi, biologisk mangfoldighed i skovene, skovgenetiske ressourcer, nordiske og internationale skovpolitiske spørgsmålsamt øvrige tværgående aktiviteter.

Desuden prioriteres aktiviteter, der følger op på eventuelle beslutninger fra MR-FJLS ministermødet den 28.juni 2007 i Pori, Finland om landdistriktsudvikling, genetiske ressourcer, bioenergi eller andre relevante skovpolitiske områder.

Endvidere vil man følge op på Handlingsprogrammet for MR-FJLS samt Strategien for bæredygtig udvikling og herunder særligt arbejdet med genetiske ressourcer og biodiversitet, samt udvikling af skovbrugets økonomiske, sociale og økologiske aspekter, herunder øget anvendelse af træ.

3-6581-1 Samnordisk skogsforskning (SNS)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.105.000	6.325.000	6.258.000	100%	SNS

Formål

SNS arbetar för att skapa nordisk synergi inom skogsforskningen genom att aktivt initiera nya samarbetsområden och fungera som ett dynamiskt, övergripande organ som samarbetar med de nationella forskningsaktörerna och skogssektorn i övrigt. Genom stöd till avancerade samnordiska forskningsnätverk och -projekt, vetenskapligt kunskapsutbyte och -förmedling samt forskarutbildning inom skogssektorn vill SNS medverka till att utveckla framtidens socialt, ekologiskt och ekonomiskt ansvarsfulla skogsbruk och nyttjande av träråvara i Norden.

SNS ska genom främjande av samnordiska forskningsinsatser medverka till uppfyllandet av de mål för skogsbruket och för utvecklingen av ett hållbart Norden, som antagits av medlemsländerna, samt bistå med rådgivning till ÄK-FJLS (skovbrug) och Nordiska Ministerrådet i frågor som rör skog och skoglig forskning. En strategisk användning av forskningsmedlen eftersträvas, för att spetskompetensen i medlemsländerna ska kunna utnyttjas på ett optimalt sätt.

Prioriteringer i 2008

För 2008 vill SNS prioritera följande:

- Öka samordningen och synergin av resurser tilldelade skogsforskningen. SNS kommer att sträva till en koncentration av forskningsstödet till områden som bedöms vara strategiskt viktiga att utveckla inom Norden.
- Utreda framtidsperspektiven inom skogssektorn i Norden och sträva till att utveckla nya forskningsfält, samt förbättra och effektivisera forskningssamarbetet med europeiska aktörer. Stärka Nordens roll i det europeiska samarbetet inom skogsforskning.
- Effektivera förmedlingen av fackkunskap och forskningsresultat från nordiska projekt till relevanta målgrupper inom skogsbruk, skogsindustri och samhället i övrigt.
- Befrämja samarbetet med närområdena, med huvudvikt på de baltiska länderna och Nordväst-Ryssland.
- Øge samarbejdet og kommunikationen mellem Samnordisk Skovforskning og NordForsk og Nice.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Planlagte udgifter (2008): EUR 100.000 (DKK 750.000)
Faktiske udgifter : Faktiske udgifter (2006): EUR 89.544 (DKK 671.580)

Sekretariats-funktion

Sekretariatet verkar i Finland under perioden 2006-2009.

Levnedsmidler

3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.765.000	5.765.000	5.704.000	95%	

Formål

Projektmidlerne anvendes til opfølgning af målsætningerne om levnedsmidler i ministerrådets handlingsprogram for 2005 – 2008 samt øvrige prioriteringer for sektoren, specielt ministerrådsbeslutninger og strategien for en bæredygtig udvikling.

Alle initiativer skal opfylde handlingsprogrammets strategiske principper med henblik på at opnå nordisk nytte: fokus på politisk vigtige områder; fremme samarbejdet mellem forbrugere, erhvervsliv og myndigheder; bruge fællesressourcerne på få prioriterede områder; opbygge, udnytte og sprede kundskab. Samtidig skal man prioritere implementering af arbejdsgruppernes arbejdsprogram - og der skal lægges vægt på, at fælles nordiske interesser får gennemslag i internationale fora.

Fra denne budgetpost finansieres også delvis implementering af den tværsektorielle indsats Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet.

Prioriteringer i 2008

- Fødevaresikkerhed: samarbejde om risikovurderinger, en fortsat udvikling af fælles nordisk tilsynsfilosofi og modernisering av kødkontrollen.
- Dyresundhed og -velfærd: Nordisk veterinær beredskabsplan.
- Mærkning og forbrugerinformation: fremme god mærkning, markedsføring og sporbarhed af fødevarer.
- Sund mad og livskvalitet: implementering av Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mat og fysisk aktivitet enligt Nordisk Råds rekommandation 15/2006.
- Nordisk-baltisk samarbejde

3-6820-1 Forskning - levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.194.000	1.237.000	1.223.000	100%	

Formål

Målsætningen er at udvikle det nordiske samarbejde om levnedsmiddelforskning og -uddannelse med henblik på at styrke videngrundlaget og den nordiske platform i internationale fora og processer. Der fokuseres på forskning i relation til mad, sundhed og fysisk aktivitet (jf. den nordiske handlingsplan), samt fødevaresikkerhed. Der lægges vægt på samarbejde med andre forskningsorganer inden for ministerrådet samt NordForsk og NICe.

Prioriteringer i 2008

Styrke den fælles nordiske forskningsindsats vedrørende Nordisk Handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet, på tre prioriterede områder:

- Validering og videreudvikling af den fælles nordiske monitorering;
- Forskning i økonomiske konsekvenser for samfundet som følge af usund livsstil og overvægt; samt
- Komparative studier af effekten af nøglefaktorer, der er identificerede som en del af "Best Practice" på nationalt og nordisk plan.
- Deltagelse i transnationalt forskningsprojekt om fødevaresikkerhed i regi af SAFEFOODERA (transnational call for food safety i 2008).

3-6830-1 Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	500.000	0	0	-%	

Formål

Implementeringen av Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet är en prioriterad insats av tvärsektoriell karaktär. Följaktligen används de här projektmedlen för att främja tvärsektoriellt samarbete kring handlingsplanen enligt Nordiska rådets rekommendation 15/2006.

Prioriteringer i 2008

Tvärsektoriella aktiviteter som täcker handlingsplanens prioriterade insatsområden och involverar flera facksektorer med fokus på barn och unga samt utsatta grupper.

Samarbete med Världshälsoorganisationen (WHO) för att uppnå synergier genom informationsförmedling och konkret projektsamarbete.

Grannlandspolitik

Generell inledning

Generell Inledning

Nordiska ministerrådets grannlandssamarbete omfattar samarbete med Nordvästryssland, de baltiska länderna, samarbete med andra regionala organisationer, samarbete i Barents-, Östersjöregionen och deltagande i det arktiska samarbetet, härunder samarbete med de västnordiska grannländerna. Från och med 2005 omfattar grannlandspolitiken även stöd till demokratiutvecklingen i Vitryssland.

Inom nabobudgeten ingår även Nordiska projektexportfonden, Nopef, som genomför aktiviteter i Ukraina och i länderna på Balkan.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

Arbetet på grannlandspolitikområdet styrs av riktlinjer för NMR:s samarbete med Nordvästryssland respektive de baltiska länderna, som godkändes av MR-SAM i december 2004. Som en konkretisering av riktlinjerna för samarbetet med Nordvästryssland antog samarbetsministrarna den 27 oktober 2005 ett särskilt Rysslandsprogram för åren 2006 – 2008. Som en förlängning av riktlinjerna och Rysslandsprogrammet har MR-SAM godkänt ett program för kunskapsuppbyggnad och nätverk respektive ett program för samarbetet med frivilligorganisationer i Östersjöregionen. Ministerrådets politik gentemot Arktis styrs av ett Arktiskt samarbetsprogram för perioden 2006-2008.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

Samarbetet riktar sig mot att styrka samarbetet i Östersjöregionen, inte minst inom ramarna för den Nordliga dimensionen. Det täta samarbetet med övriga regionala råd och med EU avses förstärkas och utvecklas, bl.a. i förhållande till gränsregionalt samarbete, NGO-samarbete i Östersjöregionen, forskningssamarbete och i förhållande till Vitryss-land. Det fokuseras särskilt på den Nordliga dimensionens arktiska fönsters prioriteringar klimat, miljö och urbefolkningars livsvillkor. Målsättningen med ministerrådets eget Arktiska samarbetsprogram är att utveckla och förbättra livskvaliteten för befolkningen i arktiska områden samt att bidra till social och kulturell utveckling.

Mobilitetsprogrammet för kunskapsuppbyggnad och nätverk med nordvästryska partners blir fortsatt utvecklat under året inom områdena offentlig förvaltning, utbildning och forskning, näringsliv och det civila samhället.

Nya gemensamma nordisk-baltiska mobilitetsprogram förhandlas, utvecklas och lanseras under 2008 med utgångspunkt i ömsesidiga prioriteringar med en starkare förankring i respektive fackministerråd genom en viss grad av medfinansiering från respektive politikområdes sida och de baltiska länderna.

Nordiska ministerrådets kontor i Nordvästryssland och de baltiska länderna spelar en nyckelroll som brobyggare i utvecklingen och implementeringen av ministerrådets samarbete i Barents- och Östersjöregionen och i förhållande till Vitryssland.

Som ett led i MR-SAM:s tydliga stöd till European Humanities University (EHU) har en särskild budgetpost till EHU/Vitryssland skapats. Posten uppgår under 2008 till de 2,15

miljoner DKK som ministerrådet kontraktsenligt är förpliktigat att bidra med i medfinansiering till avtalen med EU. Budgetposten har uppkommit vid reduktion av budgetposterna Kunskap och nätverk, Partnerskap och regionalt samarbete, Arktis, Nopef och NGO-verksamhet i Östersjöregionen.

Ministerrådet prioriterar inom grannlandsbudgeten även Nopefs insatser för att stärka små och medelstora bolags konkurrenskraft i främst Nordvästryssland, Ukraina och Vitryssland.

Større ændringer på budgetposter

Som en följd av pro rata-reduktionen är den samlade budgeten reducerad från 94 211 000 DKK under 2007 till 92 300 000 DKK under 2008. Reduktionen är fördelad med olika andelar från samtliga budgetposter i nabobudgeten.

På MR-SAMs uppmaning har en ny budgetpost upprättats för NMR:s Vitrysslandsaktiviteter som tidigare har finansierats av budgetposten Politiska initiativ. Den nya posten Vitryssland/EHU uppgår under 2008 till 2,15 miljoner DKK som utgör NMR:s kon-traktsenliga medfinansiering i avtalen med EU.

Medlen till den nya budgetposten har erhållits genom reduktion av främst budgetposterna Kunskap och nätverk, Partnerskap och regionalt samarbete, Arktis, Nopef och NGO-verksamhet i Östersjöregionen. Vid fördelningen av reduktionen har bl.a. budgetpostens storlek ingått som kriterium.

Eftersom Nopefs verksamhet i de baltiska länderna och Polen bortfaller under 2008 har en större reduktion än pro rata-reduktionen företagits.

Nordiska ministerrådets kontor i Nordvästryssland och de baltiska länderna spelar en central roll i ministerrådets aktiviteter i/med Nordvästryssland, utvecklingen och implementeringen av partnerskap med de baltiska länderna och i genomförandet av insatser inom den Nordliga dimensionen varför enbart en mindre reduktion har företagits av dessa poster.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2006

På grannlandspolitikområdet i år har fokusområdena varit kunskaps- och nätverksprogrammet för Nordvästryssland och de baltiska länderna, stödprogrammet för samarbete mellan frivilligorganisationer i Östersjöregionen, öppnandet av Nordiska ministerrådets kontor i Kaliningrad, en stipendieordning för vitrysk ungdom och ökat stöd till European Humanities University, utvecklande av det gränsregionala samarbete, bl.a. genom erhållande av Tacis-stöd till projektet BEN-EAST, överenskommelse med Barentsrådet om ökat samarbete inom områdena klimat, urbefolkning och ekonomiskt samarbete. Inom det arktiska samarbetet har ett flertal samnordiska aktiviteter igångsatts under året, däribland projekt i direkt relation till arbetet i Arktiska rådet. Ministerrådet har under 2006 genomfört en evaluering av det arktiska samarbetet under perioden 2003-05.

Budgetmässigt ligger tyngdpunkten på Nordvästryssland. Uppskattningsvis 61% av grannlandsbudgeten går 2007 till Nordvästryssland, 23% till samarbete med de baltiska länderna, 12 % till arktiskt samarbete, och 4% till Vitryssland. Härtill tillkommer stöd till Nopef och budgetposten för politiska initiativ.

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	%
Sum Nabopolitik		**92.300**	**94.211**	**-1.911**	**-2,0%**
6-0820-2	Kunskapsuppbyggning och nätverk	31.782	33.287	-1.505	-4,5%
6-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	6.676	7.076	-400	-5,7%
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	4.862	5.331	-469	-8,8%
6-5280-3	Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	18.958	20.158	-1.200	-6,0%
6-0970-3	Ministerrådets kontorer i Nord-vest Russland	8.212	8.272	-60	-0,7%
6-0810-3	Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	9.576	9.666	-90	-0,9%
6-0910-1	Politiske initiativer	2.041	2.083	-42	-2,0%
6-0870-1	Arktisk samarbeidsprogram	8.038	8.338	-300	-3,6%
6-xxxx-2	EHU/Hviderusland	2.155	0	2.155	-
Opdelt på kategorier		**92.300**	**94.211**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	21.617	22.828	25,8%	24,2%
	Støtteordninger	33.937	33.287	34,4%	35,3%
	Institutioner	36.746	38.096	39,8%	40,4%

6-0820-2 Kunskapsuppbyggning och nätverk

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	31.782.000	33.287.000	30.570.000	98%	MR-SAM/NSK

Formål

Budgetposten finansierar ministerrådets centrala insatser för kunskapsuppbyggnad genom utbyte och skapande av nätverk mellan de nordiska länderna och Nordvästryssland respektive de baltiska länderna.

Verksamheten skall bidra till långsiktig kompetenshöjning samt mobilitet och nätverksuppbyggnad i Norden, Nordvästryssland och de baltiska länderna med sikte på att stärka kunskaps- och kompetensutvecklingen. Avsikten är även att bidra till ökad ekonomisk utveckling och konkurrenskraft i Norden och dess närområden samt stärka rättstaten och demokratin. Mobilitetsordningarna öppnar upp för möjligheten till utväxlingsaktivitet såväl till som från Norden.

För samarbetet med Nordvästryssland introducerades under 2006 ett nytt sammanhållet program som fokuserar på fyra huvudområden:
1. Offentlig förvaltning
2. Utbildning och forskning
3. Näringsliv
4. Det civila samhället

Inom dessa programområden ryms delprogram som skapas efter behov. Detta bidrar till en ökad flexibilitet samtidigt som den sammanhållna strukturen medverkar till att målfokuseringen blir tydlig för programmet som helhet. Vissa program skall också

kunna omfatta vitryska medborgare och organisationer som ett led i processen att bidra till ett demokratiskt Vitryssland.

Med de baltiska länderna skall samarbetet i framtiden övergå till partnerskapsstrukturer på lika fot inom ömsesidigt prioriterade områden. Förhandlingar om möjliga gemensamma insatser pågår under 2007 och förväntas avslutas under 2008. En möjlig förhandlingsram för gemensamma program är en finansieringsmodell med utgångspunkt i ländernas BNP samt medfinansiering från de relevanta politikområdenas ministerråd.

Administrationen av programmen skall ligga på kompetenta myndigheter, institutioner eller organisationer. Ministerrådet bör således ha möjlighet att utlokalisera driften av enskilda delprogram samt hela programområden. Ministerrådets kontor i Nordvästryssland och de baltiska länderna kommer i vissa fall att utgöra såväl ansvarigt förvaltningsorgan som att bidra till processen genom att finna lämpliga partners för programområdena.

Rapporteringen till NSK/MR-SAM innehåller en kvalitativ bedömning av effekten av de enskilda programmen.

Prioriteringer i 2008

- Kunskap och nätverksprogrammet vidareutvecklas i samarbete med nordiska, ryska och eventuellt vitryska partners.
- Förhandlingar för gemensamma mobilitetsordningar utvecklas i förhandlingar med de baltiska länderna.
- Mobilitetsaktiviteter igångsätts för eventuella nya insatsområden.
- En evaluering av programmet igångsätts under 2008.

6-0980-1 Partnerskab og grænseregionalt samarbejde

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.676.000	7.076.000	0	-%	MR-SAM/NSK

Formål

Syftet med denna budgetpost är att bidra till att stärka EU:s Nordliga dimension, att främja samarbete med övriga regionala organisationer samt att stödja gränsregionalt samarbete. Nordiska ministerrådets ökade mandat inom den Nordliga dimensionen efter EU:s avtal med Ryssland, Norge och Island i november 2006 om att göra den Nordliga dimensionen till ett gemensamt politikområde stärker ministerrådets aktiva deltagande i processen. Detta innefattar även prioriteringar inom det arktiska fönstret.

Aktiviteter på social- och hälsoområdet i Nordvästryssland genomförs inom ramarna för den Nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande. Aktiviteterna stödjer kompetensutveckling och påverkan inom bland annat människohandel, social krishantering och socialrådgivning. Aktiviteter på miljöområdet i Nordvästryssland ingår i den Nordliga dimensionens partnerskap för miljö. Dessa aktiviteter genomför ministerrådet genom det nordiska miljöfinansieringsbolaget NEFCO.

I överensstämmelse med samarbetsministrarnas riktlinjer skall ett stärkt samarbete och koordination ske med de övriga regionala organisationerna. Samarbete med Barentsrådet, Arktiska rådet och Östersjöstaternas råd är väsentligt för att uppnå

synergieffekter och förväntas därmed stärkas ytterligare.

Efter EU:s utvidgning har det gränsöverskridande samarbetet vid unionens yttre gränser fått ökad tyngd. Ministerrådet kan med sina erfarenheter bidra till genomförandet av gränsregionalt samarbete, som t.ex. projektet BEN-EAST.

Prioriteringer i 2008

- Ökad aktivitet inom den Nordliga dimensionen inom flertalet områden, däribland fokus på arktiskt samarbete i samband med det Internationella polaråret och klimat- och urbefolkningsfrågor.
- Samarbetet inom den Nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande förstärks.
- Bidra med uppgifter till EU:s Nordliga dimensions informationssystem som skall ge en överblick över aktiviteter i området.
- Ökat samarbete och koordinering med övriga regionala råd och organisationer, däribland EU, Arktiska rådet, Östersjörådet, Barentsrådet och Baltic Development Forum.
- Evaluering av pilotprojekten med Barentsrådet på områdena klimatförändringar och urbefolkning. På bakgrund av detta beslutas om eventuella nya samarbetsprojekt.
- Gränsregionalt samarbete i Östersjöregionen, däribland BEN-EAST.

6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.862.000	5.331.000	1.019.000	100%	MR-SAM/NSK

Formål

Ministerrådet antog under 2006 ett nytt stödprogram för frivilligorganisationer i Östersjöområdet. Syftet är att främja NGO-verksamhet i Nordens grannländer och att förstärka nätverk runt Östersjön. Programmet skall i första hand stödja breda strukturer med förutsättning att dessa kan fortsätta utvecklas även utan stöd. Programmet omfattar nordiska, ryska, vitryska, baltiska och polska organisationer. NGO-programmet skall medverka till att utveckla det civila samhället för att därigenom stödja demokratin enligt de förutsättningar som gäller i respektive länder.

NGO-programmet skall stärka organisationer som redan är verksamma i Nordvästryssland respektive Vitryssland samt främja etableringen av nya organisationer.

Budgetposten finansierar vidare projektverksamhet inom ramen för det nordisk-baltiska NGO-samarbetet med c:a 1 MDKK.

Prioriteringer i 2008

- NGO-programmet för Östersjöregionen evalueras och vidareutvecklas på grundval av erfarenheter från 2007.
- Utlysning för ansökningar till NGO-programmet i Östersjöregionen annonseras.
- Särskilt vikt läggs vid deltagande av vitryska partners i projekten.
- Anslag inom NGO-programmet avses avspegla ett geografiskt representativt urval av frivilligorganisationer från hela Östersjöregionen.

6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	2.541.300	2.702.100	2.667.400	64%	Institutionen
MODSVARER DKK	18.958.000	20.158.000	19.872.000		

Formål

Nopefs målsättning är att stärka små och medelstora bolags konkurrenskraft genom räntefria lån till förstudier och förberedande aktiviteter inför internationella etableringar och internationell projektexport (inom ramarna för reglerna om EU:s statsstöd).

- Nopef har sin naturliga plats i början av projektkedjan som löper från "idé till succé".
- Genom att aktivt samarbeta med relevanta partners såsom Exportråden, investeringsfonder, privata investerare, banker, konsulter och systerorganisationer, skall Nopef kunna stärka den generella kunskapen om den logiska projektkedjan och dela ansökarbolagens risk i förstudiefasen samt bidra med kunskap som gäller förstudier och risktagning.
- Nopef beviljar lån till bolag med färre än 500 anställda och med mindre än 100 mn € i omsättning (koncerntillhörighet beaktad).
- Projekten skall vara i länder utanför EU/EFTA.
- Särskild prioritet ges Nordvästryssland, Vitryssland och Ukraina. I övrigt skall fokus vara i länder som överensstämmer med de nordiska ländernas näringslivsintressen.
- Nopef kan under en övergångsperiod som pågår t.o.m. den 31.12.2010 medverka i förstudier som riktar sig till Rumänien och Bulgarien.

Prioriteringer i 2008

På grund av att Nopefs undantagstillstånd för Baltikum och Polen löpte ut 31.12.2007, antas antalet ansökningar att minska under 2008, men beräknas småningom ersättas av ett åter stigande antal projekt i andra länder.

Nopef:s mål är:
Att genomföra nödvändiga marknadsinsatser för att uppnå 120 ansökningar, vilka skall leda till 80 beviljade lån och 36 realiserade etableringar.

Nordisk nytta skapas genom att stärka de nordiska bolagens konkurrenskraft.

Bidra till ökat produkt- och tjänsteleveranser från Norden;

- ökad användning av nordiska supporttjänster;
- överföring av nordisk kunskap och teknologi inom miljöområdet;
- överföring av nordisk management och principer såsom Corporate Social Responsibility och Good Governance;

Öka möjligheterna att dra nytta av Nopefs unika nordiska databas med sikte på benchmarking och kontakter nordiska bolag emellan.

Kontrakt-Periode

2005-2007. Der arbejdes i øjeblikket på en kommende kontrakt for perioden 2008-2010.

6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-Vest Rusland

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	8.212.000	8.272.000	6.126.000	100%	Kontoret

Formål

Budgetposten finansierar ministerrådets kontor i S:t Petersburg och Kaliningrad.

Ministerrådets styrka i sitt samarbete med Nordvästryssland ligger i hög grad i dess närvaro i regionen genom kontoren i S:t Petersburg och Kaliningrad samt kontaktpunkterna i Barentsområdet.

I samarbetsministrarnas riktlinjer för samarbetet med Nordvästryssland beskrivs kontorens uppgifter. Kontoren är ofta den implementerande parten av det nordiska engagemanget i flertalet aktiviteter.
Kontoren:
• utgör den lokala kontakten och agerar brobyggare mellan de nordiska fackministerråden och ryska partners;
• upprättar och utbygger nätverk med såväl nationella myndigheter som frivilligorganisationer och andra nationella och internationella aktörer i Nordvästryssland;
• främjar kunskaps-, kompetens- och nätverksuppbyggnad i Nordvästryssland genom samarbete mellan nordiska och nordvästryska organisationer inom ramarna för Kunskapsuppbyggnads- och nätverksprogrammet;
• koordinera administration, uppföljning och implementering av NMR:s aktiviteter i Nordvästryssland;
• fungerar som exponent för allt "Nordiskt" för att öka uppmärksamheten och intresset för samarbetet.

Prioriteringer i 2008

- Kontoren i Nordvästryssland kommer fortsatt att bidra till utvecklingen och implementeringen av Rysslandsprogrammets prioriteringar, däribland kunskapsuppbyggnads- och nätverksinstanser samt NGO-programmet i Östersjöregionen.
- Kontoren utgör en viktig aktör i Nordiska ministerrådets arbete i implementeringen av den Nordliga dimensionen på projektnivå.
- Kontoren kommer ha en fortsatt central roll i utvecklingen av nordisk-ryskt samarbete och samarbetet i Östersjö- respektive Barentsregionen.
- Kontoren avser att i samråd med ordförandeskapet initiera aktiviteter innanför ordförandeskapsprogrammets prioriterade temaområden.
- Kontoren prioriterar nordenfrämjande insatser tillsammans med de regionala nordiska representationerna för att uppnå synergieffekter i aktiviteterna.
- Kontoren kommer att inneha en fortsatt viktig roll i BSI (Baltic Sea Initiative), vars syfte är att stärka gemensam konkurrenskraft och tillväxt i Östersjöområdet.
- Ett särskilt viktigt område är att underlätta utvecklandet av gemensamma nordisk-ryska aktiviteter inom kultur, utbildnings- och forskningsområdet samt innovation.
- Ett särskilt viktigt område är att underlätta utvecklandet av gemensamma nordisk-ryska aktiviteter inom kultur, utbildnings- och forskningsområdet samt innovation.
- Ett särskilt viktigt område är att underlätta utvecklandet av gemensamma nordisk-ryska aktiviteter inom kultur, utbildnings- och forskningsområdet samt innovation.
- Kontoren avses kunna fungera som partner och förvaltare av större projekt. Bl.a. är

S:t Petersburgkontorets ledande partner i det gränsregionala projektet BEN-EAST.
- Kontoren kommer att bistå i utarbetandet av riktlinjer för Nordiska ministerrådets samarbete med Nordvästryssland fr.o.m. 2009.

6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	9.576.000	9.666.000	9.495.000	100%	Kontoren

Formål

Budgetposten finansierar ministerrådets kontor i Estland, Lettland och Litauen. De av samarbetsministrarna godkända riktlinjerna från december 2004 styr det politiska samarbetet med Estland, Lettland och Litauen.

Riktlinjerna beskriver kontorens uppgifter som bl.a. består i att vara en katalysator för det nordisk-baltiska samarbetet:
- Att vara den lokala kontakten för de nordiska fackministerråden, exempelvis genom att identifiera relevanta baltiska partners.
- Att bygga nätverk med de nationella myndigheterna, frivilligorganisationer och andra nationella och internationella aktörer i respektive land.
- Säkerställa ministerrådets närvaro för att kunna identifiera trender och möjligheter för ökat nordisk-baltiskt samarbete.
- Fungera som exponent för allt "Nordiskt" för att öka uppmärksamheten och intresset för samarbetet.
- Tillhandahålla regional kännedom och kompetens till nytta för kontoren i Nordvästryssland och för vidareutvecklingen av nordisk-baltisk-ryska nätverk.
- Koordinera administration, uppföljning och implementering av NMR:s aktiviteter i Estland, Lettland och Litauen.

Prioriteringer i 2008

- Kontoren i de baltiska länderna kommer fortsatt att bidra till förhandling, utveckling och implementering av nya gemensamma nordisk-baltiska mobilitetsprogram för kunskapsutbyte och nätverk. Samarbetet skall utvecklas till partnerskapsstrukturer på lika fot inom ömsesidigt prioriterade områden.
- Kontoren kommer att ansvara för programmet för nordisk-baltiskt NGO-samarbete.
- Kontoren kommer att ha en fortsatt aktiv roll i implementering av NMR:s stödprogram för frivilligorganisationer i Östersjöregionen.
- Kontoren utgör en viktig aktör i Nordiska ministerrådets arbete i implementeringen av den Nordliga dimensionen och andra EU-relaterade aktiviteter.
- Kontoren kommer att ha en fortsatt central roll i utvecklingen av nordisk-baltiskt samarbete och samarbetet i Östersjöregionen, däribland främjande av konkurrenskraft, innovation och klustersamverkan.
- Kontoren avser att i samråd med ordförandeskapet initiera aktiviteter innanför ordförandeskapsprogrammet prioriterade temaområden.
- Kontoren prioriterar nordenfrämjande insatser tillsammans med de nordiska representationerna för att uppnå synergieffekter i aktiviteterna, däribland brandinginitiativ om nordisk mat och kulturfestivalen Nordic Spring.
- Kontoren avses kunna fungera som partner och förvaltare av större projekt. Bl.a. är Vilniuskontoret förvaltare av ett samarbetsprojekt med EU-kommissionen om stöd till det vitryska universitetet European Humanities University.
- Kontoren kommer att bistå i utarbetandet av nya riktlinjer för Nordiska ministerrådets samarbete med Estland, Lettland och Litauen fr.o.m. 2009 och kommer under 2008 att anpassa verksamheten inför implementeringen av dessa

riktlinjer.

- Kontoren kommer att inneha en fortsatt viktig roll i BSI (Baltic Sea Initiative), vars syfte är att styrka gemensam konkurrenskraft och tillväxt i Östersjöområdet.
- De baltiska kontoren kommer tillsammans med kontoren i Nordvästryssland att fortsatt spela en aktiv roll i genomförandet av gränsöverskridande aktiviteter i samarbete med andra internationella aktörer.
- Kontoren kommer att bistå genomförandet av de nordiska kulturministrarnas önskan om styrkt samarbete med de baltiska länderna.

6-0910-1 Politiske initiativer

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.041.000	2.083.000	2.038.000	100%	MR-SAM/NSK

Formål Budgetposten finansierar initiativ som kan behöva tas med hänsyn till nya politiska utmaningar.

Prioriteringer i 2008 Beroende av den politiska utvecklingen i regionen.

6-0870-1 Arktisk samarbeidsprogram

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	8.038.000	8.338.000	7.172.000	98%	MR-SAM/NSK

Formål Ministerrådets överordnade arktiska samarbetsprogram gäller för perioden 2006-08. Målsättningen med programmet är att utveckla och förbättra livskvalitén för befolkningen och de ekologiska och ekonomiska förutsättningarna för fortsatt bosättning i de arktiska områdena med ett särskilt fokus på urbefolkningar. Programmet skall dessutom stödja den arktiska befolkningens social och kulturella utveckling.

Prioriteringer i 2008 Inom den överordnade ramen under perioden 2006-08 kommer särskilt fokus att läggas på följande tre huvudområden:

- Att främja urbefolkningars livsvillkor och ekonomiska och kulturella utvecklingsmöjligheter;
- Att främja förutsättningarna för nordisk forskning, särskilt i skenet av det Internationella Polaråret 2007-2008;
- Att främja förutsättningarna för nordiskt samarbete gällande klimatförändringar i Arktis samt att fortsätta initiativ med sikte på att förhindra spridning av miljögifter och tungmetaller i Arktis.

Uppföljning av evalueringen av ministerrådets arktiska samarbete 2003-05.
Formuleringen av ett nytt arktiskt samarbetsprogram för perioden 2009-2011.

6-xxxx-2 EHU/Hviderusland

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.155.000	0	0	-%	MR-SAM/NSK

Formål

Syftet med Nordiska ministerrådets aktiviteter i förhållande till Vitryssland är att bidra till en demokratisk samhällsutveckling. Detta prioriteras genom att två större samarbetsprojekt utförs tillsammans med EU-kommissionen för att stödja exiluniversitetet European Humanities University (EHU) i Vilnius och ett stipendieprogram för vitryska studerande. Ministerrådets kontor i Vilnius spelar en avgörande roll i arbetet som förvaltare av projektens EHU-relaterade del.

Inom budgetramen på 2.155.000 DKK ingår enbart de medel som MR-SAM enligt kontrakt har förpliktat sig att avyttra till Nordiska ministerrådets medfinansiering till de två samarbetsprojekten med EU "Belarusian Higher Education for Democracy and Human Rights" och " Access to Higher Education for Young Belarusians". Om politiskt intresse för ytterligare insatser för att stödja en demokratisk utveckling i Vitryssland eller en förstärkning av igångsatta projekt föreligger, måste medel därtill allokeras från andra budgetposter.

Prioriteringer i 2008

Inom nämnda budgetram kommer fokus under 2008 att riktas mot följande huvudområden:

- Stöd till European Humanities University, däribland utarbetande av ett finansiellt och administrativt hållbart exiluniversitet i Vilnius.
- Stipendieprogrammet för vitryska studerande.

Samarbejdsministrene

Generel Indledning

Generel Indledning

Samarbejdsministrene har det overordnede ansvar for det nordiske samarbejde. Det betyder, at de fleste af de budgetposter som samarbejdsministrene har ansvaret for, og som ligger under rammen "samarbejdsministrene" er af tværgående karakter. Udover at være af tværgående karakter spænder budgetposterne også over en meget bred vifte af aktiviteter, herunder bl.a. poster af teknisk administrativ karakter såsom bidrag til Vestnorden, tjenestemandsudbytte og Generalsekretærens dispositionsreserve. Som følge deraf er der ikke en samlet strategi eller handlingsplan der binder posterne naturligt sammen.

Midlerne under rammen støtter og komplementerer formandsskabet og arbejdet i fagministerrådene samt Nabopolitikken.

Posterne Formandskabspuljen og Holdbart Norden fordeles af NSK og samarbejdsministrene hen over året med baggrund i henholdsvis formandskabsprogrammet og i strategien for bæredygtig udvikling, sidstnævnte i dialog med fagministerrådene.

De resterende poster har prmært et kommunikations- og formidlingsperspektiv.

I rubrikken "formål" kan der under de enkelte budgetposter, læses mere om formålet med bevillingstildelingen.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

Som en konsekvens af rammens tværgående karakter er der ikke ét, men flere dokumenter, der styrer aktiviteterne under rammen. Af styringsdokumenter kan nævnes:

- Nordisk Ministerråds kommunikationstrategi
- Strategi for børn og unge i Norden
- Formandskabsprogrammet
- Bæredygtig udvikling - en ny strategi for Norden
- Virksomhedsplanen for Nordisk Ministerråd

Større ændringer på budgetposter

I det nu fremlagte forslag til budget er rammen for samarbejdsminstrene, (ekskl. "Formandskabspuljen"og "Holdbart Norden", som fordeles senere i budgetprocessen) , i overensstemmelse med beslutningen i Budgetanvisnnger 2008, reduceret med 2 %.

Der sker i 2008 ikke større forskydninger mellem budgetposterne. Alle budgetposter under rammen er reduceret med pro rata reduktionen på 2 %.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2006

Af resultater under rammen kan nævnes:

Bæredygtig udvikling

Et nyt sæt bæredygtighedsindikatorer er blevet færdigforhandlet. Indikatorerne blev lanceret internationalt, herunder bl.a. i EU, som bidrag til den internationale diskussion om bæredygtig udvikling.

Ministerrådet har igangsat projekter til opfyldelse af mål og indsatser. 27 projektansøgninger om midler fra Holdbart Norden blev imødekommet. Projekterne er i vidt omfang tværgående og vedrører miljø, genetiske ressourcer, jord- og skovbrug, levnedsmidler, økonomi, energi, klima, fiskeri, transport og socialområdet, herunder fremme af "Design for alle", samt lokal agenda 21.

Grænsehindringer og Hallo Norden

Helge Kringstad är utsedd av de nordiska näringsministrarna som pådrivare för att nedbryta nordiska gränshinder på näringslivsområdet samt komma med initiativ till hur det nordiska samarbetet kunde förbättras inom näringslivsområdet jfr. att samarbetsministrarna år 2006 beslutade att utvidga Hallå Nordens mandat till att även omfatta vägledning av företag. Det har också inneburit att de nationella förvaltarna av Hallå Norden ska ta ett större ansvar för att informera om gränshinder nationellt i syfte att bidra till att fler gränshinder löses.

Kommunikation- og formidling

Nordisk Ministerråds kommunikationsstrategi blev vedtaget i slutningen af 2006. Kommunikationsstrategien skal styrke kendskabet til det nordiske samarbejde og til Ministerrådets aktiviteter. Strategien skal styrke dialogen med Ministerrådets målgrupper, herunder politiske beslutningstagere, det private erhvervsliv, offentlige organisationer, medier og centrale opinionsdannere. Kommunikationsstrategien skal sikre et øget nordisk, europæisk og internationalt kendskab til Norden som innovativ vækstregion.

Der er blevet færdigforhandlet en ny aftale om Nordisk statistik. Hovedændringerne er at Nordisk statistisk årbog slankes og gøres mere formidlingsvenlig bl.a. gennem et nyt layout og databasen gøres tilgængelig på hjemmesiden.

I løbet af 2006 udgav Publikationsvirksomheden 187 rapporter fordelt på 3 i Nord-serien, 98 i serien TemaNord og 86 i serien ANP. Alle publikationer udgivet i TemaNord og ANP-serierne udkom elektronisk og lå gratis tilgængelige på hjemmesiden. Stort set alle TemaNord publikationer blev udgivet som Print-On-Demand.
Antallet af modtagere af nyhedsbrevet om nye publikationer blev i løbet af 2006 forøget fra 730 til 855 modtagere.

Strukturpuljen

Under år 2006 har det beviljats understöd till 19 projekt, till ett belopp av DKK 6.218.400.
Av dessa projekt har 16 varit relaterade till konsumentområdet och 3 inom Bygg och Bolig.

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	%
Sum samarbejdsministrene		**106.300**	**105.305**	**995**	**0,9%**
	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	*69.555*	*67.822*	*1.733*	*2,6%*
5-0180-3	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	69.555	67.822	1.733	2,6%
	Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	*36.745*	*37.483*	*-738*	*-2,0%*
5-0410-4	Föreningarna Nordens Förbund	1.374	1.400	-26	-1,9%
5-0425-4	Bidrag til Västnorden	2.704	2.756	-52	-1,9%
5-0435-1	Generalsekreterarens disponeringsreserv	382	389	-7	-1,8%
5-0445-1	Formandsskabspuljen	10.000	10.220	-220	-2,2%
5-0460-1	Holdbart Norden	3.000	3.066	-66	-2,2%
5-1011-1	Informationsaktiviteter	9.898	10.087	-189	-1,9%
5-1021-1	Internationale aktiviteter	866	882	-16	-1,8%
5-1035-1	Grænsehindringer/Hallo Norden	6.162	6.279	-117	-1,9%
5-1050-2	Tjänstemannautbyte	1.958	1.995	-37	-1,9%
5-8030-1	Publikationsverksamheten	401	409	-8	-2,0%
Prioriteringspulje					
5-1100-1	Prioriteringspulje	17.000	0	**17.000**	-
Strukturpulje					
5-1000-1	Strukturpulje	0	3.066	**-3.066**	-
Opdelt på kategorier		**123.300**	**108.371**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	47.709	34.398	38,7%	31,7%
	Støtteordninger	1.958	1.995	1,6%	1,8%
	Institutioner	69.555	67.822	56,4%	62,6%
	Organisationsbidrag	4.078	4.156	3,3%	3,8%

Sekretariatet

5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	69.555.000	67.822.000	64.469.000	100%	Generalsekretæren

Formål

Nordisk Ministerråds Sekretariat (NMRS) er politisk sekretariat for Nordisk Ministerråd og vil gennem høj kompetence og effektivitet løse de opgaver, som de får i opdrag. NMRS bidrager på opdrag fra de nordiske landes regeringer, de selvstyrende områders landstyrer og på eget initiativ til at videreføre, forstærke og udvikle det nordiske samarbejde, samt fremme fælles nordiske interesser i en verden under stadig forandring.

Nordisk Ministerråd har en kommunikationsafdeling fælles med Nordisk råd.

Kommunikationsafdelingen finansieres i forholdet 60/40 mellem Ministerrådet og Rådet. Kommunikationsafdelingen skal øge kundskab om og bidrage til øget interesse for det nordiske både i og udenfor Norden gennem effektiv og målrettet formidling for at tydeliggøre resultater og konsekvenser af det nordiske samarbejde for den enkelte nordbo, og synliggøre hvordan de nordiske erfaringer kan bidrage til samfundsudviklingen i verden udenfor Norden.

Kommunikationsafdelingens formål er gennem et bredt scenario af informationsaktiviteter, hjemmeside, seminarer og konferenser at synliggøre temaer med fælles nordisk betydning for både Ministerrådet og Rådet, i et nært samarbejde med nationelle samarbejdspartnere.

Posten er tildelt 3 MDKK af dispositionspuljen til en tiltrængt ansigtsløfting til Nordisk Ministerråds hjemmeside og dertil hørende webtjenester.
Midlerne er således ikke et "administrativt" budgetløft til sekretariatet, men tilførsel af midler til en Nordisk Ministerråds satsning, som forankres i sekretariatet. Arbejdet skal være med til at profilere Nordisk Ministerråd på webben, som er Ministerrådets vigtigste ansigt ud til offentligheden.

Prioriteringer i 2008

Sekretariatet skal opfattes som en professionel, attraktiv arbejdsplads, med et arbejdsmiljø præget af medarbejdere som tager ansvar, viser engagement og integritet, har vilje og evne til nytænkning og samarbejde. Udvikling af kompetence, fysisk og psykosocialt arbejdsmiljø skal indgå som en integreret del af sekretariatets virksomhed.

Sekretariatet skal lægge vægt på arbejdsmetoder, som bidrager til relevans og fokusering på de centrale opgaver. Nordisk nytte udvikles ved:

- Identificering og forberedelser af temaer med fælles nordisk betydning for politisk behandling i ministerråd og embedsmandskomitéer i et nært samarbejde med de ansvarlige nationale myndigheder.
- Gennem udredninger, seminarer og konferencer at give medlemslandene muligheder for at tage initiativ omkring relevante nordiske temaer.
- At implementere politiske beslutninger, og bidrage til at evalueringer og resultater bliver rapporteret til de politiske beslutningsorganer.
- Sikre kvalitet, kontinuitet og fremdrift i udførelse af sekretariatets arbejdsopgaver.
- Give kundskab og bidrage til øget interesse for det nordiske samarbejde både i og udenfor Norden gennem effektiv og målrettet informationsformidling. I denne sammenhæng er det vigtig at tydeliggøre resultaterne og konsekvenserne af det nordiske samarbejde specielt overfor den enkelte nordbo, samt at synliggøre hvordan de nordiske erfaringer kan være et bidrag til samfundsudviklingen i Europa og verden udenfor Norden.
- Ministerrådets ressourcer udnyttes bedst ved at fokusere på politiske mål og prioriteringer, på brugere i bred forstand, og på synergieffekter ved samarbejde med Nordisk Råd samt nationale, nordiske og internationale organisationer.

Nordisk Ministerråds Fællesaktiviteter

5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.374.000	1.400.000	3.259.000	100%	Generalsekretæren

Formål

Bevillingen til Foreningerne Nordens Forbund er et alment virksomhedsbidrag, men dækker også omkostninger ved visse faste aktiviteter i FNFs regi.

Foreningerne Nordens Forbund tilrettelægger samarbejdet mellem Foreningerne Norden i de 5 nordiske lande og de 3 selvstyrende områder. Kerneområderne i foreningens arbejde er bla. det nordiske skolesamarbejde, venskabsbysamarbejde, forskellig projektvirksomhed, administration af Nordjobb samt dialog og samarbejde med Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd.

Prioriteringer i 2008

Foreningerne Nordens Forbund vil også i 2008 bidrage til en aktiv samfundsdebat, og tage initiativer, der kan medvirke til at fordybe det nordiske samarbejde indadtil og udadtil, fremme den fri bevægelighed i Norden og kontakten mellem de nordiske borgere.

Forbundet vil ligeledes fortsat fremme sit nordiske netværk med henblik på at udbrede viden om det nordiske samarbejde og for at fremme medborgenre og organisationernes nordiske samarbejde. Forbundet arbejder aktivt for nordboernes rettigheter. Forbundet vil også tilskynde til nordisk samageren i forhold til omverdenen ikke mindst i forhold til EU.

Foreningerne Nordens Forbund vil i 2008 lægge særskilt vægt på arbejdet med at styrke nabosprogforståelsen, det fælles nordiske arbejdsmarked, nordisk tv-samarbejde og Vestnordensamarbejdet.

5-0425-4 Bidrag til Västnorden

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.704.000	2.756.000	2.724.000	100%	Generalsekretæren

Formål

Bidraget anvendes primært til rejstøtte til Vestnordiske embedsmænds deltagelse i det nordiske samarbejdet. Bidraget går til Færøerne, Grønland og Island efter en fordeling fra 1992.

Prioriteringer i 2008

Fordelingen for 2008 antages at blive 43% til Island, 35 % til Grønland og 22 % til Færøerne, hvilke er samme fordeling som tidligere år.

5-0435-1 Generalsekreterarens disponeringsreserv

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	382.000	389.000	385.000	56%	Generalsekre-tæren

Formål

Generalsekretærens dispositionsreserve er afsat til rådighed for Generalsekretæren med henblik på at imødekomme specifikke behov. Reserven skal give sekretariatet fleksibilitet i relation til indledende projekter og undersøgelser samt mulighed for at dække uforudsete udgifter i forbindelse med afslutningen af projekter etc. Det er derimod ikke meningen, at Generalsekretærens reserve skal benyttes til tillægsbevillinger til institutioner, embedsmandskomiteer eller sekretariatet til formål, som er prøvet i den ordinære budgetbehandling.

Prioriteringer i 2008

I konsekvens af formålet med reserven angives ingen specifikke forhåndsprioriteringer.

5-0445-1 Formandsskabspuljen

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	10.000.000	10.220.000	9.502.000	91%	NSK/MR-SAM

Formål

Formandskabspuljen skal benyttes til formandskabets engangsindsatser af stor politisk betydning, samt yde tilskud til relevant uformelt samarbejde.

Der lægges vægt på nye initiativer gerne af tværgående karakter. Tildeling af midler sker efter fastsatte kriterier, og initiativerne skal være strategiske, dvs. politisk interessante og i overensstemmelse med prioriteringer i Ministerrådet og føringer fra Nordisk Råd. Der forudsættes som udgangspunkt forankring og medfinansiering fra de berørte fagministerråd og/eller national medfinansiering. Flerårige aktiviteter finansieres primært, hvis der samtidig træffes beslutning om mere permanente finansieringsløsninger. Ressourcerne skal ikke benyttes som en almen tillægsfinansiering.

Nordisk Råd orienteres om, hvordan midlerne fra denne budgetpost disponeres. Posten er tildelt 10 MDKK af dispositionspuljen. I forbindelse med udfasning af sturkturpuljen skal projekter om støtte til det uformelle samarbejde finansieres af formandskabspuljen.

Prioriteringer i 2008

Midlerne er i første omgang beregnet på dels aktiviteter og projekter initieret af Ministerrådets formandskab og herunder til at følge op på det fratrædende formandskabs spidsprioriteringer, og dels til projekter, som kan henhører under det uformelle samarbejde.

5-0460-1 Holdbart Norden

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.000.000	3.066.000	3.975.000	92%	NSK/MR-SAM

Formål

Udvikle og implementere den tværgående forankrede reviderede strategi "Bæredygtig udvikling – En ny kurs for Norden". Strategien omfatter såvel langsigtede målsætninger for perioden 2001-2020 som mere kortsigtede målsætninger og indsatser for perioden 2005-2008. Strategien fokuserer på områder, hvor Norden har fælles interesser og særlig gode forudsætninger for at bidrage til en holdbar udvikling, og hvor det nordiske samarbejde skaber en særlig merværdi.

En væsentlig del af Holdbart Nordens midler er projektmidler, der kan søges. Tildeling af midler forudsætter medfinansiering fra berørte fagministerråd. Samarbejdsministrenes kriterier for at give midler er, at projektet opfylder kravet om nordisk nytte, udgør en direkte opfølgning af strategien, er forankret i det/de ansvarlige ministerråd, samfinansieres af et eller flere ministerråd med mindst 50 % og udgør en merværdi; løftestangsprincippet. Endvidere vil der blive lagt vægt på, at projektet er tværgående, nyt og/eller innovativt og så vidt muligt indeholder og/eller integrerer de tre komponenter af holdbar udvikling (miljø/økonomi/social).

Posten er tildelt 3 MDKK af dispositionspuljen.

Prioriteringer i 2008

Strategiens mål og indsatser 2005-2008 udløber, og strategien skal fornyes. I 2008 skal forhandles, hvorledes det nordiske samarbejde om bæredygtig udvikling skal fortsætte efter 2008. Strategien skal fokuseres og tilpasses de nationale, nordiske og internationale krav og udfordringer, så der bliver nordisk nytte af mål og indsatser vedrørende bæredygtig udvikling.

Strategien skal fortsat i 2008 fungere som det overordnede tværgående styringsinstrument for bæredygtig udvikling i Ministerrådet. De berørte fagministerråd skal følge strategien op. Styrkelsen af den økonomiske og sociale dimension, herunder uddannelse, samt indsatsen vedrørende bæredygtig produktion og forbrugsmønster prioriteres fortsat.

Aktiv deltagelse i det internationale samarbejde om bæredygtig udvikling prioriteres. Et overordnet mål vil være at øge synligheden af det nordiske samarbejde om bæredygtig udvikling, og at Norden ses som en rollemodel. Det prioriteres, at der fortsat afholdes nordiske seminarer om bæredygtig udvikling med en bred deltagelse af regionale og lokale aktører.

5-1011-1 Informationsaktiviteter

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	9.898.000	10.087.000	0	-%	Generalsekretæren

Formål

Denne budgetpost består af følgende aktiviteter: Nordisk statistisk samarbejde, Norden i Fokus, de Regionale informationskontorer, Oversættelse og tolkning og Journalistrejser. Af denne budgetpost finansieres alene aktiviteter, der vedrører Nordisk Ministerråd.

Alle aktiviteter under denne post har enten direkte eller indirekte med informations og kommunikationsarbejde at gøre – enten er det direkte formidling af viden om de nordiske velfærdsstater og det nordiske samarbejde eller også understøtter det kommunikationen internt mellem aktørerne i det nordiske samarbejde og eksternt mellem Nordisk Ministerråd og nordboerne, nordiske institutioner og internationale organisationer.

Prioriteringer i 2008

- Implementering af en ny aftale om Nordisk statistik. Hovedændringer er at Nordisk statistisk årbog slankes og gøres mere formidlingsvenlig bl.a. gennem et nyt layout og databasen gøres tilgængelig på hjemmesiden.
- Både Norden i Fokus og de regionale informationskontorer fik et nyt mandat den 1. januar 2007. I 2008 arbejdes der på at konsolidere ændringerne og opbygge strukturer der understøtter det nye mandat.
- Kvalitetssikring af oversættelser til henholdsvis finsk, islandsk og engelsk, og i den forbindelse vil terminologiarbejdet blive opdateret.

5-1021-1 Internationale aktiviteter

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	866.000	882.000	0	-%	Generalsekretæren

Formål

Under denna budgetpost samlas resurser till mindre internationella insatser och nordenfrämjande verksamhet som inte naturligt hemmahör under andra budgetposter. I hög grad används budgetposten till finansiering av utarbetandet av rapporter, utredningar, seminarier m.m. som har betydelse för det nordiska samarbetet i förhållande till särskilt EU och andra internationella aktörer.

Prioriteringer i 2008

- En fortsatt förstärkning av ministerrådets relationer till EU.
- Aktiviteter och informationsmaterial relaterat till EU:s Nordliga dimension, däribland insatser i Arktis.
- Fortsatt stöd till vandringsutställningen om Nordisk design och andra nordenfrämjande insatser.
- Utarbetning och distribution av årliga rapporter om ministerrådets internationella aktiviteter.
- Nordenfrämjande insatser för att stärka samarbetet i Östersjöregionen, bl.a. i Tyskland och Polen.

5-1035-1 Grænsehindringer/Hallo Norden

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.162.000	6.279.000	0	-%	Generalsekretæren

Formål

Från och med budgetåret 2007 har gränshindersarbetet och Nordiska ministerrådets informationstjänst Hallå Norden utgjort en och samma budgetpost och verksamheten mellan de två delarna blir alltmer integrerad.

Det samlade syftet med gränshindersarbetet/Hallå Norden är dels att i nuet bistå privatpersoner och företag med vägledning och stöd för att underlätta dessas mobilitet mellan de nordiska länderna, dels att genom att påverka de nordiska ländernas regelverk främja privatpersoners och företags mobilitet på sikt. En tredje uppgift är att sprida kunskap om nationella, nordiska och europeiska regelverk bland nationella tjänstemän som handlägger och informerar allmänhet och företag som har eller kan komma att flytta till, arbeta, studera etc. i ett annat nordiskt land. Det sistnämnda uppdraget sker genom beviljandet av resurser till informationstjänster, gränskommittéer och föreningar som önskar åta sig genomförandet av dylika arrangemang på uppdrag av NMR.

Prioriteringer i 2008

Under 2008 kommer Hallå Nordens webbportal att sammanflätas med ett antal andra webbportaler, däribland den nya nordiska socialförsäkringsportalen, den nordiska webblösningen för utbildningsområdet, samt ev. med norden.org , i syfte att utveckla en samlad webbplats för all relevant nordisk information som rör människors och företags mobilitet. Under 2008 kommer det också att klargöras hur gränshindersarbetet/Hallå Norden ska vara organiserat i framtiden.

- Gränshindersarbetet under 2008 kommer att fokusera på högt prioriterade frågor som förankras på regeringsnivå, i första hand inom de ansvarsområden där det finns utpekade pådrivare. Därtill kommer NMRS att samordna de insatser som i övrigt görs av pådrivarna på näringslivsområdet, respektive Social- och hälsoområdet.
- Gränspolitiskt Forum, som samlar alla gränskommittéer, bilaterala och andra informationstjänster, relevanta tjänstemän i regioner, kommuner och myndigheter, samt lokala och regionala politiker, kommer också att arrangeras i syfte att uppnå synergieffekter genom närmare samarbete och samverkan mellan dessa aktörer.
- Det kommer att etableras en databas över alla kända gränshinder i Norden för såväl privatpersoner som företag.
- Gränshindersarbetet på NMRS kommer att samordnas närmare med andra aktörers motsvarande arbete, däribland EU-Kommissionens SOLVIT-team.
-

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: DKK 416.000
Faktiske udgifter : DKK 386.000

Sekretariats-funktion

NMRS samt Föreningen Norden i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige.

5-1050-2 Tjänstemannautbyte

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.958.000	1.995.000	1.972.000	81%	Generalsekretæren

Formål Tjenestemandsudvekslingen giver statsligt ansatte i Norden mulighed for at lære forvaltning at kende i et andet nordisk land. Den årlige bevilling fordeles mellem landene af en gruppe bestående af kontaktpersoner fra hvert land plus Færøerne og Grønland og Åland. Stipendierne fordeles, udbetales og rapporteres nationalt. Information om resultatet af nogle af udvekslingerne lægges på ministerrådets hjemmeside.

Prioriteringer i 2008 Der foretages løbende justeringer i ordningen. Mulighederne for bedst mulig samordning af bevillingskriterierne i de enkelte lande søges løbende optimeret.

5-8030-1 Publikationsverksamheten

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	401.000	409.000	732.000	100%	Generalsekretæren

Formål Budgetposten udgør Nordisk Ministerråds bidrag til publikationsvirksomheden, som skal dække enhedens ikke fakturerbare omkostninger. Formålet med publikationsvirksomheden er at give adgang til viden om Norden, nordisk samarbejde og nordisk nytte ved at udgive, markedsføre og distribuere tekster gennem forskellige medier - både trykte og elektroniske. Publiceringsenheden (PUB) betjener både Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd.

Prioriteringer i 2008

- At sikre at Publikationsenheden er en naturlig og attraktiv samarbejdspartner ved produktion af nordiske publikationer, brochurer og andre grafiske produkter.
- Fortsat sikre at Publikationsenheden alsidigt og effektivt udnytter de teknologier, der er tilgængelige i forbindelse med produktion, publicering, markedsføring og distribution og benytte disse teknologier til at øge brugervenligheden af publikationsenhedens informationer på hjemmesiden
- Forbedre og effektivisere produktionen, markedsføring og distribution af publikationer til gavn for forfatterne, projekterne, opdragsgiverne og brugerne.

Prioriteringspuljen

5-1100-1 Prioriteringspuljen

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	17.000.000	0	0	-%	

Formål

Denne reserve er afsat med henblik på senere udmøntning i forlængelse af de konklusioner, som statsministrene forventes at fastlægge om globaliseringsinitativer på deres sommermøde i Finland.

Det skal bemærkes at NSK, i forbindelse med forelæggelse af den overordnede fordeling af dispositionspuljen i maj 2007 tilkendegav en tentativ fordeling af puljen med 13 MDKK til globaliseringsinitiativer og 4 MDKK til initiativer i umiddelbar nærhed af Norden.

Herudover pegede NSK på muligheden for at finansiere yderligere initiativer på globaliseringsområdet ved hjælp af dele af den forslåede likviditetsnedsættelse.

Strukturpuljen

5-1000-1 Strukturpulje

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	0	3.066.000	7.530.000	67%	

Formål

Efter ophør af de formella Ministerråden för Konsument, IT; Transport och Bygg & Bolig flyttede ansvaret och midlerne i en overgangsperiode til en strukturpulje, som disponeredes af NSK/MR-SAM.

Som det også er foreslået af Budgetekspertgruppen udfases strukturpuljen fra og med budget 2008. Projekter udenfor det formelle nordiske samarbejde i regi af Nordisk Ministerråd vil fremover kunne opnå med finansiering fra formandskabspuljen, budgetpost 5-0445-1.

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Udviklingen i udisponerede midler 2002-2006

Udisponerede midler er defineret som midler, hvor der ikke er foretaget en beslutning om anvendelse til et bestemt formål. Udisponerede midler kan alene forekomme under projektmidler og støtteordninger. Projektmidler og støtteordninger udgør totalt ca. 53 % af ministerrådets budget i 2007.

På budgetpostniveau under hver ministerråd viser rubrikken "Disp06/Bud 06" for budgetposter med projektmidler, hvor stor en andel af 2006-bevillingen, som er blevet disponeret i budgetåret 2006, under forudsætning af, at tidligere års midler allerede er disponeret. For 2006 var målet, at kun 3 % af midlerne skulle være udisponerede. Det svarer til at højst ca. 14 MDKK måtte være udisponerede. Nedenfor er grafisk vist udviklingen i de udisponerede midler siden 2002. Derefter vises der en oversigt over fordelingen af de udisponerede midler på ministerråd. Regnskabsforklaringer og årsag til stigningen i de udisponerede midler gives på siderne 136-37.

Udisponerede midler ved udgangen af året

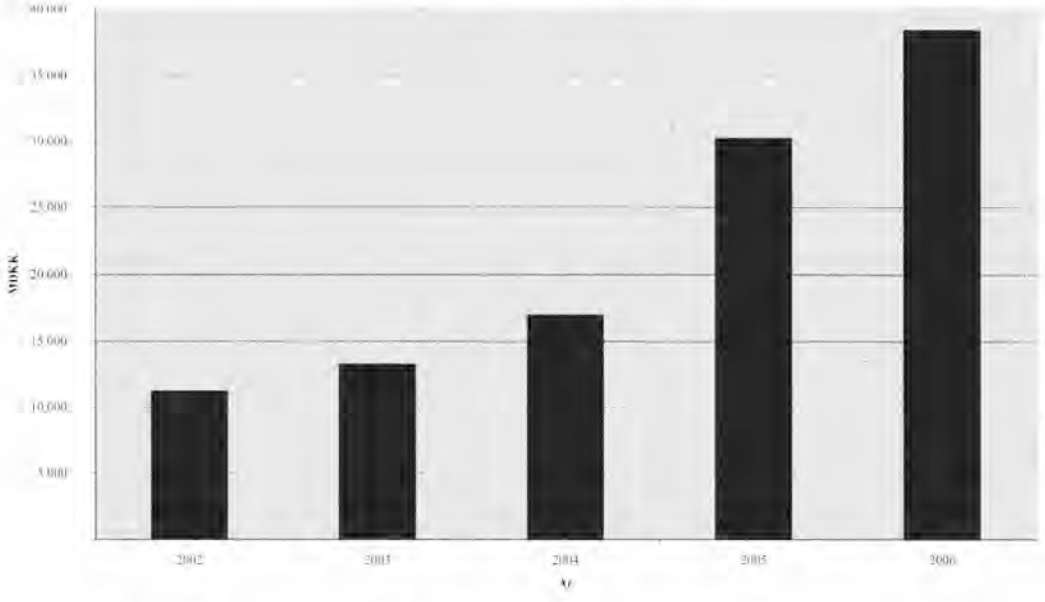

Udisponerede midler ultimo 2002-2006

Sektor (TDKK)	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Ændring 2004-2005	2006	Ændring 2005-2006
Kultursamarbeidet (NMR)	9.322	7.689	1.649	2.200	2.615	5.025	5.561	536	10.106	4.545
Nordisk Kulturfond	2.760	5.599	2.148	-	-	-	-	-	-	-
Utbildning och forskning	12.601	2.920	1.437	2.411	1.218	2.092	6.450	4.358	4.950	-1.500
Nabopolitik	4.417	2.900	2.396	2.218	2.653	1.403	-	-1.403	1.608	1.608
Miljö	2.874	559	1.051	347	663	2.729	277	-2.452	1.355	1.078
Ekonomi	472	36	170	146	297	227	443	216	218	-225
Levnedsmidler	0	478	317	20	12	20	266	246	-	-266
Jord- och skogsbruk	3.151	164	346	123	166	30	10	-20	-	-10
Fiskeri	102	41	116	184	3	33	184	151	-	-184
MR-FJLS	-	-	-	-	-	-	-	-	450	450
Arbetsmarknad och -miljö	1.365	1.432	760	242	311	176	593	417	2.095	1.502
Narkotikasamarbejde	403	46	157	610	85	143	85	-58	-	-85
Social- och hälsovård	541	447	310	463	448	728	1.712	984	2.623	911
Jämställdhet	37	284	806	72	17	177	421	244	297	-124
Energi	202	610	107	-1.760	1.239	394	-	-394	-	-
Näring	732	152	475	68	38	116	996	880	-	-996
Regionalpolitik	5.613	2.035	2.283	790	3	48	71	23	-	-71
NER	-	-	-	-	-	-	-	-	2.068	2.068
Lagstiftning	757	851	164	308	360	336	2.266	1.930	1.040	-1.227
Transport	166	206	42	15	1	174	149	-25	696	547
IT-ministerråd		1.020	89	32	69	350	4	-346	-	-4
Bygg- og bolig	0	282	24	0	59	35	147	112	-	-147
Konsument	1.131	868	851	1.569	229	70	356	286	2.308	1.952
Strukturpuljen	-	-	-	-	-	-	-	-	2.489	2.489
Øvrig virksomhet	4.989	2.109	2.931	1.133	2.756	2.627	10.194	7.567	6.078	-4.116
SUM	**51.635**	**30.728**	**18.629**	**11.191**	**13.242**	**16.933**	**30.185**	**13.252**	**38.381**	**8.196**

Afvigelsesforklaring fra ministerrådene

De udisponerede midler er steget fra ca. 30 MDKK til ca. 38 MDKK.

Set overordnet i 2006 i Ministerrådet var der, som det også er sket de tidligere år, en del projekter som blev vedtaget af ministerråd og embedsmandskomitéer sidst på året, som systemmæssigt ikke blev disponeret i 2006, men først i 2007. At projekter først disponeres i 2007 er for en meget stor dels vedkommende skyld i at der er store mængder udisponerede midler på MR-Ekonomi, MR-A, og også til dels på samarbejdsministrenes område, se dog nærmere herom nedenfor..

Nedenfor følger en mere specifik forklaring på udisponerede midler i nogle af de fagministerråd, som ultimo 2006 havde udisponerede midler på mere end 3 %.

På kulturområdet har reformprocessen, som har haft til formål at give kulturministrene mere råderum til politiske interessante initiativer, bevirket en omlægning af aktiviteter med nye budgetposter og nedlæggelse af gamle budgetposter til følge. I overgangsfasen har omlægningen betydet at der på nye områder har været et underforbrug, som følge af at nye aktiviteter og programmer skulle starte op og på områder med nedlagte aktiviteter skyldes underforbruget, at fokus har været rettet mod opfølgning på aktiviteter, som skulle nedlukkes.

På social og helse er hovedårsaken til at ikke alle prosjektmidler var disponert ved utgangen av 2006, at en del gamle prosjekter ble avsluttet og overskytendemidler ble tilbakeført. Dette ble gjort i desember 2006, og det var således ikke mulig å disponere til nye prosjekter innen årsavslutingen.

I 2006 vedtok EK-S også en ny prosjektstrategi. Det ble nedsat en prosjektgruppe til å beslutte om prioriteringer og ta stilling til hvilke prosjekter som skulle igangsettes. De tilbakeførte midler i 2006 inngikk således i prosjektgruppens planlegging av aktiviteter i 2007.

MR-lag disponerade under budgetåret 2006 71 % av sina projektmedel. Att inte 100 % uppnåddes berodde dels på att ordförandeskapets egna projekt blev billigare än förväntat och dels på att något färre externa projekt än under tidigare år, till följd av en löpande kvalitetsgranskning och en viss nedgång i antalet ansökningar, beviljades medel.

De resterande medlen är avsedda att under 2007 och 2008 användas för initiativ såsom att stödja juris studerandes resor till nordiska konferenser med juridiska teman.

På samarbejdsministrenes områder har der, som tidligere nævnt, udover de projekter under formandskabspuljen, som blev besluttet i 2006, men først disponeret i 2007 også været et underforbrug på budgetposterne 5-1035-1 Grænsehindringer/hallo Norden og 5-1050-2 -Tjenestemandsudbyttet. På tjenestemandsudbyttet er det en kombination af færre ansøgninger og brug af færre rejsemidler. På grænsehindringer/Hallo Norden er det en kombination af, dels at de enkelte projekter er blevet billigere, dels et aktivitetsefterslæb. Hertil kommer en generel usikkerhed omkring den fremtidige udformning af virksomheden på området, som har lagt en dæmper på aktiviteten.

På de budgetposter, som i Ministerrådet har bevillinger til aktiviteter under det uformelle samarbejde, dvs. strukturpuljen og videreførte midler fra de nedlagte poster på Transport, Konsument, Byg- og bolig og IT er der store udisponerede midler. Det skyldes en kombination af, at der også her er beslutninger truffet i 2006, som først registreres i 2007, samt at der ikke har været en så stor efterspørgsel på midlerne fra parterne uden for det formelle nordiske samarbejde, at den har kunnet opsuge de midler, der har været til rådighed.

Som det ses af tabellen er de udisponerede midler steget siden 2002, også ud over den stigning i rammen som kan henføres til pris- og valutaregulering. Det betød at Ministerrådet ikke i 2006 nåede målet om at højst 3 % af projektmidler og støtteordninger må være udisponerede ved årets udgang.

Som led i budgetmoderniseringen af Nordisk Ministerråds budget har MR-SAM fra og med regnskabet for 2007 taget beslutning om, at de nuværende regler for videreførelsesadgang skal ændres.

Den nuværende 3-årige forældelsesregel erstattes af en model hvor maks. 20 % af budgetpostens budget kan overføres til næste år kombineret med en minimumsgrænse på 200.000 DKK.

Nærmere bestemt betyder det at maks. 20 % af budgetpostens budget kan overføres til næste budgetår. For en budgetpost på 2 MDKK vil det betyde, at der makismalt kan overføres 0,4 MDKK. Budgetpostens budget opgøres i modellen som årets oprindelige budget, og overførsler fra foregående år eller tilbageførsel af midler vil således ikke indgå.

Reglen vil alene finde anvendelse for de budgetposter, der anvendes til projekt- og programvirksomhed, og som i dag er omfattet af 3 årsreglen.

Budgettets udvikling i perioden 1998 – 2008

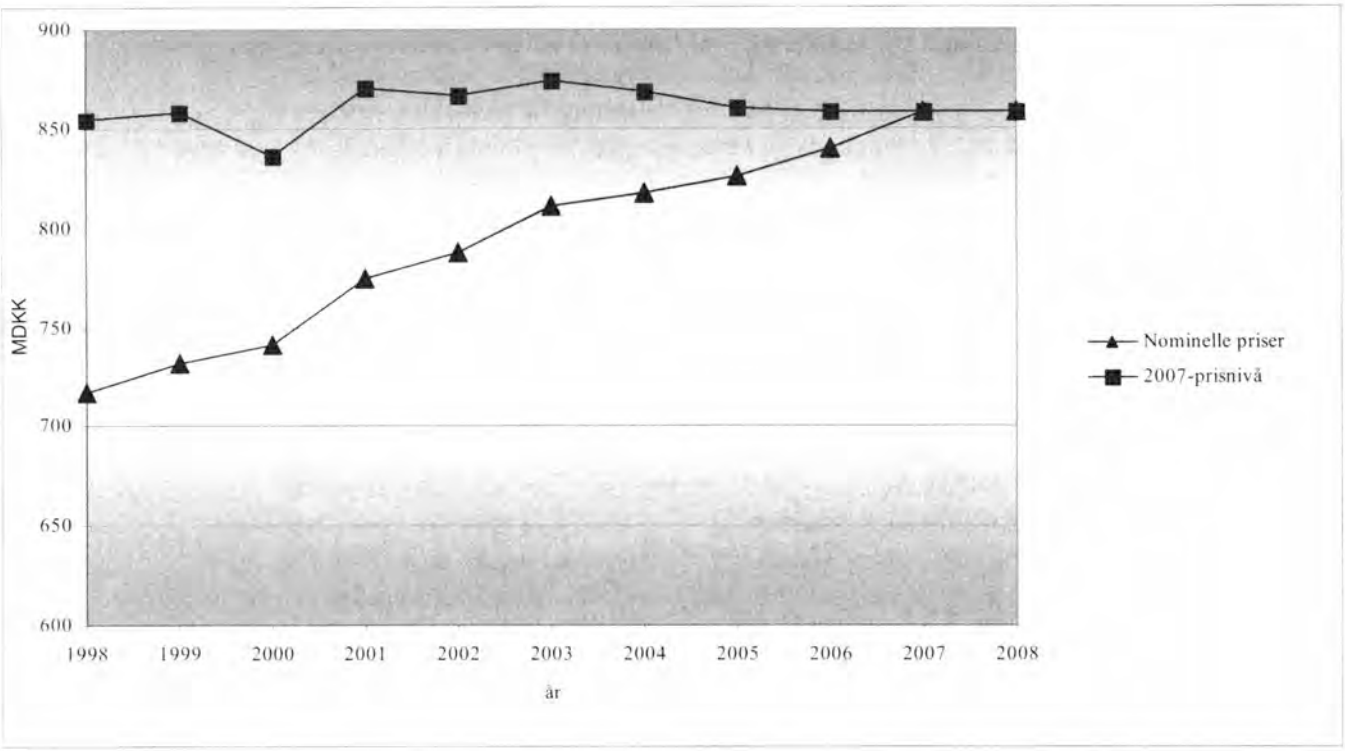

MR-SAM har for 2008 vedtaget en uændret ramme i forhold til 2007, og som det ses har budgettet ligget på nogenlunde samme niveau.i faste priser i de sidste 10 år, dog undtaget 2001-2005. I de år steg aktiviteten for igen realt at falde igen i 2006. Niveauskiftet skal ses på baggrund af beslutningen om at øge aktiviteten i denne periode med henblik på at reducere Ministerrådets likviditet. Den praksis ophørte med vedtagelse af budgettet 2006, hvorved aktivitetsniveauet igen realt falder fra 2005 til 2006.

Likviditetens udvikling

Nedenfor er vist udviklingen i den historiske likviditet fra 2002 til medio maj 2007.

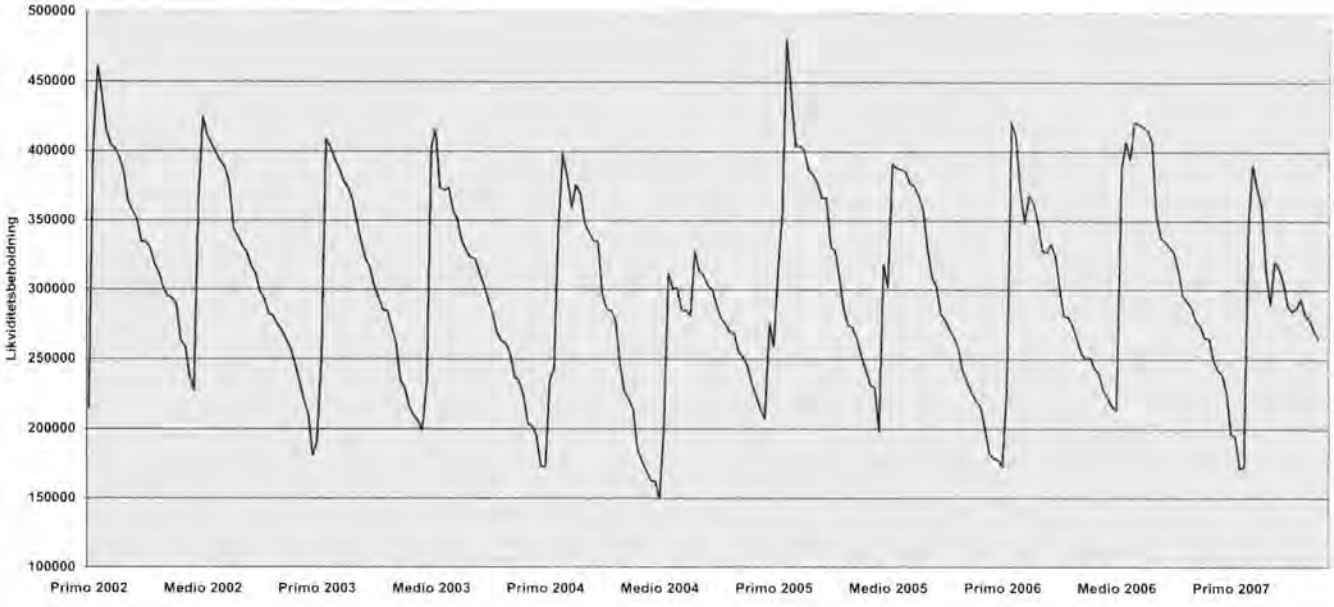

Som det ses af grafen udviser Ministerrådets likviditet et symptomatisk mønster. Mønsteret er generet af, at udbetalinger forløber nogenlunde jævnt over året og at landene foretager indbetalinger 2 gange årligt, primo og medio. Den jævne udbetalingstakt sammenholdt med at aktivitetsniveauet har ligget fast i faste priser betyder også at den gennemsnitlige likviditet har ligget nogenlunde på samme niveau i den skitserede periode, dog med en svagt faldende tendens i 2003 og 2004. Det var landenes synspunkt, at Ministerrådets likviditet permanent var af en sådan størrelse, at der blev truffet foranstaltninger til at nedbringe den. I perioden 2001-2005 rekvirerede Ministerrådet således årligt et beløb, som var 10 MDKK lavere end det egentlige bidrag fra landene. Denne praksis ophørte med vedtagelsen af budget 2006.

Budgetekspertgruppen har i forbindelse med budgetmoderniseringsarbejdet foreslået en likviditetsnedsættelse med 50 MDKK, da det er deres holdning at likviditeten stadig er for høj. MR-SAM har dog endnu ikke taget stilling til spørgsmålet.

Budgettets fordeling på budgetpostkategorier

I de efterfølgende diagrammer vises budgetrammen fordelt på den budgetkategorisering der var et resultat af Budgetanalyse 2000 – Det nordiske budget, dvs. *projektmidler, støtteordninger, institutioner og organisationsbidrag*[4].

Institutionerne er definerede ud fra organisering og ikke indholdsmæssige forhold. Det indebærer at støtteordningerne NordForsk, Nordisk Innovationscenter (NICe) og Nordisk projekteksportfond (NOPEF) indgår i institutionsandelen. Derudover er bevillingerne til ministerrådssekretariatet og kontorerne i Nordvest-Rusland og Estland, Letland og Litauen defineret som institutioner, men vist separat i

[4] Bemærk, flere budgetposter indeholder flere end én kategori af budgetmidler. Den mest væsentlige kategori er brugt som grundlag ved fordeling af budgetposter på kategorier. Diskrepansen i 2007 i forhold til budget 2007 skyldes at Nordplus Junior fejlagtigt i budget 2007 var opført som en kategori 1 post, altså projektmidler, hvor det retteligt burde have været støtteordninger.

diagrammerne på næste side. Ministerrådssekretariatet som en del af *samarbejdsministrene*, mens kontorerne er en del af *Nabopolitik*.

Udviklingen i budgettets fordeling på budgetkategori er svært sammenlignelig mellem 2007 og 2008, Det skyldes, at prioriteringspuljen endnu ikke er udmøntet.

Løbende priser TDKK	**Budget 2008**	**Andel**	**Budget 2007**	**Andel**
Projektmidler	210.560	24,5%	207.426	24,2%
Støtteordninger	249.614	29,1%	251.344	29,3%
Institutioner	302.429	35,2%	302.196	35,2%
Organisationsbidrag	11.654	1,4%	11.846	1,4%
Sekretariat/Nabopolitikkont.	84.343	9,8%	85.760	10,0%
	858.600	100%	858.572	100%

2008

2007

Ligestilling

Siden 2001 har Nordisk Ministerråd haft en formuleret politik for ligestilling. Den udadvendte aktivitet omkring nordisk ligestillingssamarbejde har baggrund i det nordiske ligestillingssamarbejdsprogram 2006-2010 "Med fokus på kön är målet ett jämställt samhälle". Overordnede ledetråde er udviklingen af demokratiske og lige muligheder for begge køn samt integrering af køns- og ligestillingsperspektiver i samfundslivet (Gender Mainstreaming).

I forlængelse af samarbejdsministrenes beslutning om at modernisere Nordisk Ministerråd, blev ministerrådene i en spørgeskemaundersøgelse bedt om at redegøre for, hvordan de i de nye ministerrådskonstellationer vil arbejde videre med ligestillingsperspektivet i deres handlings- og strategiplaner. Det fremgik heraf, at kun Jord- og skovsektoren har en ligestillingshandlingsplan.

I Nordisk Ministerråds sekretariat har Generalsekretæren nedsat en tværsektoriel arbejdsgruppe med en repræsentant for hver afdeling. Arbejdsgruppen skal diskutere hvordan Nordisk Ministerråd kan fokusere og synliggøre arbejdet med at integrere et køns- og ligestillingsperspektiv i sin virksomhed.

For at komme et skridt videre skal der i 2008 indsamles og præsenteres kønsfordelt statistik for følgende områder:

- Forskning och nätverk
- Projektverksamhet
- Kursverksamhet
- Mobilitet och stipendier

på områder, hvor det er relevant og praktisk muligt.

Statistiken skal præsentere en oversigt over fordelingen af aktiviteter mellem mænd og kvinder, og en analyse af informationen på de forskellige budgetposter vil blive gennemført.

Bilag 1 – Budgettet konverteret til EURO

MR-K		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-K		**21.488**	**21.920**	**-432**	**-2,0%**
	Generelle kulturinnsatser	*4.531*	*4.619*	*-88*	*-1,9%*
1-2203-1	Dispositionsmidler Kultur	134	137	-3	-2,0%
1-2204-1	Nordisk Kulturforum	201	205	-4	-2,0%
1-2205-2	Nordisk kulturfond	4.196	4.277	-81	-1,9%
	Barn och unga	*961*	*981*	*-20*	*-2,0%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*961*	*981*	-20	-2,0%
1-2210-1	Nordiskt idrottssamarbete	168	172	-3	-2,0%
1-2212-1	Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK)	793	809	-16	-2,0%
	Film och media	*5.611*	*5.452*	*159*	*2,9%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*5.224*	*5.057*	167	3,3%
1-2221-2	Nordisk computerspilprogram	1.611	1.370	241	17,6%
1-2222-2	Nordisk Film- och TV-fond	3.187	3.252	-65	-2,0%
1-2223-1	Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	426	434	-9	-2,0%
	Institutioner	*387*	*395*	-8	-2,0%
1-2228-3	NORDICOM	387	395	-8	-2,0%
	Konstområdet	*9.827*	*10.300*	*-473*	*-4,6%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*4.211*	*4.569*	-358	-7,8%
1-2251-2	Kunst- og kulturprogrammet	2.552	2.740	-188	-6,8%
1-2254-2	Mobilitets- og residensprogrammet	1.658	1.829	-171	-9,3%
	Institutioner	*666*	*680*	*-13*	*-2,0%*
1-2259-3	Kulturkontakt Nord	666	680	-13	-2,0%
	Nordiska kulturhus (institutioner)	*4.950*	*5.051*	*-101*	*-2,0%*
1-2270-3	Nordens hus i Reykjavik	1.176	1.200	-24	-2,0%
1-2272-3	Nordens hus på Färöarna	1.677	1.711	-34	-2,0%
1-2274-3	Nordens institut på Åland	362	369	-7	-2,0%
1-2277-3	Nordens institut på Grönland (NAPA)	783	799	-16	-2,0%
1-2279-1	Vedlikehold kulturhusene	143	146	-3	-2,0%
1-2548-3	Nordens institut i Finland (NIFIN)	809	826	-16	-2,0%
	Andra kultursatsningar	*558*	*569*	*-11*	*-2,0%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*558*	*569*	*-11*	*-2,0%*
1-2234-4	Samisk samarbeid	558	569	-11	-2,0%

MR-lag		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-Lag		**174**	**178**	**-4**	**-2,2%**
	Projektmedel	*442*	*452*	*-10*	*-2,2%*
1-7110-1	Projektmedel – Lagstiftning	174	178	-4	-2,2%

MR-Jäm		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-Jäm		**1.113**	**1.141**	**-29**	**-2,5%**
	Projektmedel	*442*	*452*	*-10*	*-2,2%*
1-4410-1	Projektmedel – Jämställdhet	442	452	-10	-2,2%
	Institutioner	*670*	*689*	*-19*	*-2,8%*
1-4480-3	Nordiskt institutt for kvinde og kønsforskning (NIKK)	670	689	-19	-2,8%

MR-U		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-U		**29.424**	**30.022**	**-598**	**-2,0%**
	Generelle utdannings- og forskningsinnsatser	*709*	*727*	*-18*	*-2,5%*
2-2505-1	Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	709	727	-18	-2,5%
	Politikudvikling m.v.	*1.629*	*1.671*	*-42*	*-2,5%*
2-2510-1	Nordiskt skolsamarbete (NSS)	206	212	-5	-2,5%
2-2520-1	Rådgivningsgruppen for Nordisk samarbejde om Voksnes Læring (SVL)	147	151	-4	-2,5%
2-2530-1	Rådgivningsgruppen for högre utdanning (HÖGUT)	174	178	-5	-2,6%
2-2544-1	Nordens Sprogråd	167	171	-4	-2,5%
2-2553-1	Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur	75	77	-2	-2,6%
2-3127-2	Politikudvikling voksnes læring	860	882	-22	-2,5%
	Mobilitets og netværksprogrammer	*9.739*	*9.746*	*-7*	*-0,1%*
2-2512-2	Nordplus Junior	0	2.700	-2.700	-
2-2513-2	Nordplus rammeprogram	8.110	0		-
2-2522-2	Nordplus voksen	0	1.205	-1.205	-
2-2532-2	Nordplus (högre utbildning)	0	4.356	-4.356	-
2-2534-4	Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	149	153	-4	-2,5%
2-2543-2	Nordplus sprog og kultur	1.344	1.193	151	12,6%
2-2545-2	Norden-undervisning i utlandet	135	139	-3	-2,5%
	NordForsk	*14.083*	*14.448*	*-366*	*-2,5%*

2-3100-3	NordForsk	13.617	13.970	-353	-
2-3129-1	Nordisk videnskabelig information (Nordbib)	340	349	-9	-2,5%
2-3140-1	Nordisk komitè for Bioetikk	125	129	-3	-2,5%
	Forskning i øvrigt	*3.265*	*3.429*	*-164*	*-4,8%*
2-3180-2	Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	1.340	1.455	-115	-7,9%
2-3181-2	Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)	399	410	-10	-2,5%
2-3182-2	Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	633	650	-16	-2,5%
2-3184-2	Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	647	664	-17	-2,5%
2-3185-2	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	245	251	-6	-2,5%

MR-A		**Budget 2008**	**Budget 2007**	**Difference +/-**	**%**
Sum MR-A		**1.716**	**1.751**	**-35**	**-2,0%**
	Projektmedel	*1.284*	*1.363*	*-79*	*-5,8%*
2-4110-1	Prosjektmedel – Arbetsmarknad och miljø	773	842	-69	-8,2%
2-4120-2	Nordjobb	322	329	-7	-2,0%
2-4130-1	Informationsprojektet	188	192	-4	-2,0%
	Institutioner	*432*	*388*	*45*	*11,5%*
2-4180-3	Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)	432	388	45	11,5%

MR-NER		**Budget 2008**	**Budget 2007**	**Difference +/-**	**%**
Sum MR-NER		**15.563**	**15.875**	**-312**	**-2,0%**
	Projektmidler	*4.155*	*4.268*	*-112*	*-2,6%*
4-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	4.155	4.268	-112	-2,6%
	Institutioner	*11.408*	*11.607*	*-199*	*-1,7%*
4-5180-3	Nordisk InnovationsCenter (NICe)	9.383	9.564	-180	-1,9%
4-6180-3	Nordregio	1.327	1.345	-18	-1,3%
4-3220-3	Nordisk Energiforskning (NEPF)	697	698	-1	-0,2%

MR-S		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-S		**5.228**	**5.333**	**-105**	**-2,0%**
	Projektmedel	*1.469*	*1.499*	*-30*	*-2,0%*
4-4310-1	Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik	1.109	1.132	-22	-2,0%
4-4320-1	Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)	134	137	-3	-2,0%
4-4340-1	Nomesko og Nososko	226	230	-5	-2,0%
	Institutioner	*3.759*	*3.834*	*-76*	*-2,0%*
4-4381-3	Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) *	4.440	4.530	-90	-2,0%
4-4382-3	Institutt for odontologisk materialprøvning (NIOM)	1.272	1.298	-26	-2,0%
4-4383-3	Nordiska nämnden för alkohol- och drogforsk. (NAD)	383	391	-8	-2,0%
4-4384-3	Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH)	943	962	-19	-2,0%
4-4385-3	Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD)	949	968	-19	-2,0%
4-4386-3	Nordiska utbild.program för social service (NOPUS)	211	215	-4	-1,9%

MR-Finans		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-Finans		**228**	**233**	**-5**	**-2,1%**
4-5210-1	Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik	228	233	-5	-2,1%

MR-Miljø		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-Miljø		**5.979**	**6.097**	**-118**	**-1,9%**
3-3310-1	Projektmedel – Miljø	4.262	4.526	-264	-5,8%
3-3320-2	NEFCOS Miljøudviklingsfond	1.408	1.262	146	11,6%
3-6720-4	SVANEN – Nordisk miljömärkning	309	309	0	0,0%

MR-FJLS		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-FJLS		**5.282**	**5.385**	**-103**	**-1,9%**
	Projektmidler	*402*	*0*	*402*	-
3-6420-1	Ny nordisk mad	402	0	*402*	-

	Fiskeri	*925*	*1.003*	*-78*	*-7,7%*
3-6610-1	Projektmedel – Fiskeri	925	1.003	-78	-7,7%
	Jord- och skovbrug	*3.089*	*3.444*	*-355*	*-10,3%*
	Projektmidler - jordbrug	*278*	*1.045*	*-767*	*-73,4%*
3-6510-1	Projektmidler Jordbrug	184	488	-305	-62,4%
3-6520-1	Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	95	112	-17	-15,4%
3-6540-1	Nordisk genbank för husdjur	0	445	-445	-
	Institutioner - jordbrug	*1.851*	*1.338*	*512*	-
3-6580-3	Nordisk Genbank (NGB)	0	1.338	-1.338	-
3-xxxx-3	Nordisk Genressource Center	1.851	0	1.851	-
	Projektmidler - skovbrug	*960*	*1.060*	*-101*	*-9,5%*
3-6310-1	Projektmidler Skovbrug	141	212	-71	-33,5%
3-6581-1	Samnordisk skogsforskning (SNS)	818	848	-29	-3,5%
	Levnedsmidler	*866*	*939*	*-73*	*-7,8%*
3-6810-1	Projektmedel – Levnedsmidler	639	773	-134	-17,3%
3-6820-1	Forskning – levnedsmidler	160	166	-6	-3,5%
3-6830-1	Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet	67	0	67	-

Nabopolitik		**Budget 2008**	**Budget 2007**	**Difference +/-**	**%**
Sum Nabopolitik		**12.373**	**12.629**	**-256**	**-2,0%**
6-0820-2	Kunskapsuppbyggning och nätverk	4.260	4.462	-202	-4,5%
6-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	895	949	-54	-5,7%
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	652	715	-63	-8,8%
6-5280-3	Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	2.541	2.702	-161	-6,0%
6-0970-3	Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland	1.101	1.109	-8	-0,7%
6-0810-3	Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	1.284	1.296	-12	-0,9%
6-0910-1	Politiske initiativer	274	279	-6	-2,0%
6-0870-1	Arktisk samarbeidsprogram	1.077	1.118	-40	-3,6%
6-xxxx-2	EHU/Hviderusland	289	0	289	-

Samarbejdsministrene		**Budget 2008**	**Budget 2007**	**Difference +/-**	**%**
Sum Samarbejdsministrene		**14.249**	**14.116**	**133**	**0,9%**
	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	*9.324*	*9.091*	*232*	*2,6%*
5-0180-3	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	9.324	9.091	232	2,6%
	Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	*4.926*	*5.025*	*-99*	*-2,0%*
5-0410-4	Föreningarna Nordens Förbund	184	188	-3	-1,9%

5-0425-4	Bidrag til Västnorden	362	369	-7	-1,9%
5-0435-1	Generalsekreterarens disponeringsreserv	51	52	-1	-1,8%
5-0445-1	Formandsskabspuljen	1.340	1.370	-29	-2,2%
5-0460-1	Holdbart Norden	402	411	-9	-2,2%
5-1011-1	Informationsaktiviteter	1.327	1.352	-25	-1,9%
5-1021-1	Internationale aktiviteter	116	118	-2	-1,8%
5-1035-1	Grænsehindringer/Hallo Norden	826	842	-16	-1,9%
5-1050-2	Tjänstemannautbyte	262	267	-5	-1,9%
5-8030-1	Publikationsverksamheten	54	55	-1	-2,0%
Prioriteringspulje					
5-1100-1	Prioriteringspuljen	2.279	0	**2.279**	-
Strukturpulje					
5-1000-1	Strukturpulje	0	411	**-411**	-

SAMMENSTILLING AF BUDGET 2008 OG 2007 (2007 priser, TEUR)

	BUDGET 2008	Andel	BUDGET 2007	Andel	Difference +/-	Difference %
MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lag	**22.775**	**19,8%**	**23.240**	**20,2%**	**-465**	**-2,0%**
Kultur	21.488	18,7%	21.920	19,0%	**-432**	**-2,0%**
Ligestilling	1.113	1,0%	1.141	1,0%	**-29**	**-2,5%**
Lag	174	0,2%	178	0,2%	**-4**	**-2,2%**
MR-Uddannelse og forskning, MR-A	**31.139**	**27,1%**	**31.772**	**27,6%**	**-633**	**-2,0%**
Uddannelse og forskning	29.424	25,6%	30.022	26,1%	**-598**	**-2,0%**
Arbejdsliv	1.716	1,5%	1.751	1,5%	**-35**	**-2,0%**
MR-NER, MR-S, MR-Finans	**21.019**	**18,3%**	**21.441**	**18,6%**	**-422**	**-2,0%**
Näring, energi og regional	15.563	13,5%	15.875	13,8%	**-312**	**-2,0%**
Socialpolitik	5.228	4,5%	5.333	4,6%	**-105**	**-2,0%**
Finanspolitik	228	0,2%	233	0,2%	**-5**	**-2,1%**
MR-Miljø og MR-FJSL	**11.260**	**9,8%**	**11.482**	**10,0%**	**-221**	**-1,9%**
Miljø	5.979	5,2%	6.097	5,3%	**-118**	**-1,9%**
Fiskeri, Jord- och skovbrug og levnedsmidler	5.282	4,6%	5.385	4,7%	**-103**	**-1,9%**
Nabopolitik	**12.373**	**10,8%**	**12.629**	**11,0%**	**-256**	**-2,0%**
Samarbejdsministrene	**14.249**	**12,4%**	**14.116**	**12,3%**	**133**	**0,9%**
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	9.324	8,1%	9.091	7,9%	**232**	**2,6%**
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	4.926	4,3%	5.025	4,4%	**-99**	**-2,0%**
Prioriteringspulje	**2.279**	**2,0%**	**0**	**0,0%**	**-2.279**	**-**
Strukturpulje	**0**	**0,0%**	**411**	**0,4%**	**411**	**-**
TOTALT	**115.094**	**100,0%**	**115.090**	**100,0%**	**4**	**0,0%**

Bilag 2 - Udgifter som ikke er direkte aktivitets- og projektrelaterede

I budget 2008 gives så vidt det er muligt information om de udgifter, som ikke er direkte bundet til aktiviteter og projekter. Det vil sige, de udgifter som er nødvendige for at styre og udvikle samarbejdsområder og sekretariatsbetjene støtteordninger samt samarbejdsorganer og institutioner. Der er valgt forskellige løsninger for de 3 kategorier.

Støtteordninger
I budgettet bliver administrationsudgifter til støtteordningerne, med undtagelse af Nordisk Film- og TV-fond og Nordisk Kulturfond hvor specielle forhold gælder, budgetteret separat. Det indebærer, at der på budgetniveau fastsættes et beløb for administration af den enkelte støtteordning.
Administrationsudgifterne omfatter sekretariatsbetjening, information, ansøgningsbehandling og møder for ordningens beslutningsorgan. Det angives også hvem der er sekretariat for støtteordningen.
Støtteordningerne betaler ikke udgifterne til sekretariatets betjening, når sekretariatsfunktionerne udføres af Ministerrådssekretariatet.

Samarbejdsorganer
En række budgetposter i kategorien projektmidler, indeholder et eller flere samarbejdsorganer. En del af bevillingen vil derfor blive anvendt til at drive disse organer. I budgettet gives information om størrelsen af det beløb som planlægges anvendt til aktivitetsstyring og administration for de respektive samarbejdsorganer. Begrebet aktivitetsstyring og administration vil typisk omfatte udgifter til udvikling af samarbejdsorganets fagområde, initiering og opfølgning af aktiviteter/projekter, sekretariatsbetjening samt samarbejdsorganets møder og rejser. Nogle samarbejdsorganer får sine rejseudgifter dækket af landene. Samarbejdsorganerne betaler ikke udgifter til sekretariatets betjening, når sekretariatsfunktionerne udføres af Ministerrådssekretariatet. Det angives også hvem der er sekretariat for samarbejdsorganerne.

Institutioner
Når det gælder de nordiske institutioner, gives så vidt det er muligt oplysninger vedrørende planlagte udgifter til ledelse og administration i budgetåret og sidste kendte regnskabsår (2006). Budgetårets oplysninger er baseret på gældende kontrakt for institutionen og informationen for 2006 fra institutionens årsrapportering. Institutionerne har i dag forskellige definitioner og systemer ved fordeling af udgifter til administration og ledelse. Dette indebærer, at sammenligning mellem institutioner ikke nødvendigvis giver nogen mening på grund af forskellige forudsætninger. Nogle institutioner har også ændret principper, når det gælder ledelse og administrative udgifter fra en kontraktperiode til anden. I de tilfælde kan sammenligning mellem år være mindre relevant.

Bilag 3 – Forklaringer til budgetstruktur og budgetpostkategorier

Hoved-inddeling	Budgettets hovedinddeling er det enkelte ministerråd. Præsentationen af hvert ministerråd indledes med en beskrivelse af hele arbejdet med fokus på politiske målsætninger, nye initiativer og ændringer i forhold til foregående budgetår.
Budgetposter	De enkelte budgetposter præsenteres ensartet indholdsmæssigt ved hjælp af to budgetposttyper; a) Projektmidler/støtteordninger/organisationsbidrag og b) Institutioner/virksomheder som styres gennem mål - og resultatkontrakter.
Nummerering	Hver budgetpost har en 6 cifret nummerering. Det første ciffer er samarbejdsområde, anden til sjette ciffer er løbenummer indenfor ministerrådet. Det sidste ciffer viser hvilken type budgetpost det er; 1 = projektmidler, 2 = støtteordninger, 3 = institution, 4 = organisationsbidrag.

Specielle rubrikker	I budgetpostene for projekt/støtteordninger viser rubrikken Disp06/Bud06, hvor stor andel af 06-budgettet i procent, som er disponeret i løbet af 2006. En disponering er en beslutning om at bruge penge fra en budgetpost til et bestemt formål. Det disponerede beløb kan udbetales til formålet i budgetåret og i de 2 påfølgende år, og Nordisk Ministerråd har en forpligtelse overfor det angivne formål i denne tidsperiode. En ikke udbetalt disposition vil efter 3 år blive indtægtsført i ministerrådets regnskab og tilbagebetalt til landene. Videreførelsesreglerne ændres, som led i budgetmoderniseringsarbejdet, fra og med regnskabsåret 2007. Hereftrer vil det kun være muligt at videreføre 20 % af årets bevilling på en budgetpost, dog med en minimumsgrænse på 200 TDKK. Regler gælder kun for midler der ikke er udisponerede. Resultatrubrikken for budgetposterne er baseret på de resultater som konkret er kommet til udtryk i løbet af 2006. Resultaterne kan på denne måde både være finansieret af 2006-midler eller tidligere års bevillinger. I budgetposterne for institutioner styret med resultatkontrakt viser rubrikken, NMR fin. 06 den procentvise andel af institutionens totale indtægter i 2006 som blev finansieret af Nordisk Ministerråd (fra regnskabet). Finansieringen fra Nordisk Ministerråd omfatter både basisbevilling og eventuelle projektmidler. I rubrikken "kontraktsstatus" redegøres for institutions målopfyldelse f.s.v.a. de faglige mål i resultatkontrakterne. I rubrikken "økonomi" fremgår sekretariatets bemærkninger til regnskabsaflæggelsen for 2006.

Bilag 4 - Förteckning över förkortningar

ANP	A New Prospect (Webdesign)
BASREC	Baltic Sea Region Energy Co-operation
BAT	Best Available Technology
BEN-EAST	Baltic Euro-regional Network -East
BSI	Baltic Sea Initiative
BSR-INNO	The Baltic Sea Innovation Network
CBS	Copenhagen Business School
CBSS	Council of the Baltic Sea States
CFJE	Center for Journalistik og efteruddannelse
CFL	Center för flexibelt lärande
DEMOS	Democracy in Europe and the Mobilization of Society
EES	Europeiska Ekonomiska Samarbetet
EFTA	European Free Trade Association
EG	Europeiska Unionen
EHU	European Humanities University
EK-K	Embedsmandskomité for Kultur
EK-S	Embedsmandskomité for Social- og sundhedsspørgsmål
ENIC	European National Information Centres
ENPI	European Neighbourhood and Partnership Instrument
ERA	Electronics Representatives Association
ERA Mint	European Research Area – Micro and Nano Technology
ERA-Build	European Research Area non Sustainable Construction
ERA-NET	Networking in the European Research Area
EU	Europeiska Unionen
EUROJUST	Europeisk Enhet för Juridiskt samarbete
EØS	Europeisk Østersøsamarbejde
Fafo	Forskningsstiftelse – Norgeuniversitetet
FAO	Food and Agriculture Organization
FNF	Föreningarna Nordens Förbund
FoU	Forsøgs- og Udviklingsprojekter
FP7	EU:s 7:e ramprogram för utveckling inom forskning och teknik
GEN	Global Ecological Network
HELCOM	Helsingfors Kommissionen
HMM	Handlingsplan för bättre mat/kost och motion
HU	Högre Utbildning
HÖGUT	Rådgivningsgruppen för Högre Utbildning
IKU	et internationale Kontor for videregående uddannelse
IUU-fiskeri	Illegalt, urapporteret og uregleret fiskeri
KTH	Kungliga Tekniska Högskolan
LA	Los Angeles
MR-A	Ministerrådet för Arbetsmarknadspolitik
MR-FJLS	Ministerrådet för Fiskeri, Havsbruk, Jordbruk, Livsmedel och

	Skogsbruk
MR-Jäm	Ministerrådet för Jämställdhet
MR-Lag	Ministerrådet för Lagstiftning
MR-NER	Ministerrådet för Näring, Energi och Regionalpolitik
MR-S	Ministerrådet för Social och Hälsopolitik
MR-SAM	Samarbetsministrarna
MR-U	Ministerrådet för Utbildning
MTT	Maa- ja Elintarviketalouden Tutkimuskeskus – Forskningscentral för jordbruk och livsmedelsekonomi
NAD	Nordiskt Center för Alkohol- och Drogforskning
NAPA	Nordens Institut på Grönland
NARIC	National Academic Recognition Information Centres
NB8	De Nordiska och Baltiska länderna
NCOE	Nordic Center of Excellence
NEF	Nordisk Energiforskning
NEFCO	Nordic Environment Finance Corporation
NFTF	Nordisk Film- och TV-fond
NGB	Nordiska Genbanken
NGH	Nordiska Genbanken Husdjur
NGO	Non Government Organisation
NHR	Nordiska Handikappolitiska Rådet
NHV	Nordiska Hälsovårdshögskolan
NIAS	Nordens Institut för Asienstudier
NICe	Nordiskt Innovationscenter
NIFIN	Nordens Institut i Finland
NIfS	Nordiskt Institut för Sjörätt
NIKK	Nordisk Institut for kvinde- og kønsforskning
NIOM	Nordiskt Institut för Odontologiska Material
NIPÅ	Nordens Institut på Åland
NIVA	Nordiska Institutionen för vidareutveckling inom arbetsmiljöområdet
NJC	Nordiskt Journalist Center
NKJ	Nordiskt Kontaktorgan för jordbruksforskning
NMF	Nordiska Miljöutvecklingsfonden
NMR	Nordiska Ministerrådet
NMRS	Nordiska Ministerrådets Sekretariat
NNM	Ny Nordisk Mat
NOMESKO	Nordisk Medicinal-Statistisk Kommitté
NOPEF	Nordiska Projektexport Fonden
NOPUS	Nordiskt Utbildningsprogram for Social Service
Nordbib	Nordisk vetenskaplig information
NORDBUK	Nordisk Barn och Ungdomskommitté
NordGen	Nordisk Genresurs Center
NORDICOM	Nordiskt Informationscenter för Medie- och Kommunikationsforskning
NORDITA	Nordiskt Institut for Teoretisk Fysik

Nordregio	Nordisk Center för Regional Utveckling
NORDVULK	Nordiskt Vulkanologiskt Institut
NORIA	Nordisk Forskning och Innovation
NOSOSKO	Nordisk Social-Statistisk Kommitté
NSH	Nordiskt Samarbetsorgan for Handikappfrågor
NSI	Nordiskt Samiskt Institut
NSK	Nordisk Samarbetskommitté
NSS	Nordiskt skolsamarbete
NSU	Nordiskt Sommaruniversitet
NUD	Nordisk Uddannelse center for døvblinde personale
NVL	Nätverk för vuxnas lärande
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
PhD	Doctor of Philosophy
PISA	Programme for International Student Assessment
PUB	Nordiska Ministerrådets Publikationsenhet
REACH	Registration, Evaluation and Authorization of Chemicals
SAFEFOODERA	European Excellence in food Research Area
SNS	Samnordisk Skogsforskning
SNU	Samarbetsnämnden för Nordenundervisning i Utlandet
SVANEN	Nordiskt miljömärke
SVL	Nordiskt samarbete om vuxnas lärande
UNESCO	United Nations Educational, Scientic and Cultural Organization
WHO	World Health Organization
ÄK-Lag	Ämbetsmannakommittén för Lagstiftning

Nordisk Råd

C 3/kk

Behandles i:
Kontrollkomiteen

Bilag:
- Rigsrevisionens beretning

J.nr. 07-00206-8

Kontrollkomiteens betenkning over

Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen av Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006

Til Kontrollkomiteens oppgaver hører granskning av revisjonsberetningen om Nordisk Ministerråds regnskap og virksomhet og forelegge resultatene av denne for plenarforsamlingen.

1. Kontrollkomiteens forslag

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter

å ta revisjonsberetning for Nordisk Ministerråd 2006 til etterretning

2. Gjennomgang av revisjonsberetningen

Rigsrevisionen har revidert Nordisk Ministerråds årsregnskap for regnskapsåret 2006. For Nordisk Kulturfonds regnskap er det utarbeidet en særskilt beretning om revisjonen av fondets regnskap. I overensstemmelse med de internordiske revisjonsregler utføres revisjonen av Nordisk Ministerråds institusjoner, støtteordninger, prosjekter m.m. av de respektive lands statlige revisjonsmyndigheter og i overensstemmelse med gjeldende regler i domicillandet. I praksis utføres dog revisjonen i en viss utstrekning av private revisorer etter avtale med vedkommende riksrevision.

Rigsrevisionens konklusjon

Revisjonen skal påse at det avlagte regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement, og at årsregnskapet gir et rettvisende bilde av Nordisk Ministerråds resultat og økonomiske stilling.

Rigsrevisjonen konkluderer at revisjonen ikke har gitt anledning til anmerkninger eller forbehold. Årsregnskapet vil dog få en supplerende opplysning om negativ egenkapital, se under.

Regnskapsprinsipp og økonomistyring

Årsregnskapet er avlagt i overensstemmelse med regnskapsbestemmelsene i Nordisk Ministerråds økonomireglement. Regnskapsprinsipp og regnskapspraksis er uendret i forhold til siste år. Rigsrevisjonen fremhever at regnskapsavleggelsen har vært bedre enn tidligere år etter en periode med problemer knyttet til implementeringen av et nytt økonomisystem som ble tatt i bruk i 2005.

Samarbeidsavtale

I likhet med foregående år har Nordisk Ministerråd hatt en samarbeidsavtale med Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond. Samarbeidsavtalen regulerer visse administrative funksjoner - herunder regnskap og personal - som Nordisk Ministerråd mot betaling stiller til rådighet. Ut over det administrative samarbeidet har Nordisk Ministerråd et felles informasjonssamarbeid med Nordisk Råd.

Rigsrevisionen anbefaler at ansvarsfordelingen mellom sekretariatene i Nordisk Råd, Nordisk Kulturfond og Nordisk Ministerråd tydeliggjøres i samarbeidsavtalene. Rigsrevisjonen viser i den forbindelse til manglende avklaring av ansvarsfordelingen i forhold til avstemning av gamle utestående fordringer, oppløsning av gamle bokføringssaldi, samt periodisering av omkostningene.

Resultat og balanse

Ministerrådets inntekter består av landenes bidrag, intern avgift av lønn, renteinntekter og andre inntekter. I 2006 var de samlede inntektene 845.538 TDKK. Herav utgjorde landenes bidrag 826.843 TDKK.

De totale samlede ordinære utgiftene var 839.733 TDKK. Dette var en økning på 13.046 TDKK i forhold til året før.

Egenkapitalen utgjør -44.194 TDKK som fremkommer av overført egenkapital fra 2005 på -50.000 TDKK motregnet årets resultat på 5.806 TDKK.

I henhold til Nordisk Ministerråds økonomireglement skal et eventuelt overskudd tilbakebetales til medlemslandene. I 2005 ble det besluttet at fordringene på landene på 50.000 TDKK skulle avskrives over driften i 2005. Avskrivningen vil heretter i årsregnskapet vises som varig, bunden, negativ egenkapital. Angående dette forholdet vil Rigsrevisionen igjen for 2006 avgi en revisjonspåtegning med følgende supplerende opplysning om den negative egenkapitalen:

"Årsregnskabet viser en egenkapital på ÷44.194 tkr. Årets negative egenkapital er opstået som følge af afskrivning af tilgodehavendet hos medlemslandene i 2005 på 50.000 tkr. Efter en specifik ændring til økonomireglementet i 2005 om denne afskrivning skal medlemslandene ikke indbetale underskud/negativ egenkapital for så vidt angår afskrivningen. Som følge heraf vil der fremover være en negativ grundkapital på 50.000 tkr. Den årlige samlede egenkapital vil også være negativ, men afvige fra den negative grundkapital med årets over- eller underskud, der løbende afregnes med medlemslandene".

Så lenge egenkapitalen er negativ som følge av denne avskrivningen vil denne supplerende opplysningen fremgå av revisjonspåtegningen. Rigs-

revisionen vil følge planene om ytterligere nedskrivning for å minske likviditeten i Nordisk Ministerråd.

Nordisk Ministerråds sekretariat

Totalbudsjettet for Nordisk Ministerråds sekretariat var 72.013 TDKK mot 73.060 TDKK i 2005. Samlede utgifter utgjorde i alt 71.325 TDKK mot 71.059 TDKK i 2005. Driftsoverskuddet i 2006 på 688 TDKK overføres til akkumulert overskudd fra tidligere år på 5.041 TDKK slik at det i alt overføres 5.729 TDKK til 2007.

Nordisk Ministerråds publikasjonsavdeling

Publikasjonsavdelingen er en egen resultatenhet og inntektene består av en driftsbevilgning på 732 TDKK, samt inntekter fra salg av publikasjoner mv. på 3.690 TDKK. Samlede inntekter var således 4.341 TDKK mot 5.632 TDKK i 2005. Inntektsnedgangen skyldes primært mindre salg av publikasjoner i de nordiske landene.

Publikasjonsavdelingens samlede omkostninger var på 4.652 TDKK mot 5.841 TDKK i 2005. Den største utgiftsposten var publiseringskostnader på i alt 2.409 TDKK.

Driftsunderskuddet på 311 TDKK ble dekket av publikasjonsavdelingens overskudd fra tidligere år på 609 TDKK slik at den samlede overføringen til 2007 ble 298 TDKK.

Kommunikasjonsavdelingen

Kommunikasjonsavdelingen hadde samlede inntekter på 14.509 TDKK mot 14.800 i 2005. Inntektene består av en driftsbevilgning på 3.829 TDKK, samt 10.680 TDKK fra samarbeidsavtaler om felles drift av informasjonsavdelingen.

Avdelingens samlede utgifter var i 2006 i alt 12.892 TDKK mot 13.599 TDKK i 2005. Lønnsomkostninger var med 6.165 TDKK den største utgiftsposten.

Etter ytterligere disposisjoner til prosjekter på 475 TDKK var drifts-overskuddet i 2006 på 1.142 TDKK. Årets resultat blir fordelt mellom Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, og det er således overført 459 TDKK til Nordisk Råd. Ministerrådets andel av årets overskudd på 683 TDKK er overført til informasjonsavdelingens eget akkumulerte resultat fra tidligere år på 1.947 TDKK slik at det samlet er 2.630 TDKK til disposisjon i 2007.

Nordisk Ministerråds kontorer

Rigsrevisionen har tidligere hatt anmerkninger til kontorenes regnskaper. I 2006 har Rigsrevisionen besøkt kontorene i Tallinn og St. Petersburg. Rigsrevisionen konstaterer at det ved begge kontorene var en tilfreds-stillende økonomiforvaltning, og at man i stor grad hadde etterkommet Rigsrevisionens anbefalinger etter forrige besøk i 2004.

For begge kontorene påpekes det mindre mangler ved informasjon og instrukser fra Nordisk Ministerråds sekretariat, og Rigsrevisionen vil følge utviklingen. Vedrørende kontoret i Tallinn har Rigsrevisionen følgende bemerkninger:

- Regnskapsinstruksen er forbedret, men det anbefales at den om-redigeres på enkelte områder.
- Atskillelsen mellom kasse- og bokholderfunksjon er nå tilfreds-stillende, men det anbefales supplerende ledelseskontroll.

Hva gjelder kontoret i St. Petersburg har Rigsrevisionen følgende bemerkninger:

- Økonomifunksjonen er styrket ved at det er ansatt ny hovedbokholder
- Det var ikke avlagt kvartalsrapporter for hele 2005, og 1. kvartalsrapport fra 2006 var vesentlig forsinket. Rigsrevisionen har anbefalt at det fra Nordisk Ministerråds side skjer en mer stringent oppfølging av den økonomiske utviklingen ved kontoret i St. Petersburg med hensyn til at det allokeres stadig flere budsjettmidler til kontoret.

Rigsrevisionen meddeler at den vil følge opp disse forholdene ved neste revisjonsbesøk ved kontorene.

Nordisk Ministerråds institusjoner, prosjekter mv.

Ansvaret for revisjonen av regnskapene for institusjonene i Norden er plassert hos den statlige revisjonsmyndighet i domicillandet. Etter avtale med vedkommende Rigsrevision kan dog revisjonen ivaretas av private, anerkjente revisjonsfirma.

Prosjekter revideres av de enkelte landenes statlige revisjonsmyndigheter som hovedregel gjennom stikkprøver som ledd i revisjonen av institusjonen eller forvaltningsorganet som et prosjekt er tilknyttet. Når det gjelder prosjekter og støtteordninger som ikke er knyttet til statlige institusjoner ivaretas revisjonen av private revisorer. Rigsrevisionen reviderer prosjektene som administreres av Nordisk Ministerråds sekretariat

Nordisk Ministerråds institusjoner

Ved avslutningen av revisjonen av en institusjons årsregnskap avgis en revisjonspåtegning som etter behov kan suppleres med en revisjonsrapport.

De tre fellesnordiske institusjonene i Danmark revideres alle av Rigsrevisionen. For en institusjon er det avgitt en revisjonspåtegning uten forbehold, mens det for de to andre er avgitt revisjonspåtegning med supplerende bemerkninger om nedleggelse i 2006 og den eventuelle påvirkning dette vil har for årsregnskapet i 2006. De to nedlagte institusjonene var NordScen og Nordita (Nordisk institutt for teoretisk astrofysikk). I tillegg ble Nordisk Journalistcenter nedlagt som nordisk institusjon pr. 1. januar 2006, men fortsetter som prosjekt. Det er ikke funnet en endelig vertsinstitusjon for Nordisk Journalistcenter, og Rigsrevisionen har derfor avgitt en revisjonspåtegning med supplerende opplysninger om det nåværende tilhørsforhold.

I Finland finnes fem fellesnordiske institusjoner hvorav fire revideres av eksterne revisorer. Det er avgitt revisorpåtegning uten forbehold og supplerende opplysninger for alle disse institusjonene for regnskapsåret 2006.

Nordens Hus på Island revideres av Ríkisendurskoðun som har avgitt revisorpåtegning uten forbehold og supplerende opplysninger.

I Norge er det fem nordiske institusjoner, og den norske Riksrevisjonen ivaretar revisjonen av disse. Det er avgitt revisorpåtegning uten forbehold og supplerende opplysninger for alle disse institusjonene. Nordisk Kunstnarsenter Dalsåsen (NKD) er nedlagt som institusjon pr. 1. januar 2006, og aktivitetene inngår som en del av det nye mobilitets- og residensprogrammet. I tillegg har Riksrevisjonen revidert og avgitt revisjonspåtegninger uten forbehold eller supplerende opplysninger vedrørende Nordisk Metodikkomité for næringsmidler og Nordisk Film &

TV-fond. Disse har ikke formelt status som institusjoner i Nordisk Ministerråds budsjettsystem.

De fire nordiske institusjonene som ligger i Sverige revideres av Riksrevisionen som for alle fire institusjonene har avgitt revisorpåtegning uten forbehold og supplerende opplysninger.

De tre selvstyrte områdene Færøyene, Grønland og Åland har hver en nordisk institusjon. På Færøyene og Grønland utføres revisjonen av private revisorer, mens revisjonen av institusjonen ivaretas av Revisionsbyrån fra Ålands landskapsstyre. Det er avgitt revisorpåtegning uten forbehold og supplerende opplysninger for alle institusjonene i de selvstyrte områdene.

Rigsrevisionen har følgende bemerkninger vedrørende revisjonen av utvalgte institusjoner:

- Nordisk Institutt for odontologisk materialprøvning (NIOM) har avlagt årsregnskaper som følger norsk lov om årsregnskaper. Nordisk Ministerråd har gitt permanent tillatelse til dette.
- Nordiska Genbanken (NGB), Sverige. Det er konstatert forhold om manglende beskatning av utenlandstillegg samt manglende betaling av sosiale avgifter av disse. Dette kan være i strid med lovverket, og NGB er i dialog med det svenske Skatteverket. Avgjørelse i saken ventes i løpet av sommeren 2007.
- Nordisk center för regional utveckling och planering (Nordregio), Sverige. Det er konstatert at Nordregio har periodisert ubrukte budsjettmidler uten at det er innhentet tillatelse fra Nordisk Ministerråd til dette. Nordregio har anmodet Nordisk Ministerråd om dispensasjon fra reglene for regnskapsavleggelse.

3. Kontrollkomiteens synspunkter

Kontrollkomiteen konstaterer at Rigsrevisionen de siste årene har hatt svært få bemerkninger til Nordisk Ministerråds regnskaper og virksomhet.

Kontrollkomiteen noterer også at problemene i tilknytning til implementeringen av nytt økonomisystem nå langt på vei er løst. Dette forholdet har tidligere påvirket Nordisk Ministerråds egen regnskapsføring negativt, og det har også berørt ministerrådets oppfyllelse av inngåtte administrasjonsavtaler med Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond. Rigsrevisionen har også i år kommentert disse avtalene, og anbefaler at ansvarsfordelingen mellom sekretariatene i Nordisk Råd, Nordisk Kulturfond og Nordisk Ministerråd tydeliggjøres i samarbeidsavtalene.

I likhet med Rigsrevisionen vil Kontrollkomiteen følge opp dette forholdet neste år.

4. Sammenfatning og konklusjon

Kontrollkomiteen er enig i Rigsrevisionens konklusjon om at Nordisk Ministerråds regnskap og beretning om virksomheten er avlagt i overensstemmelse med gjeldende regler, og at de gir et korrekt bilde av Nordisk Ministerråds økonomiske resultat for 2006 og den finansielle stilling pr. 31. desember 2006.

Nordisk Råd

C 3/kk

Behandles i:
Kontrollkomiteen

Bilag:
- Rigsrevisionens beretning

J.nr. 07-00206-8

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter

å ta revisjonsberetning for Nordisk Ministerråd 2006 til etterretning

Gøteborg, 24. september 2007

Sigrun Eng (A)
Christina Gestrin (sv), v. ordförande
Josef Motzfeldt (IA)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Allan Niebuhr (KF), formand
Gunilla Tjernberg (kd)

Nordisk Råd

C 3/kk

Behandles i:
Kontrollkomiteen

Bilag:
- Rigsrevisionens beretning

J.nr. 07-00206-8

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd
om
revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006

Juni 2007

Indholdsfortegnelse

Side

1. Revision af årsregnskabet for 2006 ... 5
   - 1.1. Indledning ... 5
   - 1.2. Konklusion på den udførte revision ... 5

2. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2006 ... 6
   - 2.1. Regnskabsprincip mv. ... 6
   - 2.2. Økonomifunktionen ... 6
   - 2.3. Samarbejdsaftale mv. ... 7

3. Kommentarer til årsregnskabet ... 7
   - 3.1. Resultatopgørelsen ... 8
     - 3.1.1. Nordisk Ministerråds sekretariat ... 8
     - 3.1.2. Nordisk Ministerråds publikationsafdeling ... 10
     - 3.1.3. Nordisk Ministerråds informationsafdeling ... 10
   - 3.2. Balancen ... 11

4. Den udførte revision ... 16
   - 4.1. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse ... 16
   - 4.2. Risikofyldte områder ... 18
   - 4.3. Revisionens udførelse ... 18

5. Nordisk Ministerråds kontorer ... 19

6. Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv. ... 21
   - 6.1. Generelt ... 21
   - 6.2. Nordisk Ministerråds institutioner ... 22
     - 6.2.1. Ophørte institutioner ... 23
     - 6.2.2. Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv. ... 24
   - 6.3. Enkeltprojekter mv. ... 24

7. Andre oplysninger mv. ... 25
   - 7.1. Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller ... 25
   - 7.2. Overholdelse af lovgivningen ... 26
   - 7.3. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet ... 26
   - 7.4. Ledelsens regnskabserklæring ... 27
   - 7.5. Ikke-korrigerede forhold ... 27
   - 7.6. Afsluttende bemærkninger ... 27

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006

1. Revision af årsregnskabet for 2006

1.1. Indledning

1. Rigsrevisionen afgiver hermed revisionsberetning for regnskabsåret 2006 til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Ministerråds sekretariat, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i nærværende beretning. De øvrige nordiske rigsrevisioner har ligeledes haft et udkast til høring.

Rigsrevisionens beretning omfatter hele Nordisk Ministerråds årsregnskab for 2006.

Revisionen af Nordisk Ministerråds institutioner, støtteordninger, projekter mv. varetages af de respektive landes statslige revisionsmyndigheder på grundlag af de gældende bestemmelser i domicillandet.

Rigsrevisionen har fra de statslige revisionsmyndigheder i de øvrige nordiske lande modtaget rapporteringer om resultatet af årets revision af institutioner, enkeltprojekter mv. Et sammendrag af disse rapporteringer er indarbejdet i denne beretning, jf. kap. 6.

2. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2007, udviser et overskud på 5.806 tkr. og en negativ egenkapital på 44.194 tkr. Årets overskud er overført til den regnskabsmæssige egenkapital og bliver afregnet med medlemslandene i det følgende år.

1.2. Konklusion på den udførte revision

3. Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af aktiver, passiver og den finansielle stilling pr. 31. december 2006, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2006,

på de områder vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af henholdsvis kap. 2 og 3, hvortil vi henviser.

4. Godkender Nordisk Ministerråd årsregnskabet i sin nuværende form, vil årsregnskabet være forsynet med revisionspåtegning uden forbehold, men med en supplerende oplysning om den negative egenkapital, jf. pkt. 34.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til afsnit 4.1.

2. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2006

2.1. Regnskabsprincip mv.

5. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2006 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

6. De enkelte nordiske institutioner aflægger selvstændige årsregnskaber efter samme regnskabsprincip, som gælder for Nordisk Ministerråd.

2.2. Økonomifunktionen

7. Rigsrevisionen finder, at regnskabsaflæggelsen for 2006 har været bedre end det tidligere år. Revisionen af årsregnskabet for 2006 har dog afdækket, at der fortsat anvendes mange resurser ved brugen af økonomisystemet, der blev implementeret i 2005. Dette forhold sammenholdt med fratrædelse af nøglepersoner i økonomiafdelingen har medført, at der ikke var foretaget alle de nødvendige regnskabsmæssige afstemninger og opfølgning herpå i forbindelse med regnskabsaflæggelsen. Derfor har der været flere korrektioner til det foreliggende årsregnskab.

Vi er orienteret om, at økonomifunktionen nu er blevet tilført nye personer med regnskabsmæssige kompetencer, og Rigsrevisionen forventer, at der i økonomifunktionen i

Nordisk Ministerråds sekretariat fortsat tilføres tilstrækkelige resurser, så regnskabsaflæggelsen og underbyggende dokumentationer er tilfredsstillende.

2.3. Samarbejdsaftale mv.

8. Nordisk Ministerråds sekretariat har i lighed med de tidligere år haft samarbejdsaftaler med såvel Nordisk Råds sekretariat som Nordisk Kulturfond. Samarbejdsaftalerne indeholder bestemmelser om en række tjenesteydelser, som Nordisk Ministerråds sekretariatet mod betaling stiller til rådighed for de 2 sekretariater. Det drejer sig primært om regnskabs- og personalemæssige ydelser, mens det øvrige daglige administrative arbejde varetages af Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Kulturfonds sekretariat.

9. Vi har anbefalet, at ansvarsfordelingen mellem sekretariaterne i Nordisk Råd, Nordisk Kulturfond og Nordisk Ministerråd tydeliggøres i samarbejdsaftalerne. Anbefalingen er begrundet i, at vi ved revisionen af Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond for 2006 bl.a. har konstateret manglende afklaring af fordelingen af ansvaret for fx afstemning af gamle udestående fordringer, opløsning af gamle bogføringssaldi samt periodisering af omkostningerne.

Rigsrevisionen er fra Nordisk Ministerråds sekretariat orienteret om, at sekretariatet vil tilstræbe, at ansvarsfordelingen tydeliggøres.

Rigsrevisionen vil i 2007 følge, om samarbejdsaftalerne fungerer hensigtsmæssigt.

10. Ud over det administrative samarbejde har Nordisk Ministerråd et fælles informationssamarbejde med Nordisk Råd. Dette samarbejde har medført et overskud, og for 2006 er Nordisk Råds andel af resultatet fra den fælles informationsafdeling overført til Nordisk Råds årsregnskab med 459 tkr.

3. Kommentarer til årsregnskabet

11. I lighed med tidligere år skal vi kommentere det aflagte årsregnskab.

3.1. Resultatopgørelsen

12. Nordisk Ministerråds ordinære resultat for 2006 blev 5.806 tkr. mod 3.451 tkr. i 2005. Det ordinære resultat skyldtes primært større renteindtægter og større intern afgift af løn end oprindeligt budgetteret.

13. De samlede indtægter udgjorde 845.538 tkr. mod 830.138 tkr. i 2005. Heraf udgjorde bidragene fra de nordiske lande 826.843 tkr. De nordiske landes bidrag samt fordelingen heraf blev fastsat samtidig med godkendelsen af budgettet for 2006 på samarbejdsministrenes møde i forbindelse med Nordisk Råds session den 25.-27. oktober 2005. Fordelingen af bidragene er foretaget i henhold til Nordisk Ministerråds økonomireglement, § 7. De samlede bidrag var i 2006 12.750 tkr. større end i 2005.

Renteindtægterne steg med 2.810 tkr. og udgjorde 9.087 tkr. Den større renteindtægt skyldtes en større rentesats samt større gennemsnitligt indestående end forudsat i budgettet.

14. De samlede omkostninger udgjorde 839.733 tkr. og bestod af driftsomkostninger inkl. projektbevillinger på 839.185 tkr., udbetaling af Nordisk Råds andel af den fælles informationsvirksomhed med 459 tkr. og renteudgifter mv. på i alt 89 tkr. De samlede ordinære omkostninger var 13.046 tkr. større end i 2005.

Vi har konstateret, at der også i 2006 blev betalt morarenter mv. ved for sent indbetalte A-skatter, andre personalemæssige afgifter samt øvrige varefordringer. Rigsrevisionen skal henstille, at betalingsfristerne overholdes, så der ikke påløber morarenter.

For så vidt angår lønadministrationen i øvrigt henvises til pkt. 16.

Nordisk Ministerråds interne omkostninger afholdes gennem drifts-/projektbevillinger til de selvstændige resultatenheder: sekretariatet, publikationsafdelingen og informationsafdelingen, der nærmere er kommenteret under afsnit 3.1.1, 3.1.2 og 3.1.3.

3.1.1. Nordisk Ministerråds sekretariat

15. Til drift af Nordisk Ministerråds sekretariat var der for 2006 driftsbevillinger på 64.469 tkr. samt andre indtægter

på 7.544 tkr., bl.a. som følge af samarbejdsaftaler, jf. pkt. 8. Det samlede rådighedsbeløb var således 72.013 tkr. i 2006 mod 73.060 tkr. i 2005.

Sekretariatets samlede omkostninger udgjorde i alt 71.325 tkr. mod 71.059 tkr. i 2005. Driftsoverskuddet i 2006 på 688 tkr. blev overført til akkumuleret overskud fra tidligere år på 5.041 tkr., så der i alt blev overført 5.729 tkr. til disponering i 2007.

Af omkostninger i 2006 var den største post personaleomkostningerne, der i alt udgjorde 47.064 tkr., hvoraf løndelen udgjorde 37.996 tkr. Under personaleomkostningerne er der for 2006 hensat forpligtelse til udbetaling af særlige feriefridage og særligt ferietillæg i forbindelse med medarbejdernes fratræden, jf. pkt. 29.

16. Vi har konstateret, at der i forbindelse med den særlige udbetaling ved medarbejderes fratræden indgår et bundfradrag før beregning af intern afgift. Rigsrevisionen har anbefalet, at reglerne omkring udbetaling af godtgørelse ved medarbejdernes fratræden, herunder reglerne om anvendelse af bundfradrag, bliver tydeliggjort og indføjet i personalehåndbogen.

Vi har endvidere konstateret, at der var fejl i opgørelsen af svensk social afgift, at der ikke fuldt ud var sket korrekt indberetning af honorarer og skattefrie tillæg, at der var flere fejl i lønberegningen for en fratrådt medarbejder, og at der var foretaget udbetaling af feriegodtgørelse mv. til fratrådte medarbejdere, der ikke var i overensstemmelse med reglerne herom. Fravigelse fra reglerne var i hvert enkelt tilfælde sket efter godkendelse af ledelsen i Nordisk Ministerråd.

Vi finder det utilfredsstillende, at der fortsat opstår de mange fejl i lønberegningerne for Nordisk Ministerråds sekretariat, og at der ikke foretages de nødvendige afstemninger og opgørelser. Vi skal derfor anbefale, at der fx kvartalsvis udarbejdes opgørelser og afstemninger af lønudgifter, i henhold til personalekontorets lønsystem, til bogføringen. Opgørelserne skal bl.a. verificere, at løn inkl. udlandstillæg og børnetillæg, sociale afgifter, rejsegodtgørelse mv., der oplyses til de offentlige myndigheder, er i overensstemmelse med regnskabets udvisende. Vi vil følge dette forhold nærmere.

Vi skal endvidere anbefale, at der i forbindelse med medarbejdernes fratræden kun sker udbetaling af godtgørelser mv. i overensstemmelse med reglerne herom.

3.1.2. Nordisk Ministerråds publikationsafdeling

17. Indtægterne i 2006 i Nordisk Ministerråds publikationsafdeling var driftsbevillingen på 732 tkr. samt indtægter fra salg af publikationer mv. på 3.609 tkr. De samlede indtægter var således 4.341 tkr. mod 5.632 tkr. i 2005.

De færre indtægter skyldtes primært mindre salg af publikationer i de nordiske lande.

Publikationsafdelingens samlede omkostninger udgjorde i alt 4.652 tkr. mod 5.841 tkr. i 2005. I 2006 var der herefter et driftsunderskud på 311 tkr., der blev dækket af publikationsafdelingens overskud fra tidligere år på 609 tkr. Der blev herefter overført udisponerede midler på 298 tkr. til 2007.

I lighed med tidligere år var den største enkeltpost i 2006 publiceringsomkostningerne, der i alt udgjorde 2.409 tkr.

I forbindelse med vores revision af tilgodehavender for salg af publikationer har vi konstateret, at der fortsat henstår nogle gamle tilgodehavender, hvor der ikke har kunnet konstateres indbetalinger. Vi har igen anbefalet, at der foretages en gennemgang af disse fordringer med henblik på en afklaring, og at der bliver foretaget en reservation til imødegåelse af tab.

3.1.3. Nordisk Ministerråds informationsafdeling

18. Nordisk Ministerråds informationsafdeling havde i 2006 indtægter i form af en driftsbevilling på 3.829 tkr. samt indtægter fra samarbejdsaftaler om fælles drift af informationsafdelingen på 10.680 tkr. De samlede indtægter var således i alt 14.509 tkr. mod 14.800 tkr. i 2005.

Informationsafdelingens samlede omkostninger udgjorde i 2006 i alt 12.892 tkr. mod 13.599 tkr. i 2005. Efter yderligere dispositioner til projekter på 475 tkr. var der i 2006 et driftsoverskud på 1.142 tkr.

Årets resultat bliver fordelt mellem Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. I Nordisk Ministerråd er der overført egen andel af årets overskud med 683 tkr. til informationsafdelingens eget akkumulerede resultat fra tidligere år på 1.947 tkr. Der er herefter til disponering i 2007 i alt 2.630 tkr.

Blandt omkostningerne var lønomkostningerne også i 2006 den største enkeltpost, der i alt udgjorde 6.165 tkr.

3.2. Balancen

19. Likvide midler på 220.826 tkr. udgjorde hovedparten eller 94,7 % af de samlede aktiver. De likvide midler steg med 44.540 tkr. i forhold til 2005, hvilket bl.a. skyldes, at der ultimo 2005 var store tilgodehavende momsrefusioner, der er modtaget i løbet af 2006.

Størstedelen af de likvide midler placeres på kortløbende aftalekonti for at opnå bedst mulig forrentning, der udgjorde gennemsnitligt 2,9 % i 2006.

Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Ministerråds bankforbindelser og fået bekræftelse på, at alle engagementer var korrekt medtaget i regnskabet. Vi har i den forbindelse også gennemgået fuldmagtsforholdene i relation til pengekontiene og har konstateret, at der var forløbet over 1 år fra en medarbejders fratræden, til fuldmagtsforholdet er afmeldt i pengeinstituttet. Vi har derfor anbefalet, at fuldmagtsforholdene straks bringes ajour, når en medarbejder fratræder.

20. Fordringer udgjorde i alt 12.144 tkr., der bestod af personalefordringer på 331 tkr., forudbetalt løn på 3.300 tkr., øvrige fordringer på 6.415 tkr. samt forudbetalte omkostninger og periodeafgrænsningsposter på 2.098 tkr.

21. Ved vores revision har vi konstateret, at der fortsat ikke fuldt ud var foretaget afstemninger af personalemellemværender samt vurdering af, om der var tale om omkostninger eller tilgodehavender. Desuden kunne vi konstatere, at der i posten indgik flere gældsposter. På vores anbefaling er forholdet nu afklaret i forbindelse med regnskabsaflæggelsen, hvilket vi finder tilfredsstillende.

22. Forudbetalt løn udgjorde 3.300 tkr. og vedrører bruttoløn for januar 2007, hvor udbetaling er sket i december 2006.

23. Øvrige fordringer udgjorde 6.415 tkr. og omfattede bl.a. tilgodehavende momsrefusion, og vi har påset indbetaling af den tilgodehavende refusion i 2007.

Mellemregning med Nordisk Kulturfond er indeholdt i "Øvrige fordringer". Mellemregningen er afstemt til årsregnskabet for Nordisk Kulturfond.

Vi har konstateret, at der i 2006 ikke løbende er foretaget udligning af mellemværendet med Nordisk Kulturfond, og vi har anbefalet, at mellemregningerne udlignes periodisk, fx hver måned, eller alternativt bliver forrentet. Vi er nu fra Nordisk Ministerråds sekretariat orienteret om, at sekretariatet vil iværksætte forretningsgange, der sikrer en periodisk udligning af mellemregningerne. Det finder vi tilfredsstillende.

24. Periodeafgrænsningsposter og forudbetalte omkostninger udgjorde 2.098 tkr. og vedrører omkostninger, der er registreret i 2006, og som vedrører 2007.

Vi har konstateret, at der i flere tilfælde fortsat ikke var foretaget den fornødne periodisering af omkostningerne i forbindelse med regnskabsaflæggelsen, så der er overensstemmelse med det nugældende regnskabsprincip. Vi har derfor endnu engang anbefalet, at der skabes overensstemmelse mellem regnskabsprincippet og regnskabsaflæggelsen, og vi har endvidere anbefalet, at der etableres forretningsgange, der sikrer en mere korrekt periodisering.

25. Balanceposten "Materielle anlægsaktiver", der omfattede kostprisen for 3 lejligheder til Nordisk Ministerråds kontor i Skt. Petersborg, er nu udgået. Lejlighederne er blevet solgt i 2005 og 2006. Det blev for 2005 aftalt med Nordisk Ministerråds sekretariat, at den regnskabsmæssige opgørelse af salget kunne afvente salget af de resterende lejligheder i 2006, så der kun skulle foretages én opgørelse.

Vi har konstateret, at der kun er foretaget en regnskabsmæssig regulering, men at der ikke er foretaget en opgørelse af det regnskabsmæssige provenu ved salget. Provenuet skal optages i årsregnskabet, selv om provenuet skal anvendes til dækning af husleje for Nordisk Ministerråds kontor i Skt. Petersborg. Vi finder det utilfredsstillende, at Nordisk Ministerråds sekretariat ikke har foretaget beregningen af provenuet, og har bedt sekretariatet om at foretage denne beregning og at få det indregnet i årsregnskabet. Vi vil følge dette forhold nærmere.

26. Leverandørgæld og skyldige projektmidler til udbetaling udgjorde i alt 24.862 tkr. mod 17.630 tkr. i 2005. I lighed med tidligere år er der mange skyldige projektmidler, hvor anmodning om udbetaling var fremsat før 31. december 2006, men hvor udbetaling først sker i 2007.

Vi har gennemgået leverandørgælden for eventuel kursregulering af gældsposter i fremmed valuta. Den samlede regulering ville være uvæsentlig, men vi har anbefalet, at Nordisk Ministerråd fremover er opmærksom på dette forhold.

Vi konstaterede ved vores revision, at der ikke er foretaget en afstemning af leverandørgælden i 2006. Den manglende afstemning har resulteret i flere gamle poster fra 2005 og tidligere, der ikke umiddelbart kunne verificeres til eksterne oplysninger. Endvidere var der flere tilgodehavende beløb registreret under leverandørgælden. Flere af de afdækkede forhold blev også omtalt i forbindelse med revisionen i 2005, uden at der er sket en afklaring. Dette finder vi utilfredsstillende og har anbefalet, at der snarest sker en nøje gennemgang af kreditorerne for at få afklaret de gamle saldi mv. Vi vil følge dette nærmere.

Vi har ved vores revision af leverandørgæld endvidere konstateret, at der i flere tilfælde fortsat ikke var foretaget den fornødne periodisering af omkostningerne i forbindelse med regnskabsaflæggelsen, så der er overensstemmelse med det nugældende regnskabsprincip. Vi har derfor igen påpeget, at der skal være overensstemmelse mellem regnskabsprincippet og regnskabsaflæggelsen, og vi har atter anbefalet, at der etableres forretningsgange, der sikrer en mere korrekt periodisering.

27. Arrangementet EXPO 2005 er optaget i årsregnskabet med en gæld på 212 tkr. Fordelingen af det endelige overskud af EXPO 2005 er blevet udbetalt til medlemslandene med undtagelse af Island. Efter oplysninger fra Nordisk Ministerråds sekretariat skyldes den manglende udbetaling, at der endnu ikke er modtaget oplysning om, hvilken bankkonto pengene skal overføres til. Rigsrevisionen forventer dette forhold løst i 2007.

28. Anden kortfristet gæld 493 tkr. indeholder skyldige personaleomkostninger mv. Mellemregning med Nordisk Råd er indeholdt i "Anden kortfristet gæld". Mellemregningen er afstemt til årsregnskabet for Nordisk Råd.

29. Personaleforpligtelser udgjorde i alt 3.386 tkr. I beløbet er indeholdt hensættelse til personaleforpligtelser ved fratræden med 2.227 tkr. og der er for første gang afsat beløb hertil i 2006. Rigsrevisionen er enig i ledelsens vurdering af hensættelsen.

30. Periodeafgrænsningsposter og skyldige omkostninger udgjorde i alt 18 tkr. mod 917 tkr. i 2005. Regnskabsposten indeholder generelt skyldige omkostninger. For så vidt angår periodiseringer henvises til pkt. 26.

31. Skyldige projektmidler udgjorde 245.598 tkr. i 2006 mod 243.588 tkr. i 2005. I 2005 var der indeholdt skyldige projektmidler for Nordisk Kulturfond med 21.167 tkr. I forbindelse med Nordisk Kulturfonds status som selvstændigt retssubjekt fra 2006 er fondens egne skyldige projektmidler udgået af Nordisk Ministerråds årsregnskab.

Vi har påset, at bogføringen er i overensstemmelse med de samlede projektoversigter, samt stikprøvevist efterprøvet, om udbetalinger sker på korrekt grundlag i henhold til projektkontrakterne. Vi har i den forbindelse konstateret tilfælde, hvor der sker udbetaling af sidste bevillingsrate, hvor der er sket en faglig evaluering, men hvor der ikke er sket en behørig økonomisk evaluering. Vi har i den forbindelse anbefalet, at der i alle tilfælde sker en økonomisk evaluering før udbetaling af den sidste bevillingsrate. Vi er fra Nordisk Ministerråds sekretariat orienteret om, at sekretariatet vil iværksætte forretningsgange, der sikrer en økonomisk evaluering af projekterne. Det finder vi tilfredsstillende.

Vi har konstateret, at der i større grad sker ekstern forvaltning af projektmidler inden for de enkelte ministerråd mod betaling af et administrationsbidrag til de eksterne forvaltere. Det sætter væsentlige krav til aftalerne mellem Nordisk Ministerråd og projektforvalterne, hvor der bl.a. skal iagttages forhold om evaluering af projekterne såvel fagligt som økonomisk. Dette forhold vil Rigsrevisionen have fokus på for 2007.

32. I skyldige projektmidler indeholdes ikke-disponerede projektmidler på 38.381 tkr. i 2006 mod tilsvarende 30.111 tkr. i 2005. Disse projektmidler udgør den del af budgetmidlerne, der ikke var disponeret til specifikke formål ved

årets udgang. Midlerne bliver da reserveret for anvendelse til andre nye projekter inden for budgetrammen for det enkelte fagområde. Udisponerede projektmidler henstår i maks. 3 år, hvorefter de tages til indtægt over resultatopgørelsen.

Der er for 2006 ikke tilbageført udisponerede midler over resultatopgørelsen. Ved revisionen har vi konstateret, at der i 2006 ikke er foretaget en gennemgang af udisponerede midler for identifikation af, om der var poster til tilbageførsel. Der er bl.a. registreret udisponerede midler tilbage fra 2002.

Vi er orienteret fra Nordisk Ministerråds sekretariat om, at der for 2008, i henhold til det korrigerede økonomireglement, vil blive indført nye beregningsmodeller for tilbageførsel af udisponerede midler. Alligevel har vi anmodet om, at Nordisk Ministerråds sekretariat i 2007 foretager en nøje gennemgang af de udisponerede midler for en afklaring af, om der skal ske tilbageførsler i 2007.

33. Nordisk Ministerråds har for 2006 administreret eksterne projektmidler, bl.a. fra EU, til finansiering af eksterne projekter i primært Baltikum-området. Vi har orienteret Nordisk Ministerråds sekretariat om, at de eksterne projektmidler skal holdes helt adskilt fra egne projektmidler under Nordisk Ministerråds budget, således at det altid er muligt at identificere de eksterne projektmidler og forbruget heraf.

34. Egenkapitalen udgør ÷44.194 tkr., svarende til den overførte grundkapital fra 2005 på ÷50.000 tkr., hvori er modregnet årets resultat for 2006 på 5.806 tkr.

I henhold til Nordisk Ministerråds økonomireglement skal et eventuelt overskud tilbagebetales til medlemslandene. Vi har ved revisionen påset, at overskuddet for 2005, der skulle betales tilbage til de nordiske lande i 2006, blev fordelt mellem landene i samme forhold, som landene indbetalte bidrag for 2005.

NSK/MR-SAM besluttede i 2005, at fordringen på landene på 50.000 tkr. skulle afskrives over driften i 2005. Afskrivningen vil herefter vises i årsregnskabet som en varig – bunden – negativ egenkapital.

Rigsrevisionen tog i 2005 dette forhold til efterretning, men fandt, at der kunne findes en – i regnskabsmæssig henseende – mere optimal løsning. Vi har i 2006 drøftet dette

med Nordisk Ministerråds sekretariat og har bl.a. foreslået, at den opståede bundne egenkapital kunne fjernes over en årrække ved modregning i de årlige regnskabsmæssige tilbageførsler af budgetmidler, der ikke er blevet anvendt inden for den gældende tidsfrist. Denne fremgangsmåde vil kun have en regnskabsmæssig effekt og vil ikke påvirke likviditeten i Nordisk Ministerråd.

Efter Nordisk Ministerråds sekretariats oplysninger vil vores forslag ikke kunne godkendes af budgetekspertgruppen, der i øvrigt påtænker en yderligere nedskrivning for at mindske likviditeten i Nordisk Ministerråd. Dette forhold vil vi følge.

Under hensyn til forholdets karakter vil vi igen for 2006 afgive revisionspåtegning med følgende supplerende oplysning om den negative egenkapital: *"Årsregnskabet viser en egenkapital på ÷44.194 tkr. Den negative egenkapital er opstået som følge af afskrivning af tilgodehavendet hos medlemslandene i 2005 på 50.000 tkr. Efter en specifik ændring til økonomireglementet i 2005 om denne afskrivning skal medlemslandene ikke indbetale underskud/negativ egenkapital for så vidt angår afskrivningen. Som følge heraf vil der fremover være en negativ grundkapital på 50.000 tkr. Den årlige samlede egenkapital vil også være negativ, men afvige fra den negative grundkapital med årets over- eller underskud, der løbende afregnes med medlemslandene".*

Den supplerende oplysning vil fremgå af revisionspåtegningen, så længe egenkapitalen er negativ som følge af afskrivningen.

4. Den udførte revision

4.1. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

35. Det er revisionens formål at påse, om det af ledelsen aflagte regnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement, og om årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter resultatopgørelse og balance samt noter. Ledelsen udarbejder ikke en egentlig årsberetning til årsregnskabet. Derimod indgår årsregnskabet med revisionspåtegning som en del af den samlede beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed, der afgives i august 2007.

36. Revisionen er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og er tilrettelagt og udført med henblik på at kunne tage stilling til, om årsregnskabet indeholder væsentlige fejl og mangler.

Revisionen, der foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler.

I forbindelse med revisionen er Nordisk Ministerråds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det nye økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endelig er vi ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde i 2006.

37. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er Nordisk Ministerråds ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

38. Revisionen er udført i årets løb og i forbindelse med årsafslutningen.

4.2. Risikofyldte områder

39. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder. De risikofyldte områder har været:

- løn – og personaleområdet
- fordringer, periodeafgrænsningsposter, skyldige projektomkostninger og kreditorer
- Nordisk Ministerråds interne kontroller, der omfatter de overordnede kontroller samt kontroller på specifikke regnskabsmæssige områder.

4.3. Revisionens udførelse

40. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen samt en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for de i årsregnskabet anførte oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har i 2006 måttet udvide den stikprøvevise gennemgang for at kunne kontrollere, at de pågældende gældsposter og øvrige forpligtelser, der, os bekendt, påhviler Nordisk Ministerråd, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og om dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

41. Revisionen af balanceposter er sket ved revision af enkeltposter og afstemning til eksterne oplysninger i videst muligt omfang.

Fordringer er afstemt til eksterne oplysninger samt til dokumenterede opgørelser i Nordisk Ministerråd. Endvidere er varefordringer stikprøvevist verificeret til indbetalinger i 2007. Herudover er der gennemgået bogføringsbilag før og efter statusdagen for konstatering af, om der er foretaget korrekt periodisering. I det omfang den daglige ledelse har foretaget en skønsmæssig vurdering ved værdiansættelsen af en balancepost, har vi gennemgået den underliggende vurdering.

Skyldige projektomkostninger er revideret stikprøvevist ved gennemgang af den enkelte projektsag fra kontrakt og sagsbehandling til udbetalingstidspunkt og eventuelt afslutningstidspunkt. Herudover er der sket en samlet afstemning mellem årsregnskabet og de projektlister, der er udsendt til de nordiske landes rigsrevisioner, jf. pkt. 49.

Vare- og omkostningskreditorer er stikprøvevist revideret til eksterne oplysninger samt til betalinger i 2007.

42. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på specifikke regnskabsmæssige områder, herunder tilbageførte budgetmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger samt likviditetsområdet, herunder betalingsforretninger.

Revisionen er foretaget som stikprøvevis revision af enkeltposter med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Revisionen er suppleret med en regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet korrekt til udtryk i årsregnskabet.

På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen i videst muligt omfang sikrer regnskabets rigtighed, og at årsregnskabet giver et rigtigt billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Vi har ved vores revision fundet enkelte tilfælde, hvor de etablerede forretningsgange ikke er efterlevet fuldt ud. Desuden har vi givet anbefaling om mere stringent kontering ved tilbageførsel af overskydende projektmidler til hovedkontoen, idet de enkelte fagrådgivere foretager denne kontering meget forskelligt. Forholdene har dog ikke været af en sådan karakter, at de har haft betydning for den samlede vurdering af årsregnskabet.

5. Nordisk Ministerråds kontorer

43. I juni 2006 aflagde vi besøg ved Nordisk Ministerråds kontorer i Tallinn og Skt. Petersborg. Vi konstaterede, at der ved begge kontorer var en tilfredsstillende økonomiforvalt-

ning, og at man i vid udstrækning havde efterkommet vores anbefalinger fra det foregående besøg i 2004.

44. Ved begge kontorer kunne vi konstatere, at der var meget mangelfulde informationer fra Nordisk Ministerråds sekretariat om overførsel af budget- og projektmidler til kontorerne, hvilket gav fejlinformation i kontorernes bogføring. Vi anbefalede, at dette forhold blev løst i samråd med Nordisk Ministerråds sekretariat.

Endvidere kunne vi konstatere, at der fortsat manglede en instruks fra Nordisk Ministerråds sekretariat om opstilling af de forklarende noter til kontorernes regnskab om igangværende projekter, i overensstemmelse med det gældende regnskabsprincip.

Vi har tidligere anbefalet Nordisk Ministerråds sekretariat at udarbejde denne instruks, hvilket også er påpeget af den tidligere generalsekretær efter revisionsbemærkningerne for 2005. Vi er nu af Nordisk Ministerråds sekretariat orienteret om, at instruksen desværre ikke er udarbejdet endnu, men at den vil blive udarbejdet i efteråret 2007. Rigsrevisionen vil følge dette.

45. Ved kontoret i Tallinn konstaterede vi, at kompetencerne i økonomifunktionen var blevet styrket væsentligt.

Vi fandt anledning til følgende bemærkninger:

Den opdaterede regnskabsinstruks var blevet forbedret på flere punkter. Vi anbefalede, at instruksen blev omredigeret på enkelte områder i forbindelse med opdateringen som følge af udskiftning af kontorets direktør.

Vi gennemgik forretningsgangene i økonomifunktionen for vurdering af funktionsadskillelsen mellem kasse- og bogholderifunktionen. Under hensyn til organisationens størrelse fandt vi den etablerede funktionsadskillelse tilfredsstillende, men anbefalede dog en supplerende ledelseskontrol.

Vi konstaterede et enkelt tilfælde, hvor der skete en uhensigtsmæssig disponering af overskydende projektmidler, og anbefalede, at denne form for disponering ophørte.

46. Ved kontoret i Skt. Petersborg konstaterede vi bl.a., at økonomifunktionen var blevet styrket gennem ansættelse af en ny hovedbogholder til afløsning for vicedirektøren. Revisionsbesøget resulterede i bemærkninger om følgende forhold:

De sidste lejligheder, der tidligere blev anvendt til kontor, var ved at blive solgt, og salget er efterfølgende bekræftet af Nordisk Ministerråds sekretariat. Det samlede provenu skulle anvendes til dækning af kontorets nuværende husleje. Den regnskabsmæssige behandling er tillige omtalt i pkt. 25.

Der var ikke aflagt kvartalsrapporter for hele 2005, og 1. kvartalsrapport for 2006 var væsentligt forsinket. Vi anbefalede, at der fra Nordisk Ministerråds sekretariats side skete en mere stringent opfølgning af den økonomiske udvikling ved kontoret i Skt. Petersborg under hensyntagen til, at der allokeres stadig flere budgetmidler til kontoret.

47. Rigsrevisionen vil følge op på de omtalte forhold ved næste revisionsbesøg ved kontorerne.

6. Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv.

6.1. Generelt

48. Ansvaret for revisionen af regnskaber for institutioner, der er beliggende i Norden, er placeret hos den statslige revisionsmyndighed i institutionens domicilland. Efter aftale med vedkommende rigsrevision kan revisionen dog varetages af et privat, anerkendt revisionsfirma.

Enkeltprojekter mv. revideres som hovedregel stikprøvevist af de enkelte landes rigsrevisioner som led i revisionen af regnskaberne for de pågældende institutioner eller forvaltningsorganer, hvortil et projekt er knyttet. For så vidt angår projekter, støtteordninger mv., der ikke er henlagt til statslige institutioner, varetages revisionen af private revisorer. Rigsrevisionen reviderer de projekter, der administreres af Nordisk Ministerråds sekretariat.

49. Vi modtog og videresendte den 14. februar 2007 en oversigt fra Nordisk Ministerråds sekretariat over projekter for 2006 fordelt på de enkelte lande til de nordiske rigsrevisioner til brug for deres projektrevisioner. Der er efterfølgende konstateret enkelte unøjagtigheder i oversigten. Vi har derfor over for Nordisk Ministerråds sekretariat understreget vigtigheden af, at der gives korrekte oplysninger om

projekter som grundlag for de nordiske rigsrevisioners arbejde.

6.2. Nordisk Ministerråds institutioner

50. Ved afslutning af revisionen af en institutions årsregnskab afgives en revisionspåtegning, der efter behov kan suppleres med en revisionsrapport.

51. De 3 fællesnordiske institutioner i Danmark revideres alle af Rigsrevisionen. For 1 institution har Rigsrevisionen for 2006 afgivet en revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger. For 2 institutioner er der afgivet revisionspåtegning med supplerende bemærkninger om nedlæggelse i 2006 og dennes eventuelle påvirkning af årsregnskabet for 2006.

Herudover har Rigsrevisionen foretaget revision af en institution, der blev nedlagt 1. januar 2006 og fortsætter som et projekt, men som endnu ikke har fundet en endelig værtsinstitution. I dette tilfælde har Rigsrevisionen afgivet en revisionspåtegning med supplerende oplysninger om det nuværende tilhørsforhold.

52. Der er 5 fællesnordiske institutioner i Finland, hvoraf de 4 revideres af eksterne autoriserede revisorer, mens én revideres af Statens Revisionsverk.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger for alle institutionerne for regnskabsåret 2006.

Herudover har eksterne autoriserede revisorer revideret og afgivet revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger vedrørende Den tekniske Bistandsfond inden for det Baltiske Investeringsprogram, der ikke formelt har status som institution i Nordisk Ministerråds budgetsystem.

53. Nordens Hus på Island revideres af Ríkisendurskoðun.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger for institutionen.

54. Riksrevisjonen varetager revisionen af de 5 nordiske institutioner, der er beliggende i Norge. Der er afgivet revisionspåtegninger uden forbehold og supplerende oplysninger for alle 5 institutioner.

Herudover har Riksrevisjonen revideret og afgivet revisionspåtegninger uden forbehold eller supplerende oplysninger vedrørende Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler og Nordisk Film- & TV-Fond, der ikke formelt har status som institutioner i Nordisk Ministerråds budgetsystem.

55. De 4 nordiske institutioner, der er beliggende i Sverige, revideres af Riksrevisionen.

Riksrevisionen har for alle 4 institutioner afgivet revisionspåtegninger uden forbehold og supplerende oplysninger.

56. De 3 selvstyreområder Færøerne, Grønland og Åland har hver en nordisk institution.

For institutionerne på Færøerne og Grønland varetages revisionen af private revisorer, mens revisionen af institutionen på Åland varetages af Revisionsbyrån fra Ålands landskapsstyrelse.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger for alle institutioner.

6.2.1. Ophørte institutioner

Nordisk Journalistcenter (NJC), Danmark

57. NJC blev nedlagt som nordisk institution pr. 1. januar 2006, hvorefter NJC fortsætter som et selvstændigt projekt, foreløbig under fælles administration af Danmarks Journalisthøjskole.

Nordisk Center for Scenekunst (NordScen), Danmark

58. NordScen er nedlagt i december 2006, og aktiviteterne er foreløbig overført til administration via Nordisk Ministerråd.

Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (Nordita), Danmark

59. Nordita blev nedlagt som selvstændig institution pr. 31. december 2006. Aktiviteterne fortsætter som projekter ved Alba Nova under KTH i Stockholm og Københavns Universitet.

Nordisk Kunstnarsenter Dalsåsen (NKD), Norge

60. NKD er nedlagt som nordisk institution pr. 1. januar 2006, og aktiviteterne indgår som en del af det nye mobilitets- og residensprogram.

6.2.2. Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv.

Nordisk Institutt for odontologisk materialprøvning (NIOM), Norge

61. NIOM har aflagt årsregnskabet efter regnskabsprincipper, der følger norsk lov om årsregnskaber. Nordisk Ministerråd har givet permanent dispensation hertil.

Nordiska genbanken (NGB), Sverige

62. Riksrevisionen har konstateret forhold om manglende beskatning af udlandstillæg samt om manglende betaling af sociale afgifter heraf, hvilket kan være i strid med lovgivningen. NGB har en dialog med det svenske Skatteverket herom, og der forventes en afgørelse i løbet af sommeren 2007.

Nordiskt center för regional utveckling och planering (Nordregio), Sverige

63. Riksrevisionen har konstateret, at Nordregio i perioden 2003-2005 har periodiseret de ubrugte budgetmidler, uden at der er indhentet tilladelse hertil fra Nordisk Ministerråd. På Riksrevisionens anbefaling har Nordregio i 2006 anmodet Nordisk Ministerråd om dispensation fra reglerne for regnskabsaflæggelse. Der foreligger endnu ikke svar fra Nordisk Ministerråd.

6.3. Enkeltprojekter mv.

64. I projektbevillingerne indgår midler til et betragteligt antal mindre, enkeltstående projekter af midlertidig karakter. Herudover er der midler til et mindre antal institutionslignende bidragsmodtagere, til forskellige støtteordninger og til reserver.

65. Bevillingerne til projekter, støtteordninger mv. administreres dels af sekretariatet, dels af en række statslige, kommunale eller private institutioner, hovedsageligt i de nordiske lande.

66. Rigsrevisionen har i forbindelse med revisionen for 2006 gennemgået et antal projekter i Nordisk Ministerråds sekretariat. Vi har her konstateret, at projekterne behandles korrekt i Nordisk Ministerråds sekretariat, herunder at der bl.a. foreligger korrekte projektkontrakter, at udbetalinger sker på grundlag af godkendte anvisninger. For så vidt angår endelige afrapporteringer og godkendte regnskaber for afsluttede projekter henvises til bemærkningerne i pkt. 31.

Det er vores vurdering, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med projektkontrakten, at der ved projekterne er taget skyldige økonomiske hensyn, og at de indsendte projektregnskaber har været undergivet betryggende revision.

67. I de korte sammendrag om revisionen, som Rigsrevisionen har modtaget fra de andre nordiske landes rigsrevisioner, er der enkelte generelle bemærkninger vedrørende revisionen af projekter.

68. Riksrevisionen i Sverige har ud fra en særskilt vurdering udtaget 3 projekter til revision for 2006.

Konklusionen er, at de interne kontroller og regnskabsaflæggelse hos modtagerne findes tilfredsstillende.

69. Revisionsbyrån fra Ålands landskapsstyrelse har oplyst, at man med udgangspunkt i det internordiske revisionsreglement har revideret 3 projekter i 2006. Revisionsbyrån har konstateret, at de gennemgåede projekter er i overensstemmelse med de indgåede aftaler, og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved projekternes gennemførelse.

70. Landsgrannskodanin på Færøerne har gennemgået i alt 21 projekter med relation til Færøerne. Landsgrannskodanin har ikke haft bemærkninger til de gennemgåede projekter.

7. Andre oplysninger mv.

7.1. Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller

71. Rigsrevisionen har påset, at der føres protokol for afholdte møder i Nordisk Ministerråd (samarbejdsministrene og Nordisk Samarbejdskomité), og at beslutninger vedta-

get på møderne er kommet rigtigt til udtryk i regnskabet. Vi har læst protokollerne for 2006.

7.2. Overholdelse af lovgivningen

72. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller NSK/MR-SAM for Nordisk Ministerråd kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Ministerråd.

7.3. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

73. Vi har drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl med Nordisk Ministerråds ledelse. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd foregår besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.

7.4. Ledelsens regnskabserklæring

74. Rigsrevisionen har indhentet en regnskabserklæring fra generalsekretæren og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

7.5. Ikke-korrigerede forhold

75. Vi skal som led i revisionen oplyse bestyrelsen, om der er forhold, der ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet dem for værende uvæsentlige både enkeltvis og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at bestyrelsen er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Revisionen har identificeret forhold, der ikke er korrigeret i årsregnskabet, og som vil øge resultatet med 12 tkr., mindske gældsposterne med 12 tkr. og øge egenkapitalen med 12 tkr.

Det er vores vurdering, at de udeladte korrektioner ikke har væsentlig betydning for årsregnskabet som helhed. Vi kan derfor tilslutte os den daglige ledelses beslutning om ikke at foretage korrektionerne.

7.6. Afsluttende bemærkninger

76. I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

København, den 29. juni 2007

Kirsten Leth-Nissen
fg.

/Henning Madsen

Nordisk Råd

C 4/kk

Fremlagt av:
Kontrollkomiteen

Bilag:
- Rigsrevisionens beretning

J.nr. 07-00205-4

Kontrollkomiteens betenkning over

Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006

Til Kontrollkomiteens oppgaver hører granskning av Nordisk Råds regnskap og revisjonsberetning og forelegge resultatene av denne for plenarforsamlingen.

1. Kontrollkomiteens forslag

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter

å ta regnskap og revisjonsberetning for Nordisk Råd 2006 til etterretning

2. Rigsrevisionens generelle synspunkter

Rigsrevisionen har revidert Nordisk Råds årsregnskap for regnskapsåret 2006. Revisjonsberetningen har vært sendt til Nordisk Råds sekretariat for kommentarer som Riksrevisionen i størst mulig grad har innarbeidet i den endelige revisjonsberetningen. De øvrige nordiske riksrevisjoner har også fått et utkast til høring.

Årsregnskapet viser et overskudd på 1.675 TDKK, og en egenkapital på 2.245 TDKK. Presidiet har godkjent årsregnskapet på sitt møte 25. september og har videresendt revisjonsberetningen til Kontrollkomiteen.

Samarbeidsavtale

Siden 1997 har Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Ministerråds sekretariat hatt en samarbeidsavtale. Samarbeidsavtalen innebærer at Nordisk Ministerråd mot betaling ivaretar en rekke administrative tjenester som lønn-, økonomi og personal, regnskap, IT, lokaler og resepsjonsfunksjon.

Rigsrevisionen anbefaler at ansvarsfordelingen mellom sekretariatene i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd tydeliggjøres i samarbeidsavtalen. Anbefalingen begrunnes med at det i forbindelse med revisjonen er blitt konstatert manglende avklaring av gamle utestående fordringer, manglende avklaring av gamle bokføringssaldi, samt utilstrekkelig periodisering av kostnadene. Nordisk Ministerråds sekretariat har orientert Rigsrevisionen om at det vil tilstrebe at ansvarsfordelingen tydeliggjøres.

Rigsrevisionen vil i 2007 følge om samarbeidsavtalen fungerer hensiktsmessig.

3. Kommentarer til årsregnskapet

Nordisk Råds samlede inntekter utgjorde i 2006 32.966 TDKK. Av disse kommer 30.660 TDKK fra bidrag fra de nasjonale parlamentene (delegasjonene), 276 TDKK fra renteinntekter, og 2.030 TDKK fra intern avgift av lønn. De nasjonale bidragene ble fastsatt på presidiets møte 23. september 2005.

Utgiftene var i 2006 på totalt 31.291 TDKK mot 31.033 TDKK i 2005. Økningen skyldes primært at det i kostnadene for 2005 ble motregnet andel av det akkumulerte overskuddet fra informasjonsavdelingen som er felles for Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, samt avsetninger til personalforpliktelser. Resultatet er stort sett uendret i forhold til 2005 og var 1.675 TDKK i 2006 mot 1.768 TDKK i 2005.

Rådsorganenes samlede utgifter utgjorde 6.498 TDKK hvilket er en nedgang på 1.415 TDKK i forhold til 2005, og skyldes blant annet besparelser ved reiser, samt leie og leasing av lokaler og AV-utstyr mv.

Rådssekretariatets samlede utgifter var i 2006 på totalt 18.212 TDKK mot 16.753 TDKK i 2005. De største utgiftspostene i rådssekretariatet er lønnsomkostninger på 8.668 TDKK, administrasjonsbidrag til Nordisk Ministerråds sekretariat på 3.080 TDKK, samt andel av felles Kommunikasjonsavdeling på 5.544 som inneholdt en andel av overskuddet for 2006 på 459 TDKK.

Samlede overføringer var 6.581 TDKK som inkluderer partistøtte på 5.500 TDKK, bidrag til Ungdommens nordiske råd på 450 TDKK, samt journalststipender på 631 TDKK. Rigsrevisionen har tidligere påpekt forhold omkring sekretariatets styring av utdelte og utbetalte journalststipender, og også drøftet dette med sekretariatet. Rigsrevisionen finner differanser mellom utdelte stipender og hva bokføringen viser. Dette forklares ved at alle stipender er utdelt, men alle er ikke utbetalt og derfor ikke bokført. Nordisk Råds sekretariat er oppmerksom på forholdet og er i ferd med å etablere forretningsganger som sikrer bedre overblikk over utdelte og utbetalte stipender. Rigsrevisionen vil følge opp dette forholdet i 2007.

Egenkapitalen, som også omfatter hensettelse av tidligeres års overskudd til anvendelse av spesifikke formål, utgjorde 2.245 TDKK etter overføring av årets resultat på 1.675 TDKK. I henhold til økonomireglementet skal et eventuelt overskudd som hovedregel tilbakebetales til medlemslandene. Presidiet kan dog beslutte å overføre overskuddet helt eller delvis til neste regnskapsperiode til bruk til ett eller flere spesifikke formål. Av den samlede egenkapital pr. 31. desember 2005 på 2.071 TDKK vedtok Presidiet den 20. september 2006 å betale 1.501 TDKK tilbake til landene, og reservere 570 TDKK til økte kostnader i 2006 blant annet til gjennomføring av en opinionsundersøkelse og til journalststipender.

Rigsrevisionens konklusjon

Revisjonen skal påse at det avlagte regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med Nordisk Råds økonomireglement, og om årsregnskapet gir et rettvisende bilde av Nordisk Råds resultat og økonomiske stilling pr. 31.desember 2006. Rigsrevisionen konkluderer at revisjonen ikke har gitt anledning til anmerkninger eller forbehold.

4. Kontrollkomiteens synspunkter

Kontrollkomiteen konstaterer at Rigsrevisionen har svært få bemerkninger til Nordisk Råds regnskap, og at tidligere års anbefalinger i stor grad er fulgt opp av Nordisk Råd.

Kontrollkomiteen konstaterer at årsregnskapet for 2006 viser et overskudd på i alt 1.675 TDKK som blant annet skyldes færre og billigere utvalgsmøter enn budsjettert, at horisontale oppgaver har medført færre kostnader, samt større renteinntekter. Presidiet har besluttet å overføre overskuddet fra 2006 til 2007 fordelt på 1.200 TDKK til dekning av Nordisk Råds andel av kostnader for å utvikle nye hjemmesider for det nordiske samarbeidet, 200 TDKK er avsatt til en ny opinionsundersøkelse, 195 TDKK er avsatt til seminar om Hvite-Russland og et OSSE-seminar, og endelig er det avsatt 80 TDKK til videreutvikling av et nytt dokument- og saksbehandlingssystem (DINA).

5. Sammenfatning og konklusjon

Kontrollkomiteen er enig i Rigsrevisionens konklusjon om at Nordisk Råds regnskap er avlagt i overensstemmelse med gjeldende regler, og at de gir et korrekt bilde av Nordisk Råds økonomiske resultat for 2006 og den finansielle stilling pr. 31. desember 2006.

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter

å ta regnskap og revisjonsberetning for Nordisk Råd 2006 til etterretning

Gøteborg, 24. september 2007

Sigrun Eng (A)
Christina Gestrin (sv), v. ordförande
Josef Motzfeldt (IA)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Allan Niebuhr (KF), formand
Gunilla Tjernberg (kd)

Beretning til Nordisk Råd
om
revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006

Juni 2007

Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelse og pagineringen for Blå Bok.

Indholdsfortegnelse

Side

1. Revision af årsregnskabet for 2006 5
   - 1.1. Indledning 5
   - 1.2. Konklusion på den udførte revision 5

2. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2006 6
   - 2.1. Regnskabsprincip mv. 6
   - 2.2. Samarbejdsaftale mv 6

3. Kommentarer til årsregnskabet 7
   - 3.1. Resultatopgørelsen 7
   - 3.2. Balancen 9
   - 3.3. Stipendieordningen 10

4. Den udførte revision 11
   - 4.1. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse 11
   - 4.2. Risikofyldte områder 12
   - 4.3. Revisionens udførelse 12

5. Andre oplysninger mv. 14
   - 5.1. Eftersyn af præsidiets protokoller 14
   - 5.2. Overholdelse af lovgivning 14
   - 5.3. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet 14
   - 5.4. Ledelsens regnskabserklæring 15
   - 5.5. Ikke-korrigerede forhold 15
   - 5.6. Afsluttende bemærkninger 15

Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006

1. Revision af årsregnskabet for 2006

1.1. Indledning

1. Rigsrevisionen afgiver hermed revisionsberetning for regnskabsåret 2006 til Nordisk Råd. Beretningen skal afgives til Nordisk Råd før 1. juli i året efter budgetårets udgang.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Råds sekretariat, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i nærværende beretning. De øvrige nordiske rigsrevisioner har ligeledes haft et udkast til høring.

2. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2007, udviser et overskud på 1.675 tkr. og en egenkapital inkl. hensættelser på 2.245 tkr. Årets resultat er overført til egenkapitalen.

1.2. Konklusion på den udførte revision

3. Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af aktiver, passiver og den finansielle stilling pr. 31. december 2006, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2006, på de områder vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af henholdsvis kap. 2 og 3, hvortil vi henviser.

4. Godkender præsidiet årsregnskabet i sin nuværende form på sit møde i september 2007, vil årsregnskabet være forsynet med revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til afsnit 4.1.

2. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2006

2.1. Regnskabsprincip mv.

5. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2006 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Råds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

2.2. Samarbejdsaftale mv.

6. Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Ministerråds sekretariat har siden 1997 haft en samarbejdsaftale om en række tjenesteydelser, som Nordisk Ministerråds sekretariat mod betaling stiller til rådighed for Nordisk Råds sekretariat.

Den nugældende samarbejdsaftale omfatter forvaltning af løn- og økonomifunktion. Det daglige administrative arbejde varetages af Nordisk Råds sekretariat, mens bogføring og lønadministration mv. varetages af Nordisk Ministerråds sekretariats økonomiafdeling.

7. Vi har anbefalet, at ansvarsfordelingen mellem sekretariaterne i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd tydeliggøres i samarbejdsaftalen. Anbefalingen er begrundet i, at vi ved revisionen bl.a. har konstateret manglende afklaring af gamle udestående fordringer, manglende afklaring af gamle bogføringssaldi samt utilstrækkelig periodisering af omkostningerne.

Rigsrevisionen er fra Nordisk Ministerråds sekretariat orienteret om, at sekretariatet vil tilstræbe, at ansvarsfordelingen tydeliggøres.

Rigsrevisionen vil i 2007 følge, om samarbejdsaftalen fungerer hensigtsmæssigt

8. Ud over det administrative samarbejde på det regnskabs- og personalemæssige område mv. har Nordisk Råd et fælles informationssamarbejde med Nordisk Ministerråd.

Dette samarbejde har medført et overskud, og for 2006 indgår Nordisk Råds andel af resultatet fra den fælles informationsafdeling i Nordisk Råds årsregnskab med 459 tkr.

3. Kommentarer til årsregnskabet

9. I lighed med tidligere år skal vi kommentere det aflagte årsregnskab.

3.1. Resultatopgørelsen

10. Nordisk Råds resultat for 2006 er stort set uændret i forhold til 2005 og blev 1.675 tkr. mod 1.768 tkr. i 2005.

11. De samlede indtægter udgjorde 32.966 tkr. Heraf udgjorde bidragene fra de nationale parlamenter 30.660 tkr. De nationale bidrag blev fastsat på præsidiets møde den 23. september 2005. Vi har kontrolleret, at landenes bidrag til Nordisk Råd svarer til den fordeling, som er fastlagt i økonomireglementet.

Renteindtægterne udgjorde 276 tkr., og den interne afgift udgjorde 2.030 tkr.

12. De samlede omkostninger udgjorde 31.291 tkr. mod 31.033 tkr. i 2005, svarende til en stigning på 258 tkr. Stigningen skyldes primært, at der i omkostningerne for 2005 blev modregnet andel af det akkumulerede overskud for tidligere år fra den fælles informationsafdeling med Nordisk Ministerråd, samt at der for første gang er hensat personaleforpligtelser i 2006, jf. pkt. 22.

13. Rådsorganernes samlede omkostninger udgjorde 6.498 tkr., hvilket er 1.415 tkr. mindre end i 2005. De mindre omkostninger vedrører bl.a. besparelser ved rejser samt ved leje og leasing af lokaler, AV-udstyr mv.

Rigsrevisionen har konstateret, at der er udbetalt refusionsbeløb til Stortinget i Norge uden nogen dokumentation for beløbets størrelse. Vi har derfor anbefale, at der fra Stortinget fremover medsendes bilag, eller at der alternativt medsendes en revisorerklæring, som tilfældet fx er fra Folketinget i Danmark.

Rigsrevisionen er fra Nordisk Ministerråds sekretariat blevet orienteret om, at der i 2007 vil blive iværksat forretningsgange, der imødekommer anbefalingen. Dette finder vi tilfredsstillende og vil følge forløbet heraf.

14. Rådssekretariatets omkostninger udgjorde 18.212 i 2006 tkr. mod 16.753 tkr. i 2005. De væsentligste poster var løn-

omkostninger på 8.668 tkr., administrationsbidrag til Nordisk Ministerråds sekretariat på 3.080 tkr. samt andel af den fælles informationsvirksomhed med Nordisk Ministerråd på 5.544 tkr., der indeholdt overskudsandel for 2006 med i alt 459 tkr.

Under personaleomkostningerne er der for 2006 hensat forpligtelse til udbetaling af særlige feriefridage og særligt ferietillæg i forbindelse med medarbejdernes fratræden.

Vi har konstateret, at der i forbindelse med den særlige udbetaling ved medarbejderes fratræden indgår et bundfradrag før beregning af intern afgift. Rigsrevisionen har anbefalet, at reglerne omkring udbetaling af godtgørelse ved medarbejdernes fratræden, herunder reglerne om anvendelse af bundfradrag, bliver tydeliggjort og indføjet i personalehåndbogen.

Ved vores gennemgang af personaleomkostningerne har vi i øvrigt konstateret, at der i Nordisk Ministerråds sekretariat fortsat er foretaget en god afstemning af løn og honorarer fra lønsystemet til økonomisystemet, hvilket vi finder tilfredsstillende.

15. De samlede overførsler udgjorde 6.581 tkr. mod 6.367 tkr. i 2005. Overførslerne dækkede dels partistøtte med 5.500 tkr., dels bidrag til UNR med 450 tkr. samt journaliststipendier med 631 tkr.

Udbetalingen af journaliststipendier indeholder regulering for tidligere år. Rigsrevisionen har i 2005 og tidligere med Nordisk Råds sekretariat drøftet forholdet omkring sekretariatets styring af uddelte og udbetalte journaliststipendier. Nordisk Råds sekretariat oplyste i 2006, at man ville etablere forretningsgange, der sikrede et bedre overblik over uddelte og udbetalte stipendier. Nordisk Råds sekretariat baserer imidlertid fortsat udelukkende styringen af journaliststipendierne på de bogførte registreringer. Dette finder vi utilfredsstillende og utilstrækkeligt, idet vi har konstateret ikke uvæsentlige differencer mellem uddelte journaliststipendier og bogføringens udvisende. Vi skal derfor anbefale, at der snarest etableres procedurer, der sikrer en korrekt styring af uddelte og udbetalte journaliststipendier. Rigsrevisionen vil følge op på dette i 2007.

3.2. Balancen

16. Likvide midler udgjorde 1.741 tkr. ud af balancesummen på i alt 4.639 tkr. De likvide midler faldt med 8.444 tkr. i forhold til 2005. Dette skyldes, at Nordisk Råd i 2005 manglede at afregne et næsten tilsvarende beløb til Nordisk Ministerråd. Beløbet var i 2005 optaget som en gældspost og er blevet afregnet i 2006.

Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Råds bankforbindelser for derigennem at få bekræftelse på, at alle engagementer var korrekt medtaget i regnskabet. Vi har i den forbindelse også gennemgået fuldmagtsforholdene i relation til pengekontiene og har konstateret, at der trods tidligere anbefalinger fortsat ikke er foretaget en opdatering af fuldmagterne. Dette finder vi utilfredsstillende og skal igen anbefale, at fuldmagtsforholdene bringes ajour.

17. Mellemværende for løn udgjorde 669 tkr. og indeholder primært forudbetalt løn mv. for 2007.

18. Fordringer på 1.531 tkr. indeholder bl.a. momsrefusioner. Ved vores revision har vi konstateret, at der er udestående fordringer af ældre dato. Vi har anbefalet, at der foretages en gennemgang af fordringerne med henblik på at få afklaret gamle fordringer, og at der etableres procedurer, der sikrer en periodisk afstemning af fordringerne, herunder rykning for manglende betalinger.

Rigsrevisionen er fra Nordisk Ministerråds sekretariat blevet orienteret om, at der i 2007 vil blive iværksat forretningsgange, der imødekommer anbefalingen. Dette finder vi tilfredsstillende.

19. Periodeafgrænsningsposter udgjorde 42 tkr. og indeholder forudbetalte omkostninger, der kan henføres til 2007.

20. Mellemregning med Nordisk Ministerråd udgjorde netto et tilgodehavende på 655 tkr. Mellemregningen er afstemt med Nordisk Ministerråds regnskab.

21. Leverandørgæld udgjorde 598 tkr. og var dermed 1.236 tkr. mindre end i 2005, hvilket skyldes en enkelt større leverance medio december 2005, der blev betalt i 2006. Gælden er stikprøvevist revideret til eksterne bilag og betalinger i 2007. Gennemgangen har medført en anbefaling om, at

der i forbindelse med årsafslutningen skelnes mellem leverandørgæld og skyldige omkostninger. Forholdet har bl.a. indflydelse på tidspunktet for udbetaling af momsrefusion.

Gennemgangen har endvidere vist, at der var mange mangler i opgørelsen af omkostninger, der skulle indregnes i årsregnskabet for 2006. Disse mangler er reguleret i det foreliggende årsregnskab, men vi skal anbefale, at der anvendes tilstrækkelige resurser til at kunne foretage en korrekt periodisering af omkostningerne for det enkelte regnskabsår.

22. Periodeafgrænsninger og skyldige omkostninger udgjorde 1.763 tkr. I dette beløb var indregnet hensættelse til personaleforpligtelser med 495 tkr. og der er for første gang afsat beløb hertil i 2006. Rigsrevisionen er enig i ledelsens vurdering af hensættelsen.

23. Egenkapitalen, der også omfatter hensættelser af tidligere års overskud til anvendelse til specifikke formål, udgjorde 2.245 tkr. efter overførsel af årets resultat på 1.675 tkr.

Af den samlede egenkapital pr. 31. december 2005 på 2.071 tkr. vedtog præsidiet den 20. september 2006 at betale 1.501 tkr. tilbage til landene og reservere 570 tkr. til øgede omkostninger i 2006 fordelt med 400 tkr. til en opinionsundersøgelse og 170 tkr. til journalist stipendier. De faktiske omkostninger hertil har i 2006 andraget 423 tkr., som er indregnet i årets resultat.

3.3. Stipendieordningen

24. I forbindelse med aflæggelsen af årsregnskabet for Nordisk Råd aflægges samtidig et årsregnskab for Stipendieordningen for parlamentarikere fra Nærområderne. Dette årsregnskab aflægges særskilt og er ikke en del af Nordisk Råds årsregnskab.

25. Stipendieordningen finansieres gennem budgetmidler fra Nordisk Ministerråd, men forvaltningen af budgetmidlerne sker gennem Nordisk Råd.

De samlede indtægter udgjorde 588 tkr. i 2006 fordelt på budgetmidler med 550 tkr. og renteindtægter med 38 tkr. I 2005 var de samlede indtægter 573 tkr.

Omkostningerne udgjorde 314 tkr. i 2006 mod 838 tkr. i 2005. Årets resultat var således et overskud på 274 tkr.

mod et underskud på 265 tkr. i 2005. Årets overskud er tillagt egenkapitalen, der herefter udgør 755 tkr.

Revisionen af Stipendieordningen har vist, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med underliggende aftaler, og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved dispositionerne.

26. I forbindelse med Nordisk Ministerråds sekretariats opstilling af regnskabet for Stipendieordningen er der sket en regnskabsmæssig fejl, hvorved mellemværendet med Nordisk Ministerråd er opgjort med 264 tkr. for lidt. Vi har anbefalet, at der foretages udbetaling til Nordisk Ministerråd af det manglende beløb.

4. Den udførte revision

4.1. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

27. Det er revisionens formål at påse, om det af ledelsen aflagte regnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Råds økonomireglement, og om årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Råds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter ledelsens årsberetning, resultatopgørelse og balance samt noter.

28. Revisionen er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og er tilrettelagt og udført med henblik på at kunne tage stilling til, om årsregnskabet indeholder væsentlige fejl og mangler.

Revisionen, der foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler, jf. pkt. 30.

I forbindelse med revisionen er Nordisk Råds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det nye økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data. Vi har givet en en-

kelt anbefaling om mere stringent overholdelse af konteringsvejledningen, så ensartede regnskabsposter registreres på samme konto.

Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endelig er vi ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen, på de områder vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde i 2006.

29. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er præsidiets og ledelsens ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

30. Revisionen er udført i årets løb og i forbindelse med årsafslutningen.

4.2. Risikofyldte områder

31. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder.

De risikofyldte områder har været:

- fordringer, periodeafgrænsningsposter, skyldige omkostninger, kreditorer og forpligtelser
- Nordisk Råds interne kontroller, der omfatter de overordnede kontroller samt kontroller på specifikke regnskabsmæssige områder.

4.3. Revisionens udførelse

32. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen samt en stik-

prøvevis gennemgang af dokumentationen for årsregnskabets oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har kontrolleret, at de gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler Nordisk Råd, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og om dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

33. Revisionen af balanceposter er sket ved revision af enkeltposter og afstemning til eksterne oplysninger i videst muligt omfang. Herudover er der gennemgået bogføringsbilag før og efter statusdagen for at konstatere, om der er foretaget korrekt periodisering. I det omfang den daglige ledelse har foretaget en skønsmæssig vurdering ved værdiansættelsen af en balancepost, har vi gennemgået den underliggende vurdering.

34. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på specifikke regnskabsmæssige områder, herunder overførsler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger.

Revisionen er foretaget som stikprøvevis revision af enkeltposter med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Revisionen er suppleret med en regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet korrekt til udtryk i årsregnskabet.

På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen i videst muligt omfang sikrer regnskabets rigtighed, og at årsregnskabet giver et rigtigt billede af Nordisk Råds aktiviteter og finansielle stilling.

5. Andre oplysninger mv.

5.1. Eftersyn af præsidiets protokoller

35. Vi har påset, at der føres protokol for afholdte møder i præsidiet, og at beslutninger vedtaget af præsidiet er kommet rigtigt til udtryk i regnskabet. Vi har læst protokollerne for året 2006, hvor der har været afholdt 6 møder.

5.2. Overholdelse af lovgivning

36. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Råd udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller præsidiet for Nordisk Råd kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Råd.

5.3. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

37. Vi har drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl med Nordisk Råds ledelse. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vor revision ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der

i Nordisk Råd foregår besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.

5.4. Ledelsens regnskabserklæring

38. Vi har indhentet en regnskabserklæring fra rådsdirektøren og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

5.5. Ikke-korrigerede forhold

39. Vi skal som led i revisionen oplyse præsidiet, om der er forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet dem for værende uvæsentlige både enkeltvis og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at præsidiet er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

5.6. Afsluttende bemærkninger

40. I henhold til § 14 i Nordisk Råds økonomireglement skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

København, den 29. juni 2007

Kirsten Leth-Nissen
fg.

/Henning Madsen

BETENKNING OVER BERETNING

Nordisk Råd

C 5/kk

Behandles i:
Kontrollkomiteen

Bilag:
- Rigsrevisionens beretning
- Nordisk Kulturfonds årsberetning

J.nr. 07-00207-3

Kontrollkomiteens betenkning over

Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd om Nordisk Kulturfonds virksomhetsberetning og om revisjonsberetning om Nordisk Kulturfonds virksomhet for 2006

Nordisk Råds Kontrollkomité har mottatt Nordisk Kulturfonds årsberetning for 2006, samt Rigsrevisionens revisjonsberetning om revisjonen av Nordisk Kulturfonds virksomhet 2006.

1. Kontrollkomiteens forslag

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter

å godkjenne Nordisk Kulturfonds regnskap for 2006 og innvilge fondets styre ansvarsfrihet

å ta årsberetning og revisjonsberetning for Nordisk Kulturfond 2006 til etterretning

2. Årsberetningen

Nordisk Kulturfonds årsberetning inneholder opplysninger om

- fondets oppdrag, virksomhetsidé og prioriteringer
- bidragsvirksomheten (bidragspolitikk, kvalitetssikring, antall, fordeling mellom land/områder, fordeling mellom sektorer og nærmere opplysninger om enkelte prosjekter)
- særlige satsinger
- organisasjon (rettstillingsavtale, styre og sekretariat)
- økonomi og prosjektadministrasjon

Nordisk Kulturfond har et bredt virksomhetsområde, bevilger mindre beløp, og har kort behandlingstid. I 2006 hadde fondet seks søknadsfrister for søknader opp til 100.000 DKK, og to frister for søknader på over

100.000 DKK. Samlet støtte til prosjekter var i 2006 på 27.929.000 DKK hvorav bidrag til fondets egne prosjekter var 2.650.000 DKK.

Fondet får stadig flere søknader. I 2006 var det totalt 1317 søknader hvorav 899 var gyldige. Motsvarende tall for 2005 var 1167 hvorav 866 var gyldige - altså en stigning på ca. 13 % for alle innkomne søknader og 4 % hva angår antall gyldige søknader. Samlet søkt beløp var 118.824.216 DKK i 2006. Av de totalt 899 gyldige prosjektene ble 30 % innvilget.

Av de bevilgede midlene gjelder 84 % prosjekter innen ulike kunstområder, 12 % tverrkulturelle prosjekter, og 4 % tverrsektorielle prosjekter. Musikk er klart det største området med nesten 23 % av bevilgningene.

Om lag 12 % av fondets bevilgninger gikk til søkere fra Vest-Norden, og 5 % gikk til søkere fra Nordens nærområder i øst (Baltikum og Russland).

Ved siden av bidragsvirksomheten har fondet en særlig nordisk satsing kalt 'Årets Nordiske utstilling' hvor fondet annethvert år gir tilskudd til et ekstraordinært utstillingsprosjekt. Tilskuddet er på høyst 3 millioner DKK. Det første utstillingsprosjektet var *'Kongospår'* som har vært på turne i de nordiske landene. Fondet har besluttet å utpeke utstillingsprosjektet *'Nätter av ljus - dagar av mörker' som Årets Nordiske utstilling for årene 2006-2008.*

Etter en prosess som begynte i 2001 ble fondets reviderte rettsstillingsavtale ratifisert av alle de nordiske landene 29.desember 2005, og fondets juridiske status og institusjonelle karakter er dermed klargjort. Nordisk Kulturfonds virksomhet er basert på en særlig avtale mellom de nordiske landene, og fondets status defineres i denne overenskomstens artikkel 6:

"Nordisk kulturfond er et nordisk fond med en særlig tilknytning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, slik som det fremgår av denne overenskomst. Fondet er et selvstendig rettssubjekt."

Som en konsekvens av at rettstillingsavtalen er ratifisert er arbeidsgiveransvaret for fondets personale overført fra Nordisk Ministerråds sekretariat til fondets styre i 2006.

3. Revisjonsberetningen

I overensstemmelse med bestemmelsene i overenskomsten om Nordisk Kulturfond fatter Nordisk Råd beslutning om revisjon av fondets forvaltning og regnskap. Det er fast praksis at fondets regnskap revideres i samarbeid mellom et medlem av Folketinget og riksrevisor. I 2006 er revisjonen gjennomført av folketingsmedlem Elisabeth Arnold og riksrevisor Henrik Otbo.

Revisjonen er utført etter gjeldende regler i det internordiske revisjonsreglementet. Formålet er at revisjonen skal påse at det avlagte regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement, og at årsregnskapet gir et rettvisende bilde av Nordisk Kulturfonds resultat og økonomiske stilling. Rigsrevisjonen konkluderer at revisjonen ikke har gitt anledning til anmerkninger eller forbehold.

I henhold til artikkel 10 i overenskomsten for Nordisk Kulturfond er det inngått avtale om ekstern administrasjon av lønn- og økonomifunksjon. På samme måte som for Nordisk Råd har Nordisk Kulturfond inngått en samarbeidsavtale med Nordisk Ministerråd som innebærer at disse funksjonene utføres av Nordisk Ministerråd.

Rigsrevisionen anbefaler at ansvarsfordelingen mellom sekretariatene i Nordisk Kulturfond og Nordisk Ministerråd tydeliggjøres i samarbeidsavtalen. Anbefalingen begrunnes med at det i forbindelse med revisjonen er blitt konstatert manglende avklaring av gamle utestående fordringer, manglende avklaring av gamle bokføringssaldi, samt utilstrekkelig periodisering av kostnadene. Nordisk Ministerråds sekretariat har orientert Rigsrevisionen om at det vil tilstrebe at ansvarsfordelingen tydeliggjøres.

Rigsrevisionen vil i 2007 følge om samarbeidsavtalen fungerer hensiktsmessig.

Fondets resultat var i 2006 et underskudd på 1.037.487 DKK mot et overskudd på 643.170 DKK i 2005. Forskjellen på ca. 1.681.000 DKK skyldes en kombinasjon av økte inntekter, økte administrative kostnader, og flere disponerte prosjektbevilgninger på 2.052.000 DKK.

De samlede inntektene har økt med ca. 1.040.000 DKK hvilket primært skyldes flere budsjettmidler fra Nordisk Ministerråd og flere renteinntekter.

Administrasjonsutgiften har økt med ca. 669.000 DKK i forhold til 2005. Dette skyldes blant annet økte personalkostnader på ca. 550.000 DKK og økte kostnader til eksterne sakkyndige eksperter på ca. 227.000.

Rigsrevisionen konstaterer at fondets prosjektstyringssystem fungerer tilfredsstillende og gir en rask og mer smidig administrasjon av prosjektene. Systemet har nå vært anvendt så lenge at alle opplysninger om stort sett alle prosjekter nå kan finnes elektronisk i systemet.

4. Kontrollkomiteens synspunkter

Kontrollkomiteen konstaterer at administrasjonen av Nordisk Kulturfond er god, og at Rigsrevisionen har svært få bemerkninger til fondets regnskap og virksomhet.

Det er gjennomført en reform av det nordiske kultursamarbeidet, og med virkning fra 2007 har Nordisk Ministerråd etablert tre nye programmer på kulturområdet. En viktig oppgave for kulturfondet og Nordisk Ministerråd den kommende tiden vil være å etablere en god arbeidsdeling mellom kulturfondets virksomhet og ministerrådets nye programvirksomhet for å sikre en optimal utnyttelse av midlene i det nordiske kultursamarbeidet.

5. Konklusjon

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter

å godkjenne Nordisk Kulturfonds regnskap for 2006 og innvilge fondets styre ansvarsfrihet

å ta årsberetning og revisjonsberetning for Nordisk Kulturfond 2006 til etterretning

Gøteborg, 24. september 2007

Sigrun Eng (A)
Christina Gestrin (sv), v. ordförande
Josef Motzfeldt (IA)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Allan Niebuhr (KF), formand
Gunilla Tjernberg (kd)

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd
om
revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006

Juni 2007

Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelse og pagineringen for Blå Bok.

Indholdsfortegnelse

Side

1. Revision af årsregnskabet for 2006 5
   - 1.1. Indledning 5
   - 1.2. Konklusion på den udførte revision 5

2. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2006 6
   - 2.1. Regnskabsprincip 6
   - 2.2. Samarbejdsaftale 6
   - 2.3. Projektbevillinger 7

3. Kommentarer til årsregnskabet 7
   - 3.1. Resultatopgørelsen 8
   - 3.2. Balancen 10

4. Den udførte revision 10
   - 4.1. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse 10
   - 4.2. Risikofyldte områder 12
   - 4.3. Revisionens udførelse 12

5. Andre oplysninger mv 13
   - 5.1. Bestyrelsens sammensætning 13
   - 5.2. Eftersyn af bestyrelsens protokoller 13
   - 5.3. Overholdelse af lovgivning 14
   - 5.4. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet 14
   - 5.5. Ledelsens regnskabserklæring 15
   - 5.6. Ikke-korrigerede forhold 15
   - 5.7. Afsluttende bemærkninger 15

Beretning om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006

1. Revision af årsregnskabet for 2006

1.1. Indledning

1. Nordisk Kulturfonds årsregnskab revideres efter Nordisk Råds bestemmelse af et medlem af Folketinget og den til enhver tid siddende rigsrevisor i forening.

Folketingsmedlem Elisabeth Arnold og rigsrevisor Henrik Otbo er valgte revisorer i Nordisk Kulturfond og reviderer årsregnskabet for 2006.

2. Beretningen har i udkast været fremsendt til fondens sekretariat og Nordisk Ministerråds sekretariat, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i beretningen.

3. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2007, udviser et underskud på 1.037.487 kr. og en egenkapital på 805.595 kr. Årets resultat er tillagt det akkumulerede overskud for de foregående år.

1.2. Konklusion på den udførte revision

4. Det er revisorernes opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af aktiver, passiver og den finansielle stilling pr. 31. december 2006, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2006, på de områder vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af henholdsvis kap. 2 og 3, hvortil vi henviser.

5. Vi har konstateret, at årsregnskabet er elektronisk godkendt af bestyrelsen i juni 2007, og fonden har oplyst, at årsregnskabet bliver underskrevet på bestyrelsens møde i

august 2007. Vi har forsynet årsregnskabet med revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til afsnit 4.1.

2. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2006

2.1. Regnskabsprincip

6. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2006 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

2.2. Samarbejdsaftale

7. I henhold til artikel 10 i overenskomsten for Nordisk Kulturfond er der indgået en administrationsaftale med Nordisk Ministerråds sekretariat. Det daglige administrative arbejde ved projekter mv. varetages således af Nordisk Kulturfonds sekretariat, mens bogføring og lønadministration mv. varetages af Nordisk Ministerråds sekretariats økonomiafdeling.

8. Revisorerne har anbefalet, at ansvarsfordelingen mellem sekretariaterne i Nordisk Kulturfond og Nordisk Ministerråd tydeliggøres i administrationsaftalen. Anbefalingen er bl.a. begrundet i, at revisorerne i flere tilfælde har konstateret, at der ikke er overensstemmelse mellem de formelle kompetencer for attestation af bilag og de faktiske forhold. Endvidere har revisorerne konstateret forhold om forsinkede betalinger af kreditorer, hvilket kan medføre morarenter.

Revisorerne er fra Nordisk Ministerråds sekretariat orienteret om, at sekretariatet vil tilstræbe, at ansvarsfordelingen tydeliggøres.

Revisorerne vil følge, om administrationsaftalen fungerer hensigtsmæssigt.

2.3. Projektbevillinger

9. Hovedparten af ansøgninger om projektmidler registreres og behandles elektronisk. Samtidig sker anmodning fra ansøgerne om udbetaling af bevilgede midler fra den 1. juli 2006 også fuldt ud elektronisk, hvorved der er en væsentlig tidsbesparelse i forhold til tidligere.

I lighed med tidligere har der i 2006 været i alt 8 ansøgningsrunder, heraf 6 ansøgningsrunder for ansøgninger om projektmidler på optil 100.000 kr. Fonden ønsker at fastholde antallet af ansøgningsrunder for at opretholde fleksibilitet for ansøgerne, så ansøgerne ikke skal være afhængige af kun få ansøgningsterminer.

10. Nordisk Kulturfond har som en forsøgsordning anvendt eksterne sagkyndige eksperter til vurdering af alle ansøgninger. Forsøgsordningen startede fra 2004 og blev evalueret i sommeren 2006, hvorefter forsøgsordningen fortsatte. Revisorerne er fra fonden orienteret om, at fondens bestyrelse på sit møde i maj 2007 har vedtaget, at ordningen med ekstern projektvurdering fortsætter permanent, da det giver et bedre grundlag for fordeling af projektbevillingerne. Dette finder revisorerne tilfredsstillende.

11. Nordisk Kulturfonds sekretariat er ved at udarbejde en instruks for sin evaluering af regnskaber for projektbevillinger på optil 50.000 kr., hvor Nordisk Kulturfond ikke kræver ekstern revision. I den forbindelse har Rigsrevisionen i 2005 og 2006 bistået sekretariatet med at tilvejebringe grundlaget for denne instruks ved at gennemgå enkelte projektregnskaber. Det er Nordisk Kulturfonds sekretariats forventning, at instruksen bliver udarbejdet i 2007.

Gennemgangen af de stikprøvevist udvalgte projektregnskaber har i øvrigt vist, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med projektkontrakterne, og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved projekternes gennemførelse. Rigsrevisionen har derimod ikke foretaget vurdering af projekternes faglige indhold.

3. Kommentarer til årsregnskabet

12. I lighed med tidligere år skal vi kommentere det aflagte årsregnskab.

3.1. Resultatopgørelsen

13. Fondens resultat for 2006 blev et underskud på 1.037.487 kr. mod et overskud på 643.170 kr. i 2005. Forskellen på ca. 1.681.000 kr. skyldes en kombination af øgede indtægter med ca. 1.040.000 kr., øgede administrative omkostninger med ca. 669.000 kr. og flere disponerede projektbevillinger med 2.052.000 kr.

14. De samlede indtægter er øget med ca. 1.040.000 kr., hvilket primært skyldes flere budgetmidler fra Nordisk Ministerråds budget med 1.119.000 kr. og flere renteindtægter med ca. 187.000 kr. Modsat har der været færre tilbageførsler af ikke anvendte bevillinger for tidligere år med ca. 266.000 kr.

15. De samlede administrationsudgifter er steget med ca. 669.000 kr. i forhold til 2005. Der har bl.a. været større personaleomkostninger med ca. 550.000 kr. og øgede omkostninger til de eksterne sagkyndige eksperter med ca. 227.000 kr. Modsat har der været færre omkostninger til informationsvirksomhed og edb-drift mv. på ca. 108.000 kr.

Stigningen i personaleomkostninger skyldes bl.a., at der er hensat forpligtelse til udbetaling af særlige feriefridage og særligt ferietillæg i forbindelse med medarbejdernes fratræden.

De øgede omkostninger til eksterne sagkyndige eksperter er et udtryk for det stigende antal projektansøgninger, der skal vurderes.

16. I forbindelse med gennemgangen af personaleomkostningerne har vi bl.a. konstateret, at der var fejl i opgørelsen af svensk social afgift, at der ikke var sket korrekt indberetning af honorarer og skattefrie tillæg, at der var flere fejl i lønberegningen for en fratrådt medarbejder, og at der var foretaget udbetaling af feriegodtgørelse til en fratrådt medarbejder i strid med reglerne herom. Endvidere var der foretaget forkert regnskabsmæssig behandling af intern afgift.

Vi finder det utilfredsstillende, at der fortsat opstår de mange fejl i lønberegningerne fra Nordisk Ministerråds sekretariat, og at der ikke foretages de nødvendige afstemninger og opgørelser. Vi skal derfor anbefale, at det indføjes i administrationsaftalen med Nordisk Ministerråds sekreta-

riat, at Nordisk Ministerråds sekretariat løbende, fx kvartalsvis, udarbejder opgørelser og afstemninger af lønudgifter og vederlag til Nordisk Kulturfonds sekretariat. Opgørelserne skal bl.a. verificere, at løn inkl. udlandstillæg og børnetillæg, sociale afgifter, rejsegodtgørelse mv., der oplyses til de offentlige myndigheder, er i overensstemmelse med regnskabets udvisende. Vi vil følge dette forhold.

Vi skal endvidere anbefale, at der i forbindelse med medarbejdernes fratræden kun sker udbetaling af godtgørelser mv. i overensstemmelse med de definerede regler herom.

17. De samlede projektbevillinger er steget i forhold til 2005 og udgør ca. 27.929.000 kr. I projektbevillingerne indgår regnskabsmæssige korrektioner med ca. 346.000 kr. samt disponeringer til interne projekter med 2.650.000 kr. til bl.a. Årets nordiske udstilling, temaområde (sprog), overgang til e-håndtering samt yderligere omkostninger til arkivoprydning.

I 2006 har fonden ydet bevillinger på i alt 24.932.500 kr. til eksterne projekter. De samlede eksterne bevillinger svarer til ca. 75 % af de samlede omkostninger inkl. bevillinger. Antal bevilgede ansøgninger i 2006 er 270 mod 286 bevilgede ansøgninger i 2005. Der var i 2006 i alt 899 ansøgninger mod 865 ansøgninger i 2005.

18. Vi har konstateret, at det anvendte projektstyringssystem fortsat fungerer tilfredsstillende og giver en hurtig og smidig administration og information omkring projekterne. Systemet har nu været anvendt så længe, at samtlige oplysninger for stort set alle projekter nu kan findes elektronisk i systemet.

Selv om der i 2005 blev etableret mulighed for dataoverførsel mellem projektstyringsprogrammet og økonomisystemet i Nordisk Ministerråds sekretariat, har vi konstateret flere fejl, der dog primært skyldes betjeningsfejl i Nordisk Ministerråds sekretariat. Vi er orienteret om, at der mellem fonden og Nordisk Ministerråds sekretariat er gjort tiltag til periodisk afstemning mellem de 2 databaser. Vi finder det væsentligt, at denne afstemning foretages, og vi skal igen anbefale, at der snarest etableres faste rutiner herom.

3.2. Balancen

19. Aktiverne består stort set af bankindeståender, der er et udtryk for de akkumulerede budgetmidler fra Nordisk Ministerråd, der endnu ikke er udbetalt til projekterne. En væsentlig del af de likvide midler er indsat på aftalekonti med kort løbetid.

Herudover er der et mindre tilgodehavende for momsrefusion og forudbetalt løn.

Ved gennemgang af betalingssystemet under de likvide midler har vi konstateret, at det faktisk er muligt at foretage den samme udbetaling 2 gange ved at lave en elektronisk kopi af den første betaling og derefter genbruge den i systemet. Vi har derfor anbefalet, at Nordisk Ministerråds sekretariat drøfter dette forhold med udbyderen af betalingssystemet, så denne fejlmulighed fremover elimineres.

20. Passiverne består primært af skyldige bevilgede projektmidler, hvor udbetaling vil ske inden for de følgende 2 år. Herefter føres de ikke anvendte projektmidler tilbage til brug for nye projekter.

Endvidere er der en mellemregning med Nordisk Ministerråd, der er afstemt til Nordisk Ministerråds regnskab, samt mindre gældsposter.

Vi har konstateret, at mellemregningen med Nordisk Ministerråd kun er udlignet én gang i løbet af regnskabsåret. Vi har anbefalet, at mellemregningen udlignes månedsvis, eller at der alternativt løbende beregnes rente af den aktuelle saldo. Vi er nu fra Nordisk Ministerråds sekretariat orienteret om, at sekretariatet vil iværksætte forretningsgange, der sikrer en periodisk udligning af mellemregningen. Det finder vi tilfredsstillende.

Egenkapitalen udgør 805.595 kr. og består af akkumuleret overskud for de foregående år med tillæg af årets overskud. Egenkapitalen er således udtryk for ikke-disponerede midler fra tidligere år.

4. Den udførte revision

4.1. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

21. Det er revisionens formål at påse, om det af ledelsen aflagte regnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nor-

disk Ministerråds økonomireglement for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Kulturfonds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter ledelsens årsberetning, resultatopgørelse og balance samt noter.

22. Revisionen er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og er tilrettelagt og udført med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

Revisionen, der foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler, jf. pkt. 25.

Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endelig er vi ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen, på de områder vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde i 2006.

I forbindelse med revisionen er fondens regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. På grundlag heraf finder vi, at der er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data. Vi henviser dog til vores bemærkninger i pkt. 16 om lønforhold og i pkt. 18 om afstemninger af projekterne. Disse forhold vil have vores opmærksomhed ved revisionen af årsregnskabet for 2007.

23. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er bestyrelsens og ledelsens ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

24. Revisionen er udført i årets løb og i forbindelse med årsafslutningen.

4.2. Risikofyldte områder

25. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder.

De risikofyldte områder har været

- projekter, herunder afsluttede og igangværende projektsager
- fondens forretningsgange og interne kontroller vedrørende projekter og omkostninger samt balanceposter.

4.3. Revisionens udførelse

26. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen samt en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for de i årsregnskabet anførte oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har kontrolleret, at de pågældende gældsposter og øvrige forpligtelser, der, os bekendt, påhviler fonden, er kommet rigtigt til udtryk i regnskaberne.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og om dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

27. Revisionen af projekter er foretaget for kontrol af udbetalinger, ligesom det er konstateret, at alle bevilgede projektmidler og alle skyldige projektmidler er medtaget og opgjort til korrekt værdi (fuldstændigheden). Revisionen er foretaget for i alt 30 projektsager, hvor den enkelte projektsag er revideret fra ansøgning over sagsbehandling og bevilling til udbetalingstidspunkt og eventuelt afslutningstidspunkt. I forbindelse med revisionen er der foretaget en

gennemgang af sagsstyringen i projektstyringssystemet samt stikprøvevis bilagsrevision i forbindelse med udbetalinger.

Det er vores vurdering, at såvel projektstyring som den regnskabsmæssige behandling af projektbevillinger sker på en tilfredsstillende måde.

Det er endvidere vores vurdering, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med projektkontrakten, at der ved projekterne er taget skyldige økonomiske hensyn, og at projektregnskaberne har været undergivet betryggende revision.

28. Revision af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på specifikke regnskabsmæssige områder, herunder projektudbetalinger inkl. tilbageførsel af ikke anvendte projektmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger.

Revisionen er foretaget som stikprøvevis substansrevision med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Substansrevisionen er suppleret med en regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er genererede og er kommet korrekt til udtryk i årsregnskabet.

På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen medvirker til at sikre regnskabets rigtighed, og at årsregnskabet giver et rigtigt billede af fondens aktiviteter og finansielle stilling.

5. Andre oplysninger mv.

5.1. Bestyrelsens sammensætning

29. Bestyrelsen består af 13 medlemmer. De nordiske lande har hver 2 bestyrelsesmedlemmer, og de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland har hver 1 bestyrelsesmedlem.

5.2. Eftersyn af bestyrelsens protokoller

30. Revisorerne har påset, at der føres protokol for afholdte bestyrelsesmøder, og at beslutninger vedtaget af besty-

relsen er kommet rigtigt til udtryk i regnskabet. Revisorerne har læst protokollerne for 2006, hvor der har været afholdt 3 møder (149/2006-151/2006).

5.3. Overholdelse af lovgivning

31. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelsen af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i fonden udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller bestyrelsen for Nordisk Kulturfond kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Kulturfond.

5.4. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

32. Revisorerne har drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl med fondens ledelse. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, samt at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Kulturfond foregår besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.

5.5. Ledelsens regnskabserklæring

33. I overensstemmelse med god revisionsskik har vi indhentet en regnskabserklæring fra fondens daglige ledelse og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

5.6. Ikke-korrigerede forhold

34. Som følge af revisors udvidede oplysningspligt i Danmark skal vi oplyse bestyrelsen om forhold, der ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet dem for værende uvæsentlige både enkeltvis og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at bestyrelsen er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

5.7. Afsluttende bemærkninger

35. I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

København, den 29. juni 2007

Elisabeth Arnold

Kirsten Leth-Nissen
fg.

Nordisk Kulturfonds årsberetning 2006

Ilisimassusermut misigissutsinullu ammasunut • For kunnskap og åpne sinn • Þekking og opið hugarfar • För kunskap og öppna sinnen • Til kunnleika og opið sinni • Tietoa ja aviointa mieltä • For viden og åbne sanser •

Ilisimassusermut misigissutsinullu ammasunut • For kunnskap og åpne sinn • Þekking og opið hugarfar • För kunskap og öppna sinnen • Til kunnleika og opið sinni • Tietoa ja aviointa mieltä • For viden og åbne sanser •

Ilisimassusermut misigissutsinullu ammasunut • For kunnskap og åpne sinn • Þekking og opið hugarfar • För kunskap og öppna sinnen • Til kunnleika og opið sinni • Tietoa ja aviointa mieltä • For viden og åbne sanser •

Ilisimassusermut misigissutsinullu ammasunut • For kunnskap og åpne sinn • Þekking og opið hugarfar • För kunskap og öppna sinnen • Til kunnleika og opið sinni

Indholdsfortegnelse

Indledning 3

1. Fondens formål samt styrelsens virksomhedsidé og prioriteringer 4
   1.1 Fondens opgave 4
   1.2 Styrelsens virksomhedsidé 4
   1.3 Prioriteringer 4

2. Fondens bidragsvirksomhed 5
   2.1 Bidragspolitik 5
   2.2 Kvalitetssikring 5
   2.3 Antallet af ansøgninger 6
   2.4 Projekternes virksomhedsområder 7
   2.5 Projekternes aktivitetsformer 9
   2.6 Ansøgernes organisationsform og hjemsted 9
   2.7 Et udvalg af bevilgede projekter 10

3. Fondens særlige satsninger 12
   3.1 Satsningen Årets Nordiske Udstilling 12

4. Fondens organisation 13
   4.1 Ratificeringen af den nordiske retsstillingsaftale 13
   4.2 Fondens styrelse og sekretariat 14

5. Fondens økonomi og projekt-administration 14
   5.1 Fondens indtægter 15
   5.2 Fondens udgifter 16
   5.3 Sekretariatets behandling og opfølgning af projekterne 19

6. Årsregnskab 2006 21

Indledning

Der har igen i 2006 været en meget stor bredde i Fondens bidragsvirksomhed. Nordisk Kulturfond støtter kulturprojekter initieret og udført af både professionelle og amatører. Fonden er åben for såvel enkeltpersoner som for frivilligorganisationer, private og offentlige organisationer og institutioner.

Stigningen i antallet af ansøgninger om støtte til Nordisk Kulturfond de seneste år viser, at der er et stort behov for netop den form for støtte, som Fonden yder. Desuden opmuntrer Fondens støttestruktur til et bredt nordisk kultursamarbejde.

Fonden har et bredt virksomhedsområde, og bevilger mindre beløb, ofte og med kort behandlingstid. Fonden har i 2006 tilbudt seks ansøgningsfrister for ansøgninger med ansøgt beløb til og med 100.000 DKK, og to frister for ansøgninger på over 100.000 DKK. Af 899 indkomne ansøgninger i 2006 bevilgede Fonden støtte til 271 projekter. 30 % af alle ansøgninger fik bevilget støtte. Den samlede støtte til projekterne var i 2006 på 27.929.000 DKK, heraf var bidraget til Fondens egne projekter på 2.650.000 DKK. For at belyse bredden i projekterne er der i årsberetningen omtalt et lille udvalg af støttede projekter. Af eksemplerne kan læses, at Fonden støtter projekter rangerende fra husflid, hiphop og til kunstudstillinger.

Ved siden af bidragsvirksomheden har Fonden som særlig nordisk satsning "Årets Nordiske Udstilling", med denne vil Fonden hvert andet år gøre en særlig indsats og bevilge et tilskud til et ekstraordinært udstillingsprojekt. Tilskuddet er på højst 3 mio. DKK, og det kan søges af et eller flere museer i Norden. Fonden har udlyst satsningen to gange: I 2003 for udstillingsprojekter i perioden 2005 – 2007 og i 2005 for udstillingsprojekter i perioden 2006 – 2008.

Udstillingen *Kongospår,* som Fonden vedtog at støtte i 2003, blev indviet i november 2005 på Etnografiska Museum i Stockholm. Udstillingen har været vist rundt om i Norden i 2006. Temaet for udstillingen er relationen mellem Norden og Kongo. Udstillingen har skabt stor interesse, hvor den er blevet vist, og er blevet set af et meget stort antal mennesker. Udstillingen afsluttes i Oslo i november 2007.

Fondens styrelse besluttede i november 2005 at udpege udstillingsprojektet *Nätter af ljus – dagar af mörker* til Årets Nordiske Udstilling for årene 2006 – 2008. Udstillingsprojektet koordineres af Skellefteå museum i Sverige, og ni andre museer på Nordkalotten deltager i projektet. Udstillingens tema tager udgangspunkt i lysfænomenet nord for polarcirklen. Udgangspunktet er, hvordan den specielle årscykus med lys og mørke påvirker de kulturer, som mennesker udvikler på Nordkalotten.

Udstillingen indvies i Skelleftå i september 2007, og sendes derefter på turné rundt på Nordkalotten frem til 2009.

Det er Nordisk Kulturfonds opfattelse, at der også ved uddelingen af støtte i 2006 er blevet henset til Fondens nøgleord *"For viden og åbne sanser".*

Tilsmæssusermut misigissutsinullu ammasinut • For kunnskap og åpne sinn • Pekking og opið hugarfar • För kunskap og öppna sinnen • Til kunnleika og opið sinni • Tietoa ja ääntä mieltä • For viden og åbne sanser

1. Fondens formål samt styrelsens virksomhedsidé og prioriteringer

1.1 Fondens opgave

Fondens virksomhed reguleres i en mellemstatslig aftale (overenskomsten om Fonden), der blev underskrevet i 1966 og senest ændret i 2002.

Fondens opgave er at fremme det kulturelle samarbejde mellem de nordiske lande, Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland. Ifølge overenskomsten omfatter Fondens virksomhedsområde det nordiske kultursamarbejde i hele dets udstrækning inden for og uden for Norden.

Hvor mange ansøgninger får Fonden?

Fonden modtog 899 gyldige ansøgninger i 2006, hvilket er 4% flere end 2005.

1.2 Styrelsens virksomhedsidé

Ud fra Fondens formål har styrelsen fastsat en virksomhedsidé, som nærmere beskriver, hvordan styrelsen ser på sin opgave. Styrelsens virksomhedsidé udgår fra følgende konklusion:

I Fondens arbejde består kulturens kerne af viden og åbne sanser; at mennesker oplever kulturelle uligheder som berigende i hverdagslivet.

Fonden vil medvirke til

- at give det lokale og nationale kunst- og kulturliv i Norden en ekstra dimension, som medfører et rigere kulturliv for alle Nordens indbyggere,
- at kunst- og kulturlivet i Norden får større opmærksomhed hos et internationalt publikum; at Norden ikke kun er modtagere af nye impulser, men at vi også videreformidler vores kunst, kultur og erfaringer til andre lande.

Hvor mange projekter bevilges støtte?

Fonden har bevilget støtte til 271 projekter i 2006. 30% af alle gyldige ansøgninger har modtaget støtte fra Fonden i 2006, hvilket er 5 % færre end i 2005.

Dette er en følge af, at Fonden bevilger økonomisk støtte til aktiviteter som

- muliggør møder omkring kunstneriske og kulturelle oplevelser mellem indbyggere fra forskellige dele af Norden,
- formidler kunst og kultur skabt i Norden for et publikum såvel inden for som uden for Norden,
- stimulerer og udvikler netværk inden for kunst og kultur i Norden eller i internationale miljøer med nordisk deltagelse.

1.3 Prioriteringer

Inden for rammerne for Fondens brede virksomhedsområde og virksomhedsidé har styrelsens fremhævet nogle særskilte prioriteringer:

Styrelsen prioriterer kunst- og kulturprojekter, som stimulerer

- samarbejde mellem nye grupper og aktører
- udveksling mellem ideelle foreninger og netværk
- aktiviteter for og med børn og unge
- aktiviteter som gennemføres i mindre byer
- nye udtryks- og formidlingsformer
- til øget forståelse mellem de nordiske sprog

- til øget viden om forskellige sprog i Norden og sprogenes rolle som kulturbærere
- til øget viden om Nordens historie samt fremvæksten af nye traditioner og den kulturarv, som samtiden former
- diskussion om betydningen af aktive foreninger og netværk for et rigt kulturliv
- diskussion om kunst- og kulturpolitik

Hvordan styrelsen har arbejdet for at virkeliggøre virksomhedsidéen og prioriteringerne redegøres der for i de to kommende afsnit angående bidragsvirksomheden og særlige satsninger. I de efterfølgende afsnit følger en kort beskrivelse af Fondens forvaltning; dets styrelse og sekretariat. Afslutningsvis redegøres for, hvordan styrelsen har disponeret sin bevilling og øvrige indtægter, samt hvordan sekretariatet har arbejdet med opfølgningen af projekterne.

Hvor mange penge ansøges Fonden om?

Fonden blev ansøgt om 119 mio. DKK i 2006. Det søgte beløb er næsten uforandret, det ansøgte beløb i 2005

2. Fondens bidragsvirksomhed

2.1 Bidragspolitik

Baggrunden for etableringen af Fonden i 1966 var *"at opnå en hurtigere og smidigere finansiering af det nordiske kultursamarbejde"*. Med henblik på at nå dette mål har Fondens bidragsvirksomhed siden 2003 bygget på otte ansøgningsrunder pr år: Seks ansøgningsrunder for ansøgninger med ansøgt beløb til og med 100.000 DKK og to ansøgningsrunder for ansøgninger med ansøgt beløb over 100.000 DKK.

For ansøgninger til og med 100.000 DKK har Fonden som mål, at disse skal være behandlet inden for 8 - 10 uger, og målet for behandlingen af ansøgninger over 100.000 DKK er en behandlingstid inden for 12 - 14 uger. I 2006 var 80 % af de bevilgede ansøgninger på under 100.000 DKK.

Hvor meget uddeler Fonden totalt pr. år?

Fonden har bevilget 25,3 mio. DKK til nordiske kulturprojekter i 2006.

Styrelsen har besluttet ikke at bevilge mere end 500.000 DKK til et og samme projekt. I 2006 var kun 3,3 % af de bevilgede ansøgninger på over 300.000 DKK. Herudover har Fonden en regel om, at projekter skal være afsluttet indenfor to kalenderår. I 2006 var afslutningsgraden på 95 % af de projekter, som bevilgedes i 2004.

Styrelsens bidragspolitik sigter på primært at give den første grundfinansiering, således at et projekt kan komme videre i sin planlægning, alternativt at bevilge den sidste topfinansiering, således at projektet kan påbegyndes. Dette skal ses i relation til, at det er en generel opfattelse blandt bidragsmodtagerne, at Fondens bidrag genererer to – tre gange yderligere i bidrag fra andre bistandsydere til et projekt.

Da Fonden har relativt mange ansøgningsrunder og oftest bevilger mindre beløb til relativt mange projekter, så er Fondens rolle ikke sjældent den som tager det første skridt i kunst- og kulturlivet.

Styrelsens bidragspolitik kan således sammenfattes til, at den bevilger mindre beløb, ofte og hurtigt.

2.2 Kvalitetssikring

Samtlige gyldige ansøgninger behandles i tre etaper: Bedømmelse af sagkyndige, behandling af Fondens sekretariat og styrelsens beslutning.

Styrelsen behandler alle gyldige ansøgninger. Ansøgninger på op til 100.000 DKK behandles ved en elektronisk behandling mellem styrelsens medlemmer i et internt "E-forum", og ansøgninger på over 100.000 DKK behandles på to regulære bevillingsmøder pr år.

Ordningen med sagkyndige blev etableret i 2004. Før 2004 var det Nordisk Ministerråds sekretariat og kunstkomitéerne, som vurderede ansøgninger på over 100.000 DKK. I 2004 og 2005 bedømtes ansøgningerne både af Fondens sagkyndige og Ministerrådets sekretariat og kunstkomitéerne.

I slutningen af 2005 meddelte ministerrådets sekretariat, at man på grund af begrænsede personaleresurser ikke fremover kunne bistå Fonden i arbejdet med bedømmelsen. Det samme meddelte kunstkomitéerne, eftersom de fra og med 2006 skulle afvikle deres virksomhed.

De sagkyndige udgør 20 personer fra forskellige kunst- og kulturområder i Norden, og udpeges af styrelsen på forslag fra de nationale kultur-myndigheder og -organisationer. Udover at de sagkyndige skal hjælpe Fondens sekretariat med at kvalitetssikre ansøgningerne, så er en vigtig målsætning dels at få synspunkter fra andre personer uden for det officielle nordiske system, dels skabe en større national forankring af Fondens arbejde. Ordningen med sagkyndige var en forsøgsvirksomhed, som blev igangsat i 2004, og som blev evalueret i efteråret 2006.

Sekretariatets vurdering var, at den nye ordning med sagkyndige har betydet en væsentlig styrkelse af Kulturfondets ansøgningsbehandling. Det blev således fundet, at de sagkyndige udgør en resursegruppe, som bidrager med værdifulde faglige indspil til Kulturfonden, ved at kvalitetsvurdere samtlige ansøgninger, og ved at etablere nye kontakter og netværk.

På baggrund af evalueringen besluttede styret på sit møde i august 2006, at ordningen med sagkyndige forlænges i to år for 2007 og 2008.

Sekretariatet forelagde på denne baggrund en oversigt over sagkyndige på styremødet i november og har siden hen skrevet kontrakt med nye sagkyndige samt forlænget aftalen med de sagkyndige for det tværkulturelle og det tværsektorielle område.

Hvor store er bevillingerne?

Bevillingerne var i gennemsnit på 93.000 DKK i 2006. 80 % af bevillingerne var under eller lig med 100.000 DKK Disse bevillinger modtog tilsammen 55% af det totale bevilgede beløb.

Hvor stor del af det søgte beløb bliver bevilget?

Bevilgede projekter modtager i gennemsnit 68 % af det, de har søgt om. Projektansøgninger på op til 100.000 DKK modtager i gennem-snit 75 % af det søgte beløb, mens projekt-ansøgninger over 100.000 DKK i gennemsnit kun modtager 62 % af det søgte beløb.

2.3 Antallet af ansøgninger

Fonden modtager et stadigt stigende antal ansøgninger. Det gælder såvel gyldige som ugyldige ansøgninger. I 2006 indkom totalt 1317 ansøgninger, og af disse var 899 gyldige. Modsvarende tal for 2005 var 1167, hvoraf 866 var gyldige. Stigningen for de to år er ca. 4 % for så vidt angår gyldige ansøgninger og 12,9 % for alle indkomne ansøgninger.

I 2006 udgjorde de gyldige ansøgninger et samlet søgt beløb på 118.824.216 DKK, hvilket stort set er det samme som i 2005.

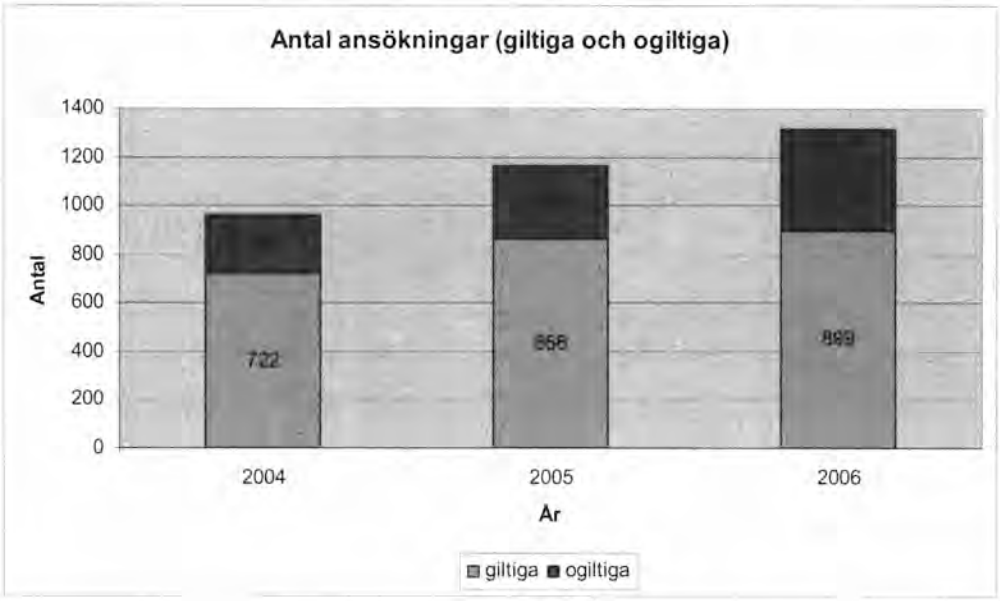

	2004	2005	2006	Ændring 2005-06
Gyldige	722	866	899	3,8 %
Ugyldige	237	301	418	38,9 %
I alt	959	1167	1317	12,9 %

Note: De ugyldige ansøgninger er ansøgninger som ikke opfylder Fondens retningslinier med hensyn til ansøgt beløb, deltagerlande, projektstart etc.

Af de 899 gyldige ansøgninger i 2006 bevilgedes 30 %, hvilket kan sammenlignes med 2005, hvor bevillingsgraden var 33 %.

Efter den 1. juli 2006 modtager Fonden kun elektroniske ansøgninger, rekvisitioner og slutrapporter. Der er ikke fremkommet kritik fra ansøgerne vedrørende denne nye ordning. Fondens datasystem har klaret overgangen til ren e-administration godt. I såvel ansøgningen som i slutrapporten har Fonden indført et antal evalueringsspørgsmål. Her kan ansøgerne fremføre deres synspunkter vedrørende Fondens bidragsvirksomhed og deres erfaringer med at drive nordiske kulturprojekter.

2.4 Projekternes virksomhedsområder

Fonden inddeler sine ansøgninger i tre hovedområder: *Tværsektorielle*, det vil sige kulturprojekter, som også berører en anden samfundssektor (eksempelvis kultur og helse), *Tværkulturelle*, det vil sige projekter, som berører flere kunst-/kulturområder (eksempelvis visse festivaler) samt *Enkelte Kunstområder* (eksempelvis musikprojekter). Definitionen *Enkelte kunstområder* skal ikke ses ud fra en kunstpolitisk definition, men mere som en administrativ definition. Det er den enkelte ansøger, som selv klassificerer, hvilken sektor projektet skal tilhøre.

Af de bevilgede midler vedrører 84 % projekter inden for enkelte kunstområder, 12 % tværkulturelle projekter og 4 % tværsektorielle projekter. I perioden 2004 - 2006 er sektoren tværsektorielle blevet halveret. Sektoren *Enkelte Kunstområder* har de seneste tre år været relativ konstant.

Bevilger Fonden mere eller mindre i forhold til sine midler?

Fonden bevilger 75 % af sine midler direkte til projekterne. Dette er uændret fra 2005 til 2006.

Hvor store er ansøgningerne?

Ansøgningerne var i gennemsnit på 132.000 DKK i 2006. 73 % af ansøgningerne er på maksimum 100.000 DKK og 9 % af ansøgninger er på over 300.000 DKK

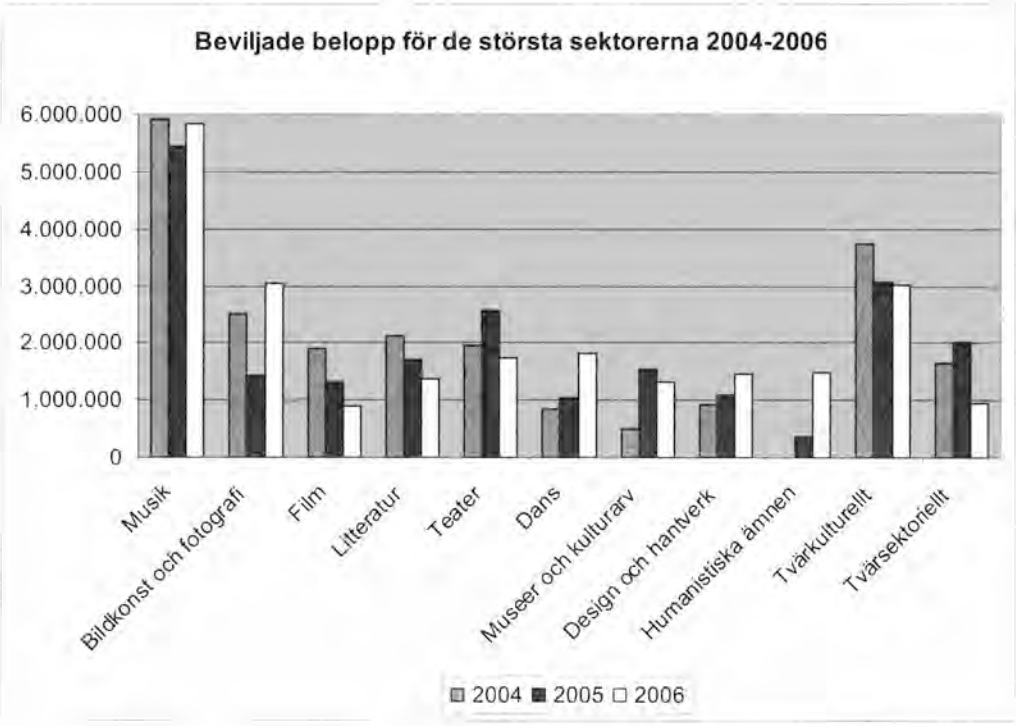

Sektor:	2004	2005	2006	Ändr.2005-2006
Musik	5.912.000	5.430.000	5.825.000	7,3 %
Bildkonst – fotografi	2.507.000	1.410.000	3.050.000	116,3 %
Film	1.884.000	1.325.000	905.000	-31,7 %
Litteratur	2.134.000	1.690.000	1.359.000	-19,6 %
Teater	1.960.000	2.560.000	1.730.000	-32,4 %
Dans	842.000	1.030.000	1.805.000	75,2 %
Museer och kulturarv	510.000	1.525.000	1.315.000	-13,8 %
Design och hantverk	923.000	1.100.000	1.460.000	32,7 %
Humanistiska ämnen	0	372.000	1.480.000	297,8 %
Tvärkulturellt	3.727.000	3.079.000	3.015.000	-2,1 %
Tvärsektoriellt	1.648.000	2.010.000	962.000	-52,1 %

Musikområdet har altid haft en stærk position i Fondens bidragsvirksomhed. Nogen specifik forklaring på hvorfor, findes ikke, men der søges til et bredt område (fra folkemusik, kor, pop/rock til klassisk musik), og udøverne tæller både foreninger og enkeltpersoner og såvel amatører som professionelle. Af statistikken fremgår, at næsten 23 % af Fondens bevilgede bidrag vedrører musikprojekter.

Angående bidrag til filmprojekter, skal det bemærkes, at Fonden ikke bevilger bidrag til traditionelle spillefilm. Sektoren *Film* vedrører hovedsagelig filmfestivaler og seminarer med temaet film.

Hvor ofte ansøges Fonden om at være hoved-finansier?

I 32 % af ansøgningerne i 2006 blev Fonden bedt om at bidrage med mere end 50 % af det totale budget Det er ganske svagt faldende i forhold til 2005.

Hvor ofte bliver Fonden hovedfi-nansiør i budgettet?

Blandt de bevilgede projekter i 2006 var det kun 7 %, hvor Fonden bidrog med mere end 50 % af det totale budget. I 2005 var det 9 %.

2.5 Projekternes aktivitetsformer

I lighed med hvad angår bredden i projekternes virksomhedsområde, så spænder projekterne over et stort antal aktivitetsformer. Nedenfor er et udvalg af de hyppigste forekommende. Herudover forekommer eksempelvis projekter, der handler om "publicering", "undervisning" og "planlægning".

Som det fremgår af statistikken nedenfor, er de to største aktivitetsformer festivaler og konferencer/seminarer. Det fremgår også, at projekternes aktivitetsformer kan skifte år fra år.

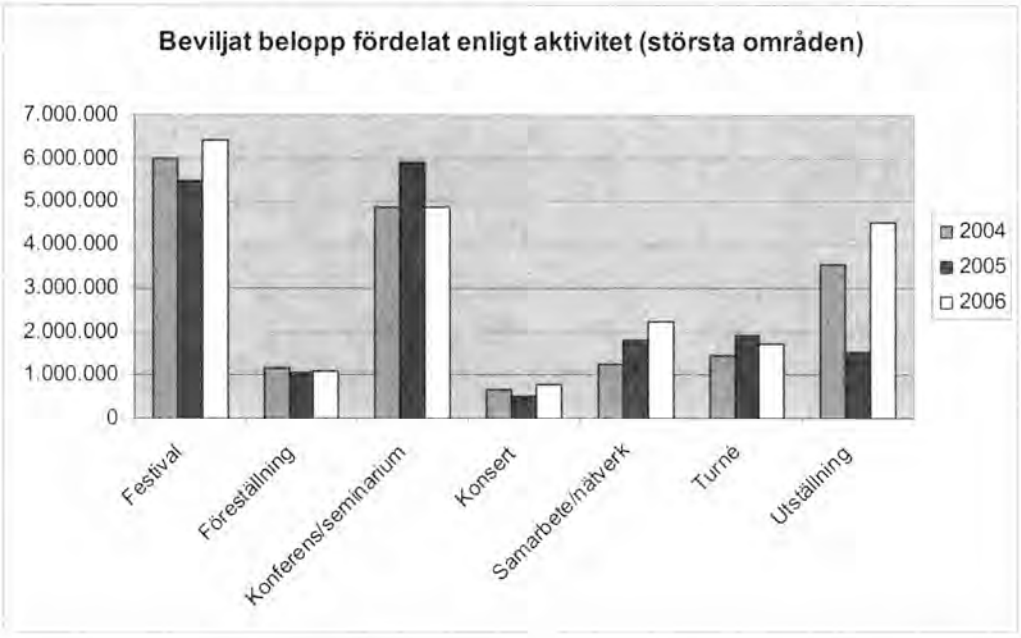

Aktivitet:	2004	2005	2006	Ändring 2005-2006
Festival	5.991.000	5.474.000	6.417.000	17,2 %
Föreställning	1.159.000	1.067.000	1.090.000	2,2 %
Konferens/seminarium	4.849.000	5.912.000	4.862.000	-17,8 %
Konsert	675.000	505.000	770.000	52,5 %
Samarbete/nätverk	1.230.000	1.780.000	2.225.000	25,0 %
Turné	1.442.000	1.920.000	1.720.000	-10,4 %
Utställning	3.540.000	1.515.000	4.499.000	197,0 %

2.6 Ansøgernes organisationsform og hjemsted

Der findes ingen regler i Fondens overenskomst, der regulerer, hvem som kan søge om projektbidrag fra Fonden. Fonden er således åben for såvel enkeltpersoner som for frivilligorganisationer, private og offentlige organisationer og institutioner.

I 2006 kom 10 % af ansøgningerne fra enkeltpersoner, 13 % fra offentlige institutioner og 39 % fra frivilligorganisationer og uformelle netværk.

Nedenfor ses statistikken for Fondens bevillinger til de forskellige organisationsformer.

Hvem er målgruppen for projekterne?

23 % af projekterne har en specificeret aldersgruppe som målgruppe. Projekter med børn og unge (0-18 år) som målgruppe udgør 6,6 % af antallet af bevillinger, og 6 % af det bevilgede beløb.

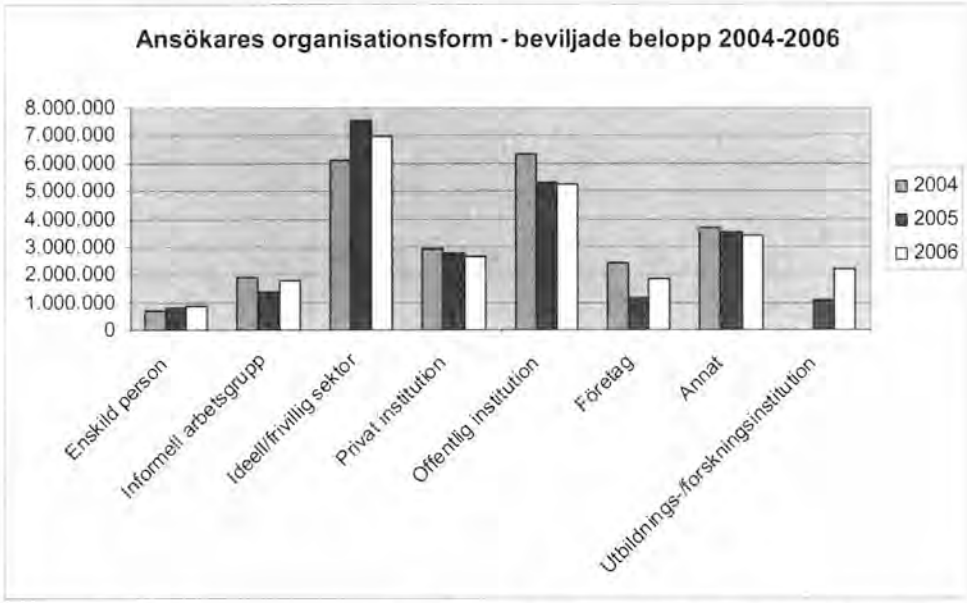

Organisationsform:	2004	2005	2006	Ändring 2005-06
Enskild person	710.000	800.000	841.000	5,1 %
Informell arbetsgrupp	1.895.000	1.380.000	1.795.000	30,1 %
Ideell/frivillig sektor	6.085.000	7.545.000	6.937.000	-8,1 %
Privat institution	2.921.000	2.755.000	2.660.000	-3,4 %
Offentlig institution	6.357.000	5.304.000	5.244.000	-1,1 %
Företag	2.432.000	1.170.000	1.870.000	59,8 %
Annat	3.679.000	3.527.000	3.405.000	-3,5 %
Utbildnings-/forskningsinstitution	0	1.100.000	2.180.000	98,2 %

Af de bevilgede ansøgninger i 2006 kom ca. 45 % svarende til 122 af 271 bevillinger fra hovedstadsområderne i Norden. Da nogle af projekterne er turnéer og samarbejdsprojekter, så indebærer det ikke nødvendigvis, at lige så mange af projekterne alene gennemføres i hovedstadsområderne.

Et projekt kan gennemføres såvel inden for som uden for Norden og ansøgeren kan have sit hjemsted uden for Norden. Projekter, hvor ansøgerne er fra Norden, er dog den dominerende gruppe. Af Fondens bevillinger i 2006 gik 88 % til ansøgere i de nordiske lande og selvstyrende områder.

Endvidere kan nævnes, at ca. 12 % af Fondens bevillinger i 2006 gik til ansøgere fra Vestnorden (Island, Grønland og Færøerne), og 5 % gik til ansøgere fra Nordens østlige nærområder (Rusland, Estland, Letland og Litauen).

2.7 Et udvalg af bevilgede projekter

Nedenfor ses et udvalg af de i alt 271 af de projekter som Fonden har bevilget bidrag til i 2006. Udvalget belyser bredden i Fondens virksomhed: Fra husflid, hiphop og til kunstudstillinger.

Rainbow Strings 2006

Hvilke lande kommer ansøgningerne fra?

Ansøgningerne kommer primært fra de nordiske lande. I 2006 er der 25% ansøgninger fra Sverige, 22% fra Danmark, 15% fra Norge, 14% fra Finland og 6% fra Island.

Hvor meget bliver udbetalt til de nordiske lande?

I 2006 modtog Sverige 6,1 mill. kr, Norge 2,7 mill. DKK Danmark 6,4 mill. DKK, Finland 2,9 mill. DKK og Island 1,7 mill. DKK Der e forholdsvis store udsving fra år til år

Rainbow Strings er en nordisk-karelsk festival for unge med basis i nordisk folkemusik. Nordisk Kulturfond støttede festivalen med 75.000 DKK. På festivalen præsenterer deltagerne folkemusik fra deres respektive områder.

Cityborderlands
Fonden gav 70.000 DKK til et fællesnordisk fotoprojekt. Fotoprojektet, der går under betegnelsen Cityrborderlands, har til hensigt
at udvikle et netværk for 27 kunstfotografer fra vækstlaget i alle de nordiske lande og selvstyrende områder. Fotograferne skaber en vandreudstilling bestående af 27 fotografiske værker, som alle tematiserer de urbane og mentale ændringsprocesser, der finder sted i de nordiske byers grænseområder.

FISK (Nordisk Filmsommerskole) 2006
Nordisk Filmsommerskole er et samarbejde mellem organisationer og institutioner på Færøerne, Tromsø i Nord-Norge, Västra Norrbotten i Sverige og Rovaniemi, Sodankylä og Kemijärvi kommuner i Nord-Finland. Der er tale om et filmkursus for unge mellem 18 og 22 år, som har erfaring fra filmarbejde. De unge skal i hold producere kortfilm, og fire professionelle nordiske filmfolk skal vejlede og coache eleverne gennem forløbet. Fondet bevilgede 200.000 DKK til filmsommerskolen.

Seminariet Mare Balticum
Fondet støttede et seminar, Mare Balticum, for nordiske og baltiske lærere med 75.000 DKK. Formålet med seminaret var at fremme et uddannelsessamarbejde og informationsudveksling mellem baltiske og nordiske lande. Der skulle gennemføres komparative studier bl.a. om datateknikkens rolle inden for undervisning og om lærerstudierne i de respektive lande.

NUPEN
Nordisk Kulturfond støttede kunstudstillingen NUPEN med 200.000 DKK. Kunstudstillingen skulle komme i stand ved et samarbejde mellem fem nordiske museer, der ønskede at udstille den norske kunstner Kjell Nupens kunst. Ud over 30 centrale værker ville udstillingen bestå af flere værker, der varierer fra sted til sted.

Dukker i Nord – Nordisk dukketeaterfestival
150.000 DKK blev givet til Nordisk Informationskontor i Umeå til en dukketeaterfestival og en dukkeudstilling. Dukketeaterforestillingerne skulle vise den kulturelle mangefold i landende i Barentsregionen samt knytte netværk i regionen.

Nordisk husflidskonference i Reykjavik
Nordisk Husflidsforbund afholdt i Reykjavik en husflidskonference med hovedtemaet "Husfliden som inspirationskilde for fremtidens design." Konferencens formål var at samle nordiske og baltiske husflidsfolk for at udveksle idéer og erfaringer på området, samt at diskutere, hvordan dagens designere og husflidsfolk kan bruge traditioner fra nordisk husflid og håndværk som inspirationskilde i deres arbejde nu og i fremtiden. Fondet støttede projektet med 200.000 DKK.

Nordisk Novemberdans
Fondet støttede Nordisk Novemberdans i Bærum Kulturarena, Norge med 75.000 DKK. Bærum Kulturarena skulle bl.a. indbyde de to anerkendte

Hvor meget bliver udbetalt til de selv-styrende områder i Norden?

I 2006 modtog Åland 157.000 DKK, Grønland modtog 1.235.000 DKK og Færøerne modtog 610.000 DKK Der er relativt store udsving fra år til år.

balletensembler; Tim Rushtons Dansk Danseteater, og Johan Ingers Cullbergballetten.

Nordiske unge i samspil
Fondet støttede Kalmar Musikunion med 25.000 DKK til "Nordiska ungdomar i samspel", der skulle være en mødeplads for kulturinteresserede unge fra landene omkring Østersøen i alderen 16-25 år, med udgangspunkt i nordisk musik. Projektet var forankret i Samrådet for Nordisk Amatørmusik - SAMNAM, en organisation med over 40 musikorganisationer fra hele Norden og mere end 500.000 medlemmer.

Kultur på Kryds
Fondet støttede med 40.000 DKK en temamåned i Farum Kulturhus med overskriften 'Kultur på Kryds: De nordiske lande'. Målet med tema-måneden var at sprede kendskabet til de nordiske landes kulturer og styrke det kulturelle fællesskab mellem de nordiske foreninger.
I løbet af temamåneden ville Farum Kulturhus være vært for en række kulturarrangementer med deltagelse af en lang række nordiske kunstnere herunder 25 finner fra det finske råbekor Huutajat.

Nordiske kunstnerpar
Gallen-Kallela Museet i Esbo arrangerer i samarbejde med andre nordiske kunstmuseer udstillingen "Nordiska konstnärspar". I udstillingen præsenteres finske, svenske, norske og danske kunstnerpar ved overgangen mellem 1800- og 1900-tallet. I fokus vil være den kreative vekselvirkning og familielivet mellem to kunstnere. Fonden støtter udstillingen med 90.000 DKK.

Moderne Kvinder - kvindelige malere i Norden 1910-1930
Fondet støttede udstillingen" MODERNE KVINDER - Kvindelige malere i Norden i perioden 1910-1930" med 400.000 DKK. Formålet med udstillingen var at betragte en række kvindelige nordiske kunstnere i et nutidigt perspektiv og at sætte fokus på kvindens rolle i kunstlivet både dengang og nu. Udstillingen blev skabt i et samarbejde mellem GL STRAND (København), Gøteborg Kunstmuseum (Gøteborg) og Atheneum (Helsingfors).

Nordic Revolving
Fondet støttede med 150.000 DKK eventen "Nordic Revolving 2007", der er en hiphop festival med det formål at bringe unge til aktiv deltagelse frem for passiv konsumering af amerikansk hiphop kultur. Hiphop kulturen er oprindeligt udviklet i multietniske miljøer, og har stor fascinationskraft blandt etniske grupper. Samtidig er det et globalt fællesskab. Med Nordic Revolving ønsker arrangørerne at skabe et stærkt nordisk ståsted for udøverne af hiphop i Norden. I eventen skal også deltage hiphop musikere.

3. Fondens særlige satsninger

3.1 Satsningen Årets Nordiske Udstilling

Fra og med år 2003 kan museer i Norden søge et særligt bidrag på 3 mio. DKK. Bidraget udannonceres hvert andet år og bevilges til en ekstraordinær

udstilling, som henvender sig til et bredt publikum og vises i mindst to nordiske lande.

Kongospår

Det første udstillingsprojekt i satsningen Årets Nordiske Udstilling er *Kongospår,* der kom i stand som følge af et samarbejde mellem Etnografiska museet i Stockholm, Kulturernas museum i Helsingfors, Nationalmuseet i København og Kulturhistorisk museum i Oslo samt Svenska Riksudstillinger.

Med udstillingen ville Fonden sætte fokus på Afrika og Kongo, såvel i datid som i nutid, og dets relationer til Norden og de nordiske lande. Temaet for udstillingen spænder fra 1800-tallets missionærer til 1900-tallets FN-soldater. Udstillingen blev indviet den 18. november 2005 på Etnografiska museet i Stockholm, hvor den blev vist frem til april 2006, hvorefter den sendtes på turné til Helsingfors, København og Oslo, hvor den afsluttes i november år 2007.

Udstillingen har skabt stor interesse og har været velbesøgt.

Nätter af ljus – dagar af mörker

Fondens satsning Årets Nordiske Udstilling udannonceredes i marts 2005 for anden gang. Fondens styrelse besluttede i november 2005 at udpege udstillingsprojektet *Nätter af ljus – dagar af mörker* til Årets Nordiske Udstilling for årene 2006 – 2008. Udstillingsprojektet koordineres af Skellefteå museum i Sverige.

Medarrangører er Tromsø museum (Norge), Oulun taidemuseo i Uleåborg (Finland), Ajtte – svenskt fjäll- og samemuseum i Jokkmokk (Sverige), Aineen Taidemuseo i Torneå (Finland), Skogsmuseet i Lycksele (Sverige), Norrbottens museum i Luleå (Sverige), Västerbottens museum i Umeå (Sverige), Tornedalsmuseet i Torneå (Finland) og Kemin Taidemuseo (Finland).

Udstillingens tema tager udgangspunkt i lysfænomenet nord for polarcirklen. Udgangspunktet er, hvordan den specielle årscykus med lys og mørke påvirker de kulturer som mennesker udvikler på Nordkalotten. Udstillingen vil formidle videnskabelige, kulturelle og etnografiske perspektiver på temaet lys og mørke. Igennem 2006 har samarbejdspartnerne samarbejdet om planlægningen af udstillingen, der åbner i Skelleftå i september 2007, og sendes derefter på turné rundt på Nordkalotten frem til 2009.

Hvilken organisationsform har ansøgerne typisk?

Ansøgerne kommer hyppigst fra den frivillige (ideelle) sektor inklusiv uformelle netværk, i alt 39 % og dernæst offentlige institutioner, 13 %.

4. Fondens organisation

4.1 Ratificeringen af den nordiske retsstillingsaftale

I anledning af den nye overenskomst for Fonden, der trådte i kraft den 5. marts 2004, har spørgsmålet om, hvordan Fonden fremover kan omfattes af den nordiske retsstillingsaftale været behandlet i 2005. Ved samarbejdsministrenes møde den 16. december 2002 godkendtes et forslag til revideret retstillingsaftale, der tydeliggør, at Fondens sekretariat og personale omfattes af samme retstillingsaftale, der gælder for Nordiske Råds og Nordisk Ministerråds sekretariater og deres personale.

Efter samarbejdsministrenes beslutning i december 2002 sendtes forslaget til medlemslandene til godkendelse. Aftalen blev underskrevet af repræsentanter for regeringerne på et møde i Oslo den 29. oktober 2004. Herefter blev aftalen sendt til medlemslandenes ratificering. Den 29. december 2005 meddelte det norske udenrigsministerium, at aftalen var ratificeret af samtlige nordiske lande.

Fondens juridiske status og institutionelle karakter som selvstændigt retssubjekt er hermed klargjort, og som en konsekvens heraf overgik arbejdsgiveransvaret for Fondens personale fra Nordisk Ministerråds sekretariat till Fondens styrelse i 2006.

4.2 Fondens styrelse og sekretariat

Fondens styrelse består af 13 medlemmer: to fra hvert nordisk land og en fra hvert selvstyrende område. I afsnit 5.4, årsregnskab 2006 kan ses, hvem der sidder i styrelsen.

Det er den virksomme styrelse, som underskriver Fondens årsberetning. Underskrivelsen af årsberetningen for 2005 foregik på styremødet i august 2006 af de personer, som på det tidspunkt indgik som ordinære medlemmer. I 2006 har Finland haft formandskabet i Fonden, formand var riksdagsmedlem Simo Rundgren og næstformand var Veikko Kunnas, afdelningschef, Avdelningen för kulturtjänster, Helsingfors Stad. Styrelsen afholdt i alt tre møder: To i København og et på Åland.

Antallet af kontraktansatte ved Fondens sekretariat var fire i 2006, hvilket er samme antal som i 2005.

Personalet bestod af rådgiver Kjell Austin, rådgiver Thomas Heikkilä, afdelingssekretær Aja Bugge (Aja Bugge fik i juni 2006 stillingsbetegnelsen projektkoordinator) og direktør Mats Jönsson. Mats Jönsson opsagde ved brev til styrelsen sin stilling den 1. oktober med fratrædelse den 15. januar 2007. På styrelsens møde i november besluttede styrelsen at ansætte Karen Bue (DK) som direktør for Fonden med tiltrædelse den 15. februar 2007.

Fondens sekretariat er placeret på Store Kongensgade 36 i København, og Fonden indkøber gennem en særskilt aftale administrative tjenester af ministerrådets sekretariat.

Fonden var I 2006 medlem af European Foundation Center (EFC), hvilket Fonden har været siden 1997. Medlemsafgiften for 2006 var på 2200 EUR.

5. Fondens økonomi og projekt-administration

Fondens samlede indtægter i 2006 var på 33.718.891 DKK, hvilket har været en stigning på 1.039.889 DKK i forhold til 2005. De samlede udgifter og bevillinger i 2006 var på 34.756.378 DKK, hvilket viser en stigning på 2.720.546 DKK.

Fondens resultat for 2006 blev et underskud på 1.037.488 DKK mod et overskud på 643.170 DKK i 2005. Forskellen på ca. 1.681.000 DKK skyldes en kombination af øgede indtægter med ca. 1.040.000 DKK, øgede administrative omkostninger med ca. 669.000 DKK og flere disponerede projektbevillinger med 2.052.000 DKK

Hvem er deltagerne i projekterne?

23 % af projekterne har i 2006 angivet en specifik aldersgruppe for deltagerne. Det hyppigste er voksne i alderen 26-64 år. 2 % af projektansøgningerne har børn og unge som deltagere.

Kommer ansøgerne fra hovedstæderne?

Omkring 45 % af ansøgningerne kommer fra hovedstæderne. Der er ingen signifikant forskel på, hvor høj bevillingsgraden er afhængigt af ansøgers hjemby.

5.1 Fondens indtægter

Indtægterne består af tre dele: Bidrag fra Nordisk Ministerråd, renteindtægter og tilbageførte bidrag.

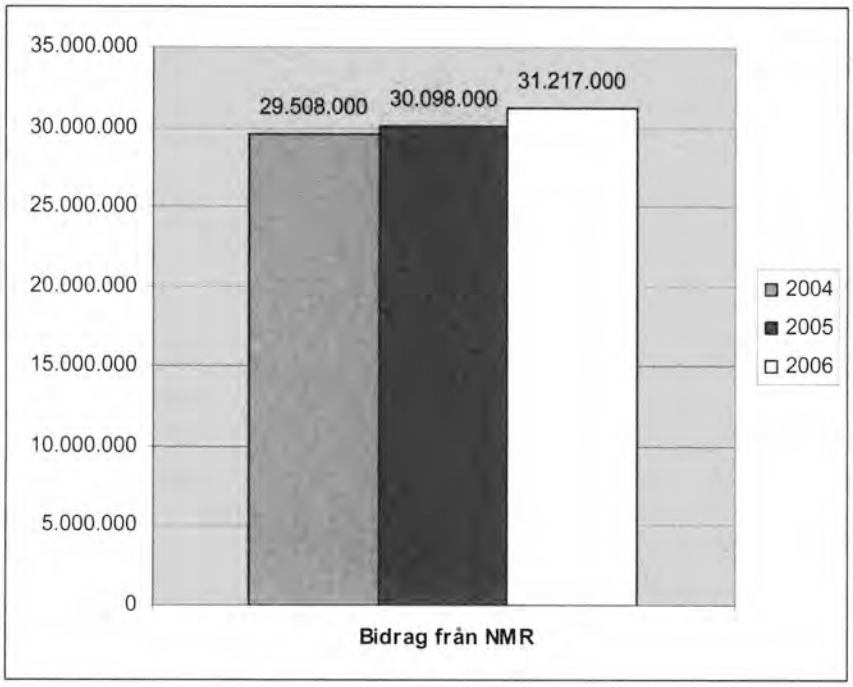

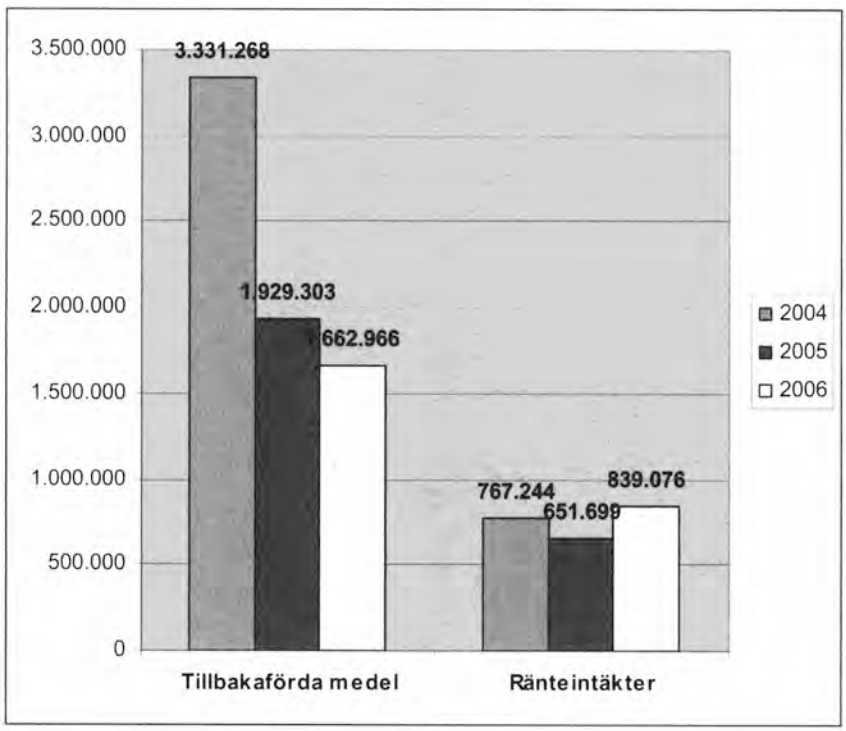

Hvilket sprog bliver ansøgningerne skrevet på?
75 % af alle ansøgninger er på skandinavisk (svensk, dansk eller norsk). Finland skiller sig ud ved at have størstedel af ansøgningerne på finsk og nogle på engelsk. Fra Island kommer også en del ansøgninger skrevet på engelsk.

Hvor mange ugyldige ansøgninger får Fonden?
Fonden modtog 418 ugyldige ansøgninger i 2006, hvilket er 32 % af alle ansøgninger. Ligesom der bliver flere gyldige ansøgninger, er antallet af ugyldige ansøgninger også vokset.

Intäkter (i DKK)	2004	2005	2006
Bidrag från NMR	29.508.000	30.098.000	31.217.000
Tillbakaförda medel	3.331.268	1.929.303	1.662.966
Ränteintäkter	767.244	651.699	838.925
Totalt	33.606.512	32.679.002	33.718.891

Bidraget fra Nordisk Ministerråd

Bidraget steg fra 2005 til 2006 med 111.900 DKK fra 30.098.000 DKK til 31.217.000 DKK, hvilket var en regulering for øgede pris- og lønomkostninger.

Tilbageførte bidrag

Dette er en tilbagebetaling af tidligere bevilgede bidrag, som ikke har kunnet gennemføres ifølge projektplanerne. Hertil indgår resterende bidrag fra projekter, der ikke har kunnet gennemføres indenfor to år efter bevillingsåret, hvilket er Fondens regel for projekternes tidsmæssige ramme, og projekterne er derfor blevet genbevilgede.

Størrelsen på de tilbageførte bidrag varierer fra år til år afhængig af forskellige omstændigheder for projekterne. Til en vis grad kan de dog minimeres gennem et effektivt opfølgningsarbejde fra sekretariatet, hvilket har sket i 2005 og 2006, og det kan til dels forklare den nedadgående tendens.

Renteindtægterne

Disse påvirkes dels af det gældende renteniveau, dels af hvor hurtigt de bevilgede projektbidrag rekvireres og udbetales.

5.2 Fondens udgifter

Udgifterne består af tre dele: Administrationsomkostninger, bevilgede projektmidler og Fondens særlige initiativer/interne projekter.

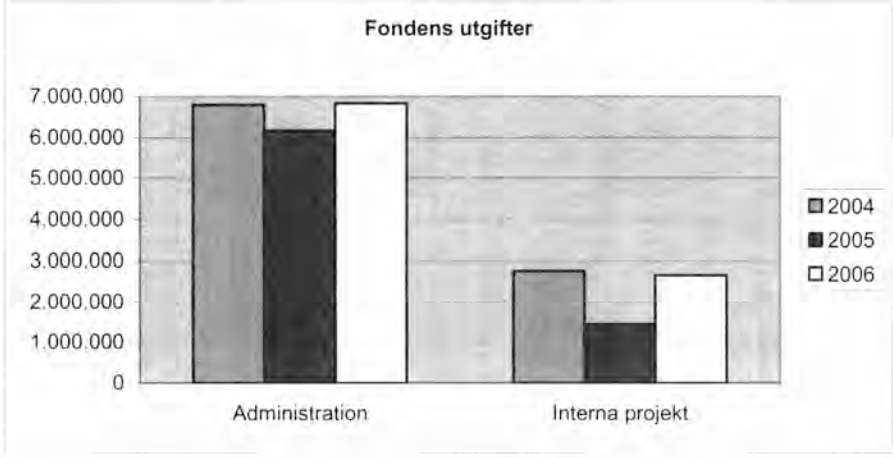

Hvilke sektorer er projekterne indenfor?

Langt de fleste ansøgninger er fra de enkelte kunstgrene (84 %) mens 4% er tværsektorielle og 12% er tværkulturelle. Den største enkelte sektor er musik.

Hvilken type aktivitet er projekterne?

De hyppigste aktiviteter for projekterne er konference/ seminar, festival og udstilling.

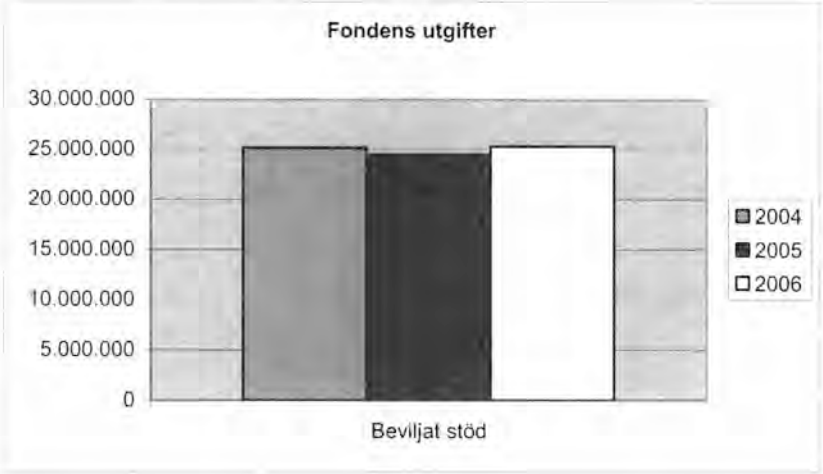

Utgifter (i DKK)	2004	2005	2006	2006 i %	växt
Administration	6.797.938	6.158.953	6.827.878	20,2%	10,9%
Interna projekt	2.745.000	1.430.000	2.650.000	7,9%	85,3%
Beviljat stöd	25.181.093	24.446.879	25.278.500	75,0%	3,4%
Icke disponerade medel	-1.117.519	643.170	-1.037.487	-3,1%	-261,3%
Totalt	33.606.512	32.679.002	33.718.891	100,0%	3,2%

Fondens særlige initiativer/interne projekter

Udgiften omfatter omkostninger vedrørerende Årets Nordiske Udstilling, andre initiativer og ekstra omkostninger i tilknytning til udvikling af Fondens elektroniske projekthåndteringssystem. Disse omkostninger skifter fra år til år afhængig af, hvilke satsninger og projekter, der er aktuelle.

Bevilgede projektmidler

Sammenlignet med 2005 var bevilgede projektmidler i 2006 ca. 832.000 DKK højere.

Med hensyn til antallet af bevilgede projekter i 2006 faldt de til 271, hvilket var et lille fald i forhold til 2005 på 14.

	2004	2005	2006	Ändring 2005-2006
Intäkter	33.606.512	32.679.002	33.718.891	3%
Beviljat belopp	25.181.093	24.446.879	25.278.500	3%
Andel beviljat i %	75%	75%	75%	0%

I de genbevilgede projekter i 2006 indgår 13, som bevilgedes i 2004 og yderligere fire fra 2003, som genbevilgedes for anden gang. At et projekt genbevilges endnu en gang er dog usædvanligt. Et mål for sekretariatet er, at mindst 95 % af projekterne skal være afsluttet efter to kalenderår. Dette mål er nået i 2006; se tabellen nedenfor.

Genbevillinger

	2002	2003	2004
Antal bevilget i alt samme år	256	261	260
Antal genbevilget fra samme år	1	4	13
Andel genbevilg.	0,4%	1,5%	5,0%
Andel afsluttet	99,6%	98,5%	95,0%

Administrationsomkostninger

Styrelsens og sekretariatets administrationsomkostninger øgede fra 19 til 20 % af de totale udgifter sammenlignet med 2005.

Administration	2004	2005	2006
Budget	7.150.000	6.375.000	6.685.000
Räkenskap	6.797.938	6.158.953	6.827.878
Administrations andel av	20%	19%	20%

Hvor mange projekter afsluttes inden for to år?

93 % af alle bevilgede projekter er afsluttet to kalenderår, efter de er bevilget.

I Fondens administrationsomkostninger indgår i princippet alle løbende udgifter forbundet med styrelsens og sekretariatets arbejde. Det vedrører eksempelvis udgifter til styrelsens møder og honorarer, annoncering, information, tolkning, oversættelse, personalets rejser og lønninger, indkøb af inventar, drift og udvikling af data/internet, samarbejde med de regionale nordiske informationskontorer og almindelige kontorudgifter. I omkostninger for personalets lønninger indgår også den sekretariatsafgift, som de kontraktsansatte betaler, og som tilbageføres til de nordiske lande ifølge samme principper, som gælder for Nordisk Ministerråds Sekretariat. Totalt tilbagebetaltes fra Fonden ca. 422.000 DKK.

I administrationsomkostningerne indgår også omkostninger for de ydelser, som Fonden køber af Ministerrådet angående sekretariatsservice; vagtmestertjenester, telefoni og posthåndtering, lokaleomkostninger, regnskabshåndtering samt personaleadministration. Køb af disse ydelser reguleres i en særlig aftale med Ministerrådet, og de steg i 2006 til sammenlagt 880.000 DKK.

Hvor store er Fondens administrationsomkostninger?

I 2006 var udgifterne til administration på 6.8 mio. DKK, hvilket er 669.000 DKK (10 ,8 %) mere end 2005.

De samlede administrationsudgifter er steget med ca. 669.000 DKK i forhold til 2005. Der har været større personaleomkostninger med ca. 576.000 DKK og øgede omkostninger til de eksterne sagkyndige eksperter med ca. 93.000 DKK
Stigningen i personaleomkostninger skyldes bl.a., at der er hensat forpligtelse til udbetaling af særlige feriefridage og særligt ferietillæg i forbindelse med medarbejdernes fratræden. De øgede omkostninger til eksterne sagkyndige eksperter er et udtryk for det stigende antal projektansøgninger, der skal vurderes.

Omkostningerne til Fondens administration bør iagtages ud fra, at styrelsen består af to medlemmer fra hvert land samt en fra hvert selvstyrende område, at Fonden har seks + to ansøgningsfrister pr. år.
Opmærksomheden skal også henledes på, Fondens formål omfatter hele kunst- og kulturområdet, hvorfor den må have et relativt stort antal sagkyndige til rådighed til bedømmelse af ansøgninger, samt at al

information på Fondens hjemmeside og i ansøgningsproceduren findes i fire sprogversioner. Det skal videre nævnes, at styrelsen og sekretariatet har en relativ høj ambition angående service, kontrol og kvalitetssikring. Endelig skal nævnes den store volumen for så vidt angår ansøgninger.

Styrelsens honorar

Styrelsens medlemmer har siden 1976 modtaget et honorar for sit styrelsesarbejde. Honoraret består dels af en grundydelse, dels af et mødehonorar. Grundhonoraret er på 12.600 DKK pr. år for ordinære medlemmer. Formanden modtager dobbelt grundhonorar; det vil sige 25.200 DKK, og næstformanden modtager et og et halvt grundhonorar; det vil sige 18.900 DKK. Mødehonoraret er på 1.800 DKK pr. mødedag for samtlige medlemmer. Honoraret har været uforandret sammenlignet med 2005.

Hvilket land udenfor Norden kom med flest ansøgninger?

I 2006 havde Estland med 20 ansøgninger flest. Derefter kommer Rusland med 15 ansøgninger.

5.3 Sekretariatets behandling og opfølgning af projekterne

Fondens sekretariat har i de seneste tre år udviklet et elektronisk projekthåndteringssystem, som muliggør en mere effektiv håndtering og opfølgning af ansøgningerne. Systemet muliggør også en bedre statistisk måling af sekretariatets arbejdsbelastning og effektivitet. Nedenfor er en summarisk redegørelse herfor.

Totalt antal projekter i "omløb" og afsluttede projekter

Hvad angår sekretariatets arbejde med Fondens bidragsvirksomhed, så består den hovedsagligt i at modtage og behandle indkomne ansøgninger, samt at følge op og afslutte de ansøgninger, der er blevet bevilget. I tilslutning hertil arbejder sekretariatet med løbende information og rådgivning.

Hvor mange af ansøgningerne er bilaterale?

I 2006 indkom der 12 bilaterale ansøgninger mellem Vestnorden og det øvrige Norden. 5 af dem blev bevilget.

For at få en opfattelse om hvor mange projekter, der pr. år er i "omløb" – som sekretariatet behandler og gransker – bør de indkomne ansøgninger og slutbehandlingen af allerede bevilgede ansøgninger ses i en sammenhæng.

Vedrørende de indkommende ansøgninger bør også lægges de ugyldige ansøgninger, eftersom de også skal gennemlæses for at kunne klassificeres som gyldige eller ugyldige. Tabellen nedenfor omfatter kun de ugyldige ansøgninger, som ansøgerne har registreret i Fondens datasystem. De ansøgninger, som er indkommet via almindelig brevpost eller e-post omfattes ikke. Hvad angår afsluttede projekter, så er der her tale om projekter, der er bevilget tidligere end 2005 respektive 2006, og som er indkommet med sine slutrapporter i de pågældende år.

	2004	2005	2006
Gyldige ansøgninger	722	866	899
Ugyldige ansøgninger	237	301	418
Bevilgede under året	288	285	271
Afsluttede projekter fra tidligere år	267	332	342
I alt	1514	1784	1930

Af ovenstående tabel kan ses, at sekretariatets arbejde med at behandle og følge op på bevilgede projekter samt behandling af slutrapporter er øget i 2006.

Antal åbne projekter

Den 27. februar 2007 havde Fonden 268 åbne projekter, det vil sige allerede bevilgede projekter, der ikke er afsluttet. Kun 14 åbne projekter er bevilget inden 2005.

Årsregnskab 2006

NORDISK KULTURFOND

DRIFTSREGNSKAB

	Note	Budget 2006 DKK	Regnskab 2006 DKK	Regnskab 2005 DKK
Tilgang af midler				
Nordisk Ministerråds budget		31.217.000	31.217.000	30.098.000
Tilbageførte midler	(1)		1.662.966	1.929.303
Renteindtægter	(2)	710.000	838.925	651.699
I alt		**31.927.000**	**33.718.891**	**32.679.002**
Administrations udgifter				
Styrelsens mødeudgifter		400.000	362.761	365.066
Styrelseshonorar		300.000	264.768	287.406
Tolkning		45.000	43.161	41.427
Kontorudgifter		255.000	245.608	175.655
Annoncer		-	-	4.905
Oversættelser		335.000	330.494	317.239
Møde med høringsindsatser		210.000	211.128	177.561
Informationsvirksomhed		250.000	180.848	237.811
Advokatomkostninger		10.000	1.319	-
EFC medlemskab		20.000	16.412	16.406
Sekretariatets rejser		300.000	295.313	321.081
Møde regionale informationskon		190.000	112.317	190.337
Øvrige mødesudgifter styrelsen		60.000	54.311	23.186
Personaleudgifter		2.520.000	2.870.901	2.321.201
Administration NMR		880.000	880.000	820.000
Inventar		65.000	82.692	59.205
Drift og udvikling af EDB		200.000	147.814	283.766
Honorar til sagkyndige ekstern		600.000	708.620	481.171
Øvrigt		45.000	19.410	35.530
I alt		**6.685.000**	**6.827.878**	**6.158.953**
Bevilget til interne projekter				
Kulturfondens interne projekter	(3)	2.650.000	2.650.000	1.430.000
Bevilget støtte				
Støttetildelinger i året	(4)	25.278.500	25.278.500	24.446.879
Udgifter og bevilgninger i alt		**34.613.500**	**34.756.378**	**32.035.832**
Årets resultat	(5)	**-2.686.500**	**-1.037.487**	**643.170**

NORDISK KULTURFOND

BALANCE

	31-12-2006 DKK	31-12-2005 DKK
AKTIVER		
Likvide midler	24.030.349	23.861.449
Fordringer	122.617	156.078
Forudbetalt løn	181.933	136.607
Mellemregning med NMR	-20.366	
Aktiver i alt	**24.314.534**	**24.154.134**
PASSIVER		
Mellemregning med NMR	436.093	2.350.858
Periodeafgrænsning og skyldige omk.	37.778	510.452
Leverandører	286.218	25.229
Personaleforpligtelser	279.264	17.137
Ikke udbetalte bevillinger	20.321.682	18.021.133
Kulturfondens interne projekter	2.147.905	1.404.243
Overførte midler	1.843.082	1.181.912
Årets resultat	-1.037.487	643.170
Passiver i alt	**24.314.534**	**24.154.134**

NORDISK KULTURFUND

Riksdagsledamot Kent Olsson Sverige	Folketingsmedlem Frode Sørensen Danmark	Direktør Poul Bache Danmark
Byråchef Jan-Ole Lönnblad Ålands Landskapsstyrelse	Stortingsrepresentant Rolf Reikvam Norge	Kulturråd Veikko Kunnas Finland
Ekspeditionschef Kjell Myhren Norge	Lagtingsmedlem Jógvan við Keldu Færøerne	Regissör Stefán Baldursson Island
Altingsmann Rannveig Guðmundsdóttir Island	Generaldirektör Kristina Rennerstedt Sverige	Riksdagsledamot Simo Rundgren Finland
Direktør Lise Lennert Olsen Grønland	Karen Bue Direktør Nordisk	Vagn Egede Olsen Økonomichef, NMR

Noter til Nordisk Kulturfonds regnskab for 2006

(1) Tilbageførte midler er bevilget støtte fra tidligere år, som ikke er blevet udbetalt, pga. at projektet ikke er realisert. Det kan også være tilbagebtalinger af midler, hvis projektet har ændret indhold, således at foudsætningerne for tildelingen ike længere er opfyldt.

(2) Kulturfonden modtager sin bevilling fra Nordisk Ministerråd i 2 rater i hhv. januar og juli hvert år.
Indtil midlerne udbetales til bevillingsmodtager er ligger de på aftaleindskud i banken. Renteindtægterne stammer først og fremst fra aftaleindskuddene.

(3) Kulturfonden har afsat midler i 2006 til projekter, som er internt initierede til en samlet sum af 2.650 tDKK. Ikke anvendte budgetmidler forventes anvendt til det samme formål i det følgende år.

tDKK	Overført fra tidl. år	Disponeret 2006	Anvendt 2006	Overføres til 2007
Fondens temaområde (sprog)	389.538	148.000	(426.873)	964.411
Årets nordiske udstilling	765.193	1.500.000	1.202.474	1.062.718
ARKIV-OPRYDNING	(59.754)	151.596	91.842	-
Kulturpolitiske konferencer	108.379	(108.379)	0	0
Særskildte satsninger 2006	114.486	350.000	371.837	92.649
Overgang til E-håndtering	86.401	608.783	667.058	28.126
I alt	1.404.243	2.650.000	1.908.344	2.147.904

(4) Kulturfondens tildeling af støtte til nye projekter i regnskabsåret. Tildelingen af midler er ikke det samme som udbetalinger. Från och med år 2003 gäller följande regler: Bidrag till och med DKK 100 000 utbetalas i två delar. 85% utbetalas före projektstart och resterande 15% efter det att projektet avslutats och fonden mottagit och godkänt en rapport och ekonomisk redovisning för projektet. Bidrag högre än DKK 100 000 utbetalas i tre delar. 40% utbetalas före projektstart, 45% efter det att fonden godkänt en statusrapport för projektet och de resterande 15% efter godkänd slutrapport och redovisning av projektet.

2002:	30.094.555 DKK
2003:	36.387.998 DKK
2004:	31.376.699 DKK
2005:	28.332.686 DKK
2006:	27.928.500 DKK

NORDISK KULTURFOND

Noter til Nordisk Kulturfonds regnskab for 2006

(5) Udisponerede midler er differencen mellem "tilgangen af midler i alt" og "udgifter og bevillinger i alt". Midlerne overføres til følgende regnskabsår.

(6) I 2005 skete den ændring at Kulturfondens likviditet er blevet adskildt ministerrådets øvrige likviditet og der laves selvstændige aftaleindskud for placering af fondens likviditet

(7) Bevillinger som ikke er udbetalt ved udgangen af året. Det er for projekter, som har fået bevilget midler i 2004, 2005 og 2006, og de overførte midler fordeler sig således på årene:

2004	711.300 DKK
2005	3.484.765 DKK
2006	16.125.617 DKK
I alt:	20.321.682 DKK

(8) Oversigt over udisponerede midler

Udisponerede midler 1/1 2006	1.825.082 DKK
Korrektion af fejl i overførte projektmidler	18.000 DKK
Årets resultat	-1.037.487 DKK
Udisponerede midler 31/12 2006	805.595 DKK

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *5/2003/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1335/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00004-2

Pensioner och förtidspensionering

Rekommandasjon

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* se över formerna för beskattningen av pensioner från ett annat nordiskt land och eftersträva en gemensam tillämpning av skatteavtalet i de nordiska länderna
2) *att* förenkla proceduren för bedömningen av rätten till förtidspension och rehabilitering så att undersökning och beslut görs i ett land istället för i berörda länder. På sikt bör regelverken om förtidspensionering de nordiska länderna emellan harmoniseras

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Ad 1)
Inom ramen för arbetet med översyn av det nordiska skatteavtalet väntas ett utkast till protokoll om förändringar i det nordiska skatteavtalet bli framlagt under hösten 2007. Detta kan få betydelse för reglerna om beskattning av pensioner i ett annat nordiskt land. Nordiska Ministerrådet avser därför att återkomma till Nordiska Rådet angående rekommendationen efter det att protokollet är antaget.

Ad 2)
Bedömningen av rätten till förtidspension följer nationella regler och skiljer sig åt de nordiska länderna emellan. Varje land avgör således utifrån sina nationella bedömningsgrunder, vilka personer som kan ha rätt till förtidspension. Frågan kompliceras ytterligare av ländernas olika krav på graden av arbetsförhet för att bevilja förtidspensioner.

For å lette saksbehandlingen av bedømmelsesgrunnlaget i førtidspensjonssaker har den nordiska socialförsäkringsgruppen under ÄK-S, utarbetat en nordisk guide för nationella tjänstemän, som ska underlätta handläggandet av nordiska förtids-pensionsärenden. Guiden beskriver de olika nationella reglerna som kringgärdar förtidspensionsområdet och anger vilken dokumentation de olika länderna behöver för att kunna behandla ett

ärende. Tanken är att denna pensionsguide ska underlätta och påskynda processen med att fatta beslut i enskilda ärenden. Guiden färdigställdes i november 2006 och är nu ute för översättning i länderna. Guiden kommer att läggas ut på respektive myndighet intranät samt delas ut till handläggare som arbetar med förtidspensionssaker.

Det pågår också ett arbete med att etablera en nordisk socialförsäkringsportal med information om bl.a. pensionsregler i alla de nordiska länderna, tillgänglig på alla nordiska språk. Den nordiska socialförsäkringsportalen förväntas vara färdig under våren 2008.

Rekommandationens anden at-sats kan hermed afskrives.

Velferdsutvalgets betenkning

Velferdsutvalget merker seg at Nordisk Ministerråds meddelelse for 2007 viser til at det er i gang en prosess rundt spørsmålet om skatterelaterte grensehinder. Det pågår en gjennomgang av den nordiske Skatteavtalen. Den nordiske "skatteavtalegruppen" kom til i april 2005, og utarbeidet en rapport til de nordiske finansministrene, som omhandlet blant annet behandling av spørsmål som ble stilt i rapporten "Oversikt over grensehinder på skatteområdet" fra oktober 2004. På møtet den 24. oktober 2005, da skatteavtalegruppens vurderinger ble lagt fram for MR-Finans, la finansministrene vekt på at arbeidet med å rive ned grensehinder skulle fortsette med full kraft, med et spesielt fokus på en revisjon av det nordiske dobbeltbeskattningsavtalen. Etter at rapporten var ferdig og ble framlagt for finansministrene, har den nordiske "skatteavtalegruppen" fortsatt sitt arbeid med en gjennomgang av den nordiske skatteavtalen. Dette arbeidet har kommet så langt at det forventes et utkast til protokoll mot slutten av 2007 om forandringer i den nordiske skatteavtalen. "Skatteavtalegruppens" forslag til protokoll vil kunne påvirke reglene rundt skatt av pensjoner i et annet nordisk land. Velferdsutvalget merker seg at Nordisk Ministerråd vil komme tilbake til Nordisk Råd angående rekommandasjonen etter at protokollen er framlagt. Velferdsutvalget ser det som naturlig å vente til forslaget og innholdet til protokoll er gjort kjent og vurdere videre hva effektene av forslagene blir.

Velferdsutvalget refererer til meddelelsen for 2006 der den nordiske sosialforsikringsgruppen vurderte mulighetene for å la grunnlaget for vurdering av rett til ytelser i et land skulle gjelde i et annet nordisk land. Konklusjonen var at så vel ulikt lovgrunnlag som ulike vurderingsprinsipper ikke gir grunnlag for harmonisering av regelverket.

Det ble nedsatt en arbeidsgruppe som skulle utarbeide en nordisk guide med svar på spørsmålene rundt førtidspensjonering, til bruk for saksbehandlere. Det ble også besluttet å etablere en portal på det sosiale området. Nordisk Ministerråd meddeler for 2007 at guiden ble ferdigstilt i november 2006. Guiden er distribuert til de forskjellige nordiske landene for oversettelse. Målet med guiden er å forenkle saksbehandlingen rundt bedømmelsesgrunnlaget for en mulig godkjenning av en førtidspensjonering. Guiden beskriver de ulike nasjonale reglene og hvilken dokumentasjon som er nødvendig for å behandle en sak. Det er også i gang et arbeid for å etablere en nordisk sosialforsikringsportal, som skal informere om pensjonsreglene i alle de nordiske landene. Portalen ventes å være ferdig våren 2008.

Velferdsutvalget ser at dette er tiltak i riktig retning når det gjelder å få en mer rettferdig og lik behandling av en arbeidstidsnedsettelse og sosiale og medisinske vurderinger. Velferdsutvalget ser at det kan være problematisk å skulle harmonisere forskjellige lover og bedømmelsesgrunnlaget i førtidspensjonssaker. Velferdsutvalget vil understreke at det fortsatt må være et sterkt fokus på en rettferdig og mest mulig likebehandling av

nordboerne. I dag kan nordboere bli vurdert forskjellig ved f.eks en arbeidsskade og hvilke rett til erstatning man har som individ, avhengig av hvilken side av grensen man bor og arbeider.

Velferdsutvalget vurderer situasjonen slik at det ikke er oppnådd en tilfredsstillende situasjon for nordboerne. Dette særlig sett i forhold til målet om en mest mulig likebehandling i førtidspensjonssaker og en harmonisering av regelverket mellom de nordiske landene.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. 5/2003 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Gøteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Jessica Polfjärd (m)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Göte Wahlström (s), vice ordförande

Nordisk Råd

Rek. *5/2003/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1335/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00004-2

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 13/2003/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1333/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00005-2

Förebyggande av diabetes

Rekommandasjon

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* initiera samnordisk forskning för att ta fram fungerande metoder för det förebyggande arbetet av folksjukdomen diabetes. Till detta hör forskning i epidemiologi, sjukdomsorsaker och sjukdomsutveckling liksom betydelsen av livsstil och egenvård
2) *att* igångsätta processen för att hitta indikatorer för en kvalitativ och effektiv vård[1]
3) *att* involvera de baltiska staterna i nämnda initiativ[2]

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

De nationale myndigheder har hovedansvaret for at implementere handlingsplanen og omsætte denne til konkrete aktiviteter. Blandt Nordisk Ministerråds institutioner bidrager Nordisk Højskole for Folkesundhed (NHV) aktivt til udkrystallisering af handlingsplanen. Således har NHV i 2007 fx planlagt konkrete initiativer, som skal styrke det nordiske samarbejde vedr. diabetes.

I juni afholdes en konference for forskere og repræsentanter for diabetesregistre i de nordiske lande, hvor der sættes fokus på samarbejdsområder og særligt fokus på muligheden for at samordne diabetesregistre indenfor Norden. Konkrete forslag til fremtidige initiativer til samarbejde og netværksetablering, herunder ansøgninger til EU og NordForsk er en vigtig målsætning for konferencen. Udover repræsentanter fra de nordiske lande inviteres også repræsentanter fra Arkhangelsk.

Derudover afholdes en konference i oktober med fokus på diabetes og fedme som samfundsproblem og helseøkonomiske aspekter, hvor bl.a. forskere i norden også inviteres med henblik på at diskutere samarbejde, herunder samkøring af registre og validitet.

---

[1] Ferdigbehandlet 2006

[2] Ferdigbehandlet 2006

Endelig har NHV i 2007 sat fokus på det videre arbejde med implementering af handlingsplanen for bedre sundhed og livskvalitet gennem kost og motion. De igangsætter flere initiativer som er tæt relateret til diabetesproblematikken og samordning af nordisk kompetence inden for området.

Velferdsutvalgets betenkning

Diabetes er en av vår tids store folkesykdommer. På verdensbasis regner WHO at det er ca. 200 millioner som har diabetes. Det er en betydelig andel av befolkningen i hvert av de nordiske landene som har sykdommen og det er en stigende tendens til at flere blir diagnostisert i stadig yngre alder. Det er også i ferd med å utvikle seg sosiale, kjønnsmessige og etniske forskjeller. Det er antageligvis også store mørketall og mange udiagnostiserte sykdomstilfeller.

Velferdsutvalget refererer til meddelelsen fra Nordisk Ministerråd 2006, der Nordisk Ministerråd sa at de fremmer en helhetlig tilnærming til det forbyggende aspektet innen folkehelse, men samtidig ikke prioriterer diabetes som et særskilt område. Samtidig så Nordisk Ministerråd helt klart en sammenheng mellom tiltak på diabetesområdet og tiltak til forebyggelse av livstidssykdommer. Utarbeidelsen av "Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem kosthold og fysisk aktivitet" ble vedtatt 2006, og er et helt sentralt verktøy i kampen mot diabetes.

Velferdsutvalget er meget fornøyd med utarbeidelsen av denne rapporten og ser på den som et helt sentralt verktøy for å motvirke diabetes og spre kunnskap om folkehelse. Særlig med et spesielt fokus på barn og unge og problemer rundt overvekt og fedme, som er to faktorer som kan påvirke en utvikling av diabetes. Barn og unge er mer inaktive og sitter mange timer foran tv/pc hver dag, sukkerinntaket har økt betydelig, det spises for lite frukt og grønt og en voksende andel av yngre barn under 12 år er overvektige.

Velferdsutvalget merker seg at Nordisk Ministerråd i sin meddelelse for 2007 påpeker at det er de nasjonale myndighetene som har hovedansvaret for å implementere handlingsplanen og omsette den til konkrete tiltak. Velferdsutvalget vil understreke Nordisk Højskole for Folkesundhed (NHV) sin rolle som en sentral institusjon som samordner og driver forskning på nordisk nivå og sprer kunnskap om folkehelsen. NHV har i 2007 satt fokus på det videre arbeidet med implementeringen av handlingsplanen. NHV vil være en viktig pådriver og har planlagt konkrete tiltak som skal styrke det nordiske samarbeidet vedrørende kampen mot diabetes.

Velferdsutvalget ser at det var avholdt en konferanse i juni 2007, der forskere og representanter for diabetesregisteret diskuterte felles samarbeidsområder og mulighetene for å etablere et felles nordisk diabetesregister. Andre temaer på konferansen var: nettverksetableringer og utarbeidelse av søknader til EU og NordForsk, for fremtidige prosjekter. Det var også invitert representanter for Arkhangelsk.

I oktober 2007 skal en ny konferanse finne sted der fokuset er fedme og diabetes som samfunnsproblem og det helseøkonomiske aspektet. Det skal også diskuteres samkjøring av registre og validitet.

Velferdsutvalget er fornøyd med det sterke engasjementet og målrettede fokuset alle de nordiske landene utøver for å skaffe til veie ny kunnskap, dele informasjon, utvikle konkrete tiltak og utvikle en langsiktig strategi i kampen mot denne meget alvorlige problematikken, som rammer store folkegrupper i samfunnet.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 13/2003 som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Gøteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Jessica Polfjärd (m)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Göte Wahlström (s), vice ordförande

Nordisk Råd

Rek. 13/2003/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1333/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00005-2

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. *2/2004/næring
D 2007

Tidigare nummer:
A 1341/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 07-00114-7

Open Source Software

Framställning

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* der i et samarbejde mellem ministerrådets forskellige sektorer (IT, forbruger og næring) etableres et OSS, Open Source Software, kompetencecenter, som får til opgave at opsamle erfaringer, rådgive ved større indkøbsprojekter, vejlede i brug af OSS, udvikle *best practice*-modeller etc. IT-branchens faglige og økonomiske deltagelse i et sådant center anses for en forudsætning og det bør overvejes at anvende NordicOS som udgangspunkt for dannelsen af centeret

2) *at* der søges udviklet OSS-netværk i den ikke-kommercielle sfære bestående af universiteter, faglige sammenslutning etc. som tilsammen kan bidrage til den fortsatte udvikling af OSS

3) *at* nordiske institutioner anvender software som understøtter åbne standarder og at indkøbs- og udbudspolitik vedrørende software tilrettelægges således, at der skabes fri konkurrence, uafhængighed og valgfrihed i relation til produkter og leverandører

Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordisk Ministerråd har behandlet Nordisk Råds rekommandation ad flere omgange siden forslaget blev fremført i 2004, hvilket fremgår af Ministerrådet tidligere besvarelser.

Ministerrådets har blandt andet behandlet rekommandationen i et samarbejde mellem flere af Ministerrådets fagsektorer - IT sektoren; næringssektoren; uddannelses og forskningssektoren samt konsumentsektoren, idet rekommandationen på forskellig vis berørte dem alle. Dette har forlænget sagsbehandlingen. I løbet af efteråret 2005 begyndte en afklaring at nærme sig sin afslutning, men blev radikalt ændret af den moderniseringsproces som Ministerrådet samtidigt gennemgik. Det blev klart, at to af de fire involverede fagsektorers Ministerråd (MR-IT og MR-konsument)

skulle nedlægges. Det forslag som oprindeligt have været behandlet mistede derved det Ministerråd som havde ledet processen (MR-IT) samt det Ministerråd (MR-konsument) som ejede det open source initiativ (NordicOS), som Nordisk Råd pegede på som interessant. Som følge heraf blev det daværende forslag ikke muligt at gennemføre.

Per 1. januar 2006 overtog Nordisk Ministerråd for Uddannelse og Forskning (MR-U) ansvaret for koordinering af det nordiske samarbejde på politikområdet informations- og kommunikationsteknologi (IT). I den forbindelse således også ansvaret for nærværende rekommandation.

MR-U har i løbet af 2006 arbejdet på at afklare, hvorledes MR-U skulle varetage sit nye koordineringsansvar, samt med hvilket IT-politisk fagligt indhold. MR-U har ikke fundet grundlag for at prioritere politikområdet Open Source Software.

Der er for nærværende ikke planer om at tage spørgsmålet op på et senere tidspunkt. På den baggrund foreslås det at rekommandationen afskrives.

Nordiska rådet

Fremst. *2/2004/næring D 2007

Tidigare nummer:
A 1341/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 07-00114-7

Näringsutskottets betänkande

Näringsutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande om att MR-U under år 2006, till följd av nedläggelsen av MR-IT och övertagandet av ansvaret för politikområdet informations- och kommunikationsteknologi (IT), har diskuterat hur MR-U ska tillvarata sitt nya ansvar och vilka IT-politiska prioriteringar som ska göras. I denna process har MR-U inte funnit det relevant att prioritera politikområdet Open Source Software (OSS) och att det för närvarande inte finns några planer på att ta upp frågan vid en senare tidpunkt.

Ministerrådet såg i sitt meddelande år 2004 positivt på att samla nordisk kompetens inom detta område men att istället för ett kompetenscenter, inrätta ett kompetensnätverk inom OSS. NMR skulle under år 2005 vidare undersöka intresset inom berörda sektorer. I NMR:s meddelande år 2006 framfördes en blandad tillslutning till förslaget från de berörda sektorerna. MR-IT var positivt till förslaget men menade att ett mindre initiativ riskerade att inte ha tillräcklig genomslagskraft. MR-U var generellt positiva, men menade att det var behov för en närmare värdering av olika förhållanden.

Näringsutskottet vill i detta sammanhang peka på presidiets betänkande (B 234/presidiet) över samarbetsministrarnas förslag till ny struktur för Nordiska ministerrådet, där Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att inte lägga ner ministerrådet för informationsteknologi (MR-IT) då det skulle få konsekvenser för bl.a. det nordiska kompetensnätverk för "Open Source Software" som då var i en initial fas. Satsningen kring detta nätverk ansågs både av rådet och ministerrådet (MR-IT) som ett mycket välkommet och relevant initiativ.

NMR framförde i sitt förslag till strukturomvandling att syftet med struktur- och moderniseringsarbetet var att stärka det nordiska samarbetets politiska relevans och effektivitet och att detta kunde ske genom en klar politisk fokusering och en ändamålsenlig anpassning av arbetet (struktur).

Näringsutskottet anser att MR-U ska göra prioriteringar inom sitt ansvarsområde men finner det anmärkningsvärt att NMR på intet sätt i sitt meddelande motiverar varför MR-U gör en annan bedömning än MR-IT när det gäller kompetensnätverket för OSS. NMR pekar i sitt meddelande på att i och med att MR-IT och MR-Konsument lades ner försvann de ministerråd som ansvarade för processen med det ursprungliga förslaget och ägde det

open source-initativ (NordicOS) som NR pekat på som intressant, och att det därför är omöjligt att genomföra det som föreslås i framställningen.

Näringsutskottet anser att detta går stick i stäv mot de intentioner som presenterades för rådet i samband med strukturomvandlingen av NMR och anser inte att detta är ett exempel på att stärka det nordiska samarbetets politiska relevans och effektivitet. Näringsutskottet efterlyser underlag och argumentation för den politiska bortprioritering som MR-U har gjort. I meddelandet framförs endast strukturella motiv till varför NMR inte har för avsikt att fortsätta prioritera detta område och inte några sakliga.

Vidare anser utskottet att NMR:s ovilja att prioritera detta område i ljuset av återlanseringen av Lissabon-strategin och EU:s konkurrensfrämjande ambitioner som anmärkningsvärt, då det nordiska samarbetet enhälligt har uttalat sitt stöd för denna återlansering.

Inom EU gör man en helt annan bedömning än inom NMR när det gäller OSS. I strategin "i2010 - Det Europeiska Informationssamhället för tillväxt och sysselsättning" finns tre huvudteman, där ett av dem är att stärka innovation och investeringar i IT-forskning för att främja tillväxt och fler och bättre arbetstillfällen. Under detta tema har ett arbete genomförts med målet att främja global konkurrens för den europeiska industrin inom mjukvarusektorn (Software Technologies) genom att stödja forskning och utveckling och den roll OSS kan spela där.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet om Fremst. 2/2004 till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Göteborg den 25 september 2007

Ole Vagn Christensen (S)
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Monica Green (s)
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), ordf.
Billy Gustavsson (s)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Kristján Þor Júliusson (Sj.)
Tuula Peltonen (sd)
Janne Seurujärvi (cent)
Stefan Tornberg (c)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst.
***7/2004/medborger**
D 2007

Tidligere nummer:
B 226/medborgar

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00118-6

Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre "Ministerrådsförslag om ett samarbetsprogram på konsumentområdet 2005–2010", B 226/medborgar

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Som led i struktur- og moderniseringsprojektet blev det i 2005 besluttet, at der med virkning fra den 1. januar 2006 ikke længere skulle være et formelt nordisk samarbejde i et selvstændigt konsumentministerråd.

Som en konsekvens heraf besluttede de nordiske konsumentministre at fortsætte deres samarbejde i uformelt regi på den måde, at de etablerede en embedsmandsgruppe kaldet NordKons, som skulle forestå det fremtidige samarbejde, herunder arbejdet med opfølgning på det nævnte samarbejdsprogram 2005-2010.

Nordisk Ministerråd skabte ved strukturomlægningen mulighed for i en overgangsperiode at yde administrativ støtte til uformelt samarbejde, ligesom der i en overgangsperiode blev skabt økonomisk mulighed for at yde støtte til konkrete projekter på områder, hvor det formelle samarbejde blev nedlagt.

Nordisk Ministerråd mener, at rekommandationen kan afskrives.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget betvivler, hvorvidt ministerrådets forslag om et samarbejdsprogram på forbrugerområdet kan gennemføres. Udvalget har et stort ønske om at prioritere det samarbejdsprogram, der er vedtaget i Nordisk Råd og MR-Konsument for periode 2005-2010, men erfaringerne har beklageligvis ikke været tilfredsstillende. Der mangler til-

syneladende både økonomisk og politisk vilje til at gennemføre det. Strukturpuljen er fra 1. januar 2008 helt afviklet.

Udvalget påpeger desuden, at der ikke tidligere er blevet talt om, at der kun "i en overgangsperiode blev skabt økonomisk mulighed for at yde støtte til konkrete projekter på områder, hvor det formelle samarbejde blev nedlagt".

Udvalget beklager dybt udviklingen på forbrugerområdet. Derfor ønsker udvalget en redegørelse fra ministerrådet på sessionen i 2007. Redegørelsen skal indeholde en status for Samarbejdsprogrammet for Forbrugerområdet 2005-2010, og en klargørelse af ministerrådets prioriteringer fra 2005-2007 samt hvilke initiativer ministerrådet har for forbrugerområdet fra 2008- 2010.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen om 7/2004 til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år.

Gøteborg, den 25. september 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Bjarne Kallis (kd)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Allan Niebuhr (KF)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst.
13/2005/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1373/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00106-8

Konference om korruption

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at arrangere en konference i Skt. Petersborg om korruption. Det er ønskværdigt, at dette sker i samarbejde med andre relevante internationale organisationer, som er forankret i regionen og interesserede i feltet samt relevante russiske myndigheder

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

En konferens om korruption genomförs i enlighet med framställningen den 23-24 maj 2007 i Moskva. Huvudarrangörer är de finska och ryska justitieministerierna, med stöd och deltagande av andra myndigheter och organisationer, bl.a. de finska och ryska riksåklagarämbetena samt den juridiska administrationen i det ryska parlamentet. Experter från Förenta nationerna (FN), Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och Europarådet inbjuds att deltaga.

Arrangörerna har inbjudit en grupp parlamentariker från Nordiska rådet till konferensen.

Åtgärder mot korruption ingår bl.a. i de bilaterala handlingsplaner som det ryska justitieministeriet har överenskommit om med det finska justitieministeriet respektive det svenska justitiedepartementet. Arrangörerna planerar att följa upp konferensen med studiebesök för experter i september månad detta år och man överväger också att initiera andra former av uppföljning under 2008.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

Nordisk Råd

Fremst.
13/2005/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1373/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00106-8

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer med tilfredshed, at konferencen om korruption blev afholdt den 23.-24. maj i Moskva. Udvalget beklager imidlertidig de vanskeligheder, der var med at få visa til de nordiske parlamentarikere, hvilket medførte, at Maria Öberg (s) ikke fik tilladelse til at rejse ind.

Udvalget noterer, at arrangørerne vil følge op på konferencen og initiere andre former for opfølgning i 2008.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 13/2005 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Gøteborg, den 25. september 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Bjarne Kallis (kd)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Allan Niebuhr (KF)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *18/2005/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
A 1370/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00097-10

Arktisk forskning

Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* gjennomføre en analyse av kunnskapsbehov og forutsetninger for en fortsatt og langsiktig nordisk forskningssatsing på klima- og miljøforandringer i Arktis, samt disse forandringenes konsekvenser for befolkningene i området, med henblikk på å presentere forslag til en nordisk forskningssatsing på området i forkant av det Internasjonale Polaråret 2007

2) *å* igangsette et prosjekt med det formål å styrke formidlingen av resultater og kunnskaper fra nordiske forskningsprosjekter og -programmer, samt å legge til rette for en bedre erfaringsdeling og ivaretakelse av nettverk etter at forskningsinnsatser avsluttes[1]

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Ministerrådet ställer sig mycket positivt till denna rekommendation, och delar förslagsställarnas åsikt om att detta är ett viktigt område där det är av stor vikt att klarlägga om och hur beslut på nordisk nivå signifikant kan bidra till en bättre forskningsinsats när det gäller klimat- och miljöförändringar i Arktis.

Ministerrådet lät under 2006 CICERO (Senter for klimaforskning) ta fram en förstudie med rubriken "Forslag til hovedstudie: kartlegging av kunnskaps- og koordineringsbehov av nordisk forskningssamarbeid om klimaendringer i Arktis". Denna förstudie presenterades som en ministerredogörelse av minister Øystein Djupedal under Nordiska rådets session 2006. Förstudien har satts ut på nätet (www.norden.org) och den har också tryckts upp i 200 exemplar.

[1] Andre at-sats ferdigbehandlet 2006

Nordisk Råd

Rek. *18/2005/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
A 1370/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00097-10

Ministerrådet har givit NordForsk i uppdrag att leda arbetet med att ta fram huvudstudien. Arbetet påbörjas i januari 2007, skall vara färdigt i augusti och den tryckta rapporten skall föreligga till Nordiska rådets session 2007. Huvudstudien skall bygga på förstudien men vara mera detaljerad och komma med konkreta förslag på eventuella forskningsinsatser som Norden borde initiera.

Nordisk Ministerråd anser for sin del, at rekommandationen kan afskrives.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning

Kultur- og utdanningsutvalget konstaterer at Nordisk Ministerråd har igangsatt en omfattende prosess for å kartlegge kunnskapsbehov og forutsetninger for en nordisk forskningsinnsats om klima- og miljøforandringene i Arktis. Det er gjennomført en forstudie og en hovedstudie for å klarlegge den forskningsmessige statusen på dette området. Hovedstudien skal også inneholde forslag til forskningsinnsatser som det nordiske samarbeidet bør iverksette. Utvalget mener denne fremgangsmåten er fruktbar og kan også vurderes anvendt på andre områder hvor det er planer om nordiske forskningsinnsatser. Det nordiske samarbeidet kan tilføre en merverdi nettopp ved å kartlegge de enkelte nordiske landenes forskningsinnsatser for på den måten å avdekke huller, unødig overlapp og fragmentering. Dette kan både gi verdifull kunnskap til de enkelte landene, og det vil også kunne gi et solid grunnlag for eventuelle nordiske forskningsinitiativer. En slik fremgangsmåte kan også gi grunnlag for en enda større integrasjon mellom de nordiske landene på forskningsområdet f.eks. i forhold til åpning av nasjonale forskningsprogrammer.

Klimaspørsmålet er av de viktigste spørsmål de nordiske landene står overfor. Forskning om årsaker og konsekvenser av klimaforandringer er ett område hvor de nordiske landene kan være ledende. Utvalget noterer at klima- og energi også er et prioritert område i forslagene til nordiske globaliseringsinnsatser. Kultur- og utdanningsutvalget imøteser derfor videre informasjon om hvilke tiltak som iverksettes på grunnlag av de studiene som nå er gjennomført.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. 18/2005 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år i anledning av første at-sats.

Gøteborg, 25. september 2007

Christer Adelsbo (s)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Mats Johansson (m)
Jógvan við Keldu (Ff)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Tommy Taberman (sd)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lars Wegendal (s), ordförande

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 19/2005/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1374/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00107-8

Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen

Rekommandation

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* det i Nordisk Ministerråds program for samarbeidet med Russland inkluderes tiltak til næringsutvikling for urfolkene, som å etablere obshinaer

2) *at* det i Nordisk Ministerråds program for samarbeidet med Russland inkluderes tiltak for å bedre helsesituasjonen i Lovozero kommune

3) *at* det i anledning av FNs nye urfolkstiår 2005–2015 sammen med Arktisk Råd arrangerer en konferanse i 2006 for myndigheter og organisasjoner som er involvert i arbeidet med urfolk i Barentsregionen. Konferansen bør identifisere felles mål for urfolkstiåret og en plan for hvordan disse kan nåes

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd har besluttet, at en prioritet i Ruslandsprogrammet 2006-2008 er samarbejde med Barentsrådet og Barents Regionalråd. Ministerrådet henviser desuden til besvarelsen af Rekommandation 19/2004.

Ad 1)
I løbet af 2006 blev der opnået enighed mellem det finske formandskab for Barentsrådet og Nordisk Ministerråd om samarbejde om tre pilotprojekter. De tre pilotprojekter er indenfor områderne økonomisk udvikling, klimaforandringer og urbefolkning. Samarbejdet blev i februar 2007 godkendt af Barentsrådets Committee of Senior Officials.

Projektet på området urbefolkning inkluderer to delprojekter: et delprojekt om udvikling af familiebaseret virksomhedsudvikling blandt urbefolkningen

i Barents-regionen og et delprojekt om reetablering af familiebaseret rensdyrbrug på Kola-halvøen.

Det første delprojekt, som medfinansieres af Finland, bliver implementeret i Lovozero og Krasnoshelje kommuner. Projektet består af tre komponenter: virksomhedsudvikling, udvikling af traditionelle håndværksmetoder, og sprogundervisning i Kildin samisk og Nordsamisk.
Det andet delprojekt, som medfinansieres af Norge, bliver implementeret i obshina Kildin. Projektet fokuserer på udvikling af et bæredygtigt økonomisk grundlag for befolkningen i Kildin gennem udvikling af traditionelle metoder til rensdyrbrug.

Begge delprojekter fokuserer på at forbedre det økonomiske grundlag for urbefolkningen i Murmansk Oblast gennem oplæring i og udvikling af det traditionelle næringsliv. Særligt det andet delprojekt vil medvirke til at styrke det traditionelle obshina i Kildin og dermed bidrage til at styrke obshinaer i Barentsregionen.

Foruden disse aktiviteter som gennemføres i samarbejde med Barentsrådet, så finansierer Nordisk Ministerråd en række aktiviteter i relation til oprindelige folk gennem ministerrådets arktiske samarbejdsprogram. Her har ministerrådet bl.a. medvirket til a) at udvikle indikatorer for menneskelig udvikling i Arktis, b) at undersøge de nordlige områders økonomi og dens påvirken af verdensøkonomien og klimaforandringer, c) at undersøge forurenende stoffers effekter på dyr og mennesker i Arktis, d) at udvikle et nyt design til komparative undersøgelser af Inuit- og Samebefolkningens levevilkår i Arktis sammenlignet med levevilkår i Nordvestrusland (Chukotka og på Kola-halvøen e) at undersøge kvinders deltagelse i forskellige dele af næringslivet i de rurale samfund i nord, med henblik på at understrege den sociale dimension i en bæredygtig udvikling, f) at støtte uddannelsen af den arktiske ungdom gennem støtte til University of the Arctic, samt g) at støtte et avlsprojekt vedr. rensdyrproduktion som kan være med til at bidrage til et bæredygtigt ressourcegrundlag for de oprindelige folk.

Ad 2)
Som nævnt i besvarelsen af rekommandationens del 1 implementeres et af pilotprojekterne aftalt mellem Nordisk Ministerråd og Barentsrådet i Lovozero Kommune, som er beliggende i Murmansk Oblast. Det må forventes, at et forbedret økonomisk grundlag for urbefolkningen i kommunen vil bidrage til en forbedret situation også på social og helseområdet.
Dertil skal nævnes, at der i Nordisk Ministerråds besvarelse af rekommandation 16/2006 Bekæmpelse af hiv/aids og multiresistent tuberkulose i Barents-området omtales tiltag, som forventes at medvirke til en forbedring af helsesituationen i Barents-regionen, herunder Murmansk Oblast og dermed Lovozero Kommune. Bl.a. nævnes samarbejde inden for den Nordlige Dimensions partnerskab for social og helse samt forskellige projekt- og konferenceaktiviteter.

Ad 3)
De oprindelige folk deltager aktivt i samarbejdet i Barents-området og har permanent deltagelse i møderne i Arktisk Råd (Permanent Participants). De oprindelige folks deltagelse støttes varmt af alle de nordiske lande såvel som af Nordisk Ministerråd, og støtten gennem ministerrådets arktiske samarbejdsprogram og finansiering gennem de respektive fagsektorer under ministerrådets er et synligt bevis herpå.

Senest har ministerrådet i 2007 støttet Sami Parliament i Finland med afholde en arktisk workshop vedr. oprindelige folks rettigheder, ejendomsret og ejerskab over naturressourcer, som indspil til FN's Permanent Forum on Indigenous Peoples Issues 6. session i maj 2007. Workshoppen skal identificere nuværende og kommende udfordringer for oprindelige folks rettig-

heder samt dele erfaringer og komme med rekommandationer til hvordan problemerne kan løses.

Nordisk Ministerråd finder at den af Nordisk Råd foreslåede konference om fælles mål for urfolkstiåret og en plan for hvordan disse mål opnås, bør have sit udgangspunkt i Barentsrådet eller Arktisk Råd. Først nå en forankring i de relevante regionale råd er etableret og et klart formål, omfang og perspektiv er identificeret, vil Nordisk Ministerråd tage stilling til en eventuel medfinansiering af en sådan konference.

Nordisk Ministerråd anser at fremstillingen kan afskrives.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer med tilfredshed, at samarbejdet med Barentsrådet og Barents Regionalråd bliver prioriteret i Ruslandsprogrammet. Det er glædeligt, at de igangsatte projekter fokuserer på at udvikle et bæredygtigt økonomisk grundlag for urbefolkningen i regionen og samtidigt styrke de traditionelle obshinaer.

Udvalget anerkender sammenhængen mellem det økonomiske grundlag og de sociale og sundhedsmæssige problemer, der er i Murmansk Oblast, og vil nøje følge om en generel forbedring af det økonomiske grundlag medfører synlige forbedringer for de sundhedsmæssige og sociale forhold. Udvalget understreger, at dialogen og samarbejdet med lokale og regionale myndigheder og aktører er yderst vigtigt for at opnå forbedringer.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 19/2005 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Gøteborg, den 25. september 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Bjarne Kallis (kd)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Allan Niebuhr (KF)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

Nordisk Råd

Rek. 19/2005/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1374/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00107-8

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 23/2005/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1344/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00015-3

Anpassning av handikapplagar och författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade

Rekommandasjon

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* kartlägga hur de olika handikapplagarna och bestämmelserna tillämpas på psykiskt sjuka
2) *att* utreda hur psykiskt sjuka kan ges samma förutsättningar som somatiskt handikappade med tanke på hur lagarna tillämpas

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

EK-S samt Nordisk Handicappolitisk Råd (NHR – et rådgivende organ for Nordisk ministerråd, som består af parlamentarikere, tjenestemænd, repræsentanter for de selvstyrende myndigheder samt repræsentanter fra de nationale paraplyorganisationer for personer med nedsat funktionsevne i de nordiske lande) anser at man i en række lande har igangsat et omfattende arbejde for at forbedre tilbudene til personer med psykiske lidelser, og at der er behov for løbende at være opmærksom på at også personer med psykisk lidelse indgår i det det generelle arbejde for at forbedre situationen for personer med nedsat funktionsevne. EK-S og Nordisk Handicappolitisk Råd anser det ikke som formålstjenesteligt at igangsætte en kortlægning af forskellige handicaplove og hvordan disse love anvendes i forhold til psykisk syge, da det i praksis vurderes som svært ressource krævende og den nordiske nytteværdi vurderes at være relativ lille.

Blandt Nordisk Ministerråds institutioner bidrager Nordisk Samarbejdsorgan for handicapspørgsmål (NSH) aktivt med indsatser som skal forbedre situationen for personer med nedsat funktionsevne. Som alternativ til en nordisk kortlægning vil NSH få i opdrag at komme med forslag til gennemførelsen af et nordisk seminar som er bredt sammensat med repræsentanter for myndigheder og relevante brugerorganisationer, hvor formålet

er at identificere nationale og nordiske problemstillinger på området. Der skal her skelnes mellem behov for nationale indsatser og fælles nordiske tiltag. Fokus vil ligeledes være fremadrettet og tage udgangspunkt i arbejdet med implementeringen af den ny FN konvention for rettigheder til personer med nedsat funktionsevne, hvor personer med psykisk funktionsnedsættelse indgår. I implementeringen af FN konventionen ligger der et stort ansvar både for myndigheder og bruger organisationer i at få en større bevidsthed om at personer med psykisk funktionsnedsættelse også omfattes af konventionen som skal sikre lige rettigheder. Eftersom Sveriges formandskab i nordisk ministerråd 2008 delvis sammenfalder med det svenske formandskab i Europarådet, ser Sverige muligheden for at samarbejde med Europarådet og NSH om en sådan konference.

I Nordisk Handicappolitisk Råd (NHR)'s har også i deres arbejdsprogram for 2007 rettet fokus på ovenfor nævnte FN konvention for personer med nedsat funktionsevne.

Slutteligt skal det tilføjes at NHR understreger at det er vigtigt at undgå begreber som "psykisk syge" og i stedet benytte et mere opdateret begrebsapparat.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Velferdsutvalgets betenkning

Velferdsutvalget minner om at utgangspunktet for behandlingen av denne problemstillingen var forskjellsbehandling av mennesker med psykisk handikapp og andre store handikappgrupper. Mennesker med psykiske lidelser i Norden har en dårligere og svakere sosial posisjon enn andre store handikappgrupper. En av de viktigste forklaringsårsakene til dette er den historisk betingede oppdelingen mellom kroppslige og psykiske lidelser og den tydelige dualismen som denne inndelingen har hatt, og har påvirket utformingen og virkeområdene til gjeldende lover innenfor denne sektoren.

I Velferdsutvalgets betenkning over medlemsforslaget A 1344/välfärd i 2005 ble det trukket fram flere eksempler på forskjellsbehandling mellom personer med psykiske lidelser og andre handikappgrupper. I Danmark gjorde Center for Ligebehandling af Handicappede, en undersøkelse som pekte på at mange utviklingshemmede personer ikke blir behandlet for psykiske lidelser. Undersøkelsen viste også at det er gruppens diversitet og kompleksitet kombinert med at det kan være snakk om dobbeltdiagnoser, som ligger i grenselandet mellom sosial og helseområdet, som kompliserer en løsning på problemet.

Medlemsforslaget ble også sendt ut på høring til aktuelle nordiske myndigheter og organisasjoner. Velferdsutvalget merket seg da at det var en merkbar forskjell i svarene mellom myndigheter og organisasjonene. Fra myndighetshold var svarene mer overgripende og at det ikke skal finnes noe forskjellbehandling mellom de to gruppene i lovverket mens særlig brukerorganisasjonene pekte på forskjellsbehandling mellom det å ha psykiske lidelser og det å være fysisk handikappet.

Velferdsutvalget merker seg at Nordisk Ministerråds meddelelse for 2007 viser til at mange land har igangsatt et omfattende arbeid for å forbedre tilbudet til personer med psykiske lidelser. MR-S samt Nordisk Handicappolitisk råd (NHR er et rådgivende organ for Nordisk Ministerråd som består av parlamentarikere, tjenestemenn, representanter for de selvstyrende myndigheter samt representanter for personer med nedsatt funksjonsevne i de nordiske landene) er enig i denne beskrivelsen, men at det vil være behov for en større oppmerksomhet rettet mot personer med psy-

kiske lidelser inngår automatisk i det generelle arbeidet for å forbedre situasjonen for personer med nedsatt funksjonsevne.

Velferdsutvalget merker seg at MR-S og NHR ikke ser det som formålstjenelig å skulle gjennomføre en omfattende kartlegging i forhold til de enkelte lands lover på området og hvordan disse anvendes i forhold til mennesker med psykiske problemer. Det vil være for ressurskrevende og den nordiske nytteverdien anses som liten.

Velferdsutvalget merker seg at, som et alternativ til en nordisk kartlegging, vil Nordisk Samarbeidsorgan for handikapspørsmål (NSH), få i oppdrag å komme med forslag til gjennomføringen av et nordisk seminar. Seminaret skal være bredt sammensatt og fokuset skal ligge på en identifisering av nasjonale og nordiske problemstillinger på området. Det skal skilles mellom behov for en nasjonal innsats og felles nordiske tiltak.

Velferdsutvalget er glad for at det er et sterkt fokus på implementeringen av FN-konvensjonen for rettigheter til personer med nedsatt funksjonsevne. I konvensjonen inngår mennesker med psykiske lidelser.

Sverige har formannskapet i Nordisk Ministerråd 2008, som faller delvis sammen med det svenske formannskapet i Europarådet. Sverige ser det som en mulighet at Europarådet og NSH samarbeider om en slik konferanse. NHR har også i deres arbeidsprogram for 2007 fokus på implementeringen av FN-konvensjonen.

Velferdsutvalget er fornøyd med engasjementet de nordiske landene viser rundt disse viktige spørsmålene, som kanskje rammer noen av de svakeste i samfunnet.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 23/2005 som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Gøteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Jessica Polfjärd (m)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Göte Wahlström (s), vice ordförande

Nordisk Råd

Rek. 23/2005/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1344/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00015-3

Nordisk Råd

Rek. 25/2005/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1371/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00098-14

Bekjempelse av menneskehandel

Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* tage initiativ til at undersøge, hvordan officiel tilladelse til et forlænget ophold for et offer for menneskehandel i et modtagerland påvirker opklaringen af bagmandsvirksomheden. Undersøgelsen bør indeholde indsamling af erfaringer fra andre europæiske lande og sammenligning af deres resultater

2) *at* inden for det uformelle samarbejdsforum for bekæmpelse af menneskehandel i den nordlige dimension, sætte fokus på følgende punkter:

- informations- og erfaringsudveksling om de mest effektive virkemidler i arbejdet for at opsøge og finde frem til ofrene for menneskehandel
- identificere og evaluere de beskyttelsestilbud der står til rådighed for ofrene, herunder ofrenes mulighed for at opnå beskyttelse på tværs af landegrænserne

Nordisk Råd ønsker at modtage en rapport om punkterne[1]

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Menneskehandel er et vigtigt og prioriteret indsatsområde med mange medspillere involveret - nationale som internationale aktører. Nordisk ministerråd anser det som vigtigt at koordinere og samarbejde med andre aktører med henblik på at undgå duplikering af aktiviteter og for sikre at tilgængelig viden og fakta spredes til flere involverede aktører.

I forlængelse heraf er MR-S i gang med at undersøge konkrete muligheder for at samarbejde med andre internationale aktører i feltet om en komparativ undersøgelse, som skal kortlægge sammenhængen mellem forlæn-

[1] Ferdigbehandlet 2006

get ophold for ofre for menneskehandel i et modtagerland og opklaring af bagmandsvirksomheden. Undersøgelsen vil bygge på indsamling og analyse af erfaringer fra de nordiske lande samt udvalgte europæiske lande, som repræsenterer forskellige modeller for forlænget ophold til ofre for menneskehandel. Der lægges vægt på et helhedsorienteret og tværsektorielt perspektiv på tværs af det social, ligestilling og lovgivningsområdet. MR-LOV og MR-JÄM inviteres til at deltage i finansieringen og planlægning af undersøgelsen.

I tillæg bemærker MR-LOV at Rekommendationen i första hand rör frågor om uppehållstillstånd och utlänningslagstiftning. Dessa spörsmål faller inte inom ansvarsområdet för de nordiska justitieministrarna. Emellertid kan en sådan undersökning som efterlyses i rekommendationen samla erfarenheter som kan bidra till ett effektivare uppklarande av brott m.m., något som faller inom justitieministrarnas ansvarsområde. Härtill kommer det angelägna i att myndigheter samverkar brett över olika politikområden i kampen mot grov organiserad kriminalitet, varför MR-lag önskar bidra till den undersökning som avses i rekommendationen.

Tanken er at integrere ovennævnte undersøgelse i bredere rapport om menneskehandel. Eksempelvis er United Nations Office on Drugs and Crime (UNODCP) i gang med forberedelsesfasen af en større kortlægningsundersøgelse ligesom andre centrale internationale aktører f.eks. EU kan have planlagt lignende aktiviteter eller have kendskab til eksisterende undersøgelser.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget ser meget positivt på, at ministerrådet undersøger mulighederne med andre nationale og internationale aktører med henblik på at samarbejde om en undersøgelse. Det er med tilfredshed at der stiles efter en tværsektoriel og helhedsorienteret undersøgelse af sammenhængen mellem forlænget ophold for ofre for menneskehandel og opklaring af bagmandsvirksomheden.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 25/2005 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo den 30. oktober 2007

Maarit Feldt-Ranta (sd)
Flemming Hansen (KF)
Per Kaalund (S), næstformand
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Markku Pakkanen (cent)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Reidar Sandal (A)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 26/2005/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1371/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00098-15

Rapport om bekjempelse av menneskehandel

Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at udenrigsministrene, på Nordisk Råds 58. session 2006 rapporterer fra deres arbejde i arbejdsgruppen om nordisk-baltisk bekæmpelse mod menneskehandel (Nordic Baltic Task Force Against Trafficking in Human Beings), som planlægges afsluttet i august 2006

Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

Ordförandeskapslandet ber att få vänligen rapportera följande gällande arbetet i den Nordiska Baltiska arbetsgruppen för bekämpande av människohandel (NBTF):

Mandatet för den Nordiska Baltiska arbetsgruppen för bekämpande av människohandel (NBTF) utgick i augusti 2006. Arbetsgruppen grundades år 2002 på utrikesminister Anna Linds initiativ och dess mål var att lyfta upp människohandeln på den politiska agendan i alla nordiska och baltiska länder. Resultaten har varit utmärkta; nästan alla länder har godkänt verksamhetsplanen mot människohandel. Samtidigt har man på statssekreterarenivån fått fram en gemensam politiska linje och effektiverat samarbetet för att förhindra människohandeln. Arbetsgruppen har också satt igång ett pilotprojekt för säkert återvändande för människohandelns offer från de Baltiska länderna. Samarbetet fortsätter på expertnivå, genom att NBTF införlivades i CBSSs verksamhet den 1 september 2006. Därmed så har samarbetskretsen utvidgats till att omfatta även Tyskland, Ryssland, Polen samt EU kommissionen.

Sammanfattningsvis har arbetet mot människohandel efter 2002 har uppnått en ny nivå inom NB8. Därutöver har arbetsgruppen presenterat sina aktiviteter i flere internationella fora. Bland annat i EU och Afrika har man visat intresse för NBTFs modell om gränsöverskridande samarbete för att minska människohandel.

Arbetsguppens slutrapport överlämnades officiellt till ministrarna vid mötet i Oslo i augusti 2006.

NMR anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer sig, at udenrigsministrene redegjorde for rapporten fra arbejdsgruppen om nordisk-baltisk bekæmpelse af menneskehandel ved Nordisk Råds 58. session 2006.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 26/2005 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo den 30. oktober 2007

Maarit Feldt-Ranta (sd)
Flemming Hansen (KF)
Per Kaalund (S), næstformand
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Markku Pakkanen (cent)
KjartanÓlafsson (Sj.)
Reidar Sandal (A)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

Nordisk Råd

Rek. 26/2005/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1371/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00098-15

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. 1/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1363/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00006-2

Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* fastholde og forstærke sin indsats på nordisk plan og i alle relevante internationale fora for at nedsætte og modvirke menneskeskabte klimaændringer

2) *at* afholde en konference til belysning af samnordiske muligheder for forsknings- og udviklingsinitiativer med henblik på at bringe den fysiske planlægning bedre i stand til at tage højde for kommende klimaændringer i samfundsudviklingen. Konferencen, der bør henvende sig til nordiske politikere, forskere og repræsentanter for planmyndigheder på forskellige geografiske niveauer, bør om muligt afholdes i løbet af 2006 og kan gerne planlægges i samarbejde med NordRegio og Nordisk Råd

3) *at* udrede behovet for et nordisk samarbejde om at revidere forskrifter, normer og vejledninger for byggeri og anden fysisk infrastruktur i lyset af forventelige mere ekstreme klimaforhold i fremtiden

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Ad 1
Nordisk Ministerråd (miljøministrene) stiller sig som udgangspunkt positiv overfor rekommandationen om at fastholde og forstærke sin indsats vedr. klimaændringer, og ikke mindst henset til de mange aktiviteter der allerede pågår indenfor de respektive fagministerråd for Miljø-, forskning-, energi- og gennem det arktiske samarbejde. Dette engagement vil blive fastholdt og udbygget fremover.

Nordisk Råd

Fremst. 1/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1363/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00006-2

Som det fremføres i Miljø- og Naturressourceudvalgets betænkning, så er det især i det Arktiske område at klimaforandringerne er tydeligst og har den væsentligste betydning for befolkningerne og naturen. Af samme grund har Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram for 2006-08 netop valgt at prioritere klima som et af de tre udvalgte fokusområder for den igangværende treårs-periode.

Nordisk Ministerråd har observatørroller i Arktisk Råd og deltager i møder i Barentsrådet og der er en tæt relation imellem arbejdet i disse regionale organisationer og det arbejde som pågår i Nordisk Ministerråd som følge af disse observatørroller. Ministerrådets indsats forstærker de nordiske landes engagement i disse fora. Hvad angår klimaændringer, så er dette netop et område som Nordisk Ministerråd og Barentsrådet har udvalgt som et muligt samarbejdsområde og det er på sigt ønsket at der udarbejdes et fælles klimaprojekt som gennemføres i fællesskab imellem de to organisationer. Nordisk Ministerråd er desuden gennem aktiviteterne i NEFCO stærkt engageret i arbejdet med at reducere miljøskadelige udslip fra nærområderne, herunder de udslip af klimagasser som påvirker klimaet globalt såvel som i Arktis.

Nordisk Ministerråds fagministerråd for Miljø har gennem længere tid arbejdet med klimaspørgsmål gennem såvel den tværsektorielle klimaarbejdsgruppe med Fagministerrådet for Energi såvel som gennem egne selvstændige initiativer. Klimagruppen, der er et samarbejde mellem energi- og miljø med sigte på at udnytte synergien som ligger i samspillet mellem at løse globale klimapolitiske udfordringer og regionale energipolitiske udfordringer, vil i 2006 særlig fokuseret på spørgsmål knyttet til kvotehandel indenfor energisektoren, effektiv implementering af internationale klimamålsætninger og udvikling af klimaregimet efter 2012, når Kyotoaftalen udløber. Klimagruppen holder i høsten et seminar for de nordiske klimaforhandlere som optakt til de internationale forhandlinger om klimaregimet efter 2012. Mulighederne på nordisk plan af forskellige typer af dræn for CO_2 som lagring og vækstoptag undersøges, så disse mekanismer eventuelt kan indgå i kommende klimaaftaler. Klimagruppen har startet et projekt der skal se på veje til en 60-80 % reduktion i 2050 af udslippet af klimagasser i de nordiske lande. Med udgangspunkt i den opblomstring der er af nationale aktiviteter i forhold til klimatilpasninger i de nordiske lande vil klimagruppen se på effekter og tilpasningsmuligheder i Norden.

Senest har Miljøministrene vedtaget en strategi med fokus på klima og tungemetaller i Arktis og gennem denne strategi vil Nordisk Ministerråd øge sin fokus på klimaændringer i Arktis hvilket tillige støtter op om målsætningerne i det norske formandskabsprogram for 2006.

På opfordring fra nordiske parlamentarikere har Nordisk Ministerråd besluttet at afholde et seminar med deltagelse af parlamentarikere, regeringsrepræsentanter, oprindelige folk, privatsektoren, institutioner og miljøorganisationer. Sigtet med seminaret er at identificere hvilke muligheder der for at styrke bæredygtig udvikling i Arktis indenfor eksisterende multilaterale miljøaftaler med relevans for Arktis, herunder se aftaler der har sigte på klimaet. Målet er at sikre håndhævelsen af eksisterende aftaler frem for at lave nye internationale miljøaftaler for Arktis.

Nordisk Ministerråd vil desuden henvise til svaret på Nordisk Råds Medlemsforslag om arktisk forskning (A1370/kultur, 18/2005) hvortil Ministerrådet har stillet sig positiv til at gennemføre et forstudie af kundskabs-, koordineringsbehovet og forudsætningerne for en fortsat og langsigtet nordisk forsknings-satsning på klima- og miljøforandringer i Arktis, samt disse forandringers konsekvenser for befolkningerne i området. Det forudsættes at initiativerne vedrørende forskning koordineres med MR-U og NordForsk.

Det bemærkes, at klimaforandringer og konsekvensen af disse ændringer for befolkningerne i de nordlige områder er en opgave som primært skal løses indenfor relevante konventioner og gennemføres nationalt. Nordisk Ministerråds rolle i dette arbejde består hovedsagelig i, at identificere fællesnordiske problemstillinger, klargøre kundskabsbehov såvel som at medvirke til fremskaffelsen af det statistiske og øvrige materiale som er nødvendigt for at de nordiske lande nationalt eller gennem internationale fora kan arbejde for de nødvendige tiltag. Nordisk Ministerråd har langt fra de tilstrækkelige ressourcer til at spille en afgørende rolle i arbejdet med at reducere udslippene af klimagasser, de forskningsmæssige programmer som skal redegøre for disse klimaændringer eller i udførelsen af den planlægning og tilpasning til klimaændringerne.

Ad 2
Nordisk Ministerråd (Nærings-, Energi- og Regionalministrene) stiller sig positiv overfor at afholde en konference til belysning af samnordiske muligheder for forsknings- og udviklingsinitiativer med henblik på at bringe den fysiske planlægning bedre i stand til at tage højde for kommende klimaændringer i samfundsudviklingen. Miljøministrene stiller sig tillige positive overfor afholdelsen af en sådan konference, imens energiministrene ønsker at kende mere til konferencens specifikke indhold og relevans for energisektoren, førend der kan gives støtte til konferencen. Det vil ikke være muligt at afholde den konferencen i 2006 og det foreslås at konferencen afholdes i første halvdel af 2007. Det forudsættes at planlægningen sker i tæt samarbejde mellem Nordisk Ministerråd (Regional og Miljø), NordRegio og Nordisk Råd.

Ad 3
Nordiska ministerrådet (justitieministrarna) meddelar ett sådant samarbete om fysisk infrastruktur omfattades av det tidigare ministerrådet för byggnads- och bostadsfrågor. Detta ministerråd nedlades den 31 december 2005. Eftersom sakfrågan inte längre behandlas inom ramen för Nordiska ministerrådet kan ämnet inte behandlas i sak. Framställningen har översänts till de departement och ministerier i Norden som har ansvar för byggnations- och bostadsfrågor för kännedom.

Nordisk Ministerråd anser at fremstillingen kan afskrives.

Miljø- og naturresurseudvalgets betænkning

Ad 1)
Miljø- og Naturresurseudvalget anerkender ministerrådets indsats med at koordinere de nordiske landes regeringers indspil i de internationale fora, der behandler spørgsmålet om klimaændringer. Udvalget har forståelse for, at der er fokus på navnlig de arktiske problemstillinger, men vil ikke undlade at bemærke, at de igangværende og kommende klimaforandringer også vil få stor betydning i det øvrige Norden.

Ministerrådet meddeler, i forbindelse med arbejdet i nordiske, tværfaglige arbejdsgrupper m.m., at man langt fra har de tilstrækkelige ressourcer til at spille en afgørende rolle i arbejdet med at reducere udslippene af klimagasser, de forskningsmæssige programmer som skal redegøre for disse klimaændringer eller i udførelsen af planlægning og tilpasning til klimaændringerne.

Udvalget har forståelse for de økonomiske begrænsninger, men ønsker at påpege, at det nordiske samarbejde om klimaspørgsmål i de kommende år bør have høj prioritet.

Med henvisning til, at det forventes, at Nordisk Råd i 2007 vil fremsætte vægtige rekommandationer med hensyn til nordisk samarbejde på klimaområdet, finder udvalget dog, at nærværende at-sætning kan afskrives.

Nordisk Råd

Fremst. 1/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1363/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00006-2

Nordisk Råd

Fremst. 1/2006/miljø D 2007

Tidligere nummer:
A 1363/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00006-2

Ad 2)
Udvalget noterer, at den foreslåede konference om den fysiske planlægnings muligheder for at afbøde virkningen af klimaforandringerne blev afholdt i september 2007. Udvalget forventer, at konferencen bliver fulgt op af konkret samarbejde mellem relevante nordiske landes institutioner på området. At-sætningen kan på den baggrund afskrives.

Ad 3)
Udvalget må – uden begejstring – tage til efterretning, at de gennemførte strukturelle ændringer i ministerrådets organisation åbenbart har bevirket, at det nordiske regeringssamarbejde ikke længere kan omfatte bolig og byggespørgsmål. At-sætningen må afskrives.

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 1/2005 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Gøteborg, den 25. september 2007

Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Vigdis Giltun (FrP)
Helgi Hjörvar (A)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Jan Lindholm (mp)
Josef Motzfeldt (IA)
Lisbeth L. Petersen (sb)
Kristen Touborg (SF), fung. formand
Anne-Mari Virolainen (saml)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst.
2/2006/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
B 240/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00102-7

Program og principper for det nordiske justitssamarbejde

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre "Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde" (B 240/medborger)

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Samarbetet inom ramen för det nordiska justitiesamarbetet följer det program och principer som justitieministrarna antog år 2005 och som Nordiska rådet fått sig förelagt i form av ett ministerrådsförslag. Samarbetets närmare innehåll styrs framför allt av de olika ordförandeskapsprogrammen.

Det nordiska lagstiftningssamarbetet har långa anor. Via samarbete har de nordiska länderna kunnat främja grundläggande samnordiska lagstiftningsprinciper på basis av sina gemensamma värderingar. Målet är att öka likheten mellan de nationella lagstiftningarna och därmed avlägsna gränshinder samt underlätta kontakter mellan nordbor. Arbetet är långsiktigt och baserar sig på praktiska lagberedningsprojekt, samnordiska arbetsgrupper och inofficiellt tjänstemannasamarbete.

Rättsligt samarbete i internationella organisationer och övriga sammanhang utgör en viktig del av det nordiska samarbetet inom rättsområdet. De nordiska justitieministrarna och justitieministerierna samarbetar med Estland, Lettland och Litauen både i civil- och i straffrättsliga frågor. En stor del av lagstiftningssamarbetet handlar traditionellt om privaträtt och den nordiska arbetsgruppen för familjerätt fortsätter att utreda behovet av att revidera den nordiska konventionen om arv. De senaste åren har samarbetet dock allt mer fokuserats på straffrätt och verkställighetsfrågor. Under det finländska ordförandeskapet betonas särskilt nedanstående frågor inom lagstiftningssektorn.

Av samarbetsprogrammet framgår att de nordiska justitieministrarna söker dialog med Nordiska rådet i frågor av gemensamt intresse, bl.a. i fråga om utarbetande och revidering av samarbetsprogrammet samt vid utarbetande av nya ordförandeskapsprogram.

Under det norska ordförandeskapet 2006 genomfördes flera seminarier. Tidigt på året genomfördes ett seminarium om vuxna som kontaktar barn – framför allt på Internet – i syfte att begå övergrepp mot barnen. Vidare arrangerades seminarier om alternativ tvistläsning samt advokat- och rättshjälpsordningar i Norden. Under året genomförde det norska justitiedepartementet i samarbetet med Senter for menneskeretigheter ett nordiskt seminarium om skydd mot diskriminering.

Under 2006 års nordiska justitieministermöte diskuterades bl.a. det nordiska lagstiftningssamarbetes framtid. Av debatten framgick att ministrarna var eniga om att lagstiftningssamarbetet inom deras område är fortsatt effektivt och levande, även om det bedrivs på andra vis än tidigare. Vidare beslutade ministrarna att tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att se närmare på samarbetet mellan de nordiska åklagarmyndigheterna.

Under det norska ordförandeskapet hölls flera möten för att säkerställa ett samordnat genomförande av den nya nordiska konventionen om utlämning av personer som begår brott. Konventionen träder i kraft vid årsskiftet 2007/2008. Ministrarna tog vidare initiativ till ökade insatser mot korruption; ett samarbete mellan de nordiska riksåklagarmyndigheterna vidareutvecklas nu på området.

Under det finska ordförandeskapet 2007 betonas särskilt en europeiserad rättskultur och nordisk syn på bättre lagstiftning, ideal och verklighet i nordisk kriminalpolitik, ett större projekt mot våld samt effektivare verkställighet av domar.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer med tilfredshed Nordisk Ministerråds meddelelse om aktiviteter indenfor rammen af det nordiske justitssamarbejde. Udvalget ser positivt på, at der har været afholdt flere seminarer, der tager diskussionen op om det fremtidige lovsamarbejde.

Udvalget hæfter sig ved, at diskussionen ikke er slut. Der kan fortsat rejses spørgsmål, om hvilke langsigtede politiske mål, der er for det nordiske lovsamarbejde. Udvalget noterer i den forbindelse med tilfredshed, at Nordisk Ministerråd søger dialog med Nordisk Råd, når samarbejdsprogrammet skal revideres.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 2/2006 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Gøteborg, den 25. september 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Bjarne Kallis (kd)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Allan Niebuhr (KF)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. *5/2006/presidiet
D 2007

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00113-4

Rapport och konferens om samhällssäkerhet

Framställning

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* med beaktande av de synpunkter som anförs i detta betänkande, utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet. Vidare skall rapporten innehålla överväganden och ställningstagande till ministerrådets fortsatta verksamhet inom området samhällssäkerhet. Ett huvudsyfte skall vara att klarlägga möjligheterna att ytterligare stärka den nordiska nyttan inom detta område. Rapporten skall därvid särskilt uppmärksamma följande frågor:

- Forskning och kunskapsuppbyggnad kring samhällssäkerhet: detta omfattar bl.a. de nya säkerhetshotens orsaker, karaktär, förlopp och konsekvenser, olika medel för att förebygga hot och främja säkerhet, samt rättsstatliga aspekter på åtgärderna mot nya hot och risker
- Erfarenhetsutbyte och praktisk samverkan mellan de nordiska länderna inom området samhällssäkerhet: Detta skall bl.a. belysa omfattningen av och möjligheterna till övergripande samordning på regerings- och myndighetsnivå, till operativ samplanering och samverkan, samt till gemensam värdering och tillvaratagande av erfarenheter av faktisk samverkan under händelser som t.ex. Tsunami-katastrofen, orkanen Gudrun, fågelinfluensan, med flera
- Kampen mot terrorismen och skyddet av de mänskliga rättigheterna: Detta skall bl.a. behandla skillnader och likheter i de nordiska ländernas lagstiftning på området, samt möjligheterna att stärka det nordiska samarbetet till skydd av grundläggande mänskliga och medborgerliga fri- och rättigheter vid kampen mot terrorismen

2) *att* i samråd med bl.a. Nordiska rådet och berörda myndigheter och andra relevanta institutioner/organisationer i de nordiska länderna, under år 2007 arrangera en konferens på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet

Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordiska rådet

Fremst. *5/2006/presidiet
D 2007

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00113-4

Nordiska rådet tar i framställning 5/2006 upp viktiga och aktuella problemställningar i anslutning till samhällets krishanteringssystem. I framställningen pekas på att delar av begreppet samhällssäkerhet faller utanför Nordiska ministerrådets verksamhetsområde. Samtidigt förhåller det sig som så att ansvaret för flera av problemställningarna delas av två eller flera fackministerråd. Härtill kommer att det pågår ett samarbete mellan länderna utanför ramen av det officiella nordiska samarbetet.

Internationell krishantering har blivit allt viktigare. Bland annat har Förenta nationerna (FN) inrättat ett särskilt kontor med uppgift att samordna internationellt bistånd vid stora humanitära katastrofer.

Det finns redan ett etablerat nordiskt samarbete i fråga om samhällssäkerhet och krishantering. Det genomförs regelbundet möten både på departements- och myndighetsnivå, där aktuella problemställningar diskuteras. Så är bl.a. fallet när det gäller vissa nordiska länders samarbete inom ramen för Nordatlantiska fördragsorganisationen (NATO) och Europeiska unionen (EU).

EU:s s.k. gemenskapsmekanism har inrättats för att bidra till att säkerställa bättre skydd för i första hand människor, men även för miljö och egendom vid större olyckor eller naturkatastrofer som inträffat. Mekanismen har flera funktioner och resurser till sitt förfogande; ett övervaknings- och informationscenter, ett gemensamt kommunikations- och informationssystem, en förteckning över tillgängliga team och resurser, mindre expertgrupper som kan bedöma läget och/eller samordna insatser på plats, ett utbildningsprogram samt ett program för att ta tillvara erfarenheter efter insatser. Denna mekanism är öppen för samtliga EU- och EES- och kandidatländer. Dessa länder kan både erbjuda och efterfråga resurser i händelse av en större olycka eller katastrof. Så fick Sverige viss hjälp i samband med stormen Gudrun i januari 2005.

När det gäller kampen mot organiserad kriminalitet finns ett nära samarbete, både på nordiskt och internationellt plan, på strategisk och operativ nivå. När det t.ex. gäller åtgärder mot terrorism – som nämns i framställningen – utgörs en grund av arbetet i FN. En global FN-strategi mot terrorism antogs med konsensus av FN:s generalförsamling i september 2006. Vid FN:s verksamhet i Wien mot narkotika och brottslighet finns sedan 2002 en sektion som arbetar med frågor om terrorism, *Terrorism Prevention Branch,* som ger tekniskt stöd och rådgivning i syfte att bistå länder att få lagstiftning på plats för att kunna implementera de internationella instrumenten mot terrorism. Inom FN-systemet vidtas även åtgärder mot finansiering av terrorism.

Även EU är aktiv mot organiserad brottslighet och terrorism. Samarbetet – som även omfattar EES-länderna – sker mellan medlemsländernas rättsliga myndigheter. Inom samarbetet (EU:s tredje pelare) kan beslut fattas om operativt samarbete mellan polis, tull och åklagarmyndigheter, samarbete för att underlätta verkställandet av domar, utlämning och annan rättslig hjälp i brottmål samt harmonisering i lämplig utsträckning av straffrätten i de berörda länderna i fråga om organiserad brottslighet, narkotikahandel och terrorism. För att underlätta samarbetet finns en europeisk polisbyrå (Europol) och en åklagarenhet (Eurojust), EU har möjlighet att ingå avtal med tredje land i dessa frågor och vissa avtal har ingåtts med Norge och Island.

Inom ramen för samarbetet inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP) utbyter EU:s medlemsstater även information om och söker samordna sitt agerande vad gäller terrorismfrågans hantering i

andra internationella fora, t.ex. FN, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och Europarådet.

På det nordiska justitieministermötet 2002 tillsattes en arbetsgrupp med uppgift att undersöka hur grundläggande mänskliga rättigheter och rättsäkerhet bäst kan tas tillvara i nationellt och internationellt arbete mot terrorism. Rapporten – som är försenad – väntas under 2007.

Inom ramen för det s.k. NORDRED-avtalet från 1989 pågår ett samarbete där de nordiska länderna skall bistå varandra när det gäller olyckor i fredstid. Hjälpmanskap och resurser skall kunna nå fram till olycksplatsen så snart som möjligt. En kontaktgrupp bestående av representanter för de berörda myndigheterna i medlemsländerna möts regelbundet för att utbyta erfarenheter och att utveckla avtalet. Det senaste mötet hölls i maj 2006 i Island. Vart tredje år arrangeras större konferenser. Nästa konferens hålls i Finland under år 2009. Detta samarbete har vid flera tillfällen fått ekonomiskt stöd av de nordiska justitieministrarna.

De nordiska hälsoministrarna undertecknade ett nordiskt hälsoberedskapsavtal i juni 2002. I avtalet förbinder sig länderna, med beaktande av de nationella behoven, till ömsesidigt samarbete inom social- och hälsovården vid kris- och katastrofsituationer och vid beredskap. Avtalet täcker samarbete om förebyggande och vård av smittsamma sjukdomar. Dessutom skall möjligheterna för att producera influensavaccin utredas i form av ett separat samarbetsprojekt.

Andra former av samarbete mellan de nordiska länderna inom området för bekämpning av smittsamma sjukdomar bedrivs aktivt med bl.a. Världshälsoorganisationen och EU:s smittskyddsmyndighet liksom med EU:s hälsosäkerhetskommitté och kommittéerna för nätverksbeslutet om epidemiologisk uppföljning av smittsamma sjukdomar. De nordiska chefsepidemiologerna för smittsamma sjukdomar möts regelbundet. Inom ramen för samarbetet ovan är det möjligt att bedriva nära samarbete inom området för pandemiberedskap, vilket också sker.

I fråga om nordiskt veterinärt beredskapssamarbete finns sedan 2006 en nordisk strategi. Denna bygger på kommunikation och ömsesidigt kunskaps- och informationsutbyte. Bl.a. finns bestämmelser om varning och informationsutbyte om användandet av vaccin, bistånd i fråga om riskbedömningar samt invitation till utbildningar om hur exotiska sjukdomar kan bekämpas.

Nordiska ministerrådet har ett väl fungerande samarbete mellan de myndigheter i Norden som har ansvar för livsmedelstillsyn. Ministerrådet arrangerar regelbundet möten mellan cheferna för dessa myndigheter. Detta väletablerade samarbete säkrar god kontakt och beredskap i eventuella krissituationer. Vidare ingick de nordiska länderna år 1993 ett avtal om åtgärder mot oljeutsläpp m.m. i havet.

När det gäller forskning och kunskapsuppbyggnad kring samhällssäkerhet pågår sådan verksamhet inom ramen för flera myndigheter och universitet i Norden. Det bör också noteras att Nordiska ministerrådet – tillsammans med försvarsdepartementen i de nordiska länderna – redan har varit engagerat i ett flerårigt forskningsprogram inom detta område. Programmet – *"The Nordic Security Policy Research. Programme Establishing Links Between Research and Practice"* – genomfördes under perioden 2001 – 2005. Programmet omfattade sex tematiska projekt: *"Peace Support Operations", "Comparative Nordic Security Thinking", "Russia and Nordic Security: Cooperation or Conflict, Order or Chaos? Comparative Nordic Security Policy During the Cold War", "The Role of the Military Forces in the New Security Order" och "Functional Security and Crisis Management".* Flera tvärsektoriella konferenser genomfördes och åtskilliga böcker och ar-

Nordiska rådet

Fremst. *5/2006/presidiet
D 2007

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00113-4

tiklar publicerades. Genom programmet skapades en kunskapsbrygga till olika nordiska adressater. Verksamheten fortsätter nu på nationellt plan, med utnyttjande av de nätverk som skapats, till gagn för den samnordiska samhällsdebatten och som stöd till policyskapande praktikergrupper.

De nordiska länderna ett väl fungerande konsulärt samarbete runt om i världen, som ger förutsättningar att hjälpa nordiska medborgare i utsatta situationer. De nordiska utlandsmyndigheterna instruerades under 2005 att snarast inleda ett nordiskt samarbete i krisberedskapsfrågor. Det nordiska samarbetet skall vara en integrerad del av utlandsmyndigheternas framtida beredskapsplan och konsulära beredskapsplan, enligt instruktionen.

Sammanfattningsvis finns redan ett omfattande samarbete i fråga om samhällssäkerhet och krishantering, både på nordiskt och internationellt plan. Nordiska ministerrådet anser inte att det inom ramen för ministerrådets verksamhet skulle vara ändamålsenligt att för närvarande skapa nya strukturer utöver det nordiska samarbete som redan existerar. Detta utesluter dock inte att frågor som rör samhällssäkerhet och krishantering behandlas inom ramen för enskilda fackministerråds verksamhet.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

Presidiets betänkande

Mittengruppen i Nordiska rådet lade 2005 fram ett medlemsförslag om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet. Rådets presidium tillsatte i april 2005 en arbetsgrupp med uppdrag att utarbeta betänkande över medlemsförslaget. Gruppen tog fram ett antal promemorior och arrangerade även ett seminarium. Vidare utarbetade gruppen ett betänkande över medlemsförslaget. Betänkandet innehöll bl.a. överväganden kring samhällssäkerhet som en framväxande företeelse, samt en överblick över de nordiska ländernas arbete med samhällssäkerhet. Gruppen framhöll bl.a. att nationell och internationell säkerhet inte bara är en fråga om frånvaro av militära hot, utan i växande grad om en transnationell närvaro av stabila demokratiska, politiska, ekonomiska, sociala och infrastrukturella strukturer och förhållanden. Samhällssäkerhet handlar i mycket liten utsträckning om traditionell militär säkerhet och säkerhetspolitik, utan om hot och påfrestningar som spänner över allt från misstänkta utbrott av fågelvirus i den inhemska skärgården till naturkatastrofer i utlandet. Gruppen konstaterade att det i samtliga nordiska länder bedrivs en medveten process för att bygga upp och anpassa åtgärderna för att möta de nya hoten och stärka samhällssäkerheten. Man strävar efter att anpassa gamla resurser till nya förutsättningar, och man framhåller behovet av sektorsövergripande samordning och ett samspel mellan det offentliga och det privata.

I det underlag som arbetsgruppen tog fram pekades emellertid på att de utredningar som gjorts (fram t.o.m. hösten 2005) har ägnat mycket litet utrymme åt det nordiska samarbetet på området. Gruppen konkluderade också att arbete med samhällssäkerhet idag inte har någon plats på ministerrådets dagordning. Den vanliga förklaringen till detta är att ministerrådet inte ägnar sig åt säkerhets- eller utrikespolitik. Situationen har emellertid förändrats. Samhällssäkerhet är inte traditionell säkerhets-, utrikes- eller försvarspolitik. Samhällssäkerhet är en uppgift som spänner över en rad politikområden, och som därför kräver ett sektorsövergripande och koordinerande förhållningssätt. Gruppen menade därför, och med hänsyn tagen till de omfattande erfarenheterna och engagemanget hos de nordiska länderna i denna fråga, att det vore naturligt att arbetet med samhällssäkerhet blev en fråga för ministerrådet.

I rådets framställning efterfrågas tre huvudsakliga insatser från ministerrådets sida:

- en översikt över läge och utvecklingstendenser rörande de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet
- överväganden och ställningstaganden till ministerrådets fortsatta verksamhet inom området samhällssäkerhet
- en konferens under 2007 på temat samhällssäkerhet

Ministerrådets meddelande över framställning 5/2006 ger, enligt presidiets uppfattning, ett rimligt svar endast på den första frågan. Den kortfattade överblicken i meddelandet, vilken får antas utgöra den efterfrågade översikten, ger vid handen att det finns ett mer eller mindre väl utvecklat nordiskt samarbete kring krishantering och samhällssäkerhet inom en rad olika samhällsområden. Detta är naturligtvis positivt, och det har också beskrivits i en av promemoriorna från rådets arbetsgrupp. Det hade dock varit välkommet med en mer djupgående, systematiserande och problematiserande analys av utvecklingstendenser, förutsättningar och möjligheter för de nordiska ländernas samarbete kring samhällssäkerhet.

Den andra frågan berör ytterst knapphändigt i ministerrådets meddelande. Man hänvisar till att det ej är ändamålsenligt att "skapa nya strukturer" inom ministerrådets verksamhet - vilket rådet för övrigt heller aldrig efterfrågat - och att man inte utesluter att "frågor som rör samhällssäkerhet och krishantering behandlas inom ramen för enskilda fackministerråds verksamhet". Denna slutsats förefaller presidiet något märklig och i otakt med utvecklingen inom området, då inte bara presidiets arbetsgrupp utan även huvuddelen av de berörda ministerierna och myndigheterna i de nordiska länderna just betonar behovet av sektorövergripande strategier och åtgärder i arbetet med samhällssäkerhet.

Den tredje frågan berörs överhuvudtaget inte. Om det nordiska samarbetet inom samhällssäkerheten nu har den nivå och goda utveckling som ministerrådets meddelande gör gällande, borde det ju, enligt presidiets uppfattning, finnas desto större anledning att arrangera en konferens för att lyfta fram arbetet, utbyta erfarenheter och ytterligare bredda kontaktytorna. I detta sammanhang kan nämnas att Alison Bayles, avgående direktör för det mycket ansedda fredsforskningsinstitutet SIPRI i Stockholm, under 2007–2008 kommer att driva ett projekt om nordiskt samarbete om samhällssäkerhet. År 2007 är självfallet inte längre aktuellt som tidpunkt för en konferens. Att arrangera en konferens under 2008 torde emellertid vara fullt realistiskt.

Ministerrådet menar att framställningen kan avskrivas. Mot bakgrund av ovanstående resonemang kan presidiet inte instämma i denna bedömning, utan menar att framställningen äger fortsatt giltighet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet om Fremst. 5/2006 till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande.*

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), vicepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

Nordiska rådet

Fremst. *5/2006/presidiet
D 2007

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00113-4

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst.
6/2006/medborger/miljø
/næring
D 2007

Tidligere nummer:
A 1386/medb/miljø/næring

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget

J.nr. 08-00088-1

Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalie-lovgivning, REACH

1. Fremstilling

Fremstillingen lyder:

> Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer og Nordisk Ministerråd,
>
> > *at* landene hver for sig og sammen arbejder for en styrkelse af substitutionsprincippet som vedtaget af EU-Parlamentet med henblik på en snarlig vedtagelse af REACH som et led i målsætningen om at fremme miljø, sundhed og forbrugerindsyn i forbindelse med kemikalieanvendelse

2. Meddelelse fra Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer

Finland

Alla nordiska länderna har haft ett tätt samarbete på tjänstemannanivå under hela beredningen av den nya lagstiftningen inom EU. Under beredningen inom EU har de nordiska EU-medlemmarna deltagit i enhälligt fattade beslut som i vissa falla varit kompromisser. Om man vid förhandlingar uppnått enhälliga kompromissbeslut bör enskilda förhandlande parter inte längre profilera eventuella avvikande meningar.

Substitutionsprincipen syns särskilt i tillståndsförfarandet. Enligt artikel 54 är tillståndsförfarandets *syfte* att garantera att *"de risker som ämnen som inger mycket stora betänkligheter ger upphov till kontrolleras på ett adekvat sätt och att dessa ämnen så småningom ersätts med lämpliga alternativa ämnen eller tekniker, när det är ekonomiskt och tekniskt genomförbart"*.

Då man ansöker om tillstånd bör man bland annat analysera alternativ och deras risker samt ekonomiska och tekniska förutsättningar; (art. 61.4.e). Till ansökan får också fogas en ersättningsplan inklusive forskning, utveckling och tidsplan för åtgärderna.

Nordisk Råd

Fremst.
6/2006/medborger/miljø
/næring
D 2007

Tidligere nummer:
A 1386/medb/miljø/næring

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget, Miljø- og
Naturresurseudvalget og
Næringsudvalget

J.nr. 08-00088-1

Tillstånd skall beviljas om sökanden kan visa att riskerna kan hanteras. För en stor del av de ifrågavarande ämnena kan man inte fastställa gränser för säker användning och i dessa fall kan tillstånd beviljas endast om den socio-ekonomiska fördelarna av användning anses vara större än riskerna och lämpliga ersättande ämnen eller tekniker inte finns. De faktorer som i så fall skall beaktas finns uppräknade i förordningen (art 59.3-4). Utomstående har möjlighet att kommentera sökandens analys av alternativ exempelvis genom att framföra information om ändamålsenliga alternativa ämnen eller tekniker (art 63.2).

Generellt stöder REACH substitutionsprincipen genom att lagstiftningen ger industrin och näringslivet ansvar för att kemikalier hanteras på ett så säkert och tryggt sätt som möjligt. De bör därmed sprida information om risker till användarna, vilket förväntas gynna alternativ med så liten risk som möjligt. Tillståndsförfarandet för de mest riskabla ämnena ökar även priset för sådana ämnen då ansökan om tillstånd medför både direkta och indirekta kostnader för tilläggsundersökningar. Även registreringen medför kostnader och gynnar sådana alternativ som är väl undersökta och testade. Eftersom även användare har rätt till information om kemikaliernas säkerhet kommer efterfrågan och kraven på information från konsumenter och andra användare att gynna säkra alternativ.

Danmark

De nordiske lande har i forbindelse med forhandlingerne af den politiske enighed i Rådet i efteråret 2005 alle fremhævet substitutionsprincippet som meget vigtigt for en fremtidig kemikalieregulering, og kravet om at der i forbindelse med ansøgning om godkendelse af skal foreligge en analyse af egnede alternative stoffer og teknologier og kravet om at de farligste stoffer skal substitueres, hvor der findes alternative stoffer eller teknologier er i høj grad blevet indarbejdet i teksten på initiativ fra de nordiske lande.

Europa-parlamentets mere vidtgående forslag om substitution er aktivt blevet støttet under forhandlingerne i Rådet af Danmark og Sverige, som sammen med Luxembourg afgav en erklæring om støtte til dette forslag. Europa-Parlamentets anden læsning, som indledes i september 2006 vil vise, om der fortsat er flertal i Parlamentets for forslaget om substitution, og de nordiske lande vil i så fald i forsøget på at opnå enighed med Parlamentets i anden læsning arbejde for at krav om substitution kommer til at indgå i det endelige forlig.

Sverige

Sverige har alltsedan diskussionerna började om en ny kemikalielagstiftning i EU arbetat för att få ett genomslag för substitutionsprincipen. Principen framhölls som viktig i de rådsslutsatser om kemikaliestrategin som antogs under det svenska ordförandeskapet i juni 2001 och den återspeglades också i den vitbok om kemikaliestrategin från kommissionen som låg till grund för slutsatserna.

I det förslag till REACH som lades fram av kommissionen hösten 2003 fanns substitutionsprincipen med i det avsnitt som handlar om tillståndsprövning av särskilt farliga ämnen. Principen skulle enligt förslaget dock bara få genomslag för ämnen som används på ett sådant sätt att användningen inte kan anses "adekvat kontrollerad" i lagstiftningens mening. Sverige och de övriga nordiska länderna har under förhandlingarna verkat för att denna begränsning inte skall finnas kvar, så att substitutionsprincipen alltid skall tillämpas vid prövning av särskilt farliga ämnen. I den gemensamma ståndpunkten från rådet fick denna linje delvis framgång, eftersom det klargjordes att "adekvat kontroll" i praktiken inte kan uppnås

för de miljöfarliga ämnena och bara i begränsad omfattning för de hälsofarliga ämnen (CMR-ämnen). Dessutom infördes ett krav på analys av tillgången på alternativ i alla ansökningar om tillstånd. Sverige och Danmark avgav tillsammans med Luxemburg en deklaration enligt följande när beslutet togs i frågan :

"Denmark, Sweden and Luxembourg support the overall compromise, but regret that the Council was not able to take a more ambitious approach to substitution, since they want the best possible protection for human health and the environment."

EU-parlamentet har i sitt yttrande i första läsningen föreslagit en tydligare skrivning om krav på substitution. Frågan aktualiseras troligen därför i en kommande uppgörelse mellan rådet och parlamentet.

I REACH blev frågan om substitutionsprincipen aktuell i samband med de nya reglerna om tillståndsprövning. Sverige har dock drivit och delvis fått gehör för regler om substitution även i andra sammanhang. Ett exempel är reglerna om tillståndsprövning av vissa bekämpningsmedel (biocider, direktiv 1998/8/EG). Substitution blir också en mycket viktig fråga i förhandlingarna om nya regler för växtskyddsmedel, som börjar i höst sedan kommissionen lagt sina förslag (KOM(2006) 388 slutlig).

Nordisk Ministerråd anser at fremstillingen kan afskrives.

Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalgets og Næringsudvalgets betænkning

Udvalgene takker for de modtagne informationer om Danmarks, Finlands og Sveriges regeringers holdning og indsats i forbindelse med forhandlingsprocesserne om REACH. I øvrigt skal udvalgene (med undtagelse af Hans Frode Asmyhr) henvise til Sveriges, Danmarks og Luxemburgs deklaration i forbindelse med EU-ministerrådets beslutning, hvori det fremsættes ønske om en mere ambitiøs tilgang til substitutionsspørgsmålet.

Med EU-parlamentets vedtagelse den 13. december 2006 af det fremlagte REACH-kompromis er EU's kemikalielovgivning nu besluttet til ikrafttræden den 1. juli 2007.

Udvalgene anerkender regeringernes arbejde og opfordrer til et tæt nordisk samarbejde om den forestående ganske omfattende implementering af REACH; herunder oprettelsen af et effektivt fungerende Europæisk Kemiagentur.

Nordisk Råd

Fremst.
6/2006/medborger/miljø
/næring
D 2007

Tidligere nummer:
A 1386/medb/miljø/næring

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget

J.nr. 08-00088-1

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 6/2006 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Helsingfors, den 30. januar 2007

Kerstin Andersson (s)
Bendiks H. Arnesen (A)
Hans Frode Asmyhr (FrP)
Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Anita Brodén (fp)
Drífa Hjartardóttir (Sj.), form. Nær.
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Sigrun Eng (A)
Erik A. Eriksson (c)
Joan Erlandsen (V)
Monica Green (s)
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)
Gunnar Gundersen (H)
Billy Gustafsson (s)
May Elisabeth Hansen (SV)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ann-Kristina Johansson (s)
Per Kaalund (S), næstform Medb.
Asmund Kristoffersen (A), leder Mil.
Risto Kuisma (sd)
Anne Margrethe Larsen (V)
Jan Lindholm (fp)
Elina Linna (v)
Pehr Löv (sv), ordförande Medb.
Thore A. Nistad (FrP)
Lauri Oinonen (cent)
Outi Ojala (vänst)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Lyly Rajala (saml), vice ordf. Nær.
Aulis Ranta-Muotio (cent)
Reidar Sandal (A)
Frode Sørensen (S)
Satu Taiveaho (sd)
Stefan Tornberg (c)
Harry Wallin (sd)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

Nordisk Råd

Fremst.
6/2006/medborger/miljø
/næring
D 2007

Tidligere nummer:
A 1386/medb/miljø/næring

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget

J.nr. 08-00088-1

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. *7/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1387/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00134-4

Nordisk miljøfokus i Nord

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) *at* arbejde for, at de arktiske spørgsmål får et tydeligt fokus i EU's fortsatte politik og strategi for Den Nordlige Dimension; herunder udrede det eventuelle behov for en særlig EU-finansiering af denne del af Den Nordlige Dimension samt at de arktiske spørgsmål får en entydig forankring i EU-kommissionens struktur

2) *at* arbejde for, at Arktisk Råd, under de nordiske formandskaber i perioden 2007-2012, udarbejder oplæg til fælles minimums-standarder for miljøkrav til off-shore virksomhed i arktiske hav-områder og til søtransport af olie, gas og andre miljøfremmede stoffer i disse sårbare områder

3) *at* komme overens om, at der inden udgangen af 2006 træffes beslutning om etablering af et permanent sekretariat for Arktisk Råd – i al fald for perioden 2007-2012

Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

Ad 1.

De arktiska och sub-arktiska områdena samt Barents-regionen hör till prioritetsområdena i det nya politiska ramdokumentet för den nordliga dimensionen (ND). Faktumet att EU, Island, Norge och Ryssland är jämlika parter in den förnyade nordliga dimensionen och att USA och Kanada fort-sätter som observatörer, ger en bra utgångspunkt för utvecklandet av samarbete i arktiska frågor. De nordliga re-gionala råden, bl.a. Nordiska ministerrådet, Barents Euroarktiska Råd och Arktiska rådet, har en speci-alstatus som "deltagare" i ND-politiken. Detta betyder t.ex. att dessa råd kan delta i ND:s tjänstemanna- och ministermöten.

Det nya ND-ramdokumentet fastslår att de nordliga regionala råden spelar en viktig roll i identifieringen av utvecklings- och samarbetsbehov på sina områden och att de kan understöda projektimplementering på olika sätt. Enligt ramdokumentet för den nordliga dimensionen uppmärksammas vissa frågor som rör de nordliga regionerna särskilt, bland annat den sårbara miljön, hälsa och social välfärd samt frågor som rör ursprungsbefolkningen. Inom miljösektorn nämner ramdokumentet skyddet av den marina miljön i Östersjön och Barents-havet, biodiversiteten, skogen, fiskbeståndet och skyddet av ekosystem i Arktiktis som viktiga samarbetsområden.

EU-komissionen upprätthåller en databas angående projekt som är relevanta för nordliga dimensionen (http://ec.europa.eu/comm/external_relations/north_dim/nis/2006/arctic/arctic_priorityarea.pdf#economy). I databasen har 165 projekt relevanta för arktiska område registrerats. Kommissionen finansierar projekt i nordliga dimensionen, inkl. arktiska projekt, från European Neighbourhood and Partnership Instrument (ENPI). Instrumentet har inte uppdelats i geografiska områden. Dvs. det finns inte en särskild budgetpost för arktiska projekt. EU:s 7:e ramprogram för forskning har en särskild budgetpost för arktisk forskning, bl.a. för finansiering av forskningsprojekt med anknytning till det internationella polaråret (IPY). Arktiska frågorna sköts av den enhet i EU-komissionen, som har ansvaret för nordliga dimensionen och Ryssland. Den här enheten skall förstärkas i år med en ny tjänsteman, som kommer att finansieras av Finland och som kommer att utgöra en tilläggsresurs.

Ad 2

Arktiska rådet är ett samarbetsorgan mellan åtta arktiska länders regeringar, vars samarbete baserar sig på frivilliga åtgärder, inte på juridiskt bindande avtal. Verksamheten baserar sig på enhälliga beslut, men rådets instruktioner och rekommendationer är inte juridiskt bindande. De har ändå ett starkt inflytande på medlemsländernas egen lagstiftning och nationella åtgärder. De nordiska ländernas representanter har aktivt deltagit i alla arbetsgrupper under det Arktiska rådet och deras insats har varit betydelsefull.

Arktiska rådets arbetsgrupp, AMAP (Arctic Monitoring and Assessment Programme) har övervakat förberedandet av en värderingsrapport om miljö- och socioekonomiska konsekvenser av olje- och gasproduktionen i Arktiska regionen, *Arctic Council Assessment of potential Impact of Oil and Gas Activities in the Arctic.*

Rapporten väntas, under ledning av Norge och USA, bli färdig före slutet av 2007. Den vetenskapliga rapporten kommer att vara omfattande och täcka flera vetenskapsområden. Den innehåller uppgifter om olje- och gasproduktionens nuläge, omdömen av utvecklingen i produktionen och dess påverkan på den arktiska miljön och socioekonomin. Utvärderingsrapporten kommer att ge en stark kunskapsbas för planeringen av miljöskyddsåtgärder i det arktiska området i samband med olje- och gasproduktion. Arbetsgruppen för skydd av havsmiljön PAME (Protection of Arctic Marine Environment) utarbetar som bäst en utvärdering av arktisk sjöfart, *Arctic Marine Shipment Assessment*. Denna utvärderingsrapport, som kommer att innehålla motsvarande information som olje- och gasrapporten, skall bli färdig till Arktiska rådets ministermöte 2009. Nordiska ministerrådet har bidragit finansiellt till framtagandet av de bägge rapporterna genom ministerrådets arktiska samarbetsprogram. Därmed har man från nordisk sida varit starkt bidragande till att utvärderingarnas förslag genomförs.

Olje- och gasproduktionen ökar ständigt och nya arktiska områden tas i bruk. PAME har utarbetat instruktioner för miljöskydd i samband med ark-

tisk off-shore olje- och gasproduktion, som publicerades 2002. Behovet av en uppdatering av dessa instruktioner förbereds nu av PAME. Sjötrafikens påverkan och problem för havsmiljön har kartlagts och behövliga skyddsåtgärder har identifierats. PAME:s instruktioner för minskandet av risker vid lasting och tankning av olja till havs publicerades 2004.

Olje- och gasaktiviteterna kommer att ha en viktig roll i Arktiska rådets verksamhet också under de kommande åren. Även om instruktionerna och rekommendationerna inte har en juridiskt bindande status, strävar de nordiska ländernas representanter efter att påverka utformandet av instruktionerna och rekommendationerna för att de skulle få så stor praktisk betydelse för områdets aktiviteter som möjligt.

De nordiska länderna kan också idka inflytande på miljöbestämmelser för arktiska områdets olje- och gastransporter i internationella sjöfartsorganisationen, IMO, vars rekommendationer och bestämmelser är juridiskt bindande (t.ex. Guidelines for Ships Operating in Ice-Covered Waters, 2002).

Vid det senaste ämbetsmannakommittémötet vid Arktiska rådet (Senior Arctic Official Meeting) gavs principiellt bifall till iverksättande av projektet "Best Practices in Ecosystems-based Ocean Management in the Arctic". Avsikten med projektet är att studera de arktiska ländernas havsmiljöförvaltning för att kunna dra nytta av goda erfarenheter och bidra till en mera effektiv ekosystembaserad havsmiljöförvaltning. Ökande aktivitet i arktiska farvatten, särskilt inom oljeutvinning, kräver en kunskapsbaserad och aktiv förvaltning för att kunna undgå onödig påverkan av de olika aktiviteterna, såväl sinsemellan som på miljön.

Ad 3

Norge, Danmark och Sverige har kommit överens om att grunda ett gemensamt sekretariat som skall stödja de tre nordiska ländernas på varandra följande ordförandeskap i Arktiska rådet. Sekretariatet har till att börja med tre tjänstemän och är lokaliserat i Tromsö.

De tre tjänsterna är nu tillsatta och sekretariatets verksamhet kommer att kunna komma igång under sensommaren 2007.

Nordisk Ministerråd anser at fremstillingen kan afskrives.

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

Ad 1)

Udvalget takker for den fyldestgørende information fra de nordiske landes regeringer. Det meddeles, at de arktiske områder er blandt prioritetsområderne i det nye dokument for den Nordlige Dimension, ND (indgået mellem EU, Rusland, Norge og Island). Miljø er et af de prioriterede emner i rammedokumentet. Der findes ikke en særlig budgetpost i EU for ND-projekter, men i det 7. rammeprogram for EU-forskning findes et særlig budget for arktisk forskning. Udvalget ser med tilfredshed på, at EU-Kommissionen har samlet de arktiske spørgsmål i samme enhed som ND, og at enheden – med finsk finansiering – vil blive styrket mandskabsmæssigt i 2007. Udvalget finder at at-sætningen kan afskrives.

Ad 2)

Udvalget anerkender de nordiske landes regeringers oplysning om, at Arktisk Råd er et samarbejdsorgan, der baserer sig på frivillige aftaler og konsensusbeslutninger. De nordiske lande er aktive i rådet og Nordisk Ministerråd har økonomisk støttet forskellige rapporter om netop miljøhen-

syn ved olie- og gasaktiviteter samt skibstransport. Disse rapporter skal drøftes på politisk niveau senere i 2007 og i 2009.

Udvalget finder, at spørgsmålet om en sikker skibstrafik og off-shore-industri i Arktis er meget aktuelt med henblik på de pågående klimaændringer, hvorfor man ser frem til en kommende redegørelse fra ministerrådet om resultaterne af de løbende politiske drøftelser i Arktisk Råd. At-sætningen foreslås opretholdt.

Ad 3)

Udvalget noterer med tilfredshed de nordiske landes regeringers meddelelse om, at Danmark, Norge og Sverige har besluttet at etablere et fælles sekretariat i Tromsø, så længe et af de tre lande har formandskabet i Arktisk Råd. Sekretariatet skal træde i funktion i efteråret 2007. Udvalget finder hermed, at at-sætningen kan afskrives.

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelse om Fremst. 7/2006 til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år hvad angår *anden* at-sætning;
>
> *at* Nordisk Råd tager meddelelse om Fremst. 7/2006 hvad angår *første og tredje* at-sætning til efterretning og anser dem som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Gøteborg, den 25. september 2007

Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Vigdis Giltun (FrP)
Helgi Hjörvar (A)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Jan Lindholm (mp)
Josef Motzfeldt (IA)
Lisbeth L. Petersen (sb)
Kristen Touborg (SF), fung. formand
Anne-Mari Virolainen (saml)

Nordisk Råd

Fremst. *7/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1387/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00134-4

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. 8/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1383/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00091-9

Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion

Fremstilling

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att etablera ett formellt samarbete för erfarenhetsutbyte, koordinering av insatser, stöd och förståelse för varandras insatser och åtgärder när det gäller arbetet med smittskydd och bekämpning av fågelinfluensa

Meddelelse fra de nordiske landenes regjeringer

De nordiska hälsoministrarna undertecknade ett nordiskt hälsoberedskapsavtal 14.6.2002. I avtalet förbinder sig länderna, med beaktande av de nationella behoven, till ömsesidigt samarbete inom social- och hälsovården vid kris- och katastrofsituationer och vid beredskap. Avtalet täcker samarbete om förebyggande och vård av smittsamma sjukdomar. Dessutom skall möjligheterna för att producera influensavaccin utredas i form av ett separat samarbetsprojekt.

Mulighederne for at etablere en fælles nordisk produktion af influenzavaccine, der vil kunne dække landenes vaccinebehov i tilfælde af en influenzapandemi, udredes i regi af en referencegruppe. Statens Serum Institut, Danmark, har udarbejdet en rapport om mulighederne for at etablere en fælles nordisk produktion af influenzavaccine i form af en offentligt kontrolleret model. Rapporten ble fremlagt på referansegruppens møte 16.november 2006 og diskutert videre på gruppens neste møte 17.april 2007. Saken om nordisk vaksineproduksjon skal opp på MR-S i Lahti 11.-12. juni 2007.

Andra former av samarbete mellan de nordiska länderna inom området för bekämpning av smittsamma sjukdomar bedrivs aktivt med bl.a. Världshälsoorganisationen och EU:s smittskyddsmyndighet liksom med EU:s hälsosäkerhetskommitté och kommittéerna för nätverksbeslutet (2119/98)

om epidemiologisk uppföljning av smittsamma sjukdomar. De nordiska chefsepidemiologerna för smittsamma sjukdomar möts regelbundet. Inom ramen för samarbetet ovan är det möjligt att bedriva nära samarbete inom området för pandemiberedskap, vilket också sker. De nordiska ländernas regeringar anser att det inte är ändamålsenligt att skapa nya strukturer utöver det ovan beskrivna samarbetet utan åtgärderna i framställningen kan vidtas genom att använda redan existerande verksamhetsformer.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at fremstillingen kan afskrives.

Nordisk Råd

Fremst. 8/2006/välfärd D 2007

Tidligere nummer:
A 1383/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00091-9

Velferdsutvalgets betenkning

Velferdsutvalget merker seg at de nordiske helseministrene undertegnet en nordisk helseberedskapsavtale 14. juni 2006, som sikrer et gjensidig samarbeid ved krise og katastrofesituasjoner og ved en beredskap. Avtalen dekker et samarbeid innefor både forebyggende og en håndtering av smittsomme sykdommer. Nordisk Ministerråd er i en prosess for å se på mulighetene av å etablere en felles nordisk produksjon av influensavaksine i Norden, dersom det bryter ut en influensapandemi. En referansegruppe ser på denne problematikken. Statens Serum Institut, Danmark, har utarbeidet en rapport om mulig etablering av en felles nordisk produksjon av influensavaksine. Rapporten ble senest diskutert på MR-S i Lathi 11.-12. juni 2007. De nordiske sjefsepidemiologer for smittsomme sykdommer møtes regelmessig. Andre samarbeidsorganer utover Norden er bl.a. WHO og forskjellige komiteer innenfor EU systemet.

Velferdsutvalget ser at det som unødvendig å etablere nye strukturer for samarbeid, enn det som allerede eksisterer og hvor man allerede i dag kan bygge på eksisterende kunnskap.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 8/2006 som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Gøteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Jessica Polfjärd (m)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Göte Wahlström (s), vice ordförande

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst.
***9/2006/medborger**
D 2007

Tidligere nummer:
A 1392/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00105-8

Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat om Arktis

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* den rettsvitenskapelige forskning styrkes i tilknytning til de nye mulighetene og utfordringene som åpner seg i havområdene i Nord

2) *at* det i samarbeid med Arktisk Råd arbeides for å få etablert en Arktisk traktat

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Ad 1)
NMR's samarbejdsorgan NIFS (Nordisk Institut for Søret) er et nordisk kompetencecenter i søret, som har et tæt samarbejde med sø og transportprofessorerne i de andre nordiske lande. NIFS har i november 2006 besluttet en ny forskningsstrategi, i hvilken sikkerhed og ansvar inden for skibsfart og petroleumssektoren udgør et vigtigt område. Inkluderet i dette område er sikkerhed knyttet til udvinding af olie i Nordområderne og sikkerhed knyttet til transport af olie langs den norske kyst.

Nordisk Ministerråd har foruden støtten til NIFS finansielt bidraget til udarbejdelsen af to undersøgelser vedr. menneskelig aktivitet i Arktis, som gennemføres af arbejdsgrupperne i Arktisk Råd, nemlig 1) AMAPs (Arctic Monitoring and Assessment Programme) vurderingsrapport om miljø- og socioøkonomiske konsekvenser af olie- og gasproduktionen i Arktis, *Arctic Council Assessment of potential Impact of Oil and Gas Activities in the Arctis* og 2) PAMEs (Protection of Arctic Marine Environment) evaluering af arktisk søfart, *Arctic Marine Shipment Assessment*.

NIFS's projektet *Safety, Security and Discharge Control at Sea* har modtaget støtte på 4 MNOK fra Norges forskningsråd. Projektet skal være internationalt og tværfagligt både inden for juridiske discipliner og mellem

jura og andre fagområder. NIFS fungerer også som institution for gruppen Naturressourceret. Denne gruppe har også nordområdeforskning på sin agenda, specifikt miljøspørgsmål knyttet til udvinding af ressourcer.

Ministerrådet planlægger på nuværende tidspunkt ikke at påbegynde yderligere aktiviteter inden for retsvidenskabelig forskning i forhold til havområderne i nord end dem, som allerede støttes gennem NIFS og Arktis Råd (der henvises til besvarelse af Fremstilling 7/2006 vedr. Nordisk Miljøfokus i Nord). Såfremt der opstår behov for at fremme arbejdet yderligere, vil NMR kunne medvirke til forskning om udfordringerne og de retslige foranstaltninger, som kunne være aktuelle.

Ad 2)
Baggrunden for fremstillingen er den miljøtrussel, som de arktiske områder er udsat for. Den mest alvorlige trussel er pga. menneskelig aktivitet uden for de arktiske områder. Endvidere tager fremstillingen udgangspunkt i, at de arktiske områder er beriget med naturressourcer, og at opvarmningen åbner for nye globale transportruter. Øget udvinding af naturressourcerne og mere trafik på havet skaber nye udfordringer, som kan kræve samarbejde mellem de 8 arktiske lande om nye reguleringer, da den menneskelige aktivitet i Arktis vil være en yderligere trussel mod miljøet.

Der findes flere globale aftaler som bl.a. har som formål at beskytte det arktiske område. Specielt drejer det sig om klimakonventionen (UNFCCC og Kyotoprotokollen), Stockholms-konventionen samt LRTAP for langtransport i luft af farlige kemikalier (POPs) og Montrealprotokollen for ozonnedbrydende stoffer. Endvidere findes der en række maritime konventioner, herunder FNs Havretskonvention og en række aftaler i regi af IMO og OSPAR.

De nordiske lande arbejder for at forbedre de eksisterende aftaler, når det gælder miljøet i Arktis. Gennem ministerrådet arbejdes der for, at der igangsættes globale forhandlinger om en kviksølvskonvention, ikke mindst på grund af, at forureningen fra kviksølv truer de arktiske områder. Derudover arbejder de nordiske lande for at få flere kemikalier (POPs /persisten organic pollutants) dækket af Stockholmskonventionen samt for en aftale, som skal erstatte Kyotoprotokollen efter 2012. De nordiske regeringer har lagt stor vægt på arbejdet inden for disse konventioner, ikke mindst for at styrke beskyttelsen af miljøet og naturen i de arktiske områder.

Størstedelen af de miljøfarlige stoffer bringes til de arktiske egne gennem hav og luftstrømme og derfor er de mest truende menneskeskabte miljøproblemer i de arktiske områder forårsaget af ikke lokale eller regionale årsager (klima, ozon, kemikalier, kviksølv). En Arktisk Traktat vil derfor ikke kunne fungere som et effektivt instrument mod disse trusler. Et bredt globalt samarbejde, som involverer alle lande, der har virksomhed, som forårsager forurening, er en forudsætning for miljøbeskyttelse i Arktis. En traktat, som omfatter en region med lille miljøfarlig produktion, vil have en meget begrænset indvirkning.

I princippet vil en arktisk traktat kunne omhandle nogen af de lokale udfordringer knyttet til transport, udnyttelse af naturressourcerne, håndtering af affald, naturbeskyttelse m.m. De nordiske regeringer har ikke foreslået en arktisk traktat til dette formål, men reguleringen er baseret på de enkelte landes lovgivning samt internationale bestemmelser om transport på havet. Videre har man inden for det arktiske samarbejde i Arktisk Råd set nærmere på olie og gasudvindingen i de arktiske områder. Fra ministerrådets side har man støttet dette vurderingsarbejde ved at bidrage finansielt til 1) afholdelsen af et internationalt Olie- og gas symposium i 2005, 2) AMAPs evalueringsrapport om miljø- og socioøkonomiske konse-

Nordisk Råd

Fremst.
***9/2006/medborger**
D 2007

Tidligere nummer:
A 1392/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00105-8

kvenser af olie- og gasproduktionen i det arktiske område samt 3) PAMEs evaluering af arktisk søfart (som nævnt ovenfor samt i besvarelsen af Fremstilling 7/2006 vedr. Nordisk Miljøfokus i Nord).

Nordisk Ministerråd har desuden bidraget til arbejdet med at belyse hvilke MEAs (Multilaterale Environmental Agreements), som er relevante for de arktiske områder, gennem finansiel støtte til afholdelsen af et seminar om emnet i 2006. Formålet med seminaret var at identificere problemer, som ikke er dækket af eksisterende MEAs, identificere nye udfordringer og pege på, hvad der kan gøres for at gøre eksisterende MEAs mere relevante for miljøbeskyttelsen i de arktiske områder. I seminaret deltog repræsentanter fra sekretariaterne fra 13 MEAs samt UNEP og en række NGO'er.

Hovedkonklusionerne fra dette seminar var en række rekommandationer rettet mod UNEP, Arktiske Parlamentarikere, Arktisk Råd, Nordisk Ministerråd, styrelserne/sekretariaterne af de relevante MEAs samt de generelle interessenter i Arktis. Disse rekommandationer gik bl.a. på behovet for en revision af effekterne af de nuværende traktater og aftalernes indvirkning på det arktiske miljø, behovet for at forbedre de eksisterende aftaler samt at vurdere behovet og mulighederne for at udarbejde en Arktis Traktat.

Fra ministerrådets side værdsætter man arbejdet med at gennemgå og sikre de værdifulde områder i Arktis, men finder at behovet for en Arktisk Traktat skal vurderes af de arktiske nationer i fællesskab, enten i regi af Arktis Råd eller FN, men ikke gennem Nordisk Ministerråd. Desuden bør arbejdet med en sådan Arktisk Traktat afvente de mange pågående aktiviteter i Arktisk Råd samt en yderligere analyse af, hvorvidt de mange gældende aftaler og konventioner allerede indeholder de nødvendige bestemmelser til at beskytte de arktiske områder.

Nordisk Ministerråd anser, at fremstillingen kan afskrives.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget modtager med glæde Nordisk Ministerråds meddelelse over aktiviteter angående forskning om havområderne i nord, og noterer med tilfredshed, at ministerrådet er villige til at medvirke til yderligere forskning om udfordringerne og de retslige foranstaltninger.

Medborger- og Forbrugerudvalget er derimod ikke indforstået med, at en Arktisk traktat nødvendigvis skal initieres af andre internationale organisationer. De klimamæssige forandringer er alarmerende, og udvalget opretholder sin rekommandation til Nordisk Ministerråd om at arbejde for at få etableret en Arktisk traktat i samarbejde med andre internationale organisationer.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelse om Fremst. 9/2006 til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år hvad angår anden atsats;

at Nordisk Råd tager meddelelse om Fremst. 9/2006 hvad angår første at- sats til efterretning og anser den som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Gøteborg, den 25. september 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Bjarne Kallis (kd)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Allan Niebuhr (KF)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

Nordisk Råd

Fremst.
***9/2006/medborger**
D 2007

Tidligere nummer:
A 1392/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00105-8

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. *10/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1385/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00133-4

Toiletaffald i Østersøen

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) *at,* gennem HELCOM- samarbejdet, udrede perspektiverne i at stille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer

2) *at*, i givet fald, virke for at gennemføre mulige regionalt eller generelt gældende forbud inden for en rimelig tidsfrist; herunder sikre at havnene i Østersøen sættes i stand til at modtage de forventelige toiletaffaldsmængder

3) *at*, indtil bindende bestemmelser kan gennemføres, virke for, at rederierne til fartøjer med store udledninger af toiletaffaldsvand, gennem aftaler, bringes til at praktisere opsamling og tømning i havne med passende modtagefaciliteter

4) *at* virke for, at eksisterende havnekontrolsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene

Meddelelse fra de nordiske landenes regeringer

Bakgrund

Enligt nya utredningar gjorda av Finlands tekniska forskningsinstitut VTT utgör utsläppen av toalettavfall från fartyg ungefär 0,5 % av Östersjöns totala fosforbelastning och 0,05 % av kvävebelastningen. Dock konstaterar utredningen att avfall från fartyg inte är betydelselöst, eftersom Östersjöns tillstånd är mycket sårbart, och fartygsutsläpp koncentrerar sig på skeppsrutter där de bidrar till eutrofieringen. Utredningen jämför avfall från fartyg med belastningen från fyra medelstora finska städer. Det konstateras att fartygsbelastningen med fosfor i Finska viken är ungefär lika betydande som den kombinerade fosforbelastningen från de fyra kuststäderna, medan städernas totala kvävebelastning är betydligt större än kväveutsläppen från fartyg..

Nordisk Råd

Fremst. *10/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1385/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00133-4

Eutrofieringsproblemet framhävs sommartid när det är säsong för kryssare. Obehandlat toalettavfall från fartyg är direkt användbar näring för alger. Det är också anmärkningsvärt att avfall från fartyg är betydligt lättare att kontrollera än diffusbelastningen från land eller utsläpp via luften, eftersom fartygsavfall enkelt kan lossas med hjälp av ändamålseniga hamnfaciliteter.

NRs rekommendation och svar

Nordiska Rådet har tagit itu med utsläpp av toalettavfall från fartyg i Östersjön med en framställning (10/2006) till de nordiska ländernas regeringar. Finland stöder framställningen och anser att HELCOM-förslaget (HOD 18/2005, se nedanför) tillsammans med befintliga regler och författningar motsvarar framställningens fyra delar på nedan beskrivet sätt:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) at, *gennem HELCOM-samarbejdet, udrede perspektiverne i at stille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer*

2) at, *i givet fald, virke for at gennemføre mulige regionalt eller generelt gældende forbud inden for en rimelig tidsfrist; herunder sikre at havnene i Østersøen sættes i stand til at modtage de forventelige toiletaffaldsmængder*

För att lindra det allvarliga eutrofieringsproblemet i Östersjön har Finland i HELCOM föreslagit (HOD 18/2005) att HELCOMs medlemsländer börjar överväga modifieringar av regler och författningar så att utsläpp av toalettavfall från fartyg minskar. Toalettavfall från fartyg i Österjön kunde begränsas genom att HELCOM ger ett förslag till IMO om eventuell modifiering av MARPOL 73/78 avtalets Annex IV så att också näringsämnen skulle begränsas av författningen. Annex IV kunde också modifieras så att Östersjön definieras som ett specialområde under Annex IV där utsläpp av obehandlat avfall förbjuds. Förslaget innefattar också en rekommendation om att HELCOM-länderna skulle säkra att hamnarna har tillräcklig kapacitet att motta toalettavfall.

HELCOMs arbetsgrupp MARITIME har vid sitt möte i november 2006 diskuterat förslaget och grundat en ad hoc korrespondensgrupp som utvecklar förslaget. Korrespondensgruppen gav ett yttrande som en grund för ett eventuellt uppföljande gemensamt förslag från HELCOM till IMO. Ärendet handlades inom HELCOMs kommissionsmöte den 7-8 mars 2007. Kommissionen var inte enig om förslaget till IMO, men beslöt att minimisering av toalettavfall från fartyg skall diskuteras vidare inom HELCOMs Baltic Sea Action Plan (BSAP) förberedelse. Nordiska ländernas regeringar påverkar minimiseringen av toalettavfallsutsläpp i HELCOM-samarbete.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

3) at, *indtil bindende bestemmelser kan gennemføres, virke for, at rederierne til fartøjer med store udledninger af toiletaffaldsvand, gennem aftaler, bringes til at praktisere opsamling og tømning i havne med passende modtagefaciliteter*

Förutom eventuella globala begränsningar är frivilliga begränsningar ett annat medel för att förbättra avfallssituationen i Östersjön. Till exempel i skeppstrafiken mellan Sverige och Finland lämnar de flesta stora fartyg redan frivilligt allt sitt toalettvatten i hamnarna., Detta är ett resultat av samarbete mellan Östersjöländerna. Det finns även andra bra erfarenheter av hur den allmänna opinionen och offentligheten har lett till frivilliga begränsningar från redarnas sida.

Inom HELCOM finns ett system som kallas No Special Fee som fungerar som ett incitament för att samla toalettavfall och lämna dessa i hamnen. Incitamentet verkar dock inte fullständigt så länge det också är tillåtet att släppa ut toalettavfall i havet.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

4) at *virke for at eksisterende havnekontrolsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene*

Enligt de befintliga EU-direktiven och MARPOL-avtalet måste hamnar redan tillhandahålla tillräckliga faciliteter för att motta toalettavfall. Tekniskt finns det alltid möjligheter att motta toalettavfall från små fartyg med tankbilar, men för stora passagerarfartyg skulle det vara mera praktiskt att kunna lossa avloppsvattnet direkt till hamnens kloaksystem. För detta borde faciliteterna utvecklas i sådana passagerarhamnar som ännu inte tillhandahåller en möjlighet för direkt lossning av avloppsvatten.

Utsläpp och avfall från fartyg övervakas av de statliga hamnmyndigheterna (Port State Control). Ett medel för att göra det möjligt för hamnmyndigheterna att övervaka hanteringen av toalettavfall skulle vara att förutsätta att fartyg har en "diarie för toalettavfallsvatten", som skulle kontrolleras av myndigheterna.

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

Miljø- og Naturresurseudvalget takker for den fyldige redegørelse om arbejdet i HELCOM på dette område.

De nordiske landes regeringer meddeler, at udslippene fra fartøjer udgør hhv. 0,5 % for fosfor og 0,05 % for kvælstof (kväve, nitrogen) af Østersøens samlede belastning, og at denne belastning ikke kan betegnes som betydningsløs.

Udvalget har forståelse for, at meddelelsen må bære præg af, dels at spørgsmålet hører hjemme under IMO, dels at der ikke er enighed i HELCOM og dels af, at sagen endnu ikke er afgjort, men skal drøftes på ny i HELCOM; blandt andet i sammenhæng med arbejdet med HELCOM's Handlingsplan for Østersøen, BSAP, der skal vedtages i november 2007.

Udvalget noterer, at de nordiske landes ministre har besluttet, at drøfte spørgsmålet om toiletaffald fra skibe i Østersøen på et kommende møde. Udvalget opfordrer til, at de nordiske lande kommer overens om stærke fælles udspil om denne sag i det videre internationale samarbejde. Udover den faktiske belastning af havmiljøet, som skibene bidrager med, vil Miljø- og Naturresurseudvalget pege på den betydelige psykologiske indflydelse det vil få, hvis alle sektorer gør deres til at mindske problemet med overgødskningen af Østersøen.

I den sammenhæng bør også belastningen fra småskibe og fritidsbåde tages i betragtning. Hvert enkelt fartøj har kun en mindre betydning, men

den samlede belastning fra i titusindvis af både udgør ganske sikkert et væsentligt bidrag til næringsstofbelastningen af Østersøen.

Udvalget finder, at rekommandationen bør opretholdes i afventen af ministerrådets kommende meddelelse om fremdriften i arbejdet.

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen om Fremst. 10/2006 til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år.

Gøteborg, den 25. september 2007

Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Vigdis Giltun (FrP)
Helgi Hjörvar (A)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Jan Lindholm (mp)
Josef Motzfeldt (IA)
Lisbeth L. Petersen (sb)
Kristen Touborg (SF), fung. formand
Anne-Mari Virolainen (saml)

Nordisk Råd

Fremst. *10/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1385/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00133-4

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. 11/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1395/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00119-3

Projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet

Fremstilling

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet fortsatt ger stöd till projektet under ledning av Sosial- og helsedirektoratet i Norge och ger dem i uppdrag att kartlägga utbildningsbehovet i de nordiska länderna samt att lämna förslag till hur en kompetensutveckling för personal inom detta område kan utformas

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

De nordiska Demens- och Alzheimersföreningarna har givit Nordiska rådet en resolution från sitt årliga möte "Kontaktforum för Demens- och Alzheimersföreningarna i Norden". Resolutionen utgår från 4 § i det s.k. Kalmardokumentet 2004 som anger att: "All personal inom hälso- och sjukvården samt i hemtjänsten har stora behov av utbildning inom demensområdet. En plan för grundutbildning. Kompetensutveckling och kvalitetssäkring måste tas fram".

Projektet *Demens i Norden*, som fungerat år 2003-2006 under ledning av Social- och hälsodirektoratet i Norge, är ett projekt som haft som syfte att förmedla kunskap och erfarenheter inom behandling och omsorg av personer med demens. Väldigt lite av deras fokus har legat på utbildningarna i de nordiska länderna eller dess utformning och organisering. I en av projektets sex arbetsgrupper har man dock konstaterat att kompetensen bland läkare och personal inom primärvården, när det gäller utredning och diagnostisering, är varierande och bör ökas.

Välfärdsutskottet på Nordiska rådet anser, utifrån ovan beskrivna bakgrund, att Nordiska ministerrådet bör fortsätta med sitt stöd till projektet Demens i Norden och ge dem i uppdrag att kartlägga utbildningsbehovet i de nordiska länderna. Projektgruppen skall även tillfrågas att lämna för-

slag till hur en kompetensutveckling för personal inom detta område kan utformas.

Nordisk Råd

Fremst. 11/2006/välfärd D 2007

Tidligere nummer:
A 1395/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00119-3

Nordiska ministerrådet ser rekommendationen angående behovet av en kartläggning av utbildningsbehovet och kompetensutveckling för personal i de nordiska länderna som något bra, men att detta är något som kan bli svårt att genomföra. Sekretariatet har undersökt möjligheten huruvida medlemmarna i projektet Demens i Norden vill ta sig an uppdraget, men de har nekat. Projektets styrgrupp har förklarat att de inte kan klara av ett sådant uppdrag då de anser att forskningsområdet som föreslås är för "brett" och att deras grupp inte är rätt för uppgiften. Styrgruppen tror att det behövs någon med både mer expertkunskap och pedagogisk utbildning. De tror att uppdraget skulle ta längre tid än ett år och att det krävs minst en heltidsanställd för att klara allt arbete för en sådan kartläggning.

Nordiska ministerrådet ser dessutom att både Finland och Island bör inkluderas i det föreslagna kartläggande projektet, vilket inte är fallet i projektet Demens i Norden.

Under 2007 fäster det finska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet stor vikt vid ställningen för handikappade människor, men även specifikt för äldre med funktionshinder samt på åtgärder som främjar välbefinnande i arbetet. I relation till denna fokus tar Finland initiativ till ett nätverk för äldreforskning. Finland (Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården, Stakes) sammankallar ett nätverk av äldreforskare, med två medlemmar från varje nordiskt land. För medlemmarna utarbetas för tillfället en s.k. "rekryteringsplan".

Nätverkets första sammanträde är planerat i början av juni 2007. Det andra sammanträdet är i början av oktober 2007 i och med konferensen *Äldre och funktionshindrade i Norden och närområdena*, där nätverket för äldreforskare kommer att ha en egen workshop. De båda mötenas teman kommer att utgå från de områden som lyfts fram i publikationen *Ålderomsorgsforskning i Norden*. De områden som anses behöva ses över i ett jämförande syfte – och för att länderna samtidigt skall lära sig från varandra – är bl.a. olika tjänster såsom närstående och serviceboende (i synnerhet i förhållande till institutionsvården), samt förändringar i servicesystemet vad gäller offentlig/privat serviceproduktion och klientens valmöjligheter. Andra givande områden att jämföra är antalet personal inom äldreservicen, samt deras kunnande och välbefinnande i arbetet.

Finland menar att demens är ett viktigt tema som äldreforskarna kan belysa.

Finland lægger vægt på at inddrage og bygge videre på erfaringer fra det nordiske samarbejde og det netværk som blev etableret under projektet " "Demens i norden". Men understryker att det är vid forskningsnätverkets första sammanträde som preciseringar görs angående de gemensamma frågor som man är intresserad av och fokusera föremålen för samarbete. Vid nätverksmötena planerar man ett samnordiskt forskningsprojekt för vilket finansiering söks.

Finland vill att man också skall beakta att det finns nordiskt samarbete på gång med anknytning till Resident Assessment Instrument (RAI)-systemet och hänvisar till Internet för mer information (se: http://www.nordrai.org/index.php?p=161). Slutligen nämner man även kontaktforumet för demens- och alzheimerföreningar i Norden som är ett inofficiellt forum för de nordiska Demens- och Alzheimerförbunden. MR-SAM och ÄK-S har beviljat medel för genomförandet av forumets årsmöte den 19-22 april i Finland. Temat för årets möte är rehabilitering.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Velferdsutvalgets betenkning

Demenssykdommer er en stor utfordring for Norden og for store deler av resten av verden. Det henger sammen med en befolkning som stadig blir eldre. Aldersdemens er en av hovedårsakene til at eldre har behov for omsorgstjenester. Den sterke veksten i bruk av hjemmehjelptjenesten og innleggelse av eldre på sykehjem skyldes i stor grad demensproblematikk. Alle de nordiske landene har uttrykt stort engasjement og en felles satsing på området demenssykdommer. Det resulterte i "Nordisk prosjekt for demens".

Nordisk Råd

Fremst. 11/2006/välfärd D 2007

Tidligere nummer:
A 1395/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00119-3

Velferdsutvalget merker seg at prosjektet Demens i Norden, som har fungert fra år 2003–2006 under ledelse av Sosial- og helsedirektoratet i Norge, er et prosjekt som har hatt som hovedmål å samle tilgjengelig kunnskap som fagmiljøene i de nordiske landene har opparbeidet gjennom flere år med forskning og kompetanseutvikling. I de tre årene som prosjektet har pågått, har eksperter fra de nordiske land møttes jevnlig for å bygge nettverk, for å lære av hverandres erfaringer og ikke minst lage en strategi for hvordan kunnskap om god praksis kan overføres til helsepersonale og behandlere som jobber med denne problematikken.

Velferdsgruppen ser at prosjektet var organisert med forskjellige ekspertgrupper og favnet svært bredt. Det var særlig seks områder som hadde et spesielt fokus: Utredning og diagnostisering, lover og regelverk, pårørende, yngre personer med demens, gode tjenestetilbud og tjenestetilbud til personer med demens som har minoritetsbakgrunn.

Velferdsutvalget ville at NMR skulle fortsette støtte til prosjektet, som skulle kartlegge utdanningsbehovet i de nordiske landene. Prosjektgruppen skulle legge fram en anbefaling på hvordan en kunne utvikle og tilføre mer kompetanse blant personalet/leger innenfor demensområdet.

Velferdsutvalget vil understreke at det ble avdekket mangelfull kunnskap blant leger og personale om utredning og diagnostisering i primærhelsetjenesten under "Nordisk prosjekt demens".

Velferdsutvalget merker seg at prosjektgruppens styringsgruppe har blitt spurt om de vil påta seg dette oppdraget. De har vært negative til det. Prosjektgruppen mener at forskningsområdet blir for bredt og at deres gruppe ikke er den rette for denne oppgaven. Det trengs flere eksperter, også innenfor pedagogikk, oppdraget vil ta mer enn et år og det vil kreve minst en fulltidsansatt for å koordinere et slikt arbeide. NMR mener også at Finland og Island må inkluderes, noe de ikke var i "Nordisk prosjekt demens".

Velferdsutvalget ser at Finland under sitt ordførerskap har satt et særlig fokus på situasjonen for handikappede. Her inngår spesielt eldre som gruppe. Finland har tatt initiativ til et eget nettverk for eldreforskning, som allerede har møttes. Nettverket kommer til å ha en workshop under konferansen "Äldre och funktionshindrade i Norden och närområdena", i oktober 2007. Nettverket vil bygge videre på erfaringene fra "Nordisk prosjekt demens".

Det finnes også et nordisk samarbeid på demensområdet gjennom **NordRAI** På deres hjemmeside http://www.nordrai.org står det følgende:

"NordRai is a network of researchers, developers, and professionals working with the **interRAI** instruments, a family of standardised assessment systems, developed to improve the care of the elderly, frail, and disabled.

The NordRAI network meets twice a year and is supported by the Nordic Council and Council of Ministers". [1]

Velferdsutvalget vil nevne at kontaktforumet for demens- og alzheimerforeninger i Norden fikk midler av MR-SAM og MR-S til å gjennomføre sitt årsmøte i april 2007 der tema var rehabilitering.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 11/2006 som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Gøteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Jessica Polfjärd (m)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Göte Wahlström (s), vice ordförande

Nordisk Råd

Fremst. 11/2006/välfärd D 2007

Tidligere nummer:
A 1395/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00119-3

[1] "NordRai er et nettverk av forskere, systemutviklere og profesjonelle samarbeidspartnere som arbeider med "interRay instruments", som er en gruppe standardiserte bedømningssystemer som er utviklet for å bedre omsorgen for eldre, svake og handikappede. Nettverket "NordRAI møtes to ganger i året, og er støttet av NR og NMR."

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 12/2006/næring
D 2007

Tidigare nummer:
A 1397/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 07-00124-6

"Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer

Rekommendation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at samarbejde om at fremme "pådriverordningene" som foreslås af det norske formandskab, således at de får størst mulig juridisk kompetence og handlekraft

Meddelande från de nordiska ländernas regeringar

Under ledning av det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2006 utvecklades den så kallade "pådrivarordningen" vilken innebar att man inom utvalda ministerråd skulle utpeka särskilda pådrivare med uppgift att driva på arbetet med att undanröja gränshinder inom respektive fagområde.

De nordiska samarbetsministrarna beslutade på sitt möte den 14/6 2006 att anta ett generellt mandat för dessa pådrivare. Samarbetsministrarna uppmanade de berörda ministerråden att utifrån detta generella mandat, utveckla mer sektorspecifika mandat och att utse pådrivare inom sina respektive ansvarsområden.

På de nordiska näringsministrarnas möte i Bodø den 7/9 2006 beslutade näringsministrarna att anta ett specifikt mandat för en pådrivare inom sitt område, samt att utse advokaten och före detta bankdirektören och statssekreteraren Helge Kringstad till sin särskilde pådrivare. Helge Kringstad tillträdde sitt uppdrag den 1/11 2006.

MR-S beslutade på sitt möte i juni 2006 att ge ÄK-S i uppdrag att utarbeta ett mandat till pådrivare inom området. ÄK-S antog därefter på sitt möte den 23/11 ett specifikt mandat för en pådrivare inom social- och hälsoområdet. På sitt möte den 21/3 2007 utsågs så Ragnar Kristoffersen till pådrivare inom social- och hälsoområdet. Ragnar Kristoffersen har tidigare

varit bl.a. Fylkesordförande i Akershus fylkeskommune och har suttit som nordisk medlem i Assembly of European Regions presidium samt som vicepresident och chef för kommittén för sociala frågor, sysselsättning och jämställdhet.

ÄK-U behandlade den 22/6 2006 pådrivarfrågan. Man fann att det inom denna sektor inte fanns något behov för en separat pådrivare. I stället ville man använda de många rådgivningsgrupper under ÄK-U som redan existerar. Som en konsekvens av pådrivarfrågan har nu ÄK-U inarbetat ett uppdrag till sina rådgivningsgrupper om att arbeta med undanröjande av gränshinder. Detta uppdrag är nu en del av dessa gruppers arbetsprogram och arbetet med gränshinder skall årligen rapporteras till ÄK-U. Grupperna kommer hädanefter i sina arbetsplaner/årsplaner att identifiera och lyfta fram konkreta gränshinder som man avser arbeta med under året.

MR-finans beslutade på sitt möte i juni 2006 att liksom MR-U, tillvarata de problem som ev. finns inom området inom ramen för de arbetsgrupper och den struktur som redan existerar. Arbetet här fortsätter således som en del av arbetet i ämbetsmannakommittéerna.

De två existerande pådrivarna rapporterar regelbundet till respektive ÄK och till sekretariatet, och upprätthåller en fortlöpande dialog med sekretariatet. Ministerrådssekretariatet bistår regelbundet pådrivarna med praktisk assistans, med underlag om gällande nationella regelverk och problembeskrivningar som kan vara av värde och intresse för pådrivarna. Samtidigt arbetar vissa nordiska institutioner också med att identifiera och undanröja gränshinder, inte minst Nordic Innovation Centre i Oslo. Det har redan etablerats ett nära samarbete mellan pådrivarna, NICE och NMRS, bland annat i syfte att uppnå en större samlad juridisk kompetens.

Regeringarna anser därmed att rekommendationen kan avskrivas.

Näringsutskottets betänkande

Gränshinder är ett av Näringsutskottets högst politiskt prioriterade områden. Utskottet har under lång tid arbetat med detta område och har vid flertal tillfällen påpekat vikten av att de problem och hinder som föreligger för företag inom Norden på den nordiska marknaden måste försvinna. Speciellt gäller det för små och medelstora företag som har Norden som primär marknad för sin verksamhet. En väl fungerande inre nordisk marknad utan onödiga byråkratiska eller andra gränshinder är en väsentlig del i arbetet de nordiska länderna står inför när det gäller förutsättningarna för att möta globaliseringens utmaningar.

Näringsutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande om det initiativ som NMR satt igång för att driva på arbetet med att undanröja gränshinder inom respektive sakområde. Utskottet ser det som mycket positivt att det nu tas initiativ inom NMR med en pådrivare inom olika sakområden för att komma tillrätta med existerande hinder för företagens verksamhet över de nordiska gränserna. Utskottet ser i detta sammanhang även positivt på det arbete som Nordiskt innovationscenter (NICe) gör inom detta område. NICe presenterade den 12 augusti 2007 en rapport som beskriver deras arbete med olika gränshinder för näringslivet inom Norden och det arbete man bedriver för att undanröja gränshinder som försvårar fri rörelse av innovationsresurser för näringslivet i Norden.

Enligt det mandat till pådrivarna som MR-SAM beslutade om vid sitt möte den 14 juni 2006 ska arbete avrapporteras löpande och vid Nordiska rådets sessioner. Näringsutskottet kommer att noggrant och med stort intresse följa pådrivarnas och NMR:s arbete med gränshindersproblematiken. Utskottet ser fram emot en årlig avrapportering vid Nordiska rådets

session och att en fortsatt löpande dialog kring gränshindersproblematiken kan upprätthållas.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 12/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Göteborg den 25 september 2007

Ole Vagn Christensen (S)
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Monica Green (s)
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), ordf.
Billy Gustavsson (s)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Kristján Þor Júliusson (Sj.)
Tuula Peltonen (sd)
Janne Seurujärvi (cent)
Stefan Tornberg (c)

Nordiska rådet

Rek. 12/2006/næring D 2007

Tidigare nummer:
A 1397/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 07-00124-6

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 13/2006/næring
D 2007

Tidigare nummer:
A 1397/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 07-00124-7

Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer

Rekommendation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at sørge for at fremtidige tiltag til at ophæve grænsehindringer opfølges af konkrete tidsfrister

Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordisk Ministerråd identifierar löpande gränshinder bland annat via inrapportering från pådrivarna, Hallå Norden, gränskommittéer, informationstjänster och andra aktörer.

Som ett led i att ge de utnämnda pådrivarna de bästa möjliga ramarna för att ta ställning till de identifierade gränshindren kommer gränshindren framöver att bli skickade till relevanta ministerråd för bedömning.
Vid det tillfälle det enskilda ministerrådet anser det vara tal om ett reellt gränshinder, och att den kan vara möjlig att få bort, vill ministerrådet bli ombett att tillkännage en frist för när gränshindret beräknas vara borta.

Samma procedur kommer att användas på områden där ingen pådrivare är utnämnd.

Nordiskt ministerråd finner att denna rekommendation på denna bakgrund kan avskrivas.

Näringsutskottets betänkande

Nordiska ministerrådet framhåller i sitt meddelande att de identifierade gränshinder som inrapporteras via olika aktörer som t.ex. pådrivarna och institutioner etc. kommer att sändas till relevant ministerråd för bedömning. Vid det tillfälle det enskilda ministerrådet anser det vara fråga om ett reellt gränshinder kommer ministerrådet bli ombett att tillkännage en tidsfrist för när gränshindret beräknas vara borta.

Näringsutskottet välkomnar NMR:s initiativ när det gäller gränshindersarbetet. Utskottet vill dock i detta sammanhang påpeka vikten av att det arbete som sätts igång ges en relevant tidsplan och tillräckligt med resurser. Utskottet kommer att med stort intresse följa NMR:s arbete med gränshinderproblematiken och ser fram mot en fortsatt löpande dialog kring frågor om gränshinder inom det nordiska samarbetet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 13/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Göteborg den 25 september 2007

Ole Vagn Christensen (S)
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Monica Green (s)
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), ordf.
Billy Gustavsson (s)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Kristján Þor Júlíusson (Sj.)
Tuula Peltonen (sd)
Janne Seurujärvi (cent)
Stefan Tornberg (c)

Nordiska rådet

Rek. 13/2006/næring D 2007

Tidigare nummer:
A 1397/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 07-00124-7

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *14/2006/præsidiet
D 2007

Tidligere nummer:
A 1398/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 07-00103-8

Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens

Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at oprette en Styregruppe som tager ansvar for initiativ vedrørende håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Styregruppens sammensætning og mandat skal udformes i samarbejde med Nordisk Råd. Styregruppen skal have ansvar for:

- *at* tage initiativ til nordisk dialogforum, om håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forumet skal ledes af Styregruppen
- *at*, på baggrund af dialogforum og eksperters bidrag, fremlægge forslag til hvordan det formelle nordiske samarbejde kan fremme håndtering af kulturel kompleksitet og sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forslaget skal præsenteres på Nordisk Råds session 2007
- *at* i forbindelse med den periodiske sammenstilling af indikatorer og data om de nordiske landes bæredygtige udvikling – udvikle og inddrage et antal indikatorer, der beskriver fremskridtene i de nordiske lande med hensyn til integration af borgere med anden kulturel og etnisk baggrund

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

På bakgrunn av rekommandasjonen 14/2006 har det vært kontakt på sekretariatsnivå mellom Rådet og Ministerrådet for å drøfte hva som kan være en tilfredsstillende oppfølging omkring etablering av en styregruppe for håndtering av kulturell kompleksitet og fremme av sameksistens.

Et forslag til opplegg ble lagt frem for EK-K som på sitt møte 1/2007 den 22. mars. EK-K besluttet at saken skulle legges frem for behandling i MR-K 1/2007 den 24. april.

MR-K 1/2007 ble avlyst og saken vil legges frem for MR-K 2/2007 den 31. oktober for å sikre en politisk behandling av rekommandasjonen.

Rådet vil holdes orientert om utviklingen.

Præsidiets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget og Præsidiet har behandlet meddelelsen fra Nordisk Ministerråd. De beklager, at sagen endnu ikke har været til behandling i ministerrådet.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. 14/2006 til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år.

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), visepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

Nordisk Råd

Rek. *14/2006/præsidiet
D 2007

Tidligere nummer:
A 1398/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 07-00103-8

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 15/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
B 247/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00122-4

Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet

Rekommandasjon

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att aktivt arbeta för att implementera Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordiska ministerrådet konstaterar att implementeringen av den Nordiska handlingsplanen för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet har effektivt inletts av det huvudansvariga ministerrådet MR-FJLS i samarbete med MR-S.

Implementerings- och uppföljningsaktiviteterna är planlagt långsiktigt för flera år framåt och handlingsplanen kommer att vara högt prioriterad under de kommande åren. En av livsmedelsektorns arbetsgrupper, den nordiska arbetsgruppen för kosthåll, mat och toxikologi (NKMT), har påtagit sig huvudansvaret i uppföljningen.

Arbetsgruppen har redan identifierat och satt igång flera aktiviteter som inriktar sig på tre huvudområden: informations- och erfarenhetsbyte till exempel genom Bäst praxis katalogen; gemensam nordisk monitorering av kostvanor, fysisk aktivitet och övervikt; samt förstärkt forskning och metodutveckling i samarbete med NordForsk. Dessutom har utforskning av möjligheter till gemensamma nordiska kriterier för näringsmärkning startats.

Nordiska ministerrådet har också påbörjat kartläggningen av tvärsektoriella aktiviteter som involverar flera facksektorer och fokus läggs på barn och unga samt utsatta grupper. Ytterligare har ministerrådet dryftat implementeringen i samarbete med WHO för att identifiera synergier och möjliga samarbetsområden.

Nordisk Råd

Rek. 15/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
B 247/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00122-4

I MR-FJLS budget 2008 får handlingsplanen en egen budgetpost för att framhäva denna prioriterade insats och för att främja tvärsektoriellt arbete kring handlingsplanen. Utöver de medel som redan har anslagits av ÄK-FJLS (Livsmedel) till projekt- och forskningsaktiviteter fortsätter ministerrådet att arbeta för att mobilisera flera medel dels genom medfinansiering från andra sektorer, dels från ministerrådets prioriteringspott.

MR-S følger aktivt op på implementeringen af handlingsplanen og vil omsætte denne til konkrete initiativer i 2007. Blandt Nordisk Ministerråds institutioner bidrager Nordisk Højskole for Folkesundhed (NHV) aktivt til udkrystallisering af handlingsplanen. Således har NHV i 2007 fx planlagt konkrete initiativer, som skal bidrage til implementeringen af handlingsplanen.

Ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

Velferdsutvalgets betenkning

Velferdsutvalget merker seg at "Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet" ble vedtatt 2006.

Implementeringen av handlingsplanen vil være et viktig verktøy framover for å bedre folkehelsen og motvirke alvorlige livsstilssykdommer som rammer store folkegrupper som for eksempel fedmeproblematikk, inaktivitet, hjerte-kar sykdommer og diabetes. En bedre helse vil gi flere gode leveår for den enkelte og samtidig være samfunnsøkonomisk fordelaktig. Velferdsutvalget ser at det er planlagt en langsiktig strategi i forhold til hvordan handlingsplanen skal implementeres og tiltakene gjennomføres.

Velferdsutvalget er svært fornøyd med at "Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet" er prioritert så tydelig med egen budsjettpost for 2008 og satt høyt opp på dagsorden i mange år fremover.

Handlingsplanen vil kunne spre kunnskap om folkehelse. Særlig med et spesielt fokus på barn og unge og problemer rundt overvekt og fedme, som er to faktorer som kan påvirke en utvikling av diabetes. Gode helsevaner må etableres tidlig og derfor ser Velferdsutvalget det som riktig prioritering å fokusere på denne aldersgruppen spesielt, samt utsatte grupper.

Arbeidsgruppen, den nordiske arbeidsgruppen for kosthold, mat, toksikologi (NKMT) har påtatt seg hovedansvaret for oppfølgingen av handlingsplanen. NKMT har allerede identifisert tre hovedområder som de vil fokusere på: Informasjon og utveksling av erfaringer, felles nordisk monitorering av kostvaner, fysisk aktivitet og kostvaner og styrke forskning og metodeutvikling i samarbeid med NordForsk.

NMR har igangsatt en kartlegging av tverrsektorielle aktiviteter med fokus på barn og unge og en implementering i samarbeid med WHO for å identifisere synergieffekt til andre områder. Velferdsutvalget henviser til hva utvalget har uttalt tidligere i sin betenkning til Rek. 13/2003: "Forebyggende av diabetes", og ser handlingsplanen i en klar sammenheng med behandlingen av diabetesproblematikken.

MR-S følger aktivt opp implementeringen, det samme gjør Nordisk Højskole for Folkesundhed (NHV).

Velferdsutvalget ser at handlingsplanen for bedre helse og livskvalitet gjennom kosthold og fysisk aktivitet engasjerer mange, på alle nivåer og ser derfor meget positivt på den videre implementering av handlingspla-

nen og at hvert enkelt land setter inn målrettede tiltak, som vil komme den enkelte nordboer til gode.

Nordisk Råd

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 15/ 2006 som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Rek. 15/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
B 247/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00122-4

Gøteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Jessica Polfjärd (m)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Göte Wahlström (s), vice ordförande

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *16/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1382/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00016-3

Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området

Rekommandasjon

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* satsa mer inom social- och hälsoområdet, speciellt när det gäller fattigdom och socialt utsatta och därigenom ta upp HIV/AIDS och tuberkulosproblematiken inom ramen för programmen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande, där också oblasterna Arkangelsk och Murmansk blir prioriterade

2) *att* i budgetarbetet för 2008 och framöver avsätta medel till finansiering av social- och hälsoområdet i programmen, med fokus på bekämpning av fattigdom, social utsatthet och spridningen av HIV/AIDS och tuberkulos

3) *att* undergrupper till programmen inom ramen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande löpande avrapporterar till Nordiska rådet om programmens framskridande speciellt när det gäller arbetet med HIV/AIDS och tuberkulos

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

1a) Samarbejdet indenfor den nordlige dimensions EU partnerskab om sundhed og socialt velfindende er højt prioriteret. Der er sat fokus på sundhedsmæssige- og sociale problemstillinger og risici som følge af udvikling i Nordområdet. Udbredelse af HIV/AIDS, tuberkulose og alkoholforbrug er vigtige problemstillinger som der samarbejdes om.

NMR deltager aktivt i en ekspertgruppe for "Social Inclusion, Healthy Lifestyles & Work Ability"(SIHLWA). Expertgruppen fokuserer bl.a. på problemstillinger omkring unge, herunder udsatte unge og deres sociale og sundhedsmæssige situation. HIV/AIDS og rusmidler er integreret som relevante fokusområder.

I 2006 igangsatte NMR eksempelvis et projekt for at forebygge unges anvendelse af rusmidler. Projektet er hovedfinansieret af NMR og implementeres som pilot projekt i St. Petersborg af Expertgruppen "SIHLWA"

NMRS har derudover indledt dialog med Folkekirkens Nødhjælp om et større projekt "Prevention and management of HIV/AIDS and opportunistic infections in North-West Russia", hvor NMRS undersøger mulighederne for at finansiere et delprojekt med fokus på udsatte unge og sammenhængen mellem narkotikamisbrug og udbredelse af HIV/AIDS, som er et stigende problem i Rusland.

NMR har også indledt dialog med partnere under den nordlige dimension om konkrete initiativer inden for den nordlige dimensions partnerskab med henblik på at få igangsat samarbejdsprojekter om støtte til særlig udsatte børn og unge via etablering af lokale socialcentre, som skal forebygge sociale og sundhedsmæssige problemer blandt udsatte børn og unge og deres familier, herunder. Det drejer sig om pilotprojekter som er planlagt implementeret i St. Petersborg.

Under sitt nordiska ordförandeskap år 2007 har Finland som avsikt att samarbeta i de hälso- och socialpolitiska frågorna med Barentsrådet och partnerskapet för hälsa och socialt välbefinnande inom ramen för den nordliga dimensionen.

Den 12-13 april 2007 i Levi ordnas ett seminarium om bekämpning av narkotika på nordliga områden. Finland vill med seminariet betona samarbetet mellan social- och hälsoväsendet, polisen, tullen och medborgarorganisationer i Barentsområdet.

I oktober ordnar Finland ett slutseminarium för det första delprojektet i hiv/aids-programmet för Barents. Under seminariet presenteras bland annat verksamheten vid lågtröskelmottagningarna i Murmansk, som koncentrerar sig på hälsorådgivning, utbyte av sprutor och nålar, kontakt med klienter, testning av hiv och hepatit B och C, social skam som riktar sig mot smittsamma sjukdomar samt samlande av information.

Tillsammans med den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande ordnar Finland en konferens den 11-12 december 2007 i St. Petersburg om förhindrande av social utslagning och främjande av en sund livsstil. Konferensen fokuserar på förebyggande av alkoholmissbruk, främjande av en sund livsstil som ger social utdelning bland unga samt främjande av hälsa i arbetet och arbetssäkerhet.

2a) Samarbetsprogrammet för social- och hälsosektorn har satt fokus på att fortsätta samarbetet med Nordens närområden så att det i större grad anpassas de enskilda ländernas situationer och behov. Samtidigt skall insatsen utvecklas med sikte på samarbetsrelationer inom EU:s nordliga dimension. Sektorns insats skall vara långsiktig och ha som målsättning att bygga upp kompetens inom området.

Det nordiska samarbetet i Nordens närområden skall ses i sammanhang med och koordineras med arbetet hos andra aktörer, länder och internationella organisationer. De baltiska länderna har integrerats i det övriga Europa, medan Ryssland följer en annan utveckling.

De baltiska ländernas medlemskap i EU betyder en mer strukturell tillnärmelse till de baltiska länderna, exempelvis när det gäller uppbyggningen av lokala förvaltningsnivåer med central styrning, utövande myndigheter och demokratiskt ansvar.

När det gäller Ryssland så handlar det mer om olika projekt, exempelvis förebyggande aktiviteter, bekämpelse av smittsamma sjukdomar och narkotikamissbruk, vaccinationsprogram och undervisningstilltag.

Den största utmaningen i närområdena kommer att bli uppbyggnaden av långsiktig kompetens. Det kräver en värdering av reglerna för projektarbetet, då en stor del av det arbetet behöver mer än tre år för att kunna leda till konkreta resultat.

Nordisk Råd

Rek. *16/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1382/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00016-3

Nordisk Råd

Rek. *16/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1382/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00016-3

Samarbetsområdet för social- och hälsopolitik har valt att fördela sektorns projektmedel från 2007 och tre år framåt på tre huvudprioriteringar. Dessa prioriteringar är följande:

1) Främjande av folkhälsa och socialt välbefinnande
2) Rusmedel, med fokus på narkotika
3) Grannlandspolitik, härunder internationellt samarbete med EU, WHO, Europarådet m.fl.

Det kommer att tas hänsyn till fokus på bekämpning av fattigdom, social utsatthet och spridningen av HIV/AIDS och tuberkulos inom dessa tre huvudprioriteringar.

3a) Nordliga dimensionens partnerskap har flera olika undergrupper, s.k. expertgrupper, som arbetar med frågeställningar inom ramen för folkhälsa och socialt välbefinnande. Expertgrupperna skall ha en rådgivande roll och erbjuda professionell input i samband med förberedande och implementerande aktiviteter inom ramen för partnerskapet. Arbetet i expertgrupperna bör medföra en ökad koordinering mellan partners och deltagare samt starta gemensamma aktiviteter inom deras respektive ansvarsområden.

Följande expert grupper har givits mandat inom ramen för Nordliga dimensionens partnerskap:

- Expert group on HIV/AIDS - finansieras av Finland
- Prison Health, herunder smitsomme sygdomme - finansieras av Norge
- Primary Health Care - finansieras av Sverige
- Expert Group on Non-Communicable Diseases and Promotion of Healthy and Socially Rewarding Lifestyles - koordineringen finansieras av Finland

Nordisk ministerråd har ikke mandat til at pålægge disse expertgrupper at aflægge rapport til Nordisk Råd. Den nordlige dimensions partnerskabs sekretariat inviterer Nordisk Råd til tage kontakt til parternskabets sekretariat og henviser samtidig til Partnerskabets hjemmeside www.ndphs.org, som også informationer om ekspertgruppernes løbende arbejde

Rekommandationen kan hermed afskrives

Velferdsutvalgets betenkning

Innen det nordiske samarbeidet med nærområdene er helsesamarbeidet et viktig element. Helsesituasjonen i Nordvest-Russland og de baltiske landene er på mange områder betydelig dårligere enn i Norden. Forekomsten av alvorlige smittsomme sykdommer er gjennomgående høyere. Situasjonen er bekymringsfull med hensyn til hiv/aids og tuberkulose, særlig tuberkuloseformer som er motstandsdyktige mot de vanligste medisinene.

Velferdsutvalget merker seg at partnerskap for helse og livskvalitet under EUs nordlige dimensjon er høyt prioritert. Gjennom Barentssamarbeidet, Østersjøsamarbeidet og EUs nordlige dimensjon, er det utviklet et omfattende helsesamarbeid mellom Russland, Estland, Latvia og Litauen og de nordiske landene. Problemstillinger rundt HIV/AIDS, tuberkulose og alkoholforbruk er prioriterte områder i helse- og sosialsamarbeidet.

Velferdsutvalget ser at NMR deltar aktivt i en ekspertgruppe for "Social Inclusion, Healthy Lifestyles & Work Ability" (SIHLWA). Fokus er rettet mot unges sosiale og helsemessige situasjon og arbeide for å forebygge rusmisbruk. "SHILWA" er ansvarlig for implementeringen av pilotprosjektet i St. Petersburg, hovedfinansiert av NMR.

NMRS har startet en dialog med Folkekirkens Nødhjelp om muligheten for å delfinansiere et annet pilotprosjekt i St. Petersburg som dreier seg om "Prevention and management of HIV/AIDS and opportunistic infections in

North-West Russia". Fokus her er unges narkotikamisbruk og spredning av HIV/AIDS, som er et økende problem i Russland.

Av andre samarbeidsprosjekter og aktiviteter som er innledet er en dialog mellom NMR og partnere i Den nordlige dimensjon om etablering av lokale sosialsentre for unge i St. Petersburg. Under Finlands ordførerskap er det fokusert på samarbeid med Barentsrådet og partnere i Den nordlige dimensjon om helse og sosialpolitiske spørsmål. Det ble avholdt et seminar 12.-23. april 2007 i Levi med vekt på å styrke samarbeidet mellom sosial- og helsevesenet, politi, toll og NGO-er. I oktober 2007 arrangerer Finland et sluttseminar for det første delprosjektet i HIV/AIDS-programmet for Barentsområdet. Velferdsutvalget merker seg at et lavterskelprogram i Murmansk skal presenteres som dreier seg om utlevering av sprøyter, testing av hiv og hepatitt B og C, og som skal belyse den stigmatiseringen mennesker opplever som blir rammet av smittsomme sykdommer. Den 11.-12. desember 2007 skal det avholdes en annen konferanse i St. Petersburg, der temaet blant annet er forebyggende alkoholmisbruk, fremme en sundere livsstil blant unge, bedre helse på arbeidsplassen og arbeidssikkerhet.

Velferdsutvalget merker seg at en av de største utfordringene i nærområdene er etablering av en langsiktig kompetanse. Flere av prosjektene som settes i gang krever mer enn tre år for å kunne vise til noen direkte resultater. Samarbeidsområdet for sosial- og helsepolitikk har fordelt sektorens prosjektmidler fra 2007 og tre år fremover på følgende områder:

1) Forebygge livsstilsrelaterte sosial- og helseproblemer og å fremme sunn livsstil
2) Forebygge og bekjempe rusmisbruk, med fokus på narkotika
3) Nærområdepolitikk, internasjonalt samarbeid med blant annet EU, WHO, Europarådet m.fl.

Velferdsutvalget er glad for at under disse tre valgte hovedprioriteringene skal det være et fokus på bekjempelse av fattigdom, spredning av HIV/AIDS, multiresistent tuberkulose og sosial utsatthet.

Velferdsutvalget merker seg at Den nordlige dimensjonens partnerskap har flere forskjellige undergrupper. Disse ekspertgruppene skal ha en rådgivende funksjon i forhold til det arbeidet som gjøres innenfor rammen av partnerskapet. Følgende ekspertgrupper er gitt mandat nå til å arbeide innenfor rammen av Den nordlige dimensjons partnerskap:

1) Ekspertgruppe på HIV/AIDS, finansiert av Finland
2) Prison Health, inkluderer også smittsomme sykdommer, finansiert av Norge
3) Primary Health Care, finansiert av Sverige
4) Ekspertgruppe på "Non-communicable Diseases and Promotion of Healthy and Socially Rewarding Lifestyles", koordineres og finansieres av Finland

Velferdsutvalget merker seg at NMR ikke har mandat til å pålegge disse ekspertgruppene å avlegge jevnlige rapporter til NR. Den nordlige dimensjons partnerskaps sekretariat inviterer NR til å ta kontakt med sekretariatet. Ellers kan mer informasjon hentes på hjemmesiden: http://www.ndphs.org. Velferdsutvalget mener at NMR selv kan innhente nødvendig informasjon fra ekspertgruppene og videreformidle dette til NR. Det er viktig at alle tar del i ny kunnskap på dette feltet. Velferdsutvalget ser at det gjøres mange viktige og positive tiltak i arbeidet mot spredning av HIV/AIDS og multiresistent tuberkulose. Velferdsutvalget har dette området høyt prioritert i sitt arbeid og ønsker et fortsatt sterkt fokus på problemstillingene.

Nordisk Råd

Rek. *16/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1382/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00016-3

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. 16/2006 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Gøteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Jessica Polfjärd (m)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Göte Wahlström (s), vice ordförande

Nordisk Råd

Rek. *16/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1382/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00016-3

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *17/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1400/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00123-3

Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden

Rekommandasjon

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

1) *att* sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma tillrätta med väntetidsproblematiken för barn och unga
2) *att* mål bör sättas upp som indikerar att väntetiden för den första konsultationen inte får överstiga 7–10 dagar och för alla patienter ska en individuell plan upprättas

Meddelelse fra de nordiske landenes regjeringer

EK-S anser at man i en række lande har igangsat et omfattende arbejde for at forbedre tilgængeligheden og komme ventetidsproblematikken for børn og unge til livs. Se eksempelvis vedlagte bilag om situationen på nationalt niveau i Norge, Danmark, Sverige, Finland og Island.

Danmark er bl.a. i gang med en omfattende kortlægning af mulige begrundelser for en stigende efterspørgsel i børne- og ungdomspsykiatrien, herunder bl.a. øget opmærksomhed på børn og unge med psykiske symptomer, mindre stigmatisering, større forventninger til mulighederne for behandling, mm. Sundhedsstyrelsen slår samtidig fast, at der kun i begrænset omfang foreligger viden om årsagerne. For at få mere viden om dette, er der netop igangsat en stor undersøgelse. Undersøgelsens formål er at få afdækket årsagerne til det stigende antal henvisninger i børne- og ungdomspsykiatrien, at kortlægge hvordan indsatsen over for skrøbelige børn og unge styrkes og at fremlægge anbefalinger herom på baggrund af afdækket dokumentation.

Undersøgelsen skal bl.a. omfatte:

- En kortlægning af danske og nordiske erfaringer om, hvordan man bedst hjælper psykisk syge børn og unge.
- En analyse af, om der kan konstateres en øget psykisk sygelighed og sårbarhed blandt børn og unge og eventuelle årsager hertil.
- En beskrivelse og analyse af udviklingen i henvisningsmønstret i børne- og ungdomspsykiatrien og af årsagerne hertil
- En beskrivelse og analyse af indsatsen vedrørende psykisk sundhedsfremme og forebyggelse f.eks. i institutioner, skoler og familier samt evt. udvikling af fælles anbefalinger herom.
- En beskrivelse af udviklingen i den tidlige støttende og eventuelt behandlende indsats overfor psykisk skrøbelige børn og unge i de primære led.
- Vurdering af om den tidlige udredende, støttende og eventuelt behandlende indsats i de primære led over for psykisk skrøbelige børn og unge er tilstrækkelig, relevant og hensigtsmæssig, i det omfang der eksisterer dokumentation for en sådan vurdering.
- Vurdering af behovet for kapacitet i de involverede sektorer.
- Vurdering af det tværsektorielle samarbejde, herunder vedrørende samarbejdsaftaler, procedurer for samarbejde m.v.
- Behov for personalekvalifikationer i de tre sektorer.

Nordisk Råd

Rek. *17/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1400/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00123-3

Undersøgelsen forventes afsluttet i januar 2008. Eventuelle nordiske tiltag bør afvente resultaterne af den igangsatte henvisningsundersøgelse med henblik på at opnå stort mulig synergi og udnytte eksisterende viden. Nordisk Ministerråd vil følge med i gennemførelsen af undersøgelsen og vil tage dennes resultat og rekommandationer i betragtning i planering af ministerrådets kommende indsatser på området.

NMR anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Bilag til rekommandation 17/2006

Situationen på nationalt niveau i en række nordiske lande

1. Danmark

Der er siden 1996 sket en betydelig målrettet udvidelse af børne- og ungdomspsykiatrien i Danmark. Der er tilført mange ekstra økonomiske ressourcer til området med henblik på at øge aktiviteten for derved at nedbringe ventelister/ventetiderne.

Det er på den baggrund lykkedes at øge aktiviteten i børne- og ungdomspsykiatrien markant. Aktiviteten - målt som antallet af udskrivninger og afsluttede ambulante besøg - er således steget fra godt 5.000 i 1996 til ca. 9.500 i 2004.

Det er i igennem de seneste år også gennemført en betydelig uddannelsesindsats med henblik på at fremskaffe det fornødne antal speciallæger (og andet personale) i børne- og ungdomspsykiatrien. Dette ser nu ud til at have resulteret i en positiv udvikling med hensyn til søgningen til specialet.

Antallet af normerede stillinger i børne- og ungdomspsykiatrien er steget fra ca. 742 i 1996 til 1.543 i 2006 svarende til mere end en fordobling.

Fra 1996 til 2005 er antallet af henvisninger imidlertid også steget fra 4.858 til 10.550. Alene fra 2004 til 2005 steg henvisningerne hele 15 % svarende til 1.300 patienter.

Selvom der er sket en massiv udbygning af børne- og ungdomspsykiatrien i Danmark, er der på grund af det stigende antal henvisninger fortsat børn og unge der venter. Pr. 1. januar 2006 stod 2.500 børn og unge således på venteliste til psykiatrisk udredning/behandling.

Nordisk Råd

Rek. *17/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1400/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00123-3

Myndighedernes syn på problematikken
Det er vurderingen, at det fortsat nødvendigt at fastholde og intensivere den målrettede indsats og udbygning i den kommende årrække. En målrettet, kontinuerlige kapacitetsudbygning over en årrække er fortsat vejen frem for at få løst kapacitetsproblemerne i børne- og ungdomspsykiatrien.

For at fortsætte den positive udvikling på området, har regeringen og satspuljepartierne med psykiatriaftalen for 2007-2010 igen fokuseret på børne- og ungdomspsykiatrien. Der er således med aftalen afsat økonomiske ressourcer til en intensiveret udbygning af børne- og ungdomspsykiatrien med henblik på nedbringelse af ventetider i aftaleperioden.

Som nævnt, er der lange ventetider til såvel udredning som behandling. Det er væsentligt, at børn og unge, som venter, får den rigtige støtte og vejledning, mens de venter på behandling. Derfor er en hurtig psykiatrisk udredning særlig vigtig. Hurtig udredning muliggør, at patienten i ventetiden på baggrund af råd fra afdelingen vil kunne modtage kvalificeret støtte, rådgivning mm. fra blandt andre den praktiserende læge, den kommunale socialforvaltning eller i skolevæsenet, indtil behandlingen vil kunne overtages af børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling. En hurtig udredning vil også sikre, at børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling kan iværksætte behandling i den rækkefølge, som de henviste patienters sygdom tilsiger.

Regeringen og satspuljepartierne er med psykiatriaftalen 2007-2010 enige om gradvist at indføre en udvidet udrednings- og behandlingsret for børn og unge. Det betyder, at børn og unge fra 1. januar 2008 ved ventetider til udredning i psykiatrien på mere end 2 måneder får ret til at vælge at lade sig udrede på en klinik eller et hospital, som regionerne har en aftale med.

Fra 1. januar 2009 udvides retten således, at børn og unge, som har behov for hurtig behandling i børne- og ungdomspsykiatrien, ved ventetider på mere end 2 måneder får ret til at lade sig behandle på en klinik eller et hospital, som regionerne har en aftale med.

Retten til frit at vælge udrednings-/behandlingssted ved ventetid på mere end to måneder forventes, at få en positiv effekt på ventelister/ventetider.

Partierne bag psykiatriaftalen er desuden enige om den fælles målsætning, at alle patienter i psykiatrien fra 2010 skal have tilsvarende rettigheder.

Partierne bag psykiatriaftalen på det sociale område har desuden bevilget 133 mio. kr. over en 4-årig periode til at sikre en målrettet indsats på kommunalt niveau, så børn og unge med begyndende eller lettere psykiske problemer i tide får den støtte og hjælp de har behov for, og derved ikke udvikler mere alvorlige psykiske lidelser, der nødvendiggør behandling på en børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling.

Formålet er desuden at forebygge frafald betinget af psykiske problemer på ungdomsuddannelserne.

Myndighedernes syn på behovet for at tage initiativ på nordisk plan
Sundhedsstyrelsen statusnotat for 2006 indeholder en række bud på mulige begrundelser for den stigende efterspørgsel i børne- og ungdomspsykiatrien, bl.a. øget opmærksomhed på børn og unge med psykiske symptomer, mindre stigmatisering, større forventninger til mulighederne for behandling, mm. Sundhedsstyrelsen slår samtidig fast, at der kun i begrænset omfang foreligger viden om årsagerne.

For at få mere viden om dette, er der netop igangsat en stor undersøgelse. Undersøgelsens formål er at få afdækket årsagerne til det stigende antal henvisninger i børne- og ungdomspsykiatrien, at kortlægge hvordan indsatsen over for skrøbelige børn og unge styrkes og at fremlægge anbefalinger herom på baggrund af afdækket dokumentation.

Undersøgelse skal bl.a. omfatte:

- En kortlægning af danske og nordiske erfaringer om, hvordan man bedst hjælper psykisk syge børn og unge.
- En analyse af, om der kan konstateres en øget psykisk sygelighed og sårbarhed blandt børn og unge og eventuelle årsager hertil.
- En beskrivelse og analyse af udviklingen i henvisningsmønstret i børne- og ungdomspsykiatrien og af årsagerne hertil
- En beskrivelse og analyse af indsatsen vedrørende psykisk sundhedsfremme og forebyggelse f.eks. i institutioner, skoler og familier samt evt. udvikling af fælles anbefalinger herom.
- En beskrivelse af udviklingen i den tidlige støttende og eventuelt behandlende indsats overfor psykisk skrøbelige børn og unge i de primære led.
- Vurdering af om den tidlige udredende, støttende og eventuelt behandlende indsats i de primære led over for psykisk skrøbelige børn og unge er tilstrækkelig, relevant og hensigtsmæssig, i det omfang der eksisterer dokumentation for en sådan vurdering.
- Vurdering af behovet for kapacitet i de involverede sektorer.
- Vurdering af det tværsektorielle samarbejde, herunder vedrørende samarbejdsaftaler, procedurer for samarbejde m.v.
- Behov for personalekvalifikationer i de tre sektorer.

Undersøgelsen forventes afsluttet i januar 2008.

Der er vurderingen, at eventuelle nordiske tiltag bør afvente resultaterne af den igangsatte henvisningsundersøgelse.

2. Sverige

I Sverige finns en nationell överenskommelse mellan staten och Landstingsförbundet om en vårdgaranti. Vårdgarantin innebär att primärvården skall erbjuda kontakt i telefon eller på plats samma dag. Om läkarbesök inom primärvården behövs skall denna kunna erbjudas inom högst sju dagar. Efter beslut om remiss skall ett besök inom den specialiserade vården - om sådant beslut behövs - kunna erbjudas inom högst 90 dagar efter beslutsdagen. Denna vårdgaranti avser även barn och unga som är aktuella för vård inom psykiatrin. Den Nationella psykiatrisamordnaren har lämnat ett förslag (SOU 2006:100) att förstärka vårdgarantin så att tidsgränserna för barn och ungdomar 0 - 20 år kortas. Barn och ungdomar skall få en tid hos specialistpsykiatrin inom 30 dagar, och behandling skall ha påbörjats inom 30 dagar efter beslut om behandling. Förslaget bereds för närvarande.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 föreslagit att 500 miljoner avsätts för personer med psykisk sjukdom och psykiska funktionshinder 2007. Under 2008 och 2009 bedömer regeringen att det behövs 500 respektive 250 miljoner kronor. Syftet är bland annat att förbättra personalens kompetens och att öka tillgången till psykologer och kuratorer i primärvården, förbättra kvaliteten och tillgängligheten och skapa fler vårdplatser inom psykiatrin.

Regeringen har den 15 mars 2007 fattat beslut om att inrätta ett nationellt utvecklingscentrum för tidiga insatser till barn och unga som riskerar att utveckla psykisk ohälsa. Centrumets uppgifter skall vara att samla, koordinera och föra ut kunskap och vetenskap då det gäller att identifiera, förebygga, ge tidigt stöd och behandla barn och unga.

Vad avser mål 2 att det för alla patienter skall upprättas en "individuell plan" är det oklart vad som avses. Avses en vård- och omsorgsplan (behandlingsplan)? Om samma sak avses borde det etablerade begreppet

Nordisk Råd

Rek. *17/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1400/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00123-3

användas eller i vart fall definieras. Det är svårt att lämna synpunkter då det är oklart vad som avses. Av patientjournallagen (1985:562) framgår att en patientjournal skall innehålla de uppgifter som behövs för en god och säker vård av patienten samt om uppgifterna föreligger, skall en patientjournal innehålla bl.a. väsentliga uppgifter om vidtagna och planerade åtgärder. Denna bestämmelse borde vara tillräcklig om det är planering av kommande vård som avses med "individuell plan".

3. Finland

Finland har haft en vårdgaranti för psykiatrisk vård av barn och unga fr.o.m. 1.1.2001. Klienten skall få tillträde till en bedömning av vårdbehovet inom tre veckor från det att remissen kommit in till den specialiserade sjukvården och till vård som anses nödvändig senast inom tre månader från det att vårdbehovet konstaterades.

Social- och hälsovårdsministeriet har tillsammans med Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (Stakes) genom en separat enkät utrett situationen för den specialiserade sjukvården inom barn- och ungdomspsykiatrin och hur vårdgarantin uppfyllts. Enkätsvaren beskriver situationen 16.10.2006. Fem sjukvårdsdistrikt klarar av barn- och ungdomspsykiatriska undersökningar och att ordna vård inom ramen för de gränser som vårdgarantin fastställt. Tolv sjukvårdsdistrikt rapporterar om resursbrist och övriga 15 sjukvårdsdistrikt har undersöknings- och/eller vårdköer. Till antalet finns flest köer inom det Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt och Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt, vars andel uppgår till ca 60–80 % av kösituationen på riksnivå.

För att kartlägga hela situationen för mentalvårdstjänster och psykosociala tjänster för barn och unga skulle man dessutom behöva uppgifter om situationen för familjerådgivningsbyråerna och andra enheter inom den öppna vården samt t.ex. barnskyddsanstalterna. En rikstäckande insamling av uppgifter avseende rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor kommer att genomföras under innevarande år.

4. Norge

Ca 95 prosent av all behandling innen psykisk helsevern for barn og unge i Norge, er poliklinisk behandling. Det finnes ca 330 døgnplasser for barn og unge, men det er regionale variasjoner i døgn- og dagtilbudet. I 3.tertial 2006 varierte ventetiden fra 0 til 220 dager.

Regjeringen har varslet at den vil innføre en ventetidsgaranti i spesialisthelsetjenesten for barn og unge med psykiske lidelser og unge rusmiddelavhengige under 23 år. I forbindelse med dette er det igangsatt et arbeid med å utvikle faglige retningslinjer for vurdering og prioritering. Dette er viktig for å sikre en mer enhetlig og forsvarlig praksis.

Barn og unge med psykiske lidelser og unge rusmiddelavhengige er utsatte og sårbare grupper. Erfaring viser at disse ikke alltid har fått et tilfredsstillende tilbud innenfor spesialisthelsetjenesten. Regjeringen ønsker derfor å prioritere disse gruppene. Rask og tidlig behandling kan bidra til å hindre et langt liv med sykdom, rus og kriminalitet. Manglende behandlingstilbud kan derfor ha store menneskelige og samfunnsmessige konsekvenser.

*Opptrappingsplanen for psykisk helse(1999 -2008)*hadde som målsetting å bygge ut dekningsgraden når det gjelder spesialisthelsetjenester til barn og unge innen psykisk helsevern. Måltallet var en dekningsgrad på 5 prosent. I 1998 hadde vi 2,1 prosent mot 4,1 prosent i 2005. Det ser ut som vi når måltallet om en dekningsgrad på 5 prosent innen planen utløper i 2008. Dekningstallet gjelder den totale kapasitet målt ved årsprevalens og omfatter både nyhenvisninger og overførte pasienter fra året før.

Opptrappingsplanen vektlegger tjenester og tilbud nærmere folks bosted. Utvikling av egnede lavterskeltilbud i kommunene med sikte på utredning, behandling og oppfølging av barn og unge med psykiske problemer og lidelser er derfor prioriterte tiltak. Dette fordrer en omfattende kompetanseheving av kommunale tjenester som omfatter bl.a. rekruttering av psykologer og høgskoleutdannet personell med videreutdanning i psykososialt

Nordisk Råd

Rek. *17/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1400/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00123-3

arbeid med barn og unge. Spesialisthelsetjenesten skal bistå der det er behov for mer spesialisert utredning og behandling.

I Oppdragsdokumentet (Statsrådens bestilling) til regionale helseforetak for 2007 er det stilt krav om at ventetid til vurdering i psykisk helsevern for barn og unge skal være maksimum 10 virkedager. Departementet ser det som viktig at barn og unge med psykiske lidelser og unge rusmiddelavhengige slipper tidlig til allerede i vurderingsfasen. Kortere frist for vurdering gir kortere ventetid for pasienten, og gir et klart signal om betydningen av å komme tidlig til. Videre vil en kortere frist for vurdering sikre at det gis raskere tilbakemelding til pasient og henvisende instans om hvordan problemet blir tatt hånd om.

Forskrift om individuelle planer trådte i kraft 1. juli 2001. Planen er tenkt som et koordineringsverktøy for personer med behov for langvarige og koordinerte tjenester fra det offentlige hjelpeapparat. En individuell plan skal gripe over alle tjenesteområder og forvaltningsnivå som for eksempel skole, trygd og ytelser en person med langvarige og sammensatte behov trenger for å kunne leve et aktivt og selvstendig liv. Når barn har behov for sammensatte tjenester, vil planen også omfatte tjenester overfor familien.

Gjennom Opptrappingsplanen for psykisk helse er barn og unge med psykiske problemer blitt vesentlig bedre prioritert enn tidligere.

5. Island

I den sidste tid har der været megen debat om de vanskeligheder som børn og unge med adfærdsmæssige og psykiske problemer står overfor. Problemet er komplekst og voksende og årsagerne er for en stor del ukendte. Nabolandene og de fleste vestlige lande står også overfor en stigende forekomst af psykiske problemer og man søger løsninger til at imødekomme denne gruppes behov for service.

I de sidste år er bevillingerne til børne- og ungdomspsykiatrien i Island steget og man har iværksat forskellige tiltag for at forbedre service. Men ventelisterne på Rigshospitalet-universitetssygehus mbulante børne- og ungdomspsykiatriske afdeling (BUGL) giver grund til bekymring. Akutte tilfælde bliver dog prioriteret og ikke ladet vente. En af grundene til den lange ventetid på BUGL er manglen på specialiseret og trænet personale. Der er heller ikke tilstrækkelige behandlingstilbud udenfor hospitalet til at tage over efter udskrivningen fra den ambulante afdeling eller indlæggelsesafdeling.

I en national sundhedsplan frem til år 2010 sættes det mål at den psykiatriske sundhedstjeneste på årsbasis omfatter 2% af børnene i alderen 0 - 18 år. Tallene for psykiatrisk sundhedstjeneste på tertiærserviceplan viser, at denne service omfattede 0,4% af børnene i 1997, mens den i 2005 omfattede 1,8% (BUGL og Akureyri).

I Island drives størstedelen af sundhedstjenesten af staten og ikke kommunen. Der er også specialister, der yder behandling på egne klinikker og servicerer en del af denne gruppe. Det er vigtigt at have in mente at det foruden tiltag indenfor sundhedstjenesten i Island er vigtigt at forøge service til børn med psykiske og adfærdsmæssige problemer indenfor skolesystemet samt i kommunernes og socialforsorgens regi.

Islands sundheds- og forsikringsminster fremsatte i september 2006 sine prioriteringer og en strategi der skal styrke sundhedstjenesten for børn og unge med adfærdsmæssige og psykiske problemer, for at løse dette problem. Det overordnede mål er at forkorte ventelisterne på BUGL og forbedre service på alle niveauer (primær, sekundær, tertiær service). Der arbejdes på at føre strategien ud i livet på alle områder, og den indeholder følgende ni punkter:

Nordisk Råd

Rek. *17/2006/välfärd D 2007

Tidligere nummer:
A 1400/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00123-3

1. Primær sundhedstjeneste for børn med adfærdsmæssige og psykiske problemer forøges og forbedres og forebyggelse prioriteres. Antallet af psykologer i primærsundhedstjenesten forøges og der etableres team af fagfolk ved de offentlige helsecentre til specielt at tage sig af dem der trænger mest til hjælp. Der motiveres også til at lægge større vægt på information og forebyggelse til unge børns forældre.

2. Diagnosticering af lettere tilfælde af psykiske problemer flyttes i stigende grad fra BUGL´s Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling til børnesundhedsplejen og de offentlige helsecentre. Her sigtes specielt til hyperaktive børn og børn med opmærksomhedsforstyrrelser (ADHD).

3. Offentlige helsecentre i provinsen får til opgave at forhandle om ambulerende service fra specialister der skal yde børnepsykiatrisk service. Hermed sikres regelmæssige besøg af specialister for at yde børn i provinsen service på dette område.

4. BUGL´s Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling styrkes i sin rolle som center for det faglige arbejde indenfor service til børn og unge med psykiske problemer. Der skal lægges vægt på at forøge kendskabet til hyperaktivitet og opmærksomhedsforstyrrelser (ADHD) og andre hyppigt forekommende psykiske problemer hos børn.

5. BUGL´s ambulante børne- og ungdomspsykiatriske afdeling styrkes og dens kapacitet til at behandle de mest syge børn forbedres. I takt med at første diagnosticering og behandling af psykiske problemer i stigende grad overføres til primærsundhedstjenesten, styrkes BUGL´s ambulantafdeling, så ventelister i forbindelse med diagnosticering skulle være fortid. Ved at formindske presset på BUGL´s Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling i forbindelse med diagnosticeringer skabes større råderum til bedre at behandle de mest syge børn på både ambulant- og indlæggelsesafdeling. Der lægges større vægt på opfølgning af patienterne efter udskrivning, bl.a. i samarbejde med skole og kommune.

6. Første etape i udvidelsen af BUGL´s Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling påbegyndes og udvidelsen afsluttes foråret 2008. Udvidelse og forbedring af BUGL´s Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling prioriteres af sundheds- og forsikringsministeren. Projektet afsluttes foråret 2008 og omfatter ambulantafdelingen samt forbedring af børne- og ungdomspsykiatrisk afdelings indlæggelsesafdeling.

7. Landlægen (medicinaldirektøren) får til opgave at styrke samarbejdet mellem og koordinere virksomheden i de sundhedsinstitutioner, der behandler børn med psykiske problemer. For at koordinere service til individer lægger ministeren vægt på at samarbejdet mellem institutioner styrkes uafhængigt af offentlige domæner i forvaltningen.

8. Udgivelse af en vejviser for fagfolk, pårørende og patienter om psykiatrisk behandling af børn og unge. Der udgives en vejviser for fagfolk, pårørende og patienter om psykiatrisk behandling af børn og unge hvor der redegøres for løsninger, vejledes i behandlingstilbud og sagsforløb beskrives.

9. Udarbejdelsen af kliniske vejledninger om behandling af børn og unge fremskyndes.
Ministeren har pålagt Landlægeembedet (medicinaldirektørembedet) at fremskynde udarbejdelsen af kliniske vejledninger om diagnosticering og behandling af børn og unge med ADHD. Samtidig påbegyndes udarbejdelsen af kliniske vejledninger vedrørende børn med andre psykiske og adfærdsmæssige problemer.

Nordisk Råd

Rek. *17/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1400/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00123-3

"Individuel plan". Når man taler om individuelle planer er det vigtigt at forklare og definere hvad man mener med individuel plan. I korthed kan man beskrive processen i enkelte tilfælde som følgende: Efter tværfaglig diagnosticering og behandling ved BUGL´s ambulante afdeling sendes en konklusion til den henvisende part (speciallæger ved klinikker, psykologer i skolesystemet, i socialforsorgen og ved klinikker, og læger ved offentlige helsecentre) og forældre, med en optælling af de behandlingstilbud der anbefales for barnet. Dette er dog ikke nogen egentlig behandlingsplan i den forstand at det er et selvstændigt dokument der angiver tidsramme og den enkelte parts ansvar og rolle. På BUGL´s indlæggelsesafdeling udarbejdes der derimod en individuel udskrivningsplan hvor hver enkelt opfølgningsansvarligs opgave efter udskrivningen defineres. Dette er på sin vis en individuel behandlingsplan selv om den ikke sikrer opfølgningen.

Velferdsutvalgets betenkning

Velferdsutvalget merker seg at flere av de nordiske landene har satt i gang omfattende arbeid for å bedre tilgangen til profesjonell hjelp innen barne- og ungdomspsykiatrien. Ventetiden er fortsatt et problem. Majoriteten har innført en behandlingsgaranti for barn og unge med noe forskjellig innretning.

Alle de nordiske landene kan rapportere om en dramatisk vekst i antall henvendelser innenfor barne- og ungdomspsykiatrien. Grunnene til denne voldsomme veksten etter psykososiale tjenester, er mangefasetterte og komplekse. Oppmerksomhetsforstyrrelser (ADHD) er en fremtredende diagnosegruppe blant barn og unge.

Velferdsutvalget ser at det eksisterer lite helhetlig kunnskap om årsakssammenhengene til at så mange barn og unge blir henvist til profesjonell hjelp innen barne- og ungdomspsykiatrien.

På bakgrunn av den manglende kunnskap om årsakssammenhenger, har Danmark satt i gang en omfattende undersøkelse av problemstillingen. Alle de nordiske landene vil bidra i forhold til utveksling av erfaringer på dette området. Undersøkelsen favner bredt og tar opp i seg mange sentrale problemstillinger (se detaljer NMR meddelelse for 2007). Undersøkelsen er forventet avsluttet i januar 2008.

Velferdsutvalget merker seg i meddelelsen fra Nordisk Ministerråd for 2007 at det oppfordres til ikke å komme med andre forslag til tiltak før denne undersøkelsen foreligger. Dette for å sikre en størst mulig synergi og utnyttelse av ny eksisterende kunnskap. Det skrives også at Nordisk Ministerråd vil legge til grunn resultater og rekommandasjoner fra undersøkelsen inn i det videre arbeidet på feltet. Velferdsutvalget tar det til etterretning, men kan ikke se at en opprettholdelse av Rek. 17/2006 kommer i konflikt med den omfattende undersøkelsen Danmark gjennomfører, og som er forventet avsluttet i januar 2008.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. 17/2006 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Gøteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Jessica Polfjärd (m)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Göte Wahlström (s), vice ordförande

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
***18/2006/medborger**
D 2007

Tidligere nummer:
A 1381/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00099-9

Kampagne imod formidling av købesex

Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

2) *at* oprette en hjemmeside med en positiv-liste, der på lovlig vis registrerer de hoteller, der garanterer, at de ikke formidler sexkøb og som har givet sit samtykke dertil. Hjemmesiden skal omfatte Norden og naboområder, hvor de nordiske organisationer har aktiviteter

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

MR-LOV har foretaget en gennemgang af det juridiske grundlag i de 5 nordiske lande og på denne baggrund konkluderet, at

> "Formidling af sexkøb som beskrevet i rekommandationen må således antages at være strafbart i alle de nordiske lande, og gennemførelse af rekommandationen ville derfor i realiteten indebære, at Nordisk Ministerråd skulle træffe foranstaltninger for at tilskynde hoteller til at "garantere", at de overholder straffelovgivningen i det pågældende land.
>
> Det er imidlertid en selvfølge, at hoteller og deres ansatte skal overholde det pågældende lands straffelovgivning, og det gælder fuldstændig uafhængigt af, hvilke erklæringer hotellerne måtte have udstedt herom. Det er derfor også uklart, hvilke retsvirkninger der i givet fald skulle være knyttet til en garanti som nævnt i rekommandationen. Endvidere må det anses for væsentligt at fastholde, at det primært er en politimæssig opgave at sikre overholdelse af straffelovgivningen."

Hertil kommer, at det må anses at være forbundet med et meget betydeligt administrativt besvær at sikre en permanent ajourført fortegnelse over

hoteller, som opfylder kravene. For det første er hoteller ikke en entydig forretningstype (hoteller, moteller, pensionater, vandrehjem m.v.), og for det andet ses der ikke at være en geografisk afgrænsning i rekommandationen, som kan angive, hvor der i givet fald skal sættes ind.

Nordisk Ministerråd foreslår på denne baggrund, at rekommandationen afskrives.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Udvalget er ikke tilfreds med ministerrådets meddelelse. Udvalget er bekendt med at formidling af sexkøb er strafbart i alle de nordiske lande, men udvalget er ligeledes bekendt med, at der formidles sexkøb såvel skjult og åbenlyst – ikke mindst i de baltiske lande og i Rusland. Derfor ønsker udvalget, at Nordisk Ministerråd skal bidrage positivt til en fælles nordisk kampagne imod formidling af sexkøb.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen om 18/2006 til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år.

Gøteborg, den 25. september 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Bjarne Kallis (kd)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Allan Niebuhr (KF)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 19/2006/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1391/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00100-9

Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel

Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* tage initiativ til oprettelse, medvirken i, driftstøtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel, i et samarbejde med landenes myndigheder og med frivilligorganisationer på området

2) *at* tage initiativ til en erfaringsudveksling blandt socialarbejdere, engageret i beskyttelsesindsatsen for kvinder udsat for menneskehandel. Erfaringsudvekslingen skal sigte på at kvalificere det fremtidige, daglige arbejde i beskyttelseshuse samt på oplysningsvirksomhed om menneskehandel i Norden, Nordvestrusland og Baltikum

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Bakgrund

Nordiska ministerrådets aktiva insatser för att bekämpa människohandel, med speciell fokus på kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande, blev synligt i Östersjöregionen år 2002 då den gemensamma nordisk baltiska kampanjen mot kvinnohandel genomfördes i de nordiska och de baltiska länderna. Från år 2002 har Nordiska ministerrådet strävat att samarbeta och samordna aktiviteter i de enskilda ministerråden för att uppnå en effektiv insats för att undvika dubbleringar. Kampanjen genomfördes som ett samarbete mellan MR-JÄM och MR-LAG och de baltiska och nordiska jämställdhets- och justitieministrarna. Bilaga 1 Rekommendations and statement from Nordic Baltic ministerial meeting.

MR-JÄM har under sina årliga ministermöten följt upp arbetet med insatserna att bekämpa människohandel, speciellt handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande. De nordiska jämställdhetsministrarna har diskuterat människohandel och handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande med sina baltiska kolleger på NB 8 möten år 2004 och år

2006. Ministrarna anser att det är viktigt att arbeta med frågan och följa upp vad som händer i EU:s nordliga dimension region. Jämställdhetsministrarna inbjöd socialministrarna till samarbete i kampen mot människohandel, så att även en social aspekt inarbetas i insatsen mot människohandel.

MR-S beslöt i juni 2006 att inkludera en social dimension i aktiviteter för att bekämpa människohandel för sexuellt utnyttjande. Som en uppföljning av MR-S mötet inbjöd socialminister Eva Kjer Hansen, Danmark, tillsammans med Nordiska ministerrådet sina nordiska och baltiska kolleger och dessutom socialministrarna från Tyskland, Polen och Ryssland till en rundabordskonferens om *Social Aspects on Trafficking*. I socialministrarnas uttalande från rundabordskonferensen som arrangerades i oktober 2006 sägs att länderna skall samarbeta för att avskaffa de sociala orsakerna som ligger bakom människohandel för sexuellt utnyttjande. Det skall utarbetas bilaterala och multilaterala projekt om preventive åtgärder och med målsättning att öka kunskap om människohandel. Projekten skall ha en tvärsektoriell utgångspunkt för genomförande av aktiviteterna.

Som en uppföljning av rundabordskonferensen har MR-S tagit initiativ till ett projekt *Activities targeted at trafficiking/prostitution among youg teenage girls and boys in their country of origin* finansierat med upp till 1.000.000 DKK. Projektet är ett förebyggande projekt som riktar sig till personal på institutioner för utsatta barn och unga i östeuropeiska avsändarländer och kommer att genomföras i EU:s nordliga dimension region. Projektets centrala komponenter är kompetens-uppbyggning av personal, etablering av nätverk och tvärsektoriellt utbyte av erfarenheter är centrala komponenter i projektet. Erfarenheter från projektet skall samtidigt bidra till tydligare och synligare information och vara underlag för kunskap om människohandel i avsändarländerna. Projektet igangsættes i 2007.

MR-LAG har varit i kontakt med Baltic Sea Task Force on Organised Crime kring problematik och aktiviteter för att bekämpa människohandel i Östersjöregionen.

En relevant samarbetspartner i detta sammanhang er Nordic Baltic Task Force Against Trafficking in Human Beings (nordiska och baltiska utrikesministrarnas task force). De har initierat projektet *Nordic Baltic Pilot Project for the Support, Protection, Safe Return and Rehabilitaion of Women Victims of Trafficking for Sexual Exploitation* i oktober 2005 och det pågår till september 2008. Målsättningen med projektet är bygga upp ett nordiskt baltiskt nätverk med representanter för myndigheter och NGOs för att arbeta med att stöda och skydda kvinnor som är offer för människohandel. Nätverket skall utveckla ett regionalt program för att ge juridisk, social, ekonomisk, medicinsk och psykologisk hjälp, säkerhet och skydd för människohandels offer i mottagarländer och ge hjälp för att offren kan återvända i säkerhet. De offer för människohandel, som önskar att återvända till sitt hemland, eller till ursprungslandet skall det garanteras att kvinnorna får tillgång till den service de behöver som stöd för deras rehabilitering. År 2007 erhåller de nationella projekten i de baltiska länderna 50.000 EUR till driftskostander. Projektet arrangerar även nationell och regional skolning för de personer och NGOs som arbetar med skyddat boende. Inom ramen av projektet arrangeras även årligen seminarier där experter föreläser och det ges möjlighet för deltagarna att utbyta erfarenheter om aktiviteter och verksamhet för personer som har utsatts för människohandel för sexuellt utnyttjande. Projektet skall även utveckla resurser för help-lines och skyddat boende i Estland, Lettland och Litauen. Projektet koordineras av European Women's Lobby och leds av Malin Björk. CBSS Task Force against Trafficking in Human Beings har övertagit pilotprojektet efter att de nordiska och baltiska utrikesministrarnas task force against trafficking in women avslutades i augusti 2006.

Nordisk Råd

Rek. 19/2006/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1391/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00100-9

Planerade aktiviteter
Under år 2007 planerar Nordiska ministerrådet att i samarbete med myndigheter och NGOs bygga upp en sammanhängande tvärsektoriell insats mot offer för människohandel och speciellt utsatta barn i den nordliga dimensionens region. Detta skall genomföras tillsammans med polis, social- och hälsomyndigheter, lärare och NGOs. Projekten skall vara modellprojekt med fokus på institutionell kapacitetsuppbyggning, facklig kompetensutveckling och ett tvärsektoriellt samarbete. Projekten är planerade att i första hand genomföras i St Petersburg och Kaliningrad.

Tyngdpunkten vid genomförande av aktiviteterna skall ligga i kunskapsuppbyggnad och främjande av nätverk. De nordiska länderna har byggt upp modeller för koordinering av insatsen mot människohandel, genom att effektivera samarbetet mellan olika myndigheter som arbetar med dessa problemställningar. De nordiska samarbetsmodeller presenteras som möjliga redskap hur ett samarbete och förmedling av information kan byggas upp mellan de olika aktörerna. Detta skall rikta sig till representanter och nyckelpersoner från polis, åklagare, socialarbetare, hälsocentraler, sjukhus, skolor, NGOs, m.fl i NV Ryssland och Kaliningrad.

De nordiska länderna har även erfarenhet av att bygga upp rådgivning för att främja ett hälsosammare och bättre socialt livsmönster för grupper i samhälle som har drabbats av olika livskriser, som offer för människohandel. Specialkunskap kan överföras från de nordiska länderna inom detta område. Detta har även betydelse för demokratisk utveckling och för ekonomisk tillväxt. Sådana kunskapsinvesteringar ger bestående effekter och stöder uppbyggnaden av det civila samhället. Rådgivning skall ge verktyg och erbjuda alternativ för utsatta personer, så att de skall kunna bygga upp ett värdefullt liv och delta i utbildning och arbetsliv. Alla aktiviteter genomförs inom ramen för EU:s partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande.

Alla länder, task force och internationella organisationer i EU:s nordliga dimension region som arbetar med att effektivera arbetet mot människohandel inbjuds att deltaga i detta samarbete så att den tillgängliga kunskapen om insatser mot människohandel och insamling av fakta sprids till alla involverade aktörer.

Avslutning
Det tidigare nämnda CBSS projektet genomför *Nordic Baltic Pilot Project for the Support, Protection, Safe Return and Rehabilitaion of Women Victims of Trafficking for Sexual Exploitation* genomførs av European Women's Lobby fram till slutet av år 2008, kommer Nordiska ministerrådet inte att ta initiativ till att upprätta, medverka i, stöda drift eller ge kompetensbidrag till skyddat boende i de nordiska länderna och Estland, Lettland och Litauen i ett samarbete med ländernas myndigheter och med frivilliga organisationer. Det pågående pilot projektet genomför de initiativ som Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att utföra. I enlighet med gällande regler har Nordiska ministerrådet inte möjlighet att ge ekonomiska bidrag till den dagliga driften i organisationer och institutioner.

Nordiska ministerrådet önskar att speciellt se på erfarenheterna från CBSS pilotprojektet och att Nordiska ministerrådet efter behov tar initiativ till konferens och guidelines för utväxling av information mellan socialarbetare och andra relevanta representanter för myndigheter.

Nordiska ministerrådet (MR-S, MR-JÄM och MR-LAG) kommer att följa med genomförandet av projektet och ta projektets resultat och rekommendationer i beaktande i planering och uppföljning av Nordiska ministerrådets kommande insatser mot människohandel.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Bilaga 1: Rekommendations and statement from Nordic Baltic ministerial meeting.

Nordisk Råd

Rek. 19/2006/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1391/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00100-9

Statement and Recommendations concerning Trafficking in Women in the Nordic and Baltic Countries adopted at the Informal Nordic Baltic Ministers' Meeting in Stockholm, Sweden, April 9, 2003.

Trafficking in women and children is a serious and growing problem all around the world. Every year thousands of women and children are recruited, transported, sold or purchased across our national borders and within our countries for the specific purpose of sexual exploitation. These women and children have become victims of a transnational *(global)* industry, which is extremely profitable and well-organized.

We, the Nordic and Baltic Ministers of Gender Equality in collaboration with the Ministers of Justice, reconfirm our commitment to counteract trafficking in women with the recognition that full gender equality and equal participation of women and men in all fields of our societies cannot be brought about as long as some women and children in our countries are victims of trafficking.

Through our joint activities, we have discussed different initiatives to prevent trafficking in women, and how to protect and support those women and children who are victims of this harmful and dangerous trade. We have taken steps to improve standard procedures and become more efficient in the prosecution of those groups and networks that traffic women and children for sexual purposes.

Statement and recommendations

We, the ministers of Justice, Gender Equality and Interior in the eight Nordic and Baltic countries, have gathered today in Stockholm to conclude the first phase of our trans-national collaboration against the trafficking in women in our region; the Nordic Baltic Campaign against Trafficking in Women, which took place in 2001-2002.

We note with satisfaction that the links between our countries have been strengthened during this Campaign; on a government level as well as between authorities and non-governmental organizations.

We are now ready for further action. Today we have committed ourselves to continue the work that we initiated two years ago. We have decided to put into place a number of concrete measures for the long-term practical cooperation between our countries in the struggle against trafficking in human beings, especially women and children, in our region.

Nordisk Råd

Rek. 19/2006/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1391/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00100-9

We have agreed:

that work against trafficking in human beings, especially women and children, will be undertaken as a political priority in all our countries;

that all measures against trafficking in human beings, especially women and children, that we put in place are consistent with internationally recognized principles of non-discrimination (including non-discrimination based on gender, race, ethnicity, disability and sexual orientation) and that they take into account the respect for the human rights and fundamental freedoms of the victims;

that all actions and initiatives to prevent the trafficking in human beings, especially women and children, have a gender sensitive perspective and do not inhibit immigration or freedom of travel and mobility consistent with laws or undercut the protection provided to refugees in international law;[1]

that we will continue to support the development and work of a network of those Nordic and Baltic non-governmental organizations that actively work against trafficking in human beings, especially women and children, in our region;

that we will develop and implement national action plans against trafficking in human beings, especially women and children, no later than year 2005.

1.

We have agreed on the Prevention issue:

that we will continue to support prevention projects directed towards groups of especially women and children that are particularly vulnerable to recruitment for trafficking in human beings in our region, including by extending the funding until the end of year 2003 for the information and awareness raising activities undertaken by the three Baltic national coordinators;

that we will put into place and strengthen existing measures, including through sustainable development measures, to alleviate the circumstances that make women and children particularly vulnerable to trafficking in human beings, such as poverty, unemployment, lack of education, male sexual violence, as well as lack of equal rights and opportunities;

that we will, in collaboration, develop and implement different measures that discourage the demand that fosters all forms of exploitation of persons, especially women and children, that leads to trafficking, following the directions in Article 9.5 of the *Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children;*

We have agreed on the Victim Protection and Support issues:

that the Nordic and Baltic countries whicha have not yet investigated the possibilities of providing victims of trafficking in human beings with temporary or permanent resicence permits in the destination countries, in connection with victim assistance programs, carry out such investigations;

---

[1] According to the *United Nations Secretary General's 1998 Report on Trafficking in Women and Girls*, A/53/409, para. 22.

Nordisk Råd

Rek. 19/2006/medborger D 2007

Tidligere nummer:
A 1391/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00100-9

that we will consider the possibilities of supporting the development and implementation of a multilateral cooperative pilot project between Nordic and Baltic non-governmental organizations designed to provide for the legal, social, economic, medical and psychological care, safety and protection in the countries of destination, as well as for the safe and planned re-integration of returning victims of trafficking in human beings in the countries of origin;

Prosecution, Legal Framework and Police Cooperation

We have agreed on the Prosecution, Legal Framework and Police Cooperation Issues:

that the Nordic and Baltic countries will, as a matter of priority, sign, ratify and nationally implement the United Nations *Convention on Transnational Organized Crime* and the *Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children;*

that we will consider the possibilities of supporting the development and implementation of joint training and exchange programs for Nordic and Baltic law enforcement, immigration and other relevant officials with the aim to ensure effective investigation and prosecution of cases of trafficking in human beings for sexual, and other forms of exploitation, while respecting the fundamental rights of the victims.

We are pleased that governments, governmental authorities and our non-governmental organizations in the Baltic and Nordic countries are joining forces to combat the trade in human beings, especially women and children.

Nordisk Råd

Rek. 19/2006/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1391/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00100-9

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget modtager med glæde Nordisk Ministerråds meddelelser over aktive indsatser for at bekæmpe menneskehandel. Udvalget ser positivt på samarbejdet med NGO'er, myndigheder og internationale organisationer, og særlig relevant er samarbejdet med Nordic Baltic Task Force Against Trafficking in Human Beings.

Udvalget er særdeles positive overfor projektet "Nordic Baltic Pilot Project for the Support, Protection, Safe Return and Rehabilitation of Women Victims of Trafficking for Sexual Exploitation", som netop sigter mod at styrke arbejdet med at støtte og beskytte kvinder, som er ofre for menneskehandel. Udvalget tager samtidigt til efterretning, at ministerrådet ikke har mulighed for at give driftsstøtte eller økonomisk bidrag til beskyttelseshuse.

Udvalget er tilfreds med, at Nordisk Ministerråd bl.a. har initieret projektet "Activties targeted at trafficking/prostitution among young teenage girls and boys in their country of origin" i 2007, som retter sig mod kompetenceudbygning af personale, etablering af netværk, og tværsektoriel udveksling af erfaringer.

Udvalget hæfter sig ligeledes positivt ved, at Nordisk Ministerråd ønsker at tage initiativ til en konference og *guidelines* for udveksling af informationer mellem socialarbejdere og andre relevante repræsentanter.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 19/2006 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo den 30. oktober 2007

Maarit Feldt-Ranta (sd)
Flemming Hansen (KF)
Per Kaalund (S), næstformand
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Markku Pakkanen (cent)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Reidar Sandal (A)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 20/2006/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1393/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00101-9

Bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse

Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udarbejde en fælles nordisk handlingsplan mod menneskehandel for seksuel udnyttelse. Handlingsplanen skal både fokusere på en mere effektiv indsats mod menneskehandel og på mulighederne for at arbejde målrettet for at skabe en holdningsændring, når det gælder brugen af prostitution. Udformningen og konkretiseringen af handlingsplanen skal ske i dialog med Nordisk Råd

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Baggrund

Människohandel är ett högt politiskt prioriterat område i Nordiska ministerrådet, speciellt i MR-JÄM, MR-S och MR-LAG. Nordiska ministerrådet har sedan 2001 haft ett nordiskt samarbete för att bekämpa handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande.

Jämställdhetsministrarna satte i sitt nordiska jämställdhetssamarbetsprogram 2001-2006 som målsättning att skapa ett fungerande samarbete mellan berörda ministerråd och myndigheter för att motverka våld mot kvinnor och handel med kvinnor. I det pågående nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet 2006-2010 poängteras att det finns behov av att fortsätta insatsen mot handel med människor, i synnerhet handel med kvinnor för prostitutionsändamål. De nordiska regeringarna och Nordiska ministerrådet har gjort en stor insats på detta område, men en bättre samordning av de många olika insatserna som görs i Norden och i grannländerna kommer att kunna stärka det nordiska samarbetet. År 2005 arrangerades ett möte i Nordiska ministerrådets regi för alla internationella organisationer och task force för att diskutera hur de enskilda insatserna kan samordnas för att kampen mot människohandel för sexuellt utnyttjande kan effektiveras.

I september 2006 arrangerades i ministerrådssekretariatet ett seminarium för samarbetsområden social och hälsa, jämställdhet, och lagstiftning om hur man kan stärka en gemensam koordinerad insats för att bekämpa kvinnohandel. Resultatet från seminariet var förslag till konkreta teman för tvärsektoriellt ministerrådssamarbete, prioriteringsområden och konkreta aktiviteter, samt att inbjuda MR-A till samarbete - och att fokus på människohandel i Nordiska ministerrådet skall inkludera all form av människohandel. Sekretariatet har nedsatt en informell tvärsektoriell arbetsgrupp som fortsätter med att arbeta för att främja en koordinerad insats inom ministerrådet i en dialog med Nordiska rådet.

Av de nordiska länderna har Danmark, Norge och Finland godkända handlingsplaner för att bekämpa människohandel för sexuellt utnyttjande.

Ett viktigt element i ÄK-S fortsatta insats för att bekämpa människohandel är att fokusera på den sociala dimensionen av människohandel och stärka ett samarbete mellan de nordiska länderna och de övriga länderna i den nordliga dimensionens region. Detta beslöt socialministrarna på sitt nordiska möte i juni 2006 och på en rundabordskonferens om kvinnohandel för socialministrarna från Norden, de baltiska länderna, Tyskland, Polen och Ryssland.

MR-JÄM beslöt på mötet 10.5.2006 att år 2007 genomföra ett nordiskt projekt *Prostitution i Norden?* i de nordiska länderna och de självstyrande områden, och att avsätta 1.000.000 DKK för att genomföra projektet. Projektet är samtidigt en del av Nordiska ministerrådets helhetsinsats för att bekämpa människohandel och en uppföljning av de rekommendationer som det nordisk baltiska ministermötet i april 2003 antog efter den avslutade nordisk baltiska kampanjen mot handel med kvinnor som genomfördes år 2002.

Prosjektet *Prostitusjon i Norden* skall genomföras av Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning, NIKK, och skall

- producera ny kunskap om prostitution i Norden
- samla och utnyttja de rapporter som är producerade i de enskilda länderna och i de självstyrande områden
- inarbeta ett köns- och jämställdhetsperspektiv som grund för analysen och kartläggningen av insatser, hållningar till och omfattning av prostitution i Norden och de självstyrande områden
- bidra till att etablera en gemensam kunskap som skall öka möjligheten för ett gott nordiskt samarbete för att bekämpa prostitution och människohandel

EK-Lov har behandlet forslag til svar på rekommandationen på deres møde den 5-6. februar og har ingen bemærkninger.

Ek-Jäm har behandlet forslag til svar på rekommandationen på deres møde den 7. februar og har få bemærkninger som er integreret i teksten.

Förslag till beslut:
Människohandel är ett högt politiskt prioriterat område i Nordiska ministerrådet. Inom Nordiska ministerrådet samarbetar MR-JÄM, MR-S och MR-LAG för att få en stark gemensam koordinerad insats mot människohandel för sexuellt utnyttjande på basis af ministerbeslutninger indenfor de forskellige fagministerområder om at prioritere menneskehandel højt.

Nordiska ministerrådet har sedan 2001 haft ett nordiskt samarbete för att bekämpa handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande och der pågår et samarbejde såvel indenfor norden som imellem norden og de baltiske lande.

Nordisk Råd

Rek. 20/2006/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1393/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00101-9

Jämställdhetsministrarna satte i sitt nordiska jämställdhetssamarbetsprogram 2001-2006 som målsättning att skapa ett fungerande samarbete mellan berörda ministerråd och myndigheter för att motverka våld mot kvinnor och handel med kvinnor. I det pågående nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet 2006-2010 poängteras att det finns behov av att fortsätta insatsen mot handel med människor, i synnerhet handel med kvinnor för prostitutionsändamål. De nordiska regeringarna och Nordiska ministerrådet har gjort en stor insats på detta område, men en bättre samordning av de många olika insatserna som görs i Norden och i grannländerna kommer att kunna stärka det nordiska samarbetet. År 2005 arrangerades ett möte i Nordiska ministerrådets regi för alla internationella organisationer och task force för att diskutera hur de enskilda insatserna kan samordnas för att kampen mot människohandel för sexuellt utnyttjande kan effektiveras.

I september 2006 arrangerades ett seminarium för samarbetsområden social och hälsa, jämställdhet, och lagstiftning om hur man kan stärka en gemensam koordinerad insats för att bekämpa kvinnohandel. Resultatet från seminariet var förslag till konkreta teman för tvärsektoriellt ministerrådssamarbete, prioriteringsområden och konkreta aktiviteter, samt att inbjuda MR-A till samarbete och att människohandel i Nordiska ministerrådet skall inkludera all form av människohandel. En tvärsektoriell arbetsgrupp i Nordiska ministerrådets sekretariat har tillsatts för att främja en stark koordinerad insats att bekämpa människohandel - i dialog med Nordiska rådet.

Nordiska ministerrådet kommer att:

- MR-JÄM genomför projektet *Prostitution i Norden* som startar i maj 2007 och slutförs i april 2008. En central målsättning för projektet är att skapa ny kunskap för att kunna förändra attityder till prostitution och människohandel för sexuellt utnyttjande. Projektet kommer att:
  - producera ny kunskap om prostitution i Norden
  - samla och utnyttja de rapporter som är producerade i de enskilda länderna och i de självstyrande områden
  - inarbeta ett köns- och jämställdhetsperspektiv som grund för analysen och kartläggningen av insatser, hållningar till och omfattning av prostitution i Norden och de självstyrande områden
  - bidra till att etablera en gemensam kunskap som skall öka möjligheten för ett gott nordiskt samarbete för att bekämpa prostitution och människohandel
- Företrädare för MR-S, MR-JÄM och MR-LAG kommer under år 2007 att mötas för att diskutera hur en gemensam nordisk handlingsplan mot människohandel för sexuellt utnyttjande kan utformas för att få en mer effektiv insats mot människohandel, och stärka samarbetet mellan länderna i EU:s nordliga dimension region.
- Seminariet är en uppföljning av seminariet som arrangerades i september 2006. Som en omedelbar uppföljning av detta arrangeras ett seminarium, där de länder som har handlingsplaner mot människohandel presenteras och diskuteras.
- Projektet *Prostitution i Norden?* kommer bl.a. att utföra en kartläggning om kvinnors och mäns förhållande till prostitution. Resultaten av kartläggningen kommer att ge kunskap för hur man kan arbeta målinriktat för att skapa ändringar i förhållningssätt, och bidra till att etablera en gemensam kunskap som skall öka möjligheten för ett gott nordiskt samarbete för att bekämpa prostitution och människohandel
- Nordiska rådet kommer att inbjudas att delta i planering och konkreta aktiviteter när en gemensam nordisk handlingsplan mot människohandel för sexuell utnyttjande utarbetas.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget modtager med glæde Nordisk Ministerråds meddelelser over aktiviteter på området.

Udvalget noterer med stor tilfredshed, at Nordisk Råd vil blive indbudt til at deltage i planerne og de konkrete aktiviteter, når en fælles nordisk handlingsplan mod menneskehandel skal udarbejdes.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 20/2006 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Gøteborg, den 25. september 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Bjarne Kallis (kd)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Allan Niebuhr (KF)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

Nordisk Råd

Rek. 20/2006/medborger D 2007

Tidligere nummer:
A 1393/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00101-9

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *21/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1394/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00117-3

Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken

Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regeringer

1) *at* udarbejde en nordisk vision og strategi for transportsektorens drivmiddelforsyning år 2020, der fremmer såvel miljø-, klima- som forsyningsmålsætninger i de nordiske lande
2) *at* samarbejde om en accelereret og langsigtet afbalanceret udbredelse af biodrivmidler i de nordiske lande – dels gennem aktivt at påvirke EU's lovgivning, dels gennem udveksling af erfaringer mellem de nordiske lande om inciterende rammebetingelser, dels gennem iværksættelse af fællesnordiske forsknings- og demonstrationsprojekter
3) *at* modvirke nye grænsehindringer for borgerne i de nordiske lande ved at samarbejde om standarder og distributionsnormer for biobrændsler

Meddelelse fra Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regering

Ad 1) EU kommer att påskynda användningen av förnybara drivmedel betydligt: det allmänna målet är 5,75 % (indikativt) år 2010 och 10 % år 2020. Detta har betydligt höjt aktualiteten av NR:s medlemsinitiativ. De nordiska länderna har redan före de nya EU-besluten påskyndat åtgärder för att öka användning av förnybar energi i trafiken, bl.a.

- Den danske regering har i sin energistrategi et mål om at andelen af anden generations biobrændsler skal udgøre mindst 10% i 2020, og regeringen er indstillet på at sætte højere mål, hvis den teknologiske og økonomiske udvikling tilsiger det. Endvidere vil regeringen fordoble de årlige offentlige midler til forskning, udvikling og demonstration af energiteknologier – herunder også til udvikling af anden generations biobrændselsteknologier.

- Island har ett omfattande program att utveckla hydrogenteknologi i trafiken
- Finlands riksdag har utgivit en ny lagstiftning: andel av biobränslen bör vara 2 % år 2008, 4 % år 2009 och 5,75 % år 2010 (kravet för 2010 blir slutgiltig efter att statsrådet ger förordningen om det)Sveriges riksdag har antagit målet att andelen biodrivmedel bör vara 5,75 % år 2010

Nordisk Råd

Rek. *21/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1394/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00117-3

Medlemsländer håller på att kartlägga nya möjligheter att öka inhemsk produktion av biodrivmedel samt analysera hållbarheten och klimatpolitiska effektiviteten samt inverkan till försörjningsbalansen av användningen av olika biodrivmedel samt behovet av nya stödsystem. Redan nu har de Nordiska länderna t.ex.

- utvecklat industriell produktion av biodiesel
- börjat utveckla 2. generationens biodrivmedel
- börjat utvecklingen av decentraliserad produktion och användning av bioenergi

De nordiska ländernas regeringar betonar att en hållbar utveckling och en positiv energibalans är viktiga ramvillkor för alla åtgärder som gäller användningen av förnybar energi i trafiken och arbetar för att detta mål beaktas också i EU. NEF, Nordiska energiforskningsinstitutet, och NICe, Nordiska innovationscentret, har centrala roller in det nordiska samarbetet i utvecklingen av nya lösningar.

Ad 2) De nordiska länderna stöder EU:s nya målsättningar och följer i lagstiftningen EU-krav så att målen kan nås i alla länder och följer noga utvecklingen i EU där det förväntas ett utspel hösten 2007. De nordiska energiministrarna håller förmöten före rådsmöten med sikte på orientering om ståndpunkter och diskussion om möjliga samstämmiga synpunkter på EU's utspel.

Ad 3) En av uppgifterna i det pågående samarbetet i bioenergisektorn är att förmedla information om utvecklingen och planer i de nordiska länderna så att inga gränshinder uppstår. Till detsamma kan man sträva genom gemensamma forskningsprojekt inom ramen för europeiska och/eller nordiska program - bioenergi hör till kärnområden i det nordiska forskningsinstitutet NEF. Å andra sidan behövs det olika prov- och piloteringsarrangemang i begränsade områden för att testa och utveckla nya lösningar: allting kan inte tas i bruk överallt i norden (t.ex. hydrogenteknologi eller gas) samtidigt, och detta leder till ett behov av ta till användning åtminstone tillfälliga parallella system.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

Miljø- og Naturresurseudvalget takker for informationen, hvor de nordiske landes regeringer meddeler, at de enkelte lande har fastsat og vil fastsætte mål for andelen af biobrændsel (eller hydrogen-teknologi) i overensstemmelse med, eller højere end EU's målsætninger på området. Der vil blive gennemført lovgivning og andre initiativer, der sikrer, at målene nås i overensstemmelse med EU-kravene. Forskning og udvikling af biobrændselsteknologier har høj prioritet i de nordiske lande og også i de nordiske institutioner: Nordisk Energiforskning, NEF og Nordisk InnovationsCenter, NICe. De nordiske EU-landes energiministre holder formøde forud for EU-Rådsmøderne.

Regeringerne udtrykker anerkendelse af princippet om, at der ikke skal opstå nye grænsehindringer mellem de nordiske lande. På den anden side ønsker man forståelse for, at der i en udviklings- og startfase kan opstå

parallelle systemer, der først må vise deres anvendelighed i en begrænset skala, inden de gøres universelle.

Miljø- og Naturresurseudvalget må med beklagelse konstatere, at regeringerne ikke forholder sig til forslaget om at opstille en fælles nordisk vision for transportsektorens drivmiddelforsyning på lang sigt. Udvalget finder, at der – i den nuværende situation med stort behov for at nedsætte klimabelastningen – kunne være stor nordisk nytte af et mere ambitiøst samarbejde med at fastlægge en særlig nordisk strategi om den langsigtede drivmiddelforsyning til transportsektoren.

På baggrund af regeringernes noget tøvende indstilling i forhold til emnets aktualitet finder Miljø- og Naturresurseudvalget, at rekommandationen bør opretholdes.

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. 21/2006/miljø til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år.

Gøteborg, den 25. september 2007

Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Vigdis Giltun (FrP)
Helgi Hjörvar (A)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Jan Lindholm (mp)
Josef Motzfeldt (IA)
Lisbeth L. Petersen (sb)
Kristen Touborg (SF), fung. formand
Anne-Mari Virolainen (saml)

Nordisk Råd

Rek. *21/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1394/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00117-3

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 22/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
B 244/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00095-8

Frivilligsektoren

Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* gjennomføre "Ministerrådsforslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället – en strategi" (B 244/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget
2) *å* gi en samlet rapportering om samarbeidet med NGO/ interesseorganisasjoner som del av Nordisk Ministerråds budsjett og årsberetning, samt via Nordisk Ministerråds hjemmeside

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

I sitt betänkande rekommenderar Nordiska rådet ministerrådet för det första, att genomföra strategin med beaktande av vissa synpunkter och för det andra, att rapportera om samarbetet med frivillig- och intresseorganisationer som en del av ministerrådets budget och årsberättelse samt via ministerrådets hemsida på Internet.

De synpunkter som framförs i Nordiska rådets betänkande består i huvudsak i att man, för det första, önskar ett förtydligande om den nya strategins förhållande till de gamla riktlinjerna och för det andra, att man betonar att ministerrådet har ett ansvar för att involvera berörda frivilligorganisationer i relevanta processer.

Som framgår av den nya strategin bygger dokumentet vidare på – och ersätter – de riktlinjer som de nordiska samarbetsministrarna fastställde år 2000 och vidgar relationerna till de frivilliga organisationerna i tre övergripande avseenden.

I fråga om Nordiska ministerrådets ansvar för att involvera berörda frivilligorganisationer bör det noteras att ett sådant ansvar redan finns etablerat hos generalsekreteraren, de berörda fackavdelningarna i sekretariatet

samt, ytterst, hos de nordiska samarbetsministrarna. Till detta kommer att frivilligorganisationerna själva har möjlighet att ta initiativ till erfarenhetsutbyte och annan samverkan med Nordiska ministerrådet.

Nordiska ministerrådet överväger att vid Nordiska rådets session 2007 presentera en redogörelse för ministerrådets samarbete med frivilligorganisationerna. Redogörelsen kommer då att omfatta en kartläggning av hur den nya strategin genomförs i de olika fackministerrådens verksamhet. En sådan redogörelse kan publiceras på Internet.

I fråga om rapportering kan sägas att ministerrådet har startat ett budgetmoderniseringsarbete där de nordiska samarbetsministrarna den 26 februari 2007 beslutade om en s.k. förslagskatalog. Katalogen innehåller bl.a. förslag som rör ministerrådets budget och en mera systematisk rapportering av ministerrådets verksamhet. Nordiska samarbetskommittén (NSK) skall få rapporter i februari och augusti varje år och syftet är att också Nordiska rådet skall få dessa rapporter. Detta förslag bereds för närvarande i Nordiska ministerrådets sekretariat, varför det när detta skrivs inte finns något beslut om innehållet i denna rapportering.

När det gäller dispositionen av ministerrådets budgetdokument och rapportering är intentionen i budgetmoderniseringsarbetet den att så mycket av rapporteringen som möjligt skall flyttas från själva budgetdokumentet över till redogörelsen för ministerrådets verksamhet. Denna redogörelse utkommer i september/oktober varje år. Dock kommer de speciella översikterna, uppdelade på budgetpostnivå, i ministerrådtes budget som visar den faktiska användningen till initiativ som riktar sig till frivilligsektorn fortfarande utgöra en del av ministerrådets budget.

Under 2007 och 2008 genomförs ett projekt som syftar till att förnya och omstrukturera Nordiska rådet och Nordiska ministerrådets gemensamma hemsida på Internet. Hösten 2008 byts den nuvarande hemsidan ut med nytt innehåll, ny informationsstruktur och nya tekniska lösningar. Nordiska rådets önskemål om rapportering kommer att beaktas inom ramen för detta projekt.

Nordiska ministerrådet menar att rekommendationen kan avskrivas.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning

Utvalget er tilfreds med at det i Nordisk Ministerråds meddelelse slås fast at ministerrådet har et aktivt og selvstendig ansvar for løpende å involvere berørte frivilligorganisasjoner. Som utvalget påpekte var dette et viktig element i de tidligere retningslinjene for samarbeidet med frivilligsektoren som ikke tydelig ble ivaretatt i den nye strategien.

Når det gjelder spørsmålet om rapportering redegjøres det for en rekke prosesser i ministerrådet bl.a. vedrørende budsjettmoderniseringsarbeidet og utviklingen av nye hjemmesider. Utvalget mener at en rapportering om samarbeidet med frivillig sektor er av stor betydning for å sikre at intensjonene i strategien for samarbeidet med sektoren oppfylles, og vil derfor følge opp at dette ivaretas i relevante prosesser.

Ministerrådet meddeler også at det overveier å presentere en redegjørelse for samarbeidet med frivilligorganisasjonene på sesjonen i 2007. Utvalget vil med interesse imøtese en slik redegjørelse på kommende sesjoner.

Nordisk Råd

Rek. 22/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
B 244/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00095-8

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 22/2006 som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Gøteborg, 25. september 2007

Christer Adelsbo (s)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Mats Johansson (m)
Jógvan við Keldu (Ff)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Tommy Taberman (sd)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lars Wegendal (s), ordförande

Nordisk Råd

Rek. 22/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
B 244/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00095-8

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *23/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
B 245/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00093-8

Deklaration om nordisk språkpolitik

Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* gjennomføre "Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik" under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget
2) *å* gi tegnspråkene samme stilling som lovfestede minoritetsspråk, samt å vurdere den nordiske språkkonvensjonen med hensyn til dette
3) *å* utarbeide en tiltaks-/handlingsplan for å realisere målsettingene i "Deklaration om nordisk språkpolitikk"
4) *å* prioritere tiltak på området *språkforståelse* i den kommende perioden

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

I 2006 blev en deklaration om nordisk sprogpolitik vedtaget for første gang. Sprogdeklarationen, som skal udgøre grundlaget for en samlet og langsigtet sprogpolitisk indsats, skal sikre helhed og sammenhæng i sprogsatsningerne fremover. Nordisk Ministerråd har til hensigt at fokusere på sprogforståelsen nordboere imellem i de kommende år.

Ad 1) "Ministerrådsforslag om Deklaration om nordisk sprogpolitik" (B 245/kultur) er gennemført. I Kultur- og uddannelsesudvalgets betænkning fremføres en række synspunkter. Nordisk Ministerråd har noteret sig Kultur- og uddannelsesudvalgets synspunkter.

Ad 2) Når det gælder at give tegnsprogene samme stilling som lovfæstede minoritetssprog, er dette kun muligt hvis tegnsprogene har stilling som minoritetssprog nationalt, dvs. i samtlige nordiske lande.

Ad 3) Nordisk Ministerråd vil i opfølgningen af sprogdeklarationen fokusere på realiseringen af prioriterede tiltag, særlig når det gælder sprogforståelse. For at bidrage til et helhedsbillede, undgå overlap og opnå synergief-

fekter skal der forud for prioriteringsarbejdet ske en kortlægning af nuværende og planlagte aktiviteter på sprogområdet gennem en henvendelse til relevante aktører på sprogområdet. Andre aktører uden for Nordisk Ministerråd der beskæftiger sig med sprogforståelse, som fx Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond, får også en henvendelse vedrørende deres aktiviteter på sprogområdet. Nordisk Ministerråd noterer sig, at Kultur- og uddannelsesudvalget tillige ønsker en plan for hvordan der, udover sprogforståelse, skal arbejdes med områderne parallelsproglighed, flersproglighed og Norden som sproglig foregangsregion.

Ad 4) Nordisk Ministerråd er indstillet på at prioritere tiltag på området sprogforståelse, ligesom rådgivningsgruppen Nordens Sprogråd også er indstillet herpå.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning

Kultur- og utdanningsutvalget har sluttet seg til deklarasjonens ambisjoner om en langsiktig og helhetlig nordisk språkpolitikk. Det har derfor vært viktig for utvalget at deklarasjonen følges opp med klare prioriteringer og tiltak. Utvalget er derfor tilfreds med at ministerrådet meddeler at det i tråd med utvalgets anbefaling vil fokusere på den internordiske språkforståelsen den kommende perioden.Utvalget er også tilfreds med at det er igangsatt en prosess for å kartlegge aktiviteter på språkområdet. Utvalget noterer dog at ministerrådet på det nåværende tidspunkt ikke kan redegjøre for hvordan de enkelte områdene i deklarasjonen skal følges opp og det videre arbeidet organiseres. Utvalget imøteser derfor en nærmere redegjørelse om dette neste år. I og med at ministerrådet er enig i at området språkforståelse skal prioriteres vil utvalget anmode om at det gis en særlig redegjørelse om dette. Utvalget stiller seg til disposisjon for en nærmere dialog om arbeidet med å iverksette "Deklaration om nordisk språkpolitikk".

Når det gjelder tegnspråkenes stilling er utvalget fremdeles av den oppfatning at disse språkene bør få stilling som lovfestede minoritetsspråk slik de allerede er i noen av de nordiske landene. Utvalget konstaterer at det i enkelte land er en uvilje mot å gi tegnspråkene en slik stilling, og at det derfor dessverre heller ikke er mulig å oppnå dette på nordisk nivå. Utvalget vil derfor oppfordre til at tegnspråkenes stilling blir drøftet av de ulike nordiske landenes parlamenter og regjeringer.

I deklarasjonsteksten uttrykkes det at det "...är viktigt att även teckenspråken tillerkänns en stark ställning". Utvalget forutsetter derfor at denne ambisjonen konkretiseres i det videre arbeidet med å iverksette deklarasjonens målsettinger og inngår som del av en handlingsplan for dette arbeidet. Som et ledd i opprettholdelsen av 3. at-sats imøteser derfor utvalget nærmere informasjon om dette neste år.

Nordisk Råd

Rek. *23/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
B 245/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00093-8

Nordisk Råd

Rek. *23/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
B 245/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00093-8

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. 23/2006 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår tredje og fjerde at-sats;

at Nordisk Råd tar meddelelse om Rek. 23/2006 hva angår første og andre at-sats til etterretning og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Göteborg, 25. september 2007

Christer Adelsbo (s)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Mats Johansson (m)
Jógvan við Keldu (Ff)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Tommy Taberman (sd)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lars Wegendal (s), ordförande

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *24/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
A 1388/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00094-11

Nabolands-tv etter digitaliseringen

Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

1) *å* sikre at de nordiske *public service*-kanalene inngår i programtilbudet når digital-tv innføres

2) *å* arbeide for en harmonisering av tekniske standarder for digital-tv

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

På vägnar av de nordiska regeringarna framförs följande som svar på rekommendationen:

1) Finland övergår till digitala sändningar den 31 augusti 2007. Kommunikationsministeriet har utrett olika alternativ för att trygga sändningarna från Sveriges television också digitalt.

Följande beslut har hittills fattats i Finland för att nå detta syfte:

Sveriges televisions sammansatta kanal (SVT Europa) börjar sändas i en stor del av Finland från början av september 2007. Statsrådet beviljade den 18 januari 2007 YLE koncession för en vidaresändning av denna kanal. Enligt koncessionen bör de digitala sändningarna av SVT fr.o.m. början av september 2007 täcka ett område som bebos av minst 59 % av finländarna. Från början av december 2008 bör täckningen utvidgas till 80 % av befolkningen. Ett programkort behövs emellertid för mottagande av programmet. SVT Europa kommer att befinna sig i det femte kanalknippet (E). I samma kanalknippe sänds även fem betal-tv-kanaler.

Finlands regerings överenskommelse om att sända SVT Europa till sin natur en tillfällig lösning.

Nordisk Råd

Rek. *24/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
A 1388/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00094-11

Regeringen eftersträvar fortfarande en lösning enligt vilken SVT 1 och SVT 2 skulle distribueras också till södra och mellersta Finland via det markbundna televisionsnätet, Kommunikationsministeriet bör göra en utredning i frågan före utgången av 2008.

I Österbotten kan man också i fortsättningen se Sveriges televisions kanaler SVT 1 och SVT 2 digitalt.

I Vasaregionen beviljades Vasa Läns Telefon (VLT) en regional nätkoncession och koncessioner för all sända program. I nätet kan man också förmedla andra televisionskanaler; vid sidan av SVT 1 och SVT 2 planerar VLT att även sända andra svenska kanaler.

I ljuset av det ovansagda kan man konstatera att Finlands regering har för sin del försökt trygga att Sveriges televisions sändningar kan mottas i Finland även efter övergången till digitala sändningar i slutet av augusti detta år. Det kommer inte att ske något avbrott i sändningarna av svensk tv i Finland i samband med digitaliseringen.

Man har också i Sverige arbetat hårt för att hitta en lösning till de problem som medförs av digitaliseringen. Sveriges regering fattade den 12 december 2006 beslut om sändningstillstånd för TV Finland i ett större område än vad som tidigare hade varit möjligt i det analogiska marknätet.

De digitala sändningarna av TV Finland kommer att täcka inte bara Stockholm utan också Västerås och Uppsala. Detta innebär att i princip alla hushåll i Mälardalen kommer att nås av fritt tillgängliga sändningar från det digitala marknätet. Den stora grupp finsktalande hushåll som bor i Västeråssändarens mottagningsområde kommer nu också att lätt motta den finska kanalen.

I Sverige har man också gjort vissa justeringar i finansieringen av finska tv-utbudet. Syftet är att ge Sverigefinska Riksförbundet ett större ansvar för hur det statliga anslaget utnyttjas. Förhoppningen är att anslaget därigenom skall kunna användas ännu mer effektivt, t.ex. för att uppnå avtal om distribution även med kabeloperatörer.

Det kan sålunda konstateras att man i Sverige har lyckats utnyttja övergången till digitala sändningar på ett sätt som ytterligare stärker tv-utbudet på finska i Sverige.

I flera andra delar av Norden kommer direkt och naturligt *spill-over* också att i fortsättningen tillförsäkra tillgången till nabolands-tv.

I detta sammanhang bör man också påpeka att televisionsverksamheten är i dag i ett snabbt utvecklingsskede. Fr.o.m. detta år kommer de nordiska ländernas televisionsföretag att i utökande omfattning utnyttja också de möjligheter som Internet erbjuder. Man borde se till att dessa möjligheter också kommer nordborna tillgodo.

Vad angår de problem som gäller sändningsrättigheter till programmen och därtill sammanknippade ekonomiska och andra frågor kan en diskussion kring dem initieras även på nordisk nivå.

I Island har staten inte åtagit sig den kostsamma uppbyggnaden av det digitala TV nätverket, varken för *public service* eller för de privatägda företagen. Etableringen har skötts av privata företag som lyckades med att på mindre än ett år bygga ut nätet till den största delen av befolkningen. Man har därför inte som i de andra nordiska länderna satt upp en agenda om hur skiftet från analog till digital distribution av marksänd TV ska vara. Regeringen har dock beslutat att övergången till digital TV ska vara klar året 2010.

I dag kan största delen av befolkningen använda sig av de privata företagens distributionsnät, via kabel, ADSL och mikrovåg. I Reykjavik och sydvästra delen av landet kan invånare välja i mellan många olika kanaler från några företag. I de flesta mindre byar ute på landet kan man ta imot tio TV kanaler. Man har också försäkrat att *public service*-kanalen RUV är tillgänglig på alla digitala platformer i landet. Som en del av nedsläckningen av det analoga marknätet har regeringen beslutat att RUV ska sändas via satellit. I april 2007 blev RUV tillgänglig på Telenors satellit THOR II och några av de privata isländska kanalerna kommer att bli tillgängliga via satellit om några månader. Med ett antal isländska kanaler blir satellit distribution en attraktiv lösning för TV tittare ute på landet som inte har andra alternativ i digital TV.

I Danmark er der den 6. juni 2006 indgået en mediepolitisk aftale for perioden 2007-2010. I aftalen er det blandt andet præciseret, at digitalt tv i Danmark udbygges ved, at der som supplement til DR's og TV 2/DANMARK's nuværende digitale udsendelse af *public service*-programmer etableres en jordbaseret, digital tv-platform, som skal drives af en operatør (*gatekeeper*) på et forretningsmæssigt grundlag.

En af forudsætningerne for at varetage *gatekeeper*-funktionen er, at *gatekeeperen* skal tilbyde et bredt og varieret programudbud, som inkluderer forskellige kategorier af kanaler såsom underholdningskanaler, nyhedskanaler, musikkanaler, populærvidenskabelige kanaler og sportskanaler. Programudbuddet skal endvidere også omfatte nabolands-tv.

I Norge er det ikke staten som står for finansiering og utbygging av det digitale bakkenettet for fjernsyn. Konsesjon for utbygging og drift av det digitale bakkenettet er tildelt selskapet Norges Televisjon (NTV). I konsesjonen er det bl.a. stilt krav om at nettet skal ha en dekning på minst 95 pst. av befolkningen. NTV legger opp til at utbyggingen skal skje trinnvis med lanseringsstart i de første regionene i tredje kvartal for 2007.

NTV vil tilby betal-tv gjennom et eget selskap, RiksTV. RiksTV arbeider nå med å sette sammen tilbudet av kanaler i det digitale bakkenettet på bakgrunn av forhandlinger med kringkasterne.

Hvorvidt de nordiske public service-kanalene vil inngå i kanaltilbudet i det digitale bakkenettet er derfor ikke klart på det nåværende tidspunktet.

2) De nordiska myndigheterna deltar inte i beslutsfattande om tekniska standarder. Däremot har de nordiska TV-bolagen ett nära samarbete på detta område genom Nordig-samarbetsstrukturen for att utveckla en gemensam marknad för apparater.

Det anses därför inte behövligt att dessa tekniska frågor tas upp på dagordningen i Nordiska rådet eller Nordiska ministerrådet.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning

De nordiske regjeringene har i sin meddelelse om Kultur- og utdanningsutvalgets rekommandasjon om Naboland-tv etter digitaliseringen redegjort for i hvilken grad nabolands-tv vil være tilgjengelig i de ulike landenes digitale tv-nett fremover. I Finland og Sverige vil borgerne i en viss grad kunne se hverandres *public service*-kanaler, og det utredes hvordan dette tilbudet kan sikres og utvides i fremtiden. I Danmark vil det som et supplement til Danmarks Radios og TV2 Danmarks digitale sendinger bli etablert en jordbasert digital tv-plattform som skal drives av en operatør (*gatekeeper*) på forretningsmessig grunnlag. Vilkårene for denne operatøren er fastsatt gjennom en politisk avtale og inkluderer også nabolandstv. I Norge er ansvaret for utbygging og drift av det digitale bakkenettet

Nordisk Råd

Rek. *24/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
A 1388/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00094-11

gitt til selskapet Norges Television som eies av NRK, TV2 Norge og Telenor. Selskapet er ikke pålagt en forpliktelse om å tilby nabolands-tv. Gjennom selskapet RiksTV vil det bli tilbudt ulike kanalpakker mot betaling. Det er nå klart at nabolands-tv ikke er en del av disse kanalpakkene, og nabolands-tv vil derfor ikke inngå som del av tilbudet i det norske digitale bakkenettet. I Island håndteres etableringen av digital-tv av private selskaper, og det er derfor ikke en offentlig agenda for hvordan overgangen fra analog til digital-tv skal foregå bortsett fra at regjeringen har besluttet at overgangen skal være klar i 2010.

Kultur- og utdanningsutvalget konstaterer at det er stor variasjon mellom de ulike landene i hvilken grad nabolands-tv vil være en del av tilbudet i de digitale bakkenettene. Utvalget er av den oppfatning at det bør være mulig å tilby nabolands-tv i alle landene – om det er politisk vilje til det. Det er derfor overraskende at det i noen av landene ikke legges noen kulturpolitiske føringer for operatøren av det digitale bakkenettet.

Utvalget noterer at regjeringene i sin meddelelse viser til at de nordiske tv-selskapene i økende grad kommer til å utnytte de mulighetene internettet gir, og anbefaler at disse mulighetene også kommer borgerne i Norden til gode. Regjeringene foreslår også at det kan initieres en diskusjon på nordisk nivå om problemstillinger knyttet til sendingsrettigheter til program.

Kultur- og utdanningsutvalget er enig i at det er et åpenbart behov for en politisk diskusjon på nordisk nivå om ulike spørsmål knyttet til nabolandstv etter digitaliseringen. Utvalget er også enig i at problemstillinger knyttet til opphavsrettigheter til programmer bør drøftes på nordisk nivå. Utvalget vil derfor anmode om at kulturministrene i 2008 tar initiativ til en slik diskusjon, og stiller seg til disposisjon for en videre dialog om saken.

Når det gjelder tekniske standarder for digital-tv vil utvalget poengtere at en størst mulig harmonisering av disse standardene er viktig for fortsatt å sikre mulighetene for borgerne i grenseområder å ta inn nabolands-tv gjennom såkalt *overspill*. Utvalget vil derfor oppfordre de nordiske *public service*-selskapene om å drøfte en slik harmonisering.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. 24/2006 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår første at-sats

at Nordisk Råd tar meddelelse om Rek. 24/2006 hva angår andre at-sats til etterretning og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende

Gøteborg, 25. september 2007

Christer Adelsbo (s)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Mats Johansson (m)
Jógvan við Keldu (Ff)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Tommy Taberman (sd)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lars Wegendal (s), ordförande

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 25/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
B 246/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00096-8

Nordplus-programmene

Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008-2011" (B 246/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd vil fra 2007 gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008-2011" I gjennomføringen vil det bli lagt vekt på å ta hensyn til de synspunkter som er fremført i Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning om forslaget.

Nordisk Råds synspunkter gjeldende baltisk deltakelse i Nordplus Rammeprogram, bruk av engelsk i deler av programsamarbeidet, videreutvikling av Nordplus Junior programmet, videreføring av Nordplus Språk som et separat nordisk program og administrasjonsordning for Nordplus er dekket inn av Ministerrådsforslaget. Når det gjelder Nordisk Råds synspunkt om å inndra Foreningen Nordens Forbunds erfaringer, er Nordisk Ministerråd åpen for dialog med Foreningen Nordens Forbund og alle som ønsker et aktivt samarbeid om Nordplus. NMR vil i utviklingsprosessen søke dialog med Nordisk Råd, og involvere relevante nordiske og baltiske myndigheter, aktører og brukere. Så langt er dette for eksempel fulgt opp med et møte med de nordiske frivillige organisasjonene som innleder en dialog mellom Nordisk Ministerråd og organisasjonene, blant annet om utviklingen av Nordplus programmene.

Nordisk Ministerråd vil i 2007 gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008-2011" innen rammen av et "Nordplus utviklingsprosjekt 2007".

Nordisk Råd

Rek. 25/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
B 246/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00096-8

"Nordplus utviklingsprosjekt 2007" tar sitt utgangspunkt i MR-Us prinsippbeslutning om at neste generasjon programmer organiseres som et Nordplus Rammeprogram for programperioden 2008 - 2011 og at rammeprogrammet åpnes for deltakelse på like fot fra de tre baltiske land. Utviklingen av programmet Nordplus Språk vil i 2007 gå parallelt med, og være relatert til utviklingsprosjektet for Nordplus Rammeprogram.

"Nordplus utviklingsprosjekt 2007" organiserer og strukturerer det nordiske og nordisk-baltiske forberedelses- og utviklingsarbeidet i 2007 med sikte på oppstart av Nordplus Rammeprogram med baltisk deltakelse fra 1. januar 2008. Hovedmål for prosjektet er å etablere styringsstruktur, administrasjonsordning etter en konsortiemodell, prioriteringer, retningslinjer og prosedyrer for Nordplus Rammeprogram 2008-2011 og, med dette som grunnlag, avholde lanseringskonferanse og utlyse programmidlene for 2008 i alle 8 deltakerland innen november 2007. Hovedaktører i prosjektet vil være Nordisk Ministerråds rådgivningsgrupper, Nordplus programkontorer i de nordiske land samt de nasjonale programkontorene og representanter for departementene og utdanningssystemet i de tre baltiske land. Et eget delprosjekt skal organisere arbeidet med å lage og iverksette en plan for kommunikasjon med og informasjon til Nordplus' interessenter og brukergrupper.

MR-U har besluttet å forlenge programperioden for de nåværende Nordplus programmene med 1 år i 2007. I tillegg har de nordiske samarbeidsministrene (MR-SAM) lagt opp til en særskilt forlengelse for 2007 av nordisk-baltisk samarbeid under Nordplus Nabo programmet. Programvirksomheten i 2007 kan med dette bidra til videreutvikling av Nordplus programmene og til å forberede gjennomføringen av neste generasjon Nordplus 2008-2011.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning

Nordplus-programmene er et av det nordiske samarbeidets viktigste tiltak på utdanningsområdet. På bakgrunn av et utviklingsprosjekt i 2007 vil den nye generasjonen Nordplus-programmer settes i gang fra 2008. Ved at det åpnes for full baltisk deltakelse i en del av de nye programmene vil også programmenes karakter og innretning endres. Dette kan åpne for nye samarbeidsmuligheter, men samtidig er det viktig at konsekvenser som at deler av programsamarbeidet vil foregå på engelsk blir løpende evaluert. Utvalget anerkjenner at det ikke er mulig for Nordisk Ministerråd på det nåværende tidspunkt å redegjøre for administrasjon og innretning av de enkelte programmene. Utvalget vil anmode om å bli orientert om utviklingen, og imøteser derfor i første omgang en redegjørelse om saken under sesjonen i 2007.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 25/2006/kultur som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Gøteborg, 25. september 2007

Christer Adelsbo (s)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Mats Johansson (m)
Jógvan við Keldu (Ff)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Tommy Taberman (sd)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lars Wegendal (s), ordförande

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. *26/2006/næring
D 2007

Tidigare nummer:
A 1396/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 07-00116-3

Komparativ studie om iværksættere i Norden

Rekommendation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre et komparativt studie af hvilke forskellige tiltag de nordiske lande har gennemført for at skabe flere iværksættere og nye virksomheder

Meddelande från Nordisk Ministerråd

Iværksætteri är ett mycket prioriterat område i det nordiska samarbetet vilket understryks i bakgrundsmaterialet till denna rekommendation. Det finns många initiativ igång på området och ett flertal rapporter som behandlar ämnet.

Exempel på sådan är "The European Charter for Small Enterprises", som till stor del svarar på det som rekommendationen efterlyser.

Det finns alltså redan bra material inom det aktuella området. Ministerrådet anser det därför vara bättre att koncentrera sig på befintliga aktiviteter från kommissionen som t.ex. den ovan nämnda rapporten som är unik i sitt slag eftersom länderna är bundna till att ge respons på dem.

Nationella experter på iværksætteri instämmer denna åsikt enligt informell förfrågan.

Nordisk Ministerråd anser inte att det finns behov av en sådan studie med motiveringen att det redan finns studier som belyser just detta och finner att rekommendationen på dessa grunder kan avskrivas.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Näringsutskottets betänkande

Näringsutskottet har i sitt arbete med underlaget till denna rekommendation varit i kontakt med näringssektorn på NMR som meddelat att det inte finns någon motsvarande studie på nordisk nivå. I utskottets betänkande angående det medlemsförslag som ligger till grund för rekommendationen framhålls att det finns en rad nationella och internationella rapporter inom detta område och att dessa i viss mån överlappar intentionerna i förslaget men att det trots det finns goda grunder för att genomföra en nordisk variant.

NMR hänvisar i sitt meddelande till EU-rapporten "The European Charter for Small Enterprises" och att den till stor del svarar mot det som rekommendationen efterlyser. Utskottet vill i detta sammanhang påpeka att ett av det nordiska samarbetes medlemsländer, Island, inte omfattas av denna rapport och att det i sig är en anledning till att ta fram en nordisk variant. Utskottet menar att "Nordisk charter for små, innovative virksomheder, iværksættere og selvstendige opfindere" som presenterades 2002 kan och bör utgöra en naturlig grund för ett uppföljningsarbete i form av en ny rapport.

Det nordiska samarbetet har med de nordiska statsministrarna i spetsen initierat en politisk process och ett omfattande arbete med insatser för att Norden på ett bättre sätt ska kunna möta globaliseringens utmaningar. Vid statministrarnas möte i juni 2007 uttalades en ambition att intensifiera satsningar inom den europeiska ramen för ett starkt nordiskt kunskaps- och innovationsområde. Bl.a. har Nordiska ministerrådets sekretariat lagt fram förslag till initiativ för att stärka nordiska innovationsmiljöer och för att bygga upp en stark nordisk kompetens på området, utarbeta gemensamma verktyg och träningsprogram för företag, myndigheter och organisationer, med avsikt att stärka deras möjligheter att tillämpa användardriven innovation.

Utskottet anser att en komparativ studie av insatser i de nordiska länderna för att skapa fler entreprenörer, uppfinnare och företagare och som inriktar sig på de specifika förhållanden som gäller i Norden är ett mycket viktigt instrument i detta arbete. En sådan studie eller kartläggning kan ge svar och peka på nordiska styrkepositioner och brister när det gäller innovation och "iværksættere". Den kan också utgöra underlag till förslag till nya initiativ och insatser.

Utskottet anser därför att den "European Charter for Small Enterprises" som NMR hänvisar till i sitt meddelande inte uppfyller det som rekommendationen efterfrågar. Utskottet anser därför att ett arbete inom NMR inleds med en motsvarande studie på nordisk nivå.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. 26/2006 till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Göteborg den 25 september 2007

Ole Vagn Christensen (S)
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Monica Green (s)
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), ordf.
Billy Gustavsson (s)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Kristján Þor Júliusson (Sj.)
Tuula Peltonen (sd)
Janne Seurujärvi (cent)
Stefan Tornberg (c)

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 27/2006/presidiet
D 2007

Tidigare nummer:
B 243/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00108-8

Nordiska ministerrådets budget för 2007

Rekommendation

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* förändringar i telefontjänsten Hallå Nordens verksamhet skall ske i dialog med Nordiska rådet
2) *att* upprätthålla finansieringen av Orkester Norden år 2007 och aktivt arbeta för att säkra de ekonomiska och organisatoriska förhållandena för Orkester Norden på lång sikt
3) *att* reservera nödvändiga finansiella medel för att fortsatt kunna genomföra den nordiska traditionen Kura Skymning på biblioteken i Norden
4) *att* öronmärka 3 MDKK för att skydda kvinnor i närområdet mot trafficking
5) *att* inom ramen för 4-4310-1 Projektmedel – Social- och hälsovårdspolitik öronmärka 2,5 MDKK för narkotika samarbetet
6) *att* reservera 3 MDKK för att följa upp och igångsätta aktiviteter med utgångspunkt i rapporten "Norden som global vinderregion"
7) *att* inom ramen för 6-0960-1 NGO- virksomhed i Östersjöregionen öronmärka 1 MDKK för nordisk-baltiskt frivilligsamarbete
8) *att* öka anslaget 2-4120-2 Nordjobb med 200 TDKK
9) *att* öronmärka 1,5 MDKK för arktisk forskning med inriktning på klimat och miljö

Ökning av anslag enligt följande:

Budgetposter (TDKK)		
2-4120-1	Nordjobb	200
3-3310-1	Projektmidler – Miljø	1.000
4-5150-1	Projektmidler – Næring, energi og regionalpolitik	1.000
	Ökning totalt	***2.200***

Reduktion av anslag enligt följande:

2-4110-1	Projektmidler – Arbejdsmarked og -miljø	-200
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	-1000
5-1000-1	Strukturpulje	-1.000
	Reduktion totalt	***-2.200***

Omdisponering av anslag:

Budgetposter (TDKK)		
-5150-1	Projektmidler – Næring, energi og Regional	1.000
2-2505-1	Dispositionsmiddel – Uddannelse og forskning	1.000
4-4310-1	Projektmidler – Social og helse	1.000
	Sammanlagt ökning av anslag	***3.000***
	Finansiering – användningar av odisp. medel	
4-5190-1	Expo 2005	-500
5-0185-1	Nedbrydelse af grænsehindringer	-1.000
5-0190-1	Reformer på institutionsområdet	-400
5-0195-1	Europasamarbejdet	-300
5-0435-1	Generalsekretærens dispositionsreserve	-400
5-0445-1	Formandskabspuljen	-400
	Finansiering	***-3.000***

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådets budget 2007 (C2), läggs till handlingarna

Särskilda yttranden

Budgetdialog

Nordiska rådet har under året vid samrådsmöten informerats om de reformer som Nordiska ministerrådet igångsatt i förhållande till budgetprocessen. Det viktigaste för Nordiska rådet här är nog att själva budgetdokumentet blir mera transparent så att det är lättare att företa politiska prioriteringar. För Nordiska rådet är det viktigt att fokusera på politiska prioriteringar och inte fastna i detaljer om olika puljer. Det förutsätts att budgetdokumenten för år 2008 skall ha en annan utformning så att det klart framgår hur budgetmedel fördelas på de olika sakområdena.

Angående uppföljningen av budgetrekommendationen önskar Nordiska rådet en uppstramning så att det angående de frågor som rådet i rekommendationen specifikt lyft fram skall ske en mera kontinuerlig tillbakarapportering så att rådet kan hålla sig orienterad om hur projekten/prioriteringarna framskrider.

Vidare önskar Nordiska rådet att budgetprocessen framöver mer än tidigare skall ske i en diskussion med fackministerråden och relevant utskott i Nordiska rådet. Det är avgörande för den nordiska budgetprocessen att de olika ministerråden känner ett större ansvar för budgeten för respektive sektor och för en dialog om detta med respektive utskott i Nordiska rådet. Det innebär att själva budgetdialogen skall inledas redan i januari månad så det är klart vilka prioriteringar Nordiska rådet har. I det sammanhanget önskar Nordiska rådet också att man väljer ut ett begränsat antal områden som man följer upp och fokuserar på under några år i direkt dialog mellan fackministerråd och relevant utskott i Nordiska rådet.

Om konsumentpolitik

Vid omstruktureringen av Nordiska ministerrådet år 2005 nedlades ministerrådet för konsumentfrågor som ett officiellt ministerråd. Samarbetet skall dock fortsätta på ett informellt plan. De anslag som det konsument-

politiska samarbetet hade år 2005 vidareförs i budgeten via strukturpuljen. Nordiska rådet vill poängtera att det är viktigt att det de facto finns en tillräcklig budget för samarbetet med hänvisning till det samarbetsprogram som går från 2005-2010 på området. Vidare bör de politiska prioriteringarna ske i dialog och samarbete med Nordiska rådet.

Om Nordforsk

I budgetförslaget uppgår andelen för Nordforsk till 100 MDKK vilket motsvarar i stora drag en åttondel av den totala budgeten. Satsningen på forskning är massiv och samstämmer väl med de politiska prioriteringarna för det nordiska samarbetet. Nordforsks organisation har givits en utsträckt autonomi med en egen självständig förvaltning och egen beslutskompetens. Detta är i enighet med den princip om en självständig och oberoende forskning som är förhärskande i de nordiska länderna. Problemet är dock att den relativt sett stora satsningen på Nordforsk riskerar att urholka den nordiska budgeten. Enligt ovannämnda modell kan man hävda att Nordiska ministerrådet mer eller mindre är ett transitkonto och reellt sett inget inflytande har på hur dessa 100 MDKK disponeras. Det är Nordiska rådets hållning att de drygt 800 MDKK som är det nordiska samarbetets budget i det stora hela är en mycket blygsam summa som därför skall användas så effektivt som möjligt för att generera mera nordiskt samarbete. Det är ur parlamentarisk synvinkel avgörande att det politiska systemet har inflytande på hur den nordiska budgeten disponeras. Vidare bör Nordiska rådet kunna ha inflytande på, eller det bör åtminstone skapas någon form för dialogforum för att kunna komma med förslag till vilka områden som skall prioriteras inom Nordforsks verksamhet. För Nordiska rådet är det avgörande att man kan komma med politiska signaler om vilka områden man skall fokusera på i Nordforsk.

Nordiska ministerrådet ingår ett avtal med Nordforsk i samband med beviljningen av medel från budgeten. I det sammanhanget är det viktigt att Nordiska rådet kan komma med inspel om vilka områden som från parlamentarisk sida skall prioriteras.

Om kulturfonden

Nordiska rådet har under många år i budgetarbetet förhindrat nedskärningar i Nordiska kulturfondens anslag. I årets budgetförslag bibehålls anslaget för Nordiska kulturfonden på samma nivå som år 2006. D.v.s. att Nordiska kulturfonden inte har berörts av de interna omprioriteringarna som varit ett instrument vid framtagandet av budgetförslaget. Nordiska rådet anser att Nordiska kulturfonden permanent skall fredas från detta budgettekniska tilltag. Vidare anser Nordiska rådet att det bör övervägas om Nordiska kulturfondens anslag skall förhöjas i framtiden. Vidare är det viktigt att som ett resultat av omläggningen av det nordiska kultursamarbetet fortsätta att se på arbetsfördelningen mellan Nordiska kulturfonden och Nordiska ministerrådet. Detta skall ske i samarbete med Nordiska rådet.

Avvikande åsikt

Den konservativa gruppen i Nordiska rådet önskar en allmän nedskärning av budgeten med 3 % vilket motsvarar c:a 25 MDKK. De övriga partigrupperna i Nordiska rådet har inte ställt sig eniga i detta krav vilket medför att Nordiska rådets samlade hållning är att budgetramen skall bibehållas på den nivå som förslaget till budgeten anger.

Nordiska rådet

Rek. 27/2006/presidiet
D 2007

Tidigare nummer:
B 243/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00108-8

Nordiska ministerrådets meddelande

Nordisk Ministerråd betragter Rådets rekommandationer og Rådets prioriteringer som gennemført ved samarbejdsministrenes beslutning om budgettet for 2007.

For så vidt angår Rådets beløbsmæssige ønsker til ændringer, til det af samarbejdsministrenes vedtagne budget, er disse ønsker indarbejdet i budget 2007 (rekommandationens pkt. 9).

Nordisk Ministerråd har følgende uddybende bemærkninger til rekommandation 27/2006.

ad. 1
Hallå Norden och gränshindersarbetet utgör en viktig del av det officiella nordiska samarbetet, både som stöd och hjälp för de nordiska medborgare och företag som är mobila i Norden, och som källa till kunskap om vilka problem som hämmar människors och företags mobilitet i Norden.

Hallå Norden utgör en integrerad del av Nordiska ministerrådets verksamhet, och Nordiska rådet har alltid möjlighet att komma med synpunkter och inspel rörande Hallå Norden, på lik fot med all annan verksamhet som bedrivs inom ramen för Nordiska ministerrådet.

ad. 2:
For å gi kultursamarbeidet en ny dynamikk iverksettes to rammeprogrammer som vil stimulere til nye fellesnordiske initiativ og prosjekter:

- **Mobilitets- og residensprogrammet** innholder bl.a. en modul for nettverksstøtte som gir kulturaktører mulighet til å etablere kortvarige eller langvarige nettverk.
- **Kunst- og kulturprogrammet** består av to moduler: Produksjonsrettet virksomhet og Kompetanseutvikling, formidling og kritisk diskurs.

I løpet av våren 2007 vil programmene lanseres med første søknadsrunder.

Nordisk Ministerråd for kultur besluttet, at Orkester Norden mottar tilskudd i en periode på to år (2007-2008) som vil gi orkestret mulighet til eventuelt å tilpasse sin virksomhet den nye strukturen eller å finne andre finansieringskilder. I 2007 å avsette 1.500.000 DKK fra Kunst- og kulturprogrammet til Orkester Norden på basis av en søknad fra orkestret.

De nye programmene vil åpne for nye muligheter og utviklingspotensiale for nordiske kulturaktører som Orkester Norden. I løpet av overgangsperioden 2007-2009 vil Nordisk ministerråd opprettholde en løpende dialog med Orkester Norden.

ad. 3
Nordisk Ministerråd for kultur besluttet at Skumringstimen – Nordisk bibliotekuke mottar tilskudd i en periode på to år (2007-2008) som vil gi arrangøren mulighet til eventuelt å tilpasse prosjektets virksomhet den nye strukturen eller å finne andre finansieringskilder. I 2007 å avsette 800.000 DKK fra Kunst- og kulturprogrammet til Skumringstimen – Nordisk bibliotekuke på basis av en søknad fra Foreningen Norden.

De nye programmene vil åpne for nye muligheter og utviklingspotensiale for nordiske kulturaktører som Nordisk bibliotekuke. I løpet av overgangsperioden 2007-2009 vil Nordisk ministerråd opprettholde en løpende dialog med arrangøren av Nordisk bibliotekuke. En første anledning til dialog

Nordiska rådet

Rek. 27/2006/presidiet
D 2007

Tidigare nummer:
B 243/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00108-8

fant sted under Nordisk kulturforum "Nordisk litteratursamarbeid i en ny tid" som ble arrangert 26.-27. mars 2007 i Oslo og hvor Nordisk bibliotekuke var representert. Oversatt litteratur, formidling, kritisk diskurs, biblioteksamarbeid og digitalisering var hovedtemaer under Nordisk kulturforum. Resultatet av drøftelsene under Nordisk kulturforum vil bidra til å videreutvikle faglig innhold for de nye rammeprogrammene Mobilitets- og residensprogram og Kunst- og kulturprogram, samt til å sette søkelyset på kulturpolitisk og faglig relevante problemstillinger som oversettelsestøtte, formidling, kompetanseheving og digitalisering.

Til orientering arrangeres også en nordisk konferanse om biblioteksamarbeid med tittel "Nordiskt biblioteksamarbete i europeiskt och globalt perspektiv – Ledarskapsstrategier för nya strukturer" 13.-15. september 2007 på Hanaholmen i Finland som en del av formannskapsprogrammet.
I øvrigt henvises til svar til rekommandation 25/2005.

ad. 4
Nordisk ministerråds indsats mod menneskehandel i 2007 omfatter alle dimensioner af menneskehandel og skal ses i direkte sammenhæng med opfølgning af tidligere års aktiviteter.

Konkrete planlagte projekter er:

Projekt om forebyggelse af menneskehandel blandt teenage piger og drenge på institution i afsenderlande. (1 mio.kr)

Børn og unge på institutioner anses for at være blandt de mest sårbare grupper hvad angår risikoen for at blive udnyttet til menneskehandel. Projektet initieres i forsommeren 2007 i de baltiske lande, St. Petersborg, Kaliningrad, og også repræsentanter fra Murmansk-området vil blive inviteret til at deltage på træningsseminar. Kerneindsatsområder er træning af praktikere fra institutioner med anbragte børn, tværsektorielt samarbejde mellem det sociale område, politi og NGO'er og netværksopbygning på tværs af landene, med vægt på praktikere, samt erfarings- og vidensudveksling såvel på myndighedsniveau som på praksis niveau. Der lægges vægt på at projektet forankres på myndighedsniveau via oprettelse af en styregruppe. Ligesom samarbejde med CBSS og andre aktører er en central del.

Pipe-line projekt:"Styrkelse af en tværsektoriel og sammenhængende indsats med fokus på udvikling af best-pratice modeller for samarbejde mellem politi, social- og sundhedsområdet og NGO'er. Finansiering: 1 mio.kr via Naboskabspolitikken "Partnerskabs- og grænseregionalt samarbejde"

Der pågår arbejde om planlægning af et projekt indenfor den Nordlige Dimensions region. Kerneområderne er opbygning af en sammenhængende indsats med fokus på institutionel kapacitetsopbygning og faglig kompetenceudvikling på tværs af politi, social- og sundhedsmyndigheder og NGO'er. Målet er at blive bedre til at identificere mulige ofre for menneskehandel og sikre at ofre for menneskehandel får tilbud om beskyttelse og støtte i repatrieringsprocessen. Geografisk vil projektet implementeres i NV Rusland med det formål at udvikle best.practice modeller, som kan overføres til andre regioner og lande.

Endvidere skal dette projekt ses i direkte sammenhæng med en aftale som er i gang med at blive udarbejdet om samarbejde mellem Nordisk Ministerråd og St. Petersborg Bystyre på social og helse- samt ligestillingsområdet, hvor menneskehandel indgår som et konkret temaområde.

Det skal yderligere bemærkes at de to omtalte projekter også skal ses i tæt sammenhæng med mobilitets- og netværksprogrammet for NV Rusland som finansieres over nabopolitikken. I NV Rusland initieres et særligt kundskabs- og netværksprogram med menneskehandel som temaområde, og målet er samarbejde på tværs af sektorer og etablering af netværk og erfaringsudbytte på tværs af landegrænser.

I de Baltiske lande arbejdes der på at gøre menneskehandel og udsatte børn og unge til et temaområde bl.a. i regi af NB8 samarbejdet. Omdrejnings-punktet er at tilbyde socialarbejdere, politifolk og repræsentanter på myndighedsniveau og NGO'er i Norden og de baltiske lande modeller for at arbejde på tværs af sektorer, herunder studieture og "on the job Training".

Videnindsamling via projektet " Prostitution i Norden" (1 mio.kr)

Indsamling af viden om prostitution, herunder menneskehandel som bl.a. skal danne grundlag for et videre arbejde målrettet holdningsændring bliver igangsat i 2007. Indholdet er (1) en nordisk kortlægning af de nordiske landes lovgivninger og andre tiltag som har til formål at hindre prostitution og menneskehandel med seksuelle formål, (2) en nordisk kortlægning af forekomsten og omfatningen af prostitution og menneskehandel med seksuelle formål i de nordiske lande samt hvilke effekter lovgivning og andre tiltag har fået, og (3) en undersøgelse og analyse af kvinders og mænds holdning til køb af seksuelle ydelser.

Af pipeline projekter kan yderligere nævnes:

Internationalt Netværksseminar

Alle task forces og internationale organisationer som arbejder med at bekæmpe menneskehandel indenfor den Nordlige Dimensions Region inviteres af Nordisk Ministerråd for ligestilling til et netværksmøde for at diskutere effektivisering og samordning af aktiviteter sådan at viden og erfaringer spredes til alle involverede aktører.

ad. 5
Nordisk ministerråds indsats mod rusmidler for 2007 skal ses i direkte sammenhæng med og opfølgning af tidligere års aktiviteter:

I 2007 kommer Nordisk Ministerråd at følge op på rekommandationer fra et igangsat projekt vedr. forebyggelse af alkohol og narkotika blandt børn og unge i St.Petersborg som vi har initieret under nordlige dimensions partnerskab om sundhed og socialt velfindende. Projektet implementeres af en af partnerskabet expertgruppe "Promotion of Healty and Socially rewarding lifestyles" og målet er at erfaringerne skal spredes til de baltiske lande og andre områder i NV Rusland, herunder Kaliningrad.

NAD (Nordisk Center for alkohol og narkotika forskning) er en vigtig drivkraft i arbejdet indenfor narkotikaområdet. NAD prioriterer såvel en nordisk som et internationalt perspektiv inden for EU og især de baltiske lande og NV Rusland. Der er reserveret penge til følgende projekter:

- "***EKONARK - effekter og kostnader av narkotika og narkotikapolitikk i Norden (410.600 DKK)***. Projektet vil udrede metoder og mål for estimering av kostnader av narkotikamissbruk og narkotikapolitiske tiltag.
- ***GRAN - Gränslösheten och den nordiska alkoholpolitiken.(560.00 DKK)*** Prosjektet vil samle, videreudvikle og koordinere nordisk kompetence på det alkoholpolitiske område.
- ***The Red House.*** implementeres af organisationen "Østgrønland Hilfe" (200.000 DKK)
  Projektets mål er reintegrering af unge hjemløse østgrønlændere, der er afhængige af alkohol. Projektet har to dimensioner: at tilbyde basale fornødenheder, såsom tøj, mad og et sted at være, samt at udvikle jobmuligheder og finde lærepladser.
- ***Narkotikabekæmpelse inden for den nordlige dimensions region (584.500 DKK, heraf 292.250 DKK fra EK-S' projektmidler.)*** Projektet benyttes til et tværsekorielt seminarium , som arrangeres i fællesskab af det finske formandskab og Nordisk Narkotikaforum samt til afholdelse af Nordisk Narkotikaforumseminar. Nordisk Narkotikaforum er et fritstående uformelt samar-

bejdsforum for embedsmænd fra de nordiske lande. Hovedformålet er dialog og erfaringsudveksling om narkotikaspørgsmål som vedrører forebyggelse, behandlings- og kontrol indsatsen. Gruppen prioriterer også arbejdet som inkluderer NV Rusland, Estland, Letland og Litauen.

Der resterer i alt ca. 1,3 MDKK fra puljen vedr. narkotikamidler for 2007.

Såvel NAD som Nordisk Narkotika Forum bidrager aktivt til udkrystallisering af MR-S indsatsområder på rusmiddelsområdet. Det påregnes således at de under 2007 vil komme forslag til yderligere initiativer som skal styrke det nordiske samarbejde om rusmiddel.

ad. 6
NMR har igångsatt ett stort arbete för att följa upp rapporten "Norden en global vinnarregion" och den diskussion statsministrarna förde vid sessionen 2006. Der har just hållits et globaliseringsseminarium i samarbete med Nordiska rådet med representanter för näringsliv, forskning, opinionsbildning och politik. Vid seminariet diskuterades konkreta förslag på hur Norden kan fortsätta vara en global vinnarregion. Under våren kommer sekretariatet, i dialog med länderna, att ta fram ytterligare förslag, samt arbeta med att vidareutveckla de förslag som kommit in. De slutliga initiativen kommer att presenteras för statsministrarna vid deras möte i juni.

ad. 7
Projektstöd för nordisk-baltiskt NGO-samarbete kan beviljas om det omfattar minst tre parter (varav minst en från ett nordiskt land och minst en från ett baltiskt land) och främjar utvecklingen av ett starkt civilt samhälle i de baltiska länderna. Stöd kan ges upp till 75.000 DKK och en viss medfinansiering av baltiska partners krävs.

Programmet lanserades av ministerrådets kontor i de baltiska länderna hösten 2006 varefter ungefär 13 projekt beviljades sammanlagt knappt 800.000 DKK.

Nyligen har ytterligare en ansökningsomgång genomförts, 35 ansökningar inkommit och beslut om tilldelning väntas inom kort. Erfarenheten av programmet är god.

Det förväntas att de medel som tilldelats programmet under 2007 kommer att användas fullt ut.

ad. 9
Nordisk Ministerråd har i budgettet for 2007 valgt at allokere 2 MDKK til at supplere de igangværende indsatser i Arktis, og af disse midler er 1,5 MDKK øremærket til indsatser med fokus på klima og miljø i Arktisk. Nordisk Ministerråd har igangsat en række projekter i miljøsektoren, i forskningssektoren samt gennem det arktiske samarbejdsprogram. Følgende aktiviteter er igangsat for at styrke den nordiske indsats på klima og miljøområdet i Arktis:

Emne	Formal	Nordisk bidrag i 2007
Klima og miljøforurening i Arktis	Formålet med dette forskningsprojekt er, at belyse den arktiske karbon-cyklus som opfølgning på ACIA-rapporten samt vurdere omfanget af forurening af miljøtoksiner langs den skandinaviske og russiske kystlinie.	600.000 DKK
Lokal tilpasning og sårbarhed i Arktis	Formålet med projektet er at undersøge de arktiske områders påvirkning af klimaændringerne og hvorledes man effektivt forholder sig til ændringerne. Projektet vil søge at udvikle metodikker til vurdering af samfundenes sårbarhed og tilpasning til klimaændringer, øget viden om årsagerne til ændringerne og hvorledes der sker variationer i de nordiske områder, udvikle nordiske perspektiver som kan anvendes i EU sammenhæng og at komme med rekommandationer til de politiske beslutningstagere på lokal, regional og nationalt niveau.	300.000 DKK
Effekten af klimaændringer på transport af forurening i Arktis	Formålet med projektet er at afklare mulige effekter af klimaændringer på transport og af kontaminanter til Arktis samt redegøre for hvilke effekter dette kan få for niveauer i miljøet og effekter på dyr og mennesker.	400.000 DKK
Grønlandske græsser	Formålet med dette projekt er at indsamle og registrere græsser og medicinske planter i Grønland med henblik på en udnyttelse og genudsætning i hele det arktiske område, som kan forbedre græsser og medicinske planters evne til tilpasning overfor klimaforandringer, miljøgifte og tungmetaller i det arktiske område..	280.000 DKK
Arktiske moseområders påvirkning af klimaændringer	Formålet med dette projekt er at undersøge arktiske moseområder mht. fremtidige ændringer i distribution og relation til drivhusgasser. Optøning af permafrost fører til ændring af moserne og til frigivelse af drivhusgasser (Methan, CO2) og beregninger på indvirkningen af klimaændringer vil blive foretaget.	500.000 DKK
Det Arktisk Universitet	Formålet med projektet er at opbygge et tematisk netværk om globale ændringer i Arktis, med henblik på at styrke den videregående uddannelse her indenfor såsom fysiske processer, miljømæssige forandringer, viden om effekter, tilpasning og kulturelle ændringer forbundet med klimaforandringer i Arktis.	400.000 DKK

Nordiska rådet

Rek. 27/2006/presidiet
D 2007

Tidigare nummer:
B 243/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00108-8

Forskningsstation på Svalbard	Formålet med dette projekt er at anvende forskningsstationen Kinnvika på Svalbard til brug for en lang række fællesnordisk forskning i arktiske ændringer som følge af klimaforandringer.	500.000 DKK
Konference om klimaændringer i den nordiske del af Arktis	Formålet er at afholde en konference som skal fokusere på klimaændringerne i den nordiske del af Arktis og hvordan disse hænger sammen med de globale ændringer, Konferencen afholdes i Arktis (Tromsø i juni 2007) i forbindelsen med afholdelsen af Verdens Miljødag.	350.000 DKK
	Ialt	**3.300.000 DKK**

Hertil kommer at Nordisk Ministerråd i 2007 vil gennemføre en række projekter i henhold til miljøsektorens Arktiske miljøstrategi med fokus på miljøgifte og klima i Arktis. Miljøsektoren vil behandle en række projektansøgninger i sommeren og efteråret 2007 og de specifikke aktiviteter og beløb kendes ikke på dette tidspunkt, om end der forventes som minimum at blive anvendt 1 MDKK fra miljøsektoren inden årets udgang.

Nordisk Ministerråd har på baggrund af en rekommandation fra Nordisk Råd (18/2005) vedr. behovet for nordisk engagement i Arktisk Klimaforskning, i 2006 igangsat en studie til kortlægning af kundskabs- og koordineringsbehovet inden for nordisk klima- og miljøforskning i Arktis. Studien vil blive gennemført i 2007 af NordForsk og der blev allokeret 875.000 DKK.

Ministerrådet anser, at rekommandationen kan afskrives.

Presidiets betänkande

Presidiet konstaterar att Nordiska ministerrådet fastställt budgeten för 2007 i enlighet med Rek. 27/2006/presidiet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 27/2006/presidiet för rådets del är *slutbehandlad*.

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), vicepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. 1/2007/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1379/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00007-16

Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens nærområder

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

> Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer
>
> > *at* opretholde strenge miljø- og sikkerhedsforskrifter i forbindelse med etableringen af eventuelle nye nukleare anlæg og i forbindelse med drift af samt affaldshåndtering og -deponering fra nye og eksisterende anlæg, institutioner, hospitaler m.m. Dette gælder såvel for landenes egne anlæg og processer som for anlæg i de øvrige Østersølande og Nordens Nærområder – i de sidstnævnte tilfælde gennem aktiv påvirkning af relevante internationale fora og ved bilaterale konsultationer

Meddelelse fra Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

Den nuvarande inramningen för radioaktivitetssäkerhet är strikt och det finns inget tecken att den skulle vara otillräcklig. Nordiska Ministerrådet anser att de befintliga övervakningssystemet och åtgärderna motsvarar Nordiska Rådets framställning. Denna ståndpunkt grundar sig på expertutlåtanden från de nordiska strålsäkerhetsmyndigheterna (Island: Geislavarnir ríkisins; Sverige: Statens Strålskyddsinstitut SSI; Finland: STUK; Denmark: Statens Institut for Strålebeskyttelse SIS; Norge: Statens Strålevern NRPA).

Radioaktivitetens övervakning i Östersjön och Nordens närområden är omfattande. Koncentrationerna av konstgjorda radioaktiva material i Östersjön har mest påverkats av kärnvapentester i atmosfären på 1950- och 1960-talen samt kärnreaktorolyckan i Tchernobyl i 1986. De nutida koncentrationerna av konstgjorda radioaktiva ämnen i Östersjön, vilka i större utsträckning härrör sig från Sellafield än från nordiska

kärnkraftverk, är generellt på samma eller lägre nivå än naturens radioaktiva ämnen, och det finns inget som tyder på att dessa koncentration förorsakar skadliga effekter på människor eller Östersjöns liv. Utsläpp från Sellafield av Tc-99 har fört med sig förhöjda koncentrationer i det nordiske närområdet. Dessa utsläpp har avsevärt minskat efter påtryckningar från bland annat de nordiska miljöministrarna. Det nordiska strålsäkerhetssamarbetet syftar till att minimera utsläppen i miljön. Övervakningsprogrammet för radioaktivitet i Östersjön är en del av den kontroll som baserar sig på HELCOM-avtalet. Det är viktigt att Östersjöns och Atlantens situation övervakas även i fortsättningen och att pålitliga databankar uppdateras med observationer. Det arbete som utförs inom HELCOM och OSPAR är nyttigt och bör fortsätta.

För eventuella *nya kärnanläggningar* utfärdas omfattande föreskrifter för radioaktivitetssäkerhet samt skydd av miljön. Till exempel de nya kärnreaktorerna som är under byggnad i Finland representerar högsta internationella nivå då det gäller miljöskydd och strålsäkerhet.

Existerande kärnanläggningar längs Östersjöns kuster finns på sex ställen inom Finlands, Sveriges och Rysslands territorium. På dessa platser finns sammanlagt femton kärnreaktorer i bruk. Kärnkraftverkens radioaktiva utsläpp på nuvarande nivå är betydelselösa för Östersjöns havsmiljö. Radioaktiva utsläpp från kärnkraftverken förorsakar i storleksordningen 1/10000 av människornas årliga strålningsdos i närheten av anläggningarna.

Internationellt samarbete utförs inom flera organisationer för att förbättra strålsäkerhetsföreskrifter och genomföra strålsäkerhetsåtgärder. Viktigt arbete görs inom OSPAR, HELCOM, EUs kommission och råd, FNs atomenergiorganisation, OECDs kärnenergiorganisation och den internationella strålskyddskommissionen (ICRP).

Samarbete utförs även i närområdena, både multilateralt och bilateralt. Insatser görs för att utveckla olycksberedskapen, övervakningen av hanteringen av kärnavfall och kärnmaterial, samt myndighetssamarbetet. Det viktigaste målet för kärn- och strålsäkerhetsåtgärderna är att förhindra allvarliga olyckor. De nordiska länderna har exempelvis bidragit till säkerhetsutvecklingen vid kärnkraftverk i Leningrad. Samarbets-formerna inkluderar bl.a. förmedling av information och erfarenheter samt teknisk utrustning.

En viktig källa för utsläpp av radioaktiv förorening har varit Thorp-anläggningen i Sellafield i Storbritannien, som upparbetar kärnbränsle från flera länder. Problemet gäller Nordens närområde men inte Östersjön. Thorp-anläggningen har tidigare släppt ut exempelvis radioaktivt Tc-99 som har lett till förhöjda koncentrationer i Nordens närområden. Dessa utsläpp stoppades 2004 bland annat till följd av påtryckning från de nordiska miljöministerierna. Dessutom har de nordiska miljöministerierna med brittiska myndigheter tagit upp flera frågeställningar gällande säkerhetsföreskrifter och åtgärder vid Thorp-anläggningen.

Nordisk Ministerråd anser at framställningen kan avskrivas.

Nordisk Råd

Fremst. 1/2007/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1379/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00007-16

Nordisk Råd

Fremst. 1/2007/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1379/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00007-16

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

Miljø- og Naturresurseudvalget takker for meddelelsen fra de nordiske landes regeringer. Regeringerne vurderer, at de gældende bestemmelser om radioaktivitets sikkerhed er restriktive, og at der ikke findes tegn på, at de skulle være utilstrækkelige. Regeringerne fastslår, at radioaktivitetssituationen i Østersøen og Nordens nærområder overvåges nøje.

Med hensyn til Atlanterhavet henviser regeringerne til betydningen af fortsat overvågning og til det værdifulde arbejde, der udføres i regi af OSPAR. Med hensyn til Østersøen henvises til behovet for fortsat overvågning og til det værdifulde arbejde i HELCOM.

Udvalget noterer, at regeringerne kun i begrænset omfang har fulgt fremstillingens forslag om bilaterale konsultationer med nabolandenes regeringer om den radioaktive sikkerhed. Udvalget finder imidlertid, at meddelelsen afspejler en tilfredsstillende indsats.

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 1/2007 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo, den 30. oktober 2007

Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Solveig Horne (FrP)
Sven Erik Hovmand (V)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Jan Lindholm (mp)
Augusta Salling (At)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. 2/2007/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1379/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00007-17

Fokus på radioaktivitet i HELCOM's og EU's arbejde

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer

at hver for sig og i gennem HELCOM- og EU-samarbejdet nøje at overvåge udviklingen for Østersøens radioaktive belastning og at arbejde for, at HELCOM's kommende handlingsplan for Østersøen, BSAP også indfører målsætninger og virkemidler med henblik på at nedsætte den radioaktive belastning til et ufarligt niveau overalt i Østersøen

Meddelelse fra Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer

Koncentrationerna av konstgjorda radioaktiva material i Östersjön har mest påverkats av kärnvapentester i atmosfären på 50- och 60-talen samt kärnreaktorolyckan i Tchernobyl i 1986. De nutida koncentrationerna av konstgjorda radioaktiva ämnen i Östersjön är generellt på samma eller lägre nivå än naturens radioaktiva ämnen, och förorsakar inte skadliga effekter på människor eller Östersjöns liv.

Då det gäller förhindrande av eventuella framtida olyckor eller utsläpp finns det stränga föreskrifter för nya och existerande kärnanläggningar. I diskussionerna inom HELCOM har man konstaterat att nationella strålsäkerhetsmyndigheter samt internationella organisationerna som IAEA är mest lämpliga och effektiva för att föreskriva strålsäkerhetsbestämmelse och genomföra åtgärder.

Nordiska rådets framställning 2/2007 har diskuterats i HELCOMs projektgrupp MORS PRO 12. Deltagarna i gruppen representerade alla Östersjöländer (Sverige, Danmark, Tyskland, Polen, Litauen, Lettland, Estland, Ryssland och Finland). Framställningen betonar starkt samarbete mellan HELCOM och EU samt målsättningar och åtgärder för att sänka radioakti-

vitetsnivån i Östersjön till en ofarlig nivå. Gruppens experter anser att de befintliga övervakningssystemen, åtgärderna och de internationella aktiviteterna motsvarar framställningen.

På grund av ovan beskrivna situation innehåller BSAP inga betydande nya åtgärder angående strålsäkerhet. Däremot görs väsentliga multinationella, bilaterala och nationella ansträngninar för att bevara och förstärka radioaktivitetssäkerhet samt fortsätta och vidareutveckla övervakningen. Nordiskt samarbete har varit effektivt och fruktbart bl.a. vid etableringen av beredskapssystem för strålsäkerhet och kärnolyckor.

Danmarks, Sveriges och Finlands regeringar konstaterar att Östersjön är ett av världens mest omsorgsfullt övervakta sjöområden. Östersjöns radioaktiva tillstånd har övervakats sedan 1984 med ett tätt nätverk för kontroll. Regeringarna anser det viktigt att Östersjöns tillstånd övervakas även i fortsättning och att HELCOMs databank uppdateras med observationer. HELCOMs databank har varit ett bra exempel vid beredningen av EUs marinstrategi. Utsläppsregistret för data om årliga utsläpp från kärnreaktorer inom Östersjöns avrinningsområde uppdateras av HELCOMs MORS-grupp och detta anses vara viktigt och bör uppehållas.

MORS-gruppen publicerar övervakningsrapporter om Östersjöns radioaktivitet ungefär vart femte år, och nästa rapport kommer ut på hösten 2007 under titeln "Thematic Assessment of Long-Term Changes in Radioactivity i the Baltic Sea up to 2006". Indikatorrapporter om radioaktivitet i Östersjöns vatten, fiskar och sediment uppdateras årligen. Från och med 2007 publiceras även en ny indikatorrapport om utsläpp. Alla rapporter kommer att läggas ut på HELCOMs internetsida.

Nordisk Ministerråd anser at framställningen kan avskrives.

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

Miljø- og Naturresurseudvalget takker for meddelelsen fra Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer. Regeringerne beskriver, hvorledes arbejdet med at overvåge niveauet for den radioaktive forurening i Østersøen er organiseret i HELCOM-regi. Det konstateres, at kvaliteten af overvågningen hører til den bedste i verden. Overvågningen har stået på siden 1984, den foretages løbende, og der publiceres rapporter om tilstanden hvert femte år.

Udvalget noterer, at regeringerne ikke finder det nødvendigt at følge fremstillingens opfordring til at arbejde for en særlig målsætning i den kommende HELCOM Østersø Handlingsplan. Udvalget tolker meddelelsen således, at regeringerne vurderer, at de eksisterende overvågningssystemer udgør et tilstrækkeligt grundlag for at sikre, at den radioaktive belastning overalt i Østersøen ligger på et ufarligt niveau.

Nordisk Råd

Fremst. 2/2007/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1379/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00007-17

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 2/2007 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo, den 30. oktober 2007

Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Solveig Horne (FrP)
Sven Erik Hovmand (V)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Jan Lindholm (mp)
Augusta Salling (At)

Nordisk Råd

Fremst. 2/2007/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1379/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00007-17

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 3/2007

Tidigare nummer:
A 1407/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00068-15

Nordisk samordnare för gränhindersfrågor

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 25 april 2007 antagit nedanstående framställning efter förslag av Presidiet.

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att tillsammans med Nordiska rådet instifta en nordisk samordnare för gränshindersfrågor i enlighet med principerna som framförs i betänkandet

Köpenhamn den 25 april 2007

Dagfinn Høybråten
President

Frida Nokken
Rådsdirektør

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 1/2005

Tidigare nummer:
A 1341/næring

J.nr. 07-00114-9

EU's direktiv om softwarepatent

Internt beslut

Nordisk Råd beslutter

at orientere EU's Ministerråd for IT og Europa-Parlamentet om nærværende forslag

Presidiets meddelande

I Presidiets meddelande om Internt beslut 1/2005 i 2006 informerade Presidiet att Europakommissionen dragit tillbaka sitt förslag till direktiv efter den första behandlingen i Europaparlamentet var det blev röstat emot förslaget. Därför avvaktade rådet med att kontakta EU:s Ministerråd och Europaparlamentet för att informera om Nordiska rådets synpunkter.

Vid vidarebehandlingen har Kommissionen dragit tillbaka sitt förslag om ett EU direktiv om softwarepatent. Därför har det inte varit relevant för Nordiska rådet att orientera EU och Europaparlamentet. Kommissionen kommer enligt uppgift att återkomma med ett nytt förslag till direktiv om softwarepatent, men det är oklart när detta kommer att ske.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om IB 1/2005 till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), visepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 1/2006

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

J.nr. 07-00113-5

Rapportör inom området samhällssäkerhet

Internt beslut

Nordiska rådet beslutar

att utpeka en rapportör med uppgift att följa utvecklingen och det nordiska samarbetet inom området samhällssäkerhet

Presidiets meddelande

Presidiet tog i april 2006 ett internt beslut att utse en rapportör med uppgift att följa utvecklingen och det nordiska samarbetet inom området samhällssäkerhet. Presidiet beslutade 13 december 2006 att utse **Inge Lønning** och **Tarja Cronberg** till rapportörer för frågor som berör samhällssäkerhet. Tarja Cronberg lämnade Nordiska rådet i april 2007.

En konkret uppgift för rapportören är att följa ministerrådets genomförande av rådets framställning 5/2006 om att utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet, och att förbereda en konferens under 2007 på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet. Framställningen är ett resultat av rådets behandling av medlemsförslaget A 1364/presidiet om samhällssäkerhet, vilket skedde i en brett sammansatt arbetsgrupp. I ministerrådets meddelande över framställning 5/2006 föreslås att framställningen avskrivs. Presidiet delar emellertid inte denna uppfattning, utan rekommenderar i sitt betänkande över meddelandet att framställningen skall upprätthållas och att man avvaktar ett nytt meddelande nästa år.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 1/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Nordiska rådet

IB 1/2006

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

J.nr. 07-00113-5

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), vicepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 2/2006

Tidigare nummer:
A 1399/præsidiet

J.nr. 07-00104-8

Nordiske udfordringer om sameksistens

Intern beslutning

Nordisk Råd beslutter

at vedtage de nordiske hovedudfordringer om sameksistens og at oversende dem som stafet til "Co-existence of Civilizations"-initiativet

Presidiets meddelande

Nordiska rådets rapportör för frågan om kulturell samexistens, Inge Lønning, deltog som Nordiska rådets representant i konferensen "VOICES FROM ASIA: TOWARDS A PROCESS FOR COOPERATION AND SECURITY" i Islamabad den 14-15 februari 2007. Vid konferensen redogjorde Inge Lønning för Nordiska rådets synpunkter och handlingar med hänsyn till initiativet om "Co-existence of Civilizations".

Mot bakgrund av ovanstående föreslår presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 2/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), visepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 3/2006

Tidigare nummer:
A 1381/medborger

J.nr. 07-00099-10

Anvendelse af hoteller, der ikke medvirker til formidling av sex

Internt beslut

Nordisk Råd beslutter

> *at* vedtage intern instruks om, at kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

Presidiets meddelande

Nordiska rådets hantering av resor är decentral till sin struktur. Det innebär att bl.a. hotellbokningar för Nordiska rådets medlemmar görs av respektive nationellt parlament. Därför har Presidiet anmodat de nationella delegationerna i Nordiska rådet om att upplysa sina respektive parlaments ledningsorgan om att Nordiska rådet, med hänvisning till Internt beslut 3/2006, inte kan använda sig av hotell som förmedlar sexköp.

Relevanta åtgärder har vidtagits i parlamenten för att undvika hotell som inte kan lämna en garanti för att sexköp inte förmedlas. Kravet om att sexköp inte får förmedlas och att personalen ska vara informerad om detta skrivs specifikt in i de samarbetsavtal som parlamenten ingår med hotell och hotellkedjor.

Vad angår Nordiska rådets sekretariat i Köpenhamn avkrävs en skriftlig garanti av ett hotell om att det inte förmedlas sexköp innan man använder sig av ett givet hotell.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 3/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Nordiska rådet

IB 3/2006

Tidigare nummer:
A 1381/medborger

J.nr. 07-00099-10

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), vicepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

E 1
2007

Skriftligt spørgsmål om rapportering om menneskehandel og hjemmeside om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb

Journalnummer: 07-334-01

Til Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd bedes undersøge, om det er muligt for Nordisk Råd at få en årlig rapportering om det regeringssamarbejde vedr. menneskehandel, som foregår i henholdsvis Østersørådet, Barentsrådet og Arktisk Råd.

Nordisk Ministerråd bedes også oplyse, hvornår man forventer at oprette den hjemmeside, som i henhold til Rek. 18/2006 "Kampagne imod formidling af sexkøb" skal rumme en positivliste over de hoteller, der garanterer, at de ikke formidler sexkøb, og som har givet sit samtykke til at blive optaget på listen. Hjemmesiden skal ifølge Rek. 18/2006 omfatte Norden og naboområder, hvor de nordiske organisationer har aktiviteter."

København, den 19. januar 2007

Line Barfod (EL)

norden
Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Till Nordiska Rådet

20 mars 2007
11005.95.001/07

Svar på skriftlig fråga 1/2007

Medlemmen av Nordiska rådet, Line Barfod (EL) undrar i sin skriftliga fråga till Nordiska ministerrådet om det är möjligt för Nordiska rådet att få en årlig rapportering om det regeringssamarbete mot människohandel som föregår i Östersjörådet, Barentsrådet respektive Arktiska rådet.

I frågan efterlyses information om verksamhet i andra organisationer än Nordiska ministerrådet. De berörda organisationernas sekretariat torde kunna vara behjälpliga med sådana uppgifter som inte framgår av organisationernas ordinarie årsrapporteringar.

Line Barfod önskar också att få veta när Nordiska ministerrådet avser att inrätta den hemsida som efterlyses i Nordiska rådets rekommendation 18/2006 "Kampagne imod formidling av sexkøb".

Nordiska ministerrådet utarbetar för närvarande ett svar på rekommendationen. Detta svar kommer att avges i enlighet med det förfarande som gäller för svar på rekommendationer och framställningar.

Med vänlig hälsning

Stefan Wallin
Nordisk samarbetsminister för Finland

E 2/2007

Skriftligt spørgsmål om en samlet nordisk plan for at imødegå mangel på sundhedspersonale i de nordiske lande

Journalnummer: 07-363-01

Til Nordisk Ministerråd

Baggrunden for spørgsmålet er dels den debat, der i flere år har været mellem Danmark, Norge og Sverige om de mange medicinstuderende fra først Norge og siden Sverige på det danske medicinstudium, dels artikler i den danske avis Politiken i dag, den 22. januar 2006, om, at svenske, norske og danske sygehuse slås om dyre lægevikarer, og at trafikken over de nordiske grænser er sat i system af vikarbureauer. Spørgeren har den opfattelse, at det må være i alle de nordiske landes interesse at få en samlet plan for at imødegå mangel på sundhedspersonale. Planen kan både omfatte uddannelse, efteruddannelse, ændret tilrettelæggelse af arbejdet, herunder opgaveglidning fra højt specialiseret personale til mindre specialiseret, og f.eks. regler om, at sundhedspersonale ikke må have andet arbejde end deres offentlige stilling, ligesom man kan se på, om de særlige skatteregler for forskere også skal gælde for læger i almindelige stillinger.

Spørgsmål: Nordisk Ministerråd bedes oplyse, om ministerrådet vil tage initiativ til en samlet nordisk plan for at imødegå mangel på sundhedspersonale i de nordiske lande, også for at forebygge, at manglen fører til, at landene lokker sundhedspersonale fra de øvrige lande med højere løn, gunstige skatteordninger mv.

København, 22. januar 2007

Line Barfod (EL)

Till: Nordiska rådet 1 mars 2007

Från: Nordiska ministerrådet

Ärende: Skriftlig fråga om en nordisk handlingsplan för att tillmötesgå bristen på hälso- och sjukvårdspersonal i de nordiska länderna, E2/2007, till Nordiska ministerrådet

Skriftlig fråga från Nordiska Rådet
Nordiska rådets medlem Line Barfod, VSG-gruppen, frågar om Nordiska ministerrådet vill ta initiativ till en samlad nordisk handlingsplan för att både tillmötesgå bristen på hälso- och sjukvårdspersonal i de nordiska länderna och förebygga att bristen leder till att länderna börjar "locka" hälso- och sjukvårdspersonal från de övriga länderna med högre lön, gynnsamma skatteregler osv.

Svar
Nordiska ministerrådet tänker inte ta initiativ till en samlad nordisk handlingsplan för att tillmötesgå bristen på hälso- och sjukvårdspersonal. Nordiska rådets förslag till innehåll i en sådan handlingsplan är i hög grad en nationell angelägenhet som faller utanför det nordiska samarbetsområdet, däribland särskilt skatteregler och andra regler om att sjukvårdspersonal inte får ha annat arbete än den offentliga anställningen.

De nordiska länderna samarbetar emellertid på området högre utbildning – ett samarbete som bidrar till att täcka den nordiska arbetsmarknadens behov av utbildad arbetskraft. Med hänsyn till erkännande av högre utbildning samarbetar länderna både genom de nationella informationscentren för akademisk mobilitet och erkännande (ENIC-kontoren) och också inom ramen för det formella nordiska regeringssamarbetet under Nordiska ministerrådet. De nordiska utbildnings- och forskningsministerierna undertecknade 2004 *"Nordisk förklaring om godkännande av kvalifikationer beträffande högre utbildning"*. Hur förklaringen har tillämpats i de nordiska länderna följs upp med en rapport till Nordiska ministerrådet vartannat år, nästa gång i slutet av 2007.

De nordiska länderna samarbetar också om intaget till högre utbildning. Nordiska ministerrådet för utbildning och forskning signerade 1996 *"Överenskommelsen om tillgång till högre utbildning"* och överenskommelsen blev senast förlängd för tre år under perioden 2007 - 2009. Överenskommelsen förpliktigar parterna till gemensamma

aktioner för att ge utbildningssökande från ett annat nordiskt land tillgång till sin offentliga utbildning på samma eller likvärdiga villkor som sökande från ens eget land.

Nordiska ministerrådet har prioriterat samarbete, med stor fokus på den nordiska social- och hälsovården under 2007. Det finska ordförandeskapet anser att ett nordiskt samarbete kan tillföra nordiskt nyttovärde när det gäller utbyte av erfarenheter bl.a. i fråga om på vilket sätt dessa hälsotjänster erbjuds och organiseras ifråga om arbetsfördelning och arbetsmetoder. Ordförandelandet menar att ländernas hälsovårdstjänster har förändrats mycket under de senaste åren och understryker vikten av att utbyta erfarenheter om detta. Framför allt jämförelser mellan de nordiska länderna kommer i fortsättningen att leda till att parterna inspireras och lär av varandras erfarenheter. Ordförandelandet anser att man på ett gemensamt nordiskt plan bör fundera över hur området skall förbli attraktivt för unga nordiska studerande, särskilt när det gäller de lågavlönade yrkena inom området.

Ordförandelandet har planerat en jämförelse av finansierings- och servicesystemen inom hälso- och sjukvården vid social- och hälsoministrarnas möte i juni. Vid mötet kommer flera initiativ att föreslås, t.ex. en analysmetod som gör det möjligt att jämföra sådana nordiska erfarenheter som tillför nationella åtgärder mervärde. Analysen inriktas på t.ex. den kraftiga påfrestning på nationella budgetar som de nordiska hälso- och sjukvårdssystemen medför.

Det finska ordförandeskapet vill ta initiativ till en diskussion kring problemställningen på ett nordiskt plan.

Liisa Hyssälä
Omsorgsminister

E 3/2007

Journalnummer: 07-112-01

Skriftligt spørgsmål om nordiske parlamentarikeres ret til at spørge grønlandske og færøske landsstyremedlemmer

Til Danmarks regering

Spørgsmålet om de selvstyrende områders (Grønland, Færøerne og Ålands) repræsentation i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd har som bekendt været til behandling siden 2003 og er fortsat ikke afklaret.

Et tilsyneladende enkelt aspekt af samarbejdet gælder muligheden for at stille spørgsmål til landsstyret i de selvstyrende lande. Spørgsmålsinstitutionen er et vigtigt redskab for dialog i det nordiske samarbejde.

Den danske regering accepterer ikke, at der stilles skriftlige spørgsmål direkte til landsstyremedlemmerne på Færøerne og Grønland om forhold på hhv. Færøerne og Grønland, men insisterer på at der skal spørges via den danske regering. Den danske regerings praksis strider mod Nordisk Råds arbejdsordning, som den blev vedtaget på sessionen i 1996 og i 2001.

Den siger i paragraf 18: *"Fråga kan ställas av vald medlem till regering, landsstyre, landskapsstyrelse eller till ministerråd"*.

Alle nordiske regeringer var fuldt informeret om vedtagelsen i 1996 og i 2001. Den danske regerings repræsentanter er ifølge Helsingforsaftalens paragraf 47 også medlemmer af Nordisk Råd. Den danske regering havde ikke indvendinger imod formuleringen i paragraf 18, og må derfor være forpligtet til at respektere den.

Det har da også siden været sådan, at der mundtligt stilles spørgsmål direkte til grønlandske og færøske landsstyremedlemmer i spørgetiden på Nordisk Råds session.

Den danske minister for nordisk samarbejde bedes besvare disse spørgsmål:

1) Hvorfor respekterer den danske regering ikke Nordisk Råds arbejdsordnings paragraf 18, når det gælder skriftlige spørgsmål?

2) Er der bestemmelser i det danske riges lovgivning, der tillægger skriftlige og mundtlige spørgsmål forskellige status indenfor rigsfællesskabet, og som begrunder, at nordiske parlamentarikeres mundtlige spørgsmål direkte til landsstyremedlemmer er accepteret af den danske regering, mens direkte skriftlige spørgsmål ikke accepteres?

3) Hvorfor har den danske regering ændret holdning siden Nordisk Råds session i 1996 og i 2001, hvor regeringen accepterede, at arbejdsordningen blev udvidet til også at omfatte landsstyre og landskapsstyrelse?

Reykjavik, den 24. januar 2007

Steingrimur J. Sigfússon (VG)

UI 1038 RIGSMINISTERIET

Nordisk Råd
c/o Nordisk Ministerråd
Store Strandstræde 18
1255 Kbh. K

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
http://www.um.dk
Girokonto 3 00 18 06

Bilag	Journalnummer	Kontor	
-	39.P.15.b.	NFG	5. marts 2007

Svar på spm. E3/2007 fra Nordisk Råds medlem, Steingrímur J. Sigfússon (VG) om spørgsmål til de selvstyrende områder

Spm. 1.) Hvorfor respekterer den danske regering ikke Nordisk Råds arbejdsordnings paragraf 18, når det gælder skriftlige spørgsmål?

Helsingfors-aftalen udtaler i artikel 45 om adgangen til at stille spørgsmål: "Rådet kan vedtage rekommandationer og rette andre henvendelser eller afgive udtalelser til en eller flere af de nordiske landes regeringer til ministerrådet.". Jf. Helsingfors-aftalen kan der dermed ikke stilles skriftlige spørgsmål til de selvstyrende områder uden om de nordiske regeringer.

Det er rigtigt, at der er en uoverensstemmelse imellem Nordisk Råds arbejdsordning og Helsingfors-aftalen på dette punkt. Udredningen fra generalsekretæren for Nordisk Ministerråd om de selvstyrende områders stilling i det nordiske samarbejde fremhæver den også på side 20.

I praksis indhenter den danske regering svar på spørgsmål vedr. selvstyreområderne direkte hos de selvstyrende områders myndigheder. Herpå fremsendes de formelt af regeringen til Nordisk Råd.

Jeg har forståelse for, at der her er en uoverensstemmelse, som er utilfredsstillende, selvom praksis altså ikke afviger så meget fra det, som spørgeren efterlyser. Derfor mener jeg også, at dette spørgsmål naturligt skal indgå i forbindelse med den pågående opfølgning af generalsekretærens udredning om de selvstyrende områders stilling i det nordiske samarbejde.

Spm. 2) Er der bestemmelser i det danske riges lovgivning, der tillægger skriftlige og mundtlige spørgsmål forskellig status inden for rigsfællesskabet, og som begrunder, at nordiske parlamentarikeres mundtlige spørgsmål direkte til landsstyremedlemmer er accepteret af den danske regering, mens direkte skriftlige spørgsmål ikke accepteres?

Danmark har tilsluttet sig Helsingfors-aftalen. Det er på dette grundlag, at man forholder sig til skriftlige spørgsmål fra medlemmer af Nordisk Råd.

Spm. 3) Hvorfor har den danske regering ændret holdning siden Nordisk Råds session i 1996 og i 2001, hvor regeringen accepterede, at arbejdsordningen blev udvidet til også at omfatte landsstyre og landskabsstyrelse?

Den nuværende regering har ikke ændret holdning i den forstand, at Helsingfors-aftalen i juridisk forstand har forrang for Nordisk Råds arbejdsordning. Det er naturligvis uheldigt, at både parlamentarikere og ministre – i sin tid - må have overset den konflikt mellem regelsættene, der opstod ved ændringerne af arbejdsordningen.

Med venlig hilsen

Connie Hedegaard
Minister for nordisk samarbejde

E 4
2007

Skriftlig fråga om ett nytt gränshinder inom internordisk flygtrafik på Stockholms flygplats

Journalnummer: 07-361-03

Till Nordiska ministerrådet

Sedan slutet av 2006 har det informerats om villkoren för resande i reguljär flygtrafik efter att säkerhetsåtgärderna skärptes inom flygtrafiken på grund av terrorattackerna den 11 september samt efter bombdåden i Madrid och London. Det har spritts omfattande information om vilka föremål och ämnen som det är tillåtet eller förbjudet att ha i handbagaget. Resenärerna har anammat de nya reglerna ganska väl. Föremål och ämnen som på EU:s förbudslista sätter stopp för en resa, bland annat olika vätskor, tändmedel och vassa föremål, är redan allmänt kända.

Ifall resenärer – nordiska medborgare – utan pass vill flyga från Stockholm till Helsingfors stöter de överraskande på ett liknande hinder. Deras resa försenas eller blir inte av. Det har inte allmänt informerats om en förpliktelse att medbringa pass i internordisk, passfri trafik, vilket förorsakar resenärer och deras ledsagare oväntade svårigheter och extra kostnader.

Enligt tidningsuppgifter[1] har den svenska flygsäkerheten skärpts till det yttersta utan att resenärer underrättats om detta. Utan pass går det inte ens att flyga internt i Sverige.

Protokollet angående befrielse för nordiska medborgare från att under uppehåll i annat nordiskt land inneha pass (folkligt "nordisk passfrihet") undertecknades den 22 maj 1954 och trädde i kraft den 1 juli 1954. Detta protokoll, samt överenskommelsen om upphävande av passkontrollen vid de internordiska gränserna, som de nordiska regeringarna undertecknade den 12 juni 1957 och som trädde i kraft den 1 maj 1958, har nu i praktiken satts ur spel av vissa flygbolag. Vidare har resenärer inte informerats om att de skall uppvisa pass då de flyger från Stockholm till Helsingfors.

Enligt tidningsuppgifterna krävdes ett pass av en 15-årig flicka som ledsagades av sin mor vid incheckningen till SAS förmiddagsflyg i juni 2006. Hon ägde överhuvudtaget inget pass och även om hon hade gjort det så hade hon varit tvungen att resa 200 km för att hämta passet. Hon kunde inte söka ett tillfälligt pass på Arlanda. Det officiella identitetskort som de finländska polismyndigheterna utfärdat dög inte heller åt incheckningen på flygfältet, utan man krävde uttryckligen och absolut ett pass för resan. Också andra resenärer utan pass försökte komma med på flyget men alla förvägrades en plats av samma orsak.

Orsaken till att det blev stopp för flickan var att resenärer utan pass inte tas med på flyg som mellanlandar. Hon lovades en plats på ett flyg som avgick samma dag klockan 17. En minderårig låter man alltså helt fritt vandra ensam inom det internationella området men inte komma med på det reserverade flyget. På Helsingfors flygfält väntade hela tiden flickans fader som rest 300 km för att möta sitt barn.

Varken SAS eller Stockholms luftfartsmyndigheter har informerat tillräckligt om detta passkrav som strider mot överenskommelsen mellan de nordiska regeringarna. Resenären som köpt sin biljett på nätet kände inte till kravet. Varken på biljetten eller i dess bilaga nämndes något om att det krävs ett pass på en internordisk resa från Sverige till Finland. Konsulatavdelningen på finländska ambassaden i Stockholm kände inte heller till de nya kraven.

Enligt informationsavdelningen på Arlanda flygplats lönar det sig alltid att ha med sig ett pass. Detta är ett oskäligt krav som klart strider mot överenskommelsen mellan de nordiska regeringarna och det som varit känt i nästan 50 år. Inte ens Schengenavtalet upphäver den nordiska passfriheten på internordiska resor. Man kom överens om denna viktiga detalj då

[1] Satakunnan Kansa, 8 januari 2007, journalist Maria Palo, Stockholm

avtalet ingicks eftersom två nordiska länder, Norge och Island, inte har undertecknat Schengenavtalet.

Det är därmed klart att det åter ställts nya hinder för nordiska medborgares fria rörlighet inom Norden trots att ländernas regeringar samtidigt vidtagit aktiva åtgärder för att avlägsna gränshinder.

Mot denna bakgrund frågar jag Nordiska ministerrådet

1) åtnjuter nordiska medborgare fortfarande internordisk passfrihet inom Norden oberoende av resesätt, och ifall de gör det

2) är passfriheten i kraft även då det handlar om flygbolaget SAS flygplan som mellanlandar i Stockholm i internordisk flygtrafik och

3) ämnar ministerrådet aktivt fortsätta att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna och vidta nödvändiga åtgärder så att även flygbolaget SAS och Stockholms flygplats är medvetna om gällande statsfördrag och nordiska medborgares medborgerliga rättigheter i den internordiska passagerartrafiken?

Helsingfors den 19 januari 2007

Lyly Rajala (saml)

NORDISK RÅD
Sekretariatet
Ind: 15 MRS 2007
J. nr:
Sagsbeh.: 07-361-03/4
Kopi:

Till Nordiska rådet

Svar från Nordiska ministerrådet genom Finlands kommunikationsminister på fråga om nordisk passfrihet (E 4/2007)

Medlemmen av Nordiska rådet Lyly Rajala (finska delegationen) har frågat Nordiska ministerrådet om nordiska medborgare fortfarande åtnjuter passfrihet inom Norden oberoende av resesätt och, om så är fallet, om passfriheten är i kraft även då det handlar om flygbolaget SAS flygplan som mellanlandar i Stockholm i internordisk flygtrafik. Vidare har han frågat om ministerrådet aktivt ämnar fortsätta att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna och vidta nödvändiga åtgärder så att även flygbolaget SAS och Stockholms flygplats är medvetna om gällande statsfördrag och nordiska medborgares medborgerliga rättigheter i den internordiska passagerartrafiken.

Inledningsvis vill jag framhålla att ministerrådet inte kan uttala sig om den enskilda händelse som Lyly Rajala hänför sig till i sin fråga. Det flygbolag som nämns i frågan är vidare ett privaträttsligt subjekt i förhållande till vilket ministerrådet inte kan utfärda några anvisningar.

Den nordiska passfriheten grundar sig på protokollet av den 22 maj 1954 angående befrielse för medborgare i Danmark, Finland, Norge och Sverige från att under uppehåll i annat nordiskt land än hemlandet inneha pass och uppehållstillstånd. Överenskommelsen gäller alltjämt och omfattar numera även Island. Några undantag från passfriheten medges inte, annat än i händelse av krig eller krigsfara. Det bör dock noteras att passfriheten gäller bara nordiska medborgare. För att kunna bevisa sitt medborgarskap kan det krävas ett identitetsbevis.

Nordiska ministerrådet följer utvecklingen på området. Skulle det framkomma tydliga indikationer på att passfriheten mera regelmässigt sätts ur spel genom åtgärder som vidtas av flygbolag, kommer de nordiska ländernas regeringar att i samråd överväga åtgärder av informationskaraktär.

Helsingfors den 14 mars 2007

Susanna Huovinen

E 5
2007

Skriftligt spørgsmål vedrørende det billede af de nordiske lande og især Finland og finnerne, som formidles via de svenske skolebøger

Journalnummer: 07-343-01

Til Sveriges regering

Högskolan Dalarnas undersøgelse, som blev offentliggjort i 2005 og udvidet i 2006, hvor de anvendte lærebøger i svenskundervisningen på grundskolens højeste trin og i gymnasiet blev undersøgt, viser, at bøgerne giver et særdeles dystert billede af borgerne i de nordiske lande i almindelighed og af finnerne i særdeleshed.

Ifølge disse er finnerne dårligt uddannede, de tager stoffer og de dør unge, som ofre for vold. Også skolernes lærebøger i historie formidler et lige så farvet, ensidigt, forældet og fordomsfuldt billede af finnerne. Selv om nogle af påstandene kan være sande, giver de ikke et generelt eller sagligt billede af Finland og finnerne.

De svenske lærebøger giver i det hele taget beklageligt få oplysninger om Finland og finnerne. Den finske befolkningsgruppe, som er bosiddende i Sverige forbigås fuldstændigt, og det selv om finnerne, i 1950'erne, da tilflytningen af arbejdskraft begyndte, var den suverænt største tilflyttergruppe, som ydede et væsentligt bidrag i forbindelse med at højne den nationale velfærd i Sverige.

I de svenske lærebøger i historie beskrives eksempelvis perioden omkring den finske selvstændighed på en særdeles forenklet måde som en begivenhed, hvor de hvide henrettede de røde. I beskrivelsen af Vinterkrigen erindrer lærebøgerne blot om det store antal faldne sovjetborgere. Man har end ikke i alle bøgerne været i stand til at stave præsident Urho Kekkonens fornavn rigtigt. Nokia er den eneste virksomhed fra det finske erhvervsliv, som har fundet vej til bøgerne. Man kunne have ønsket sig, at man havde været i stand til at finde flere positive og saglige oplysninger om finnerne.

Hermed et eksempel på endnu en detalje, hvis offentliggørelse kunne være undgået, hvis bøgernes indhold var blevet kontrolleret en anelse mere. I en given lærebog er der fundet en finsksproget sætning, som lyder: "On kyllä työtä tiskissä siellä Sollidenilla suomalaisille ja neekereille"[1]. At lade et udtryk af denne art indgå i en svensk lærebog er fuldstændig upassende, krænkende og endda racistisk. Endvidere giver det heller ikke et korrekt billede af Sverige, som et retfærdigt og oplyst samfund.

Det forhold, at lederen af det svenske Skolverket har meddelt, at lærebøgerne udbydes på et frit marked, og at Skolverket ikke er ansvarlig for bøgernes indhold, giver et meget besynderligt indtryk af Skolverkets ansvar. Denne attitude danner basis for en fortsat officiel spredning af fejlagtige oplysninger. Man kan frygte, at en lignende situation er tilfældet i de øvrige nordiske lande.

Såfremt Skolverket ikke er i stand til, inden for rammerne af sine beføjelser at gribe ind over for indholdet af de lærebøger, som skal anvendes i Sverige og disses anvendelse ved læreanstalterne, må opgaven naturligvis gives til en instans, som er i stand til dette. Dette kunne for eksempel være Länsstyrelserne. Offentliggørelse af oplysninger i lærebøgerne, som er helt forkerte, eller som forenkler eller fordrejer fakta bør under alle omstændigheder undgås.

De nordiske landes skolemyndigheder kunne med fordel arbejde mere sammen end tilfældet er i dag, og så vidt muligt undersøge oplysningerne i lærebøgerne og således påvirke de

[1] "På Solliden er da i hvert fald arbejde til finnerne og negrene som opvaskere"

formidlede oplysninger om de øvrige nordiske lande i en saglig retning, som er mere i overensstemmelse med sandheden. I denne forbindelse kunne også udveksling af nordiske tjenestemænd være en fordel.

Med henvisning til ovenstående, spørger jeg hermed Sveriges regering om, hvilke tiltag den agter at iværksætte med henblik på at sikre, at de oplysninger, som offentliggøres i de svenske lærebøger vedrørende de nordiske lande og især Finland, finner og finner bosiddende i Sverige, i fremtiden vil være saglige og korrekte.

Helsingfors, den 26. januar 2007

Raija Vahasalo (saml)

REGERINGSKANSLIET

1045
Dnr U2007/2000/G

Utbildningsdepartementet
Skolministern

Nordiska Rådet
Presidiesekretariatet

Svar på fråga från Nordiska Rådet (E 5/2007)

Riksdagsman Raija Vahasalo, Finland, har ställt följande fråga till Sveriges regering:

"Vilka åtgärder avser den svenska regeringen vidta för att säkerställa att den information som ges i de svenska läroböckerna som rör de nordiska länderna och i synnerhet Finland, finnar och finnar bosatta i Sverige, i framtiden ska vara saklig och korrekt?"

Läroböckerna som används i skolan ska varken vara diskriminerande eller kränkande. Jag utgår ifrån att det svenska skolväsendet förmedlar en saklig och korrekt bild av våra grannländer och de nationella minoriteterna.

Val och inköp av läromedel är i Sverige ett kommunalt ansvar. Tidigare gjordes vissa statliga insatser i fråga om objektivitetsgranskning av läromedel. Med dagens styrsystem betonas lärares professionella ansvar och frihet att själva välja metoder för att nå uppsatta mål. Läromedelsbranschen har ett stort eget ansvar för att läroböckerna speglar den värdegrund som finns i skolans styrdokument. I skollagen sägs att verksamheten i skolan ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och att var och en som verkar inom skolan ska främja aktning för varje människas egenvärde.

I en rapport från Högskolan Dalarna redovisas en granskning av ett antal läroböcker med avseende på hur Finland och finnar skildras i böckerna. Granskningen visar att läroböckerna ofta förmedlar en stereotyp bild av Finland. Jag vill dock framhålla att man bör ha i åtanke att nästan alla granskningar av läroböcker omfattar ett urval av böcker. Det går därför inte nödvändigtvis att generalisera resultaten till att gälla alla böcker inom ett visst område.

På regeringens uppdrag har även Skolverket nyligen granskat ett urval av läroböcker i grund- och gymnasieskolan. Syftet var att få en uppfattning

om hur läroböcker bidrar till undervisningen i frågor som kön, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder. Bland annat har läroböcker i historia och samhällskunskap granskats med avseende på hur de nationella minoriteterna behandlas. Undersökningen visar att läroböckerna i religionskunskap behandlar minoritetsfrågor bättre än läroböcker i samhällskunskap. Sverigefinnar och tornedalingar var t.ex. inte nämnda i de granskade böckerna. Några direkta uttryck för diskriminering eller andra former av kränkande behandling på grund av etnisk tillhörighet visade dock inte denna undersökning. Däremot fanns exempel på stereotypa och onyanserade framställningar av olika grupper, som kan upplevas som diskriminerande eller kränkande.

Självfallet är det viktigt att sträva efter att skapa allt bättre läroböcker. Men det är också viktigt att framhålla att läroboken inte är det enda läromedlet som lärare och elever använder i den svenska skolan. I synnerhet i samhällskunskap används t.ex. också tidningar, TV, information från internet, film och skönlitteratur.

Läroplanerna föreskriver att elever ska träna sin förmåga att kritiskt granska fakta. Det är en viktig uppgift för läraren att genomföra den kritiska granskningen av olika informationskällor och låta den bli en naturlig del av undervisningen.

Avslutningsvis hoppas jag att Skolverkets rapport och undersökningen från Högskolan Dalarna blir en grund för fortsatta diskussioner om innehållet i skolans läromedel och att man inom skolväsendet och läromedelsförlagen reflekterar över hur dessa stöder skolans uppdrag.

På regeringens vägnar

Jan Björklund

E 6
2007

Skriftligt spørgsmål om en revidering af den finske beskatning af pension, som er optjent i andre nordiske lande og især Sverige

Journalnummer: 07-382-01

Til Nordisk Ministerråd

For årtier siden flyttede et betragteligt antal finner til andre nordiske lande, særligt til Sverige, for at arbejde. Hovedparten af disse er nu pensionerede eller bliver det i løbet af de kommende år og er nu flyttet tilbage til de hjemlige omgivelser i Finland, eller planlægger at gøre det.

Imidlertid er det i denne forbindelse problematisk, at Finland har en strengere beskatning af pension end Sverige, og dette afholder mange fra at flytte hjem, eller tvinger andre til at flytte tilbage til Sverige efter at være vendt hjem. Denne tendens kan ikke siges at være i overensstemmelse med borgernes ret til fri bevægelighed i Norden.

Som et udtryk for misforholdet kan nævnes, at nogle af dem, som bor i Finland har deres formelle adresse i Sverige, hvor de beskattes som svenske borgere. En sådan praksis er ikke hensigtsmæssig og forringer blot borgernes økonomiske situation ved at højne deres boligudgifter.

Den nuværende beskatning af pensionister har udviklet sig til en grænsehindring for borgerne i de nordiske lande, og især for finnerne, som har vist sig at være meget svær at fjerne. Selv om fjernelse af grænsehindringer i adskillige år har været et tema i Nordisk Råd, har man ikke været i stand til at finde en tilfredsstillende løsning på dette problem. I år varetager Finland formandskabet for Nordisk Råd og prioriterer i programmet for formandskabet blandt andet fjernelse af grænsehindringer. I lyset af dette bør man netop nu være særligt opmærksom på beskatningen af nordiske borgeres pensioner.

Med henvisning til ovenstående spørger jeg hermed Nordisk Ministerråd, om der, med henblik på revidering af beskatningen af pension optjent i et andet nordisk land, gøres noget til fordel for de pensionister, som vender tilbage til Finland?

Helsingfors den 29. januar 2007

Lauri Oinonen (cent)

FINANSMINISTERIET, FINLAND

Nordisk Ministerråd
Maj Børner
Store Strandsræde 18
DK-1255 Kobenhavn
DENMARK

Lauri Oinonens skriftlig fråga till Nordisk Ministerråd (E 6/2007)

SKRIFTLIG FRÅGA OM BESKATTNING AV PENSIONER

BESKATTNING AV PENSIONER I FINLAND

En person som är bosatt i Finland är obegränsad skattskyldig i Finland. Då är personen på basis av den finska lagstiftningen skyldig att betala skatt för alla sina inkomster. Om en person får pensionsinkomst från Sverige, har Sverige på basis av det nordiska skatteavtalet rätt att beskatta denna inkomst och samma inkomst är befriad från skatt i Finland. Enligt det nordiska skatteavtalet får Finland dock beakta pensionsinkomst som är befriad från skatt i Finland när skatten bestäms för personens övriga inkomst.

Det ovan använda uttrycket "beakta" innebär att inkomsten från utlandet (pensionen från Sverige) räknas ihop med förvärvsinkomsten från Finland och att den skattskyldiges avdrag görs från denna summa. Sedan räknar man ut hur mycket inkomstskatterna i Finland skulle utgöra av summan efter avdragen och därefter delar man inkomstskatterna i förhållande till inkomsterna från Finland och Sverige. Den del som motsvarar inkomsten från Sverige avdras från ovan nämnda skatter och den skattskyldige är skyldig att betala endast skillnaden.

Den progressiva beskattningen av förvärvsinkomst är accepterad i såväl Finland som andra länder, och den har inte blivit allvarligt ifrågasatt. Om Finland inte alls skulle beakta inkomster som beskattas i främmande stater, skulle en person som bor i Finland och som får en del av sina inkomster från något annat land betala mindre skatt på sina inkomster från Finland än en person med lika stora totala inkomster skulle betala för motsvarande del av inkomster om de kom uteslutande från Finland. Om Finland avstår från progressionsförbehållet innebär detta att återflyttare beskattas lindrigare än andra personer som bor i Finland och är i motsvarande ställning. Initiativ av detta slag har inte fått något positivt mottagande just av den anledningen att man inte har ansett kunna gynna en grupp skattskyldiga på andra gruppens bekostnad. Det är alltså i högsta grad fråga om att behandla de skattskyldiga jämlikt och rättvist.

I 136 § 3 moment i inkomstskattelagen föreskrivs om ett så kallat skattetak för pensionsinkomster. Det tillämpas i situationer då dubbelbeskattning av

pensionsinkomster från utlandet undanröjs genom befrielsemetoden och den skattskyldige också har annan skattepliktig förvärvsinkomst. Om det sammanlagda beloppet av inkomstskatter som betalas i Finland och i utlandet är högre än i situationer då samma inkomster fås endast från Finland, sänks inkomstskatterna i Finland så att summan av skatterna blir den samma som om hela inkomsten hade erhållits från Finland. Inkomstbeskattningen för personer som är bosatta i Finland och uppbär pension både från utlandet och från Finland blir således aldrig högre i beskattningen i Finland än för personer med motsvarande totalinkomster enbart från Finland. Bestämmelsen lämpar sig bland annat för så kallade återvandrare med pensionsinkomst från både utlandet och Finland.

Högsta förvaltningsdomstolen gav den 27 december 2006 ett avgörande med liggarnummer 3499, som gäller beskattningen av en person som är bosatt i Finland och får pension från både Finland och Sverige. I avgörandet jämfördes beskattningen av en person som får pension från både Finland och Sverige med beskattningen av en person som får pension bara från Finland. De skatter som personen med pension från både Finland och Sverige betalar till Finland och Sverige var sammanlagt mindre än skatter för en person som får samma pensionsbelopp enbart från Finland. Slutresultatet av beskattningen var således inte diskriminerade.

Kommissionen har vidare i sitt pressmeddelande av 15 juli 2005 konstaterat att skattebehandlingen av pensioner som beaktas genom befrielsemetoden inte är diskriminerade, eftersom takregeln i inkomstskattelagen säkerställer att personer som får pension både från utlandet och från Finland inte behandlas ofördelaktigare i beskattningen i Finland än personer med pensionsinkomster enbart från Finland.

Av det ovanstående framgår att den finska skattelagstiftningen bygger på jämlik och likvärdig behandling av skattskyldiga som är bosatta i Finland, och det finns ingen orsak att skrida till vidare åtgärder när det gäller beskattningen i ärendet.

Helsingfors den 16 mars 2007

Andra finansminister

Ulla-Maj Wideroos

E 7
2007

Skriftlig fråga om förbruk av förnybar energi i uppvärmning av offentliga anläggningar

Journalnummer: 07-371-01

Till Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringar

Klimatförändringen, vid sidan av det växande energibehovet, utgör en central faktor i dagens energiplanering. För att motverka klimatförändringen behövs det bland annat effektivisering av energiförbruk och begränsningar till utsläpp av drivhusgaser. Ökat förbruk av förnybar energi, speciellt av bioenergi, är ett viktigt sätt att reducera utsläpp.

EU är den viktigaste regionala aktören inom energi- och klimatområdet. Det nyligen utkomna energi- och klimatpaketet från Europeiska kommissionen förtjänar allt stöd. Det finns dock tydliga skäl för att de nordiska länderna skall fungera som bedrivare inom EU när det gäller energieffektivisering och förbruk av förnybar energi.

Vi som bor på det norra jordklotet använder mycket energi på uppvärmning, vilken av denna orsak är en av våra största källor av koldioxid och andra drivhusgaser. Ett möjligt sätt att främja ökat förbruk av förnybar energi är att sätta mål för andelen förnybar energi i uppvärmning av nya offentliga anläggningar. Man skulle t.ex. kunna kräva att i allt offentligt nybyggeri minst 30 % av uppvärmningen skall komma från förnybara energikällor. Ett mer långsiktigt mål skulle vara att alla offentligt ägda anläggningar i huvudregeln skulle vara uppvärmda med förnybar energi.

Med hänvisning till det ovan framförda frågar jag:

Vilka åtgärder har de nordiska ländernas regeringar tagit och vilka åtgärder de har för avsikt att ta för att öka andelen förnybar energi i uppvärmning av offentliga anläggningar?

Torshavn den 7 februari 2007

Kári P. Højgaard (Sjfl.)

Nordiska Rådet

Ref.

Ärende
E 7/2007; Skriftlig fråga om förbrukning av förnybar energi vid uppvärmning av offentliga anläggningar

E 7/2007; Skriftlig fråga om förbrukning av förnybar energi vid uppvärmning av offentliga anläggningar

Som svar på frågan konstaterar de nordiska ländernas regeringar följande:

Den danska regeringen:

Den danske regering er enig i, at der er behov for en øget indsats for at fremme såvel energibesparelser og energieffektivisering som en øget anvendelse af vedvarende energi, bl.a. til opvarmning af bygninger.

Den danske regering har i det energipolitiske udspil *En visionær Dansk Energipolitik*, som blev fremlagt i januar 2007, lagt op til en forøgelse af besparelsesindsatsen og til en fordobling af VE-andelen til 30 % i 2025.

Med henblik på at reducere energiforbruget til opvarmning er de danske energikrav i bygningsreglementet for nye bygninger i 2006 strammet med 25-30 % og det er regeringens målsætning at stramme yderligere med 25 % i 2010 og at fortsætte stramningerne i 2015. De nye krav er formuleret som en samlet energiramme, og der er stor grad af frihed til at vælge de løsninger som bedst og billigst kan leve op til kravene. Bl.a. kan solvarme og solceller indgå.

Mere end halvdelen af opvarmningen af bygninger er i Danmark baseret på fjernvarme, og for offentl ge bygninger er denne andel væsentlig større. Fjernvarmeproduktionen er for 80 pct.'s vedkommende baseret på kraftvarmeproduktion, og en væsentlig del af resten er baseret på biomasse. Der er således tale om en meget energieffektiv opvarmning.

I Danmark er der indført særlige krav om energieffektivisering i offentlige bygninger. Derimod er der ikke planer om særlige krav om anvendelse af vedvarende energi i offentlige bygninger.

Bl.a. af miljømæssige grunde lægges der op til, at en øget anvendelse af biomasse til energiformål primært skal ske i større anlæg.

Den finska regeringen:

Finland stöder på fyra olika sätt användning av förnybar energi i offentliga byggnader.

Postadress
PB 176
00161 Helsingfors

Marinkasernsgatan 5

Telefon
+358-(0)9-160 05

Telefax
+358-(0)9-629 840

Energibesiktningsverksamhet med finansiellt stöd började 1994. Kommunala besiktningar får ett stöd på 50 %, men statliga byggnader står utanför stödet.

År 2003 utvidgades besiktningarna så att även undersökning av möjligheter att ta i användning förnybar energi inkluderades. Detta bör undersökas i byggnader där man använder elvärme eller fossila bränslen. I första hand beaktas lönsam ersättning av fossila bränslen med biobränsle (trä-) samt värmepump. Också solenergi och andra förnybara energikällor kan tas med om det är ändamålsenligt. Ersättningsbara kostnaderna för energibesiktningen kan höjas med högst 2500 € ifall också användningsmöjligheter för förnybar energi besiktigas.

År 2005 utvidgades möjligheter att stöda besiktning av användningen av förnybar energi ytterligare: en kommun kan kartlägga möjligheterna att öka användningen av förnybar energi i hela kommunen. Byggnader där användningen av förnybar energi är möjlig kartläggs, likaså resurstillgången. Handels- och industriministeriets (HIM) stöd är 50 % och ministeriet organiserar utbildning.
HIM har i samarbete med den kommunala sektorn satt igång ett frivilligt avtalsförfarande för att befrämja energieffektivisering år 1997. År 2002 utvidgades systemet att omfatta också befrämjandet av användningen av förnybar energi. Förbindelse att utreda möjligheter att öka användningen av förnybar energi blev en del av avtalet. År 2004 togs ett skilt kommunbesiktningsförfarande i bruk som ett nytt verktyg som kommunerna kan använda för att ta hand om den här förpliktelsen.

70 kommuner och 15 kommunsammanslutningar (55 % av sektorn, mätt med kubikmått av de offentliga byggnaderna i kommunerna) är med i avtalssystemet. Det nuvarande systemet avslutas i slutet av år 2007, och ett nytt system för åren 2008-2016 är under beredning.

HIM beviljar energistöd för energisparinvesteringar (10-25 %) samt för investeringar som ökar användningen av förnybar energi. Kommunernas offentliga byggnader ingår i detta system.

Stödet för värmeföretag, det vill säga en lokal företagare eller ett andelslag som svarar för uppvärmningsverksamheten, i samband med att värmeproduktionen i en byggnad eller ett lokalt fjärrvärmesystem byter energikälla från olja till flis, startades år 1999. Byggnader som kommer i fråga är huvudsakligen kommunernas offentliga byggnader. Det finns för tillfället 150 värmeföretagare i Finland och de sköter om 230 värmepannor, med medelstorleken 0,5 MW. Antalet ökar årligen med ca 30, och för pannor kan beviljas energistöd av HIM.

Den isländska regeringen:

I Island produceres 99,9% af al el med vandkraft og geotermisk energi, dvs. vedvarende energi.
I år 2002 var andelen af geotermisk varme i opvarmning af huse 87% og i år 2006 var andelen vokset op til 90%.

De 10% af befolkningen som ikke har adgang til geotermisk varme til opvarmning af sine huse, bruger for det meste el fra vedvarende kilder. Under 1% af befolkningen bruger olie til opvarmning da de bor isolerede steder ude på landet og har ikke adgang til elnettet.
Som allerede sagt, er andelen af dem som bruger geotermisk varme til opvarmning steget i de seneste år, og regeringen støtter projekter som har til formål at forøge denne andel endnu mere. På basis af projekter som har haft det formål at finde geotermisk varme på de steder i landet hvor man ikke før har haft viden om at der kunne findes varme i jorden, har man i de seneste år kunnet øge antal indbyggere som benytter geotermisk vand til opvarmning og ført os til den positive situation at 90% af alle indbyggere i Island har nu adgang til geotermisk varme til opvarmning.

I Akureyri kommune har man opstartet et projekt som har til formål at øge energieffektivisering i byens offentlige bygninger. Ifølge planen skal projektets første fase, som sammenstår af indsamling af data, blive færdiggjort i løbet af år 2007..

Den norska regeringen:

Fra norsk side er det iverksatt flere tiltak for å fremme bruk av fornybare energikilder til oppvarming av både private og offentlige bygninger.

Enova SF har på vegne av Olje- og energidpartementet i oppdrag om å fremme energiomlegging. Samlet disponerer Enova 700 millioner NOK per år. Et viktig mål for Enovas arbeid er å øke bruken av fornybare energikilder. Enova yter derfor tilskudd til prosjekter innenfor byggsektoren som enten bidrar til effektivisering eller til konvertering fra enten elektrisitet eller fosile energikilder til fornybare energikilder.

For oppføring av nye bygg krever nye byggeforskrifter at det skal dokumenteres at det er ulønnsomt å basere oppvarmingen på fornybare energikilder.

For statlige bygg over 1000 m2 kreves det fleksible oppvarmingssystemer.

Den svenska regeringen:

I maj 2005 infördes i Sverige ett särskilt stöd för att bl.a. främja konvertering från fossil- och elbaserad uppvärmning till fjärrvärme eller uppvärmning med förnybara energikällor i offentliga lokaler (SFS 2005:205). Stödet gäller enligt nuvarande beslut t.o.m. 31 december 2008. Sammantaget har ca 2 miljarder kronor avsatts för stödet för åren 2005-2008.

Stödet infördes med hänvisning till de energi- och miljöpolitiska målen. Vidare angavs att det är angeläget att åtgärderna bidrar till att öka investeringarna inom bygg- och fastighetssektorn och därmed stimulerar till en ökad sysselsättning. En annan målsättning är att offentlig verksamhet skall utgöra goda exempel på effektiv och miljöanpassad energianvändning.

Stödet gäller för ägare till lokaler där det bedrivs offentlig verksamhet som under vissa förutsättningar medges ett investeringsstöd om investeringar sker i energieffektivisering eller konvertering till förnybara energikällor. Stödet uppgår till 30 procent av de totala kostnaderna för sådana åtgärder upp till 10 miljoner kronor per byggnad. För installation av solcellsystem uppgår stödet till 70 procent av den totala kostnaden för en sådan åtgärd upp till 5 miljoner kronor per byggnad. Hittills (t.o.m. februari 2007) har totalt ca 1,1 miljarder kronor beviljats i stöd.

Enligt direktivet 2006/32/EG om effektiv slutanvändning av energi och om energitjänster skall medlemsstaterna bl.a. tillse att den offentliga sektorn tar en ledande roll beträffande effektivisering av energianvändningen. En utredning arbetar för närvarande med att utarbeta förslag till hur direktivet skall genomföras i Sverige. I utredningens uppdrag ingår att göra en bedömning av vilka åtgärder som behövs för att direktivets krav beträffande den offentliga sektorns roll skall uppfyllas.

Stefan Wallin

Samarbetsminister

Bilagor

E 8
2007
Journalnummer: 07-392-01

Skriftligt spørgsmål om flyvning med CIA-fly i Norden

Til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

Den tidligere irakiske hærchef, Nizar al-Kharzraju, som er mistænkt for forbrydelser mod menneskeheden, forsvandt fra Danmark den 16. eller den 17. marts 2003. Undersøgelser af Statsadvokaten for særlige internationale straffesager har vist, at hærchefen flygtede via Sverige. Og for nylig er det kommet frem, at umiddelbart før hærchefen forsvandt fra sin bopæl i Danmark så en overbo, at han satte sig ind i en bil med svenske nummerplader.

Kort efter hærchefens forsvinden skrev en tidligere CIA-chef, Vincent Cannistraro, at det var CIA, som hjalp hærchefen ud af Danmark. Cannistraro trak ganske vist senere i land og CIA havde ingen kommentarer.

N-313P	N547PA	N5117H
N-4476S	N549PA	N970SJ
N379P	N71PG	N168BF
N8068V	N190PA	N168D
N85VM	N163PA	N1HC
N227SV	N173PA	N50BH
N829MG	N542PA	N822US
N221SG	N459AX	N58AS
N600GC	N482EV	N88ZL
N601GC	N923FT	N510MG
N602GC	N521DB	N813G
N604GC	N247CJ	N404AC
N605GC	N129QS	N331P
N541PA	N35NK	

Ovennævnte fly er kendt som fly ejet af CIA eller CIA-dækselskaber.

Denne aktuelle dansk-svenske sag er vigtig i sig selv. Samtidig illustrerer den behovet for en vurdering af CIA-flyvninger i Norden.

1) Kan den svenske regering oplyse om et af de nævnte fly havde afgang fra en svensk lufthavn enten den 16. marts 2003, den 17.marts 2003 eller den 18. marts 2003?

2) Vil Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer iværksætte en uvildig undersøgelse af omfanget af CIA-flyvninger i de nordiske lande?

København, den 7. februar 2007

Line Barfod (EL)

Svar fra Danmarks regering

I forbindelse med Line Barfods spørgsmål til Nordisk Råd vedrørende flyvning med CIA-fly i Norden (E 8/2007), herunder særligt spørgsmålet om Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regeringer vil iværksætte en uvildig undersøgelse af omfanget af CIA-flyvninger i de nordiske lande, skal Danmark bemærke følgende:

Den danske regering har taget og tager konsekvent afstand fra tiltag, som krænker tilbageholdtes grundlæggende rettigheder. Dette gælder også personer, som er mistænkt for terrorisme. Terrorisme skal bekæmpes med alle lovlige midler og med fuld respekt for relevante folkeretlige og nationale regler.

Den danske regering tager derfor konsekvent afstand fra hemmelige og tidsubestemte tilbageholdelser, som sætter grundlæggende retssikkerhedsgarantier ud af kraft, fra anvendelse af tortur og grusom, umenneskelig og nedværdigende behandling og fra ulovlige fangeoverførsler.

Den danske regering har i de sidste to år besvaret en lang række spørgsmål fra Folketinget om påståede ulovlige CIA-aktiviteter, herunder spørgsmål om konkrete flyvninger og landinger i dansk territorium og om iværksættelse af en national undersøgelse.

I sine svar har den danske regering lagt alle de oplysninger frem, som danske myndigheder er i besiddelse af, om de fly, som påstås at have været anvendt til ulovlige fangetransporter. Således er en meget stor mængde teknisk og detaljeret data om flyvninger og landinger i Danmark, Grønland og Færøerne foretaget med en lang række fly og flyselskaber siden 2001 blevet indhentet og oversendt til Folketinget.

På baggrund heraf kan det slås fast, at der ikke forligger oplysninger om ulovlige aktiviteter i dansk luftrum eller på dansk jord i relation til dette sagskompleks. Det gælder også Grønland og Færøerne. Regeringen har tilsvarende ikke kendskab til, at nogen danske myndigheder eller embedsmænd har været involveret i ulovlige aktiviteter af en sådan karakter.

Det bemærkes endvidere, at Danmark ikke har været nævnt i de af Europarådet eller Europarlamentet fremlagte rapporter som et land, hvor der er foregået ulovlige aktiviteter af denne type.

Som det er spørgeren bekendt behandlede Folketinget den 1. februar 2007 et beslutningsforslag om nedsættelse af en undersøgelseskommission med henblik på at afdække eventuelle CIA-flys aktiviteter på dansk, grønlandsk og færøsk territorium. Der var ikke flertal for dette forslag i Folketinget, og der er efter regeringens opfattelse fortsat hverken grundlag eller behov for at foranstalte en sådan undersøgelse.

København, den 20. april 2007

Per Stig Møller
Udenrigsminister

Svar från Finlands regering

Finland respekterar sina internationella förpliktelser och vill försäkra sig om att dessa inte kränks på finsk mark eller i finskt luftrum. Finland betonar konsekvent att myndighetsbruk av civila flygplan alltid ska ligga i linje med de internationella människorättsnormerna. Finlands luftfartsmyndigheter känner till registreringsnumren för flygplan som rör sig i finskt luftrum och var planen har landat. För att flyga i kontrollerat finskt luftrum krävs dessutom färdtillstånd som beviljas av ifrågavarande flygledningsorgan utgående från färdplanen. I färdplanen antecknas inte vad luftfarkosterna transporterar.

Finland följer noga med diskussionen kring CIA-flygningarna och är redo att överväga nödvändiga åtgärder alltefter situation. Finlands regering har redan undersökt huruvida det har

förekommit eventuella CIA-transitflygningar i finskt luftrum. Eventuella CIA-transitflygningar i Finlands och EU:s luftrum har tidigare utretts bland annat i anslutning till riksdagens skriftliga spörsmål 17.11.2005 (934/2005 rp).

Utgående från påståendena i offentligheten i november 2005 bad Finland Förenta staterna på bilateral basis om redovisning för ett fraktplans mellanlandning på Helsingfors-Vanda flygfält 16.5.2003 på dess väg från Frankfurt till Stockholm. Planet, en modifierad Hercules L-382, ägs av bolaget Prescott Support. I ansökan om tillstånd för mellanlandning uppgavs det att planet har fraktgods avsett för Förenta staternas ambassader samt en besättning på tio personer ombord, men inga passagerare.

Förenta staternas allmänt hållna svar i december 2005 gav inget besked om enskilda flygningar, men man försäkrade angående de påstådda fångtransporterna att landet följer sina folkrättsliga förpliktelser. De svenska luftfartsmyndigheterna har i sina utredningar fäst uppmärksamhet vid samma flygning. Enligt de svenska myndigheterna har det i utredningen i ljuset av tillgängliga uppgifter inte framkommit något sådant som skulle tyda på ett CIA-uppdrag i flygningarna i riktning Sverige. Finska myndigheter har inte heller avvikande uppgifter.

CIA-flygningarna aktualiserades på nytt i den finska offentligheten våren 2006 när Amnesty International i sin rapport om CIA-flygningarna nämnde en annan transitflygning via Finland och tv-kanalen Fyran presenterade uppgifter om ytterligare en tredje flygning med mellanlandning i Finland (på väg från Afghanistan till Washington 20-21.9.2004). Utrikesministeriet utredde frågan och bad Förenta staternas ambassad om tilläggsuppgifter 11.5.2006. Ambassaden svarade 12.5.2006 med att kort konstatera att den inte tar ställning i frågan och inte svarar på detaljerade frågor om underrättelseoperationer.

Helsingfors den 2 april 2007

Erkki Tuomioja
utrikesminister

Svar fra Islands regering

På Island er hovedregelen at man ikke tilråder offentlig politietterforskning av straffbare forhold med mindre det foreligger kjennskap til eller mistanke om slike forhold. Det foreligger ingen informasjon som tyder på at CIA har foretatt ulovlige flygninger i islandsk luftrom. På bakgrunn av dette finner islandske myndigheter ikke at det er berettiget å igangsette en særlig etterforskning av CIAs flygninger i islandsk luftrom.

Reykjavík, 15 maj. 2007

Grétar Már Sigurðsson
Direktør for udenriksministeriet[1]

Svar fra Norges regjering

Norge respekterer sine internasjonale forpliktelser og vil forsikre seg om at disse ikke blir krenket på norsk jord eller i norsk luftterritorium. Avinor som driver flyplassene i Norge føl-

[1] Islands svar lämnades under det isländska valet och innan någon minister hade utsetts varför svaret skrivits under av utrikesministeriets direktör (red. anm).

ger regelverket i internasjonale avtaler for sivil luftfart som Norge har inngått. Disse avtalene stiller krav til opplysninger om flyplan, men gir ellers sivile fly rett til å foreta tekniske landinger på norske flyplasser uten å oppgi hvem som eier eller leier flyet.

Norske myndigheter har ved flere anledninger tatt opp spørsmålet om bruk av norsk luftterritorium og mellomlandinger av påståtte CIA-fly med amerikanske myndigheter. Vi har gjort det helt klart overfor amerikanske myndigheter hva som er Norges syn på ulovlig fangetransport og behovet for å etterleve grunnleggende menneskerettigheter. Vi har også fått klare og entydige svar hver gang spørsmålet har vært tatt opp i forbindelse med konkrete episoder. Amerikanske myndigheter har understreket at USA overholder norske lover og regler og respekterer norsk suverenitet over norsk territorium.

I fjor gjennomførte både Europarådet og Europaparlamentet granskninger på bakgrunn av opplysninger om at CIA står bak hemmelige fangetransporter i europeisk luftterritorium. Norge oversendte i den forbindelse en grundig redegjørelse til generalsekretæren i Europarådet om norsk lovgivning og praksis på området. Undersøkelsene viste at det ikke finnes holdepunkter for å anta at norsk territorium er blitt benyttet til aktiviteter som innebærer brudd på menneskerettighetene.

Oslo, 17. april 2007

Jonas Gahr Støre
Utenriksminister

Svar från Sveriges regering

Line Barfod har frågat den svenska regeringen
- dels om något av 41 namngivna luftfartyg lämnat en svensk flygplats den 16, 17 eller 18 mars 2003,
- dels om Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar vill starta en oväldig undersökning av omfattningen av CIA-flygningar i de nordiska länderna.

Den första frågan kan bara besvaras delvis. Svenska myndigheter har i dag bara kvar uppgifter om luftfartyg som trafikerat de statliga flygplatserna vilka drivs av Luftfartsverket. De uppgifter som finns bevarade är sådana som behövs för debitering av olika flygavgifter. Några uppgifter om flygningar till och från de icke-statliga flygplatserna från år 2003 finns inte tillgängliga. Luftfartsverket har kontrollerat de i frågan angivna luftfartygen och kunnat konstatera att endast ett av dessa flugit till och från en svensk statlig flygplats den aktuella tiden. Det gäller flygplanet med registreringsbeteckningen N482EV som den 16 mars 2003 kom i linjefart till Göteborg–Landvetter och flög vidare samma dag till Helsingfors, Finland. Den aktuella linjen synes ha trafikerats i linjefart med samma flygplan under såväl 2001 som 2002 och 2003.

Som svar på den andra frågan kan jag informera om att den svenska regeringen redan har genomfört en undersökning för att utröna eventuell förekomst av flygningar i Sverige på uppdrag av CIA under tiden mellan den 1 januari 2002 och den 17 november 2005 (dagen för regeringens beslut om undersökningen). Undersökningen har genomförts av Luftfartsverket och Luftfartsstyrelsen, och redovisades till regeringen den 7 och 15 december 2005. Kopior av redovisningarna bifogas.

Några ytterligare åtgärder i saken är för närvarande inte aktuella från den svenska regeringens sida.

Stockholm den 23 mars 2007

Åsa Torstensson

E 8/ 2007

infrastrukturminister

E 9
2007

Skriftligt spørgsmål om de selvstyrende landes muligheter for styrket deltagelse i det nordiske samarbejde

Journalnummer: 07-112-02

Til Danmarks regering

På Nordisk Råds session i København i efteråret 2006 blev der fremlagt kortlægning af status vedrørende de selvstyrende landes muligheder for styrket deltagelse i det nordiske samarbejde, således som statsministrene i Reykjavik året før havde ønsket.

Positionerne indenfor Rigsfællesskabet blev også fremlagt. Færøernes var på forhånd kendt og fra grønlandsk side blev det gjort klart, at man ønsker fuldt medlemskab i Nordisk Råd for parlamentarikerne og en ordning i Nordisk Ministerråd, hvor man kunne deltage i afstemninger på de områder, der er hjemmestyrets kompetence.

Der blev i debatten fra dansk side givet positive signaler, men ikke nogen konkrete anvisninger på, hvordan man forstillede sig, at dette skulle ske. I diskussionen om den ovenfor nævnte kortlægning er der fremkommet synspunkter, der kunne tolkes derhen, at der skulle være forhold i den danske lovgivning herunder i Grundloven som tilsiger, at det grønlandske ønske ikke kan realiseres.

Enhver ændring i det nordiske samarbejde vil kræve ændring af Helsingforsavtalen. For at sikre at debatten frem mod næste session i Nordisk Råd foregår på et så godt oplyst grundlag som muligt, skal jeg med baggrund i ovenstående herved bede om svar på følgende spørgsmål.

1) Hvilke bestemmelser (artikler) i Helsingforsavtalen kan det efter den danske regerings fortolkning foretages ændringer i?
2) Kan man efter dansk lovgivning tiltræde en ændring af bestemmelserne om ministerrådets virke, som kan opfylde de grønlandske ønsker?
3) Kan man efter dansk lovgivning tiltræde en ændring af bestemmelserne vedrørende Nordisk Råds virke, som kan opfylde de grønlandske ønsker?
4) Såfremt de grønlandske ønsker ikke fuldt ud kan virkeliggøres gennem ændringer af Helsingforsavtalen, hvilke ændringer/foranstaltninger vil man så foreslå for på anden måde at fremme målsætningen om at styrke de selvstyrende landes deltagelse i det nordiske samarbejde?

Nuuk, den. 9 februar 2007

Johan Lund Olsen (IA)

UI 1060 RIGSMINISTERIET

Nordisk Råd
c/o Nordisk Ministerråd
Store Strandstræde 18
1255 Kbh. K

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
http://www.um.dk
Girokonto 3 00 18 06

Bilag	Journalnummer	Kontor	
-	39.P.15.b.	NFG	22. marts 2007

Svar på spm. E9/2007 fra Nordisk Råds medlem, Johan Lund Olsen(IA) om de selvstyrende områders stilling i det formelle nordiske samarbejde

Spm. 1) Hvilke bestemmelser (artikler) i Helsingforsavtalen kan efter den danske regerings fortolkning foretages ændringer i?

Den danske regering har foreslået, at der blev nedsat en arbejdsgruppe i Nordisk Ministerråd, som skulle udrede de tekniske og praktiske hindringer for de selvstyrende områders deltagelse i det nordiske samarbejde. Gruppen skulle se på spørgsmål som eksempelvis institutionernes forretningsordener, sammensætning og valg til bestyrelser, deltagelse i arbejdsgrupper, m.v. Det vil sige: kortlægge de praktiske barrierer, som ikke var med i generalsekretærens overvejende juridiske udredning. Regeringen har ikke på forhånd lagt sig fast på, hvilke bestemmelser i Helsingfors-aftalen, som arbejdet skal resultere at foreslå ændringer i. Tværtimod har regeringen indtaget det standpunkt, at arbejdsgruppen skal gå fordomsfrit til arbejdet.

Spm. 2) Kan man efter dansk lovgivning tiltræde en ændring af bestemmelserne om ministerrådets virke, som kan opfylde de grønlandske ønsker?

På det tidspunkt, hvor den kommende arbejdsgruppe i Nordisk Ministerråd har afsluttet sit arbejde, vil regeringen selvsagt skulle vurdere om resultatet holder sig inden for den danske grundlovs rammer.

Spm. 3) Kan man efter dansk lovgivning tiltræde en ændring af bestemmelserne vedrørende Nordisk Råds virke, som kan opfylde de grønlandske ønsker?

Der henvises til svaret under spørgsmål 2).

Spm. 4) Såfremt de grønlandske ønsker ikke fuldt ud kan virkeliggøres gennem ændringer af Helsingforsavtalen, hvilke ændringer/foranstaltninger vil man så foreslå for på anden måde, at fremme målsætningen om at styrke de selvstyrende landes deltagelse i det nordiske samarbejde?

Regeringen vil støtte færøske såvel som grønlandske ønsker om en styrket rolle for de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde, så længe det er muligt inden for grundlovens rammer. De konkrete forslag vil afhænge af det arbejde, der forhåbentlig nu snart går i gang i regi af den arbejdsgruppe, som er foreslået af Danmark.

Med venlig hilsen

Connie Hedegaard
Minister for nordisk samarbejde

E 10
2007
Journalnummer: 07-372-02

Skriftlig fråga om förhållandena på Kastrups flygplats

Till Danmarks regering

Kaos på Kastrup. Den rubriken har i danska aviser fångat många människors åsikt om tillståndet vid denna viktiga flygplats. Liknande tankar har även framförts från svenskt och skånskt håll.

Kastrup är inte endast en väsentlig angelägenhet för Danmark, utan i förhållande till antal passagerare, också en av Sveriges mest använda flygplatser. Kaos och problem går inte bara ut över danska passagerare utan även över resande från andra länder. Särskilt svårt är det för passagerare från det delstatliga SAS och därmed Star Alliance. Ifall man inte kan checka in vid självbetjäningsautomaterna, utan tvingas använda diskarna med manuell hjälp, kan man få stå timtals i kö. Passagerare har missat flygavgångar på grund av väntan. Tre till fem diskar skall ibland bistå flera hundra personer! Det handlar om många timmar av värdefull tid som går till spillo. Samtidigt finns en tilltagande rädsla hos passagerare över att flyga via Kastrup då man inte vet om den elektroniska biljetten kommer att fungera. Även om nya säkerhetsrutiner och andra förändringar medfört förseningar också vid t.ex. Stockholm/Arlanda och Oslo/Gardermoen verkar läget vara särskilt alvarligt vid Kastrup. Meningslös väntan i timmar innebär förlust av mycket värdefull arbetstid. Oro och rädsla för det kaos man kan tvingas uppleva på Kastrup skapar tröghet och utgör motsatsen till den enkla, snabba och serviceinriktade tillvaro vi önskar skall prägla tillvaron kring Öresund.

Har man för avsikt att vidta några åtgärder för att minska köerna och problemen vid de manuella incheckningsdiskar som tillhör delstatliga SAS (och därmed Star Alliance) vid den för Danmark och Sydsverige så viktiga flygplatsen Kastrup?

Stockholm den 13 februari 2007

Hans Wallmark (m)

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
http://www.um.dk
Girokonto 3 00 18 06

Nordisk Råd
c/o Nordisk Ministerråd
Store Strandstræde 18
1255 Kbh. K

Bilag	Journalnummer	Kontor	
-	39.P.15.b.	NFG	20. marts 2007

Spm. E10/2007 fra Nordisk Råds medlem, Hans Wallmark om forholdene i Københavns Lufthavns, Kastrup:

" *Kaos på Kastrup. Den rubriken har i danska aviser fångat många människors åsikt om tillståndet vid denna viktiga flygplats. Liknande tankar har även framförts från svenskt och skånskt håll.*

Kastrup är inte endast en väsentlig angelägenhet för Danmark, utan i förhållande till antal passagerare, också en av Sveriges mest använda flygplatser. Kaos och problem går inte bara ut över danska passagerare utan även över resande från andra länder. Särskilt svårt är det för passagerare från det delstatliga SAS och därmed Star Alliance. Ifall man inte kan checka in vid självbetjäningsautomaterna, utan tvingas använda diskarna med manuell hjälp, kan man få stå timtals i kö. Passagerare har missat flygavgångar på grund av väntan. Tre till fem diskar skall ibland bistå flera hundra personer! Det handlar om många timmar av värdefull tid som går till spillo. Samtidigt finns en tilltagande rädsla hos passagerare över att flyga via Kastrup då man inte vet om den elektroniska biljetten kommer att fungera. Även om nya säkerhetsrutiner och andra förändringar medfört förseningar även vid t.ex. Stockholm/Arlanda och Oslo/Gardermoen verkar läget vara särskilt alvarligt vid Kastrup. Meningslös väntan i timmar innebär förlust av mycket värdefull arbetstid. Oro och rädsla för det kaos man kan tvingas uppleva på Kastrup skapar tröghet och utgör motsatsen till den enkla, snabba och serviceinriktade tillvaro vi önskar skall prägla tillvaron kring Öresund.

Har man för avsikt att vidta några åtgärder för att minska köerna och problemen vid de manuella incheckningsdiskar som tillhör delstatliga SAS (och därmed Star Alliance) vid den för Danmark och sydsverige så viktiga flygplatsen Kastrup?"

Svar:

Finansministeren har over for mig oplyst:

"Der er ingen tvivl om, at trafikudviklingen i Københavns Lufthavn i perioder og særligt i starten af ferieperioden i 2006 var stærkt utilfredsstillende.

Som ansvarlig for den danske stats medejerskab af Københavns Lufthavne A/S anmodede jeg derfor den 5. juli 2006 selskabets bestyrelsesformand om en redegørelse for, hvilke tiltag Københavns Lufthavne A/S agtede at gennemføre for at forbedre situationen på kort sigt og for at undgå, at lignende situationer ville opstå fremover.

I redegørelsen, som jeg modtog den 7. juli 2006, erklærer Københavns Lufthavne A/S sig enig i, at forholdene ikke var tilfredsstillende. Endvidere redegjorde selskabet for en række tiltag, der allerede var eller ville blive sat i værk. Bl.a. ville selskabet på kort sigt ansætte mere personale til sikkerhedskontrol, mens en ombygning af sikkerhedskontrollen på længere sigt også ville bidrage til en mere effektiv trafikafvikling. Redegørelsen blev offentliggjort på selskabets hjemmeside og er fremsendt til det danske folketing (bilag til besvarelse af spørgsmål S 5955 af den 14. juli 2006 til transport- og energiministeren, stillet af Torben Hansen (S)).

I december 2006 rettede jeg en fornyet henvendelse til Københavns Lufthavne A/S og anmodede om en status for de tiltag, selskabet tidligere havde oplyst at ville iværksætte. Jeg modtog den opfølgende redegørelse den 20. december 2006. Af denne redegørelse fremgik bl.a., at selskabet i løbet af efteråret havde ansat flere medarbejdere i sikkerhedskontrollen, og at det havde været muligt med en fornuftig afvikling af trafikken på trods af de nye skærpede EU-krav. Det fremgik endvidere, at arbejdet med at etablere en ny, central sikkerhedskontrol var påbegyndt, og at den forventes færdiggjort inden feriesæsonen 2007. Redegørelsen er i december 2006 fremsendt til Folketingets Trafikudvalg (Alm. del – Bilag 174).

Særligt for så vidt angår kødannelser ved check-in, fremgår det af ovennævnte redegørelser, at København Lufthavne A/S' ansvar alene er at stille den fysiske infrastruktur til rådighed. Derimod er det flyselskaberne, der eventuelt ved brug af de forskellige handlingselskaber har ansvaret for at bemande check-in skrankerne og dermed kødannelser ved manuelt check-in.

På den baggrund har Københavns Lufthavne A/S også haft fokus på at sikre og forbedre samspillet mellem de aktører, der har ansvar for trafikafvikling og passagerservice i Københavns Lufthavn. Ud over som allerede nævnt flyselskaberne drejer det sig bl.a. om handlingselskaber og rejsebureauer. Som de fremgår af redegørelserne, har Københavns Lufthavne A/S oplevet stor vilje fra aktørerne i arbejdet med at forbedre forholdene for de rejsende."

Med venlig hilsen

Connie Hedegaard
Minister for nordisk samarbejde

E 11
2007
Journalnummer: 07-346-01

Skriftlig fråga om situationen för kulturtidskrifterna i Norden

Till Nordiska ministerrådet

Situationen för kulturtidskrifterna i Norden är allvarlig. Det handlar om tidskrifter som spelar en väsentlig roll i den offentliga debatten, tidskrifter som fördjupar viktiga samtal och därmed har en grundläggande demokratisk betydelse, men som lider av så dålig ekonomi att de inte ens kan betala avtalsenliga löner.

Nu har kultur-, opinions- och vetenskapliga tidskrifternas förbund, Norsk tidskriftsforening, Föreningen för Sveriges kulturtidskrifter, Foreningen af Danske Kulturtidskrifter gått ut med ett upprop till beslutsfattarna i samtliga nordiska länder för att peka på den ohållbara situationen. I Finland har nyligen en femtonprocentig sänkning av tidskriftsbidraget klubbats i och med budgeten för 2007. I Norge har det statliga bidraget inte höjts på femton år. Men det handlar inte enbart om låga bidragsnivåer utan också om kraftiga portohöjningar, sjunkande prenumerationstal från offentliga bibliotek och ett massivt distributionsoligopol på lösnummermarknaden.

En mångfald bland massmedier är inte något ett land får gratis eller per automatik. Det krävs ett aktivt stöd till kulturtidskrifterna och det gäller hela Norden.

Vi vill därför fråga de nordiska kulturministrarna: Vad är ministrarna beredda att göra för att ge kulturtidskrifterna möjligheter att överleva och det på ett sådant vis att de också kan sköta sina åtaganden som arbets- och uppdragsgivare?

København, Nuuk, Helsingfors, Reykjavik, Oslo och Stockholm den 20. februar 2007

Line Barfod (EL)
May Elisabeth Hansen (SV)
Elina Linna (V)
Outi Ojala (vänst)
Johan Lund Olsen (IA)
Rolf Reikvam (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG)
Kristen Touborg (SF)

norden
Nordisk Ministerråd

Nordisk råd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fak +45 3396 0202
s
www.norden.org

E11/2007 SKRIFTLIG SPØRSMÅL OM SITUASJONEN FOR KULTURTIDSSKRIFTENE I NORDEN

30. mars 2007

Vi viser til Nordisk Råds brev av 20. februar 2007 (j.nr. 07-346-01) vedr. skriftlig spørsmål om situasjonen for kulturtidsskriftene i Norden. MR-K har ved skriftlig prosedyre (30. mars 2007) gitt Nordisk ministerråds sekretariat i oppdrag å besvare ovennevnte spørsmål.

Nordisk Ministerråd for kultur anser finansiering av kulturtidsskrifter i de enkelte land primært som en oppgave av nasjonal karakter. Dersom flere kulturtidsskrifter inngår et samarbeid på nordisk nivå i form av nettverk eller konkrete prosjekter, vil den nye strukturen for nordisk kultursamarbeid kunne åpne for flere muligheter. For å gi kultursamarbeidet en ny dynamikk fastla kulturministrene i 2005 to rammeprogrammer som vil stimulere til nye fellesnordiske initiativ og prosjekter:

- **Mobilitets- og residensprogrammet** innholder bl.a. en modul for nettverksstøtte som gir kulturaktører mulighet til å etablere kortvarige eller langvarige nettverk.
- **Kunst- og kulturprogrammet** består av to moduler: Produksjonsrettet virksomhet og Kompetanseutvikling, formidling og kritisk diskurs.

Iverksettelse av de nye programmene i 2007 vil gagne formidling og profilering av nordisk kultur i Norden og verden for øvrig. I løpet av våren 2007 vil programmene lanseres med første søknadsrunder. I 2007 etableres også en ny nordisk institusjon: Kulturkontakt Nord med ansvar for søknadsbehandling, informasjon og rådgivning om den nye strukturen for nordisk kultursamarbeid. Med dette anmodes de nordiske kulturtidsskrifter om å ta kontakt med Kulturkontakt Nord (www.kulturkontaktnord.org) for ytterligere opplysninger om hvordan de nordiske kulturtidsskriftene vil kunne søke om støtte innenfor de nye programmene.

Med vennlig hilsen

Stefan Wallin
Samarbetsminister

E 12
2007

Skriftligt spørgsmål om Sveriges ratifikation af Europarådets konvention om menneskehandel

Journalnummer: 07-334-02

Til Sveriges regering

De nordiske lande har alle underskrevet Europarådets konvention om menneskehandel, men ingen af dem har ifølge det oplyste endnu ratificeret den. Sverige var blandt de første underskrivere, og det er jo af betydning for konventionens ikrafttræden, at så mange som muligt ratificerer så hurtigt som muligt.

Hvornår forventer Sveriges regering, at Sverige kan ratificere Europarådets konvention om menneskehandel (CETS No. 197)?

København, den 5. marts 2007

Line Barfod (EL)

1068

REGERINGSKANSLIET

Dnr Ju2007/3027/L5

Justitieministern

Till Nordiska rådet

Svar på fråga från ledamot av Nordiska rådet

Fråga E 12/2007 av Line Barfod (EL) om Sveriges tillträde till Europarådets konvention om människohandel

Folketingsmedlem Line Barfod, Danmark, har ställt följande fråga till Sveriges regering:

" Hvornår forventer Sveriges regering, at Sverige kan ratificere Europarådets konvention om menneskehandel".

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att bl.a. analysera frågan om Sveriges tillträde till Europarådets människohandelskonvention och vilka lagändringar som i så fall kan krävas samt i förekommande fall ge förslag på sådana lagändringar (dir. 2005:152). Utredaren skall redovisa sitt uppdrag senast den 31 oktober i år.

När utredaren redovisat sina förslag kommer de att skickas ut på remiss. Därefter kommer de att beredas inom Regeringskansliet. Målsättningen är att en proposition till riksdagen skall kunna läggas fram senast under våren 2009.

Stockholm den 10 april 2007

Beatrice Ask

E 13
2007

Skriftlig fråga om åldersgränsen i Nordisk Barn- och ungdomskommitté

Journalnummer: 07-345-01

Till Nordiska ministerrådet

En betydande andel av de nordiska ungdomsorganisationerna har en åldersgräns på 30 år. Trots detta är den övre åldersgränsen för Nordiska Barn- och ungdomskommitténs (NordBUK) anslag 25 år. Detta försvårar det nordiska samarbetet ungdomsföreningarna emellan.

Vid sin session 2005 yrkade Ungdomens Nordiska Råd på en höjning av NordBUK's övre åldersgräns från 25 till 30 år. Efter den senaste sessionen har samarbetsministrarna godkänt strategin för NordBUK. I denna strategi har de ungas enhälliga önskemål totalt förbisetts och NordBUK's verksamhetsområde definierats till barn och unga mellan 0 och 25 år.

Varför höjs inte åldersgränsen i enlighet med yrkandet från Ungdomens Nordiska Råd?

Helsingfors den 5 mars 2007

Outi Ojala (vänst)

1070

UTRIKESMINISTERIET UTLÅTANDE HEL5527-13

16.04.2007

Nordiska Rådet

Ref.

Ärende
Svar på spørgsmål E 13/2007 om aldersgrænsen i Nordisk Børne- og Ungdomskomité

Svar på spørgsmål E 13/2007 om aldersgrænsen i Nordisk Børne- og Ungdomskomité

I brev af 5. marts 2007, j.nr. 07-345-01, har Outi Ojala stillet et spørgsmål om aldersgrænsen i Nordisk Børne- og Ungdomskomité.

"En betydande andel av de nordiska ungdomsorganisationerna har en åldersgräns på 30 år. Trots detta är den övre åldersgränsen för Nordiska Barn- och ungdomskommitténs (NORDBUK) anslag 25 år. Detta försvårar det nordiska samarbetet ungdomsföreningarna emellan. Vid sin session 2005 yrkade Ungdomens Nordiska Råd på en höjning av NordBUK´s övre åldersgräns från 25 till 30 år. Efter den senaste sessionen har samarbetsministrarna godkänt strategin för NordBUK. I denna strategi har de ungas enhälliga önskemål totalt förbisetts och NordBUK's verksamhetsområde definierats till barn och unga mellan 0 och 25 år.

Varför höjs inte åldersgränsen i enlighet med yrkandet från Ungdomens Nordiska Råd?"

Svar:
Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK) udarbejdede i efteråret 2005 forslag til samarbejdsministrene om en ny strategi for børn og unge i Norden og en ny handlingsplan for Nordisk Børne- og Ungdomskomité 2006-2009. Forslaget fra Ungdommens Nordiske Råd (UNR) indgik i NORDBUKs arbejde. Strategien og handlingsplanen blev vedtaget af samarbejdsministrene den 1. marts 2006.

I november 2006 indbød NORDBUK repræsentanter for præsidiet for UNR til at deltage i et miniseminar med NORDBUK sammen med repræsentanter for det nordiske ungdomspanel, som var nedsat af det norske formandskab i 2006. På dette seminar drøftedes ungdomspanelets forslag og mulige samarbejdsområder mellem UNR og NORDBUK, herunder også støtteordningen.

Der var på seminaret enighed mellem UNR's repræsentant og NORDBUK om at fortsætte dialogen igennem et årligt møde i forbindelse med NORDBUKs november-møde.

På baggrund af forslag fra ungdomsrepræsentanterne i NORDBUK og UNR's forslag besluttede komitéen at åbne for deltagelse af unge mellem 26 og 29 år i NORDBUK's projektstøtteordning. Dette vil fremgå af vejledningen til projektstøtteordningen fra ansøgningsfristen den 1. september 2007. Under hensyntagen til de begrænsede midler til projektstøtteordningen besluttede komitéen dog samtidig, at der fortsat skal ske en prioritering af aldersgruppen under 26 år.

Stefan Wallin
Samarbetsminister

Postadress
PB 176
00161 Helsingfors

Marinkasernsgatan 5

Telefon
+358-(0)9-160 05

Telefax
+358-(0)9-629 840

E 14
2007
Journalnummer: 07-366-01

Skriftlig fråga om budgetmedel till projekt om nordiskt samarbete mot människohandel

Till Nordiska ministerrådet

På sessionen 2006 antog Nordiska rådet Rek. 19/2006 "Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel" (A 1391/medborger), och i Rek. 27/2006 avsatte man 3 miljoner kronor i 2007 till att förverkliga besluten.

Den vänstersocialistiska gröna gruppen, VSG, initierade denna rekommendation och står likaså bakom beslutet att avsätta 3 miljoner av budgeten. VSG har försökt att få till stånd en dialog med ministerrådet om hur rekommendationerna ska kunna genomföras i realiteten men dialogen har aldrig tagit fart på allvar. Det har därför varit svårt för VSG att se vad ministerrådet avser göra på området. VSG har dock förstått det som att ministerrådet har påbörjat en process i ärendet, och vill med anledning av detta presentera ett konkret projektförslag för hur de 3 miljoner kronorna kan användas. Förhoppningsvis kan VSG:s förslag bidra till att förbättra den framtida dialogen, men även till att arbetet kan komma igång inom en snar framtid.

Det krävs stora resurser för att förverkliga ett samarbete mellan yrkesverksamma i Norden och i västra Ryssland/de baltiska staterna. Åtskilliga av de yrkesverksamma inom det aktuella fältet har behov av erfarenhetsutbyte och vidareutbildning. I synnerhet då det gäller att utveckla *best practice* i samarbetet mellan socialarbetare och poliser. VSG:s förhoppning är därför att de 3 miljoner kronor kan öronmärkas för det projekt som nedan bifogas.

Är Nordiska ministerrådet beredda att realisera det projekt som VSG föreslår?

Stockholm den 8 mars 2007

Elina Linna (v)

Bilaga: Projektbeskrivning för nordiskt samarbete mot människohandel

Projektbeskrivning för nordiskt samarbete mot människohandel

Vid nordiska rådets möte i Helsingfors, i januari 2007, förestod den vänstersocialistiska gröna gruppen (VSG) en workshop där bl.a. Maria Sagitova, advokat på ministerrådet i S:t Petersburg, och Kristina Misiniene, socialarbetare på Caritas i Vilnius, deltog. De informerade om hur situationen ser ut i deras respektive närområden samt om vilka åtgärder de bedömde som nödvändiga om ett nordiskt samarbete mot människohandel ska bli framgångsrikt.

Följande förslag bygger således på erfarenheter som kom fram vid denna workshop, men även på kunskaper som framkommit under tidigare genomförda seminarier inom Nordiska rådets ramar. Utöver detta har ett flertal personer, verksamma inom området, kommit med värdefulla synpunkter på VSG:s förslag.

Samarbetet med Västryssland och Litauen

Situationen i S:t Petersburg

I S:t Petersburg finns det inga åtgärder som riktar sig direkt vare sig till dem som fallit offer för människohandel eller till offren inom sexindustrin. Det gäller såväl de som sålts till utlandet, och sedan har sänts tillbaka till hemlandet, som de som kommit från landbygden till storstaden. Viktigt att notera i detta sammanhang är att många av de barn som har sålts till sexindustrin tvingas bo tillsammans i lägenheter som besöks av sexturister. I vissa lägenheter kan så många som 15-20 barn ha trängts ihop på en mindre yta. En grov form av människohandel som särskilt bör uppmärksammas.

Naturligtvis är anställda i förvaltningar, i enskilda statliga kriscentra och hos polisen bekanta med denna verklighet, men kunskapsnivån då det gäller möjliga åtgärder är låg. Det handlar exempelvis om brist på kunskap vad gäller utredningsinsatser, skadereduktion, förebyggande insatser och internationellt samarbete. Man talar inte om prostitution och inte heller om möjligheten att t.ex. dela ut kondomer eller om andra förebyggande åtgärder som länge har varit självklarheter i Norden.

I och med bristen på målinriktade åtgärder saknar socialarbetare, som ju står i fokus i de antagna rekommendationerna, den nödvändiga kompetensen för att stötta och hjälpa de utsatta. Det är därför helt naturligt att ett samarbete tar sin utgångspunkt i ett erfarenhetsutbyte som syftar till att lyfta kunskapsnivån hos alla inblandade parter. De nordiska socialarbetarna kommer t.ex. kunna använda sig av kunskaper och erfarenheter från S:t Petersburg då det handlar om hur offren luras till att tro på "ett bättre liv i Norden". Erfarenhetsutbyte är viktigt av rent "praktiska skäl", men det handlar även om att förändra attityder – i Norden såväl som i Litauen och Ryssland.

VSG ser således kunskapsutbytet mellan professionerna som helt centralt i kampen för de utsatta och mot de kriminella. Tre huvudsakliga problemställningar, som alla kräver olika åtgärder, bör stå i fokus:

1. Barn som offer för sexturismen
2. Handel med kvinnor och män som säljs till prostitution från landsbygd till storstäder
3. Handel med kvinnor, män och barn som säljs som sexslavar utomlands

Barn som sexslavar

Polisen i S:t Petersburg känner ofta till lägenheterna som barnen vistas i, men som regel agerar man inte mot dem. Ett mycket konkret problem är att det inte finns något lagligt stöd för att tvångsflytta barnen från deras föräldrar. Det innebär också att de föräldrar, som av desperation och fattigdom har sålt sina barn, i en rättsprocess i själva verket även ska representera dessa barn – d.v.s sina egna barn. Detta är naturligtvis en omöjlig och ohållbar situation.

Hur polisens insatser ser ut då det gäller att anhålla sexturisterna och antingen själv väcka åtal mot dem, eller sända dem till deras hemland för att där få åtal väckt mot dem, är okänt och därför särskilt viktigt och relevant att få belyst.

Vidare så har barn som varit utsatta för så grova övergrepp som de ovan beskrivna, behov av särskild vård som det i dag inte finns utbildad personal för.

Prostitution

Detta är i huvudsak ett problem där de nordiska länderna inte är lika direkt och tydligt involverade. Vad som dock är desto tydligare är att ett generellt kunskapslyft skulle vara till stor nytta för att komma närmare en lösning av problemet.

Människohandel över gränserna

Litauen har samma problem som man har i Ryssland. Åtgärderna beskrivs därför i följande avsnitt.

Situationen i Litauen

En katolsk NGO, Caritas, ligger bakom initiativet till en gemensam insats på området. Caritas hyr bl.a. lägenheter med skyddade adresser, där kvinnor som återvänder hem efter att ha använts som sexslavar i ett nordiskt land har möjlighet att gömma sig. De använder sig aldrig av samma lägenhet längre än sex månader, på grund av hot och risker. Även för de anställda är hot och trakasserier vanligt.

Konkreta åtgärder: projektförslag

Erfarenhetsutbyte mellan yrkesverksamma

När vi här talar om yrkesverksamma syftar vi på såväl offentligt anställda socialarbetare och poliser, som anställda i diverse NGO's.

VSG menar att personal från de utvalda nordiska länder som har arbetat med barn som har utsatts för grova övergrepp, ska besöka personal som på sikt ska stötta och hjälpa barn i de ryska statliga barnhemmens särskilda avdelningar – eller hur de ryska myndigheterna beslutar – samt inom motsvarande i Litauen. Omvänt bör rysk och litauisk personal besöka personalen i de nordiska länderna och se hur man arbetar där. Inte minst i vilken kontext som detta arbete sker. Motsvarande bör gälla för vuxna drabbade.

Det kanske allra viktigaste är dock att polis och socialarbetare kommer närmare en förståelse för varandras arbete. Det är därför viktigt att besöken/mötena inkluderar båda yrkeskategorierna. Fokus bör ligga på bl.a. förhörsmetoder (av de utsatta), hur vittnesskyddsprogram kan etableras och hur man hittar och straffar människosmugglarna.

Parallellt med detta är det önskvärt att även beslutsfattare i viss utsträckning deltar i en del av mötena. Dels för att få insikt om problemens omfång, men i synnerhet för att öka deras förståelse för vilka konsekvenserna blir för dem som har drabbats av övergreppen. Detta deltagande får dock under inga omsändigheter ske på bekostnad av de yrkesverksammas möten, fortbildning och erfarenhetsutbyte.

Slutligen bör varje möte dokumenteras skriftligt. Avrapporteringen ska distribueras av Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet till beslutsfattare, andra yrkesverksamma inom fältet m.fl.

I korthet

Anställning av projektansvarig, innan augusti 2007 (600 000 kr.) 30 socialarbetare och 15 poliser från St. Petersburg och Litauen besöker i två veckor två nordiska länder (2x1 vecka). Huvudfokus ligger på det sociala arbetet i praktiken (600 000 kr). 30 socialarbetare och 15 poliser från två nordiska länder besöker S:t Petersburg och Litauen (2x1 vecka). Fokus är det sociala arbetet i praktiken samt de kriminella rekryteringsmetoderna (500 000 kr). En grupp beslutsfattare inom polisen, social och hälsovården deltar i besöksrundan i en vecka (100 000 kr).

Ett seminarium där beslutsfattare och yrkesverksamma möts med syfte att diskutera vad som kan implementeras av den inlärda kunskapen, definiera barriärer samt formera nya och utveckla befintliga nätverk bland de yrkesverksamma (200 000 kr).

Skriftlig dokumentation och avrapportering efter varje besök (100 000 kr).
Liknande projekt i Estland-Lettland (1 000 000).

1074
SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

19.4.2007

Till Nordiska Rådet

Ärende Svar på skriftlig fråga 14/2007

Medlemmen av Nordiska Rådet, Elina Linna (V) undrar i sin skriftliga fråga till Nordiska Ministerrådet om Nordiska Ministerrådet är beredda att realisera det projekt som VSG föreslår.

Projektet som VSG föreslår berör nordiskt samarbete mot människohandel. Enligt Rek. 27/2007 avsattes 3 miljoner kronor i 2007 till att förverkliga besluten som togs i och med antagandet av Rek. 19/2006 "Beskyttelsehuse til ofre for menneskehandel" (A 1391/medborger). Det är den Vänstersocialistiska Gröna Gruppen, VSG, som initierat denna rekommendation och står bakom beslutet att avsätta 3 miljoner av budgeten. VSG undrar nu vad ministerrådet avser att göra på området.

Nordiska Ministerrådet utarbetar för närvarande ett svar på Rek. 19/2006 "Beskyttelsehuse til ofre for menneskehandel" (A 1391/medborger) samt Rek. 27/2007 "Nordiska Ministerråds budget för 2007, punkt.4, där Nordiska Ministerrådet skall redogöra för hur man vill använda de reserverade medel (3 MDK) som är öronmärkta till att skydda kvinnor i närområdet mot trafficking.

Svaren kommer att avges i enlighet med det förfarande som gäller för svar på rekommendationer och framställningar. Nordiska Ministerrådet hänvisar således till dessa svar på det skriftliga spörsmålet från medlemmen av Nordiska Rådet, Elina Linna (V).

Med vänlig hälsning

Liisa Hyssälä
Social- och hälsovårdsminister

Postadress: PB 33, FI-00023 Statsrådet, Finland
Gatuadress: Sjötullsgatan 8, Helsingfors, Finland
Telefon: + 358 9 16001
Telefax: + 358 9 160 74126
(Registrering)
Epost:
Email:kirjaamo.stm@stm.fi

E 15
2007
Journalnummer: 07-376-01

Skriftlig fråga om samordningen mellan regionala organisationer

Till Nordiska ministerrådet

Den ekonomiska aktiviteten i både Östersjöområdet och den nordliga regionen ökar vilket skapar stor dynamik och lockar ett växande antal aktörer. Detta är en positiv utveckling som gynnar både regionens invånare och länderna.

Nordiska ministerrådet har under ett antal år pekat på vikten av samordning mellan de regionala organisationerna i norra Europa: Nordiska ministerrådet, Arktiska rådet, Barentsrådet och Östersjörådet. Avsikten med detta är att säkra att resurserna används på ett effektivt sätt och för att undvika dubbelarbete, så att de nordiska medborgarna får största möjliga nytta av de resurser som satsas.

Mot bakgrund av ovanstående:

Hur avser Nordiska ministerrådet att fortsatt stärka samordningen mellan de regionala organisationerna i norra Europa: Nordiska ministerrådet, Arktiska rådet, Barentsrådet och Östersjörådet?

Stockholm den 27 mars 2007

Sinikka Bohlin (s)

1076

UTRIKESMINISTERIET
Europa-avdelningen
EUR-16 Caj Söderlund

UTLÅTANDE

02.05.2007

Nordiska Rådet

Ref.

Ärende
NR; E 15/2007; Skriftlig fråga om samordningen mellan regionala organisationer

Svar på skriftligt spørgsmål E 15/2007 Samordning med øvrige regionale organisationer stillet af Nordisk Råd ved medlem Sinikka Bohlin Nordiska (S):

"Hur avser Nordiska ministerrådet att fortsatt stärka samordningen mellan de regionala organisationerna i norra Europa: Nordiska ministerrådet, Arktiska rådet, Barentsrådet och Östersjörådet?"

Svar fra Nordisk Ministerråd på Skriftligt spørgsmål E 15/2007:

Det fælles nordisk samarbejde med andre internationale organisationer skal sikres størst mulig nordisk nytte af det samlede engagement, som de nordiske landes regeringer over tid har besluttet sig for.

De regionale organisationer Østersørådet (CBSS), Barentsrådet (BEAC) og Arktisk Råd (AC) berører i betydelig grad samme geografiske område og beslægtede aktiviteter som Nordisk Ministerråd (NMR). Derfor søges til stadighed samspillet udviklet med de regionale organisationer CBSS, BEAC og AC.

De nordiske samarbejdsministre har i august 2005 vedtaget overordnede retningslinier for øget samordning med de regionale organisationer, hvoraf følgende kan fremhæves:

- "NMR støtter et fortsat øget samspil med de øvrige regionale organisationer CBSS, BEAC og AC. Bestræbelserne skal sikre gensidig information om mål og handlinger og etablere konkret samarbejde om projekter eller anden indsats, hvor et samvirke kan understøtte overensstemmende målsætninger og udløse synergi i udførelsen.

- Tiltrædende NMR-formandskaber er positiv indstillet på at orientere de øvrige regionale organisationer om det kommende formandskabsprogram for NMR med henblik på at kunne drage fælles nytte af de forskellige aktiviteter, der forekommer i de regionale råd.

- NMR vil fortsat udvikle samarbejdet med CBSS og derigennem fremme en stærk Østersøregion og dens attraktionskraft.

  NMR vil prioritere projekter i Arktis og Barentsregionen, som sker i samarbejde med Arktisk Råd og Barentsrådet.

Postadress
PB 176
00161 Helsingfors

Marinkasernsgatan 5

Telefon
+358-(0)9-160 05

Telefax
+358-(0)9-629 840

- NMR vil fremover begrænse egne initiativer i det geografiske område Barentsrådet omfatter for i stedet at deltage som aktiv partner i de af Barentsrådet initierede samarbejdsaktiviterer, der er i overensstemmelse med NMRs strategier.

- Det arktiske samarbejdsprogram for 2006-2008 understøtter de nordiske landes ageren i Arktisk Råd og fælles nordiske satsninger til det Internationale Polar-år (IPY) 2007-2008, og danner udgangspunkt for ministerrådets samarbejde med Arktisk Råd. Normalt skal initiativer og aktiviteter tages af eller indenfor Arktisk Råd. Andre initiativer kan imidlertid komme på tale. Al virksomhed som Nordisk Ministerråd deltager i, skal ligge på linie med ministerrådets og de nordiske landes strategier og være af fælles interesse. "

Samarbejdsministrene har senest på deres møde i december 2006 bekræftet, at ovennævnte retningslinier fortsat er gældende og øget samarbejde er et mål, der skal efterstræbes. Bestræbelserne går ud på dels at sikre gensidig information om mål og handlinger, dels at etablere konkret samarbejde om projekter eller anden indsats, hvor et samvirke kan understøtte overensstemmende målsætninger og udløse synergi i udførelsen.

NMRs samarbejde med de regionale organisationer Arktisk Råd, Barentsrådet og Østersørådet er generelt blevet øget i de seneste år. Dette er en tendens som vil fortsætte. Ikke mindst må samarbejdet mellem organisationerne forventes tiltagende i relation til Den Nordlige Dimension og den rolle som de regionale råd forventes at få.

Den nye politik for den Nordlige Dimension, der blev opnået enighed om i november 2006, forstærker de regionale råds rolle og deltagelse i implementeringen af Den Nordlige Dimension. De regionale råd indgår med deres ekspertise og erfaringer på en måde, der fremmer målsætningen i den Nordlige Dimension. Den Nordlige Dimension er en integreret del af Nordisk Ministerråds politik og aktiviteter. Nordisk Ministerråd vil også fremover støtte virkeliggørelsen af Den Nordlige Dimension og deltage aktivt i aktiviteter i relation hertil. Dette gælder såvel partnerskaber, mødeaktiviteter som andre projekter.

Der afholdes forskellige koordinationsmøder mellem de regionale organisationer. Det seneste formelle fælles møde mellem de fire organisationer fandt sted i august 2006 i Moskva, hvor også EU Kommissionen deltog. Det næste formelle møde mellem organisationerne er planlagt til andet halvår af 2007 under lettisk formandskab i CBSS.

Herudover er flere uformelle møder med deltagelse af de regionale råd blevet afholdt. Her kan nævnes et møde i Malmø i efteråret 2006 indkaldt af det svenske formandskab for CBSS og senest et kortere, uformelt møde mellem alle de regionale råd i Hanasaari, Finland i januar 2007 vedr. EU's nordlige dimension på det finske formandskabs foranledning. Nordisk Ministerråd har løbende konsultationer med de enkelte formandskaber for øvrige regionale råd. Blandt andet kan nævnes, at såvel det nuværende svenske formandskab som det kommende lettiske formandskab for CBSS har haft møder med NMRs formandskab og generalsekretær i foråret 2007. Også tæt kontakt til det finske formandskab i Barentsrådet og det norske formandskab i Arktisk Råd foregår.

Hertil kommer, at NMR har observatørstatus i Arktisk Råd (AC) og Barentsrådet Regionalråd (BEARC) og NMR bliver desuden jævnligt inviteret til Barentsrådet (BEACs) CSO-møder (Committee of Senior Officials), hvilket er nyttigt for samarbejdet. Tæt samarbejde sker også med CBSS' sekretariat og NMRs sekretariatet har endvidere ved flere lejligheder deltaget i møder i CBSS' regi, herunder på CSO-niveau.

Det konkrete samarbejde med Barentsrådet foregår indenfor rammerne af NMRs Nabopolitik og har sit udspring i NMRs Ruslandsprogram, som besluttet af samarbejdsministrene. Samarbejdet med Barentsrådet er kommet i en ny fase efter det lykkedes at få konkrete aftaler på plads om fælles projekter. NMR og Barentsrådet har aftalt samarbejde om tre fælles pilotprojekter, som støttes med 2 millioner DKK fra NMRs budget for Nabopolitikken.

Samarbejdsprojekterne mellem NMR og BEAC er vedrørende klima, urbefolkning og økonomisk udvikling/næringsliv. Derudover har NEFCO og Nopef deltaget i det 6. Barents Industrial Partnership d. 18-19. april 2007.

I forlængelse af aftalen mellem NMR og Barentsrådet om projektsamarbejde, er der etableret en arbejdsgruppe, der skal evaluere projekterne og vurdere mulighederne for yderligere fælles projekter. NMRs formandskab og Generalsekretæren deltager i arbejdsgruppen, hvor Barentsrådet vil være repræsenteret af det nuværende og kommende formandskab.

NMR har de senere år øget fokus på det Arktiske område, og dermed samarbejdet med Arktisk Råd. Konsekvenserne af blandt klimaforandringerne sætter øget fokus på denne del af det Nordiske område. Det norske formandskabsprogram for NMR i 2007 satte fokus på Arktis ligesom at det nuværende finske formandskab har sat fokus på de nordlige områder og EU's Nordlige Dimension.

NMR har et overordnet Arktisk Samarbejdsprogram, og som danner den overordnede ramme for de fællesnordiske indsatser i Arktis. Det samlede budget for det Arktiske Samarbejdsprogram er i 2007 8,3 millioner DKK. Programmets fokusområder er a) oprindelige folks levevilkår og økonomiske og kulturelle udviklingsmuligheder, b) forudsætningerne for nordisk forskning med særlig henblik på det Internationale Polarår 2007–2008, samt c) forudsætningerne for nordisk samarbejde vedrørende klimaændringer og miljøgifte i Arktis. NMR har tilkendegivet at være parat til, i samarbejde med andre partnere, at afholde en arktisk konference i Grønland 2008, som opfølgning på konference afholdt i 2002 under det danske EU-formandskab. Et muligt samarbejde med AC og EU vil blive tænkt ind i den proces.

I tillæg til det overordnede arktiske samarbejdsprogram udvikler og gennemfører de respektive fagministerråd i NMR egne arktiske handlingsplaner og strategier, som støtter op om det overordnede samarbejdsprogram. Særlig uddannelses- og forskningsministrene samt miljøministrene har haft fokus på Arktis hvor mulighed for samarbejde med AC og arbejdsgrupperne herunder indgår som et væsentligt element.

Samarbejdet med Østersørådet (CBSS) er under konstant udvikling og gensidig information og samordning har været en fast del af samarbejdet over de seneste år. I november 2006 blev en aftale om udveksling af sekretariatspersonale godkendt og den første personale udveksling har allerede fundet sted. Eksempler på konkret samarbejde er især gennemførelsen af BEN-projektet (Baltic Euroregional Network), som finansieres af NMR, CBBS og EU. Samarbejde sker også på energi-, IKT-, børne- og ungdomsområdet og inden for kultursamarbejdet. Bæredygtig udvikling er også et samarbejdstema. Erfaringsudveksling er også sket på næringslivsområdet. Endvidere sker der samarbejde inden for Baltic Sea Initiativ (BSI), som er et netværk af netværk i Østersøregionen. Samarbejde på social og helse området er under udbygning, herunder i relation til den Nordlige Dimensions Partnerskab om social og helse.

Endelig kan der henvises til den af NMR udarbejde rapport fra august 2006, der redegører for NMRs aktiviteter udenfor Norden "Det internationale Norden, Nordisk samarbejde i europæisk ramme 2006".

Ilkka Kanerva

Samarbetsminister

Bilagor

E 16
2007
Journalnummer: 07-372-03

Skriftligt spørgsmål om forskelle mellem Danmark og Sverige i spørgsmålet om EU-regler for færgetrafik

Til Sveriges regering

Færgetrafikken til vore store øer er af vital samfundsmæssig betydning, også økonomisk. Eftersom der er store ligheder mellem behovene for færgetrafik til og fra Gotland og til og fra Bornholm, og færgetrafikken til og fra Bornholm tilmed vedrører både Danmark og Sverige, er det rimeligt, at de EU-vilkår, som både Danmark og Sverige er underlagt, får den samme udmøntning i begge lande.

Ved udbud af færgetrafik vil man naturligvis kunne opnå bedre tilbud, jo længere en kontraktperiode bliver. Det kan derfor undre, at Sverige efter forlydende har fået EU-accept af at udbyde færgetrafikken til og fra Gotland for en tiårs periode, mens Danmark kun kan udbyde Bornholmstrafikken for en seksårs periode – uanset at de generelle EU-regler er de samme.

Med hvilke argumenter har Sverige opnået mere fordelagtige vilkår i EU for udbud af færgetrafikken til Gotland, end Danmark har kunnet opnå i udbud af færgetrafikken til Bornholm?

København, den 10. april 2007

Joan Erlandsen (V)

1080

REGERINGSKANSLIET

Sekretariatet
Ind:
J. nr:
Sagsbeh.:
Kopi:

2007-05-04 N2007/3960/TR

Näringsdepartementet
Statsrådet Åsa Torstensson

Nordiska Rådet
Store Strandstraede 18
DK - 1255 Köpenhamn

Joan Erlandsen (v), som är dansk medlem av Nordiska rådet, har ställt en skriftlig fråga till Sveriges regering om med vilka argument Sverige har uppnått fördelaktigare villkor i EU för upphandling av färjetrafiken till Gotland än Danmark har kunnat uppnå vid upphandling av färjetrafiken till Bornholm.

Den nu pågående upphandlingsperioden för Gotlandstrafiken omfattar tiden 1 januari 1998 – 31 december 2008. Inför den nya upphandlingsperioden efter 31 december 2008 gick Rikstrafiken, som är den ansvariga statliga myndigheten, ut med ett villkor om en sexårig avtalsperiod. Huvudregeln är en sexårig avtalsperiod, men möjlighet finns till undantag. När tiden för att ge in anbud hade gått ut hösten 2005 hade inga anbud inkommit. Vid de undersökningar som Rikstrafiken då företog framkom att ett av skälen till att inget rederi kommit med anbud var den korta upphandlingsperioden. Rikstrafiken gjorde bedömningen, efter kontakt med Europeiska kommissionen, att en tioårig upphandlingsperiod skulle kunna vara möjlig. Förutsättningen i den förnyade och pågående upphandlingen var dock att varje anbudsgivare skulle komma in med ett anbud avseende en avtalstid om sex år men också att möjligheten fanns att lämna ett anbud på tio år. Anbudssumman skulle för varje år, om anbudet avsåg en tioårig avtalstid, vara 10 miljoner kronor lägre än ett anbud avseende sex år för att väljas framför anbud med den kortare avtalstiden. Upphandlingen är ännu inte avslutad.

Med vänlig hälsning

Åsa Torstensson

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Jakobsgatan 26
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-411 36 16
E-post: registrator@enterprise.ministry.se

E 17
2007
Journalnummer: 07-00165

Skriftligt spørgsmål om transportstøtte til studerende

Til Danmarks og Sveriges regeringer

Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og de enkelte nordiske regeringer har i de senere år arbejdet med at fjerne grænsehindringer for borgerne i Norden. For studerende og andre unge under uddannelse er der dog stadig betydelige grænsehindringer i form af forskelle i støtteordninger for transport til og fra uddannelsesstedet, hvis man bor i et land og uddanner sig i et andet. Således kan svenske studerende, som er bosat i Sverige og uddanner sig i Danmark, ikke modtage støtte til offentlig transport, mens danske studerende, som bor i Danmark og uddanner sig i Sverige, kan modtage støtte fra både Sverige og Danmark. De danske studerende kan i kraft af deres ret til Statens Uddannelsesstøtte opnå dansk transportstøtte og i kraft af svensk studiekort opnå svensk støtte, mens de svenske studerende, der uddanner sig i Danmark, er udeladt i begge ordninger. Øresundsinstituttet er på dette område en central institution, som også på dette område vil kunne komme med en løsningsmodel.

Hvad vil den danske og den svenske regering gøre for at give danske og svenske studerende ensartede muligheder for transportstøtte i forbindelse med deres studier, hvis disse foregår hen over grænsen mellem de to lande – hvor den studerende bor i det ene land og studerer i det andet?

København, 17. april 2007

Bente Dahl (RV)

UI 1082 RIGSMINISTERIET

Maj Børner
Nordisk Ministerråd
Store Strandstræde 18
1255 Kbh. K

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
http://www.um.dk
Girokonto 3 00 18 06

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	39.P.15.b.	NFG	16. maj 2007

Svar på spm. E17/2007 om transportstøtte til studerende

Spm.: **Hvad vil den danske og den svenske regering gøre for at give danske og svenske studerende ensartede muligheder for transportstøtte i forbindelse med deres studier, hvis disse foregår hen over grænsen mellem de to lande – hvor den studerende bor i det ene land og studerer i det andet?**

Undervisningsministeren har over for mig oplyst følgende:

" SU-styrelsen deltager på Danmarks vegne i HØGUT's (rådgivningsgruppen for Nordisk Ministerråd for uddannelse og forskning inden for højere uddannelse ("högre utbildning")) arbejdsgruppe vedr. studiestøtte. Denne arbejdsgruppe har som led i arbejdet med at nedbringelse af grænsehindringer beskæftiget sig med spørgsmålet om transportstøtten til nordiske studerende. SU-styrelsen har i august 2005 fremsendt en række oplysninger til Poul Schlüter, den daværende særlige rådgiver vedrørende spørgsmål om grænsehindringer i Norden og SU-styrelsen ligger ikke inde med yderligere forslag. Fremsendelsen af 5. august 2005 vedlægges.

Spørgsmålet om ensartede muligheder for transportstøtte i Danmark og Sverige har ikke været drøftet mellem studiestøttemyndighederne i de to lande.

Med venlig hilsen

Connie Hedegaard
Minister for nordisk samarbejde

REGERINGSKANSLIET

2007-05-25

Utbildningsdepartementet

Departementschefen

Nordiska rådet

Svar på fråga från Nordiska rådet (E 17/2007)

Nordiska rådets medlem Benthe Dahl, mittengruppen, har ställt följande fråga till Danmarks och Sveriges regeringar.

"Hvad vil den danske og den svenske regering gøre for at give danske og svenske studerende ensartede muligheder for transportstøtte i forbindelse med deres studier, hvis disse foregår hen over grænsen mellem de to lande – hvor den studerende bor i det ene land og studerer i det andet?"

Sverige har ett väl utbyggt studiestödssystem som ger de allra flesta studerande goda möjligeter att bedriva studier. Svenskt studiestöd lämnas i huvudsak till svenska medborgare och till personer som jämställs med svenska medborgare. Stödet är avsett att täcka levnadsomkostnader under studietiden. Inom studiestödssystemet finns även möjlighet för den studerande att få extra lån för vissa merkostnader, t.ex. för resekostnader vid utlandsstudier.

Studerande vid högskola och universitet i Sverige kan erhålla olika typer av studentkort. Studentkorten ger den studerande rabatt hos vissa reseföretag m.m. Villkoren för studentkorten bestäms av de privata företag som ger ut korten. Vilka reserabatter som skall lämnas till studerande bestäms av reseföretagen själva och staten subventionerar inte dessa rabatter.

Inom det nordiska samarbetet tillsattes 2003 en arbetsgrupp under Nordiska Ministerrådet som har till uppgift att arbeta med studiestödsfrågor på en övergripande nivå. I arbetsgruppen sitter representanter från respektive lands berörda departement. Arbetsgruppen lämnar årligen en rapport till Ledningsgruppen för nordiskt samarbete inom högre utbildning (HÖGUT). I 2006 års rapport föreslår arbetsgruppen att det bör analyseras och klargöras vad som egentligen utgör gränshinder i studiestödssammanhang. Vidare

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Drottninggatan 16
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-21 68 13
E-post: registrator@education.ministry.se

föreslår arbetsgruppen att man bör identifiera något eller några särskilda problem där arbete kan påbörjas för att hitta gemensamma lösningar. Dessutom föreslår gruppen att den gemensamma nordiska informationen kring studiestöds- och studiesociala frågor bör förbättras. Arbetsgruppen menar att lättillgänglig information om gällande regelverk för rörlighet inom Norden är av stor vikt. Bristande kunskap och begränsad informationstillgång är i sig att betrakta som gränsbarriärer vilket hindrar rörlighet.

Sveriges regering anser att frågan om gränshinder inom det nordiska samarbetet är viktig och avser att följa arbetsgruppens vidare arbete. Sannolikt ligger dock de åtgärder som Benthe Dahl efterfrågar utanför svenska statens ansvarsområde.

På regeringens vägnar

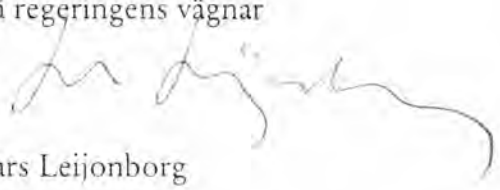

Lars Leijonborg

E 18
2007
Journalnummer: 07-00166

Skriftlig fråga om projektstöd till amatörteater i Norden

Till Nordiska ministerrådet

Nordiskt Amatörteaterråd (NAR) har som uppgift att fördela resebidrag till amatörteatergrupper som gästspelar i något annat nordiskt land och även till de baltiska länderna och S:t Petersburg. NAR understöder också amatörteaterfestivaler för barn och för vuxna.

För barnen ordnas vartannat år en festival på något tema, exempelvis stöddes en sådan amatörteaterfestival för barn i Danmark år 2005 till H.C. Andersen-jubileet och för år 2007 planeras en Astrid Lindgren-festival i Vimmerby i Sverige.

För vuxna ordnas NEATA (North European Amateur Theatre Alliance) amatörteaterfestival vart tredje år. Då samlas amatörteatergrupper från nordiska, baltiska och närområden, till gemensamma uppspel.

AITA/IATA:s (International Amateur Theatre Association) världsfestival har sedan 1957 ordnats vart fjärde år i Monaco och vart fjärde år på något annat ställe, vilket betyder att en världsfestival med vidhängande kongress ordnas med två års mellanrum. NAR understöder de nordiska amatörteatergrupperna med resebidrag till festivalerna.

För ungdomar ordnas varje sommar "NUTU-sommarskola", ett två veckor långt teaterläger med workshops av olika slag. NUTU (Nordiskt Ungdomsteater Utvalg) har en egen arbetsgrupp som har till uppgift att planera den årliga sommarskolan. NUTU har fattat ett beslut om att sommarskolan är drog- och rusfri. Det är en regel som strikt följs. Enligt ungdomar som deltagit, jämnar NUTU vägen för fortsatt nordiskt samarbete också inom andra områden som t.ex. Nordjobb.

Den vänstersocialistiska gröna gruppen menar att det är en mycket viktig satsning att stödja amatörkulturen, främst bland barn och unga men även bland vuxna. Amatörkulturen och den professionella kulturen är som kommunicerande kärl, beroende av varandra. Den professionella kulturen behöver amatörerna för att det ska finnas ett brett underlag för rekrytering av nya professionella utövare. Och amatörkulturen behöver i sin tur den professionella kulturen som motor, inspirationskälla och förebild. Det är naturligtvis av stor vikt att såväl yngre som äldre personer i Norden med ett gemensamt stort intresse för amatörteater kan träffas och utbyta erfarenheter

Ovanstående evenemang har varit möjliga att genomföra tack vare ett årligt projektbidrag från Nordiska ministerrådet och en medlemsavgift från varje nordiskt land.

Vi har nu erfarit att projektstödet från Nordiska ministerrådet dras in fr.o.m. år 2009. Vi har också informerats om att NAR inte bedömer det som realistiskt att höja medlemsavgiften i motsvarande grad och inte heller ser någon möjlighet att hitta sponsorer i så stor omfattning som skulle behövas.

Vad avser ministerrådet att vidta för åtgärder för att det nordiska teatersamarbetet ska kunna upprätthållas, särskilt vad anbelangar aktiviteter för barn och ungdomar, men även då det gäller vuxenverksamheten?

Stockholm den 19 april 2007

Elina Linna (v)

1086

norden

Nordisk Ministerråd

Nordisk råd
nordisk-rad@norden.org

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fak +45 3396 0202
s
www.norden.org

24. mai 2007

E18/2007 SKRIFTLIG SPØRSMÅL OM PROSJEKTSTØTTE TIL AMATØRTEATER I NORDEN

Vi viser til Nordisk Råds brev av 19. april 2007 (j.nr. 07-346-02) vedr. skriftlig spørsmål om prosjektstøtte til amatørteater i Norden.

Nordisk Ministerråd for kultur besluttet den 29. juni 2006 ved skriftlig prosedyre at Nordisk amatørteaterråd mottar tilskudd i en periode på to år (2007-2008) som vil gi amatørteaterrådet mulighet til eventuelt å tilpasse sin virksomhet den nye strukturen eller å finne andre finansieringskilder.

For å gi kultursamarbeidet en ny dynamikk fastla kulturministrene i 2005 to rammeprogrammer som vil stimulere til nye fellesnordiske initiativ og prosjekter:

- **Mobilitets- og residensprogrammet** innholder bl.a. en modul for nettverksstøtte som gir kulturaktører mulighet til å etablere kortvarige eller langvarige nettverk.

- **Kunst- og kulturprogrammet** består av to moduler: Produksjonsrettet virksomhet og Kompetanseutvikling, formidling og kritisk diskurs.

Dersom flere kulturaktører inngår et samarbeid på nordisk nivå i form av nettverk eller konkrete prosjekter, vil den nye strukturen for nordisk kultursamarbeid kunne åpne for flere muligheter.

I tillegg vil **Nordisk kulturfond** fortsatt gi støtte til et bredt spekter av kulturprosjekter med både amatør- og profesjonell virksomhet. **Nordisk barn- og ungdomskomité** (NORDBUK) gir også prosjektstøtte til aktiviteter for og med barn og unge som dreier seg om kulturelle, politiske og sosiale spørsmål i Norden.

I løpet av våren 2007 vil de nye programmene lanseres med første søknadsrunder. Dette vil åpne for nye muligheter og utviklingspotensiale for nordiske kulturaktører. I overgangsperioden 2007-2009 vil Nordisk ministerråd opprettholde en løpende dialog med teaterrådet. Et første møte ble avholdt 23. mai i Nordisk ministerråds sekretariat i København.

I 2007 etableres også en ny nordisk institusjon: Kulturkontakt Nord med ansvar for søknadsbehandling, informasjon og rådgivning om den nye strukturen for nordisk kultursamarbeid.

Med dette anmodes de nordiske teateraktører om å ta kontakt med Kulturkontakt Nord (www.kulturkontaktnord.org) for ytterligere opplysninger om hvordan de vil kunne søke om støtte innenfor de nye programmene.

Med vennlig hilsen

Stefan Wallin
Kultur- og idrettsminister
Undervisningsministeriet

formann
Nordisk ministerråd for kultur

E 19
2007

Skriftlig spørsmål om samarbeid med urfolk i Barents-regionen

Journalnummer: 07-00073

Til Nordisk Ministerråd

Ved sesjonen i 2005 vedtok Nordisk Råd en rekommandasjon hvor det blir tatt til orde for å sette i verk tiltak for å bedre situasjonen for urfolkene i Nordvest-Russland (Rek. 19/2005). I rekommandasjonen blir det særlig pekt på behovet for raske tiltak i helsesektoren og på noe lengre sikt tiltak for å fremme næringsutvikling og arbeidsplasser i regionen. Et særlig aktuelt tiltak er å etablere obshinaer hvor samer og andre kan kombinere tradisjonell næring og håndverk, med etablering av arbeidsplasser.

I meddelelsen fra Nordisk Ministerråd om hva som er gjort for å følge opp dette i 2006, savnet Nordisk Råd konkrete tiltak som gjør noe med situasjonen.

Hva skjer på dette området nå, hvilke tiltak er satt i verk og hva er evt. effekten av tiltakene?

Oslo, den 27. april 2007

Bendiks H. Arnesen (A)

UTRIKESMINISTERIET
Europa-avdelningen
EUR-16 Caj Söderlund

UTLÅTANDE
07.06.2007

HEL5527-23

Nordiska Rådet

Ref.

Ärende
NR; E 19/2007; Skriftlig fråga om samarbete med ursprungsbefolkningar i Barentsregionen

Svar på skriftlig fråga E 19/2007 Samarbete med ursprungsbefolkningar i Barentsregionen ställd av Nordiska Rådet av medlem Benedikz H. Arnesen (A):

"Vid sessionen 2005 antog Nordiska Rådet en rekommendation där iverksättande av aktiviteter till förbättring av situationen för ursprungsbefolkningar i Nordvästryssland anmodades (Rek. 19/2005). I rekommendationen betonas särskilt behovet av snabba insatser i hälsosektorn och på lite längre sikt aktiviteter för främjande av näringslivsutveckling och sysselsättning i regionen. Ett särskilt aktuellt initiativ är att etablera obshinaer (folkgrupper) där samer och andra kan kombinera traditionell näring och hantverk med etablering av arbetstillfällen.

I svaret från Nordiska Ministerrådet om vad som gjorts för att följa upp på detta under 2006, saknar Nordiska Rådet konkreta aktiviteter som påverkar situationen.

Vad händer på detta område nu, vilka initiativ har satts i verket och vilka eventuella effekter har de fått?"

Svar fra Nordisk Ministerråd på Skriftligt spørgsmål E 19/2007:

Besvarandet av rekommendationen 19/2005 kommer att behandlas av samarbetsministrarna på mötet den 13 juni 2007, varefter svar kommer att översändas till Nordiska Rådet enligt fastställd frist, 1 juli 2007.

Det har träffats en överenskommelse per brev mellan Barentsrådet och Nordiska ministerrådet om ett ökat samarbete mellan de två organisationerna inom områdena miljö, urbefolkningars livsvillkor och företagande/entreprenörskap. Vid denna tidpunkt har två gemensamma projekt utvecklats vars finansiering uppgår till 2 miljoner DKK från Nordiska ministerrådet.

Ett av projekten handlar om urbefolkningars livsvillkor. Projektet är uppdelat i två delprojekt, varav det första gäller familjeföretagande inom konsthantverksbranschen och andra former av förvärvsarbete i Lovozero i Murmansk oblast. Inom detta delprojekt ingår även ett moment av språkundervisning i kildinsamiska och nordsamiska.

Avsikten med det andra delprojektet är att återupprätta den traditionella rennäringen och obsjina-systemet i Lovozeroområdet i Murmansk oblast. Även i detta delprojekt finns en språkdimension. Finland är ledande projektpartner i entreprenörsdelen och Norge är ledande partner i delprojektet gällande rennäring.

Postadress
PB 176
00161 Helsingfors

Marinkasernsgatan 5

Telefon
+358-(0)9-160 05

Telefax
+358-(0)9-629 840

Även inom hälsoområdet har man diskuterat samarbete mellan Barentsrådet och Nordiska ministerrådet gällande projekt om bekämpning av HIV/Aids och tuberkulos i Nordvästryssland.

Jan Vapaavuori

Samarbetsminister

Bilagor

E 20
2007

Skriftlig spørsmål om svensk beskatning av norske pensjonister bosatt i Sverige som plikter å betale trygdeavgift til Norge

Journalnummer: 07-00072

Til Sveriges regjering

Norske pensjonister har etter EØS-avtalen rett til å bosette seg i andre avtaleland og får utbetalt pensjonen sin der. Bostedslandet skal gi nødvendig sykebehandling etter nasjonalt regelverk, men for Norges regning. Norge har altså betalingsansvaret for helsetjenester og medisinsk stønad til egne borgere som er bosatt i andre EØS-land og som utelukkende mottar norsk pensjon.

Av praktiske grunner har imidlertid Sverige og Norge inngått avtale om å unnlate refusjonskrav i det enkelte tilfellet, da utgiftene til helsetjenester og medisinsk stønad ventelig vil være av tilnærmet lik størrelse for norske borgere i Sverige og svenske borgere i Norge. Dette rokker likevel ikke ved at Norge er ansvarlig for helsetjenester og medisinsk stønad til egne borgere som er bosatt i andre EØS-land og som utelukkende mottar norsk pensjon, jf. EU-kommisjonens praksis. Følgelig ligger retten til å innkreve trygdeavgift til Norge, jf. Rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 art. 33.

Norske pensjonister som bor i Sverige, betaler skatt til bostedslandet. Sverige har ikke egen trygdeskatt, men denne inngår som en del av den generelle beskatningen. Konsekvensen av dette er at norske pensjonister som bor i Sverige i praksis betaler trygdeavgift både til Norge og til Sverige. Dette oppleves av flere som urimelig og økonomisk tyngende. En annen konsekvens av denne praksis er at Sverige reelt sett får dekket sine utgifter til helsetjenester og medisinsk stønad til norske pensjonister som bor i Sverige, to ganger.

Vil Sveriges regjering foreta endringer i beskatningen av norske pensjonister bosatt i Sverige slik at disse kun betaler trygdeavgift til Norge?

Oslo, 4. mai 2007

Dagfinn Høybråten (KrF)

REGERINGSKANSLIET

2007-06-18

Dnr Fi2007/3950

Finansdepartementet
Finansministern

Till Nordiska Rådet
Presidiesekretariatet

Svar på fråga från Nordiska Rådet (E20/2007)

Dagfinn Hoybråten, Norge, har ställt följande fråga till Sveriges regering:

"Kommer Sveriges regering att företa ändringar i beskattningen av norska pensionärer som är bosatta i Sverige på så sätt att dessa endast betalar trygdeavgift till Norge?"

Bakgrunden till Dagfinn Hoybråtens fråga är att Norge finansierar sjukvårdskostnader för pensionärer bl.a. genom att ta ut en trygdeavgift. I Sverige tas inte någon särskild avgift ut för detta ändamål utan finansieringen av sjukvårdskostnader sker genom det allmänna skatteuttaget. En pensionär som är bosatt i Sverige och som får pension från Norge beskattas för pensionen i Sverige och betalar samtidigt trygdeavgift i Norge.

Norge har rätt enligt EG-förordning 1408/71 att ta ut avgifter för kostnader, exempelvis genom trygdeavgiften. Trygdeavgiften är dock inte den enda finansieringen av kostnader för sjukvårdskostnader för pensionärer i Norge, utan detta sker även genom det allmänna skatteuttaget.

Den svenska offentliga förvaltningen finansieras inte enbart genom inkomstskatten. En stor del av de svenska skatteintäkterna utgörs av mervärdesskatt och punktskatter. Socialavgifter och skatter bidrar till finansieringen av de sociala tjänsterna. Socialavgifter betalas endast för ersättning för arbete; på pension utgår inga socialavgifter. Det ligger i sakens natur att det inte är möjligt att på individnivå avgöra hur stor del av de offentliga intäkterna som var och en bidrar med. Inte heller är det möjligt att avgöra hur stor del av de offentliga kostnaderna som är hänförlig till enskilda personer.

I Sverige har vi alltså, till skillnad från Norge, valt att inte ta ut någon särskild avgift motsvarande den norska trygdeavgiften. Det kan ur den enskildes perspektiv upplevas som om en pensionär som betalar svensk

skatt och norsk trygdeavgift betalar för sjukvårdskostnaderna två gånger. Det är dock en följd av att stater väljer olika system för finansiering av sjukvårdskostnader. Även på andra områden finns det exempel på att stater valt att finansiera utgifter antingen genom avgifter eller genom skatter. Den svenska regeringen avser därför inte att införa särlösningar i det svenska skattesystemet för personer som uppbär pension från Norge.

På regeringens vägnar

Anders Borg

E 21
2007

Skriftligt spørgsmål om lægemangel og lægeuddannelse i de nordiske lande

Journalnummer: 07-00074

Til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

Det nordiske arbejdsmarked på sundhedsområdet er åbent og meget veludviklet, og uddannelserne er ligeledes i princippet åbne for uddannelsessøgende fra alle landene. De ordninger har både det samlede sundhedsområde og de enkelte læger, sygeplejersker og uddannelsessøgende gavn og glæde af. Det er imidlertid også rimeligt at søge at vurdere, om der er en fornuftig balance mellem landene i dette vidt forgrenede samarbejde i en periode, hvor sundhedsområdet og sundhedsuddannelserne er i udvikling og omorganisering. Gennem mit arbejde i Nordisk Råds Velfærdsudvalg er jeg desuden blevet opmærksom på den eventuelle lægemangel i de nordiske lande. Undertegnede ønsker derfor at få belyst sagen yderligere gennem mine spørgsmål. Derfor stiller jeg disse spørgsmål til de nordiske landes regeringer.

1) Hvor mange studerende er optaget på lægeuddannelsen inden for de sidste 7 år i eget land?
2) Hvor mange læger er færdiguddannet inden for de sidste 7 år i eget land?
3) Hvor mange læger mangler i hvert enkelt land inden for de sidste 7 år? opdelt i praktiserende, specialister samt hospitalslæger?
4) Hvor mange udenlandske læger har hvert enkelt land, og hvor kommer de fra?
5) Hvad koster lægeuddannelsen, opdelt i universitetsdelen samt den kliniske del (hospitals praktik) det enkelte land, når uddannelsen tages i hjemlandet?
6) Hvad koster lægeuddannelsen, opdelt i universitetsdelen samt den kliniske del det enkelte land når lægeuddannelsen foregår i Danmark?
7) Hvor mange studerende fra hjemlandet har taget deres uddannelse til læger i andre lande end deres eget og hvad er begrundelsen herfor?
8) Hvor mange studiepladser har hvert enkelt land på universitetet til lægeuddannelsen, samt hvor mange kliniske uddannelsessteder inden for de sidste 7 år?
9) Hvor mange studerende bliver afvist til lægestudiet?
10) Hvor mange læger har hvert enkelt land? Hvor mange læger pr. indbygger?

Ovennævnte spørgsmål bedes også besvaret for sygeplejersker, dog er uddannelsesstedet ikke universitet.

København, den 26. april 2007

Anita Knakkergaard (DF)

SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

STM/2262/2007

17.7.2007

Nordisk råd
Store Strandstraede 18
DK-1255 Köpenhamn

Ärende **NORDISKA RÅDETS SKRIFTLIGA FRÅGA OM LÄKARBRIST OCH LÄKARUTBILDNING I DE NORDISKA LÄNDERNA**

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger social- och hälsovårdsministeriet i Finland följande statistiska information:

1) Studerande antagna till läkarutbildningen i Finland (källa: databasen KOTA, med undantag av åren 2005 och 2006):

År 2006	652
År 2005	605
År 2004	624
År 2003	639
År 2002	610
År 2001	605
År 2000	652

2) Avlagda medicine licentiatexamina i Finland (källa: databasen KOTA):

År 2006	415
År 2005	460
År 2004	420
År 2003	363
År 2002	396
År 2001	371
År 2000	352

Under de senaste 7 åren har Rättsskyddscentralen för hälsovården i Finland legitimerat 2 912 nyutbildade läkare som fått sin utbildning i Finland. Samma tal för sjuksköterare är 16 789. De allra flesta söker legitimation efter utbildningen, eftersom den är nödvändig för kliniskt patientarbete.

Legitimerade läkare som fått sin utbildning i Finland

2000	336
2001	432
2002	432

Postadress: PB 33, FI-00023 Statsrådet, Finland
Gatuadress: Sjötullsgatan 8, Helsingfors, Finland
Telefon: + 358 9 16001
Telefax: + 358 9 160 74126
(Registrering)
Epost:
Email:kirjaamo.stm@stm.fi

2003	384
2004	444
2005	460
2006	424
	2912

Legitimerade sjukskötare som fått sin utbildning i Finland

2000	2651
2001	2542
2002	2536
2003	2030
2004	2228
2005	2349
2006	2453
	16789

3) Antalet läkarbefattningar vid hälsostationerna i Finland uppgick den 4 oktober 2006 till sammanlagt 3 584, varav 320 var obesatta (bristen var 8,9 %). Antalet läkarbefattningar vid sjukhusen den 4 oktober 2006 var sammanlagt 6 626, varav 641 var obesatta (bristen var 8,8 %).

4) Rättsskyddscentralen för hälsovården i Finland har kumulativt räknat legitimerat 1 626 läkare, som fått sin utländska utbildning inom EU/EES och gett tillstånd till 397 läkare med utbildning utanför EU/EES. Rättsskyddscentralen har inga uppgifter om deras vistelse eller yrkesutövning i landet därefter. Samma tal för sjukskötare är 333 från EU/EES och 314 utanför EU/EES. De flesta läkare och sjukskötare inom EU/EES kommer från Estland, Sverige och Tyskland och utanför EU/EES från Ryssland.

Legitimerade läkare som fått sin utbildning

	EU/EES		Nordiska länder	Annat	
2000	14		35	12	61
2001	22		47	35	104
2002	21		48	34	103
2003	28		58	63	149
2004	262		70	34	366
2005	239		72	48	359
2006	150		51	56	257
	736		381	282	1399

Utländska läkares giltiga tillstånd att utöva yrket i Finland
Utbildning utanför EU / EES

31.12.2003	215
31.12.2004	156
31.12.2005	146
31.12.2006	132

Legitimerade sjukskötare som fått sin utbildning

	EU/EES	Nordiska länder	Annat	
2000	8	10	2	20
2001	4	8	4	16
2002	13	7	3	23
2003	7	5	1	13
2004	25	14	1	40
2005	51	5	0	56
2006	54	17	0	71
	162	66	11	239

5) Kostnaderna för läkarutbildningen vid universiteten i Finland kan beskrivas med hjälp av en kalkyleringsmodell, inte enligt de faktiska kostnaderna. Enligt kalkyleringsmodellen varierar kostnaderna mellan universiteten och från år till år. Den genomsnittliga kostnaden per medicine licentiatexamen är 60 000 - 100 000 euro. Dessa kostnader finansieras av undervisningsministeriet.

Den kliniska delen av utbildningen finansieras av social- och hälsovårdsministeriet som statsandel för läkarutbildning. Kostnaderna för den kliniska utbildningen är cirka 62 600 euro (år 2007) per medicine licentiat och specialläkarexamen.

6) När en finländsk studerande genomför sina läkarstudier i Danmark får han/hon från Finska staten studiestöd enligt följande:

Studiepenning	259,01 €/månad
Studielån	440 €/månad
Bostadstillägg	210 €/månad.

7) Information om studerande som genomfört läkarstudier i andra länder kan endast fås via statistiken över auktorisationer som Rättsskyddscentralen för hälsovården upprätthåller. År 2006 legitimerades 118 läkare med utländsk utbildning, av dessa hade 16 fått sin utbildning i de nordiska länderna (år 2006 enbart i Sverige).

Läsåret 2005/2006 studerade sammanlagt 4 470 finländska studerande utomlands. Sammanlagt var i läkarutbildningen 231 av 4 470 studerande. I Danmark studerade sammanlagt 100 finländska studerande; av dessa var 8 i läkarutbildning.

8) Studieplatser för medicinstuderande vid universiteten i Finland:

År	kvot	antal antagna
År 2006	600	(652)
År 2005	600	(605)
År 2004	600	(624)
År 2003	600	(639)
År 2002	600	(610)
År 2001	550	(576)
År 2000	480	(515)

Det finns lika många platser på den kliniska utbildningen som det finns platser för studerande vid universiteten.

9) Av alla som deltog i inträdesprov blev totalt 69 % - 81,5 % utan studieplats (källa: databasen KOTA, med undantag av åren 2005 och 2006):

År	deltog i inträdesprov	blev antagen	blev utan plats
2006	2 762	652	(76 %)
2005	3 262	605	(81,5 %)
2004	3 001	624	(79,3 %)
2003	3 042	639	(79 %)
2002	2 496	610	(75,6 %)
2001	1 854	576	(69 %)
2000	2 029	515	(75 %)

10) Totalantalet legitimerade läkare i centralregistret för yrkesutbildade personer inom hälsovården per 31.12.2006 var 21 788. Samma tal för sjukskötare var 86 162. I dessa tal ingår även pensionerade sjukskötare och läkare samt sjukskötare och läkare som vistas utomlands eller befinner sig utanför arbetslivet. Grovt räknat betyder detta ca 242 invånare/läkare och ca 61 invånare/sjukskötare.

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger regeringen i Sverige följande information:

1) Antal studerande som är antagna till läkarutbildningen i Sverige
(källa: NU-databasen, Högskoleverket).

	Antal studerande	Antal nybörjare
Höstterminen 2006	5558	556
Vårterminen 2006	5567	542
Höstterminen 2005	5465	537
Vårterminen 2005	5382	535
Höstterminen 2004	5352	527
Vårterminen 2004	5348	527
Höstterminen 2003	5191	552
Vårterminen 2003	5134	545
Höstterminen 2002	5032	548
Vårterminen 2002	4849	538
Höstterminen 2001	4691	570
Vårterminen 2001	4638	472
Höstterminen 2000	4489	521
Vårterminen 2000	4503	392

2) Avlagda läkarexamen

Avlagda läkarexamen i Sverige (källa: NU-databasen, Högskoleverket).

År	Antal läkarexamen
2006	909
2005	803

2004	797
2003	837
2002	775
2001	812
2000	804

3) Socialstyrelsen har inte några siffror över hur många läkare och sjuksköterskor som saknas inom den svenska hälso- och sjukvården. Behov och brist anses vara svåra att definiera och används också i olika betydelse. För att kunna göra en analys av bristen av läkare och sjuksköterskor krävs förutom tillgångsbeskrivningar och efterfrågeanalys även information om de politiska målen på landstings- eller regionnivå. I stället används begreppen tillgång och efterfrågan i nationalekonomisk betydelse i Socialstyrelsens analys. Efterfrågan avser betydelsen vilja att anställa och ekonomiska förutsättningar att anställa. Socialstyrelsens analys kan visa på hur balansen mellan efterfrågan och tillgång ser ut och om det finns ett gap däremellan. Gapet kan dock inte kvantifieras.

I Socialstyrelsens senaste årsrapport (NPS årsrapport 2007) gjordes en bedömning baserat på tillgångsdata från 2004. Efterfrågan på läkare bedömdes då överskrida tillgången. Obalansen bedömdes dock variera mellan olika specialiteter och olika delar av landet.
Arbetsmarknaden för sjuksköterskor bedömdes vara i balans.

I en skrivelse från Sveriges Kommuner och Landsting som är ställd till utbildningsministern i april 2007 (Framtida läkarförsörjning) föreslår landstingen gemensamt att dimensioneringen av läkarutbildningen ökar med 300 platser till c:a 1 350 platser senast år 2010. Därefter kan antalet behöva ökas ytterligare. Detta är ett resultat av en analys över vilka åtgärder som kan komma att behöva vidtas framöver för att trygga den svenska läkarförsörjningen. Analysen är genomförd av Landstingen i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting.

4)Utländska läkare definieras här som läkare utbildade i annat land än Sverige.

För åren innan 1994 har vi ingen uppgift om enskilda utbildningsländer, utan enbart om utbildningen skett inom Sverige, de nordiska länderna fr.o.m. år 1966 eller övriga världen (kallat tredje land).

Tabell 1 visar det *totala antalet* legitimerade i Sverige som är bosatta i Sverige och ej är pensionerade. Dessa kan bara delas upp på Sverige + utlandsutbildade. Denna tabell redovisar både legitimerade och därav sysselsatta och därav sysselsatta inom hälso- och sjukvård.

Tabell 2 redovisar antalet som *fått legitimation 1994-2005* och hur de fördelar sig på utbildningsregion. Antalet sjuksköterskor med utbildning i utlandet är för få för att redovisas per enskilt land. Hur läkare fördelat sig 1994-2005 per utbildningsland redovisas mer i detalj i tabell 3.

Tabell 2 och 3 ger alltså ingen uppgift om det totala antalet utlandsutbildade läkare eller sjuksköterskor i Sverige, men ger en bild av i vilka länder personalgrupperna är utbildade för åren 1994-2005.

Tabell 1. *Totala antalet legitimerade läkare och sjuksköterskor bosatta i Sverige och ej pensionerade efter leg. och utbildningsland (Sverige/Utland) november 2005*

	Barnmorska	Läkare	Röntgensjuksköterska	Sjuksköterska
Sverige	7 191	28 992	406	110 051
därav med fullständigt personnummer	7 187	28 985	406	109 901
därav sysselsatta	7 091	28 772	399	108 058
därav sysselsatta inom hälso- och sjukvården	6 358	25 869	393	94 779
Utlandet	261	7 847	74	3 386
därav med fullständigt personnummer	157	6 092	41	1 943
därav sysselsatta	150	5 958	39	1 868
därav sysselsatta inom hälso- och sjukvården	142	5 626	39	1 758
Samtliga	7 452	36 839	480	113 437
därav med fullständigt personnummer	7 344	35 077	447	111 844
därav sysselsatta	7 241	34 730	438	109 926
därav sysselsatta inom hälso- och sjukvården	6 500	31 495	432	96 537
Andel som är utlandsutbildade	4	21	15	3
därav med fullständigt personnummer	2	17	9	2
därav sysselsatta	2	17	9	2
därav sysselsatta inom hälso- och sjukvården	2	18	9	2

*För personer som saknar svenskt personnummer kan ej arbetsmarknadsstatus kontrolleras.

Tabell 2. *Antalet legitimerade med utländsk utbildning och med svenskt personnummer som fått svensk legitimation under åren 1994–2005 och som är sysselsatta inom hälso- och sjukvården november 2005 per utbildningsregion*

Utbildningsland	Barn-morska	Röntgensjuk-sköterska	Sjuk-sköterska	Läkare
Sverige	2 040	393	33 288	8 482
EU/EES*	50	22	837	1 159
Därav Norden	41	14	663	340
Tredje land, inkl. de 10 nya EU-medlemmarna år 2004	47	17	574	2 381
Totalt, inkl. Sverige	2 137	432	34 699	12 022

*Inklusive Schweiz

Tabell 3. *Antalet läkare med utländsk utbildning och med svenskt personnummer som fått svensk legitimation/legitimationsvillkor under åren 1994–2005*

Utbildningsland	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Totalt 94–05
Sverige	694	777	749	887	788	844	811	816	787	855	808	813	9 629
EU/EES*	160	76	68	56	66	100	150	244	225	244	227	191	1 807
Därav Norden	99	54	44	33	41	54	53	77	67	80	51	52	705
Därav Danmark	32	9	12	10	13	11	11	21	12	32	19	16	198
Finland	25	19	11	9	14	15	19	17	15	14	6	6	170
Island	26	16	10	6	9	19	14	21	23	20	15	13	192
Norge	16	10	11	8	5	9	9	18	17	14	11	17	145
Därav Tyskland	24	13	13	14	14	24	64	114	109	119	104	75	687
Därav övriga EU/EES**	37	9	11	9	11	22	33	53	49	45	72	64	415
Tredje land, inkl. de 10 nya Eu-medlemmarna	158	202	149	173	132	126	158	244	231	279	439	278	2 569
Därav Polen											162	65	
Därav de övr. nya 9 EU-medlemmarna											119	88	
Okänt	41	9	3	2	4	3	6	13	10	23	40	102	256
Totalt, exkl. Sverige	359	287	220	231	202	229	314	501	466	546	706	571	4 632
Därav EU/EES*, inkl. de 10 nya medlemmarna											508	344	
Totalt, inkl. Sverige	1 053	1 064	969	1 118	990	1 073	1 125	1 317	1 253	1 401	1 514	1 384	14 261

**Inklusive Schweiz*

5) Kostnader för läkarutbildningen i Sverige

Kostnad för en läkarstudent per år fördelar sig enligt följande

104 737 kr Platskostnad
- 68 151 kr - till universitet och högskolor
- 36 585 kr - till landsting

18 700 kr Studiestöd

Kostnaderna är baserade på 2008 ersättningsbelopp för medicinskt utbildningsområde.

6) På grund av den korta svarstiden och att berörda handläggare har semester kan vi för närvarande inte med hög precision svara på fråga sex. Vi ber att få komplettera med dessa uppgifter senast v.33.

7) Socialstyrelsen gick 2005 ut med en enkät till de svenskar som vårterminen 2005 erhöll studiestöd för studier i de av CSN klassade utbildningarna medicine and surgery eller surgery and medi-

cine vid utländskt lärosäte. Antalet kontakter uppgick till 944 stycken och till dessa gick enkäter ut. Genom detta tillvägagångssätt bedömdes att man nått det stora flertalet svenskar som studerar till läkare utomlands men de studenter som inte erhöll studiestöd från CSN fångades inte upp.

944 är alltså inte den exakta siffran för antalet svenskar som studerade på dessa utbildningar våren 2005 och storleken på den grupp som saknades är svår att uppskatta.

Hur dessa fördelade sig per land osv. har jag ingen uppgift om, enbart svarsfrekvens per land. CSN borde ha uppgifter om i vilka länder denna grupp studerar, dessutom också uppdaterade uppgifter om antalet utomlands.

8) För läkarutbildningen har regeringen inte fastställt några direkta examensmål i regleringsbreven. Den dimensionering som legat till grund för tilldelning av medel till utbildningen har redovisats i tidigare budgetpropositioner och fastställts av riksdagen.

Genom avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården lämnar staten ersättning för landstingens medverkan i grundutbildningen av läkare. I bilagan till det nya avtalet som undertecknades den 13 juni 2003 bestämdes det antal helårsstudenter som staten lämnar ersättning för per landsting. Om riksdagen beslutar om en förändrad dimensionering finns i avtalet reglerat hur denna förändring påverkar ersättningen.

Antal helårsstudenter som staten lämnar ersättning för (källa; Bilaga 1 till ALF-avtal rörande samarbete om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården)

År	Antal helårsstudenter
2006	5337
2005	5178
2004	5020
2003	4864
2002	4723
2001	4576

9) Antalet förstahandssökande och antalet antagna till läkarutbildningen i Sverige

Antalet förstahandssökande och antalet antagna till läkarutbildningen i Sverige (källa: NU-databasen, Högskoleverket).

	Förstahands-sökande	Antagna
Höstterminen 2006	3751	556
Vårterminen 2006	2343	542
Höstterminen 2005	3881	537
Vårterminen 2005	2419	535
Höstterminen 2004	3743	527
Vårterminen 2004	2444	527
Höstterminen 2003	3661	552
Vårterminen 2003	2254	545

Höstterminen 2002	3344	548
Vårterminen 2002	2522	538
Höstterminen 2001	3142	570
Vårterminen 2001	2012	472
Höstterminen 2000	3205	521
Vårterminen 2000	2163	392

10) Svaret anges som läkare och sjuksköterskor sysselsatta inom hälso- och sjukvården november 2005 per 100 000 invånare.

Tabell 4. *Läkare och sjuksköterskor sysselsatta inom hälso- och sjukvård november 2005, antal per 100 000 invånare*

	Hela riket
Leg. sjuksköterska	1 068
Utbildade läkare	347
Därav	
Icke-leg. läkare	23
Leg. läkare	324

Kompletterande information i excel-fil, se skilda bilaga 1.

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger regeringen i Norge följande information:

1) Opptak til lege- og sykepleiestudiet de siste 7 år

	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Lege	612	624	624	559	578	564	565
Sykepleie	4436	4597	4313	4633	4464	4570	4087

2) Kandidater (ferdigutdannede) lege- og sykepleiere de siste 7 år

	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Lege	487	472	459	465	381	403	424
Sykepleie	3580	3463	3578	3324	3393	3297	3221

Kommentar ang sykepleie: De private høgskolene begynte å rapportere til DBH fra og med 2001. Bersvendsen på DBH har vært behjelpelig med å legg etil data for dette året

Kommentar and medisin. Under medisin (i DBH) ligger andre studieprogrammer enn cand med . Man må gå inn på hvert enkelt universitet for å finne selve cand med og få riktige tall.

3.a) Hvor mange leger mangler i Norge innen for de siste 7 år? Oppdelt i allmennpraksis (praktiserende), avtalespesialister (specialister) samt sykehusleger?

Dette er det umulig å svare på - men i allmennlegetjenesten er det til enhver tid ca 80 - 100 fastlegehjemler som ikke er besatt av faste leger - de er derimot hele tiden betjent av vikarer. I spesialisthelsetjenesten er det til enhver tid ca 350 - 450 ubesatte legestillinger.

3.b) For sykepleiere er vi ikke i stand til å svare på dette.

4. Hvor mange utenlandske leger har vi i Norge?
Den sikreste kilden er medlemsregisteret til Den norske lægeforening (over 95 pst av legene er medlemmer av legeforeningen):

15,4 pst av medlemmene er utenlandske statsborgere.

Av medlemmer under 67 år er fordelingen av statsborgerskap slik (per august 2006):

Norge eller ukjent: 15 748

Nordiske land: 1 057 (Sverige 535, Danmark 358, Island 97, Finland 67)

EU-land (før 01.05.2004): 937 (derav Tyskland 685, Nederland 84, Storbritannia 55, Frankrike 23)

De 10 nye EU-land fra 2004: 160 (derav Polen 65, Litauen 36, Ungarn 20, Estland 14, Slovakia 9, Tsjekkia 9)

Øvrige land: 6728 (derav Irak 87, Serbia&M. 76, Russland 71, Bosnia Hercegovinia 62, USA 35, Iran 35)

For sykepleiere har vi ikke klart å skaffe tilsvarende opplysninger

5) Hva er universitetsdelen av kostnaden på lege- sykepleieutdanning (for ett år 2006/2007)

En studieplass medisin per år	NOK 272 500
En studieplass sykepleie per år	NOK 85 000

Kostnadene til den kliniske delen at utdanningen er innbakt i hhv budsjettrammene til kommunene og i basisbevilgningene til helseforetakene - er ikke skilt ut som egne kostnadsfaktorer.

6) Spørsmålet gjelder kun Danmark

7) Hvor mange norske studenter har tatt lege/sykepleieutd i utlandet ca gj snitt de siste årene ?

Dette er det vanskelig å svare på. Lånekassen har oversikt over hvor mange studenter som får støtte til utdanning i utlandet hvert år, og antall som har fått ettergivelse pga medisinstudier i utlandet de siste årene. De har imidlertid ikke oversikt over om studentene faktisk blir ferdige med studiene sine. Dersom man legger til grunn ettergivelsestall ser det ut til at det er ca 175 leger i året (finnes ikke på sykepleie) Imidlertid er kanskje de beste anslagene fra Statens autorisasjonskontor for helsepersonell – over antall norske statsborgere utdannet i utlandet som er gitt autorisasjon som hhv lege og sykepleier. Tallene fluktuerer noe, men dersom vi legger til grunn de siste tre årene får vi ca :
Leger: 250 per år
Sykepleie: 125 per år

8) likt nr 1

9) Hvor mange studenter får ikke plass på opptaket(gjelder primærsøkere, tall fra SO):
2006 Lege: 2252 Sykepleie 3878

10. Antall leger i Norge

Ca 18 000 yrkesaktive leger under 70 år. Dette innebærer ca 255 innbyggere per yrkesaktiv lege (uansett yrke). Av disse er ca 17.200 medlemmer av legeforeningen. Disse fordeler seg slik:

Overordnede sykehusleger: 5 574
Underordnede sykehusleger: 4 045
Allmennleger: 4 299
Privatpr. Spesialist: 896
Bedriftslege: 206
Vitenskapelig stilling: 721
Administrativ stilling: 321
Annen stilling: 221
Ukjent: 851

I tillegg: ca 1 100 turnuskandidater

Norsk sykepleierforbund har ca 80 000 medlemmer

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger regeringen i Danmark följande information:

1) Hvor mange studerende er optaget på lægeuddannelsen inden for de sidste 7 år i eget land?

2006: 1.087
2005: 925
2004: 832
2003: 846
2002: 837
2001: 855
2000: 781

2) Hvor mange læger er færdiguddannet inden for de sidste 7 år i eget land?

Nedenstående angiver antallet af færdiguddannede medicinske kandidater.

2006: 857
2005: 796
2004: 725
2003: 678
2002: 593
2001: 502
2000: 414

3) Hvor mange læger mangler i hvert enkelt land inden for de sidste 7 år? opdelt i praktiserende, specialister samt hospitalslæger?
Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra Sundhedsstyrelsen, der oplyser, at det har ikke været muligt at fremskaffe tal på lægemanglen blandt praktiserende læger og hospitalslæger, der ikke er ansat som speciallæger (specialister) i sygehusvæsenet. Sundhedsstyrelsen oplyser følgende tal for lægemanglen blandt speciallæger, der er ansat i sygehusvæsenet, for årerne 2002, 2006 og 2007:

2007:	1.243
2006:	1.073
2002:	800

4) Hvor mange udenlandske læger har hvert enkelt land, og hvor kommer de fra?
Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra Sundhedsstyrelsen, der oplyser, at Danmark per 31.12.2006 har 1.435 herboende udenlandske læger med følgende statsborgerskabsfordeling:

EU:	646
EØS:	12
Norden:	335
Tredjelande:	437
Ukendt:	5

5) Hvad koster lægeuddannelsen, opdelt i universitetsdelen samt den kliniske del (hospitals praktik) det enkelte land, når uddannelsen tages i hjemlandet?
Udelukkende beregnet på uddannelsestaksameter koster det 602.400 kr. at uddanne en medicinsk kandidat (6 års studier med et årligt uddannelsestaksameter på 95.000 kr. + en færdiggørelsesbonus på 32.400 kr.). Dette tal dækker både universitetsdelen og den kliniske del. Det har ikke været muligt at indhente oplysninger om, hvad den efterfølgende turnusuddannelse koster

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at disse "kandidatpriser" ikke nødvendigvis modsvarer den faktiske udgift for alle studerende på den pågældende uddannelse. For det første kan universiteterne disponere over de aktivitetsbestemte bevillinger. De er ikke forpligtigede til at anvende præcist det beløb en studerende udløser på denne specifikke uddannelse. Universiteternes faktiske udgifter per kandidat kan derfor være højere eller lavere, end de bevillinger denne kandidat har udløst.

6) Hvad koster lægeuddannelsen, opdelt i universitetsdelen samt den kliniske del det enkelte land når lægeuddannelsen foregår i Danmark?
Udelukkende beregnet på uddannelsestaksameter koster det 602.400 kr. at uddanne en medicinsk kandidat (6 års studier med et årligt uddannelsestaksameter på 95.000 kr + en færdiggørelsesbonus på 32.400 kr.). Dette tal dækker både universitetsdelen og den kliniske del. Det har ikke været muligt at indhente oplysninger om, hvad den efterfølgende turnusuddannelse koster.

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at disse "kandidatpriser" ikke nødvendigvis modsvarer den faktiske udgift for alle studerende på den pågældende uddannelse. For det første kan universiteterne disponere over de aktivitetsbestemte bevillinger. De er ikke forpligtigede til at anvende præcist det beløb en studerende udløser på denne specifikke uddannelse. Universiteternes faktiske udgifter per kandidat kan derfor være højere eller lavere, end de bevillinger denne kandidat har udløst.

7) Hvor mange studerende fra hjemlandet har taget deres uddannelse til læger i andre lande end deres eget og hvad er begrundelsen herfor?
Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra Sundhedsstyrelsen, der oplyser, at der per 31.12.2006 var givet 697 autorisationer baseret på udenlandsk uddannelse til personer med dansk statsborgerskab. Det skal noteres, at det ikke er muligt at se, om personen havde dansk statsborgerskab på det tidspunkt, hvor den udenlandske uddannelse blev gennemført, blot at personen i dag har dansk statsborgerskab. Sundhedsstyrelsen oplyser, at der ikke foreligger oplysninger om begrundelsen for, at lægeuddannelsen er taget i udlandet.

8) Hvor mange studiepladser har hvert enkelt land på universitetet til lægeuddannelsen, samt hvor mange kliniske uddannelsessteder inden for de sidste 7 år?
Søgningen til medicinstudiet har de seneste syv år været langt højere end antallet af udbudte pladser. Antallet af studiepladser kan dermed sættes lig antallet af personer, der er blevet tilbudt optag igennem de seneste syv år. Når nedenstående tal er højere end de i spørgsmål 1 angivne, skyldes det, at en del studerende ikke starter på den studieplads, som de er blevet tilbudt.

2006:	1.173
2005:	1.166
2004:	1.167
2003:	1.139
2002:	1.114
2001:	1.086
2000:	1.066

Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra de sundhedsvidenskabelige fakulteter på Københavns, Aarhus og Syddansk Universitet. Fakulteterne oplyser, at de gennem de seneste syv år har benyttet i alt 54 kliniske uddannelsessteder, der opgøres som hele hospitaler. Fordelingen af disse mellem fakulteterne er:

Københavns Universitet:	29
Aarhus Universitetet:	16
Syddansk Universitet:	10

9) Hvor mange studerende bliver afvist til lægestudiet?
Der var i 2006 hele 3.176 personer, der havde medicin som 1. prioritet i deres studievalg. Heraf blev 1.308 personer optaget (inklusiv standby), hvilket svarer til, at 1.868 ansøgere, der havde medicin som 1. prioritet, blev afvist. Antallet af afviste ansøgere er stigende, hvilket skyldes at søgningen til medicinstudiet også er stigende.

10) Hvor mange læger har hvert enkelt land? Hvor mange læger pr. indbygger?
Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra Sundhedsstyrelsen, der oplyser, at der per 31.12.2006 var 23.911 herboende, levende læger. Ultimo 2006 var befolkningsunderlaget på 5.447.084. Dermed er der 0,0044 læger per indbygger i Danmark, hvilket svarer til 44 læger per 10.000 indbyggere.

Undervisningsministeriet har følgende svar på de af Nordisk Råd 10 stillede spørgsmål for så vidt angår sygeplejersker:

1)

Sygeplejerskeuddannelsen (1)

	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Studiepladser	Ukendt	Ukendt	2973	2925	2884	2922	2925
Optag (2)	2628	2785	2768	2864	3066	2850	2739
Dimittender (3)	1884	1932	1920	1867	1953	2640	
Afviste (4)	237	215	257	306	422	732	375

(1) Kilde: UNI-C Statistik & Analyse - Tal og beregninger bygger på institutionernes indberetning til Danmarks Statistik.
(2) Tallene for optaget for 2006 er baseret på oplysninger fra den koordinerede tilmelding og er derfor ikke sammenlignelige med de statistiske oplysninger fra UNI-C, idet opgørelsesdatoerne er forskellige.
(3) Uddannelsen blev forkortet til 3½ år fra med optaget i sommeren 2001. Derved blev ekstra mange færdig i 2005.
(4) Tallene siger intet om årsagerne til, at ansøgere blev afvist. Årsagen kan for eksempel være manglende opfyldelse af adgangskrav eller manglende plads på uddannelsesinstitutionerne.

2) Se under spørgsmål 1.

3) Ifølge Dansk Sygeplejeråd mangler der i dag ca. 1500 sygeplejersker.

4) Der foreligger ikke oplysninger herom.

5) En sygeplejerske koster 215.650 kr. i taxameterudgifter og 203.784 kr. i SU, i alt 419.434 kr. (2007-priser).

6) Svarer til spørgsmål 5.

7) Der foreligger ikke oplysninger herom.

8) Se under spørgsmål 1.

9) Se under spørgsmål 1.

10) Dansk Sygeplejeråd har opgjort, at der er ca. 60.000 erhvervsaktive sygeplejersker. Befolkningstallet er ifølge Danmarks Statistik 5.447.084 pr. 1. januar 2007. Det giver 0,01 sygeplejerske pr. indbygger, eller næsten 91 indbyggere pr. sygeplejerske.

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger regeringen i Island följande information:

1) Studerande antagna till läkarutbildningen i Island.

Intagandet av medicinstuderande:

1999-2001 40 fr.o.m. 2:a terminen
2002 48 fr.o.m. 2:a terminen
Från 2003 48 fr.o.m. 1:a terminen

2) Färdig utbildade läkare i Island.

Antalet färdigutbildade läkare ligger mellan 32 och 40 per år de senaste åren.

3) Antalet obesatta läkartjänster.

Det råder ingen större brist på läkare förutom att det förekommer i bland brist på läkare inom primärvården i glesbygd och inom vissa andra specialiteter.

4) Legitimerade utlandska läkare i den isländska hälso- och sjukvården.

Det saknas översikt över det totala antalet utländska läkare i Island. I 2005 blev 39 utländska läkare legitimerade i Island.

5) Kostnaderna för läkarutbildningen.

Enligt en rapport från 2006 beräknas årliga utbildingskosnader per läkarstuderande i Island vara i genomsnitt 610.000 IKR. Det motsvarar i dag ca. 54.000 DKR.

6) Kostnader för isländsk studerande som genomför sina läkarstudier i Danmark.

Någon exakt information föreligger inte. De studerande kan söka studielån i Island på lika villkor som för andra studier utomlands.

7) Information om studerande som genomfört läkarstudier i andra länder.

Information om alla de medicinstuderande som studerar utomlands föreligger inte. I genom årtionden har isländska läkare specialiserad sig i de överiga nordiska länderna, USA och flera länder. I tillägg är det nu allt fler som söker sig in på grundutbildingen i den övriga Norden och nu för tiden är det ca. ett hundratal medicinstuderande Islänningar i Danmark. I Ungern finns det också Islänningar som studerar till läkare.

8) Hur många studieplatser får medicinstuderande från vart enkelt land finns det i Island?

Som nämnt tidigare kommer 48 studerande in på läkarutbildningen årligen. Utländska studerande kan konkurrera med isländska studerande om platser på utbildningen på lika villkor.

9) Hur många medicinstuderande blir avvist från läkarstudierna?

Man tar endast in 48 mediceinestuderande per år. Över 200 personer anmäler sig till inträdesexamen varje år.

10) Läkartätheten i Island.

Antalet läkare 70 år och yngre och verksamma i Island uppgick i slutet av 2005 till 1104. Läkartätheten i Island (invånare/läkare i yrkesverksam ålder bosatta i landet) uppgick således i 2005 till 275.

För ytterligare information om läkarna se Den framtida läkarmarknaden i de nordiska länderna (www.slf.se).

Sjuksköterskor i Island:

Under de senaste åren har man antagit 114 studerande till sjuksköterskeutbildingen varje år (80 i Islands Universitet och 34 i Universitetet i Akureyri). Från och med 2007 blir antaltet intagna studerande 153, dvs. 105 i Reykjavik och 48 i Akureyri.

Omsorgsminister — Paula Risikko

Projektplanerare — Mikaela Dahlblom

Bilagor: 1

Utlandsutbildade svenska läkare 1994-2006 samt antal därav som är sysselsatta inom HoS.

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Samtliga	421	432	446	457	466	481	514	552	586	608	656	685	738
Därav sysselsatta inom HoS	..	309	321	323	325	335	350	380	403	419	446	475	..

Utlandsutbildade svenska läkare 2006 efter år för legitimation/legitimationsvillkor.

År för legitimation/legitimationsvillkor	Antal
<1977	84
1977	23
1978	17
1979	34
1980	29
1981	22
1982	20
1983	11
1984	26
1985	18
1986	14
1987	15
1988	13
1989	14
1990	9
1991	17
1992	19
1993	10
1994	26
1995	16
1996	14
1997	11
1998	9
1999	16
2000	33
2001	38
2002	35
2003	24
2004	48
2005	33
2006	40
Samtliga	738

Utlandsutbildade svenska läkare med år för legitimation/-legitimationsvillkor 1994-2006 efter utbildningsland.

Utbildningsland	Antal
EU/EES*	199
Därav Norden	93
Därav Danmark	35
Finland	4
Island	31
Norge	23
Därav Tyskland	57
Därav övriga EU/EES**	49
Tredje land, inkl. de 10 nya Eu-medlemmarna	128
Okänt	100
Totalt	427

**Inklusive Schweiz*

E 22
2007

Skriftlig fråga om det nordiska översättningsstödet

Journalnummer: 07-00066

Till Nordiska ministerrådet

I Sverige debatteras sedan en tid tillbaka översättningsstödet på tidningarnas kultursidor. Det handlar om pengar i Svenska Institutets budget som hittills varit öronmärkta för stöd till översättning av svensk litteratur i utlandet, men som nu tas bort. Därmed står Sverige helt utan budget för översättningsstöd, och inte heller i de övriga nordiska länderna är anslagen för detta ändamål stora.

Nyligen togs frågan upp på ett seminarium på Hanaholmen i Finland, där man konstaterade att intresset för nordisk litteratur växer i världen, men att de nordiska länderna satsar alldeles för litet på kulturen i förhållande till sina statsbudgetar och i förhållande till hur bra ekonomin nu går. Exempelvis oroade sig den danska litteraturkritikern May Schack för en utveckling inom kulturpolitiken där satsningarna går till jubileer och festivaler men inte till reguljär, långsiktig verksamhet. När rockstjärnan Tina Turner flögs in till H.C. Andersenjubileet i Danmark betalades ett gage till henne "som ensamt räckt till flera års översättningsstöd". Den norska poeten Jan Erik Vold hävdade att om man använde lite av oljeinkomsterna till förståndig kulturpolitik skulle Norge kunna locka många konstnärliga begåvningar till Norden. Den svenska journalisten Stefan Jonasson skriver på kultursidan i Sveriges största morgontidning, Dagens Nyheter, att de nordiska länderna skulle ha allt att vinna, även exportintäkter, på att stärka sin litteraturförmedling till utlandet – med gemensamma krafter men också vart land för sig.

Jag vill därför fråga de nordiska kulturministrarna:

Vilka åtgärder vill ni vidta för att tillvarata den potential som finns för en livaktig litteraturförmedling inom och utanför Norden, med den ömsesidiga förståelse och goodwill som det medför?

Stockholm den 10 maj 2007

Elina Linna (v)

norden
Nordisk Ministerråd

Nordisk råd
nordisk-rad@norden.org

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fak +45 3396 0202
s
www.norden.org

E22/2007 SKRIFTLIG SPØRSMÅL OM NORDISK OVERSETTELSESSTØTTE

26. juni 2007

Vi viser til Nordisk Råds brev av 10. mai 2007 vedr. skriftlig spørsmål om nordisk oversettelsesstøtte.

I lys av strukturreformen for nordisk kultursamarbeid har det rådet usikkerhet om videreføringen av oversettelsesstøtte i 2007, etter at Nordbok ble nedlagt. Nordisk Ministerråd anser litteratur som et viktig element i kultursamarbeidet og arrangerte derfor Nordisk kulturforum 1/2007, 26.-27. mars i Oslo om *Litteratursamarbeid i en ny tid*.

Formålet med forumet var å invitere litteraturbransjen til en dialog på nordisk nivå omkring fremtiden for litteratursamarbeidet samt til å sette søkelyset på politisk og faglig relevante problemstillinger som oversettelsesstøtte, formidling, kompetanseutvikling, mobilitet, digitalisering m.m. På Nordisk kulturforum deltok representanter fra forfatter- og oversetterforeninger, biblioteksektoren, forlagsbransjen, litteraturkritikere, litteratursentraler, kulturråd og andre nordiske litteraturaktører.

Under Nordisk kulturforum ble det fremmet et konkret forslag om videreføring av nordisk oversettelsesstøtte i den nye strukturen. Forslaget ble den 23. april behandlet av sakkyndiggruppen for Kunst- og kulturprogrammet. Sakkyndiggruppen besluttet at oversettelsesstøtten vil fortsette fra og med inneværende år i form av et treårig prosjekt som sikrer nordisk oversettelse en nasjonal forankring. Et nordisk nettverk bestående av de nasjonale litteratursentralene - Fili, Kunststyrelsen, Svenska Institutet, Bokis og NORLA samt representanter fra de selvstyrte områdene - vil administrere oversettelsesstøtten, slik sentralene allerede gjør overfor land utenfor Norden, dog med særskilte ordninger for grønlandsk, færøysk og samiske språk.

Sakkyndiggruppen for Kunst- og kulturprogrammet og nettverket av litteraturkontorer utarbeider nå et mandat slik at nordisk oversettelsesstøtte kan igangsettes i den nærmeste fremtid. Støtten utdeles som prosjektstøtte, med en årlig evaluering som vil vektlegge Kunst- og kultprogrammets overordnede rammer, herunder dimensjonen *Norden i verden, Verden i Norden*.

I tillegg vil de nye rammeprogrammene stimulere til nye fellesnordiske initiativ og prosjekter innen litteraturområdet. Mobilitets- og

residensprogrammet består av moduler for mobilitetstøtte, nettverksstøtte og residensvirksomhet. Kunst- og kulturprogrammet vil gi støtte til produksjonsrettet virksomhet, kompetanseutvikling, formidling og kritisk diskurs. Dette vil bidra til å styrke og profilere språkmangfold i og utenfor Norden.

Det nordiske nettverket av litteratursentraler og den nye institusjonen Kulturkontakt Nord vil ta hånd om informasjon og holde bransjen oppdatert på prosessen og søknadsfrister når oversettelsesstøtten er på plass.

Med vennlig hilsen

Stefan Wallin
Kultur- og idrettsminister
Undervisningsministeriet

formann
Nordisk ministerråd for kultur

E 23
2007
Journalnummer: 07-00131

Skriftligt spørsmål om Islands import af asbest

Til Islands regering

I det nordiske samarbejde har miljø og arbejdsmiljø altid haft en fremtrædende plads. Det er derfor af betydning også at se på, hvorledes det forholdes sig med farligt affald og farlige stoffer mellem landene. Af den grund stiller jeg disse spørgsmål til Islands regering:

1) Er det tilladt at importere asbest i Island?
2) Skal import anmeldes til myndighederne, og i så fald bliver importen så registreret?
3) Kan det bekræftes, at Island i 2003 importerede 3 tons asbest fra Danmark, og i bekræftende fald, hvilke oplysninger har regeringen så om afsender, modtager og hvad der er sket med asbesten?

København, den 7. mai 2007

Line Barfod (EL)

Nordisk Ministerråd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Danmark

UMHVERFISRÁÐUNEYTIÐ
Miljøministeriet
Skuggasundi 1 IS-150 Reykjavík Island
tel.: + (354) 545 8600 fax: + (354) 562 4566
postur@environment.is
www.environment.is

Reykjavik 19. juni 2007
Reference: UMH07050164/52-0

Emne: E 23/2007: Skriftligt spörgsmaal om mugligt import af asbest til Island.

Miljöministeriet viser til skriftligt spörgsmaal, dato 7. mai 2007, fra Nordisk Raads medlem Line Barfor vedrörende mugligt import af asbest til Island.

1. *Er det tilladt i Island at importere asbest?*
Svar:
Importering er forbudt i fölge med regulering nr. 870/2000. Etter reguleringens 4. paragraf findes der bestemte og trönge muligheter for undtagelser, som da bliver udgivet af Statens Arbejdstilsyn (Vinnueftirlit ríkisins) etter evaluering og godkendelse fra Miljö-og levnedsmedelstyrelsen (Umhverfisstofnun).

2. a) *Skal import anmeldes til myndighederne, og i saa fald bliver importen saa registreret?*
Svar:
Se svar til spörgsmaal nr. 1. I det tilfælde at en undtagelse skulle mugligvis udgives, saa maa det registreres paa vejne af i det mindste tre forskellige myndigheter, dvs. Statens Arbejdstilsyn, Miljö-og levnedmedelstyrelsen og Toldvæsenet.

2. b) *Kan det bekræftes, at Island i 2003 importerede 3 tons asbest fra Danmark?*
Svar:
Undersögelse hos de tre ovennævnte myndigheter viser at det var 0 (ingen) import af asbest til Island i aar 2003, overhoved fra Danmark eller andre lande.

Þórunn Sveinbjarnardóttir

Þórunn Sveinbjarnardóttir
Miljöminister

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 24/2007

Ställd av:
Sinikka Bohlin

Till:
Finlands, Norges og Sveriges regeringer

J.nr. 07-00164-2

Till Finlands, Norges og Sveriges regeringer

Skriftlig fråga om Nordiska samekonventionen

Samepolitik och lagstiftning som rör samer i Finland, Norge och Sverige har sedan 1970-talet gradvis harmoniserats. Uppbyggnaden av samiska folkvalda organ i de tre länderna är ett bra exempel på denna harmoniseringssträvan.

Vid Nordiska rådets session i Reykjavik 1995 beslöts att inleda arbetet med en nordisk samekonvention. Hösten 2001 tillsattes en expertkommitté med uppgift att utarbeta ett förslag till nordisk samekonvention i syfte att säkerställa det samiska folkets rätt att självt bestämma om sin ekonomiska, sociala och kulturella utveckling och att för sina egna syften förfoga över sina naturtillgångar. Förslaget, som framlades hösten 2005, har remissbehandlats i de tre länderna och sametingen har ställt sig positiva till konventionsutkastet.

Vid ett möte i oktober 2006 mellan sametingens presidenter och ministrar ansvariga för samefrågor beslöts att arbetet med en nordisk samekonvention skulle fortsätta. Information och samordning skulle ske inom ramen för det nordiska samarbetet och det förutsattes att länderna skulle vara färdiga med sina ställningstaganden till konventionsutkastet under 2007.

Vad är Finlands, Norges och Sveriges regeringars hållning till den föreslagna nordiska samekonventionen och hur ser ratifikationsprocessen ut?

Stockholm den 28 maj 2007

Sinikka Bohlin (s)

Nordiska Rådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Ref.
NR E 24/2007

Ärende
Skriftlig fråga om Nordiska samekonventionen

Till Finlands regering: Skriftlig fråga om Nordiska samekonventionen

Nordiska Rådets medlem Sinikka Bohlin (s) har ställt Nordiska Ministerrådet en skriftlig fråga om Nordiska samekonventionen:

"Samepolitik och lagstiftning som rör samer i Finland, Norge och Sverige har sedan 1970-talet gradvis harmoniserats. Uppbyggnaden av samiska folkvalda organ i de tre länderna är ett bra exempel på denna harmoniseringssträvan.

Vid Nordiska rådets session i Reykjavik 1995 beslöts att inleda arbetet med en nordisk samekonvention. Hösten 2001 tillsattes en expertkommitté med uppgift att utarbeta ett förslag till nordisk samekonvention i syfte att säkerställa det samiska folkets rätt att självt bestämma om sin ekonomiska, sociala och kulturella utveckling och att för sina egna syften förfoga över sina naturtillgångar. Förslaget, som framlades hösten 2005, har remissbehandlats i de tre länderna och sametingen har ställt sig positiva till konventionsutkastet.

Vid ett möte i oktober 2006 mellan sametingens presidenter och ministrar ansvariga för samefrågor beslöts att arbetet med en nordisk samekonvention skulle fortsätta. Information och samordning skulle ske inom ramen för det nordiska samarbetet och det förutsattes att länderna skulle vara färdiga med sina ställningstaganden till konventionsutkastet under 2007. Vad är Finlands, Norges och Sveriges samarbetsministrars hållning till den föreslagna nordiska samekonventionen och hur ser ratifikationsprocessen ut?"

Stockholm 28.5. 2007 *Sinikka Bohlin (s)*

Som svar till Bohlins fråga meddelar Finlands regering följande:

"Såsom överenskommet på mötet den 18 oktober 2006 mellan ministrarna med ansvar för samefrågor och sametingspresidenterna pågår det i Finland, Norge och Sverige en process med sikte att avklara de nationella positionerna till utkastet om Nordisk samekonvention. Detta arbete sker i samarbete med sametingen.

Avsikten är, att länderna har avklarat sina positioner innan nästa möte mellan ministrarna med ansvar för samefrågor och sametingspresidenterna den 14 november 2007 i Stockholm. Mötet förbereds av Nordiska ämbetsmannaorganet för samiska frågor (NÄS) där de tre ländernas regeringar och sameting är representerade."

Postadress PB 176 00161 Helsingfors | Marinkasernsgatan 5 | Telefon +358-(0)9-160 05 | Telefax +358-(0)9-629 840

Svaret har koordinerats med vederbörande departement i Finland (Justitieministeriet), Norge (Arbets- og inkluderingsdepartement) och Sverige (Jordbruksdepartement).

Jan Vapaavuori
Samarbetsminister

Bilagor -

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 25/2007

Ställd av:
Johan Linander

Till:
Danmarks regering

J.nr. 07-00204-1

Till Danmarks regering

Skriftlig fråga om skatteutjämningen mellan Danmark och Sverige

Det dansk-svenska skatteavtalet undertecknades i oktober 2003 av dåvarande svenska finansministern Bosse Ringholm och danska skatteministern Svend Erik Hovmand. Det fanns stora förväntningar på avtalet och till en början var reaktionerna positiva. Allt sedan dess har fler och fler negativa konsekvenser av avtalet upptäckts och nu snart fyra år senare behövs det kraftfulla justeringar i avtalet för att rättvisa ska skapas.

Avtalet innebär att skatt betalas i arbetslandet men att skatteutjämning sker till bosättningslandet. Tyvärr visar det sig att de undantag som gjordes i avtalet innebär att en majoritet av arbetspendlarna mellan Sverige och Danmark inte omfattas av skatteutjämningssystemet. Undantag görs nämligen för offentliganställda, pensionärer och de som tjänar under 150 000 danska kronor. Det svenska Skatteverkets uträkning visar att endast en tredjedel av arbetspendlarna över Öresund därför omfattas av skatteutjämningen, vilket i sin tur innebär att Skåne förlorar 1,5 miljarder svenska kronor per år på avtalet.

Man kan verkligen ifrågasätta varför t.ex. offentligt anställda inte ska omfattas av skatteutjämningen. Självklart använder offentliganställda kommunal service i bosättningslandet på samma sätt som privatanställda, och varför ska då inte motsvarande del av skatten betala den service som ges i hemkommunen?

De flesta skatteexperter på båda sidor sundet anser att skatteavtalet bör omförhandlas och en rimlig lösning bör vara att skatt ska betalas i bosättningslandet liksom i andra gränsregioner. Går detta inte uppnå bör nuvarande avtal ändras så att skatteutjämningen även omfattar offentligt anställda och pensionärer. Därutöver bör beloppsgränsen tas bort och den skatt som utjämnas bör höjas till en nivå som motsvarar ett snitt av den svenska kommunalskatten (d.v.s kommunalskatt både till primärkommunen och till landstingskommunen/regionen).

Med anledning av ovanstående vill jag fråga Danmarks skatteminister Kristian Jensen vilka åtgärder han är beredd att vidtaga för att större rättvisa ska skapas i skatteutjämningen mellan Danmark och Sverige?

Stockholm den 25 juni 2007

Johan Lindander (c)

Nordiska rådet

E 25/2007

Ställd av:
Johan Linander

Till:
Danmarks regering

J.nr. 07-00204-1

SKATTEMINISTERIET

Skatteministeren

Nicolai Eigtveds Gade 28
1402 København K

Telefon 3392 3392
Fax 3314 9105

CVR-nr. 17146815
EAN-nr. 5798000033757

www.skm.dk

J.nr. 2007-170-0025

- 2 AUG. 2007

Til Nordisk Råd

Vedr. spørgsmål E 25/2007 stillet af Johan Lindander

Ovennævnte spørgsmål giver mig anledning til følgende bemærkninger:

Provenuudvekslingsordningen mellem Danmark og Sverige er en del af en samlet aftale, der omfatter en række forhold på skatteområdet. Skatteaftalen indeholder bl.a. en revisionsklausul, hvorefter provenuudvekslingsordningen kan tages op til revurdering.

Der vil ikke fra dansk side udgå initiativer til at få skatteaftalen ændret. Ønsker man fra svensk side at ændre provenuudvekslingsordningen, er vi naturligvis rede til at drøfte noget sådant sammen med andre ændringer, der i en sådan sammenhæng måtte være relevante.

Jeg kan ikke kommentere de mange enkeltelementer, der rejses i spørgsmålet, da disse i givet fald vil være et forhandlingsspørgsmål mellem den danske og den svenske regering.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 26/2007

Ställd av:
Hans Wallmark

Till:
Danmarks regering

J.nr. 07-00227-2

Till Danmarks regering

Skriftlig fråga om fast förbindelse mellan Helsingör och Helsingborg

Utifrån ett nordiskt perspektiv är det bra att Danmark och Tyskland enats om en fast förbindelse över Fehmarn Bält. Självfallet är det av stor betydelse för den egna regionen men det kommer också att innebära fördelar för de båda ländernas grannar och integrationen i Östersjöområdet. Bron mellan Köpenhamn och Malmö kan redan beskrivas som en framgång. Fullsatta tåg vittnar om att framför allt resenärer som använder sig av spårbunden trafik har blivit fler än man inledningsvis kalkylerat med.

Förbättrad trafikkapacitet över Fehmarn Bält och redan viss flaskhalsproblematik mellan Köpenhamn och Malmö avslöjar behovet av en fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör. Med en sådan infrastrukturlösning underlättas trafik till och från den svenska västkusten och Oslo/Norge. Utifrån ett regionalt perspektiv skulle det innebära att en ringlinje skapas i Öresundsområdet med likartade förutsättningar att snabbt ta sig mellan Skåne och Själland. Redan kan en mycket glädjande utveckling iakttas där människor arbetar, studerar eller njuter av kultur på ena sidan av sundet men bor på den andra. En utveckling som ytterligare skulle förstärkas av en fast förbindelse för både spårbunden trafik som fordon mellan Helsingör och Helsingborg. Utifrån ett näringslivsperspektiv är ökade kontakter och förbättrade transportmöjligheter en viktig tillväxtfaktor.

Avser den danska regeringen att vidta några åtgärder för att möjliggöra en fast förbindelse mellan Helsingör och Helsingborg för att därmed ytterligare underlätta utbytet mellan de nordiska områdena i allmänhet och mellan Själland och Skåne i synnerhet?

Stockholm den 26 juli 2007

Hans Wallmark (m)

1124

Transport- og
Energiministeriet

MINISTEREN

Dato 27 SEP. 2007
J. nr. 112-11
Deres ref.

Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

Telefon 33 92 33 55

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
1255 København K

Besvarelse af spørgsmål E 26/2007 om fast forbindelse mellem Helsingør og Helsingborg stillet af medlem af Nordisk Råd, Hans Wallmark (m)

Den danske regering er tilfreds med den store fremgang Øresundsbroen oplever. Med den politiske aftale fra 29. juni 2007 er der endvidere udsigt til, at der etableres en fast forbindelse over Femern Bælt i 2018. Det vil være en stor gevinst for både Danmark og Sverige.

Spørgsmålet om etablering af en fast forbindelse mellem Helsingør og Helsingborg har været genstand for en betydelig lokal interesse. I 1998 fik Helsingør Kommune og Helsingborg Stad i samarbejde undersøgt de tekniske og linjeføringsmæssige muligheder for en jernbanetunnel for persontog mellem Helsingør og Helsingborg.

Den danske regering har ikke i øjeblikket konkrete planer om at iværksætte forundersøgelser af en fast forbindelse mellem Helsingør og Helsingborg.

Med venlig hilsen

Jakob Axel Nielsen

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 27/2007

Stillet af:
Line Barfod (EL)

Til:
Finlands regering

J.nr. 07-00260-3

Til Finlands regering

Skriftligt spørgsmål om irakisk hærchefs forsvinden

Nordisk Råd har i længere tid arbejdet med spørgsmålet om, hvordan vi bekæmper terror, uden at det går ud over borgernes frihedsrettigheder. I den forbindelse er det selvfølgelig væsentligt at få afklaret, hvad der er foregået i Norden. Det fremgår af svaret 23. marts 2007 fra den svenske regering til Nordisk Råd på Line Barfods spørgsmål E 8/2007 om flyvning med CIA-fly i Norden, at et fly med registreringsbetegnelsen N482EV fløj fra Göteborg i Sverige til Helsingfors i Finland d. 16. marts 2003. I de dage forsvandt en tidligere irakisk hærchef fra Danmark på mystisk vis, selvom han i Danmark var mistænkt for drabet på mange tusinde kurdere i Irak. Der har været stærke forlydender om, at USA var involveret i hærchefens forsvinden. Det er vigtigt at få afklaret, om CIA har forhindret retsforfølgelse i et nordisk land af en krigsforbryder, som vi efter internationale regler er forpligtet til at retsforfølge.

Kan Finlands regering

- bekræfte at et fly med registreringsbetegnelsen N482EV fløj fra Göteborg i Sverige til Helsingfors i Finland d. 16. marts 2003
- oplyse hvor flyet i så fald fløj videre til
- hvem som i givet fald betalte flyets pligtige afgifter

København, den 13. august 2007

Line Barfod (EL)

Nordiska rådet

Ref.

Ärende
Skriftligt spörsmål till Nordiska rådet

Med hänvisning till Line Barfods frågor till Nordiska rådet angående en specifik flygning i Norden (E27/2007) framför Finland följande:

Finland respekterar sina internationella förpliktelser och vill försäkra sig om att dessa inte kränks på finsk mark eller i finskt luftrum. Finland betonar konsekvent att myndighetsbruk av civila flygplan alltid ska ligga i linje med de internationella människorättsnormerna.

I frågan som gäller den specifika flygningen konstaterar Finland att det endast finns begränsat med information att tillgå om flygningar som gjorts för fyra år sedan. Enligt luftfartsmyndigheterna har det inte ansökts om tillstånd för detta flyg av det dåvarande Luftfartsverket. Ifall flygningen är icke-kommersiell behövs inte ens ett sådant tillstånd. Tillstånd har inte heller med statlig status sökts av huvudstaben. Gamla trafikdebiteringsuppgifter finns inte längre tillhanda för den ifrågavarande tidpunkten. Det är också att konstatera att flygledningen på Helsingfors-Vanda flygfält sparar operatörernas flygplaner endast i tre månader efter tidpunkten för flyget.

Utrikesminister Ilkka Kanerva

Bilagor -

Postadress
PB 176
00161 Helsingfors

Maringatan 22

Telefon
+358-(0)9-160 05

Telefax
+358-(0)9-629 840

Erillinen sivu elektronisen version käsittelyyn:

Oikeudellinen osasto
OIK-11 Virpi Laukkanen

Asiasanat	TERRORISMI, HUMANITAARINEN OIKEUS
Hoitaa	**OIK-11**
Hoitaa UE	
Koordinoi	
Tiedoksi	ALI-01; ALI-41; ALI-42; ASA-01; ASA-31; ASA-32; AVS-HAL; AVS-KEO; AVS-KPO; AVS-POL; EUR-01; EUR-02; EUR-12; EUR-13; EUR-15; GLO-01; GLO-02; GLO-51; HAL-01; HAL-07; ITÄ-01; ITÄ-23; KEO-01; KPO-07; KPO-08; OIK-01; OIK-12; OIK-31; OIK-32; POL-01; POL-02; POL-03; POL-04; POL-05; POL-06; POL-08; POL-11; STU-00; UKKMI-00; UMI-00; VKO-01; VNEUS; VSI-00; VSI-POL ATE; BEI; BER; BRY; BUK; DAM; DUB; ENE; EUE; GEN; HAA; HAM; KSL-05; KUL; LIS; LON; LUX; MAD; MOS; NAE; NAI; OEC; PAR; PEK; RIA; ROO; TEH; TEL; TUK; WAS; WET; WIE; YKE OMI; PE/YHTEYSUPSEERI; PLM; SM/KVTR; SM/UO; SMI; SUPO; TH/VALVONTA; TPK; VNK
Laatija jakanut	

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 28/2007

Stillet af:
Bente Dahl (RV)

Til:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 07-00275-2

Til Nordisk Ministerråd

Skriftligt spørgsmål om lige muligheder for studerende på folkehøjskolerne

Der er mange måder at uddanne og danne både nuværende og kommende generationer og overgive dem værdierne, som vi lever vore liv på. Værdier kan ikke udelukkende erhverves i kraft af uddannelse. Værdier formidles både via uddannelse og dannelse. Det er vigtigt, at denne erkendelse kommer til udmøntning i praksis. Der er kun ét sted i uddannelsessystemet, hvor både uddannelse og dannelse er så fokuseret: Nemlig folkehøjskolerne, der kendetegnes af det unikke læringsmiljø, det ægte folkelige møde mellem mennesker og det at dannelse udmøntes i praksis. Dialogbaseret undervisning skaber både faglig viden samt social og kulturel kapital.

Folkehøjskolerne har i disse år behov for større accept fra det omgivende samfund for deres kunnen samt nytten af deres virke. Folkehøjskolerne gør en uvurderlig nytte i samfundet netop ved deres stærke medvirken til udvikling af bevidsthed omkring værdier og udvikling af social og kulturel kapital. Derfor skal denne skoleform placeres i den rigtige samfundsmæssige sammenhæng. Det betyder bl.a., at folkehøjskolerne skal tænkes med ind i hele uddannelsessystemet. Derfor skal det være muligt at få støtte til disse ophold, lettere end tilfældet er i dag, og de nuværende hindringer i de enkelte medlemslande skal fjernes.

Hvad vil Nordisk Ministerråd gøre for at folkehøjskolestuderende i Norden får lige muligheder, når det kommer til f.eks. finansiering og meritoverførsel af kurser taget på folkehøjskoler i andre nordiske lande.

København, den 27. august 2007

Bente Dahl (RV)

1129

norden

Nordisk Ministerråd

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
1255 København K

Att. Bente Dahl (RV)

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

18. september 2007

Besvarelse af skriftligt spørgsmål om lige muligheder for studerende på folkehøjskolerne

Nordisk Ministerråd har modtaget Deres skriftlige spørgsmål E 28/2007 af 27. august 2007, hvor De anmoder om oplysninger om, hvad Nordisk Ministerråd vil gøre, for at folkehøjskolestuderende i Norden får lige muligheder, når det kommer til f.eks. finansiering og meritoverførsel af kurser taget på folkehøjskoler i andre nordiske lande.

For så vidt angår spørgsmålet om finansiering tilbyder Nordisk Ministerråd ingen speciel finansieringsordning for folkehøjskoler. Nordisk Ministerråd tilbyder imidlertid gennem Nordplus mobilitets- og netværksprogrammerne muligheder for folkehøjskolerne, deres undervisere og studerende, hvor de på linje med andre i undervisningssystemerne kan søge om støtte til mobilitet, netværk og projekter.

Folkehøjskolestuderende, som ønsker at tage kurser på folkehøjskoler i andre nordiske lande, kan således søge støtte fra mobilitets- og netværksprogrammet Nordplus Voksen. Formålet med Nordplus Voksen er at bidrage til udvikling og fornyelse inden for voksnes læring gennem etablering af netværk og samarbejde mellem nordiske aktører på området. Disse mål søges opnået gennem økonomiske tilskud til gennemførelse af forskellige mobilitetsaktiviteter og samarbejds-projekter. Nordplus Voksen retter sig mod udvikling inden for alle sider af voksnes læring, både inden for formel og uformel læring, i regi af uddannelsesinstitutioner, foreninger og organisationer, inden for arbejdslivet og i hverdagen i øvrigt.

Nordplus programmerne vil fra 2008 indgå i et udvidet og forbedret Nordplus Rammeprogram, som også vil omfatte de baltiske lande. Nordplus Voksen fortsætter som en hovedkomponent i dette program. Rammeprogrammet vil i tilgift også fremme tværsektorielt samarbejde gennem en egen "horisontal" programdel, Nordplus Horisontal. Her kan alle institutioner/organisationer på uddannelsesområder – og herunder folkehøjskoler – deltage.

Mulighederne for meritoverførsel af kurser taget på folkehøjskoler i andre nordiske lande afgøres af medlemslandenes relevante myndigheder. Nordisk Ministerråd har derfor ikke forholdt sig til denne problemstilling.

Med venlig hilsen
Nordisk Ministerråd

Sari Sarkomaa
Undervisningsminister

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 29/2007

Stillet af:
Line Barfod

Til:
Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

J.nr. 07-00358-2

Til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

Skriftligt spørgsmål om benyttelse af nordiske lande til ulovlige aktiviteter

Nordisk Råd har i længere tid arbejdet med spørgsmålet om, hvordan vi bekæmper terror, uden at det går ud over borgernes frihedsrettigheder. I den forbindelse er det selvfølgelig væsentligt at få afklaret, hvad der er foregået i Norden.

Som det er kendt har CIA gennemført en række ulovlige operationer, herunder kidnapninger i Europa i de seneste 6 år. En række CIA-agenter er i forskellige europæiske lande under undersøgelse for deltagelse i kidnapninger. Det drejer sig blandt andet om kidnapningen af Nasr Oussama Mustafa Hassan i Milano i 2003 og af Khaled Al-Masri fra Makedonien i 2003. Undersøgelserne har vist at flere havde tilknytning til amerikanske ambassader og konsulater.

Det er derfor vigtigt at få undersøgt om nogle af de mistænkte personer har opereret fra amerikanske ambassader eller konsulater i de nordiske lande, eller på anden vis har brugt de nordiske lande som udgangspunkt for deres ulovlige aktiviteter.

Derfor bedes de nordiske regeringer oplyse, om en eller flere af nedennævnte personer, har haft indrejse i landet i perioden 2001-2006, samt om en eller flere har været ansat, eller på anden måde tilknyttet den amerikanske ambassade i samme periode?

EFTERNAVN fornavn mellemnavn

ADLER Monica Courtney, US passport no. 017017139

ASHERLEIGH Gregory, US passport no. 015135635

CARRERA Lorenzo Gabriel, US passport no. 016422583

CASTALDO Eliana, US passport no. 026138038

CASTELLANO Victor, US passport no. 015914097

CHANNING Drew Carlyle, US passport no. 017121103

DUFFIN John Kevin, US passport no. 016434535

FALDO Vincent, US passport no. 102026001

GURLEY John Thomas, US passport no. 045029843

HARBAUGH Raymond, US passport no. 016136600

HARBISON James Thomas

HARTY Ben Amar, US passport no. 017120164

IBANEZ Brenda Liliana, US passport no. 017018953

JENKINS Anne Lidia, US passport no. 016698784

KIRKLAND James Robert, US passport no. 045032045

LADY Robert Seldon

LOGAN Cynthia Dame, US passport no. 016430730

MEDERO Betnie, US passport no. 016051676

PURVIS L. George, US passport no. 015645726

RUEDA Pilar, US passport no. 016518173

SOFIN Joseph, US passport no. 016138217

VASILIOU Michalis, US passport no. 015456173

CARLIN Cyrisse

BIRD Kirk James, US passport 045030262

BRYSON Charles Goldman, US passport 086430334

DECKARD John Richard (også DECKER John), US passport 900150778

FAIN Eric Matthew (også FAIR Eric), US passport 400962110

FAIRING James (også FARING James), US passport 40268113

FRANKLIN Jason, US passport 900356543

GRADY Michael, US passport 900356661

GREESBORE Walter Richard (også GREENSBORE), US passport 400962633

LORENZO Hector (også LOREN Hector), US passport 900142900

LUMSDEN III Lyle Edgar, US passport 900412531

O'HALE James, US passport 917123652

O'RILEY Patricia, US passport 400962233 (også RILOY Patricia 400963233)

PAYNE Jane, US passport 401036479

AZADI Nicolas James 900325305

BAETZ Maria Luana, US passport 402674089

BERRY Carl Frederick, US passport 900167168

BOSTICK Jerry Allen

BOYDE Vanesa, US passport 3560556912

BRANO David William, US passport 047144005

Nordisk Råd

E 29/2007

Stillet af:
Line Barfod

Til:
Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

J.nr. 07-00358-2

BUELL Leroy Doland, US passport 208837141

BUZZERD Adam, US passport 900376671

CHARLES Bryan, US passport 401036745

CLEARY Tony David, US passport 086434714

COLL Margaret Sweeney, US passport 900343329

COLTON James Paul, US passport 140782654

DINEEN Michael Peter, US passport 015514022

GRAHAM Ronald Thomas, US passport 900176424

HALL Betty Michelle, US passport 401072226

HARKEN James Robert, US passport 401038634

HIGDON Casey Adam, US passport 046662008

HORSTMYER David Lane, US passport 103041808

JACKMAN Benjamin Michael, US passport 9003225403

JIVIDEN Eric Ernest, US passport 900337347

JONES Joanne Lauren, US passport 401072734

MATHESON Jeffry, US passport 900199307

MEDINA Thomas, US passport 9004330054

NEILSON Colin Michael, US passport 039586480

NICHOLS Charles Edgar, US passport 088005496

OLETTA Alan Christopher, US passport 017094679

RIPLEY John Beau, , US passport 016304212

ROBERTSON Dorothy Leigh, US passport 401034530

TEGLER Darrell James, US passport 900166338

WHITE David Dinsmore Jr, US passport 209021422

WILIS Kathleen Tiernan, US passport 900396433

YATES Jeffrey Wayne, US passport 402664058

København, den 17. september 2007

Line Barfod

Nordisk Råd

E 29/2007

Stillet af:
Line Barfod

Til:
Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

J.nr. 07-00358-2

UTRIKESMINISTERIET
EUR-16

BEGÄRAN OM UTLÅTANDE HEL5527-46

14.12.2007

Nordisk Råd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Ref.
SKRIFTLIG FRÅGA E 29/2007

Ärende
SVAR PÅ SKRIFTLIG FRÅGA E 29/2007 OM UTNYTTJANDE AV NORDISKA LÄNDER TILL OLAGLIGA AKTIVITETER

Nordiska Rådets medlem, Line Barfod, har ställt en skriftlig fråga till Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Finlands regeringar om utnyttjande av Nordiska länder till olagliga aktiviteter.

Finlands regering svarar följande på basis av Danmarks, Islands, Norges och Sveriges regeringars svar:

Det är inte möjligt att besvara huruvida vissa personer har inrest i de nordiska länderna under perioden 2001-2006. Detta beror dels på att lagstiftningen som reglerar användningen av personuppgifter för de berörda myndigheterna inte möjliggör detta och dels på att nämnda uppgifter inte finns tillgängliga. De i frågan nämnda personerna har inte tjänstgjort vid den amerikanska ambassaden i något av de nordiska länderna. Huruvida personerna på något annat sätt varit knutna till ambassaden går inte att besvara.

Med vänlig hälsning

Jan Vapaavuori
Samarbetsminister
Nordiska ministerrådet

Postadress
PB 176
00161 Helsingfors

Marinkasernsgatan 5

Telefon
+358-(0)9-160 05

Telefax
+358-(0)9-629 840

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 30/2007

Ställd av:
Lyly Rajala

Till:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 07-00368-2

Till Nordiska ministerrådet

Skriftlig fråga om fortsatta gränshinder på flygplatserna i trafiken inom Norden

I januari i år ställde jag ett skriftligt spörsmål till Nordiska ministerrådet om nya gränshinder på flygplatsen i Stockholm i den interna nordiska flygtrafiken (E 4/2007). I mitt spörsmål fäste jag ministerrådets uppmärksamhet vid att man vid kontrollen på Stockholm Arlanda flygplats som nordisk medborgare måste visa upp passet på flygturer inom Norden. Detta krav strider mot den nordiska passfriheten.

Kommunikationsminister Susanna Huovinen svarade mig skriftligt 14 mars 2007 och konstaterar klart att "den nordiska passfriheten baserar sig på ett protokoll daterat den 22 maj 1954 som befriar medborgare i Finland, Norge, Sverige och Danmark från skyldigheten att ha ett pass och ett uppehållstillstånd, när han befinner sig i ett annat nordiskt land än sitt hemland. Avtalet är fortfarande i kraft och omfattar numera även Island. Protokollet nämner endast krig och risken för krig som ett skäl att avvika från passfriheten. Observeras bör, att passfriheten gäller endast för medborgare i ett nordiskt land. Medborgarskapet måste kunna bevisas genom uppvisande av ett identitetsbevis."

Ministerns svar visar att nordiska medborgare alltså har en klart definierad rätt att resa inom Norden utan pass. Detta gäller även för flygresor.

Minister Huovinen konstaterar även i sitt svar "att ministerrådet inte kan kommentera det enskilda fall jag anför i mitt spörsmål. Det ifrågavarande flygbolaget är dessutom ett privaträttsligt subjekt som ministerrådet inte kan ge några direktiv."

Nu har det i alla fall visat sig att det fall jag anförde i mitt spörsmål inte är ett enskilt fall, som ministern säger, utan uppenbart normal praxis i branschen. Jag kan bevisa att även Finnair följer samma praxis, som utvecklats till ett gränshinder, och som alltså gravt strider mot det avtal som ingåtts mellan regeringarna i de nordiska länderna och som befriar medbor-

gare i Finland, Norge, Sverige och Danmark från skyldigheten att ha ett pass när de reser inom Norden.

Finnair meddelar resenärer som bokar sin biljett via internet bland annat följande: "Obs! Finnairs semesterflyg AY2421/2422, 2423/2424 och 2431/2432 Helsingfors-Stockholm-Boston t/r flyger utanför Schengenområdet. Därför måste också personer som reser rutten Helsingfors-Arlanda-Helsingfors ha ett pass med sig." Detta fall är nästan identiskt med det fall jag anförde i min förra fråga (E 4/2007) gällande Arlandaincidenten.

Jag har med tillfredsställelse kunnat konstatera att minister Huovinen i sitt svar meddelar att "Nordiska ministerrådet följer upp utvecklingen på området. Om det i fortsättningen visar sig uppenbart att flygbolagen upprepat bryter mot principen om passfrihet, överväger de nordiska regeringarna att gemensamt vidta åtgärder av informationskaraktär."

Det är klart, det visar Finnairs praxis, att det fortfarande existerar allvarliga gränshinder för de nordiska medborgarnas fria rörlighet inom Norden trots de nordiska regeringarnas åtgärder för att undanröja gränshindren.

Med hänvisning till det ovan anförda frågar jag Nordiska ministerrådet

1) vad ministerrådet avser att göra för att uppfylla sitt löfte om att "följa upp utvecklingen på området",
2) vilket slag av informationsåtgärder ministerrådet avser att vidta "om det i fortsättningen visar sig uppenbart att flygbolagen upprepat bryter mot principen om passfrihet" och
3) inom vilken tidsrymd ministerrådet avser att vidta åtgärder för att de ovan nämnda gränshindren för medborgare i de nordiska länderna faktiskt elimineras vid resor inom Norden?

Helsingfors den 11 september 2007

Lyly Rajala (saml)

Nordiska rådet

E 30/2007

Ställd av:
Lyly Rajala

Till:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 07-00368-2

UTRIKESMINISTERIET | BEGÄRAN OM UTLÅTANDE | HEL5527-45

EUR-16 | 19.11.2007

Nordisk Råd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Ref.
NR; skriftlig fråga E30/2007

Ärende
Svar på skriftlig fråga E30/2007 om fortsatta gränshinder på flygplatserna i trafiken inom Norden

Nordiska Rådets medlem, Lyly Rajala, har ställt en skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet där han, som en uppföljning till en tidigare fråga på samma tema (nr E4/2007) visar på att den nordiska passfriheten vid flygresor inom Norden alltför ofta ej efterlevs, och där han undrar vad Nordiska ministerrådet avser göra år saken.

I svar på fråga E4/2007 meddelar kommunikationsministern Susanna Huovinen, att "om det i fortsättningen visar sig uppenbart att flygbolagen upprepat bryter mot principen om passfrihet, överväger de nordiska regeringarna att gemensamt vidta åtgärder av informationskaraktär".

I det nya brevet frågar således Lyly Rajala Nordiska ministerrådet:

1) Vad ministerrådet avser att göra för att uppfylla sitt löfte om att följa upp utvecklingen på området?
2) Vilket slag av informationsåtgärder ministerrådet avser vidta "om det i fortsättningen visar sig uppenbart att flygbolagen upprepat bryter mot principen om passfrihet"?
3) Inom vilken tidsrymd ministerrådet avser att vidta åtgärder för att de ovan nämnda gränshindren för medborgarna i de nordiska länderna faktiskt elimineras vid resor inom Norden?

Som nordisk samarbetsminister, med ansvar för gränshindersfrågor, kan jag upplysa att det problem som beskrivs i brevet och som rör flygrutten Helsingfors-Stockholm-Boston nu är avhjälpt. Pass krävs inte längre för flygpassagerare som ska resa från Helsingfors till Stockholm med dessa flygningar.

Enligt de upplysningar jag har erhållit var det interna administrativa faktorer på flygplatserna som gjorde att man under en begränsad period krävde pass från alla som gick ombord på dessa flyg i Helsingfors.

Nordiska ministerrådet är medvetet om att kunskapen om/tillämpningen av det nordiska passavtalet inte alltid är optimal. Ett särskilt informativt meddelande har därför distribuerats från ministerrådssekretariatet till flygoperatörerna i Sverige. Samma åtgärd kommer att genomföras i övriga nordiska länder innan årets utgång.

Nordiska ministerrådet kan inte fortlöpande bevaka att den nordiska passfriheten efterlevs men kommer naturligtvis att agera så snart det blir uppenbart att avtalet ej efterlevs.

Postadress
PB 176
00161 Helsingfors

Marinkasernsgatan 5

Telefon
+358-(0)9-160 05

Telefax
+358-(0)9-629 840

Med vänlig hälsning

Jan Vapaavuori

Samarbetsminister
Nordiska ministerrådet

Bilagor -

Oversikt over muntlige spørsmål stilt og besvart på sesjonen 2007

Spørsmål og svar finnes i Protokoll-delen av denne boken.

E 31 Spørgsmål til Finlands og Sveriges regering om rensning av CO_2-utslipp
Stilt av Rolf Reikvam (SV)

E 32 Fråga till Norges regering om importtillstånd och importtullar för renkött som gränshinder
Ställd av Janne Seurujärvi (cent)

E 33 Fråga till Sveriges regering om rätt till föräldrarpenning vid flyttning från Sverige
Ställd av Lyly Rajala (saml)

E 34 Fråga till Norges regering om moms, tull och registreringsavgifter på handikapputrustade bilar som gränshinder
Ställd av Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)

E 35 Fråga till Finlands regering om hur nya gränshinder kan förhindras i att uppstå
Ställd av Johan Linander (c)

E 36 Fråga till Norges och Sveriges regering om snabbtåg mellan Oslo och Stockholm
Ställd av Jan Lindholm (mp)

E 37 Fråga till Norges regering om premiär på ripjakten i de svenska och norska fjällen
Ställd av Jessica Polfjärd (m)

E 38 Spørgsmål til Færøernes landsstyre om demokrati og ligestilling
Stilt av Siv Friðleifsdóttir (F)

E 39 Fråga till Nordiska ministerrådet om socialskydd för studerande från Finland i andra nordiska länder
Ställd av Antti Vuolanne (sd)

E 40 Fråga till Norges regering om att göra mer för att inlemma den unga nordiska arbetskraften i det norska samhället
Ställd av Hans Wallmark (m)

E 41 Fråga till Finlands regering om införandet av nya priser i förhållande till de redan etablerade priserna
Ställd av Lars Wegendal (s)

E 42 Spørsmål til Sveriges regjering om oppfølging av vedtak i Nordisk Råd
Stilt av Dagfinn Sundsbø (sp)

E 43 Fråga till Nordiska ministerrådet om ojämlik behandling av nordiska medborgare i samband med godkännande av förtidspensionering
Ställd av Oiva Kaltiokumpu (cent)

E 44 Fråga till Sveriges regering om säkerställning av NordForsks arbete i framtiden
Ställd av Risto Autio (cent)

E 45 Fråga till Finlands regering om en stabil, förutsägbar och långsiktig finansiering av projektet Nordjobb
Ställd av Maria Stenberg (s)

E 46 Fråga till Norges regering om socialförsäkring och föräldrarförsäkringen fungerar över gränserna
Ställd av Monica Green (s)

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 47/2007

Ställd av:
Lars Wegendal

Till:
Finlands och Sveriges regeringer

J.nr. 07-00437-1

Till Finlands och Sveriges regeringer

Skriftlig fråga om socialförsäkring för finska studeranden i andra nordiska länder

De nordiska länderna har ingått en överenskommelse om att nordiska studeranden skall vara socialförsäkrade och folkbokförda i det nordiska land som man väljer att studera i.

Socialförsäkringen, även för studerande, i Finland ingår i den finska socialförsäkringslagen och alltså inte i regelverken som finns kring studiestöden. Detta innebär att om en finsk studerande, som t.ex. studerar i Sverige, blir sjuk under en längre period så är han inte berättigad till studiemedel i Finland eftersom han är sjuk. Han är inte heller berättigad till sjukpenning från Sverige eftersom han har studiemedel från Finland och inte från Sverige.

Hade den finske studerande valt att studera i ett annat land än ett nordiskt hade detta inte varit ett problem. Detta för att de nordiska länderna inte tecknat en överenskommelse med de icke-nordiska länderna om att man som studerande är socialförsäkrad i utbildningslandet, men däremot fortfarande tillhör den finska socialförsäkringen.

Vad avser Finlands och Sveriges regeringer att vidta för åtgärd för att det beskrivna gränshindret skall elimineras?

Stockholm den 23 oktober 2007

Lars Wegendal (s)

18.12.2007

Till Nordiska Rådet

Skriftlig fråga om vilka åtgärder som vidtagits för att eliminera gränshinder omkring socialförsäkring för finska studeranden i andra nordiska länder (E 47/2007).

Som svar på den skriftliga frågan av medlemmen av Nordiska Rådet Lars Wegendal, anför jag följande:

Regeringen i Finland är medveten om det gränshinder, som har beskrivits i frågan. Social- och hälsovårdministeriet och undervisningsministeriet ämnar tillsammans utreda vilka möjligheter till lagändring i frågan som står till buds.

Likaså kommer saken att tas till behandling i kommittén för totalreform av den sociala tryggheten (SATA), där frågan om sammanjämkning av studiestöd och sjukdagpenning i sin helhet behandlas.

Social- och hälsovårdsminister Liisa Hyssälä

REGERINGSKANSLIET

Dnr S2008/182/SK

Socialdepartementet
Socialförsäkringsministern

Till Nordiska rådet

Svar på fråga E 47/2007 av Lars Wegendahl (s) Socialförsäkringen för finska studeranden i Sverige

Lars Wegendahl har frågat vad Sveriges regering gjort för att eliminera att en finländsk studerande som t.ex. studerar i Sverige och blir sjuk vare sig får finska studiemedel eller svensk sjukpenning under sjukdomstiden.

En förutsättning för rätt till sjukpenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring är att personen i fråga har en sjukpenninggrundande inkomst av förvärvsarbete (SGI) som uppgår till minst 24 % av prisbasbeloppet. Studier i sig berättigar inte till SGI. Avgörande är i stället om den studerande förvärvsarbetar parallellt med sina studier och på så sätt skaffat sig en SGI.

Om en finländsk studerande ska få behålla sina studiemedel i samband med sjukdom vid studier utomlands är en fråga för Finlands regering.

Stockholm den 10 januari 2008

Cristina Husmark Pehrsson

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 48/2007

Ställd av:
Hans Wallmark (m)

Till:
Danmarks regering

J.nr. 07-00448-2

Till Danmarks regering

Skriftlig fråga om utlandsdanskars rätt att delta i folketingsvalen

Folketingsval tisdag 13 november 2007: Ännu en gång har de danskar som är bosatta utomlands inte fått delta. Integrationen mellan Skåne och Själland utvecklas i snabb takt. Det blir allt vanligare att man söker jobb, bostad, utbildning eller kulturella upplevelser på "andra sidan" sundet. Olika beräkningar pekar på att det kan finnas upp emot 20 000 danskar bosatta i Skåne. Personer som arbetar och verkar på den danska sidan men bor på den svenska. Det handlar om en ständigt växande grupp.

Två problemområden som ofta framkommer i samtal med utlandsdanskar bosatta i Skåne är dels det nuvarande skatteavtalet mellan länderna som gör det omöjligt att betala skatt i Sverige trots att det är här servicen nyttjas. Dels att man som dansk inte får rösta i folketingsvalet. Möjligheten att som medborgare påverka det egna landets politiska utveckling är viktig. I Sverige har tidigare förts diskussion om att begränsa utlandssvenskarnas demokratiska inflytande – propåer som ständigt tillbakavisats. Så svenskar bosatta i Danmark har exempelvis möjlighet att delta i riksdagsvalet 2010.

I ett integrerat Skåne och Själland, i en gränsbygd värd namnet, skall den enskilde i så liten utsträckning som möjligt känna av problem eller hinder beroende på att man är medborgare i ett land men bosatt i ett annat. Visionen måste vara att det som svensk skall gå att bo och verka på samma grund i Danmark som i Sverige, och omvänt att man som dansk skall kunna bo och verka på samma grund i Sverige som i Danmark.

Avser den danska regeringen att vidta några åtgärder för att göra det möjligt för danska medborgare bosatta utomlands att delta i folketingsvalen, eller åtminstone öppna den möjligheten för danska medborgare bosatta i gränsregioner i Danmarks närhet?

Stockholm den 9 november 2007

Hans Wallmark (m)

VELFÆRDSMINISTERIET

Sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde
chr@um.dk

Dato: 19 DEC. 2007
Kontor: Kommunaljuridisk kt.
J.nr.: 2007-40061-46
Sagsbeh.: MGR

Besvarelse af skriftligt spørgsmål E 48/2007 fra Hans Wallmark (m) om udlandsdanskeres ret til at afgive stemme ved folketingsvalg i Danmark

Ministeriet skal anmode om, at spørgsmålet besvares som nedenfor angivet:

"Tak for din henvendelse af 9. november 2007, hvori du har anført, at der i Skåne bor en stor gruppe danske statsborgere, som arbejder i Danmark, og som ikke har mulighed for at afgive deres stemme ved folketingsvalg i Danmark. Du har endvidere anført, at muligheden for som statsborger at påvirke sit lands politiske udvikling er vigtig.

Jeg er enig med dig i, at det er vigtigt at fremme samarbejdet over grænsen i Øresundsregionen, ligesom jeg har forståelse for ønsket om valgret for udlandsdanskere.

Efter grundlovens § 29 er det imidlertid ikke tilstrækkeligt for at have valgret til Folketinget, at man har dansk indfødsret (og har opnået alderen for valgret). Det kræves yderligere, at man har fast bopæl i riget.

En udvidelse af udlandsdanskeres valgret indgik i regeringsgrundlaget i regeringens første regeringsperiode. Regeringen nedsatte således i april 2003 et udvalg – Valgretsudvalget – med deltagelse af uafhængige statsretseksperter med henblik på at få en uvildig ekspertvurdering af, hvorledes kredsen af personer med dansk indfødsret, der under ophold i udlandet har valgret til Folketinget, i videst muligt omfang kan udvides inden for rammerne af grundloven.

Valgretsudvalget konkluderede i sin betænkning nr. 1432/2003 om valgret under udlandsophold, at valgret til Folketinget under udlandsophold kunne udvides til at omfatte alle danske statsborgere fyldt 18 år, der agter at vende tilbage til Danmark inden for to år efter udrejsen. Dette gælder uanset årsagen til udlandsopholdet.

Udvalget konkluderede også, at det ikke herudover er muligt inden for rammerne af grundloven at udvide kredsen af danske statsborgere, der har valgret under udlandsophold.

Særligt vedrørende grænsegængere med dansk indfødsret anførte udvalget blandt andet, at denne persongruppe ofte er karakteriseret ved, at de pågældende personer -

Slotsholmsgade 10-12 Telefon +45 7226 9000 www.im.dk
DK-1216 København K Telefax +45 7226 9001 im@im.dk

hvis bopæl i udlandet ofte vil være placeret tæt ved den danske grænse, f.eks. i Skåne eller i Sydslesvig - regelmæssigt opholder sig i Danmark for at arbejde eller modtage undervisning, og at de pågældende som følge heraf ofte vil have en nær tilknytning til det danske samfund.

Udvalget anførte herudover, at det forhold, at en person med dansk indfødsret regelmæssigt opholder sig i Danmark, modtager løn i Danmark og betaler skat i Danmark, efter fast praksis ikke har haft betydning for vurderingen af, om den pågældende uanset udlandsopholdet anses for at have fast bopæl i riget i henhold til folketingsvalglovens § 2.

Efter en samlet vurdering af de særlige forhold, der gør sig gældende for grænsegængere, konkluderede udvalget, at det ikke er foreneligt med grundlovens § 29 at have en ordning, hvorefter personer der har beskæftigelse i Danmark eller modtager undervisning på en uddannelsesinstitution i Danmark, men som opholder sig midlertidigt i udlandet, anses for at have fast bopæl i riget. Udvalget henviste til, at der for disse personer i selve udlandsopholdets karakter ikke er omstændigheder, der peger i retning af, at deres udlandsophold vil være af forholdsvis kortvarig og midlertidig karakter. De pågældende er således flyttet til udlandet for at bo dér.

Det vil på baggrund af Valgretsudvalgets konklusioner således kræve en grundlovsændring, såfremt alle danske statsborgere bosat i udlandet, herunder i den svenske del af Øresundsregionen, skal tillægges valgret til Folketinget. Spørgsmålet om behovet for at ændre den nuværende grundlov, der er fra 1953, er løbende til debat. Der er imidlertid ikke aktuelle overvejelser om en grundlovsændring.

Jeg skal som tidligere nævnt ikke lægge skjul på, at regeringen havde håbet, at man kunne udvide valgretten i videre omfang, end udvalgets undersøgelse viser, at der er mulighed for. Men regeringen må naturligvis tage resultatet af udvalgets undersøgelse til efterretning. Regeringen ønsker helt principielt ikke at fremsætte et lovforslag, som kan give anledning til tvivl i forhold til grundloven.

Med venlig hilsen

Karen Jespersen / Inger Mogensen

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 49/2007

Stillet af:
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
og Juliane Henningsen (IA)

Til:
Finlands, Norges og Sveriges regeringer

J.nr. 07-00476-2

Til Finlands, Norges og Sveriges regeringer

Skriftligt spørgsmål om Finlands, Norges og Sveriges afvisning af at modernisere Helsingforsaftalen

Sagen om medlemskab af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd er vigtig for Færøerne, for Åland og for Grønland. Men den er også vigtig for de nordiske lande og for det nordiske samarbejde som helhed.

Der er en voksende forståelse for at Helsingforsaftalen skal moderniseres, så den også imødekommer landene med selvstyre. Ministerrådets "kartläggning av de självstyrande områdenas ställning i det nordiska samarbetet" fra juni 2006 belyste juridiske aspekter af dette. I debatten har der været forståelse og interesse for at udvikle modeller, der giver Åland, Grønland og Færøerne kompetence i Nordisk Ministerråd dér, hvor Åland, Grønland eller Færøerne selv har lovkompetencen? Sådanne modeller vil være langtidsholdbare for et fremtidigt nordisk samarbejde. De ville kunne holde til, at en eller flere af aktørerne en dag bliver selvstændige, og at en eller flere forbliver i rigsfællesskab med Finland eller Danmark. De ville også kunne holde til, at selvstyreområderne udvides.

På Nordisk Råds session 2007 støttede delegationerne fra Island og fra Danmarks rige en revision af traktaten. Den danske regering er også blevet klart positiv. Det fremgår af hvad den danske samarbejdsminister, Connie Hedegaard, har skrevet til Nordisk Råds medlemmer fra Grønland, Danmark og Færøerne i et brev fra den 31.8.2007:

> "Regeringens holdning er nu som før, at Helsingforsaftalen bør ændres, såfremt den står i vejen for de selvstyrende områders muligheder for at samarbejde på lige fod."

På Nordisk Råds session bad Kolbrún Halldórsdóttir samarbejdsministrene fra Norge, Sverige og Finland om at fortælle, hvorfor hver af disse regeringer er så ubetinget modstander af at revidere eller modernisere Helsingforsaftalen. Det har de aldrig fortalt nogen før – i hvert fald ikke offentligt.

Desværre var der ingen af de tre samarbejdsministre, der tog ordet og svarede på spørgsmålene. Derfor stilles de nu til skriftlig besvarelse.

Vi vil med henvisning til sessionsdebatten i Oslo 01.11.2007 spørge ministrene for nordisk samarbejde i Finland, Norge og Sverige hvorfor deres regeringer:

1) er så ubetinget modstandere af at revidere/modernisere Helsingforsaftalen?
2) afviser modeller, der giver Åland, Grønland og Færøerne kompetencen i Nordisk Ministerråd dér, hvor Åland, Grønland eller Færøerne selv har lovkompetencen?

Reykjavik og Sisimiut, den 3. december 2007

Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Juliane Henningsen (IA)

Nordisk Råd

E 49/2007

Stillet af:
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
og Juliane Henningsen (IA)

Til:
Finlands, Norges og Sveriges regeringer

J.nr. 07-00476-2

UTRIKESMINISTERIET | BEGÄRAN OM UTLÅTANDE | HEL5527-2

EUR-16 | 28.01.2008

Nordisk Råd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Ref.

Ärende
Svar på fråga från Nordiska Rådet E 49/2007 om Finlands, Norges och Sveriges avvisning av att modernisera Helsingforsavtalet

Nordiska Rådets medlemmar Kolbrún Halldósdottir och Juliane Henningsen från vänstersocialistiska gröna gruppen har ställt frågan till Finlands, Norges och Sveriges samarbetsministrar varför deras regeringar är;

"1) så obetingade motståndare till att revidera/modernisera Helsingforsavtalet?
2) avvisar modeller som ger Åland, Grönlands och Färöarna kompetens i Nordiska Ministerrådet när Åland, Grönland och Färöarna själva har lagstiftningskompetens?"

Finlands samarbetsminister svarar följande på basis av Sveriges, Norges och Finlands regeringars svar:

De självstyrande områdena har en viktig roll i det nordiska samarbetet. Vi uppskattar det arbete och engagemang som Färöarna, Grönland och Åland visar för de nordiska frågorna. Det utgör ovärderliga delar av vårt samarbete.

Nordiska Ministerrådets dåvarande generalsekreterare Per Unckel presenterade den 31 maj 2006 en kartläggning av de självstyrande områdenas ställning. Av denna framgår bland annat att de självstyrande områdenas ställning i det nordiska samarbetet vad gäller inflytande och deltagande är närmast unikt i en internationell jämförelse. Vidare konstateras att det finns goda möjligheter att inom ramen för gällande Helsingforsavtal underlätta de självstyrande områdenas deltagande i Nordiska ministerrådet och dess institutioner. Detta har sedermera skett i form av den s.k. Ålandsöverenskommelsen i september 2007.

Sverige välkomnar att de självstyrande områdenas ställning har tydliggjorts genom överenskommelsen.

Norge är av den uppfattningen att de självstyrande områdena tillför det nordiska samarbetet betydlig nytta, och ser fram emot ökat deltagande av de självstyrande områdena som resultat av Ålandsöverenskommelsen.

Finland önskar likaledes understryka att de självstyrande områdena är viktiga i det nordiska samarbetet och att man välkomnar Ålandsöverenskommelsen genom vilken man utökar de självstyrande områdenas deltagande inom ramen för Helsingforsavtalet.

Postadress
PB 176
00161 Helsingfors

Marinkasernsgatan 5

Telefon
+358-(0)9-160 05

Telefax
+358-(0)9-629 840

Den praktiska tillämpningen av överenskommelsen bör behandlas inom berörda ministerråd.

Avslutningsvis kan tilläggas att de självstyrande områdenas ställning och kompetens närmast är en fråga för de berörda länderna.

Med vänlig hälsning

Jan Vapaavuori
Samarbetsminister
Nordiska ministerrådet

Bilagor -

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 50/2007

Ställd av:
Jan Lindholm (mp)

Till:
Norges regering

J.nr. 07-00490-1

Till Norges regering

Skriftlig fråga om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar

Nordiska rådet har under 2006–2007 behandlat såväl Stern-rapporten som IPCC:s rapporter om den globala klimatförändringen. Vi är oroade över den takt med vilken förändringarna tycks ske.

Vid Nordiska rådets 59:e session i Oslo den 29 oktober–1 november antogs en rekommendation (rek. 7/2007) till de nordiska regeringarna med fem punkter på klimatområdet, min fråga gäller den sista punkten i rekommendationen:

at arbejde målrettet i internationale organisationer for at fremme etableringen af en global arena, der kan håndtere klimakonflikter og for at fremme et globalt beredskab, der kan håndtere spørgsmålet om klimaflygtninge.

Inom ramen för FN finns en väl utbyggd organisation för att hantera klimatdata, kunskap om förändrade vattenförsörjningsfrågor, smittspridning, katastrofhantering m.m. Dock saknas ett utpekat ansvar för att hantera kommande flyktingströmmar. Redan idag uppskattar Röda korset att runt 20 miljoner flyktingar i världen flyr på grund av de miljöförändringar som klimatförändringen gett lokalt i deras regioner. Förmågan att försörja sig försvåras när regnet uteblir, torkan blir för långvarig eller när saltvatten upprepade gånger skadar åkermarken.

I de olika utvecklingsscenarier IPCC skissar kan man spåra bilden av kraftiga strömmar av flyktingar. Osäkerheten är stor vilket gör det svårt att bedöma vilka områden i världen som kommer att få de största problemen. Risken är emellertid stor att många länder inte kommer att klara av att hantera klimatflyktingarna inom sina egna landgränser. Migration över landgränser kan leda till ökad främlingsfientlighet vilket i sin tur kan gynna populistiska och kortsiktiga politiska ledare och skapa problem i det globala klimatarbetet. Det värsta tänkbara scenariot är att så stora flyktinggrupper strömmar över en nationsgräns att mottagarlandet känner sig

hotat och tar till våld för att hindra flyktingar. Norges långa tradition av diplomatiskt arbete för fred gör att jag har stora förväntningar på Norge i detta sammanhang. Fredsprismottagaren Al Gore pekar även ut detta område som en central fråga. Mot bakgrund av detta önskar jag få svar på följande fråga.

Hur avser Norge att arbeta för att stödja att ett globalt forum bildas, t.ex. inom ramen för FN, för att hantera frågan om klimatflyktingar?

Stockholm den 13 december 2007

Jan Lindholm (mp)

Nordiska rådet

E 50/2007

Ställd av:
Jan Lindholm (mp)

Till:
Norges regering

J.nr. 07-00490-1

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Utenriksministeren

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
DK - 1255 København
Danmark

Deres ref.:	Vår ref.:	Dato:
E50 / 2007		7. februar 2008

Skriftlig spørsmål til Norges regjering om et globalt forum for håndtering av klimaflyktninger

Vi viser til skriftlig spørsmål E 50/2007 fra Nordisk Råd v/Jan Lindholm til Norge vedrørende vårt syn på følgende:

> *"Hur avser Norge att arbeta för att stödja att ett globalt forum bildas, t.ex. inom ramen för FN, för att hantera frågan om klimatflyktningar?"*

Vårt svar faller i tre deler.

i) For det første vår forståelse av begrepet "flyktning" i denne sammenhengen. Normalt viser begrepet flyktning til en person som befinner seg utenfor sitt eget lands territorium. Dersom de har flyktet fordi de er utsatt for trusler som skyldes "rase, religion, medlemskap av en spesiell sosial gruppe eller politisk oppfatning", kan de falle inn under FNs Flyktningkonvensjon av 1951. Internt fordrevne innenfor eget lands grenser har ikke noen konvensjonsmessig beskyttelse, og beskyttelsen av disse faller dermed inn under vedkommende regjerings nasjonale ansvar.

Når det gjelder klimaflyktninger, vil det i praksis være svært vanskelig å skille mellom hvem som flykter som en direkte følge av klimaendringer, og hvem som gjør det på grunn av konflikter der klimaendringene ikke er en årsak, men en faktor som bidrar til å forsterke konfliktnivået. Det er derfor grunn til å se nøye på sammenhengene mellom klimaendringer, miljøforringelser og konflikt. Dagens forskning gir ikke entydige svar.

Av verdens flyktninger og internt fordrevne regnes i dag relativt få som klima-flyktninger. FNs klimapanel slår imidlertid fast at flere hundre millioner mennesker vil være sårbare for flom som følge av at havet stiger, nedbøren øker og elver går ut over

sine bredder. De fleste som rammes direkte vil komme fra de folkerike og lavtliggende kjempedeltaene i Asia, men innbyggerne på små øyer står overfor den høyeste risikoøkningen. I følge klimapanelet er verden dårlig forberedt på masseforflytting av mennesker, industri og bosettinger.

ii) For det andre spørsmålet om forum. Arbeidet med klimarelatert migrasjon og konsekvensene av dette pågår allerede. Mange FN-fora er berørt og vil kunne bli ytterligere berørt i framtiden når det gjelder håndteringen av denne typen spørsmål:

- temaet klima og konflikt ligger under Sikkerhetsrådet, som allerede har dette på sin agenda
- FNs generalforsamling er engasjert i dette spørsmålet
- det humanitære segmentet under ECOSOC er også opptatt av humanitære kriser og forebygging av disse
- saken er også relevant for humanitære fora som for eksempel ExCom i UNHCR, med tanke på hvordan man kunne beskytte fordrevne på grunn av klima og klimarelaterte konflikter bedre
- utenfor FN-systemet kan dette tas opp i "Det globale forum for migrasjon og utvikling", men det vil i praksis være vanskelig å skille mellom klimaflyktninger og mennesker som migrer av andre årsaker
- temaet drøftes også jevnlig i internasjonale klima- og miljøfora

For Norge er det derfor ikke aktuelt å gå inn for opprettelsen av nye internasjonale fora for dette formålet. Viktigere for oss er det å få eksisterende organisasjoner, både i og utenfor FN-familien, til å jobbe bedre sammen, med sikte på et mer enhetlig FN på landnivå. Dette gjelder ikke minst i arbeidet med klima- og miljøutfordringene.

iii) Vi trenger mer kunnskap om migrasjonsmønstre, urbaniseringsprosesser og hvordan dette påvirker situasjonen for flyktninger og internt fordrevne, samt hvordan dette påvirker internasjonal migrasjon. Vi trenger også mer kunnskap om de konkrete virkningene av global oppvarming. Dette er spørsmål som får økt oppmerksomhet, ikke minst blant frivillige organisasjoner, og som det er viktig å stille.

Med vennlig hilsen

Jonas Gahr Støre

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 51/2007

Ställd av:
Jan Lindholm (mp)

Till:
Islands regering

J.nr. 07-00491-1

Till Islands regering

Skriftlig fråga om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar

Nordiska rådet har under 2006–2007 behandlat såväl Stern-rapporten som IPCC:s rapporter om den globala klimatförändringen. Vi är oroade över den takt med vilken förändringarna tycks ske.

Vid Nordiska Rådets 59:e session i Oslo den 29 oktober–1 november antogs en rekommendation (rek. 7/2007) till de nordiska regeringarna med fem punkter på klimatområdet, min fråga gäller den sista punkten i rekommendationen:

5) *at* arbejde målrettet i internationale organisationer for at fremme etableringen af en global arena, der kan håndtere klimakonflikter og for at fremme et globalt beredskab, der kan håndtere spørgsmålet om klimaflygtninge.

Inom ramen för FN finns en väl utbyggd organisation för att hantera klimatdata, kunskap om förändrade vattenförsörjningsfrågor, smittspridning, katastrofhantering m.m. Dock saknas ett utpekat ansvar för att hantera kommande flyktingströmmar. Redan idag uppskattar Röda korset att runt 20 miljoner flyktingar i världen flyr på grund av de miljöförändringar som klimatförändringen gett lokalt i deras regioner. Förmågan att försörja sig försvåras när regnet uteblir, torkan blir för långvarig eller när saltvatten upprepade gånger skadar åkermarken.

I de olika utvecklingsscenarier IPCC skissar kan man spåra bilden av kraftiga strömmar av flyktingar. Osäkerheten är stor vilket gör det svårt att bedöma vilka områden i världen som kommer att få de största problemen. Risken är emellertid stor att många länder inte kommer att klara av att hantera klimatflyktingarna inom sina egna landgränser. Migration över landgränser kan leda till ökad främlingsfientlighet vilket i sin tur kan gynna populistiska och kortsiktiga politiska ledare och skapa problem i det globala klimatarbetet. Det värsta tänkbara scenariot är att så stora flyktinggrupper strömmar över en nationsgräns att mottagarlandet känner sig

hotat och tar till våld för att hindra flyktingar. Även om flyktingströmmarna till Island kanske inte blir så omfattande så önskar jag svar på följande fråga.

Hur avser Island att arbeta för att stödja att ett globalt forum bildas, t.ex. inom ramen för FN, för att hantera frågan om klimatflyktingar?

Stockholm den 13 december 2007

Jan Lindholm (mp)

Nordiska rådet

E 51/2007

Ställd av:
Jan Lindholm (mp)

Till:
Islands regering

J.nr. 07-00491-1

UTANRÍKISRÁÐHERRA

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København

Reykjavík, 12 februar 2008
UTN08020099/97.K.001
ISG/hhb

Med henvisning til skriftlig forespørgsel E51/2007 fra Jan Lindholm (mp) om etableringen af et globalt forum til at håndtere spørgsmålet om klimaflygtninge, skal det understreges at der ikke har været nogen speciel politisk debat på dette område i Island.

Den islandske regering ser positivt på at dette spørgsmål tages op og vil i samråd med de øvrige nordiske lande undersøge hvordan man bedst kan arbejde for sagen i internationale fora.

Ingibjörg Sólrún Gísladóttir
udenrigsminister

Dokument 1

NORDISK RÅD

Årsberetning

2006

Bilag Nordisk Råds regnskab for 2006

1. Nordisk Råds fællesmøder i 2006

Oslo den 24.- 25. januar afholdtes Præsidie- og udvalgsmøder.
På fællesmødet redegjorde statsminister Jens Stoltenberg for sine perspektiver i det nordiske samarbejde.

Stockholm den 24.- 25. april afholdtes Præsidie- og udvalgsmøder.
Fællesmødet havde menneskehandel som tema i samarbejde med det Manliga nätverket i riksdagen.

Lahtis, Finland 19.- 20. september afholdtes Præsidie- og udvalgsmøder
Fællesmødet havde følgende temaer:

- *Den nordiska dimensionen i Finlands EU-ordförandeskapsprogram*
  v/ Utrikesråd Harri Mäki-Reinikka, NSS og
- *Nordiska rådets arbete i förhållande till Co-existence of Civilizations projektet*
  v/ Ordföranden i Nordiska rådets kontaktgrupp Inge Lønning, Norge.

København den 31. oktober – 2. november afholdtes Nordisk Råds 58. session. I tilslutning til sessionen afholdtes Præsidie- og udvalgsmøder. *Se punkt 4.*

2. Præsidiet

Nordiska rådets presidium har år 2006 hållit sex möten. Ole Stavad, Danmark, var president och Kristian Pihl Lorentzen, Danmark, vicepresident. Utöver de ordinarie mötena arrangerade presidiet ett seminarium om bekämpande av terrorism den 25 januari i Oslo och ett internt seminarium om interkulturell dialog i kölvattnet på Karikatyrkrisen den 26 april i Stockholm. Under året avslutades också dialogen med de nordiska parlamentens talmän om en eventuell flyttning av tidpunkten Nordiska rådets session. Presidiet har också under året hållit gemensamma möten med Baltiska församlingens presidium, Föreningarna Nordens Förbunds presidium och Västnordiska rådets presidium. Ett samarbetsavtal med Västnordiska rådet undertecknades i samband med Nordiska rådets session i slutet av oktober. I samband med Presidiets möte i juni dryftade Presidiet med Lagtinget och Landsstyret på Färöarna om möjligheterna för starkare ställning för de självstyrande områdena i det officiella nordiska samarbetet.

Utöver de frågor som Presidiet i egenskap av ledningsorgan skall behandla blev också följande frågor som tillhör Presidiets kompetensområde behandlade:

A 1378/presidiet	Medlemsforslag om etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1364/presidiet	Medlemsförslag om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet (väckt av Mittengruppen i Nordiska rådet)
A 1358/presidiet	Medlemsforslag om en nordisk innovasjonspris (framlagt af Den Konservative Gruppe i Nordisk Råd)
B 243/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2007
6/2005/presidiet	Informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer
14/2005/presidiet	Ny struktur for Nordisk Ministerråd
15/2005/presidiet	Nordiska ministerrådets Rysslandsprogram
16/2005/presidiet	Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006-2008
30/2005/presidiet	Nordisk Ministerråds budget for 2006
Intern beslutning 1/2005	EU's direktivforslag til softwarepatent
Intern beslutning 2/2005	Inrättning av vicepresident i Nordiska rådet

2.1 Præsidiets arbejdsgruppe til behandling af Nordisk Ministerråds budget

Presidets budgetgrupp har år 2006 bestått av följande medlemmar, som nominerats av partigrupperna:

- Socialdemokratiska gruppen, stortingsrepresentant Berit Brørby, ordförande
- Mittengruppen, Folketingsmedlem Kristian Pihl Lorenzen samt riksdagsledamot Simo Rundgren, Finland
- Konservativa gruppen, riksdagsledamot Kent Olsson
- Vänstersocialistiska gröna gruppen, stortingsrepresentant Rolf Reikvam

Budgetgruppen har 2006 hållit följande möten:

- den 24 januari i Oslo: Internt möte i budgetgruppen. Möte med den ställföreträdande samarbetsministern om förslaget till budgetdirektiv för 2006
- den 25 januari i Oslo: Möte med ordföranden för de nordiska samarbetsministrarna minister Heidi Grande Røys om budgetdirektivet och prioriteringarna i budgetprocessen.
- den 25 april i Stockholm: Internt möte i budgetgruppen.
- den 15 maj i Oslo: Internt möte i budgetgruppen och möte med samarbetsminister Heidi Grande Røys.
- den 16 juni i Köpenhamn: Möte med Nordiska ministerrådets generalsekreterare om förslaget till budgeten för NMR 2007.
- den 15 augusti i Stockholm: Partigruppssekreterarnas och sekretariatets möte om Nordiska rådets synpunkter i förhållande till förslaget till budget för Nordiska ministerrådet.
- den 24 augusti i Oslo: Möte med samarbetsminister Heidi Grande Røys om Nordiska rådets förslag till ändringar i förslaget till budget för 2007.
- den 19 september i Lahtis: Internt möte i budgetgruppen. Budgetgruppen enades om ett utkast till betänkande om Nordiska ministerrådets budget.
- den 19 december i Köpehamn: Partigruppssekreterarnas möte om moderniseringen av budgeten.

Budgetgruppen överlämnade ett enigt förslag till betänkande angående miniserrådsförslaget om Nordiska ministerrådts budget 2007, till Nordiska rådets presidium. Vid Nordiska rådets session antog plenarförsamlingen betänkandet som rekommendation 27/2006.

2.2 Gränshinder

Den tidigare statsminister Poul Schlüter avslutade sitt arbete som ordförandeskapets speciella representant för att avskaffa gränshinder i Norden vid utgången av 2005. Det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2006 har prioriterat frågan om gränshinder högt och under året arbetat för att instifta pådrivarordningar för att avskaffa gränshinder för utvalda sektorer. Nordiska rådet har stött instiftandet av pådrivarordningar för utvalda sektorer men anser dock att arbetet kan bli för fragmenterat. Därför har Nordiska rådet under året arbetat för att få en samlande och mera synlig föranstaltning för att avskaffa gränshinder. Enligt Nordiska rådet är lösningen till gränshindersproblematiken att det nationella och nordiska beslutsfattandet skall kopplas närmare samman. För att samtidigt kunna samla in de nordiska medborgarnas konkreta problem med gränshinder har rådet under året arbetat med en modell om en nordisk gränshindersombudsman. Behandlingen av det initiativet har år 2006 inte framskridit tillräckligt för att kunna skrida till beslut.

Vid Nordiska rådets session avskrevs Rek. 6/2006 om informationsavtal mellan de nordiska länderna.

Det är Nordiska rådets uppfattning att frågan på ett tillfredsställande sätt omhändertas av ämbetsmannakommittéerna och ministerråden i de olika sektorerna.

3. Udvalgenes og komiteernes arbejde i 2006

3.1 Kultur- og Uddannelsesudvalget

Kultur- og utdanningsutvalget behandler saker om:

- allmenn kultur og kunst i Norden og internasjonalt
- et mangekulturelt og multietnisk Norden
- film og medier
- språk
- idrett
- frivillige sektor
- barne- og ungdomskultur
- grunn- og videregående skole
- det nordiske utdannelsesmarked

- folkeopplysning og voksenopplæring
- livslang læring,forskning
- forskerutdannelse og -utveksling

I 2006 hadde utvalget 15 medlemmer. Leder var Lars Wegendal, den sosialdemokratiske gruppen (s), Sverige. Nestleder var Bente Dahl, midtengruppen (RV), Danmark.

Kultur- og utdanningsutvalget møttes 5 ganger til ordinære utvalgsmøter i løpet av 2006: i januar i Oslo, i Stockholm i april, i Lahtis i Finland i september, og i forbindelse med Nordisk Råds sesjon i København i månedsskiftet oktober/november. Utvalgets sommermøte ble lagt til Småland i Sverige og hadde blant annet fokus på kultur og regional utvikling.

Prioriterte emner for utvalget i 2006:

- Reform av det nordiske kultursamarbeidet. I 2005 og 2006 har det pågått et omfattende arbeid med en strukturreform for det nordiske kultursamarbeidet. Det har vært behov for parlamentarisk tilsyn og initiativer i denne prosessen, og utvalget har derfor fulgt reformen tett. Utvalget har i den forbindelse bla. hatt jevnlige møter med Nordisk Ministerråds sekretariat, hatt møte med den norske kulturministeren som i 2006 var formann for kulturminstrenes nordiske samarbeid, og deltatt på seminarer og konferanser. Et viktig tiltak for å kunne følge reformen så tett var at utvalget nedsatte en egen arbeidsgruppe som fikk et særlig ansvar for dette.
- Nordisk språkforståelse og -politikk
- Globalisering – Norden som global vinnerregion.

Møter, seminarer, høringer og arbeidsgrupper i 2006 som Kultur- og utdanningsutvalget var involvert i:

- I forbindelse med Nordisk Råds møter i Oslo i januar holdt utvalget et møte med representanter for NordForsk om det nordiske området for forskning og innovasjon.
- Utvalget hadde også møte med formannskapet for Stortingets Familie og kulturkomite og formannskapet for Kirke, utdannings- og forskningskomiteen i forbindelse med Nordisk Råds møter i Oslo.
- I juni deltok en representant for utvalget på Baltisk forsamlings Kultur- og utdanningsutvalgs sommermøte i Klaipeda, Litauen. Temaet var: Vocational Training Systems.
- På utvalgets sommermøte i Småland møtte utvalget en representant for Nordisk Folkeuniversitet. Utvalget møtte også en rekke representanter fra kulturlivet og fra kulturbaserte næringer i Småland.
- I forbindelse med sesjonen i København holdt utvalget sitt årlige samrådsmøte med de nordiske kulturministrene.
- Arbeidsgrupper: Utvalget har hatt en egen arbeidsgruppe som har hatt til oppgave å følge reformen av det nordiske kultursamarbeidet. Arbeidsgruppens medlemmer deltok på det første Nordisk Kulturforum i København i februar. Arbeidsgruppen holdt tre møter i første halvår 2006, og avga rapport til utvalgets møte i juni. Arbeidsgruppens mandat ble forlenget til sommeren 2007. Videre har representanter for utvalget deltatt i arbeidsgruppe som ble nedsatt for å følge opp rapporten Norden som global vinnerregion. Denne gruppens mandat ble i 2007 forlenget og utvidet.

Kultur- og utdanningsutvalget hadde i 2006 følgende forslag til behandling:

A 1388/kultur	Medlemsforslag Om nordisk grannlands-tv efter digi-taliseringen
B 244/kultur	Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället - en strategi
B 244/kultur	Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik
B 246/kultur	Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus- programmene 2008-2011

På sesjonen ble også en rekke gamle rekommandasjoner helt eller delvis avskrevet, og det ble lagt fram følgende redegjørelser på utvalgets ansvarsområder:

- Arktisk klimaforskning
- NordForsk, dets strategi och prioriteringer
- Nordisk kultursamarbete i en ny tidsålder

3.2 Velfærdsudvalget

Nordiska rådets välfärdsutskott förbereder och ansvarar för ärendebehandlingen på följande arbetsområden:

- Välfärds- och trygghetsordningar
- Social- och hälsovård
- Handikapp
- Byggnation och bostad
- Familj
- Barn och ungdom
- Narkotika, alkohol och andra missbruksformer

Välfärdsutskottet hade år 2006 femton medlemmar med riksdagsledamot Tarja Cronberg (gröna) från Finland som ordförande. Berndt Sköldestig (S) har verkat som viceordförande för utskottet.

År 2006 har utskottet haft fem utskottsmöten: januari i Oslo, april i Stockholm, september i Lahtis samt i samband med Nordiska rådets session i Köpenhamn i oktober. Sommarmötet hölls i juni i Malmö/Köpenhamn, och temat var psykiatri/bostadpolitik.

Vid sina möten har Välfärdsutskottet arrangerat/deltagit i följande seminarier/hearingar:

- Seminarium om psykiatrivården i Island, (januari)
- Uppföljningsmöte från andra parlamentariska Barentskonferensen i Bodø 2005 (januari)
- Mini-seminarium om kampen mot terrorismen och skyddet av de mänskliga rättigheterna (januari)
- Seminarium om hur man skapar dialog för en väg framåt efter Mohammedkrisen (april)
- Hearing om bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion (april)
- Trilateral konferens om drog- och narkotikahandel i Maastricht/Liege (maj)
- Seminarium med Baltic Assembly Social committee om fri rörlighet för arbetskraft och dess sociala konsekvenser för medborgare och samhälle i Tallin, Estland (juni)
- Co-Existence of Civilization-initiativets konferens, Copenhagen Lab, (September)
- Hearing om formaliserat samarbete mellan Nordiska ministerrådet och Barentsrådet i arbetet med att bekämpa spridningen av HIV/AIDS och multiresistent tuberkulos (september)
- Studiebesök på Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistriktets psykiatriska sjukhus (september)
- Hearing om psykiatrivården i Norden (oktober)
- Dialogforum om det framtida välfärdssamhället – utvecklingstendenser och gemensamma utmaningar (november)

Rekommendationer

Följande rekommendationer avskrevs av Nordiska rådet plenarförsamling på förslag av Välfärdsutskottet:

- 13/2003/välfärd: Förebyggande av diabetes (andra och tredje att-satsen)
- 22/2005/välfärd: Design för alla – ett nordiskt handlingsprogram

Men utgångspunkt i meddelanden från Nordiska ministerrådet beslöt plenarförsamlingen på förslag av Välfärdsutskottet att avvakta nytt svar för följande rekommendationer:

- 5/2003/välfärd: Pensioner och förtidspensionering
- 13/2003/välfärd: Förebyggande av diabetes (första att-satsen)
- 23/2005/välfärd: Anpassning av handikapplagar och författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade

Men utgångspunkt i utskottsbetänkanden från Välfärdsutskottet beslöt plenarförsamlingen om följande nya rekommendationer:

- 8/2006/välfärd: Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion
- 11/2006/välfärd: Projekt om kartläggning av utbildningsbehov innom demensområdet
- 15/2006/välfärd: Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet
- 16/2006/välfärd: Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkulos i Barentsområdet
- 17/2006/välfärd: Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden

3.3 Medborger- og Forbrugerudvalget

Medborger- og Forbrugerudvalget bestod af 15 medlemmer. Pehr Löv (sv), Finland var formand. Per Kaalund (S), Danmark var næstformand. Udvalget afholdt fem møder og gennemførte studietur til Grønland.

De overordnede temaer som dominerede udvalgets arbejde i 2005 var:

- Menneskehandel
- Ligestilling
- Bekæmpelsen af terrorisme og bevarelsen af personlig integritet
- Det flerkulturelle samfund

Udvalget arbejdede endvidere med følgende temaer:

- Konsumentspørgsmål
- REACH (EU's kemikaliedirektiv)
- Arktiske forhold
- Justitspolitiske spørgsmål

Seminarer og inviterede gæster i forbindelse med udvalgets møder

Oslo, Norge, den 25. januar: Medborger- og Forbrugerudvalget i samarbejde med Præsidiet afholdt, et fælles seminar om bekæmpelsen af terrorisme og bevarelsen af personlig integritet. Oplæg ved Jørn Holme, chef for Politiets sikkerhetstjeneste, Norge, Erling Johannes Husabø, professor i juridik vid universitetet i Bergen og Kristina Stenman, jurist, verksam vid och tidigare direktör för Flyktingrådgivningen i Finland. Lars Findsen, chef for politiets efterretningstjeneste i Danmark var også inviteret men blev forhindret.

Endvidere havde Medborgerudvalget møde med den norske justitsminister Knut Storberget om formandskabets arbejde på justitsområdet.

Stockholm, Sverige 26. april: Medborger- og Forbrugerudvalget i samarbejde med Næringsudvalget afholdt et seminar om *It-privacy*. Oplæg ved Preben Andersen, chefkonsulent, DK-CERTS, Danmarks Tekniske Universitet og Rene Højer, senior rådgiver, Nordisk Ministerråd.

Lahti, Finland 20. september: Medborgerudvalget afholdt et seminar under rubrikken: Hvor kan samarbejdet nytte i bekæmpelsen af menneskehandel? Oplæg ved Anders Oljelund,
Sveriges Ambassadør for international samarbejde vedrørende bekæmpelsen af menneskehandel; Pirjo Valonen, arbejder med centralkriminalpolitiets projekt mod menneskehandel; Malin Björk, projektdirektør for Nordic-Baltic pilot project for the support, protection, safe return, and rehabilitation of women victims of trafficking for sexual exploitation.

København den 31. oktober: Medborgerudvalget inviterede Ilkka Canetell, embedsmandsgruppen for det uformelle nordiske samarbejde vedrørende konsumentspørgsmål, til mødet til at redegøre for samarbejdet samt EU's Konsumentpolitisk strategi

Sommermøde

Udvalget foretog et besøg til Grønland, Nuuk og Ilulissat, i forbindelse med sit sommermøde. Fokus var på retslige-, ligestillingsmæssige og sociale forhold i Grønland.

Forslag

To medlemsforslag og et udvalgsforslag ble behandlet på Nordisk Råds session:

A 1381/medborger	Medlemsforslag om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1391/medborger	Medlemsforslag om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (stillet af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1393/medborger	Medlemsforslag om bekæmpelse af prostitution og menneskehandel (fremlagt af Den Socialdemokratiske Gruppe i Nordisk Råd)

Nedenstående 2 udvalgsforslag blev sendt til fremstilling i Præsidiet:

A 1392/medborger	Udvaglsforslag om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og legalt regime i Arktis
A1386/medborger/ miljø/næring	Forslag om styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH

Internationalt samarbejde
Der blev afholdt et trelateralt arrangement mellem Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalg og Velfærdsudvalget og tilsvarende udvalg i Baltisk Forsamling og Benelux parlamentet den 18.-19. maj i Liege-Maastricht.

Udover ovennævnte har formanden og andre repræsentanter fra udvalget deltaget i eksterne seminarer/konferencer på udvalgets fagområde.

Øvrigt
Udvalget tog initiativ til et møde med repræsentanter fra de relevante nationale parlamenters udvalg vedrørende bekæmpelse af menneskehandel i forbindelse med Nordisk Råds fællesmøde om problemet i Stockholm den 25. april.

3.4 Miljø- og Naturressourceudvalget

For 2006 besluttede Miljø- og Naturresurseudvalget at lægge hovedvægten på følgende emner:

Nye emner

- Bekæmpelse af Østersøens eutrofiering (overgødskning)
- Havmiljøet, herunder EU's arbejde med grønbog om en europæisk maritim politik
- Radioaktivt affald

Opfølgning

- EU's kemikalielovgivning, REACH
- Miljøsikkerhed og skibstrafik
- Kystfiskeriets fremtid
- Fremme af økologiske produkter
- Energiforsyning og miljøvenlige energikilder
- Tilpasning til klimaændringer
- Forvaltning af naturresurser

Prioriteret eksternt samarbejde har været:

- Parlamentarisk arbejdsgruppe i BSPC-regi om bekæmpelse af eutrofieringen af Østersøen
- Miljøsamarbejde med Baltisk Forsamling: Hovedvægt på Østersøens miljø- og søsikkerhed, herunder opfølgning på udpegningen til PSSA samt miljøaspekterne af den planlagte gas-rørledning fra Rusland til Tyskland
- Samarbejde med Vestnordisk Råd med hovedvægt på klimaforandringer
- Samarbejde med nationale parlamenters udvalg

Miljø- og Naturresurseudvalget havde 15 medlemmer med repræsentation fra alle nordiske lande og selvstyrende områder; heraf 7 kvindelige og 8 mandlige. Asmund Kristoffersen (A), Norge var formand, og Hanna-Leena Hemming (saml), Finland var næstformand indtil oktober, hvorefter Kristen Touborg (SF), Danmark overtog næstformandsposten.

Udvalget har holdt 5 møder, herunder et sommermøde på Kola-halvøen i Nordvestrusland om bl.a. deponering af atomaffald og renere industriproduktion m.m.

På udvalgets initiativ etablerede *Baltic Sea Parliamentary Conference*, BSPC, en parlamentarisk arbejdsgruppe med henblik på at afhjælpe situationen med den kraftige overgødskning af Østersøen. Udvalgets formand blev valgt til formand for denne arbejdsgruppe, der fortsætter sit arbejde i 2007 frem mod den parlamentariske Østersøkonference i Berlin i August. Arbejdsgruppen har haft tre møder, ligesom man har afholdt en konference og udgivet en folder om problemstillingen.

Udvalget havde under sessionen i København møde med miljøministrene om bl.a. Østersøens overgødskning (eutroficering), klima og miljø i Arktis samt om miljøaspekterne af arbejdet omkring Norden som Global Vinderregion.

Udvalget fortsatte sit samarbejde med Baltisk Forsamlings Miljøbeskyttelses- og Energiudvalg om blandt andet problemerne med overgødskningen af Østersøen samt radioaktivt affald fra blandt andet atomkraftværkerne i regionen. Der har været afholdt i alt 3 fællesmøder i løbet af året

I forbindelse med sine møder har Miljø- og Naturresurseudvalget afholdt:

- Møde med den norske statssekretær om nordisk energipolitisk samarbejde, januar
- Møde med modtageren af Nordisk Råds miljøpris 2005, januar
- Møde med modtageren af Nordisk Råds miljøpris 2006, oktober
- Seminar om EU's politik om havpolitik, april
- Seminar om radioaktivt affald i Østersøområdet, september (sammen med Baltisk Forsamlings Miljøbeskyttelses- og Energiudvalg)

Sideløbende har udvalget:

- Deltaget i Baltisk Forsamlings seminar om Ignalina atomkraftværkets fremtid i Vilnius og Ignalina, januar
- Deltaget i Baltic Sea Day i Skt. Petersborg, marts
- Afholdt møde med Miljøforvaltningen i Skt. Petersborgs bystyre, Skt. Petersborg, marts
- Afholdt møde med Vodokanal og besigtiget det nye rensningsanlæg i Skt. Petersborg, marts
- Deltaget i Nordisk Ministerråds møde om økonomiske styringsmidler i fiskeriforvaltningen i Tórshavn, Færøerne, maj
- Deltaget i Vestnordisk Råds årsmøde- og temakonference om Klimaforandringer i Tórshavn, Færøerne, august
- Deltaget i det finske EU-formandskabs konference om "Baltic Sea and European Marine Strategy – Linking Science and Policy" i Helsingfors, november
- Deltaget i Nordisk Råds-Baltisk Forsamlings Topmøde i Vilnius, december
- Deltaget i øvrige internationale møder og konferencer indenfor udvalgets aktuelle sager.

I 2006 ledte følgende af udvalgets sager frem til nye rekommandationer/fremstillinger:

1/2006	Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer (A 1363/miljö)
6/2006	Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring)
7/2006	Fokus på miljø i Nord (A 1387/miljø)
10/2006	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (A 1385/miljö)
21/2006	Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljø)

3.5 Næringsudvalget

Næringsudvalgets arbejdsområder er:

- næring/industri
- indre marked, fri bevægelighed, afskaffelse af grænsehindringer, handel
- regional- og strukturstøtte
- beskæftigelse og arbejdsmarked
- arbejdsmiljø
- infrastruktur/transport
- kommunikation
- IT

Næringsudvalget har 14 medlemmer med Drifa Hjartardóttir (Sj.), Island som formand og Steingrímur J. Sigfússon (VG), Island, som næstformand. Udvalget har i 2006 afholdt 5 udvalgsmøder og en studietur.

Udvalgets største prioritering i 2006 var opfølgning af rapporten om Norden som Global Vinderregion. Udvalget har drevet en arbejdsgruppe med medlemmer fra alle udvalg, som i foråret fremsendte et forslag til Nordisk Ministerråd vedrørende afholdelse af et projektseminar.

Som følge af dette forslag er der nu indledt et samarbejde mellem NICe, Nordforsk, NMR og NR for i fællesskab at planlægge et seminar i foråret 2007.

Som en afledt effekt af dette arbejde, blev der under årets session sat fokus på globaliseringen på sessionen i København. Under drøftelserne, som blandt andet omfattende et forslag om oprettelse et Nordisk Globaliseringsråd, stod det klart, at man fra alle nordiske landes side er parat til at prioritere dette tema. Samarbejdsministrene blev derfor pålagt at arbejde videre med temaet, hvilket i december ledte til et udspil fra den danske regering.

Processen medførte endvidere, at Rådet i december etablerede en Globaliseringsgruppe som skal være Rådets officielle talerør i globale spørgsmål og parallelt hermed deltage i planlægningen af det omtalte projektseminar.

I løbet af året har udvalget afholdt seminarer/høring omkring

- *IT-privacy*
- Digitale høringer
- *Venturefunding*
- Deltagelse i arbejdsgruppe om konkurrencesituationen i byggebranchen

Udvalget har desuden behandlet forslag vedrørende

- en nordisk-baltisk samarbejde om arbejdsmarkedsinformation,
- grænsehindringer/pådriverordning
- Iværksætterstudier i Norden
- REACH

Udvalget afholdt sommermøde på Bornholm med globalisering og regionalpolitik som hovedtemaer.

3.6 Kontrolkomiteen

Kontrollkomiteen har 7 medlemmer. I 2006 hadde Kontrollkomiteen følgende sammensetning:

Kent Olsson (m), leder, Sverige
Aulis Ranta-Muotio (cent), nestleder, Finland
Johan Lund Olsen (IA), Grønland
Kjartan Ólafsson (Sj.), Island
Sigrun Eng (A), Norge
Reynoldh Furustrand (s), Sverige
Tuve Skånberg (kd), Sverige

Kontrollkomiteen har i 2006 holdt fire møter. I Oslo 25. januar, Stockholm 24. april, Reykjavik 23. august og i Lahtis 19. september.

En av Kontrollkomiteens hovedoppgaver er å behandle den danske Rigsrevisjonens revisjonsberetninger om Nordisk Råds, Nordisk Ministerråds, og Nordisk Kulturfonds regnskap og virksomhet. På bakgrunn av disse utarbeider Kontrollkomiteen betenkninger til plenarforsamlingen. I 2006 fant Kontrollkomiteen ikke forhold i Nordisk Råds, Nordisk Ministerråds, og Nordisk Kulturfonds regnskap og virksomhet som ga anledning til anbefaling om oppfølgende tiltak.

Kontrollkomiteen har videre i løpet av året særlig arbeidet med temaet "Vest-Norden i det nordiske samarbeidet", samt diskutert og fastsatt granskningsoppdraget for 2007 som vil være de nordiske kontorenes rolle i nærområdesamarbeidet.

Kontrollkomiteen foretok i 2006 også en rekke endringer av komiteens virksomhet for å oppnå styrket relevans og forankring i organisasjonen av de granskninger som komiteen gjennomfører. Komiteen ønsket også større fleksibilitet med hensyn til tidsperspektiv og bruk av virkemidler når den gjennomfører sine granskningsoppgaver.

Endringene i Kontrollkomiteens virksomhet innebærer i korthet:

Arbeidsform
Kontrollkomiteen har hatt begrenset utadrettet virksomhet, men har i stor grad basert seg på å engasjere eksterne utredere. Kontrollkomiteen vil fremover ha en mer aktiv rolle ved å oppsøke nordiske institusjoner, organer og prosjekter for å få bedre grunnlag for diskusjoner og beslutninger om kommende granskningsoppdrag eller videre tiltak. Komiteen vil heretter i en periode fokusere på en gitt sektor eller politikkområde gjennom å sette seg inn i relevante dokumenter og besøke relevante institusjoner/aktører for på den måten å kunne ta stilling til om det på dette området vil være behov for særlig oppfølging eller granskning, eksempelvis i form av en ekstern utredning.

Arbeidsrytme
Erfaringene viste at det har vært for knapp tid til å bestille og gjennomføre et granskningsoppdrag, samt til det nødvendige politiske etterarbeidet. For å styrke kvaliteten og relevansen av de oppdrag som utføres, og for å sikre en bedre politisk oppfølging av Kontrollkomiteens undersøkelser, har komiteen endret sin arbeidsrytme slik at granskningsoppdrag kan gis en lengre tidshorisont og komiteen kan ha grundigere diskusjoner om funn, konklusjoner og videre oppfølging.

Kontrollkomiteen vil derfor heretter fastsette kommende granskningsoppdrag på et møte i november/desember slik at videre oppfølging kan diskuteres av komiteen i juni. Kontrollkomiteen vil heretter som hovedregel ha tre møter i året. Som nevnt over vil det holdes et møte i november/desember, et sommermøte i juni, samt et møte i september i tilknytning til de øvrige Nordisk Råd-møter. Møtene i november/desember og sommermøtet i juni skal også benyttes til å innhente informasjon i tilknytning til igangsatt eller kommende granskningsoppdrag. I tillegg kan komiteen også nedsette arbeidsgrupper eller gi enkeltmedlemmer i oppdrag å holde møter/innhente informasjon som del av et pågående granskningsoppdrag.

Disse endringene ble nærmere beskrevet i rapport til plenarforsamlingen..

3.7 Valgkomiteen

Nordisk Råds Valgkomite afholdt møder på følgende tidspunkter 2006:

- 19. september i Lahti
- 30. og 31. oktober i København i forbindelse med Nordisk Råds session.

Valgkomiteens formand var Gabriel Romanus (fp), Sverige og næstformand var Berit Brørby (A), Norge. Straks efter Nordisk Råds session indtrådt Berit Brørby som formand for Valgkomiteen, da Gabriel Romanus ikke opstillede til det svenske valg i september 2006.

4. Sessionen

Nordiska rådets 58:e ordinarie session hölls i Danmarks Folketing, Köpenhamn den 31 oktober - 2 november 2006.

Innan sessionens öppnande hölls möten i partigrupper, utskott och presidiet. Presidiet hade sedvanliga möten med nordiska statsministrarna och de nordiska utrikesministrarna. Årets session präglades av det nordiska toppmötet där oppositionsledarna och statsministrarna i Norden debatterade den globaliserade världens utmaningar för Norden. En av konklusionerna från mötet var att utreda närmare om det finns behov för ett nordiskt globaliseringsråd. Vidare presenterade Finlands statsminister Matti Vanhanen Finlands program för ordförandeskapsåret i Nordiska ministerrådet 2007. I generaldebatten presenterade Norges samarbetsminister Heidi Grande Røys viktiga resultat från Norges ordförandeskapsår. Under generaldebatten debatterades också de självstyrande områdenas status i det officiella nordiska samarbetet. Vidare höll Prins Hassan av Jordanien ett inlägg vid sessionen angående Nordiska rådets initiativ omkring Co-existence of Civilizations.

Förutom behandling av rådets ärenden hölls en allmän frågetimme med samarbetsministrarna från de nordiska länderna och de självstyrande områdena. Utrikesministrarna och försvarsministrarna framlade sina respektive sedvanliga redogörelser.

Centrala debatter under sessionen berörde initiativ omkring bekämpandet av människohandel (trafficking), klimat- och energifrågor, gränshinder samt språk- och kulturpolitiken i Norden. Andra teman som behandlades under sessionen var nordisk välfärdspolitik, forskning och innovation samt ministerrådets budget för år 2007.

Nordiska rådets priser utdelades vid en högtidlig ceremoni i Tivolis konsertsal varefter Danmarks regering inbjudit till en officiell reception.

Vid sessionen antogs 16 rekommendationer, 33 rekommendationer avskrevs emedan plenarförsamlingen beslöt att avvakta nya meddelanden för 10 rekommendationer. Under året har Presidiet godkänt 11 framställningar.

Vid sessionen genomfördes val till Nordiska rådets organ samt andra förtroendeposter. Dagfinn Høybråten från Norge valdes till Nordiska rådets president för år 2007. Till vicepresident för samma period valdes Berit Brørby likaledes från Norge.

Sessionens dagsordenspunkter:

Tisdagen den 31 oktober 2006 Kl. 14.15–18.30

1	Sessionens öppnande
2	Fastställande av närvarolista
3	Godkännande av dagordning
4	Regler för sessionens genomförande – information om procedur vid voteringar
5	Nordiskt toppmöte *Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter*
6	Generaldebatt Statsministrarnas redogörelse

Onsdagen den 1 november 2006 Kl. 09.00–11.00

6	Generaldebatt (fortsätter)

Kl. 11.00-12.00

7	De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme

Kl. 14.00–16.00

8	Utrikesministrarnas redogörelse Försvarsministrarnas redogörelse
9	Co-existence of Civilizations

Kl. 16.00–18.00

10	Bekämpande av människohandel och prostitution
11	Nordisk välfärdspolitik

Torsdagen den 2 november 2006 kl. 09.00–13.00

12	Samhällsinsatser för ett ändrat klimat i Norden
13	Nordiskt samarbete om energiplanering
14	Nordisk språk- och kulturpolitik
15	Forskning, innovation och utbildning

Kl. 13.00–14.00

16	Planer för det nordiska samarbetet 2007
17	Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut
18	Val
19	Tal av den nyvalda presidenten
20	Fastställande av tid och plats för nästa session
21	Sessionens avslutande

5. Västnorden

Nordiska rådet och Västnordiska rådet har under året hållit regelbundna kontakter och samråd. Vid Västnordiska rådets temakonferens om turism i Västnorden deltog Nordiska rådet med en delegation under ledning av Nordiska rådets president Ole Stavad. Vidare deltog Nordiska rådet vid Västnordiska rådets årsmöte i augusti med delegation. Västnordiska rådets presidium deltog vid Nordiska rådets session och gemensamt möte avhölls mellan presidierna den 2 oktober. Under året har en aktiv diskussion mellan Nordiska rådet och Västnordiska rådet förts om en mera formaliserat och substansinriktat samarbete. Nordiska rådets president Ole Stavad föreslog därför vid Västnordiska rådets temakonferens att Nordiska rådet och Västnordiska rådet skulle ingå ett samarbetsavtal. Detta för att på ett bättre och mera effektivt sätt kunna inlemma de västnordiska frågorna i det allmänna nordiska samarbetet. Efter interna diskussioner i de respektive råden och en grundlig behandling av frågan vid Västnordiska rådets årsmöte i augusti underskrevs ett samarbetsavtal den 2 oktober 2006. Ole Stavad har av Nordiska rådets presidium utnämnts till rådets observatör i Västnordiska rådet.

6. Nordiska rådets internationella samarbete 2006

Samarbetet med Baltiska församlingen

Samarbetet mellan Nordiska rådet och Baltiska församlingen är en av hörnstenarna i Rådets internationella samarbetsaktiviteter. Presidierna och utskotten lägger stor vikt vid att vidareutveckla gemensamma prioriteringar samt konkreta samarbetsfrågor och samarbetsformer. Den gemensamma arbetsplan för 2006 som antogs vid Baltiska församlingens session i Tallinn december 2005, och som bygger på den s k ad hoc-gruppens rapport från 2005, har tjänat som ett strategidokument för samarbetet under året.

Den 14 december högtidlighölls 15-årsjubileet av Baltiska församlingens grundande i Vilnius. Nordiska rådets president, Ole Stavad, höll tal där han bl a återknöt till de starka band som knutits mellan nordiska och baltiska parlamentariker redan i samband med de baltiska staternas frigörelse från Sovjetunionen..

Det första toppmötet mellan Nordiska rådet och Baltiska församlingen, vilket aviserats i den gemensamma arbetsplanen för 2006, hölls den 15 december i Vilnius. Vid mötet gick man igenom det gångna årets samarbete och drog upp riktlinjerna för samarbetet under 2007. I anslutning till toppmötet arrangerades ett mini-seminarium om energifrågor i Östersjöregionen, med inlägg av baltiska och nordiska politiker och experter. Toppmötet avslutades med att man antog en gemensam arbetsplan, vars övergripande syfte är att ge en allmän inriktning för samarbetet mellan Baltiska församlingen och Nordiska rådet under 2007. Handlingsplanen är ett led i genomförandet av den s k ad hoc-gruppens rapport från 2005. De allmänna målen för samarbetet är att främja en demokratisk, socioekonomisk och kulturell utveckling i Östersjöregionen och att fungera som en förespråkare för områdets speciella utmaningar och möjligheter. Arbetsplanen beskriver de prioriterade samarbetsfrågorna under 2007 för presidierna och utskotten.

Rådet deltog traditionsenligt i Baltiska församlingens session, som hölls i Vilnius 16-17 december. Rådets president 2006, Ole Stavad, lovordade samarbetet under 2005, och pekade bl a på att man håller på att utveckla mer ändamålsenliga samarbetsformer och lägga mer fokus på sakfrågor. Han beskrev bl a huvuddragen i Rådets kommande arbete under 2007 och de samarbetsmöjligheter med Baltiska församlingen som de inrymmer. Ett allt större ansvar för det faktiska genomförandet av samarbetet vilar på utskotten. Rådets inkommande president för 2006, Dagfinn Høybråten, hade tyvärr inte möjlighet att närvara, men Inge Lønning pekade i sitt tal till församlingen på att samarbetet mellan Baltiska församlingen och Nordiska rådet kan ses som ett föredöme när det gäller att främja demokratiutveckling och medborgardeltagande i EU:s östra grannskap.

Representanter för Rådet deltog i Baltiska församlingens temamöte i Palanga i juni angående de baltiska staternas beredskap mot naturkatastrofer. Mötet behandlade bl a det juridiska ramverket kring katastrofhantering, förebyggande aktiviteter, konsekvenshantering och internationellt samarbete.

Medborgar- och konsumentutskottet och Välfärdsutskottet arrangerade tillsammans med motsvarade utskott i Baltiska församlingen och Benelux-parlamentet ett trilateralt möte i Liège i maj med narkotika som tema (se nedan). Medlemmar från Baltiska församlingens har deltagit i flera av medborgarutskottets möten under året. Ordföranden och andra medlemmar har medverkat i ett flertal internationella möten och konferenser inom utskottets sakområde.

Miljö- och naturresursutskottet har samarbetat med sitt systerutskott i Baltiska församlingen kring Östersjöns miljö- och sjösäkerhet Tonvikten har legat på att följa upp utpekandet av Östersjön som

PSSA samt på miljöaspekterna på den rysk-tyska gasledningen. Utskottet har även deltagit i Baltiska församlingen seminarium i januari om kärnkraftverket Ignalinas framtid.

Kultur- och utbildningsutskottet deltog i Baltiska församlingens kulturutskotts sommarmöte i Klaipeda angående *Vocational Training*. Utskotten möttes även i samband med Baltiska församlingens session i november.

Välfärdsutskottet medverkade i det trilaterala expert/politikermötet om drog/narkotikahandel i Maastricht/Liege den 18 – 19 maj 2006. Mötet arrangerades gemensamt av BeneLux-församlingen, Baltiska församlingen och Nordiska rådet. Temat för mötet var prevention, vård och juridiska aspekter på narkotika/droghandel. Välfärdsutskottets ordföranden deltog i ett möte mellan Nordiska rådets Välfärdsutskott och Näringsutskott samt Baltiska församlingens Social Committee den 8-9 juni i Tallin, Estland, där fri rörlighet för arbetskraft och dess sociala konsekvenser för medborgare och samhället diskuterades. Välfärdsutskottet representerades även vid Baltiska församlingens 25:e session i Vilnius den 14 – 17 december 2006.

Ryssland
Nordiska rådet strävar efter att förstärka nätverken och fördjupa dialogen med ryska parlamentariker. Nordiska rådets årliga stipendiatprogram för ryska parlamentariker genomfördes 27-31 mars i Stockholm och Oslo. Programmet samlade 16 deltagare från Federationsrådet, Statsduman, samt de regionala parlamenten i Arkhangelsk, Karelen, Leningrad, Murmansk, Novgorod, Pskov, St Petersburg och Nordvästra Ryssland parlamentarikerförsamling (PANWR). Nordiska rådets rapportör om den Nordliga dimensionen, Gabriel Romanus, träffade vid ett par tillfällen representanter för PANWR och med utgångspunkt i den promemoria som togs fram gemensamt i juni 2004 diskuterade man möjliga samarbetsfrågor och former, bl a stöd till NGO:er, lokalt och regional självstyre, miljöfrågor, hälsa och sociala frågor, samt IT-utveckling. En representant för Nordiska rådet deltog med ett tal vid invigningen av Nordiska Ministerrådets informationskontor i Kaliningrad i september. Miljöutskottet har haft möte med miljöförvaltningen i St Petersburg i mars, samt därvid även träffat representanter för Vodokanal och besökt det nya reningsverket i St Petersburg. Man har även haft sommarmöte på Kolahalvön om bl a deponering av kärnavfall.

Den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC)
Den 15:e parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) hölls i Reykjavik 4-6 september. Konferensens tema var "Northern Dimension & the Oceans and Seas", och den behandlade bl a den europeiska marina policyn, HELCOMs handlingsplan för Östersjön, övergödningen, den nordliga dimensionen, och arbetsmarknads- och sociala frågor. Konferensen mynnade ut i ett gemensamt slutdokument som bl a lyfte fram den Nordliga dimensionen, en maritim policy för Östersjön, övergödningen av Östersjön, samt den planerade gasledningen på Östersjöns botten. Man tog vidare beslut om att samtliga deltagande parlament i BSPC skall medverka till finansieringen av BSPC:s sekretariat. BSPC:s arbetsgrupp om övergödningen av Östersjön, som tillsattes 2005, fortsatte sitt arbete och arrangerade bl a en konferens i Åland i augusti med en bred uppslutning av politiker och experter. Arbetsgruppen skall lägga fram sin slutrapport vid den 16:e BSPC i Berlin 2007. Arbetsgruppen hade även under 2006 sin sekretariatsfunktion vid Rådssekretariatet i Köpenhamn. Vid den permanenta kommitténs möte i oktober utsågs Franz Thönnes, ledamot i Bundestag, till ny ordförande för kommittén t o m 16:e BSPC. (Se även separat avsnitt om den parlamentariska Östersjökonfereensen.)

Arktis och Barents
Nordiska rådets observatör i den arktiska parlamentarikerkommittén (SCPAR), Rannveig Guðmundsdóttir, medverkade i SCPAR:s tre möten under året (Ottawa, Köpenhamn och Oslo). Bland de frågor som varit uppe till behandling i SCPAR finns självstyrelsemodeller i Arktis (Nunavut), International Polar Year 2007/20078, Nordliga dimensionen, barn och ungdom i Arktis, It och Arktis, samt det sexåriga nordiska ordförandeskapet i Arktiska rådet.

Den sjunde arktiska parlamentarikerkonferensen ägde rum i Kiruna 2-4 augusti och samlade ett hundratal deltagare. Konferensen tema var arktiskt samarbete, IPY 2007/2008, möjligheterna att skapa en bindande regim för Arktis, samt öppnandet av den arktiska sjörutten och dess konsekvenser. Konferensen avslutades med att deltagarna antog en slutdeklaration riktad till regeringarna i den arktiska regionen som bl a lyfte fram uppföljningen av ACIA och AHDR- rapporterna, åtgärder mot klimatförändringarna, vikten av att säkra en bärkraftig utveckling av regionens resurser, möjligheten att använda FN:s årliga traktatsöversyn för att undersöka anslutningen till arktiskt relevanta fördrag, vikten av att EU utvecklar en tydlig arktisk policy inom ramen för den Nordliga dimensionen, samt nödvändigheten att stödja IPY 2007/2008 ekonomiskt. Representanter för Nordiska rådet deltog i ett Barents uppföljningsmöte i Oslo, i förlängning av nordiska rådets möten, i januari kopplat till den tredje parlamentariska Barentskonferensen som ägde rum i Bodø i juni 2005.

Övriga inter-parlamentariska kontakter
Nordiska rådet har fortsatt odla sina parlamentariska kontakter med organisationer och aktörer utöver de som nämnts ovan. Vid Nordiska rådets session i Köpenhamn i november deltog som vanligt representanter för flera internationella parlamentariska organisationer. Rådet deltog i en rundabordsdiskussion om Nordliga dimensionen i Köpenhamn i januari, anordnad av Östersjökonferensens utvidgade permanenta kommitté. Denna var en uppföljning av de rundabordssamtal som Rådet sedan ett par år tillbaka arrangerat i samband med dess Session. Diskussionerna i Köpenhamn sammanfattades i ett uttalande från ordföranden, vilket de närvarande organisationerna ställde sig bakom. Rådet var representerat vid den Europeiska talmanskonferensen i Tallinn i maj, vilken arrangeras vartannat år av Europarådets parlamentarikerförsamling (PACE). Rådets president framhöll bl a att när dialogen upphör vidtar konflikten. Brobygge genom dialog är av central betydelse för att främja demokratiska värden och välståndsutveckling. Globaliseringen och dagens blixtsnabba informationsspridning ökar behovet av dialog för att främja förståelse och motverka missförstånd. OSCE:s parlamentarikerförsamling höll sin årliga plenarsession i Bryssel i juli, och Rådet representerades där av sin vicepresident.

7. Östersjösamarbete
Östersjösamarbetet var fortsättningsvis ett av de viktiga kärnområdena för Nordiska rådet. Årets konferens hölls i september 2006 i Reykjavik på inbjudan från Althingi. Detta var en del av Islands starka engagemang i Östersjösamarbetet och samtidigt naturligt eftersom Island under första halvleken av 2006 för första gången var ordförandeland för Östersjöländernas råd CBSS. Alla Östersjöländer var representerade vid konferensen som diskuterade frågor angående den Nordliga Dimensionen samt den Europeiska maritima politiken. Nordiska rådet deltog vid konferensen med en delegation av åtta parlamentariker. Konferensen avslutades med att enhälligt anta en resolution som hade förberetts av den Utvidgade permanenta kommittén. Ett nordiskt förmöte om resolutionen arrangerades innan konferensens början.

Rådets medlemmar deltog aktivt i arbetet i den Permanenta kommittén samt i den nya Utvidgade permanenta kommittén. Arja Alho fungerade under år 2007 som ordförande i båda kommittéerna. Till viceordförande valdes Gennady Khripel från Rysslands Federationsråd. Kent Olsson var rådets andra representant som medlem i den Permanenta kommittén samt rapportör för Kaliningrad. BSPC – rapporten för Kaliningrad slutabehandlades under verksamhetsåret. Utöver dessa två stadgeenliga NR-representanter deltog rådsmedlemmen Drifa Hjartardóttir som värdparlamentets, Althingis, representant i arbetet i den Permanenta kommittén. Både det tyska federala parlamentet Bundestag och Europeiska parlamentet EP tackade ja till inbjudan om att deltaga i arbetet i den Permanenta kommittén, vilket hade möjligtgjorts i stadgeförändringen år 2005.

Den Permanenta kommittén antog nya arbetsmetoder enligt de förnyade reglerna under år 2006. För första gången hade kommittén ett skriftligt arbetsprogram som följdes upp. Kommitténs medlemmar hade var sitt ansvarsområde som de rapporterade om vid kommittémötena. Kommittén arbetade aktivt för att hitta en modell för sekretariatets finansiering som man kunde enas om. Avtalet betyder att även de icke-nordiska parlamentena både på regional och nationell nivå skall deltaga i finansieringen av sekretariatet vid Nordiska rådet.

Arbetsgruppen angående övergödning fortsatte sitt arbete under ledning av Asmund Kristoffersson, ordförande för rådets Miljö- och naturresursutskott. Arbetsgruppen höll ett seminarium vid sitt möte i Tallinn i februari 2006 samt en större parlamentarisk konferens i Mariehamn i augusti 2006. Arbetsgruppen skall presentera sin slutrapport vid konferensen år 2007.

Den parlamentariska Östersjökonferensen BSPC och dess Permanenta kommitté samt den utvidgade permanenta kommittén hade en nära kontakt till och ett gott samarbete med CBSS. Som ett exempel för detta kan nämnas att BSPC för första gången var inbjuden till CBSS 6. toppmöte (summit) i juni 2006 i Reykjavik där alla Östersjöländernas statsministrar diskuterade CBSS kommande politik. BSPC hade även talerätt vid toppmötet. Kommittén har som en av sina uppgifter och i samarbetet med CBSS följt upp de tidigare konferensernas resolutioner samt de två rapporter som skrivits under de senaste åren, Outi Ojalas rapport om lagstiftning för frivilligsektorn i regionen och den tidigare nämnda rapporten om Kaliningrad. BSPC och CBSS har en kontinuerlig diskussion angående gemensama intressen.

Den permanenta kommittén höll fyra möten under året för att förbereda konferensen, gå igenom rapporter från olika områden (bl.a. logistik, demokrati, den Nordliga Dimensionen, sjösäkerhet samt förhållandet mellan EU och Ryssland) och följa upp resolutionerna. Det första mötet i den Utvidgade permanenta kommittén organiserades i januari 2006 i Köpenhamn. I samband med mötet hade ordförande för den Permanenta kommittén, Arja Alho, kallat till en rundabordsdiskussion angående den

Nordliga dimensionen. Mötet avslutades med gemensamt godkända konklusioner förberedda av ordföranden.

Rådets representanter utnyttjade möjligheten att deltaga i den internationella Östersjö-dagen som HELCOM regelbundet organiserar i St. Petersburg. Ordföranden för arbetsgruppen för övergödning Asmund Kristoffersson medverkade också vid det CBSS -arrangemang som organiserades i samband med en internationell Östersjökonferens organiserad av Sveriges regering i augusti 2006 i Visby.

BSPC har byggt upp relationer till andra regionala parlamentariska organ, t.ex. Parliamentary Assembly of the Black Sea Economic Co-operation. Man deltar i varandras konferenser för att informera om de aktuella spörsmålen i regionen.

8. Nordiska rådets priser

8.1 Nordiska rådets litteraturpris 2006

Den kända svenska poeten Göran Sonnevi mottog Nordiska rådets litteraturpris för sin diktsamling "Oceanen". Bedömningskommittén motiverade sitt beslut med att "Oceanen är ett ordhav att sänkas ned i och att omslutas av. Samlingen sträcker sig över ett liv och en poetik som fortfarande är levande, oavslutad och sökande."

Göran Sonnevi utvaldes till litteraturprisvinnare för 2006 i konkurrens med elva andra nominerade författare från de fem nordiska länderna, från Grönland och från det samiska språkområdet.

8.2 Nordiska rådets musikpris 2006

Natasha Barret från Norge fick motta Nordiska rådets musikpris för det akusmatiska verket "...fetters...", som delades ut på cd till deltagarna i Nordiska rådets session.

8.3 Nordiska rådets Natur- och miljöpris 2006

"Jag är glad över att få detta pris och också glad för att Nordiska rådet fokuserar på klimatförändringarna. Men om vi ska undvika en katastrof måste vi handla nu. Det är nästan för sent." Det sade vinnaren av Nordiska rådets natur- och miljöpris - författaren och professorn Bogi Hansen från Färöerna – när han tog emot priset.

Bogi Hansen fick priset för sitt arbete inom klimatforskning och forskning om Golfströmmens påverkan på klimatet och särskilt risken för att Golfströmmen skall ändra riktning. Hansen har haft stor betydelse internationellt genom att tidigt påvisa effekten av klimatförändringarna i den arktiska miljön.

8.4 Nordiska rådets filmpris 2006

Josef Fares självbiografiska film "Zozo" om ett barns flykt från krigets Beirut till Sverige fick Nordiska rådets filmpris 2006. Fares delade priset med filmens producent Anna Anthony. Juryn framhöll i sin motivering att "Zozo" är en gripande och relevant film om ett barns överlevnadsstrategier i mötet med krig, sorg och en främmande kultur."

9. Ligestilling

9.1 Kvinder og mænd fordelt på Nordisk Råds Præsidium og udvalg

Præsidiet

Kvinder	5
Mænd	8

Kultur- og uddannelsesudvalget

Kvinder	5
Mænd	10

Medborger- og forbrugerudvalget

Kvinder	7
Mænd	8

Miljø- og Naturressource udvalget

Kvinder	8
Mænd	7

Velfærdsudvalget

Kvinder	6
Mænd	8

Næringsudvalget

Kvinder	4
Mænd	11

Kontrolkomitéen		Valgkomitéen	
Kvinder	1	Kvinder	4
Mænd	6	Mænd	3

9.2 Kvinder og mænd fordelt på formands- og næstformandsposter i Nordisk Råd

Præsidiets og udvalgenes formandsposter:

Kvinder	1
Mænd	5

Præsidiets og udvalgenes næstformandsposter*:

Kvinder	2
Mænd	3

*) *Velfærdsudvalget har ikke haft nogen næstformand efter Berndt Skjöldestig*

9.3 Rådssekretariatet i København

Rådssekretariatet i København har tilknyttet:

Kvinder	9
Mænd	6

10. Nordisk Råds økonomi 2006

Der henvises til Nordisk Råds regnskab for 2006. Bidraget til Nordisk Råd fra de nordiske parlamenters delegationer var i 2006 på DKK 30.660.000. Præsidiet vedtog på sit møde den 25. januar 2006 en uændret budgetramme for Nordisk Råd gældende for 2006 på DKK 33.010.000, hvori forventede indtægter er indregnet.

Fordelingsnøglen mellem landene var for 2006:

Fordelingsnøgle:	2003	2004	2005	2006
Danmark	23,8%	22,8%	22,8%	22,6%
Finland	17,5%	17,6%	17,9%	18,0%
Island	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%
Norge	23,4%	25,2%	26,3%	26,0%
Sverige	34,2%	33,3%	31,9%	32,4%

Regnskabet for 2006 viser årets indtægter beløber sig til DKK 32.966.000, mens udgifterne beløber sig til DKK 31 291 000. Dette giver et årsresultat som derfor giver et overskud på DKK 1 675 000. Præsidiet ønsker at oplyse, at rådsdirektørens bruttoløn, inklusiv tillæg, for 2006 i alt beløb sig til DKK 1.205.811 Rådsdirektøren har en standardkontrakt med Nordisk Råd og har ikke aftaler om andre særlige godtgørelser herudover.

11. Nordisk Råds nye sager i 2006

11.1 Nye medlemsforslag 2006

A 1381/medborger	Medlemsforslag om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1382/velferd	Medlemsforslag om formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet, i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose (framlagt av Jan-Henrik Fredriksen, FrP)
A 1383/välfärd[1]	Medlemsförslag om bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion (väckt av Lauri Oinonen, cent)
A 1384/miljö	Medlemsförslag om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur (väckt av Lauri Oinonen, cent)
A 1385/miljö	Medlemsförslag om kontrollsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (väckt av mittengruppen i Nordiska rådet)

[1] Vedtatt av Presidiet 20. september 2006 i Lahtis, fremstilling 8/2006

A 1386/medborger/ miljø/næring[2]	Udvalgsforslag om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (fremlagt af Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget i Nordisk Råd)
A 1387/miljø[3]	Udvalgsforslag om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis (fremlagt af Miljø- og Naturresurseudvalget i Nordisk Råd)
A 1388/kultur	Medlemsförslag om nordisk grannlands-tv efter digitaliseringen (väckt av Runar Patriksson)
A 1389/miljö[4]	Medlemsförslag om ett nordiskt miljöbilsavtal (väckt av mittengruppen i Nordiska rådet)
A 1390/kultur	Medlemsforslag om kultur og helse (framlagt av Dagfinn Sundsbø, Sp)
A 1391/medborger	Medlemsforslag om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1392/medborger[5]	Utvalgsforslag om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og et overordnet traktat i Arktis (fremlagt av Medborger- og forbrukerutvalget i Nordisk Råd)
A 1393/medborger	Medlemsforslag om bekæmpelse af prostitution og menneskehandel (fremlagt af Den Socialdemokratiske Gruppe i Nordisk Råd)
A 1394/miljø	Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om biobrændsler i transportsektoren (fremlagt af Miljø- og Naturresurseudvalget i Nordisk Råd)
A 1395/välfärd	Utskottsförslag om stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet (framlagd av Välfärdsutskottet i Nordiska rådet)
A 1396/næring	Medlemsforslag om iværksættere i Norden (fremlagt af Den Konservative Gruppe i Nordisk Råd)
A 1397/næring	Medlemsforslag om arbeidet med grensehindringer (framlagt av Thore A. Nistad)
A 1398/præsidiet	Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (fremlagt af Præsidiet i Nordisk Råd)
A 1399/præsidiet	Præsidieforslag om nordiske udfordringer om sameksistens (fremlagt af Præsidiet i Nordisk Råd)
A 1400/välfärd	Utskottsförslag om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (framlagd av Välfärdsutskottet i Nordiska rådet)

11.2 Ministerrådsforslag 2006

B 243/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2007
B 244/kultur	Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället – en strategi
B 245/kultur	Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik
B 246/kultur	Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene for 2008–2011
B 247/velfærd	Ministerrådsforslag om sundhed, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet

[2] Vedtatt av Presidiet 27. juni 2006 i Torshavn, fremstilling 6/2006
[3] Vedtatt av Presidiet 20. september 2006 i Lahtis, fremstilling 7/2006
[4] Erstattet av A 1394/miljø: Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om biobrændsler i transportsektoren
[5] Vedtatt av Presidiet 20. september 2006 i Lahtis, fremstilling 9/2006

11.3 Skriftlige spørgsmål 2006

E 1	Skriftlig fråga om public serviceföretagens sändningars tillgänglighet i Norden (ställd av Anita Johansson)
E 2	Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Norges og Sveriges regering om ulovlig fangst af fisk i Barentshavet (stillet af Kristen Touborg, Inge Ryan, Rolf Reikvam og Elina Linna)
E 3	Skriftlig fråga till Danmarks, Finlands, Norges och Sveriges regeringar om växtförädling (ställd av Ronny Olander och Sinikka Bohlin)
E 4	Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om nordisk språkforståelse (ställd av Lars Wegendal)
E 5	Skriftligt spørgsmål til Norges regering om "Den kulturelle skolesekken" under hovedprioriteringen "Kunnskap, fornyelse og verdiskaping" i formandskabsprogrammet 2006 (stillet af Bente Dahl)
E 6	Skriftligt spørgsmål om administrationen af det nordiske samarbejde (stillet af Line Barfod)
E 7	Skriftlig fråga om laxfiske i Danmark (ställd av Simo Rundgren)
E 8	Skriftlig fråga om uranbrytning på Grönland (ställd av Elina Linna och Outi Ojala)
E 9	Skriftlig fråga om ett nordiskt nätverk för tankning av bio- och naturgas (ställd av Pekka Vilkuna)
E 10	Skriftlig fråga om nordiskt stöd för genomförande av TRAICE-projektet (ställd av Runar Patriksson, Hill-Marta Solberg, Simo Rundgren, Sinikka Bohlin och Ivar Kristiansen)
E 11	Skriftligt spørgsmål om nordisk energiplanlægning (stillet af Kári P. Højgaard)
E 12	Skriftligt spørgsmål om forsvundne personer og menneskehandel (stillet af Line Barfod)
E 13	Skriftligt spørgsmål om flyvninger af fanger til Guantanamo (stillet af Line Barfod)
E 14	Skriftligt spørgsmål om ressourcer til nordisk forbrugersamarbejde (stillet af Elina Linna, Rolf Reikvam og Kristen Touborg)
E 15	Skriftlig fråga om skatteuppebörd och underlättande av skatteåterbäring för finländske företag som deltar i mässor i Nordnorge (ställd av Simo Rundgren)
E 16-E 32	Muntlige spørsmål stilt under Nordisk Råds 58. sesjon
E 33	Skriftlig fråga om medlemskap i Den Danske Folkekirke och Svenska kyrkan vid flytt från Danmark till Sverige (ställd av Hans Wallmark)
E 34	Skriftligt spørgsmål om nordisk aftale om gensidig gældssanering (stillet af Line Barfod)
E 35	Skriftligt spørgsmål om aftaler om søredningstjeneste mellem landene omkring Østersøen (stillet af Joan Erlandsen)
E 36	Skriftligt spørgsmål om opfølgning af seminariet "Rasisme i Norden - nordisk innsats mot nynazisme og voldelige ungdomsgjenger" (stillet af Line Barfod)
E 37	Skriftligt spørgsmål om transportkorridor for dansk transport til og fra Bornholm gennem Sverige (stillet af Joan Erlandsen)

11.4 Fremstillinger 2006

Fremst. 1/2006/miljø	Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer
Fremst. 2/2006/medborger	Program og principper for det nordiske justitssamarbejde

Fremst. 3/2006/næring	Fælles informationsindsats i de baltiske lande og Polen om de nordiske arbejdsmarkeder
Fremst. 4/2006/næring	Nordisk kriminalpræventiv indsats for bekæmpelse af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen
Fremst. 5/2006/presidiet	Rapport och konferens om samhällssäkerhet
Fremst. 6/2006/medborger/ miljø/næring	Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH
Fremst. 7/2006/miljø	Fokus på miljø i Nord
Fremst. 8/2006/välfärd	Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion
Fremst. 9/2006/medborger	Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis
Fremst. 10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen
Fremst. 11/2006/välfärd	Projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet

11.5 Rekommandationer vedtaget af Nordisk Råd under den 58. session

Rek. 12/2006/næring	"Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer
Rek. 13/2006/næring	Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer
Rek. 14/2006/præsidiet	Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens
Rek. 15/2006/välfärd	Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet
Rek. 16/2006/välfärd	Bekämning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området
Rek. 17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider innom psykiatrivården i Norden
Rek. 18/2006/medborger	Kampagne imod formidling af sexkøb
Rek. 19/2006/medborger	Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel
Rek. 20/2006/medborger	Bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse
Rek. 21/2006/miljø	Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken
Rek. 22/2006/kultur	Frivilligsektoren
Rek. 23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik
Rek. 24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen
Rek. 25/2006/kultur	Nordplus-programmene
Rek. 26/2006/næring	Komparativt studie om iværksættere i Norden
Rek. 27/2006/presidiet	Nordiska ministerrådets budget för 2007

11.6 Interne beslutninger

1/2006	Rapportör inom området samhällssäkerhet
2/2006	Nordiske udfordringer om sameksistens
3/2006	Anvendelse af hoteller, der ikke medvirker til formidling af købesex

11.7 Beslutninger om ikke at foretage sig noget

1 Medlemsförslag om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi (A 1375/miljø)

2 Medlemsförslag om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur (A 1384/miljö)

12 Nordisk Råds medlemmer 2006

Nordisk Råds medlemmer 2006 efter udvalg pr. 1. september 2006 (*før det svenske valg*).

Præsidiet

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Arja Alho (sd), Finland
Berit Brørby (A), Norge
Rannveig Guðmundsdóttir (A), Island
Anita Johansson (s), Sverige
Ole Stavad (S), Danmark, ***præsident***

Midtergruppen:
Jónína Bjartmarz (F), Island
Kristian Pihl Lorentzen (V), Danmark, ***vicepræsident***
Simo Rundgren (cent), Finland
Gabriel Romanus (fp), Sverige,
Dagfinn Høybråten (KrF), Norge

Den Konservative Gruppe:
Inge Lønning (H), Norge
Martin Saarikangas (saml), Finland

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Outi Ojala (vänst), Finland

Kultur- og Uddannelsesudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Kim Kielsen (S), Grønland
Britt Hildeng (A), Norge
Nils-Erik Söderqvist (s), Sverige
Frode Sørensen (S), Danmark
Lars Wegendal (s), Sverige, ***formand***

Midtergruppen
Mikko Alatalo (cent), Finland
Heli Berg (fp), Sverige
Ragnar Erlandsson (ÅC), Åland
Bente Dahl (RV), Danmark, ***næstformand***
Dagfinn Sundsbø (Sp), Norge
Tuve Skånberg (kd), Sverige

Den Konservative Gruppe
Arnbjörg Sveinsdóttir (Sj.), Island
Óli Breckmann (Ff), Færøerne
Raija Vahasalo (saml), Finland

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Rolf Reikvam (SV), Norge

Medborger- og Forbrugerudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Bendiks H. Arnesen (A), Norge
Marianne Carlström (s), Sverige
Risto Kuisma (sd), Finland
Per Kaalund (S), Danmark, ***næstformand***
Reidar Sandal (A), Norge

Midtergruppen:
Anne Margrethe Larsen (V), Norge
Pehr Löv, (sv), Finland, ***formand***
Leena Rauhala (kd), Finland
Irene Simonsen (V), Danmark

Den Konservative Gruppe:
Kjartan Ólafsson (Sj.), Island
Inger René (m), Sverige
Lyly Rajala (saml), Finland

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Elina Linna (v), Sverige

Andre:
Søren Espersen (DF), Danmark
Karin S. Woldseth (FrP), Norge

Miljø- og Naturresurseudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Sinikka Bohlin (s), Sverige
Ásta R. Jóhannesdóttir (A), Island
Asmund Kristoffersen (A), Norge, ***formand***
Satu Taiveaho (sd), Finland

Midtergruppen:
Raija-Liisa Eklöw (Lib), Åland
Barbro Feltzing (mp), Sverige
Agne Hansson (c), Sverige
Kári P. Højgaard (Sjfl.), Færøerne
Aulis Ranta-Muotio (cent), Finland
Gunilla Tjernberg (kd), Sverige

Den Konservative Gruppe:
Hanna-Leena Hemming (saml), Finland, ***næstformand***
Ivar Kristiansen (H), Norge

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Kristen Touborg (SF), Danmark
Johan Lund Olsen (IA), Grønland

Andre:
Siv Jensen (FrP), Norge

Velfærdsudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Pavio Vallius (s), Sverige
Monica Green (s), Sverige
Hill-Marta Solberg (A), Norge
Ilkka Taipale (sd), Finland

Midtergruppen:
Tarja Cronberg (gröna), Finland, ***formand***
Pekka Vilkuna (cent), Finland
Michael Aastrup Jensen (V), Danmark

Den Konservative Gruppe:
Kari Lise Holmberg (H), Norge
Per Ørum Jørgensen (KF), Danmark
Kent Olsson (m), Sverige

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Line Barfod (EL), Danmark

Andre:
Anita Knakkergaard (DF), Danmark
Ib Thomsen (FrP), Norge
Jan-Henrik Fredriksen (FrP), Norge

Næringsudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Lennart Axelsson (s), Sverige
Sigrun Eng (A), Norge
Reynoldh Furustrand (s), Sverige
Carsten Hansen (S), Danmark
Harry Wallin (sd), Finland

Midtergruppen:
Joan Erlandsen (V), Danmark
Lauri Oinonen (cent), Finland
Runar Patriksson (fp), Sverige
Marion Pedersen, (V), Danmark

Den Konservative Gruppe:
Drífa Hjartardóttir (Sj.), Island, ***formand***
Rolf Gunnarsson (m), Sverige
Allan Niebuhr (KF), Danmark

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Steingrímur J. Sigfússon (VG), Island, ***næstformand***
Inge Ryan (SV), Norge

Andre:
Thore A. Nistad (FrP), Norge

Kontrolkomitéen
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Sigrun Eng (A), Norge
Reynoldh Furustrand (s), Sverige

Midtergruppen:
Tuve Skånberg (kd), Sverige
Aulis Ranta-Muotio (cent), Finland, ***næstformand***

Den Konservative Gruppe:
Kjartan Ólafsson (Sj.), Island
Kent Olsson (m), Sverige, ***formand***

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Johan Lund Olsen (IA), Grønland

Valgkomitéen
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Berit Brørby (A), Norge, ***næstformand***
Rannveig Guðmundsdóttir (A), Island

Midtergruppen:
Marion Pedersen (V), Danmark
Gabriel Romanus (fp), Sverige, ***formand***

Den Konservative Gruppe:
Kent Olsson (m), Sverige
Martin Saarikangas (saml), Finland

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Elina Linna (v), Sverige

13. Partigrupper i Nordisk Råd

Konservative gruppen
Det Konservative Folkeparti (KF), Danmark
Folkeflokken (Ff), Færøerne
Samlingspartiet (saml)/Kokoomus (Kok.), Finland
Frisinnad Samverken (FS), Åland
Selvstændighedspartiet/Sjálfstæðisflokkurinn (Sj.), Island
Høyre (H), Norge
Moderata samlingspartiet (m), Sverige

Mittengruppen
Det Radikale Venstre (RV), Danmark
Venstre (V), Danmark
Atassut (At), Grønland
Centern i Finland (cent)/Suomen Keskusta (Kesk.), Finland
Kristdemokraterna (kd), Sverige
Kristdemokraterna (KD), Finland
Svenska folkpartiet (SFP), Finland
Gröna Förbundet (gröna)/Vihreä Liitto (Vihr.), Finland
Liberalerna på Åland (lib), Åland
Kristelig Folkeparti (KrF), Norge
Senterpartiet (Sp), Norge
Centerpartiet (c), Sverige
Folkpartiet liberalerna (fp), Sverige
Miljöpartiet (mp), Sverige
Fremskrittspartiet/Framsóknarflokkurinn (F), Island
Åländsk Center (ÅC), Åland

Socialdemokratiska gruppen
Socialdemokratiet (S), Danmark
Socialdemokratiet (Jvfl), Færøerne
Siumut (Si), Grønland
Finlands Socialdemokratiska Parti (sd)/Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP), Finland
Den Socialdemokratiske Alliance (A)/ Samfylkingin, Island
Det norske Arbeiderparti (A), Norge
Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s), Sverige
Ålands socialdemokrater (ÅSD), Åland

Den vänstersocialistiska grönna gruppen
Enhedslisten (EL), Danmark
Socialistisk Folkeparti (SF), Danmark
Inuit Ataqatigiit (IA), Grønland
Vänsterförbundet (vänst)/Vasemmistoliitto (Vas.), Finland
Vänster Gröna/Vinstri Grænir (VG), Island
Sosialistisk Venstreparti (SV), Norge
Vänsterpartiet (v), Sverige

Utan partigruppstillhörighed
Dansk Folkeparti i Danmark (DF), Danmark
Fremskrittspartiet i Norge (Frp), Norge

14. Nordisk Råds delegationer

Hver national delegation har sit eget sekretariat, som forbereder møder, assisterer i forbindelse med praktiske spørgsmål, og tilbyder råd og vejledning til offentligheden.

Nordisk Råd, Danmarks Riges delegation
Generalsekretær Henrik Hagemann

Nordisk Råd, Færøernes Delegation
Rådgiver Høgni Joensen

Nordisk Råd, Grønlands Delegation
Seniorrådgiver Jakob Hartmann Hansen

Finlands delegation i Nordiska rådet
Sekretariatschef Greta Lohiniva

Nordiska rådet, Ålands delegation
Delegationssekreterare Helena Blomqvist t.o.m. 31.1.2006
Delegationssekreterare Marine Holm-Johansson fr.o.m. 1.2.2006

Nordisk Råd, Islands delegation
International sekretær Lárus Valgarðsson

Nordisk Råd, Den Norske Delegasjon
Sekretariatsleder Kjell Myhre-Jensen

Nordiske rådet, Den Svenska delegationen
Sekretariatschef Eva Smekal

DOKUMENT

Nordiska rådet

Dokument 2

Framlagt av:
Presidiet

J.nr. 07-00307-1

Regler for sesjonens gjennomføring 2007

Talerett

Presidiet foreslår

at alle gjestende parlamentarikere har talerett i debattene

Begrensning av talertiden under dagsordenspunkt 5: Nordiskt toppmöte

Presidiet foreslår

at tidsbegrensningen av innlegg er

8 minutter for de nordiske lands statsministere

6 minutter for lederne for landskapsstyret og landsstyrene

6 minutter for lederne for opposisjonspartiene

at presidenten legger til rette for god plass til replikkskifter i debatten og kan forlenge replikkskiftenes lengde opp til 15 minutter samt gi 2 minutter til den første replikk og 2 minutter til svar, mens det for en evt. andre replikk gjelder de vanlige regler

Begrensning av talertiden i dagsordenspunkt 6: Generaldebatt

Presidiet foreslår

at tidsbegrensningen av innlegg i generaldebatten er

10 minutter for presentasjon av formannsskapsprogram

4 minutter for hver av de øvrige samarbeidsministere til et hoved-innlegg

4 minutter for hver av partigruppenes talsmenn

2 minutter for øvrige talere

Begrensning av talertiden under dagsordenspunkt 8: Utrikes- och försvarsministrarnas redogörelser

Presidiet foreslår

at tidsbegrensningen av innlegg i utenriksdebatten er

10 minutter for utenriksministrenes og forsvarsministrenes redegjørelser

4 minutter for hver av de øvrige utenriks- og forsvarsministre til et evt. hovedinnlegg

4 minutter for Presidiets og utvalgenes talsmenn for saker

3 minutter til øvrige talere

Regler vedr. dagsordenspunkt 9: De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme

Presidiet foreslår

at ordningen med skriftlige spørsmål til besvarelse under spørretimen ikke anvendes, men at alle skriftlige spørgsmål besvares skriftlig. Mundtlige spørgsmål henvises til samarbejdsministrenes spørgetime.

at følgende regler skal gjelde for spørretimen:

a) en tidsbegrensning på *1 minutt* pr. spørsmål

b) en tidsbegrensning på *2 minutter* pr. svar

c) presidenten kan gi spørsmålsstilleren ordet til et tilleggsspørsmål

Begrensning av talertiden i dagsordenspunkt 12: De självstyrande områdenas status i det officiella nordiska samarbetet

Presidiet foreslår

at tidsbegrensningen av innlegg er

10 minutter for regjeringenes redegjørelse om en styrket rolle for selvstyreområdene i det nordiske samarbeidet

4 minutter for hver av de øvrige samarbeidsministere til et hovedinnlegg

4 minutter for Presidiets og utvalgenes talsmenn for saker

3 minutter til øvrige talere

Begrensning av talertiden i dagsordenspunkt 14: Gränshinder i Norden

Presidiet foreslår

at tidsbegrensningen av innlegg er

10 minutter for lederen for samarbeidsministrene til et hovedinnlegg om arbeidet med grensehindringer i Norden

4 minutter for hver av de øvrige samarbeidsministere til et hovedinnlegg

4 minutter for Presidiets og utvalgenes talsmenn for saker

3 minutter til øvrige talere

Begrensning av talertiden i øvrige debatter

Presidiet foreslår

at tidsbegrensningen av innlegg i debattene er *3 minutter*

at ved presentasjon av ministerrådsforslag/redegjørelser fra ministerrådet/regjeringene er taletiden *6 minutter*

at utvalgenes og Presidiets talsmenn for saker får en taletid på *4 minutter*

at ministeren som svarer vedr. rekommandasjoner får en taletid på *4 minutter*

Adgang til å avslutte debatter

Presidiet foreslår

at alle oppsatte dagsordenspunkt får den tid til behandling som er avsatt

at presidenten kan avslutte en debatt når den avsatte tid er utløpt selv om det gjenstår talere på listen

Replikkskifte

Presidiet foreslår

at presidenten legger til rette for økt bruk av replikker

at følgende regler skal gjelde for replikkskifte:

a) den som replikken rettes til bør gis mulighet for å svare omgående
b) det kan gis adgang til replikk både på hovedinnlegg og replikk
c) samme rådsmedlem kan få inntil to replikker i samme replikkskifte
d) hovedinnleggets taler har rett til å avgi et avsluttende svar
e) for hver replikk gjelder en tidsbegrensning på *1 minutt*
f) for hvert svar gjelder en tidsbegrensning på *1 minutt*

Presidenten søker å begrense hele replikkskiftet til høyst *10 minutter*

Presidiet henviser forøvrig til Arbeidsordningens kapittel 1:

§ 8 Regler for gjennomføring av sesjon
Plenarforsamlingen kan ved innledningen av en sesjon, etter forslag fra presidiet, fastsette kompletterende regler for gjennomføring av sesjonen.
Plenarforsamlingen kan, etter forslag fra presidiet, vedta å endre fastsatte regler med to tredels flertall.

§ 10 Debatt
Før plenarforsamlingen fatter vedtak i en sak, skal rådsmedlemmene gis anledning til debatt.

Presidiet kan fastsette regler for i hvilken rekkefølge talerne på talerlisten skal få ordet. Om slike regler ikke er fastsatt, får medlemmene ordet i den rekkefølge de anmelder seg. Plenarforsamlingen kan under pågående debatt, etter forslag fra presidiet eller møtelederen, beslutte å begrense innleggenes lengde for en bestemt debatt eller for en del av sesjonen.

Etter forslag fra møtelederen eller fra fem valgte medlemmer kan plenarforsamlingen beslutte med to tredels flertall at debatten om en bestemt sak skal avsluttes. Et slikt forslag skal ikke debatteres.

§ 11 Replikker
Uavhengig av talernes rekkefølge kan et medlem som er direkte berørt av et hovedinnlegg, få ordet til høyst to replikker. I tillegg til dette kan møtelederen uavhengig av talerlisten gi ordet til medlem for høyst to replikker til hvert hovedinnlegg om ikke reglene for gjennomføringen av sesjonen fastsetter noe annet.

Dersom ikke reglene for sesjonens gjennomføring fastsetter annet, skal en replikk vare høyst to minutter. Replikk må kun inneholde opplysning, rettelse eller imøtegåelse av nærmest foregående hovedinnlegg.

§ 18 Spørsmål
Valgt medlem kan stille spørsmål til regjering, landsstyre, landskapsstyre eller til ministerråd.

§ 20 Muntlige spørsmål
Muntlig spørsmål skal stilles og besvares ved særskilt spørretime som etter forslag fra presidiet kan arrangeres ved en sesjon. Nærmere bestemmelser om en slik spørretime skal inngå i reglene for gjennomføring av sesjonen.

Nordiska rådet

Dokument 2

Framlagt av:
Presidiet

J.nr. 07-00307-1

DOKUMENT

Nordiska rådet

Dokument 3

Framlagt av:
Presidiet

J.nr. 07-00304-1

Nordiska rådets program 2008

Det nordiska parlamentariska samarbetet syftar till att främja politisk, ekonomisk, miljömässig, social och annan utveckling i Norden och norra Europa.

Nordiska rådet vill tillsammans med de nordiska regeringarna arbeta med frågor som skapar mervärde för de enskilda länderna.

Ett sådant område är globaliseringen där alla de fem nordiska länderna och de självstyrande områdena skall klara sig i helt nya konkurrens- och produktionsmönster. Här kan det nordiska samarbetet få ny betydelse och skapa nya resultat till nytta för våra nordiska invånare. De nordiska länderna har självklara gemensamma styrkepositioner som bäst kan utnyttjas på den globala marknaden genom en samfälld strategisk insats.

Motverkandet av klimatförändringarna kommer att vara en central utmaning för det nordiska samarbetet de kommande åren. De nordiska länderna har alla förutsättningar att minska utsläppen av växthusgaser trots ökad energiproduktion, detta med hänvisning till bl.a. modern miljöteknologi, användningen av förnyelsebara energikällor och energieffektivisering. Norden ensamt har dock marginellt inflytande på klimatet och förändringarna däri. Problemet är i allra högsta grad globalt och därför gemensamt. Därmed bör lösningen också vara global och gemensam. Nordiska rådet kommer att fokusera på planeringen av FN:s klimatkonferens 2009 i Köpenhamn för att säkerställa att de nödvändiga besluten med tanke på miljön och klimatet, fattas vid mötet.

Nordiska rådet arbetar målmedvetet för att Norden skall vara en föregångsregion när det gäller globalt ansvar så att det solidariska tänkande som genomsyrar de nordiska samhällena också kommer att styra de nordiska ländernas ageranden globalt. De nordiska länderna är idag centrala aktörer i humanitärt arbete runt om i världen. Nordens engagemang i utrikes- och säkerhetspolitiska frågor, vilket bland annat omfattar civil krishantering och samhällssäkerhet, syftar till att stärka den samnordiska förmågan till kris- och katastrofhantering. De nordiska länderna har lång erfarenhet och bred expertis i dessa frågor. Ett starkt nordiskt samarbete bidrar till att höja insatsförmågan både på hemmaplan och internationellt.

Klimat och miljö

För att Norden också i framtiden skall vara en framstående region i världen kräver det bland annat att näringslivet och hushållen har tillgång till säkra leveranser av energi, som produceras och distribueras på ett hållbart sätt. Därför måste energipolitiken utformas så att den tillgodoser dels miljö- och klimatmålen och dels distributions- och försörjningsmålsättningar i de nordiska länderna. Det förutsätter en minskning av användandet av fossila bränslen och en satsning på en rad olika miljövänliga och utsläppsfria energikällor. Alltså bör det nordiska samarbetet satsa på att utveckla och utnyttja förnyelsebar energi i större grad än idag. Med hänsyn till radioaktivt avfall är det ett samnordiskt intresse att hanteringen och lagringen sker i enlighet med strängast tänkbara säkerhetskrav.

Miljömedvetenhet och höga ambitioner för miljöskydd är en viktig grundsten i det nordiska vinnarkonceptet. I det sammanhanget kommer Nordiska rådet att fortsätta samarbetet med de övriga Östersjöländerna för att bekämpa bl.a. de oförsvarligt stora utsläppen av kväve och fosfor i Östersjön. I Nordiska rådets arbete med att vidareutveckla Norden som en inflytelserik region spelar *nordisk branding* av miljö- och energiteknologier samt miljösystemexport en stor roll.

Norden ett centrum för innovation och konkurrenskraft

Nordiska rådet kommer att fokusera på centrala näringspolitiska villkor i förhållande till de globala utmaningar som näringslivet i Norden konfronteras med dagligen. Det är en grundläggande förutsättning att Nordens näringsliv och forskningsinstitutioner har de nödvändiga globala kompetenserna. Med detta menas att man har kunskap om och erfarenhet av nya kompetenskrav, handelsmönster, finansiella metoder och interkulturella umgängesformer. Nordiska rådet kommer i samarbete med de nordiska regeringarna att arbeta för att arbetet omkring globaliseringsfrågeställningarna blir en framgång.

Vidare är det för Nordiska rådet en målsättning att det skapas ekonomiska resurser på tvärs av de nordiska gränserna så att både nya företagare och redan etablerade företag får bättre tillgång till start- och utvecklingskapital. Norden bör i högre grad än tidigare utnyttja sitt regionala samarbete till att optimera användningen av existerande kapital och samtidigt samarbeta om att utveckla ytterligare kapital för detta ändamål.

Utbildning och forskning är avgörande faktorer för hur de nordiska länderna kommer att klara sig i en global konkurrenssituation. Nordiska rådet kommer att aktualisera initiativ på dessa områden – speciellt i förhållande till det fortsatta arbetet med globaliseringssatsningen.

Slutligen är det avgörande för Norden att utvecklingen på innovationsområdet fortsätter. Detta kan ske via ett förbättrat samspel mellan forskare och innovationsmiljöer samt mellan innovationsmiljöer och företag. Användardriven innovation är ett nyckelord i detta sammanhang.

Norden och det regionala samarbetet

Som en konsekvens av ett ökande internationellt samarbete måste Norden i större grad fokusera på regionalt samarbete. Detta inte minst med hänvisning till samarbetet inom ramen för den Nordliga dimensionen och det regionala samarbetets tilltagande betydelse i det europeiska samarbetet. Därför vill Nordiska rådet fortsatt spela en aktiv roll i Östersjösamarbetet, i Västnorden, i Arktis- och Barentssamarbetet samt också aktivera samarbetet i förhållande till Europaparlamentet. Det är centralt för Norden att skapa en förståelse för de viktigaste utmaningarna och samarbetsfrågorna i dessa regioner. Nordiska rådet har som ambition att involvera sina grannländer i ett aktivt deltagande i regionala samarbetsorgan.

Nordens välfärdssamhällen

Det finns ett tydligt samband mellan en god folkhälsa och ett samhälle präglat av ekonomisk och social trygghet. Människor skall kunna och våga skifta karriär eller byta arbete när detta krävs för att hålla sig kvar på arbetsmarknaden. Ekonomisk stress och social otrygghet orsakar ohälsa. Hälsa, ekonomisk och social trygghet är viktiga framgångsfaktorer för att Norden också i framtiden skall ligga i täten i den globala konkurrensen. Nordiska rådet kommer under året att fokusera på den nordiska välfärdsmodellen i detta sammanhang.

Socialpolitiska reformer hör idag ofta samman med förändrade ekonomiska och sociala strukturer. De nordiska länderna skall agera så att viktiga landvinningar som utrotande av fattigdom, minskningen av sociala klyftor och ökande av kvinnors handlingsfrihet inte äventyras. En viktig utmaning för Nordiska rådet och det nordiska samarbetet blir därför att utforma reformstrategier som gör det möjligt att förena åtaganden när det gäller människors sociala trygghet med en exponering för en ökad integration av en global ekonomi.

Kulturell samhörighet

Kultursamarbetet spelar en viktig roll för Norden och är en av hörnstenarna i det nordiska samarbetet. Nordiska rådet kommer under 2008 att följa upp den nya strukturen för det nordiska kultursamarbetet och vid behov väcka nödvändiga förändringsförslag. Under de kommande åren kommer det också att riktas speciell uppmärksamhet på de utvecklingsmöjligheter som uppstår när kopplingen mellan kultur och näringsliv stärks. Språk och språkförståelse är i detta perspektiv centralt och därför kommer språkpolitiska frågeställningar att bli viktiga.

Norden utan gränshinder

Att företag och enskilda individer kan förflytta sig och verka fritt i Norden utan att konfronteras med gränshinder är en grundläggande förutsättning för att Norden skall kunna utveckla och bibehålla sin position som en konkurrenskraftig region.

Som en följd av en långt utbyggd välfärd och en stor offentlig sektor finns det många regler, lagar och direktiv på samhällets olika områden i de nordiska länderna. Det har visat sig att dessa regler och lagar inte alltid passar ihop mellan de nordiska länderna. I takt med att de nordiska befolkningarna och företagen allt mera verkar och lever i två eller flera nordiska länder ställs denna problematik på sin spets.

Att avskaffa existerande gränshinder är emellertid inte nog. Nya uppstår löpande i samband med ny nationell lagstiftning och i samband med den nationella implementeringen av EU direktiv. Det är nödvändigt att det sker en nordisk koordinering av dessa processer.

Nordiska rådet kommer i samarbete med de nordiska ländernas regeringar att nogsamt följa med avvecklingen av centrala gränshinder i Norden. Likaså kommer Nordiska rådet att rikta speciell uppmärksamhet åt att utvärdera de nya strukturer som skapats av de nordiska regeringarna och se om dessa fyller sin funktion.

DOKUMENT 4

Herr president, kära nordiska vänner! Vi må utgöra en liten del rent geografiskt och framför allt befolkningsmässigt av vår värld. Men samtidigt är detta en framgångsrik plats i världen och en del av världen där vi har mycket gemensamt i historia och traditioner. Men inte minst gäller det – och det är nog kring detta jag tänkt uppehålla mig - gemensamma framtidsutmaningar som hänger nära samman med en globalt växande konkurrens.,

Utgångsläget vi har att tackla när det gäller denna utmaning är gott. Våra länder utgör en av världens mest konkurrenskraftiga regioner. Denna bild bekräftades inte minst då World Economic Forum i sin rapport förra året placerade de nordiska länderna i absolut världstopp vad gäller konkurrenskraft.

Varför? kan man fråga sig. Hur kommer det sig att vi lyckas hävda oss så väl? Förklaringen man pekar på är våra effektiva myndigheter, välskötta ekonomier, vår höga utbildningsnivå och våra länders fokus på teknologi och innovationer.

För Nordens länder har globaliseringen – särskilt den internationella handeln – varit helt avgörande för att skapa det välstånd vi har. På samma sätt bidrar globaliseringen i dag till att lyfta många länder från djupaste fattigdom till ett begynnande välstånd och ljusare framtidsutsikter.

Men att vi i ett historiskt perspektiv kunnat dra stor nytta av globaliseringens möjligheter innebär inte att vi ska ta utvecklingen för given. För att bibehålla och utveckla vårt välstånd och våra välfärdssamhällen krävs en vilja till förändring och förnyelse. Vi måste utöka vårt utbyte med övriga Europa men även med de snabbväxande ekonomierna i mer avlägsna delar av världen. Vi behöver en fungerande arbetsmarknad, som gör att det finns grogrund för företagande och nya arbetstillfällen. Vi behöver göra vårt yttersta för att bryta utanförskap och ge fler människor möjlighet att försörja sig genom eget arbete.

Det nordiska samarbetet har långa och stolta traditioner. Men det nordiska samarbetets strukturer etablerades i en annan tid, i ett annat Europa: Nordiska rådet 1952 och Nordiska ministerrådet 1971. Det var i tider då globaliseringens effekter på våra samhällen inte var lika genomgripande, inte lika tydliga som nu.

För oss som hyllar värdet av ett välfungerande nordiskt samarbete är det inte minst viktigt att vi förvissar oss om att dess former är effektiva, att de är anpassade till dagens problemställningar och dages politiska och ekonomiska förutsättningar. Vi behöver därför i än högre grad inrikta vårt samarbete på de områden där det gör störst nytta och där det finns ett uttalat intresse för att samarbeta just inom nordisk ram.

Det är med dessa grundförutsättningar som Sverige går in i sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2008.

Vi har valt att rubricera vårt ordförandeskap med ordet "kraftsamling". Med denna rubrik vill vi markera behovet av att finna nordiska samverkanslösningar inom några centrala områden för våra länder och vår region. Vi har indelat programmet i fyra ledord – konkurrens, klimat, kreativitet och koordinering.

Först av allt vill vi arbeta för att stärka våra länders konkurrenskraft - detta i ett läge där nya marknader öppnar sig, men där kampen om att attrahera kunder, kapital och spetskompetens

hårdnar.

De jämförande studier som gjorts visar som sagt att våra länder ligger bra till i internationella jämförelser. Men de visar också att vi sinsemellan har olika styrkor:

Finland uppvisar gång på gång internationella toppresultat vad gäller utbildning på olika nivåer.

Danmark är en ledande IT-nation.

Island och Norge har hög välståndsnivå och en sysselsättningsgrad som få länder kan matcha.

Sverige kan glädja sig åt att ligga väl till vad gäller teknologi och innovationsklimat.

Jag tror att vi i Norden har mycket att vinna på att lära än mer av varandra, på att utbyta kunskap och erfarenheter både inom och utanför Norden.

För att lyckas i den globala konkurrensen måste vi bli bättre på att identifiera och undanröja kvarvarande gränshinder mellan våra länder, öka våra ansträngningar för att profilera Norden som en attraktiv region, minska utanförskapet och bättre samarbeta för att stärka nordisk forskning och innovationskraft.

Klimatet – som diskuterats under en lång stund här på eftermiddagen - är vårt andra K.

Vi har tidigare i dag haft en diskussion. Arbetet för att hejda och minska klimatförändringarnas skadeverkningar är vår kanske största och viktigaste framtidsutmaning. Klimathotet är, som framgått, på riktigt. Människans sätt att leva värmer upp vår jord. Det sker snabbt och riskerar få stora konsekvenser för livet på denna vår jord.

Klimatfrågan är global till sin natur. Men för att nå resultat måste vi arbeta på många olika nivåer - lokalt, nationellt, europeiskt men också nordiskt. Vi i Norden har i många stycken en samsyn i klimatfrågorna och en värdefull kompetens inom inte minst det miljötekniska området. Det kan vi bättre ta till vara.

Det är också i Nordens arktiska områden som klimatförändringarna är som kanske mest påtagliga. Vi har därför ett ansvar för att vara pådrivande i internationella sammanhang vad gäller klimatarbetet. Jag vill därför se att vi gemensamt verkar för att via nordiska förberedelser och initiativ lägga grund för en stark internationell klimatöverenskommelse 2009.

Kreativitet är vårt tredje K.

Utbytet inom områden som utbildning, forskning och kultur är centrala delar av Nordiska ministerrådets verksamhet. Det nordiska samarbetet är väl rustat för att stödja entreprenörskap och kreativa forskningsmiljöer. Inom flera kulturella fält - till exempel film, design, musik och barnkultur - har våra länder ett världsrykte. Inte minst ser vi främjande av barns och ungdomars kreativitet som en viktig uppgift för skolan. Här finns mycket att vinna på ett utökat erfarenhetsutbyte.

I ett globaliseringsperspektiv är det här områden där Norden har en särskild styrkepositio, vilket vi

måste nyttja. Orsaken är naturligtvis lika enkel som självklar. Ett kreativt samhällsklimat lägger grund för mänsklig växt, nytänkande och nya idéer. Det lägger i sin tur grund för uppfinningsrikedom och företagande, två omistliga delar i en framgångsrik globaliseringspolitik.

Så till koordineringen – vårt fjärde K.

Ett välfungerande nordiskt samarbete förutsätter en nära koppling till det europeiska samarbetet - detta inte minst med tanke på behovet av en ny EU-strategi för Östersjöområdet. För svensk del blir detta naturligtvis extra tydligt när vi nu förbereder vårt ordförandeskap i EU hösten 2009.

Det nordiska samarbetet har en stor potential när det kommer till att vara ett komplement till och ibland en förbindelselänk mellan det regionala, det nationella och det europeiska perspektivet. Men det nordiska samarbetets roll måste bli tydligare och dess specifika roll i förhållande till dessa tre geografiska och politiska nivåer bättre definieras.

Nordiska ministerrådet bör även utveckla samarbetet med och tydliggöra ansvarsfördelningen gentemot andra regionala aktörer, såsom Barentsrådet, Östersjöstaternas råd, CBSS, och Arktiska rådet.

Under 2008 kommer nya riktlinjer att beslutas för Nordiska ministerrådets samarbete med nordvästra Ryssland och de baltiska länderna. Riktlinjerna tas fram i en nära dialog med berörda länder. Ett nytt samarbetsprogram för insatserna i Arktis 2009–2012 kommer också att antas under det svenska ordförandeskapet.

En annan viktig del i vårt gemensamma koordineringsarbete handlar om det nordiska samarbetet på myndighetsnivå. Att vi utvecklar detta är viktigt, inte minst för att medborgarna i våra länder bättre ska kunna ta del av de rättigheter och skyldigheter som finns vid arbete eller längre vistelse i ett annat nordiskt grannland.

Jag vill avslutningsvis rikta ett speciellt tack till det finländska ordförandeskapet för det sätt på vilket ni leder det nordiska arbetet under innevarande år. Flera av de frågor vi kommer att uppmärksamma under nästa år präglar också det finländska ordförandeskapet.

En sådan fråga är naturligtvis globaliseringssamarbetet och den process som följt på de nordiska statsministrarnas möte och uttalande i Punkaharju i juni i år.

Särskilt glad är jag över att här och nu kunna bjuda in mina nordiska kolleger till ett första nordiskt globaliseringstoppmöte den 8-9 april nästa år vid Riksgränsen i svenska Lappland. Jag ser fram emot att vi där och då ska föra en dynamisk diskussion med ledande företrädare för politik och för näringsliv och andra delar av samhällslivet - detta i frågor som rör de styrkor vi har och som gjort att Norden har kunnat dra stor nytta av globaliseringens möjligheter, inte minst när det gäller vad som krävs för att vi ska kunna utveckla och anpassa oss till de utmaningar som vi står inför.

Jag ser fram emot att under 2008, tillsammans med våra nordiska kolleger och vänner, ta nya steg för att utveckla det nordiska samarbetet - steg som då handlar om konkurrens, klimat, kreativitet och koordinering, steg som handlar om att fortsätta utveckla ett samarbete som har tjänat oss väl och som har en viktig roll att fylla också för vår gemensamma framtid.

DOKUMENT 5

Ärade president, bästa rådsmedlemmar!

De nya möjligheter som globaliseringsutvecklingen erbjuder Norden har utgjort ett centralt tema för Finlands verksamhet som ordförandeland för Nordiska ministerrådet. Detta har också satt sin prägel på utrikesministrarnas mötesagenda. Vi har sökt samnordiska åtgärder för övergripande problemfrågor, som klimatförändringen, en hållbar utveckling av miljön och global hälsovård. FN:s roll är och förblir här central. Vi har fortsatt vårt aktiva stöd för reformarbetet.

Vi kan vara vägvisare inför FN:s toppmöte om klimatförändringar, som ordnas i Köpenhamn år 2009 samtidigt som ett annat nordiskt land Sverige innehar ordförandeskapet för EU. Detta nordiska dubbelansvar ger goda mjligheter till ett gott nordiskt samspel för gemensam påverkan i globala klimatfrågor. Vi är beredda att ge Danmark allt behövligt stöd i den krävande rollen som arrangörsland för denna mycket omfattande konferens. Vi önskar islänningarna all lycka i arbetet för att driva våra gemensamma strävanden, när Island förhoppningsvis blir invalt i FN:s säkerhetsråd för åren 2009-2010.

De nordiska ländernas försvarsmakter har ända sedan 1960-talet bedrivit ett aktivt samarbete inom ramen för FN:s fredsbevarande verksamhet. Över 200 000 nordiska fredsbevarare har deltagit i operationen. Den nordiska attityden till dessa insatser har väckt internationell uppmärksamhet och utvecklats till ett uppskattat nordiskt varumärke. Detta vårt goda rykte är det skäl att värna väl. Denna så kallade nordiska approach inom krishanteringen bygger på förtroende och stöd inom hemmaopinionen, gott samarbete med lokala myndigheter och befolkning, såsom i Afghanistan. Här hemma ökar det allmänna stödet för en insats ju fler nordiska länder som deltar.

I det nordiska konceptet förenas de två centrala elementen inom krishanteringen, de militära och de civila biståndskomponenterna. I Afghanistan samverkar Finland, Sverige och Norge å ena sidan inom ISAF för att förbättra utbildningen av den afganska armén och å andra sidan inom de regionala återuppbyggnadsgruppernas, PRT, arbete.

Ett annat aktuellt exempel är EU:s nordiska stridsenhet, BG, som leds av Sverige och för första gången står i insatsberedskap från början av nästa år. Förutom EU-länderna Sverige, Finland, Estland och Irland deltar också Norge i detta arbete.

De centrala elementen i detta nordiska varumärke är och förblir värnandet om rättsstaten, demokratin och de mänskliga rättigheterna samt ett kvalitativt och kvantitativt högtstående hållbart utvecklingssamarbete. Målen måste ställas högt. Med en samordning av våra begränsade personella och materiella resurser kan vi göra en effektivare insats inom det internationella krishanteringsarbetet. Samnordisk krishantering kan ske inom olika internationella konstellationer såsom FN, Nato eller EU. Dessa kompletterar varandra väl. Exempel på detta är operationerna i Afghanistan och de planerade insatserna i Tchad, Darfur.

Det föreligger ett klart behov för mera omfattande krishanteringsinsatser i Afghanistan, och möjligheterna för att öka beredskapen för en sådan verksamhet bör övervägas. Samarbetet mellan alla de nordiska länderna inom internationella fredsbevarande operationer kan förstärkas. Norges säkerhetspolitiska samarbete med EU liksom Finlands eller Sveriges samarbetsformer med Nato öppnar nya möjligheter för en sådan samverkan. Det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet mellan länderna med långa gemensamma landsgränser, Norge, Sverige och Finland, har intensifierats det gångna året.

Utrikesministrarna och representanter för försvarsministerier dryftade senast för tre veckor sedan i Bodö möjligheterna att svara på de betydande utmaningar som vi tre länder står inför i det nordliga området, High North. Detta trepartssamarbete kommer inte att inkräkta på det hävdvunna nordiska samarbetet som är stadfästat i Helsingforsavtalet 1962. Vi lägger stor vikt vid betydelsen av att hålla de nordiska länderna orienterade om trepartssamarbetet och att involvera Danmark och Island i verksamheten. Det finns naturliga förutsättningar för att utvidga samverkan.

Ett samordnat koncept för hela norra Europa i linje med den nordliga dimensionen skulle stärka den regionens politiska och ekonomiska roll i Europa. Samtidigt kunde EU-Ryssland-samarbetet utvecklas till nytta för båda parter. EU-samarbetet med Ryssland har gett betydande konkreta resultat. Det nyligen grundade Barentssekretariatet skall garantera kontinuitet och koherens och koordinera projektsamarbetet inom ramen för Barentsrådet. Detta numera allmänt accepterade koncept om den nordliga dimensionen med de fyra regionala råden i norr som förverkligande organ utgör ett centralt bidrag för stärkande av samarbetet i norra Europa.

Det nu väl fungerande NB8-samarbetet med de baltiska staterna har lett till lovande resultat. Östersjösamarbetet är sedan länge väl etablerat och har speciellt i kampen mot miljöförstörelsen lett till konkreta resultat. Detta samarbete är för närvarande i brytningsskedet.

Inom Östersjöregionen utgör de nordiska länderna en väletablerad samarbetsgrupp. Den nordiska kretsens relevans inom EU förverkligas med hjälp av den nordisk-baltiska gemenskapen. En klarare arbetsfördelning mellan olika organ kring Östersjön behövs. Samtidigt behövs en klarare prioritering av viktiga frågor såsom konkreta resultat, ökad synbarhet för Östersjöregionen inom EU och säkerställande av Rysslands medverkan i frågor som berör Ryssland.

Ett svårt internationellt problem, som kräver breda samarbetsåtgärder, är den ökande illegala immigrationen. I denna svåra situation befinner sig nu cirka 8 miljoner människor i Europa. Deras antal ökar starkt. Ett hårt tryck kommer nu från Irak, därifrån omkring två miljoner invånare flytt utomlands och ett minst lika stort antal till lugnare områden inom landet. Flyktingarna befinner sig nu främst i Syrien och Jordanien, men en stor del av flyktingarna vill ta sig till Europa och oftast Sverige, som hittills varit det främsta mottagarlandet i Europa. Vi är medvetna om att de övriga nordiska och europeiska länderna bör bära både ekonomiskt och övrigt ansvar för denna allvarliga flyktingkris, eftersom någon snar lösning på Iraks inre säkerhetsproblem inte är i sikte.

De nordiska länderna fortsätter att aktivt stödja fredsprocessen i Mellanöstern. Målet bör vara en bestående fred, som bygger på tvåstatsprincipen. Våra länder ger sitt fulla stöd åt den internationella fredskonferens som skall ordnas i Annapolis i USA. Vi riktar framför ett speciellt tack till Norge för er insats som ordförande för Ad Hoc-samarbetsgruppen för hjälp till palestinierna.

Våra länder uppmanar med stort allvar Iran att iaktta FN:s och IAEA:s resolutioner beträffande landets kärnkraftsprogram. Våra länder vlkomnar det internationella samförståndet beträffande Irans kärnkraftspolitik. Vid sidan av kärnvapenfrågan vill vi fästa uppmärksamhet vid allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna i Iran.
Jag tackar för ert intresse.

DOKUMENT 6

Fru president! Självklart är jag inte försvarsminister, utan jag är socialminister men också samarbetsminister. Det är i den senare egenskapen jag fått förtroendet av försvarsminister Sten Tolgfors att lämna denna redogörelse. Själv är han hemma och beundrar sitt förstfödda barn. Det tycker jag att vi, för en gångs skull, kan unna honom.

Internationellt samarbete är en nödvändighet för försvar och säkerhet. Samarbete med andra länder är en förutsättning för att hantera de konflikter som finns i världen men också för att behålla den förmåga som krävs av våra nationella försvar.

De nordiska länderna har utvecklat ett betydelsefullt och väl fungerande samarbete på försvarsområdet. Vi har en klar samsyn om att mycket kan vinnas genom erfarenhetsutbyte, effektiva samverkanslösningar och gemensamt agerande.

På senare tid har samarbetet tagit nya steg. Det finns en ömsesidig och stark politisk vilja till att aktivt söka konkreta samarbeten och gemensamma lösningar inom allt fler områden. Bredden och djupet i vårt samarbete har aldrig varit större, och vi ser en fortsatt stor potential.
Låt mig kort redogöra för de mest centrala områdena för det försvarspolitiska samarbetet under vårt ordförandeår.

En av de viktigaste frågorna vi arbetat med under året är att utveckla den nordiska förmågan till gemensamma fredsbevarande insatser.

Dagens konflikter har stor komplexitet och skiftar till sin karaktär. De går inte att hantera med enkla lösningar utan kräver en bred förmåga och stor flexibilitet. Det i sin tur kräver samarbete.
De nordiska länderna är aktiva bidragsgivare till internationella fredsbevarande insatser. Vi har därmed stora möjligheter till erfarenhetsutbyte och koordinering samt till att lämna gemensamma bidrag. Styrkan i våra nordiska samarbeten inom fredsfrämjande insatser har flera gånger demonstrerats.

Vi diskuterar kontinuerligt nya möjligheter för samarbete inom både pågående och framtida insatser. I dag samarbetar vi i Afghanistan och Kosovo och i samband med FN:s insatser i Darfur. Vi diskuterar också möjligheter för samarbete inom Natos snabbinsatsstyrkor.
Under året har vi fortsatt förberedelserna inför den nordiska stridsgruppens beredskapsperiod i EU under 2008. Arbetet har gått enligt planerna, och den militära styrkan genomför sin slutliga övning nu i november. Den 1 januari 2008 kommer Nordic Battle Group att stå i full beredskap för EU. Redan nu har samtliga deltagande länder anmält intresse för att delta i styrkan igen 2011.
Under året har vi också arbetat för att ytterligare stärka Nordcaps som forum för nordiskt samarbete inom internationella insatser. Genom att aktivt använda Nordcaps för planering och förberedelser av våra gemensamma insatser har vi effektiviserat Nordcaps verksamhet och roll. Under 2007 har till exempel planeringen av Nordic Battle Group skett inom ramen för Nordcaps, liksom planeringen av Sveriges och Norges bidrag till FN-insatserna i Darfur.

Sedan i år används Nordcaps också för att koordinera gemensamt nordiskt stöd till svagare stater, till exempel stöd till en säkerhetssektorreform och utveckling av krishanteringsförmågan.
Vi har även arbetat för ett närmare samarbete mellan Nordcaps och Nordac för att därigenom kunna effektivisera materielanskaffningen inför gemensamma insatser.

En annan prioriterad fråga rörande försvarsmaterielsamarbetet är att ge våra nordiska försvarsindustrier möjlighet till tidigare insyn i våra länders långsiktiga materielplaner. På så sätt kan industrin starta produktionen i ett tidigt skede och leveranstiderna göras kortare.
För att kunna möta dagens konflikter och få så stor effekt av internationella insatser som möjligt, finns ett behov av ökad samverkan mellan militära och civila aktörer. De nordiska länderna har alla ett stort intresse och engagemang för frågor som rör detta.

Under ledning av Danmark startade vi i somras därför ett arbete med att jämföra våra respektive nationella arbetssätt och beskriva fördelar och nackdelar. Analysen kan ge inspiration till våra nationella arbeten men också till bättre civil-militär samverkan i våra nordiska bidrag till internationella insatser.

I maj hölls också ett möte mellan de nordiska försvarsministrarna och generaldirektören för EU:s militära stab, generallöjtnant David Leakey, för att diskutera civil-militär samverkan inom EU. Under det svenska ordförandeskapet har vi också diskuterat möjligheterna för gemensamt agerande när det gäller FN:s säkerhetsrådsresolution 1325. Resolutionen syftar till att öka kvinnors deltagande i konfliktarbete. Tillsammans kan vi driva arbetet med resolution 1325 inom de internationella organisationerna. Vi arbetar också med resolutionen inom de nordiska bidragen till insatser.

De nordiska länderna har en gemensam önskan om ett närmare samarbete mellan Nato och EU. De nordiska länderna bidrar ofta till insatser i organisationer de inte är medlemmar i. Det är därför till exempel viktigt att även icke-medlemmar får delta i planerings- och beslutsarbete i de insatser de bidrar till, liksom att de får god tillgång till information. De nordiska länderna stöder aktivt varandra i detta arbete, såsom medlemmar i de olika organisationerna.
Ett viktigt samarbetsområde under året har varit det nordiska och nordisk-baltiska samarbetet inom säkerhetssektorreform i tredje land. Arbetet syftar till att stödja regeringars och myndigheters förmåga att hantera sin egen nationella säkerhet, liksom att etablera demokratisk kontroll över försvarssektorn.

Vi har vidareutvecklat Nordiska Initiativet rörande stöd till Västra Balkan och konkretiserat det nordisk-baltiska samarbetet om stöd till Ukraina. Vi diskuterar också möjligheten att ytterligare fördjupa det nordisk-baltiska samarbetet inom området. Till exempel diskuteras ett baltiskt deltagande i Nordiska Initiativet på Västra Balkan, liksom möjligheter för helt nya samarbeten i andra mottagarländer.

På Danmarks och Norges initiativ har vi inlett ett samarbete för att analysera möjligheterna för nordiskt stöd till kapacitetsutveckling i Afrika. Samarbetet syftar till att öka Afrikanska Unionens och dess regionala samarbetspartners egen förmåga att förebygga konflikter, liksom att genomföra fredsbevarande insatser. På så sätt kan Afrika i framtiden självt ta större ansvar för fred på den afrikanska kontinenten.

Under året har också samarbetet mellan våra försvarsmakter ökat. Bland annat har Norge, Danmark och Island inbjudits att delta som observatörer i det svensk-finska samarbetet rörande en gemensam sjölägesbild i och kring Östersjön. Genom ett nordiskt samarbete kan vi förbättra den maritima säkerheten i området.

Sjölägesinformation anges även som ett potentiellt samarbete mellan Sverige och Norge i försvarsmakternas gemensamma studie om fördjupat samarbete. Diskussioner om fördjupat samarbete förs också mellan de övriga nordiska länderna. Syftet med ett sådant samarbete är att skapa bättre förutsättningar för långsiktig ekonomisk och operativ balans i försvarsmakterna, liksom att stärka varje lands egna operativa förmåga.

Danmark har också tagit initiativ till ett nordiskt erfarenhetsutbyte vad gäller utveckling och styrning av det nationella försvaret. De nordiska länderna står alla inför liknande utmaningar när det gäller försvarets utveckling. Genom erfarenhetsutbyte kan vi lära oss mycket av varandra och undvika att göra om varandras misstag.

Fru president! Det finns nästan inga begränsningar för det nordiska försvarspolitiska samarbetet. Våra nära kontakter och det goda diskussionsklimatet skapar möjligheter för ett effektivt och framgångsrikt samarbete även inom känsliga områden. Få samarbeten har en sådan potential både vad gäller genomslag och vad gäller utveckling.

Låt mig avslutningsvis rikta ett varmt tack till de nordiska länderna för era bidrag under vårt svenska ordförandeskap i det nordiska försvarspolitiska samarbetet. Danmark kommer vid årsskiftet att överta ordförandeskapet och jag vet att de kommer att hantera det på sedvanligt effektivt och professionellt danskt manér.

DOKUMENT 7

Herr president, nordiska vänner!

Finlands ordförandeskap under 2007 prioriterade särskilt förstärkt Norden och dess möjligheter att svara på globaliseringens utmaningar. Samtidigt lyftes fram Nordliga dimensionen och Östersjöns tillstånd bland prioriteringarna. Därför har också de viktigaste resultaten under Finlands ordförandeskap nåtts i globaliseringsarbetet, gränshindersarbetet, de självstyrande områdenas ställning i det nordiska arbetet, marknadsföring samt medborgarinformation. Den högsta prioriteten gavs åt genomförande av de initiativ som togs upp vid statsministrarnas uttalande från Punkaharju i juni om globaliseringens utfordringar och möjligheter. Fokus ligger på klimat, miljö, energi, forskning, utbildning och innovation samt profilering av Norden.

Samarbetsministrarna har också beslutat att sätta upp ett gränshindersforum för prioritering och förankring av arbetet samt för snabbare resultat. Samarbetsministrarna godkände i september det så kallade Ålandsdokumentet om bekämpande för de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet inom ramen för Helsingforsavtalet. En ny struktur trädde i kraft på det kulturella området 2007. Det nordiska kultursamarbetet bygger nu på tidsbegränsade och temabyggda tvärsektoriella områden över konst- och faktagränserna.

De nordiska social- och hälsoministrarna har beslutat att etablera en ny nordisk institution bestående av fyra tidigare självständiga institutioner. Ett nordiskt Genresurs Center upprättas den 1 januari 2008 för att stärka och effektivisera samarbetet på området.

I nordvästra Ryssland har de nordiska samarbetsministrarna haft särskilt fokus på nätverksuppbyggning inom utbildning och forskning, social och hälsoarbete, miljö, gränsregionalt samarbete och demokratiutveckling. I samarbete med de baltiska länderna strävas mot finansiering på lika fot. Det nordiska ramprogrammet Nord Plus utsträcks till Baltikum och så vidare.

I samarbete med EU-kommissionen fortsätter ministerrådet att stödja utbildning av unga vitryska studerande på European Humanities University i Vilnius och ett stipendieprogram för vitryska studerande i Ukraina. Ministerrådet arbetar genom två projekt med Östersjörådet och EU-kommissionen för att förstärka det gränsregionala samarbetet i Östersjöregionen. Arbetet för att utvidga samarbetet med de övriga regionala råden intensifieras.

Finland har också under sitt ordförandeskap i Barentsområdet kört fram gemensamma projekt för stöd till samebefolkningen i Ryssland samt för undersökning av konsekvenserna för klimatförändringarna på ekosystemen i Barentsområdet.

Neflos verksamhet har fått en ny och förstärkt strategi. Neflo har satt i gång ett samarbete med Kina och deltar aktivt i arbetet för förbättring av Östersjöns miljötillstånd.

Ministerrådet arbetar också för att stödja utvecklingen mot ett gränslöst nordiskt innovationsområde. En rad projekt för innovation har genomförts bland annat om kreativa industrier, makro- och nanoteknologier och Venture Risk Capital. Nordisk energiforskning har förstärkts med en kraftfull ökning av budgeten. Inom nordisk toppforskning har Nordforsk etablerat 19 knutpunkter för nätverksinformation som Nordic Centers of Excellence på olika teman.

För uppföljning av OECD:s bekämpande av internationell skatteflykt har de nordiska länderna inlett gemensamma förhandlingar med de så kallade skatteparadisen. De nordiska finansministrarna

förväntas underteckna ett avtal om informationsutbyte och skatteavtal med Isle of Man i oktober. Motsvarande avtal med andra länder är under förhandlingar.

Effektivisering av de nordiska ländernas insatser i internationella finansiella institutioner har igångsatts. Förslag till en ny strategi för effektivare multilaterala insatser i Östersjöregionen och i närområdena förväntas bli godkänt i juni 2008 också med stöd från samarbetet inom den nordliga dimensionen.

DOKUMENT

Nordiska rådet

Dokument 8

Framlagt av:
Nordiska rådet

J.nr. 07-00045-7

Insatser mot klimatförändringar

Både vetenskapsmän och beslutsfattare är överens om att de klimatförändringar som kan iakttas överallt i världen i huvudsak är förorsakade av människan.

Det brådskar med att minska utsläppen av växthusgaser på alla nivåer och överallt i världen. FN har en ledande roll i detta arbete, med början vid FN-mötet om människans miljö, som hölls i Stockholm redan 1972. Sedan dess har FN varit den ledande globala aktören och koordinatorn vad gäller miljöfrågor.

Nedan följer en kort förteckning över FN-ledda processer för att bekämpa klimatförändringarna, samt en kort hänvisning till EU och de nordiska länderna.

FN:s ramavtal om klimatförändringar

Ramavtalet (The United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC) handlar om de problem som de globala klimatförändringarna förorsakar. Ramavtalet godkändes 1992 vid toppmötet i Rio de Janeiro, Brasilien. Avtalet har som mål att minska utsläppen av växthusgaser för att därmed bekämpa den globala uppvärmningen. Avtalet bygger på frivillighet och ställer inte upp bindande mål för de länder – praktiskt taget alla, inklusive USA – som har godkänt och ratificerat avtalet.

Kyoto-protokollet

Kyoto-protokollet är ett tillägg till UNFCCC. Kyoto-protokollet innehåller bindande utsläppsminskningar för de 175 länder som undertecknat protokollet. De två stora utsläpparna av växthusgaser, USA och Australien, har inte undertecknat protokollet. Andra länder, t.ex. Indien och Kina, har ratificerat protokollet, men omfattas inte av bindande utsläppsminskningar. Avtalet gör det möjligt att idka handel med utsläppskvoter och de industrialiserade länderna kan investera i ren teknologi i utvecklingsländerna för att lättare nå nationella mål.

Avtalet upphör 2012. Internationella förhandlingar påbörjades i maj 2007 för att åstadkomma ett nytt avtal.

Den mellanstatliga klimatförändringspanelen

I februari detta år presenterade "klimatpanelen", "The Intergovernmental Panel on Climate Change" (IPCC), sin fjärde rapport om klimatförändringen. Panelen som består av vetenskapsmän, konstaterade att uppvärmningen av klimatsystemet är otvetydig. I rapporten dras också slutsatsen att varmare temperaturer och förhöjningar av havsvattennivån skulle fortgå i många hundra år även om växthusgasnivåerna stabiliserades. Den sannolika höjningen av temperaturen och havsvattennivån varierar stort, beroende på den fossila intensiteten som förorsakas av mänsklig aktivitet under det nästa århundradet

Nedan följer några av IPCC:s förslag till att minska koldioxidutsläppen:

- effektivare elektriska apparater samt uppvärmnings- och avkylningsutrustning
- förbättrade matlagningsugnar, förbättrad isolering
- passiv och aktiv användning av solen för uppvärmning och avkylning
- alternativa vätskor för kylskåp
- återvinning och återanvändning av fluoriderade gaser
- bränsleeffektivare fordon
- hybridfordon
- renare dieselfordon; biobränslen
- överflyttning från vägtransport till järnväg och kollektiva transportsystem
- icke-motoriserad transport (cykel, gång)

Vägen till ett nytt Kyoto-protokoll

Nästa steg i FN:s process att bekämpa klimatförändringarna är toppmötet i Bali 3-14 december 2007. Toppmötet strävar efter att definiera framtida åtgärder för minskande av utsläpp, anpassning till den globala koldioxidmarknaden samt de finansiella utmaningarna till klimatförändringarna för perioden efter Kyoto-protokollet (2012). Man kommer att diskutera IPCC-rapporten och förhoppningsvis når man en överenskommelse om en "vägkarta" för förhandlingar om hur man kan minska växthusgasutsläppen. Under FN:s klimattoppmöte i Köpenhamn i december 2009 är målet att nå en klimatöverenskommelse efter Kyoto protokollet.

EU:s energi- och klimatpolitik

EU publicerade "European Climate Change Programme" (ECCP) i mars 2000. ECCP förtecknade över 30 åtgärder för att minska utsläppen. I oktober 2005 publicerads följande fas av ECCP, med avsikt att utveckla kostnadseffektivare minskningsåtgärder, innefattande passagerartrafik till havs, på land och i luften. EU:s utsläppshandelssystem, the "European Union Emission Trading Scheme" (EUETS) är det största multinationella utsläppshandelssystem för växthusgaser i världen. Det utvecklades i anslutning till Kyoto protokollet. Det innehåller världens enda bindande program för handel med koldioxid.

EU:s integrerade klimat- och energipolitik godkändes av det Europeiska rådet i mars 2007 och innehåller ambitiösa mål gällande energieffektivitet och utsläppsminskningar av växthusgaser. Utsläppen av växthusgaser skall minskas med 20 % till år 2020, minst 20 % av energiproduktionen skall ske med förnyelsebar energi till år 2020 och andelen av biobränsle skall utgöra minst 10 % till år 2020.

Nordiska insatser

Som EU-medlemmar har Danmark, Finland och Sverige förbundit sig till EU:s klimatmål att minska utsläppen av växthusgaser med 20 % till år 2020, liksom andelen av förnyelsebar energi och biobränsle skall utgöra 20 % respektive 10 % till år 2020. Norge och Island har satt egna nationella mål. Norge ska minska sina utsläpp med 30 % till 2020 och Islands ambition är att reducera sina utsläpp med 50–75 % till år 2050.

I de internationella klimatförhandlingarna har de nordiska länderna spelat en avgörande roll.

Nordiska rådet

Dokument 8

Framlagt av:
Nordiska rådet

J.nr. 07-00045-7

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Samarbetsministrarnas redogörelse rörande gränshinder 2007

8 oktober 2007

1. Bakgrund och särskilda insatser

Den tidigare danske statsministern Poul Schlüter avslutade hösten 2005 sitt uppdrag som de nordiska samarbetsministrarnas särskilde representant med uppgift att skapa konkreta resultat. Under denna tid, d.v.s. fram till och med år 2006, har 11 konkreta gränshinder kunnat undanröjas. Bland dessa kan nämnas harmoniseringen av narkotikaklassade läkemedel, vilket underlättat resande inom Norden, ett nytt folkbokföringsavtal vilket underlättar och påskyndar erhållandet av personnummer i annat nordiskt land, ny överenskommelse om studerandes folkbokföring, en överenskommelse om transitresor med husdjur och vapen genom Sverige, till och från Bornholm m.m.

Därutöver har det under de senaste åren gångsatts eller avslutats 8 olika projekt/verksamheter som har bidragit till att underlätta människors och företags mobilitet genom att göra nödvändig information mer lättillgänglig, däribland en nordisk skatteportal med ett virtuellt skattekontor, internetbaserad arbetsförmedling i Öresundsregionen och en nordisk guide för handläggning av nordiska förtidspensionsärenden.

2007
Under 2007 har ytterligare 6 hinder lösts, och mobiliteten underlättats genom 6 nya informationsinsatser/projekt.

Följande har under 2007 kunnat lösas:
1 Det har nu blivit möjligt för personer som är på föräldraledighet/barsel eller är gravida att flytta från Sverige till ett annat nordiskt land utan att deras ersättning stoppas.

2 Den nordiska Biståndskonventionen har ändrats, vilket bland annat gör det lättare för personer med funktionshinder att i samband med flytt till ett annat nordiskt land få socialt bistånd.

3 Det nu möjligt för danska taxiförare som kör i yrkestrafik i Danmark men är bosatta i Sverige, att förnya sina taxiförarkort i Danmark.

4 Det nya nordiska folkbokföringsavtalet har trätt i kraft, vilket gör det väsentligt lättare för personer som flyttar till ett annat nordiskt land att öppna bankkonto, köpa tjänster, finna bostad m.m.

5 Det har överenskommits om en ny betalningsordning för studerande från andra nordiska länder. Detta bidrar till att dämpa det missnöje som har varit med bland andra norska och svenska läkarstuderande i Danmark.

6 Innan årets slut förväntas det komma en lösning på problemet med kravet på svenskt ID-kort för personer som vill öppna konto eller hantera bank- och postärenden i Sverige och som endast har ID-handling från ett annat land.

På informationssidan har det bland annat skapats en särskild guide för unga och studerande i Norden, som väsentligt kan komma att underlätta informationsinhämtandet för de unga som väljer att studera och deltids-arbeta i ett annat nordiskt land.

Flera andra projekt och arbetsgrupper har också varit i gång alltsedan Poul Schlüters tid, men vars slutsatser och rekommendationer i flertalet fall ännu ligger i framtiden.

Sedan Poul Schlüters uppdrag löpt ut har arbetet med gränshinder gått in i en ny fas. Det finns fortfarande många gränshinder kvar att riva. Hit hör problematiken kring socialförsäkringar, beskattning av pensioner, olika bolagsrättsliga regler, A-kasseregler, studiestödsregler m.m.

Under det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet, 2006, infördes en modell med särskilda "pådrivare" som med mandat direkt från ministrarna skulle sätta tryck i arbetet med att undanröja gränshinder. En pådrivare inom näringslivsområdet, samt en inom social- och hälsoområdet, tillsattes och dessa arbetar nu med att identifiera problem och sätta tryck på berörda regeringar för att lösa prioriterade problem. De båda pådrivarnas rapporter bifogas denna redogörelse.

Arbetet med att undanröja gränshinder för privatpersoner och företag i Norden är högt prioriterat. De nordiska samarbetsministrarna i Finland, Norge och Sverige har initierat inventeringar inom en rad berörda ministerier i syfte att få en god bild av var problem i första hand finns samt för att få förslag till åtgärder för att lösa dessa problem. Detta arbete kommer att vara avslutat under året. I Öresundsregionen har de danska och svenska arbetsmarknadsministrarna skrivit under en särskild Öresundsdeklaration med den uttryckliga avsikten att lösa de mest tyngande problemen för arbetsmarknaden i regionen. En särskild arbetsgrupp på hög nivå har tillsatts för att följa upp arbetet med deklarationen. Arbetsgruppen kommer att redovisa sina rekommendationer under december 2007.

Under det innevarande finska ordförandeskapet har det igångsatts ett arbete med att se över och effektivisera det samlade gränshindersarbetet. Som en av de viktigaste åtgärderna kommer det att utses en särskilt bemyndigad person, som föreslås få sitt mandat direkt från statsministrarna, med uppdrag att på ett fokuserat sätt främja arbetet med att undanröja nordiska gränshinder. Denne kommer att ingå i ett särskilt Gränshindersforum bestående av representanter på hög nivå från vart och ett av de fem nordiska länderna, och vars uppgift det kommer att vara att regelbundet följa, prioritera och nationellt förankra arbetet med att undanröja specifika gränshinder. Även de självstyrande områdena kommer att erbjudas möjlighet att ingå i forumet.

På de nordiska statsministrarnas möte i Punkaharju i juni fastslog de nordiska statsministrarna att man *"med alla medel ska undanröja de svårigheter som medborgarna kan stöta på i det nordiska umgänget"*. Vidare beslutades att det ska skapas en konkret förteckning över kvarvarande gränshinder, inklusive åtgärder för att häva dessa, både för individer som för företag. Dessa önskemål från statsministrarnas sida har snabbt följts upp. En särskild arbetsgrupp bildades under augusti månad, på initiativ av det finska ordförandeskapet. Gruppen bestod av en representant från det finska ordförandeskapet och en för det kommande svenska ordförandeskapet, samt en representant från NMRS. Gruppen har besökt relevanta ministerier i samtliga länder för att inhämta underlag till förslag till administrativt och politiskt lösbara

gränshinder. Resultatet kan ses som en första politisk prioriteringslista inför det nya Gränshindersforumets arbete.

NMR har även beslutat att varje reellt gränshinder som bedöms vara politiskt lösligt ska få en fast tidsfrist för när problemet ska vara löst. Vidare kommer det under det finska ordförandeskapet att fattas ett antal beslut som ska öka tillgängligheten av information för framför allt företag som vill rekrytera, etablera eller importera/exportera över de nordiska gränserna.

I det följande redogörs för konkreta initiativ och resultat under 2007 och planerna för 2008.

2. Resultat under 2007

2.1 Informationsförbättringar

Seminarier för handläggare på nationella myndigheter
Under 2007 har det genomförts en handfull informationsseminarier i syfte att utbilda och förbättra handläggningen av internordiska ärenden inom områdena skatt, socialförsäkringar, studier och arbetsmarknad. Seminarierna genomfördes både i regi av "Hallå Norden" och bilaterala informationstjänsterna - eller i samarbete mellan dessa. Omkring 300 nordiska handläggare kommer innan årets slut att tack vare dessa insatser ha förbättrat sin nordiska kompetens inom sitt yrkesområde, till gagn för den mobila befolkningen i Norden.

Guide för hjälp vid behandling av förtidspensionsärenden
Under året har arbetet med att sammanställa en guide för handläggning av nordiska förtidspensionsärenden färdigställts. Guiden innehåller en beskrivning av förtidspensionssystemen i de nordiska länderna, en kontrollista över den dokumentation och information som vart och ett av länderna behöver för att kunna fatta beslut samt en lista med kontaktadresser. Guiden har nu tagits i bruk av de myndigheter som handlägger förtidspensionsfrågor i länderna.

Yrkesutbildningsportal för Öresundsregionen
En särskild internetguide över yrkesutbildningar i Öresundsregionen lanserades den 11 september i år. Guiden ska vägleda unga och omskolningsintresserade i de möjligheter och begränsningar som finns för att ta söka och genomgå en yrkesutbildning bl.a. på andra sidan sundet.

Guide för unga och studerande
En särskild guide för unga (arbetande) och studerande i Norden har utarbetats. Unga människor finner det ofta svårt att på ett samlat sätt finna information kring studier och arbete i ett annat nordiskt land, och kan ofta vara dåliga på att undersöka de möjligheter och begränsningar som finns. Guiden, som kommer att ligga på Hallå Nordens webportal, kommer att underlätta målgruppens informationsinhämtande framöver.

2.2 Social och hälsa
(se även bifogad rapport från de nordiska social- och hälsoministrarnas "Pådrivare")

Möjligt för gravida och föräldralediga att flytta från Sverige
Under våren 2007 har den svenska regeringen vidtagit åtgärder som gör det möjligt för gravida och föräldralediga i Sverige att flytta från Sverige utan att mista rätten till svensk föräldrapenning. Den möjligheten har redan tidigare funnits i de övriga nordiska länderna men har varit ett mycket vanligt bekymmer för i synnerhet svenska kvinnor som velat flytta med sina män till nytt arbete i ett annat nordiskt land.

Biståndskonventionen

Den nordiska biståndskonventionen har nu reviderats. Det som är nytt i den reviderade konventionen är att bland annat en artikeln om att berörda kommuner ska samarbeta och finna formerna för en fördelning av kostnaderna för att underlätta en flytt för en person som önskar flytta till en kommun i ett annat land, men som på grund av funktionshinder har behov av socialt bistånd eller sociala tjänster. Den nya biståndskonventionen innehåller också en ny artikel som säger att de sociala myndigheterna i berörda kommuner ska bistå med klarlägganden om rätten till färdtjänst för funktionshindrade personer som vistas under längre tid i ett annat nordiskt land.

2.3 Utbildning

Överenskommelse mellan de nordiska länderna om tillgång till högre utbildning
De nordiska utbildningsministrarna förlängde 2006 "Överenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om tillgång till högre utbildning" för ytterligare tre år, 2007-2009. Överenskommelsen inkluderar en betalningsmodell som innebär att de länder som tar emot fler studerande än de sänder ut kompenseras ekonomiskt.

Samarbete och rörlighet inom den högre tekniska utbildningen i Norden
HÖGUT har tillsammans med de nordiska samarbetsministrarna finansierat projektet NORDTEK – Integrering. Projektet skall öka samarbetet mellan de deltagande institutionerna genom att ta bort hinder för den fria rörligheten för teknologer, doktorander, lärare, forskare och övrig personal. I NORTEK ingår alla tekniska högskolor och universitet som har civilingenjörs- och forskarutbildning i Norden. Projektet är en uppföljning av rapporten "Nordbornas rättigheter" och skall resultera i en rapport och en handlingsplan. Uppföljningen fokuserar på hur erfarenheterna från projektet kan underlätta den fria rörligheten och eliminera gränshinder. Både rapporten och handlingsplanen förväntas ligga färdiga under 2007.

2.4 Finans

Arbetet med det nordiska skatteavtalet
Den nordiska "skatteavtalsgruppen" kom till i april 2005 med rapport till de nordiska finansministrarna rörande frågor som restes i rapporten "Översikt över gränshinder på skatteområdet" från oktober 2004.
Efter att denna rapport färdigställdes har den nordiska "skatteavtalsgruppen" fortsatt arbeta med en genomgång av det nordiska skatteavtalet. Detta arbete har nu nått så långt att ett protokoll till avtalet förhoppningsvis kan undertecknas innan slutet av 2007. Avtalsutkastet har ännu inte förelagts statsråden för godkännelse och innehållet är därför inte offentligt känt förrän det undertecknas.

I tillägg till genomgången av det nordiska skatteavtalet har arbetsgruppen även arbetat med skatteavtalens regler om skatteavtalsmässigt boställe. Norge har utarbetat ett frågeschema som alla nordiska länderna har besvarat. Av svaren som inkommit framgår det att finns något olika praxis i de olika länderna. I praxis visar det sig emellertid att det i de relativt få tillfällen som det har uppstått problem, har dessa blivit lösta genom samtal mellan de olika myndigheterna. Det har emellertid inte utarbetats några gemensamma regler som ska användas inom Norden.

2.5 Näring
(se även bifogad rapport från de nordiska näringsministrarnas "Pådrivare" samt Nordisk InnovationsCenters tryckta rapport "Fra Grensehindre og problemer til forenklinger og markedsmuligheter"augusti 2007).

Möjlighet att förnya danskt taxikort för personer bosatta i Sverige

Under våren 2007 vidtogs åtgärder i Danmark för att göra det möjligt för de ca 500 taxiförare som arbetar i Danmark men bor i Sverige, att förnya sina danska taxiförarkort trots att de är bosatta i Sverige.

2.6 Språk

Ny språkkonvention
Arbetet med en reviderad nordisk språkkonvention har pågått under 2005-2007. I augusti 2007 presenterades ett nytt förslag som ska behandlas av utbildningsministrarna senare i höst, för att sedan behandlas av samarbetsministrarna.

2.7 Övriga områden

Folkbokföringsavtalet
Den 1 januari i år trädde det nya nordiska folkbokföringsavtalet i kraft. Avtalet innebär bland annat att ländernas folkbokföringsmyndigheter utväxlar personuppgifter elektroniskt och att handläggningen av folkbokföringsärenden därmed avsevärt förkortas. Detta underlättar avsevärt livet för de nordbor som flyttar mellan länderna och som är beroende av ett nytt personnummer för att kunna fungera i det nya landet.

Legitimation och ID-kort i Sverige
Utländska medborgare, särskilt norska och isländska sådana, möter i Sverige ofta problem i samband med bankbesök, öppnande av konto eller hämtning av försändelser på posten. Orsaken är att svenska banker, kassaservice och post endast godkänner av svensk myndighet utfärdad legitimation. För att utan svensk legitimation kunna hantera bank- eller postärenden i Sverige krävs det för en utländsk medborgare att hans eller hennes identitet kan styrkas av make/maka eller barn med giltig svensk legitimation. Problemet drabbar såväl sådana personer som är bosatta i Sverige som sådana som är på tillfälligt besök/ej folkbokförda. Utfördandet av ID-kort i Sverige är idag inte reglerat i lag. För att försöka finna lämpliga lösningar för dessa personer har det tillsatts en utredning i Sverige och som före december månads utgång ska presentera förslag till hur dessa problem kan lösas.

Nordisk databas över gränshinder
Under hösten 2007 kommer det att skapas en nordisk sökbar och till stor del offentlig databas över samtliga kända gränshinder i Norden. Databasen kommer såväl att ha en offentlig del som en mer begränsad del för en inre krets av användare, däribland de nordiska informationstjänsterna, gränskommittéerna m.fl. Gränshindersdatabasen förväntas kunna lanseras under första halvåret 2008.

3. Frågor under behandling

3.1 Social och hälsa

Nordisk socialförsäkringsportal
De nordiska social- och hälsoministrarna beslutade i juni 2006 att upprätta en nordisk socialförsäkringsportal för att på ett överskådligt och heltäckande sätt kunna erbjuda information om respektive lands socialförsäkringssystem och koordineringen dem emellan. Arbetet med portalen är nu i full gång och portalen kommer att kunna tas i bruk i maj-juni 2008.

Arbetsrelaterad rehabilitering på tvärs av landgränserna
Genom åren har det funnits en hel del problem kopplade till möjligheten (eller omöjligheten) att genomgå en arbetsrehabilitering i bosättningslandet om arbetslandet är på andra sidan riksgränsen. Det pågår nu ett regionalt norsk-svenskt pilotprojekt mellan Hedmarkoch Värmland, och det kommer att påbörjas ett liknande pilotprojekt mellan Finland och Sverige i Tornedalen, i

syfte att undersöka möjligheten att arbetsrehabilitering kan genomföras i bosättningslandet men på arbetslandets bekostnad. Det förs även samtal om ett liknande samarbete mellan Danmark och Sverige i Öresundsregionen.

Studerandes socialförsäkringsskydd
Den nordiska socialförsäkringsgruppen håller på att studera det regelverk som styr studerandes socialförsäkringsskydd vid studier i annat nordiskt land. Särskilt studerande från Finland upplever problem på detta område. Övriga nordiska länder skyddar sina utlandsstuderande genom studiemedelssystemen, medan Finland har ett annat system som lämnar de finska studerande utan skydd vid studier i Norden, men inte i övriga världen. Den nordiska socialförsäkringsgruppen under ÄK-S arbetar med att se över de olika regelverken i länderna.

Nordisk transporttjänst för funktionsnedsatta personer
Ett pilotprojekt kring transportservice (färdtjänst) för personer med funktionsnedsättelse som är på tillfälligt besök i ett annat nordiskt land håller på att utvecklas mellan de nordiska huvudstäderna, med en förhoppning om att det på sikt ska bli möjligt att finna en färdtjänstordning inom hela EU.

Telemedicin
Ett nordiskt samarbetsforum för telemedicin startade sitt arbete i juni 2006. Detta forum har arbetat med att identifiera problem som motverkar ett effektivt samarbete inom telemedicin. En rapport från gruppen presenterades under våren 2007 (E-helse over landegrensene i Norden – muligheter og barrierer (ANP 2007:7009)), vari man diskuterar vilka juridiska, finansiella och organisatoriska problemställningar som finns och hur dessa kan lösas. Forumet har även presenterat några rekommendationer kring hur forumet självt bör föras vidare. Nordiskt e-hälsoforum har nu beviljats medel för 2007 och 2008 och ska, utöver att peka ut konkreta hinder, presentera förslag till lösningar. Genom kopplingen till nationella myndigheter ska forumet garanteras juridisk expertis.

De nordiska förbindelseorganens samarbete
Mellan de centrala sociala myndigheterna i Norden finns det ett antal så kallade förbindelseorgan som håller regelbundna möten. Vid dessa möten diskuteras praxis, och möjligheter till förbättringar av praxis och rutiner samtidigt som det informeras om ändringar i regelverk och lagar. Grupperna diskuterar också tolkningen av nya EU-domar och annan EG-rätt. Detta arbete kommer medborgarna till godo i form av bättre rutiner och bättre kvalitet i den nationella handläggningen av internordiska ärenden. De främsta förbindelseorganen rör pension, familjeförmåner, lagval och rehabilitering.

3.2 Utbildning

Nordiska mastersprogram
Under 2007 har ministerrådet utlyst medel för att utveckla nordiska mastersprogram på hög internationell nivå. 6 vinnande konsortier utnämndes i juni 2007. Ett av syftena är att identifiera den typ av gränshinder som eventuellt existerar när flera nordiska utbildningsinstitutioner skall samarbeta över nationsgränserna. I slutet av 2007 skall de vinnande konsortierna lägga fram en slutrapport där bland annat dessa frågor skall lyftas fram.

Nordisk utbildningsportal
I september 2006 beslutade den nordiska ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning att låta utveckla en nordisk informationsportal med samlad information om skolor, gymnasier, yrkesutbildningar, vuxenutbildning och högre studier i Norden. En förstudie är igångsatt och NMRS kommer i samarbete med en konsultfirma att utveckla portalen under 2008. Det förväntas att portalen kommer att kunna bidra till att reducera gränshindren på utbildningsområdet.

Kartläggning av gränshinder på utbildningsområdet
Ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning beslutade i september 2006 att be rådgivningsgrupperna inom utbildningsområdet - NSS, HÖGUT och SVL - att i sina kommande arbetsplaner identifiera aktuella gränshinderproblem och framlägga förslag till åtgärder för att nedriva dessa. Resultatet av gränshinderarbetet skall beskrivas i årsapporterna. Både arbetsplanerna och årsrapporterna skall sändas till ämbetsmannakommittén. Detta sker sålunda fortlöpande från och med 2007.

Ömsesidigt erkännande av högre utbildning i Norden
HÖGUT finansierade 2004-2006 ett projekt för att underlätta erkännandet av högre utbildning i de nordiska länderna. Engagerade var de myndigheter och organisationer som ansvarar för erkännande av högre utbildning i de nordiska länderna, de så kallade ENIC/NARIC-kontoren. Gränshindersprojektet syftade till att upphäva gränshinder inom den högre utbildningen i Norden genom att samordna det nordiska erkännandearbetet med avseende på förhållningssätt och metod samt undersöka vilka framtida samarbetsformer som kan utveckla det nordiska samarbetet på erkännandeområdet. Projektet behandlar, förutom Norden, såväl erkännande mellan länder i närområdet som mellan Norden och andra länder/regioner i världen.

ENIC/NARIC nätverket spelar en viktig roll med avseende på rapporteringen i förhållande till Reykjavík-deklarationen, "Nordisk erklæring om godkjenning av kvalifikasjoner vedrørende høyere utdanning", som undertecknades 2004. Den första rapporten inlämnades till NMR i slutet av 2005 och påpekar att nationella olikheter vad gäller utbildningssystemens struktur och de nationella kontorens praxis, ansvar och uppgifter gör det svårt att ge en entydig bild av godkännande av högre utbildning i Norden. Rapporten beskriver koncist de främsta erfarenheterna och problemen som inrapporterats från NARIC/ENIC-kontoren i de nordiska länderna. Huvudsammanfattningen är att " fastän det finns nationella skillnader när det gäller sättet att värdera utländsk högre utbildningen, så skapar detta inte oöverstigliga erkännandeproblem."

Huvudslutsatserna i rapporten är att vi även fortsättningsvis behöver kunskap, kompetens och skicklighet i arbetet med att värdera högre utländsk utbildning såväl som gedigna kunskaper om de nordiska systemen för högre utbildning. Universitet och högskolor behöver också utveckla kunskap och metoder för att bli bättre i de erkännandeuppgifter som de ansvarar för. Erkännandekontoren och andra aktörer på den nationella nivån behöver också bättre (och mera konkret) kunskap om hur institutionerna löser sina erkännandeuppgifter. För att det skall bli möjligt att undersöka institutionernas verksamhet på detta område behövs ett uttalat uppdrag från de nationella utbildningsministerierna inför nästa rapporteringstillfälle 2007, för att motivera lärosätenas medverkan.

HØGUT har gett ENIC/NARIC-nätverket i uppdrag att fortsätta sitt arbete under perioden 2007-2009. Nästa rapport inlämnas till HÖGUT i slutet av 2007.

Studiestöd i Norden
Med bakgrund i Ole Norrbacks rapport om "Nordbornas rättigheter", skapades under HÖGUT en nordisk "Studiestödsgrupp". Gruppen består av experter från samtliga nordiska länder och är ett uttryck för att det finns ett behov av ett formaliserat samarbete i Norden på studiestödsområdet. Gruppen skall fördjupa det arbete som påbörjats med att kartlägga de nordiska regelsystemen på studiestödsområdet, följa utvecklingen av regelsystemet i de nordiska länderna, följa upp och analysera förändringsarbetet för att identifiera gränshinder, arbeta för och följa upp att informationsutbytet och återrapporteringen på olika nivåer i de nordiska länderna stärks, skapa en nordisk platt-

form för utbyte av nordiska erfarenheter på EG/EES-området samt bevaka rättsutvecklingen på studiestödsområdet inom gemenskapsrätten.

Studiestödsgruppen har under 2007 arbetat vidare med studiefinansieringsfrågorna bland annat med koppling till de eventuella gränshinder som detta område implicerar och kommer i november att avhålla en konferens i Finland kring frågorna.

3.3 Näring

Venturekapital (Nordisk Investeringsfond)
Två arbetsgrupper har tillsats i regi av Nordisk InnovationsCenter (NICe), med uppgift dels att arbeta med idén om en nordisk investeringsfond dels att undersöka eventuella juridiska och skattemässiga hinder för en nordisk venturakapitalmarknad. Arbetsgrupperna lade fram sina rekommendationer i november 2006. Gruppen har sammanfattat rapporten, med konklusioner och rekommendationen, och anpassat den vill vart land. Den viktigaste rekommendationen från gruppen var att en nordisk fond måste vara transparent. Samtliga rekommendationer i rapporten har presenterats för regeringarna och dessa har uttryckt en vilja att arbeta vidare med sina nationella utmaningar i förhållande till målet. Vidare har NICe satt igång ett projekt som ska följa upp de redan genomförda ändringarna på skatteområdet samt utreda ytterligare behov av anpassningar och harmonisering av nationella regelverk.

Nordisk bolagsform/selskapsform
Nordisk InnovationsCenter (NICe) har initierat ett arbete om skapandet av en särskild nordisk bolagsform. Idén har under 2007 prövats genom en serie endagsseminarier med berörda myndigheter och näringsliv. En grundlig utredning kommer att tillsättas efter det att seminarieresultaten är analyserade.

Ny nordisk näringslivsinformation på Internet
Nordiska ministerrådet kommer under hösten 2007 och våren 2008 att i samarbete med bland andra Öresund Direkt och Grensetjänsten, bygga upp en gemensam näringslivsinformation för framför allt små- och mellanstora företag som önskar rekrytera personal, etablera sig eller importera/exportera i ett nordiskt grannland.

Projekt kring standardisering inom byggindustrin
Inom områdena byggnation och miljöstandarder har sju projekt av betydelse för gränshindersarbetet startat. Dessa projekt påbörjades i september 2006 och kommer att pågå i två år. Förhoppningen är att projekten skall kartlägga och komma med rekommendationer kring regelverk inom bygg- och miljöstandardiseringsområdet. Följande delprojekt är i process:

1 Nordisk dokumentation för harmoniserade krav på natursten.
2 Borttagande av handelshindrande brandkrav i Norden.
3 Utarbetandet av generella riktlinjer för miljöutvärdering och CE-märkning av nordiska byggvaror i en europeisk kontext.
4 Harmonisering av de nordiska ländernas träbyggnadsregler.

Standardiseringsprojekt på varu- och tjänsteområdet
Utöver ovan nämnda projekt så har det även igångsatts tre standardiseringsprojekt på varu- och tjänsteområdet. Dessa är:

1 Nordiska horisontala standarder för insamling av miljötester.
2 Internationell standard för lättöppnade förpackningar, samt
3 Marknadsharmonisering av informationsförmedling, särskilt för bioenergimaterial.

Kartläggning av auktorisationskrav för tjänster inom byggbranschen
Hantverkare och entreprenörer inom byggbranschen möter ofta olika typer av barriärer i form av nationella krav på utbildning/auktorisationer för att få tillgång till att arbeta inom sitt yrke i ett annat nordiskt land. En undersökning som påbörjades 2006 och som skulle kartlägga auktorisationskrav inom el- och VVS-branscherna visade att inget av de nordiska länderna automatiskt godkänner ett nationellt godkänt intyg/certifikat på el-området och som är utfärdat av/i ett annat nordiskt land. Nästa steg är att i dialog med de nationella myndigheterna reducera dessa barriärer.

Fisk- och skaldjurshandel
De nordiska fiskeriorganisationernas nätverk har igångsatt ett arbete med att inventera de hinder som finns för handel med fisk- och skaldjur i Norden. Projektet har fått namnet "Intra-Nordic barriers to seafood trade".

Arbetet sker i regi av fiskeriernas näringsorganisationer och mottar stöd från ÄK-Fisk. Det förväntas av näringsorganisationerna, på basis av det resultat inventeringen ger, inkommer med rekommendationer till ÄK för vidare behandling där. Detta förväntas kunna sker redan i november 2007.

3.4 Arbetsmarknad

Nordisk studie om arbetskraftsmobilitet
De nordiska finansministrarna kommer under 2007 slutföra en studie om hur arbetskraftens mobilitet och pendling kan bidra till en långsiktigt hållbar sysselsättning och tillväxt i Norden.

Mobilitetsprogram
Kulturministrarna har beställt ett förslag till mobilitets - och residensprogram där bl.a. nationella, nordiska och internationella mobilitetsordningar kartlagts. Kartläggningen identifierade fyra olika mobilitetsbehov. En bärande tanke i utredningen var att mobilitetsprogrammet skall öka samarbetet i Norden mellan olika aktörer. Utredningen föreslog fyra typer av mobilitet för det nordiska kultursamarbetet.

Utredningen befattade sig inte direkt med hindren för mobilitet och hur man skulle kunna reducera dem. Men i utredningen påpekades att ett flertal av hindren för mobilitet som t.ex. beskattning, mervärdesskatt, upphovsrätt och socialskydd beror på skillnader i de nationella lagstiftningarna. I utredningen påpekades också att hindren för mobilitet kan ha andra än juridiska orsaker. Utredningen la grunden till det nya mobilitets- och residensprogrammet inom kulturområdet, som igångsattes den 1 januari 2007.

Informationsutbyte kring EG-direktiv på arbetsmarknadsområdet
Det pågår ett fortlöpande arbete med att utväxla information om tolkningar av EG-direktiv på arbetsmiljö- och arbetsrättsområdet, samt ett informationsutbyte mellan de nordiska länderna kring hur man avser att genomföra dessa direktiv. Syftet med samordningen är att försöka förekomma uppkomsten av nya nordiska gränshinder.

Nordisk standardiseringsgrupp rörande bl.a. maskiner och personlig skyddsutrustning
MR-A har beviljat pengar till den arbetsgrupp som arbetar med nordisk standardisering i förhållande till gällande EG-direktiv på området. Standardiseringsarbetet omfattar ett brett spektrum av områden men särskilt maskiner och personlig skyddsutrustning har sått i fokus under den senaste tiden.

3.5 Finans

Tullfri införsel från EU till Norge
Finska myndigheter har tidigare påpekat att norska regler för tillfällig tull- och avgiftsfri införsel är komplicerade att administrera när finska bygg- och

anläggningsmaskiner förs in tillfälligt i Norge. I Norge gäller andra regler än de som gäller inom EU. Norge avser att se över regelverket mot bakgrund av en internationell konvention och EU:s regelverk på området.

Nordiska biståndsavtalet (skatteområdet)
Det nordiska biståndsavtalet på skatteområdet är under revidering. I biståndsavtalet regleras betalningar mellan myndigheter i de nordiska länderna samt frågor om indrivning av skulder och utväxling av upplysningar mellan länderna på området. Det är dock osäkert när ett reviderat avtal kan förväntas vara färdigt.

Revidering av det nordiska skatteavtalet
Det pågår ett arbete med att se över det nordiska skatteavtalet. Det finns förväntningar om att avtalet kan komma att revideras. Bland annat ser man på möjligheten att ändra avtalet för bemanningsföretag i förhållande till den så kallade "Montörsregeln". Principen för beskattning av pensioner kan även-ledes komma att ses över.

Nordisk eTax utvidgas
Den nordiska skatteportalen Nordisk eTax har håller på att utvidga sitt område till att även omfatta information på alla nordiska språk vad gäller beskattning av aktier, räntor, artister som arbetar regelbundet i flera länder, samt arbete för offentliga arbetsgivare. Det har också påbörjats ett arbete med att tillhandahålla information om självständiga näringsidkare.

3.6 Övriga områden

Hallå Norden
Nordiska ministerrådets informationstjänst Hallå Norden fortsätter sitt arbete med att informera allmänheten, myndigheter och företag om gällande regler i Norden i samband med flytt, studier, arbete eller etablering och handel över gränserna.

Under 2007 har Hallå Nordens mandat utvidgats till att också omfatta vägledning av företag. Hallå Nordens webportal har under året gjorts om i grunden och kommer under hösten 2007 och våren 2008 att kompletteras med fullödig information till företag.

Gränskommittéerna
De nordiska gränskommittéerna arbetar på olika sätt i förhållande till gränshinder. Flera arbetar endast med gränshinder i form av bristande infrastruktur och språkliga och kulturella hinder, medan andra arbetar mer med gränshinder i en juridisk-administrativ bemärkelse. Från och med 2007 har finansieringssystemet för gränskommittéerna dock gjorts om så att samtliga gränskommittéer ges ekonomiska incitament att arbeta aktivt med gränshinder.

Ny nordisk pendlingsstatistik
Under hösten 2007 utkommer den andra nordiska pendlingskartan att publiceras. Nytt för denna utgåva är att den också innehåller pendlingsstatistik mellan Nordnorge och norra Finland. Förhoppningen är att framöver kunna få in den nordiska pendlingsstatistiken som en integrerad del av den nordiska statistikdatabas som framförhandlas under 2007, inom ramen för arbetet med Nordisk Statistisk årsbok.

4. Samarbete med andra organisationer

Europeiska regionala aktörer
Det pågår en löpande dialog och erfarenhetsutbyte mellan Nordiska ministerrådet och EU och med andra regionala organisationer, såsom Östersjöstaternas råd (CBSS) Arktiska rådet och Barentsrådet om gränshindersrelaterade frågor.

Samarbete med EU-Kommissionens nordiska SOLVIT-team
Under 2007 har också Nordiska ministerrådet med avseende på det nordiska informations- och gränshindersarbetet etablerat ett samarbete med EU-kommissionens DG för den inre marknaden, och särskilt EU-kommissionens problemlösarorgan, SOLVIT. I september inbjöd NMR de nordiska SOLVIT-aktörerna till ett möte i Köpenhamn för att finna formerna för det fortsatta samarbetet mellan NMR och EU rörande informationsinsatserna och arbetet med att lösa gränshinder för privatpersoner och företag.

norden

Nordic Council of Ministers

The Nordic Region in an International Perspective

Nordic co-operation in a European framework 2006

norden

Det internationale Norden

Nordisk samarbejde i eruropæisk ramme 2007

ANP 2007:727

Det internationale Norden
Nordisk samarbejde i eruropæisk ramme 2007

ANP 2007:727
© Nordisk Ministerråd, København 2007

ISBN 978-92-893-1554-8

Tryk: Saloprint Aps
Omslag: Kjell Olsson
Layout: Publikationsenheden
Omslagsfoto: Antero Aaltonen
Oplag: 700
Trykt på miljøvenligt papir som opfylder kravene i den nordiske miljøsvanemærkeordning.
Publikationen kan bestilles på www.norden.org/order. Flere publikationer på
www.norden.org/publikationer

Printed in Denmark

Nordisk Ministerråd
Store Strandstræde 18
1255 København K
Telefon (+45) 3396 0200
Fax (+45) 3396 0202

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
1255 København K
Telefon (+45) 3396 0400
Fax (+45) 3311 1870

www.norden.org

Det nordiske samarbejde

Det internationale NordenDet nordiske samarbejde er en af verdens mest omfattende regionale samarbejdsformer. Samarbejdet omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige, samt de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland.

Det nordiske samarbejde er både politisk, økonomisk og kulturelt forankret, og er en vigtig medspiller i det europæiske og internationale samarbejde. Det nordiske fællesskab arbejder for et stærkt Norden i et stærkt Europa.

Det nordiske samarbejde ønsker at styrke nordiske og regionale interesser og værdier i en global omverden. Fælles værdier landene imellem er med til at styrke Nordens position som en af verdens mest innovative og konkurrencedygtige regioner.

Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelse og pagineringen for Blå Bok.

Indholdsfortegnelse

Forord 7

1. Det internationale Norden – nordisk samarbejde i europæisk ramme 11
   1.1 Indledning 11
   1.2 Samarbejdsministrenes overordnede retningslinier for Nordisk Ministerråds internationale aktiviteter 12
   1.3 Mulighedernes Norden – svar på globaliseringens udfordringer 13

2. Østersøregionen – Europas top 17
   2.1 Indledning 17
   2.2 Den Nordlige Dimension 19
      2.2.1 Indledning 19
      2.2.2 Den Nordlige Dimensions Partnerskab om sundhed og helse 19
      2.2.3 Den Nordlige Dimensions Partnerskab om miljø 21
      2.2.4 Den Nordlige Dimensions Partnerskab om IKT (NeDap) 21
   2.3 Baltic Sea Initiative (BSI) 22
   2.4 Samarbejde med Østersørådet 24
      2.4.1 Indledning 24
      2.4.2 Konkrete samarbejdsaktiviteter med Østersørådet 25

3. Samarbejde med Estland, Letland og Litauen 29
   3.1 Indledning 29
   3.2 Nordisk Ministerråds retningslinjer for samarbejde med Estland, Letland og Litauen 30
   3.3 Eksempler på nordisk baltisk samarbejde i praksis 31
   3.4 Nordiske institutioners samarbejde med de baltiske lande 42

4. Samarbejde med Nordvestrusland 45
   4.1 Indledning 45
   4.2 Nordisk Ministerråds retningslinier for samarbejde med Nordvestrusland 46
   4.3 Kundskabsopbygning og netværk 46
   4.4 Støtteprogram for frivilligorganisationer i Østersøregionen 48
   4.5 Eksempler på konkrete aktiviteter i Nordvestrusland 48
   4.6 Nordiske institutionernes samarbejde med Nordvestrusland 55
   4.7 Samarbejde med Barentsrådet 58

5. Nabopolitik i forhold til Hviderusland 61
5.1. Støtte til højere uddannelse for unge hviderussere 62

6. Samarbejde med Balkan - Kultur som brobygger 65

7. Arktis/Vestnorden og dens naboer 69
7.1 Indledning 69
7.2 Arktisk samarbejdsprogram 70
7.3 Eksempler på aktiviteter i Arktis 71
7.4 Samarbejde med Arktisk Råd 73
7.5 Vestnorden og dets naboer 74

8. Andre fælles nordiske aktiviteter set i en EU/international kontekst 79
8.1 Indledning 79
8.2 Uddannelse, Forskning og innovation 80
8.3 Naturens ressourcer 87
8.4 Grænsehindringer – styrkelse af det indre marked 95
8.5 Nordisk velfærdsinnovation – fremtidige velfærdsudfordringer 96
8.6 Andre eksempler på fagministerrådenes arbejde i en international ramme 97
8.7 Samarbejde med Europarådet 102

Bilag I: Fakta om Norden 105

Bilag II: Fakta om Nordisk Ministerråd 119

Bilag III: De nordiske statsministres pressemeddelelse af 19.06.07, Punkaharju, Finland – "Mulighedernes Norden – svar på globaliseringens udfordringer" 125

Bilag IV: Nordisk Ministerråds generalsekretærs indspil til den fælles nordiske globaliseringsproces, juni 2007 129

Forord

Udviklingen i det internationale samfund omkring de nordiske lande har en naturlig indvirkning på det fælles nordiske samarbejde. Dette gælder både politiske som økonomiske ændringer. Det nordiske samarbejde er i langt højere grad i dag end tidligere påvirket af den internationale agenda. EU's opbygning og udvidelse har skabt nye samarbejdsmuligheder og nye temaer på dagsordenen. Globaliseringens udfordringer og muligheder er et stærkt fokus for udviklingen af det nordiske samarbejde og det afspejles i Nordisk Ministerråds virksomhed. Vi ser et nordisk samarbejde, der bliver mere åbent og rettet mod vores naboer og andre internationale aktører.

Drøftelserne på Nordisk Råds session i København i efteråret 2006 satte for alvor gang i overvejelserne om, hvordan det nordiske samarbejde systematisk og fokuseret kunne understøtte nordiske interesser i en globaliseret verden. De nordiske landes stærke og omfattende kulturelle og værdimæssige fællesskab gør det oplagt at håndtere globaliseringens udfordringer i samlet flok.

De nordiske statsministre vedtog på deres sommermøde i Finland i juni 2007 en erklæring om en langsigtet fælles nordisk tilgang til globaliseringen. Denne erklæring indeholder konkrete tiltag vedr. forskning og innovation, markedsføring af Norden, et nordisk globaliseringsforum, styrket energi- og klimasamarbejde og en stærkere indsats for at ophæve grænsehindringer. Disse prioriteringer vil stå højt på den nordiske dagsorden fremover.

De nordiske statsministre peger også på Østersøregionens muligheder for at drage nytte af globaliseringen, og at målsætningerne for Nordisk Ministerråds arbejde også vil være retningslinier for samarbejde inden for andre fora, hvor de nordiske regeringer samarbejder. Dette vil også om-

fatte samarbejdet i EU/EØS som Østersørådet, Barentsrådet og Arktisk Råd.

Et øget samarbejde omkring Østersøen har da også netop i de seneste år været højt prioriteret af Nordisk Ministerråd ud fra devisen om, at lande i en region, der har et interessefællesskab, står stærkere sammen end hver for sig.

Østersøregionen vil med et effektivt samarbejde kunne fremstå som en yderst konkurrencedygtig region i Europa og formå at tiltrække investeringer og virksomheder. Samarbejdet vil ske sag for sag og indenfor forskellige områder. Af fælles interesser kan blandt andet nævnes udvikling af grænseregionalt samarbejde i Nordeuropa, fremme af regionale investeringer i forskning og innovation, kultur, forbedringer af borgeres og virksomheders muligheder for at flytte og handle på tværs af landegrænserne i regionen samt miljøbeskyttelse af Østersøen. Tillige er det en fælles sag at bekæmpe organiseret kriminalitet og menneskehandel. Ikke mindst med dette for øje samarbejder Nordisk Ministerråd og Østersørådet på flere områder og deler ambitionen om, at der skal ske en koordineret indsat og en dynamisk udvikling af regionen.

Nordisk Ministerråds samarbejde med de baltiske lande er af høj prioritet, og et fordybet samarbejde sker på flere områder – ikke mindst på forsknings- og uddannelsesområdet, hvor der nu er opnået enighed om baltisk deltagelse i Nordiske programmer på ligeværdig fod. Men det er en fortsat proces og jeg er overbevist om, at vi vil se flere områder, hvor de nordiske lande og de baltiske lande går sammen i partnerskab til fælles fordel.

Samarbejdet med Rusland står centralt og vil ikke blive mindre i de kommende år. Ved årets begyndelse blev Ministerrådets flagskib på samarbejdsområdet med Rusland lanceret – Kundskabs- og Netværks programmet. Igennem programmet gives der mulighed for at udvikle reelle partnerskaber på områder, hvor der er en fælles interesse. Vi har allerede set konkrete initiativer på flere områder og det er en klar forventning, at vi i den nærmeste fremtid vil se endnu flere partnerskaber og fælles initiativer. Russiske og hviderussiske partnere er ligeledes fokus i et grænseregionalt projekt igangsat i foråret 2006 af Ministerrådet med finansiering fra EU. Den Nordlige Dimension er et integreret politikområde i det fællesnordiske samarbejde og Nordisk Ministerråd har et forsat engagement i at bidrage til gennemførelse af den Nordlige Dimensions målsætninger.

Ministerrådet har også i årets løb knyttet tættere bånd til Barentsrådet, hvor konkrete fælles initiativer nu er påbegyndt. Ministerrådets samarbejde med Arktisk Råd har fået en endnu mere central betydning i lyset af den internationale fokus på klimaændringerne. Ministerrådet har derfor taget initiativ til, at der afholdes en konference i Grønland i efteråret 2008, hvor klimaændringerne og betydningen for det arktiske område vil være centralt. Vores naboer mod Vest, USA og Canada, er i den forbindelse centrale aktører, som vi vil se et øget samarbejde med i fremtiden.

Samarbejdet med EU er på flere områder blevet udviklet og dette er en tendens, som vil blive fortsat. Der samarbejdes i dag på blandt andet områderne om innovation, miljø, grænseregionalt samarbejde og støtte til demokratiseringsprocessen i Hviderusland. At bidrage til et fredeligt og demokratisk Europa er af stor betydning og en fælles nordisk værdi. Med dette som baggrund lancerede Nordisk Ministerråd tillige i efteråret 2006 et NGO-program med fokus på Østersøregionen med formål at styrke det civile samfund i Østersøregionen, herunder i Hviderusland.

Den nordiske globaliseringsproces igangsat af de nordiske statsministre har også rettet et nordisk blik mod Asien og de muligheder der er for fælles nordiske indsatser og muligheder. Blandt andet peges på ønsket om at undersøge mulighederne for etablering af nordiske innovationsrepræsentationer i Asien. Eventuelle fælles nordiske aktiviteter i forbindelse med Expo 2010 i Shanghai indgår også i de nordiske landes overvejelser.

Det er dog klart, at alle aktiviteter og initiativer må prioriteres og fokuseres. Det nordiske samarbejde kræver, at vi opfylder kravet om, at der er en nordisk nytte i at gå sammen om de korrekte aktiviteter. Nordisk Ministerråd skal ikke igangsætte initiativer, som andre allerede har søsat eller som andre vil kunne gøre bedre end os. Nordisk Ministerråd skal være pragmatisk og gerne som en central aktør samarbejde med andre i opnåelse af fælles målsætninger. Nordisk Ministerråds kontorer i de baltiske hovedstæder og i St. Petersborg og Kaliningrad bidrager væsentligt i denne proces. Det samme gør de Nordiske institutioner med forskellige fokusområder.

Denne årlige rapport er den første i min tid som generalsekretær for Nordisk Ministerråd, og den dækker Ministerrådets internationale virksomhed fra 1. august 2006 til 1. august 2007 med et blik ud i den nærmeste fremtid. Rapporten er udarbejdet på mit ansvar af mit personale på Ministerrådets sekretariat i København under ledelse af stabsrådgiver

Dorthe Elise Svinth. Det er mit håb, at rapporten vil være nyttig som introduktion til Nordisk Ministerråds virksomhed og det internationale Norden.

København, den 1. september 2007

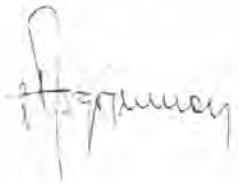

Halldór Ásgrimsson
Generalsekretær

1. Det internationale Norden – nordisk samarbejde i europæisk ramme

1.1 Indledning

Det nordiske samarbejde forandres til stadighed – ikke mindst i lyset af ændringer og nye udviklingstendenser i Nordens omverden, både europæisk som globalt.

Det nordiske samarbejde har eksisteret længe. Samarbejdet er regionalt baseret og hviler på en egen geografisk, historisk og kulturel samhørighed. Samarbejdet omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland.

Der findes både et formelt og et uformelt nordisk samarbejde. Det formelle samarbejde er institutionaliseret i to samarbejdsorganer: Nordisk Råd fra 1952, som er parlamentarikernes samarbejdsforum og Nordisk Ministerråd (NMR), som er de nordiske regeringers samarbejdsorgan[1].

NMR blev etableret i 1971. Det er et eksempel på et klassisk mellemstatsligt samarbejde, hvor beslutninger træffes med enstemmighed mellem medlemslandene. Formandskabet for Ministerrådet går på tur mellem de fem nordiske lande for et år ad gangen og assisteres af generalsekretæren og et sekretariat, der har til huse i København[2]. I 2006 havde Norge formandskabet og i 2007 har Finland overtaget, der vil blive efterfulgt af et svensk formandskab i 2008.

Statsministrene har det overordnede ansvar for samarbejdet i NMR. I praksis er dette ansvar og den daglige ledelse dog delegeret til en minister

[1] Det juridiske grundlag for samarbejdet er Helsingfors-aftalen, der trådte i kraft 1. juli 1962 og siden er revideret flere gange. Se aftalen på www.norden.org/avtal/helsingfors/sk/3-2-2-hfors.asp

[2] Der henvises bilag II med faktuelle oplysninger om NMRs opbygning, budget mv. samt til Nordisk Ministerråds hjemmeside www.norden.org

i hver nordisk regering med ansvar for nordisk samarbejde (samarbejdsministeren). De nordiske statsministre har ved deres sommermøde i juni 2007 drøftet fremtidens fokus for det nordiske samarbejde og det forventes, at de nordiske statsministre vil blive mere direkte involveret i NMRs arbejde i de kommende år, se nærmere kapitel 1.3.

Det uformelle samarbejde finder sted udenfor de nordiske institutioner og er ofte mere ad hoc præget. Det drejer sig primært om de udenrigspolitiske, forsvarspolitiske, bistandspolitiske og udenrigshandelspolitiske områder.

1.2 Samarbejdsministrenes overordnede retningslinier for Nordisk Ministerråds internationale aktiviteter

De nordiske samarbejdsministre vedtog i efteråret 2003 overordnende retningslinier for videreudviklingen af Nordisk Ministerråds (NMR) internationale virksomhed[3]. Samtlige af NMRs fagministerråd tilrettelægger deres politik og planlægning i overensstemmelse med disse overordnede retningslinjer og NMR inddrager i stigende grad helt naturligt Europapolitiske spørgsmål og aktiviteter i Ministerrådets virksomhed.

Af retningslinierne fremgår, at der i det fælles nordiske samarbejde bør lægges vægt på både at nærme det nordiske samarbejde til EUs dagsorden og at tilrettelægge de praktiske kompletteringer af den nordiske samarbejdsstruktur, som passer til EU-samarbejdet.

Tillige fremgår det af retningslinierne, at udvikling af relationerne med de baltiske lande og Nordvestrusland står højt på den fælles nordiske dagsorden, og at samarbejdet ønskes udbygget.

For så vidt angår nordisk samarbejde med andre internationale organisationer fremhæves, at udfordringen er at sikre størst mulig nordisk nytte af det samlede engagement, som de nordiske landes regeringer over tid har besluttet sig for. Heri ligger, at der skal sikres synergi imellem de forskellige regionale organisationers virksomhed og at unødig overlapning og manglende koordination skal undgås.

---

[3] Retningslinierne fremgår af dokumentet "Det Internationale Norden – nordisk samarbejde i europæisk ramme", der forefindes på Nordisk Ministerråds hjemmeside www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005;770.

Ovennævnte målsætninger har været styrende for NMRs aktiviteter og nye initiativer i de senere år. Samarbejdet med henholdsvis Estland, Letland, Litauen og Nordvestrusland er blevet fordybet[4], NMRs har øget sit engagement for at sikre virkeliggørelse af Den Nordlige Dimensions politik og der er udviklet synergi mellem de forskellige organisationers aktiviteter i det fælles geografiske område samtidigt med et øget samarbejde med EU[5] er kommet til.

Der afholdes årlige møder mellem de fire regionale organisationer (Nordisk Ministerråd, Arktisk Råd, Barentsrådet og Østersørådet) med det formål at koordinere de regionale indsatser og drøfte muligheder for fælles initiativer. NMR indkaldte til et uformelt møde blandt de fire regionale organisationer i margen af en konference om den Nordlige Dimension i januar 2007 i Helsingfors. Det er det lettiske formandskab af Østersørådet, som indkalder til det næste officielle møde blandt de fire regionale råd.

Nye internationale vilkår for det nordiske samarbejde indebærer dog ikke, at alt nordisk samarbejde udspringer direkte af dette perspektiv. For en region af Nordens særlige karakter, vil der altid findes samarbejde, hvis motiv udgår fra regionen selv.

1.3 Mulighedernes Norden – svar på globaliseringens udfordringer

Som resultat av en strukturreform i december 2005 består Nordiska Ministerrådet (NMR) utöver stats- och samarbetsministrar också av tio fackministerråd[6]. Bakgrunden till reformen var framför allt att den internationella miljön där nordiska samarbetet verkar, i stor utsträckning är förändrad i förhållande till den omgivning som existerade då NMR etablerades. Därutöver har vissa viktiga nordiska frågor blivit helt eller delvis över-

[4] Se kapitel 3 og 4.

[5] www.europa.eu

[6] En minister i varje regering är nordisk samarbetsminister. Dessa ministrar bildar ett särskilt ministerråd (MR-SAM). Härutöver består Nordiska ministerrådet av tio fackministerråd: Ministerrådet för utbildning och forskning; Ministerrådet för närings-, energi och regionalpolitik; Ministerrådet för kultur; Ministerrådet för miljö; Ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk; Ministerrådet för ekonomi och finanspolitik; Ministerrådet för lagstiftning; Ministerrådet för jämställdhet; Ministerrådet för social- och hälsopolitik; Ministerrådet för arbetsliv.

tagna av andra, i första hand EU. Den här utvecklingen har en naturlig inverkan på det nordiska samarbetets dagordning och struktur.

Förutom de politiska strukturerna förstärks också den internationella tendensen i det nordiska samarbetet genom den ökande globaliseringen. Världen omkring Norden har ett avgörande inflytande över det nordiska samarbetet. Ett utvidgat EU med 27 medlemsländer ger nya möjligheter, men sätter samtidigt ökad press på konkurrensen. De nordiska länderna måste utnyttja ett starkt och effektivt samarbete för att hålla sig i konkurrensen om sysselsättning, investeringar och begåvningar. Ytterligare är den globala ekonomin en utmaning. Kina och Indien konkurrerar inte längre enbart med pris men också i stigande grad med vetenskap. Detta ger anledning till att överväga vad de "kunskapstunga" nordiska länderna skall leva av i framtiden.

En diskussion kring Nordens roll i en globaliserad värld inleddes då sekretariat tillsammans med den danska tänketanken "Mandag Morgen" i oktober 2005 publicerade ett debattinlägg med titeln "Norden som global vinderregion – På sporet af den nordiske konkurrencemodel"[7]. I debattinlägget ger 27 ledande nordiska opinionsbildare från näringsliv, den akademiska världen, myndigheter och kulturliv sina synpunkter på de nordiska ländernas möjligheter i den globala ekonomin. Härunder värderas om det finns särskilda gemensamma nordiska värden, i vilket omfång de nordiska styrkepositioner och kompetenser kan knytas till dessa värden, och hur de nordiska ländernas regeringar i givet fall kan främja och använda dem.

De nordiska statministrarna diskuterade globaliseringen vid Nordiska Rådets session hösten 2006, och detta var startskottet för ett nordiskt samarbete om Nordens möjligheter i en globaliserad värld. Under våren 2007 har ett omfattande arbete genomförts i sekretariatet för att ta fram förslag på hur Norden kan möta de utmaningar globaliseringen skapar. I mars 2007 i Köpenhamn, arrangerade NMR och Nordiska Rådet gemensamt ett temaseminarium med ett sextiotal representanter från näringsliv, universitet och politik som diskuterade globaliseringens utmaningar. Deltagarna kom med många idéer och man enades om 10 utvalda förslag som kan bidra till att skapa ett starkare Norden.

---

[7] Der henvises her til publikationen på www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:777 hvor der også findes en engelsk sammenfatning.

En viktig förutsättning i arbetet har varit fokusering och följande områden har slutligt prioriterats: klimat, miljö och energi, kunskap och innovation samt profilering av Norden. Generalsekreteraren rapporterade förslagen vid de nordiska statsministrarnas informella sommarmöte i juni 2007, se bilag IV. Statsministrarna tog vid detta möte initiativ till ett antal åtgärder för att främja Norden i en globaliserad värld, se bilag III[8]. Generalsekreterarens förslag kommer att vara en viktig del i genomförandet av dessa initiativ.

Globaliseringsarbetet kommer att prägla en stor del av ministerrådets arbete framöver och kommer att innebära att samarbetet måste ges en ny inriktning, som både är anpassad till den politiska dagordningen i Norden och den nya internationella samarbetsmiljön. Samarbetet i NMR måste således ses i perspektivet av det omgivande internationella samfundet och komplettera de andra europeiska och internationella samarbetsforumen, där de nordiska länderna deltar, först och främst EU/EES.

[8] www.vn.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/sv.jsp?toid=2213&c=0&moid=2216&oid=198735

2. Østersøregionen – Europas top

2.1 Indledning

Et øget samarbejde omkring Østersøen har i det seneste år været højt prioriteret af de nordiske lande ud fra devisen om, at lande i en region, der har et interessefællesskab, står stærkere sammen end hver for sig. Ikke mindst er dette særlig gældende for små lande. Nordisk Ministerråd (NMR) har derfor øget samarbejdet med landene og øvrige internationale aktører omkring Østersøen.

Foto: Johannes Jansson

Samarbejdet med Polen tog et væsentligt skridt fremad under det polske formandskab i Østersørådet og regelmæssige møder finder fortsat sted mellem NMR og repræsentanter for den polske regering. Konkret samarbejde i de senere år er tillige blevet styrket – ikke mindst på innovationsområdet og i forhold til demokratistøtte til Hviderusland, se nærmere

kapitel 5. Samarbejde med Polen sker tillige inden for de konsultationer, som NMR har med Visegrad-landene[9], hvor informationsudveksling sker på ad hoc basis. Samarbejdet med de baltiske lande og Nordvestrusland er under forsat udvikling og fordybning (se kapitel 3 og 4) og tyske partnere deltager i diverse projekter, herunder på innovationsområdet. Endvidere har NMR haft diverse konsultationer med dels nordtyske delstater dels repræsentanter for den tyske forbundsregering om mulighederne for et øget samarbejde. Endvidere har NMR deltaget i forskellige aktiviteter sammen med tyske repræsentanter, ikke mindst konferencen "Talents on Top of Europe" i Berlin i juni 2007, som NMR medfinansierede sammen med blandt andre Baltic Development Forum (BDF)[10]. Konferensens fokus var Østersøregionens udfordringer og muligheder for at tiltrække, uddanne og mobilisere de menneskelige ressourcer, der kræves for at kunne drive en voksende kundskabsøkonomi i regionen. NMR tillægger det stor betydning at fremme Østersøregionens attraktionskraft og dermed øge mulighederne for en stabil økonomisk vækst til gavn for borgere og virksomheder. Østersøregionen er en naturlig "arbejdsplads" for fælles nordiske interesser og er af høj prioritet i det nordiske samarbejde. Østersøregionen kan være "Europas top" – ikke bare geografisk. Østersøregionens betydning fremgår også af de nordiske statsministres fælles pressemeddelelse fra juni 2007, hvori der henvises til ønsket om at styrke hele Østersøregionens konkurrencekraft og mulighed for at drage nytte af globaliseringen.

Østersøregionen vil med et effektivt samarbejde kunne fremstå som en yderst konkurrencedygtig region i Europa og formå at tiltrække investeringer og virksomheder. Samarbejdet vil ske sag for sag og indenfor forskellige områder. Af fælles interesser kan blandt andet nævnes udvikling af grænseregionalt samarbejde i Nordeuropa, fremme af regionale investeringer i forskning og innovation, kultur, forbedringer af borgeres og virksomheders muligheder for at flytte og handle på tværs af landegrænserne i regionen samt miljøbeskyttelse af Østersøen.

[9] Polen, Ungarn, Tjekkiet og Slovakiet
[10] www.bdforum.org

2.2 Den Nordlige Dimension

2.2.1 Indledning

Nordisk Ministerråd (NMR) bidrog til udformningen af det nye grundlag for den Nordlige Dimension, som blev vedtaget af EU, Rusland, Norge og Island i Helsingfors i november 2006[11]. I det nye grundlag for den Nordlige Dimension indgår NMR direkte som deltager i virkeliggørelsen af politikken.

NMR har gjort den Nordlige Dimension til et integreret politikområde i det fællesnordiske samarbejde i Østersøregionen og Barentsregionen, og har i de senere år arbejdet for at bidrage til gennemførelse af den Nordlige Dimension målsætninger. I 2006/2007 har indsatsen særligt været koncentreret på områderne social og sundhed, miljø og samarbejdet om information, kommunikation og teknologi (IKT). Også en større vægt er i de senere år kommet på samarbejde indenfor områderne uddannelse og forskning.

NMR deltager i informationssystemet for den Nordlige Dimension og har i den forbindelse rapporteret alle projekter med relation til den Nordlige Dimension[12]. I 2006 deltog NMR i alt i 94 projekter indenfor den Nordlige Dimension. Det samlede budget for projekterne, hvor NMR deltog i finansieringen, udgjorde 246 millioner EURO.

2.2.2 Den Nordlige Dimensions Partnerskab om sundhed og helse

Et dynamisk og stærkt nordisk samarbejde inkluderer også et forstærket samarbejde med Nordens naboskabslande. Det er et klart mål, at hovedparten af Nordisk Ministerråds (NMR) aktiviteter rettet mod samarbejdet med naboskabslandene på social og sundhedsområdet koordineres indenfor Den Nordlige Dimensions Partnerskab om Sundhed og Socialt Velbefindende. For at optimere koordineringen af den nordiske indsats på dette område har NMR allokeret en deltidsstilling ansat på kontoret i Skt. Petersborg til partnerskabets sekretariat med henblik på at facilitere en effektiv dialog med de russiske parter. Vigtige samarbejdsområder for mi-

[11] Se www.norden.org/russland/sk/nord_dim.asp og ec.europa.eu/external_relations/north_dim/index.htm

[12] www.norden.org/russland/sk/nord_dim_databas.asp

nisterrådet er udsatte børn og unge og deres familier, sundhed, indsats mod alkohol og narkotikamisbrug samt indsats mod menneskehandel med fokus på sociale- og sundhedsmæssige aspekter samt ligestilling.

NMR er en af de internationale organisationer som underskrev "Northern Dimension Partnership on Public Health and Social Well-being" deklarationen i Oslo i oktober 2003. NMR har siden arbejdet aktivt i partnerskabet og partnerskabets ekspertgrupper med et klart sigte om at fremme et reelt partnerskab mellem de involverede lande, task forces og internationale organisationer blandt andet via konkrete samarbejdsprojekter indenfor partnerskabet. Kontakter og samarbejde med andre regionale organisationer som Østersørådet (CBSS)[13], "World Health Organization" (WHO)[14], EU[15], Arktisk Råd (AC)[16] og Barentsrådet (BEAC)[17] er også en vigtig dimension af NMRs arbejde.

Som led i NMRs mål om at fremme konkrete samarbejdsinitiativer indenfor rammen af Den Nordlige Dimensions Partnerskab har NMR i 2006 taget initiativ til en række aktiviteter. Det drejer sig om et forebyggelsesprojekt om alkohol- og narkotikamisbrug blandt unge. Projektet udføres af partnerskabets ekspertgruppe "Social Inclusion, Healthy Lifestyles and Work Ability" (SIHLWA) i samarbejde med lokale organisationer. Projektet implementeres i Skt. Petersborg. Erfaringerne formidles til de øvrige lande. Derudover er der taget initiativ til et projekt målrettet mod udsatte børn og unge samt deres familier i Nordvest Rusland. Partnerskabets ekspertgruppe SIHLWA er aktivt involveret i udviklingen af projektet. NMR har inviteret andre lande og organisationer til at deltage i projektet for at sikre projektets gennemførelse.

NMR har siden 2002 sat fokus på bekæmpelse af menneskehandel. Der er forsat et stort behov for at fremme konkrete initiativer på dette område, ikke mindst i tilknytning til samarbejdet indenfor den Nordlige Dimensions Partnerskab, herunder i samarbejde med internationale organisationer som for eksempel CBSS. Konkret har NMR afsat 1 millioner danske kroner til igangsætning af et partnerskabsprojekt mod menneskehandel. Derudover igangsættes et nyt projekt indenfor den Nordlige Dimensions region om forebyggelse af menneskehandel blandt teenagepiger

[13] www.cbss.st
[14] www.who.int
[15] www.europa.eu
[16] www.arctic-council.org
[17] www.beac.st

og drenge på institutioner. Der er tale om et samarbejdsprojekt mellem modtager- og aftagerlande. Projektet implementeres i de tre baltiske lande og Nordvest Rusland (Skt. Petersborg, Kaliningrad og Murmansk). Se også kapitel 4.5.

Endelig er der taget initiativ til at arrangere en konference i samarbejde med Partnerskabet om temaet "Social deltagelse, sund livsstil og arbejdsevne". Konferencen finder sted i Skt. Petersborg og afholdes i december 2007.

2.2.3 Den Nordlige Dimensions Partnerskab om miljø

Nordisk Ministerråd (NMR) er aktiv i EUs Nordlige Dimensions Partnerskab om miljø gennem det nordiske miljøfinansieringsorgan "Nordic Environment Finance Corporation" (NEFCO)[18]. NEFCO er en anerkendt samarbejdspartner i regionen, som siden 1990 har arbejdet med finansiering af miljøprojekter i de østeuropæiske lande, ikke mindst gennem en betydelig projektportefølje i Nordvestrusland og i de baltiske lande. I 2006 har NMR gennem NEFCO engageret sig i fem projekter indenfor samarbejdet om miljøsatsninger i Nordvestrusland med de internationale finansieringsinstitutter gennem "Northern Dimension Environmental Partnership" (NDEP)[19]. Projekterne omfatter vand- og afløbshåndtering, fjernvarmeforsyning, samt håndtering af atomaffald i Murmansk, Novgorod, Skt. Petersborg og Kaliningrad. Udover de ovennævnte projekter forvalter NEFCO en lang række forskellige fonde for forskellige opdragsgivere, som har til formål at forbedre miljøet i regionen. Totalt har NEFCO i dag 20 aktive fonde med en sammenlagt kapital på cirka 235 millioner EURO. NEFCO har afviklet 11 fonde med en sammenlagt kapital på cirka 30 millioner EURO.

2.2.4 Den Nordlige Dimensions Partnerskab om IKT (NeDap)

Nordisk Ministerråd (NMR) deltog i 2005–2006 i partnerskab med Østersørådet i ledelsen af "The Northern eDimension Action Plan" (NeDAP)[20] inden for rammerne af den Nordlige Dimension. NMR har særlig haft

[18] www.nefco.org
[19] www.ndep.org
[20] www.riso.ee/en/nordic

interesse for to aktionsliner indenfor NeDAPs handlingsplan, om henholdsvis indikator for videnssamfundet og IT infrastruktur samt internetforskning. Som en del af NeDAP initiativet er de baltiske lande inviteret til at deltage i projekter under Nordunet3[21] forskningsprogrammet. Styrekomiteen for Nordunet3, har afsat 10 procent af programmets midler hertil, og der blev i 2006 opnået enighed om formen for de baltiske landes deltagelse i programmet, herunder en finansieringsmodel baseret på en kombination af national selvfinansiering og indskud til en fælles pulje på basis af landenes bruttonationalprodukt (BNP). De baltiske lande deltager derefter som observatører i styregruppen for Nordunet. Det forventes, at der i 2007 kan udsendes invitation til ansøgninger fra forskergrupper i de baltiske lande.

Sammen med de nordiske nationale statistiskbureauer har NMR etableret et samarbejde om at frembringe en række statistiske indikatorer om, hvordan informationssamfundet udvikler sig i Østersøregionen, "Indicators for the Information Society in the Baltic Region"[22]. Her ses det, at de baltiske lande sammen med de nordiske er langt over det europæiske gennemsnit med hensyn til næste udbredelse og brug af en lang række informations- og kommunikationsteknologier. Det ses også, at de baltiske lande med stor hast i øjeblikket er ved at indhente de nordiske landes traditionelle forspring på IT-området.

2.3 Baltic Sea Initiative (BSI)

Østersøregionen har et stort uudnyttet potentiale. En stærk position i dag er dog ikke ensbetydende med en varig førerposition. Det er derfor udfordringen for beslutningstagere fra såvel den politiske verden som erhvervslivet at være målrettede i indsatsen for at udnytte Østersøregionens potentiale. Østersøinitiativet BSI[23] arbejder netop på at fremme konkurrencekraft og bæredygtig udvikling i Østersøregionen.

Nordisk Ministerråd (NMR) har i 2007 overdraget formandskabet for BSI til Baltic Development Forum (BDF)[24]. BSI er et "netværk af net-

---

[21] www.nordunet3.org

[22] Der henvises til publikationen på www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:577

[23] www.norden.org/internationellt/balticsea/sk/index.asp

[24] www.bdforum.org/

værk" etableret af BDF og det svenske innovationsbestyrelsen VINNOVA, se også kapitel 3.3.

BSI er en "bottom up" proces for de aktører i Østersøregionen, som aktivt arbejder for at udvikle konkurrencekraft og vækst i regionen. Initiativet binder mange uafhængige netværk tættere sammen så de styrker hinanden og giver deres indsatser større gennemslagskraft. Initiativet samler også viden og erfaringer fra regionen, som kan lede frem til fremadrettede policy anbefalinger.

Under initiativet har man prioriteret følgende fem områder for:

- Udvikling af rammevilkår og konkurrenceevne for erhvervsklynger i og på tværs af regionen
- Styrke kompetencer og muligheder for brugerdreven innovation
- Styrke forskningssamarbejdet i Østersøregionen
- Integration af de finansielle markeder
- Markedsføre og "brande" Østersøregionen

De seneste år har NMR drevet arbejdsgrupper om forbedring af den generelle innovationspolitik i Østersøregionen, samt om innovationspolitik, der specifikt rettede sig mod brugerdreven innovation og mod at styrke erhvervsklynger. I Kapitel 8 findes et nærmere beskrivelse af et større projekt om erhvervsklynger Baltic Sea Region INNOnet, som NMR driver i samarbejde med VINNOVA i Sverige og FORA i Danmark. Projektet er finansieret af EU og indgår i en større satsning på klyngepolitik fra EU-kommissionens side. Målet er at bidrage til at udvikle hele Østersøregionen til at stå stærkere i en tid med stadig stærkere international konkurrence. Hermed styrkes også de nordiske landes position. Projektet skal føre til fælles programmer og aktiviteter, der kan styrke erhvervsklynger og hermed også den regionale udvikling i og på tværs af regionen. Innovation og forskning står i det hele taget højt på NMRs dagsorden. Se endvidere kapitel 8.2 for NMRs arbejde med at udvikle forskningssamarbejdet i Østersøregionen. NMR deltager endvidere i et projekt om branding af Østersøregionen, som gennemføres af BDF. NMRs tidligere generalsekretær, Per Unckel, sidder nu i BDFs rådgivende bestyrelse[25].

NMR arrangerede i København i oktober 2006 konferensen "Investing in Research and Innovation – Exchanging European Experiences in a

[25] www.bdforum.org/show/english/organisation/advisory_board.aspx

Nordic Context" i samarbejde med EU-kommissionen og med involvering af de nordiske institutioner NordForsk, NICe, Nordisk Energiforskning og NordRegio. Som et pre-konferense arrangement afholdt NMR workshoppen "The Baltic Sea initiative 2010" med mere end 200 deltagere, hvor en rækkes fremstående personer fra østersølandende holdt oplæg under ledelse af NMRs daværende generalsekretær Per Unckel.

NMR arrangerede i april 2007 sammen med BDF et seminarium med titlen 'Attracting Talents to the Region', inden for rammen af netværket BSI, med særlig fokus på hvordan man tiltrækker højtkvalificeret arbejdskraft til regionen. På seminariet blev fremlagt konkrete initiativer og mulige samarbejdsformer med henblik på at frigøre potentialet i østersøregionen til fulde. Seminariet afholdtes i NMRs lokaler i København og såvel flere organisationer som virksomheder deltog.

I juni 2007 var NMR med til at arrangere en konference i Berlin med temaet "Talents on Top of Europe", der havde Østersøregionens udfordringer og muligheder for at tiltrække, uddanne og mobilisere menneskelige ressourcer til at presse på den hurtigt voksende vidensøkonomi i østersøregionen på programmet. Med til at organisere konferencen var endvidere ScanBalt, BDF, BioTOP, Berlin-Brandenburg, BioCon Valley, samt Danmark, Finland og Sveriges ambassader i Berlin.

Hertil kan nævnes, at NMR og Nordisk Investerings Bank (NIB)[26] gik sammen om at finansiere årets "State of the Region"-rapport, som er et godt instrument til at identificere, hvilke udfordringer som Østersølandene står overfor. Rapporten for 2007 bliver præsenteret på BDFs topmøde i 2007 i Tallinn.

2.4 Samarbejde med Østersørådet

2.4.1 Indledning

De regionale organisationer Østersørådet (CBSS)[27], Arktisk Råd (AC)[28], og Barentsrådet (BEAC)[29] berører i betydelig grad samme geografiske

[26] www.nib.int
[27] www.cbss.st
[28] www.arctic-council.org
[29] www.beac.st

område og beslægtede aktiviteter som Nordisk Ministerråd (NMR). Derfor søges til stadighed samspillet med disse organisationer udviklet. Bestræbelserne går ud på dels at sikre gensidig information om mål og aktiviteter, dels at etablere konkret samarbejde om projekter eller anden indsats, hvor et samvirke kan understøtte fælles målsætninger for at undgå unødige overlapninger af organisationernes virke og samtidigt skabe synergi mellem de forskellige aktørers aktiviteter i Østersøregionen. Vedrørende samarbejdet med AC og BEAC se kapitel 7.3, henholdsvis kapitel 4.8.

Samarbejdet med CBSS er under konstant udvikling. Der sker på sekretariatsniveau løbende informationsudveksling, ligesom der finder regelmæssige møder sted mellem sekretariater og formandskaber. I 2006 blev der for eksempel indgået aftale om udveksling af sekretariatsmedarbejdere. Især undersøges løbende mulighederne for at udvikle fælles initiativer, herunder konkrete projekter.

2.4.2 Konkrete samarbejdsaktiviteter med Østersørådet

Nedenfor følger en række eksempler på konkrete samarbejdsaktiviteter som Nordisk Ministerråd (NMR) har med Østersørådet (CBSS)[30].

NMR samarbejder med CBSS indenfor den Nordlige Dimensions Partnerskab om Sundhed og Socialt Velbefindende. Konkret er CBSS inviteret til at deltage i en referencegruppe knyttet til et projekt rettet mod forebyggelse af menneskehandel blandt teenager på institutioner i de baltiske lande og Nordvestrusland. Se også kapitel 2.2.2.

Børn og unge

Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK)[31] har taget initiativ til en proces, der skal føre til en øget koordinering af det fælles nordiske samarbejde på børne- og ungdomsområdet med CBSS og Barentsrådet (BEAC)[32] De første møder fandt sted i 2003, og i august 2006 i Rovaniemi enedes man om fremover at tilstræbe et tættere samarbejde mellem formandskaberne for de tre strukturer. Dette arbejde følges i 2007 op af det finske formandskab i NORDBUK.

---

[30] www.cbss.st
[31] www.ciriusonline.dk/nordbuk
[32] www.beac.st

Derudover foregår en gensidig dialog og informationsudveksling med CBSS om konkrete initiativer på områderne udsatte børn og unge med henblik på at fremme koordinering og undgå overlap.

Bæredygtig udvikling

NMR deltager i samarbejdet i Baltic 21[33], der et samarbejde om en bæredygtig udvikling i Østersøregionen. I samarbejdet deltager udover medlemslandene i Østersørådet (CBSS), herunder de nordiske, EU, "The Helsinki Commission" (HELCOM)[34], VASAB[35], en række internationale finansieringsinstitutter samt NGO' som er tilknyttet Østersøregionen. NMR er medlem af Senior Officials Group (SOG).

Baltic Euroregional Network – BEN

Baltic Euroregional Network (BEN)[36] er et projekt finansieret af EU Baltic Sea Region Interreg III B Østersøprogrammet, Nordiska Ministerrådet (NMR) og Østersørådet (CBSS). Projektets mål er at skabe spatial udvikling og territorial integration i regionen ved at bygge netværk i euroregionerne/grænseregionerne i Østersøområdet. NMR, CBSS og andre partnere, der inkluderer partnere fra de nordiske som de baltiske lande samt Rusland og Hviderusland, gennemfører projektet.

NMRs kontor i Vilnius er ledende partner i projektet. Projektet startede i juli 2005 og forventes afsluttet slutningen af 2007. Siden projektets begyndelse er der gennemført 32 arrangementer. Projektet har opnået mange af de planlagte resultater – et netværk af grænseregioner i Østersøområdet er etableret, dialogen mellem euroregionerne og de central myndigheder i de baltiske lande og Rusland er blevet styrket, grænseregionernes institutionelle kapacitet er blevet udviklet og grænseregionalt samarbejde har fået en større opmærksomhed på politisk niveau i Østersøregionen. I oktober 2007 planlægges projektets afsluttende konference afholdt. En strategi for netværkets arbejde efter projektets afslutning planlægges fremlagt på konferencen.

I forlængelse af BEN-projektet leder NMR fra april 2007 et projekt med partnere fra primært Rusland og Hviderusland: BEN-EAST, der har

[33] www.baltic21.org
[34] www.helcom.fi
[35] www.vasab.org
[36] www.benproject.org

til formål at inddrage partnere fra Rusland og Hviderusland i BEN-netværket. Projektet er finansieret af EUs Tacis program. Rollen som ledende partner i projektet varetages af NMRs kontor i Skt. Petersborg. Se kapitel 4.5 for mere information om BEN-EAST.

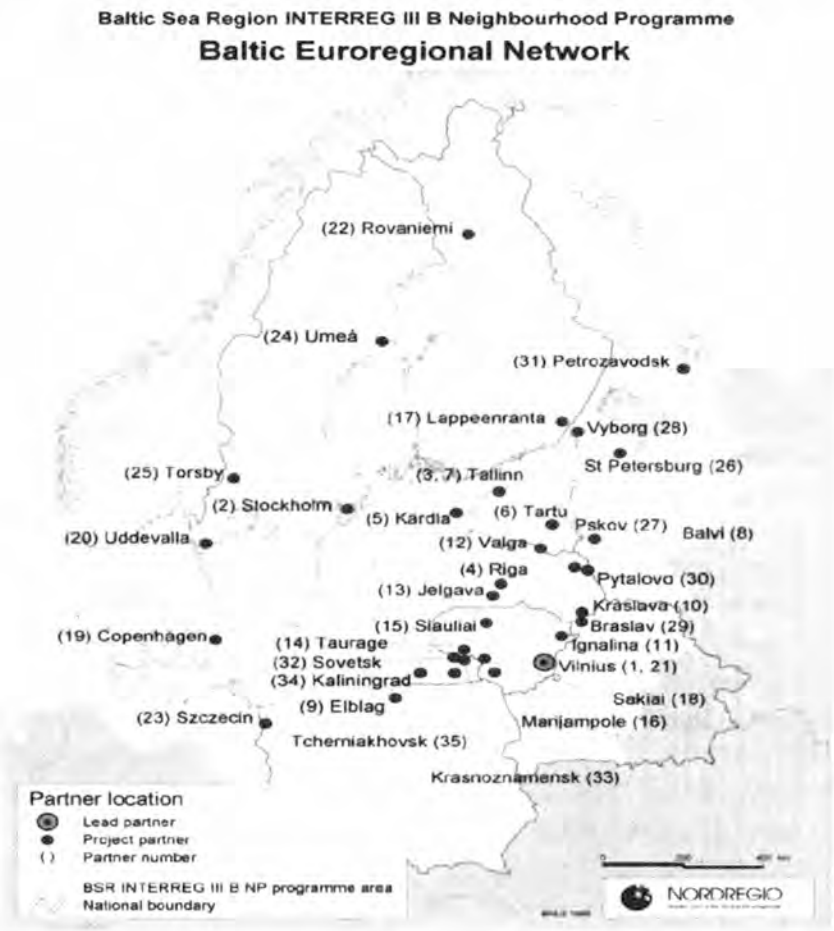

Den Nordlige Dimension

Nordisk Ministerråd (NMR) har i 2005–2007 sammen med Østersørådet (CBSS)[37] deltaget i et partnerskab på IT-området i regi af "The Northern

[37] www.cbss.st

eDimension Action Plan" (NeDAP)[38] inden for rammerne af den Nordlige Dimension, se kapitel 2.3.4. Endvidere deltager NMR i samarbejdet inden for Partnerskabet om sundhed og helse under Den Nordlige Dimension, hvor der også finder samarbejde sted mellem CBSS og NMR. I dette samarbejde er der især fokus på øget bekæmpelse af menneskehandel, se nærmere under kapitel 2.3.2.

Art Baltica – kultursamarbejde

Art Baltica[39] är ett samarbetsforum för kulturmyndigheter i länderna runt Östersjön med målet att understödja kulturprojekt som omfattar flera av länderna i Östersjöregionen och som kan utveckla nätverk för fortsatt kulturellt samarbete i länderna runt Östersjön. Ett annat mål är att lyfta fram Östersjöregionens kulturella identitet och mångfald.

[38] www.riso.ee/en/nordic
[39] www.ars-baltica.net/

3. Samarbejde med Estland, Letland og Litauen

3.1 Indledning

Nordisk Ministerråd (NMR) og de tre baltiske lande har siden begyndelsen af 1990'erne udviklet et stadig dybere og bredere samarbejde. NMR oprettede i 1991 kontorer i de tre baltiske hovedstæder for at yde støtte til landenes bestræbelser for national uafhængighed.

Foto: Johannes Jansson

Med Estlands, Letlands og Litauens medlemskab af EU blev der sat punktum for en æra med samtidig begyndelse af en ny fase i samarbejdet med de baltiske lande. Det er en væsentlig prioritet for NMR at uddybe samarbejdet med de baltiske lande på områder, hvor der er en fælles interesse og på et ligeværdigt grundlag. Dette samarbejde, som kaldes NB8-samarbejdet, vil samtidigt kunne styrke Østersøregionen som helhed.

I løbet af det seneste år har NMR sammen med de baltiske landes regeringer

drøftet, hvorledes landene kan deltage i forskellige aktiviteter på lige fod med de nordiske lande og med egen finansiering. Senest blev det bekræftet under møder i foråret 2007 mellem NMRs generalsekretær og de tre baltiske regeringschefer, at der er en fælles interesse i at udvikle det nordisk-baltiske samarbejde. De konkrete forhandlinger er endnu ikke tilendebragt. På området forskning og uddannelse har man åbnet en række programmer for baltisk deltagelse, hvorefter der er indgået internationale aftaler med de baltiske lande på to specifikke områder, baseret på samfinansiering i henhold til den nordiske BNI model[40]. Det er dels deltagelse i det nordiske mobilitets- og netværksprogram Nordplus[41] og i forskningsprogrammet Nordunet3[42] (se nærmere kapitel 3.3).

NMRs kontorer i de tre baltiske hovedstæder er væsentlige aktører i udviklingen af et fordybet nordisk-baltisk samarbejde[43]. Kontorerne er blandt andet initiativtager til fælles nordisk baltiske aktiviteter på forskellige områder.

3.2 Nordisk Ministerråds retningslinjer for samarbejde med Estland, Letland og Litauen

Udviklingen i NB8-samarbejdet skal ses som et integreret led i det interesse, som de nordiske lande har i at fremme samarbejdet i Østersøregionen, og dermed skabe grogrund for fælles vækst og stabilitet i den nordlige del af Europa.

Udviklingen af samarbejdet i det forgangne år er sket med udgangspunkt i de af de nordiske samarbejdsministres vedtagende "Retningslinier for Nordisk Ministerråds (NMRs) samarbejde med Estland, Letland og Litauen 2006–2008" fra december 2004[44] Retningslinierne skal ses som NMRs bidrag til at føre et prioriteret samarbejde videre i et nyt politisk miljø. Retningslinierne beskriver blandt andet, hvilke hovedprioriteringer

---

[40] Økonomisk fordelingsnøgle baseret på landenes BNI (Brutto national indkomst)

[41] www.norden.org/uddannelse/stoetteordninger/sk/

[42] www.nordunet3.org

[43] Der henvises her til kontorense hjemmesider www.norden.lt, www.norden.lv/, www.norden.ee.

[44] Retningslinierne fremgår af dokumentet "Det Internationale Norden – nordisk samarbejde i europæisk ramme", der forefindes på Nordisk Ministerråds hjemmeside www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:770.

NMR har for samarbejdet og på hvilken måde samarbejdet kan udvikles. Samarbejdsministrene bekræftede på et møde i december 2006, at man fra nordisk side fortsat tillægger udviklingen i det nordisk-baltiske samarbejde en høj prioritet, og at retningslinerne udgør et vigtigt instrument til udvikling heraf.

Intensionen bag retningslinierne er at identificere områder, hvori de nordiske og baltiske lande har fælles interesser, og dermed inden for hvilke fagområder samarbejdet først og fremmest bør fordybes. Retningslinierne er ikke at betragte som et slutprodukt, men derimod som et led i en løbende proces. Retningslinierne er et værktøj, og skal ses som et udgangspunkt for udviklingen af fælles ambitioner mellem otte lande.

Det er naturligt, at fokus i samarbejdet ændre sig når omverdens fokus flyttes. Klimaspørgsmålet, fremtidssikring af energiforsyningerne og globaliseringen i bredforstand er derfor naturlige emner for det nordisk baltiske samarbejde. Ligeledes kan fremhæves, at støtte til demokratisering af Hviderusland har været et gennemgående tema i samarbejdet i det seneste år.

Som det fremgår af de nordiske statsministres fælles pressemeddelelse i forbindelse med deres sommermøde i Finland i juni 2007 ønskes et fordybet samarbejde med de baltiske lande og dermed at fremme hele Østersøregionens konkurrencekraft, samt at det nordiske samarbejde skal ske med synergi for øje i forhold til den globaliseringsproces, der er igangsat på regionalt niveau og i europæisk regi, se yderligere kapitel 1.3.

Samarbejdet med Estland, Letland og Litauen vil løbende blive evalueret med henblik på at sikre, at samarbejdet fortsat udvikles og at samarbejdet er tråd med fælles nordiske-baltiske interesser.

3.3 Eksempler på nordisk baltisk samarbejde i praksis

Samarbejdet mellem de nordiske og de baltiske lande udvikles fortsat. Det er en løbende proces, som sker indenfor de forskellige ministerområder.

Samarbejdet er et samarbejde mellem otte lande. Nordisk Ministerråds (NMR) sekretariat stiller sig til rådighed for NB8-samarbejdet, om de pågældende lande måtte ønske dette. NMRs sekretariat fungerer i dag som sekretariat for det konkrete NB8-samarbejdet på blandt andet miljø-, uddannelses-, forsknings- og justitsområdet.

NB8-samarbejdet har udmøntet sig ved blandt andet en række fælles mødeaktiviteter, såvel på embedsmandsniveau som på ministerniveau. For eksempel finder NB8-møder sted på blandt andet udannelses-, ligestillings, justits-, miljø- og energiområdet. Hertil kommer, at der finder nordisk-baltisk samarbejde sted inden for rammerne af EUs Partnerskaber under Den Nordlige Dimension, herunder især på social- og helseområdet, se kapitel 2.2.2. Også på det erhvervs- og innovationspolitiske område finder diverse projekter sted inden for en multilateral ramme i området dækkende af den Nordlige Dimension. Særligt kan nævnes etablering af et forum for gensidig læring om innovationspolitik i Østersøregionen, som har været det bærende i det nordisk-baltiske samarbejde på næringslivsområdet, se herom kapitel 8.2. På visse områder, er det hovedsagligt de nordiske institutioner, som har samarbejde med de baltiske lande.

Nordisk-baltisk samarbejde bliver herudover løbende styrket gennem det øgede samarbejde mellem NMR og Østersørådet (CBSS)[45]. Det gælder blandt andet på det grænseregionale område og miljøområdet, se herom under kapitel 2.4.

Endvidere er der i 2006/2007 sket et øget interessefællesskab gennem samarbejdet i Baltic Development Forum (BDF)[46] og Baltic Sea Initative (BSI)[47], som NMR i 2006 har været formand for, se nærmere kapitel 2.3

Af nye samarbejdsområder kan for eksempel fremhæves det strategiske veterinære beredskabssamarbejde omfattende den nordiske baltiske region, der blev opnået enighed om på et nordisk baltisk ministermøde i København i november 2006.

I år 2006/2007 er der tillige sket en væsentlig udvikling af samarbejdet omkring styrkelse af civilsamfundet ved igangsætningen af NMRs NGO-program med fokus på samarbejde i Østersøregionen, se nærmere kapitel 4.4. Hertil kommer, at der såvel i år 2006 som i år 2007 er afsat midler til direkte støtte til styrkelse af samarbejdet mellem nordiske og baltiske NGO'er.

Det bekræftes fra såvel nordisk som baltisk side, at der er en reel interesse i at samarbejde på områder, hvor der kan konstateres en fælles interesse og nytte, og en fortsat udvikling i NB8-samarbejdet må forventes over tid.

---

[45] www.cbss.st

[46] www.bdforum.org

[47] www.norden.org/internationellt/balticsea/sk/index.asp

Det skal fremhæves, at der også finder nordisk-baltisk samarbejde sted uden for rammerne af NMR, som for eksempel på udenrigs- og forsvarsområdet.

På stort set alle områder i NMRs regi er der udviklet et NB8-samarbejde. Visse områder er dog særlig udbygget, herunder miljø, energi og uddannelsesområdet. Til illustration af udviklingen af NB8-samarbejdet følger nedenfor en række konkrete eksempler på nordisk baltisk samarbejde på områder i NMRs regi.

Uddannelses – og forskningsområdet

På *uddannelses- og forskningsområdet* er der med baggrund i "Agreed Minutes" fra det nordiske-baltiske uddannelses- og forskningsministermøde i København i marts 2004 sammensat en nordisk-baltisk koordineringsgruppe, *"BN8 Education and Research"*, for samarbejdet på uddannelses- og forskningsområdet. Gennem møder i 2005 og 2006 har BN8-gruppen udarbejdet vedtægter for egen virksomhed og handlingsplan for perioden 2005–2007. Begge er efterfølgende godkendt af de nordiske og baltiske ministre.

Af handlingsplanen fremgår to konkrete områder for et fordybet nordisk-baltisk samarbejde:

1. Utvidelse av Nordisk Ministerråds (NMR) mobilitets- og nettverksprogrammer på utdanningsområdet, Nordplus-programmene[48]
2. Baltisk involvering i det fælles nordiske forskningssamarbejde. De baltiske landes deltagelse i forskningsprogrammet Nordunet3[49] om internetteknologier.

På utdannelsesområdet utvikles det med dette reelle nordisk-baltiske partnerskap. Et særlig viktig steg er den oppnådde enighet i 2006 om åpning av neste generasjon Nordplus programmer for baltisk deltakelse på like fot fra 2008.

Nordplus

Nordisk Ministerråd for utdanning og forskning (MR-U) besluttet i 2006 å etablere et nytt *Nordplus Rammeprogram*[50] for perioden 2008 – 2011

[48] www.norden.org/uddannelse/stoetteordninger/sk/
[49] www.nordunet3.org

og besluttet at programmet åpnes for deltakelse fra Estland, Latvia og Litauen på like fot med de nordiske land. Beslutningene ble tatt etter konsultasjon med de baltiske utdannings- og forskningsministrene. Med bidrag fra alle åtte deltakerland vil det årlige Nordplus budsjettet være cirka 63 millioner danske kroner. Administrasjonen av rammeprogrammet ivaretas av nordiske og baltiske programkontorer i koordinert fellesskap. Programmets prioriteringer og retningslinjer styres av nordisk-baltiske programkomiteer.

De nåværende Nordplus programmene på områdene skole, høyere utdanning og voksnes læring, det vill sige, Nordplus Junior, Nordplus Høyere Utdanning og Nordplus Voksen, inkorporeres i det nye rammeprogrammet fra 2008. I tillegg vil rammeprogrammet også inneholde en "horisontal" programdel, Nordplus Horisontal, som skal støtte og fremme tverrsektorielt utdanningssamarbeid. Tema og problemstillinger på språkområdet vil også inngå i Nordplus Horisontal. Det nåværende programmet for språkområdet, Nordplus Språk, videreføres fra 2008 som et separat nordisk språkprogram, utenfor Nordplus Rammeprogram.

Åpning av Nordplus for Estland, Latvia og Litauen vil gi muligheter for samarbeid på hele utdanningsområdet og i utdanningssystemene på alle nivå i alle åtte land til gjensidig nordisk og baltisk nytte. Oppstarten av Nordplus Rammeprogram fra 2008 forberedes i løpet av 2007 i et eget utviklingsprosjekt der også de baltiske land deltar.

NordForsk

De baltiske lande har en fælles observatør i NordForsks bestyrelse. Tanken er, at de baltiske lande skal have mulighed for at deltage i NordForsks initiativer. Baggrund herfor er, at Nordisk Ministerråds (NMRs) samarbejde på forskningsområdet nu er koncentreret og skal samordnes i NordForsk. Med udgangspunkt i dette må ethvert forskningssamarbejde mellem de baltiske lande og NMR forholde sig til NordForsk. Et konkret forskningssamarbejde på lige fod iværksættes i 2007 gennem internetforskningsprogrammet Nordunet3.

De baltiske land deltar også i NordForsks større tematiske satsninger, de nordiske centre for fremragende forskning. NordForsk-rapporten "Going Nordic" viser at 53 av NordForsks prosjekter i 2006 hadde deltakelse fra baltiske land. Bare 10 prosent av deltakerne avslutter samarbei-

[50] www.norden.org/uddannelse/stoetteordninger/sk/

det når NordForsk finansiering avsluttes. Når det gjelder kunnskapsoverføring viser samme undersøkelse at mer enn 75 prosent av NordForsks aktiviteter har resultert i kunnskapsoverføring til de tre baltiske land eller Nordvest Russland.

Nordunet3

Nordisk Ministerråd (NMR) har indgået et samarbejde med Østersørådet (CBSS)[51] inden for rammerne af "Northern eDimension Action Plan 2005–2006" (NeDAP). Som en del heraf er mulighederne for, at de baltiske lande kan deltage i forskningsprogrammet Nordunet3 om internetteknologi blevet undersøgt. Dette er en eksplicit prioritering i NB8-samarbejdet og skal fungere som et "pilot case" for fremtidigt nordisk baltisk forskningssamarbejde. De baltiske landes repræsentanter i arbejdsgruppen har været med til at anbefale en betalingsmodel, hvor de deltager på lige fod med de nordiske lande, som alle betaler ind til et fællesbudget, uden garanti for at vide, om deres forskere bliver udvalgt af programkomiteen til finansiering. Det forventes, at der i 2007 kan udsendes invitation til ansøgninger fra forskergrupper i de baltiske lande. Efter at NeDap udløb ved udgangen af 2006 er samarbejdet fortsat i regi Ministerrådet for uddannelse og forskning (MR-U). I 2007 blev der også indledt drøftelser mellem repræsentanter for de nordiske og baltiske lande om et nærmere samarbejde om den elektroniske infrastruktur – eInfrastructure, gennem et fælles nordisk baltisk projekt: "Baltic Ring".

Videreudvikling af samarbejdet indenfor uddannelse, forskning og IKT

I efteråret 2007 vil der blive afholdt fælles nordisk baltiske uddannelses- og forskningsministermøder, hvor der vil blive drøftet videreudvikling af samarbejdet indenfor uddannelse, forskning og IT, herunder hvordan prioriterede områder kan konkretiseres.

Miljø

Med baggrund i retningslinierne for Nordisk Ministerråds (NMR) samarbejde med Estland, Letland og Litauen er der etableret regelmæssig nordisk-baltiske kontakt, og dette samarbejde førte i 2007 til enighed om at udvide det eksisterende program for udveksling af tjenestemænd, til også at omfatte en særskilt pulje til finansiering af udveksling af miljøtjene-

[51] www.cbss.st

stemænd. Ordningen gælder ikke alene tjenestemænd fra ministerier og styrelser, men tillige for tjenestemænd på det regionale og kommunale niveau. Dette har været et særskilt ønske fra de baltiske partnere, i det man især ønsker at styrke kapaciteten på det borgernære niveau. Der foregår tillige et betydeligt miljøsamarbejde på projektniveau, i det de nordiske miljøarbejdsgrupper gennemfører en række initiativer, projekter og aktiviteter i samarbejde med de baltiske stater. I 2006–2007 udgjorde dette projektsamarbejde en ganske betydelig del, nemlig 33 nuværende og planlagte projekter til en samlet værdi af cirka 15 millioner danske kroner. Samarbejdet med de baltiske lande omfatter næsten alle Miljøministerrådets faste og tværsektorielle arbejdsgrupper, og har blandt andet haft fokus på klimasamarbejde, bioenergi samt kemikalier. Hertil kommer en række baltiske miljøprojekter, som finansieres gennem den nordiske investeringsfond Nordic Environmental Finance Cooperation (NEFCO)[52]. Se desuden NEFCO engagement under kapitel 3.4.

Sundhed og helse

Ett viktigt insatsområde är ett treårigt samarbetsprogram (2006–2008) med fokus på barn och unga med nedsatta funktionsämnen och deras familjer i Nordvästryssland och de tre baltiska länderna. Programmets målsättning är att förbättra förhållandena för funktionshindrade barn och deras familjer genom ändring av inställningen till funktionshindrade barn, genom vidareutbildning av personal samt utveckling av relevanta servicetjänster för dessa barn och deras familjer. Härunder pågår ett antal projekt i samarbete med lokala myndigheter, NGO'er, nordiska institutioner, Europarådet med flera.

Foto: Johannes Jansson

Människohandel är också ett prioriterat område för samarbetet

[52] www.nefco.org

med de baltiska länderna. I juni 2006 beslutade ministrarna på social- och hälsoområdet att sätta fokus på de sociala aspekterna av människohandel. I förlängelse av detta hölls det i oktober samma år en rundabordskonferens om temat "sociala aspekter av människohandel" för socialministrarna i de nordiska länderna, de tre baltiska länderna samt Polen och Ryssland. Ministrarna beslutade att samarbeta om konkreta förebyggande projekt och initiativ som skall öka kunskapen om människohandel över landsgränserna. Ett projekt som är inriktat på tonåringar på institutioner är under utveckling. Se vidare kapitel 2.2.2.

Ligestilling

Det nordiskbaltiska jämställdhetssamarbetet baserar sig på ett samarbetsprogram som de nordiska och baltiska jämställdhetsministrarna har godkänt för åren 2007–2008. Samarbetet skall fokusera på kön och makt, kön och ungdom, könsperspektiv på budgetarbete, män och jämställdhet, människohandel och våld mot kvinnor. Vartannat år hålls ett nordiskbaltiskt jämställdhetsministermöte. Årligen hålls ett möte mellan den nordiska ämbetsmanskommittén och representanter från de baltiska ländernas jämställdhetsenheter. Målsättningen är att årligen arrangera aktiviteter, som ger ett gemensamt mervärde.

För de nordiska och baltiska jämställdhetsministrarna har kampen mot människohandel för sexuella ändamål en mycket hög prioritet på agendan och de är mycket upptagna av vilka åtgärder som behöver vidtas för att motverka prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Människohandel är ett internationellt växande problem. Ministrarna poängterar vikten av ett brett samarbete, koordinering och effektivering mellan de olika sakområdena, internationella organisationerna, task forcen och länderna.

Fiskeri og havbrug, Jord- og skovbrug samt Levnedsmidler

I Ministerrådet for Fiskeri og havbrug, Jord- og skovbrug samt Levnedsmidler (MR-FJLS) arbejdes der sammen med Estland, Letland og Litauen på alle niveauer, lige fra ministre til arbejdsgrupper. Arbejdet er formaliseret med fire embedsmandskomiteer som omdrejningspunkt dækkende ministerrådets fire politikområder. På alle områder afholdes der regelmæssige møder i disse nordisk-baltiske embedsmandskomiteer.

På ministerniveau afholdes møde hvert tredje år, hvoraf det sidste møde afholdtes i november 2006. På mødet blev deklarationer på følgende områder vedtaget: Udvikling af landdistrikter og kystområder, gråsæler i Østersøen og samarbejde vedrørende genetiske ressourcer. Derudover blev der vedtaget en strategi for det veterinære samarbejde. En stor del af ministerrådets fagområder er ligeledes medtaget i EUs handlingsplan for Den Nordlige Dimension.

På fiskeriområdet koncentrerer samarbejdet med de baltiske lande sig om væsentlige problemstillinger for Østersøens fiskeri og akvakultursektorer. Bæredygtig udvikling af akvakultur er et tema og udvikling af fiskeriturisme, således at værdiskabningen kommer kystbefolkningen til gode er et andet eksempel. Kampen mod illegalt, uregistreret og urapporteret fiskeri i Østersøen er også højt på samarbejdets dagsorden.

På jordbrugsområdet har en meget stor del af samarbejdet været på projektniveau. Prioriterede områder er arbejdet indenfor genetiske ressourcer, landdistriktspolitik, økologi, genteknologi samt forskning og uddannelse.

På fødevareområdet findes der forskellige nordiskbaltiske arbejdsgrupper. Senest blev der i 2006 oprettet en ny om fødevarekæden (fødevaresikkerhed og dyrevelfærd). Som opfølgning på strategien om et samarbejde vedrørende det veterinære beredskab vil der blive planlagt en fælles veterinær beredskabsøvelse, der vil finde sted i begyndelsen af 2008. På forskningsområdet deltager de baltiske lande også i det europæiske ERAnet om forskning i fødevaresikkerhed, SAFEFOODERA, se videre herom i kapitel 8.3.

På skovbrugsområdet har man særligt haft aktiviteter inden for skovforskning og -forvaltning. Arbejdet forventes i de kommende år at koncentrere sig om skovbrugsforskning, implementering af internationale konventioner, genetiske ressourcer og biodiversitet, bioenergi og landdistriktsudvikling.

Innovationspolitik

De seneste år har Nordisk Ministerråd (NMR) drevet arbejdsgrupper om forbedring af den generelle innovationspolitik i Østersøregionen, samt om innovationspolitik, der specifikt rettede sig mod brugerdreven innovation og mod at styrke erhvervsklynger. Målet er at bidrage til at udvikle hele

Østersøregionen til at stå stærkere i en tid med stadig stærkere international konkurrence.

Projektet "Northern Dimension Working Group on Innovation" (NDWGI)[53] har i løbet af 2006 været rammerne om et forum for gensidig læring om innovationspolitik i Østersøregionen og det bærende i det nordiskbaltiske samarbejde på næringslivsområdet. Deltagere fra alle regionens 11 lande, herunder de tre baltiske lande, har præsenteret erfaringer med innovationspolitik og her haft fokuserede drøftelser om konkrete politiske tiltag, evaluerings metoder med mere samt drøftet muligheder for samarbejde og fælles tiltag. Se nærmere kapitel 8.2.

Næringsområdet

Inden for næringsområdet skal endvidere nævnes Nordprolink, som fortsættes i 2007 i de baltiske lande[54] Nordprolink har til formål at styrke erhvervsmiljøet mellem Norden og de baltiske lande, og konkret formidle kontakt mellem nordiske og baltiske små og mellemstore virksomheder gennem praktikordninger for baltiske medarbejdere til nordiske virksomheder. Programmet sigter mod øget samarbejde mellem virksomheder på tværs af Østersøområdet.

Nordisk Ministerråd (NMR) har endvidere styrket sit samarbejde med de baltiske lande gennem deltagelse i "The Baltic Sea Initiative" (BSI)[55], der beskrives nærmere under kapitel 2.3.

Justitsområdet

Inom ramen för det nordiskbaltiska justitiesamarbetet ges inte bara möjlighet att fördjupa och utveckla sådana frågor som behandlas i EU/EES, utan även att på olika vis samarbeta när det gäller andra frågor. De nordiska och baltiska justitieministrarna möttes i september 2007 för ett femte möte. Man diskuterade bland annat möjligheterna att förhindra att företagare som fått näringsförbud i ett land inte skall kunna fortsätta den olagliga verksamheten i ett grannland, enhetliga digitala signaturer för att underlätta för handeln, de sociala aspekterna när privatpersoner inte längre kan betala sina skulder, bortförande av barn, hur myndigheter kan utforma enkla och lättförståeliga lagar och bestämmelser och olika former av tekniska bevismedel.

[53] www.nordicinnovation.net/prosjekt.cfm?id=1-4415-32

[54] www.nordprolink.net

[55] www.norden.org/internationellt/balticsea/sk/index.asp

Ministrarna förnyade även mandatet för den tjänstemannagrupp som förmedlar kontakter mellan departement, ministerier och andra myndigheter.

Bæredygtig udvikling

Med henblik på at fremme samarbejdet og dialogen om bæredygtig udvikling har Nordisk Ministerråd (NMR) arrangeret seminarer i Tallinn, Vilnius og Riga i december 2006. I seminarerne deltog indlægsholdere fra de nordiske lande og fra de respektive baltiske lande samt de relevante nationale aktører med formål at debattere fremtidige mål og indsatser til fremme af bæredygtig udvikling.

Finansområdet

På finansområdet pågår et projekt om at effektivisere den multilaterale støtte til de berørte lande i Østersøregionen med hjælp af en koordineret nordisk strategi. Strategien skal udvikle former for øget samarbejde mellem de multilaterale institutioner (finansielle og andre, for eksempel Europæisk Investeringsbank og Verdensbanken) som de nordiske lande er medlemmer i. Målsætningen er at forbedre udbyttet af de nordiske landes ressourceindsatser i de multilaterale organisationer. De samlede resultater publiceres i efteråret 2007. Herudover foregår et omfattende samarbejde på finansområdet uden for Nordisk Ministerråds (NMR) regi.

Arbejdsmarkeds spørgsmål

Samarbetet rörande arbetslivsfrågor är av mindre karaktär. Inga möten på politisk nivå har arrangerats under rapporteringsperioden. På ämbetsmannanivå finns det en nordisk-baltisk-polsk EU-informationsgrupp, som sedan 2006 har haft en litauisk sekreterare. Gruppen håller två möten om året, varav ett vid behov avhålls i Bruxelles tillsammans med EU-attachéer.

Nordisk Institution for Videreuddannelse på Arbejdsmiljøområdet (NIVA)[56] samarbetar också med de baltiska länderna genom planläggning och avveckling av kurser i de baltiska länderna samt genom balternas deltagelse i NIVAs kurser i Norden. NIVA anordnar också kurser i nordvästra Ryssland med hjälp av projektfinansiering. Nordiska Ministerrådet (NMR) har också bidragit med stipendiefinansiering som har gett

[56] www.niva.org

forskare och "trainee trainers" från nordvästra Ryssland och de baltiska länderna möjlighet att delta i NIVAs internationella kurser.

Kultur

På kulturområdet genomförs gemensamma projekt löpande. Många gemensamma projekt blir initierade under året, härunder aktiviteter i regi av nordiska kulturinstitutioner. Därtill har Sleipnir-programmet för mobilitet och nätverksbyggnad bidragit till att många konstnärer från de nordiska länderna och Estland, Lettland och Litauen har fått resestipendier. Stödordningen "Closer Culture Neighbours" bidrar också till utbyte och mobilitet för kulturaktörer från de tre baltiska länderna under år 2007.

Samarbete på politisk nivå är nyligen startat. Ämbetsmannakommittén för nordiskt kulturellt samarbete (ÄK-K) uttryckte intresse för gemensamma mobilitetsinsatser med de baltiska länderna vid sitt möte i mars 2007 i Köpenhamn. De baltiska kulturministerierna har därefter utpekat kontaktpersoner inom respektive baltiska länders kulturdepartement. Formella kontakter på avdelningschefsnivå eller liknande vid kulturministerierna har tidigare inte funnits inom kulturområdet och ses därför som ett välkommet steg i utvecklingen av ett nytt nordiskbaltiskt kultursamarbete på politisk nivå.

ÄK-K beslutade att ge i uppdrag att undersöka intresset för ett nordisktbaltiskt mobilitetsprogram med gemensamt ägarskap inför beslut om programmet vid nordiska kulturministermötet i oktober 2007. Ett inledande arbetsmöte ska arrangeras i Riga i augusti 2007. De baltiska kontakterna vid kulturministerierna och Nordiska Ministerrådets (NMR) baltiska kontor medverkar för att diskutera möjligheter, behov och inriktningar för framtida gemensamma program och jämföra med existerande program.

I oktober 2007, i anslutning till det nordiska ämbetsmannakommittémötet, kommer ett NB8 möte att avhållas med de baltiska kulturkontakterna. Syftet med NB8 mötet är att utarbeta ett delmoment om nordiskbaltiskt kultursamarbete som en integrerad del av de nordiska kulturministrarnas årligen reviderade handlingsplan för 2007–2009.

3.4 Nordiske institutioners samarbejde med de baltiske lande

Estland, Letland og Litauen er inviteret til at deltage i arbejdet i de fælles nordiske institutioner. Deltagelsen må forventes udviklet over tid i takt med, at fælles interesseområder vokser frem og præciseres. De nordiske institutioner har i dag flere forskelligartede projekter i de baltiske lande. De baltiske lande har siden januar 2005 været fuldt ud medlemmer i den Nordiske Investeringsbank (NIB)[57]. De baltiske lande har i NordForsks[58] bestyrelse en fælles observatørrepræsentant fra de nationale organer for forskningsfinansiering i henholdsvis Estland, Letland og Litauen. Repræsentationsskabet roterer mellem de tre baltiske lande.

En anden måde at fordybe samarbejdet mellem de nordiske lande og de baltiske lande er, at der etableres fælles projekter mellem de fælles nordiske institutioner og de baltiske lande. Et endnu tættere samarbejde kan ske ved indgåelse af samarbejde af mere strategisk karakter og med et mere eller mindre permanent tilsnit. Muligheden for at udvikle fælles nordisk-baltisk ejerskab i stil med NIB-modellen holdes åben, og vil kunne aktualiseres, når samarbejdet inden for institutionens rammer har gjort en sådan udvikling naturlig. De baltiske landes deltagelse i de nordiske institutioner vil således kunne udvikles over tid og vil kunne indledes med for eksempel strategiske partnerskaber frem for egentlige medejerskaber.

Institutionernes aktiviteter i de baltiske lande er af meget forskellige art. Som eksempel kan nævnes projekter vedrørende forøgelse af arbejdsmiljø i baltiske virksomheder[59], ligestilling[60], energiforskning[61], samarbejde om plantegenetiske ressourcer[62], forskningsprojekter på medie- og kommunikationsområdet[63], narko- og alkoholmisbrug[64], ontologisk forskning[65], miljøprojekter[66], projekter til fremme af regionens inno-

---

[57] www.nib.int.
[58] www.nordforsk.org.
[59] www.niva.org
[60] www.nikk.uio.no
[61] www.nordicenergy.net
[62] www.ngb.se
[63] Nordisk informationscenter for medie og kommunikationsforskning www.nordicom.gu.se
[64] Nordiskt center för alkohol- och drogforskning www.nad.fi
[65] NIOM – Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer www.niom.no
[66] Nordic Environmental Finance Cooperation (NEFCO), se kapitel 2.3.3.

vationssystemer og bidrag til en øget industriel forskning på internationalt niveau i regionen[67] samt et samarbejdsprogram rettet mod børn og unge med nedsat funktionsevne[68].

I begyndelsen af 2007 blev der endvidere søsat en praktikordning for baltiske partnere ved de nordiske institutioner. Det er de nordiske kontorer i de baltiske hovedstæder, der koordinere dette arbejde.

[67] Nordic Innovation Centre (NICe) Læs mere under kapitel 8.2.
[68] www.nsh.se

4. Samarbejde med Nordvestrusland

4.1 Indledning

Foto Merete Bendiksen

Nordisk Ministerråd (NMR) lægger stor vægt på et nært samarbejde med Rusland og særligt regionerne i Nordvestrusland. Det overordnede formål med samarbejdet er at understøtte en demokratisk samfundsudvikling, økonomisk udvikling og åbne og pluralistiske kontakter over grænserne. Derudover ønsker NMR gennem samarbejdet med både Rusland og de baltiske lande at styrke og udvikle Østersøregionen som en dynamisk region i Europa. Fra russisk side er der tillige givet udtryk for stor interesse for at videreudviklet samarbejdet med NMR, hvilket senest blev bekræftet af viceudenrigsminister Grushko under NMRs besøg i Moskva i sommeren 2007. NMRs finske formandskab og generalsekretær skal i efteråret drøfte konkrete udviklingsprogrammer med de relevante regionale myndigheder i Skt. Petersborg og i Kaliningrad.

Gennemførelse af projekter og øvrige initiativer indenfor NMRs Ruslandsprogram sker først og fremmest gennem Nordisk Ministerråds kontorer i Skt. Petersborg[69] og Kaliningrad[70].

NMRs kontor i Kaliningrad blev åbnet officielt i september 2006. Kontoret har tilsvarende opgaver som kontoret i Skt. Petersborg. Kontoret

[69] www.norden.ru
[70] www.norden39.ru

vil således bidrage til at implementere ministerrådets retningslinier og Ruslandsprogrammet, se herom nedenfor. I kontorets første år har fokus især været på udvikling af samarbejde om udsatte børn og unge, uddannelse og forskning, miljø og energi samt grænseregionalt samarbejde.

4.2 Nordisk Ministerråds retningslinier for samarbejde med Nordvestrusland

Nordisk Ministerråds (NMR) grundlag for samarbejde med Nordvestrusland er retningslinierne, som blev godkendt af samarbejdsministrene i december 2004, og Ruslandsprogrammet 2006–2008, som blev vedtaget i 2005[71].

Prioriteterne i Ruslandsprogrammet 2006–2008 er kundskabsopbygning og netværk, deltagelse i den Nordlige Dimensions Partnerskaber[72], NGO-samarbejde, samarbejde i Barentsregionen samt grænseregionalt samarbejde og Nordisk Projekteksportfonds virksomhed, som dækker en større del af regionen.

4.3 Kundskabsopbygning og netværk

Programmet for Kundskabsopbygning og Netværk er flagskibet i Nordisk Ministerråds (NMR) samarbejde med Nordvestrusland. Programmet blev lanceret i januar 2007 og har et budget i 2007 på i alt 22,5 millioner danske kroner[73].

Programmet har til formål at understøtte udviklingen af netværk og erfaringsudveksling mellem de nordiske lande og Nordvestrusland. Programmet har fire hovedfokusområder: 1) offentlig forvaltning, 2) forskning og uddannelse, 3) erhvervsudvikling/næringsliv, 4) det civile samfund. Under de fire hovedområder er der identificeret 12 indsatsområder (se faktaboks). Med programmet støttes først og fremmest såkaldte mobilitetsaktiviteter, det vil sige langsigtede samarbejder mellem myndighe-

[71] www.norden.org/russland/sk/riktlinjer.asp?lang=

[72] Se kapitel 2.2 om den Nordlige Dimension.

[73] Se NMRs Ruslandsprogram og Retningslinier for NMRs samarbejde med Nordvestrusland på www.norden.org/russland.sk/riktlinjer.asp?lang=

der, universiteter, organisationer etcetera med henblik på udvekslingsophold i Norden for repræsentanter fra russiske myndigheder, organisationer, universiteter etcetera. Målsætningen er at give støtte til mindst 500 årlige udvekslingsophold for repræsentanter fra målgrupperne. Hviderussiske partnere kan i et vist omfang deltage i programmet[74].

Siden programmets lancering er flere delprogrammer blevet udviklet og lanceret, blandt andet på indsatsområderne social og helse, bekæmpelse af menneskehandel, energisamarbejde, erhvervsudvikling/næringsliv, parlamentarikersamarbejde. I efteråret 2007 forventes en række nye delprogrammer lanceret, herunder et delprogram for embedsmænd i kommuner og regioner og delprogrammer til styrkelse af netværk og samarbejde mellem NGOer, unge politikere og journalister fra Nordvestrusland og de nordiske lande[75] samt flere delprogrammer på kulturområdet med fokus på kompetenceudvikling og netværksopbygning på regionalt niveau på initiativ fra russiske kulturaktører.

Indsatsområder indenfor kundskabs- og netværksprogrammet i 2007

Offentlig forvaltning:
- Lokal forvaltning
- Bekæmpelse af menneskehandel
- Social og sundhed
- Energisamarbejde
- Samarbejde på det juridiske område

Forskning og uddannelse:
- Forskningssamarbejde
- Uddannelsessamarbejde

Erhvervsudvikling/næringsliv:
- Forbedringer af vilkårene for små og mellemstore virksomheder

Det civile samfund
- Kultursamarbejde
- Journalist- og mediesamarbejde
- Parlamentarikersamarbejde
- NGO-samarbejde

[74] Se kapitel 5 om Nabopolitik i forhold til Hviderusland.

[75] Information om nye delprogrammer findes på www.norden.org/internationellt og www.norden.ru

4.4 Støtteprogram for frivilligorganisationer i Østersøregionen

I syfte att stärka det civila samhället i Östersjöregionen lanserades ett NGO-program under hösten 2006[76]. Programmet ger nordiska frivilligorganisationer i partnerskap med NGOer från Estland, Lettland, Litauen och Polen stöd till att bidra till utvecklandet av ett starkt civilt samhälle i Ryssland och Vitryssland och därigenom stärka demokratin.

Programmet har tillkommit för att stimulera kunskapsutbyte mellan frivilligorganisationer i Östersjöregionen och stärka dessa genom projektaktiviteter där minst en organisation från norden deltar tillsammans med minst en organisation från de baltiska länderna eller Polen och minst en organisation från Nordvästryssland eller Vitryssland.

Programmet har väckt stort intresse och hittills resulterat i drygt 100 ansökningar varav 15 partnerskapsprojekt beviljats medel. Programmet har bland annat givit stöd åt NGOer aktiva på miljöområdet, inom social- och hälsa, ungdom, media, utbildning och kultur. Ytterligare projekt förväntas få stöd under hösten 2007. NGO-programmet har en årlig budget på cirka 5 miljoner danska kronor (DKK) och enskilda projekt kan beviljas upp till 500 000 DKK per år. För stöd till samarbetet mellan nordiska och baltiska frivilligorganisationer finns en särskild ansökningsordning[77]. Från hösten 2007 kommer det vidare att bli möjligt för ryska frivilligorganisationer att delta i kortare utbyten inom ramen för kunskapsuppbyggnads- och nätverksprogrammet (se kapitel 4.3)[78].

4.5 Eksempler på konkrete aktiviteter i Nordvestrusland

Social og helse

De sociale problemer i Rusland er stigende. Mange børn og unge anbringes på grund af massive problemer i hjemmet. Skt. Petersborg Bystyre har udtrykt stor interesse for at samarbejde med Nordisk Ministerråd (NMR) om indsatser målrettet særligt udsatte gruppe. Indsatsen vil især

[76] www.norden.org/russland/sk/samarb_fri.asp?lang=

[77] För mer information om nordisk-baltiskt NGO-samarbete, se hemsidor till NMR:s kontor i Estland, Lettland och Litauen www.norden.org/info/sk/baltikum.asp

[78] www.norden.ru/Article.aspx?id=161

fokusere på sociale problemstillinger relateret til udsatte børn og unge og deres familier samt ofre for menneskehandel. Konkret drejer det sig om at støtte udviklingen af sociale servicecentre i nærmiljøet for at styrke det forebyggende sociale arbejde. En helt særlig milepæl i arbejdet er en samarbejdsaftale mellem Skt. Petersborg Bystyre og NMR om et fremtidigt samarbejde på social- og sundhedsområdet samt ligestilling. Aftalen blev underskrevet i juni 2007. NMR arbejder på at udvide samarbejdsaftalen til også at omfatte Kaliningrad.

Samarbejdsaftale mellem NMR og Skt. Petersborgs Bystyre

Samarbejdsaftalen fokuserer helt overordnet på at samarbejde om udvikling af et socialt sikkerhedssystem som skal sikre basale velfærdsrettigheder, herunder ligestilling, uddannelse og sundhed samt sikre særligt udsatte grupper støtte og bistand. Forebyggelse og løsning af sociale problemstillinger er tyngdepunktet i samarbejdet.

- Der vil løbende blive taget initiativer til fælles projekter og konkrete tiltag.
- Gensidig udveksling af information om nationale forhold og tiltag, afholdelse af konferencer og videndeling om social sikkerhed og velfærd er vigtige elementer i samarbejdet.
- Inddragelse af og aktivt samarbejde med NGO'er på det sociale område vægtes meget højt.

I forlængelse af samarbejdsaftalen initieres en række konkrete initiativer, som gensidigt supplerer hinanden. Et projekt er målrettet forebyggelse og støtte til udsatte børn og unge. Projektet er under udvikling og er knyttet til Den Nordlige Dimensions Partnerskab for sundhed og socialt befindende. Et andet projekt er målrettet bekæmpelse af menneskehandel med fokus på sociale, sundheds og ligestillingsaspekter. Begge projekter er bygget op som modelprojekter med fokus på institutionel kapacitetsopbygning, faglig kompetenceudvikling og tværsektorielt samarbejde. Geografisk dækker projekterne både Skt. Petersborg og Kaliningrad. De gennemføres i to faser: projekterne starter i Skt. Petersborg og erfaringer overføres herefter til Kaliningrad. Disse to projekter vil imidlertid kun blive gennemført såfremt andre lande i Den Nordlige Dimensions Partnerskab vil bidrage til finansiering, herunder EU.

Tillige udføres et projekt om forebyggelse af alkohol og narkotika blandt unge i Skt. Petersborg. Ekspertgruppen (SIHLWA) i Den Nordlige Dimensions Partnerskab for Sundhed og Socialt Velbefindende er ansvarlig for implementeringen. Endelig igangsættes et projekt om forebyggelse af menneskehandel målrettet teenager på institutioner i de tre baltiske lande og Nordvestrusland. Se kapitel 2.2.2 for mere information om projektinitiativerne.

Projekterne bliver komplementeret af kundskabs- og netværksopbygningsprogrammet, hvor der er afsat midler til tre programmer, som er koncentreret om bekæmpelse af menneskehandel, socialt udsatte børn og unge, herunder børn med funktionshindring. De er tale om kompetenceopbygning og udveksling af erfaringer på tværs af landegrænser. Se kapitel 4.3.

I Kaliningrad er der på social og helseområdet sat særligt fokus på handicapområdet. Der er blandt andet etableret en tværfaglig arbejdsgruppe, omfattende relevante ministerier (social, undervisning og sundhed), NGOer samt Kant Universitetets fakultet for psykologi og socialpsykologi. Denne arbejdsgruppe etableredes juni 2006 og mødes en gang i kvartalet. NMR kontoret har en rolle som facilitator for arbejdsgruppen. Den Nordiske Institution Nordisk samarbejdsorgan før handikapspørgsmål (NSH)[79] deltager som nordisk repræsentant i arbejdsgruppen.

I november 2006 afholdtes en konference om integration af handicappede børn og unge. Konferencens anbefalinger er anvendt af arbejdsgruppen til formulering af projektaktiviteter og aktiviteter inden for mobilitets- og netværksprogrammet. Dette arbejdsprogram dækker til udgangen af 2007 med forslag til program for 2008. Programmet omfatter besøg på relevante nordiske institutioner på handicapområdet. Det er foreslået at konferencen følges op af en ny konference, denne gang med deltagelse af repræsentanter for Europarådet.

Derudover har NMR sat fokus på menneskehandel og kvinder i kris med henblik på at få en umiddelbar forståelse af den lokale situation og det lokale behov. Dette er sket i tæt samarbejde med relevante internationale strukturer på området. Det fremtidige arbejde vil blive drøftet på et seminar i Kaliningrad, som er planlagt til november 2007, herunder drøftelse af NMRs mobilitetsprogram på området. Seminaret bygger på ud-

[79] www.nsh.se

veksling af erfaringer blandt krisecentre for kvinder i Nordvestrusland og de nordiske lande.

Jämställdhet

Ett seminarium med temat "Action Plan of Co-operation in Social Sphere between the Nordic Council of Ministers and the Government of St. Petersburg" arrangerades i september 2006. Seminariet fokuserade på teman som hållbar utveckling, människohandel, utsatta barn och unga, sociala frågor och NGOs. I samband med seminariet diskuterades hur det nordisk-ryska samarbetet inom jämställdhetssamarbetsområdet och det sociala området kan utvecklas i framtiden.

Under året har samarbetet på jämställdhetsområdet mellan Nordvästra Ryssland och Nordiska ministerrådet (NMR) förts vidare speciellt med St. Petersburgs administration och genom att experter från Norden och Nordvästryssland har deltagit i projekt och mobilitetsprogram. I juni 2007 undertecknades "Protocol of Intent" mellan St. Petersburgs stad och NMR. Protokollet är det första officiella samarbetsavtal som ingåtts mellan NMR och St. Petersburgs stad, och detta möjliggör ett myndighetssamarbete inom jämställdhetsområdet, social- och hälsosektorerna och utveckling av mänskliga rättigheter.

Miljø

Der foregår et betydeligt miljøsamarbejde på projektniveau. De nordiske miljøarbejdsgrupper gennemfører en række initiativer, projekter og aktiviteter i samarbejde med myndigheder og organisationer i Nordvestrusland. I 2006–2007 udgjorde dette projektsamarbejde 17 nuværende og planlagte projekter til en samlet værdi af cirka 9,5 millioner danske kroner (MDKK)[80]. Hertil har de nordiske miljøministre tildelt projektstøtte for 10,3 MDKK gennem *Nordiska miljöutvecklingsfonden (NMF)*. Samarbejdet med Nordvestrusland omfatter flere af Ministerrådets faste og tværsektorielle miljøarbejdsgrupper og der har blandt andet været samarbejdet om klima, vandkvalitet i Østersøen, biodiversitet, bioenergi samt kemikalier. NMR har endvidere påbegyndt et samarbejde med Barentsrådet om et projekt vedrørende klimaforandringernes påvirkning af biodiversiteten og økosystemer i Nordvestrusland, se også kapitel 4.7. Hertil kommer en række miljøprojekter i Nordvestrusland, som finansieres gen-

[80] Miljösektorns projektdatabas www.norden.org/miljoc/sk/project_FM.asp

nem den nordiske institution NEFCO der årligt modtager et bidrag på 10,3 MDKK fra NMR til at gennemføre miljøprojekter i Nordvestrusland. Se også kapitel 4.6.

Uddannelse og forskning

Hösten 2006 genomförde Nordiska Ministerrådet (NMR) en delegationsresa till St. Petersburg där man höll möten främst med myndighetsrepresentanter och utbildningsinstitutioner från hela Nordvästryssland. Syftet var att diskutera gemensamma intressen av att samarbeta kring olika utbildnings- och forskningsområden. Resultatet av denna resa gav vid hand det från rysk sida fanns ett intresse av samarbete på såväl specifika områden som mer generellt. En liknande resa blev genomfört till Kaliningrad i april 2007. Arbetet är nu igång omkring och intensifiera gemensamma prioriteringar, gemensamma programaktiviteter och hur man kan lyckas med rysk medfnansiering. Skissen till programaktiviteter innebär utlysningar där det sänds in förslag till nätverk, mobilitet och gemensamma projekt på de prioriterade områdena. Som ett led i förberedelserna av ett gemensamt program/gemensamma aktiviteter på utbildnings- och forskningsområdet, vill det i 2007 bli utlyst så kallade förberedande tilltag med möjlighet för bland annat att genomföra gemensamma nätverksaktiviteter, förberedande mobilitet, möten, studier och så vidare. I samarbete med ledaren för rektorsgruppen för universiteten i Nordvästryssland, förbereder NordForsk och NMR en workshop om forskningssamarbetet i november 2007. En NordForsk rapport "Going Nordic" visar att mer än 75 procent av NordForsks aktiviteter leder till kunskapsöverföring till de tre baltiska länderna eller Nordvästryssland.

Kultur

Kulturministrene har i 2007 vedtatt at *Satsningsområdet Kultursamarbeid med Nordvest Russland* knyttes til Handlingsplan for Nordisk kultursamarbeid 2007–2009. Prosessen med å ferdigstille strategidokumentet innebærer dialog mellom Nordisk ministerråd og russiske kulturmyndigheter. I forlengelse av dialogseminarene i 2005 og 2006 (i St Petersburg, Murmansk og Nikel) ble det arrangert et møte med russiske myndigheter i juni 2007 for å forankre *Satsningsområdet* på nasjonalt og regionalt nivå i Russland. Satsningsområdet *Kultursamarbeid med Nordvest Russland* vil i løpet av 2007 og 2008 inngå i EUs arbeid om den videreutviklingen av

Northern Dimension-programmet: Prosessen ble startet av Finland høsten 2006 (EU-formannskap) og videreført i oktober 2007 med en nordisk formannskapskonferanse om kultursamarbeid med Russland og EUs Nordlige Dimensjon i Kajaani. Satsningsområdet *Kultursamarbeid med Nordvestrussland* vil fokusere på de tre følgende temaer: mobilitet, kompetanseutvikling og prosjekter.

Parallelt har Nordisk Ministerråd (NMR) hatt en fortløpende dialog med de regionale organisasjoner Arktisk råd, Barents Euro Arctic Council og CBSS. For å formidle Satsningsområdet Kultursamarbeid med Nordvestrusland til relevante kulturaktører arrangerte Nordisk ministerråd ultimo 2007 en rekke informasjonsseminarer i samarbeid med russiske myndigheter i Nordvest Russland.

Journalist- og mediesamarbejde

Et nyt program for journalist- og mediesamarbejde, som skal administreres af Nordisk Journalistcenter (NJC)[81] forventes igangsat i september 2007. Programmet er et delprogram under Nordisk Ministerråd (NMR) rammeprogram for opbygning af kundskabs- og netværk.

Journalist og mediesamarbejde forventes udviklet efter en todelt handlingsplan:

a) et såkaldt 'in-service training or grant programme' for russiske og hviderussiske journalister og redaktører. Midler gives til finansiering af studiebesøg til en række nordiske medievirksomheder, samt deltagelse i relevante konferencer, seminarer og kurser. NJC vil i samarbejde med Regional Press Institute i Skt. Petersborg, Barents Press International i Murmansk og potentielle nye partnere in Rusland og Hvidrusland bidrage ved at etablerer kontakt mellem ansøgere/deltagere og nordiske medievirksomheder
b) en fortsættelse af den hidtidige kursusvirksomhed for russiske og hviderussiske journalister, såvel i Rusland og Hvidrusland som i de nordiske lande. De væsentligste samarbejdsparter er også her RPI i Skt. Petersborg, BPI i Murmansk og potentielle nye partnere in Rusland og Hvidrusland.

[81] www.njc.dk

Økonomisk udvikling og regional udvikling

Nordisk Ministerråd (NMR) har i 2007 lanceret en række aktiviteter til udbygning af samarbejdet om økonomisk udvikling, erhvervsudvikling og regionaludvikling med partnere i Nordvestrusland.

1. Nordic Council of Ministers' Information Office in St.Petersburg (NCM SPB);
2. Nordic Council of Ministers' Office in Lithuania (NCM LT);
3. Nordic Council of Ministers' Information Office in Kaliningrad (NCM KALIN.);
4. NGO Tchudskoj project (Pskov region), (Tchudskoj);
5. Administration of Vyborg region Municipality (Leningrad region, Russia), (Vyborg);
6. Association "Council of Municipalities. Republic of Karelia", Russia (AMRK);
7. Kaliningrad Regional Duma (representing Euroregion Baltic) (KLD));
8. Council of Braslav District, Vitebsk Region, Belarus, (Braslav);
9. Murmansk Regional Board for Youth Affairs (Murmansk);
10. Local ecological foundation "Euroregion «Belovezhskya Pushca»", (Belovezhskaja);
11. Economy Committee of Grodno region (representing Euroregion Neman, Belarus), (Grodno);
12. Centre of Russian-European Interregional and Cross-border Cooperation, St.Petersburg (CBC Centre);
13. Non-commercial partnership Kaliningrad regional Bureau of Euroregion "Sheshupe", Kaliningrad region, Russia (Sesupe);

Indenfor Kundskabs- og netværksprogrammet omtalt i kapitel 4.3 har NMR lanceret to delprogrammer: et program, som bygger videre på det tidligere NordProLink-program for udveksling af unge erhvervsfolk, og et

program for samarbejde med Nordisk Projekteksportfond (NOPEF)[82], se kapitel 4.6. NordProLink samarbejdet er nu i højere grad udviklet til at støtte udvekslingsophold for grupper af erhvervsfolk og repræsentanter fra erhversudviklingsorganisationer samt offentlige myndigheder involveret i erhvervsudvikling[83].

I forlængelse af Baltic Euroregional Network (BEN)-projektet har NMR modtaget støtte fra EUs Tacis-program til videreudvikling af netværket til også at omfatte regioner i Nordvestrusland og Hviderusland[84]. BEN-EAST projektet startede i maj 2007. Hovedformålet med BEN-EAST er at fremme regional udvikling og grænseregionalt samarbejde gennem at forstærke de såkaldte euroregioner ved hjælp af opbygning af netværk blandt nationale myndigheder og internationale institutioner omkring Østersøen. Se figur ovenfor.

4.6 Nordiske institutionernes samarbejde med Nordvestrusland

De nordiske institutioners samarbejde med Nordvestrusland er på visse områder omfattende. For eksempel har Nordic Environmental Finance Cooperation (NEFCO)[85], se nedenfor, og Nordisk Projekteksportfond (NOPEF)[86] en stor del af aktiviteterne rettet mod Rusland.

Institutionerne deltager endvidere i udviklingen og gennemførelsen af Kundskabs- og netværksprogrammet. Nordisk Samarbejdsorgan for Handicapspørgsmål (NSH)[87] har i tilknytning til et større projekt i Østersøregionen om forbedring af vilkårene for børn og unge med handicap etableret et delprogram, se ligeledes nedenfor. Også Nordic Center for Spatial Development (Nordregio)[88] forventes at deltage i udvikling af et delprogram om lokal og regional udvikling. Med Nordisk projekteksportfond, NOPEF, er der i 2007 etableret et særligt delprogram til opfølgning af NOPEFs øvrige aktiviteter i Nordvestrusland. Programmet vil give nordi-

[82] http://www.nopef.com/
[83] www.norden.ru/Article.aspx?id=155&lang=en
[84] Se afsnit 2.4.1 og www.benproject.org
[85] www.nefco.org
[86] www.nopef.com
[87] www.nsh.se
[88] www.nordregio.se

ske virksomheder, som har modtaget støtte fra NOPEF i forbindelse med deres etablering i Nordvestrusland, mulighed for støtte til at sende deres lokale ansatte på praktikophold i de nordiske lande.

På energiområdet har Nordisk Energiforskning (NEF)[89] samarbejde med russiske partnere i flere forskellige projekter, se også kapitel 8.3.

Under kundskabs- og netværksprogrammet er etableret et særligt delprogram, Institutionspraktik, som giver støtte til praktikophold ved de nordiske institutioner. Formålet med delprogrammet er at styrke samarbejdet mellem de nordiske institutioner og deres samarbejdspartnere i Nordvestrusland.

På skovområdet har Samnordisk Skovforskning (SNS)[90] haft tætte kontakter til skovforskningen i Rusland, herunder til det russiske skovinstitut PROCES.

Nedenfor følger yderligere konkrete eksempler på de nordiske institutioners samarbejde med Nordvest Rusland.

Nordisk Genbank

Nordisk Genbank (NGB)[91] har siden 1997 haft aktiviteter med Vavilov Instituttet (VIR) i Skt. Petersborg, Rusland. NGB har fået støtte til at udveksle personale, kapacitetsopbygning på VIR i form af uddannelse og træning af personale, repatriering af det nordiske materiale på VIR, udvikle samarbejdet mellem VIR, NGB og Estland, Letland og Litauen mv. Det forventes, at man i det kommende år vil revidere den formelle samarbejdsaftale der i dag er indgået mellem NGB, de tre baltiske landes genbanker og Vavilov Instituttet som følge af et konkret ønske om revision fra de nordisk-baltiske ministres møde i november 2006.

Nordisk samarbejdsorgan for handicapspørgsmål

Nordisk samarbejdsorgan for handicapspørgsmåls (NSH)[92] projekt i Nordvestrusland fokuserer konkret på at forbedre vilkårene for funktionshæmmede børn og deres familie gennem at

---

[89] www.nordicenergy.net
[90] www.norden.org/jord_skog/organisation/sk/samarbejdsorganer.asp?lang=
[91] www.pometet.kvl.dk/nordisk_genbank.htm
[92] www.nsh.se

1. Udvikle lokalbaserede tilbud, som gør det mulig for funktionshæmmede børn at blive boende hjemme hos forældre, når det er bedst for børene
2. Forbedre livskvaliteten for børn, som bor på de eksisterende institutioner
3. På sigt at motivere til nedlæggelse af store institutioner

Arbejdet sker indenfor et treårigt samarbejdsprogram, som fokuserer på funktionshæmmede børn og deres familie. Arbejdet er organiseret gennem etablering af en styregruppe, som består af repræsentanter fra relevante ministerier, regionale og lokale myndigheder, professionelle, NGOer samt Nordisk Ministerråds (NMR) kontorer i Skt. Petersborg og Kaliningrad. En referencegruppe bestående af repræsentanter fra Europarådet, NMR og relevante nordiske institutioner er tilknyttet projektets styregruppe.

Nordic Environment Finance Corporation

Nordic Environment Finance Corporation (NEFCO)[93] aktiviteter i Ryssland ökar fortsatt. Per juni 2007 hade NEFCO under investeringsfonden 35 beviljade projekt i Ryssland varav sju avtalade. NEFCOs andel i dessa investeringar uppgår till cirka 80 miljoner EURO (MEUR) och de totala investeringarna för projekten till cirka 550 MEUR. I Ryssland har tre projekt avslutats framgångsrikt där NEFCOs engagemang uppgått till 11,3 MEUR. Sydvästra vattenreningsverket i St. Petersburg är det största och synligaste projektet, där NEFCO är delägare i det bolag som finansierade och genomförde investeringen samt i driftsbolaget.

Nordiska miljöutvecklingsfonden

Nordiska miljöutvecklingsfonden (NMF)[94] administreras av NEFCO. NMFs huvudsakliga verksamhetsområden är Ryssland och Ukraina. Under NMF uppgår de godkända, avtalade och genomförda projekten i Ryssland till 134 inklusive de specifika projekten inom de olika program som upprättats under fonden. Av den nuvarande beloppsramen om 350,6 millioner danska kronor (MDKK) har totalt cirka 315,4 MDKK tagits i

[93] www.nefco.org
[94] www.nefco.fi

anspråk. Under NMF har kreditordningarna för renare teknologi, energibesparing och miljöinvesteringar inom lantbruket väckt stor uppmärksamhet.

4.7 Samarbejde med Barentsrådet

Nordisk Ministerråd (NMR) har i de seneste år etableret et tættere samarbejde med Barentsrådet (BEAC)[95] for at undgå, at de to organisationers aktiviteter i Barentsområdet overlapper.

I november 2006 blev der opnået enighed mellem NMR og BEAC om, at NMR skulle støtte konkrete pilotprojekter på tre områder: økonomisk udvikling, oprindelig befolkning samt miljø, særligt klimaforandringer. Der er aftalt årlige møder mellem NMRs formandskab, generalsekretær og BEACs formandskab. Finland har frem til november 2007 formandskabet for BEAC, hvorefter Rusland overtager for de to kommende år.

Indenfor økonomisk udvikling arrangerede NMR, at Nordic Environmental Finance Cooperation (NEFCO) og Nordisk Projekteksportfond (Nopef) deltog i Barents Industrial Partnership møde i april 2007, som havde fokus på finansiering af små og mellemstore virksomheder i forbindelse med internationalt samarbejde.

På området oprindelig befolkning er to delprojekter med fokus på forbedring af levevilkårene for samebefolkningen i Murmansk Oblast igangsat, blandt andet udvikling af det lokale indtægtsgrundlag.

Projektet om klimaforandringer undersøger, hvordan miljøet i Barentsregionen vil blive påvirket af klimaforandringerne. Projektet finansieres med cirka 1 million danske kroner fra henholdsvis NMR og BEAC og en styringsgruppe med blandt andet repræsentanter fra de to sekretariater følger projektet. Det fælles pilotprojekt sætter fokus på klimaforandringernes påvirkning af biodiversiteten og økosystemer i Nordvestrusland, og projektet er det første projekt som gennemføres i samarbejde mellem de to regionale råd. For at udvikle det økonomiske samarbejde i Barentsregionen arrangerade det finske formandskab sammen med den Nordiske Investerings Bank (NIB) et møde i april 2007 om Barents Industrielle Partnerskap (BIP). Mødet havde fokus på erfaringer med grænse

[95] www.beac.st

overskridende samfinansiering med små og mellemstores virksomheders behov for øje. De nordiske institutioner NEFCO og NOPEF præsenterede deres aktivitere på området. Drøftelser om muligheden for øget samfinansiering fortsættes.

5. Nabopolitik i forhold til Hviderusland

Nordisk Ministerråds (NMR) retningslinier for samarbejdet med Nordvestrusland for årene 2006-2008 giver mulighed for en udvidelse af rammerne for samarbejdet til også at omfatte Hviderusland, særligt med henblik på grænseregionalt samarbejde og støtte af en demokratisk udvikling[96].

Samarbejdet i forhold til Hviderusland omfatter grænseregionalt samarbejde, støtte til NGOer gennem NMRs støtteprogram for NGOer i Østersøregionen og støtte til højere uddannelse for unge hviderussere.

NMR lancerede i 2005 projektet 'Baltic Euroregional Network' (BEN) i samarbejde med Østersørådet (CBSS)[97]. I april 2007 blev projektet 'BEN-EAST' lanceret. BEN-EAST er en videreførelse og udvidelse af BEN-projektet, idet BEN-EAST inddrager russiske og hviderussiske partnere i det netværk, som er blevet etableret af BEN-projektet, se også kapitel 2.2. og kapitel 4.5.

Nordisk Projekteksportfond (NOPEF) har i de senere år udvidet sine aktiviteter til også at omfatte støtte til nordiske virksomheder, som ønsker at etablere sig i Hviderusland[98]. Også Nordic Environmental Finance Cooperation (NEFCO) har for nylig besluttet at udvide sine aktiviteter til at omfatte Hviderusland.

Under NGO-programmet deltager hviderussiske partnere i 11 forskellige projekter med partnere fra især Litauen, Sverige og Danmark. Projekterne omfatter samarbejde indenfor narkotikabekæmpelse, energi, uddannelse, bekæmpelse af menneskehandel etcetera91, se også kapitel 4.4.

---

[96] Retningslinierne findes på NMRs hjemmeside: www.norden.org/russland/sk/riktlinjer.asp
[97] www.benproject.org/en
[98] www.nopef.com

Nordisk Børne og Ungdomskomite (NORDBUK)[99] planlægger afholdelse af en nordisk-baltisk ungdomskonference i november 2007 om forøget støtte til samarbejdet med "The Belarusian Union of Youth and Children's public associations – RADA".

5.1. Støtte til højere uddannelse for unge hviderussere

Nordisk Ministerråd (NMR) støtter i samarbejde med EU-kommissionen uddannelse af unge hviderussere[100]. Støtten omfatter dels støtte til det hviderussiske eksiluniversitet European Humanities University (EHU) i Vilnius[101] og et stipendieprogram for unge hviderussere, der af politiske årsager er blevet udelukket fra deres universitetsuddannelse i Hviderusland, og derfor har valgt at færdiggøre uddannelsen i Ukraine[102].

EHU blev etableret i 1992 og var frem til 2004 lokaliseret i Minsk som et uafhængigt universitet, der udbød højere uddannelse indenfor humaniora og samfundsvidenskab. Universitet blev i 2004 lukket af de hviderussiske myndigheder af politiske årsager. Lukningen blev fulgt af omfattende protester i både Hviderusland og i omverdenen. Med støtte fra den litauiske regering, besluttede EHUs ledelse åbne universitetet i Vilnius som et eksiluniversitet.

I samarbejde med EU-kommissionen støtter NMR universitet med to projekter med et samlet budget på i alt 7,78 millioner EURO, hvor EU står for en væsentlig del af det samlede bidrag. Også Norge, Finland og Sverige bidrager bilateralt til EHU. NMRs kontor i Vilnius[103] koordinerer projekterne og har givet betydelig assistance til både udvikling af EHUs administration og til koordination af den øvrige donorstøtte til universitetet. Samarbejdet omfatter udover koordination med donorer blandt de nordiske lande og EU-landene også amerikanske donorer, heriblandt United States Agency for International Development (USAID), Eurasia Foundation og MacArthur Foundation.

---

[99] www.nordskol.org/valhalla/culture/nordbuk/

[100] www.norden.org/hviterussland/sk/vitryssland_sam.asp og www.ec.europa.eu/external_relations/belarus/intro/index.htm

[101] www.en.ehu.lt

[102] www.norden.org/hviterussland/sk/youth_prog.asp

[103] www.norden.lt/index.php?set_lang_id=en

Udover støtte til EHU indgik NMR i oktober 2006 en aftale med EU-kommissionen om at yde støtte til unge hviderussere, der af politiske årsager er blevet tvunget til at færdiggøre deres universitetsuddannelse i Hvideruslands nabolande, først og fremmest Ukraine. Stipendieprogrammet blev lanceret på baggrund af, at et større antal hviderussiske universitetsstuderende blev udelukket fra at fortsætte deres universitetsuddannelser i Hviderusland efter at de havde deltaget i demonstrationer efter præsidentvalget i marts 2006. NMR har indtil nu haft to ansøgningsrunder til stipendieprogrammet og har tildelt stipendier til cirka 50 studerende[104].

[104] www.norden.org/hviterussland/sk/youth_prog.asp?lang=

6. Samarbejde med Balkan – Kultur som brobygger

Nio kulturministrar och representanter från länderna i sydöstra Europa undertecknade i mars 2005 ett historiskt avtal i Köpenhamn[105]. Avtalet syftar till att främja kulturutbytet mellan länderna i sydöstra Europa och till att bygga upp ett nätverk mellan kulturministerierna i regionen för utbyte av information och erfarenheter och för att stärka det multilaterala kultursamarbetet.

I samband med undertecknandet hölls ett gemensamt möte för kulturministrarna från Norden och ministrarna och representanterna från sydöstra Europa.

Foto: Johannes Jansson

[105] www.norden.org/internationellt/sk/CharterFinal310305.pdf

Ministermötet var en kulmination på ett omfattande kulturprojekt som inleddes år 2003 med länderna på Västbalkan (Albanien, Bosnien-Herzegovina, Kroatien, Makedonien (FYROM) och Serbien och Montenegro). Projektet hade två målsättningar, dels att bygga nya nätverk mellan Norden och Västbalkan, dels att introducera den nordiska samarbetsmodellen.

Sedan dess har Balkan varit ett område av intresse för utbyggnad av ett kulturellt samarbete.

Scandinavian Design Beyond the Myth

Nordiska ministerrådet står bakom utställningen Scandinavian Design Beyond the Myth[106] som har och skall visas i Balkan enligt följande plan: Sofia mars-maj 2007, Belgrad juni-augusti 2007 och Zagreb september-november 2007.

Utställningen granskar skandinavisk design under de senaste 50 åren från dess att begreppet Scandinavian Design skapades på 1950-talet till dagens industriella design. Utställningen lyfter fram den skandinaviska designutvecklingen som en del av de nordiska ländernas allmänna utveckling inom samhälle, utbildning och innovation.

Utställningen har med stor framgång turnerat i Europa sedan hösten 2003 och utställningen har varit en stor publiksuccé även i Balkan. Alla nordiska ambassader i berörda länder har aktivt deltagit i utställningsprojektet, som har varit det enda multilaterala projektet i hela regionen och också ambassadernas första gemensamma kulturprojekt på nordisk nivå. Kring utställningen har arrangerats ett flertal kulturprogram samt seminarier och konferenser om samspelet samhälle och design.

I Sofia samarbetades med National Gallery of Foreign Art och kulturministeriets avdelning för europeisk integration. Kring utställningen har arrangerats design-föredrag och nordiskt program på den traditionella europeiska museumsnatten.

I Belgrad arrangerades utställningen i samarbete med Museum of Yugoslav History och den självständiga producenten Cultural Front. Utställningen har kompletterats med ett omfattande sommarprogram Nordic

[106] www.scandesign.org

Summer[107] som presenterade konst och musik från Norden i fem serbiska städer.

I Zagreb samarbetades med Museum of Arts and Crafts. Till utställningen har kopplats The 1st International Design Conference in Zagreb, som fokuserade på nordisk design. Konferensen har arrangerats av Croatian Design Center. I samband med utställningen har Nordic Chamber of Commerce arrangerat det unika evenemanget Nordic Days in Croatia 2007[108]. Temat Innovation & Design samlade 70–100 nordiska och 400–500 kroatiska/regionala företag till en gemensam plattform.

Backyard residencies – South Eastern European (SEE) Mobility Program of Artists' Residencies

"Backyard residencies" är ett *artist in residence* program, som är utvecklat med stöd från Nordiska ministerrådet. Programmet vänder sig till bildkonstnärer i Europas sydöstra region som önskar utöva konstnärlig forskningsverksamhet i regionen. Projektet är baserat på nödvändigheten av att öppna för och styrka regionalt samarbete med fokus på konstnärlig forskning, reflexioner och handlingar baserade på faktiska levnads- och arbetsförhållanden i Europas sydöstra region. Residenserna är till för ambitiösa konstnärer, utan åldersbegränsning, som bor i regionen och som kan utarbeta projekt till nytta för såväl konstnärer och deras karriärer, som för de områden där de utför sin forskning. Programmet har varit öppet för ansökare från följande länder: Rumänien, Bulgarien, Turkiet, Grekland, Albanien, Makedonien, Serbien och Montenegro, Kosovo, Bosnien och Hercegovina och Kroatien. En bedömningspanel bestående av tre medlemmar har valt ut konstnärer till tre residenser: Vector Association (Iasi), Platform Garanti Contemporary Art Centre (Istanbul) and New media center (Novi Sad).

[107] www.kfro.org.yo
[108] www.nordicdays.info

7. Arktis/Vestnorden og dens naboer

Foto: Nikolaj Bock

7.1 Indledning

Norden er stærkt engageret i det Arktiske område, hvilket er naturligt da samtlige af de nordiske lande og selvstyrende områder er repræsenteret i Arktis. De nordiske lande har en klar egeninteresse i dette unikke og sårbare område. Indsatsen i Arktis styres primært gennem Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram, som danner rammerne om projekterne og aktiviteterne. Der pågår desuden en lang række indsatser i Arktis som gennemføres i samarbejde med – eller selvstændigt – af de enkelte fagministerråd indenfor Nordisk Ministerråd (NMR). Ligeledes er samspillet med Vestnorden og dens naboer af betydning for det fælles nordiske sam-

arbejde, og det gennemføres af såvel relevante fagministerråd som nordiske institutioner.

7.2 Arktisk samarbejdsprogram

Nordisk Ministerråd (NMR) har et Arktisk Samarbejdsprogram, som danner den overordnede ramme for de nordiske indsatser i Arktis. Samarbejdsprogrammet har gennem årene fået større betydning og har fået tildelt flere midler. I 2007 var den årlige bevilling på cirka 8 millioner danske kroner (se nedenstående figur). For at sikre at midlerne gennem det arktiske samarbejdsprogram i størst mulig udstrækning modsvarer nordiske tiltag, der træffes gennem Arktisk Råd og i de respektive nordiske lande, har NMR valgt at udpege en Arktisk Sagkyndigkomite til at koordinere og rådgive NMR om programmets aktiviteter. De nordiske medlemmer af Arktisk Råds Senior Arctic Official (SAO), indgår i NMR's Arktiske sagkyndigkomite, hvor også de selvstyrende områder deltager.

Budgetudviklingen i NMRs Arktiske Samarbejdsprogram

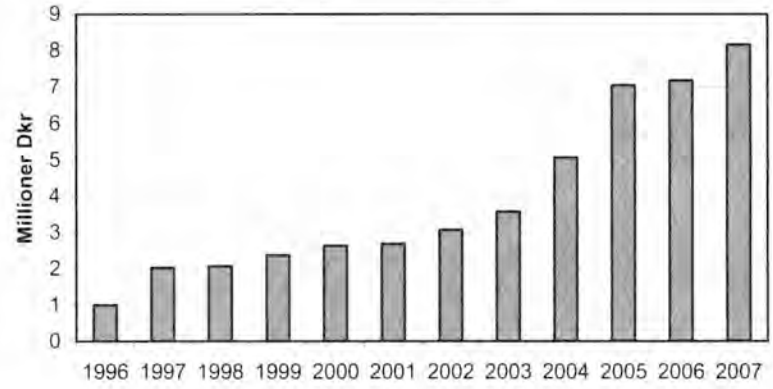

NMRs Arktiske samarbejdsprogram blev initieret i 1996 som en del af det daværende Nærområdeprogram, men har udviklet sin egen profil gennem årene og fremstår nu som et selvstændigt program under Naboskabspolitikken. Budgettet til arktiske indsatser har været stigende år for år og udgør nu over 8 MDKK årligt. Hertil kommer at de enkelte fagministerråd tillige finansierer arktiske projekter.

Det nuværende Arktiske samarbejdsprogram, som gælder i perioden 2006–2008, retter fokus på at fremme a) de oprindelige folks levevilkår samt økonomiske og kulturelle udviklingsmuligheder b) forudsætninger-

ne for nordisk forskning med særlig henblik på det Internationale Polarår 2007–2008, samt c) forudsætningerne for nordisk samarbejde vedrørende klimaændringer i Arktis.

I tillæg til det overordnede arktiske samarbejdsprogram udvikler og gennemfører de respektive fagministerråd i NMR egne arktiske handlingsplaner og strategier, som støtter op om det overordnede samarbejdsprogram. Omfanget af de arktiske aktiviteter i de enkelte fagministerråd og nordiske institutioner er ganske betydeligt og er af samme økonomiske omfang som aktiviteterne, der gennemføres under det arktiske samarbejdsprogram.

7.3 Eksempler på aktiviteter i Arktis

Nordisk Ministerråd (NMR) har i 2007 igangsat en lang række aktiviteter i relation til målsætningerne i det arktiske samarbejdsprogram[109], og NMR har blandt andet medvirket til at:

- Udvikle indikatorer for menneskelig udvikling i Arktis
- Undersøge de nordlige områders økonomi og dens påvirken af verdensøkonomien og klimaforandringer
- Undersøge forurenende stoffers effekter på dyr og mennesker i Arktis
- Udvikle et nyt design til komparative undersøgelser af Inuit- og Samebefolkningens levevilkår i Arktis sammenlignet med levevilkår i Nordvestrusland og på Kola-halvøen
- Undersøge kvinders deltagelse i forskellige dele af næringslivet i de rurale samfund i nord, med henblik på at understrege den sociale dimension i en bæredygtig udvikling
- Uddannelse af den arktiske ungdom gennem støtte til University of the Arctic
- Udvikling af et avlsprojekt vedr. rensdyrproduktion som bidrag til et bæredygtigt ressourcegrundlag for de oprindelige folk.
- Bidrage til udarbejdelsen af en vurderingsrapport om de miljø- og socioøkonomiske konsekvenser af olie- og gasproduktion i Arktis
- Bidrage til udarbejdelsen af en vurderingsrapport af den arktiske skibstrafik

[109] www.norden.org/arktis/sk/samarbeidsprogram.asp

De nordiske Erhvervs- Energi- og Regionalministrene besluttede i 2006 at gå nærmere ind i arbejdet med arktisk turisme, samt naturbaseret turisme mere generelt. I den forbindelse skal der afholdes et seminar i starten af 2008 for de centrale turismeaktører med det formål at kortlægge styrker og svagheder i branchen, samt skabe grobund for et øget samarbejde mellem turismeaktørerne. På længere sigt er formålet at opnå en bedre og mere bæredygtig udnyttelse af potentialerne for naturbaseret turisme i Norden og de arktiske områder.

De nordiske uddannelses- og forskningsministre besluttede i 2006 at gennemføre et forstudie om arktisk klimaforskning. Analysen havde fokus på kundskabs- og koordineringsbehovet samt forudsætningerne for en fortsat og langsigtet nordisk forskningssatsning på klima- og miljøforandringer i Arktis og disse forandringers konsekvenser for befolkningerne i området. Et forstudie med titlen 'Klimaændringer i Arktis – Forstudie til kortlægning i kundskabs- og koordineringsbehovet af nordisk forskningssamarbejde' blev udgivet i 2007[110]. Forstudiet peger på følgende fire hovedområder, som man bør se nærmere på, når det gælder koordinering og kundskabsbehov: Samfund, klimascenarier, overvågning og procesforståelse.

Ministerrådet for Uddannelse og Forskning (MR-U) har givet den nordiske institution NordForsk[111] i opdrag at koordinere gennemførelsen af hovedstudiet, som skal præsenteres ved Nordisk Råds session i oktober 2007.

NMR har i 2007 besluttet at igangsætte udarbejdelse af en oversigt over EU's politikområder med indflydelse på Arktis. Projektet forventes afsluttet i foråret 2008. Oversigten forventes at kunne danne input til en konference om Arktis, som NMR overvejer at medvirke til at afholde i efteråret 2008. Konferencen kan ses som en opfølgning af den konference 'Conference on the Northern Dimension and Arctic Window', som blev afholdt i Grønland under det danske EU-formandskab i 2002. Konferencen vil på klimaområdet kunne danne indspil til den globale klimadrøftelse og bidrage til FN's klimakonference i København i 2009 under svensk EU-formandskab.

NMR har for at belyse omfanget af de arktiske indsatser og for at evaluere de opnåede resultater gennemført en evaluering af NMRs samlede

---

[110] TemaNord 2007:511

[111] www.nordforsk.org

arktiske samarbejde i treårsperioden 2003–2005, hvilket er samme periode som det seneste arktiske samarbejdsprogram. Evalueringen[112] som blev gennemført i 2006 giver en overordnet positiv vurdering af de nordiske indsatser i Arktisk, herunder i samarbejde med Arktisk Råd. Evalueringen kommer med en række forslag til at styrke det arktiske samarbejde og NMR har valgt at imødekomme de fleste af disse rekommandationer. Disse vil blive gennemført over det kommende år og vil være med til at højne det nordiske samarbejde i Arktis.

7.4 Samarbejde med Arktisk Råd

Nordisk Ministerråd (NMR) har observatørstatus i Arktisk Råd[113] og deltager derfor i de to årlige SAO-møder[114] såvel som i ministermøderne, der afholdes hvert andet år. I perioden 2006–2008 er der sammen med de to kommende formandskaber i Arktisk Råd, Sverige og Danmark, udarbejdet et fælles formandskabsprogram, der udstikker de brede rammer for de kommende 6 års arbejde i Rådet. En stærk Nordisk forankring af dette arbejde er noget NMR stiller sig bag og bidrager til finansielt gennem Arktisk Råds projekter.

Den nordiske institution "the Nordic Environment Finance Cooperation" (NEFCO)[115] har observatørstatus i Arktisk Råd, og Arktisk Råd har anmodet NEFCO om at administrere Arktisk Råds nye finansieringsinstrument Project Support Instrument (PSI). Det er håbet, at de arktiske lande vil bidrage finansielt til PSI og dermed bidrage til et flere arktiske projekter gennemføres. NEFCO er desuden aktiv i det arktiske område ved at administrer en fond (Barents Hot Spots Facility), som finansierer oprydningen af særligt miljøforurenede lokaliteter i Barentsregionen.

NMR støtter gennem sit arktiske engagement en lang række aktiviteter og initiativer, som har sin oprindelse i Arktisk Råd, og dermed bidrager NMR i høj grad til at de politiske målsætninger i Arktisk Råd bliver til virkelighed. NMRs indsat i Arktisk Råd blev senest anerkendt i Ministerdeklarationen fra Arktiske Råds ministermøde i Rusland i oktober 2006.

---

[112] ANP 2007:713

[113] www.arctic-council.org

[114] Arktisk Råds administrative del styres af et organ bestående af de 8 landes Senior Arctic Officials

[115] www.nefco.org

Uddannelses- og forskningsministrene og andre repræsentanter for Arktisk råds medlemsland vedtog i 2004 en deklaration, der udtrykker ministrenes ønske om øget samarbejde indenfor uddannelse og forskning mellem de arktiske lande, særlig når det gælder studenter-, lærer- og forskermobilitet i Arktis. For at følge op på deklarationen er der etableret en arktisk ad hoc arbejdsgruppe med repræsentanter fra alle de 8 medlemslande i Arktisk Råd. Arbejdsgruppen skal foreslå konkrete opfølgningstiltag, som kan bidrage til varige samarbejdstiltag og netværk indenfor uddannelses- og forskningsmiljøerne. NMRs sekretariat er sekretariat for ad hoc arbejdsgruppen. Som et vigtigt led i arbejdet arrangeredes en konference i forbindelse med "Arctic Science Summit Week" i Hanover, USA i marts 2007. Blandt andet på baggrund af konferencen skal der udarbejdes en rapport inden udgangen af 2007. Rapporten skal overleveres til uddannelses- og forskningsministrene i Arktisk Råds medlemslande.

7.5 Vestnorden og dets naboer

Vestnorden

Nordisk Ministerråd (NMR) prioriterer Vestnorden i det nordiske samarbejde ud fra den grundlæggende vurdering, at det er en gevinst for hele Norden at styrke dette samarbejde, herunder samarbejdet mellem Vestnorden og dets naboer. Samarbejdstemaerne for det nordiske samarbejde i Vestnorden og dets naboer drejer sig generelt om udnyttelsen af naturressourcerne, forskning, uddannelse, sundhed, næringsforhold samt kultursamarbejdet. Der har især været samarbejde om fiskeri hvor der blandt andet har været støtte til en del forskningsprojekter på det marine område, som inkluderer partnere fra Vestnordens naboer.

Nordens Huse

De nordiske huse på Færøerne[116], Island[117], og Nordens Institut i Grønland (NAPA)[118] er meget centrale aktører i kultursamarbejdet inden for Vestnorden og mellem Vestnorden og det øvrige Norden. Der er etableret et veludviklet samarbejde mellem de tre institutioner og deres to søsterin-

[116] www.nlh.fo
[117] www.nordice.is
[118] www.napa.gl

stitutioner på Åland og i Finland, suppleret med kontakter til de tre skandinaviske lande og Nordisk Ministerråds sekretariat. Det vestnordiske samarbejde indgår eksplicit som prioriteret område i kontrakterne for alle tre institutioner. I 2007 besluttede NMR at forhøje grundtilskuddene til instituttet i Grønland og husene på Færøerne og i Island med 800.000 danske kroner (DKK), primært til brug for varetagelsen af opgaven som lokale kulturkontaktpunkter. Det er desuden besluttet at administrationen af Nordisk Råds musikpris fra 2007 overføres til Nordens Hus på Færøerne. De nordiske Kulturministrene har herudover vedtaget at bevilge 4,5 (MDKK) til en udbygning af Nordens Hus på Færøerne.

Foto: Nikolaj Bock

Nordisk Atlantsamarbejde noraold.altabesta.fo

Nordisk Atlantsamarbejde (NORA)[119], er et Nordisk samarbejde, som udvikler og støtter projekter i Vestnorden og med dets naboer, hvor politikken fastlægges af NMR, der ligeledes finansierer NORAs aktiviteter. Hovedsekretariatet er placeret på Færøerne og der findes undersekretariater i de enkelte lande i Vestnorden. NORA har siden 2004 fokuseret på udviklingen af samarbejdet med Nordens nabolande mod vest. Det nordlige Skotland og de skotske øer og New Foundland, Labrador, Nunavut og Nova Scotia i Canada er prioriterede områder for NORA. Som led i dette arbejde har NORA afholdt fælles konferencer og seminarer og ind-

[119] noraold.altabesta.fo

draget partnere herfra i NORA's projekter. I 2006 deltog i alt 28 partnere fra NORA's nabolande i syd og vest i halvdelen af de 36 projekter, som NORA støttede. Denne positive udvikling forventes at fortsætte i det kommende år. NORA afholdt sin årlige konference i Labrador i samarbejde med canadiske organisationer. Emnet var 'Creative Solutions for Small Coastal Communities', og der deltog parlamentarikere fra Grønland, Island, Norge og Canada samt embedsmænd, forskere og lokale repræsentanter fra NORA-landene og Canada. Konferencen fastlagde initiativer og samarbejdsområder for både projektsamarbejde i 2007 og den videre udvikling af samarbejdet i Nordatlanten, samt en ny konference i september 2007 på Shetlandsøerne. Det forventes, at NORA fremover i det nordiske budget vil få egen budgetpost, hvilket illustrerer NORAs væsentlige betydning for det nordiske samarbejde.

Samarbejde med nordatlantiske partnere

I 2006 nedsatte Nordisk Ministerråd (NMR) Energisamarbejde en "Task Force TBO" (tyndt befolkede områder), som byggede på den tidligere arbejdsgruppe "Vestnordengruppen". Gruppens virksomhed gennemføres indenfor rammerne af handlingsplanen for energisamarbejde 2006–2009, og har til formål at fremme indsatser indenfor området for holdbar energiforsyning i tyndt befolkede områder. TBO fokuserer først og fremmest på at finde passende løsninger for en decentraliseret energiforsyning, som kan bidrage til en mindsket anvendelse af fossile brændsler i udkantsområderne. I TBO-gruppens mandat indgår yderligere at analysere energiforsyning koblet til klimaaftalen, samt de specielle forhold der gør sig gældende i forhold til områdernes sårbarhed overfor klimaforandringer.

NMR finansierer desuden en række projekter i samarbejde med Vestnordens naboer, herunder et projekt som retter sig med udviklingen af indikatorer for menneskelig udvikling i Arktis. Projektet gennemføres i samarbejde med USA og Canada såvel som russiske myndigheder og vil bidrage til øget viden om de oprindelige folks levevilkår. NMR har tillige støttet et projekt (Arctic-HYDRA)[120], som via hydrologiske modeller og dataassimileringsmetoder vil skabe en integreret beskrivelse af den arktiske hydrologiske cyklus og en vurdering af indstrømningen af ferskvand til Ishavet, samt af de potentielle tilbagekoblinger mellem modeller for luft, is og hav. Dette projekt, som bidrager til klimasamarbejdet, har del-

[120] www.ipy.org

tagelse af USA og Canada. Endelig har NMR medvirket til et projekt i 2006–7 med deltagelse af, Canada som gav en kvantitativ og systematisk forståelse af markedsbaserede økonomiske aktiviteter i Arktis og deres forbindelse til verdensøkonomien i dag og i fremtiden under et klima i forandring.

8. Andre fælles nordiske aktiviteter set i en EU/international kontekst

8.1 Indledning

Ændringerne i det internationale samfund omkring de nordiske lande har en naturlig indvirkning på det fælles nordiske samarbejde. Dette gælder både politiske som økonomiske ændringer. Globaliseringens udfordringer og muligheder er et stærkt fokus for udviklingen af det nordiske samarbejde. De nordiske statsministre gav i forbindelse med deres sommermøde i Finland i juni 2007 retningslinier for den videre nordiske globaliseringsproces, se nærmere kapitel 1.3 og bilag III.

Det nordiske samarbejde er i langt højere grad i dag end tidligere påvirket af den internationale dagsorden. EU's opbygning og udvidelse har skabt nye samarbejdsmuligheder og nye temaer på dagsordenen.

Dette afspejles i Nordisk Ministerråds (NMR) virke. Alle fagministerråd er arrangeret i aktiviteter, som er relevante set i et europæisk perspektiv. Aktiviteterne er af forskellig karakter og omfatter blandt andet samarbejde med andre internationale regionale organisationer, projekter med EU-støtte eller anden EU-involvering, udveksling af synspunkter om konkrete forslag til EU-lovgivning, international relevant grundforskning og koordination af gennemførelse af EU-retsakter. I dette kapitel følger et udpluk af aktiviteter, som NMR beskæftiger sig med, og som indeholder et EU-perspektiv.

8.2 Uddannelse, Forskning og innovation

I den globale konkurrence er det nødvendigt at have adgang til den bedste og mest avancerede viden i verden – uanset hvor den befinder sig. Mere end nogensinde er det derfor aktuelt, at de nordiske lande orienterer sig mod internationale forskningsmiljøer og vækstområder.

Foto: Johannes Jansson

Baltic Sea Region INNOnet

I förlängelse av Nordiska Ministerrådets (NMR) arbete med utvecklingen av innovationspolitiken i Östersjöregionen har NMR ingått ett samarbete med VINNOVA[121] i Sverige och FORA[122] i Danmark om ett projekt med fokus på utveckling av nätverkssamarbete mellan verksamheter, vetenskapscentra och andra relevanta aktörer i såkallade kluster i Östersjöregionen.

Projektet BSR INNOnet ska etablera en gemensam kunskapsplattform för kluster policies, analyser och programaktiviteter samt skapa ett eller flera transnationella kluster/innovationsprogram. I projektet deltager alle landene omkring Østersøen, med undtagelse af Rusland.

---

[121] VINNOVA er en statlig myndighet i Sverige som skall bidra till att höja tillväxten och välståndet i hela landet. www.vinnova.se.

[122] FORA er en forsknings- og analyseenhed under Økonomi- og Erhvervsministeriet i Danmark. For mere information se www.foranet.dk.

Projektet finansieras av EU och er en del av EU-kommissionens (DG Enterprise) initiativ om forskningspolitik "PRO INNO Europe". I initiativet ingår också andra nätverkssamarbeten med fokus på klusterpolicies som tillsammans utgör "The European Cluster Alliance". Det skall hållas en stor europeisk klusterkonferens i Stockholm i januari 2008, där det bland annat skall lanseras "European Cluster Memorandum". Vid sidan av detta arbete utarbetas en kartläggning av kluster i EU. Projektet är uppdelat i tre operativa arbetsgrupper:

Policygruppen har bland annat till uppgift att skapa ett lärande mellan de olika länderna, utveckla gemensamma målsättningar för transnationella program samt prioritera och skapa finansieringsmöjligheter till dessa program. Policygruppen skal der ud over arbejde med evaluering af klyngepolitik.

Analysgruppen ska genomföra kartläggning av kluster och göra den relevant och användbar för projektmedlemmarna. Kartläggningen ska också utgöra en bas för att utvärdera initiativ och förutsättningar.

Praktikergruppen ska utveckla en gemensam kunskap om kluster- och innovationssystemsprogram, implementera ett eller flera transnationella program samt genomföra stödjande aktiviteter till dessa program.

NMR är representerad dels i styrgruppen för programmet och dels i den operativa ledningen af projektet. NMR är koordinator för policygruppen. Nordisk Innovationscenter (NICe)[123], som är NMRs institution inom innovationsområdet, står tillsvidare för den överordnade koordineringen av hela projektet[124].

ERA-net SAFEFOODERA

Den stigende globalisering af fødevareproduktion og distribution heraf er en risikofaktor i spredningen af infektioner, som tit tidligere var begrænset til lokale udbrud. SAFEFOODERA er et stærkt eksempel på et forskningskoordinerende samarbejde i EU-regi. Konsortiet er drevet af den nordiske institution NICe og har NMR som partner. Fire af de fem prioriterede områder i SAFEFOODERA er defineret af det nordiske samarbejde i Ministerrådet og NICe i fokusområdet Food Safety. Overordnet har konsortiet følgende processer i gang:

[123] www.nordicinnovation.net

[124] For mere info om projektet se www.nordicinnovation.net

- at inddrage flere europæiske lande i netværket
- at få samarbejdslande i typiske fødevareleverandørlande udenfor EU (for eksempel Sydøstasien, Sydamerika og Sydafrika)
- at etablere regulære fælles forskningsprogrammer
- at kortlægge medlemmernes forskningsprogrammer.

Aktuelt er Nordisk Ministerråd (NMR) medfinansierer af et netværksprojekt vedr. Fødevarebårne Zoonoser – Campylobacter og E.Ecoli. Derudover deltager NMR i planlægningen af temaer for de kommende forskningsprogrammer i 2008.

Samnordisk Skovforskning

Samnordisk Skogforskning (SNS)[125] støtter økonomisk og faglig utarbeiding av søknader innenfor EUs sex rammeprogram. Den målrettede søkning har betydd, at en del meget store forskningsprosjekter innenfor skogbruksforskning har fått eller får støtte fra EU. Videre er SNS partner i et EU ERANET innenfor fagfeltet "Wood Material Science". Nettverksaktiviteten med navn "WoodWisdom-Net" fikk støtte fra EU og startet i januar 2004 og har en varighet på fire år. Det er 12 partnere med i prosjektet; nettverksaktiviteten ledes fra Finland og SNS er en av partnerne. Hovedmålet med prosjektet er å forberede og etablere en felles finansiert utlysning av forsknings- og utviklingsmidler (FoU) innen området "wood material science" i 2007.

Uddannelse og forskning

Framstående forskning är en avgörande förutsättning för moderna samhällens utvecklingsförmåga och internationell konkurrenskraft. De nordiska länderna har baserat sin ekonomiska tillväxt och välfärd på en framgångsrik samverkan mellan utbildning, forskning och innovation. Det nordiska forsknings- och innovationsrummet NORIA (Nordic research and innovation area) utgör en regional del av det europeiska forskningsrummet (ERA) och genom att stärka det nordiska forskningsrummet stärks också det europeiska forskningsrummet.

2005 etablerades NordForsk[126] som ett nordiskt organ för forskningssamordning under NMR. NordForsk skall främja ett effektivt samarbete

[125] www.nordiskskogforskning.org.
[126] www.nordforsk.org

mellan de nordiska länderna i fråga om forskning och forskarutbildning. NordForsks aktiviteter är öppna för deltagare från de Baltiska länderna. I vissa av NordForsks aktiviteter ingår även internationella partner. NordForsk ser EU:s sjunde ramprogram och den europeiska arenan som viktig på många sätt. Se vidare kapitel 3.3 om Nordplus.

Foto: Johannes Jansson

Nordic Master

Som ett led i att förstärka Norden som utbildningsregion tog Nordiska Ministerrådet initiativ till gemensamma nordiska mastersprogram. Detta initiativ innebär en uppmaning till nordiska lärosäten att bilda konsortier och att inkomma med förslag om samarbetsprojekt i form av samarbete mellan minst tre institutioner i minst tre länder

Syftet med detta initiativ, som har starkt stöd och förankring hos samtliga nordiska utbildningsministrar, är således att stärka Norden som region, bidra till ökad konkurrensförmåga samt attrahera såväl nordiska studenter att stanna i Norden som att få studenter från icke-nordiska länder att söka sig till de nordiska högre utbildningsinstitutionerna. Detta kan ske genom samarbete mellan lärosäten i flera nordiska länder och som därmed kan åstadkomma gemensamma mastersprogram som varje land för sig inte kan erbjuda. De nordiska statministrarna poängterade också i sitt pressmeddelande från juni 2007 att en "stärkning av samarbetet inom

högre utbildning skall öka kontakten mellan nordiska läroanstalter och lyfta Norden som en attraktiv studieort".

Detta görs genom att ta vara på det bästa inom respektive land. Genom att samarbeta på utvalda områden kan nordiska lärosäten skapa särskilt kvalitativa utbildningsprogram på hög internationell nivå, baserade på nordisk styrka.

Utlysningen möttes av ett mycket stort intresse och sammanlagt 41 konsortier inkom med ansökningar. Detta stora intresse är ett mycket bra bevis för den potential och vilja att samarbeta över nationsgränserna som finns hos de nordiska lärosätena.

En evalueringspanel från såväl nordiska som icke-nordiska miljöer utvärderade de inkomna ansökningarna och kom med ett förslag om de sex främsta som därmed erhållit upp till 1 miljon danska kronor vardera för att utveckla masterprogram med förväntad start under 2008[127].

Internationell konferens om satsningar på forskning och innovation i 2006

NMR ordnade i samarbete med bland annat EU kommissionen en stor internationell konferens[128] med titeln "Investing in Research and Innovation – Exchanging European Experiences in a Nordic Context". Konferensen hölls i Köpenhamn i oktober 2006. I konferensen deltog närmare 300 personer från mer än 25 länder. Konferensen tog fram ett kort dokument med uppsummerande slutsatser "The Copenhagen Conference Conclusions" som identifierade de största utmaningarna och korresponderande rekommendationer för framtida aktiviteter inom fyra huvudområden. De fyra områdena som lyftes fram var: Strategiska aspekter av koordination och integration i European Research Area (ERA)[129]; Innovation – rollen för transnationell kooperation för inkubation och finansiering; En öppen och transparent europeisk arbetsmarknad för forskare; Forskning och innovation för regional växt: att föra regioner snabbare in i kunskapsekonomin.

Internationell forskningspolicy konferens 2007

Det finska ordförandeskapets konferens inom forskningsområdet har titeln "Excellence stems from people"[130]. Den ordnas i samarbete med

[127] www.norden.org/hogreutbildning/Nordic_Master_Programme/sk/
[128] www.n-iri.org
[129] www.ec.europa.eu/research/era/index_en.html
[130] www.congreszon.fi/excellence07

bland annat det europeiska forskningsrådet (European Research Council, ERC). Konferensen hålls i Åbo i augusti 2007 och vänder sig till forskare, representanter från näringslivet, policy och beslutsfattare i Norden och resten av Europa.

Innovationsrepræsentationer og världsutställningen i Shanghai 2010

Utvecklingen i Asien får större och större betydelse för de gemensamma nordiska aktiviteterna. Det framgår av de nordiska statsministrarnas pressmeddelande från deras juni möte i Finland i juni 2007, att de nordiska regeringarna ska utreda möjligheten att grunda nordiska innovationsrepresentationer i Asiens växande ekonomier och at utredningen presenteras för Nordens samarbetsministrar sommaren 2008.

Dessutom är huvudtemat för världsutställningen i Shanghai år 2010 "Better City – Better Life". En workshop med titeln "User-driven innovation in sustainable mega-city development in Shanghai – a World EXPO 2010 Nordic initiative" hölls i maj 2007 i Köpenhamn[131] Workshopen anordnades av Nordiska Institutet för Asienstudier (NIAS) i samarbete med NordForsk och Nordiska Ministerrådet (NMR). I workshopen deltog kinesiska representanter och personer från nordiska institut, universitet och näringsliv. Workshopen fungerade som en temporär tankesmedja (think tank) och man diskuterade hur Norden bäst skulle kunna profilera sig i Kina och andra delar av världen med hjälp av världsutställningen i Shanghai 2010.

eScience

eScience öppnar helt nya möjligheter till globalt samarbete på vetenskapens nyckelområden genom användning av den nästa generationens infrastruktur för superdatorer. eScience kan tillämpas inom allt från fysik och astronomi till medicin, geologi, biologi, kemi, socialvetenskaper och humaniora.

eScience infrastruktur inkluderar datanätverk, beräkningar med superdatorer och visualiseringssystem, kombinerade databaser och instrumentering som kan användas via nätverk.

eScience möjliggör en ny forskningsdimension; den möjliggör teoriers och modellers prövning i en virtuell omgivning med hjälp av beräkningskapaciteten av superdatorer och supersnabba datanätverk. Sådana verktyg

[131] www.nias.ku.dk

både accelererar forskning, möjliggjör "omöjliga" experiment (t.ex simulationer av universums tillkomst, eller naturkatastrofer) samt reducerar kostnader av experiment. Denna infrastruktur är ett viktigt bidrag till upprätthållandet och utvecklingen av nordisk toppforskning.

Nordiska Ministerrådet (NMR) har tillsatt en eScience arbetsgrupp vars uppgift är att föra fram ett förslag till en samnordisk eScience strategi. Gruppen har valt ordförande och blivit tilldelad en akademisk sekreterare.

Arbetet har fått ett brett stöd av alla intressegrupper. Strategin presenteras i augusti 2007 för de nordiska ländernas ämbetsmän med ansvar inom området. I strategin föreslås följande aktioner:

1. Försäkra tillräckliga resurser för forskningens "Grand Challenges" inom superdatortillämpning.

Forskningsområden som kräver extraordinära IT resurser har identifierats, och inkluderar, bland annat, fysik, astrofysik, klimatberäkningar, molekylära modeller, atmosfärmodeller, tsunamis utveckling, detaljerade proteinstrukturer, biologiska simulationsmodeller, oceanografi, simulation av komplexa vätskor och beräkningar för nanopartiklar och nanomaterial. Dessa vetenskapliga områden och utmaningar kan alla nyttas av Nordiskt samarbete och koordination.

2. Etablera en Nordisk infrastruktur för databaser och datauppbevaring.

I samma mening som molekylär teknologi har transformerat biologi till en vetenskap som kraftigt stöder sig på databeräkning, kan IKT (information, kommunikation och teknologi) teknologier och programvara bana vägen för stora konceptuella förändringar på vetenskapsområden vilka använder sig av komplexa icke-experimentella datastrukturer. Storskaliga standardiserade och kvalitetssäkrade datainfrastrukturer existerar inte inom hälsovetenskaperna, socialvetenskaperna och humaniora, eller geologin. För att bygga upp dessa infrastrukturer föreslås det att upprätta ett program för att etablera en Nordisk databas-infrastruktur.

3. Etablera ett program för Nordiskt samarbete inom och utanför Europa.

Forskning och utveckling av eScience infrastruktur är inte bara ett nationellt eller nordiskt ärende, utan ett globalt tema som kräver substantiellt internationellt samarbete. För att säkra interoperabilitet och hållbarhet, måste nordiska satsningar vara koordinerade med Europeiska och andra

internationella satsningar. Det föreslås att det skall etableras ett program för nordiskt samarbete gällande forskning och utveckling av eScience, infrastruktur som inkluderar nordiskt samarbete mellan de nordiska länderna och nordisk deltagande i bredare internationella sammanhang.

4. Etablera Nordic Master och doktorsavhandlingsprogram i eScience teknologier.

Behovet att bygga upp kompetenser i tillämpning och utveckling av eScience teknologier är gemensamt för alla nordiska länder. Fullständiga utbildningsprogram är nyckeln till en långsiktig framgångsrik etablering av eScience infrastruktur på breda vetenskapliga områden. Även om dessa ansträngningar delvis skulle inkludera studenter från teknologins kärnområden, såsom dator- och matematiska vetenskaper, bör det huvudsakliga fokuset ligga på utveckling av applikationsområden. Genom koordinerade nordiska satsningar kan man dra till sig tillräckligt stora studentgrupper för att kunna erbjuda skräddarsydda studieprogram, vilket inte vore möjligt för lokala eller nationella program.

Samarbeid med EU, de baltiske land og Russland om eInfrastructure

EU-kommisjonen inviterte Nordisk Ministerråd til å delta i et felles besøk til Moskva april 2007 for å drøfte eInfrastructure med russiske aktører innen utdanning, forskning, infrastruktur og myndighetsområdet. Et viktig mål for samarbeidet er å oppnå en sammenhengende og effektiv eInfrastruktur for forskning og utdanning i hele Europa.

8.3 Naturens ressourcer

Naturens ressourcer har i mange år haft en central plads i det det nordiske samarbejde. Den øgede fokus på globaliseringen og dens udfordringer har sat yderligere fokus på dette område. Dette ses også med den vægt naturens ressourcer har fået i den pressemeddelelse som de nordiske statsministre udsendte i forbindelse med deres sommermøde i Finland i juni 2007, se nærmere bilag III og kapitel 1.3.

Energi

Gennem det nordiske energisamarbejde skal Norden være på forkant med udviklingen og anvende sine styrkepositioner og sine netværk til i højere grad at påvirke det arbejde, der udføres i internationale organisationer. Det nordisk-baltiske samarbejde skal i den forbindelse medvirke til at øge landenes indflydelse på den energipolitiske dagsorden i EU og i samarbejdet i Østersøregionen. Under svensk formandskab i The Baltic Sea Region Energy Co-operation (BASREC)[132] har der blandt andet været taget initiativ til en del aktiviteter, som workshops og seminarer, med deltagelse fra EU-kommissionen.

Foto: Johannes Jansson

I maj 2007 arrangerede Nordisk ministerråd (NMR) et seminar under FN's Kommissionen for bæredygtig udvikling (CSD-15) forhandlingerne i New York, med deltagelse af nordiske ministre. Formålet var at fremhæve Norden som foregangsregion indenfor bæredygtig udvikling og energirigtige miljøteknologier, se også nedenfor under bæredygtig udvikling. Nordisk Energiforskning arbejder for at styrke Norden som international attraktiv kundskabsregion for miljøvenlige energiteknologier og systemer. Med udgangspunkt i stærke kompetencemiljøer i Norden bidrager Nordisk Energiforskning også til opbygning af kundskab og kompetence i Nordens naboområder og fungerer som et nordisk brohoved til Europa gennem aktiv involvering i flere europæiske projekter, herunder især European Research Area Network (ERA-Net) for energiforskning og udvikling: Innovative Energy Research (INNER), Hydrogen and Fuel Cell Co-ordination (HY-CO) og Smart Grid. Sidstnævnte er i opstartsfasen.

Nordisk Energiforskning er blandt andet ansvarlig for strategiske spørgsmål og for at koordinere processen for flernationale udbud indenfor

[132] www.cbss.st/basrec

forskningssamarbejdet for innovativ energiforskning og hydrogen og brændselscelle forskning. I projektet Nordic CO_2 Sequestration ($NoCO_2$) samarbejdes der om teknologiudvikling for karbonfangst og lagring (carbon capture and storage (CCS). Forskere fra de baltiske lande og Rusland deltager i projektet. Dette projekt har resulteret i et stort antal publikationer i tillæg til uddannelse af flere PhD kandidater in Norden og i Nordens naboområder i Østersøregionen. .

Projektet NORSTORE, der er koordineret med det norske Institutt for Energiteknikk, tager udgangspunkt i materialeforskning og undersøger forskellige metoder for lagring af hydrogen. Også her deltager flere udenlandske forskere og Ph.D. kandidater.

Også mange andre projekter er igangsat på energiområdet, herunder opbygning af en webportal med bioenergi eksperter i hele Norden og i naboområdet samt bidrage til et analyseprojekt om, hvilke effekter russisk energipolitik og forskellige mængder russisk gas kan have på energipriserne i Europa.

Miljø

Det nordiske miljøhandlingsprogram 2005–2008 har en række fokusområder, hvor alle målsætningerne skal ses i et internationalt perspektiv. En lang række af miljøaktiviteterne gennemføres med europæiske partnere, herunder det nordisk-baltiske projektsamarbejde, som udgør 33 nuværende og planlagte projekter i 2007 til en samlet værdi af cirka 15 millioner danske kroner. De nordiske miljøministre diskuterer også fast europæiske sager ved deres møder, og i 2007 blev det første Miljøministermøde afholdt i Bruxelles som forberedende møde for det efterfølgende Miljørådsmøde i EU. Særlig prioriterede emner har været internationale klimaspørgsmål, kviksølvssamarbejdet i nordisk og FN-regi, marin beskyttelse i Østersøen, arktiske miljøproblemer og globaliseringen. Miljøspørgsmål er ofte af grænseoverskridende karakter, hvilket nødvendiggør en international koordinering, og miljøsamarbejdet har været tæt koordineret fra nordisk side igennem arbejdet i Nordisk Ministerråd (NMR). Det nordiske miljøsamarbejde er desuden operativt i de baltiske lande, Nordvestrusland og Ukraine gennem de betydelige miljøinvesteringer som gennemføres gennem Nordic Environmental Finance Cooperation (NEFCO)[133]. Midlerne anvendes til favorable lån til miljøprojekter og NEFCO

[133] www.nefco.org

har en betydelig projektportefølje gennem de mange midler, som administreres af NEFCO.

NEFCO har under det seneste år vedtaget en ny langsigtet strategi, og herunder er det blevet besluttet, at oprette en såkaldt Kinafond, som har til formål at sprede NEFCOs koncept til Kina. Fonden finansieres af NEFCO og Kina miljøministerium i fællesskab og har 10 millioner EURO til at investere i miljøprojekter i Kina. Resultatet af disse investeringer kan blandt andet få indflydelse på mængden af forurening, som ender i den nordiske del af Arktis.

I 2006 blev nordiske eksempler på miljøteknologi, som frakobler den økonomiske vækst fra den miljømæssige degradering og bidrager til en forbedret sundhedstilstand gemme færre harmfulde udslip, fremhævet i et indspil til EU Lissabon-processen. I 2007 har NMR udarbejdet en database, som sammenstiller økonomiske miljøvurderinger. Databasen hedder Nordic Environmental Valuation Database (NEVD) og indeholder information om ikke mindre end 192 nordiske miljøevalueringsstudier. Databasen anvendes af myndigheder til at fastsætte naturens og miljøets værdi i vurderingen af større samfundsøkonomiske analyser.

De nordiske miljøministre har i flere sammenhæng sat fokus på de globale klimaændringer og de udfordringer et ændret klima medfører. I det seneste år har NMR afholdt et nordisk side-event under FN's Miljøprograms (UNEP) markering af Verdens Miljødag den 5. juni 2007 som satte fokus på problemstillingerne ved afsmeltningen af isen i de arktiske områder. NMR har tillige i samme anledning sat fokus på offentliggørelsen af en FN rapport om isens afsmeltning i samarbejde med EUs Miljøagentur i København.

Fødevarer

Lovgivningen omkring fødevaresikkerhed og mærkning i EU er stærkt detailreguleret. Da lovgivningen generelt også skal følges af EØS-landene udgør samarbejdet herom en central del af det nordiske levnedsmiddelsamarbejde.

"EU/EØS og internationale spørgsmål" er et fast dagsordenspunkt på møder i embedsmandskomiteen, hvor man kort udveksler information og kan tage specifikke sager op, hvis man ønsker at fremme en fælles holdning til denne. Samtidig identificeres løbende temaer, hvor de nordiske lande har fælles holdninger og interesse i at øve indflydelse i EU og andre

internationale fora. Størst fordel ved nordisk samarbejde ses på ekspert- og embedsmandsniveau tidligt i beslutningsprocesserne samt i implementeringsfasen. Samarbejdet dækker også alle arbejdsgrupper og netværk.

Af konkrete samarbejdstemaer kan nævnes den kommende revision af EUs mærkningsregler, hvor Norden lægger stor vægt på bedre forbrugerinformation, og hvor tidligere nordisk samarbejde har givet gode resultater. Et andet vigtigt område er de nye hygiejne- og kontrolregler, hvor Norden ønsker at fremme ændringer i kødkontrollen, så den bliver reelt risikoorienteret og moderniseret. Som nogle af de første på verdensplan har de nordiske lande samarbejdet om afholdelse af fælles beredskabsøvelser for smitsomme og grænseoverskridende dyresygdomme, hvilket også har været landene til gavn under udbruddet af fugleinfluenza.

Jordbrug

Et af de overordnede mål for det nordiske samarbejde på landbrugsområdet er at fremme udviklingen af et europæisk jordbrug, der er bæredygtigt, mangesidigt, konkurrencedygtigt, og som praktiseres i alle dele af Europa, også i regioner med særlige udfordringer. Arbejdet inden for jord- og skovbrugsområdet har gennem årene lagt stor vægt på samarbejdet med EU om relevante projekter og udvalg, der arbejder med jord- og skovbrugsanliggender. For at understrege dette, er forhold, der vedrører EU og andre anliggender med en international dimension, et fast punkt på dagsordenen for møder i embedsmandskomiteen for Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJLS). De tre nordiske EU-medlemmer har også uformelle konsultationer før EUs landbrugsministerrådsmøder og holder dermed hinanden orienteret om nationale standpunkter forud for drøftelserne i EU. Fra nordisk side udarbejder man indspil til EU problemstillinger og til implementering af regelsæt fra EU.

Skovbrug

I EU sammenhæng diskuteres indenfor skovbrug primært sager som for eksempel skovfrø, miljø overvågning og tiltag, biodiversitet, bioenergi og illegal handel med tømmer Nordisk Ministerråd har gennem en del af EU's forskningsrammeprogrammer og forskningsprogrammer haft mulighed for samarbejde og komme med indspil i forhold til det nordiske skovbrugsforskningssamarbejde. Man samarbejder nordisk med succes

om forprojekter til EU og deltager i et EU ERANET kaldet WOODWISDOM.

Genetiske ressourcer

Det nordiske samarbejde inden for genetiske ressourcer har en vigtig rolle set i forhold til indflydelse på EU niveau og på andre internationale processer. Senest har det nordiske samarbejde bidraget med et væsentligt indspil om adgang og rettigheder til genetiske ressourcer, og NMR har øget sit samarbejde med både FN's Food and Agricultural Organisation (FAO) og EU inden for området. EU og FAO har tilkendegivet, at et tættere samarbejde ønskes med NMR om nuværende og kommende politisk aktuelle temaer inden for blandt andet husdyrgenetiske ressourcer og skovgenetiske ressourcer.

Nordisk Ministerråd (NMR) vil oprette en ny institution "Nordisk Genressource Center" fra og med januar 2008. Nordisk Genressource Center er en fusion af den nordiske institution Nordisk Genbank og de to nordiske samarbejdsorganer Nordisk Genbank Husdyr og Nordisk Skovbrugs Frø- og Planteråd. Oprettelsen af Nordisk Genressource Center skal blandt andet ses som en styrkelse og effektivisering af det nuværende nordiske samarbejde om genetiske ressourcer.

Nordisk Genressource Center (NordGen) skal være et nordisk kundskabscenter for genetiske ressourcer og deres bæredygtige anvendelse. NordGen skal fremme det nordiske samarbejde om bæredygtig forvaltning, udnyttelse og bevaring af genetiske ressourcer til gavn for jordbrug, havebrug, skovbrug og fødevareproduktion i Norden. Centret skal bygge videre på den kompetence, som allerede findes i det nordiske samarbejde, og i stigende grad anvende denne viden i et tværfagligt og helhedsorienteret perspektiv. Endelig skal det være muligt for NordGen at bidrage positivt til udviklingen af for eksempel fødevaresikkerhed og næringsudviklingen i og udenfor Norden, samt bidrage med bæredygtige løsninger på kommende nye udfordringer som for eksempel klimaforandringer, fødevareudvikling og fornybare energikilder.

Biodiversitet

De nordiske lande var stærkt engageret i forhandlingerne og implementeringen af biodiversitetskonventionen og gennem forhandlingerne vedr. et legalt rammeværk for genetiske ressourcer mad og landbrug i FN's Føde-

vareorganisation FAO. Norden er en af de første regioner, som gennem projektet om rettigheder og adgang til genetiske ressourcer har analyseret forskellige scenarier, og dette arbejde kan på grund af sin nyskabende natur være af interesse for øvrige lande og regioner. NMR opstillede stande på Biodiversitetskonventionens partsmøde i Brasilien i sommeren 2006 samt på FAOs Kommission for genetiske ressourcer for mad og landbrug i Italien i juni 2007. Begge stande fremviste det arbejde, der er gennemført i nordisk sammenhæng med hensyn til biodiversitet, genetiske ressourcer og naturbeskyttelse.

Landdistriktspolitik

Landdistriktsproblematikken er et vigtigt element i både de nationale og i EU's landbrugspolitikker. Ministerrådet for Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (MR-FJLS) har i juni 2007 godkendt arbejdet i en nordisk tænketank ved navn "NordFram", der har beskæftiget sig med fremtidige Jordbrugs og Kulturlandskab. Ministrene godkendte tænketankens anbefalinger til at arbejde videre nordisk og europæisk med med landdistriktsudvikling, herunder med spørgsmål, der relaterer sig til implementering af EUs landdistriktspolitik og afkobling af EU landbrugsstøtten. Det skal i højere grad bygges videre på de potentialer som landdistrikterne har, ikke alene som produktionsgrundlag for jord- og skovbrug, men langt bredere som eksempelvis at vurdere mulighederne for udvikling af turisme og bosætning.

Bæredygtig udvikling

Bæredygtig udvikling er en fortsat udfordring og en proces under stadig udvikling nationalt, regionalt og internationalt. Den reviderede nordiske strategi "Hållbar utveckling – en ny kurs för Norden" trådte i kraft i januar 2005. Strategien indeholder de nordiske landes langsigtede mål for bæredygtig udvikling op til år 2020 sammen med de mål og tiltag, der er nødvendige i perioden 2005–2008 for at opnå disse langsigtede mål for en række fagministerråd og indsatsområder[134].

Den nordiske bæredygtighedsstrategi 2005–2008 skal blandt andet bruges som løftestang for at påvirke de internationale indsatser om bæredygtig udvikling. Den viser også, at den nordiske samarbejdsmodel kan

[134] Strategien samt oplysninger om indsatserne i forbindelse hermed findes på www.norden.org/baeredygtig_udvikling/sk.

anvendes på dette område. Da den reviderede nordiske strategi også fokuserer på den økonomiske og sociale dimension, understøtter den EUs Lissabon-proces. Den reviderede europæiske strategi for bæredygtig udvikling blev godkendt på Det Europæiske Råds sommermøde 2006. Den nordiske strategi er bredere og mere omfattende.

Det nordiske sæt af indikatorer, som de nordiske samarbejdsministre vedtog i juni 2006 og som knytter sig til den reviderede nordiske strategi for bæredygtig udvikling, understøtter de internationale bestræbelser i EU, OECD og FN på at udvikle indikatorer om bæredygtig udvikling.

I det nordisk samarbejde søger NMR også at følge op på handlingsplanen fra "World Summit on Sustainable Development" fra 2002 (WSSD) og på den 15 års opfølgningsplan, der er fastsat i FN's kommission for bæredygtig udvikling (CSD), ligesom man støtter EU's indsats herom. I 2007 præsenterede NMR således de nordiske indsatser og spidskompetencer vedrørende klimaforandringerne og energi på en vellykket side event under den politiske High Level del af mødet i CSD15. Nordiske ministre præsenterede visioner for at fremme en bæredygtig udvikling på disse områder.

I samarbejde med FAO Comittee on Fisheries (COFI) blev der arrangeret konferencen "Implementing the Ecostystem Approach to Fisheries, EAF" i Bergen i september 2006 som optakt til COFI-mødet i 2007. På COFI-mødet blev en Nordisk deklaration om økosystemtilnærmelsen forelagt sammen med rapport fra Bergen-konferencen. Deklarationen anbefalede COFI at medvirke til en yderligere afklaringer om institutionelle og socioøkonomiske problemstillinger i implementeringen af EAF. COFI noterede anbefalingen i mødereferatet.

Ministermødet i 2006 vedtog en deklaration om IUU-fiskeri, som slår fast, at NMR er med i den internationale bestræbelser for at bekæmpe IUU fiskeri, især i Nordatlanten. Ministerrådet har medfinansieret projektet om havnestats kontrol i FAO-COFI processen og vil videreføre dette initiativ til den praktiske implementering. Ministerrådet støtter også projekter som har til formål at vække opmærksomhed på IUU's økonomiske drivkræfter.

8.4 Grænsehindringer – styrkelse af det indre marked

Nedbrytandet av gränshinder

I takt med att EU utvidgas med nya medlemsländer och den globala konkurrensen hårdnar, blir det alltmer viktigt för de nordiska länderna att säkerställa den fria rörligheten och en väl fungerande inre marknad i Norden. Målet är en gradvis fördjupad nordisk integration. Såväl företag som privatpersoner upplever ofta Norden som en inre marknad som fritt kan tillgås för handel, företagande, studier och arbete. Trots detta finns det fortfarande ett stort antal barriärer som behöver övervinnas innan denna frihet är fullt uppnådd. Arbetet med att nedbryta dessa barriärer och för att göra Norden till en föregångsregion i Europa pågår ständigt.

Under perioden 2003–2005 fungerade den tidigare danske statsministern Poul Schlüter som en så kallad särskild representant med uppgift att driva på arbetet med att nedbryta nordiska gränshinder. Dennes mandat löpte ut vid utgången av 2005. Under det norska ordförandeskapet i Nordiska Ministerrådet (NMR) 2006 utvecklades i stället en modell som innebar att särskilda "pådrivare" utsågs inom näringslivs- respektive social- och hälsoområdet. Denna nya ordning ska leda till ökad fokusering och effektivisering av arbetet med att nedbryta gränshinder inom dessa sakområden. De nordiska statsministrarna meddelade under sommarmötet 2007 att ländernas regeringar kommer att utarbeta en konkret förteckning över åtgärder för att häva de gränshinder för människors umgänge och rörlighet samt företags verksamhet som fortfarande föreligger i Norden. Man eftersträvar att med alla medel undanröja svårigheter som medborgarna kan stöta på i det nordiska umgänget. En redogörelse för kvarvarande gränshinder samt genomförda och planerade åtgärder för att undanröja dessa, skall presenteras löpande på de nordiska statsministrarnas höstmöten från och med 2007.

Under 2007 har NMRs gränshindersarbete också etablerat kontakter med EU-kommissionen och SOLVIT, som är EU-kommissionens problemlösarsystem för såväl privatpersoner som företag, och inte minst dess representanter i de nordiska länderna. Förhoppningen är att under året befästa och ev. formalisera banden mellan Nordiska ministerrådet och nordiska SOLVIT i syfte att delge varandra information om problem och/eller hänvisa nordiska respektive europeiska problemfall till varandra. En nordisk arbetsgrupp har under 2006 och 2007 arbetat fram en

årsrapport rörande de fall där frågor kring studiestöd kan betraktas som gränshinder. Våren 2007 utkom deras tredje årsrapport. Man kommer också att avhålla en konferens kring dessa frågor hösten 2007

Informationsarbetet och Hallå Norden

Parallellt med arbetet att nedbryta juridiska och administrativa gränshinder, fortsätter NMR informationstjänst, Hallå Norden[135] att informera medborgare, myndigheter och företag om gällande regelverk i Norden för att på så sätt underlätta den fria rörligheten. Hallå Norden-portalen görs om under 2007 för att i än högre utsträckning kunna fungera som en samlande kunskapsbank. På Hallå Nordens webbportal finns också sedan 2005 ett virtuellt nordiskt skattekontor[136] och det pågår sedan november 2005 ett arbete med att utveckla en nordisk socialförsäkringsportal som ytterligare ska underlätta mobiliteten i Norden. Portalen, som liksom skatteportalen också ska finnas tillgänglig på Hallå Norden-portalen, förväntas vara färdig för lansering i juni 2008.

För att ytterligare underlätta privatpersoners och företags mobilitet i Norden arrangerar Hallå Norden i länderna sedan ett antal år tillbaka, informationsseminarier för handläggare på nordiska myndigheter i syfte att höja den allmänna kunskapsnivån hos de tjänstemän som normalt handlägger internordiska ärenden. Detta har tidigare finansierats från år till år på projektbasis. Sedan januari 2007 utgör dessa informationsseminarier dock en permanent del av NMRs informationsarbete.

8.5 Nordisk velfærdsinnovation – fremtidige velfærdsudfordringer

De nordiske velfærdssamfund står i dag overfor nye udfordringer som i høj grad knytter sig til udviklingen på den internationale arena – både i forhold til den globale udvikling, det udvidede EU, og forandringer i Naboskabslandene. Nordisk ministerråd (NMR) sætter fokus på de kommende udfordringer; hvor en stigende ældrebefolkning øger udgifterne til sundhedsservice, ældreomsorg og pensionsydelser. Dette sker samtidigt med at en reduceret arbejdsstyrke gør det sværere at sikre de nødvendige

[135] www.hallonorden.org
[136] www.nordisketax.net

ressourcer til at opfylde den stigende efterspørgsel efter velfærdsydelser, herunder sikre kvalificeret arbejdskraft og finansieringsgrundlag.

Der foregår meget innovation og udviklingsarbejde indenfor velfærdsområdet i Norden. Særlig begerebet "flex-security" hare været på den europæiske dagsorden. I forbindelse med afslutning af NMRs velfærdsprogram i 2006, et femårigt forskningsprogram, er der produceret ny og nyttig viden som har givet et solidt underlag for den videre debat om udvikling af det nordiske velfærdssamfund.

Forskningsprogrammet er blevet fulgt op af en række konkrete initiativer blandt andet en debatrapport om den nordiske velfærdsmodels fremtid i en global konkurrenceøkonomi som det danske ugebrev "Mandag Morgen" har udarbejdet for NMR. Rapporten blev lanceret på Nordisk Råds Session i efteråret 2006 under en paneldebat med nordiske socialministre, NGO'er og repræsentanter fra det private erhvervsliv. Der blev her stillet skarpt på centrale spørgsmål – nemlig om man overhovedet kan tale om en nordisk velfærdsmodel og om velfærdssamfundet er en forudsætning eller trussel for de nordiske landes konkurrence evne – og hvilke udfordringer de nordiske velfærdssamfund står overfor. Rapporten 'Spillet om den nordiske velferden'[137] er også oversat til engelsk i 2007. I 2007 lanceres endvidere en nordisk velfærdsportal[138] som informerer om NMRs indsats på området.

8.6 Andre eksempler på fagministerrådenes arbejde i en international ramme

Nordiska datorspelprogrammet

Nordiska datorspelprogrammet ska säkra tillgången till nordiska kvalitetsdatorspel för barn och unga.

Bakgrund

Folken i de nordiska länderna är bland de största brukarna av media och kultur i världen. Det globala inflytandet är mycket starkt – och uppskattat – i dessa moderna, kommunikationsintensiva samhällen. Nordiska upp-

[137] www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2006:768
[138] www.nordically.org

hovsrätter har historiskt satt avtryck i global ungdoms- och barnkultur och media, samtidigt som dator- och TV-spel har blivit ett ledande underhållningsmedium för den yngre generationen i Norden.

Den nordiska dator- och TV-spelmarknaden är nu nummer sex eller sju i storlek i världen, medan per capita-försäljningen är jämnstor med Japans, och närmar sig Storbritanniens och USA:s. Samtidigt är de nordiska spelutvecklarna erkända som en global kraft att räkna med, som har byggt en nettoexporterande industri, vilken tydligt är bland de tio största i världen i storlek och försäljning.

Trots dessa framgångar står nordiska spel för mindre än 1 % av titlarna som saluförs i Norden, och mindre än 5 % uppvisar något nordiskt inslag som språk, produktionsort, ägandekontroll eller upphovsrättens ursprung.

Illustration från utvecklingsstödprojektet "Limbo"

Genom de nordiska kulturministrarnas beslut sjösattes Nordiska datorspelprogrammet i januari 2006. Programmet planeras att löpa fram till 2012.

Bara en livskraftig, exporterande nordisk datorspelindustri kan leverera nordiska kvalitetsdatorspel för barn och unga. Därför kommer Nordiska datorspelprogrammet att erbjuda:

Förbättrad information, med marknadsdata till spelutvecklarna och titel- och publiceringsdata till konsumenterna, ligger till grund för en mera

välfungerande marknad, där försäljnings- och exportansträngningar också kommer att initieras och stödjas.

Digital distribution garanterar spelutvecklarna tillgång till konsumenterna, och ett effektivt lokaliseringssystem sänker kostnaderna för spel på nordiska språk.

Direkt stöd till nyskapande nordiska kreativa projekt, med tiden uppgående till två tredjedelar av den tillgängliga finansieringen, kommer att generera nya nordiska upphovsrätter, och genom att se till att dessa distribueras digitalt i Norden kommer Nordiska datorspelprogrammet att säkra en bred tillgång till nordiska kvalitetsdatorspel i framtiden.

Nordiska datospelprogrammet är den drivande kraften bakom den starka nordiska närvaron vid branschevenemang som E3, GDC, Games Convention i Leipzig och Game Connection, som äger rum i Lyon, San Francisco och Tokyo. Till detta kommer NordicGame.Net – databasen och portalen för informationsutbyte – att ge unik tillgång till de nordiska producent- och konsumentmarknaderna. Programmet arrangerar varje år Nordic Game-konferensen, Europas största datorspelkonferens.

Nordiska datorspelprogrammet är initierat och finansierat av Nordiska ministerrådet.

Nordisk sprog

Som led i arbejdet med at øge sprogforståelsen mellem de skandinaviske sprog blandt unge udviklede Danmarks Radio i samarbejde med Nordisk Ministerråd en hjemmeside med titlen Nordisk Sprog[139]. Her kan unge lytte til de nordiske sprog, quizze, følge sprogets udvikling i Norden og ikke mindst tage en tur i lydstudiet, hvor de kan lave deres egen rap. Hjemmesiden blev i oktober 2006 tildelt Best Global Website Award[140] – en udmærkelse for Internettets mest innovative hjemmeside om flersprogede og flerkulturelle emner.

Samarbejde om alkohol

Alkoholkonsumtionen har stigit i alla nordiska länder. Den höga konsumtionen har lagt sina spår i skadeutvecklingen. År 2006 var ett viktigt år för det internationella samarbetet kring alkoholfrågan. Milstolpar var bland annat publiceringen av WHO:s ramprogram "Framework for Alcohol

[139] www.dr.dk/nordisksprog

[140] www.bestglobalwebsiteaward.com/en/info/award_2006.htm

Policy in the WHO European Region", kommissionens rapport Alcohol in Europe samt EU-strategin för att stödja medlemsstaterna i arbetet med att minska de alkoholrelaterade skadorna. Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälsa och konsumentfrågor formulerade i november 2006 sina slutsatser till EU-strategin.

I takt med att alkoholfrågan får högre prioritet blir det allt viktigare att de nordiska länderna upprätthåller och utvecklar sin expertis på området. De nordiska social- och hälsoministrarna har beslutat att det fortsättningsvis skall avgivas en årlig statusrapportering till de nordiska ministrarna och att det ges fortsatt prioritet till det nordiska alkoholsamarbetet i alkoholfrågan. Nordiskt center för alkohol- och drogforskning (NAD) bistår i insamlandet av relevant kunskap som underlag för årsrapporteringen samt till framtida uppdateringar av samarbetsdeklarationen från år 2004. NAD stimulerar och koordinerar nordisk rusmedelsforskning och understöder dess utbyte och kontakt med EU-projekt.

WHOs regionale ministerkonference om fedme

Bedre sundhed og livskvalitet for alle nordiske borgere gennem mad og motion er en politisk topprioritet, og er også af stor international betydning på grund af den stærkt stigende overvægts- og fedmeproblematik globalt set. Den nordiske handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet fra juli 2006 blev derfor brugt som udgangspunkt for de nordiske landes deltagelse i WHOs regionale (Europa) ministerkonference om fedme i november 2006. Handlingsplanen er mere ambitiøs og konkret end det charter WHO vedtog på mødet, men er overordnet i overensstemmelse med dets forslag til initiativer og retningslinjer. Denne koordination med WHO vil fortsætte i det kommende år.

Jämställdhet

Konferencen "The Process Towards Integrering a Gender Perspective in the Budgetary process (Gender Budgeting) – the Nordic Experience" arrangerades i Helsingfors i november 2006 i samarbete med United Nations Development Fund for Women (UNIFEM) och Europarådet. Konferensen riktade sig till politiker, tjänstemän och experter som arbetar med gender budgeting och i konferensen deltog 170 personer. Konferensen var slutkonferens på det nordiska projektet Integrering av ett könsperspektiv i de nordiska statsbudgetarna och på konferensen presenterades projektrap-

porten "Nu handlar det om pengar (Now it's about the money"[141]. Projektet har bidragit till ny kunskap och spridning av kunskap genom att etablera ett samarbete mellan finansministerier i Norden och andra aktuella aktörer kring metoder för att jämställdhetsbedöma den ekonomiska politiken. Detta har bland annat gjorts genom att genomföra nationella pilotprojekt i samtliga nordiska länder. Inom ramen för det nordiska projektet har även utvecklats metoder och modeller för integrering av ett köns- och jämställdhetsperspektiv i statsbudgetarna.

Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning (NIKK)[142] samarbetar med EU-kommissionens Women & Science-enhet i frågor kring forskningspolitik ur ett könsperspektiv. NIKK deltar i det europeiska samarbetet inom könsforskningen, bland annat i Association of Institutes for Feminist Education and Research in Europé (AOIFE), i Advanced Thematic Network in European Women's Studies (ATHENA). NIKK deltar i ett forskningsprojekt finansierat av EU-kommissionen tillsammans med 14 partners i Europa. Det fyraåriga forskningsprojektet kring kön och medborgarskap i ett multikulturellt Europa - Gendered Citizenship in Multicultural Europe: The Impact of Contemporary Women's Movements (FEMCIT) inleddes i februari 2007. NIKK leder ett delprojekt (Work Package 2) om Socialt medborgarskap: föräldraledigheter och barnomsorg.

Ny Nordisk Mad

Den 1. november 2006 blev programmet Ny Nordisk Mad lanceret[143]. Med Ny Nordisk Mad vil de nordiske regeringer gøre Norden synlig på det gastronomiske verdenskort. Projektet arbejder med den nordiske madkunst tilberedt af rene og sunde råvarer og fødevarer fra både landbrug og fiskeri. Et af målene er at tilbyde befolkningen en kost, der bidrager til bedre sundhed og livskvalitet.

Ny Nordisk Mad løber fra 2007–2009 og ledes af en styregruppe med repræsentanter fra erhvervsliv, myndigheder, gastronomien, producenter, forbrugersiden og turistbranchen. I 2007 skal det arrangeres aktiviteter med udgangspunkt i Ny Nordisk Mat både i Riga og i Skt. Petersborg.

---

[141] www.gender.norden.org

[142] www.nikk.uio.no

[143] www.norden.org/jord_skog/nordisk_mat

8.7 Samarbejde med Europarådet

Sundhed og helse

Genom att sätta särskild fokus på handikappområdet fortgår arbetet med att bevara en aktiv roll i EU:s Nordliga Dimensions Partnerskap gällande social- och hälsofrågor inom Ministerrådet för social- och hälsopolitik.

I frågor om handikapp är Europarådet numera en betydande samarbetspartner för Nordiska ministerrådets sekretariat på social- och hälsoområdet.

Inom ramen för Partnerskapet har initiativ tagits för utvecklingen av Rysslandssamarbetet, vilket har inneburit att Samarbetsprogrammet för barn med nedsatta funktioner och deras familjer i de tre baltiska länderna och Nordväst-Ryssland har godkänts som ett ramprogram. Se också kapitel 2.2.

Under hösten 2007 kom en konferens att hållas i St. Petersburg med temat "Community Living for Disabled Children". Värdar för evenemanget var det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet, det ryska ordförandeskapet i Europarådet och det finska ordförandeskapet i EU. Tidigare under året hölls även mötet Den Nordliga Dimensionens Partnerskap for Public Health and Social Wellbeing i St. Petersburg.

En uppföljning av det nordiska handlingsprogrammet "Design för alla" har gjorts. Ett viktigt insatsområde är ett treårigt samarbetsprogram (fastlagt i april 2006) inriktat på barn och unga med funktionshinder och deras familjer i de baltiska länderna och nordvästryssland. Det pågår också ett antal projekt som har anknytning till Europarådet.

Miljø

Nordisk Ministerråd (NMR) har en observatørpost i Europarådets Kulturarvskomité, og herigennem har NMR mulighed for at følge de europæiske drøftelser samt komme med indspil og information om det betydelige arbejde, som gennemføres i Norden vedrørende beskyttelse af den nordiske kulturarv vedrørende kulturminder, kulturmiljøer og naturtyper, samt betydningen af de kulturelle og historiske aspekter i Norden, herunder oprindelige folks levevilkår.

Børn og unge

NORDBUK – Nordisk Børne- og Ungdomskomité – udgav i november 2005 i samarbejde med Europarådets ungdomssektor en håndbog om "menneskebiblioteker". Europarådet stod for udgivelser på blandt andet engelsk, fransk og ungarsk, mens Nordisk Ministerråd har finansieret udgivelser på dansk, finsk, islandsk, norsk og svensk. Idéen om "menneskebiblioteker" opstod på initiativ af unge i Norden og blev afprøvet første gang i år 2000 på Roskilde Festivalen i Danmark. Menneskebiblioteket fungerer nøjagtig som et normalt bibliotek - lånerne kommer og låner en "bog" i en begrænset periode. Der er kun én forskel: Bøgerne på Menneskebiblioteket er mennesker, og bøgerne og lånerne indgår i en personlig dialog. Bøgerne på Menneskebiblioteket er mennesker, som repræsenterer grupper, som jævnligt bliver mødt med fordomme og som hyppigt oplever at de bliver udsat for diskrimination og/eller social udelukkelse. NORDBUK har desuden deltaget i udviklingen af rollespil for nordiske og baltiske ungdomsorganisationer som led i Europarådets kampagne "All different – all equal", der finder sted i 2006–2007.

Bilag I: Fakta Norden

Allmänt

Figur 1a. Total landyta i km^2, 2007

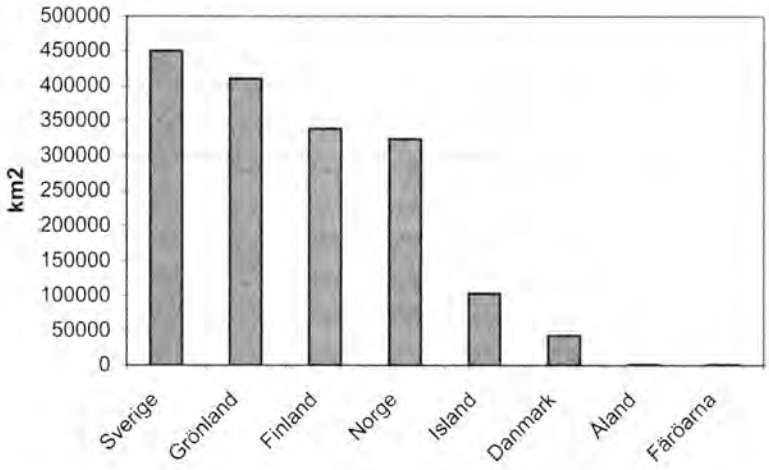

Anm: Norge exklusive Svalbard (61020 km2) and Jan Mayen (377 km2). Grönlands yta avser isfri landyta.
Källa:Nordisk statistisk årsbok 2007.

Figur 1b. Total landyta, km^2, 2007

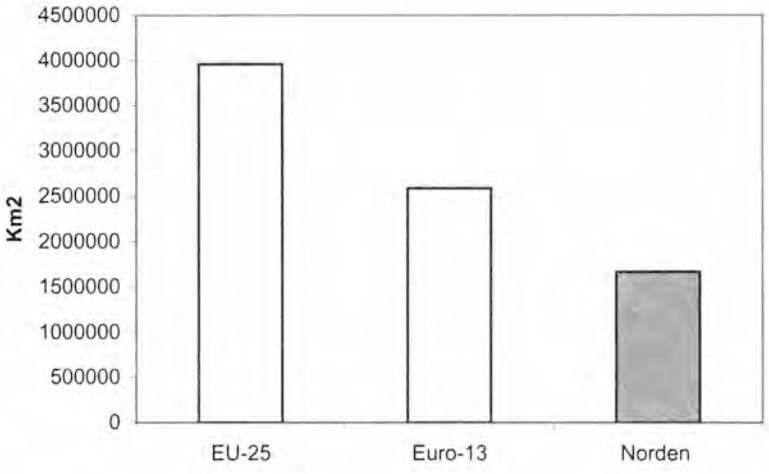

Anm: Grönlands yta avser isfri landyta. EU-25 år 2003
Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007

Figur 2a. Antal i befolkningen, 2007

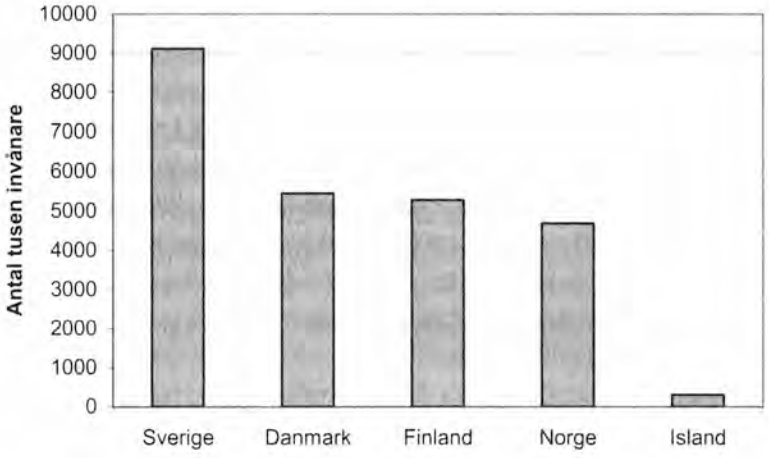

Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007

Figur 2b. Antal i befolkningen. 2007

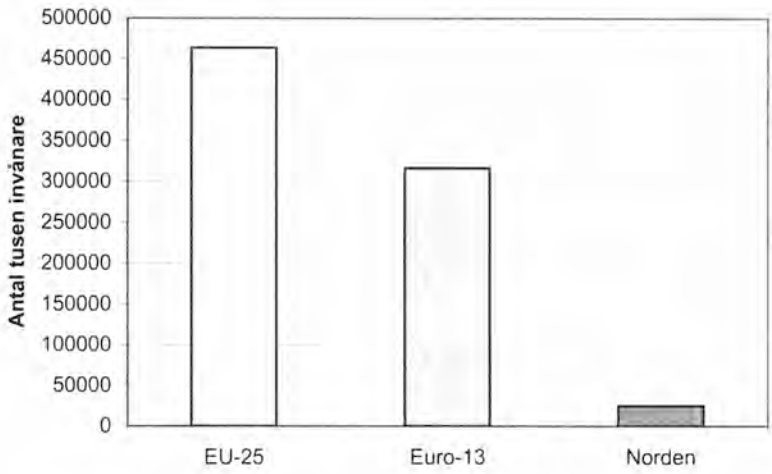

EU-25 och Euro-13 år 2006
Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007 och Eurostat.

Figur 3. Invånare per km^2, 2007

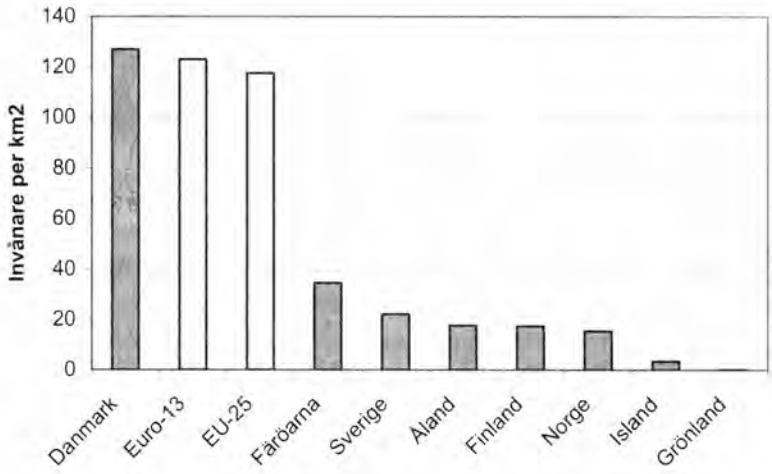

Anm: Per km^2 land area= total area förutom vattenarea. Grönland avser area landarea fri från is. Danmark: Invånare fördelat på total area. Norge: Invånare fördelat på den totala arean fastland. Euro-13 2006 og EU-25 2003
Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007 och Eurostat.

Demografi

Figur 4. Andel under 15 år samt över 65 år som procent av befolkningen, 2007

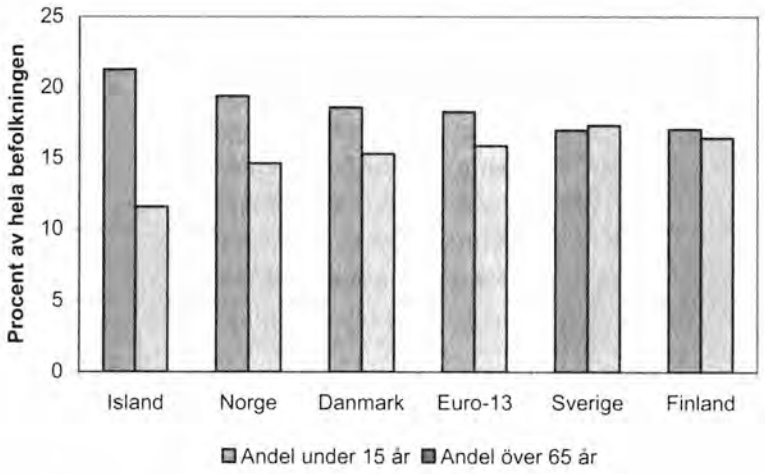

Euro-13 2006
Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007

Figur 5. Medellivslängd i genomsnitt, kvinnor och män, 2006

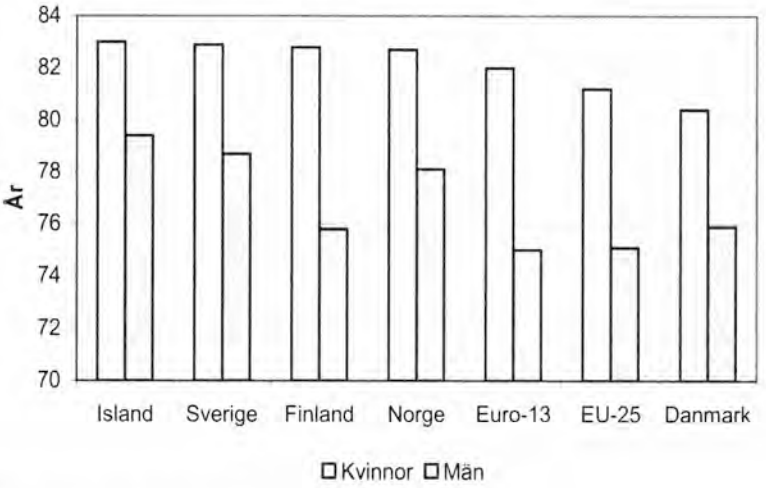

Anm: Avser medellivslängd från födseln. Eurp-13 og EU-25 år 2004
Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007 och Eurostat

Figur 6. Fertilitet. Genomsnittligt antal födda barn per kvinna, 2006

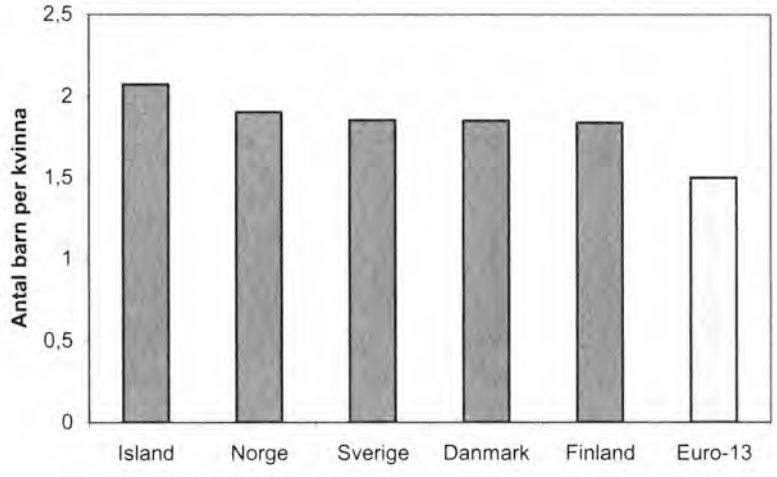

Euro-13 år 2005.
Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007

Ekonomi

Figur 7. BNP per capita i köpkraftsparitetsjusterad Euro, 2006.

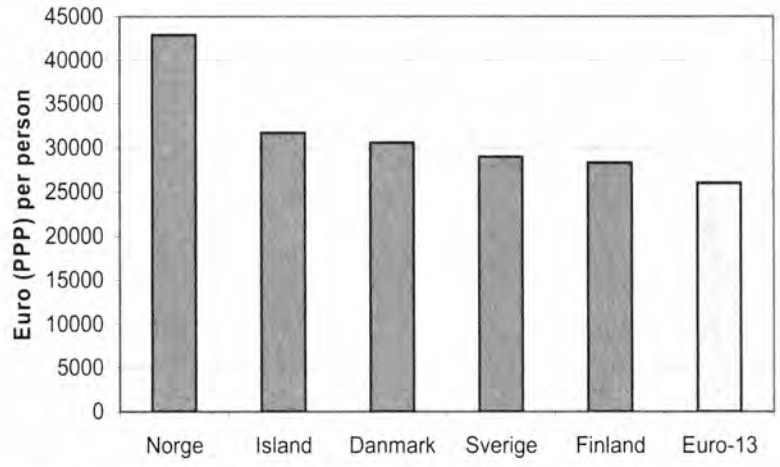

Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007

Figur 8. Genomsnittlig tillväxt i BNP, fasta priser, 2002-2006

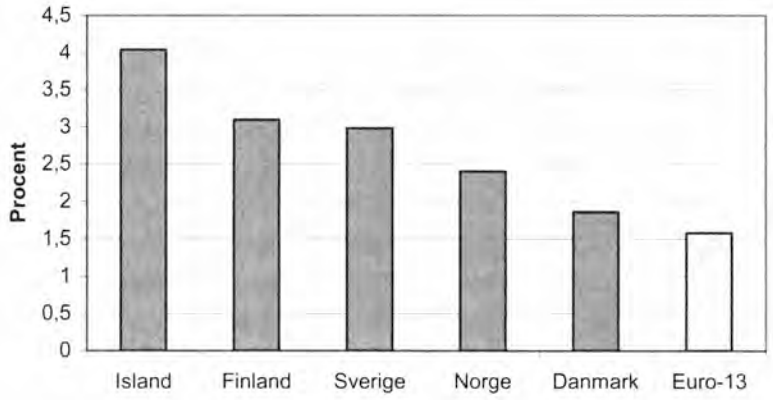

Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007

Internationell handel

Figur 9. Handelsbalans som andel av BNP, 2006

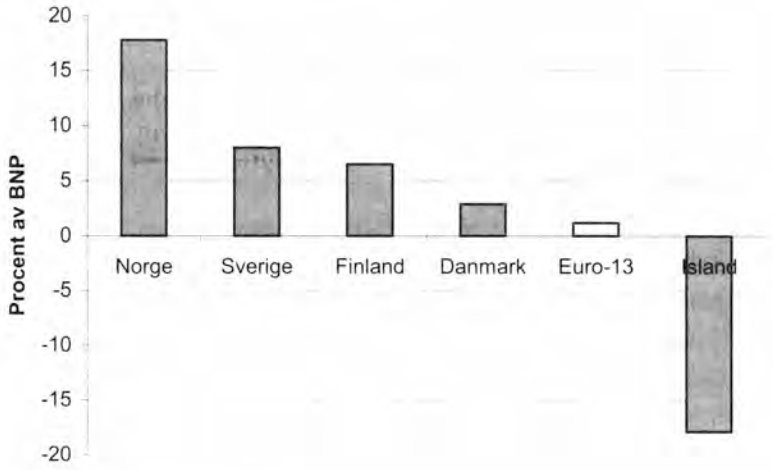

Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007

Figur 10. Handelsnetto olika varugrupper i 1000 miljoner EURO, 2006.

	Livsmedel och dyligt (SITC 0+1)	Råvaror utom bränsle, (SITC 2+4)	Bränsle och dyligt (SITC 3)	Kemiska produkter (SITC 5)	Halvfabrikat samt övriga färdiga varor (SITC 6+8)	Maskiner och transportmedel (SITC 7)
Norge	1,7	-3,0	63,4	-2,4	-4,5	-12,6
Sverige	-3,2	3,2	-5,5	2,9	6,4	12,3
Danmark	5,2	0,7	4,3	1,6	-2,8	-4,8
Finland	-1,5	-1,4	-5,2	-2,3	9,7	5,3
Island	1,1	-0.2	-0,4	-0,3	-0,5	-1,9

Anm: Handelsnetto avser export-import
Källa: Eurostat

Arbetsmarknad

Figur 11. Sysselsättningsgrad år 2006 i den arbetsföra befolkningen 15-64 år

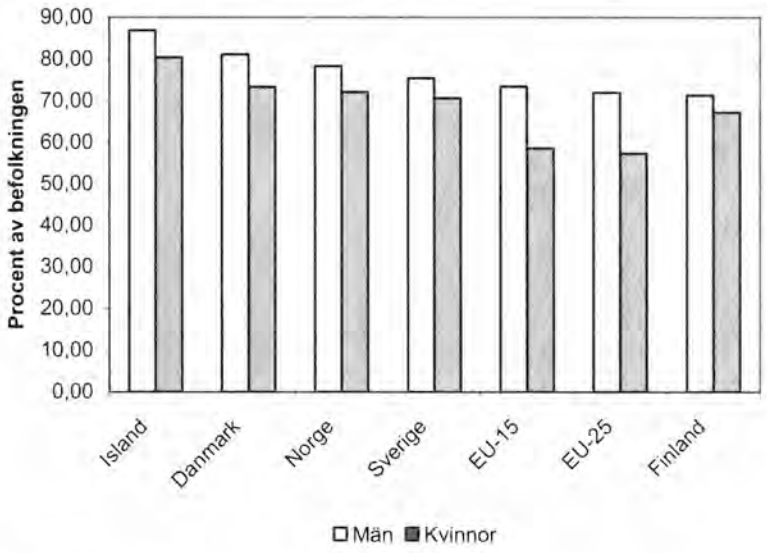

Anm: Islands värde är för 2005
Källa: Eurostat

Figur 12. Arbetslöshet som andel av arbetskraften år 2006.

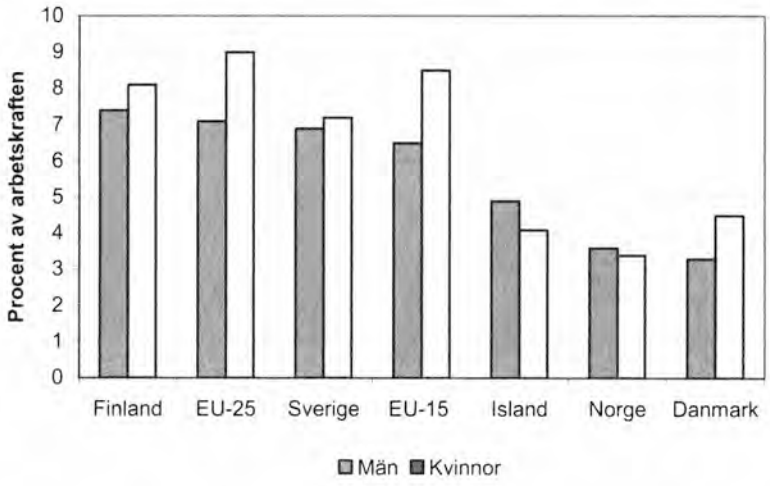

Anm: Islands värde är för 2005

Källa: Eurostat

Figur 13. Fördelning av sysselsättning efter branschtyp 2006 i procent av total sysselsättning

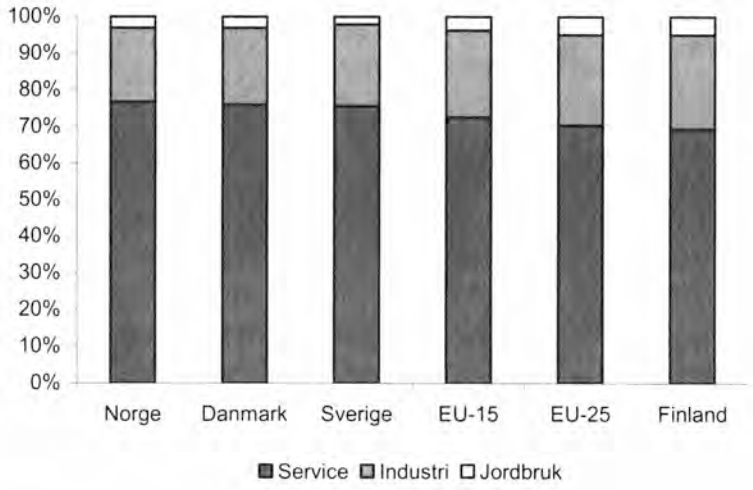

Källa: Eurostat

Utbildning och forskning

Figur 14. Andel av den vuxna befolkningen 25-64 år med minst längre gymnasial utbildning 2006

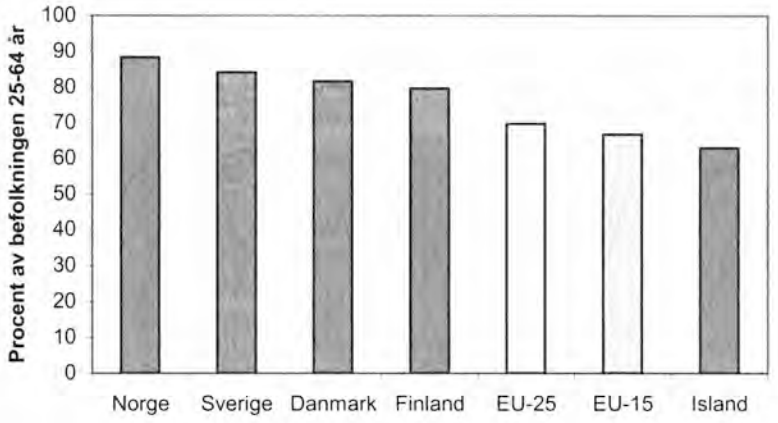

Anm: Norge och Finland avser preliminärt värde. Island avser preliminärt värde för 2005.
Källa: Eurostat

Figur 15. Utgifter för forskning och utbildning (FoU) 2005 som andel av BNP

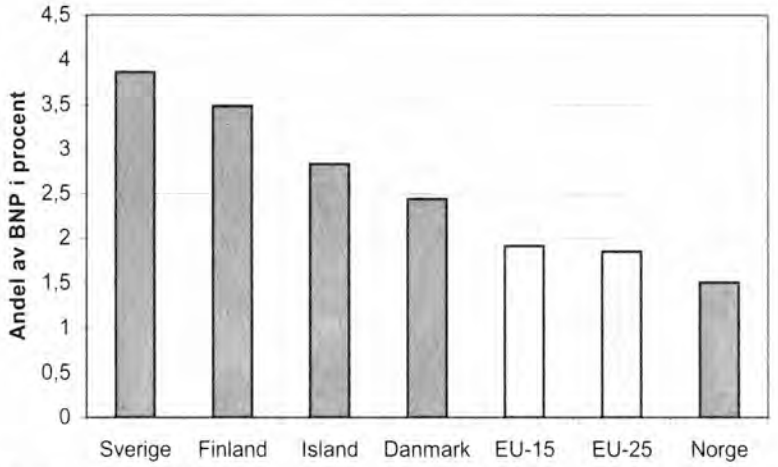

Anm: Island avser år 2004. Danmark och Norge avser preliminära värden, EU-15 och EU-25 avser prognostiserade värden
Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007 och Eurostat

Socialt skydd

Figur 16. Utgifter för socialt skyddsnät 2005 som andel av BNP. De nordiska länderna samt EU-15 och EU-25.

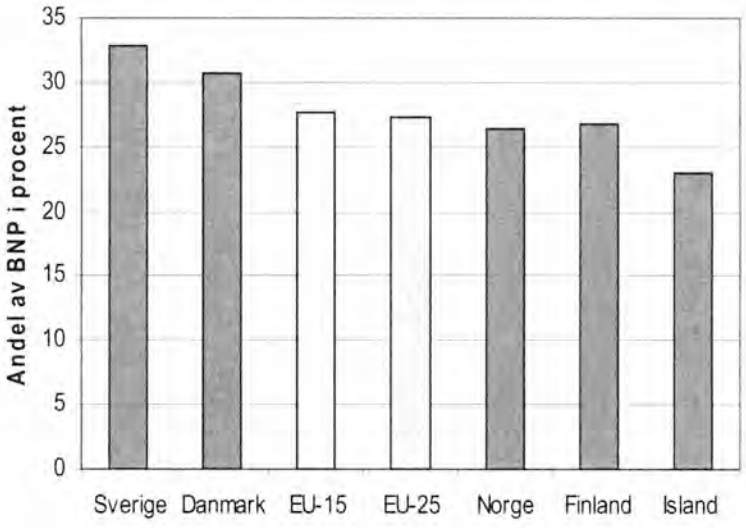

Anm: För EU-15 och EU-25 avser uppgifterna estimat. För Sverige är värdet preliminärt. Utgifter för socialt skydd innehåller kostnader för socialbidrag till individer eller hushåll, administrativa kostnader samt övriga kostnader för socialt skydd.
Källa: Eurostat

Miljö och energi

Figur 17. Utsläpp av växthusgaser i CO^2 -ekvivalenter, ton per capita, 2004

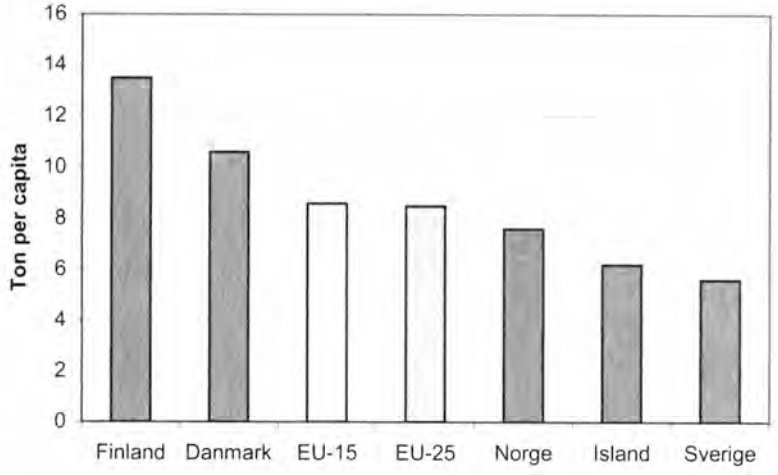

Källa: Eurostat

Figur 18. Energiproduktion år 2005, 1000 ton oljeekvivalenter

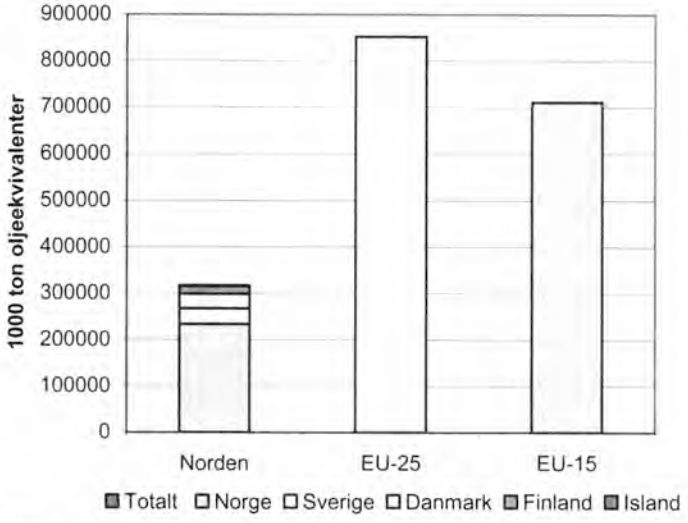

Källa: Eurostat

Figur 19. Energiintensiteten i produktionen 2005 i relation till real BNP. Kilo oljeekvivalenter per 1000 Euro

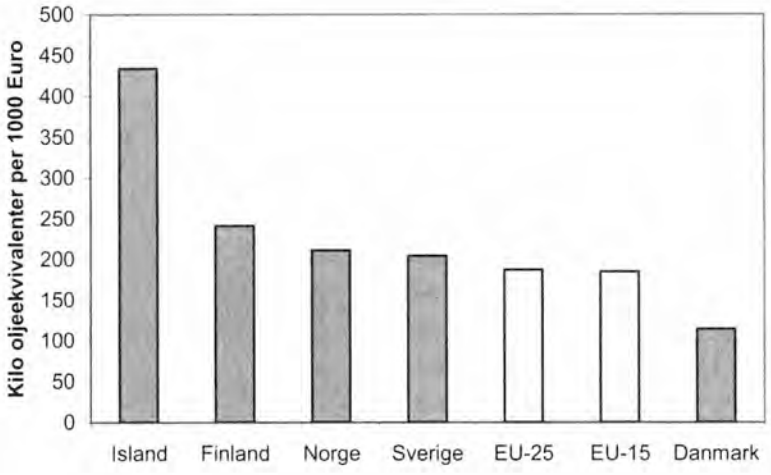

Anm: EU-25 avser år 2004.
Källa: Eurostat

Offentliga finanser

Figur 20. Genomsnittligt skattetryck 2006. Totala skatteintäkter som andel av BNP

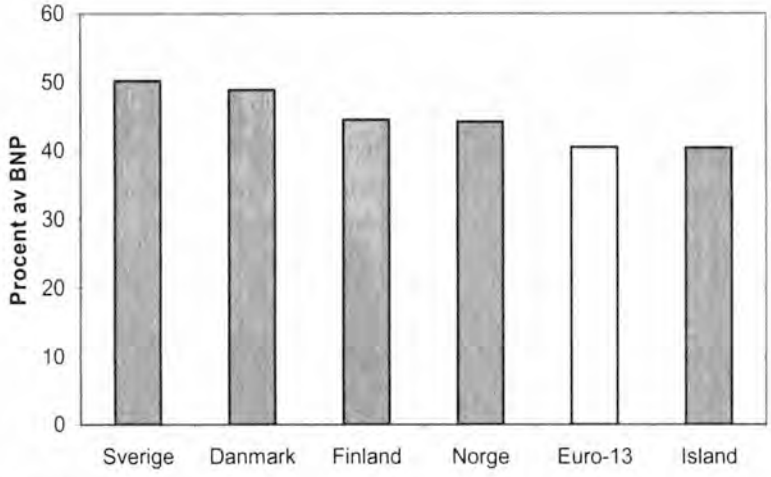

Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007

Figur 21. Offentliga sektorns överskott som andel av BNP, 2006

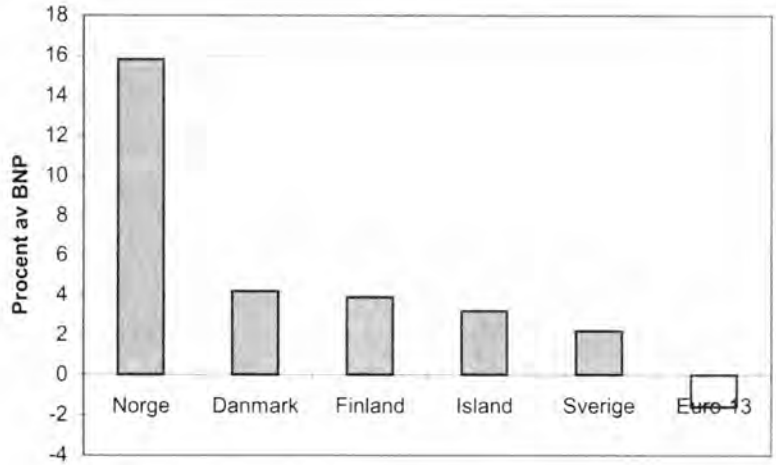

Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007

Figur 22. Fördelning av de offentliga utgifterna 2005 som andel av BNP

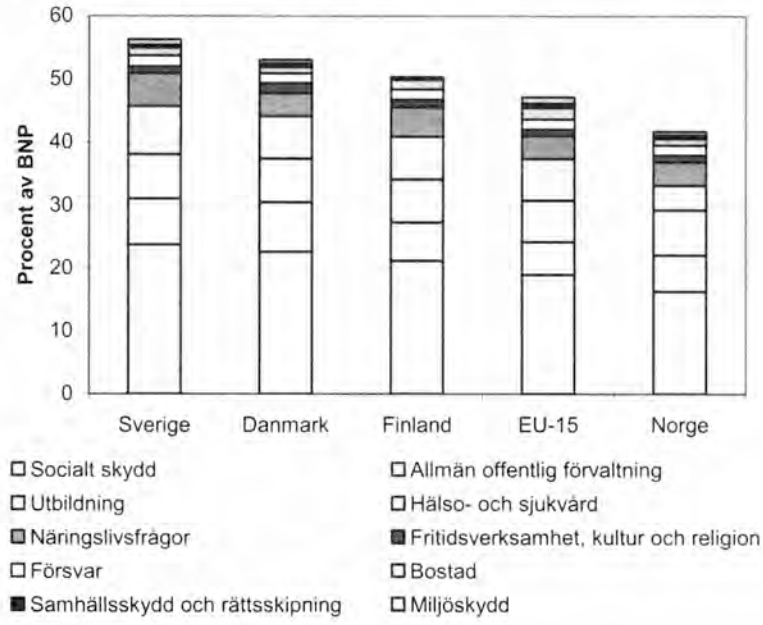

Källa: Eurostat

Bilag II: Fakta om Nordisk Ministerråd

Nordiska ministerrådet (NMR) är de nordiska regeringarnas officiella samarbetsorganisation. Ministerrådet omfattar regeringarna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige. De självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland deltar i ministerrådets arbete på särskilda villkor.

Nordiska ministerrådets, liksom Nordiska rådets, verksamhet styrs av det s.k. Helsingforsavtalet från 1962, senast ändrat 1995.

Syftet med det nordiska samarbetet anges i Helsingforsavtalet på följande sätt:

> "De fördragsslutande parterna skall eftersträva att bevara och ytterligare utveckla samarbetet mellan länderna på det rättsliga, kulturella, sociala och ekonomiska området samt i fråga om samfärdseln och miljövården.
>
> De fördragsslutande parterna bör rådgöra med varandra i frågor av gemensamt intresse som behandlas i europeiska och andra internationella organisationer och konferenser."

I preambeln understryks att länderna önskar "ytterligare förnya och utveckla det nordiska samarbetet i ljuset av de nordiska ländernas utvidgade deltagande i europeiskt samarbetet".

Ministerråden

Statsministrarna är ytterst ansvariga för det nordiska samarbetet. En minister i varje regering är nordisk samarbetsminister. Dessa ministrar bildar ett särskilt ministerråd (MR-SAM). Härutöver består Nordiska ministerrådet av tio fackministerråd:

- Ministerrådet för utbildning och forskning
- Ministerrådet för närings-, energi- och regionalpolitik
- Ministerrådet för kultur
- Ministerrådet för miljö
- Ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk
- Ministerrådet för ekonomi och finanspolitik
- Ministerrådet för lagsamarbete
- Ministerrådet för jämställdhet
- Ministerrådet för social- och hälsopolitik
- Ministerrådet för arbetsliv

Till varje ministerråd finns en s.k. ämbetsmannakommitté knuten. Ämbetsmannakommittéerna fungerar som ministerrådens ställföreträdare. Dessutom finns det ofta arbetsgrupper för speciella frågor under respektive ministerråd/ämbetsmannakommitté.

Ministerråden träffas mellan en gång och fem gånger per år. Ämbetsmannakommittéerna kan träffas upp till tio gånger årligen.

Ordförandeskapet i ministerråd och ämbetsmannakommittéer roterar årligen mellan länderna.

Arbetet i ministerråd och ämbetsmannakommittéer följer ofta en flerårig strategi. Dessa strategier kompletteras med de ettåriga ordförandeprogrammen. Ordförandeskapet har stort inflytande över hur arbetet i ministerråd och ämbetsmannakommittéer bedrivs och över vilka frågor som sätts på dagordningen.

Nordiska ministerrådets organisation framgår av bilaga 1.

Ministerrådens verksamhet

De tio fackministerrådens arbetsuppgifter påverkas av samarbetsområdets karaktär. Typiskt kan emellertid uppgifterna sorteras in under följande kategorier:

- Diskussioner och beslut om nordiska fördrag, till exempel socialkonvention och konvention om passfrihet.
- Stöd till institutioner eller grupper som verkar enligt de riktlinjer som respektive ministerråd vill förverkliga.

- Ansvar för nordiska institutioner, till exempel NordForsk och NICe för forskning och innovation och NUD som utbildar personal för dövblinda.
- Erfarenhetsutbyte, till exempel om digitaliseringen av radio- och TV-sändningar.

Varje fackministerråd har en budget som fördelas av de nordiska samarbetsministrarna. Budgeten (2007) fördelar sig på följande sätt:

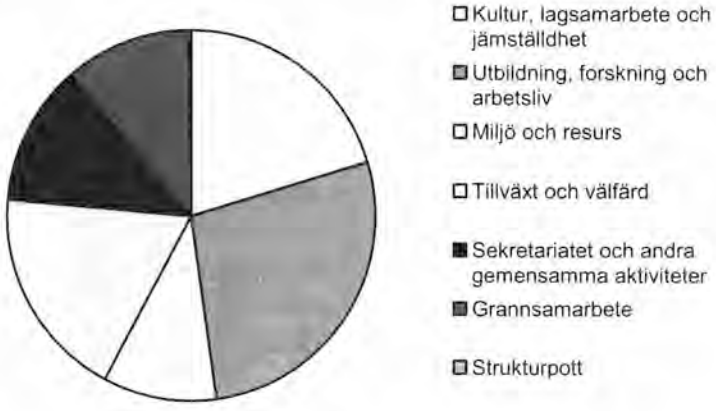

Från vissa ministerråd kan stöd sökas till olika nordiska projekt.

Nordiska ministerrådet har ett omfattande samarbete med de baltiska länderna och Nordvästryssland. C:a 20% av budgeten avsätts för detta samarbete. Ministerrådet har kontor i Tallinn, Riga, Vilnius, St Petersburg och Kaliningrad.

Ministerrådet har en särskild service för att motverka gränshinder – Hallo Norden. Den kan nås på www.hallonorden.org.

De nordiska institutionerna

Ministerrådets institutioner står för en stor del av den verksamhet som de olika fackministerråden vill genomföra. De nordiska institutionerna är följande:

NOREY – Nordens Hus i Reykjavik
NHFØ – Nordens Hus på Færøerne
NIFIN – Nordens Institut i Finland

NAPA – Nordens Institut i Grønland
NIPA – Nordens Institut på Åland
NEF – Nordisk Energiforskning
Nordregio – Nordic Center for Spatial Development
NordForsk
NICe – Nordisk Innovationscenter
NIOM – Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer
NUD – Nordisk Utbildningscenter för personal för dövblinda
NGB – Nordiska genbanken
NHV – Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap
NIKK – Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning
NIVA – Nordiska institutionen för vidareutbildning inom arbetsmiljöområdet
NAD – Nordiska nämnden för Alkohol- och Drogforskning
NOPEF – Nordiska Projektexportfonden
NSH – Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor
NOPUS – Nordiska utbildningsprogrammet för utveckling av social service
KKN - Kulturkontakt Nord
NORDICOM – Nordisk informationscenter för medie- och kommunikationsforskning

Varje institution har ett resultatkontrakt med respektive fackministerråd, där uppgifterna anges. Kontraktet fullföljs av institutionens styrelse, där alla länder är representerade, och av institutionens ledning och medarbetare.

Ordförandeskapet i institutionernas styrelse roterar med ordförandeskapet i ministerrådet.

Utöver institutionerna har ministerrådet en lång rad samarbetsorganisationer bland annat på forskningsområdet.

Sekretariatet

För att stödja ministerråden finns ett sekretariat. Det är organiserat i fyra fackavdelningar, med ansvar för de tio fackministerråden, nämligen:

- Avdelningen för kultur, lagstiftning och jämställdhet
- Avdelningen för utbildning, forskning och arbetsmarknad
- Avdelningen för växt och välfärd
- Avdelningen för miljö och resurser

Sekretariatet leds av generalsekreteraren med sitt kontor (GSK). Generalsekreteraren skall tillse att ministerrådens arbete planläggs, genomförs och följs upp på ett koordinerat sätt. Generalsekreteraren skall dessutom tillse att goda nordiska initiativ främjas.

De anställda i sekretariatet är rekryterade från de nordiska länderna och självstyrande områdena och arbetar på tidsbegränsade kontrakt.

Nordiska ministerrådet (NMR)
Organisationsschema

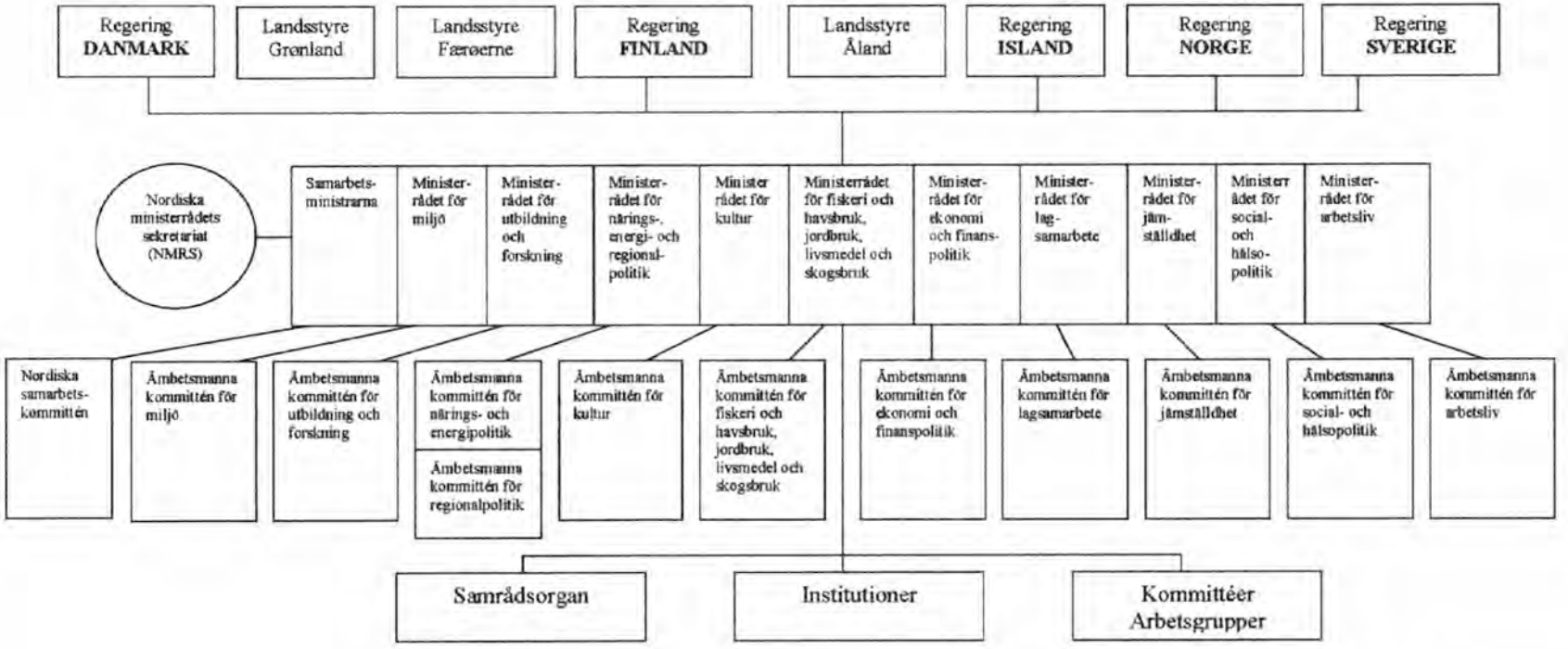

Bilag III: De nordiske statsministres pressemeddelelse af 19.06.07, Punkaharju, Finland – "Mulighedernes Norden – svar på globaliseringens udfordringer"

De Nordiska statsministrarna i Punkaharju för ett kunnigare, synligare och mer välmående Norden

Möjligheternas Norden - svar på globaliseringens utmaningar

De nordiska statsministrarna samlades till sitt sommarmöte i Punkaharju Finland den 18-19 juni 2007. De enades om att förhålla sig positivt till de nya möjligheter och utmaningar för Norden som globaliseringen medför och vill utnyttja dessa möjligheter och möta utmaningarna genom att vidareutveckla en nordisk modell där den framtida välfärden för medborgarna, företagens konkurrenskraft, sysselsättning och tillväxt, gemensam kultur och satsningar på hållbar utveckling är viktiga komponenter.

De nordiska statsministrarna önskar fortsättningsvis att utveckla Nordens styrkepositioner, våra länders högtstående och täckande utbildningssystem, vår expertis och vårt forskningsarbete, vår förmåga att utnyttja informationsteknik och kreativitet för att genomföra innovationer.

Statsministrarna har därför enats om att ge startskottet för en förnyad nordisk satsning på globaliseringsområdet. Satsningen skall ske i synergi med det arbetet som görs i europeisk regi och regionalt. Ett fördjupat samarbete med de baltiska länderna stärker hela Östersjöregionens konkurrenskraft och möjlighet att dra nytta av globaliseringen.

Följande åtgärder och målsättningar kommer att främjas till förmån för ett kunnigare, synligare och mer välmående Norden. Dessa åtgärder och målsättningar främjas inom ramarna för Nordiska ministerrådet och i andra sammanhang där de nordiska regeringarna samarbetar:

Ett kunnigare Norden

1. Satsningen inom den europeiska ramen på ett starkt nordiskt kunskaps- och innovationsområde ska intensifieras. Nordiska ministerrådet utarbetar tills sommaren år 2008, efter diskussioner bland närings-, utbildnings- och forskningsministrarna, ett förslag till samarbetsministrarna om främjande av nordisk toppforskning, i nära samarbete med näringsliv, med beaktande av möjligheter att stärka nätverkssamarbete mellan nordiska toppforskningsenheter och bland aktörer på innovationsområdet. Bland annat följande tyngdpunkter beaktas: främjandet av innovationer, frågor kring klimat, energi och miljö samt välfärdsforskning och hälsa.
2. Stärkning av samarbetet inom högre utbildning skall öka kontakten mellan nordiska läroanstalter och lyfta Norden som en attraktiv studieort. Forskning och innovation förstärks genom att i ökande grad koordinera nationella FoU program och innovationsprogram, samt genom att främja samarbetet mellan de nationella forskningsfinansiärerna.
3. De nordiska regeringarna ska utreda möjligheten att grunda nordiska innovationsrepresentationer i Asiens växande ekonomier. Utredningen presenteras för Nordens samarbetsministrar sommaren 2008.
4. För att göra den nordiska prispolitiken mångsidigare framlägger de nordiska statsministrarna för Nordiska rådet ett initiativ om att instifta ett innovationspris för nordisk kvalitet från och med år 2008.

Ett synligare Norden

5. Norden som region ska profileras. Ett förslag utarbetas om nordiskt samarbete när det gäller marknadsföring och export på växande marknader framför allt utanför Europa. Förslaget bör täcka områden

där en gemensam nordisk satsning ger mervärde i förhållande till nationella satsningar, som t.ex. användning av förnybar energi, energieffektivitet och miljöskydd.

6. Ett förslag utvärderas i samråd med Nordiska Rådet om skapandet av ett årligt nordiskt forum med början år 2008, för att ta fram gemensamma nordiska svar på de möjligheter och utmaningar som globaliseringen medför, med deltagande av de nordiska statsministrarna och andra inbjudna deltagare från näringslivet, forskning, politik och medborgarorganisationer.

Ett välmående Norden

7. Det nordiska samarbetet på energiområdet ska stärkas. Harmonisering av nordiska elmarknaden samt investeringar i transmissionsnätet och produktion ska genomföras för en mera effektiv, gränslös och hållbar nordisk elmarknad som kan bidra till att säkra god försörjningssäkerhet i Norden.
8. Norden ska vara en föregångsregion i arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser. De nordiska länderna har också toppkunnande inom bl.a. miljöskydd, energieffektivitet, förnybar energi och fångst av koldioxid. Därför förstärker de tillsammans insatsen för att undersöka teknologiernas möjligheter och identifiera dem som mest relevanta för ett tätare nordiskt samarbete. Särskild vikt läggs vid gemensam marknadsföring globalt av ovan nämnda styrkepositioner.
9. De nordiska ländernas regeringar utarbetar en konkret förteckning över åtgärder för att häva de gränshinder för människors umgänge och rörlighet samt företags verksamhet som fortfarande föreligger i Norden, och eftersträvar att med alla medel undanröja svårigheter som medborgarna kan stöta på i det nordiska umgänget. En redogörelse för kvarvarande gränshinder samt genomförda och planerade åtgärder för att undanröja dessa, presenteras löpande på de nordiska statsministrarnas höstmöten från och med 2007.

Uppföljning och finansiering

10. Arbetet med att genomföra initiativen leds av de nordiska samarbetsministrarna och berörda ministerråd i en löpande dialog med Nordiska Rådet. Nordiska ministerrådet (NMR) utvecklar samtidigt sin verksamhet och anpassar sin budget och sin organisatoriska struktur till tväradministrativt samarbete, för att kunna genomföra de gemensamma strävandena på globaliseringsområdet. En första samlad rapportering om hur globaliseringsåtgärderna fortskrider ska ske till statsministrarna vid Nordiska rådets 59:e session i Oslo i 2007.
11. Statsministrarna har med intresse tagit del av idéer presenterade vid mötet av Nordiska ministerrådets generalsekreterare. De kan med fördel övervägas av samarbetsministrarna i konkretiseringen av globaliseringsinitiativen.
12. Samarbetsministrarna uppmuntras att avsätta ett belopp upp till 60 MDKK i NMRs budget för år 2008 till finansiering av globaliseringsinitiativen och till de berörda nordiska institutionerna, som ska ha en roll i realiseringen av förslagen. NMR tillsätter samtidig en särskild finansieringsgrupp för att dryfta samnordiska finansieringsmöjligheter för globaliseringsprocesser, härunder särskilt omprioriteringar av NMR's budget, som avspeglar prioriteringen av det nordiska globaliseringsarbetet. Arbetsgruppen rapporterar till samarbetsministrarna om NMRs globaliseringsbudget för 2008 på hösten 2007 och om finansieringsfrågorna för år 2009 och framåt i löpet av 2008.

Bilag IV: Nordisk Ministerråds generalsekretærs indspil til den fælles nordiske globaliseringsproces, juni 2007

Möjligheternas Norden – svar på globaliseringens utmaningar

Sammanfattning av generalsekreterarens inspel i den nordiska globaliseringsprocessen

Många av de utmaningar som globaliseringen skapar, kan inte lösas av ett enskilt land, utan det krävs att länder eller regioner agerar samtidigt och koordinerat. Utifrån de likheter de nordiska länderna har, faller det sig naturligt att tillsammans försöka finna lösningar. Med en gemensam kärna av styrkepositioner och värderingar och en högt utvecklad kunskapsinfrastruktur har Norden en möjlighet att gå före och skapa lösningsmodeller för de globala utmaningarna, samt positionera Norden i en ökande konkurrens.

En av Nordens rikedomar är befolkningarna och den kunskap, kompetens, kreativitet och kulturarv som de har. Detta är en av nycklarna till vår konkurrenskraft, sysselsättning och tillväxt, till våra välfärdsamhällen och till vår insats för en global hållbar utveckling.

Statsministermötet i juni 2007 kan ses som startskottet för ett förnyat nordiskt samarbete om att möta de utmaningar som den globaliserade världen ger. En nordisk satsning på globalisering kan ske i synergi med det arbete som görs i europeisk regi och det samarbete som Norden har med sina grannländer. Ett antal konkreta förslag på hur de nordiska län-

derna kan agera tillsammans presenteras här. Många av de stora frågor som väcks i globaliseringsdebatten kräver dock ytterligare analyser, diskussioner och senare beslut.

REDEGØRELSE – DOKUMENT 11

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

INTEGRERING AV LIKESTILLING I DET NORDISKE SAMARBEIDET

01.10.2007

Rapporten inneholder

Årets rapportering er to-delt; I omfatter løpende samarbeid i form av formelle møter, dokumenter, prosjekter, arbeidsgrupper og lignende, II er knyttet til innholdet i de nye kjerneoppgavedokumentene. Etter den konkrete rapporteringen følger en nærmere beskrivelse om bakgrunnen for rapporteringen og hvordan en arbeider med kjønnslikestilling i det nordiske samarbeidet. Rapporten avsluttes med en beskrivelse av hva som kan synes å være nye utfordringer og den videre utviklingen av arbeidet med integrering av kjønnsperspektivet i det nordiske samarbeidet.

Rapporten har 3 vedlegg: 1) Mænd og kvinners repræsentation i det nordiske samarbejde; 2) Likestillingsplan 2007-2009; 3)Detaljrapportering fra 2006

Innledning

Nordisk Råd har bedt Nordisk ministerråd/NMR årlige rapportere om hvordan NMR arbeider med å integrere kjønn- og likestilling i sin virksomhet (også kalt *"Gender Mainstreaming"*). I forbindelse med rapporteringen til NR i 2006, ble det gjennomført en kartlegging av integreringsarbeidet i NMR. Kartleggingen viste at bare samarbeidet innen fiskeri og havbruk, jordbruk, næringslivsmiddel og skogbruk/ MR-FJLS hadde utarbeidet en likestillingsplan. Planen ble godkjent i år 2002 (ANP 2002:764). Flere andre samarbeidsområder skrev i sine samarbeidsprogram at de ikke hadde behov for egne handlingsplaner da kjønn- og likestilling var en integrert del av deres arbeid. Detaljene i rapportering fra 2006 er vedlagt, se vedlegg 3. Hva status for 2007 er, fremgår av rapporteringen nedenfor.

Nordisk ministerråds rapportering til Nordisk råd – status 2007

Rapporteringen er to-delt; **I** omfatter rapportering innen samarbeidsområdenes løpende samarbeid i form av møter, dokumenter, prosjekter, arbeidsgrupper og lignende, **II** er knyttet til innholdet i de nye kjerneoppgavedokumentene som samtlige 11 MR har fått i oppdrag å lage innen 1. november 2007.

I Løpende samarbeid;

Årets rapportering innen det løpende nordiske samarbeidet omfatter formelle møter, dokumenter, prosjekter, arbeidsgrupper og lignende;

MR-A/ Ministerråd for arbejdsliv;

På arbeidsmarkedsområdet har ministerrådet vært opptatt av kjønns- og likestillingsperspektivet når det har behandlet behov for fremtidig arbeidskraft og de erfaringer en har hatt med kvinner og menn når det gjelder yrkesdeltakelse og yrkesvalg i forbindelse med migrasjon.

MR-FINANS/ Ministerråd for økonomi- og finanspolitik;

Dette ministerrådet har i samarbeid med MR-JÄM vært ansvarlig for et flerårig prosjekt med tittelen: *Integrering av ett köns- och jämställdhetsperspektiv i de nordiska statsbudgetarna 2004-2006.* Som del av prosjektet ble det i 2005 laget en rapport *"Jämställda statsfinanser"* (ANP 2005:731). Prosjektet ble avsluttet med en konferanse i november 2006. I forbindelse med konferansen ble det også gitt ut to hefter; I *"Nu handlar det om pengarna"* Integrering av ett köns- och jämställdhets-perspektiv i de nordiska statsbudgetarna (ANP 2006:765) og II Integrering av ett köns- och jämställdhetsperspektiv i de nordiska statsbudgetarna – *Delrapport: Landrapporter* (TemaNord 2006:571).

MR-FJLS/ er oppdelt i fire hovedområder;

I jordbruk; II skogbruk; på begge disse fagområdene er det høy bevissthet på integrering av et kjønns- og likestillingsperspektiv, alle forslag som legges fram for MR/EK inkluderer konsekvenser for menn og kvinner, i alle råd og utvalg og i prosjekttildelinger etterstrebes en 50-50% mellom kjønnene; III fisk og havbruk; har en tradisjon i forbindelse med forslag som føres fram for MR/EK til vedtak å konkludere med følgende *"Vedtaket har ingen konsekvenser for likestilling"* ; IV næringslivsmiddel; ber alltid om når det gjelder prosjekt-rapportering å få rapporter om de tiltak som er gjennomført kan ha ulike konsekvenser for kjønnene. Med hensyn til for eksempel spising av frukt og mosjonering er en opptatt av om jenter og gutter har ulike preferanser og hvilke konsekvenser dette kan gi i forhold til forbruk og helse.

MR-JÄM/ Ministerråd for ligestilling;

Arrangerte i samarbeid med formannskapslandet et seminar våren 2007 for alle lederne i embetsmannskomiteene om hvordan en skal integrere kjønns- og likestillingsperspektivet i ministerrådets virksomhet.

I forbindelse med seminaret, ble det laget et utkast til en informasjonsbrosjyre for bruk i hele ministerrådets organisasjon, samt en intern seminarrapport. I samarbeid med NMRS har en sørget for at brosjyren ferdigstilles høsten 2007. Brosjyren dokumentene vil foreligge i en trykket og virtuell versjon på Norden.org. og vil spres internt i hele NMR og til tilknyttede institusjoner og organ.

MR-JÄM har hatt et samarbeidsprosjekt med MR- FINANS om et flerårlig prosjekt om integrering om et kjønns- og likestillingsperspektiv i de nordiske lands statsbudsjett (omtalt ovenfor under MR-FINANS).

Ministerrådet lager også en årlig likestillingsstatistikk under tittelen *"Mænd og kvinners repræsentation i det nordiske samarbejde"*. Statistikken ferdigstilles til ministermøtet den 15.oktober, se vedlegg 1.

MR-LAG/ Ministerråd for lovsamarbejde;

Har alltid høy bevissthet om at lovutvikling og effekter av lover kan ha ulike konsekvenser for kvinner og menn. De følger lojalt opp fordelingen 40-60% av det underrepresenterte kjønn i sine råd, utvalg og prosjekttildelinger.

MR-M/ Ministerråd for miljø;

Har etter rapporteringen i 2006 diskutert om en i forbindelse med prosjektsøknader skulle kreve at konsekvenser for likestillinger skulle vurderes og/eller at en i forbindelse med rapportering av gjennomføring av prosjekter skulle ha noen parameter/ benchmarking i sluttrapporten knyttet til kjønns- og likestillingsperspektivet. Målet med diskusjonen var at rapporteringen skulle være grunnlaget for å få utbetalt den siste delen av prosjektstøtten. Ideen om et slikt tiltak er ikke fulgt opp etter at ble drøftet.

MR-NER/ Ministerråd for erhverv, energi og regionalpolitik;

Har ikke spesifikt behandlet integrering av kjønn- og likestilling som del av de politikkområder de ansvarlig for. Ministerrådet drøftet derimot et kvinne- og likestillingsperspektiv under temaet *"Innovation och globalisering ur ett regionalt perspektiv – aktuella regionala utvecklingstrender i Norden"*.

Ministerrådet planlegger også en nordisk konferanse i samarbeid med WINNET Europe (the European Association of Women Resource Centres), det svenske og finske Riksförbundet Nationellt ResursCentrum för kvinnor under tittelen; *" The Nordic Conference on Women's Entrepreneurship and Regional Development with a focus on Women's Resource Centres(WRCs)"*.

På energiområdet har ministerrådet drøftet muligheten for å bruke Nordisk Energiforskning (NEF) for å fremskaffe bl.a. kjønnsdelt statistikk i alle de nordiske prosjekter, råd og utvalg samt i alle nordiske institusjoner som faller ministerrådets ansvar og i andre relevante nordiske institusjoner innen samarbeidsområdet som del av den årlige rapporteringen. Det er ikke bestilt en slik type rapportering for 2007 som skal være klar i begynnelsen av 2008.

MR-S/ Ministerråd for social- og sundhedpolitik;

Har ikke behandlet likestilling som et separat anliggende, men anser det som tett koblet til ett av deres hovedfokus – utvikling av det nordiske velferdssamfunn i et europeisk perspektiv. I tillegg har de samarbeidet med nabolandene om innsats mot menneskehandel og sosialt utsatte grupper med et klart likestillingsperspektiv.

MR-U/ Ministerråd for uddannelse og forskning;

Har ikke behandlet likestilling som en spesifikk sak, men ministerråd er opptatt av at det nordiske sammenarbeidet innen utdannings- og forskningspolitikk utformes på en slik møte at et bestemt kjønn ikke forfordeles.

MR-SAM

har behandlet det videre arbeidet med integrering av et kjønns- og likestillingsperspektiv to ganger i 2007. MR-SAM har bedt Generalsekretæren komme med et forslag om hvordan en kan systematisere arbeidet med integrering av kjønns- og likestilingsperspektivet i det nordiske samarbeidet.

I tillegg er en lik balanse mellom kvinner og menn alltid tema ved etablering av råd, utvalg og tilsettinger i NMR.

NMRS / NRS/ sekretariatet i Nordisk ministerråd / Nordisk råd;

Sekretariatene har våren 2007 revidert sin revidert sin interne 3-årige likestillingsplan våren 2007 for sine ansatte. Planen gjelder for perioden 2007-2009 og vil bl.a. føre til at en årlig

kartlegger lønnsutviklingen mellom kvinner og menn som utfører samme type arbeid, videre har en som mål å få rekruttert ansatte for å oppnå lik fordeling av kvinner og menn i alle faggrupper, gjennomføre tiltak for å hindre mobbing og krenkende behandling på arbeidsplassen som følge av kjønn, etnisk opprinnelse, seksualitet og trosoppfatning. Planen er vedlagt, se vedlegg 2

Statistikkmaterialet i planen som bl.a. omhandler andel kvinner og menn i ulike stillinger, lønnsforskjeller mellom kvinner og menn i ulike faggrupper, vil årlig bli oppdatert. Planen skal gjennomgås årlige slik at det skal være mulig å justere mål og tiltak fortløpende.

Generalsekretæren i NMR;

Har i 2006 opprettet en tverrsektoriell arbeidsgruppe for likestilling i NMRS som skal finne tiltak som på en bedre måte kan prioritere og synliggjøre arbeidet med kjønns- og likestillingsintegrering i NMRS. Resultat fra arbeidsgruppen er ventet å foreligge innen neste rapportering til NR i 2008.

De samarbeidsområder som ikke eksplisitt er omtalt ovenfor, har ikke behandlet noen aspekter vedrørende integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet og/eller kan ikke dokumentere dette i sin virksomhet.

II Ministerrådets kjerneoppgaver

Samtlige 11 MR har fått i oppdrag å lage et dokument om beskriver hva som er ministerrådets kjerneoppgaver. Status for oppfølging av dette og om integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet er omtalt i kjernedokumentene er gjengitt nedenfor:

MR-A/ Ministerråd for arbejdsliv;

Embetsmannskomiteen innen dette samarbeidsområdet vil sluttføre behandlingen av sine kjerneoppgaver i slutten av oktober. Det er derfor ikke mulig å rapportere om integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet vil bli omtalt.

MR-FINANS/ Ministerråd for økonomi- og finanspolitik;

Ministerrådet vedtok sitt kjernedokument på MR-møte i juni i år. Likestilling og/eller integrering av kjønns- og likestillings-perspektivet er ikke eksplisitt omtalt.

MR-FJLS/ Ministerråd for fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug;

Ministerrådet behandlet sine kjerneoppgaver sommeren 2007. I saksframlegget til kjerneoppgave-dokumentet står *"Forslaget har ikke konsekvenser for likestilling mellom menn og kvinner."*

Dokumentet er delt i opp i fire etter det ansvar fag-avdelingene har (I Fiskeri/havbruk; II Jordbruk; III Næringslivsmiddel; IV Skogbruk). I korthet kan en si at MR-FJLS kjerneoppgaver er: å fremme bæredyktig utnyttelse av natur- og genetiske ressurser, som er en forutsetning for menneskets eksistens, samt å bidra til å sikre tillit og tilgang til gode matvarer, fremme kostvaner som bidrar til bedre helse hos nordiske borgere og utvikle de muligheter som finnes i nordiske råvarer og matkultur.

MR-JÄM/ Ministerråd for ligestilling;

EK har sammenstilt et dokument som MR-JÄM vedtok på sitt møte den 15.oktober. Kjernedokumentet beskriver mål og prioritering for samarbeidsområdet, samt viktigheten av å integrere et kjønns- og likestillingsperspektiv i all virksomhet siden samfunn faktisk består av to ulike kjønn med ulike behov og ønsker.

MR-K/ Ministerråd for kultur

Er i sluttfasen av sitt arbeid med kjerneoppgavene. Dokumentet beskriver de overordnede målene og hvilke virkemiddel en benytter for å nå målene. Det er ventet av MR-K vil vedta dokumentet på sitt møte den 31. oktober. Likestilling og/eller integrering av kjønns- og likestillings-perspektivet er ikke eksplisitt omtalt.

MR-LAG/ Ministerråd for lovsamarbejde;

Ministerrådet vedtok sitt kjernedokument i 2006, en har ikke omtalt integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet i selve kjernedokumentet, men i det pågående samarbeids-programmet for perioden. Ellers legger MR-LAG vekt på å følge alle de vedtak som MR-SAM fatter knyttet til integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet.

MR-M/ Ministerråd for miljø;

Ministerrådet vedtok sitt kjernedokument i august 2006. Integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet er ikke eksplisitt omtalt i selve kjernedokumentet.

MR-NER/ Ministerråd for erhverv, energi og regionalpolitik;

Behandlet sitt kjerneoppgavedokument i september 2007. Det er laget et felles kjernedokument som omhandler arbeidsliv, energi og regionalpolitikk. Integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet er ikke omtalt spesifikt i dokumentet.

MR-S/ Ministerråd for social- og sundhedpolitik;

Ministerrådet har behandlet kjernedokumentet i juni 2007, men det gjenstår noen små justeringer. De vil være klare innen fristen som er satt til 1. november. MR-S fokuserer på fire hovedområder: *"(1) fjernelse af grænsehindringer for mobilitet mellem de nordiske lande, (2) udvikling af det nordiske velfærdssamfund i et europæisk perspektiv, (3) udvikling af Nordens samarbejde med Nordens nærområder (4) udveksling af national information og erfaring."* Som en del av dette vil en også finne samarbeid med naboland om innsats mot menneskehandel. I arbeidet mot menneskehandel og i utviklingen av den nordiske velferdsmodellen er disse nært knyttet til flere politikkområder deriblant likestilling.

MR-U/ Ministerråd for uddannelse og forskning;

Ministerrådet har ennå ikke formelt behandlet sitt kjerne-dokument. MR-U har vedtatt en ny strategi for utdanning og forskning for perioden 2008-2010 som vil sentral i utviklingen av kjerneoppgavene og prioriteringen til MR-U. Dette dokumentet har to deler; en del som fokuserer på temamessige fokusområder og en annen del som omhandler nærområdesamarbeidet. Likestilling omtales én gang i dokumentets første del, under *Utbildning och arbetsmarkand* hvor en påpeker at en god grunnutdanning forutsetter en god videreutdanning, samt at det bl.a. er viktig å stimulere til likestilling som å fange opp elvers individuelle behov.

MR-SAM/ Samarbejdsministrerne;

Som har gitt bestillingen om å lage kjerneoppgavedokument skal ikke selv produsere samme type dokument som de øvrige ministerråd. Når alle kjerneoppgavedokument er mottatt, vil MR-SAM presentere et oppsummerende dokument.

Bakgrunn

De nordiske landene og de selvstyrte områdene tar kjønnslikestillingspolitiske initiativ og bidrar til å realisere avtalen som FNs medlemsstater ble enige om under Kvinnekonferansen i Beijing i 1995 (Beijingplattformen) samt i Beijing +5. I 2001 ble OECD landene enige om at FN avtalen skulle være initiert i samtidlige OECD-medlemsland innen 2015. I løpet av 2007 er det ventet at Europarådet vedtar en rekommandasjon om likestillingsstandarder som medlemsstatene kan tilslutte seg på frivillig basis. De nordiske landene og de selvstyrte områdene har på grunnlag av dette forpliktet seg i å integrere et kjønnsperspektiv i alle større politiske beslutninger og i all annen kjernevirksomhet.

Begrepet integrering brukes også innen andre sektorer; vi snakker for eksempel om integrering av miljøperspektivet eller helseperspektivet. Integrering kan skje innen alle politiske område og virksomhetsområder.

Kjønnslikestilling er en del av den felles nordiske identiteten. Samarbeidet innen MR-Jäm har bidratt til å utveksle erfaringer på tvers av landegrensene i Norden og har utviklet kjønnslikestillingspolitikken. Noe som i neste omgang har bidratt til nordisk nytte og merverdi. Likestillingspolitikken i de nordiske landene og de selvstyrte områdene er ikke identisk, selv om målet om et likestilt samfunn er felles. Utenfor Norden sees kjønnslikestilling som et felles særpreg ved våre demokratiske samfunn, hvor forskjeller i nasjonale tiltak og nyanser i praktisk politikk forsvinner. Likestilling fremstår som en felles verdi for hele Norden og som en vesentlig forutsetning for at regionen skal opprettholde og utvikle seg ytterligere som en global vinnerregion.

Arbeid med kjønnslikestilling i NMR, i NMRs og NRs sekretariat

De nordiske likestillingsministerne/MR-Jäm har det primære ansvaret for å sikre den likestillingspolitiske innsatsen i NMR. Nordisk ministerråd har på sin side startet en systematisk prosess i å integrere kjønns- og likestillingsperspektivet i sin totale virksomhet. Alle ledende organ i NMR har ansvar for at dette skjer innen deres samarbeidsområde.

Den første handlingsplanen om å integrere likestillingsarbeidet innen alle samarbeidsområdene forelå i 1997. Året etter i 1998 ble retningslinjer om kjønnsfordeling i embetsmannskomiteer, styresammensetning i tilknyttede nordiske institusjoner, samt sammensetning i råd, valg, arbeidsgrupper og komiteer vedtatt. Handlingsplanen fra 1997 ble fulgt opp av et vedtak fra samarbeidsministerene/MR-Sam i år 2000 om at de enkelte fagministerråd er ansvarlige for å følge utviklingen av kjønnslikestillingen på sitt samarbeidsområde og i de råd, utvalg og organ som oppnevnes og i alle tilknyttede institusjoner og programmer. I 2003 vedtok MR-Sam at alle ministerråd skal redegjøre for status om kjønns- og likestillingspolitikken i samarbeidsområdets budsjett i sine årsrapporter.

MR-Sam har videre vedtatt at NMR's budsjett og fordelingen av budsjettmidlene skal inneholde en analyse i et kjønns- og likestillingsperspektiv for eksempel ved bruk av kjønnsoppdelt statistikk. Videre at et likestillingsperspektiv skal integreres i all informasjons- og opplysningsvirksomhet som skjer i regi av NMR eller i tilsluttede institusjoner.

MR-Jäm i samarbeid med formannskapslandet arrangerer seminarier for alle lederne i embetsmannskomiteene om hvordan en skal integrere kjønns- og likestillingsperspektivet i ministerrådets virksomhet

NMR har også gjennomført et 3-årig samarbeidsprosjekt i perioden 2004-2006 om integrering av et kjønns- og likestillingsperspektiv i de 5 nordiske landenes statsbudsjett. Sluttrapporten *"Nu handlar det om pengarna"* forelå i 2006 (ANP 2006:765). Målet med rapporten er å presentere den kunnskap og de erfaringer som prosjektet har fremskaffet samt å gi anbefalinger om hvordan dette arbeidet skal kunne føres videre i budsjettprosessen innen den statlige forvaltningen.

Våren 2006 har etter vedtak i MR-Sam Generalsekretæren nedsatt en tverrsektoriell arbeidsgruppe for likestilling i NMRS som skal finne tiltak som på en bedre måte kan prioritere og synliggjøre arbeidet med kjønns- og likestillingsintegrering innen NMR's ulike avdelinger, deres tilknyttede institusjoner, samt i samarbeidsområdene ulike råd, utvalg, arbeidsgrupper og prosjekt.

Nordisk råds og Nordisk ministerråds sekretariat har revidert sin interne 3-årige likestillingsplan våren 2007 for sine ansatte. Planen gjelder for perioden 2007-2009. Innsatsområdene i planen 5-delt og omhandler; I Rekruttering, II Lønn, III Kompetanseutvikling, VI Kombinasjon arbeidsliv – familieliv og V Krenkende behandling. Planen skal evalueres årlig for eventuelt å justere mål og tiltak.

Nye utfordringer og videre utvikling

Den nordiske kjønnslikestillingspolitikken påvirkes av den generelle demokratiske samfunnsutviklingen som alle andre politikkområder i NMR. Den nordiske kjønnslikestillingspolitikken påvirkes av ulike aktører både innen privat, offentlig og frivillig sektor, av partene i arbeidslivet og ikke minst av den offentlige debatt og rollemodeller i media og nærmiljø.

Den moderne demokratiske og nordiske kjønnslikestillingspolitikken står ovenfor store utfordringer. Det skulle være nok å nevne forhold som økt internasjonal konkurranse og globalisering, et mer flerkulturelt samfunn, en rivende teknologisk utvikling med konsekvenser for yrkesutøvelse og privatliv, en aldrende befolkning, økende miljøendringer som følge av forurensing, unges utvikling av egen identitet og kjønnsidentiteten spesielt, samt unges oppfatning av egen rolle og utvikling av egen kjønnsrolle. Alt dette vil kreve et samfunn i stadig endring for å finne løsninger på problemstillinger vi i dag fullt ut ikke kjenner. Dette krever at kjønnslikestillingen må være dynamisk og i stadig endring for å møte den nye samfunnsutviklingen nasjonalt, regional og globalt.

Et annet aspekt ved en dynamisk og utviklende kjønnslikestillingspolitikk, er at menn i større grad må involvere seg. Uten en aktiv involvering av menn, vil en ikke kunne nå målet om et kjønnslikestilt samfunn.

I forbindelse med struktur- og moderniseringsarbeidet i NMRS som startet opp 2005 er det vedtatt at samtlige 11 ministerråd skal gjennomgå sitt ansvarsområde med formål om å konsentrere arbeidet om det som er de vesentligste oppgavene. I denne sammenheng er det ikke lagt noen føringer på hvordan en skal konkretisere integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet innen de ulike samarbeidsområdene. Det vil derfor være en utfordring å få dette til på en fullgod måte. Fristen for å få ferdig kjerneoppgavedokumentene er satt til 1. november 2007 slik at det kan påvirke utarbeidelsen av budsjettdirektivet for 2009.

Nordiska ministerrådet

gender

MÆND OG KVINDERS REPRÆSENTATION I DET NORDISKE SAMARBEJDE

LIGESTILLINGSSTATESTIK
Mars 2007

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING 3

SAMMENFATNING 4

Nordiske Ministerråd 4

NSK & Nordiske Embedsmandskommittér 4

Nordiske Institutioner og Samarbejdsorganer 5

Nordisk Ministerråds Sekretariat 6

TABELLER 8

Nordiske Ministerråd 8

NORDISK SAMARBEJDSKOMITÉ (NSK) OG NORDISKE EMBEDSMANDSKOMMITTÉER 12

Nordiske Institutioner 16

Indledning

En målsætning for det nordiske samarbejde er at sikre og øge kvinders andel og deltagelse i politiske beslutningsprocesser. Selvom kvinder har opnået indflydelse i nationale og lokale politiske beslutningsprocesser, er det fortsat en udfordring at opnå en lige repræsentation af kvinder og mænd i politiske organer og institutioner i det nordiske samarbejde.

I juli 1997 vedtog de nordiske Samarbejdsministre (MR-SAM) at tilstræbe en lige repræsentation af kvinder og mænd i det nordiske samarbejde. Målsætningen er, at hverken kvinder eller mænd skal være repræsenteret med mindre end 40 % i nordiske ministerråd, embedsmandskommitter, institutioner og samarbejdsorganer. I juli 1998 godkendte Samarbejdsministrene retningslinierne for en jævn kønsfordeling. Ansvaret for, at de generelle retningslinier følges, påhviler Nordisk Ministerråds Generalsekretæren.

Definitionen af jævn kønsfordeling samt over- og underrepræsentation er følgende:

- 40-60 pct. Jævn kønsfordeling
- 61-70 pct. Svag overrepræsentation
- 71-100 pct. Stærk overrepræsentation
- 30-39 pct. Svag underrepræsentation
- 0-29 pct. Stærk underrepræsentation

Sammenfatning

Nordiske Ministerråd

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	15	9	6		
Finland	14	7	7	50	50
Island	12	6	6	50	50
Norge	17	10	7	59	41
Sverige	14	6	8	43	57
Total	**72**	**38**	**34**	**53**	**47**

Færøerne	13		13		100
Grønland	12	5	7	42	58
Åland	12	7	5	58	42
Total	**37**	**12**	**25**	**32**	**68**

Som det fremgår af tabellen, er der en meget lige fordeling af kvinder og mænd i de nordiske ministerråd. Norge ligger forrest med den største andel af kvinder på 59 pct. og Sverige ligger lavest med kun 43 pct. kvinder. Således er der en jævn fordeling af kvinder og mænd i nordiske ministerråd fra samtlige fem lande, mens de selvstyrende områder dog samlet placerer sig langt dårligere, med en stærk overrepræsentation af mænd på 68 pct. Färöarna har enbart män som representanter i ministerråden. År 2005 deltog tot 109 personer fra de nordiske landene og 53 personer fra de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde, år 2006 var det 72 personer resp. 37.

NSK & Nordiske Embedsmandskommittér

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	20	6	14	30	70
Finland	17	9	8	53	47
Island	16	7	9	44	56
Norge	22	7	15	32	73
Sverige	19	9	10	47	53
Total	**94**	**38**	**56**	**40**	**60**

Færøerne	13	3	10	23	77
Grønland	10	2	8	20	80
Åland	11	2	9	18	82
Total	**34**	**7**	**27**	**21**	**79**

I de nordiske Embedsmandskommitter udgør kvinders andel samlet 40 pct. mod 41 pct. i 2005. De selvstyrende områder alle befinder sig mellem 18-23 pct. Finland skiller sig ud ved at have den største andel af kvinder på 53 pct, og Danmark og Norge har kun 30 resp. 32 pct. Kvinder. EK-FJLS har 90 pct mænd og 10 pct. Kvinder i sin embedsmandskommitte. År 2005 deltog totalt 199 personer fra de nordiske landene og 60 personer fra de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde, år 2006 var det 94 personer resp. 34.

Nordiske Institutioner og Samarbejdsorganer

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
STYRER					
Danmark	19	8	11	42	58
Finland	20	8	12	40	60
Island	18	11	7	61	39
Norge	18	7	11	39	61
Sverige	19	9	10	47	53
Total	**94**	**43**	**51**	**46**	**54**
Færøerne	7	4	3	57	43
Grønland	5	1	4	20	80
Åland	3	2	1	67	33
Total	**15**	**7**	**8**	**47**	**53**

ANSATTE	Total	Kvinner	Menn	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**258**	**153**	**105**	**59**	**41**

I styrene er ikke medregnet representanter fra nordiske institusjoner eller fra Nordisk ministeråd, da det er ulike praksis for om disse ansees som medlemmer sidestilt med de nasjonale styrerepresentantene.

I oversikten for de ansatte er det ulik praksis med hensyn å oppgi nasjonalitet, vi har derfor satt opp fordelingen etter kjønn siden tallene for nasjonalitet ville ha vært usikre.

Som det fremgår af tabellen er de nordiske institutioner total set *kønsbalancerede* i forhold til målsætningen om en jævn kønsfordeling på 40/60 pct. Dog fremgår det, at der indenfor de enkelte lande ikke er en kønsmæssig balance.

I år har en statistik över de ansatta i de nordiska institutionerna tillförts denna statistik. Eftersom det saknas uppgifter om de ansattas nationalitet finns i de flesta fall enbart könsuppdelad statistik.

År 2005 deltog totalt 143 personer fra de nordiske landene og 20 personer fra de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde, år 2006 var det 94 personer resp. 15.

Nordisk Ministerråds Sekretariat

	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %	Total
Chefer	1	6	14	86	7
Rådgiver	24	21	40	60	46
Koordinatorer	22	7	83	17	29
Serviceenheden	1	2	50	50	3
Total	**48**	**36**	**57**	**43**	**84**

Som det fremgår af tabellen ovenfor, er der en jævn kønsfordelingen af mænd og kvinder i Nordisk Ministerråds Sekretariat - med 57 pct. kvinder og 43 pct. mænd. Fordelingen er stor set uændret fra 2004 hvor andelen af kvinder var 60 pct. og andelen af mænd 40 pct.

	Kvinder	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**	**Total**
Danmark					
Chefer		2		100	2
Rådgiver	11	9	55	45	20
Koordinatorer	11	3	77	23	14
Serviceenheden	1	2	33	67	3
Total	**22**	**16**	**65**	**35**	**39**
Finland					
Chefer					
Rådgiver	7	1	88	12	8
Koordinatorer	2		100		2
Serviceenheden					
Total	**9**	**1**	**82**	**18**	**10**
Island					
Chefer		1		100	1
Rådgiver		2		100	2
Koordinatorer					
Serviceenheden					
Total		**3**		**100**	**3**
Norge					
Chefer		2		100	2
Rådgiver	3	2	60	40	5
Koordinatorer	3	1	75	25	4
Serviceenheden					
Total	**6**	**5**	**55**	**45**	**11**
Sverige					
Chefer	1		100		1
Rådgiver	3	6	33	67	9
Koordinatorer	6	3	67	33	9
Serviceenheden					
Total	**10**	**9**	**53**	**47**	**19**
Færøerne					
Chefer					
Rådgiver		1		100	1
Koordinatorer					
Serviceenheden					
Total		**1**		**100**	**1**

Grønland					
Afdelingschefer					
Rådgiver	1		100		1
Sekretær					
Serviceenheden					
Total	**1**			**100**	**1**

Tabeller

Nordiske Ministerråd

Samarbetsministrarna (MR-SAM)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**4**	**1**	**80**	**20**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1	1		100	
Åland	1		1		100
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Nordiska ministerrådet för arbetsmarknad och arbetsmiljöpolitik (MR-A)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	2	2		100	
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1		1		100
Total	**6**	**3**	**3**	**50**	**50**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	**3**		**3**		**100**

Nordiska ministerrådet för social- och hälsa (MR-S)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	2	2		100	
Island	2	1	1	50	50
Norge	3	2	1	33	67
Sverige	3	2	1	67	33
Total	**12**	**8**	**4**	**67**	**33**

Færøerne	1		1		100
Grønland	2	2		100	
Åland	1	1		100	
Total	**4**	**3**	**1**	**75**	**25**

Nordiska ministerrådet för jämställdhetsfrågor (MR-JÄM)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1		1		100
Island	1		1		100
Norge	1	1		100	
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**3**	**2**	**60**	**40**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1	1		100	
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Nordiska ministerrådet för näringspolitik, energipolitik och regionalpolitik (MR-NER)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	3	2	1	67	33
Finland	1		1		100
Island	1		1		100
Norge	3	2	1	67	33
Sverige	1		1		100
Total	**9**	**4**	**5**	**44**	**56**

Færøerne	2		2		100
Grønland	1		1		100
Åland	2	1	1	50	50
Total	**5**	**1**	**4**	**20**	**80**

Nordiska ministerrådet för ekonomi- och finanspolitik (MR-FINANS)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1	1		100	
Island	1		1		100
Norge	1	1		100	
Sverige	1		1		100
Total	**6**	**2**	**4**	**33**	**67**

Færøerne	1		1		100
Grønland					
Åland					
Total	**1**		**1**		**100**

Nordiska ministerrådet för lagstiftningsfrågor (MR-LAG)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1	1		100	
Island	1		1		100
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**3**	**2**	**60**	**40**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1	1		100	
Åland	1		1		100
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Nordiska ministerrådet för fiskeri-, jord- och skogsbruk, och livsmedel (MR-FJSL)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	2		100	
Finland	2	1	1	50	50
Island	1		1		100
Norge	3	2	1	67	33
Sverige	1		1		100
Total	**9**	**5**	**4**	**56**	**44**

Færøerne	2		2		100
Grønland	2		2		100
Åland	2	1	1	50	50
Total	**6**	**2**	**4**	**33**	**67**

Nordiska ministerrådet för miljövårdsfrågor (MR-M)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**3**	**2**	**60**	**40**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1	1		100	
Åland	1	1		100	
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Nordiska ministerrådet för kultur (MR-K)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**2**	**3**	**40**	**60**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1	1		100	
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Nordiska ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	2		2		100
Total	**6**	**1**	**5**	**20**	**80**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1	1		100	
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Nordisk Samarbejdskomité (NSK) og Nordiske Embedsmandskommittéer

Nordisk Samarbejdskomite (NSK)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**2**	**3**	**40**	**60**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	**3**		**3**		**100**

Embedsmandskomitéen for arbejdsmarked og arbejdsmiljøpolitik (EK-A)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2		2		100
Finland	3	1	2	33	67
Island	2	1	1	50	50
Norge	4	2	2	50	50
Sverige	3	1	2	33	67
Total	**14**	**5**	**9**		

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	**3**		**3**		**100**

Embedsmandskomitéen for Social- og Helsespørgsmål (EK-S)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	1	1		100	
Island	2		2		100
Norge	5	1	4	20	80
Sverige	4	2	2	50	50
Total	**14**	**5**	**9**	**36**	**64**

Færøerne	2	1	1	50	50
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	**4**	**1**	**3**	**33**	**67**

Embedsmandskomitéen for ligestillingsspørgsmål (ÄK-JÄM)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1	1		100	
Island	1		1		100
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**3**	**2**	**60**	**40**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1	1		100	
Åland	1	1		100	
Total	**3**	**2**	**1**	**67**	**33**

Embedsmandskomitéen for næringspolitik, energipolitik regionalpolitik (EK-NER)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**2**	**3**	**40**	**60**

Færøerne	1	1		100	
Grønland					
Åland	1		1		100
Total	**2**	**1**	**1**	**50**	**50**

Embedsmandskomitéen for økonomi- og finanspolitik (EK-Finans)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1	1		100	
Island	1		1		100
Norge	1		1		100
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**1**	**4**	**20**	**80**

Færøerne	1		1		100
Grønland					
Åland	1		1		100
Total	**2**		**2**		**100**

Embedsmandskomitéen for lovsamarbejde (ÄK-Lov)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	2	2		100	
Island	1	1		100	
Norge	2	1	1	50	50
Sverige	2	1	1	50	50
Total	**9**	**6**	**3**	**67**	**33**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1	1		100	
Åland	1		1		100
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Embedsmandskomitéen for för fiskeri-, jord- och skogsbruk, och livsmedel (EK-FJSL Exekutiv)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**2**	**3**	**40**	**60**

Færøerne	1		1		100
Grønland					
Åland	1		1		100
Total	**2**		**2**		**100**

Embedsmandskomitéen for för fiskeri-, jord- och skogsbruk, och livsmedel (EK-FJSL)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2		2		100
Finland	2	1	1	50	50
Island	2		2		100
Norge	2		2		100
Sverige	2		2		100
Total	**10**	**1**	**9**	**10**	**90**

Færøerne	1	1		100	
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Embedsmandskomitéen for kulturelt samarbejde (EK-K)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	2	1	1	50	50
Island	2	2		100	
Norge	2	1	1	50	50
Sverige	2	2		100	
Total	**10**	**7**	**3**	**70**	**30**

Færøerne	2		2		100
Grønland	2		2		100
Åland	1		1		100
Total	**5**		**5**		**100**

Embedsmandskomitéen for uddannelse og forskning (EK-U)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	5	2	3	40	60
Finland	2	1	1	50	50
Island	2		2		100
Norge	2		2	50	50
Sverige	1	1		100	
Total	**12**	**4**	**8**	**33**	**67**

Færøerne	1		1		100
Grønland	2		2		100
Åland	1	1		100	
Total	**4**	**1**	**3**	**25**	**75**

Nordiske Institutioner

Nordisk institution for videreuddannelse inden for arbejdsmiljø (NIVA)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**2**	**3**	**40**	**60**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark					
Finland	3	3		100	
Island					
Norge					
Sverige	1	1		100	
Total	**4**	**4**		**100**	

Nordisk institut for odontologisk materialeprøvning (NIOM)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	2		2		100
Island	2	1	1	50	50
Norge	2	1	1	50	50
Sverige	2		2		100
Total	**10**	**3**	**7**	**30**	**70**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**10**	**3**	**7**	**30**	**70**

Nordisk uddannelsescenter for døvblinde (NUD)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1	1		100	
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**3**	**2**	**60**	**40**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**7**	**3**	**4**	**43**	**57**

Nordisk nævn for alkohol- og narkotikaforskning (NAD)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**3**	**2**	**60**	**40**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**4**	**3**	**1**	**75**	**25**

Nordisk udviklingsprogram for udviklingen af social service (NOPUS)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1	1		100	
Island	1		1		100
Norge	1		1	100	
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**2**	**3**	**40**	**60**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**4**	**3**	**1**	**75**	**25**

Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	2		2		100
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	2	1	1	50	50
Total	**7**	**3**	**4**	**43**	**57**
ANSATTE	(inklusive på projekt o.l.)				
	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**73**	**47**	**26**	**64**	**36**

Nordisk samarbejdsorgan for handikapspørgsmål (NSH)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1	1		100	
Island	1		1		100
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**3**	**2**	**60**	**40**
Færøerne	1	1		100	
Grønland					
Åland	1	1		100	
Total	**2**	**2**		**100**	**0**

ANSATTE

Danmark	1	1		100	
Finland	1	1		100	
Island			1		100
Norge	1		1		100
Sverige	3	2	1	67	33
Total	**6**	**3**	**3**	**50**	**50**

Nordisk institut for kvinde- og kønsforskning (NIKK)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1	1		100	
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**4**	**1**	**80**	**20**

ANSATTE (inklusive på projekt o.l.)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**14**	**10**	**4**	**71**	**29**

Nordisk InnovationsCenter

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**2**	**3**	**40**	**60**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**15**	**7**	**8**	**47**	**53**

Nordisk Projekteksportfond (NOPEF)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**1**	**4**	**20**	**80**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**6**	**3**	**3**	**50**	**50**

Nordisk center for regional udvikling (NORDREGIO)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**3**	**2**	**60**	**40**

ANSATTE (inklusive på projekt o.l.)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**30**	**16**	**14**	**53**	**47**

NordForsk

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1	1		100	
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**4**	**1**	**80**	**20**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**13**	**9**	**4**	**69**	**31**

Nordisk informationscenter for medie- og massekommunikationsforskning (NORDICOM)

STYRET					
	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1	1	100	
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**3**		**50**	**50**
Færøerne					
Grønland	1	1		100	
Åland					
Total	**1**	**1**		**100**	

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**9**	**6**	**3**	**67**	**33**

Nordens hus i Reykjavik (NHR)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1		1		100
Island	1		1		100
Norge	1		1		
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**1**	**4**	**20**	**80**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	**3**		**3**		**100**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**13**	**10**	**3**	**77**	**23**

Nordens hus på Færøerne (NHFÆR)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1		1		100
Norge	1	1		100	
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**1**	**4**	**20**	**80**

Færøerne	5	3	2	60	40
Grønland	1		1	100	
Åland					
Total	**6**	**3**	**6**	**50**	**50**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**16**	**10**	**6**	**63**	**37**

Nordens institut på Åland (NIPÅ)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark					
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige					
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Færøerne					
Grønland					
Åland	1	1		100	
Total	**1**	**1**		**100**	

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**16**	**10**	**6**	**63**	**37**

Nordens institut i Grønland (NAPA)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		
Finland	1	1		100	
Island					100
Norge					100
Sverige	1		1		
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Færøerne					
Grønland	1		1		100
Åland					
Total	**1**		**1**		**100**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Nordens institut i Finland (NIFIN)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1	1		100	
Island	1		1		100
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**2**	**3**	**40**	**60**
ANSATTE					
	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**7**	**5**	**2**	**71**	**29**

April 2007

Handlingsplan for Ligestilling for Nordisk Ministerråds og Nordisk Råds sekretariat 2007-2009

Retningslinier for integrering af køns- og ligestillingsaspektet i Nordisk Ministerråds arbejde
I 1997 vedtog Nordisk Ministerråd en handlingsplan med henblik på at integrere ligestillingsarbejdet i det samlede nordiske arbejde. Denne handlingsplan blev fulgt op i juni 2000, hvor de nordiske samarbejdsministre besluttede, at det er de enkelte ministerråd, der fremover skal have det overordnede ansvar for at fremme ligestillingen indenfor egne samarbejdsområder og institutioner. Ministerrådene skal herefter i deres årsberetning gøre rede for, hvordan køns- og ligestillingsperspektivet er blevet varetaget inden for deres områder.

Retningslinier for integrering af køns- og ligestillingsaspektet i Nordisk Råds arbejde
Der henvises til intern beslutning 1/ 2004 hvor Nordisk Råd besluttede at indføre integrering af ligestillingsaspektet i Nordisk Råds arbejde og at give Rådsdirektøren til opgave at udpege en arbejdsgruppe af embedsmænd som udarbejder retningslinier for dette arbejde. Retningslinierne godkendes af Præsidiet. Nordisk Råd skal forholde sig til Ministerrådets definitioner af køns- og ligestillingsaspektet, integreringsstrategi samt definition af redskaber for integreringen som der redegøres for i Ministerrådets rapport

Indledning

NMR/NR har udformet følgende ligestillingsplan for sekretariatet og rådets ansatte for perioden 2007-2009. Ligestillingsplanen er blevet udarbejdet af en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra personaleafdelingen, personaleforeningerne samt personaleforeningernes styre i NMR/NR. Arbejdsgruppen har valgt at fokusere på en række indsatsområder, som bør integreres i forskellige relevante aspekter af NMR/NR daglige arbejde, og som vil blive gennemgået nedenfor.

Som udgangspunkt har ligestillingsplanen haft det mål at gøre indsatsområderne enkle og målbare, således at den årlige opfølgning ikke bliver alt for tidskrævende. Endvidere har det også været ønsket fra arbejdsgruppen at gøre handlings-planen anvendelsesorienteret, således at ligestilling bliver en naturlig og integreret del af vores daglige tankegang og bevidsthed med hjælp af konkret mål og hensigter.

For at sikre, at der hele tiden sker fremskridt på dette område, vil NMR/NR genmemgå handlingsplanen årligt, hvor en evaluering af det forløbe års resultater vil finde sted og evt. tiltag og retningslinjer justeres. Derudover vil den statistiske kortlægning i handlingsplanen blive opdateret ved denne årlige evaluering. Desuden vil den årlige trivselsundersøgelse, der fandt sted første gang i efteråret 2006, i NMR og NR blive en tilbagevendende begivenhed, hvor kønsperspektivet vil blive inddraget.

Mundtlig gennemgang af ligestillingsplanen er en obligatorisk del af NMR/NR's introduktion for nyansatte og administreres af personaleafdelingen.

Rent praktisk er handlingsplanen bygget op omkring følgende områder der præsenteres nedenfor:

- **Kort beskrivelse af aktuelle indsatsområder**
- **Målsætninger og opgaver** (Både kortsigtede og langsigtede mål for at understøtte den årlige evaluering)
- **Ansvarlig**

April 2007

- **Statistisk kortlægning**
  I bilag 1 til ligestillingsplanen er der en kortlægning af den nuværende situation mht. til kønsfordeling, nationaliteter, ansættelseslængde, løngrupper, lønforhøjelser, og i løbet af 2007 vil også sygefravær være omfattet af denne statistik.

Indsatsområder for 2007-2009

A. Rekruttering: Fokus på fordeling af Kvinder og mænd i de forskellige faggrupper i NMR/NR. Øget fokusering allerede ved opstart af rekrutteringsprocessen.

B. Løn: Fokus på at undgå usaglige forskelle i lønforhold og lønstigning.

C. Kompetenceudvikling: Sikre at begge køn har lige vilkår for personlig og faglig udvikling i NMR/NR.

D. Kombinering af arbejdsliv og privatliv: Fokus på begge køns muligheder for at kunne kombinere arbejdsliv og privatliv.

E. Krænkende behandling: Sikre at alle medarbejdere er bekendt med NMR/NR's retningslinjer i tilfælde af, at chikane eller krænkende behandling finder sted, og at de nedskrevne retningslinjer følges.

April 2007

Ad. A Rekruttering

Kortlægningen af ligestillingen viser, at rekruttering stadigvæk er et tema, som man bør fokusere på. NMR/NR som arbejdsgiver skal derfor aktivt agere for en jævn kønsfordeling indenfor samtlige tjenestekategorier og afdelinger, hvorfor PE derfor i endnu højere grad vil forsøge at tage kønsaspektet med i alle dele af rekrutteringen. Der henvises i øvrigt til kortlægning sidst i dokumentet, hvor selve statistikkerne er opgjort.

Opgaver & Målsætning

Indenfor følgende områder af rekrutteringsprocessen vil NMR/NR forsøge at fokusere på ligestillingsaspektet:

- Udformning af annoncer
- Udvælgelseskriterier
- Afholdelse af Interviews

I forbindelse med selve udvælgelsesprocessen skal der være mere fokus på selve kønsaspektet, hvilket skal præge bl.a. udfærdigelsen af annoncen for at gøre den mere målrettet mod det underrepræsenterede køn.

Opgaven skal derfor bestå af at sørge for at alle afdelinger i NMR/NR i samarbejde med personaleafdelingen, gennem en målrettet og planlagt rekrutteringsproces, forsøger at udligne de eksisterende forskelle i antal af køn indenfor de enkelte faggrupper.

Dette betyder, at inden man starter en rekrutteringssag, skal man have et overblik over kønsfordelingen i hhv. faggruppen samt afdeling. I opstarten af fremtidige stillingsannoncer og stillingsbeskrivelser skal man forsøge at være mere bevidst om det eventuelle underrepræsenterede køn og tænke nyt i selve udformningen af teksten.

Afholdelsesfasen eller selve interviewet kan også tage højde for, at mænd og kvinder forholder sig forskelligt til egne kompetencer. Intervieweren skal tage dette i betragtning i den samlede vurdering af kandidaterne.

Den nuværende kortlægning viser en ulig kønsfordeling inden for nogle af vores faggrupper - eksempelvis vores koordinatorgruppe der næsten udelukkende består af kvinder.

Mål for 2007-2009:

Målet er at have en ligelig fordeling af mænd og kvinder indenfor alle faggrupper. Vi vil derfor i den kommende periode fokusere på at målrette rekrutteringen af begge køn i alle faggrupper. På lang sigt er målet at have en så godt som ligelig fordeling af 50 % mænd og 50 % kvinder i alle faggrupper. På kort sigt (frem til 2009) er målet at opnå 35 % mænd i koordinatorgruppen eller mindst 1 mandlig koordinator på hver afdeling. [1]

Ansvarlig
Personaleafdelingen har hovedansvaret for hele rekrutteringsprocessen, men idet afdelingscheferne også bærer et stort ansvar, bør de også tænke på en mere ligelig kønsfordeling i forbindelse med udvælgelse og udformning af stillingsbeskrivelse.

[1] Der gøres opmærksom på, at øvrigt personale som fx økonomi og IT-medarbejdere ikke er medregnet i koordinatorgruppen i denne sammenhæng.

April 2007

Ad. B Løn

Arbejdsgiveren skal aktivt arbejde for, at der ikke forekommer usaglige lønforskelle på grund af køn. Lønforhold skal kunne motiveres sagligt og individuelt.

Opgaver & Målsætning
Uforklarlige lønforskelle mellem mænd og kvinder, der udfører samme stykke arbejde, må ikke forekomme. Placering på forskellige løntrin må kun være et produkt af individuelle lønforhold, der baseres på konkrete kriterier, der ikke er kønsbestemt, bl.a. arbejdsopgavernes niveau, ansvar, opnåede resultater og kompetencer. Alle ansatte skal ved selve ansættelsen gøres opmærk-somme på den gældende lønpolitik.

Ved mistanke om usaglige lønforskelle ved ligeværdigt udført arbejde skal en tydelig analyse af situationen gennemføres. Personaleforeningerne i hhv. Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd skal inddrages, hvis det bliver aktuelt.

Der vil blive udarbejdet en årlig kortlægning af NMR/NRS lønforhold samt lønudvikling, der viser kvinders og mænds lønforhold i de forskellige tjenestekategorier for herigennem at tydeliggøre eventuelle forskelle i lønforhold.

Ledelsesgruppen/Rådsdirektøren skal gøres opmærksom på, at kvinder og mænd vælger forskellige måder at fremsætte/fremhæve deres ønsker på, eksempelvis ved en lønsamtale.

Ansvar:
Personaleafdelingen

April 2007

Ad. C Kompetenceudvikling

Kompetenceudvikling drejer sig om at tilegne sig nye færdigheder. Det individuelle kompetensudviklingsforløb udarbejdes selvstædigt på baggrund af NMR/NRS kompetens-udviklingsplan, hvorfor der ikke forklares yderligere om planen i dette dokument, men derimod om hvordan kompetenceudviklingen i NMR/NR vil blive målt.

I løbet af den kommende periode 2007-2009 vil der blive udarbejdet et IT-system i NMR/NR, der giver det totale overblik over, hvem der har fået kompetenceudvikling indenfor de enkelte faggrupper samt fordelingen mellem mænd og kvinder.

Ud over et IT-system, der vil kunne måle, hvad hvert køn og faggruppe har fået af konkrete kurser/efteruddannelse, vil der også blive udviklet en skabelon (skema), der måler de andre typer af kompetenceudvikling, der også forekommer, men ofte ikke noteres som fx jobrotation, nye arbejdsområder, korte udstationeringer til andre institutioner, deltagelse i netværk mv. Dette skema vil administreret afdelingsvis. Hvert år i december vil skemaerne blive samlet ind af PE for herigennem at sammenholde denne op imod de fakta som IT-systemet løbende noterer.

Målsætning og Opgaver
Der skal være samme muligheder for at opnå kompetenceudvikling for mænd og kvinder indenfor samtlige faggrupper. Barsel/forældreorlov må ikke påvirke prioriteringen af kompetenceudvikling.

Mål:
Målet for den kommende periode er at sikre, at alle medarbejdere får udarbejdet en individuel kompetenceudviklingsplan, og at det er muligt via vort nye IT system samt skabelon at se, hvordan fordelingen af kompetenceudvikling ml. mænd og kvinder samt faggrupper er. Her skal billedet gerne vise, at der ved en samlet prioritering af kompetenceudvikling i de enkelte afdelinger er lige repræsentation af begge køn og faggrupper. Med andre ord sikre muligheder for personlig og faglig udvikling på tværs af køn og faggrupper.

Ansvarlig
Afdelingscheferne/Rådsdirektøren har ansvaret for, at der indkaldes og afholdes årlige medarbejderudviklingssamtaler. Det er personaleafdelingens ansvar at udarbejde årlige statistikker. Såvel den kompetenceudvikling som finansieres af de enkelte afdelinger og af det administrative budget, skal være gennemskuelig, således at det samlede overblik også viser de faktiske udgifter for NMR/NR fordelt på mænd og kvinder.

April 2007

Ad. D Kombination af arbejdsliv og privatliv

At kunne kombinere arbejds- og privatliv er fremmende for helbredet og skaber et godt arbejdsmiljø med motiverede ansatte. Det er i NMR/NR interesse at have en heterogen gruppe af ansatte, hvorfor arbejdssituationen også skal være tålelig for ansatte med børn.

I forbindelse med rekruttering af nye medarbejdere bliver der ved interviewet bl.a. gjort opmærksom på reglerne for arbejdstider, fleks, ferie mv. for at sikre, at eventuelle medarbejdere føler sig trygge i deres kommende ansættelsesforhold, og ved at muligheden for at kombinere arbejdsliv med privatliv er til stede, uanset køn.

Opgaver & Målsætning
NMR/NR ønsker, at der skal være en balance mellem arbejdsliv og privatliv for begge køn, herunder bl.a. mulighed for barsels- og forældreorlov, flekstid samt holde fri, når man har barn syg.

I forbindelse med den årlige trivselsundersøgelse vil spørgsmål om lige præcis muligheden for at kombinere arbejdsliv og privatliv blive klarlagt, således at der kan gøres konkrete tiltag såfremt det viser sig at være svært i NMR/NR. Afdelingschefen/Rådsdirektøren er ansvarlige for at hjælpe med eventuelle prioriteringslister af arbejdet, såfremt arbejdstiden forhindrer, at man har mulighed for at kombinere arbejdsliv og privatliv. Alle arbejdsopgaver skal løses indenfor arbejdstiden, og der skal stræbes efter overholdelse af arbejdstiden og undgå overtid.

Målene er følgende:

- De officielle arbejdstider skal overholdes
- Møder skal planlægges afholdt under almindelig arbejdstid
- At flere fædre gør brug af deres forældreorlov

Ansvar:
Personaleafdelingen er ansvarlig for at informere ansatte om ovenstående regler, der desuden også forefindes i personalehåndbogen. Ved eventuelle justeringer af arbejdstid er afdelingschefen/rådsdirektøren ansvarlig og i yderste tilfælde personalechefen.

April 2007

Ad. E Chikane (trakasserier) og anden krænkende behandling

Nordisk Ministerråd tolererer ikke, at chikane eller øvrig krænkende behandling forekommer på arbejdspladsen. Ingen medarbejdere bør ej heller udsættes for repressalier, såfremt vedkommende har påtalt eller anmeldt en kollega for chikane eller krænkende behandling.

Medarbejdere, der udsættes for chikane eller anden krænkende behandling, har ret til hjælp og støtte. Chikane og andre krænkende handlinger er udtryk for manglende respekt og bryder det grundlæggende princip om, at alle mennesker er ligeværdige.

At skabe og opretholde en arbejdsplads fri for chikane og anden krænkende behandling kræver, at hele virksomheden er opmærksom på situationer, som kan opstå, samt kontinuerligt, aktivt og målrettet arbejder for at løse dem.

En krænkende behandling, herunder seksuelle krænkelser, mobning eller krænkelser, der har tilknytning til køn, etnisk diskrimination, religion eller anden trosopfattelse, finder sted, såfremt en medarbejder eller arbejdstagers værdighed krænkes.

Opgaver & Målsætning:
Nordiske Ministerråd vil sikre, at følgende målsætninger opnås gennem:

- At sikre sig, at alle ansatte er velinformeret om dels NRM/NRS policy på dette område samt retningslinjer for, hvorledes man skal håndtere situationen, hvis man selv eller en kollega udsættes for chikane eller øvrig krænkende behandling.
- Løbende orientere om NMR/NR vejledning via bl.a. personalehåndbogen/intranettet og konsekvent at uddanne afdelingschefer og nyansatte i emnet i samarbejde med introduktions- og chefsuddannelser, senest 6 måneder efter ansættelse. Uddannelsen er obligatorisk.
- Årlig trivselsundersøgelse, hvor emnet chikane/trakasserier indgår som et naturligt led i evaluering af arbejdspladsens psykiske og fysiske arbejdsmiljø.

Afdelingschefen/Rådsdirektøren er som leder et forbillede og har derfor både et ansvar og en mulighed for at forme den atmosfære der skal være til stede på arbejdspladsen. Afdelingschefen/Rådsdirektøren har desuden i sin egenskab som repræsentant for sin arbejdsgiver et særskilt ansvar for at træffe nødvendige tiltag for at forebygge og forhindre, at medarbejdere udsættes for chikane eller krænkende behandling. Afdelingschefen/Rådsdirektøren skal med dette i mente arbejde på at:

- Informere sine medarbejdere om arbejdsgiverens indstilling til chikane og krænkende behandling samt sikre en aktiv medvirken fra medarbejderne for at sikre, at den rette viden og opførsel på dette område opnås.
- Diskutere retningslinjerne og vejledninger på afdelingsmøder. Informationen er også tilgængelig i Personalehåndbogen.
- Tage konkrete spørgsmål op om chikane og krænkende behandling i forbindelse med den årlige medarbejderudviklingssamtale. Forholder det sig således, at det er afdelingschefen/rådsdirektøren, der har udført en krænkende behandling mod en ansat, og man ikke ønsker at konfrontere vedkommende, skal man i stedet vende sig til personalechefen.

Medarbejderens ansvar for at forebygge chikane og krænkende behandling:

- Medarbejderen skal holde sig underrettede om indholdet i ovenstående retningslinjer og vejledninger på intranettet og personalehåndbogen og derigennem aktivt medvirke til at forebygge chikane og krænkende behandling.

En liste over kontaktinformationer til støtte og vejledning i tilfælde af chikane vil være at finde i bilag 2.

April 2007

Mål:
Målet er at skabe et arbejdsmiljø, hvor der ikke forekommer chikane/ trakasserier.

Ansvarlig:
Nordisk Ministerråd/Nordisk Råd og Personaleafdelingen i NMR skal støtte chefer/rådsdirektøren og medarbejdere, herunder iværksætte aktuelle tiltag, såfremt man får kendskab til eller ser tegn på, at chikane eller krænkende behandling finder sted.

Afdelingschefen/Rådsdirektøren kontakter som udgangspunkt personalechefen for råd og vejledning i forbindelse med konkrete sager.

Såfremt en medarbejder opdager eller ser tegn på, at en kollega udsættes for chikane eller anden krænkende behandling, skal dette meddeles sin nærmeste chef eller personaleafdelingen snarest.

Hvis chikane eller øvrig krænkende behandling rammer den enkelte medarbejder, skal vedkommende kontakte sin afdelingschef eller personaleafdelingen, således at støtte og hjælp kan fås.

I personalehåndbogen vil der være en liste over telefonnumre på anonyme kontorer i Danmark og i de nordiske lande, der kan hjælpe med råd og vejledning, og hvem der kan ringes til anonymt.

April 2007

Bilag 1
Kortlægning af de nuværende forhold

Nedenfor er der udarbejdet forskellige oversigter, der belyser den nuværende situation i NMR/NR (pr.1.4.2007) med fokus på kønsfordeling indenfor faggrupper, løn-grupper, ansættelseslængde, nationalitet mv. i Nordisk Ministerråd. Tallene jævnføres med tallene fra 31.12.2004, der viser status, da den forhenværende ligestillingsplan blev udarbejdet. Det er pt. ikke muligt at give en oversigt over sygdom for begge køn, da NMR/NR's registreringssystem ikke pt. registrerer på optimal vis. Disse tal vil blive medtaget så snart systemerne fungerer optimalt.

Der gøres opmærksom på, at kategorien "Øvrigt personale" pr. 1.4.2007 dækker over service-, økonomi-, IT- og administrative medarbejdere.

Tallene vil blive opdateret en gang årligt, når ligestillingsgruppen mødes til deres årlige evaluering.

Der gøres opmærksom på, at der i nedenstående tal ikke er medregnet Kulturfonden. Det totale tal er derfor 89 per 1.4.2007, der er medregnet i nedenstående tabeller.

Nordisk Ministerråd

Tabel 1.0: Faggrupper vs. Køn - 1.4.2007 - Nordisk Ministerråd

	Mænd		Kvinder	
Faggrupper	**Antal**	**%**	**Antal**	**%**
Chefer*	7	88%	1	13%
Kontorchefer	3	60%	2	40%
Rådgivere	18	42%	25	58%
Koordinatorer og afd. koordinatorer	1	5%	18	95%
Øvrigt personale	8	57%	6	43%
Total	**37**	**40%**	**52**	**60%**

*Der gøres opmærksom på, at denne kategori indeholder afdelingschefer og chefer i Nordisk Ministerråds Sekretariat i København inklusiv Generalsekretæren.

April 2007

Tabel 1.1: Faggrupper vs. Køn - 31.12.2004 – Nordisk Ministerråd				
	Mænd		Kvinder	
Faggrupper	**Antal**	**%**	**Antal**	**%**
Chefer	2	40 %	3	60 %
Rådgivere	20	42,5 %	27	57,5 %
Koordinator og afd. koordinator	5	15 %	28	85 %
Øvrigt personale	2	50 %	2	50 %
Total	**29**	**36,87 %**	**65**	**63,13 %**

Kontorcheferne samt Generalsekretæren er ikke medregnet i 2004

*Tabel 2.0 Nationalitet vs. Køn - 1.4. 2007 – Nordisk Ministerråd					
	Mænd		**Kvinder**		
Nationalitet	**Antal**	**%**	**Antal**	**%**	**Samlet**
Svensk	10	50%	10	50%	
Dansk	16	40%	24	60%	
Norsk	5	56%	4	44%	
Finsk	4	31%	9	69%	
Islandsk	3	100%	0	-	
Færøsk	1	50%	1	50%	
Grønlandsk	0	0	1	100%	
Ålandsk	0	0	0	-	

*Der gøres opmærksom på, at denne tabel inkluderer de kontorchefer, der er ansat at NMR til at varetage vore internationale kontorer i de Baltiske lande, Skt. Petersborg og Kaliningrad. Herudover er Generalsekretæren ved NMR også medtaget.

April 2007

Tabel 2.1: Nationalitet vs. Køn - 31.12. 2004 - Nordisk Ministerråd					
	Mænd		**Kvinder**		
Nationalitet	**Antal**	**%**	**Antal**	**%**	**Samlet**
Svensk	8	31%	18	69 %	26
Dansk	15	37 %	26	63 %	41
Norsk	6	50 %	6	50 %	12
Finsk	2	15 %	11	85 %	13
Islandsk	1	33,3 %	2	66,7 %	3
Færøsk	1	100 %	0	0%	1
Grønlandsk	0	0%	0	0%	0
Ålandsk	0	0%	0	0%	0

*Der gøres opmærksom på, at denne tabel ikke inkluderer de kontorchefer, der er ansat at NMR til at varetage vore internationale kontorer i de Baltiske lande, Skt. Petersborg og Kaliningrad samt Generalsekretæren for NMR.

Tabel 3.0: Løngruppe set i forhold til køn og faggruppe - 1.4.2007 – Nordisk Ministerråd				
	Mænd		**Kvinder**	
Faggrupper	**Antal**	**Gns.**	**Antal**	**Gns.**
Chefer	5	50,40	1	-*
Kontorcheferne	3	46,3	2	46
Rådgivere	21	43,76	25	44,80
Koordinator og afd. koordinator	1	-*	17	28,12
Øvrigt personale	7	36	6	27,00
Total	**34**		**49**	

* Da man ville kunne identificere den ansatte er lønniveauet ikke medtaget. Herudover er Generalsekretærens løn ej heller medtaget.

April 2007

Tabel 3.1: Løngruppe set i forhold til køn og faggruppe - 31.12.2004 – Nordisk Ministerråd

	Mænd		Kvinder	
Faggrupper	**Antal**	**Gns.**	**Antal**	**Gns.**
Chefer	2	51	3	51
Rådgivere	20	45,57	27	45,04
Koordinator og afd. koordinator	5	34,6	28	30,89
Øvrigt personale	2	30,5	2	23
Total	**29**	**40,41**	**65**	**37,48**

Kontorcheferne samt Generalsekretæren er ikke medregnet i 2004

Tabel 4: Lønstigning 2006 set i forhold til køn og faggruppe – Nordisk Ministerråd

	Mænd		Kvinder	
Faggrupper	**Lønstigning**	**Engangsbeløb**	**Lønstigning**	**Engangsbeløb**
Chefer	2			
Kontorcheferne	1			
Rådgivere	4	1	5	8
Koordinator/ afd. koordinator			7	2
Øvrigt personale	3	3	1	1

Generalsekretæren for NMR figurerer ikke i denne tabel

April 2007

Nordisk Råd

Tabel 1.0: Faggrupper vs. Køn - 1.4.2007 – Nordisk Råd				
	Mænd		**Kvinder**	
Faggrupper	**Antal**	**%**	**Antal**	**%**
Rådgivere	6	75%	2	25%
Koordinatorer og afd. koordinatorer	0	0	5	100%
Total	**6**	**46%**	**7**	**54%**

Tabel 1.1: Faggrupper vs. Køn - 31.12.2004 – Nordisk Råd				
	Mænd		**Kvinder**	
Faggrupper	**Antal**	**%**	**Antal**	**%**
Rådgivere	6	86%	1	14%
Koordinatorer og afd. koordinatorer	0	0%	6	43%
Total	**6**		**7**	

April 2007

Tabel 2.0: Nationalitet vs. Køn - 1.4.2007 - Nordisk Råd

	Mænd		Kvinder		
Nationalitet	**Antal**	**%**	**Antal**	**%**	**Samlet**
Svensk	2	14%	3	21%	36%
Dansk	1	7%	2	14%	21%
Norsk	1	7%	2	14%	21%
Finsk	1	7%	1	7%	14%
Islandsk	0	0	1	11%	7%
Færøsk	0	0	0	0	0
Grønlandsk	0	0	0	0	0
Ålandsk	0	0	0	0	0

Tabel 2.1: Nationalitet vs. Køn - 31.12.2007 – Nordisk Råd

	Mænd		Kvinder		
Nationalitet	**Antal**	**%**	**Antal**	**%**	**Samlet**
Svensk	2	14%	2	14%	29%
Dansk	2	14%	2	14%	29%
Norsk	1	7%	2	14%	21%
Finsk	1	7%	1	7%	14%
Islandsk	0	0%	1	13%	7%
Færøsk	0	0%	0	0%	0
Grønlandsk	0	0%	0	0%	0
Ålandsk	0	0%	0	0%	0

April 2007

Tabel 3: Løngruppe/trin set i forhold til køn og faggruppe - 1.4.2007 – Nordisk Råd				
	Mænd		Kvinder	
Faggrupper	**Antal**	**Gns.**	**Antal**	**Gns.**
Rådgivere	6	46	2	44
Koordinator og afd. koordinator			5	27,6

Tabel 4: Lønstigning 2006 set i forhold til køn og faggruppe – Nordisk Råd				
	Mænd		Kvinder	
Faggrupper	**Lønstigning**	**Engangsbeløb**	**Lønstigning**	**Engangsbeløb**
Rådgivere	2	3		1
Koordinator/ afd. koordinator			1	

April 2007

Bilag 2

Kontaktinformation om organisationen i Norden, der tager sig af trakkaserier/chikane:

Danmark:

Thora Center - Center for Seksuelt Misbrugte i Danmark
Tilbyder telefonrådgivning, værested mm. for voksne, der har været udsat for seksuelle overgreb
Borgergade 38, st.
1300 København K
Telefon 33 32 86 50
Telefontid: Mandag til torsdag kl. 10 - 15 og torsdag 19 - 21.
www.thoracenter.dk

Joan Søstrene København
Tilbyder rådgivning til kvinder, der har været udsat for vold, voldtægt, incest eller seksuel chikane.
Dannerhuset
Nansensgade 1
1366 København K
Telefon 33 14 74 84
Åbningstid: Mandag og torsdag kl. 19.00-21.30
www.joan-soestrene.dk

Finland:

Voldtægts krisecenter Tukinainen

www.tukinainen.fi

Voldtægts krisecenter Tukinainen tilbyder professionel hjælp og støtte for piger og kvinder der har været udsat for seksuelle overgreb eller overfald. Ligeledes er der mulighed for hjælp til pårørende.

Kontaktinformation:

00121 Helsinki
Finland
+358 9 50 363 7872 (p)
+358 9 685 19 79 (f)
0800-97899 (hotline)
kristina.valkama@tukinainen.kolumbus.fi

Rikosuhripäivystyksen

http://www.rikosuhripaivystys.fi/

Finlandsk service organisation for ofre for forbrydelser.
Yder juridisk og psykologisk rådgivning.
Samarbejder med Justitsministeriet i Finland og Finsk Rød kors.

April 2007

Kontakinformation:

Central office
PL 168, 00141 Helsinki
tel. +358-9-6123232
md Petra Kjällman
e-mail: petra.kjallman@rikosuhripaivystys.fi

Norge:

http://www.oslo.kommune.no/dok/felles/oslohjelp/
Oslos kommunes tiltag mod voldsofre.
(Findes kun på nettet - henvender sig også til mænd.)

No Abuse
http://www.noabuse.no/
NoAbuse, Tømmervn 5, 3681 Notodden, tlf: 35 01 20 50

En webportal mod overgreb. Fungerer som er et hjælpeapparat til mennesker der har været udsat for seksuelle overgreb, familievold eller misbrug. Formidler kontakt til relevante instanser.
Hovedopgaven er at synliggøre faglige instanser, avisstof og temastof.

Stiftelsen Kirkens Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep
http://www.kirkens-ressurssenter.no/
Yder rådgivning og støtte til mænd og kvinder, der har været udsat for seksuelle overgreb eller krænkelser.
Kontaktinformation:
23 22 79 30
Lovisenberggt. 7A
0456 Oslo
E-post:
post@kirkens-ressurssenter.no

Sverige:

Alla Kvinnors Hus
http://www.allakvinnorshus.org

Rådgivning for kvinder der har været ude for seksuelle overgreb.
Juridisk rådgivning, formidler kontakt til relevante instanser.

Kontaktinformation: Svartensgatan 3, Box 4023, 10261 Stockholm, Tlf: +46 (0)8-644 09 25

Brottsofferjourernas Riksförbund (BOJ)
http://www.boj.se/

Arbejder for bedre vilkår for ofre af alle slags(overgreb, vold, krænkelser osv.). Arbejdet er baseret på internationale konventioner i lyset af menneskerettighederne.
Giver information og formidler kontakter til sociale instanser.
Alle kan henvende sig for information og rådgivning

Kontaktinformation:
Brottsofferjourernas Riksförbund
Box 11014, 100 61 Stockholm

Tlf: +46 (0) 8-644 88 00
Fax: 08-644 88 00

Sveriges Kvinnojourers Riksförbund
http://www.kvinnojour.com/

Tilbyder støttesamtaler, rådgivnining og de kan formidle kontakt til fx politi, retsvæsnet og socialtjenesten.

Kontaktinformation:
Bondegatan 40, 3 tr
116 33 Stockholm
Tel kansliet: +46 (0)8-642 64 01
Epost: info@kvinnojour.com

Manscentrum
http://www.manscentrum.se/
En politisk og ikke religiøs stiftelse, der bistår mænd i kriser.

Kontaktinformasjon:
Riksorganisationen för manliga kriscentra i Sverige c/o Stiftelsen Manscentrum Götgatan 83D, 116 62 Stockholm tfn 08-643 11 79 fax 08-643 11 75. E-post:
riksorganisationen@manscentrum.se

Island:

Stigamot
http://stigamot.is
Islandsk rådgivnings og informationscenter for ofre af seksuelle krænkelser og vold.
Kontaktinformation:
Stígamót
Hverfisgötu 115
Sími 562-6868 / 800-6868
stigamot@stigamot.is

Grønland:

Det Centrale Kriseberedskab
Kommuner der har brug for ekstra hjælp i forbindelse med en krise, kan henvende sig her. Indtil der foreligger en model for det centrale kriseberedskab vurderer en arbejdsgruppe, de konkrete henvendelser fra kommunerne og udpeger evt. et rejsehold, som yder krisehjælp.

Kontakt: Familiedirektoratet, Ellen Olsen, telefon: 34 69 56, e-mail: ello@gh.gl

Krisecenter Qimarguik

Kvinder kan henvende sig her, hvis de har været udsat for seksuelle krænkelser.

Kontakinformation:
Sipisaq Kujalleq 9, 3900 Nuuk
tlf. 36 31 25 / 55 46 47

Færøerne:

Kvinnuhúsid

April 2007

Krisecenter for kvinder og børn
Yder rådgivning og information i krisesituationer.
Kan henvise til psykologer og andre fagfolk indenfor området.

Krisecentret på Færøerne
100 Tórshavn
Tlf.: 298 317200 svarer hele døgnet
Fax: 298 313243
E-mail: kvinhusi@post.olivant.fo

KRIS
http://www.kris.fo/
Kristelig rådgivning for seksuelt misbrugte
For mænd og kvinder

Kontaktinformation
KRIS í Føroyum
Heiðavegur 15
600 Saltangará
Tel 44 81 81
Faks 44 81 57
kris@kris.fo

RAPPORT TILL NORDISKA RÅDET, NR
SESSIONEN 31.10-2.11.2006,
KÖPENHAMN, DANMARK

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

17.10.2006
J. nr. 44011.21.03/06

INTEGRERING AV JÄMSTÄLLDHET I DET NORDISKA SAMARBETET

Jämställdhet i nordiskt samarbete
Nordiska rådet har bett Nordiska ministerrådet att rapportera om integrering av jämställdhetsperspektivet i det nordiska samarbetet.

De nordiska länderna har genom sin anslutning till slutdokumentet från Världskvinnokonferensen i Beijing 1995 förpliktat sig att integrera ett könsperspektiv i alla större politiska beslut.

Nordiska ministerrådet för jämställdhet har i över 30 år arbetat för att utveckla de nordiska samhällena mot större jämställdhet mellan könen. Det aktiva arbetet för jämställdhet är kännetecknande för de nordiska demokratierna. Jämställdhet innebär att makt och inflytande fördelas jämnt och att kvinnor och män skall ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden i livet. I ett samhälle som är fritt från könsrelaterat våld.

I dag står det nordiska jämställdhetsarbetet inför nya problemställningar, som avspeglar den ökade globaliseringen, och kompletterar det traditionella jämställdhetsarbetet. Utmaningar är de ungas uppfattningar av hur deras möjligheter påverkas av kön, befolkningens åldrande, omstruktureringen av arbetslivet, globalisering och det mångkulturella samhället. En aktuell utmaning för jämställdhetspolitiken är hur den kan uppfånga mångfalden, och inkludera alla grupper i beslutsprocesser och i den offentliga debatten, där jämställdhetspolitiken formas.

När både kvinnors och mäns olika kompetens, kunskap och erfarenhet ges möjlighet att tas i betraktande, påverkas och berikas utvecklingen inom alla samhällsområden. Både kvinnor och män skall ges möjlighet att påta sig nya uppgifter, och att lämna ifrån sig andra, såväl i arbetslivet som i familjen. Mäns aktiva deltagande i jämställdhetsarbetet är en förutsättning för att målet om ett jämställt samhälle uppnås. Nordiska kvinnors och mäns möjligheter att förena föräldraskap, omsorgsarbete, arbetsliv och deltagande i den politiska processen har ett nära samband med välfärdsstatens och omsorgspolitikens utveckling.

Jämställdhetspolitik är en process som är i ständig förändring. Ett samhälle i utveckling fordrar en jämställdhetspolitik i utveckling. Nordiska ministerrådet kommer att arbeta för att inkludera jämställdhetsområdets många olika aktörer i jämställdhetspolitiken. Målet om nordisk nytta skall vara utgångspunkt i de initiativ som initieras inom bägge områdena speciellt kring teman där de nordiska länderna och självstyrande områdena har ett

gemensamt intresse. Konkreta projekt presenteras i årliga handlingsplaner. Det finns ett stort internationellt intresse för nordisk jämställdhetspolitik. Det tyder på att medvetenheten om värdet av jämställdhet i familjepolitik och arbetsliv växer internationellt.

Det goda nordiska jämställdhetsarbetet skall fortsättningsvis ha sin utgångspunkt i samarbetet mellan de nordiska länderna och de självstyrande områdena. En dynamisk och livskraftig jämställdhetspolitik inom det nordiska samarbetets ram bör ha stor betydelse i Nordens grannländer och för Nordens roll i Europa.

De nordiska länderna och Nordiska ministerrådet har inlett en process för att integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i all verksamhet. Alla ledande organ i Nordiska ministerrådet har ansvar för att ett könsperspektiv integreras i den egna verksamheten. Detta ersätter inte s.k. traditionellt jämställdhetsarbete, för även om jämställdhetsfrågorna nu integreras i varje politiskt område kommer det fortfarande att vara nödvändigt att motverka könsdiskriminering och att bedriva ett aktivt utvecklingsarbete. Utan integrering erhålls dock inte den dialog som är nödvändig mellan sakkunniga på jämställdhetsområdet och de som ansvarar för de olika politiska områdena. Utan särskilda insatser på jämställdhetsområdet utvecklas och förbättras inte insikten och kunskapen om kön och jämställdhet.

De nordiska jämställdhetsministrarna har traditionellt haft det primära ansvaret för att trygga jämställdhetsinsatsen inom Nordiska ministerrådet. År 1997 antog dock Nordiska ministerrådet en handlingsplan i syfte att integrera jämställdhetsarbetet i det nordiska arbetets alla samarbetsområden. Denna handlingsplan följdes upp i juni 2000, när de nordiska samarbetsministrarna beslutade, att det är de enskilda ministerråden som i fortsättningen skall ha det överordnade ansvaret för att främja jämställdheten inom deras egna samarbetsområden och institutioner. Ministerråden skall härefter i sina årsberättelser redogöra för hur köns- och jämställdhetsperspektivet har tagits tillvara inom deras områden.

Nordiska ministerrådet för jämställdhetsfrågor (MR-JÄM) har i det följande haft ansvar för att sätta igång särskilda initiativ för att främja jämställdheten på de områden där det finns behov av en specifik jämställdhetsinsats.

Förutom att ge de olika ministerråden ansvar för att värdera sina egna aktiviteter i ett jämställdhetsperspektiv har en rad konkreta initiativ för en integrering av ett könsperspektiv satts igång inom Nordiska ministerrådet. Samarbetsministrarna, MR-SAM, har beslutat att Nordiska ministerrådets budgetar skall innehålla en analys av medelsfördelningen ur ett köns- och jämställdhetsperspektiv. Ett jämställdhetsperspektiv skall dessutom integreras i informations- och upplysningsverksamheten och i beslutsprocesserna, bl.a. genom regelbunden utgivning av könsuppdelad statistik.

Vidare har klara riktlinjer utarbetats för kvinnors och mäns representation i de olika samarbetsorganen. Alla ledande organ i Nordiska ministerrådet har ansvar för att jämställdhet integreras i den egna verksamheten.

MR-JÄM arrangerar seminarier för ordföranden för ämbetsmanna-kommittéerna om hur integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i ministerrådets verksamhet.

Generalsekreteraren har tillsatt en tvärsektoriell arbetsgrupp för jämställdhet i NMRs sekretariat. I arbetsgruppen ingår en representant från varje avdelning och arbetsgruppen leds av avdelningschef Rigmor Duun Grande. Arbetsgruppen diskuterar hur Nordiska ministerrådet kan fokusera och

synliggöra arbetet med att integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet.
Nordiska ministerrådet håller på att revidera ministerrådets jämställdhetsplan. Den nya treåriga jämställdhetsplanen skall träda i kraft från 1.1.2007. Jämställdhetsplanen kommer att presenteras vid ett personalmöte under våren 2007.

KARTLÄGGNING AV INTEGRERING AV ETT KÖN- OCH JÄMSTÄLLDHETSPERSPEKTIV I DE NORDISKA MINISTERRÅDEN OCH INSTITUTIONERNA

Våren 2006 sändes ett frågeformulär till de enskilda Nordiska ministerråden och de nordiska institutionerna (se bilaga 1).

Kartläggningen visar att de nordiska samarbetsområdens arbete med att formulera sina jämställdhetspolitiska målsättningar har hunnit olika långt.

En sammanställning av ministerrådens och institutionernas svar ses nedan (se bilaga 2 förteckning över de MR och institutioner som svarat):

1. Integreras jämställdhet/kön?

MINISTERRÅDEN
Jord- och skogsbrukssamarbetsområdet i Ministerrådet för fiskeri, jord- och skogsbruk och livsmedel (MR-FJLS) är det enda samarbetsområde som har utarbetat en jämställdhetshandlingsplan. Handlingsplanen godkändes år 2002 (ANP 2002:764). I förorden sägs: "Jämställdhetsplanen väntas öka medvetenheten om köns- och jämställdhetsfrågor i det nordiska jord- och skogsbrukssamarbetet och därmed leda till att en jämn könsfördelning vad gäller representation och tilldelning av resurser. Resultat förväntas också vad gäller integrering av jämställdhet i aktuella jord- och skogsbrukspolitiska frågor rörande kunskapsöverföring."

Av de två andra samarbetsområden under MR-FJLS, har livsmedelssamarbetsområdet i år 2001 utarbetat en jämställdhetsplan, som ligger i linje med Nordiska ministerrådets allmänna riktlinjer om att integrera ett jämställdhetsperspektiv i Nordiska ministerrådets verksamhet, medan fiskerisamarbetsområdet inte har en utarbetat en handlingsplan för jämställdhet.

Ministerråden för kultur (MR-K), lagstiftning (MR-LOV), finans och ekonomi (MR-Finans), närings-, energi- och regionalpolitik (MR-NER), social och hälsa (MR-S), utbildning och forskning (MR-U), arbetsmarknad och arbetsmiljöpolitik (MR-A) och miljö (MR-M) har inte utarbetat jämställdhetsplaner för det nordiska samarbetet. MR-LOV, MR-U, MR-A och MR-M i sina samarbetsprogram och strategier inskrivit att jämställdhet är ett integrerat tema och att det läggs vikt på att inkludera jämställdhetspolitiska aspekter i arbetet. I samarbetsprogrammen och strategierna fastställs riktlinjerna för samarbetet och att jämställdhet är det överordnade temat för verksamheten inom samarbetsområden. Lagstiftningssamarbetet poängterar att "Vid planering av aktiviteter inom ministerrådet beaktas jämställdhetsaspekten som ett led i strävandena att nå samtliga relevanta målgrupper."

Flere ministerråd menar att en insats att förbättra jämställdhet mellan kvinnor och män är ett kriterium för framgång, medan andra svarar att de inte har diskuterat frågan. Lagstiftningssamarbetet anser att "En förbättrad jämställdhet mellan grupper, däribland mellan kvinnor och män, är en grundläggande demokratisk princip och en viktig komponent i rättstaten."

Ministerrådet för arbetsmarknad och arbetsmiljöpolitik, MR-A, fastställer i sitt program riktlinjerna för samarbetet och meddelar att: "det integrerade temat jämställdhet är därmed ett överordnat tema för verksamheten inom samarbetsområdet. Inden for arbejdsretsområdet fokuseres bl.a. på ligebehandling og bekæmpelse af diskrimination på arbejdsmarkedet." I MR-K:s beslut att upprätta ett nordiskt dataspelprogram önskade ministrarna att utveckla ett dataspel på nordiska språk med nordiska värderingar och könsrollerna ingick som en viktig och naturlig del i motiveringen.

En del av ministerrådens arbetsgrupper och projekt beaktar könsaspekten i arbetet då de definierar målgrupp för varje aktivitet.

Ministerrådet för jämställdhet har inte en jämställdhetsplan, utan det nordiska samarbetet tar utgångspunkt i det nordiska samarbetsprogrammet för år 2006-2010: *Med fokus på kön är målet ett jämställt samhälle,* och konkreta projekt presenteras i en årlig handlingsplan, som tar utgångspunkt i MR-JÄM:s beslut och ordförandeskapets prioriteringar. Kön, kultur och kommunikation är ett nytt tema som MR-JÄM har tagit initiativ till.

INSTITUTIONERNA

Nordiska hälsovårdshögskolan (NHV) har en jämställdhetspolicy där övergripande strategi beskrivs och en handlingsplan för jämställdhet som årligen revideras. Båda fokuserar största delen på personalen i organisationen och inte så mycket på studenter. NHV meddelar att genusperspektivet beaktas i de flesta kurser.

Nordiskt Informationscenter för Medie- och Kommunikationsforskning, NORDICOM, har inte en jämställdhetsplan, men meddelar att "En viktig del av mediaforskningen studerar medierna med fokus på kön. NORDICOM har även ambition att utveckla könsvariabeln i de statistiska översikter som utarbetas rörande medieutvecklingen i Norden." NORDICOM anser att de kan bidra till en mer vidgad kunskap om genusfrågan inom medieområdet samt en jämnare könsfördelning i det nordiska medieforskarsamhället. "Genusperspektivet är så väl integrerat i NORDICOMs verksamhet att det inte går att göra ekonomiska beräkningar i ett sådant avseende."

NordForsk svarar att dess verksamhet och de administrativa rutinerna håller på att utarbetas, men att i deras ansökningsblanketter finns en egen punkt under vilken skall beskrivas hur könsperspektivet är integrerat i projektet.

Nordiska institutets för kvinno- och könsforskning, NIKK, verksamhet är baserad på jämställdhet, och dess överordnade mål är att stöda implementeringen av målsättningarna i det nordiska jämställdhetssamarbets-programmet för åren 2006-2010.

De övriga institutionerna har meddelat att de inte har en jämställdhetsplan. Endel institutioner beskriver att de stöder initiativ som främjar jämställdhet. Nordiska institutets for teoretisk fysik, NORDITA, styrelse har som målsättning att få mer kvinnor till forskningsområdet.

2. Samlas det data kring jämställdhet?

MINISTERRÅDEN

I Nordiska ministerrådet är inte all data och statistik uppdelat enligt kön. Flere svar säger att data och statistik är bristfällig på grund av brister i rapporteringssystem. Det påpekas även att eftersom jämställdhet inte finns dagsordningen, så saknar man inte heller data om jämställdhet.

MR-JÄM presenterar årligen rapporten Mäns och kvinnors representation i det nordiska samarbetet (se bilaga 3).

INSTITUTIONERNA
Nordiska ministerrådets alla institutioner skall i samband med årsrapporteringen sända in könsuppdelad statistik över sin personal. Institutionerna meddelar även könsfördelningen på deltagare i projekt, kurser, seminarier och andra arrangemang som institutionerna genomför under året.

3. Analyseras konsekvenserna av MR:s/institutionernas aktiviteter ur ett köns/jämställdhetsperspektiv?

MINISTERRÅDEN
I ministerrådens arbeten analyseras inte konsekvenserna av MR:s aktiviteter ur ett köns/jämställdhetsperspektiv. Konsekvenserna av jämställdhetsperspektivet kan komma i uttryck i enstaka projekt och aktiviteter, men om detta finns ingen systematisk statistik eller dokumentation.

INSTITUTIONERNA
Institutionerna meddelar att de inte analyserar konsekvenserna av institutionens aktiviteter ur ett köns- och jämställdhetsperspektiv.

4. Informerar MR/institutionerna om jämställdhet?

MINISTERRÅDEN
De flesta ministerråd saknar en kommunikationsstrategi och har inte inarbetade rutiner för att informera om kön, men det påpekas att de faktorer som anses relevanta i det enskilda fallet lyfts fram i pressmeddelanden. MR-A skall under år 2007 utarbeta en kommunikationsstrategi, och har svarat att det är för tidigt att säga vilken position könsperspektivet kommer att få i strategin.

Jord- och skogsbrukssamarbetsområdet svarar att kön beaktas vid utarbetande av kommunikationsstrategi. Jämställdhetssamarbetsområdets strategi beaktar kön i sin kommunikationsstrategi eftersom samarbetsområdets hela verksamhet tar sin utgångspunkt i kön.

INSTITUTIONERNA
Flere av institutionerna meddelar att båda könen kan identifiera sig med institutionens budskap och informationsverksamhet. Nordiska samarbetsområdet för handikappfrågor, NSH, och Nordiska Handikappolitiska Rådet, NHPR, meddelar att: "NSH och NHPR har ambitionen att beakta kön/genus i olika sammanhang. Vi är övertygade om att såväl kvinnor som män kan identifiera sig med NSHs och NHPRs informationsstrategi och budskap men skall i framtiden sträva till att beakta aspekten ännu."

Några institutioner anser att de inte informerar om kön, eller gör något väsentligt angående kön i sina aktiviteter.

REDOGÖRELSE - DOKUMENT 12

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

8 oktober 2007

Redogörelse till Nordiska Rådet - alkoholpolitiskt samarbete i Norden

De nordiska finansministrarna nådde under mötet på Island, den 17-18 maj 2004, enighet om en gemensam hållning gentemot EU angående alkoholbeskattning. De nordiska finansministrarna föreslog att nollskattesatsen på vin ska avskaffas och att minimiskatterna på alkohol ska höjas, liksom skatten på alkoläsk. Angående alkoholbeskattningen var ministrarna eniga om att principen om konsumtionslandsbeskattning ska upprätthållas. I samband med detta betonade ministrarna vikten av att behålla det regelverk som innebär att endast de varor som en privatperson själv transporterar skall anses som privatinförsel och därmed vara skattefritt. Finansministrarna gick också in för att den europeiska kommissionen tar fram en alkoholstrategi, i vilken folkhälsan sätts i fokus. Genom denna gemensamma nordiska hållning i alkoholfrågan hoppades länderna att få större genomslag i EU.

På det nordiska statsministermötet den 7-9 augusti 2004 på Island togs ett initiativ till ett gemensamt nordiskt alkoholpolitiskt samarbete gentemot EU och WHO. Detta följdes upp genom ett gemensamt uttalande om åtgärdssamarbetet mellan de nordiska länderna och om nordiskt samarbete om alkoholpolitik i internationella fora, på social- och hälsoministrarnas möte i Köpenhamn den 18 oktober 2004.

Under hösten 2006 kom ett förslag till rådsdirektiv från EU-kommissionen angående inflationsjusterade minimiskattesatser på alkohol. De nordiska finansministrarna gav stöd till förslaget, som innebar en höjning av minimiskatterna, genom ett gemensamt uttalande på det nordiska finansministermötet den 30 oktober i Köpenhamn. (Förslaget samt uttalande bilagt). Även om förslaget hörde till de prioriterade målen inom skatteområdet när Finland var EU-ordförande i hösten 2006, kunde staterna inte nå samförstånd kring högre minimiskattesatser. Samtalen utmynnade i att rådet uppmanade kommissionen att 2007 se över gemenskapens alkoholskatter med avseende på konkurrensfaktorerna mellan alkoholdryckerna och själva punktskattesatserna.

EU fick sin första alkoholstrategi under Finlands ordförandeskap i samband med kommissionens meddelande om EU:s alkoholstrategi 24.10.2006. Rådet godkände slutsatserna om EU:s alkoholpolitik 30.11.2006. Europaparlamentet fattade 07.09.2007 beslut om en resolution om strategin.

Hittills har alkoholfrågor inom EU närmast behandlats ur skatte-, industri- eller jordbrukspolitisk synvinkel. Kommissionens meddelande, rådets slutsatser, tillsammans med parlamentets uttalande, skapar en grundsten för den verksamhet på EU-nivå genom vilken man i framtiden försöker minska alkoholrelaterade skador. Kommissionen skall utarbeta en första rapport om framstegen redan år 2008.

Det pågår en löpande uppföljning av åtgärder nämnda i uttalandet från social- och hälsoministrarna och en redogörelse om status i arbetet framlades till deras möte i juni 2006, då det samtidigt beslutades att den årliga rapporteringen skall fortsätta fram till 2009. Under det norska ordförandeskapet år 2006 omfattade det alkoholpolitiska samarbetet också de baltiska länderna. Ett alkohol- och drogpolitiskt seminarium ordnades i Vilnius i december 2006.

I statusrapporten 2007 (rapporten är bifogad), vilken presenterades på social- och hälsoministrarnas möte i juni 2007, framgår det bl.a. att den ökade alkoholkonsumtionen i de nordiska länderna har börjat synas i ländernas alkoholrelaterade skadeutveckling och att även nya alkoholpolitiska vändningar inom EU- och WHO-samarbetet befogar ett fortsatt nordiskt samarbete på området. Statusrapport 2007 blev godkänd av ministrarna på mötet i juni 2007 och det beslutades att fortsatt prioritet skall ges till det nordiska samarbetet om alkoholfrågor. Nordiskt center för alkohol- och drogforskning (NAD) bistår i insamlandet av relevant kunskap som underlag för årsrapporteringen samt till framtida uppdateringar av samarbetsdeklarationen från år 2004.

Gemensamt uttalande, de nordiska finansministrarna. 30 oktober 2006

"De nordiska finansministrarna har tidigare framhållit att minimiskatterna på alkohol inom EU bör höjas. Vi välkomnar Kommissionens nu framlagda förslag som innebär en höjning av minimiskatterna på alkohol. Det är mycket positivt att man från finsk sida prioriterar alkoholskattefrågorna under det innevarande EU-ordförandeskapet. (Vi ser gärna att frågan om ytterligare höjningar av minimiskatterna på alkoholområdet diskuteras vidare.)"

Nordisk samarbete om internationell alkoholpolitik– statusrapport 2007[1]

De nordiska social- och hälsoministrarna tog ett alkoholpolitiskt ställningstagande 18.10.2004. Sedan dess har en årlig rapportering om utvecklingen på området sammanställts. Följande statusrapport är en lägesskildring men också ett underlag för en eventuell framtida uppdatering av uttalandet från år 2004.

Under det senaste årtiondet har alkoholkonsumtionen stigit i alla nordiska länder, med undantag av Danmark, där konsumtionen legat mer stabilt på en högre nivå än i de övriga länderna. För tillfället präglas konsumtionsstrukturen i de nordiska länderna, med undantag av Island, av den oregistrerade alkoholens (bl.a. reseinförselns, svartspritens) höga andel (se figur 1). Utvecklingen är ett direkt resultat av höga införselkvoter av alkohol för privat bruk (med undantag av Norge).

	Registrerad konsumtion, liter per invånare	Oregistrerad konsumtion, liter per invånare	Total konsumtion, liter per invånare	Den oregistrerade konsumtionens andel av totalkonsumtionen, %
Finland	8,2	2,3	10,5	22
Sverige	5,4	3,0	8,4	36
Norge	5,0	1,7	6,7	25
Danmark	9,3	1,8	10,3	17
Island	5,5	0,4	5,9	7
Färöarna	5,2	0,8	6,0	13

Figur 1: Den registrerade och den oregistrerade konsumtionens andel i de nordiska länderna. Siffror för Finland, Sverige och Island från år 2005, Norge, Danmark och Föröarna siffror från år 2004. Källa: Österberg, 2007.

Den långvariga höga konsumtionen i de nordiska länderna börjar synas i de alkoholrelaterade hälsoskadorna. Utöver de tidigare sociala skadorna har det i en del nordiska länder (framför allt Sverige och Finland) inträffat en ökning i sådana hälsoskador som tidigare varit mer utbredda i högkonsumtionsländer som t.ex. Frankrike. Levercirrhos är en sjukdom, vars höga förekomst illustrerar bruksmönster med hög totalkonsumtion. Mortaliteten till följd av levercirrhos var under nittiotalet och början av 2000-talet 2-3 gånger så hög i Finland och Danmark som i de övriga nordiska länderna. Under senare tid har dock sjukdomen haft en kraftig uppgång i Sverige; på sex år har dödsfallen till följd av levercirrhos ökat med 25 procent bland kvinnor och 10 procent bland män (Ramstedt 2007).

De europeiska dryckesmönstren varierar inte lika klart i syd-nordlig riktning. Synsättet på alkoholkonsumtionsmönstren i Europa har förändrats i samband med tillkännagivandet av resultat av studier som t.ex. European Comparative Alcohol Study (ECAS) och WHO:s Global Burden of Disease, i vilka det bl.a. framgår att det inte alls längre är så entydigt att de nordliga länderna har en avvikande dryckeskultur. Berusningsdrickandet är utbrett både i Öst- och Nordeuropa och har även ökat bland ungdomarna i Sydeuropa.

Händelseutveckling

WHO-samarbetet. WHO erbjuder fortsättningsvis utmärkta möjligheter för de nordiska länderna att verka för en stärkt internationell alkoholpolitik både på europeiskt och på globalt plan. År 2005 antogs ramprogrammet *Framework for Alcohol Policy in the WHO European Region* som publicerades år 2006. I ramprogrammet presenteras en bred vision för utveckling av alkoholpolitiken inom WHO-Europa regionen och programmet utgör en gemensam hållning till behovet av att förhindra och minska alkoholrelaterade skador. Våren 2007 diskuterade WHA (World Health Assembly) ett resolutionsförslag om att initiera en global alkoholstrategi men frågan sköts upp och flyttades till EB (Executive Board).

EU-samarbetet. EU-kommissionen publicerade i juni 2006 rapporten Alcohol in Europe och antog i oktober samma år ett *meddelande om en EU-strategi för att stödja medlemsstaterna i arbetet med att minska de alkoholrelaterade skadorna.*

---

1 Rapporten bygger delvis på det alkoholpolitiska expertmöte som Nordiskt center för alkohol- och drogforskning (NAD) ordande i Köpenhamn 12-13.4.2007. Mötet finaniserades av ÄK-S.

Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälsa och konsumentfrågor formulerade i november sina *slutsatser* till EU-strategin. Rådet meddelade att man välkomnade kommissionens meddelande och att man ansåg det främsta målet för all alkoholrelaterad politik bör vara att minska de alkoholrelaterade skadorna och att en minskning av dessa skulle främja tillväxt och sysselsättning samt stärka europeisk produktivitet och konkurrenskraft.

De för de nordiska länderna angelägna frågorna om begränsningar och kvoter på reseinförsel av alkohol har inte behandlats på EU-nivå. Under det finländska EU-ordförandeskapet år 2006 föreslogs visserligen en inflationsjustering av minimiskatterna på alkohol, men inget samförstånd uppnåddes i frågan.

Norden. Det står klart att alkoholfrågan inte bara är en nationell angelägenhet för de nordiska länderna. En avgörande förändring för de nordiska EU-länderna, främst Sverige och Finland, har varit EU:s och EG-domstolens inverkan på nationell lagstiftning. Principer förbundna med grundlogiken om den fria rörligheten av varor och tjänster – såsom bl.a. krav på proportionalitet, nödvändighet och icke-diskriminering – leder till att alkoholen i vissa fall behandlas som vilken handelsvara som helst. Också Norge har i och med EES-samarbetet ställts inför liknande utmaningar. I de EG-rättsliga processer som berört alkoholpolitiska frågeställningar har dock EG -domstolen hittills gett stöd för folkhälsoperspektivet. Bland annat har domstolen slagit fast att detaljmonopolet, avgifter och reklamförbud är berättigade verktyg. De nordiska alkoholmonopolen framstår idag som tämligen grundmurade institutioner.

Även om den övergripande målsättningen i kommissionens alkoholstrategi är att minska på skador förorsakade av alkohol, tar kommissionen inte ställning till alkoholen som en vara som till sin art skiljer sig från andra konsumtionsvaror, och tar heller inte ställning till de handelsavtal som försvårar arbetet med att minska på de alkoholrelaterade skadorna.

Generellt sett har folkhälsofrågan fått ökat utrymme i EU under senare år. Det pågående folkhälsoprogrammet (2003-2008) utgör en konkret satsning på folkhälsoområdet i stort och alkoholfrågan har fått en särskild plats som en angelägen folkhälsofråga i och med alkoholstrategin. Möjligheterna för det här fältet är i EU större idag än de flesta kunde ana för tio år sedan. Men även om alkoholfrågan år 2006 vann åtskilliga framgångar återstår ännu mycket arbete förrän den hållning till alkoholfrågan som genomsyrar WHO EUROs ovan nämnda ramprogram erhållit genomslagskraft på ett bredare europeiskt plan.

Konkreta nordiska samarbetsmålsättningar

Allt tyder på att utvecklingen är på väg i rätt riktning. Det ställs dock ökade krav på de nordiska länderna att uppehålla kompetens och hålla sig ajour med utvecklingen i takt med att alkoholfrågan erhåller större uppmärksamhet på internationellt plan. På nordisk nivå har samarbetet fortsatt inom ramen för olika samarbetsorgan och arbetsgrupper. Frågan om alkoholskatter och privat import av alkohol undersöks i projekt av Nordiskt center för alkohol- och drogforskning (NAD), de politiska grunderna och motiveringarna för skattenivåer har varit uppe på parlamentarisk nivå (Nordiska rådet, enskilda länders parlament) och i regeringsprogram (Finland). Som resultat av den internationella utvecklingen upplevs den nordiska deklarationen från 2004 emellertid inte längre som lika aktuell i sin utformning och i sitt retoriska grepp. Spelplanen har utvidgats och erbjuder nya samarbetsmöjligheter för de nordiska länderna i ett större internationellt kontext:

Gemensam insats inom ramen för WHO-samarbetet. De nordiska länderna bör fortsättningsvis aktivt utnyttja de möjligheter som WHO-samarbetet erbjuder för att lyfta fram alkoholfrågan. Det vore viktigt att de nordiska länderna samarbetar för att säkra en god formulering av en eventuell global alkoholstrategi inom ramen för WHO-samarbetet.

Nordiskt stöd till kommissionens arbete och till rådets slutsatser. Det vore viktigt att de nordiska länderna klart visar att man stöder EU-kommissionen i dess arbete för alkoholfrågan och att man understöder rådets slutsatser om alkoholstrategin.

Nordiska bidrag till den gemensamma kunskapsbasen. EU-kommissionens alkoholstrategi inkluderar åtgärdsförslag för att utveckla ett gemensamt, omfattande och tillförlitligt beläggsunderlag (evidence base) om alkoholkonsumtion och alkoholrelaterade skador, om effekten av olika alkoholpolitiska insatser samt om alkoholkonsumtionens effekt på produktivitet och ekonomisk utveckling. I rådets slutsatser understöds detta åtgärdsförslag och rådet uppmanar dessutom medlemsländerna att insamla relevant och jämförbar information om alkoholkonsumtion och alkoholrelaterade skador. Det finns ett ökat internationellt tryck på att upprätthålla en diger kunskapsbas som är såväl uppdaterad som politiskt relevant. De nordiska länderna kunde diskutera olika alternativ för gemensamma satsningar och möjliga nordiska bidrag till den gemensamma kunskapsbasen. De nordiska länderna innehar kunskap och kompetens att bidra med på detta område.

Förhållandet till industrin. I processen med formuleringen av EU:s alkoholstrategi aktualiserades förhållandet till alkoholindustrin. Den nordiska alkoholindustrin har visat sig följa det europeiska mönstret och tycks sträva efter en allt aktivare roll i alkoholpolitiken. Det kunde vara klokt för de nordiska länderna att förbereda sin hållning till dylikt engagemang från industrins håll och klargöra en ståndpunkt beträffande samhällets alkoholpolitiska helhetsansvar. Detta inte minst eftersom samtliga nordiska länder antagit WHO:s ramprogram, i vilket det fastslås att folkhälsopolitik som berör alkoholfrågan bör formuleras av folkhälsointressen utan inblandning av kommersiella intressen. Denna fråga framstår också som angelägen i skenet av att tredje sektorn skall samarbeta med industrin inom ramen för EU-kommissionens *Forum for Alcohol and Health*, vars struktur, sammansättning och huvudsakliga uppgifter skall klarna under sommaren 2007.

Alkoholens inverkan på tredje part. Många av de negativa konsekvenserna av alkohol upplevs av andra än konsumenten själv. I Europa räknar man t.ex. med att 5-9 miljoner barn lever i familjer som präglas av alkoholmissbruk och att alkoholen är orsaken till 16 % av all barnmisshandel och barnförseelser (Anderson & Baumberg 2006). Omfattningen och arten av alkoholens konsekvenser för tredje part bör kartläggas i Norden så att det finns en grund för argumentering och fokusering av politiska insatser.

Spridning av goda metoder. I de nordiska länderna har man lyft fram behovet av att sprida beprövat effektiva metoder för att stöda en ansvarsfull, trivsam och sansad dryckeskultur. Erfarenhet och spridning av så kallade *good practices* lyfts också fram och uppmuntras i EU:s alkoholstrategi. Ett exempel utgör metoder för ansvarsfull alkoholservering som visat goda resultat i minskning av t.ex. våldsbrott och olycksfall i alkoholserveringsmiljöer. Metoder för ansvarsfull servering har spridits mellan länder och kan också spridas till nya områden och sammanhang. Till exempel har man diskuterat möjligheter för att införa vissa element av metoden ombord på de nordiska kryssningsfärjorna.

Gemensam monitorering. Det finns ett stort behov av gemensamma europeiska definitioner för berusningsdrickande samt riskfylld och skadlig alkoholkonsumtion. Ifall olika slags monitorering (alkoholkonsumtion, konsumtionsindikatorer, bruksmönster, skadeverkningar) skall ske på ett sameuropeiskt plan i framtiden vore det viktigt att det utvecklas enhetliga modeller för denna monitorering. Det vore beklagansvärt om monitoreringsverksamheten endast berörde vissa grupper (t.ex. ungdomar) och inte befolkningen i sin helhet. Det vore angeläget att de nordiska länderna aktivt skulle vara med i utformningen och förverkligandet av en eventuell framtida europeisk monitoreringsverksamhet.

Den vuxna och den åldrande befolkningen. Mycket fokus har i olika alkoholpolitiska strategier de senaste åren lagts på barn och unga. Viktigt är emellertid att minnas att alkoholkonsumtionen fortsättningsvis är störst bland den vuxna befolkningen och har ökat i rask takt bland kvinnor de senaste åren. Kunskapsinsamling om den växande åldrande befolkningen och dess alkoholvanor bör också understödas och uppmärksammas.

Samarbetsöppningar i östlig och sydlig riktning. De nordiska intressena kan gagnas av stöd från andra länder och regioner med liknande intressen. Det står klart att de nordiska länderna bör öppna sig ännu mera mot Baltikum och Ryssland på detta område, inte minst eftersom regionerna delar ett nordeuropeiskt dryckesmönster. I Mellan- och Sydeuropa pågår det många projekt och nya initiativ på detta policy område. Alkoholfrågan aktualiserar teman och frågeställningar som Norden av tradition profilerat sig som föregångsregion på, t.ex. sociala problem, jämställdhet, barns rättigheter, trafiksäkerhet..osv. I Norden har man också velat lyfta fram ojämlikhetsaspekten i det faktum att alkoholens skadeverkningar drabbar hårdast de socioekonomiskt svagaste grupperna.

Nordiskt center för alkohol- och drogforskning. Det nordiska rusmedelsfältet och alkohol- och drogforskningen har en knutpunkt i Nordiskt center för alkohol- och drogforskning (NAD). Alkoholområdet och alkoholpolitik har satts som högprioritet för NAD de närmaste åren, bl.a. genom GRAN-projektet som erhållit finansiering genom ÄK-S.

Webbportalen Nosam.net:s fortsatta verksamhet. Sedan år 2005 uppehåller NAD en webbportal, Nosam.net, som förmedlar information och kunskap om nordisk alkoholpolitik och nordisk alkoholreklam. Portalen upplevs som relevant och användbar på fältet. Sidhänvisningarna har stigit från cirka 2000/månad till över 15 000/månad på mindre än ett år. Nosam skall fortsättningsvis uppehållas och en utvärdering av projektet skall inledas om ett år.

Den nordiska alkoholdeklarationen som ett levande dokument. Den nordiska alkoholdeklarationen från år 2004 kunde vara ett levande dokument som uppdateras vart fjärde år så att det nordiska samarbetet anpassas till aktuella frågeställningar. Nordiskt center för alkohol- och drogforskning (NAD) kunde bistå i insamlandet av relevant kunskap som underlag för den årliga rapporteringen och för eventuella framtida uppdateringar.

Sammanfattning

Alkoholkonsumtionen har stigit i alla nordiska länder. Den höga konsumtionen har lagt sina spår i skadeutvecklingen. År 2006 har på många sätt varit en milstolpe för det internationella samarbetet kring alkoholfrågan (WHO EURO:s ramprogram, EU:s alkoholstrategi). I takt med att alkoholfrågan får högre prioritet blir det allt viktigare att de nordiska länderna upprätthåller och utvecklar sin expertis på området. Den nordiska alkoholdeklarationen från år 2004 kunde bli ett levande dokument som uppdateras vart fjärde år så att det nordiska samarbetet anpassas till aktuella internationella frågeställningar.

COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION

Brussels, 12 September 2006

12698/06

Interinstitutional File: 2006/0165 (CNS)

FISC 110

PROPOSAL

from:	European Commission
dated:	8 September 2006
Subject:	Proposal for a Council Directive amending Directive 92/84/EEC on the approximation of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages

Delegations will find attached a proposal from the Commission, submitted under a covering letter from Mr. Jordi AYET PUIGARNAU, Director, to Mr Javier SOLANA, Secretary-General/High Representative.

Encl.: COM(2006) 486 final

COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES

Brussels, 8.9.2006
COM(2006) 486 final

2006/0165 (CNS)

Proposal for a

COUNCIL DIRECTIVE

amending Directive 92/84/EEC on the approximation of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages

(presented by the Commission)

EXPLANATORY MEMORANDUM

1) CONTEXT OF THE PROPOSAL

• Grounds for and objectives of the proposal

Council Directive 92/84/EEC of 19 October 1992 on the approximation of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages lays down minimum rates of duty for each product category. Under Article 8 of the Directive the Commission is required to undertake regular reviews and to produce a report, and where appropriate a proposal, upon which the Council shall examine the rates of duty laid down in that Directive.

The Commission's report, presented on 26 May 2004, concluded that more convergence of the rates of excise duty in the different Member States is needed so as to ensure the proper functioning of the internal market, in particular with regard to the potential for distortions of competition and fraud. However, it was not accompanied by a proposal but instead was aimed at stimulating a debate in the Council, the European Parliament and the Economic and Social Committee.

Following such debates, the Council called on the Commission, on 12 April 2005, "to come forward with a proposal to adjust the minimum rates of excise duty in order to avoid a fall in the real value of the Community minimum rates, providing transitional periods and derogations for those Member States who may have difficulties in increasing their rates; the Commission should also duly take into account the overall political sensitivity of this special issue".

Having assessed the position, the Commission proposes to amend Directive 92/84/EEC by:

- revalorising the minimum rates on alcohol, intermediate products and beer in line with inflation from 1993 to 2005, which is in the order of 31%, to take effect from 1 January 2008;
- providing, by way of derogation, transitional periods up to 1 January 2010 for those Member States that may have difficulties in increasing their national rates by 1 January 2008 to meet the revalorised minima, such transitional periods being determined by the efforts required of the Member States concerned;
- rendering the review procedure under Article 8 of the Directive more flexible and less onerous and to prolong the review period from 2 years to 4 years.

The primary purpose of revalorising the minimum rates is to restore their real value of 1992. Increasing minimum rates to account for inflation does not, by definition, produce real value increases. On the other hand, failure to maintain the specific minimum rates in line with inflation would result in erosion of their real value. Consequently, such increases in the minimum rates are necessary in order to maintain the level of rates which the Council agreed in 1992, as a requirement to ensure the functioning of the Internal Market without fiscal borders.

It should be noted that the categories of alcoholic drinks for which positive minimum rates of excise duty were agreed in 1992 and are, therefore, the subject of revalorisation are beer, intermediate products and alcohol. The minimum rate for wine is set at zero and consequently a revalorisation of that rate is not applicable.

• General context

The Community framework concerning excise duty on alcohol and alcoholic beverages is laid down in two Directives. Council Directive 92/83/EEC of 19 October 1992 on the harmonization of the structures of excise duties on alcohol and alcoholic beverages lays down

common definitions of the products subject to the duty, specifies the method of calculating the duty and the criteria under which certain products may qualify for exemptions or reduced rates. Council Directive 92/84/EEC of 19 October 1992 on the approximation of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages lays down minimum rates of duty for each product category. This proposal concerns only Council Directive 92/84/EEC on the approximation of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages.

Under Article 8 of Council Directive 92/84/EEC a regular review procedure shall take place.

In accordance with this provision, the Commission's first report appeared on 13 September 1995. However, it was not accompanied by any proposal but merely drew attention to certain difficulties.

The Commission's second report was presented on 26 May 2004 and followed a wide consultation process involving national authorities, business representatives and interest groups. The report concluded that more convergence of the rates of excise duty in the different Member States is needed so as to reduce distortions of competition and fraud. However, given the widely differing views in the Member States about the appropriate levels of the minimum rates, and given that any change would require unanimous agreement, the Commission did not make a proposal at that time. Instead the Commission indicated that it wished to launch a broad debate in the Council, the European Parliament and the Economic and Social Committee and that on the basis of the outcome of this debate the Commission would then decide whether or not to submit proposals on all or some of the issues raised in the report.

Debates subsequently took place. As a result, the Council pointed in particular to a broad convergence of views that minimum rates of excise duty should be adjusted in order to compensate for inflation and so restore their real value. The Commission has calculated that based on Eurostat data on the annual rate of change of the HICP (Harmonised Index of Consumer Prices) between 1993 and 2005, the total EU-wide inflation rate for the period between 1 January 1993 and 31 December 2005 is of the order of 31%[1].

[1] The genuine HICP series starts with the index for 1997. Data before 1997 are based on proxy-HICP. The following annual rates of change of the HICP have been used: 1993: 3,4%; 1994: 2,8%; 1995: 2,8%; 1996: 2,4%; 1997: 1,7%; 1998: 1,3%; 1999: 1,2%; 2000: 1,9%; 2001: 2,2%; 2002: 2,1%; 2003: 2,0%; 2004: 2,0%; 2005: 2,1%.

- **Existing provisions in the area of the proposal**

Council Directive 92/84/EEC of 19 October 1992 on the approximation of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages which lays down the minimum rates of duty, set in 1992 and applicable from 1 January 1993, for each product category, as follows:

Product	***Rate expressed Per***	***Present minimum rate***
Wine (Still and sparkling)	Hl	0 €
Beer	Hl degree Plato or Hl degree alcohol*	0.748 € or 1.87 €
Intermediate products	Hl	45 €
Alcohol	Hl of pure alcohol	550 €

*The Directive provides Member States with the option to levy excise duty either by degree Plato or degree alcohol by volume.

- **Consistency with the other policies and objectives of the Union**

This proposal is in line with the main policies and objectives of the Union. The proposed increases in the minimum rates are necessary in order to maintain the level of rates which the Council agreed in 1992, as a minimum requirement to ensure the proper functioning of the Internal Market without fiscal borders. As hitherto, the fixing only of minimum rates enables Member States to set their national rates at levels which they consider appropriate to their own national circumstances and for integration of their own national policies, including health objectives if appropriate.

2) CONSULTATION OF INTERESTED PARTIES AND IMPACT ASSESSMENT

- **Consultation of interested parties**

The Commission's report of 26 May 2004 was meant to give the Council, the European Parliament, and the Economic and Social Committee the opportunity to debate the issues raised. Following discussions between Member States within the Council, the latter has presented its conclusions on the Commission's report in April 2005, which are as follows:

- A vast majority of Member States believe that enhanced approximation would help to reduce distortions of competition and fraud, but reservations were expressed as concerns the level and the direction of such approximation.
- No consensus could be reached on the introduction of a positive minimum rate for all alcoholic beverages. Twelve Member States are firmly against any proposition to introduce a positive minimum rate on wine.
- There is a broad convergence of views that minimum rates of excise duty should be adjusted in order to compensate for inflation and so restore their real value.
- The vast majority of Member States do not consider that health and social aspects should be a major determinant in setting rates.

The Council, therefore, called upon the Commission "to come forward with a proposal to adjust the minimum rates of excise duty in order to avoid a fall in the real value of the Community minimum rates, providing transitional periods and derogations for those Member

States who may have difficulties in increasing their rates; the Commission should also duly take into account the overall political sensitivity of this special issue".

- **Collection and use of expertise**

Given the limited scope of this proposal, it was not necessary to collect and use particular expertise.

- **Impact assessment**

The purpose of the proposal is to update the existing Directive 92/84/EEC by increasing the minimum rates in order to restore their real value agreed by Council in 1992 as the minimum necessary to ensure the proper functioning of the Internal Market without fiscal borders.

The Commission's enquiry conducted in preparation of its 2004 report has not brought to light any new developments which, in today's perspective, would plead against such an adjustment.

However, this adjustment could create difficulties for some of the Member States required to increase their national rates substantially and within a relatively short period of time in order to meet the revalorised minima – see Tables 2, 3 and 4 below. To offset such difficulties, the proposal contains a derogation allowing transitional periods up to 1 January 2010, such transitional periods being determined by the efforts required of the Member States concerned. In this respect, it is proposed to refer to an objective criterion, expressed in terms of the percentage by which the existing national rates would need to be increased to meet the new minima. For those Member States that are required to increase their national rates by more than 10% but less than 20%, a transitional period to 1 January 2009 is proposed; for those Member States that are required to increase their national rates by more than 20%, a transitional period to 1 January 2010 is proposed (cf. below, sub Summary of the proposed action).

The economic and social impact of the proposal can be considered as minimal. For example, for beer, this would have as a consequence that Malta, Latvia, Germany, Luxembourg, Czech Republic, and Lithuania would have to increase their national excise duty by € 0.01 (one eurocent) on half a litre of beer at 5% abv, at the latest by 1 January 2010. In addition, as far as SME are concerned, provisions already exist whereby small businesses (breweries and distilleries) can benefit from reduced rates[2], however, that is a matter for the Member States concerned to determine. For the consumer, and based on subsequent retail price adjustments, this increase is likely to represent less than the typical EU annual inflation rate.

3) LEGAL ELEMENTS OF THE PROPOSAL

- **Summary of the proposed action**

The Commission proposes:

- *to revalorise the minimum rates on alcohol, intermediate products and beer in line with inflation from 1993 to 2005, which is in the order of 31%, to take effect from 1 January 2008.*

Based on Eurostat data on the annual rate of change of the HICP (Harmonised Index of Consumer Prices) between 1993 and 2005, the total EU-wide inflation rate for the period between 1 January 1993 and 31 December 2005 is of the order of 31%. Therefore, re-valorising the minimum rates applying this percentage increase gives the following results:

---

[2] OJ L316, 31.10.1992, p.21. Articles 4 and 22 of Council Directive 92/83/EEC on the harmonisation of the structures of excise duties on alcohol and alcoholic beverages.

TABLE 1

Product	**Rate expressed Per**	**Present minimum rate**	**Indexed minimum rate on 31/12/2005 (present rate x 1.31)**
Wine (Still and sparkling)	Hl	0 €	0 €
Beer	Hl degree Plato or Hl degree alcohol	0.748 € or 1.87 €	0.98 € or 2.45 €
Intermediate products	Hl	45 €	59 €
Alcohol	Hl of pure alcohol	550 €	720 €

It is proposed that the changes come into force on 1 January 2008. This will allow sufficient time for those Member States that are affected to make the necessary adjustments during their annual budget processes.

- *to provide, by way of derogation, a transitional period until 1 January 2010 for those Member States that may have difficulties in increasing their national rates by 1 January 2008 to meet the revalorised minima.*

The national rates already applied by the majority of Member States are in excess of the proposed revalorised minima and consequently no action will be required by them. However, the national rates currently applied in several Member States are below the proposed revalorised minima and consequently they will be required to increase their national rates, as follows:

TABLE 2 - BEER

Member State	Current national rate € [1][2]		% increase required to meet new minimum rate 0.98 € Plato or 2.45 € abv
	Plato	Abv	
Malta	0.746		31.3%
Latvia		1.87	31%
Germany	0.787		24.5%
Luxembourg	0.7933		23.5%
Czech Rep	0.81		20.9%
Lithuania		2.03	20.6%
Spain	0.91		7.7%

TABLE 3 - INTERMEDIATE PRODUCTS

Member State	Current national rate € [1][2]	% increase required to meet new minimum rate – 59€
Greece	45.00	31%
Cyprus	45.89	28.5%
Malta	46.57	26.6%
Portugal	54.57	8.1%
Spain	55.53	6.2%

TABLE 4 - ALCOHOL

Member State	Current national rate € [1][2]	% increase required to meet new minimum rate – 720€
Cyprus	610.71	17.9%
Slovenia	695.14	3.6%

Footnotes:

(1) For non Eurozone Member States, exchange rates used are those published in the Official Journal of the European Union - C 244 of 4/10/2005

(2) Member States national rates are those notified as at January 2006.

It should be noted, however, that not all these Member States will necessarily have difficulties in increasing their national rates to meet the revalorised minima as at the date of entry into force of the revalorised minima, 1 January 2008. Consequently, it is not proposed to provide for transitional periods where the required increases to meet the revalorised minima are less than 10% and for which sufficient time is already provided, i.e. between the adoption of the proposal and its coming into force. Therefore, for the Member States concerned (Spain, Portugal, and Slovenia) the necessary increases in the national rates should come into force on or before 1 January 2008. However, for those Member States that would need to increase their national rates by more than 10%, transitional periods up to 1 January 2010 are proposed. Namely, for those Member States that are required to increase their national rates by more than 10% but less than 20%, a transitional period to 1 January 2009 is proposed; for those Member States that are required to increase their national rates by more than 20%, a transitional period to 1 January 2010 is proposed.

- *to render the review procedure under Article 8 more flexible and less onerous and to prolong the review period from 2 years to 4 years.*

It is appropriate to make the review procedure more flexible and less onerous, in particular by allowing the Commission to judge whether a report is warranted or not. Moreover, a two-year period is too short to perform the necessary in-depth examination of the operation of the Internal Market and of other aspects to be taken into account in the Commission's report and to provide the proper perspective for assessing changes in Member States' legislation. For the purposes of assessing all these aspects, a four-year period would be more appropriate than the presently applicable two-year period.

- **Legal basis**

Treaty establishing the European Community, and in particular Article 93 thereof.

- **Subsidiarity principle**

The proposal falls under shared Community and Member State competence. Therefore, the subsidiarity principle applies. In the light of the objective of the proposal for an amending Directive, which is to increase the minimum rates in order to restore their real value agreed by Council in 1992 as the minimum necessary to ensure the proper functioning of the Internal Market without fiscal borders, a Community approach is required.

- **Proportionality principle**

The proposal complies with the proportionality principle for the following reason(s).

The Directive increases the minimum rates in order to restore their real value agreed by Council in 1992 as the minimum necessary to ensure the proper functioning of the Internal Market without fiscal borders. A Community approach is, therefore required. Above the minima, Member States retain sovereignty to set excise duty rates on alcohol and alcoholic beverages at levels they consider appropriate according to their own national circumstances.

- **Choice of instruments**

Proposed instruments: Directive

Other means would not be adequate as the nature of the proposal is to amend certain Articles of the existing Directive 92/84/EEC. Therefore, it is appropriate that the proposed instrument should be a Directive amending Directive 92/84/EEC.

4) BUDGETARY IMPLICATIONS

The adoption of the proposal will not lead to budgetary implications.

5) ADDITIONAL INFORMATION

- **Repeal of existing legislation**

The adoption of the proposal will amend rather than repeal existing legislation.

- **Correlation table**

For the majority of Member States no action will be required in terms of implementing the Directive as their national rates already respect the revalorised minima. For several Member States, however, national rates will need to be increased in order to respect the revalorised minima. However, for the sake of good administration, the Member States are required to communicate to the Commission the text of national provisions transposing the Directive to confirm their respect of the revalorised minima.

2006/0165 (CNS)

Proposal for a

COUNCIL DIRECTIVE

amending Directive 92/84/EEC on the approximation of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages

THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

Having regard to the Treaty establishing the European Community, and in particular Article 93 thereof,

Having regard to the proposal from the Commission[3],

Having regard to the opinion of the European Parliament[4],

Having regard to the opinion of the European Economic and Social Committee[5],

Whereas:

(1) Council Directive 92/84/EEC of 19 October 1992 on the approximation of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages[6] specifies minimum rates of excise duty, subject to which Member States are free to set their national rates at levels which they consider appropriate for pursuing national policy objectives, including those relating to health.

(2) In accordance with Article 8 of that Directive, an examination of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages has been carried out.

(3) The Commission's first report on the subject, of 13 September 1995[7], drew attention to certain difficulties and subsequently, a consultation process took place involving national authorities, business representatives and interest groups.

(4) Those consultations led to a second Commission report[8], presented on 26 May 2004. The report concluded that more convergence of the rates of excise duty in the different Member States is needed so as to ensure the proper functioning of the internal market, in particular with regard to the potential for distortions of competition and fraud.

(5) In this respect, it is necessary to compensate for the fall in the real value of the Community minimum rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages. The minimum rates should therefore be increased in line with inflation.

---

3 OJ C [...], [...], p. [...].
4 OJ C [...], [...], p. [...].
5 OJ C [...], [...], p. [...].
6 OJ L 316, 31.10.1992, p. 29.
7 COM(1995)285.
8 COM(2004)223

(6) In order to ease the difficulties that may be faced by those Member States that would need to increase their national rates substantially in order to meet the new minima, it is appropriate to provide for transitional periods.

(7) It is also necessary to make the regular review procedure more flexible and less onerous, and to adjust the frequency with which it is to take place. The present period of two years is too short for changes in the legislation of the Member States to be properly evaluated. Reviews should take place every four years.

(8) Directive 92/84/EEC should, therefore, be amended accordingly,

HAS ADOPTED THIS DIRECTIVE:

Article 1

Directive 92/84/EEC is amended as follows:

(1) Article 1 is replaced by the following:

"**Article 1**

Not later than 1 January 2008, Member States shall apply minimum rates of excise duty in accordance with the rules laid down in this Directive."

(2) In Article 3(1), the first subparagraph is replaced by the following:

"As from 1 January 2008, the minimum rate of excise duty on alcohol and alcohol contained in beverages other than those referred to in Articles 4, 5 and 6 shall be fixed at EUR 720 per hectolitre of pure alcohol."

(3) Article 4 is replaced by the following:

"**Article 4**

As from 1 January 2008, the minimum rate of excise duty on intermediate products shall be fixed at EUR 59 per hectolitre of product."

(4) Article 6 is replaced by the following:

"**Article 6**

As from 1 January 2008, the minimum rate of excise duty on beer shall be fixed at one of the following rates, by reference to the finished product:

(a) EUR 0.98 per hectolitre/degree Plato;

(b) EUR 2.45 per hectolitre/degree of alcohol."

(5) The following Article 7a is inserted:

"**Article 7a**

By way of derogation from Article 1, Member States which on 31 December 2007 applied excise duty at a rate such that an increase of 10% or more would be required in order to reach the minima laid down in Articles 3, 4 and 6 may postpone the application of the minimum rates of excise duty until 1 January 2009. Where an increase of 20% or more would be required, application of the minimum rates of excise duty may be postponed until 1 January 2010."

(6) Article 8 is replaced by the following:

"Article 8

Every four years, and for the first time not later than 31 December 2010, the Commission shall examine the rates of excise duty laid down in this Directive. Where appropriate, it shall adopt a report or a proposal. The Council, acting in accordance with Article 93 of the Treaty, shall adopt the necessary measures."

Article 2
Transposition

1. Member States shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive by 31 December 2007 at the latest. They shall forthwith communicate to the Commission the text of those provisions and a correlation table between those provisions and this Directive.

   When Member States adopt those provisions, they shall contain a reference to this Directive or be accompanied by such a reference on the occasion of their official publication. Member States shall determine how such reference is to be made.

2. Member States shall communicate to the Commission the text of the main provisions of national law which they adopt in the field covered by this Directive.

Article 3

This Directive shall enter into force on the twentieth day following that of its publication in the *Official Journal of the European Union*.

Article 4

This Directive is addressed to the Member States.

Done at Brussels, [...]

For the Council
The President
[...]

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

11 oktober 2007

Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram

Nordisk Råd, ved formanden for Medborger- og Forbrugerudvalget, Ville Niinistö, har i brev af 25. september 2007 anmodet Nordisk Ministerråd om en redegørelse angående "Samarbejdsprogrammet på forbrugerområdet 2005-2010".

"Redegørelsen skal indeholde:

- *en status for Samarbejdsprogrammet for Forbrugerområdet 2005-2010, og*
- *en klargørelse af Ministerrådets forbrugerpolitiske prioriteringer fra 2005-2007 samt*
- *en klargørelse af hvilke initiativer Ministerrådet planlægger at igangsætte indenfor forbrugerområdet fra 2008- 2010."*

Nordisk Ministerråd skal i den anledning udtale:

Samarbejdsministrene besluttede den 21. august 2005 at ændre antallet af ministerråd fra 18 til 11, herunder at nedlægge det hidtidige ministerråd for konsumentområdet. Hovedlinierne i dette strukturforslag blev konfirmeret på Nordisk Råds session samme år.

Angående konsumentområdet blev udgangen på de politiske drøftelser, at der i Nordisk Ministerråds regi i en overgangsperiode fortsat skulle være mulighed for at få såvel økonomisk støtte til gennemførelse af politisk prioriterede projekter som en vis administrativ og praktisk støtte til gennemførelse af et fortsat samarbejde.

Dette har været fulgt i 2006 og den forgangne del af 2007, hvor der er blevet bevilget støtte til de i bilag 1 anførte projekter på konsumentområdet.

Med nedlæggelse af det formelle samarbejde på konsumentområdet er ansvaret for realiseringen af det forbrugerpolitiske samarbejdsprogram ikke længere placeret i Nordisk Ministerråd. Til gengæld har de nordiske forbrugerministre besluttet at ville videreføre samarbejdet i uformelt regi, hvilket efter ministerrådets opfattelse betyder, at det ikke tilkommer ministerrådet at kunne udtale sig om status på samarbejdet.

På samme måde har ministerrådet ikke formuleret egne forbrugerpolitiske prioriteringer for årene 2006 og 2007. For 2005 fremgik de forbrugerpolitiske prioriteringer af budgettet for 2005, jf. "Nordiska ministerrådet Planer och budget 2005" pp. 208-11.

Endelig kan det oplyses, at Nordisk Ministerråd ikke planlægger at igangsætte andre initiativer på forbrugerområdet end de, der fremgår af ministerrådets forslag til budget for 2008 under de budgetposter, som indeholder forbrugerpolitiske elementer, som f.eks. budgetpost 3-6720-4 Svanen, 3-6420-1 Ny nordisk mad og 3-6810-1 Levnedsmidler.

Udover dette har Nordisk Ministerråd besluttet at eventuelle ansøgninger om midler til uformelt samarbejde i 2008 - inklusive forbrugerpolitisk samarbejde – vil blive behandlet i forbindelse med budgetpost 5-0445-1 Formandskabspuljen.

2007

Titel	**Förvaltnings-organ**	**Beviljat be-lopp i DKK**	**Projektnr**
Etisk Konsumtion av kläder, skor och tex-tilier	Sveriges Kon-sumenter,SE	473.000,-	70149
Konsumentaktiviteter i NMRIPP.gruppens regi	NMRIPP.gruppen	300.000,-	70117
Totalt 2007		**773.000,-**	

Samtliga medel har disponerats från Strukturpuljen – Budgetpost 1000.

Bilag 1

KONSUMENT – PROJEKT I 2006, 2007

2006

Titel	Förvaltnings-organ	Beviljat be-lopp i DKK	Projektnr
Køberetlige regler	Forbrugerstyrel-sen, DK	66.000,- (til-lägg)	40609
Kortlægning af markedsføring af levnedsmidler	Sveriges Konsu-menter	670.000,-	60417
Förpackningar för alla	Reumatikerför-bundet, SE	200.000,- (tillägg)	671045-05031
Nordic Galactorn – Computer game	Konsumentver-ket, FIN	700.000,-	60140
Seminar om digitale ydelser	Forbrugerombu-det, NO	200.000,-	60226
Integration of NMR database with Con-rid	Handelshögsko-lan, Göteborgs Universitet,SE	399.000,-	60147
Professionell klage-håndtering i virk-somheder	Forbrugerstyrel-sen, DK	540.000,-	60124
Energimärkningens inverkan på hushållsmaskinerna	TTS-Instituttet, FIN	357.000,-	60141
Indførsel af RFID-chips i detailhandlen	Forbrugerrådet, DK	107.000,-	60143
Nordisk Forum for Konsumentforskning	Neytendasamtø-kin, IS	548.500,-	60070
Nordisk Consumer Policy Research Conference	Konsument-forsknings-styrelsen, FIN	420.000,-	60071
Produktsikkerhed I Vestnorden	Neytendastofa, IS	60.000,-	60190
Nordisk Konsument Idéforum	Barne- og like-stillingsdepar-tementet, NO	150.000,-	60227
Är Large Stor- For-holdet mellom mer-king of kledstørrelse	Statens Inst. for Forbru gerforsk-ning, NO	506.904	60416
TOTALT 2006		**4.924.404,-**	

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

4 oktober 2007

JAL

Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i officiellt nordiskt samarbete

De nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM) behandlade den 5 september 2007 dokumentet "Betänkande från arbetsgruppen med uppgift att föreslå initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete".

MR-SAM beslutade i enlighet med arbetsgruppens förslag.

Nedan redogörs för betänkandets bakgrund och förslag. Betänkandet återfinns som bilaga.

Bakgrund

Mot bakgrund av Nordiska ministerrådets generalsekreterares kartläggning från maj månad 2006, "De självstyrande områdena och det nordiska samarbetet" [1], fick en arbetsgrupp i april 2007 i uppgift att föreslå initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i det officiella nordiska samarbetet.

I arbetsgruppens betänkande tecknas en bred och detaljerad bild av det officiella samarbetet, även om en uttömmande redogörelse inte har varit möjlig att ta fram med tanke på att det – utöver Nordiska rådets organ och utskott, Nordiska ministerrådets 11 ministerråd, 15 ämbetsmannakommittéer och omkring 45 institutioner och samarbetsorgan – finns ett 90-tal arbetsgrupper av större eller mindre omfattning och varaktighet samt omkring 1 500 särskilda projekt.

Arbetsgruppen har inte behandlat förslag som kräver ändringar i Helsingforsavtalet. Uppgiften har även avgränsats till sådana frågor som omfattas av Nordiska ministerrådets verksamhet och sådana frågor som Nordiska rådet och ministerrådet delar, t.ex. de självstyrande områdenas rätt att vara adressat för – och att svara på frågor och rekommendationer från Nordiska rådet. Spörsmål som enbart rör Nordiska rådet har inte behandlats.

Arbetet bedrevs under finskt ordförandeskap och med bistånd av Nordiska ministerrådets sekretariat. Gruppen hade som grund för sitt arbete ländernas egna förslag samt bakgrundsmaterial utarbetat av ministerrådets sekretariat.

[1] De självstyrande områdena och det nordiska samarbetet – Generalsekreterarens kartläggning, ANP 2006:743

Nordiska rådets presidium har hållits löpande orienterat om gruppens arbete.

Betänkandet berör inte Färöarnas ansökan om att få ansluta sig till Helsingforsavtalet m.m., samt att bli medlem med rösträtt i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet.

Arbetsgruppens förslag

Arbetsgruppen föreslog följande initiativ som, enligt gruppens mening, kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i det officiella nordiska samarbetet. Nedan återges förslagen i korthet; se arbetsgruppens betänkande, kapitel 4, (bilaga nedan) för bakgrundsbeskrivningar och motiveringar.

Som framgår ovan har MR-SAM beslutat i enlighet med dessa förslag.

1. Möjlighet att ansluta sig till ett ministerrådsbeslut

Gruppen uppmärksammade det faktum att Helsingforsavtalet ger Färöarna, Grönland och Åland möjlighet att ansluta sig till de beslut som staterna fattar inom ramen för avtalet. Detta sker i så fall i enlighet med de olika självstyrelseordningarna.

2. Ordförandeskap

Arbetsgruppen föreslog MR-SAM

- **att** ansluta sig till arbetsgruppens förslag om att Danmark och Finland kan ge representanter för Färöarna, Grönland och Åland i uppgift att leda ordet vid ministermöten, i ämbetsmannakommittéer och i arbetsgrupper.

3. Skriftliga frågor och rekommendationer

Arbetsgruppen föreslog MR-SAM

- **att** konstatera att tillämpningen av Helsingforsavtalet utvecklats så, att – i de fall frågan gäller de självstyrande områdena - landsstyrena på Färöarna och Grönland samt landskapsregeringen på Åland i realiteten ges rätt att inom ramen för den kompetens man har övertagit, vara adressater för – och att svara på – frågor, rekommendationer och andra framställningar från Nordiska rådet.

4. Fullt medlemskap i enskilda institutioners och samarbetsorgans styrelser

Arbetsgruppen föreslog MR-SAM

- **att** de självstyrande områdena kan delta i de samnordiska institutionernas och samarbetsorganens arbete på samma villkor som länderna – detta innebär att Färöarna, Grönland och Åland kan ansöka[2] om fullt medlemskap i nämnda organ inom ramen för Helsingforsavtalet,

- **att** anmoda berörda ministerråd att överväga de önskemål från Färöarna, Grönland och Åland om deltagande i institutioner / samarbetsorgan som framgår av bilagorna 2-4 i arbetsgruppens betänkande,

- **att** uppmana de samnordiska institutionerna och samarbetsorganen att självmant kontakta de självstyrande områdena när frågor som är av intresse för de självstyrande områdena är aktuella i institutionens verksamhet samt

- **att** uppmana Nordiska ministerrådets sekretariat att vid planeringen av årliga institutionsmöten beakta Färöarnas, Grönlands och Ålands intresse av att frågor som berör de självstyrande områdena står på dagordningen.

[2] Ansökningarna skall enligt vedertagen praxis godkännas av samarbetsministrarna samt sektorministrarna i samarbete med institutionerna/samarbetsorganen; i de fallen institutionerna/samarbetsorganen är grundade genom mellanstatlig överenskommelse/traktat skall bestämmelserna i överenskommelsen/traktaten därtill beaktas

BILAGA

Betänkande från arbetsgruppen med uppgift att föreslå initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete

Behandlat av samarbetsministrarna vid mötet på Åland den 5 september 2007

Innehåll

Arbetsgruppens förslag 2

1. Inledning 6
1.1 Bakgrund 6
1.2 Arbetsgruppens sammansättning m.m. 6
1.3 Utgångspunkter för arbetet 6

2. Avgränsningar m.m. 7
2.1 Avgränsningar i mandatet 7
2.2 Den nya strukturen inom det nordiska kultursamarbetet 7

3. Färöarnas, Grönlands och Ålands deltagande i det officiella nordiska samarbetet 9
3.1 Inledning 9
3.2 Deltagande i Nordiska rådet 9
3.3 Deltagande i NSK/MR-SAM, fackministerråd och ämbetsmannakommittéer 10
3.3.1 Deltagande i MR-SAM och fackministerråden 10
3.3.2 Deltagande i ämbetsmannakommittéerna 11
3.4 Deltagande i nordiska institutioner och samarbetsorgan 11
3.4.1 Normalstadgar för nordiska institutioner 11
3.4.2 Formella förutsättningar för fullt medlemskap 12
3.4.3 Genomgång av stadgar för institutioner och samarbetsorgan 12
3.4.4 Deltagande i styrelsemöten 13
3.5 Deltagande i nordiska program m.m. 14

4. Arbetsgruppens förslag 15
4.1 Möjlighet att ansluta sig till ett ministerrådsbeslut 15
4.2 Ordförandeskap 15
4.3 Skriftliga frågor och rekommendationer 15
4.3.1 Bakgrund 15
4.3.2 Nordiska rådets arbetsordning 15
4.3.3 Sedvänja vid samarbetsministrarnas frågetimma 16
4.4 Fullt medlemskap i enskilda institutioners och samarbetsorgans styrelser 17

Bilaga 1. Arbetsgruppens mandat 19

Bilaga 2. Önskemål från Färöarna 20

Bilaga 3. Önskemål från Grönland 22

Bilaga 4. Önskemål från Åland 23

Bilaga 5. Tillgägg och avvikelser i fråga om de självstyrande områdena i stadgar för nordiska institutioner och samarbetsorgan 25

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Samarbetsministrarna beslutade den 27 oktober 2005 att det skulle företas en förutsättningslös kartläggning av de självstyrande områdenas - dvs. Färöarnas, Grönlands och Ålands - ställning och arbetsmöjligheter i det nordiska samarbetet. Kartläggningen skulle avse de juridiska och praktiska spörsmål som de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet reser.

Detta inbegrep att undersöka hur de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet under Helsingforsavtalet fungerar i praktiken, huruvida möjligheterna att deltaga fullt ut utnyttjas och vilka barriärer som kan finnas. Kartläggningen skulle utföras av generalsekreteraren med stöd av sakkunniga. Kartläggningen överlämnades till samarbetsministrarna den 31 maj 2006.[3]

Mot bakgrund av kartläggningen antogs därefter den 13 april 2007 ett mandat för en arbetsgrupp med uppgift att föreslå initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet, se bilaga 1.

1.2 Arbetsgruppens sammansättning m.m.

I arbetsgruppen har ingått Harri Mäki-Reinikka (Finland, ordförande), Mads T Lunde (Danmark, ersatt den 29 maj av Karsten Ankjær Jensen), Niels à Velbastað (Färöarna), Jørgen S. Søndergaard (Grönland), Snjólaug Ólafsdóttir (Island), Fridtjov Clemet (Norge), Johan Tiedemann (Sverige) och Marine Holm-Johansson (Åland, förhinder den 29 maj). Johan Alling och Torbjörn Eklund (Nordiska ministerrådets sekretariat) har koordinerat arbetet.

Arbetsgruppen har hållit möten den 19 april, 29 maj och 3 september 2007.

1.3 Utgångspunkter för arbetet

Arbetsgruppen har, enligt sitt mandat (bilaga 1), som grund för sitt arbete haft ländernas egna förslag om hur de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet kan förstärkas. Nordiska ministerrådets sekretariat har därtill utrett i vilka av de nordiska institutionerna, samarbetsorganen, programmen m.m. under Nordiska ministerrådet som de självstyrande områdena har rätt att delta och på vilka villkor deltagandet sker.

Vidare har sekretariatet undersökt i vilka av nämnda organ som Färöarna, Grönland och Åland inte har rätt att delta. Arbetet har i enlighet med mandatet inte omfattat deltagandet i enskilda projekt.

Arbetsgruppens betänkande berör inte Färöarnas ansökan om att få ansluta sig till Helsingforsavtalet m.m., samt att bli medlem med rösträtt i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet.

---

[3] De självstyrande områdena och det nordiska samarbetet - Generalsekreterarens kartläggning, ANP 2006:743 (i det följande Generalsekreterarens kartläggning).

2. Avgränsningar m.m.

2.1 Avgränsningar i mandatet

I enlighet med mandatet har arbetsgruppen inte behandlat förslag som kräver ändringar i Helsingforsavtalet. Detta innebär till exempel att arbetsgruppen inte föreslår att Färöarna, Grönland och Åland får ställning som kontraherande part till Helsingforsavtalet och fullt medlemskap i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet.

Arbetsgruppens mandat avgränsar vidare uppgiften till sådana frågor som omfattas av Nordiska ministerrådets verksamhet. Gruppen har valt att tolka mandatet så att uppdraget inte omfattar Nordiska rådets egen verksamhet, men väl sådana frågor som Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet har gemensamt. Som en gemensam fråga räknas till exempel Färöarnas, Grönlands och Ålands rätt att vara adressater för – och att svara på – frågor och rekommendationer från Nordiska rådet, inom ramen för de självstyrande områdenas egen lagstiftnings- och förvaltningskompetens (se nedan).

Nordiska rådets presidium har hållits löpande orienterat om gruppens arbete.

2.2 Den nya strukturen inom det nordiska kultursamarbetet

De nordiska kulturministrarna beslutade i oktober 2005 om en ny struktur för det gemensamma nordiska kultursamarbetet. Samtidigt tillsatte ministrarna en så kallad policygrupp med uppgift att undersöka de självstyrande områdenas särskilda situation i förhållande till den nya strukturen och att "komme med forslag i forhold til, hvorledes de selvstyrende områder sikres mulighed for fuld deltagelse i programvirksomheden [...]".

I detta sammanhang nämndes att ett av de överordnade målen för det nordiska kultursamarbetet är att särskild hänsyn skall tas till de självstyrande områdena och de särskilda strukturella förutsättningarna för kultursamarbetet som gäller mellan de självstyrande områdena och det övriga Norden.

Policygruppens rapport lades fram för kulturministrarna i november 2006, som noterade densamma för kännedom. När det gäller de praktiska förhållandena – som tangerar uppgifterna i det mandat som denna arbetsgrupp har – föreslogs följande:

- "De selvstyrende lande skal have ret til deltagelse på lige vilkår. Dette medfører, at de skal tilbydes plads i alle fora, og i den nye struktur anses alle at deltage på lige fod, dvs. at *sondringen mellem fuld deltagelse og observatørstatus ikke giver mening*.

- 'tilbydes plads i alle fora': Dette skal forstås således, at de selvstyrende lande i forhold til alle grupper (policygrupper, sagkyndiggrupper, arbejdsgrupper), som blandt andet er baseret på landerepræsentation, skal have ret til deltagelse på lige fod med øvrige lande. Hvis det er besluttet, at en gruppe kun skal bestå av repræsentanter for enkelte lande, jf. sagkyndiggrupperne vedr. kunst- og kulturprogrammet, må der sikres repræsentation for de selvstyrende lande.

- Der etableres en rejsestøtteordning for deltagelse fra de selvstyrende områder i policygrupper, sagkyndiggrupper, ad hoc grupper, arbejdsgrupper, konferencer, seminarer mv. For policygrupper, sagkyndiggrupper, ad hoc grupper og arbejdsgrupper anbefales der fastsat en ret til betalt deltagelse for så vidt angår rejseudgifterne. Hermed menes der betaling af rejseudgifter i mindst samme omfang som hidtil.

- For konferencer, seminarer mv. anbefales det, at der sikres deltagelse fra kulturlivet i de selvstyrende områder."

Som konkreta resultat efter det att kulturministrarna diskuterat rapporten kan nämnas att de nordiska husen och instituten i Finland, Färöarna, Grönland, Island och Åland har fått nya arbetsuppgifter med funktion som lokala så kallade kulturkontaktpunkter. Rapporten har även legat till grund för hur vissa styr- och sakkunniggrupper skall vara sammansatta.

Avslutningsvis bör tilläggas att man inom kultursektorn har för avsikt att löpande undersöka hur den genomförda reformen fungerar i förhållande till Färöarna, Grönland och Åland.

3. Färöarnas, Grönlands och Ålands deltagande i det officiella nordiska samarbetet

3.1 Inledning

Kapitel 3 beskriver förutsättningarna för Färöarna, Grönland och Åland att deltaga i det officiella nordiska samarbetet. Generalsekreterarens kartläggning - vars text ligger till grund för redogörelsen i de delar nedan som berör de formella förutsättningarna - innehåller mer detaljerade uppgifter.

Redogörelsen nedan har ambitionen att teckna en så bred och detaljerad bild av det officiella samarbetet som möjligt, även om en utförlig redogörelse inte har varit möjlig att ta fram med tanke på att det, utöver Nordiska rådets organ och utskott, Nordiska ministerrådets 11 ministerråd, 15 ämbetsmannakommittéer och omkring 45 institutioner och samarbetsorgan, finns ett 90-tal arbetsgrupper av större eller mindre omfattning och varaktighet samt omkring 1 500 särskilda projekt.

3.2 Deltagande i Nordiska rådet

Frågan om de självstyrande områdenas deltagande i Nordiska rådet har nyligen behandlats i generalsekreterarens kartläggning.[4] Sammanfattningsvis framgår där följande:

I Nordiska rådet samarbetar folkrepresentationerna i de fem länderna och de tre självstyrande områdena samt ländernas regeringar och de självstyrande områdenas landsstyren respektive landskapsregering.[5]

Rådet består av 87 valda medlemmar, regeringsrepresentanter och representanter för Färöarnas och Grönlands landsstyren samt Ålands landskapsstyrelse. Av medlemmarna väljer Danmarks folketing 16, Finlands riksdag 18, Islands allting 7, Norges storting och Sveriges riksdag vardera 20 samt vart och ett av Färöarnas lagting, Grönlands landsting och Ålands lagting 2. Dessutom väljer varje församling motsvarande antal suppleanter. Regeringarna kan utse så många medlemmar som de önskar. Detsamma gäller för landsstyrena och landskapsregeringen.[6]

Danmarks rikes delegation består av de av folketinget valda medlemmarna och de av regeringarna utsedda representanterna samt av Färöarnas och Grönlands delegationer. I Finlands delegation ingår Ålands delegation på motsvarande sätt. Sedan år 1983 har emellertid de självstyrande områdena dessutom rätt att forma egna delegationer.[7]

Det är bara de folkvalda medlemmarna i Nordiska rådet som har rösträtt. Det gäller också de folkvalda representanterna för de självstyrande områdena. I frågor som angår tillämpningen av överenskommelser mellan vissa länder har endast medlemmar från dessa länder rösträtt.

Rådets organ är enligt Helsingforsavtalet

- plenarförsamlingen,
- presidiet och
- utskotten.

Härtill kommer en kontrollkommitté.

---

[4] Avsnitt 3.2 i generalsekreterarens kartläggning.

[5] Artikel 44 i Helsingforsavtalet.

[6] Artikel 47 i Helsingforsavtalet.

[7] Artikel 48 i Helsingforsavtalet.

Varje land skall vara representerat i presidiet. De självstyrande områdena nämns inte i detta sammanhang. Att de självstyrande områdenas medlemmar inte har en uttalad rätt att ingå i presidiet - eller i kontrollkommittén – innebär dock inte att de inte kan ingå där, men då i kraft av medlemskapet i Danmarks rikes respektive Finlands delegation.

Regeringarna, landsstyrena och landskapsregeringen har rätt att väcka förslag i rådet.[8]

När ämnen som berör de självstyrande områdena behandlas av presidiet eller kontrollkommittén, kan en vald medlem från berört självstyrt område – om sådan inte finns i organet – närvara, yttra sig och framlägga förslag.[9] Vidare gäller att i utskott där det inte ingår någon vald medlem från de självstyrda områdena, får en sådan medlem deltaga i utskottets arbete. En sådan medlem får – i den situation som avses i § 39 – efter överenskommelse med de danska respektive finska medlemmarna i utskottet deltaga i beslut i stället för en av dessa. I enlighet med rådande praxis avgör de självstyrande områdena själva om ett ärende berör dem.

Slutligen gäller att en medlem av en regering, ett landsstyre eller landskapsstyrelsen kan deltaga i utskottens arbete och har då yttranderätt, men inte rösträtt.[10]

3.3 Deltagande i NSK/MR-SAM, fackministerråd och ämbetsmannakommittéer

Generalsekreterarens kartläggning har även berört Färöarnas, Grönlands och Ålands deltagande i Nordiska ministerrådet.[11]

3.3.1 Deltagande i MR-SAM och fackministerråden

Sammanfattningsvis understryker kartläggningen att det är de nordiska ländernas regeringar som samarbetar i Nordiska ministerrådet och att de självstyrande områdenas motsvarigheter deltar i arbetet. Även om aktiva verbformer har valts i båda fallen görs en klar åtskillnad (*samarbetar* respektive *deltar*).

Minst tre av länderna måste vara representerade av regeringsmedlemmar för att ministerrådet skall kunna fatta beslut[12] och ordförandeskapet roterar mellan de fem regeringarna i en bestämd ordning.

Varje land – men inte de självstyrande områdena – har en röst i ministerrådet.[13] Både medlemmarna och representanterna för landsstyrena och landskapsstyrelsen har rätt att yttra sig i den ordning de begärt ordet.[14]

Som Fridtjov Clemet påpekar i sitt bidrag till generalsekreterarens kartläggning, har de självstyrande områdena möjlighet att vara närvarande med egna representanter i praktiskt taget alla sammanhang inom det nordiska samarbetet, med möjlighet att lägga fram förslag och framföra sina synpunkter. Denna möjlighet används också flitigt. Som framgår av tabellen i avsnitt 4.1 i kartläggningen översteg under perioden 2002 - 2004 vissa självstyrande områdens deltagande i ministermöten vissa länders.

---

[8] Artikel 55 i Helsingforsavtalet

[9] § 39 i Nordiska rådets arbetsordning.

[10] § 54 i Nordiska rådets arbetsordning.

[11] Avsnitt 3,8 i generalsekretararens kartläggning.

[12] Artiklarna 60 och 61 i Helsingforsavtalet.

[13] Artikel 62 i Helsingforsavtalet.

[14] § 7 i Nordiska ministerrådets arbetsordning.

Slutligen gäller att beslut som fattas i enlighet med Helsingforsavtalet är bindande för de enskilda länderna och för Färöarna, Grönland och Åland "i den mån de ansluter sig till beslutet i enlighet med självstyrelseordningarna".[15]

3.3.2 Deltagande i ämbetsmannakommittéerna

I Nordiska ministerrådets arbetsordning sägs att ämbetsmän från Färöarna, Grönland och Åland deltar i Nordiska samarbetskommitténs och andra ämbetsmannakommittéers sammanträden.[16] I den arbetsordning för ämbetsmannakommittéer som samarbetsministrarna antog år 1993, upprepas i § 1 att ämbetsmän från Färöarna, Grönland och Åland deltar i mötena och i § 6 att det är länderna som har rösträtt. Med andra ord gäller samma ordning i ämbetsmannakommittéerna som i NSK/MR-SAM och fackministerråden.

3.4 Deltagande i nordiska institutioner och samarbetsorgan

3.4.1 Normalstadgar för nordiska institutioner

Inom ramen för det nordiska samarbetet drivs och finansieras flera institutioner och samarbetsorgan[17] runt om i Norden. MR-SAM antog år 1999 så kallade normalstadgar för dessa och häri regleras Färöarnas, Grönlands och Ålands deltagande i institutionernas styrelser. Sammanfattningsvis gäller följande för institutionerna:

Styrelseledamöterna nomineras av berörda medlemsländers regeringar och tillsätts av berört fackministerråd. Varje ledamot har en röst. Ordförandeskapet skall rotera mellan länderna. De självstyrande områdena har rätt att vara företrädda i institutionernas styrelser.

I institutioner som ligger i de självstyrande områdena, har representanten/-er från detta område samma rättigheter som ordinarie styrelseledamöter. För övriga styrelser gäller att representanter från de självstyrande områdena har yttrande och förslagsrätt, men inte beslutanderätt och att de har rätt att få avvikande mening förd till protokollet. Representation från de självstyrande områdena skall anmälas på förhand i enlighet med de regler som gäller för andra styrelseledamöter. I de fall ett eller flera av de självstyrande områdena har ett särskilt och påvisbart intresse för institutionens verksamhet kan representanterna för dessa områden bli fullvärdiga ledamöter med rösträtt i styrelsen.

Styrelsen är beslutför när fyra nordiska länder är representerade. För institutionsstyrelser där de självstyrande områdena har full representation i styrelsen gäller särskilda bestämmelser som är fastställda i den enskilda institutionens stadgar.

Styrelsens möteskostnader skall belasta institutionen. Kostnaderna för de självstyrande områdenas deltagare vid styrelsens möten skall betalas på samma sätt som för övriga ledamöter.

---

[15] Artikel 63 i Helsingforsavtalet, som också innehåller bestämmelser om eventuellt godkännande av nationella parlament m.m.

[16] § 11 i Nordiska ministerrådets arbetsordning.

[17] En samnordisk institution kännetecknas av den är ett eget rättssubjekt i förhållande till det nordiska rättställningsavtalet; att institutionens stadgar är fastställda av ministerrådet och överensstämmer med normalstadgarna for nordiska institutioner; att styrelsen är vald av ministerrådet samt att institutionen har en egen administrativ ledning. Ett samnordiskt samarbetsorgans stadgar kan avvika mer eller mindre från normalstadgarna. För en översikt över de samnordiska institutionerna och samarbetsorganen, se www.norden.org.

3.4.2 Formella förutsättningar för fullt medlemskap

Av kommentaren till § 3 i normalstadgarna framgår att "[i] de fall ett eller flera av de självstyrande områdena har ett särskilt och påvisbart intresse för institutionens verksamhet kan representanterna för dessa områden bli fullvärdiga ledamöter med rösträtt i styrelsen. Frågan om de självstyrande områdenas rösträtt i styrelsen avgörs av [det enskilda fackministerrådet]."

Kommentaren till § 7 klargör dock att fackministerrådet inte kan göra ändringar eller tillägg av stadgarna i principiella frågor utan godkännande av samarbetsministrarna. Hit torde frågan om medlemskap för ett självstyrande område räknas. Under alla omständigheter torde ett första beslut av det för institutionen ansvariga fackministerrådet vara nödvändigt för att MR-SAM skall kunna behandla saken.

3.4.3 Genomgång av stadgar för institutioner och samarbetsorgan

Nordiska ministerrådets sekretariat har genomgått de stadgar som gäller för nordiska institutioner och samarbetsorgan. Här redovisas endast avvikelser från normalstadgarna; huvudregeln framgår alltså ovan.

De institutioner och samarbetsorgan som i någon mån avviker från normalstadgarna är:

Institutioner:

- NHFØ - Nordens Hus på Färöarna
- NAPA - Nordens Institut i Grönland
- NIPÅ - Nordens Institut på Åland

Samarbetsorgan:

- NIAS - Nordisk institutt for Asienstudier
- NIfS - Nordiska institutet för sjörätt
- Nordiska Kulturfonden
- NORVULK - Nordisk Vulkanologisk Inst.
- SNS - SamNordisk Skovforskning

Sammanfattningsvis kan sägas att Färöarna, Grönland och Åland, när det gäller institutionernas styrelser, saknar fullt medlemskap – det vill säga har inte rätt att delta i styrelsebeslut – men att de har rätt att yttra sig och i det dagliga arbetet medverka på samma villkor som länderna. Undantag görs för Nordens hus på Färöarna samt Nordens institut på Grönland respektive Åland, där respektive självstyrande område har fullt medlemskap – i linje med normalstadgarna - i det i området belägna institutionen.

När det gäller samarbetsorganen kan sägas att Färöarna, Grönland och Åland i princip har samma ställning som gäller i institutionerna. Nordiska Kulturfonden utgör här ett undantag där det i styrelsen ingår tre representanter, jämte personliga suppleanter, från respektive självstyrande område.

Se vidare bilaga 5, Tillägg och avvikelser i fråga om de självstyrande områdena i stadgar för nordiska institutioner och samarbetsorgan.

3.4.4 Deltagande i styrelsemöten

Nordiska ministerrådets sekretariat har ställt samman statistik över hur ofta Färöarnas, Grönlands och Ålands ledamöter deltagit i de nordiska institutionernas styrelser under 2006 och i några fall 2007.[18]

Följande institutioner omfattas:

- Kulturkontakt Nord
- Norden hus i Reykjavik (NOREY)
- Nordens hus på Färöarna (NFHØ)
- Nordens institut i Finland (NIFIN)
- Nordens institut i Grönland (NAPA)
- Nordens institut på Åland (NIPÅ)
- NordForsk
- Nordisk InnovationsCenter (NICe)
- Nordic Center for Spatial Development (Nordregio)
- Nordisk energiforskning (NEF)
- Nordisk institutt for odontologiske materialer (NIOM)
- Nordisk utbildningscenter för personal för dövblinda (NUD)
- Nordiska genbanken (NGB)
- Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV)
- Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning (NIKK)
- Nordiska institutionen för vidareutbildning inom arbetsmiljöområdet (NIVA)
- Nordiska nämnden för alkhol- och drogforskning (NAD)
- Nordiska projektexportfonden (NOPEF)
- Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor (NSH)
- Nordiska utbildningsprogrammet för utveckling av social service (NOPUS)
- Nordiskt informationscenter för medie- och kommunikationsforskning (NORDICOM)

Vidare har Nordiska Kulturfonden (NKF), Center för journalistisk kompetenceudvikling, Nordiska barn- och ungdomskommittén (NORDBUK) samt Nordiska socialstatisktikkommittén (NOSOSKO) tillfrågats. Dessa är inte institutioner i egentlig mening.

Av statistiken framgår följande:[19]

	1 - 2 deltaganden	≥ 3 deltaganden
Färöarna	Nordbuk	Kulturkontakt Nord
	NordForsk	Nordregio
	Nordiska kulturfonden	
Grönland	Nordbuk	Kulturkontakt Nord
	Nordens institut i Finland	Nordregio
	NordForsk	
	Nordiska kulturfonden	
Åland	Nordens institut i Finland	Kulturkontakt Nord
	NordForsk	Nordiska kulturfonden
	Nordiska hälsovårdshögskolan	Nordregio

[18] I och med omstruktureringen inom MR-kultur nedlades vid årsskiftet 2006/07 institutionerna och kommittéerna NIFCA, NordScen, NOMUS den så kallde museikommittén. En ny institution med administrativa uppgifter - Kulturkontakt Nord - inrättades. Det har inte varit möjligt att få tillång till data för de institutioner m.m. som nedlagts, men data för Kulturkontakt Nord och Center for journalistisk kompetenceudvikling, som ersatte Nordisk journalistcenter avser år 2007 så långt verksamheten bedrivits i skrivande stund.

[19] I övriga institutioner var deltagandet ≤ 1 för respektive område.

3.5 Deltagande i nordiska program m.m.

Nordiska ministerrådets sekretariat har samlat in information om Färöarnas, Grönlands och Ålands möjlighet att delta i program m.m. under Nordiska ministerrådet. Några uppgifter om hur möjligheterna faktiskt har utnyttjats har inte kunnat insamlas.

Följande program m.m. omfattas av undersökningen:

- Riktlinjer för samarbetet med nordvästra Ryssland respektive Baltikum
- Mobilitetsprogram for Estland, Letland og Litauen efter 2007 - procedurer og finansiering
- Handlingsprogram for nordisk fiskeri-, jord- og skovbrugs- og levnedsmiddelsamarbejde 2005-2008
- Strategien for genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008
- Program for Ny Nordisk Mad 2007-2009
- Bæredygtig udvikling
- Arktiskt samarbete
- Miljömärket Svanen
- Nordic Environment Finance – NEFCO
- Mobilitets- och residensprogram inom kultursamarbetet
- Kulturkontakt Nord
- Sakkyndiggruppe inom kultursamarbetet
- Nordisk Film & TV Fond
- Nordisk Computerspilprogram
- Utbildningssektorns mobilitets- och nätverksprogram Nordplus
- Rådgivningsgrupperna på utbildningsområdet (HÖGUT, NSS, SVL och Nordens språkråd
- Nordjobb

Av undersökningen framgår i huvudsak att Färöarna, Grönland och Åland har möjlighet att delta i programmen på samma villkor som länderna. Det förekommer dock att antalet medlemmar i styrgrupper och liknande är lägre än vad som gäller för länderna.

Undantag från huvudregeln görs när det gäller:

- Miljömärket Svanen där den danska ordningen inte ger Grönland och Färöarna en självständig roll när det gäller att fatta beslut om licensiering.

- NEFCO – som grundas på ett beslut av de fem regeringarna och som inte omfattar ett självständigt deltagande från de tre områdena.

- Nordiska Film- och TV-fonden finansieras endast med en tredjedel av NMR; de nordiska filminstituten och nio nordiska TV-stationer betalar en tredjedel vardera. Styrelsen är sammansatt av representanterna för finansiärerna.

- I fråga om Nordplus och rådgivningsgrupperna på utbildningsområdet deltar representanterna för de självstyrande områdena med observatörsstatus, med undantag för Nordens språkråd där de självstyrande områdena deltar på samma villkor som länderna.

Tilläggas kan att Åland av "geografiska skäl" valt att inte utnyttja sin plats i styrgruppen för det arktiska programmet.

4. Arbetsgruppens förslag

Arbetsgruppen föreslår följande initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i det officiella nordiska samarbetet.

4.1 Möjlighet att ansluta sig till ett ministerrådsbeslut

Som framgår av artikel 63 i Helsingforsavtalet har Färöarna, Grönland och Åland möjlighet att ansluta sig till de beslut som staterna fattar inom ramen för avtalet. Detta sker i så fall i enlighet med de olika självstyrelseordningarna.

4.2 Ordförandeskap

Arbetsgruppen menar att Finland respektive Danmark, under de år som respektive land innehar ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet, i samråd med respektive självstyrande område, bör kunna arrangera möten så att ordet i ämbetsmannakommittéer och arbetsgrupper leds av tjänstemän från ett självstyrande område. Detta bör även kunna gälla för ministrar från de självstyrande områdena i fråga om ministermöten. Detta är särskilt en möjlighet när arbetsområdet eller dagordningen ligger inom den kompetens som det självstyrande området i fråga har övertagit. Detta är dock endast en procedurfråga som inte inverkar på rösträtten.

Arbetsgruppen är vidare medveten om det formella kravet på att tre nationella ministrar skall vara närvarande för att beslut skall kunna fattas inte påverkas av förslaget.

Arbetsgruppen föreslår MR-SAM

- **att** ansluta sig till arbetsgruppens förslag om att Danmark och Finland kan ge representanter för Färöarna, Grönland och Åland i uppgift att leda ordet vid ministermöten, i ämbetsmannakommittéer och i arbetsgrupper.

4.3 Skriftliga frågor och rekommendationer

4.3.1 Bakgrund

Nordiska rådet kan anta rekommendationer, göra andra framställningar eller avge yttranden till en eller flera av de nordiska ländernas regeringar eller till ministerrådet. [20]

I generalsekreterarens kartläggning framhålls, både vad gäller rekommendationer och frågor, att Helsingforsavtalet avgränsar kretsen av adressater till regeringarna och ministerrådet. Helsingforsavtalet torde sålunda inte ge rådsmedlemmar rätt att rikta rekommendationer eller frågor till Färöarnas och Grönlands landsstyren eller Ålands landskapsregering.

4.3.2 Nordiska rådets arbetsordning

Nordiska rådets arbetsordning vidgar emellertid i § 18 kretsen av adressater så att en fråga även kan ställas till Färöarnas och Grönlands respektive landsstyre och till Ålands landskapsregering. Här går arbetsordningen längre än Helsingsforsavtalets ordalydelse.

Enligt artikel 59 i Helsingforsavtalet fastställer Nordiska rådets plenarförsamling rådets arbetsordning. Vid 1996 års session ändrades rådets arbetsordning på flera punkter; en av dessa var att kretsen av adressater för frågor

[20] Artikel 45 i Helsingforsavtalet.

utvidgades – i förhållandet till artikel 57 i avtalet – till att även omfatta de båda landsstyrena samt landskapsstyrelsen (§ 18 i arbetsordningen).

Det finns ingenting i handlingarna från sessionen som explicit kommenterar denna ändring, inte vare sig i själva förslaget eller i debatten. I rapporten från den arbetsgrupp som lagt fram förslaget till ändrad arbetsordning kommenteras visserligen § 18, men att skrivningen avviker från Helsingforsavtalet nämns inte.

Däremot talar rapporten – och arbetsgruppens ordförande i sin presentation vid sessionen – om att "... Helsingforsavtalet innehåller en del formuleringar som skulle behöva ändras för att anpassa det nordiska samarbetet till en ny och föränderlig tid".

Inte vare sig i Nordiska rådets eller Nordiska ministerrådets arkiv har det gått att finna några dokument som visar att en formell kontakt har tagits. Om en kontakt har tagits är det mera sannolikt att denna har varit av informell natur.

Det kan avslutningsvis noteras att det inte framgår av protokollet från 1996 års session att någon av de nordiska regeringarnas representanter – vilka ingår i Nordiska rådet med yttranderätt – skulle ha invänt mot ändringen i arbetsordningen.

4.3.3 Sedvänja vid samarbetsministrarnas frågetimma

Vid Nordiska rådets årliga ordinarie session hålls en frågetimma där samtliga åtta samarbetsministrar svarar på frågor från parlamentarikerna i rådet.

Arbetsgruppen noterar att det är etablerad sedvänja att företrädarna för de självstyrande områdena svarar på (muntliga) frågor inom ramen för den kompetens som de har övertagit från Danmark respektive Finland, på samma villkor som sina nordiska kollegor. Såvitt är känt har det inte förekommit att någon representant för Danmarks, Finlands, Islands, Norges eller Sveriges regering invänt mot detta (jämför avgränsningen i Helsingforsavtalet).

Att göra åtskillnad mellan en fråga, rekommendation eller annan framställning som framställs skriftligen eller muntligen kan inte vara meningsfullt eftersom det måste vara innehållet som i detta sammanhang måste få anses vara det avgörande.

Sammanfattningsvis menar arbetsgruppen att tillämpningen av Helsingforsavtalet i praxis har utvecklats så, att landsstyrena på Färöarna och Grönland samt landskapsregeringen på Åland i realiteten ges rätt att inom ramen för den kompetens man har övertagit, vara adressater för – och att svara på – frågor, rekommendationer och andra framställningar från Nordiska rådet.

Arbetsgruppen föreslår MR-SAM

- **att** konstatera att tillämpningen av Helsingforsavtalet utvecklats så, att – i de fall frågan gäller de självstyrande områdena - landsstyrena på Färöarna och Grönland samt landskapsregeringen på Åland i realiteten ges rätt att inom ramen för den kompetens man har övertagit, vara adressater för – och att svara på – frågor, rekommendationer och andra framställningar från Nordiska rådet.

4.4 Fullt medlemskap i enskilda institutioners och samarbetsorgans styrelser

Färöarnas, Grönlands och Ålands ställning i styrelserna för de samnordiska institutionerna och samarbetsorgan beskrivs ovan. Sammanfattningsvis gäller att de självstyrande områdena i de flesta fall har en ställning som ligger det fulla medlemskapet nära. Arbetsgruppen är dock medveten om det värde som det kan ligga i för de självstyrande områdena att ha fullt medlemskap – med rösträtt – i de fall områdena har ett intresse av detta.

Arbetsgruppen konstaterar att MR-SAM redan har fastlagt en principiell riktlinje i denna sak. Arbetsgruppen menar att denna möjlighet äger allmän giltighet över tiden och det torde stå vart och ett av de självstyrande områdena fritt att ansöka om fullt medlemskap nu eller vid ett senare tillfälle.

Arbetsgruppen noterar vidare att länderna år 2002 har ändrat överenskommelsen om Nordiska kulturfonden, på så sätt att vart och ett av de självstyrande områdena nu har en medlem i fondens styrelse. Därtill noterar arbetsgruppen att de självstyrande områdena är tillförsäkrade fullt deltagande i sakkunnig grupperna inom MR-Kulturs nya struktur. Som framgått av betänkandet överväger kulturministrarna också att de självstyrande områdenas medverkan ytterligare utvidgas.

I övrigt menar arbetsgruppen att de nordiska institutionerna och samarbetsorganen, bör uppmanas att självmant kontakta de självstyrande områdena när frågor som är av intresse för de självstyrande områdena är aktuella i institutionens verksamhet.

Arbetsgruppen lägger därutöver till grund att institutionernas/samarbetsorganens styrelser består av personer som har i uppdrag att ta tillvara aktuell institutions/samarbetsorgans intresse i enlighet med det i stadgarna/riktlinjerna/mandatet m.m. fastlagda ändamålet för institutionen/samarbetsorganet. Mot denna bakgrund uppmanar arbetsgruppen de självstyrande områdena att lämna sitt bidrag till det nordiska samarbetet genom att ställa sakkunniga personer till förfogande för styrelsearbete och liknande på områden där man har ett intresse och en möjlighet att ge ett sådant bidrag.

Avslutningsvis anser arbetsgruppen att de årliga möten med de nordiska institutionerna som Nordiska ministerrådets sekretariat arrangerar, bör utformas så att även frågor som gäller de självstyrande områdena ges utrymme.

Arbetsgruppen föreslår MR-SAM

- **att** de självstyrande områdena kan delta i de samnordiska institutionernas och samarbetsorganens arbete på samma villkor som länderna – detta innebär att Färöarna, Grönland och Åland kan ansöka[21] om fullt medlemskap i nämnda organ inom ramen för Helsingforsavtalet,

- **att** anmoda berörda ministerråd att överväga de önskemål från Färöarna, Grönland och Åland om deltagande i institutioner/samarbetsorgan som framgår av bilagorna 2-4 i arbetsgruppens

[21] Ansökningarna skall enligt vedertagen praxis godkännas av samarbetsministrarna samt sektorministrarna i samarbete med institutionerna/samarbetsorganen; i de fallen institutionerna/samarbetsorganen är grundade genom mellanstatlig överenskommelse/traktät skall bestämmelserna i överenskommelsen/traktaten därtill beaktas.

betänkande,

- **att** uppmana de samnordiska institutionerna och samarbetsorganen att självmant kontakta de självstyrande områdena när frågor som är av intresse för de självstyrande områdena är aktuella i institutionens verksamhet samt

- **att** uppmana Nordiska ministerrådets sekretariat att vid planeringen av årliga institutionsmöten beakta Färöarnas, Grönlands och Ålands intresse av att frågor som berör de självstyrande områdena står på dagordningen.

Bilaga 1. Arbetsgruppens mandat

MANDAT

Till
NSK
Kopia

Från
Sekretariatet
Ämne

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel
+45 3396 0200

Fax
+45 3396 0202

www.norden.org

13 april 2007

Uppgifter och mandat för en arbetsgrupp att föreslå initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete

Uppgifter

Gruppen börjar arbeta efter ländernas egna förslag av hur de självstyrande områdenas deltagande kan förstärkas. Sekretariatet utreder innan gruppens arbete i vilka av de nordiska institutionerna, samarbetsorganen, programmen m.m. under Nordiska ministerrådet som Färöarna, Grönland och Åland har rätt att delta och på vilka villkor deltagandet sker. Vidare utreds i vilka av nämnda organ som Färöarna, Grönland och Åland inte har rätt att delta. En samlad förteckning över beslut, stadgar och liknande skall ligga till grund för sekretariatets utredning. Arbetet omfattar inte deltagandet i enskilda projekt.

Arbetsgruppen skall ange orsakerna i de fall då Färöarna, Grönland och Åland inte ha rätt att delta och lämna förslag till sådana konkreta initiativ som inom ramen för Helsingforsavtalet kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete, nordiska institutioner, samarbetsorgan, program m.m.

Arbetsformer m.m.

Gruppen arbetar under finskt ordförandeskap och med sekretariatsbetjäning av Nordiska ministerrådets sekretariat. Gruppen bestämmer själv sina närmare arbetsformer.

Gruppen rapporterar till Nordiska samarbetskommittén (NSK). NSK fungerar vid behov som övergripande styrgrupp.

Gruppens resultat skall framläggas på NSK:s möte, så att NSK kan rapportera till de nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM) med sikte på att förbereda ett förslag till MR-SAM på Åland den 4 -5 september 2007.

Respektive land och självstyrande område betalar sina egna kostnader.

Bilaga 2. Önskemål från Färöarna

Færøerne – oversigt over organer uden deltagelse eller med begrænset deltagelse samt ønsker

Organ	Eksisterende situation	Ønsker	Begrundelse - Færøerne	Begrundelse – Norden
• NSK • EK-U • EK-K • NSS • SVL • Hovedprogramkomiteen for Nordplus rammeprogram • Underprogramkomiteen for Nordplus Voksen	Observatørstatus uden stemmeret	Fuld repræsentation	Nødvendigt for at få fuld nytte af deltagelse – desuden har sagen principiel betydning for Færøerne	Det gavnmer Norden, at hele Norden er med
• NIFIN- Nordens Institut i Finland • NOREY – Norden sHus i Reykjavik • NAPA – Nordens Institu i Grønland • NIPÅ – Nordens Institut på Åland • NCJ – Nordisk Journalistcenter	- " -	- " -	- " -	- " -
• NordForsk		- " -	- " -	- " -
• NORDICOM – Nordiskt informationscenter för medie- och kommunikationsforksning	Ingen	- " -	- " -	- " -
• Nordisk Kulturfond	Et styremedlem på skift – en parlamentariker og en embedsmand	Fuldt medlemskab af styret	- " -	- " -
• Nordisk Film og TV Fond	Ikke medlem	Medlemskab med fuld repræsentation	- " -	- " -

Organ	Eksisterende situation	Ønsker	Begrundelse - Færøerne	Begrundelse – Norden
• EK-S	Observatørstatus uden stemmeret	Fuld repræsentation	Nødvendigt for at få fuld nytte af deltagelse – desuden har sagen principiel betydning for Færøerne	Det gavner Norden, at hele Norden er med
• NSH – Nordiska samarbetsorganet for handikappfrågor	Observatørstatus i styret	- " -	- " -	- " -
• Handikap poltiska rådet	Et medlem for Færøerne	- " -	Landene er repræsenteret med 3 medlemmer. Politiskt, embædsværk og brugerorganisationer. Færøerne får ikke fuld nytte af samarbejdsmulig-heden.	Færøernes handikaporganisation, har repræsenteret Færøerne alene i rådet. Det har været manglende forankring med denne repræsentation.

•	NHV- Nordiska högskolan for folkhalsovetenskap	Ingen	- " -	Nødvendigt for at få fuld nytte af deltagelse - desuden har sagen principiel betydning for Færøerne	Det gavner Norden, at hele Norden er med
•	NAD – Nordiska Namden for Alkohol- och Drogforskning	Ingen	- " -	- " -	- " -
•	NUD – Nordiska Udbildningscenter for personal for døvblinda	Ingen	- " -	- " -	- " -
•	NOPUS – Nordiska udbildningsprogrammet for utvikling av social service	Ingen	- " -	- " -	- " -

Bilaga 3. Önskemål från Grönland

Fuldt medlemskab af Nordforsk bestyrelse

[Grønland] vil i første omgang anmelde ønsket om fuldt medlemskab af Nordforsk bestyrelse.

Begrundelse:

- Grønland har ansvaret for forskningspolitikken i hjememstyreregi
- Grønland har faglig kompetence som kan bidrage til at videreudvikle den fælles nordisk forskningsprofil
- Grønland har egne forskningsinstitutioner
- Grønland kan (og gør det allerede)indgå i fælles nordiske forskningsprojekter

Som supplement kan [henvises] til de anbefalinger som kulturministrene tilsluttede sig på MR-K 3/2006

En af anbefalingerne var netop vedr. de selvstyrende landes deltagelse i de nordiske institutioner, arbejdsgrupper mv. Det anførtes herom i rapporten:

> "De selvstyrende lande skal have ret til deltagelse på lige vilkår. Dette medfører, at de skal tilbydes plads i alle fora, og i den nye struktur anses alle at deltage på lige fod, dvs. at sondringen mellem fuld deltagelse og observatørstatus ikke giver mening.
>
> "tilbydes plads i alle fora": Dette skal forstås således, at de selvstyrende lande i forhold til alle grupper (policygrupper, sagkyndiggrupper, arbejdsgrupper), som blandt andet er baseret på landerepræsentation, skal have ret til deltagelse på lige fod med øvrige lande. Hvis det er besluttet, at en gruppe kun skal bestå av repræsentanter for enkelte lande, jf. sagkyndiggrupperne vedr. kunst- og kulturprogrammet, må der sikres repræsentation for de selvstyrende lande."

Fra grønlandsk side finder vi det opløftende at det er kulturområdet , som en af de klassiske samarbejdsområder, der er foregangsområder, når det gælder inddragelse ag de selvstyrende områder på en ligeværdig måde i det nordiske samarbejde i Nordisk Ministerråd. Vi er således sikre på at det vil tjene det nordiske samarbejde både indadtil og udadtil at følge dette eksempel

Bilaga 4. Önskemål från Åland

Förteckningen nedan bygger på det principiella argumentet att Åland självt borde få föra sin talan i de nordiska samarbetsorganen inom områden där man har egen lagstiftnings- och förvaltningsbehörighet. Förteckningen är inte uttömmande utan visar ett typiskt urval av områden där Åland har egen behörighet. Den bör förstås så att den omfattar också de underliggande arbetsgrupperna där Åland har egen behörighet.

Det är viktigt att hitta en form för utökat deltagande som möjliggör att de självstyrande områdena var för sig kan ta initiativ till utökat deltagande, oberoende av de övriga självstyrande områdena. På så sätt kan den gemensamma nyttan maximeras då de självstyrande områdena kan ha särskilt intresse och kompetens på olika områden.

Åland vill därför ges möjlighet att återkomma till frågan om utökat deltagande i framtiden.

Ämbetsmannaorgan	Aktuell situation	Önskar	Motivering -Åland	Motivering - Norden
I följande finns åländsk repr. NSK ÄK-ENERGI, energipolitik ÄK-U, utbildning och forskning ÄK-S, social- och hälsofrågor ÄK-M, miljöfrågor ÄK-K, kulturellt samarbete ÄK-FJLS, fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk ÄK-N, näringspolitik ÄK för regionalpolitik ÄK-Arbetsliv ÄK-JÄM ÄK-FINANS - samt arbetsgrupper under ämbetsmannakommittéerna där vi redan nu är representerade	Deltar utan rösträtt Gunnar Westerholm Stig Nordberg Yvonne Eliasson Carina Strand Helena Blomqvist Jan-Ole Lönnblad Olof Karlsson Sölve Högman Mikael Karring Linnea Johansson Linnea Johansson Lars-Erik Karlsson Vivan Nikula Niclas Slotte	Om länderna går in för att möjliggöra ett utvidgat deltagande så är dessa ämbetsmanna grupper av intresse.	De ärenden som handläggs i dessa ämbetsmannakommittéer ligger under åländsk behörighet. Landskapsregeringen har redan nu representanter utsedda som deltar i möten.	Genom att utvidga deltagandet med rösträtt så erkänner och respekterar länderna den existerande delade behörigheten mellan Finland och Åland.
• NordForsk	Observatörsstatus utan rösträtt. Gösta Helander deltar i ledningsgrupp för nordisk forskning	Fullt medlemskap	Landskapet har inlett satsningar på nordiskt forskningssamarbete bl.a. vid Högskolan på Åland. Även ÅSUB deltar i nordiskt forsknings-samarbete.	
• Nordicom		Representation	Det vore betydelsefullt och utvecklande att få representation i Nordicom. En representation skulle stimulera forskningen om medie- och informationsverksamheten på Åland.	
• Nordisk film och TV fond		Representation	Åland är en mycket liten aktör när det gäller film- och tv-produktion men en observatörspost skulle	

	stimulera kunskapen på området och leda till nya initiativ.

Fullvärdigt deltagande i NordForsk – Åländska synpunkter

Fullvärdigt deltagande i NordForsk är mycket viktig för Ålands del. De självstyrande områdena bör få samma status som de övriga medlemmarna, dvs. de nordiska länderna. Nu deltar de självstyrande områdena i samma kategori som de baltiska länderna, dvs. med observatörsstatus. Det skulle vara en klar markering av att också Åland på ett fullvärdigt sätt ingår i den nordiska forskningsgemenskapen. Åland satsar konkret och målmedvetet på att arbeta sig in i den nordiska innovations- och forskningsmiljön.

Åland har de senaste åren, främst tack vare sin nya högskola och också via den egna statistikmyndigheten (ÅSUB, Ålands statistik- och utredningsbyrå) på allvar börjat arbeta med forskningskrävande frågor inom sina respektive kompetensområden. Forskningssamarbete finns mellan Högskolan på Åland, ÅSUB och i första hand andra nordiska länder, men utvecklingen förutsätter att Åland också i sammanhanget NordForsk kan räkna sig som en fullvärdig medlem av den nordiska forskarfamiljen.

Till Ålands spetskompetensområden med klart intressanta forskningsmöjligheter hör i första hand hela det stora sjöfartsområdet och även turismnäringen. De är Ålands viktigaste utvecklingsområden och där har landskapet redan stor sakkunskap och hög kompetens inom både logistik, krishantering (Crowd and Crisis Management, CCM), navigation, simulator- och marinteknologi och turisminnovation.

Även inom ämnesområdet "självstyrelse och autonomi" och de demografiska och kulturhistoriska områdena finns det intressanta forskningsmöjligheter, där det redan förekommer forskning, som kan och bör vidareutvecklas, gärna tillsammans med de övriga självstyrande områdena och länderna i Norden. Det finns stora möjligheter att där finna "nordisk nytta".

Det ovan nämnda området Crowd and Crisis Management (CCM) är internationellt intressant även långt utanför Norden. Där pågår redan ett organiserat forskningssamarbete mellan sjöfartshögskolor i Norden (Kalmar, Göteborg m.fl.) och några andra europeiska länder. Området har stor utvecklingspotential och där kan man kanske allra tydligast se möjligheterna till framgångsrik "nordisk nytta" och dessutom europeisk och allmänt internationell nytta.

(källa: Gösta Helander, åländsk deltagare med observatörsstatus i Nordforsk)

Bilaga 5. Tillgägg och avvikelser i fråga om de självstyrande områdena i stadgar för nordiska institutioner och samarbetsorgan

Nedan redovisas avvikelser och tillägg från normalstadgarna i fråga om de självstyrande områdena. Endast de paragrafer där tillägg förekommer redovisas och då redovisas inte hela paragrafen utan endast tillägget.

Kursiv stil anger att texten är ett tillägg till normalstadgarna. Hänvisningarna till stycke samt rad är till för att tydliggöra var, utifrån dokumentet med normalstadgarna, avvikelsen har lagts till. För att göra detta så överskådligt som möjligt återges normalstadgarna i slutet av denna bilaga.

Fet stil anger avvikelser från normalstadgarna.

1. Institutioner

1.1 NHFØ - Nordens Hus på Färöarna

Paragraf	Plats i paragrafen	Avvikelse
§ 3 Styrelsen II Sammansättning m.m.	Stycke 2, rad 1	Styrelsen består av 8 ordinarie ledamöter, varav en ledamot från varje nordiskt land och *tre ledamöter från Färöarna*.
	Stycke 3, rad 3	*Rotationsprincipen gäller endast för ledamöterna från länderna.*
	Stycke 5, rad 1	En representant från vart och ett av de självstyrande områdena *utanom Färöarne* äger rätt att delta på styrelsemötena med yttrande- och förslagsrätt, men utan rätt att delta i beslut.
III Arbetsformer	Stycke 1, rad 1	Ordförande och vice ordförande skall rotera *mellan ledamöterna*.
	Stycke 1, rad 3	Valet av ordförande och vice ordförande skall meddelas Nordiska Ministerrådets sekretariat *och Färöarnas Landsstyre*.
§ 5 Finansiering och ekonomi	Stycke 4, rad 1	Protokollet skickas till ministerrådets sekretariat *och Färöarnas Landsstyre* för kännedom.
	Stycke 1, rad 1	Institutionens verksamhet finansieras Nordiska Ministerrådet *och av Färöarnas Landsstyre med ett belopp som motsvarar 8 % av Nordiska Ministerrådets anslag samt med eventuella bidrag från andra källor.*
§ 7 Övrigt	Stycke 2, rad 3	Institutionens årsredovisning [...] skall överlämnas till Nordiska Ministerrådet *och Färöarnas Landsstyre*.
		Till stöd för sig och den övriga ledning-

		en utpekar styrelsen efter samråd med Färöarnas Landsstyre en rådgivande nämnd på högst 15 personer på tre år åt gången som intressemässigt och geografiskt återspeglar det färöiska samhället.
	Rad 1	*Institutionen är beliggande på matrikel nr 1453C. Tomten har donerats för ändamålet av Tórshavns kommun.*
	Rad 2	Nordiska Ministerrådet (MR-K) *och Färöarnas Landsstyre beslutar samfällt* om ändring, tillägg eller upphävande av dessa stadgar.
	Rad 3	*Om* institutionens verksamhet upphör, skall Nordiska Ministerrådet (MR-Kultur) *och Färöarnas Landsstyre gemensamt besluta om institutionens egendom.*

1.2 NAPA - Nordens Institut i Grönland

Paragraf	Plats i paragrafen	Avvikelse
§ 3 Styrelsen I Tillsättning och ansvar	Stycke 2,rad 3	Styrelsen har arbetsgivaransvaret för institutionens samtliga anställda, med undantag av tillsättning/uppsägning av institutionsledaren, jfr. § 4, *samt personal som omfattas av avtalet den 11 december 1985 mellan Grönlands hemstyre och Nordiska Ministerrådet.*
II Sammansättning m.m.	Stycke 2, rad 1	Styrelsen består av 4 ordinarie ledamöter, varav 3 från *nordiska länder och 1 ledamot från Grönland.*
	Stycke 2, rad 2	*Ledamöterna från de nordiska länderna skall rotera mellan länderna. Därutöver utses 1 personlig suppleant för den grönländska ledamoten och 2 suppleanter som kommer i från de två nordiska länderna som inte er representerade i styrelsen.*
	Stycke 3, rad 1	Styrelseledamöter och suppleanter utses för en tid om högst *2 år åt gången* och sitter endast *fyra* mandatperioder i följd.
	Stycke 5, rad 1	En representant från vart och ett av de självstyrande områdena *utanom Grønland* äger rätt att delta på styrelsemötena
III Arbetsformer	Stycke 1, rad 4	Styrelsen är beslutsför när *2 nordiska*

		länder och Grønland är representerade.
§ 5 Finansiering och ekonomi	Stycke 1, rad 1	*Grönlands hemmastyres förpliktelser är fastlagda i särskilt avtal från den 11 december 1985 med Nordiska Ministerrådet.*
§ 7 Övrigt		När institutionens verksamhet upphör tillfaller institutionens *journaler, papper, datautrustning, böcker m.m* Nordiska Ministerrådet, *övrigt tillfaller Grönlands hemmastyre..*

1.3 NIPÅ - Nordens Institut på Åland

Paragraf	Plats i paragrafen	Avvikelse
§ 3 Styrelsen I Tillsättning och ansvar	Stycke 2, rad 3	*samt personal omfattas av avtal från 10 december 1984 mellan Ålands landskapsstyrelse och Nordiska Ministerrådet.*
II Sammansättning m.m.	Stycke 2, rad 1	*varav* 3 från de nordiska länderna och 1 från Åland. *Ledamöterna från de nordiska länderna skall rotera mellan länderna. Därutöver utses 1 personlig suppleant för den åländska ledamoten och 2 suppleanter som kommer i från de två nordiska länderna som inte er representerade i styrelsen.*
	Stycke 3, rad 1	Styrelseledamöter och suppleanter utses för en tid om högst *2 år*
	Stycke 5, rad 1	En representant från vart och ett av de självstyrande områdena *utanom Åland* äger rätt att delta på styrelsemötena
III Arbetsformer	Stycke 1, rad 1	Ordförande och vice ordförande skall rotera mellan *ledamöterna.*
	Stycke 1, rad 4	Styrelsen är beslutsför när *2 nordiska länder och Åland* är representerade.
§ 4 Administration	Stycke 3, rad 2	Övrig personal tillsätts av insitutionsledaren, *undantag görs för administrationssekreteraren som efter avtal mellan Nordiska Ministerrådet och Ålands landskapsstyrelse, tillsätts och finansieras av landskapsstyrelsen. Det formella arbetsgivaransvaret för denna tjänsten innehas av Ålands landskapstyrelse medan den dagliga arbetsledningen förestås av institutionsledaren.*
§ 5 Finansiering och ekonomi	Stycke 1, rad 1	Institutionens verksamhet finansieras helt eller delvis över Nordiska Ministerrådets budget *og Ålands landskapsstyrelse ifølge avtale av 10 desember 1984.*

§ 7 Övrigt	*Åland har altid en repræsentant i bestyrelsen*

2. Samarbetsorgan

Samarbetsorganens stadgar/bestämmelser följer ingen bestämd mall. Det bör dock observeras stadgarna för de första fyra samarbetsorganen även återfinns i normalstadgarna för institutionerna.

2.1 Samnordisk skovforskning (SNS)

Placering i dokumentet	Bestämmelse
§ 3, Stycke 3	En repræsentant fra hvert af de tre selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland har ret til at deltage i bestyrelsesmøderne med ytrings- og forslagsret, men ikke ret til at deltage i beslutningerne. Repræsentanter for de selvstyrende områder har endvidere ret til at få afvigende synspunkter ført til protokols.

2.2 Nordisk Institut for Asienstudier (NIAS)

Placering i dokumentet	Bestämmelse
§ 3 Styrelsen II Sammansättning Stycke 3	En representant från vart och ett av de självstyrande områdena äger rätt att delta på styrelsemötena med yttrande- och förslagsrätt, men utan rätt att delta i beslut. Representant för de självstyrande områdena skall vidare äga rätt att få avvikande mening antecknad till protokollet.

2.3 Nordisk Institutt For Sjørett (NifS)

Placering i dokumentet	Bestämmelse
§ 3 Styret II Sammansetning Stycke 3	En representant fra hvert av de selvstyrte områdene har rett til å delta på styremøtene med tale og forslagsrett, men uten stemmerett. Representanter for de selvstyrte områdene har også rett til å få avvikende synspunkter anført i protokollen.

2.4 Nordisk Vulkanologisk Institut (NORDVULK)

Placering i dokumentet	Bestämmelse
2. Bestyrelsens sammensætning Stycke 3 och 4	Repræsentanter for instituttets personale har ret til at deltage i bestyrelsesmøderne som observatører. De har i denne egenskab ret til at ytre sig i forhandlingerne og kan kræve deres udsagn tilført protokollen, men de har ikke stemmeret. De kan ikke deltage ved behandling af løn- og personalespørgsmål. Samme ret har repræsentanter for de selvstyrende områder i Norden.

2.5 Nordiska kulturfonden

Placering i dokumentet	Bestämmelse
Artikel 1	Nordiska Kulturfondens syfte är att främja det kulturella samarbetet mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland.

Artikel 7	Styrelsen består av tretton ledamöter. Nordiska rådet utnämner fem av ledamöterna, en från varje land. Ministerrådet utnämner likaså fem ledamöter, en från varje land. På motsvarande sätt utnämns en personlig suppleant för varje ledamot. Vidare utnämns tre ledamöter från respektive Färöarna, Grönland och Åland. Den ledamot som representerar Färöarna väljs jämte en personlig suppleant för varannan mandatperiod av Nordiska rådet och för mellanliggande mandatperiod av ministerrådet. De ledamöter som representerar Grönland respektive Åland samt dessa ledamöters personliga suppleanter väljs för varannan mandatperiod av ministerrådet och för mellanliggande mandatperiod av Nordiska rådet.

Normalstadgar för nordiska institutioner samt
Anvisningar för utformning av stadgar för nordiska institutioner[22]

S T A D G A R

för . . . . . , nedan kallad för institutionen, fastställda av Nordiska Ministerrådet (MR-. . . . . .) den . . . . . år . . . . . och gällande från den . . . . . år . . . . . Samtidigt upphör stadgar fastställda den . . . . . Institutionens etablering är godkänd av Samarbetsministrarna . . . . . .

Dessa stadgar är utformade i enlighet med normalstadgar för nordiska institutioner och har beslutats av samarbetsministrarna den 30 september 1999.

(Till dessa normalstadgar anknyter "Anvisningar för utformning av stadgar for nordiska institutioner" fastställda av Samarbetsministrarna den 30 september 1999)

§ 1 Syfte/målsättning
Institutionens uppgift är att befrämja och vidareföra det nordiska samarbetet inom ramen för dess mandat. Institutionens alla verksamhetsformer och aktiviteter bör syfta till en hög nordisk profil och bidra till den nordiska nyttan så att verksamheten skapar ett nordiskt mervärde utöver de rent fackliga samarbetsresultaten.

. . . . . .

Institutionen utgör en del av Nordiska Ministerrådets organisation. Vid institutionens utåtriktade aktiviteter skall sambandet mellan Nordiska Ministerrådet och institutionen därför göras tydligt i syfte att stärka den nordiska profilen.

§ 2 Verksamhet och arbetsuppgifter

. . . . . .

§ 3 Styrelsen

I. Tillsättning och ansvar
Institutionens styrelse tillsätts av och är ansvarig inför Nordiska Ministerrådet (MR-. . . . . .).

Styrelsen ansvarar for all verksamhet som bedrivs vid institutionen. Styrelsen har arbetsgivaransvaret för institutionens samtliga anställda, med undantag av tillsättning/uppsägning av institutionsledaren/chefstjänsten, jfr. § 4.

Styrelsen ansvarar for den långsiktiga strategiska planeringen, utifrån de syften/målsättningar för institutionen som Ministerrådet angivit. Styrelsen är, inom de ramar som Nordiska Ministerrådet angivit, ett policy-skapande organ inom institutionens fackområde och skall behandla frågor av större betydelse

[22] Anvisningarna återges ej här men finns tillgängliga i Nordiska ministerrådets sekretariat.

rörande målsättning, verksamhetsinriktning, organisation, ekonomi, budget och personalpolitik samt svara for att resultaten regelbunden följs upp och utvärderas.

Styrelsen skall säkerställa driften genom att utfärda riktlinjer till institutionsledaren samt följa upp hur dessa efterlevs.

II. Sammansättning m. m.
Vid utnämning av en styrelseledamot skall risken for jäv undvikas. En styrelseledamot får inte delta i behandlingen av frågor, om styrelseledamoten har ett personligt intresse i ärendet eller om ledamoten kan komma att inneha en dubbel roll. Alla styrelseledamöter är skyldiga att själva uppmärksamma eventuella jävssituationer.

Styrelsen består av . . . . . ordinarie ledamöter, varav . . . . från varje nordiskt land. Därutöver utses personliga suppleanter for de ordinarie ledamöterna. Den personliga suppleanten deltar endast i styrelsemötet vid förfall for den ordinarie ledamoten.

Styrelseledamöter och suppleanter utses för en tid om högst fyra år at gången och sitter endast två mandatperioder i följd. Vart annat år väljs ett jämnt antal styrelseledamöter och suppleanter, och vart annat år väljs ett ojämnt antal.

Jämställdhet mellan könen skall eftersträvas vid utseende av styrelse.

En representant från vart och ett av de självstyrande områdena äger rätt att delta på styrelsemötena med yttrande- och förslagsratt, men utan rätt att delta i beslut. Representant for de självstyrande områdena skall vidare äga rätt att få avvikande mening förd till protokollet. Representation från de självstyrande områdena skall anmälas på förhand i enlighet med de regler, som gäller for andra styrelseledamöter.

En representant för personalen äger rätt att delta i styrelsens arbete enligt domicillandets medbestämmanderegler. Styrelsen fastställer själv når personalrepresentanten inte får delta t. ex. vid speciella löne- och personalärenden, som exempelvis vid specifika lönejusteringar. Andra ledare och medarbetare vid institutionen får inte delta i styrelsen.

Styrelsearvodet fastställs i den ordning Nordiska Ministerrådet (MR-SAM) bestämmer. Styrelsens möteskostnader belastar institutionen.

III. Arbetsformer
Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande. Ordförandeskapet skall rotera mellan länderna. En ordförandeperiod kan uppgå till högst två år och en styrelseledamot kan vara ordförande högst två perioder i följd. Valet av ordförande och vice ordförande skall meddelas Nordiska Ministerrådets sekretariat. Styrelsen är beslutsför när fyra nordiska länder är representerade.

Varje ledamot har en röst. Ledamot äger rätt att lägga ner sin röst. Beslut fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsrost.

Styrelsen sammantrader när ordföranden så bestämmer eller när minst två styrelsemedlemmar eller institutionsledaren begär det.

Det skall föras protokoll från styrelsemötena. Protokollet skicks till ministerrådets sekretariat for kännedom.

Institutionens ledare är normalt styrelsens föredragande och sekreterare. Ledaren har vidare ansvaret for beredning av de ärenden, som föreläggs

styrelsen, och för verkstallighet av styrelsens beslut. Styrelsen träffar närmare bestämmelser (arbetsordning) om utförandet av sitt uppdrag.

IV. Beslutsformer
Styrelsen kan fatta beslut i olika former:

a) Vid ordinarie möte
b) Vid telefonmöte
c) Genom skriftlig procedur (inkl. elektronisk post)

Styrelsen kan delegera beslutanderätten i ärenden, som inte är av principiell eller av större betydelse till arbetsutskott, ordföranden eller institutionsledaren.

§ 4 Administration
Institutionsledaren ansvarar for institutionens löpande verksamhet. Institutionen skall fullgöra sitt arbete i nära kontakt med berörda delar av Nordiska Ministerrådet och dess sekretariat, bl.a. genom att Ministerrådssekretariatet vid behov kan vara representerat på styrelsens möten. Representanten for Ministerrådet deltar inte i styrelsens beslut.

Nordiska Ministerrådet eller ämbetsmannakommittén kan efter delegering tillsätta/säga upp institutionsledaren på förslag från Generalsekreteraren. Det ankommer på styrelsen att lämna förslag till Generalsekreteraren. Ministerrådet eller ämbetsmannakommittén respektive. Generalsekreteraren kan efter delegering fastställa också anställningsvillkor och förändringar i dessa. Styrelsens förslag bifogas.

Institutionens övriga chefspersoner eller nyckelpersoner anställs/sägs upp av styrelsen eller av institutionsledaren efter delegering från styrelsen. Annan personal anställs/sägs upp av institutionsledaren. Personalen anställs normalt på 4 års kontrakt med möjlighet till förlängning. Den samlade kontraktsperioden kan dock uppgå till högst 8 år. Övriga anställningsvillkor regleras genom "Överenskommelse av den 9. december 1988 om de anställdas rättsställning vid nordiska institutioner" och övriga bestämmelser beslutade av Nordiska Ministerrådet. Institutionens anställda är oavhängiga av de nationella förvaltningarna.

§ 5 Finansiering och ekonomi
Institutionens verksamhet finansieras helt eller delvis over Nordiska Ministerrådets budget. Nordiska Ministerrådets "Økonomireglement for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget" och det internordiska revisionsreglementet för medel beviljade av de nordiska parlamenten till Nordiska Ministerrådet m.fl. gäller för institutionen. Härutöver kan Nordiska Ministerrådet (MR-SAM) utfärda ytterligare instruktioner for institutionernas förvaltning och ekonomi.

Institutionen omfattas av Ministerrådets system med kontraktsstyrning. Institutionens årsredovisning, som omfattar årsräkenskaper och verksamhetsberättelse, skall av styrelsen tillsammans med revisionsberättelsen överlämnas till Nordiska Ministerrådet. Revisionsberättelsen skall innehålla förslag till beslut i Ministerrådet huruvida årsredovisningen kan godkännas.

§ 6 Offentlighet
I fråga om offentlighet av institutionens handlingar skall domicillandets bestämmelser tillämpas även for denna nordiska institution.

§ 7 Övrigt
Institutionen skall tillsvidare ha sitt säte (hemvist) i . . . . . .
. . . . . .

Nordiska Ministerrådet (MR-. . . . .) beslutar om ändring, tillägg eller upphävande av dessa stadgar.

När institutionens verksamhet upphör tillfaller institutionens egendom Nordiska Ministerrådet.

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

REDEGØRELSE TIL DE NORDISKE STATSMINISTRE - GLOBALISERING

25. oktober 2007
07-01349-4

Et samlet Norden i en globaliseret verden
Verden bliver stadig mere globaliseret. Dette giver udfordringer og ikke mindst muligheder for de nordiske lande. Mange af de udfordringer som globaliseringen skaber, kan ikke løses af et enkelt land, men kræver at lande og regioner optræder sammen og koordineret. Med de ligheder de nordiske lande har, er det naturligt at forsøge at finde fælles løsninger.

Med de nordiske statsministres udtalelse fra sommermødet i Punkaharju i Finland i sommeren 2007 er globaliseringen højt på den nordiske dagsorden. Globaliseringsarbejdet har på mange måder sat en ny dagsorden for Nordisk Ministerråds arbejde, og vil i de kommende år være en prioriteret opgave for det nordiske samarbejde. Som opfølgning af statsministrenes udtalelse er arbejdet med at møde globaliseringens udfordringer og muligheder igangsat med et højt ambitionsniveau.

Nordisk Ministerråds generalsekretær har som opfølgning fremsat forslag til konkretisering af statsministrenes udtalelse til de nordiske samarbejdsministre. I denne proces har det været vigtigt at prioritere tidsmæssigt i de forslag statsministrene har fremsat, som varierer i karakter, omfang, indhold og tidshorisont.

I det følgende vil der blive redegjort for de 8 projekter, som fremgår med en tidsfrist i statsministrenes pressemeddelelse samt finansieringsspørgsmålet. I bilag 1 findes der yderligere information om disse projekter. I bilag 2 findes en oversigt over øvrige projekter, som ville kunne bidrage til opfølgning på statsministrenes pressemeddelelse fra juni 2007. Sidstnævnte projekter er under forsat udarbejdelse.

Der skal være en forankring i landene og de selvstyrende områder, i relevante ministerråd og institutioner, herunder vedrørende tværsektorielle initiativer. Nordisk Råd har været indbudt til tæt dialog. De selvstyrende områder deltager i arbejdet i henhold til Ålandsdokumentet, som blev vedtaget af de nordiske samarbejdsministre i september 2007.

Projekter med en tidsangivelse i statsministrenes pressemeddelelse

Tema: Et mere vidensbaseret Norden

Nordisk topforskning: For at sikre et stærkt nordisk kundskabs- og innovationssamarbejde inden for den europæiske ramme igangsættes et projekt med dette formål. Første skridt er at udarbejde til statsministrenes sommermøde i 2008 et programforslag med faglige fokusområder, instrumenter inklusiv beskrivelse af finansiering med nordiske og nationale midler samt midler fra næringslivet. Projektet fokuserer på de temaer, som statsministrene har foreslået, der er 1. klima, energi og miljø og 2. sundhed og velfærd. Område 1 påbegyndes med det samme, mens område 2 igangsættes efterfølgende. Programindholdet og finansieringen forankres med relevante nordiske forsknings- og innovationsmiljøer i tæt samarbejde med næringslivet, således at der særligt lægges vægt på topforskning, der vil kunne lede til innovationer.

Ledelsen af et sådan programmeringsarbejde udpeges af den nordiske institution NordForsk i konsultation med generalsekretæren og med inddragelse af de nordiske institutioner Nordisk Innovationscenter (NICe) og Nordisk Energiforskning (NEF). Endvidere vil inddragelse af NICe og NEF ske gennem etableringen af et programteam med medarbejdere fra alle tre institutioner. Dertil nedsættes en styre-/referencegruppe med repræsentanter fra landene og erhvervslivet (forskningsråd, innovationsaktører, forsknings- og innovationsbaserede virksomheder).

Derudover arbejder de tre nordiske institutioner Nordforsk, NICe og NEF på at udvikle et fælles initiativ indenfor området klimaforandringer og energi, hvor topforskning på klima er et komponent og projektet InnErgia et andet, hvor der stræbes mod at skabe synergi mellem de tre institutioners arbejde. Dette arbejde vil blive søgt indarbejdet i topforskningsinitiativet og eventuelt i andre relevante globaliseringsinitiativer.

Innovationsrepræsentationer i Asien: De nordiske lande er i større eller mindre grad i gang med etablering af samarbejde og innovationsrepræsentationer i globalt førende videnscentre rundt omkring i verden. Der forudses en stor grad af synergi ved at forene disse indsatser. De nordiske samarbejdsministre har besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra de nationale myndigheder, der varetager lignende opgaver nationalt. Til arbejdsgruppen knyttes en referencegruppe, som repræsenterer berørte interessenter (InvestIn, Eksportråd, innovationsstyrelser, næringsdepartement og relevante embedsmandskomitéer under Nordisk Ministerråd). Arbejdsgruppen udarbejder endvidere et forslag om mulighederne til etablering af en eller flere innovationsrepræsentationer i lyset af undersøgelse af behov og ønsker. Forslaget fremlægges for de nordiske samarbejdsministre på deres sommermøde i 2008.

Ny nordisk innovationspris for nordisk kvalitet: Der skal forelægges for Nordisk Råd et initiativ til indstiftelse af en innovationspris for nordisk kvalitet, som skal markedsføre Norden som en innovativ region og kommunikere nordiske værdier udadtil. Man må sikre sig en klar profil og høj kvalitet. Prisen uddeles årligt, første gang i 2009. Der nedsættes en arbejdsgruppe til at forberede prisen. I dette arbejde skal gruppen konsultere Nordisk Råd.

Tema: Et synligere Norden

Fælles nordisk EnergiExpo: For at profilere Norden som foregangsregion og sætte fokus på de stærke forskningsmiljøer og eksportpotentialer, der eksisterer i Norden, arrangeres en nordisk EnergiExpo. EnergiExpoen skal præsentere nye energiteknologier og bæredygtige energisystemer, samt løsninger på energieffektivisering, hvor Norden er langt fremme i forbindelse med klimatopmødet i København 2009. Expoen skal give industrien en eksportplatform. Der skal lægges vægt på områder, hvor Norden allerede er langt fremme, eksempelvis vind- og vandkraft, geotermisk energi, men også på områder, der stadig er på udviklingsstadiet eksempelvis CO2-lagring (Carbon Capture Storage), brændselsceller og 2. generations bioethanol.

Verdensudstillingen i Shanghai: Fælles nordiske initiativer i forbindelse med verdensudstillingen i Shanghai kan både bidrage til branding af Norden på et af de mest interessante markeder i verden, og vise nordiske løsninger på verdensudstilligens tema: "Better city better life"

Det nordiske institut for Asien studier (NIAS) har afholdt en workshop om verdensudstillingen i Shanghai. Eventuelle fælles nordiske aktiviteter på verdensudstillingen kan blive tydeligere, såfremt der fokuseres på nogle få emner. De nationale myndigheder, der forbereder Shanghai 2010, kontaktes for at udrede de nordiske landes interesse for en fælles indsats. En fælles pavillon er ikke aktuel. Energi- og miljøspørgsmål knyttet til EnergiExpo 2009 i København kunne være en af flere muligheder for en fælles nordisk indsats. Dette skulle lette forberedelserne og give færre omkostninger.

Mulighederne for en samnordisk aktivitet i forbindelse med expotemaet "Better City Better Life" overvejes. Norden kan i den sammenhæng profileres som foregangsregion for bæredygtig udvikling og markedsføre nordisk viden på dette felt. Industrien og forsknings- og udviklingssektorerne skal kunne få mulighed for at rette opmærksomheden på de nordiske forslag om fremtidens energiløsninger. Et af flere forslag er at fokusere på fremtidens energiløsninger og bæredygtig energi i større byer. Men omfang og tema drøftes og besluttes i løbet af 2007. Et eventuelt projektsekretariat må være operativt i 2008. Sagen bearbejdes yderligere af en arbejdsgruppe under den Nordiske Samarbejdskomité.

Globaliseringsforum: Det nordiske globaliseringsforum arrangeres af Sverige i tæt samarbejde med Nordisk Ministerrådssekretariat og forventes afholdt i april 2008 i Sverige. Forumet skal fungere som en platform for generering af ideer til udformning af fælles nordiske globaliseringsinitiativer. Forumet skal inspirere og

være rådgivende for de nordiske statsministre og det nordiske samarbejde i sin helhed. Forumet forventes arrangeret årligt i foråret af formandskabet i Nordisk Ministerråd.

Målsætningen er at indbyde et begrænset antal deltager fra erhvervslivet, forskningslivet, indenfor højere uddannelse og innovationsaktører, politikere og medborgerorganisationer for at drøfte globaliseringsspørgsmål. Emnet for globaliseringsforummet i 2008 er endnu ikke fastlagt. En overvejelse er, at forumet i 2008 vil tage udgangspunkt i temaet "Et konkurrencekraftigt Norden i en globaliseret verden med fokus på job og tilvækst, klima og energi".

Planlægning og gennemførelse af forummet sker i løbende dialog med Nordisk Råd.

Tema: Et velstående Norden
Nordisk engagement som indspil til klimaforhandlingerne: Der igangsættes et projekt med henblik på at understøtte til et godt resultat ved forhandlingerne om en ny global klimaaftale i København 2009. I projektet skal de vigtigste spørgsmål i klimaforhandlingerne analyseres med henblik på at støtte de nationale forberedelser i de nordiske lande.

Fjernelse af grænsehindringer i Norden: I opfølgning af statsministrenes ønske om med alle midler at fjerne de vanskeligheder, som borgere og virksomheder oplever, når de lever og operer på tværs af de nordiske grænser, har samarbejdsministrene vedtaget en ny og mere effektiv organisering af det nordiske grænsehindringsarbejdet. Dette indebærer, at der oprettes et særligt grænsehindringsforum, som har til formål at sætte pres på de nationale aktører, der arbejder med fjernelse af grænsehindringer og samtidig koordinere dette arbejde. Formanden for grænsehindringsforum og Nordisk Ministerråds generalsekretær vil årligt redegøre for fremdriften i arbejdet til statsministrene. Endvidere har samarbejdsministrene besluttet at gøre mobilitetsfremmende information lettere tilgængeligt.

Finansiering: I budgettet for 2008 er der afsat 60 MDKK til globaliseringsaktiviteter. Midlerne vil blive anvendt til at virkeliggøre de initiativer som følger af statsministrenes udtalelse i forbindelse med statsministermøde i Punkaharju i juni 2007. I budgettet er der på nuværende tidspunkt afsat 4 MDKK til globaliseringsforummet 2008 og 56 MDKK til øvrige initiativer, som vil blive udmøntet af de nordiske samarbejdsministre.

Prioriteringerne i de årlige formandskabsprogrammer skal være en af flere faktorer i bedømmelsen af hvilke initiativer, som skal støttes. Finansieringen af initiativerne skal fra og med 2009 ske gennem omprioriteringer inden for Nordisk Ministerråds budget. Endvidere arbejdes der i forlængelse af statsministrenes udtalelse på at finde former for ekstern medfinansiering af de fælles nordiske initiativer.

Bilag 1 til redegørelse om globalisering

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

25. oktober 2007
07-01349-1

Nedenstående er et resume af de projektforslag, som har en tidsangivelse i statsministrenes pressemeddelelse fra juni 2007 og som er udarbejdet i Nordisk Ministerråds sekretariat i forlængelse af ovennævnte pressemeddelelse. Projekterne bliver nu behandlet i de relevante ministerråd og institutioner, hvormed den nationale forankring sikres. De otte nedenfor beskrevne projekter er placeret under de tre overskrifter: Et *vidensbaseret Norden, et synligere Norden* og *et velstående Norden*.

Et vidensbaseret Norden

1. Fremme af nordisk topforskning

Statsministrenes tilkendegivelse ved pressemeddelelsen i juni 2007 om fremme af nordisk topforskning under globaliseringsarbejdet indeholder 5 temaområder; Klima, energi, miljø, sundhed og velfærd. Der vil kunne skabes synergi i arbejdet ved at tematisere som følgende:

1. Klima, energi og miljø
2. Sundhed og velfærd.

Som opfølgning på statsministrenes beslutning om fremme af nordisk topforskning igangsættes et programmeringsarbejde indenfor de to områder, dog således at arbejdet med programmering af område 1 vil starte umiddelbart, mens område 2 vil blive igangsat senere, og bygge på de erfaringer der gøres under programmeringen af område 1. Et sådan prioritering vil være i tråd med det fokus der er på klima, energi og miljø på internationalt plan.

Målet er, at der ved statsministrenes sommermøde skal foreligge et overordnet forslag til fremme af nordisk topforskning. Som underlag hertil skal foreligge et fuldt beskrevet programforslag, indeholdende faglige fokusområder, instrumenter og finansiering. Det er et selvstændigt mål, at der foruden finansiering fra globaliseringsmidlerne tilvejebringes betydelige midler fra nationale kilder, herunder nationale forsknings- og innovationsfinansierer fra næringslivet.

Programmeringsarbejdet skal forankres med relevante nordiske forsknings- og innovationsmiljøer såvel indholdsmæssigt som finansielt. Dette skal foregå i nært samarbejde med næringslivet. Ved valget af programaktiviteter, vil der blive fokuseret på områder, hvor der i de nordiske lande allerede kan identificeres styrkepositioner og som giver en nordisk merværdi i forhold til de nationale

forskningsindsatser. Ved programmeringen vil der blandt andet blive lagt særligt vægt på tværsektoriel og tværdisciplinær topforskning. Endvidere vil et aspekt være, at den konkrete forskningsindsats vil kunne lede til innovationer.

Ledelsen af et sådan programmeringsarbejde udpeges af den nordiske institution NordForsk i konsultation med generalsekretæren og med inddragelse af de nordiske institutioner Nordisk Innovationscenter (NICe) og Nordisk Energiforskning (NEF). Endvidere vil der være en forankring i forhold til de to nordiske institutioner NICe og NEF gennem etablering af programteam med medarbejdere fra alle tre institutioner. I det omfang opdragsgiveren finder det nødvendigt kan ekspertgrupper nedsættes for at konkretisere enkeltspørgsmål. Også andre aktører kan være relevante på ad-hoc basis, for eksempel Nordisk ministerråd for Fiskeri og Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug forskningsgrupperne Nordisk Arbejdsgruppe for Fiskeriforskning, Samnordisk Skovforskning og Nordisk kontaktorgan for jordbrugsforskning, i forbindelse med klimaforandringernes konsekvenser for primærsektorerne.

Til at styre programudviklingen og sikre sammenhængen til nationale prioriteringer nedsættes en *gruppe* (enten en styre- eller referencegruppe) bestående af omkring 10 repræsentanter nomineret af landene, herunder faglige repræsentanter for de relevante nationale forsknings- og innovations aktører samt repræsentanter fra forsknings- og innovations baserede virksomheder på området. Hermed sikres den nødvendige brede i kompetence og tilknytning til forskningsmiljøet og næringslivet. Formandskabet i 2008 skal varetages af den sveske repræsentant. Dertil medtages de nationale forsknings- og innovationsfinansierere. NMRS samt direktørerne for de Nordforsk, NICEe og NEF deltager som observatører i gruppen. Et mandat skal udarbejdes for gruppens virker, herunder om der skal være tale om en referencegruppe eller styregruppe. Endvidere skal den nærmere organisationsstruktur lægges fast i lyset af drøftelser i relevante institutioner og embedsmandskomitéer. Beslutning herom bør træffes snarest muligt.

Derudover arbejder de tre nordiske institutioner Nordforsk, NICe og NEF på at udvikle et fælles initiativ indenfor området klimaforandringer og energi, hvor topforskning på klima er et komponent og projektet InnErgia et andet, hvor der stræbes mod at skabe synergi mellem de tre institutioners arbejde. Dette arbejde vil blive søgt indarbejdet i topforskningsinitiativet og eventuelt i andre relevante globaliseringsinitiativer.

2. Udredning om grundlæggelsen af innovationsrepræsentationer i Asien

Af statsministrenes pressemeddelelse fremgår at "de nordiske regeringer skal udrede muligheden af at etablere nordiske innovationsrepræsentationer i Asiens voksende økonomier. Udredningen præsenteres for de nordiske samarbejdsministre i sommeren 2008."

De nordiske lande er allerede i gang med at etablere samarbejde og innovationsrepræsentationer i globalt førende videnscentre rundt omkring i verden. Samarbejdet har forskellig karakter fra "Memorandums of Understandig" om forskningsprogrammer til egentlige repræsentationer. Nogle initiativer er smalt fokuseret eksempelvis teknologisk forskning, mens andre kombinerer funktioner som investeringsfremme, eksportfremme, delegationsrejser og initiativer omkring at etablere kontakt mellem forskere og højteknologiske virksomheder på tværs af landene. Ofte etableres innovationsrepræsentationerne i tilknytning til udvalgte ambassader og handelskontorer.

Samarbejdsministrene har besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal undersøge på hvordan Norden kan markedsføres og deltage i udredningen af mulighederne for etablering af nordiske innovationsrepræsentationer i Asien. Gruppen består af nationale repræsentanter og NMRS.

For at udmønte beslutningen - især med fokus på aspektet vedrørende innovationsdelen - foreslås nedsættelse af en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for de nationale myndigheder, der varetager lignende opgaver nationalt (i de fleste lande er det udenrigsministerierne). Arbejdsgruppe får sekretariatsbistand fra NMRS/NICe. Formandskabet følger NMR's sædvanlige formandskabsrotation. Arbejdsgruppen skal endvidere se på muligheden for at gøre en fælles nordisk indsats på verdensudstillingen i Shanghai 2010, samt på spørgsmålet om fælles markedsføring af Norden (særskilt mandat for dette).

Arbejdsgruppen forventes at mødes 3-4 gange og der gennemføres en stor del udredningsarbejde udenfor møderne. Arbejdsgruppen aflægger rapport i april 2008. Til arbejdsgruppen arbejdsgruppen knyttes en referencegruppe, som repræsenterer berørte interessenter (InvestIn, Eksportråd, innovationsstyrelser, næringsdepartement og relevante embedsmandskomiteer m.m.). Referencegruppen mødes i udgangspunktet to gange (start og slut på udredningsarbejdet).

Udredningen skal blandt andet svare på følgende spørgsmål:

- Hvilke funktioner skal en fælles innovationsrepræsentation varetage? (investeringsfremme, eksportfremme, delegationsrejser, kontakt mellem forskere og højteknologiske virksomheder)
- Hvilke destinationer anses for relevante?
- Hvilken model/struktur for samarbejdet vil være at foretrække? (skal en repræsentation repræsentere alle fem lande? Bygges der på eksisterende nationale repræsentationer? Skal der kobles til eksisterende ambassader, handelskontorer osv.)
- Hvilken styreform vil være almen acceptabel?
- Hvilken Nordisk nytte kan forventes?
- Hvilken finansieringsmodel vil være alment acceptabel?

I lyset ad svarene på ovenstående spørgsmål udarbejder arbejdsgruppen endvidere et muligt forslag til etablering af en eller flere innovationsrepræsentationer, som fremlægges som en del af udredningen til samarbejdsministrene.

Der tages udgangspunkt i eksisterende nationale erfaringer med innovationsrepræsentationer, samt udredninger om relaterede emne (f.eks. rapport fra Nordisk Institut for Asiensstudier: Nordic Triple Helix collaboration on Knowledge, innovation and business development in China and India)

3. Initiativ til at indstifte en ny nordisk innovationspris for nordisk kvalitet

En arbejdsgruppe med medlemmer fra NR og NMRS nedsættes for at gennemføre projektet. Arbejdsgruppen bør definere målsætningen med prisen; hvordan kommunikeres nordiske værdier ud. Det bør sikres at prisen får en høj profil og at den gives for arbejde af høj kvalitet.

En ny nordisk pris kræver diskussion i NMR og NR angående nordisk prispolitik. NR har skitseret visse retningslinier for så vidt angår hvad der bør tages højde for ved indstiftningen af nye nordiske priser.

NSK har nedsat en arbejdsgruppe vedrørende innovationsrepræsentation og markedsføring, jf. ovenstående projekt 2. NSK's arbejdsgruppe bør konsulteres i processen. Derudover skal de nordiske innovationsfremmende aktører involveres. De nordiske næringsministre har tilkendegivet interesse i at engagere sig i udviklingen af prisen.

Forslaget om en innovationspris for nordisk kvalitet fremlægges som ministerrådsforslag til Nordisk Råds session i efteråret 2008. Prisen uddeles årligt,

første gang i 2009. Der skal tages højde for Nordisk Råds ønske om at skabe afstand til de priser, som uddeles i forbindelse med Nordisk Råds session. Samtidigt skal der sikres en markant markedsføring af innovationsprisen. Dette kan ske på et højprofileret møde med deltagelse af de nordiske statsministre.

Et synligere Norden

4. EnergiExpo

I forbindelse med klimatopmødet i København i december 2009 bør de nordiske lande gå sammen om en EnergiExpo for nye energiteknologier og bæredygtige energisystemer. EnergiExpoen skal bruges til at brande Norden som foregangsregion indenfor området og sætte fokus på de stærke forskningsmiljøer der eksistere i Norden. Derudover skal den give industrien en eksport platform for at styrke innovations- og konkurrenceevnen i Norden. Det overvejes at lade udstillingen blive betegnet som Energi – Klima Expo.

Expoen skal fungere som udstilling til forskel fra en messe, hvor enkeltvirksomheder har hver deres stand.

Konceptet kunne være en have. En have er produktet af samarbejdet mellem natur og menneske, og bygger på ordene ro, harmoni, skønhed og enkelthed. Haven er bygget op over elementerne Jord (bioafgrøder, biomasse og biogas), vand (vandkraft), ild (kraftværker), sten/undergrund (olie/gas/geotermisk energi) og luft (vindkraft, hydrogenenergi). Udstillingen skal ikke deles op i nationale områder, men vise samspillet mellem ressourcer, samfund og bæredygtig udvikling, samt udfordringernes og løsningernes grænseoverskridende natur. Haven kunne være nordisk, kinesisk eller japansk have.

Oplæg og koncept kan eventuelt også yderligere bruges i forbindelse med fremstød i Nordamerika (USA og Canada), samt innovationsrepræsentationer i Asien. Det er også tænkt at de bedste eksempler indenfor energi og byudvikling kan bruges i forbindelse med eventuelt en fællesnordisk event på Expo Shanghai i 2010.

5. Expo 2010 i Shanghai

Næste verdensexpo skal arrangeres i Shanghai i 2010. De nordiske lande planlægger ikke at have en fælles nordisk stand, således som man havde i Japan, men det er formentlig muligt at arrangere en slags fællesnordisk aktivitet omkring expotemaet "Better City Better Life".

Nordisk institut for asienstudier (NIAS) arrangerede i maj 2007 en workshop om "User-driven innovation in sustainable mega-city development in Shanghai – a world EXPO 2010 Nordic initiative and beyond". Deltagerne kom fra en række relevante nordiske institutioner. Workshoppen udarbejdede en hel del ideer om hvordan man kunne promovere Norden i forbindelse med verdensudstillingen. De nordiske markedsføringsindsatser kunne dog blive tydeligere, hvis man fokuserede på nogle få emner, og den nordiske indsats kunne derfor med fordel kombineres med EnergiExpo 2009 i København. Et af flere forslag er at rette opmærksomheden mod fremtidens energiløsninger og bæredygtig energi i større byer. Industrien samt forsknings- og udviklingssektorerne kunne få mulighed for at rette opmærksomheden mod de nordiske forslag om fremtidens energiløsninger. Omfang og tema drøftes og besluttes i løbet af 2007.

NSK har besluttet at etablere en innovationsrepræsentations- og markedsføringsgruppe (for mere information om gruppen, se også projektforslaget om innovationsrepræsentationer). Denne gruppe kunne få mandat til at redegøre for hvilke muligheder og interesse, der findes for at fælles profilere Norden i Expo 2010. Det er ligeledes vigtigt at involvere NIAS i dette arbejde, som i længere tid

har arbejdet med spørgsmålet om en fælles nordisk satsning i forbindelse med Expo 2010. De nordiske næringsministre er åbne for at undersøge interessen blandt de nordiske aktører med henblik på at udnytte de nordiske stande til en fælles nordisk dag.

Nordisk globaliseringsforum

Forslaget om et Nordisk globaliseringsforum er planlagt til at skulle arrangeres i starten af april 2008 i Sverige. Globaliseringsforummet skal fungere som en platform til at generere ideer til udformningen af fælles nordiske globaliseringsinitiativer. Forummet skal inspirere og være rådgivende for de nordiske statsministre og det nordiske samarbejde i sin helhed. Forummet bør arrangeres hvert forår i det nordiske land, der har ordførerskabet.

Formålet med forummet er at give inspiration samt at producere anvendelige ideer med henblik på globaliseringens udfordringer og muligheder. Forummet forventes at kunne producere forslag/vejledninger som angår globaliseringens udfordringer. Emnet for globaliseringsforummet i 2008 er endnu ikke fastlagt. En overvejelse er, at forumet i 2008 vil tage udgangspunkt i temaet "Et konkurrencekraftigt Norden i en globaliseret verden med fokus på job og tilvækst, klima og energi".

Norden som forgangsregion inden for de respektive områder skal kunne fremhæves i synlighedsøjemed samt kunne frembringe yderligere interessenter for at deltage i/udvikle samarbejdet. Branding bør kunne knyttes til såvel markedsmæssige som traditionelt "blødere" nordiske værdier som eksempelvis velfærdssamfundet, ligestilling og miljøbevidsthed for således at kunne påvise, at en kombination af disse er mulig og er hensigtsmæssig.

Et eksempel på et underemne kunne eventuelt være, hvordan Norden kan placere sig som forgangsregion angående udvikling og anvendelse af fremtidens brændselsteknologier, fx biobrændsel. Et andet eksempel kunne være at se på, hvordan Norden kan blive førende "energieffektiv region" med en udbredt anvendelse af genanvendelig energi gennem kombineret kraft- og varmeproduktion.

Der bør formentlig ikke være mere end 2-3 forskellige temaer, eftersom tiden ellers ikke tillader en ordentlig diskussion og mulighed for at komme frem med konkrete forslag.

Målet er at indbyde et begrænset antal deltagere fra erhvervslivet, forskning, uddannelse, innovationsaktører, politik og medborgerorganisationer for at drøfte globaliseringsspørgsmål. Indbydelserne skal sendes af ordførerlandets statsminister og NMR's generalsekretær. Deltagernes sammensætning skal afspejle det aktuelle forums tema. En bred og passende nationalitetsspredning skal sikres.

Det vil ske en løbende dialog med Nordisk Råd om globaliseringsforummet.

Budgetposten for topmødet, inklusive personaleomkostninger til forberedelserne i NMRS, mødemateriale samt omkostningerne for det praktiske arrangement beregnes at beløbes sig op til DKK 4 mio.

Et velstående Norden

7. Nordisk engagement som medvirker til et godt forhandlingsresultat om en ny global klimaaftale efter 2012

- Udredninger til at belyse problemstillinger i forhandlingerne
- Overveje at synliggøre konsekvenser af klimaændringerne i Arktisk

Kyotoaftalen udløber i 2012 og de indledende forhandlinger om en ny aftale er kommet i gang. En forudsætning for at have en ratificeret aftale klar i 2013, er, at der opnås enighed om en ny aftale på klimakonferencen (partsmøde/COP 15 i United Nations Framework Convention on Climate Change/UNFCCC og Kyotoprotokollen) i København i slutningen af 2009.

Formålet med dette nordiske projekt er at medvirke til et godt forhandlingsresultat.

a. Udredninger til at belyse problemstillinger i forhandlingerne
I projektets første fase identificeres udredninger og andre aktiviteter som kan gennemføres mellem klimakonferencerne i Bali i 2007 og i København i 2009. Aktiviteterne skal også kunne støtte de nationale forberedelser i de enkelte nordiske lande og medvirke til et godt forhandlingsresultat i København. Arbejdet i den første fase gennemføres af en *udredningsmand* med solid erfaring i det internationale og nordiske klimaarbejde. *Udredningsmanden* vil umiddelbart tage kontakt med nøglepersoner i forhandlingerne i de nordiske lande for at frembringe en afklaring om hvilke aktiviteter som kan være mest hensigtsmæssige. I overvejelsen vil der blive taget fuldt hensyn til øvrige igangværende og planlagte aktiviteter. Som en del af dette arbejde vil det blive aktuelt at arrangere et ekspertforum (round tables), dialog med interessenter (stakeholder dialog) eller lignende for at analysere de vigtigste problemstillinger i klimaforhandlingerne og for at vurdere mulige løsningsmodeller. Deltagelsen i disse fora og dialoger vil kunne være udelukkende bundet til nordisk nationalitet for at sikre et nordisk indspil. Alternativt kan man gennemføre møderne med en langt bredere deltagerkreds bestående af eksperter fra andre lande udenfor Norden, for dermed at sikre et bredere input i processen.

Nogen af resultaterne af arbejdet skulle kunne præsenteres ved "side events" ved forhandlingsmøderne indenfor UNFCCC og Kyotoaftalene, specielt ved COP14 i Polen i 2008.

Endegyldigt valg af temaer og aktiviteter vil blive besluttet på baggrund af det 13. partsmøde på Bali i december 2007 hvor der skal træffes beslutninger om en køreplan for forhandlingerne frem til det 15. partsmøde i København i 2009.

b. Overvejelse om yderligere synliggørelse af konsekvenser af klimaændringerne i Arktisk

De nordiske lande har et særligt ansvar for miljøet i Arktis. Endvidere er et bredt folkeligt engagement og forståelse for klimaændringernes konsekvenser en vigtig forudsætning for at sikre fremdrift i klimaforhandlingerne. Dokumentering og synliggørelse af klimaændringerne i Arktis og de globale årsager og konsekvenser heraf bidrager til en bred opbakning blandt befolkningerne i klimaarbejdet og dette vil fremme klimaforhandlingerne. Den nordiske strategi for klima og miljøgifte i Arktis og NMR's arktiske strategi tager disse spørgsmål op. Men det bør overvejes, om der endnu er behov for at styrke denne indsats frem mod klimakonferencen i København i processen frem til forhandlingerne. En sådan indsats vil kunne blive rettet mod befolkning generelt såvel som globale beslutningstagere. Arbejdet vil kunne bygge på den viden som er blevet indsamlet i Arktisk Råds regi under ACIA og andre rapporter. Fokus vil i så fald bl.a. blive sat på hurtig smeltning af polarisen, dens konsekvenser samt på havstrømmenes betydning og hvordan ændringer i disse kan have konsekvenser for det globale klimasystem. Denne overvejelse bør også ske sammen med *udredningsmanden* for forhandlingerne, se ovenfor under a) og landene.

8. Globaliseringsarbejdet angående grænsehindringer
I opfølgningen af statsministrenes udtalelse om med alle midler at fjerne de vanskeligheder som statsborgere og virksomheder oplever, når de arbejder på

tværs af de nordiske grænser, har samarbejdsministrene godkendt en ny og mere effektiv organisering af grænsehindringssamarbejdet. For at styrke den nationale forankring samt for at skabe politisk koordinering har de nordiske samarbejdsministre besluttet at danne et særskilt *Grænsehindringsforum*, der består af særligt udvalgte repræsentanter fra de fem nordiske lande og de selvstyrende områder. Det foreslås, at formanden i forummet får sit mandat direkte fra statsministrene. Formanden i forummet skal, sammen med generalsekretæren for NMRS, årligt rapportere til statsministrene og løbende til samarbejdsministrene.

Forummet er ansvarligt for at gennemgå identificerede problemer, prioritere disse og forankre udvalgte problemer i de respektive regeringer, samt at bistå i at udarbejde konkrete løsningsforslag. Til hjælp for Grænsehindringsforummet skabes en database over alle kendte grænsehindringer i Norden.

Der findes i dag mange aktører, som arbejder med nordisk information og nordiske grænsehindringer. Også inden for EU findes der et antal informations- og problemløsningsfunktioner, som på mange måder ligner og/eller kompletterer modsvarende tjenester i Norden. Gennem et nærmere samarbejde eller koordinering kan det nordiske systems indsatser blive mere effektive.

Ved at samle al mobilitetsfremmende information på hjemmesiden www.norde.org kan det officielle nordiske samarbejde gøres tydeligere og mere åbenbart relevant for private, virksomheder og andre. Som led heri er et arbejde sat i værk med henblik på at forstærke informationen til små og mellemstore virksomheder med henblik på at disse kan finde relevant og praktisk vejledende information via Internettet.

Bilaga 2 till redogörelse om globalisering

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Nedan följer en syftesbeskrivning för potentiella globaliseringsprojekt, som inte har en tidsangivelse i statsministrarnas pressmeddelande från juni 2007 om Nordens svar på globaliseringen. Det övervägs om vissa av projekten helt eller delvis kan ingå i redan existerande projekt eller avvakta en senare process. Projekten är fortfarande under arbete. Projekten finns strukturerade under rubrikerna ett *kunnigare,* ett *synligare* och ett *välmående* Norden.

Ett kunnigare Norden

24. oktober 2007
07-01349-2

1. Intensifierad utveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet, NORIA

Syfte: att utveckla en plan för nästa steg i utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet, NORIA. Detta område bör framstå som internationellt attraktivt för talanger, forskare och företag. Baserat på nordiska styrkepositioner och samhälleliga behov, bör utvalda nationella forsknings- och utvecklingsprogram (FoU program) och innovationsprogram koordineras och utökad gemensam programmering av nationella satsningar inom forskningsområdet bör värderas. Detta skall främja den privata sektorns deltagande i FoU, inkludera omvärlden samt fungera som ett varumärke för Norden. Det bör sättas konkreta mål för koordinering och samprogrammering av nationella satsningar. Det bör förberedas förslag till nya stora satsningar där det ska läggas vikt på att utveckla tvärsektoriella och integrerade satsningar som kan utnyttja den nordiska kompetenta marknaden och göra Norden till en ledande marknad för forskning och innovation inom satsningsområdet.

2. Användardriven (user driven) innovation

Syfte: att öka förståelsen och användningen av användar- och marknadsdriven innovation för att stimulera tillväxt och företagslönsamhet.

3. Stärkt innovation genom ökad koordinering av utvalda innovationsprogram

Syfte: att i enighet med MR-NER beslutet baserat på statsministrarnas globaliseringsintiativ från juni 2007, om att "samarbetet mellan operativa innovationsaktörer i de nordiska länderna ska öka". Nordisk Innovationscenters (NICe) verksamhet inriktas också till detta ändamål. Vi vill att utvecklingen går mot ett gränslöst nordiskt innovationsområde."

Det kommer att tillsättas ett projektsekretariat som står för workshop, nationella konsultationer, utredningar med mera, med målsättningen att identifiera de områden i innovationspolitiken, där behov och intresse för samarbete är som störst, samt relevant samarbetsmodell. Alla relevanta innovationsaktörer engageras i arbetet. Man kommer också i detta sammanhang att se på vilka europeiska instrument, som kan användas i Norden och vilka problemställningar man från nordisk sida eventuellt kommer att ta upp på ett europeiskt plan.

4. Främjande av högre utbildning

Syfte: att utveckla ett projekt för att vidareutveckla och upprätthålla Norden som en globalt konkurrenskraftig och attraktiv studieort. Målet är att stimulera samarbete mellan högre lärosäten i Norden och bl.a. öka antalet genomförda internationellt högklassiga nordiska masterprogram från nuvarande sex stycken. Detta projekt skall ta tillvara det stora gensvar som NMR's initiativ om nordiska masterprogram har framkallat. En vidareutveckling av den existerande modellen för nordiska masters, kan ge eventuella utlysningar på tyngdpunktsområden som statsministrarna har indikerat i sitt pressmeddelande från juni 2007.

5. Ökad nytta och effekt av EU:s program på forsknings- och innovationsområdet

Syfte: att utveckla en plan för stärkt nytta och effekt av 7:e ramprogramsatsningarna samt EU:s nya ramprogram för konkurrenstillgångar och innovation (CIP). Satsningen kan bidra till nya initiativ och nordiskt ledarskap inom EU. Den kan också bidra till att en större andel av EU:s forsknings- och innovationsinvesteringar placeras i Norden samt till en nordisk lokalisering av och tillgång till strategiskt viktig forsknings- och innovationsinfrastruktur.

6. Dialog mellan de nationella forskningsfinansierade organisationerna

Syfte: att invitera de nationella forskningsfinansierande organisationerna till dialog om realisering, implementering och organisering av forskningssatsningarna, samt om hur forskningsfinansiärerna kan delta i denna vidareutveckling av satsningarna. Ett förslag till plan för arbetet utvecklas.

7. God ungdomsutbildning för alla

Syfte: att utveckla ett program som främjar god ungdomsutbildning för alla och utbildning som främjar kreativitet, forskning och entreprenörskap. Det är en grundläggande prioritering att all ungdom i Norden skall få en god utbildning. De nordiska länderna bör sluta sig samman om en gemensam satsning på att flera ungdomar än idag genomför en utbildning efter avslutad grundskola. Detta gäller i synnerhet yrkesinriktade områden. Andra och tredje generationens invandrare har visat sig vara särskilt utsatta för "drop-out". Näringslivet, offentliga organisationer och arbetslivets parter bör inviteras till samarbete om denna satsning.

Ett synligare Norden

8. Nordisk profilering på den nordamerikanska marknaden

Syfte: att profilera Norden som en framstående region för miljö- och energiteknologi.

9. Synliggörning av nordisk mat

Syfte: att utnyttja den Grüne Woche, 2009 till att "branda" och synliggöra de nordiska värderingar och potentialer som ligger i nordisk mat och nordisk matkultur.

10. Profilering av Norden som centrum för kreativa industrier

Syfte: att branda Norden som en bärkraftig region som går i spetsen för utvecklingen inom kreativa industrier. Norden skall locka mera resurser och kapital inom detta område samt utveckla "ett utställningsfönster" för nordiska industrier för att öka export och skapa växt.

11. Profilering av nordiska dataspel och program

Syfte: att säkra tillgången på kvalitetsprogram med ett tydligt nodiskt inslag i en hastigt växande industri.

12. Nätverk av de nordiska miljö- och energimyndigheterna

Syfte: att marknadsföra och profilera nordiskt samarbete på miljö- och energiområdet och stärka pågående tvärsektoriellt samarbete, samt att stimulera en bättre nationell service och information om politiska åtgärder och styrmedel (skatter, avgifter och bidragssystem) samt om etableringsregler m.m.

13. Profilering av det nordiska forsknings- och innovationsområdet, NORIA

Syfte: att i en hårdnande global konkurrens kunna attrahera kunskap, kapital och resurser. Alla de nordiska regeringarna är aktiva i profileringen av sitt respektive land. Inom vissa områden bör dock de gemensamma nordiska styrkorna och kompetenserna profileras gemensamt. Norden är en liten aktör i det globala sammanhanget och i regioner långt härifrån, uppfattas Norden ofta som en marknad. Inom globaliseringsarbetet bör därför en gemensam satsning på profilering genomföras. En gemensam nordisk insats kan skapa större genomslagskraft än vad länderna kan få var för sig.

Ett välmående Norden

14. Förslag om energi och innovation – InnErgia

Syfte: att genom nordiskt samarbete, koordinering och en ökad insats inom forskning, innovation och demonstration av nya energiteknologier stimulera till utvecklingen av hållbara, effektiva och brukarvänliga lösningar, som kan bidraga till energiförsörjningssäkerhet, ekonomisk tillväxt och bekämpning av klimatförändringar. Samtidigt önskar de nordiska institutionerna att bruka Innergia till att styrka det institutionella samarbetet inom klimat- och energirelaterad innovation genom en samordning och stärkning av institutionernas existerande och framtida satsningar inom detta område.

15. Arktisk klimatforskning

Syfte: att presentera prioritetsinitiativ för samnordisk klimatforskning och övervakning. En djupgående rapport för att kartlägga förutsättningarna för nordiskt forskningssamarbete i anknytning till klimatförändringen och dess konsekvenser i Arktis har genomförts. Rapporten identifierar en rad forsknings- och övervakningsinitiativ. Dessa bör granskas närmare och diskussioner bör föras om vilka förslag som skall vidareföras. Rapporten är nu förelagd behandling i Nordiska ministerrådet och presentation i Nordiska rådet.

16. Harmonisering av den nordiska elmarknaden

Syfte: att harmonisera den nordiska elmarknaden för en mer effektiv, gränslös och hållbar nordisk elmarknad som kan bidra till att säkra god försörjningssäkerhet i Norden. Avsaknaden av gemensamma principer för flaskhalshantering leder till ineffektivitet i marknaden. En gemensam nordisk lösning skulle leda till stora effektivitetsvinster. Detta projekt kommer att behandlas i regi av de nordiska närings- och energi- och regionalministrarna. Arbetets fortskridande rapporteras till statministrarna under sommarmötet 2008.

17. Program för förnybara resurser

Syfte: att utveckla ett brett, tvärgående program där utgångspunkten är förnybara resurser i Norden i en globaliserad värld. Programmet skall belysa vilka konsekvenser klimatförändringarna har för primärnäringarna; jordbruk, fiske, skogsbruk och livsmedel, samt hur de nordiska länderna kan förbereda sig för klimatförändringarna med hänsyn till dessa sektorer. Programmet kommer att bli uppdelat i fem teman: förnybara energikällor; biomassa och biodiversitet; havens ekologisystem; lagring av klimatgaser; djurhälsa. En mängd igångsatta aktiviteter kommer att ingå som en naturlig del av programmet. Flera nya projekt är föreslagna som en del av programmet.

18. Kustnära samhällen och marina utmaningar på grund av klimatförändringarna

Syfte: att utveckla och genomföra ett visionärt och ambitiöst program för marin forskning rörande klimatförändringarnas konsekvenser för marina näringar och kustnära samhällen. Den genererade kunskapen skall utgöra grund för politiska processer omkring anpassningsstrategier för marina näringar och kustsamhällen. Ett visionspapper kommer att utarbetas som en första fas i projektet och fungera som förslag till det forskningsprogram som skall lanseras på en internationell ministerkonferens år 2009. (Kan eventuellt utvecklas som en del av "Program för förnybara resurser", se punkt 17).

19. Harmonisering av regler för biobränsle

Syfte: att ytterligare bruka biobränsle i Norden är en gemensam målsättning för de nordiska länderna. De nordiska länderna är berikade med bioresurser, som har stort potential som energikällor. Skillnader i regler och standarder i de enskilda länderna hindrar dock utvecklingen. Vidare är det behov av gemensamma kriterier med hänsyn till miljökonsekvenser. Med detta projekt skall det utvecklas förslag till mera harmoniserade regler och standarder varmed en dynamisk utveckling främjas. (Projektet kan eventuellt utvecklas som en del av "program för förnybara resurser" se punkt 17).

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København i 2009

17. oktober 2007

Nordisk Råd har den 6. juli 2007 henvendt sig til Nordisk Ministerråd og anmodet om en redegørelse om status og planer for fællesnordiske indsatser i forberedelsen af FN's klimakonference i København i 2009. Denne redegørelse beskriver de planer som Ministerrådet har på dette tidspunkt og det bemærkes at yderligere tiltag og konkretisering vil ske i det kommende år.

Baggrund
Kyotoprotokollens første forpligtelsesperiode udløber i 2012 og de indledende forhandlinger om en ny aftale er kommet i gang. En forudsætning for at have en ratificeret aftale klar i 2012 er, at det på FN's klimakonference (15. partsmøde under FN's klimakonvention og 5. partsmøde under kyotoprotokollen) i København i slutningen af 2009, opnås enighed om en ny aftale som kan tage over når Kyotoprotokollens reduktionsforpligtelser udløber i 2012. EU og de nordiske lande arbejder aktivt for at der i København kan opnås enighed om en mere ambitiøs global klimaaftale som omfatter alle store lande der har udslip af klimagasser, inklusiv dem som i dag ikke har forpligtelser under Kyotoprotokollen.

Det er af stor vigtighed at de nordiske lande bidrager positivt til forhandlingerne således at der opnås enighed om en ny global klimaaftale som sætter de nødvendige krav til udledningen af drivhusgasser for at sikre klimaet fremover. Ikke mindst henset til at Danmark er vært for klimakonferencen og at Sverige har formandskabet af EU på samme tidspunkt.

De nordiske land optræder ikke samlet i klimaforhandlingerne da tre af de nordiske lande indgår i EU's forhandlingsdelegation og hermed under et samlet forhandlingsmandat. Det er derfor ikke aktuelt at udvikle en fællesnordisk forhandlingsposition. Derimod er det aktuelt at man fællesnordisk yder en indsats forud for klimakonferencen, for at belyse de mest centrale og vanskelige problemstillinger i forhandlingerne og dermed nordisk være med til at frembringe ideer til mulige løsningsmodeller som kan anvendes i forhandlingerne og medvirke til et godt forhandlingsresultat om en global klimaaftale. Nordisk har man gode erfaringer med denne fremgangsmåde, eksempelvis på kemikalieområdet hvor der heller ikke er en fællesnordisk forhandlingsposition men ofte med fælles synspunkter, selv om landene optræder individuelt i forhandlingerne.

Det nordiske klimasamarbejde har primært været koordineret og gennemført af en fælles arbejdsgruppe under det nordiske Miljø- og Energisamarbejde. Det mest konkrete resultat af dette arbejde er oprettelsen af en fond for klimainvesteringer i Østersøregionen, den såkaldte Testing Ground Facility (TGF). Foruden de nordiske indsatser og aktiviteter som finansieres og gennemføres af denne klimaarbejdsgruppe, har en lang række øvrige klimarelaterede tiltag væres gennemført af de respektive fagministerråd, institutioner og arbejdsgrupper i Nordisk Ministerråd. I tillæg til dette, og med baggrund i dette fælles arbejde, har nordiske delegationer løbende, såvel formelt og uformelt, haft konstruktive diskussioner og konsultationer med hinanden i spørgsmål omkring det internationale klimasamarbejde.

En plan for det fællesnordiske bidrag til klimakonferencen i København i 2009 og organiseringen af dette arbejde foreligger ikke på nuværende tidspunkt, men de berørte fagministerråd og nordisk ministerrådssekretariat er inddraget i det videre arbejde og en sådan plan vil tillige blive koordineret i forhold til det nordiske globaliseringsinitiativ.

Statsministrenes Globaliseringsinitiativ
De nordiske statsministre vedtog i Punkaharju i Finland den 18-19. juni 2007 et initiativ kaldet: *Mulighedernes Norden - svar på globaliseringens udfordringer*. I statsministrenes globaliseringsinitiativ lægges der bl.a. vægt på at Norden skal være foregangsregion i arbejdet med at mindske udslip af drivhusgasser og at Norden skal bruge sin førerposition indenfor miljøbeskyttelse, energieffektivitet og vedvarende energi til at styrke indsatsen for at udvikle teknologiske muligheder for at reducere udslip af drivhusgasser.

Der henvises til ministerrådets redegørelse om opfølgningsinitiativer angående globalisering samt til de nordiske statsministrenes temadebat om de nordiske strategier i forhold til klimaforandringerne under Nordisk Råds session. Disse initiativer vil tillige kunne føre til yderligere nordiske indspil til klimapartsmødet i København i 2009.

Identificering af egnede fællesnordiske initiativer og analyser
De nordiske miljøministre og energiministre har drøftet det nordiske globaliseringsarbejde samt forberedelsen af nordiske indsatser forud for klimakonferencen i København i 2009.

Gennem det nordiske miljøsamarbejde har man igangsat en udredning over hvilke fællesnordiske tiltag som det giver mest mening at igangsætte forud for klimakonferencen. Til at gennemføre udredningen har man hyret en nordisk konsulent.

Konsulenten er en tidligere nordisk klimaforhandler som har stort kendskab til de nordiske forhandlingspositioner, processen og som via sit brede netværk vil være i stand til at udpege de centrale punkter, hvor man fællesnordisk kan være med til at bidragepositivt til forhandlingerne. Konsulentens analyse og aktiviteter udarbejdes i nært samarbejde med de nationale nordiske klimaforhandlere for at sikre at de nordiske tiltag er forankret nationalt og supplerer de nationale indsatser. Konsulenten skal desuden komme med forslag til hvordan de fællesnordiske bidrag skal organiseres og gennemføres.

Konsulenten har påbegyndt sit arbejde og en liste af forslag forventes at blive tilsendt Ministerrådet inden årets udgang. Der vil efterfølgende blive taget stilling til hvilke af initiativerne man nordisk ønsker at gå videre med og at tilvejebringe midlerne til at gennemføre de nordiske initiativer.

Ekspert Forum
Som en del af dette arbejde kan det det blive aktuelt at arrangere ekspert forum for at analysere de vigtigste problemstillinger i relation til en fremtidig aftale og for at vurdere mulige løsningsmodeller. Deltagelsen i et sådan ekspert forum kan være udelukkende nordiske eksperter for at sikre et nordisk indspil. Alternativt kan man gennemføre møderne med en langt bredere deltagerkreds bestående af eksperter fra andre lande udenfor Norden, for dermed at sikre et bredere input i processen. Resultaterne fra disse ekspertmøder kan præsenteres ved "side events" ved forhandlingsmøderne og særligt ved COP14 i Warszawa i 2008. Valg af temaer for et sådan ekspert forum og aktiviteter vil først kunne besluttes efter Partsmødet på Bali (COP-13) i december 2007.

Klimaændringernes betydning for Arktis
Med de nordiske landes geografiske placering i forhold til Arktis er det væsentligt at man fællesnordisk gør opmærksom på de arktiske problemstillinger som indspil til de internationale forhandlinger. Særligt vil der være behov for at redegøre for effekten af klimaforandringerne i Arktis og påvirkningerne og konsekvenserne for det globale klima af afsmeltningen af isen i Arktis.

Arbejdet med at synliggøre de arktiske klimaeffekter bør tage sit udspring i den kundskab som er indsamlet i regi af Arktisk Råd under ACIA-rapporten og andre studier der beskriver hav og indlandsisens afsmeltning. Særligt bør man fællesnordisk styrke argumentationen for behovet for yderligere monitorering af klimaforandringernes effekt på det marine miljø, herunder ændringer i Golfstrømmen da de verdensomspændende havstrømme ligeledes påvirker klimaet i Arktis.

En nordisk indsats på dette område vil derfor være af global betydning. Dokumentation og synliggørelse af de arktiske klimaændringer og deres globale påvirkning og konsekvenser kan bidrage til en positiv opbakning til klimaarbejdet og opnåelsen af et godt forhandlingsresultat. Imidlertid bør arbejdet ikke overlappe det arbejde, som i forvejen foregår i Arktisk Råd.

Der henvises til ministerrådets redegørelse om det nordiske forskningssamarbejde om klimaforandringer og dets konsekvenser i Arktis gennem kortlægningen af kundskabs- og koordinationsbehovet. Denne kortlægning vil kunne føre til intensiveret og koordineret forskningsindsats på nordisk niveau.

Klimagruppens aktiviteter
Foruden de ovennævnte indsatser og de forslag som vil blive resultatet af udredningen om et nordisk indspil til klimatopmødet, så gennemføres der en række initiativer i den fælles arbejdsgruppe under Miljø og Energi, nærmere betegnet Klimagruppen. Klimagruppen har en række aktiviteter der skal levere indspil på forskellige områder til de nordiske klimaforhandlere for at fremme processen med at få en ambitiøs klimaaftale ved COP 15. Nedenfor redegøres kort for nogle af disse tiltag:

- Der afholdes workshops for de nordiske klimaforhandlere for uformelt at drøfte forhandlingsrelaterede problemstillinger.
- Der planlægges projekter som skal belyse aktuelle forhandlingstemaer som byrdefordeling, fleksibilitetsordninger og overgangsregler og som skal analysere hvordan man bedst kan få de globale hovedaktører der ikke har forpligtigelser i Kyoto-aftalen med.
- For vækstoptag af CO2 i skove (LULUCF) planlægges et projekt, der ser nærmere på hvordan tiltag for øget optagelse af kulstof og reduceret afskovning kan stimuleres i en ny global klimaaftale efter 2012.
- Der arbejdes med at belyse hvordan man kan få bæredygtig bioenergi ved blandt andet at se på den samlede energieffektivitet og CO2-balance (livscyklus analyse).
- Det planlægges at se på interaktionen mellem byrdefordeling, mål for bæredygtighed og klimatiltag indenfor EU/EØS for at støtte Norden i forhold til den interne EU-proces før COP15.
- Der er lavet et projekt for veje til et klimavenligt Norden med et lavt udslip af klimagasser. Beregningsresultatet antyder at udslippet i Norden kan reduceres med 60 procent frem til år 2050 uden de store økonomiske konsekvenser.
- Der planlægges en workshop som opfølgningen af en analyse af betydningen for Norden af en 2 graders global opvarmning, med særlig fokus på en vurdering af sårbarhed, effekter og tilpasninger til klimaændringer I Norden.

Nordisk Energi Expo
I forbindelse med klimakonferencen i København i december 2009, overvejer de nordiske lande at gå sammen om en EnergiExpo for nye energiteknologier og bæredygtige energisystemer. EnergiExpoen skal bruges til at brande Norden som foregangsregion indenfor området og sætte fokus på de stærke forskningsmiljøer der eksistere i Norden. Derudover skal den give industrien en eksport platform, for at styrke innovations- og konkurrenceevnen i Norden. Samtidig vil EnergiExpoen kunne give inspiration til forhandlingerne ved at demonstrere hvilke muligheder som ligger i at anvende nye energiteknologier samt afkoblingen mellem økonomisk vækst og energiforbrug.

The Nordic Centre of Excellence Programme on Global Change
Nordisk Ministerråd har gennem NordForsk oprettet en række nordiske *Centre of Excellence* programmer (NCoE). Målsætningen med NCoE-programmet om Global Change er at øge kvaliteten og synligheden til nordisk forskning internationalt og at fremme samarbejde og forskeruddannelse i Norden. Programmet har også som mål at støtte specialisering samtidig og en hensigtsmæssig arbejdsfordeling mellem miljøerne i de forskellige nordiske lande. Programmet har fire centres of excellence:

- Research centre on biosphere-aerosol-cloud-climate interactions
- The dynamics of ecological systems under the influence of climatic variation
- Nordic centre for studies of ecosystem carbon exchange and its interactions with the climate system
- The nordic centre for luminescence research

Gennem de nordiske *Centre of Excellence* programmer vil man fællesnordisk øge den forskningsmæssige kapacitet på klimaområdet og dette vil komme til gavn for de nordiske lande ved tilvejebringelsen af forskningsmæssige resultater som kan bidrage til vidensgrundlaget for en ny klimaaftale.

Nordisk Energiforsknings fokus på effekter af klimaændringer
Den nordiske institution Nordisk Energiforskning (NEF) har klima og energi som centrale indsatsområder i sin forskningsstrategi. Siden 2003 har Nordisk Energiforskning haft et forsknings og uddannelses indsatsområde indenfor effekter af klimaændringer. Konkret har det betydet, at et stort tværvidenskabeligt forskningsprojekt (*Impacts of Climate Change on Renewable Energy Sources - Their role in the Nordic energy system)* med deltagelse af mere end 40 forskere fra de nordiske lande har forsket i konsekvenser af klimaændringer på vedvarende energisystemer i de nordiske lande og nærområdet. I perioden 2003-2006 modtog projektet 11,4 MNOK fra Nordisk Energiforskning og har for perioden 2007-2010 fået yderligere 10 MNOK til det videre arbejde.

Et mangeårigt indsatsområde i NEF er energimarkeder, hvor strategiske analyser og fremskrivninger inkluderer omfanget og effekter af klima-ændringer samt forskellige handlingsscenarier. Centrale forskningsprojekter er:
- Nordic Energy Market Integration, Energy Efficiency and Climate Changes
- Nordic Energy, Environmental Constraints and Integration
- Energy Foresight Forum

Forskningsprogrammer for måling og monitorering af drivhusgasser er centralt for udvikling af rene og bæredygtige energiteknologier. Derfor har Nordisk Energiforskning givet input til "*implementing Metrology in the European Research Area*" (iMERA), som har som mål at styrke effekten af de nationale og europæiske forskningsprogrammer. Disse ovennævnte initiativer vil tillige kunne føre til yderligere nordiske indspil til klimakonferencen i København i 2009.

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

eScience strategi

10. oktober 2007

1. eScience strategi beställs och utarbetas

Det goda samarbetet i Norden inom
- Forskning, (stickord NordForsk)
- Utbildning, (stickord Nordic Master och NordPlus)
- Högkapacitetsnätverk och tjänster för universiteten (stickord Nordunet)

har lagt grunden för att man i ministerrådet för utbildning och forskning kunde tillsätta en expertgrupp med uppgift att föreslå en strategi för eScience. Strategin heter Nordic eScience - Research, Education, and Sustainable Infrastructure Services.

eScience möjliggör en ny forskningsdimension; den möjliggör teoriers och modellers prövning virtuellt med hjälp av superdatorer och supersnabba datanätverk. Sådana verktyg både accelererar forskning, möjliggör sådana experiment som i verkligheten inte kunde utföras (t.ex. simulation av utsläpp) och reducerar kostnader av experiment. Denna infrastruktur och know-how är ett viktigt bidrag till upprätthållandet och utvecklingen av nordisk toppforskning.

eScience handlar om globalt samarbete inom vetenskapens nyckelområden och nästa generations infrastrukturer vilka möjliggör detta. eScience infrastrukturer inkluderar datornätverk, superdatorer för beräkningar och visualiseringssystem, förenade databaser och instrumentation som kan användas i nätverk.

eScience inkluderar även Grid, den distribuerade beräkningsteknologin vilken ger tillträde till fjärran resurser och möjliggör samarbete mellan distribuerade virtuella organisationer.

Arbetsgruppen blev klar med strategin i juli 2007. Den är nu under bearbetning således att Nordiska Ministerrådet inhämtar synpunkter till hur berörda intressenter kan bidra till att realisera strategin.

2. Sammandrag över eScience strategin

En utomordentlig grund för nordiskt samarbete inom eScience existerar genom de nordiska nationella datanätverken och superdator infrastrukturerna. Därtill visar existerande nordiska organisationer som NORDUnet och Nordic Data Grid Facility (NGDF) att de nordiska länderna tillsammans kan agera starkare än vart land för sig.

Detta strategiförslag lägger ut en plan för hur nordiskt eScience samarbete kan förstärkas att förse hållbarhet, effektiviserad resursdelning, delade infrastrukturer och delade utbildningsprogram och även klarare organisering av strategisk planering och finansiering samt av ansvarsfördelning.
eScience involverar alla vetenskapsområden, från fysik och astronomi till läkarvetenskaperna, geovetenskaperna, biologi och kemi, socialvetenskaper och humaniora.

Enligt arbetsgruppen som tagit fram förslaget, öppnar eScience nya banor för storskalig samarbetsbaserad forskning med globala perspektiv. I förslaget påpekas att aspekter av eScience typiskt förekommer i alla faser av forskningscykeln, vilket understryker behovet nära samarbete mellan eScience specialister och vetenskapsmän på olika sakområden.

Som svar på Nordiska Ministerrådets begäran om förslag till gemensam eScience strategi understryker eScience arbetsgruppen behovet av långsiktigt hållbart samarbete för att upprätthålla och utveckla nordiska eScience infrastrukturer som nätverk mellan datorer, resurser för beräkningscenter, och Grid infrastruktur.

Arbetsgruppen föreslår vidare att det uprättas tre nya program för att befrämja nordisk eScience forskning och infrastruktur och två nya nordiska eScience utbildningsprogram:

- Ett program för resursering av beräkningsbaserad "grand challenge" forskning
- Ett program för nordisk eScience samarbete med de Baltiska länderna, Europa och bortom Europa
- Nordic Master och doktorsutbildningsprogram om eScience teknologier

För att anskaffa styrning och finansiering föreslår arbetsgruppen att en ny nordisk strategisk eScience kommitté grundas, med medlemmar som är nära anknutna till de nationella forskningsnämnderna och finansieringsorganisationerna och som representerar alla forskningsområden. Kommittén bör placeras under en passande existerande organisation som exempelvis NordForsk.

3. Strategins förankringsåtgärder

Strategin har sänts för kommentering till de nationella forskningsråden, NordForsk, Vinnova och TEKES samt til Ledningsgruppen för nordiskt samarbete inom högre utbildning (HÖGUT), Nordiska samarbetsnämnden för Naturvetenskaper (NOS-N), Nordiska samarbetsnämnden för Medicin (NOS-M), Nordiska samarbetsnämnden för humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning (NOS-HS) och Nordiskt Universitetssamarbete (NUS) för att inhämta synpunkter för hur de förpliktande kan tänka sig att bidra till att strategin realiseras.

4. Framtidsperspektiv.

Med det nya strategiförslaget förnyas och förstärks diskussionen om hur det existerande goda samarbetet skall vidareutvecklas och utformas för att garantera hållbar och långsiktig utveckling av nordiska styrkepositioner.

Arbetsgruppen som tagit fram strategiförslaget beskriver framtidsperspektiven på följande sätt:

"Ett välplanerat och uppföljt nordiskt eScience program kan inom ett femårsperspektiv bjuda ett välfungerande virtuellt system att dela på eScience resurser och kompetenser. eScience teknologiexpertis kan integreras synligt i forskningsgrupper tvärsöver alla vetenskapsfält och ett mera konsistent och sömlöst forskningssamarbete kan komma igång vilket utnyttjar en mångfald av teknologier tvärs över geografiska gränser.
Konkurrenskraften och synlighet av nordiskt forskande på globalt plan skulle förstärkas. Arbetsgruppen I ett 10-årsperspektiv kan Norden ses som en entitet och rollmodell internationellt när det kommer till virtuellt delade eScience resurser. Norden kan bli en världsledande aktör i eScience infrastruktur och teknologiutveckling, med resulterande världsledande forskning på många av vetenskapens områden.
Nordisk industri kan få tillgång till det 21a århundradets teknologiexperter, med kunnighet i de långt framskridna beräkningsteknologier vilka är grunden för service orienterade affärsmodeller och en kunskapsbaserad industri.
Sådant samarbete som kräver väldigt stora datasamlingar, väldigt storskaliga beräkningsresurser och högklassiga visualiseringsfaciliteter, kommer att revolutionera vetenskapliga metoder i det 21. århundradet."

En framgångsrik implementering av åtgärderna beträffande utbildning, infrastruktur och internationellt samarbete inom eScience området har goda förutsättningar att bidra starkt till en ledande roll och attraktionskraft för Norden i den globala forskningsvärlden inom området eScience.

REDOGÖRELSE – DOKUMENT 18

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Kopenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringen och dess konsekvenser i Arktis

– kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet

12 oktober 2007

Denna studie som är framtagen av NordForsk med hjälp av Gaia Consulting Oy innehåller en kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet för en forskningssatsning på klimat och miljöförändringarna i Arktis. Med bakgrund i Nordiska rådets rekommendation 18/2005 beslutade ministerrådet för utbildning och forskning 2005 att kartlägga forsknings- koordineringsbehovet rörande klimatförändringen i Nordens arktiska områden och dess konsekvenser för nordliga samhällen. En förstudie togs fram av CICERO och presenterades på Nordiska rådets session 2006.

Sammanfattning

Det arktiska området, som utgör en unik del av geosfären, har upplevt omfattande förändringar såväl i naturmiljön som i samhällssystemen under de senaste decennierna. Fortsatta utsläpp av växthusgaser kommer med stor sannolikhet under 2000-talet att leda till en global uppvärmning som är större än den vi upplevt under 1900-talet. De senaste forskningsresultaten har identifierat Arktis som ett av de områden som drabbas mest av klimatförändringens konsekvenser.

De nordiska länderna har identifierat klimat- och miljöfrågorna som ett av de gemensamma strategiska samarbetsområdena. Även om klimatförändringen är ett globalt problem, finns det flera argument för de nordiska länderna att fokusera en del av sina resurser speciellt på klimatforskning i de arktiska områdena. Samtidigt är det ytterst väsentligt att förstå, att de snabba förändringarna som pågår i olika arktiska områden inte sker isolerat utan i ett tätt nätverk av återkopplingsmekanismer som är kopplade till andra regionala och globala processer.

När det gäller arktiska klimatfrågor bör förverkligandet av det nordiska samarbetet koncentreras på områden där samarbetet kan erbjuda speciella fördelar för de nordiska länderna och Arktis i sin helhet. Samtidigt ska samarbetet noggrant tillvarata och komplettera andra nationella, regionala eller internationella initiativ.

Denna kartläggning har analyserat förutsättningarna för nordiskt forskningssamarbete i anknytning till klimatförändringen och dess konsekvenser i Arktis. Genom att identifiera prioritetsområden och forskningsinitiativ, där nordisk styrka på ett konkret sätt kan vara till nytta för de nordiska länderna, ska kartläggningen tjäna som ett viktigt planeringsverktyg för nordisk klimatforskning i Arktis.

Kartläggningen har inkluderat en expertanalys av forskningsstatus, luckor, överlappning och potentiella samnordiska synergieffekter. Analysen har utgjort grunden för identifikation av samnordiska prioriteter inom kartläggningens tematiska fokusområden – *Klimatmodeller- och scenarier, Klimatprocessernas effekter, Samhällens sårbarhet och anpassningsstrategier, Övervakning* samt *Övergripande klimatfrågor*.

Med hjälp av bidrag från utvalda klimatforskare och representanter från nationella forskningsråd i Norden har 13 forsknings- och övervakningsinitiativ identifierats där nordiskt samarbete kan erbjuda speciella fördelar för de arktiska områdena. Generellt kan de identifierade initiativen sammanfattas i två huvudområden, dvs. i) initiativ till fördjupade studier i klimatutvecklingen i Arktis genom modellering och observationer av atmosfäriska, marina och terrestra klimatparametrar samt ii) initiativ till fördjupade studier i klimatutvecklingens påverkan på ekosystem och samhälle, utvecklande av riskanalyser, åtgärds- och anpassningsstrategier. Överhuvudtaget lyfter kartläggningen starkt fram sammankopplingarna mellan olika klimatprocesser och det ökade behovet av multidisciplinärt och sektorövergripande arbete med integrerad lokal kunskap.

De identifierade initiativen täcker inte uttömmande alla forskningsluckor och behov i den arktiska klimatforskningen, men representerar forskningsfrågor där ett klart behov för framsteg existerar och där nordiskt samarbete med stor sannolikhet kan erbjuda speciell nytta. Initiativen utgör härmed en solid bas för forskningssamfund och beslutsfattare att utgående från kartläggningens tematiska fokusområden diskutera de forskningsfrågor och initiativ som ska prioriteras för långsiktigt nordiskt klimatforskningssamarbete i Arktis.

Det finns flera olika alternativ till att precisera, planlägga och genomföra de identifierade prioritetsinitiativen, beroende bl.a. på tillgången till finansiella resurser, intresse hos de nationella forskningssamfunden samt på politisk vilja bland nordiska beslutsfattare. Således behöver vi nu en aktiv och öppen debatt om hur valda initiativ optimalt ska föras vidare i olika frågor, bl.a. i) med vilka andra samarbetskonstellationer (nationellt, regionalt, internationellt) forsknings- eller övervakningsinitiativen kan sammankopplas eller koordineras, ii) på vilken policynivå av nordiskt samarbete initiativen ska förverkligas, och iii) med vilka instrument och inom vilken tidsfrist initiativen ska realiseras och finansieras.

Vissa initiativ eller steg kan påbörjas med relativt begränsade resurser. Långsiktigt samarbete förutsätter däremot mer omfattande satsningar och ett klart engagemang för samarbete hos de nationella forskningsråden och beslutsfattarna för forskningsfinansiering i de nordiska länderna. Förverkligandet av samarbete och realiseringen av den samhällelig nytta som forskningssamarbetet kan medföra kräver därtill ett aktivt sektorövergripande samarbete mellan andra beslutsfattare inom den offentliga och privata sektorn.

Vi får regelbundet färska forskningsresultat som ger besked om klimatändringens konsekvenser som i snabb takt fortskrider i Arktis. Klimatforskning på hög nivå ökar samhällens förståelse av klimatprocesser och förbättrar möjligheterna till välinformerade beslut om minskning av utsläpp och om anpassning. Genom noggrant utvalda, gemensamma forsknings- och övervakningsinitiativ kan de nordiska länderna bidra till en mer hållbar utveckling för samhällena och ekosystemen i Arktis.

REDEGJØRELSE – DOKUMENT 19

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Nordplus Rammeprogram 2008-2011

10. oktober 2007

1. Innledning

Nordplus er NMRs største program; hvert år deltar tusenvis av studenter, lærere, elever, forskere, administrativt personell og andre med tilknytning til utdanningsområdet i utvekslinger og mange typer samarbeidsprosjekter og nettverk for økt mobilitet og livslang læring for alle.

Nå står vi foran åpningen av et nytt fire-årig program som vil tilby helt nye muligheter og som gir Norden et viktig verktøy for å videreutvikle styrkeposisjoner og utnytte mulighetene som globaliseringen gir. Nordplus rammeprogram 2008 – 2011 utdyper samarbeidet med de baltiske land og forsterker hele Østersjøregionens konkurransekraft gjennom utviklingen av et dynamisk og attraktivt regionalt utdanningsområde.

Åpning av Nordplus for deltakelse fra Estland, Latvia og Litauen på like fot representerer en ny fase i det nordisk-baltiske samarbeidet og er den første virkeliggjørelsen av ønsker og visjoner om samarbeid mellom de nordiske og baltiske land i partnerskap på likeverdig basis innen MR-Us område, utdanning og forskning.

Dagens sektor-programmer på områdene skole, høyere utdanning og voksnes læring fortsetter og utvikles videre innen det nye Rammeprogrammet. Gjennom utvidelsen fra 5 til 8 deltakerland åpnes det opp for mange nye partnerskap og nettverk. Rammeprogrammet vil også tilby nye muligheter for samarbeid på tvers av utdanningssektorene.

2. Nordplus Rammeprogram – innhold og budsjett

Nordisk Ministerråd for utdanning og forskning (MR-U) besluttet ved sitt møte 1. november 2006 at programvirksomheten på utdanningsområdet samles i et *Nordplus Rammeprogram* for perioden 2008-2011 og at det nye Rammeprogrammet åpnes for deltakelse fra Estland, Latvia og Litauen på like fot med de nordiske land.

Rammeprogrammet, med et årlig budsjett på ca. 63,7 MDKK koordinerer og målretter programaktivitetene på utdanningsområdet under felles overordnet målsetting: ... *å bidra til utvikling av kvalitet og innovasjon i utdanningssystemene i deltakerlandene og til utviklingen av et dynamisk og attraktivt regionalt utdanningsområde*.

De eksisterende sektor-programmene på utdanningsområdet; *Nordplus Junior* for samarbeid på skoleområdet, *Nordplus Voksen* for området voksnes læring og *Nordplus Høyere Utdanning* inkorporeres og videreutvikles fra 2008 i *Nordplus Rammeprogram*. Mobilitet og utveksling vil fortsatt være viktig og det vil bli lagt større vekt på samarbeidsprosjekter som kan gi bidrag til utvikling av utdanningssystemene i de nå 8 deltakerlandene.

Rammeprogrammet vil aktivt fremme tverrsektorielt samarbeid gjennom en egen "horisontal" programdel, *Nordplus Horisontal*. Her kan det gis støtte til samarbeidsprosjekter på tvers av tradisjonelle kategorier og sektorer og til

prosjekter som kan ta opp andre, nye, bredere og mer komplekse problemstillinger og utfordringer. *Nordplus Horisontal* kan også gi støtte til prosjekter som omhandler tema og problemstillinger på språkområdet.

Av betydning for utdanningssektoren skal det også nevnes at NMRs eksisterende program for språkområdet, *Nordplus Språk,* er styrket med midler øremerket for samarbeid og mobilitetsaktiviteter på grunnskoleområdet. Budsjettet for Nordplus Språk er for 2008 på vel 10 MDKK og programmet videreføres fra 2008 som et språkprogram for de nordiske land, utenfor, men assosiert til Rammeprogrammet.

Utvidelse av Nordplus fra 5 til 8 deltakerland på like fot gir nye og spennende samarbeidsmuligheter for alle på hele utdanningsområdet. Det innebærer også at de baltiske landene betaler deltakeravgift etter samme beregningsnøkkel som brukes for de nordiske land og dermed at det totale programbudsjettet for Nordplus øker. Programbudsjettet for 2008 er ca. 63,7 mill. DKK, inkludert innbetalinger fra Estland, Latvia og Litauen. Sammen med Nordplus språk blir det fra 2008 altså omsatt for nesten 75 mill DKK årlig under Nordplus banneret.

3. Nordplus Rammeprogram – grunnlag og bakgrunn

MR-Us beslutning om *Nordplus Rammeprogram 2008-2011* ble fattet etter ekstern evaluering av de eksisterende programmene, konsultasjoner på flere nivå i de nordiske land, konsultasjoner med Estland, Latvia og Litauen og etter å ha hørt synspunkter fra Nordisk Råd. NMR la fram for Nordisk Råds sesjon 2006 "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus programmene". Konsultasjonene med de baltiske landene og Nordisk Råd ble gjennomført i september og oktober 2006 og grunnlagsdokumentet var *"Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus programmene 2008-2011".* Forslaget med Nordisk Råds merknader finnes her:
http://www.norden.org/sagsarkiv/docs/bet_b246nordplus.pdf

Alle konsultasjonsinstansene ga tilslutning til denne MR-Us videreutviklingsplan for programmene, og MR-U kunne i møte 1. november 2006 vedta dokumentet uten endringer som formelt grunnlag for den videre konkrete utformingen av *Nordplus Rammeprogram* 2008-2011.

Dokumentet utgjør kjernen i de tre internasjonale avtalene som MR-U våren 2007 har signert *"by exchange of letters"* med utdanningsministrene i Estland, Latvia og Litauen. Avtalene representerer fullføringen av den utvidelsesprosess for Nordplus som det ble tatt initiativ til ved det felles nordisk-baltiske utdannings- og forskningsministermøtet i mars 2004.

4. Nordplus Rammeprogram – utviklingsarbeidet i 2007

MR-U har lagt til rette for at 2007 brukes som et felles forberedelses- og utviklingsår for nordiske og baltiske myndigheter, aktører og brukere slik at *Nordplus Rammeprogram* kan iverksettes fra 1. januar 2008. Arbeidet har særlig vært konsentret om tre hovedoppgaver; utvikling av styringstruktur, programinnhold og administrasjonsordning for programmet.

Rammeprogrammets styringsstruktur er utviklet. Nordisk-baltiske programkomiteer er oppnevnt av deltakerlandene og konstituert per juni 2007.

Det felles grunnlagsdokumentet *"Nordplus Framework Programme 2008-2011 - Common Programme Document for the Nordplus Programme Committees" er godkjent.* Dokumentet beskriver programmets mål, prioriteringer og hovedretningslinger og gir grunnlag for utlysning av midler for 2008 (*"Nord-*

plus Call for Proposals 2008"). Komiteene er per oktober 2007 i sluttfasen med konkretisering utlysningstekstene. Utlysningen publiseres innen november 2007 med frist 1. mars 2008.

En ny og helhetlig og koordinert Nordplus administrasjonsordning er utformet. Tidligere ordning med et Nordplus programkontor i hvert nordisk land samt Nordplus informasjonspunkt i alle 3 selvstyrende områder, er videreført og samlet. Programkontorene i de 5 nordiske landene samorganiseres i et konsortium der hvert programkontor er hovedadministrator for ett programområde. Ett av kontorene er utnevnt som koordinator. Konsortiet suppleres med Nordplus informasjonskontorer i de baltiske land. Gjennom forpliktende avtaler og et koordinerende ledd sikres helhetlig ansvar, gjennomgående løsninger og effektiv administrasjon og drift av alle deler av *Nordplus Rammeprogram*. Samtidig gir ordningen nærhet til brukerne av programmet i hvert land og målrettet informasjon på alle språk og dette sikrer igjen bred profilering, spredning og oppfølging av erfaringer og resultater fra programmene.

Nordisk Ministerråds Sekretariat i samarbeid med Nordplus programkomiteer og programkontorer utformer opplegg for informasjonskampanjer for *Nordplus Rammeprogram* i deltakerlandene. Kampanjene vil foregå i perioden november 2007 til mars 2008. Et web-basert, *on-line* system for håndtering av søknader og rapporter i programvirksomheten i Nordplus programmene tas i bruk til første søknadsrunde i 2008. Løsningen gir administrasjonsordningen mulighet for grenseovergripende søknadsbehandling i alle 8 land. En samlet Nordplus webløsning vil gi programmet en tydeligere profil og gjøre resultater lettere tilgjengelig for brede målgrupper.

Lanseringskonferanse for *Nordplus Rammeprogram* holdes i København 8.-9. november 2007.

5. Oppsummering

Nordplus Rammeprogram for perioden 2008-2011 representerer fornyelse og koordinering av NMRs programvirksomhet på utdanningsområdet og skaper gode og nye verktøy og arenaer for å utnytte mulighetene og møte utfordringene som globaliseringen gir.
Programmet gir et godt rammeverk for både å prøve ut og å realisere konkrete utviklingsmål for landenes utdanningsystemer; både innen sektorer og mellom sektorer.
Åpning av programmet for deltakelse fra de tre baltiske land vil gi totalt sett mer samarbeid og nye og viktige samarbeidsmuligheter til gjensidig nytte for alle på hele utdanningsområdet i regionen.
NMR legger stor vekt på bred profilering av programaktivitetene og på spredning, deling, oppfølging og utnytting av erfaringer og resultater fra *Nordplus Rammeprogram*.
Programmet vil bli fulgt av et ekspertpanel som bl.a. skal bidra til å identifisere forbedringspotensialer gjennom en midtveisevaluering.

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

8. oktober 2007
Journalnummer

Redegørelse til Nordisk Råd om etablering af Nordisk Genressource Center

Dette dokument med følgende bilag:

- Bilag 1 Forslag til vedtægter for Nordisk Genressource Center
- Bilag 2 Kort baggrundsrapport uden bilag. Hele baggrundsrapporten med bilag kan hentes på følgende web-adresse http://www.norden.org/jord_skog/nordgen/sk/index.asp eller fremsendes efter ønske.

De nordiske samarbejdsministre (MR-SAM) har på sit møde den 5. september 2007 efter anbefaling fra de nordiske ministre for fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug (MR-FJLS) besluttet, at Nordisk Ministerråd opretter en ny institution "Nordisk Genressource Center" fra og med den 1. januar 2008. Nordisk Genressource Center er en fusion af den nordiske institution Nordisk Genbank og de to nordiske samarbejdsorganer Nordisk Genbank Husdyr og Nordisk Skovbrugs Frø- og Planteråd.

MR-SAM har samtidigt med oprettelsen af Nordisk Genressource Center besluttet, at nedlægge Nordisk Genbank som selvstændig institution.

Oprettelsen af Nordisk Genressource Center skal bl.a. ses som en styrkelse og effektivisering af det nuværende nordiske samarbejde om genetiske ressourcer.

Nordisk Genressource Center (NordGen) skal være et nordisk kundskabscenter for genetiske ressourcer og deres bæredygtige anvendelse. Nordisk Genressource Center skal fremme det nordiske samarbejde om bæredygtig forvaltning, udnyttelse og bevaring af genetiske ressourcer til gavn for jordbrug, havebrug (trädgårdsbruk), skovbrug og fødevareproduktion i Norden.

Nordisk Genressource Center skal bygge videre på den kompetence, som allerede findes i det nordiske samarbejde, og i stigende grad anvende denne viden i et tværfagligt og helhedsorienteret perspektiv.

Det skal være muligt for Nordisk Genressource Center, at bidrage positivt til udviklingen af fx fødevaresikkerhed og næringsudviklingen i Norden og i verden. Endvidere skal institutionen bidrage med bæredygtige løsninger på kommende nye udfordringer som f.eks. klimaforandringer, fødevareudvikling og fornybare energikilder mm.

Det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer er i flere evalueringer vurderet til, at være af meget stor nordisk nytte. Samarbejdet er da også unikt i sin organisationsform og værdigrundlag, og har haft stor indflydelse på både EU og internationalt samarbejde og processer. Under MR-FJLS er det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer særdeles højt politisk prioriteret, hvilket også afspejles af, at ministerrådet har egen strategi for genetiske ressourcer. Det forventes, at vigtigheden af de genetiske ressourcer vil øge yderligere over tid, og nordisk genressourcesamarbejde forventes fortsat at være meget centralt i det nordiske samarbejde i fremtiden.

MR-FJLS vedtog på sit møde den 28. juni 2007 en række grundlæggende dokumenter for det fremadrettede arbejde med institutionen. Man godkendte en formålsparagraf med formål, opgaver og virksomhed for Nordisk Genressource Center som fremgår af bilag 1. Endvidere godkendte ministrene principper og procesplan, som vil være retningsgivende for arbejdet med etablering af Nordisk Genressource Center samt en baggrundsrapport (uden bilag) som fremgår af bilag 2.

Baggrundsrapporten redegør for opfølgningen af ministerbeslutningen fra 2006, og indeholder bl.a. en gennemgang af de nuværende organisationer, økonomi, samarbejde med Nordisk Genressource Råd, en meget enkel skitse over Nordisk Genressource Centers organisation, forandringsvision mm. Alle dokumenter kan findes på følgende adresse: http://www.norden.org/jord_skog/nordgen/sk/index.asp eller fremsendes efter ønske.

Endelig godkendte ministrene at oprette en interimbestyrelse for Nordisk Genressource Center. Interimbestyrelsen skal fungere som bestyrelse for etablering af Nordisk Genressource Center frem til 1. januar 2008, hvor en varig bestyrelse nedsættes.

Budgettet for Nordisk Genressource Center er oprettet som selvstændig budgetpost i Nordisk Ministerråds budgetforslag 2008. Samtidigt er budgetposterne for Nordisk Genbank, Nordisk Genbank Husdyr og Nordisk Skovbrugs Frø- og Planteråd nedlagt, og eventuelle overskydende midler fra de tre organisationer vil blive overført til den nye budgetpost i budgetforslaget.

I arbejdet med den fremtidige organisation er alle relevante interessenter blevet løbende orienteret og inddraget i processen. Der vil fortsat i arbejdet blive lagt stor vægt på at sikre en god information og kommunikation. Der er blandt andet oprettet en særlig hjemmeside med information, dokumenter samt spørgsmål og svar om arbejdet med fusionen af de tre nordiske genorganisationer til Nordisk Genressource Center. Hjemmesiden kan findes på følgende adresse: http://www.norden.org/jord_skog/nordgen/sk/index.asp

Baggrundsinformation

De nordiske ministre for fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug vedtog den 6. juli 2006 en beslutning om den fremtidige organisering af det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer. Denne beslutning har dannet grundlag for et omfattende arbejde det seneste år.

På mødet i MR-FJLS den 6. juli 2006 kunne man ikke opnå enighed om etablering af en ny institution. Baggrunden var, at Finland ønskede et bedre grundlag, før man tog endelig stilling til etablering af en ny institution. Finland udbad sig derfor en tænkepause. Ministrene vedtog derfor på sit møde i 2006, at følge op på en del administrative spørgsmål. Endvidere besluttede ministrene, at arbejde frem mod ministermødet i 2007 med det formål, at videreudvikle og fremlægge forslag til en fremtidig nordisk institution for genetiske ressourcer.

En særlig arbejdsgruppe (Genorganiseringsgruppen) har haft ansvaret for det fremadrettede arbejde. Gruppen har bestået af repræsentanter fra Finland, Norge og NMRS. Under MR-FJLS har EK-FJLS (Eksekutiv) haft hovedansvaret, men også EK-FJLS (jordbrug) og EK-FJLS (skovbrug) har været aktivt involveret. Endvidere har de nuværende bestyrelser og personale været inddraget i arbejdet.

Ligestillingsmæssige konsekvenser

I henhold til den af MR-FJLS i 2002 vedtagne ligestillingshandlingsplan for jord- og skovbrugssektorerne i Nordisk Ministerråd, skal der tages hensyn til ligestillingen af mænd og kvinder, når der træffes beslutninger på jordbrugs- og skovbrugsområdet under Ministerrådet.

Forslaget har ingen direkte konsekvenser for ligestillingen mellem mænd og kvinder. Ved udpegning af medlemmer til Interimbestyrelsen for NordGen blev der lagt vægt på en ligelig repræsentation af mænd og kvinder i bestyrelsen. Interimbestyrelsen består således af 7 kvinder og 7 mænd. Man vil i det fortsatte arbejde med Nordisk Genressource Center tage hensyn til ligestillingen mellem mænd og kvinder.

BILAG 1:

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Nordisk Råd

Kopi

Fra
NMRS

Emne:
Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center. Nordisk Råds Session den 30. oktober – 1. november 2007, Oslo, Norge

8. oktober 2007

Formålsparagraf for Nordisk Genressource Center

Vedtægter

for

NORDISK GENRESSOURCE CENTER

fastsat af Nordisk Ministerråd (MR-FJLS) den XXX 2007 og gældende fra og med den 1. januar 2008. Samtidigt ophører vedtægter for Nordisk Genbank fastsat den 28. februar 2000, vedtægter for Nordisk Genbank Husdyr fastsat den 1. januar 1993 og vedtægter for Nordisk Skovbrugs- Frø og Planteråd fastsat den 28. marts 1996.

§ 1

Formål

Institutionens opgaver er at fremme og videreføre det nordiske samarbejde inden for rammerne af dets mandat. Institutionens virksomhed og aktiviteter bør lede til en høj nordisk profil og bidrage til den nordiske nytte således, at der skabes en nordisk merværdi ud over de rent faglige samarbejdsresultater *(Standard for nordiske institutioner)*

Nordisk Genressource Center (NordGen) skal være et nordisk kundskabscenter for genetiske ressourcer og deres bæredygtige anvendelse.

NordGen skal fremme det nordiske samarbejde om bæredygtig forvaltning, udnyttelse og bevaring af genetiske ressourcer til gavn for jordbrug, havebrug, skovbrug og fødevareproduktion i Norden.

NordGens organisation, arbejdsform og aktiviteter skal tilgodese de faglige områders særpræg og indbyrdes samarbejdsmuligheder.

Institutionen udgør en del af Nordisk Ministerråds organisation. For institutionens udadvendte aktiviteter skal relationen mellem Nordisk Ministerråd og institutionen derfor gøres tydelig med henblik på at forstærke den nordiske profil. *(Standard for nordiske institutioner)*

§ 2

Virksomhed og arbejdsopgaver

NordGen har følgende opgaver, at

- arbejde for **bevaring og dokumentering** af den genetiske variation af nordisk materiale fra jordbruget, havebruget og skovbruget med henblik på at bidrage til at sikre biodiversitet, fødevaresikkerhed samt bæredygtig udnyttelse af nordisk genetisk materiale.
- **formidle viden om og synliggøre** arbejdet med genetiske ressourcer.
- bidrage til at udvikle **viden om og grundlag for bæredygtig anvendelse** af genetiske ressourcer.
- fremme forvaltning og **kompetenceudvikling** i de nordiske lande om genetiske ressourcer inden for fødevarer, jordbruget, havebruget og skovbruget herunder forstlig frø og planteforsyning.
- bistå med **rådgivning og teknisk sagkundskab** til medlemslandene ved nationale, nordiske og internationale udredninger og opgaver efter landenes ønsker.
- bidrage til god **koordinering og kontakt** i det fælles nordiske arbejde og mellem nordiske og nationale programmer inden for NordGen's arbejdsområde.
- deltage i **internationalt samarbejde** og bistå ved øvrig nordisk indsats om global bevarelse og bæredygtig anvendelse af genetiske ressourcer inden for jordbruget, havebruget og skovbruget

BILAG 2

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Til
Nordisk Råd

Kopi

Fra
NMRS

Emne
Emne:
Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center. Nordisk Råds Session den 30. oktober - 1. november 2007, Oslo, Norge

8. oktober 2007

Baggrundsrapport om arbejdet med den fremtidige organisering af det nordiske samarbejdet om genetiske ressourcer

1. Ministerrådsbeslutning om organisering af genressourcesamarbejdet

De nordiske ministre for fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug drøftede på sit møde den 6. juli 2006 den fremtidige organisering af det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer.

Ministrene vedtog en ministerbeslutning, der består af dels nogle konkrete opfølgningspunkter på det administrative område (beslutningspunkterne 1-4), og dels en beslutning om at tage spørgsmålet om etablering af en fælles nordisk institution op igen (beslutningspunkt 5). EK-FJLS (eksekutiv) har den 21. december 2006 vedtaget den opfølgningsplan som fremgår af bilag 1.

I henhold til punkt 5 i implementeringsplanen skulle der arbejdes videre frem mod ministermødet 2007 med det formål at videreudvikle og fremlægge forslag til en fremtidig nordisk institution for genetiske ressourcer.

Genorganiseringsgruppen, som bestod af Finland, NMRS og Norge, havde ansvaret for den videre proces. Gruppen bestod af formand Ilkka Ruska (Finland), Tuula Pehu (Finland), Per Harald Grue (Norge), Elisabeth Koren (Norge), Tryggvi Felixson (NMRS) og Lise Lykke Steffensen (NMRS).

Frem mod ministermødet den 28. juni 2007 blev der arbejdet med at videreudvikle og fremlægge forslag til en fremtidig nordisk institution for genetiske ressourcer. Finland, Norge og ministerrådssekretariatet havde ansvaret for at fremlægge forslag for EK-FJLS og MR-FJLS. Gruppen lagde stor vægt på kommunikation og inddragelse i processen. I arbejdet med den fremtidige organisation blev alle interessenter løbende orienteret og inddraget i processen. Der vil fortsat i arbejdet blive lagt stor vægt på at sikre en løbende information og god kommunikation.

Der vedhæftes en oversigt over de høringer og møder, der har været i forbindelse med arbejdet med opfølgningen af ministerbeslutningen, som bilag a.

2. Beskrivelse af nuværende organisering af det nordiske arbejde med genetiske ressourcer

Nordisk Genbank (NGB)

Nordisk Genbank (NGB), som blev etableret i 1979, er beliggende i Alnarp, Sverige, og har (ca.)18 medarbejdere på nordisk kontrakt og ca. 25 medarbejdere i alt. Konstitueret direktør er Erling Fimland. Bestyrelsen har i alt 5 medlemmer, et fra hvert nordisk land samt 5 suppleanter. NGB er en nordisk institution, som er projektbaseret og har en række arbejdsgrupper, hvor medlemmerne samarbejder med NGB´s eksperter.

Ifølge vedtægterne har NGB som hovedformål at være et regionalt centrum for vækstgenetiske ressourcer. NGB´s fire arbejdsområder er bevarelse, udnyttelse, vidensoverførsel og ekspertbistand. NGB har et centralt frølager, hvor alt indsamlet materiale er lagret under betryggende former. Som en ekstra sikkerhed findes et sikkerhedslager på Svalbard. Bevarelse af frugt- og bærmaterialet samt vegetativt formeret materiale sker nationalt i samråd med NGB.

Nordisk Genbank Husdyr (NGH)

Nordisk Genbank Husdyr (NGH), som blev etableret i 1984, er beliggende i Ås, Norge. Administrationen udgøres af 1 person samt direktør Erling Fimland. Bestyrelsen har 5 medlemmer, et fra hvert nordisk land, samt 5 suppleanter. NGH er et rammestyret projekt og et samarbejdsorgan, som arbejder netværksorienteret.

Ifølge vedtægterne har NGH til formål at dokumentere og bevare den genetiske variation hos dyr, primært hos husdyr og landbrugsdyr i Norden. NGH´s rolle er først og fremmest at være et informations- og videnscenter og at arbejde for at sikre bæredygtig forvaltning af husdyrgenetiske ressourcer i Norden. Ansvaret for det praktiske arbejde på området ligger hos nationale genressourceudvalg og avlsorganisationerne.

Nordisk Skovbrugs Frø- og Planteråd (NSFP)

Nordisk Skovbrugs Frø- og Planteråd (NSFP), som har samarbejdet i over 35 år, er et nordisk samarbejdsorgan, som består af 2 medlemmer fra hvert af landene Danmark, Finland, Norge og Sverige. Island kan til Rådet udpege 1 eller 2 medlemmer. Rådet udpeger blandt sine medlemmer en formand og næstformand, og har en deltidssekretær som fra 1. juli 2007 vil være placeret ved Norsk Genressurssenter, Ås, Norge. Formand er Ivar Ekanger fra Norges Landbrugs- og Matdepartement.

NSFP er et projekt og et samarbejdsorgan, der fungerer som et nordisk netværk inden for frøforvaltning og planteskoledrift (og dermed også genressource spørgsmål). Rådets arbejde bygger på et netværk i hvert land. Formålet med NSFP er at bidrage til at fremme og forbedre skovbrugets frø- og planteforsyning i de nordiske lande. Størstedelen af NSFPs engagement er knyttet til frø (modning, sanking, lagring, kvalitetsforbedring mv.) og planteskoledrift for det nordiske produktionsskovbrug. Den kompetence, som dette kræver, har samtidig bevirket, at NSFP var den logiske arena på nordisk niveau; også når det gælder mere specifikke genressource spørgsmål for skovsektoren.

Nordisk Skovgenetisk Netværk er en gruppe under NSFP og har 5 medlemmer. Tore Skrøppa, Norsk Genressource Center, er formand for det skovgenetiske netværk.

Nordisk Genressourceråd

Nordisk Genressourceråd er et samarbejdsorgan mellem Nordisk Ministerråds jord- og skovbrugs- og miljøsektorer. Genressourcerådet behandler genressource-spørgsmål af strategisk og politisk betydning. I rådet sidder to medlemmer pr. land samt repræsentanter for de selvstyrende områder. Rådet er grundlagt foråret 2001. Formand for nordisk genressource Råd er i 2007 Marina von Weissenberg fra Miljøministeriet, Finland.

Det overordnede mål for Nordisk Genressourceråd er at udgøre et forum for strategisk diskussion af spørgsmål om genetiske ressourcer og dermed bidrage til opfølgningen af den reviderede strategi "Bæredygtig udvikling - en ny kurs for Norden", samt opfølgning af de målsætninger, som blev fastsat i sektorernes handlingsprogrammer samt strategier for perioden 2005-2008.

3. Opfølgning på ministerbeslutning pkt. 2 - 4 fra Ministermødet i Svolvær 2006

Oversigten "Forslag til opfølgning af ministerbeslutning om det fremtidige nordiske samarbejde om genetiske ressourcer 2006" af 21. dec.2006 (bilag 1) indeholder endvidere følgende punkter:

Pkt. 2 "Forhold mellem Nordisk Genressource Råd (NGR) og øvrige organisationer"

Den 26. januar 2007 blev afholdt et møde mellem NMRS, det finske formandskab, Nordisk Genressourceråd, NGB, NGH og NSFP om Nordisk Genressourceråds mandat.

Ifølge referatet fra mødet (bilag 2) var der enighed om at se den nye institution NordGen som en samlet ramme for de nuværende institutioner og samarbejdet i NGB, NGH, NSFP og Genressourcerådet (NGR).

Det blev konkluderet, at der er behov for en revision af NGR´s mandat, men at det må afvente mandatet for NordGen. NGR vil eksistere uanset NGR´s tilknytning til NordGen. Det finske formandskab vil sørge for en videre debat i NGR.

Pkt. 3 "Videreudvikle det praktiske samarbejde mellem NGR, NGH, NGB og NSFP"

NMRS' økonomiafdeling har udarbejdet et notat om "Kortlægning af ressourceforbruget i de nu eksisterende netværk og genbanker på området for genetiske ressourcer" (bilag 3). Ressourceforbruget er udarbejdet på baggrund af en workshop med NGB, NGH og NSFP.

Det konkluderes, at der i dag totalt benyttes ca. 8 årsværk til administration, og at der sandsynligvis vil være mulighed for en rationalisering af administrationen i den nye institution.

Pkt. 4 "Tæt opfølgning - bedre samordning og samspil (se igennem fuldmagter og vedtægter på tværs af sektorer m.v.)

NMRS har udarbejdet et notat "Gennemgang af styringsgrundlaget i Nordisk Genbank (NGB), Nordisk Genbank Husdyr (NGH) og Nordisk Skovbrugs Frø- og Planteråd (NSFP)" af 19. marts 2007 (bilag 4). Ministerrådet har endvidere udarbejdet et "Skema over ligheder og forskelle i NGB, NGH og NSFP ud fra styrings- og planlægningsdokumenter" (bilag 5). Gennemgangen bidrager til at tegne et billede af, hvilken indsats det videre arbejde skal fokusere på; både for at opnå en god proces og et tilfredsstillende resultat.

I notatet peges bl.a. på:

- NGB er en institution med klart defineret nordisk virksomhed, NGH og NSFP er i princippet tidsbegrænsede.
- Både NGB og NGH har bestyrelser med klart ansvarsområde, hvor ansvarsområdet for NSFP´s råd ikke er nærmere uddybet i styrings- og planlægningsdokumenter.
- I både NGB og NGH er det hhv. institutionslederen og direktøren, der har ansvaret for den daglige drift og ledelse. I NSFP er den daglige og administrative drift sekretariatets opgave.
- NGB har fagligt fokus på plantegenetiske ressourcer, NHG på dyregenetiske ressourcer og NSFP et afgrænset fokus på skovforyngring, frø- og planteforsyning og skovgenetiske ressourcer.
- NGB satser på information, teknik og samarbejde, NGH på formidling og kommunikation, samarbejde og netværk, og NSFP på kommunikation, netværk og at øge almene kompetencer i det nordiske netværk inden for frøforvaltning og planteskoledrift (og dermed også genressource spørgsmål).

Af ligheder kan således nævnes, at NGB og NGH er begge genbanker, NSFP har også bevaringsindsats som element, at alle har fokus på både Norden og nærområderne, EU og andre internationale sammenhænge, og alle anser kommunikations- og informationsindsats som vigtig, tillige med et stærkt samarbejde og netværk, og at alle anser det for vigtigt at deltage i og videreudvikle forskning, generering af viden og kompetenceudvikling.

4. Forslag til en fremtidig nordisk institution for genetiske ressourcer

I processen frem mod ministermødet blev følgende dokumenter godkendt af EK-FJLS (Eksekutiv):

- Forandringsvision – Visionen angiver hvorfor man ønsker en ny fælles institution NordGen (bilag 6).
- Forslag til beslutninger som angivet i bilag 7 - Dette notat angiver beslutninger til og med ministermødet den 28. juni 2007.
- PP om organisation – Et organisationsdiagram for NordGen (bilag 8).
- Forslag til mandat for Interimbestyrelse for NordGen (bilag 9).

På møde i MR-FJLS den 28. juni 2008 blev følgende dokumenter godkendt:

- Principper gældende for det fremadrettede arbejde med Nordisk Genressource Center
- Formålsparagraf for Nordisk Genressource Center

Genorganisationsgruppen indstillede til MR-FJLS at etablere Nordisk Genressource Center (NordGen) pr. 1. januar 2008 som angivet i ovenstående dokumenter. MR-FJLS godkendte denne indstilling på sit møde den 28. juni 2008. MR-SAM besluttede på sit møde den 5. september 2007, at godkende indstillingen fra MR-FJLS om, at oprette Nordisk Genressource Center den 1. januar 2008.

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

18. juni 2007

Oversigt over møder og høringer om organisering af det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer.

I arbejdet opfølgning af ministerbeslutningen om det fremtidige nordiske samarbejde om genetiske ressourcer, og herunder organisering af det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer, har der været lagt stor vægt på information, kommunikation og inddragelse af alle relevante parter.

Der har været afholdt følgende møder/høringer i perioden 6. juli 2006 – 15. juni 2007:

Dato	Aktivitet	Parter
2006		
1.-2. november	Orientering	EK-FJLS (Jordbrug)
3. november	Drøftelser om konkrete tiltag til opfølgning af ministerbeslutning	Gen-organiseringsgruppen
4.-5. december	Orientering	EK-FJLS (skovbrug)
22. december	Godkendelse af opfølgningsplan	EK-FJLS (Eksekutiv)
2007		
19. januar	Workshop om opfølgning af ministerbeslutningens punkt 3 om administration og økonomi.	Gen-organiseringsgruppen og NGB, NGH, NSFP og NGR
26. januar	Møde om opfølgning af ministerbeslutningens punkt 2 om NGR's rolle.	Gen-organiseringsgruppen og NGB, NGH, NSFP og NGR
Januar/februar	Indhentning af baggrundsoplysninger fra de nordiske genorganisationer.	NMRS, NGB, NGH, NSFP og NGR
28. februar	Status om fremdrift	EK-FJLS (Eksekutiv)
22. marts	Status om fremdrift	EK-FJLS (Skovbrug)
23. marts	Møde i Gen-organiseringsgruppen. Vedtagelse af fremdriftsplan, organisationsmodel og indstillinger til EK-FJLS og MR-FJLS mm	Genorganisationsgruppen
29.-30. marts	Status om fremdrift og orientering om møde i Genorganisationsgruppen og om kommende høring.	EK-FJLS (jordbrug)
4. april	Skriftlig høring. Udsendelse i høring samt orientering om arbejdet med genorganisering. Svarfrist til den 17. april for bemærkninger.	EK-FJLS (Eksekutiv) EK-FJLS (jordbrug) EK-FJLS (skovbrug) NGB, NGH, NSFP og NGR
23. april	Orientering om arbejdet indkaldelse til møde den 7. maj	NGB, NGH, NSFP og NGR Genorganisationsgruppen

25. april	Møde. Godkendelse af forandringsvision, model for NordGen og beslutninger til MR-FJLS møde samt første drøftelse af formål, principper og interimbestyrelse	EK-FJLS (Eksekutiv)
7. maj	Møde med repræsentanter fra bestyrelser/råd for NGB, NGH, NSFP og NGR. Orientering om arbejdet Mulighed for indspil til formål, principper, interimbestyrelse. Der blev udarbejdet rapport herfra	Repræsentanter fra bestyrelser/råd for NGB, NGH, NSFP og NGR. Genorganisationsgruppen
8. maj	Skriftlig høring og orientering. Høring om formål, principper og interimbestyrelse. Svarfrist den 18. maj	EK-FJLS (Eksekutiv) EK-FJLS (jordbrug) EK-FJLS (skovbrug) NGB, NGH, NSFP og NGR
9. maj	Møde med ledelsen for NGB og NGH.	NMRS Ledelsen i NGB og NGH
9. maj	Oprettelse af kontaktgruppe mellem NMRS, ledelse og medarbejdere	NMRS, ledelse og medarbejdere
14. maj	Møde med personalet i de nordiske genorganisationer. Orientering og mulighed i workshop at komme med indspil og spørgsmål. Rapport udarbejdet herfra	NMRS, Ledelse og medarbejdere i de nordiske gen-organisation
14. maj	Oprettelse af Web-side med dokumenter, spørgsmål og svar på www.norden.org	NMRS
24. maj	Skriftlig høring og orientering. Høring om formål, principper og interimbestyrelse. Svarfrist den 6. juni	NGB, NGH, NSFP og NGR
25. maj	Møde mellem NMRS og formand og sekretær for NSFP om kommunikation og arbejdet med genorganisering.	NMRS og formand og sekretær for NSFP
31. maj	Orientering og status. Mulighed for indspil til formål, principper og interimbestyrelsen.	EK-FJLS (jordbrug og skovbrug)
8. juni	Skriftlig høring og indstilling af medlemmer til Interimbestyrelsen. Svarfrist den 15. juni	EK-FJLS (Eksekutiv) Orientering EK-FJLS (jordbrug) og EK-FJLS (skovbrug) samt NGB, NGH og NSFP
14. juni	Skriftlig høring og orientering. Høring om formål, principper og baggrundsrapport. Svarfrist den 20. juni	EK-FJLS (Eksekutiv) Orientering EK-FJLS (jordbrug) og EK-FJLS (skovbrug) samt NGB, NGH og NSFP

Møder i bestyrelserne for NGB og NGH samt i rådene for NSFP og NGR er ikke medtaget i oversigten. Genorganiseringsarbejdet har med enkelte undtagelser været fast dagsordenspunkt på møderne i NGB, NFSP, NGH og NGR siden sommeren 2006.

EU's Maritime politik og Norden

1. Forstærket opmærksomhed på klodens oceaner

I de seneste år har der været en klar udvikling i erkendelsen af oceanernes betydning for livet på jorden. Ikke kun erkendelsen af, at oceanerne spiller en kritisk rolle for klodens klima, men også en erkendelse af, at oceanernes miljøtilstand er utilfredsstillende, og at oceanernes ressourcer er begrænsede.

Det var først i 60'erne gennem den Nordatlantiske sildebestands kollaps, at det gik op for fiskerne, at havets fiskeressourcer er begrænsede og reelt kunne nedfiskes. Det faktum, at omtrent 80 % af forureningen i havet stammer fra landbaserede forureningskilder, har medvirket til en større erkendelse af, at arbejdet med at formindske forureningen og beskytte havet er en opgave, som vedrører mange landbaserede aktiviteter.

Imens har der været stor vækst i de sektorer, som har økonomiske aktiviteter i oceanerne og heraf følgende forureninger. F.eks. er skibstrafikken stærkt øget, udnyttelsen af olie og gas har også stået for en enorm vækst, og det samme gælder opdræt af laks. Lokalt har der været problemer med planlægning af arealanvendelse af havet til forskellige aktiviteter, som har modstridende interesser.

Den globale erkendelse af behovet for forvaltning af oceanerne er gået i retning af ,at regeringerne i større grad skal se oceanernes problemer i en helhed. Et udtryk for dette er præamblen til Havretskonventionen[1] fra 1982, hvor der står, at landene er bevidste om *"at havområdernes problemer er tæt forbundne og skal betragtes som en helhed"*

Siden Havretskonventionens ratificering er helhedstænkningen kun blevet forstærket, senest i "Johannesburg plan of Implementation of the Summit on Sustainable Developmen" fra 2002, hvor der konkluderes, at sikring af bæredygtig udvikling af oceanerne forudsætter effektiv koordinering og samarbejde.

2. EU's grønbog om Maritim politik

Udvikling af holistiske strategier for bæredygtig udvikling af oceanerne er på dagsordenen. Australien, Canada, USA, Japan og andre lande har gennemgået nationale processer med dette formål. Også Norge har gennem en forvaltningsplan for Barentshavet udviklet marine strategier, som bygger på helhedstænkning.

EU Kommissionens formand Barroso nedsatte en styringsgruppe, bestående af 10 kommissærer og en taskforce i 2005 med det formål at udvikle en maritim politik for EU. Grønbogen *Towards a Maritime Policy for the Union*[2] blev lanceret i juni 2006.

Det overordnede formål med Grønbogen var at invitere til en bred debat om en fremtidig maritim politik for EU.

---

[1] United Nations Convention on Law of the Sea (UNCLOS)

[2] Grønbogen findes på http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy_en.html#com
Websiden indeholder også baggrundsdokumenter til Grønbogen og samtlige skriftlige høringssvar som er modtaget.

Ifølge Grønbogen skal den fremtidige maritime politik bygge på eksisterende EU politikker og strategier: Lissabonstrategien for økonomisk vækst, Gøteborgstrategien for bæredygtig udvikling og EU' marine miljøstrategi. Politikken skal således fremme udvikling i de maritime sektorer økonomisk, socialt og miljømæssigt.

Den maritime politik bygger på en holistisk tilgang til havforvaltning og lægger op til en række tværsektorielle temaer, som reflekterer de enkelte sektorers fremtidige udfordringer.

3. Grønbogens høringsproces

Grønbogen var til offentlig høring i ét år frem til 30. juni 2007. I denne periode har der været afholdt ca. 200 konferencer, workshops mm., og der er indgivet 487 skriftlige høringssvar. Alle 5 nordiske lande har indgivet høringssvar på regeringsniveau.

Ingen gruppering i Nordisk Ministerråd har indgivet høringssvar og der er heller ikke blevet afholdt nogen event om Maritim politik i regi af Nordisk Ministerråd i høringsperioden. Nordisk Råds miljø- og ressourceudvalg har afholdt et miniseminar om EU's Maritime politik i 2006 i forbindelse med et udvalgsmøde i Stockholm.

Ved gennemgang af de nordiske regeringers høringssvar konstateres, at de nordiske regeringer er enige om nytten af en holistisk maritim politik i EU, som bygger på en holistisk tilgang til oceanerne. Regeringerne er også enige om, at en maritim politik skal fremme den økonomiske vækst i sektorerne og skabe flere jobs. Udviklingen skal baseres på den marine miljøstrategi som skal bidrage til et godt og sundt havmiljø.

Citater fra regeringernes høringssvar:

Danmark: "Given the great importance of the maritime sector to the Danish society, Denmark is positive towards the goal of forming a holistic maritime policy.....The development of a holistic maritime policy for Europe should aim at growth and more and better jobs, thus helping to stimulate and ensure a strong, growing, competitive and sustainable maritime economy in harmony with the marine environment."

Finland: "On a general level, Finland supports the Commission's targets related to the joint Maritime Policy. The maritime Policy must be based on sustainable development, taking equally into account the social, economic and environmental considerations of society"

Island: "Iceland welcomes the EU's Green Paper, *Towards a Future Maritime Policy of the Union*, and the EU's intention to develop an Integrated Maritime Policy. It is important to dress the various aspects of policy relating to the sea in a holistic and ambitious manner, as the EU has done with the Green Paper.

Norge: "Norway welcomes the initiative for an EU maritime policy based on holistic and integrated management og the seas and including all relevant sectors.....The approach should rest firmly on the two pillars identified in the Green Paper; The Lisbon Strategy and improvement of the status of the ocean itself"

Sverige: "Sweden welcomes the Commission's initiative for a common maritime policy integrating economic, social and environmental objectives. Sweden also supports the fact that the Commission stresses that common initiatives can only come into question where a clear European added value can be demonstrated"

4. EU's blå bog om Maritim politik (action plan)

EU Kommissionen fremlagde den 10. oktober en blåbog om Maritim Politik som opfølgning af høringsprocessen. Det er to meddelelser fra kommissionen

og to medfølgende dokumenter[3]. Det centrale dokument er den såkaldte blå bog om Maritim Politik (Action Plan)

Den 12. december 2007 vil dokumentpakken blive behandlet i Europaparlamentet.

Målene for en fremtidig maritim politik i EU er ambitiøse. Det er at maksimere bærekraftig brug af hav og søer, opbygning af et kundskabs- og udviklingsgrundlag for den maritime politik, skabe den højeste livskvalitet i kystregionerne, fremme Europas lederskab i internationale maritime anliggender og fremme synligheden af "det maritime Europa."
Blåbogen kan betragtes som et første skridt på vejen til disse mål og mod udviklingen af en helhedsorienteret maritim politik i EU. Dette er en proces som vil tage flere år, og Kommissionen vil fortsætte samarbejdet med myndighederne i medlemslandene og andre berørte parter.

I kommissionens meddelelse introduceres de fem grundlæggende principper for EU' s maritime politik:

Integreret tilgang.	En integreret tilgang vil kunne knytte forskellige eksisterende sektorpolitikker sammen og dermed skabe synergi mellem politikken og økonomiske aktiviteter.
Økosystem tilnærmelse.	De maritime aktiviteter bør udvikles således, at de hverken separat eller kumulativt truer økosystemerne
Subsidiaritet.	Tiltag på fællesskabsniveau bør kun ske, hvor der findes en ægte "added value".
Stakeholder deltagelse.	Der er et udstrakt behov for deltagelse af og dialog med stakeholders, som er involveret i maritime aktiviteter
Dynamisk udvikling.	Den integrerede tilgang vil udvikle processen progressivt og medføre kollektiv lærdom til alle involverede partnere

Kommissionens blå bog om EU's maritime politik indeholder hovedelementerne i den nye integrerede Maritime Politik. Den indeholder en lang række konkrete forslag til handling, som skal medvirke til realiseringen af visionen om EU's have. Disse handlinger er fordelt på syv aktionsområder, som kort skal redegøres for. I det omfang der findes nordiske aktiviteter, som støtter/underbygger EU's aktionsplan, vil de bliver nævnt.

1. Integreret maritim forvaltning
(Integraded approach to Maritime Governance)

Kommissionen vil se på muligheden for at udvikle fællesskabets Maritime Politik med henblik på koordinering på tværs af sektorerne for således at sikre, at der bliver taget hensyn til interaktioner mellem sektorerne.

På samme måde anbefaler Kommissionen landene at opbygge integrerede maritime politikker.

Kommissionen vil også se på reguleringsmæssige hindringer i EU systemet og udarbejde en liste over disse.

[3] COM(2007) 574 provisional version, COM(2007) 575 provisional version, SEC(2007)1278 provisional version og SEC(2007) 1280 provisional version.

Kommissionen vil foreslå etablering af netværk om bedste praksis mellem maritime stakeholders, for således at højne den kollektive viden om havforvaltning.

Norden har i længere tid drøftet integreret havforvaltning, specielt inden for miljø- og fiskeriforvaltning. Der er foretaget flere sammenlignende analyser af Nordisk fiskeriforvaltning, og under Islands formandskab i 2004 afholdtes en international konference "Ocean Governance". Norge har udviklet Forvaltningsplan Barentshavet og vil sandsynligt fortsætte processen på andre havområder. Island har udviklet en strategi for det islandske havområde (Hafið).

2. Redskaber for integreret politik
(Tools for Integrated Policy-Making)

Der skal udvikles et marint observations- og datanetværk, som skal samle og koordinere de eksisterende fragmenterede datasystemer i EU, som er nødvendige data for forvaltningerne, forskningsmiljøerne, kystvagter mm. Dette netværk forventes også at have stor betydning for klimaforskningen.

EU vil også gennemgå hele overvågningssystemet på det marine område, med det formål at forstærke denne gennem en større integration/samarbejde.

Den stadig større konkurrence om marine områder nødvendiggør en velfunderet fysisk planlægning af EU-havene. Marine Spatial Planning (MSP) skal udvikles som det primære instrument i løsningsmodeller for disse udfordringer.

Norden har et stærkt netværk vedrørende MSP. Det nordiske netværk har en central rolle i de to EU projekter, som arrangerede den store konference i Spanien om Marine Protected Areas i september 2007.

3. Maksimere bæredygtig udnyttelse av havet
(Maximising the Sustainable Use of the Oceans and Seas)

Dette temaområde dækker de økonomisk aktive sektorers udvikling og deres interaktioner med det marine miljø. Shipping, EU-havne og skibsværftsindustri er i rivende udvikling. Kommissionen vil fremlægge et fremtidsstudie af maritim transport i sin helhed i forkant af en hvidbog om EU's fremtidige maritime transport.

Kommissionen vil styrke karrieremulighederne for sømænd, idet det konstateres, at en konkurrencedygtig udvikling på området er betinget af højt kvalificerede skibsbesætninger.

Kommissionen vil følge drøftelserne i IMO[4] vedrørende emissioner fra skibe samt lancere en strategi for ophugning af skibe.

De internationale drøftelser angående beskyttelse af marine miljøer og biodiversitet uden for national jurisdiktion skal følges. Disse drøftelser foregår i mange globale og regionale fora. I tillæg til dette vil kommissionen lancere en strategi for biodiversitetsbeskyttelse gennem oprettelse af marine beskyttelsesområder (MPA).

EU vil øge satsningen på bekæmpelse af klimaforandringer, både med reduktion af kuldioxid med off-shore "Carbon Capture and Storage (CCS) og ved at satse på udvikling af adaptive strategier for kystnære områder, katastrofeberedskab og tilpasninger til klimatiske ændringer.

---

[4] IMO= International Maritime Organisation

Kommissionen vil se på fiskernes arbejdsforhold ombord på skibene med det formål at formindske ulykke/skade frekvensen.

Den stigende maritime turisme skal følges, og Kommissionen vil specielt se nærmere på turismen på havet (cruise og leisure boating)

Økosystemtilnærmelsen skal styrkes i EU's fiskeri, og Kommissionen vil udgive en meddelelse vedrørende brugen af økosystemtilnærmelsen i forbindelse med CFP[5]. I tillæg hertil vil EU udvikle en politik vedrørende udsmidning af fisk (discard).

Kampen mod IUU-fiskeri[6] skal fortsættes, og i forbindelse hermed vil Kommisionen udvikle et forvaltningsmæssigt instrument i kampen mod IUU, som kan dækkes af fællesskabslovgivningen.

Kommissionen vil foreslå lovmæssige foranstaltninger på fællesskabsbasis for at kunne regulere destruktiv fiskeripraksis, f.eks. bundtrawling.

Norden har opbygget stærk international ekspertise på flere af de miljømæssige og fiskerimæssige problemstillinger, som nævnes i afsnittet. Det nordiske MSP-netværk kan levere den nødvendige kundskab i drøftelserne vedrørende beskyttelse af biodiversitet uden for national jurisdiktion samt i strategi drøftelserne angående oprettelse af MPA'er

Nordisk fiskeriforvaltning kan - som det også blev stadfæstet på Ministermøde (MR-FJLS) i Pori i juni 2007 - levere bæredygtige løsningsforslag til udsmidningsproblematikken, udvikling af mere miljøvenlige redskaber og ikke mindst til løsninger i kampen mod IUU-fiskeri.

4. Kundskabsopbygning og innovations grundlaget for den maritime politik
(Building a Knowledge and Innovative Base for the Maritime Policy)

En integreret maritim politik må baseres på solid viden om oceanernes dynamik, og hvordan disse bedst kan forvaltes. Der er ingen tvivl om, at der er et enormt behov for intensiv forskning for bedre at kunne forstå oceanografiske og økologiske problemstillinger, som er forbundet med udnyttelse af havenes fornybare ressourcer samt forurening af havene.

De marine sektorer udvikler kontinuerligt ny viden om forureningskontrol, udnyttelse af fornybare ressourcer, dyb-havs minedrift, shipping, blå bioteknologi og viden om en lang række andre maritime erhvervsmuligheder.

Den integrerede maritime politik nødvendiggør en tæt forbindelse mellem forskning og teknologiudvikling samt en fælles udviklingsplatform, som kan udgøre kundskabsbasen i den Maritime Politik.

Kommissionen vil derfor tage initiativ til at udvikle en maritim forskningsstrategi, som skal

- udvikle marine partnerskaber,
- se nærmere på støtte til den forskningsmæssige infrastruktur (forskningsskibe, databaser, kapacitetsudbygning etc.),
- identificere temaer, som vil drage fordele af en tværgående tilgang
- identificere procedurer og instrumenter, som er bedst egnede til den finansielle støtte
- forslå bedst egnede instrumenter til denne strategiudvikling (foresightsmekanismer, konferencer mm)

Parallelt med denne strategiudvikling forbereder Kommissionen lancering af de første "calls for proposals" under 7. Rammeprogram.

---

[5] CFP= Common Fisheries Policy

[6] IUU-fiskeri = illegal, ureguleret og urapporteret fiskeri

Norden kan umiddelbart bidrage med to aktuelle initiativer som kan støtte op om EU's strategiudvikling. Det ene er workshoppen "Is there a Future in Nordic Seafood Research", som pegede på flere strategiske aspekter ved udviklingen af den fremtidige seafood-forskning.

Endvidere er Nordforsk, NICe og Nordisk Arbejdsgruppe for Fiskeriforskning i fællesskab i gang med et foresight studie omkring de marine sektorers strategiske udviklingsmuligheder. Dette arbejde kan med fordel inddrages i EU-processen.

5. Levere højeste livskvalitet i de kystnære samfund (Delivering the Highest Quality of Life in Coastal Areas)

De kystnære regioner genererer 40 % af EU's bruttonationalprodukt og omfatter også 40 % af EU's befolkning. Der forventes en kraftig øgning i de maritime sektorers aktiviteter i lyset af globaliseringen, hvilken indebærer en forøget opmærksomhed på kvaliteten af livet i kystnære områder.

I denne forbindelse ønskes en større gennemsigtelighed i projektstøtteordninger i kystnære regioner, som kan medvirke til at sprede viden om "best practice" mellem kystregionerne. Kommissionen vil også initiere netværk mellem de mest perifere kystsamfund for ad denne vej at afhjælpe isolation og fremme bæredygtig udvikling i disse samfund.

Kommissionen konstaterer en kritisk mangel på troværdige socioøkonomiske data fra de kystnære regioner, som kan danne grundlag for politiske og strategiske initiativer. Dette skal kortlægges og afhjælpes.

6. Fremme europæisk ledelse på det maritime område (Promoting Europe's Leadership in Maritime Affairs)

EU's profil i internationale fora og relationer til partnere skal undersøges og vurderes. Denne undersøgelse skal danne grundlag for mere detaljerede refleksioner over EU's rolle og positioner i international kontekst.

Kommissionen vil udarbejde en database over medlemsstaternes ratificering af internationale aftaler.

I erkendelse af at havene ingen grænser har, vil Kommissionen - med udgangspunkt i den maritime politik - tage initiativ til samarbejde med tredje lande, med hvilke EU deler havområder. For Norden vil rammerne i EU's nordlige dimension danne grundlaget for samarbejdet. Kommissionen vil også udarbejde en rapport vedrørende strategiske emner relateret til det Arktiske hav

7. Øge synligheden af det maritime Europa (Raising the Visibility of Maritime Europe)

Udviklingen af nye tankesæt og innovative mekanismer vil i stor udstrækning være afhængig af kollektiv læring og at integrere "best practice". Stakeholders udgør en væsentlig styrke i den maritime politik, og Kommissionen vil derfor etablere netværk af stakeholders af forskellig observans (marin kulturarv, maritime clusters, kystregioner, øer, etc.)

Kommissionen vil videreføre dens webside med fremdrift på alle sager i den maritime politik.

Endvidere foreslår Kommissionen, at der etableres en "Europæisk maritim dag", årsberetninger angående udvikling af den maritime politik, Maritime priser, atlas of the sea m.v.

5. Nordiske perspektiver i forhold til EU's aktion plan

Det fremgår af ovenstående, at EU Kommissionen er i gang med at søsætte et meget bred og ambitiøs plan, som indeholder over 50 konkrete aktiviteter, som tilsammen skal realisere visionen om den Maritime politik. Inden for de næste to år vil vigtige milepæle i planen, i form af meddelelser, køreplan osv., være realiseret.

I gennemgangen af EU planen har redegørelsen påpeget nordiske initiativer, som matcher de initiativer, som Kommissionen har tænkt at starte nu. Norden kan i forlængelse af de nævnte initiativer med fordel indgå i positivt samarbejde om væsentlige komponenter i EU' maritime politik til gavn for alle parter.

Den grundlæggende styrke, som findes i Nordisk Ministerråd, er den tværgående tænkning og erfaringer med etablering og opfølgning af tværsektorielle initiativer og programmer. Denne styrke vil kunne danne grundlag for et yderst konstruktivt samarbejde med Kommissionen.

Et hurtigt blik på Ministerrådets marine satsninger giver følgende:

MR-U	Forskerskolen Nordic marine Academy (sammen med fiskerisamarbejdet) ét Nordic Center of Excellence med marine elementer, en Nordic master på marine økosystemer og klima
MR-FJSL	Hele fiskersamarbejdet har primært fokus på det marine område. Ca. 20-30 projekter årligt dækkende oceanografi og klima, havbiologi, fiskeribiologi, sociologi og økonomi. Et aktuelt foresightstudie angående marine sektorer i samarbejde med Nordforsk og NICe er igangsat.
MR-NER	Regionalsamarbejdets NORA har marine ressourcer som ét af tre indsatsområder. Kvarkensamarbejdet har projekter på sæl. NICe har flere fiskeriprojekter inden for fisk som fødevare. Arbejder med yderligere marine satsninger
MR-M	Flere marine projekter i regi af Hav og Luftgruppen og Miljø-Fiskerigruppen (sammen med Fiskerisamarbejdet)
MR-SAM	Marine projekter i puljen vedrørende Bæredygtig Udvikling og i det Arktiske program

Oversigten er ikke udtømmende, og der er utvivlsomt mange flere projekter i NMR, som kunne høre hjemme i oversigten. Men oversigten tilkendegiver, at mindst 5 Ministerråd er involveret i marine aktiviteter.

Der foreligger en unik og aktuel mulighed for at udnytte nordiske styrker til at påvirke processerne i EU.

Selve den maritime politik dækker en bred vifte af ressortområder, hvor de nordiske lande allerede samarbejder gennem regelmæssige kontakter, dels bilateralt dels gennem diverse internationale fora. Nordisk Ministerråd vil nu drøfte, om der er behov for, og i givet fald hvordan ministerrådet kan spille ind i kommende drøftelser vedrørende EU's Blue Paper med konkrete erfaringer i medfør af de oven for anførte eksisterende marine programmer og aktiviteter. Ministerrådene bør samtidig tilstræbe sammenhæng i sine marine programmer, så de trækker i samme retning.

DOKUMENT 22

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Till

Kopia

Från
Nordiska ministerrådets sekretariat

Ämne
Ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området

24 oktober 2007
07-01297-1

Redogörelse om förslag till ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området

Som ett led i moderniseringen av strukturen i Nordiska ministerrådet beslutade Ministerrådet för social och hälsopolitik (MR-S) på ministermötet den 11-12 juni 2006 att anmoda Ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÄK-S) om att igångsätta en genomgång och värdering av de sex institutioner och två samarbetsorgan som finns på området.

Grundtanken med genomgången av institutionerna och samarbetsorganen var att säkra en större effektivisering på området och en mer målinriktad insats på de prioriteringsområden som finns inom social- och hälsofrågor. En ytterligare målsättning var att förbättra institutionernas roll att fungera som redskap för ÄK-S för att uppnå politiskt uppsatta mål inom ramen för nordisk nytta.

För att genomföra utredningen anlitades en extern expert, Brit Denstad.

Utredningsperson Britt Denstad gav sitt förslag den 15.5.2007, enligt vilket hon föreslår att institutionerna minskas från 6 till 5. Samarbetsorganen Nososko och Nomesko samt tidskriften Social – och hälsovårdsnytt i Norden föreslås fortsätta som förut.

ÄK-S diskuterade på ett extra möte den 29 maj Brit Denstads modell inför ministermötet i juni.

Diskussionen om institutionsanalysen fortsatte under mötet av de nordiska social- och hälsovårdsministrarna i Finland den 11-12 juni 2007, där även önskan om tillsättning av en organisationskommitté lyftes fram. Det har sedan MR-S mötet i juni hållits ett extraordinärt ÄK-S möte den 6 september om institutionsgenomgången samt ett ordinärt ÄK-S möte den 10-11 oktober, där bland annat institutionsgenomgången var en av punkterna på dagordningen. Institutionerna har hållits väl informerade om processen genom ett möte mellan det finska ordförandeskapet, sekretariatet och direktörerna för de nordiska institutionerna på det social- och hälsopolitiska området i direkt anslutning till det extraordinära ÄK-S mötet den 6 september. Information om den framtida institutionsstrukturen på det social- och hälsopolitiska området gick ut till institutioner och samarbetsorgan samt deras styrelser även den 12 oktober.

Det har också förts en dialog om institutionsgenomgången med välfärdsutskottet. Avdelningschef för det social- och hälsopolitiska området på Nordiska Ministerrådet, Kristian Birk, var med på välfärdsutskottets möte

den 25 september och informerade om arbetet med institutionsgenomgången. Brit Denstads rapport har även varit på skriftlig remiss hos Nordiska rådets välfärdsutskott.

Ämbetsmannakommittén har förhandlat sig fram till ett förslag på en ny struktur bestående av två institutioner, den ena med fokus på folkhälsoområdet och den andra med fokus på det socialpolitiska området. Enligt förslaget kommer folkhälsoområdet ha kvar *NHV* som en institution med verksamheten fortsatt placerad i Göteborg. Förslaget anger även att på det sociala området bör de sociala institutionerna, *NSH* (inkl. *NUH*), *NOPUS, NUD* och *NAD*, sammanslås till en institution och få ett nytt namn och en ny styrelse, med huvudsäte i Stockholm. Fram tills det efter förslag från en ny styrelse eventuellt beslutas något annat kommer NUD:s verksamhet även fortsättningsvis bedrivas i Dronninglund, NOPUS' verksamhet bedrivas i Malmö, samt NAD:s och NUH:s verksamheter i Helsingfors.

NIOM föreslås kvarstå som en enskild enhet. Det har diskuterats huruvida NIOM ska omvandlas från en nordisk institution till ett samarbetsorgan. NIOM:s styrelse ställer sig positivt till detta. Sekretariatet kommer i samarbete med NIOM:s styrelse att göra en utredning om konsekvenserna för NIOM om NIOM omvandlas till ett samarbetsorgan fr.o.m. 2009. Beslut om NIOM:s framtida status fattas av MR-S i juni 2008, samt därefter av MR-SAM.

NOMESKO och *NOSOSKO* föreslås kvarstå oförändrade som projektfinansierade samarbetsorgan med fortsatt placering på Sundhedsstyrelsen i Danmark.

Social- och hälsovårdsnytt i Norden föreslås omvandlad till en webbaserad tidning. Tidningen skall även fungera som en del av folkhälsoinstitutionen och den sociala institutionens dagliga verksamhet. Tidskriften föreslås publicerad på Välfärdsportalen.

På ÄK-S mötet 10 oktober preciserade ministerrådets sekretariat sin uppfattning om att en modell med en institution som bedriver verksamhet i flera nordiska länder innebär juridiska svårigheter enligt det nordiska regelverket, särskilt Rättställningsavtalet för de samnordiska institutionerna. Sekretariatet skriver en promemoria om de rättsliga hindren för den föreslagna modellen och redogör för möjliga förslag på lösningar.

En organisationskommitté föreslås tillsatt för att förbereda verkställandet av den framtida institutionsstrukturen på det social- och hälsopolitiska området. Kommittén skall enligt förslaget, förbereda verksamheten genom att bland annat undersöka de juridiska (inklusive arbetsrättsliga), organisatoriska, ledningsmässiga och ekonomiska förutsättningarna för och konsekvenserna av den föreslagna strukturen. Utifrån den gjorda utredningen kommer organisationskommittén att behandla övriga praktiska problemställningar som blir aktuella på det social- och hälsopolitiska området. Organisationskommittén kommer att påbörja sitt arbete så snart mandatet är godkänt av MR-S och medlemmarna till kommittén har utnämnts nationellt.

Organisationskommittén föreslås genom ÄK-S överlåta ansvaret för upprättandet av en ny institution på det sociala området till en interimsstyrelse när det är praktiskt möjligt i processen. MR-S kommer att fatta ett beslut om förslaget till grundandet av den nya institutionen i samband med utnämningen av interimsstyrelsen. Ärendet kommer därefter under hösten 2008 att behandlas och avgöras av MR-SAM.

Den nya strukturen, som är under utarbetning, föreslås träda i kraft 1 januari 2009.

DOKUMENT 23

Nordiska rådet

Dokument 23

Framlagt av:
Presidiet

J.nr. 07-00127-4

Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i officiellt nordiskt samarbete

Med henvisning til Nordisk Ministerråds redegørelse om øget inddragelse af de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde og godkendelse af det såkaldte Ålandsdokument, udtrykker Nordisk Råd sin støtte til de initiativer Nordisk Ministerråd har truffet beslutning om med henblik på at styrke de selvstyrende områdernes deltagelse i det officielle nordiske samarbejde.

Vidare noterar Nordiska rådet specifikt att Artikel 57 i Helsingforsavtalet angående skriftliga frågor skall tolkas enligt följande: Tillämpningen av Helsingforsavtalet har utvecklats så, att – i de fall frågan gäller de självstyrande områdena – landsstyrena på Färöarna och Grönland samt landskapsregeringen på Åland i realiteten ges rätt att inom ramen för den kompetens man har övertagit, vara adressater för – och att svara på – frågor, rekommendationer och framställningar från Nordiska rådet.

Oslo den 1 november 2007,

Nordiska rådets plenarförsamling

Vedtak

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 1/2007

Tidigare nummer:
A 1379/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens Nærområder

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 25 april 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

at opretholde strenge miljø- og sikkerhedsforskrifter i forbindelse med etableringen af eventuelle nye nukleare anlæg og i forbindelse med drift af samt affaldshåndtering og -deponering fra nye og eksisterende anlæg, institutioner, hospitaler m.m. Dette gælder såvel for landenes egne anlæg og processer som for anlæg i de øvrige Østersølande og Nordens Nærområder – i de sidstnævnte tilfælde gennem aktiv påvirkning af relevante internationale fora og ved bilaterale konsultationer

Köpenhamn den 25 april 2007

Dagfinn Høybråten
President

Frida Nokken
Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 2/2007

Tidigare nummer:
A 1379/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 07-00007-34

Fokus på radioaktivitet i HELCOM's og EU's arbejde

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 25 april 2007 antagit nedanstående framställning efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Framställningen har följande lydelse:

> Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer
>
> > *at* hver for sig og igennem HELCOM- og EU-samarbejdet nøje at overvåge udviklingen for Østersøens radioaktive belastning og at arbejde for, at HELCOM's kommende handlingsplan for Østersøen, BSAP, også indfører målsætninger og virkemidler med henblik på at nedsætte den radioaktive belastning til et ufarligt niveau overalt i Østersøen

Köpenhamn den 25 april 2007

Dagfinn Høybråten	*Frida Nokken*
President	Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 3/2007

Tidigare nummer:
A 1407/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00068-15

Nordisk samordnare för gränhindersfrågor

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 25 april 2007 antagit nedanstående framställning efter förslag av Presidiet.

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att tillsammans med Nordiska rådet instifta en nordisk samordnare för gränshindersfrågor i enlighet med principerna som framförs i betänkandet

Köpenhamn den 25 april 2007

Dagfinn Høybråten
President

Frida Nokken
Rådsdirektør

FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. 4/2007

Tidligere nummer:
A 1405/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00010-7

Forvaltning af Østersøen

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 25 september 2007 antagit nedanstående framställning efter förslag av Miljø- og Naturresurseudvalget.

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

1) *at* - hver for sig og i samarbejde - medvirke aktivt til at få vedtaget en ambitiøs HELCOM Handlingsplan for Østersøen i efteråret 2007. En plan, der med forpligtende landevise reduktionsmål, vil lede til et fælles havområde befriet for overgødskning

2) *at* fremme initiativer, der styrker et integreret syn på forvaltningen af Østersøen; herunder i fortsættelse af EU's havpolitik at medvirke til at udvikle Østersøregionen til et europæisk modelområde for en havforvaltning, der koordinerer hensynene til erhvervsudvikling og miljø

3) *at* fremme og gennemføre de initiativer til at nedsætte belastningen af Østersøen, som er foreslået af den 16. Parlamentariske Østersøkonference i Berlin den 28. august 2007 (se bilag 1 til betænkningen) - dels gennem national lovgivning og implementering, dels gennem initiativer i relevante internationale samarbejdsfora som HELCOM, CBSS og EU

Göteborg den 25 september 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 5/2007

Tidigare nummer:
A 1409/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 07-00110-7

Psykiatrivården i Norden

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 25 september 2007 antagit nedanstående framställning efter förslag av Välfärdsutskottet.

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet utarbetar och ansvarar för en nordisk strategi för psykiatriområdet som kan skapa ett mervärde genom att utgöra en ram för utbyte och samarbete mellan de nordiska länderna.

Strategin ska innehålla insatser på följande områden:

- En kartläggning av situationen på nordisk nivå när det gäller ansvar och tillgången på kompetent personal för att skolan ska kunna ge stöd och hjälp till barn och unga med psykiska problem. Elevhälsovården i skolan har en mycket viktig uppgift för att tidigt upptäcka ett barn med psykiska problem/sjukdom och det *skall* därför finnas tillgång till en välfungerande elevhälsovård där skolpsykolog ingår.
- Bekämpa stigmatiseringen av psykiskt sjuka i samhället och aktivt arbeta för att likställa psykiskt sjuka med somatiskt sjuka i lagstiftningen. Planera och genomföra en gemensam nordisk informations- och upplysningskampanj om denna grupp i samhället. Skolan är en viktig målgrupp för att uppnå ett långsiktigt och hållbart resultat. Under 2008 genomföra en nordisk konferens för brukare, anhöriga, vårdpersonal och beslutsfattare.
- Stimulera och underlätta för ett ökat nordiskt forskningssamarbete inom en rad olika områden som t.ex. diagnostisering och medicinering av barn med ADHD/Damp, vård- och boendeformer för psykiskt sjuka, riskvärdering vid utskrivning och risker för våld.

Nordiska rådet

Fremst. 5/2007

Tidigare nummer:
A 1409/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 07-00110-7

- Initiera en utredning och lämna förslag till ökade statliga och kommunala insatser när det gäller bostad och stöd i vardagen för personer med psykiska handikapp/funktionshinder - ge denna grupp människor möjlighet till en meningsfull sysselsättning och en anpassad boendemiljö. Det finns i dag skillnader i tillgången av mobila team som kan ge stöd och vård i patientens egen hemmiljö.
- Ökat samarbete för att höja kvaliteten i vården genom översyn av kvalitetskrav och metoder och resultat. Behandlingsgaranti för psykiskt sjuka likt det som diskuteras och föreslås i Danmark (och i linje med Rek 17/2006 Väntetider för barn och unga inom psykiatrivården i Norden).
- Nordisk satsning på kompetensutveckling och utbildning av personal inom psykiatrivården som t.ex. specialistläkare samt insatser för att öka statusen för att arbeta inom denna sektor. I t.ex. Danmark blir endast ca 2 procent av en årgång medicinstuderande psykiatriker p.g.a. dålig status och image för detta yrke.
- En nordisk Nollvision enligt den svenska nationella psykiatrisamordnarens förslag; ingen med psykisk ohälsa som kommit i kontakt med psykiatrivården ska skada sig själv eller annan på grund av att denne avvisats eller tappats bort av psykiatrivården.
- Strategin ska presenteras senast den 31 december 2008.

Göteborg den 25 september 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 6/2007

Tidigare nummer:
A 1415/medborger

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 07-00139-4

Vold mot kvinner og barn i nære relasjoner

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 25 september 2007 antagit nedanstående framställning efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at forholde sig til Europarådets kampanje "Stop domestic violence against women" (2006-2008) med at afholde en fælles nordisk konference om temaet.

- Konferencen skal tage udgangspunkt i præsentation og erfaringsudveksling af nationale tiltag hvad angår juridiske og politiske virkemidler, støtte til og beskyttelse af ofrene, dataindsamling og holdningsskabende tiltag som involverer aktiv deltagelse af mænd.
- Nordisk Ministerråd skal på baggrund af eksperternes erfaringsudveksling og identifikation af de vigtigste samarbejdsområder vedrørende bekæmpelse af vold i nære relationer udarbejde et fælles nordisk program med fokus på konkrete initiativer på feltet.

Göteborg den 25 september 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 7/2007

Tidligere nummer:
A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00070-9

Klimainitiativer i Norden og internationalt

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 31 oktober 2007 antagit nedanstående rekommandation efter förslag av Miljø- og Naturresurseudvalget.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

1) *at* samarbejde om en ambitiøs og aktiv nordisk klimapolitisk profil i de internationale fora, der vil fastlægge de kommende års internationale klimaaftaler, jf. Præsidieforslag A 1421/ præsidiet

2) *at* intensivere samarbejdet om gennemførelsen af de nødvendige udslipsreduktioner af klimagasser fra de nordiske lande; bl.a. gennem erfaringsudveksling, udvikling af omkostningseffektive politikker og teknologier, forskningssamarbejde, oplysningskampagner etc.

3) *at* understøtte et nordisk samarbejde om samfundsmæssige tilpasninger til de igangværende og kommende klimaændringer i de nordiske lande; herunder forskning, udvikling af værktøjer til den fysiske planlægning og formidling af praktiske eksempler fra kommuner og regioner, der har gennemført succesfulde tilpasningsinitiativer

4) *at* – gennem aktiv deltagelse i internationale organisationers arbejde og gennem øgning og målrettet anvendelse af nationale midler til udviklingshjælp – understøtte en udvikling i verden, der stopper afskovningen, fremmer den bæredygtige skovdrift og sætter de fattigste og mest klimaudsatte lande i verden bedre i stand til at møde klimaændringerne og til at følge en miljørigtig udviklingsvej

5) *at* arbejde målrettet i internationale organisationer for at fremme etableringen af en global arena, der kan håndtere klimakonflikter og for at fremme et globalt beredskab, der kan håndtere spørgsmålet om klimaflygtninge

Oslo den 31 oktober 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

Nordisk Råd

Rek. 7/2007

Tidligere nummer:
A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00070-9

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 8/2007

Tidligere nummer:
A 1414/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00076-9

Energieffektivisering og brug af vedvarende energi i offentlige bygninger

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 31 oktober 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljø- og Naturresurseudvalget.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* foretage en struktureret informationsudveksling om initiativer i de nordiske lande til at fremme energieffektivisering og anvendelse af vedvarende energi i offentlige bygninger (blandt andet som implementering af EU-direktiv 2006/32/EF)
2) *at* udarbejde et katalog over gode politiske virkemidler og konkrete, vellykkede eksempler på at effektivisere energianvendelsen i offentlige bygninger i Norden og at fremme anvendelsen af vedvarende energi i disse. Kataloget bør distribueres til alle offentlige myndigheder og institutioner i de nordiske lande

Oslo den 31 oktober 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 9/2007

Tidligere nummer:
A 1419/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00210-14

Vedvarende energi og styrkelse af det baltisk-nordiske el-net

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 31 oktober 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljø- og Naturresurseudvalget.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer, sammen og hver for sig,

1) *at* fremme udviklingen og anvendelsen af vedvarende energiformer i Østersøregionen, så disse energikilder styrkes i forhold til de fossile og kernekraftbaserede kilder. Dette gøres bl.a. gennem:

   a. en målrettet regional indsats i forbindelse med gennemførelsen af EU's fælles energipolitik om vedvarende energi og energieffektivisering

   b. en styrkelse af det regionale energipolitiske samarbejde i Østersøområdet, herunder BASREC-samarbejdet, med henblik på udvikling og fremme af den vedvarende energi samt at forbedre energieffektiviseringen i landene

2) *at* arbejde aktivt for at fremme en tættere sammenknytning af el-transmissionsnettene i Norden, Baltikum og Nordeuropa med henblik på at øge forsyningssikkerheden og muligheden for at benytte en bredt sammensat palet af energikilder i regionen

Oslo den 31 oktober 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 10/2007

Tidigare nummer:
A 1421/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00303-11

Nordisk insats till FN's klimatkonferens i Köpenhamn 2009

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet i Oslo den 31. oktober 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* genomföra undervisningsinitiativ för skolelever om klimatförändringar och FN:s klimattoppmöte med start år 2008

2) *at* arrangere en debat med bred folkelig deltagelse om opnåelse af klimamål, med fokus på det individuelle ansvar samt på de sociale konsekvenser af klimaændringer for de mest berørte samfund og mennesker

3) *att* förestå utställnings- och demonstrationsverksamhet angående förnyelsebar energi och miljöteknologi i samband med FN:s klimatkonferens

4) *att* arrangera nordiska *"roundtables"* med de främsta nordiska energiexperterna i syfte att kunna besluta om ambitiösa energimålsättningar för de nordiska länderna

5) *att* igångsätta projekt för att vidareutveckla nya energilösningar i syfte att minska CO_2 utsläpp, samt att vidareutveckla forskningssamarbetet mellan nordiska och globala forskningsmiljöer

6) *att* i budgeten för Nordiska ministerrådet 2008 och 2009 säkerställa nödvändiga ekonomiska resurser för att genomföra planeringen inför FN:s klimatkonferens 2009

Oslo den 31 oktober 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

Nordiska rådet

Rek. 10/2007

Tidigare nummer:
A 1421/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00303-11

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 11/2007

Tidigare nummer:
B 249/kultur

Behandlas i:
Kultur- och utbildningsutskottet

J.nr. 07-00353-13

MR-U:s strategi for utdannings- och forskningsområdet 2008-2010

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- och utbildningsutskottet.

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående rekommendation:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å gjennomføre "Ministerrådsförslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010" under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

Oslo den 1 november 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

1520

REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 12/2007

Tidligere nummer:
A 1413/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00051-13

Økt nordisk forskningssamarbeid

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- og utdanningsutvalget.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å etablere en dialog med de nasjonale forskningsråd om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid, og løsninger på disse, som ledd i videreutviklingen av det nordiske området for forskning og innovasjon

Oslo 1 november 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 13/2007

Tidligere nummer:
A 1425/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00356-7

Nordisk samarbeid om små håndverksfag/ -kulturfag

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- og utdanningsutvalget.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å igangsette en utredning om de små håndverksfagenes situasjon i Norden, og om muligheten for å etablere et nordisk samarbeid om opplæring og utdanning innenfor disse fagene

Oslo 1 november 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 14/2007

Tidligere nummer:
A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00050-10

Rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Velferdsutvalget.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* ta initiativ til en internasjonal avtale som regulerer rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland
2) *å* samarbeide om å øke utdanningskapasiteten av helsepersonell i utviklingsland
3) *å* samarbeide om tiltak for at utviklingsland beholder en større del av sitt helsepersonell hjemme

Oslo 1 november 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 15/2007

Tidligere nummer:
A 1427/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00377-3

Bekæmpelse af menneskehandel

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborger- og Forbrugerudvalget.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* orientere udvalget om ministerrådets igangværende undersøgelse af samarbejdsmulighederne med andre internationale aktører med blik på at kortlægge sammenhængen mellem forlænget ophold for ofrene for menneskehandel og opklaring af bagmandsvirksomhed (jf. rek. 25/2005)

2) *at* udenrigsministrene på Nordisk Råds årlige sessioner redegør (skriftligt eller mundtligt) om initiativer og projekter, der retter sig mod bekæmpelse af menneskehandel i de nordiske og baltiske lande. De årlige redegørelser skal indeholde en status over problemernes omfang samt en oplistning af, hvilke initiativer og projekter ministerrådet vil iværksætte med henblik på at løse problemerne

3) *at* Nordisk Ministerråd prioriterer at afhjælpe de menneskelige konsekvenser af trafficking – f.eks. ved at anvende formandskabspuljen til at yde økonomisk støtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse (*safehouses*) i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel

Oslo, den 1. november 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 16/2007

Tidigare nummer:
A 1408/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 07-00041-6

Ny Nordisk Mat - handels- och gränshinder för livsmedelsindustrin

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet.

Nordiska rådet rekommanderer Nordiska Ministerrådet

1) *att* inom projektet "Ny Nordisk Mat" initiera en kartläggning av handels- och gränshinder mellan de nordiska länderna för livsmedelsindustrin

2) *att* utifrån kartläggningen lägga fram förslag till åtgärder för att lösa de hinder som identifieras

3) *att* inom projektet "Ny Nordisk Mat" öronmärka medel för detta arbete

Oslo den 1 november 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

projektens mål uppfylldes eller inte. Periodiska rapporteringar till Nordiska rådet angående pågående projekt önskas också.

Angående globaliseringsinitiativet

Globaliseringen kommer att vara ett av de mest centrala arbetsområdena i det nordiska samarbetet under 2008. Vid statsministrarnas sommarmöte i juni fattades beslut om att avdela 60 MDKK för globaliseringsarbetet. I ministerrådsförslaget om budgeten för 2008 specificeras finansieringen av dessa 60 MDKK. Nordiska rådet stöder statsministrarnas beslut om att tilldela globaliseringsarbetet 60 MDKK och stöder också ministerrådets förslag till finansieringsmodell. Dock menar Nordiska rådet att det är viktigt att också tänka i ett längre perspektiv, då närmast vad avser budgeten för 2009 och de därpå följande åren. År 2008 används en likviditetssänkning för att delvis finansiera globaliseringsarbetet, vilket lämnar ett en utmaning på 35 MDKK för finansieringen 2009. Det är enligt Nordiska rådet centralt att ha en förnuftig framförhållning så att utarbetandet av budgeten för Nordiska ministerrådet 2009 inte blir en övermäktig uppgift.

Angående klimattoppmötet 2009

Det globala klimattoppmötet i Köpenhamn 2009 kommer att kräva medel for att gemensamma nordiska projekt och insatser skall kunna realiseras. Det rör sig om tre olika kategorier av verksamhet: Energi- och miljöpolitisk koordinering, undervisnings- och folkupplysningsverksamhet samt utställnings- och eventbetonad verksamhet. Det är nödvändigt att avsätta medel för detta redan år 2008. Särskilt insatser riktade mot undervisningssektorn förutsätter tidig planering. Finansieringen av insatserna för klimattoppmötet kommer till viss del att täckas av satsningar i globaliseringsarbetet, men det är nödvändigt att reservera erforderliga medel i budgeten för detta ändamål.

Angående budgetdialogen

Nordiska rådet har tidigare meddelat att man önskar att de olika fackministerråden skall inkopplas i budgetprocessen och att budgeten för de olika sektorerna också dryftas mellan relevant fackministerråd och utskott i Nordiska rådet. Detta är viktigt för att få en bredare förankring av budgeten.

Avvikande åsikt

En minoritet, den konservativa gruppen i Nordiska rådet, önskar en reducering av budgetramen med 3 % vilket motsvarar en reducering på ca 25.758.000 DKK.

Oslo, den 1 november 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 2/2006

Tidigare nummer:
A 1399/præsidiet

J.nr. 07-00104-8

Nordiske udfordringer om sameksistens

Intern beslutning

Nordisk Råd beslutter

at vedtage de nordiske hovedudfordringer om sameksistens og at oversende dem som stafet til "Co-existence of Civilizations"-initiativet

Presidiets meddelande

Nordiska rådets rapportör för frågan om kulturell samexistens, Inge Lønning, deltog som Nordiska rådets representant i konferensen "VOICES FROM ASIA: TOWARDS A PROCESS FOR COOPERATION AND SECURITY" i Islamabad den 14-15 februari 2007. Vid konferensen redogjorde Inge Lønning för Nordiska rådets synpunkter och handlingar med hänsyn till initiativet om "Co-existence of Civilizations".

Mot bakgrund av ovanstående föreslår presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 2/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), visepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 1/2006

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

J.nr. 07-00113-5

Rapportör inom området samhällssäkerhet

Internt beslut

Nordiska rådet beslutar

att utpeka en rapportör med uppgift att följa utvecklingen och det nordiska samarbetet inom området samhällssäkerhet

Presidiets meddelande

Presidiet tog i april 2006 ett internt beslut att utse en rapportör med uppgift att följa utvecklingen och det nordiska samarbetet inom området samhällssäkerhet. Presidiet beslutade 13 december 2006 att utse **Inge Lønning** och **Tarja Cronberg** till rapportörer för frågor som berör samhällssäkerhet. Tarja Cronberg lämnade Nordiska rådet i april 2007.

En konkret uppgift för rapportören är att följa ministerrådets genomförande av rådets framställning 5/2006 om att utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet, och att förbereda en konferens under 2007 på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet. Framställningen är ett resultat av rådets behandling av medlemsförslaget A 1364/presidiet om samhällssäkerhet, vilket skedde i en brett sammansatt arbetsgrupp. I ministerrådets meddelande över framställning 5/2006 föreslås att framställningen avskrivs. Presidiet delar emellertid inte denna uppfattning, utan rekommenderar i sitt betänkande över meddelandet att framställningen skall upprätthållas och att man avvaktar ett nytt meddelande nästa år.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 1/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Nordiska rådet

IB 1/2006

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

J.nr. 07-00113-5

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), vicepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 17/2007

Tidigare nummer:
B 248/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00176-15

Nordiska ministerrådets budget for 2008

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* öka anslaget för 2-2404-2 Nordjobb med 300 000 DKK
2) *att* minska anslaget för 2-4110-1 med 100 000 DKK
3) *att* minska anslaget för 5-0180-3 med 100 000 DKK
4) *att* minska anslaget för 5-1021-1 med 100 000 DKK

Särskilda yttranden

Angående budgeteringen

Budgetgruppen anser att den mångfald av puljer som det opereras med i budgeten är förvirrande och väsentligt försvårar budgetarbetet. Det är viktigt att den nordiska budgeten är tydlig och att politiska prioriteringar lätt kan utläsas i budgeten. Nordiska rådet har förhoppningar om att budgetmoderniseringen skall avhjälpa detta. I generalsekreterarens förslag till budget 2008 opereras det fortfarande med många olika puljer för olika ändamål. Nordiska rådet önskar att samtliga budgetmedel disponeras så att det tydligt framgår vad pengarna skall användas till.

Angående projekt

Nordiska rådet önskar en stramare projektstyrning av de många projekt som är aktiva inom Nordiska ministerrådet, med tydliga målformuleringar och klara succékriterier. Det bör också ske en bättre koordinering av de olika arbetsgruppernas verksamhet för att undvika dubbelarbete och för att kunna tillgodogöra sig resultaten från arbetsgrupperna. Vidare bör avslutade projekt avrapporteras till Nordiska rådet där det klart framgår om

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 1/2005

Tidigare nummer:
A 1341/næring

J.nr. 07-00114-9

EU's direktiv om softwarepatent

Internt beslut

Nordisk Råd beslutter

at orientere EU's Ministerråd for IT og Europa-Parlamentet om nærværende forslag

Presidiets meddelande

I Presidiets meddelande om Internt beslut 1/2005 i 2006 informerade Presidiet att Europakommissionen dragit tillbaka sitt förslag till direktiv efter den första behandlingen i Europaparlamentet var det blev röstat emot förslaget. Därför avvaktade rådet med att kontakta EU:s Ministerråd och Europaparlamentet för att informera om Nordiska rådets synpunkter.

Vid vidarebehandlingen har Kommissionen dragit tillbaka sitt förslag om ett EU direktiv om softwarepatent. Därför har det inte varit relevant för Nordiska rådet att orientera EU och Europaparlamentet. Kommissionen kommer enligt uppgift att återkomma med ett nytt förslag till direktiv om softwarepatent, men det är oklart när detta kommer att ske.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om IB 1/2005 till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), visepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 3/2006

Tidigare nummer:
A 1381/medborger

J.nr. 07-00099-10

Anvendelse af hoteller, der ikke medvirker til formidling av sex

Internt beslut

Nordisk Råd beslutter

> *at* vedtage intern instruks om, at kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

Presidiets meddelande

Nordiska rådets hantering av resor är decentral till sin struktur. Det innebär att bl.a. hotellbokningar för Nordiska rådets medlemmar görs av respektive nationellt parlament. Därför har Presidiet anmodat de nationella delegationerna i Nordiska rådet om att upplysa sina respektive parlaments ledningsorgan om att Nordiska rådet, med hänvisning till Internt beslut 3/2006, inte kan använda sig av hotell som förmedlar sexköp.

Relevanta åtgärder har vidtagits i parlamenten för att undvika hotell som inte kan lämna en garanti för att sexköp inte förmedlas. Kravet om att sexköp inte får förmedlas och att personalen ska vara informerad om detta skrivs specifikt in i de samarbetsavtal som parlamenten ingår med hotell och hotellkedjor.

Vad angår Nordiska rådets sekretariat i Köpenhamn avkrävs en skriftlig garanti av ett hotell om att det inte förmedlas sexköp innan man använder sig av ett givet hotell.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 3/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Nordiska rådet

IB 3/2006

Tidigare nummer:
A 1381/medborger

J.nr. 07-00099-10

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), vicepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

Øvrige vedtak under Nordisk Råds 59. sesjon

A. Vedtak om å ikke foreta seg noe

(31. oktober)

1. Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken (A 1402/medborger)

(1. november)
1. Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af en komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet)
2. Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger)
3. Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver (A 1406/miljö)
4. Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København (A 1417/næring)
5. Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd)

B. Vedtak om å ta til etterretning

a. som ferdigbehandlede spørsmål

(30. oktober)
1. Temadebatt om Nordens svar på klimatändringarna (Dokument 8)
2. Statsministrarnas presentation av orförandeskapsprogrammet (Dokument 4)

(31. oktober)
2. Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7)
3. Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5)
4. Forsvarsministrenes redegjørelse (Dokument 6)
5. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd: Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16)
6. Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljø)
7. Medlemsforslag om gemensamma nordiska intitiativ för att versktälla Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö)
8. Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø)
9. Presidieforslag om nordisk insats til FN's klimakonference i København 2009 (A 1421/presidiet)
10. Rapport från Nordiska ministerrådet: The Nordic Region in an International Perspective. Nordic cooperation in an European Framewprk 2006. (Dokument 10)
11. Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området (Dokument 22)
12. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd om "Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet" (Dokument 11)
13. Redogörelse från Nordiska ministerrådet om " Alkoholpolitisk samarbeid i Norden" Dokument 12)
14. Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram (Dokument 13)

(1. november)
1. Ministerrådsforslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2011 (B 249/kultur)
2. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd: Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram (Dokument 19)
3. Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur)

4. Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/kulturdag (A 1425/kultur)
5. Arktisk klimaforskning. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 15)
6. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd: Redegørelse om eScience Strategi (Dokument 17)
7. Redogörelse fra Nordisk Ministerråd: Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center (Dokument 20)
8. Redogörelse om øget inddragelse af de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde (Dokument 14)
9. Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärka de självstyrande områdernas deltagande i officiellt nordiskt samarbete (Dokument 23)
10. Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af en komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet)
11. Redogörelse om uppföljningsintitativ angående globaliseringen (Dokument 15)
12. Redegørelse fra Nordisk Minsterråd: Redegørelse om EU's maritime politikk og Norden (Dokument 21)
13. Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd)
14. Udvalgsforslag om bekæmpelse af meneskehandel (A 1427/medborger)
15. Redogörelse från Nordiska ministerrådet: Nordisk forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet (Dokument 18)
16. Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9)
17. Meddelelse om fremstilling 3/2007: Nordisk samordnare för gränshindersfrågor
18. Medlemsforslag om ny nordisk mat (A 1408/næring)
19. Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/presidiet)
20. Nordisk samarbejde 2006 - Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed (C 1)
21. Forslag til Nordisk Ministerråds planer og budget 2008 (C 2)
22. Meddelelse om rekommandasjon 13/2003/välfärd: Förebyggande av diabetes
23. Meddelelse om fremstilling 13/2005/medborger: Konference om korruption
24. Meddelelse om rekommandasjon 18/2005/kultur: Arktisk forskning (anden at-sats)
25. Meddelelse om rekommandasjon 19/2005/medborger: Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen
26. Meddelelse om rekommandasjon 23/2005/välfärd: Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade
27. Meddelelse om rekommandasjon 25/2005/medborger: Bekjempelse av menneskehandel (første at-sats)
28. Meddelelse om rekommandasjon 26/2005/medborger: Rapport om bekjempelse av menneskehandel
29. Meddelelse om fremstilling 1/2006/miljø: Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer
30. Meddelelse om fremstilling 2/2006/medborger: Program og principper for det nordiske justitssamarbejde
31. Meddelelse om fremstilling 6/2006/medborger/miljø/næring: Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalie-lovgivning, REACH
32. Meddelelse om fremstilling 7/2006/miljø: Fokus på miljø i Nord (første og tredje at-sats)
33. Meddelelse om fremstilling 8/2006/välfärd: Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion
34. Meddelelse om fremstilling 9/2006/medborger: Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (første og tredje at-sats)
35. Meddelelse om fremstilling 11/200/välfärd: Projekt om kartläggning av utbildningsbehov innom demensområdet
36. Meddelelse om rekommandasjon 12/2006/næring: "Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer
37. Meddelelse om rekommandasjon 13/2006/næring: Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer
38. Meddelelse om rekommandasjon 15/2006/välfärd: Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet
39. Meddelelse om rekommandasjon 19/2006/medborger: Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel
40. Meddelelse om rekommandasjon 20/2206/medborger: Bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse
41. Meddelelse om rekommandasjon 22/2006/kultur: Frivilligsektoren

42. Meddelelse om rekommandasjon 23/2006/kultur: Deklaration om nordisk språkpolitik (første og annen at-sats)
43. Meddelelse om rekommandasjon 24/2006/kultur: Nabolands-tv etter digitaliseringen (annen at-sats)
44. Meddelelse om rekommandasjon 25/2006/kultur: Nordplus-programmene
45. Meddelelse om rekommandasjon 27/2006/presidiet: Nordiska ministerrådets budget för 2007
46. Meddelelse om fremstilling 1/200/miljø: Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens Nærområder
47. Meddelelse om fremstilling 2/2007/miljø: Fokus på radioaktivitet i HELCOM's og EU's arbejde

b. i påvente av nye meddelelser i spørsmålet til neste år

(1. november)

1. Meddelelse om rekommandasjon 5/2003/välfärd: Pensioner och förtidspensionering
2. Meddelelse om rekommandasjon 13/2003/välfärd Förebyggande av diabetes (första attsats)
3. Meddelelse om fremstilling 2/2004/næring: Open Source Software
4. Meddelelse om fremstilling 7/2004/medborgar: Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010
5. Meddelelse om rekommandasjon 18/2005/kultur: Arktisk forskning (første at-sats)
6. Meddelelse om rekommandasjon 25/2005/medborger Bekjempelse av menneskehandel (første at-sats)
7. Meddelelse om fremstilling 5/2006: Rapport och konferens om samhällssäkerhet
8. Meddelelse om fremstilling 7/2006/miljø: Fokus på miljø i Nord (anden at-sats)
9. Meddelelse om fremstilling 9/2006/medborger: Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (anden at-sats)
10. Meddelelse om fremstilling 10/2006/miljø: Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen
11. Meddelelse om rekommandasjon 14/2006/præsidiet: Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens
12. Meddelelse om rekommandasjon 16/2006/välfärd: Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området
13. Meddelelse om rekommandasjon 17/2006/välfärd: Barn och ungas väntetider innom psykiatrivården i Norden
14. Meddelelse om rekommandasjon 18/2006/medborger: Kampagne imod formidling af sexkøb
15. Meddelelse om rekommandasjon 21/2006/miljø: Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken
16. Meddelelse om rekommandasjon 23/2006/kultur: Deklaration om nordisk språkpolitik (tredje og fjerde at-sats)
17. Meddelelse om rekommandasjon 24/2006/kultur: Nabolands-tv etter digitaliseringen (første at-sats)
18. Meddelelse om rekommandasjon 26/2006/næring: Komparativt studie om iværksættere i Norden
19. Meddelelse om fremstilling 3/2007/presidiet: Nordisk samordnare för gränhindersfrågor

C. Vedtak i interne spørsmål

(30. oktober)

1. Godkjennelse av deltakerliste
2. Godkjennelse av dagsorden
3. Godkjennelse av Regler för sessionens genomförande (Dokument 2)

(1. november)

1. EU's direktivforslag til softwarepatent: IB 1/2005
2. Rapportör inom området samhällssikkerhed: IB 1/2006
3. Nordiske udfordringer om sameksistens: IB 2/2006
4. Anvendelse af hoteller der ikke medvirker till formidling af købesex: IB 3/2006
5. Nordisk Råds årsberetning 2006 (Dokument 1)

6. Program för Nordiska rådets arbete 2008 (Dokument 3)
7. Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006 (C 3/kk)
8. Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006 (C 4/kk)
9. Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006 (C 5/kk)
10. Fastsettelse av tid og sted for sesjonen 2008

E. Valg

(1. november)

1. Val av Nordiska rådets presidium
2. Val av Nordiska rådets president
3. Val av Nordiska rådets vicepresident
4. Val av medlemmar till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté
5. Val av ordförende och vice ordförande i Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté
6. Val av Valkommitté
7. Val av medlemmar till Nordiska investeringsbankens kontrollkommitté

Presidium, arbeidsutvalg, sekretariat, sakkyndige m.m.

Presidium, arbeidsutvalg, sekretariat, sakkyndige m.m.

Presidium

Claes Andersson, Finland
Árni Páll Árnason, Island
Sinikka Bohlin, Sverige
Berit Brørby, Norge, visepresident
Dagfinn Høybråten, Norge, president
Johan Linander, Sverige
Inge Lønning, Norge
Kent Olsson, Sverige
Lauri Oinonen, Finland
Marion Pedersen, Danmark
Lyly Rajala, Finland
Ole Stavad, Danmark
Erkki Tuomioja, Finland

Arbeidsutvalg

Danmark
Ole Stavad (S), formand
Kristian Pihl Lorentzen (V), næstformand
Allan Niebuhr (KF)
Kristen Touborg (SF)
Anita Knakkergaard (DF)

Finland
Claes Andersson (vänst), ordförande
Lyly Rajala (saml), vice ordförande
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Christina Gestrin (sv)
Bjarne Kallis (kd)
Ville Niinistö (gröna)
Janne Seurujärvi (cent)

Island
Árni Páll Árnason (A), formand
Kjartan Ólafsson (Sj.), næstformand

Norge
Inge Lønning (H), leder
Berit Brørby (A), nestleder
Asmund Kristoffersen (A)
Thore A. Nistad (FrP)
Rolf Reikvam (SV)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Anne Margrethe Larsen (V)

Sverige
Sinikka Bohlin (s), ordförande
Kent Olsson (m), vice ordförande
Lars Wegendal (s)
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)
Ann-Kristine Johansson (s)
Stefan Tornberg (c)
Anita Brodén (fp)
Gunilla Tjernberg (kd)
Elina Linna (v)
Jan Lindholm (mp)

Særlig innbudte gjester

Prismottakere

Aaberg, Finn, vinder af Nordisk Råds Miljøpris
Ericson, Eric, vinder af Nordisk Råds Musikpris
Hansen, Bo hr., vinder af Nordisk Råds Filmpris
Fog, Peter Schønau, vinder af Nordisk Råds Filmpris
Korsfeldt, Per, vinder af Nordisk Råds Musikpris
Pedersen, Anita Monnerup, vinder af Nordisk Råds Miljøpris
Seim, Jaan, vinder af Nordisk Råds Musikpris
Stenderup, Thomas, vinder af Nordisk Råds Filmpris
Stridsberg, Sara, vinder af Nordisk Råds Litteraturpris

Nordiske gjester

Bonnier, Eva, förläggare
Brattestå, Hans, Stortingets direktør
Bronebakk, Jørg Willy, ambassadør
Chemnitz, Ellen Kolby, generalsekreterare, Grønlands landsting
Christensen, Sine, ledsager
Dismorr, Ann, ambassadør/kanslichef
Eldring, Line, FAFO
Ericson, Monica, ledsager til Eric Ericson
Etzold, Tobias, forsker, Manchester Metropolitan University
Falbe-Hansen, Anne Mette, fuldmægtig
Forsberg, Anders, Riksdagsdirektör, Sverige
Hämäläinen, Timo, litteraturkritiker
Hansen, Maj-Britt Soll, ledsager til miljøprisvinder
Helgi Bernódusson, Altingets generalsekretær
Hoff, Anne, juryleder for Nordisk Råds Filmpris
Idsø, Njål, forbundsleder
Jagland, Thorbjørn, Stortingets President, Norge
Jensen, Siv, (FrP), oppositionsleder fra Norge
Jörundur Kristjánsson, International sekretær
Karl V. Matthiasson, Vestnordisk Råds president
Killingland, Tore, presentatør
Kuusinen, Katriina, direktør
Lindskog, Peter, informationssekretær, rigsdagen
Max Dager, Direktør, Island
Mejdahl, Christian, formand, Folketinget
Mobacker, Susanne, ledsager til litteraturprisvinder
Motzfeldt, Jonathan, landstingsformand
Niinistö, Sauli, parlamentspræsident
Niklasson, Sofia, Eric Ericsons kammerkor
Nilsson, Lars, förbundsdirektör, Sveriges körförbund
Old, Henrik, formand, Vestnordisk Råd
Olli, Egil, Sametingspresident
Omholt, Vidar, regionsjef
Palshøj, Peter, generalsekretær, Samak
Sahlin, Michael, Sveriges ambassadör i Oslo
Sahlin, Mona (S), oppositionsleder, Sverige
Seim, Ingrid, Eric Ericsons kammerkor
Sigurjóna Sigurdardóttir, ledsager til Halldór Ásgrimsson
Skrolsvik, Jack, generalsekretær, Revmatikerforbund
Stefán Skjaldarson, Islands ambassadør i Oslo
Steingrímur J. Sigfússon, (VG), oppositionsleder, Island
Stenlund, Peter, Finlands ambassadør i Oslo
Stridsberg Mobacker, Eyvind, søn til litteraturprisvinder
Sturla Böðvarsson, parlamentspresident
Sundback, Barbro, lagtingspresident, Åland
Tiitinen, Seppo, riksdagens generalsekretær
Truelsen, Theis, Danmarks ambassadør i Oslo
Westerberg, Per, Sveriges talmand

Internasjonale gjester

Bjørnstad, Vidar, Member of the Norwegian delegation to the Parliamentary Assembly of the Council of Europe
Bogart, Christine, Secretary of the delegation, Benelux Interparliamentary Consultative Council
Bonde, Jens Peter, MP, European Parliament, Vice Chair of the SINEEA delegation
Boytsev, Anatoly, MP, Speaker of the Novgorod Regional Duma, Russia
Cameron, Colin, Secretary-General of the WEU Assembly
Dakhova, Nadezda, Counsellor, the Council of Federation of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Davletova, Fauziya, MP, the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Davletova, Kamilja, MP, the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Dubrovin, Sergey I., MP, the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Dørum, Odd Einar, MP; Leader of the Norwegian Delegation to the WEU Assembly
Hansen, Svein Roald, MP, Vice-chairman of the EFTA Parliamentary Committee
Holm, Jens, MP, European Parliament
Istikhovskaya, Marina, MP, the Parliamentary Association of North-West Russia, Russia
Jankauskaite, Renata, Secretary of the Lithuanian Delegation, Baltic Assembly
Kuzmina, Irina, secretary of the delegation, State Duma, Russia
Laizãne-Jurkãne, Marika, Head of the Secretariat of the Baltic Assembly
Luntsevich, Valentin V., MP, the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Lyskov, Anatoliy, MP, the Council of Federation of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Michiels, Ludy, Secretary General, Benelux Interparliamentary Consultative Council
Oberweis, Marcel, MP, Benelux Interparliamentary Consultative Council
Olsen, Henrik, Principal administrative Officer, SINEAA delegation, European Parliament, Belgium
Popov, Vjacheslav, MP, Head of delegation, the Council of Federation of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Putnina, Ingrida, Secretary of the Latvian Delegation, Baltic Assembly
Raeva, Bilyana, MP, Chair of the European Parliament SINEEA delegation
Reirs, Jãnis, Member of the Presidium, Baltic Assembly, Latvia
Rõngelep, Ene, Secretary of the Estonian Delegation, Baltic Assembly
Sazhinov, Pavel, MP, Murmansk Regional Duma, member of the PANWR, Russia
Shmatkova, Marina, Secretary of the delegation, PANWR, Russia
Shimanov, Alexander, MP, the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Simulik, Valerijus, Vice President, Baltic Assembly, Lithuania
Sitnov, Viktor, MP, the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Solberg, Hill-Maria, MP, Chair of the Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region
Stolyarov, Oleg, MP, the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Søndergaard, Søren Bo, MEP, European Parliament
Thönnes, Franz, MP, German Bundestag, Parliamentary State Secretary
Tommelein, Bart, MP, Vice President of the Benelux Interparliamentary Consultative Council
Vasiliev, Igor, MP, the Council of Federation of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Velliste, Trivimi, Vice President of the Baltic Assembly, Estonia
Walter, Robert, MP, Chairman of the Defence Committee, WEU Assembly
Zommere, Erika, President of the Baltic Assembly, Latvia

Ungdommens Nordiske Råd

Danmark
Flydtkjær, Dennis
Gøtzsche, Lisbeth Sejer, president
Halldorsen, Jacob Leth
Hülsen, Kasper
Jensen, Ruben Kirkegaard
Nepper, Jes Alexander
Stage, Mikkel
Grønland

Petersen, Jane

Finland
Ahonen, Antti
Anttila, Emilia
Flemming, Matilda
Heiskanen, Henni
Hiltunen, Mikael
Korkalainen, Tuomas
Kortelainen, Veli-Pekka
Kortman, Teo
Lindberg, Minna
Seppänen, Tytti

Åland
Eriksson, Ingrid
Fabritius, Niklas

Island
Audur Lilja Erlingsdóttir
Eva Kamilla Einarsdóttir
Páll Heimisson
Thórhildur Halla Jónsdottir

Norge
Bjerkholt, Boye
Bjørnbekk, Fredrik
Erichsen, Elisabeth Toft
Fosse Andersen, Alexander
Granrud, Thomas
Grønn, Ole Henrik
Hammervik, Kristian
Hjelseth, Anja Kristin
Kjelsberg, Christoffer
Olofsson, Andreas
Rolstad, Marit
Tsang, Vicent
Øvregård, Håvard, ordstyrer

Sverige
Almqvist, Erik
Andersson, Magnus
Grannas, Jenny
Petterson, Johan
Wikberg, Marie

Nordiske institusjoner og informasjonskontorer

Abraskevicius, Saulius, Nordisk informationskontor i Vilnius, Litauen
Anisimov, Andrey, projektassistent, Nordisk Ministerrådskontor St. Petersburg
Austin, Kjell, rådgiver, Nordisk Kulturfond
Bellika, Sylvi, styreleder, Nordisk Informationskontor i Alta, Norge
Bergljót Jónsdóttir, direktør, Kulturkontakt Nord
Bergman, Solveig, direktør, NIKK
Bue, Karen, Direktör, Nordiska Kulturfonden
Golubeva, Elena, vicedirektør, Nordisk Ministerrådskontor i St. Petersburg
Goryunova, Svetlana, administrativ assistent, Nordisk Ministerrådskontor i St. Petersburg
Grøntoft, Magnus, projektmedarbejder, Nordisk miljøstrategi for Jord- og skovbrug
Gustad, Elisabeth Lillian, administrasjonssjef, NordForsk
Halm, Niels, direktør, Nordens hus på Færøerne
Hansen, Guri, leder, Nordisk Informationskontor i Alta, Norge
Helgesen, Hilde, seniorrådgiver, Nordisk Innovationscenter
Hellén, Siv, sjefsjurist, Nordisk Investeringsbank
Jensen, Anette, Leder af Nordisk informationskontor i Sønderjylland
Juslin, Åsa, direktør, Nordens institut på Åland
Jørgensen, Birte Holst, direktør, Nordisk Energiforskning
Koponen, Kyra, assistent, Nordisk Investeringsbank
Kristensen, Ivar, administrasjonssjef, Nordisk InnovationsCenter
Kristiansen, Kari-Ann, seniorrådgiver, Nordisk InnovationsCenter
Larsson, Arvid Ahrin, Europahandl., NFS
Liebst, Anna Sophie, projektleder, Hallo Norden
Lona, Hilde, daglig leder, Nordisk Informasjonskontor i Arendal, Norge
Lyberth, Dorthie, formandssekretær, Västnordiska rådet
Löfström, Jamima, informationschef, NIB
Magnea Marinósdóttir, delegationssekr.
Mathiesen, Vivi, seniorrådgiver, Nordisk Energiforskning
Nordberg, Kari Hernæs, Prosjektleder, Hallo Norden
Omholt, Vidar, Senior Manager, Nordisk Investeringsbank
Oxley, Kristin, seniorrådgiver, NordForsk
Palmquist, Hanne, CEO, Nordisk Film & TV Fond
Petterson, Carita, direktør, Nordisk Ministerrådskontor i Estland
Pitkänen, Harro, Senior Director, Nordisk Investeringsbank
Rozite, Vida, seniorrådgiver, Nordisk Ministerrådskontor Letland
Ruud, Espen, kommunikasjonssjef, Nordisk InnovationsCenter

Schreiber, Mads Peter, viceadministrerende direktør, Nordisk InnovationsCenter
Sjövall, Mikael, kommunikationschef NEFCO
Storvik, Kjetil, administrerande direktør, Nordisk InnovationsCenter
Taivainen, Mari, Chef för interessebevakning, Hallo Norden
Thordur Thorarinsson, generalsekretær, vestnordisk råd
Vaagsnes, Tormod, styreleder, Nordisk informasjonskontor, Sør-Norge
Wilén, Henrik, direktör, NIFIN

Foreningene Norden

Alma Sigurðardóttir, projektelder, Foreningen Norden, Island
Djupsund, Sara, Foreningen Norden, Åland
Djuurhus, Høgni, sekretær, Foreningen Norden, Færøerne
Esther Sigurðardóttir, Foreningen Norden, Island
Johansson, Helena, administratör, Foreningen Nordens Forbund
Leyni, Eyrith, forkvinde, Foreningerne Nordens Forbund
Nordh, Malin, Foreningen Norden
Ólafsdóttir, Kristín, generalsekreterare, Foreningen Nordens Forbund
Persson, Kristina, ordförande, Foreningen Norden
Södersten, Foreningen Norden, Sverige
Veierød, Tove, ordförande, Föreningen Nordens Förbund
Wallenius, Mats, generalsekretær, Foreningen Norden

De nasjonale delegasjonenes sekretariater

Danmark
Andreassen, Karen Schack, studentermedhjælper
Hagemann, Henrik, generalsekretær
Hansen, Jonna Sandø, kontorfuldmægtig
Lind, Dennis, kontorelev
Stegemüller, Ulla, kontorfuldmægtig
Villemoes, Katinka, fuldmægtig
Wallberg, Anne, sekretariatschef

Färöarna
Joensen, Høgni, sekretariatschef
Rein, Marius, delegationssekretær

Grönland
Berthelsen, Jensine, partikonsulent
Hansen, Jakob Hartmann, seniorrådgiver
Lennert, Lida Skifte, afdelingschef
Poulsen, Jenseeraq, partikonsulent

Finland
Ahopelto, Christina, byråsekreterare
Eriksson, Magnus, sekreterare för internationella ärenden
Konsala, Miila, expeditionsassistent
Kupias, Leea, ass. för int. Ärenden
Laine, Olli-Pekka, adb-instruktör
Lohiniva, Greta, råd för int. Ärenden
Pekkola, Tapio, sekr. för int. ärenden
Salo, Kari, råd för internationella ärenden
Suomalainen, Elisabeth, bitr. byråchef
Tallqvist, Kristiina, ass. för intern. ärenden
Talvitie, Ossi, överexpeditionschef
Zilliacus, Patrick, råd för internationella ärenden

Åland
Falck, Maj, byråsekreterare
Holm-Johansson, Marine, delegationssekreterare

Island
Lárus Valgarðsson, delegationssekretær
Stígur Stefánsson, afdelingsleder

Norge
Alvsåker, Herborg Fiskaa, hospitant
Andreassen, Bjørn, delegasjonssekretær
Brun, Sølvi, rådgiver
Bäcklund, Solvor, rådgiver
Høge, Laila, førstekonsulent
Myhre-Jensen, Kjell, sekretariatsleder
Ness, Synnøve, førstekonsulent
Noah, Emily, ph. d. student
Oftedal, Eline, rådgiver
Robstad, Bjørn Willy, rådgiver
Syse, Christian, avdelingssjef

Sverige
Alvarson, Dan, internationell assistent
Hemling, Lena, Internationell sekreterare
Hjelm, Eva, internationell sekreterare
Smekal, Eva, sektionschef
Tollin, Ingrid, internationell sekreterare

Nordisk Råds partigruppesekretariater

Den sosialdemokratiske gruppen
Aaltonen, Kristina, partigr.sekretær
Den konservative gruppen
Thunes, Henrik, gruppsekreterare
Midtengruppen
Tikkala, Terhi, generalsekretær
Den venstresosialistiske grønne gruppen
Nikolajsen, Mads, partigruppesekretær

Rådssekretariatet

Avasalu, Urve, sekreterare
Bohlbro, Lærke, studentermedhjælp
Bostrup, Tina, seniorrådgiver
Broman, Kenneth, seniorrådgivare
Cronqvist, Kristina chefskoordinator
Eidenert, Åsa, dokumentations-medarbetare
Ekberg, Kenneth, seniorrådgivare
Enestam, Jan-Erik, rådsdirektör
Helgesson, Ulrica, rådgivare
Haaland, Hilde Elisabeth, dokumentasjonsansvarlig
Poulsen, Halla Nolsøe, koordinator
Rasmussen, Jens Nytoft, rådgiver
Thele, Rune, seniorrådgiver
Wendt, Johanna von, koordinator
Wang, Beate Christine, seniorrådgiver
Widberg, Jan, seniorrådgivare

Nordisk Råd og Ministerråds kommunikasjonsavdelning

Arvidsson, Karin, kommunikationschef
Blichfeldt, Ane Cecilie V., studentermedhjælp
Edman, Patrik, rådgiver
Eriksen, Jakob Tråsdahl, kommunikationsrådgiver
Fröderberg, Magnus, webfotograf
Helgi Thorsteinsson, webredaktør
Haagensen, Klaus Munch, rådgiver
Holmström, Mats, rådgiver
Jansson, Johannes, koordinator
Kinsten, Silje Bergum, kommunikationsmedarbejder
Kveseth, Magne, rådgiver
Olsson, Kjell, grafisk konsulent
Pelttari-Heikka, Sari, rådgiver
Schou-Knudsen, Jesper, rådgiver
Sigfusson, Søren, Webtekniker
Sætre, Eivind, webmedarbejder
Sørensen, Torkil, rådgiver

Nordiska ministerrådets sekretariat

Aas-Hanssen, Tore, afdelingschef
Abudi, Naomi Pagh, rådgiver
Andersen, Søren Juel, rådgiver
Alstad, Ingveig Koht, rådgiver
Bärlund, Kim, rådgiver
Bender, Anne Sofie, rådgiver
Birk, Kristian, afdelingschef
Bock, Nikolaj, rådgiver
Bogason, Loa, rådgiver
Børner, Maj, Direktionskoordinator
Clausen, Joachim, rådgiver
Cornett, Lars Friis, rådgiver
de Palo, Maria-Pia, rådgiver
Dinsen, Jesper, servicemedarbejder
Dunker, Cathrin, koordinator
Ekenger, Mats, rådgiver
Felixson, Tryggvi, afdelingschef
Fransson, Karin, administrativ medarbejder
Gallardo, Jean-Yves, rådgiver
Halldór Ásgrimsson, generalsekretær
Heinämaa, Riitta, rådgiver
Holmer, Birgitte, koordinator
Hornbech, Trine, rådgiver
Jørgensen, Charlotte D., webmedarbejder
Kofoed Pedersen, Ane, rådgiver
Kucer, Rebecka Wallin, seniorrådgiver
Lagerwall, Anita, afdelingskoordinator
Lindblad, Johan, rådgiver
Lindegaard, Josephine, koordinator
Madslund, Merete, koordinator
Melander, Fredrik, rådgiver
Möller, Christian, rådgiver
Mårtensson, Randi Baad, afdelingskoordinator
Olsen, Vagn Egede, avdelingschef
Peltonen, Carita, rådgivare
Rahunen, Mia, akademisk medarbejder
Runeberg, Kate, rådgivare
Sjöström, Petra, koordinator
Steffensen, Lise Lykke, rådgiver
Stilbo, Frank, intendent
Svinth, Dorthe Elise, stabsrådgiver
Talling, Niklas, akademisk medarbejder
Titlestad, Gard, avdelingsjef
Vigh, Pia, rådgiver
Wallin, Helena, rådgiver
Yndeheim, Ola, rådgiver
Øxseth, Bente, koordinator

Referenter/stenografer

Danmark
Karsten Jensen
Lars Busch Nielsen
Nanna Kleist
Alice Frejo Varder
Inge-Lise Rasmussen
Kerstin Tensing Larsen

Norge
Marit Brunner
Anneli Horgen
Anne Jarnæss
Cecilie Moen
Gro Nesland
Jorun Waaden

Finland
Birgi Filppa
Anita Karrento
Jari Niittuinperä
Paula Nyholm
Marja-Leena Stenman
Niklas Varisto

Sverige
Agneta Bernström
Lisbeth Davidsson
Birgi Filppa
Kristina Grönholm
Roland Nilsson

Tolker

Aellig, Taina
Ahonen, Aino
Almås, Elena
Antinjuntti, Kristiina
Blomster, Paula
Borch, Gytte
Borgþor S. Kjærnestad
Bryn, Anne
Buggeskov, Elena
Granlöf, Mikael
Gudrun Gudjinsdottir
Hellström, Sirpa
Henderson, Karin
Hiltunen, Jaana
Jóhann Hlíðar Hardarson
Jussila, Ahti
Kaljunen, Riitta
Khusnutdinov, Ramil
Larsen, Stein
Leppälä, Pia
Liljeström, Marjatta
Lönnroth, Maj
Myllymäki, Aija
Nerdrum, Leif
Peerless, Aase
Repin, Aleksei
Ravimo, Essi
Salvör Aradóttir
Schenck, Linda
Sjelvgren, Tiina
Turganova-Lööw, Alexandra
Törmő, Annica
Vik-Tuovinen, Gun-Viol
Vähälummukka, Vappu
Zoëga, Anne

Rissanen, Laura, specialmedarbetare
Ruska, Ilkka, överdirektör
Salko-Aho, Marika
Salmi, Harri, enhetschef
Sarjo, Kristina, finansråd
Suikkari-Kleven, Satu, konsul
Söderlund, Caj, legationsråd
Toivainen, Antero, finansråd
Vesanto, Taina, jordbruksråd
Vilo, Anja, protokolkoordinator
Waltari, Maria, överinspektör
Ylinen, Ann-Britt, konsultativ tjänsteman

Åland
Blomqvist, Helena, byråchef
Eliasson, Yvonne, avdelningschef
Lönnblad, Jan-Ole, byråchef
Nyholm, Conny, finanschef
Slotte, Niclas, avdelingsjurist
Westerholm, Gunnar, NSK-ledamot

Island
Berglind Ásgeirsdóttir
Bolli Þór Bollason, departementschef
Baldur Guðlaugsson, departementschef
Dora Gisladottir
Einar Jörundsson, expeditionschef
Einar Karl Haraldsson, politisk rådgiver
Einar Magnússon, expeditionschef
Estrid Brekkan, ambassaderåd
Guðmundur Árnason, departementschef
Hanna Kristín Friðriksson, rådgiver
Hanne Fisker, fuldmægtig
Hugi Ólafsson, kontorchef
Hörður Harðarson Bjarnason, ambassadør
Ingi Valur Jóhannsson, afdelingsleder
Ingimar Einarsson, afdelingschef
Kari Jónsdóttir, sekretær
Karitas H. Gunnarsdóttir, afdelingschef
Kristinn Hugason, seniorrådgiver
Nikulás Hannigan, kontorchef
Ragnhildur Arnljótsdóttir, departementschef
Ragnheiður Harðardóttir, sagkyndig
Sigurður Guðmundsson, sagkyndig
Snjólaug Ólafsdóttir, afdelingschef NSK
Stefán Ásmundarson, expeditionschef
Sturla Sigurjónsson, ambassadør og udenrigspolitisk rådgiver

Holm, Pia Gjesme, rådgiver

Norge
Aaraas, Sissel, rådgiver
Aasland, Morten, spesialrådgiver
Andenæs, Hæge, ekspedisjonssjef
Andersen, Cathrine, seniorrådgiver
Andersen, Ole T., avdelingsdirektør
Antal, Astraea, førstekonsulent
Bakke, Andreas, rådgiver
Berg, Eivind, seniorrådgiver
Berge, Kristin, departementsråd
Clemet, Fridtjov, tidl. ekspeditionssjef
Dysvik, Vebjørn, seniorrådgiver
Edna, Ole Jacob, underdirektør
Ekanger, Ivar, avdelingsdirektør
Engebretsen, Jon Dahl, underdirektør
Eriksen, Torbjørn Giæver, statssekretær
Ervik, Helga F., seniorrådgiver
Fisher, Anette, medarbejder
Fjellheim, Svein, statssekretær
Frisak, Nina, regjeringsråd
Glosli, Anne Marie, avdelingsdirektør
Gorholt, Henning, ekspedisjonssjef
Grande, Rigmor Duun, avdelingsdirektør
Grue, Per Harald, departementsråd
Gundersen, Eilif, seniorrådgiver
Gutterød, Jørn, seniorrådgiver
Haugan, Marthe, rådgiver
Hauge, Terje, avdelingsdirektør
Havnen, Ingvard, ekspedisjonshef
Heder, Eivind, ekspedisjonssjef
Hernes, Øyvind, ambasssadesekretær
Hole, Arni, ekspedisjonssjef
Holtedahl, Cathrine, førstekonsulent
Hågå, Audun, avdelingsdirektør
Ingebrigtsen, Halvard, statssekretær
Kosiander, Pino, seniorrådgiver
Kristiansen, Roy, ekspedisjonssjef
Kristoffersen, Ragnar, Tidl. fylkesordfører
Larsen, Rolf, avdelingsdirektør
Larsen, Torgeir, avdelingsdirektør
Larsen, Trine Lie, politisk rådgiver
Leknes, Jørund, politisk rådgiver
Lian, Vigdis, Direktør, Det Norske Filminstitut
Lönn, Johanna, medarbejder
Løvik, Ottar, informasjonssjef
Markusson, Kjersti, statssekretær
Myhren, Kjell, ekspedisjonssjef
Maland, Runar Bjørkvik, medarbejder
Mosberg, Simen, medarbejder
Næss, Rolf, underdirektør
Opem, Jon, seniorrådgiver
Rasmussen, Alf, seniorrådgiver
Riise, Tore, spesialrådgiver
Roderburg, Elisabeth, ekspedisjonssjef
Rørslett, Unni, seniorrådgiver
Sandborg, Guri, avdelingsdirektør
Sandsten, Anne Lene Dale, avdelingsdirektør
Schjøtt-Pedersen, Karl Eirik, statssekretær
Sheikh, Ibrahim, medarbejder
Singsaas, Hilde, statssekretær

Politisk sakkyndige

Ahlroth, Asta, kommunikationssekreterare (VSG)
Angell, Christian, Internasjonal sjef (K)
Bakas, Ann, organisatorisk sekreterare (SD)
Carlsson, Yasmine, politisk sekreterare (VSG)
Dybing, Svein, politisk sekretær (S)
Færø, Silja a Borg, medlemssekreterare (VSG)
Linde, Ann, partisekreterare (S)
Lund, Karen, studentermedhjælper (S)
Lyngstad, Arne, seniorrådgiver (M)
Moe, Geir, sekretariatsleder (FrP)
Óttarsson, Andri, selfstændighedspartiets generalsekretær (K)
Pitkänen-Brunnsberg, Jannica, politisk medarbejder (M)
Ryssdal, Reidar, politisk rådgiver (VSG)
Seip, Marianne, politisk sekretær (S)
Schlingman, Per, partisekretær (K)
Silja á Borg Færø, sekretær (TF)
Stenström, Oscar, utrikespolitisk sakkunnig (S)
Steingrímur Sigurgeirsson, rådgiver (VSG)
Søndergård, Pernille, politisk sekretær (VSG)
Undahl, Jenny, rådgiver (K)

Sakkyndige

Danmark
Agerhus, Nils, kontorchef
Barnholt, Gunvor, specialkonsulent
Boesen, Solveig, specialkonsulent
Hermansen, Jesper, afdelingschef
Høbye, Lars, akademisk medarbejder
Jensen, Karsten Ankjær, kontorchef Norden
Jørgensen, Ole Fester, fuldmægtig
Korsholm, Søren, ministersekretær
Krogh, Christen, fuldmægtig
Marcussen, Karin, kontorchef
Møller, Grethe Fenger, fuldmægtig
Nielsen, Henrik Bo, direktør, Det Danske Filminstitut
Nørlyng, Katrine, fuldmægtig
Plesner, Liselotte, Politisk direktør, ambassadør
Rasmussen, Carl Bjørn, fuldmægtig
Rasmussen, Torben Kornbech, direktør
Sand, Jens Bjerg
Svenningsen, Søren Bukh, kontorchef
Zaane, Peter van, fuldmægtig

Færøyene
Dalsgaard, Jóannes, Landsstyret
Hansen, Poul Gert, departementschef
Hanusardóttir, Marjun, departementschef
Lamhauge, Peter Alberg, departementschef
Larsen, Eyðbjørn, afdelingsdirektør
Petersen, Petur, Departementschef
Sigvaldsson, Herluf, afdelingsdirektør
Tummasarson, Rókur, fuldmægtig
Velbastað, Niels á, NSK-medlem

Grønland
Søndergaard, Jørgen S., seniorrådgiver
Kivelä, Risto, konsultativ tjänsteman
Larsen, Siverth, Afdelingschef i skattedirektoratet, Grønland

Finland
Andersson, Ville, attaché
Arhinmäki, Juha, undervisningsråd
Arrhenius, Viveca, konsultativ tjänsteman
Dahlblom, Mikaela, projektplanerare
Ekman, Hanna, specialmedarbetare
Elwan, Adam, projektassistant
Guerfi, Yamina, specialmedarbetare
Häggman, Larserik, generalsekreterare
Haglund, Carl, politisk rådgivare
Hamilo, Esko, understatssekreterare
Hautala, Mikko, tjänstemannasekreterare
Jalkanen, Pekka, överdirektör
Järvinen, Pekka, regeringsråd
Järvinen, Sami, överinspektör
Kangasharju, Sanna, biträdande informationschef
Karkkonen, Erja, konsul
Korhonen, Jorma, avdelingschef
Kostilainen, Anniina, överinspektör
Kronman, Gunvor, direktör
Mikkola, Armi, undervisningsråd
Mäkelä, Laura, överinspektör
Mäki-Reinikka, Harri, sekretariatschef
Mäkipää, Heli, koordinator
Mälkiänen, Pirjo
Nevamäki, Riina, statsministerens specialmedarbetare
Niinimäki, Rauno, finansråd
Nissilä, Tuija, avdelingssekreterare
Nyström, Magnus, överinspektör
Ottelin, Hans, ambassadråd
Paaso, Kari, direktör
Pyykkö, Juha, tjänstemannasekreterare

Skeie, Lise, seniorsekretær
Skjærvik, Rita, statssekretær
Solbakken, Hege, statssekretær
Sønderland, Kari, ekspedisjonssjef
Sørensen, Heidi, statssekretær
Sørlien, Petter, seniorrådgiver
Storm, Tanja Heiberg, leder for nordisk sekretariat
Tauland, Ellen, avdelingsdirektør
Tveiten, Gunnar, underdirektør
Ulsnes, Lars Eldar, seniorrådgiver
Uribarri, Erik, rådgiver
Vaagen, Lars, underdirektør
Vetlesen, Johan, avdelingsdirektør
Vistven, Karina, seniorrådgiver
Vold, Frøydis, ekspedisjonssjef
Vøllo, Åse, underdirektør
Walaas, Elisabeth, statssekretær
Wetland, Morten, statssekretær
Ødegaard, Eva O., seniorrådgiver
Øiseth, Kari Balke, ekspedisjonssjef
Østang, Øivind, seniorrådgiver
Østensen, Inger, underdirektør
Østerberg, Hild, seniorrådgiver
Øverland, Randi, statssekretær

Sverige

Ahnlid, Andres, utrikesråd
Alenius, Roberta, pressekreterare
Andén, Anders, pressekreterare
Björklund, Katja, kansliråd
Clase, Nicola, Statssekreterare
Cunningham, Kristina, departementssekreterare
Dahl, Mikael, ambassadör
Danestad, Tomas, ämnesråd
Dupont, Maria, pressekreterare
Elgstrand, Maria, politisk sakkunnig
Elwin, Cissi, direktör, Svenska filminstitutet
Forsgren, Anna, departementssekreterare
Fransson, My, praktikant UD
Glassell, Joakim, politisk sakkunnig
Göstasson, Stefan, assistent, socialdep.
Hansson, Ingemar, statssekreterare
Israelsson, Ann-Sofi, avdelningsdirektör, naturvårdsverket
Janse, Diana, kansliråd
Johansson, Helena, kanslisekreterare
Johansson-Lind, Ingrid, departementsråd
Kahn, Jon, departementsråd
Karphammar, Anna, departementssekreterare
Krantz, Jeanette, departementssekreterare
Kumlin Granit, Mikaela, kansliråd
Larsson, Ann-Charlotte
Lyrvall, Björn, utrikesråd
Malmgren, Sara, pressekreterare
Pilsas Ahlin, Helena, departementsråd
Stenberg Blom, Catharina, ämnesråd, jordbruksdep.
Sundin, Martin, kansliråd
Svanhagen, Christina, ämnessakkunnig
Tersman, Ingrid, kansliråd
Tiedeman, Johan, statssekreterare
Toremark, Henrik, stabschef
Uddin, Thomas, perssekreterare
Wesssberg, HG, statssekreterare
Willfors, Ingela, departementsråd
Örnfeldt, Eino, departementsråd
Åberg, Elise Marianne

Supplement

- Utdeling af Nordisk Råds priser
- Ärendelista
- Utdrag fra referater fra Presidiemøder 2007

Program
Ved uddeling af Nordisk Råds priser 2007

Gamle Logen, Oslo
den 31. oktober 2007

Musik	Oslo Camerata
Velkomst	Nordisk Råds leder af den norske delegation, Inge Lønning
Musik	Soon-Mi Chung og Stephan Barratt Duo
Motivering og præsentation af litteraturprismodtager:	Timo Hämäläinen, medlem af Priskomitéen
Uddeling af prisen	Nordisk Råds Præsident Dagfinn Høybråten overrækker prisen til forfatter Sara Stridsberg Prismodtagerens takketale
Akrobatik	Sirkus Sapiens
Motivering og præsentation af natur- og miljøprismodtager:	Tore Killingland, medlem af priskommiteen
Uddeling af prisen	Præsidenten overrækker prisen til borgmester Finn Aaberg og konsulent Anita Monnerup Pedersen Prismodtagerens takketale
Musik	Haddy N'jie
Motivering og præsentation af musikprismodtager:	Lars Nilson, medlem af Priskomitéen
Uddeling af prisen	Præsidenten overrækker prisen til styreleder Jaan Seim på vegne af Eric Ericsons kammerkor Prismodtagerens takketale
Musik	Ragnhild og Eldbjørg Hemsing
Motivering og præsentation af filmprismodtager	Anne Hoff, medlem af priskomitéen
Uddeling af prisen	Præsidenten overrækker prisen til instruktør Peter Schønau Fog, manuskriptforfatter Bo hr. Hansen og producent Thomas Stenderup Prismodtagerens takketale
Afslutning	Oslo Camerata

Åbning

Velkomst ved leder af Nordisk Råds norske delegation Inge Lønning:

Inge Lønning:
Ærede prisvinnere, ministre, mine damer og herrer. Ved tonene fra Edvard Grieg fremført av Oslo Camerata er det en stor ære og en stor glede for mig på vegne av den norske delegasjonen for Nordisk Råd å ønske jer alle hjertelig velkommen til denne festforestilling i Oslo.

I Gamle Logens flotte saler har det været konsertvirksomhet og festivitas gjennom snart 170 år. Gamle Logen var komponisten Edvard Griegs konsertsal, det var forfatteren Bjørnstjerne Bjørnsons talerstol, her var kongens ballsal og norske kunstneres allemanns sted. Stedet blev offisielt åpnet med et stort borgervalg i Kristiania i 1839 med Kong Karl Johan og prins Oscar som æresgjester. Stortinget fejret 50 års jubileum for unionen med Sverige her, og Kong Haakon den 7. feirede sin 25 års jubileum som Norges konge her.

Kjære prisvinnere! I kveld er det dere som er æresgjester. De nordiske priser er et uttrykk for at kulturen og miljøet er viktige innslag i det nordiske samarbeidet. Vi er stolte over å ønske velkommen dette års Nordisk Råds litteraturprisvinner Sara Stridsberg; Nordisk Råds Musikkprisvinner Eric Ericsons kammarkör, ved Jaan Seim; Natur- og miljøprisvinner Albertslund kommune ved borgmester Finn Aaberg og miljøkonsulent Anita Monnerup Pedersen; Filmprisvinnerne Peter Schønau Fog, Bo hr. Hansen og Thomas Stenderup.

Vi gleder os til å feire dere med et program som byder både på akrobatikk og musikk. Igjen hjertelig velkommen og dermed går – ikke ordene men - tonene til solistene Soon-Mi Chung og Stephan Barratt Due. Værsgo.

Prisuddeling Nordisk Råds Litteraturpris

*Litteraturprismodtageren **Sara Stridsberg** blev præsenteret af **Timo Hämäläinen** på vegne af bedømmelseskomiteen for Nordisk Råd Litteraturpris.*

Timo Hämäläinen: OBS! gengivet efter det skriftlige manuskript.
Den rikssvenske författaren Eyvind Johnson fick Nordiska rådets första litteraturpris av den sanne nordisten, talmannen Karl-August Fagerholm i Helsingfors 1962. Under de 45 åren har priset blivit det mest prestigefyllda priset en nordisk författare kan få, trots att det i början såg ut som om priset var reserverat endast för manliga författare. Först i 1980 upptäckte bedömningskommittéen att även kvinnor kan skriva och gav priset till Sara Lidman.

Priset har fått genklang i den litterära världen också utanför Norden och fungerar som dörröppnare på kontinenten. I detta tycks Nordiska rådets kulturpolitik vara mer konsekvent och långsiktig än systerorganisationens något kortsiktigare kulturverksamhet.

I år går priset till den svenska författaren Sara Stridsberg för romanen "Drömfakulteten – tillägg till sexualteorin". Det är hennes andra roman. Den första, "Happy Sally" 2004, berättade om kanalsimmerskan Sally Bauer.

Bedömningskommittéen skrev i Reykjavik i mars en motivering, som lyder så här:
"Drömfakulteten är en brinnanden roman med många bottnar. Berättelsens nav utgörs av den extremfeministiska ikonen Valrie Solanas och hennes på många sätt tragiska livsöde. Stridsberg blandar dokumentärt material och fri fiktion i en febrigt vibrerande prosa. Drömfakulteten bär underrubriken " tillägg till sexualteorin" och romanen är en svidande uppgörelse med de olika förtryckarmekanismer som verkar i samhället. Sitt allvarliga ämne till trots är Drömfakulteten en roman som bärs fram av enorm energi och språklusta."

Så långt motiveringsprosa.

Valerie Solanas blev berömd efter att ha författat det s.k. SCUM-manifest, där SCUM kommer från orden *Society for Cutting Up Men*, alltså föreningen för att skära upp män. Och ännu mer berömd blev hon genom att skjuta Andy Warhol, som klarade livet genom ett mirakel.

Stridsbergs bok följer Valerie Solanas liv ofta fragmentariskt i mosaikform och i dialogform från barndomen, samtalen med modern, prostituerade medsystrar, domstolen, olika vakter, universitetslärare, Warhols folk, psykiater, personal på det famösa hotellet Chelsea ända till det sista, ynkliga och hemska och vidriga stället, Bristol Hotel i Tenderloin i Los Angeles, där Valerie Solanas dör 52 år gammal.

Sara Stridsbergs text vandrar både i dystopi och utopi, i det möjliga men mer i det omöjliga där Solanas kompromisslöshet stöter på männens hårda lag. Och resans mål är hennes undergång.

Sara Stridsberg är den åttonde kvinnan som får Nordiska rådets litteraturpris, men något har hänt med de senaste bedömningskommittéerna: Under de tio senaste åren har fem kvinnor fått priset och fem män!

Nordisk Råds Litteraturprisvinder Sara Stridsberg: (Grundet den ringe lydkvalitet på lydoptagelsen fra prisuddelingen, har det ikke været muligt at genskabe takketalen).

Uppläsning från boken *Drömfakulteten* ved Sara Stridsberg.

Prisuddeling Nordisk Råds Natur- og miljø-pris

*Natur- og miljøprismodtagerne **Finn Aaberg og Anita Monnerup Pedersen** blev præsenterede af **Tore Killingland** på vegne af bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Natur- og miljøpris.*

Tore Killingland: OBS! gengivet efter det skriftlige manuskript.
Kjære prisvinnere, ministre, nordiske venner.

På vegne av bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Natur- og Miljøpris er det en stor ære for meg i dag å få presentere årets velfortjente vinner. Vinneren ble bestemt samtidig med at en havørn seilte rolig forbi utenfor vinduene der juryen satt. Dette som et bevis på at miljøvernarbeidet nytter. Vi var på Åland der havørnen var utryddet, men der den nå altså er på god vei tilbake igjen.

Enkeltprosjekter som Prosjekt Havsørn er viktige, men havørnen trues nå igjen av de mange små utslippene, miljøgiftene. I år ville bedømmelseskomiteen trekke fram det langsiktige miljøarbeidet på lokalt nivå der for eksempel alle de små utslippene spores opp og elimineres, - den kommunale innsatsen. Og vi fant mange hverdagshelter, mange miljøvernarbeidere. Dessverre kan vi bare kåre en vinner av prisen, men vinneren vil da representere de mange i kommunene som hver dag gjør en forskjell for at Norden skal komme mer i harmoni med de grenser miljø og klima setter.

Som dere vet er det Albertslund kommune i Danmark som har fått Nordisk Råds Natur- og Miljøpris for 2007. Det er som nevnt mange kommuner i Norden som lenge har arbeidet med miljøvern. Mye av dette arbeidet har vært utviklingsarbeide, arealplanlegging og en del arbeide som ikke er så synlig. Det er med miljøvernarbeide som med husarbeide, - det synes ofte bare når det ikke gjøres.

Imidlertid kan vi absolutt måle arbeidet i Albertslund kommune. De har redusert utslippene av CO_2 med 46% siden 1986. Dermed har kommunen allerede overoppfylt EUs nye klimamålsetting som ble vedtatt i mars i år om 20% reduksjon innen 2020. Eller for å si det på en annen måte, - Albertslund kommune er en inspirasjon på nasjonalt og internasjonalt nivå ved å vise at de skaper resultater.

Årets prisvinner skilte seg ut fra de andre nominerte kandidatene med sin systematiske tilnærming til utfordringene. Kommunen dokumenterer at miljøvern gir resultater på bred front når arbeidet systematiseres. De tenker ikke bare langsiktig i den forstand at arbeidsresultatene skal gjelde i et langt perspektiv, men de arbeider langsiktig med å bygge miljøinteresse og -kunnskap, ja de starter i barnehagene.

Albertslund kommune har valgt en tilnærming til miljøutfordringene som de beste internasjonale miljøbedriftene også gjør. De har satset tungt på miljøledelse i alle kommunens enheter og har derigjennom som den første kommune i Danmark blitt miljøsertifisert. Detter er en moderne og miljøvennlig kommune. Denne kommunen skulle jeg gjerne betalt skatt til!

Gratulerer Albertslund kommune! Tusen takk for inspirasjonen og resultatene!

Finn Aaberg: OBS! gengivet efter det skriftlige manuskript.
Tak. Rigtigt mange tak til Nordisk Råd for årets Natur- og miljøpris. Vi i Albertslund er både stolte af og glade over at kunne modtage en så ærefuld anerkendelse af det projekt, vi har arbejdet på i mange år, og vi vil bevare livlinen ved at få brugt prisen i miljøets navn. Vi lever i en tid, hvor det kan siges at være cementeret, at menneskene på vores fælles planet efterlader sig klimaforandringer hurtigere, end vi kan forestille os. Og yderligere på en række punkter, hvor vores forbrug efterlader store fodspor i det kredsløb, der hidtil har holdt vores omgivelser i balance. I en artikel for nylig stod der: "computerberegninger viser at det arktiske område vil være smeltet i sommeren 2070. Nogle af polarforskerne mener sågar, at den beregning er for optimistisk."

Det er denne viden, der moralsk skriver os på dagsordenen om at gøre noget. "Hvad du evner er slet ikke de nærmeste krav", skriver den norske forfatter Bjørnstjerne Bjørnsson. Det er en anden måde at få sagt på, at selvom miljøudfordringerne for en stor del er globale, må man handle lokalt. De lokale myndigheder må i samspil med borgere og erhvervsliv sætte dagsordenen for det 21. århundrede med Agenda 21.

"Politik er at ville" er et velkendt citat fra den tidligere svenske statsminister Olof Palme. Det slår fast, at vi ikke kan sidde med hænderne i skødet og vente på alle mulige andre internationale og nationale påfund. Vi må ville forandringen og engagementet. Det er det, vi har prøvet på i Albertslund, og derfor er vi glade for prisen.

Og for nu at slutte med et finsk citat, så vil jeg sige, at skulle Nordisk Råd en gang i fremtiden blive kritiseret for sit miljøinitiativ, så kom i hu hvad den finske komponist Sibelius sagde i en lignende situation: "Siden hvornår har vinden spurgt vejrhanen til råds?". Vinden fra Nordisk Råd er vigtig og igen rigtigt mange tak for prisen.

Uddeling af Nordisk Råds musikpris

*Musikprismodtageren **Eric Ericsons kammerkor** blev præsenteret af **Lars Nilson** på vegne af bedømmelseskomiteen for Nordisk Råd Musikpris.*

Lars Nilson: OBS! gengivet efter det skriftlige manuskript.
Nordiska rådets musikpris för "skapande och utövande tonkonst" utdelas i år till en ensemble - för en utövande verksamhet som präglas av nyskapande på en hög konstnärlig och hantverksmässig nivå.

För första gången i musikprisets historia ges priset till en kör och det var totalt tolv körer som i år nominerades till priset - nomineringar som alla måste uppfattas som både viktiga och hedrande.

Årets pristagare har ett stort inflytande i Norden. Ensemblen har genom en kontinuerlig och omfattande a cappella-verksamhet, där nordisk körmusik utgjort ett naturligt inslag i programarbetet, blivit stilbildande inom såväl svenskt som internationellt musikliv.

Vid sidan av den nu aktuella kören berör priset även alla de sångare som varit verksamma inom ensemblen och bidragit till dess utveckling under en tidsperiod av drygt 60 år.

Nordiska rådets musikpris 2007 tilldelas Eric Ericssons Kammarkör från Stockholm med följande motivering:

" Eric Ericssons Kammarkör intar en central plats och utgör en förebild inom såväl den svenska och nordiska som den internationella körvärlden genom sitt konstnärliga uttryck och

sin virtuosa hantverksskickliga kvalitet och sin högt utvecklade klang har Eric Ericssons Kammarkör nästan blivit synonym med "The Nordic Sound". Körens förmåga att medvetet föra fram, och på ett övertygande sätt levandegöra en repertoar, som sträcker sig från renässans till nutid, är enastående. Genom sin banbrytande a capella-konst har Eric Ericssons Kammarkör inspirerat generationer av kompositörer. Från sin centrala plats i svenskt musikliv har kören kontinuerligt utvidgat sin verksamhet så att den i dag innefattar samarbete med flera världsledande orkestrar och ensembler. Slutligen har Eric Ericssons Kammarkör, genom en lång rad inspelningar med svenska och nordiska körkompositioner, dokumenterat och givit ett fint bidrag till det nordiska kulturarvet".

Jaan Seim takker på vegne av Eric Ericsons kammarkör (Grundet den ringe lydkvalitet på lydoptagelsen fra prisuddelingen, har det ikke været muligt at genskabe takketalen).

Prisutdeling Nordisk Råds filmpris

*Filmprismodtagerne **Peter Schønau Fog, Bo hr. Hansen og Thomas Stenderup** blev præsenteret af **Anne Hoff** på vegne af bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds filmpris.*

Anne Hoff:
Kjære prisvinnere, ærede publikum. Nordisk råds jury hadde den glede at konstatere den høye kvaliteten blant de filmene som konkurrerte om årets pris. I den fine samling film var det "Kunsten at græde i kor" som gjorde det sterkeste inntrykket på juryen. Med sin renhet i stil og den originale stemning og uforglemmelige karakter. Sett gjennom en ung guts øyne skildres det absurde og til tider grusomme familielivet med lavmælt humor. På en urovekkende og samtidig underholdende måte håndterer filmen det vanskelige tema barnesorgen med både skarpsinn og medmenneskelighet.

Overraskende, dristig og uten omsvøp avslører den de undertrykkende kræfter som skjuler sig. Nordisk Råds Filmpris 2007 går til teamet som stod bag den danske film "Kunsten at græde i kor". Prisen skal deles mellom regissør Peter Schønau Fog, manusforfatter Bo hr. Hansen og produsent Thomas Stenderup. Gratulerer!

Peter Schønau Fog:
Ja, det her med at holde taler, det er noget helt specielt. Selv i vores film holder de nogle gange taler – begravelsestaler, det er det heldigvis ikke i dag.

Først og fremmest tusind tak til Nordisk Råd og til juryen. Det er absolut overvældende og fuldstændigt overraskende, må man sige. Overraskende på mange måder – én af dem er det der, du nævnte med at lave film om overgreb på børn. Der har været meget tvivl om undervejs, om det faktisk kunne lykkes at lave en film om en historie som denne, som folk rent faktisk ville se og tage det emne til sig. Det er jo noget som de fleste har svært ved at tale om.

Så det har været en lang, god og sej kamp, hvor jeg heldigvis har haft nogle folk omkring mig, der har troet på, at vi gik den rette vej. Udgangspunktet for historien er jo Erling Jepsens semiselvbiografiske roman "Kunsten at græde i kor". Bo hr. Hansen har været en super-loyal støtte og har vredet et manuskript ud af romanen; Harald Gunnar Paalgard har været en trofast støtte som fotograf undervejs i optagelserne; Anne Østerud som klipper; Peter Schultz som tonemester; Karsten Fundahl har lavet musikken. Ja, men der skal ikke gå fuldstændig Oscar i det her!

Men jeg vil gerne give det en tanke mere, at det her er en film som har fået en klart bedre modtagelse end man umiddelbart skulle tro. Og den spiller jo også i dag, det viser program-

met. Men for tre år siden var jeg i Hollywood med en film, hvor borgmesteren i Hollywood introducerede en anden film, men han sagde, at i deres drømme lever verdensbefolkning i Hollywood. Og jeg syntes egentligt, det var lidt skræmmende, fordi på en måde så har han jo ret, om vi vil det eller ej. Samtidig, når vi var af sted med filmen, så blev vi også spurgt: Hvad er det med jer fra de nordiske lande? Hvorfor tager i sådan nogle emner op? Hvorfor laver i film om overgreb på børn? Og det pudsige er, at det er jo ikke noget, der kun foregår i de nordiske lande. Det er jo noget, der foregår i hele verden. Så måske har verden brug for, at der er nogen fra Norden, som tør sætte ord på. Så ja, det kunne være, hvis man var lidt overambitiøs, at man kunne fremtvinge påstanden: Hvordan ville verden se ud, hvis verden befolkning havde deres drømme i Norden? Ambitiøs opgave. Men tusind tak!

Bo hr. Hansen:
Jeg skal gøre det kort. Som manuskriptforfatter vil jeg bare sige tusinde tak til juryen og til Nordisk Råd. Og så har jeg lyst til at sige, at det er stadigvæk en forholdsvist ung pris, Nordisk Råds Filmpris. Så derfor vil jeg gerne tak for at den eksisterer, for jeg synes, det er helt fantastisk, at manuskriptarbejdet også bliver belønnet i den sammenhæng, så tusind tak for det. Og tak for mit samarbejde med de to herrer her, det har været hårdt en gang imellem, i sidste ende. Og så skal jeg også sige tak til romanforfatteren Erling Jepsen, som har leveret grundstoffet til det her. Uden ham ingen film, men til gengæld, så har han også stolet på os. Stolet så meget på, at vi kunne lave en selvstændig film. Et selvstændigt kunstværk ud af hans erindringshistorie. En film som har fået lov til at stå i sin egen ret.

Thomas Stenderup:
Jeg vil bare ganske kort sige tusinde tak til Nordisk Råd, det er meget usædvanligt for filmproducenter at modtage en filmpris. Fokusset ligger normalt et andet sted efter at filmen er blevet færdig. Det jeg håber med den her pris, det er både for dette års film, men også kommende års prismodtagere, at disse film kan blive set i andre lande end oprindelseslandene, altså at prisen kan være med til at udbrede vores film i hele Norden. I øvrigt kan "Kunsten at græde i kor" ses i Oslo nu for tiden. Tak!

Ärendelista 2007

A. Medlemsförslag

2002

A 1290/välfärd[1]	Medlemsförslag om barn och unga på Grönland (väckt av Mittengruppen i Nordiska rådet)

2004

A 1358/presidiet[2]	Medlemsforslag om en nordisk innovasjonspris (framlagt av Den Konservative Gruppe i Nordisk Råd)

2005

A 1378/presidiet[3]	Medlemsforslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (fremlagt af Høgni Hoydal, Kári P. Højgaard, Kristen Touborg, Line Barfod, Kuupik Kleist)
A 1379/miljö[4]	Medlemsförslag om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (väckt av Den vänstersocialistiske gröna gruppen i Nordiska rådet)

2006

A 1390/kultur	Medlemsforslag om kultur og helse (framlagt av Dagfinn Sundsbø)

2007

A 1401/medborger[5]	Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (fremlagt av Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1402/medborger[6]	Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star ulykken (fremlagt av Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1403/miljø	Medlemsforslag om felles rovdyrforvaltning i Norden (fremlagt av Sigrun Eng)
A 1404/näring	Medlemsförslag om en global dimension i visionerna för Mittnorden (väckt av Lauri Oinonen)
A 1405/miljö[7]	Medlemsförslag om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (väckt av Mittengruppen)
A 1406/miljø[8]	Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver (fremlagt af Lauri Oinonen)
A 1407/presidiet[9]	Presidieförslag om en samordnare för gränshindersfrågor (väckt av Presidiet i Nordiska rådet)

[1] Presidiet vedtok 30. januar 2007 å ikke foreta seg ytterligere i sakens anledning

[2] Besluttet trukket tilbake av forslagsstillerne 25. april 2007

[3] Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Ikke foreta seg noe

[4] Besluttet i Presidiet 25. april 2007, Fremst. 1/2007 og Fremst. 2/2007

[5] Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Ikke foreta seg noe

[6] Besluttet på Nordisk Råds sesjon 31. oktober 2007, Ikke foreta seg noe

[7] Besluttet i Presidiet 25. september 2007, Fremst. 4/2007

[8] Besluttet av Presidiet 30. oktober 2007, Ikke foreta seg noe

A 1408/næring[10]	Medlemsforslag om ny nordisk mat (framlagt av Thore A. Nistad)
A 1409/välfärd[11]	Utskottsförslag om psykiatrivården i Norden (väckt av Välfärdsutskottet i Nordiska rådet)
A 1410/miljø[12]	Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (framlagt av Den sosialdemokratiske gruppen i Nordisk Råd)
A 1411/medborgar	Medlemsförslag om förbud mot transfetter (väckt av Den socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet)
A 1412/velferd[13]	Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (framlagt av Midtengruppen i Nordisk Råd)
A 1413/kultur[14]	Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (framlagt av Midtengruppen i Nordisk Råd)
A 1414/miljö[15]	Medlemsförslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (väckt av Mittengruppen i Nordiska rådet)
A 1415/medborger[16]	Utvalgsforslag om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (framlagt av Medborger- og forbrukerutvalget i Nordisk Råd)
A 1416/præsidiet[17]	Medlemsforslag om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1417/næring[18]	Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København (stillet af Joan Erlandsen)
A 1418/præsidiet[19]	Medlemsforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppen og Den Socialdemokratiske Gruppen i Nordisk Råd)
A 1419/miljø[20]	Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppen i Nordisk Råd)
A 1420/velferd[21]	Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (framlagt av Velferdsutvalget i Nordisk Råd)
A 1421/præsidiet[22]	Præsidieforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (fremlagt af Præsidiet i Nordisk Råd)
A 1422/medborgar	Medlemsförslag om Nordisk kraftsamling kring gränsöverskridande otrygghet (framlagt av den Konservativa gruppen)
A 1423/miljö	Medlemsförslag om Nordisk kraftsamling för att rädda fiskebestånden och fiskerinäringen (väckt av Den konservativa gruppen i Nordiska rådet)

---

9 Besluttet i Presidiet 25. april 2007, Fremst. 3/2007

10 Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Rek. 16/2007

11 Besluttet i Presidiet 25. september 2007, Fremst. 5/2007

12 Besluttet på Nordisk Råds sesjon 31. oktober 2007, Rek. 7/2007

13 Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Rek. 14/2007

14 Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Rek. 12/2007

15 Besluttet på Nordisk Råds sesjon 31. oktober 2007, Rek. 8/2007

16 Besluttet i Presidiet 25. september 2007, Fremst. 6/2007

17 Besluttet trukket tilbake av forslagsstillerne 25. september 2007

18 Besluttet i Presidiet 14. desember 2007, Ikke foreta seg noe

19 Omgjort til præsidieforslag A 1421/præsidiet

20 Besluttet på Nordisk Råds sesjon 31. oktober 2007, Rek. 9/2007

21 Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Ikke foreta seg noe

22 Besluttet på Nordisk Råds sesjon 31. oktober 2007, Rek. 10/2007

A 1424/medborger	Medlemsforslag om bekæmpelse af røveri og overfald af vognmænd i Norden (fremlagt af Allan Niebuhr)
A 1425/kultur[23]	Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (framlagt av Kultur- og utdanningsutvalget i Nordisk Råd)
A 1426/velfærd	Medlemsforslag om et nordisk sundhedsområde (Fremlagt af Midtergruppen i Nordisk Råd)
A 1427/medborger[24]	Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel (fremlagt af Medborger- og Forbrugerudvalget i Nordisk Råd)
A 1428/medborgar	Medlemsförslag om nordiskt samarbete kring nyttjande och märkning av GMO-produkter (väckt av Mittengruppen i Nordiska rådet)
A 1429/kultur	Medlemsförslag om ändring av stadgarna för Nordiska rådets Litteraturpris (väckt av Ragnar Erlandsson och Raija-Lisa Eklöw)
A 1430/presidiet	Medlemsforslag om endring av Nordisk Råds arbeidsordning § 73 Partigrupper (framlagt av Hans Frode Asmyhr, Jan-Henrik Fredriksen, Thore A. Nistad, Ib Thomsen og Karen S. Woldseth)

B. Ministerrådsförslag

B 248/præsidiet[25]	Ministerrådsforslag om budget 2008
B 249/kultur[26]	Ministerrådsförslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010

C. Berättelser

C 1	Nordisk samarbejde 2006 – Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed
C 2	Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2008
C 3/kk	Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006
C 4/kk	Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006
C 5/kk	Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006

D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger

*5/2003/välfärd	Pensioner och förtidspensionering
13/2003/välfärd	Förebyggande av diabetes
*2/2004/næring	Open Source Software
*7/2004/medborgar	Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010
13/2005/medborger	Konference om korruption
*18/2005/kultur	Arktisk forskning (første at-sats)
19/2005/medborger	Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen
23/2005/välfärd	Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade
25/2005/medborger	Bekjempelse av menneskehandel (første at-sats)

---

[23] Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Rek. 13/2007

[24] Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Rek. 15/2007

[25] Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Rek. 17/2007

[26] Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Rek. 11/2007

26/2005/medborger	Rapport om bekjempelse av menneskehandel
1/2006/miljø	Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer
2/2006/medborger	Program og principper for det nordiske justitssamarbejde
*5/2006/presidiet	Rapport och konferens om samhällssäkerhet
6/2006/medborger/ miljø/næring[27]	Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH
*7/2006/miljø	Fokus på miljø i Nord (anden at-sats)
7/2006/miljø	Fokus på miljø i Nord (første og tredje at-sats)
8/2006/välfärd	Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion
*9/2006/medborger	Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (anden at-sats)
9/2006/medborger	Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (første og tredje at-sats)
*10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen
11/2006/välfärd	Projekt om kartläggning av utbildningsbehov innom demensområdet
12/2006/næring	"Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer
13/2006/næring	Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer
*14/2006/præsidiet	Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens
15/2006/välfärd	Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet
*16/2006/välfärd	Bekämning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området
*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider innom psykiatrivården i Norden
*18/2006/medborger	Kampagne imod formidling af sexkøb
19/2006/medborger	Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel
20/2006/medborger	Bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse
*21/2006/miljø	Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken
22/2006/kultur	Frivilligsektoren
*23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik (tredje og fjerde at-sats)
23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik (første og annen at-sats)
*24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (første at-sats)
24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (annen at-sats)
25/2006/kultur	Nordplus-programmene
*26/2006/næring	Komparativt studie om iværksættere i Norden
27/2006/presidiet	Nordiska ministerrådets budget för 2007
1/2007/miljø	Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens Nærområder
2/2007/miljø	Fokus på radioaktivitet i HELCOM's og EU's arbejde
*3/2007/presidiet	Nordisk samordnare för gränhindersfrågor

[27] Ferdigbehandlet i Presidiemøte 30. januar 2007

Interne beslutninger

1/2005	EU's direktivforslag til softwarepatent
1/2006	Rapportör inom området samhällssäkerhet
2/2006	Nordiske udfordringer om sameksistens
3/2006	Anvendelse af hoteller, der ikke medvirker til formidling af købesex

E. Skriftlige spørsmål

E 2007

E 1	Skriftligt spørgsmål om rapportering om menneskehandel og hjemmeside om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb (stillet af Line Barfod)
E 2	Skriftligt spørgsmål om en samlet nordisk plan for at imøtegå mangel på sundhetspersonale i de nordiske lande (stillet af Line Barfod)
E 3	Skriftligt spørgsmål om nordiske parlamentarikeres ret til at spørge grønlandske og færøske landsstyremedlemmer (Stillet af Steingrímur J. Sigfússon)
E 4	Skriftlig fråga om ett nytt gränshinder inom internordisk flygtrafik på Stockholms flygplats (ställd av Lyly Rajala)
E 5	Skriftligt spørgsmål vedrørende det billede af de nordiske lande og især Finland og finnerne, som formidles via de svenske skolebøger (stillet af Raja Vahasalo)
E 6	Skriftligt spørgsmål om en revidering af den finske beskatning af pension, som er optjent i andre nordiske lande og især Sverige (stillet af Lauri Oinonen)
E 7	Skriftlig fråga om förbruk av förnybar energi i uppvärmning av offentliga anläggningar (ställd av Kári P. Højgaard)
E 8	Skriftligt spørgsmål om flyvning med CIA-fly i Norden (stillet af Line Barfod)
E 9	Skriftligt spørgsmål om de selvstyrende landes muligheter for styrket deltagelse i det nordiske samarbejde (stillet af Johan Lund Olsen)
E 10	Skriftlig fråga om förhållandena på Kastrups flygplats (ställd av Hans Wallmark)
E 11	Skriftlig fråga om situationen för kulturtidskrifterna i Norden (ställd av Den vänstersocialistiska gröna gruppen)
E 12	Skriftligt spørgsmål om Sveriges ratifikation af Europarådets konvention om menneskehandel (stillet af Line Barfod)
E 13	Skriftlig fråga om åldersgränsen i Nordiska Barn- och Ungdomskommitté (ställd av Outi Ojala)
E 14	Skriftlig fråga om budgetmedel till projekt om nordiskt samarbete mot människohandel (ställd av Elina Linna)
E 15	Skriftlig fråga om samordningen mellan regionala organisationer (ställd av Sinikka Bohlin)
E 16	Skriftligt spørgsmål om forskelle mellem Danmark og Sverige i spørgsmålet om EU-regler for færgetrafik (stillet af Joan Erlandsen)
E 17	Skriftligt spørgsmål om transportstøtte til studerende (stillet af Bente Dahl)
E 18	Skriftlig fråga om projektstöd till amatörteater i Norden (ställd av Elina Linna)
E 19	Skriftlig spørsmål om samarbeid med urfolk i Barents-regionen (stilt av Bendiks H. Arnesen)

E 20	Skriftlig spørsmål om svensk beskatning av norske pensjonister bosatt i Sverige som plikter å betale trygdeavgift i Norge (stilt av Dagfinn Høybråten)
E 21	Skriftligt spørgsmål om lægemangel og lægeuddannelse i de nordiske lande (stillet af Anita Knakkergaard)
E 22	Skriftlig fråga om nordiska översättningsstödet (ställd av Elina Linna)
E 23	Skriftligt spørgsmål om Island importerer asbest (stillet af Line Barfod)
E 24	Skriftlig fråga om Nordiska samekonventionen (ställd av Sinikka Bohlin)
E 25	Skriftlig fråga om skatteutjämningen mellan Danmark och Sverige (ställd av Johan Linander)
E 26	Skriftlig fråga om fast förbindelse mellan Helsingör och Helsingborg (ställd av Hans Wallmark)
E 27	Skriftligt spørgsmål om irakisk hærchefs forsvinden (stillet af Line Barfod)
E 28	Skriftligt spørgsmål om lige muligheder for studerende på folkehøjskolerne (stillet af Bente Dahl)
E 29	Skriftligt spørgsmål om benyttelse af nordiske lande til ulovlige aktiviteter (stillet af Line Barfod)
E 30	Skriftlig fråga om fortsatta gränshinder på flygplatserna i trafiken inom Norden (ställd av Lyly Rajala)
E 31-E 46	Muntlige spørsmål på Nordisk Råds sesjon
E 47	Skriftlig fråga om vilka åtgärder som kan vidtagas för att eliminera gränshinder omkring socialförsäkring för finska studeranden i andra nordiska länder (ställd av Lars Wegendal)
E 48	Skriftlig fråga om utlandsdanskars rätt att delta i folketingsvalen (ställd av Hans Wallmark)
E 49	Skriftligt spørgsmål om Finlands, Norges og Sveriges afvisning af at modernisere Helsingforsaftalen (stillet af Kolbrún Halldórsdóttir (VG) og Juliane Henningsen (IA))
E 50	Skriftlig fråga till Norges regering om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar (ställd av Jan Lindholm)
E 51	Skriftlig fråga till Islands regering om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar (ställd av Jan Lindholm)

Dokument

1	Nordisk Råds årsberetning 2006
2	Regler for sesjonens gjennomføring 2007
3	Program för Nordiska rådets arbete 2008
4	Statsministrarnas presentation av Nordiska ministerrådets ordförandeskapsprogram 2008
5	Utrikesministrarnas redogörelse
6	Försvarsministrarnas redogörelse
7	Samarbetsministrarnas redogörelse
8	Insatser mot klimaförändringar
9	Samarbetsministrarnas redogörelse rörande gränshinder 2007
10	The Nordic Region in an International Perspective. Nordic co-coperation in a European Framework 2006. Rapport fra Nordisk Ministerråd
11	Redogörelse om jämställdhetssituationen i det nordiska samarbetet

12 Alkoholpolitiskt samarbete i Norden. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

13 Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

14 Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

15 Redogörelse om uppföljningsinitiativ angående globaliseringen

16 Redogörelse om Nordiska initiativ inför klimattoppmötet i Köpenhamn 2009. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

17 Redegørelse om eScience Strategi. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

18 Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet. Redegörelse från Nordiska ministerrådet

19 Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd

20 Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

21 Redegørelse om EU's maritime politik og Norden. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

22 Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området

23 Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärka de självstyrande områdernas deltagande i officiellt nordiskt samarbete

Fremstillinger og ikke foreta seg noe mv. 2007

Utdrag fra referater fra Presidiemøter 2007

Presidiemøte 30. januar 2007

9. Beslut om att inte företa sig något

1) A 1290/velferd om: Medlemsförslag om Barn och unga på Grönland
Bilag: A 1290/velferd, betænkning over medlemsforslag.

Velferdsutvalget godkjente på sitt møte i Stockholm 24. september 2002 vedlagte utkast til betenkning over medlemsforslag A 1290/välfärd om Barn och unga på Grönland. Ved en beklagelig feil ble ikke saken satt opp på sesjonens dagsorden det året og har siden stått på ærendelisten. Det var skifte av utvalgssekretær i august 2002 og medlemmer som var aktive i saken hadde sluttet. For å få saken ut av listen foreslår sekretariatet at presidiet på plenarforsamlingens vegne beslutter i overensstemmelse med Velferdsutvalgets betenkning.

Beslutning:

at Presidiet godkender Velferdsudvalgets betænkning om ikke at foretage sig noget i anledning af medlemsforslag A 1290/velferd

11. Beslut om slutbehandling av framställning

1) Fremst. 6/2006: Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH.

Miljø- og Naturresurseudvalget, Næringsudvalget samt Medborger- og Forbrugerudvalget har vedtaget betænkningen over Ministerrådets meddelelse på sine udvalgsmøder 30. januar 2007 med henblik på Præsidiets efterfølgende beslutning om færdigbehandling af fremstillingen.

Beslutning:

att Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 6/2006 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Presidiemøte 25. april 2007

***5.* Om nordiske priser**
b) *Angående medlemsförslag A 1358/presidiet om ett Nordiskt innovationspris*
Bilag: Medlemsförslag A 1358/presidiet om ett nordiskt innovationspris

Inge Lønning meddelade att Presidiet utredde år 2005 på basen av ett medlemsförslag från den konservativa gruppen om huruvida Nordiska Investeringsbanken har ett intresse av att tillsammans med Nordiska rådet inrätta ett nordiskt innovationspris. Frågan behandlades i Nordiska Investeringsbankens styrelse i två repriser och styrelsen kunde inte enas varför man beslöt att uppskjuta frågan tills vidare. Presidiet tog denna information för kännedom vid sitt möte i januari 2006. För att väcka frågan till liv igen har sekretariatet varit i kontakt med Nordiska Investeringsbanken som meddelat att inga fundamentala förändringar i förhållande till idén om ett nordiskt innovationspris skett i bankens styrelse. Banken har inte heller för avsikt att ta upp frågan inom en överskådlig framtid.

Som en följd av detta meddelade Kent Olsson att den konservativa gruppen drar tillbaka förslaget om ett nordiskt innovationspris. I det sammanhanget meddelade Lønning att det kun-

de vara frestande att försöka hitta en annan lösning för att få till en markering omkring innovation.

9. Fremstiling

1) A 1379/miljø: Medlemsforslag om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön
Bilag: A 1379/miljø Miljø- og naturresurseudvalgets betænkning over Medlemsforslag om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön

Miljö- och naturresursutskottet har anmodat presidiet om framställning av A 1379/om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning under förutsättning av enhällighet i miljöutskottet den 25 april. På baggrund af udvalgets tidligere drøftelser, de indkomne høringssvar, oplysningerne fra fællesseminaret med Baltisk Forsamlings Miljøudvalg om radioaktivt affald i Østersøområdet samt drøftelserne med British-Irish Interparliamentary Body om Sellafield har sekretariatet udarbejdet udkast til udvalgsbetænkning.

Presidiet antog framställningen från Miljö- och naturresursutskottet.

Beslutning:

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

at opretholde strenge miljø- og sikkerhedsforskrifter i forbindelse med etableringen af eventuelle nye nukleare anlæg og i forbindelse med drift af samt affaldshåndtering og -deponering fra nye og eksisterende anlæg, institutioner, hospitaler mm. Dette gælder såvel for landenes egne anlæg og processer som for anlæg i de øvrige Østersølande og Nordens närområden - i de sidstnævnte tilfælde gennem aktiv påvirkning af relevante internationale fora og ved bilaterale konsultationer

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer

at hver for sig og i gennem HELCOM- og EU-samarbejdet nøje at overvåge udviklingen for Østersøens radioaktive belastning og at arbejde for, at HELCOM's kommende handlingsplan for Østersøen også indfører målsætninger og virkemidler med henblik på at nedsætte den radioaktive belastning til et ufarligt niveau overalt i Østersøen

2) A 1407/præsidiet Præsidieforslag om en nordisk samordnare för gränshindersfrågor

Med hänvisning till behandlingen av förslaget under dagordningspunkt 4 antog presidiet presidieförslaget A 1407/presidiet som en framställning.

Beslutning:

Att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att tillsammans med Nordiska rådet instifta en nordisk samordnare för gränshindersfrågor i enlighet med principerna som framförs i betänkandet

Presidiemøte 25. juni 2007

Ingen medlemsforslag til fremstilling.

Presidiemøte 25. september 2007

8. *A 1416/presidiet: Medlemsforslag om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd*
Bilag: Betänkande över A 1416/presidiet: Medlemsforslag om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd

Claes Andersson meddelade att medlemsförslaget trots allt haft en funktion om större medvetenhet om valet av utskottsordföranden i Nordiska rådet. Men med hänvisning till betänkandet över medlemsförslaget finns det starka "tekniska" argument mot förslaget varför den vänstersocialistiska gröna gruppen drar tillbaka medlemsförslaget.

Presidiet noterade att den vänstersocialistiska gröna återkallar sitt medlemsförslag A 1416/presidiet om valg av udvalgsledelse i Nordisk råd.

Beslut efter fullmakt (arbetsordningens § 49)

9. Framställning

1) A 1405/miljö: Medlemsförslag om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön
Bilag: Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning over A 1405/miljö: Medlemsförslag om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön

Presidiet godkände betänkandet över A 1405/miljö.

Beslutning:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

1) *at* hver for sig og i samarbejde - medvirke aktivt til at få vedtaget en ambitiøs HELCOM Handlingsplan for Østersøen i efteråret 2007. En plan, der med forpligtende landevise reduktionsmål vil lede til et fælles havområde befriet for overgødskning

2) *at* fremme initiativer, der styrker et integreret syn på forvaltningen af Østersøen; herunder i fortsættelse af EU's havpolitik at medvirke til at udvikle Østersøregionen til et europæisk modelområde for en havforvaltning, der koordinerer hensynene til erhvervsudvikling og miljø

3) *at* fremme og gennemføre de initiativer til at nedsætte belastningen af Østersøen som, er foreslået af den 16. Parlamentariske Østersøkonference i Berlin den 28. august 2007; se bilag 1 til betænkningen - dels gennem national lovgivning og implementering, dels gennem initiativer i relevante internationale samarbejdsfora som HELCOM, CBSS og EU.

2) A 1409/välfärd: Utskottsförslag om psykiatrivården i Norden
Bilag: Velferdsudvalgets betænkning over A 1409/välfärd: Utskottsförslag om psykiatrivården i Norden.

Presidiet godkände betänkandet över A 1409/välfärd.

Beslutning:

Nordiska rådet rekommenderar Nordisk ministerrådet

att Nordiska ministerrådet utarbetar och ansvarar för en nordisk strategi för psykiatriområdet som kan skapa ett mervärde genom att utgöra en ram för utbyte och samarbete mellan de nordiska länderna

3) A 1415/medborger: Utvalgsforslag om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner
Bilag: Medborger- og forbrugerudvalgets betænkning over A 1415/medborger om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner

Presidiet godkendte betænkningen over A 1415/medborger.

Beslutning:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at forholde sig til Europarådets kampanje "Stop domestic violence against women" (2006-2008) med at afholde en fælles nordisk konference om temaet.

- Konferencen skal tage udgangspunkt i præsentation og erfaringsudveksling af nationale tiltag hvad angår juridiske og politiske virkemidler, støtte til og beskyttelse af ofrene, dataindsamling og holdningsskabende tiltag som involverer aktiv deltagelse af mænd.
- Nordisk Ministerråd skal på baggrund af eksperternes erfaringsudveksling og identifikation af de vigtigste samarbejdsområder vedrørende bekæmpelse af vold i nære relationer udarbejde et fælles nordisk program med fokus på konkrete initiativer på feltet.

Presidiemøte 30. oktober 2007

10. Ikke foretage sig yderligere

1) A 1406/miljö Medlemsförslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver
Bilag: Betænkning over A 1406/miljø: Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver

Miljö- och naturresursutskottet har anmodat presidiet om att på plenarförsamlingens vägnar behandla förslaget om att Nordiska rådet inte företar sig något med anledning av A 1406/miljø: Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver. Medlemsförslaget blev behandlat på Miljö- och naturresursutskottets möte den 30 oktober i Oslo:

På baggrund af ovenstående indstiller Miljø- og Naturresurseudvalget,

Beslutning:

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag A 1406/miljø

Presidiemøte 14. desember 2007

Beslut efter fuldmagt (arbetsordningens § 49)

8. Fremstillinger

1) A 1417/næring Medlemsförslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København
Bilag: Betænkning om A 1417/næring: Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København

Näringsutskottet har anmodat presidiet om att på plenarförsamlingens vägnar behandla förslaget om att Nordiska rådet inte företar sig något med anledning av A 1417/næring: Med-

lemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København. Medlemsförslaget blev behandlat på Näringsutskottets möte den 30 oktober i Oslo:

Beslutning:

Næringsudvalget foreslår,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af 1417/næring: Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København

Val av medlemmar till Nordiska investeringsbankens kontrollkommitté

fra Danmark:	Per Kaalund (S)
fra Finland:	Tuula Peltonen (sd)
fra Island:	Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
fra Norge:	Kari Lise Holmberg (H)
fra Sverige:	Johan Linander (c)

Register

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
A. Medlemsforslag/Utvalgsforslag/Presidieforslag/Komitéforslag					
A 1290/välfärd	Medlemsförslag om om barn og unga på Grönland	XX	XX	Ikke foreta seg noe	Besluttet i Presidiet 30. januar 2007
A 1358/presidiet	Medlemsforslag om en nordisk innovasjonspris	XX	XX		Forslaget blev trukket tilbage af forslagsstillerne 25. april 2007
A 1378/presidiet	Medlemsforslag om realitetsbehandling og etableringaf komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstendigt medlemsskab i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler	XX	XX	Ikke foreta seg noe	Votering
A 1379/miljö	Medlemsförslag om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön	XX	XX	Fremstilling 1 og 2	Besluttet i Presidiet 25. april 2007
A 1401/medborger	Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar	XX	XX	Ikke foreta seg noe	Votering
A 1402/medborger	Medlemsforslag om uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken	XX	XX	Ikke foreta seg noe	Votering
A 1405/miljø	Medlemsförslag om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön	XX	XX	Fremstilling 4	Besluttet i Presidiet 25. september
A 1406/miljö	Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver	XX	XX	Ikke foreta seg noe	Besluttet i Presidiet 30. oktober 2007
A 1407/presidiet	Presidieförslag om en nordisk samordnare för gränshindersfrågor	XX	XX	Fremstilling 7	Besluttet i Presidiet 25. april
A 1408/næring	Medlemsforslag om ny nordisk mat	XX	XX	Rekommandasjon 16	
A 1409/välfärd	Utskottsförslag om psykiatrivården i Norden	XX	XX	Fremstilling 5	Besluttet i Presidiet

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
					25. september 2007
A 1410/miljø	Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger	XX	XX	Rekommendasjon 7	
A 1412/velferd	Medlemsforslag om nordisk initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell	XX	XX	Rekommandasjon 14	
A 1413/kultur	Medlemsforslag om å fjerne strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid	XX	XX	Rekommendasjon 12	
A 1414/miljø	Medlemsförslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding	XX	XX	Rekommandasjon 8	
A 1415/medborger	Utvalgsforslag om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner	XX	XX	Fremstilling 6	Besluttet i Presidiet 25. september 2007
A 1416/presidiet	Medlemsforslag om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd	XX	XX		Forslaget blev trukket tilbage af forslagsstillerne 25. september 2007
A 1417/næring	Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København	XX	XX	Ikke foreta seg noe	Besluttet i Presidiet 14. december 2007
A 1418/presidiet	Medlemsforslag om nordisk indsats til det globale topmøde i København 2009	XX	XX		Omgjort til Presidieforslag A 1421/presidiet
A 1419/miljø	Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft	XX	XX	Rekommandasjon 9	
A 1420/velferd	Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer	XX	XX	Ikke foreta seg noe	
A 1421/præsidiet	Præsidieforslag om nordisk indsats til det globale	XX	XX	Rekommandasjon 10	

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
	topmøde i København 2009				
A 1425/kultur	Utvalgsforslag om et nordiske samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag	XX	XX	Rekommandasjon 10	
A 1427/medborger	Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel	XX	XX	Rekommandasjon 15	
B. Ministerrådsforslag					
B 248/presidiet	Ministerrådsforslag om budget 2008	XX	XX	Rekommandasjon 17	
B 249/kultur	Ministerrådsförslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010	XX	XX	Rekommandasjon 11	
C. Beretninger					
C 1	Nordisk samarbejde 2006. Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed	XX	XX		Til etterretning
C 2	Nordisk Ministerråds planer og budget 2008	XX	XX		Til etterretning
C 3/kk	Beretning til Nordisk Råd og Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006	XX	XX		Til etterretning
C 4/kk	Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006	XX	XX		Til etterretning
C 5/kk	Beretning til Nordisk Råd og Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006	XX	XX		Til etterretning
D. Meddelelser i anledning av tidligere rekommandasjoner, fremstillinger og ytring					
*5/2003/välfärd	Pensioner och förtidspensionering		XX		Til etterretning

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
13/2003/välfärd	Förebyggande av diabetes		XX		Ferdigbehandlet
*2/2004/næring	Open Source Software		XX		Til etterretning
*7/2004/medborger	Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010		XX		Til etterretning
13/2005/medborger	Konference om korruption		XX		Ferdigbehandlet
*18/2005/kultur	Arktisk forskning	XX	XX		Til etterretning (første at-sats) Ferdigbehandlet (anden at-sats)
19/2005/medborger	Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen		XX		Ferdigbehandlet
23/2005/välfärd	Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade		XX		Ferdigbehandlet
25/2005/medborger	Bekjempelse av menneskehandel	XX	XX		Ferdigbehandlet
26/2005/medborger	Rapport om bekjempelse av menneskehandel	XX	XX		Ferdigbehandlet
1/2006/miljø	Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer		XX		Ferdigbehandlet
2/2006/medborger	Program og principper for det nordiske justitssamarbejde		XX		Ferdigbehandlet
*5/2006/presidiet	Rapport och konferense om samhällssäkerhet	XX	XX		Til etterretning
6/2006/medborger/ miljø/næring	Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH		XX		Ferdigbehandlet
*7/2006/miljø	Nordisk miljøfokus i Nord		XX		Ferdigbehandlet (første og tredje at-sats)

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
					Til etterretning (annen at-sats)
8/2006/välfärd	Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion		XX		Ferdigbehandlet
*9/2006/medborger	Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis		XX		Ferdigbehandlet (første og tredje at-sats) Til etterretning (annen at-sats)
*10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen		XX		Til etterretning
11/2006/välfärd	Projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet		XX		Ferdigbehandlet
12/2006/næring	"Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer		XX		Ferdigbehandlet
13/2006/næring	Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer		XX		Ferdigbehandlet
*14/2006/presidiet	Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens		XX		Til etterretning
15/2006/välfärd	Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet		XX		Ferdigbehandlet
*16/2006/välfärd	Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkulose i Barents-området		XX		Til etterretning
*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden		XX		Til etterretning

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
*18/2006/medborger	Kampagne imod formidling af sexkøb		XX		Til etterretning
19/2006/medborger	Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel		XX		Ferdigbehandlet
20/2006/medborger	Bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse		XX		Ferdigbehandlet
*21/2006/miljø	Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken		XX		Til etterretning
22/2006/kultur	Frivilligsektoren		XX		Ferdigbehandlet
*23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik		XX		Ferdigbehandlet (første og annen at-sats) Til etterretning (tredje og fjerde at-sats)
*24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen		XX		Ferdigbehandlet (annen at-sats) Til etterretning (første at-sats)
25/2006/kultur	Nordplus-programmene		XX		Ferdigbehandlet
*26/2006/næring	Komparativt studie om iværksættere i Norden		XX		Til etterretning
27/2006/presidiet	Nordiska ministerrådets budget för 2007		XX		Ferdigbehandlet
1/2007/miljø	Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens Nærområder		XX		Ferdigbehandlet
2/2007/miljø	Fokus på radioaktivitet i HELCOM's og EU's arbejde		XX		Ferdigbehandlet
*3/2007/presidiet	Nordisk samordnare för gränhindersfrågor		XX		Til etterretning

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
Interne vedtak					
1/2005	EU's direktivforslag til softwarepatent	XX	XX		Til etterretning
1/2006	Rapportör inom området samhällssäkerhet	XX	XX		Ferdigbehandlet
2/2006	Nordiske udfordringer om samexistens	XX	XX		Ferdigbehandlet
3/2006	Anvendelse af hoteller der ikke medvirker til formidling af sexkøb	XX	XX		Ferdigbehandlet
E. Spørsmål					
E 1	Skriftligt spørgsmål om rapportering om menneskehandel og hjemmeside om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb	XXX			Skriftlig svar
E 2	Skriflig spørgsmål om et samlet nordisk plan for at imødegå mangel på sundhetspersonale i de nordiske lande	XXX			Skriftlig svar
E 3	Skriftligt spørgsmål om nordiske parlamentarikeres ret til at spørge grønlandske og færøske landsstyremedlemmer	XXX			Skriftlig svar
E 4	Skriftlig fråga om ett nytt gränshinder inom internordisk flygtrafik på Stockholms flygplats	XXX			Skriftlig svar
E 5	Skriftlig fråga vedrørende det billede af de nordiske lande og især Finland og finnerne, som formidles via de svenske skolebøger	XXX			Skriftlig svar
E 6	Skriftligt spørgsmål om en revidering af den finske beskatning af pension som er optjent i andre nordiske lande og især Sverige	XXX			Skriftlig svar
E 7	Skriftlig fråga om förbruk av förnybar energi i uppvärmning av offentliga anläggningar	XXX			Skriftlig svar

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
E 8	Skriftligt spørgsmål om flyvning med CIA-fly i Norden	XXX			Skriftlig svar
E 9	Skriftligt spørgsmål om de selvstyrendes landes muligheter for styrket deltagelse i det nordiske samarbejde	XXX			Skriftlig svar
E 10	Skriftlig fråga om förhållandena på Kastrups flygplats	XXX			Skriftlig svar
E 11	Skriftlig fråga om situationen för kulturtidskrifterna i Norden	XXX			Skriftlig svar
E 12	Skriftligt spørgsmål om Sveriges ratifikation af Europarådets konvention om menneskehandel	XXX			Skriftlig svar
E 13	Skriftlig fråga om åldersgränsen i Nordisk Barn- och Ungdomskommitte	XXX			Skriftlig svar
E 14	Skriftlig fråga om budgetmedel till projekt om nordiskt samarbete mot människohandel	XXX			Skriftlig svar
E 15	Skriftlig fråga om samordningen mellan regionala organisationer	XXX			Skriftlig svar
E 16	Skriftligt spørgsmål om forskelle mellen Danmark og Sverige i spørgsmålet om EU-regler for færgetrafik	XXX			Skriftlig svar
E 17	Skriftligt spørgsmål om transportstøtte til studerende	XXX			Skriftlig svar
E 18	Skriftlig fråga om projektstöd till amatörteater i Norden	XXX			Skriftlig svar
E 19	Skriftlig spørsmål om samarbeid med urfolk i Barents-regionen	XXX			Skriftlig svar
E 20	Skriftlig spørsmål om svensk beskatning av norske pensjonister bosatt i Sverige som plikter å betale	XXX			Skriftlig svar

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
	trygdeavgift i Norge				
E 21	Skriftligt spørgsmål om lægemangel og lægeuddannelse i de nordiske lande	XXX			Skriftlig svar
E 22	Skriftlig fråga om nordiska översättningsstödet	XXX			Skriftlig svar
E 23	Skriftligt spørgsmål om Islands import af asbest	XXX			Skriftlig svar
E 24	Skriftlig fråga om Nordiska samekonventionen	XX			Skriftlig svar
E 25	Skriftlig fråga om skatteutjämningen mellan Danmark och Sverige	XX			Skriftlig svar
E 26	Skriftlig fråga om fast förbindelse mellan Helsingör och Helsingborg	XX			Skriftlig svar
E 27	Skriftligt spørgsmål om irakisk hærchefs forsvinden	XX			Skriftlig svar
E 28	Skriftligt spørgsmål om lige muligheder for studerende på folkehøjskolerne	XX			Skriftlig svar
E 29	Skriftligt spørgsmål om benyttelse af nordiske lande til ulovlige aktiviteter	XX			Skriftlig svar
E 30	Skriftlig fråga om fortsatta gränshinder på flygplatserna i trafiken inom Norden	XX			Skriftlig svar
E 31	Spørgsmål til Finlands eller Sveriges regering om rensning av CO2-utslipp	XX			Muntlig svar
E 32	Fråga till Norges regering om importtillstånd och importtullar för renkött som gränhinder	XX			Muntlig svar
E 33	Fråga till Sveriges regering om rätt till föräldrarpenning vid flyttning från Sverige	XX			Skriftlig svar
E 34	Fråga till Norges regering om moms, tull och registreringsavgifter på handikapputrustade bilar som gränshinder	XX			Muntlig svar

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
E 35	Fråga till Finlands regering om hur nya gränshinder kan förhindras i att uppstå	XX			Skriftlig svar
E 36	Fråga till Norges och Sveriges regeringer om snabbtåg mellan Oslo och Stockholm: åtgärder som förbättrar banan	XX			Skriftlig svar
E 37	Fråga till Norges regering om premiär på ripjakten i de svenska och norska fjällen	XX			Skriftlig svar
E 38	Spørgsmål til Færøernes Landsstyre om demokrati og ligestilling	XX			Muntlig svar
E 39	Fråga till Nordiska ministerrådet om socialskydd för studerande från Finland i andra nordiska länder	XX			Muntlig svar
E 40	Fråga till Norges regering om att göra mer för att inlemma den unga nordiska arbetskraften i det norska samhället	XX			Muntlig svar
E 41	Fråga till Finlands regering om införandet av nya priser i förhållande till de redan etablerade priserna	XX			Muntlig svar
E 42	Spørgsmål til Sveriges regering om opfølgning på vedtagelser i Nordisk Råd	XX			Muntlig svar
E 43	Fråga till Nordiska ministerrådet om orättvis behandling av nordiska medborgare i samband med godkännande av förtidspensionering	XX			Muntlig svar
E 44	Fråga till Sveriges regering om säkerställning av NordForsks arbete i framtiden	XX			Muntlig svar
E 45	Fråga till Finlands regering om en stabil, förutsägbar och långsiktig finansiering av projektet Nordjobb	XX			Muntlig svar
E 46	Fråga till Norges regering om socialförsäkring och	XX			Muntlig svar

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
	föräldrarförsäkringen fungerar över gränserna				
E 47	Skriftlig fråga om vilka åtgärder som kan vidtagas för att eliminera gränshinder omkring socialförsäkring för finska studeranden i andra nordiska länder	XX			Skriftlig svar
E 48	Skriftlig fråga om utlandsdanskars rätt att delta i folketingsvalen	XX			Skriftlig svar
E 49	Skriftligt spørgsmål om Finlands, Norges og Sveriges afvisning af at modernisere Helsingforsaftalen	XX			Skriftlig svar
E 50	Skriftlig fråga till Norges regering om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar	XX			Skriftlig svar
E 51	Skriftlig fråga till Islands regering om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar.	XX			Skriftlig svar

Dokumenter					
1	Nordisk Råds årsberetning 2006	XX	XX		Til etterretning
2	Regler for sesjonens gjennomføring	XX	XX		Til etterretning
3	Program för Nordiska rådets arbete 2008	XX	XX		Til etterretning
4	Statsministrarnas presentation av ordförandeskapsprogrammet i Nordiska ministerrådet 2008	XX	XX		Til etterretning
5	Utenriksministrenes redegjørelse	XX	XX		Til etterretning
6	Försvarsministrarnas redogörelse	XX	XX		Til etterretning
7	Samarbetsministranas redogörelse	XX	XX		Til etterretning
8	Nordens svar på klimaændringerne	XX	XX		Til etterretning

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
9	Redogörelse om gränshindersarbetet	XX	XX		Til etterretning
10	The Nordic Region in an International Perspective. Nordic cooperation in a European Framework 2006. Rapport fra Nordisk Ministerråd	XX	XX		Til etterretning
11	Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet	XX	XX		Til etterretning
12	Alkoholpolitiskt samarbete i Norden	XX	XX		Til etterretning
13	Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram	XX	XX		Til etterretning
14	Redegørelse om øget inddragelse af de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde	XX	XX		Til etterretning
15	Redogörelse om uppföljningsinitiativ angående globaliseringen	XX	XX		Til etterretning
16	Redegørelse om nordiske initiativer forud for klima-konference i København i 2009	XX	XX		Til etterretning
17	Redegørelse om eScience Strategi	XX	XX		Til etterretning
18	Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet	XX	XX		Til etterretning
19	Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011	XX	XX		Til etterretning
20	Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center	XX	XX		Til etterretning
21	Redegørelse om EU's maritime politik og Norden	XX	XX		Til etterretning
22	Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området	XX	XX		Til etterretning
23	Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som	XX	XX		Til etterretning

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
	kan förstärke de självstyrande områdenas deltagande i officielt nordiskt samarbete				

Personregister

Adelsbo, Christer, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Redegørelse om eScience Strategi (Dokument 17): 186
Medlemsforslag:
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401

Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285

Andersson, Claes, Finlands del. (vänst)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Presidieforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/presidiet): 118
- Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärke de självstyrande områdenas deltagande i officielt nordiskt samarbete (Dokument 23): 194
Replikkskifter:
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16); Andersson – Carlgren: 109
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø); Andersson – Kantola: 114
Medlemsforslag:
- om valg af udvalgsledelse i Nordisk Råd (A 1416/presidiet): 376
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385
Presidieforslag:
- om en samordnare för gränshinders-frågor (A 1407/presidiet): 303
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/presidiet): 395

Arnesen, Bendiks H., Norges del. (A)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 97
Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373
Spørsmål:
- om samarbeid med urfolk i Barents-regionen (E 19/2007): 1088

Árni Páll Árnason, Islands del. (A)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5): 129
Presidieforslag:
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/presidiet): 395

Ásta R. Jóhannesdóttir, Islands del. (A)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljø): 319

Autio, Risto, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364
Spørsmål:
- om säkerställning av NordForsks arbete i framtiden (E 44/2007): 150

Barfod, Line, Danmarks del. (EL)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 255
- om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262
- om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 272
- om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star ulykken (A 1402/medborger): 280

- om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd (A 1416/presidiet): 376
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Utvalgsforslag:
- om psykiatrivården i Norden (A 1409/välfärd): 309
- om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd): 392

Spørsmål:
- om rapportering om menneskehandel og hjemmeside om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb (E 1/2007): 1032
- om en samlet nordisk plan for at imøtegå mangel på sundhetspersonale i de nordiske lande (E 2/2007): 1034
- om flyvning med CIA-fly i Norden (E 8/2007): 1054
- om situationen för kulturtidskrifterna i Norden (E 11/2007): 1065
- om Sveriges ratifikation af Europarådets konvention om menneskehandel (E 12/2007): 1067
- om Island importerer asbest (E 23/2007): 1115
- om irakisk hærchefs forsvinden (E 27/2007): 1125
- om benyttelse af nordiske lande til ulovlige aktiviteter (E 29/2007): 1131

Bergman, Lisbeth Grönfeldt, Sveriges del. (m), Valgt medlem

Uttalelse:
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 219
- Medlemsforslag om ny nordisk mat

- om moms, tull och registreringsavgifter på handikapputrustade bilar som gränshinder (E 34/2007): 143

Bildt, Carl, Sveriges del. (m), Regjeringsrepresentant

Uttalelse:
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6): 132

Bohlin, Sinikka, Sveriges del. (s) Valgt medlem

Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 82
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5): 125
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 195

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Bohlin - Wiklöf: 62
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Bohlin - Stoltenberg: 68
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Bohlin - Støre: 120
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Hoydal - Bohlin: 195
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Reikvam - Bohlin: 196

Medlemsforslag:
- om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljö): 319
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382

Presidieforslag:
- om en samordnare för gränshinders-frågor (A 1407/presidiet): 303
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/presidiet): 395

Spørsmål:
- om samordningen mellan regionala organisationer (E 15/2007): 1075
- om Nordiska samekonventionen (E 24/2007): 1117

Bonde, Jens-Peter, Europaparlamentet

Uttalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 87

Replikkskifter:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Sørensen -Bonde: 88
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Rajala - Bonde: 89
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Stavad - Bonde: 91

Brodén, Anita, Sveriges del.(fp) Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364
- om en bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Brusted, Sylvia K. Norges del. (A)
Regjeringsrepresentant
Uttalelser:
- Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området (Dokument 22): 155
- Alkoholpolitiskt samarbete i Norden (Dokument 12): 162

Brørby, Berit, Norges del. (A)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/presidiet): 230
- Val: 238
Medlemsforslag:
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382
Presidieforslag:
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/presidiet): 395

Carlgren, Andreas, Sveriges del. (c)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16): 108

- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16); Holm – Carlgren: 108
- Redegørelse om nordiske initiativer forud

(Dokument 16); Sørensen – Carlgren: 109
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16); Andersson – Carlgren: 109

Cronberg, Tarja, Finlands del. (gröna)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285

Dahl, Bente, Danmarks del. (RV)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364
Utvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401
Spørsmål:
- E 17/2007: Skriftligt spørgsmål om transportstøtte til studerende: 1081
- E 28/2007: Skriftligt spørgsmål om lige muligheder for studerende på folkehøjskolerne: 1128

Djurholm, Bjarni, Landsstyremand, Færøerne
Uttalelse:
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljö): 117

Dørum, Odd Einar, Norges del. (V), Varamedlem
Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Dørum – Stoltenberg: 64
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6); Dørum – Pehrsson: 132

Eidesgaard, Jóannes, Færøernes del. (Jvfl.) Lagmand
Uttalelse:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 59
Replikkskifte:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Rajala – Eidesgaard: 1200

Eklöw, Raija-Liisa, Ålands del. (Lib)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 87
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328

- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid

- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364
- om en bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Eng, Sigrun, Norges del. (A)

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 92

Erlandsen, Joan, Danmarks del. (V)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364
- om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København (A 1417/næring): 378

Presidieforslag:
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/præsidiet): 395

Spørsmål:
- om forskelle mellem Danmark og Sverige i spørgsmålet om EU-regler for færgetrafik (E 16/2007): 1079

Erlandsson, Ragnar, Ålands del. (ÅC)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Redegørelse om øget inddragelse af de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde (Dokument 14): 192
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 190

Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364

Utvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401

Espersen, Søren, Danmarks del. (DF)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373

Feldt-Ranta, Maarit, Finlands del. (sd)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Fredriksen, Jan-Henrik, Norges del. (FrP), Valgt medlem
Uttalelser:
- Redogörelse om uppföljningsinitiativ angående globalisering (Dokument 15): 206
- Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grenshindringer (A 1420/velferd): 226
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/presidiet): 231

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Fredriksen - Steingrímur: 51
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Fredriksen - Støre: 120

Utvalgsforslag:
- om psykiatrivården i Norden (A 1409/välfärd): 309
- om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd): 392

Geir H. Haarde, Islands del. (Sj.)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 43

Replikkskifte:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Siv - Geir: 44

Gestrin, Christina, Finlands del. (sv)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 83
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16): 107

- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/presidiet): 231
Medlemsforslag:
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364
- om en bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Green, Monica, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 94
Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Green – Hammond: 48
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Green – Gøtzsche: 94
Spørsmål:
- om socialförsäkring och föräldrarförsäkringen fungerar över gränserna (E46/2007): 152

Gøtzsche, Lisbeth Sejer, præsident for Ungdommens Nordiske Råd
Uttalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 93
Replikkskifte:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Green – Gøtzsche: 94

Hammond, Aleqa,
Vicelandsstyreformand
Uttalelse:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 45
Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Sørensen – Hammond: 46
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Green – Hammond: 48

Hansen, Flemming, Danmarks del. (KF)
Varamedlem
Utvalgsforslag:
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Hansen, May Elisabeth, Norges del. (SV)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262
- om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 272
- om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star ulykken (A 1402/medborger): 280
Spørsmål:
- om situationen för kulturtidskrifterna i Norden (E 11/2007): 1065

Henningsen, Juliane, Grønlands del. (IA) Varamedlem
Spørsmål:
- om Finlands, Norges og Sveriges afvisning af at modernisere Helsingforsaftalen (E 49/2007): 1151

Hildeng, Britt, Norges del., (A)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355

Holm, Jens, Europaparlamentet
Replikkskifte:
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16); Holm – Carlgren: 108

Hoydal, Høgni, Danmarks del. (Tjf.)
Varamedlem
Uttalelser:
- Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärke de självstyrande områdenas deltagande i officielt nordiskt samarbete (Dokument 23): 194
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 195
Replikkskifter:
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Hoydal – Bohlin: 195

- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Hoydal - Kolbrún: 199
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Hoydal - Olsson: 201

Medlemsforslag:
- om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 255
- om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 272
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Højgaard, Kári P., Færøyenes del. (Sjfl.)
Valgt medlem

Uttalelser:
- Medlemsförslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa EUs direktiv om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 113
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 199

Medlemsforslag:
- om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 255
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364

Spørsmål:
- om förbruk av förnybar energi i uppvärmning av offentliga anläggningar (E 7/2007): 1050

Høybråten, Dagfinn, Norges del. (KrF)
Valgt medlem

Uttalelser:
- Sessionens öppnande: 33
- Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 182
- Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärke de officielt nordiskt samarbete (Dokument 23): 193
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 218
- Sessionens avslutande: 246

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Høybråten - Reinfeldt: 57
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Høybråten - Stoltenberg: 67

Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364

Presidieforslag:
- om en samordnare för gränshinders-frågor (A 1407/presidiet): 303
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/præsidiet): 395

Spørsmål:
- om svensk beskatning av norske pensjonister bosatt i Sverige som plikter å betale trygdeavgift i Norge (E 20/2007): 1091

Ísólfur Gylfi Pálmason, Islands del. (F)
Tidligere medlem

Medlemsforslag:
- om barn och unga på Grönland (A 1290/välfärd): 249

Jagland, Torbjørn, Stortingspresident
Uttalelse:
- Sessionens öppnande: 33

, Norges del. (SV)
Tidligere medlem
Medlemsforslag:
- om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262

Jensen, Mogens Danmarks del. (S)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355

Jensen, Siv, Norges del. (FrP)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 49

Johansson, Ann-Kristine, Sveriges del. (s), Valgt medlem
Replikkskifte:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Johansson - Stoltenberg: 66
Medlemsforslag:
- om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljø): 319
- om en bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Johansson, Mats, Sveriges del. (m)
Valgt medlem
Utvalgforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355

Jón Kristjánsson, Islands del. (F)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364

Kaltiokumpu, Oiva, Finlands del. (cent), Varamedlem
Replikkskifte:
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16); Kaltiokumpu – Tiilikainen: 106
Utvalgsforslag:
- om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd): 392
Spørgsmål:
- om orättvis behandling av nordiska medborgare i samband med godkännande av förtidspensionering (E 43/2007): 149

Kanerva, Ilkka, Finlands del. (saml) Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5): 120
Replikkskifter:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Kaalund - Kanerva: 123
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Lønning - Kanerva: 123
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Tuomioja - Kanerva: 125

Kantola, Ilkka, Finlands del. (sd)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljö): 114
Replikkskifter:
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø); Andersson - Kantola: 114
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljö); Niinistö - Kantola: 115
Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373
- om en bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Karhuvaara, Arja, Finlands del. (saml)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området (Dokument 22): 156

- Alkoholpolitiskt samarbete i Norden (Dokument 12): 162
Utvalgsforslag:
- om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd): 392

Karvo, Ulla, Finlands del. (saml)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 94

Kaunisto, Timmo, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt

(A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364

Keldu, Jógvan við, Færøyenes del. (Ff)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 199
- Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet (Dokument 18): 215
Utvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355

Kierkemann, Marianne, Sveriges del. (m), Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om psykiatrivården i Norden (A 1409/välfärd): 309
- om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd): 392

Kiuru, Krista, Finlands del. (sd)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljø): 319

Kjartan Ólafsson, Islands del. (Sj.)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken (A 1402/medborger): 158
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 202
Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Kleist, Kuupik, Grønlands del. (IA)
Vara medlem
- om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 255
- om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262

Knakkergaard, Anita, Danmarks del. (DF), Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om psykiatrivården i Norden (A 1409/välfärd): 309
- om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd): 392
Spørsmål:
- om lægemangel og lægeuddannelse i de nordiske lande (E 21/2007): 1094

Kolbrún Halldórsdóttir, Islands del. (VG), Valgt medlem
Uttalelser:
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft A 1419/miljö): 117
- Presidieforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/presidiet): 118
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om

selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 198
Replikkskifte:
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Hoydal – Kolbrún: 199
Medlemsforslag:
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385
Spørsmål:
- om Finlands, Norges og Sveriges afvisning af at modernisere Helsingforsaftalen (E 49/2007): 1151

Kragh, Ulrik, Danmarks del. (V)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364

Kristiansen, Ivar, Norges del. (H)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16): 199
- Redegørelse om EU's maritime politik og Norden (Dokument 21): 208

Kristoffersen, Asmund, Norges del. (A)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 84
- Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljö): 110
- Redegørelse om EU's maritime politik og Norden (Dokument 21): 208
Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Kristoffersen – Reinfeldt: 55
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Reikvam – Kristoffersen: 84
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Lindholm – Kristoffersen: 85
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 115
(A 1410/miljö); Kristoffersen – Niinistö: 115
Medlemsforslag:
- om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljø): 319
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/præsidiet): 395

Kaalund, Per, Danmarks del. (S)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken (A 1402/medborger): 280
- Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram (Dokument 13): 165
Replikkskifte:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Kaalund – Kanerva: 120
Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Lakjuni, Jógvan á, Færøyenes del. (Ff)
Landsstyremand for kultur
Uttalelser:
- Redegørelse om øget inddragelse af de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde (Dokument 14): 191
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 195
Spørsmål:
- Svar til Siv (E 38/2007): 145

Larsen, Anne Margrethe, Norges del. (V), Valgt medlem
Uttalelse:
- Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 212
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285

- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning A 1414/miljö): 364

Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Laub, Gudrun, Danmarks del. (V), Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364

Linander, Johan, Sveriges del. (c)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 224

Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364

Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373

Presidieforslag:
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/præsidiet): 395

Spørsmål:
- om hur nya gränshinder kan förhindras i att uppstå (E 35/2007): 143
- om skatteutjämningen mellan Danmark och Sverige (E 25/2007): 1120

Lindholm, Jan, Sveriges del. (mp)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 85, 95
- Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljö): 111
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljö): 114

Replikskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Lindholm – Stoltenberg: 69
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Lindholm – Kristoffersen: 85

Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga

Spørsmål:
- om snabbtåg mellan Oslo och Stockholm: åtgärder som förbättrar banan (E 36/2007): 144
- om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar (E 50/2007): 1151
- om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar (E 51/2007): 1155

Linna, Elina, Sveriges del. (v)
Varamedlem
Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 83
- Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken (A 1402/medborger): 157
- Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 210
- Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 213

Medlemsforslag:
- åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262

- om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 272
- om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star ulykken (A 1402/medborger): 280
- om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd (A 1416/presidiet): 376
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Spørsmål:
- om situationen för kulturtidskrifterna i Norden (E 11/2007): 1065
- om budgetmedel till projekt om nordiskt samarbete mot människohandel (E 14/2007): 1071
- om projektstöd till amatörteater i Norden (E 18/2007): 1085
- om nordiska översättningsstödet (E 22/2007): 1112

Lorentzen, Kristian Pihl, Danmarks del. (V), Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285

Lønning, Inge, Norges del. (H)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Utrikesministrarnas redegörelse (Dokument 5): 124
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6): 135
- Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006): 166
- Håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens (Rek. 14/2006): 168
- Ministerrådsforslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U's strategi för utbildning och forskning (B 249/kultur): 175

Replikkskifter:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Lønning – Kanerva: 120
- Ministerrådsforslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U's strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010 (B 249/kultur); Lønning – Reikvam: 175
- Ministerrådsforslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U's strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010 (B 249/kultur); Reikvam – Lønning (2): 418

Presidieforslag:
- om en samordnare för gränshindersfrågor (A 1407/presidiet): 303
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/præsidiet): 395

Löv, Pehr, Finlands del. (sv)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om barn och unga på Grönland (A 1290/välfärd): 249

Marcelind, Ragnwi, Sveriges del. (kd)
Tidligere medlem
Medlemsforslag:
- om barn och unga på Grönland (A 1290/välfärd): 249

Matthíasson, Karl V., Vestnordisk råd
Uttalelse:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5): 132

Motzfeldt, Josef, Grønlands del. (IA)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382

Niebuhr, Allan, Danmarks del. (KF)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373

Niinistö, Ville, Finlands del. (gröna)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 209
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 220

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Niinistö – Reinfeldt: 56
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljö); Niinistö – Kantola: 115

- Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger); Reikvam – Niinistö: 209
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9); Rajala – Niinistö: 220
Medlemsforslag:
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364
Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Nistad, Thore A., Norges del. (FrP)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om ny nordisk mat (A 1408/näring): 306

Nonbo, Karsten, Danmarks del. (V)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om psykiatrivården i Norden (A 1409/välfärd): 309

Ohly, Lars, Sveriges del. (v)
Varamedlem
Uttalelse:
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6): 136
Replikkskifte:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Ohly – Reinfeldt: 53
Medlemsforslag:
- åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262

(A 1401/medborger): 272
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Oinonen, Lauri, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Replikkskifter:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Oinonen – Peltonen: 86
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9); Oinonen – Peltonen: 223
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver (A 1406/miljø): 296
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- - om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364
Presidieforslag:
- om en samordnare för gränshindersfrågor (A 1407/presidiet): 303
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 A 1421/præsidiet): 395
Spørsmål:
- om en revidering af den finske beskatning af pension, som er optjent i andre nordiske lande og især Sverige (E 6/2007): 1047

Ojala, Outi, Finlands del. (vänst)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262
- om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 272
Spørsmål:
- om situationen för kulturtidskrifterna i Norden (E 11/2007): 1065
- om åldersgränsen i Nordiska Barn- och Ungdomskommitté (E 13/2007): 1069

Olli, Egil, Samisk Parlamentarisk Råd
Uttalelse:
- Sessionens öppnande: 34

Olsen, Gunn, Norges del. (A)
Varamedlem
Uttalelse:
- Alkoholpolitiskt samarbete i Norden (Dokument 12): 164

Olsen, Johan Lund, Grønlands del. (IA)
Varamedlem
Medlemsforslag:

(A 1401/medborger): 272
- om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd (A 1416/presidiet): 376
Spørsmål:
- om de selvstyrendes landes muligheter for styrket deltagelse i det nordiske samarbejde (E 9/2007): 1059
- om situationen för kulturtidskrifterna i Norden (E 11/2007): 1065

Olsson, Kent, Sveriges del. (m)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 80
- Redegørelse om øget inddragelse af de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde (Dokument 14): 192
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 201
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 224
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/presidiet): 406

Replikkskifter:
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Stavad – Olsson: 200
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Hoydal – Olsson: 201
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Reikvam – Olsson: 202

Medlemsforslag:
- om en nordisk innovasjonspris (A 1358/presidiet): 254

Presidieforslag:
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/præsidiet): 395

Pakkanen, Markku, Finlands del. (cent)
Varamedlem
Utvalgsforslag:
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Pedersen, Marion, Danmarks del. (V)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364

Presidieforslag:
- om en samordnare för gränshindersfrågor (A 1407/presidiet): 303

Pehrsson, Cristina Husmark, Sveriges del. (m), Regjeringsrepresentant
Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 78
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6): 132
- Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006): 166

Replikkskifte:
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6); Dørum – Pehrsson: 132

Spørsmål:
- Svar til Reikvam (E 31/2007): 141
- Svar til Rajala (E 33/2007): 143
- Svar til Sundsbø (E 42/2007): 149
- Svar til Kaltiokumpu (E 43/2007): 149
- Svar til Autio (E 44/2007): 150

Peltonen, Tuula, Finlands del. (sd)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 86
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 222

Replikkskifter:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Oinonens – Peltonen: 86
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9); Oinonen – Peltonen: 222

Petersen, Lisbeth L., Færøernes del. (sb)
Suppleant
Medlemsforslag:
- om en bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Polfjärd, Jessica, Sveriges del. (m)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Redogörelse om uppföljningsinitiativ angående globalisering (Dokument 15): 207

- Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 272
Utvalgsforslag:
- om psykiatrivården i Norden (A 1409/välfärd): 309
- om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd): 392
Spørsmål:
- om premiär på ripjakten i de svenska och norska fjällen (E 37/2007): 145

Raeva, Bilyana, Europaparlamentet
Uttalelse:
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6): 132

Ragnheidur Rikharðsdóttir, Islands del. (Sj.) Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355

Rajala, Lyly, Finlands del. (saml) Valgt medlem
Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Rajala – Eidesgaard: 60
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Rajala – Bonde: 89
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Rajala – Vapaavuori: 101
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9); Rajala – Niinistö: 221
Presidieforslag:
- om en samordnare för gränshindersfrågor (A 1407/presidiet): 303
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/præsidiet): 395
Spørsmål:
- om ett nytt gränshinder inom internordisk flygtrafik på Stockholms flygplats (E 4/2007): 1040
- om fortsatta gränshinder på flygplatserna i trafiken inom Norden (E 30/2007): 1135
- om rätt till föräldrapenning vid flyttning från Sverige (E 33/2007): 142

Ramin-Osmundsen, Manuela, Norges del. (A), Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet (Dokument 11): 160

Rannveig Guðmundsdóttir, Islands del. (A), Valgt medlem
Presidieforslag:
- om en samordnare för gränshindersfrågor (A 1407/presidiet): 303

Ranta-Muotio, Aulis, Finlands del. (cent) Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285

Rauhala, Leena, Finlands del. (kd) Vara medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285

Reikvam, Rolf, Norges del. (SV) Valgt medlem
Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 79
- Ministerrådsforslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U's strategi för utbildning och forskning (B 249/kultur): 172
- Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 183
Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Reikvam – Reinfeldt: 58
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Reikvam – Stoltenberg: 69
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Reikvam – Sundsbø: 81
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Reikvam – Kristoffersen: 84
- Ministerrådsforslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U's strategi för utbildning och forskning (B 249/kultur); Reikvam – Sarkomaa: 172
- Ministerrådsforslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U's strategi för utbildning och forskning (B 249/kultur); Lønning – Reikvam: 174
- Ministerrådsforslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U's strategi för utbildning och forskning (B 249/kultur); Reikvam – Lønning (2): 175
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk

Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Reikvam – Bohlin: 195
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Reikvam – Stavad: 196
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Reikvam – Olsson: 201
- Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger); Reikvam – Niinistö: 209

Medlemsforslag:
- om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 272
- om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star ulykken (A 1402/medborger): 280
- om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd (A 1416/presidiet): 376
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Spørgsmål:
- om rensning av CO2-utslipp (E 31/2007): 141
- om situationen för kulturtidskrifterna i Norden (E 11/2007): 1065

Reinfeldt, Fredrik, Sveriges del. (m)
Regjeringsrepresentant.
Uttalelse:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 52
- Statsministrarnas presentation av ordförandeskapsprogrammet i Nordiska Ministerrådet 2008 (Dokument 4): 72

Replikkskifte:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Ohly – Reinfeldt: 52
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Sundsbø – Reinfeldt: 54
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Kristoffersen – Reinfeldt: 55
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Niinistö – Reinfeldt: 56
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Stavad – Reinfeldt: 56
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Høybråten – Reinfeldt: 57
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Reikvam – Reinfeldt: 58

Riis-Johansen, Terje, Norges del., (Sp)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center (Dokument 20): 187

Rundgren, Simo, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285

Ryan, Inge, Norges del. (SV)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262
- om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd (A 1416/presidiet): 376
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Røys, Heidi Grande, Norges del. (SV)
Regjeringsrepresentant
Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 77

Spørsmål:
- Svar til Seurujärvi (E 32/2007): 142
- Svar til Bergman (E 34/2007): 143
- Svar til Lindholm (E 36/2007): 144
- Svar til Polfjärd (E 37/2007): 145
- Svar til Wallmark (E 40/2007): 147
- Svar til Green (E 46/2007): 152

Sahlin, Mona, Sveriges del. (s)
Vara medlem og oppositionsleder
Uttalelse:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 39

Replikskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Wallmark – Sahlin: 41
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Stavad – Sahlin: 41
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Solberg – Sahlin: 42

Salling, Augusta, Grønlands del. (At)
Valgt medlem
Uttalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 96

Sandal, Reidar, Norges del. (A)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Sarkomaa, Sari, Finlands del. (saml)
Regjeringsrepresentant,
Uttalelser:
- Ministerrådsforslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U's strategi för utbildning och forskning (B 249/kultur): 170
- Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011 (Dokument 19): 176

Replikkskifter:
- Ministerrådsforslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U's strategi för utbildning och forskning (B 249/kultur); Reikvam - Sarkomaa: 172
- Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011 (Dokument 19); Sørensen - Sarkomaa: 179

Seurujärvi, Janne, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 98

Replikkskifte:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Seurujärvi – Stoltenberg: 65

Medlemsforslag:
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364

Spørsmål:
- om importtillstånd och importtullar för renkött som gränshinder (E 32/2007): 141

Sihto, Paula, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364

Utvalgsforslag:
- om psykiatrivården i Norden (A 1409/välfärd): 309

Siv Friðleifsdóttir, Islands del. (F)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 211
- Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grenshindringer (A 1420/velferd): 227

Replikkskifte:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Geir – Siv: 44

Utvalgsforslag:
- om psykiatrivården i Norden (A 1409/välfärd): 309

Spørsmål:
- om demokrati og ligestilling (E 38/2007): 145

Solberg, Erna, Norges del. (h)
Varamedlem
Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Sahlin – Solberg: 42
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Solberg – Stoltenberg: 70

Stavad, Ole, Danmarks del. (S)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 196
- Redogörelse om uppföljningsinitiativ angående globalisering (Dokument 15): 205

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Vanhanen – Stavad: 38
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Sahlin – Stavad: 41
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Stavad – Reinfeldt: 56

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Stavad – Bonde: 91
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Stavad – Støre: 127
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Reikvam – Stavad: 196
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Stavad – Olsson: 200
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9); Stavad – Vaapavuori: 218

Medlemsforslag:
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382

Presidieforslag:
- om en samordnare för gränshindersfrågor (A 1407/presidiet): 303
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/præsidiet): 395

Steingrímur J. Sigfússon, Islands del. (VG) Valgt medlem

Uttalelser:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 50

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Fredriksen – Steingrímur: 51

Medlemsforslag:
- om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262
- om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 272
- om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd (A 1416/presidiet): 376

Spørsmål:
- om nordiske parlamentarikeres ret til at spørge grønlandske og færøske landsstyremedlemmer (E 3/2007): 1037
- om situationen för kulturtidskrifterna i Norden (E 11/2007): 1065

Stenberg, Maria, Sveriges del. (s) Valgt medlem

Spørsmål:
- om en stabil, förutsägbar och långsiktig finansiering av projektet Nordjobb (E 45/2007): 152

Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373

Stoltenberg, Jens, Norges del. (A) Regjeringsrepresentant

Uttalelse:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 63

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Dørum – Stoltenberg: 65
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Seurujärvi – Stoltenberg: 65
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Johansson – Stoltenberg: 66
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Wallmark – Stoltenberg: 67
- Nordens svar på klimaændringerne

  68
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Bohlin – Stoltenberg: 68
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Reikvam – Stoltenberg: 69
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Lindholm – Stoltenberg: 70
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Solberg – Stoltenberg: 71

Strøm, Hans Pauli, Færøyenes del. (Jvfl.), Landsstyremand

Uttalelser:
- Alkoholpolitiskt samarbete i Norden (Dokument 12): 162

Støre, Jonas Gahr, Norges del. (A) Regeringsrepresentant

Uttalelse:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5): 127

Replikkskifter:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Stavad – Støre: 127
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Fredriksen – Støre: 128
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Bohlin – Støre: 129

Sundsbø, Dagfinn, Norges del. (Sp) Valgt medlem

Uttalelser:

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 81
- Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011 (Dokument 19): 1478

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Sundsbø - Reinfeldt: 54
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Reikvam - Sundsbø: 81

Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364

Spørsmål:
- om opfølgning på vedtagelser i Nordisk Råd (E 42/2007): 149

Sørensen, Frode, Danmarks del. (S)
Valgt medlem

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Hammond - Sørensen: 46
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Sørensen - Bonde: 89
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16); Sørensen - Carlgren: 109
- Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011 (Dokument 19); Sørensen - Sarkomaa: 179

Tabermann, Tommy, Finlands del. (sd.)
Valgt medlem

Utvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401

Þorgerður K. Gunnarsdóttir, Islands del. (Sj.), Regjeringsrepresentant

Uttalelse:
- Redegørelse om eScience Strategi (Dokument 17): 184

Taberman, Tommy, Finlands del. (sd)
Valgt medlem

Medlemsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355

Thönnes, Franz, BSPC Standing Commitee

Uttalelse:
- Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljö): 111

Tiilikainen, Kimmo, Finlands del. (cent)
Regjeringsrepresentant

Uttalelse:
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16): 105

Replikkskifte:
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16); Kaltiokumpu - Tiilikainen: 107

Tjernberg, Gunilla, Sveriges del. (kd)
Valgt medlem

Uttalelse:
- Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 181

Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364

Utvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401

Tornberg, Stefan, Sveriges del. (c)
Valgt medlem

Uttalelse:
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 224

Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328

- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364

Touborg, Kristen, Danmarks del. (SF)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 255
- om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262
- om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 272
- om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star ulykken (A 1402/medborger): 280
- om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd (A 1416/presidiet): 376
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Spørsmål:
- om situationen för kulturtidskrifterna i Norden (E 11/2007): 1065

Tuomioja, Erkki, Finlands del. (sd)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Tal av den nyvalda presidenten: 243

Replikkskifte:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Tuomioja – Kanerva: 124

Presidieforslag:
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/præsidiet): 395

Vahasalo, Raija, Finlands del. (saml)
Valgt medlem
Spørsmål:
- vedrørende det billede af de nordiske lande og især Finland og finnerne, som formidles via de svenske skolebøger (E 5/2007): 1043

Vanhanen, Matti, Finlands del. (cent)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 37

Replikkskifte:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Stavad – Vanhanen: 38

Vapaavuori, Jan, Finlands del. (saml)
Regjeringsrepresentant
Uttalelser:
- Statsministrarnas presentation av ordförandeskapsprogrammet i Nordiska Ministerrådet 2008 (Dokument 4): 74
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 76
- Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram (Dokument 13): 165
- Redogörelse om uppföljningsinitiativ angående globalisering (Dokument 15): 205
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 217
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/presidiet): 230

Replikkskifter:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Rajala – Vapaavuori: 99
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9); Stavad – Vapaavuori: 218

Spørsmål:
- Svar til Linander (E 35/2007): 144
- Svar til Vuolanne (E 39/2007): 147
- Svar til Wegendahl (E 41/2007): 148
- Svar til Stenberg (E 45/2007): 152

Velliste, Trivimi, Baltisk Forsamling
Uttalelse:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5): 130

Vilkuna, Pekka, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285

Vuolanne, Antti, Finlands del. (sd)
Varamedlem
Spørsmål:
- om socialskydd för studerande från Finland i andra nordiska länder (E 39/2007): 146

Wahlström, Göte, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet (Dokument 11): 161
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 220

Utvalgsforslag:
- om psykiatrivården i Norden (A 1409/välfärd): 309

Wallin, Stefan, Finlands del. (sfp)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens (Rek. 14/2006): 168
- Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet (Dokument 11): 159

Wallmark, Hans, Sveriges del. (m)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljö): 116
- Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 209

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Sahlin – Wallmark: 40
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Wallmark – Stoltenberg: 67

Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Spørsmål:
- om förhållandena på Kastrups flygplats (E 10/2007): 1062
- om fast förbindelse mellan Helsingör och Helsingborg (E 26/2007): 1123
- om att göra mer för att inlemma den unga nordiska arbetskraften i det norska samhället (E 40/2007): 147
- om utlandsdanskars rätt att delta i folketingsvalen (E 48/2007): 1144

Wegendal, Lars, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 182

Medlemsforslag:
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382

Utvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401

Spørsmål:
- om införandet av nya priser i förhållande till de redan etablerade priserna (E 41/2007): 148
- om vilka åtgärder som kan vidtagas för att eliminera gränshinder omkring socialförsäkring för finska studeranden i andra nordiska länder (E 47/2007): 1141

Wiklöf, Lasse, Ålands del. (ÅSD)
Lantskapsregeringsledamot
Uttalelse:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 61
- Redegørelse om øget inddragelse af de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde (Dokument 14): 190

Replikkskifte:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Bohlin – Wiklöf: 62

Woldseth, Karin S., Norges del. (FrP)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet (Dokument 11): 161
- Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 213

Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Össur Skarphéðinsson, Islands del. (A)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Redegørelse om EU's maritime politik og Norden (Dokument 21): 207

Aasland, Tora, Norges del. (SV)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet (Dokument 18): 214

Emneregister

A

Alkohol:
- Dagsordenspunkt 10: 154
- Alkoholpolitiskt samarbete i Norden, Redogörelse från Nordiska ministerrådet dokument 12: 162

Se også: Hälsa

Amatørteater:
- Skriftlig fråga om projektstöd till amatörteater, E 18/2007: 1085

Arbetskraft:
- Fråga till Norges regering om att göra mer för att inlemma den unga nordiska arbetskraften i det norska samhället, E 40/2007: 147

Arktis:
- Dagsordenspunkt 13: 204
- Arktisk forskning, *D 18/2005/kultur: 912
- Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis, *D 9/2006/medborger: 945
- Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet. Redegörelse från Nordiska ministerrådet, Dokument 18: 1476

Asbest:
- Skriftligt spørgsmål om Island importerer asbest, E 23/2007: 1115

B

Barents-regionen:
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, D 19/2005/medborger: 914
- Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området, *D 16/2006/välfärd: 967
- Skriftlig spørsmål om samarbeid med urfolkene i Barentsregionen, E 19/2007: 1088

Barn:
- Medlemsförslag om barn och unga på Grönland, A 1290/välfärd: 249
- Utvalgsforslag om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner, A 1415/medborger: 373
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, *D 17/2006/välfärd: 972

Biobrændsler:
- Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken, *D 21/2006/miljø: 993

Bornholm:
- Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København, A 1417/næring: 378

Budget:
- Dagsordenspunkt 15: 229
- Ministerrådsforslag om budget 2008, B 248/presidiet: 406
- Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2008, C 2: 653

C

CIA:
- Skriftligt spørgsmål om flyvning med CIA-fly i Norden, E 8/2007: 1054

CO_2:
- Spørgsmål til Finlands eller Sveriges regering om rensning af CO_2-utslipp, E 31/2007: 141

D

Danmark:
- Skriftligt spørgsmål om forskelle mellem Danmark og Sverige i spørgsmålet om EU-regler for færgetrafik, E 16/2007: 1079
- Skriftlig fråga skatteutjämningen mellan Danmark och Sverige, E 25/2007: 1120

Demens:
- Projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet, D 11/2006/välfärd: 953

Demokrati:
- Spørgsmål til Færøernes landsstyre om demokrati og ligestilling, E 38/2007: 145

Diabetes:
- Förebyggende av diabetes, D 13/2003/välfärd: 902

Se også: Hälsa/Helse

E

Energi:
- Medlemsförslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning, A 1414/miljö: 364
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft, A 1419/miljø: 385
- Skriftlig fråga om förbruk av förnybar energi i uppvärmning av offentliga anläggningar, E 7/2007: 1050

- Fråga till Norges och Sveriges regering om snabbtåg mellan Oslo och Stockholm, E 36/2007: 144

Erhverv:
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, D 19/2005/medborger: 914

eScience:
- Redegørelse om eScience Strategi. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd, Dokument 17: 1474

EU/Europa:
- Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalie-lovgivning, REACH, D 6/2006/medborger/miljø/næring: 935
- EU's direktivforslag til softwarepatent, IB 1/2005: 1026
- Skriftligt spørgsmål om forskelle mellem Danmark og Sverige i spørgsmålet om EU-regler for færgetrafik, E 16/2007: 1079
- Redegørelse om EU's maritime politik og Norden. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd, Dokument 21: 1493

F

Filmpris: se Nordisk Råds filmpris

Finland:
- Skriftligt spørgsmål vedrørende det billede af de nordiske lande og især Finland og finnerne, som formidles via de svenske skolebøger, E 5/2007: 1043
- Skriftligt spørgsmål om revidering af den finske beskatning af pension, som er optjent i andre lande og især Sverige, E 6/2007: 1047
- Fråga till Nordiska ministerrådet socialskydd för studeranden från Finland i andra nordiska länder, E 39/2007: 146

Flerkulturelt:
- Styregruppe for håndtering af flerkulturel kompetence og fremme af sameksistens, *D 14/2006/præsidiet: 962

Flygtrafik:
- Skriftlig fråga om ett nytt gränshinder inom internordisk flygtrafik på Stockholms flygplats, E 4/2007: 1040
- Skriftlig fråga om förhållandena på Kastrups flygplats, E 10/2007: 1062
- Skriftlig fråga om fortsatta gränshinder på flygplatserna i trafiken inom Norden, E 30/2007: 1135

Flyktningar:
- Skriftlig fråga till Norges regering om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar, E 50/2007: 1151
- Skriftlig fråga till Islands regering om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar, E 51/2007: 1155

Folkehøjskoler:
- Skriftligt spørgsmål om lige muligheder for studerende på folkehøjskolerne, E 28/2007: 1128

Folketingsvalg:
- Skriftlig fråga om utlandsdanskars rätt att delta i folketingsvalen, E 48/2007: 1144

Forbruger:
- Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010, *D 7/2004/medborgar: 908

Forskning:
- Dagsordenspunkt 11: 169
- Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid, A 1413/kultur: 355
- Arktisk forskning, *D 18/2005/kultur: 912
- Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og et overordnet traktat i Arktis, *D 9/2006: 945
- Fråga till Sveriges regering om säkerställning av NordForsks arbete i framtiden, E 44/2007: 150
- Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet. Redegörelse från Nordiska ministerrådet, Dokument 18: 1476

Se også: Uddannelse

Forsvarsministrenes redegørelse:
- Dagsordenspunkt 8: 120
- Forsvarsministrenes redegjørelse, Dokument 6: 132

Frivilligsektoren:
- Frivilligsektoren, D 22/2006/kultur: 996

Fugleinfluenza:
- Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion, D 8/2006/välfärd: 943

Se også: Hälsa/Helse

Fysisk aktivitet:
- Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet, D 15/2006/välfärd: 964

Se også: Hälsa/Helse

Færgetrafik:
- Skriftligt spørgsmål om forskelle mellem Danmark og Sverige i spørgsmålet om EU-regler for færgetrafik, E 16/2007: 1079

Færøerne:
- Medlemsforslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om

selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd m.fl., A 1378/presidiet: 255
- Skriftligt spørgsmål om nordiske parlamentarikeres ret til at spørge grønlandske og færøske landsstyremedlemmer, E 3/2007: 1037
- Spørgsmål til Færøernes landsstyre om demokrati og ligestilling, E 38/2007: 145
- Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet, Dokument 14: 1423

Förtidspensionering:
- Pensioner och förtidspensionering, *D 5/2003/välfärd: 899
- Skriftligt spørgsmål om revidering af den finske beskatning af pension, som er optjent i andre lande og især Sverige , E 6/2007: 1047
- Fråga till Nordiska ministerrådet om ojämlik behandling av nordiska medborgare i samband med godkännande av förtidspensionering, E 43/2007: 149

Fågelinfluensa:
- Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion, D 8/2006/välfärd: 943

Se også: Hälsa/Helse

G

Genetiske ressurser:
- Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd, Dokument 20: 1481

Globalt ansvar:
- Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar, A 1401/medborger: 272

Globalisering:
- Dagsordenspunkt 13: 204
- Redogörelse om uppföljningsinitiativ angående globaliseringen, Dokument 15: 1456

Grensehindringer/Gränshindringar:
- Dagsordenspunkt 14: 217
- Presidieförslag om en samordnare för gränshindersfrågor, A 1407/presidiet: 303
- Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer, A 1420/velferd: 392
- Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København, A 1417/næring: 378
- Pensioner och förtidspensionering, *D 5/2003/välfärd: 899
- "Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer, D 12/2006/næring: 957
- Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer, D 13/2006/næring: 960
- Nordisk samordnare för gränhindersfrågor, *D 3/2007/presidiet: 1025
- Skriftlig fråga om fortsatta gränshinder på flygplatserna i trafiken inom Norden, E 30/2007: 1135
- Fråga till Norges regering om importtillstånd och importtullar för renkött som gränshinder, E 32/2007: 141
- Fråga till Norges regering om moms, tull och registreringsavgifter på handikapputrustade bilar som gränshinder, E 34/2007: 143
- Fråga till Finlands regering om hur nya gränshinder kan förhindras i att uppstå, E 35/2007: 143
- Fråga till Nordiska ministerrådet om ojämlik behandling av nordiska medborgare i samband med godkännande av förtidspensionering, E 43/2007: 149
- Fråga till Norges regering om socialförsäkring och föräldrarförsäkringen fungerar över gränserna, E 46/2007: 152
- Skriftlig fråga om vilka åtgärder som kan vidtagas för att eliminera gränshinder omkring socialförsäkring för finska studeranden i andra nordiska länder, E 47/2007: 1141

Grønland:
- Medlemsförslag om barn och unga på Grönland, A 1290/välfärd: 249
- Skriftligt spørgsmål om nordiske parlamentarikeres ret til at spørge grønlandske og færøske landsstyremedlemmer, E 3/2007: 1037
- Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete. Redogörelse från Nordiska ministerrådet, Dokument 14: 1423

H

Handikapp:
- Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade, D 23/2005/välfärd: 917
- Fråga till Norges regering om moms, tull och registreringsavgifter på handikapputrustade bilar som gränshinder, E 34/2007: 143

Helsingborg/Helsingør:
- Skriftlig fråga om fast förbindelse mellan Helsingör och Helsingborg, E 26/2007: 1123

Helsingforsaftalen:
- Skriftligt spørgsmål om Finlands, Norges og Sveriges afvisning af at modernisere Helsingforsaftalen, E 49/2007: 1151

HIV/Aids:
- Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området, *D 16/2006/välfärd: 967

Se også: Hälsa/Helse

Hälsa/Helse:
- Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland, A 1412/velferd: 328
- Förebyggende av diabetes, D 13/2003/välfärd: 902
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, D 19/2005/medborger: 914
- Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade, D 23/2005/välfärd: 917
- Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion, D 8/2006/välfärd: 943
- Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet, D 15/2006/välfärd: 964
- Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området, *D 16/2006/välfärd: 967
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, D 17/2006/välfärd: 972
- Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området, Dokument 22: 1500

Hærchef:
- Skriftligt spørgsmål om irakisk hærchefs forsvinden, E 27/2007: 1125

Hållbar utveckling:
- Fokus på miljø i Nord, *D 7/2006/miljø: 939
- Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen, *D 10/2006/miljö: 949
- Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken, *D 21/2006/miljø: 993

Håndverk:
- Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag, A 1425/kultur: 401

I

Import:
- Fråga till Norges regering om importtillstånd och importtullar för renkött som gränshinder, E 32/2007: 141

Innovasjon:
- Medlemsforslag om en nordisk innovasjonspris, A 1358/presidiet: 254

Interne vedtak/Interna beslut: 1026
- EU's direktivforslag til softwarepatent, IB 1/2005: 1026
- Rapportör inom området samhällssäkerhet, IB 1/2006: 1027
- Nordiske udfordringer om sameksistens, IB 2/2006: 1029
- Anvendelse af hoteller, der ikke medvirker til formidling af købesex, IB 3/2006: 1030

Integration:
- Fråga till Norges regering om att göra mer för att inlemma den unga nordiska arbetskraften i det norska samhället, E 40/2007: 147

Island:
- Skriftligt spørgsmål om Island importerer asbest, E 23/2007: 1115

IT:
- Open Source Software, *D 2/2004/næring: 905
- EU's direktivforslag til softwarepatent, IB 1/2005: 1026

Iværksættere:
- Komparativt studie om iværksættere i Norden, *D 26/2006/næring: 1008

J

Justitssamarbejdet:
- Program og principper for det nordiske justitssamarbejde, D 2/2006/medborger: 928

Jämställdhet:
- Redogörelse om jämställdhetssituationen i det nordiska samarbetet, Dokument 11: 1345

K

Kara:
- Fokus på miljø i Nord, *D 7/2006/miljø: 939

Kemikalier:
- Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalie-lovgivning, REACH D 6/2006/medborger/ miljø/næring: 935

Kjønn:
- Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel
D 19/2006/medborger: 982

Klima:
- Dagsordenspunkt 7: 103
- Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger,
A 1410/miljø: 319
- indsats til det globale klimatopmøde,
- Medlemsforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009, A 1418/præsidiet: 382
- Præsidieforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009, A 1421/præsidiet: 395
- Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer, D 1/2006/miljø: 924
- Fråga till Norges och Sveriges regeringar om snabbtåg mellan Oslo och Stockholm samt åtgärder som förbättrar banan,
E 36/2007: 144
- Skriftlig fråga till Norges regering om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar, E 50/2007: 1151
- Skriftlig fråga till Islands regering om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar, E 51/2007: 1155
- Innsatser mot klimatförändringer.
Dokument 8: 1200
- Redogörelse om Nordiska initiativ inför klimattoppmötet i Köpenhamn 2009.
Redogörelse från Nordiska ministerrådet,
Dokument 16: 1470
- Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet.
Redegörelse från Nordiska ministerrådet,
Dokument 18: 1476

Se også: Miljø

Konsument:
- Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010,
*D 7/2004/medborger: 908
- Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram.
Redegørelse fra Nordisk Ministerråd,
Dokument 13: 1419

Kontrollkomiteen:
- Dagsordenspunkt 15: 229

Korrupsjon:
- Konference om korruption,
D 13/2005/medborger: 910

Kost:
- Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet,
D 15/2006/välfärd: 964

Se også: Hälsa/Helse

Kriminalitet:
- Konference om korruption,
D 13/2005/medborger: 910

Kultur:
- Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag,
A 1425/kultur: 401
- Skriftlig fråga om situationen för kulturtidskrifterna i Norden,
E 11/2007: 1065

Kvinner:
- Utvalgsforslag om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner,
A 1415/medborger: 373
- Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel
D 19/2006/medborger: 982

Køn:
- Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel
D 19/2006: 982

L

Landsstyre:
- Skriftligt spørgsmål om nordiske parlamentarikeres ret til at spørge grønlandske og færøske landsstyremedlemmer, E 3/2007: 1037

Ligestilling/Likestilling:
- Spørgsmål til Færøernes landsstyre om demokrati og ligestilling, E 38/2007: 145
- Redogörelse om jämställdhetssituationen i det nordiska samarbetet,
Dokument 11: 1345

Litteraturprisen: se Nordisk Råds litteraturpris

Lovsamarbejde:
- Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde,
D 2/2006/medborger: 928

Læger:
- Skriftligt spørgsmål om lægemangel og Lægeuddannelse i de nordiske lande,
E 21/2007: 1094

M

Mad:
- Medlemsforslag om ny nordisk mat,
A 1408/næring: 306
- Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet, D 15/2006/välfärd: 964

Se også: Hälsa/Helse

Menneskehandel:
- Bekjempelse av menneskehandel,
D 25/2005/medborger: 920
D 26/2005/medborger: 922

- Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel, D 19/2006/medborger: 982
- Bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse, D 20/2006/ medborger: 989
- Skriftligt spørgsmål om rapportering om menneskehandel og hjemmeside om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb, E 1/2007
- Skriftligt spørgsmål om Sveriges ratifikation af Europarådets konvention om menneskehandel, E 12/2007: 1067
- Skriftlig fråga om budgetmedel till projekt om nordiskt samarbete mot människohandel, E 14/2007: 1071

Miljø:
- Fokus på miljø i Nord, *D 7/2006/miljø: 939
- Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen, *D 10/2006/miljö: 949
- Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken, *D 21/2006/miljø: 993
- Spørgsmål til Finlands eller Sveriges regering om rensning af CO_2-utslipp, E 31/2007: 141

Ministerrådet: se Nordisk Ministerråd
Musikkpris: se Nordisk Råds musikkpris
Människohandel: se Menneskehandel

N

Natur- og miljøprisen: se Nordisk Råds natur- og miljøpris
Nordbornas rättigheter:
- Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København, A 1417/næring: 378
- Pensioner och förtidspensionering, *D 5/2003/välfärd: 899
- "Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer, D 12/2006/næring: 957
- Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer, D 13/2006/næring: 960

NordForsk:
- Fråga till Sveriges regering om säkerställning av NordForsks arbete i framtiden, E 44/2007: 150

Nordiska Barn- och Ungdomskommitté:
- Skriftlig fråga om åldersgränsen i Nordiska Barn- och Ungdomskommitté, E 13/2007: 1069

Nordisk Kulturfond:
- Dagsordenspunkt 15: 229
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006, C 5/kk: 855

Nordisk Ministerråd:
- Dagsordenspunkt 15: 229
- Ministerrådsforslag om budget 2008, B 248/presidiet: 406
- Ministerrådsförslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010, B 249/kultur: 418
- Nordisk samarbejde 2006 – Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed, C1: 431
- Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2008, C 2: 653
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006, C 3/kk: 804
- Frivilligsektoren, D 22/2006/kultur: 996
- Nordiska ministerrådets budget för 2007, D 27/2006/presidiet
- The Nordic Region in an International Perspective. Nordic co-coperation in a European Framework 2006, Dokument 10: 1214

Nordisk Råd:
- Dagsordenspunkt 15: 229
- Medlemsforslag om valg af udvalgsledelse i Nordisk Råd, A 1416 /præsidiet: 376
- Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006, C 4/kk: 837
- Fråga till Finlands regering om införandet av nya priser i förhållande till de redan etablerade priserna, E 41/2007: 148
- Spørgsmål til Sveriges regering om opfølgning på vedtagelser i Nordisk Råd, E 42/2007: 149
- Nordisk Råds årsberetning 2006, Dokument 1: 1158
- Regler for sesjonens gjennomføring 2007, Dokument 2: 1182
- Program för Nordiska rådets arbete 2008, Dokument 3: 1186

Nordisk Råds 59. sesjon:
- Dagordning/dagsorden: 22
- Tilstedeværende: 35
- Sesjonssal: 1619
- Oversikt over sesjonen: 30
- Sessionens öppnande: 33
- Regler for gjennomførelse av Nordisk Råds 59. sesjon, Dokument 2: 36
- Nordisk toppmöte: 37
- Generaldebatt: 72
- Generaldebatt fortsat: 76
- Samarbeidsministrenes spørretime: 141

- Votering,
A 1378/presidiet: 255
A 1401/medborger: 272
A 1402/medborger: 280
A 1419/miljø: 385
A 1420/velferd: 392
- Valg: 238
- Sessionens avslutande: 246

Nordisk Råds filmpris:
- Utdeling: 1557

Nordisk Råds litteraturpris:
- Utdeling: 1554

Nordisk Råds musikkpris:
- Utdeling: 1556

Nordisk Råds natur- og miljøpris:
- Utdeling: 1555

Nordjobb:
- Fråga till Finlands regering om en stabil, förutsägbar och långsiktig finansiering av projektet Nordjobb, E 45/2007: 152

Nordområdena:
- Fokus på miljø i Nord, *D 7/2006/miljø: 939
- Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og et overordnet traktat i Arktis, *D 9/2006/medborger: 945

Norge:
- Fråga till Norges regering om att göra mer för att inlemma den unga nordiska arbetskraften i det norska samhället, E 40/2007: 147

Nordplus:
- Dagsordenspunkt 11: 169
- Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd, Dokument 19: 1478

Næring:
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, D 19/2005/medborger: 914

O

Open Source Software:
- Open Source Software, *D 2/2004/næring: 905
- EU's direktivforslag til softwarepatent, IB 1/2005: 1026

Se også: IT

P

Pensioner:
- Pensioner och förtidspensionering, *D 5/2003/välfärd: 899
- Skriftligt spørgsmål om en revidering af den finske beskatning af pension, som er optjent i andre nordiske lande og især Sverige, E 6/2007: 1047
- Fråga till Nordiska ministerrådet om ojämlik behandling av nordiska medborgare i samband med godkännande av förtidspensionering, E 43/2007: 149

Planer:
- Dagsordenspunkt 15: 229
- Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2008, C 2: 653

Priser:
- Fråga till Finlands regering om införandet av nya priser i förhållande till de redan etablerade priserna, E 41/2007: 148

Program:
- Dagsordenspunkt 15: 229
- Forslag til Nordisk Ministerråds planer og budget 2008, C 2: 653

Prostitution:
- Bekjempelse av menneskehandel, D 25/2005/medborger: 920
D 26/2005/medborger: 922
- Kampagne imod formidling af sexkøb, *D 18/2006/medborger: 980
- Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel, D 19/2006/medborger: 982
- Bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse, D 20/2006/medborger: 989
- Anvendelse af hoteller, der ikke medvirker til formidling af købesex, IB 3/2006: 1030

Psykiatri:
- Utskottsförslag om psykiatrivården i Norden, A 1409/välfärd: 309
- Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade, D 23/2005/välfärd: 917
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, *D 17/2006/välfärd: 972

Se også: Hälsa/Helse

R

Radioaktivitet:
- Medlemsförslag om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön, A 1379/miljø: 262
- Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens Nærområder, D 1/2007/miljø: 1019

REACH:
- Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalie-lovgivning, REACH D 6/2006/ medborger/ miljø/næring: 935

Regionala organisationer:
- Skriftlig fråga om samordningen mellan regionala organisationer, E 15/2007: 1075

Revision:
- Dagsordenspunkt 15: 229
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006, C 3/kk: 804
- Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006, C 4/kk: 837
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006, C 5/kk: 855

Ripjakt:
- Fråga tilll Norges regering om premiär på ripjakten i de svenska och norska fjällen, E 37/2007: 145

S

Samarbetsministrarnas redegörelse:
- Dagsordenspunkt 14: 217
- Samarbetsministrarnas redogörelse rörande gränshinder 2007, Dokument 9: 1203

Sameksistens:
- Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens, *D 14/2006/præsidiet: 962
- Nordiske udfordringer om sameksistens, IB 2/2006: 1029

Samer:
- Skriftlig fråga om Nordiska samekonventionen, E 24/2007: 1117

Samhällssäkerhet/Samfunnssikkerhet
- Dagsordenspunkt 10: 154
- Rapport och konferens om samhällssäkerhet, *D 5/2006/presidiet: 930
- Rapportör inom området samhällssäkerhet, IB 1/2006: 1027

Sammenhængskraft:
- Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens, *D 14/2006/præsidiet: 962
- Nordiske udfordringer om sameksistens, IB 2/2006: 1029

Scandinavian Star:
- Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star ulykken, A 1402/medborger: 280

Selvstyrende område:
- Dagsordenspunkt 12: 190
- Medlemsforslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler, A 1378/presidiet: 255
- Skriftligt spørgsmål om de selvstyrende landes muligheter for styrket deltagelse i det nordiske samarbejde, E 9/2007: 1059
- Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete. Redogörelse från Nordiska ministerrådet, Dokument 14: 1423
- Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i officiellt nordiskt samarbete, Dokument 23: 1502

Sexkjøp:
- Bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse
  D 25/2005/medborger: 920
  D 26/2005/medborger: 922
  D 20/2006/medborger: 989
- Kampagne imod formidling af sexkøb, *D 18/2006/medborger: 980
- Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel, D 19/2006/medborger: 982
- Skriftligt spørgsmål om rapportering om menneskehandel og hjemmeside om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb, E 1/2007

Sivilsamfunnet:
- Frivilligsektoren, D 22/2006/kultur: 996

Sjukdom:
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, D 19/2005/medborger: 914
- Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade, D 23/2005/välfärd: 917
- Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion, D 8/2006/välfärd: 943
- Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet, D 15/2006/ välfärd: 964
- Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området, *D 16/2006/välfärd: 967
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, *D 17/2006/välfärd: 972

Skatt:
- Skriftlig spørsmål om svensk beskatning av norske pensjonister bosatt i Sverige som plikter å betale trygdeavgift i Norge,

E 20/2007: 1091
- Skriftlig fråga om skatteutjämningen mellan Danmark och Sverige, E 25/2007: 1120
- Fråga till Norges regering om moms, tull och registreringsavgifter på handikapputrustade bilar som gränshinder, E 34/2007: 143

Skole:
- Nordplus-programmene 2008-2011, Dokument 19: 1478

Skolebøger:
- Skriftligt spørgsmål vedrørende det billede af de nordiske lande og især Finland og finnerne, som formidles via de svenske skolebøger E 5/2007: 1043

Socialförsäkring/-skydd:
- Fråga til Sveriges regering om rätt till föräldrarpenning vid flyttning från Sverige, E 33/2007: 142
- Fråga till Nordiska ministerrådet om socialskydd för studeranden från Finland i andra nordiska länder, E 39/2007: 146
- Fråga till Norges regering om socialförsäkring och föräldrarförsäkringen fungerar över gränserna, E 46/2007: 152
- Skriftlig fråga om vilka åtgärder som kan vidtagas för att eliminera gränshinder omkring socialförsäkring för finska studeranden i andra nordiska länder, E 47/2007: 1141

Socialpolitik:
- Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området, Dokument 22: 1500

Software:
- Open Source Software, *D 2/2004/næring: 905
- EU's direktivforslag til softwarepatent, IB 1/2005: 1026

Språk/Sprog:
- Deklaration om nordisk språkpolitik, *D 23/2006/kultur: 999

Statsministrenes redegørelse:
- Dagsordenspunkt 6: 72
- Statsministrarnas presentation av Nordiska ministerrådets ordförandeskapsprogram 2008, Dokument 4: 72

Studerende:
- Skriftligt spørgsmål om transportstøtte til studerende, E 17/2007: 1081
- Skriftligt spørgsmål om lige muligheder for studerende på folkehøjskolerne, E 28/2007: 1128
- Fråga till Nordiska ministerrådet om socialskydd för studeranden från Finland i andra nordiska länder, E 39/2007: 146
- Skriftlig fråga om vilka åtgärder som kan vidtagas för att eliminera gränshinder omkring socialförsäkring för finska studeranden i andra nordiska länder, E 47/2007: 1141

Sundhed:
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, D 19/2005/medborger: 914
- Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade, *D 23/2005/välfärd: 917
- Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion, D 8/2006/välfärd: 943
- Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet, D 15/2006/ välfärd: 964
- Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området, *D 16/2006/välfärd: 967
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, *D 17/2006/ välfärd: 972
- Skriftligt spørgsmål om en samlet nordisk plan for at imøtegå mangel på sundhetspersonale i de nordiske lande, E 2/2007: 1034

Sverige:
- Skriftligt spørgsmål vedrørende det billede af de nordiske lande og især Finland og finnerne, som formidles via de svenske skolebøger, E 5/2007: 1043
- Skriftligt spørgsmål om revidering af den finske beskatning af pension, som er optjent i andre lande og især Sverige , E 6/2007: 1047
- Skriftligt spørgsmål om forskelle mellem Danmark og Sverige i spørgsmålet om EU-regler for færgetrafik, E 16/2007: 1079
- Skriftlig fråga om skatteutjämningen mellan Danmark och Sverige, E 25/2007: 1120
- Fråga til Sveriges regering om rätt till föräldrarpenning vid flyttning från Sverige, E 33/2007: 142

Sykdom:
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, D 19/2005/medborger: 914
- Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade, *D 23/2005/välfärd: 917
- Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion, D 8/2006/välfärd: 943
- Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet, D 15/2006/ välfärd: 964

- Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området, *D 16/2006/välfärd: 967
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, *D 17/2006/ välfärd: 972

T

Teater:
- Skriftlig fråga om projektstöd till amatörteater i Norden, E 18/2007: 1085

Toiletavfall:
- Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen, *D 10/2006/miljø: 949

Trafficking:
- Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel, D 19/2006/medborger: 982
- Bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse, D 26/2005/medborger: 922 D 20/2006/medborger: 989 D 25/2005/medborger: 920

Transport:
- Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København, A 1417/næring: 378
- Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken, *D 21/2006/miljø: 993
- Skriftligt spørgsmål om transportstøtte til studerende, E 17/2007: 1081
- Fråga till Norges och Sveriges regeringar om snabbtåg mellan Oslo och Stockholm samt åtgärder som förbättrar banan, E 36/2007: 144

TV:
- Nabolands-tv etter digitaliseringen, D *24/2006/kultur: 1002

Tørveressourcer:
- Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver, A 1406/miljø: 296

U

Uddannelse/Utdannelse:
- Dagsordenspunkt 11: 169
- Skriftligt spørgsmål om lægemangel og lægeuddannelse i de nordiske lande, E 21/2007: 1094
- Redegjørelse om Nordplus-programmene 2008-2011, Dokument 19: 1478

Udenrigsministrenes redegørelse:
- Dagsordenspunkt 8: 120
- Utenriksministrenes redegjørelse, Dokument 5: 120

Ulovlige aktiviteter:
- Skriftligt spørgsmål om benyttelse af nordiske lande til ulovlige aktiviteter, E 29/2007: 1131

Unge/ungdom:
- Medlemsförslag om barn och unga på Grönland, A 1290/välfärd: 249
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, *D 17/2006/ välfärd: 972

Urfolk:
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, D 19/2005/medborger: 914

Utbildning: se Uddannelse

V

Vacciner:
- Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion, D 8/2006/välfärd: 943

Valg:
- Dagsordenspunkt 17: 238

Vold:
- Utvalgsforslag om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner, A 1415/medborger: 373

Välfärd/velferd:
- Dagsordenspunkt 10: 154

Ø

Østersøen:
- Medlemsförslag om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön, A 1379/miljø: 262
- Medlemsförslag om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön, A 1405/miljö: 285
- Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen, *D 10/2006/miljø: 949
- Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens Nærområder, D 1/2007/miljø: 1019

Se også radioaktivitet

Översättning:
- Skriftlig fråga om nordiska översättningsstödet, E 22/2007: 1112

Å

Åland:
- Skriftligt spørgsmål om de selvstyrende landes muligheter for styrket deltagelse i

det nordiske samarbejde, E 9/2007: 1059
- Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete. Redogörelse från Nordiska ministerrådet, Dokument 14: 1423
- Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i officiellt nordiskt samarbete, Dokument 23: 1502

Årsberetning:
- Dagsordenspunkt 15,: 229
- Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken, *D 21/2006/miljø: 993
- Nordisk Råds årsberetning 2006, Dokument 1: 1158

Medlemsliste med placering

1 Adelsbo Christer
2 Andersson Claes
3 Árni Páll Árnason
4 Arnesen Bendiks Harald
5 Autio Risto
6 Bohlin Sinikka
7
9 Brørby Berit
10 Eng Sigrun
11 Erlandsen Joan
12 Erlandsson Ragnar
13 Feldt-Ranta Maarit
14 Fredriksen Jan-Henrik
15 Siv Friðleifsdóttir
34 Gestrin Christina
35 Green Monica
36 Grönfeldt Bergman Lisbeth
37 Gustafsson Billy
38 Kolbrún Halldórsdóttir
39 Hansen Flemming
40 Hansen May
41 Hildeng Britt
42 Holmberg Kari Lise
43 Horne Solveig
44 Hovmand Svend Erik
45 Hoydal Høgni
46 Højgaard Kári P.
47 Høybråten Dagfinn
48 Eklöw Raija-Liisa
49 Otto Jeremiassen
50 Johansson Ann-Kristine
51 Johansson Mats
52 Kristján Þór Júlíusson
53 Kaalund Per
54 Kaltiokumpu Oiva
55 Kantola Ilkka
56 Karhuvaara Arja
57 Karvo Ulla
58 Jógvan við Keldu
59 Kierkemann Marianne
60 Kjos Karin Kjønaas
61 Ivar Kristiansen
62 Kristoffersen Asmund
63 Larsen Anne Margrethe
64 Linander Johan
65 Lindholm Jan
66 Linna Elina
67 Lønning Inge
68 Niinistö Ville
95 Oinonen Lauri
96 Kjartan Ólafsson
97 Olli Egil (observatør)
98 Olsen Gunn
99 Olsson Kent
100 Pakkanen Markku
101 Peltonen Tuula
102 Polfjärd Jessica
103 Rajala Lyly
104 Reikvam Rolf
105 Ragnheiður Ríkharðsdóttir
106 Salling Augusta
107 Sandal Reidar
108 Seurujärvi Janne
109 Sørensen Frode
110 Stavad Ole
111 Stenberg Maria
112 Sundsbø Dagfinn
113 Thomsen Ib
114 Tjernberg Gunilla
115 Tornberg Stefan
116
117 Tuomioja Erkki
119 Vuolanne Antti
120 Wahlström Göte
121 Wallmark Hans
122 Wegendal Lars
123 Woldseth Karin S.
129 Steinunn Valdís Óskarsdóttir

Regjeringsrepresentanter
16 Aasland Tora
17 Adelsohn-Liljeroth Lena

Ikke med på selve sesjonen
18
19 Björklund Jan
20 Brustad Sylvia
21 Carlgren Andreas
22 Bjarn Djurholm i
23 Giske Trond
24 Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir
25 Einar Kristinn Guðfinnsson
26 Hammond Aleqa
27 Lindeman Harriet
28 Husmark Pehrsson
29 Kiviniemi Mari
30 Katainen Jyrki
31 Magni Laksáfoss
32 Jógvan á Lakjuni
33 Marø Tommy
70 Árni M.Mathiesen
71 Solhjell Bård Vegar
72 Ramin-Osmundsen Manuela
73 Riis-Johansen Terje
74 Risikko Paula
75 Røys Heidi Grande
76 Sarkomaa Sari
77 Össur Skarphéðinnsson
78 Solheim Erik
79 Strøm Hans Pauli
80 Þórunn Sveinbjarnardóttir
81 Tiilikainen Kimmo
82 Vapaavuori Jan
83 Väyrynen Paavo
84 Vestergaard Jacob
85 Wallin Stefan
86 Wiklöf Lasse
87 Willfors Ingela

Arkalo Abelsen
Carl Bildt
Liisa Hyssälä
Ilkka Kanerva
Roger Nordlund
Fredrik Reinfeldt
Matti Vanhanen

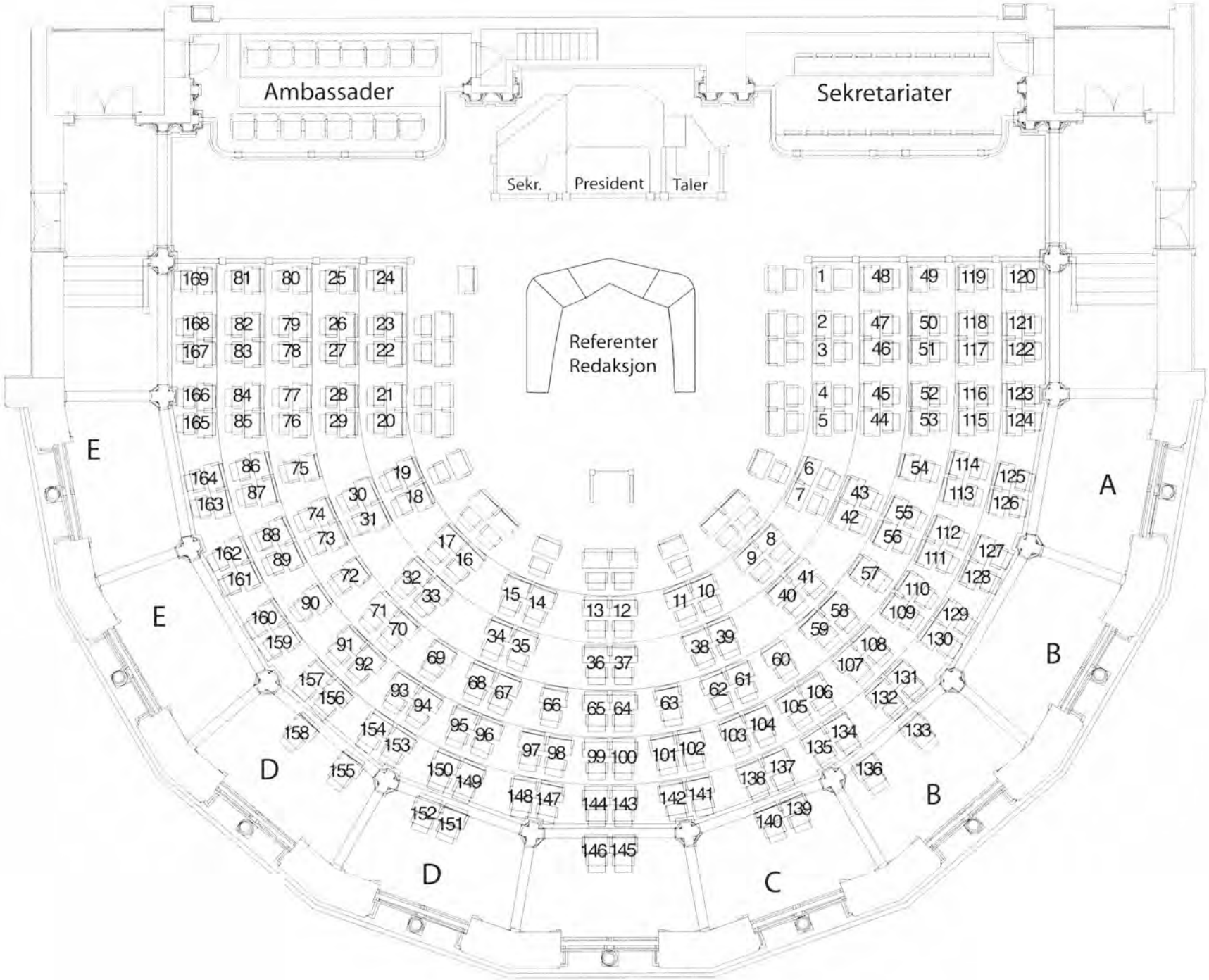
Ambassader
Sekretariater
Sekr.
President
Taler
Referenter
Redaksjon
A
B
B
C
D
D
E
E

Nordisk Råd

---

59. sesjon

2007

Oslo

Nordisk Råds 59. sesjon 2007, Oslo

© Nordisk Råd, København 2008

ISBN: 978-87-91885-02-0
ISSN: 0468-3447

Tryk: Schultz Grafisk, København 2008
Redaksjon: Åsa Eidenert, Hilde Elisabeth Haaland og Lærke Bohlbro
Oplag: 90

Nordisk Råds sesjonsprotokoll finnes elektronisk på:
www.norden.org/nr/sessionsprotokol/sk

Printed in Denmark

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Telefon (+45) 3396 0400
Telefax (+45) 3311 1870

www.norden.org

Det nordiske samarbejde
Det nordiske samarbejde er et af de ældste og mest omfattende regionale samarbejder i verden. Det omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt Færøerne, Grønland og Åland. Samarbejdet styrker samhørigheden mellem de nordiske lande med respekt for de nationale forskelle og ligheder. Det øger mulighederne for at hævde Nordens interesser i omverdenen og fremme det gode naboskab.

Samarbejdet blev formaliseret i 1952 med *Nordisk Råds* oprettelse som forum for parlamentarikerne og regeringerne i de nordiske lande. I 1962 underskrev de nordiske lande Helsingforsaftalen, som siden har været den grundlæggende ramme for det nordiske samarbejde. I 1971 blev *Nordisk Ministerråd* oprettet som det formelle forum til at varetage samarbejdet mellem de nordiske regeringer og de politiske ledelser i de selvstyrende områder, Færøerne, Grønland og Åland.

Innholdsfortegnelse

Innkallelse til sesjonen	5
Deltakerliste	7
Regjeringsrepresentanter og valgte medlemmer	10
Dagsorden og Saksliste	22
Oversikt over sesjonen	30
Protokoll	
Innholdsfortegnelse protokoll	32
Protokoll tirsdag 30. oktober	33
Protokoll onsdag 31. oktober	76
Protokoll torsdag 1. november	169
Saker m.m.	
Medlemsforslag/Utvalgsforslag (A-saker)	249
Ministerrådsforslag (B-saker)	406
Beretninger (C-saker)	431
Meddelelser (D-saker)	899
Spørsmål (E-saker)	1032
Dokumenter	1158
Vedtak	
Fremstillinger/Rekommandasjoner	1506
Interne vedtak	1530
Øvrige vedtak	1533
Presidium, sekretariat, sakkyndige m.m.	1540
Supplement	
Utdeling av Nordisk Råds priser	1552
Ärendelista	1559
Utdrag fra referater fra Presidiemøter 2007	1566
Val	1571
Register	
Oversikt over sakenes behandling	1574
Personregister	1587
Emneregister	1607
Plan over sesjonssalen	1609

Nordisk Råd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0400
Fax +45 3311 1870
nordisk-rad@norden.org
www.norden.org

Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer
Færøernes Landsstyre, Grønlands Hjemmestyre, Ålands Landskabsstyrelse,
Nordisk Ministerråd samt
valgte medlemmer og suppleanter i Nordisk Råd

2. juli 2007

Nordisk Råds 59. session, Oslo, Norge, 2007

Der indkaldes hermed til Nordisk Råds 59. session.
Sessionen afholdes i dagene den 30. oktober til 1. november 2007 i Norge, Oslo.

Foreløbigt program for sessionen vedlægges.

Præsidiets forslag til dagsorden og til regler for sessionens gennemførelse vil blive fremsendt på et senere tidspunkt.

Med venlig hilsen
Nordisk Råd

Dagfinn Høybråten
Præsident

Frida Nokken
Rådsdirektør

Deltakerliste

(Opprettet ifølge § 4 i arbeidsordningen og godkjent ved møtet den 30. oktober 2007)

Regjeringsrepresentanter – Hallituksen edustajat[1]

Árni M. Mathiesen
Aasland Tora
Björklund Jan
Brustad Sylvia
Carlgren Andreas
Djurholm Bjarni
Einar Kristinn Guðfinnsson
Giske Trond
Hammond Aleqa
Lindeman Harriet
Kiviniemi Mari
Katainen Jyrki
Lakjuni Jógvan á
Magni Laksáfoss
Marø Tommy
Pehrsson Cristina Husmark
Ramin-Osmundsen Manuela
Riis-Johansen Terje
Risikko Paula
Røys Heidi Grande
Sarkomaa Sari
Solheim Erik
Solhjell Bård Vegar
Strøm Hans Pauli
Þorgerður, Katrín Gunnarsdóttir
Þórunn Sveinbjarnardóttir
Tiilikainen Kimmo
Vapaavuori Jan
Väyrynen Paavo
Vestergaard Jacob
Wallin Stefan
Wiklöf Lasse
Willfors Ingela
Össur Skarphéðinnsson

Abelsen, Arkalo
Bildt, Carl
Hyssälä, Liisa
Kanerva, Ilkka
Nordlund, Roger
Reinfeldt, Fredrik
Vanhanen, Matti

[1] Angående tidspunkt for regjeringsrepresentantenes tilstedeværelse ved sesjonen henvises til Nordisk Råds delegasjonssekretariat

Medlemmer – Jäsenet

Adelsbo Christer
Andersson Claes
Árnason Árni Páll
Arnesen Bendiks Harald
Autio Risto
Bergman Lisbeth Grönfeldt
Bohlin Sinikka
Brørby Berit
Eng Sigrun
Eklöw Raija-Liisa
Erlandsen Joan
Erlandsson Ragnar
Feldt-Ranta Maarit
Fredriksen Jan-Henrik
Gestrin Christina
Green Monica
Gustafsson Billy
Hansen Flemming
Hansen May
Hildeng Britt
Holmberg Kari Lise
Horne Solveig
Hovmand Svend Erik
Hoydal Høgni
Højgaard Kári P.
Høybråten Dagfinn
Otto Jeremiassen
Johansson Ann-Kristine
Johansson Mats
Kaalund Per
Kaltiokumpu Oiva
Kantola Ilkka
Karhuvaara Arja
Karvo Ulla
Keldu Jógvan við
Kierkemann Marianne
Kjartan Ólafsson
Kjos Karin Kjønaas
Kolbrún Halldórsdóttir
Kristján Þór Júliusson
Ivar Kristiansen
Kristoffersen Asmund
Larsen Anne Margrethe
Linander Johan
Lindholm Jan
Linna Elina
Lønning Inge
Niinistö Ville
Oinonen Lauri
Olsen Gunn
Olsson Kent
Pakkanen Markku
Peltonen Tuula
Polfjärd Jessica
Rajala Lyly
Reikvam Rolf
Rikharðsdóttir Ragnheiður
Salling Augusta
Sandal Reidar
Seurujärvi Janne
Siv Friðleifsdóttir
Stavad Ole
Steinunn Valdis Óskarsdóttir
Stenberg Maria
Sundsbø Dagfinn
Sørensen Frode
Thomsen Ib
Tjernberg Gunilla
Tornberg Stefan
Tuomioja Erkki
Vuolanne Antti
Wahlström Göte
Wallmark Hans
Wegendal Lars
Woldseth Karin S.

Ændringer i deltakerlisten

Endringer 30. oktober:
Ivar Kristiansen erstattedes af **Erna Solberg** den 30. oktober 2007. **Elina Linna** erstattes af **Lars Ohly** under dagsordenspunkt 5.

Endringer 31. oktober:
Ann-Kristine Johansson erstattes af **Kerstin Haglö** for resten af sessionen.
Kari-Lise Holmberg deltog ikke på sessionen den 31. oktober. **Ragnar Erlandsen** erstattes af **Dennis Jansson** under dagsordenspunkt 7.
Maarit Feldt-Ranta har forladt sessionen. **Mats Johansson** erstattes af **Nils Oskar Nilsson** resten af dagen (efter pkt. 7).

Elina Linna erstattes af **Lars Ohly** under dagsordenspunkt 8
Maria Stenberg erstattes af **Hans Olsson** for resten af sessionen.

Endringer 1. november: ingen

Regjeringsrepresentanter og medlemmer samt suppleanter etter land og partier

(ved sesjonens begynnelse)

Danmarks Riges Delegation

Regeringsrepresentanter[1]

Medlemmer

(Valgt af Folketinget den 3. oktober 2006)

Venstre (V)

Medlemmer	*Suppleanter*
Joan Erlandsen, f. 1943 folketingsmedlem	*Erling Bonnesen*, f. 1955 folketingsmedlem
Ulrik Kragh, f. 1970 folketingsmedlem	*Troels Christensen*, f. 1954 folketingsmedlem
Marion Pedersen, f. 1949 folketingsmedlem	*Birgitte Josefsen*, f. 1951 folketingsmedlem
	Flemming Damgaard Larsen, f. 1951 folketingsmedlem

Socialdemokratiet (S)

Medlemmer	*Suppleanter*
Mogens Jensen, f. 1963 folketingsmedlem	Ole Vagn Christensen, f. 1943 folketingsmedlem
Per Kaalund, f. 1937 folketingsmedlem	*Karen J. Klint*, f. 1947 folketingsmedlem
Ole Stavad, f. 1949 folketingsmedlem	*Troels Ravn*, f. 1961 folketingsmedlem
Frode Sørensen, f. 1946 folketingsmedlem	*Niels Sindal*, f. 1950 folketingsmedlem

[1] Grundet det forestående valg til det danske Folketing, var der ingen repræsentanter fra den danske regering.

Dansk Folkeparti (DF)

Medlemmer	*Suppleanter*
Søren Espersen, f. 1953 folketingsmedlem	*Pia Kjærsgaard*, f. 1947 folketingsmedlem
Anita Knakkergaard, f. 1947 folketingsmedlem	*Poul Nødgaard*, f. 1936 folketingsmedlem

Det Konservative Folkeparti (KF)

Medlemmer	*Suppleanter*
Per Ørum Jørgensen, f. 1970 folketingsmedlem	*Henriette Kjær*, f. 1966 folketingsmedlem
Allan Niebuhr, f. 1951 folketingsmedlem	*Flemming Hansen*, f. 1939 folketingsmedlem

Socialistisk Folkeparti (SF)

Medlem	*Suppleant*
Kristen Touborg, f. 1943 folketingsmedlem	*Poul Henrik Hedeboe*, f. 1946 folketingsmedlem

Det Radikale Venstre (RV)

Medlem	
Bente Dahl, f. 1948 folketingsmedlem	*Elisabeth Arnold*, f. 1941 folketingsmedlem

Enhedslisten (EL)

Medlem	
Line Barfod, f. 1964 folketingsmedlem	*(Høgni Hoydal)* lagtingsmand

Ny Alliance (NY)

Inge-Lene Ebdrup, f. 1975 folketingsmedlem	*Leif Mikkelsen*, f. 1945 folketingsmedlem

Tjóðveldisflokkurin (TF)

Suppleant

Høgni Hoydal, f. 1966
lagtingsmand

Færøernes Delegation[2]

Landsstyrets representanter

Bjarni Djurholm, f. 1957
landsstyremand for handel og industri

Jóannes Eidesgaard, f. 1951
lagmand

Jógvan á Lakjuni, f. 1952
landsstyremand for kultur

Magni Laksáfoss, f. 1969
landsstyremand for finans og økonomi

Hans Pauli Strøm, f. 1948
landsstyremand for helse- og sosialspørgsmål

Jacob Vestergaard, f. 1961
landsstyremand for indenrigssager og miljø

Medlemmer

(Valgt af Førøyas Lagting den 9. august 2006)

Fólkaflokkurin (Ff)

Medlem

Jógvan við Keldu, f. 1944
lagtingsmand

Suppleant

Óli Breckmann, f. 1948
lagtingsmand

Sjálvstýrisflokkurinn (Sjfl.)

Medlem

Kári P. Højgaard, f. 1951
lagtingsmand

Suppleant

(Lisbeth L. Petersen)
lagtingsmand

Sambandsflokkurin (Sb)

Suppleant

Lisbeth L. Petersen, f. 1939
lagtingsmand

[2] Inngår i Danmarks Riges Delegation

Grønlands Delegation[3]

Landsstyrets representanter

Tommy Marø, f. 1964
landsstyremedlem for kultur, uddannelse, forskning og kirke

Aleqa Hammond, f. 1965
landsstyremedlem for finanser og udenrigsanliggender, samarbejdsminister

Arkalo Abelsen, f. 1946
landsstyremedlem for helse og miljø

Medlemmer

(Valgt av Grønlands Landsting den 15. februar 2006)

Siumut (S)

Medlem
Otto Jeremiassen, f. 1961
landstingsmand

Suppleant
(Per Berthelsen)
landstingsmand

Demokraterne (D)

Medlem

Suppleant

Per Berthelsen, f. 1950
landstingsmand
Marie Fleischer, f. 1980
landstingsmand

Attasut (At)

Medlem

Augusta Salling, f. 1954
landstingsmand

Suppleant

(*Marie Fleischer*), f. 1980
landstingsmand

[3] Inngår i Danmarks Riges Delegation

Finlands Delegation

Regeringsrepresentanter

Ilkka Kanerva, f. 1948
utrikesminister

Mari Kiviniemi, f. 1968
förvaltnings- och kommunminister

Liisa Hyssälä, f. 1948
omsorgsminister

Paula Risikko, f. 1960
social- och hälsovårdsminister

Sari Sarkomaa, f. 1965
undervisningsminister

Jyrki Katainen, f. 1971
finansminister

Matti Vanhanen, f. 1955
statsminister

Jan Vapaavuori, f. 1965
bostadsminister

Paavo Väyrynen, 1946
utrikeshandels- och utvecklingsminister

Stefan Wallin, f. 1967
kultur- och idrottsminister

Kimmo Tiilikainen, f. 1966
miljöminister

Medlemmar

(Valda av Riksdagen 4 april 2007 samt 3 maj och 18 september 2007)

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (Finlands Socialdemokratiska Parti) (sd)

Medlemmar/Jäsenet

Maarit Feldt-Ranta, f. 1968
riksdagsledamot

Ilkka Kantola, f. 1957
riksdagsledamot

Tuula Peltonen, f. 1962
riksdagsledamot

Tommy Tabermann, f. 1947
riksdagsledamot

Erkki Tuomioja, f. 1946
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Eero Heinäluoma, f. 1955
riksdagsledamot

Krista Kiuru, f. 1974
riksdagsledamot

Pauliina Viitamies, f. 1969
riksdagsledamot

Antti Vuolanne, f. 1967
riksdagsledamot

Suomen Keskusta (Centern i Finland) (cent)

Medlemmar/Jäsenet

Risto Autio, f. 1954
riksdagsledamot

Lauri Oinonen, f. 1947
riksdagsledamot

Janne Seurujärvi, f. 1975
riksdagsledamot

Paula Sihto, f. 1961
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Oiva Kaltiokumpu, f. 1950
riksdagsledamot

Timo Kaunisto, f. 1963
riksdagsledamot

Hannes Manninen, f. 1946
riksdagsledamot

Markku Pakkanen, f. 1960
riksdagsledamot

Kansallinen Kokoomus (Samlingspartiet) (saml)

Medlemmar/Jäsenet

Arja Karhuvaara, f. 1954
riksdagsledamot

Ulla Karvo, f. 1960
riksdagsledamot

Jukka Mäkelä, f. 1960
riksdagsledamot

Lyly Rajala, f. 1951
riksdagsledamot

Anne-Mari Virolainen, f. 1965
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsenet

Jari Larikka, f. 1965
riksdagsledamot

Petri Pihlajaniemi, f. 1968
riksdagsledamot

Petri Salo, f. 1959
riksdagsledamot

Lenita Toivakka, f. 1961
riksdagsledamot

Henna Virkkunen, f. 1972
riksdagsledamot

Vasemmistoliitto (Vänsterförbundet) (vänst)

Medlem/Jäsen

Claes Andersson, f. 1937
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsen

Paavi Arhinmäki, f. 1976
riksdagsledamot

Unto Valpas, f. 1944
riksdagsledamot

Svenska Folkpartiet (Ruotsalainen Kansanpuolue) (sv)

Medlem/Jäsen

Christina Gestrin, f. 1967
riksdagsledamot

Suppleanter/Varajäsen

Vihreä Liitto (Gröna Förbundet) (gröna)

Medlem/Jäsen

Ville Niinistö, f. 1976
riksdagsledamot

Suppleant/Varajäsen

Heli Järvinen, f. 1963
riksdagsledamot

Suomen Kristillisdemokraatit (Kristdemokraterna i Finland) (kd)

Medlem/Jäsen

Bjarne Kallis, f. 1945
riksdagsledamot

Leena Rauhala, f. 1942
riksdagsledamot

Perussuomalaiset (Sannfinländerna) (ps/saf)

Suppleant/Varajäsen

Raimo Vistbacka, f. 1945
riksdagsledamot

Ålands Delegation[4]

Landskapsregeringens representanter

Roger Nordlund, f. 1957
lantråd, leder Ålands landskapsregering

Harriet Lindeman, f. 1946
landsskapsregeringsledamot med ansvar för social- och miljöavdelningen

Lasse Wiklöf, f. 1944
landsskapsregeringsledamot med ansvar för finansavdelningen

Medlemmar

(Valda av Ålands lagting den 9 november 2005)

Åländsk Center (ÅC)

Medlem

Ragnar Erlandsson, f. 1941
lagtingsledamot

Suppleant

(Dennis Jansson)
lagtingsledamot

Liberalerna på Åland (lib)

Medlem

Raija-Liisa Eklöw, f. 1947
lagtingsledamot

Suppleant

(Anders Eriksson)
lagtingsledamot

Frisinnad samverkan (FS)

Suppleant

Dennis Jansson, f. 1972
lagtingsledamot

Ålands framtid (ÅF)

Suppleant

Anders Eriksson, f. 1960
lagtingsledamot

[4] Inngår i Finlands delegation

Islands Delegation

Regeringsrepresentanter

Geir H. Haarde, f. 1951
statsminister

Árni Mathiesen, f. 1958
finansminister

Einar K. Guðfinnsson, f. 1955
fiskeriminister

Guðlaugur Þór Þórðarson, f. 1967
sundhedsminister

Þórunn Sveinbarnardóttir, f. 1965
miljøminister

Össur Skarpheðinsson, f. 1953
samarbejdsminister

Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, f. 1965
undervisningsminister

Ingibjörg Sólrún Gísladottír, f. 1954
udenrigsminister

Medlemmer

(Valgt af Alþingi den 3. oktober 2005 samt 5. oktober 2006)

Sjálfstæðisflokkurinn (Selvstændighedspartiet) (Sj.)

Medlemmer	*Suppleanter*
Kjartan Ólafsson, f. 1953 altingsmedlem	*Ólöf Nordal* altingsmedlem
Kristján Þór Júliusson, f. 1957 altingsmedlem	*Árni Johnsen* altingsmedlem
Ragnheiður Ríkharðsdóttir, f. 1949 altingsmedlem	*BjörkGuðjónsdóttir*, f. 1947 altingsmedlem

Samfylkingin (Den Socialdemokratiske Alliance) (A)

Medlemmer	*Suppleanter*
Árni Páll Árnason, f. 1966 altingsmedlem	*Einar Már Sigurðarson*, f. 1974 altingsmedlem
Helgi Hjörvar, f. 1967 altingsmedlem	*Steinunn Valdís Óskarsdóttir*, f. 1965 altingsmedlem

Vinstrihreyfingin – grænt framboð (Venstre-Grønne) (VG)

Medlem	*Suppleant*
Kolbrún Halldórsdóttir, f. 1955 altingsmedlem	*Steingrímur J. Sigfússon*, f. 1955 altingsmedlem

Framsóknarflokkurinn (Fremskridtspartiet) (F)

Medlem	*Suppleant*
Siv Friðleifsdóttir, f. 1962 altingsmedlem	*Jón Magnússon*, f. 1946 altingsmedlem

Norges Delegasjon

Regeringsrepresentanter

Tora Aasland, f. 1942
forsknings- og højere utdanningsminister

Sylvia Brustad, f. 1966
helse- og omsorgsminister

Trond Giske, f. 1966
kirke- og kulturminister

Manuela Ramin-Osmundsen, f. 1963
barne- og likestillingsminister

Terje Riis-Johansen, f. 1968
lantbruks- og matminister, samarbeidsminister

Heidi Grande Røys, f. 1967
fornyelsesminister, samarbeidsminister

Erik Solheim, f. 1955
miljøminister

Bård Vegar Solhjell, f. 1971
kunskapsminister

Jens Stoltenberg, f. 1959
statsminister

Jonas Gahr Støre, f. 1960
utenriksminister

Medlemmer

(Valgt av Stortinget den 20. oktober 2005)

Arbeiderpartiet (A)

Medlemmer

Bendiks H. Arnesen, f. 1951
stortingsrepresentant

Berit Brørby, f. 1950
stortingsrepresentant

Sigrun Eng, f. 1951
stortingsrepresentant

Britt Hildeng, f. 1943
stortingsrepresentant

Asmund Kristoffersen, f. 1944
stortingsrepresentant

Reidar Sandal, f. 1949
stortingsrepresentant

Hill-Marta Solberg, f. 1951
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Gunn Karin Gjul, f. 1967
stortingsrepresentant

Inger Løite, f. 1958
stortingsrepresentant

Sverre Myrli, f. 1971
stortingsrepresentant

Tore Nordtun, f. 1949
stortingsrepresentant

Gunn Olsen, f. 1952
stortingsrepresentant

Torny Pedersen, f. 1946
stortingsrepresentant

Signe Øye, f. 1945
stortingsrepresentant

Fremskrittspartiet (FrP)

Medlemmer

Jan-Henrik Fredriksen, f. 1956
stortingsrepresentant

Siv Jensen, f. 1969
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Hans Frode Kielland Asmyhr, 1970
stortingsrepresentant

Vigdis Giltun, f. 1952
stortingsrepresentant

Thore A. Nistad, f. 1949
stortingsrepresentant

Ib Thomsen, f. 1961
stortingsrepresentant

Karin S. Woldseth, f. 1954
stortingsrepresentant

Solveig Horne, f. 1969
stortingsrepresentant

Kari Kjønaas Kjos, f. 1962
stortingsrepresentant

Henning Skumsvoll, f. 1947
stortingsrepresentant

Høyre (H)

Medlemmer

Kari Lise Holmberg, f. 1951
stortingsrepresentant

Ivar Kristiansen, f. 1956
stortingsrepresentant

Inge Lønning, f. 1938
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Øivind Halleraker, f. 1951
stortingsrepresentant

Gunnar Pedersen, f. 1946
stortingsrepresentant

Erna Solberg, f. 1961
stortingsrepresentant

Sosialistisk Venstreparti (SV)

Medlemmer

Rolf Reikvam, f. 1948
stortingsrepresentant

Inge Ryan, f. 1956
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Magnar Lund Bergo, f. 1949
stortingsrepresentant

May Elisabeth Hansen, f. 1953
stortingsrepresentant

Kristelig Folkeparti (KrF)

Medlemmer

Dagfinn Høybråten, f. 1955
stortingsrepresentant

Varamedlemmer

Bjørg Tørresdal
stortingsrepresentant

Senterpartiet (Sp)

Medlem

Dagfinn Sundsbø, f. 1946
stortingsrepresentant

Varamedlem

Inger S. Enger, f. 1948
stortingsrepresentant

Venstre (V)

Medlem

Anne Margrethe Larsen, f. 1950
stortingsrepresentant

Varamedlem

Odd Einar Dørum, f. 1943
stortingsrepresentant

Sveriges Delegation

Regeringsrepresentanter

Lena Adelsohn-Liljeroth, f. 1955
kulturminister

Carl Bildt, f. 1949
utrikesminister

Jan Björklund, f. 1962
skolminister

Andreas Carlgren, f. 1958
miljøminister

Christina Husmark Pehrsson, f. 1947
socialförsäkringsminister og samarbetsminister

Fredrik Reinfeldt, f. 1965
statminister

Medlemmar

(Valda av Riksdagen den 17 oktober 2006)

Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s)

Medlemmar

Christer Adelsbo, f. 1962
riksdagsledamot

Sinikka Bohlin, f. 1947
riksdagsledamot

Monica Green, f. 1959
riksdagsledamot

Billy Gustafsson, f. 1948
riksdagsledamot

Ann-Kristine Johansson, f. 1962
riksdagsledamot

Göte Wahlström, f. 1951
riksdagsledamot

Lars Wegendal, f. 1949
riksdagsledamot

Maria Stenberg, f. 1966
riksdagsledamot

Suppleanter

Kerstin Andersson, f. 1955
riksdagsledamot

Laila Bjurling, f. 1947
riksdagsledamot

Claes Göran Brandin, f. 1948
riksdagsledamot

Peter Hultqvist, f. 1958
riksdagsledamot

Sylvia Lindgren, f. 1945
riksdagsledamot

Britt Bohlin Olsson, f. 1956
riksdagsledamot

Hans Olsson, f. 1951
riksdagsledamot

Göran Persson, f. 1949
riksdagsledamot

Moderata samlingspartiet (m)

Medlemmar

Lisbeth Grönfeldt Bergman, f. 1948
riksdagsledamot

Marianne Kierkemann, f. 1950
riksdagsledamot

Mats Johansson, f. 1951
riksdagsledamot

Kent Olsson, f. 1944
riksdagsledamot

Jessica Polfjärd, f. 1971
riksdagsledamot

Hans Wallmark, f. 1965
riksdagsledamot

Suppleanter

Anna Bergqvist, f. 1977
riksdagsledamot

Katarina Brännström, f. 1950
riksdagsledamot

Rolf Gunnarsson, f. 1946
riksdagsledamot

Lars Lindblad, f. 1971
riksdagsledamot

Nils Oskar Nilsson, f. 1935
riksdagsledamot

Cecilia Widegren, f. 1973
riksdagsledamot

Centerpartiet (c)

Medlem	*Suppleant*
Johan Linander, f. 1974 riksdagsledamot	*Erik A. Eriksson*, f. 1969 riksdagsledamot
Stefan Tornberg, f. 1957 riksdagsledamot	*Anni Johansson*, f. 1983 riksdagsledamot

Folkpartiet liberalerna (fp)

Medlemmar	*Suppleanter*
Anita Brodén, f. 1948 riksdagsledamot	Christer Winbäck, f. 1953 riksdagsledamot

Kristdemokratiska samhällspartiet (kd)

Medlem	*Suppleanter*
Gunilla Tjernberg, f. 1950 riksdagsledamot	*Else-Marie Lindgren*, f. 1949 riksdagsledamot

Vänsterpartiet (v)

Medlem	*Suppleant*
Elina Linna, f. 1947 riksdagsledamot	*Lars Ohly*, f. 1957 riksdagsledamot

Miljöpartiet (mp)

Medlem	*Suppleant*
Jan Lindholm, f. 1951 riksdagsledamot	*Maria Wetterstrand*, f. 1973 riksdagsledamot

Dagordning

Nordiska rådets 59:e session i Oslo den 30 oktober–1 november 2007

Tisdagen den 30 oktober 2007

Kl. 15.00–18.30

1 Sessionens öppnande

2 Fastställande av närvarolista

3 Godkännande av dagordning

4 Regler för sessionens genomförande – information om procedur vid voteringar

Regler for sesjonens gjennomføring 2007 (Dokument 2)

5 Nordiskt toppmöte

Temadebatt med de nordiska statsministrarna och ordförandena för de största oppositionspartierna om *Nordens svar på klimaendringene* (Dokument 8)

Kl. 18.30-19.00

6 Generaldebatt

Statsministrarnas presentation av Nordiska ministerrådets ordförandeskapsprogram 2008 (Dokument 4)

Onsdagen den 31 oktober 2007

Kl. 09.00–11.00

6 Generaldebatt (fortsätter)

Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7)

Kl. 11.00-12.00

7 Klimatförändringar

Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København i 2009. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 16)

Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljø)

Medlemsförslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö)

Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø)

Præsidieforslag om nordisk indsats til FN's klimakonference i København 2009 (A 1421/præsidiet)

Kl. 12.00–14.00 Lunchpaus

Kl. 14.00–15.00

8 Utrikesministrarnas redogörelse

Försvarsministrarnas redogörelse

Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5)

Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6)

The Nordic Region in an International Perspective. Nordic co-operation in a European Framework 2006. Rapport fra Nordisk Ministerråd (Dokument 10)

Kl. 15.00-16.00

9 De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme

Kl. 16.00-17.00

10 Välfärden i Norden

Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området (Dokument 22)

Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 11)

Alkoholpolitiskt samarbete i Norden. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 12)

Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 13)

Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010 (Fremst. 7/2004)

Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken (A 1402/medborger)

Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006)

Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens (Rek. 14/2006)

Torsdagen den 1 november 2007

Kl. 09.00–13.00

11 Forskning och utbildning

Ministerrådsförslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010 (B 249/kultur)

Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 19)

Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur)

Utvalgsforslag om nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur)

Redegørelse om eScience Strategi. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 17)

Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 20)

12 De självstyrande områdenas status i det officiella nordiska samarbetet

Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 14)

Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i officiellt nordiskt samarbete (Dokument 23)

Medlemsforslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet)

13 Globalisering

Redegørelse om globaliseringsarbejdet. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 15)

Redegørelse om EU's maritime politik og Norden. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 21)

Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger)

Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd)

Udvalgsforslag om fortsat bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger)

Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet. Redegörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 18)

14 Gränshinder i Norden

Samarbetsministrarnas redogörelse rörande gränshinder 2007 (Dokument 9)

Nordisk samordnare för gränshindersfrågor (Fremst. 3/2007)

Medlemsforslag om ny nordisk mat (A 1408/næring)

Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd)

Kl. 13.00–14.00

15 Planer för det nordiska samarbetet 2008

Nordisk Råds årsberetning 2006 (Dokument 1)

Program för Nordiska rådets arbete 2008 (Dokument 3)

Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/præsidiet)

Nordisk samarbejde 2006 – Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed (C 1)

Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2008 (C 2)

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006 (C 3/kk)

Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006 (C 4/kk)

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006 (C 5/kk)

16 Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut

17 Val

Val av medlemmar till Nordiska rådets presidium

Val av Nordiska rådets president

Val av Nordiska rådets vicepresident

Val av medlemmar till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté

Val av ordförande och vice ordförande till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté

Val av medlemmar till Nordiska rådets valkommitté

Val till Nordiska investeringsbankens kontrollkommitté

18 Tal av den nyvalda presidenten

19 Fastställande av tid och plats för nästa session

20 Sessionens avslutande

Saksliste sesjonen 2007

A. Medlemsförslag

A 1378/præsidiet	Medlemsforslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler
A 1401/medborger	Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar
A 1402/medborger	Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken
A 1408/næring	Medlemsforslag om ny nordisk mat
A 1410/miljø	Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger
A 1412/velferd	Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland
A 1413/kultur	Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid
A 1414/miljö	Medlemsförslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning
A 1419/miljø	Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft
A 1420/velferd	Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer
A 1421/præsidiet	Præsidieforslag om nordisk indsats til FN's klimakonference i København 2009
A 1425/kultur	Utvalgsforslag om nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag
A 1427/medborger	Udvalgsforslag om fortsat bekæmpelse af menneskehandel

B. Ministerrådsförslag

B 248/præsidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008
B 249/kultur	Ministerrådsförslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010

C. Berättelser

C 1	Nordisk samarbejde 2006 – Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed
C 2	Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2008
C 3/kk	Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006
C 4/kk	Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006
C 5/kk	Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006

D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger

*5/2003/välfärd	Pensioner och förtidspensionering
13/2003/välfärd	Förebyggande av diabetes
*2/2004/næring	Open Source Software
*7/2004/medborgar	Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010
13/2005/medborger	Konference om korruption
*18/2005/kultur	Arktisk forskning (første at-sats)
19/2005/medborger	Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen
23/2005/välfärd	Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade
25/2005/medborger	Bekjempelse av menneskehandel (første at-sats)
26/2005/medborger	Rapport om bekjempelse av menneskehandel
1/2006/miljø	Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer
2/2006/medborger	Program og principper for det nordiske justitssamarbejde
*5/2006/presidiet	Rapport och konferens om samhällssäkerhet
*7/2006/miljø	Fokus på miljø i Nord (anden at-sats)
7/2006/miljø	Fokus på miljø i Nord (første og tredje at-sats)
8/2006/välfärd	Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion
*9/2006/medborger	Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (anden at-sats)
9/2006/medborger	Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (første og tredje at-sats)
*10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen
11/2006/välfärd	Projekt om kartläggning av utbildningsbehov innom demensområdet
12/2006/næring	"Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer
13/2006/næring	Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer
*14/2006/præsidiet	Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens
15/2006/välfärd	Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet
*16/2006/välfärd	Bekämning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området
*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider innom psykiatrivården i Norden
*18/2006/medborger	Kampagne imod formidling af sexkøb
19/2006/medborger	Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel
20/2006/medborger	Bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse
*21/2006/miljø	Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken
22/2006/kultur	Frivilligsektoren
*23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik (tredje og fjerde at-sats)
23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik (første og annen at-sats)
*24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (første at-sats)
24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (annen at-sats)

25/2006/kultur	Nordplus-programmene
*26/2006/næring	Komparativt studie om iværksættere i Norden
27/2006/presidiet	Nordiska ministerrådets budget för 2007
1/2007/miljø	Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens Nærområder
2/2007/miljø	Fokus på radioaktivitet i HELCOM's og EU's arbejde
*3/2007/presidiet	Nordisk samordnare för gränhindersfrågor

Interne beslutninger

1/2005	EU's direktivforslag til softwarepatent
1/2006	Rapportör inom området samhällssäkerhet
2/2006	Nordiske udfordringer om sameksistens
3/2006	Anvendelse af hoteller der ikke medvirker til formidling af købesex

Dokument

1 Nordisk Råds årsberetning 2006

2 Regler for sesjonens gjennomføring 2007

3 Program för Nordiska rådets arbete 2008

4 Statsministrarnas presentation av Nordiska ministerrådets ordförandeskapsprogram 2008

5 Utrikesministrarnas redogörelse

6 Försvarsministrarnas redogörelse

7 Samarbetsministrarnas redogörelse

8 Insatser mot klimatförändringar (Dokument 8)

9 Samarbetsministrarnas redogörelse rörande gränshinder 2007

10 The Nordic Region in an International Perspective. Nordic co-operation in a European Framework 2006. Rapport fra Nordisk Ministerråd

11 Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd

12 Alkoholpolitiskt samarbete i Norden. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

13 Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

14 Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

15 Redegørelse om globaliseringsarbejdet. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

16 Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København i 2009. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

17 Redegørelse om eScience Strategi. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

18 Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet. Redegörelse från Nordiska ministerrådet

19 Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd

20 Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

21 Redegørelse om EU's maritime politik og Norden. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

22 Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området

23 Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i officiellt nordiskt samarbete

Oversigt over sessionen

Rådets plenummøder blev afholdt i Stortinget i Oslo. Placeringen i salen fremgår af særskilt liste. Udvalgenes, delegationernes, ministerrådets og præsidiets møder, sekretariaternes og pressens arbejde m.m. fandt sted i forskellige lokaler i Stortinget og på rådhuset i Oslo.

Plenummøder
Tirsdag 30. oktober 2007 kl. 15.00-18.30
Onsdag 31. oktober 2007 kl. 09.00-17.00
Torsdag 1. november 2007 kl. 09.00-14.00

Udvalgsmøder
Kultur- og Utdannelsesutvalget, Velferdsutvalget, Medborger- og Forbrukerutvalget, Miljø- og naturressursutvalget og Næringsutvalget
Tirsdag 30. oktober 2007 kl. 10.00-12.00

Velferdsutvalgets side-event: "Like muligheter for alle"
Onsdag 31. oktober 2007 kl. 12.00-14.00

Presidiemøde
Tirsdag 30. oktober 2007 kl. 10.00-11.15

Andre møder
Presidiet og The Parliamentary Association of North-west Russia
Mandag 29. oktober 2007 kl. 18.00 - 19.00

Presidiets møde med Vestnordisk Råds presidium
Mandag 29. oktober 2007 kl. 18.00-19.00

Presidiet og statsministrene
Tirsdag 30. oktober 2007 kl. 11.30-12.30

Presidiet og udenrigsministrene
Onsdag den 31. oktober 2007

Presidiet, Det russiske Føderationsråd og Dumaen
Torsdag den 1. november 2007 kl. 8.00 - 9.00

Presidiets møde med Baltisk Forsamling og Benelux-parlamentet (BICC)
Torsdag den 1. november 2007 kl. 8.00 - 9.00

Valgkomiteens møde
Tirsdag 30. oktober 2007 kl. 19.00-20.00

Særskilte arrangementer
Regeringens modtagelse på Akershus.
Onsdag 31. oktober kl. 20.00

Protokoll

Innholdsfortegnelse Protokoll

Tirsdag 30 oktober

1. Sessionens öppnande
2. Fastställande av närvarolista
3. Godkännande av dagordning
4. Regler för sessionens genomförande
   information om procedur vid voteringar
5. Nordiskt toppmöte
6. Generaldebatt - Statsministrarnas presentation av
   ordförandeskapsprogrammet i Nordiska ministerrådet 2008

Onsdag 31. oktober

6. Generaldebatt (forts.) – Samarbetsministrarnas redogörelse
7. Klimatförändringar
8. Utrikesministrarnas redogörelse
   Försvarsministrarnas redogörelse
9. De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme
10. Välfärden i Norden

Torsdag 27. oktober

11. Forskning och utbildning
12. De självstyrande områdenas status i det officiella nordiska samarbetet
13. Globalisering
14. Gränshinder i Norden
15. Planer för det nordiska samarbetet 2008
16. Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut
17. Val
18. Tal av den nyvalda presidenten
19. Fastställande av tid och plats för nästa session
20. Sessionens avslutande

Protokoll for Nordisk Råds 59. session i Oslo

Presidenter: **Dagfinn Høybråten (1-5), Berit Brørby (5), Inge Lønning (5), Claes Andersson (6), Ole Stavad (7), Berit Brørby (8), Inge Lønning (9), Ole Stavad (10), Árni Páll Árnason(11-12), Sinikka Bohlin (13-14) og Dagfinn Høybråten (15-20)**

Tirsdag 30. oktober 2007
Kl. 15.00-18.30

Presidenter: **Dagfinn Høybråten (1-5), Berit Brørby (5), Inge Lønning (5-6)**

1. **Sessionens öppnande**
2. **Fastställande av närvarolista**
3. **Godkännande av dagordning**
4. **Regler för sessionens genomförande samt information om procedur vid voteringer**
5. **Nordiskt toppmöte**
6. **Generaldebatt**

1. Sessionens öppnande

Thorbjørn Jagland, Stortingspresident:
Ærede delegater og gjester!
Den store nordiske samlingen som vi igjen har her nå, innebærer at mer enn tusen personer møtes. Kanskje blir den nordiske ånden sterkere ved at vi er presset så mye sammen som vi er i denne bygningen, for jeg må innrømme at bygningen er litt for liten til å gi arbeidsrom for så mange. Men – velkommen til Stortinget! Velkommen også til Oslo, byen som dikteren Knut Hamsun kalte "denne forunderlige by som ingen forlater før man har fått merke av den". Vel, vi får se.

Kalmarunionen ble opprettet i 1397. Den ble aldri oppløst. Avtaleverket som regjerte Norge, Sverige og Danmark og med det Island og Finland, står formelt ved lag. Her heter det at rikene for alltid skal være forent. Vel, det har skjedd mye siden Kalmarunionen. Om den ikke formelt sett ble oppløst, ble den jo reelt sett oppløst ved de følgende århundrers historiske hendelser. Men det tjuende århundre har brakt oss sammen igjen.

Dere befinner dere i Stortinget, en bygning som ble satt opp mens vi var i union med Sverige. Dette var i virkeligheten en ganske løs union, og den ble oppløst i 1905. I dag er Norge og Sverige mye mer i union med hverandre enn vi noen gang var før 1905, og vi kan si det samme om alle de andre nordiske landene. Det skyldes den nordiske passfriheten, det felles nordiske arbeidsmarkedet og ikke minst den europeiske integrasjonen gjennom det indre marked, Schengen-samarbeidet og det gryende utenriks- og forsvarspolitiske samarbeidet. Alt dette skaper jo en mer reell union enn Kalmarunionen noen gang var. Gullalderen for Norden var ikke før – det er nå. Vi lever midt i gullalderen for Norden.

Jeg har lagt merke til at interessen for det nordiske samarbeidet er på vei opp igjen i alle landene. Jeg tror det skyldes felles utfordring i forhold til omverdenen. Vi må styrke båndene hjemme for å øve innflytelse ute. Innflytelse ute er nødvendig for å sikre den nordiske velferden. Trusselen om oppvarming av kloden, som står høyt på dagsordenen på dette møtet, er et godt eksempel på det. Det er verdt å merke seg at vi må være gode på hjemmebane og samtidig bruke vår styrke i Europa og ute i verden for øvrig hvis vi skal ha mulighet for å bevare Nordkalotten slik den er.

La meg med disse ord ønske velkommen til Oslo. For igjen å minne om vår felles historie: Arkitekten for Oslo bysentrum var dansk, arkitekten for denne bygningen var svensk. Jeg inviterer alle til å sette ytterligere avtrykk på byen i disse dagene – til nordisk nytte. Velkommen!

Egil Olli, Samisk Parlamentarisk Råd:
Det er en stor glede for meg å være med på åpningen av Nordisk Råds 59. sesjon. På vegne av Samepolitisk råd og Sametinget i Norge vil jeg takke for invitasjonen. Samepolitisk råd er et samarbeidsorgan mellom sametingene i Finland, Norge og Sverige.

I Norden har vi et mangfold av språk, og det er en berikelse for oss alle. Alle språkene er sikret i konvensjoner og lovgivning. Når det gjelder det samiske språket, er vi særdeles opptatt av at det samiske språkarbeid skjer på et nordisk nivå. Det må ikke begrenses til å være et internt spørsmål i de enkelte stater. Det viser seg at ennå er det ressursmangel når det gjelder muligheten til å styrke og utvikle det samiske språket. Blant annet er det mange barn som i dag ikke får undervisning på samisk. Slik kan vi ikke ha det, og det er et ansvar for oss alle å følge opp disse spørsmålene.

Jeg ser frem til å overvære dagens og morgendagens temadebatt om klimaendringer. 2007 har vært det året da klimaspørsmål har preget nyhetsbildet i alle deler av verden. Det må et utstrakt internasjonalt miljøvernarbeid til for å møte de utfordringene klimaendringene medfører. Det er derfor viktig at Nordisk Råd i likhet med Arktisk Råd har satt klima høyt på den politiske dagsordenen. Et internasjonalt samarbeid har betydelig merverdi utover hva de enkelte land kan oppnå alene.

Klimaendringene er viktige, for de berører oss alle, ikke minst urfolk som har en avhengighet av og en nær tilknytning til naturen. Det er i nord klimaendringene først vil vise seg. Høye middeltemperaturer og ny teknologi har økt statenes og petroleumsindustrienes interesse for større aktivitet i tradisjonelle urfolksområder i Arktis. Urfolk risikerer derfor å være de store taperne, både ved at naturgrunnlaget endres, og ved at store industriinteresser tar seg frem til fortrengsel for vårt livsgrunnlag. Dette trenger ikke skje, men da må vi som urfolk gis makt og myndighet, slik at vi kan bestemme veivalg av betydning for våre områder, og for å gjøre de riktige valgene må vi ha kunnskap. Vi må blant annet ha kunnskap om hvordan vi møter og tilpasser endringene, og hvilke områder og virksomheter som er sårbare. Vi trenger derfor dokumentasjon om urfolks tradisjonelle kunnskap for å finne nye tilpasningsstrategier.

Urfolks tradisjonelle kunnskaper har vist seg nyttige i forhold til arbeidet med klimaendringer og for å utvikle positive tilpasningsstrategier. Vi ser nå at urfolks tradisjonelle kunnskap får oppmerksomhet fra forskere, politikere, forvaltere av bærekraft og biologisk mangfold. Slike kunnskaper vil både supplere vitenskapelig kunnskap og bidra til økt forutsigbarhet rundt konsekvensene som ulike tiltak kan medføre. Å sikre urfolks rettigheter, bidrar til å ivareta tradisjonelle kunnskaper og naturressurser, bidrar også positivt i forhold til klimautfordringene vi står overfor.

Språk, miljø og tradisjonell kunnskap er spørsmål som er grunnleggende i en fremtidig nordisk samekonvensjon. En samekonvensjon vil muliggjøre at vi samer vil bli fullverdig inkludert i statene som likeverdige deltakere. Det har vært vanskelig å anerkjenne at samene som urfolk og folk har grunnleggende rettigheter til sin kultur, sitt språk, sitt livsgrunnlag og til utvikling og deltakelse. Vi snakker her om grunnleggende menneskerettigheter. Arbeidet med den nordiske samekonvensjonen står derfor helt sentralt for sametingene i Finland, Norge og Sverige. De nordiske statene har tradisjon for å samarbeide med hverandre og for å formalisere samarbeidet i konvensjoner. Det er mitt håp at den positive tradisjonen videreføres i arbeidet med den nordiske samekonvensjonen.

Med dette vil jeg ønske til lykke med sesjonen.

Takk for oppmerksomheten.

Dagfinn Høybråten, Nordisk Råds president:
Gode nordiske venner! Velkommen til Oslo og den 59. sesjon i Nordisk Råd. Det er ett år siden vi sist var samlet til sesjon i København, og vi møtes for å gjøre opp status og videreutvikle det nordiske samarbeidet. I et regionenes Europa har det nordiske samarbeidet større aktualitet enn på lenge. Jeg opplever som president gjennom dette året en større vitalitet enn på mange år. Vi har en organisasjon og en samarbeidskultur som gjør oss bedre i stand til å ivareta våre folks interesser i Europa og på den globale scene. Det er vår oppgave å bruke det verktøyet som det nordiske samarbeidet er, til beste for det politiske engasjement vi er her for å utøve.

Norden møter nye globale utfordringer som krever vårt engasjement, enten det er klima, miljø, verdens fattigdom, integrasjon og kulturelt mangfold, eller konkurranse om teknologi, innovasjon og arbeidskraft. Hvis vi skal møte disse globale utfordringene på en god måte, krever det kunnskap og klokskap sammen med et effektivt og velfungerende samarbeid på hjemmebane. Vi må fokusere på de nære utfordringer, men også strekke ut en hånd til våre naboer og invitere til samarbeid. Vi har humanitære tradisjoner og en felles kulturarv i vårt kristne og humanistiske tankegods som utfordrer oss til å bygge gode fellesskap utover vår egen region. Vi må bygge et demokratisk Norden og et solidarisk Norden som har blikk for andre!

I nordiske kretser snakker vi ofte om grenseoverskridende virksomheter. Det er virksomheter som kan ha både positive og negative fortegn. Vi vil bekjempe menneskesmugling og trafficking, smugling av narkotika og våpen og andre former for internasjonal kriminalitet. Da trenger vi samarbeid på tvers av grensene. Samtidig ønsker vi å stimulere personer og bedrifter til å virke på tvers av de samme grensene, og vi vil ha bort unødvendige grensehindringer. Rett som det er opplever vi at fornuftige løsninger blir stoppet av regler på grensen mellom våre land. Vår utfordring er å finne grenseoverskridende løsninger som våre innbyggere opplever som nyttige og rimelige.

Flere viktige saker står på dagsordenen under denne sesjonen. Vi har mange deltakere, og med våre ulike engasjementer former vi den nordiske agenda og dermed vår felles framtid. Vi starter sesjonen med et toppmøte om klimautfordringene og Nordens svar på disse. De siste årene har vi fått en ny og mer sikker kunnskap om den globale oppvarming som truer med å endre levevilkårene på vår klode. I vår del av verden ser vi tydelig dette gjennom issmelting, lengre vekstsesonger og mer åpent hav enn tidligere. Dokumentasjonen er så god og spørsmålene denne klimaendringen reiser, så utfordrende at Nobels fredspris for 2007 er gitt nettopp til FNs klimapanel og USAs tidligere visepresident Al Gore for deres arbeid med å reise den globale bevissthet om klimaspørsmålene. Vi er mange som forventer at Norden samarbeider tettere om nye internasjonale avtaler og om tiltak og prosjekter for å redusere klimautslippene i vår del av verden. I tillegg kan vi samarbeide om tiltak for klimatilpasning.

Norden kan spille en viktig rolle i arbeidet med FNs klimakonferanse i København i 2009. Da må vi ha på plass en ny avtale som kan ta over når Kyoto-protokollens reduksjonsforpliktelser løper ut i 2012. I 2009 er Danmark vert for konferansen, og Sverige har en sentral rolle gjennom sitt formannskap i EU. Nordiske borgere krever svar av oss politiske ledere på hvordan vi vil løse klimautfordringen. Ni av ti nordboere forventer et tettere nordisk samarbeid nettopp på dette området ifølge en fersk meningsmåling. Det kan bli politisk krevende, men det trengs politisk handling.

Vi møtes til sesjon i Oslo midt i en dansk valgkamp. Vi har forståelse for at det kan være krevende å ha oppmerksomheten mot det nordiske samarbeidet når man står midt i en valgkampinnspurt. Samtidig er det en påminnelse om at et demokrati er meningsbryting og folkets arena for å ta beslutninger. Som folkets valgte har vi en oppgave i å ivareta folkets tillit på en måte som skaper oppslutning om valg og om de folkevalgte institusjoner. Det gjelder også arbeidet i Nordisk Råd. Jeg ønsker dere velkommen til en spennende sesjon, hvor vi i fellesskap gir bidrag til Nordens framtid og erklærer med dette Nordisk Råds 59. sesjon for åpnet.

2. Fastställande av närvarolista

Præsidenten: Et forslag til deltagerliste er blevet omdelt i salen. Under dette punkt vil jeg minde om, at eventuelle ændringer i deltagerlisten skal afleveres skriftligt til den siddende præsident og til protokolføreren ved podiet, midt for formandsstolen.

Deltagerlisten ble godkjent.

Endringer i deltagerlisten:
Ivar Kristiansen erstattes av **Erna Solberg** for den 30. oktober.

Rådet besluttet å fastsette deltagerlisten/närvarolistan i overensstemmelse med dette.

3. Godkännande av dagordning

Præsidenten: Vi går til punkt 3 på dagsordenen: Godkännande av dagordning. Præsidiets forslag til dagsorden for sessionen er blevet omdelt i salen. Jeg vil gøre særlig opmærksom på ændringer i Nordisk Råds ærindeliste. De er som følger:

"A 1418: Medlemsforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009" er omgjort til "A 1421: Præsidieforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009".

"A 14XX/medborger: Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel har fået sagsnummer A 1427/medborger."

Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärke de självstyrande områdenas deltagande i officielt nordiskt samarbete har fået sagsnummer Dokument 23.

Rådet besluttet å fastsette dagsordenen i overensstemmelse med dette.

4. Regler för sessionens genomförande – information om procedur vid voteringar

Dokumentasjon:
- Regler for gjennomførelse av Nordisk Råds 59. sesjon (Dokument 2)

Præsidenten: Præsidiets forslag til regler for sessionens gennemførelse er blevet omdelt i salen. Reglerne omfatter først og fremmest regler for taletid under de enkelte debatter.

Jeg skal særligt gøre opmærksom på, at alle punkter opsat på dagsordenen får den tid til behandling, som er afsat i dagsordenen. Såfremt debatten vil overskride den afsatte tidsramme foreslås det, at præsidenten kan afslutte debatten selv om der resterer flere talere på talelisten.

Bemærk, at der er givet mulighed for, at alle gæstende parlamentarikere kan tale i de enkelte debatter.

Jeg skal også informere om proceduren for votering. 5 minutter før hver votering bliver der ringet med klokken. Voteringer skjer med hjelp av voteringsapparat. I samsvar med § 17 i Nordisk råds arbeidsordning kan valgt medlem votere "ja" eller "nei" eller "avstå" fra å votere. En ja-stemme er på voteringsapparatet i Stortinget markert med "For" og en nei-stemme med "Mot".

Fordi man i Stortinget har stemmeplikt, kan voteringsapparatet ikke registrere de medlemmer som avstår fra votering. Det vil derfor gjennomføres to voteringer for hvert forslag som krever bruk av voteringsapparat:

I den *første* votering deltager de medlemmer som stemmer "for" eller "mod". Resultatet kommer på skærmene i salen.

I den *anden* voteringen skal de medlemmer som afstår fra voteringen, trykke på "for"-knappen. Resultatet kommer på skærmene som "for", men skal forstås som det antal som afstår. Resultatet af begge voteringerne giver altså stemmetallene for "ja", "nej" eller "afstod".

Der bliver givet signal fra podiet, når voteringen går i gang.

Rådet bifalt Presidiets forslag.

5. Nordiskt toppmöte

Endringer i deltagerlisten:
Elina Linna erstattes av **Lars Ohly** under dagsordenspunkt 5.

Rådet besluttet å fastsette deltagerlisten/närvarolistan i overensstemmelse med dette.

Dokumentasjon:
- Nordens svar på klimaendringene (Dokument 8)

Nordens svar på klimaendringene (Dokument 8)

Statsminister **Matti Vanhanen**, Dokument 8:
President, bästa vänner! Den internationella klimatpanelen har utarbetat sin fjärde rapport i år, och budskapet till det internationella samfundet är mycket klart. De negativa konsekvenserna av klimatförändringen utgör ett växande hot för allt från samhällenas sociala och ekonomiska strukturer till det ekologiska systemets hållbarhet och funktionsduglighet. Även här i Norden har vi kunnat konstatera, att effekterna av klimatförändringen redan kan observeras.

Klimatförändringen hör till de absolut största globala utmaningar vi står inför, och globala utmaningar kräver globala svar. FN:s klimatkonvention har skapat ramarna för detta globala svar i Kyoto-protokollet. Kyoto är dock inte ett slutresultat utan bör betraktas endast som ett första steg i en lång process. I fortsättningen borde protokollet stärkas och byggas på.

Protokollets första förpliktelseperiod kommer till sitt slut år 2012, och det skyndar för att överenskomma hur man tänker fortsätta. Detta är den stora frågan på FN:s nästa stora klimatkonferens i Bali i december, och det är ytterst viktigt att vi lyckas engagera hela det internationella samfundet till de multilaterala förhandlingarna. Vi tänker bestämt sträva efter framsteg, som skall öppna vägen för konkreta och resultatinriktade förhandlingar angående post-2012-processen.

Mina vänner! EU:s klimatpolitiska riktlinjer och målsättningar fastställdes av Europeiska rådet i våras. Unionen har lagt upp ambitiösa målsättningar fram till 2020. Därtill vet vi att även Norge och Island kommer att spika sina målsättningar på en hög nivå. Beträffande EU:s interna fördelning att minska utsläpp bör ländernas olika utgångspunkter samt potentialer beaktas. Europa är en varierande region vad gäller både naturförhållanden och samhällsstrukturer samt tillämpningen av effektiva och miljövänliga teknologier. Därmed är det viktigt att processen bygger på en öppen dialog mellan kommissionen och länderna i strävan efter ett både progressivt och balanserat resultat.

Som ett övergripande mål håller EU fortfarande fast vid målsättningen att den genomsnittliga temperatursökningen får inte överskrida två grader Celcius i syftet att förebygga de värsta riskerna. Detta innebär en enorm global utmaning. Enligt den fjärde IPCC evalueringsrapporten borde de globala utsläppen av växthusgas börja minska inom de närmaste 10 till 15 åren och därefter reduceras med över 50 procent innan 2050.

I Finland utarbetar regeringen som bäst en klimat- och energistrategi som skall definiera för tiotals år framåt de centrala målen och medlen för Finlands klimat- och energipolitik som en del av EU och dess mål.

Utöver att vara i spetsen i arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser, kunde Nordens toppkunnande inom bland annat energieffektivitet, förnybar energi och miljöskydd lyftas fram och marknadsföras mera effektivt. Dessa målsättningar har vi understrukit i det nya nordiska globaliseringsarbetet, och utvecklandet av hållbara energisystem framhävs även i den nordiska handlingsplanen för energisektorn. Vi är ändå inte de enda här uppe i Norden,

eller EU, som förbereder sig på allvar inför det kommande. Det är hoppingivande att aldrig förr har klimatfrågorna fått så mycket uppmärksamhet, aldrig förr har man dryftat frågan på så många olika forum, och aldrig förr har man gjort detta kontinuerligt på en så hög nivå. Allt detta bör man kunna dra nytta av inför Balikonferensen.

Norden har dock ännu en orsak att fortsätta agera aktivt som pådrivare och stödja den internationella förhandlingsprocessen som förhoppningsvis påbörjas i Bali i och med att Danmark och Sverige kommer att ha en ytterst viktig internationell roll de nästa två åren. Köpenhamn kommer att stå som värd för FN-klimatkonferensen, samtidigt som Sverige innehar EU-ordförandeskapet.

Vi kommer att ge vårt fulla stöd åt både Danmark och Sverige i förberedelserna av klimatförhandlingarna samt under själva förhandlingsprocessen, som torde vara vid detta skede på slutrakan. Vi siktar högt – vi måste helt enkelt sikta högt – och tillsammans kommer vi att nå det bästa möjliga resultatet.

Tack skall ni ha!

Ole Stavad, (den socialdemokratiske gruppe, S):
Jeg vil godt takke den finske statsminister for hans tale, som i sit indhold kan få min støtte, men det ændrer ikke ved, at jeg blev lidt skuffet. Det var en meget fin EU-tale. Derimod havde jeg meget svært ved at høre, at det, da vi jo i år har finsk formandskab på regeringssiden, var formanden for Nordisk Ministerråd, der talte, og at talen var svaret på Nordens svar på klimaudfordringen. Derfor vil jeg godt spørge den finske statsminister: Hvilke konkrete operationelle mål og initiativer mener det finske formandskab for det nordiske samarbejde der er behov for at tage nu og fremover?

Jeg er helt enig med statsministeren i, at det nordiske samarbejde skal indgå i alle mulige internationale samarbejdsorganer, at det europæiske samarbejde set fra en nordisk synsvinkel er helt centralt, og at vi fra Nordens side skal spille ind til det europæiske samarbejde. Men, vil jeg sige til statsministeren, det forudsætter vel, at de nordiske regeringer – med den dagsorden, vi her forsøger at sætte fra Nordisk Råds side – opnår nogle fælles mål, man kan arbejde med i EU og i Norden for at fremme indsatsen imod klimaforandringer.

Statsminister **Matti Vanhanen**:
EU:n puitteissa olemme jo sopineet, että komissio tulee alkuvuodesta antamaan omat maakohtaiset esityksensä sekä päästöjen vähentämisestä että uusiutuvan energian maakohtaisista kiintiöistä, ja se on samalla meidän valmistautumistamme vuoden 2009 kokoukseen.

Pohjoismaisittain Suomen puheenjohtajakauden päätehtävä on ollut käynnistää tämä globalisaatiotyö, jolla on suora yhteys myös ilmastopolitiikkaan.

Pohjoismaiden pääministerien kesken on paljon puhuttu siitä, kuinka me oikeastaan täydennämme toisiamme. Meillä on jokaisella omat vahvuutemme, erityisesti energiateknologian puolella. Voidaan sanoa, että Pohjoismaat ja pohjoismaiset yritykset pystyvät antamaan kehittyville maille koko sen paketin, joka tarvitaan energiatehokkuuden lisäämiseksi, uusiutuvan energian kehittämiseksi ja energian säästämiseksi, ja tätä teknologista yhteistyötä me tarvitsemme.

Samoin olemme puhuneet siitä, että viiden maan pitää yhdessä käyttää sekä diplomaattisia kykyjämme että poliittisia mahdollisuuksiamme ajaa yhteistyössä muualla maailmassa Kööpenhaminan valmisteluja. Tässä mielessä Kööpenhaminan kokous tulee olemaan meidän yhteinen haasteemme.

Matti Vanhanens tale i svensk oversettelse:
Vi har redan kommit överens inom EU att i början av året presenterar kommissionen sina landspecifika förslag både om utsläppsminskningar och om kvoter för förnybar energi, och det är samtidigt ett sätt för oss att förbereda oss inför mötet år 2009.

I nordiska sammanhang har den viktigaste uppgifter för det finländska ordförandeskapet varit att starta detta globaliseringsarbete, som också har ett direkt samband med klimatpolitiken.

De nordiska statsministrarna har ofta sinsemellan diskuterat hur vi egentligen kompletterar varandra. Vi har alla våra styrkor, inte minst inom energiteknologi. Man kan säga att Norden och nordiska företag kan erbjuda länder i utveckling hela det paket som behövs för att öka energieffektiviteten, utveckla förnybar energi och spara energi, och detta tekniska samarbete behöver vi.

Vi har även diskuterat att våra fem länder tillsammans bör utnyttja våra diplomatiska färdigheter och politiska möjligheter för att i samarbete driva på förberedelserna inför Köpenhamn på annat håll i världen. I detta avseende kommer Köpenhamnskonferensen att utgöra en gemensam utmaning.

Ole Stavad:
Tak for svaret. Og jeg vil meget gerne sige tak til og rose vores statsminister for at tage et overordnet ansvar i hele globaliseringsdiskussionen, som vi jo ikke mindst satte på dagsordenen i København sidste år.

Men er den finske statsminister ikke enig i, at hvis vi i Norden i fællesskab skal drive det til noget i den internationale indsats imod klimaforandringerne, og hvis vi i fællesskab skal forberede et stærkt beslutningsgrundlag for klimatopmødet i København i 2009, så forudsætter det, at vores statsministre sætter sig sammen, fastlægger fælles mål og fastlægger en fælles strategi for at sikre, at man i fællesskab arbejder med de samme redskaber og efter de samme målsætninger?

Statsminister **Matti Vanhanen**:
Voin tähän vastata, että olen samaa mieltä.

Matti Vanhanens tale i svensk oversettelse:
Mitt svar på detta är att jag håller med.

Mona Sahlin, partileder, s:
Herr president! Kära nordiska vänner! Jag vill säga något kort dels om styrkan i våra gemensamma samhällsbyggen, om den folkliga förankringen för det nordiska samarbete och de nya utmaningar som vi alla står inför.

De nordiska länderna utgör ju tillsammans ett av världens absolut mest dynamiska och framgångsrika områden, både ekonomiskt och socialt. Nu kräver klimatförändringarna nya uppdrag av oss, och jag tror vi kan lära mycket av det vi har gjort hittills.

Våra generella välfärdssystem har visat sig vara en mycket stark fördel i en alltmer globaliserad värld. De framgångarna har inte kommit trots, utan tack vare, ett högt skatteuttag eller en stor gemensam sektor – det är min bestämda uppfattning. Vi har lyckats kombinera ekonomisk utveckling och rättvis fördelning, vi har skapat trygghet och ett samhällsklimat där förändringar är både möjliga och önskvärda. Det vi nu måste visa är att grön politik och ekonomisk tillväxt också förutsätter varandra.

Betydligt färre av de nordiska medborgarna ser i dag globaliseringen som ett hot än vad man gör i många andra länder. Vi har haft broar mellan det gamla och det nya för våra medborgare, och det tror jag gäller de förändringar som klimatet nu kräver av oss alla. Trygga människor, som litar på samhället, vågar också göra det nya.

Det är viktigt att ha den folkliga förankringen kvar och stärka den. Nordens samarbete sitter djupt i hjärtat hos många medborgare i våra länder. Vi reser till varandra, vi handlar med varandra, vi ser på varandras tv-serier, vi läser varandras böcker och vi älskar verkligen var-

andra – det har det kommit allt fler bevis på. Giftermålen mellan brödrafolken har mer än fördubblats det senaste decenniet. Vi svenska kvinnor faller som aldrig förr för de danska männen – eller om det är tvärtom, det kan man diskutera – och det är faktiskt rekord.

Det är nu dags att ge det nordiska samarbetet en ny inriktning, som jag tror alla här är överens om. Vi vet vilken enorm utmaning som klimatförändringarna har gett oss. Det är inte det land som sist tar steget ut ur fossilsamhället som vinner, det är precis tvärtom. För Norden, som redan går före inom så många områden, finns här enorma möjligheter inte minst för nya jobb. Ingen bransch växer så som miljöteknikbranschen i världsekonomin. Redan i dag skriker världen efter hållbara produkter, och jobben kommer att bli fler.

Jag är väldigt imponerad över de klimatmål som till exempel Norge har presenterat, med en skärpning av Norges Kyotoförpliktelser, en 30-procentig sänkning fram till 2020 och mycket djärva och ambitiösa mål, som jag hoppas kan vara en förebild för alla länder i Norden. Det är viktigt att vi har ambitiösa mål och nivåer i alla enskilda länder, alldeles oavsett att de globala utmaningarna är stora.

Många av de förslag som finns här ifrån presidiet om en nordisk insats till FN:s klimatkonferens tycker jag är mycket bra, men vi kan söka efter att bli ännu mer offensiva och våga ta också fler konkreta steg.

I Norden har vi kommit långt inom ett speciellt område, som också är avgörande för klimatförändringarna, och det gäller energifrågan. Vi har en gemensam nordisk elmarknad med både producenter och konsumenter, och energisamarbetet har kommit betydligt längre här än på många andra håll i Europa. Låt oss se om vi kan utnyttja de erfarenheterna på ett ännu tydligare sätt! Låt oss se om vi skulle kunna använda den gemensamma elmarknaden till att ännu mer ställa om till produktion som handlar om ännu mer förnybara energikällor och inte minst system för energieffektiviseringar!

Kanske kan vi ta med oss lärdomar från elmarknaden in på andra sektorer, som till exempel transportsektorn och energieffektiviseringen. Det här kanske är något för oss alla inom Nordiska rådet att fundera över, om Norden skulle kunna hamna ännu mer i framkant?

Vi har en viktig roll att spela i klimatfrågan. Vi ska sedan föra vidare vårt arbete in i EU och FN för att nå de internationella bindande överenskommelserna. Det är därför vi ska ta frågan på största allvar också här i Nordiska rådet. Norden har en viktig del att göra i det globala arbetet.

Kanske kan, allra sist, Albert Einstein inspirera oss alla. Han, som var så oerhört intelligent, skulle en gång lämna ut ett prov till sina studenter. Ganska snabbt kom de tillbaks och sade: "Professor Einstein, du har ju ställt samma frågor förra veckan, inte kan du väl fråga samma sak nu igen?" "Ta det lugnt", sade Einstein, "jag har ändrat svaren!" Så kanske det nordiska samarbetet ska ses – att vi har samma frågor framför oss, men ibland kräver tiden nya svar. Jag tror att klimatförändringarna kräver det av oss alla.

Hans Wallmark, (den konservative gruppen, m):
Herr president! Fru oppositionsledare i Sverige Mona Sahlin! Det var tre viktiga saker som du sade. Det första var att det är viktigt att vi tar varandra till oss, att män gifter sig med kvinnor från ett annat land, skånska män med danska kvinnor eller vice versa. Allra helst jag som kommer från Skåne tycker att det är värdefullt. Det andra är att vi ska lära saker av varandra, och det tredje är den gemensamma nordiska elmarknaden.

Det faktum att man nu håller på att uppföra en ny kärnkraftsreaktor i Finland innebär ju också ett nettotillskott av elkraft till den nordiska elmarknaden. Då är min fråga till den svenska oppositionsledaren, om hon tycker att vi i Norden har någonting att lära av varandra när det gäller just utveckling av nya tekniker, exempelvis det som nu sker i Finland när det gäller utveckling av en ny kärnkraftsreaktor och det till och med kan bli en diskussion om att uppföra en ny efter den, vilket kommer att innebära ett ytterligare nettotillskott till den gemen-

samma nordiska elmarknaden. Har vi någonting att lära varandra vad gäller forskning och utveckling, till exempel inom kärnkraftsteknik?

Mona Sahlin, partileder, s:
Herr president! Ja, det var en gammal fråga men det var ju inte ett speciellt nytt svar som Hans Wallmark försåg oss med här.

Jag tycker det vore tråkigt och inte skulle föra frågeställningen framåt, om vi skulle börja diskutera kärnkraften som en gemensam nordisk frågeställning.

Däremot finns det saker som vi vet att vi har förutsättningar att hitta gemensamma lösningar på, och det tror jag handlar om att ännu mer den nya tekniken för att få fram förnybar energi och ännu mer nya system för att energieffektivisera både i bostäder och i industrier. Det tycker jag är spännande och modernt till skillnad från de frågeställningar som Hans Wallmark sade.

Det är upp till varje land att hitta sin egen energimix, men de här frågeställningarna, om förnybar energi och effektivisering, kan vara nordiska.

Hans Wallmark:
Herr president! Jag tycker att det känns väldigt modernt och framåtsyftande att man faktiskt försöker lära av varandra och att man ser bortom horisonten. Jag tror också att det finns ett samband mellan att man kan göra någonting åt de växthusgaser som vi alla ser som ett problem och de klimatförändringar som sker, och att man också ser det i form av ny teknik till vilket jag räknar kärnkraften.

Men då får jag tolka svaret från oppositionsledaren i Sverige som att kärnkraft inte ses som en ny teknik och där har vi inget att lära av varandra.

Mona Sahlin, partileder, s:
Herr president! Jag kan bara upprepa vad jag sade tidigare. Jag har stor respekt för varje lands sökande efter olika energilösningar, men jag har också en väldigt stor respekt för att vi här ska försöka söka efter det vi vet att vi tillspetsat och tydligt och modernt kan hitta lösningar på – förnyelsebart och energieffektiva – som samtliga kan ställa sig bakom.

Det tycker jag som oppositionsledare är ett betydligt viktigare uppdrag än det Hans Wallmark som regeringsrepresentant nu förde fram.

Ole Stavad, (den socialdemokratiske gruppen, S):
Hr. præsident, den her tale kaldte jo næsten på et svar fra en dansk mand. Og da vi ikke er så mange på grund af det danske valg, følte jeg mig kaldet til at gå ind med en replik til den svenske oppositionsleder, Mona Sahlin.

Jeg vil godt spørge: Kan vi håbe på, at de nordiske socialdemokratier kommer med fælles udspil til den udfordring, vi står over for med klimaproblemerne? Erfaringen er vel, at skal vi nordisk sætte en stærk dagsorden, hvor de nordiske lande går sammen om fælles mål, stærke midler og ambitiøse målsætninger, så har det normalt været socialdemokratierne i Norden, der har måttet sætte den dagsorden, blandt andet fordi de socialdemokratiske partier i Norden traditionelt har et langt stærkere tæt samarbejde, end der vel findes inden for andre partigrupper i Norden.

Derfor tror jeg med hensyn til det svar, vi skal have, at inspirationen skal komme fra socialdemokratierne i Norden, hvad enten de sidder i regering eller i opposition.

Mona Sahlin, partileder, s:
Herr president! Jag är gift redan, men om jag skiljer mig ska jag återkomma.

Den andra frågeställningen vill jag självklart svara ja på. Den nordiska socialdemokratin har ett oerhört långt och väldigt unikt samarbete och många olika välfärdsförändringar som jag tror har betytt oerhört mycket för alla våra länder. Vi har redan i dag ett mycket intensivt samarbete också om klimatfrågorna inom nordisk socialdemokrati. Jag kan försäkra att vi kommer att fortsätta spela en roll som enskilda partier, men också som stark nordisk socialdemokrati. Svaret är ja.

Ole Stavad:
Jeg vil godt sige, at jeg også er gift, men ... (munterhed i salen). Tak for svaret. Jeg skal kun supplere med spørgsmålet: Kan vi forvente, at der inden for en overskuelig fremtid kommer et fælles socialdemokratisk, nordisk udspil om klimaudfordringen?

Mona Sahlin, partileder, s:
Nu är det inte jag som ensam bestämmer, men frågar du om vi ska ha fortsatta gemensamma nordiska utspel från socialdemokratin i olika frågor, också om klimat, vill jag absolut säga ja. Jag ser att Jens och andra nickar så svaret är ja.

Erna Solberg (den konservative gruppen, H):
Jeg merket meg at Mona Sahlin priste vår mulighet til å lære av tiltak gjort i de forskjellige landene i klimakampen. Ett av de tiltakene vi hadde håpet skulle være et samarbeidsprosjekt mellom Norge og Sverige, var et felles grønt sertifikatmarked. Det ble stoppet av en tidligere sosialdemokratisk regjering og en nåværende sosialdemokratisk regjering, henholdsvis i Sverige og Norge, fordi man ikke kom til enighet om detaljene. Fra norsk side er det blitt hevdet at det var fordi vi måtte betale for mye, eller kom ufordelaktig ut, gjennom det grønne sertifikatmarkedet.

Mitt spørsmål til Mona Sahlin er for det første: Er det sånn at Mona Sahlin er av samme oppfatning - at løsningen på forhandlingene om det grønne sertifikatmarkedet var ufordelaktig for Norge? Og for det andre: Det er i dag offentliggjort en rapport fra norske Statkraft som sier at nettopp et europeisk grønt sertifikatmarked kan være det tiltaket som bidrar til å få løftet ny energi inn i hele Europa. Da er mitt spørsmål også: Er det sånn at Mona Sahlin vil bidra til at man på det europeiske plan får tanken om et grønt sertifikatmarked inn som et hovedvirkemiddel i kampen mot klimaendringene for å få frem mer fornybar energi? Jeg skulle gjerne hørt det svenske svaret på om posisjonen i forhandlingene om grønt sertifikatmarked, en start på et nordisk samarbeid, på den måten egentlig ble torpedert.

Mona Sahlin, partileder, s:
Herr president! Jag är ledsen, Erna Solberg, jag tänker inte låna mig till att stå här och rescensera hur de förhandlingarna gick och varför vi inte kom hela vägen fram. Jag kan bara upprepa det jag sade i mitt tal. Jag tror att alla länder i Norden har väldigt mycket att vinna på att utveckla det som är styrkan i den gemensamma nordiska elmarknaden. Och jag tror fortfarande att certifikatsystemet för Sveriges del har varit väldigt viktigt. Jag hoppas bara att vi kan nå framgång i andra former i framtiden. Men jag tänker inte stå här och rescensera de förhandlingar som har varit.

Däremot tror jag att de insatser som man gör i Europeiska unionen för att framför allt utveckla det man kallar vita certifikat, ett system där man ska försöka gynna energieffektiviseringar ungefär på samma sätt som med det svenska gröna certifikatsystemet. Det tycker jag är spännande. Därför tror jag att Norden skulle kunna nå stort intresse om vi kunde söka finna de formerna gemensamt.

Erna Solberg:
President! Jeg har forståelse for at man ikke vil snakke om forhandlinger. Det kan ofte være bekvemt. Det kan være bekvemt å ikke snakke om innholdet, fordi det er politisk betent i de forskjellige nasjonalforsamlingene. Men på dette området var det altså et enstemmig norsk

storting som hadde ønsket seg et grønt sertifikatmarked sammen med Sverige, og vi har ennå ikke fått svar på hva som egentlig torpederte det, annet enn at det ville blitt så mye dyrere for nordmenn enn for svenskene. Det ville vært interessant å høre det svenske svaret: Ville det blitt så mye dyrere for nordmenn enn det ble for svenskene?

Mona Sahlin, partileder, s:
Herr president! Jag är ledsen men jag har fortfarande ambitionen att vi ska hitta så många bra framtida samarbetsformer som möjligt och tror inte att det skulle leda framåt ett endaste dugg att stå och prata om vem som förlorade och vem som vann. Låt oss gemensamt hitta ett system som båda är överens om att båda vinner på. På det vinner också klimatet. Det tycker jag är mer konstruktivt.

Statminister **Geir H. Haarde**:
President! Jeg har notert her på talerlisten at det står at jeg er Norges statsminister. Jens, vil du bytte jobb?

Klimaendringene blir en av verdenssamfunnets aller største oppgaver i dette århundret. All verdens stater må arbeide, både sammen og hver for seg, med å redusere mengden klimagasser i atmosfæren samt å styrke miljøvennlig teknologi. FNs klimakonvensjon er verdenssamfunnets riktige samarbeidsforum for dette arbeidet. Som de fleste andre land håper også Island på at medlemsstatene får et bredt mandat til drøftelser på FN-konferansen nå i desember på Bali om en ny klimakonvensjon, som trer i kraft når den første forpliktelsesperioden av Kyoto-protokollen avsluttes i 2012.

Det er meget positivt at aksjoner mot klimaendringer drøftes i forskjellige fora, blant annet her i Nordisk Råd, men det er viktig at det skjer på grunnlag av en internasjonal avtale som flest mulig land er medlemmer av. Globaliseringen medfører at næringslivet i stadig voksende grad ser på hele verden som sitt arbeidsfelt, og at virksomheter kan forflytte sine aktiviteter dit hvor de beste forutsetninger finnes. Det er naturlig at de utviklede land leder arbeidet ved å redusere utslipp av klimagass, men samtidig er det nødvendig at land som USA, Kina og andre industristormakter deltar på en aktiv måte. De globale reglene skal resultere i mindre utslipp i global sammenheng, og de får ikke bidra til å oppfordre industrivirksomheter til flytting til land hvor kontrollen over utslippene er liten.

De islandske myndigheter har vedtatt en strategi hvor man tar sikte på å redusere nettoutslipp av klimagasser med 50-75 prosent frem til 2050. Det er av mange grunner problematisk å redusere utslippene i hurtig tempo på Island, fordi fornybare energikilder allerede benyttes til all produksjon av elektrisitet og fjernvarme. Derfor er våre muligheter begrenset til å redusere utslipp på de områder som er blant de viktigste i mange land. Island undersøker for tiden hvilke muligheter som finnes for å redusere utslipp fra samferdsel og fiskeriflåten. Vi satser på å erstatte bruk av fossile brennstoffer innen noen tiår og ta lederposisjon ved innføring av mer klimavennlig teknologi. Utslipp fra tungindustri, hovedsakelig fra smelting av aluminium, er en stor faktor i de islandske utslippene. For hvert tonn aluminium er utslippene allikevel mindre enn halvdelen av gjennomsnittet i global sammenheng, og sannsynligvis de minste i verden. Sett i lengre tidsperspektiv håper vi på at nye tekniske løsninger bidrar til enda bedre løsninger og enda bedre resultater, slik at man før 2050 kan smelte aluminium på Island med ubetydelige utslipp av klimagasser. For nylig lanserte man på Island verdens første prosjekt som går ut på å kondensere kulldioksid og pumpe det ned i grunnfjellet, hvor det omdannes til mineraler.

I Islands klimapolitiske strategi konstateres det at Islands største bidrag til løsning på klimaproblematikken sannsynligvis ligger i eksport av teknologi og kunnskaper, ikke minst når det gjelder utnyttelse av jordvarme. Island har i mange år drevet FN-universitetets geotermiske treningsprogram, hvor studenter fra utviklingsland og det tidligere Sovjetunionen anskaffer seg kunnskaper til videre utvikling på hjemmebane.

President! Nordens stilling med hensyn til fornybar energi og klimavennlig teknologi er svært sterk. Sverige og Finland er blant de ledende nasjoner i produksjon av biologisk brenselstoff,

Danmark innen området vindenergi, Island når det gjelder jordvarme, nordmenn er pionerer når det gjelder nedpumping av kulldioksid - og vi kunne nevne flere eksempler. Det er gode grunner til å gjøre omverdenen oppmerksom på dette, fordi den trenger ikke bare en ny avtale om klimaspørsmål, det er også et stort behov for praktiske løsninger av problemene.

Og det er akkurat der hvor Norden virkelig kan gjøre seg gjeldende, ikke bare hvert land for seg, men også i fellesskap. Derfor er globaliseringsinitiativet så viktig. Der prioriterer man klima, energi og miljø og legger størst vekt på nordisk samarbeid, både på hjemmebane og i internasjonal sammenheng.

Norden arbeider i to fora innen klimakonvensjonen, i EU og i den såkalte "paraplygruppen", som Island og Norge tilhører. Dette er, ifølge min mening, en styrke, fordi man kan benytte det nordiske samarbeidet til å bygge broer i avtaleprosessen. Norden har i prinsippet samme syn i klimasaken. Vi er enige om at det er viktig med en ny global konvensjon også etter 2012. Vi har et mangefasettert og konstruktivt samarbeid som vi må fortsette å dyrke for at vi kan delta i å føre drøftelsene i riktig retning og forhåpentligvis oppnå en ny avtale i København i 2009.

Jeg avslutter med å stille meg bak det Ole Danbolt Mjøs, ordfører i den norske nobelkommiteen, sa i forbindelse med utdelingen av årets fredspris, om at alle på jorden må gjøre alt som står i deres makt for å bremse den globale oppvarmingen. Det kreves handling nå, før klimaendringene kommer fullstendig ut av kontroll.

Takk, fru president!

Berit Brørby *overtok ledelsen av forhandlingene.*

Endringer i deltagerlisten:
Flemming Hansen forlot sesjonen.

Rådet besluttet å fastsette deltagerlisten/närvarolistan i overensstemmelse med dette.

Siv Friðleifsdóttir (midtengruppen, F)**:**
Jeg synes dette ble litt for lett for vår statsminister, så jeg vil gjerne stille et spørsmål.
Du sa i din tale at utslippet per tonn fra aluminiumfabrikk som er drevet på Island, er mindre enn halvparten av utslippet i gjennomsnitt i verden - og det er sikkert helt riktig. Dette var ett av hovedtemaene som Island tok opp i forbindelse med Kyoto-avtalen, og derfor er det en klausul i Kyoto-avtalen som Island har brukt, som er til gagn for klimaet. Det er bra for klimaet, fordi det er mye bedre å produsere aluminium med fornybar energi enn med kull og olje.

Nå har det vært debatt her om at Norden skal stå sammen og komme med gode, positive forslag til den nye Kyoto-avtalen som vi må ha på plass etter at år 2012 er forbi. Da vil jeg gjerne spørre om den islandske regjeringen kommer til å opprettholde, eller prøve å få igjen, en slik klausul i Kyoto-avtalen, og om man allerede har hatt debatt om det med de andre nordiske land, så vi kan få støtte felles i Norden for en slik klausul som er bra for klimaet?

Statminister **Geir H. Haarde:**
Takk for dette spørsmålet, Siv. Jeg synes den klausulen vi fikk siste gang, var veldig fornuftig. Den var også veldig verdifull for Island. Det som skjer i framtiden, har vi ikke tatt stilling til. Vi har ennå ikke drøftet dette i vår regjering, og vi har ikke tatt offisiell stilling til det vis-à-vis andre land.

Jeg tror faktisk du spurte om dette i Alltinget forleden, ikke sant? Du vet svaret.

Siv Friðleifsdóttir:
Jeg har ikke spurt om dette. Men det er riktig som statsminister Geir Haarde sier, at det var en veldig fornuftig klausul. Miljøvernministrene internasjonalt hadde forståelse for den, så jeg håper at vi vil få forståelse for den igjen, og at Island får gjennomslag for en slik klausul igjen. Vi må alle se på klimaspørsmålene som internasjonale spørsmål. Jeg håper at den nye regjeringen står sammen om denne saken, som den tidligere regjering gjorde. Jeg var jo involvert i den prosessen selv, så jeg håper at den nye regjeringen kommer til å ta den samme status på dette, for det er viktig for klimaet.

Det er nummer én – at det er viktig for klimaet – så jeg håper at dere finner veien fram i den nye regjeringen.

Statminister **Geir H. Haarde:**
Siv, jeg er enig i mange av dine synspunkter, og resten av dem tar jeg til etterretning.

Vicelandsstyreformand **Aleqa Hammond**:
Hr. præsident. Tak for invitationen til debatten i dag. Jeg vil på vegne af det grønlandske landsstyre knytte et par bemærkninger til det aktuelle tema set i lyset af den diskussion, vi har haft i dette år om globalisering.

Når det gælder globaliseringen, var det jo på sessionen sidste år, at temaet for alvor kom på den nordiske dagsorden. Dokumentet om "Norden som global vinderregion" satte gang i diskussionen her i rådet, og statsministrene greb ideen.

Og alle var straks positive. Men måske var det ikke helt klart, hvad det egentlig skulle bruges til i praksis. Den positive udlægning er vel, at vi sammen skal arbejde for at sikre, at det nordiske velfærdssamfund fortsat kan være velfærdssamfund, når vore børnebørn tager over.

Globalisering har vi i Grønland altid levet med, lige fra dengang vore forfædre kom vestfra. Nordboerne kom østfra. Senere fulgte koloniseringen. Det kan man vel kalde en globalisering. Vores erfaring er, at man skal passe på ikke at miste sig selv under store omvæltninger. Også nordisk må vi ikke miste det, vi står for, og det samarbejde, vi har, globalisering eller ej.

På denne session hører vi så om, hvor langt vor proces er nået, hvilket statsministrene satte ord på i sommer. Men jeg synes, det er tankevækkende, at alle nye initiativer i ministerrådets regi i princippet skal ske på bekostning af det eksisterende nordiske samarbejde. Der er ikke kommet nye ressourcer til, bortset fra den kreative idé, som samarbejdsministrene har med at bruge lidt af likviditeten i 2008. Det kunne jo få en og anden til at spørge: Hvad er det for noget af det nuværende samarbejde, der ikke længere er så meget brug for?

Fra vores side må vi fastholde, at kriteriet for de kommende omprioriteringer af det nordiske samarbejde må være, at det sker ud fra en vurdering af, om eksisterende samarbejder bidrager til den fortsatte udvikling af vores velfærdssamfund. Kriteriet kan ikke blot være, at pengene pludselig skal flyttes til en anden konto, fordi denne konto bærer navnet "Globalisering".

I Grønland kan vi levere synlige beviser på, at nogle ændringer er på vej, og på det seneste med en hast, som vi ikke troede på var mulig for få år siden. Dette har ført til en forstærket interesse fra forskellige grupper for at komme og besøge os i Grønland. Vi er naturligvis glade for at få det besøg, selv om baggrunden for interessen måske kan synes lidt dyster. Men vi tror på, at det er muligt at overbevise menneskene om, at der må ske ændringer.

Vores egen reaktion på erkendelsen om klimaændringerne har i første omgang ført til to hovedkonklusioner.

For det første vil vi satse hårdt på udviklingen af vandkraft til afløsning af fossilt brændstof i vores samfund. Vi har fra naturens side fået stillet meget store vandkraftpotentialer til rådighed, og dem vil vi gøre brug af. Hvis den teknologiske udvikling på energiområdet fortsætter, vil vi måske i fremtiden kunne eksportere denne energi til andre lande, alt sammen noget, der vil bidrage til at reducere CO_2-udslippet.

For det andet må vi tage de klimaændringer, der er på vej, med ind i vores fortsatte planer, når vi bygger, når vi etablerer ny infrastruktur og udvikler nye erhvervsmuligheder. Vi må være særlig opmærksomme på de sociale og menneskelige konsekvenser, som en overgang til nye erhverv kan få for vore medborgere, en overgang, som i en del tilfælde vil ske ufrivilligt, fordi naturgrundlaget har ændret sig.

Grønland ønsker at deltage og bidrage i samarbejdet med sine alliancer i arbejdet frem mod COP15, det være sig:

- i Norden
- i Arktis
- i EU, herunder OLT [1], og
- i FN (SIDS - Small Island Developing States)
- samt et godt samarbejde/god samordning med Danmark, på grund af rigsfællesskabet.

I forbindelse med OLT har det portugisiske EU-formandskab inviteret Grønland og Fransk Polynesien til at holde et oplæg om skrøbelighed og tilpasning til klimaforandringer i forbindelse med European Development Days-konferencen næste uge i Lissabon.

Endelig vil jeg fra Grønlands side gerne fremhæve to klimakonferencer, som Grønland er vært for i 2008: en i maj med fokus på Nordpolen og en i september med fokus på EU's politikker i Arktis.

Afslutningsvis vil jeg fremhæve Kongeriget Danmarks formandskab i Arktisk Råd i 2009, hvor klima vil spille en naturlig rolle.

I baggrundspapirerne fra Nordisk Ministerråd til denne globaliseringsdiskussion har vi med særlig interesse lagt mærke til ideerne i forbindelse med nærmere at studere, hvilken effekt klimaændringerne kan få for havet og dets ressourcer i Nordatlanten. I nordisk sammenhæng er vi parate til at se på, hvordan vi eventuelt kan bidrage til et kommende forskningsprojekt på dette område. En viden om, hvordan havets ressourcer reagerer på klimaændringerne, er en forudsætning for, at vi kan tage højde for de problemer, der opstår for eksempel på det erhvervsmæssige område.

Hr. præsident. På rådets dagsorden er også i år sagen om de selvstyrende lande. Det har været en vanskelig sag, fordi der på et tidligt tidspunkt i processen kom meget klare signaler om, at der ikke var politisk tilslutning til de nødvendige ændringer i Helsingforsaftalen.

På den anden side kan man med lidt god vilje godt sige, at der kom noget positivt ud af processen, og vi vil gøre, hvad vi kan for at være med på det område.

Specielt er jeg glad for, at jeg på dagens møde med statsministrene kunne forsikre dem om, at vi fra vores side vil gøre, hvad vi kan, for at de nye muligheder bliver brugt konstruktivt til gavn for os og det samlede nordiske samarbejde. Tak for ordet.

Frode Sørensen (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Fru præsident og vicelandsstyreformand, vi er jo fuldt ud klar over, at der i Grønland må være en vis bekymring over de klimatiske ændringer, der sker. Vi havde en fortræffelig konference her ved lunchtid i dag, hvor det blev dokumenteret, at isens udstrækning omkring

[1] OLT = Oversøiske lande og territorier (red. anmærkning).

Nordpolen var blevet 500-600 kilometer mindre, end den var for få år siden, og at man nu efterhånden kunne sejle, jeg ved ikke, om man kan sejle nord om Grønland, men man kan i hvert fald sejle nord om Canada. Vi ser også, at der er stor opmærksomhed om de klimatiske ændringer i Grønland. Den danske statsminister ledsaget af bundeskansler Merkel fra Tyskland har været oppe og se, hvordan situationen er.

Det, jeg egentlig gerne vil høre, er: Hvordan er diskussionen blandt folk i almindelighed i Grønland? Er det noget, der alene optager politikerne, eller er det en diskussion, som også den almindelige grønlænder tager del i?

Vicelandsstyreformand **Aleqa Hammond:**
Tak fru præsident! Tak for spørgsmålet. Du sagde, at klimaændringerne i Grønland må være en bekymring for os, men jeg tror, at det mere er en bekymring for andre lande, end det er for os. I forbindelse med det må vi også sige, at klimaspørgsmålet i Grønland ikke længere er noget, der befinder sig på diskussionsplanet, for der skal handles. Vi lever jo af havet, af isen, af naturen i sig selv, og vi mærker hver dag i vores dagligdag i Grønland, at klimaændringerne er så kraftige, at vores tilpasning ikke kan gå hurtigt nok. De betyder, at isen langsomt forsvinder, og det betyder så, at en stor del af vores erhvervsøkonomiske udvikling i Grønland bliver hårdt ramt på grund af vores fiskeri og vores fangst på isen. Det betyder så også, at det ikke er et spørgsmål om at diskutere, hvad vi kan være med til at gøre, men at tilpasning i sig selv er på dagsordenen som punkt et.

Det betyder også, at Grønland og dets indlandsis, der smelter, har vakt meget stor interesse udefra, hvilket gør, at Grønlands position både politisk og geografisk er på et helt andet niveau, end den var før. Det gælder i øjeblikket blandt andet kampen om Nordpolen, for eksempel at nye trafikveje dertil eventuelt kan åbnes, og hvad Nordpolen ellers har af værdifulde ting. Det betyder, at vi fra Grønlands side gerne vil ligge forrest, hvad angår klimaspørgsmålet, men også at Grønland og Danmark, hvad angår kampen om Nordpolen, i samarbejde fører an i debatten om det her, og det har vi så tænkt os skulle finde sted i maj måned.

Frode Sørensen:
Nu er det jo klart, at det, at vandstanden i verdenshavene stiger, er noget, der bekymrer rundtomkring. Vi, der bor i de meget lavtliggende marskområder i den sydlige del af Jylland, er jo bange for, at vi en dag måske endda ikke har noget land længere. Men vicelandsstyreformanden sagde, at det ikke bekymrede den grønlandske befolkning så meget, at isen smeltede, og hun sagde også, at den smeltede langsomt. Jeg har indtryk af, at isen faktisk smelter meget hurtigt. Hvilke komplikationer vil det give for Grønland i årene fremover, hvis isen bliver ved med at smelte med samme hastighed? I formiddags blev der sagt, at man i løbet af 15, 20, 30 år forventer, at den gennemsnitlige temperatur vil stige med en eller to grader.

Vicelandsstyreformand **Aleqa Hammond:**
Ja tak. Når jeg siger, at det ikke bekymrer os så meget, betyder det ikke, at det hermed er sagt: Lad bare isen smelte. Det betyder, at vi jo oplever klimaændringens effekter på første hånd. Det betyder så også, at vi bliver nødt til meget hurtigt at tilpasse os de ændringer, der sker hos os i øjeblikket, fordi de berører os ikke mindst kulturelt og identitetsmæssigt meget stærkt, men også nationaløkonomisk meget kraftigt, fordi vi mærker dem på første hånd. Isen lægger sig 1-2 måneder senere end normalt og forsvinder også 1-2 måneder tidligere end normalt.

De store dramatiske ændringer gør, at vi i Grønland på mange måder måske bliver nødt til at tilpasse os hurtigere end andre lande, som ikke lever af at have en nationaløkonomi, som er mere eller mindre baseret på havet og isen. Det betyder så også, at Grønland har mulighed for at være med til at sætte dagsordenen for klimaspørgsmålet rundtomkring, netop på grund af vores is.

Monica Green (den sosialdemokratiske gruppen, s):
Fru president! Tack så mycket för ett givande och inspirerande tal! Vi förstår att det naturligvis är oerhört viktigt för oss alla – här får vi ju ett levande exempel på hur oerhört viktigt det är – att komma till rätta med den globala uppvärmningen och att vi på det här sättet hjälps åt.

Det du nämnde om de sociala och mänskliga konsekvenserna var också intressant. Det vore intressant att få höra lite mer om hur ni ser på det. Det är ju också väldigt viktigt med fattigdomsbekämpningen och att se till att alla hänger med och att klyftorna inte ökar liksom att undervisningen fungerar för att också på det viset se till att alla kan vara med och bidra. Det är ju också fråga om kunskapsöverföring här. Därför tror jag att ni kan lära andra nordiska länder mycket eftersom ni lever mycket nära naturen. Vi skulle alltså kunna lära mycket av det.

Förutom detta med de sociala och mänskliga aspekterna och utöver den globala uppvärmningen har jag en fråga om andra miljöhot. Det finns ju också fler miljöhot än den, även om vi fokuserar väldigt mycket på den just nu. Vi har försurningen. Cancerogena partiklar och annat gör att vi drar med oss sjukdomar in i framtiden. Jag skulle gärna vilja höra några kommentarer från dig om det.

Vicelandsstyreformand **Aleqa Hammond:**
Først skal det siges, at når jeg siger, at vi i Grønland mærker de sociale, menneskelige aspekter meget kraftigt, skal man også forestille sig, at Grønland er meget stort. Vi har tre klimazoner – en polarregion, en arktisk region og en subarktisk region – så klimaændringerne kan mærkes på meget forskellig vis, alt efter hvor vi er i landet.

Det største sociale og menneskelige aspekt har mest givet sig udtryk oppe i polarregionen, hvor folk er afhængige af fangst på havisen. Når havisen har lagt sig med op til to måneders forsinkelse, betyder det, at folks mulighed for at tage på isfangst, at fangst af sæler på isen, af hvalrosfangsten og narhvalsfangsten har forskudt sig. Det betyder så også, at den tid, hvor folk har mulighed for at opsamle forråd til mad, er forskudt, og det svarer til, at man fjerner to til tre måneder af din årsløn uden forvarsel.

Det betyder, at konsekvenserne er meget kraftige, og det er vigtigt, at vi fra landsstyrets side arbejder for, at vi hele tiden skal være forud for de konsekvenser, der er i forbindelse med klimaændringer. Derfor har landsstyret også inden for den sidste tid været vært for en storstilet klimakonference, så vi i landet selv kan arbejde for, hvordan vi alle sammen kan være med til at stoppe denne udvikling, og samtidig arbejde for, hvordan vores miljøpolitik skal se ud i klimaforandringens navn.

Monica Green:
Fru president! Betyder det att ni är ännu mer beroende av ny teknik, till exempel trådlös Internetuppkoppling, så att man inte blir avskuren i det avseendet? Och tror du att ni jobbar mer än vi andra med de frågorna?

Vicelandsstyreformand **Aleqa Hammond:**
Selvfølgelig. Klimaforandringen gør jo så, at der fremkommer andre muligheder, som ikke var der tidligere, og det vil sige, at visse steder er mere tilgængelige i dag, end de var før. Det betyder også, at visse områder, hvor der er blevet isfrit, er mere åbne, og det baner så vejen for nye muligheder for os til at undersøge, hvad det er for nogle ting, der er under isen, som kan have økonomisk interesse for os. Det er klart. Og det følger jo selvfølgelig med.

Dertil skal også siges, at landsstyret finder det utrolig vigtigt, at vi for at minimere CO_2-udslippet også alle sammen er med til at bane vejen for en mere fornybar energi, og derfor er landets prioritet at få etableret vandkraftværker rundtomkring i Grønland, både for at forsyne os selv med den varme, vi har brug for, og samtidig give mulighed for erhvervsudvikling.

Siv Jensen, partileder (FrP):
(036) Advarslene rundt klimaendringer er alvorlige. Det vil innebære store utfordringer for oss alle. Men samtidig plikter vi som politikere å ta gode beslutninger. Vi må ikke, i klimadebattens hete, kun lytte til dem som roper høyest, og som konsekvens ende opp med å gjennomføre store og omseggripende tiltak som ikke er tilstrekkelig gjennomtenkt. Vi må klare å bevare nyansene og evnen til å se alle utfordringene i et nytt lys. Vi må våge å utfordre oss selv, både når det gjelder tilvante oppfatninger og politiske hellige kyr.

I miljøarbeidet bør Norden gå foran som konstruktive miljøforkjempere med fornuftige tiltak, robuste løsninger og langsiktige perspektiver. Vi må legge vekt på at vi får størst mulig nytte av de økonomiske midler vi tar i bruk.

Norden har gode forutsetninger for å samarbeide om klimatiltak. Vi har et velutviklet næringsliv, er langt fremme i den teknologisk utviklingen og har relativt transparente og velutviklede statsforvaltninger. Videre anser vi oss for å være langt fremme innen mange områder i energibransjen, og vi kan lære av hverandre. Fremfor at vi alle konkurrerer om å bli verdensmestere innen alt, bør vi konsentrere oss om å samarbeide.

Danmark er flinke på vindenergi. Sverige og Finland har mye erfaring innen bioenergi. Finland er også først i verden til å bygge et tredje generasjons kjernekraftverk, som i hvert fall vi ser som svært spennende. Norge har mye vannkraft. I tillegg bidrar vi med mye naturgass, som kan erstatte kull. Ved å bygge på etablert kunnskap, tenke nytt og ta i bruk vårt engasjement og vår kapital, kan Norden være med som pådriver for å øke energitilgangen i verden, samtidig som vi reduserer miljøbelastningen fra energibruk.

Én målsetting kan være at Norden skal bli uavhengig av import fra kullkraft, som er marginalprodusenten av kraft i det europeiske kraftmarkedet. Dersom Norge påtok seg et større ansvar som kraftnasjon, ville våre gassressurser kunne bidra til et mer miljøvennlig Norden der gass erstatter kullkraft. En mer offensiv satsing på bygging av gasskraftverk ville også bidratt til å kunne utvikle flere ulike pilotanlegg for CO_2-renseteknologi. Det er litt sørgelig når den norske satsingen på CO_2-rensing nå ser ut til å bli kuppet av bare utenlandske selskaper, fordi man har organisert dette slik at norske selskap ikke rekker å være med.

En annen målsetting bør være at Norden jobber for å utvikle et felles nordisk marked for grønne sertifikater. Et slikt marked kan også bli et forbilde for EU, og det vil sikre at våre felles ressurser investeres i fornybar energi der vi får størst nytte av investeringene. Derfor må vi komme forbi hva det enn har vært av uenighet, ikke minst mellom Norge og Sverige, i diskusjonen om å etablere et system for grønne sertifikater.

I dag ser vi dessverre altfor mange eksempler på at man velger en miljøpolitikk hvor virkemidlene ikke er realistiske. Et eksempel på hvor galt det kan gå, er at energinasjonen Norge må anskaffe seg mobile gasskraftverk for å sikre kraftforsyningen i en hel landsdel. Mobile gasskraftverk har et miljøregnskap på nivå med dårlige kullkraftverk. Dette er en konsekvens av lang tids politisk vegring mot å bygge fullskala gasskraftverk, og det er misforstått miljøpolitikk. Jeg tror ikke verden blir et bedre sted om Norden går på kompromiss med innbyggernes behov for varme, strøm og energi og industriens behov for energi.

Innbyggerne i de nordiske landene har forventinger til oss som politikere. Vi kan ikke ha som ambisjon å redusere innbyggernes levestandard for å nå klimamål. Men vi må ha som ambisjon at vi skal finne CO_2-reduserende tiltak som spiller på lag med folks ønsker for fremtiden, ikke som stadig utfordrer dem. Fremtidsrettet energiforskning må til for å sikre at vi kan opprettholde levestandarden, men med god miljøsamvittighet.

Miljøkampen må ikke handle om hvem som gjennomfører de mest dramatiske tiltakene, men hvem som gjør de mest fornuftige grepene. Det er ikke sånn at utslippsreduksjoner bare kan skje gjennom smertefulle botsøvelser. I Norge har vi en tendens til å få en *hang-up* i denne debatten, slik vår tidligere statsminister og nåværende spesialutsending for klimaspørsmål i

FN, Gro Harlem Brundtland, sa det svært treffende i vår. Hun advarte mot at klimadebatten ble en nasjonal konkurranse hvor partiene kjempet seg i mellom om nasjonale kutt, mens man glemte at de store utslippene faktisk skjer helt andre steder.

Jeg er enig i at forsøk på den typen nasjonale konkurranser har skygget for forståelsen og erkjennelsen av det store bildet.

I Norden kan vi gjøre veldig mye godt sammen, hvis vi utfordrer det politisk korrekte i oss selv, samarbeider på tvers av grensene for å utnytte ressursene godt, og samtidig vektlegger at man skal få størst mulig nytte av de investeringer som gjøres.

Steingrímur J. Sigfússon, partileder, VG:
(037) Fru præsident, ærede forsamling! Det er mig en stor glæde at deltage i dette nye diskussionsforum i Nordisk Råd mellem regeringer og opposition. Det viser god nordisk demokratisk ånd og viser, at Nordisk Råd er et levende og dynamisk organ.

Spørgsmålene, vi diskuterer – globalisering i fjor og i dag, miljø og klimaændringer og Nordens svar på dem – er enormt vigtige. Globalisering og klimapolitik hænger så tæt sammen, at det er helt nødvendigt at diskutere begge to, ikke mindst de sociale og menneskelige dimensioner. Her spiller og burde de nordiske lande spille en vigtig rolle.

Spørgsmålene er ganske vist store, og på islandsk findes et ordsprog, nemlig "þegar stórt er spurt verður oft fátt um svör", eller "når man stiller et stort spørgsmål, kommer der ofte ringe svar". Men hvis man aldrig spørger, så får man aldrig svar.

Globalisering er et kompliceret fænomen. Det handler om mangesidige ændringer: Nogle er klart positive, andre er særlig negative, og så er der ting derimellem.

Naturligvis mærker vi, at mange ting udvikler sig positivt i verden og verdensøkonomien. Teknik og fremskridt, forøget viden og bedre forbindelser gør livet lettere på forskellige områder og hjælper menneskeheden med at løse aktuelle problemer. Men der er faktorer i globaliseringen, som desværre ikke er særlig positive, især når globaliseringen betyder, at kapitalens og store virksomheders interesser gælder på bekostning af sociale og kulturelle interesser og miljøets interesser.

Globaliseringen er ikke en bæredygtig proces i dag. Den skaber ikke i dag den balance mellem de sociale, miljømæssige og økonomiske faktorer, som verden har brug for. Mange tænker, at de nordiske lande er så fremmelige, at vore velfærdssamfund og vor miljøpolitik er balanceret og opfylder alle krav om bæredygtighed. Men er det i virkeligheden sådan? Er vi i dag den solidariske region, vi måske tror vi er? Vi er jo også en del af den vestlige verden, som fordrer lavere varepriser, bedre levevilkår og øget forbrug, selv om det ofte belaster jordens ressourcer og bygger på utilfredsstillende arbejdsforhold og lavere løn i udviklingslandene. Kæmper vi hårdt nok imod børnearbejde, social dumping, prostitution, menneskehandel og andre utålelige brud på menneskerettighederne, som også er en del af globaliseringen? Bidrager vi ikke – via virksomheder og via vore krav om øget konsum – direkte og indirekte til øget belastning af jordens ressourcer og til klimaproblemerne, så jorden snart ikke kan tåle mere?

Skal man nævne ét land, hvor klimaskift og global opvarmning sandsynligvis vil øve mere indflydelse på end noget andet, så er det Nordens vestlige forpost, Grønland. Men også Island, Færøerne og Norge og miljøet i de nordiske havområder påvirkes markant, og naturligvis påvirkes alle de nordiske lande.

Vi må påtage os de aktuelle opgaver, især at forringe luftforureningen, at kæmpe mod drivhuseffekten og den globale opvarmning og at vende os fra den blinde og hæmningsløse konsumerisme og ødslen. Kun ved at gøre rent hos os selv, kan vi være et godt forbillede for andre. Det gør vi, hvis vi bygger på det nordiske velfærdssamfunds værdier. Vor vejledning er for hånden: i FN's plan om bæredygtig udvikling.

En dimension mere må nævnes, og det er sikkerhedspolitikken og den nye, brede definition på sikkerhed. Hvis der findes et fænomen i verden – et begreb – som er klart mere miljøfjendtligt end noget andet, så er det militarismen.

De nordiske lande har længe nydt og nyder stadig tillid i det internationale samarbejde. Men husk, at vi ikke kan leve evigt på vort gode ry og delvis forældede statistik om lighed i vore velfærdssamfund, især ikke, hvis uligheden kun bliver større. På miljøområdet er Nordens optræden heller ikke uomstridt: Finland med sine atomkraftværker, Danmark med Bjørn Lomborgs rådgivning til regeringen og Island med sin heftigt omstridte storindustripolitik må svare for forskellige ting, ligesom Norge og Sverige naturligvis.

Vor statsminister kan godt argumentere for, at det er godt for atmosfæren, at aluminium, hvis det *skal* produceres, produceres i Island. Men det er ikke godt, hvis selve kraftværksopbygningen ødelægger store dele af vor sensitive islandske natur. Så er der ikke noget grønt ved det.

Vi skal tænke stort, vi skal tænke på fremtiden og have mod til at nære tiltro til de værdier og idealer, som trods alt har skabt den sammenhængskraft, de nordiske lande alligevel har bygget op. Lad os styrke det nordiske samarbejde, udvide det sådan, at det indebærer miljø- og sikkerhedspolitik, og vove at opfinde nye idealer. Vi kan ganske vist ikke løse problemerne ved at anlægge en jernbane mellem Reykjavík og Oslo, men vi kan ændre trafikken mellem Oslo og Gøteborg, Stockholm og København, så den bliver med tog og ikke med fly, og vi kan flytte transport fra land til hav og så videre, og så videre.

Til sidst, fru præsident, vil jeg sige, at jeg føler mig meget hjemme her i Nordisk Råd efter at have deltaget i 12 år til foråret, så jeg vil slutte med at ønske Nordisk Råd held og lykke med et effektivt arbejde i fremtiden. Jeg takker for opmærksomheden.

Jan-Henrik Fredriksen, (uten partigruppetilknytning, FrP):
Jeg takker for innlegget. Det er jo slik at når vi står her i dag og skal diskutere hva som er våre store utfordringer, opplever vi at Sverige krangler internt om grønne sertifikater. Norge gjør det. Man hører kritikk av Finland på grunn av deres atomkraft. I det hele tatt forholder vi oss altfor mye til andedammen Norden.

Klima og miljø er en global trussel. Da er det slik at det er 1,6 milliarder mennesker som ikke har tilgang til kraft og varme. Vi vet at kineserne bygger et kullkraftverk hver uke, og vi vil ha en økonomisk vekst i lang tid framover i folkerike land. Hvilke fornybare eller andre energikilder ser Sigfússon for seg at man må ta i bruk for at disse menneskene skal kunne få et like godt sosialt liv som oss som lever og bor i varme hus?

Steingrímur J. Sigfússon, partileder, VG:
Svaret er i hver fald ikke olie, for den er det snart slut med. Jeg synes ikke, at problemerne er, at vi mangler muligheder. Vi har vind, sol, bølger, jordvarme – faktisk mange forskellige muligheder, og nogle passer bedre til et land end til et andet. Problemet er, at vi må ændre den politik, som drives i verden. Jeg mener ikke, at man kan løse noget som helst, hvis man kun ser isoleret på miljøsager eller klimaændringer.

Det er helt nødvendigt at se på den store samfundsmæssige sammenhæng, blandt andet selvfølgelig forholdet mellem nord og syd, mellem de rige industrilande og udviklingslandene og så videre. Her i Vesten må vi se i øjnene, at vi er den rige – hvad hedder det på norsk – klub, eksklusive eliteklub i verden, og at vores måde at leve på, rejse på, gøre mange ting på er slet ikke holdbar og bæredygtig, så det kræver store samfundsmæssige ændringer. Det betyder ikke, at livsvilkårene bliver værre, men det bliver et anderledes, forhåbentlig bedre og mere indholdsrigt liv med mindre forbrug, mindre ødslen, mindre konsumerisme og så videre.

Så svaret er faktisk, at vi må slå kapitalismen ihjel, for den er det største problem, når det gælder en bæredygtig udvikling i verden!

Jan-Henrik Fredriksen:
Jeg takker for svaret. Jeg synes svaret sier nok i seg selv til å følge det opp med et nytt spørsmål. Det holder. Takk.

Steingrímur J. Sigfússon, partileder, VG:
Nej, jeg vil bare gentage, hvad jeg har sagt: Jeg synes, at vi også her i Norden må se os selv i øjnene, selv om vi gør mange ting på en god måde. Det er i sig selv godt, at vi har fået en diskussion i gang, men diskussion er ikke nok, som vores ven fra Grønland har sagt det. Nu er det tid til handling, direkte handling. Og vi har ikke meget tid, for det går meget, meget galt i verden i løbet af det næste halve århundrede, hvis ikke vi når frem til at blive enige i verden om et stort tiltag i forbindelse med dette spørgsmål.

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Fru President! Ärade åhörare! Klimatutmaningen är en mycket stor utmaning för mänskligheten. Precis som Mona Sahlin mycket välformulerat, tycker jag, använde professor Einstein för att illustrera behovet av att förändra svaren tror jag också att det gäller här; från att säga att det inte går att göra något åt till att säga att det visst går och att vi har kunskaper och resurser för det; från att säga - lite grann som den tidigare talaren sade - att det är marknadsekonomi och tillväxt som är problemet till att säga att det är grunden för att klara av att få fram en lösning; från att beskriva mänskligheten, människorna själva, som problemet till att göra människorna till en del av lösningen.

Vi måste samtidigt se att klimatförändringen kommer fortare och att effekten blir allt tydligare.

I en färsk studie från Global Carbon Project talar man om att koldioxidhalten i atmosfären växer snabbare än väntat. Det handlar om 35 procents snabbare ökning sedan år 2000. Det oroar. Det som också oroar är att det bygger mycket på ökad energianvändning i utvecklingsländer men dessutom att jorden verkar ge en signal om att den har blivit sämre på att ta upp koldioxid, någonting man trodde skulle följa först senare.

Som nämndes tidigare smälter havsisen i Arktis fortare än vad som någonsin observerats sedan tillkomsten av den typen av observationer. Utbredningen i september 2007 är 23 procent mindre än tidigare bottennotering, som kom för bara två år sedan, 2005. Det faktum att havsisen minskar i omfattning forcerar dessutom klimatproblemet och leder till ytterligare uppvärmning.

Medvetenheten finns. Den finns i Norden hos våra väljare, våra medborgare. Den finns över vår värld. Den finns i Kina. Man kallar det massincidenter - det som i realiteten är protester i Kina, som mycket handlar om att människor upplever miljöproblem. En som själv som ung möjligen drömde om att bli astronaut kan nu på äldre dagar i alla fall skryta med att ha träffat en astronaut, nämligen den svenske astronauten Christer Fuglesang. Han berättade att när han låg i omloppsbanan över jorden var det bara en enda påverkan som han kunde se av mänsklig hand, och det var de stora miljöutsläpp som ligger över Kina.

FN:s klimattoppmöte har fört samman världens kunnande och fått oss att inse att denna utmaning är på riktigt och måste mötas med ett förändrat beteende. Den måste mötas med en politik som dämpar uppvärmningen till de to grader som väldigt mycket av vår politik nu utformas för att klara av. To graders temperaturökning kanske inte låter så mycket, men den förra istiden handlade bara om fem graders temperaturskillnad jämfört med de förhållanden vi nu lever under.

Vi har dessutom lärt oss - av Nicholas Stern och andra - att kostnaderna för att åtgärda de problem som finns kanske är mindre än vad man skulle tro och att mycket av tekniken redan finns. Det talas om 0,3 - 0,5 procent av bnp om vi vidtar åtgärderna nu och fram till följande år, jämfört med kostnader på 5 - 20 procent av bnp för att annars möta effekten av klimatförändringarna.

Jag som tillsammans med Jens Stoltenberg ledde en panel under FN:s klimattoppmöte slogs av en sak, och det var hur väldigt viktig finansieringen av kommande tillväxtprojekt är de kommande åren. Där bör man notera att väldigt mycket av tillkommande investeringar kommer att ske i utvecklingsländer, där man räknar med att 86 procent av de investeringar som görs kommer att göras med privata investeringsmedel. Det ställer verkligen upp en utmaning gentemot politiken: Hur påverkar man privata investeringsmedel att också ta klimathänsyn? Så lite som en procent av de finansiella flödena handlar om biståndsmedel. Även så är det viktigt att lära att dessa biståndsmedel kommer till rätt användning. Vi har bland annat tagit ett svenskt initiativ för att formera en internationell klimatpanel för att klimatsäkra vårt och andras bistånd.

Vad kan vi nu göra? Ja, klimatpåverkan från Norden är i sammanhanget begränsad. I Sverige handlar det om att vi står för 0,2 procent av de globala utsläppen. Men vi kan samtidigt vara en viktig föregångare som visar ett bra exempel och visar att vi kan förena ekonomisk tillväxt med sjunkande växthusgasutsläpp.

För Sveriges del handlar det om ytterligare höjningar av ambitionen i klimatpolitiken. Vi har precis lagt fram en höstbudget till Sveriges riksdag där vi har många förslag som vi hoppas ska ytterligare minska våra utsläpp, bland annat att använda detta till att lägga kostnader på de utsläpp som finns. Vi har en särskild klimatmiljard för att understödja satsningar på energieffektivisering och klimatforskning. Vi har särskilda program för att lära om hållbara städer. Men vi satsar också på internationella klimatinvesteringar så att vi kan bidra till att överföra miljöteknik och stärka internationellt klimatsamarbete.

Vi har genomfört ett särskilt klimatskattepaket, där vi går vidare med att höja vår svenska koldioxidskatt – en skatt som många länder säger inte går att införa, eller som man möjligen undviker att använda. Vi har haft den i Sverige sedan 1991 och menar att den är ett bra styrmedel för att signalera till transportsektorn, som i dag är beroende av fossila bränslen och står för ungefär 30 procent av de nationella utsläppen i Sverige, att minska sin förbrukning och växla över till mindre förorenande alternativ, till exempel biodrivmedel.

Jag tycker – vi har pratat om det under de möten som har varit i går och i dag – att Norden har en uppgift i att samla sig inför det som nu ska följa i den internationella miljön. Det är viktigt att vi får förhandlingar till start på Bali om den ordning som ska gälla för tiden efter 2012. Det är viktigt att vi signalerar att alla nu måste vara med. Den ordning som var fullt förståelig i sin tid, att samla dem som ville gå längre, duger inte när de samlat bara står för 30 procent av utsläppen i vår värld. Nu måste också de stora utsläppsländerna med. Nu måste de två länder som mer än några andra i vår värld står ut, nämligen Kina och USA, komma med. De står i dag för strax över 40 procent av de samlade globala utsläppen. Men det är också två länder där utsläppen växer – vi kan mycket väl inom en snar framtid ha en situation där två länder allena står för nästan hälften av växthusgasutsläppen. De kan inte peka på varandra och säga att "vi vill inte vara en del av lösningen" eller använda varandra som ursäkt för att inte gå längre.

Här måste också nordiska länders röst höras för att få med dem i detta arbete. Jag tror att det ska göras inom ramen för Nordiska ministerrådet. Jag tror att det ska göras inom ramen för Nordiska rådet. Jag tror att det ska göras till den särskilda globaliseringskonferens vi avser att ha i Sverige i april nästa år. När vi kommer till hösten 2009 tittar världens ögon mot Norden, mot Sverige som då är ordförande i EU och mot det toppmöte som ska vara i Köpenhamn. Då ska vi få världen att skriva under ett avtal för att tillsammans möta klimatutmaningen.

Herefter blev replikerne reduceret til 1 replik pr replikant og taletiden til 2 minutter for replik og svar på replikk.

Lars Ohly, (den venstresosialistiske grønne gruppen, v)**:**
Fru President! Ett sent vaknat miljöintresse är bättre än inget miljöintresse alls. Jag välkomnar den svenske statsministerns engagemang i miljöfrågor. Alla här kanske inte vet det, men

statsministern hör till dem som har röstat mot varje förslag om miljöförändringar i positiv riktning i Sveriges riksdag under de senaste åren. Men jag välkomnar det engagemanget, och jag tror att det är ärligt. Jag tror att det är många som nu håller på att vakna upp.

Energifrågorna kräver en ny lösning. Forskning, utveckling och produktion av förnybar energi måste till. Trafikfrågorna kräver en ny lösning, en massiv satsning på järnväg, överföring från väg till järnväg, från flyg till båt, satsning på alternativa bränslen men också energisparande och klimatinvesteringsprogram.

Nu visar en opinionsmätning att 96 procent av svenskarna anser att det är viktigt att de nordiska länderna arbetar tillsammans för att uppnå ett nytt globalt avtal vid FN:s klimattoppmöte i Köpenhamn 2009. Det här är delvis nytt, därför att en så stark opinion för att vi tillsammans ska arbeta för radikala miljöåtgärder har sannolikt inte funnits tidigare. Den är väl också en effekt av den ökade medvetenhet som statsministern själv är ett exempel på.

Andra halvåret 2009 är Sverige ordförandeland i EU, som statsministern mycket riktigt påpekade. Därför är min fråga: Hur ska statsministern arbeta för att få med hela Norden, inklusive de självstyrande områdena, i en gemensam strategi inför klimattoppmötet i Köpenhamn och under Sveriges ordförandeskap i EU andra halvåret 2009? Hur ska Sverige arbeta för att minska utsläppen av växthusgaser och därmed minska den globala uppvärmningen?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Fru President! Får jag påpeka att väldigt mycket av det vi gör handlar om nationell energimix, nationella styrmedel. Det finns nu allt fler exempel på mer gränsöverskridande styrmedel, men merparten av det vi använder är nationella styrmedel. Det kommer i början på nästa år att följa en diskussion om bördefördelning när det gäller hur vi ska förbättra vår förnybara energiandel och hur vi ska kunna komma längre med minskade växthusgasutsläpp.

Men minns en sak: Vår nordiska ambition är förmodligen gemensam. Vi kan koordinera oss. Men vi har inte exakt samma förutsättningar. Vi har inte samma energimix. Vi har inte exakt samma förutsättningar när det gäller hur vår industri ser ut i våra respektive länder. Man bör komma ihåg att det också handlar om att lära om sina egna förutsättningar och, som sagt, att använda de styrmedel som finns.

Jag hoppas att vi ska kunna koordinera oss i att visa det goda exemplet, att vi har använt styrmedlen, att vi har lärt om hur utsläppsrättshandel fungerar i Norden men också i Europa och att det ska kunna sättas som ett exempel mot de delar av världen där det kanske inte ses på samma sätt.

Viktigast av allt kanske – det är flera som vittnar om detta – är just kombinationen, att länge ha jobbat med styrmedel som har lett till att vi nu bryter utvecklingen, där man förr alltid antog att högre tillväxt också innebar proportionellt större och högre utsläpp. När flera av våra länder nu kan visa att man kan få ökad ekonomisk tillväxt och samtidigt förena det med sjunkande växthusgasutsläpp är det ett viktigt exempel mot utvecklingsländer och andra delar av världen som sätter detta i fråga. Då kanske det var den nordiska rösten att tillsammans visa på detta.

Dagfinn Sundsbø, (midtengruppen, Sp):
President! Med enkelte unntak registrerer jeg at det i denne debatten er bred tilslutning til at de nordiske land skal redusere sin avhengighet av fossil energi, og det er bred tilslutning til at de nordiske land skal arbeide sammen for å produsere mer fornybar energi.

Så registrerer jeg også i debatten så langt – og i debatten om medlemsforslagene senere – at det er uenighet når det gjelder kjernekraftens framtid i Norden. Jeg skal ikke utfordre statsminister Reinfeldt på det å være for eller imot kjernekraft, men det kunne være interessant med en debatt i denne sal om avfallshåndtering og om de problemer som ligger på det området, både knyttet til de kjernekraftverk som er i Norden, og kanskje spesielt aktualisert

ved at vi fra England hører at Sellafield nå vil gjenåpne sine anlegg med de problemer som i den sammenheng er knyttet til utslipp til Nordsjøen.

For det første, mener statsminister Reinfeldt at man er på trygg grunn når det gjelder avfallshåndtering fra kjernekraft generelt sett, og i nordisk sammenheng spesielt? Og, for det andre, kan vi håpe på et felles nordisk samarbeid for å verne Nordsjøen fra de utslipp som vi risikerer å få fra det nye avfallsanlegget som gjenåpnes i Sellafield?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Fru president! Det kanske kan vara anledning att försöka rangordna i vilken ordning man bör möta klimatförändringarna just när det gäller energin. Högst upp skulle jag vilja sätta att inte använda energi, det vill säga att spara, att effektivisera. Det är det absolut bästa sättet att inte tära på miljön. Där finns väldigt mycket kvar att göra. Vi har också tagit ett mål inom Europeiska unionen just om att öka energieffektiviseringen med 20 procent, vilket visar att vi tar detta på allvar.

Det andra är naturligvis den förnybara energiproduktionen, mycket av det som nu växlas in, där vi blir allt bättre på att med effektivare tekniska hjälpmedel utvinna vind-, våg- och solkraft och också mer förnybara drivmedel av olika slag. Därefter, om vi bara utgår från klimatförändringarna, är kärnkraften bättre än olje- eller kolanvändning.

Däremot har nog ingen påstått att det inte finns en avfallsdiskussion kopplad till kärnkraften. Det kan även vi som har tyckt att vi ska behålla svensk kärnkraftsproduktion också säga. I den meningen är till exempel ännu inte beslut fattat om slutförvaret när det gäller svenskt kärnavfall. Det som händer om man inte klarar det med energieffektivisering, inte med förnybart och inte med kärnkraft är att man har den fossila bränsleanvändning som en stor del av världen befinner sig i. Alla våra kalkyler pekar dessutom på att det är en ökad användning av fossila bränslen som ligger framför oss.

I det ljuset ska man komma ihåg den stege jag redogjorde för: Ska vi möta klimatutmaningen, ska vi lösa detta, måste vi nog tänka på vad som är alternativen. Och då dyker kärnkraften i en del fall upp, men inte högst upp på min lista.

Asmund Kristoffersen, (den sosialdemokratiske gruppen, A):
Jeg synes statsminister Reinfeldt hadde mange gode resonnementer og mange viktige tema han var inne på. Det var ett område han ikke berørte så mye, og det kunne være interessant å høre litt mer om det.

Vår miljøsituasjon og ikke minst miljøsituasjonen i og den framtidige forvaltningen av naturressursene i Arktis krever at de nordiske land er sterkere bidragsytere til en utvikling som er bedre enn den vi har hatt til nå. Jeg er helt sikker på at for å finne framtidige løsninger i Arktis, så krever det et sterkt internasjonalt samarbeid. Nå er det slik at den svenske statsministeren overtar formannskapet i det nordiske regjeringssamarbeidet neste år, og i 2009 har Sverige formannskapet i EU, og i de neste årene har Sverige også formannskapet i Barentssamarbeidet og i det arktiske samarbeidet.

Mitt spørsmål til statsminister Reinfeldt er da: Hvordan vil den svenske regjeringen bruke alle disse mulighetene til å skape et mer forpliktende nordisk samarbeid i nordområdene og omkring nordområdeproblematikken?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Fru president! Jag ska alldeles strax, efter denna debatt, redogöra för ordförandeprogrammet som Sverige avser att leverera under kommande år. Där har vi klimatfrågan, också med koppling till den arktiska miljön, som en av våra huvudprioriteringar. Det tillsammans med andra ansträngningar kommer säkert att handla väldigt mycket om de intryck vi tar av hur klimatförändringarna påverkar den arktiska miljön, hur avsmältningen går fortare, hur påverkan är som allra störst vid våra poler, någonting som också FN:s klimatpanel har påpekat.

Allra viktigast är som sagt att möta klimatförändringarna med de åtgärder som gör att förloppet förändras. Men säkert kommer det också att handla om andra frågor kopplade till nordområden. De kan så att säga handla om levnadsförutsättningar, jobbmöjligheter och de frågor som alltid gör sig påminda i politiken. Det ska vi naturligvis också använda våra respektive inflytandemöjligheter till att ta upp. Men jag vill vara tydlig med, och det låg möjligen också i frågan, att väldigt mycket kommer att fokuseras på klimatfrågan under 2008 just för att vi som en gemensam nord ska komma väl förberedda till beslut som ska fattas 2009.

Ville Niinistö, (mittengruppen, gröna):
Fru president! Det räcker inte för att bekämpa klimatförändringarna med att bara prata om energipolitik. Det betyder att vi måste bygga om våra samhällen och våra samhällsstrukturer mot mer hållbar konsumtion och mer hållbar miljö och bygga städerna i mer hållbar riktning.

Därför är det väldigt viktigt att i nordiska sammanhang prata om skattepolitik. I Sverige har den förra regeringen börjat med skatteväxling till grön skatt. Man bytte tre miljarder varje år från skatten på arbete till ökad skatt på miljöförstöring. Den borgerliga regeringen, förstår jag, tänker fortsätta med grön skatteväxling i alla fall på bränsleområdet. Hur tänker ni jobba i nordiska sammanhang för att få fram de bästa erfarenheterna för att man ska kunna fortsätta med grön skatteväxling? Vilka är de mest effektiva sätten att bygga om våra samhällen för att göra det med skattepolitik? Vilka medel behövs det? I Sverige har till eksempel skatten på eldningsolja varit ett väldigt effektivt sätt, och husuppvärmningssystemet är mycket bättre i dagsläget än till eksempel i Finland. I Finland har detta inte skett. Hur kan vi hitta gemensamma nordiska lösningar på detta område? Hur har ni arbetat med detta?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Fru president! Vi har inte beskrivit det som att vi har bejakat en grön skatteväxling, byggd på en idé att varje skattekrona som höjs i en riktning sedan sänks någon annanstans. Vi för nu en politik i Sverige där skatterna på arbete sänks mycket brett, och i större utsträckning än vad vi på motsvarande sätt höjer bland annat CO_2-skatten.

Däremot har vi lyssnat till de experter världen över – och det är intressant att höra diskussionerna om olika styrmedel – som säger: "Ja, man kan diskutera vilket styrmedel man ska använda, men vi anser att det mest effektiva är att använda CO_2-skatten. Om ni vill veta vad som är problemet, och det är koldioxiden, beskatta den, för då får ni precis den styrningsverkan ni har tänkt er."

Sverige införde koldioxidskatten redan 1991. Jag anser att det är ett av de mest verkningsfulla instrumenten för att Sverige nu har börjat ställa om och att vi räknar med att kunna fortsätta ställa om den svenska ekonomin till att bli mer klimatvänlig. Det är bland annat därför som vi tog ett beslut om ett klimatskattepaket som huvudsakligen bygger på en fortsatt ökning av CO_2-skatten.

Jag antydde också att hur det påverkar andra länder finns det många riksdagsmajoriteter och regeringschefer här närvarande beredda att svara på, utifrån sina egna förutsättningar. Det är därför jag säger att här finns i grunden också nationell politik, nationella energimixar, nationella behov att svara upp gentemot styrmedlen.

Ovanpå det kommer sedan utsläppsrättshandeln, som är ett annat, men också möjligtvis verkningsfullt styrmedel, som ska ses parallellt. I grunden får vi en blandning av internationella system, huvudsakligen för handel med utsläppsrätter, som är verkningsfulla tillsammans med nationella styrsystem. Jag uppmuntrar alla att använda dem; det är svårt att nå fram om man inte har den typen av styrmedel!

Ole Stavad, (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Fru præsident! Måtte jeg minde min kollega Lars Ohly fra Sverige om, at der er større glæde i himlen over en synder, der omvender sig, end ti retfærdige. Derfor vil jeg godt helt ærligt

komme med en tak til den svenske statsminister for et, synes jeg, godt, konstruktivt og visionært indlæg. Og da Sverige jo har formandskabet i Nordisk Råd næste år, vil jeg tillade mig at stille et par spørgsmål – og jeg ønsker ikke et venligt svar.

For det første: Mener den svenske statsminister og regering helt nøgternt, at Norden i samarbejde kan gøre en forskel med fælles mål, samarbejde, strategier og helt konkrete fælles projekter og initiativer på klimaområdet?

For det andet: Hvis svaret er bekræftende, vil den svenske statsminister så gå i spidsen for at sætte en nordisk dagsorden, så Norden i sit samarbejde, i sit virke med andre lande, EU, FN og så videre i fællesskab optræder med de initiativer og ved at gå i front, ved at samarbejde om, at det er Norden som sådan, der går i spidsen imod klimaforandringer?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Fru president! Jag tror att världen nu gör klokt i att försöka samla sig till att säga att det här är ett globalt problem som kräver globala svar. Vi kräver att världen accepterar att det är en FN-ledd process. Det säger vi även när amerikaner samlar ihop de stora utsläppsländerna, de som inte brukade vilja vara med. Det är bra, men se då till att de också accepterar och inordnar sig i den FN-ledda processen. Ska man ha diskussioner länder emellan bör det reflektera just detta. Nu har FN en dagordning, en tidtabell och en agenda för att lösa detta. Kan vi vara till stöd genom att på olika vis sätta upp mål och hitta gemensamma styrmedel är jag öppen för den diskussionen. Europeiska unionen har givit exempel på det med sina tre 20-procentsmål som antogs på toppmötet i mars i år. Det kan finnas intressanta diskussioner också nordiska vänner emellan.

Jag ska svara så pass mycket att jag definitivt är öppen för att föra den diskussionen, kring styrmedel och kring utsläppsrättshandel om den blir verkligt gränsöverskridande. Men jag kommer också, det sade jag i ett tidigare inlägg, att minnas att vi har lite skillda förutsättningar. Den danska vindkraften imponerar till sin utbredning, men det är inte alla som har kommit lika långt. I en del fall används kärnkraft, i andra inte. Något land är oljeproducent, de flesta av oss är inte det. Det finns alltså en hel del skillnader i förutsättningar som man då också måste diskutera. Men låt oss göra det bästa för att agera gemensamt i Norden, för att ligga på i den process som ska följa de kommande två åren.

Dagfinn Høybråten, (midtengruppen, KrF):
President! Jeg lyttet med stor interesse til Sveriges statsminister og er enig med Ole Stavad i at det var et meget offensivt og visjonært innlegg, som gir håp om at vi får mer enn ord ut av dette toppmøtet. Vi trenger nordisk handling, og statsministeren understrekte at han vil bruke Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd i dette. Det er for meg rimelig åpenbart at det nå er politisk vilje til å samordne politikken innenfor den forestående FN-ledede prosessen om klimaforandringer.

Jeg har to spørsmål. Det ene går på om den svenske statsministeren, i egenskap av kommende leder av Nordisk Ministerråd, vil ta initiativ til at det i tillegg til politisk samordning skjer en utvikling av noen felles nordiske prosjekter innenfor forskning, teknologi og utvikling i forhold til hva Norden kan tilby omverdenen av løsninger på klimautfordringene. Mitt andre spørsmål knytter seg til statsministerens innledende bemerkninger om å ta markedet i bruk. Norden har en felles erfaring når det gjelder el-markedet. Sverige har utviklet et marked for ny fornybar energi basert på grønne sertifikater. Kan statsministeren fortelle Nordisk Råd hvilke erfaringer Sverige har når det gjelder markedet for grønne sertifikater? Og kan han svare på hvorvidt Sverige er åpen for tilknytning av andre nordiske land til et felles sertifikatmarked for ny fornybar energi?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Fru president! Som någon svensk representant påpekade har mitt parti traditionellt inte röstat för alla förslag. Vi var först ifrågasättande när det gällde de gröna certifikaten, delvis därför att vi har lyssnat in det som också syns i forskarvärlden. Man påpekar att styrmedel är bra, CO_2-skatt är bäst, utsläppsrättshandel är jättebra. Om man staplar olika styrmedel på varandra finns det en risk att det blir osäkert vilket som egentligen ger bäst effekt. De kan delvis bli motstridande.

Vi har ändå sagt att vi vill behålla de gröna certifikaten. Vi vill följa upp och använda dessa certifikat, särskilt med tanke på att vi nu har tagit ett beslut inom Europeiska unionen om att växla upp den förnybara energiandelen. Det kommer att innebära, när bördefördelningen väl kommer, att också Sverige måste gå längre, även om vi tillhör de länder som redan ligger över de 20 procent som har använts som målformulering. Vi tänker fortsatt använda och framför allt följa upp att de verkligen får den effekt som det är tänkt när det gäller att prissätta in det förnybara i energimarknaden.

Jag följde med spänning den tidigare ordväxlingen och har egentligen inget att tillföra den annat än att om det finns ett intresse ska vi naturligvis också föra dialog med andra länder om certifikatslösningen kan vara någonting som är intressant om det blir gränsöverskridande. Återigen, det är ofta det som företrädare för industrin och andra säger till oss: Ju mer gränsöverskridande det blir, desto bättre för oss att försöka förhålla oss till. Då vet vi vad som gäller rent långsiktigt.

När det gäller nordiska forskningsprojekt vill jag påpeka att vi har ambitionen att få EU att erkänna att Östersjöregionen är en del av Europeiska unionen där forskningsmedel, infrastruktur och annat bör vara en del av EU:s agerande. Om det vid sidan av det behövs ytterligare insatser för att också markera rent nordiska forskningsinsatser har jag inget underlag för att svara på i dag. Men även där bör man naturligvis ha ambitionen att nära samverka och prata med varandra.

Rolf Reikvam, (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
President! Jeg har tenkt å følge opp det som Dagfinn Høybråten startet opp med, nemlig grønne sertifikater. Det å finne virkemiddel for å stimulere produksjonen av fornybar energi er kanskje noe av det aller viktigste vi kan gjøre. Jeg oppfattet også Reinfeldt dit hen at de svenske erfaringene med grønne sertifikater er rimelig bra. Om de ikke er de aller beste, så er de iallfall rimelig bra. Vi vet at forhandlingene mellom Norge og Sverige om å lage et felles marked for grønne sertifikater falt sammen. Det var et enstemmig storting som ønsket å få til en avtale med Sverige om et sånt fellesmarked. Da blir det på mange måter en oppfølging av det Dagfinn Høybråten tok opp: I og med at de svenske erfaringene er rimelig bra med dette som et virkemiddel til å stimulere til produksjon av fornybar energi, kan Reinfeldt da tenke seg å være med og ta et initiativ overfor Norge – og kanskje også overfor andre – med sikte på å få et slikt felles marked med grønne sertifikater? Han har jo nå muligheten til å være konkret. Denne debatten har jo vist at erkjennelsesnivået er høyt, godt og bra. Når vi kommer over til mer konkrete forslag, konkrete prosjekter, er vi litt mer uklare og diffuse. Nå har vi muligheten til å gjøre noe sammen i Norden, til å lage et felles marked for grønne sertifikater – i alle fall i en del nordiske land. Så mitt spørsmål er: Vil du ta et initiativ i retning av å få det på plass?

Statsminister **Fredrik Reinfeldt**:
Fru president! Jag tror att det var Thorbjørn Jagland som mycket riktigt påpekade att de norsk-svenska folken är närmare varandra nu än vi var under unionstiden. Att vi skulle vara så pass nära varandra att norska politiker nu tycker att svenska politiker också ska lösa hela utvecklingen av den förnybara energiomvandlingen i Norge är i och för sig ett vänligt erbjudande, jag vill bara påpeka, så att vi inte glömmer bort det, att möjligheten att inrätta certifikat och att prissätta in förnybar energi faktiskt är något som Norge i en mening kan göra helt på egen hand.

Sedan kan vi ibland diskutera om detta också ska få en gränsöverskridande verkan. Det var väl det som föregick och var föremål för förhandlingar. Jag kan inte detaljerna i det. Det var inte, som påpekades, i närtid. Men återigen, om det är så att det går att hitta ett verksamt medel för att få saker att bli gränsöverskridande är det åtminstone min erfarenhet när det gäller utsläppsrättshandeln att den har varit väldigt bra. Det är väldigt bra att det inte utfärdas utsläppsbubblor över varje land utan att det, som sagt, blir en utsläppsrättshandel som är mer gränsöverskridande.

Det kan möjligen vara svaret också när det gäller gröna certifikat. Men jag har inte möjlighet att ge det raka löfte om initiativ som här efterfrågas. I så fall måste jag gå igenom detta lite mer noggrannt. Det ska jag naturligtvis göra.

Lagmand **Jóannes Eidesgaard:**
Fru Præsident. En af verdens største polarforskere, Robert Falcon Scott, skrev i sin dagbog, da han som nummer to i kapløbet med vores nordiske Roald Amundsen kom til Sydpolen i 1912: "Gode Gud. Dette er et forfærdeligt sted, og frygteligt for os at have slidt os hertil uden at få nogen belønning".

Et emne, som ikke blev diskuteret i vor verden på det tidspunkt, var globalisering, et andet emne var global opvarmning, mens et tredje emne, som faktisk blev diskuteret, og som fremdeles diskuteres, er de nye veje til Østen, navnlig Nordvestpassagen og Nordøstpassagen. Vi ved alle i dag, at disse tre emner er relaterede.

Ser vi på globaliseringen som en proces, som har været undervejs i århundreder, må vi erkende, at vi i en globaliseret verden, som vi kender den i dag, har fået et hav af muligheder for os og vore børn. Vi kan købe varer med oprindelse i næsten alle dele af verden, vi kan næsten inden for et døgns tid rejse til alle dele af verden, som før i tiden var utænkelige, og vi kan sidde hjemme i vores stue og chatte med mennesker, som vi aldrig før har mødt, og som vi givetvis aldrig kommer til at møde i vores liv, men som dog virker mere familiære end vores nærmeste slægtninge.

Alt dette observerer vi som fordele ved den globaliserede verden, vi lever i, og som vi faktisk ikke kan ændre på. Processen er på en eller anden måde blevet til noget eksternt, som har fået sit eget liv, som vi ikke har styr på. Vi taler om verden som *a single market place*, eller også er vi bare romantiske og taler om verden som *the global village*.

På færøsk siger vi noget, som betyder, at der er fare i hvilken som helst velfærd, og det kan man også sige om globaliseringen.

Sammen med globaliseringen ser vi de store miljøkatastrofer og den gradvise massive ødelæggelse af store dele af verdens naturområder. Vi i Norden ser med forargelse på ødelæggelsen af Amazonas, også kaldet verdens lunge, samtidig med at vi tillader vores trawlerflåder at ødelægge korallerne på vores havbund.

Jeg kunne fortsætte med utallige eksempler på konsekvenser af en globaliseret verden.

Der er dog én sag, som jeg vil fokusere på, og det er den globale opvarmning. Jeg er overbevist om, at vi mennesker altid er rede til at finde løsninger på vores problemer, når situationen tilsiger det. Dette er også min grundtanke i den færøske Kyoto-proces. Færøerne skal og vil deltage i de internationale initiativer, som går ud på at forebygge global opvarmning. Jeg ser i denne forbindelse frem til klimakonferencen i København i 2009, hvor de store internationale aktører som USA, Kina, Indien og Brasilien forhåbentlig vil deltage på en tilfredsstillende måde.

Lad mig gøre det helt klart: Det er meget vigtigt, at alle lande er med til at løse klimaproblemerne, men dette kan ikke lykkes uden de store aktørers fulde medvirken. Vores fornemste udfordring er derfor at medvirke til at få disse nationer med på vognen. Samtidig må vi vise, at der er handling bag vores ambitiøse klimapolitik. Vi må selv leve op til de internatio-

nale krav, og vi må gå forrest, når det drejer sig om at udvikle og afprøve ny teknologi på området.

Selv om vi opnår enighed om en ny klimaaftale i København, kommer det til at tage sin tid, inden den globale opvarmning standses. I øjeblikket peger alt på, at nedsmeltningen af isen i Arktis og Antarktis fortsætter af den givne grund. Det at standse den globale opvarmning er som at standse en supertanker: Tiden mellem handling og resultat er lang.

Det, som vi kan komme til at opleve, er åbningen af en ny sejlrute, såsom Nordvestpassagen og Nordøstpassagen. Dette vil ikke bare medføre en logistisk revolution for verden, men vil også medføre, at de vestnordiske farvande vil blive besejlet af en stor del af verdens skibe på både godt og ondt.

Jeg vil derfor henvende mig til det nordiske samarbejde om at sætte forberedelserne af en strategi for Nordatlanten i gang med det formål at oprette et internationalt regime for nordatlantisk gennemsejling. En sådan international aftale kunne indgås i IMO-regi med baggrund i et fælles nordisk initiativ.

Jeg er overbevist om, at hvis Nordatlanten i fremtiden skal besejles af en stor del af verdens skibe, hvoraf en betydelig del vil være med farlig last under bekvemmelighedsflag, vil sandsynligheden for katastrofer øges markant. Derfor anser jeg det som en given mulighed for nordisk samarbejde at oprette et internationalt regime for Nordatlanten.

Jeg citerede indledningsvis Robert Falcon Scotts synspunkt vedrørende Sydpolen. Jeg håber igen, at vore efterkommere engang i fremtiden vil have lignende synspunkter om vor del af verden. Tak.

Lyly Rajala, (den konservative gruppen, saml):
Arvoisa presidentti! Haluaisin tuoda tähän hyvään puheenvuoroonne lisää. Puhuitte tuosta Pohjois-Atlantin merenkulusta ja sen vaaroista. Kun ollaan Pohjoismaiden neuvoston huippukokouksessa, haluan tuoda julki myös Itämeren murheen.
Itämeri on matala, huomattavasti matalampi kuin valtameri Atlantti, Välimeri tai mikään muukaan meri. Jo tällä hetkellä, tänä vuonna, joka päivä, Tanskan salmesta tulee läpi 500 laivaa sisään ja 500 laivaa ulos. Se tarkoittaa, että vuodessa Itämerellä liikkuu 80.000 laivaa.
Maailman tavaraliikenteestä tällä hetkellä jo 90 prosenttia kulkee meritse. Ennusteen mukaan tämä Itämeren laivaliikenne tulee nousemaan vuoteen 2015 mennessä siten, että Itämerellä liikkuu 120.000 laivaa vuodessa. Se tarkoittaa, että päivässä tuolla matalalla merellä, merten valtatiellä, liikkuu noin 800 laivaa.
Meillähän on erinomaisen hyvä WTS-järjestelmä, jolla tiedetään kaikki laivat, mitkä siellä liikkuvat, ns. Gofrep eli Gulf of Finland Reporting System. Suomen Merenkulkulaitoksen pääjohtaja Markku Myllyn mukaan Itämeren alueella on joka ainoa päivä läheltä piti -tilanteita.
Lisäksi öljykuljetukset Primorskin satamaan Venäjälle kasvavat huimaa vauhtia, ja Venäjä ei oikein päästä tutkimaan heidän laivojaan ja muuta. Minä en oikeastaan halua tähän teiltä mitään vastausta, halusin vain kommentoida ja tuoda esille myös tämän meille kaikille rakkaan Itämeren murheen.

***Lyly Rajalas tale i svensk oversettelse*:**
Ärade president! Tillåt mig komma med ett tillägg till detta utmärkta inlägg. Ni talade om sjöfarten på Nordatlanten och riskerna med den. Här på Nordiska rådets toppmöte vill jag även uttrycka min oro för Östersjön.

Östersjön är ett grunt hav, betydligt grundare än Atlantiska oceanen, Medelhavet och övriga hav. Redan nu, i år, passerar 500 fartyg i vardera riktningen genom de danska sunden varje dag. Per år betyder det 80 000 fartyg på Östersjön.

För närvarande går 90 procent av godstransporterna i världen över haven. Enligt vissa prognoser kommer den årliga fartygstrafiken på Östersjön att öka till 120 000 fartyg år 2015.

Med andra ord rör sig omkring 800 fartyg dagligen över detta grunda hav, denna havens motorväg.

Vi har ju ett alldeles utmärkt WTS-system som gör att vi vet vilka fartyg som rör sig där, alltså Gofrep eller Gulf of Finland Reporting System. Enligt direktören för finländska sjöfartsverket Markku Mylly uppkommer det farliga situationer på Östersjön varenda dag.

Dessutom ökar oljetransporterna till hamnen i ryska Primorsk i rasande fart, och Ryssland tillåter inte att man synar deras fartyg och förehavanden. Jag förväntar mig egentligen inte att ni svarar på detta, jag ville bara kommentera och lyfta fram detta bekymmer för vår kära Östersjön.

Lagmand **Jóannes Eidesgaard**:
Fru præsident, jeg synes, at det var et utrolig interessant synspunkt, som her blev fremlagt og præsenteret om problemet i Østersøen. Det, som jeg prøver at påpege, er jo, at det just er den udvikling, som man kan forestille sig kan komme til at præge Nordatlanten, såfremt Nordvest- og Nordøstpassagen åbnes, og det taler alt for at den bliver.

Det er da også muligt, at en del af den trafik, som nu belaster Østersøen, vil flytte sig nordpå – her tænker jeg specielt på, at transport fra Rusland til Asien kommer til at gå igennem Nordatlanten. Det er meget vigtigt, at vi er opmærksomme på de her muligheder. Selvfølgelig er det muligheder, der skal udnyttes, men tingene skal kontrolleres, således at vi stiller krav til de fartøjer, som får lov til at gennemsejle vores farvande: Krav til sikkerhed og til, hvordan vi tackler enhver katastrofe, der måtte opstå.

Samarbetsminister **Lasse Wiklöf:**
Fru president! Den globala uppvärmningsfrågan tycker jag är ganska analog till situationen i Östersjön. I hundra år har vi forskat om Östersjöns tillstånd och vi vet allting – ändå ser förhållandena ut som de gör. Internationell lagstiftning tillåter fortsättningsvis nästan vad som helst, det gäller Marpool, det gäller IMO:s regelverk i allmänhet. Nu har forskningen väckt oss att vi har en uppvärmningssiutation som ter sig särskilt hotfull. Man vill då hoppas att det den här gången inte bara skall stanna vid vackra deklarationer, högtidliga tal utan att det skall förbytas i aktiv konkret handling. Samtidigt som jag hoppas att våra miljöministrar runt Östersjön i Krakow den 15 november äntligen skall sätta någon form av utsläppstak – fosfor och kväve primärt – i Östersjön, så har vi precis det analoga: här handlar det om koldioxidutsläppen som skall begränsas.

Från lilla Ålands sida fortsätter vi med samma entusiasm, trots dessa frikostiga regelverk för Östersjön, där vi själva har gått in och strängerat allt vårt eget handlande för att åtminstone sopa rent framför egen dörr och få lite bättre samvete. Vi har knutit ihop 70 procent av de åländska hushållen inom kort till ett av Europas modernaste reningsverk, fosforreningen 98 procent, kväve 75 procent. Resterande har fått en tids"limit" för att åtgärda sina avlopp som av olika skäl inte kan anknytas till dessa överföringsledningar. Den 1 januari 2005 gick vi in för att stoppa alla fritidsutsläpp av latrin från fritidsbåtarna. Vi har infört miljörelaterade hamnavgifter för att föra iland allt latrin och svartvatten från färjtrafiken. Vi har kommit ganska långt, men ändå måste man gå före, och det är bara ringa lilla vi som åstadkommer någonting, medan det stora fältet ligger öppet för nästan vad som helst. IMO:s regelverk tillåter totalt utsläpp utanför 12 sjömil och desinficerat och finfördelat utanför tre sjömil.

Men på samma sätt som vi med entusiasm har gått in för åtgärder när det gäller Östersjön skall vi tackla också luftföroreningar. Vi har redan börjat. I vår hamntaxa ingår att inget fartyg får drivas fram med en högre svavelhalt i bunkeroljan än 0,5 procent. Det är alltså ett faktum. Ingen drar alltså nytta av vår favoriserade miljötaxa om man inte har det. Landskapet självt, och som jag själv har varit med och administrerat, har en bunkerolja som har en svavelhalt på en promille, den bästa som finns i världen. Dessutom har vi vegetabiliska hydrauloljor – det luktar pepparkaka i maskinrummet!

Det diskuteras biobränsle. Vi har rätt väl utbyggda fjärrvärmeanläggningar på Åland i vissa distrikt. Ungefär 50 procent av hushållen är knutna till sådana; de kommer före året är slut att värmas med biobränsle, förnyelsebar energi. Det värdesätter vi och vi kommer att fortsätta. Vi arbetar hårt med konverteringen av uppvärmningssystem i privata hushåll i övrigt som inte kan anslutas till fjärrvärmenätet.

På vindkraftsidan hade vi i somras sju procent av vårt energibehov vad gäller elektricitet tryggad av vindkraft. I dag är det 27 procent. Om alla planer går i lås är det nästa år 40 procent. År 2010, om allting går i lås enligt utsikterna, har vi 80 procent av vår energiförsörjning vad gäller el tryggad i vindkraften. Efter det funderar vi på att tillsammans med republiken Finland bygga en kabel över Skiftet. På sikt har vi dessutom planer på att börja exportera vindkraft.

Lilla Åland är en liten fläck och det är inte mycket man kan göra. Jag tror att globala problem kräver globala lösningar, men det behövs också insatser lokalt, regionalt, nationellt och sedan i det internationella perspektivet. Vi måste väcka alla människor till förståelse och insikt om de här åtgärdernas nödvändighet. Vi är på god väg, men vi har bara börjat!

Inge Lønning *overtok ledelsen av forhandlingene.*

Sinikka Bohlin, (den sosialdemokratiske gruppen, s):
Herr president! Tack för att jag fick ordet. Jag försökte tidigare, men den gången tyckte presidiet att det var onödigt.

Åland är, som du sade själv, en liten ö i ett känsligt hav. Naturligtvis måste alla göra sin hemläxa – det förutsätter jag. Men vi är här i dag för att diskutera den nordiska nyttan. Vi har alla nordiska länder här, vi har parlamentariker och våra regeringar. Jag skulle vilja att du, som gammal miljöpolitiker från Åland, från en ö, säger till mig några saker som du ser i klimatfrågan som har att göra med den nordiska nyttan. Det var första frågan.

På något sätt känner jag att vi har tappat fokus på andra miljöfrågor, det har bara blivit tal om klimat. Känner du att vi måste plocka tillbaks lite grann av det som egentligen var fortsättningen på Rio-konferensen, Agenda 21? Det kom till delvis från Norge, men också från Anna Lindh. Vi sade: Alla ska vara engagerade, från mig som en person till de allra största företagen och naturligtvis politiken.

Samarbetsminister **Lasse Wiklöf:**
Herr president. Min inställning är den här: jag tror att vi har fokuserat på alltför många frågor och de har liksom smetats ut i stället för att varje år lyfta fram ett par och försöka realisera dem.

Ta ett enda exempel! Ta världshaven och den enorma flotta som flyter omkring där. I Östersjön har vi kommit ner till svavelutsläpp på 1,5 procent, till följd av EU. Ute på världshaven går man med en bunkerolja som innehåller svavel på mellan 4,5 och ända upp till 6-7 procent. Den är som asfalt, den måste förvärmas för att överhuvudtaget flyta och kunna brinna. Iland tillåter vi 0,5 procent inom all vår industri. Vad är det som säger att vi inte kan ha samma kriterier för havets frihet och för dem som kör runt omkring där? Alla små industrier pumpar varje dag ut miljontals ton med koldioxid. Fokusera på några av de här tunga frågorna, så tror jag att vi kommer någon vart, men ta inte upp för många. Ja, det är ungefär vad jag skall säga till dig, Sinikka just nu!

Sinikka Bohlin:
Herr president! Naturligtvis måste vi fokusera, vi klarar inte allt på en gång. Men fortfarande saknar jag svar på om det finns några delar i klimatfrågan där det finns en nordisk nytta. Nu har jag lyssnat på alla talare i dag, och jag upplever att det är väldigt lite verkstad. Fortfarande pratar vi om att allt förändras och att det går fort, men det är svårt att hitta den nordiska nyttan i den här diskussionen. Jag trodde att du, som gammal miljöpolitiker, skulle ge ett bra svar – om inte någon annan!

Samarbetsminister **Lasse Wiklöf:**
Men, Sinikka, jag tycker att det är så att nordisk nytta nog också är internationell nytta. Vi som arbetar och verkar i Norden är på många sätt föregångsländer och vi tycker också att vi har ett gott uppsåt och en god tanke. Om vi tillsammans med våra rederier skulle bli föregångarna, till exempel just när det gäller världshaven och inte minst i vår egen Östersjö, där vi kunde gå ner till - jag säger det än en gång - svavelnivåer som motsvarar det som gäller alla våra landbaserade industrier där vi aldrig tillåter mera. Varför Vilda västerns lag till sjöss och inte samma seriösa kriterier? Det är nordisk nytta, men det är också världsnytta.

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
President! Fordelen med å være siste taler er at jeg kan benytte anledningen til å reflektere litt over den debatten som er gjennomført. Det første jeg vil si, er at jeg gjerne vil gratulere Nordisk Råd med at vi har funnet en mye bedre form når det gjelder å organisere disse debattene, enn det vi har hatt tidligere. Både det vi gjorde i København i fjor, og det vi gjør i Oslo i år, er et uttrykk for at vi greier å aktivisere Nordisk Råd på en måte som gjør at det blir mer meningsfylte debatter enn det vi hadde tidligere, fordi vi har valgt et tema som er sentralt, og fordi vi har valgt en debattform som gjør at i hvert fall jeg - jeg håper også andre som har sittet og lyttet - har lært noe om politiske prosesser i andre nordiske land og fått stilt noen viktige spørsmål. Og selv om vi kanskje ikke har lært så mye nytt om våre egne land, har vi i hvert fall økt vår erkjennelse om diskusjoner og prosesser i andre nordiske land. Da har Nordisk Råd gjort sin jobb, da har det fungert som det samarbeidsforum det skal være i forhold til en viktig internasjonal felles oppgave.

Den andre lærdommen jeg har fått av debatten, er at selv om det er ulike syn og viktige nasjonale ulikheter og politiske diskusjoner om virkemidler og ulike partipolitiske tilnærminger til klimaspørsmål i de nordiske land, er det likevel grunnleggende slik at Norden har en felles tilnærming. Vi skal være glade for at de nordiske landene deler noen fundamentale synspunkter og noen fundamentale prinsipper med hensyn til hvordan klimaspørsmålene skal håndteres.

Vi har kjent til klimaproblemene lenge, men omfanget av problemene er større enn vi før visste. Vi vet at konsekvensene er mer dramatiske enn vi tidligere trodde, og tidsfristene for å handle er knappere enn vi håpet. Derfor er det gledelig at både det nordiske statsministermøtet vi hadde i morges, det møtet vi hadde med de baltiske statsministrene i går, og møtet med selvstyreområdene tidligere i dag, og diskusjonen her i dag, viser at Norden kan spille en rolle.

Det er flere grunner til at Norden kan spille en rolle i det internasjonale klimaarbeidet. Den ene grunnen er at vi er enige om den viktigste strategien, nemlig arbeidet for en internasjonal klimaavtale. Vi er enige om at en slik ny internasjonal klimaavtale må være mer ambisiøs enn den eksisterende Kyoto-avtalen, at målet må være å unngå mer enn to graders global oppvarming, at vi må ha tallfestede forpliktende utslippsreduksjoner, at flere land må med, både de rike landene som i dag ikke har sluttet seg til, som for eksempel USA, men også fattige land, Kina, India, Brasil, Sør-Afrika og mange andre land må med for at det skal bli en effektiv avtale reelt sett. Norges vurdering, men det har jeg også inntrykk av er mange andre nordiske lands vurdering, er at skal vi lykkes i å få med de fattige land i en avtale, må vi ikke bare appellere til deres ansvar for å ta en del av belastningene med å løse verdens klimaproblemer, men vi må også bidra økonomisk. De rike landene må betale for sine egne utslippsreduksjoner, men i tillegg ta et ansvar for å betale deler av u-landenes regninger. Det er simpelthen fordi det er den rike verden som har hovedansvaret for de utslipp som har funnet sted gjennom mange år, helt siden den industrielle revolusjon.

Det er også enighet om at vi, i tillegg til å få med flere land, må få sterkere og mer konkrete tallfestede utslippsreduksjoner. Så er det også enighet om at vi må jobbe med å inkludere de sektorene som ikke er med. Den siste replikkvekslingen illustrerer betydningen av det. Internasjonal skipsfart står for betydelige utslipp. For Norges vedkommende er det slik at norskeide skip står for utslipp som er beregnet til opp mot de totale norske utslippene. In-

ternasjonal lufttrafikk vokser kraftig. Den er ikke regulert. Flyr man fra Oslo til Stockholm, regnes de utslippene verken som norske eller som svenske. Utslippene bare forsvinner et sted uten at noe land tar ansvaret for dem. Så en ny avtale må også inkludere de sektorene som i dag ikke inkluderes, som skipsfart og flytrafikk. Det er den ene grunnen til at vi kan spille en rolle, at vi er enige om en strategi med hensyn til hvordan en avtale skal se ut.

Den andre grunnen er at vi kan spille en rolle fordi vi har særskilte oppgaver framover mot 2009. Danmark skal være vertskap for det store klimamøtet, der vi håper på en avtale. Sverige vil ha formannskapet i EU. Men jeg mener grunnleggende, og egentlig mer viktig enn at vi har de oppgavene, er at den nordiske samfunnsmodellen, der troen på samfunnsmessig styring, der troen på at menneskeskapte problemer – som klimaendringene er – kan løses av mennesker, der troen på at vi må ha sterke fellesskap for å løse felles problemer, er en modell som har vist seg sterk når det gjelder å løse andre problemer, og som også vil vise seg sterk når det gjelder å løse klimaproblemene. Også det gjør Norden i stand til å spille en rolle med tanke på å løse de internasjonale klimaproblemene.

Den tredje grunnen til at Norden kan spille en rolle, er at det er i nordområdene vi kommer til å se de største endringene i temperatur. Vi har hørt at polisen smelter raskere enn vi trodde. Hvis gjennomsnittstemperaturen øker med om lag to grader, vil temperaturen ved polene øke med opp mot fire grader, så vi ser dramatiske endringer. Vi har fått rapporter fra Grønland, og vi kommer til å se de tydeligste, tidligste konsekvensene i de nordlige strøk. Derfor gir det oss en plattform for å appellere og bidra til handling.

Norge skal selvsagt ta sin del av ansvaret. Vi har formulert tre ambisiøse mål. Det ene er å overoppfylle vår eksisterende klimaforpliktelse med 10 prosent innen 2012. Det gjør vi fordi det haster med å få ned utslippene. Ett tonn redusert i dag gir mye større effekt enn ett tonn redusert i 2020 eller 2050. Det andre er at vi skal bidra til å redusere de globale utslippene tilsvarende 30 prosent av våre utslipp innen 2020, og vi skal bli karbonnøytrale, som vi sier, innen 2050. Dette er mål vi skal nå dels gjennom betydelige tiltak i Norge og dels gjennom å bruke de mekanismene Kyoto-avtalen har når det gjelder å gå sammen med andre land, bruke grønn utviklingsmekanisme, bruke internasjonale klimakvoter for å finansiere utslippsreduksjoner i andre land. Totalt skal vi altså gjøre betydelig ute og betydelig hjemme for å få ned utslippene.

Så er det det grunnleggende spørsmålet: Har vi råd? Svaret på det er at det er mye dyrere å la være. Ingen vet akkurat hvor mye det koster å unngå klimaendringer. Men det vi vet, er at kostnadene ved å la være er vesentlig større, både de moralske, de politiske og de økonomiske. Norden kan spille en rolle. Dette møtet har vist at vi har felles tilnærming og et felles ønske om å spille den rollen i det internasjonale klimaarbeidet. Takk.

Odd Einar Dørum (midtengruppen, V):
Statsminister Stoltenberg trakk opp et veldig viktig perspektiv for den politiske energi i det nordiske samarbeidet når han trakk fram nordområdene. Det er et sted hvor Norden gjennom Nordisk Råd, Norden gjennom Arktisk Råd, EU gjennom sin nordlige dimensjon, NATO gjennom sine medlemsland – Norge, Danmark, USA og Canada – møtes.

Det er riktig som statsministeren sier, at det skjer dramatiske klimaendringer. Det kan føre til muligheter, men det kan også føre til spenninger. Det er helt åpenbart at når Nordvestpassasjen og Nordostpassasjen åpnes, kan det bli et grunnlag for spenning, og mitt spørsmål til statsministeren er: Hvordan tenker han seg at vi kan bygge en samarbeidsarkitektur, en struktur, av disse organene som jeg nå har nevnt? Det fins også flere som kan brukes på en slik måte at man skaper forutsigbare spilleregler, og som gjør at man i tide kan forholde seg til både at her møtes stormakter, supermakter, og at her er det enorme energiressurser.

Det er slik at parlamentarikerforsamlingen i Den vesteuropeiske union har drøftet sikkerhetsspørsmål i nordområdene og valgte da, til min kunnskap, for første gang å legge klimaendringene som premiss for det å tenke på sikkerhetspolitikk – altså ikke klassisk sikkerhetspolitikk om hvor mange stridsmidler man har, men klimaendringene som premiss. Denne for-

samlingen valgte da å konsentrere seg om det, og det sier en del om situasjonen at den rapporten som ble framlagt, var laget av en spansk politiker og undertegnede. Vi hadde altså en felles beskrivelse av noe som var dramatisk.

Så jeg benytter denne sjansen til å prøve å mobilisere energien i Nordisk Råd også mot nordområdene - de store områdene nord for alle våre nordiske land - og stiller følgende spørsmål til statsminister Stoltenberg: Hva tenker han om de strukturer vi trenger for å bygge forutsigbare spilleregler og for å sikre lavspenning?

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
Det viktigste jeg tenker om det, er at grunnlaget for alt internasjonalt klimasamarbeid, grunnlaget for hvor vi skal lage kjøreregler og rammer for det vi skal gjøre, er FN. Det er viktig at vi slår ring om FN som det organet som skal lage regelverket, enten det nå er det arbeidet FN har gjort i forhold til å finne fakta gjennom FNs klimapanel, eller det er det arbeidet FN gjorde for å lage den første klimakonvensjonen i Rio i 1992, eller det arbeidet FN gjorde for å lage Kyoto-avtalen. Men så lenge FN lager rammene og fundamentet, og FN er plattformen, så er det stor plass til mange andre organisasjoner og strukturer, det være seg Nordisk Råd, Vestunionen, Arktisk Råd eller mange andre regionale og internasjonale samarbeidsorganisasjoner. Da er det vår oppgave som politikere, og som tillitsvalgte, å bruke de organene til å iverksette tiltak til å sette klima på dagsordenen.

Jeg mener at én grunn til at klima nå er så høyt på den internasjonale dagsordenen, er at så mange politikere, som for eksempel representanten Dørum, i så mange sammenhenger har tatt det opp. Mens det før på en måte var tillatt å si at man ikke trodde at klimaproblemene var reelle, så er det nå et standpunkt som nær ingen har - og bare det er en liten seier.

Janne Seurujärvi (mittengruppen, cent):
Arvoisa presidentti! Norja on todellinen energiamaa. Se on aivan selvä asia. Kun täällä ollaan hyvin kohteliaita toisille, niin ajattelin sanoa, että me suomalaiset olemme hyvin iloisia, että meillä on tällainen naapuri.
Olisin kysynyt eräästä tulevaisuuden energiapolitiikkaan liittyvästä asiasta, hiilidioksidin varastoinnista, joka sinällään ei ehkä ole valtavan nerokas keksintö mutta kyllä järkevä ja käytännöllinen. Sitä on eräissä piireissä ehkä arvosteltu näköalattomuudesta ja jonkinlaisesta vastuun pakoilusta.
Olisin kysynyt teiltä, herra pääministeri: Kuinka taloudellisesti järkevänä, teknisesti luotettavana ja ympäristön kannalta kestävänä pidätte hiilioksidin varastointia?

***Janne Seurujärvis tale i svensk oversettelse*:**
Ärade president! Norge är ett verkligt energiland. Det är helt klart. Eftersom vi är så artiga mot varandra här, tänkte jag bara säga att vi finländare är mycket glada över att ha en sådan granne.

Jag vill ställa en fråga om något som hör ihop med framtidens energipolitik, lagringen av koldioxid, som kanske inte i sig är någon väldigt genialisk uppfinning men nog rationell och praktisk. Vissa kretsar har kritiserat den för att vara visionslös och en form av ansvarsflykt.

Min fråga till er, herr statsminister: Hur ekonomiskt rationellt, tekniskt tillförlitligt och miljömässigt hållbart anser ni det vara att lagra koldioxid?

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
Først vil jeg uttrykke at jeg er glad for at Finland er lykkelig over å være Norges nabo. Vi er lykkelige over å være deres nabo.

Så vil jeg si at når det gjelder lagring av CO_2, er det som spørsmålsstilleren sier: Det handler i hvert fall om to ting. Det handler om tekniske, og det handler om økonomiske forhold.

Først de tekniske: De vet vi fungerer. Vi har i over ti år på noe som heter Sleipner-feltet - som er et norsk gassfelt - tatt CO_2 ut av metangassen og pumpet den ned igjen i reservoa-

ret. Noen har vært redd for at det lekker, men der har gassen ligget i noen millioner år, og vi har god grunn til å tro at den fortsatt vil ligge der. Den har i hvert fall ligget der i de ti årene vi har pumpet den ned. Vi har lang erfaring for at det er mulig å pumpe CO_2 tilbake igjen. Vi gjør det også nå på Snøhvit-feltet utenfor Hammerfest, i Barentshavet. Så der gassen har vært i millioner av år, kan den pumpes tilbake. Vi tetter hullet, og der blir gassen.

Teknisk lar det seg gjøre. Problemet er det økonomiske, fordi spesielt fra kullkraftverk og gasskraftverk på land er det veldig store kostnader knyttet til å separere ut CO_2 og pumpe den ned igjen. Lykkes man med det, blir det jo null CO_2 i atmosfæren – men det er altså dyrt. Det vi jobber med på Mongstad på Vestlandet i Norge nå, er å bygge et fullskala anlegg for CO_2-håndtering, for separasjon og lagring. Hensikten med det er først og fremst å utvikle en teknologi som skal gjøre at dette blir billigere og dermed mer lønnsomt, og som kan gjøre at vi ikke bare kan rense gasskraftverk, men i framtiden også rense kullkraftverk. Vi samarbeider blant annet med Kina. Lykkes vi i Kina, så er det svært store volumer CO_2 man kan få redusert. Vi er i nær dialog med EU for å sørge for at dette skjer på en måte som er forenlig med EUs statsstøtteregelverk.

Ann-Kristine Johansson, (den sosialdemokratiska gruppen, s):
Tack, herr president, och tack, statsminister Stoltenberg, för det inspirerande talet och för tydligheten att Norden spelar en viktig roll i klimatförändringarna! Det gläder mig att det här toppmötet handlar om klimatet, att det är uppe på den politiska dagordningen.

För det är två stora utmaningar som vi måste lösa. Dels kan de allvarliga effekterna av klimatförändringarna endast motverkas av snabba och stora minskningar av växthusgaserna, precis som statsministern sade, och det är bra att Nordens länder har tagit tuffa beslut om det och att ni här i Norge också har tagit bra beslut. Den andra utmaningen, som vi inte pratar så mycket om, är anpassningen av samhället till effekterna av klimatförändringarna. Och det brådskar, för det är stora påfrestningar av samhället framöver!

Norden pekas ut som ett av Europas mest sårbara områden i EU:s grönbok om anpassningen till klimatförändringarna, utifrån ökad nederbörd.

Det är handling som räknas, inte bara vackra ord, för att möta de här stora utmaningarna. Det ställer krav på oss politiker. Det krävs mod och tuffa beslut – ned på medborgarnivå – för våra barns och barnbarns skull!

En föregångare är Albertlunds kommun i Danmark, som i år får Nordiska rådets miljöpris. Där arbetar man konkret med miljöarbetet. Det handlar om pedagogik, det handlar om barnen, det handlar om vuxnas ansvar och inte minst våra politikers.

Jag skulle vilja ställa frågan till statsministern: Vilka konkreta, praktiska projekt ser statsministern behöver göras för att Norden ska vara föregångare? Lokomotivet som drar det här arbetet framåt, men också för att anpassa samhället – för det kommer att bli stora påfrestningar!

Det handlar om folklig förankring, som Mona Sahlin sade i sitt tal förut. Jag tycker vi ska ta lärdom av Albertslunds kommun, för det behövs mer av sådant – både på global nivå och på medborgarnivå.

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
Det er mange forskjellige ting de nordiske landene bør og skal gjøre både nasjonalt og sammen internasjonalt. Det viktigste enkelttiltaket vi kan gjøre, er å bidra til at det blir en internasjonal avtale i København i 2009, for det er selve grunnmuren i alt klimaarbeid. I tillegg kan og bør vi gjøre mange ting nasjonalt. Vi bør satse mer på fornybar energi. Som det er sagt flere ganger her: Sverige og Finland er gode på bioenergi. Island er gode på termisk energi, vannkraft. Norge er opptatt av fornybar energi, men også nå å utvikle teknologi for CO_2-rensing fra kull- og gasskraftverk, som mer satsing på fornybar energi. Kan vi få til felles nordiske virkemidler på det området, tror jeg det vil være en styrke og en stor fordel.

Så skal vi gjøre ting i forhold til satsing på kollektivtransport, satsing på forskning og utvikling og mange andre områder. Men det jeg likevel tror er mest grunnleggende, er at vi gjør noe med selve drivkreftene i samfunnsutviklingen, for det er så mange store og små beslutninger som må gjøres annerledes dersom vi skal lykkes i å gjøre noe med klimaproblemene. Da trenger vi sterke økonomiske virkemidler. Det betyr at det skal koste å forurense, at det skal være lønnsomt å rense, og vi skal gi de motivene både til husholdningene og til bedriftene. Derfor må vi være villige til å bruke grønne skatter, CO_2-avgifter og systemer for utslippskvoter, slik at det blir sterke økonomiske motiver for å legge om forbruk og produksjonsmønster i de nordiske landene. Vi er i gang med det i de nordiske landene, men vi bør gå videre og også der se om det er mulig å lage mer felles nordiske og europeiske virkemidler, for vi vet av erfaring at det er den type virkemidler som biter, og som gjør at vi får til teknologisk endring, som gjør at vi får ned utslippene.

Hans Wallmark, (den konservative gruppen, m):
Herr president! Ett tema för det samtal som vi har fört nu de senaste timmarna är ju att globala problem kräver globala lösningar, även utifrån ett nordiskt perspektiv.

Norden kan på många sätt beskrivas som en internationell röst. Vi visar ett ansvarstagande tillsammans gentemot andra länder och gentemot länder på andra kontinenter. De nordiska länderna tillsammans är också när det gäller bistånd en betydande bidragsgivare. Det handlar om teknikutveckling och mänskliga rättigheter, det handlar om vattenbrunnsborrning och mikrolån – allt tillsammans.

Jag är glad att jag har Norge som grannland, lika väl som Finland är ett grannland. Men när jag ser på Norge vill jag säga att det verkar finnas en hög trovärdighet i ert land när det gäller frågor om mänskliga rättigheter och arbete på andra kontinenter.

Därför skulle jag vilja fråga den norska statsministern, i relief till det initiativ som har tagits från den svenska regeringen via biståndsminister Gunilla Carlsson för att försöka inleda ett arbete för att klimatsäkra biståndspolitiken, huruvida den norska statsministern tror att det går att hitta en gemensam nordisk strategi för ett så oerhört viktigt arbete som just att i vårt internationella solidaritetsarbete också kunna ha klimatsäkrat bistånd.

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
Vi har gjerne dialog med Sverige og gjerne også med andre land om hvordan vi kan innrette bistanden slik at den bidrar best mulig til å redusere verdens utslipp av klimagasser. De nordiske landene har vært pådrivere i både klimaarbeidet og i arbeidet for bistand til den fattige verden. Vi har samarbeidet, og jeg vil også gjerne fortsette den type samarbeid.

Det jeg tror det er viktig at vi erkjenner, og som er i forlengelsen av det spørsmålsstilleren tar opp, er at i et land som India eller i et land som Kina er det fortsatt hundrevis av millioner mennesker som lever i absolutt fattigdom. Det er hundrevis av millioner mennesker som ikke har strøm. De vil ha økonomisk vekst, og de synes det er urimelig at den rike verden kommer til dem og sier at dere må begrense deres økonomiske vekst for å løse et miljøproblem den rike verden først og fremst har skapt. Da er vi nødt til, ikke å ta hele regningen, men å ta vesentlige deler av den økonomiske regningen for å få ned utslippene i den type land, fordi de vokser så mye der. Det handler dels om offentlig bistand over de statlige offentlige budsjetter – Norge øker bistanden på klimarettede tiltak – men ikke minst handler det om å lage de økonomiske systemene som gjør at bedrifter i rike land må finansiere klimatiltak i fattige land. Det tenkte vi på i Kyoto i 1997 da vi lagde Kyoto-mekanismene. Og de må vi utvikle, slik at den fattige verden ikke går igjennom de samme forurensende faser som vi, men altså får til en økonomisk utvikling som er mindre forurensende enn den rike verden har vært igjennom, for de kan simpelthen ikke forurense like mye som vi har gjort.

Dagfinn Høybråten (midtengruppen, KrF):

Denne debatten har ikke uventet vist bred enighet om høye ambisiøse mål, bred enighet om at Norden bør samordne sine standpunkter i en offensiv stemme inn i de internasjonale klimaforhandlingene.

Det som imidlertid har gledet meg mest, er at det ser ut til å være en bevegelse når det gjelder spørsmålet om felles nordiske virkemidler i arbeidet for å sikre ny fornybar energi som en viktig del av en fremtidig bærekraftig energiproduksjon. Vi har gode erfaringer med et felles elmarked i Norden. Vi hørte den svenske statsministeren åpne for, hvis det er interesse fra andre nordiske land, en dialog om tilslutning og utvikling av det grønne sertifikatmarkedet for ny fornybar energi, som Sverige har. Jeg merket meg at statsminister Stoltenberg i et replikksvar nå sa at han var opptatt av at vi fikk utviklet felles virkemidler i Norden på dette området. Mitt spørsmål til statsministeren er om han i lys av det som nå er kommet fram under Nordisk Råds møte, vil ta et initiativ, slik at man får i gang igjen drøftingene om et slikt sertifikatmarked for ny fornybar energi for å få fart i utviklingen av disse energikildene, blant annet vindkraft, hvor utviklingen i Norge dessverre står stille. Til tross for at Regjeringen har forbedret virkemidlene, er det ikke tilstrekkelig til at man får fart i utviklingen av denne viktige del av fremtidig energiproduksjon.

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
Det er riktig at de nordiske land har et felles energimarked, et felles kraftmarked. Jeg hadde selv gleden av å være energiminister da vi innførte det. Da var det mye skepsis. Nå er det bred enighet om at det er et godt system.

Samtidig er det slik at når vi har felles kraft- og energimarked, er det et dilemma at vi ikke har flere felles virkemidler på miljøsiden. Den mangelen har det vært et sterkt ønske om å gjøre noe med. Heldigvis har vi nå for det første fått en del grønne skatter som er ikke felles, men som i hvert fall er ganske like i de nordiske landene. Det andre er at når Norge nå slutter seg til EUs system for klimakvoter, betyr det for eksempel at kullkraftverk i Danmark eller gasskraftverk i Norge gjøres til gjenstand for den samme type prising av CO_2. Det fremmer f.eks. bio- og vindkraft fordi da går prisen på fossil kraft opp. Det styrker konkurransekraften til bio- og vindkraft. Vi har noen felles virkemidler. Jeg er glad for det, og det er bra.

Så er spørsmålet: Skal vi gå lenger og lage enda flere felles virkemidler gjennom grønne sertifikater? Der har vi hatt en interessant meningsutveksling i dag. Vi har hatt samtaler med Sverige. Der har vi ikke nådd helt fram fordi vi var ikke helt enige om byrdefordelingen, for å si det slik. Det svenskene mente var urimelige krav fra vår side, mente vel vi var rimelige og omvendt. Slik er det ofte når man forhandler. Det har ikke styrket min forhandlingsposisjon overfor Sverige at alle opposisjonspolitikere i Norge i salen i dag har sagt at jeg bør gi mer til svenskene. Men jeg har merket meg det, og så får vi diskutere saken videre etterpå.

Sinikka Bohlin (den sosialdemokratiske gruppen, s):
Herr president! Jag har två funderingar, statsministern. Den ena handlar om samarbete och den andra om samordning. Vi har tidigare här i dag nämnt att EU:s roll i miljöpolitiken är väldigt viktig, men också den nordliga dimensionen är väldigt viktig. Det är många som i dag vill vara observatörer, bland annat EU, Norge och Island.

Min första fråga till statsministern är om statsministern har en vision om hur vi till exempel skulle kunna förbättra samarbetet med nordvästra Ryssland som ändå tillhör närområdet. Hur kan vi, som sades här, öppna Norden för andra?

Sedan kommer jag till min andra fråga. Som statsministern vet har vi Arktiska rådet, Nordiska rådet och Östersjörådet. Finns det ett behov av och är det önskvärt att försöka samordna för att i framtiden kanske få bättre resultat till exempel i klimatfrågor och andra miljöfrågor?

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
For det første: Jeg vil gjerne utvikle samarbeidet med Nordvest-Russland om også klimaspørsmål. Vi har en struktur for det, og det er Barentssamarbeidet, hvor de nordiske landene og Nordvest-Russland deltar. Der har vi noe samarbeid når det gjelder teknologi. Vi har en

del dialog om klimaspørsmål og også om energispørsmål. Det de nordiske landene kan gjøre, er to ting. Det ene er å bidra til at Russland påtar seg også sterke forpliktelser i en ny avtale. Det igjen må være fundamentet for russisk bidrag til å redusere klimagassutslippene. Det andre er at vi kan overføre teknologi. Vi ønsker å samarbeide med Russland, både på myndighetsplan og også gjennom deltakelse i større energiprosjekter. Når det norske selskapet StatoilHydro går sammen med Russland i det store gassfeltet Stockmann, så er et av målene med det samarbeidet å utvikle teknologi som kan være mer miljøvennlig. Så jeg mener at vi er i gang med et samarbeid. Vi ønsker å utvikle samarbeidet, og også det samarbeidet vi har i det baltiske området, i Østersjøregionen, er en måte å tilnærme seg Russland på, der vi kan drøfte klimaspørsmål.

Rolf Reikvam, (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
Takk til statsministeren for en interessant og spennende innledning. Takk også for at du understreket Norden så sterkt i din innledning. Du var vel den av innlederne som sterkest understreket det, og det synes jeg er viktig og bra.

Den tilsvarende debatten i fjor i København på bakgrunn av utredningen "Norden som global vinnerregion" konkluderte med at dette tema skulle settes høyere på den politiske dagsordenen i Nordisk Råd og i Nordisk Ministerråd, og det er blitt gjort. Det har også fått konsekvenser for det forslaget til budsjett for 2008 som vi skal behandle senere.

Statsminister Reinfeldt understreket flere ganger at vi har ikke eksakt samme forutsetninger, vi har ulike forutsetninger og så videre. Men det er viktig å understreke de nordiske fortrinn. Debatten i fjor og konklusjonen der kom på bakgrunn av en erkjennelse av at vi har fortrinn når det gjelder den nordiske velferdsmodellen, og det bør vi utnytte. Mitt spørsmål til statsministeren er: Bør også denne debatten som vi har hatt nå, ende i en konklusjon? Vil det være naturlig at denne debatten ender i en tilsvarende konklusjon som den i fjor endte med, at dette tema bør settes høyere opp på dagsordenen i det nordiske samarbeidet, i Nordisk Råd, i Nordisk Ministerråd, og at den debatten er et puff for å få i gang dette samarbeidet i Nordisk Råd og i Nordisk Ministerråd? Jeg tror det er viktig hvis vi kunne konkludere med det, og at dette vil bli et *go* for et tettere samarbeid om disse spørsmål.

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
Jeg opplever det slik at både dette møtet i Nordisk Råd og det nordiske statsministermøtet, der hovedtema har vært klima, er et uttrykk for at det nordiske samarbeidet setter klima høyest på dagsordenen. Jeg mener det er bra at vi bruker Norden til å adressere et felles internasjonalt tema, en felles internasjonal utfordring.

Det andre som jeg så vidt var inne på i innlegget mitt, er at den nordiske modellen mente man før at ikke kunne overleve globaliseringen, at land med høye skatter, stor offentlig sektor, gjennomgående ganske jevn inntektsfordeling, sterke fagforeninger, ikke ville mestre konkurransen, de åpne økonomiene, globaliseringen. Så har historien vist at de nordiske land har vært blant dem som har håndtert globaliseringen best, har greid å kombinere velferd, sosiale reformer og stor offentlig sektor med en veldig konkurransedyktig, omstillingsdyktig industri, privat næringsliv. Den kombinasjonen har overrasket mange. Jeg tror at vi kan se noe av det samme når det gjelder klima. De som prøver å si at det er vanskelig å kombinere konkurransedyktige bedrifter med strenge miljøkrav, har tatt feil før, kommer til å ta feil igjen. Jeg tror de nordiske landene kan vise verden at vi kan ha strenge miljøkrav, høye miljøskatter, få ned utslippene og likevel ha konkurransedyktige bedrifter. Sånn sett har den nordiske modellen noe helt spesielt å bidra med, også på miljøområdet.

Jan Lindholm (mittengruppen, mp):
Herr president! Vi har nu hört tio anföranden, varav flera från statsministrar, där det talas om att vi borde satsa mer på förnybar energi och att vi genom ekonomiska styrmedel, nationella åtgärder och internationella avtal kan minska de klimatpåverkande gaserna och utsläppen.

Detta är jättebra, men det är sådant som borde ha påbörjats redan för 20 år sedan. Det tycker i alla fall vi som har jobbat i den utomparlamentariska miljörörelsen. Därför tycker jag att det vore intressant att fokusera på vilka åtgärder som det borde startas med nu inte om 20 år, vilket är risken. Jag tänker på klimatflyktingproblematiken.

Norge är ju känt för att vara ett fredsmäklande land. Jag är orolig för att klimatflyktingströmmarna, om vi inte har en politik som nu tar hand om klimatflyktingfrågan, blir ett hot för freden i världen. Indirekt är ju det också ett stort hot mot klimatet.

Jag skulle kunna fråga hur många tiotals miljoner klimatflyktingar som Norge om 20 år planerar för att ta hand om, men jag väljer att inte ställa den frågan. Vi vet att det redan i dag finns ungefär 20 miljoner flyktingar i världen - flyktingar som anses vara klimatrelaterade. Kanske blir det en nolla till i det talet - alltså ett par hundra miljoner om kanske 20-30 år.

Statsministrarna här har inte vågat lyfta fram klimatflyktingfrågan i den här debatten. Jag skulle ändå vilja fråga om ni när ni träffas diskuterar klimatflyktingfrågan och om ni nordiska ministrar är beredda att agera för att på ett internationellt plan lyfta fram frågan. Det här är, som sagt, något som man måste börja arbeta med nu, inte om 20 år. Det krävs en mycket stor framförhållning. Merparten av dessa flyktingar kommer ju inte att kunna tas om hand i sina egna länder, utan de kommer att vara tvungna att lämna sina länder. Europa, Norden och andra glest befolkade områden kommer säkert att vara mycket attraktiva områden för dessa strömmar. Visst skulle därför frågan kunna ställas om hur många tiotals miljoner klimatflyktingar man planerar för att ta hand om. Finns det alltså något framförhållningsarbete internationellt?

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
President! I det arbeidet som skjer, blant annet i FN og på det møtet som var i FN nå i september, handler det om minst to ting. Det handler om hvordan vi skal unngå klimaendringer, hvordan skal vi utvikle teknologi og virkemidler som gjør at vi reduserer utslippene av klimagasser og slik begrenser temperaturøkningen og dermed også antall mennesker som rammes av klimaendringer. Samtidig skjer det et omfattende arbeid som handler om tilpasning. Altså: Gitt at det i hvert fall blir noen klimaendringer, hvordan skal vi da tilpasse oss det. En av de tingene det berører, er nettopp folkeforflytninger, at mennesker kommer til å flytte på seg når grunnlaget for jordbruk og levesett endres. Det er noe verden har begynt å adressere. Blant annet handler en del av den diskusjonen som foregår i Norge når det gjelder innretning av bistandsbudsjett, nettopp om å hjelpe mennesker som må flytte på grunn av klimaendringer - enten de nå må flytte til et annet sted i sin region, eller må flytte lenger. Så det har i hvert fall kommet opp på den politiske dagsordenen, men det er ikke slik at Norge - og jeg tror heller ikke andre nordiske land - har begynt å planlegge for noe tallfestet antall klimaflyktninger. Det føler jeg ikke er noe vi skal gjøre når vi nå fortsatt skal satse alt vi kan for å hindre klimaendringer og ønsker å begrense antallet så mye som mulig.

Erna Solberg (den konservative gruppen, H):
Selv om det kunne være fristende å ta en reprise på grønne sertifikater, skal jeg ikke gjøre det. Men jeg håper vi alle kan legge oss på hjertet at det faktisk er en mulig nordisk mekanisme å sette i gang. Kanskje vi også kan få det til å bli en mer europeisk mekanisme.

I statsministerens innledning understrekte han at ett viktig tiltak, ja kanskje det viktigste internasjonale tiltaket man kunne gjøre, var å sørge for en bedre internasjonal avtale, hvor Norden kunne ta et initiativ. Det synes jeg er positivt, men jeg har lyst til å understreke at det finnes ett til, som jeg har lyst til å be alle tilstedeværende innledere om å reflektere over som et nordisk initiativ fremover. Det ene tiltaket som internasjonalt kan gjøre noe med klimautslippene drastisk og raskt, er å berge regnskogen. Klarer vi å berge regnskogen på det nivået den er i dag, reduserer vi klimautslippene med 20 prosent. Det er det ene enkelttiltaket som vil gjøre mest. Og det viktigste virkemiddelet i dag for å gjøre noe med det, er faktisk internasjonale penger. Det er å bidra til at de landene som har regnskog, setter opp mekanismer og får kompensasjon til sitt lands befolkning for ikke å ødelegge mer av regnskogen. Internasjonalt jobbes det nå for å få til et initiativ knyttet til det å stoppe forverringen

og opprettholde regnskogen. Det er estimert til å koste cirka 60 milliarder norske kroner. Ti prosent av det er seks milliarder kroner. Jeg synes de nordiske landene burde ta en dugnad, hvor de sammen faktisk kunne stilt opp med en forpliktelse på dette. Hvis vi mener det som er sagt i denne debatten om hvor viktig det er å gjøre noe med klimaet, bør vi også ha noe konkret handling. Dette er et av de områdene hvor det er enklest og raskest, men det kommer til å koste penger å gjøre noe. Min utfordring til statsministeren er å ta lederskapet i dette.

Statsminister **Jens Stoltenberg:**
For det første er jeg helt enig i at det å hindre nedhugging og ødeleggelse av regnskog er et viktig klimatiltak, og det må vi følge opp på i hvert fall tre måter.

Punkt en er at en internasjonal klimaavtale må inkludere skog. Vi må simpelthen unngå å komme i den meningsløse situasjonen at vi regulerer utslipp av CO_2, men ikke opptak av CO_2, og vi må unngå at land kan redusere utslippene, men samtidig hugge ned regnskog og så er egentlig nettoutslippene økt eller i hvert fall ikke gått ned. Derfor må skog med på en bedre måte enn i dag med en framtidig klimaavtale, og det er de nordiske landene samstemte om.

Punkt to er at vi må gi offentlig støtte – statlige midler – til å hindre nedhugging av regnskog. Beløpet har jeg ikke på talerstolen nå, men Norge er i hvert fall beredt på å øke bistanden, og de andre nordiske landene har også sagt at de er villig til å stille opp med bistand i forhold til klimaproblemene.

Punkt tre er at vi må tvinge norske bedrifter og gjerne også nordiske bedrifter til å redde regnskogen. Vi legger nå opp til at oljeindustrien – all norsk olje- og gassvirksomhet – skal bli en del av EUs kvotesystem. Vi sier at de får null-utslippskvoter. For hvert gram CO_2 som slippes ut på norsk sokkel må de enten sørge for ha en teknologi som gjør at de reduserer utslippene i Norge – og det kommer til å være noen millioner tonn igjen selv når de har gjort det – eller de må gjøre opp for seg gjennom tiltak andre steder, for eksempel gjennom tiltak for å redusere avskoging, ødeleggelse av regnskog. Jeg vet at StatoilHydro ser på muligheter i Indonesia, og da får vi mekanismer som gjør at det blir økonomisk lønnsomt for norske bedrifter å redde regnskogen, og da kan vi snakke om store beløp utover det som kommer fra de offentlige budsjettene.

Debatten ble avsluttet.

Rådet besluttet å ta Dokument 8 til etterretning.

6. Generaldebat

Dokumentasjon:
- Statsministrarnas presentation av Nordiska Ministerrådets ordförandeskapsprogram 2008 (Dokument 4)

Statsministrarnas presentation av Nordiska Ministerrådets ordförandeskapsprogram 2008 (Dokument 4)

Statsminister **Fredrik Reinfeldt:**
Herr president, kära nordiska vänner! Vi må utgöra en liten del rent geografiskt och framför allt befolkningsmässigt av vår värld. Men samtidigt är detta en framgångsrik plats i världen och en del av världen där vi har mycket gemensamt i historia och traditioner. Men inte minst gäller det - och det är nog kring detta jag tänkt uppehålla mig - gemensamma framtidsutmaningar som hänger nära samman med en globalt växande konkurrens.

Utgångsläget vi har att tackla när det gäller denna utmaning är gott. Våra länder utgör en av världens mest konkurrenskraftiga regioner. Denna bild bekräftades inte minst då World Economic Forum i sin rapport förra året placerade de nordiska länderna i absolut världstopp vad gäller konkurrenskraft.

Varför? kan man fråga sig. Hur kommer det sig att vi lyckas hävda oss så väl? Förklaringen man pekar på är våra effektiva myndigheter, välskötta ekonomier, vår höga utbildningsnivå och våra länders fokus på teknologi och innovationer.

För Nordens länder har globaliseringen - särskilt den internationella handeln - varit helt avgörande för att skapa det välstånd vi har. På samma sätt bidrar globaliseringen i dag till att lyfta många länder från djupaste fattigdom till ett begynnande välstånd och ljusare framtidsutsikter.

Men att vi i ett historiskt perspektiv kunnat dra stor nytta av globaliseringens möjligheter innebär inte att vi ska ta utvecklingen för given. För att bibehålla och utveckla vårt välstånd och våra välfärdssamhällen krävs en vilja till förändring och förnyelse. Vi måste utöka vårt utbyte med övriga Europa men även med de snabbväxande ekonomierna i mer avlägsna delar av världen. Vi behöver en fungerande arbetsmarknad, som gör att det finns grogrund för företagande och nya arbetstillfällen. Vi behöver göra vårt yttersta för att bryta utanförskap och ge fler människor möjlighet att försörja sig genom eget arbete.

Det nordiska samarbetet har långa och stolta traditioner. Men det nordiska samarbetets strukturer etablerades i en annan tid, i ett annat Europa: Nordiska rådet 1952 och Nordiska ministerrådet 1971. Det var i tider då globaliseringens effekter på våra samhällen inte var lika genomgripande, inte lika tydliga som nu.

För oss som hyllar värdet av ett välfungerande nordiskt samarbete är det inte minst viktigt att vi förvissar oss om att dess former är effektiva, att de är anpassade till dagens problemställningar och dagens politiska och ekonomiska förutsättningar. Vi behöver därför i än högre grad inrikta vårt samarbete på de områden där det gör störst nytta och där det finns ett uttalat intresse för att samarbeta just inom nordisk ram.

Det är med dessa grundförutsättningar som Sverige går in i sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2008.

Vi har valt att rubricera vårt ordförandeskap med ordet "kraftsamling". Med denna rubrik vill vi markera behovet av att finna nordiska samverkanslösningar inom några centrala områden för våra länder och vår region. Vi har indelat programmet i fyra ledord - *konkurrens, klimat, kreativitet och koordinering*.

Först av allt vill vi arbeta för att stärka våra länders konkurrenskraft – detta i ett läge där nya marknader öppnar sig, men där kampen om att attrahera kunder, kapital och spetskompetens hårdnar.

De jämförande studier som gjorts visar som sagt att våra länder ligger bra till i internationella jämförelser. Men de visar också att vi sinsemellan har olika styrkor:

Finland uppvisar gång på gång internationella toppresultat vad gäller utbildning på olika nivåer. Danmark är en ledande IT-nation. Island och Norge har hög välståndsnivå och en sysselsättningsgrad som få länder kan matcha. Sverige kan glädja sig åt att ligga väl till vad gäller teknologi och innovationsklimat. Jag tror att vi i Norden har mycket att vinna på att lära än mer av varandra, på att utbyta kunskap och erfarenheter både inom och utanför Norden.

För att lyckas i den globala konkurrensen måste vi bli bättre på att identifiera och undanröja kvarvarande gränshinder mellan våra länder, öka våra ansträngningar för att profilera Norden som en attraktiv region, minska utanförskapet och bättre samarbeta för att stärka nordisk forskning och innovationskraft.

Klimatet – som diskuterats under en lång stund här på eftermiddagen – är vårt andra K.

Vi har tidigare i dag haft en diskussion. Arbetet för att hejda och minska klimatförändringarnas skadeverkningar är vår kanske största och viktigaste framtidsutmaning. Klimathotet är, som framgått, på riktigt. Människans sätt att leva värmer upp vår jord. Det sker snabbt och riskerar få stora konsekvenser för livet på denna vår jord.

Klimatfrågan är global till sin natur. Men för att nå resultat måste vi arbeta på många olika nivåer: Lokalt, nationellt, europeiskt men också nordiskt. Vi i Norden har i många stycken en samsyn i klimatfrågorna och en värdefull kompetens inom inte minst det miljötekniska området. Det kan vi bättre ta till vara.

Det är också i Nordens arktiska områden som klimatförändringarna är som kanske mest påtagliga. Vi har därför ett ansvar för att vara pådrivande i internationella sammanhang vad gäller klimatarbetet. Jag vill därför se att vi gemensamt verkar för att via nordiska förberedelser och initiativ lägga grund för en stark internationell klimatöverenskommelse 2009.

Kreativitet är vårt tredje K.

Utbytet inom områden som utbildning, forskning och kultur är centrala delar av Nordiska ministerrådets verksamhet. Det nordiska samarbetet är väl rustat för att stödja entreprenörskap och kreativa forskningsmiljöer. Inom flera kulturella fält – till exempel film, design, musik och barnkultur – har våra länder ett världsrykte. Inte minst ser vi främjande av barns och ungdomars kreativitet som en viktig uppgift för skolan. Här finns mycket att vinna på ett utökat erfarenhetsutbyte.

I ett globaliseringsperspektiv är det här områden där Norden har en särskild styrkeposition, vilket vi måste nyttja. Orsaken är naturligtvis lika enkel som självklar. Ett kreativt samhällsklimat lägger grund för mänsklig växt, nytänkande och nya idéer. Det lägger i sin tur grund för uppfinningsrikedom och företagande, två omistliga delar i en framgångsrik globaliseringspolitik.

Så till koordineringen – vårt fjärde K.

Ett välfungerande nordiskt samarbete förutsätter en nära koppling till det europeiska samarbetet – detta inte minst med tanke på behovet av en ny EU-strategi för Östersjö-området. För svensk del blir detta naturligtvis extra tydligt när vi nu förbereder vårt ordförandeskap i EU hösten 2009.

Det nordiska samarbetet har en stor potential när det kommer till att vara ett komplement till och ibland en förbindelselänk mellan det regionala, det nationella och det europeiska perspektivet. Men det nordiska samarbetets roll måste bli tydligare och dess specifika roll i förhållande till dessa tre geografiska och politiska nivåer bättre definieras.

Nordiska ministerrådet bör även utveckla samarbetet med och tydliggöra ansvarsfördelningen gentemot andra regionala aktörer, såsom Barentsrådet, Östersjöstaternas råd, CBSS, och Arktiska rådet.

Under 2008 kommer nya riktlinjer att beslutas för Nordiska ministerrådets samarbete med nordvästra Ryssland och de baltiska länderna. Riktlinjerna tas fram i en nära dialog med berörda länder. Ett nytt samarbetsprogram för insatserna i Arktis 2009-2012 kommer också att antas under det svenska ordförandeskapet.

En annan viktig del i vårt gemensamma koordineringsarbete handlar om det nordiska samarbetet på myndighetsnivå. Att vi utvecklar detta är viktigt, inte minst för att medborgarna i våra länder bättre ska kunna ta del av de rättigheter och skyldigheter som finns vid arbete eller längre vistelse i ett annat nordiskt grannland.

Jag vill avslutningsvis rikta ett speciellt tack till det finländska ordförandeskapet för det sätt på vilket ni leder det nordiska arbetet under innevarande år. Flera av de frågor vi kommer att uppmärksamma under nästa år präglar också det finländska ordförandeskapet.

En sådan fråga är naturligtvis globaliseringssamarbetet och den process som följt på de nordiska statsministrarnas möte och uttalande i Punkaharju i juni i år.

Särskilt glad är jag över att här och nu kunna bjuda in mina nordiska kolleger till ett första nordiskt globaliseringstoppmöte den 8-9 april nästa år vid Riksgränsen i svenska Lappland. Jag ser fram emot att vi där och då ska föra en dynamisk diskussion med ledande företrädare för politik och för näringsliv och andra delar av samhällslivet - detta i frågor som rör de styrkor vi har och som gjort att Norden har kunnat dra stor nytta av globaliseringens möjligheter, inte minst när det gäller vad som krävs för att vi ska kunna utveckla och anpassa oss till de utmaningar som vi står inför.

Jag ser fram emot att under 2008, tillsammans med våra nordiska kolleger och vänner, ta nya steg för att utveckla det nordiska samarbetet. Steg som då handlar om konkurrens, klimat, kreativitet och koordinering, steg som handlar om att fortsätta utveckla ett samarbete som har tjänat oss väl och som har en viktig roll att fylla också för vår gemensamma framtid.

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori:**
President, kära nordiska vänner! Vi i Finland uppskattar högt Sveriges betoning på konkurrenskraft, klimat, kreativitet och koordinering för att möta globaliseringens utmaningar. Det nya svenska ordförandeskapsprogrammet inrymmer flera viktiga element. Programmet är klart och tydligt och det får vårt fulla stöd. Den svenska statsministerns utmärkta fyra K skulle dock kunna utökas med ett femte K, nämligen kontinuiteten under Finlands ordförandeskap. De viktigaste resultaten under Finlands ordförandeskap har nåtts i globaliseringsarbete, gränshinderarbete angående de självstyrande områdenas ställning i det nordiska samarbetet, Nordens marknadsföring samt medborgarinformation. Det är ytterst bra att notera att de flesta av dessa frågor är starkt framme även i det svenska ordförandeprogrammet. Ifall man önskar söka efter flera nya K-ord skulle jag ännu gärna föreslå kunskap, som är en grundläggande förutsättning för Nordens utvecklings- och adapteringsförmåga och näringslivets internationella konkurrenskraft.

Herr president! Finland hade EU:s ordförandeskap under andra hälften av 2006. Ordförandeskapet påverkade till stor grad även vårt nordiska ordförandeskap i år. Under 2008 och Sveriges ordförandeskap kommer vi i Nordiska ministerrådet att fatta beslut om många vik-

tiga saker, till exempel om nya samarbetsriktlinjer för Ryssland och de baltiska länderna. Detta arbete återspeglas säkert även i Sveriges EU-ordförandeskap på hösten 2009, men i en annan ordning än den som gällde oss.

För övrigt vill jag uttrycka vår glädje över att Sverige i sitt ordförandeprogram prioriterar avvecklingen av gränshinder i Norden. I detta sammanhang vill jag konstatera att de nordiska statsministrarna i dag har gett ambassadör Ole Norrback som blivande ordförande i gränshinderforumet samt ministerrådets generalsekreterare Halldór Ásgrímsson, ett mandat för att rapportera regelbundet till samarbetsministrarna och årligen till statsministrarna om gränshinderarbetets fortskridande.

Till sist ett sjunde K, Kiitoksia.

Sesjonen ble avsluttet kl. 18.35.

Sesjonen ble utsatt til neste dag kl. 09.00.

Onsdag 31. oktober 2007
kl. 09.00–17.00

Presidenter: Claes Andersson (6), Ole Stavad (7), Berit Brørby (8), Inge Lønning (9) og Ole Stavad (10)

Dokumentasjon:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7)

6. Generaldebatt (fortsättes)

Claes Andersson overtok ledelsen av forhandlingene.

Endringer i deltagerlisten:
Ann-Kristine Johansson erstattes av **Kerstin Haglö** for resten av sesjonen.
Kari-Lise Holmberg deltok ikke på sesjonen den 31. oktober.

Rådet besluttet å fastsette deltagerlisten/närvarolistan i overensstemmelse med dette.

Samarbetsministrarnas redogörelse, Dokument 7

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori:**
Herr president, nordiska vänner! Finlands ordförandeskap under 2007 prioriterade särskilt ett förstärkt Norden och dess möjligheter att svara på globaliseringens utmaningar. Samtidigt lyftes fram Nordliga dimensionen och Östersjöns tillstånd bland prioriteringarna. Därför har också de viktigaste resultaten under Finlands ordförandeskap nåtts i globaliseringsarbetet, gränshindersarbetet, de självstyrande områdenas ställning i det nordiska arbetet, marknadsföring samt medborgarinformation. Den högsta prioriteten gavs åt genomförande av de initiativ som togs upp vid statsministrarnas uttalande från Punkaharju i juli om globaliseringens utfordringar och möjligheter. Fokus ligger på klimat, miljö, energi, forskning, utbildning och innovation samt profilering av Norden.

Samarbetsministrarna har också beslutat att sätta upp ett gränshindersforum för prioritering och förankring av arbetet samt för snabbare resultat. Samarbetsministrarna godkände i september det så kallade Ålandsdokumentet om bekämpande för de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet inom ramen för Helsingforsavtalet. En ny struktur trädde i kraft på det kulturella området 2007. Det nordiska kultursamarbetet bygger nu på tidsbegränsade och temabyggda tvärsektoriella områden över konst- och faktagränserna.

De nordiska social- och hälsoministrarna har beslutat att etablera en ny nordisk institution bestående av fyra tidigare självständiga institutioner. Ett Nordens genresurscenter upprättas den 1 januari 2008 för att stärka och effektivisera samarbetet på området.

I nordvästra Ryssland har de nordiska samarbetsministrarna haft särskilt fokus på nätverksuppbyggning inom utbildning och forskning, social- och hälsoarbete, miljö, gränsregionalt samarbete och demokratiutveckling. I samarbete med de baltiska länderna strävas mot finansiering på lika fot. Det nordiska ramprogrammet Nordplus utsträcks till Baltikum och så vidare.

I samarbete med EU-kommissionen fortsätter ministerrådet att stödja utbildning av unga vitryska studerande på European Humanities University i Vilnius och ett stipendieprogram för vitryska studerande i Ukraina. Ministerrådet arbetar genom två projekt med Östersjörådet och EU-kommissionen för att förstärka det gränsregionala samarbetet i Östersjöregionen. Arbetet för att utvidga samarbetet med de övriga regionala råden intensifieras.

Finland har också under sitt ordförandeskap i Barentsområdet lyft fram samarbetsprojekt för stöd till samebefolkningen i Ryssland samt för undersökning av konsekvenserna för klimatförändringarna i ekosystemen i Barents-området.

Nefcos verksamhet har fått en ny och förstärkt strategi. Nefco har satt i gång ett samarbete med Kina och deltar aktivt i arbetet för förbättring av Östersjöns miljötillstånd.

Ministerrådet arbetar också för att stödja utvecklingen mot ett gränslöst nordiskt innovationsområde. En rad projekt för innovation har genomförts bland annat om kreativa industrier, makro- och nanoteknologier och Venture Risk Capital. Nordisk energiforskning har förstärkts med en kraftfull ökning av budgeten. Inom nordisk toppforskning har NordForsk etablerat 19 knutpunkter för nätverksinformation som Nordic Centers of Excellence på olika teman.

För uppföljning av OECD:s bekämpande av internationell skatteflykt har de nordiska länderna inlett gemensamma förhandlingar med så kallade skatteparadisen. De nordiska finansministrarna förväntas underteckna ett avtal om informationsutbyte och skatteavtal med Isle of Man i oktober. Motsvarande avtal med andra länder är under förhandlingar.

Effektivisering av de nordiska ländernas insatser i internationella finansiella institutioner har igångsatts. Förslag till en ny strategi för effektivare multilaterala insatser i Östersjöregionen och i närområdena förväntas bli godkänt i juli 2008 för stöd för samarbete inom den ordliga dimensionen.

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
President! La meg begynne med å takke Finland for et godt gjennomført formannskap. Det er, som også den svenske samarbeidsministeren var inne på, samarbeidet om globalisering og grensehindringer som vi kommer til å huske best fra arbeidet i 2007. Det er, som vi også hørte i debatten i går, uten tvil spørsmål som vi skal jobbe mye med i årene framover. Det er bra.

Så vil jeg ønske det svenske formannskapet hjertelig velkommen. Det var et spennende og interessant program vi hørte om i går som statsministeren la fram, og vi gleder oss til å jobbe med det svenske formannskapet og programmet for neste år.

La meg også benytte anledningen til å takke Nordisk Råd for et godt samarbeid i året som har gått. Vi har en viktig felles oppgave i å sørge for at vi forankrer det nordiske arbeidet blant innbyggerne våre, og da kan vi ikke jobbe hver for oss. Da er vi nettopp avhengig av hverandre, så takk til Nordisk Råd for godt samarbeid.

Så har vi mange store utfordringer foran oss. Jeg vil benytte denne anledningen til å markere to saker som jeg mener er avgjørende viktig å følge opp i et langsiktig perspektiv. Det gjelder Nordvest-Russland og nordområdene, og det gjelder den nordiske velferdsmodellen. Nordvest-Russland og nordområdene var kanskje den viktigste saken under det norske formannskapet i 2006, og det er positivt at dette sakskomplekset nå er solid forankret i Nordisk Ministerråd. Vi har etablert et russlandsprogram med ulike elementer som samlet utgjør et konkret og målrettet felles nordisk samarbeid med Nordvest-Russland. Dialogen med myndighetene og de andre samarbeidspartnerne i Russland er god, noe som gjør det mulig å få til den nødvendige forankringen, og ikke minst at partnerne selv medvirker i det arbeidet og de aktivitetene som skal utføres.

Ministerrådet har blant annet etablert et eget utvekslingsprogram for å bygge kompetanse og langsiktig nettverk mellom Norden og Nordvest-Russland. Hovedsatsingsområdene er offentlig forvaltning, utdanning og forskning, økonomi og det sivile samfunnet. Vi har utviklet et samarbeid med Barentsrådet om urfolk, miljø og næringsvirksomhet. Det er positivt at ministerrådet på denne måten kan dra veksler på det som er av eksisterende kunnskap og erfaring i Barents-regionen når vi nå skal engasjere oss også der – det var det også flere som var inne på i debatten i går – for nettopp på denne måten skaper vi viktige synergier mellom ministerrådet og Barentsrådet, og det er igjen viktig for den forankringen blant innbyggerne våre for de aktivitetene vi drar opp.

Så har ministerrådet nylig startet et NGO-program for å støtte et grenseoverskridende trepartssamarbeid mellom frivillige organisasjoner i Norden, Baltikum, Polen, Russland og Hviterussland. Det er bra. I tillegg er ministerrådet en aktiv samarbeidspartner i den nordlige dimensjon, der vi kommer med konkrete substansielle aktiviteter og innspill. Det gjelder for eksempel helse- og miljøpartnerskap.

I nordområdene totalt sett kommer innsatsen innenfor globaliseringsarbeidet til å gi et markant løft gjennom prioriteringer av klima, energi og miljø. Kanskje der mer enn noe annet sted ser vi nettopp de raske endringene som følge av klimaendringer. Det gjelder ikke minst i Arktis, der ministerrådet også har hatt et stadig økende samarbeidsprogram og et godt samarbeid med Arktisk Råd i ganske mange år.

Så til særstillingen til den nordiske velferdsmodellen som min statsminister var opptatt av i går. Det er viktig å bruke den som et langsiktig utgangspunkt og bærekraftig standpunkt for videreutvikling av den innsatsen som vi nå skal gå i gang med, både i lys av globaliseringsarbeidet, men òg i lys av det generelle arbeidet til Nordisk Råd.

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson:**
Herr president! God morgon nordiska vänner! Det nordiska samarbetet är väl etablerat och berett, till exempel har vi ända sedan 1800-talet haft ett nära samarbete kring lagstiftningsfrågorna när det gäller avtalsrätt, familjerätt med mera. Vi kan också på goda grunder hävda att vi som små länder i Europas utkant står oss väl i en europeisk och global jämförelse. Det kan gälla allt från miljöarbete, toppforskning, skolutbildning och jämställdhet till fri-idrott, film och musik.

Norden har många konkurrensfördelar, och vi har blivit bra på att utnyttja dem. I ett sådant läge kan vi bli självgoda och tro att det gynnsamma läge vi i dag befinner oss i är beständigt och självklart. Så är det förstås inte. Framtiden kräver att vi i Norden höjer ribban ännu ett snäpp. Vi har kommit långt vad gäller att klara gränshinder, men vi måste nå många fler konkreta resultat för att vår region ska utvecklas. Vi har framstående forskarmiljöer, men ska vi närma oss de främsta i världen krävs det samverkan och utbyte. Vi har en spetskompetens inom miljöteknologi, men för att locka till oss det kapital som krävs och få genomslag på viktiga marknader krävs det att vi kan profilera oss gemensamt. I de klimatförhandlingar som stundar krävs att Norden kan driva en gemensam linje för att kunna påverka omvärlden i positiv riktning.

Herr president! Statsminister Fredrik Reinfeldt presenterade i går programmet för det svenska ordförandeskapet i nordiska ministerrådet 2008. Vi är glada att kunna gå in i det svenska ordförandeskapet nästa år med vetskapen om att vår företrädare gjorde ett mycket gott arbete. Sverige för nästa år stafettpinnen vidare i det globaliseringsarbete som påbörjades under det finska ordförandeskapet. Samarbetet kring globaliseringsfrågan är en viktig och självklar uppgift med möjlighet att fungera som en vitaliserande kraft i samarbetet i stort. För svensk del är det också av största vikt att nordiska ministerrådet fortsätter att utvecklas i takt med tiden och omgivningens krav för att bli mer kostnadseffektivt och mindre byråkratiskt. Jag tror att det här finns en stor nordisk samsyn.

Som framgår av det program som Sverige har presenterat för nästa år har vi satt frågorna om konkurrenskraft högt på dagordningen. Konkurrenskraft är en fråga inte bara för att företag ska kunna utvecklas i en global konkurrens utan också för hur vi ska kunna inkludera en samhällsmodell som minskar utanförskapet och hur vi kan göra detta på ett hållbart sätt. Det leder automatiskt in på andra huvudprioriteringar för vårt ordförandeskap, som klimat.

Norden kan, bör och ska vara föregångare i klimatarbetet. Vi har de bästa förutsättningar, och inom ramen för det nordiska samarbetet har vi också ett flertal samarbetsorgan som gör goda insatser för miljö- och klimatarbetet. Förberedelserna inför klimatmötet i Köpenhamn 2009, då Sverige samtidigt är ordförande i EU, är en given arbetsuppgift. Utbildning, forskning och kultur leder vårt samhälle framåt. Dessa frågor är helt centrala delar i nordiska ministerrådets och, jag vet, Nordiska rådets verksamhet och profilering utåt.

Under rubriken Kreativitet vill vi under vårt ordförandeskap markera vikten av erfarenhetsutbyte och gemensamma satsningar inom dessa fält. Att vi betonar kreativitet är också ett sätt att markera ett generellt behov av nytänkande inom ramen för det nordiska samarbetet.

Slutligen vill jag betona vikten av att nordiska ministerrådet blir en positiv kraft i strävan mot ett utvecklat europeiskt samarbete. Vi har som en betydande regional aktör ett särskilt ansvar när det gäller våra närområden runt Östersjön, Nordatlanten och Arktis. Under nästa år kommer nya riktlinjer att dras upp för detta arbete, och det är förstås en mycket viktig uppgift.

Jag gläder mig åt att överta rollen som ordförande för de nordiska samarbetsministrarna och tillsammans med mina kolleger, och självklart också Nordiska rådet, hantera många intressanta frågor som ligger framför oss. I det här sammanhanget vill jag tacka det finska ordförandeskapet och min kollega Janne Vapaavuori och hans medarbetare för ett väl genomfört ordförandeskap 2007, ett ordförandeskap som har satt ribban högt för nästa år. Jag har med intresse följt hur Finland har fört upp viktiga frågor på dagordningen samtidigt som man har gjort stora ansträngningar för att informera om och sprida intresse för Norden och det nordiska samarbetet på hemmaplan. Vi i Norden har mycket att vara stolta över och mycket som vi måste vidareutveckla. Vårt nära nordiska samarbete ger oss en stark plattform för att möta framtidens utmaningar tillsammans.

Rolf Reikvam, den venstresosialistiske grønne gruppens talsperson, Dokument 7:
Takk, president! Den største trusselen mot menneskeheten er klimautfordringene. FNs klimapanels dokumentasjon om at de menneskeskapte klimaendringene truer oss alle, er entydige. Vi kan ikke fortsette nåværende politikk med bruk av fossile brensler og store utslipp av karbon. Debatten i går viste at det er en felles erkjennelse av at utviklingen må snus. Det er nokså stor grad av enighet om målene for klimapolitikken. Når vi kommer til handlingene og handlingsplanene, blir det mer diffust, uklart og også mer uforpliktende.

Det er grunn til å være urolig over og uenig med den finske regjeringens satsing på kjernekraft. Selv med ny teknologi er det stor usikkerhet knyttet til kjernekraftverkene. Dessuten er deponeringen av brenslet et uløselig problem. Både transporten og selve deponeringen er forbundet med så store farer at kjernekraft ikke er noen løsning, men et nytt miljøproblem. Vi vil ikke at avfall skal transporteres gjennom Sverige til Sellafield. Vi vil ikke ha utslipp til Nordsjøen fra Sellafield.

Det nordiske samarbeidet er inne i en god utvikling. Det er større oppmerksomhet og engasjement rundt regionalt samarbeid. Utvidelsen av EU krever at land som har nærhet, både geografisk og politisk, søker sammen for å finne felles svar på globale utfordringer. Norden har alle forutsetninger for å bli en foregangsregion. Vi har en historie som gjør det lettere å finne felles svar. De nordiske samfunnene har så mye felles historisk og politisk at det gir oss store fortrinn når vi skal utmeisle politiske løsninger.

Vi skal ikke være tilfreds med Svanen som miljømerke, slik vi har det nå. Vår gruppe har foreslått at det skal tas et nordisk initiativ for å utvikle et nytt merke, et merke for global ansvarlighet. Dette nye merket skal si til forbrukerne at produktet er produsert på en menneskeverdig måte, at arbeidsmiljøet for arbeiderne holder ILO-standard, og at barnearbeid ikke er benyttet. Et flertall her i salen vil stemme dette ned. Jeg kan love at dette er en sak vi ikke vil la ligge i ro, men følge opp på ulike måter.

Globaliseringsarbeidet i regi av Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd var et resultat av utredningen "Norden som global vinnerregion". Bak samarbeidet ligger det en erkjennelse av at vi har komparative fortrinn, som best kan utnyttes gjennom regionalt nordisk samarbeid. Vi har vist i Norden at forholdsvis kostnadskrevende velferdssamfunn kan omgjøres til komparative fortrinn. Godt fungerende demokrati, en felles offentlig skole, høyt utdannet befolkning og økonomiske og sosiale offentlige nettverk gir folk en trygghet som er grunnlaget for høy verdiskaping. Det er disse fortrinnene vi i fellesskap må utvikle videre. Det er ikke gitt at vel-

ferdssamfunnene er sikret. Vi som forsvarer velferdssamfunnet, må også hele tiden være opptatt av fornying og utvikling. Gjennom ny forskningsbasert kunnskap skal vi både forstå våre fortrinn på en bedre måte og legge det faglige grunnlaget for nye politiske mål.

Kent Olsson, den konservative gruppens talsperson, Dokument 7:
President! Det känns stimulerande att gå upp här efter att ha sett det svenska ordförandeprogrammet som presenterades i går, med de fyra K:na kreativitet, konkurrenskraft, klimat och koordinering. Men jag skulle också vilja lägga till ett femte K för koncentration och kraftsamling.

Det som jag hoppas nu kommer att ske under det svenska ordförandeskapet är att man börjar ta i ett antal projekt. Vi har mellan 800 och 1 200 olika projekt som pågår, och jag har en känsla av att det ibland är alltför många projekt som vi jobbar med inom Norden. Jag tror att man måste minska antalet projekt och syssla mer med dem som vi känner har en direkt anknytning till nordisk verksamhet och ger nordisk nytta. En sådan koncentration tror jag är alldeles nödvändig både för att Nordiska rådet ska öka i styrka och för att människor ska känna sig mer hemma.

Det har talats mycket kring klimat och globalisering under de här dagarna, och det är väl ingen tvekan om att detta är oerhört viktigt med det internationella samarbete som man talar om, den forskningsutveckling som det kan ge, liksom energisamarbetet och konferenser om klimatfrågor. Men jag tänkte ta upp en fråga som inte har nämnts så mycket i detta sammanhang. Jag hade för någon vecka sedan tillfälle att lyssna till en engelsk forskare som talade om havsmiljön och konstaterade att om det sker en klimathöjning på 2–3 grader så kommer detta kanske att innebära att de fiskar som vi har nu i de nordiska vattnen inte överlever! Det kommer att närma sig tropiska fiskar som kommer upp här, och detta innebär att vi får en helt ny fauna. Det kan också vara något som vi bör tänka på kring havsmiljön. Allt vad vi kan göra för att dämpa den temperaturstegring som är på gång tror jag är väldigt viktigt.

Östersjön är ju ett område som vi känner mycket för. Jag tror att det är viktigt att utveckla samarbetet med IMO så att vi får det här med PSA, Particularly Sensitive Area, att verkligen fungera så att vi kan undvika olyckor i Östersjön i framtiden. Östersjön är känslig, som vi vet. Dessutom vet vi ju att den största delen av den ryska oljeexporten går den vägen, så man fasar inför vad som skulle kunna hända!

Såsom medlem i Östersjösamarbetet kan vi konstatera att vad vi hoppas ska ske är att Östersjön ska kunna bli en europeisk förebild med särskilt fokus på energifrågor, att vi ska kunna få en gemensam sjöfartspolicy och att man verkligen vidtar konkreta åtgärder för att stärka samarbetet vad gäller energifrågor. Jag räknar med att det kommer att läggas stor kraft vid det arbetet, men att man också vidtar konkreta åtgärder för att förbättra kustbevakningen och koordinera samarbetet länderna emellan, att man verkar för fartygssäkerhet under hårda och kalla förhållanden och att man använder sig av liknande föreskrifter som inom flygtrafiken för att övervaka och hantera sjötrafiken i hela Östersjön. Det är några av de åtgärder som jag tror är väsentliga för att få en bättre och säkrare miljö kring Östersjön.

Låt mig slutligen ta upp en fråga som kommer att diskuteras i morgon: gränshinder. Jag noterar att det i det svenska ordförandeskapet finns en klar och tydlig prioritering att komma till rätta med gränshindren. Det är bra med en speciell koordinator och vi får tillbaka ambassadör Norrback, som gjort ett bra jobb tidigare. Men det är också väldigt viktigt, tycker jag, att någonting sker, att några gränshinder blir lösta. Vi vet ju att alla gränshinder faktiskt inte går att lösa, men då är det viktigt att man talar om att man av olika politiska skäl inte kan lösa dessa gränshinder. Då kan den frågan avföras från dagordningen.

Allt går alltså inte att lösa, men jag har en from förhoppning att när vi träffas nästa gång i Helsingfors kan vi beta av ett antal gränshinder som då är avklarade. Det tror jag är viktigt för det nordiska samarbetet.

Låt mig till sist få önska lycka till med det svenska ordförandeskapet och hoppas att när vi träffas i Helsingfors så är ett antal gränshindersproblem lösta!

Dagfinn Sundsbø, midtengruppens talsperson, Dokument 7:
Det nordiske samarbeidet har sterk støtte blant innbyggerne i våre land. Det er en støtte som er på lån, og som avhenger av Nordisk Råds evne til å være på lag med folket i våre land og selvstyrte områder gjennom de saker vi fokuserer på. I Midtengruppen er vi sikre på at folk i Norden stiller seg fullt ut bak det fokus vi gir klima og miljøspørsmål på denne sesjonen. Ikke bare var dette tema i gårsdagens nordiske toppmøte, det går også igjen i mange av de medlemsforslag vi har til behandling i løpet av denne sesjonen.

I Midtengruppens politiske plattform, som vi for øvrig vedtok for ett år siden, understreker vi betydningen av et sterkere samarbeid på miljøområdet og peker blant annet på behovet for å styrke den felles forskningsinnsatsen når det gjelder klimautfordringene og andre miljøtrusler i det arktiske området. Jeg registrerer med tilfredshet at det svenske formannskapet understreker dette gjennom nordisk samarbeid i polarforskning. Jeg vil også understreke min støtte til de tiltak som ligger i formannskapets program, om å støtte utviklingslandene i deres energipolitiske utfordringer.

Det unike ved det nordiske samarbeidet er det høye fokus man har på forhold som angår folk i deres daglige liv. Arbeidet med å avskaffe grensehindringer er et godt eksempel på det. Kanskje kan det uttrykkes tvil om resultatene så langt står i forhold til de ambisjoner Nordisk Råd og ministerrådet satte seg etter det dynamiske forarbeidet som tidligere statsminister Poul Schlüter gjorde. Men vi er kommet et godt skritt videre, må jeg konstatere med tilfredshet i dag. Under det norske formannskapet ble det etablert en ordning med pådrivere på næringsområdet og helse- og sosialområdet. Under det finske formannskapet er det arbeidet videre gjennom utnevning av en "særskilt bemyndiget person, som foreslås å få sitt mandat direkte fra statsministrene, med oppgave å på et fokusert sett fremme arbeidet med å fjerne nordiske grensehindre". Jeg forstår at vedkommende er oppnevnt, og det er vel ikke så langt fra den ombudsmannsordning vi har snakket en god del om de siste par årene. Jeg er tilfreds. For å understreke betydningen av dette vil jeg vise til at også Ungdommens nordiske råd under sitt møte har engasjert seg sterkt på dette området og understreker behovet for å løse opp en del av de forhold som faktisk gjør det vanskeligere å studere i de nordiske nabolandene enn det vi kanskje mener vi har lagt til rette for.

Kultur- og utdanningssamarbeidet er fortsatt ryggraden i det nordiske samarbeidet. Det er også på disse områdene vi gjennom Nordisk Råd har lagt til rette for bredde i deltakelsen: de nordiske prisene, Norplus-programmene, forskningssamarbeidet, Nordisk Kulturfond, de nordiske husene, støtte til samarbeid innenfor frivillig sektor, kunst- og kulturprogrammene og ikke minst arbeidet for å styrke de fellesnordiske språk gjennom den nordiske språkdeklarasjonen – ja vel, lang liste, men alt sammen konkret rettet inn mot å gjøre det lettere for de nordiske folk å samhandle med hverandre. Alt dette er uttrykk for at vi gjennom vårt nordiske samarbeid har nådd langt utover kontakt og tiltak på myndighetsnivå. Når nye tiltak nå kommer til, er det en krevende utfordring å forvalte etablert kompetanse og etablerte innsatsområder på en slik måte at vi ikke svekker den alminnelige tillit til vårt arbeid.

"Norden som global vinnerregion" er en utmerket nysatsing som har sterk støtte fra Midtengruppen. Det er funnet løsninger for finansiering det nærmeste året som sikrer en offensiv videreføring av arbeidet. Når vi for senere år har sagt at finansieringen skal skje innenfor de ordinære rammene for ministerrådets budsjett, vil jeg understreke betydningen av at det gjøres på en slik måte at vi opprettholder engasjementet og innsatsen innenfor de områder som er samlet under kapitlet "Kreativitet" i formannskapsprogrammet vi ble presentert for i går. For øvrig må jeg få avslutte med å si at jeg synes betegnelsen kreativitet er en god ambisjon å sette for kultur-, utdannings- og forskningssamarbeidet.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
Jeg har lyst til å utfordre Midtengruppen og Dagfinn Sundsbø spesielt i forhold til vårt forslag om et nytt miljømerke, et nytt Svanen-merke. Vi ønsker å utvide det til å omfatte arbeids-

miljøforhold, at produktet er frambrakt på en miljømessig forsvarlig måte og så videre. Nå blir dette nedstemt i dag, og Midtengruppen er med på å stemme det ned. Det er vi forberedt på. Vi regner ikke med at de skal endre standpunkt i løpet av dagen. Mitt spørsmål til Midtengruppen er: Kan en tenke seg å gå videre med idéen senere, i en annen form kanskje eller på en annen måte, med sikte på å få utviklet et nytt nordisk miljømerke som er breiere enn dagens Svanen?

Dagfinn Sundsbø (midtengruppen, Sp):
Jeg vil mene at de fra Midtengruppen er innstilt på å gå videre på alle gode forslag som det arbeides med, og så vil jeg nok mene at de av våre representanter som sitter i Miljø- og naturressursutvalget, skal få lov til å være de som først tar stilling til det konkrete forslaget om hvordan man i tilfelle skal gå videre med det.

Sinikka Bohlin, den sosialdemokratiske gruppens talsperson, Dokument 7:
Gränslöst Norden har länge varit vår slogan. Väldigt mycket av vår energi har gått till att försöka röja de gränshinder som har gjort det svårare för våra medborgare att byta land fram och tillbaka. Vad vi diskuterar nu i Norden är att vi ska öppna dörren utåt och försöka ta vara på den samlade kunskap som finns i Norden för att vara en av de viktigaste aktörerna globalt, i den globaliserade världen. Utmaningar är det inte brist på. Som alla vet är klimatfrågan den största utmaning som vi har, både nära, hemma, och globalt.

Vi har inte varit låsta tidigare. Vi har inte låst våra dörrar, utan vi har haft ett väldigt gott samarbete med de baltiska länderna, med nordvästra Ryssland, med EU – det får vi inte glömma bort – men också i den nordliga dimensionen, de länder av oss som är med i EU och de som är utanför.

Vi kan naturligvis inte göra allt tillsammans, utan vi har vår hemläxa, som varje land måste gå hem och göra. Men det finns några saker som det är viktigt att vi tar med oss hem från Oslo. Om vi inte får våra medborgare med oss i den här diskussionen kan vi som politiker inte göra någonting. Jag tycker att vi har tappat lite de senaste åren, det som har varit en av Riokonferensens största utmaningar, att få alla med, från den enskilda människan till föreningar, företag och politik. Vi måste se att våra medborgare förstår problemen, och där tror jag att vi har kommit ganska långt. Men det är också ett ansvar, att förstå att var och en själv har ett ansvar, och att se de möjligheter som jag som enskild medborgare har i mitt hem. Där har vi politiker en viktig fråga att ta med oss.

Det är väldigt stor mobilitet, rörlighet, i Norden. Det har aldrig varit så mycket folk som flyttar mellan länder. Det är svenskar som åker till Norge och jobbar. Jag hörde i går att svenska kvinnor tycker om danska män – jag har inte märkt det, Ole, men vi får väl se. Det här innebär också utmaningar. Det blir mer transporter både av personer och av tjänsteföretag och tjänster, vilket gör att vi hela tiden måste utveckla nya metoder, till exempel inom bränsleområdet. Vi kommer att vara rörligare – jag tror inte att vi kan bo i våra mobiltelefoner och datorer, utan vi rör på oss. Det innebär att vi ska utvecklas.

Det som kanske är allra viktigast är den stora debatt om energi som vi har. Vi är väldigt olika i de nordiska länderna, och vi har valt olika vägar. Vi ska acceptera olikheterna och försöka se det här som en helhet, en region: Det ena landet går en väg, och det andra landet går åt andra hållet, men vi nyttjar den samtida energi som vi har i hela Norden.

Det som kanske oroar mig mest är den infrastruktur och den sårbarhet som vi har byggt in i hela samhället. Samtidigt som vi lever i ett samhälle där vi vet att det kommer att bli förändringar – vi kan inte stoppa det – måste vi hitta nya vägar för att klara av de nya utmaningarna. Vi kanske speciellt ska titta på de arktiska områdena, som redan i dag lever i en förändrad värld, som vi inte ser. Men vi kan se det i Sverige, där vi har gjort en sårbarhetsutredning som visar att 300 000 byggnader ligger i riskzonen om förändringen fortsätter i samma takt.

Visst har vi utmaningar. Jag hoppas ändå att det gränslösa Norden är ett annat gränslöst Norden än det vi har talat om tidigare.

Christina Gestrin (midtengruppen, sv):
Värderade president, kära vänner! Ett av de viktigaste områdena för vår gemensamma nordiska verksamhet bör idag vara Östersjön. Arbetet för att utveckla Östersjöregionen i en hållbar riktning och framförallt kampen för att rädda vårt hav har också varit högt prioriterade både på presidiets och miljö- och naturresursutskottets agenda. Här på sessionen syns Östersjön dessvärre inte på vår dagordning, men jag vill i likhet med Kent Olsson lyfta fram Östersjöfrågorna också i vår debatt här. Presidiet godkände på sitt septembermöte ett omfattande utskottsförslag rörande Östersjösamarbetet. Förslaget syftade dels till godkännande av Helcoms aktionsplan för Östersjön och dels till implementering av den parlamentariska Östersjökonferensens, BSPC:s rekommendation till åtgärder för att motarbeta övergödningen av Östersjön. Förslaget gick också in för en integrerad förvaltning av Östersjön med beaktande av både Helcoms plan och samtidigt också EU:s maritima strategi. Det var bra att presidiet i snabb ordning godkände förslaget som en framställning från rådet även om jag gärna hade sett att saken kommit upp på sessionen i Oslo och debatten här och kunnat godkännas som en rekommendation från hela rådets sida.

Den 16 parlamentariska Östersjökonferensen för två månader sedan godkände förutom förslagen till åtgärder mot eutrofieringen också en resolution med en lång rad konkreta åtgärdsförslag riktade till både Östersjörådet, CBSS, EU-komissionen och Östersjöstaternas regeringar. De ur miljösynpunkt mest centrala förslagen också i BSPC:s resolution berörde dels Helcoms BSAP och dels BSPC:s egen arbetsgrupps eutrofieringsrekommendationer.

Det är viktigt att vi både inom Nordiska rådet och framförallt inom våra nationella parlament bekantgör BSPC:s ställningstaganden och tar dem till behandling där. Det är viktigt att vi både genom Nordiska rådet och ministerrådet och också direkt till våra regeringar ställer krav på efterföljande implementering av förslagen och rekommendationerna i den parlamentariska Östersjökonferensens resolution. Och det är av största betydelse att vi följer upp frågan och kräver rapportering över vilka åtgärder som har vidtagits.

När det gäller eutrofieringen har den stående kommittén inom BSPC utsett mig till rapportör på hur Östersjökonferensens förslag och rekommendationer till denna del har följts i medlemsländerna. Jag ser fram emot arbetet och hoppas på ett gott samarbete med alla Östersjöländer och skall avlägga rapport till nästa parlamentariska Östersjökonferens som samlas i Visby nästa sommar.

Elina Linna (den venstresosialistiske grønne gruppen, v):
Herr president! Könsrelaterat våld i nära relationer är ett stort samhällsproblem i samtliga nordiska länder och berör många människors liv och vardag.

Medborgar och konsumentutskottet har föreslagit att Nordiska rådet utarbetar ett gemensamt nordiskt program som ska fokusera på konkreta åtgärder i kampen mot mäns våld mot kvinnor och barn. Förslaget A 1415/medborger har utan sedvanlig process här i sessionen skickats direkt från presidiet till ministerrådet. Jag vill därför passa på att här och nu ta upp en viktig aspekt gällande framställning 6/2007.

Det finns olika sätt att analysera och förklara relationen mellan kön och våld. Vilket perspektiv man väljer får avgörande konsekvenser för vilka åtgärder som prioriteras. Det synsätt som hittills varit mest framgångsrikt i arbetet mot mäns våld mot kvinnor är att det är ett strukturellt problem där mäns våld är kopplat till det ojämlika maktförhållandet mellan kvinnor och män.

Den strukturella könsmaktsordningen i samhället underlättar för män att bruka våld mot kvinnor. Detta har också slagits fast i FN:s kvinnokonvention.

Arbetet för att stoppa mäns våld mot kvinnor och barn och för att ge våldsutsatta relevant skydd, stöd och hjälp måste ske utifrån denna insikt.

Jag menar därför att maktperspektivet, i enlighet med FN:s kvinnokonvention, absolut måste arbetas in i det nordiska gemensamma programmet mot mäns våld mot kvinnor och barn i nära relationer.

Detta, herr president, förutsätter jag att ministerrådet tar till sig!

Asmund Kristoffersen (den sosialdemokratiske gruppen, A):
De nordiske lande inspirerer hverandre i kampen for bedre klima. Mange av de tunge grepene må tas i en internasjonal sammenheng. Det er derfor viktig at de nordiske land i større grad enn hittil opptrer i retning av "en stemme" i internasjonale fora for å få gjennomslag for nordiske verdier. Etter å ha deltatt i mange internasjonale toppmøter, synes jeg at denne felles nordiske innsats har manglet, selv om ulik tilknytning til EU i noen sammenhenger gjør dette mer utfordrende.

Vårt initiativ i Nordisk Råd om en felles og synlig nordisk opptreden i FNs klimakonferanse i København i 2009 er viktig. Jeg forutsetter at våre nordiske lands regjeringer anstrenger seg hardt for å få dette til. Det betyr at det initiativ jeg har vært med på, kan gi gode resultater!

Og så det aller viktigste: Alle de nordiske land må ta kraftige grep for å redusere utslipp av klimagasser som nå fører til en akselererende økning av temperaturen på jorda. Dette vil få enorme konsekvenser for mennesker og natur, om vi ikke greier å bremse denne og senere bringe jordas tilstand tilbake til et forsvarlig nivå.

Verdens energiproduksjon må bli miljøvennlig. Vårt forbruksmønster må bli miljøvennlig.

Internasjonale miljøavtaler som Kyoto-avtalen, som forplikter land til reduksjoner, og som gir insitamenter til å ta i bruk miljøvennlig teknologi, er meget viktige, men det er ikke nok.

Og årets vinner av Nordisk Råds Natur- og miljøpris, Albertslund Kommune utenfor København, viser at vi kan gjøre mye i vårt lokalmiljø. Kommunen har gjennom kontakt med innbyggerne, med bedrifter og kommunens egne virksomheter, for eksempel nesten halvert CO_2-utslippene. Kanskje kan alle Nordens kommuner, og kommuner utenfor Norden, hente inspirasjon fra Albertslund Kommune.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
Dette er en utfordring til sosialdemokratene, og for så vidt også til Asmund Kristoffersen, i forhold til det han sa. Han skulle ønske at vi i Norden hadde én felles stemme i klimapolitikken – det er ordrett sitat fra det som Asmund Kristoffersen sa i sitt innlegg. Han ønsket og håpet at de nordiske regjeringene ville ta initiativ til et tettere samarbeid i klimaspørsmål fram mot konferansen i København i 2009.

Da er mitt spørsmål til Asmund Kristoffersen og sosialdemokratene: Vil dere i Nordisk Rådsammenheng ta initiativ til å være en pådriver for å løfte disse sakene opp på et nordisk nivå, på en breiere og tydeligere måte enn det har vært så langt? Det er veldig enkelt å spille ballen over til de nordiske regjeringene og til ministerrådet og si at en håper, men han sitter jo selv i en situasjon i Nordisk Råd hvor han har mulighet til å løfte dette opp, gjøre det til en viktig sak og peke på områder hvor det er viktig at vi får til et tettere samarbeid i Norden. Ønsker Asmund Kristoffersen at vi skal være så tydelige at vi skal være klar på å lage handlingsplaner som vi anbefaler de enkelte regjeringer og de enkelte land å følge?

Asmund Kristoffersen:
Det er en fornøyelse å svare på en slik replikk. Den venstresosialistiske grønne gruppen og sosialdemokratene har fremmet et felles forslag som vil bli debattert senere i dag, knyttet nettopp til nordisk felles initiativ på miljøtoppmøtet i København i 2009. I det forslaget har vi anbefalt våre regjeringer, og nå ministerrådet, å ta en rekke grep.

For det første må vi i Norden innen det møtet vise at vi har noe å vise verden. Det betyr at vi i Norden må anstrenge oss sterkt for å ha en felles politikk på en rekke områder.

Da jeg hørte på debatten i går fra statsministrene i Norden, merket jeg meg i hvert fall at det er enighet om at det må tas tunge grep. Det er enighet om at vi må ha reduksjonsmål, og det er enighet om at vi må opptre ganske enhetlig i internasjonale fora. Når vi kommer fram til 2009, forventer jeg at vi har en felles politikk som vi ønsker å fronte på mange områder. Replikktiden min vil ikke tillate at jeg går inn på konkreter.

Rolf Reikvam:
Jeg takker Asmund for svaret. Jeg kjenner jo også den saken vi skal behandle i morgen og de forslagene til strekpunkter som ligger der, til klimamøtet i 2009. Det er veldig vigtig det vi tar opp der i forhold til utdanningssystemet, i forhold til å involvere frivillige organisasjoner, NGO-er og så videre. Men mitt spørsmål gikk jo litt lenger enn akkurat det. Jeg følte nok at jeg prøvde å *touche* innpå om vi bør være enda tydeligere og enda sterkere i forhold til å forplikte hverandre på klimapolitiske mål, være med på å lage tydeligere nordiske mål som de ulike land i sterkere grad må/skal kunne følge opp i sine klimapolitiske handlingsplaner. Det var det jeg prøvde å *touche* inn på på bakgrunn av det som Asmund Kristoffersen sa om en felles stemme i klimapolitikken.

Asmund Kristoffersen:
Styrken i det nordiske samarbeidet er at vi faktisk møtes jevnlig, at vi tør å snakke åpent til hverandre. Parentes: Det er veldig sørgelig at den norske pressen i altfor liten grad anstrenger seg for å følge med i hva som skjer i Nordisk Råd i forhold til vårt samarbeid med våre naboer både i Baltikum og i Russland. Når det er sagt, så er det slik at hvert enkelt land vel har den største utfordringen i selv å bli enige om hvilke mål en skal sette seg. Men hvis vi skal ta ministerrådet på alvor, og det skal vi gjøre, har vi også hørt det her i dag at de har sterke ambisjoner om å komme videre. Og da synes jeg det er vigtig at vi først i Norden kan bli enige så langt som mulig, men også vite at den nordiske stemmen også kan videreføres inn i EU. Jeg mener det er en styrke for EU-landene også å ta med seg Norge og Island i å fremme et felles syn, blant annet i EU.

Jan Lindholm, (midtengruppen, mp):
Herr president! Jag har en fråga med anledning av en formulering, Asmund. I ditt anförande formulerade du dig på ett sätt som väldigt många - ja, de allra flesta, skulle jag vilja säga - gör när klimatfrågor diskuteras. Du sade "om" vi inte lyckas få bukt med utsläppen av klimatgaser. Jag tänker på just ordet "om" i sammanhanget. Jag undrar helt enkelt om du tycker att det är ett problem att, som många gör i debatten, formulera sig på det sättet. Kanske är det obetänksamhet från din sida att formulera sig på nämnda sätt.

Även om vi i dag skulle få stopp på alla klimatutsläpp och få ned dem till noll skulle effekterna, som vi vet, vara ganska stora. Ordet "om" gör att problemet verkar vara mindre än det i verkligheten är. Det känner jag är ett problem. Jag skulle alltså vilja veta om du formulerade dig på nämnda sätt av bara farten eller om du faktiskt menar som du sade.

Asmund Kristoffersen:
Ja, kjære kollega i Nordisk Råd. Jeg har arbeidet så lenge i politikken at jeg tror det er like viktig å være ærlig i politikken som det er for øvrig og bruke mindre taktikk. Det er det altfor mye av i politikken. Så når jeg bruker ordet "om", er det fordi det ligger en tvil i mitt hode om at vi ikke greier å nå så langt som alle de fine ordene vi bruker i debattene. Men jeg mener dypt og inderlig at vi må anstrenge oss maksimalt for å nå det. Hvis vi setter oss et felles mål, er sjansene større for å nå dit, og at ordet "om" kan bli mindre relevant.

Vi må stå skulder ved skulder for å prøve å nå de mål vi har satt oss, så er resultatene mulig å oppnå.

Tuula Peltonen (den sosialdemokratiske gruppen, sd):
Arvoisa herra presidentti! Suomessa maatalouden tulevaisuus on ollut yksi kiperimmistä keskustelunaiheista tänä syksynä. Euroopan unioni on kiristämässä maataloustukipolitiikkaansa, ja Suomen osalta ajankohtaista on Etelä-Suomen maatalouteen vaikuttava 141-tuen jatko. Unioni haluaisi lopettaa tuen maksun. Jäsensopimuksen yhteydessä Suomen kanta oli pysyvän tuen maksaminen.

Esiin nousevat myös ympäristökysymykset. Merkittävä osa tuesta Suomessa tukee kotieläintuotantoa. Ympäristön kuormittuminen on suuri haaste. Tuen kohdistaminen uudelleen ja sen kanavoiminen ympäristöystävällisiin lannankäsittelymenetelmiin voisi olla koko pohjoismaiselle maataloudelle lupaava vientiarvo.

Pohjoismaiden lähiruuan saatavuus on turvattava. Kasvi- ja karjatuotannon kehittäminen on elintärkeää. Kehittämisen osalta on siis vahvistettava laatuun liittyvää kilpailukykyä. Tässä juuri ympäristönäkökulmat on yksi keskeinen suunta. Kotieläintuotannon eettisyys on varmistettava ja laatua heikentävien torjunta-aineiden sekä raskasmetallien kerääntymistä maaperään vähennettävä. Puhdas ympäristö sekä eettiset tuotantotavat luomu- ja erityistuotannon lisäämiselle edellyttävät maataloustukijärjestelmän uudistamista.

Mielestäni keskusteluun on nostettava myös nämä keinot, joilla parannetaan maataloustuotannon tulevaisuudenmahdollisuuksia. Tukien kohdistaminen ja maatalouden kehittäminen auttavat maatalousyrittäjien elinkeinon säilyttämistä.

Tuula Peltonens tale i svensk oversettelse:
Ärade herr president! I Finland har jordbrukets framtid varit ett av de svåraste samtalsämnena denna höst. Europeiska unionen håller på att strama till sin politik kring jordbruksstöd, och för Finlands del är fortsättningen på det 141-stöd som påverkar jordbruket i södra Finland en aktuell fråga. Unionen vill slopa stödet. I samband med medlemsavtalet var Finlands ståndpunkt att stödet är permanent.

Det handlar även om miljöaspekter. I Finland går en stor del av stödet till husdjursproduktion. Miljöbelastningen är en stor utmaning. En ny fokusering av stödet och en kanalisering av det till miljövänliga gödselbehandlingsmetoder kunde utgöra ett lovande exportvärde för hela det nordiska jordbruket.

Tillgången till närmat måste garanteras i Norden. Det är ytterst viktigt att utveckla växt- och boskapsproduktionen. I detta sammanhang bör alltså den kvalitetsmässiga konkurrenskraften stärkas. Just i detta samband utgör miljöperspektiv en central inriktning. Man måste garantera en etisk husdjursproduktion samt minska användningen av kvalitetsförsämrande bekämpningsmedel och halten av tungmetaller i jordmånen. En ren miljö, etiska produktionsmetoder samt en ökning av ekologisk och specialproduktion förutsätter en revidering av systemet för jordbruksstöd.

Jag anser att i diskussionen bör man även ta upp dessa metoder som förbättrar framtidsutsikterna för jordbruksproduktionen. En fokusering av stöden och utveckling av jordbruket hjälper att bevara jordbruksnäringarna.

Lauri Oinonen, (midtengruppen, cent):
Herra presidentti! Edustajakollega Tuula Peltonen Suomesta toi esille erittäin tärkeän asian, joka on meille suomalaisille välttämätön, ja toivon tässä asiassa nimenomaan pohjoismaisten kollegoiden tukea.

Haluan, että pohjoismainen ruoka kaikissa Pohjoismaissa tuotettuna on Euroopassa ja kaikkialla muuallakin ympäristöystävällisyydestä ja puhtaudesta tunnettua. Tämän vuoksi haluan voimakkaasti vedota kaikkiin pohjoismaisiin kollegoihin, että te annatte eri foorumeilla tukenne Suomelle, jotta Suomi saa jatkaa tätä puhtaan ruoan tuottamista myös sen tuen kautta, jota Euroopan unionin ns. 141-tuki antaa.

Toivon teidän toimivan tässä puhtaan ruuan, ympäristön ja maatalouden puolesta.

Lauri Oinonens tale i svensk oversettelse:
Herr president! Ledamotskollegan Tuula Peltonen från Finland tog upp en mycket viktig och för oss finländare ovillkorlig fråga, och jag hoppas uttryckligen på våra nordiska kollegors stöd i denna fråga.

Jag vill att den nordiska mat som produceras i hela Norden skall vara känd för sin miljövänlighet och renhet i Europa samt överallt annanstans. Därför vill jag starkt vädja till alla nordiska kollegor att ni stöder Finland på skilda forum, så att Finland kan fortsätta producera ren mat även med hjälp av det så kallade 141-stödet inom Europeiska unionen.

Jag hoppas att ni arbetar för ren mat, miljön och jordbruket i detta sammanhang.

Tuula Peltonen:
Herra presidentti! Kiitos, kollega Oinonen! Tässä oli se loppuosa, joka minulta itse asiassa jäi sanomatta. Toivon todellakin, että esimerkiksi ministerineuvosto ottaisi tämän asian käsittelyyn jossakin vaiheessa. Kiitos, tämä oli hyvä täydennys.

Tuula Peltonens tale i svensk oversettelse:
Herr president! Tack, kollega Oinonen! Där var resten som jag i själva verket inte kom att säga. Jag hoppas verkligen att till exempel ministerrådet behandlar denna fråga i något skede. Tack, det var ett gott tillägg.

Raija-Liisa Eklöw (midtengruppen, Lib):
Herr president, bästa nordiska vänner! Trots att toppmötet handlade om klimatfrågor vill jag ännu återkomma till ämnet. För att lyckas med att minska de utsläpp som bidrar till klimatförändringarna måste vi angripa problemet på alla nivåer. Det kommer att krävas uppoffringar och ett helt nytt sätt att tänka. Ny teknik kommer inte att minska utsläppen tillräckligt.

Vad gör då Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet själv för att försöka leva upp till de nya krav som vi måste ställa på våra samhällen?

Herr President. Flygtrafiken är en betydande utsläppskälla. Här har både ministerrådet och Nordiska rådet anledning att självkritiskt fundera över hur vi kan minska utsläppen från flygtrafiken genom att minska vårt eget resande. Vi skulle kunna hålla fler videokonferenser eller resa mer miljövänligt. Den nordiska svanen är bland medborgarna känd som ett tecken för miljömärkning. Jag föreslår att vi, både för samarbetet på det politiska och tjänstemannaplanet, sätter upp kriterier för hur vi kan miljömärka vår egen verksamhet. Det borde vara självklart att bara välja miljömärkta hotell och miljömärkta transportmedel. Både i NR-sammanhang men även i de nationella parlamenten.

För att vi ska kunna påverka andra sektorer i samhället till att minska sina bidrag till klimatförändringen måste vi själva visa att det är möjligt att genomföra saker på ett miljövänligare sätt. Vi måste föregå med gott exempel för att kunna övertyga andra. Det har att göra med vår trovärdighet.

Jens Peter Bonde, Europaparlamentet:
I går præsenterede Norge sig som verdens smukkeste land, da solen skinnede, da vi kom. Men jeg ser også Norge og Island som EU's rige kolonier: I sparer kontingentet, men har til gengæld indført et e-mail-demokrati, hvor EU træffer beslutningerne. Sådan behøver det ikke at være, EØS-aftalen har en vetoret, som I bare ikke tør anvende. Det er det nordiske samarbejdes *malice*.

I EU har vi Finland, Sverige og Danmark, som ikke tør samarbejde og derfor taber en række sager hver for sig, som kunne have været vundet samlet. Se dog på Frankrig og Tyskland: hvordan de kan koordinere sig til sejre i EU. Vi gør det sjældent, og derfor taber vi sag på

sag. Den nye norske regering har så etableret en aktiv europapolitik. Den har måske givet sig udslag i større repræsentation i kommissionsarbejdsgrupper, men vi har altså endnu ikke mødt den i Europa-Parlamentet. Hver gang vi slås for nordiske mærkesager, er der ingen støtte at hente fra noget nordisk land.

Sager kan vindes. Særlig efter Frankrigs og Hollands nej til forfatningen er Kommissionen faktisk blevet meget mere lydhør. Vi har i Europa-Parlamentet vundet slaget om fluorgasser, hvor man ville forbyde Danmark at forbyde fluorgasser. Vi vandt. Så ville man forbyde os at forbyde sprøjtegifte i grundvandet, som vi drikker urenset i Danmark. Vi vandt slaget, efter at Danmark havde tabt sagen i Ministerrådet uden støtte fra andre lande. Sagen om transfedt, hvor man igen ville forbyde os at forbyde transfedt, vandt vi til sidst - igen uden støtte fra nordiske lande. Og nu er vi i kamp mod nitrit i kød og økologiske pølser, og det er også sager, som kan vindes - ligesom den Mongstad-sag, der kører i aviserne i dag, også har den karakter, at den kan vindes.

Hvis kræfterne bliver lagt sammen mellem de nordiske lande og vi finder vores allierede i andre lande, kan vi vinde sådanne slag. Hvorfor bygger vi ikke et fælles nordisk hus i Bruxelles, ligesom vi nu har det i Berlin? Hvorfor har vi ikke ambassaderne liggende samlet og et dagligt praktisk samarbejde mellem attacherede på de forskellige områder, så man deler sagerne imellem sig? En tager nitrit i økologiske pølser, og en anden tager pesticiderne, så man lægger sagkundskaben sammen og udnytter den og befolker alle parlamentsudvalg, så der i det mindste er en nordisk repræsentant i hvert udvalg til at følge sager, snakke med koordinatorer, snakke med dem, der er ordførere, sørge for på et tidligt tidspunkt at komme ind i sagsbehandlingen og få valgt den rette ordfører - ikke fra et nordisk land, når det er en nordisk mærkesag, men fra et andet land - altså få valgt sådan en, som vi kan samarbejde med, og vinde langt flere sager i EU. Vi har set de sidste par år, at det er muligt, og derfor håber jeg også, at Nordisk Råd vil tage initiativ til, at det sker.

Norden skal være vores fælles indgang til Europa og verden.

Frode Sørensen (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Ja tak. Nu er det jo ingen hemmelighed, at Jens Peter Bonde og jeg ofte har set forskelligt på EU. Jens Peter Bonde er jo kendetegnet ved - hvad vi snakkede om i går - at have været 28 år i EU, egentlig med den opgave helst at få Danmark ud af EU. Derfor skal Jens Peter Bonde også have ros, når der kommer fornuftige ord fra talerstolen.

Jeg vil gerne lige høre Jens Peter Bondes mening om fremtiden. Jeg har den opfattelse, at jo større EU bliver, desto mere regionaliserede bliver vi, uden at vi derved angriber nationalstaterne. En naturlig region ville jo være Norden, hvad Jens Peter Bonde også var inde på, hvor man går sammen om de her sager.

Nu nævner Jens Peter Bonde, at Tyskland og Frankrig arbejder sammen, men ligger der egentlig ikke en latent risiko for, at Tyskland går hen og knækker midt over, så den nordlige del af Tyskland - sådan cirka fra Kassel og opad - vil orientere sig mod Østersøen, og så den del, der ligger syd for Kassel, nede omkring Bayern, vil orientere sig mod syd? Hvordan ser Jens Peter Bonde på det i tiden fremover?

Ellers er jeg meget enig i de ting, der bliver sagt om det nordiske samarbejde, og modellen fra ambassaderne i Berlin ville være alle tiders at overføre til Bruxelles.

Jens Peter Bonde:
Det er rigtigt. Jeg var tilhænger af, at Danmark skulle ud af EU, indtil Finland og Sverige kom ind - så er jeg ikke tilhænger af det længere - og for mig er alternativet til EU et bedre EU, at vi laver det om, med åbenhed, nærhed, demokrati og mindsteregler i stedet for totalharmonisering.

Der er en regionalisering i EU, og der er en stærk motor mellem Frankrig og Tyskland, med mange ministermøder hvert eneste år, med regeringssammenkomster, hvor fagministrene

sætter sig sammen, hvor de planlægger, hvad Frankrig og Tyskland skal lave i EU. Frankrig og Tyskland indtager fælles standpunkter, også når de er indbyrdes uenige; så kan man se, at den tyske minister slås for noget, han er modstander af, fordi han er blevet enig med Frankrig om det. Og i og med at de to lande er så store og så stærke og har deres samarbejde, kan de dominere EU-samarbejdet.

Hvis de nordiske lande lagde deres - eller vores - stemmer sammen og samarbejdede med de baltiske lande, og hvis det var på miljøområdet, med Tyskland og andre miljøinteresserede i EU, så ville vi også være lande nok til at udgøre det, der kaldes et blokerende mindretal, og er man et blokerende mindretal, så kan man altså ikke stemmes ned. Så er de nødt til at lytte til os. Og Norden i sig selv er ikke nok, Norden vil aldrig udgøre et blokerende mindretal, heller ikke sammen med Tyskland; Norden er nødt til at have flere med.

Det kan så være en frihandelsakse i den slags sager, det kan være en miljøakse i andre sager; kunsten er at skaffe det blokerende mindretal af stemmer i Ministerrådet. Har man det, så kan man forhandle. Det er det, Tyskland og Frankrig har formået, og det, Norden ikke har formået. Og hvis vi gjorde det, for eksempel med hensyn til en fælles ambassade, inviterede andre til at tage del, så tror jeg, der var mulighed for at vinde alle de sager, som vi har tabt.

I dag fortæller avisoverskrifterne, at gmo-slaget er tabt; Østrig fik fire stemmer og blev i dag stemt ned. Det var en sag, der kunne have været vundet, hvis vi havde været på mærkerne.

Frode Sørensen:
Nu ved hr. Jens Peter Bonde sikkert også, at det nordiske samarbejde i de senere år har gennemgået forandringer, vi kan kalde det moderniseringer; nogle ting har været ganske fortræffelige, og nogle ting har vi måske været mere skeptiske over for.

Betyder det, som hr. Jens Peter Bonde siger i den her sag, egentlig, at det kan være et faresignal, når de nordiske ministerråd bliver færre i tiden fremover? Vil det være en svækkelse af vores indsats i EU og vores mulighed for at påvirke beslutningerne?

Jens Peter Bonde:
Nej, det tror jeg ikke. Jeg tror, at det afgørende er det, at man tager fat i lovgivningen, inden lovgivningsprocessen starter. Det vil sige, at man har en fælles nordisk bemanding af de 3.000 arbejdsgrupper i Kommissionen, når de forbereder lovforslag, og at man har en fælles koordination i de 300 arbejdsgrupper i Ministerrådet, når de behandler lovforslagene. Og antallet af love i EU er så stort, at intet land kan magte det; ikke engang Frankrig og Tyskland kan magte at følge alle sager. Skal vi have en chance for at kunne følge dem, er det på embedsmandsniveau under ministerinstruktion samarbejdet skal udfolde sig.

EU er ikke sådan skruet sammen, at det er ministrene, der beslutter. Ministerrådet bestemmer 15 procent af lovene, 85 procent af alle love besluttes endeligt i praksis i arbejdsgrupperne. Selv når man kommer op på ministerrådsniveau, er ministrene sjældent involverede, de læser op af et talepapir, som en embedsmand har skrevet. Så det er ikke koordinationen på ministerniveau, som er problemet, det er udstedelsen af instrukser fra ministrene og nedefter i systemet, jeg opfatter som det store problem. Det er da godt, hvis statsministrene også vil snakke sammen lidt tiere, end de gør, men det er ikke grundsubstansen. Grundsubstansen, grundproblemet er at få samarbejdet til at fungere i hver eneste arbejdsgruppe, som vi havde det i gamle dage i Norden.

Lyly Rajala (den konservative gruppen, saml):
Arvoisa herra presidentti! Jens-Peter Bonde puhuu minun mielestä 28 vuoden EU-parlamentin kokemuksella puuta heinää. Kun laskee yhteen Saksan ja Ranskan väkiluvut, emme me pärjäisi, vaikka olisimme kuinka yhtenäisiä täällä Pohjolassa. En toki vastusta sitä millään tavalla. Se olisi hyvä asia, että olisimme yhtenäisiä täällä kaukana Pohjolassa, mutta emme me niille kahdelle mitään mahda.

Täällä puhutaan mm. ilmastonmuutoksesta. Hyvä esimerkki on heidän kivihiilen käyttöoikeutensa, joka on suunnatonta. Lisäksi he voivat tukea kansallisilla järjestelmillä kolmella miljardilla euroa vuodessa kivihiilen käyttöä, ja se on Rooman sopimuksen mukainen juttu. Emme me voi sille mitään, vaikka me olisimme täällä kuinka yhtenäisiä. Siinä mielessä on turha sillä alalla hirveästi ruveta tappelemaan.

Palaan mieliaiheeseeni merenkulkuun, joka saastuttaa huomattavasti vähemmän kuin monet muut kulkumuodot. Tavaraliikenteestä 90 prosenttia kulkeekin jo maailman merillä. Aihe on sama kuin viime vuonna Kööpenhamissa: merenkulun tukijärjestelmät ovat toisiaan tappavia Pohjolassa. Miksi me taistelemme verissä päin toisiamme vastaan, kun meidän pitäisi olla yhtenäisiä ja kilpailukykyisiä muuta Eurooppaa ja muun maailman laivastoa vastaan?

Raija-Liisa Eklöw puhui tuosta lentoliikenteen vähentämisestä. Onneksi olkoon vaan vaalimenestyksestä Ahvenanmaalla, hän taisi poistua jo salista. Totean ikään kuin loppukevennyksenä, että ehdotin eilen kuninkaan lounaalla Suomen pääministerille, että Suomen valtuuskunta menisi 2009 Kööpenhaminan ilmastokokoukseen laivalla.

Lyly Rajalas tale i svensk oversettelse:
Ärade herr president! Jag anser att Jens Peter Bonde pratar strunt med 28 års erfarenhet av EU-parlamentet. Adderar man folkmängden i Tyskland och Frankrike klarar vi oss inte oberoende av hur enade vi än står här i Norden. Jag motsätter mig dock inte det på något sätt. Det vore fint om vi stod enade här långt borta i Norden, men vi rår nog inget på de där två.

Här diskuteras bland annat klimatförändringen. Ett gott exempel är deras rätt att använda stenkol i oerhörda mängder. Via nationella system kan de ytterligare stöda användningen av stenkol med tre miljarder euro per år, och detta enligt Romavtalet. Vi kan inget åt detta fast vi stod hur enade som helst här. Därmed är det onödigt att ställa till med bråk inom detta område.

Jag återvänder till mitt favoritämne sjöfarten som förorenar klart mindre än många andra färdmedel. Av godstrafiken går redan 90 procent över haven i världen. Temat är det samma som i Köpenhamn i fjol: systemen för sjöfartsstöd är verkligen mördande i Norden. Varför slåss vi mot varandra så blodet stänker när vi i stället bör stå enade och vara konkurrenskraftiga mot övriga Europa och flottorna i resten av världen?

Raija-Liisa Eklöw talade om att minska flygtrafiken. Grattis förresten till valframgången på Åland – hon har väl redan lämnat salen. Som en lättare avslutning vill jag berätta att på kungens lunch i går föreslog jag den finländska statsministern att den finländska delegationen reser med fartyg till klimatmötet i Köpenhamn år 2009.

Jens Peter Bonde:
Klimapolitikken er et oplagt område at lave en nordisk samordning på inden klimatopmødet i København i 2009 - lave en klimabaseret transportpolitik og en klimabaseret jordbrugspolitik. Vi kunne lægge alle elementerne sammen i en fælles politik, og så kunne Norge og Island køre den frem i FN, og Finland, Sverige og Danmark kunne køre den frem i EU. Så var der en chance for, at den kunne påvirke. Min erfaring fra de sidste år har været, at det efter det franske og hollandske nej er blevet meget lettere at komme igennem med ting.

I gamle dage stod vi med sag efter sag på miljø- og klimaområdet, som vi tabte. Nu vinder jeg samtlige sager, jeg er involveret i. Forskellen er, at Kommissionens formand, Barroso, lytter. På klimaområdet er der også sket en udvikling i tankegangen i Kommissionen. Når jeg ser en sag som Mongstad-sagen i aviserne i dag, er det klart, at det er en typisk EU-sag, som i gamle dage altid ville ende med, at EU vandt over Norge. For sådan er det, når det er Kommissionens embedsmænd, der tænker, hvad enten det er transportdirektoratet eller landbrugsdirektoratet eller det angår det indre marked eller konkurrence. Så tænker de: Ingen særbehandling til Norge i denne sag. Sådan tænker Kommissionens embedsmænd. Jeg vil vædde på, at i samme sekund en sådan sag bliver rejst med Barroso som direkte involveret, ender den sag med, at vi vinder.

Det er de nye tider, og dem bør vi også udnytte på søtransportområdet, mens vi er i gang med en række betænkninger i Europa-Parlamentet.

Lyly Rajala:
Herra presidentti! Otan toisen asian vielä esille. Puhuin äsken tuosta Saksan ja Ranskan kivihiilen käytöstä. Toivoisin myös, että me Pohjoismaat ymmärtäisimme sellaisen arvon, joka Suomessa makaa suossa. Meillä Suomen soissa - joita on yhteensä 10 miljoona hehtaaria ja joista miljoona hehtaaria on turvesuota - makaa energiavaranto, joka on yhtä suuri kuin Pohjanmeren öljy- ja kaasuvaranto yhteensä.

Vastikään Nobelin rauhanpalkinnon toinen saaja IPCC on jonkin aikaa sitten antanut uuden luokituksen fossiilisten ja uusiutuvien väliin, ns. turveluokituksen eli "hitaasti uusiutuva luonnonvara". Kun Suomen tuore ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen tuli paikalle, hän sai kuulla tätä samaa asiaa, että saisimme hyödyntää paremmin turvetta.

Totuushan on, että ojitetuilla soilla nousee turvesuosta hiilidioksia, vaikkei sille tehdä yhtään mitään. Turve nostetaan sieltä, ja siitä tehdään vaikkapa liikennepolttoainetta, joka on hyvin helppoa Fischer Trops -menetelmällä. Sen jälkeen suo on kaluttu tyhjäksi noin 15 vuodessa. Sen jälkeen sinne istutetaan ruokohelppi tai jokin muu kasvi, ja siitä tuleekin hiilidioksinielu, joten siinäkään asiassa päästöjä ei synny. Päinvastoin, siinä voidaan jopa pelastaa päästöjä.

Lyly Rajalas tale i svensk oversettelse:
Herr president! Jag tar ännu upp en fråga till. Nyss talade jag om användningen av stenkol i Tyskland och Frankrike. Jag hoppas att vi i de nordiska länderna förstod vilket värde som ligger i kärren i Finland. Hos oss i de finländska kärren – totalt 10 miljoner hektar varav en miljon hektar torvmossar – ligger en energireserv som motsvarar olje- och gasreserven i Nordsjön.

En tid sedan upprättade IPCC som nyligen fick dela på Nobels fredspris en ny klass mellan fossila och förnybara, en så kallad torvklassificering, det vill säga en "långsamt förnybar naturresurs". När Finlands färska miljöminister Kimmo Tiilikainen kom på plats fick han också höra denna sak, att vi bör förbättra utnyttjandet av torv.

Sanningen är ju att från utdikade kärr, torvmossar, kommer det upp koldioxid men inget görs åt detta. Torv lyfts upp därifrån och av det produceras till exempel trafikbränsle, vilket är mycket enkelt med Fischer-Tropsch-metoden. Ett kärr grävs tom på cirka 15 år. Därefter planteras där rörflen eller någon annan växt och stället förvandlas till en kolsänka. Därmed uppstår inte heller utsläpp i det sammanhanget. Tvärtom, det kan till och med minska utsläppen.

Jens Peter Bonde:
Jeg skal spørge mine finske kollegaer i Europa-Parlamentet om, hvad vi kan gøre ved det.

Ole Stavad (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Jeg vil godt indledningsvis takke hr. Jens Peter Bonde, fordi han altid prioriterer at deltage i Nordisk Råds arbejde. Hr. Jens Peter Bonde er vist den eneste af vore europaparlamentarikere, der år efter år kommer her.

Men det, der bragte mig til at bede om en replik, var hr. Jens Peter Bondes bemærkninger om, at oplevelsen i Europa-Parlamentet er, at der ikke er noget velfungerende samarbejde imellem de tre nordiske lande, der er medlemmer af EU. Og det billede, vi jo normalt får, når vi spørger regeringerne, er faktisk, at de koordinerer ret omfattende; forud for topmøderne mødes statsministrene, og forud for en række centrale ministerrådsmøder sker der også nordisk koordination. Det ville jeg godt have en bemærkning om, for jeg mener faktisk, at det er en sag af en sådan vigtighed, at Nordisk Råd bør tage den diskussion op med vore regeringer.

Jens Peter Bonde:
Jeg er enig i, at I bør tage det op. For jeg tror ikke på, at det fungerer, og jeg tror ikke, det sætter sig spor. Det er i alle fald ikke spor, jeg mærker. Hvis man sidder i et europaparlamentsudvalg om miljø og har fire sager på dagsordenen, bør der da bag ved en sidde en fra den danske, den svenske og den finske ambassade. Der bør også sidde en specialist for hver af de områder, vi arbejder med, og den specialist bør have været i kontakt med koordinatoren fra de vigtigste grupper og med ordføreren, eventuelt inden han eller hun bliver udnævnt.

Den form for samarbejde findes ikke, og når jeg går på andre græsgange i EU, møder jeg heller ikke den koordination, som Frankrig og Tyskland er så dygtige til. Der er en gang imellem nogle formelle møder mellem statsministrene, men de sætter sig ikke spor i EU-samarbejdet, på samme måde som Frankrigs og Tysklands samarbejde gør.

Vi oplever oven i købet tit i Ministerrådet, at nordiske lande stemmer direkte imod hinanden. På åbenhedsområdet, som var en fælles svensk-dansk mærkesag, oplever vi, at Sverige går til kamp for en form for åbenhed og Danmark for en anden, men de støtter ikke hinanden. Så taber vi slag, i stedet for at vi ved at harmonisere standpunkterne i alle fald kunne have vundet nogle.

Jeg savner i den grad et nordisk samarbejde i EU. Det er besluttet i Norge, at man vil føre en aktiv europapolitik. Den er ikke dukket op i Europa-Parlamentet endnu, ingen norske repræsentanter befolker vores udvalg og arbejder aktivt for at påvirke. Det er et kedeligt udslag af manglende nordisk samarbejde.

Ole Stavad:
Så vil jeg godt afslutningsvis spørge Jens Peter Bonde, om han vil være med til i Europa-Parlamentet at samle personer fra de forskellige grupper, som i en dialog med repræsentanter fra Nordisk Råds præsidium kan prøve at lægge en plan for at få noget viden om, hvordan vi egentlig skal gribe det her an, for det hensigtsmæssige, det nyttige i, at vi får skabt et samarbejde, tror jeg ikke at nogen her i salen er uenig i. Der tror jeg også, at vi parlamentarikere fra Nordisk Råd har behov for en tæt dialog med europaparlamentarikerne fra Norden, som kender alle spillereglerne i Europa-Parlamentet.

Derfor vil jeg godt opfordre både mine kolleger i præsidiet og Jens Peter Bonde og øvrige nordiske EU-parlamentarikere til, at vi sætter os sammen og får lagt, om jeg så må sige, en slagplan for at få vore regeringer på sporet.

Jens Peter Bonde:
Det synes jeg er en god idé, og det, man burde gøre som en forberedelse, var at liste alle arbejdsgrupperne op, se på den nordiske repræsentation og lægge op til en arbejdsdeling med udpegning af de folk, der er koordinatorer for de nordiske lande - f.eks. i forhold til Europa-Parlamentet, men også i forhold til de andre beslutningsniveauer i EU - sådan at man har en praktisk arbejdsdeling i de enkelte sager, så der er én og kun én, der skal beskæftige sig med transfedt og hele den videnskabelige dokumentation om det.

Hvis man skal ind i en sådan sag og overbevise kollegerne, skal man kunne stoffet, og det kan man ikke, hvis man har ti sager. Det kan man kun, hvis der er en detaljeret arbejdsdeling, og det er jeg sikker på vi er i stand til at tilrettelægge og derudfra også vinde en hel række sager, som vi ellers ville stå til at tabe.

Sigrun Eng (den sosialdemokratiske gruppen, A):
President! "Norden som global vinnerregion" – vi liker å pryde oss med denne overskriften. Vi sitter på den grønne grein. I næringspolitikken hevder vi oss i verdenstoppen på en rekke rangeringer, og våre bedrifter har et godt utgangspunkt for innovasjon og nyskaping. Internasjonale eksperter viser til Norden og mener at vi har alle forutsetninger for å lykkes i en stadig sterkere global konkurranse. Våre nordiske verdier gir et godt grunnlag for dette. Vi bør bygge videre på vår styrke og utnytte det potensialet det gir.

Alle nordiske land har sine næringspolitiske suksesshistorier. For å lykkes som region må vi heve oss over intern rivalisering og innse at det vil være en vinn-vinn-situasjon for alle dersom vi forplikter oss til et mer ambisiøst samarbeid på tvers av landegrensene. På statsministermøtet i Finland i sommer var innovasjonspolitisk samarbeid et tema, og beslutningen om at vi skal inngå et tettere nettverk og bedre koordinere de nordiske lands forsknings- og utviklingsprogrammer, lover godt.

Helt konkret mener jeg at kunnskap og forskningsresultater bør samles i en nordisk kunnskapsbank. Det vil ha stor betydning for vår felles konkurranseevne dersom vi, som nordiske naboer, kunne dele kunnskap og sammen fokusere på nye utfordringer.

Vi har alle store ambisjoner og har lagt lista høyt for å være i førersetet når det gjelder klimatiltak. Utfordringene står i kø på dette området, og vi har ingen tid å miste. Hver for oss har vi relativt små forskningsmiljøer, men med felles innsats monner det. Jeg vil utfordre Nordisk Råd til å innhente informasjon om de forskjellige lands prioriterte forskningsoppgaver på klimaområdet og se på om ressursene vi bruker, kan koordineres bedre.

Den store kompetansen vi samlet representerer på dette området, skaper også en rekke nye muligheter for norsk og nordisk næringsliv. Målsettingen må være at Norden skal være en foregangsregion, og at våre bedrifter skal være i front på ny teknologi. Det vil sette Norden i førersetet på toppmøtet i København i 2009 og gi slagordet "Norden som global vinnerregion" mer innhold.

Lisbeth Sejer Gøtzsche, præsident Ungdommens nordiske råd:
Høje Nordiske Råd, kære venner! Som nyvalgt præsident for Ungdommens Nordiske Råd vil jeg hermed komme med de varmeste hilsner fra vores session i weekenden. Ungdommens Nordiske Råd er i international sammenhæng helt unik, idet ungdommen her direkte har mulighed for at påvirke den førte politik. Vores session i weekenden havde omkring 60 deltagere fra de forskellige nordiske lande, og med de vedtagne resolutioner, som vi har uddelt, og et seminar om ligestilling og diskrimination var debatlysten stor.

Ungdommens Nordiske Råd er en succes, men en succes kræver også vedligeholdelse og forbedring. Vi ønsker et endnu større Ungdommens Nordiske Råd, som i endnu højere grad end i dag samler den nordiske ungdom. Derfor vil jeg indtrængende bede Nordisk Råd om at øge vores finansiering til tolkebistand og til vores sekretariat.

På denne session blev der flittigt diskuteret klima og miljø, og klimaforandringerne er også et meget vigtigt område for os. Det er et område, hvor vi må stå sammen, og vi må sammen overbevise de store forurenende lande om, hvor vigtigt det er, at de mindsker deres forurening. Vi må stå sammen om at hjælpe udviklingslandene og de nye industrilande i blandt andet Asien til at tage miljøvenlige initiativer for at mindske nye forureningskilder. Vi må stå sammen, for det nytter ikke meget, at ét lille land mindsker sit udslip af for eksempel CO_2, hvis ingen andre gør det.

Norden må stå sammen og være en stærk enhed, så vi kan overbevise alle de andre, og fra vores session skal der lyde en kraftig opfordring til Nordisk Råd og til Nordisk Ministerråd til for alvor at sætte ind mod klimaforandringerne. Vi opfordrer de nordiske byer til at sænke deres drivhusgasudslip med 30 procent til 2025. Vi opfordrer jer til at satse på kollektiv trafik, vi opfordrer jer til at handle og ikke bare tale, og vi opfordrer jer til at støtte Ungdommens Nordiske Råd og forslaget fra Foreningen Nordens Ungdom om et klimatopmøde for ungdommen i 2009, så vi også får mulighed for at komme med input til klimatopmødet i København.

Det er jer, som bestemmer politikken i dag, men det er os, og det er vores børn, der skal leve med det klima, som jeres politik skaber. Så en bøn herfra skal være at tage os med på råd om, hvordan vores fremtid skal være.

Med disse klare opfordringer fra den nordiske ungdom vil jeg sige mange tak for ordet.

Monica Green (den sosialdemokratiske gruppen, s):
Jag vill passa på att berömma ungdomarna i Norden. Jag tycker att ni gör ett fantastiskt bra jobb och att ni är oerhört viktiga för Nordiska rådet. Ni kan inspirera oss, och ni kan pusha på oss så att vi faktiskt gör det möjligt för ungdomar att studera och att jobba i våra grannländer och ta del av den kultur som finns.

Jag vill ställa en fråga. Vad skulle du vilja att vi gjorde snabbare än vad vi har gjort hittills i Nordiska rådet när det gäller ungdomar?

Lisbeth Sejer Gøtzsche:
Hvis jeg skal komme med en indtrængende bøn til jer, er det, at I i meget højere grad begynder at se på hele sprogproblematikken som noget meget, meget vigtigere. Den nordiske identitet blandt ungdommen er ved at forsvinde, for vi forstår ikke hinanden, vi kender ikke vores historie. Og det er altså andre steder i verden, ungdommen begynder at kigge mod, det er ikke mod Norden.

Monica Green:
Då gäller det för oss att se till så att ungdomarna får en bra plats i Nordiska rådet framöver!

Ulla Karvo (den konservative gruppen, saml):
Arvoisa puheenjohtaja! Tämän päivän maailmassa kv-yhteistyö on välttämätöntä. Ilmastonmuutos ja yleensä ympäristöön liittyvät kysymykset edellyttävät yhteistyötä, jotta vaikeita ongelmia voidaan yrittää ratkaista.

Valitettavasti vapaaehtoisuuden tietä ei useinkaan päästä tuloksiin. Jotta näkyviä tuloksia saadaan aikaan, on valtioiden sitouduttava yhdessä yhteisiin tärkeäksi koettuihin päämääriin. Pakotteet ovat yksi keino, joilla voidaan saada tuloksia aikaan. Yleensä pakotteet ovat rahaan liittyviä sanktioita – joko sakkoja tai maksuja. KV-päästökauppa on yksi keino hillitä ilmastonmuutosta.

Saman parlamentti kävi viime viikolla keskustelun aiheesta Pohjoinen ulottuvuus ja Itämeri. Itämeren tila on tunnustettu hälyttäväksi, ja mahdollisesti jonkinlaisia päästökaupan keinoja voitaisiin ajatella Itämeren avuksi.

EU ja Venäjä ovat ryhtyneet panostamaan pohjoiseen ulottuvuuteen ja se on nostettu Itämeren alueen politiikaksi. Hyvä näin, mutta on syytä muistaa, että PU on laajempi ja kattavampi käsite.

Pohjois-Suomea edustavana haluan korostaa Pohjoisen ulottuvuuden politiikan merkitystä Luoteis-Venäjällä. Ko. Alueella ympäristöön, terveyteen ja logistiikkaan liittyvät kysymykset vaativat kv-yhteistyötä.

Suomen Lappi jakaa rajaa paitsi Venäjän, myös Ruotsin ja Norjan kanssa. Naapureiden kanssa tehtävällä yhteistyöllä on pitkät perinteet. Pohjoisten alueiden yhteistyö on erityisen tärkeää, kun otetaan huomioon alueen erityisolosuhteet. Harva-asutus, pitkät välimatkat ja sääolosuhteet.

Alueilla on täekää kehittää elinmahdollisuuksia omista lähtökohdista ja vahvuuksista.

Suomen Lapissa on vahvasti nousussa matkailuelinkeino ja kaivosteollisuus. Matkailuelinkeinoa rasittaa kausiluontoisuus kasvillisuutta ja kesämatkailua on pyritty kehittämään. Yksi tärkeä mahdollisuus on Tornionjoen luonnon lohen elinolojen turvaaminen. Jotta luonnon lohi nousisi kutujokeensa, on merellä jokisuussa tapahtuvaa kalastusta rajoitettava. Lohen nousu takaa sen, että lohta riittää myös jatkossa kaikille.

Kysymyksessä on rajajoki. Työn alla oleva rajajokisopimus Suomen ja Ruotsin vlillä on tarkoitus saada valmiiksi vuoden vaihteeseen mennessä. Toivottavaa on, että siinä löydetään yhteisymmärrys. 12.11.2007 Pohjoisen alueen kansanedustajilla (Norrbotten, Lappi) on mahdollisuus tavat Matarengissä ja silloin on tarkoitus puhua lohen lisäksi yhteistyöstä kaivosteollisuudessa Pajalan ja Kolarin tienoilla.

Ulla Karvos tale i svensk oversettelse:
Ärade ordförande! Internationellt samarbete är nödvändigt. Klimatförändringen och miljöfrågor i allmänhet förutsätter samarbete för att man skall kunna försöka lösa svåra problem.

Tyvärr leder frivillighet inte ofta till resultat i samband med miljöfrågor. För att åstadkomma påtagliga resultat måste stater tillsammans förbinda sig att uppnå gemensamma mål som upplevs vara viktiga. Sanktioner är en metod för att åstadkomma resultat. Oftast handlar det om penningsanktioner, antingen böter eller avgifter. Den internationella utsläppshandeln är ett sätt att hålla styr på klimatförändringen.

Förra veckan diskuterade det finländska parlamentet temat den nordliga dimensionen och Östersjön. Östersjöns tillstånd är erkänt alarmerande och eventuellt kunde någon slags utsläppshandelsmetod utvecklas för att hjälpa Östersjön.

EU och Ryssland har börjat satsa på den nordliga dimensionen som har upphöjts till en politik för Östersjöområdet. Fint så, men det är skäl att komma ihåg att den nordliga dimensionen är ett bredare och mer täckande begrepp.

Som representant för norra Finland vill jag betona betydelsen av den nordliga dimensionens politik i nordvästra Ryssland. Inom detta område förutsätter frågor kring miljö, hälsa och logistik internationellt samarbete, såsom bland annat den norska ministern framhävde.

Finska Lappland gränsar förutom till Ryssland även till Sverige och Norge. Grannsamarbetet har långa anor. Inom det nordliga området är samarbete särskilt viktigt då man beaktar områdets särdrag: gles bebyggelse, långa avstånd och stränga väderleksförhållanden. Man bör kunna lita på stöd från grannen.

Inom området är det viktigt att utveckla näringsmöjligheter ur dess utgångspunkter och styrkor. I finska Lappland upplever turismen och gruvindustrin ett uppsving. Turismen är dock alltför säsongsbetonad och man har försökt utveckla sommarturismen. En viktig möjlighet är att säkerställa vildlaxen i Torneälven. För att vildlaxen skall vandra uppför älven för att leka måste fisket vid flodmynningen begränsas. Att laxen vandrar garanterar även att den räcker till för alla i framtiden.

Det handlar om en gränsflod. Avsikten är att gränsflodsavtalet mellan Finland och Sverige skall bli klart till årsskiftet. Det är önskvärt att parterna kan enas om denna fråga. Förblir situationen öppen hämmas investeringarna och näringsutvecklingen. Detta är ett gott exempel på ett bilateralt gränshinder, som dock handlar om en mer omfattande fiskepolitisk fråga.

I november samlas de nordliga riksdagsledamöterna från Norrbotten och Lappland, och vi har en möjlighet att diskutera frågor kring laxen samt hur vi kunde utveckla till exempel gruvindustrin inom Pajala och Kolari områden.

Jan Lindholm (midtengruppen, mp):
Herr ordförande! Kunskapen om att klimatet har förändrats har under de senaste åren ökat markant inte bara bland politiker och journalister. Fortfarande är det dock långt kvar till att kunskapsnivån når den nivå som erfordras för att de beslut som är nödvändiga ska kunna få acceptans, ett tillräckligt stöd hos befolkningen för att politikerna även i de nordiska länderna ska kunna ta de nödvändiga besluten.

En orsak till de här kunskapsluckorna är självklart att kunskapsläget är osäkert – och det är det ju när förändringen går så snabbt. I sådana lägen är det särskilt viktigt att använda sig

av vad vi kallar för försiktighetsprincipen inom EU. Troligen kommer det att finnas någon vetenskapsman som hävdar att det inte beror på höjda temperaturer att Grönlands istäcke är borta, även när den dagen har passerat! Därför måste vi agera nu för att minimera skadeverkningarna av den förändring av klimatet som vi vet sker.

En väldigt svår fråga, som jag tycker att vi måste tala tydligare om och som jag redan har tagit upp flera gånger här är behovet av att redan nu påbörja att arbeta med att skapa förutsättningar för att ta hand om de globala klimatflyktingströmmarna. Redan i dag är tiotals miljoner människor så kallade klimatflyktingar, och det kommer att öka snabbt. I värsta fall, i knapphetens och hungerns spår, kan det leda till krig.

Var finns de utrymmen där alla de som inte kan erbjudas nytt livsrum i sina ursprungsländer ens med starkt ökat biståndsstöd? Var kan vi skapa ny åkermark för att ersätta den mark som går förlorad? Och var ska de här människorna få tag i sitt dricksvatten?

Det här är grundläggande frågeställningar, som det internationella samfundet måste ha svar på när allt fler människor av egen praktisk erfarenhet förstår hur stora förändringar vi står inför.

Några länder måste gå före. Varför skulle inte det kunna vara Norden? Solidaritet i klimatproblematiken, menar jag, borde vara den nordiska identiteten som vi hävdar i alla internationella samarbetsfora.

Augusta Salling (midtengruppen, At):
Hr. præsident og alle deltagere i Nordisk Råds 59. session! Det er mig en ære at deltage i Nordisk Råds session.

Det er min overbevisning, at det nordiske samarbejde kan have meget store og meget positive virkninger for det arktiske område ikke mindst Grønland. Et af vores store fællestræk i Norden og i de arktiske områder er, at meget af vores føde hentes fra naturen og havet. Og såfremt vores efterkommere skal kunne nyde godt af den storslåede natur, og såfremt de skal kunne nyde at spise de sunde madvarer, vi i dag har adgang til, er det en forudsætning, at handlingerne fører gode resultater med sig, og det vil vi fra Grønlands side helhjertet deltage i. Jeg mener, at det bedste udgangspunkt er, at lande, der har kulturelle og klimatiske fællesværdier, bør stå sammen og holde sammen om de udfordringer, der kræver opmærksomhed og handling. Derfor er jeg meget glad for at kunne deltage i nærværende session, hvor spørgsmål om globalisering og klimatiske ændringer har en stor plads på dagsordenen.

Jeg er glad for, at klimaændringerne stadig vil være på dagsordenen i Nordisk Råd, for debatten må tages op og bearbejdes overalt, hvor det kan lade sig gøre.

Vores verdensdel og i særdeleshed de arktiske områder er meget sårbare over for naturskabt og ikke mindst menneskeskabt forurening. Derfor kan det ikke gå hurtigt nok med, at vi i Norden og i de arktiske regioner samarbejder for at gøre vores indflydelse gældende i verdenssamfundet og dermed få verdenssamfundets øjne åbnet for realiteterne, således at der kan komme slagkraft til handling for at få reduceret den menneskeskabte del af forureningen.

Ja, vi er bekymrede i Grønland for de store klimatiske ændringer, og derfor vil vi fuldt ud støtte det nordiske initiativ, der er forbundet med FN's klimakonference i København i 2009. Ja, vi står over for en stor udfordring, hvor vi må tilpasse os de enorme ændringer, vi står over for. Derfor er jeg meget glad for, at man i Nordisk Råd har erklæret vilje til en målrettet indsats, der svarer til vores ønske i Grønland om langsigtet planlægning og miljøsikring af de nye trafikale forhold, der vil opstå i forbindelse med nedsmeltningen af isen i polarområdet.

Jeg vil derfor opfordre til, at man i Nordisk Råd forholder sig til miljøsikring, når det gælder Nordvestpassagen samt Nordøstpassagen.

Det var disse bemærkninger, jeg ønskede at fremhæve. Tak, hr. præsident.

Monica Green (den sosialdemokratiske gruppen, s):
Tack för inspirerande inlägg och förslag på hur vi kan få det nordiska samarbetet ännu bättre!

När det gäller samarbetsministrarnas program "Kraftsamling" som vi nu diskuterar vill jag göra några kommentarer.

Vi kan glädjas åt den internationella högkonjunktur som vi är inne i just nu. Det innebär att arbetslösheten sjunker i våra länder och att ekonomin är stark. Det är bra.

Men det gäller också att rusta för framtiden med forskning, utbildning, infrastruktur och trygghet. För oss socialdemokrater är trygghet och minskade klyftor lika viktiga: trygghet i en föränderlig tid, trygghet för våra barns uppväxt. Ekonomisk trygghet och minskade klyftor förhindrar brott och oro i samhället.

Vi har jobbat med Norden som global vinnarregion. Det måste vi fortsätta att göra. Det gör det möjligt för våra ungdomar att studera och jobba i våra grannländer. Vi måste fortsätta att göra det möjligt för företag att utvecklas och sälja sina produkter över våra gränser utan krångel och hinder.

Det gäller att bygga för framtiden och dra nytta av globaliseringen, inte se den som ett hot. Men då måste vi bli klimatsmarta med transporter av varor, utveckla möjligheter för närproducerade varor och öka energieffektiviseringen. Så långt när det gäller miljön.

Det finns också sociala aspekter på globaliseringen – möjligheter att se världen men också problem som måste lösas. Det finns faktiskt pojkar, flickor och kvinnor som säljs som sexslavar. Det måste vi med kraft och på alla sätt förhindra. Och, mina vänner, vi måste avliva myten om att det finns frivilliga lyckliga prostituerade. Det är nys, bortförklaringar och kränkningar av utsatta människor. Det är maktstrukturerna i samhället som är problemet. Vi här i Norden måste naturligtvis också ta avstånd från mäns våld mot kvinnor och jobba med det i EU och i FN.

Avslutningsvis: Norden kan kraftsamla för att bli starkt i EU och internationellt. Vi kan lära av andra, och vi kan visa andra länder att det går att ha tuffa miljökrav och att vi kan jobba med minskade klyftor. Tillsammans är vi starka!

Bendiks H. Arnesen (den sosialdemokratiske gruppen, A):
Vårt nordiske samarbeid blir stadig mer verdifullt og inkluderende for våre innbyggere og i forhold til mennesker i våre naboland. Jeg vil i den sammenheng trekke fram det fokus som er blitt satt på urfolk i Barentsregionen. Her er det snakk om helt konkrete tiltak som spesielt er satt i verk for å bedre situasjonen for urfolk i Nordvest-Russland. Gjennom det nordiske samarbeidet har det kommet i gang prosjekter som skal bidra til å forbedre det økonomiske grunnlaget for urbefolkningen i Murmansk oblast gjennom opplæring og utvikling av det tradisjonelle næringslivet. I dette prosjektet står det sentralt å få reetablert familiebasert reindrift på Kolahalvøya, herunder også iverksetting av viktige håndverk knyttet til denne næringen. Dette er viktig for å forbedre disse menneskenes økonomiske situasjon, men det er også viktig for å ta vare på kultur og tradisjoner med en så rik historie. Språket er en viktig del av dette og må tas vare på. Derfor skal det også gis et tilbud om språkundervisning.

Tiltak for å bedre urfolks helsesituasjon i dette området står også sentralt, og klimaforandringene må også inn som et tema i denne sammenheng fordi menneskene her vil bli berørt sterkt av klimaforandringer. De nordiske land har gjennom denne innsatsen tatt et viktig ansvar for å sikre urfolk i Barentsregionen en bedre hverdag og en tryggere framtid.

Janne Seurujärvi (midtengruppen, cent):
Arvoisa herra presidentti! Tietoisuus ilmastonmuutoksesta on saavuttanut nopeasti ihmiset ympäri maailmaa, ja keskustelu teeman ympärillä käy vilkkaana. Keskustelu on ollut paikoin kuin huutokaupassa. Kantava ääni ja nopeus ovat valttia, ja korkein tarjous jää voimaan. Tämä on toki hyvin tyypillistä ajankohtaiskeskustelulle, joka koskettaa meitä kaikkia ja jota yksikään vastuullinen valtio ei voi ohittaa.

Täällä Oslossa Pohjoismaiden neuvoston täysistunnossa käytyä ilmastopoliittista keskustelua voi kuitenkin luonnehtia hyvin asialliseksi ja analyyttiseksi. Eilen pääministereiden ja oppositiojohtajien puheenvuoroja kuunnellessa tulin hyvin vakuuttuneeksi siitä, että Pohjoismaat tulevat olemaan ilmastonmuutoksen torjunnassa aktiivisia ja aloitteellisia. Erityisesti teknologiseen kehitystyöhön tullaan panostamaan voimakkaasti, mikä sopii hyvin Pohjoismaiden rooliin tässä kokonaisuudessa.

Kun puhutaan ilmastopolitiikasta, täytyy puhua samalla myös energiapolitiikasta. Jotta keskustelu pysyy realistisena, on näiden kahden laajan kokonaisuuden rinnalle syytä nostaa myös elinkeinoelämän kilpailukyky ja elinkeinopolitiikka. Tämä siksi, että pohjoismaisen hyvinvointivaltion perusta on rakennettu ja sitä on vuosikymmenet ylläpidetty teollisen toiminnan kautta luodulla työllä ja toimeentulolla.

Miksi sitten tarvitsemme ilmasto- ja energiapoliittisessa tarkastelussa ja globalisaatiokeskustelussa elinkeinopolitiikan huomioimista? Pelkästään tilastoja tuijottaessa voidaan esimerkiksi Suomea pitää todellisena tuhlarimaana. Ekologinen jalanjälkemme on todella raskas. Kurkistus tilastojen taakse antaa kuitenkin selityksen asiaan. Pieni viiden miljoonan ihmisen kansakunta tuottaa sadoille miljoonille ihmisille paperia, metalliteollisuuden tuotteita ja huipputeknologiaa.

Mitä sitten voi tapahtua, mikäli emme huomioi ilmasto- ja energiapoliittisessa tarkastelussa ja globalisaatiokeskustelussamme elinkeinopolitiikkaa? Tuoreimman esimerkin globaalin maailman haasteista saimme Suomessa ja Ruotsissa viime viikolla, kun metsäyhtiö Stora-Enso päätti eräiden tehtaidensa sulkemisesta ja merkittävistä irtisanomisista.

Esimerkiksi omassa maakunnassani Lapissa yhtiön lakkautuslistalla olevan sellutehtaan osuus koko seutukunnan aluetaloudesta on yli kolmannes. Vaikutukset koko ympäröivään yhteisöön ovat siis hyvin dramaattiset. Menemättä tarkemmin edellä kuvan tapauksen yksityiskohtiin, kertoo se kuitenkin hyvin niistä mittasuhteista, joita teollisen toiminnan horjuminen voi meille aiheuttaa.

Ilmastonmuutokseen tulee suhtautua vakavasti, ja meidän tulee toimia asiassa päättäväisesti. Mutta samalla meidän tulee kuitenkin pyrkiä turvaamaan elinkeinoelämän ja teollisuuden kilpailukyky ja toimintaedellytykset erilaisista toimenpiteistä päätettäessä. Kyse on samalla ihmisten työstä ja toimeentulosta, hyvinvointivaltion perustasta. Se on keskeisen tärkeä osa kestävää kehitystä.

***Janne Seurujärvis tale i svensk oversettelse*:**
Ärade herr president! Medvetenheten om klimatförändringen har snabbt spritt sig bland människor runtom i världen, och temat diskuteras livligt. Ställvis har diskussionen påmint om en auktion. En bärande röst och snabbhet är trumfar och det högsta budet står. Detta är dock mycket typiskt för en aktuell debatt som gäller oss alla och som ingen ansvarig stat kan försumma.

Den klimatpolitiska diskussion som förts här i Oslo i Nordiska rådets plenum kan dock karaktäriseras som mycket saklig och analytisk. Då jag lyssnade på statsministrarnas och oppositionsledarnas inlägg igår blev jag klart övertygad om att de nordiska länderna kommer att vara aktiva och ta initiativ i samband med bekämpandet av klimatförändringen. Det kommer särskilt att satsas stort på teknologisk utveckling, vilket passar väl ihop med Nordens roll i detta sammanhang.

Då klimatpolitiken diskuteras måste man samtidigt debattera energipolitiken. För att diskussionen skall vara realistisk bör förutom dessa två omfattande helheter även tas upp Näringslivets konkurrenskraft och näringspolitiken. Detta för att den nordiska välfärdsstatens fundament baserar sig på och har i årtionden upprätthållits med hjälp av arbete och intäkter som skapats via industriverksamhet.

Varför bör då den klimat- och energipolitiska granskningen och globaliseringsdiskussionen beakta näringspolitiken? Ifall man stirrar sig blind på statistik kan till exempel Finland anses vara ett verkligt slösarland. Vårt ekologiska fotspår är mycket djupt. En titt bakom statistiken förklarar dock vad det handlar om. En liten nation med fem miljoner invånare producerar papper, metallindustriprodukter och spetsteknologi för hundratals miljoner människor.

Vad kan då ske ifall vi inte beaktar näringspolitiken i den klimat- och energipolitiska granskningen och globaliseringsdiskussionen? Det färskaste exemplet på utmaningarna i den globala världen fick vi i Finland och Sverige förra veckan, då skogsbolaget Stora-Enso beslöt stänga vissa fabriker och säga upp ett stort antal personer.

I mitt eget landskap Lappland står till exempel den nedläggningshotade cellulosafabriken för över en tredjedel av regionekonomin i den ekonomiska regionen. Följderna är därmed mycket dramatiska för hela det lokala samhället. Utan att gå närmare in på detaljerna i detta fall illustrerar det ändå gott hur en sviktande industriverksamhet kan påverka oss.

Man bör ta klimatförändringen på allvar och vi bör verka bestämt i denna fråga. Samtidigt bör vi dock försöka garantera näringslivets och industrins konkurrenskraft och verksamhetsförutsättningar då vi beslutar om skilda åtgärder. Det handlar samtidigt om människors arbete och utkomst, om välfärdsstatens fundament. Det utgör en ytterst viktig del av hållbar utveckling.

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori**:
Herr president! Jag vill å de nordiska samarbetsministrarnas vägnar tacka för en livlig intressant diskussion, en bra diskussion som har rört en hel del olika frågor. Miljö- och klimatfrågorna har varit starkt uppe, och det är inte så konstigt när vi tar i beaktande att hela sessionen öppnades med en klimatförändringsdebatt. Det är trevligt att hänvisa till att denna debatt kommer att fortsätta genast efter detta när vi åter har frågan om klimatförändringarna på bordet, där åtminstone två nordiska miljöministrar kommer att ha ordet.

Globaliseringen och gränshindren har också varit starkt uppe. Jag och säkerligen en del av mina kolleger kommer att delta mera djupgående i den diskussionen i morgon när vi har dessa frågor speciellt på dagordningen.

Jag vill slutligen snabbt kommentera två frågor som har varit uppe i denna diskussion, men eftersom jag är finsk samarbetsminister tänker jag fortsätta på finska.

Sinikka Bohlin Ruotsista otti esille kysymyksen siitä, että yhteistyön pitää olla lähellä kanslaisia, joten meillä pitää olla kansalaisten tuki mukana tässä työssä. Tältä osin on ensinnäkin tärkeää, että keskustelemme niistä asioista, joista myös kansalaiset keskustelevat. Siinä mielessä tämänkin istunnon ja ylipäänsä pohjoismaisen yhteistyön agendalla vahvasti esillä olevat globalisaatio- ja ilmastokysymykset ovat yksi tapa osoittaa sitä, että me keskustelemme samoista asioista kuin kansalaisetkin.

Rajaestekysymysten vahva läsnäolo agendallamme on mitä suurimmassa määrin sama asia. Silloin puhumme konkreettisista yksittäisistä asioista, jotka aivan konkreettisesti koskettavat meidän kansalaisiamme heidän jokapäiväisessä elämässään.

Tämän ohella Suomi on puheenjohtajuuskaudellaan halunnut omassa maassaan vahvasti viedä eteenpäin viestiä pohjoismaisen yhteistyön tärkeydestä. Ulkoministeriömme sisällä oleva Eurooppa-tiedotuksen yksikkö on järjestänyt toistakymmentä maakunnallista tilaisuutta, joissa on informoitu pohjoismaisesta yhteistyöstä ja kerrottu, mitä se pitää sisällään. Eh-

kä omaksikin suureksi yllätykseksemme näissä tilaisuuksissa on ollut huomattavan paljon väkeä ja itse asiassa enemmän väkeä kuin niissä tilaisuuksissa, joita sama yksikkö järjestää EU-asioitten tiimoilta. Myös nettisivuillamme on ollut huima määrä, jopa ennätysmäärä, kävijöitä tämän vuoden aikana.

Toinen kommentti ikään kuin esimerkin valossa. Täällä on puhuttu globaalisaatiosta, lähialueyhteistyöstä, maataloudesta ja pohjoismaisesta ruoasta. Minulla oli puheenjohtajamaan mininisterin ominaisuudessa kunnia olla Pietarissa syyskuussa avaamassa pohjoismaiset ruokaviikot. Yksi viesti, jonka halusin siellä sanoa, oli se, että ihmiskunnan suhtautumisessa ruokaan voidaan erottaa karkeasti tavallaan kolme vaihetta. Ensimmäinen oli se, jolloin ruokaa lähtökohtaisesti tarvittiin ylipäänsä selviytymiseen hengissä. Seuraava vaihe syntyi siitä, että huomattiin ruuan olevan miellyttävä nautintoaine ja tuottavan mielihyvää ihmisille. Kolmannessa vaiheessa, jossa iso osa länsimaista ainakin tällä hetkellä on, ruoka nähdään myös tapana edistää ihmisen terveyttä ja hyvinvointia. Viestimme näillä ruokaviikoilla oli se, että pohjoismainen ruoka on laadukasta, terveellistä, puhdasta ja oikein nautittuna edistää ihmisten hyvinvointia. Se oli konkreettinen esimerkki siitä, kuinka me voimme pohjoismaista hyvää brändiä hyväksi käyttäen viedä tätä sanomaa eteenpäin myös lähialueelle.

***Jan Vapaavuoris tale i svensk oversettelse*:**
Herr president! Jag vill å de nordiska samarbetsministrarnas vägnar tacka för en livlig och intressant diskussion, en bra diskussion som har rört en hel del olika frågor. Miljö- och klimatfrågorna har varit starkt uppe, och det är inte så konstigt när vi tar i beaktande att hela sessionen öppnades med en klimatförändringsdebatt. Det är trevligt att hänvisa till att denna debatt kommer att fortsätta genast efter detta när vi åter har frågan om klimatförändringarna på bordet, där åtminstone två nordiska miljöministrar kommer att ha ordet.

Globaliseringen och gränshindren har också varit starkt uppe. Jag och säkerligen en del av mina kolleger kommer att delta mera djupgående i den diskussionen i morgon när vi har dessa frågor speciellt på dagordningen.

Jag vill slutligen snabbt kommentera två frågor som har varit uppe i denna diskussion, men eftersom jag är finsk samarbetsminister tänker jag fortsätta på finska.

Sinikka Bohlin från Sverige tog upp frågan om att samarbetet bör vara människonära, så att vi kan lita på medborgarnas stöd i detta arbete. I detta avseende är det för det första viktigt att vi diskuterar de frågor som även medborgarna diskuterar. I detta samband utgör de globaliserings- och klimatfrågor som togs upp även på denna session och som i allmänhet starkt präglar dagordningen för det nordiska samarbetet ett sätt att bevisa att vi diskuterar samma frågor som medborgarna.

Gränshinderfrågornas starka ställning på vår dagordning handlar i högsta grad om samma sak. Då diskuterar vi konkret om enskilda frågor som alldeles konkret berör våra medborgare i deras dagliga liv.

Därutöver har det finländska ordförandeskapet haft som mål att i sitt eget land starkt lyfta fram budskapet om att det nordiska samarbetet är viktigt. Enheten för Europainformation vid vårt utrikesministerium har arrangerat över tio landskapsevenemang, på vilka det informerats om det nordiska samarbetet och berättats vad det omfattar. Kanske även till vår egen stora överraskning har dessa evenemang lockat mycket folk och i själva verket mer folk än de evenemang som samma enhet arrangerar kring EU-frågor. Även våra webbsidor har haft ett svindlande antal, till och med ett rekordantal, besökare under detta år.

Den andra kommentaren handlar mest om ett exempel. Här har vi diskuterat globalisering, närområdessamarbete, jordbruk och nordisk mat. Som ordförandelandets minister hade jag äran att få öppna den nordiska matveckan i S:t Petersburg i september. Ett budskap som jag ville framföra där var att i mänskligheten inställning till mat kan det så att säga grovt urskiljas tre skeden. Det första var då mat främst behövdes för att överhuvudtaget hållas vid liv. Det andra skedet uppstod då man märkte att mat är ett behagligt njutningsmedel och skapar

vällust hos människor. I det tredje skedet, i vilket flesta västländer åtminstone för tillfället befinner sig, uppfattas mat även som ett sätt att främja människors hälsa och välbefinnande. På matveckan var vårt budskap att nordisk mat är högklassig, hälsosam och ren samt främjar människors välbefinnande då det avnjuts rätt. Detta var ett konkret exempel på hur vi kan sprida detta budskap med hjälp av ett starkt nordiskt varumärke också inom närområdet.

Lyly Rajala (den konservative gruppen, saml):
Arvoisa herra presidentti! Kiitos Suomen yhteistyöministerille, että otitte esiin myös tässä ilmastovoittoisessa asiassa ja näissä päivissä rajaesteet.

Mielestäni rajaesteiden poistaminen on Pohjoismaiden neuvoston suurin tehtävä. Rajaesteitä syntyy lähes päivittäin lisää.

Tulee ottaa huomioon, että rajaesteitä on erilaisia eri maiden välillä. Täällä paikallakin oleva Pohjola Nordenin pääsihteeri Larserik Häggman teki listan rajaesteistä Pohjolassa, joka lienee kaikille jaettuna suomeksi ja ruotsiksi. Hyvä näin ja hyvä, että saamme siihen myös ammattimaisen koordinaattorin, Ole Norrbackon, joka on näitä asioita hoitanut ennenkin.

Tuon edelleen tähän rajaestekeskusteluun yhden murheen, joka koskee tällä kertaa vain Suomea. Se on suomalaisten paluumuuttajien muita ankarampi kohtelu, kun he kymmenien vuosien esimerkiksi Ruotsissa työskentelyn jälkeen palaavat kotimaahansa. Siitä on käyty EY-tuomioistuinta myöten kaplakkaa, mutta edelleen he ovat huonommassa asemassa eläkkeensaajina kuin, jos he olisivat eläneet kotimaassaan Suomessa koko elämänsä.

Lyly Rajalas tale i svensk oversettelse:
Ärade herr president! Tack till den finländska samarbetsministern för att ni även tog upp gränshinder i denna klimatbetonade fråga och under dessa dagar.

Jag anser att avlägsnandet av gränshinder är Nordiska rådets viktigaste uppgift. Nya gränshinder uppkommer nästan varje dag.

Det bör beaktas att gränshindren skiljer sig mellan länderna. Pohjola-Nordens generalsekreterare Larserik Häggman som är på plats här har upprättat en förteckning över gränshindren i Norden som alla bör ha fått på finska och svenska. Fint så och bra att vi får en professionell samordnare, Ole Norrback, som skött dessa frågor redan tidigare.

I denna gränshinderdiskussion vill jag ta upp ett annat bekymmer som denna gång gäller endast Finland. Det handlar om den strängare behandlingen av finländska återflyttare när de återvänt till sitt hemland efter att ha arbetat till exempel i Sverige i tiotals år. Om denna fråga har det tvistats till och med i EG-domstolen, men dessa personers ställning som pensionstagare är fortfarande sämre än om de bott i hemlandet Finland hela sitt liv.

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori**:
Arvoisa presidentti! On helppo yhtyä edustajakollega Rajalan käsityksiin rajaesteyhteistyön tärkeydestä. Tästä kyseisestä asiasta olemme käyneet keskustelua ennenkin. Kuten molemmat tiedämme, niin asia on vaikea ratkaista.

Siitä huolimatta, että rajaesteyhteistyö on vahvasti esillä pohjoismaisella agendalla, meidän tulee muistaa se, mikä tässä aiemmasWsa keskustelussa muistaakseni Kent Olssonin puheenvuorossa tuli esille, että meillä kuitenkin on viisi itsenäistä valtiota, joilla kullakin on itsenäinen suvereeni veropolitiikkansa ja itsenäinen suvereeni sosiaali- ja terveyspolitiikkansa. Niitten yhteen sovittaminen on tietyissä tapauksissa erinomaisen vaikeaa.

Minusta Kent Olsson nosti esille myös hyvin mielenkiintoisen ja tärkeän näkökulman aiemmassa keskustelussa: samalla kun me pyrimme purkamaan näitä rajaesteitä, meidän pitää tietyissä tapauksissa rehellisesti todeta, että ne eivät ole purettavissa tai että sitten ne oikeasti vaativat huomattavaa uudelleenajattelua joissakin yksittäisissä valtioissa.

Samarbetsminister Jan Vapaavuoris tale i svensk oversettelse:
Ärade president! Det är lätt att hålla med ledamotskollegan Rajalas uppfattning om betydelsen av gränshinderarbetet. Denna fråga har vi diskuterat även tidigare. Som vi bägge vet är det svårt att finna en lösning.

Trots att gränshinderarbetet prioriteras högt på den nordiska dagordningen bör vi komma ihåg det som togs upp i den tidigare diskussionen, såvitt jag kan minnas av Kent Olsson, att vi ändå är fem självständiga stater som alla har en egen suverän skattepolitik och en egen suverän social- och hälsopolitik. I vissa fall är det ytterst svårt att få dessa att gå ihop.

Jag tycker att Kent Olsson tog upp en mycket intressant och viktig punkt i den tidigare diskussionen. På samma gång som vi försöker avlägsna dessa gränshinder måste vi hederligt erkänna i vissa fall att de inte kan avlägsnas eller att det då krävs omfattande nytänkande i något enskilt land.

Debatten ble avsluttet.

Rådet besluttet å ta Dokument 4 til etterretning.
Rådet besluttet å ta Dokument 7 til etterretning.

7. Klimatförändringar

Dokumentation:

- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København i 2009. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 16)
- Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljø)
- Medlemsförslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljø)
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø)
- Præsidieforslag om nordisk indsats til FN's klimakonference i København 2009 (A 1421/presidiet)

Ole Stavad overtok ledelsen av forhandlingene.

Endringer i deltagerlisten:
Ragnar Erlandsen erstattes av **Dennis Jansson** under dagsordenspunkt 7.
Maarit Feldt-Ranta har forlatt sesjonen.

Rådet besluttet å fastsette deltagerlisten/närvarolistan i overensstemmelse med dette.

Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regeringer

1) *at* samarbejde om en ambitiøs og aktiv nordisk klimapolitisk profil i de internationale fora, der vil fastlægge de kommende års internationale klimaaftaler, jf. Præsidieforslag A 1421
2) *at* intensivere samarbejdet om gennemførelsen af de nødvendige udslipsreduktioner af klimagasser fra de nordiske lande; bl.a. gennem erfaringsudveksling, udvikling af omkostningseffektive politikker og teknologier, forskningssamarbejde, oplysningskampagner etc.
3) *at* understøtte et nordisk samarbejde om samfundsmæssige tilpasninger til de igangværende og kommende klimaændringer i de nordiske lande; herunder forskning, udvikling af værktøjer til den fysiske planlægning og formidling af praktiske eksempler fra kommuner og regioner, der har gennemført succesfulde tilpasningsinitiativer
4) *at* - gennem aktiv deltagelse i internationale organisationers arbejde og gennem øgning og målrettet anvendelse af nationale midler til udviklingshjælp - understøtte en udvikling i verden, der stopper afskovningen, fremmer den bæredygtige skovdrift og sætter de fattigste og mest klimaudsatte lande i verden bedre i stand til at møde klimaændringerne og til at følge en miljørigtig udviklingsvej.
5) *at* arbejde målrettet i internationale organisationer for at fremme etableringen af en global arena, der kan håndtere klimakonflikter og for at fremme et globalt beredskab, der kan håndtere spørgsmålet om klimaflygtninge.

Medlemsforslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* foretage en struktureret informationsudveksling om initiativer i de nordiske lande til at fremme energieffektivisering og anvendelse af vedvarende energi i offentlige bygninger (blandt andet som implementering af EU-direktiv 2006/32/EF)

2) *at* udarbejde et katalog over gode politiske virkemidler og konkrete, vellykkede eksempler på at effektivisere energianvendelsen i offentlige bygninger i Norden og at fremme anvendelsen af vedvarende energi i disse. Kataloget bør distribueres til alle offentlige myndigheder og institutioner i de nordiske lande.

Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* fremme udviklingen og anvendelsen af vedvarende energiformer i Østersøregionen, så disse energikilder styrkes i forhold til de fossile og kernekraft baserede kilder. Dette gøres bl.a. gennem:
   a. en målrettet regional indsats i forbindelse med gennemførelsen af EU's fælles energipolitik om vedvarende energi og energieffektivisering
   b. styrkelse af det regionale energipolitiske samarbejde i Østersøområdet, herunder BASREC-samarbejdet, med henblik på udvikling og fremme af den vedvarende energi samt at forbedre energieffektiviseringen i landene

2) *at* arbejde aktivt for at fremme en tættere sammenknytning af eltransmissionsnettene i Norden, Baltikum og Nordeuropa med henblik på at øge forsyningssikkerheden og muligheden for at benytte en bredt sammensat palet af energikilder i regionen

Reservation af Kristen Touborg (SF), Josef Motzfeldt (IA) og Jan Lindholm (mp)

På baggrund heraf indstilles, at
Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer, sammen og hver for sig,

1) *at* fremme udviklingen og anvendelsen af vedvarende energiformer i Østersøregionen, så disse energikilder styrkes i forhold til de fossile og kernekraft baserede kilder. Dette gøres bl.a. gennem:
   a. en målrettet regional indsats i forbindelse med gennemførelsen af EU's fælles energipolitik om vedvarende energi og energieffektivisering
   b. styrkelse af det regionale energipolitiske samarbejde i Østersøområdet, herunder BASREC-samarbejdet, med henblik på udvikling og fremme af den vedvarende energi samt at forbedre energieffektiviseringen i landene
   c. at landene gennemfører et stop for bygning af nye atomkraftværker i norden

2) *at* arbejde aktivt for at fremme en tættere sammenknytning af eltransmissionsnettene i Norden, Baltikum og Nordeuropa med henblik på at øge forsyningssikkerheden og muligheden for at benytte en bredt sammensat palet af energikilder i regionen

Presidieforslag om nordisk indsats til FN's klimakonference i København 2009 (A 1421/presidiet)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,

1) *att* genomföra undervisningsinitiativ för skolelever om klimatförändringar och FN:s klimattoppmöte med start år 2008
2) *at* arrangere en debat med bred folkelig deltagelse om opnåelse af klimamål, med fokus på det individuelle ansvar samt på de sociale konsekvenser af klimaændringer for de mest berørte samfund og mennesker
3) *att* föreslå utställnings- och demonstrationsverksamhet angående förnyelsebar energi och miljöteknologi i samband med FN:s klimatkonferens
4) *att* arrangera nordiska "roundtables" med de främsta nordiska energiexperterna i syfte att kunna besluta om ambitiösa energimålsättningar för de nordiska länderna
5) *att* igångsätta projekt för att vidareutveckla nya energilösningar i syfte att minska CO2 utsläpp, samt att vidareutveckla forskningssamarbetet mellan nordiska och globala forskningsmiljöer
6) *att* i budgeten för Nordiska ministerrådet 2008 och 2009 säkerställa nödvändiga ekonomiska resurser för att genomföra planeringen inför FN:s klimatkonferens 2009

Repliktiden blev ændret til 1 minut for replik og 1 minut for svar på replik.

Miljöminister **Kimmo Tiilikainen**, Dokument 16:
Ärade president, kära nordiska kolleger och vänner!
Det är mig ett stort nöje att presentera denna redogörelse om gemensamma nordiska initiativ som är på tapeten inför FN:s klimatkonferens som Danmark kommer att vara värd för i slutet av år 2009.

Klimatet är ett varmt ämne i flera bemärkelser, och detta understrykes inte minst av att ämnet nu behandlas på högsta nivå. Bara inom det senaste halvåret har klimatfrågorna tagits upp av de europeiska statscheferna i Europeiska rådet i mars 2007, av G7-ledarna i juni 2007 och statsministrarna klimatet som en del av globaliseringsinitiativet i juni 2007 i Punkaharju. Samma nordiska statsministrar hade så sent som igår en klimatdebatt under den första dagen av denna session. Som vi alla vet har FN:s klimatpanel och Al Gore fått Nobels fredspris för sina klimatinsatser.

Detta åskådliggör hur viktigt det är att klimatförändringarna tas som ett allvarligt hot som vi för vår egen och för kommande generationers skull inte får undervärdera. Särskilt i den västliga delen av världen skall detta tas extra allvarligt, detta både för att västvärlden producerar en stor del av de klimatgaser som förorsakar problemen och också för att västvärlden har tillgång till en stor del av de teknologiska lösningar som kan bidra till att förändra den negativa utvecklingen och därmed trygga klimatet.

Det är mycket viktigt att de nordiska länderna hjälper till med att reducera utsläppen av drivhusgaser och bidrar till klimatförhandlingarna så att man uppnår enighet om ett nytt ambitiöst globalt klimatavtal för att säkra klimatet efter att det nuvarande Kyotoprotokollet gått ut 2012.

Vi i Norden har ett enastående tillfälle att bidra till förhandlingarna genom det svenska ordförandeskapet i EU under slutet av 2009 och det danska värdskapet för klimatkonferensen.

Klimatkonferensen år 2009 är av avgörande betydelse för att få till stånd ett nytt globalt avtal innan Kyotoavtalet upphör. En handlingsplan för arbetet kommer att diskuteras på det kommande klimatmötet på Bali i december 2007 och även under nästa års partsmöte i Warszawa. De nordiska insatserna för denna process är mycket viktiga, och jag skall nu kort

skissera några av de åtgärder som vi samnordiskt har planerat inom Nordiska ministerrådet som komplement till de nationella insatserna i varje nordiskt land.

Först och främst har vi genom Nordiska ministerrådet anlitat en nordisk före detta klimatförhandlare för att identifiera centrala punkter där vi samnordiskt kan bidra till förhandlingarna inför klimatkonferensen 2009. Konsultens analys och aktiviteter utarbetas i nära samarbete med de nationella nordiska klimatförhandlarna för att därmed säkra att de nordiska åtgärderna är nationellt förankrade. Konsulten har redan börjat sitt arbete, och en lista över förslag kommer att sändas till ministerrådet före årets slut. Därefter kommer vi att ta ställning till vilka av initiativen vi önskar gå vidare med på nordiskt plan och tilldela nödvändiga resurser för de nordiska initiativen.

Ett exempel på ett möjligt förslag är att arrangera ett eller flera nordiska expertmöten för att analysera de viktigaste problemställningarna i klimatförhandlingarna och bedöma möjliga lösningsmodeller. Resultaten från sådana expertmöten kan presenteras vid *side events* i samband med förhandlingsmöten i Warszawa i 2008.

Med tanke på de nordiska ländernas geografiska läge i förhållande till Arktis är det viktigt att Norden fäster uppmärksamhet vid de arktiska problemställningarna. Det kommer att vara särskilt viktigt att synliggöra effekten av klimatförändringarna i Arktis och de konsekvenser för hela det globala klimatet som blir följden av en smältning av isen i Arktis. En nordisk insats på detta område skulle således bidra till ett positivt globalt stöd för klimatarbetet och till att ett gott förhandlingsresultat kan uppnås.

I samband med klimatkonferensen i Köpenhamn i december 2009 överväger de nordiska länderna dessutom att tillsammans ordna en EnergiExpo för nya energiteknologier och hållbara energisystem. EnergiExpo skall användas för att etablera Norden som *brand* och föregångarregion inom området och inspirera förhandlingarna genom att demonstrera vilka möjligheter som ligger i att använda nya energiteknologier och visa på möjligheten att frikoppla ekonomisk tillväxt och ökad energikonsumtion från varandra.

Slutligen kan jag nämna att en lång rad konkreta samnordiska projekt, workshops, analyser och studier kommer att genomföras på miljö- och energiområdet, liksom även en rad forskningsrelaterade åtgärder vid nordiska institutioner, för att kunna användas i argumentationen för ett nytt ambitiöst klimatavtal.

Det är vår förhoppning, herr president, att Nordiska rådet ställer sig bakom ministerrådets insats så att vi tillsammans nordiskt skall kunna bidra till detta arbete, och jag ser fram emot en fortsatt dialog i detta viktiga samarbete.

Oiva Kaltiokumpu (midtengruppen, cent):
Arvoisa presidentti! Ministeri Tiilikainen, mainitsitte, että ilman saastuminen on suurimpia uhkia tulevaisuudelle ja että läntiset maat aiheuttavat sitä kaikista eniten ja että EU:n, G7:n ja Pohjoismaiden pääministerit ovat käyneet asiasta keskusteluja. Ette tuoneet kovin paljon esille sitä roolia, joka Pohjoismailla voisi olla vaikuttaa mm. uusiin nouseviin talouksiin. Tälläkin on tullut esille, että Pohjoismaissa yksilöiden ja maiden täytyy tehdä erilaisia sopimuksia päästöjen rajoittamiseksi.

Millä tavalla EU ja Pohjoismaat aikovat toimia globaalisti maailmassa mm. Kiinaan, Intiaan ja USA:han nähden? Erityisesti Kiina ja Intia ovat kasvavia talouksia. Sinne menevät pääomat, mutta säännöstö eikä muukaan toiminta siellä ole sellainen, joka estäisi päästöjen lisääntymistä. Miten vastaatte tähän?

***Oiva Kaltiokumpus tale i svensk oversettelse*:**
Ärade president! Minister Tiilikainen, ni nämnde att luftföroreningen är ett av de största hoten mot framtiden och att västländerna orsakar mest förorening samt att EU:s, G8:s och Nordens statsministrar diskuterat frågan. Ni tog dock inte särskilt upp den roll som Norden

kunde spela för att påverka bland annat nya växande ekonomier. Även här har det framgått att i Norden måste individer och länder ingå skilda avtal om att begränsa utsläpp.

På vilket sätt ämnar EU och Norden verka globalt i världen bland annat i förhållande till Kina, Indien och USA? Särskilt Kina och Indien är växande ekonomier. Kapitalet försvinner dit men varken reglerna eller den övriga verksamheten är där sådan att en utsläppsökning förhindras. Hur svarar ni på detta?

Miljöminister **Kimmo Tiilikainen**:
Herra presidentti! Sekä EU:n jäsenmaat että myös muut pohjoismaat yhdessä ajavat sitovia kansainvälisiä sopimuksia päästöjen vähentämiseksi. Jotta tämmöisiä sopimuksia saataisiin syntymään, tarvitaan myös kehittyvien maitten mukaantulo. Tässä Pohjoismailla on oma merkityksensä. Juuri esimerkiksi eilen EU-kokouksessa Pohjoismaat korostivat rahoituksen suurta merkitystä. Sillä rahoituksella kehittyviä maita pystytään kytkemään tähän yhteiseen ponnistukseen, ja juuri tuo pohjoismainen aktiivisuus YK-prosessissa on se meidän keinomme saada kehittyvät maat mukaan yhteiseen ponnistukseen.

Miljöminister Kimmo Tiilikainens tale i svensk oversettelse:
Herr president! Såväl EU-medlemsstaterna som övriga nordiska länder arbetar tillsammans för att få till stånd förpliktande internationella avtal om utsläppsminskning. För att åstadkomma sådana här avtal måste även länder i utveckling fås med. I detta kan Norden spela en roll. Till exempel på ett EU-möte igår betonade Norden den stora betydelsen av finansiering. Med finansiering kan nämligen länder i utveckling bindas till denna gemensamma ansträngning, och just denna nordiska aktivitet i FN-processer är vårt sätt att få länder i utveckling att delta i den gemensamma ansträngningen.

Christina Gestrin, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson, Dokument 16:
Herr president! Jag tackar ministern för redogörelsen. Det är glädjande att FN:s klimatkonferens hålls i Köpenhamn år 2009. Alla nordiska länder bör stödja detta arrangemang - både gällande de politiska förberedelserna före och under toppmötet och gällande uppvisandet av goda nordiska exempel för hela världen. Minskade CO_2-utsläpp och förbättrad miljö- och energiteknologi är exempel på områden där de nordiska länderna har möjligheter att profilera sig på det praktiska planet och bidra till att motverka problemet globalt. Jag välkomnar också Ungdomens nordiska råds initiativ om att ungdomarna skall få en roll i de nordiska förberedelserna för klimatkonferensen. Att stoppa klimatförändringen är i största grad en framtidsfråga och de ungas röst bör höras!

Det är av största betydelse att det nordiska samarbetet kan utnyttjas till att utväxla synpunkter och politiska positioner på liknande sätt som under den framgångsrika process som ägde rum i samband med EU:s kemikalielagstiftning. Det nordiska samarbetet kan frambringa strategiskt betydelsefulla analyser och lösningsmodeller gällande viktiga problemställningar som sedan kan införlivas i klimatkonferensförhandlingarna och medverka till ett gott förhandlingsresultat för det nya globala klimatavtalet.

Effekterna av klimatförändringen märks redan nu i de arktiska områdena. De nordiska länderna, Nordiska rådet och ministerrådet har ett stort ansvar för synliggörandet av klimatförändringens allvarliga konsekvenser i de arktiska områdena. Situationen i Arktis bör också i fortsättningen, tillsammans med övriga problemställningar, vara ett viktigt område för nordiskt samarbete. Det bör slås vakt om att prioriterade initiativ efterföljes och leder till konkreta åtgärder.

De nordiska ländernas regeringar och Nordiska rådet bör på bästa sätt uppmuntra företagen inom Norden och satsa på och uppnå framgång på den internationella marknaden för förnybar energi och miljöteknologi. Det nordiska samarbetet kring forskning, utveckling och tillämpningen av förnybara energikällor, energisnål teknik och miljöteknologi bör befrämjas. De nordiska länderna kan aktivt motarbeta klimatförändringen genom att i varje lands offentliga upphandling beakta miljöaspekten och på detta sätt befrämja kommersialiseringen av miljövänliga produkter.

Arbetet med globaliseringen, som påbörjades under senaste session i Köpenhamn visar att vi alla vinner på att samarbeta om en nordisk *branding* för våra strävanden och målsättningar. Det är viktigt att Norden kan visa att det går att förena en ekonomisk tillväxt i samhället med högt ställda mål och resultatinriktad politik för en god miljö och en hållbar utveckling.

Miljöminister **Andreas Carlgren:**
Herr president! Det är en ära att få tala som svensk miljöminister till Nordiska rådet. Jag vill tacka Kimmo Tiilikainen för redogörelsen som jag självklart ställer mig helt och hållet bakom inför Köpenhamnskonferensen om två år.

Alla har vi ju tagit intryck av den information vi har fått om den snabbt minskande havsisen kring Arktis. Det är ett exempel på hur snart sagt varje del av världen berörs av de stora klimatförändringarna. Vi kommer också från de nordiska miljöministrarnas sida senare i eftermiddag att göra ett uttalande med anledning av just den snabba issmältningen kring Arktis. Norden har ett ansvar tillsammans och kan också tillsammans sätta stort avtryck i det internationella arbetet. Det är en stor tillgång att vi har en nordisk samsyn. På de olika internationella konferenser där jag har medverkat har vi trots olika bakgrunder, trots att vi ingår i olika sammanhang internationellt kunnat ge uttryck för den samsynen. Och vi kan göra avtryck som förebilder på hemmaplan, som föregångare, inte minst i samarbete med utvecklingsländerna, och som brobyggare mellan olika ländergrupper.

De utvecklade länderna har ett ansvar att gentemot utvecklingsländerna åstadkomma stora insatser, inte minst för att utveckla ny teknik, för att medverka till tekniskspridning och för att medverka till ekonomiska förutsättningar. De nordiska länderna har var för sig uttryckt intresse av att medverka i det initiativ som Världsbanken tagit för att långsiktigt investera i klimatåtgärder i utvecklingsländerna inom ramen för det som kallas Partnership Carbon Facility. Jag vill också att vi prövar tanken att gemensamt gå in i detta samarbete.

Vi uppmuntrar Europa att ta ledarskap. Vi uppmuntrar andra industriländer, inte minst stora utsläppsländer som USA, att bidra till tillräckliga utsläppsminskningar och medverka till en multilateral överenskommelse under FN. Vi förväntar oss tillräckliga bidrag också för att minska utsläppen från de största och snabbt växande utvecklingsländerna. När jag leder EU:s miljöministrar hösten 2009 och Danmark har ordförandeskapet för FN:s klimatkonferens i Köpenhamn vill jag att vi sluter en global klimatöverenskommelse. Jag ser fram mot det nordiska samarbetet på vägen dit.

Jens Holm, Europaparlamentet:
Det är väldigt bra med initiativ mot avsmältningen på Grönland och Arktis. Jag var själv på Grönland i somras och förfasades över den otroligt snabba hastighet som avsmältningen går med där. Initiativen är väldigt bra.

Jag skulle vilja ta upp en annan sak. Det är frågan om handel. Vi är nog de flesta här anhängare av frihandel på det ena eller det andra sättet. Frågan är hur hållbart det egentligen är. Om man utgår från till exempel hela Sveriges import skulle Sveriges utsläpp av koldioxid fördubblas om vi räknade in de effekter som vår import leder till i Indien, Kina och så vidare. Jag undrar helt enkelt: Kan Sverige via ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet bidra till att göra handeln mer hållbar? Kan man till exempel införa koldioxidtullar som gör att varor som kräver stora utsläpp helt enkelt blir dyrare och att långväga transporter blir dyrare för att stimulera lokal produktion?

Miljöminister **Andreas Carlgren:**
Det är bra att vi delar uppfattningen om arbetet i Arktis. Däremot konstaterar jag att vi har helt olika syn när det gäller frihandeln. Jag är övertygad om att handeln snarare måste öka för att vi också ska klara den snabba tekniskspridning som är en förutsättning för att världen ska se tillräckligt snabba utsläppsminskningar.

Däremot menar jag och den svenska regeringen liksom, bedömer jag, också de nordiska regeringarna att vi självklart ska ha en utveckling mot hållbar handel. Ett exempel på det är att vi just vill ta bort frihandelshinder på en del av biobränslet. Det skulle bli mer miljömässigt riktigt om vi tog bort de hindren. Jag hoppas att vi också på den punkten, även om vi inte alltid agerar samfällt i Norden, fortsätter att utveckla vår samsyn i frihandelns riktning för miljöns skull.

Frode Sørensen (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Ja tak, og tak til den svenske miljøminister for indlægget. De klimatiske ændringer er noget, der berører os alle; det er noget, der bekymrer os alle, hvad der skal ske ud i fremtiden. I går offentliggjorde Sverige jo sit formandskabsprogram for 2008, og der står også utrolig mange fornuftige ting i forbindelse med de klimatiske forhold.

Men når de klimatiske forhold berører os alle, det vil sige ikke alene forskere og politikere, men også den almindelige nordboer, så vil jeg egentlig gerne høre den svenske miljøminister: Hvordan vil man involvere den nordiske befolkning i disse spørgsmål? For når jeg læser programmet her, så er det mere noget, der henvender sig til forskere og til politikere og ikke så meget til den nordiske befolkning, som jo i høj grad interesserer sig for dette spørgsmål.

Miljöminister **Andreas Carlgren:**
Jag vill verkligen först säga att jag delar uppfattningen om hur viktigt det är att vi engagerar medborgarna i våra nordiska länder. Jag tror att vi har en mycket viktig uppgift i att se till att den kunskap som finns bland forskare och bland vetenskapsmän också blir tillgänglig och begriplig för den stora allmänheten. Sedan får vi också skapa plattformar för det engagemang som den här kunskapen väcker och föder. Som jag ser det, med det upplägg vi nu har gjort, har vi möjlighet att se till att på ett både pedagogiskt och tillgängligt sätt sprida kunskapen och att också ge plattformarna för arbetet med att väcka engagemanget. Det är en stor och långsiktig gemensam nordisk uppgift, hoppas jag, att bygga på det engagemang som medborgarna i våra nordiska länder har.

Claes Andersson, (den venstresosialistiske grønne gruppen, vänst):
Herr president! I den norra regionen kring Barents hav skapas ett helt nytt hav utan is och det ger helt nya möjligheter för transport och logistik. Vi vet att under kontinentalsocklarna finns enorma mängder gas och olja och hela området kommer potentiellt att bli oerhört viktigt energimässigt men också en potentiell krishärd av stora mått. Jag undrar hur ni ser på möjligheterna att handskas med den här saken så att det inte tillspetsas till en direkt intressekonflikt. Det finns redan nu tecken som tyder på att enormt starka motsättningar spirar i regionen.

Miljöminister **Andreas Carlgren:**
Det är en mycket stor fråga som Claes Andersson tar upp. Sammanhanget bekräftar om igen den, man kunde säga märkliga orättvisa som ligger i att när världen drabbas av stora, i det här fallet också katastrofala, förändringar kommer Norden förhållandevis fördelaktigt ut, även om vi inte kan undandra oss vare sig vårt ansvar eller helt kommer att undgå konsekvenserna. På grund av att situationen nu förändras och på sikt förändras ganska dramatiskt kommer också, precis som Claes Andersson pekar på, ett antal nya konfliktlinjer och problem att skapas som vi tidigare inte har hanterat. Jag tror att vi har skäl att noga överväga hur vi ska hantera de frågorna vartefter kunskapen klarnar om vilka problem vi faktiskt tvingas tackla.

Ivar Kristiansen (den konservative gruppen, H):
President! Jeg er svært glad for at Nordisk Råd har tatt et initiativ overfor ministerrådet for å få frem hva slags politisk initiativ fra felles nordisk hold man er i stand til å forberede foran København-konferansen. Gårsdagens statsministerdebatt har vist at det er en rørende enighet med små unntak i disse spørsmålene. Det gir faktisk litt grunn til bekymring, for det kan bidra til at vi tar litt lettere på den politiske innsatsen enn vi ellers kunne gjøre.

Den store utfordringen trenger ikke noe mer belegg i form av dokumentasjon om behovet for å iverksette tiltak. Dokumentasjonen er overveldende. Vi har bevisene liggende rundt oss overalt, og det spørsmålet som går på København-konferansen i 2009, handler ifølge Kyoto-avtalen om å legge et grunnlag for perioden etter 2012. Da kan ikke Nordisk Råd navigere som før ved å prioritere 1000–1200 forskjellige aktiviteter. Da må man samle den politiske innsatsen. Det er kanskje de nordiske lands største utfordring i de kommende år – det å utmeisle en felles politikk hvor vi kan utøve innflytelse på denne sektoren. Det er da vi må ha tro på begrepet "Norden som global vinnerregion" – at vi har politisk innflytelse som er noe mer enn hva de 25–26 millioner innbyggerne har. Den politiske utfordringen ligger ikke først og fremst i å hente inn flere eksperter som kan hente inn enda mer dokumentasjon, men det handler om politisk prioritering.

President, vi har instrumentene på plass i Norden. Vi har muligheten til politisk innflytelse – selvfølgelig med vår kunnskap på dette området som kanskje er den beste i verden både på energi, på fornybar energi – men vi må ikke underestimere vår politiske innflytelse, og det er der vi er nødt til å legge alle eggene i den kommende skål.

Skal vi lykkes – og da ser jeg det spesielt fra et konservativt ståsted – må vi utnytte vår mulighet til politisk innflytelse. Både Arktisk Råd og Arktisk parlamentarisk komité drives frem av en konsensus i dette, men det må ikke bety at vi kan kaste treningstøyet og tro at det politiske vil ordne opp med seg selv. For vi kommer til å møte durabelig motstand for å få på plass en konsensus som gjør at vi kan gå verden tryggere i møte når vi har lagt 2012 bak oss. Derfor må dette ha prioritet nummer én. Det må mer enn noe annet være en fremtidig aktivitet i det nordiske samarbeidet, og det handler også om – som både stortingspresident Jagland og statsminister Reinfeldt var inne på i går – at vi må være gode på hjemmebane i disse spørsmålene for å kunne lykkes på bortebane.

Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljö)

Asmund Kristoffersen, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson, A 1410/miljø:
President. Jeg tror jeg gjør som jeg har planlagt, og framfører mitt budskap.

La meg først få si at denne sesjonen i Oslo har vært nærmest unik, med særlig sterkt fokus på vår tids største utfordringer, klimaendringer og konsekvensene av disse, og dessuten debatt på aller høyeste politiske nivå. Jeg har aldri opplevd en så bred nordisk politisk enighet i en så tung sak. Vi er enige om høye mål i klimapolitikken. Vi ser alle at det er behov for tallfestede reduksjoner. Vi er trolig også allerede enige om at de rike landene må være med på å betale en stor del av tiltakene for å få til reduksjoner i de fattige land.

Og noe som også er viktig: Dersom vi gjør noe tydelig i Norden, vil verden lytte til oss selv om vi er små.

Vår første anledning er en god og samlet nordisk innsats på FNs miljøtoppmøte på Bali, hvor tidsplan og prosesser kan bli bestemt. Så kan Norden i 2009 på FNs klimatoppmøte i København stå fram og vise verden hva vi har fått til. Jeg er veldig glad for den svenske miljøvernministerens forsikring om innsats fra svensk side. Det gleder meg – det blir bra.

Dersom vi skulle velge det mest behagelige i øyeblikket, det vil så ikke gjøre noe, har Nicholas Stern i sin rapport fra november 2006 vist oss at dette vil få enorme økonomiske konsekvenser i framtiden. Konsekvensene av ikke å gjøre noe er en akselererende temperaturstigning og klimaet ute av kontroll, issmelting, oppvarming av havene, havnivåstigning, unormalt mye nedbør, unormal tørke, vind og permafrost som påvirkes. Ja, alt liv på jorden influeres av dette.

De tydeligste tegn i vår verdensdel fikk vi i går beskrevet av våre venner fra Grønland, der næringsliv og kultur trues sterkt, blant annet ved allerede redusert fangst og forandringer i fisken.

Med dette som bakteppe ønsket den sosialdemokratiske gruppe, med tilslutning fra Miljø- og naturressursutvalget, å trekke fram Nicholas Sterns meget klare anbefalinger. Vi ber derfor våre nordiske lands regjeringer om å handle i tide. Vi må samarbeide om en ambisiøs og aktiv klimapolitisk profil i internasjonale organ. Vi må få til utslippsreduksjoner av klimagasser i de nordiske land. Vi må gjøre samfunnsmessige fysiske tilpasninger til de igangværende og kommende klimaendringer. Vi må ha en målrettet bruk av nasjonale midler til utviklingshjelp og hjelp til å stoppe avskogingen. Vi må bruke internasjonale organisasjoner for å skape arenaer der klimakonflikter løses.

Og for egen del vil jeg legge til: Vi må gi maksimal støtte til at FN skal være den bærende kraften for å få til klimaavtaler for hele verden. Vi må bruke Kyoto-mekanismene og EUs kvotesystem for handel mellom landene.

Jan Lindholm, (midtengruppen, mp):
Herr president! Varje dag strömmar energi från solen in mot jorden, motsvarande 10 000 gånger den energi som mänskligheten totalt nyttjar. Nästan lika mycket strömmar ut från jorden varje dygn. Skillnaden däremellan är det som resulterar i den klimatförändring som vi ser.

De siffrorna säger också att mänskligheten bruk av energi är mycket litet jämfört med de strömmar av energi som vår jord har och de ekosystem som finns. Självklart kan vi inte utnyttja alla dessa 10 000 gånger den energi vi använder eftersom det mesta behövs för att driva klimatsystem och för att hålla i gång den biologiska mångfalden. Men faktum är att för Sveriges del räcker det med en yta motsvarande 60 x 60 kilometer, 6 x 6 mil. Med en tredjedel solfångare och två tredjedelar solceller får vi från denna yta all den energi vi i dag använder i Sverige. Det ger lite proportioner när det gäller varför det är viktigt att tänka på de resurser vi har när vi ska bygga ett långsiktigt hållbart samhälle.

Jag instämmer, herr ordförande, i det tidigare anförandet från Asmund Kristoffersen och vill yrka bifall till förslaget från miljö- och naturresursutskottet, förslag A 1410/miljø. Där föreslår vi att man utifrån vår granskning av Sternrapporten ska vidta åtgärder, samverka för ett kraftfullt internationellt klimatavtal och öka det internationella erfarenhets- och forskningsutbytet. Vi föreslår också att man ska hjälpas åt med att göra våra nordiska länder mer robusta inför de förändringar som vi ser kommer. Oavsett hur framgångsrika vi är med vårt arbete och även om vi väldigt snabbt skulle lyckas minska klimatförändringarna kommer det att behövas många åtgärder för att vi ska kunna klara vårt samhälle. Vidare föreslår vi att det internationella förebyggande arbetet ska öka samt - det är detta som jag mest vill trycka på - att vi från Nordens sida ska påbörja ett arbete för att hjälpa till med att skapa den globala arena som behövs för att hantera de konflikter som ofrånkomligen kommer att ske som en följd av klimatförändringarna och den hårda påverkan och press som det kommer att bli på många samhällen i världen.

Av erfarenhet vet vi vad brist på resurser och råvaror, inte minst dricksvatten, innebär. Vi har ju sett en ökande kamp om världens oljeresurser. Redan strävar länder efter dessa resurser och kan kriga om vem som ska ha tillgång till de resurser som finns under den is som smälter bort. Resursbrist leder till konflikter. Därför är den punkten mycket viktig.

Franz Thönnes, BSPC Standing Committee:
President! Dear Ole, thank you very much for the friendly introduction. Dear colleagues! First, as a representative of the Baltic Sea Parliamentary Conference I thank you very much for the opportunity to address the 59th session of the Nordic Council.

Many previous speakers have commented on the Baltic cooperation on climate change. Indeed, Norden has an internationally acknowledged "pool position" on the environment, including industrial cooperation on environmental questions.

As a representative of the BSPC, I would like to inform you that energy and environmental issues were also addressed in the 16th BSPC in August this year. In our conference resolution we asked the governments of the Baltic Sea region and the CBSS to conduct, in the medium term, research on energy and environmental issues in a joint manner throughout the Baltic Sea states; to take concrete steps to strengthen the cooperation on energy issues in the Baltic Sea region, including efficiency, supply, security and renewable energy sources, while also taking into account measures which are connected with climate change; to significantly enhance citizen participation in the Baltic Sea region regarding energy and environmental issues; to explore new ways for such active participation to understand natural energy resources as a public responsibility; and to develop the Baltic Sea region into a model region for renewable energy sources in Europe.

We also decided to establish a BSPC working group on energy and climate change. That is a good follow-on to our succesful working group on eutrification, led by Asmund Kristoffersen.

By the way, let me inform you that we established a second working group to deal with the issues of labour market and social welfare. The main subjects here are good information about the different systems of social security for cross-border workers in the Baltic Sea region, and the situation of unemployed young people.

These working groups are open for members of all Parliaments of the Baltic Sea region, so there is a broad representation and I am looking forward to a lot of good contributions and a succesful work.

Thank you very much for your attention.

***Franz Thönnes tale i dansk oversættelse*:**
Præsident! Kære Ole, mange tak for den venlige præsentation. Kære kolleger! Først vil jeg som repræsentant for Den Parlamentariske Østersøkonference - Baltic Sea Parliamentary Conference - sige mange tak for, at jeg har fået lejlighed til at tale ved Nordisk Råds 59. session.

Mange af de foregående talere har været inde på Østersøsamarbejdet om klimaforandringen. Ja, Norden har internationalt tilkendegivet at ville indtage en "samlet stilling" til miljøet, herunder industrielt samarbejde om miljøspørgsmål.

Som repræsentant for Den Parlamentariske Østersøkonference BSPC, kan jeg fortælle Dem, at man også på den 16. BSPC konference i august i år beskæftigede sig med energi- og miljøspørgsmål. I resolutionen fra konferencen henstillede vi til regeringerne i Østersølandene og CBSS om på mellemlangt sigt at gennemføre forskning om energi- og miljøspørgsmål i fællesskab mellem samtlige Østersølande; om at tage konkrete skridt til at styrke samarbejdet om miljøproblemerne i Østersøområdet, herunder bl.a. effektivitet, leveringssikkerhed, og vedvarende energikilder, mens man samtidig tager de foranstaltninger, der er koblet til klimaforandringen i betragtning; at man i væsentlig grad intensiverer Østersølandenes befolkningers inddragelse i energi- og miljøspørgsmålene; at man finder frem til nye metoder til at få en sådan aktiv inddragelse til at se de naturlige energikilder som et generelt ansvarsområde for alle og at man udvikler Østersøregionen til en foregangsregion for vedvarende energikilder i Europa.

Det blev ligeledes besluttet at oprette en arbejdsgruppe i BSPC om energi og klimaforandring. Det er en god opfølgning på vores fremgangsrige arbejdsgruppe om forsuring, som Asmund Kristofferson var leder for.

Jeg vil i øvrigt gerne fortælle Dem, at vi også oprettede en anden arbejdsgruppe, som skal beskæftige sig med arbejdsmarkedsforhold og social velfærd. Her er hovedemnerne fyldestgørende information om de forskellige socialsikringssystemer for vandrende arbejdstagere i Østersøregionen og situationen for de ungdomsarbejdsløse.

Disse arbejdsgrupper er åbne for medlemmerne af Østersølandenes parlamenter, hvorfor der er en bred repræsentation, og jeg glæder mig til at høre en masse gode bidrag og se et vellykket arbejdsresultat.

Mange tak for Deres opmærksomhed.

Taletiden blev nedskåret med 1 minut for de resterende talere i debatten.

Medlemsförslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö)

Kári P. Højgaard, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson, A 1414/miljö:
Tak, hr. præsident. Den danske humorist Storm P. udtalte de udødelige ord: "Alle taler om vejret, men ingen gør noget ved det". Vi har allerede talt meget om klimaforandringer, og at vi må ændre vores adfærd, så vi formindsker udslippet af CO_2 til atmosfæren. Alle må blive bedre til at bruge energi på en intelligent og effektiv måde, og vi må blive bedre til at efterspørge energi fra vedvarende energikilder.

Det her forslag handler om, at også vore offentlige institutioner, kontorer, skoler, plejehjem, værker og så videre – ja, også vore parlamenter – må blive endnu bedre og mere bevidste forbrugere af energi.

Bygningsmassen og transportsektoren er de to største udledere af klimagasser. I vore lande tegner bygningerne sig i runde tal for cirka 40 procent og transport for cirka 20 procent af det samlede udslip. Der er således enorme potentialer i at effektivisere energianvendelsen på disse områder og overgå til brug af vedvarende energikilder.

Tidligere på året fik vi informationer fra de nordiske landes regeringer om, hvilke initiativer der er taget for at øge andelen af vedvarende energi i forbindelse med opvarmningen af offentlige bygninger og anlæg. Det viser sig, at de fleste lande har visse støtteordninger og bestemmelser, der tager sigte på at omstille de offentlige bygningers energiforbrug. Det finder vi positivt.

I aften skal vi hylde årets miljøprisvinder, Albertslund Kommune. Der er her tale om en kommune, der gennem mange år bevidst har satset på at forbedre miljøet og spare på energien. Et stort tillykke til Albertslund Kommune og til alle andre kommuner, der også i større eller mindre grad har gjort energieffektivisering til en bevidst mærkesag.

Af informationerne fra de nordiske lande er det blevet klart for os, at der på det statslige plan i øjeblikket – i de fleste tilfælde – mangler en klar strategisk satsning på den offentlige sektors rolle i at fremme anvendelsen af vedvarende energi og i at energieffektivisere. Her er meget at hente. Vi er overbeviste om, at alene størrelsen af den offentlige efterspørgsel vil have en afgørende indflydelse på markedet. Desuden vil en bevidst satsning på dette område være med til at sætte dagsordenen – også i en bredere kreds. Ligeledes tror vi, at det offentliges gode eksempel vil have en afsmittende effekt ude omkring i samfundene. Her spiller medarbejderne i den offentlige sektor en stor rolle, men en endnu større rolle tror jeg skolebørnene kommer til at spille – navnlig hvis energibesparelser og energiforbrug på skolerne også bliver et pædagogisk tema.

Vi vil gerne have, at de nordiske lande lærer af hinandens erfaringer – også på dette område. Og vi foreslår, at der bliver udarbejdet et katalog med eksempler fra de nordiske lande på vellykkede politikker og gode konkrete eksempler på det offentliges energieffektivisering. Dette katalog skal distribueres til alle offentlige myndigheder og institutioner i de nordiske lande. Forhåbentlig vil det give inspiration til yderligere indsatser.

Vi skal alle ændre adfærd og blive bedre. Ord og gerninger må gå hånd i hånd, hvis vi skal opnå resultater.

Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø)

Ilkka Kantola, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson, A 1419/miljø:
Herr president! Miljö- och naturresursutskottet strävar i allmänhet till att bli enig om de rekommendationer man lägger fram. Denna gång har det dock inte lyckats och därför fortsätter debatten här från talarstolen.

Jag kommer att presentera utskottsflertalets förslag, varpå reservanternas förslag presenteras av mindretalet.

Skiljelinjen mellan de två förslagen gäller om Nordiska rådet skall anbefalla regeringarna att förbjuda framtida kärnkraftanläggningar eller ej. Jag skall strax återkomma till detta, men före det är det skäl att fästa uppmärksamheten vid den *enighet* som i övrigt rådde i utskottet.

Utskottet var enigt om att de nordiska länderna bör samarbeta om att befrämja användningen av förnybar energi i Östersjöområdet. De nordiska länderna bör samarbeta i frågor gällande forskandet i och utvecklandet av alternativ till atomkraft och fossila energikällor. Med tanke på klimatsituationen är det avgörande att förnybar energi i skyndsam ordning förstärks i förhållande till a-kraft och fossila bränslen. De nordiska länderna bör utväxla erfarenheter och hämta inspiration hos varandra gällande de ekonomiska och politiska medel som är nödvändiga för att befrämja utvecklingen av förnybar energi och energieffektivisering.

Utöver det nordiska samarbetet är det viktigt att det samarbetas intensivt på energiområdet i hela Östersjön. Än en gång är frågan om att befrämja den förnybara energin, men också att slå vakt om tillgången på energi. I denna anda är det skäl att utveckla den välfungerande nordiska elmarknaden och att verka för en närmare anslutning av det nordiska elnätet till elnäten i de baltiska länderna.

Beträffande kärnkraften är utskottet enigt om att kärnkraftverksamheten och hanteringen av avfall kräver största försiktighet och ansvarsfullhet i de länder som väljer att etablera och driva kärnkraftanläggningar. De nordiska länderna bör aktivt arbeta för högre standarder på detta område såväl i förhållande till ländernas egna anläggningar som i förhållande till anläggningar i övriga Östersjöländer.

Utskottsflertalet föreslår följande rekommendationer till de Nordiske ländernas regeringar:

1. att befrämja utvecklandet och användningen av förnybara energikällor i Östersjöregionen så att dessa energikällor förstärks i förhållande till fossila och kärnkraftbaserade källor. Detta göres blant annat genom:

a. en målinriktad regional insats i samband med genomförandet av EU:s gemensamma energipolitik om förnybar energi och energieffektivisering,

b. förstärkandet av det regionalpolitiska samarbetet i Östersjöområdet, däribland BASREC - samarbetet med målet att utveckla befrämja förnybara energin samt att förbättra energieffektiviseringen i länderna.

Utskottets mindretal reservanterna är eniga om detta men yrkar i sin reservation därtill på att länderna genomför ett stopp för byggandets av nya atomkraftanläggningar. Utskottets flertal understryker emellertid att det är varje enskilt lands sak att avgöra vilka energikällor man önskar använda sig av.

Claes Andersson (den venstresosialistiske grønne gruppen, vänst.):
Herr president! Utskottet har varit oenigt när det gäller utbyggnaden av kärnkraften, men jag skall inte gå in på kärnkraftens alla nackdelar och risker, för det har debatterats tidigare.

Men en sak som är väldigt motstridig är att man säger att man vill satsa på förnybara och alternativa energiformer och samtidigt vill bygga ut kärnkraften. I praktiken är det så att när man bygger ut kärnkraften går nästan alla nya resurser till att bygga ut kärnkraften, och de är borta från att kunna satsas på nya förnybara resurser. Jag undrar hur talaren ser på detta dilemma, som jag tycker det är viktigt att uppmärksamma.

Ilkka Kantola:
On aivan totta, että samoista resursseista on kysymys, on sitten kyse ydinvoiman lisärakentamisesta tai uusien teknologioiden kehittämisestä muulla tavalla, ja nämä voivat joutua vastakkain. Kiinnitän kuitenkin huomiota siihen, että valiokunta ei mietinnössään esitä, että ydinvoimaa rakennettaisiin lisää. Olemme eri mieltä vain siitä, pitääkö juuri nyt panna tämä ydinvoiman lisärakentaminen pysähdyksiin vai ei.

Ilkka Kantolas tale i svensk oversettelse:
Det är alldeles sant att det handlar om samma resurser oberoende av om det är fråga om att bygga till med kärnkraft eller utveckla nya teknologier på något annat sätt, och det kan hända sig att dessa ställs mot varandra. Jag fäster dock uppmärksamhet vid att i sitt betänkande föreslår utskottet inte att mer kärnkraft bör byggas. Vi är endast oeniga om huruvida denna utbyggnad av kärnkraft bör stoppas just nu eller inte.

Ville Niinistö (midtengruppen, gröna):
Herr president! Jag skall fortsätta med samma fråga som Claes Andersson tog upp och göra det lite bredare. I Finland började diskussionen om den femte kärnkraftreaktorn ungefär år 2000. Man fattade beslut i riksdagen år 2002. Nu ser det ut att det blir två års försening i alla fall, kanske blir det till och med mer. Det kommer att bli ekonomiskt dyrare att bygga denna reaktor än man hade beräknat. Den kommer att bli färdig kanske år 2011. Elva år har gått emellan, och ingenting har hänt i Finland. Allt finskt kapital går till att vänta på denna stora maoistiska lösning, som skall lösa alla våra problem. Samtidigt borde vi satsa på förnybar energi. Vi har förlorat en massa tid.

Har utskottet inte tagit ställning till denna problematik? Om man inte har tagit ställning kan man inte främja förnybar energi – om man inte funderar på denna koppling. Man kan inte säga att man inte tagit ställning, för då har man tagit ställning mot förnybar energi.

Ilkka Kantola:
En kuitenkaan näe tilannetta näin mustavalkoisena, että se on kyllä tai ei. Kiinnitän uudelleen huomiota siihen, että mietinnössä ei ole esitetty, että ydinvoimaa pitää rakentaa lisää. On otettu kantaa siihen, esittääkö Pohjoismaiden neuvosto Pohjoismaiden hallituksille, että ydinvoiman lisärakentaminen pitää lopettaa nyt, ja valiokunta on ollut sitä mieltä, että tällaista jyrkkää suositusta Pohjoismaiden hallituksille ei ole syytä tässä yhteydessä esittää. Vaikka näitä ongelmia sitten on, ja voidaan miettiä, mikä ydinvoiman asema on energiatuotannossa, niin valiokunnan linja tässä on ollut selvä.

Ilkka Kantolas tale i svensk oversettelse:
Jag anser dock inte situationen vara så svartvit att det handlar om ja eller nej. Jag fäster åter uppmärksamhet vid att i betänkandet föreslås inte att mer kärnkraft bör byggas. Det har tagits ställning till om Nordiska rådet skall rekommendera de nordiska regeringarna att utbyggnaden av kärnkraft bör stoppas nu, och utskottet har kommit fram till att i detta sammanhang bör inte en så skarp rekommendation ges de nordiska regeringarna. Fastän sådana här problem finns och det kan funderas på vilken ställning kärnkraften skall ha inom energiproduktionen, så har utskottets linje varit klar i detta fall.

Asmund Kristoffersen (den sosialdemokratiske gruppen, A):
Det er en replikk til replikken, ikke til Ilkka. Som formann for miljø- og naturressursutvalget har jeg lyst til å presisere følgende: For det første har Ilkka lagt fram vårt syn på en utmerket måte. For det andre må det nordiske samarbeidet basere seg på at vi er enige. Vi kan ikke gripe inn i det enkelte lands prioriteringer, heller ikke på energiområdet. Så når Sverige eventuelt måtte prioritere atomkraft, eller Finland gjøre det samme, kan ikke Nordisk Råd

overprøve de nasjonale forsamlingenes beslutninger. Derfor har heller ikke dette utskottet forholdt seg til finsk energipolitikk konkret, men vi er opptatt av avfallsproblematikken. Det er et felles nordisk anliggende.

Jan Lindholm, reservantenes talsperson, A 1419/miljø:
Jag företräder reservationen här, och jag yrkar bifall till reservationen i ärendet A 1419.

Kärnkraft är inte någon framtidslösning. Kärnkraften står i dag för fyra procent av den globala energiförsörjningen, och ändå är det bara två tredjedelar av den kärnkraften som får sin försörjning från uran som bryts. Resten är beroende av att vi demonterar kärnvapen, vilket i och för sig är bra. Men de program som finns tar slut 2013, och därefter står alltså en tredjedel av kärnkraftverken i världen utan bränsle. Tänk på det! Man kan naturligtvis öka brytningen av ännu fattigare tillgångar av uran i jordskorpan, men då med ännu större sår på den mark som det är allt viktigare att vi vårdar om vi ska klara klimatfrågorna.

Dessutom har kärnkraftverk radioaktiva utsläpp vid normal drift, i och för sig under den nivå som är tillåten, men ju mer kärnkraft, desto mer radioaktivitet ute i naturen. Dessutom värmer de upp vår värld, och det är ju det vi är oroliga för. Det finns en rapport som visar att om vi hade placerat en Forsmarksreaktor vid Siljans strand, där en av Sveriges stora älvar rinner, hade den sjön i dag haft över 30 graders temperatur, mitt i vintern. Då förstår ni att det handlar om stora energimängder. Det är nämligen drygt två tredjedelar av energin i ett kärnkraftverk som släpps ut i omgivningen.

Vi har terroristrisker. Vi har också detta med inlåsning av kapital, som är en jätteviktig fråga. Vi har erfarenhet av det i Sverige. Som påpekades i den tidigare debatten kommer vi att se samma sak i Finland, att det går inte att både äta kakan och ha den kvar. Vi kan inte bygga kärnkraft och samtidigt satsa på alternativen. Det är viktigt att vi gör det nu, och därför är detta med inlåsning av kapital viktigt.

Hans Wallmark (den konservative gruppen, m):
Herr President! I Norden skiljer vi oss åt i fråga om energival, val förankrade i tradition och historia men också beroende på naturtillgångar. Av den anledningen går det att framföra en övergripande kritik mot den vänstersocialistiska gröna gruppen och dess förslag om en rekommendation till de nordiska regeringarna om ett stopp för byggande av nya atomkraftverk i Norden.

Frågan om energimix är ytterst nationell. Det finns anledning att påminna om att det goda i samverkan länder och stater emellan alltid måste ha ambitionen att beslut ska fattas så långt ned i beslutshierarkin som möjligt, helst hos familjerna och medborgarna själva, sedan lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. På den grunden kan förslaget avföras.

Med en energimix i Norden och en gemensam energimarknad drar vi nytta av varandra. Vi påverkas också av det som sker i Nordens närområde. Vad händer exempelvis i Litauen när Ignalina nu äntligen är på väg att stängas? Blir det nyinvestering eller annan energi? En gasledning mellan Ryssland och Tyskland kan bli en miljöutmaning om den placeras på Östersjöns havsbotten men kan samtidigt, rätt hanterad, som en landbaserad lösning innebära möjligheter. Vi påverkar och påverkas.

I fråga om energin och klimatutmaningen är energibesparingen huvudvägen. Därefter kommer forskning och utveckling kring alternativa energikällor, och sedan kommer ett vägval mellan atomkraft och fortsatt förbrukning av fossila bränslen.

Sveriges oppositionsledare Mona Sahlin berättade i gårdagens debatt en anekdot om Albert Einstein, som till studenterna lämnat över samma prov som tidigare men där han under tiden själv ändrat svaren. Så borde också atomkraftens kritiker resonera. På frågan om vilken energi som behövs i Norden var måhända ett nej till atomkraften tidigare rätt svar, men med vetskap om klimatförändringarnas utmaningar borde frågan numera besvaras med ett ja.

Bifall till utskottets majoritetsförklaring!

Kolbrún Halldórsdóttir (den venstresosialistiske grønne gruppen, VG):
Hr. præsident! Jeg kan fuldt ud støtte den fælles indstilling fra Miljø- og naturressourceudvalget om indsatsen for vedvarende energi, men vi skal være tydelige i Norden, også når vi er uenige. Så skal vi ikke snakke udenom.

Vi skal sige nej til a-kraft i Norden. A-kraft-sikkerheden rækker langt ud over landegrænserne. Finland har medansvar for Ruslands atomsikkerhed, så længe Finland køber strøm fra Sosnovij Bor ved Skt. Petersborg. Sverige har lige sendt en skibsladning farligt affald gennem nordiske farvande til Sellafield. Vi har alle sammen medansvar for et Ignalinakraftværk i Litauen, hvis ikke vi hjælper Baltikum til vedvarende energi.

Den vedvarende energi er den afgørende brik i klimapolitikken. Men vi skal være opmærksomme på, hvordan vi bruger den. Vi må ikke glemme naturen og fredningshensyn, vi må ikke glemme vore unikke landskaber. Det er et dilemma, som er meget aktuelt i Island lige nu, og som man også må tage i betragtning. De steder, hvor vi har jordvarmeanlæg, er de placeret, hvor de skader den sensitive natur, i landskaber, som er helt unikke i verden. Vi må være troværdige og skal derfor have modet til også at sige nej til jordvarmeværk, som sælger elektricitet til udsalgspris til forurenende industrier, og i stedet sige ja til at beskytte naturen. Det styrker vor troværdighed.

Landsstyremand **Bjarni Djurholm**:
Hr. præsident! Vedrørende bæredygtig energipolitik vil jeg kort omtale vores energipolitik på Færøerne, som i 2015 skal resultere i, at 20 procent af energiforbruget på land skal komme fra vedvarende energi, samt at vores fiskeriflåde skal bruge 15 procent mindre energi i forhold til fangstmængden.

Jeg har i dette indlæg specielt valgt at tage nogle enkelte områder frem. I den samlede løsning for at tilføre Færøerne vedvarende energi indgår et projekt, som er støttet af Vestnorden og dermed af Nordisk Råd – det såkaldte Nolsoyprojekt. I kraft af øens egnethed er det udvalgt som prøveprojekt. Planen er at benytte vindenergi til at forsyne husstandene på øen med el og varme. Dertil vil hydrogenteknologi blive benyttet til stabilisering af den varierende elproduktion. Desuden har vi planer om at bygge en ny færge til sejlads mellem Nolsoy og Torshavn, som kan drives af hydrogen.

Første del af projektet løber til slutningen af indeværende år, og man skal undersøge økonomien og forskellige systemløsninger, hvorefter der bliver taget stilling til projektets videre forløb.

Hvad angår vindkraft på Færøerne, vurderes det, at vi kan forøge den med cirka det dobbelte, sådan at over 10 procent af den samlede elproduktion kommer fra vindkraft. Det skal tilføjes, at 40 procent af elforsyningen i dag kommer fra vandkraft.

En mulighed, som tegner sig som vedvarende energikilde, er køb af strøm fra Island. I den forbindelse er der en undersøgelse i gang om at lægge kabler fra Island til Færøerne. Undersøgelsen er ikke færdig og er ikke blevet behandlet politisk, men det vurderes, at planen kan gennemføres. En betingelse for projektets økonomiske bæredygtighed er, at den strøm, som kommer fra Island, ikke alene anvendes til el, men tillige til opvarmning. Hvis vi gennemfører projektet, vil vi kunne reducere vores CO_2-udslip med over 30 procent alene på dette enkelte projekt.

Hr. præsident. Sammenfattende kan siges, at hvis vi på Færøerne gennemfører den energipolitik, vi har sat os for at gennemføre, har vi ikke problemer med at opfylde de gældende Kyotokrav samt dem, som kommer efter 2012.

Præsidieforslag om nordisk indsats til FN's klimakonference i København 2009 (A 1421/præsidiet)

Claes Andersson, Presidiets talsperson, A 1421/presidiet:
Herr president! Presidiet vill med sitt förslag angående FN:s klimatmöte i Köpenhamn år 2009 försöka bidra till, att klimatutmaningarna och globaliseringen ger det nordiska samarbetat nya initiativ och uppgifter och till att vi utvecklar oss till en solidarisk region.

Solidariteten i detta sammanhang betyder att vi inser, att också klimatförändringarna kommer att drabba olika delar av världen på olika sätt och att andra är mera utsatta än vi.

Presidieförslaget om en gemensam nordisk satsning till FN:s globala klimatkonferens i Köpenhamn om två år är ett konkret och solidariskt sätt att driva klimatpolitik på.

Den nordiska satsningen på CO_2-reduktion i anslutning till FN-förhandlingarna borde bli folkligt förankrad på ett demokratiskt och hållbart sätt, men samtidigt också inkludera den expertis vi har här i Norden.

Bakom förslaget ligger en vision och idé om:

Att skolungdomar från hela Norden och även också från andra delar av vårt klot engageras i processen, får information, kan ta kontakt med ungdomar i någon annan klimathotad del av världen, kan diskutera rik och fattig sinsemellan, och framförallt kan bli medvetna om vad man kan göra åt den klimatpåverkan vi själva bär ansvaret för. Vem ska göra vad och hur gör man?

Bakom förslaget och visionen ligger både realistiska erfarenheter, vetskap om nordisk kompetens och nya idéer och viljan till en fördjupad motivation.

Inom klimatpolitiken bör Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet arbeta gemensamt och utan inbördes konkurrens, både när det gäller Köpenhamnskonferensen, men framförallt för att kanalisera tillräckliga ekonomiska nordiska satsningar för ett bättre sätt att leva på.

Och en sak ska vi komma ihåg. Om vi lyckas göra Norden synligt i klimatpolitiken på det globala planet får vi inte bara *tack* för att vi pekar på isbjörnen och på fattiga människor i översvämmade delar av världen. Vi får också *krav* från hotade regioner och från människorna nära isbjörnen. Krav på solidaritet. Krav på att vår livsstil och våra samhällen måste ändras radikalt. Och vi ska vara redo att möta dessa krav. Det räcker inte med att vi exporterar vindkraftverk och solceller. Vi bör också reducera vår egen energiförbrukning och förändra vårt eget beteende.

Kolbrún Halldórsdóttir, (den venstresosialistiske grønne gruppen, VG):
Hr. præsident! Klimaforslaget fra Præsidiet har fået et klart folkeligt sigte, og det er jeg glad for. Jeg vil også rose ministerrådet, fordi det er tidligt ude i sin "Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København i 2009". Der er også rigtig gode elementer i ministerrådets planer: Det er nyttigt, at ministerrådet ser på det langsigtede forhandlingsforløb for klimaindsatsen. Den nævnte klimagruppe ser målrettet ud. EnergiExpo og en øget forskningsindsats passer godt sammen med Nordisk Råds forslag.

Men ministerrådets planer indeholder endnu ikke de folkelige elementer, som ligger i Præsidiets forslag. Det er afgørende, at nordiske ngo-initiativer understøttes tidligt, og at verdens skoler tilbydes mulighed for at engagere sig i klimakonferencen via den undervisningsportal, vi foreslår.

Jeg er optimist, med hensyn til at ministerrådet skal lykkes med at få sat undervisningsvirksomhed og ngo-aktiviteter i gang. Opgaven er stor. Men det er ministerrådets hjemmebane: At være katalysator for pædagogisk udvikling og at inddrage folkelige organisationer og niveauer uden for Norden er lykkedes før. Her har Norden gode forudsætninger for at tage ini-

tiativet. Det bliver spændende at følge arbejdet. Visionen er en folkelig dialog om klimapolitik på en helt ny måde. Og det er nødvendigt. Det handler ikke kun om små søde skoleprojekter med svanelogo. Det handler om at forebygge klimakrige og hindre fattigdom, sygdom og nød udløst af klimaændringer, som vi har skabt.

Endringer i deltagerlisten:
Mats Johansson erstattes av **Nils Oskar Nilsson** for resten av dagen.

Rådet besluttet å fastsette deltagerlisten/närvarolistan i overensstemmelse med dette.

Rådet bifalt å ta Dokument 16 til etterretning.

Rådet bifalt Miljø- og naturressursutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1410/miljø – Rek. 7/2007.
Rådet bifalt Miljø- og naturressursutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1414/miljø – Rek. 8/2007.

Votering over A 1419/miljø

46 stemte for Miljø- og naturresurseudvalgets forslag:
Christer Adelsbo, Bendiks H. Arnesen, Risto Autio, Sinikka Bohlin, Berit Brørby, Sigrun Eng, Dennis Jansson, Jan-Henrik Fredriksen, Monica Green, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Billy Gustafsson, Britt Hildeng, Kári P. Højgaard, Raija-Lisa Eklöw, Kerstin Haglö, Nils Oskar Nilsson, Kristján Þor Júlíusson, Per Kaalund, Oiva Kaltiokumpu, Ilkka Kantola, Jógvan við Keldu, Marianne Kierkemann, Karin Kjønaas Kjos, Ivar Kristiansen, Asmund Kristoffersen, Anne Margrethe Larsen, Johan Linander, Inge Lønning, Lauri Oinonen, Kjartan Ólafsson, Gunn Olsen, Kent Olsson, Markku Pakkanen, Tuula Peltonen, Jessica Polfjärd, Lyly Rajala, Ragnheiður Ríkharðsdóttir, Augusta Salling, Ole Stavad, Frode Sørensen, Maria Stenberg, Gunilla Tjernberg, Stefan Tornberg, Göte Wahlström, Hans Wallmark og Lars Wegendahl.

11 stemte for reservanternes forslag:
Claes Andersson, Christina Gestrin, Kolbrún Halldórsdóttir, May Elisabeth Hansen, Solveig Horne, Jan Lindholm, Elina Linna, Ville Niinistö, Dagfinn Sundsbø, Ib Thomsen og Karin S. Woldseth.

Ingen afstod fra at stemme.

Fraværende:
Árni Páll Árnason, Joan Erlandsen, Siv Friðleifsdóttir, Svend Erik Hovmand, Høgni Hoydal, Dagfinn Høybråten, Arja Karhuvaara, Ulla Karvo, Rolf Reikvam, Reidar Sandal, Janne Seurujärvi, Erkki Tuomioja, Antti Vuolanne, Otto Jeremiassen og Steinunn Valdís Óskarsdóttir

Miljø- og naturresurseudvalgets forslag blev således vedtaget med 46 mod 11 stemmer.

Rådet bifalt Miljø- og naturressursutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1419/miljø – Rek. 9/2007.
Rådet bifalt Miljø- og naturressursutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1421/miljø – Rek. 10/2007.

Sessionen ble utsatt til kl. 14.00.

8. Utrikesministrarnas redogörelse – Försvarsministrarnas redogörelse

Dokumentation:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5)
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6)
- "The Nordic Region in an International Perspective. Nordic co-operation in a European Framework 2006." (Dokument 10)

Endringer i deltagerlisten:
Elina Linna erstattes av **Lars Ohly** under dagsordenspunkt 8.
Maria Stenberg erstattes av **Hans Olsson** for resten av sessionen.

Kl. 12.30 utløp mandatperioden for det sittende lagting på Åland. Ragnar Erlandsson deltok derfor som observatør under resten av Nordisk Råds sesjon.

Rådet besluttet å fastsette deltagerlisten/närvarolistan i overensstemmelse med dette.

Berit Brøby overtok ledelsen av forhandlingene.

Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5)

Utrikesminister **Ilkka Kanerva,** Utrikesministrarnas redogörelse:
Ärade president, bästa rådsmedlemmar! De nya möjligheter som globaliseringsutvecklingen erbjuder Norden har utgjort ett centralt tema för Finlands verksamhet som ordförandeland för Nordiska ministerrådet. Detta har också satt sin prägel på utrikesministrarnas mötesagenda. Vi har sökt samnordiska åtgärder för övergripande problemfrågor, som klimatförändringen, en hållbar utveckling av miljön och global hälsovård. FN:s roll är och förblir här central. Vi har fortsatt vårt aktiva stöd för reformarbetet.

Vi kan vara vägvisare inför FN:s toppmöte om klimatförändringar, som ordnas i Köpenhamn år 2009 samtidigt som ett annat nordiskt land Sverige innehar ordförandeskapet för EU. Detta nordiska dubbelansvar ger goda möjligheter till ett gott nordiskt samspel för gemensam påverkan i globala klimatfrågor. Vi är beredda att ge Danmark allt behövligt stöd i den krävande rollen som arrangörsland för denna mycket omfattande konferens. Vi önskar islänningarna all lycka i arbetet för att driva våra gemensamma strävanden, när Island förhoppningsvis blir invalt i FN:s säkerhetsråd för åren 2009–2010.

De nordiska ländernas försvarsmakter har ända sedan 1960-talet bedrivit ett aktivt samarbete inom ramen för FN:s fredsbevarande verksamhet. Över 200 000 nordiska fredsbevarare har deltagit i operationen. Den nordiska attityden till dessa insatser har väckt internationell uppmärksamhet och utvecklats till ett uppskattat nordiskt varumärke. Detta vårt goda rykte är det skäl att värna väl. Denna så kallade nordiska *approach* inom krishanteringen bygger på förtroende och stöd inom hemmaopinionen, gott samarbete med lokala myndigheter och befolkning, såsom i Afghanistan. Här hemma ökar det allmänna stödet för en insats ju fler nordiska länder som deltar.

I det nordiska konceptet förenas de två centrala elementen inom krishanteringen, de militära och de civila biståndskomponenterna. I Afghanistan samverkar Finland, Sverige och Norge å ena sidan inom ISAF för att förbättra utbildningen av den afghanska armén, och å andra sidan inom de regionala återuppbyggnadsgruppernas, PRT-arbete.

Ett annat aktuellt exempel är EU:s nordiska stridsenhet, BG, som leds av Sverige och för första gången står i insatsberedskap från början av nästa år. Förutom EU-länderna Sverige, Finland, Estland och Irland deltar också Norge i detta arbete.

De centrala elementen i detta nordiska varumärke är och förblir värnandet om rättsstaten, demokratin och de mänskliga rättigheterna samt ett kvalitativt och kvantitativt högtstående hållbart utvecklingssamarbete. Målen måste ställas högt. Med en samordning av våra begränsade personella och materiella resurser kan vi göra en effektivare insats inom det internationella krishanteringsarbetet. Samnordisk krishantering kan ske inom olika internationella konstellationer såsom FN, Nato eller EU. Dessa kompletterar varandra väl. Exempel på detta är operationerna i Afghanistan och de planerade insatserna i Tchad och Darfur.

Det föreligger ett klart behov för mera omfattande krishanteringsinsatser i Afghanistan, och möjligheterna för att öka beredskapen för en sådan verksamhet bör övervägas. Samarbetet mellan alla de nordiska länderna inom internationella fredsbevarande operationer kan förstärkas. Norges säkerhetspolitiska samarbete med EU liksom Finlands eller Sveriges samarbetsformer med Nato öppnar nya möjligheter för en sådan samverkan. Det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet mellan länderna med långa gemensamma landsgränser, Norge, Sverige och Finland, har intensifierats det gångna året.

Utrikesministrarna och representanter för försvarsministerier dryftade senast för tre veckor sedan i Bodö möjligheterna att svara på de betydande utmaningar som vi tre länder står inför i det nordliga området, High North. Detta trepartssamarbete kommer inte att inkräkta på det hävdvunna nordiska samarbetet som är stadfästat i Helsingforsavtalet 1962. Vi lägger stor vikt vid betydelsen av att hålla de nordiska länderna orienterade om trepartssamarbetet och att involvera Danmark och Island i verksamheten. Det finns naturliga förutsättningar för att utvidga samverkan.

Ett samordnat koncept för hela norra Europa i linje med den nordliga dimensionen skulle stärka den regionens politiska och ekonomiska roll i Europa. Samtidigt kunde EU-Rysslandsamarbetet utvecklas till nytta för båda parter. EU-samarbetet med Ryssland har gett betydande konkreta resultat. Det nyligen grundade Barentssekretariatet skall garantera kontinuitet och koherens och koordinera projektsamarbetet inom ramen för Barentsrådet. Detta numera allmänt accepterade koncept om den nordliga dimensionen med de fyra regionala råden i norr som förverkligande organ utgör ett centralt bidrag för stärkande av samarbetet i norra Europa.

Det nu väl fungerande NB8-samarbetet med de baltiska staterna har lett till lovande resultat. Östersjösamarbetet är sedan länge väl etablerat och har speciellt i kampen mot miljöförstörelsen lett till konkreta resultat. Detta samarbete är för närvarande i brytningsskedet.

Inom Östersjöregionen utgör de nordiska länderna en väletablerad samarbetsgrupp. Den nordiska kretsens relevans inom EU förverkligas med hjälp av den nordisk-baltiska gemenskapen. En klarare arbetsfördelning mellan olika organ kring Östersjön behövs. Samtidigt behövs en klarare prioritering av viktiga frågor såsom konkreta resultat, ökad synbarhet för Östersjöregionen inom EU och säkerställande av Rysslands medverkan i frågor som berör Ryssland.

Ett svårt internationellt problem, som kräver breda samarbetsåtgärder, är den ökande illegala immigrationen. I denna svåra situation befinner sig nu cirka åtta miljoner människor i Europa. Deras antal ökar starkt. Ett hårt tryck kommer nu från Irak, därifrån omkring två miljoner invånare flytt utomlands och ett minst lika stort antal till lugnare områden inom landet. Flyktingarna befinner sig nu främst i Syrien och Jordanien, men en stor del av flyktingarna vill ta sig till Europa och oftast Sverige, som hittills varit det främsta mottagarlandet i Europa. Vi är medvetna om att de övriga nordiska och europeiska länderna bör bära både ekonomiskt och övrigt ansvar för denna allvarliga flyktingkris, eftersom någon snar lösning på Iraks inre säkerhetsproblem inte är i sikte.

De nordiska länderna fortsätter att aktivt stödja fredsprocessen i Mellanöstern. Målet bör vara en bestående fred, som bygger på tvåstatsprincipen. Våra länder ger sitt fulla stöd åt den internationella fredskonferens som skall ordnas i Annapolis i USA. Vi riktar framför allt

ett speciellt tack till Norge för er insats som ordförande för Ad Hoc-samarbetsgruppen för hjälp till palestinierna.
Våra länder uppmanar med stort allvar Iran att iaktta FN:s och IAEA:s resolutioner beträffande landets kärnkraftsprogram. Våra länder välkomnar det internationella samförståndet beträffande Irans kärnkraftspolitik. Vid sidan av kärnvapenfrågan vill vi fästa uppmärksamhet vid allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna i Iran. Jag tackar för ert intresse.

Per Kaalund (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Jeg takker for orienteringen, og jeg har et par kommentarer til den, idet jeg tror, at den 10. oktober i år, for et par uger siden, kan blive en skelsættende dato for det nordiske samarbejde, måske i negativ retning for nogle og i positiv retning for andre. Der holdes et trilateralt møde mellem udenrigsministrene fra Norge, Sverige og Finland, og der udstedes en erklæring fra mødet, og om aftenen er jeg i besiddelse af et referat af et møde, som holdes i Oslo Militære Samfunn om aftenen, der uddyber de ting her.

Dette samarbejde kunne være meget fornuftigt, hvis man decideret taler om det nordlige Skandinavien, men når man læser papirerne og uddybningen, så omfatter det jo også erhvervssamarbejde, uddannelse, miljø, energispørgsmål, Afghanistan, Afrika og så videre. Og så siges der om dette samarbejde blandt andet i Oslo Militære Samfunn om aftenen ved den norske udenrigsminister, at satsning med nordiske naboer i nord er en god udvikling, og det vil sige, at nu har vi en ny definition: nordiske naboer i nord. Det er altså de tre omtalte lande, og der skal så være fælles arenaer og så videre som refereret her.

Så siger man yderligere, at man selvfølgelig skal holde de andre lande orienteret om de ting her, og det siger man på en måde, som er meget sigende for det, jeg tror, er i gang. Man siger, at dette ønske mellem disse tre lande er et interessefællesskab og voksende handlingsrum og så videre, og så siger man, at det er en måde at bidrage til at styrke et bredere nordisk samarbejde og åbenhed over for Danmark og Island, og så siger man, at de skal være orienteret.

Mit spørgsmål går i korthed på: Tror disse tre lande, at man kan diskutere Østersøen, Nordatlanten og Nordpolen uden at inddrage det danske rigsfællesskab, Danmark, Grønland og Færøerne? Island må tale for sig selv, men jeg tror, de vil have samme opfattelse. Det er mit spørgsmål, altså om man tror, at man kan løse disse problemer uden deltagelse af alle nordiske lande.

Utrikesminister **Ilkka Kanerva**:
Arvoisa presidentti! On erittäin tärkeää, että pohjoismaiset värit näkyvät kansainvälisessä kriisinhallintatoiminnassa, on kysymys sitten EU:n, Naton tai Yhdistyneitten Kansakuntien yhteisestä operaatiosta kriisinhallinnassa, siviili- ja sotilaskriisihallinnan mahdollisuudet mukaan lukien. Kun kaiken lisäksi vielä nämä kolme Pohjoismaata yhdessä muodostavat ensi vuoden alusta lähtien EU:n puitteissa yhteisen pohjoismaisen taistelujoukon, jossa myös Norja on mukana, niin mielestäni on hyvin tärkeää, että me voimme katsoa näitä ulko- ja turvallisuuspoliittisia asioita ja nimenomaan meidän yhteistä kansainvälistä esiintymistämme kriisinhallintakentillä ja sitä, mikä on tarpeellista.
Toinen asia on tietysti pohjoisen High North -alueen yhteiset intressit, joiden osalta on tapahtumassa todella olennaisia muutoksia kansainvälisen politiikan näyttämöllä. Vastaavan kaltaisia ilmiöitä löytyy myös Itämeren piiristä Suomenlahdelta, jossa ennen muuta öljynkuljetusten lisääntyvä aktiviteetti ja määrä tulee merkitsemään valtavia uusia riskejä ja niitten sääntely edellyttää myös yhteisiä toimenpiteitä.

Ilkka Kanervas tale i svensk oversettelse:
Ärade president! Det är mycket viktigt att de nordiska färgerna syns i internationell krishantering oberoende av om det handlar om EU:s, Natos eller Förenta nationernas gemensamma krishanteringsoperationer, inklusive eventuell civil eller militär krishantering. När dessa tre nordiska länder i EU:s regi ännu bildar en gemensam nordisk stridsgrupp i vilken även Norge deltar från och med början av nästa år, anser jag det vara mycket viktigt att vi kan behandla

dessa utrikes- och säkerhetspolitiska frågor och uttryckligen vårt gemensamma internationella uppträdande inom krishantering samt vad som är nödvändigt.
En annan fråga är naturligtvis de gemensamma intressena inom det nordliga området High North. För deras del håller ytterst relevanta förändringar på att ske inom den internationella politiken. Motsvarande fenomen förekommer även inom Östersjöområdet på Finska viken, där framför allt de ökande oljetransporterna kommer att innebära nya enorma risker vars reglering förutsätter också gemensamma åtgärder.

Per Kaalund:
Tak, jeg skal gøre det meget kort. Jeg forstår nu, at Østersøen nævnes igen i disse tre landes samarbejde. Jeg mener, at der faktisk er længere fra Østersøen til Norge, end der er fra Danmark til den nordlige del af Skandinavien. Men det er kun tegn på, at man laver et eksklusivt samarbejde mellem de tre lande, og jeg vil tillade mig at spørge: Er denne forfærdelige Irakkrig og Danmarks udenrigspolitisk meget tætte forbindelse til USA - jeg stemte imod deltagelse i Irakkrigen, vil jeg sige - den egentlige årsag til, at man orienterer sig uden om Danmark og for den sags skyld også uden om Island?

Utrikesminister **Ilkka Kanerva**:
Arvoisa presidentti! Lyhyt vastaus on "ei". Vähän pidempi versio vastausta on seuraava: Luulen, että näissä kaikissa kansainvälisissä kriisinhallintaoperaatioissa, esimerkiksi Afganistanissa, kun Norja, Ruotsi ja Suomi on samalla maantieteellisellä alueella, on järkevää pyrkiä yhdistämään voimamme. Tanska on maantieteellisesti hyvin kaukana ja sotilaalliselta riskiluonteeltaan luultavasti paljon vaarallisemmalla alueella. Mikään ei kuitenkaan estä tulevaisuudessa sitä, että meillä on yhteisiä operaatioita, ovat ne sitten Naton tai YK:n puitteissa. Olisi tietysti hienoa, jos jonain päivänä Tanskalla ei olisi enää varaumia, mitä tulee Euroopan unionin yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan.

Ilkka Kanervas tale i svensk oversettelse:
Ärade president! Det korta svaret är "nej". En lite längre version är som följer: Jag tror att i alla dessa internationella krishanteringsoperationer, till exempel i Afghanistan, där Norge, Sverige och Finland verkar inom samma geografiska område, är det klokt att försöka kombinera våra styrkor. Danmark verkar inom ett geografiskt mycket avlägset område där de militära riskerna troligen är avsevärt större. Inget hindrar dock att vi kan utföra gemensamma operationer i framtiden, oberoende av om det sker i Natos eller FN:s regi. Det vore naturligtvis fint ifall Danmark en dag inte längre har de reservationer som gäller den Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik.

Inge Lønning (den konservative gruppen, H):
Takk, fru president, jeg skal ikke fremsette noen konspirasjonsteori. Men en av utenriksministerens regjeringskolleger har nettopp besøkt Washington, og der skal han ha sagt de bevingede ord at Finland står overfor tre store utfordringer. De heter Russland, Russland og Russland.

Mitt spørsmål til utenriksministeren er: Vil han anta at dette kunne være en felles nordisk oppfatning som utenriksministerkollegene også under gitte omstendigheter ville kunne formulere på samme måten?

I redegjørelsen var det mange interessante og positive synspunkter på utviklingen av det grenseregionale samarbeidet med Russland, men det var ingen synspunkter på den mer overordnede utfordring som ligger i at Russland mer og mer vender tilbake til sine stormaktsambisjoner, tilsynelatende både på det militære og det mer allment politiske området. Er dette en felles nordisk utfordring?

Utrikesminister **Ilkka Kanerva**:
Arvoisa presidentti! Varmasti tämä on yhteispohjoismainen haaste. En näe mitään muita vaihtoehtoja kuin Venäjän kanssa sellaisen arkipäiväisen yhteistyön, jossa kaikki Pohjoismaat kohtaavat Venäjän eri muodoissaan. Ennen muuta Norjalla, Ruotsilla ja Suomella on

paljon yhteistä rajapintaa Venäjän kanssa, mikä puolustaa sitä, että tehdään tiivistyvää yhteistyötä Venäjän kanssa.

Isossa kuvassa en näe mitään muita vaihtoehtoja kuin sen, että Eurooppa ja Venäjä kokevat itsensä aidolla tavalla strategisiksi kumppaneiksi. Tänä päivänä joudutaan valitettavasti vielä etsimään tämän strategisen kumppanuuden edellytyksiä.

Ilkka Kanervas tale i svensk oversettelse:
Ärade president! Detta utgör säkert en samnordisk utmaning. Jag ser inget alternativ till sådant vardagligt samarbete med Ryssland, i vilket alla nordiska länder möter Ryssland i dess skilda skepnader. Framför allt Norge, Sverige och Finland har ett omfattande gränssnitt med Ryssland, vilket förespråkar allt intensivare samarbete med Ryssland.

I större sammanhang anser jag det inte finnas andra alternativ än att Europa och Ryssland genuint uppfattar varandra som strategiska partners. I detta skede måste man tyvärr fortfarande leta efter förutsättningar för detta strategiska partnerskap.

Inge Lønning:
Jeg takker for svaret og deler fullt ut den finske utenriksministerens syn på nødvendigheten av partnerskap, samarbeid med Russland.

Men samtidig var mitt spørsmål hvorvidt det i kretsen av utenriksministere og forsvarsministere også foregår en annen type debatt på det mer overordnede, strategiske sikkerhetspolitiske nivået. Etter mitt skjønn er jo dette i høy grad en felles nordisk utfordring, og det er også en felles utfordring for eksempel for EU – men det er en felles nordisk utfordring. Og mitt spørsmål er: Samordner de nordiske landene seg imellom den mer overordnede politikk i forhold til Russland?

Utrikesminister **Ilkka Kanerva**:
Arvoisa presidentti! Käytännön asioissa on hyvä vaihtaa jatkuvasti mielipiteitä läheisten veljiemme eli muiden Pohjoismaiden kanssa omista kokemuksistamme. On mahdollista, että esimerkiksi pohjoisella, Barentsin meren alueella tulee löytymään jopa yhteisiä operaatioita, joita Pohjoismaat voivat yhdessä toteuttaa, ja ne voivat toimia yhteistyössä Venäjän kanssa. Samoin esimerkiksi meriturvallisuus Itämeren alueella on aivan saman kaltainen kysymys. Meidän pitää löytää konkreettisia yhteistyömuotoja, mutta totta kai jokainen valtio vastaa viime kädessä omasta ulkopolitiikastaan eikä Suomi käynnistää toimia Ruotsin tai Norjan tai minkään muunkaan Pohjoismaan osalta.

Ilkka Kanervas tale i svensk oversættelse:
Ärade president! I praktiska frågor lönar det sig att kontinuerligt utbyta åsikter om våra egna erfarenheter med våra närstående bröder, det vill säga övriga nordiska länder. Det är möjligt att det till exempel inom det nordliga området vid Barents hav dyker upp till och med gemensamma operationer som de nordiska länderna kan genomföra tillsammans, och de kan samarbeta med Ryssland. Även till exempel sjösäkerheten inom Östersjöområdet är en helt likadan fråga. Vi bör finna konkreta samarbetsformer men naturligtvis svarar varje land i sista hand för sin egen utrikespolitik och Finland vidtar inte åtgärder för Sveriges eller Norges eller något annat nordiskt lands del.

Erkki Tuomioja (den sosialdemokratiske gruppen, sd):
Fru president! Utrikesminister Kanerva berättade om de nordiska ministrarnas ställningstagande till Irans kärnvapenprogram och betonade nödvändigheten av att Iran ska respektera alla de beslut som IAEA och FN:s säkerhetsråd har fattat i frågan. Där är vi alla eniga, det är av mycket central vikt. Samtidigt vill jag fråga ministern om utrikesministern också har diskuterat och tagit ställning till de olika hot som kommer från ansvarsfullt håll om en eventuell aktion mot Iran, som skulle vara utanför internationell rätt och utanför FN och vars följder skulle vara ödesdigra för den internationella säkerheten.

Utrikesminister **Ilkka Kanerva**:
Arvoisa presidentti! Euroopan unionin ja yhtä lailla pohjoismaisten ulkoministerterien kanssa on tietenkin arvioitu Iranin tilannetta hyvin monta kertaa, mutta on pitäydytty hyvin selvästi siihen, missä ollaan tänä päivänä konkreettisesti menossa. On pyritty saamaan aikaan järjestelyt, jossa IAEA:n ja turvaneuvoston päätöslauselmien mukainen kehitys kyetään turvaamaan. Kun näin tehdään, niin se on tietysti sulkemassa pois sellaisia epätoivottavampia vaihtoehtoja, joita eräät spekulantit näkevät kansainvälisen politiikan uhkakuvissa. Jotta niiltä vältyttäisiin, niin pitää tietysti voimakkaasti puolustaa näitä äsken mainittuja päätöslauselmia ja toimenpiteitä.

Ilkka Kanervas tale i svensk oversettelse:
Ärade president! Situationen i Iran har naturligtvis behandlats flera gånger såväl av den Europeiska unionen som av de nordiska utrikesministrarna, men det har klart fokuserats på vad som konkret håller på att ske. Man har försökt skapa förutsättningar som garanterade en utveckling enligt IAEA:s och säkerhetsrådets resolutioner. Då detta görs utesluts naturligtvis sådana mindre önskvärda alternativ som vissa spekulanter finner i hotbilderna inom den internationella politiken. För att undvika sådana bör naturligtvis nyss nämnda resolutioner och åtgärder starkt försvaras.

Erkki Tuomioja:
Arvoisa puhemies! Kiitän tästä vastauksesta. Voin siihen pitkälti yhtyä. Pitäisin kyllä tärkeänä, että kannanotoissa on yhtä selvästi ennakoitu kielteinen ja tuomitseva asenne kaikkiin kansainvälisen oikeuden kanssa ristiriitaisiin menettelytapoihin, koska niiden seuraukset voivat olla pahimmassa tapauksessa aivan yhtä kielteiset kuin jos Iranilla todella olisi ydinaseohjelma, josta vielä ei ole lopullista näyttöä mutta josta heidän täytyy tietenkin ensimmäiseksi tehdä kansainväliselle yhteisölle selvitys, että näin ei ole. Toistaiseksi tätä emme ole saaneet.

Erkki Tuomiojas tale i svensk oversettelse:
Ärade talman! Jag tackar för detta svar. I mångt och mycket kan jag omfatta det. Jag anser det dock vara viktigt att varje ställningstagande intar en lika klart negativ och dömande inställning till alla metoder som strider mot internationell rätt, eftersom deras följder kan i värsta fall vara lika negativa som om Iran verkligen har ett kärnvapenprogram, vilket inte bevisats slutgiltigt, men de måste naturligtvis först ge det internationella samhället en redogörelse för att så inte är fallet. Än så länge har vi inte fått en sådan.

Utrikesminister **Ilkka Kanerva**:
Arvoisa presidentti! Mielestäni edustaja Tuomioja käytti ihan oikeita perusteluja, minkä vuoksi kannattaa pitää tiukasti yllä sekä YK:n että IAEA:n päätöslauselmista. Nämä ovat hyviä perusteluja juuri sille.

Ilkka Kanervas tale i svensk oversettelse:
Ärade president! Jag tycker att ledamot Tuomioja gav alldeles korrekta motiv till varför det lönar sig att strikt betona såväl FN:s som IAEA:s resolutioner. Dessa utgör goda grunder för just det.

Sinikka Bohlin (den sosialdemokratiske gruppen, s):
Fru president! För drygt en vecka sedan möttes vi i den arktiska parlamentarikerkommittén i Ottawa. Vid mötet fick vi en presentation av den kanadensiska regeringens nya strategi för Arktis, med en kraftfull satsning på de nordliga områdena i Kanada. Starkt fokus läggs vid att stärka den militära närvaron genom uppbyggnad av nya baser, nya marinfartyg och djuphavshamnar. Ett forskningscentrum kommer att byggas med fokus på arktisk forskning.

Det är naturligtvis glädjande med den stora uppmärksamhet som Arktis och den nordliga regionen får och den stora satsning som görs där. Vi ser en ökande fokusering på Arktis och de nordliga områdena i flera av de arktiska länderna men även i länder som inte har arktiska regioner. Denna stora uppmärksamhet ger också anledning till en viss oro.

Ett genomgående tema i den kanadensiska strategi som presenterades är ambitionen att stärka de kanadensiska intressena i den nordliga regionen, och vikten av ett internationellt samarbete som vi betonar i arktiska rådet är väldigt starkt nedtonat. Det speglade den senaste tidens utveckling, där den internationella dagordningen och debatten alltmera handlar om att säkra nationella intressen. Kartläggningen av kontinentalsockeln och fokuseringen på de rika naturresurserna i Arktis är ännu en spegling av detta.

Enda möjligheten att få till stånd en framtida god förvaltning av Arktis är genom fördjupat internationellt samarbete. Dialog och gemensamt agerande måste fortsatt ha en stor plats i det arktiska samarbetet, och de nordiska länderna måste vara drivande i detta arbete. Vi debatterade i går situationen i Arktis, och vi vet alla de stora förändringar som pågår där. Till detta kan vi lägga kryssningsfartyg, med befäl som är utbildade för Medelhavsförhållanden navigerandes mellan isbergen, och tusentals passagerare som går i land i samhällen med något hundratal invånare. Som vi vet var Nordvästpassagen för första gången på mycket länge isfri i september så aktiviteterna kommer att öka.

Vi måste hitta hållbara internationella lösningar för Arktis. Vi behöver förpliktande avtal som reglerar aktiviteterna i Polarhavet, som genom den ökande farbarheten gör att både energiresurserna och nya sjörutter blir lättare att komma åt. Det vi behöver är internationella lösningar och inte en ny kapplöpning till Nordpolen. Jag hoppas att utrikesministrarna håller med mig i den här frågan.

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**:
La meg begynne med å si at jeg holder med den svenske representanten. Det er en viktig nordisk verdi som vi må forsvare når det gjelder de arktiske områder.

Så vil jeg si at dette er en interessant debatt. Vi har nå en debatt om utenriks- og sikkerhetspolitikk i Norden som er fylt med innhold, som er relevant og som svarer på utfordringer i vår tid, en utenkelig debatt for 20 år siden. Den finske utenriksministerens redegjørelse i dag gir et bilde av dybden, bredden, i den nordiske dialogen som er historisk. Jeg husker at grunnlaget for denne type redegjørelse ble lagt rundt 1990-1991. Nå holdes de, og gir utgangspunkt for god diskusjon.

Vår ramme av fem land er unik. Vi opplever en dynamikk og økt oppmerksomhet om våre områder som jeg mener er historisk. Noen stikkord:

- klimaendringene, som er synligst i de arktiske strøk
- oppmerksomheten om den fornybare fiskeriressursen, Europas matfat
- Barentsregionen som en ny energiprovins i Europa med internasjonal interesse
- økt transport fra Østersjøen og fra Barentshavet
- oppmerksomheten om Nordpolen og Arktis
- Russlands utvikling, profil og nærvær
- de regionale samarbeidsordningene, Arktisk Råd, barentssamarbeidet, østersjøsamarbeidet

Vi må gripe disse mulighetene, og vi må sammen og hver for oss vise politisk vilje både til å utvikle det som den finske utenriksminister kalte "det nordiske varemerket", fornye våre samarbeidsordninger og også gå videre og skape nye.

Jeg mener vi har et unikt fellesskap ved at vi fem dekker et bredt spekter av samarbeidsordninger i det nordlige Europa. En overbygging kunne være Den nordlige dimensjon i EU hvor Island, Norge og Russland deltar. Vi har barents-, arktis- og østersjøsamarbeidet der alle fem deltar, og vi har Nordisk Ministerråd-sammenheng, der jeg for min egen del møter mine fire utenriksministerkolleger og forankrer vår politikk. Men så kan vi også fordype samarbeidet på de områdene der vi har muligheter til å arbeide sammen. For Norges del, sett fra vårt perspektiv, fordyper vi samarbeidet med Island i et atlanterhavsperspektiv i en ny sikkerhetspolitisk situasjon med myke sikkerhetspolitiske utfordringer, og også en ny situasjon for Island etter at USA har trukket sine fly tilbake. Det er noe Norge, Danmark og Island samar-

beider dypt om. Med Danmark har Norge sin lange NATO-historie, sin lange sikkerhetspolitiske atlantiske forankring og nå et fordypet samarbeid rundt arktiske spørsmål som følge av vår arktiske grense mot nord. Og med Sverige og Finland utvikler det seg nå en mulighet, som den finske utenriksminister snakket om, i det nordskandinaviske perspektiv som berører både østersjøproblematikk, arktisk problematikk og barentsproblematikk til å gå dypere på områder som vi tidligere ikke kunne berøre av historiske årsaker. Nå kan NATO-landet Norge arbeide tett med EU-medlemmene Sverige og Finland, uten at det er en kontroversiell problemstilling. Vi går fra et bilde der vi forholdt oss til én stor militær trussel fra Øst, til et bilde der vi skal håndtere mange forskjellige risikoer, hvor også Russland er en del av svaret og ikke bare en del av utfordringen på mange av de områdene. Så har Sverige og Finland for sin del et detaljert samarbeid om østersjøspørsmål, av naturlige årsaker.

Mitt poeng er at vi må lære å leve med dette som er blitt kalt "en variabel geometri", at vi kan gå i dybden på noen områder, men at vi hele tiden kommer sammen i femlandskretsen, er åpne, transparente og deler de inntrykkene vi har fra de forskjellige arenaene der vi deltar.

Ole Stavad (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Tak til den norske udenrigsminister for en klog tale – en efter min opfattelse klogere tale end den, som udenrigsministeren holdt den 10. oktober i Oslo Militære Samfunn, og som i hvert fald i Danmark har givet os pressemæssige spekulationer om, hvorvidt man var i færd med at skrive Island og Danmark ud af det nordiske udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde. Det har vi nu fået bekræftet: Det er ikke det, det går ud på.

Derfor vil jeg godt spørge udenrigsministeren: Betyder det så, at det samarbejde, der er trilateralt mellem Norge, Sverige og Finland, er åbent for Island og Danmark på de områder, hvor Island og Danmark selv måtte ønske det? Jeg har jo desværre kun mulighed for at spørge den norske udenrigsminister, da den danske udenrigsminister på grund af valgkamp ikke er her – derfor kan jeg ikke spørge nogen fra den danske regering. Men det er helt afgørende for at kunne vurdere det trilaterale samarbejde og den tale, som den norske udenrigsminister holdt den 10. oktober, om man svarer bekræftende på det spørgsmål.

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**:
Først vil jeg si at jeg har forståelse for at den danske utenriksminister ikke er her i dag, fordi det er valg i Danmark. Så vil jeg også gi uttrykk for at jeg setter pris på at man i Danmark leser de taler jeg holder i Oslo. Det setter jeg pris på. Jeg mener at også talene i Oslo hadde elementer av klokskap. Det var et forsøk på å gå i dybden på en tematikk vi ikke har diskutert tidligere, nemlig perspektivet som åpner seg når et NATO-land og to EU-land utenfor NATO fordyper samarbeidet på det Carl Bildt ofte kaller for de myke sikkerhetspolitiske områder.

Svaret på representanten Stavads spørsmål er ja. Det ligger i den holdningen jeg har, at når det gjelder transparens, er det ikke noen klare skiller i de temaene som vi vet griper inn hos oss alle, men jeg har respekt for at vi fordyper samarbeidet på ulike områder som har geografisk og strategisk relevans, akkurat slik Norge og Island har hatt forståelse for at Danmark, Sverige og Finland har hatt en annen type østersjøengasjement enn det vi har hatt – av ganske naturlige årsaker.

Ole Stavad:
Jeg vil meget gerne takke varmt for svaret. Jeg er helt enig i – som vi også diskuterede, præsidiet og udenrigsministrene, her i lunsjpausen – at vi aldrig må være hinandens begrænsninger, at der kan være områder, hvor vi har behov for eksempel bilateralt eller trilateralt samarbejde med hinanden.

Jeg vil sige, at det svar, som den norske udenrigsminister just har givet, – at det trilaterale samarbejde er åbent på de områder, hvor Danmark og Island ser en interesse i at være med for at deltage i samarbejdet – har gjort det meget enkelt for mig at svare de danske journa-

lister, der har stillet mig spørgsmålet: Er man i gang med at gøre Norden til tre lande på det udenrigs- og sikkerhedspolitiske område? Jeg har fået et klart svar, det takker jeg for.

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**:
Det ligger ikke i Norges makt - og ikke i Norges interesse - å definere Norden om til tre. Tvert imot - Norge har behov for fem fordi det er vår viktige regionale forankring.

Så vil jeg si at både jeg og mine svenske og finske kolleger har lagt stor vekt på å holde vår danske kollega grundig orientert om dette. Jeg har selv vært i København og orientert om måten vi har tenkt på. Jeg opplever å ha møtt stor forståelse i det. Jeg mener at det ligger i en nordisk tradisjon at de landene som ønsker å definere felles interesser, gjør det i den ånd som representanten Stavad nevner, at vi ikke er hverandres begrensninger, men hverandres muligheter. Så er det opp til den politiske viljen hver enkelt regjering og parlament har til å bruke de ulike redskapene. For Norges del er det viktig å bruke nordiske kanaler fordi vi ikke er medlem av EU, og det er viktig å bruke den variable geometri som er tilgjengelig for de fem nordiske land. Men la meg understreke: Det er et godt ankerfeste alltid å komme tilbake i denne kretsen - fem land, Nordisk Ministerråd og det unike Nordisk Råd og debatter av denne karakter, som jeg nå opplever har mer innhold enn de har hatt på mange år.

Jan-Henrik Fredriksen (uten partigruppetilknytning, FrP):
Aller først vil jeg si at det alltid er interessant å høre på utenriksministeren. Men det blir fort store ord, og etter mitt syn er det slik at Regjeringens nordområdesatsing er mest store ord og mindre praktisk, aktiv politikk. Situasjonen i Finnmark er fortsatt preget av fraflytting fra kystkommunene. Folketallet er på et lavmål. Befolkningen har ikke tilbud til døgnbemannet politi. Våre to sykehus lever svært usikkert og mister deler av sin faglige kompetanse. Landforsvaret i Finnmark består av en slagstyrke på mellom 50 og 70 mann, avhengig av hvor mange som blir sendt til ISAF. Da tar jeg med Garnisonen i Sør-Varanger, som har Schengens yttergrenser som sin hovedoppgave. Hvilke konkrete tiltak kan utenriksministeren gå i dybden på og vise til, som kan løse problemene, stoppe fraflyttingen og sikre norsk bosetting og naturlig suverenitet i Finnmark?

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**:
Jeg har ett minutt, så det vil ikke være å respektere utfordringene i nord å gi et fullt uttømmende svar. Noen ganger må man bruke store ord på store ting, for det skjer store ting i nord.

Det korte svaret vil være at Regjeringens nordområdestrategi med 22 konkrete oppfølgingspunkter som går over et helt spekter av politikk, er det sentrale, nasjonale svaret. Så har det et internasjonalt svar hvor vi har vært inne på noen dimensjoner nå, der det nordiske er sentralt i fem-landskretsen, i den atlantiske, i den trilaterale og i den arktiske kretsen.

Så handler det om å sikre forståelse hos sentrale europeiske land og over Atlanterhavet for den dimensjonen dette området har. Jeg mener at nordområdene, slik vi omtaler dem på norsk, og det tror jeg vi mener det samme om, er en av de mest spennende regionene i verden i dag, hvor klima, næring, økonomi, transport kommer sammen og krever det aller beste av oss. Der er regionen, hvor representanten kommer fra, helt sentral, og jeg tror den kommer til å oppleve en meget rivende og spennende utvikling i årene som kommer.

Jan-Henrik Fredriksen:
Da kan jeg komme med et konkret oppfølgingsspørsmål. Vi vet at Norge og Russland har hatt et samarbeid om fiskeripolitikk og fordeling av kvoter i mange år. Dessverre opplever vi at en krangel om vidde på en tråI kan være nok til å sette et så viktig samarbeid tilbake i tid.

Kan utenriksministeren gå inn for å ta et initiativ slik at vi får et harmonisert lovverk, hvor både Norge og Russland i samarbeid utøver dette lovverket, slik at vi unngår å komme i den type situasjoner i framtiden?

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**:
President. I forrige uke ble Norge og Russland enige om fordeling av kvoten i Barentshavet – 430 000 tonn torsk. Det er et historisk, respektabelt nivå og viser at denne forvaltningen har vært vellykket.

Jeg er ingen ekspert på den tekniske siden av det representanten stiller spørsmål om, men jeg vil like å svare ja, fordi jeg mener at det er i Norges interesse å fordype samarbeidet når det gjelder fiskeripolitikk, forvaltning og standarder i Barentshavet. Da vil jeg nevne at Norge nå, gjennom Det Norske Veritas, arbeider inn mot russiske fagmiljøer for å definere én standard for helse, miljø og sikkerhet i Barentshavet. Det er i den samme inspirasjon som jeg oppfatter representanten Fredriksen spør om, nemlig at vi har ett økosystem. Når vi har én forvaltning, bør vi også tilstrebe et høyt nivå når det gjelder standardene på fiskeri, transport og energiutvikling.

Sinikka Bohlin (den sosialdemokratiske gruppen, s)
Fru president! I år och nästa år är det internationellt polarår. Förra gången vi hade internationellt polarår – det är väl 50 år sedan dess – var mycket av aktiviteterna i Antarktis. Efter det fick vi ju traktatet för det området.

Ser utrikesministern några områden som det skulle vara möjligt och önskvärt att efter nu pågående polarår ha som ett arv inom det arktiska området?

Utenriksminister **Jonas Gahr Støre**:
President. Jeg tror at når man studerer Polaråret, er det så bredt når det gjelder forskning, at jeg tror arven må være at vi har løftet kunnskapsnivået betydelig over et veldig bredt spekter. Jeg tror, med alle de prosjekter vi har, at vi vil klare det. Men samtidig må vi på andre områder følge dette opp, f.eks. i Arktisk Råd, som jo har et veldig klart klimafokus, hvor det pågår forskning som er viktig for klimaarbeidet.

Og så vil jeg si: Når representanten nevner Antarktis, hadde vi i Oslo for tre uker siden rettssjefene fra de fem arktiske land samlet for å diskutere nettopp hva som er de rettslige kildene som regulerer virksomheten rundt Nordpolen, nettopp for å vise at vi, som er stater som grenser mot Arktis, har et klart rettsgrunnlag med hensyn til hvordan vi skal arbeide med det. Danmark har tatt denne type initiativ videre. Det ser jeg egentlig i sammenheng med den polare forskningsinnsatsen, fordi det handler om kunnskapsbasert forvaltning i disse skjøre områdene.

Árni Páll Árnason, den sosialdemokratiske gruppens talsperson:
Præsident! Det er rigtigt, som udenrigsminister Støre sagde det, at vi for 20 år siden ikke ville have haft en sådan diskussion om sikkerhedspolitiske spørgsmål i Nordisk Råd. At vi har den, skyldes dels, at vi har taget en bevidst beslutning om at ændre vores diskussioner dels, at det er umuligt at diskutere mange af de spørgsmål, som vi diskuterer, uden at tage hensyn til de sikkerhedspolitiske implikationer, som de har. Det er med andre ord ikke muligt at diskutere Nordens situation som del af globaliseringen eller klimaforandringerne uden at diskutere de sikkerhedspolitiske implikationer, som disse aspekter har i Norden.

Klimaændringerne har, som vi ved, skabt nye udfordringer, som er af stor betydning for de nordiske områder. Den svindende havis i Arktis åbner nye korridorer for trafik, som tidligere ikke var tilgængelige, og alt dette skaber behov for større civilt beredskab, ligesom vi også nu ser det under sessionen, hvor vi har fået rekommandation fra Vestnordisk Råd om, at Nordisk Råd diskuterer disse implikationer generelt.

Udenrigsminister Støre nævnte før den varierende geometri, og det, han sagde, var helt rigtigt. Jeg vil nu også sige, at det ikke kun er i Danmark, man læser Støres taler. Vi i Island har læst dem alle, og vi er store beundrere af hans kreative genialitet i sikkerhedspolitiske spørgsmål.

Alle disse udfordringer, som vi står over for, bør diskuteres og evalueres på nordisk niveau, for vi har en særlig nordisk nytte af at diskutere sikkerhedspolitiske spørgsmål inden for nordisk samarbejde. Vi har en lang tradition for fælles løsninger og folkelig forankring, som er vigtige forudsætninger for at udvikle de nye syn på disse spørgsmål. Jeg tror, at det er af afgørende betydning, at vi bygger på denne tradition for folkelig deltagelse, og at vi diskuterer disse udfordringer i den store sammenhæng med deltagelse af det offentlige, af virksomheder, af ngo'er og af det civile samfund generelt. I forbindelse med den opgave har Nordisk Råd og det nordiske samarbejde en speciel nytte. På præsidiemødet i Reykjavik i december vil vi diskutere de spørgsmål, som fremgår af diverse nordiske oplæg.

Hvad angår den socialdemokratiske gruppe i Nordisk Råd, kan jeg sige, at gruppen fortsætter arbejdet med at udarbejde en strategi, som skaber mulighed for os for at analysere denne situation og diskutere løsninger inden for nordisk samarbejde i fremtiden. Tak.

Trivimi Velliste, Baltisk forsamling:
Kjære venner! Dear Madam President! As I said just an hour ago at the end of a delicious luncheon in a very old and traditional restaurant, I always so very much enjoy coming to the sessions and meetings of the Nordic Council as the Nordic cooperation agenda, and the way of cooperation is a source of inspiration for us. And when I say "inspiration", I really mean it!

For us in the Baltic states, the Nordic parliamentary and governmental cooperation has been and will continue to be an example to follow. On behalf of the whole Baltic Assembly, I would like to express our sincere respect and to thank you for your support and cooperation through all these years. Your warm and friendly attitude always makes us feel in a circle of good old friends. We see in you parlamentarians who hold very much the same views as we do, and we feel your supporting shoulder on our path to the future which, no doubt, will offer us an unknown number of new challenges.

The Baltic Assembly places a great emphasis on the cooperation with the Nordic Council. In recent years we have seen remarkable change in the development of the Baltic states, but also in the development of Baltic and Nordic cooperation at different levels in the common international environment, and I am truly satisfied that this change has made this relationship among our countries even stronger and deeper. We have developed a new and flexible cooperation format between our regional organisations. We have defined new goals, tasks and priorities for our cooperation. We have found new ways which would help us to use our regional cooperation to represent and defend our common interests within or in regard of the European Union.

And we should not stop there! In the Baltic Assembly and in the Nordic Council we have to be faster, we have to be more flexible, more concrete and result oriented, as well as more capable of adaptation, in order to achieve our common goals in implementing the objectives of Nordic–Baltic cooperation.

Dear Nordic friends! I would like to share my views in regard to some crucial points on intersection in the framework of Nordic–Baltic cooperation. What should really be our main cooperation priorities? What should be our main cooperation directions?

As a side remark, I would like to express my genuine satisfaction with the Nordic Council seminar on the role of politicians in changing societies which was held a fortnight ago in Vilnius. It was an excellent format for discussion among parliamentarians and experts from Nordic and Baltic countries, Belarus position and opposition leaders on the role of parliamentary institutions, on energy and climate change. We would appreciate a continuation of this undertaking. It should be taken for granted that we cannot forget the new neighbours of the European Union, who need the experience of the Nordic and Baltic countries in solving their economic, political and social problems as well as in drafting their agenda for regional cooperation.

Therefore, today, on behalf of the Baltic Assembly, let me seize this opportunity to invite you all to a high-level political conference on the role of the Baltic states in developing the European Neighbourhood Policy which will be held on the 23 November in Riiga.

Dear colleagues! Energy and climate change, labour market and social welfare, creative industries, education and research, fight against cyber crimes, fight against trafficking in human beings, and joint efforts in fight against terrorism are those priority issues which are on the agenda of cooperation between the Baltic Assembly and the Nordic Council for the next year. Cooperation between the two bodies has undoubtedly contributed to better knowledge and better political understanding of the nations living on the opposite shores of the Baltic Sea. Perhaps I should be more ambitious by saying that cooperation between the Baltic Assembly and the Nordic Council could be regarded as the first and the only considerable pilot model of cooperation between two regional parliamentary bodies in the United Europe.

By way of conclusion, let me recall a lively debate during the Nordic Council session in Reykjavik half a dozen years ago. It was suggested then that the Baltic Assembly and the Nordic Council should embark on a road of mutual rapprochement. It is obvious that this is a long path, but we can be proud of several strides we have already taken on this interesting journey. Let us cherish and celebrate that!

Thank you – takk, takk!

***Trivimi Vellistes tale i dansk oversættelse*:**
Kære venner! Kære fru præsident, som jeg netop sagde for en time siden ved den dejlige frokosts afslutning i en meget gammel og traditionsrig restaurant, så holder jeg så meget af at deltage i Nordisk Råds sessioner og møder, eftersom den nordiske samarbejdsdagsorden og dens samarbejdsmetode er en kilde til inspiration for os. Og når jeg bruger ordet "inspiration", mener jeg det virkelig!

For os i de baltiske stater har det nordiske parlamentariske samarbejde og samarbejdet mellem regeringerne altid været og vil fortsat være et eksempel til efterfølgelse. På vegne af hele den Baltiske Forsamling vil jeg gerne give udtryk for vores oprigtige respekt og takke Dem for Deres støtte og samarbejdsvilje gennem alle disse år. Deres varme og hjertelige indstilling får os altid til at føle, at vi befinder os i gode venners lag. Vi opfatter Dem som parlamentarikere, der i høj grad har de samme synspunkter som vi, og vi fornemmer, at vi i Dem har en skulder at støtte os til på vores vej mod den fremtid, som utvivlsomt vil stille os over for en række ukendte nye udfordringer.

Den Baltiske Forsamlinger lægger stor vægt på samarbejdet med Nordisk Råd. I de seneste år har vi oplevet omfattende forandringer i de baltiske staters udvikling, men også i det baltiske og nordiske samarbejde på forskellige niveauer i vores fælles internationale miljø, og jeg er helt overbevist om, at denne forandring har gjort forholdet mellem vore lande dybere og bredere. Vi har udviklet et nyt og mere fleksibelt samarbejdsformat mellem vore regionale organisationer. Vi har defineret nye mål, opgaver og prioriteringer for vort samarbejde. Vi har fundet frem til nye måder, som kan bidrage til, at vi kan bruge vores regionale samarbejde til at repræsentere og forsvare vores fælles interesser inden for eller over for Den Europæiske Union.

Og dér bør vi ikke standse! I den Baltiske Forsamling og I Nordisk Råd bliver vi nødt til at være hurtigere, vi må være mere fleksible, mere konkrete og resultatorienterede såvel som bedre til at tilpasse os for at nå vores fælles mål i gennemførelsen af sigtet med det nordisk-baltiske samarbejde.

Kære nordiske venner! Jeg vil gerne sige noget om min holdning til en række afgørende emner og skæringspunkter inden for rammerne af det nordisk-baltiske samarbejde. Hvilke ting bør vi reelt prioritere højest i samarbejdet? Hvor bør samarbejdet pege hen?

For øvrigt vil jeg gerne give udtryk for min store tilfredshed med Nordisk Råds seminar om politikernes rolle i samfund under forandring, der blev afholdt i Vilnius for to uger siden. Det var et glimrende format for diskussioner mellem parlamentarikere fra de nordiske og baltiske lande og eksperter, om Hviderusslands stilling og dets oppositionsledere, om de parlamentari-

ske institutioner, om energi og klimaforandring. Vi ser meget gerne dette arrangement videreført. Det må anses for givet, at vi ikke kan tillade os at glemme den Europæiske Unions nye naboer, der har brug for de nordiske og baltiske landes erfaringer, når de skal løse deres økonomiske, politiske og sociale problemer såvel som sætte dagsordenen for deres regionale samarbejde.

Lad mig derfor i dag på vegne af Den Baltiske Forsamling benytte lejligheden til at invitere Dem alle til at deltage i en politisk konference på højt niveau om de baltiske staters rolle i udviklingen af en europæisk naboskabspolitik, der skal holdes den 23. november i Riga.

Kære kolleger! Energi og klimaforandring, arbejdsmarkedsforhold og social velfærd, et kreativt erhvervsliv, uddannelse og forskning, bekæmpelse af e-kriminalitet, bekæmpelse af menneskehandel og en fælles indsats for at bekæmpe terrorisme og de prioriterede emner, der står på dagsordenen for samarbejdet mellem Den Baltiske Forsamling og Nordisk Råd i det kommende år. Samarbejdet mellem de to organer har utvivlsomt bidraget til en større viden om og bedre politisk forståelse mellem de lande, der ligger på hver sin side af Østersøen. Måske bør jeg vælge en mere ambitiøs formulering og sige, at samarbejdet mellem Den Baltiske Forsamling og Nordisk Råd kan betragtes som den første og eneste pilotmodel for samarbejde mellem to regionale parlamentariske organer i det forenede Europa.

Lad mig afslutningsvis mindes en livlig debat på Nordisk Råds Session i Reykjavik for fem, seks år siden. Det blev ved den lejlighed foreslået, at Den Baltiske Forsamling og Nordisk Råd burde forsøge at gå i retning af en gensidig tilnærmelse. Det er indlysende, at der er tale om en lang vej, men vi kan være stolte af adskillige af de skridt, vi allerede har taget på denne interessante rejse. Lad os glæde os over det og fejre det sammen!

Mange tak!

Karl V. Matthíasson, Vestnordisk Råd:
Tak fru præsident. Vestnordisk Råd har i de sidste år lagt stor vægt på, at der fokuseres på bevarelsen af et uforurenet Atlanterhav, forskningen i havets ressourcer samt samarbejdet om en forbedret sikkerhed i Nordatlanten.

Det er specielt den dimension, som vedrører et styrket samarbejde om et redningsberedskab, man har lagt vægt på i Vestnordisk Råd. Vestnordisk Råds årsmøde i august opfordrede regeringerne i Vestnorden til at øge og styrke samarbejde, samråd og koordination med de nordiske lande samt med de øvrige lande omkring Nordatlanten vedrørende redningsarbejdet. Vi mener, at der skal satses på fælles øvelser i redning og koordination i forbindelse med mulige katastrofer i Nordatlanten. USA's beslutning om at trække sit redningskorps hjem fra Island har medført, at der i området ikke længere findes tilstrækkelig kapacitet til at reagere prompte, hvis der sker en katastrofe på fjerne steder eller langt fra land.

Samtidig er der en stadig stigende økonomisk aktivitet og trafik i det høje Nord, som kun stiger, i tråd med at det område, som er dækket af is, mindskes. Det gør udnyttelsen af arktiske ressourcer nemmere, hvilket også medfører en større interesse i området. Den stigende trafik og økonomiske aktivitet medfører større risiko for, at et forlis kan udvikle sig til en enorm miljømæssig eller menneskelig katastrofe.

Vi mener derfor, at de nordiske lande må lægge særlig stor vægt på at finde en varig, tilfredsstillende, koordineret og tilstrækkelig beredskabsstyrke i Nordatlanten.

Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6)

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson**, Försvarsministrarnas redogörelse:
Fru president! Självklart är jag inte försvarsminister, utan jag är socialminister men också samarbetsminister. Det är i den senare egenskapen jag fått förtroendet av försvarsminister Sten Tolgfors att lämna denna redogörelse. Själv är han hemma och beundrar sitt förstfödda barn. Det tycker jag att vi, för en gångs skull, kan unna honom.

Internationellt samarbete är en nödvändighet för försvar och säkerhet. Samarbete med andra länder är en förutsättning för att hantera de konflikter som finns i världen men också för att behålla den förmåga som krävs av våra nationella försvar.

De nordiska länderna har utvecklat ett betydelsefullt och väl fungerande samarbete på försvarsområdet. Vi har en klar samsyn om att mycket kan vinnas genom erfarenhetsutbyte, effektiva samverkanslösningar och gemensamt agerande.

På senare tid har samarbetet tagit nya steg. Det finns en ömsesidig och stark politisk vilja till att aktivt söka konkreta samarbeten och gemensamma lösningar inom allt fler områden. Bredden och djupet i vårt samarbete har aldrig varit större, och vi ser en fortsatt stor potential. Låt mig kort redogöra för de mest centrala områdena för det försvarspolitiska samarbetet under vårt ordförandeår.

En av de viktigaste frågorna vi arbetat med under året är att utveckla den nordiska förmågan till gemensamma fredsbevarande insatser. Dagens konflikter har stor komplexitet och skiftar till sin karaktär. De går inte att hantera med enkla lösningar utan kräver en bred förmåga och stor flexibilitet. Det i sin tur kräver samarbete. De nordiska länderna är aktiva bidragsgivare till internationella fredsbevarande insatser. Vi har därmed stora möjligheter till erfarenhetsutbyte och koordinering samt till att lämna gemensamma bidrag. Styrkan i våra nordiska samarbeten inom fredsfrämjande insatser har flera gånger demonstrerats.

Vi diskuterar kontinuerligt nya möjligheter för samarbete inom både pågående och framtida insatser. I dag samarbetar vi i Afghanistan och Kosovo och i samband med FN:s insatser i Darfur. Vi diskuterar också möjligheter för samarbete inom Natos snabbinsatsstyrkor. Under året har vi fortsatt förberedelserna inför den nordiska stridsgruppens beredskapsperiod i EU under 2008. Arbetet har gått enligt planerna, och den militära styrkan genomför sin slutliga övning nu i november. Den 1 januari 2008 kommer Nordic Battle Group att stå i full beredskap för EU. Redan nu har samtliga deltagande länder anmält intresse för att delta i styrkan igen 2011.

Under året har vi också arbetat för att ytterligare stärka Nordcaps som forum för nordiskt samarbete inom internationella insatser. Genom att aktivt använda Nordcaps för planering och förberedelser av våra gemensamma insatser har vi effektiviserat Nordcaps verksamhet och roll. Under 2007 har till exempel planeringen av Nordic Battle Group skett inom ramen för Nordcaps, liksom planeringen av Sveriges och Norges bidrag till FN-insatserna i Darfur. Sedan i år används Nordcaps också för att koordinera gemensamt nordiskt stöd till svagare stater, till exempel stöd till en säkerhetssektorreform och utveckling av krishanteringsförmågan. Vi har även arbetat för ett närmare samarbete mellan Nordcaps och Nordac för att därigenom kunna effektivisera materielanskaffningen inför gemensamma insatser.

En annan prioriterad fråga rörande försvarsmaterielsamarbetet är att ge våra nordiska försvarsindustrier möjlighet till tidigare insyn i våra länders långsiktiga materielplaner. På så sätt kan industrin starta produktionen i ett tidigt skede och leveranstiderna göras kortare.

För att kunna möta dagens konflikter och få så stor effekt av internationella insatser som möjligt, finns ett behov av ökad samverkan mellan militära och civila aktörer. De nordiska länderna har alla ett stort intresse och engagemang för frågor som rör detta. Under ledning av Danmark startade vi i somras därför ett arbete med att jämföra våra respektive nationella arbetssätt och beskriva fördelar och nackdelar. Analysen kan ge inspiration till våra nationella arbeten men också till bättre civil-militär samverkan i våra nordiska bidrag till internationella insatser.

I maj hölls också ett möte mellan de nordiska försvarsministrarna och generaldirektören för EU:s militära stab, generallöjtnant David Leakey, för att diskutera civil-militär samverkan inom EU.

Under det svenska ordförandeskapet har vi också diskuterat möjligheterna för gemensamt agerande när det gäller FN:s säkerhetsrådsresolution 1325. Resolutionen syftar till att öka kvinnors deltagande i konfliktarbete. Tillsammans kan vi driva arbetet med resolution 1325 inom de internationella organisationerna. Vi arbetar också med resolutionen inom de nordiska bidragen till insatser.

De nordiska länderna har en gemensam önskan om ett närmare samarbete mellan Nato och EU. De nordiska länderna bidrar ofta till insatser i organisationer de inte är medlemmar i. Det är därför till exempel viktigt att även icke-medlemmar får delta i planerings- och beslutsarbete i de insatser de bidrar till, liksom att de får god tillgång till information. De nordiska länderna stöder aktivt varandra i detta arbete, såsom medlemmar i de olika organisationerna.

Ett viktigt samarbetsområde under året har varit det nordiska och nordisk-baltiska samarbetet inom säkerhetssektorreform i tredje land. Arbetet syftar till att stödja regeringars och myndigheters förmåga att hantera sin egen nationella säkerhet, liksom att etablera demokratisk kontroll över försvarssektorn. Vi har vidareutvecklat Nordiska Initiativet rörande stöd till Västra Balkan och konkretiserat det nordisk-baltiska samarbetet om stöd till Ukraina. Vi diskuterar också möjligheten att ytterligare fördjupa det nordisk-baltiska samarbetet inom området. Till exempel diskuteras ett baltiskt deltagande i Nordiska Initiativet på Västra Balkan, liksom möjligheter för helt nya samarbeten i andra mottagarländer.

På Danmarks och Norges initiativ har vi inlett ett samarbete för att analysera möjligheterna för nordiskt stöd till kapacitetsutveckling i Afrika. Samarbetet syftar till att öka Afrikanska Unionens och dess regionala samarbetspartners egen förmåga att förebygga konflikter, liksom att genomföra fredsbevarande insatser. På så sätt kan Afrika i framtiden självt ta större ansvar för fred på den afrikanska kontinenten.

Under året har också samarbetet mellan våra försvarsmakter ökat. Bland annat har Norge, Danmark och Island inbjudits att delta som observatörer i det svensk-finska samarbetet rörande en gemensam sjölägesbild i och kring Östersjön. Genom ett nordiskt samarbete kan vi förbättra den maritima säkerheten i området.

Sjölägesinformation anges även som ett potentiellt samarbete mellan Sverige och Norge i försvarsmakternas gemensamma studie om fördjupat samarbete. Diskussioner om fördjupat samarbete förs också mellan de övriga nordiska länderna. Syftet med ett sådant samarbete är att skapa bättre förutsättningar för långsiktig ekonomisk och operativ balans i försvarsmakterna, liksom att stärka varje lands egna operativa förmåga.

Danmark har också tagit initiativ till ett nordiskt erfarenhetsutbyte vad gäller utveckling och styrning av det nationella försvaret. De nordiska länderna står alla inför liknande utmaningar när det gäller försvarets utveckling. Genom erfarenhetsutbyte kan vi lära oss mycket av varandra och undvika att göra om varandras misstag.

Fru president! Det finns nästan inga begränsningar för det nordiska försvarspolitiska samarbetet. Våra nära kontakter och det goda diskussionsklimatet skapar möjligheter för ett effektivt och framgångsrikt samarbete även inom känsliga områden. Få samarbeten har en sådan potential både vad gäller genomslag och vad gäller utveckling.

Låt mig avslutningsvis rikta ett varmt tack till de nordiska länderna för era bidrag under vårt svenska ordförandeskap i det nordiska försvarspolitiska samarbetet. Danmark kommer vid årsskiftet att överta ordförandeskapet och jag vet att de kommer att hantera det på sedvanligt effektivt och professionellt danskt manér.

Odd Einar Dørum (midtengruppen, V):
Jeg representerer parlamentarikerforsamlingen i Vestunionen som er et interparlamentarisk organ i hele Europa for å diskutere forsvars- og sikkerhetsspørsmål. Jeg tar ordet fordi Vestunionen har valgt å ta opp sikkerhetsspørsmålene i nordområdene som omfatter Arktisk Råd, forener grensesnittet mellom den russiske føderasjon, USA, Canada og alle de nordiske land, og reiser spørsmålet om hvordan sikkerheten i dette geopolitisk viktigste området skal håndteres. Det er svært, det er enorme ressurser, og bakgrunnen for at vi har behandlet disse spørsmålene, er at vi ønsker en utvikling framover som gir stabilitet og forutsigbarhet, og ikke konflikt. Samtidig vet vi at det er et område av verden hvor det ikke bor mange mennesker, men rikdommene er store, og klimaendringene er store. Vi er derfor på jakt etter

samarbeidsformer og dialogformer som fullt ut bruker Nordisk Råd, som er en enestående viktig forsamling, Arktisk Råd, hvor alle de nordiske land går inn uansett hvilke land det er, sammen med USA, Canada og den russiske føderasjonen. Vi er opptatt av å bruke Barentssamarbeidet. Vi er opptatt av å bruke den nordlige dimensjon innenfor EUs forhold til Russland, EUs strategiske partnerskap med Russland, og vi vet at i NATO vil man i denne delen av verden ha både USA og Canada og NATO-land som Norge og Danmark gjennom riksfellesskap med Grønland.

Så mitt spørsmål til samarbeidsministeren er hvordan man kan bidra til å sørge for at dette blir satt på dagsorden på en slik måte at vi kan sikre en stabil, sikker og forutsigbar utvikling når klimaendringene inntreffer når vi vet om de store ressursene, og vi også vet at det foregår en viss opprusting i den russiske føderasjon. Så det er et åpent spørsmål til samarbeidsministeren for rett og slett å løfte et viktig tema inn på dagsordenen fra parlamentarikerforsamlingen i Den vesteuropeiske union.

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson:**
Jag är tacksam för denna öppna frågeställning, eftersom jag inte har den gedigna kunskapen inom detta fält. Jag kan bara konstatera att frågeställaren lyfter upp ett viktigt spörsmål, som handlar om samverkan i våra närområden och så vidare. Statsminister Fredrik Reinfeldt lyfte i går upp just den frågan i programförklaringen av hur Sverige kommer att hantera ordförandeskapet inom Nordiska ministerrådet nästa år.

Vad jag kan göra är att notera frågeställarens spörsmål och ta detta med mig. Jag kan lova att det är precis detta vi diskuterar, samverkan och att lyfta upp de här frågorna. Jag vet att utrikesminister Carl Bildt kommer in här om ett tag, och han kan säkert mer i detalj lyfta upp frågeställningar som kan tillgodose frågeställaren.

Odd Einar Dørum:
Jeg valgte å ta dette åpent av to grunner. Den viktigste grunnen er at det er en viktig og åpen problemstilling. Den andre grunnen var ministerens åpne ærlighet overfor forsamlingen, og det respekterer jeg som parlamentariker. Men min bekymring og Vestunionens bekymring er at dette nesten ikke er på dagsordenen, og hvis vi spisser det til: lite mennesker, enorme ressurser, store områder. Vi har en felles interesse av å skape en rettsorden både gjennom FNs organer og internasjonale traktater. Jeg valgte en åpen problemstilling rett og slett, hva skal vi si, for å være tidlig ute framfor å være sent ute. Derfor har jeg valgt denne formen overfor ministeren, og jeg har ingen annen hensikt enn at ministeren skal ta det med seg, og at Nordisk Råd skal ta det med seg. Det er også min måte å berolige danske parlamentarikere som lurer på om det er et poeng å glemme det danske riksfellesskap når man er opptatt av nordområdene. Det er det selvfølgelig ikke.

Til slutt: Det er også et poeng at geopolitikk ikke bare befinner seg i Afghanistan – geopolitikk befinner seg også i nordområdene. Og har jeg noe poeng, så er det at geopolitikken er også her.

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson:**
Jag har ingenting mer att tillföra utan kan bara säga att jag har hört frågan och kan bara instämma i att det är ett viktigt spörsmål som framförs här.

Inge Lønning, den konservative gruppens talsperson, Dokument 6:
Takk for det, president! For å gripe tråden der den ble sluppet i det siste replikkordskiftet, er jeg enig i at Norden er en del av verden, og at det er et ganske godt utgangspunkt for å diskutere utenriks- og sikkerhetspolitikk mellom de nordiske land.

De som har en lang historisk hukommelse, vil huske at i de tidlige fasene av det nordiske samarbeid, i årene etter den annen verdenskrig, var det mange nordiske politikere som drømte om en nordisk forsvarsallianse. Det ble det av mange gode grunner aldri noe av, og det er det neppe noen grunn til å gråte over. Når vi i dag uten forbehold av noe slag kan diskutere et stadig tettere samarbeid om så følsomme spørsmål som forsvarsmateriell, for-

svarsbudsjetter og samordning av våre militære kapasiteter, viser det at det som har skjedd i mellomtiden, er at vi alle sammen har lært at nordisk samarbeid ikke er et alternativ til videre europeisk og transatlantisk samarbeid, men at de to ting utfyller hverandre og utdyper hverandre. Jeg ser denne utviklingen som meget positiv. Vi er i alle de nordiske land i den situasjon at den teknologiske utvikling innenfor det militære området er slik at det blir et stadig større gap mellom de ambisjoner man er nødt til å ha om et nasjonalt forsvar, og de ressurser det er politisk mulig å stille til rådighet for forsvaret. Det tilsier at vi har mye å vinne på et nærmere samarbeid også på disse områdene mellom de nordiske land.

La meg avrunde dette med å si at Norden til sammen ville ha en betydelig større innflytelse både innenfor NATO-alliansen og innenfor det sikkerhets- og utenrikspolitiske samarbeidet i EU dersom Danmark ville kvitte seg med sine forbehold, dersom Sverige og Finland ville vedkjenne seg at de i praksis er integrert i NATO-samarbeidet, og også være med fullt ut, og dersom Norge ville legge av seg den uvane å be om å få stille militære styrker til rådighet for en union man ikke er medlem av. Det ville ha økt Nordens samlede innflytelse ganske betydelig.

På sesjonen i København i fjor hadde vi et hovedtema oppe som het "Co-existens of Civilizations". Det er en formulering som er valgt med omhu som alternativ til formuleringen "Clash of Civilizations". Det er en påminnelse om at vi alle sammen i dagens verden står overfor en formidabel utfordring når det gjelder å finne fredelige sameksistensformer på tvers av religiøse og ideologiske motsetninger. Den danske karikaturstrid, etterfulgt av en mindre norsk karikaturstrid og det siste året av en enda litt mindre svensk karikaturstrid, har aktualisert temaet. Jeg skulle ønske at vi også innenfor det nordiske samarbeidet var mer opptatt av i fellesskap å søke å bidra i dagens verden til å finne denne form for sameksistens mellom de store kulturer. Pave Benedikt XVI, som i likhet med den norske utenriksminister kom i skade for å holde en tale som noen leste, har nettopp kommet med et nytt innspill av stor betydning, hvor han har oppfordret alle religiøse ledere i dagens verden, uavhengig av hvilken religion de er leder for, om å akseptere som felles utgangspunkt at voldsbruk under ingen omstendigheter er akseptabelt, uansett hva begrunnelsen eller motivasjonen er.

Lars Ohly, den venstresosialistiske grønne gruppens talsperson, Dokument 6:
Fru President! De nordiska länderna blir alltmer aktiva i internationella militära insatser, och vi från den vänstersocialistiska gröna gruppen har beklagat att detta alltför ofta sker på bekostnad av civila insatser, på bekostnad av förebyggande insatser.

När man talar om de militära insatser som sker gör man det ofta med en häpnadsväckande frihet från problematisering. Det gäller till exempel det internationella militära engagemanget i Afghanistan. FN:s styrkor – de så kallade Isaf-styrkorna, stabiliseringsstyrkorna i Afghanistan – arbetar oerhört nära den amerikanska krigföringen i Operation Enduring Freedom. Det finns ett gemensamt stabsarbete, en gemensam befälsföring. Man använder styrkorna på ungefär samma sätt. Risken för sammanblandning mellan Operation Enduring Freedom och FN:s insats är uppenbar.

Samtidigt säger amerikanska militärer att man välkomnar fler länder att skicka ännu mer styrkor till Afghanistan eftersom det i sin tur skulle frigöra amerikanska resurser som kan användas i Irak. Då blir naturligtvis sammanblandningen än mer tydlig när nordiska länder inte bara direkt, som i Danmarks fall, utan också indirekt bidrar till kriget och ockupationen av Irak. Det är otillständigt, och det förstärker en utveckling som försvagar FN:s roll och världssamfundets status.

Samtidigt ser vi närmare Europa hur Turkiet nu skramlar med vapen på gränsen till irakiska Kurdistan. Krig mot terrorism är parollen. Så osäker har världen blivit efter att USA i strid med folkrätt och internationell lag påbörjade sitt anfallskrig mot Irak att varje stat som vill använda militära medel i en konflikt hänvisar till kampen mot terrorismen för att försvara sina krigiska planer. Varje militär aktion föregås av besvärjandet att det handlar om kriget mot terrorismen. Det gäller Rysslands krig i Tjetjenien, det gäller Israels angrepp i Gaza och det gäller Turkiets planer på invasion av irakiska Kurdistan.

Vi är mycket kritiska till den militära närvaron i Afghanistan över huvud taget eftersom vi har sett att den har bidragit till att förstärka USA:s krigföring och frigöra resurser till ockupationen av Irak. Vi är motståndare till den olagliga ockupation som fortgår av Irak. Framför allt fördömer vi Turkiets planer att invadera irakiska Kurdistan i dagsläget.

Vi skulle önska att de nordiska länderna var mer aktiva och tydligare i sina ställningstaganden. Dialog och försoning är alltid bättre verktyg än hat och våld. Respekt för folkrätt och internationell lag är alltid bättre än djungelns lag. Det är vår fasta övertygelse.

Utrikesminister **Carl Bildt**:
Fru president! Jag har bara några korta synpunkter. Låt mig börja med att notera att Ilkka Kanerva är med och Jonas Gahr Støre också. Det är i sanning ett nytt nordiskt samarbete vi har när vi kan föra en så pass frimodig, intresseväckande och framtidsblickande diskussion också om försvarspolitiskt samarbete, sådant som bokstavligt talat var bannlyst i denna församling för inte så länge sedan.

Men det är också viktigt att säga det som Inge Lønning påpekade, att detta inte för några av våra länder är något alternativ till det europeiska och det transatlantiska. Det är oerhört viktigt för oss från olika utgångspunkter, men det är ett komplement, och det är ett komplement mot bakgrund av de *utfordringer* och de möjligheter som vi står inför. Det blir viktigare och viktigare för alla våra länder, och då ska vi hitta formerna för att föra detta samarbete framåt. Jag tror att vi är på relativt god väg när det gäller detta arbete.

Det gäller också det vi måste och kan göra tillsammans för freds- och stabilitetsoperationer i olika ofta rätt krävande delar av världen, där det inte finns några enkla lösningar och där vi står inför utmaningar av delvis en annan karaktär än vi har stått inför tidigare. Men det är för oss alla viktigt vad som inträffar i Afghanistan och vad vi kan göra där. Det är viktigt att Irak kan fortsätta att utvecklas, förhoppningsvis mot ett enhetligt, ett rimligt demokratiskt och fredligt land. Vi är inte oberoende av den utvecklingen. Det är viktigt att det kan ske ett palestinskt statsbyggande, och vi ska se vad vi kan göra för att stödja detta. Det är viktigt att Sudan kan utvecklas i fred med respekt för mänskliga rättigheter. Det är viktigt att vi kan fortsätta att göra insatser på västra Balkan. I alla dessa hänseenden tror jag att vi kan vara mer effektiva om vi arbetar mer tillsammans allihop än i olika nordiska eller nordeuropeiska konstellationer.

Lars Ohly har väl i grunden inte så mycket att invända om jag håller mig på detta mer allmänna plan. Han koncentrerade sig rätt mycket på vad som nu inträffar i gränsområdena mellan Turkiet och Iran. Låt mig bara säga att jag tror att Lars Ohlys anförande hade fått något större trovärdighet om det hade funnits en enda stavelse av fördömande av eller avståndstagande från den terrorism från PKK:s sida som spränger oskyldiga människor i luften, från planerade men avvärjda bombattentat mitt inne i Ankara och mot offentliga kommunikationsmedel i Istanbul. Ett litet, litet avståndstagande från terrorismen skadar inte ens i Nordiska rådet.

Bilyana Raeva, Europaparlamentet:
Madam Chair, dear colleagues! The Northern dimension is one of the topics on the political agenda of the European Union. It is of growing interest since it is covering the very large area between the Baltic Sea and Greenland. We have been repeating constantly the importance of the Northern dimension for both the internal policies of the European Union and for its external relations. The European Parliament and the European Council are strongly looking forward increasing the importance of neighbourhood relations and the regional cooperation and bringing the Northern dimension into the policies of Europe.

The European Parliament has been actively engaged in the creation of a new Northern dimension policy. We welcomed the new stage that came into force on the 1 January 2007, involving Iceland, Norway, Russia and the European Union together as equal partners on the same footing, with USA and Canada as observers. The European Parliament believes that

Northern Europe needs close multilateral cooperation, including the non-European states in the region. A joint Northern dimension policy based on cross-border cooperation and projects of mutual interest is well situated for this aim.

Multilateral cooperation will complement existing bilateral links between the countries of the region and the European Union. Further enhanced regional cooperation in Northern Europe will help to promote stability while bringing a sustainable development of the Northern region and of Europe as a whole.

It is important in this context to note the fact that the enlargement of the European Union changed the geopolitical map of northern Europe and shifted the European Union's focus toward the North-east. It is here, where the Northern dimension entails both a new potential and challenges, especially as regards preventing the emergence of new barriers between the European Union and its northern neighbours. In this sense, the enlargement has brought with it a new emphasis on cooperation around the Baltic Sea, since all the Baltic States except Russia are members of the European Union. To that account it will probably be necessary to draw up a separate Baltic Sea strategy within the Northern dimension.

We, in the European Parliament, believe that the Northern dimension policy should be about a bottom-up approach in the policy-making, involving the elected people of the region concerned, and not only the intra-governmental cooperation. This was reflected also in the parliamentary conference on the Northern dimension held in the European Parliament earlier this year. In order to facilitate the democratic parliamentary monitoring of the Northern dimension, the European Parliament has suggested to host the first Nordic dimension parliamentary forum in spring 2009.

Another field of European Union-Nordic cooperation takes place within the European Economic Area. It is not just cooperation in economic internal market issues, but it also touches upon energy, environment and other issues.

With respect to climate change, the European Economic Area Joint Parliamentary Committee has called on the relevant authorities to ensure that exploitation of resources and management of marine environment in the High North Barents Sea is done in an environmentally sound and sustainable manner, and has welcomed the Norwegian government's policy on the High North. In this context, the climate change and its implications for the environment are being considered by the EEA Joint Parliamentary Committee, and by the relevant Standing Committees in the Parliament. There is a Temporary Committee on climate change established in this field.

In the field of energy, the EEAJPC has stressed that the Arctic environment is a vital source of renewable and non-renewable natural resources which are of the utmost importance not only for the nations and peoples in the area, but for Europe as a whole including the European Economic Area.

I would also like to mention that the European Parliament is supporting the International Polar Year in order to promote the Arctic region and the development of Arctic science, as well as the possibility of creating a Charter for Arctic governments.

In conclusion, I would like to mention that talking about regional cooperation and talking about cooperation in economic integration of the Nordic dimension is bringing us to a word which is well known since years. This word is "competitiveness". Competitiveness of the region. We are talking about competitiveness of Europe also in the Lisbon strategy. For sure, the European Parliament is a good partner for the Northern dimension to be included in the agenda of the European Union in pursue of competitiveness for the whole region. For the European Union and for the countries within the Northern dimension.

With this, I would like to thank you very much, Madam Chair, for the invitation extended to the European Parliament and to present the best wishes for good work and greetings from the President, Hans-Gert Pöttering.

***Bilyana Raevas tale i dansk oversættelse*:**
Fru formand, kære kolleger! Den Nordlige Dimension er et af emnerne på Den Europæiske Unions politiske dagsorden. Den tiltrækker sig voksende interesse, fordi den dækker et meget stort område mellem Østersøen og Grønland. Vi har mange gange understreget betydningen af Den Nordlige Dimension for såvel den interne politik i Den Europæiske Union som for de eksterne relationer. Europaparlamentet og Det Europæiske Ministerråd ser frem til at øge betydningen af naboskabsrelationer og regionalt samarbejde og til at føre det regionale samarbejde ind i de europæiske politikker.

Europaparlamentet har aktivt beskæftiget sig med etableringen af en ny politik for Den Nordlige Dimension. Vi glædede os over den nye fase, som indledtes den 1. januar 2007, og som inddrog Island, Norge, Rusland og Den Europæiske Union som ligeværdige partnere på same niveau og med USA og Canada som observatører. Europaparlamentet mener, at Nordeuropa har behov for et nært multilateralt samarbejde, der også skal omfatte regionens ikke-europæiske stater. En fælles politik for Den Nordlig Dimension, som bygger på et grænseoverskridende samarbejde og projekter af fælles interesse, vil tjene dette formål.

Multilateralt samarbejde vil supplere de eksisterende bilaterale forbindelser mellem landene i regionen og Den Europæiske Union. Et mere udbygget regionalsamarbejde i Nordeuropa vil fremme stabiliteten, samtidig med at det vil skabe en bæredygtig udvikling i Den Nordlige Region og i Europa som helhed.

I denne forbindelse er det vigtigt at notere sig, at udvidelsen af Den Europæiske Union har ændret det geopolitiske kort over Nordeuropa og har flyttet Den Europæiske Unions fokus mod nordøst. Det er her, Den Nordlige Dimension både indeholder et nyt potentiale og nye udfordringer, navnlig når det gælder om at forhindre, at der opstår nye barriere mellem Den Europæiske Union og dens nordlige naboer. På den måde har udvidelsen medført en ny tyngde i samarbejdet omkring Østersøen, eftersom alle østersøstaterne med undtagelse af Rusland er medlemmer af Den Europæiske Union. Af den grund er det formentlig nødvendigt at formulere en særskilt østersøstrategi inden for Den Nordlige Dimension.

I Europaparlamentet mener vi, at politikken for Den Nordlige Dimension skal anvende en metode, der går nedefra og op i fastlæggelsen af politikken, som inddrager de folkevalgte i den pågældende region og ikke blot handler om et mellemstatsligt samarbejde på regeringsniveau. Dette afspejledes da også på den parlamentariske konference om Den Nordlige Dimension, som afholdtes i Europaparlamentet tidligere på året. Med det formål at fremme den demokratiske parlamentariske kontrol med Den Nordiske Dimension har Europaparlamentet foreslået at være vært ved den det første Nordiske Dimensions parlamentariske forum i foråret 2009.

Et andet felt for samarbejde mellem Den Europæiske Union og Norden findes inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde. Her drejer det sig ikke blot om samarbejde om økonomiske spørgsmål på det indre marked, men også om energi, miljø og andre problemstillinger.

Med hensyn til klimaforandringen har det blandede parlamentariske udvalg i for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde opfordret de relevante myndigheder til at sikre at udnyttelsen af ressourcerne og forvaltningen af havmiljøet højst mod nord i Barentshavets sker på en miljømæssig betryggende og bæredygtig måde og har hilst den norske regerings politik for Nordkalotten velkommen. I denne forbindelse behandles klimaforandringerne og deres betydning for miljøet i EØS' blandede parlamentariske udvalg og af de relevante stående udvalg i Parlamentet. På området er der blevet oprettet et midlertidigt udvalg vedrørende klimaforandring.

På energiområde har det blandede udvalg understreget, at det arktiske miljø er en afgørende kilde til vedvarende og ikke-vedvarende naturlige ressourcer, som er af den største betydning, ikke blot for områdets egne nationer og folkeslag, men for Europa som helhed, herunder det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Jeg vil også gerne nævne, at Europaparlamentet støtter Det Internationale Polarår for at fremme den arktiske region og udviklingen af arktisk videnskab såvel som muligheden for at oprette et charter for de arktiske regeringer.

Afslutningsvis vil jeg gerne nævne, at vi, når vi taler om regionalt samarbejde og om samarbejde om økonomisk integration inden for Den Nordlige Dimension, kommer til et ord, som vi har kendt gennem flere år, nemlig ordet "konkurrenceevne". Regionens konkurrenceevne. I Europa taler vi også om konkurrenceevne inden for Lissabonstrategien. Det er givet, at Europaparlamentet er en god samarbejdspartner, hvis den Nordlige Dimension skal være med på Den Europæiske Unions dagsorden, når det gælder om at sikre hele regionens konkurrenceevne. For Den Europæiske Union og for landende inden for Den Nordlige Dimension.

Hermed vil jeg gerne takke Dem hjerteligt, fru formand, for den invitation Europaparlamentet har modtaget og overbringe Dem de bedste ønsker om et frugtbart arbejde samt Præsident Hans-Gert Pötterings varmeste hilsener.

Debatten ble avsluttet.

Rådet bifalt å ta Dokument 5 til etterretning.
Rådet bifalt å ta Dokument 6 til etterretning
Rådet bifalt å ta Dokument 10 til etterretning.

9. De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme

Inge Lønning overtok ledelsen av forhandlingene.

E 31/2007: Spørgsmål til Finlands og Sveriges regering om rensning av CO_2-utslipp

Rolf Reikvam (den venstresocialistiske grønne gruppen, SV):
Mitt spørsmål går til den finske eller den svenske samarbeidsminister – det blir vel de som får svare på dette. Hvis de er enige, holder det for så vidt at en svarer på vegne av begge.

Spørsmålet dreier seg om EU og den norske politikken når det gjelder rensing av CO_2-utslipp ved norske gasskraftverk. Norske myndigheter har satt inn forholdsvis mye penger på å utvikle en teknologi for å rense utslipp fra gasskraftverk – en teknologi som vil få konsekvenser også for kullkraftverk og så videre. Nå vet vi at EU har gitt uttrykk for en viss kritikk overfor norske myndigheter – det er i hvert fall det som har framgått i norske medier – for dette kan være med på å subsidiere én type energi.

For oss i Norge er dette viktig. Dette går på klimagass, dette går på utslipp, og dette går på å redusere utslipp. Så mitt spørsmål er: Kan vi regne med at den finske og den svenske regjering innad i EU vil være klare og tydelige på at dette er et godt tiltak, at dette må den norske regjering fortsette, for dette er å utvikle en teknologi som kan ha store konsekvenser for de samlede CO_2-utslippene i verden?

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson**:
Det är en fråga som jag naturligtvis inte kan svara på så här direkt. Jag kan bara säga att jag också vet att detta spörsmål har varit uppe på statsministernivå. Man har diskuterat där. Jag kommer inte att svara vidare på detta. Det är ett spörsmål som vi känner till, men jag har inget svar på den frågan.

E 32/2007: Fråga till Norges regering om importtillstånd och importtullar för renkött som gränshinder

Janne Seurujärvi (midtengruppen, cent):
Arvoisa presidentti! Esitän kysymykseni Norjan yhteistyöministerille.

Norja on jo pian kymmenen vuoden ajan itsepintaisesti rajoittanut poronlihan tuontia Suomesta tuontiluvilla ja tuontitulleilla. Poronlihajalosteiden tuontitullit ovat vaihdelleet muutamista kymmenistä kruunuista yli sataan kruunun kilolta. Käytännössä tuontitullit ovat tyrehdyttäneet poronlihakaupan maidemme välillä, vaikka kysyntää suomalaiselle poronlihalle Norjassa olisikin. Esimerkiksi vuonna 2003 poronlihan vienti Suomesta Norjaan oli vain 22.000 kiloa. Vuonna 1999 Norja laski hetkeksi tuontitullin kahteen kruunuun kilolta, jonka vuoden tullitilastojen mukaan poronlihaa vietiin rajan yli 413.000 kiloa.

Kysymys: Mihin toimiin Norjan hallitus aikoo ryhtyä poronlihan tuontilupiin ja tuontitulleihin liittyvien hyvin vanhanaikaisten vapaata kaupankäyntiä rajoittavien rajaesteiden poistamiseksi?

Janne Seurujärvis spørgsmål i svensk oversættelse:
Ärade president! Jag ställer min fråga till den norska samarbetsministern.

Redan i snart tio år har Norge envist begränsat importen av renkött från Finland med importtillstånd och importtullar. Importtullen för förädlat renkött har växlat mellan några tiotal och över hundra kronor per kilo. I praktiken har importtullarna kvävt handeln med renkött mellan våra länder, fastän det finns en efterfrågan på finländskt renkött i Norge. Till exempel år 2003 exporterades endast 22 000 kilo renkött från Finland till Norge. År 1999 sänkte Norge

temporärt importtullen till två kronor per kilo, och enligt det årets statistik fördes över 413 000 kilo renkött över gränsen.

Frågan: Vilka åtgärder ämnar den norska regeringen vidta för att avlägsna de mycket gammalmodiga gränshinder som gäller importtillstånd och importtullar för renkött och som begränsar den fria handeln?

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
Den norske samarbeidsministeren er ikke landbruksminister, og i den norske regjeringa er det landbruksministeren som har det faglige ansvaret for import av reinkjøtt, vil jeg tro. Det andre ansvaret, knyttet til tollspørsmål, ligger hos finansministeren.

Videre vil jeg peke på at vi nå skal nedsette et grensehinderforum. Jeg vil tro at tollspørsmålene blir vesentlige å diskutere i grensehinderforumet, men også for de nasjonale representantene som skal jobbe med nedbygging av grensehindre. Jeg vil bare anbefale at den type spørsmål går over til grensehinderforumet og de nasjonale pådriverne for det videre arbeidet.

Janne Seurujärvi (midtengruppen, cent):
Terveiset menivät varmasti perille.

Janne Seurujärvis kommentar i svensk oversættelse:
Budskapet nådde säkert fram.

E 33/2007: Fråga till Sveriges regering om rätt till föräldrarpenning vid flyttning från Sverige

Lyly Rajala (den konservative gruppen, saml.):
Arvoisa herra presidentti! En muista, minkä alan ministeri Ruotsin ministeri on, mutta hänelle tämä on osoitettu.

Suomalainen henkilö ja hänen perheensä olivat muuttamassa Suomeen Ruotsista talvella 2006. Henkilö sai ansiosidonnaista vanhempainrahaa Ruotsista. Hän oli ollut virkavapaalla työstään Suomesta toukokuusta 2004 lähtien. Hänelle oli epäselvää, maksaako Ruotsi vanhempainrahakauden loppuun, vaikka hän muuttaisikin takaisin Suomeen, vai maksaako Suomi hänelle jotakin.

Ruotsi ei maksa vanhempainrahaa toiseen maahan perheen muuttaessa kesken etuuskauden, vaan etuuden maksu lakkaa muuttopäivään. Vain ne henkilöt, jotka ovat aikeissa palata joskus takaisin Ruotsiin ja joilla on voimassa oleva vakituinen työsuhde Ruotsissa, voivat saada ansiosidonnaista päivärahaa myös Suomessa oleskelun ajan.

Ongelmana on se, että Ruotsilla ei ole EY-asetuksen 1408/71 tarkoittamaa äitiys- ja vanhempainetuutta. Jos äitiys- ja vanhempainrahaa saava muuttaa kesken etuuskauden, hän siis putoaa ansiosidonnaiselta peruspäivärahalle.

Kysynkin Ruotsin yhteistyöministeriltä, kuinka ja koska Ruotsi aikoo korjata tilanteen, jotta Ruotsista muuttava ei menettäisi oikeuttaan ruotsalaiseen vanhempainrahaan?

Lyly Rajalas spørsmål i svensk oversettelse:
Ärade herr president! Jag kommer inte ihåg för vilket område den svenska ministern svarar men detta är riktat till henne.

En finländsk person och hennes familj höll på att flytta från Sverige till Finland vintern 2006. Personen fick inkomstrelaterad föräldrapenning i Sverige. Hon hade varit tjänstledig från sitt arbete i Finland sedan maj 2004. Hon var inte på det klara om Sverige betalar föräldrapenning till slutet av perioden fast hon flyttar tillbaka till Finland eller om Finland betalar henne något.

Sverige betalar inte föräldrapenning till ett annat land ifall familjen flyttar mitt under stödperioden utan slutar betala på flyttningsdagen. Endast personer som har för avsikt att någon gång återvända till Sverige och som har stadigvarande anställning i Sverige kan få inkomstrelaterad dagpenning även då de vistas i Finland.

Problemet är att en sådan moderskaps- och föräldraförmån som avses i EG-förordningen 1408/71 inte existerar i Sverige. Ifall en mottagare av moderskaps- eller föräldrapenning flyttar mitt under stödperioden överförs denne alltså från inkomstrelaterat stöd till grundläggande dagpenning.

Därmed frågar jag den svenska samarbetsministern hur och när Sverige ämnar rätta till situationen så att personer som flyttar från Sverige inte förlorar rätten till svensk föräldrapenning?

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson**:
Herr president! Det här är en fråga bland många andra gränshindersfrågor som lyfts fram i diskussionen. Vi har många olika instanser för att kartlägga alla dessa hinder som finns för individer att fritt kunna bo och verka. Vi vill ju öka den möjligheten. Detta är en fråga som jag också vet att pådrivaren för sociala frågor och hälsa har lyft fram. Jag vet att det pågår ett intensivt arbete också med kartläggning av gränshinder mellan Finland och Sverige. Det är inte uteslutet, har jag förstått, att denna fråga kan komma att lösas inom rimlig överskådlig tid.

E 34/2007: Fråga till Norges regering om moms, tull och registreringsavgifter på handikapputrustade bilar som gränshinder

Lisbeth Grönfeldt Bergman (den konservative gruppen, m):
Herr president! Jag vill ställa en fråga till Norges samarbetsminister. Om en svensk eller finsk familj med en handikappad person i hushållet har flyttat till Norge och har en bil som är handikapputrustad kan de inte ta med sig den till Norge utan att betala tull, moms och även en omregistreringsavgift. Det här är ganska kostsamt. De brukar få rådet att ansöka om en ny bil. Det tar kanske ett år att få den. Då har den här personen en ganska begränsad rörlighet under ett helt år. Jag undrar vad den norska regeringen avser att göra för att avskaffa det här onödiga gränshindret.

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
Dette er jo nok et eksempel på at vi har ulike toll- og avgiftsregler mellom landene, og at det skaper problemer for dem som ønsker å bevege seg over landegrensene – bo i et land og jobbe i et annet – igjen et grensehinder som nå rammer personer med nedsatt funksjonsevne.

Dette er et område som både jeg og hele den norske regjeringa er opptatt av: universell utforming på alle områder. Vi jobber med flere lovspørsmål som tar opp i seg disse spørsmålene. Jeg bare noterer utfordringen og tar den med meg til mine kolleger som også jobber med universell utforming og ikke minst grensehinder. Igjen: Dette er også et tema som bør løftes inn i den nye dynamikken vi får i grensehinderarbeidet, men jeg noterer det også med hensyn til oppfølging med mine kolleger.

E 35/2007: Fråga till Finlands regering om hur nya gränshinder kan förhindras i att uppstå

Johan Linander (midtengruppen, c):
Herr president! Arbetet med att få bort gränshinder har ju gått bättre det senaste året, och ministerrådets senaste beslut är mycket välkommet. Men vi får inte glömma bort att det finns mycket arbete att göra för att de av våra nordiska medborgare som bor, jobbar och studerar på olika sidor av en landsgräns ska kunna göra det på samma villkor som vi andra.

Samtidigt som vi fortsätter att lösa befintliga gränshinder måste vi ständigt bevaka att vi inte skapar nya gränshinder genom ny nationell lagstiftning och genom vårt sätt att implementera EU-reglerna. Vi bör vid varje tillfälle kontrollera att det inte blir några nya gränshinder. Därför vill jag fråga, jag tror att jag väljer Finlands samarbetsminister, om de nordiska samarbetsministrarna har diskuterat eller tänker ta upp frågan hur vi ska undvika att skapa nya gränshinder.

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori**:
Arvoisa presidentti! Parhaimmat kysymykset ovat yleensä sellaisia, jotka sisältävät myös vastauksen, ja tässä yhteydessä on helppo olla yhtä mieltä kysyjän kanssa kaikesta siitä, mitä hän sanoi.

Mitä varsinaiseen kysymykseen tulee, se on hyvin relevantti. Maailma monimutkaistuu koko ajan. Liikkuvuus Pohjoismaiden välillä lisääntyy koko ajan. Erilaista lainsäädäntöä tulee sekä kansallisesta että EU-tuutista koko ajan.

Pääministeritasolla on viimeksi eilen kiinnitetty vakavaa huomiota siihen, että kyse ei ole pelkästään työstä rajaesteiden poistamiseksi, vaan myös siitä, että uusia rajaesteitä ei lainsäädännön kautta synny. Tämä on haaste, joka on pääministeritasolta heitetty yhteistyöministereille, mutta vielä sen päivän aikana, joka tästä haasteen heittämisestä on kulunut, emme ole siihen ehtineet paneutua. Mutta on itsestään selvää, että ensi vuonna tämä tulee olemaan meillä agendalla.

Jan Vapaavuoris svar i svensk oversettelse:
Ärade president! De bästa frågorna är normalt sådana som redan innehåller svaret, och i detta samband är det lätt att omfatta allt som frågeställaren tog upp.

Vad gäller den egentliga frågan så är den mycket relevant. Världen blir konstant mer komplicerad. Rörligheten mellan de nordiska länderna ökar hela tiden. Mångskiftande lagstiftning stiftas kontinuerligt både på nationell nivå och inom EU.

På statsministernivå fästes senast igår allvarlig uppmärksamhet vid att det handlar inte endast om arbete för att avlägsna gränshinder, utan även om att nya gränshinder inte skall uppstå på grund av lagstiftning. Detta är en utmaning som statsministrarna ställt samarbetsministrarna men ännu under den dag som gått från att utmaningen ställdes har vi inte kunnat fördjupa oss i frågan. Men det är självklart att detta kommer att vara på vår dagordning nästa år.

E 36/2007: Fråga till Norges och Sveriges regering om snabbtåg mellan Oslo och Stockholm

Jan Lindholm (midtengruppen, mp):
Herr talman! Vid förra årets session i Köpenhamn ställde jag en fråga till den norska och den svenska samarbetsministern om när de kunde tänka sig att det åter skulle vara möjligt att åka snabbtåg mellan Oslo och Stockholm – det kommer ni säkert ihåg. Till min stora förtjusning tog det bara tre månader, så rullade X2000 mellan Oslo och Stockholm. Jättebra jobbat, fantastiskt!

Självklart har jag tagit tåget hit, och jag tänker åka det tillbaks i morgon igen, för att inte i onödan bidra till någon klimatpåverkan.

Men det är många som tycker att det går för långsamt. Framför allt på den norska sidan är ju spåret inte i bästa skick, så jag tänkte fråga er, som självklart vet att det är viktigt med klimatsnåla, snabba och säkra landförbindelser mellan de här två viktiga punkterna: Har vi på det år som har gått kommit närmare ett verkligt snabbtåg, alltså åtgärder även på banan, mellan Stockholm och Oslo?

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:

Jeg er veldig glad for å få det spørsmålet, for i år har jeg forberedt meg på togspørsmål. Det hadde jeg ikke i fjor, da måtte vi svare representanten skriftlig etter at vi var reist hjem igjen.

Det er jo, som representanten var inne på, gledelig at vi fikk toget opp å stå. Det andre som er gledelig, er at den norske regjeringa økte bevilgningene til jernbane betydelig, slik at vi får fart på å bygge spor – helst dobbeltspor. Nå skal ikke jeg ta rekkefølgen når det gjelder hvor vi bygger spor i Norge, for det er det samferdselsministeren som har orden på. Men det er klart at det å investere i linjer er viktig for å få et hurtigere tog til Stockholm. Men i alle fall har det toget vi har fått i gang, vært en stor suksess. Det er veldig mange som bruker det. Hvis vi i større grad skal kunne avløse flytrafikken mellom Oslo og Stockholm, som du var inne på, må vi nok ha bedre kvalitet på tilbudet i framtiden. Det jobber vi med, både i form av investeringer i toglinjer, ikke minst når det gjelder selve togene, og også når det gjelder en ny avtale som skal komme etter den som går ut i 2010.

E 37/2007: Fråga till Norges regering om premiär på ripjakten i de svenska och norska fjällen

Jessica Polfjärd (den konservative gruppen, m):
Herr president! Jag skulle vilja rikta en fråga till Norges samarbetsminister. Min fråga gäller ripjakten i de norska och svenska fjällen.

I dag är det så att Sveriges jaktpremiär sker drygt två veckor innan Norges jaktpremiär, och det innebär att trycket på den svenska premiären blir stort. Jag undrar: På vilket sätt kan Norge bidra till att minska trycket på den svenska jaktpremiären?

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
Jeg må bare beklage at dette spørsmålet kan jeg veldig lite om. Norske og svenske jaktregler kan jeg veldig lite om, og jeg klarer ikke helt å overskue hva spørreren egentlig spør om. Gjelder det rovdyrpolitikk eller det å få felles regler?

Jeg vil bare varsle at vi noterer oss spørsmålet, og så skal representanten få skriftlig svar etter at sesjonen er over.

E 38/2007: Spørgsmål til Færøernes landsstyre om demokrati og ligestilling

Siv Friðleifsdóttir (midtengruppen, F):
Jeg vil gjerne spørre Jogvan á Lakjuni fra Færøyene, og spørsmålet går på demokrati og likestilling.

Nå er det slik at de fleste nordiske land har vært flinke med å slippe kvinner til i demokratisk prosess og få dem inn i sine parlamenter. Island har ikke vært flink til det, dessverre. Vi gikk tilbake for noen år siden med 5 prosent og ligger på rundt 32 prosent, hvis jeg husker riktig. Færøyene har ikke vært veldig flink til det heller. Nå er det tre kvinner i parlamentet på Færøyene av 32. Det skal være valg på Færøyene før 19. januar neste år, så jeg vil gjerne spørre ministeren om man er opptatt av dette på Færøyene, om hvilke tiltak man har gjort for å få flere kvinner inn i politikken, og om ministeren kan spå om han er optimistisk med hensyn til at det kommer flere kvinner inn nå, for det håper jeg i allfall.

Samarbejdsminister **Jógvan á Lakjuni**:
Det er sådan, at landsstyret fik et forslag igennem i Lagtinget – det er nok to år siden – og vi nedsatte en komité inspireret af Vestnordisk Råds rekommandation med det formål at øge den kvindelige deltagelse i både lands- og kommunalpolitik. Komiteen, som kalder sig Demokratia, har været meget aktiv og gennemført en intensiv oplysningskampagne især i år og vil fremlægge en rapport nu i november. Man kan sige, at de har sat de her spørgsmål på dagsordenen på Færøerne, sådan at de allerede har haft en aktiv indflydelse på de politiske partier og på opstillingen til det kommende valg, som bliver afholdt nu i januar. Ministeren, som er ansvarlig for ligestilling, har i efteråret nedsat en kommission, også ud fra en ligestil-

lingsvinkel, kan man sige, med det formål at komme med konkrete forslag til en harmonisk integration af arbejdsliv og familieliv.

Det, som jeg kan sige om det her, er, at de politiske partier har taget kritikken af den manglende kvindedeltagelse til efterretning, og jeg er sikker på, at resultatet vil kunne ses efter valget i januar.

E 39/2007: Fråga till Nordiska ministerrådet om socialskydd för studerande från Finland i andra nordiska länder

Antti Vuolanne (den sosialdemokratiske gruppen, sd):
Hyvät yhteistyöministerit! Pohjoismaiden sosiaaliturvasopimus määrittelee pääpiirteittäin Pohjoismaiden välisen sosiaalivakuutusetuuksia koskevan yhteistyön suuntaviivat. Sopimuksen mukaan toisessa Pohjoismaassa työskentelevät tai asuvat Pohjoismaiden kansalaiset ovat oikeutettuja saamaan saman sosiaaliturvan kuin maan omat kansalaiset. Tästä kauniista ajatuksesta huolimatta tasavertainen sosiaaliturva ei toteudu Pohjoismaissa suomalaisen opintotuen turvin opiskelevien osalta.

Tähän ikävään tilanteeseen johtaa Suomen ja muiden Pohjoismaiden erilainen käytäntö säännellä opiskelijan sairausajan turvaa. Suomessa opiskelijan sairausajan turva perustuu sosiaaliturvalakiin mutta Pohjoismaissa opintotukilainsäädäntöön. Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin opintotuen piiriin kuuluvat sairastuneet opiskelijat saavat siis sairausajan tukensa opintotuen kautta, jolloin itse sosiaaliturvan tehtäväksi on jäänyt vastata työssä käyvien opiskelijoiden ansiosidonnaisesta sairauspäivärahasta. Sairastuneen, ei-työssäkäyvän opiskelijan tapausta näiden maiden sosiaaliturva ei tunne. Näin ollen Suomesta opintotukensa saava mutta toisen Pohjoismaan sosiaaliturvan piiriin kuuluva opiskelija jää täysin ilman tukea sairauden yllättäessä. Suomen Kansaneläkelaitos on perinteisesti ohjannut opiskelijan yli kahden kuukauden sairaustapauksessa sairauspäivärahan piiriin, mutta muissa Pohjoismaissa...

Kysynkin erityisesti: Aikovatko yhteistyöministerit poistaa tämän rajaesteen yhdenmukaistamalla käytännön niin, että sairastunut opiskelija ei sairastumisensa vuoksi putoaisi eriarvoiseen asemaan?

Antti Vuolannes spørsmål i svensk oversettelse:
Bästa samarbetsministrar! Nordiska konventionen om social trygghet definierar i stora drag riktlinjerna för nordiskt samarbete kring socialförsäkringsförmåner. Enligt konventionen är nordiska medborgare som arbetar eller bor i ett annat nordiskt land berättigade till samma socialskydd som det landets medborgare. Trots denna vackra tanke är ett jämlikt socialskydd inte verklighet i Norden för studerande som får finländskt studiestöd.

Denna beklagiga situation orsakas av Finlands och övriga Nordens annorlunda praxis att reglera studerandes trygghet under sjukdom. I Finland baserar sig studerandes trygghet under sjukdom på sjukförsäkringslagen, i övriga Norden åter på studiestödslagstiftningen. Insjuknade studerande som omfattas av svenskt, norskt, dansk eller isländskt studiestöd får alltså stöd via studiestödet under sjukdomstiden, och själva socialskyddet svarar för den inkomstrelaterade sjukpenning som betalas till arbetande studerande. Dessa länders socialskydd känner inte till en insjuknad, icke-arbetande studerande. Därmed blir studerande som får finländskt studiestöd men som omfattas av ett annat nordiskt lands socialskydd totalt utan stöd ifall de insjuknar. I Finland har Folkpensionsanstalten traditionellt överfört en studerande som är sjuk i över två månader till sjukpenning, men i övriga Norden...

Därför frågar jag: Ämnar samarbetsministrarna avlägsna detta gränshinder genom att förenhetliga praxisen så att en insjuknad studerande inte hamnar i en ojämlik ställning på grund av sin sjukdom?

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori**:

Arvoisa presidentti! Antaisin mielelläni tämän kysymyksen ruotsalaiselle kollegalleni, koska hän on sosiaalivakuutusministeri toisin kuin minä. Mitä itse kysymykseen tulee, niin yhteistyöministerit varmasti haluavat poistaa kaikki mahdolliset rajaesteet, jos se vain meistä on kiinni. Mutta kyse on tietenkin sektoriministeriöitten näkökulmasta tähän asiaan.

Asia on tuttu. Se on ollut esillä tällä foorumilla aiemminkin, ja sitä on Suomessa lähtökohtaisesti selvitetty. Minulla on myös tiedossani alan viranomaisten näkökulma siitä, mitä voitaisiin tehdä. Kyse on rajaesteestä, jonka poistaminen Suomessa voisi tapahtua joko implementoimalla vastaavanlainen säännöstö Suomeen kuin muilla Pohjoismailla on käytössä sairasta opiskelijaa koskien tai täydentää suomalaista opintotukilainsäädäntöä säännöstöllä, joka takaisi opiskelijalle sairausajan tuen tilantessa, jossa opiskelija saa opintotukensa Suomesta mutta kuuluu toisen Pohjoismaan sosiaaliturvan piiriin. Ongelma on toisin sanoen tiedossa.

Mahdollisia ratkaisuesityksiä on selvitetty, mutta minulla ei ole tarkempaa ja varmaa tietoa siitä, eteneekö asia Suomen sosiaali- ja terveysministeriössä. Selvitän tämän asian ja vastaan vielä tämänkin osalta kysyjälle erikseen.

Antti Vuolanne:
Toivottavasti teette asialle jotakin.

Jan Vapaavuoris svar i svensk oversettelse:
Ärade president! Jag överförde gärna denna fråga till min svenska kollega eftersom hon, i motsats till mig, är socialförsäkringsminister. Vad gäller själva frågan så vill samarbetsministrarna säkert avlägsna alla tänkbara gränshinder, ifall det berodde endast på oss. Men det handlar naturligtvis om sektorministeriernas synpunkter på denna fråga.

Problemet är känt. Den har tagits tidigare upp på detta forum, och den har utretts preliminärt i Finland. Jag känner även till vad myndigheterna inom området anser att kunde göras. Det handlar om ett gränshinder som i Finland kunde avlägsnas antingen genom att införa motsvarande regler i Finland som i övriga Norden eller genom att komplettera den finländska studiestödslagstiftningen med en bestämmelse som garanterade studerande stöd under sjukdom då de får finländskt studiestöd men omfattas av socialskyddet i ett annat nordiskt land. Problemet är med andra ord känt.

Tänkbara lösningsförslag har utretts men jag har varken närmare eller säker information om hur arbetet fortskridet på det finländska social- och hälsovårdsministeriet. Jag utreder denna fråga och ger frågeställaren ett separat svar även till denna del.

Antti Vuolanne:
Förhoppningsvis gör ni något åt problemet.

E 40/2007: Fråga till Norges regering om att göra mer för att inlemma den unga nordiska arbetskraften i det norska samhället

Hans Wallmark (den konservative gruppen, m):
Herr president! Jag har en fråga till den norska samarbetsministern. Jag känner mig väldigt hemma här i Oslo. En förklaring kan ju vara att alla tycks tala svenska här i byn, åtminstone i många butiker, kiosker och på restaurangerna. Det handlar om unga människor i tjänstesektorn, och under de här dagarna i Oslo har jag talat med många av de unga svenskar som arbetar här.

Min fråga, de ungas undran, är ifall man kan göra mer för att inlemma den unga nordiska arbetskraften, som personer och människor, bättre i det norska samhället medan de finns här.

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
La meg i hvert fall si at mitt inntrykk er at vi er svært takknemlige over den arbeidskraften vi har, fordi Norge jo er helt avhengig av arbeidskraft ikke minst fra Sverige, men også fra and-

re land. Vi har ganske mange fra gamle østeuropeiske land som holder byggebransjen vår opp å stå, og vi har, som sagt, veldig mange fra våre naboland i tjenesteytende næring. Det er vi veldig glade for, og vi får god service.

Jeg er ikke helt sikker på hva disse ungdommene selv har ment vi kunne gjøre for å integrere dem bedre. Mitt inntrykk er at vi stort sett er såpass like hverandre, vi har såpas lik kulturbakgrunn og like interesser at det viser seg å gå rimelig bra. Men hvis man tydeligere klarte å konkretisere på hvilke områder det er vi kan gjøre noe annerledes for å ivareta dem, tar jeg gjerne imot innspill om det slik at vi kan se på det, for det er i vår absolutte interesse at de trives her, og har lyst til å fortsette å jobbe her. Det er vi helt avhengige av.

E 41/2007: Fråga till Finlands regering om införandet av nya priser i förhållande till de redan etablerade priserna

Lars Wegendahl (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Herr president! Min fråga är till den finska samarbetsministern.

Vi i rådet diskuterar ju ofta och på allvar den nordiska budgeten, naturligtvis. Ibland är vi upprörda över att anslagna medel inte räcker till, och ibland är vi upprörda över ministerrådets angrepp på delar av de nordiska verksamheterna som vi parlamentariker ser som viktiga och riktiga. Som exempel kan jag nämna Orkestern Norden, Nordjobb och Hallå Norden.

Samtidigt har vi under ett antal år varit återhållsamma i medlemsförslag som gällt att införa nordiska priser. Vi har sagt att vi nöjer oss med de priser som finns i dag, och i denna dialog har ministerrådet varit delaktig.

Döm om min förvåning, när nu ministerrådet instiftar två nya priser – även om de inte kallas för priser. Man inrättar ett för mat och ett för bioenergi. Om jag har förstått det rätt så är ett innovationspris också på gång.

Det här agerandet sker utan dialog med Nordiska rådet och innebär en tydlig devalvering av de befintliga nordiska priserna.

Min fråga är: Vad anser samarbetsministern om detta märkliga införande av diverse priser i förhållande till de redan etablerade nordiska priserna?

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori**:
Arvoisa presidentti! Ministerineuvosto on hyvin tietoinen koko Pohjoismaiden neuvoston skeptisestä, ellei jopa kielteisestä kannasta uusia palkintoja kohtaan. Tämä on monin tavoin ymmärrettävää. Meillä on kulttuurisektorilla muutama hyvin vakiintunut, arvostettu palkinto, joiden profiilia emme millään tavalla emmekä missään tapauksessa halua laskea.

Tätä bioenergiapalkintokysymystä en tunne.

Mitä tulee ruokapalkintoon, niin sen osalta on enemminkin kyse diplomista kuin semmoisesta palkinnosta, joka olisi rinnastettavissa nykyisin olemassa oleviin palkintoihin.

Sen sijaan tämä innovaatiolaatupalkinto on kiistatta uusi elementti. Ehkä sitä pitää puolustella sillä lailla, että se on luonteeltaan hyvin erilainen kuin tähänastiset palkinnot. Se on tullut suoraan pääministeritason innovaationa. Tarkoitus on, että se otetaan käyttöön vasta vuonna 2009 siten, että sitä valmistellaan hyvässä yhteistyössä Pohjoismaiden neuvoston kanssa.

Itse haluaisin nähdä asian siten, että huoli näitten aiempien palkintojen inflatoitumisesta on aiheeton ja tämä osaltaan hyvin symbolisoi sitä, miten Pohjoismaiden yhteistyö saa myös uusia ulottuvuuksia.

Jan Vapaavuoris svar i svensk oversettelse:

Ärade president! Ministerrådet är mycket medvetet om den allmänt skeptiska, till och med negativa attityden till nya pris inom Nordiska rådet. Detta är förståeligt på flera sätt. Inom kultursektorn har vi ett par väletablerade uppskattade pris vars status vi inte vill sänka på något sätt och under inga omständigheter.

Denna bioenergiprisfråga känner jag inte till.

Vad gäller ett matpris så handlar det mer om ett diplom än om ett sådant pris som kunde jämställas med existerande nuvarande pris.

Innovationskvalitetspriset utgör däremot otvivelaktigt ett nytt element. Kanske bör den försvaras med att den har en helt annorlunda karaktär än de hittillsvarande prisen. Initiativet har kommit direkt från statsministernivån. Avsikten är att introducera det först år 2009 så att det förbereds i gott samarbete med Nordiska rådet.

Själv vill jag uppfatta frågan som så att bekymret för en inflation bland de tidigare prisen är obefogad, och att detta symboliserar för sin del hur det nordiska samarbetet kan få nya dimensioner.

E 42/2007: Spørsmål til Sveriges regjering om oppfølging av vedtak i Nordisk Råd

Dagfinn Sundsbø (midtengruppen, Sp)
Jeg lar mitt spørsmål gå til den svenske samarbeidsminister, som ansvarlig for alt vi kan gjøre bedre til neste år. Det gjelder hvordan man følger opp de vedtak vi gjør i Nordisk Råd.

Vi gjør jo en rekke vedtak, som vi forbereder godt, som stort sett er anbefalinger til de nasjonale regjeringene, og som så må følges opp nasjonalt. Det er ikke juridisk bindende vedtak. Et eksempel kan være den nordiske språkkonvensjon, som vi behandlet i fjor, hvor vi la en rekke føringer med hensyn til hvordan vi skulle styrke de nordiske språkenes stilling i hvert enkelt land.

Jeg er ganske i tvil om dette er fulgt opp i ministeriene rundt i Norden. Spørsmålet er: Hva gjør de nordiske samarbeidsministrene? Hvor sterke har de mulighet for å være "i den klypa" som går på å si at nå skal de følge opp disse sakene?

Nå forutsetter vi at det ligger et arbeid hos dere, som vi skal ha en evaluering av for å se hvordan det er gjennomført.

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson**:
Herr president! Det svenska programmet för nästa år har vi lagt upp så att det också ska tydligt framgå vad vi vill göra för att följa upp det. Jag håller fullständigt med om att det är väldigt mycket goda initiativ som tas och projekt som påbörjas – men sedan har vi inte så god kontroll på vad vi har fått ut av projektet eller vilken effekt det har fått.

Jag tar det här som en uppmaning och ett gott råd att följa upp på ett bättre sätt än vad som kanske har gjorts många gånger tidigare. Vi är alla fullt sysselsatta, men jag tycker att det är ett viktigt ämne och det är en uppmaning som jag tar till mig. Jag vet också om att det är väldigt gott samarbete i Köpenhamn mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet, och jag tror säkert att man också där tar till sig uppmaningen att vi ska få en tydlighet – vilket också gör att vi kan fortsätta reformarbetet inom våra respektive organisationer med vår verksamhet och med budgeten. Det är viktigt för att kunna gå vidare och göra ett bra jobb.

E 43/2007: Fråga till Nordiska ministerrådet om ojämlik behandling av nordiska medborgare i samband med godkännande av förtidspensionering

Oiva Kaltiokumpu (midtengruppen, cent.):

Arvoisa presidentti! Kahdessa tai useammassa Pohjoismaassa työtä tehnyt henkilö voidaan todeta toisessa maassa työkyvyttömäksi ja toisessa työkykyiseksi. Ongelma on yhteispohjoismainen ja koskettaa tulevaisuudessa yhä useampia.

Jokainen Pohjoismaa päättää kansallisen lainsäädäntönsä pohjalta, kenelle varhaiseläke myönnetään. Mailla on kuitenkin erilaiset tulkinnat siitä, minkälainen työkyvyttömyys oikeuttaa eläkkeeseen.

Pohjoismaiden tulisi päästä sopimukseen siitä, että toisessa maassa kirjoitettu lääkärintodistus ja todettu työkyvyttömyys hyväksytään. Lisäksi voitaisiin sopia, että se maa, jossa työntekijä on pisimpään työskennellyt, voisi tehdä päätöksen eläkkeelle pääsystä ja että muut maat sopeutuisivat siihen.

Mitä yhteistyöministerit aikovat tehdä tämän Pohjoismaiden kansalaisten eriarvoisen ja epäoikeudenmukaisen kohtelun poistamiseksi?

Oiva Kaltiokumpus spørsmål i svensk oversettelse:
Ärade president! En person som arbetat i två eller fler nordiska länder kan sägas vara arbetsoförmögen i ett land och arbetsför i ett annat. Problemet är samnordiskt och gäller allt fler i framtiden.

På basis av sin nationella lagstiftning beslutar varje nordiskt land vem som beviljas förtidspension. Länderna tolkar dock på skilda sätt frågan om vilken arbetsoförmåga som berättigar till pension.

De nordiska länderna borde komma överens om att godkänna ett läkarintyg som utfärdats och arbetsoförmåga som konstaterats i ett annat land. Ytterligare kunde man avtala att det land där personen arbetat längst fattar pensionsbeslutet och att övriga länder anpassar sig till detta.

Vad ämnar samarbetsministrarna göra för att avlägsna denna ojämlika och orättvisa behandling av nordiska medborgare?

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson**:
Ja, vi får ju hela tiden vittnesmål om dessa gränshinder, som är till problem. Och vi blir alla rätt frustrerade när vi ser exempel på vad som är problem för människors rörlighet. Samtidigt tänker vi: "Varför händer ingenting? Det kunde hända snabbare!" Vi känner en stor otålighet; jag gör det verkligen!

Nu syns det ju att vi har pådrivare, det har lyfts upp på statsministernivå och i våra nordiska program finns gränshinder hela tiden med. Vi har en Öresundsgrupp som arbetar med motsvarande mellan Sverige och Danmark, och jag vet att vi för diskussioner mellan Finland och Sverige lika väl i de här frågorna.

Jag tror att vi på något sätt är framme vid vägs ände. Nu har vi identifierat nog, vi vet var problemen är – nu gäller det att göra någonting!

Samtidigt kan jag tro att det finns en del saker som är lättare att göra och en del saker som tar längre tid. Bland annat handlar det om våra skattesystem, men inte minst socialförsäkringssystemen.

Precis som vi sade innan, då är det bättre att tala om vad det är som inte går att förändra, så vi vet om det, och då får vi i stället satsa på en god information. Men jag känner också en stor otålighet, precis som ni andra gör.

E 44/2007: Fråga till Sveriges regering om säkerställning av NordForsks arbete i framtiden

Risto Autio (midtengruppen, cent):
Arvoisa presidentti! NordForsk perustettiin muutama vuosi sitten vahvistamaan Pohjolaa globalisoituvassa maailmassa ja koordinoimaan pohjoismaista huippututkimusta yhteisen pohjoismaisen eduun aikaansaamiseksi. Tarkoituksena oli saavuttaa yhdessä sellaista hyötyä, johon kukin maa yksinään ei kykenisi.

Ensi vuoden pohjoismaisessa budjetissa ollaan kuitenkin supistamassa NordForskin määrärahoja 2,5 prosentilla juustohöylän kohdistuessa muihin aloihin vain 2 prosentilla.

Pääministerit ovat priorisoineet pohjoismaista huippututkimusta, ja tämän vuoden ministerineuvostoa johtavan Suomen puheenjohtajuusohjelmassa se on keskeisellä sijalla. Siksi tuntuu todella omituiselta tämä budjetin leikkaus.

Eilisen huippukokouksen jälkeen voi hyvin todeta, että nimenomaan yhteispohjoismainen tutkimustyö ilmastokysymysten osalta on mitä ajankohtaisinta. Eikö NordForskin pitäisi olla juuri se työkalu, jolla me käymme ympäristökysymysten kimppuun Pohjoismaissa?

Kysynkin tulevan puheenjohtajamaan, Ruotsin, yhteistyöministereiltä: Kuinka NordForskin hyvin alkanut työ voidaan turvata ja mitenW sitä voitaisiin vahvistaa jatkossa?

***Risto Autios spørsmål i svensk oversettelse*:**
Ärade president! För ett par år sedan etablerades NordForsk för att stärka Norden i en allt globalare värld och samordna nordisk spetsforskning för att skapa gemensam nordisk nytta. Avsikten var att gemensamt uppnå sådan nytta som länderna inte kan åstadkomma var för sig.

I den nordiska budgeten för nästa år minskas dock anslaget till NordForsk med 2,5 procent medan minskningen är endast två procent inom andra områden.

Statsministrarna har prioriterat nordisk spetsforskning, som även innehar en central ställning i ordförandeskapsprogrammet för Finland som leder ministerrådet detta år. Därför förefaller denna budgetnedskärning mycket underlig.

Efter toppmötet igår kan det gott sägas att uttryckligen samnordiskt forskningsarbete kring klimatfrågor är brännande aktuellt. Bör inte NordForsk just utgöra det instrument med vilket vi angriper miljöfrågor i Norden?

Därmed frågar jag samarbetsministern för nästa ordförandeland, Sverige: Hur kan NordForsks arbete som kommit bra igång säkerställas och hur kunde det förstärkas i framtiden?

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson**:
Herr president! Utan att gå in på saken närmare och utan att kunna ge några garantier – vilket jag inte heller tror är meningen – förstår jag att man lyfter frågan här och pekar på vikten av spetskompetens och vikten av forskning. Därför har Sverige i vårt program för nästa år när det gäller globalisering, klimat, kreativitet och alla de frågor som vi tycker är viktiga lyft upp just spetsforskningen och inte minst inom miljö- och miljöteknik- och klimatfrågorna.

Vi kommer att diskutera budgeten i morgon, och där kommer vi också att se att mycket resurser läggs på just globalisering. I globalisering kommer mycket av denna satsning att kunna ske.

E 45/2007: Fråga till Finlands regering om en stabil, förutsägbar och långsiktig finansiering av projektet Nordjobb

Maria Stenberg (den sosialdemokratiske gruppen, s):
Herr president! Min fråga går till Finlands samarbetsminister.

Nordjobb är ett projekt som sträcker sig till ungdomar mellan 18 och 28 år som under sommarferierna får en möjlighet att jobba i ett annat nordiskt land. Kombinationen av att ha ett jobb, få hjälp med boende och dessutom ha en aktiv fritid är ett väldigt bra sätt att lära sig ett annat nordiskt språk, se på de andra nordiska kulturerna - att helt enkelt skaffa sig en nordisk känsla.

Men det projektet kräver en stabil finansiering, så min fråga blir: På vilket sätt kommer samarbetsministern tillsammans med sina kolleger att arbeta för en stabil, förutsägbar och långsiktig finansiering av projektet Nordjobb?

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori**:
Arvoisa presidentti! Olen täysin samaa mieltä kysyjän kanssa asian tärkeydestä. Varsinkin meillä Suomessa, joka on toinen niistä maista, joissa skandinaavinen kieli ei ole valtakieli, on erinomaisen suuri ja pysyvä tarve pitää huolta meidän tapauksessamme lähinnä ruotsin kielen asemasta eli siitä, että sitä opiskellaan, että sitä osataan ja että siihen suhtaudutaan positiivisesti.

Mikään ei kai edistä tämän tyyppisiä asioita paremmin kuin se, että myös ihmiset vapaa-aikanaan ja kesälomillaan erilaisten harjoitusohjelmien kautta kiertävät muissa Pohjoismaissa ja meidän tapauksessamme lähinnä Ruotsissa.

Sen sijaan on pakko myöntää, että en nyt tunne tätä mahdollista rahoituksellista epävarmuutta, joka Nordjobbiin liittyy, mutta jos sellaista on, niin ryhdymme varmasti kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin, jotta se osoittautuu aiheettomaksi.

Jan Vapaavuoris svar i svensk oversettelse:
Ärade president! Jag omfattar totalt frågeställarens åsikt om att frågan är viktig. Särskilt hos oss i Finland, som är den ena av de två länder där ett skandinaviskt språk inte är majoritetsspråket, finns det ett ytterst stort och permanent behov att i vårt fall se till det svenska språkets ställning, det vill säga att det studeras, behärskas och att man förhåller sig positiv till det.

Inget främjar troligen bättre sådana här frågor än att människor via skilda praktikprogram reser runtom i övriga Norden och i vårt fall främst Sverige på sin fritid och semester.

Däremot måste jag medge att jag inte nu känner till denna eventuella finansiella osäkerhet kring Nordjobb, men ifall en sådan förekommer vidtar vi säkert alla tänkbara åtgärder så att den visar sig vara obefogad.

E 46/2007: Fråga till Norges regering om socialförsäkring och föräldrarförsäkringen fungerar över gränserna

Monica Green (den sosialdemokratiske gruppen, s):
Herr president! Jag har en fråga till Norges samarbetsminister.

Det gäller ju att vi hela tiden fokuserar på att minska gränshinder och att vi ska öka möjligheten till gränsöverskridande samverkan. I går fick vi höra att svenska kvinnor gärna gifter sig med män från andra nordiska länder, och i Nordiska rådet måste vi ju bejaka gränsöverskridande kärlek. Men hur blir det, om paren skaffar barn - fungerar då socialförsäkringen och föräldraförsäkringen över gränserna?

Jag har fått höra att om en norrman får barn med en svensk kvinna, kan han inte ta ut sina pappadagar trots att han är medlem i den norska folketrygden och har inarbetat rätten till föräldrapenning, därför att det finns krav i Norge på att även modern ska vara medlem i den norska folketrygden för att pappan ska kunna ta ut sina dagar. Detta tycker jag låter mycket märkligt och byråkratiskt!

Är Norges minister beredd att ändra på det?

Samarbeidsminister **Heidi Grande Røys**:
President. Det må jeg beklage at jeg ikke kan svare på rett over bordet. Det er ikke mitt ansvarsområde i Regjeringa. Men igjen, som vi har vært inne på før i dag, nok et eksempel på at skatte-, avgifts-, pensjons- og trygdespørsmål er fire store grunnleggende områder som stort sett går igjen i nesten alle de spørsmål om grensehinder som har vært tatt opp i dag, og som er vanskelige områder å fjerne grensehinder på. Men det betyr ikke at vi ikke skal prøve å fjerne grensehinder.

I Norge har vi jo nå hatt en pådriver spesielt på sosialområdet. Han peker på at det er snakk om både å øke saksbehandlernes kompetanse for å se mulighetene som ligger der – for det er ikke alltid slik at regelverket hindrer – og det er snakk om muligheten for å bruke regelverket fornuftig, slik at man finner løsninger.

Så har Cristina Husmark Pehrsson og jeg for eksempel vært på Morokulien, som er et veldig praktisk samarbeid mellom Norge og Sverige, der man sitter sammen med saksbehandlere på nettopp skatt og trygd, møter folk ansikt til ansikt og gir gode råd. Da tar man selvfølgelig også problemer med seg tilbake til kontoret.

Som jeg sa: Nå skal vi jo opprette et grensehinderforum. Jeg er helt overbevist om at pensjonsspørsmål, denne type sosiale rettighetsspørsmål, vil bli mer vesentlige enn i dag. Den norske personen, som også skal jobbe innenlands med disse spørsmålene, vil helt opplagt måtte ta med seg det som blant annet pådriveren på sosial- og helseområdet har tatt inn av spørsmål.

Samarbejdsministrenes spørretime ble avsluttet.

10. Välfärden i Norden

Ole Stavad overtok ledelsen av forhandlingene.

Dokumentation:
- Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området
- (Dokument 22)
- Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 11)
- Alkoholpolitiskt samarbete i Norden. Redogörelse från Nordiska ministerrådet
- (Dokument 12)
- Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 13)
- Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010 (Fremst. 7/2004)
- Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken
- (A 1402/medborger)
- Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006)
- Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens
- (Rek. 14/2006)

Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010 (Fremst. 7/2004)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre "Ministerrådsförslag om ett samarbetsprogram på konsumentområdet 2005–2010", B 226/medborgar

Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken (A 1402/medborger)

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår,

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken

Reservation fra den venstresocialistiske grønne gruppen

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Norges og Sveriges regjeringer,

at påpege hvad man fremover kan gøre for at sikre klar kompetencefordeling mellem de nordiske lande ved indsats og ved efterforskning af en international ulykke

Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,

att med beaktande av de synpunkter som anförs i detta betänkande, utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet. Vidare skall rapporten innehålla överväganden och ställningstagande till ministerrådets fortsatta verksamhet inom området samhällssäkerhet. Ett huvudsyfte skall vara att klarlägga möjligheterna att ytterligare stärka den nordiska nyttan inom detta område. Rapporten skall därvid särskilt uppmärksamma följande frågor:

- Forskning och kunskapsuppbyggnad kring samhällssäkerhet: detta omfattar bl.a. de nya säkerhetshotens orsaker, karaktär, förlopp och konsekvenser, olika medel för att förebygga hot och främja säkerhet, samt rättsstatliga aspekter på åtgärderna mot nya hot och risker

- Erfarenhetsutbyte och praktisk samverkan mellan de nordiska länderna inom området samhällssäkerhet: detta skall bl.a. belysa omfattningen av och möjligheterna till övergripande samordning på regerings- och myndighetsnivå, till operativ samplanering och samverkan, samt till gemensam värdering och tillvaratagande av erfarenheter av faktisk samverkan under händelser som t.ex. Tsunamikatastrofen, orkanen Gudrun, fågelinfluensan, med flera
- Kampen mot terrorismen och skyddet av de mänskliga rättigheterna: detta skall bl.a. behandla skillnader och likheter i de nordiska ländernas lagstiftning på området, samt möjligheterna att stärka det nordiska samarbetet till skydd av grundläggande mänskliga och medborgerliga fri- och rättigheter vid kampen mot terrorismen
- *att* i samråd med bl.a. Nordiska rådet och berörda myndigheter och andra relevanta institutioner/organisationer i de nordiska länderna, under år 2007 arrangera en konferens på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet

Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens (Rek. 14/2006)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- *at* oprette en Styregruppe som tager ansvar for initiativ vedrørende håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Styregruppens sammensætning og mandat skal udformes i samarbejde med Nordisk Råd. Styregruppen skal have ansvar for:
- *at* tage initiativ til nordisk dialogforum, om håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forumet skal ledes af Styregruppen *at*, på baggrund af dialogforum og eksperters bidrag, fremlægge forslag om hvordan det formelle nordiske samarbejde kan fremme håndtering af kulturel kompleksitet og sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forslaget skal præsenteres på Nordisk Råds session 2007
- *at* i forbindelse med den periodiske sammenstilling af indikatorer og data om de nordiske landes bæredygtige udvikling – udvikle og inddrage et antal indikatorer, der beskriver fremskridtene i de nordiske lande med hensyn til integration af borgere med anden kulturel og etnisk baggrund

Taletiden ble forkortet med 1 minutt for Dokument 11, Dokument 12, Dokument 13, Fremst. 7/2004, Fremst. 5/2006 og Rek. 14/2006.

Det ble samtidig meddelt at det kun måtte gis 1 replikk av 1 minutts varighet, og svar på replikk med 1 minutts varighet.

Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området (Dokument 22)

Helse- og omsorgsminister **Sylvia K. Brustad,** Dokument 22:
I sammenheng med moderniseringa av det nordiske samarbeidet besluttet ministerrådet for sosial- og helsepolitikk 11.-12. juni 2006 å igangsette en gjennomgang og vurdering av de seks institusjonene og to samarbeidsorganene som finnes på dette området.

Målsettinga med denne gjennomgangen har vært å sikre effektivisering og mer målrettet innsats på prioriteringsområdene innen sosial- og helsesektoren samt å forbedre institusjonenes rolle som redskap for å oppnå politiske mål innenfor rammen for nordisk nytte.

Gjennomgangen ble utført av en ekstern ekspert, Brit Denstad. Denstad gjorde et omfattende utredningsarbeid og besøkte, sammen med Nordisk Ministerråds sekretariat, samtlige institusjoner på området for å se hvordan de fungerer. Det har hele tida vært viktig å påse at institusjonene og institusjonenes styre har vært delaktige i prosessen.

Som kjent var denne rapporten ferdig 15. mai i år.

Institusjonsanalysen har vært diskutert i flere møter i embetsmannskomiteen, både i ordinære og ekstraordinære møter. De nordiske sosial- og helseministrene diskuterte spørsmålet under ministermøtet i Finland den 11. - 12. juni i år.

Det har vært i ministerrådets interesse å holde Nordisk Råds velferdsutvalg informert om denne prosessen. Det har vært gjort gjennom at Denstads rapport har vært framlagt for velferdsutvalget. I tillegg besøkte avdelingsleder for det sosial- og helsepolitiske området i Nordisk Ministerråd, Kristian Birk, velferdsutvalgets møte den 25. september og informerte om status for arbeidet så langt.

Embetsmannskomiteen har forhandlet seg fram til et forslag til en ny struktur bestående av to institusjoner, den ene med fokus på folkehelseområdet og den andre med fokus på det sosialpolitiske området.

Ifølge forslaget kommer Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap til å bevares som institusjon på folkehelseområdet med virksomhet fortsatt plassert i Gøteborg.

På det sosiale området bør, ifølge forslaget - og jeg understreker det - de sosiale institusjonene Nordiska samarbetsorganet för handikapfrågor, Nordiska programmet för utveckling av social service, Nordisk Uddannelsescenter for Døvblindepersonale og Nordisk Center för alkohol- og drogforskning slås sammen til en institusjon og få nytt navn og et nytt styre, med hovedsete i Stockholm. Fram til det etter forslag fra et nytt styre framkommer noe annet, kommer, etter dette forslaget, virksomheten til Nordisk Uddannelsescenter for Døvblindepersonale fortsatt å ligge i Dronninglund, Nordiska programmet för utveckling av social service i Malmø og Nordiskt Center för alkohol- og drogforskning og Nordisk Udviklingscenter for Handikapmidler i Helsingfors.

Det foreslås at Nordisk institutt for odontologiske materialer står igjen som en egen institusjon, men endres til et eget nordisk samarbeidsorgan. Det foreslås at dette utredes videre, og den framtidige statusen kommer til å besluttes av sosial- og helseministrene på møte i juni neste år.

De to statistiske komiteene på sosial- og helseområdet, NOMESKO og NOSOSKO, foreslås beholdt som nordiske samarbeidsorganer.

Sosial- og hälsovårdsnytt i Norden foreslås endret til et internettbasert nyhetsblad.

En juridisk utredning er satt i gang for å se på hvordan den foreslåtte modellen stemmer overens med det nordiske regelverket.

Det foreslås at en egen organisasjonskomité settes ned for å forberede iverksettinga av den framtidige institusjonsstrukturen på det sosial- og helsepolitiske området. Komiteen skal, ifølge forslaget, forberede virksomheten gjennom blant annet å undersøke de juridiske, organisatoriske, ledelsesmessige og økonomiske forutsetningene for og konsekvensene av den foreslåtte strukturendringen.

Det foreslås at ansvaret for iverksettinga overføres til et interimstyre når det er praktisk mulig.

Ministerrådet for sosial- og helsesaker kommer til å fatte beslutning om forslaget til opprettelsen av den nye institusjonen i sammenheng med utnevnelsen av dette interimstyret. Det skal etter forslaget endelig behandles høsten 2008 og avgjøres av samarbeidsministrene. Etter dette forslaget vil den nye strukturen tre i kraft fra 1. januar 2009.

Jeg vil til slutt understreke at dette er et administrativt forslag som på dette tidspunktet ikke er politisk behandlet, men det var viktig å gi denne redegjørelsen, slik at det også var mulig å ta med seg de innspill som måtte komme på dette før det fattes endelig politisk beslutning.

Arja Karhuvaara, Velferdsutvalgets talsperson, Dokument 22:

Ärade ordförande! Det råkade sig så att den minister som är högre i rang höll det tal som jag tänkte hålla! Jag skulle vilja tillägga när det gäller den nya strukturen som är under utarbetning och som föreslås träda i kraft 1 januari 2009. Denna fråga har ett klart nordiskt mervärde, inte minst för att vi också har utveckling av gemensam innovation och forskning samt utbildning på den nordiska agendan. Ungdomspsykiatri, diabetes, fetma och ökade problem i stöd- och rörelseorganen samt förebyggande arbete och forskning samt undervisning inom social- och hälsovården är områden som vi redan nu har samarbete om. Den styrka som man får av att organisera systemet så att det skulle fungera lite enklare tror jag är viktig i arbetet. Jag hoppas att behöriga ministrar kommer att behålla samarbetet med välfärdsutskottet. Det väsentliga är att vi går vidare med den reform som har planerats och att Nordiska högskolan för folkhälsovetenskaps uppdrag inte begränsas kunskapsmässigt.

Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken (A 1402/medborger)

Per Kaalund, Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson, A 1402/medborger:
Tak, hr. præsident. Medborger- og forbrugerudvalget har på tre møder behandlet forslaget fra den rød-grønne gruppe om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken for 17 år siden.

Forslaget består af to dele. Først og fremmest ønskede VSG-gruppen en udredning af hele ulykkesforløbet, herunder en udredning af, hvad der efter VSG´s opfattelse gik galt under efterforskningen. Efterforskningen var et delt ansvar mellem Norge, Sverige og Danmark. Dernæst ønskede VSG med forslaget en afklaring af, hvad der fremover kan gøres for at sikre en klar kompetencedeling mellem de nordiske lande – både i forhold til indsatsen umiddelbart efter ulykken og i forhold til efterforskningen af lignende internationale ulykker i fremtiden.

Udvalget havde ganske enkelt svært ved at se, at en ny undersøgelse ville kunne skabe større klarhed i de helt centrale spørgsmål vedrørende katastrofen. Sagen er jo gennem årene efterforsket og undersøgt af politi- og anklagemyndighed, og domsbehandlet ved flere retsinstanser i de nordiske lande. Senest har det danske Justitsministerium i 2006 udarbejdet en samlet redegørelse på 62 sider. Og konklusionen er klar: Der er ikke grundlag for at igangsætte en ny undersøgelse eller genoptage den strafferetslige efterforskning af sagen.

Til gengæld var der i udvalget stemning for at se nærmere på forslagets anden at-sætning, som angår spørgsmålet om kompetencefordelingen mellem landene. Det har været i høring, og vi har set på høringssvarene.

Når det gælder kompetencefordelingen mellem landene, påpeger flere af høringssvarene nemlig, at der siden ulykken i 1990 er vedtaget flere internationale regler, som netop har til hensigt at styrke det internationale samarbejde om alvorlige ulykker i søtransportsektoren. Blandt andet har FN´s internationale søfartsorganisation, IMO, siden 1997 haft en fælles kode for undersøgelse af maritime ulykker.

Så jeg vil nævne, at EU i øjeblikket behandler et forslag til et nyt direktiv om de grundlæggende principper for undersøgelser af ulykker i søtransportsektoren. Direktivet vil også i kraft af EØS-samarbejdet komme til at omfatte Norge og Island, og det vil forpligte medlemsstaterne til at undersøge visse ulykker til søs efter fælles principper. Og der er allerede taget en række initiativer, som sikrer et bedre internationalt samarbejde og en bedre kompetencefordeling mellem landene, når sådanne ulykker indtræffer.

Så Medborger- og forbrugerudvalget mener ikke, at der skal foretages yderligere i denne sag, og det indstilles til Nordisk Råd.

Elina Linna, reservantenes talsperson, A 1402/medborger:
Herr president! Det är, som sagt, 17 år sedan branden på Scandinavian Star orsakade 158 människors död. Vänstersocialistiska gröna gruppen har lagt fram ett medlemsförslag om en undersökning av den olyckan. Vi föreslår att man tittar på vad som i framtiden kan göras för

att säkra en klar kompetensfördelning mellan de nordiska länderna vid insatser och vid efterforskningar när det gäller internationella olyckor.

Per Kaalund hänvisade till internationella förändringar i regelverk och internationella överenskommelser som gjorts efter olyckan. Det är sant att väldigt mycket har hänt. Vi vidhåller att man ändå speciellt kunde titta på Scandinavian Star-olyckan och utgå från detta.

Vi beklagar alltså att medborgar- och konsumentutskottet inte företar sig något med anledning av vårt förslag. Vi har reserverat oss mot beslutet. Visst kan det kännas märkligt att det fortfarande finns ett behov av att diskutera olyckan, men det är viktigt att dra lärdom av händelseförloppet kring och efter den stora tragiska olyckan.

Därför yrkar jag att Nordiska rådet rekommenderar Danmarks, Norges och Sveriges regeringar att utpeka framtida åtgärder för att säkra en klar ansvarsfördelning mellan de nordiska länderna vid insatser och efterforskningar i samband med internationella olyckor.

Jag yrkar alltså bifall till reservationen.

Kjartan Ólafsson (den konservative gruppen, Sj.):
Hr. præsident. Medborger- og Forbrugerudvalget har foreslået, at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af medlemsforslag A 1402 om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken. Det er en fornuftig konklusion, men den slags ulykker er en påmindelse om, at der altid er mulighed for ulykker i nordiske farvande, og at vi derfor må være bedre forberedte.

I denne sammenhæng skal det påpeges, at skibstrafikken er steget kraftigt i havområdet vest for Norge og i nærheden af Færøerne, Island og Grønland. Der er tale om skibe, der blandt andet transporterer olie og gas fra Norge til Nordamerika, samt passagerfartøjer med op til 2.500 mennesker. Denne trafik vil som bekendt kun øges, når den arktiske is smelter og nye sejlruter åbnes.

Vi har i dag i området bestemte redskaber til redningsarbejde, men ikke til ulykker af den størrelse, som er tænkelige i forhold til trafikken. Derfor må konklusionen være, at spørgsmålet om koordinering af redningsarbejdet er højaktuelt for landene i de selvstyrende områder i og omkring Nordatlanten. Her kan Nordisk Råd spille en rolle ved at være et diskussionsforum og påvirke i sagen.

Det kan derfor med glæde konstateres, at Nordisk Råd har en oplagt mulighed for det nu, hvor Vestnordisk Råd har anmodet Nordisk Råd om at tage en af Vestnordisk Råds rekommandationer fra dets årsmøde i august, som netop handler om sikkerhed og redningsarbejde i Nordatlanten, op til behandling. Det sker i henhold til den samarbejdsaftale, som de to parter underskrev for et år siden under sessionen i København, og som der blev refereret til ved deres møde her i Oslo for to dage siden.

Det bliver interessant at følge den behandlingsproces, som rekommandationen nu får i Nordisk Råd. Det tegner til at blive en positiv udvikling for sikkerheden i Nordatlanten, samtidig med at Nordisk Råds relation til det vestnordiske understøttes. Tak for ordet.

Debatten ble avsluttet.

Votering over A 1402/medborger
31 stemte for Medborger- og forbrukerutvalgets forslag:
Christer Adelsbo, Bendiks H. Arnesen, Risto Autio, Sinikka Bohlin, Berit Brørby, Joan Erlandsen, Dennis Jansson, Jan-Henrik Fredriksen, Siv Friðleifsdóttir, Monica Green, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Billy Gustafsson, Kári P. Højgaard, Dagfinn Høybråten, Kerstin Haglö, Nils Oskar Nilsson, Kristján Þor Júliússon, Per Kaalund, Arja Karhuvaara, Ulla Karvo, Anne Margrethe Larsen, Johan Linander, Ville Niinistö, Kjartan Ólafsson, Hans Olsson, Kent Olsson, Ole Stavad, Dagfinn Sundsbø, Gunilla Tjernberg, Antti Vuolanne og Göte Wahlström.

8 stemte for reservanternes forslag:
Claes Andersson, Sigrun Eng, Solveig Horne, Jan Lindholm, Elina Linna, Gunn Olsen, Ib Thomsen og Karin S. Woldseth.

Fraværende:
Árni Páll Árnason, Christina Gestrin, Kolbrún Halldórsdóttir, May Elisabeth Hansen, Britt Hildeng, Svend Erik Hovmand, Høgni Hoydal, Raija-Lisa Eklöw, Oiva Kaltiokumpu, Ilkka Kantola, Jógvan við Keldu, Marianne Kierkemann, Karin Kjønaas Kjos, Ivar Kristiansen, Asmund Kristoffersen, Inge Lønning, Lauri Oinonen, Markku Pakkanen, Tuula Peltonen, Jessica Polfjärd, Lyly Rajala, Rolf Reikvam, Ragnheiður Ríkharðsdóttir, Augusta Salling, Reidar Sandal, Janne Seurujärvi, Frode Sørensen, Stefan Tornberg, Erkki Tuomioja, Hans Wallmark, Lars Wegendal, Otto Jeremiassen og Steinunn Valdís Óskarsdóttir.

Ingen avsto fra å stemme.

Medborger- og forbrukerutvalgets forslag ble således vedtatt med 31 stemmer mot 8.

Rådet bifalt Medborger- og forbrukerutvalgets forslag i anledning av A 1402/medborger – "Ikke foreta sig noe".

Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet (Dokument 11)

Kultur- och idrottsminister **Stefan Wallin,** Dokument 11**:**
Ärade ordförande! Det handlar alltså om en redogörelse om jämställdhetsintegrering i det nordiska samarbetet. Nordiska ministerrådets rapportering till Nordiska rådet år 2007 innehåller två delar. Den första delen utgör en rapport om hur de enskilda ministerrådens möten, dokument, projekt och arbetsgrupper förhåller sig till köns- och jämställdhetsintegrering. Den andra delen av rapporten beskriver hur och om de enskilda ministerråden har integrerat ett köns- och jämställdhetsperspektiv i sitt dokument om sina kärnuppgifter. Rapportering av detta slag är viktig för det nordiska samarbetet för den visar om det har skett framsteg, tillbakagång eller om det står stilla i arbetet med att integrera jämställdhet i det nordiska samarbetet.

I dag står det nordiska jämställdhetsarbetet inför nya problemställningar. Utmaningar är de ungas uppfattningar av hur deras möjligheter i livet påverkas av kön, befolkningens åldrande, omstruktureringen av arbetslivet och det mångkulturella samhället – allt detta sker i en globaliserad värld.

Av en dynamisk könsjämställdhetspolitik förutsätter man i dag en aktiv involvering av män, inte minst i skötandet av barn och hemmet. Utan denna kan inte målet om ett jämställt samhälle uppnås. De viktiga attitydförändringarna sker som vi alla vet mellan öronen.

Den första rapporten beskrev hur de enskilda ministerråden och de nordiska institutionerna arbetar med att integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet. Kartläggningen visade att enbart ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk har utarbetat en handlingsplan för jämställdhet. På denna punkt har det inte skett någon förändring sedan 2006.

De nordiska jämställdhetsministrarna har det primära ansvaret för att trygga jämställdhetsinsatsen inom Nordiska ministerrådet. För tio år sedan godkände Nordiska ministerrådet en handlingsplan med syfte att integrera jämställdhet i det nordiska samarbetet.

Riktlinjer för könsfördelningen i nordiska kommittéer, styrelser, utskott och arbetsgrupper har godkänts av samarbetsministrarna. De har även beslutat att alla ministerråd skall redogöra för status jämställdhet i budgetårsrapporten. Årligen arrangeras ett seminarium för ordföranden för ämbetsmannakommittéerna om köns- och jämställdhetsintegrering.

Ett gott resultat av tvärsektoriellt samarbete mellan jämställdhets- och finanssamarbetsområden är projektet om integrering av ett köns- och jämställdhetsperspektiv i de fem nordiska

ländernas statsbudget. Slutrapporten "Nu handlar det om pengarna" har varit så populär att vi har fått trycka en ny upplaga. Rapporten presenterar ny kunskap och erfarenheter inom *gender budgeting*-området.

Nordiska ministerrådets och Nordiska rådets sekretariat har reviderat sin interna handlingsplan för jämställdhet våren 2007. Planen gäller för perioden 2007–2009.

Men trots att Nordiska ministerrådet har beslut, riktlinjer och handlingsplaner för hur man ska arbeta med jämställdhetsintegrering återstår fortfarande mycket arbete.

Det betyder att arbetet med att integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i det nordiska samarbetet måste följas upp på ett bättre sätt. Vi bör kunna kräva en ökad medvetenhet och konkreta handlingar för att tydliggöra den gemensamma nordiska jämställdhetspolitiken som ett uttryck för ett modernt samhälle.

Statsråd **Manuela Ramin-Osmundsen**:
Kjære nordiske kolleger, parlamentarikere og inviterte gjester. Jeg vil gi dere detaljer om redegjørelsen statsråd Wallin har presentert.

Norden er mangfoldig. Innbyggerne er forskjellige når det gjelder etnisitet, språk, religion, seksuell orientering og regional tilhørighet. En aktuell utfordring for det nordiske samarbeidet om likestilling bør være å inkludere alle diskrimineringsgrunnlag i tillegg til kjønn.

Kartleggingen av integrering av likestilling i Nordisk Ministerråd og deres institusjoner fra i fjor viste at mye gjenstår. Spørsmålet er om det har skjedd en positiv utvikling på et år. I redegjørelsen dere har fått, vil dere se at alle ministerråd, unntatt ett samarbeidsområde, har vært opptatt av likestilling mellom kjønnene i sitt løpende arbeid. Det er en merkbar forbedring fra i fjor. Men vi kan og vi skal ikke, hvile på våre laurbær. Likestilling mellom kvinner og menn er ingen oppgave vi kan regne med er løst. Det viser den andre del av redegjørelsen som er lagt fram.

Struktur- og moderniseringsarbeidet i Nordisk Ministerråd startet som kjent opp i 2005. Som en del av dette arbeidet skulle alle 11 ministerråd gjennomgå sine ansvarsområder. Ministerrådene skal levere et kjerneprogramdokument for å fokusere sine viktigste oppgaver den 1. november i år. Det ble ikke lagt noen føringer for hvordan en skulle integrere kjønns- og likestillingsperspektivet i dette dokumentet.

Nå viser det seg at halvparten av ministerrådene ikke har integrert kjønns- og likestillingsperspektivet. Det er svært betenkelig. Internasjonalt framstår det som at man i Norden har likestilling. Likestillingen mellom kvinner og menn gjør oss til en global vinnerregion. De samarbeidsområdene som i sine kjerneoppgavedokument ikke har inntatt integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet, viser med all tydelighet at vi har et problem. Det er ikke å være framtidsrettet å utelate mangfold og likestilling. Vi må stille tydeligere krav til hvordan integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet skal være i alle deler av det nordiske samarbeidet. Vi må rapportere om aktivitet som fremmer likestilling og mangfold, og vi må dele de positive erfaringene. Vi må få alle samarbeidsområder til å tydeliggjøre at deres strategidokumenter og aktiviteter har en kjønns- og likestillingsdimensjon. Og sist, men ikke minst, må vi diskutere sanksjoner overfor manglende likestillingsintegrering og rapportering av dette i de ulike ministerråd og institusjoner.

Det finnes ingen unnskyldning for ikke å bruke de mangfoldige menneskelige ressurser Norden rår over. Vi må i det nordiske samarbeidet vise at vi bruker dette mangfoldet i alle nordiske institusjoner og på alle samarbeidsområder.

Karin S. Woldseth, Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson, Dokument 11:
Ærede president! Jeg vil på vegne av Medborger- og forbrukerutvalget takke for en god og oversiktlig fremstilling av status og de videre utfordringene med hensyn til integrering av likestillingsarbeidet i det nordiske samarbeidet. Jeg er glad for at det jobbes systematisk med dette både i Nordisk Ministerråd og i sekretariatene til ministerrådet og Nordisk Råd.

Det er viktig at kjønnslikestillingen ikke tas for gitt. Vi må hele tiden jobbe bevisst og aktivt for å oppnå de målene vi har satt oss. Og vi hilser velkommen de tiltak som er iverksatt for å få en bedre oversikt over hvordan de ulike ministerrådene arbeider systematisk med disse sakene.

Medborger- og forbrukerutvalget er positive til økt samarbeid på tvers av ministerrådene i utførelsen av dette arbeidet. Vi håper at arbeidsgruppen nedsatt av Nordisk Ministerråds sekretariat også kan bidra til å se helhetlig på integrering av likestillingsperspektivet på tvers av de faglige områdene.

President! Samtidig er det sentralt å fornye likestillingsdebatten i tråd med samfunnets utvikling, endring og behov. Det er derfor positivt at det har vært iverksatt spennende nye initiativ som også har gitt resultater, som for eksempel integrering av kjønn- og likestillingsperspektivet i de fem nordiske landenes statsbudsjetter. Det blir viktig å følge opp dette arbeidet og de anbefalingene som er gitt. Det er avgjørende for en vellykket integrering av kjønnsperspektivet i Nordisk Råds arbeid at menn kommer sterkere på banen i debatten, ikke minst gjelder dette likestillingsperspektivet i kombinasjon arbeidsliv og familieliv. En fersk undersøkelse blant 2 800 norske kvinner og menn viser at menn ønsker seg kortere arbeidsdag for å være mer hjemme sammen med barna sine. Samtidig ønsker både menn og kvinner arbeidsplasser med jevn fordeling mellom kjønnene. Dette har vi alle et ansvar for å legge til rette for. Vi legger til rette også for økte fødselspermisjoner, pappapermisjoner, og vi oppmuntrer menn til å ta aktiv del i sine barns liv. Dette er flott! Problemet er at fremdeles er det ikke likestilling når det kommer til et samlivsbrudd og barna skal fordeles. Altfor mange barn ser sine fedre bare hver fjortende dag, noe som selvsagt er altfor lite. Så vi må huske at når fedre knytter seg sterkere til sine barn, er båndene vanskeligere å rive over. Derfor oppstår også konflikter i slike saker. Hvis vi ønsker likestilling i hjemmet og i familien, burde vi også se på likestilling i barnefordelingssaker.

Den samme undersøkelsen som jeg nevnte tidligere, viser at menn i langt større grad enn kvinner fremdeles identifiserer seg som hovedforsørger i familien. Dette minner oss om at unge kvinners og menns utdanningsvalg er avgjørende for et mer likestilt samfunn. Utdanningsutvalget i Norden er fremdeles kjønnsdelt, slik at kvinner velger allmennfaglig og kortere utdanning som gir mindre igjen i lønningsposen, mens menn velger tekniske utdanninger. Dette er også avgjørende faktorer for å legge forholdene til rette for å oppnå både et mer likestilt hjem og et mer likestilt arbeidsliv.

President! På bakgrunn av dette vil jeg på vegne av Medborger- og forbrukerutvalget takke for det gode arbeidet som er gjort.

Göte Wahlström, Velferdsutvalgets talsperson, Dokument 11:
President! Välfärdsutskottet har med stort intresse tagit emot rapporten "Integrering av jämställdhet i det nordiska samarbetet". Vi har gjort det i vetskapen om jämställdhetens betydelse för utvecklingen av vår välfärdsmodell. I mötet med kolleger från andra delar av världen möts vi ofta av beundran över vårt arbete inom välfärds- och jämställdhetsområdet. Och vi har alla skäl att känna stolthet över vårt arbete inom dessa områden: I vårt globala arbete, när det gäller att öka attraktionskraften i fråga om att få investeringar och arbetskraft och att se Norden som en framtida marknad. Norden kan utvecklas som en global vinnarregion genom vårt aktiva jämställdhetsarbete.

Trots en stor och bred gemensam syn på området finns det nationella olikheter och erfarenheter. Den isländska modellen vad gäller tredelning av föräldraförsäkringen är intressant, liksom de norska erfarenheterna av vårdnadsbidraget och dess negativa effekter på jämställd-

heten. Det är kunskaper som kan ligga till grund för övriga nationers agerande och för att flytta fram positioner, inte bygga in processer som hämmar jämställdheten i arbetet.

Trots vetskapen om jämställdhetens positiva betydelse för alla ser vi att det finns kvarstående brister, som löneskillnader och få kvinnor i styrelserummen. Det finns ytterligare områden, som beskrevs av ministern, som vi fortfarande har skäl att gå in och agera inom.

Låt oss därför fokusera på jämställdhetens positiva betydelse, på redan genomfört arbete, men låt oss framför allt lägga kraft på att utveckla jämställdheten och härigenom välfärden för att utveckla Norden som en global vinnarregion. Det ligger nu ett stort ansvar på oss alla att lyckas i detta arbete.

Alkoholpolitiskt samarbete i Norden (Dokument 12)

Helse- og omsorgsminister **Sylvia K. Brustad,** Dokument 12**:**
President! Det nåværende nordiske alkoholpolitiske samarbeidet har, som kjent, sin bakgrunn i flere vedtak ministerrådet fattet i 2004. Det første av disse vedtakene ble gjort av de nordiske finansministre da de samlet seg om en felles holdning overfor EU om alkoholbeskatningen. De foreslo, som kjent, fire punkter: at null-avgiftssatsen på vin avvikles; at minimumsavgiftene på alkohol heves, herunder også avgiftene på rusbrus; at prinsippet om beskatning i forbrukslandet skal opprettholdes - i den forbindelse la finansmistrene vekt på betydningen av å beholde det regelverket som innebærer at bare varer som en privatperson sjøl transporterer, skal anses som privatinnførsel og dermed være skattefritt.

Det fjerde punktet finansministerne hadde, var at Europakommisjonen skulle utarbeide en alkoholstrategi der folkehelsa ble satt i fokus.

Senere samme år vedtok de nordiske statsministre å ta initiativ til et felles nordisk alkoholpolitisk samarbeid. Dette ble fulgt opp av helse- og sosialministrene i en felles uttalelse om samarbeid på dette området i internasjonale fora, høsten 2004.

Siden da har vi hatt et løpende samarbeid om de temaer som er reist i nevnte uttalelse fra de nordiske sosial- og helseministrene. Status for samarbeidet rapporteres årlig fram til 2009. Nordiskt center för alkohol- och drogforskning, bistår i innsamling av relevant kunnskap som grunnlag for årsrapporten samt til kommende oppdateringer av samarbeidsdeklarasjonen fra 2004.

Som det framgår av ministerrådets redegjørelse til Nordisk Råd, står nå alkohol på dagsordenen i flere sammenhenger i EU, og også WHO har nå satt skadelig bruk av alkohol på dagsordenen. Mitt inntrykk er at mange land i Verdens helseorganisasjon ser på det arbeidet som skjer i de nordiske land, med stor interesse.

Europakommisjonen la i 2006 fram et forslag til et rådsdirektiv om en inflasjonsjustering av minimumssatsene for alkoholavgifter, som de nordiske finansministrene støttet i sin uttalelse fra deres ministermøte i oktober i fjor. Som kjent ble det ingen enighet om forslaget til nye minstesatser i EU. I stedet oppfordret rådet kommisjonen til å gjennomgå alkoholavgiftene med tanke på konkurransefaktorene mellom de ulike alkoholdrikkene, og samtidig se på avgiftssatsene.

En viktig milepæl i arbeidet med å utvikle internasjonalt samarbeid for å begrense skadelig bruk av alkohol var vedtaket om en alkoholpolitisk strategi i EU i fjor høst. Strategien er nå behandlet i både rådet og parlamentet. Det er god grunn til å framheve innsatsen som det finske formannskapet gjorde høsten 2006, både ved å ha alkoholproblemene høyt på dagsorden og ikke minst ved å lose strategien trygt gjennom rådet.

Det er etablert et samarbeidsorgan mellom de berørte parter og Europakommisjonen, og det er opprettet en egen komité for nasjonal alkoholpolitikk under DG Sanco, hvor også Norge og Island er invitert til å delta. Strategien vil kunne bli et sentralt grunnlag for framtidig samar-

beid om disse spørsmålene i Europa, og også bli en viktig støtte for de enkelte medlemsland i deres arbeid for å redusere alkoholrelaterte problemer.

Det var som kjent vedtakene under Verdens helseforsamling i 2005 som gav oss det første konkrete resultatet av vårt nordiske samarbeid på alkoholområdet. Det var stor oppmerksomhet om alkoholspørsmålene ved helseforsamlingen også i år, sjøl om vi ikke nådde helt fram dit vi ønsket i denne omgangen. Men dette samarbeidet skal fortsette, og det er viktig også å se dette i sammenheng med de øvrige livsstils- og kostholdsrelaterte problemer som Verdens helseorganisasjon arbeider med.

Sosial- og helseministrene godkjente statusrapporten om det alkoholpolitiske samarbeidet på sitt møte i Lahtis i sommer, og besluttet å fortsatt prioritere dette samarbeidet. De tallene vi nå ser fra våre nordiske land, tyder på at veksten i forbruket også gir store helseskader, og det er en bekymringsfull utvikling, slik jeg ser det. Denne utviklingen underbygger behovet for å fortsette et tett samarbeid på det alkoholpolitiske området også her i Norden.

Arja Karhuvaara, Velferdsutvalgets talsperson, Dokument 12:
Herra puheenjohtaja! On erittäin kannatettavaa, että Pohjoismaat ovat aktiivisesti yhdistämässä voimiaan alkoholin ja muiden päihteiden käytön käytäntö- ja tutkimustiedon viemisessä kansainväliseenkin yhteistyöhön. Alkoholinkäytön yhä vakavampia ja määrällisesti suurempia haittoja ja kuolemia on jo tutkittu ihan tarpeeksi. Nyt on todellakin aika toimia.

Koska tiedetään, että alkoholin ja tupakan käyttöön vaikuttavat eniten hinta ja saatavuus, onkin meidän mietittävä myös vähittäismyynnin alkoholihintojen ja -verojen määrittämistä yhteistyössä Baltian maiden ja naapuripohjoismaiden kanssa.

Meidän olisi myös ehkä jatkossa keksittävä keinot, joilla voimme vaikuttaa ennaltaehkäisevästi lasten alkoholinkäytön aloittamisikään ja asennekasvatukseen, jolla jo sukupolvien aikainen juomisen kierre ja tapa saadaan katkaistua.

Kysyisinkin, onko todella ihan pakko saada ostaa alkoholia 24 tuntia vuorokaudessa, ja miksi usein alkoholittomat oluet ja alkoholittomat viinit ovat hinnaltaan kalliimpia kuin alkoholilliset eivätkä siksi useinkaan todellinen vaihtoehto niiden käytössä?

Odotan jatkossa yhtä aktiivista otetta tupakkaan ja sen haittoihin. Onhan meillä odotettavissa pienten lasten äitejä, joilla on osteoporoosi ja keuhkoahtaumatauti heidän ollessaan noin 35 vuotiaita, ja kuka meidän ikäisiämme sitten hoitaa?

Arja Karhuvaaras tale i svensk oversettelse:
Herr ordförande! Det är mycket fint att de nordiska länderna aktivt kombinerar sina styrkor för att sprida praktisk och forskningsinformation om bruket av alkohol och andra rusmedel även till internationellt samarbete. Alkoholbrukets allt allvarligare och kvantitativt större skador och dödsfall har redan undersökts helt tillräckligt. Nu är tiden verkligen mogen för åtgärder.

Eftersom det är känt att alkohol- och tobaksbruket påverkas mest av priset och tillgången, måste vi fundera på att fastställa alkoholpriserna och alkoholskatterna i detaljförsäljningen i samarbete med de baltiska staterna och våra nordiska grannländer.

I framtiden bör vi kanske även finna metoder för att preventivt påverka den ålder då barn börjar använda alkohol och attitydfostran, så att vi kan bryta den dryckesspiral och de dryckesvanor som fortgått redan i generationer.

Därför undrar jag om det verkligen är nödvändigt att kunna köpa alkohol dygnet runt, och varför alkoholfritt öl och alkoholfria viner ofta är dyrare än alkoholhaltiga och därmed alltsomoftast inte utgör verkliga alternativ?

I framtiden förväntar jag mig ett lika aktivt grepp kring tobak och dess skador. Framför oss har vi ju småbarnsmödrar som kommer att lida av osteoporos och kronisk obstruktiv lungsjukdom redan som 35-åriga, och vem tar då hand om vår årskull?

Gunn Olsen (den sosialdemokratiske gruppen, A):
Gode president! to minutter, to punkt fra redegjørelsen:

Det ene er alkoholens virkning på tredjepart og hvordan det oppleves av andre enn misbrukeren selv. Det er hjerteskjærende å tenke på at mellom fem og ni millioner barn i Europa lever i familier som er preget av alkoholmisbruk, og at 16 prosent av all barnemishandling har alkoholmisbruk som årsak. Det er svært oppløftende at man nå mener at alkoholens konsekvenser for den tredje part bør kartlegges i Norden.

Det andre punktet som er viet oppmerksomhet, er det økende alkoholforbruket hos kvinner. Fra sosialdemokratenes side er det viktig at fokuset også rettes mot dette.

Norges helseminister, Sylvia Brustad, har startet en kampanje hvor det fokuseres på gravide og alkoholforbruk. Det er veldig bra. Det har gjennom mange år vært fokus på kvinner og røyking under svangerskapet, og for de fleste har det nå blitt en selvfølge at man kutter ut røyken når man er gravid. Like selvsagt bør det være at man kutter ut alkohol under svangerskapet. Mange kvinner er ikke kjent med at selv små mengder alkohol kan være svært skadelig for fosteret, at det skal lite til for å påføre fosteret skader også tidlig i svangerskapet. Vi gir ikke ungene rødvin på tåteflaske, og de bør definitivt ikke få det gjennom navlestrengen heller.

Den norske humoristen og programlederen Christine Koht er medforfatter av en bok som kom i høst. Boken heter "Barn og fulle folk". Den boken kom til etter et hefte med barnesitater om hva barn tenker om alkohol som ble utgitt av Blå Kors i Danmark for noen år siden. Hun sier i et intervju fra boken: "Barns sannhet om fulle folk er det nesten ufattelig liten interesse for, så liten interesse at det er mistenkelig og opprørende". Vi som politikere i Norden bør høre på dem om de ligger i mors liv eller sitter i fars sofa. Det er på tide at vi setter vårt største rusproblem på dagsordenen, ikke med pekefingeren, men med omtanke for dem som er skadelidende.

Social- og sundhedsminister **Hans Pauli Strøm**:
Præsident! Helt tilbage fra ministerrådsmøderne i oktober 2004 har jeg været glad for den nordiske enighed om centrale alkoholpolitiske spørgsmål. Fra færøsk side støtter vi arbejdet i EU og vil have ord på, at det her område er baseret på folkesundhed og socialpolitiske prioriteringer frem for markeds- og konkurrencemæssige synspunkter. Det er derfor af største vigtighed, at det under Finlands formandskab i 2006 endelig lykkedes at formulere hovedprincipperne i en fælleseuropæisk alkoholpolitisk strategi, som Europa-Parlamentets beslutning fra september 2006 er udtryk for. Jeg mener, at dette er en sejr for nordisk forankring af alkoholpolitikken i vores velfærdspolitik.

Dette er den ene vigtige markering i statusrapporten fra 2007, hvor den anden vigtige markering dog understreger, at vi ikke kan tillade os at være tilfredse med udviklingen, men tværtimod er nødt til at forstærke den alkoholpolitiske indsats - både nationalt og internationalt. Jeg tænker her på, at statusrapporten fastslår, at alkoholforbruget fortsætter med at stige, og at dette begynder at ses mere tydeligt i landenes alkoholrelaterede skadeudvikling.

Et af de vigtigste elementer i en national folkesundhedsbaseret alkoholpolitik er selve alkohollovgivningen. Og skal man trække det mest grundlæggende træk i den færøske lovgivning frem, er det en stadfæstelse af, at alkohol ikke handles som en daglig konsumvare, men som en særlig vare, der involverer sundhedsmæssige og sociale konsekvenser. Der er ingen tvivl om, at den restriktive lovgivning, som vi har, sammen med et omfattende forebyggende arbejde fra frivillige organisationer, er en af årsagerne til, at vi i de sidste 10-12 år ingen vækst har haft i det gennemsnitlige alkoholforbrug, men snarere en lille nedgang i de sidste 3-4 år.

Det allervigtigste i nordisk alkoholpolitik er at fastholde, at handels- og næringspolitiske prioriteringer aldrig må overskygge de sociale og folkesundhedspolitiske prioriteringer.

Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram (Dokument 13).

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori,** Dokument 13:
Herr president! De nordiska samarbetsministrarna bestämde i augusti 2005 att ändra antalet ministerråd från 18 till 11 som en del av struktur och moderniseringen av Nordiska ministerrådet. Det innebar att ministerrådet för konsumentpolitik blev nedlagt. Detta blev bestämt av Nordiska rådet på sessionen år 2005. Nedläggningen av konsumentsamarbetet blev föremål för politiska diskussioner. Effekten av diskussionerna blev att man enades om en övergångsperiod och att det fortsättningsvis skulle vara möjligt att få ekonomiskt stöd för genomförande av politiskt prioriterade projekt som var i överensstämmelse med det antagna konsumentpolitiska handlingsprogrammet. Samtidigt kunde det ges visst administrativt och praktiskt stöd för genomförande av ett fortsatt informellt samarbete. Under 2006 och 2007 har det därför getts stöd till en rad projekt inom konsumentområdet. Exempelvis har det getts stöd till några större projekt för kartläggning av marknadsföring av livsmedel, Nordiskt forum för konsumentforskning och professionell klagomålshantering i verksamheten.

Nordiska rådet efterfrågar Nordiska ministerrådet om status för samarbetsprogrammet för konsumentområdet. Hittills finns att säga att i och med nedläggningen av det formella samarbetet på konsumentområdet är ansvaret för realiseringen av det konsumentpolitiska samarbetsprogrammet inte längre placerat i Nordiska ministerrådet. Däremot har de nordiska konsumentministrarna bestämt att fortsätta samarbetet i informell regi utanför ministerrådet. Därför vill jag gärna understryka att det på grund av detta inte i dag kan ges en status på arbetet då det inte längre är ett ansvarsområde för Nordiska ministerrådet. Av samma anledning har Nordiska ministerrådet inte formulerat egna konsumentpolitiska prioriteringar för 2006 och 2007. Nordiska ministerrådet planlägger dessutom inte att igångsätta andra initiativ på konsumentområdet än de som framgår av vårt förslag i 2008 års budget. Detta gäller först och främst posten.

Per Kaalund, Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson, Dokument 13:
Hr. præsident! Tak for redegørelsen fra ministeren.

Medborger- og Forbrugerudvalget er bekymret over konsumentpolitikkens vilkår i det nordiske samarbejde. De seneste års udvikling på området har medført, at udvalget er stærkt kritisk over for muligheden for at gennemføre samarbejdsprogrammet for konsument for perioden 2005-2010. Derfor har Medborger- og Forbrugerudvalget anmodet ministerrådet om en redegørelse her på sessionen.

Vi er også noget overraskede over det skriftlige svar fra det finske formandskab. Jeg citerer:

"Med nedlæggelsen af det formelle samarbejde på konsumentområdet er ansvaret for realiseringen af det forbrugerpolitiske samarbejdsprogram ikke længere placeret i Nordisk Ministerråd. Til gengæld har de nordiske forbrugerministre besluttet at ville videreføre samarbejdet i uformelt regi, hvilket efter ministerrådets opfattelse betyder, at det ikke tilkommer ministerrådet at kunne udtale sig om status på samarbejdet."

Det svar undrer udvalget. I 2005 svarede den daværende formand, Connie Hedegaard fra Danmark, i et brev til Nordisk Råds formand for budgetgruppen nemlig:

"Bortfaldet af ministerrådet for konsumentspørgsmål betyder ikke, at forbrugerpolitikken er fjernet fra samarbejdet i Nordisk Ministerråd. Tværtimod anføres det i ministrenes rapport om ny struktur for Nordisk Ministerråd, at konkrete spørgsmål vedrørende konsumentsamarbejde efter behov kan inddrages i den samarbejdsvirksomhed, som fremover vil blive varetaget af det nye ministerråd for nærings-, energi- og regionalpolitik samt i ministerrådet for fisk, landbrug og fødevarer."

Medborger- og Forbrugerudvalget står derfor fuldstændig uforstående over for ministerrådets svar. Ministerrådets konsumentpolitik havde for perioden 2005-2010, indtil ministerrådet erklærede ikke at have en sådan, to vigtige mål: Det ene var at styrke konsumentbeskyttelsen i Norden og det øvrige Europa, og det andet var at styrke konsumenternes frie valg.

Det nordiske konsumentsamarbejde har haft en afgørende indflydelse på nordiske borgeres hverdag. Et eksempel er, at det blandt andet har sikret, at børn i Norden ikke har behøvet at lege med farligt legetøj på grund af en regulering af legetøjsdirektivet og produktsikkerhedsdirektivet – det er bare et lille eksempel. Men også på en lang række andre områder har samarbejdet været til gavn for de nordiske borgere. Konsumentsamarbejdet har nordisk nytte!

Derfor burde ministerrådet også tage det alvorligt eller i det mindste svare, da de nordiske konsumentministre i foråret erklærede, at samarbejdsprogrammet for konsument ikke kan gennemføres på de nuværende vilkår. Strukturpuljens krav om medfinansering på mindst 25 procent fordelt på tre lande vurderes at medføre, at konsumentprojekter ikke kan gennemføres. I 2006 var der 14 konsumentprojekter til i alt fem millioner kroner Foreløbig er der godkendt to projekter i år til cirka 800.000 kroner. Og næste år er vi i formandspuljen, og det giver en meget usikker situation.

Medborger- og Forbrugerudvalget mener, at konsumentpolitikken skal have en fremtid i det nordiske samarbejde. Stærkt stigende anvendelse af internettet og grænseoverskridende handel er eksempler på to nye vigtige udfordringer, der ud over de tidligere prioriterede områder bør præge det nordiske samarbejde. Nordboerne kan ikke undvære en konsumentpolitik.

Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006).

Samarbetsminister **Cristina Husmark Pehrsson,** Fremst. 5/2006**:**
Herr president! Denna sena timme ska jag försöka vara kortfattad. Det handlar alltså om rapporten om samhällssäkerhet. Jag delar Nordiska rådets uppfattning att samhällssäkerhet är en angelägen fråga. Som världen i dag ser ut står vi inför en mängd komplexa hotbilder. Vi måste samarbeta för att framgångsrikt kunna möta detta. Hit hör aktuella frågor såsom miljöhot, klimatförändringar, naturkatastrofer, stora olyckor och terrorangrepp.

I Nordiska ministerrådets svar på framställningen från Nordiska rådet ges det en rad exempel på olika samarbeten som sker både nordiskt och internationellt när det gäller samhällssäkerhet. Därför genomförs det också regelbundna möten på både departements- och myndighetsnivå där aktuella problemformuleringar och problemställningar diskuteras. Som en ram för detta samarbete finns det särskilda nordiska överenskommelser.

Jag vill också påpeka att samarbetet på myndighetsnivå mellan de nordiska länderna bland annat vad gäller samarbete mellan polis och rättsvårdande myndigheter betonas i programmet för det svenska ordförandeskapsåret i Nordiska ministerrådet 2008. I ett bredare internationellt perspektiv pågår också ett samarbete, och inom ramen för bland annat EU, Nato, Förenta nationerna, Osse, Europarådet och WHO finns det redan en etablerad samverkan. Vi har alltså en bra samverkan både på nordisk nivå och internationellt, men det kan bli mycket bättre.

Herr president! Det pågår alltså redan ett intensivt arbete med de här frågorna. Med de uppgifter och den organisation som Nordiska ministerrådet har i dag ägnar sig ministerrådet inte direkt åt att hantera samhällssäkerhet på ett mer överordnat plan, men enskilda fackministrar har självklart ägnat sig åt de frågor som faller under begreppet "samhällssäkerhet".

Med detta ville jag bara väldigt kortfattat tala om vad Nordiska ministerrådet sade.

Inge Lønning, Presidiets talsperson, Fremst. 5/2006:
Jeg skal også fatte meg i korthet. Der var tre punkter i den opprinnelige henvendelsen til ministerrådet. Presidiet er av den oppfatning at det første punkt har fått et fyldig og tilfredsstil-

lende svar, nemlig redegjørelse for situasjonen og utviklingstendensene innenfor de nordiske landenes samarbeid om samfunnssikkerhet.

Når det gjelder punkt to, er Presidiet av den oppfatning at svaret er lite tilfredsstillende. Det er nærmest det vi på norsk pleier å kalle "god dag, mann - økseskaft". Man konstaterer nemlig fra ministerrådets side at spørsmålet om samfunnssikkerhet er sektorovergripende, og man arbeider sektorovergripende i samtlige land med dette. Men så svarer man eiendommelig nok at i ministerrådets samarbeid kan dette bare håndteres av de enkelte fagministre, i samarbeid mellom de enkelte fagministre. Da har man nettopp gått glipp av det som er hele poenget, nemlig at dette per definisjon er sektorovergripende. Det lå ikke i den opprinnelige rekommandasjon et ønske om en permanent organisasjonsstruktur, slik ministerrådet synes å ha oppfattet henvendelsen. Det der lå, var en invitt til å tenke omkring hvorledes dette kan integreres i det nordiske samarbeidet.

Når det gjelder det tredje og siste punkt, er det litt for sent å gi et imøtekommende svar, i og med at oppfordringen dreide seg om å arrangere en konferanse om dette tema i 2007. Men fra Presidiets side mener vi ganske klart at det er ønskelig at en slik konferanse blir arrangert, og det er bedre sent enn aldri, så 2008 får holde.

Håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens (Rek. 14/2006)

Kultur- och idrottsminister **Stefan Wallin,** Rek. 14/2006:
Herr president! Vi kan enas om att rekommendationen från Nordiska rådet har en speciell aktualitet, och att de frågor och utmaningar den tager upp har en hög prioritet både på nationella och internationella arenor. Därför vill jag föreslå att de tas med på dagordningen för det nordiska samarbetet.

Rekommendationen ger oss bra utgångspunkter för att behandla frågor om samexistens och kulturell mångfald. Samtidigt är det klart att det handlar om en flerdimensionell helhet - bokstavligen "komplex" - som man inte kan åtgärda med enkla patentlösningar.

Därför är det viktigt att vi försöker lära oss av varandra och av sådana länder i Europa som har hunnit längre i utvecklingen än vi och sådana finns. Vi borde främja och på alla sätt förenkla spridningen av information och god praxis. Det är min övertygelse att det nordiska samarbetet erbjuder möjligheter på många plan. Förhållandena i de nordiska länderna påminner i många avseenden om varandra.

Rekommendationen ansluter sig till det arbete som Nordiska rådet bedriver i en mängd olika sammansättningar. Också på det nationella planet finns det ärenden som ansluter sig till immigration och mångkulturalism och som till sin karaktär är sådana att de överskrider den traditionella arbetsfördelningarna mellan ministerier och förvaltningsenheter. På grund av temats horisontella karaktär fortsätter behandlingen av rekommendationen i ministerrådet. I det här skedet kan vi ännu inte lägga fram ett slutligt svar på de förslag som Nordiska rådet har kommit med.

Det är inte första gången vi behandlar detta tema.

På begäran av samarbetsministrarna har vi inom ministerrådet för kulturella ärenden, MR-K, inlett behandlingen av rekommendationen. Vår utgångspunkt är de speciella möjligheter som kultursamarbetet erbjuder.

Härnäst presenterar jag de synpunkter som har kommit fram i den kulturpolitiska behandlingen. Det är min förhoppning att de kan utgöra material och inspiration för det fortsatta arbetet.

Kulturlivet i Norden är som sig bör under konstant förändring. Konstnärer med rötter i olika kulturella traditioner arbetar i Norden.

I handlingsplanen slås fast att det övergripande målet för kultursamarbetet är att främja en mångfald av kulturella uttryck.

2006 var ett markeringsår för kulturell mångfald i Sverige. De centrala stickorden var deltagande och samspel. År 2008 bliver det ett liknande temaår i Norge.

År 2008 har EU interkulturell dialog som tema. De tre nordiska EU-länderna förbereder som bäst sina förslag till nationella projekt. EU kommer att delta i finansieringen med betydande summor. EU:s budget för hela året uppgår till 10 miljoner euro och olika informationskampanjer, som omfattar hela Europa, finansieras också med denna summa.

Strukturreformen på kulturområdet införde ett nytt system i det nordiska kultursamarbetet: Nordisk kulturforum. Forumet skall vara ett dialoginstrument som skall bidra till kontakt och dialog med kulturfältet. De frågor som Nordiska rådet reser i sin rekommendation kan utgöra tema för ett Nordiskt Kulturforum. Där kan frågeställningarna belysas och diskussionerna med kulturfältet kan bidra till att det utarbetas konkreta förslag till hur kulturell komplexitet och samexistens bäst kan befrämjas och hanteras.

Syftet är att vi efter den här diskussionen ger sekretariatet i uppdrag att fortsätta koordinera ärendets beredning på så sätt att synpunkter från relevanta politiksektorer och förvaltningsgrenar beaktas i den fortsatta behandlingen.

Utgående från denna beredning återkommer vi till de konkreta förslag som konkretiseras i Nordiska rådets rekommendation.

Inge Lønning, Presidiets talsperson, Rek. 14/2006:
Det kan vel konstateres fra Presidiets side en viss skuffelse over at denne saken ikke er blitt prioritert fra ministerrådets side. I København, på sesjonen i fjor, ble det gitt sterkt uttrykk fra alle utenriksministrenes side – under møtet mellom Presidiet og utenriksministrene – at man anså denne saken som overmåte viktig, og man anså den som overmåte velegnet for nordisk erfaringsutveksling og nordisk samarbeid.

De tre punktene som ligger i rekommandasjonen, er nokså konkrete ønskemål fra rådets side, og det burde etter mitt skjønn ha vært mulig fra ministerrådets side å ta stilling til dette og realisere det i løpet av det kalenderåret som er gått. Nå kan vi bare konstatere at så langt er man ikke kommet og uttrykke ønske om at dette vil bli prioritert høyere i ministerrådets arbeid i fortsettelsen, slik at saken kan bli fulgt opp på en hensiktsmessig måte.

Jeg nevnte i utenriksdebatten tidligere i dag at erfaringene først med den danske utgave av karikaturstriden, deretter den norske, og så den svenske, tilsier at her er det i aller høyeste grad grunnlag for et nordisk samarbeid om hvilke erfaringer som kan trekkes ut, og hvorledes man kan arbeide systematisk for å hindre liknende situasjoner i fremtiden.

Debatten ble avsluttet.

Rådet besluttet å ta Dokument 11, Dokument 12, Dokument 13 og Dokument 22 til etterretning.

Det ble besluttet å behandle Fremst. 7/2004, Fremst. 5/2006 og Rek. 14/2006 under dagsordenspunkt 16.

Sessionen ble avsluttet kl. 17.30 og utsatt til neste dag kl. 09.00.

Torsdag 1. november 2007 kl. 09.00–14.00

Presidenter: Árni Páll Árnason (11-12), Sinikka Bohlin (13-14), Dagfinn Høybråten (15-20)

11. Forskning och utbildning
12. De självstyrande områdenas status i det officiella nordiska samarbetet
13. Globalisering
14. Gränshinder i Norden
15. Planer för det nordiska samarbetet 2008
16. Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut
17. Val
18. Tal av den nyvalda presidenten
19. Fastställande av tid och plats för nästa session
20. Sessionens avslutande

11. Forskning och utbildning

Dokumentation:

- Ministerrådsförslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010 (B 249/kultur)
- Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008–2011. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 19)
- Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur)
- Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur)
- Redegørelse om eScience Strategi. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 17)
- Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 20)

Ministerrådsforslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010 (B 249/kultur)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

å gjennomføre Ministerrådsförslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010 under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

Medlemsforslag strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

å etablere en dialog med de nasjonale forskningsråd om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid, og løsninger på disse, som ledd i videreutviklingen av det nordiske området for forskning og innovasjon

Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur)

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

å igangsette en utredning om de små håndverksfagenes situasjon i Norden, og om muligheten for å etablere et nordisk samarbeid om opplæring og utdanning innenfor disse fagene

Árni Páll Árnason overtok ledelsen av forhandlingene.

Ministerrådsforslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010 (B 249/kultur)

Utbildningsminister **Sari Sarkomaa,** B 249/kultur**:**
Arvoisa puhemies, Koulutuksen ja tutkimuksen avulla rakennetaan perusedellytykset kehitykselle ja kasvulle. Koulutus- ja tutkimussektorin vuosia 2008-2010 koskeva strategia todellakin katsoo tulevaisuuteen ja luo suuntaviivat tulevalle toiminnalle. Verrattuna nykyiseen strategiaan, joka on voimassa vielä tämän vuoden loppuun, tässä uudessa strategiassa tavoitteena on todellakin ollut tiivis, selkeä, fokusoitu ja tavoitteellinen asiakirja. Strategia määrittelee koulutus- ja tutkimusyhteistyön keskeiset prioriteetit Pohjoismaiden ja itsehallinnollisten alueiden kesken, ja sitä täydentävät mm. NordForsk:n strategia ja sektorin neuvoaantavien ryhmien yksivuotiset toimintasuunnitelmat.

Visiona on, että Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyö koulutuksen ja tutkimuksen alueella tukee seuraavia tavoitteita. Ensinnäkin Pohjolan tulee olla edelläkävijä osaamisen kehittämisessä ja tutkimuksessa sekä jatkuvasti painottaa inhimillisten voimavarojen kehittämisen merkitystä. Toiseksi koulutus- ja tutkimusyhteistyön tulee tukea yleisesti pohjoismaista yhteistyötä ja edistää yhteisiä pohjoismaisia tavoitteita kansainvälisesti sekä painottaa yhteistyötä Pohjolan lähialueilla. Kolmanneksi koulutukseen ja tutkimukseen suunnattujen panostusten tulee vahvistaa Pohjoismaiden ja itsehallinnollisten alueiden kilpailukykyä globalisoituvassa maailmassa. Pohjolan tulee olla hyvin toimiva koulutus- ja tutkimusalue. Tämä edellyttää kaikkien tehokasta yhteistyötä haittaavien rajaesteiden poistamista.

Globalisaatiokehitys merkitsee koulutuksen ja tutkimuksen jatkuvasti laajempaa kansainvälistymistä ja samalla kilpailun kovenemista lahjakkuuksista ja menestyksellisistä innovaatioista. Siksi meidän Pohjoismaiden on jatkettava voimalla panostamista tutkimukseen ja laadullisesti korkeatasoiseen koulutukseen sekä vahvistettava koko Pohjolaa alueena, jossa tutkimusta voidaan käynnistää ja innovaatiot voivat kehittyä kansallisista rajoista riippumatta.

Strategian painopisteessä korostuu vahvasti koulutuksen ja työmarkkinoiden vuoropuhelu, ja sitä on todellakin jatkuvasti kehitettävä. Hyvä peruskoulu on edellytys kaikelle myöhemmälle oppimiselle ja toimimiselle työelämässä, mutta myös sosiaaliselle koheesiolle sekä hyvälle ja tasapainoiselle elämälle. Erityisen keskeistä on mielestäni ammatillisen koulutuksen ja työelämän jatkuvasti kehittyvä yhteistyö.

Pohjoismaiset yliopistot ja muut korkeakoulut tekevät tällä hetkellä erittäin hyvää ja monipuolista yhteistyötä. Meidän tuleekin kehittää edellytyksiä tämän yhteistyön ja sen muotojen vahvistamiselle. Hyvä esimerkki yhteistyöstä ovat erinomaisen vastaanoton saaneet yhteispohjoismaiset maisteriohjelmat, joita Pohjoismaiden ministerineuvosto on hyvin vahvasti tukenut. Juuri tällaisten uusien yhteistyömuotojen avulla voidaan rakentaa kuvaa Pohjoismaista hyvin kiinnostavana ja houkuttelevana koulutusmaana. Myös tehostamalla koulutuksen, tutkimuksen ja elinkeinoelämän yhteistyötä voidaan saavuttaa paljon.

Tässä uudessa strategiassa korostetaan, että pohjoismaista tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaa tulee leimata hyvin laaja kokonaisnäkemys, jotta tutkimus- ja innovaatiotoiminta voivat yhdessä muodostaa toimivan pohjan uusien tuotteiden ja palveluiden syntymiselle, jotta

Pohjoismaissa olisi työtä ja tuotantoa. Tarvitsemme myös yhteistyötä, jolla voimme rakentaa tutkimusinfrastruktuuria ja kehittää informaatioteknologian hyväksikäyttöä. Pidän hyvin tärkeänä sitä, että tutkimus- ja innovaatiotoiminnassa vahvistamme nyt hyvin toimivia organisaatioitamme ja niiden hyvää yhteistyötä. Tutkimuksen alueella NordForsk on saavuttanut hyvin tärkeän roolin, ja sen toimintaa on kaikin tavoin vahvistettava.

Nordplus -ohjelmat ovat pitkään olleet pohjoismaisen yhteistyön lippulaivoja. Uusi ensi vuonna alkava ohjelmakausi on historiallinen, sillä silloin ohjelmat avautuvat tasaveroisesti myös Baltian maille, mikä avaa hyvin tärkeitä mahdollisuuksia Pohjolan ja Baltian kattavan koulutusalueen muodostumiselle.

Viime vuonna hyväksytty pohjoismainen kielijulistus on hyvä pohja pitkäjänteisille ja tehokkaille kielipoliittisille toimenpiteille. On hyvin tärkeää, että vahvistamme toimia, joilla voidaan parantaa Pohjoismaiden kansalaisten kykyä kommunikoida keskenään. Tämä on erittäin tärkeä tavoite.

Haluan aivan lopuksi korostaa jo nyt varsin hyvin toimivaa yhteistyötämme niin Viron, Latvian ja Liettuan kuin Venäjänkin kanssa. Tarvitsemme kuitenkin vielä jatkossakin tiivistä yhteistyötä yhteisten prioriteettien määrittelemisessä ja sopivien yhteistyömuotojen rakentamisessa.

Arvoisa puhemies! Nähdäkseni tämä strategia antaa hyvät edellytykset vastata koulutus- ja tutkimusyhteistyön haasteisiin Pohjoismaissa kolmen seuraavan vuoden aikana.

Sari Sarkomaas tale i svensk oversettelse:
Ärade talman! Utbildning och forskning hjälper att skapa grundförutsättningar för utveckling och tillväxt. Strategin för utbildnings- och forskningssektorn 2008–2010 ser klart in i framtiden och skapar riktlinjer för den kommande verksamheten. Jämfört med den nuvarande strategin som är i kraft till slutet av detta år, har målet varit att upprätta ett komprimerat, åskådligt, fokuserat och målinriktat dokument. Strategin tar upp centrala prioriteter för utbildnings- och forskningssamarbetet mellan de nordiska länderna och självstyrande områdena, och den kompletteras bland annat av NordForsks strategi och de ettåriga verksamhetsplanerna för de rådgivande grupperna inom sektorn.

Visionen är att Nordiska ministerrådets samarbete inom utbildnings- och forskningssektorn skall stöda följande mål. För det första bör Norden vara en pionjär för kunskapsutveckling och forskning samt kontinuerligt betona betydelsen av att mänskliga resurser utvecklas. För det andra bör utbildnings- och forskningssamarbetet allmänt understöda det nordiska samarbetet och internationellt främja gemensamma nordiska målsättningar samt betona samarbetet inom Nordens närområden. För det tredje bör utbildnings- och forskningssatsningarna förstärka de nordiska ländernas och självstyrande områdenas konkurrenskraft i en allt globalare värld. Norden bör utgöra ett välfungerande utbildnings- och forskningsområde. Detta förutsätter att alla gränshinder som stör ett effektivt samarbete avlägsnas.

Globaliseringsutvecklingen innebär en kontinuerligt allt internationellare utbildning och forskning samt en hårdare konkurrens om talanger och framgångsrika innovationer. Därför måste vi i Norden fortsättningsvis starkt satsa på forskning och kvalitativt högklassig utbildning samt stärka hela Norden som ett område där forskning kan inledas och innovationer utvecklas obehindrat av nationella gränser.

Tyngdpunkten i strategin ligger klart på en dialog mellan utbildningen och arbetsmarknaden, och detta måste definitivt utvecklas kontinuerligt. En fungerande grundskola är en förutsättning för all senare inlärning och verksamhet i arbetslivet, men även för social kohesion och ett gott och balanserat liv. Jag anser det vara särskilt viktigt att kontinuerligt utveckla samarbetet mellan yrkesutbildningen och arbetslivet.

För tillfället förekommer det mycket fint och mångsidigt samarbete mellan nordiska universitet och andra högskolor. Vi bör skapa förutsättningar för att förstärka detta samarbete och dess samarbetsformer. Ett gott exempel på samarbete är de samnordiska magisterprogram

som tagits ypperligt emot och som Nordiska ministerrådet understött mycket starkt. Precis tack vare sådana här nya samarbetsformer kan det skapas en image av Norden som ett mycket intressant och attraktivt utbildningsland. Mycket kan även uppnås med en effektivisering av samarbetet mellan utbildningen, forskningen och arbetslivet.

I denna nya strategi betonas att den nordiska forsknings- och innovationspolitiken bör karaktäriseras av en mycket omfattande helhetssyn, så att forsknings- och innovationsverksamheten kan tillsammans bilda ett fungerande fundament för att ta fram nya produkter och tjänster, så att det finns arbetstillfällen och produktion i Norden. Vi behöver även samarbete som hjälper oss att skapa en forskningsinfrastruktur och utveckla utnyttjandet av informationsteknologi. Jag anser det vara mycket viktigt att vi stärker våra välfungerande organisationer inom forsknings- och innovationsverksamheten samt det goda samarbetet mellan dem. Inom forskningen har NordForsk uppnått en mycket viktig ställning, och dess verksamhet bör förstärkas på alla möjliga sätt.

Nordplusprogrammen har redan länge varit flaggskepp för det nordiska samarbetet. Den programperiod som inleds nästa år är historisk eftersom då öppnas programmen även för de baltiska staterna, vilket erbjuder mycket viktiga möjligheter att skapa ett utbildningsområde som omfattar Norden och Baltikum.

Den nordiska språkdeklaration som antogs i fjol bildar en god grund för långsiktiga och effektiva språkpolitiska åtgärder. Det är mycket viktigt att intensifiera åtgärderna för att förbättra nordiska medborgares förmåga att kommunicera sinsemellan. Detta är en mycket viktig målsättning.

Till sist vill jag lyfta fram vårt redan nu ganska välfungerande samarbete med såväl Estland, Lettland och Litauen som Ryssland. I framtiden behöver vi dock fortfarande intensivt samarbete för att ställa upp gemensamma prioriteter och skapa lämpliga samarbetsformer.

Ärade talman! Enligt mig erbjuder denna strategi goda förutsättningar att svara på utmaningarna inom utbildnings- och forskningssamarbetet i Norden under de tre kommande åren.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
Jeg er enig i at dette er en bra strategi. Det står veldig mye bra der, også rimelig konkret, slik at det er mulig å evaluere og måle etter at strategiperioden er over.

Mitt spørsmål til ministeren går på noe av det som kultur- og utdanningsutvalget tar opp i forhold til å styrke forskningen, og det ligger også et medlemsforslag om å styrke samarbeidet i Norden når det gjelder forskningen. Et av forslagene kan være å åpne de nasjonale programmene, de nasjonale forskningsprogrammene, for forskningsgrupper i de andre nordiske land. Det synes jeg er spennende, og jeg tror det ville være et løft for den nordiske forskningen. Mitt spørsmål til ministeren er: Kan ministeren tenke seg å være med og se på om ikke de nasjonale forskningsprogrammene burde åpnes for forskere fra andre nordiske land?

Utbildningsminister **Sari Sarkomaa**:
Arvoisa puhemies! Erittäin tärkeä puheenvuoro. On hyvin tärkeää, että me kaikin tavoin katsomme, millä tavalla poistamme niitä esteitä, jotka estävät Pohjoismaista yhteistyötä. Meidän eri tutkimuslaitostemme hyvin tiivis yhteistyö ja avautuminen on asia, jota täytyy yhdessä katsoa ja selvittää. Strategiahan hyvin pitkälle alleviivaa sitä, että yhdessä katsomme juuri niitä kaikkia esteitä, jotka estävät sitä, että Pohjoismaissa tehdään yhteistyötä tutkimuksen osalta. Siinä mielessä tämä puheenvuoro oli erittäin oikeaan osunut.

***Sari Sarkomaas tale i svensk oversettelse**:*
Ärade talman! Ett ytterst viktigt inlägg. Det är mycket viktigt att vi på alla sätt utreder hur vi kunde avlägsna hindren för nordiskt samarbete. Våra skilda forskningsinstitutioners mycket intensiva samarbete och öppnande är en fråga som måste diskutera och utredas tillsammans. Strategin understryker ju mycket klart att vi tillsammans bör utreda alla hindren för nordiskt samarbete inom forskning. I detta avseende var inlägget ytterst lyckat.

Rolf Reikvam:
Det er jo hyggelig at innlegget var treffende, men jeg skulle nok ønske at ministeren svarte på det som jeg tok opp i spørsmålet, nemlig: Hva mener ministeren? Kan en for eksempel i Finland tenke seg å være med på å gå videre på en diskusjon i alle fall? Jeg aksepterer at ministeren ikke vil svare helt eksakt på hva som skal skje med de nasjonale forskningsprogrammene, men spørsmålet var: Kan den finske ministeren tenke seg å være med på en videre diskusjon om ikke dette er en vei å gå – for å styrke den nordiske forskningen, for å tenke nordiske forskningsmiljøer, bygge nordiske forskningsmiljøer og bli bedre i konkurransen med andre land, EU-land og også andre tunge internasjonale forskningsmiljøer?

Utbildningsminister **Sari Sarkomaa**:
Arvoisa puhemies! Kyllä olen valmis siihen, että tämä asia otetaan keskustelun alle, kun pohjoismaiset opetusministerit tapaavat.

Sari Sarkomaas tale i svensk oversettelse:
Ärade talman! Jag är nog beredd på att denna fråga tas upp på de nordiska utbildningsministrarnas möte.

Rolf Reikvam, Kultur- og utdannelsesutvalgets talsperson, B 249/kultur:
Kultur- og utdanningsutvalget har behandlet forslaget til strategi. Som den finske ministeren sa, avløste dette forslaget Norden som foregangsregion i utvikling av menneskelige ressurser. Dette programmet hadde vi for perioden 2005–2007. Denne nye strategien tar for seg hele utdanningsforløpet – til og med forskning, og den skal kompletteres av NordForsks forskningsstrategi. Planen må ses som en del av globaliseringsstrategien.

Planens overordnede mål er at landene i Norden skal være foregangsland for kompetanseutvikling og forskning, og den skal understøtte det nordiske samarbeidet og fremme felles interesser på den internasjonale arena. Eksempelvis vil det være naturlig at denne planen er med på å bygge opp om vår felles interesse opp mot EUs sjuende rammeprogram. Satsing på utdanning og forskning skal også fremme landenes konkurranseevne i en globalisert verden. Planen er tematisk, og prioriteringene er forholdsvis tydelige, og den er bedre, tydeligere og klarere enn tidligere planer. Det er derfor lettere å evaluere og etterprøve planen når den går ut i 2010.

Den tematiske planen er inndelt i utdanning og arbeidsmarked, universitet og arbeidsliv, forskning og innovasjon, Nordpluss-programmene og språkpolitikk, IT-spørsmål, de baltiske landene og Russland. Som sagt mener utvalget at dette er en god plan. Men vi hadde noen merknader og noen understrekinger.

For det første dreier det seg om grunnutdanningen og definisjonen av kvalitet. Det skal være god kvalitet på utdanningen – det skulle bare mangle. Planen burde i noen grad, mener vi, ha problematisert begrepet "kunnskap". Den norske utdanningsdebatten er i stor grad styrt av internasjonale komparative studier, der det som i stor grad måles, blir tradisjonelle faktakunnskaper. Dette vet vi. Vi har PISA-undersøkelser. Vi har masse av disse komparative internasjonale studiene. Det er utelukkende et bestemt kunnskapssyn som er lagt til grunn i den type komparative studier, og da måler en bestemte kvalifikasjoner.

Vi mener at det nordiske utdanningssystemet, grunnskole, videregående skole, har klare og tydelige fortrinn ved at vi har et ganske bredt kunnskapssyn, der vi vektlegger sosial kunnskap, vi vektlegger kulturkunnskap og så videre. Alt dette er en del av det brede kunnskapssynet. Vi er opptatt av at det i sterkere grad blir understreket. Derfor anbefaler vi at en i nordisk sammenheng når en skal måle kvaliteten på utdanningen, legger til grunn dette bredere kunnskapssynet, og at det er det vi egentlig ønsker å måle når vi skal si noe om kvaliteten på vårt utdanningssystem.

Vi understreker behovet for et tettere forskningssamarbeid. Vi drøfter det som jeg tok opp i spørsmålet til ministeren om ikke de nasjonale programmene burde åpnes. Vi tror det hadde

blitt kjempespennende hvis vi hadde fått til det, og at vi derved kunne få til et bredere og tettere samarbeid mellom de ulike forskningsmiljøene i de ulike nordiske landene. Jeg er helt sikker på at det ville løfte oss forskningsmessig kraftig, og ville være veldig viktig.

Helt til slutt: Vi sier også noe om språkpolitikken. Vi har vedtatt en språkdeklarasjon. Den er bra, og den er god - det er bare spørsmål om å implementere den. Nå må ministrene sette inn ressurser og krefter på å gjøre noen tiltak for å implementere språkdeklarasjonen. Nordisk språkpolitikk er viktig for den videre utvikling innenfor utdanning, forskning og alt.

Inge Lønning (den konservative gruppen, H):
President, jeg er ikke helt sikker på at jeg forstår hva "bredt kunnskapssyn" egentlig betyr. Personlig har jeg større sans for å måle dybden i kunnskap enn bredden, men det var ikke derfor jeg bad om ordet.

Det er jo slik at hvert av de nordiske land har selv ansvaret for prioriteringen av forskning og høyere utdanning. Betingelsen for at det kan utvikles en positiv dynamikk i det nordiske samarbeidet om forskning, er jo at alle medlemslandene har evnen til å prioritere ressurser til forskning og høyere utdanning. I Norge har vi hatt en regjering som i to år har karakterisert sin egen innsats på dette området som et hvileskjær. Og siden representanten Reikvam har et relativt nært forhold til det partiet som har sittet med ansvaret for å bestyre dette, er mitt spørsmål om det bekymrer ham at Norge sakker akterut slik som vi gjør, også i nordisk perspektiv.

Rolf Reikvam:
Jeg skulle nok ønske at vi i Norge brukte mer ressurser til forskning. Det er det ikke tvil om. Vi har vedtatt en forskningsmelding - dette blir jo veldig internt norsk - der det var bred politisk enighet. Jeg tror alle partier var med på at målet er at vi skal bruke tre prosent av bruttonasjonalproduktet til forskning. Det har alle partier stått bak. Vi har dessverre ikke kommet noe særlig nærmere dette målet de to siste årene, så sånn sett, i forhold til de målene vi har satt opp i forskningsmeldingen, skulle vi nok ønske at vi var kommet lenger, og at vi var kommet nærmere dette målet, i og med at forskning er så viktig og så grunnleggende for å styrke både kompetanse og innovasjonsevne i den norske økonomien.

Så til dette med bredt kunnskapssyn. Jeg regner med at Inge Lønning forstår godt hvorledes man definerer "bredt kunnskapssyn". Jeg gav et eksempel på hva jeg la i begrepet, så det burde han klare å få med seg. Jeg brukte også den internasjonale komparative studien, der man stort sett måler faktakunnskap og så satte det opp mot et bredere syn, der både sosialkompetanse og kulturkompetanse er en del av dette kunnskapssynet.

Inge Lønning:
Jeg tror ikke at vi er veldig uenige om viktigheten av de dimensjonene som Reikvam nå nevner. Derimot er vi kanskje uenige om hvor fruktbart det er å insistere på at det skal puttes inn i kunnskapsbegrepet. Det kan jo tenkes at det er mer fordelaktig - jeg hadde nær sagt - å definere det som tilleggskvaliteter som henger sammen med utdanning og oppdragelse, men som ikke er en del av selve kunnskapsbegrepet.

Jeg konstaterer med tilfredshet, president, at når det gjelder vurderingen av den norske regjerings politikk, så er representanten Reikvam og jeg enige.

Rolf Reikvam:
Det jeg sa, og det Inge Lønning burde ha registrert, var at jeg tok utgangspunkt i forskningsmeldingen. Jeg sa at i forhold til forskningsmeldingen har vi ikke kommet så veldig mye nærmere dette målet på 3 prosent. Jeg skulle ønske vi var kommet enda et stykke nærmere, nettopp fordi dette er det bred politisk enighet om. Hva vi mener og hva jeg mener om dette, er jo for så vidt etter hvert ganske kjent, går jeg ut fra, så det var vel ingen sensasjon det at jeg sa at jeg skulle ønske vi var nærmere målet om tre prosent enn vi er kommet.

Inge Lønning:

President. Gjennom mer enn 30 års erfaring med universitetssamarbeid innenfor de nordiske land har jeg lært at her finnes et virkelig komparativt fortrinn, nemlig at vi har et språk- og kulturfellesskap som er ganske unikt mellom de nordiske land. Det har vi profitert på gjennom mange generasjoner i det akademiske samarbeid, og det kommer vi til å fortsette å profitere på.

Samtidig er det viktig å understreke at forskning i dagens verden mer enn noensinne er en menneskelig aktivitet som ikke kjenner landegrenser og heller ikke regionale grenser. Derfor er det enda viktigere når vi snakker om nordisk samarbeid om forskning og høyere utdannelse, at vi fastholder at det ikke er et alternativ til videre internasjonalt forskningssamarbeid. Det er del av det vide internasjonale fellesskap om å bringe kunnskapsutviklingen videre fremover, ikke til beste for enkeltland eller enkeltregioner, men til beste for hele menneskeheten. Derfor må vi anlegge et universelt perspektiv, også på Nordens forpliktelse til å yte noe når det gjelder å drive forskning og høyere utdanning fremover til et stadig høyere kvalitetsnivå.

Det er også viktig å være klar over at forskning i begrenset utstrekning kan og skal styres politisk. Det kommer aldri god forskning ut av forsøk på så å si å diktere gjennom politiske vedtak hvorledes forskningen skal foregå, eller hvilke områder man skal konsentrere all oppmerksomhet på. Den politiske oppgave består i å stimulere til kvalitativt god forskning, kvalitativt gode forskningsinstitusjoner og aller først og fremst universiteter som holder toppkvalitet i et internasjonalt perspektiv.

I den sammenheng vil jeg henlede oppmerksomheten på det vi har tatt opp fra den konservative gruppe for en del tid tilbake, et ønske om en intensiv, komparativ studie av lærerutdannelsen i de nordiske land, fordi all forskning og all *common sense* tilsier at kvaliteten i et utdanningssystem fra bunn til topp avhenger primært av én faktor, nemlig dyktige, velutdannede, engasjerte og motiverte lærere. Det gjelder fra grunnskole og til universitetsnivå. Her må jeg nok si at de øvrige nordiske land ser ut til å ha et betydelig læringspotensial i forhold til Finland, som har lyktes bedre enn noen av oss andre i å opprettholde læreryrkets status i sosial henseende. I Norge har vi vært usedvanlig flinke til å devaluere læreryrket gjennom mange tiår, og det betaler vi regningen for i dag.

Rolf Reikvam:
President! Inge Lønning understreket med rette at når det gjelder forskning, er det et av de områdene hvor vi har hatt fordel av det nordiske samarbeidet - åpenbare, sterke, klare og tydelige fordeler av et nordisk samarbeid. Det er etablert gode kontakter og relasjoner mellom norske og andre nordiske lands forskningsmiljø, som er viktig for å bygge gode, tunge og sterke forskningsmiljø. Det er bra at vi også i nordisk sammenheng har rettet mer av ressursene våre, en større del av budsjettet, inn mot forskning. Det er et av de områdene som har fått en kraftig vekst. Dette er penger som har vært med på å kanalisere og generere viktig forskning og generere nasjonale penger til forskning.

Så et spørsmål til Inge Lønning, som representerer et parti som ønsker å kutte i de nordiske budsjettene. Han ønsker å redusere de nordiske budsjettene. Partiets opplegg er å kutte ganske kraftig i de nordiske budsjettene. Det betyr sannsynligvis også at det vil bli en kraftig reduksjon på et område som Inge Lønning understreket er viktig. Hva er logikken i det å redusere denne delen av forskningsinnsatsen, som jeg regner med vil være en konsekvens av de konservatives budsjettopplegg?

Inge Lønning:
Kraftig og kraftig - det avhenger vel litt av brillene man har på. Så lenge man snakker om promiller, eller muligens en prosent, er det jo ikke all verdens dramatisk reduksjon. Rolf Reikvam vet like godt som meg at den årlig gjentatte øvelsen når det gjelder diskusjonen om budsjett, egentlig dreier seg om spørsmålet om sterkere konsentrasjon. Der har jeg forstått det slik at det er ganske mange i Nordisk Råd som deler den konservative gruppes oppfatning av at vi sprer oss altfor sterkt, at vi har altfor mange altfor små prosjekter uten at det blir noen veldig klar profilering av samarbeidet.

Rolf Reikvam:
Nå er jeg ikke sikker på hvor sterk Inge Lønning er i regning. Han er opptatt av kunnskap og kunnskapsbegrep, og det er veldig bra å ha kunnskap. Men vi snakker ikke om promille, det kan jeg hjelpe ham med. Hvis han hadde lest gjennom budsjettet, hadde han oppdaget at det ikke er promille det er snakk om i de konservatives reduksjonsforslag. Det er snakk å redusere det i all fall med tre prosent. Man kan si at det er lite. Det er kanskje ubetydelig. Det er ikke så fryktelig mange millioner kroner. Men uansett hvordan man snur og vender på det, vil det sannsynligvis måtte ramme et område som Inge Lønning i sitt innlegg understreket den sterke merverdien av i det nordiske samarbeidet. Jeg prøver meg på nytt, og det blir min utfordring til Inge Lønning: Ser du for deg, i denne tre prosent-reduksjonen dere opererer med, at en også skal redusere tilsvarende i forskningsdelen?

Inge Lønning:
Dette blir vel et spørsmål om man skal regne prosenter i bredden eller i dybden. Jeg har vanskelig for å se at de marginalene man diskuterer når det gjelder det nordiske budsjett, vil ha dramatiske konsekvenser for den felles forskningsinnsatsen. Faktum er at de midlene som disponeres over nordiske budsjetter til forskning, er og blir marginale i forhold til det det enkelte land investerer i forskning. Da er det samarbeidet som bygges opp nedenfra, både bilateralt og felles mellom de nordiske land, som virkelig har betydning når det gjelder hva vi får ut av vår felles forskningsinnsats. De midlene som går over det nordiske budsjett, har en minimal betydning når det gjelder forskningsinnsatsen.

Debatten ble avsluttet.

Rådet bifalt Kultur- og utdanningsutvalgets rekommandasjon i anledning av B 249/kultur - Rek. 11/2007.

Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011 (Dokument 19)

Utbildningsminister **Sari Sarkomaa,** Dokument 19**:**
Arvoisa puhemies! Nordplus on Pohjoismaiden ministerineuvoston suurin ja merkittävin ohjelma, jonka avulla joka vuosi tuhannet opiskelijat, opettajat, oppilaat, tutkijat ja muut oppilaitoksissa työskentelevät voivat osallistua vaihtoon. Ohjelman ansiosta rakentuu monenlaisia yhteistyöprojekteja ja -verkkoja pohjoismaisten oppilaitosten välille.

Nyt uusi nelivuotinen Nordplus-ohjelmakausi vuosille 2008 - 2011 avaa todella monia uusia mahdollisuuksia, joista keskeisimpänä on pidettävä yhteistyön syventämistä Baltian maiden kanssa. Nordplus-kehysohjelma avautuu tasavertaisesti Virolle, Latvialle ja Liettualle, mitä on pidettävä historiallisena kehitysaskeleena Pohjoismaiden ja Baltian välisessä yhteistyössä, ennen kaikkea koulutusyhteistyössä.

Nykyisen ohjelmakauden sektorikohtaiset ohjelmat koulutusyhteistyön, korkeakoulutuksen ja aikuiskoulutuksen alueilla jatkuvat, ja niitä kehitetään osana uutta kehysohjelmaa. On merkittävää, että laajentuminen Baltian maihin tarjoaa mahdollisuuksia aivan uusiin kumppanuuksiin ja yhteistyöverkostoihin.

Tässä yhteydessä on todettava, että Pohjoismaisten itsehallinnollisten alueiden - Grönlannin, Färsaarten ja Ahvenenmaan - vaihto- ja yhteistyömahdollisuudet jatkuvat samanlaisina kuin nykyisenkin ohjelmakauden aikana. Uusi Norplus-kehitysohjelma on rakennettu siten, että yhteistyö on nykyistä helpompaa eri koulutussektoreiden välillä. Tätähän me olemme täällä yhteisissä keskusteluissa erityisesti toivoneet.

Pohjoismaiden ministerineuvoston esitys uudesta Nordplus-ohjelmakaudesta esiteltiin Pohjoismaiden neuvoston istunnossa viime vuonna, ja esityksessä otettiin huomioon suoritettu ulkoinen arviointi ja monet siihen liittyneet konsultaatiot, mukaan lukien vahvasti Pohjoismaiden neuvoston näkökulmat.

Nordplus-kehysohjelman vuosittainen budjetti on lähes 64 miljoonaa Tanskan kruunua. Nordplus-toimintojen yleistavoitteena on edistää osallistujamaiden koulutusjärjestelmien laa-

dun ja innovaatioiden kehitystä sekä kehittää dynaamista ja houkuttelevaa alueellista koulutusaluetta. Eri toimintojen kokoaminen yhteen kehysohjelmaan selkeyttää ja tuo todella näkyvyyttä niille sekä helpottaa niiden koulutuspalveluiden käyttöä.

Kolmen nykyisen sektoriohjelman - siis kouluyhteistyön, aikuiskoulutuksen ja korkeakoulutuksen - toiminta jatkuu osana tätä kehysohjelmaa. Uusi kokonaisuus on Nordplus Horisontal, jossa voidaan todellakin toteuttaa hankkeita, jotka ylittävät sektorirajat ja lisäksi muun muassa siinä on mahdollisuus toteuttaa kieliprojektia, mikä on erityisen tärkeää.

Norplus Språk -ohjelma jatkaa kehysohjelmasta erillisenä, ja sen voimavaroja on vahvistettu peruskoulujen kieliyhteistyöhön suunnattavalla rahoituksella. Tämä on erittäin tärkeä asia. Nordplus Språk -ohjelman budjetti on vuonna 2008 runsaat 10 miljoonaa Tanskan kruunua.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on valmistellut vuoden 2007 uutta ohjelmakautta ja tehnyt hyvin tiivistä kehittämistyötä yhteistyössä Baltian maiden viranomaisten kanssa, jotta toiminta voisi käynnistyä sujuvasti ensi vuoden alussa. Tämä on todellakin tavoite, joka varmasti tulee toteutumaan. Työ on suuntautunut kolmeen päätehtävään, jotka ovat ohjausrakenteen kehittäminen, ohjelmasisällöt ja ohjelmien hallinnon kehittäminen.

Osallistujamaat ovat nimenneet ohjelmakomiteat. Yhteinen ohjelmadokumentti "Nordplus Common Programme Dokument" kuvaa kehitysohjelman tavoitteet ja prioriteetit hyvin täsmällisesti. Komiteat valmistelevat parhaillaan hakuohjeita vuodelle 2008, ja ensimmäinen haku päättyy 1.3.2008. Ohjelmia eri maissa käytännössä toimeenpanevat ohjelmakonttorit ovat entistä tiiviimmässä yhteistyössä ja todellakin muodostavat yhteisen konsortion.

Ministerineuvoston sihteeristö, ohjelmakomiteat ja ohjelmakonttorit käynnistävät kehysohjelmaa koskevan tiedotuskampanjan kaikissa osallistujamaissa marraskuussa 2007. Aivan jo ensimmäisellä hakukierroksella otetaan käyttöön web-pohjainen hakujärjestelmä. On hyvä, että olemme kehityksen kärjessä. Tämä todellakin helpottaa hakemusten käsittelyä. Uusi Nordplus-kehysohjelma esitetään laajassa konferenssissa, joka pidetään 8. ja 9. marraskuuta Kööpenhaminassa.

Arvoisa puhemies! Todellakin eilen, kun pohjoismaiset opetusministerit kokoontuivat ensin ja sitten Baltian ministerit, voimme ilolla todeta, että Nordplus-ohjelma menee eteenpäin ja kehittyy hyvin vahvasti.

Nähdäkseni käynnistyvä Nordplus-ohjelmakausi todellakin tarjoaa mahdollisuuksia uudistaa ja tehostaa pohjoismaisen ministerineuvoston ohjelmatyötä koulutuksen alueella. Sen avulla voidaan luoda uusia välineitä ja areenoita koulutuksen kehittämiseksi. On aivan selvää ja merkittävää,, minkä haluan lopuksi sanoa, että tuon ohjelman avulla voimme rakentaa uudella lailla Pohjoismaiden ja Baltian maiden välistä vuorovaikutusta ja koulutusyhteistyötä ja tämä kaikella tavalla parantaa Pohjoismaiden ja yhtä lailla Baltian maiden mahdollisuuksia pärjätä globaalissa maailmassa ja edistää alueiden hyvinvointia.

Sari Sarkomaas tale i svensk oversettelse:
Ärade talman! Nordplus är Nordiska ministerrådets största och betydelsefullaste program genom vilket tusentals studerande, lärare, elever, forskare och andra som arbetar i skolor kan delta i utbyte. Tack vare programmet skapas varierande samarbetsprojekt och samarbetsnätverk mellan nordiska skolor.

Den nya fyråriga Nordplusprogramperioden 2008–2011 erbjuder synnerligen många nya möjligheter, varav den viktigaste måste anses vara fördjupningen av samarbetet med de baltiska staterna. Ramprogrammet för Nordplus öppnas för Estland, Lettland och Litauen på lika fot, vilket måste anses vara ett historiskt steg i utvecklingen av det nordisk-baltiska samarbetet, framför allt utbildningssamarbetet.

Den nuvarande programperiodens sektorprogram för skolsamarbete, högre utbildning och vuxenutbildning fortsätter, och de utvecklas i samband med det nya ramprogrammet. Det är

väsentligt att utvidgningen till de baltiska staterna erbjuder möjligheter till helt nya partnerskap och samarbetsnätverk.

I detta samband måste det påpekas att de nordiska självstyrande områdena – Grönland, Färöarna och Åland – kommer att ha likadana utbytes- och samarbetsmöjligheter som under den nuvarande programperioden. Det nya ramprogrammet för Nordplus har konstruerats så att samarbetet underlättas mellan skilda utbildningssektorer. Detta har särskilt önskats här i gemensamma diskussioner.

Nordiska ministerrådets förslag till en ny Nordplusprogramperiod presenterades på Nordiska rådets session i fjol, och i förslaget beaktades den externa utvärdering som utförts och de många konsultationer som hört ihop med den, inklusive Nordiska rådets synpunkter.

Den årliga budgeten för ramprogrammet är närmare 64 miljoner danska kronor. Det allmänna målet för Nordplusaktiviteterna är att främja kvalitets- och innovationsutveckling inom utbildningssystemen i de deltagande länderna samt utveckla ett dynamiskt och attraktivt regionalt utbildningsområde. Då de skilda funktionerna samlas till ett enda ramprogram skapas klarhet och påtaglig synlighet för dem samt underlättas utnyttjandet av utbildningstjänsterna.

Tre nuvarande sektorprogram – skolsamarbete, vuxenutbildning och högre utbildning – fortsätter som en del av detta ramprogram. En ny helhet utgörs av Nordplus Horisontal som möjliggör genuina tvärsektoriella projekt samt bland annat språkprojekt, vilket är ytterst viktigt.

Programmet Nordplus Språk fortsätter utanför ramprogrammet, och dess resurser har ökats med finansiering till språksamarbete mellan grundskolor. Detta är mycket viktigt. Budgeten för programmet Nordplus Språk är dryga 10 miljoner danska kronor år 2008.

Under 2007 har Nordiska ministerrådet förberett den nya programperioden och utfört mycket intensivt utvecklingsarbete i samarbete med baltiska myndigheter för att verksamheten skall komma smidigt igång i början av nästa år. Detta är ett mål som säkert kommer att uppfyllas. Arbetet har bestått av tre huvuduppgifter, det vill säga utveckling av en styrningsstruktur, programinnehållet och utveckling av programadministrationen.

De deltagande länderna har tillsatt programkommittéer. Det gemensamma programdokumentet "Nordplus Common Programme Document" beskriver mycket exakt målen och prioriteterna för ramprogrammet. Kommittéerna håller som bäst på att ta fram sökanvisningar för 2008, och den första ansökningsfristen är den 1 mars 2008. De programkontor som i praktiken genomför programmen i länderna samarbetar allt intensivare och bildar verkligen ett gemensamt konsortium.

Ministerrådets sekretariat, programkommittéerna och programkontoren inleder en kampanj för att informera om ramprogrammet i alla deltagande länder i november 2007. Redan i samband med den första ansökningsrundan tas i bruk ett webbaserat ansökningssystem. Det är bra att vi går i täten för utvecklingen. Detta underlättar klart behandlingen av ansökningar. Det nya ramprogrammet för Nordplus presenteras på en stor konferens som hålls i Köpenhamn den 8–9 november.

Ärade talman! Igår, då först de nordiska utbildningsministrarna samlades och sedan de baltiska kunde, vi med glädje slå fast att Nordplusprogrammet tar sig vidare och utvecklas ytterst starkt.

Enligt mig erbjuder den nya Nordplusprogramperioden påtagliga möjligheter att förnya och effektivera programarbetet inom utbildning vid Nordiska ministerrådet. Tack vare den kan man skapa nya instrument och arenor för att utveckla utbildningen. Till sist vill jag säga att det är självklart och beaktansvärt att tack vare detta program kan vi på ett nytt sätt skapa växelverkan och utbildningssamarbete mellan Norden och Baltikum, och att detta på alla sätt

förbättrar Nordens samt de baltiska staternas möjligheter att klara sig i en global värld och främjar välfärden inom området.

Frode Sørensen (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Hr. præsident. Fru minister. Moderniseringer er jo altid en god ting, og specielt, når produktet bliver bedre, og det, som ministeren sagde, synliggør tingene, forenkler dem; det er en god ting.

Nu har vi så fået fremlagt Nordplus' rammeprogram for 2008-2011, og jeg vil gerne sige, at det både virker gennemarbejdet og spændende, og jeg synes, det er fint, at Estland, Letland og Litauen bliver en del af det.

Det, som undrer mig, er, når det, som ministeren også sagde, er ministerrådets største program også økonomisk, at det ikke har været sendt i udbud hos andre aktører end dem, der har været på banen indtil nu. Det synes jeg måske kunne have gjort produktet bedre og mulighederne endnu større.

Så har jeg et spørgsmål, som jeg måske kunne have undersøgt før sessionen, men det fik jeg ikke gjort, og nu gør jeg det så her.

I programmet står der, at Nordplus ramme-kontorerne også i de baltiske lande vil få en stor indflydelse på, hvordan tingene kommer til at virke. Og der er mit spørgsmål: Hvorfor benytter man ikke de fremragende otte-ni informationskontorer, som vi har liggende over hele Norden, i stedet for? Hvorfor benytter man ikke dem i stedet for måske at gå ind og lave nogle nye Nordplus ramme-kontorer, eksempelvis i de baltiske stater?

Utbildningsminister **Sari Sarkomaa**:
Arvoisa puhemies! Tämä oli erittäin hyvä puheenvuoro, joka liittyi vähän aikaisempaankin keskusteluun. Kaikin tavoin pohjoismaisessa yhteistyössä, joka nyt laajeenee yhteistyöhön Baltian kanssa, on hyvin tärkeää, että katsomme toimintamme tehokkuutta emmekä perusta päällekkäisiä toimintoja. Tässä yhteydessä otan tuon viestin vastaan, mutta tiedän, että kun tätä asiaa on valmisteltu, hyvin tarkkaan näitä on arvioitu. Jatkossa täytyy katsoa, miten entistä paremmin voitaisiin tehdä yhteistyötä jo olemassa olevien organisaatioiden kanssa. Kun uusi toiminta alkaa, niin on ihan selvää, että meidän täytyy varmistaa riittävät resurssit sen asian aikaan saamiseksi.

Sari Sarkomaas tale i svensk oversettelse:
Ärade talman! Detta var ett mycket fint inlägg som även hörde ihop med den tidigare diskussionen. Inom det nordiska samarbetet, som nu utvidgas till de baltiska staterna, är det på alla sätt viktigt att vi ser till att verksamheten är effektiv och att det inte skapas överlappande funktioner. I detta avseende tar jag emot detta budskap, men jag vet att när denna fråga förbereddes utreddes detta mycket noggrant. I fortsättningen måste det begrundas hur man kunde förbättra samarbetet med redan existerande organisationer. När den nya verksamheten inleds är det självklart att vi måste garantera tillräckliga resurser för att få till stånd detta.

Frode Sørensen:
Tak for svaret. Nu erkender jeg, at jeg ikke nåede tolkningen af det første, på grund af at den var slukket, men jeg tror nok, jeg fik fat i det alligevel.

Jeg vil bare gerne have bekræftet, at det, ministeren sagde, var, at man ville være åben over for at undersøge, om ikke de nuværende kontorer kunne benyttes. I stedet for at man går ind og opretter kontorer lige ved siden af, synes jeg, at man skulle udnytte de informationskontorer, man også har i de baltiske lande, bedre til at se på disse meget vigtige Nordplusprogrammer.

Utbildningsminister **Sari Sarkomaa**:
Arvoisa puhemies! Haluan tässä vielä tuoda terveiset pohjoismaisten opetusministereiden kokouksesta. Todella juuri tähän asiaan, johon jo viittasin, hyvin vahvasti kiinnitettiin huomi-

ota. Mietimme yhteistyötä laajasti. Meidän asiakirjassamme on erilaisia globaalisia kirjauksia, niin kuin olette huomanneet, esimerkiksi Aasian maiden kanssa tehtävä koulutusyhteistyö. Suomen eduskunnassa oli juuri lakiesitys, jossa mahdollistetaan tilauskoulutus, ja yksittäisillä Pohjoismailla on monia hankkeita myös yhdessä.

Pohjoismaisilta opetusministereiltä tuli hyvin tärkeä viesti: Jos jotkut toiminnot ovat jo etabloituneet jonnekin ja ne toimivat, niin niitä täytyy käyttää. Samoin koko Norplus ja edellinen esittelemäni asia lähtivät siitä, että käytämme olemassa olevia rakenteita, esimerkiksi tutkimuksissa NordForskia, sillä tavalla, ettemme tee päällekkäisiä toimintoja. Se on erittäin tärkeää, jotta saamme kustannukset pidettyä kurissa ja toiminnan laadukkaana ja tehokkaana. Sehän on Pohjoismaiden vahvuus aina ollut, ja siitä on pidettävä kiinni.

***Sari Sarkomaas tale i svensk oversettelse**:*
Ärade talman! Jag vill här ännu framföra en hälsning från mötet mellan de nordiska utbildningsministrarna. Precis vid denna fråga som jag redan nämnde fästes stor uppmärksamhet. Vi funderade vitt och brett över samarbete. I vårt dokument finns skilda globala formuleringar, såsom ni säkert lagt märke till, till exempel om utbildningssamarbete med asiatiska länder. Finländska riksdagen behandlade nyligen en proposition till en lag som möjliggör beställd utbildning, och enskilda nordiska länder har även flera gemensamma projekt.

De nordiska utbildningsministrarna hade ett mycket viktigt budskap. Ifall vissa funktioner redan etablerat sig någonstans och fungerar, då måste de utnyttjas. Likaså Nordplus och den fråga jag presenterade tidigare utgick från att vi utnyttjar existerande strukturer, till exempel NordForsk inom forskning, så att vi inte skapar överlappande funktioner. Detta är ytterst viktigt för att hålla kostnaderna nere och skapa högklassig och effektiv verksamhet. Det har ju alltid varit en nordisk styrka, och det måste vi hålla fast vid.

Dagfinn Sundsbø, Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson, Dokument 19**:**
Fra Midtengruppen, ikke fra Den konservative gruppe, som det ved en feil er kommet til å stå. Det er ikke sikkert de konservative liker hva jeg sier, så det er best å beriktige det med en gang. Men i denne sammenheng skal jeg legge fram kultur- og utdanningsutvalgets betenkninger.

I kultur- og utdanningsutvalget mener vi at Nordplus-programmet er et av de viktigste tiltakene på utdanningsområdet, som også ministeren understreket. Dette dokumenteres også gjennom det volumet det har – i 2008 har man et årlig budsjett på 75 millioner danske kroner danske kroner, og tiltakene samler cirka 10 000 deltakere. Det er noe betydningsfullt og omfattende over dette.

Når vi nå gir vår tilslutning til et nytt fireårig program, som innebærer omfattende endringer i programmenes innretning, er det samtidig behov for å understreke kultur- og utdanningsutvalgets vektlegging av en løpende evaluering av hvordan Nordplus-programmene utvikler seg fra 2008. Åpningen av Nordplus for deltakelse fra Estland, Latvia og Litauen, på like fot med de øvrige nordiske land, representerer en viktig utvidelse av det nordisk-baltiske samarbeidet. Det er grunn til å hilse dette med glede – som det også er gjort av de tidligere talerne – særlig fordi målgruppen i hovedsak vil være unge under utdanning som vil bære erfaringene fra deltakelsen med seg videre i samfunns- og arbeidsliv.

Dilemmaet er imidlertid knyttet til at Nordplus-programmene mister noe av sin sentrale betydning som hovedinnsats for å styrke språksamarbeidet i Norden. Nå vil en del av programarbeidet gjennomføres på engelsk.

Et av programområdene – Nordplus Språk – videreføres som et nordisk prosjekt med en budsjettramme på 10 millioner danske kroner, som også ministeren sa. Ifølge evalueringen bør vi spesielt følge med på hvordan språkanvendelsen utvikler seg i de øvrige programområdene.

Kultur- og utdanningsutvalget har tidligere gitt uttrykk for at det er nødvendig å videreutvikle Nordplus Junior-programmet, som er en viktig del av programmene videre. Det ble da

konstatert at programmet har hatt en nedgang i antall deltakere, og det har vært hevdet at programmet la for stor vekt på mobilitet i form av reisestøtte til skoleklasser. Utvalget har også vist til at Foreningene Nordens Forbund har lang erfaring innenfor området, og at deres erfaringer må bringes inn i arbeidet med å konkretisere programmet videre. Utvalget er tilfreds med at det vil bli arbeidet videre med utviklingen av Nordplus Junior og at ministerrådet stiller seg åpen for dialog med Foreningen Norden og, som de sier, andre som ønsker et aktivt samarbeid om utviklingen av Nordplus.

Nordplus rammeprogram for perioden 2008–2011 representerer, som ministerrådet sier, en viktig fornyelse av programvirksomheten på utdanningsområdet. Det er derfor også tilsvarende viktig at rådet følger utviklingen nøye med hensyn til hvordan dette skjer, og at vi ikke ser bort fra muligheten for å komme tilbake før 2011.

Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur)

Gunilla Tjernberg, Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson, A 1413/kultur:
President och Nordenvänner! Att forskning är ett prioriterat område i det nordiska samarbetet tror jag att den session och de debatter som har varit här i Oslo tydligt har visat. Forskning och innovation är centralt för de nordiska ländernas möjligheter att behålla sin välfärd men också för att komma vidare. Men om vi ska ha en samordnad forskning är det viktigt att samordningen verkligen också fungerar.

År 2005 rekommenderade Nordiska rådet ministerrådet att starta forskningsprojekt om klimat- och miljöförändringar i Arktis. Det har också framkommit under debatten tidigare. Ministerrådet har genomfört två studier av kunskapsbehov och förutsättningar för en nordisk forskningsinsats på rätt område. Detta menar kultur- och utbildningsutskottet kan användas som en modell för att uppnå målsättningen om ökad gemensam programmering av nationella satsningar och för ett mer integrerat nordiskt forskningssamarbete.

President! Tyvärr finns det områden i forskningen som stöter på onödiga praktiska hinder. Jag vill då lägga till att jag blev glad att höra utbildningsministerns framtidsinriktade anförande tidigare under debatten. Mittengruppen i Nordiska rådet har lagt fram ett medlemsförslag om strukturella hinder för ett ökat nordiskt forskningssamarbete. Bakgrunden är att det har kommit till vår kännedom att det finns praktiska hinder för att nordisk forskning ska kunna fungera på ett bra och smidigt sätt. Förslaget har därför behandlats av kultur- och utbildningsutskottet som har remissbehandlat det och även har övertygats om att det finns ett behov av att komma till rätta med hindren.

NordForsk upprättades 2005 som ett medel för att stärka det nordiska forskningssamarbetet. Därigenom finns en plattform etablerad för att kunna koordinera de nationella forskningsrådens arbete med en stor nordisk nytta. På så sätt kan de nordiska medlen till NordForsk bidra till att få fram mer forskningsmedel både nationellt och europeiskt. NordForsk är relativt nytt, och vi menar att om vi ska lyckas med koordineringen är det nödvändigt att se de existensiella, strukturella hindren för att skapa ett ökat nordiskt forskningssamarbete. Här kan man se två problemområden. Länderna har olika planläggningscykler på de nordiska forskningsområdena. Dessutom finns det begränsade möjligheter för forskare att söka finansiering i de andra nordiska länderna. Det här har också tidigare varit uppe i frågan.

Ambitionen att möta de praktiska problemen genom att hitta en lösning måste vara högprioriterad. Därför uppmanar Kultur- och Utbildningsutskottet de nordiska forskningsministrarna att inleda en strukturerad dialog med de nationella forskningsråden om problemen. I ministerrådets strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010 framgår det att Norden ska utgöra ett sammanhängande dynamiskt forsknings- och utbildningsområde.

President! Utskottet delar denna ambition. Strukturella och praktiska hinder för ett sådant arbete måste avlägsnas, och det är glädjande att strategin innehåller en ambition om att öka gemensam programmering av nationella lösningar och satsningar på forskningsområdet. Utskottet vill då understryka att bara genom ett målinriktat arbete med att avlägsna hinder

kommer ambitionen om en inre nordisk marknad för forskning och innovation att kunna realiseras.

Avslutningsvis vill jag återge vad Kultur- och utbildningsutskottet säger: Vi rekommenderar därför Nordiska ministerrådet att etablera en dialog med de nationella forskningsråden om strukturella hinder för ökat nordiskt forskningssamarbete och lösningar på dessa som ett led i vidareutvecklingen av det nordiska området för forskning och innovation.

Dagfinn Høybråten (midtengruppen, KrF):
President! Skal Norden videreføre sin velferdsmodell, trenger vi en god kunnskapsproduksjon gjennom å legge til rette for innovasjon, forskning og utdanning. Skal vi lykkes med å få økt utbytte av det nordiske forskningssamarbeidet, må samarbeidet mellom de nasjonale forskningsrådene fungere godt. De nordiske midlene er for små til å kunne stå alene, men sammen med nasjonal finansiering kan de nordiske midler gi merverdi. Det er i denne situasjonen nødvendig å sette fokus på de strukturelle hindringer som begrenser nordisk forskningssamarbeid. Det er bakgrunnen for at jeg gjennom Midtengruppen har reist dette medlemsforslaget. Jeg er glad for at kultur- og utdanningsutvalget gir støtte til vårt anliggende. Derfor får nå ministerrådet i oppdrag å gå i dialog med de nasjonale forskningsrådene for rett og slett å blokke ut strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid og finne løsninger på disse. Vi gjør det fordi vi ønsker en nordisk merverdi i forskningen, og vi gjør det fordi vi tror at de strukturelle hindringene kanskje er hovedproblemet – ikke ressursene.

Det er relativt enkle hindringer vi snakker om – ulike planleggingssykluser, budsjettregler med manglende fleksibilitet til å gå inn i samarbeidsprosjekt, liten vilje til å åpne nasjonale forskningsprogram for forskere fra andre land. Det finnes sikkert gode byråkratiske argumenter for disse ordningene, men de svarer ikke på den politiske utfordringen vi står overfor – et mer innovativt Norden. Her møter vi en type grensehinder som sannsynligvis bare kan løses etter politiske prosesser på ministernivå. For det fremtidige forskningssamarbeid i Norden er dagens anbefaling viktig og riktig. Det er mitt ønske og håp at ministerrådet tar tak i utfordringen. Jeg ser fram til at vi får en tilbakemelding neste år om at man har gjort noe med dette.

Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur)

Lars Wegendal, Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson, A 1425/kultur:
Herr president! Som säkert både presidenten och övriga i Nordiska rådet vet har vi inom rådets Kultur- och utbildningsutskott arbetat mycket intensivt med det nya kultursamarbetet i Norden. Vi har haft en arbetsgrupp som följt ministerrådets aktiviteter men som också i sitt mandat haft att både diskutera centrala principer för samarbetet och inte minst peka ut områden som utskottet framöver borde sätta fokus vid i sitt arbete.

När utskottet till exempel vid vår sommarresa förra året diskuterade dessa frågor kom vi fram till att situationen för de små kulturbärande, kulturanknutna hantverksyrkena såg liknande ut i de flesta av våra länder. Vi har en åldrande kår av hantverkare, vi har få sökande till utbildningar och utbildningsanordnarna har svårt att fylla de utbildningsplatser som man har.

För att sammanfatta problembilden, är det så att i samtliga länder riskerar vi att tappa enormt mycket kunskap inom dessa yrkesområden. Detta skulle vara en otrolig förlust, som skulle drabba många områden i våra länder. Hur det se ut om kunskapen minskade bland hattmakarna och hur skulle detta drabba till exempel teatrarna? Hur skulle det se ut om glasblåsarna blev färre och hur skulle det påverka produktionen av konstglas? Hur skulle renoveringarna av alla våra kulturhus för att säkra vårt kulturarv fungera, om inte den nödvändiga kunskapen bland snickare, murare, målare och andra yrkesarbetare tas till vara över generationerna?

Utskottet menar i detta förslag att regeringarna bör ha en ambition att utveckla ett nordiskt utbildningssamarbete på detta område. Man kan peka ut bra utbildningsmiljöer, man kan

etablera nätverk och ministrarna bör värdera tanken om att de nordiska länderna delar på ansvaret för utbildningar inom dessa områden.

Utskottet menar också att ministrarna i detta sammanhang borde ta kontakter med sina baltiska kolleger för att se om det finns en möjlighet att dra in även dessa länder i samarbetet. Det är ju ändå så att de baltiska länderna har en rik och ännu levande hantverkstradition.

Herr president! Det är inte bara utbildningsministrarna som har ansvar för dessa yrkesområdens framtid, utan även kulturministrarna och näringsministrarna – kulturministrarna för att det rör sig om en del av vårt immateriella kulturarv och näringsministrarna för att det rör sig om en del av upplevelseindustrin och hur kulturella besöksmål kan vara en del av tillväxten och upplevelseekonomin.

Kultur- och utbildningsutskottet föreslår att Nordiska ministerrådet, genom ett samarbete mellan kulturministrarna och utbildningsministrarna, startar upp en utredning om de små hantverksyrkenas situation i Norden och om möjligheterna att etablera ett nordiskt samarbete om utbildning och upplärning inom dessa yrken. Vi menar att utredningen också bör belysa behovet av stödordningar, och man bör analysera om de nordiska mobilitetsprogrammen är tillpassade till de små hantverksyrkenas situation.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
President! Jeg bad om ordet for å sende en hilsen til ministrene når de skal jobbe videre med dette forslaget. Jeg forventer at arbeidet blir intensivert, og at vi får en skikkelig og grundig utredning om dette samarbeidet innenfor disse som vi har kalt de små håndverksfagene.

Jeg tror at situasjonen er ganske kritisk for mange fag. Mange fag er i ferd med å dø ut for oss, og det er ganske alvorlig, for dette er kulturfag, dette er viktige fag som skal bære tradisjoner videre. Hvis de dør ut, mister vi en viktig kunnskap, og dette er kunnskap som ofte ikke er systematisert gjennom lærebøker eller hva det måtte være. Dette er kunnskap som går fra hånd til hånd, og når da en hånd blir borte, er det ingen til å føre denne kunnskapen videre. Så dette haster innenfor mange fag.

Dessuten vet vi at det allerede er etablert et samarbeid i Norden om en del fag, hvor de prøver å utvikle læreplasser og så videre for de unge elevene. Men det som jeg skulle ønske – og som er en liten hilsen – når det gjelder det videre arbeidet, er at man også tenker på å gå inn i det arbeidet som allerede er gjort og ser på det som finnes av informasjon og kunnskap, og at man da eventuelt tar initiativ med sikte på å få etablert kanskje en pilot – at de nordiske ministrene sammen kan bli enige om at her har vi et godt og sterkt fagmiljø, kanskje et av de beste i Norden, det kan være alt innenfor for eksempel glassblåsing eller hva det måtte være, men hvor det er et godt fagmiljø, og at dette blir utviklet til en pilot og at man i de nordiske miljøene prøver å samarbeide innenfor den piloten. Det tror jeg ville være viktig for å komme videre, for vi har mange utredninger, og vi har masse kunnskap, men det å konkretisere det gjennom et pilotprosjekt tror jeg hadde vært interessant. Jeg tror også det er nødvendig, i all fall for mange fag.

Vi har ikke så veldig mye tid til videre utredning, så dette er et tips, forhåpentligvis et godt tips, til utdanningsministrene når de skal begynne å jobbe med dette. Og når de kommer tilbake neste år og redegjør for Nordisk Råd, så er vi kommet et hakk videre. Det håper jeg inderlig, og at vi da har et veldig godt eksempel på et nordisk samarbeid når det gjelder små håndverksfag.

Redegørelse om eScience Strategi (Dokument 17)

Undervisningsminister **Þorgerður K. Gunnarsdóttir,** Dokument 17**:**
Herr præsident. Det er en stor glæde for mig og ære å være her i Stortinget og holde her en liten redegjørelse om eScience og nå vil jeg gå over til min islandsk så det tar lidt tid.

Góðir áheyrendur, herra forseti, það er mér mikil ánægja að fá hér tækifæri til að gera grein fyrir stöðu mála fyrir hönd norrænu mennta- og vísindaráðherranna varðandi hina svokölluðu eScience-áætlun Norrænu ráðherranefndarinnar um menntun og rannsóknir. Áætlunin, hún er afrakstur starfs sérfræðinganefndar sem skilaði niðurstöðu sinni í júlí á þessu ári en skipun hennar má rekja til þess ágæta samstarfs sem verið hefur á milli Norðurlandanna á þessum vettvangi. Þar má nefna samstarf á sviði rannsókna, á vettvangi NordForsk, á sviði menntunar á vettvangi Nordic Master og NordPlus og samstarfs varðandi háhraðanet og síðan þjónustu við háskólastofnanir í tengslum við Nordunet og Nordic Data Grid Facility.

Sú stefna sem kennd er við eScience – og ég er ekkert endilega viss um það að allir þekki hana – hún opnar tækifæri fyrir norræna samvinnu, er miðuð að því að styrkja enn frekar og efla þróun þekkingarsamfélagsins í löndum okkar. Og það má raunar segja að eScience sé ætlað að verða einn af drifkröftunum í þeirri þróun. Og þeir þættir sem fjallað er um í eScience koma iðulega fram á öllum stigum rannsóknaferlisins og er oft þverfaglegs eðlis sem kallar á samvinnu milli sérfræðinga á sviði eScience og vísindamanna á mismunandi fagsviðum. Í eScience eru ofurtölvur og ofurhraðanet nýtt til að leysa verkefni sem örðugt er að leysa með öðrum hætti. Verkefnin felast til dæmis í því að líkja eftir loftlagsbreytingum, að þróa brautryðjandi afurðir á sviði læknavísinda eða jafnvel að leita svara á eilífðarspurningum á borð við það hvernig alheimurinn varð til. Þá nær EScience til notkunarinnar á svonefndri Grid-tækni sem veitir aðgang að öflugri tölvuvinnslu í fjarlægum löndum.

Í sameiningu gera EScience og Grid-tæknin mönnum kleyft að gera samvinnu vísindateyma árangursríkari óháð landfræðilegri fjarlægð. Slík samvinna ætti að draga úr kostnaði við tilraunir þar sem hægt er að komast hjá dýrum frumgjörðum sem við oft köllum prótótýpur. Þá kalla eScience og Grid-tæknin á þverfaglega samvinnu jafnt í raunvísindum, félagsvísindum og læknavísindum svo nokkur dæmi séu nefnd. Í tillögu sérfræðinganefndarinnar er meðal annars að finna:

- áætlun um það hvernig norræn samvinna á sviði eScience geti eflst
- hvernig hægt sé að nýta búnað og mannafla með hagkvæmari hætti
- samnýta innviði
- þróa sameiginlegar námsleiðir
- móta skýrara skipulag í stefnumótandi áætlunum, fjármögnun og dreifingu ábyrgðar.

Og þá er einnig að finna þar tillögu um stofnun þriggja nýrra áætlana til að styðja við norrænar rannsóknir á sviði eScience og uppbyggingu á norrænum innviðum á þessu sviði sem og stofnun nýrra norrænna námsleiða á sviði eScience en þau eru:

- Í fyrsta lagi áætlun um metnaðarfullar rannsóknir sem krefjast mikils tölvuafls eða „grand challenge"-rannsóknir eins og það er oft nefnt
- Númer 2: áætlun sem miðar að því að koma á norrænum innviðum eða varðandi gagnagrunna og gagnahýsingu, styrkja þennan svonefnda infrastruktur.
- Í þriðja lagi þá er þarna áætlun þar sem byggð verði upp samvinna um eScience milli Norðurlandanna annars vegar og Eystrasaltsríkjanna, Evrópuríkja og ríkja utan Evrópu hins vegar
- Og í fjórða lagi verði byggt upp á Norðurlöndunum masters- og doktornám á sviði eScience-tækni.

Til að stýra og fjármagna þetta starf lagði vinnuhópurinn til að stofnuð verði norræn eScience-nefnd sem skipuð verði einstaklingum sem hafi náin tengsl við vísindanefndir og fjármögnunaraðila og séu jafnframt fulltrúar allra vísindasviða. Áætlunin hefur verið send til umsagnar til vísindanefnda ríkjanna, Nordforsk, Vinnova og TEKES sem og einnig þeim Högut

og NUS þar sem leitað er eftir tillögum um það hvernig þessir aðilar geta stuðlað að því að hrinda þessari áætlun í framkvæmd.

Og sérfræðinganefndin, hún dregur jafnframt upp framtíðarsýn að því hvernig staða Norðurlandanna á þessu sviði getur verið. Ef vel tekst til með eScience-áætlunina ætti hún innan fimm ára að geta boðið upp á net þar sem hægt er að deila aðgangi og aðbúnaði og sérfræðiþekkingu á sviði eScience, sem fléttast þá með sýnilegum hætti í starf vísindateyma á öllum vísindasviðum. Nú, innan tíu ára ættu Norðurlöndin að vera orðin að alþjóðlegri fyrirmynd þegar kemur að samnýtingu dreifðra eScience-lausna og búnaðar. Iðnaður á Norðurlöndunum getur fengið aðgang að tæknisérfræðingum 21. aldarinnar með þekkingu í mjög þróuðum reiknifræðum, sem er grunnurinn að þjónustumiðuðum viðskiptaáætlunum og þekkingarmiðuðum iðnaði. Og Norðurlöndin gætu einnig orðið leiðandi á heimsvísu í tækniþróun og uppbyggingu á sviði eScience með rannsóknir á heimsmælikvarða á fjölmörgum sviðum.

Og að lokum er hægt að slá því föstu að áætlun sérfræðinganefndarinnar, hún endurnýjar og eflir umræðuna um það hvernig hægt sé að þróa þá góðu samvinnu sem þegar er til staðar og stuðla þannig að því að Norðurlöndin haldi styrkri stöðu á þessum sviðum til framtíðar. Og það má um leið segja, ágætu áheyrendur, að þá erum við að draga fram það mikilvægi að sýna frumkvæði á þessu sviði og það er þá um leið hluti af þeirri stefnumörkun Norðurlandanna að standa sig og styrkja í svokallaðri alþjóðavæðingu. Og ég þakka áheyrnina.

Þorgerður K. Gunnarsdóttirs tale i dansk oversettelse:
Herr præsident. Det er en stor glæde for mig og ære å være her i Stortinget og holde her en liten redegjørelse om eScience og nå vil jeg gå over til min islandsk så det tar lidt tid.

Ærede tilhørere, herre præsident, det er mig en stor fornøjelse at få lejlighed til at give en statusrapport på vegne af de nordiske undervisnings- og videnskabsministre om Nordisk Ministerråds såkaldte eScience-strategi. Strategien er et resultat af samarbejdet i et ekspertudvalg, som fremlagde deres konklusioner i juli i år, men oprettelsen af dette udvalg skyldes det udmærkede samarbejde, som de nordiske lande har på dette område. Der kan jeg nævne forskningssamarbejde i NordForsk-regi, uddannelsessamarbejde inden for rammerne af Nordic Master og Nordplus og samarbejde om højhastighedsnet og senere service til højere uddannelsesinstitutioner i forbindelse med Nordunet og Nordic Data Grid Facility.

eScience-strategien - og jeg er ikke nødvendigvis overbevist om at alle kender til denne - åbner muligheder i det nordiske samarbejde og er rettet mod at styrke yderligere og stimulere udviklingen af vidensamfundet i vores lande. Og man kan faktisk sige, at eScience er tænkt som en af drivkræfterne i denne udvikling. Og de områder, som bliver nævnt i eScience dukker jævnligt op i forskningsprocessernes samtlige led, de er ofte tværfaglige og kræver derfor samarbejde mellem eScience-eksperter og videnskabsfolk på forskellige fagområder. I eScience anvendes supercomputere og superhurtige datanetværk for at løse opgaver som er svære at løse på anden vis. Disse opgaver kan for eksempel bestå i at simulere klimaændringer, udvikle banebrydende produkter inden for lægevidenskaben eller søge svar på evighedsspørgsmål, som for eksempel, hvordan verden blev til. eScience omfatter brugen af såkaldt Grid-teknologi, som giver adgang til kraftfuld databearbejdning i fjerne lande.

Sammen gør eScience og Grid-teknologien det muligt at effektivisere forskningsgruppernes samarbejde uafhængigt af geografiske afstande. Et sådant samarbejde ville mindske omkostninger forbundet med eksperimenter, da man kan undgå udarbejdelse af kostbare prototyper. eScience og Grid-teknologien opmuntrer endvidere til tværfagligt samarbejde inden for naturvidenskab, samfundsvidenskab og medicin, blot for at nævne nogle eksempler. Ekspertudvalgets forslag omfatter blandt andet:

- en plan om hvordan man kan styrke nordisk samarbejde om eScience
- effektivisering af ressourcedeling
- deling af infrastrukturer
- udvikling af fælles uddannelsesprogrammer
- en klarere organisering af strategisk planlægning, finansiering og ansvarsfordeling

Der er endvidere forslag til oprettelsen af tre nye programmer for at fremme nordisk eScience-forskning og infrastruktur på dette område samt etableringen af nye eScience-uddannelsesprogrammer. De er som følger:

- For det første et program om ambitiøs forskning, som kræver stor computerkapacitet, ofte kaldt *grand challenge*-forskning.
- Nummer to: Et program for nordisk infrastruktur, eller databaser og datahosting, at styrke den såkaldte infrastruktur.
- For det tredje er der et program for oprettelsen af eScience-samarbejde mellem de nordiske lande på den ene side og de baltiske lande, europæiske lande og lande uden for Europa på den anden.
- Og for det fjerde oprettes i de nordiske lande Nordic Master- og doktorant-uddannelsesprogrammer inden for eScience-teknologi.

For at lede og finansiere dette arbejde foreslår ekspertudvalget, at der oprettes en nordisk eScience-komité bestående af individer, som er stærkt tilknyttet de nationale forskningsråd og finansieringsorganisationer, og samtidigt repræsenterer samtlige forskningsområder. Programmet har været sendt til høring hos de nationale forskningsråd, Nordforsk, Vinnova og TEKES samt Högut og NUS, hvor man har efterlyst forslag til, hvordan disse instanser kan bidrage til gennemførelsen af strategien.

Og ekspertudvalget skitserer endvidere et fremtidsperspektiv af, hvordan Nordens styrkeposition kan udvikle sig. En vellykket gennemførelse af eScience-strategien kan indebære, at man inden for fem år kan byde på et net, hvor man kan dele ressourcer og kompetence samt ekspertviden om eScience, som integreres på en synlig måde i forskningsgruppernes arbejde på tværs af alle videnskabsområder.

Inden for et ti års perspektiv burde de nordiske lande kunne ses som en international rollemodel, når det gælder fælles udnyttelse af distribuerede eScience-løsninger og ressourcer.

Nordisk industri kan få adgang til det 21. århundredes teknologieksperter, som besidder en viden om meget udviklede beregningsteknologier, hvilket udgør basis for serviceorienterede handelsplaner og kundskabsbaseret industri.

Og Norden kan også blive førende i verden med teknologiudvikling og opbygning på eScience-området, når det gælder førende forskning i verden på adskillige områder.

Og til sidst kan vi fastslå, når det gælder ekspertudvalgets strategi, at den fornyer og styrker diskussionen om, hvordan vi kan udvikle det gode samarbejde, som allerede finder sted, og således bidrage til, at Norden bevarer sin styrkeposition på dette område også i fremtiden.

Og samtidigt kan vi sige, kære tilhørere, at vi hermed understreger vægten af at tage initiativer på dette område, hvilket jo er et led i Nordens strategi for at bevare og styrke sin position i den såkaldte globalisering. Tak for ordet.

Christer Adelsbo, Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson, Dokument 17:
President! Nordiska ministerrådet har lagt fram flera intressanta förslag på forskningsområdet. Det viktigaste är en strategi för utbildnings- och forskningsområdet för 2008– 2010.

I den treåriga strategin för utbildnings- och forskningsområdet finns ett avsnitt om informationsteknologi, för vilket tre mål har satts upp. Ett av målen är att främja eScience som "Flaggskepp för Norden".

Rådets Kultur- och utbildningsutskott har behandlat strategin för utbildnings- och forskningsområdet som en helhet. Utskottet stöder ambitionen att etablera en inre nordisk marknad för forskning och innovation. Denna strategi innehåller bland annat ett mål om att inrätta eScience som ett flaggskepp. Eftersom utskottet rekommenderar ministerrådet att genomföra

den föreslagna strategin skulle man kunna säga att utskottet uttalat sig positivt även om eScience.

I Dokument 17 beskrivs detaljerat förslaget till strategin eScience. Det handlar här om en ny forskningsdimension. Den ska möjliggöra teoriers och modellers prövning virtuellt med hjälp av superdatorer och supersnabba datanätverk. Verktygen snabbar upp forskning, möjliggör virtuella experiment till lägre kostnader än som är möjligt utan simulation. eScience inkluderar alla vetenskapsområden, från fysik och astronomi till läkarvetenskaperna, geovetenskaperna, biologi och kemi, socialvetenskaper och humaniora.

En expertgrupp föreslår att det inom fem år ska finnas ett program som ett färdigt system med expertis i tvärvetenskapliga forskningsgrupper. Den säger till och med att Norden inom tio år kan bli en världsledande aktör med världsledande forskning. Norden skulle därmed få en ökad attraktionskraft i den globala forskningsvärlden inom eScience, menar gruppen.

Man kan också säga att detta helt nya sätt att driva forskningsarbete är en del av globaliseringsarbetet, att det är en god form av globalisering och dessutom ger ett nordiskt mervärde.

Förslaget till strategi blev klart i juli 2007. Det är nu under beredning, och Nordiska ministerrådet inhämtar synpunkter på hur berörda intressenter kan bidra till att realisera strategin.

Kultur- och utbildningsutskottet kommer att följa arbetet med de storstilade planerna för eScience med stort intresse. Detta måste vara något som alla Nordens forskare drömmer om. Utskottet konstaterar också att detta förslag ännu inte är en färdig strategi och ser fram emot att få fortlöpande information om hur arbetet kommer att fortlöpa. Det är möjligt att undervisningsministern från Island i dag kan säga när det kommer att föreligga en plan och en strategi för eScience.

Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center (Dokument 20)

Landbruks- og matminister **Terje Riis-Johansen,** Dokument 20**:**
Etter anbefaling fra de nordiske ministrene for fiskeri, jordbruk, livsmidler og skogbruk vedtok de nordiske samarbeidsministrene på møte den 5. september 2007 å opprette Nordisk Genressurs Senter, NordGen.

Dette er et nytt nordisk kunnskapssenter som samler kompetansen i de eksisterende nordiske organer innenfor det nordiske genbanksamarbeidet - Nordisk Genbank, Nordisk Genbank Husdyr og nettverkssamarbeidet i Nordisk skogbruks frø- og planteråd. Over Nordisk Ministerråds budsjett er det for 2007 avsatt 13,8 millioner danske kroner til genbanksamarbeidet.

På sommermøtet i Bjørneborg hvor vi behandlet saken, oppnevnte vi et interimstyre som trådte i funksjon umiddelbart for å forberede oppstarten av den regulære driften av NordGen fra 1. januar 2008, med hovedsete i Alnarp i Sverige.

Det er nå tilsatt direktør. Jessica Kathle er den erfarne og dynamiske nye direktøren for NordGen. Hun har en solid faglig bakgrunn med doktorgrad i husdyrfag. Hun har hatt ledende administrative oppgaver både ved Universitetet i Oslo og Universitetet for miljø- og biovitenskap på Ås. Jeg er glad for at det har vært stor interesse for å bygge opp den nye institusjonen, og at en så velkvalifisert direktør nå er ansatt.

Interimstyret er nå i gang med å utvikle organisasjonsplanen i samarbeid med den nye direktøren, de ansatte og med Nordisk Ministerråd.

Genetiske ressurser er grunnleggende for videreføring av alt levende biologisk materiale. Uten variasjon - ingen framgang i avl og foredling. Uten tilgang til genetiske ressurser vil vi stå dårligere rustet til å tilpasse planter og dyr til nye vekstforhold, klimaendringer, nye og endrede plante- og dyresykdommer, samt å kunne øke produksjonen eller møte nye krav og forbrukerønsker.

Med opprettelsen av NordGen har vi gjort et framtidsrettet grep for å sette oss bedre i stand til å ta vare på den genetiske variasjonen hos planter og dyr, som er avgjørende for framtidas avls- og foredlingsarbeid og for matvaresikkerheten. Dette gjør vi ved å samle og videreutvikle det nordiske samarbeidet om bevaring og bærekraftig bruk av genressurser og biologisk mangfold i én institusjon. Denne institusjonen skal ivareta et helhetsperspektiv og synliggjøre betydningen av bevaring og bærekraftig bruk av genressurser og biologisk mangfold i Norden.

NordGen er en nyskaping og en videreutvikling av et enestående samarbeid i Norden for å ta vare på genetiske ressurser og sikre en bærekraftig forvaltning av disse.

Det mest omfattende arbeidet startet med opprettelsen av Nordisk Genbank for nær 30 år tilbake. Da gikk de nordiske land sammen om innsamling og sikring av mat- og fôrplanter i en felles nordisk genbank, som vakte internasjonal oppmerksomhet. Nordisk Genbank ligger i Alnarp i Sverige, men har sine samlinger i flere nordiske land, organiserer arbeidet for ulike planteområder i nordiske faggrupper og samarbeider nært med nasjonale program i de enkelte land. I tillegg har Genbanken ledet utviklingsprosjekter i Afrika og andre deler av verden. NGB har oppnådd stor internasjonal anerkjennelse for sin kompetanse på genbankdrift. Norge har inngått avtale med NGB om å stå for den daglige driften av Svalbard globale frøhvelv som skal åpnes i februar neste år og lagre frø fra hele verden.

Virksomheten til Nordisk Genbank Husdyr er etablert senere og har vært rettet mot kompetanseutvikling i Norden og i Baltikum, samt samfunnskontakt og et bredt anlagt nordisk samarbeid om bærekraftig forvaltning og bruk av husdyrgenetiske ressurser, blant annet med databaseoppbygging og utvikling av verktøy for avlsarbeid.

Når det gjelder Nordisk skogbruks frø- og planteråd, som den tredje av disse institusjonene, har det vært en nordisk møteplass gjennom 37 år for å fremme og forbedre tilgangen på godt frø- og plantemateriale og ved å bidra til god planteproduksjon og gode foryngelsesmetoder som baserer arbeidet på årlige konferanser. For ti år siden organiserte rådet også nettverksamarbeid om skogtregenetiske ressurser.

Både NGH og NSFP er organisert som nordiske prosjekter, og for tida ligger begge sekretariatene i Norge.

Det nordiske samarbeidet som gradvis ble utviklet innen de tre sektorene, hadde ansvar for mange likeartede oppgaver, samtidig som nye behov og oppgaver av tverrfaglig karakter meldte seg blant annet i oppfølging av internasjonale avtaler og forpliktelser omkring bevaring og bruk av biologisk mangfold og genetiske ressurser. I evalueringen av det nordiske skog- og jordbruksprogrammet i 2003 ble det foreslått organisasjonsendringer og opprettelse av en felles institusjon som samlet de nordiske genbevaringsorganene.

Dette var opptakten til et utfordrende reformarbeid for å konsolidere ressursene i en robust organisasjon som ville være bedre i stand til å løse oppgaver og ta opp nye utfordringer og oppgaver. Dette har involvert tre sektorer, fire nordiske genressursorganisasjoner og fem land, og det har tatt tid å komme fram til felles forståelse av behov og samling om løsninger.

På Nordisk ministermøte i Bjørneborg i juni i år ble det så vedtatt å anbefale å etablere NordGen, og vi har arbeidet fram en felles forståelse av de bærende prinsipper som denne institusjonen skal bygge på.

Det er en fireleddet oppgave som NordGen skal jobbe videre med:

For det første: NordGen skal bevare og videreføre kjerneaktivitetene som Nordisk Genbank, Nordisk Genbank Husdyr og det nordiske skognettverket har arbeidet med over mange år, og som er grunnlaget for den nordiske suksesshistorien innen genbevaring- og informasjonssamarbeid.

For det andre: NordGen skal styrke samarbeidet med de internasjonale programmene. Den skal bidra til økt koordinering, også mellom sektorene, og utvikle og styrke nordisk samarbeid om tverrsektorielle oppgaver og derigjennom oppnå økt nordisk nytte i fellesskap.

For det tredje: NordGen skal også ivareta og videreutvikle den internasjonale posisjonen som er opparbeidet av de nordiske organisasjonene innen sine sektorer, og ta opp nye oppgaver i forlengelsen av dette etablerte og internasjonale engasjementet og på nye områder.

For det fjerde: NordGen har driftsansvar for Svalbard globale frøhvelv og blir dermed også helt sentral i det globale genressursarbeidet.

Da vil jeg til slutt si at mitt mål er at vi med konsolidering av det nordiske genressursarbeidet og etableringen av NordGen nå skaper en nordisk institusjon som vil være en synlig premissleverandør i samfunnet, og som kan ta en ledende rolle også internasjonalt i identifiseringen av nye oppgaver. Sentrale oppgaver vil være utvikling av bærekraftbegrepet og oppnåelse av internasjonale mål om bevaring av biologisk mangfold og trygging av matsikkerhet.

Rådet bifalt Kultur- og utdanningsutvalgets rekommandasjon i anledning av A 1413/kultur - Rek. 12/2007.

Rådet bifalt Kultur- og utdanningsutvalgets rekommandasjon i anledning av A 1425/kultur - Rek. 13/2007.

Rådet bifalt å ta Dokument 17 til etterretning.
Rådet bifalt å ta Dokument 19 til etterretning.
Rådet bifalt å ta Dokument 20 til etterretning.

12. De självstyrande områdenas status i det officiella nordiska samarbetet

Dokumentasjon:

- Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 14)
- Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i officiellt nordiskt samarbete (Dokument 23)
- Medlemsforslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet)

Medlemsforslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet)

Presidiet foreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av "Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler"

Reservation fra den vestresocialistiske grønne gruppen

Nordiska Rådet rekommenderar de nordiska länderna

att Helsingfors-avtalet revideras med syfte att den färöiska ansökningen om fullt medlemskap av de nordiska organisationerna tillmötesgås

Presidenten meddelte, at det i den fortsatte debatt kun ble gitt 1 replikk pr. taler.

Under henvisning til at mandatperioden for det Ålandske parlament utløp den 31. oktober kl. 12.30, deltar/taler Ragnar Erlandsson som observatør i den resterende del av sesjonen.

Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 14)

Samarbetsminister **Lasse Wiklöf,** Dokument 14**:**
Herr president! De nordiske samarbetsministrarna godkände på mötet den 5 september i år i Mariehamn det så kallade Ålandsdokumentet som gick ut på att förstärka de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet, dock inom ramen för Helsingforsavtalet. Detta är ett projekt som har löpt under flera år, vi såg resultat av arbetet under förra årets session. Generalsekreteraren och en expertgrupp hade då gjort en genomgång och en analys och utifrån det arbetet tillsattes en arbetsgrupp bestående av representanter för nationalstaterna och samtliga självstyrda områden. Den arbetsgruppen tog vid där generalsekreteraren och hans expertgrupp slutade.

Arbetsgruppen har tecknat en tämligen bred och detaljerad bild av det officiella samarbetet, även om det naturligtvis är svårt att ge en helt uttömmande redogörelse med tanke på att det utöver Nordiska rådets organ och utskott, Nordiska ministerrådets 11 ministerråd, 15 ämbetsmannakommittéer och omkring 45 institutioner och samarbetsorgan det dessutom finns ett 90-tal arbetsgrupper av större eller mindre omfattning och varaktighet samt cirka 1 500 särskilda projekt.

Det är viktigt, tycker jag, att man här betonar att betänkandet inte berör Färöarnas ansökan om att få ansluta sig till Helsingforsavtalet samt att bli medlem med rösträtt i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet.

Herr president! De förslag som lades fram och som samarbetsministrarna antog är i korthet följande:

För det första är det möjligt för de självstyrande områdena att ansluta sig till ett ministerrådsbeslut. Detta sker i så fall i enlighet med de olika självstyrelseordningarna.

För det andra kan Danmark och Finland ge representanter för Färöarna, Grönland och Åland i uppgift att leda ordet vid ministermöten, i ämbetsmannakommittéer och i arbetsgrupper.

För det tredje har det konstaterats att utvecklingen har gått i den riktningen att de självstyrande områdena har rätt att vara adressater för och att svara på frågor och rekommendationer från rådet. Det har varit ett ganska onaturligt förhållande hittills att exempelvis i Ålands fall Finland skulle svara på frågor på områden där Finland inte har behörighet vad gäller åländska angelägenheter, och sådana otympligheter måste naturligtvis desavoueras.

För det fjärde har samarbetsministrarna påmint om att det finns en formell möjlighet för de självstyrande områdena att få fullt medlemskap i de nordiska institutionerna och samarbetsorganen.

De självstyrande områdena har också bett om fullt medlemskap i ett antal institutioner och samarbetsorgan. Även om önskemålen här är många, varierar de mellan de självstyrande områdena och avspeglar på så sätt också mycket av de prioriteringar som vart och ett område sätter största vikten vid. Samarbetsministrarna beslutade att be respektive fackministerråd som är berörda av detta att överväga och naturligtvis, hoppas vi, avgöra de här önskemålen positivt.

Här finns också en uppmaning till de samnordiska institutionerna och samarbetsorganen om att självmant kontakta de självstyrande områdena när frågor som är av intresse för de självstyrande områdena står på dagordningen. Jag tror det här är väldigt viktigt och det kommer också att bli ett prov där respektive självstyrt område kommer att följa med hur det i realiteten fungerar. Gör man detta noggrant, omsorgsfullt och lägger vikt och betydelse vid det tror jag att också det här kan bli ett viktigt inslag; annars är naturligtvis risken att det kan bli en nullitet. Från åländsk sida kommer vi åtminstone att se till att det inte blir det.

Herr president! Samarbetsministrarna har på nytt bekräftat att Färöarna, Grönland och Åland utgör viktiga delar i det nordiska samarbetet. Och även om resultatet innehållit en begränsning från de fem staternas sida i det att Helsingforsavtalet inte blev ändrat innebär det, upplever jag, att Färöarna, Grönland och Åland i ministerrådsbeslutet ändå kan se att det finns en positiv vilja att gå vidare och utveckla åt det håll vi alla önskar.

För mig personligen, som har upplevt Petri- och Klingkommittéernas arbete, ser jag det här som en naturlig fortsättning för att ytterligare stärka de självstyrande områdenas möjligheter att vara med och aktivt samarbeta i det nordiska.

Samarbejdsminister **Jógvan á Lakjuni:**
Tak hr. præsident. Ålandsdokumentet indebærer en styrkelse af de selvstyrende landes deltagelse i det nordiske samarbejde. Selv om det ikke skal blandes sammen med Færøernes ansøgning om medlemskab, må jeg sige, at oprindelsen til Ålandsdokumentet skal søges i den færøske ansøgning.

Vi har deltaget i forberedelsen af Ålandsdokumentet både i arbejdsgruppen og i MR-SAM, og vi er naturligvis tilfredse med de forbedringer af vort samarbejde, som dokumentet indebærer. Men jeg vil gerne benytte lejligheden til stærkt at understrege, at Ålandsdokumentet,

hvor udmærket det end er, ikke kan erstatte det fulde medlemskab af det nordiske samarbejde.

Færøerne har derfor godkendt Ålandsdokumentet med den bemærkning, at det ikke på nogen måde skal have præjudicerende virkning på vores ansøgning om fuldt medlemskab af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Og derfor opretholdes ansøgningen.

Hvad Ålandsdokumentet angår, så indebærer dette noget, der ligner, kan man sige, fuldt medlemskab uden egentligt medlemskab. Dokumentet fastlægger princippet om, at vi kan søge om medlemskab af alle samarbejdsorganer på lige fod med de suveræne stater inden for de begrænsninger, der sættes af Helsingforsaftalen. Det betyder, at vi ikke får fuldt medlemskab af ministerrådet og embedsmandskomiteerne. Ålandsdokumentet er således et praktisk arrangement med den pragmatiske tilgang, som hele tiden har præget vor deltagelse i det nordiske samarbejde.

Det er nu op til Åland, Grønland og Færøerne at benytte de nye muligheder, som dokumentet åbner for. Færøerne vil naturligvis benytte sig af disse muligheder. Dette vil uden tvivl føre til en langt mere aktiv deltagelse fra vores side. Men dette aktualiserer spørgsmålet om de selvstyrende landes ret til at bidrage til det nordiske budget. Den nuværende ordning er uværdig og skaber ubalance med hensyn til deltagelse. Dette spørgsmål bør afklares i forbindelse med implementeringen af Ålandsdokumentet, synes vi.

Jeg vil takke for nordisk velvilje og for en ordning, der vil øge vore muligheder. Jeg udtrykker ønsket om, at Ålandsdokumentet vil blive til gavn for det nordiske samarbejde og for hele Norden.

Kent Olsson (den konservative gruppen, m):
Herr president! Frågan om hur man ska utvidga de självstyrande områdenas möjligheter att få ett större inflytande i Nordiska rådet har länge diskuterats. Jag tycker att det känns väldigt trevligt att höra Ålands samarbetsminister Lasse Wiklöf här konstatera att Ålandsdokumentet är ett dokument som man är nöjd med och som man tycker är bra.

Jag tycker också att det kan konstateras att man inom Nordiska rådets ram faktiskt gör det som går att göra i stort sett utan att förändra Helsingforsavtalet när det gäller de självstyrande områdenas möjligheter att mer medverka i det nordiska samarbetet. Det tycker jag är bra.

De förändringar som faktiskt har skett i förhållande till tidigare ger ytterligare rättigheter för de självstyrande områdena. Vi har ju möten i inofficiella organ angående besvarande av frågor från Nordiska rådet liksom det kanske viktigaste, nämligen representationen i de nordiska institutionerna och samarbetsorganen där man i stort sett konstaterar att de självstyrande områdena kan ingå på samma villkor som länderna.

Den här frågan har, anser jag, behandlats på ett mycket bra sätt av ministerrådet. Jag känner att vi verkligen tar till vara detta med de självstyrande ländernas sätt att kunna arbeta i våra olika organ. Dessutom är man från presidiets sida så positiv man kan vara, menar jag – detta utan att egentligen förändra Helsingforsavtalet som vi kanske senare återkommer till. Det är bara att konstatera att det inte är samma uppfattning om Helsingforsavtalet i de olika länderna.

Slutligen vill jag säga att jag faktiskt ser det här som ett framsteg och som någonting positivt för de självstyrande länderna.

Ragnar Erlandsson (observatør, ÅC):
Herr president! Kanske bör jag direkt säga att jag är före detta lagtingsledamot från Åland. I dag den 1 november saknar Åland parlamentarisk representation i Nordiska rådet eftersom president Halonen öppnar det nya lagtinget i dag och några medlemmar inte är utsedda för Nordiska rådet för detta tillfälle. För mig personligen som inte kandiderade i lagtingsvalet in-

nebär denna dag inledningen till ett nytt liv som före detta politiker, parlamentariker och medlem i Nordiska rådet.

Det är därför för mig en stor ära att som observatör, inbjuden gäst och grå eminens för Åland få taltur inför rådet.

Herr president! Arbetsgruppen som utarbetat underlaget för denna debatt har haft ytterst begränsad ram att arbeta inom eftersom betänkandet inte fick gå utöver Helsingforsavtalets överenskommelse.

Föreliggande förslag är ett framsteg för de självstyrande områdena, men långt ifrån den önskan om fullvärdigt medlemskap som Färöarna eftersträvar. För Ålands del har vi beredskap att åta oss de förpliktelser som ett medlemskap innebär.

Innan Nordiska rådets sessioner hade dagens mammutformat på cirka 1000 deltagare kunde Åland ordna nordiska sessioner. Det inträffade senast i november 1991 men nu finns det så många observatörer närvarande att vi bliver betydligt större, och det är jag tacksam för.

Nu byggs ett nytt modernt kongress- och kulturhus på Åland som ytterligare höjer vår kapacitet som mötesarrangör.

Så länge det nordiska samarbetet endast fattar rekommendationer och inte för medlemsstaterna bindande beslut borde alla formella hinder för fullt medlemskap vara lätta att undanröja.

Min slutsats är den att finns det politisk vilja så kan Färöarnas, Grönlands och Ålands önskemål infrias.

Det bör dock poängteras betydelsen av att behandla de självstyrande områdena lika.

President! Jag tackar för det förslag som ligger på våra bord. Vi från Åland känner glädje och samhörighet över att få samverka i Norden på alla plan i en föränderlig värld.

Nu avslutar jag det nordiska för att nedstiga till det jordiska.

Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärke de självstyrande områdenas deltagande i officielt nordiskt samarbete (Dokument 23)

Dagfinn Høybråten, Presidiets talsperson, Dokument 23:
President. Etter at det nordiske nå er plassert i det himmelske, burde jeg vel applaudere som kristendemokratisk leder i Norge. Selv om jeg må si at jeg er meget godt fornøyd med den utviklingen det nordiske samarbeidet har, tror jeg det er et stykke før vi er der.

Jeg har bedt om ordet på vegne av Presidiet for å uttrykke at Presidiet har lagt fram et forslag til uttalelse - et yttrande - som nå er omdelt på representantenes plasser. Vi har gjort det fordi vi ønsker at Nordisk Råds sesjon skal komme med en klar mening til støtte for Ålandsdokumentet. Dersom vi ikke hadde fremmet dette "yttrande", ville Nordisk Råds behandling begrense seg til å ta redegjørelsen til etterretning og behandle medlemsforslaget, som jo ligger an til ikke å bli vedtatt. Det ville fremstå som en negativ holdning til den utvikling av de selvstyrende områders status som ligger i Ålandsdokumentet. Derfor har Presidiet ønsket å legge fram dette forslaget til uttalelse, kort og greit, som gir sin støtte til de reformer som ministerrådet har kommet fram til.

Idet jeg sier det, bekrefter jeg også, som flere talere har vært inne på, at det i Nordisk Råds behandling av medlemsforslaget ikke ligger en realitetsbehandling av Færøyenes ansøkning. Den ligger ikke til behandling i Nordisk Råd. Det er medlemsforslaget om realitetsbehandling som ligger til behandling.

Claes Andersson, den venstresosialistiske grønne gruppens talsperson, Dokument 23:
Herr president! Vi inom den vänstersocialistiska gruppen välkomnar de framsteg som Ålandsdokumentet innebär. Dessa framsteg innebär, som vi har hört, att de självstyrande områdena kan delta i de samnordiska institutionerna på samma villkor som länderna, att Färöarnas, Ålands och Grönlands fackministerråd kan agera mer självständigt i olika saker och att representanter för de självstyrande områdena kan leda mötena i ministerrådets strukturer, om Danmark och Finland accepterar detta. Detta är positivt.

Vi ser också att ministerrådet nu ändrar sin tolkningspraxis. Det är kanske inte så snyggt, det vore snyggare att modernisera Helsingforsavtalet. Vi konstaterar att en grundläggande modernisering av det nordiska samarbetet i förhållande till de självstyrande områdena inte finns i Ålandsdokumentet.

Förhållandena speciellt i Nordatlanten ändrar sig hela tiden. Det finns tecken på att speciellt Grönland orienterar sig i riktning mot USA. Vi måste hoppas att alla fem nordiska länder snart inser att det är mycket väsentligt för länderna själva och för oss att vi stärker samarbetet med Grönland, Färöarna och Åland på alla sätt.

Sedan vill jag påpeka att detta inte tar ställning till Färöarnas ansökan från 2003. Efter att ha legat nästan fem år kommer det nu upp i det följande då vi får votera om Färöarnas ansökning.

Høgni Hoydal (den venstresosialistiske grønne gruppen, Tj):
Hr. præsident! Samarbejdsministrenes Ålandsdokument er vel et administrativt dokument, som vi som parlamentarikere bare kan notere os. Dokumentet formaliserer nogle tendenser, som har udviklet sig over tid de senere år. Det gælder Færøernes, Ålands og Grønlands muligheder for at deltage selvstændigt i samnordiske institutioner. Man kan sige, at den tendens allerede blev vedtaget, da vi fik selvstændigt medlemskab af Nordisk Kulturfond.

Ålandsdokumentet formaliserer også en konsensus om visse uenigheder, eksempelvis om muligheden for at stille spørgsmål direkte til ministre fra Færøerne, Åland og Grønland. Hvis jeg husker rigtigt, var det muligt indtil for to år siden, hvor Danmark fandt ud af, at det kunne man alligevel ikke.

Derudover er dokumentet en formalisering af muligheden for at få ordførerskab, hvor Grønland, Åland og Færøerne skal kunne bede Finland og Danmark om at indtage deres plads på visse områder.

Jeg var derfor glad for, at Ålands samarbejdsminister understregede, at Ålandsdokumentet ikke er svaret på den færøske ansøgning, for Ålandsdokumentet er jo også et dokument, som præciserer begrænsningerne for, hvad der kan opnås af disse lande uden at ændre Helsingforsaftalen, og uden at disse lande får fuldt medlemskab.

Ålandsdokumentet opererer fremdeles med særordninger og ikke med ligestilling. Ålandsdokumentet opererer med det mærkelige begreb selvstyrende områder. Jeg har flere gange spurgt, hvordan et område kan styre sig selv. Er det ikke *folk* i området, der skal styre det?

Så det er, hvad der kan opnås under det nuværende system uden ændringer af Helsingforsaftalen. Jeg vil bare sige, hr. præsident: Måtte dette være sidste gang, vi opererer med Færøerne, Grønland og Åland som særlige tilfælde. Vi må have ligestilling nu, og det kommer vi tilbage til i den videre behandling. Tak.

Medlemsforslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet)

Sinikka Bohlin, Presidiets talsperson, A 1378/presidiet:
Herr president! Vi har nu fått redovisning av initiativet som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i det officiella nordiska samarbetet. Vi från presidiet är positiva till de förändringar som finns i Ålandsdokumentet. Ändå bidrar det till att stärka deras ställning. Naturligtvis hade det varit en fördel om Helsingforsavtalet hade ändrats så att det motsvarar innehållet och andemeningen i de beslut regeringarna har fattat. Men vi har ändå fått ett dokument som är både praktiskt och pragmatiskt.

Vi har i presidiet även haft att behandla ett medlemsförslag om realitetsbehandling och upprättande av en kommitté för behandling av Färöarnas enhälliga ansökan om självständigt medlemskap i Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet samt alla nordiska konventioner och avtal. Vi kan konstatera att de nordiska ländernas regeringar inte har kunnat enas om att företa nödvändiga förändringar i Helsingforsavtalet för att fullt ut kunna tillmötesgå Färöarnas önskemål om självständig status i det officiella nordiska arbetet.

Mot denna bakgrund, herr president, föreslår presidiet att Nordiska rådet inte företar sig något med anledning av medlemsförslaget A 1378/presidiet, och jag yrkar bifall till presidiets förslag.

Høgni Hoydal (den venstresosialistiske grønne gruppen, Tj):
Jeg synes, jeg ville spørge talsmanden for Præsidiet, om Præsidiet ikke mener, at verden har ændret sig i de seneste 30 år. For 31 år siden var der jo et lignende forslag til behandling i Nordisk Råd, hvor parlamentarikerne støttede forslaget om, at man skulle påbegynde en ændring af Helsingforsaftalen for at give Færøerne selvstændigt medlemskab. Og det undrer mig, at man ikke kan støtte det fra parlamentarisk side her i 2007, når man kunne gøre det i 1976.

Sinikka Bohlin:
Herr president! Naturligtvis förändras världen också. Men vi har ändå försökt att följa det förslag som kom från Färöarna. Om vi för det första tittar på att-satsen som talar om att man skulle ha en realitetsbehandling kan jag säga att det har vi haft. Tyvärr har det tagit tid på grund just av att man har gjort en ordentlig juridisk kartläggning i den här frågan. För det andra hade man tillsatt en arbetsgrupp som har försökt att hitta en överenskommelse. Men tyvärr är det så på regeringssidan att man börjar i den ändan att man inte öppnar Helsingforsavtalet. Den delen finns där.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
President! Jeg har lyst til å utfordre når det gjelder dette forslaget som ligger her, og som sannsynligvis blir nedstemt.

Det er jo et forslag som vår gruppe står bak, og som vår gruppe har fremmet, og vi antok at det stort sett var vi som står bak det, som kom til å stemme for det. Nå tyder mye på at den danske delegasjonen i utgangspunktet kan tenke seg å stemme for dette forslaget, men med en presisering om at dette ikke er i strid med den danske og den færøyske konstitusjonen.

Mitt grunnleggende spørsmål går på: Dette problemet – i den grad vi kan snakke om et problem – er vel i utgangspunktet et dansk/færøysk problem. Færøyene søker, og det er på mange måter de som eier problemet. Når de som eier problemet, Danmark og Færøyene, sier at den danske delegasjonen kan tenke seg å stemme for dette forslaget, undrer det meg at øvrige delegasjoner, den svenske, norske og for så vidt også andre delegasjoner, ikke kan tenke seg å stemme for forslaget. Går det an å reflektere litt rundt det?

Sinikka Bohlin:
Herr president! För mig är frågan hur vi kan behandla alla dessa tre självstyrande områden lika väldigt viktig. Jag tänkte på det när jag lyssnade på Lasse Wiklöf från Åland också. Om vi började den här resan för 30 år sedan kan jag säga att den inte är slut än. Jag tror att den här frågan säkert kommer tillbaka. Men i det här läget har vi ändå från ministerrådets sida hittat en del praktiska och pragmatiska frågor för just de områdena. Det måste ändå vara de själva som tycker till i den här frågan. Vi i Sverige har inget självstyrande område, om vi inte börjar prata om urfolken som vi tre länder har gemensamt.

Ole Stavad, Danmarks Riges Delegations talsperson, A 1378/presidiet:
Hr. præsident! Jeg har den glæde at tale ikke kun på vegne af den danske delegation, men på vegne af det, der formelt hedder Danmarks Riges Delegation, nemlig Danmark, Færøerne og Grønland.

Først har jeg en bemærkning til Ålandsdokumentet: Vi støtter naturligvis varmt alle de fremskridt, der sker. Vi er meget uforstående over for, at man ikke engang har villet ændre på Helsingforsaftalen, så der bliver overensstemmelse mellem Ålandsdokumentet og Helsingforsaftalen. Jeg mener ikke, det er holdbart for vore regeringer at fastholde en praksis, der er i åbenbar modstrid med Helsingforsaftalen; vi skulle jo nødig bringes i en situation, hvor de, vi normalt diskuterer med, begyndte at kalde de nordiske lande for bananrepublikker. Så hermed en opfordring til regeringerne om at få det bragt i orden.

Jeg er også glad for, at jeg kan tale på vegne af hele delegationen, for vi er jo lidt svagt repræsenteret på grund af det danske valg. Men vi har diskuteret det her indgående, og også de medlemmer, der er fraværende, har tilsluttet sig både det, jeg har sagt, og det, jeg nu siger: Vi ønsker at støtte VSG-gruppens medlemsforslag om, at regeringerne i forbindelse med realitetsbehandlingen af den færøske ansøgning også bør åbne tilsvarende mulighed for Grønland og Åland, såfremt man kommer fra Grønland og Åland og ønsker medlemskab, og vi støtter derfor også, at man åbner Helsingforsaftalen og gennemfører de nødvendige ændringer. Og vi har glædet os over, at vi også i delegationen i samarbejdet med den danske regering på det her punkt har fået et brev fra den danske regering om, at den danske regering er indstillet på også at støtte nødvendige ændringer af Helsingforsaftalen. Og jeg bør selvfølgelig formelt også sige, at det naturligvis skal ske inden for rammerne af den forfatning, der er i Danmark, og den forfatning, der er i Finland.

Jeg er meget uforstående over for, hvorfor specielt den svenske regering og den finske regering har været fuldstændig ubøjelige, med hensyn til at der ikke kunne ændres i Helsingforsaftalen. Et eller andet sted forstår jeg godt mine kolleger, der siger, at vi jo ikke kan gøre noget på de præmisser, for Helsingforsaftalen er regeringernes ejendom, og det forudsætter enstemmighed i alle regeringer at lave den om. Men det, jeg så gerne vil opfordre mine kolleger fra Sverige, Finland og også – i den udstrækning, det måtte være nødvendigt – Norge til, er at presse deres regeringer til at acceptere de ændringer, der er nødvendige, for at vi kan give det nordiske samarbejde en ny dynamik. Også ved at Vestnorden, der spiller en større og større international rolle med Grønland, med Færøerne og hele den vestnordiske problemstilling, bliver stærkere i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråds samarbejde ved, at vi også tager konsekvensen af det og giver en tilsvarende stærk placering i det nordiske samarbejde.

Så Danmarks Riges Delegation vil stemme for VSG-gruppens forslag og dermed stemme for reservationen.

Rolf Reikvam:
Takk, president! Det som Ole Stavad nå orienterte om, er interessant og spennende og faktisk viktig, og det burde fått konsekvenser for de øvrige delegasjonene, slik jeg ser det.

Men mitt spørsmål til Ole Stavad er: Presidiet har jo drøftet denne saken i forkant av dette møtet, og de har kommet med sin innstilling. Det danske synet som Ole Stavad nå redegjorde for, var det kjent ved Presidiets behandling, eller er dette et standpunkt som har kommet

senere, slik at de synspunkter som Ole Stavad på vegne av den danske delegasjonen gir uttrykk for, ikke var kjent da Presidiet behandlet denne saken? Hvis det ikke var kjent da Presidiet behandlet denne saken, ville jeg tro at det ville være av interesse for Presidiet å ha en ny runde på bakgrunn av det standpunktet som den danske delegasjonen inntar, nettopp fordi – etter min oppfatning – slik problemet ligger nå, er det primært et problem som Danmark og Færøyene har, og i mindre grad de andre nordiske landene.

Ole Stavad (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Jeg har forståelse for Rolf Reikvams spørgsmål, for vi får mange papirer i løbet af sådan en session. Men hvis Rolf Reikvam tager betænkningen, der ligger som grundlag for medlemsforslaget, har vi, for at ingen – ej heller efterfølgende – kan være tvivl om, hvad Danmarks Riges delegation mener på det her punkt, også fået det indføjet på tryk i den betænkning, som er omdelt, og som er grundlaget for den her debat. Så det fremgår klart og tydeligt for alle i Præsidiet og alle, der har nået at læse betænkningen.

Høgni Hoydal, reservantenes talsperson, A 1378/presidiet:
Hr. præsident! Først af alt en tak til Ole Stavad og den danske delegation. Og jeg taler nu på vegne af VSG-gruppen.

I fem år har ansøgningen om selvstændigt færøsk medlemskab af Nordisk Råd, af Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske aftaler og konventioner ligget i det nordiske system. Den har været som en het potet, en varm potatis eller, som danskerne siger, en varm kartoffel, som er blevet sendt hid og did i systemet mellem ministre og embedsmandskomiteer. Ingen har rigtig villet tage den op til realitetsbehandling, for det kræver jo en ændring af Helsingforsaftalen.

Vi ved jo, at det er muligt at ændre Helsingforsaftalen - der er intet juridisk til hinder for det. Vi ved jo også, at man i regeringerne er bange for, kan man sige, magtbalancer eller territoriale forhold, og det må vi bare konstatere. Men vi i Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, som jeg takker for al støtte, mener, at vi som parlamentarikere bør tage stilling til spørgsmålet om den færøske ansøgning.

Nordisk Råd og hver enkelt af medlemmerne kan jo i dag stemme for og dermed sende sagen videre til regeringerne at forhandle om. Og i rådet, som jo var begyndelsen til hele det nordiske samarbejde, kan vi tage stilling til denne sag ud fra et politisk princip - et politisk princip, som ikke bygger på, at man er bange for magtforstyrrelser, men på selve grundideen i det nordiske, nemlig jævnbyrdighed og ligestilling mellem folk og kulturer. Det har været hele den unikke nordiske idé.

Det var også det, der lå til grund, da rådet behandlede sagen i 1976. Da var der fra alle lande og delegationer støtte til ansøgningen, fordi man som parlamentarikere sagde: Vi støtter selvsagt folkenes ligestilling, folkenes jævnbyrdighed. Derfor stemte man for det dengang. Det vil jeg også appellere til at man gør i dag. Og vi bør minde om, som Ole Stavad var inde på, at sagen jo ikke bare handler om Færøerne. Sagen handler om hele det nordiske samarbejdes værdigrundlag og fremtid.

Ser vi sydover, så ligger EU jo og ændrer sine traktater for at få flere medlemmer - også medlemmer, som skal, kan man sige, hjælpes på vej. Det bruger man meget tid på. Ser vi vestover, er de vestnordiske lande jo lande, der med eget ansvar kan bidrage til det nordiske samarbejde. Så der burde være alle politiske grunde til at støtte tanken om, at vi ændrer Helsingforstraftalen for at give Færøerne og sekundært også Grønland og Åland helt selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd.

Jeg vil appellere til, at afstemningen i dag bliver til støtte for VSG-forslaget. Det signal, vi sender til regeringerne og til omverdenen ved at stemme ja til VSG-gruppens forslag, er, at vi ønsker, at den nordiske familie bliver stærkere, at der bliver flere, som tager ansvar, og at der bliver flere, som betaler til samarbejdet. Det skal være min opfordring. Tak, hr. præsident.

Samarbejdsminister **Jógvan á Lakjuni**:
Tak, hr. præsident. Det er et medlemsforslag om nedsættelse af et udvalg til behandling af Færøernes ansøgning om fuldt medlemskab af Nordisk Råd, som vi nu behandler, og jeg vil som færøsk samarbejdsminister stærkt og varmt anbefale, at forslaget vedtages. Men uanset ,hvad der sker med dette forslag, vil jeg naturligvis fortsat loyalt arbejde for sagen i ministerrådet. Jeg vil gerne henvise til mit tidligere indlæg, hvor jeg understregede, at Ålandsdokumentet ikke gør færdigbehandlingen af vores ansøgning overflødig, men spørgsmålet om Færøernes fulde medlemskab af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd må jo før eller siden afsluttes.

Som bekendt foreligger der en større udredning fra før Ålandsdokumentet, nemlig generalsekretærens store og udmærkede rapport fra fremtrædende nordiske sagkyndige, og som vi læser den rapport, er der hverken folkeretlige eller statsretlige forhindringer for vort fulde medlemskab af det nordiske samarbejde. Vi vil derfor fortsat arbejde for, at et enigt Lagtings beslutning om at søge om fuldt medlemskab bliver realitetsbehandlet og afsluttes på en for Færøerne og Norden værdig og acceptabel måde.

Jeg støtter som sagt vedtagelsen af medlemsforslaget om en komité til behandling af Færøernes ansøgning om fuldt medlemskab. Jeg vil også gerne takke Ole Stavad og den danske delegation for deres klare støtte til det her.

Jeg har som samarbejdsminister i de sidste knap to år deltaget i forberedelsen af Ålandsdokumentet, hvis oprindelse man kan finde i vores ansøgning om medlemskab. Men vi har godkendt Ålandsdokumentet med den bemærkning, at det ikke på nogen måde skal have præjudicerende virkning på vores ansøgning om fuldt medlemskab af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Kolbrún Halldórsdóttir (den venstresosialistiske grønne gruppen, VG):
Hr. præsident! Det er klart, at denne sag om medlemskab af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd er vigtig for Færøerne, for Åland og for Grønland. Men den er også vigtig for de nordiske lande og for det nordiske samarbejde som helhed. Island er blandt de lande, der ser positivt på Færøernes ansøgning. Vores egen selvstændighedsproces er en del af forklaringen, og da Island havde præsidentposten i Nordisk Råd ved jeg, at der blev taget skridt til, at ansøgningen kom videre.

Det er i VSG-gruppen vores holdning, at Helsingforsaftalen skal moderniseres, så den også imødekommer områderne med selvstyre. Den danske regering er også endt med at være klart positiv over for det. Jeg vil gerne citere, hvad den danske samarbejdsminister, Connie Hedegaard, har skrevet til Nordisk Råds medlemmer fra Grønland, Danmark og Færøerne i et brev fra den 31. august i år. Og jeg citerer:

"Regeringens holdning er nu som før, at Helsingforsaftalen bør ændres, såfremt den står i vejen for de selvstyrende områders muligheder for at samarbejde på lige fod."

Derfor vil jeg gerne bede samarbejdsministrene fra Norge, Sverige og Finland om at fortælle, hvorfor hver af disse regeringer er så ubetinget modstander af at revidere eller modernisere Helsingforsaftalen. Det har de aldrig fortalt nogen før – i hvert fald ikke offentligt. Hvorfor afviser disse landes regeringer modeller, der giver de selvstyrende områder kompetence i Nordisk Ministerråd dér, hvor Åland, Grønland eller Færøerne selv har lovkompetencen?

En sådan model ville jo være langtidsholdbar. Den ville kunne holde til, at en eller flere af aktørerne en dag bliver selvstændige, og at en eller flere forbliver i rigsfællesskab med Finland eller Danmark. Den ville kunne holde til, at selvstyreområderne udvider sig.

Jeg håber, at de tre ministre ikke gemmer sig bag juridiske argumenter eller afhandlinger. Jeg vil bede de tre regeringsrepræsentanter oplyse den ærede samling om, hvilke politiske argumenter der ligger til grund.

Høgni Hoydal (den venstresosialistiske grønne gruppen, Tj):
Jeg vil først takke Kólbrún Halldórsdóttir for talen. Som jeg forstår det, støtter man fra Islands side sagen, og det er vi også glade for. Men jeg kunne tænke mig at spørge, hvordan man fra islandsk side ser det nordiske samarbejdes fremtid. Vi har jo set en tendens til, at det nordiske samarbejde knækker over på midten, altså at man i de skandinaviske lande vender sig mod Baltikum og så videre. Det er jo fint, men ser Island også et selvstændigt færøsk og grønlandsk medlemskab som en styrkelse af Vestnorden og dermed af balancen i det nordiske samarbejde?

Kolbrún Halldórsdóttir:
Tak for spørgsmålet. Altså, det vestnordiske samarbejde er utrolig vigtigt for Island.

Med hensyn til, hvordan det har udviklet sig de sidste år, kan jeg sige, at Island, Grønland og Færøerne har et tæt samarbejde, som er kreativt på så mange områder, og jeg vil bare nævne, fordi vi har haft miljø og klima i fokus på den her session, at det måske er de vigtigste spørgsmål for den her del af det nordiske samarbejde i Nordatlanten.

Så er der også det, at Island for ikke så lang tid siden er kommet ud af selvstændighedsprocessen, og derfor ved vi, at den selvstændighedsproces, som er svær at gå igennem, til sidst lønner sig, og vi vil så gerne, at de selvstyrende områder, især Færøerne, får den løn, som de kræver, og som de har grund til, så snart som muligt.

Kári P. Højgaard (midtengruppen, Sjfl.):
Tak, hr. præsident. I 2003 besluttede Færøerne at sende en ansøgning om fuldgyldigt medlemskab af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, efter at Lagtinget enstemmigt havde vedtaget beslutningen. Behandlingen har taget tid, lang tid. I starten var der ingen reaktion, men efter et medlemsforslag om realitetsbehandling af den færøske ansøgning kom der gang i tingene. Den arbejdsgruppe, der blev nedsat til at behandle sagen, blev udelukket fra at behandle forslag, som ville kræve ændringer i Helsingforsaftalen.

Ålandsdokumentet har set dagens lys efter arbejdsgruppens behandling af sagen, og det kommer til særskilt behandling i dag. Dette dokument er et skridt i den rigtige retning, og alle fremskridt hilses velkommen. Både dokumentet og behandlingen af den færøske ansøgning om fuldt medlemskab bekræfter, at Ålandsdokumentet ikke er svaret på ansøgningen. Det er til sammenligning som i en fodboldkamp: Første halvleg er slut med et tilfredsstillende resultat, i pausen lægges taktikken for, hvordan vi kommer videre. Anden halvleg er afgørende for det endelige resultat, som forhåbentlig ender med, at ansøgningen bliver imødegået.

Norden har gået i front som et lysende eksempel for alle verdens lande i form af demokrati, folkeret, social ligestilling, menneskerettigheder og så videre. Skal fællesskabet trives i den gode nordiske ånd, der binder os og vore lande sammen, er det nødvendigt, at vi arbejder på lige fod.

Svanen er valgt til bomærke for Norden. Jeg vil gøre Martin Luther Kings ord til mine: "Jeg har en drøm". Jeg ser alle de nordiske svaner på lige fod hæve sig op fra jorden, klar til at møde udfordringerne og løse problemstillingerne i fællesskab.

I politik er alle ting mulige, hvis der findes politisk vilje. Kære kollegaer i de nordiske lande, I sidder med magten og nøglen til at åbne døren til Norden. I kan gøre vores drøm til virkelighed.

Jógvan við Keldu (den konservative gruppen, Ff):
Præsident! Som jeg så ofte før i mine taler har understreget her i Nordisk Råd, har samarbejdet mellem de selstyrende lande og Nordisk Råd haft en fantastisk stor betydning.
For et år siden nævnte jeg i min tale på sessionen i København, da det så ud til, at vi ingen vegne var kommet, at dette kapitel var ved at blive et mørkt intermezzo i Nordisk Råds

historie, når vi taler om frihed og kompetence for et folk. Som jeg samtidig meddelte i min tale, har jeg flere gange efterspurgt, om noget konkret forslag til denne ændring har været diskuteret, men da har svaret altid været nej.

Sagen har siden verseret mellem statsministrene, samarbejdsministrene i Nordisk Råd samt i diverse embedsmandsgrupper.

I april i år fik en arbejdsgruppe som opgave at foreslå initiativer, som kan styrke de selvstyrende områders deltagelse i det officielle nordiske samarbejde.

Lad mig med det samme understrege, at selv om dette initiativ, som vi i første omgang er taknemmelige for, er fremkommet på grund af vor ansøgning fra 2003, så er dette absolut ikke noget svar på vor ansøgning.

Arbejdsgruppen foreslår blandt andet ministerrådet og samarbejdsministrene følgende:

- "at de selvstyrende områderne kan deltage i de samnordiske institutioners og samarbejdsorganisationernes arbejde på samme betingelser som landene, dette indebærer, at Færøerne, Grønland og Åland kan søge om fuldt medlemskab i de nævte organer inden for rammen af Helsingforsaftalen."

I øvrigt er der tre andre efterfølgende at-sætninger i forslaget.

Præsident! Jeg vil meddele, at vi er taknemmelige for ethvert fremskridt i form af et tættere og mere kompetencegivende samarbejde i Nordisk Råd, men samtidig vil jeg understrege og konkretisere, at dette absolut ikke er noget svar på vor enstemmige ansøgning om fuldt medlemsskab af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, og vil samtidig anmode om at intensivere alle gode kræfter i rådet til at arbejde videre med vort medlemsskab, således at vi en dag kan se frem til fuldt medlemsskab af både Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Præsident! Til sidst, idet dette er min sidste session i Nordisk Råd, da jeg ikke genopstiller til det færøske Lagting, vil jeg komme med en hjertelig tak for et fantastisk samarbejde gennem ni år – en uforglemmelig oplevelsessøjle i mit 37-årige politiske liv! Som den vise prædikebog siger: En tid er til at tage i favnen, og en anden er til at lade være. Men jeg vil aldrig glemme de her år. Den tid er nu kommet, og jeg ønsker Nordisk Råd en god og givende fremtid.

Tak, hr. præsident!

Kent Olsson (den konservative gruppen, m):
President! Som jag sade i mitt inlägg på en tidigare dagordningspunkt, ser vi positivt på att de självstyrande områdena får möjlighet att komma med i diskussionen och på ett helt annat sätt får ingå i de olika kommittéer som vi har. Från svensk sida kan vi dock inte se att man för tillfället kan komma längre än vad man är, det vill säga att de självstyrande områdena inte får vad man begär här.

Jag ställer mig helt och hållet bakom presidiets ståndpunkter, att eftersom majoriteten av länderna inte vill ha någon förändring av Helsingforsavtalet måste det bli det beslut som det blir i dag.

Det är ingen tvekan, tycker jag, som jag tidigare också sagt, att det är bra att de självstyrande områdena blir medlemmar i fler och fler kommittéer. Att de får större möjligheter att vara med och samverka ser vi alla här i Nordiska rådet som positivt. Men att bryta upp Helsingsforsavtalet och göra de förändringar som föreslås från den danska delegationen är vi som sagt var inte beredda att ställa upp på. Bifall till presidiets förslag!

Ole Stavad:

Tak, hr. præsident. Når jeg har bedt om en replik, så er det, fordi jeg kender hr. Kent Olsson som en fremtrædende svensk riksdagsledamot, som er partifælle med statsministeren, og er tæt på statsministeren.

Jeg har i hele det her forløb på intet tidspunkt forstået, hvorfor den svenske regering ultimativt nægter overhovedet at diskutere en ændring af Helsingforsaftalen. Selv en konsekvensændring af Helsingforsaftalen - der jo er en international konvention - nægter man at diskutere, så der kan skabes overensstemmelse mellem Ålandsdokumentet og Helsingforsaftalen. Derfor kommer vi nu til at leve med en virkelighed, hvor man vil administrere i modstrid med en international konvention.

Kan hr. Kent Olsson svare mig på det spørgsmål?

Kent Olsson:
Ja, jag ska försöka svara, även om jag inte är säker på att Ole Stavad blir nöjd med mitt svar.

Det är ju faktiskt som så, att vi har ett Helsingforsavtal, en traktat som skrevs under för ett antal år sedan. Där har man sagt att de som är fullvärdiga medlemmar i detta och är med i alla beslut i ministerrådet, det är de enskilda länderna. De självstyrande områdena, varav två är en del av Danmark och ett en del av Finland, är alltså inte självständiga länder i den officiella benämningen.

Ole Stavad vet precis som jag, att ska man göra förändringar i Helsingforsavtalen så måste alla vara överens och än så länge är det inte så - även om vi vet att det pågår rörelser för att Färöarna ska bli ett självständigt land, så är det inte det ännu.

Jag tycker det är oerhört positivt att vi just har antagit Ålandsdokumentet, där vi ser det som viktigt att de självstyrande områdena får vara med i så mycket som möjligt av vad som pågår i Nordiska rådet. Men att Helsingforsavtalen förändras ställer vi som sagt var inte upp på nu.

Jag vet inte om Ole Stavad är nöjd med svaret, men det är det svar han får just nu.

Høgni Hoydal:
Jeg takker Kent Olsson for at redegøre for sit standpunkt, og som jeg forstod Kent Olssons standpunkt, så er det altså en slags teknisk knockout, som dette forslag handler om. Og derfor vil jeg spørge mere politisk, om Kent Olsson ser bort fra disse tekniske-juridiske forhindringer, som han ser. Ser han så det politiske potentiale deri, at Norden jo bliver større og det nordiske samarbejde stærkere, hvis vi får flere selvstændige aktører? Og jeg kan bare nævne, at hvis man skal finde Nordens centrum og man sætter en passer midt på Færøerne og tegner en cirkel, så er Færøerne præcis i centrum; det er jo det nordiske område, som alle nordiske lande burde interessere sig for!

Kent Olsson:
Det var onekligen ett annorlunda och intressant sätt att beskriva Norden!

Jag återkommer till att jag tycker att det är bra att vidga ramarna för vad de självstyrande områdena kan vara med i. Fortfarande är det så att Helsingforsavtalet bygger på att vi har fem självständiga länder plus de självstyrande områdena, och i nuvarande läge ser jag ingen anledning att ändra på det.

Jag ser heller egentligen inte att detta speciellt missgynnar de tre självstyrande områdena. Ni kommer ju att vara med i det mesta av vad som pågår inom Nordiska rådet genom Ålandsdokumentet.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):

President! Kent Olsson omtaler Helsingforsavtalen som om den skulle være gitt av Vårherre, at vi da ikke kan endre på den. Jeg synes det er viktig å understreke at dette er et politisk dokument, som vi kan endre hvis det er politisk vilje til å endre på det. Jeg har litt problem med å forstå Kent Olssons argumentasjon - i den grad han argumenterer. Det er jo ikke så mye argumentasjon. Det er mest følelser og mindre politisk argumentasjon i forhold til Helsingforsavtalen. Så mitt spørsmål til Kent Olsson er todelt. For det første: Det at den danske delegasjonen nå i stor grad stemmer for forslaget, det vil si. Danmark og Færøyene, at de nå er positive - i all fall i større grad enn den svenske, den finske og den norske delegasjonen - burde ikke det også ha fått Kent Olsson til å endre standpunkt? Og for det andre: Hvis de selvstendige områdene får fulle rettigheter på linje med de selvstendige landene, tror Kent Olsson at dette vil styrke det nordiske samarbeidet? Det siste var et politisk spørsmål.

Kent Olsson:
Nu är det ju inte så att jag står ensam och säger att vi ska bevara Helsingforsavtalet. Det är faktiskt så vi tycker överlag - utom vänstersocialisterna och den danska delegationen, som väl kan sägas sent har kommit in i den här diskussionen. Jag uppfattade att den danska delegationen från början var på ungefär samma linje som vi övriga var, men så småningom har man kommit med. Det är Danmark som är mest berörd. Vänstersocialisterna brukar aldrig ta så stort ansvar för övergripande saker. Därför är det kanske inte så konstigt att ni hamnar i ett populärt beslut här.

Men fortfarande är det så att ska man ändra Helsingforsavtalet så måste man vara överens om detta, och i presidiet är det samtliga länder utom Danmark och vänstersocialisterna som står på denna ståndpunkt, som vi inte ser någon anledning att ändra på just nu.

Kjartan Ólafsson (den konservative gruppen, Sj.):
Hr. præsident. Den islandske delegation har altid villet støtte de selvstyrende områders repræsentation inden for det offentlige nordiske samarbejde med deres respektive kompetencer.

Den islandske delegation vil på den anden side ikke blande sig i indenrigspolitiske sager i de enkelte nordiske lande om de selvstyrende områders stilling inden for de respektive landes forfatning. Især hvad angår Færøerne, må det selvstyrende område afgøre sin stilling inden for rigsfællesskabet i samarbejde med Danmark.

Danmarks Riges delegation har besluttet at støtte reservationen til Præsidiets betænkning over medlemsforslag A 1378/præsidiet om realitetsbehandling og etablering af en komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt alle nordiske konventioner og aftaler.

Den islandske delegation har besluttet at stemme i enighed med Danmarks Riges delegation i denne sag.

Debatten ble afsluttet.

Rådet bifalt å ta Dokument 14 til etterretning.
Rådet bifalt å godkjenne Dokument 23.

Votering over A 1378/presidiet
38 stemte for Presidiets forslag:
Christer Adelsbo, Bendiks H. Arnesen, Risto Autio, Sinikka Bohlin, Berit Brørby, Jan- Henrik Fredriksen, Christina Gestrin, Monica Green, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Billy Gustafsson, Britt Hildeng, Dagfinn Høybråten, Kerstin Haglö, Ulla Karvo, Marianne Kierkemann, Karin Kjønaas Kjos, Ivar Kristiansen, Asmund Kristoffersen, Anne Margrethe Larsen, Johan Linander, Jan Lindholm, Inge Lønning, Ville Niinistö, Lauri Oinonen, Gunn Olsen, Kent Olsson, Markku Pakkanen, Tuula Peltonen, Lyly Rajala, Reidar Sandal, Janne Seurujärvi, Hans Olsson, Dagfinn Sundsbø, Gunilla Tjernberg, Stefan Tornberg, Erkki Tuomioja, Göte Wahlström og Lars Wegendahl.

19 stemte for reservantenes forslag:
Árni Páll Árnason, Claes Andersson, Sigrun Eng, Joan Erlandsen, Siv Friðleifsdóttir, Kolbrún Halldórsdóttir, May Elisabeth Hansen, Høgni Hoydal, Kári P. Højgaard, Kristján Þor Júlíusson, Jógvan við Keldu, Elina Linna, Kjartan Ólafsson, Rolf Reikvam, Ragnheiður Ríkharðsdóttir, Augusta Salling, Ole Stavad, Frode Sørensen og Karin S. Woldseth.

Fraværende:
Kari-Lise Holmberg, Solveig Horne, Svend Erik Hovmand, Raija-Liisa Eklöw, Nils Oskar Nilsson, Per Kaalund, Oiva Kaltiokumpu, Ilkka Kantola, Arja Karhuvaara, Antti Vuolanne, Hans Wallmark, Otto Jeremiassen og Steinunn Valdís Óskarsdóttir.

2 avsto fra å stemme:
Jessica Polfjärd og Ib Thomsen.

Presidiets forslag blev således vedtatt med 38 stemmer mot 19.

Rådet bifalt Presidiets forslag i anledning av A 1378/presidiet – "Ikke foreta sig noe".

13. Globalisering

Dokumentasjon:

- Redegørelse om globaliseringsarbejdet. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 15)
- Redegørelse om EU's maritime politik og Norden. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd (Dokument 21)
- Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger)
- Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd)
- Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger)
- Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis – kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet. Redegörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 18)

Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger)

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar

Reservation fra den vestresocialistiske grønne gruppen

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att genomföra en utredning med anledning av medlemsförslag om nordisk mærke for globalt ansvar

Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at å* ta initiativ til en internasjonal avtale som regulerer rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland
2) *å* samarbeide om å øke utdanningskapasiteten av helsepersonell i utviklingsland
3) *å* samarbeide om tiltak for at utviklingsland beholder en større del av sitt helsepersonell hjemme

Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* orientere udvalget om Ministerrådets igangværende undersøgelse af samarbejdsmulighederne med andre internationale aktører med blik på at kortlægge sammenhængen mellem forlænget ophold for ofrene for menneskehandel og opklaring af bagmandsvirksomhed (jf. rek. 25/2005)
2) *at* udenrigsministrene, på Nordisk Råds årlige sessioner redegør (skriftligt eller mundtligt) om initiativer og projekter, der retter sig mod bekæmpelse mod menneskehandel i de nordiske og baltiske lande. De årlige redegørelser skal indeholde en status over problemernes omfang, samt en oplistning af hvilke initiativer og projekter Ministerrådet vil iværksætte med henblik på at løse problemerne.
3) *at* Nordisk Ministerråd prioriterer at afhjælpe de menneskelige konsekvenser af trafficking – f.eks. ved at anvende formandskabspuljen til at yde økonomisk støtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse (*safehouses*) i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel.

Sinikka Bohlin overtok ledelsen av forhandlingene.

Det meddeltes at alle taletider ville bli begrenset med 1 minutt.

Redogörelse om uppföljningsinitiativ angående globaliseringen (Dokument 15)

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori,** Dokument 15**:**
Fru president! Finland har globaliseringen som huvudtema i sitt ordförandeprogram "Möjligheternas Norden – nära dig". Genom programmet har vi samt hela ministerrådet gjort en insats för att förstärka Nordens möjligheter för att svara på de globala utmaningarna och samtidigt stärka förtroendet för medborgarsamhällets förmåga att vidareutveckla den nordiska modellen.

Globaliseringen syns i Norden, och den regionala och internationella integrationen bara ökar. I det nordiska samarbetet har globaliseringsarbetet kommit att bli en högt prioriterad uppgift genom de nordiska statsministrarnas uttalande på sommarmötet i Punkaharju.

Ministerrådet har som uppföljning av statsministrarnas uttalande utarbetat – med förankring i länderna, de relevanta fackministerområdena och institutionerna – ett tidsprioriterat förslag om hur de enskilda initiativen skall konkretiseras. Arbetet fokuseras på tre temaområden: ett kunnigare, ett synligare och ett mera välmående Norden.

Under temat "Ett kunnigare Norden" har tre projekt framtagits.

Det första projektet gäller Nordisk toppforskning och syftar till att skapa ett ännu starkare kunskaps- och innovationssamarbete.

De nordiska länderna kommer även att utreda möjligheterna och förutsättningarna till att etablera gemensamma innovationsrepresentationer i de ledande växande asiatiska storekonomierna.

För det tredje skall det framläggas ett initiativ till instiftande av ett innovationspris för nordisk kvalitet.

Vidare har under temat "Ett synligare Norden" tre projekt framarbetats.

Det nya Globaliseringsforumet skall arrangeras i april 2008 i Sverige. Det årliga forumet skall behandla aktuella globaliseringsfrågor och stimulera skapandet av nordiska svar till globaliseringens utmaningar.

I förbindelse med klimattoppmötet i Köpenhamn 2009 skall det ställas fram ett nordiskt EnergiExpo med syfte att presentera nya, effektiva och hållbara nordiska energilösningar.
Därtill kommer vi att undersöka förutsättningarna för att gemensamt delta i Världsutställningen i Shanghai.

Under temat "Ett välmående Norden" har vi börjat med två projekt. Det första har som målsättning att stöda resultatinriktade förhandlingar om ett nytt och omfattande klimatavtal i Köpenhamn 2009. Här vill jag hänvisa till miljöministerns inlägg igår där han redogjorde mera i detalj för dessa aktiviteter. Det andra gäller gränshinderarbetet, där vi kör igång med ett nytt instrument – Gränshinderforumet – för att effektivt och resultatansvarigt bearbeta gränshindren i Norden.

För att utföra det gemensamma globaliseringsarbetet har vi avsatt 60 millioner danske kroner i 2008 års budget. Från och med 2009 skall hela ministerrådets arbete reflekteras i klara prioriteringar i Nordiska ministerrådets budget.

Ole Stavad, Presidiets talsperson, Dokument 15:

Fru præsident! Det er som talsmand for Præsidiet og dermed også rådet en glæde at kunne gøre en lille status over den dagsorden, vi satte under topmødet i København i 2006. Jeg mener, vi kan konstatere, at det er lykkedes. Vi kan glæde os over, at statsministrene har, om jeg så må sige, grebet bolden, taget et ansvar, og sørget for, at der kommer noget ud af det. Derfor kan jeg også varmt støtte de initiativer, som vi just har hørt den finske samarbejdsminister redegøre for.

Tiden tillader ikke, at jeg går ind og understreger punkter og giver konkret støtte, men der er initiativer på områder som klima, miljø- og energiteknologi, grænsehindringer og så videre, som er meget, meget vigtige - og dem er vi glade for. Men måtte jeg også understrege, at vi lever i en tid, hvor det er, som om kun det, der kan måles og vejes eller kontrolleres ved hjælp af *cost-benefit*-analyser, har værdi.

Derfor vil jeg gerne opfordre til, at rådet, parlamentarikerne, holder vore regeringer fast på at passe på den nordiske velfærdsmodel, der har vist sig at være den måske mest konkurrencedygtige model i en global konkurrence. De værdier, der giver os konkurrencekraften, er ikke først og fremmest, at vi er bedre til det, de andre er gode til. De er, at vi har et samfund, der har sammenhængskraft, de er, at vi har et samfund, der er i stand til hurtigt at omstille sig; at vi har et samfund, hvor der er tryghed i forandringen, og hvor vore borgere derfor tør forandre, når der er behov for forandring; at vi har stærke fagforeninger og stærke arbejdsgiverorganisationer, hvorfor der er aftaler på arbejdsmarkedet, der virker; at vi har stærke, velfungerende offentlige sektorer i alle vore lande; at vi næsten er fri for korruption - vi kommer ud som nogle af de lande, der har mindst korruption, helt i top - at vi har et frivilligt foreningsarbejde i alle vore lande; at vi har et civilsamfund, som fungerer; at der er tryghed hos vore borgere, med hensyn til at vi politikere og den offentlige sektor er til for dem. Pas på det, sådan at vi ikke kun tror, at vi kan vinde i konkurrencekraft ved at gøre det samme som alle de andre.

Måtte jeg så - fru præsident - sige, at dette er min sidste tale i Nordisk Råd, da jeg jo ikke genopstiller til valget i Danmark den 13. november. Jeg vil gerne takke jer alle for et fantastisk samarbejde.

Pas godt på Norden!

Jan-Henrik Fredriksen, Velferdsutvalgets talsperson, Dokument 15:
Det jeg skal prate om, er den saksbehandlingsprosessen som har vært mellom velferdsutvalget og Nordisk Ministerråd.

Dessverre ble det slik at de forslag som utskottet skulle behandle under utskottets møte i København, ikke kunne bli behandlet da utvalget ikke var beslutningsdyktig. Dette skyldtes at mange delegater måtte dra hjem, grunnet flystreik i SAS. Behandlingen videre i utvalget måtte derfor bli av en sådan art at det måtte foregå per e-post, og vi vet alle at det i det lange løp ikke er den rette måten å forholde seg til Norden som en global vinnerregion på.

Det ble derfor oversendt fire forslag fra utvalget til Nordisk Ministerråd. Deretter gjorde Nordisk Ministerråd sine prioriteringer om hvilke saker som best fremstiller Norden som en global vinnerregion. Beklageligvis var ingen av sakene til velferdsutvalget tatt med i denne prioriteringen. Det beklager vi, men vi tar også til etterretning svar på brev fra Kristian Birk og Nordisk Ministerråd, for selv om velferds- og sosialdelen denne gangen ikke ble prioritert, er det en så viktig sektor at det vil bli tatt hensyn til det i det påfølgende arbeid fra Nordisk Ministerråd, og rådet ser nødvendigheten av å ta hensyn til denne særdeles viktige dimensjonen.

I denne saken er det mange uheldige omstendigheter som dessverre inntraff på gale tidspunkter. Dette får vi alle ta lærdom av i senere prosesser - både vi i velferdsutvalget, i det nordiske sekretariatet og i Nordisk Ministerråd - slik at saksbehandlingsprosessene for oss alle blir skjerpet.

Jessica Polfjärd (den konservative gruppen, m):
Fru President! Jag hade naturligtvis förberett ett lite längre tal, men jag ska försöka säga det jag vill ha sagt på två minuter.

Jag tror att det är viktigt att vi fortsätter att ha de glasögon som vi har, att vi emellanåt putsar dem och kan se det som är det fantastiska med Norden. Det är lätt att bli hemmablind och ibland ta saker för givna, såsom mänskliga rättigheter, ett demokratiskt samhälle och ren miljö och natur.

Vi vill att vi ska fortsätta att se Norden som en global vinnarregion. Vi från den konservativa gruppen tycker att det är bra att vi har fastlagt att syftet med den här regionen är att lyfta fram de styrkor vi har, att tillsammans vara en lite större enhet i en global konkurrens. Vi är ganska små var och en för sig, men tillsammans kan vi utgöra en större enhet.

Det ställer krav på att vi ständigt förbättrar oss, att vi inte lutar oss tillbaka och tycker att det är bra som det är, utan för en ständig dialog och vill göra förbättringar så att vi inte riskerar att backa in i framtiden.

Det ställer krav på frågor som hållbar utveckling för både miljön och ekonomin för att vi ska kunna bibehålla de system och den välfärd som vi i dag är stolta över.

Det ställer också krav på arbetskraft. Vi har i dag många gemensamma regioner där arbetskraften är gemensam, till exempel Öresundsregionen. För att vi ska kunna bibehålla arbetskraft i landet ställer det krav på att vi har en gemensam syn på kvalitativ utbildning och rekrytering av arbetskraft.

Vi vill ha ett inkluderande Norden som ska gälla alla. Vi följer med spänning statsministrarnas påbörjade arbete för ett nordiskt samarbete i globaliseringsfrågan.

Redegørelse om EU´s maritime politik og Norden (Dokument 21)

Samarbejdsminister **Össur Skarpheðinsson**, Dokument 21:
Fru præsident. Det er en særlig glæde for mig som gammel fiskermand fra de islandske trawlere og også som en gammel fiskeribiolog, at den første tale, jeg holder i Nordisk Råd, drejer sig om maritim politik. I den forbindelse kan man godt sige, at EU er ved at søsætte en politisk supertanker. Den er lige blevet navngivet: en integreret maritim politik for Den Europæiske Union, og den skal efter færdiggørelse søsættes i december 2007.

Norden har heldigvis gode muligheder for at sørge for godt mandskab på broen og også for godt mandskab til at tage vagten i maskinrummet, og ikke mindst har Norden mulighed for at få indflydelse på, hvad skibet skal lastes med. Kursen og skibets fart bestemmes af de politiske processers hastighed, og lasten er bestemmende for processernes indholdsmæssige substans. Norden har derfor en unik mulighed for at påvirke en af Europas store politiske udfordringer inden for den maritime politik.

EU's maritime politik er EU-landenes samlede vision om en helhedstilgang til havene og oceanerne. Den holistiske tilgang er at se alle maritime sektorers økonomiske aktiviteter med samme optik for derigennem at sikre en økonomisk udvikling af sektorerne, uden at det går ud over miljøet. De centrale elementer i EU's maritime politik er selve handlingsplanen. Den er Kommissionens bud på, hvordan den maritime politik kan realiseres, og handlingsplanen er et dokument med over 50 konkrete forslag, som dækker meget forskellige aktiviteter.

Redegørelsen til Nordisk Råd gennemgår handlingsplanens syv indsatsområders formål og indhold og giver eksempler på nordiske aktiviteter, som matcher de aktiviteter, Kommissionen ønsker sat i gang. Disse områder er: integreret maritim forvaltning, redskaber til integreret politik, maksimal og bæredygtig udnyttelse af havet, kundskabsopbygningen og innovationsgrundlaget for den maritime politik, at levere høj livskvalitet i de kystnære samfund, at fremme europæisk ledelse på de maritime områder og at øge synligheden af det maritime

Europa. Til sidst ser redegørelsen på handlingsplanen i et nordisk perspektiv og reflekterer over potentialer i regi af Nordisk Ministerråd.

Vi ved jo, at der pågår flere sammenlignende analyser af nordisk maritim forvaltning. Norge har for eksempel udviklet en forvaltningsplan for Barentshavet og vil fortsætte processen på andre havområder. Under vores, Islands, formandskab i 2004 afholdtes en international konference, Ocean Government, og Island har udviklet en strategi for det islandske havområde.

Nordisk Råd har drøftet EU's maritime politik i de tidlige faser af politikkens udvikling, og jeg er ganske spændt på at se, hvilke perspektiver de mulige fortsatte drøftelser i rådet vil bringe. Hvert enkelt land og Norden som helhed kan på visse områder med stor sandsynlighed bidrage med værdifulde indsatser, som kan matche og løfte kvaliteten af EU's maritime politik, og det er nu vores opgave.

Ivar Kristiansen, Miljø- og naturressursutvalgets talsperson, Dokument 21:
President. La meg først si at jeg ikke er uenig i noe av det som den islandske samarbeidsministeren gav uttrykk for her. Men jeg tror faktisk, når vi skal diskutere og omtale den supertankeren som EU nå skal sjøsette, at vi også må være i stand til å stille oss selv spørsmålet: Har vi ryddet pent og godt nok opp i vår egen hage?

Det er ingen tvil om at det er en bedrøvelig situasjon innenfor forvaltningen av den bærekraftige eller mindre bærekraftige fiskeribestand som vi har sett har utviklet seg i hele Europa. Dessverre tror jeg heller ikke det er noen av de nordiske land som kan slå seg på sitt bryst og si at de fremstår som forbilde for noen andre. Vi burde ha vært det, men vi har ikke selv vært i stand til å rydde opp i egen hage. Derfor er vi nå i denne situasjon, på tross av en overveldende mengde dokumentasjon på at den politikk og den forvaltning som har vært gjennomført de siste tiår, fullstendig har slått feil. Vi har valgt å legge forskeres råd til side, og vi har liksom deltatt i en kamp med kappfiske og rovfiske og har ikke tatt situasjonen med større alvor enn at vi nå ser at vi på nytt i de respektive land må foreta brutale kutt i kvoter. Det er bedrøvelig.

Samtidig - etter Lisboa-møtet nå mandag og tirsdag - vil jeg si at det er all grunn til å glede seg over at Europa omsider ser ut til å ta dette tilstrekkelig alvorlig. Det som vi er vitne til, som også fremgår av de konservative partienes forslag i denne saken, er jo at dette på mange måter ikke bare er økologisk kriminalitet og gal forvaltning, men det er økonomisk kriminalitet. Klarer vi ikke å rydde opp i egen hage først, klarer vi ikke å få på plass trafikkregler som gjør at illegalt fanget fisk når markedet, klarer vi aldri å rydde opp i den situasjon som først og fremst aktørene innenfor de respektive fiskeriene må betale regningen for. Vi må være i stand til å utmeisle en politikk både i Norden og i Europa som gjør at illegalt fanget fisk aldri når markedet. Vi må være i stand til å svarteliste aktører som plyndrer hav og sjø. Vi må offentliggjøre lister på aktører, skip og rederier som fortsatt driver med økologisk kriminalitet. Lykkes vi ikke med det, vil det fortsatt være åpen tilgang til det europeiske markedet, som er det nærmeste, det største og det som betaler best for all slags fangst, som vi faktisk skal leve av, og som hele Vest-Norden i særlig grad skal leve videre av og med.

Asmund Kristoffersen (den sosialdemokratiske gruppen, A):
President. Jeg vil også se på strategien for fiskeriforvaltningen.

Noe av problemet har hittil vært at flere av EUs medlemsland, spesielt i sør, har hatt en slett holdning til illegalt, uregulert og urapportert fiske og et ressursødeleggende utkastregime. Dette har undergravet kampen for god fiskeriforvaltning i Barentshavet og også i noen tilfeller i vernesonen rundt Svalbard.

Russland har på en prisverdig måte inngått fiskeriavtaler, men har dessverre ikke hatt nok vilje til nødvendige kontrolltiltak og trolig heller ikke straffetiltak ved piratfiske. Noen nasjoner bør også ha dårlig samvittighet når det gjelder rovfiske i Østersjøen, der konsekvensene er tragiske.

Med et slikt bakteppe er det gledelig at EUs fiskerikommisær, Joe Borg, nå sier (sitat oversatt fra engelsk): "Det må bli 0-toleranse for piratfiske, et fiske som bare belønner de som stjeler fiskeressursene. Til resten av verden er det å si at illegalt, uregulert og urapportert fiske bringer ulykke gjennom overfiske og uærlig konkurranse ved at fiskebestander ødelegges."

Dette betyr også at EU vil identifisere, forhindre og sanksjonere mot illegal fisk som forsøkes tatt i land i et EU-land. Glimrende! Dette betyr i praksis effektiv havnestatskontroll, noe Norge har arbeidet hardt for i internasjonale fora. Hvis dette blir EUs politikk i praksis og ikke bare ord, legges det et godt grunnlag for at de nordiske land kan samarbeide tett seg imellom og med EU om kontrolltiltak og forvaltning av fiskeressursene.

Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger)

Hans Wallmark, Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson, A 1401/medborger:
Fru president! Medlemsförslaget om nordisk märkning för globalt ansvar har behandlats i både näringsutskottet och medborgar- och konsumentutskottet. Idén om en frivillig märkning som anger att hela produktionen skett på ett socialt betryggande sätt har getts en grundlig skriftlig utredning, höring.

Många intressanta svar har inkommit. Fram kommer dock en bild av komplexitet. Den sammansatta bilden visas av det faktum att näringsutskottet inte kunde komma till beslut då en tredjedel var för och en tredjedel mot, och en tredjedel ansåg att det krävdes ytterligare undersökning. Medborgar- och konsumentutskottet har en majoritetslinje respektive ett mindretal.

Låt mig peka på några av flertalets argument för att avvisa förslaget. Men innan jag gör det bör det understrykas att åsikten om socialt ansvarstagande i enlighet med bland annat FN:s förklaring om mänskliga rättigheter samt det goda i konsumentmakt delas av alla.

Så till majoritetslinjen. Vid en ny nordisk märkning blir det svårt att övervaka att kriterierna i alla led följs och respekteras. Risken finns således att en sådan märkning kan komma att urholkas eller förlora sin trovärdighet. Ett misslyckande eller ett ifrågasättande av denna märkning kan i sin tur kasta en mörk skugga över det som fungerar, exempelvis Svanmärkningen som lyfts fram på ett positivt sätt i debatten här under dessa dagar.

Ännu ett nytt märke kan skapa ytterligare förvirring kring de olika märkningar som redan finns sida vid sida. I utredningen framkom flera gånger hänvisningen till märkningen Fair Trade. Här finns det ett begrepp som redan är på väg att göra sig känt och fyllas med ett riktigt innehåll samtidigt som det finns många personer i det civila samhället som arbetar hårt för att sprida kunskap om just Fair Trade.

Utredningen visar på enigheten om anständiga produktionsförhållanden där internationella konventioner följs och respekteras. Det är också viktigt att konsumenterna kan göra ett eget aktivt val. Fair Trade, som ligger helt utanför oss men helt innanför samhället, är en hjälp och ett stöd i en sådan process.

I samband med den miljödiskussion som vi fört både i går och i förrgår har vi konstaterat att globala utmaningar kräver globala handlingar. Just med tanke på global produktion och handel vore det en styrka att en märkning för globalt ansvar utvecklades mellan flera länder tillsammans, både producerande och konsumerande, i stället för att vi i Norden väljer en egen väg.

Avslutningsvis: Här finns det, fru president, alla skäl att peka på att vi också har möjlighet att kanalisera vår vilja till handling och ansvar via EU och FN.

Ville Niinistö, midtengruppens talsperson, A 1401/medborger:
Fru president! Vi från Mittengruppen vill, ovanpå det Hans Wallmark sade, förklara varför utskottet valt den linjen att avskriva förslaget. Vi i Mittengruppen tycker att förslaget är viktigt

och att vi bör fortsätta att fundera på hur vi i Norden kan främja detta så att arbetsmiljöerna i hela världen ska kunna utvecklas och att man på ett bättre sätt kan ta hänsyn till de rättigheter som arbetarna har. Det är en stark nordisk värdering som vi stödjer.

Frågan är: Hur kan vi bygga upp ett märkningssystem som skulle kunna fungera? På det här området är det svårt att hitta ett system som skulle vara administrativt lätt att få att fungera. Det är svårt att hitta ett system som skulle följas i hela världen och få den positiva påverkan som man med förslaget vill nå. Vi tycker att vi bör fortsätta att följa diskussionen, vara aktiva och stödja också internationella fackföreningar i frågan. Om de kan komma överens om ett fungerande förslag borde Norden vara delaktig i den processen. Att avskriva förslaget innebär inte att man glömmer bort det. Detta är en viktig fråga, och vi borde utveckla frågan i framtiden också.

Rolf Reikvam (den venstresosialistiske grønne gruppen, SV):
Takk, president! Det var et interessant og et for så vidt også spennende innlegg som ble holdt fra Midtengruppen, men jeg er litt usikker på hvordan jeg skal forstå det. Midtengruppen er åpenbart positiv til forslaget. De synes dette er riktig, og at det er en viktig sak som vi må jobbe videre med. Man henviser til fagforeningene til FN, til EU eller hvor det måtte være, men ikke her hos oss. Er det riktig oppfattet? Hvordan tenker man seg at vi skal jobbe videre med det? Ser Midtengruppen for seg et samarbeid med oss med sikte på å utvikle et nytt dokument, eller skal man fortsette med denne prosessen i en eller annen sammenheng? Hvordan ser man for seg at dette skal gjøres? Det var litt uklart. Det er vel litt typisk Midtengruppen-uklart: Man er veldig positiv, men så vil man egentlig ikke være med likevel.

Så mitt spørsmål er: Hvordan skal vi gå videre? Kom med et forslag, så skal vi være klare til å bli med på spennende ting med et sånt merke.

Ville Niinistö:
Fru president! Det jag kan säga är att vi från medborger- och konsumentutskottet kommer att ha diskussioner framöver om utvecklandet av ett nordiskt märkningssystem och om det blir möjligt att utveckla det nordiska svanmärket. Vi i mittengruppen har ett förslag om gmo-märkning med i diskussionen. Vi tycker att det som förslaget innebär och i den form som förslaget nu ligger i dagsläget inte kan leda till några resultat, men vi fortsätter med vidare funderingar kring förslaget. Saken skall inte glömmas bort, vi skall vara aktiva och fundera på problematiken.

Elina Linna, reservantenes talsperson, A 1401/medborger:
Fru president! Nu blev det nästan en omvändning i frågan, men jag tackar Ville Niinistö som var uppe här och öppnade för en vidare behandling av vårt förslag. Det känns väldigt bra. Men vi har ju ett konkret förslag i medborgar- och konsumentutskottet som i alla fall hitintills avslagits. Vi kommer dock att hålla fast vid vårt förslag, så vi kommer att fortsätta att vidhålla vår reservation.

Jag ändrar lite i mitt tal så att jag inte upprepar vad som redan sagt. Alla är vi ju nu överens om att det här är väldigt viktigt. Självklart önskar väl ingen konkurrera med hjälp av barnarbete eller oacceptabla arbetsmiljöer eller löner som ingen kan leva på; det där är vi överens om. Dock ser verkligheten annorlunda ut. Det förekommer ju både barnarbete och löner som ingen kan leva på liksom förbud för arbetarna att organisera sig.

Det gäller här också hur de varor som vi köper producerats. Där finns det sådant som vi egentligen vill. Därför tycker vi att Norden ska vara en förebild i dessa sammanhang. Således bör vi gemensamt införa en global märkning innebärande ett helhetsgrepp om rättvisa villkor vid handel.

Svanmärkningen, det framgångsrika Svanmärket, har tagits upp här som en utmärkt förebild. Jag vill påminna om att frågan nyligen debatterats i Danmark. Möjligheten att utveckla Svanmärkningen till att även innfatta ett globalt rättviseperspektiv framfördes då. Det visade sig att ett flertal av debattörerna i Folketinget var för en vidare undersökning av möjlighe-

terna att integrera ett rättviseperspektiv i Svanmärkningen. Bland annat Bente Dahl från mittengruppen var för en vidareutveckling.

Jag ser framemot att den här frågan diskuteras i medborgar- och konsumentutskottet liksom antagligen också här. Jag yrkar, fru president, bifall till vår reservation.

Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd)

Siv Friðleifsdóttir, Velferdsutvalgets talsperson, A 1412/velferd:
President! På vegne av Velferdsutvalget vil jeg som leder av utvalget legge frem forslaget A 1412/velferd om internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland. Medlemsforslaget kommer opprinnelig fra Midtengruppen, og vi har behandlet dette i Velferdsutvalget på et møte i Göteborg i september. Velferdsutvalget stiller seg bak forslaget med unntak av ett utvalgsmedlem, som valgte å ha et avvikende synspunkt.

Som vi vet har alle nordiske land et stort behov for helsepersonell. Vi vet at det blir flere og flere eldre i samfunnet som må ha service, og vi vet også at yngre mennesker, altså de under 67 år, også behøver helsepersonell av diverse grunner. Vi vet altså at vi kommer til å mangle, og mangler allerede, helsepersonell. Samtidig ser vi at andre områder, fattige land, tappes for helsepersonell. Jeg vil særlig nevne her at vi allerede har skremmende tall. Jeg vil nevne at i Frankrike er det flere leger fra Benin enn i Benin selv. I Manchester-området er det flere helsearbeidere fra Malawi enn det er i selve Malawi – og sånn kan man se på tall som viser at de fattige land tappes for helsepersonell. Så vi må vise at vi tenker etisk. Vi skal ikke lokke helsepersonell fra de fattige land.

Alle land er enige om tusenårsmålene. Ett av de tusenårsmålene var at vi skal minske det antall av barn som dør i fattige land. Vi ser at man for eksempel i noen områder i Afrika ikke engang kan gi barn vaksiner fordi det mangler helsepersonell. Så vi her må gå foran og vise at vi er en vinnerregion. Vi skal ikke lokke til oss helsepersonell fra andre land. Vi må klare oss selv her. Det er mye vi kan gjøre. Vi kan utdanne flere her hjemme, og vi kan utnytte den arbeidskraften som vi har allerede mye bedre enn vi gjør nå.

På bakgrunn av dette vil Velferdsutvalget foreslå at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd til å ta initiativ til en internasjonal avtale som regulerer rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland, til å samarbeide om å øke utdanningskapasiteten av helsepersonell i utviklingsland, og til å samarbeid om tiltak for at utviklingsland skal beholde en større del av sitt helsepersonell hjemme. Dette er et stort etisk spørsmål som Norden burde stå bak og være foregangsregion for. Vi skal forhåpentlig ta initiativ til en internasjonal avtale om dette.

Jessica Polfjärd (den konservative gruppen, m):
Fru president! Vi ska nu ta ställning till det medlemsförslag från mittengruppen som gäller rekrytering av hälsopersonal från utvecklingsländer. Som Siv redan har redogjort för finns det en avvikande mening i utskottet där jag har valt att reservera mig. Det har jag gjort av flera olika anledningar. Framför allt är det fyra skäl.

Det första är människors fria rörlighet i en global värld. Det finns ingenting som säger att vi per automatik ska fortsätta att leva och verka i det land vi föds. Det finns möjligheter att förbättra sina förutsättningar för ett drägligt liv, och ibland kan det även innebära att jag måste flytta till en annan kontinent.

Det andra är den demografiska utmaningen för de nordiska länderna. Som Siv sade står vi inför det faktum att vi blir äldre och äldre, vilket i sig inte är ett problem utan ett tecken på medicinsk framgång och god hälsovård. Men det innebär också krav på fortsatt god vård. Det kommer att ställa krav på arbetskraft i allmänhet och i synnerhet när det gäller hälso- och sjukvårdspersonal. Vi behöver rekrytera personal till vården för att kunna upprätthålla en god välfärd.

Det tredje är hur vi kan bistå länder. Är det bara genom att skicka pengar i form av bistånd? Nej, jag tror att det är så här. Om människor vill komma hit och arbeta några år för att sedan flytta tillbaka och ta med sig den kunskap som de har inhämtat i de nordiska länderna för att kunna vidareutveckla den i det egna hemlandet är det ett säkrare sätt att säkerställa biståndet än att skicka pengar som i värsta fall hamnar i korrumperades fickor.

Jag ser att lampan lyser ilsket rött, men jag vill också redogöra för min fjärde och sista ståndpunkt som ligger till grund för min reservation. Det är att det faktiskt innebär konsekvenser. Ska vi tänka tanken ut att vi med det här förslaget skulle införa samma tankegång när det gäller de nordiska länderna innebär det att vi ska utbilda den arbetskraft vi själva ser att vi har behov av och låta den arbetskraften stanna i det egna landet. Jag har varit i Norge, i Oslo, i fyra dagar. Jag har gjort en del restaurangbesök och varit på kaféer. Vid varje tillfälle har jag träffat svensk personal, från Göteborg, från Skåne, från Värmland och runt om Sverige. Tänk efter vad konsekvensen blir om vi ska säga att bara den arbetskraft vi själva kan förmedla är den som ska arbeta i landet!

Jag kommer inte att yrka bifall. Däremot vill jag ha en anteckning till protokollet om att jag har en avvikande mening i den här frågan.

Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger)

Anne Margrethe Larsen, Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson, A 1427/medborger: Medborger- og forbrukerutvalget har behandlet en rekke meddelelser og rekommandasjoner om menneskehandel og trafficking. Menneskehandel og trafficking har utviklet seg til en internasjonal industri hvor tusenvis, særlig kvinner og barn, hvert år illegalt rekrutterres, transporteres og selges eller kjøpes på tvers av land for seksuell utnyttelse. Denne industrien er et alvorlig internasjonalt problem. Noen av rekommandasjonene er fulgt opp av Nordisk Ministerråd og kan derfor avskrives. Vi ønsker imidlertid ikke å betrakte dette emnet som ferdigbehandlet så lenge menneskehandel og trafficking er et problem i de nordiske og baltiske land.

Utvalget formulerte derfor et nytt forslag og foreslår at Nordisk Råd anbefaler ministerrådet

1. å orientere utvalget om ministerrådets undersøkelser av samarbeidsmulighetene med andre internasjonale aktører med henblikk på å kartlegge sammenhengen mellom forlenget opphold for ofrene for menneskehandel og oppklaring av bakmenns virksomhet.
2. at utenriksministrene, på våre årlige sesjoner, redegjør for initiativer og prosjekter som har til hensikt å bekjempe menneskehandel i de nordiske og baltiske land. Redegjørelsen skal inneholde status over problemenes omfang og en oversikt over hva ministerrådet vil iverksette.
3. å prioritere reduksjon av de menneskelige konsekvenser av trafficking, for eksempel ved å anvende midler som formannskapet har til rådighet, til økonomisk støtte eller kompetansebidrag til såkalte beskyttelseshus eller *safehouses* i de nordiske land, Nordvest-Russland og Baltikum for ofrene for menneskehandel.

Det vil være positivt om vi får fulgt opp dette fra ministerrådets side. Vi kommer til å fortsette med å sette dette høyt på dagsordenen så lenge menneskehandel pågår og berører våre land. Mye tyder på at utvalget ikke vil anse disse sakene som ferdigbehandlet på lang tid ennå, dessverre. Dersom disse forslagene blir fulgt opp, vil det være et viktig bidrag til konkret innsats for å bekjempe dette alvorlige problemet.

Bakgrunnen for forslaget er at utvalget er svært bekymret over menneskehandel og trafficking. Vi har derfor hatt atskillige høringer og konferanser om emnet og på den bakgrunn vedtatt flere medlems- og utvalgsforslag. Nettopp for å fastholde politisk fokus på saken ønsker vi en årlig redegjørelse, enten skriftlig eller muntlig, fra Nordisk Ministerråd om emnet.

Disse sakene angår åpenbart alle land, og vi trenger politisk vilje til å gjøre noe med dette. For å løse problemene trenger vi også økt kunnskap om omfanget, sammenhengene og hvil-

ke tiltak som nytter. Derfor trenger vi å utveksle erfaringer og kunnskap med andre europeiske land, og det første tiltaket vil være nyttig for å finne ut hva vi skal gjøre.

Til slutt vil jeg si: La oss nå sørge for at vi beveger oss fra ord til handling og gjerne bruker midler til *safehouses*.

Elina Linna (den venstresosialistiske grønne gruppen, v):
Fru president! Den vänstersocialistiska gröna gruppen har initierat två av de tre rekommendationer som ligger till grund för medborgar- och konsumentutskottets nya förslag om fortsatt bekämpning av människohandel. Dessa rekommendationer kommer att avskrivas här i Oslo, men samtidigt lägger alltså utskottet fram det nya förslaget, som i princip innebär att de tre tidigare rekommendationerna slås samman till en. Det är bra, men samtidigt vill jag beklaga att ministerrådet inte har kommit längre i sin behandling av de tidigare förslagen som rör bekämpning av människohandel. Ministerrådet har förvisso svarat på förslagen och ansåg att man med dessa svar kunde avskriva rekommendationerna, men varken jag eller medborgar- och konsumentutskottet tycker att ministerrådets svar är tillräckliga.

Trafficking är ett av de allvarligaste övergreppen på mänskliga rättigheter som vi står inför i dag. Det är dessutom en ständigt växande industri, och det krävs krafttag om vi ska närma oss de organiserade kriminella nätverk som ägnar sig åt att sälja människor till slaveri.

Kampen mot människohandel är alltså en ständigt aktuell fråga – tyvärr – och måste därför även fortsättningsvis finnas högst upp på Nordiska rådets och Nordiska ministerrådets dagordning. Vi måste ha ett fortsatt starkt samarbete över gränserna och tydligt koordinera åtgärderna.

Fru president! Jag ser därför fram emot att ta del av de initiativ och projekt som ministerrådet i framtiden förhoppningsvis kommer att ta för att få ett stopp på dessa så grova kränkningar mot mänskliga rättigheter.

Karin S. Woldseth (uten partigruppetilknytning, FrP):
Ærede president! Vi er svært glade for dette forslag som nå ligger på bordet. Det var nemlig med stor bekymring vi så at man skulle avskrive hele tre ulike forslag som ferdigbehandlet. Dette var svært vanskelig for oss, for så lenge det blir transportert kvinner og barn fra et land til et annet for å brukes i sexhandel, kan vi ikke avskrive disse sakene. Vi kan aldri gi oss i kampen mot menneskehandel, for da har bakmennene vunnet.

Jeg var nylig i St. Petersburg og besøkte et barnehjem for barn fra tidligere sovjetstater. De var i St. Petersburg i transitt før de skulle sendes til det europeiske sexmarkedet. De var blitt solgt av sine foreldre, men hadde det relativt bra i St. Petersburg. Problemet var bare at når myndighetene hadde funnet barnas identitet, ble de sendt tilbake til foreldrene. Da kan vi vel tenke oss hva slags skjebne disse barna fra fire år og oppover hadde i vente.

Jeg bestemte meg der og da for at jeg skal gjøre alt som står i min makt for å slåss for disse barna og kvinnene som er utsatt for trafficking. Det sendes kvinner og barn både til Norge og til resten av Norden. Bare i Norge har det kommet anslagsvis og det man kjenner til cirka 200 barn, som man antar er kommet hit for å enten videreselges i Europa eller for å bli i Norge for å utnyttes på en eller annen måte.

Det er derfor fint at vi har konkrete tiltak, som sørger for at vi forsetter kampen mot menneskehandel. Særlig bra er det med rapporteringen fra ministerrådet årlig om hvilke konkrete tiltak man har gjort det siste året, samt at vi får en årlig oversikt over hvor stort problemet med menneskehandel er i Norden.

Vi håper også at det blir noe av *Safehouse-ene* for kvinner som har vært utsatt for menneskehandel, men som ønsker å returnere til sine hjemland. Det er sterke krefter som styrer menneskehandelen i Baltikum, i de tidligere sovjetstatene og i Russland. Det er snakk om både mye penger og mye makt. Derfor er det vanskelig å få bukt med det. Men jeg håper at

Nordisk Ministerråd også legger sterkt press på myndighetene i disse landene, slik at bakmennene får en hard straff for hensynsløst å ha utnyttet og misbrukt kvinner og barn.

Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet (Dokument 18)

Forskningsminister **Tora Aasland,** Dokument 18**:**
Jeg er svært glad for å kunne legge fram resultatene av denne viktige studien om nordisk forskningssamarbeid om klimaforandringene og dets konsekvenser i Arktis. Som dere kanskje kjenner til, har studien sin bakgrunn i en anbefaling fra Nordisk Råd i 2005. I fjor ble resultatene fra forstudien presentert for Nordisk Råd, som altså anbefalte at vi gikk videre for å få utarbeidet en hovedstudie. Det er den vi skal ta for oss i dag. Hovedstudien inneholder en kartlegging av kunnskaps- og koordineringsbehovet for en forskningssatsing på klima og miljøforandringene i Arktis.

2007 har til nå stått i klimaendringenes tegn, både her i Norden og i verden for øvrig. Temaet står øverst på den politiske og den forskningsmessige dagsordenen. Det ble ikke minst demonstrert ved at Nobels fredspris ble tildelt Al Gore og FNs klimapanel. Rapportene fra FNs klimapanel og Al Gores film "En ubehagelig sannhet", viser hvor viktig det er at vi alle viser vilje og evne til omstilling, og at behovet for politisk handling er påtrengende. Derfor vil utfordringene som de menneskeskapte klimaendringene skaper, være det viktigste vi må forholde oss til i mange år framover. Jeg håper denne studien vil bidra til å vekke oss og inspirere oss til handling.

Den norske regjeringen har lagt fram en nordområdestrategi i 2006, hvor kunnskapsutvikling står helt sentralt. Fra norsk side ønsker vi mer internasjonalt samarbeid i disse spørsmålene. Dette forsøker vi å oppnå gjennom flere arenaer, Nordisk Råd, Arktisk Råd og EU. Vi er jo også midt inne i det internasjonale polaråret, som er viktig for den videre forskning på dette feltet, og hvor det også er utstrakt nordisk samarbeid.

I nordområdestrategien trekkes det fram en annen klimarapport som ble utarbeidet i regi av Arktisk Råd. I den dokumenteres en alarmerende endring i det arktiske klimaet med en temperaturøkning som er dobbelt så rask som i andre deler av verden. Regjeringen vil gjennom det norske formannskapet i Arktisk Råd prioritere nær dialog med de øvrige land i rådet om klimaspørsmål og arbeide aktivt for å følge opp rapporten. Fra norsk side vil vi bidra med en egen utredning om konsekvensene for miljøet og naturressursene i nord av menneskeskapte klimaendringer. Denne utredningen sluttføres i løpet av 2009.

De nordiske land kan ikke løse klimaproblemene alene. Men jeg synes vi bør gå sammen og satse på klimaforskning i de arktiske områdene. Derfor har vi da også identifisert klima- og miljøspørsmål som et av våre strategiske samarbeidsområder, også innenfor forskningssamarbeidet.

Når det gjelder arktiske klimaspørsmål, bør vi som alltid når det gjelder det nordiske samarbeidet, konsentrere oss om de områdene hvor vi gjennom samarbeid kan oppnå fordeler for de nordiske land og for Arktis i sin helhet. Samtidig skal samarbeidet utfylle og komplettere andre nasjonale, regionale eller internasjonale initiativ.

De raske forandringene vi ser, skjer ikke isolert, men er også koblet til andre regionale og globale prosesser. Men dette skal selvsagt ikke hindre oss fra å gjøre vårt beste for å identifisere årsakene, forebygge og bidra til minst mulig negative virkninger av klimaforandringene.

Hovedstudien har analysert forutsetningene for nordisk forskningssamarbeid om klimaendringer og konsekvensene for Arktis. Denne studien er en nyttig oversikt og et viktig planleggingsverktøy for nordisk klimaforskning i Arktis. Ved hjelp av bidrag fra nasjonale klimaforskere og representanter fra nasjonale forskningsråd i Norden har man identifisert 13 forsknings- og overvåkningsinitiativ hvor nordisk samarbeid kan bety en merverdi for de arktiske områdene.

Det er to hovedkategorier av anbefalinger: Det er initiativ til utdypende studier, og det er initiativ til utdypende studier i utviklingens betydning på økosystemet og samfunn, inklusiv risiko- og sårbarhetsanalyser.

Denne studien legger stor vekt på sammenhengen mellom ulike klimaprosesser og det økende behovet for tverrfaglig og sektorovergripende arbeid integrert med lokal kunnskap. De initiativ som foreslås i studien, er innenfor forskningsområder hvor det er et klart behov for å få til konkrete resultater, og hvor nordisk samarbeid sannsynligvis kan være en stor fordel. Initiativene er dermed et godt utgangspunkt for forskningsmiljøer og beslutningstakere for å diskutere hva som bør prioriteres for et langsiktig nordisk samarbeid om forskning i Arktis.

Noe kan gjøres med begrensede ressurser. Men langsiktig samarbeid forutsetter også mer omfattende satsinger og et klart engasjement hos de nasjonale forskningsrådene og beslutningstakere i de nordiske land. Gjennomføringen av samarbeidet og realiseringen av dette krever at aktivt og sektorovergripende samarbeid mellom øvrige beslutningstakere både i offentlig og privat sektor. Så jeg anbefaler sterkt at man leser og setter seg inn i rapporten, og at man går videre med de konklusjonene og anbefalingene i et enda mer fruktbart og dyktig nordisk samarbeid.

Jógvan vid Keldu, Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson, Dokument 18 og Rek. 18/2005:
Fru præsident! Efter at Kultur- og Uddannelsesudvalget i flere omgange har haft arktisk forskning på dagsordenen, er det med interesse, at vi konstaterer, at der efter et forstudie nu foreligger en rapport vedrørende hovedstudie om arktisk forskning, som Nordisk Ministerråd har sat i gang, hvilket er en del af en omfattende proces om kortlægning af kundskabsbehov og en forudsætning for en mere indgående og kontinuerlig nordisk forskningsindsats om klima- og miljøforandring i Arktis.

I forbindelse med verdens forurening og opvarmning ved vi, at de arktiske områder og dermed de nordiske lande er særdeles sårbare og følsomme, hvor en af årsagerne er den lave temperatur i disse områder, og hvor forureningen derved særlig gør sig gældende. Derfor vil vi lægge vægt på det, for et af de vigtigste spørgsmål, de nordiske lande står over for, er nemlig klimaspørgsmålet.

Som sagt er der gjort et stort og omfattende arbejde med et forstudie og hovedstudie.

Der er lang vej endnu, før vi kan præsentere underbyggede resultater.

De nordiske lande har selvfølgelig et stort ansvar med hensyn til miljøet, i særdeleshed når vi tager i betragtning, hvilken stor betydning vores ressourcer har for vores eksistensgrundlag, både på land og ikke mindst i lige så stor grad i havet.

For et år siden stillede man spørgsmålet: Hvad bør et hovedstudie så se nærmere på? Ifølge forslaget fra CICERO mente man, at hovedstudiet på overordnet niveau skulle kortlægge en kontinuerlig forskning i klima, hvor der er mangler og svagheder i eksisterende forskning, og hvordan et nordisk samarbejde kunne rette på dette.

I hovedstudiet konstateres, at temaet "Klimaændringer i Arktis" er et stort og omfattende forskningsområde, og man har derved præsenteret en række anbefalinger af, hvordan de nordiske lande kan koordinere og samarbejde om forskning i klima og klimarelaterede ændringer.

Nu er der gennemført et studie i kundskabsstatus og -behov. Tiden er derfor kommet til, at det nordiske samarbejde nu tager initiativ til konkrete tiltag og forskningsindsatser.

Det er derfor af største betydning, at de finansielle midler, der bliver stillet til rådighed, bruges på bedst tænkelige måde, og at vi effektuerer det i samarbejde både nationalt, nordisk

og internationalt, her henviser jeg samtidig til EU-forskningsprogrammer, samt at man også får et givende samarbejde med Canada og Nordamerika.

Det er derfor af største betydning, at vi i Norden og det arktiske område er meget velforberedte til klimamødet i København i 2009, også på forskningsområdet.

Fru præsident! På baggrund af det grundlæggende materiale foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget, at Nordisk Råd tager meddelelsen om rekommandation 18/2005 til efterretning og afventer nye meddelelser i den kommende tid og en fremskridtsorienteret meddelelse næste år, samt at vi bliver orienteret grundigt om dette videre arbejde. Tak.

Debatten ble avsluttet.

Rådet bifalt å ta Dokument 15 til etterretning.
Rådet bifalt å ta Dokument 18 til etterretning.
Rådet bifalt å ta Dokument 21 til etterretning.

Votering over A 1401/medborger
45 stemte for Medborger- og forbrukerutvalgets forslag:
Christer Adelsbo, Bendiks H. Arnesen, Risto Autio, Sinikka Bohlin, Berit Brørby, Sigrun Eng, Joan Erlandsen, Jan-Henrik Fredriksen, Siv Friðleifsdóttir, Christina Gestrin, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Billy Gustafsson, Britt Hildeng, Dagfinn Høybråten, Kerstin Haglö, Arja Karhuvaara, Ulla Karvo, Jógvan við Keldu, Marianne Kierkemann, Karin Kjønaas Kjos, Asmund Kristoffersen, Anne Margrethe Larsen, Johan Linander, Ville Niinistö, Lauri Oinonen, Gunn Olsen, Kent Olsson, Markku Pakkanen, Tuula Peltonen, Jessica Polfjärd, Lyly Rajala, Augusta Salling, Reidar Sandal, Janne Seurujärvi, Ole Stavad, Frode Sørensen, Hans Olsson, Dagfinn Sundsbø, Gunilla Tjernberg, Stefan Tornberg, Erkki Tuomioja, Göte Wahlström, Hans Wallmark, Lars Wegendal og Karin S. Woldseth.

8 stemte for reservantenes forslag:
Árni Páll Árnason, Monica Green, Kolbrún Halldórsdóttir, May Elisabeth Hansen, Ivar Kristiansen, Jan Lindholm, Elina Linna og Rolf Reikvam.

Ingen avsto fra å stemme.

Fraværende:
Claes Andersson, Kari-Lise Holmberg, Solveig Horne, Svend Erik Hovmand, Høgni Hoydal, Kári P. Højgaard, Raija-Liisa Eklöw, Kristján Þor Júlíusson, Nils Oskar Nilsson, Per Kaalund, Oiva Kaltiokumpu, Ilkka Kantola, Inge Lønning, Kjartan Ólafsson, Ragnheiður Ríkharðsdóttir, Ib Thomsen, Antti Vuolanne, Otto Jeremiassen og Steinunn Valdís Óskarsdóttir.

Medborger- og forbrukerutvalgets forslag ble således vedtatt med 45 mot 8 stemmer - "Ikke foreta seg noe."

Rådet bifalt Velferdsutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1412/velferd - Rek. 14/2007.

Rådet bifalt Medborger- og forbrukerutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1427/medborger - Rek. 15/2007.

14. Gränshinder i Norden

Dokumentasjon:

- Samarbetsministrarnas redogörelse rörande gränshinder 2007 (Dokument 9)
- Nordisk samordnare för gränhindersfrågor (Fremst. 3/2007)
- Medlemsforslag om ny nordisk mat (A 1408/næring)
- Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd)

Medlemsforslag om ny nordisk mat (A 1408/næring)

Nordiska rådet rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *att att* inom projektet "Ny Nordisk Mat" initiera en kartläggning av handels- och gränshinder mellan de nordiska länderna för livsmedelsindustrin
2) *att* utifrån kartläggningen lägga fram förslag till åtgärder för att lösa de hinder som identifieras
3) *att* inom projektet "Ny Nordisk Mat" öronmärka medel för detta arbete

Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

1) *å* utarbeide 2-3 konkrete tiltak innen grensehindringsarbeid, som presenteres av de enkelte lands statsministere, og at finansiering av disse planene legges inn i de årlige fremleggelsene av de nordiske lands statsbudsjetter

Reservation af Siv Friðleifsdóttir (F), Gunn Olsen (A) og Göte Wahlström (s)

Nordisk Råd beslutter

å ikke foreta seg ytterligere i anledning av A 1420/velferd: Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer før ny informasjon foreligger

Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9)

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori,** Dokument 9**:**
Fru president, mina damer och herrar. Där vi har en gräns mellan självständiga nationer, där har vi också en hel del gränshinder, det är en realitet som inte kan undvikas. Situationen varierar dock från gräns till gräns och vi kan vara stolta över att vi trots allt har rekordlite gränshinder mellan de nordiska länderna. Vi har varit föregångare i detta arbete, vi är det i dag och vi kommer att vara det även i framtiden. Ju mera vi lyckas att avveckla gränshindren desto svårare blir ändå jobbet. Det beror helt enkelt på att vi kommer oftare och oftare in på frågor som är känsliga ur den nationella suveränitetens synvinkel. Då menar jag först och främst skatte- och socialpolitiska frågor, där vi helt enkelt har valt olika lösningar i de olika nationella parlamenten. Det är därför viktigt att poängtera att det är omöjligt att bli av med alla gränshinder så länge vi talar om suveräna nationella länder.

Men vi har ändå en hel del onödiga gränshinder och vi har en hel del sådana gränshinder som vi skulle kunna bli av med. Under Finlands ordförandeskap har vi blivit av med några gränshinder. Det viktigaste jobbet under det här året gäller omstruktureringen av det framtida arbetet. Vi har en utomordentligt fin rapport från den så kallade trojkan som har hjälpt oss att systematisera arbetet bättre för framtiden. Vi har grundat ett gränshinderforum som också strukturerar det framtida arbetet bättre och vi har gett en skyldighet att rapportera om det framtida arbetet på årlig basis till våra statsministrar som garanterar den högsta möjliga politiska prioriteringen.

Till slut vill jag ännu säga några ord om varför vi gör detta arbete. Avsikten är först och främst att hjälpa vanliga människor i deras vardagliga liv. Att hjälpa människorna samt näringslivets rörlighet är en fråga som blir viktigare och viktigare. Allt detta främjar och gynnar människornas, ländernas, hela Nordens välfärd samt konkurrenskraft. Därför är det ett arbete som är lönsamt och som vi måste satsa hårt på även i framtiden.

Ole Stavad (den sosialdemokratiske gruppen, S):
Tak for de initiativer, som det finske formandskab har taget. Tak for vores statsministres engagement i sagen.

Når jeg har bedt om en replik, er det, fordi jeg har hørt, at det nye arbejde risikerer at blive forsinket af en diskussion om, hvorvidt det er ministerrådsbudgettet eller national finansiering, der skal betale for grænsehindringsarbejdet med Ole Norrback i spidsen.

Det vil jeg godt høre om er rigtigt. Hvis det er rigtigt, vil jeg spørge, om ikke det enkleste i denne sag ville være at tage finansieringen fra vores fælles budget. Det er forholdsvis begrænsede midler, og i 2008 må det kunne finansieres, hvis man ikke kan finde det andre steder inden for formandskabspuljen.

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori**:
Om fru president tillåter måste jag börja med att säga att vi applåderade åt Ole Stavad redan för en stund sedan därför att han sade att det är sista gången han talar här i dag, men det var det alltså inte! Jag känner inte till frågan så noggrant att jag kan svara exakt på om vi har ett sådant här problem eller inte, men detta att vi har prioriterat frågan så högt att vi har utgått från att forumet kommer att rapportera även till statsministrarna på årlig basis garanterar säkert att vi hittar pengarna i fråga.

Dagfinn Høybråten, Presidiets talsperson, Dokument 9:
Nordisk Råd har ved flere tilfeller uttrykt misnøye med at arbeidet med å fjerne grensehindringer går for langsomt. På denne bakgrunn er samarbeidsministrenes redegjørelse om grensehindringer en relativt positiv lesning.

Det redegjøres for viktige konkrete resultater. I fjor ble elleve grensehindringer fjernet, og blant dem er det inngått en ny avtale om føring av personnummer som letter og påskynder muligheten for å beholde personnummeret i et annet nordisk land. Men det er mange grensehindringer som trengs å rives ned, og vi trenger et sterkere politisk grep om dette enn det vi har hatt fram til nå. Da kan vi lykkes bedre.

Jeg er glad for at statsministrene ga det politiske mandatet på sitt sommermøte i Finland i år, da de slo fast at man "med alle medel ska undanröja de svårigheter som medborgarna kan stöta på i det nordiska umgänget". Det er sterk og tydelig tale.

Det finske formannskapet har besluttet å utpeke en egen person med mandat direkte fra statsministrene, som skal ha et særskilt ansvar for å fjerne grensehindringer i Norden. Denne personen skal inngå i et særskilt grensehinderforum med representanter på høyt nivå fra alle de fem nordiske land, og det skal forankres inn mot ministerrådets sekretariat. Oppgaven er å følge, prioritere og forankre nasjonalt arbeid med å fjerne spesifikke grensehindringer. Dette hilser vi hjertelig velkommen fra Nordisk Råds side. Det er helt i tråd med hva vi har foreslått og krevd, og vi er også tilfredse med at hvert grensehinder som vurderes mulig å løse politisk, skal få en definert tidsfrist for sin løsning.

Det er imidlertid viktig også å forebygge nye grensehindringer, unngå at man på grunn av dårlig nordisk koordinering av implementering av EU-lover, får forskjellig implementering som for eksempel skaper nye hindringer.

La meg, i lys av den lille replikkveksling som nå var mellom Ole Stavad og samarbeidsministeren, på rådets vegne fastslå at jeg tar det for gitt at det statsministrene nå ha besluttet, blir fulgt opp uten opphold. Det vil bli fulgt med argusøyne fra Nordisk Råd. Det er få ting rå-

det engasjerer seg så sterkt i på borgernes vegne som nettopp dette temaet. Vi er forhåpningsfulle, men vi er også forventningsfulle. Hvis forventningene ikke blir oppfylt, vil kommende samarbeidsministere møte skarp kritikk her i rådet.

Helt til slutt vil jeg si at vi nå gir et godt bidrag til organiseringen av grensehinderarbeidet gjennom det å utpeke en ansvarlig formann i dette forumet på høyt faglig og politisk nivå. Jeg er godt tilfreds med, for min egen del, at statsministrene tok utfordringen fra rådet på sitt sommermøte, og jeg er glad for å ha deltatt i en politisk prosess som har gitt et slikt resultat.

Lisbeth Grönfeldt Bergman, Næringsutvalgets talsperson, Dokument 9:
Fru President! Undanröjande av gränshinder är ett av Nordiska rådets politiskt högst prioriterade områden. Näringsutskottet har under lång tid arbetat med detta och har vid ett flertal tillfällen påpekat vikten av att hinder som föreligger för näringslivet att verka på den nordiska marknaden på sikt måste försvinna. Speciellt gäller detta små och medelstora företag som har Norden som primär marknad. En väl fungerande inre nordisk marknad utan hinder är en väsentlig del i arbetet med att skapa förutsättningar för att möta globaliseringens utmaningar.

I ministerrådets meddelande angående Rek. 12/2006/näring om pådrivarordningen och i den redogörelse som lämnats här under sessionen beskrivs de initiativ som satts i gång för att driva på arbetet med att undranröja gränshinder inom respektive sakområde. Utskottet ser det därför som mycket positivt att det nu tas initiativ inom Nordiska ministerrådet med en pådrivare inom olika sakområden för att komma till rätta med existerande hinder för företagens verksamhet över de nordiska gränserna. Det är också positivt med det arbete som Nordiskt innovationscenter, NICe, gör inom detta område. NICe presenterade den 12 augusti 2007 en rapport om sitt arbete med olika gränshinder för näringslivet och det arbete man bedriver för att undanröja gränshinder som försvårar fri rörelse av innovationsresurser för näringslivet i Norden.

Vid de nordiska statsministrarnas möte i år fastslogs att man "med alla medel ska undanröja de svårigheter som medborgarna kan stöta på i det nordiska umgänget". Det beslutades att det ska skapas en konkret förteckning över kvarvarande gränshinder, inklusive åtgärder för att häva dem. Ett gränshinder har dock en tendens att dyka upp först när en person eller ett företag råkar ut för något som upplevs som ett hinder. Därför är det viktigt att ha beredskap och en organisation som kan ta sig an dessa hinder allteftersom de dyker upp.

I dag finns funktionen Hallå Norden som fungerar bra för privatpersoner när det gäller att få råd och stöd. Att ministerrådet nu prioriterar och bygger upp en motsvarande funktion för företag är från utskottets sida önskvärt och välkommet. Många små och medelstora företag i de nordiska länderna har sina primära marknader nationellt, och om och när de vill expandera på den nordiska marknaden har de inte kapacitet eller tillräckliga kunskaper för att sätta sig in i olika länders och EU:s regler, och då avstår de från att ta steget ut på marknaden. Det är därför positivt att det nu inrättas ett så kallat Hallå Norden också för företag.

När det gäller förutsättningarna för företag i Norden att få fram riskkapital har NICe inlett ett spännande arbete om förutsättningarna för att inrätta en nordisk riskkapitalfond, ett arbete som utskottet anser att det är viktigt att prioritera. Det finns, enligt NICe, svårigheter med att etablera en sådan fond, bland annat på grund av olikheter i skattelagstiftningen i våra länder. Men det skulle ge många fördelar och stora möjligheter för företag att via en Nordic Investment Fund få tillgång till EU-medel i större utsträckning.

Det pågår ett sådant här arbete i EU i dag, men vi bör inte vänta på det. I ett EU där regioner får en allt större betydelse har det nordiska samarbetet en stor möjlighet att ta täten och vara en föregångsregion inom EU. Utskottet anser att Nordiska ministerrådet ska driva ärendet vidare och fortsätta diskussionerna med de nordiska länderna för att möjliggöra inrättandet av en nordisk riskkapitalfond.

Göte Wahlström, Velferdsutvalgets talsperson, Dokument 9:
Fru President! Under gårdagen uttryckte den svenska samordningsministern att gränshindren nu är så kartlagda att det är dags att se på hur dessa kan åtgärdas. Det var ett starkt uttalande, och kanske inte helt riktigt. Med all tydlighet framkom det i gårdagens frågestund att gränshinder ständigt dyker upp och kommer till Nordiska rådets representanters kännedom. Inom välfärdsutskottet beskrivs varje gång vi samlas exempel på att nationella regler ej harmoniserar – individer, familjer, näringsidkare och flera drabbas när de lever sina liv och rör sig inom Norden.

Trots att vi möts av ständiga informationer om gränshinder kan vi glädjas åt att de åtgärder som Nordiska ministerrådet nu signalerar kommer till stånd. Presidiet har också informerat välfärdsutskottet om alla pågående projekt. Man har starkt markerat behovet av att detta arbete nu måste ges reella möjligheter till kraftsamling. Välfärdsutskottet välkomnar de aviserade åtgärderna och att resurser nu ställs till förfogande.

Vid utskottets sammanträde i Göteborg senast markerades dock stor otålighet, och krav på ett mer kraftfullt agerande ställdes. Utskottets ordförande från mittengruppen och de två socialdemokratiska ledamöterna fann dock skäl att följa presidiets synpunkter och blev härigenom reservanter i utskottet. Ministerrådets uttalande under de senaste dagarna här i Oslo kanske kan utgöra en lugnande effekt på utskottsmajoriteten.

Alla tycks medvetna om de positiva effekter som en reducering av gränshindren utgör. Vi måste därför sätta stor tilltro till den markerade kraftsamlingen för ett mer samordnat Norden, utan de hämmande gränshinder som vi i dag och tidigare dagar har fått redogjorda för oss.

Ville Niinistö, Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson, Dokument 9:
Fru president! För det första skulle jag vilja tacka det finska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet för att de på allvar har jobbat med och löst gränshinderfrågor. Den nya klassificeringen av gränshinder är nog ett effektivare sätt att minska de problem som våra medborgare stöter på i de nordiska länderna.

Medborgar- och konsumentutskottet anser ändå att det finns orsak att utvidga gränshindersbegreppet, så att det inkluderar gränshinder som innebär att meborgarens grundläggande civila rättigheter kränks.

I Norden bor hundratusentals människor i ett annat nordiskt land än hemlandet, och varje år flyttar cirka 50 000 människor från sitt hemland till ett annat nordiskt land.

Vi i utskottet anser att människors möjlighet till fri rörlighet är en viktig nordisk värdering. I dagens globala värld kan en individ känna tillhörighet till, och vara aktiv i flera länder samtidigt. I Norden ska en sådan transnationell tillhörighet kunna ses som en styrka som bör stödas och inte hindras.

Vår uppgift som politiker och lagstiftare är att skapa ramar för denna rörlighet, så att den sker i överenskommelse med mänskliga rättigheter och de rättigheter man har som medborgare. Det har redan uppmärksammats att det bör vara lättare för nordborna att till exempel bevisa sin identitet och öppna ett bankkonto i ett annat nordiskt land.

Här vill jag främst ta upp två nya exempel på gränshinder som hämmar civila rättigheter:

Enligt människorättskonventionen är det en mänsklig rättighet att kunna delta i fria val, och att kunna bli vald till offentliga tjänster i sitt land. Tyvärr finns det fall här i Norden då detta inte fungerar i praktiken. Tusentals nordbor som bor i ett annat nordiskt land än sitt hemland, mister nämligen sin rösträtt och valbarhet i hemlandets nationella val. Vissa av de nordiska länderna kräver att man måste vara bosatt i landet för att få rösta i nationella val. Andra nordiska länder förutsätter å sin sida medborgarskap för att man ska få rösta.

Detta har lett till att tusentals människor inte har möjlighet att rösta någonstans medan andra kan ha rösträtt i två olika länder.

I utskottet anser vi att gränshinder som innebär att man mister sin rösträtt och valbarhet, är speciellt viktiga att åtgärda. Den konstitutionella lagstiftningen som utgör grunden för rösträtt och valbarhet, har skapats under en tid då medborgarna inte flyttade mellan länderna som man gör idag. Också inom EU har man börjat uppmärksamma denna typ av nya gränshinder. Norden kunde här föregå med gott exempel, genom att lösa problemet och garantera att ingen mister sin demokratiska rätt att få rösta.

Ett annat ämne jag gärna vill lyfta fram gäller civilstånd. Trots att vi i de nordiska länderna använder oss av samma begrepp för att beskriva civilstatus, innebär det inte att vi tolkar begreppen på samma sätt eller att de har samma juridiska innebörd. Ett civilstånd kan medföra begränsade rättigheter då man flyttar till ett annat land, vilket betyder att civilstånd i sig kan vara ett hinder för fri rörlighet.

Särskilt viktigt är att måna om att ingen mister sin rätt till likabehandling. Homosexuella par som vigts i ett visst nordiskt land, och sedan flyttar till ett annat, kan i värsta fall mista sin civilstatus som registrerat par, helt. I majoriteten av de nordiska länder kan homosexuella registrera partnerskap, men detta civilstånd innebär olika villkor då det gäller till exempel beskattning, pensioner, arvsrätt och adoption i de nordiska länderna. Par som lever i samboförhållanden kan stöta på liknande problem. Risken är stor att man blir orättvist behandlad om man inte känner till alla byråkratiska detaljer och villkor i det land man bor i.

Sammanfattningsvis, betraktar vi i utskottet att de nämnda exemplen är civila gränshinder, som regeringarna borde uppmärksamma.

Lyly Rajala (den konservative gruppen, saml):
Onkohan se sillä tavalla, hyvät ystävät, että me heiluttelemme täällä huulia ihan turhaan. Paljon puhetta, vähän villoja, on suomalainen sanonta, ehkä käytössä muissakin Pohjoismaissa.

Näistä rajaestejutuista, joista edustaja Niinistö tuolla puhui, tuli mieleen, että olen tehnyt jo kaksi kertaa Pohjoismaiden neuvoston ministerineuvostolle kirjallisen kysymyksen tästä aiheesta.

Meillä on ollut passivapaus yli 50 vuotta Suomen ja Ruotsin ja muidenkin maiden välillä, mutta edelleenkin sellaisella Finnairin lennolla, joka lentää Helsingistä Tukholmaan ja sieltä USA:han Bostoniin, tai päinvastoin tulee Bostonista, tekee välilaskun Arlandassa ja jatkaa matkaa Helsinkiin - eli hyppäät kyytiin Tukholmassa ja matkustat Helsinkiin - kuvallinen henkilöllisyystodistus ei kelpaa, vaan vaaditaan passia. Tämä esiintyy myös Finnairin nettisivuilla ihan julkisesti.

Ministerineuvosto on tähän vastannut viimeksi, että näin ei saa tehdä. Tätäkö meidän rajaesteidemme poistaminen on?

Lyly Rajalas tale i svensk oversettelse:
Är det nu så, bästa vänner, att vi låter käften gå här helt i onödan. Mycket skrik för litet ull är ett finländskt ordspråk – kanske det används även i övriga Norden.

Om dessa gränshinderfrågor som ledamot Niinistö tog upp så kom jag ihåg att jag redan två gånger tidigare ställt en skriftlig fråga om detta tema till Nordiska ministerrådet.

Vi har haft passfrihet mellan Finland och Sverige samt de övriga länderna i mer än 50 år. På ett flyg med Finnair från Helsingfors till Stockholm och därifrån vidare till Boston i USA eller tvärtom från Boston med mellanlandning på Arlanda innan resan fortsätts till Helsingfors – det vill säga du stiger ombord i Stockholm och reser till Helsingfors – räcker det dock fortfarande inte med ett legitimationskort med foto utan det krävs ett pass. Detta sägs även helt öppet på Finnairs webbsidor.

Senast svarade ministerrådet att så får det inte vara. Är det detta som avlägsnande av gränshinder innebär?

Ville Niinistö (midtengruppen, gröna):
Rouva presidentti! Tässä ei nyt ehkä varsinaisesti kohdistettu kysymystä minulle, mutta meidän valiokuntamme näkökulmasta voin sanoa, että meidän ajatuksemme on juuri se, että rajaesteitä pitäisi nähdä laajasti, jottei tehdä tällaisia epäkäytännöllisiä ratkaisuja, joilla käytännössä rajoitetaan ihmisten vapaata liikkuvuutta Pohjoismaissa. Varsinkaan, kun tässäkin tapauksessa kysymyksessä on ulkopuolisen valtion ja ulkopuolisten tahojen asettama pakko, jolla rajoitetaan Pohjoismaiden sisäistä liikkuvuutta. Näin ei tietysti käytännössä saa olla.

Ville Niinistös tale i svensk oversettelse:
Fru president! Frågan ställdes kanske inte egentligen till mig men ur vårt utskotts perspektiv kan jag säga att vår tanke är precis att gränshindren bör uppfattas brett, så att det inte skapas sådana här opraktiska lösningar vilka i praktiken begränsar människors fria rörlighet i Norden. I synnerhet eftersom det i detta fall handlar om något som påtvingats oss av en utomstående stat och utomstående aktörer och som begränsar den inre rörligheten i Norden. Så får det naturligtvis inte vara i verkligheten.

Tuula Peltonen (den sosialdemokratiske gruppen, sd):
Arvoisa rouva presidentti! Vaikka välillä näiden rajaesteiden kanssa on tehnyt mieli vaipua epätoivoon, on ollut ilo seurata toimenpiteitä viime aikoina, varsinkin kun Suomen puheenjohtajuuskaudella on saatu nostettua esille asioita vahvasti. Tämä on todella hyvä ja herättää suuresti toivoa.

Luettani Larserik Häggmanin laatimaa rajaesteraporttia jäin edelleen kaipaamaan rajaesteluetteloon kuuluvaksi Ruotsista Suomeen palaavien eläkeläisten kaksoisverotuksen epäkohtaa. Se varmasti lienee hyvin pitkälle kansallinen päätösasia, mutta yhteistyötä asian ratkaisemiseksi tarvitaan.

Minulle on yritetty monelta taholta vakuuttaa, että toisesta Pohjoismaasta toiseen muuttavien eläkeläisten eläkeverotus on oikein säädetty ja että he maksavat samalla tavalla kuin työnsä kotimaassa tehneet. Näin ei kuitenkaan tosiasiassa ole. Todellisuudessa poliittiset päättäjätkään eivät ole lähimainkaan selvillä niistä epäkohdista, joita paluumuuttajilla on.

Suomen verolaissa on paluumuuttajille joiltakin osin saatu neuvotteluissa helpotuksia verokohteluun, mutta ei kutienkaan kaikille, ja laki on hyvin tulkinnanvarainen. Totuus on, että Suomeen palaavat eläkeläiset maksavat kaksoisverotuksen.

Todellisuudessa paluumuuttaja maksaakin tulotietojen mukaan veroja enemmän. Toisin sanoen verotusperusteeseen kuuluu, että aluksi lasketaan ulkomaan tulo yhteen kotimaan tulon kanssa, ja vähennykset tehdään yhteenlasketusta tulosta. Oikeus perus- ja eläketulovähennykseen ratkaistaan kokonaistulon perusteella.

Näin laskettuna paluumuuttaja menettää Suomessa eläketulovähennyksensä.

Korkein hallinto-oikeus on 27.12.2006 tekemällään päätöksellä määrännyt palautettavaksi Ruotsin eläkkeen osalta Suomessa maksuun pannut sairausvakuutusmaksut. Tässä on ongelmana vielä se, pystyvätkö kaikki paluumuuttajat löytämään todisteet maksetuista maksuista.

Tie on takkuinen, ja tälläkin hetkellä suuri määrä suomalaisia odottelee Ruotsin puolella asiantilan paranemista, jotta he voisivat palata Suomeen.

Olisin mielelläni esittämässä, että tämä paluumuuttajien eläkeverotuksen vääryys otetaan yhdeksi tärkeäksi asiakohdaksi ja välittömiä toimenpiteitä vaativaksi.

Tuula Peltonens tale i svensk oversettelse:
Ärade fru president! Fastän jag ibland har haft lust att sjunka i förtvivlan på grund av dessa gränshinder, har det varit en fröjd att följa med den senaste tidens åtgärder, särskilt då man aktivt lyft frågan fram under det finländska ordförandeskapet. Detta är verkligen positivt och väcker stora förhoppningar.

Då jag läste Lars-Erik Häggmans gränshinderrapport saknade jag i förteckningen över gränshinder fortfarande det missförhållande som gäller dubbelbeskattningen av pensionärer som återvänder från Sverige till Finland. Det handlar säkert i mångt och mycket om nationella beslut, men det behövs samarbete för att lösa denna fråga.

Många har försökt försäkra mig om att beskattningen av pensionärer som flyttar från ett nordiskt land till ett annat är korrekt, och att de betalar på samma sätt som de personer som endast arbetat i hemlandet. Så är det dock inte i verkligheten. I själva verket är inte ens politiska beslutsfattare på det klara med de missförhållanden som återflyttare upplever.

I Finland har det förhandlats fram vissa lättnader i skattebehandlingen av återflyttare, men dessa gäller dock inte alla och lagen lämnar mycket rum för tolkning. Sanningen är att pensionärer som återvänder till Finland betalar dubbel skatt.

I verkligheten betalar återflyttare mer skatt enligt inkomstuppgifterna. Med andra ord bestäms beskattningsgrunden så att först adderas utlandsinkomsterna med inkomsterna i hemlandet, och avdrag görs på basis av de sammanlagda inkomsterna. Rätten till grund- och pensionsinkomstavdrag avgörs enligt totalinkomsterna.

När det räknas så här förlorar en återflyttare sitt pensionsinkomstavdrag i Finland.

Den 27 december 2006 beslöt högsta förvaltningsdomstolen att sjukförsäkringsavgifter som bestämts för svensk pension i Finland skall återbördas. I detta samband är ett problem huruvida alla återflyttare kan finna bevis för att de betalat avgifter.

Färden fortskrider trögt och även i denna stund väntar otaliga finländare i Sverige på att situationen skall förbättras så att de kan återvända till Finland.

Jag föreslår gärna att denna orättvisa som gäller återflyttares pensionsbeskattning tas upp som en viktig punkt som kräver omedelbara åtgärder.

Lauri Oinonen (midtengruppen, cent):
Rouva puheenjohtaja! Kiitoksia edustaja Tuula Peltoselle tärkeästä asiasta. Tämä on todellakin käytännön ongelma. Kautta Suomen meni yksi maakunnallinen väkeä etupäässä Ruotsiin omakustanteisesti työntekoon, hankkimaan työpaikat. Nyt, kun he ovat siirtyneet, monet haluaisivat palata Suomeen, ja edustaja Tuula Peltosen erinomaisesti kuvaama ongelma on arkipäivää hyvin monille. Kuten edustaja Peltonen toi esille, niin toivon, että tähän kysymykseen voitaisiin pikaisesti saada korjaus.

Lauri Oinonens tale i svensk oversettelse:
Fru ordförande! Tack ledamot Tuula Peltonen för att ni tog upp en viktig fråga. Detta är verkligen ett praktisk problem. Från hela Finland försvann en stor grupp människor på egen bekostnad främst för att arbeta i Sverige, för att söka arbete. Nu då de gått i pension vill många återvända till Finland, och det problem som ledamot Tuula Peltonen förträffligt beskrev är vardag för otaliga. På samma sätt som ledamot Peltonen hoppas även jag att denna fråga rättas till snarast.

Tuula Peltonen:
Tähän ei varmasti tarvitse kommentoida. Tämä on ihan hyvä asia näin.

Tuula Peltonens tale i svensk oversettelse:
Detta behöver säkert inte kommenteras. Detta är helt bra som det är.

Kent Olsson (den konservative gruppen, m):
Fru president! Det kan konstateras att det i den här frågan finns en ganska stor enighet om att någonting måste ske. Vi kan också, tycker jag, konstatera att det som beslutats, att vi ska ha en samordnare för gränshinder, är oerhört lovande. Förra gången tog ju ambassadör Norrback fram en stor katalog. Också den här gången har vi stora förväntningar på honom men inte när det gäller att han ska ta fram en ny katalog utan när det gäller att han ska se till att vi får en lösning på gränshindren.

Det finns alltså en katalog. Under året har vi dessutom löst vissa gränshinder. Vi har ju fått reda på att det är sex gränshinder som anses lösta från ministerrådet. Men alltför många gränshinder återstår. Ta bara debatten i går under frågestunden. De flesta av frågorna då kom att röra olika typer av gränshinder. Vi måste alltså se till att många av gränshindren får en lösning och att vi ställer resurser och tid till förfogande. Det här är kanske en av de viktigaste frågorna för oss i Nordiska rådet.

Två saker är viktiga. Dels gäller det då att vi får en lösning på ett antal gränshinder så att vi vid nästa års session kan peka på gränshinder som fått en lösning. Dels kan man säga att de här gränshindren inte kan lösas på grund av politiska beslut i de olika länderna eller av andra skäl. Det här är alltså precis lika viktigt.

Jag menar således att resurser och energi - det gäller då pengar och politisk vilja - ska läggas på att få både politiker och tjänstemän att se till att det här hör till de viktigaste frågorna att prioritera nästa år.

Det finns, som sagt, stora förhoppningar om en lösning nästa år och att vi när vi då möts inte ska bli besvikna, för gränshindersfrågan är en överlevnadsfråga inte bara för Nordiska rådet utan också för Nordens invånare. De människor som bor i Norden ska ha möjligheter att flytta på sig.

Johan Linander (midtengruppen, c):
Fru president! Arbetet med att ta bort gränshinder har förbättrats under de senaste åren, kanske speciellt under det senaste året. Ministerrådets initiativ är också bra. Men vi får inte glömma bort att mycket återstår att göra för att de nordiska medborgare som bor, jobbar eller studerar i olika länder ska kunna göra det på samma villkor som vi andra.

Gränshindersproblemet är inget marginellt problem. Det är ju väldigt många människor som berörs. Jag kan som exempel nämna Öresundsregionen som jag själv kommer från. Hittills i år har mer än 5 000 skåningar, svenskar, fått jobb i Köpenhamnsregionen. Totalt handlar det i dag om nästan 20 000 personer som bor i Skåne men som jobbar i Danmark. Räknar man in även dem som studerar och tittar man också på andra gränsregioner rör det sig om ungefär lika många människor som Färöarnas hela befolkning i arbetsför ålder, så det här är inget litet eller marginellt problem.

Målsättningen med gränshindersarbetet måste vara att det ska vara lika enkelt att bo, arbeta eller studera på de olika sidorna av en nordisk nationsgräns. "Lika enkelt" betyder inte att det ska vara samma förutsättningar, att en svensk som väljer att jobba i Danmark får andra förutsättningar till exempel när det gäller föräldrapenning eller föräldraledighet än om han eller hon hade jobbat i Sverige. Detta är alldeles naturligt och någonting som man får acceptera. "Lika enkelt" betyder att gränsgångare inte ska hamna mellan regelverken, att de olika ländernas regelverk inte gör att man får en försämring som inte var beräknad från början och som man som medborgare inte skulle ha kunnat räkna ut.

När det gäller detta med harmonisering av lagstiftningen tycker jag att vi ska prata om en speciallagstiftning för gränsgångare. Dessutom kan, tror jag, bättre administrativa rutiner mellan våra länders myndigheter vara till hjälp.

Stefan Tornberg (midtengruppen, c):
Fru president! I grunden är det i vissa avseenden positivt att vi ställs inför nya gränshinder. Det är ju många gånger just på grund av den ökade rörligheten och förväntningarna på ett

gränslöst liv i Norden som gränshindren nu blir allt mer tydliga. På samma gång är det också så att hela trovärdigheten för det nordiska samarbetet ligger i tilltron till vår förmåga att komma till rätta med det som hindrar rörligheten. Rörligheten ses mer och mer som självklar, och just därför blir reaktionen så stark när vi som medborgare och företagare i Norden stöter på gränshinder.

Det kan synas vara ett tröstlöst projekt att arbeta för att avskaffa gränshinder. En ökad rörlighet leder till att nya gränshinder ständigt uppstår, så länge som vår lagstiftning inte fullt ut harmoniserar med våra nordiska grannar – något som jag hoppas aldrig kommer att ske eftersom jag även fortsättningsvis vill se ett Norden bestående av självständiga stater. Men då är det viktigt att se gränserna mer som en mötesplats – ett gränssnitt, ett *interface* – mellan våra folk än som ett hinder för utvecklingen.

Ett bra sådant exempel är min egen hembygd Haparanda –Tornio, där ett framgångsrikt gränssamarbete lett till en växande gemensam arbetsmarknad och ett långtgående samarbete inom till exempel skola, omsorg, energiförsörjning samt samnyttjande av fritidsanläggningar och reningsverk. I dag är det en framgångsregion som trots den positiva utvecklingen brottas med försvårande gränshinder. Exempel är taxiföretag som inte kan erbjuda sina tjänster i ett annat land, entreprenaduppdrag som försvåras eftersom maskiner ständigt måste besiktas på nytt och bevakningsföretag och värdetransporter som inte kan fungera i de olika länderna.

Fru president! Nya gränshinder uppstår också lätt när de enskilda länderna förändrar sin lagstiftning. Därför är det så viktigt med den "nordiska koordinering" som i går fördes fram i det nordiska ministerrådsprogrammet.

Presidenten meddelte at det ikke var tid til flere replikker i debatten.

Ragnar Erlandsson (observatør, ÅC):
Fru president! Samarbetsministrarnas redogörelse rörande gränshinder 2007 är konkret och informativ.

Jag är särskilt glad över att kravet på svenskt ID-kort försvinner för personer som vill öppna konto eller hantera bank- och postärenden i Sverige och som endast har ID-handling från ett annat land.

Avsaknaden av svenskt ID-kort har varit till bekymmer för nordiska studerande i Sverige och i de flesta fall lett till att ungdomarna har registrerat sig i Sverige och därmed tagit ett första steg till permanent bosättning i studielandet.

För Ålands del har vi i förlängningen svårt att få tillbaka ungdomar till vår egen arbetsmarknad.

Jag är glad över att ministerrådet kommer att lägga ner stort arbete på att effektivera gränshindersarbetet.

På den föreslagna bemyndigandepersonen vilar många förväntningar, och personens maktbefogenheter bör inte ha några gränser.

Medlemsforslag om ny nordisk mat (A 1408/næring)

Lisbeth Grönfeldt Bergman, Næringsutvalgets talsperson, A 1408/næring:
Fru president! En väl fungerande inre nordisk marknad utan gränshinder är målet. Det vet vi. Näringsutskottet har därför vid ett flertal tillfällen haft kontakt med personer och organisationer som arbetar med att identifiera och försöka komma till rätta med gränshindersproblematiken, speciellt för små och medelstora företag.

Utskottet menar att handelsbarriärer inte ligger i linje med visionen om ett gränslöst Norden. Producenter upplever många gånger att det finns handelshinder som minskar förutsättning-

arna för att se Norden som sin primära marknad. Det kan röra sig om problem vid export av råvaror, exempelvis renkött, eller att olika krav på hygienstandard gäller i länderna. Detta bör därför utredas närmare, anser utskottet. En produkt producerad på den svenska sidan gränsen bör utan krångel kunna säljas i Norge och vice versa.

Låt mig bara ge några konkreta exempel som också belyser att stora företag klarar att hitta lösningar på problemen medan små näringsidkare ofta kör huvudet i väggen, det vill säga tullmuren.

Svenska småproducenter av saft baserad på frukt och grönsaker möter så höga tullsatser när de vill in på den norska marknaden att de helt enkelt har gett upp. Priset blir för högt, de klarar inte att konkurrera.

För några år sedan ville Ikea sälja svenska köttbullar i de varuhus som finns i Norge men mötte så höga tullavgifter att köttbullarna fick prissättas på samma nivå som rent filékött. Saken fick dock en lösning i och med att Ikea fick en viss tullfri kvot för sina varuhus i Norge där de kunde sälja köttbullarna till rimligt pris. Men det krävdes beslut på handelsministernivå.

Utskottet anser att projektet Ny nordisk mat har en viktig funktion i arbetet med att profilera Norden. Det framgår av det stora intresse som omvärlden visar för det nordiska köket, den nordiska matkulturen och våra högklassiga livsmedel. Men vi ställer oss frågande till hur vi ska kunna profilera Norden inom detta område och skapa en region som kan klara sig i det globala perspektivet, när vi uppenbarligen inte kan skapa en gemensam marknad för näringsliv och produkter inom livsmedelsindustrin.

Utskottet har mot den här bakgrunden lagt fram ett förslag med en rekommendation till ministerrådet att inom projektet Ny nordisk mat initiera en kartläggning av handels- och gränshinder mellan de nordiska länderna för livsmedelsindustrin, att utifrån kartläggningen lägga fram förslag till åtgärder för att lösa de hindren samt att inom projektet öronmärka medel för detta arbete.

Enligt kontakt med ministerrådets sekretariat har en diskussion förts i styrgruppen för projektet för att initiera den här kartläggningen. Men inga konkreta initiativ och inga åtgärder har vidtagits. Därför framför sekretariatet i sitt förslag till insatser för undanröjande av gränshinder inom globaliseringsinitiativet att "för att kunna åstadkomma konkreta resultat i gränshindersarbetet är det viktigt att ha gedigna beslutsunderlag som dokumenterar gränshindren och dess effekter samt att kunna presentera förslag till lösningar". Utskottet anser därför att en kartläggning av existerande handels- och gränshinder för livsmedelsindustrin bör komma till stånd inom projektet.

Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd)

Jan-Henrik Fredriksen, Velferdsutvalgets talsperson, A 1420/velferd:
Årsaken til denne debatten er at Presidiet er av den oppfatning at forslaget, slik det foreligger, kan være til et hinder for det pågående arbeidet for å få fjernet grensehindringer. Under debatt i utvalget var det et flertall og et mindretall, og mindretallet, som består av tre, ønsket som Presidiet å avskrive forslaget.

Dessverre er situasjonen slik i dag at selv om noen hindringer blir fjernet, kommer det hele tiden til nye, hindringer som fratar enkeltmennesket klare retningslinjer og rettferdige lover gjennom et harmonisert lovverk og utøvelsen av dette. Vi ser også at innen en rekke sektorovergripende områder er det fortsatt – etter 55 års politisk behandling i Nordisk Råd med høy prioritering – i dag kanskje ikke færre grensehindringer enn det var for 10, 20 eller 30 år siden. Spørretimen i går var i så måte illustrerende for saken. Store deler av spørretimen omhandlet uløste oppgaver innen grensehindringer.

Vi vet at både Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd har som målsetting å foreta seg noe med grensehindringer, men det er slik at det ville vært utrolig mye mer effektivt å løfte en slik viktig sak som det å fjerne grensehindringer er, opp på et høyere politisk plan hvor de ulike nordiske lands statsministere legger fram konkrete tiltak for å få fjernet hindringer, ved framleggelsen det årlige budsjett. Det er det forslaget går ut på. Hver statsminister kommer med minimum to konkrete forslag for å fjerne grensehindringer i Norden.

Jeg kan ikke med min beste vilje se at dette er noe som vil stoppe den prosessen og det arbeidet som Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd har igangsatt. Tvert imot, så vil et slikt forslag, om det blir vedtatt, styrke arbeidet med å fjerne grensehindringer i Norden og med dette forenkle hverdagen til enkeltmennesker, alle typer næringsliv og sosial- og helsetjenester.

All erfaring tilsier at det å få et initiativ på statsministernivå hadde vært det som skal til for å få igangsatt nødvendige grep som har resultert i politiske gjennomføringer. For øvrig – i et så viktig spørsmål kan det jo nevnes at Nordisk Råd rår over en økonomi som er på størrelse med hva en norsk kommune med 15 000 – 16 000 mennesker har. Da burde det være innlysende at mangelen på økonomi og ressurser er åpenbar med alle de andre ulike pågående prosjekter som Nordisk Råd har.

Til sist: Jeg tror at skal Nordisk Råd eller Ministerråd ha en troverdighet og legitimitet i befolkningen i Norden, må grensehindringer fjernes. Derfor er det viktig at de nordiske lands statsministere bidrar positivt i langt større grad enn i dag med å løse grensehindringsproblemene.

Siv Friðleifsdóttir, reservantenes talsperson, A 1420/velferd:
Jeg snakker på vegne av meg selv, Gunn Olsen og Göte Wahlström. Vi er de såkalte reservanter. Det er litt rart for meg å stå her som ordfører for Velferdsutvalget og be salen om å stemme ned et forslag fra Velferdsutvalget. Men sånn er situasjonen.

Det er slik at det kom forslag til utvalget på møtet i Kirkenes, og vi bestemte oss for å ta det igjennom, og det ble sendt til Presidiet. Presidiet var negativ til forslaget. Hvorfor var Presidiet negativ? Jo, det var på grunn av at man har allerede i gang masse arbeid for å finne ut hvordan vi i fremtiden skal ta bedre fatt i grensehindringsspørsmålene. Man skal utpeke en høyt faglig og politisk person som blir ordfører for det såkalte grensehindringsforum, og den personen får mandat fra statsministrene til å arbeide med disse spørsmålene. Så jeg anbefalte gruppen å gjøre det som Presidiet sa, at man skulle henlegge saken og ikke ta den videre. Presidiet var ganske eksakt i sin uttalelse og sa at det forslaget vi nå har på bordet her, ikke er aktuelt med henvisning til den nevnte prosess. Så Presidiet sa nei. Uansett bestemte majoriteten i Velferdsutvalget seg for å ta saken videre inn hit, og det rekommanderer jeg ikke at man gjør.

Jeg tok også saken opp i Midtengruppen, og etter den diskusjonen vi hadde der, kan jeg også anbefale at man sier nei til dette forslaget. Jeg anbefaler Nordisk Råd å si nei til forslag A 1420/velferd, stille seg mot det, men stille seg bak reservantene og si ja der. Jeg vet at dette er komplisert, men jeg kommer til å stemme først nei og så ja.

Debatten ble avsluttet.

Rådet bifalt å ta Dokument 9 til etterretning.

Rådet bifalt Næringsutvalgets forslag til rekommandasjon i anledning av A 1408/næring – Rek. 16/2007.

Votering over A 1420/velferd[1]

6 stemte for Velferdsutvalgets forslag:

[1] *Det oppsto forvirring rundt voteringsprosedyren.*

Risto Autio, Jan-Henrik Fredriksen, Arja Karhuvaara, Ulla Karvo, Karin Kjønass Kjos og Karin S. Woldseth.

47 stemte for reservantenes forslag:
Christer Adelsbo, Árni Páll Árnason, Claes Andersson, Bendiks H. Arnesen, Sinikka Bohlin, Berit Brørby, Sigrun Eng, Joan Erlandsen, Siv Friðleifsdóttir, Christina Gestrin, Monica Green, Lisbeth Grönfeldt Bergman, Billy Gustafsson, Kolbrún Halldórsdóttir, May Elisabeth Hansen, Britt Hildeng, Høgni Hoydal, Dagfinn Høybråten, Kerstin Haglö, Kristján Þor Júlíusson, Ivar Kristiansen, Asmund Kristoffersen, Anne Margrethe Larsen, Johan Linander, Jan Lindholm, Elina Linna, Lauri Oinonen, Gunn Olsen, Kent Olsson, Markku Pakkanen, Tuula Peltonen, Jessica Polfjärd, Lyly Rajala, Rolf Reikvam, Ragnheiður Ríkharðsdóttir, Reidar Sandal, Janne Seurujärvi, Ole Stavad, Frode Sørensen, Hans Olsson, Dagfinn Sundsbø, Gunilla Tjernberg, Stefan Tornberg, Erkki Tuomioja, Göte Wahlström, Hans Wallmark og Lars Wegendal.

1 avsto fra å stemme:
Marianne Kierkemann.

Fraværende:
Kari-Lise Holmberg, Solveig Horne, Svend Erik Hovmand, Raija-Liisa Eklöw, Kári P. Højgaard, Nils Oskar Nilsson, Per Kaalund, Oiva Kaltiokumpu, Ilkka Kantola, Jógvan við Keldu, Inge Lønning, Ville Niinistö, Kjartan Ólafsson, Augusta Salling, Ib Thomsen, Antti Vuolanne, Otto Jeremiassen og Steinunn Valdís Óskarsdóttir.

Reservantenes forslag ble således vedtatt med 47 mot 6 stemmer – "Ikke å foreta seg ytterligere..... før ny informasjon foreligger".

Beslutning om Fremst. 3/2007 behandles under dagsordenspunkt 16.

15. Planer för det nordiska samarbetet 2008

Dokumensjon:

- Nordisk Råds årsberetning 2006 (Dokument 1)
- Program för Nordiska rådets arbete 2008 (Dokument 3)
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/presidiet)
- Nordisk samarbejde 2006 - Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed (C 1)
- Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2008 (C 2)
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006 (C 3/kk)
- Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006
- (Betænkning C 4/kk)
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006 (C 5/kk)

Ministerrådsförslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/presidiet)

Nordiska rådet rekommenderer Nordiska ministerrådet

1) *att* öka anslaget för 2-2404-2 Nordjobb med 300 000 DKK

2) *att* minska anslaget för 2-4110-1 med 100 000 DKK

3) *att* minska anslaget för 5-1021-3 med 100 000 DKK

4) *att* minska anslaget för 5-1021-1 med 100 000 DKK

Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhet for 2006 (C 3/kk)

Nordisk Råd beslutter

å ta revisjonsberetning for Nordisk Ministerråd 2006 til etterretning

Beretning til Nordisk Råd om revisionen av Nordisk Råds regnskab for 2006 (C 4/kk)

Nordisk Råd beslutter

å ta regnskap og revisjonsberetning for Nordisk Råd 2006 til etterretning

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006 (Betænkning C 5/kk)

Nordisk Råd beslutter

å godkjenne Nordisk Kulturfonds regnskap for 2006 og innvilge fondets styre ansvarsfrihet

å ta årsberetning og revisjonsberetning for Nordisk Kulturfond 2006 til etterretning

Dagfinn Høybråten overtok ledelsen av forhandlingene.

Alle taletider ble begrenset med 1 minutt.

Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/presidiet)

Samarbetsminister **Jan Vapaavuori**, B 248/presidiet:

Herr president, mina damer och herrar! För 2008 är Nordiska ministerrådets totala budgetram 893,6 miljoner danska kronor. Samarbetsministrarna har identifierat två särskilt viktiga områden inför 2008: globaliseringsarbetet och närområdet.

För att kunna genomföra arbetet med globaliseringen, i enlighet med statsministrarnas riktlinjer, har omprioriteringar gjorts i budgeten. Till detta kommer flera nya satsningar inom ramen för individuella ministerråds ansvar.

I ministerrådets förslag till budget är 60 miljoner avsatta till globaliseringsarbetet. Fyra miljoner är avsedda till globaliseringsforumet, och 56 miljoner för globaliseringsinitiativ. Dessa initiativ och eller projekt beslutas av ministerrådet.

Globaliseringsarbetet finansieras under 2008 genom omdisponeringar: 13 miljoner danska kronor från prioriteringsanslaget, 12 miljoner från involverade ministerråd, och 35 miljoner från likviditetsreserven.

Kraftiga omprioriteringar är alltså gjorda inom ministerrådets budget för att alltså möjliggöra en tydlig satsning på globaliseringsfrågorna. Detta visar på en betydande flexibilitet i hanteringen av ministerrådets budget. Jag vill redan här flagga för att de finansiella utmaningarna för det fortsatta arbetet med globaliseringen är stora. Redan under 2008 måste vi överväga hur vi inför 2009, inom samma budgetramar som i dag – och utan tillskott från likviditetsreserven – ska finansiera det fortsatta globaliseringsarbetet.

Samarbetsministrarna strävar efter förbättrad transparens i budgeten och i projektverksamheten, samt bättre överblick över återrapporteringen.

Budgeten för 2008 är nu kortare, mer läsvänlig och överskådlig. Resultatrapporteringen för varje enskilt ministerråd har också gjorts tydligare. Samarbetsministrarna har beslutat att genomföra en översyn av projektadministrationen.

Strukturanslaget läggs ned från och med 2008. Initiativ inom ramen för det informella samarbetet kan framöver i stället söka medel från ordförandeskapsanslaget. Kriterierna kommer att vara desamma som i dag.

Med hänsyn till rådets specifika önskemål angående budgeten för 2008 anser jag att vi har funnit bra lösningar. Tack.

Berit Brørby, Presidiets talsperson, B 248/presidiet:
President! Nordisk Råd er enig med Nordisk Ministerråd om budsjettet for 2008, og vi takker for godt samarbeid. Vi er fornøyd med prosessen og ser også fram til et godt samarbeid om budsjettet for 2009.

Da kunne jeg gått ned, men jeg har lyst til å gi noen få kommentarer som er viktige for oss. Derfor gjentar jeg dem. Det ene gjelder budsjettinnretningen. Det har vært operert med ganske mange forskjellige pengepuljer med ulikt navn, som har gjort det vanskelig å trenge igjennom til hva som skjuler seg bak, eller hva slags innretning disse skal ha. Det er vi glade for at budsjettprosessen nå kanskje forhindrer de nærmeste årene. Det andre er at vi ønsker en mye strammere prosjektstyring innenfor Nordisk Ministerråd, som skal tydeliggjøre målformuleringene, få fram tydeligere suksesskriterier og en bedre koordinering av de ulike arbeidsgruppene som finnes innenfor Nordisk Ministerråd, sånn at vi unngår dobbeltarbeid og også får tak i resultatene av det alle disse arbeidsgruppene holder på med.

Globaliseringsinitiativene som vi har funnet penger til for 2008, må også videreføres i 2009. Det er viktig å sikre finansieringen i de neste års budsjetter uten dramatiske kutt i kjerneområdene. Derfor må fagministrene ta et mye større ansvar for budsjettet.

Når det gjelder klimatoppmøtet som skal være i 2009, vil vi at man allerede i 2008 – selv om det ikke er satt av penger til det nå – prioriterer et undervisningsopplegg for unge mennesker, slik at de også kan lære mer fram til dette klimatoppmøtet.

Helt til slutt: Det er gitt signaler i budsjettframlegget om prioriteringer for 2009. Dette er sterke føringer for ministerrådets videre arbeid med budsjettet.

Kent Olsson, den konservative gruppens talsperson, B 248/presidiet:
President! Låt mig först konstatera att jag tycker att budgetprocessen har varit bra det här året, och det är tillfredsställande.

Men den konservativa gruppen har lagt ett eget förslag, som innebär en minskning av budgeten med tre procent. Jag är tveksam om någon vet hur många projekt som Nordiska ministerrådet håller på med, men enligt uppgift är det cirka 1 200. Jag har ingen känsla av att det behövs 1 200 projekt för nordisk nytta, utan vi tycker att man kan minska detta.

Den reservation som vi har i presidiet står vi givetvis bakom i dag också och vill ha förd till protokollet.

Bara ett exempel. Vår nedskärning är 26 miljoner kronor. Man kan ifrågasätta varför vi ska lägga 12 miljoner kronor till dataspelsprogram, men det ligger faktiskt där. Sådant tycker vi att marknaden kan sköta, vi kan inte se att det är någon nordisk nytta att ge 12 miljoner för detta.

I övrigt har vi redovisat var vi tar de övriga pengarna, så för att inte i denna sena timma behöva ha en ytterligare votering vill jag bara säga att vi står bakom vårt förslag och lägger till protokollet att vi vill ha en minskning av budgeten med tre procent, som är cirka 26 miljoner.

Jan-Henrik Fredriksen (uten partigruppetilknytning, FrP):
Prinsipielt kommer Fremskrittspartiet til å støtte det konservative forslaget i forhold til budsjett. Vi ønsker å få dette protokollert, slik at det er på plass.

Christina Gestrin, Kontrollkommiteens talsperson, C 3/kk, C 4/kk og C 5/kk:
Herr president! Kontrollkommittén har som fast uppgift att godkänna riksrevisionens berättelser om Nordiska rådets, Nordiska kulturfondens och Nordiska ministerrådets verksamhet och räkenskaper. I tillägg till detta kan kontrollkommittén på eget initiativ företa externa utredningar om externa utredningar, projekt, teman och sektorer.

Beträffande revisionsberättelserna konkluderar kommittén att riksrevisionen inte har större anmärkningar till Nordiska rådets och Nordiska ministerrådets räkenskaper. Kontrollkommittén föreslår därför att sessionen beslutar att lägga riksrevisionens berättelser om Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet till handlingarna.

Riksrevisorerna har inte heller anmärkningar till Nordiska kulturfondens räkenskaper. Det är glädjande att konstatera att riksrevisionen finner att fondens projektstyrningssystem i detta skede fungerar tillfredsställande, och möjliggör en snabb och smidig administration av projekten. Mot denna bakgrund föreslår kontrollkommittén att Nordiska rådet beslutar godkänna Nordiska kulturfondens räkenskap för 2006 och bevilja fondens styrelse ansvarsfrihet.

Debatten ble avsluttet.

Rådet bifalt å ta Dokument 1 til etterretning.
Rådet bifalt å ta Dokument 3 til etterretning.

Rådet bifalt å ta C 1 til etterretning.
Rådet bifalt å ta C 2 til etterretning.
Rådet bifalt å ta C 3/kk til etterretning.
Rådet bifalt å ta C 4/kk til etterretning.
Rådet bifalt å ta C 5/kk til etterretning.

Rådet bifalt Presidiets forslag til rekommandasjon i anledning av B 248/presidiet – Rek. 17/2007.

16. Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut

Presidenten: Oversikt over hvilke som avskrives og hvilke Nordisk Råd ønsker nye meddelelser over neste år, framgår av sammenstillingen av forslag til beslutninger. Medlemmene har mulighet til å be om ordet angående rekommandasjoner eller fremstillinger, som ikke har vært til debatt tidligere.

Beslut att lägga till handlingarna
a) som slutbehandlade ärenden
Presidiet, Kultur- och utbildningsutskottet, Medborger- och konsumentutskottet, Välfärdsutskottet, Miljö- och naturresursutskottet och Näringsutskottet har föreslagit att Nordiska rådet lägger meddelandena till handlingarna och anser följande rekommendationer för rådets del *slutbehandlade:*

13/2003/välfärd	Förebyggande av diabetes
13/2005/medborger	Konference om korruption
18/2005/kultur	Arktisk forskning
19/2005/medborger	Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen
23/2005/välfärd	Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade
25/2005/medborger	Bekjempelse av menneskehandel (første at-sats)
26/2005/medborger	Rapport om bekjempelse av menneskehandel
1/2006/miljø	Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer
2/2006/medborger	Program og principper for det nordiske justitssamarbejde
6/2006/medborger/ miljø/næring	Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH
7/2006/miljø	Fokus på miljø i Nord (første og tredje at-sats)
8/2006/välfärd	Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion
9/2006/medborger	Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (første og tredje at-sats)
11/2006/välfärd	Projekt om kartläggning av utbildningsbehov innom demensområdet
12/2006/næring	"Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer
13/2006/næring	Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer
15/2006/välfärd	Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet
19/2006/medborger	Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel
20/2006/medborger	Bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse
22/2006/kultur	Frivilligsektoren
23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik (første og annen at-sats)
24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (annen at-sats)
25/2006/kultur	Nordplus-programmene
27/2006/presidiet	Nordiska ministerrådets budget för 2007
1/2007/miljø	Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens Nærområder
2/2007/miljø	Fokus på radioaktivitet i HELCOM's og EU's arbejde

b) i avvaktan på nya meddelanden
Presidiet, Kultur- och utbildningsutskottet, Välfärdsutskottet, Medborgar- och konsumentutskottet, Miljø- og naturresursutskottet samt Näringsutskottet har föreslagit att Nordiska rådet lägger meddelandena till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande* i anledning av följande ärenden:

D. Meddelelser

*5/2003/välfärd	Pensioner och förtidspensionering
*2/2004/næring	Open Source Software
*7/2004/medborgar	Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010

*18/2005/kultur	Arktisk forskning (første at-sats)
*5/2006/presidiet	Rapport och konferens om samhällssäkerhet
*7/2006/miljø	Fokus på miljø i Nord (anden at-sats)
*9/2006/medborger	Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (anden at-sats)
*10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen
*14/2006/præsidiet	Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens
*16/2006/välfärd	Bekämning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området
*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider innom psykiatrivården i Norden
*18/2006/medborger	Kampagne imod formidling af sexkøb
*21/2006/miljø	Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken
*23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik (tredje og fjerde at-sats)
*24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (første at-sats)
*26/2006/næring	Komparativt studie om iværksættere i Norden
*3/2007/presidiet	Nordisk samordnare för gränhindersfrågor
*5/2003/välfärd	Pensioner och förtidspensionering
*13/2003/välfärd	Förebyggande av diabetes (första att-sats)
*2/2004/næring	Open Source Software
*7/2004/medborgar	Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010
*13/2005/medborger	Konference om korruption
*18/2005/kultur	Arktisk forskning (første at-sats)
*19/2005/medborger	Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen
*23/2005/välfärd	Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade
*25/2005/medborger	Bekjempelse av menneskehandel (første at-sats)
*26/2005/medborger	Rapport om bekjempelse av menneskehandel

Presidiets uppföljning av interna beslut
Internt beslut 1/2005
EU's direktivforslag til softwarepatent

Nordisk Råd beslutter

at orientere EU's Ministerråd for IT og Europa-Parlamentet om nærværende forslag

Presidiets meddelande
I Presidiets meddelande 2006 informerade Presidiet att Europakommissionen dragit tillbaka sitt förslag till direktiv efter den första behandlingen i Europaparlamentet. Därför valde rådet att avvakta med att kontakta EU:s Ministerråd och Europaparlamentet för att informera om rådets synpunkter.

Senare har Kommissionen dragit tillbaka sitt förslag om ett EU direktiv om softwarepatent. Därför har det inte varit relevant för Nordiska rådet att orientera EU och Europaparlamentet.

Kommissionen kommer att återkomma med ett nytt förslag till direktiv om softwarepatent, varför det föreslås att inte avskriva det interna beslutet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om IB 1/2005 till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande.*

Internt beslut 1/2006
Rapportör inom området samhällssäkerhet

Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut

Nordisk råd har den 27. oktober 2005 vedtatt følgende interne beslutning etter forslag fra presidiet (A 1377/presidiet):

Nordiska rådet beslutar

att utpeka en rapportör med uppgift att följa utvecklingen och det nordiska samarbetet inom området samhällssäkerhet

Presidiets meddelande
Presidiet tog i april 2006 ett internt beslut att utse en rapportör med uppgift att följa utvecklingen och det nordiska samarbetet inom om rådet samhällssäkerhet. Presidiet beslutade 13 december 2006 att utse Inge Lønning och Tarja Cronberg till rapportörer för frågor som berör samhällssäkerhet. Tarja Cronberg lämnade Nordiska rådet i april 2007.

En konkret uppgift för rapportören är att följa ministerrådets genomförande av rådets framställning 5/2006 om att utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet, och att förbereda en konferens under 2007 på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet. Framställningen är ett resultat av rådets behandling av medlemsförslaget A 1364/presidiet om samhällssäkerhet, vilket skedde i en brett sammansatt arbetsgrupp. I ministerrådets meddelande över framställning 5/2006 föreslås att framställningen avskrivs. Presidiet delar emellertid inte denna uppfattning, utan rekommenderar i sitt betänkande över meddelandet att framställningen skall upprätthållas och att man avvaktar ett nytt meddelande nästa år.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 1/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Internt beslut 2/2006

Nordiske udfordringer om sameksistens

Nordisk Råd beslutter

at vedtage de nordiske hovedudfordringer om sameksistens og at oversende dem som stafet til "Co-existence of Civilizations"-initiativet

Presidiets meddelande
Nordiska rådets rapportör för frågan om kulturell samexistens, Inge Lønning, deltog som Nordiska rådets representant i konferensen "VOICES FROM ASIA: TOWARDS A PROCESS FOR COOPERATION AND SECURITY" i Islamabad den 14-15 februari 2007. Vid konferensen redogjorde Inge Lønning för Nordiska rådets synpunkter och handlingar med hänsyn till initiativet om "Co-existence of Civilizations".

Mot bakgrund av ovanstående föreslår presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 2/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Internt beslut 3/2006
Anvendelse af hoteller der ikke medvirker til formidling av sex

Nordisk Råd beslutter

at vedtage intern instruks om, at kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

Presidiets meddelande
Nordiska rådets hantering av resor är decentral till sin struktur. Det innebär att bl.a. hotellbokningar för Nordiska rådets medlemmar görs av respektive nationellt parlament. Därför

har Presidiet anmodat de nationella delegationerna i Nordiska rådet om att upplysa sina respektive parlaments ledningsorgan om att Nordiska rådet, med hänvisning till Internt beslut 3/2006, inte kan använda sig av hotell som förmedlar sexköp.

Relevanta åtgärder har vidtagits i parlamenten för att undvika hotell som inte kan lämna en garanti för att sexköp inte förmedlas. Kravet om att sexköp inte får förmedlas och att personalen ska vara informerad om detta skrivs specifikt in i de samarbetsavtal som parlamenten ingår med hotell och hotellkedjor.

Vad angår Nordiska rådets sekretariat i Köpenhamn avkrävs en skriftlig garanti av ett hotell om att det inte förmedlas sexköp innan man använder sig av ett givet hotell.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår presidiet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 3/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

17. Val

Berit Brørby, Valgkomiteens leder:
President. Jeg må nesten få legge fram valgkomiteens innstilling, så hvis jeg får noen sekunder over to minutter, hadde det vært fint.

Valgkomiteen legger fram en enstemmig innstilling. Det er Finlands tur til å ha president og visepresident. Forslag fra den finske delegasjonen er Erkki Tuomioja fra Socialdemokratene og Christina Gestrin. Valgkomiteen har tradisjon for å legge til grunn delegasjonens ønske og har lagt det til grunn også i sin innstilling.

Ellers er det å si at fordelingen av kvinner og menn i et par av utvalgene kunne ha vært bedre. Det gjelder Presidiet, hvor det er ni menn og fire kvinner, og i Kultur- og utdanningsutvalget, der det er en overvekt av menn – elleve menn og fire kvinner. Ellers er det en bra fordeling. Valgkomiteen har ikke overprøvd partigruppenes nomineringer, og det er derfor det er slik.

Det norske Fremskrittspartiet har sendt inn forslag til valgkomiteen om ulike plasseringer, som valgkomiteen har drøftet. Det som er det store hinderet for å etterkomme Fremskrittspartiets ønsker, er at regelverket når det gjelder å bli definert som en partigruppe, i arbeidsordningen § 73 sier at: "Rådets valgte medlemmer kan etablere nordiske partigrupper i Rådet. En partigruppe må minst ha fem medlemmer og representere minst tre land. Presidiet kan fastsette regler for hvordan registrering av partigruppe og dens representanter skal foretas." Med andre ord er det slik at det blir status quo for Fremskrittspartiet og Dansk Folkeparti i denne omgang.

Det er altså Presidiet som kan endre disse reglene. Jeg vet at Fremskrittspartiet i Norge vil sende inn et forslag til å endre § 73 i arbeidsordningen. Jeg vil for min del si at det er tid for reformer, og jeg vil håpe at Presidiet kan endre denne paragrafen. Dette vil forhåpentligvis ligge på Presidiets bord når de skal ha sitt møte i desember.[1]

Alle innstillingene er enstemmige, og dermed overlater jeg resten til presidenten.

Val av Nordiska rådets president och vicepresident
Valgkomiteen havde foreslået, at **Eikki Tuomioja** (sd) Finland (Den Socialdemokratiske Gruppe) skulle vælges til Nordisk Råds president for 2008.

Rådet bifaldt Valgkomitteens forslag.

Valgkomiteen havde foreslået, at **Christina Gestrin** (sv) Finland (Midtergruppen) skulle vælges til Nordisk Råds vicepresident for 2008.

Rådet bifaldt Valgkomitteens forslag.

Val av medlemmar till Nordiska rådets presidium
Valgkomiteen havde foreslået, at **Presidiet** i 2008 skulle have følgende sammensætning:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Sinikka Bohlin (s), Sverige
Berit Brørby (A), Norge
Erkki Tuomioja (sd), Finland, *præsident*
Árni Páll Árnason (A), Island
Ole Stavad (S), Danmark

Midtergruppen:
Dagfinn Høybråten (KrF), Norge

[1] Endringer i Arbeidesordning for Nordisk Råd skal besluttes i plenum (red.anm)

Christina Gestrin (sv), Finland, *vicepræsident*
Marion Pedersen (V), Danmark
Johan Linander (c), Sverige

Den Konservative Gruppe:
Inge Lønning (H), Norge
Kent Olsson (m), Sverige
Lyly Rajala (saml), Finland

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Rolf Reikvam (SV), Norge

Rådet bifaldt Valgkomiteens forslag.

Val av Nordiska rådets utskott samt Kontrolkomité
Valgkomiteen havde foreslået at **Kultur- og utdanningsutvalget** skulle have følgende sammensætning i 2008:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Christer Adelsbo (s), Sverige
Britt Hildeng (A), Norge
Mogens Jensen (S), Danmark
Otto Jeremiassen (S), Grønland
Tommy Tabermann (sd), Finland
Lars Wegendal (s), Sverige, *formand*

Midtergruppen:
Risto Autio (cent), Finland
Ragnar Erlandsson (ÅC), Åland
Bente Dahl (RV), Danmark *næstformand*
Dagfinn Sundsbø (Sp), Norge
Gunilla Tjernberg (kd), Sverige

Den Konservative Gruppe:
Ragnheiður Ríkharðsdóttir (Sj.), Island
Jógvan við Keldu (Ff), Færøerne
Mats Johansson (m), Sverige

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Claes Andersson (vänst), Finland

Valgkomiteen havde foreslået at **Medborger- og Forbrugerudvalget** skulle have følgende sammensætning i 2008:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Bendiks H. Arnesen (A), Norge
Maarit Feldt-Ranta (sd), Finland
Per Kaalund (S), Danmark, *næstformand*
Maria Stenberg (s), Sverige

Midtergruppen:
Ulrik Kragh (V), Danmark
Anne Margrethe Larsen (V), Norge
Ville Niinistö (gröna), Finland, *formand*

Den Konservative Gruppe:
Kjartan Ólafsson (Sj.), Island
Hans Wallmark (m), Sverige
Jukka Mäkelä (saml), Finland

Kari Lise Holmberg (H), Norge
Allan Niebuhr (KF), Danmark

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Elina Linna (v), Sverige

Andre:
Hans Kristian Skibby (DF), Danmark
Karin S. Woldseth (FrP), Norge

Valgkomiteen havde foreslået at **Miljø- og Naturresurseudvalget** skulle have følgende sammensætning i 2008:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Helgi Hjörvar (A), Island
Ann-Kristine Johansson (s), Sverige
Ilkka Kantola (sd), Finland
Asmund Kristoffersen (A), Norge, *formand*

Midtergruppen:
Raija-Liisa Eklöw (Lib), Åland
Augusta Salling (At), Grønland
Kári P. Højgaard (Sjfl.), Færøerne
Jan Lindholm (mp), Sverige
Svend Erik Hovmand (V), Danmark
Anita Brodén (fp), Sverige

Den Konservative Gruppe:
Ivar Kristiansen (H), Norge
Anne-Mari Virolainen (saml) Finland

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Kristen Touborg (SF), Danmark, *næstformand*
Kolbrún Halldórsdóttir (VG), Island

Andre:
Hans Frode Asmyhr (FrP), Norge

Valgkomiteen havde foreslået, at **Velfærdsudvalget** skulle have følgende sammensætning i 2008:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Reidar Sandal (A), Norge
Tuula Peltonen (sd), Finland
Hill-Marta Solberg (A), Norge
Göte Wahlström (s), Sverige, *næstformand*

Midtengruppen:
Siv Friðleifsdóttir (F), Island, *formand*
Kristian Pihl Lorentzen (V), Danmark
Paula Sihto (cent), Finland

Den Konservative Gruppe:
Per Ørum Jørgensen (KF), Danmark
Marianne Kierkemann (m), Sverige
Arja Karhuvaara (saml), Finland
Jessica Polfjärd (m), Sverige

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Line Barfod (EL), Danmark

Andre:
Anita Knakkergaard (DF), Danmark
Ib Thomsen (FrP), Norge
Jan-Henrik Fredriksen (FrP), Norge

Valgkomiteen havde foreslået, at **Næringsudvalget** skulle have følgende sammensætning i 2008:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Sigrun Eng (A), Norge
Monica Green (s), Sverige
Billy Gustafsson (s), Sverige
Frode Sørensen (S), Danmark

Midtergruppen:
Joan Erlandsen (V), Danmark
Janne Seurujärvi (cent), Finland
Lauri Oinonen (cent), Finland
Bjarne Kallis (kd), Finland
Stefan Tornberg (c), Sverige

Den Konservative Gruppe:
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Sverige, *formand*
Kristján Þór Júlíusson (Sj.), Island
Ulla Karvo (saml), Finland, *næstformand*

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppen:
Inge Ryan (SV), Norge

Andre:
Thore A. Nistad (FrP), Norge

Valgkomiteen havde foreslået, at **Kontrolkomiteen** skulle have følgende sammensætning i 2008:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Sigrun Eng (A), Norge
Monica Green (s), Sverige

Midtergruppen:
Bjarne Kallis (kd), Finland, *næstformand*
Gunilla Tjernberg (kd), Sverige

Den Konservative Gruppe:
Allan Niebuhr (KF), Danmark, *formand*
Kjartan Ólafsson (Sj.), Island

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Kristen Touborg (SF), Danmark

Val av ordförande och vice ordförande till Nordiska rådets utskott samt Kontrolkomiteen

Valgkomiteen havde indstillet **Lars Wegendal** (s), Sverige til formand for Kultur- og Uddannelsesutvalget med **Bente Dahl** (RV), Danmark som næstformand.

Valgkomiteen havde indstillet **Ville Niinistö** (gröna), Finland til formand for Medborger- og Forbrugerudvalget med **Per Kaalund** (s), Danmark som næstformand.

Valgkomiteen havde indstillet **Asmund Kristoffersen** (A), Norge til formand for Miljø- og Naturresurseudvalget, med **Kristen Touborg** (SF), Danmark som næstformand.

Valgkomiteen havde indstillet **Siv Friðleifsdóttir** (F), Island til formand for Velfærdsudvalget, med **Göte Wahlström** (s), Sverige som næstformand.

Valgkomiteen havde indstillet **Lisbeth Grönfeldt Bergman** (m), Sverige til formand for Næringsudvalget med **Ulla Karvo** (saml), Finland som næstformand.

Valgkomiteen havde indstillet **Allan Niebuhr** (KF), Danmark til formand for Kontrolkomiteen, med **Bjarne Kallis** (kd), Finland som næstformand.

Rådet bifaldt Valgkomiteens forslag.

Val av medlemmar till Nordiska rådets Valkommitté
Valgkomiteen havde foreslået, at **Valgkomiteen** skulle have følgende sammensætning i 2008:

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Berit Brørby (A), Norge, *formand*
Árni Páll Árnason (A), Island

Midtergruppen:
Ville Niinistö (vihr), Finland
Joan Erlandsen (V), Danmark

Den Konservative Gruppe:
Allan Niebuhr (KF), Danmark
Kent Olsson (m), Sverige, *næstformand*

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Elina Linna (v), Sverige

Rådet bifaldt Valgkomiteens forslag.

Medlemmer i Den Nordiske Investeringsbanks Kontrollkomité
Valgkomiteen havde foreslået, følgende:

Fra Danmark:	Per Kaalund (S)
Fra Finland:	Tuula Peltonen (sd)
Fra Island:	Ragnheiður Ríkharðsdóttir (Sj.)
Fra Norge:	Kari Lise Holmberg (H)
Fra Sverige:	Johan Linander (c)

Rådet bifaldt Valgkomiteens forslag.

18. Tal av den nyvalda presidenten

Nordisk Råds kommende president **Erkki Tuomioja**:
Värderade President, bästa medlemmar i Nordiska rådet, kära nordiska vänner! Det är med stor glädje och tacksamhet jag på det nyvalda presidiets och framförallt på vicepresidentens och mina egna vägnar tackar för det förtroende ni visat oss. Det är också med stor förväntan jag ser fram emot det kommande året i Nordiska rådets verksamhet och samarbetet med er alla.

Presidentvalet har denna gång fallit på en verklig veteran i det nordiska samarbetet, eftersom jag var med första gången som vald parlamentariker i Nordiska rådet år 1970. Världen och därmed också det nordiska samarbetets roll har sedan dess förändrats och förändras mycket mer än vad man kunde tro om man bara tittade på de institutionella ramerna för detta samarbete som fortfarande är nästan likadana som de var 40 år tidigare.

Norden har varit något av en vägvisare för hela Europa vad de enskilda medborgarnas gränsöverskridande rörelsemöjligheterna beträffar. Vi hade infört passfrihet, öppna arbetsmarknader, socialskyddsavtal och rösträtt för Nordiska medborgare i lokalval långt före EU har kunnat utvidga dessa att numera omfatta största delen av Europa. I och med detta finns det inte längre vare sig samma möjligheter eller behov för oss att spela samma roll. Naturligtvis finns det ett och annat att göra oss emellan, såsom de segt kvarstående gränshindren visar, men detta är knappast tillräckligt för att motivera upprätthållandet av så omfattande samarbetsstrukturer som vi har i Norden. Men det nordiska samarbetet har en växande uppgift i att påverka utvecklingen i Nordens omedelbara närområden, i Europa som helhet och också i världen.

Det här bör vi göra genom att presentera de framgångar som den nordiska modellen kan hänvisa till bland annat i sin strävan att uppnå en ekologiskt, socialt och ekonomiskt bärkraftig utveckling, genom att ta lära av andras framgångar och genom att i samarbete påverka de internationella processer som handlar om klimatförändringen och andra utmaningar globaliseringen har fört med sig.

Den gemensamma nämnaren för det regionala samarbetet i Norra Europa är den för snart ett år sedan under finskt EU-ordförandeskap förnyade Nordliga dimensionen, som nu bygger på en gemensam politik för EU, Ryssland, Island och Norge.

Det finska ordförandeskapet för Nordiska ministerrådet för innevarande år valde den Nordliga dimensionen till tema för det seminarium på Hanaholmen som innebar startskottet för själva ordförandeskapet och det gläder mig, att både rådets och ministerrådets verksamhet under detta år har haft en klar anknytning till denna politik.

I den nya politiken för den Nordliga dimensionen nämns både Östersjöregionen och Barentsområdet som särskilda tyngdpunktsområden. Samarbetet inom dessa regioner, också det parlamentariska samarbetet bör ses som delar av den Nordliga dimension, inte som alternativ och allra minst som konkurrenter. Även den Östersjöstrategi för EU som har efterlysts och som är under utarbetande inom både kommissionen och Europaparlamentet bör ses som en del av den Nordliga dimensionen och EU:s, Rysslands, Islands och Norges gemensamma politik.

Nordiska rådets roll som initiativtagare till och pådrivare av också det parlamentariska samarbetet inom ramen för den Nordliga dimensionen har varit aktiv. Rådet har tagit initiativ till parlamentarisk dialog om den Nordliga dimensionen med Rysslands Statsduma och federationsråd. Rådet har redan 2004 i Helsingfors arrangerat den första parlamentariska konferensen med den Nordliga dimensionen som huvudtema och rådet har bland annat inom det parlamentariska Östersjösamarbetet tagit initiativ till skapandet av ett parlamentariskt forum för den Nordliga dimensionen.

I den parlamentariska ND-konferens som Europaparlamentet arrangerade i vintras i Bryssel deltog rådet aktivt och rådets presidium kommer att följa med förberedelserna för den konferens som planeras att arrangeras 2009.

Avsikten med förnyandet av den Nordliga dimensionens politik var framför allt att dels stärka själva politiken och framförallt att förstärka och fördjupa engagemanget hos alla involverade parter. Det behövdes ett gemensamt ägarskap till denna politik för att nå dess mål och detta ledde till att den Nordliga dimensionens politik omstrukturerades till en uttryckligen gemensam politik för EU och Island, Norge och Ryssland. Redan nu finns tydliga tecken på att denna förändring lett till ett större engagemang från rysk sida.

Ett annat viktigt drag hos den förnyade ND-politiken är dess nära koppling till samarbetet mellan EU och Ryssland med dess fyra "gemensamma sfärer". Det grundläggande ändamålet med den Nordliga dimensionen är fortfarande oförändrat, nämligen att stärka stabilitet, välfärd och hållbar utveckling i Norra Europa.

Den nya gemensamma ND-politiken erbjuder bättre möjligheter än tidigare för alla nordiska länder att samarbete på en jämlik bas. De nordiska länderna och vi inom Nordiska rådet bör utnyttja dessa möjligheter och aktivt utarbeta och presentera initiativ till konkret samarbete som kan gagna både vår egen region och Europa som helhet.

Denna session har i hög grad fokuserat på globaliseringen och det nordiska samarbetets möjligheter inför alla utmaningar den för med sig och på vår tids stora globala uppgift att arbeta för motverkandet av klimatförändringen. Dessa frågor kommer att vara dominerande också i Nordiska rådets kommande verksamhet. Samtidigt bör arbetet för att rädda Östersjön från en ekologisk katastrof prioriteras. Också i dessa frågor behövs det bredare regionalt samarbete mellan Nordiska rådet och övriga aktörer och inom andra samarbetsorganisationer. Norden skall vara en föregångsregion beträffande globalt ansvar och samtidigt ett föredöme när det gäller solidaritet med andra, mera utsatta regioner och folkgrupper och humanitära och fredsbevarande insatser.

När det gäller frågan om solidaritet vill jag även gärna nämna de nya nordborna, de nordbor som inte är födda i Norden utan som har kommit hit som inflyttare eller flyktingar och vilkas antal kommer säkert att öka i framtiden. I vårt arbete för befolkningen i Norden och dess rättigheter och möjligheter får vi inte glömma de nya nordborna.

Vi har idag godkänt ett arbetsprogram för Nordiska rådet och vårt arbete under nästa år. Programmet förutsätter också aktivt arbete inom Norden på de traditionella kärnområdena där frågan om avskaffande av gränshinder och befrämjande av rörligheten mellan de nordiska länderna fortsättningsvis skall stå högt på agendan. Vi väntar konkreta resultat av de initiativ och åtgärder som diskuterats och godkänts här i Oslo, både av statsministrarna och av vår session. Jag önskar det nya gränshindersforumet och dess ansvarspersoner all framgång. Naturligtvis är också tryggandet och utvecklandet av det nordiska välfärdssamhället, "den nordiska modellen" och tillvaratagandet och befästandet av vår gemensamma nordiska kulturella samhörighet som utgör centrala "inomnordiska" frågor och programpunkter.

Frågan om det nordiska samarbetets och de nordiska samarbetsorganens struktur är också under diskussion. I och med globaliseringen och den växande betydelsen och omfattningen av det regionala samarbetet inom ramen för den Nordliga dimensionen och i synnerhet Östersjö- och arktissamarbetet har frågan aktualiserats på nytt och tanken på ett särskilt utskott för dess frågor har framkastats från auktoritativt håll. Utan att på något sätt vilja föregripa debatten ser jag för mig att frågan blir föremål för en ny diskussion inom den närmaste framtiden. Även presidiets och presidentskapets roll bör naturligtvis då ses över. Nordiska rådet har hittills haft och bör också i framtiden ha en beredskap att ompröva sina strukturer och anpassa dem till tidens och omvärldens utmaningar.

Det nordiska samarbetet är unikt till sin omfattning, sin mångfald och inte minst till sin fasta förankring hos medborgarna i Norden. Det finns inga andra exempel på dylikt samarbete, som vid sidan av de officiella strukturerna och samarbetsmekanismerna skulle ha en så cen-

tral och aktiv roll också inom medborgarsamhället. Föreningarna Nordens roll och insatser i detta avseende är av avgörande betydelse.

Avslutningsvis vill jag passa på att påminna oss alla om ett jubileum vi står inför nästa år. Det är fråga om ett jubileum som för mig personligen, som har ägnat nästan hela mitt vuxna liv åt att verka inom fredsrörelsen känns som betydelsefullt. En gång kom en nordisk statsminister till mig och pekade på det här märket som jag alltid brukar ha på kavajen. "Jaså, du är för fred". "Ja " sade jag "är vi inte alla det då?" Jag är övertygad om att svaret på den frågan är ja för hela Nordiska rådets vidkommande.

Det har nästa år förflutit 100 år sedan Nobels fredspris utdelades till de nordiska parlamentarikerna Fredrik Bajer från Danmark och Klas Pontus Arnoldsson från Sverige. Priset delades alltå mellan dessa två. Både Bajer och Arnoldsson hade gjort betydande insatser inom fredsrörelsen, såväl som grundläggare av de nationella fredsförbunden i Danmark och Sverige i slutet av 1800-talet och genom aktivt deltagande i den europeiska fredsrörelsen. Låt oss se detta erkända och uppskattade exempel på nordiska parlamentarikerinsatser i fredens tjänst som en inspirationskälla också för våra gemensamma åtaganden.

Jag framför mitt och allas vårt gemensamma tack till den norska delegationen i Nordiska rådet och dess sekretariat för goda arrangemang av årets session och för gott nordiskt värdskap. Slutligen önskar jag på den finska delegationens vägnar er alla hjärtligt välkomna till Nordiska rådets 60:e session i Helsingfors den 27-29 oktober 2008. Vi ser mycket fram emot att se er alla i Helsingfors. Fram till dess skall vi igen alla tillsammans under ett års tid arbeta för det nordiska samarbetet i en globaliserad och under förändring varande värld med stora utmaningar. Jag ser fram emot det arbetet och att få göra det tillsammans med er.

19. Fastställande av tid och plats för nästa session

Efter indbydelse fra Finlands delegation til Nordisk Råd foreslås det, at rådets næste ordinære session, den 60. session, afholdes i uge 44 i år 2008 i Helsingfors, 27.-29. oktober.

Rådet bifalt forslaget.

20. Sessionens avslutande

President **Dagfinn Høybråten**:
Gode venner! Vi er nå kommet til slutten av sesjonen. Drøftingene er over, og samtalene, diskusjonene, beslutningene og engasjementet skal vi nå ta med inn i partigrupper, utvalgsmøter, i presidiet og inn i våre egne nasjonalforsamlinger inntil vi samles til neste sesjon i Finland om et år.

Jeg vet også at engasjementet for nordisk samarbeid tas med tilbake til våre politiske sammenhenger der vi kommer fra. Vi har drøftet mange saker disse dagene, og debattene har vært preget av kvalitet og relevans. Statsminister Stoltenberg sa i går kveld – han sa det også her fra talerstolen i Nordisk Råd – at debatten vi hadde den første dagen, var den beste debatten han hadde fulgt i Nordisk Råd noensinne. Det er en god attest, og jeg slutter meg til den norske statsministerens attest. Det forteller at Nordisk Råd klarer å ta tak i viktige spørsmål om vår felles framtid i Norden. Som i all politisk virksomhet, gjelder det å være utholdende og oppriktig engasjert for å finne de gode løsningene, og så se til at det blir resultater av det.

Vi går nå inn i et nytt spennende arbeidsår, der det svenske formannskapet i ministerrådet leder an med sine fire k-er: konkurransekraft, klima, kreativitet og koordinering – alt i en stor kraftsamling. Jeg vil uttrykke ønske og forventning om et godt samarbeid mellom rådet og det svenske formannskapet i ministerrådet, og vi ønsker Sverige lykke til.

Våre land har verdier, historie, språk og kultur felles i stor grad. Dette liker vi å holde ved like. Jeg la merke til med stort alvor den nyvalgte presidenten i Ungdommens nordiske råd som kom med en klar melding til oss i Nordisk Råd, om å ta språkutfordringen mer alvorlig. Vi står overfor en formidabel utfordring dersom den nordiske identiteten blant de yngste forsvinner og forvitrer. Da kan vi bli historieløse, og det kan skje at vi ikke forstår hverandre. Dette er en utvikling og en utfordring som krever et vedvarende arbeid for å bygge nordisk språkforståelse, kultur og verdier, medborgerskap og fellesskap. Dette er et engasjement jeg vet bærer mye av det politiske engasjementet hos medlemmer av Nordisk Råd. Dette er kjernen i vårt samarbeid og det som gjør oss i stand til å samarbeide om de utfordringene Norden har.

Det gjenstår nå for meg å takke alle som har gjort en innsats for å gjøre våre møter så vellykkede. Takk til våre tolker som gjør oss i stand til å forstå hverandre. Takk til det norske storting og dets ansatte som har lagt alt så godt til rette og møtt oss på en så vennlig og tjenestevillig måte. Vi har verken sultet, tørstet eller hatt tekniske problemer, og det skyldes ikke minst den store stab i Stortinget som har stilt opp for oss i disse dagene. Takk også til rådssekretariatet ved direktøren, hans medarbeidere, og sekretariatene i de nasjonale delegasjoner for deres innsats. Takk til ministerrådet og det finske formannskapet for utmerket samarbeid.

Og til slutt: Takk til alle dere deltakere for at dere har latt dere engasjere, brakt innsikt og erfaring og engasjement fram i Nordisk Råd. Uten det engasjementet: intet nordisk samarbeid.

Så vil jeg ønske den nye presidenten i Nordisk Råd, Erkki Tuomioja, og visepresident Christina Gestrin lykke til med arbeidet i 2008. Jeg skal bidra til at dere får en god start på det nye arbeidsåret og den nye viktige oppgaven.

Jeg vil med dette ønske alle en god og trygg reise hjem, og erklærer med dette Nordisk Råds 59. sesjon i Oslo for avsluttet.

Sesjonen ble avsluttet kl. 14.10.

Saker m.m.

Nordiska rådet

A 1290/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Välfärdsutskottets betänkande över

Medlemsförslag om barn och unga på Grönland

1. Välfärdsutskottets förslag

Välfärdsutskottet föreslår

> *att* den sociala situationen för barn och ungdomar på Grönland, i överensstämmelse med intentionerna i FN:s Barnkonvention, särskilt uppmärksammas inom ramen för välfärdsutskottets arbetsgrupp för barn och unga i Norden och Nordens närområden
>
> *att* Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av Medlemsförslag om barn och unga på Grönland

2. Bakgrund

Vid utskottsmötet den 26 juni 2002 behandlades utskottets arbete inom området "Barn och unga i Norden och nordens närområden".

Under våren 2002 har nya rapporter offentliggjorts på Grönland om den utsatta situation som råder för många barn och unga. Även om antalet berörda barn och unga är lågt, så utgör det en oproportionerligt hög andel av Grönlands barn och unga, vilket utgör en allvarlig signal om behovet av snabba och omfattande insatser. De nordiska ländernas anslutning till FN:s barnkonvention samt den särskilda uppmärksamhet som riktas av Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet mot utsatta barn och ungdomar i Norden och dess närområden gör nya ansträngningar för att främja goda sociala uppväxtförhållanden för barn och unga på Grönland angelägna.

Tillsammans med tidigare kända förhållanden med ett omfattande alkoholmissbruk bland vuxna liksom hög andel självmord framgår nu också att antalet aborter - varannan graviditet slutar med abort - och en hög andel av grönländska kvinnor som utsatts för fysiskt och/eller sexuellt våld, visar dessa rapporter på allvarliga effekter av den mycket snabba ekonomiska, sociala och kulturella omvandling, som det grönländska samhället genomgått de sista årtiondena.

Landsföreningen för Grönlands kommuner, Kanuoka, publicerade i mars en rapport om behovet av institutionsvård för barn och unga, som lever under levnadsvillkor som gör en placering utanför hemmet nödvändig. En undersökning bland landets kommuner av antalet barn och unga på väntelista till institutionsvård visade enligt Kanuoka att utöver redan befintliga 170 behandlingsplatser erfordras ytterligare 175-200, d.v.s mer än en fördubbling.

Som den främsta orsaken till behovet av institutionsplacering anfördes bristande omvårdnad. För 48 % av de berörda angavs detta som primär orsak. För 13 % angavs de ungas missbruksproblem, för 11 % angavs sexuellt missbruk och för 10 % psykiska problem. För 25 % av barn och unga angavs missbruksproblem som andra viktigaste orsak till omhändertagande. Till detta kommer att många barn och unga utan egna problem är i behov av omhändertagande beroende på t.ex föräldrarnas alkoholproblem.

Socialchefsföreningen i Grönland konstaterade vid sin årliga konferens i april att det är ett akut behov för en diskussion om barn och ungas livsvillkor i Grönland. Föreningen konstaterade att den ser alkoholmissbruk som den främsta orsaken till bristande omvårdnad om barn och unga. Förutom att behovet av behandlings- och vårdplatser snarast måste byggas ut krävs ökade insatser och forskning rörande barn och unga respektive familjernas förhållanden.

3. Välfärdsutskottets synpunkter

Välfärdsutskottet är enigt med förslagsställarna om att det finns behov för samnordiska åtgärder för barn och unga på Grönland. Insatser för barn och unga, särskilt i våra närområden, står högt på Nordiska Rådets prioriterade dagordning. Förhållandena på Grönland understryker vikten av detta.

Välfärdsutskottet har vid sitt möte i juni 2002 utsett en rapportör och arbetsgrupp inom området barn och unga i Norden och Nordens närområden. Rapportören/arbetsgruppen har till uppgift att se över aktuella möjligheter och hot i relation till barns och ungas situation i de nordiska länderna, Baltikum och Nordvästra Ryssland. De sociala förhållandena för barn och unga på Grönland ska särskilt uppmärksammas.

Arbetsgruppen ska vidare peka på särskilt viktiga nordiska problemställningar gällande barn och unga, och ta ställning till på vilket sätt social- och hälsovårdsfrågor, rasism och främlingsfientlighet, barns och ungas medbestämmande, kriminalitet och drogfrågor ska prioriteras i fortsatt nordiskt samarbete. Arbetsgruppen ska också samla information om vilka åtgärder de nordiska riksdagarna och regeringarna vidtar för de angivna områdena.

Arbetsgruppen ska i sitt arbete även höra företrädare för barn och unga samt berörda frivilligorganisationer.

Välfärdsutskottet ser medlemsförslagets att-sats som en del i rapportörskapets uppgift.

4. Konklusjon

Nordiska rådet

A 1290/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Välfärdsutskottet föreslår

att den sociala situationen för barn och ungdomar på Grönland, i överensstämmelse med intentionerna i FN:s Barnkonvention, särskilt uppmärksammas inom ramen för välfärdsutskottets arbetsgrupp för barn och unga i Norden och Nordens närområden

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av Medlemsförslag om barn och unga på Grönland

Stockholm den 24 september 2002

John I. Alvheim (FrP)
Line Barfod (EL)
Drífa Hjartardóttir (Sj.)
Aud Gaundal (A)
Tuula Haatainen (sd)
May Elisabeth Hansen (SV)
Leena Harkimo (saml)
Margareta Israelsson (s)
Anita Knakkergaard (DF)
Harriet Lindeman (FS)
Pehr Löv (sv), ordförande
Hannes Manninen (cent)
Leif Mikkelsen (V)
Oddvard Nilsen (H)
Jan Sahl (KrF)

Medlemsförslag

om barn och unga på Grönland

(Väckt av Mittengruppen i Nordiska Rådet)

Nordiska rådet

A 1290/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Under våren 2002 har nya rapporter offentliggjorts på Grönland om den utsatta situation som råder för många barn och unga. Även om antalet berörda barn och unga är lågt, så utgör det en oproportionerligt hög andel av Grönlands barn och unga, vilket utgör en allvarlig signal om behovet av snabba och omfattande insatser. De nordiska ländernas anslutning till FN:s barnkonvention samt den särskilda uppmärksamhet som riktas av Nordiska Rådet och Nordiska Ministerrådet mot utsatta barn och ungdomar i Norden och dess närområden gör nya ansträngningar för att främja goda sociala uppväxtförhållanden för barn och unga på Grönland angelägna.

Tillsammans med tidigare kända förhållanden med ett omfattande alkoholmissbruk bland vuxna liksom hög andel självmord framgår nu också att antalet aborter - varannan graviditet slutar med abort - och en hög andel av grönländska kvinnor som utsatts för fysiskt och/eller sexuellt våld, visar dessa rapporter på allvarliga effekter av den mycket snabba ekonomiska, sociala och kulturella omvandling, som det grönländska samhället genomgått de sista årtiondena.

Landsföreningen för Grönlands kommuner, Kanuoka, publicerade i mars en rapport om behovet av institutionsvård för barn och unga, som lever under levnadsvillkor som gör en placering utanför hemmet nödvändig. En undersökning bland landets kommuner av antalet barn och unga på väntelista till institutionsvård visade enligt Kanuoka att utöver redan befintliga 170 behandlingsplatser erfordras ytterligare 175-200, d v s mer än en fördubbling.

Som den främsta orsaken till behovet av institutionsplacering anfördes bristande omvårdnad. För 48% av de berörda angavs detta som primär orsak. För 13% angavs de ungas missbruksproblem, för 11% angavs sexuellt missbruk och för 10% psykiska problem. För 25% av barn och unga angavs missbruksproblem som andra viktigaste orsak till omhändertagande. Till detta kommer att många barn och unga utan egna problem är i behov av omhändertagande beroende på t ex föräldrarnas alkoholproblem.

Socialchefsföreningen i Grönland konstaterade vid sin årliga konferens i april att det är ett akut behov för en diskussion om barn och ungas livsvillkor i Grönland. Föreningen konstaterade att den ser alkoholmissbruk som den främsta orsaken till bristande omvårdnad om barn och unga. Förutom att behovet av behandlings- och vårdplatser snarast måste byggas ut krävs ökade insatser och forskning rörande barn och unga respektive familjernas förhållanden.

Insatser för barn och unga, särskilt i våra närområden, står högt på Nordiska Rådets prioriterade dagordning. Förhållandena på Grönland understryker vikten av detta.

Nordiska rådet

A 1290/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

Mot bakgrund av det anförda, föreslår vi att

Nordiska Rådet rekommenderar Nordiska Ministerrådet

att den sociala situationen för barn och ungdomar på Grönland - i överensstämmelse med intentionerna i FN:s Barnkonvention - särskilt uppmärksammas inom ramen för insatserna för utsatta barn och ungdomar i Norden och dess närområden.

Stockholm den 18 juni 2002

Ísólfur Gylfi Pálmason (F) *Ragnwi Marcelind (kd)*
Pehr Löv (sv)

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1358/presidiet

Fremlagt av:
Den konservative gruppen

Behandles i:
Presidiet

Medlemsforslag om en nordisk innovasjonspris

Økonomisk vekst og nyskapning er nøkkelen til å sikre velferden i fremtidens Norden. I dag lever vi en verden som stadig blir mindre grunnet den økte globaliseringen. Det fører til økt konkurranse og nye utfordringer. Nordisk næringsliv må konkurrere med aktører fra den andre siden av verden som ofte har bedre tilgang til både råvarer og arbeidskraft. Det betyr at det ikke er nok å være god i Norden; man må være god i hele verden.

Skal vi ha en økonomisk vekst som skal sikre velferden for alle i fremtiden er vi avhengige av et næringsliv som tilpasser seg dagens og fremtidens realiteter som er kunnskap og innovasjon.

Forretningssamarbeid i Norden er kanskje et av de viktigste samarbeidsområdene mellom landene som ved siden av å holde landene sammen bygger opp konkurransekraft og velferd. Spesielt med tanke på den politiske og industrielle konkurransen innad i EU og andre steder er det viktig å oppmuntre til gode samarbeidsforhold i land som har forholdsvis lik forretningskultur og gjensidig forståelse. Norden trenger selskap som skaper nye produkter ved hjelp av ny kunnskap, basert på næringsvirksomhet over landegrensene tilpasset det internasjonale samarbeidet.

For å vise kunnskapsbedriftenes betydning for Norden bør Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd opprette en nordisk innovasjonspris. Med prisen fremhever man hvor viktig innovasjon er for velferden og sysselsettingen samtidig som man oppmuntrer mennesker til grundervirksomhet i Norden.

For å oppmuntre til best mulig innovasjonsmiljø i næringslivet i de nordiske landene foreslår Den konservative gruppen i Nordisk Råd at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å opprette en nordisk innovasjonspris for næringslivet

Stockholm, 23. september 2004

Kent Olsson (m)

Nordiska rådet

A 1378/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
Medlemsforslag

Presidiets betänkande över

Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstendigt medlemsskab i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler

1. Presidiets förslag

Presidiet föreslår

> *att* Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av "Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstendigt medlemsskab i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler"

2. Bakgrund

Det har till Nordiska rådet år 2005 framlagts ett medlemsförslag om en realitetsbehandling av Färöarnas ansökan om ett självständigt medlemskap i Nordiska rådet, Nordiska ministerrådet samt alla nordiska konventioner och avtal. Bakgrunden till medlemsförslaget består i att nödvändiga föranstaltningar för att bereda frågan och behandla ansökan inte företagits.

3. Process och behandling

Med hänvisning till Färöarnas ansökan om en självständig status i det officiella nordiska samarbetet beslutade de nordiska samarbetsministrarna den 27 oktober 2005 att det skulle företas en förutsättningslös kartläggning av de självstyrande områdenas ställning och arbetsmöjligheter i det nordiska samarbetet. Kartläggningen skulle avse de juridiska och praktiska spörsmål som de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet reser. Nämnda kartläggning överlämnades till de nordiska samarbetsministrarna den 31 maj 2006. Presidiet har vid ett möte 26 - 28

juni 2006 ingående dryftat implikationerna från kartläggningen både med juridisk expertis och med inbjudna representanter för de självstyrande områdena.

Mot bakgrund av kartläggningen antog samarbetsministrarna den 13 april 2007 ett mandat för en arbetsgrupp med uppgift att föreslå initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet. I arbetsgruppen har samtliga länder och självstyrande områden varit representerade. Mandatet för arbetsgruppen har varit att innanför ramen av Helsingforsavtalet föreslå förändringar som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete, nordiska institutioner, samarbetsorgan, program etc. Därmed tar arbetsgruppen inte direkt ställning till Färöarnas ansökan som kräver en förändring av Helsingforsavtalet.

Arbetsgruppens betänkande har behandlats vid de nordiska samarbetsministrarnas möte den 5 september 2007 och resulterat i det s.k. Ålandsdokumentet. Nordiska ministerrådet skall vid Nordiska rådets session 2007 redogöra för Ålandsdokumentet och hur de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet kommer att förstärkas.

4. Reella förändringar för de självstyrande områdena

Presidiet konstaterar att de reella förändringarna i förhållande till tidigare regler och praxis består i följande:

Angående mötesledning i officiella organ
Det öppnas för möjligheten att Danmark och Finland kan ge representanter för Färöarna, Grönland och Åland i uppgift att leda ordet vid ministermöten, i ämbetsmannakommittéer och i arbetsgrupper.

Angående besvarandet av frågor från Nordiska rådet
Det konstateras att tillämpningen av Helsingforsavtalet utvecklats så, att - i de fall frågan gäller de självstyrande områdena - landsstyrena på Färöarna och Grönland samt landskapsregeringen på Åland i realiteten ges rätt att inom ramen för den kompetens man har övertagit, vara adressater för - och att svara på - frågor, rekommendationer och andra framställningar från Nordiska rådet.

Angående representation i nordiska institutioner och samarbetsorgan
De självstyrande områdena kan delta i de samnordiska institutionernas och samarbetsorganens arbete på samma villkor som länderna - detta innebär att Färöarna, Grönland och Åland kan ansöka om fullt medlemskap i nämnda organ inom ramen för Helsingforsavtalet.

Det anmodas berörda ministerråd om att överväga och behandla de önskemål som Färöarna, Grönland och Åland har framlagt angående deltagande i institutioner/samarbetsorgan.

Det uppmanas att de samnordiska institutionernas och samarbetsorganen självmant kontaktar de självstyrande områdena när frågor som är av intresse för de självstyrande områdena är aktuella i institutionernas verksamhet.

Det uppmanas att Nordiska ministerrådets sekretariat vid planeringen av årliga institutionsmöten beaktar Färöarnas, Grönlands och Ålands intresse av att frågor som berör de självstyrande områdena står på dagordningen.

5. Presidiets synpunkter

Presidiet konstaterar att de nordiska ländernas regeringar inte har kunnat enas om att företa nödvändiga förändringar i Helsingforsavtalet för att fullt ut kunna tillmötesgå Färöarnas önskemål om självständig status i det officiella nordiska samarbetet.

Med detta konstaterande som grund ställer sig Presidiet dock positivt till den förstärkning av de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet som regeringarna föreslår. Dock menar Presidiet att vad angår de självstyrande områdenas rätt och möjlighet att mottaga och svara på skriftliga frågor, rekommendationer och framställningar från Nordiska rådet bör en neutral redaktionell omformulering av de berörda paragraferna i Helsingforsavtalet kunna företas så att de motsvarar innehållet och andemeningen i det beslut de nordiska regeringarna har fattat.

Vad angår medlemsförslag A 1378/presidiet specifikt föreslås i medlemsförslaget:

> *at* sammen med Nordisk Råds præsidium iværksætte en realitetsbehandling af den færøske ansøgning
>
> *at* sammen med Nordisk Råds præsidium nedsætte en komité med deltagelse af politiske og faglige repræsentanter fra alle de nordiske stater og selvstyrende områder til behandling af ansøgningen og til at foreslå nødvendige formelle ændringer
>
> *at* forelægge resultaterne af arbejdet for Nordisk råd ved næste session i København 2006

Till detta konstaterar Presidiet att:

- Med hänsyn till den första att-satsen kan de nordiska ländernas regeringar inte enas om förändringar av Helsingforsavtalet.
- Med hänsyn till den andra att-satsen hänvisas till avsnitt 3 i detta betänkande och den företagna juridiska kartläggningen och tillsättandet av en arbetsgrupp.
- Med hänsyn till den tredje att-satsen presenteras resultatet av arbetet vid Nordiska rådets session 2007 och inte 2006. Förseningen motiveras med långdragna förhandlingar mellan länderna i frågana.

Slutligen konstaterar Presidiet att "Danmarks Riges Delegation i hele forløbet har støttet mulighederne for, at Færøerne, Grønland og Åland kan opnå fuldt medlemskab af Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd, såfremt de selv ønsker det. Derfor støtter Danmarks Riges Delegation også Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler, idet Danmarks Riges Delagation forudsætter, det sker inden for rammerne af Danmarks Riges Grundlov og Den Finske Forfatning. Med disse bemærkninger og på den baggrund kan Danmarks Riges Delegation støtte medlemsforslag A 1378/præsidiet."

Mot denna bakgrund föreslår presidiet att Nordiska rådet inte företar ytterligare i förhållande till medlemsförslag A 1378/presidiet.

6. Konklusion

Presidiet föreslår

att Nordiska rådet inte företar sig ytterligare i anledning av Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstendigt medlemsskab i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler

Oslo den 30 oktober 2007

Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), visepresident
Joan Erlandsen (V)
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Inge Lønning (H)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)
Erkki Tuomioja (sd)

Reservation

Nordisk Råd protesterer over at de nordiske landes regeringer vil officielt godkende en praksis der er i modstrid med den indgåede traktat mellem de nordiske lande, fremfor at få skrevet de ændringer man er enige om ind i traktaten. Regeringernes fremgangsmåde er i strid med de holdninger de nordiske lande normalt arbejder for, hvor internationale traktater skal overholdes og respekteres. Hvis man er uenig i traktaterne så må man ændre dem.

Den vänstersocialistiska gröna gruppen i Nordiska rådet kan inte godkänna betänkandets konklusion över medlemsförslag A 1378 om Färöarnas ansökan och föreslår att:

Nordiska Rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att Helsingforsavtalet revideras med syfte att den färöiska ansökningen om fullt medlemskap av de nordiska organisationerna tillmötesgås

Oslo den 30 oktober 2007

Claes Andersson (vänst)

Medlemsforslag

Nordiska rådet

A 1378/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
Medlemsforslag

om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler

(Stillet af: Høgni Hoydal (TF), Kåri P. Højgaard (sjfl), Kristen Touborg Jensen (SF), Line Barfod (EL), Kuupik Kleist (IA))

Ved Nordisk Råds session i Helsingfors i 2002 fejredes Nordisk Råds 50 års jubileum. I alle folkelige og politiske markeringer i forbindelse med jubilæet, lagdes speciel vægt på det nordiske samarbejdes unikke historie i international sammenhæng. Nemlig som et samarbejde mellem ligestillede folk og kulturer - bygget på fælles værdier - der har sin oprindelse i folkelige foreninger og siden har opbygget sig gennem det parlamentariske samarbejde og regeringssamarbejdet.

I den anledning blev det under statministrenes og regeringsledernes årlige møde i Helsinki fremført fra færøsk side, at jubilæet var en anledning til at tage den folkelige ligestilling - kernen i det nordiske samarbejde - frem i lyset igen. Det blev meddelt, at man fra færøsk side ville virke for, at det færøske folk blev en fuldt ligestillet part af det nordiske samarbejde og Færøerne kunne opnå status som kontraherende part i Helsingforsaftalen samt traktater indgået indenfor dennes rammer.

I overensstemmelse med den interne færøske procedure fremsatte Færøernes landsstyre den 4. mars 2003 et beslutningsforslag for Færøernes Lagting vedrørende sagen. Her blev det foreslået, at Færøerne skulle ansøge om fuld ligestilling i det nordiske samarbejde og at opnå status som kontraherende part i Helsingforsaftalen samt af alle traktater og aftaler indgået indenfor dennes rammer

Den 18. mars 2003 blev forslaget enstemmigt vedtaget af Færøernes Lagting. Den 2. maj 2003 blev den formelle ansøgning videresendt til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Samtidig sendtes en kopi af ansøgningen til Danmarks regering med anbefaling om at støtte ansøgningen og få den til behandling i NR og NMR - præcis som det skete i 1980, da forslag om færøsk medlemsskab blev fremsat.

Den færøske ansøgning er endnu ikke blevet forelagt eller realitetsbehandlet i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Dette på trods af, at begrundelserne for den færøske ansøgning er klare og velovervejede.

I ansøgningen, som blev sendt til NR og NMR d. 2. maj 2003 anføres det blandt andet som hovedbegrundelser:

> "Ønsket om et egentligt medlemsskab for Færøerne i det nordiske samarbejde har jævnligt været omtalt under respektive NR-sessioner. Forslag herom har også ved to tilfælde været forelagt Nordisk Råd. Første gang fremsattes forslaget i 1976 af det færøske rådsmedlem Erlendur Patursson. Anden gang fremsattes forslaget i 1980 af den danske statsminister Anker Jørgensen. Den sidste fremsættelse resulterede i nedsættelse af den såkaldte Petri-komité.
>
> Siden Petri-komitéen fremlagde sine majoritetsforslag, har det færøske selvstyre ændret sig yderligere. En oversigt over sagsområder viser, at Færøernes Lagting som lovgivende myndighed og Færøernes Landsstyre som udøvende myndighed er i henhold til hjemmestyreloven kompetente vedrørende en række sagsområder som ind-

befatter e.g. den interne regulering af de færøske myndigheder; ekspropriation; offentlig administration; tid; kommunale love; undervisning; kultur og forskning; sociallovgivning med visse undtagelser; skatter; afgifter og told; beskæftigelse; jordbrug og dyr; planlægning og miljøsikring; fiskeri; veje, færdsel og transport med undtagelse af luftfart; bygge- og boliglove; sundhedslove med visse undtagelser; visse dele af formueretten; erhvervsret; personoplysninger m.v. samt navneretten. (...)

I Petri-komitéens overvejelser indgik det element, at det ikke er muligt at ikke-selvstændige lande kan være selvstændige medlemmer i det nordiske samarbejde, som omfatter de fem suveræne nordiske stater. I denne forbindelse vil man ikke undlade at påpege, hvordan man på en pragmatisk måde i den internationale handelsorganisation (WTO) og i fuld respekt for folkeretten har gennemført en sådan ordning med særlig henblik på Hong Kong, Macau og Kina, hvor alle tre lande er selvstændige medlemmer af WTO... (...)

Det kan i denne sammenhæng påpeges, at de sagsområder, som det nordiske samarbejde i væsentlig grad omfatter, er sådanne som Færøerne har overtaget i fuld enighed med Danmark. Et selvstændigt færøsk medlemskab i det nordiske samarbejde vil nødvendigvis medføre en forudgående ændring af Helsingforsaftalen samt traktater indgået indenfor dennes rammer, med henblik på, at Færøerne som ikke-selvstændigt land kan opnå status som kontraherende part i disse traktater. (...)"

Udover disse begrundelser i den færøske ansøgning kan det nævnes, at Færøerne er selvstændig, kontraherende part i stiftelsesaftalen til organisationen NAMMCO (North Atlantic Marine Mammal Commision), som er registreret hos United Nations.

Folkeretten er ikke en statisk størrelse, som kan fastlåses i gamle juridiske begreber. Folkeretten er under stor ændring i dagens globaliserede samfund. Folkeretten fastsættes af politikeres visioner og fælles beslutninger.

Derfor er der for forslagsstillerne ingen tvivl om, at de nordiske politikere bør gå forud i verden på folkerettens område ved at fastholde den unikke grund, som nordisk samarbejde bygger på: At fastholde målet om folkenes ligestilling, den kulturelle diversitet, de fælles værdier om demokrati, menneskerettigheder og social tryghed og velfærd.

Det færøske folk og de færøske politiske repræsentanter opfylder alle krav til at blive anerkendt på ligefod og tage sit fulde ansvar for det nordiske samarbejdes udvikling. Det kunne samtidig være en kærkommen saltvandsindsprøjtning i det nordiske samarbejde. Det ville herudover styrke balancen i det nordiske samarbejde mellem Vestnorden og det øvrige Norden.

Mot bakgrunn av ovenstående foreslåes, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at sammen med Nordisk Råds præsidium iværksætte en realitetsbehandling af den færøske ansøgning

at sammen med Nordisk Råds præsidium nedsætte en komité med deltagelse af politiske og faglige repræsentanter fra alle de nordiske stater og selvstyrende områder til behandling af ansøgningen og til at foreslå nødvendige formelle ændringer

at forelægge resultaterne af arbejdet for NR ved næste session i København 2006

København, den 9. september 2005

Line Barfod (EL)
Høgni Hoydal (TF)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)

Kristen Toubor (SF)
Kuupik Kleist (IA)

Nordiska rådet

A 1378/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
Medlemsforslag

Nordisk Råd

A 1379/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer,

at opretholde strenge miljø- og sikkerhedsforskrifter i forbindelse med etableringen af eventuelle nye nukleare anlæg og i forbindelse med drift af samt affaldshåndtering og -deponering fra nye og eksisterende anlæg, institutioner, hospitaler m.m. Dette gælder såvel for landenes egne anlæg og processer som for anlæg i de øvrige Østersølande og Nordens Nærområder – i de sidstnævnte tilfælde gennem aktiv påvirkning af relevante internationale fora og ved bilaterale konsultationer

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer,

at hver for sig og i gennem HELCOM- og EU-samarbejdet nøje at overvåge udviklingen for Østersøens radioaktive belastning og at arbejde for, at HELCOM's kommende handlingsplan for Østersøen, BSAP også indfører målsætninger og virkemidler med henblik på at nedsætte den radioaktive belastning til et ufarligt niveau overalt i Østersøen

2. Baggrund

I oktober 2005 fremsatte Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe Medlemsförslag om minskning av det radioaktiva hotet mot Östersjön (A 1379/miljö), se bilag.

Resumé af medlemsforslaget

Det slås fast, at Østersøen - udover forurening med kemikalier og næringsstoffer - desuden er radioaktivt forurenet. Der refereres til målinger, som viser, at forureningen er tiltagende; således at indholdet af Cæsium-137 skulle være øget gennem 90'erne. Dette overrasker forslagsstillerne, eftersom man skulle kunne forvente en mindskning ovenpå den store øgning efter udslippet fra Chernobyl i 1986.

Medlemsforslaget gennemgår, land for land, de *radioaktive anlæg* rundt om Østersøen - såvel forskningsreaktorer, atomkraftværker som oparbejdnings- og oplagspladser; både historiske, nuværende og planlagte.

Desuden opregnes planer og muligheder for *fremtidig uranbrydning* i områder, der har afstrømning til Østersøen. Områder i Rusland, Finland og Sverige nævnes.

Blandt kilder til radioaktiv belastning gennemgås herefter *transport og håndtering* af radioaktivt materiale. Søtransport og havnefaciliteter er dominerende.

I tilgift til de "normale" doser af stråling, der stammer fra de forskellige aktiviteter rundt om Østersøen, omtales desuden *uheld med det radioaktive materiale* og deraf følgende udslip af høje koncentrationer. Desuden nævnes risikoen fra *ukendte militære deponier* på bunden af Østersøen samt risikoen for, at radioaktive anlæg, transporter m.m. kunne blive *genstand for terror*.

Afslutningsvis rapporteres, at *konsumtion af fisk* er den største kilde for at mennesker optager radioaktivitet i kroppen. I medlemsforslaget udtrykkes bekymring for, at indholdet af Cæsium og Strontium i fisk fra flere lokaliteter i Østersøen kan blive for højt. Et uacceptabelt højt indhold af radioaktivitet i fisk kan få katastrofale følger - ikke blot for miljøet, men også for fiskeriet, der beskæftiger i titusindvis af mennesker i Østersølandene.

Medlemsforslaget konkluderer med at foreslå et moratorium for yderligere nukleare anlæg i Østersøregionen, at HELCOM's kommende Baltic Sea Action Plan også bør omhandle radioaktiv forurening, og at Nordisk Råd skal arbejde videre med den Østersøen i forhold til radioaktivitet.

3. Høring

Udvalget besluttede at sende medlemsforslaget i skriftlig høring hos internationale institutioner. Der er kommet høringssvar fra:

- HELCOM, Executive Secretary
- Council of Baltic Sea States. CBSS, Committee of Senior Officials
- European Commission, DG for Transport and Energy
- International Atomic Energy Agency, IAEA, Division of Radiation, Transport and Waste Safety

Hovedindholdet af de modtagne høringssvar gengives herunder:

HELCOM

HELCOM gennemgår i svaret de vigtigste kilder til radioaktiv forurening af Østersøen i prioriteret orden efter deres indflydelse som:

1. Chernobyl ulykken i 1986 (ca. 65 % af radioaktiviteten)
2. Internationale atomvåben afprøvninger i 1950-60'erne (ca. 25 %)
3. Genindvindingsanlæggene i Sellafield (Storbritannien) og La Hague (Frankrig) (ca. 8 %)
4. Anlæg og depoter rundt om Østersøen (ca. ½ o/oo)

HELCOM's målinger viser, at det generelle niveau for radioaktivitet i Østersøens vande, sedimenter og levende organismer har en faldende tendens efter 1986 (Chernobyl ulykken).

HELCOM oplyser, at man i sit oplæg til "The Baltic Sea Action Plan" under økologiske målsætninger har opstillet det langsigtede mål, at den radioaktive belastning i Østersøen skal tilbage til niveauet fra før Chernobyl ulykken. Der opstilles desuden målsætninger for indholdet af cesium-137 indholdet i forskellige skaldyr samt i overfladevandet. Det oplyses, at disse målsætninger i dag ikke er opfyldt for alle dele af Østersøen. HELCOM har ikke opstillet nogen midler eller særlige initiativer til at opnå de fastsatte mål.

Østersørådet, CBSS

Embedsmandskomiteen fremsender svar fra CBSS Arbejdsgruppen om Nuklear- og strålingssikkerhed. I sit svar argumenterer Arbejdsgruppen mod medlemsforslagets opfattelse af, at Østersøens radioaktivitet hovedsagelig stammer fra kystegnenes atomanlæg. Der henvises til HELCOM opgørelser, se ovenfor. Det konkluderes, at den del af forureningen af Østersøen, der stammer fra atomanlæggene rundt om Østersøen er lille i sammenligning med de øvrige forureningskilder. Med hensyn til etableringen af nye atomanlæg henvises til, at der forinden skal udarbejdes en miljøpåvirkningsredegørelse, og at der findes internationale standarder, der skal begrænse de årlige udslip, således at det radioaktivitetsniveau i miljøet og den dosis, som befolkningerne udsættes for, vil være lav.

European Commission, DG for Transport and Energy

Det påpeges, at medlemsforslaget indeholder faktuelle unøjagtigheder og misfortolkninger af videnskabelige data. Atomanlæggene rundt om Østersøen bidrager kun med en meget lille del af den samlede menneskeskabte stråling. Den menneskeskabte stråling anses desuden som ubetydende i forhold til den naturlige stråling (baggrundsstrålingen) i området. Overalt i Østersøen er der konstateret aftagende mængder siden Chernobyl-ulykken i 1986. Radioaktivitet er ikke noget særligt problem i Østersøen i forhold til anden forurening af havet. Derfor synes et moratorium for nye atomanlæg (som foreslået i medlemsforslaget) ikke velbegrundet.

Med hensyn til planlægning af nye anlæg vil EU-landene rundt om Østersøen skulle følge bestemmelserne i Euratom Traktaten. Denne traktat begrænser de strålingsmæssige konsekvenser for befolkninger og miljø. EU Kommissionen overvåger medlemslandenes sikkerheds systemer på dette område. Takket være HELCOM's marine radioaktivitets overvågnings program er Østersøens radioaktivitets niveau meget nøje overvåget, og enhver forøgelse i niveauet ville bliver konstateret på et tidligt tidspunkt.

International Atomic Energy Agency, IAEA, Division of Radiation, Transport and Waste Safety

Der henvises til eksisterende internationale standarder for at undgå radioaktiv stråling for befolkningerne. Disse standarder, der er godkendt af medlemslandene, fastsætter internationale sikkerhedsprincipper, krav og retningslinjer for planlægning, opførelse og drift af atomanlæg.

IAEA fremhæver, at atomanlæggenes bidrag til den totale dosis, som befolkningerne udsættes for, er meget lille i forhold til baggrundsstråling, medicinske apparater, Chernobyl-ulykken etc.

De internationale standarder gælder både for eksisterende og nye atomanlæg. Man finder, at der ikke er behov for yderligere nationale eller regi-

onale reguleringer af atomanlæg, idet de eksisterende bestemmelser er tilstrækkelige til at sikre miljø og befolkninger.

4. Fælles seminar med Baltisk Forsamling

Den 20. september 2006 afholdt Miljø- og Naturresurseudvalget et halvdags seminar med deltagelse fra Baltisk Forsamlings Miljøbeskyttelses- og Energiudvalg. Som oplæg for de politiske drøftelser var der oplæg af repræsentanter fra henholdsvis Greenpeace, de litauiske myndigheder og de finske myndigheder.

Sverige og Finland har konkrete planer og forsøg med slutdeponering af radioaktivt affald fra kernekraftværker. Der bliver tale om opbevaring dybt nede i undergrunden på nøje udvalgte lokaliteter efter forskellige former for forsegling og indkapsling af affaldet.

Det oplystes under seminaret, at det radioaktive indhold i Østersøen er aftagende efter Chernobyl-ulykken, og at den del af den samlede radioaktive belastning, der stammer fra nukleare anlæg omkring Østersøen er forsvindende lille.

Under seminaret blev det blandt andet klart, at det radioaktive affald fra Ignalina atomkraftværket, der skal lukkes i 2009, ikke kan eksporteres til Rusland til deponering eller oparbejdning der. Der skal nu etableres nye, sikre midlertidige deponier for affaldet i Ignalinaområdet for de næste 30-40 år. Der er for nærværende ingen beslutninger eller konkrete planer for, hvorledes affaldet herefter skal håndteres. De tre baltiske lande har besluttet, at der skal etableres et nyt kernekraftværk i Ignalina til at sikre en større grad af selvforsyning til disse lande i fremtiden. Den litauiske håndtering af radioaktive materialer sker nu efter internationalt anerkendte metoder og standarder, og der bliver involveret ekspertise fra førende vestlige virksomheder og fra IAEA.

Oplæggene fra de to myndighedsrepræsentanter gav et mere optimistisk billede af blandt andet risici i forbindelse med affaldshåndtering end oplægget fra Greenpeace. Det sidstnævnte fremhævede blandt andet usikkerheden, der er forbundet med den meget lange tid, der går, inden det radioaktive affald ikke længere er farligt. Der er for nogle stoffers vedkommende tale om hundrede tusinder af år. Desuden fremhævedes de potentielle risici i forbindelse med den daglige drift af kernekraftanlæg, og der efterlystes større gennemsigtighed omkring myndighedernes beslutningsprocesser vedr. kernekraft og affaldshåndtering. Endelig blev der advaret mod store sundheds- og miljørisici i forbindelse med udvinding af uran.

5. Udvalgets øvrige behandling af medlemsforslaget

Miljø- og Naturresurseudvalget har drøftet medlemsforslaget ved møder den 25. januar 2006 i Oslo, den 26. april 2006 i Stockholm og den 31. oktober 2006 i København. Udvalget havde desuden den 30. januar 2007 i Helsingfors lejlighed til at drøfte medlemsforslaget med repræsentanter fra Miljøudvalget i British-Irish Interparliamentary Body. Ved samme lejlighed udvekslede man også informationer og synspunkter i relation til atomgenindvindingsanlægget Sellafield i Nord-England. I sommeren 2006 foretog Udvalget en besigtigelse af en række lokaliteter for radioaktivt affald på Kolahalvøen i Nordvestrusland – blandt andet i Andrejeva Bugten, Havnen i Murmansk og ved Kola Atomkraftværket.

6. Udvalgets synspunkter

Miljø- og Naturresurseudvalget deler forslagsstillernes ønsker om, at Østersøens radioaktive forurening skal nedbringes, blandt andet således at havets resurser uden risiko skal kunne anvendes som fødevarer. Desuden finder udvalget det af stor vigtighed, at det radioaktive materiale overalt i Østersøområdet behandles på en betryggende måde, såvel hvad angår den daglige drift som den langsigtede håndtering af det nukleare affald. Radioaktivt materiale må overalt og i forbindelse med ethvert formål anvendes, behandles og sikres således, at hverken nærmiljøet, Østersøområdets miljø eller den menneskelige sundhed udsættes for risiko.

Udvalget konstaterer, at indholdet af radioaktive stoffer i Østersøen er højere i Østersøen end i noget andet hav i verden, og at koncentrationen af caesium-137 er 10-40 gange højere end i Nordatlanten og Nordsøen. Samtidig konstaterer udvalget, at det radioaktive indhold i Østersøen er aftagende siden den voldsomme belastning fra Chernobyl-ulykken i 1986. Udvalget forstår ligeledes, at udslip fra Sellafield i Nordengland til Det Irske Hav kan spores i Østersøens vand. Endelig konstaterer Miljø- og Naturresurseudvalget, at den radioaktive virksomhed i form af kernekraft anlæg mm., der foregår i Østersø-området, kun bidrager med en forsvindende lille og ufarlig del af den samlede nuværende radioaktive belastning i regionen.

Miljø- og Naturresurseudvalget finder således ikke grundlag for – på baggrund af de indhentede informationer - at kunne anbefale et moratorium for etablering af nye nukleare anlæg. Udvalget anerkender de enkelte landes mulighed for selv at træffe beslutninger om blandt andet valg af energikilder mm. Udvalget deler forslagsstillernes stærke bekymring for at sikkerheden omkring driften og desuden hele spørgsmålet om håndtering af det radioaktive affald på kort og langt sigt bliver tilrettelagt på en forsvarlig måde. Netop i spørgsmålet om sikkerheden og miljøet på det regionale niveau må det være legitimt for alle berørte parter at ytre sig og stille krav om tilstrækkelig påpasselighed og fornøden forudseenhed fra de respektive beslutningstageres side. De nordiske landes regeringer må arbejde aktivt for høje standarder på dette område; såvel i forhold til landenes egne anlæg mm. som i forhold til anlæg i de øvrige Østersølande.

Udvalget finder desuden anledning til at udtrykke sin bekymring over den seneste udvikling omkring Sellafield-atomanlægget i Storbritannien. Udvalget har tidligere engageret sig i spørgsmålet om at få stoppet udslip af Technetium-99 fra Sellafield, og det virker ikke betryggende, at ledelsen i Sellafield nu påtænker at genåbne gen-invindingsanlægget THORP. Anlægget har været lukket siden 2005 på grund af konstaterede lækager. Nu ønsker man – efter udbedringer af lækagerne – at fortsætte oparbejdningen af ventende ordrer frem til 2010. Miljø- og Naturresurseudvalget opfordrer de nordiske landes regeringer til at udvise den største opmærksomhed omkring miljøsikkerheden på Sellafield anlægget. Udvalget opfordrer til, at landene hver for sig eller i fællesskab tager kontakt til de britiske myndigheder i sagen og desuden bringer spørgsmålet op i relevante internationale fora.

Endelig finder udvalget anledning til at udtrykke sin allerstørste bekymring over forholdene for radioaktivt affald på Kola-halvøen. Til trods for de seneste års bestræbelser og internationale samarbejde for at få kontrol over situationen, er det udvalgets opfattelse, at der fortsat er behov for en vedholdende opmærksomhed overfor problemet – blandt andet via de internationale samarbejdsfora og gennem de nordiske landes regeringers bilaterale, vedvarende dialog med og gentagne påtaler overfor de ansvarlige myndigheder.

Nordisk Råd

A 1379/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

Udvalget billiger forslagsstillernes synspunkt om, at eksempelvis fisk og skaldyr fanget i Østersøen ikke må indeholde radioaktive niveauer, der gør dem uegnede som fødevarer. Udvalget har således sympati for HELCOM's foreløbige målsætninger, hvorefter belastningen i Østersøen skal nedbringes til niveauet før Chernobyl-ulykken. Udvalget har bemærket sig HELCOM's vurdering af, at det desværre ikke er i alle områder af Østersøen, at de opstillede målsætninger for indholdet af Cesium-137 er opfyldt. Udvalget finder, at de nordiske HELCOM- og EU-medlemslande – hvor det er muligt og relevant – bør foreslå nødvendige virkemidler til hurtigst muligt at nedbringe de radioaktive koncentrationer i overfladevandet og i havets organismer til et acceptabelt niveau overalt i Østersøen.

7. Konklusjon

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer,

at opretholde strenge miljø- og sikkerhedsforskrifter i forbindelse med etableringen af eventuelle nye nukleare anlæg og i forbindelse med drift af samt affaldshåndtering og -deponering fra nye og eksisterende anlæg, institutioner, hospitaler m.m. Dette gælder såvel for landenes egne anlæg og processer som for anlæg i de øvrige Østersølande og Nordens Nærområder – i de sidstnævnte tilfælde gennem aktiv påvirkning af relevante internationale fora og ved bilaterale konsultationer

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer,

at hver for sig og i gennem HELCOM- og EU-samarbejdet nøje at overvåge udviklingen for Østersøens radioaktive belastning og at arbejde for, at HELCOM's kommende handlingsplan for Østersøen, BSAP også indfører målsætninger og virkemidler med henblik på at nedsætte den radioaktive belastning til et ufarligt niveau overalt i Østersøen

København, den 25. april 2007

Hans Frode Asmyhr (FrP)
Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Erling Bonnesen (V)
Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ann-Kristine Johansson (s)
Krista Kiuru (sd)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Kristen Touborg (SF), næstformand
Anne-Mari Virolainen (saml)

Medlemsförslag

Nordisk Råd

A 1379/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön

(Väckt av Den vänstersocialistiske gröna gruppen i Nordiska rådet)

Östersjön, vårt gemensamma innanhav, utsätts för hård miljömässig påfrestning. Hittills har man mest uppmärksammat utsläpp av kemikalier och ämnen som exempelvis skapar syrebrist och därigenom hotar livet under vattenytan. Men till detta kommer också ett allt kraftigare radioaktivt hot.

Den 15 juni 2005 beslutade Helsingfors-Kommissionen (HELCOM) att till år 2007 utarbeta en strategisk handlingsplan för Östersjön för att åtgärda skadorna på havsmiljön. Den vänstersocialistiska gröna gruppen menar att detta initiativ även bör omfatta den radioaktiva nedsmutsning av Östersjön som sker kontinuerligt och som hotar att öka i framtiden.

Stigande halter långt efter Tjernobyl

Enligt uppgifter från de danska experterna på radioaktivitet vid Risø-laboratoriet är det de svenska nukleära anläggningarna, som ger det största bidraget till kollektivdoserna till befolkningen runt Östersjön. Sedan Barsebäck stängts är det Oskarshamn som ligger i topp. De länder som får ta emot de högsta doserna är Sverige, Finland, Polen, Danmark, Ryssland och Lettland i nämnd ordning. Bottenviken och östra Finska Viken är de hårdast belastade områdena.

Uppgifter från HELCOM visar att halterna av cesium137 i Östersjön ökat under 1990-talet och in på 2000-talet. Detta trots att man kunnat vänta sig att halterna skulle sjunka kontinuerligt decennierna efter Tjernobyl-olyckan.

Den 28 juni 2005 rapporterades i svenska media att lagret för låg- och medelradioaktivt avfall i Forsmark på svenska östkusten läcker vatten som är tio gånger mer radioaktivt än "normalt". Trots experternas varningar när lagret projekterades bestämde sig ansvariga instanser för att inte räkna med att korrosionen i lagret skulle starta så tidigt som sedan blivit fallet, och nu har behållare med radioaktivt material rostat sönder trots löften om att de skulle hålla i hundratals år. Detta bådar inte gott inför bygget av det lager för högaktivt utbränt kärnbränsle som står på tur att byggas. Där måste man kunna lita på säkerheten inte bara hundratals utan tusentals år framåt i tiden.

Nukleära anläggningar runt Östersjön

Runt Östersjön finns idag ett stort antal nukleära anläggningar, både sådana som är i drift och sådana som tagits ur drift. Dessutom sådana som man planerar att bygga.

Sverige

I Sverige har man visserligen nyligen stängt den andra och sista reaktorn i Barsebäck, men det radioaktiva materialet därifrån måste förr eller senare tas om hand och transporteras bort. Avfallet från Ringhals-reaktorerna på Västkusten transporteras per fartyg via Öresund till mellanlagret för högaktivt avfall i Oskarshamn (CLAB) och till slutlagret för låg- och medelaktivt avfall i Forsmark (SFR).

I Oskarshamn på östkusten finns tre kärnreaktorer och CLAB. Var det högaktiva svenska avfallet ska slutlagras är ännu inte klart. Nya sjötransporter från CLAB kan komma att bli nödvändiga.

I Forsmark utanför Öregrund finns tre stora kärnreaktorer och SFR-anläggningen.

Utanför Nyköping i Sörmland finns Studsvik med två forskningsreaktorer som nu är avstängda, men 4,6 ton högaktivt avfall ska forslas iväg till Sellafield i Storbritannien för upparbetning och sedan enligt uppgift tillbaka till Sverige. I Studsvik finns också en anläggning som kommersiellt bearbetar radioaktivt metallskrot och andra radioaktiva rester från olika anläggningar även utanför Sverige.

Danmark

Danmark, som inte för egen del nyttjar kärnkraften, har en forskningsreaktor, Risø, vilken nu stoppats efter läckage.

Tyskland

I Tyskland stängdes det stora kärnkraftverket i Greifswald vid Östersjön i samband med återföreningen mellan Öst- och Västtyskland. Dock lär det där finnas en hel del radioaktiva rester kvar – antagligen ligger även det högaktiva utbrända bränslet kvar i anläggningen.

Polen

Den polska regeringen har nyligen beslutat att bygga ett kärnkraftverk som ska vara klart år 2020 (Gazeta Wyborcza 19/5-05). Det kommer antagligen att placeras vid Östersjökusten, staden Darlovo har nämnts som tänkbar lokalisering.

Litauen

I Litauen är fortfarande den andra reaktorn i Ignalina-verket i drift. Den ska enligt planerna stängas av år 2009. Det högaktiva utbrända bränslet ligger kvar invid reaktorn. Ignalinareaktorn är av samma konstruktion som Tjernobylreaktorerna, s.k. RBMK.

Lettland

I Lettland ca 50 kilometer från Riga finns en forskningsreaktor från sovjettiden, Salaspils. När reaktorn nu ska stängas återstår att lösa problemen med avfallet, bl.a. tio ton högaktivt utbränt bränsle.

Estland

I Estland, vid Finska Viken, låg den sovjetiska flottbasen Paldiski. Svenska myndigheter har samarbetat med estniska och lagt ner stort arbete på att göra området så säkert som möjligt när det gäller risk för spridning av radioaktivitet. Svenskarna har nu lämnat projektet men mer återstår att göra. Paldiski ska göras till ett nationellt lager för kärnavfall.

I Sillamäe, också vid Finska Viken, har man brutit uran och haft ett uranverk för utvinning av råuran och även importerat uran till uranverket från bl.a. Polen och Tjeckoslovakien. Idag återstår ett jättlikt berg med radioaktiva lakrester, vilka man försökt valla in för att hindra utläckage till grundvattnet och Östersjön.

Ryssland

I Sosnovy Bor utanför S:t Petersburg, finns fyra RBMK-reaktorer i drift. De får förlängda drifttillstånd vartefter som de rapporterar säkerhetsförbättrande åtgärder, men inget stoppdatum är satt för slutgiltig stängning av någon av dessa reaktorer. Det är oklart vad som händer med avfallet.

Förutom de civila kärnreaktorerna finns i Sosnovy Bor tre militära reaktorer och i anslutning till dessa en tidigare hemlig militär anläggning för utbildning av besättningen på ryska atomubåtar, NITI. Denna håller nu en-

ligt uppgift från den ryska miljörörelsen på att byggas ut till ett internationellt träningscenter för atomubåtsbesättningar. Enligt Baltic News (augusti 2005) har centret tillkommit efter president Putins besök i Indien i december 2004 där man också behandlade frågor om militärt samarbete mellan Indien och Ryssland. Direkt invid vattnet i anslutning till anläggningen finns också en bassäng med radioaktivt avfall. Denna bassäng är överfull eftersom den utnyttjas över sin ursprungliga kapacitet och lär innehålla radioaktivt material "motsvarande flera dussin Tjernobyls".

I närheten av Sosnovy Bor ligger också en upparbetningsanläggning för radioaktiv metall, Ecomet-S, störst i Europa med en kapacitet på 5000 ton per år. Anläggningen förutsätter radioaktiva transporter. Hamnen Ust-Luga togs i bruk 2001 och har tillstånd för radioaktiva frakter.

Även nära Viborg håller man på med att bygga en hamn, Vysotsk, med tillstånd för radioaktiva frakter.

Den ryska enklaven Kaliningrad var tidigare en viktig atomflottbas. Vad ryssarna gjort med de radioaktiva resterna är inte känt, men troligen är området i stort behov av sanering.

Risken för framtida import av utbränt kärnbränsle via Östersjön till Ryssland måste tas med i beräkningen.

Finland

Finland har två gamla sovjetiska reaktorer i drift i Lovisa vid Finska Viken. På Finlands västkust ligger Olkiluoto med två reaktorer i drift och en som man just beslutat att bygga, en s.k. ERP reaktor, vilken ska bli världens hittills största och den är dessutom av en modell som inte tidigare är utprovad. Det talas också redan om en sjätte finsk reaktor som skulle vara av samma modell som den nu planerade. I anslutning till Olkiluoto planerar man även att bygga ett djupförvar för högaktivt kärnavfall, enligt samma modell som det som planeras i Sverige, där man dock ännu inte tagit något slutligt beslut.

Brytning av uran

Provborrning för uranbrytning har enligt uppgifter i finsk press och från den karelska miljörörelsen startats i anslutning till sjöarna Ladoga och Onega. Om det blir fråga om brytning av uranet kommer denna att via flod- och sjösystem ge utsläpp till Finska Viken, som redan är en svårt radioaktivt belastad del av Östersjön. På företaget Agricola Resources hemsida kan man läsa att företaget är involverat i uranbrytningsprojekt och har exklusiv rätt till uranutvinning i ett 153 kvadratkilometer stort område i Hautajärvi och Kauhee i Finland. I Sverige har stora malmletningsföretag nyligen ansökt om tillstånd att prospektera för uranbrytning i en rad områden där man i början av 1980-talet lade ner planerna på uranbrytning. Men i och med de förväntat stigande priserna på uran på världsmarknaden har dessa tidigare inte brytvärda fyndigheter nu åter blivit intressanta. Uranbrytning är en mycket miljöförstörande verksamhet och på en fråga från Den vänstersocialistiska gröna gruppen har det svenska statsrådet Ulrica Messing svarat att sådan verksamhet för närvarande inte är aktuell. Därmed är dock inget sagt om vad kommande regeringar kan komma att besluta för det fall att det uppstår ett läge där uranbrytning skulle vara lönsam.

Transporter, utsläpp och haveririsker

Samtliga ovan nämnda verksamheter runt Östersjön förutsätter transporter av olika slag, oftast sjövägen. Antalet hamnar med tillstånd för radioaktiva laster är stort. Det handlar såväl om färskt kärnbränsle som om medelaktivt avfall och utbränt högaktivt bränsle. Dessutom gäller det radioaktiva metaller för bearbetning i Ecomet-S och Studsvik och framöver möjligen uran i olika stadier av bearbetning.

Förutom de "normala" utsläppen, som löpande ackumuleras, förekommer det upprepade extraordinära utsläpp, som det nyligen från SFR-lagret i

Forsmark. Dessutom finnas alltid hotet om ett stort haveri med radioaktiva utsläpp till vattnet, vare sig det rör sig om en radioaktiv last som sjunker på djupt vatten och förorsakar fördröjda utsläpp eller ett reaktorhaveri som får omedelbara följder. Inte heller vet vi helt säkert vad som redan idag döljer sig under ytan, dvs. vad som eventuellt under tidigare decennier dumpats på djupt vatten av radioaktivt militärt material. På senare tid har man även uppmärksammat risken för terrorangrepp mot nukleära anläggningar och de följder ett sådant skulle kunna få för omgivningen.

Fisken sprider radioaktivitet till människan

Forskarna har bl.a. visat på förhöjda halter av cesium137 i fisk fångad i Bottenviken och utanför Olkiluoto, Forsmark och Oskarshamn och även i fisk fångad norr om Gotland. Men vi vet att exempelvis cesium och strontium förekommer i olika höga halter i hela Bottenviken och i Finska Viken. Förtäring av fisk är den främsta orsaken till att människor får i sig radioaktivitet. I rapporten Modelling and Assessment of Doses från Risølaboratoriet skriver Sven P. Nielsen: "The dominating exposure pathway is that of fish ingestion, which contributes about 2.400 manSv (94 %), wile the other pathways yield the rest..."

Även om man skulle kunna eliminera hotet om bottendöd och utfiskning av Östersjön, så kvarstår således problemet med radioaktivitet i fisken. Det är dessutom, som framgår av ovanstående, ett växande problem.

Med tanke på att det finns ca 10 000 fiskefartyg från åtta länder som är verksamma i Östersjön och mångdubbelt fler hushåll som är beroende av inkomsterna från fisket är detta givetvis, förutom en miljö- och hälsofråga, även en näringspolitisk fråga.

Moratorium

Med hänsyn tagen de många nukleära anläggningarna och den sammanlagda mängden radioaktivt material som lagras runt Östersjöns stränder, menar vi att det vore lämpligt att införa ett moratorium för ytterligare kustnära placeringar av nya reaktorer och av radioaktivt avfall. Eventuell uranbrytning i områden med avrinning till Östersjön medför givetvis också extra belastning.

Förslag

Den västersocialistiska gröna gruppen föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att verka för ett moratorium vad gäller placering av ytterligare nukleära anläggningar inklusive uranbrytning i anslutning till Östersjön eller sjöar och vattendrag med avrinning till Östersjön

Nordiska rådet rekommenderar Danmarks regering, Finlands regering och Sveriges regering

att verka för att HELCOM i sin strategiska handlingsplan för Östersjön inkluderar den radioaktiva nedsmutsningen

Den västersocialistiska gröna gruppen föreslår att

Nordiska rådet beslutar

att Nordiska rådet arbetar vidare med frågan om tillståndet i Östersjön vad gäller radioaktivitet

Stockholm den 14 oktober 2005

Line Barfod (EL)
May Elisabeth Hansen (SV)
Lena Jensen (SV)
Kuupik Kleist (IA)
Elina Linna (v)
Lars Ohly (v), suppleant
Outi Ojala (vänst)
Inge Ryan (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG)
Kristen Touborg (SF)

Nordisk Råd

A 1401/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar

1. Medborger- og Forbrugerudvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar

2. Baggrund

Ovennævnte forslag blev fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe på Medborger- og Forbrugerudvalgets møde samt Næringsudvalgets møde i Helsingfors den 30. januar 2007. Begge udvalg besluttede, at der var behov for at indhente svar fra høringsinstanser inden forslaget blev yderligere behandlet. Forslaget var til diskussion igen på mødet den 25. april, hvor udvalget besluttede også at indhente Globaliseringsgruppens synspunkter. Den beslutning gentog udvalget så på sommermødet, eftersom Globaliseringsgruppen ikke havde svaret. Nu har Globaliseringsgruppen meddelt, at de ikke har nogen kommentarer.

3. Høring

Medlemsforslaget blev sendt til høring i følgende instanser (de som har svaret er markert med fed)

Danmark: **Sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde (Beskæftigelsesministeriet), Økonomi- og Erhvervsministeren, Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender**, Dansk Arbejdsgiverforening, **LO**, Forbrugerstyrelsen**, Forbrugerrådet,** Foreningerne Norden
Finland: **Handels- och industiministeriet**, Finlands näringsliv, **Finlands fackförbunds centralorganisation FFC rf , Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf**
Åland: **Ålands Natur och Miljö rf, Ålands landskapsregering (social- och miljöavdelningen och näringsavdelningen)**
Island: Arbejdsgivernes organisation – Samtök atvinnulífsins; LO – Alþýðu samband Íslands, Forbrugernes talsmand – Talsmaður neytenda

Norge: LO- Landsorganisasjonen i Norge, **NHO-Næringslivets hovedorganisasjon**, **Utenriksdepartementet for innhenting av uttalelse fra berørte (forbruker)myndigheter (Barne- og Likestillingsdepartementet), Unio (Hovedorganisationen for universitets- og høyskoleutdannede)** (tog kontakt med NR og anmodede om at kommentere forslaget).
Sverige: **Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Konsumentverket (Jordbruksdepartmentet), Svenskt Näringsliv, Landsorganisationen (LO)**

Høringssvar:
Danmark
Beskæftigelsesministeriet er af den opfattelse, at ansvaret for ordentlige og anstændige produktionsforhold først og fremmest ligger hos virksomhederne, og at forbrugerne kan påvirke udbuddet gennem indkøbsvalg. Ministeriet gør opmærksom på, at der arbejdes på udvikling af Corporate Social Responsibility-Kompas i samarbejde med Dansk Industri og Institut for Menneskerettigheder, som er et støtteværktøj for danske virksomheder i forhold til at lave erklæringer til deres leverandører, om hvilke krav der skal opfyldes samt kontrollere om kravene er overholdt. Ministeriet konkluderer, at oprettelse og administration af et nyt nordisk mærke for globalt ansvar, som foreslået i medlemsforslaget, vil være meget omfattende i forhold til at sikre en effektiv og korrekt anvendelse af mærket. Ministeriet kan derfor **ikke støtte** forslaget.

Økonomi- og Erhvervsministeren har **afvist** forslaget under henvisning til følgende:

1) at en sådan oplysningsordning bør være markedsdrevet og udviklet af brancherne selv frem for gennem lovgivning
2) at regeringen allerede har taget en række initiativer til at styrke virksomhedernes sociale ansvar og incitament til at overholde nationale, europæiske og internationale regelsæt om arbejdstagerrettigheder, miljøhensyn m.v. i forbindelse med deres produktion

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender mener ligesom de to ovennævnte ministerier, at mærkningsordninger om etiske spørgsmål bør være markedsdrevne og udvikles af brancherne selv. Det offentlige bør ikke etablere og drive et tungt bureaukratisk system samt kontrollere en etisk mærkningsordning. Ministeriet kan på denne baggrund **ikke støtte** forslaget.

LO (Landsorganisationen i Danmark) er lige som forslagsstillerne af den mening, at forbrugerne bør have mulighed for at vælge produkter, der er produceret forsvarligt. Der udtrykkes dog en vis skepsis over for mange forskellige mærkningsordninger; det ville være for uoverskueligt for forbrugerne og administrativt besværligt og dyrt for virksomhederne. LO's holdning er, at man primært bør videreudvikle de eksisterende mærkningsordninger (EU´s "Blomsten", Svanen) til også at omfatte arbejdstager- og menneskerettigheder. LO har foreslået den danske regering at få undersøgt, hvordan dette kunne lade sig gøre. LO konstaterer til sidst, at et nordisk mærke ville være bedre end nationale mærker men at det er væsentligt, at nye initiativer flugter udviklingen i EU og andre internationale initiativer (f.eks. ISO 26000).

Forbrugerrådet er **positivt over for initiativet**, men er ikke overbevist om, at den foreslåede mærkningsordning er det bedste instrument og om den kan sameksistere med de mange andre initiativer som spirer på markedet. Forbrugerrådet betoner dog, at arbejdet i høj grad bør handle om at motivere virksomhederne til at engagere sig i deres produktions sociale bæredygtighed. Forbrugerrådet understreger sagens kompleksitet og mener for eksempel, at den ikke kan sammenlignes med miljøområdet og sammenligning med Svanen derfor ikke er retvisende. Forbrugerrådet vil

dog hilse det velkomment, hvis Nordisk Ministerråd vil igangsætte et **udredningsarbejde** på området og udarbejde et forslag til en frivillig mærkningsordning for global ansvarlighed, herunder udvikle kriterier for certificering og tildeling af mærket.

Finland

Handels- og Industriministeriets marknadsafdeling erkender konsumenternes voksende interesse for virksomhedernes etiske principper og mener at spørgsmål af denne karakter bør få opmærksomhed i nordisk samarbejde. Marknadsafdelingen ser dog **ingen realistiske muligheder** for at indføre et helt nyt nordisk mærkningssystem for globalt ansvar. Afdelingen er af den mening, at da der allerede eksisterer forskellige frivillige mærkningsordninger i de forskellige nordiske lande som forholder sig til etiske forhold i produktionen, er det ikke sandsynligt, at der er mulighed i den nuværende situation for oprettelse af et nyt nordisk mærkningssystem for globalt ansvar. Marknadsafdelingen fæster til gengæld opmærksomhed på, at der forberedes et arbejde for evaluering af systemet for nordisk miljømærkning. Der foreslås derfor, at der i forbindelse med denne evaluering udredes behovet for og mulighederne til at udvide det nordiske miljømærkningssystem til også at omfatte den sociale bæredygtige udvikling.

Tjänestemannacentralorganisationen STTK anser at forslaget er **godt og værd at støtte med henblik på udredning af sagen**. Organisationen er dog opmærksom på sagens kompleksitet, krævende arbejde samt problemer med at bevise at kriterierne overholdes.

Finlands fackförbunds centralorganisation FFC rf, gør opmærksom på, at den voksende mængde af forskellige mærkninger for virksomhederne kan være forbundet med bureaukratiske vanskeligheder, og fra forbrugersynspunktet kan det store antal forskellige mærkninger være forvirrende og dermed virke i modstrid med mærkningens hensigt, som er at gøre det ansvarlige valg lettere. FFC mener derfor at det er vigtigt at klarlægge, hvorledes produktionens ansvarlighed kan fremmes ved at støtte og udvikle de allerede eksisterende normer, kontrolsystemer og mærkninger. Der gøres også opmærksom på, at de nordiske lande kan gå forrest i forhold til en etik for offentlige opkøb og dermed være et godt eksempel for de enkelte forbrugere og virksomheder, og for den offentlige sektor i andre lande.

Åland

Ålands landskapsregering (social- och miljöavdelningen och näringsavdelningen) er generelt positivt overfor forslaget og mener at formålet med forslaget er vigtigt, men tvivler på at endnu en mærkningsordning ville få den synlighed sagen fortjener. Landskapsregeringen konstaterer, at fra skovsektorens side, opfyldes mærkningen både på national og international side (PEFC og FSC).

Ålands Natur och Milöö rf., anser at der ikke er behov for en speciel nordisk mærkeordning. Der henvises til en allerede eksisterende ordning, det internationale *Fair Trade*-mærket, som bygger på de samme kriterier som foreslås i medlemsforslaget og er godt etableret i hele Norden. I Finland hedder det Rejäl Handel/Reilu Kauppa, i Sverige Rättsvismärkt, i Danmark og Norge Max Havelaar som er det oprindelige navn. Høringsinstansen mener, at endnu en mærkeordning kun ville forvirre de konsumenter som allerede har vænnet sig til de ovennævnte mærker. Det foreslås i stedet, at Nordisk Råd støtter de medborgerorganisationer som arbejder for at sprede information om *Fair Trade*-mærket.

Norge

Barne- og Likestillingsdepartementet ser **positivt på intentionen** bag forslaget men mener, at fordele og ulemper må vurderes før en eventuel realisering af forslaget. Ministeriet mener, at hvis Nordisk Råd ønsker at gå videre med forslaget, er det **nødvendigt at foretage en udredning** som derefter sendes på høring til de forskellige berørte parter inden der tages en endelig beslutning i sagen.

Næringslivets hovedorganisation kan **ikke** anbefale etablering af et nordisk mærke på området. Dette er på grund af følgende: 1) Det pågår vigtige internationale processer hvor spørgsmålet udredes og udvikles. Det er vigtigt at afvente resultater herfra. 2) Der mangler yderligere erfaring af systemer som bruges for opfølgning af ansvar for underleverandører før troværdig mærkeordning skal etableres. 3) Der findes miljømærkning både i EU og Norden, det er ikke ønskeligt at der findes dobbelt mærkning også på det sociale område. 4) Forslaget gælder kun arbejdslivsstandarder, der mangler fokus på andre menneskerettigheder. 5) Der findes allerede etablerede frivillige sociale mærkeordninger (f.eks. Max Havelaar). Det er derfor næppe nogen merværdi i at indføre en til.

Unio (Hovedorganisationen for universitets- og høyskoleutdannede) **støtter forslaget** og mener, at en mærkningsordning kan føre til øget bevidsthed blandt forbrugerne ved at de selv kan tage ansvar og vælge varer fra producenter, som respekterer de grundlæggende internationale konventioner. Organisationen tager dog ikke stilling til detaljerne i forslaget og regner med, at hvis Nordisk Råd vedtager forslaget så vil det medføre **videre udredninger** og nye høringsrunder, hvor organisationen vil få et bedre grundlag til at udtale sig om detaljerne.

Sverige

Konsumentverket (KO), gør opmærksom på det omfattende internationale arbejde, under ledning af Sverige og Brasilien, med at tage frem en *guidance standard* for socialt ansvar i organisationer, ISO 26000. 72 lande deltager i projektet samt flere internationale institutioner og organisationer (herunder FN). De kriterier som nævnes i VSG-gruppens forslag, omfattes af dette arbejde. Arbejdet som udføres af en international arbejdsgruppe, 355 eksperter og 77 observatører, afsluttes 2009. Konsumentverket anser, at der er klare fordeler med at spørgsmålet behandles internationalt i stedet for regionalt eller nationalt. KO gør endvidere opmærksom på *Fair Trade*-mærket "rättvisemärk", som betragtes som ambitiøst og troværdigt, men som p.t. har begrænset anvendelse, idet det mest bruges for landbrugsprodukter.

Tjänstemännens Centralorganisation og Landsorganisationen (LO) stiller sig **positiv** overfor forslagets målsætning men mener, at det er vigtigt at **gennemføre en omfattende udredning** om muligheden til opfølgning af alle led af produktionen af en vare samt de udgifter dette kan indebære, inden der vedtages en beslutning om en nordisk mærkning. De betoner vigtigheden af at involvere arbejdsmarkedets parter samt forbrugernes interesser i denne udredning samt også i evt. gennemføring af forslaget. Organisationerne rekommanderer endvidere Nordisk Råd at opfordre de nordiske regeringer til, at i relevant internationale fora, arbejde for at *ILO Declaration om fundamental principles and rights at work* og *OECD's guidelines for multinational enterprices* skal efterleves.

I LO's høringssvar nævnes der den flora af initiativer som virksomhederne har udviklet, hvad angår socialt ansvar. For LO er disse initiativer af mange grunde problematiske og ikke omfattende og tunge nok til at have legitimitet og forbrugernes fulde tillid.

Svensk Näringsliv afstår fra at kommentere selve forslaget. De er dog overraskede over, at der foreslås en nordisk mærkeordning, når der findes et antal forskellige globale retningslinier og mens der nu foregår en proces indenfor rammen for ISO om en global standard.

4. Sammenfatning

Høringsinstanserne er enige om vigtigheden af ordentlige og anstændige produktionsforhold, hvor internationale konventioner respekteres i alle led af produktionen. Der er også enighed om vigtigheden af at forbrugerne kan vælge varer med henblik på dette. De betoner dog alle sammen at sagen er særlig kompleks i sin helhed, og specielt hvad angår kontrol af alle led af produktionen.

De mest tvivlende stemmer blandt høringsinstanserne er af den mening, at mærkningsordninger om etiske spørgsmål bør være markedsdrevne og udvikles af brancherne selve. Disse gør opmærksom på, at der allerede findes nationale initiativer og redskaber som er rettet mod samme mål, samt internationale processer om en global standard.

Flere høringsinstanser gør opmærksom på *Fair Trade*-mærkeordningen for globalt ansvar, som har forskellige navne i de nordiske lande samt ISO 26000 for globale standarder, som udarbejdes af en international arbejdsgruppe og forventes afsluttet år 2009. Der advares mod, at for mange mærkninger kun forvirrer forbrugerne og dermed modvirker hensigten med mærkningen - at gøre valget lettere.

Der er også høringssvar, der mener man bør videreudvikle de eksisterende mærkningsordninger - især blomsten i EU og det nordiske svanemærke - til også at omfatte arbejdstager- og menneskerettigheder.

Alle de høringsinstanser, som forholder sig positivt til ideen om nordisk mærkeordning understreger, at der er behov for yderligere udredninger før en beslutning tages om at gennemføre en nordisk frivillig mærkningsordning for global ansvarlighed.

5. Synspunkter

Medborger- og Forbrugerudvalget har drøftet forslaget på flere af sine møder, og synspunkterne på sagen er meget delte. Det viste sig også i Næringsudvalgets behandling af samme punkt.

Næringsudvalget delte sig i tre synspunkter: "1) positiv: Det handlar om att stärka konsumentmakten och hjälpa konsumenten i möjligheterna att göra ett val; 2) negativ: Det finns rikligt med märken på marknaden och ett nytt blir förvirrande; bättre med information om befintliga märken och företagens sociala ansvar (CSR); 3) genomföra en utredning och genomgång av de märken som finns på marknaden för att få en översikt av situationen och eventuellt sanera bland de märken som finns". På den baggrund besluttede Næringsudvalget at overlade beslutningen til Medborger- og Forbrugerudvalget.

Medborger- og Forbrugerudvalget besluttede på sommermødet den 26. juni 2007 at udskyde beslutningen om medlemsforslaget indtil globaliseringsgrupen havde afgivet sit høringssvar. Det har globaliseringsgruppen nu gjort. Svaret lyder:

"Nordiska rådets globaliseringsgrupp noterar, att Medborgar- och konsumentutskottet genomfört en process där förslaget har behandlats av utskott i Nordiska rådet samt sänts ut på en remissrunda och har därför inga synpunkter eller kommentarer till förslaget".

De overvejende og gennemgående synspunkter er negative i forhold til at gå videre med forslaget.

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer de vanskeligheder, der er ved at sikre overholdelse af kriterierne og dermed garantere troværdigheden af et mærke for globalt ansvar.

Medborger- og Forbrugerudvalget mener samtidigt, at endnu et mærke vil skabe forvirring på markedet. Såfremt man vil markere de socialetiske faktorer, såsom arbejdstagerrettigheder og overholdelse af menneskerettigheder, kan det være mere hensigtsmæssigt at udbygge de eksisterende mærker på markedet.

Udvalget påpeger også, at der pågår et omfattende arbejde i internationale organisationer og institutioner, blandt andet i EU og FN, som også omfatter sociale faktorer.

6. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar.

Gøteborg, den 25. september 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Søren Espersen (DF)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Bjarne Kallis (kd)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Allan Niebuhr (KF)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Reidar Sandal (A)
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)

Reservation

Den vänstersocialistiska gröna gruppen har föreslagit ett nordiskt märke för globalt ansvar. Medlemsförslaget har varit på remiss hos ett antal organisationer. De instanser som är positiva till förslaget understryker behovet av ytterligare undersökning innan ett frivilligt nordisk märke för globalt ansvar kan förverkligas. Näringsutskottet har lämnat tre alternativa synpunkter i frågan, varav en också syftar till att genomföre en utredning och en genomgång av de märken som finns för att få en översikt av situationen och eventuellt sanera bland de märken som finns.

Den vänstersocialistiska gröna gruppen föreslår därför att

> Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet
>
> *att* genomföra en utredning med anledning av medlemsförslaget

Gøteborg den 25. september 2007
Elina Linna (v)

Medlemsforslag

om nordisk mærke for globalt ansvar

(Stillet af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)

Nordisk Råd

A 1401/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

VSG foreslår, at der i Norden indføres en frivillig mærkning af varer, der i hele produktionsriskkæden er produceret på en socialt bæredygtig måde.

Det er varer, der lever op til tidens krav om globalt ansvar, ved at de produceres i overensstemmelse med grundlæggende arbejdstagerrettigheder, herunder ILO's konventioner og FN's menneskerettighedserklæring. Altså produkter, der i alle produktionsled bygger på sunde og ordentlige arbejdsvilkår og en ordentlig aflønning.

Det nordiske miljømærke, Svanen, har haft stor betydning ved at give forbrugerne mulighed for at vælge de varer, der er produceret bedst ud fra hensyn til naturmiljøet. Stigende international handel, *outsourcing* af virksomheder og stadig mere globaliserede produktionskæder giver behov for en positiv mærkning af de varer, der lever op til de højeste krav til arbejdsmiljø og arbejdsvilkår.

Globaliseringen rummer uhyggeligt mange eksempler på, at varer vi kan købe i de nordiske lande er produceret på en uansvarlig måde, i et eller flere af produktionsledene. Kinesiske batterier, der var godkendt til miljømærket Svanen, blev produceret på en fabrik hvor arbejderne blev forgiftet. Børnearbejde, brud på menneskerettigheder og forfølgelse af fagforeningsaktive er andre eksempler.

Tiden er inde til at give forbrugerne mulighed for at vælge varer, der er produceret socialt ansvarligt og til at styrke salget af socialt bæredygtige produkter. Kriterierne for at producenter kan bruge mærket skal som minimum være, at varerne i alle produktionsled er produceret i respekt for de centrale arbejdstagerrettigheder, som de er defineret i disse konventioner:

1) Ansættelse sker frivilligt (ILO konvention 29 og 105)
2) Ingen diskrimination i ansættelsen (ILO konvention 100 og 111)
3) Ingen børnearbejde (ILO konvention 138 og 182)
4) Organisationsfrihed og ret til kollektive forhandlinger (ILO konvention 87, 98 og 135)
5) Udbetaling af en løn til at leve af ("Living Wage", ILO konvention 26 og 131 samt FN's menneskerets erklæring)
6) Ingen overdrevne arbejdstider (ILO konvention 1)
7) Sikkert og sundt arbejdsmiljø (ILO konvention 155)

Miljømærket Svanen er et godt forbillede m.h.t. at organisere mærket for global ansvarlighed. Forslaget om et mærke for global ansvarlighed kan derfor realiseres ved, at der oprettes et nordisk mærkningsnævn, der opstiller mærkningskriterierne. De kan på samme måde som svanen administreres af myndighederne i hvert af de nordiske land, der skal

- udforme regler for mærkning og markedsføring
- administrere ansøgning, godkendelse og kontrol
- oprette og drive en database om de godkendte varer og produktionsprocesser

Mærkningsorganisationen skal rådføre sig med forbruger-, menneskerets- og erhvervs-organisationer samt fagforeninger.

Oprettelse af mærket for global ansvarlighed vil være et velegnet element i strategien for at udvikle Norden som global vinderregion. Mærkets indførelse i de nordiske velfærdssamfund vil være et markant skridt for en globalisering uden tabere. Et mærke baseret på de nævnte konventioner er egnet til at anvende også udenfor Norden. Men der er et klart behov for at Norden går i spidsen og indfører det nu.

Mod baggrund af ovenstående foreslår Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde et forslag til frivillig mærkningsordning for global ansvarlighed

at Nordisk Ministerråd i samarbejde med Nordisk Råd inkluderer mærkningsinitiativet i det fællesnordiske arbejde for "Norden som global vinderregion"

Nuuk, Reykjavik, Tórshavn, Oslo, København, Stockholm, Helsinki, den 5. januar 2007

Line Barfod (EL)
May Hansen (SV)
Høgni Hoydal (Tj.)
Elina Linna (v)
Lars Ohly (v), suppleant
Outi Ojala (vänst)
Johan Lund Olsen (IA)
Rolf Reikvam (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG)
Kristen Touborg (SF)

Nordisk Råd

A 1402/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken

1. Medborger- og Forbrugerudvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken

2. Baggrund

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe har stillet medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavien Star-ulykken. Forslaget beror på, at der er kommet to nye afgørende ting: 1) Byretten i Oslo har den 25. maj 2005 afsagt en dom om, at Henrik Johansen ikke var ejer af skibet på tidspunktet for branden, og 2) flere uafhængige eksperter mener, at branden var påsat.

På den baggrund foreslår Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, at Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Norges og Sveriges regeringer,

> *at* udrede forløbet omkring ulykken, herunder hvad der gik galt med den delte efterforskning
>
> *at* påpege hvad man fremover kan gøre for at sikre klar kompetencefordeling mellem de nordiske lande ved indsats og ved efterforskning af en international ulykke

Forslaget blev fremlagt på Medborger- og Forbrugerudvalgets møde i Helsingfors den 30. januar 2007. Udvalget besluttede, at der skulle indhentes høringssvar. På Medborger- og Forbrugerudvalgets møde den 25. april i København besluttede udvalget ikke at foretage sig yderligere i anledning af medlemsforslaget. Udvalget var imidlertid ikke beslutningsdygtigt på dette møde, og derfor sendte Elina Linna et brev til sekretariatet, hvori

hun modsatte sig udvalgets beslutning, og udtrykte ønske om, at behandlingen af forslaget blev genoptaget.

3. Høring

Medlemsforslaget har været sendt til høring til følgende instanser (de, der har svaret er markeret med fed):

Danmark: Sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde, **Dansk Rederiforening**, Foreningen Norden
Norge: Ingen
Sverige: **Sjöfartsverket**, **Rikspolisstyrelsen**, **Statens Havarikommission, Statens Räddningsverk**, Sveriges Redareförening.

Høringssvar:

Danmark

Danmarks Rederiforening har ingen bemærkninger til selve forslaget om at iværksætte en ny undersøgelse. Foreningen har imidlertid ikke noget at udsætte på den efterforskning, myndighederne har udført til dato. Endvidere oplyser foreningen, at kompetencefordelingen ved undersøgelser af internationale søulykker nu er omfattet af EU-lovgivning.

Sverige

Sjöfartsverket ser fra et sikkerhedssynspunkt ingen grund til at lave en ny undersøgelse af Skandinavien Star-ulykken. De to grunde, der anføres i forslaget, ligger udenfor Sjöfartsinspektionens virksomhedsområde.

Rikspolisstyrelsen finder ikke anledning til ud fra et politimæssigt perspektiv, at udrede sagen igen. Rikspolisstyrelsen henviser til, at Socialstyrelsen udredte ulykken i en Kamedorapport fra 1993. Derudover har Rikspolisstyrelsen ingen indvendinger omkring ansvarsforholdene.

Statens Haverikommission henviser til, at ansvars- og erstatningsspørgsmålene (punkt 1) ligger helt uden for Statens Haverikommissions opgaver. Derfor har de ingen synspunkter på punkt 1.

Hvad angår punkt 2, skriver Statens Haverikommission, at de har mulighed for at genoptage en afsluttet undersøgelse, såfremt der foreligger tilstrækkelige nye fakta. Statens Haverikommission mener dog ikke, at en ny bedømmelse af allerede kendt fakta er tilstrækkeligt til at genoptage undersøgelsen. Dertil kommer, at såfremt ulykken er forårsaget af kriminelle handlinger, som det påpeges under punkt 2, er det normalt ikke Statens Haverikommission opgave at udrede en sådan ulykke, medmindre regeringen beslutter, at det skal gøres.

Statens Haverikommision påpeger, at der siden 1997 findes internationale regler i søfartsorganisationen IMO (International Maritime Organization), der regulerer rammerne for undersøgelser af ulykker, hvor flere lande har interesse. EU er også i færd med at skabe et regelværk for undersøgelser, som gøres i fællesskab mellem lande.

Räddningsverket tvivler på, om en fornyet undersøgelse kan bidrage til at udrede de spørgsmålstegn, der findes. Hvad angår kritikken af politiundersøgelsen, har Räddningsverket ingen synspunkter.

4. Synspunkter

På mødet den 25. januar 2007 var udvalget skeptisk overfor medlemsforslagets første at-sats angående uvildig undersøgelse af Scandinavien Star-ulykken. Til gengæld var der interesse for, at se nærmere på forslagets

anden at-sats, som angår spørgsmålet om kompetencefordeling mellem lande, når sådanne ulykker skal undersøges.

Flere af høringssvarene gør opmærksom på, at der efter ulykken fandt sted, er vedtaget internationale regler, der regulerer anden at-sats. International Maritime Organization har vedtaget resolution A 849 om undersøgelser af maritime ulykker, og EU har vedtaget direktiv 1999/35 omhandler en ordning om obligatoriske syn med henblik på sikker drift.

5. Konklusjon

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken

Gøteborg, den 25. september 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Søren Espersen (DF)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Bjarne Kallis (kd)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Allan Niebuhr (KF)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Reidar Sandal (A)
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)

Reservation

Den vänstersocialistiska gröna gruppen anser att det är viktigt att dra lärdom av händelseförloppet omkring och efter den tragiska olyckan med Scandinavian Star. Därför föreslår vi att Medborgar- och konsumentutskottet beslutar att Nordiska rådet rekommenderar ministerrådet att göra en efterforskning enligt att-sats två.

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Norges og Sveriges regeringer,

> *at* påpege hvad man fremover kan gøre for at sikre klar kompetencefordeling mellem de nordiske lande ved indsats og ved efterforskning af en international ulykke

Gøteborg den 25. september 2007
Elina Linna (v)

Medlemsforslag

Nordisk Råd

A 1402/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

om uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken

(Stillet af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)

Færgen Scandinavian Star, der sejlede mellem Danmark og Norge, brændte ud for Sveriges kyst i 1990. 158 mennesker omkom. Skibet blev trukket til svensk havn efter haveriet. Den efterfølgende efterforskning blev samme år delt mellem Danmark, Norge og Sverige, og der blev indgået aftale mellem regeringerne i Norge, Sverige og Danmark om fordeling af arbejds- og ansvarsopgaverne mellem de tre lande. Norsk politi skulle efterforske selve branden. Svensk politi skulle udføre identificeringen af de omkomne mennesker og give teknisk bistand. Dansk politi skulle efterforske skibets ejer og forsikringsforhold og om muligt rejse straffesag imod de ansvarlige bag skibet.

Politiet lagde ret hurtigt to ting til grund for efterforskningen. For det første at branden var påsat af en passager, der selv var omkommet. For det andet at skibet var ejet af den danske reder Henrik Johansen. Han selv påtog sig ejerskabet og blev dømt og straffet, fordi skibet ikke var i ordentlig stand.

Lige siden har sagen været diskuteret og forsøgt åbnet igen. På det seneste er der kommet to nye afgørende ting til:

1) Der er 25. maj 2005 afsagt en dom ved byretten i Oslo om at Henrik Johansen ikke var ejer af skibet på tidspunktet for branden. Men samtidig siger retten, at de pårørendes erstatningskrav mod den rigtige ejer – et amerikansk selskab – er forældet. Med henvisning til, at de pårørende som havde anlagt sagen længe havde vidst, at det amerikanske selskab var den rette ejer. Problemet for de pårørende er bare at den danske anklagemyndighed hele tiden har fastholdt at man ikke vil genåbne sagen og de har derfor ikke haft mulighed for at anlægge erstatningssag mod det amerikanske selskab.

2) Dertil kommer at flere uafhængige brandeksperter igen har set på de tekniske undersøgelser, vidneudsagn og øvrig bevismateriale. De mener at forklaringen om den omkomne passager ikke kan passe. I alt seks brande blev påsat ombord på skibet, og den passager der angiveligt påsatte branden døde selv før de seneste brande blev påsat. De nye vurderinger peger på, at brandene blev påsat og forstærket af nogen, der havde et særdeles grundigt kendskab til skibet, dets installationer, hvilke døre der skulle åbnes for at få maximalt styrke til ilden, mv.

Det er så stor en sag, at der er brug for en uvildig undersøgelse af hvad der skete. Selv om ulykken er uoprettelig, er det vigtigt at afklare, hvad der gik galt med den delte efterforskning mellem danske, norske og svenske myndigheder med det sigte, at få en bedre koordinering af efterforskning, hvis der igen opstår en stor ulykke i Norden. Det er afgørende at man får størst mulig klarhed over, hvad der skete og over hvad, vi kan gøre i og imellem landene for at undgå en gentagelse.

På baggrund af ovenstående foreslår Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, at

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Norges og Sveriges regering

at udrede forløbet omkring ulykken, herunder hvad der gik galt med den delte efterforskning

at påpege hvad man fremover kan gøre for at sikre klar kompetencefordeling mellem de nordiske lande ved indsats og ved efterforskning af en international ulykke

København, Oslo, Stockholm, den 9. januar 2007

Line Barfod (EL)
May Elisabeth Hansen (SV)
Elina Linna (v)
Rolf Reikvam (SV)
Kristen Touborg (SF)

Nordisk Råd

A 1402/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1405/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
-Medlemsforslag
-Politiske anbefalinger for at modvirke Østersøens overgødskning vedtaget af Den Parlamentariske Østersøkonference den 28. august 2007

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning over

Medlemsförslag om en integrerad syn på förvaltningen av Östersjön

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

1) *at* – hver for sig og i samarbejde – medvirke aktivt til at få vedtaget en ambitiøs HELCOM Handlingsplan for Østersøen i efteråret 2007. En plan, der med forpligtende landevise reduktionsmål, vil lede til et fælles havområde befriet for overgødskning

2) *at* fremme initiativer, der styrker et integreret syn på forvaltningen af Østersøen; herunder i fortsættelse af EU's havpolitik at medvirke til at udvikle Østersøregionen til et europæisk modelområde for en havforvaltning, der koordinerer hensynene til erhvervsudvikling og miljø

3) *at* fremme og gennemføre de initiativer til at nedsætte belastningen af Østersøen, som er foreslået af den 16. Parlamentariske Østersøkonference i Berlin den 28. august 2007 (se bilag til betænkningen); dels gennem national lovgivning og implementering, dels gennem initiativer i relevante internationale samarbejdsfora som HELCOM, CBSS og EU

2. Baggrund

I februar 2007 fremsatte *Bente Dahl* m.fl. fra Midtergruppen forslag om et integreret syn på Østersøens forvaltning.

Resumé af forslaget
Der henvises til HELCOM's og EU's påpegning af behovet for at udvikle et integreret perspektiv på forvaltning af havområder. Østersøen trues af udfordringer med overgødskning, forurening, trafikulykker og overfiskning.

Med et HELCOM, som ikke har nogen overnational besluttende myndighed, er det de enkelte landes regeringer, der har det største ansvar for at gennemføre løsninger, der går på tværs af sektorerne miljø, landbrug, fiskeri og søfart. I medlemsforslaget konkluderes det, at de nordiske landes regeringer bør arbejde for et integreret syn på Østersøens forvaltning; herunder at sikre rensning af spildevand og nedbringelse af diffus belastning fra landbruget og den spredte bebyggelse.

3. Udvalgets behandling af medlemsforslaget

Miljø- og Naturresurseudvalget har behandlet medlemsforslaget på møder den 25. april 2007 i København og den 25. september 2007 i Göteborg.

I denne periode har en arbejdsgruppe nedsat af Den Parlamentariske Østersøkonference, BSPC, grundigt arbejdet med spørgsmålet om Østersøens miljø med særligt fokus på de alvorlige problemer med overgødskningen, der skyldes den store udledning til havet af næringsstofferne kvælstof og fosfor.

Miljø- og Naturresurseudvalget har haft et betydeligt engagement i denne parlamentariske arbejdsgruppe; herunder haft flere medlemmer samt varetaget formandskab og sekretariatsbetjening for arbejdsgruppen. Udvalget besluttede derfor at afvente BSPC-arbejdsgruppens rapport, inden man færdigbehandlede medlemsforslag A 1405/miljö. Arbejdsgruppens rapport med 25 konkrete anbefalinger til regeringer og regionale internationale organisationer blev den 28. august 2007 vedtaget af Den 16. Parlamentariske Østersøkonference i Berlin – se bilag.

Som det anføres i medlemsforslaget arbejder EU med en implementering af den marine strategi i form af en hvidbog og mulig lovgivning. Desuden arbejder HELCOM på at udvikle en Østersø Handlingsplan, Baltic Sea Action Plan, der forventes vedtaget af Østersølandenes miljøministre i november i Krakow. Østersø Handlingsplanen er blevet vel modtaget i EU, hvor man blandt andet ser den som en model for, hvorledes EU-strategier kan gennemføres på regionalt niveau.

HELCOM's BSAP indeholder følgende prioriterede områder: overgødskning, farligt affald, biodiversitet og naturbeskyttelse, og skibsfart.

4. Udvalgets synspunkter

Miljø- og Naturresurseudvalget deler forslagsstillernes ønske om at få afbødet de mange trusler, Østersøens miljø står overfor.

Udvalget noterer sig, at der i processen med HELCOM's Østersø Handlingsplan er udført et meget grundigt forarbejde over næsten to år. I hele arbejdet har der været taget udgangspunkt i *økologiske målsætninger*, om at Østersøen skal blive ren, herunder uden unormal algevækst fremkaldt af overgødskning. På baggrund af et formuleret krav om en fremtidig ren Østersø kan man – ved hjælp af modeller – kalkulere, hvor stor en reduktion i tilførslen af kvælstof og fosfor, der er nødvendig for de forskellige lande og delområder af Østersøen. Man har desuden informationer om, hvilke sektorer, der i de forskellige lande og områder bidrager til overgødskningen, og med hvilke mængder. Det er endvidere kalkuleret, hvilke former for reduktion, der vil være mest omkostningsøkonomiske at gennemføre, således at der opnås den størst mulige positive effekt på Østersøens miljø for den økonomisk mest fordelagtige måde.

Udvalget støtter det fortsatte arbejde med at udarbejde og vedtage en HELCOM-handlingsplan, der med ambitiøse og realistiske mål viser den vej, der skal følges, for at opnå en ren Østersø fri for unormal algevækst. I

den sammenhæng finder udvalget, at alle Østersølandene må kunne binde sig til at gennemføre hver sine fastlagte reduktioner i udledningen af kvælstof og fosfor, således at det samlede reduktionsmål til opnåelse af den nødvendige økologiske tilstand opnås. De nordiske landes regeringer opfordres til at arbejde for disse principper i det videre arbejde, og for at fremme vedtagelsen af den bedst mulige Østersø-handlingsplan i november.

I forbindelse med at mindske overgødskningen i Østersøen spiller udformningen af EU's fælles landbrugspolitik en meget væsentlig rolle. Udvalget ønsker i den forbindelse at pege på, at den forestående mindskning af det braklagte areal ikke må gennemføres på en måde, der vil lede til en øget udledning af næringsstoffer til havmiljøet.

Udvalget stiller sig endvidere bag det resultat, der er opnået gennem arbejdet i Den Parlamentariske Østersøkonference, og opfordrer de nordiske landes regeringer til at gennemføre og virke for at realisere de 25 opstillede politiske anbefalinger - se bilag.

Endelig støtter udvalget forslagsstillernes opfordring til de nordiske landes regeringer, om at medvirke aktivt til, at Østersøens forvaltning sker gennem en afbalanceret udvikling af de forskellige erhvervsmæssige muligheder i forhold til havområdets unikke og sårbare miljø. Udvalget opfordrer til, at regeringerne søger at udvikle princippet om en integreret forvaltning ved at kombinere EU's målsætninger fra havpolitikken med et stærkt og konkret samarbejde i HELCOM og CBSS-regi. En kombinerende politik, der - udover at blive en regionalt tilpasset udmøntning af EU's politik - skal tjene til at styrke samarbejdet med ikke-EU-medlemslandene omkring Østersøen og det tilhørende afstrømningsområde; herunder Hviderusland og Ukraine.

5. Konklusion

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

1) *at* - hver for sig og i samarbejde - medvirke aktivt til at få vedtaget en ambitiøs HELCOM Handlingsplan for Østersøen i efteråret 2007. En plan, der med forpligtende landevise reduktionsmål, vil lede til et fælles havområde befriet for overgødskning

2) *at* fremme initiativer, der styrker et integreret syn på forvaltningen af Østersøen; herunder i fortsættelse af EU's havpolitik at medvirke til at udvikle Østersøregionen til et europæisk modelområde for en havforvaltning, der koordinerer hensynene til erhvervsudvikling og miljø

3) *at* fremme og gennemføre de initiativer til at nedsætte belastningen af Østersøen, som er foreslået af den 16. Parlamentariske Østersøkonference i Berlin den 28. august 2007 – se bilag 1 til betænkningen - dels gennem national lovgivning og implementering, dels gennem initiativer i relevante internationale samarbejdsfora som HELCOM, CBSS og EU

Göteborg, den 25. september 2007

Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Vigdis Giltun (FrP)
Helgi Hjörvar (A)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Josef Motzfeldt (IA)
Kristen Touborg (SF), fung. formand
Lisbeth L. Petersen (sb)
Ulrik Kragh (V)
Anne-Mari Virolainen (saml)

Nordisk Råd

A 1405/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
-Medlemsforslag
-Politiske anbefalinger for at modvirke Østersøens overgødskning vedtaget af Den Parlamentariske Østersøkonference den 28. august 2007

Nordisk Råd

A 1405/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
-Medlemsforslag
-Politiske anbefalinger for at modvirke Østersøens overgødskning vedtaget af Den Parlamentariske Østersøkonference den 28. august 2007

Medlemsförslag

om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön

(Väckt av Bente Dahl m.fl.)

Östersjöregionen står inför stora utmaningar. Övergödning, föroreningar, trafikolyckor och överfiske är bland de hotbilder som kopplas till vårt gemensamma inre hav. Trots dessa hotbilder har länderna kring Östersjön en unik möjlighet att omvandla regionens enastående historiska bakgrund till ekonomisk tillväxt och social välfärd. I detta sammanhang har de nordiska regeringarna en viktig roll som pådrivare och brobyggare, inte minst när det gäller relationerna mellan EU och länderna Island, Norge och Ryssland.

Förvaltning av havsområden kräver samordning av olika, ofta motstående, sektoriella intressen. Den nya europeiska marina-strategin, liksom HELCOM:s olika rekommendationer (bl.a. rek. 24/10), pekar på behovet av att utveckla ett integrerat perspektiv på förvaltning av havsområden.

Integrerad förvaltning av havsområden betyder att olika sektorer och synpunkter som i nuläget står i kontrast med varandra - miljö, lantbruk, fiskeri, sjöfart - tas tillsammans för att finna ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbara lösningar. Det handlar om ett framtida förvaltningssätt som är svårt, men inte omöjligt att genomföra. Så länge som HELCOM inte tilldelas någon juridisk styrka har de enskilda regeringarna det största ansvaret för genomförandet, i överensstämmelse med den europeiska marina strategin.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår mittengruppen att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att arbeta aktivt för att främja en enhetlig och integrerad syn på förvaltning av Östersjön

att samordna insatser som gäller reningsverk samt reduktion av punktbelastning till Östersjöns tillrinningsområde

att samordna insatser för att få kunskap on "diffus belastning" som påverkar Östersjön på ett negativt sätt

att utreda möjligheterna att ställa krav om konsekvensbedömning för Östersjön när det gäller större åtgärder inom de ovan nämnda sektorerna. Ett sådant krav kan ställas t.ex. inom HELCOM

Köpenhamn, Torshavn, Helsingfors, Mariehamn, Reykjavik, Oslo och Stockholm den 26 februari 2007

Bente Dahl (RV)
Mikko Alatalo (cent)
Anita Brodén (fp)
Tarja Cronberg (gröna)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Joan Erlandsen (V)
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Ulrik Kragh (V)
Jón Kristjánsson (F)
Anne Margrethe Larsen (V)
Gudrun Laub (V)
Johan Linander (c)
Jan Lindholm (mp)
Kristian Pihl Lorentzen (V)
Pehr Löv (sv)
Aulis Ranta-Muotio (cent)
Lauri Oinonen (cent)
Marion Pedersen (V)
Leena Rauhala (kd)
Simo Rundgren (cent)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Gunilla Tjernberg (kd)
Stefan Tornberg (c)
Pekka Vilkuna (cent)

Nordisk Råd

A 1405/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
-Medlemsforslag
-Politiske anbefalinger for at modvirke Østersøens overgødskning vedtaget af Den Parlamentariske Østersøkonference den 28. august 2007

Bilag 1

Arbejdsgruppen om eutrofiering
ved den parlamentariske Østersøkonference
(Baltic Sea Parliamentary Conference
Working Group on Eutrophication)

Nordisk Råd

A 1405/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
-Medlemsforslag
-Politiske anbefalinger for at modvirke Østersøens overgødskning vedtaget af Den Parlamentariske Østersøkonference den 28. august 2007

Godkendt

af den 16. parlamentariske Østersøkonference
den 28. august 2007 i Berlin

Politiske anbefalinger

Baggrund

I kraft af en stigning i både størrelsen og antallet af tilfælde af abnorm algevækst i mange områder af Østersøen, er eutrofiering et mere og mere synligt fænomen. Som følge af en usædvanlig stor tilførsel af næringsstoffer i form af kvælstof og fosfor, udgør eutrofieringen en alvorlig trussel ikke blot i forhold til miljøet og biodiversiteten i Østersøen, men også i forhold til turismen, fiskeriet og rekreationen i og omkring de berørte havområder. Et sundt havmiljø er af vital betydning for samtlige lande i Østersøregionen. Pålidelige og holdbare løsninger kræver et omfattende samarbejde og en dedikeret indsats fra landene i Østersøregionen, som alle bidrager til problemet.

Ikke al tilførsel af næringsstoffer til Østersøen kommer fra lande i de ripariske zoner - betydelige vandbårne mængder kommer fra lande, som ligger modsat strømretningen i floderne som udløber i Østersøen, mens noget af den luftbårne mængde har sit udspring endnu længere væk.

Regeringer og forskningsinstitutter har igennem årene tilvejebragt omfattende information om årsagerne til og virkningerne af eutrofiering. En række initiativer fra regeringerne i Østersøregionen har tidligere været fokuseret på problemet, men indtil videre er situationen ikke forbedret tilfredsstillende. I november 2006 godkendte Europa-Parlamentet EU's strategi for Østersøregionen, som indeholder en række anbefalinger vedrørende eutrofierings- problemet i forbindelse med EU's fælles landbrugspolitik.

HELCOM (Baltic Marine Environment Protection Commission), er i gang med at forberede en handlingsplan for Østersøregionen, Baltic Sea Action Plan (BSAP), som skal publiceres i slutningen af 2007. Planen vil sætte fokus på det alvorlige problem som eutrofieringen udgør. CBSS (The Council of the Baltic Sea States), er også fokuseret på problemet. En

fælles erklæring omhandlende initiativer til bekæmpelse af eutrofieringen blev udsendt i april 2007 i forbindelse med et møde mellem højtplacerede repræsentanter fra landbrugs- og miljøministerierne i alle CBSS-medlemslande.

For at sætte fokus på og forbedre den uacceptable situation, hvorunder Østersøen er plaget af alt for mange næringsstoffer, eksempelvis kvælstof og fosfor, i vandet og i sedimentet, hvilket medfører iltsvind på havbunden, som vil føre til abnorm algevækst, et væsentligt tab af biodiversitet, økonomiske tab for fiskeriet og turismen og en reduceret kvalitet af det udendørs miljø for alle implicerede, anbefaler arbejdsgruppen om eutrofiering ved den parlamentariske Østerkonference følgende initiativer og målsætninger:

Generelt

1. Alle regeringer i CBSS-medlemslandene opfordres til øjeblikkeligt at håndhæve alle eksisterende juridiske forpligtelser med henblik på at reducere tilførslen af næringsstoffer til Østersøen.
2. Mødet i Saltsjöbaden, Sverige i april 2007 mellem højtplacerede repræsentanter for landbrugs- og miljøministerierne i alle CBSS-medlemslande anerkendes og hilses velkommen. CBSS og alle medlemslandene opfordres til at følge op på dette initiativ og arrangere flere og jævnlige møder mellem landbrugs- og miljøministrene, med henblik på at diskutere eutrofieringstilstanden i Østersøen og gennemføre de relevante politiske ændringer.
3. HELCOM's handlingsplan for Østersøen (BSAP) som er baseret økologiske målsætninger hilses velkommen. Alle regeringer i regionen opfordres indtrængende til at støtte den ambitiøse handlingsplan, forpligte sig til den og at gennemføre den i sin helhed.
4. Alle regeringer i CBSS-medlemslandene opfordres kraftigt til at udvikle (eller revidere de eksisterende) nationale planer for reduktion af eutrofieringen inden slutningen af 2009, indeholdende en detaljeret information om, hvordan landet vil nå målene i BSAP. For EU-medlemslande bør gennemførelsen af den nationale plan afspejle sammenhæng og eventuel synergi mellem BSAP og relateret EU-lovgivning.
5. Som deltagere i BSAP-2007, opfordres HELCOM og regeringerne kraftigt til at oprette og forpligte sig til et sæt bindende målsætninger for hvert land og hvert sub-bassin med henblik på reduktionen af næringsstoffer, som skal opnås i løbet af en defineret, kort tidsgrænse og som vil tillade hvert land at anvende prismæssigt fordelagtige løsninger.
6. HELCOM opfordres til at foretage yderligere vurderinger af muligheden for at udvikle et effektivt, prismæssigt fordelagtigt kvotehandelssystem for næringsstoffer i Østersøregionen.

Nordisk Råd

A 1405/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
-Medlemsforslag
-Politiske anbefalinger for at modvirke Østersøens overgødskning vedtaget af Den Parlamentariske Østersøkonference den 28. august 2007

7. Det eksisterende bilaterale og trilaterale samarbejde mellem visse CBSS-medlemslande og lande i afvandningsområdet, der ikke er medlemmer af CBSS (f.eks. Hviderusland og Ukraine) hilses velkommen. CBSS og HELCOM bør intensivere dette kommunikationsarbejde og stræbe efter en aktiv deltagelse fra ikke-HELCOM og ikke-CBSS lande med henblik på gennemførelsen af relevante HELCOM-initiativer med sigte på en reducering af eutrofieringen af Østersøen.

8. EU-medlemmerne i CBSS bør individuelt og kollektivt støtte godkendelsen af et EU-direktiv om havstrategi. Samtidig opfordres den russiske regering kraftigt til at gennemføre stramme miljøregler i forhold til behandling af spildevand, landbruget og andre områder som bidrager til eutrofieringen af Østersøen. CBSS bør, inden for rammerne af det eksisterende samarbejde, arbejde hen imod en introducering og en harmonisering af en omfattende miljømæssig lovgivning i ikke-CBSS lande langs hele afvandingsområdet - eksempelvis Hviderusland og Ukraine - hvad angår eutrofieringen af Østersøen.

Landbrug

9. Hvert land bør sigte mod at forbedre koordineringen af landbrugspolitikken og miljøpolitikken på en måde så de skaber synergieffekter, og landbrugspolitikken ikke modvirker miljøpolitikken.

10. HELCOM og regeringerne opfordres kraftigt til at definere tiltag med henblik på en reducering af tilførslen fra landbruget, således at disse målsætninger kan inkluderes i den endelige BSAP i november 2007.

11. Alle regeringer bør desuden så vidt muligt:

    - arbejde for Best Agricultural Practice (BAP) på gårdniveau
    - arbejde for økologisk landbrug i regionen
    - arbejde for landbrugsteknikker som hjælper med at reducere udledningen af næringsstoffer og motivere landmændene til at tage sådanne metoder i brug
    - arbejde for en bedre balance mellem dyreproduktion og disponible landområder.

12. EU-medlemslandene i CBSS bør:

    - udveksle erfaringer og stræbe efter at gennemføre den bedste af de eksisterende muligheder i den fælles landbrugspolitik for at reducere landbrugets andel af udledningen af næringsstoffer
    - sikre en fuldstændig og reel gennemførelse af EU's direktiv om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (IPPC-direktivet) inden for industrilandbruget
    - støtte de nødvendige ændringer i EU's fælles landbrugspolitik med henblik på en stramning af miljøkravene relateret til landbrugsstøtte - f.eks. i forbindelse med helbredschecket af EU's landbrugspolitik ("CAP-health-check"-processen) - inden udløbet af 2008.

Regeringerne i CBSS-medlemslande, som ikke er medlemmer af EU og regeringerne i hele afvandingsområdet opfordres til at gennemføre og styrke miljøreglerne inden for landbrugssektoren.

Kloakvand og spildevand

13. Alle regeringer opfordres kraftigt til at etablere og opretholde et effektivt system til behandling af spildevand baseret på den bedste tilgængelige teknologi fra alle lokale myndigheder omkring Østersøen, og at forbedre forbindelserne til kloakker, hvor det er relevant.
14. Regeringerne opfordres til at samarbejde med henblik på at vurdere muligheden for prismæssigt fordelagtige metoder til at reducere tilførslen fra spredt bebyggelse og mindre samfund.
15. Alle regeringer opfordres kraftigt til så hurtigt som muligt at forbyde salg og anvendelse af vaskemidler som indeholder fosfor.
16. Regeringerne opfordres til at sikre, at anlæg og damme til rensning af spildevand er konstrueret således at oversvømmelse af ubehandlet spildevand undgås, også under kraftig regn. De forudsete ændringer af klimaforholdene i regionen bør også tages med i betragtning.
17. Regeringerne opfordres til at tildele tilstrækkelige administrative og økonomiske ressourcer til behandling af vandsystemer samt fyldestgørende provision for deltagelse i regionalt og internationalt samarbejde.

Luftbåren kvælstofemission

18. Alle regeringer og HELCOM opfordres kraftigt til at tage initiativer med henblik på en øjeblikkelig reducering af luftbåren kvælstofemission fra transport på land og til søs, fra forbrændingsprocesser og fra landbrug i Østersøregionen.
19. Alle regeringer opfordres til at intensivere det internationale samarbejde omkring en reducering af kvælstofemission inden for HELCOM og EU.

Maritime tiltag

20. Regeringerne og HELCOM opfordres til at tage øjeblikkelige initiativer med henblik på at reducere udledningen af næringstoffer, som forårsages af tømning af kloakvand fra alle slags fartøjer i Østersøen.
21. Regeringerne opfordres til at tage initiativer med henblik på at sikre, at havnene i Østersøen råder over faciliteter til opsamling af kloakvand fra skibe.
22. Alle regeringer og HELCOM opfordres kraftigt til at påvirke IMO/MARPOL med henblik på at lancere strammere regler i forhold til udledning af spildevand og luftbåren emission fra skibe i Østersøen.

Nordisk Råd

A 1405/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
-Medlemsforslag
-Politiske anbefalinger for at modvirke Østersøens overgødskning vedtaget af Den Parlamentariske Østersøkonference den 28. august 2007

Offentlig opmærksomhed, forskning og udvikling

23. Regeringerne - i samarbejde med interesserede universiteter, skoler, erhvervssammenslutninger og civile organisationer - opfordres til at:

    - skabe opmærksomhed om problemerne med eutrofiering hos de lokale myndigheder, industrier, landmænd, rurale samfund, skibsejere, turister og den almindelige offentlighed. Det er en vigtig målsætning at stimulere en ændring af den individuelle adfærd og at øge accepten af de nødvendige miljømæssige målsætninger.
    - etablere og give økonomisk støtte til demonstrationsprojekter for ny teknologi og systemer, som er konstrueret til at reducere udledningen af næringsstoffer - f.eks. metoder til reducering af udledning af næringstoffer fra landbruget, mindre anlæg til behandling af spildevand og faciliteter til opsamling af kloakvand i havne, omlægningen af transport til lands og til søs etc.
    - fremme en systematisk eksport af vellykkede initiativer, demonstrationsprojekter og metoder, som er udviklet i *et* land i forhold til landbrug, isolerede og tyndt befolkede områder, lokale myndigheder, søfart og industri til alle *andre* lande i afvandingsområdet. Muligheden for en succesfuld implementering i andre lande bør vurderes, og positive erfaringer så vidt muligt offentliggøres.

24. Regeringerne opfordres til at etablere regionale og nationale forskningsprogrammer for at stimulere udviklingen af nye og forbedrede teknologier, løsninger og anbefalinger med sigte på at reducere eutrofieringen af Østersøen, og herved skabe værdifuld baggrundsinformation for både politiske beslutninger og private og offentlige investeringer.

25. MARE-projektet – som er et beslutningsstøttesystem som forbinder økologiske mål med menneskelig aktivitet og med vurderinger af muligheder for prismæssigt fordelagtig politisk tilslutning - hilses velkommen. Regeringerne opfordres til at videreudvikle systemet, så eksempelvis beregningerne af den potentielle reduktion som følge af specifikke landbrugsregler bliver lettere.

Nordisk Råd

A 1405/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
-Medlemsforslag
-Politiske anbefalinger for at modvirke Østersøens overgødskning vedtaget af Den Parlamentariske Østersøkonference den 28. august 2007

Nordisk Råd

A 1406/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Notat fra Nordisk Energiforskning: Torvresurser och - använding i de nordiska länderna
- Medlemsforslag

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver

2. Baggrund

Lauri Oinonen fremsatte i februar 2007 forslag om tørveresursernes betydning for de nordiske landes el-reserver.

Resumé af medlemsforslaget
Der henvises til de nordiske landes store potentialer indenfor biobrændsler til kraft-varme-produktion i landområderne; herunder de betydelige tørveresurser i Finland og Sverige. En styrkelse af bioenergiproduktionen ville give øget beskæftigelse i landdistrikterne. De nye klimapolitiske mål vil yderligere motivere en større udnyttelse af bioenergien. I den sammenhæng opleves det som et problem, at tørv – i modsætning til træ/virke/ved – har en høj emissionsfaktor for CO_2. Derved er tørven mindre attraktiv som energikilde. Der argumenteres for, at tørv også er en vedvarende energikilde – omend omsætningsperioden er meget lang. Ligesom skov, der vokser, optager også en tørvemose under dannelse CO_2. Derfor kan man argumentere for, at tørv på meget langt sigt er en CO_2-neutral energikilde. De nordiske lande bør derfor øge det videnskabelige og politiske samarbejde med henblik på, at man i fællesskab arbejder for, at tørvens rolle og stilling i emissionshandelen når et niveau, som er i overensstemmelse med den faktiske CO_2-balance under tørvens produk-tionscyklus. Arbejdet forudsætter især en fælles nordisk påvirkning af den internationale politik inden for EU samt videnskabsmænds og forskeres samarbejde inden for Det Internationale Klimapanels kompetenceområde. Medlemsforslaget konkluderer, at

Nordisk Ministerråd bør støtte det videnskabelige samarbejde med henblik på at fremme brugen af faste biobrændsler i forbindelse med produktion af varme, el og brændstof for at forbedre de nordiske landes el-reserver.

Nordisk Råd

A 1406/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Notat fra Nordisk Energiforskning: Torvresurser och – använding i de nordiska länderna
- Medlemsforslag

3. Udvalgets behandling og synspunkter

Udvalget har behandlet sagen på møder den 25. april 2007, den 25. september 2007 og den 30. oktober 2007. Udvalget har indhentet oplysninger om tørvens anvendelse i de nordiske lande og om de eksisterende politikker på området. Nordisk Energiforskning har udarbejdet et notat – se bilag til betænkningen.

Af notatet fremgår det, at Sverige og navnlig Finland har en vis energiproduktion baseret på tørv. Det fremgår desuden, at de eksisterende internationale klimaaftaler stiller tørven dårligt konkurrencemæssigt i forhold til vedvarende energikilder.

Udvalget forstår forslagsstillerens ønske om at styrke de nordiske landes benyttelse af vedvarende biobrændsler i energiforsyningen. Miljø- og Naturresurseudvalget finder imidlertid, at man, på grund af den utroligt langsomme omsætningshastighed, ikke kan betragte tørv som en vedvarende energikilde. Desuden er der store miljø- og naturbeskyttelsesmæssige værdier knyttet til tørvemoserne i Norden. Udvalget finder heller ikke, at det ville være formålstjenligt for de nordiske lande at forsøge at justere internationalt indgåede aftaler om klassifikation af vedvarende energikilder.

4. Udvalgets indstilling

På baggrund af ovenstående indstiller Miljø- og Naturresurseudvalget,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver

Oslo, den 30. oktober 2007

Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Solveig Horne (FrP)
Svend Erik Hovmand (V)
Kåri P. Højgaard (Sjfl.)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Ulrik Kragh (V)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Jan Lindholm (mp)
Augusta Salling (At)

BILAG

Nordisk Råd

A 1406/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Notat fra Nordisk Energiforskning: Torvresurser och – använding i de nordiska länderna
- Medlemsforslag

NOTAT: TORVRESURSER OCH – ANVÄNDNING I DE NORDISKA LÄNDERNA

Förekomsten torvmark och användningen av energitorv varierar i de nordiska länderna. Både Finland och Sverige har avsevärda torvresurser och en relativt stor användning av energitorv, medan Norge och Island har relativt stora torvresurser som ej nyttjas i dagsläget och Danmark har jämförelsevis små torvresurser och ringa användning. Nedan följer en kort kartläggning över torvresurser och -användning samt ländernas eventuella ställningstagande med avseende på användningen av torv som energikälla.

1) **En kort status över storleken af de potentiella torvresurser i de nordiska länderna**.

Finland har torvområden på ca. 89 000 km^2 och det finns ca 700 000 – 800 000 hektar produktionsdugliga torvreserver i Finland. De uppmätta resurserna är på ca 850 miljoner ton varav 420 miljoner ton anses kunna utvinnas. Uppskattade reserver tros ligga runt 2.2 miljarder ton varav 1 miljard ton tros vara möjligt att potentiellt utvinnas. En yta på 6 220 km^2 anses vara lämplig för kommersiell utvinning och utav detta är ca 22% av resurserna lämpliga för trädgårdsbruk medan det resterande 78% kan användas som energitorv.

Sverige har torvområde på ca 64 000 km^2 med ett torvskikt som är tjockare än 30 cm, reserverna uppskattas motsvara 700 miljoner ton utav vilket 10% anses vara utvinnbart.

I Norge finns torvområden på drygt 24 000 km^2 medan på Island finns torvområden på ca 10 000 km^2 motsvarande 10% av landets yta. Från att ha haft relativt stora torvområden i Danmark som täckt uppemot 20-25% av landets yta har dessa numer minskat främst på grund av jordbruksaktiviteter till ca 3% och utgör nu 1 420 km^2.

Tabell 1 Torvområden (1999) i tusen hektar[1]

Danmark	142
Finland	8 900
Island	1 000
Norge	2 370
Sverige	6 400
Totalt Europa	87 651
Totalt Världen	271 391

Nordisk Råd

A 1406/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Notat fra Nordisk Energiforskning: Torvresurser och – använding i de nordiska länderna
- Medlemsforslag

Figur 1 Global distribution av torvområden[2]

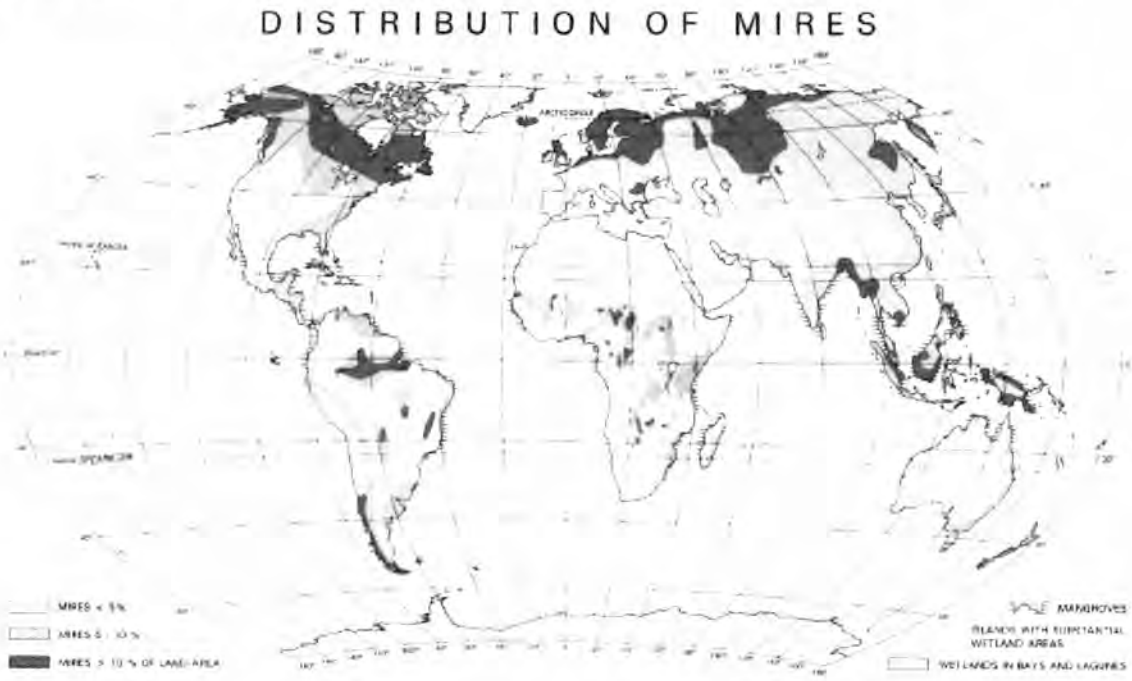

2) **En översikt över omfånget av ländernas nuvarande utnyttjande av torv till energiproduktion**.

I Finland uppgår den årliga energitorvproduktionen till ca 20-25 miljoner kubikmeter. Energitorv används främst i kraftvärmeverk och kraftverk. Mellan 1997 och 2000 minskade energitorvsanvändningen men sedan 2001 har användningen av energitorv ökat. År 2003 användes ca 30 miljoner m^3 motsvarande 27 TWh. År 2004 låg användningen på 24,7 TWh. Energitorv motsvarar omkring 6% av landets energianvändning.

I Sverige är utvinningstakten av torv ca 1 miljon ton per år. Energitorv används främst i fjärrvärmeverk och kraftvärmeverk. Den årliga

[1] International Peat Society – www.peatsociety.org, World Energy Council – www.worldenergy.com

[2] International Peat Society – www.peatsociety.org

bränsletorvproduktionen i Sverige varierar något och motsvarar cirka 2,5 - 3,5 TWh. År 2004 ökade användningen till 4,3 TWh och år 2005 låg användningen på 3,6 TWh. Torv har en relativt marginell betydelse både som energikälla (svarar för ca 0,5 - 1% av landets totala energitillförsel) och ur ett sysselsättningsperspektiv (knappt 600 årsarbeten). Sverige importerar ca 20% av energitorven som används.

I Norge har energitorv traditionellt använts i kustområdena men de senaste åren har utvinningen av torv varit låg och det som utvinns används nästan uteslutande för trädgårdsbruk. Den kommersiella användningen av torv är låg i Danmark. År 1995 användes ca 1200 hektar motsvarande ca 100 000 ton per år. Det mesta av torven används i trädgårdsbruk, energitorvanvändningen är ytterst marginell. Traditionellt har torv används som energikälla på Island men dagens användning rapporteras vara noll.

3) **en sammanställning av evt. föreliggande officiella politikformuleringar från länderna om torv som energikälla**.

Torv har i Finland definierats som ett långsamt förnybart biomassebränsle. I egenskap av ett inhemskt bränsle anses torven ha en ansenlig verkan regionalpolitiskt, sysselsättningsmässigt och genom att den ökar säkerheten i energiförsörjningen. Syftet med den nationella klimatstrategin är att torven också i fortsättningen skall vara ett konkurrenskraftigt bränsle vid den kombinerade produktionen av el och värme. I Finland finns klassificeringen "bioenergi och torv".

Den svenska torvutredningen från år 2002 ansåg att torven skulle klassificeras som just torv, och inte placeras in i kategorier som fossilt/icke-fossilt eller förnybart/icke-förnybart. Då torv återbildas relativt långsamt anses det därför som ett mellanting mellan förnybara och fossila bränslen. Torvutredningen förordar en likvärdig behandling som för trädbränslen och att av torvens konkurrenskraft bör försvaras.

Källor:

Bioenergiportalen - www.bioenergiportalen.se
Energimyndigheten i Sverige www.energimyndigheten.se
Handels- och industriministeriet i Finland - www.ktm.fi
International Peat Society – www.peatsociety.org
Naturskyddsföreningen i Sverige - www.snf.se
Nordic Energy Perspectives - www.nordicenergyperspectives.org
Svenska miljöinstitutet – www.ivl.se
SCB – www.scb.se
World Energy Council - www.worldenergy.org

N 2000:10 Utredningen om torvens roll i ett uthålligt energisystem
SOU 2002:100

Nordisk Råd

A 1406/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Notat fra Nordisk Energiforskning: Torvresurser och – använding i de nordiska länderna
- Medlemsforslag

Medlemsforslag

Nordisk Råd

A 1406/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Notat fra Nordisk Energiforskning: Torvresurser och - använding i de nordiska länderna
- Medlemsforslag

om tørverессourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver

(Fremlagt af Lauri Oinonen)

Cirka 25 % af de svenske landområder og 30 % af de finske består af tørveområder. Vore reserver af tørv er dermed i praksis lige store. I begge lande produceres der ved opvarmning af byerne såkaldt kraftvarme-energi (CHP), hvilket betyder, at der i forbindelse med produktionen af fjernvarme produceres el med en høj nytteværdi.

Som brændsel i produktionen af CHP-energi anvendes de lokalt forekommende faste brændsler: Træ og tørv. I Sverige er anvendelsen af træ i forhold til anvendelsen af tørv højere end i Finland og den totale anvendelse af tørv følgelig lavere end i Finland. Men under alle omstændigheder spiller tørv også i Sverige en tilstrækkeligt væsentlig rolle. I de øvrige nordiske lande findes der ikke lige så store tørvereserver som i Finland og Sverige, men el produceret af tørv har en betydning for de fleste nordiske landes elreserver. For de baltiske landes vedkommende er tørv en betydningsfuld energikilde.

Emissionshandelen og den høje emissionsfaktor for tørv besværliggør tørvens anvendelsesmuligheder og medfører et stort behov for emissionsrettigheder, som er forbundet med udgifter. I praksis fordobler emissionshandelen kraftværkernes udgifter ved anvendelse af tørv sammenlignet med udgifterne ved anvendelse af brændsel. I øjeblikket er priserne på emissionsrettigheder lave, men fra begyndelsen af næste år vil den nye periode for emissionshandel medføre prisstigninger på markedet for emissionsrettigheder.

Både i Finland og Sverige er man nået frem til det samme resultat i forbindelse med undersøgelser af tørvens produktionscyklus. Såfremt tørven produceres i drænede moser og produktionsområdet herefter omdannes til et område, hvor CO_2'en kan optages (en skov eller en ny mose), er klimapåvirkningen betydeligt lavere end ved anvendelse af kul. På baggrund af undersøgelsen af produktionscyklussen er tørvens nuværende emissionsfaktor således forkert, eftersom den kun tager højde for udslip ved forbrænding og ikke et potentielt CO_2-optag.

De nordiske lande må nødvendigvis øge det videnskabelige og politiske samarbejde med henblik på at forøge anvendelsen af faste biobrændsler i produktionen af varme, el og brændstof. De store biomasseressourcer i begge lande giver mulighed for dette, og EU's nye mål for reduktion af udslip forpligter hertil. I samme forbindelse må man i fællesskab arbejde for, at tørvens rolle og stilling i emissionshandelen når et niveau, som er i overensstemmelse med undersøgelserne. Arbejdet forudsætter især en fælles nordisk påvirkning af den internationale politik inden for EU samt videnskabsmænds og forskeres samarbejde inden for Det Internationale Klimapanels kompetenceområde.

En tydelig forøgelse af anvendelsen af faste biobrændsler har også en betydning for den regionale beskæftigelse. Befolkningen i landområderne kan herved beskæftiges med meningsfyldte arbejdsopgaver i deres eget område. Yderligere kan man som følge af udviklingen inden for energiteknologien gøre uddannelsen af arbejdskraft mere alsidig og skabe

nye højteknologiske arbejdspladser for de unge studerende i kraft af energiindustriens stadigt stigende behov.

Med henvisning til ovenfor anførte grunde foreslår jeg, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at begynde at støtte det videnskabelige samarbejde med henblik på at fremme brugen af faste biobrændsler i forbindelse med produktion af varme, el og brændstof for at forbedre de nordiske landes el-reserver

Helsingfors, den 21. januar 2007

Lauri Oinonen (cent)

Nordisk Råd

A 1406/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Notat fra Nordisk Energiforskning: Torvresurser och – använding i de nordiska länderna
- Medlemsforslag

PRESIDIEFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1407/presidiet

Framlagt av:
Presidiet

Presidieförslag om en samordnare för gränshindersfrågor

1. Presidiets förslag

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att tillsammans med Nordiska rådet instifta en nordisk samordnare för gränshindersfrågor i enlighet med principerna som framförs i betänkandet

2. Bakgrund

De nordiska länderna kännetecknas av en hög välfärd, stor offentlig sektor och omfattande sociala stödformer för att kunna upprätthålla en tillfredsställande ekonomisk ställning i livets alla skeden. Till trots för alla likheter länderna emellan skiljer sig dock bl.a. social- och skattepolitiken i länderna från varandra. Grundläggande offentliga utbetalningar som t.ex. pensioner, arbetslöshetsunderstöd, barnbidrag eller studiestöd regleras suveränt av de nationella regelverken med därtill uppbundna villkor. Detta har lett till problem för nordbor som bor, arbetar eller verkar i ett annat nordiskt land. De nordiska regelverken är mycket detaljerade och passar sällan ihop med varandra. Följden blir att medborgarna kan hamna i orimliga och ohållbara situationer.

Vidare är det inte politiskt realistiskt att förvänta att det på kort sikt kommer att ske nordiska harmoniseringar för dessa centrala politiska och ekonomiska styrningsinstrument, varför man istället bör skapa en ordning som bäst möjligt avhjälper problematiken. Detta gäller för personer och företag i Norden.

Liksom man redan på 50-talet framsynt arbetade för att det ligger i samtliga nordiska länders intresse att möjliggöra fri rörlighet i Norden så bör denna rättighet försvaras även idag. Den fria rörligheten av arbetskraft och kapital skapar den nödvändiga flexibiliteten för de nordiska länderna, som i ett globalt eller europeiskt perspektiv, är små,

öppna ekonomier med en viss sårbarhet för ekonomiska konjunkturer och chocker.

3. Det nordiska samarbetets ansvar

Det nordiska samarbetet har långa anor och 1952 formaliserades det officiella nordiska samarbetet genom att Nordiska rådet grundades. Den bärande tanken för det nordiska samarbetet har genom tiden varit att underlätta för medborgare i de nordiska länderna att bo och verka i ett annat nordiskt land. Alla de stora nordiska avtalen som t.ex. passfrihet och socialkonventionen etc. syftar till detta. Med facit i handen kan man konstatera att denna uppmaning till större flyttningsbenägenhet i Norden har hörsammats av många och idag har vi en situation med en relativt omfattande gränspendling och många som under en lång tid bott och verkat eller permanent bosatt sig i ett annat nordiskt land. De gränshindersproblem vi idag bevittnar relaterar sig till största delen till dessa befolkningsgrupper. Det nordiska samarbetet och de länder som ingår däri bär det yttersta ansvaret för att dessa människors problem med gränshinder skall få en lösning. Liksom man fortsatt bör bejaka fri rörlighet i Norden.

4. En nordisk samordnare för gränshindersfrågor

I dag finns det ingen samlande instans som tar sig av de problem som uppstår när nordiska medborgare och företag hamnar i kläm mellan två eller flera nordiska länders lagar och regler.

Poul Schlüter fungerade fram till utgången av 2005 som en särskild representant för ordförandeskapen i Nordiska ministerrådet i syfte att identifiera och igångsätta åtgärder för att avskaffa gränshinder. Det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2006 har lanserat sektorbaserade pådrivarordningar för att bekämpa gränshinder. Idag finns det pådrivare för närings- och socialsektorerna. Vidare har informationstjänsten Hallå Norden fungerat som ett effektivt instrument för att kunna insamla olika typer av gränshindersproblem.

Nordiska rådet anser att de åtgärder som igångsatts för att avskaffa gränshinder är goda men för fragmenterade. Vidare behövs en instans till vilken medborgare och företag kan vända sig när samspelet mellan de nordiska regelverken och lagarna inte fungerar och de drabbas av det som kallas gränshinder. Det behövs en samlande kraft, dels för att kunna skapa en överblick och dels för att kunna mobilisera handlingskraft.

Nordiska rådet önskar därför att tillsammans med Nordiska ministerrådet instifta en nordisk samordnare för gränshindersfrågor. En nordisk samordnare skall:

- ha de nordiska regeringarnas och Nordiska rådets mandat att påpeka brister i ländernas lagstiftningar och myndighetsutövning med hänsyn till gränshindersproblematiken
- kunna inhämta nödvändig information och rådgivning etc. hos berörda och relevanta nationella myndigheter och instanser
- kunna komma med förslag för att motverka gränshinder till Nordiska ministerrådet och ländernas regeringar
- kunna föreslå och initiera nya nordiska avtal och förbättringar i det nordiska samarbetet för att främja nordiska medborgares och företags fria rörlighet över gränserna
- kunna föreslå förbättringar i den nationella implementeringen/tolkningen av nordiska avtal
- koordinera arbetet och samarbeta nära med Nordiska ministerrådets sektorbaserade pådrivare och informationstjänsten Hallå Norden i syfte att undvika dubbelarbete
- vara en person/instans till vilken nordiska medborgare och företag kan vända sig i fråga om gränshinder i Norden

- samarbeta nära med de nationella ombudsmännen och skall i förefallande fall kunna föreslå behandling av en fråga hos en eller flera nationella ombudsmän
- årligen till Nordiska rådets session avlägga rapport om verksamheten

Det föreslås att samordnaren till att börja med instiftas för en treårig försöksperiod, varefter det görs en evaluering kring det fortsatta behovet för funktionen. Nordiska rådet menar att personen som skall åta sig uppdraget som samordnare för gränshindersfrågor skall vara en framträdande person med omfattande politisk kunskap och förståelse i Norden. Den nordiska samordnaren för gränshindersfrågor skall godkännas vid Nordiska rådets session på förslag av de nordiska samarbetsministrarna och Nordiska rådets presidium. Nordiska ministerrådet finansierar samordnarens verksamhet.

5. Konklusion

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att tillsammans med Nordiska rådet instifta en nordisk samordnare för gränshindersfrågor i enlighet med principerna som framförs i betänkandet

Köpenhamn den 25 april 2007

Claes Andersson (vänst)
Sinikka Bohlin (s)
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Inge Lønning (H)
Lauri Oinonen (cent)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Rannveig Guðmundsdóttir (A)
Ole Stavad (S)

Nordiska rådet

A 1408/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

Näringsutskottets betänkande över

Medlemsförslag om ny nordisk mat

1. Näringsutskottets förslag

Näringsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* inom projektet "Ny Nordisk Mat" initiera en kartläggning av handels- och gränshinder mellan de nordiska länderna för livsmedelsindustrin

2) *att* utifrån kartläggningen lägga fram förslag till åtgärder för att lösa de hinder som identifieras

3) *att* inom projektet "Ny Nordisk Mat" öronmärka medel för detta arbete

2. Utskottets synpunkter

Undanröjande av gränshinder är ett av Näringsutskottets högst politiskt prioriterade områden. Utskottet har under lång tid arbetat med detta område och har vid flertal tillfällen påpekat vikten av att de problem och hinder som föreligger för näringslivet inom Norden att verka på den nordiska marknaden på sikt måste försvinna. Speciellt gäller det för små och medelstora företag som har Norden som primär marknad för sin verksamhet. En väl fungerande inre nordisk marknad utan onödiga byråkratiska eller andra gränshinder är en väsentlig del i arbetet de nordiska länderna står inför när det gäller att skapa förutsättningar för att möta globaliseringens utmaningar.

I förslaget pekas på att det i dag inte råder fri rörlighet för produkter mellan de nordiska länderna och att en rad regler och lagar hindrar näringsidkare från att exportera och sälja sina produkter i de andra nordiska länderna.

Utskottet är enigt med förslaget och menar att handelsbarriärer inte ligger i linje med visionen om ett gränslöst Norden. Producenter av livsmedel

kan uppleva att det finns handelshinder som innebär att de inte kan betrakta Norden som sin primära marknad. Det kan t.ex. röra sig om problem vid export av råvaror, exempelvis renkött, eller att olika krav på hygienstandard gäller i länderna. Detta bör därför utredas närmare. En produkt producerad på den svenska sidan gränsen bör utan byråkratiskt och administrativt krångel kunna säljas i Norge och vice versa.

Utskottet anser att projektet "Ny Nordisk Mat" har en viktig funktion i arbetet att profilera Norden. Det framgår till exempel av det stora intresse omvärlden nu visar för det nordiska köket, den nordiska matkulturen och våra högklassiga livsmedel. Utskottet ställer sig därför frågande till hur vi ska kunna profilera Norden inom detta område och skapa en region som kan klara sig i det globala perspektivet, när vi inte kan skapa en gemensam marknad för näringsliv och produkter inom olika områden som till exempel livsmedelsindustrin.

Enligt kontakt med Nordiska ministerrådets sekretariat har en diskussion förts i styrgruppen för projektet "Ny Nordisk Mat" kring att initiera en kartläggning. Dock har inte några konkreta initiativ eller åtgärder vidtagits. Nordiska Ministerrådets sekretariat framför i sitt förslag till insatser för undanröjande av gränshinder inom globaliseringsinitiativet att "för att kunna åstadkomma konkreta resultat i gränshindersarbetet är det viktigt att ha gedigna beslutsunderlag som dokumenterar gränshindren och dess effekter samt att kunna presentera förslag till lösningar." Utskottet anser därför att en kartläggning av existerande handels- och gränshinder för livsmedelsindustrin bör komma till stånd.

3. Konklusion

På bakgrund av ovan föreslår därför Näringsutskottet att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* inom projektet "Ny Nordisk Mat" initiera en kartläggning av handels- och gränshinder mellan de nordiska länderna för livsmedelsindustrin
2) *att* utifrån kartläggningen lägga fram förslag till åtgärder för att lösa de hinder som identifieras
3) *att* inom projektet "Ny Nordisk Mat" öronmärka medel för detta arbete

Göteborg den 25 september 2007

Ole Vagn Christensen (S)
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Monica Green (s)
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), ordf.
Billy Gustavsson (s)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Kristján Þor Júliusson (Sj.)
Tuula Peltonen (sd)
Janne Seurujärvi (cent)
Stefan Tornberg (c)

Medlemsforslag

om ny nordisk mat

Nordiska rådet

A 1408/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

"Ny nordisk mat" også i Norden

Det nye programmet "Ny nordisk mat" har flere målsetninger. En av disse er å styrke Nordens konkurranseevne i den økende internasjonale konkurranse på det globale næringsmiddelmarkedet. Med dette programmet vil Nordisk Ministerråd støtte aktiviteter som kan bidra til en positiv utvikling med utgangspunkt i nordiske matvarer. Dette innebærer dermed at man også håper på en økt eksport av nordiske næringsmiddelvarer.

Det er svært positivt at "Ny nordisk mat" har blitt etablert. Det er et av mange gode tiltak for å følge opp rapporten "Norden som global vinnerregion". Nordisk gastronomi og matkultur bør kunne bidra til en styrking av Norden som en global aktør. Det er i den forbindelse svært positivt med den nye nordiske matprisen som nylig ble lansert. Vi håper dette sammen med andre tiltak kan anspore til nyvinninger innenfor området som igjen fører til økt eksport og en bedret konkurransesituasjon for Norden.

Det er likevel betimelig å få med at i dagens situasjon er det ikke fri flyt av næringsmidler mellom de nordiske landene. En rekke regler og lover hindrer næringsdrivende å selge sine produkter over grensene. Dette er både handelsbarrierer som krever lovendring som vil ta lang tid å fjerne og handelsbarrierer som er av mer administrativ og byråkratisk art.

Dette gjør det spesielt vanskelig for gründerbedrifter som burde ha Norden som førstemarked før en eventuell internasjonal markedsføring og som ønsker å benytte seg av næringsmidler og råvarer fra andre nordiske land i sin produksjon.

Det er videre verdt å referere til Nordisk Råds rekommandasjon til Nordisk Ministerråd om å sørge for at fremtidige tiltak for å oppheve grensehindringer følges opp av konkrete tidsfrister (Rek. 13/2006).

På bakgrunn av ovenstående foreslås det at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å kartlegge handelshindringer, både administrative/byråkratiske og lovmessige, mellom de nordiske landene innenfor næringsmiddelindustrien som en del av prosjektet "Ny Nordisk mat"

at kartleggingen av grensehindre i næringsmiddelindustrien bør føre til konkrete tilpassede tiltak i etterkant (og med tidsfrist for når kartlegging skal være ferdig og hvilke og når tiltakene skal i verksettes)

å som en del av "Ny nordisk mat" jobbe for at nordisk mat skal selges fritt i ett grenseløst Norden

å øremerke noen av de 22,5 mill. danske kronene gitt til "Ny nordisk mat" til spesifikke grensehinderprosjekter

Oslo, 29. mars 2007

Thore A. Nistad (FrP)

UTSKOTTSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1409/välfärd

Framlagt av:
Välfärdsutskottet

Utskottsförslag om psykiatrivården i Norden

1. Välfärdsutskottets förslag

Välfärdsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att utarbeta och ansvarar för en nordisk strategi för psykiatriområdet som kan skapa ett mervärde genom att utgöra en ram för utbyte och samarbete mellan de nordiska länderna.

Strategin ska innehålla insatser på följande områden:

- En kartläggning av situationen på nordiskt nivå när det gäller ansvar och tillgången på kompetent personal för att skolan ska kunna ge stöd och hjälp till barn och unga med psykiska problem. Elevhälsovården i skolan har en mycket viktig uppgift för att tidigt upptäcka ett barn med psykiska problem/sjukdom och det *skall* därför finnas tillgång till en välfungerande elevhälsovård där skolpsykolog ingår.
- Bekämpa stigmatiseringen av psykiskt sjuka i samhället och aktivt arbeta för att likställa psykiskt sjuka med somatiskt sjuka i lagstiftningen. Planera och genomföra en gemensam nordisk informations- och upplysningskampanj om denna grupp i samhället. Skolan är en viktig målgrupp för att uppnå ett långsiktigt och hållbart resultat.
- Under 2008 genomföra en nordisk konferens för brukare, anhöriga, vårdpersonal och beslutsfattare.
- Stimulera och underlätta för ett ökat nordiskt forskningssamarbete inom en rad olika områden som t.ex. diagnostisering och medicinering av barn med ADHD/Damp, vård- och boendeformer för psykiskt sjuka, riskvärdering vid utskrivning och risker för våld.
- Initiera en utredning och lämna förslag till ökade statliga och kommunala insatser när det gäller bostad och stöd i vardagen för personer med psykiska handikapp/funktionshinder – ge denna grupp människor möjlighet till en meningsfull sysselsättning och en anpassad boendemiljö. Det finns i dag

skillnader i tillgången av mobila team som kan ge stöd och vård i patientens egen hemmiljö.
- Ökat samarbete för att höja kvaliteten i vården genom översyn av kvalitetskrav och metoder och resultat. Behandlingsgaranti för psykiskt sjuka likt det som diskuteras och föreslås i Danmark (och i linje med Rek. 17/2006: Väntetider för barn och unga inom psykiatrivården i Norden).
- Nordisk satsning på kompetensutveckling och utbildning av personal inom psykiatrivården som t.ex. specialistläkare samt insatser för att öka statusen för att arbeta inom denna sektor. I t.ex. Danmark blir endast ca 2 procent av en årgång medicinstuderande psykiatriker p.g.a. dålig status och image för detta yrke.
- En nordisk Nollvision enligt den svenska nationella psykiatrisamordnarens förslag; ingen med psykisk ohälsa som kommit i kontakt med psykiatrivården ska skada sig själv eller annan på grund av att denne avvisats eller tappats bort av psykiatrivården.
- Strategin ska presenteras senast den 31 december 2008.

2. Bakgrund

Välfärdsutskottet har under perioden 2005-2006 inriktat en stor del av sitt arbete på situationen inom psykiatrivården i Norden. Utskottet har vid ett antal studiebesök på institutioner och vid möten med olika organisationer under denna period träffat experter inom psykiatriområdet i de nordiska länderna. Den övergripande inriktningen och frågeställningen för arbetet har varit hur psykiatrin kan lyftas fram på den nordiska nivån och hur det nordiska samarbetet kan bidra till ett erfarenhetsutbyte om psykiatrins *best practice* mellan de nordiska länderna.

Det finns många likheter mellan de nordiska länderna när det gäller den övergripande synen på välfärdsområdet men samtidigt finns det skillnader i vad man fokuserar på när det gäller konkreta insatser. Det som brukar kallas den nordiska välfärdsmodellen är baserad på gemensamma grundläggande värderingar och det finns både likheter och skillnader mellan de enskilda länderna när det gäller politik och tillvägagångssätt för att lösa åtagandet på de olika välfärdsområdena. När det gäller social- och hälsovårdspolitik generellt och vård av personer med psykiska funktionshinder specifikt har utskottet i sitt arbete sett att de nordiska länderna har många likheter och olikheter när det gäller framgångs- och problem-områden utifrån olika tillvägagångssätt eller lagstiftning på detta område.

I *Danmark* upplever man samma problematik med stigmatisering inom detta område som i övriga Norden och man har på senare tid sett en utveckling med stigande efterfrågan på vård och stöd och det är i dagsläget en stor brist på specialistläkare. En ny lagstiftning har införts fr.o.m. den 1 januari 2005 om behandlingsinsatser när psykiskt sjuka personer begår allvarliga personfarliga kriminella handlingar. Denna lag gäller fram till år 2010 då den ska utvärderas och omvärderas huruvida den ska få en fortsättning.

I *Norge* har situationen för barn och unga inom psykiatrivården de senaste åren förbättrats sedan regeringen lanserade sin strategiplan för barn och ungas psykiska hälsa i september 2003. Sedan 1999 har två Opptrappningsplaner för psykisk hälsa satts igång med den övergripande målsättningen att resultera i en både kvantitativ och kvalitativ bättre vård för människor med psykiska problem. En av grundtankarna i planen är att vårdutbudet ska främja oavhängighet, självständighet och bidra till att människor kan leva ett självständigt liv. Sektorer och vårdgivare ska se det som sin uppgift att bidra till att etablera behandlingsnätverk på tvärs genom sektorsgränser och förvaltningsnivåer.

I *Sverige* har en nationell psykiatrisamordnare haft ett omfattande uppdrag att se över frågor som berör arbetsformer, samverkan, samordning, resurser, personal och kompetens inom vård, social omsorg och rehabilitering av psykiskt sjuka och psykiskt funktionshindrade. Uppdraget avslutades den 27 november 2006. Det primära syftet har varit att psykiskt sjuka ska få en bättre vård och ett bättre liv och förslag har lagts på lagförändringar och förtydliganden av regelverk. Tillsammans med kommuner, landsting och myndigheter har strategier för kvalitetsutveckling formulerats för att samordna och stärka utvecklingsarbetet. Ett mål har varit att se till att vården, den sociala omsorgen och samhällsrehabiliteringen av psykiatripatienterna länkas samman till en effektivare vårdkedja.

Det *finska systemet* för psykiatrivården är decentraliserat och splittrat när det gäller service och insatser. Det består av många olika aktörer som inte är koordinerade och inte samarbetar vilket skapar problem och ingen har överblick om vilka insatser/service som ges. Det är stora skillnader i vilka resurser som satsas och var i landet det finns kompetent personal. Kommunernas ansvar är att tillhandahålla mentalvårdstjänster och de kan själva producera dessa inom ramen för sin egen primärvård/psykiatriska vård eller köpa dem av sitt sjukvårdsdistrikt eller andra producenter. År 2005 fanns det totalt 32 054 patienter inom specialiteten psykiatris institutionsvård och det sammanlagda antalet vårddygn var 1 779 768. Antalet patienter minskade lite från året innan (-1 %) och minskningen av antalet vårddygn fortsatte (-4 %). Andelarna kvinnliga och manliga patienter var lika stora. Antalet avslutade vårdperioder var 47 279 och deras medellängd var 40 vårddygn. Vårdtiderna förkortades under perioden 1996- 2005, från 67 dygn till 40 vårddygn. Antalet patienter som skrevs in på psykiatrisk bäddplats med remiss oberoende av vilja var 11 321 år 2005. Vårdperioderna med remiss oberoende av vilja utgjorde 26 procent av alla vårdperioder inom psykiatrisk institutionsvård. Vid granskning av förändringarna i patientantalen per åldersgrupp under perioden 1994-2005, framgår det att de i förhållande till befolkningen i samma åldrar ökade i åldersgruppen 0-14 år och minskade i de äldre åldersgrupperna (över 65 år).

Psykiska problem är något man i Island inte talar om i så stor omfattning men det blir mer och mer erkänt och accepterat bland befolkningen. Psykiska sjukdomar är den största orsaken till att yngre människor läggs in på sjukhem. Psykiatrivården delas mellan staten och kommunerna och fyra ministerier är involverade i varierande grad. I och med det delade ansvaret kan det vara problematiskt att få kontakten och samarbetet mellan alla olika institutioner att fungera optimalt för den som är brukare av tjänsterna inom psykiatrivården. Kommunerna är en viktig del av vårdsystemet för psykiskt sjuka och ansvarar för den dagliga hjälpen för äldre och handikappade, inklusive psykiskt handikappade. I Island kan man skönja en ökning av antalet inlagda patienter på psykiska kliniker och antalet som söker psykiatrisk vård.

3. "Hearing" – Höring

I samband med Nordiska rådets 58:e session anordnade Välfärdsutskottet den 30 oktober 2006 en "hearing" i Folketinget, Köpenhamn, om psykiatrin i Norden. De inbjudna experterna till denna "hearing" hade ombetts att utifrån sina expertkunskaper ge utskottet en bild av situationen inom psykiatrivården i dag. Målet med dagen var att försöka exemplifiera olika områden med presentationer från de olika nordiska länderna som grundlag för utskottets fortsatta arbete med detta utskottsförslag.

De inbjudna experterna var:

- Anders Milton, Nationell psykiatrisamordnare, Sverige

- David Brunt, Universitetslektor, Institutionen för vårdvetenskap och socialt arbete vid Växjö universitet, Sverige
- Arne Holte, Divisionsdirektör, Folkhelseinstituttet, Norge
- Trine Myrvold, Forskare, för SINTEF Helse, Norge
- Jan Olaf Johannesen, ordförande Psykiatrisk Förening, Norge

4. Välfärdsutskottets reflektioner och synpunkter

Det nordiska samarbetet syftar till att uppnå gemensamma nordiska resultat till gagn för befolkningen i Norden. Utskottets ambition med arbetet om den nordiska psykiatrivården är att identifiera framgångs- och problemområden där de nordiska länderna har likartade problem eller erfarenheter utifrån olika tillvägagångssätt eller lagstiftning. Utskottet har som mål att skapa en arena där företrädare inom detta område kan träffas för att diskutera och ta del av varandras erfarenheter och kompetens.

Utskottet har i sitt arbete och möten med olika företrädare inom psykiatrin i de nordiska länderna sett en fråga som utkristalliserar sig tydligt i förhållande till andra frågor. Det gäller stigmatiseringen av människor med psykiska besvär, både från samhällets sida och från andra medborgare. I alla de nordiska länderna har experter och brukare gett en bild av stigmatiseringen som ett av de största problemen inom detta område. Att bekämpa stigmatiseringen av psykiskt sjuka är en viktig fråga för att hjälpa och stödja denna grupp i samhället. Dock satsas mycket kraft och arbete på att skapa bättre insikt och förståelse från det övriga samhället.

Det behövs ett aktivt och offensivt arbete från framför allt samhällets sida att ändra attityden till psykiskt sjuka från människor och institutioner. Utskottet anser därför att de nordiska regeringarna ska utarbeta handlingsplaner för bättre integration och större delaktighet för psykiskt sjuka. En del i detta arbete bör vara en nordisk kampanj mot stigmatiseringen av psykiskt sjuka i samhället där en informations- och upplysningskampanj gentemot allmänheten om situationen för denna grupp i samhället och hur det är att leva med ett funktionshinder av detta slag. Skolan är en viktig målgrupp för att långsiktiga och tidiga insatser ska få genomslag.

Den kanske viktigaste stödfunktionen för personer med psykiska funktionshinder är de anhöriga och därför har anhörig- och brukarorganisationer en viktig funktion i anti-stigmatiseringsarbetet. Personer med egna erfarenheter av psykisk sjukdom och att vara brukare av vård och service har en unik möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter och ge stöd till personer som lider av ett psykiskt funktionshinder. Anhörig- och brukarorganisationer har en viktig funktion när det gäller att bevaka denna grupps intressen och för möjligheten att få begriplig och korrekt information. Utan information om de olika alternativ som finns för t.ex. behandling eller stöd, kan brukaren inte välja vad denne önskar. Det kan t.ex. gälla både i situationer där den sjukes rättigheter ska bevakas och för möjligheter att påverka insatsernas (t.ex. boendeform) utformning. Välfärdsutskottet anser att de nordiska länderna ska fortsätta utveckla och prioritera ett aktivt stöd från stat och kommun till anhörig- och brukarorganisationer som ett erkännande för det viktiga arbete som utförs av dem. Vidare anser utskottet att dessa organisationer bör involveras i det arbete med en nordisk strategi för psykiatrin som utskottet föreslår.

Psykiskt funktionshinder kallas i vissa sammanhang för ett osynligt funktionshinder då det inte syns lika väl som vissa fysiska funktionshinder men konsekvenserna av handikappet ändå är påtagligt. Nordiska ministerrådet har lagt fram en nordisk handlingsplan om "Design för alla",

som framför allt riktar sig till personer med fysiska handikapp och tar sikte på tillgängligheten för denna grupp i samhället. På tillsvarande sätt borde det enligt utskottet finnas en motsvarande strategi för personer med psykiska handikapp.

Det förekommer ofta skillnader mellan olika nivåer i systemet, myndigheter kontra brukarorganisationer, i hur man ser på lagstiftningen och upplever problematiken inom detta område. Välfärdsutskottet lade vid sessionen i Reykjavik 2005 fram en rekommendation (Rek. 23/2005) "Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade" (A 1344/välfärd) till Nordiska ministerrådet, där utskottet efterfrågar en kartläggning av hur de olika handikapplagarna och bestämmelserna tillämpas på psykiskt sjuka och att NMR utreder hur psykiskt sjuka kan ges samma förutsättningar som somatiskt handikappade med tanke på hur lagarna tillämpas. Vid den remissrunda som genomförts av det medlemsförslag (A 1344/välfärd) som ligger bakom rekommendationen viste det sig att det fanns viss skillnad mellan organisationers och myndigheters syn på denna problematik. När det gäller myndigheter pekar svaren mer övergripande på att det inte ska finnas några skillnader mellan de båda grupperna i fråga om lagstiftningen. De organisationer som svarat och framför allt brukarorganisationer pekar dock på stora praktiska skillnader mellan att vara fysiskt och psykiskt handikappad och hur man som psykiskt sjuk blir olika behandlad.

Den svenska nationella psykiatrisamordnaren framhåller i sin slutrapport, som överlämnades till den svenska regeringen den 27 oktober 2006, att det finns ett antal tecken på att personer med psykiskt funktionshinder inte fullt ut får ta del av de åtgärder samhället vidtar för att öka tillgängligheten i samhället. T.ex. förväntades att i Sverige minst 20 000 personer med psykiskt funktionshinder skulle få tillgång till insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) men bara ca 3000 har fått det. Vidare konstateras i rapporten att personer med psykiskt funktionshinder förefaller ha svårt att få tillgång till handikappersättning och arbetsmarknadspolitiska insatser för funktionshindrade når alltför få personer.

Våld och kriminallitet i samhället kopplat till psykiska sjukdomar är ett problemområde som framför allt via en allt mer aggressiv mediabevakning fått större uppmärksamhet. En rad uppmärksammade fall de senaste åren där psykiskt sjuka personer varit inblandade, t.ex. mordet på Sveriges utrikesminister Anna Lindh och överfallet på civila människor i en spårvagn i centrala Oslo, och helt nyligen i Köpenhamn där en man helt oprovocerat blev nerstucken med kniv av en person med psykiska besvär som inte tagit sin medicin, har gjort att man kan skönja en ökad rädsla och en allt mer negativ och skeptisk attityd från det övriga samhället gentemot psykiskt sjuka personer. Det är dock en mycket liten del av alla personer med psykiska sjukdomar som är våldsbenägna och begår våldsbrott, speciellt av den mer spektakulära typen. Den rädsla och otrygghet som människor känner bottnar ofta i en osäkerhet och okunskap kring hur vård och omsorg ser ut för denna grupp personer. Men denna rädsla måste tas på största allvar samtidigt som personer med psykiska sjukdomar måste ges möjligheter för vård och återanpassning tillbaka till ett normalt liv i samhället. Detta är en svår balansgång som kräver stora insatser och resurser från samhället. Men hur stor är egentligen riskfaktorn i samhället? För att kunna sätta in politiska åtgärder är det viktigt att förstå våldet och vad det är för mekanismer och faktorer som ligger bakom.

Lagstiftningen när det gäller tvångsvård av personer med psykiska besvär ser annorlunda ut i de olika nordiska länderna. I Norge finns t.ex. lagligt stöd för tvångsvård inom öppenvården, medan motsvarande lagstiftning

inte finns i vissa andra länder utan där kan bara tvångsvård förekomma inom den slutna vården. I Danmark har nyligen en arbetsgrupp inom regeringen på uppdrag av Folketinget tagit fram en rapport i syfte att intensifiera förebyggande insatser i förhållande till psykiskt sjuka som begår brott och kriminallitet. Utredningen visar bland annat att personer med dubbeldiagnos, dvs. drogmissbruk i kombination med psykisk diagnos, är mycket vanlig. Samma iakttagelser har gjorts i Sverige, där man menar att alkohol- och drogpolitiken spelar en stor roll. Tillgängligheten på alkohol och droger är ett stort problem för denna grupp med dubbeldiagnos, vilket ofta leder till ökad brottslighet. Enligt den danska utredningen utgörs 2,1 % av den samlade kriminaliteten i Danmark av psykiskt sjuka personer, vilket kan tyckas som en liten del, men denna grupp är överrepresenterad för vissa typer av kriminalitet såsom mord, dråp och försök till mord. Även när det gäller mordbränder är denna grupp överrepresenterade.

Att göra riskbedömningar hos patienter eller fångar med psykiska besvär är både svårt och vanskligt. Det finns idag flera olika metoder och modeller för värdering av våldsbenägenheten hos individer som lider av psykiska sjukdomar. Oftast inriktar sig en riskbedömning av en individ på vad som kan komma att ske, när och var någonstans, under vilka betingelser, sannolikheten för att något kommer att inträffa, vilka interventioner som kan sättas in för att förhindra att något inträffar, etc. När det gäller riskvärderingens betydelse ger den inga garantier då vi lever i en oförutsägbar värld. En riskvärdering kan reducera risken för våld vid behandling/rehabilitering och den kan förutsäga något om tillsynsbehovet för en individ med psykiska problem. En riskvärdering kan även ge domstolarna ett värderingsunderlag med hänsyn till graden av frihetsberövande åtgärder.

Vid en utskrivning från en vårdande institution bör, enligt vissa experter utskottet träffat, alltid en individuell plan upprättas. Detsamma gäller för personer som är satta under tvångsvård. En individuell plan för dem som är satta under vård/fängelse har till syfte att underlätta för mottagande institution eller förvaltning att anpassa insatser och vård för patienten. Inom detta område finns det stor kunskap som kan vara av intresse att i större utsträckning utbyta erfarenheter kring mellan de nordiska länderna. T.ex. förslår en dansk arbetsgrupp om psykisk sjukdom och kriminalitet att det i Danmark utvecklas och implementeras farlighetsvärderingar (analogt med värdering av självmordsbenägenhet) för systematiskt användning som bl.a. kan säkra utveckling av nödvändig expertis på området för att främja rättssäkerheten för den psykiskt sjuke och tillse att denne får en adekvat vård och behandling.

Det finns många fördelar med tidiga insatser för personer med psykiska sjukdomar, både för individ och samhälle. Tidiga insatser vid psykoser ger en bättre prognos för att bli fri från sjukdomen. Det minskar risken för att personer faller tillbaka i sjukdom betydligt och ger minskad sjukfrånvaro. Därför finns det stora ekonomiska vinster för samhället att tidigt upptäcka tecken på psykiskt ohälsa hos en individ. Men framför allt kan mänskligt lidande undvikas om en sjukdom kan upptäckas tidigt och personen kan komma under behandling. Det finns beräkningar från Nasjonalt Folkhelseinstitutt i Norge som visar att psykiska sjukdomar kostar det norska samhället ca 100 miljarder kronor per år. Motsvarande beräkningar från Storbritannien visar på kostnader på ca 77 miljarder GBP. (Mental Health and Social Exclusion Office of Deputy Prime Minister, 2004). Dessa siffror är naturligtvis beroende av hur man räknar och vad som definieras som kostnader. I Sverige har man uppskattat att den psykiatriska specialistvården kostar ca SEK 12 miljarder/år, vilket är ca 10 % av den totala årliga sjukvårdskostnaden

Från flera av de nordiska länderna kommer det signaler om långa väntetider för barn och unga för att komma i kontakt med psykolog/psykvården. Genomgående är att det är en ökande trend, dock att skillnader kan ses i både regioner och land. I t.ex. Norge räknar man med att upp till 20 procent av barnen i åldern 4–10 år lider av psykiska sjukdomar men att den genomsnittliga väntetiden för behandling är ca 70 dagar. I Norge har man satt upp som mål att för den första konsultationen får väntetiden inte överstiga 10 dagar. I Sverige är det fortfarande långa väntetider för att komma i kontakt med barnpsykiatrin till en beräknad kostnad på ca 3–4 miljarder SEK per år. Välfärdutskottet menar att ambitionerna i de Nordiska länderna måste ökas för att förkorta väntetiderna för framför allt barn och unga. Som ett led i detta har därför utskottet lagt fram Rek. 17/2006: "Väntetider för barn och unga inom psykiatrivården i Norden", där de nordiska ländernas regeringar rekommenderas att sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma tillrätta med väntetidsproblematiken för barn och unga, och att mål bör sättas upp som indikerar att väntetiden för den första konsultationen inte får överstiga 7–10 dagar och för alla patienter ska en individuell plan upprättas.

Ett preventivt och behandlande arbete, tidig upptäckt och tidigt samordnade insatser till personer med psykiska sjukdomar som riskerar en destruktiv utveckling är grundläggande för att effektivitet ska uppnås. Att skapa en arena där det förebyggande arbetet, tidiga insatser, behandling och stöd behöver finnas då det ger störst genomslagskraft. I skolan finns en unik möjlighet att tidigt upptäcka och sätta in resurser för barn och unga då i stort sett alla i en barnkull befinner sig i skolsystemet. I t.ex. Sverige finns inget lagligt krav på skolpsykologer utan det är kommunernas eget ansvar och i Norge är det enligt Opplæringsloven kommunens ansvar att tillhandahålla psykologstöd till eleverna. Detta sker i huvudsak genom kommunens ordinarie psykiatrivård. Välfärdsutskottet anser att det inom skolväsendet borde finnas tillgång till en väl fungerande elevhälsovård där skolpsykolog ingår. Utskottet anser därför att det tas initiativ till en nordisk översikt om situationen i de nordiska länderna och vad man kan göra för att komma tillrätta med detta problem.

Det finns tendenser inom barn- och ungdomspsykiatrin i vissa länder på en ökad social problematik bland de vårdsökande som inte direkt bedöms som psykiatri och därför inte prioriteras. Barn och unga får helt enkelt kvalificera sig, vänta till deras situation blir dålig innan de får hjälp. Vanliga symptom hos barn- och unga är depression, nedstämdhet och ångest i kombination med problem i skolan eller familjen, utöver arbetslöshet.

Diagnostisering av barn för ADHD/Damp är ett omdiskuterat område. Det finns behov av ökad forskning om barn som lider av ADHD/Damp och eventuell inblandning i våld och kriminalitet i framtiden. Det finns en överrepresentation av personer med ADHD på fängelser (ca 40 % i t.ex. Sverige) och som blivit diagnostiserade som barn. Medicinering av barn och unga med lugnande mediciner som t.ex. amfetaminer av barn med ADHD/Damp är starkt debatterat och diskuterat i de nordiska länderna. Här bör samnordisk forskning initieras för att dra lärdom av erfarenheter man gjort i de respektive länderna.

Det är inte bara barnens och ungdomarnas egna psykiska sjukdom som skapar problem. Om en förälder är psykisk sjuk berörs oftast hela familjen på olika sätt. En psykiskt sjuk förälder påverkar barnets hela tillvaro och vardag och barnen blir oroliga för sin förälder och vardagen påverkas. Därför är det viktigt att ha ett familjeperspektiv när vårdinsatser planeras och genomförs. Det finns även en könsaspekt i detta som är viktig att påpeka. När mannen i ett äktenskap/förhållande får psykiska problem och

det blir skilsmässa/separation, flyttar oftast mannen iväg, medan om kvinnan får psykiska problem bor barnen i mycket större utsträckning kvar med henne. Detta kan få stora konsekvenser för barnen och deras uppväxtmiljö som bör vägas in vid insatser.

I Island har det historiskt sett varit tabu att tala om psykiska sjukdomar men detta håller så sakteliga på att bli mer och mer accepterat och erkänt bland befolkningen. I Island visar en utveckling på att psykiska problem är en allt större orsak till invaliditetspensionering. Psykisk ohälsa är idag grunden till två av tre förtidspensioneringar i Sverige. Varje år försvinner stora grupper av unga bort från arbetsmarknaden in i ett passivt bidragsberoende, trots viljan till att arbeta istället för att leva på bidrag. Med rätt stöd, både ekonomiskt och samhällsmässigt, kan en person i denna kategori i många fall mycket väl klara sin försörjning på egen hand vilket är en stor framgång, både för samhället och för individens självkänsla.

Kommunerna är en viktig del av vårdsystemet för psykiskt sjuka i de nordiska länderna. I stort sett alla de nordiska länderna har reformer genomförts som inneburit en decentralisering av vården. Psykiatrivården kostar mycket pengar och det behövs mer och mer resurser inom psykiatrivården i dag, bl.a. för att utöka antalet sängar/vårdplatser och behovet av mobila stödteam är påtagligt. Det finns i dag alltför få mobila team som kan ge stöd och vård i patientens egen hemmiljö.

Det finska systemet beskrivs som splittrat och decentraliserat när det gäller service och insatser, bestående av många aktörer som inte är koordinerade och inte samarbetar. Det skapar problem genom att det inte finns någon överblick om vilka insatser som ges. Det finns stora skillnader i vilka resurser som de finska kommunerna satsar och det är även skillnad i kompetensnivån hos personalen. Även andra länder har liknande problem och i Sverige har den nationella psykiatrisamordnaren i sitt uppdrag att se över kompetensnivån hos personalen och sörja för att kompetensutvecklingsinsatser för personalen initieras.

Ett generellt problem är att vi vet mindre om psykisk ohälsa än om fysisk ohälsa och om vad psykisk ohälsa innebär. Det finns olika teoribildningar om varför människor blir psykiskt sjuka. Är det en biologisk fråga eller en samhällsfråga att människor blir psykiskt sjuka? Det skapar en obehagskänsla och i och med att vi vet mindre om detta område satsas mindre resurser. Utskottets erfarenheter från sitt arbete pekar på att det ser väldigt olika ut inom en rad områden. Utskottet anser därför att ett ökat fokus på ett nordiskt forskningssamarbete inom psykiatriområdet är nödvändigt.

Psykiskt sjuka återfinns ofta i gruppen fattiga och utslagna – den sociala situationen för denna grupp måste förbättras, framför allt ekonomiskt. Boendesituationen för denna grupp är ofta ett av de största problemen, vilket är gemensamt för alla de nordiska länderna. De saknar fast bostad och de flesta av dessa är personer med s.k. dubbeldiagnoser, dvs. missbrukare av alkohol eller droger med psykiska besvär.

Sekretesslagstiftningen kan orsaka problem när det gäller vårdinstitutioners möjligheter för att överföra information sinsemellan. Det kan i många fall leda till att personer med psykiska problem inte får den vård och omsorg som de är i behov av och har rätt till. Ett exempel på denna problematik är den man som vid en tunnelbanestation i Stockholm slog ihjäl en äldre person med ett järnrör. Denne man hade enligt uppgift besökt ett flertal psykmottagningar men blivit slussad vidare i systemet utan att de olika mottagningarna visste om detta.

En översikt av sekretesslagstiftningen i de olika länderna är nödvändig. I princip är de flesta som begår allvarlig kriminallitet kända sedan tidigare, men lagstiftningen gör det svårt och många gånger omöjligt och sätter hinder i vägen för att upprätta register för ökad kunskap och samverkan mellan myndigheter och vårdinstitutioner. Mot detta ställs individens rätt till den personliga integriteten vilket gör detta till en mycket svår och delikat fråga.

Den svenska nationella psykiatrisamordnaren föreslår i sin slutrapport att en "nollvision" införs som innebär att samhället måste intensifiera sina insatser för att förhindra att människor med psykisk ohälsa skadar sig själva eller andra. Välfärdsutskottet anser att denna "nollvision" bör bli en del av den nordiska strategi för psykiatrin som utskottet föreslår. Den vårdinstitution där en person söker hjälp/vård bör ha ett ansvar för att den sjuke får hjälp/vård eller att någon annan institution tillhandahåller det. En gemensam målsättning i samhället bör vara att ingen person med psykisk ohälsa ska skada sig själv eller andra på grund av att han eller hon har avvisats eller tappats bort av vården. Det är olika förutsättningar i de nordiska länderna och det är naturligt att stat/kommun inte kan garantera att någon missas, men den absoluta målsättningen måste vara att inte missa någon person som söker hjälp för att man mår psykiskt dåligt.

5. Förslag

Välfärdsutskottet föreslår att Nordiska ministerrådet ansvarar för och utarbetar en nordisk strategi för psykiatriområdet som kan skapa ett mervärde genom att utgöra en ram för utbyte och samarbete mellan de nordiska länderna. Strategin ska fokusera på ett större och mer omfattande nordiskt samarbete för förebyggande av psykisk ohälsa i samhället. Utskottet föreslår att det utarbetas gemensamma nordiska åtgärder som kan komplettera nationella åtgärder för att förbättra och förebygga psykisk ohälsa. En nordisk strategi för psykisk hälsa kan bidra till ett helhetsgrepp för förbättrande insatser för vård och behandling samt åtgärder som främjar den psykiska hälsan och förebygger stigmatisering och utanförskap för denna grupp människor i samhället. Anhörig- och brukarorganisationer bör ha en framträdande roll i detta strategiarbete.

6. Konklusion

Välfärdsutskottet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet utarbetar och ansvarar för en nordisk strategi för psykiatriområdet som kan skapa ett mervärde genom att utgöra en ram för utbyte och samarbete mellan de nordiska länderna.

Strategin ska innehålla insatser på följande områden:

- En kartläggning av situationen på nordiskt nivå när det gäller ansvar och tillgången på kompetent personal för att skolan ska kunna ge stöd och hjälp till barn och unga med psykiska problem. Elevhälsovården i skolan har en mycket viktig uppgift för att tidigt upptäcka ett barn med psykiska problem/sjukdom och det *skall* därför finnas tillgång till en välfungerande elevhälsovård där skolpsykolog ingår.
- Bekämpa stigmatiseringen av psykiskt sjuka i samhället och aktivt arbeta för att likställa psykiskt sjuka med somatiskt sjuka i lagstiftningen. Planera och genomföra en gemensam nordisk informations- och upplysningskampanj om denna grupp i samhället. Skolan är en viktig målgrupp för att uppnå ett långsiktigt och hållbart resultat.

- Under 2008 genomföra en nordisk konferens för brukare, anhöriga, vårdpersonal och beslutsfattare.
- Stimulera och underlätta för ett ökat nordiskt forskningssamarbete inom en rad olika områden som t.ex. diagnostisering och medicinering av barn med ADHD/Damp, vård- och boendeformer för psykiskt sjuka, riskvärdering vid utskrivning och risker för våld.
- Initiera en utredning och lämna förslag till ökade statliga och kommunala insatser när det gäller bostad och stöd i vardagen för personer med psykiska handikapp/funktionshinder – ge denna grupp människor möjlighet till en meningsfull sysselsättning och en anpassad boendemiljö. Det finns i dag skillnader i tillgången av mobila team som kan ge stöd och vård i patientens egen hemmiljö.
- Ökat samarbete för att höja kvaliteten i vården genom översyn av kvalitetskrav och metoder och resultat. Behandlingsgaranti för psykiskt sjuka likt det som diskuteras och föreslås i Danmark (och i linje med Rek. 17/2006: Väntetider för barn och unga inom psykiatrivården i Norden).
- Nordisk satsning på kompetensutveckling och utbildning av personal inom psykiatrivården som t.ex. specialistläkare samt insatser för att öka statusen för att arbeta inom denna sektor. I t.ex. Danmark blir endast ca 2 procent av en årgång medicinstuderande psykiatriker p.g.a. dålig status och image för detta yrke.
- En nordisk Nollvision enligt den svenska nationella psykiatrisamordnarens förslag; ingen med psykisk ohälsa som kommit i kontakt med psykiatrivården ska skada sig själv eller annan på grund av att denne avvisats eller tappats bort av psykiatrivården.
- Strategin ska presenteras senast den 31 december 2008.

Nordiska rådet

A 1409/välfärd

Framlagt av:
Välfärdsutskottet

Kirkenes den 20. juni 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Karsten Nonbo (V)
Jessica Polfjärd (m)
Paula Sihto (cent)
Siv Friðleifsdóttir (F)
Göte Wahlström (s), t.f. ordförande

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Høringssvar
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om nordisk opfølgning av Stern-rapportens anbefalinger

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

1) *at* samarbejde om en ambitiøs og aktiv nordisk klimapolitisk profil i de internationale fora, der vil fastlægge de kommende års internationale klimaaftaler, jf. Præsidieforslag A 1421

2) *at* intensivere samarbejdet om gennemførelsen af de nødvendige udslipsreduktioner af klimagasser fra de nordiske lande; bl.a. gennem erfaringsudveksling, udvikling af omkostningseffektive politikker og teknologier, forskningssamarbejde, oplysningskampagner etc.

3) *at* understøtte et nordisk samarbejde om samfundsmæssige tilpasninger til de igangværende og kommende klimaændringer i de nordiske lande; herunder forskning, udvikling af værktøjer til den fysiske planlægning og formidling af praktiske eksempler fra kommuner og regioner, der har gennemført succesfulde tilpasningsinitiativer

4) *at* - gennem aktiv deltagelse i internationale organisationers arbejde og gennem øgning og målrettet anvendelse af nationale midler til udviklingshjælp – understøtte en udvikling i verden, der stopper afskovningen, fremmer den bæredygtige skovdrift og sætter de fattigste og mest klimaudsatte lande i verden bedre i stand til at møde klimaændringerne og til at følge en miljørigtig udviklingsvej

5) *at* arbejde målrettet i internationale organisationer for at fremme etableringen af en global arena, der kan håndtere klimakonflikter og for at fremme et globalt beredskab, der kan håndtere spørgsmålet om klimaflygtninge

Nordisk Råd

A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Høringssvar
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

2. Baggrund

Den Socialdemokratiske Gruppe har i april 2007 fremsat medlemsforslag A 1410/miljø om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger.

Resumé af medlemsforslaget
I medlemsforslaget tages der udgangspunkt i rapporten "The Economics of Climate Change", som blev fremlagt af Nicolas Stern i november 2006. Rapporten viser, at omkostningerne ved de igangværende klimaforandringer bliver meget betydelige – navnlig, hvis der ikke handles nu. Desuden henvises til resultaterne fra FN's klimapanel, der på det seneste har fjernet enhver tvivl om, at klimaændringerne er drevet af den menneskelige aktivitet. I medlemsforslaget gennemgås de vigtigste konsekvenser af global opvarmning. Der peges specielt på de store ændringer, der sker i Arktis, Grønland og Nordområderne. Ændringer, der berører såvel miljø, livsbetingelser og sikkerhed. Norden har som en global foregangsregion fælles globale forpligtelser til at bidrage med at løse de aktuelle klima- og energipolitiske udfordringer.

3. Udvalgets behandling af sagen

Miljø- og Naturresurseudvalget har behandlet medlemsforslaget på møder den 27. juni 2007 i Tórshavn og den 25. september 2007 i Göteborg. I den mellemliggende periode har medlemsforslaget været sendt til høring hos en række organisationer i de nordiske lande.

4. Høring af medlemsforslaget

Der er modtaget svar fra følgende institutioner:

Danmark: Danmarks Meteorologiske Institut, Miljøministeriet

Finland: Helsingfors Universitet, Finlands Miljöcentral, Finlands Meteorologiske Insititut

Island: Islands Universitet, Islands Meteorologiske Institut, Rådet for Videnskab og Teknologi, Sammenslutningen af Erhvervslivets Organisationer

De modtagne høringssvar er sammenfattet i bilag til betænkningen; de enkelte høringssvar kan ses ved henvendelse til Nordisk Råds Sekretariat.

Helt overvejende stiller høringssvarene sig positive til et fælles nordisk initiativ i forhold til at modvirke klimaændringerne. Det pointeres, at klimaspørgsmålet er globalt, og at løsninger af problemet vil kræve et verdensomspændende samarbejde. Desuden peges der i en lang række af høringssvarene på, at der efter udgivelsen af Stern-rapporten, der er blevet til på opfordring af den britiske regering, er kommet en autoritativ rapport i februar 2007 fra FN's klimapanel (FN Intergovernmental Panel on Climate Change; "IPCC Climate Change 2007, Fourth Assessment Report AR4"). Da denne rapport bygger på en meget bredt sammensat gruppe af klimaeksperter fra hele verden, anbefales det, at Nordisk Råd snarere bygger sine eventuelle klimainitiativer på baggrund af FN-rapporten.

Konkret peges der i høringssvarene på et øget nordisk forskningssamarbejde om klimaspørgsmålene, omkostningsanalyser for forskellige politiske initiativer (herunder dét alternativ, der handler om *ikke* at gøre noget), teknologiudvikling og -overførsel til udviklingslandene m.m.

5. Udvalgets synspunkter

Miljø- og Naturresurseudvalget finder, at Stern-rapporten udgør et vigtigt bidrag til at påpege drivhuseffektens konsekvenser på globalt plan.

Nordisk Råd

A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Høringssvar
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Rapporten yder desuden en perspektivrig analyse af de økonomiske konsekvenser af at iværksætte politiske virkemidler mod klimaændringer nu frem for at skulle løse problemerne senere – det vil sige på et tidspunkt, hvor omkostningerne vil være langt større.

I Stern-rapporten er det beregnet, at hvis man ikke foretager sig noget i forhold til at begrænse klimaforandringerne, vil man på verdensplan hvert eneste år fremover miste mellem 5-20 % af det mulige bruttonationalprodukt. Omkostningerne til at gøre noget effektivt for at begrænse udledningerne af drivhusgasser er 1 % om året af BNP. Det konkluderes, at omkostningerne ved at stabilisere klimaet er store, men overkommelige. Forsinkelser vil være farlige og langt dyrere. Indsatsen mod klimaændringer skal foregå i alle lande, og den behøver ikke begrænse den økonomiske vækst i hverken rige eller fattige lande. Blandt vigtige elementer for de kommende internationale rammer nævnes:

- Koordinering af handel med emissionsrettigheder fulgt af massive investeringer i at fremme energisystemer med lavt CO_2-udslip
- Samarbejde om teknologiudvikling blandt andet til energieffektivisering. Støtten til denne type forskning skal femdobles
- Nedbringing af afskovningen i verden, hvilket vil være en meget omkostnings-effektiv måde at reducere CO_2-udslip
- Tilpasning til klimaændringer overalt, hvor det er relevant. De fattigste lande er de mest udsatte, og det kan betyde, at udviklingshjælpen fra de rige lande skal øges, og at klimaforhold bliver en integreret del at hjælpen

Som det blandt andet er påpeget i flere af høringssvarene, er der nu opnået enighed i FN's klimapanel om, at vi står i og overfor dramatiske klimaændringer, der for en meget stor del skyldes den menneskeskabte udledning af CO_2. I Klimapanelets fjerde vurderingsrapport fra 2007 fremsættes således meget bredt, internationalt funderede analyser om verdensklimasituation og en række anbefalinger til at afbøde klimaændringerne.

Miljø- og Naturresurseudvalget finder, at såvel Stern-rapporten, som FN-Klimapanel-rapporten udgør et udmærket grundlag for at træffe de politiske beslutninger, der nu må træffes om jordens fremtid i klimamæssig forstand.

Forskere ved FN-universitetet i Bonn har opgjort, at der allerede om fem år vil være 50 millioner mennesker på flugt på grund af miljøforandringer. Nogle lande vil være i stand til at håndtere disse flygtninge inden for egne grænser, men visse lande må forventes at blive hårdt ramt. Den lille ø-stat Tuvalu i Oceanien har for eksempel indgået en aftale med New Zealand, som indebærer, at en befolkning på i alt 11.600 personer nu har en tilflugtsmulighed, når deres ø-rige druknes i havet.

Landegrænser vil ikke være nogen selvfølgelighed, når klimaet vil ændre menneskers livsvilkår. Verden må forberede nye muligheder for overlevelse for mennesker, hvis tilværelse bliver ødelagt af miljøændringerne. Vi kan ikke vente på, at hundredvis af millioner mennesker opholder sig i midlertidige lejre for miljøflygtninge. Vi må begynde at bygge en bæredygtig fremtid allerede nu. Klimaændringerne vil lede til et øget antal miljørelaterede kriser og konflikter samt mangel på naturresurser. Dette vil lede til en strøm af klimaflygtninge og andre uforudsete fænomener. De nordiske lande skal være aktive i at etablere et system, hvor man forbereder sig på sådanne kriser og forebygger deres uforudsigelige konsekvenser.

Udvalget henleder opmærksomheden på Præsidieforslag A 1421 om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009, hvori en

række konkrete nordiske samarbejdsinitiativer foreslås. Nærværende betænkning og dens at-sætninger er udarbejdet som et supplement til Præsidiets forslag, som Miljø- og Naturresurseudvalget i øvrigt kan støtte.

Udvalget henviser desuden til Nordisk Råds Fremstilling 1/2006: "Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer" (forventes afskrevet pr. oktober 2007). I denne fremstilling påpegedes behovet for en nordisk indsats til løsning af klimaproblematikken. Desuden var der fokus på, at de igangværende klimaændringer, som allerede nu – og navnlig i Arktis og Nordområderne – kan iagttages, må inddrages i en samlet strategi for en samfundsmæssig tilpasning til de ændrede forhold. Udvalget noterer, at Nordisk Ministerråd og NordRegio i september 2007 har afholdt en konference om nordisk samarbejde omkring tilpasninger til klimaet. Udvalget opfordrer til, at det nordiske samarbejde på dette område intensiveres i de kommende år. Det må vurderes, at der er betydelig nordisk nytte og synergi forbundet hermed.

6. Udvalgets indstilling

Miljø- og Naturresurseudvalget finder, at det nordiske samarbejde om et eget og et globalt ansvar for at afbøde og tilpasse sig til de ændrede klimaforhold med fordel kan omfatte en række forskelligartede initiativer. Disse bør dække såvel nordisk samarbejde i de relevante internationale fora, som samarbejde om at opnå udslipsreduktioner af klimagasser i de nordiske lande. Desuden samarbejde om at udvikle og gennemføre samfundsmæssige tilpasninger til de kommende klimaforhold. Endelig bør de nordiske lande justere deres omfang og sigte med udviklingshjælpen til verdens fattige lande, således at man understøtter et stop for afskovningen og øger landenes beredskab til at klare klimaændringer og at landene bedre sættes i stand til at følge en miljørigtig udviklingsvej. Sluttelig foreslås, det at de nordiske lande skal være aktive i at etablere et globalt system, hvor man forbereder sig på internationale klimabetingede kriser og forebygger deres uforudsigelige konsekvenser.

På baggrund af ovenstående indstiller Miljø- og Naturresurseudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

1) *at* samarbejde om en ambitiøs og aktiv nordisk klimapolitisk profil i de internationale fora, der vil fastlægge de kommende års internationale klimaaftaler, jf. Præsidieforslag A 1421

2) *at* intensivere samarbejdet om gennemførelsen af de nødvendige udslipsreduktioner af klimagasser fra de nordiske lande; bl.a. gennem erfaringsudveksling, udvikling af omkostningseffektive politikker og teknologier, forskningssamarbejde, oplysningskampagner etc.

3) *at* understøtte et nordisk samarbejde om samfundsmæssige tilpasninger til de igangværende og kommende klimaændringer i de nordiske lande; herunder forskning, udvikling af værktøjer til den fysiske planlægning og formidling af praktiske eksempler fra kommuner og regioner, der har gennemført succesfulde tilpasningsinitiativer

4) *at* – gennem aktiv deltagelse i internationale organisationers arbejde og gennem øgning og målrettet anvendelse af nationale midler til udviklingshjælp – understøtte en udvikling i verden, der stopper afskovningen, fremmer den bæredygtige skovdrift og sætter de fattigste og mest klimaudsatte lande i verden bedre i stand til at møde klimaændringerne og til at følge en miljørigtig udviklingsvej.

Nordisk Råd

A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Høringssvar
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

5) *at* arbejde målrettet i internationale organisationer for at fremme etableringen af en global arena, der kan håndtere klimakonflikter og for at fremme et globalt beredskab, der kan håndtere spørgsmålet om klimaflygtninge.

Nordisk Råd

A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Høringssvar
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Göteborg, den 25. september 2007

Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Vigdis Giltun (FrP)
Helgi Hjörvar (A),
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Jan Lindholm (mp)
Josef Motzfeldt (IA)
Lisbeth L. Petersen (sb)
Kristen Touborg (SF), fung. formand
Anne-Mari Virolainen (saml)

Bilag 1

Svar på Stern rapport från de nordiska länder

Nordisk Råd

A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Høringssvar
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

A 1410/miljø: Medlemsforslag om nordisk opfølgning af Stern-rapportens anbefalinger

Land	Institution	Svar
Danmark	Danmarks Meteorologiske Institut	DMI kan bekräfta att klimat ändringarna blir störst på de högsta nordliga breddgraderna. Institutets senaste klimatmodellberäkningar för de grönländska områdena ter sig om ett scenario där för utsläpp av växthusgaser generella temperaturstigningar på 7-8c i 2080 och lokala stigningar på upp till 12c. Ett ökat nordiskt forskningssamarbete kunde skapa nya resultat för att stötta de politiska besluten.
Danmark	Miljøministeriet	Miljöministeriet kan stöda ett projekt som uppföljer Stern-rapporten. Nordiska Rådet uppmuntras att fokusera på: de ekonomiska omkostningar av konkreta initiativ, potential av olika initiativ, samspelet mellan olika initiativ, barriärer och andra hinder mot implementering av nya teknologier. Fokus skall också läggas på andra av Stern-rapportens rekommendationer. Hur CO2-marknade förändras, kan utvecklas och förstärkas. Teknologiutveckling-och teknologisutspridning till utvecklingsländer är ett viktigt element.
Finland	Helsingfors Universitet	Forskarsamhället som undersöker klimatförändringen är av den åsikten att utsläppen av växthusgaser genom mänsklig verksamhet redan har påverkat klimatet och att effekterna tilltar om inga åtgärder för att dämpa dem inleds. Gemensamma planer för en anpassning till förändringarna. Sterns rapport står i samklang med nuvarande vetenskaplig uppfattning. Viktigt att kartlägga och så noggrant som möjligt utnyttja know-how i fråga om ny energiteknologi och innovationer.
Finland	Finlands Miljöcentral	Sterns rapport tas allvarligt i Finland. Finlands regering förbereder en klimat-och energistrategi. I den fjärde värderingsrapporten som Det Internationale Klimapanel (IPCC) publicerade på våren togs inte rapporten med men IPCC's konklusioner pekar i samma riktning och är således lika dramatiska.
Finland	Finnish Meteorological Institute	Sterns rapport är skriven på riktig och internationell erkänd forskningsresultat. Meteorologiska institutet stöder de i medlemsförslaget framställda förfaranden. I bakgrundsmaterialet för

		åtgärdsmotiveringarna borde åtminstone tillägga resultaten och rekommendationerna av den internationella klimatpanelen IPCC:s fjärde och senaste rapport (Assessment Report 4, 2007, http://www.wmo.int/pages/partners/ipcc/index_en.html). IPCC baserar sina rapporter på forskningsresultat, som över 99% av världens klimatforskare står bakom.
Island	Islands Universitet, Økonomisk Institut	De åsikter som skrives nedan är endast den underskrivnes eget ansvar. Det är mycket svårt att värdera de ekonomiska följder av klimatförändringar. Stern-rapportens resultat bygger på stränga teoretiska premisser. Ändringar i förutsättningarna kan således både öka och minska de omkostningar som kan tänkas at följa klimatändringar.
Island	Islands Meteorologiska Institut	Det är svårt att se varför just dessa punkter i Stern-rapporten är valda. Förslagets författare tycker att IPCC-rapporten innehåller bättre material för diskussion, och den kan hittas på www.ipcc.ch
Island	Rådet for Videnskab og Teknologi	Utskottet för Ventenskap hittar ingen anledning att ta ställning till de förslag som här diskuteras, men menar att Stern-rapporten (och FN's rapport) är viktiga inlägg i diskussionen om problemkomplekset. Rådet uppfordrar politiker att sätta igång en debatt om saken och dra in isländska forskare och tekniker i diskussionen.
Island	Sammenslutningen af näringslivets organisationer	Näringslivets organisationer tycker att det är viktigt att reducera utsläppen av växthusgaser. Klimatändringarna är ett internationellt problem. Utsläppen skall reduceras genom forskning, teknologisk utveckling, knytning av växthusgaser och information, dessutom genom tillpassning till klimatförändringar. Viktigt att använda de tillåtelser och förhållningsregler som internationella överenskommelser om klimatförhållanden har jfr Kyoto-protokollens flexibla mekanismer. I 2007 har FN's Vetenskapliga Kommission (Intergovernmental Panel on Climate Change) offentliggjort resultaten om sina fyra undersökningar. Denna undersökning bringar en bättre bas att bygga vidare förslag på än Stern-rapporten. Man borde snarare hänvisa till FN-rapporten om Nordiska rådet vill ta beslut om initiativen i klimatfrågor.
Norge		Inget svar
Sverige		Inget svar

Nordisk Råd

A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Høringssvar
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Medlemsforslag

om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger

(Framlagt av Den sosialdemokratiske gruppen i Nordisk Råd)

Nordisk Råd

A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Høringssvar
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Nicholas Stern la i november 2006 fram rapporten "The Economics of Climate Change". Rapporten er basert på langvarig og meget omfattende forskning verden over og viser at de økonomiske konsekvenser av den pågående og trolig akselererende klimaforandring kan være meget alvorlig om vi ikke handler nå.

FNs klimapanel har nylig lagt fram en av flere klimarapporter siden 1990. Disse rapportene konkluderer med at kloden vår kan forandre seg dramatisk. Den siste rapporten fjerner all tvil om at menneskene påvirker klimaet. Siden nøyaktige temperaturmålinger startet rundt 1850, så er 20 av de varmeste årene registrert de siste 25 årene. FNs klimapanel antar at økningen av klimagasser i atmosfæren kan gi temperaturøkninger på ca. to til seks grader Celsius.

Noen konsekvenser av menneskeskapte klimaforandringer:

- Økningen i konsentrasjonen av CO_2 i atmosfæren er i følge klimapanelet økt fra ca. 280 ppm, dvs. parts pr. million, før industriell tid og til ca. 380 ppm i dag , noe som øker betydelig år for år. Denne økningen er ut fra klimapanelets konklusjoner langt utover det som måtte være naturlige svingninger.

- Klimavirkningen av metangass er ca. 20 ganger større enn CO_2 når en tar hensyn til at den oppholder seg i atmosfæren mye kortere tid enn CO_2.

- Varmere klima fører til naturlige mengder vanndamp i atmosfæren og forsterker drivhuseffekten.

- Høyere havnivå vil inntre, blant annet fordi det er registrert høyere havtemperaturer helt ned til 3000 meters dybde. Dermed utvider havet seg og bidrar til at havnivået stiger. Isbreer, både på nordlig og sørlig halvkule, smelter og bidrar sterkt til dette. Et isfritt Nordpolområde på sommeren, slik klimapanelet forventer, vil også framskynde denne ukrontrollbare virkningen.

- Permafrosten påvirkes ved at toppdelen av permafrostlaget på den nordlige halvkule har øket med ca. tre grader siden 1980, og områdene med permafrost reduseres kontinuerlig. Dette frigjør også store mengder CO_2 som er bundet i permafrosten.

- Intensiteten av både nedbør og tørke vil fortsette å øke sterkt. Det gjelder også mengden av ekstremvær og vind.

- Det kan være grunn til bekymring omkring Golfstrømmens styrke, men klimapanelet trekker ingen klare konklusjoner.

Disse eksemplene viser at global oppvarming og klimaendringer er to av vår tids største utfordringer.

Økningen i temperaturen er til dels uforutsigbar og farlig siden temperaturen åpenbart bestemmer havstrømmer, nedbør, tørke,

vindretning og dermed alt liv på jorden. De aller tydeligste tegnene på klimaendringer ser vi i nordområdene, noe som kan få dramatiske konsekvenser for natur, miljø, fiske og fangst og dermed bosetting. Særlig vil urfolkene og deres næringsaktivitet og kultur bli truet. Eksempelvis ser vi at fangstfolkene på Grønland allerede merker endringer i livsvilkår, siden mindre is virker inn på muligheten til fangst og fiske.

Norden har en felles interesse i å se på klimautviklingens særlige konsekvenser for Arktis, Grønland og nordområdene. Det handler både om miljø, livsbetingelser og sikkerhet. Samtidig er Norden i dag en global foregangsregion når det gjelder konkurransekraft og innovasjon. Derfor har de nordiske land også felles utfordringer og felles globale forpliktelser, når det gjelder løsningen av de klima- og energipolitiske utfordringer vi står overfor.

Stern-rapporten er klar i sine konklusjoner. Klimaforandringene er en alvorlig global trussel og det krever umiddelbar respons. Fordelene med en kraftig og tidlig handling er langt billigere for verdenssamfunnet og oss selv enn ingen handling.

Det sterke velutviklede nordiske samarbeidet kan brukes til å ta nye skritt ved å følge opp Stern-rapporten gjennom felles handling på en rekke områder der vi kan ha spesielle forutsetninger. Det vil derfor være nyttig om vi identifiserer tiltak der de nordiske landene tar opp i seg forslag fra Stern-rapporten og implementerer tiltak.

Med bakgrunn i ovenstående foreslår Den sosialdemokratiske gruppen at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å utrede og foreslå tiltak i de nordiske land og selvstyrende områder der følger opp Stern-rapportens anbefalinger på et så bredt område som mulig og belyse hvordan det nordiske samarbeidet kan brukes til å sikre den best mulige gjennomføringen av disse nødvendige skritt

København, 23. april 2007

Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Sinikka Bohlin (s)
Ann-Kristine Johansson (s)
Krista Kiuru (sd)
Asmund Kristoffersen (A)

Nordisk Råd

A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Høringssvar
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Nordisk Råd

A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 2/2007
- Skriftlig spørsmål E 21/2007

Velferdsutvalgets betenkning over

Medlemsforslag om nordisk initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell

1. Velferdsutvalgets forslag

Velferdsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) å ta initiativ til en internasjonal avtale som regulerer rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland

2) å samarbeide om å øke utdanningskapasiteten av helsepersonell i utviklingsland

3) å samarbeide om tiltak for at utviklingsland beholder en større del av sitt helsepersonell hjemme

2. Bakgrunn

Velferdsutvalget har mottatt et medlemsforslag fra Midtengruppen om nordisk initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland. Forslaget viser til at Norden ønsker å fremstå som en global vinnerregion. Kampen om arbeidskraften er en del av den globale konkurransen. Men en vinnerregion må også arbeide for en rettferdig verden. Rike land rekrutterer i stort omfang helsepersonell fra fattige land, hvor ubesatte stillinger i helsevesenet hindrer full vaksinedekning og effektiv bekjempelse av sykdom og fattigdom.

Forslaget viser til at FN vedtok "Tusenårsmålet" i år 2000. Ett av målene er å halvere den absolutte fattigdommen innen 2015, og redusere barnedødeligheten betydelig.

Tappingen av helsepersonell fra fattige land vil trolig forsterkes sett i sammenheng med den stadig større andel eldre mennesker.

Forslaget viser til at i kampen om arbeidskraft blir rekrutteringsbyråer og myndigheter fristet til å hente helsepersonell fra fattige land for å løse sine egne bemanningsproblemer.

En god etisk regel for de nordiske land vil være at nordiske arbeidskraftmyndigheter ikke aktivt rekrutterer helsepersonell fra sårbare land som selv mangler helsepersonell. De nordiske land kan innlede et samarbeid om en internasjonal avtale som bygger på et slikt prinsipp.

3. Velferdsutvalgets synspunkter

Velferdsutvalget viser til boka "Bærekr@ftig utvikling, Arbeidsutvikling i Norden", TemaNord 2007:530 NMR, som har følgende innledning:

Bærekraftig arbeidsutvikling, om å handle i tide
"Arbeidslivet er et strategisk område for utvikling av det bærekraftige samfunn. I de nordiske samfunnene er arbeidsliv en arena der verdier skapes og fornyes. For borgere er arbeidskontrakten samtidig en sentral del av samfunnskontrakten. Gjennom arbeidslivets sammensatte prosesser formes oppfatninger av legitimt eierskap, muligheter til gjennom samarbeid å realisere gruppers og enkeltmenneskers potensiale og bidra til å løse fellesskapets utfordringer økonomisk, sosialt og miljømessig."

Velferdsutvalget ser at arbeidskraftsituasjonen innenfor helse- og sosialsektoren er under press i forhold til mobilisering av nok hender i arbeid, for å kunne løse alle velferdsoppgavene. Andelen av mennesker i arbeidsaktiv alder vil bli et knapphetsgode når eldre med omsorgsbehov øker kraftig om ca. 15 år. Det vil være store utfordringer innenfor helse- og omsorgssektoren når det gjelder kvalitet, kompetanse og kapasitet i framtiden. Den akutte kapasitetskrisen i enkelte land er beskrevet i den siste rapporten fra Verdens helseorganisasjon (World Health report, 2006). Mange land i nord opplever en negativ befolkningsvekst og en reel mangel på arbeidskraft i flere sektorer, inkludert helse- og omsorgssektoren.

Som et eksempel vil Velferdsutvalget peke på demensproblematikken som er i vekst i Norden. Denne problematikken alene krever store ressurser i forhold til det å rekruttere nok utdannet og kunnskapsrikt helsepersonell for at samfunnet skal kunne tilby enkeltmenneskene en verdig, trygg og omsorgsfull alderdom med krav til rettmessig behandling. Velferdsutvalget vil i tillegg til den demografiske utviklingen nevne at det er mange nye brukere under 67 år med andre behov som er tjenestemottakere. Det er blant annet mennesker med psykiske og sosiale problemer, utviklingshemming, langvarig sykdom og funksjonshemming.

Samfunnets sosiale struktur har også endret karakter på en slik måte at familieomsorgen ikke vil øke. Det innebærer at de offentlige og private omsorgstjenestene må ta store deler av veksten av omsorgsmottakere. Velferdsutvalget er av en den oppfatning at det er viktig å legge opp til enda mer brukerinnflytelse og legge til rette for at alle brukere, uavhengig av alder, diagnose eller funksjonsevne, kan leve et aktivt liv basert på egne ønsker og premisser og at hver enkelt omsorgsmottaker blir lyttet til.

For å imøtegå de store utfordringene med å rekruttere nok helsepersonell, mener Velferdsutvalget at man bør bruke årene fram mot år 2015 til å utarbeide handlingsplaner og konkrete tiltak gjennom et nordisk samarbeid. Flere aktuelle områder innenfor helse- og sosialsektoren kan være å:

- mobilisere unge mennesker til å ta utdannelse innen helse- og omsorgssektoren
- se på forebyggende tiltak for å redusere bruk av omsorgstjenester

- kartlegge de nordiske landenes behov av leger, sykepleiere, omsorgsarbeidere og andre, sett i forhold til behovsanalyser av omsorgstjenester i befolkningen
- effektiviser helse- og sosialtjenestetilbudet
- se en sammenheng i tiltakskjeden og god medisinsk oppfølging gjennom å styrke utdanningskapasiteten og utvikle et kompetanseløft for de som allerede er i omsorgssektoren for å imøtegå det antatte behovet
- investere i ny teknologi og styrke forskningen
- mobilisere uutnyttet arbeidskraft
- utarbeide en helhetlig og langsiktig politikk for arbeidsinnvandring
- utarbeide en internasjonal avtale om etisk rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland
- målrette de nordiske nasjonale bistandspengene til utdanningssektoren innenfor helse og omsorgsyrkene
- identifisere aktuelle internasjonale samarbeidspartnere og organisasjoner
- vurdere arbeidsfordelingen mellom de ulike profesjonsgruppene for å utnytte ressursene best mulig i helse- og sosialsektoren
- vurdere på hvilken måte telemedisin kan bidra til en effektiv ressursutnyttelse av kompetanse, opplæring og reduksjon av kostnader

Velferdsutvalget viser til gjeldende regler i den felles nordiske overenskomsten om et felles nordisk arbeidsmarked for visse grupper innenfor helsevesenet og veterinærområdet. Det er satt ned en arbeidsgruppe som går inn under betegnelsen: "Arbeidsgruppen med det lange navnet" som står for: Arbeidsgruppen for oppfølging av Nordisk overenskomst 14. juni 1993 om felles nordisk arbeidsmarked for visse personalgrupper innenfor helsevesenet og veterinærområdet.

Arbeidsgruppen "med det lange navnet" sier følgende:

"Den nuværende overenskomst om et fælles nordisk arbejdsmarked for visse grupper inden for sygehusvæsenet og veterinærområdet (underskrevet den 14. juni 1993) trådte i kraft den 1. januar 1994. Overenskomstens bestemmelser er indarbejdet i de nordiske landes nationale lovgivning.

Det grundlæggende princip i overenskomsten sigter mod fri bevægelighed på tværs af landegrænser i Norden for de erhvervsområder, der er omfattet af overenskomsten. Dette indebærer, at en person, som har opnået legitimation/autorisation i et nordisk land, automatisk har ret til en tilsvarende legitimation i de øvrige fire lande. Dette princip er grundlaget i overenskomsten og derfor mere tungtvejende end de eventuelle forskelle som måtte findes mellem de enkelte landes legitimationskrav for uddannelser og eksamener.

Den arbejdsgruppe, som er nedsat med henblik på at følge op på overenskomsten, har set det som en vigtig opgave at følge implementeringen i landenes lovgivning og tillempning af overenskomsten i praksis. Desuden følger arbejdsgruppen nøje de nordiske landes uddannelses- og legitimationskrav for andre erhvervsområder for således at kunne vurdere behovet for ændringer i overenskomsten. Arbejdsgruppen følger også den europæiske udvikling på området, blandt andet konsekvenserne af EU's direktiver. Gruppen har derfor i særdeleshed fulgt forholdet mellem de europæiske regler og den nordiske overenskomsts regler".

Nordisk Råd

A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 2/2007
- Skriftlig spørsmål E 21/2007

Velferdsutvalget viser til at medlemsforslaget fra Midtengruppen om en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland, er en viktig problemstilling som de nordiske land bør sette på dagsorden.

Velferdsutvalget ser at det ikke finnes noen enkle løsninger på problemstillingen. Det bør likevel være mulig å starte en dialog sett i sammenheng med de områdene innen helse- og sosialsektoren som velferdsutvalget ser som aktuelle. Dette for å få et helhetlig bilde av situasjonen, knyttet opp mot utarbeidelse av handlingsplaner og tiltak.

Velferdsutvalget ser at utarbeidelse av en slik internasjonal avtale kan være med på å lage internasjonale føringer og etiske standarder og være med på å forhindre at fattige land tappes for helsearbeidere. Velferdsutvalget vil nevne at det finnes en rekke internasjonale organisasjoner som de nordiske landene kan samarbeide med.

Velferdsutvalget henviser til at det er stilt relevante spørsmål fra Velferdsutvalgets medlemmer, som kan ses i sammenheng med behandlingen av Midtengruppens forslag om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland. Følgende spørsmål er stilt:

- E 2/2007: Skriftligt spørgsmål om en samlet nordisk plan for at imøtegå mangel på sundhetspersonale i de nordiske landene (Av Line Barfod (EL))
- E 21/2007: Skriftligt spørgsmål om lægemangel og lægeutdannelse i de nordiske lande (Av Anita Knakkergaard (DF))

Spørsmål og svar ligger som bilag til saken.

4. Konklusjon

Velferdsutvalget ser på Midtengruppens forslag som en begynnelse i en lang rekke av utredninger, handlingsplaner og tiltak, innenfor de områdene Velferdsutvalget har nevnt. Velferdsutvalget vil poengtere at arbeidsmarkedspolitikk er dynamisk, så nye felter kan komme til og andre kan falle fra.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

4) ta initiativ til en internasjonal avtale som regulerer rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland

5) samarbeide om å øke utdanningskapasiteten av helsepersonell i utviklingsland

6) samarbeide om tiltak for at utviklingsland beholder en større del av sitt helsepersonell hjemme

Gøteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (Frp)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Siv Friðleifsdóttir (F) formand
Göte Wahlström (s) vice ordförande

Avvikende synspunkt:
Dette medlemmet støtter ikke Velferdsutvalgets forslag til beslutning.

Jessica Polfjärd (m)

Medlemsforslag

Nordisk Råd

A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 2/2007
- Skriftlig spørsmål E 21/2007

om nordisk initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland

(Framlagt av Midtengruppen i Nordisk Råd)

Rike land rekrutterer i stort omfang helsepersonell fra fattige land, hvor ubesatte stillinger i helsevesenet hindrer full vaksinedekning og effektiv bekjempelse av sykdom og fattigdom. Denne tappingen av helsepersonell fra utviklingsland vil trolig tilta fordi behovet for helsepersonell i rike land stiger kraftig som følge av et økende antall eldre mennesker.

Vi ser at rekrutteringsselskap i industriland, herunder også fra Norden, systematisk satser på å hente flere leger og sykepleiere fra fattige land. Konsekvensen kan bli sammenbrudd i det allerede hardt belastede helsevesenet i de mest utsatte utviklingsland.

FN vedtok "Tusenårsmålene" i år 2000. Dette var ambisiøse mål for en mer rettferdig verden og bekjempelse av fattigdom. Målene var mange. Blant disse er målet om å halvere den absolutte fattigdommen innen 2015, og redusere barnedødeligheten kraftig. Flere land, blant andre Norge, har satt særlig fokus på kampen mot barnedødelighet. Men denne innsatsen undergraves av at rike, kjøpekraftige land målbevisst rekrutterer leger og sykepleiere fra verdens fattigste land.

Norden ønsker å stå fram som en global vinnerregion. Kampen om arbeidskraften er en del av den globale konkurranse for utvikling. Men en vinnerregion må også arbeide for en rettferdig verden. Resultatene fra rekruttering av helsepersonell fra fattige utviklingsland skremmer:

- I dag arbeider det flere beninske leger i Frankrike enn i Benin.
- Det er flere helsearbeidere fra Malawi i Manchesterområdet i England enn i Malawi, sa landets president for noen år siden.
- På knapt ti år – fra 1993 til 2002 – mistet Ghana 600 av 800 leger.
- I storbyen London er nær halvparten av sykepleierne fra oversjøiske land.
- Hvert år emigrerer 20 000 helsearbeidere – leger, sykepleiere, jordmødre osv. – fra det afrikanske kontinent til Europa eller Nord-Afrika.
- Helsegapet mellom rike og fattige land er stort. Mens Frankrike har 335 leger pr. 100 000 innbyggere, har Ghana bare 9.

Stadig større andel eldre i befolkningen i de rike land vil forsterke presset. I kampen om arbeidskraft fristes rekrutteringsbyråer og myndigheter til å hente helsepersonell fra fattige land for å løse sine egne bemanningsproblemer på en billig måte.

En god etisk regel for de nordiske land vil være at nordiske arbeidskraftmyndigheter ikke aktivt rekrutterer helsepersonell fra sårbare land som selv mangler helsepersonell. De nordiske land kan innlede et samarbeid om en internasjonal avtale som bygger på et slikt prinsipp.

Tiltak som kan støtte utviklingslandene vil være:

- å lage et internasjonalt regelverk som forhindrer kommersielt "oppkjøp" av helsearbeidere fra sårbare land som selv mangler helsepersonell
- å inngå bilaterale avtaler mellom land som forbyr slikt oppkjøp, noe for eksempel Sør-Afrika har inngått med flere land
- å øke helsebistanden

På denne bakgrunn foreslår Midtengruppen at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

å ta initiativ til en internasjonal avtale som regulerer rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland

å samarbeide om å øke utdanningskapasiteten av helsepersonell i utviklingsland

å samarbeide om tiltak for at utviklingsland beholder en større del av sitt helsepersonell hjemme

Nordisk Råd

A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 2/2007
- Skriftlig spørsmål E 21/2007

København, 24. april 2007

Risto Autio (cent)
Bente Dahl (RV)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Christina Gestrin (sv)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Timo Kaunisto (cent)
Jón Kristjánsson (F)
Anne Margrethe Larsen (V)
Johan Linander (c)
Jan Lindholm (mp)
Ville Niinistö (gröna)
Lauri Oinonen (cent)
Janne Seurujärvi (cent)
Paula Sihto (cent)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Gunilla Tjernberg (kd)
Stefan Tornberg (c)

Skriftligt spørgsmål E2/2007

Nordisk Råd

A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 2/2007
- Skriftlig spørsmål E 21/2007

om en samlet nordisk plan for at imøtegå mangel på sundhetspersonale i de nordiske lande

Til Nordisk Ministerråd

Baggrunden for spørgsmålet er dels den debat, der i flere år har været mellem Danmark, Norge og Sverige om de mange medicinstuderende fra først Norge og siden Sverige på det danske medicinstudium, dels artikler i den danske avis Politiken i dag, den 22. januar 2007, om, at svenske, norske og danske sygehuse slås om dyre lægevikarer, og at trafikken over de nordiske grænser er sat i system af vikarbureauer. Spørgeren har den opfattelse, at det må være i alle de nordiske landes interesse at få en samlet plan for at imødegå mangel på sundhedspersonale. Planen kan både omfatte uddannelse, efteruddannelse, ændret tilrettelæggelse af arbejdet, herunder opgaveglidning fra højt specialiseret personale til mindre specialiseret, og f.eks. regler om, at sundhedspersonale ikke må have andet arbejde end deres offentlige stilling, ligesom man kan se på, om de særlige skatteregler for forskere også skal gælde for læger i almindelige stillinger.

Spørgsmål: Nordisk Ministerråd bedes oplyse, om ministerrådet vil tage initiativ til en samlet nordisk plan for at imødegå mangel på sundhedspersonale i de nordiske lande, også for at forebygge, at manglen fører til, at landene lokker sundhedspersonale fra de øvrige lande med højere løn, gunstige skatteordninger mv.

København, 22. januar 2007

Line Barfod (EL)

Svar från Nordiska ministerrådet
Nordiska ministerrådet tänker inte ta initiativ till en samlad nordisk handlingsplan för att tillmötesgå bristen på hälso- och sjukvårdspersonal. Nordiska rådets förslag till innehåll i en sådan handlingsplan är i hög grad en nationell angelägenhet som faller utanför det nordiska samarbetsområdet, däribland särskilt skatteregler och andra regler om att sjukvårdspersonal inte får ha annat arbete än den offentliga anställningen.

De nordiska länderna samarbetar emellertid på området högre utbildning – ett samarbete som bidrar till att täcka den nordiska arbetsmarknadens behov av utbildad arbetskraft. Med hänsyn till erkännande av högre utbildning samarbetar länderna både genom de nationella informationscentren för akademisk mobilitet och erkännande (ENIC-kontoren) och också inom ramen för det formella nordiska regeringssamarbetet under Nordiska ministerrådet. De nordiska utbildnings- och forskningsministerierna undertecknade 2004 "Nordisk förklaring om godkännande av kvalifikationer beträffande högre utbildning". Hur förklaringen har tillämpats i de nordiska länderna följs upp med en rapport till Nordiska ministerrådet vartannat år, nästa gång i slutet av 2007.

De nordiska länderna samarbetar också om intaget till högre utbildning. Nordiska ministerrådet för utbildning och forskning signerade 1996 "Överenskommelsen om tillgång till högre utbildning" och överenskommelsen

blev senast förlängd för tre år under perioden 2007- 2009. Överenskommelsen förpliktigar parterna till gemensamma aktioner för att ge utbildningssökande från ett annat nordiskt land tillgång till sin offentliga utbildning på samma eller likvärdiga villkor som sökande från ens eget land.

Nordiska ministerrådet har prioriterat samarbete, med stor fokus på den nordiska social- och hälsovården under 2007. Det finska ordförandeskapet anser att ett nordiskt samarbete kan tillföra nordiskt nyttovärde när det gäller utbyte av erfarenheter bl.a. i fråga om på vilket sätt dessa hälsotjänster erbjuds och organiseras ifråga om arbetsfördelning och arbetsmetoder. Ordförandelandet menar att ländernas hälsovårdstjänster har förändrats mycket under de senaste åren och understryker vikten av att utbyta erfarenheter om detta. Framför allt jämförelser mellan de nordiska länderna kommer i fortsättningen att leda till att parterna inspireras och lär av varandras erfarenheter. Ordförandelandet anser att man på ett gemensamt nordiskt plan bör fundera över hur området skall förbli attraktivt för unga nordiska studerande, särskilt när det gäller de lågavlönade yrkena inom området.

Ordförandelandet har planerat en jämförelse av finansierings- och servicesystemen inom hälso- och sjukvården vid social- och hälsoministrarnas möte i juni. Vid mötet kommer flera initiativ att föreslås, t.ex. en analysmetod som gör det möjligt att jämföra sådana nordiska erfarenheter som tillför nationella åtgärder mervärde. Analysen inriktas på t.ex. den kraftiga påfrestning på nationella budgetar som de nordiska hälso- och sjukvårdssystemen medför.

Det finska ordförandeskapet vill ta initiativ till en diskussion kring problemställningen på ett nordiskt plan.

Helsingfors den 1 mars 2007

Liisa Hyssälä
omsorgsminister

Nordisk Råd

A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 2/2007
- Skriftlig spørsmål E 21/2007

Skriftlig spørgsmål E 21/2007

Nordisk Råd

A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 2/2007
- Skriftlig spørsmål E 21/2007

om lægemangel og lægeuddannelse i de nordiske lande

Til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regering

Det nordiske arbejdsmarked på sundhedsområdet er åbent og meget veludviklet, og uddannelserne er ligeledes i princippet åbne for uddannelsessøgende fra alle landene. De ordninger har både det samlede sundhedsområde og de enkelte læger, sygeplejersker og uddannelsessøgende gavn og glæde af. Det er imidlertid også rimeligt at søge at vurdere, om der er en fornuftig balance mellem landene i dette vidt forgrenede samarbejde i en periode, hvor sundhedsområdet og sundhedsuddannelserne er i udvikling og omorganisering. Gennem mit arbejde i Nordisk Råds Velfærdsudvalg er jeg desuden blevet opmærksom på den eventuelle lægemangel i de nordiske lande. Undertegnede ønsker derfor at få belyst sagen yderligere gennem mine spørgsmål. Derfor stiller jeg disse spørgsmål til de nordiske landes regeringer.

1) Hvor mange studerende er optaget på lægeuddannelsen inden for de sidste 7 år i eget land?
2) Hvor mange læger er færdiguddannet inden for de sidste 7 år i eget land?
3) Hvor mange læger mangler i hvert enkelt land inden for de sidste 7 år? opdelt i praktiserende, specialister samt hospitalslæger?
4) Hvor mange udenlandske læger har hvert enkelt land, og hvor kommer de fra?
5) Hvad koster lægeuddannelsen, opdelt i universitetsdelen samt den kliniske del (hospitalspraktik) det enkelte land, når uddannelsen tages i hjemlandet?
6) Hvad koster lægeuddannelsen, opdelt i universitetsdelen samt den kliniske del det enkelte land når lægeuddannelsen foregår i Danmark?
7) Hvor mange studerende fra hjemlandet har taget deres uddannelse til læger i andre lande end deres eget og hvad er begrundelsen herfor?
8) Hvor mange studiepladser har hvert enkelt land på universitetet til lægeuddannelsen, samt hvor mange kliniske uddannelsessteder inden for de sidste 7 år?
9) Hvor mange studerende bliver afvist til lægestudiet?
10) Hvor mange læger har hvert enkelt land? Hvor mange læger pr. indbygger?

Ovennævnte spørgsmål bedes også besvaret for sygeplejersker, dog er uddannelsesstedet ikke universitet.

København, den 26. april 2007

Anita Knakkergaard (DF)

Svar fra de nordiske landenes regeringer

Nordisk Råd

A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 2/2007
- Skriftlig spørsmål E 21/2007

SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSMINISTERIET STM/2262/2007

17.7.2007

Nordisk råd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København

Ärende: **NORDISKA RÅDETS SKRIFTLIGA FRÅGA OM LÄKARBRIST OCH LÄKARUTBILDNING I DE NORDISKA LÄNDERNA**

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger social- och hälsovårdsministeriet i Finland följande statistiska information:

1) Studerande antagna till läkarutbildningen i Finland (källa: databasen KOTA, med undantag av åren 2005 och 2006)

År 2006	652
År 2005	605
År 2004	624
År 2003	639
År 2002	610
År 2001	605
År 2000	652

2) Avlagda medicine licentiatexamina i Finland (källa: databasen KOTA):

År 2006	415
År 2005	460
År 2004	420
År 2003	363
År 2002	396
År 2001	371
År 2000	352

Under de senaste 7 åren har Rättsskyddscentralen för hälsovården i Finland legitimerat 2 912 nyutbildade läkare som fått sin utbildning i Finland. Samma tal för sjuksköterskor är 16 789. De allra flesta söker legitimation efter utbildningen, eftersom den är nödvändig för klinskt patientarbete.

Legitimerade läkare som fått sin utbildning i Finland

2000	336
2001	432
2002	432

Postadress: PB 33, FI-00023 Statsrådet, Finland
Gatuadress: Snellmansgatan 8, Helsingfors, Finland
Telefax
(växel)

2003	384
2004	444
2005	460
2006	424
	2912

Legitimerade sjukskötare som fått sin utbildning i Finland

2000	2651
2001	2542
2002	2536
2003	2030
2004	2228
2005	2349
2006	2453
	16789

3) Antalet läkarbefattningar vid hälsostationerna i Finland uppgick den 4 oktober 2006 till sammanlagt 3 584, varav 320 var obesatta (bristen var 8,9 %). Antalet läkarbefattningar vid sjukhusen den 4 oktober 2006 var sammanlagt 6 626, varav 641 var obesatta (bristen var 8,8 %).

4) Rättsskyddscentralen för hälsovården i Finland har kumulativt räknat legitimerat 1 626 läkare, som fått sin utländska utbildning inom EU/EES och gett tillstånd till 397 läkare med utbildning utanför EU/EES. Rättsskyddscentralen har inga uppgifter om deras vistelse eller yrkesutövning i landet därefter. Samma tal för sjukskötare är 333 från EU/EES och 314 utanför EU/EES. De flesta läkare och sjukskötare inom EU/EES kommer från Estland, Sverige och Tyskland och utanför EU/EES från Ryssland.

Legitimerade läkare som fått sin utbildning

	EU/EES		Nordiska länder	Annat	
2000		14	35	12	61
2001		22	47	35	104
2002		21	48	34	103
2003		28	58	63	149
2004		262	70	34	366
2005		239	72	48	359
2006		150	51	56	257
		736	381	282	1399

Utländska läkares giltiga tillstånd att utöva yrket i Finland
Utbildning utanför EU / EES

31.12.2003	215
31.12.2004	156
31.12.2005	146
31.12.2006	132

Legitimerade sjukskötare som fått sin utbildning

	EU/EES	Nordiska länder	Annat	
2000	8	10	2	20
2001	4	8	4	16
2002	13	7	3	23
2003	7	5	1	13
2004	25	14	1	40
2005	51	5	0	56
2006	54	17	0	71
	162	66	11	239

5) Kostnaderna för läkarutbildningen vid universiteten i Finland kan beskrivas med hjälp av en kalkyleringsmodell, inte enligt de faktiska kostnaderna. Enligt kalkyleringsmodellen varierar kostnaderna mellan universiteten och från år till år. Den genomsnittliga kostnaden per medicine licentiatexamen är 60 000 - 100 000 euro. Dessa kostnader finansieras av undervisningsministeriet.

Den kliniska delen av utbildningen finansieras av social- och hälsovårdsministeriet som statsandel för läkarutbildning. Kostnaderna för den kliniska utbildningen är cirka 62 600 euro (år 2007) per medicine licentiat och specialläkarexamen.

6) När en finländsk studerande genomför sina läkarstudier i Danmark får han/hon från Finska staten studiestöd enligt följande:

Studiepenning	259,01 €/månad
Studielån	440 €/månad
Bostadstillägg	210 €/månad.

7) Information om studerande som genomfört läkarstudier i andra länder kan endast fås via statistiken över auktorisationer som Rättsskyddscentralen för hälsovården upprätthåller. År 2006 legitimerades 118 läkare med utländsk utbildning, av dessa hade 16 fått sin utbildning i de nordiska länderna (år 2006 enbart i Sverige).

Läsåret 2005/2006 studerade sammanlagt 4 470 finländska studerande utomlands. Sammanlagt var i läkarutbildningen 231 av 4 470 studerande. I Danmark studerade sammanlagt 100 finländska studerande; av dessa var 8 i läkarutbildning.

8) Studieplatser för medicinstuderande vid universiteten i Finland:

År	kvot	antal antagna
År 2006	600	(652)
År 2005	600	(605)
År 2004	600	(624)
År 2003	600	(639)
År 2002	600	(610)
År 2001	550	(576)
År 2000	480	(515)

Det finns lika många platser på den kliniska utbildningen som det finns platser för studerande vid universiteten.

9) Av alla som deltog i inträdesprov blev totalt 69 % - 81,5 % utan studieplats (källa: databasen KOTA, med undantag av åren 2005 och 2006):

År	deltog i inträdesprov	blev antagen	blev utan plats
2006	2 762	652	(76 %)
2005	3 262	605	(81,5 %)
2004	3 001	624	(79,3 %)
2003	3 042	639	(79 %)
2002	2 496	610	(75,6 %)
2001	1 854	576	(69 %)
2000	2 029	515	(75 %)

10) Totalantalet legitimerade läkare i centralregistret för yrkesutbildade personer inom hälsovården per 31.12.2006 var 21 788. Samma tal för sjuksköterskor var 86 162. I dessa tal ingår även pensionerade sjuksköterskor och läkare samt sjuksköterskor och läkare som vistas utomlands eller befinner sig utanför arbetslivet. Grovt räknat betyder detta ca 242 invånare/läkare och ca 61 invånare/sjuksköterskor.

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger regeringen i Sverige följande information:

1) Antal studerande som är antagna till läkarutbildningen i Sverige
(källa: NU-databasen, Högskoleverket).

	Antal studerande	Antal nybörjare
Höstterminen 2006	5558	556
Vårterminen 2006	5567	542
Höstterminen 2005	5465	537
Vårterminen 2005	5382	535
Höstterminen 2004	5352	527
Vårterminen 2004	5348	527
Höstterminen 2003	5191	552
Vårterminen 2003	5134	545
Höstterminen 2002	5032	548
Vårterminen 2002	4849	538
Höstterminen 2001	4691	570
Vårterminen 2001	4638	472
Höstterminen 2000	4489	521
Vårterminen 2000	4503	392

2) Avlagda läkarexamen

Avlagda läkarexamen i Sverige (källa: NU-databasen, Högskoleverket).

År	Antal läkarexamen
2006	909
2005	803

2004	797
2003	837
2002	775
2001	812
2000	804

3) Socialstyrelsen har inte några siffror över hur många läkare och sjuksköterskor som saknas inom den svenska hälso- och sjukvården. Behov och brist anses vara svåra att definiera och används också i olika betydelse. För att kunna göra en analys av bristen av läkare och sjuksköterskor krävs förutom tillgångsbeskrivningar och efterfrågeanalys även information om de politiska målen på landstings- eller regionnivå. I stället används begreppen tillgång och efterfrågan i nationalekonomisk betydelse i Socialstyrelsens analys. Efterfrågan avser betydelsen vilja att anställa och ekonomiska förutsättningar att anställa. Socialstyrelsens analys kan visa på hur balansen mellan efterfrågan och tillgång ser ut och om det finns ett gap däremellan. Gapet kan dock inte kvantifieras.

I Socialstyrelsens senaste årsrapport (NPS årsrapport 2007) gjordes en bedömning baserat på tillgångsdata från 2004. Efterfrågan på läkare bedömdes då överskrida tillgången. Obalansen bedömdes dock variera mellan olika specialiteter och olika delar av landet.
Arbetsmarknaden för sjuksköterskor bedömdes vara i balans.

I en skrivelse från Sveriges Kommuner och Landsting som är ställd till utbildningsministern i april 2007 (Framtida läkarförsörjning) föreslår landstingen gemensamt att dimensioneringen av läkarutbildningen ökar med 300 platser till c:a 1 350 platser senast år 2010. Därefter kan antalet behöva ökas ytterligare. Detta är ett resultat av en analys över vilka åtgärder som kan komma att behöva vidtas framöver för att trygga den svenska läkarförsörjningen. Analysen är genomförd av Landstingen i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting.

4)Utländska läkare definieras här som läkare utbildade i annat land än Sverige.

För åren innan 1994 har vi ingen uppgift om enskilda utbildningsländer, utan enbart om utbildningen skett inom Sverige, de nordiska länderna fr.o.m. år 1966 eller övriga världen (kallat tredje land).

Tabell 1 visar det *totala antalet* legitimerade i Sverige som är bosatta i Sverige och ej är pensionerade. Dessa kan bara delas upp på Sverige + utlandsutbildade. Denna tabell redovisar både legitimerade och därav sysselsatta och därav sysselsatta inom hälso- och sjukvård.

Tabell 2 redovisar antalet som *fått legitimation 1994-2005* och hur de fördelar sig på utbildningsregion. Antalet sjuksköterskor med utbildning i utlandet är för få för att redovisas per enskilt land. Hur läkare fördelat sig 1994-2005 per utbildningsland redovisas mer i detalj i tabell 3.

Tabell 2 och 3 ger alltså ingen uppgift om det totala antalet utlandsutbildade läkare eller sjuksköterskor i Sverige, men ger en bild av i vilka länder personalgrupperna är utbildade för åren 1994-2005.

Tabell 1. *Totala antalet legitimerade läkare och sjuksköterskor bosatta i Sverige och ej pensionerade efter leg. och utbildningsland (Sverige/Utland) november 2005*

	Barnmorska	Läkare	Röntgensjuksköterska	Sjuksköterska
Sverige	7 191	28 992	406	110 051
därav med fullständigt personnummer	7 187	28 985	406	109 901
därav sysselsatta	7 091	28 772	399	108 058
därav sysselsatta inom hälso- och sjukvården	6 358	25 869	393	94 779
Utlandet	261	7 847	74	3 386
därav med fullständigt personnummer	157	6 092	41	1 943
därav sysselsatta	150	5 958	39	1 868
därav sysselsatta inom hälso- och sjukvården	142	5 626	39	1 758
Samtliga	7 452	36 839	480	113 437
därav med fullständigt personnummer	7 344	35 077	447	111 844
därav sysselsatta	7 241	34 730	438	109 926
därav sysselsatta inom hälso- och sjukvården	6 500	31 495	432	96 537
Andel som är utlandsutbildade	4	21	15	3
därav med fullständigt personnummer	2	17	9	2
därav sysselsatta	2	17	9	2
därav sysselsatta inom hälso- och sjukvården	2	18	9	2

*För personer som saknar svenskt personnummer kan ej arbetsmarknadsstatus kontrolleras.

Tabell 2. *Antalet legitimerade med utländsk utbildning och med svenskt personnummer som fått svensk legitimation under åren 1994–2005 och som är sysselsatta inom hälso- och sjukvården november 2005 per utbildningsregion*

Utbildningsland	Barn-morska	Röntgensjuk-sköterska	Sjuk-sköterska	Läkare
Sverige	2 040	393	33 288	8 482
EU/EES*	50	22	837	1 159
Därav Norden	41	14	663	340
Tredje land, inkl. de 10 nya EU-medlemmarna år 2004	47	17	574	2 381
Totalt, inkl. Sverige	2 137	432	34 699	12 022

**Inklusive Schweiz*

Tabell 3. *Antalet läkare med utländsk utbildning och med svenskt personnummer som fått svensk legitimation/legitimationsvillkor under åren 1994–2005*

Utbildningsland	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Totalt 94–05
Sverige	694	777	749	887	788	844	811	816	787	855	808	813	9 629
EU/EES*	160	76	68	56	66	100	150	244	225	244	227	191	1 807
Därav Norden	99	54	44	33	41	54	53	77	67	80	51	52	705
Därav Danmark	32	9	12	10	13	11	11	21	12	32	19	16	198
Finland	25	19	11	9	14	15	19	17	15	14	6	6	170
Island	26	16	10	6	9	19	14	21	23	20	15	13	192
Norge	16	10	11	8	5	9	9	18	17	14	11	17	145
Därav Tyskland	24	13	13	14	14	24	64	114	109	119	104	75	687
Därav övriga EU/EES**	37	9	11	9	11	22	33	53	49	45	72	64	415
Tredje land, inkl. de 10 nya Eu-medlemmarna	158	202	149	173	132	126	158	244	231	279	439	278	2 569
Därav Polen											162	65	
Därav de övr. nya 9 EU-medlemmarna											119	88	
Okänt	41	9	3	2	4	3	6	13	10	23	40	102	256
Totalt, exkl. Sverige	359	287	220	231	202	229	314	501	466	546	706	571	4 632
Därav EU/EES*, inkl. de 10 nya medlemmarna											508	344	
Totalt, inkl. Sverige	1 053	1 064	969	1 118	990	1 073	1 125	1 317	1 253	1 401	1 514	1 384	14 261

**Inklusive Schweiz*

5) Kostnader för läkarutbildningen i Sverige

Kostnad för en läkarstudent per år fördelar sig enligt följande

104 737 kr Platskostnad
- 68 151 kr - till universitet och högskolor
- 36 585 kr - till landsting

18 700 kr Studiestöd

Kostnaderna är baserade på 2008 ersättningsbelopp för medicinskt utbildningsområde.

6) På grund av den korta svarstiden och att berörda handläggare har semester kan vi för närvarande inte med hög precision svara på fråga sex. Vi ber att få komplettera med dessa uppgifter senast v.33.

7) Socialstyrelsen gick 2005 ut med en enkät till de svenskar som vårterminen 2005 erhöll studiestöd för studier i de av CSN klassade utbildningarna medicine and surgery eller surgery and medi-

cine vid utländskt lärosäte. Antalet kontakter uppgick till 944 stycken och till dessa gick enkäter ut. Genom detta tillvägagångssätt bedömdes att man nått det stora flertalet svenskar som studerar till läkare utomlands men de studenter som inte erhöll studiestöd från CSN fångades inte upp.

944 är alltså inte den exakta siffran för antalet svenskar som studerade på dessa utbildningar våren 2005 och storleken på den grupp som saknades är svår att uppskatta.

Hur dessa fördelade sig per land osv. har jag ingen uppgift om, enbart svarsfrekvens per land. CSN borde ha uppgifter om i vilka länder denna grupp studerar, dessutom också uppdaterade uppgifter om antalet utomlands.

8) För läkarutbildningen har regeringen inte fastställt några direkta examensmål i regleringsbreven. Den dimensionering som legat till grund för tilldelning av medel till utbildningen har redovisats i tidigare budgetpropositioner och fastställts av riksdagen.

Genom avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården lämnar staten ersättning för landstingens medverkan i grundutbildningen av läkare. I bilagan till det nya avtalet som undertecknades den 13 juni 2003 bestämdes det antal helårsstudenter som staten lämnar ersättning för per landsting. Om riksdagen beslutar om en förändrad dimensionering finns i avtalet reglerat hur denna förändring påverkar ersättningen.

Antal helårsstudenter som staten lämnar ersättning för (källa: Bilaga 1 till ALF-avtal rörande samarbete om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården)

År	Antal helårsstudenter
2006	5337
2005	5178
2004	5020
2003	4864
2002	4723
2001	4576

9) Antalet förstahandssökande och antalet antagna till läkarutbildningen i Sverige

Antalet förstahandssökande och antalet antagna till läkarutbildningen i Sverige (källa: NU-databasen, Högskoleverket).

	Förstahands-sökande	Antagna
Höstterminen 2006	3751	556
Vårterminen 2006	2343	542
Höstterminen 2005	3881	537
Vårterminen 2005	2419	535
Höstterminen 2004	3743	527
Vårterminen 2004	2444	527
Höstterminen 2003	3661	552
Vårterminen 2003	2254	545

Höstterminen 2002	3344	548
Vårterminen 2002	2522	538
Höstterminen 2001	3142	570
Vårterminen 2001	2012	472
Höstterminen 2000	3205	521
Vårterminen 2000	2163	392

10) Svaret anges som läkare och sjuksköterskor sysselsatta inom hälso- och sjukvården november 2005 per 100 000 invånare.

Tabell 4. *Läkare och sjuksköterskor sysselsatta inom hälso- och sjukvård november 2005, antal per 100 000 invånare*

	Hela riket
Leg. sjuksköterska	1 068
Utbildade läkare	347
Därav	
Icke-leg. läkare	23
Leg. läkare	324

Kompletterande information i excel-fil, se skilda bilaga 1.

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger regeringen i Norge följande information:

1) Opptak til lege- og sykepleiestudiet de siste 7 år

	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Lege	612	624	624	559	578	564	565
Sykepleie	4436	4597	4313	4633	4464	4570	4087

2) Kandidater (ferdigutdannede) lege- og sykepleiere de siste 7 år

	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Lege	487	472	459	465	381	403	424
Sykepleie	3580	3463	3578	3324	3393	3297	3221

Kommentar ang sykepleie: De private høgskolene begynte å rapportere til DBH fra og med 2001. Bersvendsen på DBH har vært behjelpelig med å legg etil data for dette året

Kommentar and medisin. Under medisin (i DBH) ligger andre studieprogrammer enn cand med . Man må gå inn på hvert enkelt universitet for å finne selve cand med og få riktige tall.

3.a) Hvor mange leger mangler i Norge innen for de siste 7 år? Oppdelt i allmennpraksis (praktiserende), avtalespesialister (specialister) samt sykehusleger?

Dette er det umulig å svare på - men i allmennlegetjenesten er det til enhver tid ca 80 - 100 fastlegehjemler som ikke er besatt av faste leger - de er derimot hele tiden betjent av vikarer. I spesialisthelsetjenesten er det til enhver tid ca 350 - 450 ubesatte legestillinger.

3.b) For sykepleiere er vi ikke i stand til å svare på dette.

4. Hvor mange utenlandske leger har vi i Norge?
Den sikreste kilden er medlemsregisteret til Den norske lægeforening (over 95 pst av legene er medlemmer av legeforeningen):

15,4 pst av medlemmene er utenlandske statsborgere.

Av medlemmer under 67 år er fordelingen av statsborgerskap slik (per august 2006):

Norge eller ukjent: 15 748

Nordiske land: 1 057 (Sverige 535, Danmark 358, Island 97, Finland 67)

EU-land (før 01.05.2004): 937 (derav Tyskland 685, Nederland 84, Storbritannia 55, Frankrike 23)

De 10 nye EU-land fra 2004: 160 (derav Polen 65, Litauen 36, Ungarn 20, Estland 14, Slovakia 9, Tsjekkia 9)

Øvrige land: 6728 (derav Irak 87, Serbia&M. 76, Russland 71, Bosnia Hercegovinia 62, USA 35, Iran 35)

For sykepleiere har vi ikke klart å skaffe tilsvarende opplysninger

5) Hva er universitetsdelen av kostnaden på lege- sykepleieutdanning (for ett år 2006/2007)

En studieplass medisin per år	NOK 272 500
En studieplass sykepleie per år	NOK 85 000

Kostnadene til den kliniske delen at utdanningen er innbakt i hhv budsjettrammene til kommunene og i basisbevilgningene til helseforetakene - er ikke skilt ut som egne kostnadsfaktorer.

6) Spørsmålet gjelder kun Danmark

7) Hvor mange norske studenter har tatt lege/sykepleieutd i utlandet ca gj snitt de siste årene ?

Dette er det vanskelig å svare på. Lånekassen har oversikt over hvor mange studenter som får støtte til utdanning i utlandet hvert år, og antall som har fått ettergivelse pga medisinstudier i utlandet de siste årene. De har imidlertid ikke oversikt over om studentene faktisk blir ferdige med studiene sine. Dersom man legger til grunn ettergivelsestall ser det ut til at det er ca 175 leger i året (finnes ikke på sykepleie) Imidlertid er kanskje de beste anslagene fra Statens autorisasjonskontor for helsepersonell – over antall norske statsborgere utdannet i utlandet som er gitt autorisasjon som hhv lege og sykepleier. Tallene fluktuerer noe, men dersom vi legger til grunn de siste tre årene får vi ca :
Leger: 250 per år
Sykepleie: 125 per år

8) likt nr 1

9) Hvor mange studenter får ikke plass på opptaket(gjelder primærsøkere, tall fra SO):
2006 Lege: 2252 Sykepleie 3878

10. Antall leger i Norge

Ca 18 000 yrkesaktive leger under 70 år. Dette innebærer ca 255 innbyggere per yrkesaktiv lege (uansett yrke). Av disse er ca 17.200 medlemmer av legeforeningen. Disse fordeler seg slik:

Overordnede sykehusleger: 5 574
Underordnede sykehusleger: 4 045
Allmennleger: 4 299
Privatpr. Spesialist: 896
Bedriftslege: 206
Vitenskapelig stilling: 721
Administrativ stilling: 321
Annen stilling: 221
Ukjent: 851

I tillegg: ca 1 100 turnuskandidater

Norsk sykepleierforbund har ca 80 000 medlemmer

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger regeringen i Danmark följande information:

1) Hvor mange studerende er optaget på lægeuddannelsen inden for de sidste 7 år i eget land?

2006: 1.087
2005: 925
2004: 832
2003: 846
2002: 837
2001: 855
2000: 781

2) Hvor mange læger er færdiguddannet inden for de sidste 7 år i eget land?

Nedenstående angiver antallet af færdiguddannede medicinske kandidater.

2006: 857
2005: 796
2004: 725
2003: 678
2002: 593
2001: 502
2000: 414

3) Hvor mange læger mangler i hvert enkelt land inden for de sidste 7 år? opdelt i praktiserende, specialister samt hospitalslæger?
Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra Sundhedsstyrelsen, der oplyser, at det har ikke været muligt at fremskaffe tal på lægemanglen blandt praktiserende læger og hospitalslæger, der ikke er ansat som speciallæger (specialister) i sygehusvæsenet. Sundhedsstyrelsen oplyser følgende tal for lægemanglen blandt speciallæger, der er ansat i sygehusvæsenet, for årerne 2002, 2006 og 2007:

2007:	1.243
2006:	1.073
2002:	800

4) Hvor mange udenlandske læger har hvert enkelt land, og hvor kommer de fra?
Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra Sundhedsstyrelsen, der oplyser, at Danmark per 31.12.2006 har 1.435 herboende udenlandske læger med følgende statsborgerskabsfordeling:

EU:	646
EØS:	12
Norden:	335
Tredjelande:	437
Ukendt:	5

5) Hvad koster lægeuddannelsen, opdelt i universitetsdelen samt den kliniske del (hospitals praktik) det enkelte land, når uddannelsen tages i hjemlandet?
Udelukkende beregnet på uddannelsestaksameter koster det 602.400 kr. at uddanne en medicinsk kandidat (6 års studier med et årligt uddannelsestaksameter på 95.000 kr. + en færdiggørelsesbonus på 32.400 kr.). Dette tal dækker både universitetsdelen og den kliniske del. Det har ikke været muligt at indhente oplysninger om, hvad den efterfølgende turnusuddannelse koster

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at disse "kandidatpriser" ikke nødvendigvis modsvarer den faktiske udgift for alle studerende på den pågældende uddannelse. For det første kan universiteterne disponere over de aktivitetsbestemte bevillinger. De er ikke forpligtigede til at anvende præcist det beløb en studerende udløser på denne specifikke uddannelse. Universiteternes faktiske udgifter per kandidat kan derfor være højere eller lavere, end de bevillinger denne kandidat har udløst.

6) Hvad koster lægeuddannelsen, opdelt i universitetsdelen samt den kliniske del det enkelte land når lægeuddannelsen foregår i Danmark?
Udelukkende beregnet på uddannelsestaksameter koster det 602.400 kr. at uddanne en medicinsk kandidat (6 års studier med et årligt uddannelsestaksameter på 95.000 kr + en færdiggørelsesbonus på 32.400 kr.). Dette tal dækker både universitetsdelen og den kliniske del. Det har ikke været muligt at indhente oplysninger om, hvad den efterfølgende turnusuddannelse koster.

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at disse "kandidatpriser" ikke nødvendigvis modsvarer den faktiske udgift for alle studerende på den pågældende uddannelse. For det første kan universiteterne disponere over de aktivitetsbestemte bevillinger. De er ikke forpligtigede til at anvende præcist det beløb en studerende udløser på denne specifikke uddannelse. Universiteternes faktiske udgifter per kandidat kan derfor være højere eller lavere, end de bevillinger denne kandidat har udløst.

7) Hvor mange studerende fra hjemlandet har taget deres uddannelse til læger i andre lande end deres eget og hvad er begrundelsen herfor?
Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra Sundhedsstyrelsen, der oplyser, at der per 31.12.2006 var givet 697 autorisationer baseret på udenlandsk uddannelse til personer med dansk statsborgerskab. Det skal noteres, at det ikke er muligt at se, om personen havde dansk statsborgerskab på det tidspunkt, hvor den udenlandske uddannelse blev gennemført, blot at personen i dag har dansk statsborgerskab. Sundhedsstyrelsen oplyser, at der ikke foreligger oplysninger om begrundelsen for, at lægeuddannelsen er taget i udlandet.

8) Hvor mange studiepladser har hvert enkelt land på universitetet til lægeuddannelsen, samt hvor mange kliniske uddannelsessteder inden for de sidste 7 år?
Søgningen til medicinstudiet har de seneste syv år været langt højere end antallet af udbudte pladser. Antallet af studiepladser kan dermed sættes lig antallet af personer, der er blevet tilbudt optag igennem de seneste syv år. Når nedenstående tal er højere end de i spørgsmål 1 angivne, skyldes det, at en del studerende ikke starter på den studieplads, som de er blevet tilbudt.

2006:	1.173
2005:	1.166
2004:	1.167
2003:	1.139
2002:	1.114
2001:	1.086
2000:	1.066

Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra de sundhedsvidenskabelige fakulteter på Københavns, Aarhus og Syddansk Universitet. Fakulteterne oplyser, at de gennem de seneste syv år har benyttet i alt 54 kliniske uddannelsessteder, der opgøres som hele hospitaler. Fordelingen af disse mellem fakulteterne er:

Københavns Universitet:	29
Aarhus Universitetet:	16
Syddansk Universitet:	10

9) Hvor mange studerende bliver afvist til lægestudiet?
Der var i 2006 hele 3.176 personer, der havde medicin som 1. prioritet i deres studievalg. Heraf blev 1.308 personer optaget (inklusiv standby), hvilket svarer til, at 1.868 ansøgere, der havde medicin som 1. prioritet, blev afvist. Antallet af afviste ansøgere er stigende, hvilket skyldes at søgningen til medicinstudiet også er stigende.

10) Hvor mange læger har hvert enkelt land? Hvor mange læger pr. indbygger?
Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra Sundhedsstyrelsen, der oplyser, at der per 31.12.2006 var 23.911 herboende, levende læger. Ultimo 2006 var befolkningsunderlaget på 5.447.084. Dermed er der 0,0044 læger per indbygger i Danmark, hvilket svarer til 44 læger per 10.000 indbyggere.

Undervisningsministeriet har følgende svar på de af Nordisk Råd 10 stillede spørgsmål for så vidt angår sygeplejersker:

1)

Sygeplejerskeuddannelsen (1)

	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Studiepladser	Ukendt	Ukendt	2973	2925	2884	2922	2925
Optag (2)	2628	2785	2768	2864	3066	2850	2739
Dimittender (3)	1884	1932	1920	1867	1953	2640	
Afviste (4)	237	215	257	306	422	732	375

(1) Kilde: UNI-C Statistik & Analyse - Tal og beregninger bygger på institutionernes indberetning til Danmarks Statistik.
(2) Tallene for optaget for 2006 er baseret på oplysninger fra den koordinerede tilmelding og er derfor ikke sammenlignelige med de statistiske oplysninger fra UNI-C, idet opgørelsesdatoerne er forskellige.
(3) Uddannelsen blev forkortet til 3½ år fra med optaget i sommeren 2001. Derved blev ekstra mange færdig i 2005.
(4) Tallene siger intet om årsagerne til, at ansøgere blev afvist. Årsagen kan for eksempel være manglende opfyldelse af adgangskrav eller manglende plads på uddannelsesinstitutionerne.

2) Se under spørgsmål 1.

3) Ifølge Dansk Sygeplejeråd mangler der i dag ca. 1500 sygeplejersker.

4) Der foreligger ikke oplysninger herom.

5) En sygeplejerske koster 215.650 kr. i taxameterudgifter og 203.784 kr. i SU, i alt 419.434 kr. (2007-priser).

6) Svarer til spørgsmål 5.

7) Der foreligger ikke oplysninger herom.

8) Se under spørgsmål 1.

9) Se under spørgsmål 1.

10) Dansk Sygeplejeråd har opgjort, at der er ca. 60.000 erhvervsaktive sygeplejersker. Befolkningstallet er ifølge Danmarks Statistik 5.447.084 pr. 1. januar 2007. Det giver 0,01 sygeplejerske pr. indbygger, eller næsten 91 indbyggere pr. sygeplejerske.

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger regeringen i Island följande information:

1) Studerande antagna till läkarutbildningen i Island.

Intagandet av medicinstuderande:

1999-2001 40 fr.o.m. 2:a terminen
2002 48 fr.o.m. 2:a terminen
Från 2003 48 fr.o.m. 1:a terminen

2) Färdig utbildade läkare i Island.

5 DATA TEKSTIL Nr. 91 Skriftlig spørgsmål

Antalet färdigutbildade läkare ligger mellan 32 och 40 per år de senaste åren.

3) Antalet obesatta läkartjänster.

Det råder ingen större brist på läkare förutom att det förekommer i bland brist på läkare inom primärvården i glesbygd och inom vissa andra specialiteter.

4) Legitimerade utlandska läkare i den isländska hälso- och sjukvården.

Det saknas översikt över det totala antalet utländska läkare i Island. I 2005 blev 39 utländska läkare legitimerade i Island.

5) Kostnaderna för läkarutbildningen.

Enligt en rapport från 2006 beräknas årliga utbildingskosnader per läkarstuderande i Island vara i genomsnitt 610.000 IKR. Det motsvarar i dag ca. 54.000 DKR.

6) Kostnader för isländsk studerande som genomför sina läkarstudier i Danmark.

Någon exakt information föreligger inte. De studerande kan söka studielån i Island på lika villkor som för andra studier utomlands.

7) Information om studerande som genomfört läkarstudier i andra länder.

Information om alla de medicinstuderande som studerar utomlands föreligger inte. I genom årtionden har isländska läkare specialiserad sig i de övriga nordiska länderna, USA och flera länder. I tillägg är det nu allt fler som söker sig in på grundutbildingen i den övriga Norden och nu för tiden är det ca. ett hundratal medicinstuderande Islänningar i Danmark. I Ungern finns det också Islänningar som studerar till läkare.

8) Hur många studieplatser får medicinstuderande från vart enkelt land finns det i Island?

Som nämnt tidigare kommer 48 studerande in på läkarutbildningen årligen. Utländska studerande kan konkurrera med isländska studerande om platser på utbildningen på lika villkor.

9) Hur många medicinstuderande blir avvist från läkarstudierna?

Man tar endast in 48 mediceinestuderande per år. Över 200 personer anmäler sig till inträdesexamen varje år.

10) Läkartätheten i Island.

Antalet läkare 70 år och yngre och verksamma i Island uppgick i slutet av 2005 till 1104. Läkartätheten i Island (invånare/läkare i yrkesverksam ålder bosatta i landet) uppgick således i 2005 till 275.

För ytterligare information om läkarna se Den framtida läkarmarknaden i de nordiska länderna (www.slf.se).

Sjuksköterskor i Island:

Under de senaste åren har man antagit 114 studerande till sjuksköterskeutbildingen varje år (80 i Islands Universitet och 34 i Universitetet i Akureyri). Från och med 2007 blir antaltet intagna studerande 153, dvs. 105 i Reykjavík och 48 i Akureyri.

Omsorgsminister — Paula Risikko

Projektplanerare — Mikaela Dahlblom

Bilagor: 1

E-DATA TEKSTI Sv

Utlandsutbildade svenska läkare 1994-2006 samt antal därav som är sysselsatta inom HoS.

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Samtliga	421	432	446	457	466	481	514	552	586	608	656	685	738
Därav sysselsatta inom HoS	..	309	321	323	325	335	350	380	403	419	446	475	..

Utlandsutbildade svenska läkare 2006 efter år för legitimation/legitimationsvillkor.

År för legitimation/legitimationsvillkor	Antal
<1977	84
1977	23
1978	17
1979	34
1980	29
1981	22
1982	20
1983	11
1984	26
1985	18
1986	14
1987	15
1988	13
1989	14
1990	9
1991	17
1992	19
1993	10
1994	26
1995	16
1996	14
1997	11
1998	9
1999	16
2000	33
2001	38
2002	35
2003	24
2004	48
2005	33
2006	40
Samtliga	738

Utlandsutbildade svenska läkare med år för legitimation/-legitimationsvillkor 1994-2006 efter utbildningsland.

Utbildningsland	Antal
EU/EES*	199
Därav Norden	93
Därav Danmark	35
Finland	4
Island	31
Norge	23
Därav Tyskland	57
Därav övriga EU/EES**	49
Tredje land, inkl. de 10 nya Eu-medlemmarna	128
Okänt	100
Totalt	427

**Inklusive Schweiz*

Nordisk Råd

A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 2/2007
- Skriftlig spørsmål E 21/2007

BETENKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1413/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning over

Medlemsforslag
Om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid

1. Kultur- og utdanningsutvalgets forslag

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å etablere en dialog med de nasjonale forskningsråd om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid, og løsninger på disse, som ledd i videreutviklingen av det nordiske området for forskning og innovasjon

2. Bakgrunn

Kultur- og utdanningsutvalget har behandlet medlemsforslaget A 1413/kultur om å fjerne strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid fremmet av Midtengruppen på møter 29. juni og 25. september 2007.

Forslagsstillerne viser til at en sentral forutsetning for å videreføre den nordiske velferdsmodellen er å sikre en god kunnskapsproduksjon gjennom å legge til rette for innovasjon, forskning og utdanning. Det vises videre til opprettelsen av NordForsk i 2005 som et virkemiddel for å styrke det nordiske forskningssamarbeidet. Gjennom NordForsk er det etablert en plattform for å koordinere de nasjonale forskingsrådenes arbeid om områder med stor felles nordisk nytte. De nordiske midlene til NordForsk kan slik bidra til å utløse langt større nasjonale og europeiske forskningsmidler.

Forslagsstillerne viser til at arbeidet i NordForsk er relativt nytt, og for å lykkes i arbeidet med koordinering, og dermed utløse potensialet i nordisk forskning, er det nødvendig å vurdere strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid. Forslagsstillerne peker på to slike områder:

1. Ulike planleggingssykluser i de nasjonale forskningsrådene
2. Begrensede muligheter for forskere i de nordiske landene til å søke finansiering i andre nordiske land.

På denne bakgrunn foreslår Midtengruppen at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

> *å* ta opp spørsmålet med ulike planleggingssykluser med forskningsrådene i de nordiske land med sikte på større harmonisering
>
> *å* ta opp med forskningsministrene en åpning av de nasjonale forskningsprogram i de nordiske land for forskere fra andre nordiske land

Nordisk Råd

A 1413/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

3. Høring

A 1413/kultur om å fjerne strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid har vært sendt på høring, og følgende instanser har avgitt høringssvar:

Nordiske organisasjoner: NordForsk
Danmark: Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Finland: Undervisningsministeriet (Opetuministeriö), og Finlands Akademi
Åland: Ålands lanskapsregering
Island: Kulturministeriet og RANNIS (The Icelandic Centre for Research)
Norge: Kunnskapsdepartementet og Norges Forskningsråd
Sverige: Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS), Forsningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Vetenskapsrådet og VINNOVA

Nordiske organisasjoner

NordForsk hilser medlemsforslaget og dets fokus på praktiske hindringer for felles storsatsinger velkommen. NordForsk mener at harmonisering av planleggingsprosesser og åpning av nasjonale forskningsprogram ville kunne gi et fantastisk løft til det nordiske forskningssamarbeidet, men understreker samtidig at dette er langsiktige mål. NordForsks ambisjon er å finne frem til nye og mer fleksible modeller for samarbeid med nasjonale aktører både når det gjelder finansiering og på andre områder av virksomheten. I høringssvaret redegjør NordForsk nærmere for sin arbeidsform og fastslår at NordForsks rolle er å koordinere nasjonalt finansierte satsinger på nordisk plan og stå for den merkostnad som det nordiske samarbeidet innebærer. NordForsk står aldri for hele kostnaden for forskningsaktiviteter. NordForsk fremhever også at de nasjonale forskningsrådenes rolle ikke kun er å være samfinansiører, men at de også deltar i NordForsks styre. Det blir understreket at alle de nasjonale forskningsrådene som har deltatt i styret, men også forskningsråd utenfor styret, har gitt viktige bidrag til NordForsks arbeid – særlig i forhold til koordineringsrollen. Avslutningsvis gir NordForsk uttrykk for at det vil være ønskelig at man på politisk nivå nasjonalt bidrar til at de nasjonale forskningsrådene får gode forutsetninger for å bidra til samfinansierende initiativ.

Danmark

Videnskabsministeriet mener det har vist seg at realiseringen av et indre nordisk marked for forskning og innovasjon har vanskelige vilkår. Vedrørende harmonisering av planleggingssykluser anbefales det at det utvikles fleksible og ubyråkratiske metoder og rutiner for samarbeidet mellom de nordiske forskningsfinansierende institusjoner. Konkret foreslås det:

1. At det i de enkelte forskningsfinansierende institusjoner avsettes en sentral pott/pulje som kan benyttes i internasjonalt forskningssamarbeid hvor det er behov for 'matching funding' som f. eks innenfor det nordiske forskningssamarbeidet.

2. At den nåværende finansieringsmekanismen som forutsetter 1/3 finansiering fra NordForsk og 2/3 fra nasjonale budsjetter endres. Et fifty-fifty prinsipp vil være mer realistisk.

Angående åpning av nasjonale forskningsprogrammer viser Ministeriet til at Danmark i dag deltar i internasjonalt forskningssamarbeid som innebærer ulike former for samfinansiering, herunder åpning av nasjonale programmer og 'common pot', og er positive til å delta i slik programmer i den grad det er mulig innenfor rammene av nasjonale budsjetter og lovbestemte regler som setter en grense for omfanget av forskningsrådenes deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid. Ministeriet fremhever at NordForsk har tatt initiativ til fem såkalte NORIA-Net. Om programmene viser seg vellykket vil samarbeidsmodeller av denne typen være et godt utgangspunkt for å videreutvikle det nordiske forskningssamarbeidet.

Finland
Undervisningsministeriet mener generelt at det er viktig at samarbeidet mellom de nordiske landene foregår så smidig og fritt for hinder som mulig. Når det gjelder kommentarer til medlemsforslaget sier ministeriet seg enig i høringsuttalelsen fra Finlands Akademi, og fremhever at når det gjelder planleggingssykluser er det ikke først og fremst ulike tidsplaner som er utfordringen, men snarer ulike finansieringsinstrumenter. Avslutningsvis fremhever ministeriet at NordForsk bør på en målbevisst måte ytterligere utvikles og styrkes.

Finlands Akademi viser til at de nasjonale forskningsrådene har liknende planleggingstabeller når det gjelder fordeling av forskningsfinansiering. De ulike finansieringsinstrumentene og deres utgangspunkt kan dog forårsake problemer. Som eksempel viser Finlands Akademi til at forskningsprogram i visse land gjennomføres etter en top-down modell hvor initiativet for eksempel kommer fra ministerier. Finlands Akademis programmer har som oftest utgangspunkt i forskersamfunnet, dvs. en bottom-up modell. Finlands Akademi konstaterer derfor at de nordiske forskningsrådene har ulike finansieringsinstrumenter og prosedyrer, og mener derfor det er grunn til å overveie om det er formålstjenelig å harmonisere nasjonale prosesser og tidstabeller. Når det gjelder åpning av nasjonale forskningsprogrammer viser Finlands akademi til at det i visse nordiske land er juridiske hindringer for å kunne bevilge nasjonal forskningsfinansiering til forskere i andre land. En slik grenseoverskridende finansiering øker heller ikke automatisk nordiske forskningssamarbeid. Finlands Akademi kan i dag gi støtte til forskere fra andre land forutsatt at prosjektet gagner dels finsk forskning, dels samfunnet eller internasjonalt samarbeid. Finlands Akademi fremhever at når det nordiske forskningssamarbeidet skal utvikles bør man i første omgang konsentrere seg om å støtte de områder som genererer merverdi og kritisk masse gjennom å knytte sammen fragmenterte forskningsfelt. Den primære oppgaven er å klarlegge felles forskningsmessige målsettinger og områder hvor det er vilje til felles handling. Å samordne de nasjonale forskningsrådenes søknadsfrister er sekundært i denne sammenhengen.

Åland
Ålands landskapsregering viser til at NordForsks tre hovedoppgaver er koordinering, finansiering og forskningspolitisk rådgivning, og foreslår at NordForsk påtar seg et koordinerings- og utviklingsansvar for de aktuelle oppgavene som del av sin ordinære virksomhet.

Island
Kulturministeriet støtter forslaget.
RANNIS, The Icelandic Centre for Research er positive overfor muligheten for å søke forskningsmidler i andre nordiske land, og viser til at hindringer ofte har vært lov- og regelbaserte. Alle igangsatte tiltak har bidratt til å lette samarbeidet på tvers av grensene og gjør at Norden og Europa i større grad blir knyttet tettere sammen på forsknings-, teknologi-, og innovasjonsområdet. Islandske fond kan i dag i visse tilfelle støtte forskningsprosjekter fra andre land som foregår på Island, og også prosjekter

som i hovedsak foregår utenlands. Disse støtteordningene er dog kompliserte og det er derfor god grunn til å bruke offentlige penger på å 'kjøpe' forsknings utenlands. Loven tillater dog ikke at fondene støtter felles multinasjonale prosjekter som på den måten kan skape flere samarbeidsmuligheter. RANNIS er innstilt på å bidra til et styrket samarbeid i Norden.

Norge
Kunnskapsdepartementet viser til at det er kjent med at ulike nasjonale budsjettprosedyrer og finansieringsmekanismer har vært opplevd som et hinder for implementeringen av forskningspolitiske målsettinger på nordisk nivå, og for etableringen av samarbeidsinstrumenter som nordiske Centres of Excellence. Departementet mener at det i tråd med intensjonene bak det nordiske forskningssamarbeidet bør være opp til NordForsk, i samarbeid med nasjonale forskningsfinansierende organer, å komme frem til hensiktsmessige felles finansieringsmodeller. Angående spørsmålet om åpning av nasjonale forskningsprogrammer viser Kunnskapsdepartementet til at det på politisk nivå er tilslutning til en gradvis åpening av utvalgte forskningsprogrammer, og at dette også er et ledd i NMRs globaliseringsstrategi. Departementet viser til at etableringen av NORIA-net vil være en god måte å iverksette denne målsettingen på.

Norges Forskningsråd (NFR) er positiv til arbeidet med å styrke koordineringen av de nasjonale forskningsrådenes arbeid på områder av felles nytte i Norden. Økt harmonisering av de nordiske forskningsrådenes planleggingssykluser og åpning av nasjonale forskningsprogrammer er viktig spørsmål i denne sammenhengen. NFR erkjenner at de nordiske landenes ulike planleggingssykluser har skapt problemer for rask koordinert tilleggsfinansiering av nye nordiske satsinger som Nordiske Centers of Excellence hvor finansieringsmodellen er 1/3 fra NordForsk og 2/3 fra deltagende nasjonale forskningsråd. NFR mener at med et stort antall forskningsfinansierende instanser i de nordiske landene og de store ulikheter i budsjettprosessen, og at internasjonalt samarbeid av denne typen intensiveres overfor mange land, vil det bli vanskelig å implementere en harmonisering av plan- og budsjettrutinene generelt. NFR arbeider for at det legges til rette for større fleksibilitet innefor deres budsjetter for å kunne følge opp samarbeidstiltak bl.a. i regi av NordForsk. Generelt anbefaler NFR at kravet i NordForsks mandat om at større FoU-satsinger i NordForsks regi forutsetter 2/3 tilleggsfinansiering fra nasjonale forskningsråd differensieres og vurderes i hvert enkelt tilfelle. Vedrørende åpning av nasjonale programmer fremhever NFR at dette kan være et viktig verktøy i internasjonalt samarbeid og fremhever i den forbindelse deltakelse i EUs ERA-net, men advarer mot en generell åpning av alle nasjonale forskningsprogram for nordiske søkere. NFR viser til at en slik åpning vil kunne gi en tilleggsverdi i form av økt vitenskapelig kvalitet og styrke på noen områder, men ikke nødvendigvis for alle felt og satsinger. Full åpning vil også redusere det nasjonale forskningspolitiske handlingsrom. NFR mener at ulike grader av åpning og samarbeid kan være optimalt på ulike områder, og anbefaler at spørsmålet om åpning av nasjonale forskningsprogram for nordiske søkere i første omgang gripes an gjennom den nystartede NORIA-net ordningen.

Sverige
Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS) påpeker at det mest problematiske fra et samarbeidssynspunkt er at det er store forskjeller mellom de nordiske landene når det gjelder tiden mellom planlegging og styrebeslutning om utlysning av forskningsmidler. FAS fremhever at for sin del er denne delen av prosessen ikke særlig lang, og ser derfor ingen administrative hindringer i så henseende, og påpeker at problemene heller er av økonomiske og budsjettmessige karakter. I likhet med andre svenske myndigheter har FAS krav om å forbruke nesten alle midler i løpet av budsjettåret. Oppstår det et overskudd som er større enn tre prosent av forskningsbudsjettet inndras disse midlene. Derfor tas beslutninger i be-

gynnelsen av året slik at alle, eller nesten alle, tildelte midler forbrukes i løpet av året. Skulle det komme forslag om samfinansiering eksempelvis i løpet av våren vil det være vanskelig for FAS å iverksette tiltak som innebærer kostnader samme år. FAS understreker at om de hadde hatt mulighet til å reservere budsjettmidler for kommende satsinger vil deres handlingsfrihet økes betydelig. Om åpning av nasjonale forskningsprogrammer uttaler FAS at de i dag arbeider etter et prinsipp om at hovedsøker på prosjekt må være tilknyttet et svensk universitet eller forskningsinstitusjon hvor også midlene skal forvaltes. Forskere fra andre nordiske land kan være medsøkere i prosjekter, og det er heller ingen hinder for at prosjektmidler kan finansiere medvirkning fra andre land. FAS viser også til at stillinger som FAS utlyses kan kun gis til forskere ved svenske institusjoner, og om denne ordningen skulle endres kreves det at alle forskningsrådene gjør det samme, og FAS antar at samarbeidseffekten blir marginal. FAS peker på at et mulig tiltak for å forbedre det nordiske samarbeidet vil være å overveie et felles postdoc-program.

Forskningsrådet för miljö, areella näringar og samhällsbyggande (Formas) viser til at det nordiske forskningssamarbeidet tradisjonelt har vært innrettet mot spørsmål som tematisk eller geografisk har en nordisk dimensjon. I og med EUs fremvekst har det nordiske forskningssamarbeidet fått en ny dimensjon: å samle nordisk forskning slik at man er konkurransedyktig – uansett tema – i det europeiske konkurranselandskapet for forskning. Formas beskriver dette som en slags tidskjede der nordisk samarbeid etableres i en tidlig fase for senere å utvides til en alleuropeisk samarbeidsplattform, og spør hvordan balansen bør være mellom tradisjonelle nordiske tiltak og tiltak som har som sin kjerne ekspansjon utover den nordiske rammen. Når det gjelder forslaget om harmonisering av de ulike landenes planleggingssykluser mener Formas at dette kanskje kunne bedre situasjonen på nordisk plan, men å kreve så dype inngrep i ikke bare de nasjonale systemenes operative praksis, men også i måten forskningsprosessen ses på, innebærer betydelige risiko og kunne tolkes som tvangsekteskap. Endringer som innebærer timingen innefor et budsjettår vil være enklere å oppnå enn endringer som tøyer eller strekker planleggingssyklusen. Angående spørsmålet om nordiske forskeres begrensede muligheter for å søke midler i de andre nordiske landene mener Formas at motsetningene ikke er så store som i forhold til det første forslaget, og viser til at det er tatt initiativ til at på frivillig basis mellom de nasjonale forskningsrådene i Norden å ha en utvidet rett til å søke forskningsmidler for nordiske medborgere. Formas anbefaler at erfaringer fra hvordan denne mekanismen har fungert bør undersøkes nærmere før man tar ytterligere initiativ.

Vetenskapsrådet er positiv til at spørsmålet om økt harmonisering av de nordiske forskningsfinansiørenes planleggingssykluser diskuteres. Vetenskapsrådet viser til at i forhold til NordForsk har en mangelen på slik harmonisering, koplet med den finansieringsmodellen som er anvendt for koordineringen av Nordic Centers of Excellence, medført et unødig byråkratisk hinder, og foreslår derfor at denne finansieringsmodellen endres. Vetenskapsrådet er videre positiv til grunntanken i å åpne nasjonale program for forskere fra andre nordiske land. I den sammenheng vises det til at der bør tas hensyn til erfaringer på europeisk nivå via ERA-net og EUROCORES før en eventuell allmenn åpning av program. I Norden er det igangsatt liknende initiativer gjennom NordForsks nye instrument NORIA-net og det allerede etablerte instrumentet Nordic Centres of Excellence. Vetenskapsrådet peker også på en annen mulighet for å fremme det nordiske forskningssamarbeidet ved å på nordisk basis utvikle et samarbeid som Vetenskapsrådet har med det britiske forskningsrådet ESCR. Samarbeidet innebærer at prosjektsøknader som innbefatter samarbeid mellom forskere i Storbritannia og Sverige får en felles vurdering, og om merparten av midlene søkes fra en av finansiørene står denne for prosjektkostnadene i begge landene. Vetenskapsrådet peker på at en farbar vei kan

være å følge Finlands Akademis initiativ som går ut på at man kan finansiere søkere fra andre land om deres forskning vurderes å være av betydning for angjeldende program.

VINNOVA opplyser at det har erfart at forslaget om økt harmonisering av planleggingssykluser utgår fra problemer som først og fremst forskningsrådene har erfart bl.a. i NordForsk. VINNOVA ser for sin del ikke ulike planleggingssykluser som et alvorlig hinder for et intensivert nordisk samarbeid. I forhold til spørsmålet om åpning av nasjonale forskningsprogrammer viser VINNOVA til erfaringer fra ERA-net og INNO-net på europeisk nivå, og til NordForsks initiativ NORIA-net. Disse initiativene har ikke innebåret en allmenn åpning av alle program, men bygger i stor grad på at berørte forskningsfinansierende organ i fellesskap, og etter en omfattende planleggingsperiode, gjennomfører felles utlysninger vanligvis uten at det skapes en felles finansiell pott. VINNOVA anbefaler at denne modellen anvendes i første omgang. I forhold til potensialet for nordisk forskningssamarbeid generelt deler VINNOVA medlemsforslagets utgangspunkt: at det finnes et potensial gjennom økt nordisk FoU-samarbeid å øke utbyttet av Nordens samlede investeringer i FoU. VINNOVA viser til at ressursene på nordisk nivå er begrenset sammenliknet med nasjonale organer. For å ivareta potensialet for nordisk samarbeid på best mulig måte, og få uttelling av de ressurser som finnes på nordiske nivå, er det etter VINNOVAs mening nødvendig å engasjere de nasjonale organene slik at de tar sin del av ansvaret for de fellenordiske organene og at det slik legges til rette for koordinerende initiativ og ulike samarbeidsinitiativer. Det er i første omgang ikke spørsmål om gjennom ulike inngrep å koordinere allerede pågående satsinger, men heller at de nordiske organene innrettes mot samarbeid med motsvarende nasjonale organ, og at det etableres en kontinuerlig dialog mellom ekspertene på nordisk og nasjonalt nivå.

4. Kultur- og Utdanningsutvalgets synspunkter

Kultur- og utdanningsutvalget deler forslagsstillernes utgangspunkt om at en helt sentral forutsetning for å kunne videreføre den nordiske velferdsmodellen er kraftfulle satsinger på forskning, innovasjon og utdanning. Utvalget er også enig i at det nordiske forskningssamarbeidet gjennom NordForsk har et stort potensial og kan medvirke til å øke utbyttet av de nordiske landenes samlede investeringer innenfor forskning og utvikling. Utvalget kan konstatere at høringsinstansene langt på vei deler denne oppfatning.

NordForsk ble etablert i 2005 og hensiktsmessige arbeidsformer må utvikles underveis. Samtidig er utvalget av den mening at det er viktig å løpende vurdere hindringer av strukturell og praktisk karakter som kan være til hinder for et fordypet nordisk samarbeid - og med tiden et egentlig indre nordisk marked på forskningsområdet. Utvalget noterer at høringssvarene viser at det ved etableringen av enkelte nye tiltak i NordForsks regi har vært enkelte slike problemer. Flere av de nasjonale forskningsrådene har også kommet med forslag og anbefalinger om hvordan disse kan løses. Et problem ser ut til å være at de ulike nasjonale forskningsråd har ulik grad av fleksibilitet i sin budsjettering. Et annet ankepunkt, sett fra de nasjonale forskningsrådenes side, er NordForsks finansieringsmodell for større FoU-initiativer. Det danske Ministeriet for Videnskab, Teknologi og udvikling har tydeligst uttrykt disse problemstillingene og anbefaler:

1. At det i de enkelte forskningsfinansierende institusjoner avsettes en sentral pott/pulje som kan benyttes i internasjonalt forskningssamarbeid hvor det er behov for *matching funding* som f. eks. innenfor det nordiske forskningssamarbeidet.
2. At den nåværende finansieringsmekanismen som forutsetter 1/3 finansiering fra NordForsk og 2/3 fra nasjonale budsjetter endres.

Kultur- og utdanningsutvalget kan ikke ta stilling til de enkelte anbefalingene, men mener som nevnt over at det er viktig at disse problemstillingene blir diskutert, vurdert og løses på en smidig måte. Utvalget deler forskningsministrenes ambisjon om at Norden skal utgjøre et sammenhengende, dynamisk forsknings- og utdanningsområde slik det uttrykkes i Ministerrådsforslaget B 249/kultur "om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010". Kun gjennom et målbevisst arbeid med å fjerne strukturelle og praktiske hindringer vil denne ambisjonen kunne realiseres. Utvalget mener derfor at det er viktig at forskningsministrene drøfter disse problemstillingene og inngår i en strukturert dialog med de nasjonale forskningsrådene om problemer og løsninger. Dette kan også inspirere til læring og inspirasjon for de enkelte landene eksempelvis i forhold til forskningsrådenes fleksibilitet.

Kultur- og utdanningsutvalget konstaterer med tilfredshet at ovennevnte strategi også inneholder en ambisjon om økt felles programmering av nasjonale satsinger på forskningsområdet.

5. Konklusjon
Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

> *å* etablere en dialog med de nasjonale forskningsråd om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid, og løsninger på disse, som ledd i videreutviklingen av det nordiske området for forskning og innovasjon

Göteborg, 25. september 2007

Christer Adelsbo (s)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Mats Johansson (m)
Jógvan við Keldu (Ff)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Tommy Taberman (sd)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lars Wegendahl (s), ordförande

Medlemsforslag om å fjerne strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid

Nordisk Råd

A 1413/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

(Framlagt av Mittengruppen i Nordisk Råd)

De siste årene har det vært økende oppmerksomhet rundt Nordens muligheter til å videreføre sin velferdsmodell. En hovederkjennelse har vært behovet for å sikre en god kunnskapsproduksjon gjennom å legge til rette for innovasjon, forskning og utdanning.

Gjennom omorganiseringen av det nordiske forskningssamarbeidet i 2005, var det enighet om å styrke det nordiske forskningssamarbeid gjennom opprettelsen av NordForsk. Ansvaret til NordForsk er nordisk forskning og forskerutdanning. De nasjonale forskningsrådene og universitetene er sentrale aktører i NordForsk. I strategiplanen 2006-2009 for NordForsk er tre områder spesifisert: koordinering, finansiering og forskningspolitisk rådgivning.

En sentral dimensjon i det nordiske forskningssamarbeidet er å koordinere de nasjonale forskningsrådenes arbeid om områder med stor felles nordisk nytte. Finansieringen over budsjettet til Nordisk Ministerråd er ikke store nok til å kunne skape gode nettverk og toppinternasjonal forskning i Norden, men kan være med å utløse spennende forskningsprosjekter sammen med nasjonale og europeiske forskningsmidler. Det innebærer at arbeidet med å koordinere forskningsrådene i de nordiske land må få større vekt for å oppnå resultater.

Arbeidet i NordForsk er fremdeles relativt nytt. For å lykkes i arbeidet med koordinering og å utløse potensialet i nordisk forskning, er det også nødvendig å vurdere strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid. To områder synes å peke seg ut:

1) Forskningsrådene i de nordiske land har ulike planleggingssykluser for sin forskningsfinansiering. Sverige har lang tid, mens Finland har kort tid mellom planlegging, finansiering og gjennomføring. Disse ulike planleggingssyklusene gjør koordineringen og implementeringen av nordisk forskning krevende. En større harmonisering av disse rutinene hadde lettet forskningssamarbeidet.
2) Forskere i de nordiske land kan bare i begrenset grad søke finansiering til sine prosjekter i andre nordiske land. Dette påvirker både mobiliteten i forskermiljøet og det legger vansker for å utnytte potensialet i de nordiske forskermiljøene. En åpning av de nasjonale forskningsprogram for deltakere fra andre nordiske land ville kunne styrke det nordiske samarbeidet og forskningsmiljøet.

På denne bakgrunn foreslår Mittengruppen at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å ta opp spørsmålet med ulike planleggingssykluser med forskningsrådene i de nordiske land med sikte på større harmonisering

å ta opp med forskningsministrene en åpning av de nasjonale forskningsprogram i de nordiske land for forskere fra andre nordiske land

Nordisk Råd

A 1413/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

København, 24. april 2007

Risto Autio (cent)
Anita Brodén (fp)
Bente Dahl (RV)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Joan Erlandsen (V)
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Christina Gestrin (sv)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Timo Kaunisto (cent)
Ulrik Kragh (V)
Jón Kristjánsson (F)
Anne Margrethe Larsen (V)
Gudrun Laub (V)
Johan Linander (c)
Jan Lindholm (mp)
Ville Niinistö (gröna)
Lauri Oinonen (cent)
Marion Pedersen (V)
Janne Seurujärvi (cent)
Paula Sihto (cent)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Gunilla Tjernberg (kd)
Stefan Tornberg (c)

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1414/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 7/2007

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning over

Medlemsförslag om gemensamma nordiska initiativ för at verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

1) *at* foretage en struktureret informationsudveksling om initiativer i de nordiske lande til at fremme energieffektivisering og anvendelse af vedvarende energi i offentlige bygninger (blandt andet som implementering af EU-direktiv 2006/32/EF)

2) *at* udarbejde et katalog over gode politiske virkemidler og konkrete, vellykkede eksempler på at effektivisere energianvendelsen i offentlige bygninger i Norden og at fremme anvendelsen af vedvarende energi i disse. Kataloget bør distribueres til alle offentlige myndigheder og institutioner i de nordiske lande

2. Baggrund

Midtergruppen fremsatte i maj 2007 medlemsforslag A 1414/miljö – se bilag. Miljø- og Naturresurseudvalget har behandlet medlemsforslaget på møder den 27. juni 2007 i Tórshavn og den 25. september 2007 i Göteborg.

Som baggrundsmateriale for medlemsforslaget forelå svar på skriftligt spørgsmål til de nordiske landes regeringer om forbrug af vedvarende energi til opvarmning af offentlige bygninger stillet af *Kari P. Højgaard* – se bilag.

Resumé af medlemsforslaget

På baggrund af regeringernes svar på et tidligere stillet skriftligt spørgsmål tages der udgangspunkt i, at der mangler en klar strategisk satsning hvad angår den offentlige sektors rolle i at fremme anvendelse af vedvarende energi og energieffektivisering. Der henvises til et EU-direktiv 2006/32/EF af 6. april 2006, som opfordrer medlemsstaterne til at sørge for, at den offentlige sektor tager en ledende rolle på området.

Forslagsstillerne ønsker, at denne målsætning tydeliggøres i de nordiske landes planlægning af energipolitikken. Med udgangspunkt i landenes forskellige styrkepositioner bør der iværksættes en systematisk informationsudveksling om gode initiativer og metoder.

3. Udvalgets synspunkter

Udvalget deler forslagsstillernes opfattelse af, at en bevidst satsning på at øge energieffektiviteten og andelen af vedvarende energi i de offentlige bygninger i Norden er ét ud af en række politiske virkemidler, der må iværksættes indenfor klima- og energipolitikken. Gennem en ambitiøs målsætning for at effektivisere energianvendelsen i bygninger og anden offentlig virksomhed, og ved at skabe større efterspørgsel efter vedvarende energi, viser det offentlige et godt eksempel på effektiv og miljøvenlig energianvendelse. Det offentlige er en stor konsument i de nordiske lande, og udover det gode eksempel vil en forbrugsomlægning i sig selv have betydning for teknologi- og markedsudvikling indenfor miljørigtig adfærd og teknologi. For EU-medlemslandenes vedkommende styres politikken desuden af EU-direktiv 2006/32/EF, om den offentlige sektors energianvendelse.

Det fremgår af forarbejderne til medlemsforslaget (se eksempelvis bilag skriftlig spørgsmål E 7/2007), at de nordiske lande allerede i dag har iværksat tiltag, der med forskellige virkemidler sigter mod at øge energieffektiviteten og anvendelsen af vedvarende energi.

Udvalget vurderer imidlertid, at der kan være behov for at øge opmærksomheden på disse bestræbelser – både i centraladministrationen samt i kommuner, uddannelsessektoren og andre offentlige institutioner i alle samfundets sektorer. Hvis offentlige myndigheder og institutioner går aktivt ind i dette arbejde, vil dette – sammen med andre politiske virkemidler – kunne betyde en betydelig nedsættelse af CO_2-udledningen og derved medvirke til at reducere drivhuseffekten.

4. Indstilling

Miljø- og Naturresurseudvalget vil derfor foreslå, at de relevante myndigheder i de nordiske lande samarbejder om at udfærdige en sammenstilling over de eksisterende politiske virkemidler i de enkelte lande – gerne med en vurdering af midlernes gennemslagskraft i praksis. Desuden foreslås det, at der udarbejdes et katalog, hvor gode politiske virkemidler og vellykkede konkrete eksempler på energieffektivisering og fremme af vedvarende energi i offentlige institutioner præsenteres på en inspirerende måde. I arbejdet kan man også inddrage succesfulde erfaringer fra lande udenfor Norden, ligesom eventuelle gode forslag til nye politiske virkemidler på området kan præsenteres. En efterfølgende distribution af kataloget vil forhåbentlig øge de enkelte institutioners indsats på området og dermed bevirke en ikke ubetydelige begrænsning i CO_2-udslippene.

Nordisk Råd

A 1414/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 7/2007

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

På ovenstående baggrund indstiller Miljø- og Naturresurseudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

1) *at* foretage en struktureret informationsudveksling om initiativer i de nordiske lande til at fremme energieffektivisering og anvendelse af vedvarende energi i offentlige bygninger (blandt andet som implementering af EU-direktiv 2006/32/EF)

2) *at* udarbejde et katalog over gode politiske virkemidler og konkrete, vellykkede eksempler på at effektivisere energianvendelsen i offentlige bygninger i Norden og at fremme anvendelsen af vedvarende energi i disse. Kataloget bør distribueres til alle offentlige myndigheder og institutioner i de nordiske lande.

Gøteborg, den 25. september 2007

Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Vigdis Giltun (FrP)
Helgi Hjörvar (A)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Jan Lindholm (mp)
Josef Motzfeldt (IA)
Lisbeth L. Petersen (sb)
Kristen Touborg (SF), fung. formand
Anne-Mari Virolainen (saml)

Nordisk Råd

A 1414/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 7/2007

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Medlemsförslag

om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning

(Väckt av Kári P. Højgaard och Mittengruppen)

Kári P. Højgaard (Mittengruppen i Nordiska rådet) ställde i februari 2007 en fråga till samtliga nordiska regeringar (E7/2007) om vilka åtgärder dessa har tagit eller har för avsikt att ta för att öka andelen förnybar energi i uppvärmning av offentliga anläggningar. Det framkommer i regeringarnas svar att ett varierande antal åtgärder har tagits i de berörda länderna. Samtidigt visar det sig i de flesta fallen at det fattas klar en strategisk linjedragning när det gäller den offentliga sektorns roll i främjandet av användning av förnybar energi och energieffektivisering.

Svaret från den svenska regeringen hänvisar till Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG från den 5 april 2006, som uppmanar medlemsstaterna tillse att den offentliga sektorn tar en ledande roll beträffande effektivisering av energianvändningen. I direktivet konstateras det att den offentliga sektorn till exempel kan "[...] ta initiativ till pilotprojekt på energieffektivitetens område och sporra sina anställda till energieffektivitet." Den här målsättningen borde framkomma tydligare i de nordiska regeringarnas planering inom detta område.

De nordiska länderna har olika styrkor och tyngdpunkter när det gäller energieffektivisering och användning av förnybar energi i den offentliga sektorn. De här styrkorna skulle kunna användas för att skapa en gemensam syn på den offentliga sektorns energianvändning. I ett sådant arbete skulle man kunna ha nytta av de nordiska ländernas olika erfarenheter t.ex. för att skapa *best practice*-modeller. Det här ger en möjlighet att undvika dubbelt arbete, då omständigheterna i byggsektorn i dessa länder i stort sett liknar varandra.

Nordisk Råd

A 1414/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 7/2007

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Mittengruppen att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att organisera informationsutbyte mellan de nordiska regeringarna för att skapa nordiska initiativ för att tillämpa EU-direktivet 2006/32/EG i frågan om den offentliga sektorns roll i främjandet av energieffektivisering och användning av förnybar energi

Köpenhamn, Tórshavn, Helsingfors, Mariehamn, Reykjavik, Oslo och Stockholm den 10. maj 2007

Kåri P. Højgaard (Sjfl.)
Risto Autio (cent)
Anita Brodén (fp)
Bente Dahl (RV)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Joan Erlandsen (V)
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Christina Gestrin (sv)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Timo Kaunisto (cent)
Ulrik Kragh (V)
Jón Kristjánsson (F)
Anne Margrethe Larsen (V)
Gudrun Laub (V)
Johan Linander (c)
Jan Lindholm (mp)
Ville Niinistö (gröna)
Lauri Oinonen (cent)
Marion Pedersen (V)
Janne Seurujärvi (cent)
Paula Sihto (cent)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Gunilla Tjernberg (kd)
Stefan Tornberg (c)

Nordisk Råd

A 1414/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 7/2007

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Skriftlig fråga om förbruk av förnybar energi i uppvärmning av offentliga anläggningar

Till Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regering

Klimatförändringen, vid sidan av det växande energibehovet, utgör en central faktor i dagens energiplanering. För att motverka klimatförändringen behövs det bland annat effektivisering av energiförbruk och begränsningar till utsläpp av drivhusgaser. Ökat förbruk av förnybar energi, speciellt av bioenergi, är ett viktigt sätt att reducera utsläpp.

EU är den viktigaste regionala aktören inom energi- och klimatområdet. Det nyligen utkomna energi- och klimatpaketet från Europeiska kommissionen förtjänar allt stöd. Det finns dock tydliga skäl för att de nordiska länderna skall fungera som bedrivare inom EU när det gäller energieffektivisering och förbruk av förnybar energi.

Vi som bor på det norra jordklotet använder mycket energi på uppvärmning, vilken av denna orsak är en av våra största källor av koldioxid och andra drivhusgaser. Ett möjligt sätt att främja ökat förbruk av förnybar energi är att sätta mål för andelen förnybar energi i uppvärmning av nya offentliga anläggningar. Man skulle t.ex. kunna kräva att i allt offentligt nybyggeri skall minst 30 % av uppvärmningen skall komma från förnybara energikällor. Ett mer långsiktigt mål skulle vara att alla offentligt ägda anläggningar i huvudregeln skulle vara uppvärmda med förnybar energi.

Med hänvisning till det ovan framförda frågar jag:

Vilka åtgärder har de nordiska ländernas regeringar tagit och vilka åtgärder dom har för avsikt att ta för att öka andelen förnybar energi i uppvärmning av offentliga anläggningar?

Torshavn, den 7 februari 2007

Kári P. Højgaard (Sjfl.)

Nordisk Råd

A 1414/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 7/2007

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Svar från Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regering

Nordisk Råd

A 1414/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 7/2007

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Som svar på frågan konstaterar de nordiska ländernas regeringar följande:

Den danska regeringen:

Den danske regering er enig i, at der er behov for en øget indsats for at fremme såvel energibesparelser og energieffektivisering, som en øget anvendelse af vedvarende energi, bl.a. til opvarmning af bygninger.

Den danske regering har i det energipolitiske udspil "En visionær Dansk Energipolitik", som blev fremlagt i januar 2007, lagt op til en forøgelse af besparelsesindsatsen og til en fordobling af VE-andelen til 30 % i 2025.

Med henblik på at reducere energiforbruget til opvarmning er de danske energikrav i bygningsreglementet for nye bygninger i 2006 strammet med 25-30 % og det er regeringens målsætning at stramme yderligere med 25% i 2010 og at fortsætte stramningerne i 2015. De nye krav er formuleret som en samlet energiramme, og der er stor grad af frihed til at vælge de løsninger som bedst og billigst kan leve op til kravene. Bl.a. kan solvarme og solceller indgå.

Mere end halvdelen af opvarmningen af bygninger er i Danmark baseret på fjernvarme, og for offentlige bygninger er denne andel væsentlig større. Fjernvarmeproduktionen er for 80 pct.'s vedkommende baseret på kraftvarmeproduktion, og en væsentlig del af resten er baseret på biomasse. Der er således tale om en meget energieffektiv opvarmning.

I Danmark er der indført særlige krav om energieffektivisering i offentlige bygninger. Derimod er der ikke planer om særlige krav om anvendelse af vedvarende energi i offentlige bygninger.

Bl.a. af miljømæssige grunde lægges der op til, at en øget anvendelse af biomasse til energiformål primært skal ske i større anlæg.

Den finska regeringen:

Finland stöder på fyra olika sätt användning av förnybar energi i offentliga byggnader.

Energibesiktningsverksamhet med finansiellt stöd började 1994. Kommunala besiktningar får ett stöd på 50 %, men statliga byggnader står utanför stödet.

År 2003 utvidgades besiktningarna så att även undersökning av möjligheter att ta i användning förnybar energi inkluderades. Detta bör undersökas i byggnader där man använder elvärme eller fossila bränslen. I första hand beaktas lönsam ersättning av fossila bränslen med biobränsle (trä-) samt värmepump. Också solenergi och andra förnybara energikällor kan tas med om det är ändamålsenligt. De ersättningsbara kostnaderna för energibesiktningen kan höjas med högst 2500 € ifall också användningsmöjligheter för förnybar energi besiktigas.

År 2005 utvidgades möjligheter att stöda besiktning av användningen av förnybar energi ytterligare: en kommun kan kartlägga möjligheterna att öka användningen av förnybar energi i hela kommunen. Byggnader där användningen av förnybar energi är möjlig kartläggs, likaså

resurstillgången. Handels- och industriministeriets (HIM) stöd är 50 % och ministeriet organiserar utbildning.

HIM har i samarbete med den kommunala sektorn satt igång ett frivilligt avtalsförfarande för att främja energieffektivisering år 1997. År 2002 utvidgades systemet att omfatta också främjandet av användningen av förnybar energi. Förbindelse att utreda möjligheter att öka användningen av förnybar energi blev en del av avtalet. År 2004 togs ett skilt kommunbesiktningsförfarande i bruk som ett nytt verktyg som kommunerna kan använda för att ta hand om den här förpliktelsen.

70 kommuner och 15 kommunsammanslutningar (55 % av sektorn, mätt med kubikmått av de offentliga byggnaderna i kommunerna) är med i avtalssystemet. Det nuvarande systemet avslutas i slutet av år 2007, och ett nytt system för åren 2008-2016 är under beredning.

HIM beviljar energistöd för energisparinvesteringar (10-25 %) samt för investeringar som ökar användningen av förnybar energi. Kommunernas offentliga byggnader ingår i detta system.

Stödet för värmeföretag, det vill säga en lokal företagare eller ett andelslag som svarar för uppvärmningsverksamheten, i samband med att värmeproduktionen i en byggnad eller ett lokalt fjärrvärmesystem byter energikälla från olja till flis, startades år 1999. Byggnader som kommer i fråga är huvudsakligen kommunernas offentliga byggnader. Det finns för tillfället 150 värmeföretagare i Finland och de sköter om 230 värmepannor, med medelstorleken 0,5 MW. Antalet ökar årligen med ca 30, och för pannor kan beviljas energistöd av HIM.

Den isländska regeringen:

I Island produceres 99,9 % af al el med vandkraft og geotermisk energi, dvs. vedvarende energi. I år 2002 var andelen af geotermisk varme i opvarmning af huse 87 % og i år 2006 var andelen vokset op til 90 %.

De 10 % af befolkningen som ikke har adgang til geotermisk varme til opvarmning af sine huse, bruger for det meste el fra vedvarende kilder. Under 1 % af befolkningen bruger olie til opvarmning da de bor isolerede steder ude på landet og har ikke adgang til elnettet.

Som allerede sagt, er andelen af dem som bruger geotermisk varme til opvarmning steget i de seneste år, og regeringen støtter projekter som har til formål at forøge denne andel endnu mere. På basis af projekter som har haft det formål at finde geotermisk varme på de steder i landet hvor man ikke før har haft viden om at der kunne findes varme i jorden, har man i de seneste år kunnet øge antal indbyggere som benytter geotermisk vand til opvarmning og ført os til den positive situation at 90 % af alle indbyggere i Island har nu adgang til geotermisk varme til opvarmning.

I Akureyri kommune har man opstartet et projekt som har til formål at øge energieffektivisering i byens offentlige bygninger. Ifølge planen skal projektets første fase, som sammen står af indsamling af data, blive færdiggjort i løbet af år 2007.

Den norska regeringen:

Fra norsk side er det iverksatt flere tiltak for å fremme bruk av fornybare energikilder til oppvarming av både private og offentlige bygninger.

Enova SF har på vegne av Olje- og energidepartementet i oppdrag om å fremme energiomlegging. Samlet disponerer Enova 700 millioner NOK per år. Et viktig mål for Enovas arbeid er å øke bruken av fornybare

energikilder. Enova yter derfor tilskudd til prosjekter innenfor byggsektoren som enten bidrar til effektivisering eller til konvertering fra enten elektrisitet eller fossile energikilder til fornybare energikilder.

For oppføring av nye bygg krever nye byggeforskrifter at det skal dokumenteres at det er ulønnsomt å basere oppvarmingen på fornybare energikilder.

For statlige bygg over 1000 m_2 kreves det fleksible oppvarmingssystemer.

Den svenska regeringen:

I maj 2005 infördes i Sverige ett särskilt stöd för att bl.a. främja konvertering från fossil- och elbaserad uppvärmning till fjärrvärme eller uppvärmning med förnybara energikällor i offentliga lokaler (SFS 2005:205). Stödet gäller enligt nuvarande beslut t.o.m. 31 december 2008. Sammantaget har ca 2 miljarder kronor avsatts för stödet för åren 2005-2008.

Stödet infördes med hänvisning till de energi- och miljöpolitiska målen. Vidare angavs att det är angeläget att åtgärderna bidrar till att öka investeringarna inom bygg- och fastighetssektorn och därmed stimulerar till en ökad sysselsättning. En annan målsättning är att offentlig verksamhet skall utgöra goda exempel på effektiv och miljöanpassad energianvändning.

Stödet gäller för ägare till lokaler där det bedrivs offentlig verksamhet som under vissa förutsättningar medges ett investeringsstöd om investeringar sker i energieffektivisering eller konvertering till förnybara energikällor. Stödet uppgår till 30 procent av de totala kostnaderna för sådana åtgärder upp till 10 miljoner kronor per byggnad. För installation av solcellsystem uppgår stödet till 70 procent av den totala kostnaden för en sådan åtgärd upp till 5 miljoner kronor per byggnad. Hittills (t.o.m. februari 2007) har totalt ca 1,1 miljarder kronor beviljats i stöd.

Enligt direktivet 2006/32/EG om effektiv slutanvändning av energi och om energitjänster skall medlemsstaterna bl.a. tillse att den offentliga sektorn tar en ledande roll beträffande effektivisering av energianvändningen. En utredning arbetar för närvarande med att utarbeta förslag till hur direktivet skall genomföras i Sverige. I utredningens uppdrag ingår att göra en bedömning av vilka åtgärder som behövs för att direktivets krav beträffande den offentliga sektorns roll skall uppfyllas.

Helsingfors den 11 april 2007

Stefan Wallin
samarbetsminister

Nordisk Råd

A 1414/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag
- Skriftlig spørsmål E 7/2007

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1415/medborger

Fremlagt av:
Medborger- og
forbrukerutvalget

Utvalgsforslag om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner

Medborger- og forbrukerutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å forholde sig til Europarådets kampanje "Stop domestic violence against women" (2006–2008) med at afholde en fælles nordisk konference om temaet

- Konferencen skal tage udgangspunkt i præsentation og erfaringsudveksling af nationale tiltag hvad angår juridiske og politiske virkemidler, støtte til og beskyttelse af ofrene, dataindsamling og holdningsskabende tiltag som involverer aktiv deltagelse af mænd
- Nordisk Ministerråd skal på baggrund af eksperternes erfaringsudveksling og identifikation af de vigtigste samarbejdsområder vedrørende bekæmpelse af vold i nære relationer udarbejde et fælles nordisk program med fokus på konkrete initiativer på feltet

Den skandinaviske velferdsmodellen har fått økt internasjonal interesse i de senere år. Men de nordiske velferdsstatene har en bakside. Mange kvinner og barns velferd og liv begrenses og påvirkes kraftig av vold som utøves i nære relasjoner. Hvert år utsettes mange kvinner og barn for vold, seksuelle overgrep og tvang. Mange terroriseres, forfølges og drepes av sine nærmeste/partnere. De aller fleste voldshandlinger utøves av menn.

Vi savner fortsatt tilstrekkelig kunnskap om årsakene til volden og dets effekter og hvilke tiltak som må gjøres for å bekjempe vold og overgrep. Det vi vet er imidlertid at dårlig økonomi, boligmangel og sosial isolering ofte er sentrale hindringer for å bryte ut av voldsrelasjoner. Svakheter i lovgivningen, bevisproblem og ambivalens i forhold til at overgrep skjer i nære relasjoner fører til at mange kvinner ikke politianmelder mishandling, voldtekt eller annen vold. Nordisk Ministerråd gjennomførte

et forskningsprogram i årene 2000-2004 med temaet kjønn og vold i Norden innenfor rammen av et program om likestilling. Det bevilges fortsatt penger til forskning på dette feltet over NMRs budsjett.

I løpet av høsten 2006 har Stortinget hatt to viktige debatter knyttet til temaet vold mot kvinner og barn i nære relasjoner. Interpellasjon fra Inga Marte Thorkildsen (SV) til barne- og likestillingsministeren ble besvart av justisminister Knut Storberget (A) om å ta tverrdepartementale initiativ for å sikre barn bedre mot trusler, vold og overgrep i familien. En interpellasjon fra Lise Christoffersen (A) til justisminister Knut Storberget (A) om tiltak for å bekjempe vold i hjemmet, og om å bidra til at Norge slutter opp om Europarådets 3-årige kampanje på området ble besvart den 24.11.2006.

Europarådets kampanje "Parliaments united in combating domestic violence against women" strekker seg over 3 år (2006-2008). Europarådet slår fast at vold i hjemmet er et klart brudd på menneskerettighetene, at det er den mest utbredte formen for krenkelse av menneskerettigheter som finnes, at krenkelsene skjer i alle medlemsland, på tvers av grenser, aldersgrupper, raser, familietyper og sosiale miljøer.

Kampanjens virkemidler er å øke bevisstheten om at vold i hjemmet er brudd på menneskerettighetene. Det er ønskelig at medlemslandene av Europarådet intensiverer innsatsen og øker ressursinnsatsen mot vold mot kvinner gjennom forpliktende handlingsplaner. Disse bør omfatte juridiske og politiske virkemidler, støtte til og beskyttelse av ofrene, datainnsamling og holdningsskapende tiltak, som involverer aktiv deltakelse fra menn.

Eksempelvis i Norge ble det utført en voldsmåling en uke i juni 2005, som viste at det var over 1 000 henvendelser fra kvinner som opplevde vold i nære relasjoner og det var 2 000 barn som var berørt av vold og trusler fra folk i nære relasjoner i samme periode. 85 % av voldsutøverne var menn. I 60 % av sakene var det snakk om fysisk vold. Den mest brutale formen for vold er drap av noen man kjenner. I 2005 ble det registrert 29 drap i Norge – ni av disse var utført av ektefelle/samboer eller tidligere ektefelle/samboer. Anmeldelser av vold i nære relasjoner øker, fra 3 890 anmeldelser i 2003 til 4 348 i 2005.

Kanskje spesielt utsatt er yngre kvinner med innvandrerbakgrunn som kan oppleve sterke personlige konflikter mellom familiens tradisjonelle kvinnerolle og den frie, likestilte kvinnerollen som formidles i skole og ellers i samfunnet i Norden. Dette bekreftes av tall fra Danmark hvor 44 % av kvinnene på krisesentre i Danmark har minoritetsbakgrunn og 1/3 av disse er gift med danske menn. For øvrig viser undersøkelser at 64 000 danske kvinner blir årlig utsatt for fysisk vold hvorav 2/3 begåes av tidligere eller nåværende partner. Hele 20 000 barn fra 5-14 år opplever årlig vold mot deres mor. Ca. 2 000 barn flytter med mor til krisesenter og over halvparten av disse har selv vært utsatt for vold.

I Sverige viser en rapport fra kriminalitetsforebyggende Råd 2006 at antall politianmeldelser av mishandlede kvinner var litt over 24 000 i 2005. I 75 % av disse anmeldelsene var gjerningsmannen kjent. (Og vi vet det er store mørketall pga. at kvinner ofte velger å ikke anmelde forholdet.) Det var litt over 200 anmeldelser for grov kvinnemishandling og 11 000 seksuelle overgrep hvor majoriteten av de mistenkte er menn. Ca. 16 kvinner ble drept som følge av menns vold i nære relasjoner og ca. 40 % av tilfellene har skjedd hvor kvinnen har brutt relasjonen (fysisk vold er mindre vanlig enn psykisk og seksualisert vold).

I 2005 fikk 2 073 kvinner og barn beskyttelse på hemmelig bosted. Blant kvinner med etnisk minoritetsbakgrunn er det ikke kjent hvor utbredt æresdrap er. Det finnes ikke tall på dette men Uppsala kommune beskyttet 10 kvinner med minoritetsbakgrunn i perioden 2005-2006.

I Finland registrerte politiet 4 109 tilfeller av familievold i 2005, det var 5 % flere enn i 2004. 3 195 av disse voldsofrene var kvinner. Voldstilfellene eller mishandlingen har skjedd mellom personer som har samme bosted

eller mellom nåværende eller tidligere familiemedlemmer. Mer enn halvparten var vold mellom ektefeller eller samboere. Finlands tall bekrefter at det som oftest er kvinner som er ofre for vold i nære relasjoner, kun 207 (11 %) av 2 423 voldstilfeller var menn ofre. Den finske statistikken sier ikke noe om vold mot barn i nære relasjoner.

I følge statistik hos et beskyttelseshus/krisecenter for kvinder i Reykjavik (Kvennaathvarf) søgte 283 kvinder hjælp i 2005, hvoraf 143 for første gang. 85 % af voldsudøverne var ægtefæller og samboer, eller forhenværende ægtefæller og samboer, og 10 % af volds-udøverne havde andre nære relationer til kvinderne. Størstedelen af volden var af psykisk eller fysisk karakter, samt trusler, oftest en kombination af disse.

Hos det Interkulturelle hus i Reykjavik (Alþjóðahús) skønnes det at mellem 50 og 70 kvinder af udenlandsk oprindelse søgte rådgivning i 2006 på grund af vold i nære relationer.

Antallet af kvinder som søgte rådgivning hos et center for ofre for seksuel vold og misbrug (Stigamót) på grund af vold af en voldsudøver de kendte, var i år 2005 lidt over 500. Omkring halvdelen af kvinderne søgte rådgivning hos centeret for første gang.

Nordisk Råds president i 2007 Dagfinn Høybråten har oppfordret nordiske parlamentarikere til å delta i Europarådets kampanje i 2007 om vold mot kvinner og vold i nære relasjoner.

På makgrunn av ovenstående foreslår Medborger- og forbrukerutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å forholde sig til Europarådets kampanje "Stop domestic violence against women" (2006-2008) med at afholde en fælles nordisk konference om temaet

- Konferencen skal tage udgangspunkt i præsentation og erfaringsudveksling af nationale tiltag hvad angår juridiske og politiske virkemidler, støtte til og beskyttelse af ofrene, dataindsamling og holdningsskabende tiltag som involverer aktiv deltagelse af mænd
- Nordisk Ministerråd skal på baggrund af eksperternes erfaringsudveksling og identifikation af de vigtigste samarbejdsområder vedrørende bekæmpelse af vold i nære relationer udarbejde et fælles nordisk program med fokus på konkrete initiativer på feltet

København, Helsingfors, Reykjavik, Oslo og Stockholm, den 15. mai 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Søren Espersen (DF)
Per Kaalund (S), fung. formand
Ilkka Kantola (sd)
Anne Margrethe Larsen (V)
Johan Linander (c)
Elina Linna (v)
Ville Niinistö (gröna)
Allan Niebuhr (KF)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)
Maria Öberg (s)

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1416/presidiet

Fremlagt af:
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe

Behandles i:
Præsidiet

Medlemsforslag om valg af udvalgsledelse i Nordisk Råd

Fagudvalgene spiller en afgørende rolle i Nordisk Råds arbejde. Udvalgsmøder foregår ganske få gange om året. I det løbende arbejde mellem møderne har udvalgsledelsen vigtige funktioner, herunder dialogen med de nationale parlamenter, med mange forskellige aktører på fagområdet i Norden og udenfor og løbende kontakt til udvalget. Samspillet mellem udvalgsformand, næstformand og udvalgssekretær er helt afgørende for kontinuiteten i arbejdet og for forankringen i udvalget.

Udvalgsformand og næstformand vælges på sessionen efter indstilling fra valgkomiteen. Det sker på basis af partigruppernes indstillinger, uden at de berørte fagudvalg har nogen rolle.

De bedste til at udpege en udvalgsformand og næstformand, der har bred opbakning og er kompetent og engageret i sit fagudvalg, er udvalgets medlemmer selv. Det vil derfor forbedre Nordisk Råds funktion, at fagudvalgene indstiller formand og næstformand.

På baggrund af ovenstående foreslår Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe, at

Nordisk Råd beslutter,

at Nordisk Råds fagudvalg (ekskl. Præsidiet) indstiller kandidater til udvalgsformand og -næstformand

at der i § 62 tilføjes dette efter første punktum:

"Nordisk Råds fagudvalg (ekskl. præsidiet) indstiller inden et tidspunkt bestemt af valgkomiteen kandidater til udvalgsformand og næstformand."

De øvrige valgregler ændres ikke.

København, Nuuk, Reykjavik, Oslo og Stockholm, den 30. maj 2007

Claes Andersson (vänst)
Line Barfod (EL)
Elina Linna (v)
Johan Lund Olsen (IA)
Rolf Reikvam (SV)
Inge Ryan (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG)
Kristen Touborg (SF)

Nordisk Råd

A 1416/presidiet

Fremlagt af:
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe

Behandles i:
Præsidiet

Nordisk Råd

A 1417/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

Næringsudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København

1. Næringsudvalgets forslag

Næringsudvalget foreslår,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København

2. Synspunkter

Næringsudvalget og Medborger- og Forbrugerudvalget behandlede forslaget sammen d. 30. oktober 2007. Der blev fremført, at på den ene side har Sverige givet sig på alle andre punkter som i udgangspunktet havde været problematiske, men at der nu var to tilbage, og lovgivningen vedrørende disse var man ikke interesseret i at ændre. Der ligger dels veterinære hensyn og dels bekæmpelse af narkotika bag den eksisterende lovgivning. Der blev også fremført, at situationen forværrer Bornholms fremtidsudsigter, da det besværliggør f.eks. turisme, som har stor økonomisk betydning for øen. Udvalgene var enige om, at dette spørgsmål ikke ville blive løst i nordisk regi, og at man ikke vil foretage sig noget i anledningen af forslaget. Udvalgene opfordrer den danske og svenske regering til at arbejde på at finde en løsning, og udvalgene mente at den mest frugtbare vej frem måtte være bilaterale forhandlinger mellem Danmark og Sverige.

Nordisk Råd

A 1417/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

3. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Næringsudvalget,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København

Oslo, den 29. oktober 2007

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), ordf.
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Monica Green (s)
Billy Gustafsson (s)
May Elisabeth Hansen (SV)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Kristján Þór Júliusson (Sj.)
Ulla Karvo (saml), vice ordf.
Kari Kjønaas Kjos (FrP)
Tuula Peltonen (sd)
Janne Seurujärvi (cent)
Frode Sørensen (S)
Stefan Tornberg (c)

MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1417/næring

Behandles i:
Næringsudvalget

Bilag:
- Medlemsforslag

Betænkning over medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København

Målet for det nordiske samarbejde er et grænseløst Norden, hvor medborgere i Norden kan bosætte sig frit, tage arbejde, studere og drive virksomheder, hvor i Norden de ønsker det.

De nationale regler og bureaukratier holder dog stadig fast i nationale regelsæt og traditioner, som hindrer den nordiske vision i at blive til fuld virkelighed for den enkelte. De nordiske regeringer må være sig deres ansvar bevidst for, at denne grundidé i det nordiske samarbejde endelig kan blive virkelighed.

Nordisk Råd har sat helt klare pejlemærker for at fjerne tilbageblevne grænser for borgernes frie bevægelse i de nordiske lande.

I Norden har vi siden 1954 kunnet rejse uden personligt pas. Men for rejsende i transit til og fra Bornholm gennem Sverige opleves helt andre besværligheder eller grænsehindringer. Besværlighederne er ikke just forsvundet, og det blot for ca. 1 times kørsel over Sverige for at komme til København fra Bornholm og vice versa.

Man kan oversætte ovennævnte til, at det personlige pas er udskiftet med "pillepas" og "hundepas". Pillepasset er et dokument for medbragt medicin, og hundepasset for medbragte husdyr/kæledyr; begge pas er bureaukratisk besværlige at få. For at transportere afdøde personer gennem Sverige kræves der udstedelse af et såkaldt "ligpas", efter nærmere beskrevne retningslinier.

Derudover skal der indhentes specielle tilladelser for:

- personer uden dansk statsborgerskab (eller Schengen-visum)
- privat transport af bil på prøveplader
- militære transporter

En beskrivelse af hindringerne kan ses på:
http://www.crt.dk/media/Transit_aug_2003_CHM.pdf

Ovennævnte besværligheder lægger helt klart hindringer for en øget mobilitet for rejsende til og fra Bornholm via et nordisk land. Kravene om tilladelser til militære transporter er forståelige, men ikke til de civile.

I betragtning af det nære og tillidsfulde samarbejde, der eksisterer mellem Danmark og Sverige, er det derfor en kilde til dyb forundring, at man på transitområdet ikke kan lægge den gensidige anerkendelse af nationale regler til grund for sin stillingtagen, som man ellers anvender på en række andre områder. I en sådan anerkendelse ligger jo, at de enkelte landes regler godt kan være forskellige, men kvalitativt anses de for ligeværdige.
Hvis Sveriges regering vil anerkende, at danske regler på transportområdet er ligeværdige med svenske, er det et rimeligt ønske, at Sveriges regering opretter en reel transitkorridor for civile rejsende mellem Bornholm og København.

På baggrund af ovenstående foreslår jeg, at

Nordisk Råd rekommanderer Sveriges regering,

at oprette en transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København

København, den 6. juni 2007

Joan Erlandsen (V)

MEDLEMSFORSLAG

(Omgjort til presidieforslag A 1421)

Nordisk Råd

A 1418/presidiet

Fremlagt af:
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe og Den Socialdemokratiske Gruppe

Behandles i:
Præsidiet

Medlemsforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009

Danmark skal være vært for FN's globale klimamøde, som skal finde sted i København i perioden 30. november til 11. december 2009. Placeringen af det globale møde i København giver en enestående chance for at også Norden bidrager aktivt til at synliggøre nordiske værdier på klimaområdet og til en klimapolitik for øget bæredygtighed.

I rapporten "Norden som global vinderregion" fremhæves "Respekt for naturen" - bæredygtighed og helhedssyn - som én af de otte nordiske styrkepositioner. Der argumenteres i rapporten for, at samtlige vækstøkonomier i verden står over for udfordringen at skabe vækst, velstand og langsigtet stabilitet inden for en bæredygtig ramme. FN's globale klimatopmøde er de kommende års mest oplagte platform for at promovere nordisk innovation og politik på området.

En fælles klimasatsning i forbindelse med topmødet fra de nordiske lande samt nordiske organisationer, institutioner og netværk kan f.eks. indeholde:

- **medborgeraktiviteter**, i form af parallelmøder, udstillinger og debatter for deltagerne fra hele verden for organisationer indenfor miljø og energi
- **globale udstillinger** af hvad Norden kan præstere indenfor vedvarende energi og miljøteknologi. Det kan udbrede de nordiske velfærdssamfunds erfaringer med samspil mellem producent, forbruger, medborgerorganisationer og myndigheder og kan styrke nordiske producenters konkurrenceevne
- **globale undervisningsprojekter**, hvor skolebørn og unge på forskellige niveauer kan følge klimakonferencen virtuelt, få indsigt i klimaproblemerne og deres virkning i forskellige dele af verden
- **globale forskningsprojekter** hvor forskere kan udvikle kontakter og resultater, virtuelt eller ved forskningsaktiviteter i Norden ~~i tilknytning til topmødet~~

- **nordiske værdier** såsom bæredygtighed, lav magtdistance, effektivitet kan præge klimamødets indhold og rammer. Norges miljømålsætning for vinter-OL i Lillehammer og Helsingforskonferencen for menneskerettigheder var eksempler på globalt markante nordiske aktiviteter
- **samarbejde om energipolitikken**. De nordiske lande har alle tradition for folkelig inddragelse i energipolitikken. Fire af landene har forbundne elnet med forskellige former for energiforsyning, som supplerer hinanden. De nordiske lande kan skærpe nordiske handlingsplaner for vedvarende energi og bæredygtig udvikling og synliggøre samarbejdet
- **de store og akutte klimaproblemer i Arktis** og initiativer overfor dem kan komme i fokus i København i samarbejde med arktiske aktører
- **de sociale konsekvenser af klimaændringer** især for de mennesker og de samfund som er eller bliver mest udsatte kan Norden bidrage til at sætte i fokus i samarbejde med aktører fra områderne
- **Inddragelse af Øresundsregionen under topmødet**. Foruden København kan den øvrige del af Øresundsregionen inddrages til nordiske arrangementer under topmødet
- **Nordiske bidrag til topmødeforberedelsen**. Danmark får en vigtig og omfattende opgave som vært. Sverige vil, som EU-formandskabsland i andet halvår 2009, have centrale opgaver på energiområdet. Der er både behov og gode forudsætninger for, at de øvrige nordiske landes embedsfolk assisterer i topmødeforarbejdet. Det omfatter kontakter på globalt plan, også til de aktører der er afgørende for et godt klimaresultat i København, herunder USA, Rusland, Kina, Indien, Brasilien m.fl.

Mulighederne for at bidrage er mange, men kræver alle en grundig prioritering og planlægning. Desuden er et tæt samarbejde med værtslandet og København af afgørende vigtighed.

En fællesnordisk satsning skal sætte afgørende nordiske værdier og kvaliteter i fokus for det nordiske bidrag til klimamødet. Derfor er det ønskeligt at fokusere på den folkelige inddragelse, på nordiske værdier, på uddannelse og forskning og på at Norden og arrangementet selv går i spidsen som eksemplarisk forbillede.

På baggrund af ovenstående foreslår Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe og Den Socialdemokratiske Gruppe, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at sætte ambitiøse energimål for de nordiske lande

at synliggøre disse energimål og nordisk energisamarbejde i forbindelse med klimakonferencen

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd i samarbejde med værtslandet og Nordisk Råd,

at gennemføre følgende i tilknytning til konferencen:

udstillingsvirksomhed indenfor vedvarende energi og økologi

forestå en global debat med bred folkelig deltagelse om opnåelse af klimamål

bidrag til erfaringsudveksling for både forsknings- og undervisningsmiljøer på globalt plan m.h.t. klimamål og klimapolitik, herunder demonstrationsprojekter af teknologiske løsninger af klimagasudslip

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at fremlægge en foreløbig redegørelse for sine planer om fællesnordiske initiativer i forbindelse med klimatopmødet under Nordisk Råds session 2007, hvor Nordisk Råd samtidig kan levere sine synspunkter i sagen

at der budgetteres med udgifter til de fællesnordiske initiativer i forbindelse med klimatopmødet på det nordiske budget for budgetåret 2009 og gerne også for budgetår 2008

Nordisk Råd

A 1418/presidiet

Fremlagt af:
Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe og Den Socialdemokratiske Gruppe

Behandles i:
Præsidiet

København, Nuuk, Helsinki, Reykjavík, Oslo, Stockholm, den 20. juni 2007

Claes Andersson (vänst)
Line Barfod (EL)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Asmund Kristoffersen (A)
Elina Linna (v)
Josef Motzfeldt (IA)
Rolf Reikvam (SV)
Inge Ryan (SV)
Ole Stavad (S)
Kristen Touborg (SF)
Lars Wegendahl (s)

BETÆNKNING OVER MEDLEMSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1419/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt ved votering på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning over

Medlemsforslag om en bæredygtig energipolitik uden A-kraft

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer, sammen og hver for sig,

1) at fremme udviklingen og anvendelsen af vedvarende energiformer i Østersøregionen, så disse energikilder styrkes i forhold til de fossile og kernekraftbaserede kilder. Dette gøres bl.a. gennem:

a. en målrettet regional indsats i forbindelse med gennemførelsen af EU's fælles energipolitik om vedvarende energi og energieffektivisering

b. en styrkelse af det regionale energipolitiske samarbejde i Østersøområdet, herunder BASREC-samarbejdet, med henblik på udvikling og fremme af den vedvarende energi samt at forbedre energieffektiviseringen i landene

2) at arbejde aktivt for at fremme en tættere sammenknytning af el-transmissionsnettene i Norden, Baltikum og Nordeuropa med henblik på at øge forsyningssikkerheden og muligheden for at benytte en bredt sammensat palet af energikilder i regionen

2. Baggrund

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe fremsatte i juni 2007 medlemsforslag om en bæredygtig energipolitik uden A-kraft.

Miljø- og Naturresurseudvalget har behandlet sagen på møder den 27. juni 2007 i Tórshavn og den 25. september 2007 i Göteborg. Desuden har udvalget drøftet spørgsmålet på et fællesmøde med repræsentanter fra Baltisk Forsamlings Miljøbeskyttelses- og Energiudvalg den 25. september 2007 i Göteborg.

Resumé af medlemsforslaget
Der henvises til, at den store globale opmærksomhed omkring at reducere udslip af drivhusgasser har medvirket til at stille kernekraft stærkere i debatten omkring den fremtidige energiforsyningspolitik. Kernekraft medfører som bekendt ikke nogen direkte CO_2-udledning i forbindelse med selve energiproduktionen.

Forslagsstillerne nævner, at kernekraft står til at blive højt prioriteret i Finland, Rusland og måske de baltiske lande og Polen i form af et nyt Ignalina-kernekraftværk.

Forslagsstillerne finder, at kernekraft ikke bør blive den løsning, som landene i regionen vælger at satse på. Der henvises til problemerne med opbevaring af det radioaktive affald fra kernekraftproduktionen, med sikkerhedsproblemer i selve driftsfasen og desuden med risici ved håndtering af uran.

Forslagsstillerne ønsker at fremme en fremtidig energiforsyning i Norden, Baltikum og Østersø-regionen i det hele taget, der baserer sig på et højt udviklet og velfungerende energinetværk, på vedvarende energikilder og på energieffektiviseringer i alle led af samfundet. Der henvises til alternative energiplaner for Letland og Litauen (uden kernekraft), der er udviklet af NGO'er i landene i samarbejde med NGO'er fra andre EU-lande.

3. Udvalgets synspunkter

Miljø- og Naturresurseudvalget deler forslagsstillernes ønske om, at fremme udbredelsen af den vedvarende energi i regionen - blandt andet af hensyn til at nedsætte klimabelastningen. Ligeledes vil det styrke forsyningssikkerheden, hvis el-transmissionsnettene i Norden, Baltikum og Nordeuropa blev tættere sammenknyttet. Et velfungerende netværk ville desuden kunne øge muligheden for at et bredt spektrum af de vedvarende energikilder i et større geografisk område bedre ville kunne leve op til samfundenes og markedets krav om stabile leverancer.

Udvalgets flertal anerkender de enkelte landes mulighed for selv at træffe beslutninger om blandt andet valg af energikilder m.m.

Med henvisning til Fremstillingerne 1/2007 og 2/2007 (A 1379/miljö) kan udvalget dele forslagsstillernes betænkeligheder og stærkt betone, at sikkerheden omkring driften og hele spørgsmålet om håndtering af det radioaktive affald på kort og langt sigt må kalde på den allerstørste forsigtighed og ansvarlighed blandt de lande, der vælger at etablere og drive kernekraftanlæg. Udvalget finder, at A-kraften er en energikilde, der ved uheld, transport og affaldshåndtering uundgåeligt kan få konsekvenser, der rækker udover enkeltstaterne. Ud fra den betragtning er kernekraft en energikilde, der ikke alene er enkeltstaters anliggende. Derfor finder udvalget, at de nordiske landes regeringer må arbejde aktivt for høje standarder på dette område; såvel i forhold til landenes egne anlæg m.m., som i forhold til anlæg i de øvrige Østersø-lande.

Udvalgets flertal finder imidlertid ikke, på det foreliggende grundlag, at kunne anbefale de nordiske landes regeringer at gennemføre et stop for bygning af nye atomkraftanlæg.

Miljø- og Naturresurseudvalget er bekendt med, at EU's fælles energipolitik også lader spørgsmålet om valg af energikilder (det såkaldte "energi-mix") være op til de enkelte lande. Udvalget noterer desuden, at EU-politikken sætter mål om reduktioner i udslippet af CO_2 til 20 % (i forhold til 1990-niveau) og at andelen af vedvarende energi (der ikke inkluderer kernekraft i henhold til EU-Rådets vedtagelse i marts 2007)

Nordisk Råd

A 1419/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt ved votering på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

skal øges til 20 % inden 2020. Disse fællesskabsmål, vedtaget marts 2007, skal nu fordeles til bindende landevise mål.

Der ligger efter udvalgets vurdering en stor udfordring for landene at leve op til de forventelige målsætninger med hensyn til udslipsreduktioner og forøgelse af andelen af den vedvarende energi. En udfordring af denne karakter må kalde på samarbejde mellem landene; blandt andet i Østersøregionen.

Det er fra flere sider blevet påvist, at energieffektivisering for øjeblikket er den mest omkostningseffektive måde til at reducere udslip af CO_2. Derfor bør arbejdet med at fremme energieffektiviseringen indgå som en vigtig del af arbejdet med omstillingen af energiregimet og klimapolitikken. Også på dette område vil der være store gevinster at hente gennem regionalt samarbejde, forskning og udvikling samt erfaringsudveksling mellem landene.

I kraft af samarbejdet med Baltisk Forsamlings Miljøbeskyttelses- og Energiudvalg har udvalget fået indblik i de problemer, der venter de tre baltiske lande, når den sidste reaktor på Ignalina-værket (Litauen) i 2009 skal lukkes. I de baltiske lande pågår for tiden en vigtig debat om den fremtidige energiforsyning. Miljø- og Naturresurseudvalget er bekendt med planerne om at etablere et nyt og moderne atomkraftværk i nærheden af Ignalina.

Af historiske årsager kan den baltiske energiforsyning sammenlignes med en isoleret ø. Der er således kun ringe sammenhæng mellem det baltiske el-net og el-nettene i det øvrige Europa.

Miljø- og Naturresurseudvalget finder, at en stabil og sikker energiudveksling til Baltikum vil være af afgørende betydning for den politiske diskussion og beslutning om fremtidens energiproduktion i de baltiske lande.

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt ved votering på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

4. Indstilling

På baggrund af ovenstående indstiller Miljø- og Naturresurseudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer, sammen og hver for sig,

1) *at* fremme udviklingen og anvendelsen af vedvarende energiformer i Østersøregionen, så disse energikilder styrkes i forhold til de fossile og kernekraftbaserede kilder. Dette gøres bl. a. gennem:

   a. en målrettet regional indsats i forbindelse med gennemførelsen af EU's fælles energipolitik om vedvarende energi og energieffektivisering

   b. styrkelse af det regionale energipolitiske samarbejde i Østersøområdet, herunder BASREC-samarbejdet, med henblik på udvikling og fremme af den vedvarende energi samt at forbedre energieffektiviseringen i landene

2) *at* arbejde aktivt for at fremme en tættere sammenknytning af el-transmissionsnettene i Norden, Baltikum og Nordeuropa med henblik på at øge forsyningssikkerheden og muligheden for at benytte en bredt sammensat palet af energikilder i regionen

Gøteborg, den 25. september 2007

Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Vigdis Giltun (FrP)
Helgi Hjörvar (A)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Lisbeth L. Petersen (sb)
Anne-Mari Virolainen (saml)

Nordisk Råd

A 1419/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt ved votering på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Nordisk Råd

A 1419/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt ved votering på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Reservation

Et mindretal i Miljø- og Naturresurseudvalget erklærer sig enig i flertallets anbefalinger, men ønsker at fastholde medlemsforslagets fokus på at stoppe atomkraften i de nordiske lande.

Mindretallet finder, at investeringer i nye A-kraft anlæg vil medføre en uhensigtsmæssig udskydelse af at gennemføre en kontroversiel, men nødvendig opbremsning og reduktion i energi- og ressourceforbrug og til at undlade væsentlige investeringer i vedvarende energi. Mindretallet betoner desuden, at A-kraften fortsat indebærer uoverskuelige problemer med transport, opbevaring og tilintetgørelse af farligt affald, og at der er betydelige sikkerhedsrisici forbundet med selve driften af A-kraftværker og med håndtering af uran. Disse sikkerhedsrisici er dramatisk forøget, fordi A-kraftværker er umulige at sikre overfor aktionsformer anvendt af international terrorisme. Mindretallet ønsker derfor at tilføje et punkt 3) i den første at-sætning – se nedenfor.

På baggrund heraf indstilles, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer, sammen og hver for sig,

1) *at* fremme udviklingen og anvendelsen af vedvarende energiformer i Østersøregionen, så disse energikilder styrkes i forhold til de fossile og kernekraft baserede kilder. Dette gøres bl.a. gennem:

   a. en målrettet regional indsats i forbindelse med gennemførelsen af EU's fælles energipolitik om vedvarende energi og energieffektivisering

   b. styrkelse af det regionale energipolitiske samarbejde i Østersøområdet, herunder BASREC-samarbejdet, med henblik på udvikling og fremme af den vedvarende energi samt at forbedre energieffektiviseringen i landene

   c. at landene gennemfører et stop for bygning af nye atomkraftværker i Norden

2) *at* arbejde aktivt for at fremme en tættere sammenknytning af el-transmissionsnettene i Norden, Baltikum og Nordeuropa med henblik på at øge forsyningssikkerheden og muligheden for at benytte en bredt sammensat palet af energikilder i regionen

Gøteborg, den 25. september 2007

Kristen Touborg (SF)
Josef Motzfeldt (IA)
Jan Lindholm (mp)

Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft

Nordisk Råd

A 1419/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt ved votering på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

Den store opmærksomhed på FN's klimapanel, IPCC og den britiske Stern-rapport samt det globale gennemslag af filmen "En ubekvem sandhed" afspejler en stigende erkendelse af klimaproblemerne og af behovet for at løse menneskeskabte klimaproblemer. Men i klimadebatten indgår også farlige forsøg at relancere A-kraft som energikilde i stedet for at fortsætte afvikling af A-kraft. Dette sker også i Norden og i Østersø-regionen.

I Finland opføres i øjeblikket en femte atomreaktor, og opførelse af yderligere en eller flere ekstra atomreaktorer overvejes. I Rusland fortsætter atomkraft som element i fremtidens energipolitik. I Sosnovy Bor, nær St. Petersborg, er fire civile reaktorer og en række militære anlæg i drift, og anlæggenes fremtid er ubekendt. I Baltikum har de tre regeringer principbesluttet bygning af et nyt A-kraftværk ved Ignalina i Litauen, hvor Litauen ifølge internationale aftaler er ved at lukke det eksisterende
A-kraftværk. Også Polen overvejer opførelse af atomkraftværk og er interesseret i at være partner i planerne for et eventuelt "nyt Ignalina" i Litauen. En mindre el-ledning via den finske bugt forbinder elnettet mellem Finland og Baltikum/Rusland. De baltiske landes el-net er derudover alene forbundet med det russiske el-net. Finland indgår også i dette net via ledningen til Estland, og køber el fra Sosnovi Bor.

Det er (med en parallel til Al Gore's filmtitel) en *"bekvem usandhed"*, at A-kraft kan bidrage til at løse klimaproblemerne. *Bekvem* derved, at investering i nye A-kraft anlæg kan benyttes som undskyldning for ikke at gennemføre en kontroversiel, men nødvendig opbremsning og reduktion i energi- og ressourceforbrug og til at undlade væsentlige investeringer i vedvarende energi. En *usandhed*, fordi A-kraften fortsat indebærer uoverskuelige problemer med transport, opbevaring og tilintetgørelse af farligt affald, og fordi der er betydelige sikkerhedsrisici forbundet med selve driften af A-kraftværker og med håndtering af uran. Disse sikkerhedsrisici er dramatisk forøget, fordi A-kraftværker er umulige at sikre overfor aktionsformer anvendt af international terrorisme.

På en konference i Daugavpils i Letland 25.–26. januar 2007 om "Fordele og ulemper forbundet med bygning af et nyt atomkraft anlæg i Ignalina" arrangeret af Baltisk Forsamlings miljøudvalg, og med deltagelse af Nordisk Råds miljø- og naturresurseudvalg, drøftedes de baltiske landes behov for energi og for sikre energiforsyninger. I Daugavpils blev det dokumenteret, at de baltiske lande står overfor forsyningsproblemer, og at de baltiske landes afhængighed af russisk energipolitik er et problem. På konferencen drøftedes en række muligheder for at de baltiske landes el-net kan sammenkædes med europæiske el-net. Det fremgik også at de baltiske lande har store potentialer for vedvarende energiforsyning.

Nordisk Ministerråd har via en støttefond til NGO-projekter ydet støtte til, at lettiske miljøorganisationer i et internationalt NGO-samarbejde (www.inforse.org) kan udarbejde en alternativ energiplan for Letland uden A-kraft. I forvejen har den litauiske organisation Atgaja (www.atgaja.lt) i samarbejde med internationale miljøorganisationer udarbejdet en energiplan for Litauen uden A-kraft.

De nordiske lande har selv forudsætningerne for at gå over til en bæredygtig energiforsyning uden A-kraft, og kan yde væsentlige bidrag til en bæredygtig energiforsyning uden A-kraft i Østersø-regionen. Det er afgørende i den aktuelle omstilling af energipolitik at bidrage aktivt til en bæredygtig klimapolitik, hvor A-kraften ikke udbygges men afvikles over en periode.

På baggrund af ovenstående foreslår den venstresocialistiske grønne gruppe, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at bidrage aktivt til at skabe grundlaget for en varig og bæredygtig energiforsyning uden A-kraft i Østersø-regionen gennem

- en målrettet indsats i forbindelse med udvikling og gennemførelse af EU's fælles energipolitik
- en intensiveret dialog med de russiske myndigheder
- at fremme udviklingen af en tættere tilknytning af eltransmissionsnettet i de baltiske lande med det nordiske og nordeuropæiske eltransmissionsnet
- initiativer til et forstærket samarbejde om udvikling af vedvarende energi i de baltiske lande og Nordvestrusland.

2) at landene gennemfører et stop for bygning af nye atomkraftanlæg i Norden

København, Torshavn, Nuuk, Helsinki, Reykjavik, Oslo, Stockholm, 21. juni 2007

Claes Andersson (vänst)
Line Barfod (EL)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Høgni Hoydal (Tj)
Elina Linna (v)
Josef Motzfeldt (IA)
Lars Ohly (v), suppleant
Rolf Reikvam (SV)
Inge Ryan (SV)
Kristen Touborg (SF)

Nordisk Råd

A 1419/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

Bilag:
- Reservation
- Medlemsforslag

Udvalgets forslag til rekommandation blev godkendt ved votering på Nordisk Råds session den 31. oktober 2007

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1420/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Reservasjon

Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer

Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd har gitt høy prioritet til fjerning og reduksjon av grensehindringer for nordiske borgere de siste årene. For at det nordiske samarbeidet rundt dette arbeidet skal ha legitimitet er det etter vår mening viktig at arbeidet med å fjerne/redusere grensehindringer blir mer konkretisert og synliggjort både i form av konkrete tiltak med tidsfrister og finansiering av foreslåtte tiltak.

Det norske formannskapet i Nordisk Ministerråd i 2006 etablerte spesielle "pådriverordninger" som skal gå dypere inn i enkelte problemområder for å avskaffe grensehindre. Inntil nå har to pådrivere blitt ansatt i 25 % stilling i Nordisk Ministerråd. I november 2006 ble det utnevnt en pådriver innen næringslivet. I mars 2007 ble det utnevnt en pådriver innen helse- og sosialområdet. Ordningen sees som en videreføring av det arbeidet Poul Schlüter avsluttet i 2005.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

å utarbeide 2 - 3 konkrete tiltak innen grensehindringsarbeid, som presenteres av de enkelte lands statsministere, og at finansiering av disse planene legges inn i de årlige fremleggelsene av de nordiske lands statsbudsjetter

Göteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Jessica Polfjärd (m)

Reservasjon

Reservantene vil påpeke at de er positive til de problemstillingene som dette forslaget reiser, men de vil avvente den prosessen som er i gang i NMR angående grensehinderproblematikk.

Reservantene vil henvise til A 1407/presidiet om en nordisk samordnare för gränshindersfrågor, der det bland annet står under punkt 4:

"En nordisk samordnare för gränshindersfrågor
I dag finns det ingen samlande instans som tar sig av de problem som uppstår när nordiska medborgare och företag hamnar i kläm mellan två eller flera nordiska länders lagar och regler.

Poul Schlüter fungerade fram till utgången av 2005 som en särskild representant för ordförandeskapen i Nordiska ministerrådet i syfte att identifiera och igångsätta åtgärder för att avskaffa gränshinder. Det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2006 har lanserat sektorbaserade pådrivarordningar för att bekämpa gränshinder. Idag finns det pådrivare för närings- och socialsektorerna. Vidare har informationstjänsten Hallå Norden fungerat som ett effektivt instrument för att kunna insamla olika typer av gränshindersproblem.

Nordiska rådet anser att de åtgärder som igångsatts för att avskaffa gränshinder är goda men för fragmenterade. Vidare behövs en instans till vilken medborgare och företag kan vända sig när samspelet mellan de nordiska regelverken och lagarna inte fungerar och de drabbas av det som kallas gränshinder. Det behövs en samlande kraft, dels för att kunna skapa en överblick och dels för att kunna mobilisera handlingskraft.

Nordiska rådet önskar därför att tillsammans med Nordiska ministerrådet instifta en nordisk samordnare för gränshindersfrågor. En nordisk samordnare skall:

- ha de nordiska regeringarnas och Nordiska rådets mandat att påpeka brister i ländernas lagstiftningar och myndighetsutövning med hänsyn till gränshindersproblematiken
- kunna inhämta nödvändig information och rådgivning etc. hos berörda och relevanta nationella myndigheter och instanser
- kunna komma med förslag för att motverka gränshinder till Nordiska ministerrådet och ländernas regeringar
- kunna föreslå och initiera nya nordiska avtal och förbättringar i det nordiska samarbetet för att främja nordiska medborgares och företags fria rörlighet över gränserna
- kunna föreslå förbättringar i den nationella implementerinen/tolkningen av nordiska avtal
- koordinera arbetet och samarbeta nära med Nordiska ministerrådets sektorbaserade pådrivare och informationstjänsten Hallå Norden i syfte att undvika dubbelarbete
- vara en person/instans till vilken nordiska medborgare och företag kan vända sig i fråga om gränshinder i Norden
- samarbeta nära med de nationella ombudsmännen och skall i förefallande fall kunna föreslå behandling av en fråga hos en eller flera nationella ombudsmän
- årligen till Nordiska rådets session avlägga rapport om verksamheten

Det föreslås att samordnaren till att börja med instiftas för en treårig försöksperiod, varefter det görs en evaluering kring det fortsatta behovet för funktionen. Nordiska rådet menar att personen som skall åta sig uppdraget som samordnare för gränshindersfrågor skall vara en framträdande person med omfattande politisk kunskap och förståelse i Norden. Den nordiska samordnaren för gränshindersfrågor skall godkännas vid Nordis-

ka rådets session på förslag av de nordiska samarbetsministrarna och Nordiska rådets presidium. Nordiska ministerrådet finansierar samordnarens verksamhet.

Nordisk Råd

A 1420/velferd

Fremlagt av:
Velferdsutvalget

Bilag:
- Reservasjon

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att tillsammans med Nordiska rådet instifta en nordisk samordnare för gränshindersfrågor i enlighet med principerna som framförs i betänkandet"

Konklusjon
Reservantene legger til grunn de arbeidsområdene en nordiske samordner skal fokusere på og vil avvente videre tiltak, etter at ny informasjon foreligger gjennom redegjørelsen som gis på Nordisk Råds sesjon 2007.

På bakgrunn av ovenstående foreslår reservantene at

Nordisk Råd beslutter

å ikke foreta seg ytterligere i anledning av A 1420/velferd: Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer før ny informasjon foreligger

Göteborg, 25. september 2007

Siv Friðleifsdóttir (F)
Gunn Olsen (A)
Göte Wahlström (s)

PRÆSIDIEFORSLAG

Nordisk Råd

A 1421/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Medlemsforslag A 1418/præsidiet

Præsidieforslag om nordisk indsats til FN's klimakonference i København 2009

1. Presidiets förslag

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* genomföra undervisningsinitiativ för skolelever om klimatförändringar och FN:s klimattoppmöte med start år 2008
2) *at* arrangere en debat med bred folkelig deltagelse om opnåelse af klimamål, med fokus på det individuelle ansvar samt på de sociale konsekvenser af klimaændringer for de mest berørte samfund og mennesker
3) *att* förestå utställnings- och demonstrationsverksamhet angående förnyelsebar energi och miljöteknologi i samband med FN:s klimatkonferens
4) *att* arrangera nordiska *roundtables* med de främsta nordiska energiexperterna i syfte att kunna besluta om ambitiösa energi målsättningar för de nordiska länderna
5) *att* igångsätta projekt för att vidareutveckla nya energilösningar i syfte att minska CO_2-utsläpp, samt att vidareutveckla forskningssamarbetet mellan nordiska och globala forskningsmiljöer
6) *att* i budgeten för Nordiska ministerrådet 2008 och 2009 säkerställa nödvändiga ekonomiska resurser för att genomföra planeringen inför FN:s klimatkonferens 2009

2. Bakgrund

Danmark skal være vært for FN's klimakonference, som skal finde sted i København i perioden 30. november til 11. december 2009. Placeringen af det globale møde i København giver en enestående chance for at også Norden bidrager aktivt til at synliggøre nordiske værdier på klimaområdet og til en klimapolitik for øget bæredygtighed.

En fællesnordisk satsning skal sætte afgørende nordiske værdier og kvaliteter i fokus for det nordiske bidrag til klimamødet. Derfor er det ønskeligt at fokusere på den folkelige inddragelse, på nordiske værdier, på uddannelse og forskning og på at Norden og arrangementet selv går i spidsen som eksemplarisk forbillede.

Nordisk Råd

A 1421/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Medlemsforslag A 1418/præsidiet

3. Energiförsörjningen och utsläpp av växthusgaser

Utmaningarna om miljö och energi som är knutna till klimatförändringen är i stor grad påverkade av globaliseringen. Norden har en rad styrkepositioner på områdena energi, klimat och miljö som länderna med fördel kan samarbeta om för att därmed stärka sin position i en global omvärld.

I förhållande till den redan synliga klimatförändringen består utmaningen av två uppgifter; utsläpp av växthusgaser skall reduceras samtidigt som energibehovet ökar.

Därför föreslås en gemensam nordisk insats att genom det existerande nordiska klimat- och energisamarbetet organisera nordiska *round tables* där Nordens främsta experter på området samlas. Syftet är att belysa aktuella förhandlingsteman som t.ex. bördefördelning, flexibilitetsordningar och övergångsregler. Vidare bör det i detta sammanhang analyseras hur man bäst kan få de globala huvudaktörerna som USA och Kina med i ett avtal efter 2012.

4. Nya energilösningar

De nordiska länderna har konkurrensfördelar på en rad relevanta områden bl.a. energieffektivitet, solenergi, geotermisk energi, bränsleceller och hydrogen, bioenergi och biobränsle (speciellt generation 2 teknologi), vindkraftverk och CCS-teknologi (Carbon Capture Storage). En stark satsning på forskning och innovation är avgörande för om Norden skall vara ledande inom dessa teknologier. Genomförande av större demonstrationsprojekt spelar en viktig roll för att kunna visa att teknologierna fungerar i praktiken och har en kommersiell potential.

De nordiska länderna skall därför förstärka insatsen för att värdera teknologiernas möjligheter och för att identifiera dem som är mest relevanta för ett tätare nordiskt samarbete och som kan utvecklas till gemensam forskning, utvecklings- och demonstrationsprogram.

5. Klimatförändringar

Klimatförändringen i Norden och inte minst i de arktiska områdena förväntas att få stor inverkan på natur och naturresurser. Som en följd av detta kommer primärnäringarna i Norden att vara utsatta för stora anpassningsbehov. Klimatförändringarna kommer att ha mest förödande konsekvenser i Arktis och kringliggande havsområden. Därför bör det utredas vilka följder detta har för de urbefolkningar som lever och verkar i de arktiska områdena. Som en följd kommer det också att uppstå ett stort behov av övervakning och av att utveckla ett system för förvaltning av naturresurser i Arktis.

Vidare bör klimatförändringarnas konsekvenser bedömas vad angår den tredje världen. Många från tidigare svaga regioner kommer att drabbas

negativt av klimatförändringarna varför solidaritetstänkandet bör inarbetas i det nordiska handlingsmönstret för att motverka de negativa konsekvenserna av klimatförändringarna. I detta arbete intar också folkbildningen en central roll.

6. FN:s klimatkonferens 2009

I rapporten "Norden som global vinderregion" fremhæves "Respekt for naturen" - bæredygtighed og helhedssyn - som én af de otte nordiske styrkepositioner. Der argumenteres i rapporten for, at samtlige vækstøkonomier i verden står over for udfordringen at skabe vækst, velstand og langsigtet stabilitet inden for en bæredygtig ramme. FN's klimakonference er de kommende års mest oplagte platform for at promovere nordisk innovation og politik på området.

En fælles klimasatsning i forbindelse med topmødet fra de nordiske lande samt nordiske organisationer, institutioner og netværk skal indeholde:

- **globale udstillinger** af, hvad Norden kan præstere indenfor vedvarende energi og miljøteknologi. Det kan udbrede de nordiske velfærdssamfunds erfaringer med samspil mellem producent, forbruger, medborgerorganisationer og myndigheder og kan styrke nordiske producenters konkurrenceevne. Nordiska företag som arbetar med miljöteknologi och utvecklandet av förnybar energi skall tilldelas en synlig roll. Goda nordiska exempel på lokal och hållbar energiförsörjning skall lyftas fram. Medborgarorganisationernas initiativ till debatt om utveckling av nya lösningar på klimatproblem skall stödjas.
- **undervisningsprojekter**, hvor skolebørn og unge på forskellige niveauer kan følge klimakonferencen virtuelt, få indsigt i klimaproblemerne og deres virkning i forskellige dele af verden. Samt at iværksætte undervisningsinitiativer for skoleelever om klimaproblemer og klimakonferencen allerede med start 2008 via oprettelsen af en undervisningsportal (grund- og ungdomsuddannelsesniveau).
- **de store og akutte klimaproblemer i Arktis** og initiativer overfor dem kan komme i fokus i København i samarbejde med arktiske aktører som Arktisk Råd, Barents Euro-Artic Råd (BEAC) og Sami Råd. Urbefolkningarnas förändrade levnadsvillkor är en central frågeställning.
- **Inddragelse af Øresundsregionen under topmødet**. Foruden København kan den øvrige del af Øresundsregionen inddrages til nordiske arrangementer under topmødet

7. Konklusion

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* genomföra undervisningsinitiativ för skolelever om klimatförändringar och FN:s klimattoppmöte med start år 2008
2) *at* arrangere en debat med bred folkelig deltagelse om opnåelse af klimamål, med fokus på det individuelle ansvar samt på de sociale konsekvenser af klimaændringer for de mest berørte samfund og mennesker
3) *att* förestå utställnings- och demonstrationsverksamhet angående förnyelsebar energi och miljöteknologi i samband med FN:s klimatkonferens

4) *att* arrangera nordiska *roundtables* med de främsta nordiska energiexperterna i syfte att kunna besluta om ambitiösa energi målsättningar för de nordiska länderna

5) *att* igångsätta projekt för att vidareutveckla nya energilösningar i syfte att minska CO_2-utsläpp, samt att vidareutveckla forskningssamarbetet mellan nordiska och globala forskningsmiljöer

6) *att* i budgeten för Nordiska ministerrådet 2008 och 2009 säkerställa nödvändiga ekonomiska resurser för att genomföra planeringen inför FN:s klimatkonferens 2009

Nordisk Råd

A 1421/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Medlemsforslag A 1418/præsidiet

Oslo den 30 oktober 2007

Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), visepresident
Joan Erlandsen (V)
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Inge Lønning (H)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)
Erkki Tuomioja (sd)

Medlemsforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009

Nordisk Råd

A 1421/presidiet

Fremlagt af:
Præsidiet

Bilag:
- Medlemsforslag A 1418/præsidiet

Danmark skal være vært for FN's globale klimamøde, som skal finde sted i København i perioden 30. november til 11. december 2009. Placeringen af det globale møde i København giver en enestående chance for at også Norden bidrager aktivt til at synliggøre nordiske værdier på klimaområdet og til en klimapolitik for øget bæredygtighed.

I rapporten "Norden som global vinderregion" fremhæves "Respekt for naturen" - bæredygtighed og helhedssyn - som én af de otte nordiske styrkepositioner. Der argumenteres i rapporten for, at samtlige vækstøkonomier i verden står over for udfordringen at skabe vækst, velstand og langsigtet stabilitet inden for en bæredygtig ramme. FN's globale klimatopmøde er de kommende års mest oplagte platform for at promovere nordisk innovation og politik på området.

En fælles klimasatsning i forbindelse med topmødet fra de nordiske lande samt nordiske organisationer, institutioner og netværk kan f.eks. indeholde:

- **medborgeraktiviteter**, i form af parallelmøder, udstillinger og debatter for deltagerne fra hele verden for organisationer indenfor miljø og energi
- **globale udstillinger** af, hvad Norden kan præstere indenfor vedvarende energi og miljøteknologi. Det kan udbrede de nordiske velfærdssamfunds erfaringer med samspil mellem producent, forbruger, medborgerorganisationer og myndigheder og kan styrke nordiske producenters konkurrenceevne
- **globale undervisningsprojekter**, hvor skolebørn og unge på forskellige niveauer kan følge klimakonferencen virtuelt, få indsigt i klimaproblemerne og deres virkning i forskellige dele af verden
- **globale forskningsprojekter** hvor forskere kan udvikle kontakter og resultater, virtuelt eller ved forskningsaktiviteter i Norden
- **nordiske værdier** såsom bæredygtighed, lav magtdistance, effektivitet kan præge klimamødets indhold og rammer. Norges miljømålsætning for vinter-OL i Lillehammer og Helsingforskonferencen for menneskerettigheder var eksempler på globalt markante nordiske aktiviteter
- **samarbejde om energipolitikken**. De nordiske lande har alle tradition for folkelig inddragelse i energipolitikken. Fire af landene har forbundne elnet med forskellige former for energiforsyning, som supplerer hinanden. De nordiske lande kan skærpe nordiske handlingsplaner for vedvarende energi og bæredygtig udvikling og synliggøre samarbejdet
- **de store og akutte klimaproblemer i Arktis** og initiativer overfor dem kan komme i fokus i København i samarbejde med arktiske aktører
- **de sociale konsekvenser af klimaændringer** især for de mennesker og de samfund som er eller bliver mest udsatte kan Norden bidrage til at sætte i fokus i samarbejde med aktører fra områderne
- **Inddragelse af Øresundsregionen under topmødet**. Foruden København kan den øvrige del af Øresundsregionen inddrages til nordiske arrangementer under topmødet
- **Nordiske bidrag til topmødeforberedelsen**. Danmark får en vigtig og omfattende opgave som vært. Sverige vil, som EU-formandskabsland i andet halvår 2009, have centrale opgaver på energiområdet. Der er både behov og gode forudsætninger for, at de øvrige nordiske landes embedsfolk assisterer i topmødeforarbejdet. Det omfatter kontakter på globalt plan, også til de aktører der er afgørende for et godt klimaresultat i København, herunder USA, Rusland, Kina, Indien, Brasilien m.fl.

Mulighederne for at bidrage er mange, men kræver alle en grundig prioritering og planlægning. Desuden er et tæt samarbejde med værtslandet og København af afgørende vigtighed.

En fællesnordisk satsning skal sætte afgørende nordiske værdier og kvaliteter i fokus for det nordiske bidrag til klimamødet. Derfor er det ønskeligt at fokusere på den folkelige inddragelse, på nordiske værdier, på uddannelse og forskning og på at Norden og arrangementet selv går i spidsen som eksemplarisk forbillede.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at sætte ambitiøse energimål for de nordiske lande

at synliggøre disse energimål og nordisk energisamarbejde i forbindelse med klimakonferencen

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd i samarbejde med værtslandet og Nordisk Råd,

at gennemføre følgende i tilknytning til konferencen:

- udstillingsvirksomhed indenfor vedvarende energi og økologi

- forestå en global debat med bred folkelig deltagelse om opnåelse af klimamål

- bidrag til erfaringsudveksling for både forsknings- og undervisningsmiljøer på globalt plan m.h.t. klimamål og klimapolitik, herunder demonstrationsprojekter af teknologiske løsninger af klimagasudslip

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at fremlægge en foreløbig redegørelse for sine planer om fællesnordiske initiativer i forbindelse med klimatopmødet under Nordisk Råds session 2007, hvor Nordisk Råd samtidig kan levere sine synspunkter i sagen

at der budgetteres med udgifter til de fællesnordiske initiativer i forbindelse med klimatopmødet på det nordiske budget for budgetåret 2009 og gerne også for budgetår 2008

København, Nuuk, Helsinki, Reykjavík, Oslo, Stockholm, den 20. juni 2007

Claes Andersson (vänst)
Line Barfod (EL)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Asmund Kristoffersen (A)
Elina Linna (v)
Josef Motzfeldt (IA)
Rolf Reikvam (SV)
Inge Ryan (SV)
Ole Stavad (S)
Kristen Touborg (SF)
Lars Wegendal (s)

UTVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1425/kultur

Fremlagt av:
Kultur- og utdanningsutvalget

Utvalgsforslag om nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag

1. Kultur- og utdanningsutvalgets forslag

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å igangsette en utredning om de små håndverksfagenes situasjon i Norden, og om muligheten for å etablere et nordisk samarbeid om opplæring og utdanning innenfor disse fagene

2. Bakgrunn

I etterkant av reformen av det nordiske kultursamarbeidet nedsatte Kultur- og utdanningsutvalget en arbeidsgruppe om politikk for det nordiske kultursamarbeidet. Arbeidsgruppen fikk et mandat med tre hoveddeler:

- følge og påvirke utformingen av ny struktur for det nordiske kultursamarbeidet
- drøfte sentrale prinsipper for det nordiske kultursamarbeidet
- utpeke områder/temaer det bør settes fokus på videre

Arbeidsgruppen avsluttet sitt arbeid sommeren 2007.

Et av de områdene som arbeidsgruppen vurderte var situasjonen for de små håndverksfagene i Norden. Arbeidsgruppen arrangerte blant annet en høring med representanter for Nordisk Håndverksforum.

Kultur- og utdanningsutvalget har senere drøftet de små håndverksfagenes stilling, og fant at det nordiske samarbeidet kan være en nøkkel til disse fagenes fortsatte overlevelse.

3. Kultur- og utdanningsutvalgets synspunkter

Mange små håndverksfag er truet i de nordiske landene. Dette skyldes at det er for få yrkesutøvere i mange fag, og det blir derfor også vanskelig å

opprettholde de nødvendige opplærings- og utdanningstilbud i de enkelte landene. I tillegg til en direkte betydning, for eksempel for enkeltnæringer og for den materielle kulturarv, representerer de små håndverksfag en immateriell kulturarv. Mens kulturarv tradisjonelt forbindes med gjenstander og produkter, er den immaterielle kulturarven båret frem av mennesker og praksis. De små håndverksfagene kan derfor også ses på som en 'kulturell genbank' for samfunnet. Den immaterielle kulturarvens betydning ble understreket av UNESCO som i 2003 vedtok *Konvensjonen om vern av den immaterielle kulturarven*. Sett i lys av dette er det viktig å sikre de små håndverksfagenes overlevelse, og det nordiske samarbeidet kan her spille en viktig rolle.

Utvalget mener videre at det bør være en ambisjon å utvikle et nordisk utdanningssamarbeid i forhold til disse fagene. Gode institusjoner og miljøer kan utpekes, nettverk etableres, og muligheten for en nordisk arbeidsdeling og samordning bør vurderes. I den forbindelse kan det også vurderes å etablere et samarbeid med de baltiske landene som har en rik – og fortsatt levende – håndverkstradisjon.

Både utdanningsministrene og kulturministrene har et ansvar for disse fagenes fremtid: Kulturministrene fordi det dreier seg om en del av vår kulturarv, men også fordi det dreier seg om spesialiserte fag som er viktig for å opprettholde en levende kultursektor. Disse fagene er også viktige for den fremtidige vekstsektoren i Norden: kulturnæringene og opplevelsesøkonomien.

Utdanningsministrene har et ansvar for å sikre et fullverdig opplæringstilbud for disse fagene, og har nå også muligheten for aktivt å bruke det nordiske samarbeidet for å vurdere en mulig regional løsning.

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår derfor at Nordisk Ministerråd, ved et samarbeid mellom kulturministrene og utdanningsministrene, igangsetter en utredning om de små håndverksfagenes situasjon i Norden, og om muligheten for å etablere et nordisk samarbeid om opplæring og utdanning innenfor disse fagene. Utredningen bør (også) belyse behovet for støtteordninger, og det bør også vurderes om de nordiske mobilitetsprogrammene er tilpasset de små håndverksfagenes situasjon.

Det har tidligere vært tatt initiativ til en diskusjon om et nordisk samarbeid gjennom prosjektet 'Små yrkesfag' i regi av rådgivningsgruppen for nordisk skolesamarbeid (NSS), men utvalget er overbevist om at tiden nå er inne til å gjøre et nytt krafttak som også er mer forpliktende.

Kultur- og utdanningsutvalget vil også gjøre oppmerksom på det store arbeidet som gjennomføres av Nordisk Håndverksforum. Gjennom prosjektet 'Spor i Norden', som har fått støtte fra Nordplus Voksenprogrammet, blir det gjort et viktig arbeid for å utrede hvilke fag som vil kunne ha behov for tiltak på nordisk nivå, og vurdere forslag til tiltak som kan bedre situasjonen bl.a. gjennom et nordisk samarbeid.

Det vil være viktig å inndra erfaringene fra prosjektet 'Spor i Norden' når det avsluttes i 2008, men etter utvalgets oppfatning er det nødvendig med en politisk diskusjon om et nordisk samarbeid om de små håndverksfagene for å finne og etablere gode løsninger som kan bidra til å sikre de små håndverksfagenes fremtid.

4. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å igangsette en utredning om de små håndverksfagenes situasjon i Norden, og om muligheten for å etablere et nordisk samarbeid om opplæring og utdanning innenfor disse fagene

Nordisk Råd

A 1425/kultur

Fremlagt av:
Kultur- og utdanningsutvalget

Gøteborg, 25. september 2007

Christer Adelsbo (s)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Mats Johansson (m)
Jógvan við Keldu (Ff)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Tommy Taberman (sd)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lars Wegendal (s), ordförande

UDVALGSFORSLAG

Nordisk Råd

A 1427/medborger

Fremlagt af:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

Udvalgsforslag om fortsat bekæmpelse af menneskehandel

1. Medborger- og Forbrugerudvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

1) *at* orientere udvalget om ministerrådets igangværende undersøgelse af samarbejdsmulighederne med andre internationale aktører med henblik på at kortlægge sammenhængen mellem forlænget ophold for ofrene for menneskehandel og opklaring af bagmandsvirksomhed (jf. Rek. 25/2005)

2) *at* udenrigsministrene på Nordisk Råds årlige sessioner redegør (skriftligt eller mundtligt) om initiativer og projekter, der retter sig mod bekæmpelse af menneskehandel i de nordiske og baltiske lande. De årlige redegørelser skal indeholde en status over problemernes omfang samt en oplistning af, hvilke initiativer og projekter ministerrådet vil iværksætte med henblik på at løse problemerne

3) *at* Nordisk Ministerråd prioriterer at afhjælpe de menneskelige konsekvenser af trafficking – f.eks. ved at anvende formandskabspuljen til at yde økonomisk støtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse (*safehouses*) i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel

2. Baggrund for forslaget

Dette udvalgsforslag er en opfølgning på meddelelserne om rekommandationerne 25/2005, 26/2005 og 19/2006.

Medborger- og Forbrugerudvalget er stærkt bekymret over menneskehandel og trafficking i de nordiske og baltiske lande. Udvalget har afholdt adskillige høringer og konferencer om emnet, og på den baggrund vedtaget flere medlems- og udvalgsforslag.

Nogle af dem er blevet fulgt op af Nordisk Ministerråd, og kan dermed afskrives. Medborger- og Forbrugerudvalget ønsker dog ikke at betragte emnet som færdigbehandlet så længe menneskehandel og trafficking er et problem i de nordiske og baltiske lande.

Medborger- og Forbrugerudvalget vil fastholde sit engagement og fokus på menneskehandel, og ønsker derfor årligt tilbagevendende redegørelser, enten skriftlige eller mundtlige fra Nordisk Ministerråd om emnet. Redegørelserne skal indeholde en status over problemerne - gerne med statistiske informationer over problemernes omfang samt en oplistning af hvilke initiativer og projekter ministerrådet vil iværksætte med henblik på at løse problemerne.

Ministerrådet meddeler i Rek. 25/2005, at ministerrådet er interesseret i at undersøge sammenhængen mellem forlænget ophold for ofrene for menneskehandel og opklaring af bagmandsvirksomhed. Derfor er ministerrådet ifølge meddelelsen i færd med at undersøge, hvilke samarbejdsmuligheder, der er med andre internationale aktører. Dette arbejde er Medborger- og Forbrugerudvalget naturligvis stærkt interesseret i at følge op på og holdes orienteret om.

Sluttelig er udvalget blevet bekendtgjort med, at Nordisk Ministerråd ikke har mulighed for at yde driftsstøtte til oprettelse af beskyttelseshuse (*safehouses*). Ministerrådet har dog andre muligheder for at yde økonomisk støtte. F.eks. kan formandsskabspuljen anvendes til formålet, såfremt der er politisk vilje til det.

3. Konklusion

Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

1) *at* orientere udvalget om ministerrådets igangværende undersøgelse af samarbejdsmulighederne med andre internationale aktører med blik på at kortlægge sammenhængen mellem forlænget ophold for ofrene for menneskehandel og opklaring af bagmandsvirksomhed (jf. rek. 25/2005)

2) *at* udenrigsministrene på Nordisk Råds årlige sessioner redegør (skriftligt eller mundtligt) om initiativer og projekter, der retter sig mod bekæmpelse af menneskehandel i de nordiske og baltiske lande. De årlige redegørelser skal indeholde en status over problemernes omfang samt en oplistning af, hvilke initiativer og projekter ministerrådet vil iværksætte med henblik på at løse problemerne

3) *at* Nordisk Ministerråd prioriterer at afhjælpe de menneskelige konsekvenser af trafficking - f.eks. ved at anvende formandskabspuljen til at yde økonomisk støtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse (*safehouses*) i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel

Oslo den 30. oktober 2007

Maarit Feldt-Ranta (sd)
Flemming Hansen (KF)
Per Kaalund (S)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Ville Niinistö (grönna)
Markku Pakkanen (cent)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Reidar Sandal (A)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

BETÄNKANDE ÖVER
MINISTERRÅDSFÖRSLAG

Nordiska rådet

B 248/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

Presidiets betänkande över

Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008

1. Presidiets förslag

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* öka anslaget för 2-2404-2 Nordjobb med 300 000 DKK

2) *att* minska anslaget för 2-4110-1 med 100 000 DKK

3) *att* minska anslaget för 5-0180-3 med 100 000 DKK

4) *att* minska anslaget för 5-1021-1 med 100 000 DKK

Särskilda yttranden

Angående budgeteringen
Budgetgruppen anser att den mångfald av puljer som det opereras med i budgeten är förvirrande och väsentligt försvårar budgetarbetet. Det är viktigt att den nordiska budgeten är tydlig och att politiska prioriteringar lätt kan utläsas i budgeten. Nordiska rådet har förhoppningar om att budgetmoderniseringen skall avhjälpa detta. I generalsekreterarens förslag till budget 2008 opereras det fortfarande med många olika puljer för olika ändamål. Nordiska rådet önskar att samtliga budgetmedel disponeras så att det tydligt framgår vad pengarna skall användas till.

Angående projekt
Nordiska rådet önskar en stramare projektstyrning av de många projekt som är aktiva inom Nordiska ministerrådet, med tydliga målformuleringar och klara succékriterier. Det bör också ske en bättre koordinering av de olika arbetsgruppernas verksamhet för att undvika dubbelarbete och för att kunna tillgodogöra sig resultaten från arbetsgrupperna. Vidare bör avslutade projekt avrapporteras till Nordiska rådet där det klart framgår om

projektens mål uppfylldes eller inte. Periodiska rapporteringar till Nordiska rådet angående pågående projekt önskas också.

Angående globaliseringsinitiativet
Globaliseringen kommer att vara ett av de mest centrala arbetsområdena i det nordiska samarbetet under 2008. Vid statsministrarnas sommarmöte i juni fattades beslut om att avdela 60 MDKK för globaliseringsarbetet. I ministerrådsförslaget om budgeten för 2008 specificeras finansieringen av dessa 60 MDKK. Nordiska rådet stöder statsministrarnas beslut om att tilldela globaliseringsarbetet 60 MDKK och stöder också ministerrådets förslag till finansieringsmodell. Dock menar Nordiska rådet att det är viktigt att också tänka i ett längre perspektiv, då närmast vad avser budgeten för 2009 och de därpå följande åren. År 2008 används en likviditetssänkning för att delvis finansiera globaliseringsarbetet, vilket lämnar en utmaning på 35 MDKK för finansieringen 2009. Det är enligt Nordiska rådet centralt att ha en förnuftig framförhållning så att utarbetandet av budgeten för Nordiska ministerrådet 2009 inte blir en övermäktig uppgift.

Angående klimattoppmötet 2009
Det globala klimattoppmötet i Köpenhamn 2009 kommer att kräva medel for att gemensamma nordiska projekt och insatser skall kunna realiseras. Det rör sig om tre olika kategorier av verksamhet: Energi- och miljöpolitisk koordinering, undervisnings- och folkupplysningsverksamhet samt utställnings- och eventbetonad verksamhet. Det är nödvändigt att avsätta medel för detta redan år 2008. Särskilt insatser riktade mot undervisningssektorn förutsätter tidig planering. Finansieringen av insatserna för klimattoppmötet kommer till viss del att täckas av satsningar i globaliseringsarbetet, men det är nödvändigt att reservera erforderliga medel i budgeten för detta ändamål.

Angående budgetdialogen
Nordiska rådet har tidigare meddelat att man önskar att de olika fackministerråden skall inkopplas i budgetprocessen och att budgeten för de olika sektorerna också dryftas mellan relevant fackministerråd och utskott i Nordiska rådet. Detta är viktigt för att få en bredare förankring av budgeten.

Avvikande åsikt
En minoritet, den konservativa gruppen i Nordiska rådet, önskar en reducering av budgetramen med 3 % vilket motsvarar en reducering på ca. 25 758 000 DKK.

2. Allmänt

Presidiet har mottagit ministerrådsförslaget till Nordiska ministerrådets budget 2008 (B 248/presidiet). Presidiets budgetgrupp har efter förhandlingar med det finska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet sammanställt ett utkast till betänkande angående Nordiska ministerrådets förslag till budget 2008.

Nordiska rådet

B 248/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

3. Presidiets synpunkter

Presidiets budgetgrupp har efter att generalsekreteraren översände sitt förslag till budget för Nordiska ministerrådet den 1 juni 2007 vid ett möte med den finska samarbetsministern, Jan Vapaavuori, överlämnat förändringsförslag till generalsekreterarens utkast till budget. Dessa förändringsförslag gällde:

- 6-0960-1 NGO-verksamhet i Östersjöregionen
- 6-0980-1 Partnerskap och gränsregionalt samarbete
- 2-2404-2 Nordjobb
- 1-2205-2 Nordiska kulturfonden
- 3-3310-1 Projektmedel - Miljö
- 5-0445-1 Formandsskabspuljen
- 4-4310-1 Projektmedel - Social- och hälsovårdspolitik

Vid ett samarbetsministermöte den 5 september 2007 i Mariehamn har de nordiska samarbetsministrarna bifallit rådets förändringsförslag på alla punkter förutom Nordjobb och Konsumentsamarbetet (Formandskabspuljen). Presidiet konstaterar att frågan om det nordiska konsumentpolitiska samarbetet innehåller en del principiella frågeställningar i.o.m. att ministerrådet för konsumentpolitik nedlades i samband med moderniseringen av Nordiska ministerrådet 2005. Därför godtar Presidiet ministerrådets förslag om en utfasning av strukturpuljen och att formandskapspuljen kan tilldela medel för eventuella projekt på konsumentpolitikens område. Dock har Presidiet en förhoppning om att frågeställningarna omkring det nordiska konsumentpolitiska samarbetet får en lösning i samband med ministerrådets redogörelse om frågan i samband med Nordiska rådets session 2007 i Oslo.

Angående Nordjobb
Presidiet menar att Nordjobb är ett av de mest nyttiga projekt och centrala nordiska projekt som berör ungdomar i det nordiska samarbetet. Presidiet är därför inte enig med Nordiska ministerrådet i förslaget om att den nordiska grundfinansieringen skall minskas till fördel för "extern finansiering". Det är viktigt att Nordjobb har en stark grundfinansiering så att projektet kan utvecklas både kvantitativt och kvalitativt. Därför föreslår Presidiet att anslaget förhöjs med 300 000 DKK i förhållande till ministerrådsförslaget. Presidiet föreslår att anslagen för projektmedel för MR-A (2-4110-1), Nordiska ministerrådets sekretariat (5-0180-3) samt Internationell aktiviteter (5-1021-1) minskas med 100 000 DKK var för att finansiera utgiftsökningen för Nordjobb på 300 000 DKK.

4. Nordiska rådets framtida budgetprioriteringar

Med hänsyn till budgeten för Nordiska ministerrådet 2009 önskar Nordiska rådet att meddela att följande sakområden kommer att prioriteras:

Globaliseringen
I budgetarbetet 2009 och de därpå följande åren är det centralt att det garanteras tillräckliga resurser för att förverkliga globaliseringsinitiativen. I det sammanhanget kommer Nordiska rådet att uppfatta globaliseringsinitiativet brett så att det också inbegriper t.ex. välfärdsperspektivet.

Miljösatsningar

- Förverkligandet av nordiska initiativ inför det globala klimattoppmötet 2009 i Köpenhamn
- Fortsatt nordiskt samarbete i regionala och internationella fora
- Satsningar på nordiskt energisamarbete med tonvikt på utvecklande av miljöteknologi och energieffektivisering, härunder fokusering på innovation företagarstimulerande initiativ

- Norden har ett uttalat ansvar för ökade insatser för Östersjön och Arktis
- Satsningar på generell samhällsplanering i syfte att åstadkomma miljöriktiga lösningar i förhållande till bl.a. tilltagande pendling.

Gränshindersarbetet skall garanteras nödvändiga resurser.

Slutligen önskar Nordiska rådet en större transparens i budgeten angående projekt. Det hänvisas till avsnittet om särskilda yttranden i detta betänkande.

Nordiska rådet

B 248/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Ministerrådsförslag

5. Konklusion

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* öka anslaget för 2-2404-2 Nordjobb med 300 000 DKK

2) *att* minska anslaget för 2-4110-1 med 100 000 DKK

3) *att* minska anslaget för 5-0180-3 med 100 000 DKK

4) *att* minska anslaget för 5-1021-1 med 100 000 DKK

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), vicepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

NOTAT

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0201
www.norden.org

Til
NSK/MR-SAM
Kopi

Fra
Sekretariatet
Emne
NSK/MR-SAM møde 4. og 5. september 2007 på Åland

31. august 2007

NSK/MR-SAM Dagsordenspunkt 3: Ministerrådets budgetforslag 2008 (Dok 102/2007)

Dokumenter

- Forslag til Nordisk Ministerråds Planer og budget 2008 – Fremlagt af generalsekretæren (udsendt tidligere)
- Budgetekspertgruppens udtalelse om Forslag til Nordisk Ministerråds Planer og budget 2008 – Fremlagt af generalsekretæren
- Nordisk Råds indspil til Generalsekretærens budgetforslag

Generalsekretærens indstilling

Generalsekretæren/NSK foreslår at **NSK/MR-SAM** beslutter:

- at budgettet for 2008 baseres på en reduktion af Ministerrådets likvide midler med 70 MDKK, heraf 35 MDKK ved en forøgelse af den totale udgiftsramme og 35 MDKK ved reduktion af landenes indbetalinger.

- at godkende det fremlagde ministerrådsforslag til budget 2008 med en total udgiftsramme på 893,6 MDKK i 2007-priser, og med nedennævnte ændringer i forhold til Forslag til Nordisk Ministerråds Planer og budget 2008 – Fremlagt af generalsekretæren:

Budgetkonsekvenser af Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativer

Budgetposter (TDKK)		Budget forslag (GS)	Ændring på budgetposter som følge af globaliserings-initiativerne
Ny post	Globaliseringspulje	0	56.000
Ny post	Globaliseringsforum	0	4.000
	Stigning totalt		***60.000***
2-2505-1	Dispositionsmidler – uddannelse og forskning	5.287	-1.400
3-6110-1	Projektmidler – Regionalpolitik	31.000	-2.275
Ny post	NORA	0	-325
3-3310-1	Projektmidler – Miljø	31.792	-3.000
3-6610-1	Projektmidler – Fiskeri	6.900	-1.000
3-6510-1	Projektmidler – Jordbrug	1.371	-150
3-6581-1	Samnordisk skovforskning	6.105	-700
3-6580-1	Projektmidler - Levnedsmidler	4.765	-550
5-1011-1	Informationsaktiviteter	9.898	-500
5-1021-1	Internationale aktiviteter	866	-100
5-0445-1	Formandskabspuljen	10.000	-2.000

5-1100-1	Prioriteringspuljen	17.000	-13.000
	Reduktion totalt		***-25.000***
	Ændringer		***+35.000***

Budgetkonsekvenser som følge af Nordisk Råds indspil til Generalsekretærens budgetforslag

		Budget forslag (GS)	Ændring på budgetposter som følge af indspil fra Nordisk Råd
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	4.862	469
5-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	6.676	400
1-2205-2	Kulturfonden	31.300	604
	Stigning totalt		***1.473***
5-1100-1	Prioriteringspuljen	17.000	-1.473
	Reduktion totalt		***-1.473***
	Ændringer		***0***

Derudover foreslås til beslutning følgende øremærkninger i ministerrådsforslaget:

- at der til bekæmpelse af trafficking øremærkes i alt 3 MDKK, som fordeles således: 2,0 MDKK på budgetpost 4-4310-1 "Projektmidler – social og helse" og 1,0 MDKK på 6-0980-1 "Partnerskab og grænseregionalt samarbejde"

Øvrige ændringer

		Budget forslag (GS)	Ændring på budgetposter som følge af øvrige ændringer
Ny post	NORA	0	6.678
3-3310-1	Projektmidler – Miljø	31.792	1.091
Ny post	Budgetreserve NEFCO	0	9.412
6-xxxx-1	EHU/Hviderusland	2.155	1.027
5-0180-3	Ministerrådssekretariatet	69.555	1.500
	Stigning totalt		***19.708***
3-3320-2	NEFCO	10.503	-10.503
4-5150-1	Projektmidler – NER	31.000	-6.678
5-1100-1	Prioriteringspulje	17.000	-2.527
	Reduktion totalt		***-19.708***
	Ændringer		***0***

- at alle forslag til tekstmæssige ændringer, som landene er fremkommet med i den nationale høring indarbejdes i det endelige budget
- at tekstmæssige og tekniske ændringer med udgangspunkt i budgetekspertgruppens anbefalinger og de budgetmæssige konsekvenser af globaliseringsinitiativer indarbejdes i det endelige budget.
- at NSK indstiller til MR-U og MR-K at fastsætte detailbudget for deres respektive områder i skriftlig procedure

Ministerrådsforslaget har følgende konsekvenser på budgetpostniveau:

Budgetposter (TDKK)		Budget forslag (GS)	Globali-sering	Rådets indspil	Øvrige ændringer	MR-SAM forslag
3-3310-1	Projektmidler - Miljø	31.792	-3.000		1.091	29.883
Ny post	Budgetreserve NEFCO	0			9.412	9.412
6-xxxx-2	EHU/Hviderusland	2.155			1.027	3.182
5-0180-3	Ministerrådssekretariatet	69.555			1.500	71.055
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	4.862		469		5.331
5-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	6.676		400		7.076
1-2205-2	Kulturfonden	31.300		604		31.904
Ny post	NORA	0	-325		6.678	6.353
Ny post	Globaliseringspulje	0	56.000			56.000
Ny post	Globaliseringsforum	0	4.000			4.000
2-2505-1	Dispositionsmidler - udd./forskning	5.287	-1.400			3.887
4-5150-1	Projektmidler - NER	31.000	-2.275		-6.678	22.047
3-6610-1	Projektmidler - Fiskeri	6.900	-1.000			5.900
3-6510-1	Projektmidler - Jordbrug	1.371	-150			1.221
3-6581-1	Samnordisk skovforskning	6.105	-700			5.405
3-6580-1	Projektmidler - Levnedsmidler	4.765	-550			4.215
5-1011-1	Informationsaktiviteter	9.898	-500			9.398
5-1021-1	Internationale aktiviteter	866	-100			766
5-0445-1	Formandskabspuljen	10.000	-2.000			8.000
5-1100-1	Prioriteringspuljen	17.000	-13.000	-1.473	-2.527	0
3-3320-2	NEFCO	10.503			-10.503	0
	Ændringer i alt		**+35.000**	**0**	**0**	**+35.000**

Generalsekretærens kommentarer

Efter at Generalsekretæren har fremlagt sit budgetforslag har forslaget været i national høring i landene og Formanden for samarbejdsministre og Generalsekretæren har afholdt møde med Nordisk Råds budgetgruppe om Generalsekretærens budgetforslag. Nordisk Råds indspil til budgetforslaget er vedlagt som bilag.

Generalsekretærens forslag til beslutning om omflytning af midler på budgetposter, er et forsøg på så vidt muligt at imødekomme Nordisk Råds budgetgruppes og landenes ønsker i størst mulig udstrækning, samtidig med at der skal findes finansiering til globaliseringsinitiativerne (se nærmere NSK/MR-SAM dok 133/2007).

Budgettets totalramme

Generalsekretæren fremlægger et Ministerrådsforslag med en samlet ramme på 893,6 MDKK. Forudsætningen for totalrammen er, at finansieringen vedr. NEFCO finder en løsning. Findes der ikke en løsning, foreslår Generalsekretæren at trækket på likviditeten reduceres med 9.412 TDKK, som er Nordisk Ministerråds direkte bidrag til NEFCO, hvorved totalrammen reduceres til 884,2 MDKK.

Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativerne

De nordiske statsministre enedes på deres sommermøde om at igangsætte en fælles nordisk satsning om globalisering på samlet 60 MDKK.

De 60 MDKK er i Ministerrådsforslaget ikke udmøntet på fagministerråd, men er placeret under en ramme "Globaliseringsinitiativer", som disponeres af samarbejdsministrene.

Under rammen er de 60 MDKK udmøntet på to nye budgetposter (budgetposttekster er vist i bilag 1), som er benævnt henholdsvis "Globaliseringspulje" og "Globaliseringsforum". Globaliseringsforummet skal afholdes tidligt i 2008, og der afsættes af den grund allerede nu en pulje på 4 MDKK til dette. Eventuelt resterende midler vil kunne benyttes til andre globaliseringsinitiativer.

Tilbage resterer 56 MDKK, som placeres i en central pulje.

Finansieringen af de 60 MDKK fås ved en rammeforøgelse på 35 MDKK, som et engangstilskud i 2008 ved en reduktion af Ministerrådets likviditet. Et forslag der har været drøftet i NSK, og som har fået tilslutning fra alle lande.

Derudover kommer de 13 MDKK fra prioriteringspuljen. Den resulterende manko på 12 MDKK er fordelt forholdsmæssigt ud på de involverede ministerråd (MR-U, MR-M, MR-FJLS, MR-NER og MR-SAM) i forhold til deres forholdsmæssig andel af projektmidlerne.[1]

Udmøntningen af besparelsen på MR-SAMs område er foretaget ud fra en vurdering af hvilke budgetposter, der dækker de temaer som der fokuseres på i globaliseringen, Det drejer sig om informationsaktiviteter og formandskabspuljen.

I vurderingen af udmøntningen af globaliseringsinitiativernes finansieringsbyrde på specielt formandskabspuljen, er der taget hensyn til at globaliseringsforum har fået en selvstændig budgetpost med 4 MDKK, samt at der forventes overskydende midler på Formandskabspuljen og Strukturpuljen i størrelsesordenen ca. 3 MDKK ved udgangen af 2007.

Nordisk Råds indspil til Generalsekretærens budgetforslag

Nedenfor følger Generalsekretærens uddybende bemærkninger til enkelte punkter i Rådets indspil til Generalsekretærens budgetforslag, som er vedlagt:

Generalsekretæren har valgt at imødekomme Nordisk Råds ønsker for så vidt angår satsningerne på Nabopolitikområdet. Det drejer sig om 469 TDKK til demokratiudviklingen på budgetpost 6-0960-1 "NGO virksomhed i Østersøregionen" og 400 TDKK til styrkelse af den nordlige dimension på budgetpost 6-0980-1 "Partnerskab og grænseregionalt samarbejde".

Rådets ønsker her må siges at kunne rummes indenfor de programmer der tidligere er vedtaget af MR-SAM. Finansieringen er som følge deraf dækket af de 4 MDKK på prioriteringspuljen, som NSK tidligere har indikeret kunne benyttes til aktiviteter knyttet til Nabopolitikområdet.

Derudover har Generalsekretæren valgt, at imødekomme Rådets ønske om at friholde Kulturfonden for pro rata reduktionen. Her sker finansiering også fra prioriteringspuljen.

Rådet har derudover ønsket at øremærke 3 MDKK til trafficking i Nabopolitikområdet. Denne prioritering er også en af de politiske satsningsområder i Ministerrådet. Generalsekretæren har valgt at fordele øremærkningen med 2 MDKK på budgetpost 4-4310-1 "Projektmidler – social

[1] I forhold til det tidligere drøftet forslag i NSK, er der omfordelt en besparelse på 300 TDKK fra MR-NER til MR-SAM, som bæres af Formandskabspuljen. De 300 TDKK tilføres NORA

og helse" og 1,0 MDKK på 6-0980-1 "Partnerskab og grænseregionalt samarbejde".

Rådet har ligeledes ønsket en øremærkning på Miljø til to projekter om hhv. biobrændsel og affaldsdumping i Østersøen. Disse to projekter er nu tilføjet i budgetteksten på miljøsektoren som prioritetsområde, dog uden beløbsangivelse. Miljøsektoren har ikke med så kort varsel været i stand til at komme med et kvalificeret bud på en budgetramme for disse to projekter.

Vedrørende øremærkningen på formandskabspuljen har Generalsekretæren valgt ikke at følge Rådets ønske. Hensigtsmæssigheden i en sådan mener Generalsekretæren er diskutabel, idet det er muligt at forbrugersektoren har yderligere initiativer udover 1,5 MDKK. Derudover er der også andre uformelle områder, som også skal kunne søge midler i formandskabspuljen.

Det er Generalsekretærens opfattelse, at projekter fra den uformelle sektor bør konkurrere om midlerne med de øvrige formandskabsprojekter.

Øvrige ændringer i budgettet

Budgetteknisk er NORA i Ministerrådsforslaget flyttet ud af budgetposten 4-5150-1 "Projektmidler – NER", og har fået en selvstændig budgetpost. (Ny budgetposttekst findes i bilag). Som en del af NERs projektmidler er NORA, som led i finansieringen af globaliseringsinitiativerne, reduceret med 300 TDKK.

Bevillingen til NEFCO i Generalsekretærens budgetforslag 2008 var betinget af national finansiering udover finansieringen over det nordiske budget. Som følge af usikkerheden om NEFCOs fremtidige finansiering er Nordisk Ministerråds direkte støtte til NEFCO placeret på en selvstændig budgetpost "Budgetreserve NEFCO". Findes der ikke en løsning på finansieringen af NEFCO i 2008 foreslår Generalsekretæren at trækket på likviditeten reduceres med 9.412 TDKK, som er Nordisk Ministerråds direkte bidrag til NEFCO, hvorved det nordiske budgets totalramme reduceres til 884,2 MDKK. En konsekvens af en manglende finansieringsløsning er også, at der tilbageføres 1.091 til budgetpost 3-3310-1 "Projektmidler – miljø".

Efter finansiering af globaliseringsinitiativerne og midler til Nordisk Råd resterer 2.527 MDKK at blive udmøntet af prioriteringspuljen.

Generalsekretærens foreslår en udmøntning af de midler med 1.027 TDKK til EHU, som er en stærk politisk satsning fra Ministerrådet og 1,5 MDKK, der afsættes i sekretariatet til påbegyndelse af tiltag, der kan forbedre sekretariatets rekrutteringsmuligheder fra de øvrige nordiske lande.

Budgetekspertgruppens udtalelse

Nedenfor følger Generalsekretærens uddybende bemærkninger til budgetekspertgruppens udtalelse.

Generalsekretæren noterer sig med tilfredshed BEGs opfattelse om at budgettet er blevet mere læsevenligt de senere år, som også var en af målsætningerne i forbindelse med igangsætning af budgetmoderniseringsarbejdet, og Generalsekretæren vil foranledige at de mindre tekniske og redaktionelle ændringer, som BEG foreslår, indarbejdes i det endelige budget.

Generalsekretæren noterer sig også, at oversigten over de økonomiske frihedsgrader er blevet godt modtaget af BEG og Generalsekretæren mener som BEG, at oversigten giver et billede af mulighederne for omprioriteringer indenfor Nordisk Ministerråds budget. Dette er ikke mindst vigtigt, i lyset af udfordringen med finansieringen af globaliseringsinitiativerne i 2009.

Prognose over landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråds budget

Som led i budgetmoderniseringsarbejdet har MR-SAM besluttet, at der i Ministerrådsforslaget skal fremlægges en prognose for landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråds budget 2008 i budgetårets prisniveau.

I nedenstående tabel vises beregningen af Ministerrådets totalramme baseret på den af Generalsekretæren foreslåede totalramme på 893,6 MDKK i 2007-priser.

Prisopregning fordelt på kategorier og den totale udgiftsramme

	Bevilling 2007 priser	Valutakurser	Prisfaktorer	Udgiftsramme 2008 priser
Projektmidler	506.328	-	2,5	518.986
Institutioner i:				
Danmark	116.162	100	2,5	119.066
Finland	5.194	745	2,4	39.636
Island	97.500	9	2,9	8.528
Norge	203.480	92	2,5	190.839
Sverige	40.501	81	2,3	33.560
Sum:	-	-	-	910.615

Efter korrektion for betalingsordningen for højere uddannelse og likviditetsreduktionen på 70 MDKK er landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd som følger:

Landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd 2008 pris- og valutaomregnede

	Fordelingsnøgle	Indtægter	Betalingsordning	Likviditetsreduktion	Indbetaling
Afgift på løn		8.000			
Renteindtægter		6.900			
Øvrige indtægter/(ev. tab)		200			
Landenes bidrag		**895.515**			
Danmark	22,7	203.282	-49.533	-15.890	137.859
Finland	17,9	160.297	14.949	-12.530	162.716
Island	1,3	11.642	0	-910	10.732
Norge	26,6	238.207	33.627	-18.620	253.214
Sverige	31,5	282.087	957	-22.050	260.994
Sum:	100,0	910.615	0	-70.000	825.515

Bilag

3-3310-1 Projektmedel - Miljø

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	29.883.000	33.763.000	32.444.000	100%	MR-/EK-M

FORMÅL

Miljøsamarbejdet skal bidrage til at bevare og forbedre miljøkvalitet og livskvalitet i Norden, påvirke det regionale og internationale samarbejde, samt bidrage til at implementere den nordiske strategi for bæredygtig udvikling.

Miljøsamarbejdet i Norden er baseret på princippet om nordisk nytte og tager udgangspunkt i målsætningen om højeste möjliga ambitionsniveau i syfte att anvenda det nordiske miljøsamarbejde som løftestang.

Prioriteringer i 2008

Exempel:

- Stärkt insats på klimatområdet bl.a. genom arbete för en mera ambitiös klimatregim efter 2012
- Nordiska inspel till arbetet om EU's marina strategi och förslag till direktiv samt uppföljning av HELCOM's beslut att anta en Baltic Sea Action Plan
- Projekt och initiativ för att stoppa förlusten av biologisk mångfald senast 2010
- Tvärsektoriellt projektsamarbete om bioenergi og biobrændsel i transportsektorer
- Skapa en nordisk plattform för miljöteknologi och ge inspel till genomförandet av EU's handlingsplan för miljöteknik och Lissabonstategin
- Uppföljning av initiativ om förnybar energi
- Uppföljning av den Arktiska miljöstrategin
- Fortsatt utveckling av indikatorer om bl.a. biologisk mångflad, klimat och genresurser
- Uppföljning av Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet
- Fortsætte indsatsen med nedsættelse af eutrofiering i Østersøen, herunder reducering af toiletaffald fra skibsfarten.

Ny post Globalieringsforum

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.000.000	0	0	- %	NSK/MR-SAM

FORMÅL

Midlerne på puljen skal benyttes til afholdelse af "Globaliseringsforummet", som afholdes i foråret 2008. Eventuelle resterende midler kan benyttes til øvrige globaliseringsinitiativer.

Der er i sekretariatet nedsat en arbejdsgruppe, som i samarbejde med det svenske formandskab skal arbejde med forummet.

Ny post Globalieringspulje

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	56.000.000	0	0	-%	NSK/MR-SAM

FORMÅL

De nordiske statsministre enedes på deres sommermøde om at igangsætte en fælles nordisk satsning om globaliseringen på i alt 60 MDKK. Den konkrete udformning af de forskellige initiativer er ikke på nuværende tidspunkt så færdig, at det er muligt at indarbejde de enkelte elementer direkte i budgettet. Puljen vil som følge heraf blive udmøntet konkret på et senere tidspunkt i tæt samarbejde med fagministerrådene.

De involverede MR er U, M, NER, FJLS og SAM.

Der er forbindelse med globaliseringsinitiativer i sekretariatet nedsat tre arbejdsgrupper,

- Et velhavende Norden
- Et synlige Norden
- Et kyndige Norden

som skal arbejde tværsektorielt indenfor de i prioriteringsteksten nedenfor nævnte temaer.

Prioritering er i 2008

De overordnede temaer er Klima, energi, miljø, arktis, grænsehindringer og forskning og udvikling.

Ny post NORA

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.353.000	0	0	-%	MR-NER

FORMÅL

NORA är en regional samarbetsorganisation, som får stöd från Nordiska ministerrådet. NORA ska vara en strategisk aktör och igångsättare i de nordatlantiska ländernas samarbete om att realisera utvecklingspotentialen i regionen, vilket ska göras genom att;

- Skapa arenor där nordatlantiska problemställningar kan diskuteras och strategier och gemensamma initiativ utvecklas.
- Förmedla och starta projektverksamhet inom områdena.
- Verka för utveckling i enlighet med nordiska principer för hållbarhet.
- Utveckla NORA till en attraktiv plattform för nordiskt samarbete med grannländerna

NORA ska arbeta för stärkt ekonomisk utveckling i länderna i Nordatlanten genom ökat samarbete mellan företag och forsknings- och utvecklingsorganisationer på tvärs av landgränserna. NORA ska bidra till att stärka samarbetet i regionen för att göra Nordatlanten till en kraftfull nordisk region med en stark, hållbar ekonomisk utveckling

Prioritering er i 2008

Projektverksamhet bl.a. stöd till projekt som arbetar med nya lösningar och tilltag inom ämnen som t.ex. marina resurser, turism och kustsamhällen.
Nätverksinitiativ
Konferenser

BETENKNING OVER
MINISTERRÅDSFORSLAG

Nordisk Råd

B 249/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning over

Ministerrådsförslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010

1. Kultur- og utdanningsutvalgets forslag

Kultur- og utdanningsutvalget foreslår at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å gjennomføre "Ministerrådsförslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010" under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

2. Bakgrunn

Den foreslåtte strategien avløser "Norden som foregangsregion for utvikling av menneskelige ressurser – strategi for nordisk utdannings- og forskningssamarbeide 2005-2007". Den nye strategien er treårig og kompletteres av NordForsk-strategi, årlige handlingsplaner for rågivningsgruppene og av formannskapsprogrammet for Nordisk Ministerråd, og relaterer seg videre til Nordisk Ministerråds strategi for barn og unge. Den nordlige dimensjonen inngår som en del av sektorens arbeid, og det vektlegges også at strategien skal forholde seg til arbeid og resultater på det arktiske området.

Kultur- og utdanningsutvalget fikk en muntlig orientering om arbeidet med strategien 25. april 2007, drøftet et utkast til strategi 29. juni 2007, og behandlet det endelige forslaget til strategi 25. september 2007.

3. Ministerrådsforslaget målsettinger og innhold

Ministerrådet beskriver i forslaget en visjon for det nordiske samarbeidet om forskning og utdanning:

- at Norden skal være en foregangsregion for kompetanseutvikling og forskning med vekt på å utvikle de menneskelige ressursene
- Nordisk Ministerråd skal utvikle og understøtte det nordiske samarbeidet på den internasjonale arenaen med særlig vekt på Nordens nærområder
- Nordens satsing på utdanning og forskning skal fremme landenes konkurranseevne i en globalisert verden.

Det fremheves videre at Norden skal være et velfungerende utdannings- og forskningsområde. Dette innebærer å i størst mulig grad fjerne grensehindringer som forhindrer et effektivt samarbeid.

De viktigste verktøyene på utdannings- og forskningsområdet er:

- MR-Us og EK-Us rådgivningsgrupper:
  - NSS (Nordisk skolesamarbeid)
  - SVL (Rådgivningsgruppen for nordiske samarbeid om voksnes læring)
  - Høgut (Rådgivningsgruppen for nordisk samarbeid om høgre utdanning)
  - Nordens Språkråd
- Nordisk Ministerråds nettverks-, prosjekt og mobilitetsprogrammer:
  - Nordplus-programmene og Nordic Master program
- Nordisk Ministerråds samarbeidsorgan for forskning
  - NordForsk

Videre beskrives hovedprioriteringene for den kommende perioden, og det er satt opp mål for hvert av prioriteringsområdene:

Globaliseringsprosessen utgjør et overgripende perspektiv for strategien. Det pekes på at forskning og utdanning i stadig større grad internasjonaliseres og konkurransen skjerpes. Norden bør etterstrebe å etablere et sammenhengende marked hvor forskning og innovasjon fritt kan initieres og gjennomføres over de nordiske landegrensene.

Mål:

1. MR-U skal støtte og stimulere konkret samarbeid som skaper nordisk merverdi mellom de nordiske landene og de selvstyrende områdene på utdannings- og forskningsområdet.
2. Nordisk Ministerråd skal utgjøre en arena hvor nordiske globaliseringsinitiativer og globaliseringserfaringer innen utdanning og forskning syntetiseres og spres.

De øvrige hovedprioriteringene er knyttet til ulike emne-/temabaserte fokusområder:

Utdanning og arbeidsmarked

Mål:

1. En god førskole, og førskole og barn- og ungdomsutdanning for alle som basis for videre utdanning, sosial sammenheng og et godt liv
2. Fremme og understøtte kunnskap, kompetanse og erfaringsutveksling om livslang læring i Norden
3. Styrke kunnskapsnivået gjennom at en økt andel av en ungdomsårgang gjennomfører en ungdoms- og videre utdanning

4. Nordiske utdanningssystemer som stimulerer til god integrasjon av personer med utenlandsk bakgrunn
5. Fremme samarbeidet mellom skole og arbeidsliv i yrkesutdanning, samt anerkjennelse av realkompetanse
6. Fremme høy kvalitet i de nordiske lærerutdanningene
7. Fremme samarbeid om utdanningsforskning og om formidling av forskningsresultater om undervisning

Universitet og arbeidsliv

Mål:

1. Identifisere og støtte områder hvor nordiske universiteter og høgskoler kan samarbeide for å oppnå større felles styrke
2. Følge opp og utvikle satsingen på Nordic Master Program som et ledd i å forsterke nettverkssamarbeidet mellom universiteter og høgskoler i Norden
3. Effektivt samspill mellom utdanning, forskning og næringsliv

Forskning og innovasjon

Her vises det til forskning og innovasjon som en forutsetning for velstand, og det fremheves at et dynamisk indre marked for forskning og innovasjon vil kunne gi Norden et betydelig komparativt fortrinn i forhold til andre regioner i verden. Det vises blant annet til koordinering av forsknings- og innovasjonsprogram, og økt felles programmering av nasjonale satsinger på forskningsområdet som virkemidler som kan bidra til å utløse dette potensialet.

Mål:

1. Videreutvikle det nordiske forsknings- og innovasjonsområdet (NORIA) med henblikk på å utvikle Norden som en region i Europa (ERIA) og andre deler av verden
2. Styrke forskning og innovasjon gjennom økte satsinger på de felles nordiske institusjonene med ansvar for forskning og innovasjon, samt gjennom et intensivert samarbeid mellom de nasjonale forskningsfinansierende institusjonene
3. Utvikle og forsterke NordForsks rolle som det sentrale instrumentet for samordning av nordiske forskningsaktiviteter
4. Identifisere styrkeposisjoner i Norden på forsknings- og innovasjonsområdet
5. Fremme samarbeidet om forskningsinfrastruktur

Nordplus rammeprogram 2008–2011

Den neste generasjon Nordplusprogrammer etableres fra 2008, og åpnes for deltakelse fra de baltiske landene på samme vilkår som de nordiske landene:

Mål:

1. Utvikle deltakerlandenes utdanningssystemer i et perspektiv med vekt på livslang læring og konkurranseevne i forhold til de utfordringer som globaliseringen og den demografiske utviklingen skaper
2. Fremme nordiske språk og kultur og gjensidig nordisk-baltisk kulturell forståelse
3. Fremme kontinuitet og fornyelse av Nordplusprogrammenes målgrupper gjennom et bredt utdanningssamarbeid, utviklingsprosjekt og nettverksbygging
4. Støtte, bygge på, dra nytte av og spre innovative produkter og prosesser på utdanningsområdet gjennom systematisk utveksling av erfaringer og *good practice*
5. Bidra til å skape et nordisk-baltisk utdanningsområde
6. Effektiv anvendelse og spredning av resultatene fra Nordplusprogrammene

Språkpolitikk

Mål:

1. Styrke nabospråksforståelsen i tråd med språkdeklarasjonen
2. Styrket samarbeid om språkteknologisk forskning, utdanning og produktutvikling
3. Relevant oppfølging av mål i deklarasjonen om nordisk språkpolitikk

IT-spørsmål

Mål:

1. Tilby en plattform for erfaringsutveksling og samarbeid gjennom et Nordisk topplederforum for IT-departementenes ledere
2. eScience som et flaggskip for Norden
3. Bidra til at Norden videreutvikles som ledende IT-region

Samarbeid med naboland

I strategien er samarbeidet med de baltiske landene og Russland omtalt med følgende målsettinger:

De baltiske landene

Mål:

1. Støtte utviklingen og prosessen koplet til Nordplus' nye rammeprogram slik at dette blir så fremgangsrikt som mulig
2. Anvende samarbeidet om programkomiteene i Nordplus til utveksling av erfaringer og god praksis på utdanningsområdet
3. Fremme forskningssamarbeidet mellom Norden og de baltiske landene

Russland

Mål:

1. Oppnå felles, velforankrede, aktiviteter med russiske partnere på utdannings-, forsknings- og IT-området

Oppfølging og evaluering

Strategien skal evalueres med særlig vekt på måloppnåelse.

4. Kultur- og utdanningsutvalgets synspunkter

Utvalget vil innledningsvis fremheve at den nye strategien har en mer oversiktlig form hvor prioriteringer og målsettinger fremgår langt klarere enn tidligere. Det vil derfor både for Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd være enklere enn før å følge opp strategien på en god måte.

Kultur- og utdanningsutvalget slutter seg til den overordnede visjonen om at Norden skal være en foregangsregion for kompetanseutvikling og forskning med vekt på å utvikle de menneskelige ressurser. Utvalget vil også fremheve, og uttrykke støtte til, målsettingen om at Norden skal utgjøre et sammenhengende, dynamisk utdannings- og forskningsområde. Et indre nordisk marked for forskning og innovasjon vil være et stort fortrinn for regionen, men en slik ambisjon er også forpliktende i forhold til å fjerne grensehindringer og åpne nasjonale ordninger.

Kommentarer til tematiske fokusområder

Utdanning og arbeidsmarked

Utvalget deler ministerrådets vurdering av betydningen av gode grunnutdanninger. Utvalget har også pekt på at lærerne og lærerutdanning er av avgjørende betydning for å opprettholde og styrke kvaliteten i utdanning-

ene, og fremmet forslag om at det bør utarbeides en komparativ studie av de nordiske lærerutdanningene (A 1355/kultur). Denne studien bør inngå i de videre overveielsene om å fremme høy kvalitet i lærerutdanningene.

Utvalget vil påpeke at strategien mangler en beskrivelse av hvilket kunnskapssyn man legger til grunn for utviklingen av skolen. I de nordiske skolesystemene har man et bredt kunnskapssyn hvor styrken blant annet ligger i kulturell og sosial kompetanse. I fremtidens globale konkurranse vil evnen til å være nyskapende og innovativ være avgjørende, og for Norden som region vil veksten komme innenfor kunnskapsintensive og kreative næringer. Utvalget mener derfor at det er nødvendig å både sikre et godt faglig nivå, men også videreutvikle kompetanser som samarbeid, tverrfaglighet og innovasjon som vi i dag har klare styrker innenfor. Kultur- og utdanningsutvalget vil i den sammenheng anbefale at ministerrådet opprettholder fokuset på internasjonale komparative undersøkelser som PISA, og tar opp til diskusjon hvordan de nordiske landene kan forholde seg til disse. Utvalget mener at disse undersøkelsene gir viktig informasjon om utdanningssystemene. Samtidig kan utvalget konstatere at den utdanningspolitiske diskusjonen domineres av disse undersøkelsene, og landene peker også i stor grad på de samme løsningene på problemene som avdekkes. Utvalget er ikke sikker på at en slik harmonisering av utdanningssystemene er den rette veien å gå. Det er en klar risiko for at vi på den måten risikerer å miste, eller underutvikle, nordiske kjernekompetanser som nevnt over. Utvalget vil derfor foreslå at det tas opp til diskusjon hvilke indikatorer for utdanningskvalitet som er viktig for å fremme morgendagens utdanningssystem i Norden, og om de internasjonale komparative undersøkelsene bør suppleres med egne indikatorer som tar utgangspunkt i nordiske styrker.

Forskning og innovasjon

Som nevnt innledningsvis støtter utvalget ambisjonen om å etablere et indre nordisk marked for forskning og innovasjon. Utvalget vil i den forbindelse peke på at det på sesonen i 2007 vil fremme et forslag om å fjerne strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (1413/kultur). Forslaget peker på at det er praktiske og strukturelle hindringer for at arbeidet innenfor rammen av NordForsk skal fungere optimalt. Utvalget foreslår derfor at ministerrådet inngår i en strukturert dialog med nasjonale forskningsråd og forskningsfinansierende organer for å avdekke og finne løsninger på disse problemene. Utvalget vil understreke at kun gjennom et målbevisst arbeid med å fjerne hindringer vil ambisjonen om et indre nordisk marked for forskning og innovasjon kunne realiseres.

I samme forslag foreslås det også en åpning av nasjonale forskningsprogrammer. Utvalget mener dette vil være et fantastisk løft for det nordiske forskningssamarbeidet. Kultur- og utdanningsutvalget legger til grunn at ambisjonen i strategien om "økt felles programmering av nasjonale satsinger på forskningsområdet" er et langt skritt i den retningen. Samtidig er formuleringen noe vag og uklar, og utvalget vil be forskningsministrene om en utdypning av begrepet felles (gemensam) programmering og hvilke tiltak man i den forbindelse har tenkt å iverksette.

Ministerrådet har vært positive til utvalgets rekommandasjon om Arktisk forskning (Rek. 18/2005) og har gjennomført to studier av kunnskapsbehov og forutsetninger for en nordisk forskningsinnsats på dette området. Utvalget mener derfor at det er lagt til rette for at dette området blir vurdert anvendt som pilot for å nå målsettingen om økt felles programmering av nasjonale satsinger, og for et enda mer integrert nordisk forskningssamarbeid.

Som nevnt over vil de kreative næringene få en stadig større betydning for de nordiske landene, og vokser i dag langt raskere enn andre sektorer. Kulturens betydning som katalysator for kreativitet og vekst er derfor klar, men samtidig er det et behov for mer forskning om samspillet mellom kultur og næringsliv. De nordiske landene er blant de aller fremste innenfor kreative næringer, og et styrket kunnskapsgrunnlag vil kunne bidra til å utvikle denne styrkeposisjonen ytterligere. Utvalget vil derfor anbefale at en felles nordisk forskningsinnsats om samspillet mellom kultur og næringsliv vurderes i strategiperioden.

Språk

Kultur- og utdanningsutvalget har gått inn for at språkforståelse bør være den viktigste prioriteringen på språkområdet den kommende tiden, og er tilfreds med at dette også er en målsetting i strategien. I den forbindelse vil utvalget fremheve betydningen av at dette arbeidet skjer i samarbeid mellom utdanningsministrene og kulturministrene. Selv om det overordnede ansvar for den nordiske språkpolitikken i dag ligger hos undervisningsministrene vil svært mange virkemidler sortere inn under kulturministrene som eksempelvis spørsmålet om tilgang til nabolandenes tv-sendinger og digital innholdsproduksjon som computerspill.

Da deklarasjonen om nordisk språkpolitikk ble lagt frem på Nordisk Råds sesjon i 2006 pekte utvalget på betydningen av at det jevnlig gjennomføres undersøkelser for å kunne vurdere utviklingen over tid for eksempel i forhold til språkforståelse. Et tankevekkende eksempel på at man har manglet et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag på dette området er at det gikk over 30 år før det i 2005 ble gjennomført en ny undersøkelse av den internordiske språkforståelsen. Utvalget vil derfor anbefale at man allerede nå lager en plan for jevnlige undersøkelser av språkforståelsen.

5. Konklusjon

På bakgrunn av dette foreslår Kultur- og utdanningsutvalget at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å gjennomføre "Ministerrådsförslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010" under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

Gøteborg, 25. september 2007

Christer Adelsbo (s)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Mats Johansson (m)
Jógvan við Keldu (Ff)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Tommy Taberman (sd)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lars Wegendal (s), ordförande

"MINISTERRÅDSFÖRSLAG OM MR-U strategi 2008 – 2010"

Nordisk Råd

B 249/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

Syfte med ministerrådsförslaget

- Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010 ersätter den tidigare strategin för 2005-2007, Norden som föregangsregion for utvikling av menneskelige resurser. Denna strategi är godkänd av MR-U per capsulam 7 september 2007. Denna strategi kompletteras av NordForsks strategi, rådgivningsgruppernas handlingsplaner samt relatera till NMRS strategi för barn och unga.

Norden – en ledande, dynamisk kunskaps och kompetensregion

MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010

Inledning

- Norden skall vara en föregångsregion för kompetensutveckling och forskning
- Norden skall utgöra ett sammanhängande, dynamiskt utbildnings- forsknings- och innovationsområde
- Hög kvalitet inom utbildnings- och forskningsområdet skall eftersträvas
- Nordiska samarbetet skall inom utbildnings- och forskningsområdet eftersträva maximalt nordiskt mervärde och styrka

Utmaningarna på utbildning och forskningsområdet är betydande och vetenskapligt baserad kunskap utgör en viktig grund för att skapa utveckling och tillväxt. Syftet med denna strategi är att den skall utgöra grunden för områdets olika verksamheter, ge riktlinjer och vara framåtblickande.
Vidare skall den ange varför, hur och vad de nordiska länderna och de självstyrande områdena skall samarbeta om inom området samt präglas av långsiktighet och ange var det nordiska mervärdet framstår som mest naturligt och relevant. Strategin anger de huvudprioriteringar som skall stärka utbildnings- och forskningssamarbetet mellan de nordiska länderna och de självstyrande områdena. Under respektive fokusområde är ett antal mål angivna för att konkretisera verksamheten. Det skall noteras att målen inte är satta i prioriteringsordning.

Den nordliga dimensionen ingår som en naturlig del i MR-U:s arbete under strategiperioden. Strategin skall också förhålla sig till det arbete och de resultat som sker på det Arktiska området, särskilt i den arktiska samarbetsgruppen. Strategin skall även bidra till att centrala nordiska synpunkter främjas i internationella sammanhang.

Ordförandeprogrammen kompletterar och konkretiserar strategin årligen tillsammans med sekretariatets verksamhetsplan.

Strategin kompletteras även dels av den strategi som ligger till grund för NordForsks arbete dels av de ettåriga handlingsplaner som ligger till grund för rådgivningsgruppernas arbete och den skall relatera till NMR:s strategi för barn och unga.

Vision

Nordiska ministerrådets samarbete inom utbildning och forskning skall bidra till:

- att Norden skall vara en föregångsregion för kompetensutveckling och forskning och med en tonvikt på att utveckla de mänskliga resurserna.
- att utveckla och understödja det nordiska samarbetet och främja gemensamma nordiska intressen på den internationella arenan med särskild vikt på Nordens närområden.
- Att Nordens satsning på utbildning och forskning skall främja ländernas och de självständiga områdenas konkurrensförmåga i en globaliserad värld.

Norden skall vara ett välfungerande utbildnings- och forskningsområde. Detta kräver att de gränshinder som förhindrar ett effektivt samarbete i mesta möjliga mån undanröjs. Detta samarbete skall stimuleras och intensifieras i syfte att stärka de enskilda enheterna i regionen som regionen som helhet.

Verktyg för nordiskt samarbete

Till stöd för att förverkliga visionen och uppnå målen finns det inom det nordiska samarbetet ett antal olika verktyg för detta syfte. Det rör sig dels om konkreta institutioner och grupper dels om olika samarbets-, nätverks- och mobilitetsordningar. De främsta verktygen som finns till förfogande inom utbildnings- och forskningsområdet är:

MR-U:s och ÄK-U:s rådgivningsgrupper:
NSS (Nordiskt skolsamarbete)
SVL (Rådgivningsgruppen för nordiskt samarbete om vuxnas lärande)
HÖGUT (Rådgivningsgruppen för nordiskt samarbete inom högre utbildning)
Nordens språkråd

NMR:s nätverks-, projekt och mobilitetsprogram:
Nordplus-programmen och Nordic Master Program

NMR:s samarbetsorgan för forskning:
NordForsk.

Dessutom tillkommer samarbetsorgan, Nordic Centers of Excellence samt andra formationer vilkas nytta och resultat effektivt skall integreras i MR-U:s reguljära arbete.

Huvudprioriteringar

Globaliseringsprocessen

Globaliseringen innebär att utbildning och forskning i allt högre utsträckning internationaliseras och att konkurrensen om begåvningar och framgångsrika innovationer intensifieras. Därför bör Norden fortsätta sina satsningar på forskning och på hög kvalitativ utbildning. Norden bör sträva efter att etablera ett sammanhängande område för forskning och innovation där dessa fritt kan initieras och genomföras över de nordiska nationsgränserna. Detta innebär en strategisk satsning baserad på den styrka som den nordiska befolkningen och de nordiska styrkepositionerna utgör. Detta område skall framstå som internationellt attraktivt, inkluderande gentemot omvärlden och fungera som ett flaggskepp för regionen Norden.

NMR:s globaliseringsprocess som är en följd av globaliseringen är en central utgångspunkt för denna strategi. Detta perspektiv griper in i mer eller mindre samtliga övriga perspektiv som beskrivs nedan. MR-U gör bedömningen att globaliseringsprocessen får konsekvenser för det framtida nordiska samarbetet såväl vad gäller de tre år som denna strategi omfattar som över ett längre tidsperspektiv.

Det är av vikt att dels slå vakt om den tradition som existerar mellan länderna av samarbete och tillit inom många utbildnings- och forskningsområden dels identifiera nya vägar och områden inom vilket samarbete kan vara fruktbart.

Globaliseringsdiskussionerna pågår i samtliga nordiska länder och mycket goda analysarbeten har utförts och kommer att utföras. En viktig uppgift för ministerrådet blir att sprida denna nationella kunskap till de övriga länderna och självstyrande områden inom Norden; dvs. skapa grund för nätverksuppbyggnad och samnordiska synergieffekter.

Mål #1: MR-U skall stödja och stimulera konkreta samarbeten som skapar nordiskt mervärde mellan de nordiska länderna och de självstyrande områdena på utbildnings- och forskningsområdet

Mål #2: NMR skall utgöra en arena där nordiska globaliseringsinitiativ och globaliseringserfarenheter inom utbildning och forskning syntetiseras och sprids

Ämnesmässiga fokusområden

Strategin fokuseras genom följande områden, där också sektorövergripande hänsyn tillvaratas.

Utbildning och arbetsmarknad

En bra grundutbildning är en förutsättning för en framgångsrik vidareutbildning. Det är av stor vikt med kvalitet i utbildningen och att genomströmningen blir så stor som möjligt. Det är också viktigt att stimulera jämställdhet, kreativitet och entreprenörskap tidigt och att det görs tidiga insatser i form av stödundervisning, elevvård mm. för att fånga upp de individer som har dessa behov.
Avsikten med stärkt nordiskt samarbete om ungdomsutbildningen är att alla skall ha en god utbildning efter grundskolan.

Det är centralt att läsfärdigheterna uppmärksammas då dessa är en bas för all annan kunskapsinhämtning.

Det är viktigt att länderna och de självstyrande områdena i Norden kontinuerligt utbyter erfarenheter för att stärka lärarutbildningarna.

Den demografiska strukturutvecklingen föranleder en fortsatt utveckling av formerna för det livslånga lärandet. Goda möjligheter till livslångt lärande möjliggör för våra samhällen att vara mer flexibla och för människor att behålla och förstärka sin position på arbetsmarknaden. Vidare att man tillvaratar det kunnande och den kompetens som invandrargrupperna i Norden besitter och att de nordiska utbildningssystemen stimulerar till en god integration.

Mål #1 En god förskola och förskola och barn- och ungdomsutbildning för alla som bas för vidare utbildning, social sammanhållning och ett gott liv.

Mål #2: Främja och understödja kunskap, kompetens och erfarenhetsutbyte kring livslångt lärande i Norden

Mål #3 Styrka kunskapsnivån genom att en ökad andel av en ungdomsårgång genomför en ungdoms och vidareutbildning

Mål #4 Nordiska utbildningssystem som stimulerar god integration av personer med utländsk bakgrund

Mål #5 Främja samarbete mellan skola och arbetsliv i yrkesutbildning samt erkännande av realkompetens

Mål #6 Främja en hög kvalitet i de nordiska lärarutbildningarna

Mål #7: Främja samarbete om utbildningsforskning och om förmedling av forskningsresultat om undervisning

Universitet och arbetsliv

De högre lärosätena, universitet och högskolor står inför stora utmaningar. Det finns idag ett bra samarbete mellan de nordiska lärosäten och det gäller att såväl tillvarata som att stärka detta genom olika typer av samarbetsformer. MR-U skall uppmuntra och stimulera till etablering av goda universitetsnätverk inom Norden. En möjlighet kan vara en fortsatt satsning på de nordiska masterprogrammen, där den stora uppmärksamheten för MR-U:s initiativ visar på det stora intresse och potential som finns till samarbete över de nordiska nationsgränserna mellan lärosätena. Det är också av vikt att tillvarata erfarenheter och kunskap som kan hämtas från Nordic Centers of Excellence. Det skall göras satsningar på synergierna mellan insatserna beträffande Nordic Centers of Excellence, Nordiska Masters och andra nätverk samt kontinuerligt investera i nordiska forskarutbildningsaktiviteter.

En bra koppling mellan utbildning och arbetsliv är en viktig hörnpelare för att trygga en fortsatt positiv samhällsutveckling. Centrala frågeställningar inom detta prioriteringsområde är vilka krav som ställs på de nordiska utbildningsinstitutionerna i framtiden och på vilket sätt gemensamma nordiska satsningar kan stärka nordiska lärosäten. Det är också viktigt att inhämta den kunskap och de erfarenheter som existerar i Norden rörande effektiva samspelsstrategier mellan universitet och näringsliv.

Mål #1: Identifiera och stödja områden där nordiska universitet och högskolor kan samarbeta för att uppnå större gemensam styrka

Mål #2: Följa upp och utveckla satsningen på Nordic Master Program som ett led i att förstärka nätverkssamarbetet mellan universitet och högskolor i Norden

Mål #3: Effektiv samverkan mellan utbildning, forskning och näringsliv

Forskning och innovation

NMR upprättade den 1 januari 2005 NordForsk som organisation för nordisk forskningssamordning för att bättre kunna möta globaliseringens utmaningar och utnyttja dess möjligheter. Forskningen och innovationsklimatet utgör tillsammans förutsättningar för välstånd. För forskning på högsta internationella nivå krävs miljöer av yppersta kvalitet. En dynamisk inre nordisk marknad för forskning och innovation skulle ge Norden ett betydande komparativt försteg relativt till andra regioner i världen. Nordisk styrka genom koordinering av forsknings- och innovationsprogram inom Norden och utökad gemensam programmering av nationella satsningar inom forskningsområdet skulle stimulera tillväxtpotentialen i Norden som helhet.

Norden har redan idag goda erfarenheter av att öka nordisk styrka genom Nordic Centres of Excellence, men också genom en rad nätverksinitiativ, doktorandsatsningar och forskarskolor som genom NordForsk skall vidareutveckla nordiska styrkepositioner. Det är också viktigt att stimulera till samarbete kring forskningsinfrastruktur.

En integrerad och dynamisk process mellan forskning och innovation utgör grunden för nya produkter och tjänster och det är viktigt att denna helhetssyn läggs till grund för den nordiska forsknings- och innovationspolitiken. Utifrån detta skall man på nordisk nivå åstadkomma ökad samverkan mellan forskning och innovation och på en regelbunden basis utbyta erfarenheter. En tät kontakt och ett nära samarbete mellan forskningsinstitutioner och forskningsbaserade näringsverksamheter. På nordisk nivå har de två instrumenten NordForsk och NICe som verktyg för att uppnå detta.

Det är också skäl att betona att vi i Norden har en befolkning med hög kunskapsnivå och som utgör en kompetent marknad. Därför blir det betydelsefullt att främja marknads- och näringslivsdrivna initiativ som grundar sig på dessa styrkepositioner.

Det är viktigt att identifiera områden inom forskning och innovation där nordisk styrka kan utnyttjas. Således blir det av stor vikt att NMR tillsammans med andra relevanta intressenter stimulera till processer som ger näringslivet en central och aktiv roll i utvecklingen av den nordiska kunskaps- och innovationsmarknaden.

Mål #1: Vidareutveckla det nordiska forsknings- och innovationsrummet (NORIA) som syftar till att utveckla Norden som region i Europa (ERIA) och andra delar av världen

Mål #2 Förstärka forskning och innovation genom ökade satsningar på de gemensamma nordiska institutionerna med ansvar för forskning och innovation, samt genom intensifierat samarbete mellan de nationella forskningsfinansiärerna.

Mål #3: Utveckla och förstärka NordForsks roll som det centrala instrumentet för samordning av nordiska forskningsaktiviteter.

Mål #4: Identifiera styrkepositioner i Norden på forsknings- och innovationsområde

Mål #5: Främja samarbete kring forskningsinfrastruktur

Nordplus Ramprogram 2008-2011

MR-U beslutade 2006 att genomföra vidareutvecklingen av Nordiska Ministerrådets mobilitets- och nätverksprogram på utbildningsområdet och har etablerat huvudprinciperna för det nya Nordplus ramprogram för perioden 2008-2011. Nordplus Ramprogram öppnas för deltagande från Estland, Lettland och Litauen på samma villkor som de nordiska länderna och utformas till ett viktigt politiskt instrument med följande mål:

Mål #1 Utveckla deltagarländernas utbildningssystem i ett perspektiv av livslångt lärande och konkurrensförmåga gentemot utmaningarna som globaliseringen och den demografiska utvecklingen skapar.

Mål #2 Främja nordiska språk och nordisk kultur och ömsesidig nordisk-baltisk kulturell förståelse.

Mål #3 Främja kontinuitet och förnyelse av Nordplusprogrammens målgrupper genom ett brett utbildningssamarbete, utvecklingsprojekt, utbyte och nätverksbyggande.

Mål #4 Stödja, bygga på, dra nytta av och sprida innovativa produkter och processer på utbildningsområdet genom ett systematiskt utbyte av erfarenheter och goda exempel.

Mål #5 Bidra till att skapa ett nordiskt-baltiskt utbildningsområde.

Mål #6: Sprida och använda resultaten från Nordplusprogrammen på ett effektivt sätt.

Språkpolitik

På det språkpolitiska området skall MR-U fortfarande fullföra de uppgifter som vilar på ministerrådet enligt Helsingforsavtalets Artikel 8:

"Undersøgelser viser, at skolerne ikke fuldt ud lever op til intentionen om at de skal undervise om andre nordiske landes sprog, og at forståelsen hos unge af dansk, svensk og norsk i tale og skrift er blevet dårligere i løbet af de seneste 30 år"

MR-U godkände i november 2006 en deklaration om nordisk språkpolitik. En ny nordisk språkpolitik skall säkra helheten och sammanhanget i Nordiska Ministerrådets språksatsningar. Språkdeklarationen utgör grunden för en samlad, långsiktig och effektiv språkpolitisk insats. Ett av målen i deklarationen är, att alla nordbor kan kommunicera med varandra, i första hand på ett skandinaviskt språk.

För att uppnå dessa mål bör grannspråksundervisningen i skolan stärkas, liksom undervisningen i skandinaviska språk som hjälpspråk och främmande språk.
Språkteknologin är ett av de områden som skall prioriteras som en uppföljning av språkdeklarationen. De enskilda nationella forskningsmiljöerna är små och en gemensam nordisk insats kommer att gagna den språkteknologiska utvecklingen.

Mål #1: Stärka grannspråksförståelsen i Norden i linje med språkdeklarationen.

Mål #2: Stärka samarbetet rörande språkteknologisk forskning, utbildning och produktutveckling

Mål #3: Relevant uppföljning av mål i deklarationen om nordisk språkpolitik

IT-frågor

Informationsteknologin har under senare tid förändrat världen på ett fundamentalt sätt. Inte minst påverkar detta våra kunskapssamhällen och därmed även utbildnings- och forskningssektorn. Det centrala för ett positivt resultat av denna process i Norden är att genomföra nödvändiga strategival med efterföljande strukturförändringar. Norden har kommit långt redan i denna process vilket bland annat bevisas av att samtliga nordiska länder ligger bland de tio främsta i världen såsom IT-samhällen. Denna styrkeposition måste bibehållas, tillvaratas och utnyttjas. MR-U skall konsolidera sin roll som koordinerende ministerråd för IT-politik genom stärkt policyutveckling, bl.a. genom inhämtning av expertråd och invitera IT-departementens ledare till erfarenhetsutbyte och samarbete. eScience kan erbjuda alla kunskapsområden en ökande möjlighet för virtuell prövning baserad på modeller där tidigare fysisk prövning var den enda alternativet. eSience bygger på nordiska styrkepositioner och omfattar elektronisk infrastruktur för den nordiska kunskapsbasen såväl som användning för de mest krävande områdena. eScience är i stark utveckling och de nordiska länderna har inlett samarbetet med sikte på en gemensam strategi på området.

Mål #1: Erbjuda en plattform för erfarenhetsutbyte och samarbete genom ett Nordiskt Toppledarforum för IT-departementens ledare.

Mål #2: Främja eScience som flaggskepp för Norden

Mål #3: Bidra till att Norden vidareutvecklas som ledande IT-region

Grannlandssamarbete

Baltiska länderna

Nordiska ministerrådet har sedan början av 1990-talet utvecklat ett brett och nära samarbete med Estland, Lettland och Litauen.

Det konkreta ansvaret för samarbetet vilar hos ministerråden och ämbetsmanskommittéerna tillsammans med Estland, Lettland och Litauen. Samarbetet föregår i enlighet med de principiella riktlinjerna vidtagna av de nordiska samarbetsministrarna medan det specifika fackliga innehållet definieras av fackministrarna. Samarbetet som fortlöpande fördjupats är en ständigt pågående process som sker inom ramen för de olika fackministerområdena

I enlighet med "Agreed Minutes" från baltisk-nordiska utbildnings- och forskningsministermötet 2004 och med NMR:s överordnade riktlinjer, har Nordplus programmen öppnats för de baltiska länderna med deltagande på lika villkor. NordForsks styrelse har en baltisk observatör och Nordunet 3 öppnas under 2007 för baltiskt deltagande.

De baltiska länderna deltar från och med 2008 i Nordplus ramprogram som likvärda partners. Det blir av stor vikt att noga följa utvecklingen av denna process så att den blir så framgångsrik som möjligt.

Mål #1: Stödja utvecklingen och processen kopplad till Nordplus nya ramprogram så att detta blir så framgångsrikt som möjligt.

Mål #2 Använda samarbetet rörande programkommittéerna i Nordplus till utbyte av erfarenheter och god praxis på utbildningsområdet.

Mål #3: Främja forskningssamarbete mellan Norden och de baltiska länderna

Ryssland

Verksamheten i Ryssland - Rysslandsprogrammet - omfattar en lång rad verksamheter som de olika fackministerråden genomför och finansierar i enlighet med de överordnade riktlinjerna. Härutöver - och i samverkan med fackministerråden - genomförs aktiviteter finansierade genom ministerrådets särskilda grannlandspolitik. Dessa aktiviteter i Ryssland, liksom fackministerrådens egna rysslandsaktiviteter, stöds av NMR:s kontor i St. Petersburg och i Kaliningrad.

Tyngdpunkten i grannlandsverksamheten ligger på kunskapsuppbyggnad och främjande av nätverk. På detta område har NMR:s nuvarande verksamhet varit framgångsrik. Kunskap har kunnat överföras från områden i Norden av särskild betydelse för demokrati, rättsstat och ekonomisk tillväxt.
En koncentration till verksamheter av kunskapsöverförande karaktär är också ett sätt att säkra kvaliteten i NMR:s arbete i Nordvästryssland. Kunskapsinvesteringar ger bestående effekter också efter det att den konkreta aktiviteten avslutats.

För utbildnings- och forskningsområdet kommer det, med utgångspunkt i de erfarenheter som hämtats från Nordplus Nabo och NordForsks Rysslandsaktiviteter, samt i dialog med de ryska myndighetsorganen, etableras samarbete om gemensamma prioriterade aktiviteter.

Mål #1: Uppnå gemensamma väl förankrade aktiviteter med ryska partners inom utbildnings- och forsknings- och IT-området

Uppföljning och evaluering

MR-U:s strategi för 2008-2010 skall utvärderas med särskild tonvikt på strategins måluppfyllelse.

Nordisk Samarbejde 2006

Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed

Inholdsfortegnelse *Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelse og pagineringen for Blå Bok.*

Inholdsfortegnelse **6**

1. Forord **11**

2. Nordisk samarbejde 2006 ..... **12**

3. Ministerrådsforslag og centrale initiativer **22**

4. Nordisk Ministerråds samlede virksomhed. Regnskab for år 2006 ..... **23**

5. Oversigt over de nordiske institutioners regnskaber 2006 i nøgletal **37**

6. Meddelser til Nordisk Råd . Rekommendationer, fremstillinger, ytringer **38**

7. Oversigt over Nordisk Ministerråds aktiviteteter 2006 fordelt på budgetpostnivå **96**

Kultur **97**

1-2203-1 Dispositionsmidler - Kultur 97
1-2204-1 Nordisk Kulturforum og sakkyndiggrupper 97
1-2205-2 Nordisk Kulturfond 98

Børn og unge *99*
1-2210-1 Nordiskt idrottssamarbete 99
1-2212-1 Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK) 100
1-2214-1 Ledningsgrupp för nord. barn- och ungdomskultur 101

Film og medier *101*
1-2220-1 Styrgruppen for kultur- og massemediesamarbeid 101
1-2221-2 Spell IT (Utvikling av computerspil) 101
1-2222-2 Nordisk Film- och TV-fond 103
1-2228-3 NORDICOM 104
1-2229-3 Nordisk Journalistcenter (NJC) 106

Kunstområdet *107*
1-2230-1 Nordisk litteratur och bibliotekskommitté (NORDBOK) 107
1-2239-1 Nordiska Museikommittén 109
1-2256-1 Nordisk Musikkommitté (NOMUS) 109
1-2254-2 Mobilitets- og residensprogram 111
1-2255-3 Nordiskt Center för Scenkonst (NordScen) 112
1-2258-3 Nordiskt Institut för Samtidskonst (NIFCA) 113

Nordiske kulturhuse *114*
1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik 114
1-2272-3 Nordens hus på Färöarna 115
1-2274-3 Nordens institut på Åland 116
1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA) 116
1-2279-1 Vedlikehold kulturhusene 117
1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN) 117

Andre kultursatsninger *118*
1-2234-4 Samisk samarbeid 118
1-2296-1 Nordiska kulturprojekt i utlandet 119

Ligestilling **121**

Generel indledning 121
4-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet 122
4-4480-3 Nordiskt institutt for kvinde og kønsforsk. (NIKK) 124

Lov **126**

4-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning 126

Uddannelse og forskning **127**

2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning 127

Politikudvikling m.v. *127*
2-2510-1 Nordiskt skolsamarbete (NSS) 127
2-2520-1 Styringsgruppen for Voksnes Læring (SVL) 128
2-2530-1 Ledningsgruppen för högre utbildning-HØGUT 130
2-2544-1 Nordens Sprogråd 130
2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur 131
2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring 132

Mobilitets- og netværksprogrammer *133*
2-2512-2 Nordplus junior 133
2-2522-2 Nordplus Voksen 134
2-2532-2 Nordplus (Högre utbildning) 135
2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU) 135
2-2543-1 Nordplus språk 136
2-2545-2 Norden-undervisning i utlandet 137

NordForsk *138*
2-3100-3 NordForsk 138
2-3111-1 Nordiske spidsforskningsenheder, globala förändringar 140
2-3129-1 Nordisk videnskabelig information (Nordbib) 141
2-3133-1 Nordisk forskningsprogram om epidemiologi 142
2-3136-2 Forskningsprogram NORDUnet3 143
2-3138-1 Nordisk Forskerskoleprogram 144
2-3139-1 Nordiske spidsforskningsenheder, medicin 144
2-3140-1 Nordisk komitè for Bioetikk 145

Forskning i øvrigt *146*
2-3180-3 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA) 146
2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS) 146
2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS) 147
2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK) 148
2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI) 149

Arbejdsmarked og -miljø **150**

4-4110-1 Prosjektmedel – Arbetsmarknad och miljø 150
4-4120-2 Nordjobb 151
4-4130-1 Informationsprojektet 152
4-4180-3 Institut för vidareutbilds inom arbetsmiljö (NIVA) 152

Näring, energi og regional **153**

4-5110-1 Projektmedel - Näring 153
3-3210-1 Projektmedel - Energi 153
3-6110-1 Projektmedel - Regionalpolitik 154
4-5180-3 Nordisk InnovationsCenter 155
3-6180-3 Nordregio 156
3-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEF) 157

Socialpolitik **159**

4-4310-1 Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik 159
4-4320-1 Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR) 159
4-4340-1 Nomesko og Nososko 160
4-4620-1 Välfärdsforskning 161
4-4510-1 Projektmedel - Narkotikasamarbejde 163
4-4381-3 Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) * 163
4-4382-3 Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer (NIOM) 165
4-4383-3 Nord. nämnden för alkohol- och drogforsk. (NAD) 166
4-4384-3 Nord. samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH) 167
4-4385-3 Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD) 169
4-4386-3 Nord. utbild.program för social service (NOPUS) 170

Finanspolitik **171**

4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik 171

Miljø **173**

3-3310-1 Projektmedel - Miljø 173
3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond 176
4-6720-4 SVANEN – Nordisk miljömärkning 177

Fiskeri, Jord- og skovbrug og levnedsmidler **178**

Fiskeri *178*
3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri 178

Jord- og skovbrug *180*
3-6510-1 Prosjektmedel- Jord- och skogsbruk 180
3-6520-1 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ) 181
3-6540-1 Nordisk genbank för husdjur 182
3-6581-1 Samnordisk skogsforskning (SNS) 183
3-6580-3 Nordiska Genbanken (NGB) 184

Levnedsmidler *187*
3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler 187
3-6820-1 Forskning - levnedsmidler 188

Nabopolitik **189**

6-0820-2 Kunskapsuppbyggning och nätverk 189
6-0940-1 Deltagande i EU:s partnerskap, samarbete med frivilligsektorn i Norvdästryssland, ... 191
samarbete i Barentsregionen 191
6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF) 194
6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland 195
6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen 196
6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen 197
6-0910-1 Politiske initiativer 198
6-0790-1 Grænseregionalt samarbejde 198
6-0870-1 Arktisk samarbeidsprogram 199

Sekretariat og andre fællesaktiviteter **201**

5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS) 201
5-0185-1 Nedbrydelse af grænsehindringer 202
5-0190-1 Reformer på institutionsområdet 203
5-0195-1 Europasamarbejdet 203
5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund 204
5-0425-4 Bidrag för Västnorden 205
5-0430-1 Nordiskt statistiskt samarbete 205

5-0435-1 Generalsekreterarens disponeringsreserv 206
5-0445-1 Ministerrådets strategiske initiativer (Formandskabspuljen) 206
5-0450-2 Stöd till frivillig sektorn 207
5-0460-1 Holdbart Norden 208
5-1010-1 Informationsverksamhet 209
5-1020-1 Informationsverksamhet utanför Norden 210
5-1025-1 Norden i Fokus (info.vinduene) 211
5-1030-1 Hallo Norden 211
5-1040-1 Översättning och tolkning 212
5-1050-2 Tjänstemannautbyte 213
5-8030-1 Publikationsverksamheten 213
5-1000-1 Strukturpulje 214

8. Specielle skemaer for Satsninger på Børn og Unge, Frivilligsektoren og Nabopolitikområdet 215

9. Oversigt over udvalgte rapporter 221

10. Forkortelser 223

C 1

1. Forord

De nordiske lande står overfor stadige krav om fornyelse og effektivisering for at kunne imødekomme de udfordringer en stadig mere globaliseret verden indebærer. Disse udfordringer har også præget det nordiske samarbejde i 2006. Opfølgningen af Nordisk Ministerråds struktur og moderniseringsarbejde har naturligvis været en stor del af arbejdet i 2006 for at sikre styrkelsen af det nordiske samarbejdes politiske relevans og effektivitet.

Også de internationale omgivelser stiller krav til det nordiske samarbejde. Den internationale – og i særdeleshed den europæiske – udvikling har ikke mindst de senere år indebåret, at store skridt er blevet taget i retning af større åbenhed og et bredere samarbejde. Uden for de politiske strukturer forstærkes de internationale tendenser gennem den tiltagende økonomiske globalisering.

Mange af de udfordringer, som globaliseringen skaber, kan ikke løses af et enkelt land, men kræver at lande eller regioner optræder samtidig og koordineret. Med de ligheder de nordiske lande har, er det naturligt sammen at forsøge at finde fælles løsninger. Sammen kan de nordiske lande nemlig gå forrest og skabe løsninger på de globale udfordringer, der er og samtidig positionere Norden i en stadig stærkere konkurrencesituation. Globaliseringen giver os derfor også mange muligheder. Flere muligheder end udfordringer er heldigvis udgangspunktet.

Derfor skal de nordiske lande også fortsat være langt fremme når det kommer til at være førende inden for forskning og innovation og sikre en høj konkurrenceevne hos de nordiske lande.

Beretningen om Nordisk Ministerråds virksomhed giver en oversigt over aktiviteter og resultater af samarbejdet i 2006. Den giver oplysninger om det faglige og politiske arbejde inden for de enkelte samarbejdsområder, samt de tværgående temaer, som i særlig grad påkalder interesse. Beretningen gengiver Ministerrådsforslag 2006, Nordisk Råds rekommandationer, fremstillinger til Nordisk Ministerråd, samt ministerrådets svar på disse.

Beretningen indeholder Nordisk Ministerråds regnskaber for 2006 og en oversigt over de nordiske institutioners regnskaber 2006 i nøgletal.

Årsberetningen for 2006 overleveres hermed.

København, september 2007

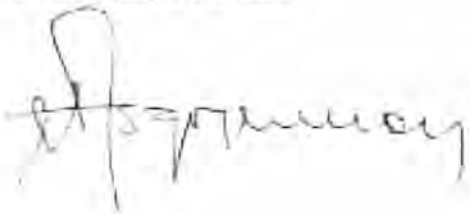

Hálldor Ásgrímsson
Generalsekretær

2. Nordisk samarbejde 2006

Nordisk Ministerråd arbejder i 2006 under norsk formandskab. Titlen for det norske formandskabsprogram var "Det nye Norden: Fornyelse og samarbejde i Nord-Europa" med tre undertemaer, som var Europas nordområder, den nordiske velfærdsmodel og kundskab, fornyelse og værdiskabelse. I det følgende fremhæves visse dele af Nordisk Ministerråds virksomhed af særlig betydning.

Forandring og fornyelse
Det nordiske samarbejdes udfordring i en stadig mere globaliseret og internationaliseret verden er at sikre og udvikle den indbyrdes nordiske dialog og samarbejde. Samarbejdet skal både ske i forhold til et stærkt udvidet EU og i forhold til de hovedprioriteringer, der er på den nordiske dagsorden.

På social- og sundhedsområdet blev der i 2006 vedtaget en ny projektstrategi for at styrke en mere fokuseret og målrettet anvendelse af sektorens projektmidler, således at sektorens ressourcer fokuseres på de højst politisk prioriterede områder. Strategien er koncentreret om tre prioriteringsområder: fremme af folkesundhed og socialt velbefindende, bekæmpelse af misbrug af rusmidler med fokus på narkotika samt samarbejde med nabolandene.

Uddannelse og forskning har i 2006 været et vigtigt område i det nordiske. I 2006 blev udlysningsteksten for Nordic Master Program taget frem. Målet med Nordic Master Program er stærkere samarbejde mellem nordiske universiteter og højskoler og at skabe internationalt konkurrencedygtige masterprogrammer, som kan bidrage til at gøre Norden til et mere attraktivt studieområde.

En hjørnesten indenfor udviklingen af det nordisk baltiske samarbejde på dette område blev i 2006 samlingen af programvirksomheden under Nordplus rammeprogrammet for perioden 2008-2010. Det nye rammeprogram blev åbnet for deltagelse fra Estland, Letland og Litauen på lige fod med de nordiske lande. Den overordnede målsætning for rammeprogrammet er "*...at bidrage til udvikling af kvalitet og innovation i uddannelsessystemerne i deltagerlandene*".

Nordiske værdier som konkurrenceparameter
Det nordiske velfærdssamfund står i dag overfor nye udfordringer som i høj grad knytter sig til udviklingen på den internationale arena – både i forhold til den globale udvikling, det udvidede EU, og forandringer i Naboskabslandene. I 2006 blev der bl.a. via resultater fra afslutningen af Ministerrådets femårige velfærdsforskningsprogram sat fokus på, hvordan de nordiske lande kan videreudvikle den nordiske velfærdsmodel så den kan klare sig i den globale konkurrenceøkonomi og bevare sammenhængskraften.

Der foregår meget innovation og udviklingsarbejde indenfor velfærdsområdet i Norden, som de nordiske lande kan lære af - såvel indenfor Norden som i landene udenfor Norden, hvor den nordiske velfærdsmodel som "koncept" tiltrækker stor international opmærksomhed – særligt i EU. Særlig begrebet "flex-security" har været på den europæiske dagsorden. I forbindelse med afslutning af Nordisk Ministerråds velfærdsprogram i 2006, er der produceret ny og nyttig viden som har givet et solidt underlag for den videre debat om udvikling af det nordiske velfærdssamfund. Forskningsprogrammet er blevet fulgt op af en række konkrete initiativer blandt andet en debatrapport om den nordiske velfærdsmodels fremtid i en global konkurrenceøkonomi som det

danske ugebrev "Mandag Morgen" har udarbejdet for Nordisk Ministerråd under titlen "Norden som global vinderregion".

En fortsættelse af indsatsen om "Norden som global vinderregion" og vigtigheden af at styrke Norden i den globale udfordring blev ligeledes understreget på Nordisk Råds Session i 2006. Her satte statsministrene fokus på globaliseringsarbejdet i Norden. I Nordisk Ministerråd er dette fokus blevet udmøntet i et tværsektorielt samarbejde for at styrke den fælles nordiske konkurrencekraft indenfor områder såsom klima, miljø og energi, forskning, uddannelse og innovation samt grænsehindringsproblematikker. Globaliseringsarbejdet griber ind i de politikområder, der berøres i næring, energi og regionalsamarbejdet (NER), og er derfor et vigtigt element i det arbejde, der foregår på området, hvor målsætningen er, at de fælles nordiske værdier og løsningsmuligheder indenfor de tre politikområder skal styrkes og videreudvikles for at øge fremtidens velfærd og vækst i relation til den øgede konkurrence. På det energipolitiske område betyder det bl.a., at Norden fungerer som foregangsland for nye energiteknologier i form af f.eks. bæredygtighed i produktionen og anvendelsen af energi i Norden.

I september 2006 blev et projekt, der fokuserer på det tværsektorielle samarbejde, igangsat med titlen "De energimæssige, næringsmæssige og regionale muligheder ved et ekspanderende bioenergimarked". Projektets målsætning er at udnytte og synliggøre synergier indenfor energi-, nærings- og regionalpolitikken i Norden, og i projektet arbejdes der med beskrivelser og analyser af bl.a. muligheder for nordiske aktører, energipolitiske effekter af et ekspanderende bioenergimarked samt af rammebetingelserne for bioenergi i Norden. Projektet, der administreres af Nordisk Energiforskning (NEF), understreger således muligheder for samarbejde indenfor ministerrådet for Næring, Energi og Regional (MR-NER), og viser, hvordan spill-over effekter indenfor de tre områder positivt kan øge vækst og bæredygtighed i Norden.

Nordisk Ministerråd lancerede i november 2006 programmet "Ny Nordisk Mad". Med programmet vil Nordisk Ministerråd udvikle, fremme og synliggøre de værdier og potentialer, som ligger i nordiske madvarer og nordisk madkultur. Ny Nordisk Mad er en konkret værdiskabende og innovativ satsning på "Norden som en global vinderregion". En satsning, der kan bidrage til at brande og synliggøre de nordiske værdier ved at koble Nordens styrker sammen inden for gastronomi, madkultur, turisme, regionale værdier, sundhed, velfærd, erhvervsudvikling, råvarer og værdiskabelse i fødevareproduktionen. Programmet bidrager til, at udvikle en nordisk vision og skabe en fælles forståelse for den nordiske mad og madkultur.

I 2006 blev der desuden peget på behovet for at styrke et samordnet nordisk samarbejde om forskning. En international konference om "Investing in Research and Innovation" blev arrangeret i samarbejde med EU. I tilknytning til konferencen blev to rapporter præsenteret som underlag for fortsat udvikling af det nordiske samarbejde på forsknings-, innovations- og kundskabsområdet.

Også de nordiske kvinders og mænds muligheder for at forene forældreskab, omsorgsarbejde, arbejdsliv og deltagelse i de politiske processer har en tæt sammenhæng med velfærdsstatens og omsorgspolitikkens udvikling. Det nordiske ligestillingsarbejde har i år 2006 indenfor projektet *"Familje- och välfärdspolitiska ordningar"* kortlagt de nordiske landes juridiske, økonomiske og kulturelle valg inden for ligestillings- og familiepolitiske tiltag og diskuteret, hvilke tiltag, der har haft den bedste effekt og udarbejdet en rapport om temaet.

Grænsehindringer i Norden må fjernes
Fjernelse af grænsehindringer for borgere og erhvervsliv er af høj prioritet inden for det nordiske samarbejde. I 2006 har samarbejdsministrene besluttet at fortsætte igennem særlige "pådrivare", med mandat direkte fra de berørte ministre til at være pådrivende i arbejdet med at løse grænsehindringsproblemerne, samt tage initiativ til forbedringer indenfor berørte sagsområder. Sådanne pådriverordninger blev under 2006 oprettet indenfor erhvervslivet samt social- og sundhedsområdet.

Indenfor erhvervsområdet er nedbrydelsen af grænsehindringer for næringslivet et vigtigt parameter for at sikre bedre konkurrence- og vækstbetingelser for virksomhederne og deres udvikling. Nedbrydningen af disse barrierer og udnyttelsen af fælles ressourcer er centrale elementer i det innovationspolitiske arbejde både indenfor erhvervs- og regionalpolitikken. I forbindelse med fjernelse af grænsehindringer spiller de nordiske grænseregioner en vigtig rolle. Udover at facilitere og udvikle det grænseregionale samarbejde er grænseregionernes arbejde rettet mod at identificere og løse konkrete grænsebarrierer ligesom arbejdet også fokuserer på at øge erhvervslivets udvikling i regionerne.

Tilgang til venturekapital på lige vilkår er en væsentlig forudsætning for erhvervslivets udvikling i Norden. Derfor har erhvervsministrene i 2006 arbejdet for etablering af et grænseløst venturekapitalmarked i Norden.

På informationssiden besluttede socialministrene at skabe en nordisk socialforsikringsportal til støtte og information til mennesker som ønsker at flytte, arbejde eller studere i et andet nordisk land. Portalen vil være tilgængelig på alle nordiske sprog og forventes færdig i løbet af 2008. Endvidere er et Nordisk samarbejdsforum for telemedicin blevet oprettet i marts 2006 under social- og sundhedsministrene. Hovedopgaven er at identificere konkrete grænsehindringer for et effektivt samarbejde indenfor telemedicin samt give forslag til disse. Gruppen har løbende rapporteret til Ministerrådet og arbejdet blev endeligt færdigt i 2007. Resultatet er et vigtigt grundlag for Ministerrådets fortsatte arbejde rettet mod fjernelse af grænsehindringer.

På uddannelsesområdet arbejdes der ligeledes med fjernelse af grænsehindringer. I perioden 2004-2006 finansieredes et projekt for at lette anerkendelsen af højere uddannelse i de nordiske lande. Engagerede er de myndigheder och organisationer som er ansvarlige for godkendelsen af højere uddannelse i de nordiske lande, de såkaldte ENIC/NARIC-kontorer[1]. Grænsehindringsprojektet har til formål at fjerne grænsehindringer indenfor højere uddannelse i Norden genom att samordna det nordiska erkännandearbetet med avseende på förhållningssätt och metod samt undersöka vilka framtida samarbetsformer som kan utveckla det nordiska samarbetet på erkännandeområdet. ENIC/NARIC nätverket fortsätter arbetet under 2007, med särskilt fokus på nordiskt samarbete när det gäller godkännande av utbildning från länder utanför Norden.

På kulturområdet er en af de overgribende målsætninger at fremme mobiliteten af kunstnere og deres værker. I år 2006 forberedes et nyt mobilitetsprogram, hvor mobilitet for kunstnere og kulturaktører, støtte til netværksopbygning og støtte til kunstnerresidenser er satsningsområderne. Programmet skal etableres i 2007 og vil åbne mange flere dører for kunstlivet i og uden for Norden.

[1] ENIC (European Network of Information Centres), NARIC Network (National Academic Recognition Information Centres)

Forsknings- og innovationsmiljøer i verdensklasse
Forsknings- og innovationsmiljøer i international klasse er afgørende for at fastholde den nordiske tiltrækningskraft i en stadig mere globaliseret økonomi. For at fremme et effektivt samarbejde mellem de nordiske lande på forskningsområdet og bidrage til forskning af bedste internationale kvalitet blev NordForsk etableret i 2005. Hovedinnsatsen for NordForsk i 2006 har vært innrettet mot å identifisere store felles nordiske satsningsområder for å utlyse og starte opp nye Nordic Centers of Excellence-programmer (NCoE). I 2006 ble utlyst to slike programmer. Et NCoE-program innen "Mat, ernæring og helse", finansiert av alle de 5 nordiske land og et NCoE-program innen "Velferd" finansiert av Norge, Sverige, Finland og Island. Disse programmene utgjør en betydelig nordisk satsning med et totalt budsjett på ca 770 MNOK. I tillegg har NordForsk ytterligere 3 NCoE-programmer innen områdene "Global Change", "Hum-Sam" og "Molecular Medicine". Til disse programmene er det også tilknyttet forskerskoler-/forskerskoleaktiviteter.

Også på næringsområdet har der i 2006 været fokus på aktiviteter for at fremme vidensudveksling og innovation i næringslivet. Et resultat af dette har bl.a. været Nordic Innovations Centers (NIC) projekter indenfor nordisk konkurrencekraft og barrierer for erhvervsmæssige synergieffekter, hvilket bekræfter arbejdet med at styrke næringsområdets vækstbetingelser i Norden.

Igennem 2006 er der i InnoNet gruppen gennemført nationale konsultationer i de nordiske lande, i de baltiske lande, i Polen og i Tyskland. Disse konsultationer har til formål at styrke arbejdet med klynger (clusters) og det innovative miljø samt at sætte fokus på muligheder og samarbejdsformer på erhvervsområdet. Målet med Innonet projektet er at styrke udformningen af policies på det innovationspolitiske område og dermed at styrke konkurrencefordelene, væksten og dermed også velfærden for hele regionen.

Næringsministrene har i 2006 vedtaget at iværksætte et fælles program for brugerdreven innovation, der skal styrke virksomhedernes adgang til værktøjer og metoder indenfor brugerdreven innovation, og integrere de nationale satsninger på området til fælles gavn.

På det regionalpolitiske område har der også været tydelige resultater på det innovationspolitiske område. I regionalpolitisk regi bærer arbejdet præg af den nordiske institution Nordregios rolle i relation til forskningen på området, og der fokuseres på, hvordan Norden regionalt kan styrke næringslivets integration og de innovationspolitiske muligheder, der ligger heri, bl.a. i form af klynge-metoden og regional netværksbygning.

Norden bør være en forgangsregion innen arktisk forskning og det er behov for å styrke det nordiske samarbeidet om den arktiske forskningen. Spesielt viktig er det å styrke kunnskapen om klimaendringene i Arktis. På bakgrunn av en Rekommandasjon fra Nordisk Råd er det gjennomført "Forstudie til kartlegging i kunnskaps- og koordineringsbehov av nordisk forskningssamarbeid", presentert av den norske kunnskapsministeren under Nordisk Råds sesjon 2006.

Nordisk Ministerråds øst-samarbejde reformeres
Med Estlands, Lettlands och Litauens medlemskap i EU startade en ny fas av samarbete med gemensamma aktiviteter där deltagande sker på lika fot. Samarbetet sker på bakgrund av "Riktlinjer för NMRs samarbete med Estland, Lettland och Litauen 2006-2008" som godkändes av de nordiska samarbetsministrarna i december 2004.

De enskilda ministerrådens aktiviteter har utarbetats i allt större utsträckning tillsammans med de baltiska motparterna och nordisk-baltiska möten har under året avhållits på såväl

ämbetsmanna- som ministernivå inom bland annat områdena justitie-, utbildnings-, jämställdhets-, fiskeri-, jordbruks-, livsmedel- och skogsbruks-, miljö- och energisamarbete.

Konkreta projekt mellan Nordiska ministerrådet och baltiska partners har startats inom områden som förbättring av arbetsmiljö, jämställdhet, växtgenetiska resurser, forskningsprojekt inom media och kommunikation, bioenergi och industriell forskning.

Inom ramen för mobilitetsprogrammet för kunskapsuppbyggnad och nätverk beslöt man att sätta igång ett delprogram för praktik vid de nordiska institutionerna för baltiska och ryska tjänstemän. Inom ramen för ministerrådets mobilitetsprogram för kunskapsuppbyggnad och nätverk avsattes cirka 10 MDKK under 2006 för baltiskt deltagande.

Under året har förhandlingarna med Estland, Lettland och Litauen gått i hamn gällande en utvidgning av NordPlus-programmet till att även omfatta de baltiska länderna från år 2008. NordPlussamarbetet innebär ett ekonomiskt ansvar för gemensamma program som baseras på ländernas bruttonationalinkomst.

Under 2006 nåddes en överenskommelse med de tre baltiska länderna om att öppna IT-forskningsprogrammet Nordunet3 för baltisk deltagande.

Nordiska ministerrådet firade under 2006 sitt 15-årsjubileum för etableringen av kontor i Tallinn, Riga och Vilnius. I samband med att kontoren firade 15-års jubileum, genomfördes konferenser om tillväxt och välfärd i Riga och Tallinn. I Vilnius sattes det fokus på frågan om integration och identitet runt Östersjön. Konklusionerna från dessa arrangemang bekräftade att det finns ett avsevärt interesse för att stärka och vidareutveckla det nordisk-baltiska samarbetet på utvalda områden.

Nordiska ministerrådet fick ytterligare en regional knytpunkt i Östersjöregionen under 2006 i och med öppnandet av ett nordiskt kontor i Kaliningrad. Tillsammans med kontoret i Sankt Petersburg utgör det nya kontoret i Kaliningrad en viktig nordisk koordineringsinstans för nordisk-ryskt samarbete.

Mobilitetsprogrammet för kunskapsuppbyggnad och nätverksbildande som lanserades 2006 är ett nytt flaggskepp i Nordiska ministerrådets samarbete med Nordvästryssland. Med det nya programmet avser Nordiska ministerrådet att investera ca 22,5 miljoner danska kronor på långsiktig nordisk-ryskt utväxlingssamarbete. Programmet kommer årligen att kunna erbjuda 500 stipendier inom områden såsom: offentlig förvaltning, utbildning och forskning, näringsliv samt det civila samhället.

I syfte att stärka det civila samhället i Östersjöregionen lanserades ett NGO-program under hösten 2006. Programmet ger nordiska frivilligorganisationer i partnerskap med NGOer från Estland, Lettland, Litauen och Polen stöd till att bidra till utvecklandet av ett starkt civilt samhälle i Ryssland och Vitryssland och därigenom stärka demokratin. Programmet har tillkommit för att stimulera kunskapsutbyte mellan frivilligorganisationer i Östersjöregionen och stärka dessa genom projektaktiviteter där minst en organisation från norden deltar tillsammans med minst en organisation från de baltiska länderna eller Polen och minst en organisation från Nordvästryssland eller Vitryssland. Programmet väckte ett stort intresse med många ansökningar, varav stöd gavs åt NGOer aktiva på miljöområdet, inom social- och hälsa, ungdom, media, utbildning och kultur. NGO-verksamheten har en budget på cirka 5 miljoner danska kronor per år varav cirka 1 miljon till nordisk-baltiskt samarbete. Initiativet har uppmuntrats av Nordiska rådet.

De nordiska institutionerna har dessutom många olika slags aktiviteter och program med olika partner omkring Östersjön, helt i linje med de överordnade politiska prioriteringarna.

Ett särskilt fokus för Nordiska ministerrådets aktiviteter är att främja målsättningarna för den Nordliga dimensionen. Den Nordliga dimensionens politik är inarbetad i Nordiska ministerrådets verksamhet, såväl som i de enskilda fackministerråden som i de nordiska institutionerna. Ett exempel på detta är den nordiska institutionen NEFCO (Nordic Environmental Finance Cooperation)'s aktiva involvering i den Nordliga dimensionens partnerskap för miljö. Året 2006 finansierade NEFCO 42 miljöprojekt i Nordvästryssland gällande bland annat vatten- och avloppshantering, fjärrvärmeutveckling och hantering av atomavfall. Därtill har NEFCO genom Barents Hot Spots Facility aktivt verkat i ytterligare 26 projekt i nordvästra Ryssland.

På kulturområdet föregick samarbetet med de baltiska länderna i Nordiska ministerrådets regi i 2006 via projektstöd och samarbete mellan institutioner och organisationer. Mobilitetsinsatserna fortsatte framgångsrikt genom resestipendieprogrammet Sleipnir samt utvecklingsprogrammet "Closer Culture Neighbours".

I 2006 fortsatte prosessen med utforming av "Satsningsområdet Kultursamarbeid med Nordvest Russland", som vil knyttes til Handlingsplan for Nordisk kultursamarbeid 2007-2009. Prosessen med å ferdigstille strategidokumentet innebærer dialog mellom Nordisk ministerråd og russiske kulturmyndigheter. I forlengelse av dialogseminarene i 2005 (i St Petersburg, Murmansk) ble det i 2006 arrangert et seminar i Kirkenes og Nikel. I 2006 tok Finland initiativ til en konferanse i Kajaani under EU-formannskapet med tema integrering av kulturområdet i EUs arbeid om videreutvikling av *Northern Dimension*-programmet. Prosessen forventes videreført i 2007.

Samarbejde med EU og andre internationale samarbejdsorganisationer
Den internationale – og i særdeleshed den europæiske – udvikling har ikke mindst de senere år indebæret, at store skridt er blevet taget i retning af større åbenhed og et bredere samarbejde. Uden for de politiske strukturer forstærkes de internationale tendenser gennem den tiltagende økonomiske globalisering. Samarbejdet i Nordisk Ministerråd må ses i perspektiv af dette og komplettere de andre europæiske internationale samarbejdsfora, hvor de nordiske lande deltager, først og fremmest EU og EØS. Denne udfordring afspejles også i Nordisk Ministerråds virke. De forskellige ministerråd er alle engageret i aktiviteter, som er relevante set i en europæisk ramme. Aktiviteterne er mangeartet og omfatter bl.a. samarbejde med andre internationale regionale organisationer, projekter med EU-støtte og anden EU-involvering, ministrenes udveksling af synspunkter om EU-aktiviteter, internationalt relevant grundforskning, koordination af gennemførelse af EU-retsakter samt meget andet.

De forskellige fagministerråds aktiviteter, herunder de internationale, kan findes på de enkelte fagministerråds hjemmeside på www.norden.org.

Nordiska ministerrådets samarbetsprojekt tillsammans med EU-kommissionen för att stödja en demokratisk utveckling i Vitryssland är ett utmärkt exempel på en konkret aktivitet där det nordiska samarbetet kan göra skillnad. Stödet till demokrati i Vitryssland visar ett Norden som agerar på en gemensam värdegrund med demokrati och medborgerliga rättigheter som ledstjärna. Samtidigt är det ett gott exempel på samverkan med EU.

Tillsammans med EU, Finland och Sverige började Nordiska ministerrådet under 2005 att finansiera det vitryska exiluniversitetet European Humanities University (EHU) i Vilnius. I september 2006 inleddes ytterligare ett samarbetsprojekt med EU-kommissionen och de två insatserna säkrar studier under tre år för sammanlagt 550 vitryska studenter vid EHU. Därutöver

har ett stipendieprogram utvecklats som ger cirka 100 vitryska studenter möjlighet att fortsätta och slutföra sina studier i första hand i grannlandet Ukraina.

Nordiska ministerrådet har under 2006 satt fokus på insatser inom EU:s andra handlingsplan för den Nordliga Dimensionen samt bidragit med inspel till det nya ramdokumentet, som antogs i november 2006. Ministerrådet förverkligade 94 konkreta projekt inom flertalet av Nordliga dimensionens handlingsplans prioriterade områden under 2006.

Det utökade samarbetet med de övriga regionala organisationerna; Östersjöstaternas råd, Arktiska rådet och Barentsrådet har i stor utsträckning omfattat det nya ramverkets insatsområden såsom miljö/klimat och näringslivsutveckling.

Tillsammans med Östersjöstaternas råd har Nordiska ministerrådet under året deltagit aktivt i utvecklingen av Nordliga Dimensionens partnerskap för folkhälsa och socialt välbefinnande samt tagit initiativ till samarbete om projekt i de baltiska länderna och Nordvästryssland som riktar sig till utsatta barn och unga med funktionshinder samt projekt med förebyggande insatser mot människohandel i Östersjöregionen.

Det gränsregionala projektet Baltic Euroregional Network (BEN) finansieras av EU:s Interreg-program, Nordiska ministerrådet och Östersjöstaternas råd. Nordiska ministerrådets kontor i Vilnius har varit ledande i projektet i vilket det sammanlagt ingår 35 partners från 9 länder. BEN:s huvudsyfte är att bygga upp nätverk för lokala aktörer i regionen och att möjliggöra erfarenhetsutväxling mellan nordiska gränsregioner och ekonomiskt svagare regioner vid EU:s yttre gränser. I december godkändes BEN-EAST-projektet av EU-kommissionens Tacis-program. Projektets uppdrag är att utvidga BEN-samarbetet till att även omfatta regioner i Ryssland och Vitryssland.

Under 2006 har Nordiska ministerrådet haft en tät dialog med Barentsrådet om gemensamma aktiviteter inom områdena klimat, urbefolkning och ekonomisk utveckling/ näringslivet. I slutet av året kom ett avtal till stånd om pilotprojekt inom klimat och näring/urbefolkning. Klimatprojektet belyser de ekologiska förändringarna i Barentsområdet. Projektet på näringsområdet har fokuserat på familjebaserat entreprenörskap.

Under 2006 har samarbetet med Arktiska rådet fortsatt och ministerrådet har verkat som observatör i det arktiska samarbetet. Ministerrådets eget Arktiska samarbetsprogram handlade under 2006 om urbefolkningars livsvillkor och utvecklingsmöjligheter, forskning med betoning på det internationella polaråret 2007-2008 samt klimatförändringar och miljögifter. Som komplement till ministerrådets Arktiska program godkändes dessutom 2006 en ny miljöstrategi för Arktis med miljögifter och klimatfrågan i fokus. Nordiska ministerrådets insatser i Arktis och dess samarbete med Arktiska rådet ingår i den Nordliga dimensionens nya ramverk.

Gensidig læring og kundskabsdeling

Et væsentligt element i det nordiske samarbejde er den gensidige læring og kundskabsdeling for at sikre udvikling og tilegnelsen af ny viden indenfor politikområderne. Vidensdeling og dialog er essentielle elementer, hvorfor disse indgår som en naturlig del af samarbejdet bl.a. ved konferencer, seminarier og netværksopbygning. I forhold til eksterne parter og andre landes repræsentationer er vidensdeling og erfaringsudveksling også vigtige parametre for samarbejdet. Også når det gælder samarbejdet med de baltiske lande og Nordvest Rusland har vidensdeling været et centralt omdrejningspunkt.

Konkrete eksempler har været temaer om udviklingen af nordiske velfærdsmodel og fælles nordiske udfordringer inden for social- og sundhedsområdet. Her kan afslutningskonferencen og publikationen af Ministerrådets femårige velfærdsforskningsprogram nævnes som en vigtig

milepæl for nordisk vidensdeling. Derudover er der afholdt en række internationale konferencer om social- og helseproblematikker baseret på nordiske erfaringer. Eksempelvis er samarbejdet indenfor narkotikaområdet styrket på tværs af Norden og de tre baltiske lande. Dette samarbejde førte i 2006 til udarbejdelse af publikationen "Drugs in the Nordic and Baltic Countries – Common Concerns, Different Realities"[2]. I 2006 blev der også allokeret penge til udviklingen af en "velfærdsportal" en "webplads" som indeholder information og tilbud om helse, velfærd og kursustilbud i de nordiske lande. Eksempelvis kan findes information om Ministerrådets initiativ "Design for Alle". Der er tale om et samarbejde mellem 4 af Ministerrådets institutioner.

Vigtige milepæle er også samarbejdsprogrammet med Nordvest Rusland og de baltiske lande målrettet børn og unge med nedsat funktionsevne og deres familier samt initiering af et samarbejde med St. Petersborg Bystyre på social og sundhedsområdet og ligestilling. Fokus er forebyggelse af sociale problemer og udvikling af sociale servicecentre tæt på borgeren samt forebyggelse af menneskehandel. Der henvises til afsnit "Forandring og fornyelse samt moderniserings og strukturarbejdet i Nordisk Ministerråd vedr. alkohol- og narkotika samarbejde".

Også på uddannelsesområdet er gensidig læring og kundskabsdeling et vigtigt element. Danmarks Pedagogiske Universitet har i 2006 på oppdrag fra Nordisk Ministerråds rådgivningsgruppe for Voksnes Læring (SVL) gjennomført en studie om arbeidsplassen som læringsmiljø. Studien legger vekt på kartlegge former for "best practice" ved å beskrive og analysere modeller for hvordan læringsforløp og kompetanseutvikling kan organiseres på hensiktsmessige måter. En viktig del av studien er også å identifisere faktorer som har grunnlaggende betydning for læring og kompetanseutvikling skjer på en mest mulig effektiv måte på den enkelte arbeidsplass. Studien baserer seg på eksisterende empirisk forskning og case studies i de nordiske landene. Hovedkonklusjonen er at *"Den mest effektive læring i arbejdet finder sted når formel og uformel læring integreres, dvs. når læring på kurser og "læring på jobbet" integreres."*

På bakgrund av OECD:s PISA-undersökningar, som jämför kunskaper på tvärs av nationer, fick en grupp PISA-forskare från de nordiska länderna i uppdrag att sammanställa en rapport om PISA-resultaten gällande matematik, naturvetenskapliga ämnen och läsning i Norden. I maj 2006 presenterades rapporten *Northern Lights on PISA 2003* vid forskarkonferensen *"PISA i et nordisk lys"*.
Läsfärdigheter är en avgörande faktor för skolframgång och framgång senare i arbetslivet och därmed också för Nordens möjligheter att möta framtida utmaningar och stärka Nordens konkurrensförmåga. Internationella läsundersökningar visar att eleverna från de nordiska länderna inte alla är lika goda i läsning. Det finns stora skillnader mellan pojkars och flickors läsfärdigheter och de nordiska länderna skiljer sig negativt ut i detta sammanhang i förhållande till det övriga Europa. De nordiska pojkarna klarar sig sämre än flickorna och skillnaderna ser ut att öka. Mot denna bakgrund tog det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet initiativ till en studie som analyserar läsfärdigheter i Norden i ett könsperspektiv. Studien *Läsfärdigheter i Norden* publicerades i oktober 2006 i samband med Nordiska rådets session.

Under det norska ordförandeskapet 2006 har de nordiska utbildnings- och forskningsministrarna fäst uppmärksamhet vid ungdomsutbildningens betydelse. Ministrarna blev i samband med en temadiskussion om ungdomsutbildningen eniga om att inom det nordiska yrkesutbildningssamarbetet fokusera på kvalitet i utbildningen och ökad erfarenhetsutväxling bl.a. i frågor så som växelverkan mellan skola och praktik samt drop-out.

[2] Udarbejdet af Nordisk Center for Alkohol og Drugforskning (NAD)

Nordiske budgetressourcer som løftestang
NMRs budgetmidler skal i størst mulig grad ikke blot anvendes til prioriterede fællesnordiske formål, men også bruges i sammenhæng, hvor andre parter bidrager med samfinansiering. Hensigten er, at en fælles finansiering af aktiviteter har fordele i form af et ofte større aktivitetsbudget, et mere forpligtende partnerskab mellem de bidragende aktører, et tydeligere og bedre fællesskab om målsætninger og endelig mere konkret udvikling af samarbejdspraksis.

Denne tankegang ventes at blive fulgt op de kommende år, eventuelt således at budgetprocessen vil kunne indeholde incitamenter, der belønner samarbejdsområder, hvor der vises vilje til direkte egenfinansiering fra parter uden for Nordisk Ministerråd. Sådanne incitamenter kan indlejres i forhold til både projekter, institutioner, samarbejdsorganer og organisationsbidrag. På nuværende tidspunkt bliver der allerede stillet krav om samfinansiering inden for en række nordiske institutioner.

NordForsk har som ambisjon å identifisere og støtte fremragende forskning gjennom alle dens utviklingsfaser. En viktig strategisk retningslinje er å ta i bruk, evaluere og utvikle finansierings-instrument som optimaliserer støtten til forskning og forskerutdanning der hvor nordisk samarbeid gir stor merverdi. Et viktig resultat i 2006 er et utkast til retningslinjer for planlegging av felles satsninger mellom NordForsk og de nasjonale forskningsrådene. Som en konkret følge av dette arbeidet er det lyktes å identifisere store felles nordiske satsninger og få til en samfinansiering mellom NordForsk og de nasjonale forskningsrådene på NordForsks nye NCoE-program.

De nordiske midler, som stilles til rådighed for institutionerne NICe og NEF udgør ligeledes kun en mindre del af institutionernes samlede ressourcebasis. For NEF's vedkommende udgør det nordiske bidrag i 2006 f.eks. ca. dkk. 2,5 mio. mens landene direkte bidrager med ca. dkk. 32 mio. Tilsvarende bliver de projekter, som NICe finansierer suppleret med mindst det samme beløb fra virksomheder og / eller nationale innovations operatører.

Moderniserings- og strukturarbejdet i Nordisk Ministerråd
De nordiske samarbejdsministre vedtog i 2004 at igangsætte et struktur- og moderniseringsarbejde for Nordisk Ministerråd. Dette arbejde blev afsluttet i 2005 og trådte i kraft 1.januar 2006. Formålet var at styrke det nordiske samarbejdes politiske relevans og effektivitet. Dette er sket gennem en klar politisk fokusering og gennem en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af arbejdet. I 2006 er der på den baggrund gennemført en ny ministerrådsstruktur i Nordisk Ministerråd som stort set har berørt alle ministerråd.

Den ændrede struktur indebærer, at følgende 7 ministerråd nedlægges som selvstændige, formelle ministerråd: Byggeri og Bolig (MR-BO), Transport (MR-T), IT (MR-IT), Konsument (MR-KONS), Narko (MR-NARKO), Energi (MR-ENERGI) samt Regional (MR-REG). MR-ENERGI og ministerrådet for regional er blevet lagt sammen med Næringsministrene til et nyt fælles ministerråd MR-NER. De aktiviteter, der hidtil har ligget i de opløste ministerråd videreføres som et uformelt samarbejde, der finansieres af en strukturpulje i en overgangsperiode.

På kulturområdet har der samtidig været et arbejde i gang som led i den pågående modernisering av det nordiska samarbetet. Det indebærer, at der träder en ny struktur på kulturområdet i kraft fr.o.m. den 1 januari 2007. Kulturministrarna beslöt att det nordiska kultursamarbetet skall bygga på tidsbegränsade och temabestämda program tvärs över konst- och fackgränser. Nya program för mobilitet, nettverksbygging och konst- og kulturprosjekt ble utformat i 2006 i dialog med kulturmiljøene i Norden. De nya programmen "Mobilitets- och residensprogrammet" och "Programmet för nordiskt konst- och kultursamarbete" kommer att

administreras av en ny nordisk institution, Kulturkontakt Nord med placering på Sveaborg i Helsingfors, och styrs genom 3-åriga handlingsplaner, medan Nordiska datorspelprogrammet styrs av en 6-årig handlingsplan och förvaltas av Nordic Game Resources i Malmö.

Som led i struktur- og moderniseringsarbejdet igangsatte samarbejdsministrene i starten af 2006 en proces med henblik på en modernisering af budgetprocessen og Nordisk Ministerråds budget. I foråret 2006 blev det besluttet, at fem temaer skulle danne baggrund for gruppens arbejde:

- Ministerrådets projektadministration og 3 års dispositionsreglen
- Ministerrådets likviditet
- Prisopregning i Ministerrådets budget
- Budgettets opstilling og lay-out
- Ministerrådets budget og øget politisk styring

De overordnede mål med forslagskataloget var 1) en mere effektiv projektadministration med præcise operationelle mål for projekterne, 2) at nedbringe likviditeten i Ministerrådet 3) at gøre Ministerrådets budget transparent, således at det kan danne baggrund for klare politiske prioriteringer samt endelig 4) at vurdere om der fremover skal ske automatisk prisregulering af Ministerrådets budget og en egnet model herfor.

3. Ministerrådsforslag og centrale initiativer

- **MR-forslag om Nordisk Ministerråds planer og forslag til budget for 2007**
- **MR-forslag om Nordplus-programmet**
- **MR-forslag om deklaration om nordisk sprogpolitik**
- **MR-forslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället - en strategi**
- **MR-forslag om handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet**
- **Budgetmoderniseringsarbejdet** - MR-SAM igangsatte primo året i kølvandet på struktur- og moderniseringsprocessen et arbejde med modernisering af Ministerrådets budget. De overordnede mål med arbejdet var 1) en mere effektiv projektadministration med præcise operationelle mål for projekterne, 2) at nedbringe likviditeten i Ministerrådet 3) at gøre Ministerrådets budget transparent, således at det kan danne baggrund for klare politiske prioriteringer samt endelig 4) at vurdere om der fremover skal ske automatisk prisregulering af Ministerrådets budget og en egnet model herfor.
- **Omstrukturering af det nordiske kultursamarbejde** - Kulturministrene igangsatte i 2003 et arbejde med en omstrukturering af det nordiske kultursamarbejde med det formål at skabe større fleksibilitet og åbne op for nye arbejdsformer samt at være konkurrencedygtig i forhold til de udfordringer som kulturlivet i Norden står overfor i dag både nationalt og internationalt. Den nye struktur træder i kraft 1.1.2007.
- **EHU – European Humanities University** - Nordisk Ministerråd har udvidet sit nære samarbejde med EU om støtte til hviderussiske studerende, der studerer udenfor Hviderusland, dels i form af etablering af et stipendieprogram for hviderussiske studerende i Ukjraine, dels gennem en forøget støtte til European Humanities University i Vilnius.
- **Institutionsreformen på uddannelses- og forskningsområdet** - Implementering af Ministerrådet for uddannelses beslutning om at de nordiske institutioner skal overføres til nationalt ansvar afsluttedes i 2006 ved at disse bliver indlemmet i allerede eksisterende nationale enheder f. eks universiteter med egen bestyrelse.

4. Nordisk Ministerråds samlede virksomhed. Regnskab for år 2006

Nordisk Ministerråds virksomhed finansieres af de fem nordiske lande. Hvert lands bidrag fastsættes ud fra en fordelingsnøgle, som angiver landets andel i den totale bruttonational indkomst fra alle landene.

Fordelingsnøglen for 2006 var

Danmark	22,5 %
Finland	18,0 %
Island	1,1 %
Norge	26,0 %
Sverige	32,4 %

I år 2006 var det samlede budget for Nordisk Ministerråds virksomhed på 839,6 MDKK. Af dette beløb kom 826,8 MDKK direkte fra landene, men resten kom fra såkaldte andre indtægter, som består af renteindtægter, det interne afgiftssystem og forældede projektmidler. Andre indtægter var 5.806 TDKK højere end budgetteret, der således udgør årets overskud.

Ministerrådets regnskab er baseret på det modificerede regnskabsprincip, hvorefter alle udgifter og indtægter skal optages i regnskabet for det budgetår, de tilhører.

Årets udbetalinger MDKK 816,1 hvilket er lavere end årets budgetramme. Det betyder, at midler overført til kommende år forøges fra 222,4 MDKK til 245,6 MDKK.

Nordisk Ministerråd har ret til at disponere sine budgetmidler over 3 år, hvilket er hensigtsmæssigt for den type virksomhed, der udføres i det nordiske samarbejde. Størstedelen anvendes til projekter og støtteordninger (56 %) og til institutionerne (35 %). Det bør i den forbindelse nævnes af en betydelig del af midlerne til institutionerne anvendes til projektvirksomhed. Ved udgangen af 2006 drev Nordisk Ministerråd 21 institutioner, som er fordelt på alle landene og de selvstyrende områder.

Fordelingen af de totale udgifter opdelt på samarbejdsområder viser, at samarbejdet indenfor Uddannelse, Forskning og Arbejdsliv er det største område, idet der anvendes 247,6 MDKK. På Kultursamarbejdet anvendes 175,1 MDKK, på Vækst og Velfærd anvendes 169,9 MDKK og på Miljø, ressourcepolitik og nærområderne anvendes 89,3 MDKK. Til øvrig virksomhed anvendes MDKK 134,1 deraf 64,4 MDKK til Ministerrådets sekretariat og 16,5 MDKK på Ministerrådets kontorer til Estland, Letland, Litauen og nordvest Rusland.

Den danske Rigsrevision har revideret årsregnskabet for Nordisk Ministerråd. Rigsrevisionens opfattelse er, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling samt af resultatet for 2006.

Revisionen har således ikke givet anledning til forbehold, men der er afgivet supplerede oplysning om den negative egenkapital, der opstod i 2005 som følge af, at et tidligere krav på medlemslandene på 50 MDKK blev afskrevet over driften.

Den uafhængige revisors påtegning

Til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd

Vi har revideret årsregnskabet for Nordisk Ministerråd for perioden 1. januar – 31. december 2006, omfattende ledelsespåtegning, anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance og noter. Årsregnskabet aflægges efter Nordisk Ministerråds Økonomireglement og de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter.

Ledelsens ansvar for årsrapporten

Ledelsen har ansvaret for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds Økonomireglement og de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter. Dette ansvar omfatter udformning, implementering og opretholdelse af interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge et årsregnskab, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne. Herudover er det ledelsens ansvar, at de dispositioner, der er omfattet af årsrapporten, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Revisorernes ansvar og den udførte revision

Vort ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vor revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsskik, jf. bekendtgørelse af lov om revisionen af statens regnskaber m.m.. Revisionen er planlagt og udført med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for Nordisk Ministerråds udarbejdelse og aflæggelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede, med henblik på at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af Nordisk Ministerråds interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af ledelsen anvendte regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet. Revisionen omfatter desuden en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Det er vor opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vor konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2006 samt af resultatet af Nordisk Ministerråds aktiviteter for perioden 1. januar – 31. december 2006 i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds Økonomireglement og de af Nordisk Ministerråds udarbejde forskrifter. Det er ligeledes vor opfattelse, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt

omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med betingelserne i love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

Supplerende oplysninger til den finansielle revision

Årsregnskabet viser en egenkapital på -44.194 tkr. Den negative egenkapital er opstået som følge af afskrivning af tilgodehavendet hos medlemslandene i 2005 på 50.000 tkr. Efter en specifik ændring til økonomireglementet i 2005 om denne afskrivning skal medlemslandene ikke indbetale underskud/negativ egenkapital for så vidt angår afskrivningen. Som følge heraf vil der fremover være en negativ grundkapital på 50.000 tkr. Den årlige samlede egenkapital vil også være negativ, men afvige fra den negative grundkapital med årets over- eller underskud, der løbende afregnes med medlemslandene.

Erklæring om udført forvaltningsrevision

I forbindelse med den finansielle revision af Nordisk Ministerråds årsregnskab for 2006 har revisionen foretaget en vurdering af, hvorvidt der for udvalgte områder er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråd i 2006.

Ledelsens ansvar

Nordisk Ministerråds ledelse har ansvaret for, at der etableres retningslinier og procedurer, der sikrer, at der tages skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af Nordisk Ministerråd i 2006.

Revisorernes ansvar og den udførte forvaltningsrevision

I overensstemmelse med det internordiske revisionsreglement og god offentlig revisionsskik, jf. bekendtgørelse af lov om revisionen af statens regnskaber m.m., har revisionen for udvalgte forvaltningsområder undersøgt, om Nordisk Ministerråd har etableret forretningsgange, der i videst muligt omfang sikrer, at forvaltningen på de udvalgte områder er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde for Nordisk Ministerråds virksomhed i 2006.

Konklusion

Ved den udførte forvaltningsrevision er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen på de områder vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde i 2006.

København, den 29. juni 2007

Rigsrevisionen

Kirsten Lethi-Nissen
Fg.

Henning Madsen
Kontorchef

NORDISK MINISTERRÅD
Samlede virksomhed

DRIFTSREGNSKAB

	Note		Regnskab 2006 tDKK	Regnskab 2005 tDKK
INDTÆGTER				
De nordiske landes bidrag	1		826.843	814.093
Andre indtæger				
Afgift af løn	2	9.155		
Renteindtægter	3	9.087		
Andre indtæger	4	454	18.695	16.045
INDTÆGTER I ALT			**845.538**	**830.138**
UDGIFTER				
NR´s andel i Informations afd.		459		
Udbetalinger i året	5	816.008		
Renteudgifter		89		
Midler fra foregående år	6	-222.421		
Midler overført til kommende	7	245.598	**839.733**	**876.687**
Årets resultat			**5.806**	**-46.549**
Afskrevet krav overføres til egenkapital				50.000
Resultat af ordinær drift	8		5.806	3.451
UDGIFTER I ALT			**845.538**	**830.138**

København, den 21. juni 2007

Hallddór Ásgrimsson
Generalsekretær

Vagn Egede Olsen
Afdelingschef

NORDISK MINISTERRÅD

Samlede virksomhed

BALANCE 31.12.2006

	Note		Regnskab 2006 tDKK	Regnskab 2005 tDKK
AKTIVER				
Omsætningsaktiver				
Likvide midler				
Bank	9		220.826	176.286
Nordisk Kulturfonds aktiver	10			21.167
Fordringer				
Personalefordringer	11	331		
Forudbetalt løn		3.300		
Øvrige fordringer	12	6.415		
Periodeafgr og forudbet.	13	2.098	12.144	27.660
Andre aktiver				
Materielle	14			
Finansielle	15	158	158	1.396
AKTIVER I ALT			**233.129**	**226.510**
PASSIVER				
Gæld				
Leverandørgæld	16	24.862		
Gæld til Expo medlemmer	17	212		
NR andel i INFO overskud	18	459		
Anden kortfristet gæld		493		
Personaleforpligtelser	19	3.386		
Periodeafgr og skyldige omk.	20	18	29.430	25.691
Overførte midler	21		245.598	243.588
Afsat til generalsekretærbolig	22		2.295	2.607
Ejendomsamortisering			0	1.173
			247.893	**247.368**
Afskrevet krav	23		-50.000	-50.000
Resultat i regnskabsåret			5.806	3.451
PASSIVER I ALT			**233.129**	**226.510**

NORDISK MINISTERRÅD

Samlede virksomhed

Tabel 1: Oversigt over udisponerede midler pr. budgetpost 2006

Nr.	Beskrivelse	Overført	Årets budget	Disp. til projekter	Tilbageførsler	Udbetalt drift	Udisponeret
0180	Ministerrådets sekretariat (NM	19.446	64.469.000	0	0	64.491.110	-2.664
0185	Nedbrydelse af grænsehindringe	2.102.420	1.732.000	3.439.100	0	61.693	333.627
0190	Reformer på institutionsområde	510.000	300.000	600.000	0	0	210.000
0195	Europa og den nordlige dimensi	510.000	198.000	1.008.000	0	0	-300.000
0410	Föreningarna Nordens Förbund	-99	3.259.000	3.259.000	0	0	-99
0425	Bidrag för Västnorden	469	2.724.000	0	0	2.724.000	469
0430	Nordiskt statistiskt samarbete	0	1.787.000	1.812.000	0	0	-25.000
0435	Generalsekreterarens disponeri	516.796	385.000	484.308	0	19.754	397.734
0440	Omstrukturering av institution	77.980	0	0	0	0	77.980
0445	Ministerrådets reserv	2.709.837	9.502.000	11.317.500	-258.408	0	1.152.745
0450	Stöd till frivillig sektorn	765.492	1.223.000	1.079.884	-564.337	0	1.472.945
0460	Holdbart Norden	151.571	3.975.000	3.899.459	-384.389	276.493	335.008
0461	Nordisk sikkerhedspolitiskt Fo	0	0	0	0	0	0
0462	Nordiskt Forskningsprogram om	0	0	0	0	0	0
0790	Grænseregionalt samarbejde	0	1.019.000	700.000	0	0	319.000
0810	Informations- och kontaktverks	106.421	9.495.000	987.341	-312.341	8.628.642	297.779
0820	Stipendieprogrammet for Baltik	-237.601	30.570.000	30.210.400	-290.187	-290.637	702.824
0825	Nya nærområde-initiativ	0	0	0	0	0	0
0830	Demokrati och medborgarpolitik	500.000	0	609.131	-375.120	0	265.989
0840	Kulturförmedling	0	0	0	0	0	0
0850	Marknadsekonomi	0	0	0	0	0	0
0860	Bärkraftig resurshushållning	104.500	0	104.500	0	0	0
0870	Arktiskt samarbete	-74.150	7.172.000	7.148.488	-200.000	80.384	68.978
0910	Politiske initiativer i nærområ	0	2.038.000	4.297.023	-2.259.023	0	0
0920	Projektvirksomhed i Baltikum	8.000	0	150.000	-150.000	0	8.000
0930	Handlingsplan for Nordvest Rus	71.000	0	1.401.787	-1.334.115	0	3.328
0940	Barentsregionen og m. frivilli	0	9.975.000	9.883.000	0	73.503	18.497
0960	NGO virksomhed i Østersøregion	0	1.019.000	1.036.438	-19.438	0	2.000
0970	Ministerrådets kontorer i Nord	0	6.126.000	0	0	6.203.936	-77.936
1000	Strukturpulje	0	7.530.000	5.041.500	0	0	2.488.500
1010	Informationsverksamhet	0	3.829.000	475.000	0	3.354.000	0
1020	Informationsverksamhet utanför	1.108.533	979.000	2.064.354	-128.943	152.122	0
1025	Norden i Fokus, NiF	80.592	4.897.000	4.947.000	0	0	30.592
1030	Hallå Norden	128.284	4.474.000	3.523.911	-918.524	564.206	1.432.691
1040	Översättning och tolkning	280.514	1.088.000	0	0	854.546	513.967
1050	Tjänstemannautbyte	444.017	1.972.000	2.350.000	-383.230	1.552	447.695
2203	Strategiske kultursatsningar	2.340.903	6.112.000	8.939.020	-2.731.399	272.578	1.972.702
2204	Nord. kulturforum og sakkyndig	85.356	1.019.000	0	0	831.467	272.889
2205	Nordisk kulturfond	0	31.217.000	0	0	31.217.000	0
2210	Nordiskt idrottssamarbete	241.900	1.253.000	1.431.450	-78.450	0	141.900
2212	Nordiska ungdomskomittén	283.032	5.904.000	9.065.567	-3.506.532	269.837	358.161
2214	Ledningsgrupp för nord. barn-	691.895	1.309.000	3.034.030	-3.666.983	5.258	2.628.590
2216	Årtusende med barn och unga	22.700	0	22.700	0	0	0
2220	Styrgruppen for kultur- og mas	338.242	2.145.000	4.077.943	-1.639.201	0	44.500
2221	Spel IT	0	6.114.000	6.000.000	0	0	114.000
2222	Nordisk Film- och TV-fond	29.884	21.890.000	0	0	21.890.000	29.884
2224	Prioriterade insatser i nord.	75.181	0	75.181	0	0	0
2228	NORDICOM	0	2.210.000	0	0	2.210.000	0
2229	Nordisk Journalistcenter (NJC)	0	3.171.000	0	0	3.171.000	0
2230	Nordisk litteratur och bibliot	7	7.731.000	7.781.000	-184.426	0	134.433
2234	Samisk kulturverksamhet	100	4.153.000	4.153.000	0	0	100
2238	Sleipnir	87.300	0	87.300	0	0	0
2239	Nordiska Museikommittén	439.479	1.211.000	1.195.500	-603.739	226.728	831.989
2244	Särskilda aktiviteter på konst	26.452	0	26.452	0	0	0
2246	Skandinavisk förenings Konstnä	0	0	0	0	0	0
2254	Mobilitets- og residensprogram	0	10.190.000	8.382.200	0	0	1.807.800
2255	Teater & Dans i Norden	-14.000	6.562.000	805.000	0	5.719.000	24.000
2256	Nordisk Musikkomitté (NOMUS)	320	6.460.000	6.460.000	0	0	320
2257	Nordiskt Kunstnercentrum (Dals	0	0	0	0	0	0
2258	Nordiskt Institut för Samtidsk	248.937	6.601.000	0	0	6.849.937	0
2270	Nordens hus i Reykjavik	0	7.768.000	0	0	7.768.000	0
2272	Nordens hus på Färöarna	0	11.188.000	0	0	11.188.000	0
2274	Nordens institut på Åland	0	2.114.000	0	0	2.114.000	0
2277	Nordens institut på Grönland (	0	5.053.000	0	0	5.053.000	0
2279	Vedlikehold kulturhusene	0	1.067.000	1.067.000	0	0	0
2294	Tværsektoriell projektverksamh	63.274	0	52.657	-85.535	0	96.152
2296	Nordiska kulturprojekt i utlan	802.197	2.165.000	1.371.191	-165.072	112.064	1.649.013
2298	Indsatser mod fremmedfjentligh	5.965	0	5.965	0	0	0
2505	Dispositionsmedel-Utbildning o	433.195	4.430.000	2.925.480	-1.472.969	223.465	3.187.218
2510	Nordiskt skolsamarbete (NSS)	246.530	1.567.000	1.590.682	-112.903	334.232	1.519
2512	NORDPLUS- junior	-9.136	20.074.000	20.167.595	-93.595	0	-9.136
2514	Elevudveksling Vestnorden	-220	0	0	0	0	-220
2516	Nordplus mini	45	0	0	0	0	45
2520	Styr.gruppen for folkeoppl. og	799.032	1.115.000	3.115.001	-1.664.000	260.558	202.474

2522	Støtteordning for nordisk folk	88.931	8.964.000	9.317.500	-353.500	0	88.931
2524	Folkeopplysning og voksen	1.636	0	0	0	0	1.636
2530	Ledn.gruppen för högre utbild	92.752	1.320.000	1.236.563	-731.732	494.675	413.245
2531	Hensættelser Høgut	29.650	0	0	0	0	29.650
2532	NORDPLUS	-216.760	32.390.000	32.390.000	0	0	-216.760
2534	Bidrag till Nordisk Sommaruniv	0	1.137.000	1.137.000	0	0	0
2540	Stöd till nordiska språkråd	42	0	0	-162.400	0	162.442
2542	Nordiska kurser i språk och li	0	0	0	0	0	0
2543	Språkligt samarbete i Norden (	336.731	8.874.000	9.180.200	0	0	30.531
2544	Nordens Språkråd	208.908	1.265.000	1.241.791	-538.540	334.778	435.879
2545	Norden-undervisning i utlandet	3.304	1.032.000	1.130.548	-139.542	0	44.298
2548	Nordens institut i Finland	0	5.424.000	0	0	5.424.000	0
2550	Ministerrådets (MR-U) IT-polic	834.694	0	834.694	0	0	0
2552	IT innen undervisning og oplær	0	0	0	0	0	0
2553	Politikudvikling, Videnssamfun	0	574.000	0	0	16.530	557.470
2554	Udviklingsprojektet NORDUnet2	533.670	0	533.670	0	0	0
3100	NordForsk	0	69.582.000	0	0	69.582.000	0
3110	Nordiska forskningspolitiska r	127.537	0	270.530	-148.506	0	5.513
3111	NORDISKE SPIDSFORSKNINGSENHED	603	5.377.000	5.377.603	0	0	0
3115	Nordisk forskerutdanningsakade	0	0	0	0	0	0
3120	Forsk. progr. Norden og Europa	-235.499	0	502.951	-738.450	0	0
3125	IT	0	0	0	0	0	0
3127	Politikudvikling voksnes lærin	0	6.559.000	6.559.000	0	0	0
3128	Nordisk Forskningsarbejde	0	0	0	0	0	0
3129	Nordisk videnskablig informati	50.000	2.598.000	2.648.000	0	0	0
3130	Nordisk arktisk forskningsprog	0	0	0	0	0	0
3131	Nordiskt Forskningsprogram om	0	0	0	0	0	0
3132	Nordisk forskningsprogram om S	0	0	0	0	0	0
3133	FORSKNPRG.EPIDEMILOGI	1.559	3.231.000	3.231.000	0	0	1.559
3135	Implementering av forskningsst	139	0	139	0	0	0
3136	Forskningsprogram NORDUnet3	0	3.634.000	3.634.000	0	0	0
3138	Nordisk Forskerskoleprogram	0	2.582.000	2.582.000	0	0	0
3139	Centers og excellence medicin	0	3.109.000	3.109.000	0	0	0
3140	Nordisk komité for Bioetik	13.261	957.000	957.000	0	0	13.261
3180	Nordisk Institut for Teoretisk	0	15.932.000	0	0	15.932.000	0
3181	Nordiska Institutet for Sjöre	0	2.991.000	2.991.000	0	0	0
3182	Nordisk Institutt for Asiastud	0	7.116.000	7.116.000	0	0	0
3183	Nord. samarbetsorgan för veten	3.094.020	0	3.094.020	0	0	0
3184	Nordisk vulkanologisk institut	0	7.270.000	7.270.000	0	0	0
3185	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	0	3.662.000	3.662.000	0	0	0
3210	Projektmedel - Energi	-167.887	4.951.000	9.316.025	-6.139.782	25.455	1.581.414
3220	Nordiska Energiforskningsprogr	0	1.075.000	0	0	1.075.000	0
3310	Projektmedel - Miljø	294.105	32.444.000	33.293.040	-2.227.469	319.217	1.353.317
3320	NEFCO 's udviklingsfond	183.000	9.209.000	9.392.000	0	0	0
3410	Projektmidler - IT-samarbete	-2.022	0	939.528	-940.277	-1.274	0
4110	Prosjektmedel - Arbetsmarknad	510.730	6.369.000	7.162.414	-2.452.718	156.946	2.013.088
4120	Nordjobb	77.996	2.287.000	2.287.000	0	0	77.996
4130	Informationsprojektet	4.502	1.423.000	1.423.000	0	0	4.502
4180	Institut för vidareutb.inom ar	-179	2.859.000	0	0	2.859.000	-179
4304	NOMESKO OG NOSOSKO	0	0	0	0	0	0
4310	Projekmedel - Social- och häls	1.514.112	6.025.000	7.564.295	-1.315.379	140.056	1.150.140
4320	Nordiska Handikappolitiska Råd	0	1.010.000	1.010.000	0	0	0
4340	Nomesko og Nososko	0	1.697.000	1.697.000	0	0	0
4382	Institutt for odontologisk mat	5.685	9.508.000	0	0	9.508.000	5.685
4383	Nord. nämnden för alkohol- och	31	2.902.000	0	0	2.902.000	31
4384	Nord. samarbetsorgan för handi	0	7.164.000	0	0	7.164.000	0
4385	Uddannelsescenter for døvblind	0	7.167.000	0	0	7.167.000	0
4386	Nord. utbild.program för socia	9.037	1.602.000	0	0	1.602.000	9.037
4410	Projektmedel - Jämställdhet	421.416	3.028.000	3.541.511	-522.032	132.593	297.344
4480	Nordiskt institutt for kvinde	0	5.324.000	0	0	5.324.000	0
4510	Projektmedel - Narkotikasamarb	85.938	2.343.000	1.957.150	-626.844	4.067	1.094.565
4610	Projektmedel - Välfärdsinitiati	390.921	0	390.921	0	0	0
4620	Välfärdsforskning	183.638	6.312.000	6.132.000	0	0	363.638
5110	Projektmedel - Näring	521.130	1.116.000	1.283.044	-29.007	49.250	333.844
5120	IT-samarbete mellan små och me	11.874	0	0	0	0	11.874
5130	EXPO 2005	83.659	0	479.867	0	-396.209	0
5180	Nordisk Innovationscenter	0	70.082.000	0	0	70.082.000	0
5181	Nordtest	0	0	0	0	0	0
5190	EXPO 2005	1	0	0	0	0	1
5210	Projektmedel- Ekonomi och fina	443.611	1.668.000	2.664.000	-780.211	9.757	218.065
5280	Nordiska Projektexportfonden (	0	19.872.000	0	0	19.872.000	0
5310	Projektmedel - Bygg och Bolig	147.394	0	204.976	-57.582	210	-210
6110	Projektmedel - Regionalpolitik	71.672	20.959.000	20.982.750	-150.000	57.438	140.484
6180	Nordisk Center för regional ut	0	10.012.000	0	0	10.012.000	0
6210	Projektmedel - Transport	149.552	0	15.014	-561.765	0	696.302
6410	Projektmildler - fællespulje	-8.915	0	250.000	-211.205	19.278	-66.988
6510	Prosjektmedel- Jord- och skogs	13.822	3.131.000	4.642.369	-1.905.285	242.651	165.088
6520	Nordiskt kontaktorgan för jord	0	815.000	815.000	0	0	0
6530	Nordisk handlingsplan om livsm	229.859	0	1.200.037	-1.038.133	0	67.955
6540	Nordisk genbank för husdjur	5.000	3.304.000	3.304.000	0	0	5.000
6580	Nordiska Genbanken (NGB)	0	9.981.000	0	0	9.981.000	0
6581	Samnordisk skogsforskning (SNS	0	6.258.000	6.258.000	0	0	0
6610	Projektmedel - Fiskeri	184.165	7.399.000	8.942.045	-1.469.535	96.998	13.657
6710	Projektmedel - Konsument	354.249	0	922.500	-2.896.368	20.361	2.307.756
6720	SVANEN – Nordisk miljömärkning	2.177	2.255.000	2.255.000	0	0	2.177

6810	Projektmedel - Levnedsmidler	36.747	5.704.000	7.633.716	-2.212.196	54.152	265.074
6820	Forskning - levnedsmidler	0	1.223.000	1.223.000	0	0	0
7110	Projektmedel - Lagstiftning	2.266.383	1.323.000	3.013.240	-482.094	18.728	1.039.510
8030	Publikationsverksamheten	0	732.000	0	0	732.000	0
	I ALT	30.111.171	839.643.000	455.861.691	-52.413.411	427.925.086	38.380.805

NORDISK MINISTERRÅD

Samlede virksomhed

Noter

(1) Finansieringen af Nordisk Ministerråd består af direkte indbetalinger fra landene samt afgift af løn og renteindtægter

Finansieringen af Nordisk Ministerråds budget

	Regnskab 2006 tDKK	Budget 2006 tDKK	Overskud 2006 tDKK	Budget 2005 tDKK	Regnskab 2005 tDKK
Danmark	186.040	186.040		185.613	185.613
Finland	148.832	148.832		145.723	145.723
Island	9.095	9.095		8.955	8.955
Norge	214.979	214.979		214.106	214.106
Sverige	267.897	267.897		259.696	259.696
Landene	826.843	826.843		814.093	814.093
Afgift af løn	8.000	9.155	1.155	7.000	9.344
Renteindtægter	4.600	9.087	4.487	4.600	6.377
Øvrige indtægter	200	454	254	200	325
Indtægter i alt	839.643	845.538	5.895	825.893	830.139
Renteudgifter og afskrivninger		-89	-89		-794
I alt	**839.643**	**845.449**	**5.806**	**825.893**	**829.345**

Betalingsordning for højere uddannelser

	2006 tDKK	2005 tDKK	2004 tDKK
Danmark	-40.755	-34.238	-33.627
Finland	15.989	15.312	14.206
Norge	29.716	24.057	19.718
Sverige	-4.950	-5.131	-297
Landene	0	0	0

(2) Afgift er afgiftspligtig lønsum for de ansatte i ministerrådssekretariatet og Nordisk Kulturfond.

(3) I budgettet var det forventet, at renteniveauet på pengemarkedet ville være 2,0% i gennemsnit i budgetåret og gennemsnitslikviditeten på 230 mio. DKK. Renteniveauet har i gennemsnit ligget på 2,9% og gennemsnitslikviditeten har været på 245 mio. DKK, hvilket har medført, at renteindtægterne er højere end budgetteret.

(4) Andre indtægter består hovedsaglig af forældede projektmidler og kursdifferncer

(5) Udbetalinger i året er alle udbetalinger, som er foretaget til institutioner, projekter, støtteordninger, organisationsbidrag samt drift af ministerrådssekretariatet.

(6) Overførte midler består af midler som er disponeret til bestemte projekter, men ikke udbetalt endnu og midler, hvis anvendelse der ikke er truffet beslutningom også kaldet udisponerede midler.

(7) Fordelingen af sektorernes overførte udisponerede midler fra foregående år fremgår af tabel 1. Tabel 2 viser del af de overførte midler der er disponerede til bestemte projekter, men endnu ikke udbetalt fra ministerrådssekretariatet.

(8) Årets resultat bliver i henhold til økonomireglementet tilbagebetalt til landene.

(9) Af bankeindestående på ialt 221 mio. DKK er 194 mio. DKK placeret på aftaleindskud

(10) Fra og med 1.1.2006 har Nordisk Kulturfond fået status som en selvstændig institution og er derfor ikke længere en del af Nordisk Ministerråds regnskab.

(11) Personalefordringerne består bl.a. af interne afgifter, stående rejseforskud for ministerrådssekretariatets medarbejder og andre fordringer

(12) Største delen af øvrige fordringer, er moms som skal refunderes af det danske udenrigsministerium

(13) Posten periodeafgrænsning og forudbetalte omkostnigner består bl.a. af løn for januar 2007 og forudbetalt husleje

(14) Ministerrådets kontorlokaler i Skt. Petersborg er blevet solgt og provenuet af salget bruges til betaling af husleje for kontorets nuværende lokaler. Dette fremgår af kontorets regnskab for 2006. Derfor udgår posten fra Ministerrådets regnskab fra og med 2006

(15) Finansielle anlægsaktiver er depositum for lokaleleje og maskineleje

(16) Leverandørgæld består af kortfristet gæld til leverandører (4,7 mio. DKK) samt til projekter og forvaltningsorganer (18,1 mio DKK)

(17) Overskuddet fra EXPO 2005 blev tilbagebetalt til medlemslandene i 2006 undtaget Island som ikke har rekvireret sin andel

(18) Nordisk Råd finansieret 40% af kommunikationsafdelingen og får derfor 40% af afdelingens overskud

(19) Personaleforpligtelser består bl.a. af svenske socialafgifter

(20) Posten periodeafgrænsninger og skyldige omkostniger er hovedsgelig skyldige omkostnigner vedrørende sekretariatets drift.

(21) Budgetterede midler, der ikke har været udbetalt 31.12.

	2006 tDKK	2005* tDKK	2005 tDKK
Overførte midler pr. 31.12	245.598	214.827	243.588
Disponerede ikke udbetalt projektmidler	207.217	184.716	213.477
	38.381	30.111	30.111

* tallene 2005 vises henholdvis inklusive Nordisk Kulturfond og eksklusive

(22) Generalsekretærboligen er solgt i 2001. Indtægterne fra salg er lagt på en balancekonto og bruges til dækning af boligudgifter til generalsekretæren

(23) I 2001 besluttede landene, at likviditeten i Nordisk Ministerråd skulle nedbringes over en årrække, hvilket medførte at indbetalinger 10 mio. DKK blev tilbageholdt i landene pr. Budgetår. Ministerrådet har disse midler tilgode hos landene. I 2005 blev det besluttet at Ministerrådets fordringer på landene på 50 mio. DKK pr. 31.12.2005 skal afskrives over driften resulterende i en negaive egenkapital alt andet lige på 50 mio. DKK og at fordringerne på 50 mio. DKK blev afskrevet i 2005 regnskabet. Dette betyder, at Ministerrådet har negativ grundkapital på 50 mio. DKK

Ansatte og årsverk år 2006

Oversigt over antal medarbejdere, årsverk og kønsfordeling i nordiske institutioner, inklusive sekretariat og kontorer.

Forkortelse	Ansatte		Kønsprofil			
	Årsværk	Antal	Kvinder (K)	i %	Mænd (M)	i %
NordScen	4	4	3	75%	1	25%
NIFCA	8	9	7	78%	2	22%
NHREY	12	13	10	77%	3	23%
NHFÆ	15	17	10	59%	7	41%
NIPÅ	3	3	3	100%	0	0%
NAPA	2	2	0	0%	2	100%
NJC	3	3	2	67%	1	33%
NORDICOM	4	5	3	60%	2	40%
NIFIN	6	6	4	67%	2	33%
NORDITA	24	21	7	33%	14	67%
NordForsk	9	11	6	55%	5	45%
NICe	15	16	6	38%	10	63%
NORDREGIO	34	37	19	51%	18	49%
NGB	19	23	12	52%	11	48%
NIVA	4	4	4	100%	0	0%
NHV	39	58	36	62%	22	38%
NIOM	20	24	11	46%	13	54%
NAD	4	5	4	80%	1	20%
NSH	7	7	4	57%	3	43%
NUD	7	7	4	57%	3	43%
NOPUS	5	6	6	100%	0	0%
NIKK	7	8	7	88%	1	13%
NOPEF	5	5	2	40%	3	60%
NEFP	5	6	4	67%	2	33%
NMRS	86	86	49	57%	37	43%
NKF	4	4	2	50%	2	50%
Kontoret i Tallinn	6	7	5	71%	2	29%
Kontoret i Riga	9	10	7	70%	3	30%
Kontoret i Vilnius	9	11	5	45%	6	55%
Kontoret i St. Petersburg	12	13	10	77%	3	23%
Kontoret i Kaliningrad	4	4	2	50%	2	50%
	417	464	272	59%	192	41%

Tabellen viser, at der stadig er en overrepræsentation af kvinder i de fællesnordiske institutioner. I 2005 udgjorde kvinderne 60 % af alle ansatte. Antallet af ansatte i de fællesnordiske institutioner, inklusiv sekretariatet og kontorerne, er fortsat de senere års nedadgående trend.

Personaloplysninger for Nordisk Ministerråds Sekretariat

Der var på optællingstidspunktet ansat 86 personer i sekretariatet i København på 4 års kontrakter, med mulighed for forlængelse af 2 gange 2 år. Det betyder den maksimale ansættelses periode er på 8 år. Som følge heraf er der en løbende udskiftning af medarbejdere, så der er ikke til enhver given tid fuld bemanding.

Sekretariatet består af medarbejdere fra de nordiske lande. Antallet af danskere og svenskere er dog højest og udgør tilsammen ca. 65 % af samtlige medarbejdere. Danskere udgør ca. 43 % af rådgiverne og over halvdelen af koordinatorer samt det øvrige administrative personale.

Nationalitet	Antal ansatte	Kvinder %	Mænd %	Afd. Chefer*		Rådgivere		Koordinatorer/adm.pers.	
				antal	%	antal	%	Antal	%
Danmark	40	58	43	3	27	21	46	16	55
Finland	13	85	15	3	27	8	17	2	7
Island	3	0	100	1	9	2	4		
Norge	8	50	50	1	9	4	9	3	10
Sverige	19	47	53	3	27	9	20	7	24
Færøerne	2	50	50			1	2	1	4
Grønland	1	100	0			1	2		
I alt	86	57	43	11	100	46	100	29	100

* Inklusive cheferne på kontorerne.

Af nedenstående tabel ses, at gennemsnitsalderen er faldet, således at gennemsnitsalderen nu er 44,8 mod 46,1 i 2005. Antallet af rejsedage og sygefravær samt den gennemsnitlig tjenestetid har det af datatekniske grunde ikke været muligt at opgøre for 2006.

Andre oplysninger	år 2006	år 2005	år 2004	
Gennemsnitsalder	44,82	46,1	45	År
Rejsedage af alle arbejdsdage	N.A.	N.A.	9,2	%
Sygefravær af alle arbejdsdage	N.A.	N.A.	3	%
Gennemsnitlig tjenestetid	N.A.	4,89	5,0	år
Antal sluttet medarbejdere	27	19	21	personer
Antal ansatte medarbejder	26	13	13	personer

Sekretaritatet stræber efter en ligelig fordeling både når det gælder antal mænd og kvinder og nordiske nationaliteter. Det seneste år er der i forhold til 2005 sket en forskydning i personalet, således at kønsfordelingen nu er mere ligelig. Det er specielt indenfor grupperne koordinatorer og rådgivere, at kønsfordelingen er blevet mere ligelig, mens der nu er en overvægt af mandlige chefer.

Kønsfordeling	år 2006		år 2005	
	% Kvinder	% Mænd	% Kvinder	% Mænd
Alle	57	43	65	35
Afdelingschefer	36	64	50	50
Rådgivere	54	46	59	41
Koordinatorer/Adm. pers.	68	31	83	17

I sekretariatet og kontorerne er der dog stadig en overvægt af kvinder (57 %), selv om den ikke er så markant som tidligere.

Medarbejdere i sekretariatet mv.	Ansatte		Kønsfordeling	
	Årsværk	Antal	Kvinder	Mænd
NMRS	95	86	49	37
NKF	4	4	1	3
Kontorerne:				
ESTLAND	6	7	5	2
LETLAND	9	10	7	3
LITAUEN	9	11	5	6
RUSLAND	16	17	12	5

Individuel lønudvikling blev gennemført i år 2006 indenfor rammerne af lønsumsrammen. Ca. en tredjedel af medarbejderne fik del i lønudviklingsmidlerne.

I Nordisk Ministerråds sekretariatet i København er der afsat ca. 1050 TDKK til kompetenceudvikling i år 2006. Af disse midler var der afsat 285 TDKK til den centrale fælles pulje og 200 TDKK til fælles IT kompetenceudvikling og de resterende 565 TDKK var afsat på decentrale konti for de enkelte afdelinger.

5. Oversigt over de nordiske institutioners regnskaber 2006 i nøgletal

OVERSIGT OVER INSTITUTIONERNES REGNSKAB 2006 (NATIONAL VALUTA)

Forkortelse	val-uta	NMR bud-getbev.	NMR and. bev.	Andr. bev. nat/intern	Andr. indtægter	Adm. utgifter	Aktivitets utgifter	Projekt utgifter	Resultat	Egen-kapital	Finans. NMR
NordScen	DKK	5.733.000	603.241	0	47.211	1.345.715	4.118.395	615.500	303.842	939.199	99%
NIFCA	EUR	886.100	226698	2.000	172.717	272.095	732.920	421.791	-139.291	98.198	86%
NOREY	ISK	86.316.000	10.689.434	889.138	34.670.601	108.174.544	11.446.594	10.417.949	2.526.086	17.852.494	73%
NHFØ	DKK	11.188.000	2.959.950	1.548.000	4.596.164	5.175.507	4.069.934	9.776.809	1.269.864	1.303.404	70%
NIPÅ	EUR	283.700	1.605	67.003	76.991	175.971	249.299	0	4.029	46.914	66%
NAPA	DKK	5.053.000	132.337	1.101.000	889.228	2.590.116	4.878.669	0	-293.220	1.094.827	72%
NJC	DKK	3.171.000	782.138		1.136.149	1.709.142	2.375.067	756.796	248.282	807.177	78%
NORDICOM	DKK	2.210.000	817.000	5.073.000	1.600.000	448.000	8.363.000	885.000	4.000	141.000	31%
NIFIN	EUR	728.100	82.029	1.075	17.453	291.861	443.251	83.105	10.440	60.421	98%
NORDITA	DKK	15.932.000	0	1.257.000	3.279.000	4.249.000	10.953.000	3.828.000	1.438.000	6.702.484	78%
NICe	NOK	75.357.000	0	0	7.953.580	11.966.000	4.060.000	61.651.219	5.633.361	52.550.364	90%
NORDREGIO	SEK	18.174.368	2.903.979	2.953.364	6.699.849	8.254.550	14.199.479	9.403.807	-1.126.276	8.405.458	69%
NGB	SEK	12.322.000	452.087	600.000	10.780.757	3.938.799	14.458.499	6.067.483	-309.937	2.904.189	53%
NHV*	SEK	41.584.282	384.352	41.584.282	4.416.996	10.372.817	33.193.167	2.691.754	41.712.174	11.761.369	48%
NIOM	NOK	10.224.000	677.382	1.681.700	5.168.340	2.317.984	13.662.179	1.027.662	743.597	2.820.281	61%
NAD	EUR	389.500	12.061	39.420	16.674	68.465	329.963	117.916	-58.689	124.119	88%
NSH	SEK	8.845.000	1.977.000	0	776.000	2.158.000	4.559.000	4.464.000	417.000	1.255.000	93%
NUD	DKK	7.167.000	0	190.000	1.012.610	2.294.319	5.217.569	0	857.722	1.805.725	86%
NOPUS	SEK	1.978.000	111.546	3.943.316	343.865	2.995.710	6.030.877	90.528	-2.740.388	637.931	33%
NIKK	NOK	5.725.000	191.148	1.038.851	72.210	1.806.790	2.820.383	2.259.930	140.106	2.064.201	84%
NOPEF	EUR	2.667.400	0	1.117.608	165.192	735.423	2.536.951	30	677.796	6.496.432	68%
NEF	NOK	1.155.900	1.395.885	34.715.644	1.012.454	2.683.369	1.934.884	35.644.885	-1.983.255	584.310	7%

* NHVs budgetbevilling udbetales direkte af landene

6. Meddelser til Nordisk Råd . Rekommendationer, fremstillinger, ytringer

Meddelelser til Nordisk Råd

Rekommandationer
Fremstillinger
Ytringer

Nordisk Ministerråd
29 Juni 2007

Ikke afskrevne rekommendationer og fremstillinger 2003-2005

5/2003 Rekommendation angående beskattning av pensioner (A 1335/välfärd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* se över formerna för beskattning av pensioner från ett annat nordiskt land och eftersträva en gemensam tillämpning av det nordiska skatteavtalet.

2) *att* förenkla proceduren för bedömningen av rätten till förtidspension och rehabilitering så att undersökning och beslut görs i ett land istället för i berörda länder. På sikt bör regelverken om förtidspensionering de nordiska länderna emellan harmoniseras

Nordiska Ministerrådet meddelar:

Ad 1)
Inom ramen för arbetet med översyn av det nordiska skatteavtalet väntas ett utkast till protokoll om förändringar i det nordiska skatteavtalet bli framlagt under hösten 2007. Detta kan få betydelse för reglerna om beskattning av pensioner i ett annat nordiskt land. Nordiska Ministerrådet avser därför att återkomma till Nordiska Rådet angående rekommendationen efter det att protokollet är antaget.

Ad 2)
Bedömningen av rätten till förtidspension följer nationella regler och skiljer sig åt de nordiska länderna emellan. Varje land avgör således utifrån sina nationella bedömningsgrunder, vilka personer som kan ha rätt till förtidspension. Frågan kompliceras ytterligare av ländernas olika krav på graden av arbetsförhet för att bevilja förtidspensioner.

For å lette saksbehandlingen av bedømmelsesgrunnlaget i førtidspensjonssaker har den nordiska socialförsäkringsgruppen under ÄK-S, utarbetat en nordisk guide för nationella tjänstemän, som ska underlätta handläggandet av nordiska förtids-pensionsärenden. Guiden beskriver de olika nationella reglerna som kringgärdar förtidspensionsområdet och anger vilken dokumentation de olika länderna behöver för att kunna behandla ett ärende. Tanken är att denna pensionsguide ska underlätta och påskynda processen med att fatta beslut i enskilda ärenden. Guiden färdigställdes i november 2006 och är nu ute för översättning i länderna. Guiden kommer att läggas ut på respektive myndighet intranät samt delas ut till handläggare som arbetar med förtidspensionssaker.

Det pågår också ett arbete med att etablera en nordisk socialförsäkringsportal med information om bl.a. pensionsregler i alla de nordiska länderna, tillgänglig på alla nordiska språk. Den nordiska socialförsäkringsportalen förväntas vara färdig under våren 2008.

Rekommandationens anden at-sats kan hermed afskrives.

13/2003 - Rekommendation angående Förebyggande av diabetes (A 1333/välfärd) *(første at-sætning opretholdt)*

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

1) att initiera samnordisk forskning för att ta fram fungerande metoder för det före-byggande arbetet av folksjukdomen diabetes. Till detta hör forskning i epidemiologi, sjukdomsorsaker och sjukdomsutveckling liksom betydelsen av livsstil och egenvård

Nordisk ministerråd meddeler:

De nationale myndigheder har hovedansvaret for at implementere handlingsplanen og omsætte denne til konkrete aktiviteter. Blandt Nordisk Ministerråds institutioner bidrager Nordisk Højskole for Folkesundhed (NHV) aktivt til udkrystallisering af handlingsplanen. Således har NHV i 2007 fx planlagt konkrete initiativer, som skal styrke det nordiske samarbejde vedr. diabetes.

I juni afholdes en konference for forskere og repræsentanter for diabetesregistre i de nordiske lande, hvor der sættes fokus på samarbejdsområder og særligt fokus på muligheden for at samordne diabetesregistre indenfor Norden. Konkrete forslag til fremtidige initiativer til samarbejde og netværksetablering, herunder ansøgninger til EU og NordForsk er en vigtig målsætning for konferencen. Udover repræsentanter fra de nordiske lande inviteres også repræsentanter fra Arkangelsk.

Derudover afholdes en konference i oktober med fokus på diabetes og fedme som samfundsproblem og helseøkonomiske aspekter, hvor bl.a. forskere i norden også inviteres med henblik på at diskutere samarbejde, herunder samkøring af registre og validitet.

Endelig har NHV i 2007 sat fokus på det videre arbejde med implementering af handlingsplanen for bedre sundhed og livskvalitet gennem kost og motion. De igangsætter flere initiativer som er tæt relateret til diabetesproblematikken og samordning af nordisk kompetence inden for området.

Rekommandationen kan hermed afskrives.

2/2004 – Fremstilling angående Open Source Software (A 1341/näring)

Framställningen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

1) at der i et samarbejde mellem ministerrådets forskellige sektorer (IT, forbruger og næring) etableres et OSS, Open Source Software, kompetencecenter som får til opgave at opsamle erfaringer, rådgive ved større indkøbsprojekter, vejlede i brug af OSS, udvikle bestpractice-modeller etc. IT-branchens faglige og økonomiske deltagelse i et sådant center anses for en forudsætning og det bør overvejes at anvende NordicOS som udgangspunkt for dannelsen af centeret

2) at der søges udviklet OSS-netværk i den ikke-kommercielle sfære bestående af universiteter, faglige sammenslutning etc. som tilsammen kan bidrage til den fortsatte udvikling af OSS

3)at nordiske institutioner anvender software som understøtter åbne standarder og at indkøbs- og udbudspolitik vedrørende software tilrettelægges således at der skabes fri konkurrence, uafhængighed og valgfrihed i relation til produkter og leverandører

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordisk Ministerråd har behandlet Nordisk Råds rekommandation ad flere omgange siden forslaget blev fremført i 2004, hvilket fremgår af Ministerrådet tidligere besvarelser.

Ministerrådets har blandt andet behandlet rekommandationen i et samarbejde mellem flere af Ministerrådets fagsektorer - IT sektoren; næringssektoren; uddannelses og forskningssektoren samt konsumentsektoren, idet rekommandationen på forskellig vis berørte dem alle. Dette har forlænget sagsbehandlingen. I løbet af efteråret 2005 begyndte en afklaring at nærme sig sin afslutning, men blev radikalt ændret af den moderniseringsproces som Ministerrådet samtidigt gennemgik. Det blev klart, at to af de fire involverede fagsektorers Ministerråd (MR-IT og MR-konsument) skulle nedlægges. Det forslag som oprindeligt have været behandlet mistede derved det Ministerråd som havde ledet processen (MR-IT) samt det Ministerråd (MR-konsument) som ejede det open source initiativ (NordicOS), som Nordisk Råd pegede på som interessant. Som følge heraf blev det daværende forslag ikke muligt at gennemføre.

Per 1. januar 2006 overtog Nordisk Ministerråd for Uddannelse og Forskning (MR-U) ansvaret for koordinering af det nordiske samarbejde på politikområdet informations- og kommunikationsteknologi (IT). I den forbindelse således også ansvaret for nærværende rekommandation.

MR-U har i løbet af 2006 arbejdet på at afklare, hvorledes MR-U skulle varetage sit nye koordineringsansvar, samt med hvilket IT-politisk fagligt indhold. MR-U har ikke fundet grundlag for at prioritere politikområdet Open Source Software.

Der er for nærværende ikke planer om at tage spørgsmålet op på et senere tidspunkt. På den baggrund foreslås det at rekommandationen afskrives.

7/2004 – Fremstilling angående samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010 (B 226/medborger)

Fremstillingen lyder :

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

> *At* gennemføre Ministerrådsforslag om et samarbejdsprogram på konsumentområdet 2005-2010, B 226/medborger

Nordisk Ministerråd meddeler :

Som led i struktur- og moderniseringsprojektet blev det i 2005 besluttet, at der med virkning fra den 1. januar 2006 ikke længere skulle være et formelt nordisk samarbejde i et selvstændigt konsumentministerråd.

Som en konsekvens heraf besluttede de nordiske konsumentministre at fortsætte deres samarbejde i uformelt regi på den måde, at de etablerede en embedsmandsgruppe kaldet NordKons, som skulle forestå det fremtidige samarbejde, herunder arbejdet med opfølgning på det nævnte samarbejdsprogram 2005-2010.

Nordisk Ministerråd skabte ved strukturomlægningen mulighed for i en overgangsperiode at yde administrativ støtte til uformelt samarbejde, ligesom der i en overgangsperiode blev skabt økonomisk mulighed for at yde støtte til konkrete projekter på områder, hvor det formelle samarbejde blev nedlagt.

Som led i struktur- og moderniseringsprojektet blev det i 2005 besluttet, at der med virkning fra den 1. januar 2006 ikke længere skulle være et formelt nordisk samarbejde i et selvstændigt konsumentministerråd.

Nordisk Ministerråd mener, at rekommandationen kan afskrives.

13/2005 – Fremstilling angående konference om korruption (A 1373/medborger)

Framställningen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
at arrangere en konference i Skt. Petersborg om korruption. Det er ønskværdigt at dette sker i samarbejde med andre relevante internationale organisationer som er forankret i regionen og interesserede i feltet samt relevante russiske myndigheder

Nordisk Ministerråd meddeler:

En konferens om korruption genomförs i enlighet med framställningen den 23 – 24 maj 2007 i Moskva. Huvudarrangörer är de finska och ryska justitieministerierna, med stöd och deltagande av andra myndigheter och organisationer, bl.a. de finska och ryska riksåklagarämbetena samt den juridiska administrationen i det ryska parlamentet. Experter från Förenta nationerna (FN), Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och Europarådet inbjuds att deltaga.

Arrangörerna har inbjudit en grupp parlamentariker från Nordiska rådet till konferensen.

Åtgärder mot korruption ingår bl.a. i de bilaterala handingsplaner som det ryska justitieministeriet har överenskommit om med det finska justitieministeriet respektive det svenska justitiedepartementet. Arrangörerna planerar att följa upp konferensen med studiebesök för experter i september månad detta år och man överväger också att initiera andra former av uppföljning under 2008.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

18/2005 - Rekommandation om arktisk forskning (A 1370/kultur) *(første at-sætning opretholdt)*

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

1) å gjennomføre en analyse av kunnskapsbehov og forutsetninger for en fortsatt og langsiktig nordisk forskningssatsing på klima- og miljøforandringer i Arktis, samt disse forandringenes konsekvenser for befolkningene i området, med henblikk på å presentere forslag til en nordisk forskningssatsing på området i forkant av det Internasjonale Polaråret 2007.

Nordiska Ministerrådet meddelar:

Ministerrådet ställer sig mycket positivt till denna rekommendation, och delar förslagsställarnas åsikt om att detta är ett viktigt område där det är av stor vikt att klarlägga om och hur beslut på nordisk nivå signifikant kan bidra till en bättre forskningsinsats när det gäller klimat- och miljöförändringar i Arktis.

Ministerrådet lät under 2006 CICERO (Senter for klimaforskning) ta fram en förstudie med rubriken "Forslag til hovedstudie: kartlegging av kunnskaps- og koordineringsbehov av nordisk forskningssamarbeid om klimaendringer i Arktis". Denna förstudie presenterades som en ministerredogörelse av minister Øystein Djupedal under Nordiska rådets session 2006. Förstudien har satts ut på nätet (www.norden.org) och den har också tryckts upp i 200 exemplar.

Ministerrådet har givit NordForsk i uppdrag att leda arbetet med att ta fram huvudstudien. Arbetet påbörjas i jar 2007, skall vara färdigt i augusti och den tryckta rapporten skall föreligga till Nordiska rådets session 2007.

Huvudstudien skall bygga på förstudien men vara mera detaljerad och komma med konkreta förslag på eventuella forskningsinsatser som Norden borde initiera.

Nordisk Ministerråd anser for sin del, at rekommandationen kan afskrives.

19/2005 - Rekommandation angående Helse og næringsudvikling blandt urfolk i Barentsregionen (A 1374/medborger)

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) At det i Nordisk Ministerråds program for samarbejdet med Rusland inkluderes tiltag til næringsudvikling for urfolkene, såsom at etablere obshinaer.

2) At det i Nordisk Ministerråds program for samarbejdet med Rusland inkluderes tiltag for at bedre helsesituationen i Lovozero kommune.

3) At der i anledning af FNs nye urfolkstiår 2005-2015 sammen med Arktisk Råd arrangeres en konference i 2006 for myndigheder og organisationer, som er involverede i arbejdet med urfolk i Barentsregionen. Konferencen bør identificere fælles mål for urfolkstiåret og en plan for hvordan disse kan nås.

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd har besluttet, at en prioritet i Ruslandsprogrammet 2006-2008 er samarbejde med Barentsrådet og Barents Regionalråd. Ministerrådet henviser desuden til besvarelsen af Rekommandation 19/2004.

Ad 1)
I løbet af 2006 blev der opnået enighed mellem det finske formandskab for Barentsrådet og Nordisk Ministerråd om samarbejde om tre pilotprojekter. De tre pilotprojekter er indenfor områderne økonomisk udvikling, klimaforandringer og urbefolkning. Samarbejdet blev i februar 2007 godkendt af Barentsrådets Committee of Senior Officials.

Projektet på området urbefolkning inkluderer to delprojekter: et delprojekt om udvikling af familiebaseret virksomhedsudvikling blandt urbefolkningen i Barentsregionen og et delprojekt om reetablering af familiebaseret rensdyrbrug på Kola-halvøen.

Det første delprojekt, som medfinansieres af Finland, bliver implementeret i Lovozero og Krasnoshelje kommuner. Projektet består af tre komponenter: virksomhedsudvikling, udvikling af traditionelle håndværksmetoder, og sprogundervisning i Kildin samisk og Nordsamisk.
Det andet delprojekt, som medfinansieres af Norge, bliver implementeret i obshina Kildin. Projektet fokuserer på udvikling af et bæredygtigt økonomisk grundlag for befolkningen i Kildin gennem udvikling af traditionelle metoder til rensdyrbrug.

Begge delprojekter fokuserer på at forbedre det økonomiske grundlag for urbefolkningen i Murmansk Oblast gennem oplæring i og udvikling af det traditionelle næringsliv. Særligt det andet delprojekt vil medvirke til at styrke det traditionelle obshina i Kildin og dermed bidrage til at styrke obshinaer i Barentsregionen.

Foruden disse aktiviteter som gennemføres i samarbejde med Barentsrådet, så finansierer Nordisk Ministerråd en række aktiviteter i relation til oprindelige folk gennem ministerrådets arktiske samarbejdsprogram. Her har ministerrådet bla. medvirket til a) at udvikle indikatorer for menneskelig udvikling i Arktis, b) at undersøge de nordlige områders økonomi og dens påvirken af verdensøkonomien og klimaforandringer, c) at undersøge forurenende stoffers effekter på dyr og mennesker i Arktis, d) at udvikle et nyt design til komparative undersøgelser af Inuit- og Samebefolkningens levevilkår i Arktis sammenlignet med levevilkår i Nordvestrusland (Chukotka og på Kola-halvøen e) at undersøge kvinders deltagelse i forskellige dele af næringslivet i de rurale samfund i nord, med henblik på at understrege den sociale dimension i en bæredygtig udvikling, f) at støtte uddannelsen af den arktiske ungdom gennem støtte til University of the Arctic, samt g) at støtte et avlsprojekt vedr. rensdyrproduktion som kan være med til at bidrage til et bæredygtigt ressourcegrundlag for de oprindelige folk.

Ad 2)
Som nævnt i besvarelsen af rekommandationens del 1 implementeres et af pilotprojekterne aftalt mellem Nordisk Ministerråd og Barentsrådet i Lovozero Kommune, som er beliggende i Murmansk Oblast. Det må forventes, at et forbedret økonomisk grundlag for urbefolkningen i kommunen vil bidrage til en forbedret situation også på social og helseområdet.
Dertil skal nævnes, at der i Nordisk Ministerråds besvarelse af rekommandation 16/2006 Bekæmpelse af hiv/aids og multiresistent tuberkulose i Barentsområdet omtales tiltag, som forventes at medvirke til en forbedring af helsesituationen i Barentsregionen, herunder Murmansk Oblast og dermed Lovozero Kommune. Bl.a. nævnes samarbejde inden for den Nordlige Dimensions partnerskab for social og helse samt forskellige projekt- og konferenceaktiviteter.

Ad 3)
De oprindelige folk deltager aktivt i samarbejdet i Barentsområdet og har permanent deltagelse i møderne i Arktisk Råd (Permanent Participants). De oprindelige folks deltagelse støttes varmt af alle de nordiske lande såvel som af Nordisk Ministerråd, og støtten gennem ministerrådets arktiske samarbejdsprogram og finansiering gennem de respektive fagsektorer under ministerrådets er et synligt bevis herpå.

Senest har ministerrådet i 2007 støttet Sami Parliament i Finland med afholde en arktisk workshop vedr. oprindelige folks rettigheder, ejendomsret og ejerskab over naturressourcer, som indspil til FN's Permanent Forum on Indigenous Peoples Issues 6. session i maj 2007. Workshoppen skal identificere nuværende og kommende udfordringer for oprindelige folks rettigheder samt dele erfaringer og komme med rekommandationer til hvordan problemerne kan løses.

Nordisk Ministerråd finder at den af Nordisk Råd foreslåede konference om fælles mål for urfolkstiåret og en plan for hvordan disse mål opnås, bør have sit udgangspunkt i Barentsrådet eller Arktisk Råd. Først nå en forankring i de relevante regionale råd er etableret og et klart formål, omfang og perspektiv er identificeret, vil Nordisk Ministerråd tage stilling til en eventuel medfinansiering af en sådan konference.

Nordisk Ministerråd anser at fremstillingen kan afskrives.

23/2005 – Rekommandation angående tilpasning af handicaplove og -forfatning til at omfatte psykisk syge handicappede (A 1344/välfärd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1. att kartlägga hur de olika handikapplagarna och bestämmelserna tillämpas på psykiskt sjuka

2. att utreda hur psykiskt sjuka kan ges samma förutsättningar som somatiskt handikappade med tanke på hur lagarna tillämpas

Nordisk Ministerråd meddeler:

EK-S samt Nordisk Handicappolitisk Råd (NHR – et rådgivende organ for Nordisk ministerråd, som består af parlamentarikere, tjenestemænd, repræsentanter for de selvstyrende myndigheder samt repræsentanter fra de nationale paraplyorganisationer for personer med nedsat funktionsevne i de nordiske lande) anser at man i en række lande har igangsat et omfattende arbejde for at forbedre tilbudene til personer med psykiske lidelser, og at der er behov for løbende at være opmærksom på at også personer med psykisk lidelse indgår i det det generelle arbejde for at forbedre situationen for personer med nedsat funktionsevne. EK-S og Nordisk Handicappolitisk Råd anser det ikke som formålstjenesteligt at igangsætte en kortlægning af forskellige handicaplove og hvordan disse love anvendes i forhold til psykisk syge, da det i praksis vurderes som svært ressource krævende og den nordiske nytteværdi vurderes at være relativ lille.

Blandt Nordisk Ministerråds institutioner bidrager Nordisk Samarbejdsorgan for handicapspørgsmål (NSH) aktivt med indsatser som skal forbedre situationen for personer med nedsat funktionsevne. Som alternativ til en nordisk kortlægning vil NSH få i opdrag at komme med forslag til gennemførelsen af et nordisk seminar som er bredt sammensat med repræsentanter for myndigheder og relevante brugerorganisationer, hvor formålet er at identificere nationale og nordiske problemstillinger på området. Der skal her skelnes mellem behov for nationale indsatser og fælles nordiske tiltag. Fokus vil ligeledes være fremadrettet og tage udgangspunkt i arbejdet med implementeringen af den ny FN konvention for rettigheder til personer med nedsat funktionsevne, hvor personer med psykisk funktionsnedsættelse indgår. I implementeringen af FN konventionen ligger der et stort ansvar både for myndigheder og bruger organisationer i at få en større bevidsthed om at personer med psykisk funktionsnedsættelse også omfattes af konventionen som skal sikre lige rettigheder. Eftersom Sveriges formandskab i nordisk ministerråd 2008 delvis sammenfalder med det svenske formandskab i Europarådet, ser Sverige muligheden for at samarbejde med Europarådet og NSH om en sådan konference.

I Nordisk Handicappolitisk Råd (NHR)'s har også i deres arbejdsprogram for 2007 rettet fokus på ovenfor nævnte FN konvention for personer med nedsat funktionsevne.

Slutteligt skal det tilføjes at NHR understreger at det er vigtigt at undgå begreber som "psykisk syge" og i stedet benytte et mere opdateret begrebsapparat.
Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

25/2005 – Rekommandation angående bekjempelse av menneskehandel (A 1371/medborger) *(første at-sætning opretholdes)*

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* tage initiativ til at undersøge, hvordan officiel tilladelse til et forlænget ophold for et offer for menneskehandel i et modtagerland påvirker opklaringen af bagmandsvirksomheden. Undersøgelsen bør indeholde indsamling af erfaringer fra andre europæiske lande og sammenligning af deres resultater

Nordisk ministerråd meddeler:

Menneskehandel er et vigtigt og prioriteret indsatsområde med mange medspillere involveret - nationale som internationale aktører. Nordisk ministerråd anser det som vigtigt at koordinere og samarbejde med andre aktører med henblik på at undgå duplikering af aktiviteter og for sikre at tilgængelig viden og fakta spredes til flere involverede aktører.

I forlængelse heraf er MR-S i gang med at undersøge konkrete muligheder for at samarbejde med andre internationale aktører i feltet om en komparativ undersøgelse, som skal kortlægge sammenhængen mellem forlænget ophold for ofre for menneskehandel i et modtagerland og opklaring af bagmandsvirksomheden. Undersøgelsen vil bygge på indsamling og analyse af erfaringer fra de nordiske lande samt udvalgte europæiske lande, som repræsenterer forskellige modeller for forlænget ophold til ofre for menneskehandel. Der lægges vægt på et helhedsorienteret og tværsektorielt perspektiv på tværs af det social, ligestilling og lovgivningsområdet. MR-LOV og MR-JÄM inviteres til at deltage i finansieringen og planlægning af undersøgelsen.

I tillæg bemærker MR-LOV at Rekommendationen i första hand rör frågor om uppehållstillstånd och utlänningslagstiftning. Dessa spörsmål faller inte inom ansvarsområdet för de nordiska justitieministrarna. Emellertid kan en sådan undersökning som efterlyses i rekommendationen samla erfarenheter som kan bidra till ett effektivare uppklarande av brott m.m., något som faller inom justitieministrarnas ansvarsområde. Härtill kommer det angelägna i att myndigheter samverkar brett över olika politikområden i kampen mot grov organiserad kriminalitet, varför MR-lag önskar bidra till den undersökning som avses i rekommendationen.

Tanken er at integrere ovennævnte undersøgelse i bredere rapport om menneskehandel. Eksempelvis er United Nations Office on Drugs and Crime (UNODCP) i gang med forberedelsesfasen af en større kortlægningsundersøgelse ligesom andre centrale internationale aktører f.eks. EU kan have planlagt lignende aktiviteter eller have kendskab til eksisterende undersøgelser.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

26/2005 - Rekommandation angående rapport om bekjempelse av menneskehandel (A 1371/medborger)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at udenrigsministrene, på Nordisk Råds 58. session 2006 rapporterer fra deres arbejde i arbejdsgruppen om Nordisk Baltisk bekæmpelse mod menneskehandel (Nordic Baltic Task Force Against Trafficking in Human Beings) som planlægges afsluttet i august 2006

Nordisk Ministerråd meddeler :

Ordförandeskapslandet ber att få vänligen rapportera följande gällande arbetet i den Nordiska Baltiska arbetsgruppen för bekämpande av människohandel (NBTF):

Mandatet för den Nordiska Baltiska arbetsgruppen för bekämpande av människohandel (NBTF) utgick i augusti 2006. Arbetsgruppen grundades år 2002 på utrikesminister Anna Linds initiativ och dess mål var att lyfta upp människohandeln på den politiska agendan i alla nordiska och baltiska länder. Resultaten har varit utmärkta; nästan alla länder har godkänt verksamhetsplanen mot människohandel. Samtidigt har man på statssekreterarenivån fått fram en gemensam politiska linje och effektiverat samarbetet för att förhindra människohandeln. Arbetsgruppen har också satt igång ett pilotprojekt för säkert återvändande för människohandelns offer från de Baltiska länderna. Samarbetet fortsätter på expertnivå, genom att

NBTF införlivades i CBSSs verksamhet den 1 september 2006. Därmed så har samarbetskretsen utvidgats till att omfatta även Tyskland, Ryssland, Polen samt EU kommissionen.

Sammanfattningsvis har arbetet mot människohandel efter 2002 har uppnått en ny nivå inom NB8. Därutöver har arbetsgruppen presenterat sina aktiviteter i flere internationella fora. Bland annat i EU och Afrika har man visat intresse för NBTFs modell om gränsöverskridande samarbete för att minska människohandel.

Arbetsguppens slutrapport överlämnades officiellt till ministrarna vid mötet i Oslo i augusti 2006.

NMR anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Fremstillinger vedtaget af præsidiet januar-oktober 2006, hvor det udestår meddelelser fra Nordisk Ministerråd

2/2006 – Framställning angående program og principer for det nordiske justitssamarbejde (B 240/medborger)

Framställningen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde (B 240/medborger)

Nordisk Ministerråd meddeler:

Samarbetet inom ramen för det nordiska justitiesamarbetet följer det program och principer som justitieministrarna antog år 2005 och som Nordiska rådet fått sig förelagt i form av ett ministerrådsförslag. Samarbetets närmare innehåll styrs framför allt av de olika ordförandeskapsprogrammen.

Det nordiska lagstiftningssamarbetet har långa anor. Via samarbete har de nordiska länderna kunnat främja grundläggande samnordiska lagstiftningsprinciper på basis av sina gemensamma värderingar. Målet är att öka likheten mellan de nationella lagstiftningarna och därmed avlägsna gränshinder samt underlätta kontakter mellan nordbor. Arbetet är långsiktigt och baserar sig på praktiska lagberedningsprojekt, samnordiska arbetsgrupper och inofficiellt tjänstemannasamarbete.

Rättsligt samarbete i internationella organisationer och övriga sammanhang utgör en viktig del av det nordiska samarbetet inom rättsområdet. De nordiska justitieministrarna och justitieministerierna samarbetar med Estland, Lettland och Litauen både i civil- och i straffrättsliga frågor. En stor del av lagstiftningssamarbetet handlar traditionellt om privaträtt och den nordiska arbetsgruppen för familjerätt fortsätter att utreda behovet av att revidera den nordiska konventionen om arv. De senaste åren har samarbetet dock allt mer fokuserats på straffrätt och verkställighetsfrågor. Under det finländska ordförandeskapet betonas särskilt nedanstående frågor inom lagstiftningssektorn.

Av samarbetsprogrammet framgår att de nordiska justitieministrarna söker dialog med Nordiska rådet i frågor av gemensamt intresse, bl.a. i fråga om utarbetande och revidering av samarbetsprogrammet samt vid utarbetande av nya ordförandeskapsprogram.

Under det norska ordförandeskapet 2006 genomfördes flera seminarier. Tidigt på året genomfördes ett seminarium om vuxna som kontaktar barn – framför allt på Internet – i syfte att begå övergrepp mot barnen. Vidare arrangerades seminarier om alternativ tvistläsning samt advokat- och rättshjälpsordningar i Norden. Under året genomförde det norska justitiedepartementet i samarbetet med Senter for menneskeretigheter ett nordiskt seminarium om skydd mot diskriminering.

Under 2006 års nordiska justitieministermöte diskuterades bl.a. det nordiska lagstiftningssamarbetes framtid. Av debatten framgick att ministrarna var eniga om att lagstiftningssamarbetet inom deras område är fortsatt effektivt och levande, även om det bedrivs på andra vis än tidigare. Vidare beslutade ministrarna att tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att se närmare på samarbetet mellan de nordiska åklagarmyndigheterna.

Under det norska ordförandeskapet hölls flera möten för att säkerställa ett samordnat genomförande av den nya nordiska konventionen om utlämning av personer som begår brott. Konventionen träder i kraft

vid årsskiftet 2007/2008. Ministrarna tog vidare initiativ till ökade insatser mot korruption; ett samarbete mellan de nordiska riksåklagarmyndigheterna vidareutvecklas nu på området.

Under det finska ordförandeskapet 2007 betonas särskilt en europeiserad rättskultur och nordisk syn på bättre lagstiftning, ideal och verklighet i nordisk kriminalpolitik, ett större projekt mot våld samt effektivare verkställighet av domar.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

5/2006 – Rapport och konferens om samhällssäkerhet (A 1364/presidiet)

Framställningen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att*, med beaktande av de synpunkter som anförs i detta betänkande, utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet. Vidare skall rapporten innehålla överväganden och ställningstagande till Ministerrådets fortsatta verksamhet inom området samhällssäkerhet. Ett huvudsyfte skall vara att klarlägga möjligheterna att ytterligare stärka den nordiska nyttan inom detta område. [...]

2) *att*, i samråd med bl a Nordiska rådet och berörda myndigheter och andra relevanta institutioner/organisationer i de nordiska länderna, under år 2007 arrangera en konferens på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet.

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordiska rådet tar i framställning 5/2006 upp viktiga och aktuella problemställningar i anslutning till samhällets krishanteringssystem. I framställningen pekas på att delar av begreppet samhällssäkerhet faller utanför Nordiska ministerrådets verksamhetsområde. Samtidigt förhåller det sig som så att ansvaret för flera av problemställningarna delas av två eller flera fackministerråd. Härtill kommer att det pågår ett samarbete mellan länderna utanför ramen av det officiella nordiska samarbetet.

Internationell krishantering har blivit allt viktigare. Bland annat har Förenta nationerna (FN) inrättat ett särskilt kontor med uppgift att samordna internationellt bistånd vid stora humanitära katastrofer.

Det finns redan ett etablerat nordiskt samarbete i fråga om samhällssäkerhet och krishantering. Det genomförs regelbundet möten både på departements- och myndighetsnivå, där aktuella problemställningar diskuteras. Så är bl.a. fallet när det gäller vissa nordiska länders samarbete inom ramen för Nordatlantiska fördragsorganisationen (NATO) och Europeiska unionen (EU).

EU:s s.k. gemenskapsmekanism har inrättats för att bidra till att säkerställa bättre skydd för i första hand människor, men även för miljö och egendom vid större olyckor eller naturkatastrofer som inträffat. Mekanismen har flera funktioner och resurser till sitt förfogande; ett övervaknings- och informationscenter, ett gemensamt kommunikations- och informationssystem, en förteckning över tillgängliga team och resurser, mindre expertgrupper som kan bedöma läget och / eller samordna insatser på plats, ett utbildningsprogram samt ett program för att ta tillvara erfarenheter efter insatser. Denna mekanism är öppen för samtliga EU- och EES- och kandidatländer. Dessa länder kan både erbjuda och efterfråga resurser i händelse av en större olycka eller katastrof. Så fick Sverige viss hjälp i samband med stormen Gudrun i januari 2005.

När det gäller kampen mot organiserad kriminalitet finns ett nära samarbete, både på nordiskt och internationellt plan, på strategisk och operativ nivå. När det t.ex. gäller åtgärder mot terrorism – som nämns i framställningen – utgörs en grund av arbetet i FN. En global FN-strategi mot terrorism antogs med konsensus av FN:s generalförsamling i september 2006. Vid FN:s verksamhet i Wien mot narkotika och brottslighet finns sedan 2002 en sektion som arbetar med frågor om terrorism, Terrorism Prevention Branch, som ger tekniskt stöd och rådgivning i syfte att bistå länder att få lagstiftning på plats för att kunna implementera de internationella instrumenten mot terrorism. Inom FN-systemet vidtas även åtgärder mot finansiering av terrorism.

Även EU är aktiv mot organiserad brottslighet och terrorism. Samarbetet – som även omfattar EES-länderna – sker mellan medlemsländernas rättsliga myndigheter. Inom samarbetet (EU:s tredje pelare) kan beslut fattas om operativt samarbete mellan polis, tull och åklagarmyndigheter, samarbete för att underlätta verkställandet av domar, utlämning och annan rättslig hjälp i brottmål samt harmonisering i lämplig utsträckning av straffrätten i de berörda länderna i fråga om organiserad brottslighet, narkotikahandel och terrorim. För att underlätta samarbetet finns en europeisk polisbyrå (Europol) och en åklagarenhet (Eurojust). EU har möjlighet att ingå avtal med tredje land i dessa frågor och vissa avtal har ingåtts med Norge och Island.

Inom ramen för samarbetet inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP) utbyter EU:s medlemsstater även informtion om och söker samordna sitt agerande vad gäller terrorismfrågans hantering i andra internationella fora, t.ex. FN, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och Europarådet.

På det nordiska justitieministermötet 2002 tillsattes en arbetsgrupp med uppgift att undersöka hur grundläggande mänskliga rättigheter och rättsäkerhet bäst kan tas tillvara i nationellt och internationellt arbete mot terrorism. Rapporten – som är försenad – väntas under 2007.

Inom ramen för det s.k. NORDRED-avtalet från 1989 pågår ett samarbete där de nordiska länderna skall bistå varandra när det gäller olyckor i fredstid. Hjälpmanskap och resurser skall kunna nå fram till olycksplatsen så snart som möjligt. En kontaktgrupp bestående av reprtesentanter för de berörda myndigheterna i medlemsländerna möts regelbundet för att utbyta erfarenheter och att utveckla avtalet. Det senaste mötet hölls i maj 2006 i Island. Vart tredje år arrangeras större konferenser. Nästa konferens hålls i Finland under år 2009. Detta samarbete har vid flera tillfällen fått ekonomiskt stöd av de nordiska justitieministrarna.

De nordiska hälsoministrarna undertecknade ett nordiskt hälsoberedskapsavtal i juni 2002. I avtalet förbinder sig länderna, med beaktande av de nationella behoven, till ömsesidigt samarbete inom social- och hälsovården vid kris- och katastrofsituationer och vid beredskap. Avtalet täcker samarbete om förebyggande och vård av smittsamma sjukdomar. Dessutom skall möjligheterna för att producera influensavaccin utredas i form av ett separat samarbetsprojekt.

Andra former av samarbete mellan de nordiska länderna inom området för bekämpning av smittsamma sjukdomar bedrivs aktivt med bl.a. Världshälsoorganisationen och EU:s smittskyddsmyndighet liksom med EU:s hälsosäkerhetskommitté och kommittéerna för nätverksbeslutet om epidemiologisk uppföljning av smittsamma sjukdomar. De nordiska chefsepidemiologerna för smittsamma sjukdomar möts regelbundet. Inom ramen för samarbetet ovan är det möjligt att bedriva nära samarbete inom området för pandemiberedskap, vilket också sker.

I fråga om nordiskt veterinärt beredskapssamarbete finns sedan 2006 en nordisk strategi. Denna bygger på kommunikation och ömsesidigt kunskaps- och informationsutbyte. Bl.a. finns bestämmelser om varning och informationsutbyte om användandet av vaccin, bistånd i fråga om riskbedömningar samt invitation till utbildningar om hur exotiska sjukdomar kan bekämpas.

Nordiska ministerrådet har ett väl fungerande samarbete mellan de myndigheter i Norden som har ansvar för livsmedelstillsyn. Ministerrådet arrangerar regelbundet möten mellan cheferna för dessa myndigheter. Detta väletablerade samarbete säkrar god kontakt och beredskap i eventuella krissituationer. Vidare ingick de nordiska länderna år 1993 ett avtal om åtgärder mot oljeutsläpp m.m. i havet.

När det gäller forskning och kunskapsuppbyggnad kring samhällssäkerhet pågår sådan verksamhet inom ramen för flera myndigheter och universitet i Norden. Det bör också noteras att Nordiska ministerrådet – tillsammans med försvardepartementen i de nordiska länderna – redan har varit engagerat i ett flerårigt forskningsprogram inom detta område. Programmet – "The Nordic Security Policy Research. Programme Establishing Links Between Research and Practice" – genomfördes under perioden 2001 – 2005. Programmet omfattade sex tematiska projekt: "Peace Support Operations", "Comparative Nordic Security Thinking", "Russia and Nordic Security: Cooperation or Conflict, Order or Chaos? Comparative Nordic Security Policy During the Cold War", "The Role of the Military Forces in the New Security Order" och "Functional Security and Crisis Management". Flera tvärsektoriella konferenser genomfördes och åtskilliga böcker och artiklar publicerades. Genom programmet skapades en kunskapsbrygga till olika nordiska adressater. Verksamheten fortsätter nu på nationellt plan, med utnyttjande av de nätverk som skapats, till gagn för den samnordiska samhällsdebatten och som stöd till policyskapande praktikergrupper.

De nordiska länderna ett väl fungerande konsulärt samarbete runt om i världen, som ger förutsättningar att hjälpa nordiska medborgare i utsatta situationer. De nordiska utlandsmyndigheterna instruerades under 2005 att snarast inleda ett nordiskt samarbete i krisberedskapsfrågor. Det nordiska samarbetet skall vara en integrerad del av utlandsmyndigheternas framtida beredskapsplan och konsulära beredskapsplan, enligt instruktionen.

Sammanfattningsvis finns redan ett omfattande samarbete i fråga om samhällssäkerhet och krishantering, både på nordiskt och internationellt plan. Nordiska ministerrådet anser inte att det inom ramen för ministerrådets verksamhet skulle vara ändamålsenligt att för närvarande skapa nya strukturer utöver det nordiska samarbete som redan existerar. Detta utesluter dock inte att frågor som rör samhällssäkerhet och krishantering behandlas inom ramen för enskilda fackministerråds verksamhet.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

7/2006 - Fremstilling angående fokus på miljö i Nord (A 1387/miljö)

Fremstillingen lyder:
Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

1) *at* arbejde for, at de arktiske spørgsmål får et tydeligt fokus i EU's fortsatte politik og strategi for Den Nordlige Dimension; herunder udrede det eventuelle behov for en særlig EU-finansiering af denne del af Den Nordlige Dimension samt at de arktiske spørgsmål får en entydig forankring i EU-kommissionens struktur

2) *at* arbejde for, at Arktisk Råd, under de nordiske formandskaber i perioden 2007-2012, udarbejder oplæg til fælles minimumsstandarder for miljøkrav til off-shore virksomhed i arktiske havområder og til søtransport af olie, gas og andre miljøfremmede stoffer i disse sårbare områder

3) *at* komme overens om, at der inden udgangen af 2006 træffes beslutning om etablering af et permanent sekretariat for Arktisk Råd – i al fald for perioden 2007-2012

De nordiske lande meddeler:

Ad 1.
De arktiska och sub-arktiska områdena samt Barents-regionen hör till prioritetsområdena i det nya politiska ramdokumentet för den nordliga dimensionen (ND). Faktumet att EU, Island, Norge och Ryssland är jämlika parter in den förnyade nordliga dimensionen och att USA och Kanada fortsätter som observatörer, ger en bra utgångspunkt för utvecklandet av samarbete i arktiska frågor. De nordliga regionala råden, bl.a. Nordiska ministerrådet, Barents Euroarktiska Råd och Arktiska rådet, har en specialstatus som "deltagare" i ND-politiken. Detta betyder t.ex. att dessa råd kan delta i ND:s tjänstemanna- och ministermöten. Det nya ND-ramdokumentet fastslår att de nordliga regionala råden spelar en viktig roll i identifieringen av utvecklings- och samarbetsbehov på sina områden och att de kan understöda projektimplementering på olika sätt. Enligt ramdokumentet för den nordliga dimensionen uppmärksammas vissa frågor som rör de nordliga regionerna särskilt, bland annat den sårbara miljön, hälsa och social välfärd samt frågor som rör ursprungsbefolkningen. Inom miljösektorn nämner ramdokumentet skyddet av den marina miljön i Östersjön och Barents-havet, biodiversiteten, skogen, fiskbeståndet och skyddet av ekosystem i Arktiktis som viktiga samarbetsområden.

EU-komissionen upprätthåller en databas angående projekt som är relevanta för nordliga dimensionen (http://ec.europa.eu/comm/external_relations/north_dim/nis/2006/arctic/arctic_priorityarea.pdf#economy). I databasen har 165 projekt relevanta för arktiska område registrerats. Kommissionen finansierar projekt i nordliga dimensionen, inkl. arktiska projekt, från European Neighbourhood and Partnership Instrument (ENPI). Instrumentet har inte uppdelats i geografiska områden. Dvs. det finns inte en särskild budgetpost för arktiska projekt. EU:s 7:e ramprogram för forskning har en särskild budgetpost för arktisk forskning, bl.a. för finansiering av forskningsprojekt med anknytning till det internationella polaråret (IPY). Arktiska frågorna sköts av den enhet i EU-komissionen, som har ansvaret för nordliga dimensionen och Ryssland. Den här enheten skall förstärkas i år med en ny tjänsteman, som kommer att finansieras av Finland och som kommer att utgöra en tilläggsresurs.

Ad 2.
Arktiska rådet är ett samarbetsorgan mellan åtta arktiska länders regeringar, vars samarbete baserar sig på frivilliga åtgärder, inte på juridiskt bindande avtal. Verksamheten baserar sig på enhälliga beslut, men rådets instruktioner och rekommendationer är inte juridiskt bindande. De har ändå ett starkt inflytande på medlemsländernas egen lagstiftning och nationella åtgärder. De nordiska ländernas representanter har aktivt deltagit i alla arbetsgrupper under det Arktiska rådet och deras insats har varit betydelsefull.

Arktiska rådets arbetsgrupp, AMAP (Arctic Monitoring and Assessment Programme) har övervakat förberedandet av en värderingsrapport om miljö- och socioekonomiska konsekvenser av olje- och gasproduktionen i Arktiska regionen, *Arctic Council Assessment of potential Impact of Oil and Gas Activities in the Arctic.*

Rapporten väntas, under ledning av Norge och USA, bli färdig före slutet av 2007. Den vetenskapliga rapporten kommer att vara omfattande och täcka flera vetenskapsområden. Den innehåller uppgifter om olje- och gasproduktionens nuläge, omdömen av utvecklingen i produktionen och dess påverkan på den arktiska miljön och socioekonomin. Utvärderingsrapporten kommer att ge en stark kunskapsbas för planeringen av miljöskyddsåtgärder i det arktiska området i samband med olje- och gasproduktion. Arbetsgruppen för skydd av havsmiljön PAME (Protection of Arctic Marine Environment) utarbetar som bäst en utvärdering av arktisk sjöfart, *Arctic Marine Shipment Assessment*. Denna utvärderingsrapport, som kommer att innehålla motsvarande information som olje- och gasrapporten, skall bli färdig till Arktiska rådets ministermöte 2009. Nordiska ministerrådet har bidragit finansiellt till framtagandet av de bägge rapporterna genom ministerrådets arktiska

samarbetsprogram. Därmed har man från nordisk sida varit starkt bidragande till att utvärderingarnas förslag genomförs.

Olje- och gasproduktionen ökar ständigt och nya arktiska områden tas i bruk. PAME har utarbetat instruktioner för miljöskydd i samband med arktisk off-shore olje- och gasproduktion, som publicerades 2002. Behovet av en uppdatering av dessa instruktioner förbereds nu av PAME. Sjötrafikens påverkan och problem för havsmiljön har kartlagts och behövliga skyddsåtgärder har identifierats. PAME:s instruktioner för minskandet av risker vid lasting och tankning av olja till havs publicerades 2004.

Olje- och gasaktiviteterna kommer att ha en viktig roll i Arktiska rådets verksamhet också under de kommande åren. Även om instruktionerna och rekommendationerna inte har en juridiskt bindande status, strävar de nordiska ländernas representanter efter att påverka utformandet av instruktionerna och rekommendationerna för att de skulle få så stor praktisk betydelse för områdets aktiviteter som möjligt.

De nordiska länderna kan också idka inflytande på miljöbestämmelser för arktiska områdets olje- och gastransporter i internationella sjöfartsorganisationen, IMO, vars rekommendationer och bestämmelser är juridiskt bindande (t.ex. Guidelines for Ships Operating in Ice-Covered Waters, 2002).

Vid det senaste ämbetsmannakommittémötet vid Arktiska rådet (Senior Arctic Official Meeting) gavs principiellt bifall till iverksättande av projektet "Best Practices in Ecosystems-based Ocean Management in the Arctic". Avsikten med projektet är att studera de arktiska ländernas havsmiljöförvaltning för att kunna dra nytta av goda erfarenheter och bidra till en mera effektiv ekosystembaserad havsmiljöförvaltning. Ökande aktivitet i arktiska farvatten, särskilt inom oljeutvinning, kräver en kunskapsbaserad och aktiv förvaltning för att kunna undgå onödig påverkan av de olika aktiviteterna, såväl sinsemellan som på miljön.

Ad 3.
Norge, Danmark och Sverige har kommit överens om att grunda ett gemensamt sekretariat som skall stödja de tre nordiska ländernas på varandra följande ordförandeskap i Arktiska rådet. Sekretariatet har till att börja med tre tjänstemän och är lokaliserat i Tromsö.

De tre tjänsterna är nu tillsatta och sekretariatets verksamhet kommer att kunna komma igång under sensommaren 2007.

Nordisk Ministerråd anser at fremstillingen kan afskrives.

8/2006 - Fremstilling angående bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion (A 1383/välfärd)

Fremstillingen lyder:

> Nordisk Råd rekommanderer de nordiska ländernas regeringar
>
> *att* etablera ett formellt samarbete för erfarenhetsutbyte, koordinering av insatser, stöd och förståelse för varandras insatser och åtgärder när det gäller arbetet med smittskydd och bekämpning av fågelinfluensa

Nordiska ministerrådet meddelar:

De nordiska hälsoministrarna undertecknade ett nordiskt hälsoberedskapsavtal 14.6.2002. I avtalet förbinder sig länderna, med beaktande av de nationella behoven, till ömsesidigt samarbete inom social- och hälsovården vid kris- och katastrofsituationer och vid beredskap. Avtalet täcker samarbete om förebyggande och vård av smittsamma sjukdomar. Dessutom skall möjligheterna för att producera influensavaccin utredas i form av ett separat samarbetsprojekt.

Mulighederne for at etablere en fælles nordisk produktion af influenzavaccine, der vil kunne dække landenes vaccinebehov i tilfælde af en influenzapandemi, udredes i regi af en referencegruppe. Statens Serum Institut, Danmark, har udarbejdet en rapport om mulighederne for at etablere en fælles nordisk produktion af influenzavaccine i form af en offentligt kontrolleret model. Rapporten ble fremlagt på referansegruppens møte 16.november 2006 og diskutert videre på gruppens neste møte 17.april 2007. Saken om nordisk vaksineproduksjon skal opp på MR-S i Lahti 11.-12. juni 2007.

Andra former av samarbete mellan de nordiska länderna inom området för bekämpning av smittsamma sjukdomar bedrivs aktivt med bl.a. Världshälsoorganisationen och EU:s smittskyddsmyndighet liksom med EU:s hälsosäkerhetskommitté och kommittéerna för nätverksbeslutet (2119/98) om epidemiologisk uppföljning av smittsamma sjukdomar. De nordiska chefsepidemiologerna för smittsamma sjukdomar möts regelbundet. Inom ramen för samarbetet ovan är det möjligt att bedriva nära samarbete inom området för pandemiberedskap, vilket också sker. De nordiska ländernas regeringar anser att det inte är ändamålsenligt att skapa nya strukturer utöver det ovan beskrivna samarbetet utan åtgärderna i framställningen kan vidtas genom att använda redan existerande verksamhetsformer.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at fremstillingen kan afskrives.

9/2006 - Fremstilling angående rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (A 1392/medborger)

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) at den rettsvitenskapelige forskning styrkes i tilknytning til de nye mulighetene og utfordringene som åpner seg i havområdene i Nord

2) at det i samarbeid med Arktisk Råd arbeides for å få etablert en Arktisk traktat

Nordiska ministerrådet meddelar:

Ad 1)
NMR's samarbejdsorgan NIFS (Nordisk Institut for Søret) er et nordisk kompetencecenter i søret, som har et tæt samarbejde med sø og transportprofessorerne i de andre nordiske lande. NIFS har i november 2006 besluttet en ny forskningsstrategi, i hvilken sikkerhed og ansvar inden for skibsfart og petroleumssektoren udgør et vigtigt område. Inkluderet i dette område er sikkerhed knyttet till udvinding af olie i Nordområderne og sikkerhed knyttet til transport af olie langs den norske kyst.

Nordisk Ministerråd har foruden støtten til NIFS finansielt bidraget til udarbejdelsen af to undersøgelser vedr. menneskelig aktivitet i Arktis, som gennemføres af arbejdsgrupperne i Arktisk Råd, nemlig 1) AMAPs (Arctic Monitoring and Assessment Programme) vurderingsrapport om miljø- og socioøkonomiske konsekvenser af olie- og gasproduktionen i Arktis, *Arctic Council*

Assessment of potential Impact of Oil and Gas Activities in the Arctis og 2) PAMEs (Protection of Arctic Marine Environment) evaluering af arktisk søfart, *Arctic Marine Shipment Assessment*.

NIFS's projektet *Safety, Security and Discharge Control at Sea* har modtaget støtte på 4 MNOK fra Norges forskningsråd. Projektet skal være internationalt og tværfagligt både inden for juridiske discipliner og mellem jura og andre fagområder. NIFS fungerer også som institution for gruppen Naturressourceret. Denne gruppe har også nordområdeforskning på sin agenda, specifikt miljøspørgsmål knyttet til udvinding af ressourser.

Ministerrådet planlægger på nuværende tidspunkt ikke at påbegynde yderligere aktiviteter inden for retsvidenskabelig forskning i forhold til havområderne i nord end dem, som allerede støttes gennem NIFS og Arktis Råd (der henvises til besvarelse af Fremstilling 7/2006 vedr. Nordisk Miljøfokus i Nord). Såfremt der opstår behov for at fremme arbejdet yderligere, vil NMR kunne medvirke til forskning om udfordringerne og de retslige foranstaltninger, som kunne være aktuelle.

Ad 2)
Baggrunden for fremstillingen er den miljøtrussel, som de arktiske områder er udsat for. Den mest alvorlige trussel er pga. menneskelig aktivitet uden for de arktiske områder. Endvidere tager fremstillingen udgangspunkt i, at de arktiske områder er beriget med naturressurser, og at opvarmningen åbner for nye globale transportruter. Øget udvinding af naturressourserne og mere trafik på havet skaber nye udfordringer, som kan kræve samarbejde mellem de 8 arktiske lande om nye reguleringer, da den menneskelige aktivitet i Arktis vil være en yderligere trussel mod miljøet.

Der findes flere globale aftaler som bl.a. har som formål at beskytte det arktiske område. Specielt drejer det sig om klimakonventionen (UNFCCC og Kyotoprotokollen), Stockholms-konventionen samt LRTAP for langtransport i luft af farlige kemikalier (POPs) og Montrealprotokollen for ozonnedbrydende stoffer. Endvidere findes der en række maritime konventioner, herunder FNs Havretskonvention og en række aftaler i regi af IMO og OSPAR.

De nordiske lande arbejder for at forbedre de eksisterende aftaler, når det gælder miljøet i Arktis. Gennem ministerrådet arbejdes der for, at der igangsættes globale forhandlinger om en kviksølvskonvention, ikke mindst på grund af, at forureningen fra kviksølv truer de arktiske områder. Derudover arbejder de nordiske lande for at få flere kemikalier (POPs /persistent organic pollutants) dækket af Stockholmskonventionen samt for en aftale, som skal erstatte Kyotoprotokollen efter 2012. De nordiske regeringer har lagt stor vægt på arbejdet inden for disse konventioner, ikke mindst for at styrke beskyttelsen af miljøet og naturen i de arktiske områder.

Størstedelen af de miljøfarlige stoffer bringes til de arktiske egne gennem hav og luftstrømme og derfor er de mest truende menneskeskabte miljøproblemer i de arktiske områder forårsaget af ikke lokale eller regionale årsager (klima, ozon, kemikaler, kviksølv). En Arktisk Traktat vil derfor ikke kunne fungere som et effektivt instrument mod disse trusler. Et bredt globalt samarbejde, som involverer alle lande, der har virksomhed, som forårsager forurening, er en forudsætning for miljøbeskyttelse i Arktis. En traktat, som omfatter en region med lille miljøfarlig produktion, vil have en meget begrænset indvirkning.

I princippet vil en arktisk traktat kunne omhandle nogen af de lokale udfordringer knyttet til transport, udnyttelse af naturressourserne, håndtering af affald, naturbeskyttelse m.m. De nordiske regeringer har ikke foreslået en arktisk traktat til dette formål, men reguleringen er baseret på de enkelte landes lovgivning samt internationale bestemmelser om transport på havet. Videre har man inden for det arktiske samarbejde i Arktisk Råd set nærmere på olie og gasudvindingen i de arktiske områder. Fra ministerrådets side har man støttet dette vurderingsarbejde ved at bidrage finansielt til 1) afholdelsen af et internationalt Olie- og gas symposium i 2005, 2) AMAPs evalueringsrapport om miljø- og socioøkonomiske konsekvenser af olie- og gasproduktionen i det arktiske område samt 3) PAMEs

evaluering af arktisk søfart (som nævnt ovenfor samt i besvarelsen af Fremstilling 7/2006 vedr. Nordisk Miljøfokus i Nord).

Nordisk Ministerråd har desuden bidraget til arbejdet med at belyse hvilke MEAs (Multilaterale Environmental Agreements), som er relevante for de arktiske områder, gennem finansiel støtte til afholdelsen af et seminar om emnet i 2006. Formålet med seminaret var at identificere problemer, som ikke er dækket af eksisterende MEAs, identificere nye udfordringer og pege på, hvad der kan gøres for at gøre eksisterende MEAs mere relevante for miljøbeskyttelsen i de arktiske områder. I seminaret deltog repræsentanter fra sekretariaterne fra 13 MEAs samt UNEP og en række NGO'er.

Hovedkonklusionerne fra dette seminar var en række rekommandationer rettet mod UNEP, Arktiske Parlamentarikere, Arktisk Råd, Nordisk Ministerråd, styrelserne/sekretariaterne af de relevante MEAs samt de generelle interessenter i Arktis. Disse rekommandationer gik bl.a. på behovet for en revision af effekterne af de nuværende traktater og aftalernes indvirkning på det arktiske miljø, behovet for at forbedre de eksisterende aftaler samt at vurdere behovet og mulighederne for at udarbejde en Arktis Traktat.

Fra ministerrådets side værdsætter man arbejdet med at gennemgå og sikre de værdifulde områder i Arktis, men finder at behovet for en Arktisk Traktat skal vurderes af de arktiske nationer i fællesskab, enten i regi af Arktis Råd eller FN, men ikke gennem Nordisk Ministerråd. Desuden bør arbejdet med en sådan Arktisk Traktat afvente de mange pågående aktiviteter i Arktisk Råd samt en yderligere analyse af, hvorvidt de mange gældende aftaler og konventioner allerede indeholder de nødvendige bestemmelser til at beskytte de arktiske områder.

Nordisk Ministerråd anser, at fremstillingen kan afskrives.

10/2006 - Fremstilling angående kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (A 1385/miljö)

Framställningen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) *at*, gennem HELCOM-samarbejdet, udrede perspektiverne i at sille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer

2) *at*, i givet fald, virke for at gennemføre mulige regionalt eller generelt gældende forbud inden for en rimelig tidsfrist; herunder sikre at havnene i Østersøen sættes i stand til at modtage de forventelige toiletaffaldsmængder

3) *at*, indtil bindende bestemmelser kan gennemføres, virke for, at rederierne til fartøjer med store udledninger af toiletaffaldsvand, gennem aftaler, bringes til at praktisere opsamling og tømning i havne med passende modtagefaciliteter

4) *at* virke for at eksisterende havnekontrolsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene

De nordiske landenes regeringer meddeler:

Bakgrund

Enligt nya utredningar gjorda av Finlands tekniska forskningsinstitut VTT utgör utsläppen av toalettavfall från fartyg ungefär 0,5 % av Östersjöns totala fosforbelastning och 0,05 % av kvävebelastningen. Dock konstaterar utredningen att avfall från fartyg inte är betydelselöst, eftersom Östersjöns tillstånd är mycket sårbart, och fartygsutsläpp koncentrerar sig på skeppsrutter där de bidrar till eutrofieringen. Utredningen

jämför avfall från fartyg med belastningen från fyra medelstora finska städer. Det konstateras att fartygsbelastningen med fosfor i Finska viken är ungefär lika betydande som den kombinerade fosforbelastningen från de fyra kuststäderna, medan städernas totala kvävebelastning är betydligt större än kväveutsläppen från fartyg..

Eutrofieringsproblemet framhävs sommartid när det är säsong för kryssare. Obehandlat toalettavfall från fartyg är direkt användbar näring för alger. Det är också anmärkningsvärt att avfall från fartyg är betydligt lättare att kontrollera än diffusbelastningen från land eller utsläpp via luften, eftersom fartygsavfall enkelt kan lossas med hjälp av ändamålseniga hamnfaciliteter.

NRs rekommendation och utkast till svar

Nordiska Rådet har tagit itu med utsläpp av toalettavfall från fartyg i Östersjön med en framställning (10/2006) till de nordiska ländernas regeringar. Finland stöder framställningen och anser att HELCOM-förslaget (HOD 18/2005, se nedanför) tillsammans med befintliga regler och författningar motsvarar framställningens fyra delar på nedan beskrivet sätt:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) at, *gennem HELCOM-samarbejdet, udrede perspektiverne i at stille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer*

2) at, *i givet fald, virke for at gennemføre mulige regionalt eller generelt gældende forbud inden for en rimelig tidsfrist; herunder sikre at havnene i Østersøen sættes i stand til at modtage de forventelige toiletaffaldsmængder*

För att lindra det allvarliga eutrofieringsproblemet i Östersjön har Finland i HELCOM föreslagit (HOD 18/2005) att HELCOMs medlemsländer börjar överväga modifieringar av regler och författningar så att utsläpp av toalettavfall från fartyg minskar. Toalettavfall från fartyg i Österjön kunde begränsas genom att HELCOM ger ett förslag till IMO om eventuell modifiering av MARPOL 73/78 avtalets Annex IV så att också näringsämnen skulle begränsas av författningen. Annex IV kunde också modifieras så att Östersjön definieras som ett specialområde under Annex IV där utsläpp av obehandlat avfall förbjuds. Förslaget innefattar också en rekommendation om att HELCOM-länderna skulle säkra att hamnarna har tillräcklig kapacitet att motta toalettavfall.

HELCOMs arbetsgrupp MARITIME har vid sitt möte i november 2006 diskuterat förslaget och grundat en ad hoc korrespondensgrupp som utvecklar förslaget. Korrespondensgruppen gav ett yttrande som en grund för ett eventuellt uppföljande gemensamt förslag från HELCOM till IMO. Ärendet handlades inom HELCOMs kommissionsmöte den 7-8 mars 2007. Kommissionen var inte enig om förslaget till IMO, men beslöt att minimisering av toalettavfall från fartyg skall diskuteras vidare inom HELCOMs Baltic Sea Action Plan (BSAP) förberedelse. Nordiska ländernas regeringar påverkar minimiseringen av toalettavfallsutsläpp i HELCOM-samarbete.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

3) at, *indtil bindende bestemmelser kan gennemføres, virke for, at rederierne til fartøjer med store udledninger af toiletaffaldsvand, gennem aftaler, bringes til at praktisere opsamling og tømning i havne med passende modtagefaciliteter*

Förutom eventuella globala begränsningar är frivilliga begränsningar ett annat medel för att förbättra avfallssituationen i Östersjön. Till exempel i skeppstrafiken mellan Sverige och Finland lämnar de flesta stora fartyg redan frivilligt allt sitt toalettvatten i hamnarna.. Detta är ett resultat av samarbete mellan

Östersjöländerna. Det finns även andra bra erfarenheter av hur den allmänna opinionen och offentligheten har lett till frivilliga begränsningar från redarnas sida.

Inom HELCOM finns ett system som kallas No Special Fee som fungerar som ett incitament för att samla toalettavfall och lämna dessa i hamnen. Incitamentet verkar dock inte fullständigt så länge det också är tillåtet att släppa ut toalettavfall i havet.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

4) at *virke for at eksisterende havnekontrolsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene*

Enligt de befintliga EU-direktiven och MARPOL-avtalet måste hamnar redan tillhandahålla tillräckliga faciliteter för att motta toalettavfall. Tekniskt finns det alltid möjligheter att motta toalettavfall från små fartyg med tankbilar, men för stora passagerarfartyg skulle det vara mera praktiskt att kunna lossa avloppsvattnet direkt till hamnens kloaksystem. För detta borde faciliteterna utvecklas i sådana passagerarhamnar som ännu inte tillhandahåller en möjlighet för direkt lossning av avloppsvatten.

Utsläpp och avfall från fartyg övervakas av de statliga hamnmyndigheterna (Port State Control). Ett medel för att göra det möjligt för hamnmyndigheterna att övervaka hanteringen av toalettavfall skulle vara att förutsätta att fartyg har en "diarie för toalettavfallsvatten", som skulle kontrolleras av myndigheterna.

11/2006 - Fremstilling angående projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet (A 1395/välfärd)

Fremstillingen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet fortsatt ger stöd till projekt under ledning av Social - och hälsodirektoratet i Norge och ge dem i uppdrag att kartlägga utbildningsbehovet i de nordiska länderna, samt att lämna förslag till hur en kompetensutveckling för personal inom detta område kan utformas

Nordisk Ministerråd meddeler:

De nordiska Demens- och Alzheimersföreningarna har givit Nordiska rådet en resolution från sitt årliga möte "Kontaktforum för Demens- och Alzheimersföreningarna i Norden". Resolutionen utgår från 4 § i det s.k. Kalmardokumentet 2004 som anger att: "All personal inom hälso- och sjukvården samt i hemtjänsten har stora behov av utbildning inom demensområdet. En plan för grundutbildning. Kompetensutveckling och kvalitetssäkring måste tas fram".

Projektet *Demens i Norden*, som fungerat år 2003-2006 under ledning av Social- och hälsodirektoratet i Norge, är ett projekt som haft som syfte att förmedla kunskap och erfarenheter inom behandling och omsorg av personer med demens. Väldigt lite av deras fokus har legat på utbildningarna i de nordiska länderna eller dess utformning och organisering. I en av projektets sex arbetsgrupper har man dock konstaterat att kompetensen bland läkare och personal inom primärvården, när det gäller utredning och diagnostisering, är varierande och bör ökas.

Välfärdsutskottet på Nordiska rådet anser, utifrån ovan beskrivna bakgrund, att Nordiska ministerrådet bör fortsätta med sitt stöd till projektet Demens i Norden och ge dem i uppdrag att kartlägga

utbildningsbehovet i de nordiska länderna. Projektgruppen skall även tillfrågas att lämna förslag till hur en kompetensutveckling för personal inom detta område kan utformas.

Nordiska ministerrådet ser rekommendationen angående behovet av en kartläggning av utbildningsbehovet och kompetensutveckling för personal i de nordiska länderna som något bra, men att detta är något som kan bli svårt att genomföra. Sekretariatet har undersökt möjligheten huruvida medlemmarna i projektet Demens i Norden vill ta sig an uppdraget, men de har nekat. Projektets styrgrupp har förklarat att de inte kan klara av ett sådant uppdrag då de anser att forskningsområdet som föreslås är för "brett" och att deras grupp inte är rätt för uppgiften. Styrgruppen tror att det behövs någon med både mer expertkunskap och pedagogisk utbildning. De tror att uppdraget skulle ta längre tid än ett år och att det krävs minst en heltidsanställd för att klara allt arbete för en sådan kartläggning.

Nordiska ministerrådet ser dessutom att både Finland och Island bör inkluderas i det föreslagna kartläggande projektet, vilket inte är fallet i projektet Demens i Norden.

Under 2007 fäster det finska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet stor vikt vid ställningen för handikappade människor, men även specifikt för äldre med funktionshinder samt på åtgärder som främjar välbefinnande i arbetet. I relation till denna fokus tar Finland initiativ till ett nätverk för äldreforskning. Finland (Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården, Stakes) sammankallar ett nätverk av äldreforskare, med två medlemmar från varje nordiskt land. För medlemmarna utarbetas för tillfället en s.k. "rekryteringsplan".

Nätverkets första sammanträde är planerat i början av juni 2007. Det andra sammanträdet är i början av oktober 2007 i och med konferensen *Äldre och funktionshindrade i Norden och närområdena*, där nätverket för äldreforskare kommer att ha en egen workshop. De båda mötenas teman kommer att utgå från de områden som lyfts fram i publikationen *Ålderomsorgsforskning i Norden*. De områden som anses behöva ses över i ett jämförande syfte – och för att länderna samtidigt skall lära sig från varandra – är bl.a. olika tjänster såsom närstående och serviceboende (i synnerhet i förhållande till institutionsvården), samt förändringar i servicesystemet vad gäller offentlig/privat serviceproduktion och klientens valmöjligheter. Andra givande områden att jämföra är antalet personal inom äldreservicen, samt deras kunnande och välbefinnande i arbetet.
Finland menar att demens är ett viktigt tema som äldreforskarna kan belysa.
Finland lægger vægt på at inddrage og bygge videre på erfaringer fra det nordiske samarbejde og det netværk som blev etableret under projektet " "Demens i norden". Men understryker att det är vid forskningsnätverkets första sammanträde som preciseringar görs angående de gemensamma frågor som man är intresserad av och fokusera föremålen för samarbete. Vid nätverksmötena planerar man ett samnordiskt forskningsprojekt för vilket finansiering söks.

Finland vill att man också skall beakta att det finns nordiskt samarbete på gång med anknytning till Resident Assessment Instrument (RAI)-systemet och hänvisar till Internet för mer information (se: http://www.nordrai.org/index.php?p=161). Slutligen nämner man även kontaktforumet för demens- och alzheimerföreningar i Norden som är ett inofficiellt forum för de nordiska Demens- och Alzheimerförbunden. MR-SAM och ÄK-S har beviljat medel för genomförandet av forumets årsmöte den 19-22 april i Finland. Temat för årets möte är rehabilitering.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Rekommandationer vedtaget af Nordisk Råd under den 58'rnde session 2006

12/2006 - Rekommendation angående "pådriverordningene for ophævelse af grænsehindringer (A 1397/næring)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

at samarbejde om at fremme "pådriverordningene" som foreslås af det norske formanskab, således at de får størst mulig juridisk kompetence og handlekraft.

De nordiske landes regeringer meddeler:

Under ledning av det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2006 utvecklades den så kallade "pådrivarordningen" vilken innebar att man inom utvalda ministerråd skulle utpeka särskilda pådrivare med uppgift att driva på arbetet med att undanröja gränshinder inom respektive fagområde.

De nordiska samarbetsministrarna beslutade på sitt möte den 14/6 2006 att anta ett generellt mandat för dessa pådrivare. Samarbetsministrarna uppmanade de berörda ministerråden att utifrån detta generella mandat, utveckla mer sektorspecifika mandat och att utse pådrivare inom sina respektive ansvarsområden.

På de nordiska näringsministrarnas möte i Bodø den 7/9 2006 beslutade näringsministrarna att anta ett specifikt mandat för en pådrivare inom sitt område, samt att utse advokaten och före detta bankdirektören och statssekreteraren Helge Kringstad till sin särskilde pådrivare. Helge Kringstad tillträdde sitt uppdrag den 1/11 2006.

MR-S beslutade på sitt möte i juni 2006 att ge ÄK-S i uppdrag att utarbeta ett mandat till pådrivare inom området. ÄK-S antog därefter på sitt möte den 23/11 ett specifikt mandat för en pådrivare inom social- och hälsoområdet. På sitt möte den 21/3 2007 utsågs så Ragnar Kristoffersen till pådrivare inom social- och hälsoområdet. Ragnar Kristoffersen har tidigare varit bl.a. Fylkesordförande i Akershus fylkeskommune och har suttit som nordisk medlem i Assembly of European Regions presidium samt som vicepresident och chef för kommittén för sociala frågor, sysselsättning och jämställdhet.

ÄK-U behandlade den 22/6 2006 pådrivarfrågan. Man fann att det inom denna sektor inte fanns något behov för en separat pådrivare. I stället ville man använda de många rådgivningsgrupper under ÄK-U som redan existerar. Som en konsekvens av pådrivarfrågan har nu ÄK-U inarbetat ett uppdrag till sina rådgivningsgrupper om att arbeta med undanröjande av gränshinder. Detta uppdrag är nu en del av dessa gruppers arbetsprogram och arbetet med gränshinder skall årligen rapporteras till ÄK-U. Grupperna kommer hädanefter i sina arbetsplaner/årsplaner att identifiera och lyfta fram konkreta gränshinder som man avser arbeta med under året.

MR-finans beslutade på sitt möte i juni 2006 att liksom MR-U, tillvarata de problem som ev. finns inom området inom ramen för de arbetsgrupper och den struktur som redan existerar. Arbetet här fortsätter således som en del av arbetet i ämbetsmannakommittéerna.

De två existerande pådrivarna rapporterar regelbundet till respektive ÄK och till sekretariatet, och upprätthåller en fortlöpande dialog med sekretariatet. Ministerrådssekretariatet bistår regelbundet pådrivarna med praktisk assistans, med underlag om gällande nationella regelverk och problembeskrivningar som kan vara av värde och intresse för pådrivarna. Samtidigt arbetar vissa nordiska institutioner också med att identifiera och undanröja gränshinder, inte minst Nordic Innovation Centre i

Oslo. Det har redan etablerats ett nära samarbete mellan pådrivarna, NICe och NMRS, bland annat i syfte att uppnå en större samlad juridisk kompetens.

Regeringarna anser därmed att rekommendationen kan avskrivas.

13/2006 - Rekommendation angående tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer (A 1397/næring)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

at sørge for at fremtidige tiltag til at ophæve grænsehindringer opfølges af konkrete tidsfrister

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordisk Ministerråd identifierar löpande gränshinder bland annat via inrapportering från pådrivarna, Hallå Norden, gränskommittéer, informationstjänster och andra aktörer.

Som ett led i att ge de utnämnda pådrivarna de bästa möjliga ramarna för att ta ställning till de identifierade gränshindren kommer gränshindren framöver att bli skickade till relevanta ministerråd för bedömning.
Vid det tillfälle det enskilda ministerrådet anser det vara tal om ett reellt gränshinder, och att den kan vara möjlig att få bort, vill ministerrådet bli ombett att tillkännage en frist för när gränshindret beräknas vara borta.

Samma procedur kommer att användas på områden där ingen pådrivare är utnämnd.

Nordiskt ministerråd finner att denna rekommendation på denna bakgrund kan avskrivas

14/2006 - Rekommendation angående styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens (A 1398/præsidiet)

Rekommandasjonen lyder:

"Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
At oprette en Styregruppe som tager ansvar for initiativ vedrørende håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Styregruppens sammensætning og mandat skal udformes i samarbejde med Nordisk Råd. Styregruppen skal have ansvar for:

- At tage initiativ til nordisk dialogforum om håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forumet skal ledes af Styregruppen

- At, på baggrund af dialogforum og eksperters bidrag, fremlægge forslag om hvordan det formelle nordiske samarbejde kan fremme håndtering af kulturel kompleksitet og sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forslaget skal præsenteres på Nordisk Råds session 2007

- At i forbindelse med den periodiske sammenstilling af indikatorer og data om de nordiske landes bæredygtige udvikling – udvikle og inddrage et antal indikatorer, der beskriver fremskridtene i de nordiske lande med hensyn til integration af borgere med anden kulturel og etnisk baggrund"

Nordisk ministerråd meddeler:

På bakgrunn av rekommandasjonen 14/2006 har det vært kontakt på sekretariatsnivå mellom Rådet og Ministerrådet for å drøfte hva som kan være en tilfredsstillende oppfølging omkring etablering av en styregruppe for håndtering av kulturell kompleksitet og fremme av sameksistens.

Et forslag til opplegg ble lagt frem for EK-K som på sitt møte 1/2007 den 22. mars. EK-K besluttet at saken skulle legges frem for behandling i MR-K 1/2007 den 24. april.

MR-K 1/2007 ble avlyst og saken vil legges frem for MR-K 2/2007 den 31. oktober for å sikre en politisk behandling av rekommandasjonen.

Rådet vil holdes orientert om utviklingen.

15/2006 - Rekommendation angående Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet (B 247/velfærd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

att aktivt arbeta för att implementera Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet.

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordiska ministerrådet konstaterar att implementeringen av den Nordiska handlingsplanen för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet har effektivt inletts av det huvudansvariga ministerrådet MR-FJLS i samarbete med MR-S.

Implementerings- och uppföljningsaktiviteterna är planlagt långsiktigt för flera år framåt och handlingsplanen kommer att vara högt prioriterad under de kommande åren. En av livsmedelsektorns arbetsgrupper, den nordiska arbetsgruppen för kosthåll, mat och toxikologi (NKMT), har påtagit sig huvudansvaret i uppföljningen.

Arbetsgruppen har redan identifierat och satt igång flera aktiviteter som inriktar sig på tre huvudområden: informations- och erfarenhetsbyte till exempel genom Bäst praxis katalogen; gemensam nordisk monitorering av kostvanor, fysisk aktivitet och övervikt; samt förstärkt forskning och metodutveckling i samarbete med NordForsk. Dessutom har utforskning av möjligheter till gemensamma nordiska kriterier för näringsmärkning startats.

Nordiska ministerrådet har också påbörjat kartläggningen av tvärsektoriella aktiviteter som involverar flera facksektorer och fokus läggs på barn och unga samt utsatta grupper. Ytterligare har ministerrådet dryftat implementeringen i samarbete med WHO för att identifiera synergier och möjliga samarbetsområden.

I MR-FJLS budget 2008 får handlingsplanen en egen budgetpost för att framhäva denna prioriterade insats och för att främja tvärsektoriellt arbete kring handlingsplanen. Utöver de medel som redan har anslagits av ÄK-FJLS (Livsmedel) till projekt- och forskningsaktiviteter fortsätter ministerrådet att arbeta

för att mobilisera flera medel dels genom medfinansiering från andra sektorer, dels från ministerrådets prioriteringspott.

MR-S følger aktivt op på implementeringen af handlingsplanen og vil omsætte denne til konkrete initiativer i 2007. Blandt Nordisk Ministerråds institutioner bidrager Nordisk Højskole for Folkesundhed (NHV) aktivt til udkrystallisering af handlingsplanen. Således har NHV i 2007 fx planlagt konkrete initiativer, som skal bidrage til implementeringen af handlingsplanen.

Ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

16/2006 - Rekommendation angående bekämpning av hiv/aids och multiresistent tuberkulos i Barents-området (A 1382/velferd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

1. att satsa mer inom social- och hälsoområdet, speciellt när det gäller fattigdom och socialt utsatta och därigenom ta upp HIV/AIDS och tuberkulosproblematiken, inom ramen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande, där också oblasterna Arkangelsk och Murmansk blir prioriterade.

2. att i budgetarbetet för 2008 och framöver avsätta medel till finansiering av social- och hälsoområdet i programmen, med fokus på bekämpning av fattigdom, social utsatthet och spridningen av HIV/AIDS och tuberkulos

3. att undergrupper till programmen inom ramen för Nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande löpande avrapporterar till Nordiska rådet om programmens framskridande, speciellt när det gäller arbetet med HIV/AIDS och tuberkulos.

Nordiska ministerrådet meddelar:

1a) Samarbejdet indenfor den nordlige dimensions EU partnerskab om sundhed og socialt velfindende er højt prioriteret. Der er sat fokus på sundhedsmæssige- og sociale problemstillinger og risici som følge af udvikling i Nordområdet. Udbredelse af HIV/AIDS, tuberkulose og alkoholforbrug er vigtige problemstillinger som der samarbejdes om.

NMR deltar aktivt i en expertgrupp for "Social Inclusion, Healthy Lifestyles & Work Ability"(SIHLWA). Expertgruppen fokuserer bl.a. på problemstillinger omkring unge, herunder udsatte unge og deres sociale og sundhedsmæssige situation. HIV/AIDS og rusmidler er integreret som relevante fokusområder.
I 2006 igangsatte NMR eksempelvis et projekt for at forebygge unges anvendelse af rusmidler. Projektet er hovedfinansieret af NMR og implementeres som pilot projekt i St. Petersborg af Expertgruppen "SIHLWA"

NMRS har derudover indledt dialog med Folkekirkens Nødhjælp om et større projekt "Prevention and management of HIV/AIDS and opportunistic infections in North-West Russia", hvor NMRS undersøger mulighederne for at finansiere et delprojekt med fokus på udsatte unge og sammenhængen mellem narkotikamisbrug og udbredelse af HIV/AIDS, som er et stigende problem i Rusland.

NMR har også indledt dialog med partnere underden nordlige dimension om konkrete initiativer inden for den nordlige dimensions partnerskab med henblik på at få igangsat samarbejdsprojekter om støtte til særlig udsatte børn og unge via etablering af lokale socialcentre, som skal forebygge sociale og

sundhedsmæssige problemer blandt udsatte børn og unge og deres familier, herunder. Det drejer sig om pilotprojekter som er planlagt implementeret i St. Petersborg.

Under sitt nordiska ordförandeskap år 2007 har Finland som avsikt att samarbeta i de hälso- och socialpolitiska frågorna med Barentsrådet och partnerskapet för hälsa och socialt välbefinnande inom ramen för den nordliga dimensionen.

Den 12-13 april 2007 i Levi ordnas ett seminarium om bekämpning av narkotika på nordliga områden. Finland vill med seminariet betona samarbetet mellan social- och hälsoväsendet, polisen, tullen och medborgarorganisationer i Barentsområdet.

I oktober ordnar Finland ett slutseminarium för det första delprojektet i hiv/aids-programmet för Barents. Under seminariet presenteras bland annat verksamheten vid lågtröskelmottagningarna i Murmansk, som koncentrerar sig på hälsorådgivning, utbyte av sprutor och nålar, kontakt med klienter, testning av hiv och hepatit B och C, social skam som riktar sig mot smittsamma sjukdomar samt samlande av information.

Tillsammans med den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande ordnar Finland en konferens den 11-12 december 2007 i St. Petersburg om förhindrande av social utslagning och främjande av en sund livsstil. Konferensen fokuserar på förebyggande av alkoholmissbruk, främjande av en sund livsstil som ger social utdelning bland unga samt främjande av hälsa i arbetet och arbetssäkerhet.

2a) Samarbetsprogrammet för social- och hälsosektorn har satt fokus på att fortsätta samarbetet med Nordens närområden så att det i större grad anpassas de enskilda ländernas situationer och behov. Samtidigt skall insatsen utvecklas med sikte på samarbetsrelationer inom EU:s nordliga dimension. Sektorns insats skall vara långsiktig och ha som målsättning att bygga upp kompetens inom området.

Det nordiska samarbetet i Nordens närområden skall ses i sammanhang med och koordineras med arbetet hos andra aktörer, länder och internationella organisationer. De baltiska länderna har integrerats i det övriga Europa, medan Ryssland följer en annan utveckling.

De baltiska ländernas medlemskap i EU betyder en mer strukturell tillnärmelse till de baltiska länderna, exempelvis när det gäller uppbyggningen av lokala förvaltningsnivåer med central styrning, utövande myndigheter och demokratiskt ansvar.

När det gäller Ryssland så handlar det mer om olika projekt, exempelvis förebyggande aktiviteter, bekämpelse av smittsamma sjukdomar och narkotikamissbruk, vaccinationsprogram och undervisningstilltag.

Den största utmaningen i närområdena kommer att bli uppbyggnaden av långsiktig kompetens. Det kräver en värdering av reglerna för projektarbetet, då en stor del av det arbetet behöver mer än tre år för att kunna leda till konkreta resultat.

Samarbetsområdet för social- och hälsopolitik har valt att fördela sektorns projektmedel från 2007 och tre år framåt på tre huvudprioriteringar. Dessa prioriteringar är följande:

1) Främjande av folkhälsa och socialt välbefinnande
2) Rusmedel, med fokus på narkotika
3) Grannlandspolitik, härunder internationellt samarbete med EU, WHO, Europarådet m.fl.

Det kommer att tas hänsyn till fokus på bekämpning av fattigdom, social utsatthet och spridningen av HIV/AIDS och tuberkulos inom dessa tre huvudprioriteringar.

3a) Nordliga dimensionens partnerskap har flera olika undergrupper, s.k. expertgrupper, som arbetar med frågeställningar inom ramen för folkhälsa och socialt välbefinnande. Expertgrupperna skall ha en rådgivande roll och erbjuda professionell input i samband med förberedande och implementerande aktiviteter inom ramen för partnerskapet. Arbetet i expertgrupperna bör medföra en ökad koordinering mellan partners och deltagare samt starta gemensamma aktiviteter inom deras respektive ansvarsområden.

Följande expert grupper har givits mandat inom ramen för Nordliga dimensionens partnerskap:

- Expert group on HIV/AIDS – finansieras av Finland
- Prison Health, herunder smitsomme sygdomme – finansieras av Norge
- Primary Health Care – finansieras av Sverige
- Expert Group on Non-Communicable Diseases and Promotion of Healthy and Socially Rewarding Lifestyles – koordineringen finansieras av Finland

Nordisk ministerråd har ikke mandat til at pålægge disse expertgrupper at aflægge rapport til Nordisk Råd. Den nordlige dimensions partnerskabs sekretariat inviterer Nordisk Råd til tage kontakt til parternskabets sekretariat og henviser samtidig til Partnerskabets hjemmeside www.ndphs.org, som også informationer om ekspertgruppernes løbende arbejde

Rekommandationen kan hermed afskrives

17/2006 - Rekommendation angående barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

1) *att* sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma tillrätta med väntetidsproblematiken för barn och unga

2) *att* mål bör sättas upp som indikerar att väntetiden för den första konsultationen inte får överstiga 7–10 dagar och för alla patienter ska en individuell plan upprättas

Nordiska ministerrådet meddelar:

EK-S anser at man i en række lande har igangsat et omfattende arbejde for at forbedre tilgængeligheden og komme ventetidsproblematikken for børn og unge til livs. Se eksempelvis vedlagte bilag om situationen på nationalt niveau i Norge, Danmark, Sverige, Finland og Island.

Danmark er bl.a. i gang med en omfattende kortlægning af mulige begrundelser for en stigende efterspørgsel i børne- og ungdomspsykiatrien, herunder bl.a. øget opmærksomhed på børn og unge med psykiske symptomer, mindre stigmatisering, større forventninger til mulighederne for behandling, mm. Sundhedsstyrelsen slår samtidig fast, at der kun i begrænset omfang foreligger viden om årsagerne. For at få mere viden om dette, er der netop igangsat en stor undersøgelse. Undersøgelsens formål er at få afdækket årsagerne til det stigende antal henvisninger i børne- og ungdomspsykiatrien, at kortlægge hvordan indsatsen over for skrøbelige børn og unge styrkes og at fremlægge anbefalinger herom på baggrund af afdækket dokumentation.

Undersøgelsen skal bl.a. omfatte:

- En kortlægning af danske og nordiske erfaringer om, hvordan man bedst hjælper psykisk syge børn og unge.

- En analyse af, om der kan konstateres en øget psykisk sygelighed og sårbarhed blandt børn og unge og eventuelle årsager hertil.
- En beskrivelse og analyse af udviklingen i henvisningsmønstret i børne- og ungdomspsykiatrien og af årsagerne hertil
- En beskrivelse og analyse af indsatsen vedrørende psykisk sundhedsfremme og forebyggelse f.eks. i institutioner, skoler og familier samt evt. udvikling af fælles anbefalinger herom.
- En beskrivelse af udviklingen i den tidlige støttende og eventuelt behandlende indsats overfor psykisk skrøbelige børn og unge i de primære led.
- Vurdering af om den tidlige udredende, støttende og eventuelt behandlende indsats i de primære led over for psykisk skrøbelige børn og unge er tilstrækkelig, relevant og hensigtsmæssig, i det omfang der eksisterer dokumentation for en sådan vurdering.
- Vurdering af behovet for kapacitet i de involverede sektorer.
- Vurdering af det tværsektorielle samarbejde, herunder vedrørende samarbejdsaftaler, procedurer for samarbejde m.v.
- Behov for personalekvalifikationer i de tre sektorer.

Undersøgelsen forventes afsluttet i januar 2008. Eventuelle nordiske tiltag bør afvente resultaterne af den igangsatte henvisningsundersøgelse med henblik på at opnå stort mulig synergi og udnytte eksisterende viden.
Nordisk Ministerråd vil følge med i gennemførelsen af undersøgelsen og vil tage dennes resultat og rekommandationer i betragtning i planering af ministerrådets kommende indsatser på området.

NMR anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Bilag til rekommandation 17/2006

Situationen på nationalt niveau i en række nordiske lande

1. Danmark

Der er siden 1996 sket en betydelig målrettet udvidelse af børne- og ungdomspsykiatrien i Danmark. Der er tilført mange ekstra økonomiske ressourcer til området med henblik på at øge aktiviteten for derved at nedbringe ventelister/ventetiderne.

Det er på den baggrund lykkedes at øge aktiviteten i børne- og ungdomspsykiatrien markant. Aktiviteten - målt som antallet af udskrivninger og afsluttede ambulante besøg - er således steget fra godt 5.000 i 1996 til ca. 9.500 i 2004.

Det er i igennem de seneste år også gennemført en betydelig uddannelsesindsats med henblik på at fremskaffe det fornødne antal speciallæger (og andet personale) i børne- og ungdomspsykiatrien. Dette ser nu ud til at have resulteret i en positiv udvikling med hensyn til søgningen til specialet.

Antallet af normerede stillinger i børne- og ungdomspsykiatrien er steget fra ca. 742 i 1996 til 1.543 i 2006 svarende til mere end en fordobling.

Fra 1996 til 2005 er antallet af henvisninger imidlertid også steget fra 4.858 til 10.550. Alene fra 2004 til 2005 steg henvisningerne hele 15 % svarende til 1.300 patienter.

Selvom der er sket en massiv udbygning af børne- og ungdomspsykiatrien i Danmark, er der på grund af det stigende antal henvisninger fortsat børn og unge der venter. Pr. 1. januar 2006 stod 2.500 børn og unge således på venteliste til psykiatrisk udredning/behandling.

Myndighedernes syn på problematikken

Det er vurderingen, at det fortsat nødvendigt at fastholde og intensivere den målrettede indsats og udbygning i den kommende årrække. En målrettet, kontinuerlige kapacitetsudbygning over en årrække er fortsat vejen frem for at få løst kapacitetsproblemerne i børne- og ungdomspsykiatrien.

For at fortsætte den positive udvikling på området, har regeringen og satspuljepartierne med psykiatriaftalen for 2007-2010 igen fokuseret på børne- og ungdomspsykiatrien. Der er således med aftalen afsat økonomiske ressourcer til en intensiveret udbygning af børne- og ungdomspsykiatrien med henblik på nedbringelse af ventetider i aftaleperioden.

Som nævnt, er der lange ventetider til såvel udredning som behandling. Det er væsentligt, at børn og unge, som venter, får den rigtige støtte og vejledning, mens de venter på behandling. Derfor er en hurtig psykiatrisk udredning særlig vigtig. Hurtig udredning muliggør, at patienten i ventetiden på baggrund af råd fra afdelingen vil kunne modtage kvalificeret støtte, rådgivning mm. fra blandt andre den praktiserende læge, den kommunale socialforvaltning eller i skolevæsenet, indtil behandlingen vil kunne overtages af børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling. En hurtig udredning vil også sikre, at børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling kan iværksætte behandling i den rækkefølge, som de henviste patienters sygdom tilsiger.

Regeringen og satspuljepartierne er med psykiatriaftalen 2007-2010 enige om gradvist at indføre en udvidet udrednings- og behandlingsret for børn og unge. Det betyder, at børn og unge fra 1. januar 2008 ved ventetider til udredning i psykiatrien på mere end 2 måneder får ret til at vælge at lade sig udrede på en klinik eller et hospital, som regionerne har en aftale med.

Fra 1. januar 2009 udvides retten således, at børn og unge, som har behov for hurtig behandling i børne- og ungdomspsykiatrien, ved ventetider på mere end 2 måneder får ret til at lade sig behandle på en klinik eller et hospital, som regionerne har en aftale med.

Retten til frit at vælge udrednings-/behandlingssted ved ventetid på mere end to måneder forventes, at få en positiv effekt på ventelister/ventetider.

Partierne bag psykiatriaftalen er desuden enige om den fælles målsætning, at alle patienter i psykiatrien fra 2010 skal have tilsvarende rettigheder.

Partierne bag psykiatriaftalen på det sociale område har desuden bevilget 133 mio. kr. over en 4-årig periode til at sikre en målrettet indsats på kommunalt niveau, så børn og unge med begyndende eller lettere psykiske problemer i tide får den støtte og hjælp de har behov for, og derved ikke udvikler mere alvorlige psykiske lidelser, der nødvendiggør behandling på en børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling.

Formålet er desuden at forebygge frafald betinget af psykiske problemer på ungdomsuddannelserne.

Myndighedernes syn på behovet for at tage initiativ på nordisk plan

Sundhedsstyrelsen statusnotat for 2006 indeholder en række bud på mulige begrundelser for den stigende efterspørgsel i børne- og ungdomspsykiatrien, bl.a. øget opmærksomhed på børn og unge med psykiske symptomer, mindre stigmatisering, større forventninger til mulighederne for behandling, mm. Sundhedsstyrelsen slår samtidig fast, at der kun i begrænset omfang foreligger viden om årsagerne.

For at få mere viden om dette, er der netop igangsat en stor undersøgelse. Undersøgelsens formål er at få afdækket årsagerne til det stigende antal henvisninger i børne- og ungdomspsykiatrien, at kortlægge hvordan indsatsen over for skrøbelige børn og unge styrkes og at fremlægge anbefalinger herom på baggrund af afdækket dokumentation.

Undersøgelse skal bl.a. omfatte:

- En kortlægning af danske og nordiske erfaringer om, hvordan man bedst hjælper psykisk syge børn og unge.
- En analyse af, om der kan konstateres en øget psykisk sygelighed og sårbarhed blandt børn og unge og eventuelle årsager hertil.
- En beskrivelse og analyse af udviklingen i henvisningsmønstret i børne- og ungdomspsykiatrien og af årsagerne hertil
- En beskrivelse og analyse af indsatsen vedrørende psykisk sundhedsfremme og forebyggelse f.eks. i institutioner, skoler og familier samt evt. udvikling af fælles anbefalinger herom.
- En beskrivelse af udviklingen i den tidlige støttende og eventuelt behandlende indsats overfor psykisk skrøbelige børn og unge i de primære led.
- Vurdering af om den tidlige udredende, støttende og eventuelt behandlende indsats i de primære led over for psykisk skrøbelige børn og unge er tilstrækkelig, relevant og hensigtsmæssig, i det omfang der eksisterer dokumentation for en sådan vurdering.
- Vurdering af behovet for kapacitet i de involverede sektorer.
- Vurdering af det tværsektorielle samarbejde, herunder vedrørende samarbejdsaftaler, procedurer for samarbejde m.v.
- Behov for personalekvalifikationer i de tre sektorer.

Undersøgelsen forventes afsluttet i januar 2008.

Der er vurderingen, at eventuelle nordiske tiltag bør afvente resultaterne af den igangsatte henvisningsundersøgelse.

2. Sverige

I Sverige finns en nationell överenskommelse mellan staten och Landstingsförbundet om en vårdgaranti. Vårdgarantin innebär att primärvården skall erbjuda kontakt i telefon eller på plats samma dag. Om läkarbesök inom primärvården behövs skall denna kunna erbjudas inom högst sju dagar. Efter beslut om remiss skall ett besök inom den specialiserade vården – om sådant beslut behövs – kunna erbjudas inom högst 90 dagar efter beslutsdagen. Denna vårdgaranti avser även barn och unga som är aktuella för vård inom psykiatrin. Den Nationella psykiatrisamordnaren har lämnat ett förslag (SOU 2006:100) att förstärka vårdgarantin så att tidsgränserna för barn och ungdomar 0 – 20 år kortas. Barn och ungdomar skall få en tid hos specialistpsykiatrin inom 30 dagar, och behandling skall ha påbörjats inom 30 dagar efter beslut om behandling. Förslaget bereds för närvarande.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 föreslagit att 500 miljoner avsätts för personer med psykisk sjukdom och psykiska funktionshinder 2007. Under 2008 och 2009 bedömer regeringen att det behövs 500 respektive 250 miljoner kronor. Syftet är bland annat att förbättra personalens kompetens och att öka tillgången till psykologer och kuratorer i primärvården, förbättra kvaliteten och tillgängligheten och skapa fler vårdplatser inom psykiatrin.

Regeringen har den 15 mars 2007 fattat beslut om att inrätta ett nationellt utvecklingscentrum för tidiga insatser till barn och unga som riskerar att utveckla psykisk ohälsa. Centrumets uppgifter skall vara att

samla, koordinera och föra ut kunskap och vetenskap då det gäller att identifiera, förebygga, ge tidigt stöd och behandla barn och unga.

Vad avser mål 2 att det för alla patienter skall upprättas en "individuell plan" är det oklart vad som avses. Avses en vård- och omsorgsplan (behandlingsplan)? Om samma sak avses borde det etablerade begreppet användas eller i vart fall definieras. Det är svårt att lämna synpunkter då det är oklart vad som avses. Av patientjournallagen (1985:562) framgår att en patientjournal skall innehålla de uppgifter som behövs för en god och säker vård av patienten samt om uppgifterna föreligger, skall en patientjournal innehålla bl.a. väsentliga uppgifter om vidtagna och planerade åtgärder. Denna bestämmelse borde vara tillräcklig om det är planering av kommande vård som avses med "individuell plan".

3. Finland

Finland har haft en vårdgaranti för psykiatrisk vård av barn och unga fr.o.m. 1.1.2001. Klienten skall få tillträde till en bedömning av vårdbehovet inom tre veckor från det att remissen kommit in till den specialiserade sjukvården och till vård som anses nödvändig senast inom tre månader från det att vårdbehovet konstaterades.

Social- och hälsovårdsministeriet har tillsammans med Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (Stakes) genom en separat enkät utrett situationen för den specialiserade sjukvården inom barn- och ungdomspsykiatrin och hur vårdgarantin uppfyllts. Enkätsvaren beskriver situationen 16.10.2006. Fem sjukvårdsdistrikt klarar av barn- och ungdomspsykiatriska undersökningar och att ordna vård inom ramen för de gränser som vårdgarantin fastställt. Tolv sjukvårdsdistrikt rapporterar om resursbrist och övriga 15 sjukvårdsdistrikt har undersöknings- och/eller vårdköer. Till antalet finns flest köer inom det Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt och Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt, vars andel uppgår till ca 60–80 % av kösituationen på riksnivå.

För att kartlägga hela situationen för mentalvårdstjänster och psykosociala tjänster för barn och unga skulle man dessutom behöva uppgifter om situationen för familjerådgivningsbyråerna och andra enheter inom den öppna vården samt t.ex. barnskyddsanstalterna. En rikstäckande insamling av uppgifter avseende rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor kommer att genomföras under innevarande år.

4. Norge

Ca 95 prosent av all behandling innen psykisk helsevern for barn og unge i Norge, er poliklinisk behandling. Det finnes ca 330 døgnplasser for barn og unge, men det er regionale variasjoner i døgn- og dagtilbudet. I 3.tertial 2006 varierte ventetiden fra 0 til 220 dager.

Regjeringen har varslet at den vil innføre en ventetidsgaranti i spesialisthelsetjenesten for barn og unge med psykiske lidelser og unge rusmiddelavhengige under 23 år. I forbindelse med dette er det igangsatt et arbeid med å utvikle faglige retningslinjer for vurdering og prioritering. Dette er viktig for å sikre en mer enhetlig og forsvarlig praksis.

Barn og unge med psykiske lidelser og unge rusmiddelavhengige er utsatte og sårbare grupper. Erfaring viser at disse ikke alltid har fått et tilfredsstillende tilbud innenfor spesialisthelsetjenesten. Regjeringen ønsker derfor å prioritere disse gruppene. Rask og tidlig behandling kan bidra til å hindre et langt liv med sykdom, rus og kriminalitet. Manglende behandlingstilbud kan derfor ha store menneskelige og samfunnsmessige konsekvenser.

*Opptrappingsplanen for psykisk helse(1999 -2008)*hadde som målsetting å bygge ut dekningsgraden når det gjelder spesialisthelsetjenester til barn og unge innen psykisk helsevern. Måltallet var en dekningsgrad på 5 prosent. I 1998 hadde vi 2,1 prosent mot 4,1 prosent i 2005. Det ser ut som vi når måltallet om en dekningsgrad på 5 prosent innen planen utløper i 2008. Dekningstallet gjelder den totale kapasitet målt ved årsprevalens og omfatter både nyhenvisninger og overførte pasienter fra året før.

Opptrappingsplanen vektlegger tjenester og tilbud nærmere folks bosted. Utvikling av egnede lavterskeltilbud i kommunene med sikte på utredning, behandling og oppfølging av barn og unge med psykiske problemer og lidelser er derfor prioriterte tiltak. Dette fordrer en omfattende kompetanseheving

av kommunale tjenester som omfatter bl.a. rekruttering av psykologer og høgskoleutdannet personell med videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge. Spesialisthelsetjenesten skal bistå der det er behov for mer spesialisert utredning og behandling.

I Oppdragsdokumentet (Statsrådens bestilling) til regionale helseforetak for 2007 er det stilt krav om at ventetid til vurdering i psykisk helsevern for barn og unge skal være maksimum 10 virkedager. Departementet ser det som viktig at barn og unge med psykiske lidelser og unge rusmiddelavhengige slipper tidlig til allerede i vurderingsfasen. Kortere frist for vurdering gir kortere ventetid for pasienten, og gir et klart signal om betydningen av å komme tidlig til. Videre vil en kortere frist for vurdering sikre at det gis raskere tilbakemelding til pasient og henvisende instans om hvordan problemet blir tatt hånd om.

Forskrift om individuelle planer trådte i kraft 1. juli 2001. Planen er tenkt som et koordineringsverktøy for personer med behov for langvarige og koordinerte tjenester fra det offentlige hjelpeapparat. En individuell plan skal gripe over alle tjenesteområder og forvaltningsnivå som for eksempel skole, trygd og ytelser en person med langvarige og sammensatte behov trenger for å kunne leve et aktivt og selvstendig liv. Når barn har behov for sammensatte tjenester, vil planen også omfatte tjenester overfor familien.

Gjennom Opptrappingsplanen for psykisk helse er barn og unge med psykiske problemer blitt vesentlig bedre prioritert enn tidligere.

5. Island

I den sidste tid har der været megen debat om de vanskeligheder som børn og unge med adfærdsmæssige og psykiske problemer står overfor. Problemet er komplekst og voksende og årsagerne er for en stor del ukendte. Nabolandene og de fleste vestlige lande står også overfor en stigende forekomst af psykiske problemer og man søger løsninger til at imødekomme denne gruppes behov for service.

I de sidste år er bevillingerne til børne- og ungdomspsykiatrien i Island steget og man har iværksat forskellige tiltag for at forbedre service. Men ventelisterne på Rigshospitalet-universitetssygehus ambulante børne- og ungdomspsykiatriske afdeling (BUGL) giver grund til bekymring. Akutte tilfælde bliver dog prioriteret og ikke ladet vente. En af grundene til den lange ventetid på BUGL er manglen på specialiseret og trænet personale. Der er heller ikke tilstrækkelige behandlingstilbud udenfor hospitalet til at tage over efter udskrivningen fra den ambulante afdeling eller indlæggelsesafdeling.

I en national sundhedsplan frem til år 2010 sættes det mål at den psykiatriske sundhedstjeneste på årsbasis omfatter 2% af børnene i alderen 0 – 18 år. Tallene for psykiatrisk sundhedstjeneste på tertiærserviceplan viser, at denne service omfattede 0,4% af børnene i 1997, mens den i 2005 omfattede 1,8% (BUGL og Akureyri).

I Island drives størstedelen af sundhedstjenesten af staten og ikke kommunen. Der er også specialister, der yder behandling på egne klinikker og servicerer en del af denne gruppe. Det er vigtigt at have in mente at det foruden tiltag indenfor sundhedstjenesten i Island er vigtigt at forøge service til børn med psykiske og adfærdsmæssige problemer indenfor skolesystemet samt i kommunernes og socialforsorgens regi.

Islands sundheds- og forsikringsminster fremsatte i september 2006 sine prioriteringer og en strategi der skal styrke sundhedstjenesten for børn og unge med adfærdsmæssige og psykiske problemer, for at løse dette problem. Det overordnede mål er at forkorte ventelisterne på BUGL og forbedre service på alle niveauer (primær, sekundær, tertiær service). Der arbejdes på at føre strategien ud i livet på alle områder, og den indeholder følgende ni punkter:

1. Primær sundhedstjeneste for børn med adfærdsmæssige og psykiske problemer forøges og forbedres og forebyggelse prioriteres. Antallet af psykologer i primærsundhedstjenesten forøges og der etableres team

af fagfolk ved de offentlige helsecentre til specielt at tage sig af dem der trænger mest til hjælp. Der motiveres også til at lægge større vægt på information og forebyggelse til unge børns forældre.

2. Diagnosticering af lettere tilfælde af psykiske problemer flyttes i stigende grad fra BUGL's Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling til børnesundhedsplejen og de offentlige helsecentre. Her sigtes specielt til hyperaktive børn og børn med opmærksomhedsforstyrrelser (ADHD).

3. Offentlige helsecentre i provinsen får til opgave at forhandle om ambulerende service fra specialister der skal yde børnepsykiatrisk service. Hermed sikres regelmæssige besøg af specialister for at yde børn i provinsen service på dette område.

4. BUGL's Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling styrkes i sin rolle som center for det faglige arbejde indenfor service til børn og unge med psykiske problemer. Der skal lægges vægt på at forøge kendskabet til hyperaktivitet og opmærksomhedsforstyrrelser (ADHD) og andre hyppigt forekommende psykiske problemer hos børn.

5. BUGL's ambulante børne- og ungdomspsykiatriske afdeling styrkes og dens kapacitet til at behandle de mest syge børn forbedres. I takt med at første diagnosticering og behandling af psykiske problemer i stigende grad overføres til primærsundhedstjenesten, styrkes BUGL's ambulantafdeling, så ventelister i forbindelse med diagnosticering skulle være fortid. Ved at formindske presset på BUGL's Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling i forbindelse med diagnosticeringer skabes større råderum til bedre at behandle de mest syge børn på både ambulant- og indlæggelsesafdeling. Der lægges større vægt på opfølgning af patienterne efter udskrivning, bl.a. i samarbejde med skole og kommune.

6. Første etape i udvidelsen af BUGL's Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling påbegyndes og udvidelsen afsluttes foråret 2008. Udvidelse og forbedring af BUGL's Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling prioriteres af sundheds- og forsikringsministeren. Projektet afsluttes foråret 2008 og omfatter ambulantafdelingen samt forbedring af børne- og ungdomspsykiatrisk afdelings indlæggelsesafdeling.

7. Landlægen (medicinaldirektøren) får til opgave at styrke samarbejdet mellem og koordinere virksomheden i de sundhedsinstitutioner, der behandler børn med psykiske problemer. For at koordinere service til individer lægger ministeren vægt på at samarbejdet mellem institutioner styrkes uafhængigt af offentlige domæner i forvaltningen.

8. Udgivelse af en vejviser for fagfolk, pårørende og patienter om psykiatrisk behandling af børn og unge. Der udgives en vejviser for fagfolk, pårørende og patienter om psykiatrisk behandling af børn og unge hvor der redegøres for løsninger, vejledes i behandlingstilbud og sagsforløb beskrives.

9. Udarbejdelsen af kliniske vejledninger om behandling af børn og unge fremskyndes.
Ministeren har pålagt Landlægeembedet (medicinaldirektørembedet) at fremskynde udarbejdelsen af kliniske vejledninger om diagnosticering og behandling af børn og unge med ADHD. Samtidig påbegyndes udarbejdelsen af kliniske vejledninger vedrørende børn med andre psykiske og adfærdsmæssige problemer.

"Individuel plan". Når man taler om individuelle planer er det vigtigt at forklare og definere hvad man mener med individuel plan. I korthed kan man beskrive processen i enkelte tilfælde som følgende: Efter tværfaglig diagnosticering og behandling ved BUGL's ambulante afdeling sendes en konklusion til den henvisende part (speciallæger ved klinikker, psykologer i skolesystemet, i socialforsorgen og ved klinikker, og læger ved offentlige helsecentre) og forældre, med en optælling af de behandlingstilbud der anbefales for barnet. Dette er dog ikke nogen egentlig behandlingsplan i den forstand at det er et selvstændigt dokument der angiver tidsramme og den enkelte parts ansvar og rolle. På BUGL's indlæggelsesafdeling udarbejdes der derimod en individuel udskrivningsplan hvor hver enkelt opfølgningsansvarligs opgave efter udskrivningen defineres. Dette er på sin vis en individuel

behandlingsplan selv om den ikke sikrer opfølgningen.

18/2006 - Rekommendation angående kampagne imod formidling af sexkøb (A 1381/medborger)

Rekommendationen lyder:

1) *at* kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

2) *at* oprette en hjemmeside med en positivliste, der på lovlig vis registrerer de hoteller, der garanterer, at de ikke formidler sexkøb, og som har givet sit samtykke dertil. Hjemmesiden skal omfatte Norden og Naboområder, hvor de nordiske organisationer har aktiviteter.

Nordiska ministerrådet meddelar:

MR-LOV har foretaget en gennemgang af det juridiske grundlag i de 5 nordiske lande og på denne baggrund konkluderet, at

> "Formidling af sexkøb som beskrevet i rekommandationen må således antages at være strafbart i alle de nordiske lande, og gennemførelse af rekommandationen ville derfor i realiteten indebære, at Nordisk Ministerråd skulle træffe foranstaltninger for at tilskynde hoteller til at "garantere", at de overholder straffelovgivningen i det pågældende land.
>
> Det er imidlertid en selvfølge, at hoteller og deres ansatte skal overholde det pågældende lands straffelovgivning, og det gælder fuldstændig uafhængigt af, hvilke erklæringer hotellerne måtte have udstedt herom. Det er derfor også uklart, hvilke retsvirkninger der i givet fald skulle være knyttet til en garanti som nævnt i rekommandationen. Endvidere må det anses for væsentligt at fastholde, at det primært er en politimæssig opgave at sikre overholdelse af straffelovgivningen."

Hertil kommer, at det må anses at være forbundet med et meget betydeligt administrativt besvær at sikre en permanent ajourført fortegnelse over hoteller, som opfylder kravene. For det første er hoteller ikke en entydig forretningstype (hoteller, moteller, pensionater, vandrehjem m.v.), og for det andet ses der ikke at være en geografisk afgrænsning i rekommandationen, som kan angive, hvor der i givet fald skal sættes ind.

Nordisk Ministerråd foreslår på denne baggrund, at rekommandationen afskrives.

19/2006 - Rekommendation angående beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel (A 1391/medborger)

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet:

1) at tage initiativ til oprettelse, medvirken i, driftstøtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel, i et samarbejde med landenes myndigheder og med frivilligorganisationer på området

2) at tage initiativ til en erfaringsudveksling blandt socialarbejdere engageret i beskyttelsesindsatsen for kvinder udsat for menneskehandel. Erfaringsudvekslingen skal sigte på at kvalificere det fremtidige, daglige arbejde i beskyttelseshuse samt på oplysningsvirksomhed om menneskehandel i Norden, Nordvestrusland og Baltikum

Nordiska ministerrådet meddelar:

Bakgrund

Nordiska ministerrådets aktiva insatser för att bekämpa människohandel, med speciell fokus på kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande, blev synligt i Östersjöregionen år 2002 då den gemensamma nordisk baltiska kampanjen mot kvinnohandel genomfördes i de nordiska och de baltiska länderna. Från år 2002 har Nordiska ministerrådet strävat att samarbeta och samordna aktiviteter i de enskilda ministerråden för att uppnå en effektiv insats för att undvika dubbleringar. Kampanjen genomfördes som ett samarbete mellan MR-JÄM och MR-LAG och de baltiska och nordiska jämställdhets- och justitieministrarna. Bilaga 1 Rekommendations and statement from Nordic Baltic ministerial meeting.

MR-JÄM har under sina årliga ministermöten följt upp arbetet med insatserna att bekämpa människohandel, speciellt handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande. De nordiska jämställdhetsministrarna har diskuterat människohandel och handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande med sina baltiska kolleger på NB 8 möten år 2004 och år 2006. Ministrarna anser att det är viktigt att arbeta med frågan och följa upp vad som händer i EU:s nordliga dimension region. Jämställdhetsministrarna inbjöd socialministrarna till samarbete i kampen mot människohandel, så att även en social aspekt inarbetas i insatsen mot människohandel.

MR-S beslöt i juni 2006 att inkludera en social dimension i aktiviteter för att bekämpa människohandel för sexuellt utnyttjande. Som en uppföljning av MR-S mötet inbjöd socialminister Eva Kjer Hansen, Danmark, tillsammans med Nordiska ministerrådet sina nordiska och baltiska kolleger och dessutom socialministrarna från Tyskland, Polen och Ryssland till en rundabordskonferens om *Social Aspects on Trafficking*. I socialministrarnas uttalande från rundabordskonferensen som arrangerades i oktober 2006 sägs att länderna skall samarbeta för att avskaffa de sociala orsakerna som ligger bakom människohandel för sexuellt utnyttjande. Det skall utarbetas bilaterala och multilaterala projekt om preventive åtgärder och med målsättning att öka kunskap om människohandel. Projekten skall ha en tvärsektoriell utgångspunkt för genomförande av aktiviteterna.

Som en uppföljning av rundabordskonferensen har MR-S tagit initiativ till ett projekt *Activities targeted at trafficiking/prostitution among youg teenage girls and boys in their country of origin* finansierat med upp till 1.000.000 DKK. Projektet är ett förebyggande projekt som riktar sig till personal på institutioner för utsatta barn och unga i östeuropeiska avsändarländer och kommer att genomföras i EU:s nordliga dimension region. Projektets centrala komponenter är kompetens-uppbyggning av personal, etablering av nätverk och tvärsektoriellt utbyte av erfarenheter är centrala komponenter i projektet. Erfarenheter från projektet skall samtidigt bidra till tydligare och synligare information och vara underlag för kunskap om människohandel i avsändarländerna. Projektet igangsættes i 2007.

MR-LAG har varit i kontakt med Baltic Sea Task Force on Organised Crime kring problematik och aktiviteter för att bekämpa människohandel i Östersjöregionen.

En relevant samarbetspartner i detta sammanhang er Nordic Baltic Task Force Against Trafficking in Human Beings (nordiska och baltiska utrikesministrarnas task force). De har initierat projektet *Nordic Baltic Pilot Project for the Support, Protection, Safe Return and Rehabilitaion of Women Victims of Trafficking for Sexual Exploitation* i oktober 2005 och det pågår till september 2008. Målsättningen med projektet är bygga upp ett nordiskt baltiskt nätverk med representanter för myndigheter och NGOs för att arbeta med att stöda och skydda kvinnor som är offer för människohandel. Nätverket skall utveckla ett regionalt program för att ge juridisk, social, ekonomisk, medicinsk och psykologisk hjälp, säkerhet och skydd för människohandels offer i mottagarländer och ge hjälp för att offren kan återvända i säkerhet. De offer för människohandel, som önskar att återvända till sitt hemland, eller till ursprungslandet skall det garanteras att kvinnorna får tillgång till den service de behöver som stöd för deras rehabilitering. År 2007 erhåller de nationella projekten i de baltiska länderna 50.000 EUR till driftskostander. Projektet

arrangerar även nationell och regional skolning för de personer och NGOs som arbetar med skyddat boende. Inom ramen av projektet arrangeras även årligen seminarier där experter föreläser och det ges möjlighet för deltagarna att utbyta erfarenheter om aktiviteter och verksamhet för personer som har utsatts för människohandel för sexuellt utnyttjande. Projektet skall även utveckla resurser för help-lines och skyddat boende i Estland, Lettland och Litauen. Projektet koordineras av European Women's Lobby och leds av Malin Björk. CBSS Task Force against Trafficking in Human Beings har övertagit pilotprojektet efter att de nordiska och baltiska utrikesministrarnas task force against trafficking in women avslutades i augusti 2006.

Planerade aktiviteter

Planerade aktiviteter

Under år 2007 planerar Nordiska ministerrådet att i samarbete med myndigheter och NGOs bygga upp en sammanhängande tvärsektoriell insats mot offer för människohandel och speciellt utsatta barn i den nordliga dimensionens region. Detta skall genomföras tillsammans med polis, social- och hälsomyndigheter, lärare och NGOs. Projekten skall vara modellprojekt med fokus på institutionell kapacitetsuppbyggning, facklig kompetensutveckling och ett tvärsektoriellt samarbete. Projekten är planerade att i första hand genomföras i St Petersburg och Kaliningrad.

Tyngdpunkten vid genomförande av aktiviteterna skall ligga i kunskapsuppbyggnad och främjande av nätverk. De nordiska länderna har byggt upp modeller för koordinering av insatsen mot människohandel, genom att effektivera samarbetet mellan olika myndigheter som arbetar med dessa problemställningar. De nordiska samarbetsmodeller presenteras som möjliga redskap hur ett samarbete och förmedling av information kan byggas upp mellan de olika aktörerna. Detta skall rikta sig till representanter och nyckelpersoner från polis, åklagare, socialarbetare, hälsocentraler, sjukhus, skolor, NGOs, m.fl i NV Ryssland och Kaliningrad.

De nordiska länderna har även erfarenhet av att bygga upp rådgivning för att främja ett hälsosammare och bättre socialt livsmönster för grupper i samhälle som har drabbats av olika livskriser, som offer för människohandel. Specialkunskap kan överföras från de nordiska länderna inom detta område. Detta har även betydelse för demokratisk utveckling och för ekonomisk tillväxt. Sådana kunskapsinvesteringar ger bestående effekter och stöder uppbyggnaden av det civila samhället. Rådgivning skall ge verktyg och erbjuda alternativ för utsatta personer, så att de skall kunna bygga upp ett värdefullt liv och delta i utbildning och arbetsliv. Alla aktiviteter genomförs inom ramen för EU:s partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande.

Alla länder, task force och internationella organisationer i EU:s nordliga dimension region som arbetar med att effektivera arbetet mot människohandel inbjuds att deltaga i detta samarbete så att den tillgängliga kunskapen om insatser mot människohandel och insamling av fakta sprids till alla involverade aktörer.

Avslutning

Det tidigare næmnda CBSS projektet genomför *Nordic Baltic Pilot Project for the Support, Protection, Safe Return and Rehabilitaion of Women Victims of Trafficking for Sexual Exploitation* genomførs av European Women's Lobby fram till slutet av år 2008, kommer Nordiska ministerrådet inte att ta initiativ till att upprätta, medverka i, stöda drift eller ge kompetensbidrag till skyddat boende i de nordiska länderna och Estland, Lettland och Litauen i ett samarbete med ländernas myndigheter och med frivilliga organisationer. Det pågående pilot projektet genomför de initiativ som Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att utföra. I enlighet med gällande regler har Nordiska ministerrådet inte möjlighet att ge ekonomiska bidrag till den dagliga driften i organisationer och institutioner.

Nordiska ministerrådet önskar att speciellt se på erfarenheterna från CBSS pilotprojektet och att Nordiska ministerrådet efter behov tar initiativ till konferens och guidelines för utväxling av information mellan socialarbetare och andra relevanta representanter för myndigheter.

Nordiska ministerrådet (MR-S, MR-JÄM och MR-LAG) kommer att följa med genomförandet av projektet och ta projektets resultat och rekommendationer i beaktande i planering och uppföljning av Nordiska ministerrådets kommande insatser mot människohandel.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Bilaga 1: Rekommendations and statement from Nordic Baltic ministerial meeting.

Statement and Recommendations concerning Trafficking in Women in the Nordic and Baltic Countries adopted at the Informal Nordic Baltic Ministers' Meeting in Stockholm, Sweden, April 9, 2003.

Trafficking in women and children is a serious and growing problem all around the world. Every year thousands of women and children are recruited, transported, sold or purchased across our national borders and within our countries for the specific purpose of sexual exploitation. These women and children have become victims of a transnational *(global)* industry, which is extremely profitable and well-organized.

We, the Nordic and Baltic Ministers of Gender Equality in collaboration with the Ministers of Justice, reconfirm our commitment to counteract trafficking in women with the recognition that full gender equality and equal participation of women and men in all fields of our societies cannot be brought about as long as some women and children in our countries are victims of trafficking.

Through our joint activities, we have discussed different initiatives to prevent trafficking in women, and how to protect and support those women and children who are victims of this harmful and dangerous trade. We have taken steps to improve standard procedures and become more efficient in the prosecution of those groups and networks that traffic women and children for sexual purposes.

Statement and recommendations

We, the ministers of Justice, Gender Equality and Interior in the eight Nordic and Baltic countries, have gathered today in Stockholm to conclude the first phase of our trans-national collaboration against the trafficking in women in our region; the Nordic Baltic Campaign against Trafficking in Women, which took place in 2001-2002.

We note with satisfaction that the links between our countries have been strengthened during this Campaign; on a government level as well as between authorities and non-governmental organizations.

We are now ready for further action. Today we have committed ourselves to continue the work that we initiated two years ago. We have decided to put into place a number of concrete measures for the long-term practical cooperation between our countries in the struggle against trafficking in human beings, especially women and children, in our region.

We have agreed:

that work against trafficking in human beings, especially women and children, will be undertaken as a political priority in all our countries;

that all measures against trafficking in human beings, especially women and children, that we put in place are consistent with internationally recognized principles of non-discrimination (including non-discrimination based on gender, race, ethnicity, disability and sexual orientation) and that they take into account the respect for the human rights and fundamental freedoms of the victims;

that all actions and initiatives to prevent the trafficking in human beings, especially women and children, have a gender sensitive perspective and do not inhibit immigration or freedom of travel and mobility consistent with laws or undercut the protection provided to refugees in international law;[1]

that we will continue to support the development and work of a network of those Nordic and Baltic non-governmental organizations that actively work against trafficking in human beings, especially women and children, in our region;

that we will develop and implement national action plans against trafficking in human beings, especially women and children, no later than year 2005.

[1] According to the *United Nations Secretary General's 1998 Report on Trafficking in Women and Girls*, A/53/409, para. 22.

We have agreed on the Prevention issue:

that we will continue to support prevention projects directed towards groups of especially women and children that are particularly vulnerable to recruitment for trafficking in human beings in our region, including by extending the funding until the end of year 2003 for the information and awareness raising activities undertaken by the three Baltic national coordinators;

that we will put into place and strengthen existing measures, including through sustainable development measures, to alleviate the circumstances that make women and children particularly vulnerable to trafficking in human beings, such as poverty, unemployment, lack of education, male sexual violence, as well as lack of equal rights and opportunities;

that we will, in collaboration, develop and implement different measures that discourage the demand that fosters all forms of exploitation of persons, especially women and children, that leads to trafficking, following the directions in Article 9.5 of the *Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children;*

We have agreed on the Victim Protection and Support issues:

that the Nordic and Baltic countries whicha have not yet investigated the possibilities of providing victims of trafficking in human beings with temporary or permanent resicence permits in the destination countries, in connection with victim assistance programs, carry out such investigations;

that we will consider the possibilities of supporting the development and implementation of a multilateral cooperative pilot project between Nordic and Baltic non-governmental organizations designed to provide for the legal, social, economic, medical and psychological care, safety and protection in the countries of destination, as well as for the safe and planned re-integration of returning victims of trafficking in human beings in the countries of origin;

Prosecution, Legal Framework and Police Cooperation

We have agreed on the Prosecution, Legal Framework and Police Cooperation Issues:

that the Nordic and Baltic countries will, as a matter of priority, sign, ratify and nationally implement the United Nations *Convention on Transnational Organized Crime* and the *Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children;*

that we will consider the possibilities of supporting the development and implementation of joint training and exchange programs for Nordic and Baltic law enforcement, immigration and other relevant officials with the aim to ensure effective investigation and prosecution of cases of trafficking in human beings for sexual, and other forms of exploitation, while respecting the fundamental rights of the victims.

We are pleased that governments, governmental authorities and our non-governmental organizations in the Baltic and Nordic countries are joining forces to combat the trade in human beings, especially women and children.

20/2006 - Rekommendation angående bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse (A 1393/medborger)

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udarbejde en fælles nordisk handlingsplan mod menneskehandel for seksuel udnyttelse. Handlingsplanen skal både fokusere på en mere effektiv indsats mod menneskehandel og på mulighederne for at arbejde målrettet for at skabe en holdningsændring, når det gælder brugen af prostitution. Udformningen og konkretiseringen af handlingsplanen skal ske i dialog med Nordisk Råd

Nordisk Ministerråd meddeler:

Baggrund
Människohandel är ett högt politiskt prioriterat område i Nordiska ministerrådet, speciellt i MR-JÄM, MR-S och MR-LAG. Nordiska ministerrådet har sedan 2001 haft ett nordiskt samarbete för att bekämpa handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande.

Jämställdhetsministrarna satte i sitt nordiska jämställdhetssamarbetsprogram 2001-2006 som målsättning att skapa ett fungerande samarbete mellan berörda ministerråd och myndigheter för att motverka våld mot kvinnor och handel med kvinnor. I det pågående nordiska jämställdhets-samarbetsprogrammet 2006-2010 poängteras att det finns behov av att fortsätta insatsen mot handel med människor, i synnerhet handel med kvinnor för prostitutionsändamål. De nordiska regeringarna och Nordiska ministerrådet har gjort en stor insats på detta område, men en bättre samordning av de många olika insatserna som görs i Norden och i grannländerna kommer att kunna stärka det nordiska samarbetet. År 2005 arrangerades ett möte i Nordiska ministerrådets regi för alla internationella organisationer och task force för att diskutera hur de enskilda insatserna kan samordnas för att kampen mot människohandel för sexuellt utnyttjande kan effektiveras.

I september 2006 arrangerades i ministerrådssekretariatet ett seminarium för samarbetsområden social och hälsa, jämställdhet, och lagstiftning om hur man kan stärka en gemensam koordinerad insats för att bekämpa kvinnohandel. Resultatet från seminariet var förslag till konkreta teman för tvärsektoriellt ministerrådssamarbete, prioriteringsområden och konkreta aktiviteter, samt att inbjuda MR-A till samarbete - och att fokus på människohandel i Nordiska ministerrådet skall inkludera all form av människohandel. Sekretariatet har nedsatt en informell tvärsektoriell arbetsgrupp som fortsätter med att arbeta för att främja en koordinerad insats inom ministerrådet i en dialog med Nordiska rådet.

Av de nordiska länderna har Danmark, Norge och Finland godkända handlingsplaner för att bekämpa människohandel för sexuellt utnyttjande.

Ett viktigt element i ÄK-S fortsatta insats för att bekämpa människohandel är att fokusera på den sociala dimensionen av människohandel och stärka ett samarbete mellan de nordiska länderna och de övriga länderna i den nordliga dimensionens region. Detta beslöt socialministrarna på sitt nordiska möte i juni 2006 och på en rundabordskonferens om kvinnohandel för socialministrarna från Norden, de baltiska länderna, Tyskland, Polen och Ryssland.

MR-JÄM beslöt på mötet 10.5.2006 att år 2007 genomföra ett nordiskt projekt *Prostitution i Norden?* i de nordiska länderna och de självstyrande områden, och att avsätta 1.000.000 DKK för att genomföra projektet. Projektet är samtidigt en del av Nordiska ministerrådets helhetsinsats för att bekämpa människohandel och en uppföljning av de rekommendationer som det nordisk baltiska ministermötet i

april 2003 antog efter den avslutade nordisk baltiska kampanjen mot handel med kvinnor som genomfördes år 2002.

Prosjektet *Prostitusjon i Norden* skall genomföras av Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning, NIKK, och skall

- producera ny kunskap om prostitution i Norden
- samla och utnyttja de rapporter som är producerade i de enskilda länderna och i de självstyrande områden
- inarbeta ett köns- och jämställdhetsperspektiv som grund för analysen och kartläggningen av insatser, hållningar till och omfattning av prostitution i Norden och de självstyrande områden
- bidra till att etablera en gemensam kunskap som skall öka möjligheten för ett gott nordiskt samarbete för att bekämpa prostitution och människohandel

EK-Lov har behandlet forslag til svar på rekommandationen på deres møde den 5-6. februar og har ingen bemærkninger.

Ek-Jäm har behandlet forslag til svar på rekommandationen på deres møde den 7. februar og har få bemærkninger som er integreret i teksten.

Förslag till beslut:
Människohandel är ett högt politiskt prioriterat område i Nordiska ministerrådet. Inom Nordiska ministerrådet samarbetar MR-JÄM, MR-S och MR-LAG för att få en stark gemensam koordinerad insats mot människohandel för sexuellt utnyttjande på basis af ministerbeslutninger indenfor de forskellige fagministerområder om at prioritere menneskehandel højt.

Nordiska ministerrådet har sedan 2001 haft ett nordiskt samarbete för att bekämpa handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande och der pågår et samarbejde såvel indenfor norden som imellem norden og de baltiske lande.

Jämställdhetsministrarna satte i sitt nordiska jämställdhetssamarbetsprogram 2001-2006 som målsättning att skapa ett fungerande samarbete mellan berörda ministerråd och myndigheter för att motverka våld mot kvinnor och handel med kvinnor. I det pågående nordiska jämställdhets-samarbetsprogrammet 2006-2010 poängteras att det finns behov av att fortsätta insatsen mot handel med människor, i synnerhet handel med kvinnor för prostitutionsändamål. De nordiska regeringarna och Nordiska ministerrådet har gjort en stor insats på detta område, men en bättre samordning av de många olika insatserna som görs i Norden och i grannländerna kommer att kunna stärka det nordiska samarbetet. År 2005 arrangerades ett möte i Nordiska ministerrådets regi för alla internationella organisationer och task force för att diskutera hur de enskilda insatserna kan samordnas för att kampen mot människohandel för sexuellt utnyttjande kan effektiveras.

I september 2006 arrangerades ett seminarium för samarbetsområden social och hälsa, jämställdhet, och lagstiftning om hur man kan stärka en gemensam koordinerad insats för att bekämpa kvinnohandel. Resultatet från seminariet var förslag till konkreta teman för tvärsektoriellt ministerrådssamarbete, prioriteringsområden och konkreta aktiviteter, samt att inbjuda MR-A till samarbete och att människohandel i Nordiska ministerrådet skall inkludera all form av människohandel. En tvärsektoriell arbetsgrupp i Nordiska ministerrådets sekretariat har tillsatts för att främja en stark koordinerad insats att bekämpa människohandel – i dialog med Nordiska rådet.

Nordiska ministerrådet kommer att:

- MR-JÄM genomför projektet *Prostitution i Norden* som startar i maj 2007 och slutförs i april 2008. En central målsättning för projektet är att skapa ny kunskap för att kunna förändra attityder till prostitution och människohandel för sexuellt utnyttjande. Projektet kommer att:
  - producera ny kunskap om prostitution i Norden

- samla och utnyttja de rapporter som är producerade i de enskilda länderna och i de självstyrande områden
- inarbeta ett köns- och jämställdhetsperspektiv som grund för analysen och kartläggningen av insatser, hållningar till och omfattning av prostitution i Norden och de självstyrande områden
- bidra till att etablera en gemensam kunskap som skall öka möjligheten för ett gott nordiskt samarbete för att bekämpa prostitution och människohandel

- Företrädare för MR-S, MR-JÄM och MR-LAG kommer under år 2007 att mötas för att diskutera hur en gemensam nordisk handlingsplan mot människohandel för sexuellt utnyttjande kan utformas för att få en mer effektiv insats mot människohandel, och stärka samarbetet mellan länderna i EU:s nordliga dimension region.
- Seminariet är en uppföljning av seminariet som arrangerades i september 2006. Som en omedelbar uppföljning av detta arrangeras ett seminarium, där de länder som har handlingsplaner mot människohandel presenteras och diskuteras.
- Projektet *Prostitution i Norden?* kommer bl.a. att utföra en kartläggning om kvinnors och mäns förhållande till prostitution. Resultaten av kartläggningen kommer att ge kunskap för hur man kan arbeta målinriktat för att skapa ändringar i förhållningssätt, och bidra till att etablera en gemensam kunskap som skall öka möjligheten för ett gott nordiskt samarbete för att bekämpa prostitution och människohandel
- Nordiska rådet kommer att inbjudas att delta i planering och konkreta aktiviteter när en gemensam nordisk handlingsplan mot människohandel för sexuell utnyttjande utarbetas.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

21/2006 - Rekommandation angående nordisk samarbejde om biobränslen i trafiken (A 1394/miljö)

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Islands,
Norges og Sveriges regeringer:

1) at udarbejde en nordisk vision og strategi for transportsektorens drivmiddelforsyning år 2020, der fremmer såvel miljø-, klima- som forsyningsmålsætninger i de nordiske lande

2) at samarbejde om en accelereret og langsigtet afbalanceret udbredelse af biodrivmidler i de nordiske lande – dels gennem aktivt at påvirke EU's lovgivning, dels gennem udveksling af erfaringer mellem de nordiske lande om inciterende rammebetingelser, dels gennem iværksættelse af fællesnordiske forsknings- og demonstrationsprojekter

3) at modvirke nye grænsehindringer for borgerne i de nordiske lande ved at samarbejde om standarder og distributionsnormer for biobrændsler

Nordisk Ministerråd meddeler:

Ad 1) EU kommer att påskynda användningen av förnybara drivmedel betydligt: det allmänna målet är 5,75 % (indikativt) år 2010 och 10 % år 2020. Detta har betydligt höjt aktualiteten av NR:s medlemsinitiativ. De nordiska länderna har redan före de nya EU-besluten påskyndat åtgärder för att öka användning av förnybar energi i trafiken, bl.a.

- Den danske regering har i sin energistrategi et mål om at andelen af anden generations biobrændsler skal udgøre mindst 10% i 2020, og regeringen er indstillet på at sætte højere mål, hvis den teknologiske og økoniomiske udvikling tilsiger det. Endvidere vil regeringen fordoble de årlige offentlige midler til forskning, udvikling og demonstration af energiteknologier – herunder også til udvikling af anden generations biobrændselsteknologier.
- Island har ett omfattande program att utveckla hydrogenteknologi i trafiken

- Finlands riksdag har utgivit en ny lagstiftning: andel av biobränslen bör vara 2 % år 2008, 4 % år 2009 och 5,75 % år 2010 (kravet för 2010 blir slutgiltig efter att statsrådet ger förordningen om det)Sveriges riksdag har antagit målet att andelen biodrivmedel bör vara 5,75 % år 2010

Medlemsländer håller på att kartlägga nya möjligheter att öka inhemsk produktion av biodrivmedel samt analysera hållbarheten och klimatpolitiska effektiviteten samt inverkan till försörjningsbalansen av användningen av olika biodrivmedel samt behovet av nya stödsystem. Redan nu har de Nordiska länderna t.ex.

- utvecklat industriell produktion av biodiesel
- börjat utveckla 2. generationens biodrivmedel
- börjat utvecklingen av decentraliserad produktion och användning av bioenergi

De nordiska ländernas regeringar betonar att en hållbar utveckling och en positiv energibalans är viktiga ramvillkor för alla åtgärder som gäller användningen av förnybar energi i trafiken och arbetar för att detta mål beaktas också i EU. NEF –Nordiska energiforskningsinstitutet – och NICe – Nordiska innovationscentret – har centrala roller in det nordiska samarbetet i utvecklingen av nya lösningar.

Ad 2) De nordiska länderna stöder EU:s nya målsättningar och följer i lagstiftningen EU-krav så att målen kan nås i alla länder och följer noga utvecklingen i EU där det förväntas ett utspel hösten 2007. De nordiska energiministrarna håller förmöten före rådsmöten med sikte på orientering om ståndpunkter och diskussion om möjliga samstämmiga synpunkter på EU's utspel.

Ad 3) En av uppgifterna i det pågående samarbetet i bioenergisektorn är att förmedla information om utvecklingen och planer i de nordiska länderna så att inga gränshinder uppstår. Till detsamma kan man sträva genom gemensamma forskningsprojekt inom ramen för europeiska och/eller nordiska program – bioenergi hör till kärnområden i det nordiska forskningsinstitutet NEF. Å andra sidan behövs det olika prov- och piloteringsarrangemang i begränsade områden för att testa och utveckla nya lösningar: allting kan inte tas i bruk överallt i norden (t.ex. hydrogenteknologi eller gas) samtidigt, och detta leder till ett behov av ta till användning åtminstone tillfälliga parallella system.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

22/2006 - Rekommendation angående frivilligsektoren (B 244/kultur)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) å gjennomføre "Ministerrådsforslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället – en strategi" (B 244/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

2) å gi en samlet rapportering om samarbeidet med NGO/interesseorganisasjoner som del av Nordisk Ministerråds budsjett og årsberetning, samt via Nordisk Ministerråds hjemmeside

Nordiska ministerrådet meddelar:

I sitt betänkande rekommenderar Nordiska rådet ministerrådet för det första, att genomföra strategin med beaktande av vissa synpunkter och för det andra, att rapportera om samarbetet med frivillig- och intresseorganisationer som en del av ministerrådets budget och årsberättelse samt via ministerrådets hemsida på Internet.

De synpunkter som framförs i Nordiska rådets betänkande består i huvudsak i att man, för det första, önskar ett förtydligande om den nya strategins förhållande till de gamla riktlinjerna och för det andra, att man betonar att ministerrådet har ett ansvar för att involvera berörda frivilligorganisationer i relevanta processer.

Som framgår av den nya strategin bygger dokumentet vidare på – och ersätter – de riktlinjer som de nordiska samarbetsministrarna fastställde år 2000 och vidgar relationerna till de frivilliga organisationerna i tre övergripande avseenden.

I fråga om Nordiska ministerrådets ansvar för att involvera berörda frivilligorganisationer bör det noteras att ett sådant ansvar redan finns etablerat hos generalsekreteraren, de berörda fackavdelningarna i sekretariatet samt, ytterst, hos de nordiska samarbetsministrarna. Till detta kommer att frivilligorganisationerna själva har möjlighet att ta initiativ till erfarenhetsutbyte och annan samverkan med Nordiska ministerrådet.

Nordiska ministerrådet överväger att vid Nordiska rådets session 2007 presentera en redogörelse för ministerrådets samarbete med frivilligorganisationerna. Redogörelsen kommer då att omfatta en kartläggning av hur den nya strategin genomförs i de olika fackministerrådens verksamhet. En sådan redogörelse kan publiceras på Internet.

I fråga om rapportering kan sägas att ministerrådet har startat ett budgetmoderniseringsarbete där de nordiska samarbetsministrarna den 26 februari 2007 beslutade om en s.k. förslagskatalog. Katalogen innehåller bl.a. förslag som rör ministerrådets budget och en mera systematisk rapportering av ministerrådets verksamhet. Nordiska samarbetskommittén (NSK) skall få rapporter i februari och augusti varje år och syftet är att också Nordiska rådet skall få dessa rapporter. Detta förslag bereds för närvarande i Nordiska ministerrådets sekretariat, varför det när detta skrivs inte finns något beslut om innehållet i denna rapportering.

När det gäller dispositionen av ministerrådets budgetdokument och rapportering är intentionen i budgetmoderniseringsarbetet den att så mycket av rapporteringen som möjligt skall flyttas från själva budgetdokumentet över till redogörelsen för ministerrådets verksamhet. Denna redogörelse utkommer i september/oktober varje år. Dock kommer de speciella översikterna, uppdelade på budgetpostnivå, i ministerrådtes budget som visar den faktiska användningen till initiativ som riktar sig till frivilligsektorn fortfarande utgöra en del av ministerrådets budget.

Under 2007 och 2008 genomförs ett projekt som syftar till att förnya och omstrukturera Nordiska rådet och Nordiska ministerrådets gemensamma hemsida på Internet. Hösten 2008 byts den nuvarande hemsidan ut med nytt innehåll, ny informationsstruktur och nya tekniska lösningar. Nordiska rådets önskemål om rapportering kommer att beaktas inom ramen för detta projekt.

Nordiska ministerrådet menar att rekommendationen kan avskrivas.

23/2006 - Rekommendation angående Deklaration om nordisk språkpolitik (B 245/kultur)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

1) at gennemføre "Ministerrådsforslag om Deklaration om nordisk sprogpolitik" (B 245/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betænkningen om forslaget

2) at give tegnsprogene samme stilling som lovfæstede minoritetssprog, samt at vurdere den nordiske sprogkonvention med hensyn til dette

3) at udarbejde en tiltags-/handlingsplan for at realisere målsætningerne i Deklaration om nordisk sprogpolitik

4) at prioritere tiltag på området *sprogforståelse* i den kommende periode

Ministerrådet meddeler:

I 2006 blev en deklaration om nordisk sprogpolitik vedtaget for første gang. Sprogdeklarationen, som skal udgøre grundlaget for en samlet og langsigtet sprogpolitisk indsats, skal sikre helhed og sammenhæng i sprogsatsningerne fremover. Nordisk Ministerråd har til hensigt at fokusere på sprogforståelsen nordboere imellem i de kommende år.

Ad 1) "Ministerrådsforslag om Deklaration om nordisk sprogpolitik" (B 245/kultur) er gennemført. I Kultur- og uddannelsesudvalgets betænkning fremføres en række synspunkter. Nordisk Ministerråd har noteret sig Kultur- og uddannelsesudvalgets synspunkter.

Ad 2) Når det gælder at give tegnsprogene samme stilling som lovfæstede minoritetssprog, er dette kun muligt hvis tegnsprogene har stilling som minoritetssprog nationalt, dvs. i samtlige nordiske lande.

Ad 3) Nordisk Ministerråd vil i opfølgningen af sprogdeklarationen fokusere på realiseringen af prioriterede tiltag, særlig når det gælder sprogforståelse. For at bidrage til et helhedsbillede, undgå overlap og opnå synergieffekter skal der forud for prioriteringsarbejdet ske en kortlægning af nuværende og planlagte aktiviteter på sprogområdet gennem en henvendelse til relevante aktører på sprogområdet. Andre aktører uden for Nordisk Ministerråd der beskæftiger sig med sprogforståelse, som fx Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond, får også en henvendelse vedrørende deres aktiviteter på sprogområdet. Nordisk Ministerråd noterer sig, at Kultur- og uddannelsesudvalget tillige ønsker en plan for hvordan der, udover sprogforståelse, skal arbejdes med områderne parallelsproglighed, flersproglighed og Norden som sproglig foregangsregion.

Ad 4) Nordisk Ministerråd er indstillet på at prioritere tiltag på området sprogforståelse, ligesom rådgivningsgruppen Nordens Sprogråd også er indstillet herpå.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

24/2006 - Rekommendation angående Nabolands-tv etter digitaliseringen (A 1388/kultur)

Rekommandationer lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer:

1) å sikre at de nordiske public service-kanalene inngår i programtilbudet når digital-tv innføres

2) å arbeide for en harmonisering av tekniske standarder for digital-tv

Ministerrådet meddeler:

På vägnar av de nordiska regeringarna framförs följande som svar på rekommendationen:

1) Finland övergår till digitala sändningarna den 31 augusti 2007. Kommunikationsministeriet har utrett olika alternativ för att trygga sändningarna från Sveriges television också digitalt.

Följande beslut har hittills fattats i Finland för att nå detta syfte:

Sveriges televisions sammansatta kanal (SVT Europa) börjar sändas i en stor del av Finland från början av september 2007. Statsrådet beviljade den 18 januari 2007 YLE koncession för en vidaresändning av denna kanal. Enligt koncessionen bör de digitala sändningarna av SVT fr.o.m. början av september 2007 täcka ett område som bebos av minst 59 % av finländarna. Från början av december 2008 bör täckningen utvidgas till 80 % av befolkningen. Ett programkort behövs emellertid för mottagande av programmet. SVT Europa kommer att befinna sig i det femte kanalknippet (E). I samma kanalknippe sänds även fem betal-tv -kanaler.

Finlands regerings överenskommelse om att sända SVT Europa "r till sin natur en tillfällig lösning. Regeringen eftersträvar fortfarande en lösning enligt vilken SVT 1 och SVT 2 skulle distribueras också till södra och mellersta Finland via det markbundna televisionsnätet. Kommunikationsministeriet bö göra en utredning i frågan före utgången av 2008.

I Österbotten kan man också i fortsättningen se Sveriges televisions kanaler SVT 1 och SVT 2 digitalt. I Vasaregionen beviljades Vasa Läns Telefon (VLT) en regional nätkoncession och koncessioner för att sända program. I nätet kan man också förmedla andra televisionskanaler; vid sidan av SVT 1 och SVT 2 planerar VLT att även sända andra svenska kanaler.

I ljuset av det ovansagda kan man konstatera att Finlands regering har för sin del försökt trygga att Sveriges televisions sändningar kan mottas i Finland även efter övergången till digitala sändningar i slutet av augusti detta år. Det kommer inte att ske något avbrott i sändningarna av svensk tv i Finland i samband med digitaliseringen.

Man har också i Sverige arbetat hårt för att hitta en lösning till de problem som medförs av digitaliseringen. Sveriges regering fattade den 12 december 2006 beslut om sändningstillstånd för TV Finland i ett större område än vad som tidigare hade varit möjligt i det analogiska marknätet.

De digitala sändningarna av TV Finland kommer att täcka inte bara Stockholm utan också Västerås och Uppsala. Detta innebär att i princip alla hushåll i Mälardalen kommer att nås av fritt tillgängliga sändningar från det digitala marknätet. Den stora grupp finsktalande hushåll som bor i Västerås-sändarens mottagningsområde kommer nu också att lätt motta den finska kanalen.

I Sverige har man också gjort vissa justeringar i finansieringen av finska tv-utbudet. Syftet är att ge Sverigefinska Riksförbundet ett större ansvar för hur det statliga anslaget utnyttjas. Förhoppningen är att anslaget därigenom skall kunna användas ännu mer effektivt, t.ex. för att uppnå avtal om distribution även med kabeloperatörer.

Det kan sålunda konstateras att man i Sverige har lyckats utnyttja övergången till digitala sändningar på ett sätt som ytterligare stärker tv-utbudet på finska i Sverige.

I flera andra delar av Norden kommer direkt och naturligt spill-over också att i fortsättningen tillförsäkra tillgången till nabolands-tv.

I detta sammanhang bör man också påpeka att televisonsverksamheten är i dag i ett snabbt utvecklingsskede. Fr.o.m. detta år kommer de nordiska ländernas televisionsföretag att i utökande omfattning utnyttja också de möjligheter som Internet erbjuder. Man borde se till att dessa möjligheter också kommer nordborna tillgodo.

Vad angår de problem som gäller sändningsrättigheter till programmen och därtill sammanknippade ekonomiska och andra frågor kan en diskussion kring dem initieras även på nordisk nivå.

I Island har staten inte åtagit sig den kostsamma uppbyggnaden av det digitala TV nätverket, varken för public service eller för de privatägda föredagen. Etableringen har skötts av privata företag sem lyckades med att på mindre än ett år bygga ut nätet till den största delen av befolkningen. Man har därför inte som i dom andra nordiska länderna satt upp en agenda om hur skiftet från analog till digital distribution av marksänd TV ska vara. Regeringen har dock beslutat att övergången till digital TV ska vara klar året 2010.

I dag kan största delen av befolkningen använda sig av de privata företagens distributionsnät, via kabel, ADSL och mikrovåg. I Reykjavik och söd-västra delen av landet kan invånare välja i mellan många olika kanaler från några företag. I dom flesta mindre byar ute på landet kan man ta imot tio TV kanaler. Man har också försäkrat att public service kanalen RÚV är tillgänglig på alla digitala platformer i landet. Som en del av nedsläckningen av det analoga marknätet har regeringen beslutat att RÚV ska sändast via sattellit. I april 2007 blev RÚV tillgänglig på Telenors satellite THOR II och några av de privata isländska kanalerna kommer att bli tillgängliga via sattellit om några månader. Med ett antal isländska kanaler blir sattellit distribution en attraktiv lösning för TV tittare i ute på landet som inte har andra alternativ i digital TV.

I Danmark er der den 6. juni 2006 indgået en mediepolitisk aftale for perioden 2007-2010. I aftalen er det blandt andet præciseret, at digitalt tv i Danmark udbygges ved at der som supplement til DR's og TV 2/DANMARK's nuværende digitale udsendelse af public service-programmer etableres en jordbaseret, digital tv-platform, som skal drives af en operatør ("gatekeeper") på et forretningsmæssigt grundlag.

En af forudsætningerne for at varetage "gatekeeper" funktionen er at gatekeeperen skal tilbyde et bredt og varieret programudbud, som inkluderer forskellige kategorier af kanaler såsom underholdningskanaler, nyhedskanaler, musikkanaler, populærvidenskabelige kanaler og sportskanaler. Programudbuddet skal endvidere også omfatte nabo-lands-tv.

I Norge er det ikke staten som står for finansiering og utbygging av det digitale bakkenettet for fjernsyn. Konsesjon for utbygging og drift av det digitale bakkenettet er tildelt selskapet Norges Televisjon (NTV). I konsesjonen er det bl.a. stilt krav om at nettet skal ha en dekning på minst 95 pst. av befolkningen. NTV legger opp til at utbyggingen skal skje trinnvis med lanseringsstart i de første regionene i tredje kvartal for 2007.

NTV vil tilby betal-tv gjennom et eget selskap, RiksTV. RiksTV arbeider nå med å sette sammen tilbudet av kanaler i det digitale bakkenettet på bakgrunn av forhandlinger med kringkasterne. Hvorvidt de nordiske public service-kanalene vil inngå i kanaltilbudet i det digitale bakkenettet er derfor ikke klart på det nåværende tidspunktet.

2) De nordiska myndigheterna deltar inte i beslutsfattande om tekniska standarder. Däremot har de nordiska TV-bolagen ett nära samarbete på detta område genom Nordig-samarbetsstrukturen för att utveckla en gemensam marknad för apparater.

Det anses därför inte behövligt att dessa tekniska frågor tas upp på dagordningen i Nordiska rådet eller Nordiska ministerrådet.

25/2006 - Rekommendation angående Nordplus programmene 2008-2011 (B 246/kultur)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer:

å gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus programmene 2008-2011" (B 246/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget.

Nordiska ministerrådet meddelar:

Nordisk Ministerråd vil fra 2007 gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008-2011" I gjennomføringen vil det bli lagt vekt på å ta hensyn til de synspunkter som er fremført i Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning om forslaget.

Nordisk Råds synspunkter gjeldende baltisk deltakelse i Nordplus Rammeprogram, bruk av engelsk i deler av programsamarbeidet, videreutvikling av Nordplus Junior programmet, videreføring av Nordplus Språk som et separat nordisk program og administrasjonsordning for Nordplus er dekket inn av Ministerrådsforslaget. Når det gjelder Nordisk Råds synspunkt om å inndra Foreningen Nordens Forbunds erfaringer, er Nordisk Ministerråd åpen for dialog med Foreningen Nordens Forbund og alle som ønsker et aktivt samarbeid om Nordplus. NMR vil i utviklingsprosessen søke dialog med Nordisk Råd, og involvere relevante nordiske og baltiske myndigheter, aktører og brukere. Så langt er dette for eksempel fulgt opp med et møte med de nordiske frivillige organisasjonene som innleder en dialog mellom Nordisk Ministerråd og organisasjonene, blant annet om utviklingen av Nordplus programmene.

Nordisk Ministerråd vil i 2007 gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008-2011" innen rammen av et "Nordplus utviklingsprosjekt 2007".

"Nordplus utviklingsprosjekt 2007" tar sitt utgangspunkt i MR-Us prinsippbeslutning om at neste generasjon programmer organiseres som et Nordplus Rammeprogram for programperioden 2008 – 2011 og at rammeprogrammet åpnes for deltakelse på like fot fra de tre baltiske land. Utviklingen av programmet Nordplus Språk vil i 2007 gå parallelt med, og være relatert til utviklingsprosjektet for Nordplus Rammeprogram.

"Nordplus utviklingsprosjekt 2007" organiserer og strukturerer det nordiske og nordisk-baltiske forberedelses- og utviklingsarbeidet i 2007 med sikte på oppstart av Nordplus Rammeprogram med baltisk deltakelse fra 1. januar 2008. Hovedmål for prosjektet er å etablere styringsstruktur, administrasjonsordning etter en konsortiemodell, prioriteringer, retningslinjer og prosedyrer for Nordplus Rammeprogram 2008-2011 og, med dette som grunnlag, avholde lanseringskonferanse og utlyse programmidlene for 2008 i alle 8 deltakerland innen november 2007. Hovedaktører i prosjektet vil være Nordisk Ministerråds rådgivningsgrupper, Nordplus programkontorer i de nordiske land samt de nasjonale programkontorene og representanter for departementene og utdanningssystemet i de tre baltiske land. Et eget delprosjekt skal organisere arbeidet med å lage og iverksette en plan for kommunikasjon med og informasjon til Nordplus' interessenter og brukergrupper.

MR-U har besluttet å forlenge programperioden for de nåværende Nordplus programmene med 1 år i 2007. I tillegg har de nordiske samarbeidsministrene (MR-SAM) lagt opp til en særskilt forlengelse for 2007 av nordisk-baltisk samarbeid under Nordplus Nabo programmet. Programvirksomheten i 2007 kan med dette bidra til videreutvikling av Nordplus programmene og til å forberede gjennomføringen av neste generasjon Nordplus 2008-2011.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

26/2006 - Rekommendation angående komparativ studie om iværksætteri i Norden (A 1396/næring)

Rekommendationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd:

At gennemføre et komparativt studie af hvilke forskellige tiltag de nordiske lande har gennemført for at skabe flere iværksættere og nye virksomheder.

Nordiska Ministerrådet meddelar:

Iværksætteri är ett mycket prioriterat område i det nordiska samarbetet vilket understryks i bakgrundsmaterialet till denna rekommendation. Det finns många initiativ igång på området och ett flertal rapporter som behandlar ämnet.

Exempel på sådan är "The European Charter for Small Enterprises", som till stor del svarar på det som rekommendationen efterlyser.

Det finns alltså redan bra material inom det aktuella området. Ministerrådet anser det därför vara bättre att koncentrera sig på befintliga aktiviteter från kommissionen som t.ex. den ovan nämnda rapporten som är unik i sitt slag eftersom länderna är bundna till att ge respons på dem.
Nationella experter på iværksætteri instämmer denna åsikt enligt informell förfrågan.

Nordisk Ministerråd anser inte att det finns behov av en sådan studie med motiveringen att det redan finns studier som belyser just detta och finner att rekommendationen på dessa grunder kan avskrivas.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

27/2006 - Nordiska ministerrådets budget för 2007 (B 243/presidiet)

Rekommandationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* förändringar i telefontjänsten Hallå Nordens verksamhet skall ske i dialog med Nordiska rådet
2) *att* upprätthålla finansieringen av Orkester Norden år 2007 och aktivt arbeta för att säkra de ekonomiska och organisatoriska förhållandena för Orkester Norden på lång sikt
3) *att* reservera nödvändiga finansiella medel för att fortsatt kunna genomföra den nordiska traditionen Kura Skymning på biblioteken i Norden
4) *att* öronmärka 3 MDKK för att skydda kvinnor i närområdet mot trafficking
5) *att* inom ramen för 4-4310-1 Projektmedel – Social- och hälsovårdspolitik öronmärka 2,5 MDKK för narkotika samarbetet
6) *att* reservera 3 MDKK för att följa upp och igångsätta aktiviteter med utgångspunkt i rapporten "Norden som global vinderregion"

7) *att* inom ramen för 6-0960-1 NGO-virksomhed i Östersöregionen öronmärka 1 MDKK för nordisk-baltiskt frivilligsamarbete

8) *att* öka anslaget 2-4120-2 Nordjobb med 200 TDKK

9) *att* öronmärka 1,5 MDKK för arktisk forskning med inriktning på klimat och miljö

Ökning av anslag enligt följande:

Budgetposter (TDKK)		
2-4120-1	Nordjobb	200
3-3310-1	Projektmidler – Miljø	1.000
4-5150-1	Projektmidler – Næring, energi og regionalpolitik	1.000
	Ökning totalt	***2.200***

Reduktion av anslag enligt följande:

2-4110-1	Projektmidler – Arbejdsmarked og -miljø	200
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	-1.000
5-1000-1	Strukturpulje	-1.000
	Reduktion totalt	***-2.200***

Omdisponering av anslag:

Budgetposter (TDKK)		
4-5150-1	Projektmidler – Næring, energi og Regional	1.000
2-2505-1	Dispositionsmiddel – Uddannelse og forskning	1.000
4-4310-1	Projektmidler – Social og helse	1.000
	Sammanlagt ökning av anslag	***3.000***
	Finansiering – användninga av odisponerade medel	
4-5190-1	Expo 2005	-500
5-0185-1	Nedbrydelse af grænsehindringer	-1.000
5-0190-1	Reformer på institutionsområdet	-400
5-0195-1	Europasamarbejdet	-300
5-0435-1	Generalsekretærens dispositionsreserve	-400
5-0445-1	Formandskabspuljen	-400
	Finansiering	***-3.000***

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådets budget 2007 (C2), läggs till handlingarna

Särskilda yttranden

Budgetdialog

Nordiska rådet har under året vid samrådsmöten informerats om de reformer som Nordiska ministerrådet igångsatt i förhållande till budgetprocessen. Det viktigaste för Nordiska rådet här är nog att själva budgetdokumentet blir mera transparent så att det är lättare att företa politiska prioriteringar. För Nordiska rådet är det viktigt att fokusera på politiska prioriteringar och inte fastna i detaljer om olika puljer. Det förutsätts att budgetdokumenten för år 2008 skall ha en annan utformning så att det klart framgår hur budgetmedel fördelas på de olika sakområdena.

Angående uppföljningen av budgetrekommendationen önskar Nordiska rådet en uppstramning så att det angående de frågor som rådet i rekommendationen specifikt lyft fram skall ske en mera kontinuerlig tillbakarapportering så att rådet kan hålla sig orienterad om hur projekten/prioriteringarna framskrider.

Vidare önskar Nordiska rådet att budgetprocessen framöver mer än tidigare skulle ske i en diskussion med fackministerråden och relevant utskott i Nordiska rådet. Det är avgörande för den nordiska budgetprocessen att de olika ministerråden känner ett större ansvar för budgeten för respektive sektor och för en dialog om detta med respektive utskott i Nordiska rådet. Det innebär att själva budgetdialogen skall inledas redan i januari månad så det är klart vilka prioriteringar Nordiska rådet har. I det sammanhanget önskar Nordiska rådet också att man väljer ut ett begränsat antal områden som man följer upp och fokuserar på under några år i direkt dialog mellan fackministerråd och relevant utskott i Nordiska rådet.

Om konsumentpolitik

Vid omstruktureringen av Nordiska ministerrådet år 2005 nedlades ministerrådet för konsumentfrågor som ett officiellt ministerråd. Samarbetet skall dock fortsätta på ett informellt plan. De anslag som det konsumentpolitiska samarbetet hade år 2005 vidareförs i budgeten via strukturpuljen. Nordiska rådet vill poängtera att det är viktigt att det de facto finns en tillräcklig budget för samarbetet med hänvisning till det samarbetsprogram som går från 2005-2010 på området. Vidare bör de politiska prioriteringarna ske i dialog och samarbete med Nordiska rådet.

Om NordForsk

I budgetförslaget uppgår andelen för NordForsk till 100 MDKK vilket motsvarar i stora drag en åttondel av den totala budgeten. Satsningen på forskning är massiv och samstämmer väl med de politiska prioriteringarna för det nordiska samarbetet. Nordforsks organisation har givits en utsträckt autonomi med en egen självständig förvaltning och egen beslutskompetens. Detta är i enighet med den princip om en självständig och oberoende forskning som är förhärskande i de nordiska länderna. Problemet är dock att den relativt sett stora satsningen på Nordforsk riskerar att urholka den nordiska budgeten. Enligt ovannämnda modell kan man hävda att Nordiska ministerrådet mer eller mindre är ett transitkonto och reellt sett inget inflytande har på hur dessa 100 MDKK disponeras. Det är Nordiska rådets hållning att de drygt 800 MDKK som är det nordiska samarbetets budget i det stora hela är en mycket blygsam summa som därför skall användas så effektivt som möjligt för att generera mera nordiskt samarbete. Det är ur parlamentarisk synvinkel avgörande att det politiska systemet har inflytande på hur den nordiska budgeten disponeras. Vidare bör Nordiska rådet kunna ha inflytande på eller det bör åtminstone skapas någon form för dialogforum för att kunna komma med förslag till vilka områden som skall prioriteras inom Nordforsks verksamhet. För Nordiska rådet är det avgörande att man kan komma med politiska signaler om vilka områden man skall fokusera på i Nordforsk.

Nordiska ministerrådet ingår ett avtal med Nordforsk i samband med beviljningen av medel från budgeten. I det sammanhanget är det viktigt att Nordiska rådet kan komma med inspel om vilka områden som från parlamentarisk sida skall prioriteras.

Om kulturfonden

Nordiska rådet har under många år i budgetarbetet förhindrat nedskärningar i Nordiska kulturfondens anslag. I årets budgetförslag bibehålls anslaget för Nordiska kulturfonden på samma nivå som år 2006. D.v.s. att Nordiska kulturfonden inte har berörts av de interna omprioriteringarna som varit ett instrument vid framtagandet av budgetförslaget. Nordiska rådet anser att Nordiska kulturfonden permanent skall fredas från detta budgettekniska tilltag. Vidare anser Nordiska rådet att det bör övervägas om Nordiska kulturfondens anslag skall förhöjas i framtiden. Vidare är det viktigt att som ett resultat av omläggningen av det nordiska kultursamarbetet fortsätta att se på arbetsfördelningen mellan Nordiska kulturfonden och Nordiska ministerrådet. Detta skall ske i samarbete med Nordiska rådet.

Avvikande åsikt

Den konservativa gruppen i Nordiska rådet önskar en allmän nedskärning av budgeten med 3 % vilket motsvarar c:a 25 MDKK. De övriga partigrupperna i Nordiska rådet har inte ställt sig eniga i detta krav vilket medför att Nordiska rådets samlade hållning är att budgetramen skall bibehållas på den nivå som förslaget till budgeten anger.

Nordisk Ministerråd meddeler:

Nordisk Ministerråd betragter Rådets rekommandationer og Rådets prioriteringer som gennemført ved samarbejdsministrenes beslutning om budgettet for 2007.

For så vidt angår Rådets beløbsmæssige ønsker til ændringer, til det af samarbejdsministrenes vedtagne budget, er disse ønsker indarbejdet i budget 2007 (rekommandationens pkt. 9).

Nordisk Ministerråd har følgende uddybende bemærkninger til rekommandation 27/2006.

ad. 1

Hallå Norden och gränshindersarbetet utgör en viktig del av det officiella nordiska samarbetet, både som stöd och hjälp för de nordiska medborgare och företag som är mobila i Norden, och som källa till kunskap om vilka problem som hämmar människors och företags mobilitet i Norden.

Hallå Norden utgör en integrerad del av Nordiska ministerrådets verksamhet, och Nordiska rådet har alltid möjlighet att komma med synpunkter och inspel rörande Hallå Norden, på lik fot med all annan verksamhet som bedrivs inom ramen för Nordiska ministerrådet.

ad. 2:

For å gi kultursamarbeidet en ny dynamikk iverksettes to rammeprogrammer som vil stimulere til nye fellesnordiske initiativ og prosjekter:

- **Mobilitets- og residensprogrammet** innholder bl.a. en modul for nettverksstøtte som gir kulturaktører mulighet til å etablere kortvarige eller langvarige nettverk.
- **Kunst- og kulturprogrammet** består av to moduler: Produksjonsrettet virksomhet og Kompetanseutvikling, formidling og kritisk diskurs.

I løpet av våren 2007 vil programmene lanseres med første søknadsrunder.

Nordisk Ministerråd for kultur besluttet, at Orkester Norden mottar tilskudd i en periode på to år (2007-2008) som vil gi orkestret mulighet til eventuelt å tilpasse sin virksomhet den nye strukturen eller å finne andre finansieringskilder. I 2007 å avsette 1.500.000 DKK fra Kunst- og kulturprogrammet til Orkester Norden på basis av en søknad fra orkestret.

De nye programmene vil åpne for nye muligheter og utviklingspotensiale for nordiske kulturaktører som Orkester Norden. I løpet av overgangsperioden 2007-2009 vil Nordisk ministerråd opprettholde en løpende dialog med Orkester Norden.

ad. 3

Nordisk Ministerråd for kultur besluttet at Skumringstimen – Nordisk bibliotekuke mottar tilskudd i en periode på to år (2007-2008) som vil gi arrangøren mulighet til eventuelt å tilpasse prosjektets virksomhet den nye strukturen eller å finne andre finansieringskilder. I 2007 å avsette 800.000 DKK fra Kunst- og kulturprogrammet til Skumringstimen – Nordisk bibliotekuke på basis av en søknad fra Foreningen Norden.

De nye programmene vil åpne for nye muligheter og utviklingspotensiale for nordiske kulturaktører som Nordisk bibliotekuke. I løpet av overgangsperioden 2007-2009 vil Nordisk ministerråd opprettholde en løpende dialog med arrangøren av Nordisk bibliotekuke. En første anledning til dialog fant sted under

Nordisk kulturforum "Nordisk litteratursamarbeid i en ny tid" som ble arrangert 26.-27. mars 2007 i Oslo og hvor Nordisk bibliotekuke var representert. Oversatt litteratur, formidling, kritisk diskurs, biblioteksamarbeid og digitalisering var hovedtemaer under Nordisk kulturforum. Resultatet av drøftelsene under Nordisk kulturforum vil bidra til å videreutvikle faglig innhold for de nye rammeprogrammene Mobilitets- og residensprogram og Kunst- og kulturprogram, samt til å sette søkelyset på kulturpolitisk og faglig relevante problemstillinger som oversettelsestøtte, formidling, kompetanseheving og digitalisering.

Til orientering arrangeres også en nordisk konferanse om bibliotekssamarbeid med tittel "Nordiskt bibliotekssamarbete i europeiskt och globalt perspektiv – Ledarskapsstrategier för nya strukturer" 13.-15. september 2007 på Hanaholmen i Finland som en del av formannskapsprogrammet.
I øvrigt henvises til svar til rekommandation 25/2005.

ad. 4

Nordisk ministerråds indsats mod menneskehandel i 2007 omfatter alle dimensioner af menneskehandel og skal ses i direkte sammenhæng med opfølgning af tidligere års aktiviteter.

Konkrete planlagte projekter er:

Projekt om forebyggelse af menneskehandel blandt teenage piger og drenge på institution i afsenderlande. (1 mio.kr)

Børn og unge på institutioner anses for at være blandt de mest sårbare grupper hvad angår risikoen for at blive udnyttet til menneskehandel. Projektet initieres i forsommeren 2007 i de baltiske lande, St. Petersborg, Kaliningrad, og også repræsentanter fra Murmansk-området vil blive inviteret til at deltage på træningsseminar. Kerneindsatsområder er træning af praktikere fra institutioner med anbragte børn, tværsektorielt samarbejde mellem det sociale område, politi og NGO'er og netværksopbygning på tværs af landene, med vægt på praktikere, samt erfarings- og vidensudveksling såvel på myndighedsniveau som på praksis niveau. Der lægges vægt på at projektet forankres på myndighedsniveau via oprettelse af en styregruppe. Ligesom samarbejde med CBSS og andre aktører er en central del.

Pipe-line projekt:"Styrkelse af en tværsektoriel og sammenhængende indsats med fokus på udvikling af best-pratice modeller for samarbejde mellem politi, social- og sundhedsområdet og NGO'er.
Finansiering: 1 mio.kr via Naboskabspolitikken "Partnerskabs- og grænseregionalt samarbejde"

Der pågår arbejde om planlægning af et projekt indenfor den Nordlige Dimensions region. Kerneområderne er opbygning af en sammenhængende indsats med fokus på institutionel kapacitetsopbygning og faglig kompetenceudvikling på tværs af politi, social- og sundhedsmyndigheder og NGO'er. Målet er at blive bedre til at identificere mulige ofre for menneskehandel og sikre at ofre for menneskehandel får tilbud om beskyttelse og støtte i repatrieringsprocessen. Geografisk vil projektet implementeres i NV Rusland med det formål at udvikle best.practice modeller, som kan overføres til andre regioner og lande.

Endvidere skal dette projekt ses i direkte sammenhæng med en aftale som er i gang med at blive udarbejdet om samarbejde mellem Nordisk Ministerråd og St. Petersborg Bystyre på social og helse- samt ligestillingsområdet, hvor menneskehandel indgår som et konkret temaområde.

Det skal yderligere bemærkes at de to omtalte projekter også skal ses i tæt sammenhæng med mobilitets- og netværksprogrammet for NV Rusland som finansieres over nabopolitikken. I NV Rusland initieres et særligt kundskabs- og netværksprogram med menneskehandel som temaområde, og målet er samarbejde på tværs af sektorer og etablering af netværk og erfaringsudbytte på tværs af landegrænser.

I de Baltiske lande arbejdes der på at gøre menneskehandel og udsatte børn og unge til et temaområde bl.a. i regi af NB8 samarbejdet. Omdrejnings-punktet er at tilbyde socialarbejdere, politifolk og repræsentanter på myndighedsniveau og NGO'er i Norden og de baltiske lande modeller for at arbejde på tværs af sektorer, herunder studieture og "on the job Training".

Videnindsamling via projektet " Prostitution i Norden" (1 mio.kr)

Indsamling af viden om prostitution, herunder menneskehandel som bl.a. skal danne grundlag for et videre arbejde målrettet holdningsændring bliver igangsat i 2007. Indholdet er (1) en nordisk kortlægning af de nordiske landes lovgivninger og andre tiltag som har til formål at hindre prostitution og menneskehandel med seksuelle formål, (2) en nordisk kortlægning af forekomsten og omfatningen af prostitution og menneskehandel med seksuelle formål i de nordiske lande samt hvilke effekter lovgivning og andre tiltag har fået, og (3) en undersøgelse og analyse af kvinders og mænds holdning til køb af seksuelle ydelser.

Af pipeline projekter kan yderligere nævnes:

Internationalt Netværksseminar

Alle task forces og internationale organisationer som arbejder med at bekæmpe menneskehandel indenfor den Nordlige Dimensions Region inviteres af Nordisk Ministerråd for ligestilling til et netværksmøde for at diskutere effektivisering og samordning af aktiviteter sådan at viden og erfaringer spredes til alle involverede aktører.

ad. 5

Nordisk ministerråds indsats mod rusmidler for 2007 skal ses i direkte sammenhæng med og opfølgning af tidligere års aktiviteter:

I 2007 kommer Nordisk Ministerråd at følge op på rekommandationer fra et igangsat projekt vedr. forebyggelse af alkohol og narkotika blandt børn og unge i St.Petersborg som vi har initieret under nordlige dimensions partnerskab om sundhed og socialt velfindende. Projektet implementeres af en af partnerskabet expertgruppe "Promotion of Healty and Socially rewarding lifestyles" og målet er at erfaringerne skal spredes til de baltiske lande og andre områder i NV Rusland, herunder Kaliningrad.

NAD (Nordisk Center for alkohol og narkotika forskning) er en vigtig drivkraft i arbejdet indenfor narkotikaområdet. NAD prioriterer såvel en nordisk som et internationalt perspektiv inden for EU og især de baltiske lande og NV Rusland. Der er reserveret penge til følgende projekter:

- ***"EKONARK – effekter og kostnader av narkotika og narkotikapolitikk i Norden (410.600 DKK).*** Projektet vil udrede metoder og mål for estimering av kostnader av narkotikamissbruk og narkotikapolitiske tiltag.
- ***GRAN – Gränslösheten och den nordiska alkoholpolitiken.(560.00 DKK)*** Prosjektet vil samle, videreudvikle og koordinere nordisk kompetence på det alkoholpolitiske område.
- ***The Red House.*** implementeres af organisationen "Østgrønland Hilfe" (200.000 DKK) Projektets mål er reintegrering af unge hjemløse østgrønlændere, der er afhængige af alkohol. Projektet har to dimensioner: at tilbyde basale fornødenheder, såsom tøj, mad og et sted at være, samt at udvikle jobmuligheder og finde lærepladser.

- ***Narkotikabekæmpelse inden for den nordlige dimensions region (584.500 DKK, heraf 292.250 DKK fra EK-S' projektmidler.)*** Projektet benyttes til et tværsekorielt seminarium , som arrangeres i fællesskab af det finske formandskab og Nordisk Narkotikaforum samt til afholdelse af Nordisk Narkotikaforumseminar. Nordisk Narkotikaforum er et fritstående uformelt samarbejdsforum for embedsmænd fra de nordiske lande. Hovedformålet er dialog og erfaringsudveksling om narkotikaspørgsmål som vedrører forebyggelse, behandlings- og kontrol indsatsen. Gruppen prioriterer også arbejdet som inkluderer NV Rusland, Estland, Letland og Litauen.

  Der resterer i alt ca. 1,3 MDKK fra puljen vedr. narkotikamidler for 2007.

  Såvel NAD som Nordisk Narkotika Forum bidrager aktivt til udkrystallisering af MR-S indsatsområder på rusmiddelsområdet. Det påregnes således at de under 2007 vil komme forslag til yderligere initiativer som skal styrke det nordiske samarbejde om rusmiddel.

  ad. 6

  NMR har igångsatt ett stort arbete för att följa upp rapporten "Norden en global vinnarregion" och den diskussion statsministrarna förde vid sessionen 2006. Der har just hållits et globaliseringsseminarium i samarbete med Nordiska rådet med representanter för näringsliv, forskning, opinionsbildning och politik. Vid seminariet diskuterades konkreta förslag på hur Norden kan fortsätta vara en global vinnarregion. Under våren kommer sekretariatet, i dialog med länderna, att ta fram ytterligare förslag, samt arbeta med att vidareutveckla de förslag som kommit in. De slutliga initiativen kommer att presenteras för statsministrarna vid deras möte i juni.

  ad. 7

  Projektstöd för nordisk-baltiskt NGO-samarbete kan beviljas om det omfattar minst tre parter (varav minst en från ett nordiskt land och minst en från ett baltiskt land) och främjar utvecklingen av ett starkt civilt samhälle i de baltiska länderna. Stöd kan ges upp till 75.000 DKK och en viss medfinansiering av baltiska partners krävs.

  Programmet lanserades av ministerrådets kontor i de baltiska länderna hösten 2006 varefter ungefär 13 projekt beviljades sammanlagt knappt 800.000 DKK.

  Nyligen har ytterligare en ansökningsomgång genomförts, 35 ansökningar inkommit och beslut om tilldelning väntas inom kort. Erfarenheten av programmet är god.

  Det förväntas att de medel som tilldelats programmet under 2007 kommer att användas fullt ut.

  ad. 9

  Nordisk Ministerråd har i budgettet for 2007 valgt at allokere 2 MDKK til at supplere de igangværende indsatser i Arktis, og af disse midler er 1,5 MDKK øremærket til indsatser med fokus på klima og miljø i Arktisk. Nordisk Ministerråd har igangsat en række projekter i miljøsektoren, i forskningssektoren samt gennem det arktiske samarbejdsprogram. Følgende aktiviteter er igangsat for at styrke den nordiske indsats på klima og miljøområdet i Arktis:

Emne	**Formal**	**Nordisk bidrag i 2007**
Klima og miljøforurening i Arktis	Formålet med dette forskningsprojekt er, at belyse den arktiske karbon-cyklus som opfølgning på ACIA-rapporten samt vurdere	600.000 DKK

	omfanget af forurening af miljøtoksiner langs den skandinaviske og russiske kystlinie.	
Lokal tilpasning og sårbarhed i Arktis	Formålet med projektet er at undersøge de arktiske områders påvirkning af klimaændringerne og hvorledes man effektivt forholder sig til ændringerne. Projektet vil søge at udvikle metodikker til vurdering af samfundenes sårbarhed og tilpasning til klimaændringer, øget viden om årsagerne til ændringerne og hvorledes der sker variationer i de nordiske områder, udvikle nordiske perspektiver som kan anvendes i EU sammenhæng og at komme med rekommandationer til de politiske beslutningstagere på lokal, regional og nationalt niveau.	300.000 DKK
Effekten af klimaændringer på transport af forurening i Arktis	Formålet med projektet er at afklare mulige effekter af klimaændringer på transport og af kontaminanter til Arktis samt redegøre for hvilke effekter dette kan få for niveauer i miljøet og effekter på dyr og mennesker.	400.000 DKK
Grønlandske græsser	Formålet med dette projekt er at indsamle og registrere græsser og medicinske planter i Grønland med henblik på en udnyttelse og genudsætning i hele det arktiske område, som kan forbedre græsser og medicinske planters evne til tilpasning overfor klimaforandringer, miljøgifte og tungmetaller i det arktiske område..	280.000 DKK
Arktiske moseområders påvirkning af klimaændringer	Formålet med dette projekt er at undersøge arktiske moseområder mht. fremtidige ændringer i distribution og relation til drivhusgasser. Optøning af permafrost fører til ændring af moserne og til frigivelse af drivhusgasser (Methan, CO2) og beregninger på indvirkningen af klimaændringer vil blive foretaget.	500.000 DKK
Det Arktisk Universitet	Formålet med projektet er at opbygge et tematisk netværk om globale ændringer i Arktis, med henblik på at styrke den videregående uddannelse her indenfor såsom fysiske processer, miljømæssige forandringer, viden om effekter, tilpasning og kulturelle ændringer forbundet med klimaforandringer i Arktis.	400.000 DKK
Forskningsstation på Svalbard	Formålet med dette projekt er at anvende forskningsstationen Kinnvika på Svalbard til brug for en lang række fællesnordisk forskning i arktiske ændringer som følge af klimaforandringer.	500.000 DKK
Konference om klimaændringer i	Formålet er at afholde en konference som skal fokusere på klimaændringerne i den nordiske	350.000 DKK

den nordiske del af Arktis	del af Arktis og hvordan disse hænger sammen med de globale ændringer. Konferencen afholdes i Arktis (Tromsø i juni 2007) i forbindelsen med afholdelsen af Verdens Miljødag.	
	Ialt	**3.300.000 DKK**

Hertil kommer at Nordisk Ministerråd i 2007 vil gennemføre en række projekter i henhold til miljøsektorens Arktiske miljøstrategi med fokus på miljøgifte og klima i Arktis. Miljøsektoren vil behandle en række projektansøgninger i sommeren og efteråret 2007 og de specifikke aktiviteter og beløb kendes ikke på dette tidspunkt, om end der forventes som minimum at blive anvendt 1 MDKK fra miljøsektoren inden årets udgang.

Nordisk Ministerråd har på baggrund af en rekommandation fra Nordisk Råd (18/2005) vedr. behovet for nordisk engagement i Arktisk Klimaforskning, i 2006 igangsat en studie til kortlægning af kundskabs- og koordineringsbehovet inden for nordisk klima- og miljøforskning i Arktis. Studien vil blive gennemført i 2007 af NordForsk og der blev allokeret 875.000 DKK.

Ministerrådet anser, at rekommandationen kan afskrives.

7. Oversigt over Nordisk Ministerråds aktiviteter 2006 fordelt på budgetpostnivå

Kultur

1-2203-1 Dispositionsmidler - Kultur

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.112.000	5.114.000	6.714.000	77%	MR-K/EK-K

Formål

Budsjettposten ble opprettet i 2001 for å gi kulturministrene et økonomisk råderom og direkte innflytelse på beslutninger om strategiske og betydningsfulle prosjekter og å sikre mulighet for hurtig respons på politisk interessante initiativer.

Etter de erfaringer som er gjort siden 2001, og ut fra at kultursamarbeidet gjennomgås med tanke på en ny handlingsplan for kulturministrene og endring i strukturen på MR-K, prioriteres midlene i 2006 til engangskostnader i forbindelse med omstruktureringen, til aktiviteter under formannskapsprogrammet og til andre politiske initiativ kulturministrene ønsker å prioritere.

Prioriteringer i 2006

- Fortsatt arbete med strukturreformen
- Breddning av mobilitetsaktiviteter
- Etablering av Nordisk Kulturforum och sakkunniggrupper

Resultater i 2006

I 2006 ble arbeidet med strukturreformen avsluttet med utforming av to nye rammeprogrammer: Mobilitets- og residensprogrammet og Kunst- og kulturprogrammet.

- En utredning om mobilitet innenfor kultursektoren og kunstnerresidensvirksomhet i Norden og Europa for øvrig ble gjennomført. Utredningen dannet grunnlag for utformingsprosessen av mobilitets- og residensprogrammet som iverksettes i 2007.
- En arbeidsgruppe for nordisk kunst- og kultursamarbeid ble nedsatt for å utarbeide et grunnlag for et nytt kunst- og kulturprogram. Arbeidsgruppens rapport ble publisert i juni 2006.
- Kulturministrene vedtok på sitt møte 1. november 2006 etablering av de to ovennevnte programmer slik at de kan iverksettes i 2007 samt opprettelse av ny nordisk institusjon - Kulturkontakt Nord – med ansvar for informasjon og rådgivning om det nye nordiske kultursamarbeidet. Institusjon er lokalisert på Sveaborg i Helsingfors.

1-2204-1 Nordisk Kulturforum og sakkyndiggrupper

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.019.000	0	0	75 %	MR-K/EK-K

Formål

Under rubriken Nordisk Kulturforum arrangeras årligen flera konferenser, seminarier och workshops för att bredda och stärka dialogen med kulturfältet i hela Norden. Nordisk Kulturforum är inget organ, utan ett arbetssätt. Nordisk Kulturforum är öppet för organisationer, institutioner, nätverk och individer.

Under år 2006 etableras de första grupperna av sakkunniga för de program som inleds år 2007.

Resultater i 2006

- Et første nordisk kulturforum ble arrangert 27. februar 2006 for å videreføre dialogen omkring strukturreformen på nordisk nivå.

- Et nordisk kulturforum om kunst- og kultursamarbeidet ble arrangert 28.-29. august i Oslo for å fortsette utformingsprosessen for et nytt kunst- og kulturprogram.
- Sakkyndiggrupper for de nye programene bl nedsatt ultimo 2006.

1-2205-2 Nordisk Kulturfond

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	31.217.000	30.098.000	29.508.000	100%	FONDSSTYRET

Formål

Nordiska Kulturfondens syfte är att främja det kulturella samarbetet mellan de nordiska länderna genom att bevilja bidrag till samarbetsprojekt inom allmänkultur, konst, utbildning och forskning. Fondens verksamhet baserar sig på ett särskilt avtal mellan de nordiska länderna, vilket ingicks år 1966. Prioriterade områden är bland annat projekt för och med barn och ungdomar, projekt som främjar nordisk språkförståelse, projekt som befrämjar användningen av nya medier samt projekt som syftar till att minska främlingshat och rasism. Härtill prioriteras projekt som initieras av frivilligsektorn, tvärgående projekt och projekt som genomförs utanför huvudstadsregionerna..

Prioriteringer i 2006

- Att stimulera till aktiviteter i samband med Årets utställning kring temat Norden - Kongo.
- Att fortsätta arbetet med att effektivisera och förenkla bidragsverksamheten;utökad elektronisk service till de sökande, effektivare styrelsebehandling samt bättre uppföljning av redan beviljade projekt och förbättrad statistik kring projektens genomförande.
- Att utvärdera det nya systemet med utökad kvalitetssäkring av ansökningarna.
- Att utvärdera särskilda satsningar på bilaterala projekt med Västnorden.
- Med tio års mellanrum har fonden, på eget initiativ, initierat en extern utvärdering av sin verksamhet. Den senaste genomfördes år 11996. Fonden planerar därför att att under år 2005 göra en utvärdering som skall redovisas i samband med fondens 40 - årsjubileum år 2006.

Resultater i 2006

Der har igen i 2006 været en meget stor bredde i Fondens bidragsvirksomhed og en stigning i antallet af ansøgninger om støtte til Nordisk Kulturfond. Fonden har et bredt virksomhedsområde, og bevilger mindre beløb, ofte og med kort behandlingstid. Fonden har i 2006 tilbudt seks ansøgningsfrister for ansøgninger med ansøgt beløb til og med 100.000 DKK, og to frister for ansøgninger på over 100.000 DKK. Af 899 indkomne ansøgninger i 2006 bevilgede Fonden støtte til 271 projekter. 30 % af alle ansøgninger fik bevilget støtte. Den samlede støtte til projekterne var i 2006 på 27.929.000 DKK, heraf var bidraget til Fondens egne projekter på 2.650.000 DKK.

Fondens bidragsvirksomhed

- Fonden modtog 899 gyldige ansøgninger i 2006, hvilket er 4% flere end 2005.
- Fonden har bevilget støtte til 271 projekter i 2006. 30% af alle gyldige ansøgninger har modtaget støtte fra Fonden i 2006, hvilket er 5 % færre end i 2005.
- Fonden har bevilget 25,3 mio. DKK til nordiske kulturprojekter i 2006.
- Bevillingerne var i gennemsnit på 93.000 DKK i 2006. 80 % af bevillinger-ne

var under eller lig med 100.000 DKK Disse bevillinger modtog tilsammen 55% af det totale bevilgede beløb.

- Fonden bevilger 75 % af sine midler direkte til projekterne. Dette er uændret fra 2005 til 2006
- 23 % af projekterne har en specificeret aldersgruppe som målgruppe. Projekter med børn og unge (0-18 år) som målgruppe udgør 6,6 % af antallet af bevillinger, og 6 % af det bevilgede beløb.
- Ansøgerne kommer hyppigst fra den frivillige (ideelle) sektor inklusiv uformelle netværk, i alt 39 % og dernæst offentlige institutioner, 13 %.
- Langt de fleste ansøgninger er fra de enkelte kunstgrene (84 %) mens 4% er tværsektorielle og 12% er tværkulturelle. Den største enkelte sektor er musik.
- De hyppigste aktiviteter for projekterne er konference/ seminar, festival og udstilling.

Årets Nordiske Udstilling

Med denne vil Fonden hvert andet år gøre en særlig indsats og bevilge et tilskud til et ekstraordinært udstillingsprojekt. Tilskuddet er på højst 3 mio. DKK, og det kan søges af et eller flere museer i Norden. Fonden har udlyst satsningen to gange: I 2003 for udstillingsprojekter i perioden 2005 – 2007 og i 2005 for udstillingsprojekter i perioden 2006 – 2008. Udstillingen Kongospår, som Fonden vedtog at støtte i 2003, blev indviet i november 2005 på Etnografiska Museum i Stockholm. Udstillingen har været vist rundt om i Norden i 2006. Udstillingen afsluttes i Oslo i november 2007.
Fondens styrelse besluttede i november 2005 at udpege udstillingsprojektet Nätter af ljus – dagar af mörker til Årets Nordiske Udstilling for årene 2006 – 2008.
Udstillingsprojektet koordineres af Skellefteå museum i Sverige, og ni andre museer på Nordkalotten deltager i projektet.

Børn og unge

1-2210-1 Nordiskt idrottssamarbete

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.253.000	1.271.000	1.246.000	91 %	MR-K/EK-K

Formål

Hovedformålet med bevillingen er at støtte idrætssamarbejdet mellem Grønland, Island og Færøerne, samt mellem de vestnordiske lande på den ene side og det øvrige Norden på den anden side ved at lette børn og unges deltagelse i idrætsstævner og -arrangementer. Desuden gives støtte til samisk idrætssamarbejde for børn og unge og det nordiske skoleidrætssamarbejde.

Prioriteringer i 2006

Bevillingen bruges hovedsageligt til at sikre vestnordisk deltagelse i større idrætsbegivenheder i Norden i overensstemmelse med nedennævnte prioriteringer. På baggrund af en kortlægning af støtteordningens anvendelse fra 2001 til 2003 blev statutterne for samarbejdet revideret med virkning fra 1. januar 2005.

Vigtige områder er::

- Børn og unge
- Ligestilling
- Integration af handicappede

Resultater i 2006

Nordisk skoleidræt og samiske idrætsforeningers børne- og ungdomsarbejde blev støttet med henholdsvis DKK 100.000 och 50.000. Den resterende bevilling belv fordelt på følgende måde: Island 50 %, Grønland 25 % og Færøerne 25 %.

1-2212-1 Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	5.904.000	6.294.000	6.171.000	94 %	Komitéen

Formål

Nordisk Ungdomskomité er Ministerrådets rådgivende og koordinerende organ i nordiske og internationale ungdomspolitiske spørgsmål, og skal virke for at øge kendskabet til og forståelsen for kulturelle, politiske og sociale spørgsmål blandt børn og unge i de nordiske lande samt fremme samarbejdet på området i international sammenhæng. Komitéens virksomhedsområde omfatter alle Ministerråd. Komitéen har ansvar for fordeling af projekt og organisationsstøtte til nordiske ungdomsorganisationer og nordiske ungdomsgrupper

Prioriteringer i 2006

Nordisk Ungdomskomité har hovedansvaret for den tværgående handlingsplan for børn og unge "Norden inn i et nytt årtusen" 2001-2005. Denne handlingsplan forventes erstattet af en ny plan med virkning fra 1. januar 2006.

Ca. 60% af komiteens midler går til støtteordningerne. For at give mere tid til arbejdet med gennemførelsen af handlingsplanen blev administrationen fra 1. januar 2004 udlagt til CIRIUS i København.

Arbejdet med at forbedre information til børn og unge om Nordisk Ungdomskomités arbejde og muligheder i det nordiske samarbejde vil blive fortsat, især for at inddrage unge i Nordens udkantsområder og unge nyboere. Der vil fortsat være fokus på samarbejdet med Nabopolitikaktiviteter, Østersøsamarbejdet og Europarådet/EU.

- Fortsat udvikling af det tværgående arbejde på børne- og ungdomsområdet
- Udarbejdelse af tværgående handlingsplan for børn og unge fra 2006
- Inddragelse af børn og unge inden for alle områder af det nordiske samarbejde
- Styrke børn og unges deltagelse i det nordiske samarbejde uanset etnisk baggrund
- Fremme kundskaber blandt børn og unge om menneskerettigheder
- Øge kundskab og formidling om børn og unge igennem komitéens ungdomsforskningskoordinator
- Øge samarbejdet med andre internationale børne- og ungdomspolitiske samarbejdsstrukturer

Resultater i 2006

1. marts 2006 vedtog de nordiske samarbejdsministre (MR-SAM) en strategi for børn og unge i Norden og en ny handlingsplan for komitéen. Samtidig hermed ændredes komitéens navn til Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK), og komitéen blev flyttet fra MR-K til MR-SAM.
Komitéen har i 2006 haft fokus på inddragelse af børn og unge fra Nordens udkantsområder og unge med anden etnisk baggrund end nordisk.
Der blev bevilget organisationsstøtte til 20 nordiske netværk af ungdomsorganisationer og projektstøtte til 46 projekter. Administrationen af de to støtteordninger blev varetaget af Cirius i København.

1-2214-1 Ledningsgrupp för nord. barn- och ungdomskultur

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.309.000	6.129.000	6.009.000	0 %	STYR. GR.

Formål Styringsgruppen for Nordisk Børne- og Ungdomskultur (BUK) nedlægges 01.01.2006

Prioriteringer i 2006 Ændringen af bevillingen skyldes, at BUK nedlægges med virkning fra 01.01.2006. I 2006 fortsættes bevillingen til web-sitet Valhalla, som hidtil har været finansieret af BUK's budget.

Resultater i 2006 Styringsgruppen for Nordisk Børne- og Ungdomskultur (BUK) blev nedlagt med virkning fra.1.1.2006. Bevillingen til web-sitet Valhall blev videreført. 1.10.2006 blev Valhalla overført til Nordens Institut i Finland (NIFIN).

Film og medier

1-2220-1 Styrgruppen for kultur- og massemediesamarbeid

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.145.000	5.655.000	5.544.000	100%	Styregruppen

Formål Styringsgruppen for Nordisk Kultur- og Massmediesamarbejde (KM-gruppen) nedlægges pr. 01.01.2006..

Prioriteringer i 2006 Ændringen af bevillingen skyldes, at KM-gruppen nedlægges med virkning fra 01.01.2006.

I 2006 fortsættes en række bevillinger til tiltag, som hidtil har været finansieret af KM-gruppens budget, og som fra 2007 enten får egne budgetposter eller overflyttes til andre konti. Detta gäller Filmkontakt Nord, Nordisk Råds filmpris, Medier i Norden varetaget av Nordicom, samt Scandinavian Films.

Resultater i 2006 KM-gruppen nedlagt med virkning fra 1.1.2006.

1-2221-2 Spell IT (Utvikling av computerspil)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.114.000	0	0	98 %	MR/EK-K

Formål Spellt ska säkerställa tillgången till kvalitetsmaterial med ett tydligt nordisk inslag inom datorspel för barn och unga.

Prioriteringer i 2006 Den första fasen (2006-2008) etablerar programmet och en basverksamhet som omfattar löpande bevakning av motsvarande verksamheter utanför Norden och inom andra media, och som kan vara en resurs för utländska investerare och hemvändande arbetskraft.

Ett nätverk byggs upp för branschorganisationer i Norden, för industrins egen skull och för att programmet ska få en tydlig samarbetspart.
Information samlas, och görs tillgänglig för producenter, om industrin, marknader och finansiering, och även konsumentinformation sprids.

Programmet bistår industrin med expertstöd i marknadsföring, försäljning, avtal och juridik.

Initiativ ska tas till utarbetandet av lokaliseringssystem som tillåter anpassning till andra språkområden till lägre kostnader och insatser. Ett utvecklingsstöd etableras för nya, kreativa nordiska datorspel, för att årligen förverkliga tio till tjugo koncept och ta dem till prototypnivåer där ytterligare, mindre riskbenägen finansiering ges.

Resultater i 2006

Nordiska datorspelprogrammet började sin verksamhet 1 januari 2006, och har startats med forcerade planer i förhållande till det ursprungliga förslaget och föregående utredningsarbete.

Basverksamheten inom Nordiska datorspelprogrammet
Driften och förvaltningen av programmet sköts av Nordic Game Resources AB, och sedan årets början finns för programmets räkning två anställda, motsvarande 1,8 årsarbeten. Övrigamedarbetare har projekt-, deltids- eller olika slags timersättning. Lokaler har hyrts i Malmö Incubator, en företagskuvös i den dynamiska Västra Hamnen. Stor kraft har lagts på information kring verksamheten, inte minst i portalen http://nordicgameprogram.org, som versioneras på de fem nordiska språken.

Nordic Game 2006, Malmö
Nordic Game-konferensen är den viktigaste mötesplatsen för den samlade nordiska branschen och dess intressenter, som forskning och utbildning och samhällsintressen. Med Nordic Game 2006, 19-20 september i Malmö fanns höga ambitioner, och önskade positionera Nordic Game som den tredje eller fjärde största och viktigaste datorspelkonferensen i Europa. I 2006 hade Nordic Game 694 registrerade deltagare (2004: 200, 2005: 300). Över 80 nordiska och internationella talare deltog i sju parallella spår. Därmed var Nordic Game Europas största datorspelkonferens under 2006.

Information och nätverk
Genom att upprätta databaser som är allmänt tillgängliga över den nordiska branschen och dess publicerade spel, och genom att göra data om marknader och brukare tillgängliga för spelproducenterna, bidrar programmet genom ökad information till att minska avståndet mellan de nordiska konsumenterna och producenterna. På http://NordicGame.Net finns producent- och annan information om 280 företag och organisationer, därav 209 verksamma i spelutveckling. Därtill är http://nordiskaspel.se och ett antal andra landsspecifika domäner ingångar till en konsumentportal för spelinformation. De externa köpen av marknadsinformation inleddes under årets slut och formerna för förmedlingen är fastställda.

Infrastruktur och distribution
Nordiska datorspelprogrammet bygger upp digital distribution, då de rådande strukturerna erbjuder alltför små chanser för nya, kreativa nordiska projekt att bli till färdiga spel. Etableringen av nordisk digital distribution, direkt till konsument, ger ett viktigt, direkt stöd för att säkra den faktiska tillgången till nordiska datorspel.
Diskussioner har under året förts med olika nordiska parter om samarbete kring etableringen av digital distribution av norska och nordiska spel, och även arbetet i övrigt

kring digital distribution bedrivs i samarbete med danska, norska och svenska företag och har omfattat kartläggning av system för digital distribution inom teknik, ekonomi och juridik ur utvecklarperspektiv, samt utveckling och förberedelser för etablering av digital distribution för nordiska spel. En enkel utvecklings- och driftsverksamhet har inletts, där tillgängligheten ökats för 17 befintliga nordiska spel.

Utvecklingsstöd och dithörande
För att nya nordiska kvalitetsspel ska komma ut behövs stöd för att utveckla dem fram till prototypstadiet. Under 2006 gavs 2 MDKK i utvecklingsstöd till fem nya nordiska projekt. Gruppen av sakkunniga behandlade de 58 inkomna ansökningarna om utvecklingsstöd för datorspel. Från Danmark inkom 16 ansökningar, från Finland 10, från Grönland en, från Island tre, från Norge 8 och från Sverige 20. Sammanlagt ansökningsbelopp var drygt 27 MDKK. De för 2006 tillgängliga 2 MDKK fördelades på fem beviljade projekt, som av Norges kultur- och kyrkominister Trond Giske, uppmärksammades i en ceremoni under konferensen Nordic Game 2006.

1-2222-2 Nordisk Film- och TV-fond

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	21.890.000	21.482.000	21.061.000	100%	Fondsstyret

Formål

Nordisk Film- og TV-Fond (NFTF) har til opgave at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker (film og TV). Fonden kan deltage i finansieringen af audiovisuelle produktioner af høj kvalitet, omfattende alle former for fiktion (spillefilm, TV-fiktion, TV-serier) samt kreative dokumentarfilm, som er egnede for biografvisning, videodistribution, TV-visning og/eller andre distributionsformer, som anses for at have et tilfredsstillende markeds- /publikumspotentiale i Norden. Særligt hensyn tages til produktioner rettet mod børn og unge.

Prioriteringer i 2006

Aftalen for NFTF gælder for perioden 01.01.2000-31.12.2004. Aftalen er rettet imod at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker af høj kvalitet. NFTF ser det fremover som en vigtig opgave at inspirere og styrke det kreative samarbejde, således at man henover de nationale grænser udnytter det samlede talent, som findes i de nordiske lande. NFTF er især opmærksom på, at en sådan fokusering skal styrke nordisk børnefilm, og vil derfor også fortsat forsøge at øge tilgangen af gode nordiske børnefilm på tværs af grænserne, dette via en fortsat satsning på distribution og versionering af børnefilm.

- At fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker af høj kvalitet
- At inspirere og styrke det kreative samarbejde på filmområdet indenfor de nordiske lande
- At styrke produktion og spredning af kvalitative nordiske børnefilm

Resultater i 2006

NFTF har som sekretariat for Nordisk Råds filmpris lagt et betydeligt arbejde i planlægning, organisering og gennemførelse af filmprisen 2006, som blev tildelt den svenske film 'ZOZO'.
Med henblik på at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker, har NFTF givet støtte til 31 langfilm, 4 tv-produktioner/serier, 4 kortfilm og 27 dokumentarfilm. Herudover har 27 projekter har modtaget udviklingsstøtte. NFTF modtog i 2006 i alt 250 ansøgninger.

NFTF har i 2006 tillige givet støtte til markedsføringstiltag eller distribution af i alt 21 titler.
NFTF har i 2006 givet produktionsstøtte til 10 langfilm og 1 tv-serier for børn og unge. Omregnet betyder dette at 32,5% af de fiktionsprojekter som har modtaget støtte fra NFTF i 2005 er rettet til børn og unge. NFTF har tillige givet betydelige bidrag til BUSTER /Copenhagen International Filmfestival og til 'Tiden efter Terkel – ett seminarium om framtidens filmberättande för barn'.
NFTF har for sjette gang arrangeret dels Nordiske Talenter som er rettet til afgangseleverne fra de nordiske filmskoler, samt i 2006 arrangeret Nordisk Masterclass, som henvender sig til de fremmeste fagfolk i det professionelle filmmiljø i de fem nordiske lande. Herudover har NFTF de senere år arrangeret møder for og med de nordiske filmkonsulenter, hvorved både NFTF og konsulenterne tilegner sig nyttig information om de øvrige nordiske landes projekter og filmpolitiske status.

1-2228-3 NORDICOM

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	2.210.000	2.237.000	2.200.000	30 %	Institutionen

Formål

Nordicom har til opgave gennem informations- og dokumentationsvirksomhed at fremme og videreudvikle det nordiske samarbejde på forskningsområdet medier og kommunikation. Formålet er at bidrage til en frugtbar medieforskning, en konstruktiv mediepolitik og udvikling af mediebranchen i de nordiske lande, samt at styrke udvekslingen med europæiske og internationale mediemiljøer. Via forskellige kanaler skal Nordicom formidle viden om medieforskningen til forskellige brugergrupper i samfundet, samt fremme kontakterne mellem nordiske forskere og internationale forskningsmiljøer.

Prioriteringer i kontakten 2006

Indenfor rammerne af indeværende kontraktperiode, tilsigter Nordicom at opfylde tre krav i arbejdet med at udvikle en nordisk nytteværdi qua: aktualitet og fleksibilitet; synlighed og kvalitet; samt relevans for brugerne.

- Dokumentation af medieforskningen i de nordiske lande
- Dokumentation og monitorering af medieudviklingen i de nordiske lande
- Formidling af viden om medieområdet til brugere i Norden, Europa og den øvrige verden

Resultater i 2006

I virksomhedsåret 2006 har især 2 hovedindsatser præget virksomheden:
Dokumentationsverksamheten

- Nordicom har under 2006 påbörjat uppbyggnaden av en ny internationell databas initierad av UNESCO vars innehåll är inriktat på forskning och andra aktiviteter inom området *barn, unga och media literacy*
- Ett antal litteratur- och projektsökningar har genomförts vid de nationella centralerna under verksamhetsåret, det rör sig om hundratals sådana sökningar. En stor brukargrupp bland dem som vänder sig till de nationella Nordicom-centralerna är forskare och studenter inom de humanistiska, samhällsvetenskapliga och ekonomiska fakulteterna (34%). Företrädare för medieföretag (ca 27%), och politiska beslutsfattare och organisationer (18%), journalister (15%) samt skolan (6%) är andra stora grupper som nyttjar Nordicom som informationscentral.
- Varje nummer av *Nordicom-Information* och *Nordicom Review* har inkluderat

aktuell litteratur hämtad från litteraturdatabasen NCOM – denna avdelning har både utökats och utvecklats kvalitetsmässigt under verksamhetsåret.

- De nationella Nordicom-centralerna undervisar på kontinuerlig basis om Nordicoms databaser och söksystem på universitet och högskolor i de nordiska länderna.
- Nordicom har under verksamhetsåret aktivt deltagit i diskussioner om uppbyggnaden av ett nordiskt samarbete rörande kulturforskning i Norden med arbetsnamnet NORDICULT.
- Nordicom fungerar sedan 2004 som expert i Academic Serials in Communication-Unified System (ASCUS), University at Albany, USA.
- Nordicom är aktiv medlem i den internationella organisationen *Current Research Information System (CRIS)*.
- Uppbyggnad av kunskapsportalen – Medier i Norden/Nordic Media Trends

Under innevarande kontraktperiod 2004-2006 har Nordicom lagt stor möda på utarbetandet av en ny kunskapsportal rörande mediestatistik och medietrender tillgänglig via hemsidan. Förutom framställning och publicering av grundläggande samnordisk mediestatistik har ett antal nya tjänster utarbetats, bl a inom ramen för projektet *Medier i Norden*. Totalt har ca. 300 000 sidor inom *Nordic Media Trends* anropats under 2006.

- Public service i focus – nordisk kunskapsutveckling

Frågor om public service-tv/radio har varit i Nordicoms fokus under 2006 utifrån olika utgångspunkter. Årets arbete vad gäller *Nordic Media Trends* med sin inriktning på radio, tv och Internet har av naturliga skäl haft sådana inslag. Nordicom har också under 2006 valts in i referensgruppen för projektet *Udfordringer for public service på multimediale markeder. En komparativ analyse af Danmark, Norge og Sverige.* Nordicoms internationella kunskapscenter om barn, unga och medier har samlat forskare och experter från olika delar av världen i årsboken 2006 för en diskussion om hur public service kan utvecklas i dagens medielandskap där medieutbudet flödar fritt, det gäller inte minst i utvecklingsländerna och Östeuropa.

- Medielandskapet i Västnorden – unik översikt under arbete

Nordicom initierade 2004 en kartläggning av mediesituationen på Grönland och Färöarna. Arbetet har innefattat besök på medieinstitutioner och medieföretag på båda öarna. Ett omfattande inventeringsarbete har genomförts och många nya kontakter har etablerats. Arbetet blev mer omfattande och svårhanterat än planerat. Förhoppningen är att utgivning skall kunna ske 2007. Det är första gången denna typ av redovisning kan presenteras och är i grunden ett pionjärarbete.

Kunskapsförmedling via publicering

- Nordicom Information

En nordisk tidskrift som utkommer med fyra nummer per år och har närmare 800 prenumeranter varav ca 700 betalande. Det är en ökning med närmare procent 50 procent sedan skriften avgiftsbelades för tolv år sedan.

- Nordicom Review

En engelsk-språkig tidskrift som utkommer med två nummer per år och har ca 2 300 prenumeranter (tryckta versionen) varav ca 1 500 i länder utanför Norden: Afrika 80, Asien 224, Australien 52, Europa 598 (exkl Norden), Nordamerika 357 samt Sydamerika 122.

Nordicom har våren 2006 även slutfört ett större UNESCO-uppdrag vad gäller frågeställningar rörande regleringar och andra åtgärder som syftar till att begränsa s k skadligt innehåll i nya digitala medier. Resultatet redovisas i boken *Regulation, Awareness, Empowerment. Young People and Harmful Media Content in the Digital Age.*

1-2229-3 Nordisk Journalistcenter (NJC)

Valuta	Budget 06	Budget 05	Budget 04	Disp./Bud 06	Bud.disp af
DKK	3.171.000	3.406.000	3.349.000	100%	Institutionen

Formål

Nordisk Journalistcenter har som overordnet opgave at tilbyde efteruddannelse for journalister i de nordiske lande, de baltiske lande og Nordvest-Rusland. Institutionen arrangerer det årlige hovedkursus på otte uger, forskellige seminarer, korte kurser og konferencer for journalister ved dagspressen, radio, TV og andre medier. Målet er at opretholde en kerne af mediefolk med særlige forudsætninger for at se Norden som en kulturel og politisk enhed og som i dette perspektiv kan se Nordens plads i Europa.

Prioriteringer i kontrakten 2006

I NJCs indeværende kontrakt er det fortsat en prioritering at øge samarbejdet med andre nordiske institutioner, øge antallet af fællesnordiske arrangementer samt øge fleksibiliteten med henblik på hvilke temakurser som skal udbydes. Endvidere påtænker NJC i højere grad at udnytte netværket af de mest kvalificerede journalister, forskere och eksperter i de nordiske lande; at formidle deres viden i undervisningen ved institutionen. NJC vil tillige fortsætte og videreudvikle kursusvirksomheden i Baltikum og Nordvest-Rusland. I den sammenhæng prioriteres det at bistå landene med etablering af bæredygtige institutioner for efteruddannelse af journalister.

- Øge samarbejdet med andre nordiske institutioner
- Øge antallet af fællesnordiske arrangementer
- Øge fleksibiliteten med henblik på hvilke temakurser som skal udbydes

Resultater i 2006

Nordisk Journalistcenter (NJC) oplevede store omvæltninger i 2006. Fra årsskiftet var institutionen administreret af Center for Journalistik og Efteruddannelse (CFJE) ved Danmarks Journalisthøjskole i Århus.
Samtidig med overdragelsen af NJC til CFJE blev styrelsen for institutionen omdannet til en såkaldt gruppe af sagkyndige, ogen udredning af NJCs aktiviteter blev igangsat med den finske journalistforsker Henrika Zilliacus-Tikkanen som udreder. NJC har på trods af omlægningen befæstet sin position i det samlede, nordiske efteruddannelsestilbud. Hovedkurset 2006 var en faglig succes med klar overvægt af positive tilbagemeldinger fra deltagerne. Ligeledes var "Verden set ovenfra VI" samt Kulturtræffet i Island store faglige succeser.

Nordiske kursustilbud og aktiviteter
I 2006 arrangerede NJC følgende kurser:

- Hovedkurset 2006, otte uger i Århus, København, Kaliningrad, Vilnius, Brüssel, Strasbourg og Berlin.
- Verden sett ovenfra VI i Murmansk og Kirkenes.
- Kulturtræffet i Island i tilknutning til Reykjavik Kulturfestival.
- Havforskningstogt langs norskekysten i København, Bodø og Bergen
- Den store nordiske spillekrig – konference i København
- International idræt: I magtens hjerte, som foregik i Lausanne i Schweiz
- Nordisk netværksmøde for journalistiske efteruddannelsesinstitutioner

Nordvest-Russland
I 2006 blev der arrangeret ni kurser for russiske journalister i NJC-regi. Kurserne blev projekteret af NJCs projektleder Gunnar Sætra, som også har afviklet kurserne i samarbejde med Jelena Larionova, Barents Press International i Murmansk og Anna Sjarogradskaja, Regionalt presseinstitut i St. Petersborg. Kurserne har været vellykkede og tilbagemeldingerne positive.

Kunstområdet

1-2230-1 Nordisk litteratur och bibliotekskommitté (NORDBOK)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	7.731.000	7.838.000	7.684.000	98 %	Komitéen

Formål

Den nordiske litteratur- og bibliotekkomiteen - NORDBOK er en av Nordisk ministerråds kunstkomitéer med litteratur og folkebibliotek som sitt faglige område. Komitéens formål er:

- å utvikle og styrke det nordiske samarbeidet når det gjelder kunnskapen om og utbredelsen av nordisk litteratur for barn og voksne
- å utvikle og støtte særskilte tiltak for utbredelsen av litteratur på minoritetsspråk i Norden
- å styrke og støtte samarbeidet mellom folkebibliotekene i Norden og de nordiske folkebibliotekenes samarbeid med Nordens nabolande og Europa.

Komitéen skal samarbeide med nasjonale organisasjoner og institusjoner på de ovennevnte områdene samt med de øvrige nordiske komiteene når det kan fremme Nordboks mål. Komiteen skal legge vekt på tiltak som kan verne om og styrke det nordiske språkfellesskapet og fremme nordisk språkforståelse.

Prioriteringer i 2006

Nordboks virksomhetsplan som ble vedtatt i 2004 og som gjelder for 2004 - 2005 skal videreføres i 2006.

- 2006 vil Nordboks arbeide spesielt med tiltak i forhold til de små språkene. Nordbok har tatt initiativ til et samrbeid med forfatterforeningenerna for samisk, grønlandsk og færøysk for å stimulere utgivelsen av ny litteratur for barn på disse språk.
- Nordbok har tatt initiativ til et samarbeid med forfatterforeningene for samisk, grønlandsk og færøysk for å stimulere utgivelsen av ny litteratur for barn på disse språkene. Det arbeidet vil bli videreført i 2006.
- Stimulere folkebibliotekenes rolle som litteraturformidler.
- Stimulere lesing hos barn og ungdom samt styrke samarbeidet mellom nordiske folkebiblioteker og andre organisasjoner og institusjoner på litteraturfeltet.
- Nordisk Råds litteraturpris skal benyttes som en drivkraft i arbeidet med å fremme nordisk litteratur.
- Nordbok vil også følge opp initiativet fra det danske formannskapet i 2005 og arbeide for å øke den fellesnordiske språkforståelsen hos barn og unge.
- Nordbok vil også i 2006 prioritere formidlingsoppgaver og samarbeid med andre nordiske komiteer og institusjoner om litteratur- og kulturformidling. Prosjektet "Nordisk mer enn skandinavisk" blir gjennomført i 2005, og utstillingen som inngår i prosjektet, vil bli formidlet videre i 2006.

Resultater i 2006

I 2005 gjorde Ministerrådet vedtak om å foreta en større omorganisering av kulturfeltet. Dette innebar at NORDBOK skulle nedlegges, og at 2006 ble komitéens siste driftsår.

- Oversettelsestøtte

Som tidligere år, ble det også i 2006 utlyst midler til oversettelse av nabolandslitteratur. Nordbok mottok 270 søknader med en samlet sum på NOK 12 639 000. Det ble bevilget tilskudd til 163 oversettelser med en samlet sum på NOK 2 665 980. Ved tildeling av støtte har man lagt til grunn en prosentvis fordeling mellom språkene som var fastlagt i retningslinjene for tilskuddsordningen. For oversettere som arbeider med oversettelser fra de små språkene (færøysk, grønlandsk og samisk), ble det utlyst stipend. Man mottok

6 stipendsøknader på til sammen NOK 225 500. Det ble utdelt tre stipend på til sammen NOK 89 000.

Oppnådde resultater: Den nordiske støtteordningen for oversettelser har ført til at det i alle de nordiske land hvert år har kommet en jevn tilvekst av oversatte bøker fra det øvrige Norden, både ny litteratur og klassikere for barn og voksne. Forfattere som ellers neppe ville blitt kjent utenfor sitt eget land, har på grunn av oversettelsesstøtten fått en nordisk leserkrets.

Nordisk nytte: Den litterære skapelsesprosess og produksjon i det enkelte land blir stimulert når forfattere blir oversatt og utgitt på andre språk og for publikum er litteraturen en kilde til å bli kjent med sider av nabolandenes kultur som ellers ville vært fremmede for dem.

- Nordisk råds litteraturpris

Prisen har hatt en fremtredende plass i Nordboks arbeid. For annen gang samarbeidet Nordbok med Nordisk råd om utgivelse av en antologi der alle de nominerte kandidatene til Nordisk råds litteraturpris i 2006 ble presentert både med en omtale av forfatterne, og med et utdrag av hvert nominert verk som kandidatene selv har valgt ut. Antologiens tittel er *Litteratur i nord 2006.* Antologien forelå til bokmessen i Göteborg i september 2006. I forbindelse med kunngjøringen av navnet på prisvinneren 2006 arrangerte Nordbok et seminar i samarbeid med Nordisk råds bedømmelseskomité og den norske delegasjonen til Nordisk råd.

- *Nordisk litteratur*

I årboken *Nordisk litteratur* gis det også en fyldig presentasjon både av prisvinnerne og de nominerte. Alt innhold i årboken er tospråklig, et nordisk språk og engelsk, og årboken er derfor et viktig instrument for å spre kunnskap om ny nordisk litteratur både i Norden og utenfor Norden. *Nordisk litteratur* er også publisert elektronisk på webadressen www.nordic-literature.org.

- Andre tiltak for å fremme nordisk litteratur

Nordbok har i mange år hatt kontrakt med kursstedet Nordens Biskops-Arnö som hvert år har arrangert tre forfatterkurs med finansiering fra Nordbok. I 2006 hadde disse kursene til sammen 72 deltakere. Nordbok har også hatt et flerårig samarbeid med de nasjonale oversetterforeningene, og dette fellesskapet har fått støtte til seminarer for oversettere.

Prosjektet *Nordisk - mer enn skandinavisk* var et treårig prosjekt som fikk støtte fra kulturministrenes strategiske pulje i 2003. Prosjektet fikk også støtte fra Nordisk museumskomité. Nordbok ledet prosjektet. Hovedelementene i prosjektet var en bok, *Nordic Voices,* som inneholder 10 artikler om litteratur på urfolks- og minoritetsspråk i Norden, og en utstilling som også er kalt *Nordic Voices.* Utstillingen ble laget i samarbeid med Nordiska museet i Stockholm, og den belyser de samme temaene som blir behandlet i boka både ved hjelp av tekster, bilder og lydeksempler. Utstillingen ble vist i Oslo og Göteborg i 2005, og fra november 2005 til april 2006 ble den vist på Nordiska Museet i Stockholm.

- *Connection Barents*

Nordboks sekretariat har hatt jevnlig kontakt med sekretariatene for de andre nordiske kunstkomitéene. I 2005 besluttet de fire komitéene å gjennomføre et felles prosjekt med tittelen *Møteplass Barents - Connection Barents.* Prosjektet ble gjennomført i Kirkenes i juni 2006.

- *Folkebiblioteksamarbeid og prosjekter:*

Det største enkeltstående tiltaket Nordbok har støttet på bibliotekområdet, er den nordiske bibliotekuka, *Skumringstime.* Bibliotekuka administreres av Foreningene Nordens Forbund. Hvert år velges det ut et tema for bibliotekuka som tar utgangspunkt i et kjent verk fra nordisk litteratur. Det blir laget utstillinger, arrangementer, forfatterbesøk, barnetimer etc. i folkebiblioteker over hele Norden, gjerne med barn og

ungdom som spesielle målgrupper. I 2006 deltok 1545 nordiske biblioteker og ca 875 i de baltiske land, til sammen 2 420. Det er ny rekord for antall deltagende bibliotek. Den nordiske bibliotekuka ble i 2006 arrangert for 10. gang. I den anledning var det en markering på bok- og bibliotekmessen i Göteborg.

1-2239-1 Nordiska Museikommittén

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.211.000	1.227.000	1.203.000	31 %	Kommitén

Formål

Museikommittén är en expertgrupp under Ministerrådet. Dess uppgift är att främja, och synliggöra det nordiska samarbetet inom hela sitt fackområde. I alla aktiviteter eftersträvas en tydlig nordisk profil, hög kvalitet och nordiskt mervärde. Kommittén fokuserar på att främja nätverksbyggande och erfarenhetsutbyte för att förbättra det nordiska samarbetet inom museiområdet. Museikommittén fungerar som ett rådgivande organ för Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden.

Prioriteringer i 2006

Museikommittén antog under år 2003 en strategisk plan för verksamheten under å 2004-2005 som videreföres i 2006. Den övergripande målsättningen för verksamheten är att genom att främja samarbete mellan de nordiska länderna inom musei- och kulturarvsområdet öka nordbors interesse för kulturarvsfrågor, främja en levande debatt i Norden kring kulturarvet och lyfta fram museernas roll som viktiga samhällsinstitutioner och förmedlare av kunskaper och upplevelser.

- Ta initiativ til konkreta samarbetsprojekt och skapa synergi.
- Etablera nordiska nätverk.
- Synliggöra museerna i det nordiska kultursamarbetet.
- Vara rådgivande organ för Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden.
- Främja gemensamma nordiska initiativ inom kulturmiljövård.

Resultater i 2006

forbindelse med strukturreformen av det nordiske kultursamrbeidet ble Nordisk museumskomité nedlagt per 31.12.06 og 2006 ble komiteens siste driftsår.
I 2006 har Nordisk museumskomité lagt vekt på avvikling av påbegynte prosjekter og rapportering av disse. I tillegg har komiteen lagt vekt på to satsningsområder:

- Synliggjøring av behovene på kulturarvsfeltet i de selvstyrende områder med fokus på nordisk samarbeid og nettverksbygging. Komiteen arrangerte i juni 2006 et seminar i Nuuk på Grønland med representanter fra Færøyene, Grønland og Åland.

Etablering av et nordisk museumsnettverk

1-2256-1 Nordisk Musikkomitté (NOMUS)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.460.000	6.550.000	6.422.000	100 %	Kommittén

Formål

NOMUS är ministerrådets konstkommitté med musik som sitt verksamhetsområde. Kommittén skall främja, vidareförmedla och utveckla kunskapen om det nordiska musiklivet och musiksamarbetet i Norden. Verksamheten omfattar musiklivets alla delar. Kommittén driver egna musikprojekt, deltar i samarbetsprojekt samt fördelar

projektstöd. NOMUS informerar om nordiskt musikliv inom och utanför Norden samt är priskommitté och administrerar Nordiska rådets musikpris. NOMUS är ett rådgivande organ för Nordiska ministerrådet och Nordiska kulturfonden.

Prioriteringer i 2006

Kommittén fortsätter samarbeten med flera nordiska musikinstitutioner och musiknätverk. Insatserna för etablerandet av ett jazzarrangörsnätverk fortsätter, liksom arbetet med att utveckla nya samarbetsformer inom partiturmusiken. Arbetet med att upprätta en ny nordisk ungdomskör fortsätter, i samarbete med Barents körcentrum i Piteå. Det påbörjade samarbetet med baltiska och ryska aktörer skall utvecklas. Särskilda insatser inom det nordiska musikutbildningsområdet har påbörjats och planeras ta konkret form under 2006. Med anledning av det danska ordförandeskapets uppdrag till Nomus kring den rytmiska musiken kommer ett flertal aktiviteter att ske. Under hösten 2006 skall en uppföljning av projektets resultat prioriteras. Av beviljningen är DKK 1.500.000 avsatt till finansiering av Orkester Norden.

- Lägga vikt på synliggörande av projektverksamheten
- Initiera egna nya projekt inom områden där särskilda behov finns och där dessa har stor nordisk relevans.
- Skapa större flexibilitet i stödordningen.

Resultater i 2006

Den helt dominerende aktiviteten i verksamheten har legat i att fördela bidrag till det nordiska musiklivet i dess olika former genom Nomus stödordning. Med anledning av att NMR beslutat att Nomus läggas ned med utgången av 2006 har inga nya beslut om stöd inom stödordningen tagitsunder året.

- Nordiska Rådets Musikpris

En viktig uppgift som åvilar Nordiska Musikkommittén är att utse vinnare av Nordiska rådets musikpris. År 2006 skulle priset tillfalla en komponist för ett musikaliskt verk. Temat för årets pris var musik som omfattar det elektroniska mediet.Till pristagare 2006 utsågs den norska komponisten Natasha Barrett.

- Orkester Norden

Nomus är största finansiär till Orkester Nordens verksamhet genom ett öronmärkt bidrag från Nordiska ministerrådet om 1 500 000 DKK. Orkestern genomförde sommaren 2006 en turné i Kroatien, Slovenien och Sverige, med Vasily Petrenko, Ryssland, som dirigent och Mikkel Futtrup, Danmark, som violinsolist. Dessutom beställdes ett nyskrivet orkesterverk, "Fear and Hope", av Marie Samuelsson, Sverige.

- Nordic Sounds

En av de viktigaste informationskanalerna till utlandet om det nordiska musiklivet utgörs av tidskriften Nordic Sounds, utgiven och helfinansierad av Nomus. Tidskriften används inte enbart som informationskanal från Norden utan även som källmaterial av musikvetenskapsmän världen över.

- Musaïk

Projektet Musaïk hade som huvudsyfte att främja likvärde och likställning inom musikundervisningen genom att utveckla och dokumentera ny praxis och nya idéer som kan bidra till att utveckla musikundervisningen i Norden, etablera nordiska nätverk och samarbetsformer som gör erfarenhet och kompetens på området "kulturellt mångfald i musikundervisningen" tillgänglig för fler aktörer, bidra till diskussion och kännedom om vilken betydelse ökat kulturellt mångfald har för musik- och kulturpolitiken i Norden, samt ökad kännedom om undervisningsinstitutionernas ansvar i det multikulturella Norden. En fortsättning av projektet har under 2005/2006 skett i samarbete med Norges musikhögskola.

1-2254-2 Mobilitets- og residensprogram

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	10.190.000	0	0	82 %	Sakkunniga

Formål

I enlighet med kulturministrarnas beslut i juni 2005 etableras det år 2006 etableres et mobilitets- og residensprogram som er åpent for alle kunstarter. Mobiliteten gäller såväl konstnärer som deras verk. Under år 2006 kartlägger sekretariatet de nationella och internationella ordningar som finnes och utvecklar det nordiska mobilitets- och residensprogrammet så att det blir ett komplement till redan existerande ordningar,.

Første skritt i denne oppfølgingen er at eksisterende mobilitets- og residensaktiviteter i de enkelte institusjonene og komiteene samles under en post som et program i budsjettforslaget for 2006 i stedet for å være spredt på sektorene. Videre legges det opp til en styrking av dette området. Dette vil bidra til å synliggjøre det som allerede finnes av aktiviteter som et eget program og til å kunne vurdere aktiviteten som en samlet funksjon.

Prioriteringer i 2006

- Programmet tar utgangspunkt i de mobilitets- og residensaktiviteter som hittil har vært utviklet og administrert av NIFCA, Kunstnersentret Dalsåsen og NordScen. Midlene fra disse aktivitetene legges inn i programmet fra 2006, men ordningene administreres som i 2005 så langt det er mulig.
- Mobilitetsprogrammet Sleipnir fortsetter som før, men under år 2006 kommer sekretariatet til å utrede videre utvikling.
- Kunstnerkollegiet i Roma inviteres til å utgjøre en del av residensprogrammet i en treårig forsøksperiode 2007 – 2009. Deretter evalueres aktiviteten. Midlene til Kollegiet er innlemmet i programmet fra 2006.
- Arbeidet med en videre utvikling av mobilitets- og residensprogrammet er startet opp, og vil bli ferdigstilt i løpet av 2006. Kultur- og kunstfeltet vil bli inndratt i dette arbeidet
- Det blir foretatt utredninger om mobilitets- og residensfeltet på nordisk, europeisk og internasjonalt plan
- Målet er våren 2006 å kunne presentere en kartlegging som også viser hvilke kunstarter som har best behov for at nordiske residensmuligheter åpnes for dem.

Resultater i 2006

Kulturministrarna beställde en mobilitetsutredning, i vilken kartlades existerande mobilitets- och residensordningar, klargjordes för konst- och kulturfältets mobilitetsbehov och presenterades förslag till ett nytt nordiskt mobilitets- och residensprogram.
På basen av utredningen beslöt kulturministrarna att starta ett nytt nordiskt mobilitetsprogram, som omfattar tre programmoduler: stöd till residenscentra, stöd till nätverk och stöd till mobilitet.
Det nya mobilitets- och residensprogrammet är en väsentlig del av den nya strukturen för det nordiska kultursamarbetet. I det nya mobilitets- och residensprogrammet ingår ett treårigt projektkontrakt med Konstnärskollegiet i Rom för åren 2007-2009.

1-2255-3 Nordiskt Center för Scenkonst (NordScen)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.562.000	7.205.000	7.085.000	100 %	Institutionen

Formål

Residensaktiviteten legges for 2006 inn i mobilitets- og residensprogrammet.

NordScen – Nordiskt Center för Scenkonst – är Ministerrådets samarbetsorgan för professionell teater, dans, musikteater samt performance. NordScen har som mål att stärka och vidareutveckla det nordiska samarbetet inom den nyskapande, professionella scenkonsten; att främja konstnärlig tillväxt, kvalitet och innovation inom scenkonstområdet i Norden; att profilera nordisk scenkonst i och utanför Norden; att stärka redan existerande konstnärliga nätverk i Norden samt att skapa nya, tvärgående mötesplatser för professionella scenkonstnärer. NordScen arbetar dels i de nordiska länderna dels internationellt och fungerar, i den utsträckning resurserna tillåter, som informationscenter för hela den nordiska och baltiska scenkonstmiljön. NordScen driver seminarieverksamhet, främst på fortbildningsområdet, administrerar en stödordning för gästspel, gästanställningar och projekt mellan de nordiska länderna och bedriver informations- och rådgivningsverksamhet.

Prioriteringer i kontrakten 2006

I mål- och resultatstyrningskontraktet för år 2005 finns fyra verksamhetsområden. Egeninitierade projekt, samarbetsprojekt, seminarier och konferenser; Stödordning för förmedling och projektutveckling; Kompetensutveckling, specialiserad vidareutbildning och forskning samt Information och service.

Huvudmålsättningarna för NordScen är att:

- initiera och främja innovativa nordiska scenkonstprojekt
- bidra till ökad kvalitet och kompetens inom nordisk scenkonst genom stöd, till efter- och vidareutbildning samt konstnärligt forskningsarbete,
- stärka och utveckla nätverk genom stöd till samarbete mellan organisationer och institutioner inom scenkonstområdet och även tvärgående mellan scenkonstområdet och andra konstarter.

NordScen skall i sin verksamhet särskilt prioritera:

- experimenterande och processorienterade projekt med stor potential till att få uppmärksamhet och synlighet,
- projekt som belyser och främjar kulturell och etnisk mångfald,
- geografisk spridning inom stödordningen,
- professionell scenkonst för barn och ungdom.
- Av Nordscen initierade projekt för att skapa och stärka nätverk i Norden
- Stödordningar för gästspel och gästengagemang och geografisk spridning inom stödordningarna
- Residensprogram för scenkonstnärer i ett samarbete mellan sju teaterhögskolor / akademier i Norden

Resultater i 2006

NordScen ble nedlagt pr. 31. desember og 2006 var institusjonens siste driftsår.

- Under året har NordScen videreutviklet den nettbaserte møteplassen Scenerum.org som ble initiert i 2003 som en eksperimentell arena for kunstutviklingsprosjekter med fokus på samarbeid mellom kunstnere og

formidling til publikum.

- NordScen har i 2006 viderført sitt program for kunstnerresidenser: Nordic Resort. I 2006 deltok ledende utdanningsinstitusjoner innenfor scenekunst i de fem nordiske land. Syv kunstnere fra Sverige, Norge, Danmark og Litauen deltok i residensprogrammet.

NordScen har også lagt vekt på forskning med såkalte scenekunstlaboratorier: I 2006 ble følgende prosjekter gjennomført: Re:Searching, Spacing Out i Vilnius, Litauen og Connection Barents i Kirkenes Norge med fokus på nordisk-russisk samarbeid. Prosjektet Connection Barents var et samarbeid mellom NordScen, Nordbok, Nomus, Nifca og kulturaktøren Pikene på broen.

1-2258-3 Nordiskt Institut för Samtidskonst (NIFCA)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	886.100	1.065.000	1.046.200		Institutionen
MODSVARER DKK	6.601.000	7.924.000	7.773.000	100 %	

Formål

Residensaktiviteten legges for 2006 inn i mobilitets- og residensprogrammet.

Formål

NIFCA är Ministerrådets expertorgan för visuell kultur. NIFCA ska fungera som rådgivande, stödjande och initierande organ inom professionell visuell kultur. NIFCA samarbetar med partners inom nämnda fält primärt i Norden men initierar även aktiviteter och projekt internationellt.

Huvudmålsättningar för NIFCA är uppdelade i tre områden:

- Förmedling: stödja, främja, initiera och utveckla projekt inom visuell konst.
- Mobilitet: bidraga, stödja och främja konstnärliga utbyten, samarbeten och projekt mellan de nordiska länderna samt mellan Norden och dess närområde genom att administrera ett gästateljéprogram och sköta sekretariatet för resestipendieordningen Sleipnir.
- Kommunikation: bevaka, informera om händelser och utveckling inom visuell kultur i Norden - workshops, informationsmaterial om verksamheten, publikationer, hemsidor, nyhetsbrev och projekt.

NIFCA:s målsättning är att skapa synergier mellan dessa huvudområden.

Målgrupper: NIFCA:s målgrupper är i huvudsak professionellt verksamma inom NIFCA:s verksamhetsområde, i andra hand publiker och medier.

Prioriteringer i kontrakten 2006

I det kontrakt som gäller för 2005 har institutionen tre huvudområden: Förmedling, Mobilitet, Kommunikation. Målet för 2006 är att söka skapa synergier mellan NIFCAs skilda aktiviteter och verksamhetsområden.

Förmedling: Projekt som inbegriper flera typer av konstnärligt skapande (produktion, visning, information, kritik) med fokus på experimenterande och processorienterade projekt som rör aktuella samhällsfrågor och som kopplar samman teori och praktik.

Mobilitet: Utöver att anpassa programmet efter de deltagandes behov önskar vi utveckla

gästateljéerna till plattformar för processuella möten mellan det lokala och det nordiska samt mellan olika kontexter och NIFCA:s alla verksamhetsområden.

Kommunikation: Utveckling av hemsidan, regelbundet utkommande nyhetsbrev, publikationer och kritiska fora.

Nordiskt mervärde: Samtliga NIFCAs aktiviteter omfattas av ett nordisk mervärde – våra verksamheter skapar en extra dimension vad gäller utbyte/aktörer/institutioner/resultat.

- Att utveckla och verka för långsiktiga synergier mellan olika former för utställningspraxis som särskilt betonar multilaterala utbyten.
- Att bygga och utveckla nätverk mellan kulturinstitutioner och konstnärer i Norden.
- Att utveckla områdena kommunikation och kritik.
- Att lägga ökat fokus på arkitektur och design.
- Att utveckla samarbeten med andra nordiska samarbetsorgan.

Resultater i 2006

NIFCAs verksamhet 2006 har påverkats av nedläggningen av NIFCA (31.12.2006). Samtliga projekt har haft ambitionen att skapa en synergieffekt mellan NIFCA:s olika verksamhetsområden.
Under 2006 har en rad projekt ägt rum som syftar till att stärka nätverk och producenter

- Institutionens fokus har legat på det multidisciplinära forskningsprojektet *Rethinking Nordic Coloniolasim. A Postcolonial Exhibition Project in Five Acts.* NIFCA har skapat ett projekt som involverat alla de nordiska länderna och självstyrande områdena utifrån en diskussion om nordisk kolonialism.
- Institutionens fokus har också legat på ett tvärdisciplinärt samarbetsprojekt med de andra nordiska konstinstitutionerna och kommittéerna med ett projekt baserat i Barentsområdet – Connection Barents.
- NIFCA har också valt att samarbeta med ett yngre tankekollektiv Produktionsenheten, ett konstnärsnätverk baserat i Sverige och Danmark. Tilsammans med Produktionsenheten och Iaspis, har NIFCA producerat ett tvärdisciplinärt seminarium: *Slowly learning to survive the desire to simplify.*
- NIFCA har samarbetat med bl a Ålands konstmuseum, Mariehamn, kring ett av NIFCA:s projekt *Criss-Cross* för screenings på Åland.
- Kommunikation- information och kritik: Nyhetsbrev i kombination med en enklare och mer användarvändig hemsida ha gjort NIFCA:s aktiviteter och strategier mer synliga. Särskilt utvecklade hemsidor för de större projekten Populism 2005 och Rethinking Nordic Colonialism.

Mobilitet: NordicAiR har utvecklats med aktiva residenspartners i samtliga nordiska länder som en mötesplats för aktörer i gränslandet mellan arkitektur, design och bildkonst.

Nordiske kulturhuse

1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
ISK	86.316.000	83.156.000	74.956.000	73%	Institutionen
MODSVARER DKK	7.768.000	7.484.000	6.746.000		

Formål

Nordens Hus i Reykjavík startede sin virksomhed i 1968. Huset skal være et nordisk kulturcenter og et bindeled mellem Island og øvrige nordiske lande. I husets virksomhed bliver der lagt særlig vægt på formidling inden for kultur-, undervisnings- og forskningsområderne, samtidigt med at huset står for omfattende informationsvirksomhed om nordisk samfunds- og næringsliv.

Prioriteringer i kontrakten 2006

Prioriterede virksomhedsområder i kontraktperioden 2005-2007 er kulturprojekter for børn og unge, vestnordisk samarbejde, litteratur, sprog og information hvor biblioteket spiller en vigtig rolle, samt husets vedligehold og renovering. Et beløb på 2.200 TISK (2005) er reserveret i basisbevillingen til vedligeholdelse og investeringer.

- Kulturprojekter for børn og unge
- Litteratur, sprog og information
- Vestnordisk samarbejde
- Biblioteket
- Husets vedligeholdelse
- International virksomhed
- Cafeteriet

Resultater i 2006

Blandt årets større arrangementer var den internationale børnekulturfestival "Krakkar Úti i mýri", og en international poseifestival. Der har desuden været afholdt 11 ud-Stillinger. Alt i alt har huset afholdt 134 arrangementer i 2006. Biblioteket er fortsat husets kerneaktivitet med et årligt udlån å 17.600.

1-2272-3 Nordens hus på Färöarna

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	11.188.000	10.958.000	10.135.000	70%	Institutionen

Formål

Nordens Hus på Færøerne startede sin virksomhed i 1983. Husets opgave er at formidle nordisk kultur på Færøerne og færøsk kultur i de øvrige nordiske lande, samtidig med at huset har en vigtig funktion som færøsk kulturhus. Færøernes Landsstyre finansierer dele af husets drift. Bidraget udgør 8% af husets basisfinansiering.

Prioriteringer i kontrakten 2006

P.g.a. direktørskifte pr. 1. februar 2005 har huset fået en ét-årig kontrakt for 2005. Institutionen har de seks nedenstående prioriteringer. Et specielt beløb på 500.000 DKK (2005) er reserveret i basisbevillingen til husets vedligeholdelse og investeringer.

- Kulturprojekter for børn og unge
- Kulturprojekter for voksne
- Vestnordisk samarbejde
- Information
- Caféen
- Vedligehold af bygningen og det tekniske udstyr

Resultater i 2006

Nordens Hus har også i 2006 lagst stor vægt på programmer for børn og unge, kulminerende med afholdelse af "Ung i Norden".
Igennem hele året har der været et tæt samarbejde med kulturlivet på Færøerne og de andre nordiske huse og institutter. Dette arbejde har også været med til at fremme presentation av færøsk kultur i udlandet.
Huset har afholdt 291 arrangementer, heraf 21 uden for huset.

1-2274-3 Nordens institut på Åland

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	283.700	280.100	249.500	66%	Institutionen
MODSVARER DKK	2.114.000	2.084.000	1.854.000		

Formål

Nordens Institut på Åland (NIPÅ) blev oprettet i 1985. Instituttets opgave er at styrke det ålandske kulturliv i samspil med kulturlivet i det øvrige Norden og i samarbejde med lokale kulturorganisationer. Virksomheden foregår hovedsagelig inden for det almenkulturelle område, men også inden for undervisning/forskning og kontakt- og netværksopbygning. Ministerrådets bevilling dækker instituttets projektvirksomhed og direktørens løn. Øvrige udgifter, ca.85.000 EUR, dækkes af Ålands landskabsstyrelse.

Prioriteringer i kontrakten 2006

I kontraktperioden 2003-2005 har insituttet nedenstående prioriteringer:

- Børne- og ungdomskultur med særlig vægt på kulturaktiviteter i yderdistrikterne på Åland
- Udbredelse af information om Norden og formidling af kendskab om nordisk litteratur til den ålandske offentlighed
- Samarbejdsprojekter med lokale kulturarbejdere og professionel kulturudveksling mellem Åland og det øvrige Norden og nærområderne.

Resultater i 2006

NIPÅ har i 2006 prioriteret børne- og ungdomskultur, samarbejdsprojekter, kulturud-Udveksling og billedkunst med vægt på designområdet. På initiativ fra instituttet afholdtes et stort åländs musikarrangement med titlen musik.ax2006. I slutningen af Året fik insituttet ny direktør. På biblioteks- og informationssidan har NIPÅ's insats i 2006 været noget begrænset p.g.a. placering i midlertidige lokaler. Ålands landskapsregering arbejder på en løsning af dette i samarbejde med instituttets bestyrelse.

1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	5.053.000	4.949.000	4.481.000	72 %	Institutionen

Formål

Nordens institut i Grønland blev oprettet i 1986 i samarbejde med Grønlands hjemmestyre og Nuuk kommune. Instituttets opgave er at styrke det grønlandske kulturliv, fremme Grønlands aktive deltagelse i det nordiske samarbejde og udvikle samarbejdet mellem Grønland og de øvrige nordiske lande, med særlig vægt på kultur-, undervisnings- og forskningsområderne. Grønlands hjemmestyre finansierer en del af instituttets drift. I 2004 regnskabet udgjorde dette bidrag 676.000 DKK.

Prioriteringer i kontrakten 2006

I kontraktperioden 2003-2005 har NAPA de nedenstående prioriterede virksomhedsområder. NAPA koncentrerer sig også i kontraktperioden om at få et godt og tæt samarbejde med nogle få kommuner, som kan kopieres og anvendes i samarbejde med andre kommuner:

- Børne- og ungdomsprojekter
- Nordiske kulturarrangementer i Grønland
- Grønlandske kulturarrangementer i Norden

Resultater i 2006

I 2006 har NAPA stået for produktionen af to store teater/danse-forestillinger: "Raven's Call" og Polaroid. Sidstnævnte blev bl.a. opført på Operaen i København. Disse

produktioner har medvirket til en meget stor mediedækning af instituttets aktiviteter. NAPA har sideløbende støttet en lang række kulturarrangementer, både i Nuuk og en række andre byer og bygder i Grønland. Der har desuden været fokus på det arktiske og det vestnordiske samarbejde. NAPA har bevilget støtte til 52 ansøgninger om samarbejdsprojekter m.v.

1-2279-1 Vedlikehold kulturhusene

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.067.000	1.047.000	1.026.000	100%	

Formål

Formålet med denne budgetpost er at bidrage til at planlægge og dække større vedligeholdsopgaver hos de nordiske kulturhuse i Reykjavík og på Færøerne, som ikke kan rummes inden for husenes ordinære budgetrammer.

Prioriteringer i 2006

Budgetposten fordeles på baggrund af ansøgninger fra de to kulturhuse. I det ordinære budget for husene er der i tillæg reserveret 2.200.000 ISK til Nordens Hus i Reykjavik og DKK 500.000 til Nordens Hus på Færøerne.

- Vedligeholdelse af kulturhusene

Resultater i 2006

Budgetposten blev efter ansøgninger fra de to huse fordelt med 597.000 DKK til Nordens Hus på Færøerne (NHFØ) og 470.000 DKK til Nordens Hus i Reykjavík (NOREY). I NHFØ blev bevillingen primært brugt til renovering af lys- og lydudstyr i den store sal. I NOREY blev bevillingen anvendt til behandling af udvendige trævinduer og –døre.

1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	728.100	718.800	706.100	98%	Institutionen
MODSVARER DKK	5.424.000	5.348.000	5.246.000		

Formål

NIFINs syfte är att i Finland sprida kännedom om övriga nordiska länders språk och kultur och att till övriga Norden förmedla kunskap om det finska språket och Finlands kultur. Huvuduppgiften är att synliggöra det finska språket och kulturen i de nordiska länderna och samtidigt förmedla kunskap om och engagemang för nordiska språk och kulturer till den finskatalande befolkningen i Finland.

Prioriteringer i kontrakten 2006

NIFINs nordiska nytta ligger i att stärka den nordiska språkliga och kulturella närvaron i Finland och att stärka det finska språkets och den finländska kulturens roll i övriga Norden. I det nye kontraktet för perioden 2005-2007 är följande områden prioriterade:

- Att Finland synliggöra språk och kultur från andra nordiska länder.
- NIFINs bibliotek skal genom sin närvaro i gatuplan i centrum av Helsingfors lyfta fram, stöda och sprida information om nordiska kulturaktiviteter, främst litteratur, och därigenom belysa de nordiska språkens särart som kultrbärare.
- Att öka intresset för Norden bland ungdomar och den vägen öka intresset för de nordiska språken samt att stimulera studier i nordiska språk bland vuxna som via arbete och/eller i övrigt är i kontakt med andra nordiska länder.

- Att NIFIN blir till ett nordiskt fönster i centrum av Helsingfors med uppgift att informera om Norden och det nordiska samarbetet.

Resultater i 2006

Nifin har i 2006 gennemført en række sprogkurser, præsentationer af forfattere, skolebesøg og arrangementer målrettet børn og unge. Udlånet fra instituttets bibliotek fortsatte stigningstakten fra tidligere år. NFIN har desuden stået for driften af det virtuelle børnebibliotek BIBBI og har fra 1. oktober 2006 desuden overtaget ansvaret for Valhalla - den nordiske portal for børne- og ungdomskultur.

Andre kultursatsninger

1-2234-4 Samisk samarbeid

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.153.000	4.211.000	4.128.000	100%	MR/EK-K

Formål

Formålet med bevillingen er 1) at styrke det samiske samarbejde på kulturområdet og 2) at støtte Samerådet, som er en paraplyorganisation for samiske organisationer i Finland, Sverige, Norge og Rusland. Samerådet er en regeringsuafhængig og frit opererende organisation og et kulturpolitisk og politisk samarbejdsorgan, som skal arbejde for at fremme den samiske befolknings økonomiske, sociale og kulturelle stilling. Medlemmerne af rådet har NGO-status. Bevillingen til kultursamarbejdet forvaltes af et kulturudvalg udnævnt af samiske kunstnerorganisationer i Norden og af Samerådet.

En del af bevillingen er øremærket som støtte til Samisk Kunstnerråd, DKK 692.000 (i 2004 priser)

Budgetposten dækker såvel samisk kulturvirksomhed som nordisk same-samarbejde i øvrigt.

Prioriteringer i 2006

Også i 2006 vil hovedopgaven indenfor Samerådets kulturvirksomhed være at bevare og udvikle samernes fælles kulturelle sager og øge informationen om samisk kultur.

- Uddeling af kulturmidler og deres administrering er en af de vigtigste arbejdsopgaver. I tillæg har Samerådet fortsat planer om egne kulturprojekter, som indgår i kulturvisioner og kulturpolitiske planer.
- Vedtagelserne på samernes konference i Honningsvåg 2004 vil have konsekvenser for prioriteringerne i 2006. Der kan særligt peges på, at Samerådet er anmodet om at styrke samisk kultur og grundlaget for samiske værdier i sit arbejde.
- I 2006 sættes større fokus på samerne i NV Rusland

Resultater i 2006

I 2006 har Samerådet fordelt kulturmidlene for 2006 mellom studiereisestipend, arbeidsstipend og prosjektmidler. Midlene gikk til et bredt spekter av kunst- og kulturområder: design og visuell kunst, musikk især joik, immateriell kulturarvog teater. Samerådet har lagt vekt på barn- og ungdomskultur og en lang rekke kulturarrangementer med målgruppe barn og unge har i 2006 fått støtte. Når det gjelder fokus på samisk kultur i NV-Russland kan nevnes en utstilling med ungdommer fra Russland.
Samisk kunstnerråd som er en sammenslutning av seks samiske kunstnerorganisasjoner har bevilget midler til en rekke kunstprosjekter.

1-2296-1 Nordiska kulturprojekt i utlandet

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.165.000	6.875.000	6.740.000	24 %	STYR. GR.

Formål

Ledningsgruppen för kulturprojekt i utlandet lägges ned per 01.01.2006.

Formål

Budgetposten utgör basen för samnordiska målinriktade kulturprojekt utanför Norden i syfte att öka kunskapen om nordisk kultur internationellt och att befrämja det nordiska samarbetet med länder och regioner utanför Norden.

Prioriteringer i 2006

År 2006 avslutar den nordiska designutställningen "Scandinavian Design beyond the Myth" sin turné. Utställningen har då setts i 12 städer runtom i Europa. Vid sidan om utställningen arrangeras aktiviteter som seminarier, kulturprogram, samarbetsprojekt med universitet och designhögskolor.

Under år 2006 avslutas ett kulturprojekt med västra Balkan. Projektet har löpt sedan 2004 och omfattat ca 35 projekt som har genomförts i västra Balkan och i Norden i syfte att bygga nätverk för fortsatt kulturutbyte.

- Utställningen "Scandinavian Design beyond the Myth" fortsätter år 2006
- Kulturprojektet med västra Balkan avslutas

Resultater i 2006

Utställningen Scandinavian Design Beyond the Myth

Designutställningen Scandinavian Design Beyond the Myth har nu visats i 12 länder sedan hösten 2003. Under perioden december 2006-februari 2007 visades utställningen i Göteborg, i mars-augusti 2006 i Oslo och under perioden september 2006 – februari 2007 i Spanien, först i Vigo och sedan i La Coruna. För turnén i Spanien trycktes en spansk utgåva av katalogen.

Utställningens framgångar gjorde att turnéplanerna ändrades och projektets initiativtagare, Nordiska Ministerrådet, förlängde världsturnén. Under år 2007 kommer utställningen visas i Sofia, Belgrad och Zagreb, varefter utställningen fraktas till Oslo för nedmontering och returnering av lånade föremål.

Kulturprojekt med västra Balkan

Med en utställning i Berlin i mars 2006 avslutade Finlands bildkonstakademi ett projekt som avsåg att bilda nätverk mellan de nordiska konstakademierna och konstakademier i Belgrad, Zagreb, Sarajevo, Skopje, Tirana och konstinstitutioner samt gallerier. Nätverket bestod av professorer, lärare, studenter och unga professionella konstnärer.

Det Danske Filminstitut ansvarade för att nordiska filmer visades på filmfestivaler i Balkan samt för samarbete mellan filmarkiv i Norden och Balkan gällande restaureringstekniker.

Backyard residencies – South Eastern European (SEE) Mobility Program of Artists' Residencies är ett *artist in residence* program som under åren 2006-2007 vänder sig till bildkonstnärer i Europas sydöstra region som önskar utöva konstnärlig forskningsverksamhet i regionen.

Övriga projekt

Post-Shuttle fotoutställningen Unsettled visades i Sydafrika på Durban Art Museum från oktober 2005 till slutet av januari 2006. De nationella litteraturcentralerna i Norden hade som uppföljning av projektet Network North en gemensam nordisk satsning på International Book Festival i Edinburgh 2006. Assitejs barnteaterprojekt i Mellanöstern blev på grund av det politiska läget uppskjutet till år 2007.

Ligestilling

Generel indledning

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	ÆNDRING 05-06
DKK	8.352.000	8.185.000	8.351.000	2,0%

Indledning

Samarbetet i MR-JÄM skall leda till en fortsatt utveckling av en nordisk samsyn och en gemensam nordisk plattform inför ett vidare europeiskt och internationellt perspektiv och bidra till ett effektivare och rikare nationellt jämställdhetsarbete i vart och ett av de nordiska länderna.

Samarbetsprogrammet Nordiskt jämställdhetssamarbete 2006-2010 är utgångspunkten för det nordiska jämställdhetssamarbetet, och det kompletteras årligen med en handlingsplan.

Et aktivt arbeid for likestilling mellom kjønnene er et kjennetegn ved de nordiske landene. Like rettigheter og muligheter for begge kjønn er en verdi i seg selv, og en forutsetning for vår demokratiske tradisjon. I et likestilt samfunn bidrar begge kjønn med ressurser og talent, noe som har betydning for verdiskaping og dermed våre velferdssamfunn.

Arbeidet for et likestilt samfunn er en prosess i stadig utvikling og endrer seg i takt med samfunnet. Det vil oppstå nye verdier og visjoner for hva vi legger i likestilling mellom kjønnene og kvinners og menns roller og rettigheter i et moderne samfunn.

Et nordisk samarbeid for likestilling mellom kjønnene har stor verdi fordi det bygger på denne felles tradisjon og fordi vi står overfor mange av de samme problemstillingene. Fordi de nordiske landene er relativt samstemte når det gjelder demokratiutvikling og likestilling, ligger det godt til rette for å utveksle erfaringer, ta i bruk hverandres kunnskap og føre politiske diskusjoner. Et nordisk samarbeid om likestilling gir en merverdi og er en viktig faktor i utviklingen og fornyelsen av feltet, og av nasjonale politikkområder som f. eks velferd, arbeid og næringsutvikling.

De nordiske landene arbeider for at kjønnsperspektivet integreres i alle samfunnsområder, som en strategi for å fremme full likestilling mellom kjønnene. I moderne "gender mainstreaming" strategi handler det om begge kjønn, og det nordiske samarbeidet bør i stor grad rettes mot å kjønns-sensitivisere alle samfunnsområder, for å få tak og gjøre noe med kjønnsbaserte skjevheter. Slike ulikheter kan like gjerne handle om menns rettigheter, plikter og muligheter, som kvinners.

To hovedtema er valgt som til et nytt samarbeidsprogram.

1. Kön och makt
2. Kön och ungdom

Hvert tema setter fokus på kjønn og er områder hvor erfaringsutvekslinger og felles undersøkelser ventes å være nyttige i nordisk sammenheng. Forhold som berører etnisitet og minoritetsgrupper er integrert i hvert tema.

Ministerrådets samarbete med Estland, Lettland och Litauen baserar sig på det nordisk baltiska jämställdhetssamarbetsprogrammet för åren 2004-2006. Samarbetet med ministerier och myndigheter går ut på att utbyta erfarenheter och samarbeta kring

aktuella jämställdhetsfrågor. NGO-samarbete, nätverksbygge och forskning är viktiga delar. Samarbetet i NV Ryssland fortsätter med myndigheter på lokal, regional och nationell nivå. Projektsamarbetet koordineras inom ramen av Northern Dimension Partnership on Public Health and Social Wellbeing, och samordnas med samarbetsområden narkotika, barn och unga och jämställdhet.

Institutet för Kvinno- och könsforskning (NIKK) initierar forskning och sprider information och har via detta en betydelse i det nordiska och europeiska jämställdhetssamarbetet. NIKK bidrar i en hög grad till att forma den samnordiska forskningsplattform.

4-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.028.000	3.069.000	4.009.000	91%	MR/ÄK-JÄM

Formål

De olika projekten syftar till att stärka det nordiska jämställdhetsarbetet, främja kvinnors och mäns lika tillgång till politiska och ekonomiska beslutsprocesser, främja kvinnors och mäns lika ekonomiska ställning och inflytande samt förbättra möjligheterna för både kvinnor och män att förena föräldraskap och förvärvsarbete

Prioriteringer i 2006

- En konferens om det nya nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet 2006-2010, arrangeras i början av år 2006. Målsättningen är att förankra det nya samarbetsprogrammet hos olika samarbetspartners i de nordiska länderna och de självstyrande områden. I det nya samarbetsprogrammet prioriteras två teman: Kön och makt och Kön och ungdom.
- Jämställdhetssamarbetet prioriterar även aktiviteter på nya områden. Projekt för år 2006 fastställs i en handlingsplan, som baserar sig på det nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet. Under år 2006 skall de nordiska ministrarna diskutera temat Kön och makt. Konferensen Kön, makt och samarbete/-verkan med och för ungdom, har som mål att samla ungdomar, representanter för urbefolkningen, nationella och nya minoritetsgrupper för att diskutera temat makt och kön i ett brett perspektiv. Det norska ordförandeskapet arrangerar under året en avslutningskonferens om det nordiska arbetet med män och jämställdhet inklusive rapportering om den nordiska mansforskningsplattformen. Konferensen skall peka på hur arbetet med män och jämställdhet kan föras vidare.
- Arbetet med de nordiska projekten Integrering av ett könsperspektiv i statsbudgetarna, På sporet av likalønn och Hur pornografins utbredning inverkar på flickors och pojkars uppfattning av kön slutförs under året.
- Det nordiska samarbetet med Estland, Lettland, Litauen och NV Ryssland kommer att fokusera på frågeställningar kring integrering av ett könsperspektiv i budgetprocesser, beslutsfattande ur ett könsperspektiv, arbete och aktiviteter mot handel med kvinnor och barn, unga och kön och våld i samhället. I samarbetet deltar ministerier, myndigheter, NGO:s, nätverk och målet är att öka den offentliga debatten och belysa processen med att integrera ett könsperspektiv i samhällets alla områden.

Resultater i 2006

Det nya nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet 2006-2010 ***Med fokus på kön är målet ett jämställt samhälle*** tar upp två teman *kön och makt och kön och ungdom.* Samarbetsprogrammet lanserades på en konferens, under vilken de två prioriterade teman presenterades.

Under året har ett antal konferenser och seminarier arrangerats för att presentera det nya samarbetsprogrammet och för att förmedla ny kunskap och information om aktuella teman i det nordiska jämställdhetssamarbetet både i nordiska och internationella sammanhang. Resultat av projekt har förmedlats via rapporter och hemsidor.

Kön och ungdom
En nordisk vitbok om unga och jämställdhet presenterades av en nordisk ungdomspanel för jämställdehetsministrarna på ett seminarium som arrangerades i samband med det årliga ministermötet. På slutkonferensen för projektet *Hur pornografins utbredning inverkar på flickors och pojkars uppfattning om kön* presenterades slutrapporten och resultaten från projektet som genomfördes i de nordiska länderna. Den nordiska ungdomspanelen var inbjuden för att framföra de ungas reflexioner på temat.

Kön och makt
Kvinnors deltagande och makt i politiken var temat för en nordisk side-event som arrangerades i samband med FN:s årliga Kvinnokommissionsmöte i New York. De nordiska jämställdhetsministrarna diskuterade temat i en panel.

Människohandel har under året diskuterats med andra internationella organisationer, och tillsammans med ÄK-S och ÄK-LOV arrangerades ett seminarium om hur en koordinerad insats för att bekämpa människohandel skall genomföras.

På konferensen *Familje- och välfärdspolitiska ordningar i Norden* presenterades en kartläggning av ländernas juridiska, ekonomiska och kulturella val inför jämställdhets- och familjepolitiska åtgärder och jämförde och diskuterade vad som har den bästa effekten.

Konferensen *The process towards integrating gender perspective in the budgetary process (gender budgeting) – the Nordic experience* avslutade det nordiska projektet hur integrera ett könsperspektiv i de nordiska statsbudgetarna. Projektet har genomförts som ett samarbete mellan finanssektorn och jämställdhetssektorn. Under projektet har ny kunskap kring temat producerats. I seminariet deltog 150 personer från Norden och Europa. Två slutrapporter presenterades på konferensen.

På Nordiska rådets session presenterade jämställdhetsministrarna resultaten av en kartläggning om hur de enskilda ministerråden arbetar med att integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i sitt arbete.

Kön, kultur och kommunikation
Kulturen är en viktig del i det nordiska samarbetet. Ett könsperspektiv på denna centrala del av samarbetet kan bidra till att stärka och förnya kultursamarbetet.

På seminariet Kjønn, kultur og kommunikation i det femtidige nordiske samarbejde presenterades rapporten Framställningar av unga, sport och kön i nordiska massmedier och diskuterades hur resurserna inom konstområden fördelas mellan kvinnor och män.

4-4480-3 Nordiskt institutt for kvinde og kønsforsk. (NIKK)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	5.725.000	5.814.000	4.619.000	84 %	Institutionen
MODSVARER DKK	5.324.000	5.116.000	4.342.000		

Formål

NIKK skallinitiera, koordinera och informera om nordisk kvinno- och könsforskning och om undervisning på området både i Norden och internationellt, och skall bedriva egen forskning.

Pritorioteringer i kontrakten 2006

- Det nordiska forskningsprojektet Hur pornografins utbredning inverkar på flickors och pojkars uppfattning av kön med finansiering från Ministerrådet och länderna avslutas sommaren 2006. NIKK har beviljats medel från Ministerrådet för att stimulera och befrämja nordisk mansforskning; detta projekt avslutas också i början av 2006. Den nordiska forskarskolan i tvärvetenskaplig könsforskning är inne på sitt tredje år. NIKK förvaltar och organiserar flera nordiska nätverk, bl.a. ett nätverk om kön och forskning i förändring, ett om den nordiska könsforskningens historia samt ett mansforskningsnätverk. NIKK deltar i nordiska, europeiska och internationella arrangemang inom könsforskningen.
- NIKK arrangerar en nordisk-baltisk konferens tillsammans med baltiska könsforskningsmiljöer. NIKK deltar på den europeiska könsforskningskonferensen i Lodz, Polen, sommaren 2006. Tre nummer av NORA (engelskspråkig vetenskaplig tidskrift) och tre av NIKK magasin (populärvetenskaplig) utges. NIKK har fortsatt kontakt och samarbete med kvinno- mans- och könsforskningsmiljöer och jämställdhetsenheter. NIKK utvecklar sin informationstjänst, också genom webbplatsen.

Resultater i 2006

År 2006 ingick NIKK ett nytt tvåårigt resultatkontrakt med NMRS för åren 2006-2007. Kontraktet baserar sig på de nya riktlinjerna och strategin för NIKK, som ministerrådet beslutade om år 2005. Enligt NIKKs nya politiska mandat är NIKKs överordnade mål som kunskapscentrum att implementera målsättningarna i det nya samarbetsprogrammet för jämställdhet (2006-2010). NIKKs verksamhet under år 2006 har gett kunskapsunderlag för det nordiska samarbetet i allmänhet och för samarbetet inom jämställdhetsområdet i synnerhet.

På slutkonferensen *Unga, kön och pornografi* för projektet *Hur pornografins utbredning inverkar flickors och pojkars uppfattning om kön* presenterade projektledningen och forskarna slutrapporten och resultaten från projektet som genomfördes i de nordiska länderna. I konferensen deltog politiker, tjänstemän, ungdomar, praktiker, journalister och forskare.

År 2006 avslutades arbetet med män och jämställdhet, via mansforskningsplattformen har NIKK befrämjat bl.a etableringen av nordiska forskarnätverk. Män och jämställdhet diskuterades på seminarier och konferenser, och fokuserade på mäns hälsa, mansforskning och maskuliniteter.

Den nordiska forskarskolan i tvärvetenskaplig könsforskning finansierad av NorFa/Nordforsk (2004-2009) var inne på sitt tredje verksamhetsår. 34 universitet från Norden och närområdena deltar i forskarskolan.
Nordiska nätverk förvaltades och organiserades av NIKK (bl.a om män och hälsa; könsdiskurser i Norden).

NIKK deltog i nordiska, europeiska och internationella aktiviteter och arrangeman, bl.a i den europeiska könsforskningskonferensen i Lodz, Polen.

Tre nummer av NIKK magasin och tre nummer av NORA utgavs, och under året utkom det första numret av en nordisk mansforskningstidskrift NORMA: Nordisk tidskrift för maskulinitetsstudier.

Lov

4-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.323.000	1.341.000	1.315.000	71 %	MR/ÄK-lag

Formål

Att med utgångspunkt i den årliga handlingsplanen säkra genomförandet av de prioriteringar som antagits av justitieministrarna. Samarbetet rör förberedelser inför lagstiftning, initiativ avseende förebyggande och bekämpande av brottslighet, samarbete med de rättsvårdande myndigheterna i de baltiska länderna samt gemensamt nordiskt samarbete rörande EG/EES-rätt.

Prioriteringar i 2006

- Uppföljning av överväganden om harmoniseringsinitiativ på familjerättens område i Norden.
- Aktiviteter relaterade till EU:s handlingsplan för frihet, säkerhet och rättvisa, det s.k. Haag-programmet.
- Vidareutveckling av samarbetet kring och analysen av EU/EES-förslag samt EG/EES-rättsakter i ett så tidigt skede av processen som möjligt.
- Eventuell uppföljning av EU:s regeringskonferens, främst genomförandet av den slutliga författningstraktaten.
- Överväganden kring ömsesidigt erkännande i Norden med hänsyn till straffprocessuella tvångsmedel samt eventuell utvidgning av lagarna om verkställighet av nordiska straffdomar m.m. till att även gälla flera reaktioner och situationer.
- Initiativ kring offentlighet i förvaltningen samt eventuellt forskning kring nordisk förvaltningsrätt i ljuset av Europarättens inflytande.

Fortsatt samarbete med Estlands, Lettlands och Litauens rättsväsenden med inriktning på olika aspekter av organiserad kriminalitet m.m., samt andra aktiviteter inom ramen för EU:s andra handlingsplan för Nordliga Dimensionen.

Resultater i 2006

Under året genomfördes ett seminarium om vuxnas kontakt med barn – framför allt på Internet – i syfte att begå övergrepp mot barnen, s.k. grooming. Vidare genomfördes seminarier om alternativ tvistlösning, advokat- och rättshjälpsordningar i Norden samt om skydd mot diskriminering. Dessa seminarier genomfördes i syfte att utbyta erfarenheter inför planerade eller pågående lagstiftningsprojekt.

Justitieministrarna tillsatte en arbetsgrupp med uppgift att granska samarbetet mellan åklagarmyndigheterna i Norden och kopplingen till EUROJUST. Arbetsgruppen skall undersöka dagens samarbetsformer och behovet av ytterligare samarbete.

Under 2006 samordnades genomförandet av den nordiska konventionen om utlämning av misstänkta. Konventionen bygger på, och vidareutvecklar, EU:s motsvarighet. Konventionen träder i kraft senast vid årsskiftet 2007/2008.

Inom ramen för det nordisk-baltiska samarbetet genomfördes två seminarier: ett om de nordiska domstolarnas förhållande till de europeiska domstolarna och ett om straffrättsligt ansvar för juridiska personer. Båda seminarier hade deltagande från domstolar och myndigheter i Norden samt från EU:s institutioner. Genom dessa seminarier fördjupades kunskapen inom respektive ämne och kontaktnät utvecklades.

Uddannelse og forskning

2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.430.000	4.034.000	1.793.000	34 %	MR-U/EK-U

Formål Dispositionsmidlerne anvendes til at finansiere politisk relevante projekter, der initieres i det løbende budgetår og giver mulighed for at opfange og støtte vigtige tiltag, der ikke kunne forudses ved budgetteringen. Dispositionsmidlerne er således et vigtigt redskab til initiering og gennemførelse af formandslandets prioriteringer.

Prioriteringer i 2006 Dispositionsmidlerne vil blive anvendt til finansiering af prioriteringer fra formandskabet, der ikke dækkes af andre bevillinger, samt – i overensstemmelse med formålet – til at imødekomme pludseligt opståede behov.

Resultater i 2006 Der er i 2006 blandt andet givet bevillinger til:
Formandskabstiltag, evaluering af NIAS og NordVulk samt udgifter i forbindelse med overføring af Nordita til Sverige. Seminar of den Eksterne dimension i Bolognaprocessen, State of the Baltic Sea Region Report 2006 samt til udvikling af Nordisk Master Programmer. Herudover er der bevilget midler til flere studier (komparativ studie – lærerutdanning, Arktisk klimaforskning, International Polar Year 2007, forskningsformidling og Feasibility studie – webportal-/løsning for uddannelsesområdet)

Politikudvikling m.v.

2-2510-1 Nordiskt skolsamarbete (NSS)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.567.000	2.564.000	3.142.000	100 %	Nordisk Skolesamarbejde (NSS)

Formål Skolesamarbejdets overordnede mål er at gøre skolen bedre i Norden. Styregruppen for nordisk skolesamarbejde har følgende hovedopgaver:

- at rådgive MR-U i spørgsmål om nordisk skolesamarbejde
- at medvirke til at gennemføre MR-Us strategi for nordisk uddannelses- og forskningssamarbejde
- at udforme og gennemføre årlige virksomhedsplaner for skolesamarbejdet
- at have tilsynsfunktion i forhold til nordiske aftaler på området
- at være styregruppe for Mobilitets- og netværksprogrammet Nordplus Junior samt det nordiske skolenet.

Prioriteringer i 2006 Det nordiska skolsamarbetets prioriteringar för 2006 kommer att basera sig på prioriteringarna i MR-U strategin för nordiskt utbildnings- och forskningssamarbete 2005-2007 samt prioriteringarna i det norska ordförandeskapsprogrammet

Resultater i 2006 Det norske sektorprogrammet for utdanningsområdet i 2006 la vekt på å utvikle samarbeidet om kvalitet i skolen og i yrkesutdanningen, bidra til økt samarbeid på

utdanningsområdet med Nordvest-Russland og å styrke mobilitetsordningene.

Når det gjelder samarbeidet om kvalitet i skolen har Ministerrådet i 2006 gått inn for å samarbeide og styrke dialogen om deltakelse i internasjonale undersøkelser med særlig vekt på leseinteresser og leseferdigheter hos barn og unge. Det er lagt grunnlag for dette bla gjennom den nordiske forskerrapporten Northern Lights on PISA 2003 og den nordiske forskerkonferansen som ble avholdt i Oslo i mai 2006 basert på PISA-resultatene fra 2003. Det videre samarbeidet om kvalitet i skolen bygger i tillegg på en kartlegging av lærerutdanningen knyttet til leseopplæringen og på en studie av relevant nordisk forskning og dokumentasjon når det gjelder lesing og prestasjonsforskjeller. Dette er utredninger som skolesamarbeidet i Nordisk Ministerråd har initiert og finansiert.

Ministerrådet vil også, ut fra det som er kommet frem gjennom disse utredningene, legge til rette for å utvikle samarbeid om erfaringsutveksling av relevant pedagogisk forskning, særlig rettet inn mot lærerutdanningen i de nordiske landene.

Det norske formannskapet har hatt som mål å forsterke det nordiske samarbeidet om yrkesutdanningen, med særlig vekt på økt mobilitet og kvalitet. Det er nedsatt en ad hoc arbeidsgruppe for dette feltet. Under det norske formannskapet ble det arrangert et todagers arbeidsseminar i Oslo i juni med tema kvalitet i yrkesopplæringen.

Sentralt i arbeidet med yrkesutdanningen er policyorienterte tema som anerkjennelse av kvalifikasjoner og kvalitet i yrkesopplæringen. Begge disse temaene vil ses i lys av pågående EU-samarbeid. Det er også lagt til rette for et konkret og fornyet nordisk samarbeid om små yrkesfag fra 2007.

Økt skolesamarbeid med Nordvest-Russland var satt på dagsorden under det norske formannskapet i 2006. Rådgivningsgruppen for Nordisk Skolesamarbeid avholdt et seminar lokalisert i Finnmark og Nordvest-Russland i september 2006. Til stede var bla. representanter for nordiske og russiske skolemyndigheter og representanter for lokale skoler som samarbeider. Det ble fremlagt gode erfaringer fra bilateralt regionalt skolesamarbeid, etablert kontakter og diskutert mulige fremtidige samarbeidsområder for et nordisk samarbeid med Nordvest-Russland. Erfaringene fra dette vil inngå i strategien for samarbeidet med Nordvest-Russland og det vil bli arbeidet videre med å utvikle skolesamarbeidet i 2007, bla gjennom et arbeidsseminar.

Mobilitetsprogrammet Nordplus Junior har blitt evaluert under det norske formannskapet. På bakgrunn av evalueringen vil Nordplus programmene bli revidert i løpet av neste år.

2-2520-1 Styringsgruppen for Voksnes Læring (SVL)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.115.000	1.823.000	2.234.000	89%	Styringsgruppen for voksnes læring (SVL)

Formål

Styringsgruppen for Voksnes Læring er rådgivende organ for Ministerråd i det nordiske samarbeidet om voksnes læring. Det nordiske samarbeidet om voksens læring skal i overensstemmelse med prinsippet om livslang læring bidra til å fremme voksnes

kunnskaper og kompetanse som grunnlag for personlig utvikling og videre utvikling av arbeids- og samfunnsliv gjennom økt sysselsetting, næringsutvikling, verdiskaping og demokratisk deltakelse. Samarbeidet skal styrke det nordiske fellesskapet om voksnes læring og kunnskapen om voksnes læring i og utenfor Norden. SVL skal i sin virksomhet ta utgangspunkt i de politiske prioriteringer som kommer til uttrykk i Nordisk ministerråds overordnede strategier og handlingsplaner. SVL legger vekt på en aktiv dialog og erfaringer fra et mangfold av aktører og miljøer innen voksnes læring og skal i sitt arbeid ta spesielt hensyn til folkeopplysningens tradisjonelle miljøer.

Prioriteringer i 2006

Prioriteringene vil ha utgangspunkt i 3-årig strategiplan (2005-2007) for MR-U og ettårig handlingsplan med utgangspunkt i det norske formannskapet. SVL vil i 2006 følge opp utvikling av en helhetlig strategi og organisering av det nordiske samarbeidet om voksnes læring. Dette innebærer bl.a. oppfølging av Nordplus Voksen programmet og nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL) og samspillet mellom disse to virkemidlene for nordisk samarbeid om voksnes læring.

Resultater i 2006

Justering av retningslinjer for Nordplus Voksen programmet er drøftet og besluttet. Og en fagkomité er oppnevnt. Tildeling av midler blev besluttet ut fra forslag fra fagkomiteen og programadministrator, Cirius.

SVL har har behandlet og godkjent NVLs arbeide i 2006. SVL har fulgt op på NVLs arbeid bl.a. ved at hovedkoordinator har deltatt og orientert om arbeidet på SVLs møter. En mini-evalueringen av NVLs innretning blev ferdigstillet ved utgangen av 2006.

Studien om arbeidsplassen som læringsmiljø er gjennomført av Danmarks Pedagogiske Universitet (DPU). DPU orienterte om arbeidet på SVLs møte 03/06 1. juni. Foreløpige resultat fra studien presenteretes på konferansen om lærende virksomheter i november. Studien avsluttes ved utgangen av 2006.

SVL har også initiert en nordisk forstudie studie om voksnes leseferdigheter som oppdrag til Københavns Universitet (KU). KU orienterte om arbeidet på SVLs møte 03/06 1. juni. Foreløpige resultat fra studien presenteretes på konferansen om lærende virksomheter i november. Studien avsluttes i februar 2007.

Samarbeid Nordvest Russland (ALLA-prosjektet) Sluttrapport fra ALLA-prosjektet (Adult Learning – Local Action) er mottatt, rapporten behandledes på SVLs møte 4/06 i november.

Konferanse om lærende virksomheter afholdtes 16. – 17. november i Trøndelag. På oppdrag fra Nordisk Ministerråd og Kunnskapsdepartementet i Norge fik Vox ansvar for gjennomføring av konferansen som var vellykket.

Med bakgrunn i at Norden mangler faglært arbeidskraft samtidig som mange voksne mangler dokumentert/sertifisert fagutdanning, påbegyndte SVL i 2006 at utarbeide en oversikt om tilgang til fagopplæring/sertifisering (gymnasialt nivå) i voksen alder og hvilke systemer det finnes for dette i de nordiske landene (gymnasialt nivå). Oversikten kan omfatte innsamling av data, beskrivelse, analyse av dataene og forslag til mulige tiltak.

2-2530-1 Ledningsgruppen för högre utbildning-HØGUT

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.320.000	2.159.000	2.646.000	71 %	HØGUT

Formål

HØGUT har som oppgave å fremme nordisk samarbeid innen høgre utdanning, samt utvikle og styrke det nordiske utdanningsfellesskap. Dette gjelder samtlige postgymnasiale utdanningsnivå ved universitet og høgskoler.

Prioriteringer i 2006

HØGUTs arbeidsplan for 2005 relaterer seg til den treårige strategien som er utviklet for utdannings- og forskningsområdet for 2005-2007. Styringsgruppen har en bred tilnærming til utdanningsfeltet, men vil som videre oppfølgingen av Bolognaprosessen særlig fokusere mobilitet, kvalitet i høgre utdanning, fjernundervisning og internasjonaliserings-relaterte problemstillinger. Livslang læring er et overordnet perspektiv.

Nordplus-programmet vil fortsatt være et sentralt virkemiddel for å nå de overordnete utdanningspolitiske mål. HØGUT legger vekt på best mulige nasjonale forankring av sine prosjekter, og styringsgruppens brukermiljøer spiller en sentral rolle i tillegg til utdanningsministrenes og ordførerlandets prioriteringer. HØGUT vil fortsatt gi aktuelle innspill til den utdanningspolitiske debatten, og problemstillinger knyttet til internasjonalisering og virtuelle læringsmiljøer vil fortsatt ha stor oppmerksomhet.

Resultater i 2006

2006 prioriterade HÖGUT frågor rörande kvalitet, mobilitet samt internationalisering i linje med Bolognaprocessen. Särskilt lades fokus på Nordplus som ett centralt verktyg för att uppnå de utbildningspolitiska målen, utveckling och igångsättande av Nordiska masterprogram samt kvalitetssäkringsfrågor. Vad gäller mobilitetsfrågorna arbetade också arbetsgruppen för Studiestöd i Norden med frågor kopplade till eventuell gränshindersproblematik. Vidare lade HÖGUT vikt vid de nordiska lärautbildningarna samt förde diskussioner kring behovet av en god koppling mellan högre utbildningsfrågor och forskningsfrågor.

2-2544-1 Nordens Sprogråd

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.265.000	2.069.000	2.028.000	78 %	Nordens sprogråd

Formål

Nordens sprogråd er et rådgivende organ for det nordiske sprogsamarbejde. Rådets målsætning er at arbejde for at fremme internordisk sprogforståelse og sprogbeherskelse, styrke det nordiske sprogfællesskab og kundskab om sprog i Norden, fremme en demokratisk sprogpolitik og sprogsyn i Norden samt styrke de nordiske sprogs stilling i og udenfor Norden. Nordens sprogråd kan tage egne initiativer og bevilge støtte til alle former for indsatser som medvirker til at opnå disse mål. Nordens sprogråd har fire hovedopgaver:

- At fungere som sagkyndigt organ for Nordisk ministerråd når det gælder nordiske sprogspørgsmål og nordisk sprogpolitik.
- At fungere som ledningsgruppe for det tværgående Nordplus sprog program.
- At have ansvaret for samarbejdet mellem de nordiske sprognævn.
- At bedrive anden virksomhed som fremmer målsætningerne.

Prioriteringer i 2006 At udarbejde en ny nordisk sprogpolitik for at styrke de tværgående sprogsatsninger.

Resultater i 2006 Arbejdet med en ny nordisk sprogpolitik resulterede i fremlæggelsen af "Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik", som blev behandlet på Nordisk Råds session, og endelig vedtaget af MR-U den 1. november 2006.

En ny nordisk sprogpolitik skal sikre helhed og sammenhæng i Nordisk Ministerråds sprogsatsninger fremover. Sprogdeklarationen skal udgøre grundlaget for en samlet, langsigtet og effektiv sprogpolitisk indsats.

2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	574.000	0	0	3 %	EK/MR-U

Formål Ministerrådets IT-politiske rådgivningsgruppe "IT-policygruppen (IT-P)", er blevet nedlagt pr. 31. december 2004. Budgetposten er oprette med sigte på politikudvikling på det område som ellers var varetaget af IT-P.

Se budgetpost 2-2550-1 MINISTERRÅDETS (MR-U) IT-POLICYGRUPPE

Prioriteringer i 2006 Budgetposten vil i løbet af år 2006 blive brugt af EK-U til diverse tiltag af IT-politisk art. Herunder i regi af Østersørådet at udrede grundlaget for en bredere deltagelse fra de ikke nordiske østersølande i Ministerrådets Internet forskningsprogram Nordunet3.

Resultater i 2006 De nordiske og baltiske land samarbeider siden 2001 om Northern eDimension Action Plan (NeDAP) hvor NMR bli partner sammen med CBSS og EU-kommisjonen. Fokus fra NMRs side er Internettforskning og internettinfrastruktur. NeDAP avsluttes per 31.12.2006.

Nordisk eScience strategi – videnssamfundets forskningsinfrastruktur

Som opfølgning på det at MR-U i 2006 har overtaget ansvaret for koordinering af IT-politik i regi af NMR, er eScience af EK/MR-U den 20. september 2006 blevet udvalgt som et prioriteret samarbejdsområde. Der skal udarbejdes en nordisk eScience strategi, med et forslag til opfølgende handlingsplan. eScience handler om globalt samarbejde på forskningsmæssige nøgleområder, og den næste generations IT infrastruktur som gør forskningen mulig.

IT koordinering

Som opfølgning på det, at MR-U i 2006 har overtaget ansvaret for koordinering af IT-politik i regi af NMR, er det den 20. september 2006 blevet besluttet 1) at nedsættelse en ekstern, rådgivende uafhængig IT-politik ekspertgruppe, samt 2) at tilbyde et årligt uformelt højniveaumøde, for IT departementsdirektører.

Nordunet3

Se budsjettpost 2-3136-2 Forskningsprogram Nordunet3.

2005 tok NMR initiativet til en mulighetsstudie om eventuell inkludering av østersjølandene i forskningsprogrammet Nordunet3 (internett-teknologier). Med basis i studien tok NMR 2006 initiativet til å inkludere de tre baltiske land på likefot i Nordunet 3 og reiser samtidig perspektivet om forsterket fremtidig forskningssamarbeid og infrastruktur på området, bl.a. gjennom NORDUnet A/S.

2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.559.000	6.437.000	0	100 %	Styringsgruppen for voksnes læring (SVL)

Formål

NY budsjettpost som erstatter 2-2514-3 Nordens folkliga akademi (NFA), Sverige Nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL) med samordnende enhet/knutepunkt (under forutsetning av EK-Us og MR-Us behandling og godkjennelse, henholdsvis i EK-Us møte 12. mai og MR-Us møte 9.juni 2004.)

Voksnes læring er et område som er i rask utvikling og involverer et bredt spekter av politikk områder og aktører. Det er derfor viktig å finne fram til nordiske samarbeidsformer som ikke stivner, men som til en hver tid tar opp i seg aktuelle utfordringer som de nordiske landene ønsker å samarbeide om. Organiseringen av det nordiske samarbeidet må både ha stabilitet (faglig minne), og fleksibilitet for å knytte til seg den fremste ekspertisen innen ulike områder for voksnes læring. Et nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL) med en samordnende enhet/knutepunkt utredes for å binde sammen og støtte opp om miljøer/personer som er virksomme innom ulike deler av voksnes læring i de nordiske landene. Dette gjelder så vel spesiell ekspertkompetanse fra ulike spisskompetansemiljøer som bred erfaringskompetanse fra de tradisjonelle voksenopplærings- og folkeopplysningsmiljøene. Nettverket skal også gi innspill som grunnlag for SVLs prioriteringer og satsningsområder. Aktuelle oppgaver: følge og analysere utviklingen av området voksnes læring, initiere samarbeid og aktiviteter, bygge nettverk og organisere samarbeidsprosjekt, informere om nordiske samarbeidet om voksnes læring, bidra til spredning av resultat/erfaringer, faglig rådgivning til Nordplus Voksen, lage underlag til SVLs beslutninger, initiere evalueringer og andre prosjektoppdrag for SVL.

Prioriteringer i 2006

Spesielle innsatsområder knyttes til strategiplan (2005 – 2007) og norsk formannskaps/SVLs ettårige handlingsplan for 2006. Aktuelle samarbeidsområder i 2006 er metodeutvikling og fleksible læringsformer, f.eks. arbeidsplassen som læringsarena, e-læring, dokumentasjon og validering av realkompetanse, modeller for finansiering av voksnes læring, datagrunnlag for effekt/utbytte av satsning på voksnes læring. Spesielt hensyn tas til folkeopplysningens tradisjonelle miljøer.

Resultater i 2006

NVL:s uppdrag är att stärka och utveckla samarbetet inom hela sektorn vuxnas lärande i Norden. NVL:s tre största målgrupper är folkbildning, formell vuxenutbildning och myndigheter. NVL hade som mål att under 2006 utöka deltagandet från folkhögskolor i NVL:s aktiviteter, och deltagarstatistiken visar att NVL nått bättre ut till folkhögskolor liksomtill universitet under 2006.

Under 2006 har nätverksskapande prioriterats i NVL:s arbete. Genom NVL:s arbetssätt att involvera miljöer i nätverk och arbetsgrupper har antalet samarbetspartners ökat under året. NVL har bidragit till nätverksskapandet i Norden genom att följa upp existerande nätverk och initierat nya nätverk inom områden där det finns behov och ett nordiskt intresse.

NVL:s nordiska tänketank för framtidens kompetenser samlade miljöer tvärsektoriellt till en mid-term konferens i augusti. Miljöerna uttryckte ett intresse och behov av att få

diskutera framtidens kompetenser; man ser fram emot tänketankens rapport 2007. DEMOS projektet, med målet att skapa ett nordiskt policydokument om demokrati, aktivt medborgarskap och livslångt lärande, avslutades med en stor demokratikonferens. En nordisk arbetsgrupp för vuxenpedagogisk utveckling har initierats.

NVL har via sin webbplats informerat om utvecklingsarbete inom prioriterade områden av vuxnas lärande och förmedlat resultat från nordiska nätverk och projekt. Via DialogWeb och NVL:s nyhetsbrev har resultat inom aktuella teman och nya initiativ inom vuxnas lärande i Norden diskuterats och spridits. Antalet prenumeranter på NVL:s nyhetsbrev har stadigt ökat och intresset för såväl DialogWeb som de tryckta versionerna av Dialog har varit stort. Utöver det årliga sammanfattande numret av Dialog utkom ett tryckt temanummer till SVL:s konferens om lärande i arbetslivet.

Internationellt har NVL bl.a. samarbetat med ERDI kring en europeisk valideringskonferens och med Infonet, en europeiska informationsbank inom vuxenutbildning med informationsspridning. Inom ALLA projektet som avslutades 2006 har möten hållits för behovsanalys i två nya regioner, Arkhangelsk och Murmansk.

NVL kan redovisa för 60 egna nordiska arrangemang och 34 nordiska samarbetsaktiviteter med 1837 deltagare total, av dem 1180 kvinnor (64%) och 657män (36%).

Mobilitets- og netværksprogrammer

2-2512-2 Nordplus junior

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	20.074.000	20.309.000	19.911.000	100%	Nordisk Skolesamarbejde (NSS)

Formål

Målet med det nye mobilitets- og støtteprogram for grundskole og ungdomsuddannelser i Norden er gennem nordisk skolesamarbejde at stimulere interessen for, kundskab om og forståelsen af andre nordiske kulturer, sprog og livsvilkår og dermed styrke den nordiske dimension i grundskolen og ungdomsuddannelserne i de nordiske lande og selvstyrende områder samt fremme den nordiske samhørighed med udgangspunkt i vores fælles nordiske værdier, der hviler på samme menneske- og demokratisyn. Midlet er at give økonomisk bidrag til elevers og læreres mobilitet. Aktiviteterne skal have et pædagogisk indhold samt være forankret i læreplanen og i skolens plan samt i videst muligt omfang foregå på det nordiske skolenet. For klasser/grupper er der et tilbud om temaarbejde efter eget valg eller med emner prioriteret af ministerrådet. Samarbejdet skal også ske via det nordiske skolenet. For lærere er der et tilbud om udveksling (jobbytte) af lærere mellem to skoler samt rejselærerordning, hvor en lærer fra hvert land rejser i en periode rundt til forskellige skoler i et andet land for at undervise i sine fag. For elever er der et tilbud om individuel deltagelse i arbejdsforlagt undervisning/praktik eller deltagelse i undervisning enten inden for de små håndværksfag eller i gymnasiet.

Prioriteringer i 2006

I 2006 er der følgende prioriteringer for Nordplus Junior.

- Fortsat arbejde på at få udbredt kendskabet til de mange nye muligheder i

programmet i alle lande og selvstyreområder samt på alle typer af grund- og ungdomsuddannelser. Få gode ansøgninger ind fra nye netværk af skoler i hele Norden.
- Opfølgning og videreudvikling samt evaluering af det nye program med brugerne om udvikling af såvel indhold og administration, information og vejledning med videre.
- Opfølgning og videreudvikling af de pædagogiske IKT skoleprojekter, som de deltagende elever og lærere skal have på det nordiske skolenet: nordskol.org i forbindelse med den fysiske mobilitet.

Resultater i 2006

Internationella programkontoret, Sverige, har ansvar för administration av programmet. Ledningsgruppen för Nordiskt skolsamarbete (NSS) utgör programkommitté. År 2006 mottog 5 285 elever och 912 lärare stöd. Antal beviljade ansökningar var 356 och den totala bevillingsprocenten var 69 %. Programmet mottog totalt 517 ansökningar

2-2522-2 Nordplus Voksen

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	8.964.000	9.069.000	8.891.000	100%	Styringsgruppen for voksnes læring (SVL)

Formål

Det nye mobilitets- og nettverksprogrammet Nordplus Voksen er et viktig redskap for å følge opp voksnes læring i treårig strategiplan (2005 - 2007) for utdannings- og forskningsområdet, samt SVLs overordnede prioriteringer for voksnes læring. Programmet skal stimulere videreutvikling og fornyelse gjennom støtte til fellesnordiske prosjekter om voksnes læring gjennom aktiviteter som fremmer og bidrar til sammenheng mellom politiske prioriteringer og prosjekter, ulike aktørers/målgruppers målrettede samarbeid om å utvikle gode læringsarenaer for voksnes læring samt realisering av Norden som en foregangsregion for utvikling av menneskelige ressurser. Programmet trådte i kraft 1. januar 2004 og et ett av de fem mobilitets- og nettverksprogrammene i Nordplus familien. Hovedadministrator for Nordplus Voksen er Cirius, Danmark.

Prioriteringer i 2006

Sammenheng mellom prioriteringer i strategiplanen (2005 – 2007), ettårig handlingsplan for SVL/det norske formannskapets prioriteringer, samt prosjektenes kvalitet legges til grunn for hvilke prosjekter som tildeles nordiske støtte i 2006

Resultater i 2006

Cirius, Danmark er hovedadministrator for programmet. Ut over dette har en ekstern faggruppe gitt faglige råd om tildeling av midler. De prioriterte innsatsområdene for Nordplus Voksen i 2006 er realkompetanse, kvalitetsutvikling, effektmåling og basisferdigheter. Fordelt over to søknadsrunder i 2006 innkom til sammen 94 søknader. 60 søknader ble innvilget midler fordelt med 19 tildelinger til samarbejdsprojekter (tematiske nettverk, utviklings- og kartleggingsprosjekter) og 41 mobilitetsansøgninger (forberedende møter, etterutdanning, studie- og undervisningsopphold og utveksling av deltakere). Oversikt fra utvekslingsordningen for elever og kursister viser at det ble gitt tilskudd til 202 personers opphold i et annet nordisk land.Utveksling mellom folkehøgskoler dominerte aktiviteten i 2006. Ut over utveksling av elever/kursister kommer mobilitet knyttet til etterutdanning, studie- og undervisningsopphold med 82 deltakere, det vil si en samlet mobilitet på 284 personer. Mer enn 300 ulike organisasjoner har inngått i de to søknadsrundene i 2006.".

2-2532-2 Nordplus (Högre utbildning)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	32.390.000	32.769.000	32.126.000	100%	HØGUT

Formål

Nordplus är ett program för nätverkssamarbete och mobilitet för studenter och lärare inom högre utbildning i Norden. Syftet med programmet är att genom ekonomiskt stöd, närmare knyta samman de nordiska utbildningsinstitutionerna för högre utbildning genom nätverk och skapa underlag för en helhetlig nordisk utbildningsgemenskap där institutioner, lärare och studenter kan utnyttja varandras speciella kompetens. Nordplus ger bidrag till bildande och utveckling av nätverk, student- och lärarmobilitet och till intensivkurser.

Prioriteringer i 2006

De prioriteringar som görs inom Nordplus-programmet relateras till ministerrådets och HÖGUT:s (Ledningsgruppen för nordiskt samarbete inom högre utbildning) prioriteringsområden samt till respektive ordförandelands särskilda prioriteringar.

Generella riktlinjer för programmet är: Arbetsdelning och samarbete, balans, nätverk som representerar små och smala ämnesområden, fler inresande till Finland, deltagande av institutioner från Väst-Norden (Grönland, Färöarna och Island) samt aktörer med funktionshinder. Under 2006 tillkommer prioriteringar som: Gemensamma studieprogram, lärare, samarbete mellan universitet/högskola och näringsliv/offentlig sektor och NGO.

Resultater i 2006

Nordplus (Høyere Utdanning) administreres av CIMO, Finland. HØGUT (NMR Rådgivningsgruppe for nordisk samarbeid i høyere utdanning) er ansvarlig programkomite.

Det var i 2006 315 godkjente søknader og det er søkt støtte for til sammen 18.482.030 €. Dette er en økning med ca. 2.3 M € sammenlignet med 2005.
Det ble søkt om 12.138.320 € til mobilitet, noe som utgjør 66% av det totale søknadsbeløpet. Det ble søkt om 6.343 710 € til andre aktiviteter (nettverksstøtte, intensivkurs, felles studieprogram og andre aktiviteter), som da utgjør 34% av det totale søknadsbeløpet. I 2005 var forholdet det samme.
Programmet kunne i 2006 i snitt bevilge 26% av det ansøkte beløpet.

2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.137.000	1.151.000	1.128.000	100%	NSU

Formål

NSUs hovedoppgave er å fremme det nordiske forskningssamarbeidet gjennom å styrke vitenskapelig idé- og nettverksutvikling innen tverrfaglige områder som ikke har gitt grunnlag for fellesnordiske forskningsprosjekter. Virksomheten bygger på at deltakere på tvers av fag, karriere, generasjoner, institusjoner og språk, samles om felles studier knyttet til tverrvitenskapelige problemstillinger. NSU er en idéell organisasjon som støttes med et virksomhetsbidrag fra Ministerrådet gjennom en årlig prosjektkontrakt.

Prioriteringer i 2006 Ministerrådets bidrag forutsettes benyttet til aktiviteter i form av nettverksskapende seminarer og aktiv publikasjons- og informasjonsvirksomhet. Bredden i aktivitetene økes og nye miljøer søkes rekruttert.

Resultater i 2006 NSU har også i 2006 opretholdt sin kernevirksomhed, dvs. der har været arbejdet i studiekredse, som har afholdt deres respektive vintersymposier, der har været afholdt en fælles nordisk sommerkonference, og der har været en tilhørende informations- og publikationsvirksomhed.
Studiekredsene har været flg.: 1. Unmasking the systems of the welfare state 2. International Relations and Middle Eastern Studies 3. Konkrete samfundsutopier og borgerløn 4. Teknologi, information, æstetik 5. Filosofisk antropologi 6. Sikkerhedspolitik og retspolitik 7. Kropp og praksis 8. Samfunnskritikk og analyse under globalkapitalismen 9. Hvad kan naturvidenskab?
Til vintersymposier og sommersession var der 213 deltagende, 88 kvinder og 125 mænd. I alt bliver det 883 deltagerdøgns kursus, 37 % af aktiviteterne blev lagt i et naboområde (Estland), der blev støttet udgivelse af 4 bøger, udsendt 6 nyhedsbreve og hjemmesiden www.nsuweb.net blev nyudviklet, så den nu udgør den organisatoriske rygrad i NSU.

2-2543-1 Nordplus språk

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	8.874.000	8.978.000	8.802.000	100 %	Nordens språkråd

Formål Ministerrådets sprogpolitiske foranstaltninger er blevet samordnet i et tværgående program Nordplus sprog. Det overordnede mål for programmet er, at det nordiske sprogfællesskab skal bestå og styrkes, og at det nordiske samarbejde også i fremtiden hovedsaglig skal kunne foregå på nordiske sprog. En forudsætning for dette er, at de nordiske sprog også nationalt bevarer deres stilling som komplette og samfundsbærende sprog.

Nordplus sprog har følgende overordnede målsætninger:
- at fremme internordisk sprogforståelse.
- at styrke kundskab om sprog i Norden.
- at fremme en demokratisk sprogpolitik og sprogsyn i Norden.
- at styrke de nordiske sprogs stilling i og udenfor Norden.

Som et tværgående program har Nordplus sprog en bred målgruppe. Støtte kan bevilges til hovedsaglig tre forskellige grupper af ansøgere, som har tilknytning til undervisnings-. forsknings- og oplysningssektoren:

1. Institutioner og organisationer.
2. Netværk.
3. Enkelte personer.(I gruppen enkelte personer indgår ikke elever. Eleverne er først og fremmest en indirekte målgruppe i programmet via den kursusvirksomhed som arrangeres for modersmålslærere, lærere i nordiske sprog som fremmedsprog og andetsprog og studerande ved højere læreanstalter og universiteter.)

Prioriteringer i 2006 Prioriteringerne for Nordplus sprog vil afspejle prioriteringerne i det norske formandskabs prioriteringer.

- Kurser
- Konferencer
- Forskningsprojekter
- Udredningsarbejde
- Publikationer
- Ordbogs- og terminologiarbejde
- At oprette et arbejde mhp. at fremskaffe kønsopdelt statistik

Resultater i 2006

Der blev indsendt 75 ansøgninger til Nordplus Sprog programmet, hvoraf de 44 fik tildelt støtte. Der blev ansøgt for et beløb på 26.097.139 DKK.

2-2545-2 Norden-undervisning i utlandet

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.032.000	1.044.000	1.024.000	96 %	Samarb.nævnet

Formål

Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet er et samarbejdsorgan for de nordiske landes administrationer af undervisning i Nordens sprog, litteratur, kultur og samfundsforhold. Nævnet er et rådgivende organ for Nordisk Ministerråd og andre instanser på sit sagsområde. Samarbejdsnævnets formål er at styrke og koordinere Nordenundervisningen ved de udenlandske universiteter. Nordenundervisning foregår ved over 200 universiteter forskellige steder i verden. Nævnet vil fortsat dele sin virksomhed på tre hovedopgaver med omtrent en tredjedel af budgettet på hver opgave:

- At bevilge støtte til at fremme samarbejdet mellem de lektorer, som underviser i Nordens sprog m.m. ved udenlandske universiteter.
- At holde faglige, regionale konferencer og forelæsningsturnéer.
- At foretage større sammenhængende regionale satsninger for at styrke samarbejdet mellem højere læreanstalter.

Prioriteringer i 2006

- Fortsat bidrage til en styrkelse af sprogsamarbejdet.
- Fortsat fremme et bredt kendskab til Norden og de - i europæisk sammenhæng set - små sprog.
- Arrangere en lektorkonference i Genova.
- Videreføre Nordamerikasatsingen.
- Arbejde på en større synliggørelse af Samarbejdsnævnets virksomhed og på en styrkelse af informationsindsatsen.
- Ansøgninger til lektorinitiativer skal administreres under Nordplus sprog programmet fra og med den 1. januar 2006.
- At oprette et arbejde mhp. at fremskaffe kønsopdelt statistik.

Resultater i 2006

Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet (SNU) organiserede to regionale konferencer i Genova, Italien og i Gent, Belgien.
En større tre-årig regional satsning i Nordamerika "Mapping Nordic Literary Culture" blev igangsat.
Der blev indsendt 15 ansøgninger til lektorpuljen, hvoraf de 12 fik tildelt støtte.

NordForsk

2-3100-3 NordForsk

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	74.819.000	0	0	91 %	Institutionen
MODSVARER DKK	69.582.000	0	0		

Formål

Nordforsks vision er "å være et vigtig instrument for å kombinere nasjonale styrkeposisjoner slik at synergieffekter oppstår og bidrar til Nordens fremgang på globalt nivå".

NordForsks overordnede mål er å bidra til at Norden befestes og videreutvikles som en av verdens mest dynamiske regioner for forskning og innovasjon, for derigjennom å styrke landenes internasjonale konkurransekraft og sikre befolkningens levekår. NordForsk har som hovedoppgave å fremme et effektivt samarbeid mellom de nordiske landene innen forskning og forskerutdanning av høyeste internasjonale kvalitet. Statuttene definerer tre roller for NordForsk: finansiering, koordinering og policyrådgivning. Gjennom samordning av viktige forskningsområder som passer for et felles Nordisk samarbeid, og ved finansiering av relevante fellesnordiske forskningssatsninger bidrar NordForsk til å styrke og videreutvikle det nordiske forsknings- og innovasjonsrommet (NORIA). Når det gjelder policyrådgivning, fungerer NordForsk, på oppdrag eller på eget initiativ, som rådgivende organ overfor Nordisk ministerråd.

Prioriteringer i kontakten 2006

- "Nordic Centers of Excellence" (NcoE) er flaggskipene blant NordForsks finansieringsinstrument. Ved hjelp av mangeårig toppfinansiering av nettverk- og samarbeidskostnader, særlig i form av gjesteforskere og forskerutdanningsaktiviteter, samordner NCoE-programmene de beste nasjonale forskningsmiljøene innen spesifikke områder. Betydningen av underliggende nasjonale investeringer løftes frem for å produsere nordiske synergier. Disse programmene er finansiert gjennom en "common pot"-konstruksjon sammen med de nasjonale forskningsrådene.

- NordForsk skal gjennom et langsiktig arbeid og god strategisk dialog skape forutsetninger for nye NCoE-satsninger innen områder der flere nordiske land har felles styrkeposisjoner.

- NordForsks har som ambisjon å identifisere og støtte fremragende forskning gjennom alle dens utviklingsfaser. En viktig strategisk retningslinje er å ta i bruk, evaluere og utvikle finansierings-instrument som optimaliserer støtten til forskning og forskerutdanning der hvor nordisk samarbeid gir stor merverdi. En god balanse mellom fornyelse og kontinuitet gir forskerne optimal tilgang til støtte. Ved en bevisst satsning på forskerutdanning og unge forskere skal NordForsk bidra til å gjenskape Norden som en felles hjemmearena for hver ny forskergenerasjon.

- Koordineringsfunksjonen skal prege alle NordForsks aktiviteter. Visse aktiviteter kan likevel ha særlig fokus på koordinering.

- NordForsk skal videreutvikle sin policyfunksjon gjennom å skape et forum for

forskningspolitisk debatt på nordisk nivå. Ambisjonen er å underlette en god interaktiv utvikling av nasjonal og nordisk forskningspolitikk. NordForsk skal videreutvikle sine internasjonale kontakter, særlig med de tre baltiske landene og nordvest Russland, men også med andre sterke forskningsnasjoner.

Forsknings- og innovasjonsrommet NORIA skal være den første og best fungerende regionale delen av det europeiske forskningsrommet ERA. EUs 7. rammeprogram for utvikling innen forskning og teknikk utgjør en viktig plattform for forskningssamarbeid innenfor de ulike områdene. NordForsk skal være en aktør her gjennom å tilby muligheter for nordisk koordinering av aktiviteter rettet mot programmet.

Resultater i 2006

- **To nye samfinansierte Nordic Centre of Excellence Programmer:**
  Hovedinnsatsen har vært innrettet mot å identifisere store felles nordiske satsningsområder for å utlyse og starte opp nye NCoE-programmer. Dette resulterte i at vi våren 2006 utlyste to slike programmer. Et NCoE-program innen "Mat, ernæring og helse", finansiert av alle de 5 nordiske land og et NCoE-program innen "Velferd" finansiert av Norge, Sverige, Finland og Island. Disse programmene utgjør en betydelig nordisk satsning med et totalt budsjett på ca 770 MNOK.

  I tillegg har NordForsk ytterligere 3 NCoE-programmer innen områdene "Global Change", "Hum-Sam" og "Molecular Medicine". Til disse programmene er det også tilknyttet forskerskoler-/forskerskoleaktiviteter.

- **Stor økning i antall deltakere i NordForsk's aktiviteter:**
  Et mål for NordForsk er å utvikle finansieringsinstrument for å optimalisere støtte til forsknings- og forskerutdanningsaktiviteter der nordisk samarbeid kan gi stor nytte ved at de bl.a. involverer mange deltakere. På denne bakgrunn har vi utviklet, utlyst og bevilget midler til to nye typer av nettverk for hhv nasjonale sentre av eksellense og nasjonale forskerskoler. Disse aktivitetene har bl.a medført en stor økning i antall deltakere innen NordForsk's aktiviteter til i overkant av 10 000 deltakere.

  I tilegg til disse finansieringsinstrumentene bevilget vi ytterligere støtte til forskerkurs, nettverk, veilederkurs, gjesteprofessorer og kursstipend.

- **Koordinering av prosesser mellom NordForsk og forskningsrådene:**
  Utvikling av NordForsk's policy- og koordineringsfunksjon har vært en prioritert oppgave. Et viktig resultat er et utkast til retningslinjer for planlegging av felles satsninger mellom NordForsk og de nasjonale forskningsrådene. Som en konkret følge av dette arbeidet har vi lykkes i å identifisere store felles nordiske satsninger og få til en samfinansiering mellom NordForsk og de nasjonale forskningsrådene på våre nye NCoE-program.

- **Bidrag til den forskningspolitiske debatt gjennom konferanser, publikasjoner og studier:**
  NordForsk har som mål å skape et forum for forskningspolitisk debatt og være en tilrettelegger for den interaktive utviklingen mellom nasjonal og nordisk forskningspolitikk. For å oppnå dette har vi bl.a. utgitt en rapport om Nordisk Styrke samt organisert og gjennomført to NORIA-symposier; ett om nordisk deltakelse i ERA-NET aktiviteter og ett med fokus på planleggings-synergier mellom ulike nordiske forskningsinitiativ. I tillegg var NordForsk aktivt med i planlegging, deltakelse og gjennomføring av N-IRI-konferansen, med det resultat

at NordForsk fikk allmenn oppmerksomhet og god omtale. Som et ytterligere tiltak har NordForsk utviklet en ny serie, NordForsk Policy Briefs som vil bli utgitt i 2007.

- **Utvikling av strategier:**
  NordForsk's strategi for perioden 2006-2009 er utarbeidet. Videre er vi kommet godt i gang med utviklingen av en strategi for samarbeidet med Nordvestrussland. En dialog med Rådet for Nordvestrusslands universitetsrektorer er innledet for å etablere ett rådgivende organ for utvikling av forsknings- og udanningssamarbeidet.

2-3111-1 Nordiske spidsforskningsenheder, globala förändringar

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	5.377.000	5.277.000	3.174.000	100%	Program styre

Formål

Nordisk Samarbejdsnævn for Naturvidenskab (NOS-N) er et samarbejde mellem de nordiske forskningsråd indenfor naturvidenskab, miljøvidenskab og teknik. NOS-N har i samarbejde med Ministerrådet i år 2001 initieret et nordisk pilotprogram for nordiske spidsforskningsenheder (Nordic Centres of Excellence, NCoE) på området globale forandringer. Programmet løber fra år 2002 til 2007.

Målet for det fællesnordiske pilotprojekt er:

- At gøre den nordiske forskning mere synlig og attraktiv i Europa og resten af verden
- At garantere at de nordiske ressourcer, specielt kostbar infrastruktur, anvendes så effektivt og smidigt som muligt
- At støtte kreative og effektive forsknings- og forskeruddannelsesmiljøer
- At sikre kritisk forskningsmasse, ved at samle flere forskningsmiljøer
- At øge bevægeligheden specielt blandt unge forskere
- At fremme tværvidenskabeligt samarbejde
- At fremme målrettet forsknings- og kompetencespecialisering blandt de nordiske lande
- At integrere de nordiske spidsforskningsenheder i de nationale forskningssystemer.

Fire nordiske centre er udvalgt med 2 tilhørende forskerskoler:
1. NCoE for Ecological Systems under the Influence of Climatic Variations (EcoClim)
2. NCoE in Biosphere-Aerosol-Cloud-Climate Interactions (BACCI)
3. NCoE for Studies of Ecosystem Carbon Exchange and Its Interactions with Climate System (NECC)
4. NCoE for Luminescence Research
A. Nordic Graduate School CBACCI
B. Nordic Graduate School of Ecological Dynamics (EcoGrad)

De fire spidsforskningsenheder har fortsat sine forskningsprojekter med stor succes. De fire NCoE forsker i økosystemer i klimaforandring, klimaforandringernes effekter på biosfæren, dannelsen af kuldioxid og metan mellem atmosfæren og økosystemerne samt anvendelsen af luminiscensmetoden i datering.

De tre førstnævnte NCoE består af omfattende netværk af forskergrupper, mens den

sidstnævnte stiller apparatur og infrastruktur til rådighed for de nordiske forskere. Det tidligere NorFA, nu en del af NordForsk, har bevilliget midler til to forskerskoler, som er knyttet til tre NCoE. Gennem at koble NCoE og forskerskoler sammen øges kvaliteten på forskeruddannelsen.

Programmet har en bestyrelse og en Scientific Advisory Board (SAB) bestående af fem internationale eksperter, som skal følge med i og rådgive programbestyrelse, de 4 nordiske spidsforskningsenheder og de 2 forskerskoler om deres arbejde.

Prioriteringer i 2006 Ekspertgruppen (Scientific Advisory Board, SAB), udarbejdede i 2005 en midtvejsevaluering af programmet, som dannede grundlag for programbestyrelsens beslutning om budgettering til og mellem de involverede spidsforskningsenheder samt forskerskole for de sidste to år. De facto er programmets centre i alt tildelt 2 MNOK yderligere midler pr. år for hvert af de to sidste år. SAB skal også i år 2006 udarbejde en rapport om programmet, hvor de fire spidsforskningsenheders og forskerskolernes funktionsområde og resultater vil blive gennemgået.

Resultater i 2006 Centrene og forskerskolen har med det øgede bevillingsniveau fortsat sine aktiviteter i 2006. De foreløbige resultater blev fremstillet og diskuteret på det årlige møde med SAB. Programbestyrelsen har også i 2006 behandlet rapporten fra SAB og samtidig diskuteret den afsluttende evaluering af programmet. Sekretariatsfunktionen for det samlede program blev som hidtil varetaget af Finlands Akademi.

2-3129-1 Nordisk videnskabelig information (Nordbib)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.598.000	2.550.000	0	100 %	MR-U/EK-U

Formål På Samarbejdsministrenes møde den 29. oktober 2003, blev det besluttet at nedlægge Ministerrådets institution Nordiska Samarbetsorganet för Vetenskaplig Information (Nordinfo) per 1. juli 2004. Da samarbejdsområdet fortsat er prioriteret, nedsatte Ministerrådet for uddannelse og forskning (MR-U) en arbejdsgruppe, som skal udarbejde forslag til samarbejdsområdets fremtidige faglige fokusering, organisationsform og finansiering. I en tid, hvor forudsætningerne for at drive biblioteksvirksomhed ændres radikalt af den informationsteknologiske udvikling, skulle forslaget sætte sig udover den aktivitet, som tidligere har været i Nordinfo, og endvidere være fagligt og politisk mere fokuseret.

Forslaget er et programforslag, Nordbib, fremført til Ministerrådet af cheferne for de nordiske nationalbiblioteker og statslige biblioteksstyrelser (NORON). Eftersom Ministerrådet pr. 1. januar 2005 har etableret en ny organisation, NordForsk (www.nordforsk.org), på forskningsområdet, samt på baggrund af Ministerrådets strategiske overvejelser, har Ministerrådet besluttet, at programforslaget Nordbib må vurderes indenfor rammerne af NordForsk.

Forslaget til samarbejde på fagområdet er således fortsat under udformning, og det nærmere faglige indhold forhandles af NordForsk.

Prioriteringer i 2006 Prioriteringer for 2006 afventer, at programforslaget færdigforhandles af NordForsk med hensyn til form, indhold, budget og tidsrammer.

Resultater i 2006

NordBib ble startet med finansiering fra NordForsk og programsekretariatet under Biblioteksstyrelsen i Danmark. I april – mai 2006 ble medlemmer til programgruppen utpekt, og sekretariatet ble etablert. Programteksten for NordBib ble justert for å sikre programmets formål og aktualitet. Endringer ble gjennomgått og endelig akseptert av NordForsk. Dette arbeidet pågikk i juni og juli 2006.

Design av Nordbib-logo, etablering av web og kommunikasjonsmateriale. Nordbibs hjemmeside www.nordbib.net er nå etablert og åpnet 15. januar 2007.

I september 2006 inngikk Nordbib avtale om utarbeidelse av en State-of-the-art-analyse vedrørende Open Acess i Norden, deadline 1. mars 2007.

November 2006 forelå utkast til struktur og program for en Open Access workshop i april 2007. Målgruppen var inviterte personer fra ministerier, forskningsråd og forskningsfond, universiteter og forskningsinstitusjoner samt forsknings- og nasjonalbibliotek og vitenskapelige forlag. I alt 120 personer.

Nordbib-programmet åpnet første utlysning under fokusområdet for *Infrastructure and Interoperability (Work package 3)* 10. november 2006. Utlysningen henvendte seg til en invitert krets av potentielle søkere. Søknadsfristen var 10. januar 2007.

2-3133-1 Nordisk forskningsprogram om epidemiologi

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.231.000	3.171.000	3.109.000	100%	Program styre

Formål

De nordiska länderna står i en särställning när det gäller välutvecklade befolkningsregister och andra databaser. Detta ger nordiska forskare internationellt sett en unik möjlighet att följa en väldefinierad befolkningsgrupp (kohort) under en längre tid. Det nordiska forskningsprogrammet som genomförs under perioden 2003-2007 stödjer framtagandet av helt nya data genom samkörning av olika databaser i de nordiska länderna. Resultaten förväntas leda till en större förståelse för olika riskfaktorers betydelse och utgöra ett viktigt bidrag till internationell forskning.

Prioriteringer i 2006

Programmet skall leda till ett fortsatt samarbete och nätverksbildning mellan forskningsmiljöerna i Norden. Tillgången till nya databaser i det egna landet och i andra nordiska länder, samt samkörning av nordiska databaser, skall resultera i nya komparativa studier, analyser och resultat kring de faktorer som kan tänkas påverka befolkningens hälsa och sjukdom.

Resultater i 2006

Under 2006 höll programkommittén inga möten eller konferenser. Vid det sista programkommitté mötet som hölls den 6 oktober 2005 beslöt man att de fem pågående projekten skulle få fortsatt stöd under 2006 och 2007.

2-3136-2 Forskningsprogram NORDUnet3

Valuta	Budget 06	Budget 05	Budget 04	Disp./bud 06	Bud.disp av
DKK	3.634.000	3.566.000	0	100%	NorDunet

Formål

Ministerrådet har tidligere finansieret sekretariatet for et forskningsprogram, Nordunet2, om avanceret Internetapplikationer. Forskningspuljen (MDKK 30 over tre år) blev finansieret nationalt. På baggrund af programevalueringen, anbefalinger fra IT-policygruppen, samt som opfølgning på MR-Us hvidbog "NORIA - Nordisk forskning och innovation – globalt ledande genom ökat samarbete", har Ministerrådet besluttet at støtte en opfølgning og har afsat MDKK 3,496 for år 2005. Budgetposten, som forventes at løbe over fire år (2005 - 2008), udgør ca. 33% af totalbudgettet, hvor de nationale forskningsråd via Nordiska samarbetsnämnden för naturvetenskaplig forskning (NOS-N), også har bidraget med ca. 33%. De resterende ca. 33% er finansieret ved en forskerskole fra det tidligere NorFA (nu NordForsk), samt af NORDUnet A/S, som leverer projektlederen, projektsekretariatet og mindre dedikerede infrastrukturtiltag.

Forskningsprogrammet Nordunet3 er operationelt fra primo 2005 med et fokus på "... ICT network security, GRID technologies and internet protocol architectures".

Prioriteringer i 2006

De nærmere prioriteringer for år 2006 vil blive fastlagt primo 2005 af Nordunet3's bestyrelse, som er udpeget af de nationale forskningsråd via Nordiska samarbetsnämnden för naturvetenskaplig forskning (NOS-N).

Ifølge forslaget fra NOS-N skal der forskes i videnssamfundets grundlæggende infrastruktur - den infrastruktur som avancerede internetapplikationer bygges ovenpå. Eksempelvis indenfor områderne: virtuelle universiteter, digitale biblioteker, digital forvaltning, telemedicin etc.

IT-sikkerhed ses som en almen forudsætning for en videreudvikling af internettet og specielt de avancerede internetapplikationer. Endvidere vil forskning i internettets grundlægende design og kommunikationsservices - herunder internetprotokoller og sammensætningen af internettets forbundne ressourcer (GRID-teknologi), blive prioriteret.

Programmets sekretariat er delegeret til NORDUnet A/S (www.nordu.net) – et aktieselskab ejet af de fem nordiske lande i fællesskab.

Resultater i 2006

Sex projekt har beviljats medel av Nordunet3-programmet. Programmet löper från 2006-2010 med en sammanlagd budget motsvarande 30 MDKK. Programkommittén ansvarar för evaluering av ansökningar samt beviljar stöd till projekten.

NORDUnet A/S fungerar som programsekretariat för Nordunet3-programmet. Programkommittén hade två möten under år 2006.

2005 tok NMR initiativet til en mulighetsstudie om eventuell inkludering av østersjølandene i forskningsprogrammet Nordunet3 (internett-teknologier). Med basis i studien tar NMR 2006 initiativet til å inkludere de tre baltiske land på likefot i Nordunet 3 og reiser samtidig perspektivet om forsterket fremtidig forskningssamarbeid og

infrastruktur på området, bl.a. gjennom NORDUnet A/S. Programkommittén, har 2006 tillsammans med de sex forskningsprojekten öppnat programmet för de tre baltiska staterna (Estland, Lettland och Litauen) med en överenskommen verksamhetsplan.

2-3138-1 Nordisk Forskerskoleprogram

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.582.000	2.534.000	2.484.000	100 %	NordForsk

Formål

Programmet skall stödja nordiskt samarbete om forskarskolor och forskarkurser genom att bygga ut nätverkssamarbetet mellan nationella institutioner av en mera formell och förpliktande karaktär. En forskarskola skall utgöra en ram för forskarutbildningen och skall ge möjlighet för såväl djup som bredd i utbildningen. Forskarskolan skall vara av en viss storlek och ha en klar identitet. En forskarskola kan vara tematiskt inrättad och får gärna innehålla flera discipliner. Det är viktigt att en forskarskola har en ledning med en klar ansvarsfördelning och med en forskarskoleledare som normalt är anställd vid institutionen med huvudansvaret.
Programmet är ett pilotprogram. Programperioden är 2004-2008

Nordforsk finansierar hälften av beviljningarna til forskarskolorna och den andra hälften finansieras av de fem nordiska nationella forskningsråden, p.g.a. att några av forskningsråden endast ger medel för ett år i gången.

Prioriteringer i 2006

I förhållande till foskarskolornas aktiviteter kommer prioriteringarna i 2006 att vara som de föregående år. Vad gäller styrningen av pilotprogrammet kommer planeringen av mittvägsevalueringen att ha hög prioritet. Dessutom kommer inhämtande av godkännande av medfinansiering från nationella forskningsråd att ha hög prioritet. Detta har vist sig vara en svår process, bl.a. för att de arbetar med olika beviljningsregler.

- Att stärka forskarutbildningen genom de upprättade nordiska forskarskolorna inom humaniora och samhällsvetenskap
- Att via pilotprogrammet utveckla modeller som förbättrar forskarutbildningen nationellt och i Norden som helhet.
- Påbörja arbetet med att ta fram statistik om könsfördelningen bland deltagarna i programmet.

Resultater i 2006

De 5 forskarskolorna har forsatt sina aktiviteter i 2006. En mittvägsevaluering av forskarskolorna och pilotprogrammet blev planerat och skolorna blev uppmanade att förbereda en självevaluering. Själva evalueringen genomförs dock först i 2007 av en internationell expertpanel.

2-3139-1 Nordiske spidsforskningsenheder, medicin

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.109.000	3.051.000	2.991.000	100%	NordForsk

Formål

Nordiska samarbetsnämnden för medicinsk forskning (NOS-M) initierade i samarbete med Nordiska ministerrådet och NorFA år 2003 ett nordiskt pilotprogram för nordiska spetsforskningsenheter (Nordiska Centres of Excellence, NCoE) på området molekylär medicin. Programmet genomförs åren 2004-2008. Programmets målsättning är att öka synligheten och stärka den nordiska forskningens kvalitet genom att stimulera samarbete med forskargrupper. Programmet stödjer forskning av excellent kvalitet i samband med kreativa och effektiva forsknings- och forskarutbildningsmiljöer. Härvid garanteras att de nordiska resurserna används så effektivt och smidigt som möjligt.

Prioriteringer i 2006

- Programmets styrgrupp planerar tillsammans med programmets expertpanel en vetenskaplig utvärdering 2006/7 (midterm evaluering av programmet).
- Ta fram statistik om könsfördelningen bland deltagarna i programmet.

Resultater i 2006

En mittvägsevaluering planerades att genomföras under våren 2007 med utomnordiska experter.

2-3140-1 Nordisk komitè for Bioetikk

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	957.000	939.000	901.000	99%	Kommittén

Formål

Nordisk kommitté för bioetik upprättades 1989, som en nordisk referensgrupp på bioetikområdet i syfte att verka i nära samarbete med nationella rådgivande kommittéer. Den nordiska kommittén har som uppgift att identifiera etiska problem med genteknologisk eller annan bioteknologisk forskning och modifiering av mikroorganismer, växter, djur och människor. Kommittén har dessutom som uppgift att följa lagstiftning och reglering inom det bioteknologiska området samt bidra till ökad information och debatt i de nordiska länderna om bioetiska frågor. Det aktuella mandatet gäller för perioden 2005-2007.

Prioriteringer i 2006

Kommittén kommer att prioritera följande:

- Bioetiska frågor i anslutning till biobanker, genresurser och stamcellsforskning, genetisk testning av foster och embryourval samt forskningsetik och kultur.
- Diskussioner om skillnaderna i lagstiftning och vad de betyder för nordiskt samarbete. Lagstiftningen i Norden har vissa gemensamma drag men skiljer sig också på många punkter.
- Strävan efter att främja ett nordiskt samarbete och informationsutbyte mellan forskare, parlamentariker och opionsbildare om politiskt aktuella etiska aspekter av bioteknologisk forskning, utveckling och tillämpning.
- Att styrka information till offentligheten.

Resultater i 2006

Kommittén har under 2006 hållit arbetsmöten, arrangerat två seminarier, publicerat två Rapporter, smat initierat en projekt med NordForsk. I projektet skall Nordisk kommitté För Bioetik göra en utredning av de etiska frågorna i samband med stamcellsforskningen I Norden ("Etik och stamcellsforskning i Norden")

Forskning i øvrigt

2-3180-3 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	15.932.000	19.495.000	19.113.000	100 %	Institutionen

Formål

Norditas uppgift är att utföra grundforskning inom teoretisk fysik, samt att främja forsknings- och utbildningsverksamhet i Norden, bland annat genom mobilitetsprogram. Institutet bedriver ett stipendiatprogram för unga nordiska forskare och utbildar doktorander vid kurser och forskarskolor samt genom forskarhandledning. Nordita stöder utvecklingen av nya forskningsområden i Norden och främjar tillämpningar av den teoretiska fysikens metoder på övriga områden av samhällelig betydelse.

Prioriteringer i kontrakten 2006

Nordita arbetar under åren 2004-2005 inom ett förlängt mål- och resultatkontrakt med ministerrådet. Enligt beslut i MR-U och MR-SAM den 29/10 2003 skall Nordita överföras till nationellt ansvar och anpassas till värdlandets rättliga förhållanden. Processen inleds med att institutets verksamhet utvärderas. Från och med andra halvåret av 2005 kommer ett nytt resultatkontrakt att upprättas. Kontraktet tar utgångspunkt i resultaten från utvärderingen samt efterföljande förhandlingar.

Resultater i 2006

Under 2006 avvecklades delar av verksamheten i Köpenhamn, med avsikten at de skall återuppbyggas vid Nordita i Stockholm. Norditas kommittéer för astrofysik, den kondenserade materiens fysik, biologisk fysik och subatomär fysik upplöstes i juni 2006 och kommer att återuppbyggas vid Nordita i Stockholm. Den 1 augusti 2006 tillträdde Ulf Wahlgren som direktör och Anders Flodström som styrelseordförande, samtidigt som den övriga styrelsens mandat förlängdes till 31 december 2006. Under hösten pågick ett intensivt arbete för att flytta Norditas ekonomi och datorsystem till Stockholm, samtidigt som uppbyggnadsarbetet i Stockholm påbörjades. Vidare utannonserades två tjänster som "assistant professor" samt fem post.doc stipendier (Nordita fellows). Den 1 januari 2007 flyttades Nordita till Stockholm. Fyra professorer anställdes av Köpenhamns Universitet men är fortsatt associerade med Nordita; två av dem pendlar och tillbringar c:a 25% av sin tid i Stockholm. Mandaten för styrelsens, direktören och styrelsens ordförande förlängdes till 30 juni 2007, då en ny styrelse, ordförande och direktör tillsattes.

2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.991.000	2.935.000	2.877.000	100%	Styret

Formål

Nordisk Institutt for Sjørett (NIFS) har til oppgave å fremme forskning og utdanning i de nordiske landene innen sjørett, allmen transportrett, olje- og gassrett samt tilgrensende områder. NIFS skal være et internasjonalt kompetansesenter innen sine fagfelt.

Prioriteringer i 2006

Det er inngått kontrakt for perioden 2005 - 2007 mellom Universitetet i Oslo og Nordisk ministerråd vedrørende Nordisk Institutt For Sjørett. Med dette vil instituttet juridisk være underlagt universitetet med fortsetter som eget selvstendig institutt med egen bestyrer og et nordisk styre. Endringen innebærer at instituttet blir tilpasset norske rettslige forhold.

Instituttet forventes å opprettholde sin nåværende fagprofil og ytterligere befeste sin stilling som kompetansesenter. NIFS skal generelt styrke sitt internasjonale engasjement, men utviklings- og forskningssamarbeid overfor de baltiska länderna og nordvest-Russland vil få økt oppmerksomhet. I tillegg til ansvar for undervisning og veiledning av studenter, har instituttet som årlig målsetting å bidra til at avlegges doktoravhandlinger, publikasjoner i serie og bøker samt at man aktivt deltar i nordiske og internasjonale forskningsprogram. NIfS bør selv fortsatt arrangere seminarer og være aktiv i internasjonale nettverk, organisasjoner og arbeidsgrupper.

Resultater i 2006

NIFS har i 2006 videreutviklet sin unike posisjon innen sine fagfelt i nordisk sammenheng, gjennom å være en være en katalysator og koordinator innenfor i sjørett, alminnelig transportrett, energi- og petroleumsrett. NIFS har også befestet sin posisjon som et kompetansesenter i europeisk sammenheng, bl.a. gjennom å markere nordiske rettsløsninger i EU-området og mot internasjonale organisasjoner som IMO og CMI.
NIFS har i 2006 videreutviklet sin forskningsstrategi, som inkluderer disse områdene :

- Kontrakter i skipsfarts- og off shore sektoren
- Sikkerhet og ansvar innenfor skipsfarts og offshoresektoren
- Energimarkedsrett
- Energi/miljø

Satsningene innenfor sikkerhet og ansvar og energi/miljø har en klar side til globalisering og nordområdeforskning.
To dr. vhandlinger ble ferdigstilt i 2006, mens ytterligere syv avhandlinger er i avslutningsfasen.
Undervisnings og etterutdannelsesvirksomheten er videreført med en betydelig økning i deltagere, og det er spesielt gledelig at det internasjonale master-studiet i sjørett har et stadig økende antall søkere.

2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	7.116.000	7.294.000	7.151.000	100%	Styret

Formål

NIAS – Nordiskt institut för asienstudier - har som huvuduppgift att främja och utveckla det nordiska samarbetet inom forskning och studier i och om Asien. Syftet med NIAS är att genom en samlad nordisk insats optimera användningen av forskningsfaciliteter och kompetens om 6.983.000Asien samt fungera som ett resurscentrum för aktiviteter som annars inte skulle existera i de nordiska länderna. NIAS skall genom en samlad nordisk insats skapa ett nordiskt mervärde och ett bättre utnyttjande av resurser. Institutet skall också göra nordisk forskning och forskarutbildning om Asien mer konkurrenskraftig i internationella sammanhang samt bidra till att förbättra nordiskt beslutsfattande vad gäller de nordiska ländernas relationer till Asien på olika områden.

Prioriteringer i 2006

Som ett resultat av beslut i MR-U och MR-SAM den 29/10 2003 att överföra NIAS till

nationellt ansvar och anpassa insitutet till värdlandets rättliga förhållanden har ett kontrakt upprättats mellan Nordiska ministerrådet och Köpenhamns universitet i samarbete med Copenhagen Business School och Lunds universitet för åren 2005-2007. Kontraktet innebär ett partnerskap mellan de tre universiteten med Köpenhamns universitet som förvaltningsansvarig myndighet.
NIAS har en hög internationell profil med följande prioriteter: Internationella forskningsprojekt, värd för internationella gästforskare, internationell publicering, Konferensdeltagande, föredragsverksamhet, konsulentarbete, samt medlemskap av diverse internationella nätvärk.

Resultater i 2006

NIAS blev evaluerat av en oberoende internationell evalueringspanel Evalueringen var mycket positiv till NIAS verksamhet generellt, ävensom för de forskningsmässiga resultat och NIAS's service, samt för den roll NIAS spelar som ankar för ett "ovanligt starkt nordisk nätverk inom Asienstudier". Evaluatörerna påpekade att NIAS fortsättningsvis har en nordisk betydning och uppgift, och att NIAS bör växa och utveckla sig.
NIAS har fortsatt med att utveckla sin aktivitets- och serviceprofil i överenstämmelse med avtalet med de nya ägarna/partnerna. Det har varit speciellt fokus på etablering av ett forskarutbildningsnätverk, utveckling av innovativa services i bibliotek, samt uppgradering av studentprogrammet, NIAS SUPRA. NIAS har i stort sätt levererat de resultat som är fastsatta i kontaktet med NMR.

2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	7.270.000	7.975.000	7.819.000	100%	Prog.kommittén

Formål

Nordvulk är ett nordiskt kompetenscentrum för forskning i geodynamiska processer med fokus på vulkanologi och kontinentalplattornas förskjutning samt härtill hörande miljörelaterade områden. Island används i detta sammanhang som ett geologiskt laboratorium för samtliga nordiska länder. Nordvulk skall bidra till forskarutbildning och samarbete mellan geologiska institutioner i Norden och internationellt.

Prioriteringer i 2006

Nordvulk har under en del av 2004 arbetat inom ett förlängt mål- och resultatkontrakt med ministerrådet. Från och med den 1 juli 2004 överfördes kontraktsansvaret för Nordvulk till Islands universitet. Nordiska ministerrådet har skrivit ett kontrakt med Islands universitet för perioden 1 juli 2004 till 31 december 2007.

Nordvulk har flyttat till Islands universitets lokaliteter och samlokaliserats med den geovetenskapliga verksamheten inom Universitetets naturvetenskapliga institut (UNI). Genom sammanslagningen av Nordvulk och UNIs geovetenskapliga verksamhet har en ny forskningsinstitution för geovetenskaperna bildats.

Enligt kontraktet mellan ministerrådet och Islands universitet skall följande tre verksamhetsområden prioriterade:

- Forskning. Nordvulk skall fungera som ett nordiskt kompetenscentrum som utför internationellt erkänd forskning. Forskning utförd vid Nordvulk skall kunna ingå i formaliserade forskarutbildningar vid universitet i alla nordiska länder.
- Forskarutbildning och gästforskare. Nordvulks stipendiat program erbjuder varje år fem stipendiatställningar till unga nordiska forskare
- Faciliteter för vulkanologisk forskning. Nordvulk har många faciliteter för vulkanologisk forskning. Dessa resurser är centrala för vulkanologisk forskning

och yngre forskare på Nordvulk har företrädesrätt att använda dessa faciliteter.

Resultater i 2006

Nordvulk har i 2006 publicerat 19 vetenskapliga artiklar i hög standard i internationella Tidskrifter. En ny bok som uppsummerar geofysik forskning på Island , har publicerats och distribuerats internationellt. Nordvulk har givit 67 presentationer på internationella konferenser.
Nordvulks program för "Nordic Research Fellows" fortsatte med 5 ställningar i kontraktperioder på 12 månader. Kandidaterna är utvalda av den externa programkommittén för Nordvulk som också följer alla Nordvulks aktiviteter. En svensk forskare var i ställningen som ledande forskare i 2006. Nordvulk deltog i organiseringen av ett internationellt möte för vulkanologer i 2006 i samarbete med den internationella organisationen för vulkanologer.
En strategisk studie blev genomfört i 2006 med hjälp av en internationell kommitté. Resultatena används i förbindels med intergreringen av Nordvulk, som skall behålla sin nordiska profil, i Institute of Earth Sciences.
Den reducerade beviljningen från NMR har balanserats med en beviljning från Isländska regeringen.

2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.662.000	5.391.000	6.840.000	100%	Styret

Formål

Nordisk Samisk Institutt (NSI) har som formål gjennom forskning å styrke og utvikle samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Prioriteringer i 2006

Det er inngått kontrakt for perioden 2005 - 2007 mellom Samisk høgskole/Sámi allaskuvla og Nordisk ministerråd om videreføring av Nordisk Samisk Institutt/Sámi Instituhtta. Med dette vil instituttet juridisk være underlagt høgskolen med fortsetter som eget selvstendig institutt med egen direktør og et nordisk styre. Endringen innebærer at instituttet blir tilpasset norske rettslige forhold.

NSI skal skape en egen samisk ekspertise, fast plassert i og med direkte tilknytning til nordlig, subarktiske og arktiske forhold. Videre skal NSI bidra til vitenskapelig basert rådgiving på nordisk og internasjonalt nivå og være tilgjengelig med ekspertise inn mot utformingen av en moderne urfolkspolitikk. Instituttet skal prioritere prosjekter innenfor virksomhetsområdene samfunnsforskning, samisk språk og rettsforskning.

Resultater i 2006

Virksomheten ved Nordisk Samisk Institutt er gjennomført i tråd med overordnede styringsdokumenter. Instituttet har videreført forskningsvirksomheten med gode resultater innen formidling, publisering og utadrettede virksomheten. Institusjonen opprettholder en forholdsvis stor andel ekstern finansiering. Forskningsprosjekter innen samfunnsforskning, samisk språk og rettsforskning er videreført i tråd med gjeldende prioritering. Det har vært særskilt fokus på etikk i samisk og urfolksforskning. Samarbeid med og prosjekter i Nordvest-Russland er tillagt økt betydning. Dette som en naturlig del av allsamisk- og urfolksforskning i Norden.

Samorganisering med Samisk høgskole er i ferd med å sluttføres hvor samordning av faglige virksomhet er sentralt. Dette forventes å gi ytterlige aktivitet på forskningssiden.

Arbejdsmarked og -miljø

4-4110-1 Prosjektmedel – Arbetsmarknad och miljø

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.369 000	6.668.000	6.506.000	71 %	MR-A/EK-A

Formål

Projektmidlerne anvendes til at gennemføre Ministerrådets samarbejdsprogram samt til at følge op på det norske formandskab. Hensigten er at foretage udredninger og projekter som kan styrke de nordiske landes dynamik på arbejdslivsområdet og dermed den økonomiske udvikling i regionen. Dette mål opnås ved at frembringe viden om aktuelle politiske emner, som kan bruges i de enkelte landes arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøpolitikker samt til at profilere nordiske synspunkter internationalt.

Prioriteringer i 2006

Hovedudfordringen for de nordiske lande på arbejdsmarkedsområdet er at sikre at arbejdsstyrken bliver vedligeholdt uanset konjunkturudsving. Dette vil have en stor betydning i forhold til at sikre et tilstrækkeligt arbejdsudbud i det kommende årti, hvor tilgangen til arbejdsmarkedet forventes at falde. Der vil blive igangsat analyser, som undersøger, hvordan grupper med en lav erhvervsfrekvens kan inddrages i arbejdsstyrken, og hvordan man kan mindske nedslidningen af den aktive arbejdsstyrke. Ministerrådet vil derudover arbejde med at udvikle de nordiske landes elektroniske arbejdsformidlinger, således at de støtter en øget mobilitet på det nordiske arbejdsmarked.

Hovedfokus indenfor arbejdsmiljøområdet vil være at fremme velfærden i arbejdet såvel fysisk, psykisk og socialt, sådan at det skærper et inkluderende arbejdsliv som virker sundhedsfremmende og som modvirker udstødning fra arbejdsmarkedet.

- At de befolkningsgrupper, der i dag har en svag tilknytning til arbejdsmarkedet, bistandsklienter, personer med nedsat funktionsevne personer med indvandrer baggrund etc. får et bedre fodfæste på arbejdsmarkedet, samt bidrager til at grupper med lav arbejdsmarkeds tilknytning lettere får tilfredsstillet sit behov for at arbejde.
- At samarbejde nordisk om standardiseringsarbejdet om arbejdsmiljøet indenfor EU´s indre marked
- At de grupper, der overvejer at forlade arbejdsmarkedet, fortsat bliver og arbejder noget længere (seniorpolitik),
- At borgere og arbejdsgivere i Norden får bedre muligheder for at matche udbud og efterspørgsel på det nordiske arbejdsmarked
- At belyse konsekvenserne af den mere globaliserede verden på de nordiske arbejdsmarkeder
- Sygefravær og tidlig udstødelse som følge af arbejdsrelaterede sygdomme: Hvad er sammenhængen mellem sundhed og sygefravær? Hvordan kan arbejdet tilrettelægges, sådan at det i større grad bliver tilgængeligt for personer med nedsat arbejdsevne?
- Arbejdsmiljøet i fremtidens arbejdsliv, herunder arbejdsliv kontra familieliv: Hvordan kan vi sikre et godt arbejdsmiljø i fremtidens nye organisationsformer (individualisering, fjernarbejde mv) og midlertidige ansættelselsesformer etc? Hvordan vil den teknologiske udvikling påvirke arbejdsmiljøet?

Resultater i 2006

På alle områder har der været tale om god fremdrift i gennemførelsen af strategien og handlingsplanerne i 2006. De tre faste udval på hhv. Arbejdsmarkeds, Arbjedsrets- og Arbejdsmiljøområdet har hver afholdt to møder i 2006, hvorm man udover den generelle

udveksling af erfaringer indenfor hvert sit område har haft temadrøftelser, iværksat analyser og godkendt støtte til projekter, som bidrog til gennemførelsen af ovennævnte prioriteter. Støtten til udvikling af elektroniske arbejdsformidlinger mellem de nordiske lande har dog haft vanskeligt ved at materialisere sig yderligere i 2006, da udviklingen af Øresundsportalen som pilotprojekt er gået lidt i stå som følge af tekniske vanskeligheder. Der er MR-A's hensigt som næste skridt at anvende pilotprojketet som grundlag for en spredning af modellen til andre grænseregioner i Norden.

Som opfølgning på prioriteterne har Nordisk Ministerråd også i 2006 fulgt EU-udvidelsens konsekvenser for arbejdsmarkederne tæt.

EK-A gennemførte desuden den planlagtr modernisering af udvalgssstrukturen under EK-A, så man fra september 2006 kun har tre faste udvalg :Arbjedsmarkedsudvalget, Arbejdsmiljøudvalget og Arbejdsretsudvalget, mod tidligere 5. Samtidlig etableredes en ad hoc gruppe for migrationsområdet, som i 2007 skal stå for kompetenceoverførsel af viden fra det tidligere Migrationsudvalg til de tre faste udvalg.

4-4120-2 Nordjobb

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.287.000	2.244.000	2.231.000	100 %	EK-A

Formål

Formålet med Nordjobb-programmet er at anvende det fælles nordiske arbejdsmarked til at give arbejdsgiverne mulighed for at ansætte nordisk arbejdskraft samtidigt med at den nordiske ungdom får mulighed for at tage sommerjob i et andet nordisk land og under dette ophold blive tilbudt deltagelse i kulturelle aktiviteter.

En Nordjobber defineres som en person fra 18 til 28 år, der både har ansøgt om en Nordjobb plads, og som har arbejdet i et formidlet Nordjobb. Nordjobberen skal tilbydes en passende bolig samt deltagelse i et fritidsprogram. En Nordjobb arbejdsgiver defineres som en arbejdsgiver der har fået formidlet og haft mindst én Nordjobber ansat i sommerjob.

Prioriteringer i 2006

Programmet ledes fra et centralt sekretariat i Malmø som er samlokaliseret med Foreningen Nordens Forbund (FNF). FNF vil indgå aftaler med de nationale Foreninger Norden samt andre operatører. FNF skal aflevere et fuldstændigt kommenteret regnskab for samtlige afholdte udgifter i forhold til budgettet.

- 750 udvekslinger
- 950 arbejdspladser
- 9-13 fritidsledere
- 4.475 ansøgere

Resultater i 2006

Nordjobb nåede næsten alle sine mål i kontrakten for 2006. Man nåede 714 udvekslinger, 776 arbejdspladser, 17 fritidsledere og 5.367 komplette ansøgninger.

4-4130-1 Informationsprojektet

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.423.000	1.396.000	1.369.000	100%	EK-A

Formål

Projektets formål er at sprede information om aktuelle spørgsmål på arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøområdet i Norden samt at sprede viden om det nordiske samarbejde i Europa. Projektet skal endvidere skabe debat om arbejdslivsområdet i Norden og formidle resultater fra ministerrådet arbejde.

Prioriteringer i 2006

Tidsskriftet Arbeidsliv i Norden vil støtte ministerrådet og det norske formandskab i at fremlægge resultater og skabe debat om de aktuelle temaer. Der vil blive udsendt tidsskrifter på skandinavisk (Arbeidsliv i Norden) og på engelsk (Nordic Labour Journal).

- Tidsskrifterne skal bidrage til at skabe debat om arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøområdet i Norden.

Resultater i 2006

Informationsprojektet levede fuldt ud op til målene i 2006. Der blev indgået en ny kontrakt for Informationsprojektet 2007 – 2008 på EK-A mødet i september 2006.

4-4180-3 Institut för vidareutbilds inom arbetsmiljö (NIVA)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	383.700	378.700	372.000	76 %	Institutionen
MODSVARER DKK	2.859.000	2.818.000	2.764.000		

Formål

NIVAs hovedopgave er at sprede kundskab på basis af nordisk viden til fremme af et godt arbejdsmiljø og det gode arbejde. Dette sker ved at bedrive tværfaglig videnskabelig videre- og specialistuddannelse af høj kvalitet inden for arbejdsmiljø- og arbejdslivsområdet. Uddannelsen kan foregå via f.eks. kurser, seminarer og symposier, der er baseret på nordisk og international arbejdsmiljø- og arbejdslivsforskning samt nordisk arbejdsmiljø- og arbejdslivspolitik.

Prioriteringer i kontrakten 2006

I NIVAs kontrakt for 2006-2008 skal institutionen årligt gennemføre 10-13 kurser/symposier inden for arbejdsmiljø/arbejdslivsområdet. Der skal samtidig ske en IT-pædagogisk udvikling i kursusvirksomheden. Samarbejdet med Rusland vil blive opprioriteret i det omfang, der bevilges projektmidler. Der vil fortsat være et samarbejde med de tre baltiske lande.

- 10-13 kurser årligt
- Minimum 300 elever
- Minimum 1300 elevdage

Resultater i 2006

NIVA levede fuldt ud op til målsætningerne i kontrakten 2006 – 2008. Man afholdt 13 kurser, havde 311 elever og 1315 elevdage.

Näring, energi og regional

4-5110-1 Projektmedel - Näring

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.116.000	1.123.000	1.101.000	70 %	EK/MR-NER

Formål

At fremme Norden som et internt grænseløs og dermed bedre fungerende og mere konkurrencedygtigt miljø for virksomhedsudvikling i overensstemmelse med de overordnede mål i samarbejdsprogrammet samt opfølgning på ansvarsområdet "Det indre marked og fjernelse af grænsehindringer", som er blevet pålagt MR Næring. I budgetåret lægges vægt på fjernelse af grænsehindringer og samarbejde om innovation, ligesom det regionale samarbejde med andre lande inden for den nordlige dimensions område vil blive prioriteret.

Prioriteringer i 2006

Hovedindsatsen vil blive lagt på igangsætning og gennemførelse af aktiviteter til opfølgning af det"Det næringspolitisk samarbejdsprogram 2006-2010", opfølgning af "Det innovationspolitiske samarbejdsprogram 2006-2010 samt det norske formandskabs program for 2006

- Nedbryde grænsehindringer for næringslivet i Norden
- Øge værdiskabning og vækst for at sikre øget velfærd i de nordiske lande
- Øge det nordiske engagement i andre internationale samarbejder i den nordlige dimensions område – herunder i EU og Østersøområdet

Resultater i 2006

Igennem 2006 er der i InnoNet gruppen gennemført nationale konsultationer i de nordiske lande, i Baltikum, i Polen og i Tyskland. Disse konsultationer har til formål at styrke arbejdet med clusters og det innovative miljø samt at sætte fokus på muligheder og samarbejdsformer på det erhvervsområdet.

På MR-mødet besluttede ministrene at iværksætte et fælles program for brugerdreven innovation, der skal styrke virksomhedernes adgang til værktøjer og metoder indenfor brugerdreven innovation, og integrere de nationale satsninger på området til fælles gavn.

3-3210-1 Projektmedel - Energi

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.951.000	6.279.000	6.156.000	68 %	EK/MR-NER

Formål

Ministerrådets projektmedel används till att förverkliga det övergripande målet för det energipolitiska samarbetet samt de delmål som läggs fast i handlingsplanen inom varje programområde. Projektmedel används i övrigt i enlighet med ordförandelandets program, Nordiska rådets rekommendationer samt övriga beslut och planer relevanta för de nordiska länderna energipolitiskt samarbete, för energisamarbetet inom Norden och de glest bebyggda områdena samt för Nordens närområden och Arktis.

Prioriteringer i 2006

Det nordiske energisamarbejde 2006-2009 kommer att organiseras i tre programområden som inriktar sig på de viktigaste energipolitiska utmaningarna och att stärka Nordens roll i det internationella energisamarbetet. Varje programområde delas

upp i ett antal insatsområden för vilka konkreta mål och aktiviteter kommer att specifiseras.De tre programområdena, som har lika hög prioritet redovisas nedan:

- Energimarknader med insatsområdena elmarknad, gasmarknad och värmemarknad
- Hållbara energisystem med insatsområdena förnybar energi, energieffektivisering, klimat och hållbar utveckling i glest befolkade områden
- Norden i det internationella samarbetet med insatområdena Norden i det globala samarbetet, Norden i EU, NB8, Norden - Ryssland och Östersjösamarbete.

Resultater i 2006

På det energipolitiska området bör Norden fungera som ett utställningsfönster för nya Energiteknologier. Hållbar produktion och användning av energi kommer att öka i Betydelse i det nordiska samarbetet.

På elmarknaden önskar man at fortsätta med den höga ambitionsnivå för ytterligare integrering och harmonisering av marknaden, i samarbete med de nordiska system-Ansvariga och regulatorerna. Inom klimapolitiken fortsätter samarbetet med miljö-sektorn. Viktigast är i synnerhet fortsättning av Kyotoprocessen efter 2012.

3-6110-1 Projektmedel - Regionalpolitik

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	20.959.000	19.695.000	19.309.000	99 %	EK/MR-NER

Formål

Regionalministerrådets projektmidler anvendes i overensstemmelse med samarbejdsprogrammet og formandsskabsprogrammerne. Cirka 75 procent går til de grænseregionale samarbejdsorganisationer. De øvrige midler anvendes på forskning, analyser og udredninger med det sigte at udvikle den nationale regionalpolitik og bæredygtig udvikling.

Prioriteringer i 2006

- Implementering af en strategi for grænseregionerne samt grænsehindringsarbejdet vil være en vigtig prioritet i 2006. En målsætning er at udvikle klare kriterier for regionalministerrådets fordeling af projektmidler til de grænseregionale samarbejdsorganisationer.
- Grænsehindringsarbejdet i relation til Østsamarbejdet, vil fortsat være en prioritet i 2006. Projektet Baltic Euroregional Network (BEN) gennemfører en stor del af sine aktiviteter i 2006.
- Forskning og udvikling/innovation vil stadig være en central del af regionalministerrådets virksomhed primært gennem forskningsinstitutionen Nordregio.
- Udredninger vedrørende regional tilpasset innovationspolitik eventuelt i samarbejde med embedsmandskomiteerne for Næring-, Fiskeri samt Jord- & skovbrug
- Et vigtigt spørgsmål er stadig erfaringsudveksling mellem landene i forhold til EU's regionalpolitik og Interreg. Dette arbejde bliver yderligere aktuelt fra 2006, da EU's regionalpolitik revideres.
- Regionalministerrådet vil i 2006 fortsat arbejde med spørgsmål om Vestnorden i det nordiske samarbejde, herunder samarbejde med nabolande og næringslivsudvikling i regionen. Samarbejdet med Vestnorden er i 2006 styrket med 1,8 MDKK med 1,5 MDKK fra omprioriteringspuljen og samtidigt øremærkes 300 TDKK på budgetposten til formålet.
- Etablerer et samarbejde i en større geografisk kreds af lande (Norden Plus) for at

opnå en større tyngde på den europæiske arena.

Resultater i 2006

Projektet "Regional tilpasset innovationspolitik i Norden" har nået et første mål med en State-of-the-Art rapport. Rapporten beskriver innovationspolitik med regional relevans, og integrerer således området for erhvervspolitikken og regionalpolitikken. Der er gennemført et omfattenede arbejde med erfaringsudveksling i tjenestemandsgrupper vedr. bypolitik og målstyring.

4-5180-3 Nordisk InnovationsCenter

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	75.357.000	72.849.000	59.355.000	90 %	Institutionen
MODSVARER DKK	70.082.000	64.107.000	55.794.000		

Formål

- Stimulere til økt innovasjon i Norden gjennom økt samarbeid mellom innovasjonsaktørene i landene.
- Arbeide for Norden som ett, indre marked gjennom fjerning av grensehindere og stimulere til økt konkurranse.

Foruden den årlige bevilling gives en tilsagnsfuldmagt på 70 MNOK. Tilsagsfuldmagten vil komme til udbetaling med maksimalt 50 MNOK i 2007 og 20 MNOK i 2008.

Prioriteringer i kontrakten 2006

Hovedindsatsen vil blive lagt på igangsætning og gennemførelse af aktiviteter til opfølgning på "Det næringspolitisk samarbejdsprogram 2006-2010" samt opfølgning på "Det innovationspolitiske samarbejdsprogram 2005-2010". I budgetåret lægges vægt på fjernelse af grænsehindringer og samarbejde om innovation, ligesom det regionale samarbejde med andre lande inden for den nordlige dimensions område vil blive prioriteret. Følgende temaområder vil blir prioritert:

- Matvaresikkerhet (gjennom ERA-Net prosjektet, SafeFoodEra)
- Creative Industries
- Innovativt byggande
- Innovasjonspoltikk
- Technology Foresight
- Kartlegging og fjerning av grensehindringer
- Utvikling av samarbeidet med NordForsk og Ministerrådet for Uddannelse og Forskning

Resultater i 2006

NICe hadde et toalbudsjett på 83,3 MNOK inkludert EU finansierte prosjekter. Budsjettet fra NMRS var på 75,4 MNOK. Og det ble bevilget totalt 82,8 milj. til 77 nye prosjekter i 2006.
Etterspørselen etter prosjektmidler har vært økende og totalt fikk NICe 435 prosjekthenvendelser i 2006, mot ca 300 i 2006 og 277 i 2004.
Verdien av NICes portfølje totalt inkludert øvrig finansiering var i 2006 159 MNOK. Medregnet samtlige forpliktelser og ekstern finansiering er den totale verdien på portføljen 531 MNOK, inkludert EU-prosjektene Safefoodera og BSRInnoNet.

NICe har utbetalt 63,8 MNOK til nye og pågående prosjekter i 2006. I tillegg hadde NICe forpliktelser for prosjektaktiviteter utført og utbetalt i 2006 på 51,2 MNOK

3-6180-3 Nordregio

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	12.361.000	12.579.000	12.405.000	65 %	Institutionen
MODSVARER DKK	10.012.000	10.189.000	10.048.000		

Formål

Nordregio arbejder med komparative analyser af regional udvikling, regional erhvervsudvikling, byudvikling og fysisk funktionel planlægning i Norden og Europa.

Nordregio har siden starten i 1997 etableret sig i Norden og Europa som et fælles nordisk kompetancecenter. Et stort antal FoU-opdrag er gennemført for internationale, nationale og regionale opdragsgivere. Instituttet er også meget benyttet som kundskapskilde og rådgiver.

Nordregios mål er at være et fagmiljø for forskning, dokumentation, udredning, rådgivning og undervisning indenfor temaerne rumlig udvikling på et nordisk og europæisk niveau, som kompletterer nationale institutioner. Det er videre målet at blive ledende institution indenfor området.

Prioriteringer i kontrakten 2006

Nordregios arbejdsområde er centralt både i Nordisk og i EU-sammenheng. Udvidelsen af EU/EØS medfører at de tidligere nærområder nu også er del af den Europæiske rumlige planlægning og -politik. Virksomheden fokuserer på internationalt komparative aspekter indenfor følgende temaer:

- Befolkning, erhverv og økonomisk utvikling
- National og europæisk udviklingspolitik
- Urbane strukturer og fysisk-funksjonell planlægning
- Rumlig udvikling og planlægning i Europa og nærområdene
- Den bæredygtige udviklings forskellige dimentioner

Resultater i 2006

I 2006 blev der igangsat 32 nye store og små FoU projekter. Tematisk har fokus for disse nye projekter været indenfor temaerne: Regional innovation og udvikling, byernes rolle i den regionale udvikling, samarbejde og regional udvikling i Østersøregionen samt klimaforandring og bæredygtig udvikling.

Af større afsluttede projekter kan på Nordisk niveau nævnes projektet *Challenges to insular income systems in the Nordic Countries* om de særlige udfordringer og muligheder for små og isolerede arbejdsmarkedsregioner. For Østersøregionen kan nævnes projektet *CONVERNET* om de planlægningsmæssige og udviklingsmæssige potentialer, som er forbundet om omdannelse af tidligere militære arealer og installationer til civile formål. På europæisk niveau kan nævnes 7 større projekter om den territorielle udvikling i Europa under forskningsprogrammet *ESPON*.

Med hensyn til formidling og kompetenceudvikling kan nævnes at Nordregio deltog i planlægning og afvikling af to større internationale konferencer.

- *Investing in Research and Innovation – Exhanging European Experiences in a*
- *Nordic Context*
- *26th Annual Conference of the International Association for Impact Assessment*

Herudover gennemførtes 27 kurser, seminarer og workshops.

3-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEF)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	1.156.000	1.150.000	1.124.000	4 %	Institutionen
MODSVARER DKK	1.075.000	1.012.000	1.057.000		

Formål

NEFP skal langsiktig bidra til kunnskapsbaserte forutsetninger for en kostnadseffektiv reduksjon av energiforbruket og utvikling av nye fornybare energikilder og miljøvennlig energiteknikk gjennom å styrke grunnkompetansen ved universitet og høyskoler og andre forskningsinstitusjoner, samt å skape velfungerende forskernettverk mellom de nordiske landene, mellom forskning og næringsliv og med regionale aktører. Samarbeidet med landene i nærområdet skal videreutvikles. Virksomheten skal utføres slik at aktørene ved behov kan bistå nordiske embetsmenn og politikere med sakkunnskap i energispørgsmål.

Institusjonens virksomheter vil med basis i ovennevnte være:

- Forsknings, nettverk, utvikling og strategisk virksomhet
- Rådgivning, informasjon og forvaltning
- Interaksjon med Nordens nærområder

Energiforskningsprogrammet finansieres udover Ministerrådets basisfinansiering også direkte fra landene. Nuvarande handlingsplan gäller for perioden 2003 t.o.m. 2006. Budsjettkontraktet mellom NEFP og Ministerrådet gäller dock endast for perioden 2003-2005.

Prioriteringer i kontrakten 2006

I strategin betonas behovet av en fleksibel virksamhet, som skall være mer målrettet i løsningen av sentrale problemstillinger. Samtidig la man vekt på å fortsatt utvikle kapasitets- og nettverksbygging i Norden. Samarbeidet med næringslivet skulle styrkes, likeledes med de nasjonale FoU virksomheter, samt bidra til å styrke og utvikle nordiske FoU miljøer i et større europeisk perspektiv. På basis av de overordnede prioriteringene er det identifisert 5 innsatsområder der problemorientert forskning står sentralt.

- Integrasjon av energimarkedet
- Fornybare energikilder
- Energieffektivitet
- Hydrogensamfunnet
- Konsekvenser av klimaendringer på energiområdet

Resultater i 2006

Nordisk Energiforskning har opfyldt de mål, som er beskrevet i strategiplanen for 2003-2006.

Centrale resultater er:

- Monitorering, samspil og profilering af projektporteføljen, herunder deltagelse i årlige og afsluttende møder, workshops og konferencer og udarbejdelse af en slutrapport for de 16 F&U projekter 2003-2006.
- Planlægning og gennemførelse af et åbent "call for R&D proposals", hvor virksomheder og forskningsinstitutioner kunne søge 75 millioner NOK til nye projekter – dette beløb blev siden hævet til 86 millioner NOK med midler fra den øgede bevilling fra NMR for 2007 og fremover. Udbudet resulterede i fremsendelse af 115 Expressions of Interest, hvoraf 37 blev inviteret til at fremsende en fuld ansøgning. Ansøgningerne blev evalueret af internationale eksperter i henhold til en række kvalitets- og relevanskriterier. Styrets

beslutning om at bevillige 86 millioner NOK til 16 nye projekter er baseret på peer review samt hensyntagen til en strategisk og robust nordisk projektportefølje.

- Aktivt samspil med det energipolitiske samarbejde, herunder sekretariatsansvarlig for elmarkedsgruppen, projektleder for projekt Vest-Norden, projektleder for det fælles NER bio-energiprojekt.
- Nordisk Energiforskning har bistået det norske formandskab i afholdelse af et velbesøgt internationalt seminar med fokus på potentialerne for Norden som region for demonstration af nye energiteknologier i Bodø den 6.-7. september 2006. Mødet blev holdt i forkant af MR-NER-mødet, og den norske energiminister Odd Enoksen deltog i seminaret.
- Deltagelse i planlægning og gennemførelse af international konference "Investing in Research and Innovation – Exchanging European Experiences in a Nordic Context" i København den 16.-18. oktober 2006. På konferencen var der en række centrale indlæg om betydningen af energi og energiforskning i udvikling af en fremtidig konkurrencedygtig forsknings- og innovationsregion.
- Deltagelse og bidrag til en række konference- og informationsaktiviteter i samarbejde med andre nordiske institutioner.
- Ledende medlem i European Technology Platform for Hydrogen & Fuel Cells – direktøren blev valgt som vicechairman of Mirror Group i maj 2006.
- Gennemførelse af centrale aktiviteter i to ERAnet:
    - HY-CO: international workshop og netværksmøde 1.-3. februar 2006 på Holmenkollen, inkl. teknisk besøg til Institut for Energiteknologi i Keller; leder af Action Group Deployment Strategies
    - INNER: international workshop den 3.-4. juli på Holmenkollen; leder af fælles nord-europæisk call for innovative energy research (sammen med Norges Forskningsråd, STEM, Academy of Finland, Det Strategiske Forskningsråd i Danmark, Orkustofnun og Projektträger Jülich i Tyskland – samlet beløb 6,5 M€).
- Udvikling af web-site og udgivelse af 4 tema-baserede udgaver af nyhedsbrevet ORKA.
- Løbende udvikling af administration og økonomistyring, herunder gennemførelse af tidsregistrering, projektstyring.
- Samarbejde og koordinering med Nordforsk og NICe, hvad angår kontorlokaler, IKT-tjenesteydelser, mv. i Nordisk Center.

Socialpolitik

4-4310-1 Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.025.000	6.840.000	4.466.000	85 %	MR/EK-S

Formål

Foremålet er å implementere ministerrådets politiske målsettinger slik de kommer til uttrykk i samarbeids-programmet gennom aktiviteter med høy nordisk nytte på områder som ikke ivaretas av ministerrådets samnordiske institusjoner samt å igangsette nye initiativer/idéskapende prosjektvirksomhet, herunder forstudier til evt. senere nordiske prosjekter

Prioriteringer i 2006

Det skal legges særlig vekt på å benytte prosjektmidler til finansiering av initiativer som er politisk relevante, og som kan gi grunnlag for politisk interessante ministermøter.

- Design for alle og sosiale aspekter av bæredyktig utvikling
- Nordisk samarbeide på alkoholområdet
- Bruk av IT i helse-, omsorgs- og sosialsektoren i de nordiske land
- Samarbeide på tverrs af ministerråd i Litauen, Latvia, Estland og Nordvest-Russland
- Fjernelse av grenshindringer i Norden, herunder bedre informasjons til borgere og saksbehandlere
- Støtte informasjons- og erfaringsutveksling mellom de nordiske land

Resultater i 2006

Inden for alkohol- og narkotikaområdet blev der bl.a. givet midler til 'Uformelt Nordisk Narkotikasamarbejde', en ekspertkonference om forebyggelse af rusmiddelproblemer, en Nordisk rusmiddelkonference, til projektet 'Rusmiddelmisbrukere og psykiske lidelser', m.m.
Inden for velfærdsområdet blev der givet midler til en nordisk velfærdsportal, et fælles nordisk EU-seminar om nye muligheder for indvandrere og en debatrapport, udviklet af Huset Mandag Morgen, Oslo om velfærdsforskningsprogrammet.
På det handikappolitiske område er der blevet givet midler til projektet 'Design for alle', et nordisk-baltisk seminar om universelt design, samt projektet Rarelink II til Center for små handicapgrupper.

Der er desuden givet midler til udvikling af en nordisk produktionsdatabase for dentalt biomateriale.

4-4320-1 Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.010.000	1.034.000	1.014.000	100%	Nordiska handikappolitiska rådet (NHR)

Formål

Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR) är ett tvärsektoriellt rådgivande och policyskapande organ för Nordiska ministerrådet och dess olika samarbetsorgan och institutioner. Det har sitt mandat från och tillsätts av samarbetsministrarna. Bland Rådets 19 medlemmar finns såväl parlamentariker som representanter för handikapporganisationer och olika fackdepartement. Rådet etablerades 1997.

Rådet skall främja nordiskt samarbete i handikappfrågor på alla relevanta samhällsområden och bidra till förverkligandet av gemensamma handikappolitiska mål om jämlikhet och full delaktighet i samhället för människor med funktionshinder. Rådet verksamhet skall relateras till frågor som ligger inom Nordiska Ministerrådets ansvarsområde och bedrivas i samverkan med Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor (NSH).

Prioriteringer i 2006

NHR främjar principen om "Design för alla" där kärnan är att allt som planeras och utformas av människor för att användas av människor ska fungera för alla människor oavsett storlek, styrka och andra individuella förutsättningar. Design för Alla är ett tankeverktyg för ett i djupaste mening inkluderande samhälle.

NHR verkar för en sektorsövergripande medvetenhet i ministerrådets struktur om funktionshindrades villkor samt stimulerar till en bred debatt.

- Att på olika sätt föra fram konceptet "Design för Alla" som underlag för politiskt nytänkande inom olika samhällssektorer och politikområden
- Att främja principen om "Demokrati för alla" med fokus på möjligheterna för medborgare med funktionshinder i de nordiska länderna att ta del av och medverka i demokratiska politiska processer i förhållande till de centrala politiska institutionerna.
- Att genom utdelning av ett nordiskt pris rikta uppmärksamhet på funktionshindrades villkor.
- Att genomföra ministerrådets övergripande verksamheter med inriktning på t.ex. byggnads- och samhällsplanering, transport, kultur, turism och konsumtion.
- Att ge ut publikationer m.m. att och arrangera konferenser och seminarier.

Resultater i 2006

I 2006 har NHR fastslået sin rolle som et rådgivende organ for hele Nordisk Ministerråd, samt afgivet en række høringssvar i sager, som er relevant for personer med nedsat funktionsevne. Rådet har på forskellige måder støttet op om Nordisk Ministerråds arbejde med handlingsprogrammet 'Design for alle'.

I sin policyskabende rolle har NHR videreført eller iværksat en række nye projekter:

- Turisme for alle (seminarer på Island og i Sverige)
- Museer for alle
- Demokrati for alle
- Udvikling af fælles-nordiske indikatorer for at måle udviklingen i tilgængeligheden inden for transportsystemerne
- Etablering af et stærkere nordisk samarbejde mellem universiteter og højskoler for at øge tilgængeligheden for personer med nedsat funktionsevne til uddannelsesinstitutioner
- Tilgængelige boliger (nordisk udbygningsprojekt med basis i Norge).

4-4340-1 Nomesko og Nososko

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.697.000	1.713.000	1.679.000	100%	EK-S

Formål

Det nordiske samarbeid om medisinal- og sosialstatistikk skal sikre sammenlignelige statistikker på sine områder mellom de nordiske land, drive internasjonalt og koordinerende arbeid, påta seg utviklingsoppgaver og drive publikasjons- og informasjonsvirksomhet.

Prioriteringer i 2006

- Produsere og oppdatere nordisk sosial- og helsestatistikk med henblikk på å gjøre den sammenlignelig mellom landene
- Utgi årlige statistikkpublikasjoner med skiftende temaseksjoner og oppdatere komiteenes websted
- Utføre andre utredningsoppgaver, delvis med særlig finansiering
- Delta i annet internasjonalt samarbeide om statistikk, bl.a. i EU og i forhold til de baltiske land og Nordvest-Russland, i den utstrekning det er mulig

Resultater i 2006

NOMESKO:
NOMESKO afholdte i 2006 tre seminarer om henholdsvis bæredygtig udvikling, dødsårsagskodningen for baltiske dødsårsagskodere, samt et særarrangement i forbindelse med NOMESKOs 40 års jubilæum.

NOMESKO har også lavet tre udviklingsprojekter:

- Patienter i öppen vård
- Psykiatri
- Ældres helse

NOSOSKO:
NOSOSKO afholdte i 2006 to seminarer om henholdsvis bæredygtig udvikling (sammen med NOMESKO) samt et om NOSOSKOs fremtid i forbindelse med NOSOSKOs 60 års jubilæum.

NOSOSKO har lavet to udviklingsprojekter:

- Aktivering
- Indikatorer for bæredygtig udvikling

4-4620-1 Välfärdsforskning

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.312.000	6.399.000	6.274.000	94 %	MR/ÄK-S

Formål

Syftet med det femåriga forskningsprogrammet, med en samlad ram på DKK 35 miljoner, är att analysera den nordiska välfärdsmodellen ur ett europeiskt perspektiv. Det innebär dels att klarlägga om man kan identifiera en specifik nordisk modell och inom vilka områden, dels att analysera den relativa framgången för denna. Ett viktigt syfte är att specificera på vilka områden den nordiska modellen varit framgångsrik i jämförelse med andra utvecklade nationer, främst västeuropeiska länder. Ett huvudsyfte är även att söka precisera inom vilka områden som modellen måste moderniseras och anpassas till samhällen med andra ekonomiska och sociala villkor än de som gällde för 20 30 år sedan. Speciellt gäller detta hur modellen kan moderniseras för att bibehålla och förbättra de samhällsmål som stärker den nordiskt kulturella identiteten och utvecklar den nordiska samhällsstrukturen.

Prioriteringer i 2006

- Fortsatt planläggning och genomförande av slutkonferens under våren 2006 samt uppföljning av alla etablerade kontakter, nationella forskningsinstitutioner och olika brukarinstanser samt övriga kontakter av betydelse för programmets lansering av resultaten.
- Aktuella teman sedan starten och även under avslutningsåret 2006 är: Förhållanden på arbetsmarknaden, Sociala och hälsomässiga förhållanden, Marginalisering och utstötning, Konsumenternas villkor och strategi i ett välfärdsperspektiv, Jämställdhet och könsperspektivet i nordisk välfärd.
- Forskningen skall täcka åtminstone tre av de nordiska länderna och helst också inkludera en europeisk dimension samt att försöka besvara följande frågeställningar:
- Finns det en distinkt nordisk välfärdsmodell - och utgör den i så fall ett alternativ i ett europeiskt perspektiv?
- Vilka utmaningar innebär utvecklingen i Norden inom demografi och ekonomi för välfärdssamhällets utveckling?

Resultater i 2006

I programplanen for Velfærdsforskningsprogrammet var "Den Nordiske Model" beskrevet som ramme for forskningsprogrammet. Der er blevet gennemført i alt 15 projekter. Forskningen har belyst velfærdspolitiske temaer knyttet til familie, arbejdsmarked, marginalisering, kønsperspektiver, fertilitet, forbrugerperspektiver, ældreomsorg, indvandring og frivillighed. Velfærdspolitiske forhold i Vestnorden er også indgået i programmets forskning, og en egen antologi om velfærdsforhold i Vestnorden udgives i foråret 2007, på initiativ af velfærdsforskningsprogrammet. Forskningen har indeholdt sammenligninger af de nordiske lande og i en del tilfælde også lande udenfor Norden. Et stort antal forskere fra hele Norden har deltaget i forskningen. Resultater og anbefalinger er sammenfattet i Programkomitéens slutrapport "Nordisk Ministerråds Velfærdsforskningsprogram – Programkomitéens slutrapport" TemaNord (2006:512) april 2006.

Der er afsat 3 mio. kr. til finansiering af opfølgningsinitiativer på velfærdsforskningsprogrammet, og der er i 2006 igangsat en række opfølgningsinitiativer, bl.a. etablering af en Nordisk velfærdsportal, som skal samle og formidle viden om nordisk ministerråds aktiviteter inden for velfærdsområdet. Portalen som introduceres i foråret 2007, indeholder bl.a. webbaserede kurser og konferencer, samt nyheder fra velfærdsområdet. Den skal desuden fungere som diskussionsforum og elektronisk bibliotek. Bag portalen står også ' Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor', (NSH), 'Nordiska högskolan för folkhälsovetenskab' (NHV), Nordisk uddannelsesprogram for udvikling af social service' (NOPUS), 'Nordisk uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD)', samt velfærdsforskningsprogrammet.

I kølvandet på velfærdsforskningsprogrammet blev debatrapporten "Spillet om den nordiske velferden" udgivet. En rapport som Huset Mandag Morgen, Norge har udarbejdet for Nordisk Ministerråd. I denne debatrapport sammenfattes resultaterne fra velfærdsforskningsprojekterne. Fremtrædende politikere, ledere af arbejdsmarkedsorganisationer, og forskere gav sine bud på de nordiske velfærdssamfunds styrker, svagheder og vigtigste udfordringer.
Rapporten dannede grundlag for en paneldebat ved et site-event på Nordisk Råds Session i København i 2006. Panelet repræsenterede politikere, ledere fra erhvervslivet, NGO'er og interesseorganisationer, samt forskere fra norden.

4-4510-1 Projektmedel - Narkotikasamarbejde

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.343.000	1.755.000	1.521.000	53 %	MR-S/EK-S

Formål

Att med utgångspunkt i den årliga handlingsplanen säkra genomförandet af de aktiviteter och prioriteringar som antagits av Ministerrådet for narkotika ministrar. Blant annet projektverksamhetens innehåll och resultat ska ligga till grund för en kunskapsstyrd politisk debatt, praktisk verksamhet och erfarenhetsutbyte mellan länderna om narkotikasituationen samt insatser mot missbruk. Projektmidlerne bruges primært til projekter som indeholder erfaringsudveksling og dialog om ministerrådets prioriteringer.

Prioriteringer i 2006

- Erfaringsutveksling og dialog om den nasjonale og internasjonale utvikling, herunder eventuelt oppfølging og videreføring av drøftelser av grunnleggende narkotikapolitiske premisser for innsatsen mot narkotikamisbruk.
- Erfaringsutveksling og dialog om konkrete spørsmål, herunder for eksempel om a) smittevern/narkotikamisbruk, b) behandling/rehabilitering, herunder blant annet dobbeltdiagnoser/komorbiditet, c) åpne narkotikascener og forholdet til politi og etterretning, d) samarbeidet mellom politiet og lokale myndigheter/foreldre/skole/frivillige organisasjoner med sikte på styrket lokal forebygging og e) oppfølging av formannskapsprioriteringene fra 2005 mv. etter behov.
- Det vurderes for hvert enkelt tema hvordan dette skal behandles.
- Forebygge grensehindringer.

Resultater i 2006

Som led i NMR's mål om at fremme konkrete samarbejdsinitiativer inden for rammen af Den Nordlige Dimensions Partnerskab, har NMR i 2006 initieret et forebyggelsesprojekt om alkohol- og narkotikamisbrug blandt unge. Projektet udføres af partnerskabets ekspertgruppe "Social Inclusion, Healthy Lifestyles and Work Ability" i samarbejde med lokale organisationer. Projektet implementeres i Skt. Petersborg. Erfaringerne formidles til de øvrige lande.
Derudover er der finansieret konkrete projekter rettet mod børn og ungeområdet, til erfarings og videndelings konferencer samt til Nordisk Narkotikaforum som er et fritstående uformelt samarbejdsforum for embedsmænd fra de nordiske lande. Hovedformålet er dialog og erfaringsudveksling om narkotikaspørgsmål som vedrører forebyggelse, behandlings- og kontrol indsatsen. Gruppen prioriterer også arbejdet som inkluderer NV Rusland, Estland, Letland og Litauen.

4-4381-3 Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) *

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	41.625.000	41.010.000	40.444.000	90 %	Institutionen
MODSVARER DKK	33.716.000	33.218.000	32.760.000		

* NHV er finansieret direkte fra landene.

Formål

NHVs verksamhetsidé är att med Norden som bas skapa och sprida kunskap som främjar en god och jämlik hälsa. NHV är unik genom att på nordisk grund bedriva

utbildning och forskning i folkhälsovetenskap.
NHVs huvuduppdrag är att som nordisk institution skapa nordisk nytta och nordiskt mervärde.

På nordisk bas erbjuder NHV kunskap och diskussion om modeller för sjukdomsförebyggande, skadeförebyggande och hälsofrämjande arbete.

NHV är ett nordiskt lärocentrum och en mötesplats för diskussioner och nätverksbyggande i folkhälsofrågor. I ett europeiskt sammanhang, särskilt i ett utvidgat Europa, röner nordisk hälsa och välfärd stor uppmärksamhet som god förebild i det hälsofrämjande arbetet. NHV använder också i framtiden institutionens mycket goda erfarenheter av tio års samarbete med de baltiska staterna inom ramen för BRIMHEALTH.

Prioriteringar i kontrakten 2006

- Den nordiska nyttan prioriteras och konkretiseras i fortsatt samarbete med andra nordiska universitet och högskolor med lärar- och studentutbyte samt forsknings- och informationsutbyte. NHV fortsätter att markera sitt campus som mötesplats i folkhälsofrågor.
- NHV prioriterar sina två profilområden utifrån ett folkhälsovetenskapligt synsätt dvs. hälsofrämjande arbete och management inom hälsoområdet med två spetskompetensområden inom dessa, barnhälsovetenskap och intersektoriellt samarbete för hälsa.
- Forskningens kvalitet och omfattning är viktig och utgör en bas för utbildningen. NHV prioriterar kontinuerligt kvalitetsarbete och värnar om ett nära samband mellan forskning och utbildning. Ett strukturerat Master- och doktorsprogram eftersträvas samt ett intressant utbud av enskilda kurser med stor aktualitet, relevans och hög kvalitet. Pedagogiken kompletteras med web-baserade moment (e-learning)där studenterna kan studera uppkopplade till Internet.
- Samarbetet med granländerna fortsätter att utvecklas med det tioåriga baltiska samarbetet "training the trainers" som grund inför satsning på nordvästa Ryssland. NHV intar en aktiv roll för att öka antalet externa uppdrag där extern finansiering får en större roll. Aktiv marknadsföring för att profilera sig blir ett medel att synliggöra NHV inom specialområdet

Resultater i 2006

- NHV har tagit initiativ till nordiska nätverk inom internationell hälsa, psykisk hälsa, läkemedelsepidemiologi, avancerad folkhälsovetenskap, universell design.
- Tillsammans med universiteten i Tampere, Tromsö, Umeå och Mittuniversitetet har NHV planerat en folkhälsovetenskaplig mastersutbildning i Arkhangelsk. De första studenterna har tagits in och inlett sin utbildning med en fördjupningskurs i engelska.
- Ett brett utbud av kurser på grundläggande nivå, avancerad nivå och forskarnivå har givits. Under hösten har en fokusering på avancerad och forskarnivå gjorts.
- Flera konferenser och kurser inom området "universell design" har arrangerats i samarbete med NSH. Kurser er afholdt i Norden, de baltiske lande, samt St. Petersborg og Kaliningrad.
- Förberedande arbete för att etablera en Nordisk Välfärdsportal har genomförts.

4-4382-3 Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer (NIOM)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	10.224.000	10.382.000	10.149.000	61 %	Institutionen
MODSVARER DKK	9.508.000	9.136.000	9.540.000		

Formål

NIOM skal arbeide for at materialer og metoder som anvendes i tannpleien i Norden er sikre og hensiktsmessige. NIOMs forsknings- og informasjonsvirksomhet er vitenskapelig basert og skal være praktisk anvendbar. NIOM skal være et kompetanse- og rådgivningssenter innen området dentale biomaterialer for de nordiske helsemyndigheter, tannhelsepersonell og publikum. Med basis i spesialkunnskap om dentale biomaterialer samarbeider NIOM med de nordiske fagmiljøene i utvikling og gjennomføring av forskningsprosjekter på området. NIOM's har en omfattande kontakt med internationella forskningsmiljöer exempelvis EU-kommissionen, standardiseringsorgan och fabrikanter.

Prioriteringer i kontrakten 2006

Oppbyggingen av et formalisert nordisk nettverk prioriteres i løpet av 3-års perioden. Informasjonsvirksomheten omfatter kurs, seminarer, oversiktsartikler, foruten forskningsrapporter og vitenskapelige publikasjoner.

Forskningen prioriterar kliniskt-biologiska problemställningar relaterade till biomaterial. Forskningsverksamheten är grundläggande för att rådgivning, utredningar och information skall kunna vara baserad på vetenskapliga data. En ökning i informationsaktivitet eftersträvas och är högt prioriterat med tanke på brukarnas behov av aktuell information. Målgrupper är myndigheter, politiker, tandhälsopersonal och andra intressegrupper. Att bidra till kunskapsöverföring genom vidareutbildning av tandhälsopersonal är ännu en viktig del för NIOM som även prioriterar värdering av biverkningar av dentala biomaterial. Standardiseringsarbete inom dentalområdet är ytterligare ett viktigt fält för NIOM.

Virksomhetsområder:

- Forskning og utredninger (basisfinansiering fra Ministerrådet)
- Forskningsbasert kunnskapsoverføring / informasjonsvirksomhet (basisfinansiering fra Ministerråd
- Standardiseringsvirksomhet (nasjonal finansiering)
- Eksterne oppdrag og materialprøving (ekstern finansiering)

NIOM indgår i tættere samarbejde i Europa med andre lignende insttutioner med henblik på at opnå større ekstern finansiering.

Resultater i 2006

Forskning
Biologiska och patientnära frågeställningar har prioriterats under perioden. Omfattningen av den externfinansierade forskningen har ökat jämfört med tidigare år liksom antalet publicerade vetenskapliga artiklar och inlägg. I cellbiologiska studier har analyserats vilka verkningsmekanismer och signalvägar som aktiveras när organismen utsätts för utlösta substanser och nanopartiklar från dentala biomaterial. Kvantitativa och kvalitativa studier pågår av utlösta substanser i munhålans saliv efter kontakt med polymerbaserade material.NIOM har deltagit i medicinska metodutvärderingar och genomfört sakkunniguppdrag för myndigheter och universitet.NIOM Biomaterial Network främjar det nordiska samarbetet inom området biomaterialforskning.Sex gästforskare från Sverige, Finland, Norge och Litauen har

vistats vid NIOM.Sex doktorander genomför sin doktorandutbildning vid NIOM. Information – En nordisk Internetbaserad databas för dentala biomaterial introducerats. Forskare har meddelat utbildning på flera nivåer och deltagit i nationella och internationella kongresser och symposier.Forskningsresultaten har publicerats i olika media, tidskrifter, radio och TV.
Materialprövning - Den ackrediterade materialprövningen har utförts på uppdrag av producenter och hälsovårdsmyndigheter och ökat signifikant jämfört med tidigare år.
Standardisering - Forskare vid NIOM ingår i 30 internationella kommittéer och har deltagit i ISO/CEN möten i Kina, Tyskland och USA.

4-4383-3 Nord. nämnden för alkohol- och drogforsk. (NAD)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	389.500	397.300	355.300	88 %	Institutionen
MODSVARER DKK	2.902.000	2.956.000	2.640.000		

Formål

NAD är ett nordiskt samarbetsorgan inom social- och hälsovårdsområdet. NAD skall främja, stimulera och stödja nordiskt samhällsvetenskapligt inriktat forskningssamarbete om samhällspolitiskt viktiga alkohol- och drogfrågor. NAD skall främja och stimulera kontakt och dialog mellan forskare, beslutsfattare och praktiker samt verka för ett mångsidigt och effektivt utbud och användning av nordisk forskningsinformation.

NAD skall stärka det nordiska samarbetet inom sitt specialområde och även främja och utveckla ett vidare samarbete mellan Norden och dess närområden, med Europa och även i en bredare internationell samverkan. NAD skall i sitt internationella samarbete ha Norden och nordiska intressen som utgångspunkt. Samarbetet med de baltiska länderna är speciellt viktigt med tanke på dessa länders nya medlemskap i EU.

NAD skall i sin verksamhet som nordisk institution bygga på gemensamma nordiska värden inom social- och hälsovårdspolitiken och i synnerhet inom alkohol- och drogområdet. Inför de förändringar som Norden står inför skall NAD över tid följa och belysa förändrad konsumtion av rusmedel, nya villkor för sätten att handskas med sociala problem och även belysa hur man inom Norden tar sig an rusmedelsproblem och nya betydelser av rusmedel i de nordiska kulturerna.

Prioriteringar i kontrakten 2006

- Särskild vikt läggs vid projekt som betraktar bruk av rusmedel i ett längre tidsperspektiv och de nordiska dryckesmönstren i internationellt, särskilt europeiskt perspektiv. En särskild utmaning är att stimulera forskning om alkohol- och drogvanor och deras konsekvenser i Norden och dess närområden.
- Utvidgningen av EU och upphörande av särregler för de nordiska EU-medlemmarna vad gäller införselkvoter gällande alkohol aktualiserar forskning och utredning som söker alternativ till den traditionella alkoholpolitiken. Preventionens plats i välfärdspolitiken och förhållandet mellan olika slag av kontroll och behandling är fortsättningsvis aktuella teman. De nordiska ländernas välfärdspolitik på alkohol- och drogområdet sett i ljuset av en större europeisk harmonisering är viktig att belysa ur en generell europeiskt jämförande synvinkel.
- Forskning som belyser lokalt engagemang och kunskap samt även beaktar berörda organisationer och individer är aktuellt. Behandlingsevaluering och evalueringsmetoder samt skadereduktionens roll i nordiskt tänkande och nordisk

praktik är likaså aktuella teman

Resultater i 2006

NAD har samlet og udviklet kompetencegrundlaget for nordisk alkoholpolitik. Flere projekter angående alkoholpolitik er i gang, bl.a. om alkoholskatter, alkoholforbrug og alkoholskadesudviklingen, aktører i alkoholpolitik, lokale forebyggelsesprojekter, alkoholspørgsmål, samt samarbejde med de baltiske lande, m.m.

NAD har udviklet samarbejdet med europæiske og andre internationale netværk og inden for denne ramme afholdt tre store seminarer om:

1. Alkoholindustriens rolle i alkoholpolitiske spørgsmål
2. Forskning i Norden om brug, misbrug, skader, politik og skadesreduktion på alkohol- og narkotikaområdet.
3. Indhold og retningslinier for behandling på misbrugsområdet

Herudover er der blevet afholdt flere arbejdsmøder.
NAD tilbyder nordiske forskere vejledning om europæiske projekter og forskningsmidler og har også deltaget i europæiske projekter.
NAD har aktivt samarbejdet med forskere, NGO'er, ministerier og andre centrale myndigheder i de baltiske lande.

NAD's informationsindsatser intensiveres. Web-tjenesten *Nosam* samlede og viderebragte nordisk viden ved at informere om nordisk alkoholpolitik, herunder om markedsføring af alkohol. Nordiske forskningsresultater er blevet offentliggjort i Nordisk Alkohol- og Narkotikatidsskrift. Narkotikasituationen i de baltiske lande og Norden beskrives i en NAD publikation, mens en anden NAD publikation analyserede ligheder og forskelle i narkotikamisbrugeres tilstand og organisering i Norden.

4-4384-3 Nord. samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	8.845.000	5.915.000	8.920.000	93%	Institutionen
MODSVARER DKK	7.164.000	4.791.000	7.225.000		

Formål

NSH är Nordiska ministerrådets institution för nordiskt samarbete kring handikappfrågor, särskilt inom social- och hälsodepartementens ansvarsområden. NSH driver Nordiska utvecklingscentralen för handikapphjälpmedel (NUH) och administrerar stödordningar för bidrag till handikapporganisationernas nordiska samarbete. NSH är - intill dess att ett beslut om en eventuell ny sekretariatfunktion för Nordiska hadikapppolitiska rådet (NHR) fattats - sekretariat för NHR.

Prioriteringer i kontrakten 2006

NSH:s verksamhet omfattar följande verksamhetsområden:
- Hälso- och socialpolitiska strategier
- Hjälpmedel och ny teknik
- Stödordningen för handikapporganisationernas nordiska samarbete
- Internationellt samarbete

NSH skall bidra till förverkligandet av nordiska mål om jämlikhet och full delaktighet i samhället för människor med funktionshinder. I det perspektivet skall NSH sörja för ett effektivt informations- och erfarenhetsutbyte samt ta initiativ till nordiska samarbetsprojekt inom handikappområdet.

NSH skall med samma utgångspunkt främja nordiskt samarbete om hjälpmedel och om användning av ny teknik för att kompensera funktionshinder. NSH skall samarbeta med nordiska handikapporganisationer och administrera ekonomiska bidrag till handikapporganisationernas nordiska samarbete.

Brukarintresset är en tvärgående dimension i NSH:s hela verksamhet. Därför inrättas för kontraktsperioden 2005-2007 ett Brukarforum med representanter för medlemsorganisationerna i Nordiska Handikapppolitiska Rådet (NHR), som vid ett årligt möte med NSH:s styrelse bereds tillfälle att diskutera samarbetets innehåll och former. NSH skall också, där så bedöms önskvärt, bidra till gemensamma nordiska linjedragningar i förhållande till europeiskt och annat internationellt samarbete inom handikappområdet.

- Hälso- och socialpolitiska strategier där NSH bidrar till ökad kvalitet inom utbudet av hälso- och socialtjänster inom handikappområdet och främjar sektorsansvarsprincipen i alla relevanta sammanhang.
- Hjälpmedel och ny teknik där NSH utvecklar och nyttiggör nordisk spetskompetens inom FoU på hjälpmedelsteknologiområdet samt bidrar till ökad kvalitet och effektivare resursutnyttjande inom de nationella systemen för hjälpmedelsförmedling.
- Stödordningen för handikapporganisationernas nordiska samarbete där NSH stärker handikapporganisationernas möjligheter till konstruktivt inflytande inom handikappolitiken på nationell nivå
- Internationellt samarbete där NSH ökar genomslaget för gemensamma nordiska intressen i europeiskt och internationellt samarbete inom handikappområdet samt ökar synliggörandet av nordisk handikappolitik på programnivå inom ramen för närområdessamarbetet.

Resultater i 2006

NSH har i 2006 fulgt op på og forankret de justeringer som lå i den nye budgetkontrakt for 2005-2007. Justeringerne har bl.a. været:

- Tydeligere distinktion mellem NHR og NSH
- Flere projekter inden for social- og sundhedssektoren knyttet til børn med nedsat funktionsevne og deres familier, udviklingshæmmede, samt sjældne handikapgrupper.
- Øget ekstern finansiering
- Væsentlig højere aktivitet i nærområderne med projekter i Nordvest Rusland, de baltiske lande og Kaliningrad.
- 30% flere besøg på NSHs hjemmeside og en stigning på 350 til 1800 abonnenter på NSHs nyhedstjeneste
- Nye formidlingsformer af viden. Der blev bl.a. gennemført 16 konferencer inden for forskellige fagområder i 2006.
- I alt var 106 konferencestudier i hele Norden koblet til disse forelæsninger med næsten 400 deltagere i alt.

4-4385-3 Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	7.167.000	7.253.000	7.132.000	86 %	Institutionen

Formål

NUDs oppgave er å fremme og videreføre det nordiske samarbeidet innenfor døvblindeområdet. NUD skal bidra til profesjonell utvikling av døvblindemedarbeidere og de institusjoner/ organisasjoner de er tilknyttet.

NUD skal

- sørge for en nordisk utdanning som støtter og kompletterer nasjonal utdanning.
- fungere som formidler av informasjon og kunnskaper på døvblindeområdet og ha et fagbibliotek for kursdeltagere og andre brukere
- samle inn informasjon om døvblindhet og opprettholde et kontaktnett innenfor døvblindefeltet både i og utenfor Norden for å innhente den nyeste kunnskapen samt bidra til internasjonalt samarbeid
- initiere og koordinere utviklings- og dokumentasjonsarbeid med sikte på forbedring av døvblindearbeidets teori og praksis i Norden

Prioriteringer i kontrakten 2006

- Sørge for en nordisk utdannelse for døvblindpersonale som støtter og kompletterer nasjonal utdannelse
- Fungere som formidler av informasjon og kunnskaper på døvblindeområdet og ha et fagbibliotek for kursdeltagere og andre brukere
- Innsamle informasjon om døvblindhet og opprettholde et kontaktnett innenfor døvblindfeltet både i og utenfor Norden for å innhente oppdatert viten og for å kunne bidra til internasjonalt samarbeide
- Initiere og koordinere utviklings- og dokumentasjonsarbeide med sikte på forbedring av døvblindearbeidet i Norden
- Delta i Ministerrådets samarbeide med Nordvest-Russland samt vurdere løsninger for å inkludere de baltiske land i institusjonens drift
- Inngå et samarbeide om små og sjeldne diagnosegrupper med Nordiska Samarbetsorganet för Handicapfrågor (NSH) i løpet av kontraktsperioden

Resultater i 2006

NUD udvikler sin virksomhed i forhold til landenes behov, og i denne proces er fleksibilitet og brug af teknologiske hjælpemidler vigtige fokuspunkter. I 2006 gennemførte NUD i et samarbejdsprojekt et pilotprojekt i brugen af forskellige former for teknologi og formidlingsformer. NUD har avanceret udstyr til fjernundervisning og videokonferencer. NUDs netværksskabende
funktion får efterhånden en mere fremtrædende plads, og det samme gælder det internationale samarbejde.

4-4386-3 Nord. utbild.program för social service (NOPUS)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	1.978.000	2.013.000	1.985.000	33 %	Institutionen
MODSVARER DKK	1.602.000	1.631.000	1.608.000		

Formål

NOPUS skal drive etter- og videreutdannelse av personale i de nordiske lands sosialsektor, fortrinnsvis personale som er i, eller kan få få, ledende stillinger. Institusjonen skal være et nordisk senter for erfaringsutveksling, idéutvikling og utdannelse på det sosiale område på bakgrunn av målgruppenes ønsker og behov. Med vekt på en nordisk profil skal NOPUS initiere studier av utviklingsbehov, løsningsmuligheter og forskning i de nordiske lands sosialsektor, og sørge for å gjøre ny kunnskap tilgjengelig for målgruppen. NOPUS skal også være aktiv i forhold til kompetanseutvikling og samarbeid med sosialsektoren i Nordens nærområder. Institusjonens virksomhet skal ha hovedvekt på lederskap og organisasjon.

Prioriteringer i kontrakten 2006

- Å virke som et nordisk sentrum for erfaringsutveksling, idéutveksling og etterutdannelse innen ledelse og organisasjon på det sosiale område, og i overensstemmelse med brukergruppenes ønsker og behov
- På bakgrunn av målgruppenes behov initiere studier av utviklingsbehov, løsningsmuligheter og forskning innenfor sosialsektoren, og å gjøre ny viten tilgjengelig for såvel målgruppene som andre interessenter nasjonalt og internasjonalt
- Aktivitetene skal ta sikte på vitensutvikling i den sosiale sektor i Norden, basert på forskning og/eller etterprøvet erfaring.
- Aktivitetene skal ligge på høyskolenivå.
- NOPUS' styre skal i kontraktsperioden utrede alternative organisasjonsformer for NOPUS, og gi sin anbefaling til EK-S i god tid innen neste kontraktsprosess, som starter våren 2007.

Resultater i 2006

NOPUS har i 2006 gennemført 150 kurser [Er det virkelig 150 kurser – eller 150 kursister?] om 'Forandringslederskab', samt flere seminarer.

Herudover har NOPUS:

- Fået lavet en ekstern evaluering af NOPUS' aktivitetsevalueringssystem
- Implementeret et digitalt evalueringssystem
- Udpeget en kvalitetsansvarlig på NOPUS
- Defineret, dokumenteret og forbedret de interne arbejdsprocesser for på denne måde at opnå større effektivitet og større intern tydelighed for så vidt angår roller og ansvar

Finanspolitik

4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.668.000	1.691.000	1.658.000	90 %	EK-Finans

Formål

Nordiska Ministerrådets ekonomi- och finanssektor har som målsättning att främja det nordiska samarbetet vad gäller ekonomiska och finanspolitiska frågor.

Prioriteringer i 2006

Følgende prioriteringer gælder for 2006:

- En fortsatt aktiv dialog mellan de nordiska länderna om ekonomisk politik
- Uppföljning av arbetet med "Den nya ekonomin i Norden".
- Uppföljning av arbetet med etablering av en skatteportal, ett virtuellt skattekontor, och en skatteberäkningsmodell.
- Uppföljning av arbetet med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna.
- Uppföljning av projektet rörande integrering av könsperspektiv i de nordiska budgetarna
- Ett fortsatt nordiskt och nordiskt-baltiskt samarbete bl.a. kopplat till lagstiftningsarbetet inom EU i syfte att främja en effektiv och välfungerande nordisk och nordisk-baltisk finans- och värdepappersmarknad
- Att verka för att den ekonomiska dimensionen inkorporeras på ett tydligare sätt i den nordiska strategin om hållbar utveckling
- Frågor relaterade till EU:s Nordliga dimension inom det ekonomiska och finansiella området
- Erfarenhetsutbyte kring vilka metoder och villkor som ligger till grund för framgångsrik forskning
- Därutöver väntas frågor tillkomma som prioriteras av det norska ordförandeskapet under 2006

Resultater i 2006

Som ett led i det nordiska alkoholpolitiska samarbetet beslöt finansministrarna, på mötet i Köpenhamn den 30 oktober, om en gemensam ståndpunkt och uttalande angående EU-kommissionens rådsförslag om justering av minimiavgifterna på alkohol. Förslaget innebär att minimiavgifterna på alkohol höjs vilket ligger i linje med den tidigare nordiska alkoholpolitiska överenskommelse mellan ministrarna.

Finansministrarna hade under årets båda möten erfarenhetsutbyte om ländernas största utmaningar på arbetsmarknaden, vilka åtgärder som genomförts eller planeras genomföras, samt hur man arbetar för att öka antalet arbetade timmar i ekonomin på längre sikt för att motverka effekterna av den demografiska utvecklingen.

Projekt angående effekterna och användandet av ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken slutfördes och behandlades på finansministrarnas möte i juni. Diskussionen gav uppslag till att närmare studera sambandet mellan priser och förbrukning av energi i Norden. Beslut om ingångsättande av en sådan studie togs av ministrarna på mötet i Köpenhamn, den 30 oktober med sikte att avrapporteras hösten 2007.

Projektet om jämställdhetsintegrering i de nordiska statsbudgetarna som startade 2004 och resulterade i en slutrapport och ett seminarium i november 2006 i Helsingfors. Projektet har bidragit till att konkretisera begreppen Gender Budgeting i ett nordiskt perspektiv inom ramen för statsförvaltningens ansvarsområde och arbetssätt ved at

bidragit positivt till utvecklingen av metoder och arbetssätt i samtliga nordiska länder..

Finansministrarna enades, på mötet i juni i Asker, om att sätta igång ett samarbetsprojekt med syfte att gemensamt förhandla med sk. skatteparadis om ingående av informationsutbytesavtal på skatteområdet. Gemensamma nordiska förhandlingar kommer att ge större genomslag och resultat och samtidigt spara resurser. Förhandlingsgruppens arbete inleddes redan under året och förväntas leda till att de första bilaterala avtalen kan undertecknas under 2007.

Miljø

3-3310-1 Projektmedel - Miljø

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	32.444.000	32.885.000	32.240.000	96 %	EK-/MR-M

Formål

Miljøhandlingsprogrammet 2005-2008 definerer såvel overordnede som specifikke målsætninger samt forventede resultater indenfor de valgte temaområder. Det nordiske miljøsamarbejde stræber bl.a. mod at skabe øget indflydelse og gehør for nordisk miljøpolitik i et større internationalt perspektiv. Arbejdet koncentreres omkring områder, hvor de nordiske lande har fælles interesser, og hvor man opnår nordisk nytte og merværdi igennem samarbejdet. Projektmidlerne vil blive anvendt til projekter, der sigter mod at opfylde målsætningen i miljøhandlingsprogrammet.

Prioriteringer i 2006

Implementeringen af Miljøhandlingsprogrammet er den overordnede prioritering i 2006 og årene fremover. Der vil være særligt fokus på Miljøhandlingsprogrammet fire strategiske temaområder: Miljø og sundhed, med fokus på skadelige kemiske stoffer. Havmiljø, med fokus på økosystembaseret forvaltning af havets ressourcer. Natur, landskab og kulturmiljø, med fokus på at sikre den biologiske mangfoldighed samt bæredygtig forbrug og produktion. Herudover vil udviklingen af en effektiv klimapolitik samt en styrket informationsformidling for hele virksomheden være vigtige tværgående indsatsområder.

- Forstærket indsats over for miljø- og sundhedsskadelige kemiske stoffer, herunder en styrket indsats i forhold til international lovgivning og internationale aftaler bl.a. EU's kemikalielovgivning, REACH, og den globale kemikaliestrategi, SAICM.
- En styrket indsats på klimaområdet bl.a. med henblik på at koordinere de nordiske landes forskning og viden på området samt den nationale og internationale klimapolitik.
- Fortsættelse af aktiviteterne i nærområderne med fokus på etableringen af nye samarbejdsformer med de baltiske lande og Nord-vest Rusland samt igangsættelse af en ny arktisk strategi med særlig fokus på klimaspørgsmål og spredning af miljøgifte.
- Fremme den økosystembaserede tilgang til havressourceforvaltningen bl.a. via aktiviteter, der kan bidrage til at tilførslen af næringsstoffer og miljøgifte til havmiljøet begrænses samt via indspil til den europæiske marine strategi.
- Beskyttelse af natur, landskab og kulturmiljø, bl.a. med fokus på aktiviteter, der har til formål at sikre den biologiske mangfoldighed samt udarbejdelse af nordiske indspil til at implementere landskabskonventionens mål om bæredygtig udvikling af landskabet.
- Fokus på økonomiske virkemidler, som kan fremme bæredygtig produktion og forbrug i de nordiske lande.

Resultater i 2006

Miljø & Sundhed

- Styrket vidensgrundlaget indenfor luftforurening med partikler, herunder "Harmonisering og forbedring af den nordiske partikelemissionsopgørelse", "udvikling af modeller til beskrivelse af lokale og regionale koncentrationer af partikler" samt "udvikling af low-cost målemetoder til partikler"
- Analysestudie af koblingen mellem luftforurening og klimaændringer: Sammenhæng mellem global og regional motiverede emissionskontrolstrategier i

Europa
- Udvikling af værktøjer til vurdering af POPs i Nordvestnorden samt overvågning af POP-depositionen i Arktisk

Havet
- Indspil til økosystembaseret forvaltningsmodeller med fokus på eutrofieringen (økologiske og socioøkonomiske aspekter)
- Udvikling af interkalibreringsværktøjer og referenceforhold til brug for kystnære områder iht. EU's vandrammedirektiv
- Udarbejdelse af et fælles nordisk indspil til EU's marine strategi

Natur, friluftsliv og kulturmiljø
- Udgivelse af hæfter på 7 nordiske sprog om de nordiske landes forpligtelser efter 13 internationale konventioner om natur og kulturmiljø.
- Digital formidling af vikingetiden fra forskellige steder i Norden.
- Ny database over de højnordiske bestande af 30 havfuglearter, hvoraf flere bestande er i alarmerende tilstand på grund af ringe reproduktion, jf. ministerresolution 2006.
- Udgivelse af heftet "Velkommen til 20 nordiske naturområder" på 5 sprog med praktiske oplysninger om nogle af Nordens vigtigste naturområder.
- Konferencer om restaurering af vådområder i Norden og Baltikum.
- Nordisk-baltisk seminar om fremme af det nordiske samarbejde om biosafety og GMO'er.

Produkter & Affald
- Udvikling af ett verktyg för att beräkna kostnads- och nyttoanalyser inom avfallsområdet. Ritklinjer möjliggör en värdering utifrån ett livscykelperspektiv och bidrar till att beskriva förhållandet mellan avfallsproduktion och ekonomisk tillväxt.
- Arbetet inom el- och elektroniskt avfall har genererat ett framgångsrikt möte med syfte att skapa samsyn inom EU:s expertkommittee för EU.s direktiv för el- och elektronikavfall. Flera frågor om genomförandet av direktivet diskuterades.
- Goda nordiska exempel på hållbar produktion kommer av implementeringen av miljöledningssystem i små och mellanstora företag i nordiska småsamfund och ur det nordiska BAT-arbetet.

Integreret Produkt Politik
- Det nordiska samarbetet inom grön offentlig upphandling har bl.a. resulterat i en internationell konferens om "Developing Public Procurement Policies for Sustainable Development and Innovation" I november 2006 där det nordiska samarbetet inom kriterieutveckling presenterades.
- För att få fram exempel på hållbar produktion och nordisk miljöteknologi har studier gjorts om innovationsgraden i utvalda industrisektorer i Norden. Resultatet ska bidra till att utreda på vilket sätt ETAP bäst implementeras i Norden och vilka effekter olika styrmedel kan ha på innovationsgraden.
- Man har publicerat en manual om miljökommunikation till konsumenter på engelska. Den är avsedd för beslutsfattare och andra som arbetar med miljökommunikatyion t.ex. i myndigheter, men som inte har expertis i kommunikation. Manualen har fått spridning i EU och internationellt.

Kemikalier
- Nordisk indspil til EU's nye kemikalielovgivning REACH har været en central og succesful opgave, ved udarbejdelse af Guidance Documents withhin REACH Implementation Projects (RIPs), som arbejder for minimering af kemikaliers risiko i

forhold til miljø og helse
- REACH trädde i kraft den 1 juni 2007, og det nordiske arbetet med verkställandet som pågyndtes i 2006 fortsättes i 2007.
- Inspel till det internationale arbetet med kviksølv

Miljøovervågning
- Opdagelsen af at organiske miljøgifte spredes langt mere kompliceret end hidtidigt antaget. De forskellige stoffer spreder sig efter divergerende mønstre. Således er fjerntliggende egne som havene omkring Island og Færøerne næsten ligeså belastede af PBDEs som Østersøen, hvorimod HBCDD findes i langt mindre koncentrationer i de vestnordiske egne end i Østersøen.

- Reduktionen af den statistiske usikkerhed på prøvetagninger i havet i forbindelse med opfyldelsen af vandrammedirektivet. Dette medfører en effektivisering og optimering af overvågningen i havet gennem mere sikre og brugbare resultater til de samme penge.

Miljø og Fiskeri
- Bidratt til å kartlegge ringselens tilpasningsevne overfor miljøgifter
- Bidratt til å belyse konflikten mellom selbestand og næringsvirksomhet i østersjøen
- Bidratt til utvikling av metoder for kartlegging av nordiske hav- og kysthabitater
- Bidratt til øket forståelse omkring marin eutrofiering (næringssaltbelastning) i nordiske havområder
- Bidratt økt forståelse og utvikling av målrettede forvaltningtiltak mot forurensning fra fiskeoppdrett
- Bidratt til økt kunnskap om, og bedre beskyttelse av korallrev i nordiske farvann
- Styrket kunnskapen om de effekter fiskeriene kan ha på den genetiske struktur på nordiske fiskebestander
  Bidratt til økt forståelse for hva slags effekter klimaendringer og selektivt fiske kan få på tilveksten av nordiske fiskebestander (torsk)

Miljø, Jord og Skov
- NordFram. Gruppen har arbetet i två år kring frågor om kulturlandskap och landsbygdsutveckling. Arbetet har tilldragit sig stor uppmärksamhet och godkändes med "acklamation" vid ministermötet i Björneborg 2007.
- Pestnet. En nordisk grupp har föreslaget mer enhetliga metoder, för att göra miljöanalyser av bekämpningsmedel i vatten jämförbara inom Norden.
- Bioenergi. Ett Nordiskt-baltiskt projekt avslutades och gav goda inspel till den fortsatta utvecklingen inom detta viktiga område.
- AFFORNORD. Projektet har arbetet med beskogning av tidigare icke odlade områden, t.ex. på Island. En bred samverkan och goda initiativ har gett intressanta resultat.

Miljøøkonomi
- Analys av olika ekonomiskt politiska verktyg som syftar till att bryta (decoupling) det positiva sambandet mellan ekonomisk tillväxt och negativ miljöpåverkan. Rapporten är rätt tekniskt till sin karaktär, men presenterar resultat som kan användas vid politiska övervägningar (policy-overvejelser) om bruk av ekonomiska styrmedel för begränsning av CO2-utsläpp.
- Gennemførelsen af en analyse af økonomiske styremidler i den nordiske og baltiske miljøpolitik 2001-2005..
- Gennemførelsen af en række evalueringer af det nordiske samarbejde på området

miljøokonomi.
- Udarbejdels af en broschyren som ger en överblick av projektet *Virkemidler for forvaltning av biologisk mangfold i skog og våtmark.*

Klima
- Arbejdet for et mere ambitiøst, fremtidigt globalt klimaregime efter 2012, når Kyoto-protokollen udløber
- Forbedring og udbredelse af markedet for CO_2-kvoter
- Fremme brugen af Kyoto-mekanismerne
- Opstart af klimasårbarhedsprojekter (KP112 – 2 graders projektet)

Arktis
- Udarbejdelsen af en nordisk strategi for klima og miljøgifte i Arktis
- Overvågning af organiske stoffer i Arktis
- Øget viden om Ringsæler i Arktis

Afholdelse af seminar vedr. internationale aftalers indflydelse på Arktis

3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond

Valuta	Budget 06	Budget 05	Budget 04	Disp./Bud 06	Bud.disp av
DKK	9.209.000	9.336.000	5.753.000	100 %	MR-M

Formål

Det nordiske miljøfinansieringsselskab NEFCO's miljøudviklingsfond er målrettet mod at muliggøre finansiering af miljøforbedrende foranstaltninger i nærområdet på vilkår, som er mere fordelagtige end sædvanlige bankvilkår. NEFCO forvalter miljøudviklingsfonden efter opgave fra de nordiske lande. Tidligere modtog Miljøudviklingsfonden midler fra MR-SAM samt fra Nærområdeprogrammet og MR-Ms projektmidler. Disse bidrag er nu samlet til ét bidrag under ovenstående budgetpost. NEFCO bidrager med sin virksomhed til reduktion af forureningen i Østersøen og Barentshavet samt til reduktion af grænseoverskridende luftforureninger. Tyngdepunktet ligger på beskyttelse af vand og luft.

Prioriteringer i 2006

Virksomheden vil i henhold til de nye retningslinier fra 2004 blive mere fokuseret mod arbejdet med revolverende mekanismer. De nordiske lande vil bidrage konkret til at gennemføre miljøforbedrende projekter og investeringer i miljøvenlig teknik, energieffektivisering og forebyggelse af vand- og luftforurening, samt i et vist omfang til at opbygge infrastrukturen og styrke landenes miljøadministrationer. Efter EU's udvidelse i 2004 er NMF's virksomhed geografisk set forskudt mod Nord-vest Rusland og Ukraine.
- Renere produktion, miljøvenlig teknik
- Energibesparelser og fornybar energi
- Miljøkreditter til landbrug
- Miljøfarlige stoffer

Resultater i 2006

Under år 2006 godkändes för Investeringsfondens del 8 nya investeringar varpå totalt 63 projekt är under genomförande. För Nordiska Miljöutvecklingsfon-dens del godkändes under året 21 nya projekt inklusive 2 tilläggsinvesteringar i tidigare godkända projekt och därigenom har hittills sammanlagt 159 projekt anvisats finansiering genom NMF (inkluderande de enskilda projekt som fi-nansieras inom ramen för ett antal program som upprättats med NMF medel).

Projekten såväl under Investeringsfonden som Miljöutvecklingsfonden uppvisar i genomsnitt goda miljöeffekter på förväntad nivå. I genomsnitt är kostna-den i NEFCO:s projekt cirka en åttondel av kostnaden för motsvarande åtgärd i Norden.

Under 2006 blev NEFCO ombedd att som representant för de internationella finansieringsinstituten fungera som observatör och rådgivare inom ekonomi och finansiering för den Ad Hoc-grupp som Östersjö-ländernas miljöministrar tillsatte för att utarbeta en konkret handlingsplan för att rädda Östersjön (HELCOM Baltic Sea Action Plan).

4-6720-4 SVANEN – Nordisk miljömärkning

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.255.000	2.285.000	2.206.000	100 %	Nämnden

Formål

Den nordiska miljömärkningen är en frivillig, positiv märkning av varor och tjänster som genom marknadskrafterna skall bidra till att konsumtionen belastar miljön mindre. Miljömärkningens uppgift är att vägleda konsumenter och inköpare i deras önskan att göra miljövänliga inköp samt att stimulera till en utveckling av varor och tjänster som belastar miljön mindre än vad andra, i övrigt likvärdiga, produkter gör. Ministerrådets andel av Svanens budget används till sekretariat och till en förstärkning av den nordiska profilen externt och i det interna arbetet. Svanen är till stor del självfinansierad via licensavgifter.

Prioriteringer i 2006

- Efter att den nordiska koordineringen av informations- och marknadsföringsarbetet i 2005 kommer upp på ett nytt högre nivå, förverkligas samnordiskt flere projekt. Svanens profil blir mera enhetlig och tydligare nordisk
- Beslut om inriktning för en ny utvärdering av Svanen tas i ÄK-Konsument. NMN bistår i det utredningsarbete som beställs av uppdragsgivaren
- De nordiska konsumenternas uppfattning om Svanen mäts igen. Detta görs varannat år samordnat med samma frågor i alla länder. Utvecklingen i kunskap och Svanens ställning över 8 år kan då sammanställas

Resultater i 2006

De positiva effekterna av Svanen på både minskad spridning av miljögifter och på utsläpp av klimagaser beskrevs i egna rapporter som bildade underlag för mer strategiska beslut i miljömärkningsnämnden för att stärka utvecklingen på dessa centrala miljöområden. Konsumentgallupen som genomförs med samma frågor i hela Norden vartannat år visade att såväl kunskapen till och kunskapen om Svanens värde är på ett väldigt högt nivå och växer fortfarande i Danmark, som kom med i ordningen länge efter de andra länderna. Mer än tre av fyra nordbor känner Svanmärket och värdesätter det högt som vägledare för miljöanpassade inköp.
Nya produktgrupper för året var restauranger, tvättmedel till tvätterier, kemtvätt samt målarfärg för inomhusbruk. Målarfärg-kriterierna är en kopia av Blommans kriterier. En dylik fullständig harmonisering av kriterierna är något både EU-kommisionen och producenterna av miljömärkta varor sätter stor pris på. I de totalt 65 produktgrupperna fanns vid årsskiftet 1.374 licenser, vilket är en netto ökning på 237 i löpet av året. Dessa licenser omfattar oftast flere produkter och antalet produkter med Svanmärket uppgår till flere än 3.000. Ett nytt ramkontrakt för åren 2007 – 2009 har utarbetats og en ny utvärdering av Svanen blev igångsatt.

Fiskeri, Jord- og skovbrug og levnedsmidler

Fiskeri

3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	7.399.000	5.108.000	5.008.000	100 %	NEF

Formål

Den overordnede målsætning for det nordiske fiskerisamarbejde er at arbejde for en bæredygtig udvikling af de nordiske landes fiskerisektorer, som sektorer med væsentlig samfundsøkonomisk betydning, en bæredygtig udnyttelse af de levende marine ressourcer og et godt havmiljø. Dette indebærer også påvirkning af internationale processer af betydning for fiskeriet og havmiljøet. Samarbejdet skal bidrage til at fremme sunde og sikre fødevarer fra et sundt og rent hav.

Prioriteringer i 2006

- Forståelse af de centrale begreber i arbejdet med at integrere miljøhensyn i fiskeriforvaltningen gennem dialog fora hvor fiskere, forskere og forvaltere mødes. Man vil endvidere udvikle kvantitative og objektive metoder at måle bæredygtigheden.af fiskerierne. Man vil udvikle forvaltningssystemer og prediktive modeller som imødekommer kravene til biologisk, miljømæssig og socioøkonomisk bæredygtighed. Endvidere vil man se på udvikling af selektive redskaber, miljømærkning af bæredygtige fiskerier samt discard-problematikken.
- Fiskerierhvervenes rammebetingelser udgør et emne, som vil få større vægt i tiden som kommer. Globalisering er en udviklingskraft som fiskerisamfundene må tage stilling til og den udviklingskraft der ligger i privatisering af fiskerirettigheder bør også være genstand for drøftelse. Man bør også se på og drøfte afgifter af forskellig slags som pålægges de nordiske fiskerier hvor også grænsehindringer spiller en væsentlig rolle.
- Biodiversitetskonventionen har sat skub i initiativer for at beskytte og/eller frede marine habitater, som har en værdi i forhold til at bevare biologisk mangfoldighed og levesteder for sensitive marine arter. Internationalt har indførelsen af marine værneområder (MCPA) topprioritet og så godt som alle globale og regionale fora, incl Nordisk Ministerråd drøfter initiativer i henhold til Biodiversitetskonventionen.
- De nordiske lande har lang erfaring i at regulere fiskeri gennem lukkede områder, som kan være af permanent karakter eller lukkede midlertidig. Disse erfaringer bør undersøges også set i forhold til den internationale debat om MCPA.
- Værdiskabningen står centralt i fiskeriets udfordringer. Både den materielle og immaterielle værdi på fiskeprodukter kan og skal øges.
- Arbejde med fiskegenetiske ressourcer skal startes op i NEF regi. NEF vil se på hvordan fiskeriet kan inkluderes i det genetiske arbejde som allerede foregår i ministerrådet.
- Fiskerisamarbejdet vil udover det ovennævnte have initiativer på områder som etik i opdræt, fiskeriskoler og andre emner som ligger inden for strategierne.
- Der reserveres midler under budgetposten til den nødvendlige opfølgning på den afholdte konference om kystfiskeriets problemer.

Resultater i 2006

a. Formandskabets hovedsatsning var at arrangere den internationale konference "Implementing Ecosystem Approach to Fisheries" i samarbejde Island og FAO. På Konferencen deltog 170 personer fra 38 lande. Efterfølgende blev der

udarbejdet en deklaration i fiskerisamarbejdet på baggrund af resultaterne fra konferencen. Deklarationen og "summary" fra Bergen konferencen blev af den norske fiskeriminister viderebragt til FAO i Rom.

b. Den 4. maj afholdtes et uformelt vestnordisk fiskeriministermøde på Færøerne. Mødets formål var at drøfte vestnordiske fiskeripolitiske problemstillinger og hvordan disse med fordel kunne løftes op i det nordiske fiskerisamarbejde

c. Det færøske Fiskeriministerium og Nordisk Ministerråd afholdte en konference om økonomisk fiskeriforvaltning på Færøerne 3 og 4. maj 2006. Konferencen havde særlig fokus på ressourcerenten i fiskerierne. I denne forbindelse var der udarbejdet en rapport om ressourcerenten i de nordiske fiskerier med "case studies" af udvalgte flådesegmenter.Konferencen gav et solidt bidrag til den færøske debat om den forestående revision af loven om erhvervsmæssigt fiskeri.

d. Fiskeriets erhvrvsorgansiationer og NMR startede projektet " Intra-Nordic Barriers to Fish Trade", som et af projekt i forlængelse af globalieringsdeklarationen fra 2005.

e. Det årlige ministermøde vedtog følgende deklarationer:

i. "Svolvær-deklarasjonen om bekjempelse av IUU fiske"

ii."Ministererklæring om kyst-, skov- og landdistriktsudvikling i Norden"

iii. Deklarationen om IUU fisekri medførte igangsættesle af to projekter i kampen mod IUUfiskeri.

f. De nordisk - baltiske ministre vedtog på deres møde deklarationerne
i. "Managing the Grey seals in the baltic sea" og deklaration om "coastal and rural development"

g. I løbet af året har der været arrangeret to workshops som skal se på fiskeri og genetiske ressourcer.

h. Nordisk Arbejdsgruppe for Fiskeriforskning har i 2006 bevilget støtte til 15 forskningsprojekter

i. Miljø-Fiskeri styregruppen har i 2006 bevilget støtte til 9 projekter

Jord- og skovbrug

3-6510-1 Prosjektmedel- Jord- och skogsbruk

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.131.000	2.390.000	2.633.000	95 %	NEJS

Formål

Fra 2006 overføres midler til det tværsektorielle arbejde fra den tidligere Fællespulje under MR-FJLS til jord- og skovbrugsssamarbejdets projektmidler. Det tværgående samarbejde med ministerrådene for miljø- og energi vil så vidt muligt blive fortsat.

Projektmidlerne for jord- og skovbrugssamarbejdet er som følge af den budgetmæssige nedskæring under stort pres. Projektmidlerne skal anvendes til at følge op på målsætningerne i det kommende nye fælles handlingsprogram for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler. Formandskabet har muligheder for at anvende dele af projektmidlerne til gennemførsel af aktiviteter i formandskabets program for Jord- og skovbrugssamarbejdet. En del af midlerne bliver anvendt til igangværende projekter om skovgenetiske ressourcer, uddannelse i plantepatologi, skovrejsning m.fl.

Prioriteringer i 2006

Der er følgende hovedprioriteringer:

- Formandskabets temaprojekt/er. Med dette forstås at det seneste, nuværende og kommende formandskaber har muligheder for at foreslå projekter indenfor en vis budgetmæssig ramme.
- Opfølgning af igangværende aktiviteter/projekter samt igangsætning af nye politisk prioriterede projekter/aktiviteter, der ligger inden for Jord- og skovbrugssamarbejdets område, herunder opfølgning på projektet nordens fremtidige jordbrug - og kulturlandskab, skovrejsning, adgang og rettigheder til genetiske ressourcer, indikatorer for genetiske ressourcer - og biodiversitet, skovpolitiske spørgsmål, FoU, nordisk mad, økologisk jordbrug, internationale skovspørgsmål,samt øvrige tværgående aktiviteter.
- Stor vægt lægges på opfølgning af strategien for bæredygtig udvikling særligt arbejdet med genetiske ressourcer og biodiversitet, jordbrugets fremtid og kulturlandskabet, økologisk jordbrug, samt udvikling af skovbrugets økonomiske, sociale og økologiske aspekter, herunder anvendelse af træ.
- Desuden prioriteres aktiviter, der følger op på eventuelle beslutninger fra ministerkonferencen i august 2005 om fremtidens skove.

Resultater i 2006

- På ministrenes sommermøde vedtog man en ministerbeslutning om en fælles-nordisk satsning på bioenergi.
- På ministrenes sommermøde vedtog man ligeledes en ministerbeslutning om det fremtidige nordiske samarbejde om genetiske ressourcer. Man besluttede at arbejde videre med en række tværgående samarbejder og endvidere se på mulighederne for at etablere en fælles nordisk institution for genetiske ressourcer.
- På ministrenes sommermøde vedtog man ligeledes en ministereklæring om kyst-, skov- og landdistriktsudvikling i Norden.
- På et nordisk-baltisk ministermøde i november vedtog man to deklarationer om hhv. nordisk-baltisk samarbejde om genetiske ressourcer og øget fokus på det nordisk-baltiske samarbejde om kyst-, skov- og landdistriktsudvikling.

Jordbrug

- Ny Nordisk Mad programmet blev lanceret i november 2006 med opbakning fra

MR-FJLS, MR-K, MR-U og MR-NErp. Programmet har oplevet en meget stor intersse fra en bred kreds af interessenter og ikke mindst medier. Programmet skal fremme, udviklie og synliggøre den nordisk mad og madkultur, og er en konkret satsning på Norden som en global vinderregion.

- Man deltog på COP 8 i Brasilien med stor succes. Der var fortsat meget stor international opmærksomhed om rapporten og ministerdeklarationen om adgang og rettigheder til genetiske ressourcer.
- En række projekter blev afsluttet; herunder et såkaldt Training Space for nordisk-baltiske kandidatstuderende og fællesnordisk uddannelse i plantepatologi.
- Følgende projekter under Miljø-, Jord- og Skovbrugssamarbejdet blev afsluttet:
  - AFFORNORD - indflydelsen af beskovning på økosystemer
  - Informationsdatabas för ekologiskt utsäde och sorter
  - Jordbruket som kulturbærer - nordisk/europeisk workshop
  - Kartläggning av projekt kring avloppssystem för klosettvatten
  - Nordisk forsøgssamarbejde
  - Nordisk Plantevern Varsling för Redusert Plantevernsmiddel
  - Skyddade områden och landsbygdsutveckling

Skovbrug

- Man nedsatte en nordisk ad hoc arbejdsgruppe for at følge op på ministererklæringen fra Skovministerkonferencen i 2005 vedr. punktet om skovens lokale værdier.
- Embedsmandskomittéen havde mulighederne for et fælles nordisk beredskab ved stormskader på skovene oppe som diskussionstema i 2006 som følge af de store storme, der havde hærget de nordiske skove. Man besluttede ikke at opretholde et fast nordisk beredskab, men at øge samarbejdet i krisesitutationer.

3-6520-1 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	815.000	1.020.000	710.000	100 %	NKJ

Formål

Nordisk kontaktorgan for jordbrugsforskning (NKJ) fremmer og støtter forskning til gavn for jordbrugssektoren i Norden. NKJ er rådgivende over for Nordisk Ministerråd i forsknings-politiske spørgsmål vedrørende jordbrugsforskningen. NKJ fungerer også som kontaktorgan mellem de nationale forskningsråd og koordinerer en omfattende forskningsvirksomhed som finansieres nationalt. Sekretariatsfunktionen varetages af Norges forskningsråd, Norge, og finansieres ligesom tidligere fuldt ud nationalt. Landene bidrager til sammen med 100 % nationale midler svarende til ca. 15-20 MDKK om året til forskningsprojekter.

Prioriteringer i 2006

NKJ har følgende prioriteringer:

- Fokus er rettet mot å utvikle et bærekraftig jordbruk i Norden. NKJ vil initiere og finansiere felles nordiske forskningsprosjekter av høy kvalitet innenfor sentrale og felles prioriterte nordiske forskningsområder. Prosjektene skal videre ha stort utbytte av en felles nordisk innsats og et felles nordisk nettverk. Nordiske forskningsgrupper skal profileres og styrkes i forhold til videre satsing internasjonalt.

- Støtte forskning og netværksopbygning inden for bærekraftig jordbruk, dyrehelse og dyrevelferd, matsikkerhet - fra produksjon til konsument, naturen som basis for helse og rekreasjon, cirkumpolare områder, genteknik, genetiske ressourcer og biologisk mangfoldighed.
- Støtte 10-15 forskningsprojekter af gangen, hvoraf der igangsættes 2-3 nye projekter om året. Den nationale medfinansiering forventes at være på mellem 15-20 millioner DKK per år.
- Inneværende år vil en arbeidsgruppe nedsettes for å identifisere behov for FoU i tilknytning til oppfølging av Ministerrådsdeklarasjonen om Jordbrukets framtidige roller og kulturlandssk

Resultater i 2006

- NKJ:s nya strategi för åren 2007-2009 blev färdig
- Satsningar på informationsmedling resulterade i NKJ:s nya hemsidor och intern dokumentbank. Första informationsblad om NKJ:s jordbruksforskning togs också fram.
- NKJ:s finansiering för totalt 10 forskningsprojekt var 2 303 369 Euro (nationella medel). Tre av projekten startades under 2006.
- Tre nätverk fincierades med medel (ca 89 000 Euro) från NMR.: (1) *Feed evaluation system for pigs – Towrads a common Nordic system. (2) A Nordic network for validation and standardization of methods for detection of Food and waterborne Viruses (FoodVirus). (3) Nordic Network for improving beef production in the Nordic countries with improved pest resistance*
- Utredningen om kulturlandsskapforskning i Norden blev färdig.
- Ökad samarbete med SNS och andra nordiska forskningsrelaterade organer.

3-6540-1 Nordisk genbank för husdjur

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.304.000	3.242.000	3.178.000	100%	NGH

Formål

Nordisk Genbank Husdyr (NGH) har som formål at være et kompetencecenter for værdiskabning med udgangspunkt i de husdyrgenetiske ressourcer i Norden. Virksomheden skal fremme værdiskabning, hensigtsmæssig bevaring og bæredygtig udvikling af de genetiske ressourcer hos husdyr gennem fremme af netværksorganisering og samarbejde med deltagerne i genressourcearbejdet i Norden. Informationsarbejdet har en særlig stor vægt i arbejdet med at skabe forståelse i Norden for bæredygtig bevarelse og anvendelse af de husdyrgenetiske ressourcer og de fælles nordiske værdier, teknologier og kompetencer disse ressourcer bidrager med. Indeværende strategi gælder for 2004-2009.

Prioriteringer i 2006

Kundskabsformidling og information, netværksarbejde, kunnskap- og teknologiudvikling samt IT-værkstøjer for bæredyktig avls- og bevaringsarbejdet prioriteres fortsat. I 2006 vægtes følgende aktiviteter højt:

- Videreutvikle god generell- og spesifikk information om genetiske ressourcer.
- Videreutvikle koordinering, arbeidsdeling og -samarbeid af aktiviteter mellom nordisk og nasjonalt nivå.
- Fokusere på samarbeid om forsknings- og udviklingsprojekter, specielt inden for avlsmæssige og genetiske indvirkninger på fødevaresikkerheden og optimal forvaltningspolitik af truede racer.
- Formidle og integrere ny kunnskap og resultater fra forskningsprojekter til praktisk

anvendelse i avls- og bevaringsarbejdet.
- Aktiv dialog med avlsorganisationer, raceforeninger, husdyrbrugere og myndigheder for at sikre bæredygtig forvaltning af de husdyrgenetiske ressourcer.

Resultater i 2006

- Nordisk Genbank Husdyr er i ferd å få gjennomslag for sin satsning på bærekraftig avlsarbeid. Innavlsprogrammet EVA som nå er blitt forankret i flere av avlsselskapene i Norden, samt boka og bærekraftig avl er med å synliggjøre dette
- Internasjonal regulering av husdyrgenetiske ressurser begynner å bli et hett tema i ulike internasjonale fora. Derfor har Nordisk Genressursråd har fått i gang et prosjekt som skal se på dette. Nordisk Genbank Husdyr er sterkt inne i dette prosjektet. Det vil i løpet av våren 2007 komme synlige resultater fra dette prosjektet og trolig vil dette få stor internasjonal innflytelse
- Det har vært økt engasjement av Nordisk Genbank Husdyr på den internasjonale arena vedrørende arbeidet med husdyrgenetiske ressurser. Dette har blant annet skjedd gjennom invitasjoner til deltakelse på seminarer, samt medvirkning i ulike arbeidsgrupper. Erling Fimland ble invitert taler på EU-seminar om husdyrgenetiske ressurser i Brussel. I forbindelse med FAO-konferansen i desember ble det arrangert en egen *side-event* om internasjonal regulering av husdyrgenetiske ressurser, der Nordisk Genbank Husdyr var en av arrangørene
- Gjennom foredrag og deltakelse i ulike møter har Nordisk Genbank Husdyr bidratt til formidling av kunnskap og problemstillinger som bygger opp under bærekraftig utvikling innen genressursområdet
- Nordisk Genbank Husdyr begynner nå å høste resultater av sin informasjonssatsing med forbedret gjennomslagskraft av sin informasjonsspredning gjennom egen hjemmeside, to nummer av ngh-nytt, 6 nummer av M@ngfold og ett nummer av Nordiske GENressurser
- Nordisk Genbank Husdyr har vært med å stimulere til samarbeid med de andre sektorene (kulturplanter og skog) gjennom felles informasjonsmateriell, personelle ressurser og felles møter. Informasjonstjenesten i NORDGEN (plassert hos Nordisk Genbank Husdyr) har fungert på en positiv måte for sektorene og det etablerte systemet begynner å få forankring i genressursmiljøet

3-6581-1 Samnordisk skogsforskning (SNS)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.258.000	5.771.000	5.658.000	100 %	SNS

Formål

SNS arbeider for å skape nordisk synergi innen skogforskingen gjennom aktivt å initiere nye samarbeidsområder og fungere som et dynamisk, overgripende organ som samspiller med de nasjonale forskningsaktørene/finansiørene og skogsektoren for øvrig. En økt strategisk anvendelse av forskningsmidlene tilstrebes for at spisskompetansen skal kunne utnyttes på en optimal måte.

Prioriteringer i 2006

For 2006 vil SNS prioritere følgende (kfr. SNS strategiplan 2004-2006):

- Fremme oppbygging og utvikling av nye forskningområder med en nordisk dimensjon gjennom å ta initiativ til og støtte nye tidsbegrensede, temainnrettede aktiviteter (bevilgning til forprosjekter, nettverksaktiviteter og utredninger).

- Støtte kunnskapsutbytte og kontakter innen etablerte samarbeidsområder gjennom økonomiske bidrag til nettverksaktiviteter.
- Vurdere og trolig vedta å støtte etablering av ytterligere ett nordisk Centre of Advanced Research (CAR) innenfor SNS' ansvarsområde i tillegg til de fire CAR som ble igangsatt i 2005
- Videreføre arbeidet for om mulig å få støtte til et Nordisk Center of Excellence (NCoE) innenfor skogsektoren
- Skape nordiske synergieffekter gjennom å bevilge prosjektstøtte til koordinering/samarbeid innenfor noen få utvalgte FOU-prosjekter med høy kvalitet og nasjonal basisfinansiering.
- Opprettholde samarbeidet med de baltiske land og øke samarbeidet med Nærområdet med hovedvekt på Nordvest-Russland.
- Medvirke til å skape en plattform som styrker nordisk deltagelse i EU-samarbeidet, spesielt i tilknytning til WoodWisdom-Net.
- Videreføre og styrke kunnskapsspredningen og kommunikasjonen i forhold til relevante målgrupper.
- Minst opprettholde og søke å bedre likestillingsprofilen i forhold til resultatet for 2004.
- Samarbeide med NOVA om felles nordiske tiltak innen forskerrekruttering på skogområdet, herunder søknader til EUs Marie Curie-program.

Resultater i 2006

- SNS har stött 7 forskningsprojekt och 7 nätverksaktiviteter. Antalet deltagarland per projekt var i genomsnitt 5,7 och per nätverksaktivitet i genomsnitt 7,8.
- Forskare från de baltiska länderna deltog i 4 av de SNS-stödda forskningsprojekten och i samtliga nätverksaktiviteter som genomfördes 2006. Forskare från Nordväst-Ryssland deltog i 3 av de 7 nätverksaktiviteterna.
- Ett nytt CAR inom skogspatologi beviljades stöd för perioden 2006-2010. Under 2006 har SNS sålunda stött inalles 5 CARs med i genomsnitt 50 - 60 000 € per nätverk. Andelen SNS-stöd är budgeterat att utgöra mellan 4 och 8 % av driftskostnaderna för ett CAR.
- SNS deltar som partner i EUs ERA-nätaktivitet WoodWisdom-Net och förbundit sig att delta i finansieringen av dess forskningsprogram som initierades 2006 med en utlysning av forskningsmedel inom området Wood Material Science.
- SNS har via stöd till European Forest Institute (EFI) bidragit till arbetet med den strategiska forskningsagendan, Strategic Research Agenda (SRA), för skogsdelen av the European Forest-Based Sector Technology Platform (FTP). Arbetet med SRA blev färdigställt i februari 2006.
- En ny strategiplan för SNS gällande perioden 2007-2009 har under det gångna året utarbetats och godkänts av SNS's styrelse.

3-6580-3 Nordiska Genbanken (NGB)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	12.322.000	11.029.000	10.877.000	69 %	Institutionen
MODSVARER DKK	9.981.000	8.933.000	8.810.000		

Formål

Nordisk Genbank (NGB) er en fælles nordisk institution, der har til opgave at bevare plantegenetiske resurser af betydning for jord- og havebruget i Norden. NGB blev etableret i 1979, og fejrede derfor sit 25 års jubilæum i 2004. Gennem denne periode har

NGBs virksomhed været fremgangsrig, og NGB har udviklet sig til en international kendt institution der samarbejder med mange organisationer og lande. NGB skal bevare og dokumentere nordisk plantemateriale af arter, der har værdi for jord- og havebruget som en sikring af den fremtidige bevarelse og udnyttelse af den genetiske variation og biologiske mangfoldighed.

NGB skal desuden initiere og koordinere aktiviteter som bidrager til at forbedre viden om plantegenetiske resurser, bidrage til en langsigtet bæredygtig udnyttelse af disse resurser samt stille sin ekspertise og tjenester til rådighed i forbindelse med udredninger og pålagte opgaver. Indeværende strategi gælder for 2005-2007.

Prioriteringer i kontrakten 2006

I kontrakten for 2005-2007 prioriteres tre virksomhedsområder:

- Bevarelse: Den nordiske samling af frø og vegetativt materiale skal komplementeres og bevares på en bæredygtig måde, således at materialet fortsat er levedygtigt. Information i NGBs datasystem tilhørende bevarede resurser bliver kontinuerligt opdateret. Mandatet er blevet udvidet til at omfatte nordiske krydderi-, medicinal-, landskabs- og visse prydplanter.
- Udnyttelse: Kendskab om og praktisk anvendelse af det bevarede materiale skal øges. Evaluering og præforædling af materialet er udført i samarbejde med nordiske institutioner og forædlingsfirmaer. Stor vægt lægges på brugere og almenheden i de nordiske lande. NGB deltager i internationalt samarbejde om bæredygtig udnyttelse af de genetiske resurser.
- Kundskabsoverføring og eksperthjælp: Genbanken skal bidrage til øget kompetence og viden om plantegenetiske resurser både inden for Norden og internationalt. Stor vægt lægges på det igangværende samarbejde med Nordvest Rusland og de tre baltiske lande. Yderlig bliver samarbejde med europæiske og internationale institutioner en mere vigtig opgave for NGB. Genbankens eksperter skal bidrage med deres viden og kompetencer i det nationale arbejde i Norden, i det europæiske samarbejde og internationalt især i Afrika og Asien.

Resultater i 2006

- Nordisk Genbank har gennemført sine arbejdsopgaver i henhold til mandat og resultataftalen med Nordisk Ministerråd .
- Nordisk Genbank har udført sine opgaver indenfor det godkendte budget og arbejdsplan.
- Nordisk Genbank har i samarbejde med Norges landbrugsministerium og Global Crop Diversity Trust udarbejdet planer og arbejdsrutiner for Svalbard Global Seed Vault - en genbank for hele verden til fremtidig sikker opbevaring af verdens plantearv.
- For at imødegå de voldsomme konsekvenser af klimaforandringerne i det arktiske område har Nordisk Genbank har i løbet af 2006 indsamlet grønlandske græsser og medicinske planter for at bevare disse for eftertiden .
- For at øge sikkerheden for de nordiske plantesamlinger har Nordisk Genbank i samarbejde med Danmarks Jordbrugsforskning i Årslev iværksat overflytningen af NGB's basekollektion af frø til Danmarks Jordbrugsforskning. (gennemført i starten af 2007)
- Nordisk Genbank har opformeret og systematiseret sine Nordiske samlinger yderligere, samt stillet dette materiale til rådighed for offentligheden igennem en lang række arrangementer og PR-aktiviteter.
- Nordisk Genbank har været en meget aktiv aktør med at udvikle databasesystemer og sikre effektiv overførsel af datamateriale imellem nordiske og internationale institutioner til sikring af plantegenetisk dokumentation og

nedbrydning af teknologiske grænser.

- Nordisk Genbank har igennem eksterne udviklingsprojekter bidraget til uddannelsen af forskere og studerende fra Afrika, Baltikum og Balkan indenfor "Gene Bank Management" og "Gene Bank Documentation".
- Nordisk Genbank har anvendt sine erfaringer og resultater fra det nordiske og internationale arbejde til at sikre et langsigtet projekt for Central Asien baseret på den nordiske model

Levnedsmidler

3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	5.704.000	5.336.000	5.231.000	95 %	EK-Livs

Formål

Projektmidlerne anvendes til opfølgning af målsætningerne om levnedsmidler i ministerrådets handlingsprogram for 2005 – 2008 samt øvrige prioriteringer for ministerådet, specielt ministerrådsbeslutninger og strategien for en bæredygtig udvikling. Desuden til afslutning af de igangværende projekter under "Nordisk handlingsplan om livsmedelssäkerhet"samt til tværgående samarbejde. Levnedsmiddelsamarbejdet stræber efter at skabe gehør for nordisk fødevarepolitik i et større internationalt perspektiv og koncentreres omkring områder, hvor man har fælles interesser og opnår merværdi i EU/EØS og internationalt.

Prioriteringer i 2006

- Kost og Helse: Opfølgning af handlingsplan til bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet, med særlig fokus på børn og unge og i et samarbejde med andre interessenter. Udvikling af fælles retningslinier til helhedsorienterede risikovurderinger af berigede fødevarer.
- Fælles nordisk tilsynsfilosofi: Implementering af EU's kontrolforordning, bl.a. formulering af fælles tilsynsfilosofi og -principper i Norden samt udvikling af kriterier for risikoklassificering af fødevarevirksomheder. Tilsynskonference med fokus på sporbarhed.
- Overvågning samt risikovurdering: Styrkelse af indsatsen på de vigtige sygdomsfremkaldende mikroorganismer, bl.a. gennem dokumentation af handlingsplaner, vurdering af interventionsstrategier og forslag til nye. Udvikling af helhedssyn inkl. cost/benefit vurdering af levnedsmidler ud fra sikkerhedsmæssige, ernæringsmæssige og sundhedsfremmende synsvinkler.
- Dyresundhed og -velfærd: Udvikling af det nordiske samarbejde om dyresundhed med fokus på fælles indsatser inden for det veterinære beredskab og BSE regionalisering i internationalt perspektiv. Øge indsatsen for dyrevelfærd med fokus på fælles nordiske prioriteringer og implementering af EU-regler.
- Nordisk-baltisk samarbejde og samarbejde i Vestnorden: Fortsat udvikling af samarbejdet med de baltiske lande på alle niveauer til opfølgning af ministerdeklarationen om "food safety" samt ernæringsmæssige spørgsmål.
- Formandskabsprogram: Tiltag til implementering af det norske formandskabs særlige prioriteringer.
- Afslutning af løbende projekter under "Nordisk handlingsplan om livsmedelssäkerhet".

Resultater i 2006

- Handlingsplanen for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet blev godkendt på ministermødet den 6. juli 2006.
- Den 4. nordiske tilsynskonference med de nye kontrol- og hygieneregler som tema blev afholdt den 23 – 24 januar 2006.
- En nordisk strategiplan for det veterinære beredskabssamarbejde blev godkendt på ministermødet den 6. juli 2006.
- En veterinær beredskabsplan blev godkendet på det nordiske-baltiske ministermøde den 7. november 2006.
- En ny nordisk-baltisk arbejdsgruppe blev etableret, således der nu er etableret et samarbejde indenfor både folkesundhed og fødevaresikkerhed og dyresundhed-/velfærd.

- Strukturen for de tre nye arbejdsgrupper blev afsluttet, således de kunne etableres fra den 1. januar 2007.

3-6820-1 Forskning - levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.223.000	0	0	100 %	EK-Livs

Formål

Målsætningen er at etablere og udvikle det nordiske samarbejde om levnedsmiddelforskning og -uddannelse med henblik på at styrke videngrundlaget og den nordiske platform i internationale fora og processer. Der fokuseres på forskning i relation til fødevaresikkerhed samt kost og sundhed. Der lægges også vægt på samarbejde med andre forskningsorganer inden for ministerrådet, NordForsk og NICe. Budgetposten oprettes per 2006.

Prioriteringer i 2006

- Fremme udviklingen af det nordiske samarbejde om levnedsmiddelforskning inden for fødevaresikkerhed samt kost og sundhed, bl.a. via initiativer til identifikation af relevante forskningstemaer samt netværksopbygning blandt nordiske levnedsmiddelforskere.
- Med udgangspunkt i et aktuelt forskningstema og inddragelse af relevante parter søges i 2005 udviklet en model for samarbejdet, der kan lede til synergi mellem landenes fødevareforskning gennem hele fødevarekæden og styrke Nordens position internationalt. Arbejdet skal bidrage til at være bølgebryder for at fremme øget national og nordisk medfinansiering til fødevareforskningen. Arbejdet vil blive fulgt op med flere forskningstemaer i 2006.
- Arbejde for om muligt at få støtte fra Nordforsk til etablering af et Center of Excellence eller forskningsprogram omkring den sygdomsfremkaldende Campylobacter.
- Deltagelse i ERA-nettet SAFEFOODERA for programfinansiører inden for fødevaresikkerhed.

Resultater i 2006

- Pilot vedr. zoonoser blev etableret under SAFEFOODERA- nettet.
- Projekter under handlingsplanen for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet blev etableret.

Nabopolitik

6-0820-2 Kunskapsuppbyggning och nätverk

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	30.570.000	24.058.000	19.266.000	98 %	MR-SAM/NSK

Formål

En huvudinsats görs för att främja kunskapsuppbyggnad i Nordvästryssland.. Det sker genom stipendieverksamhet och nätverksuppbyggnad på områden av särskild betydelse och där de nordiska länderna kan erbjuda särskilda fördelar som samarbetspartner. Befintliga stipendie-, utväxlings- och nätverksprogram inom ministerrådet samordnas i ett överordnat program för kunskapsuppbyggning. Nya delprogram skapas efter behov. Programmet täcker såväl de baltiska länderna som Nordvästryssland, men med tyngpunken i Nordvästryssland.

Programmet skall stärka kunskaps- och kompetensutvecklingen samt bidra till ökad ekonomisk utveckling och konkurrenskraft i Norden och dess närområden samt stärka rättstaten och demokratin. Målsättningen för programmet är att öka kunskapen hos de baltiska och ryska deltagarna om bl.a. nordiska värderingar, arbetsmetoder och företagande. Programmet kan även omfatta allmän kunskapsöverföring om hur samarbetet i Norden och i EU/EÖS fungerar. Samtidigt kan de nordiska länderna genom denna kunskapsöverföring också får nyttig kunskap gennom sina ryska og baltiske partners.

Kunskapsöverföring och nätverksbyggande insatser är viktiga element för att uppbygga en dynamisk utveckling på demokratiska villkor i området. Tyngdpunkten i samarbetet läggs på mobilitetsprogram och bildande av nätverk. Det konkreta innehållet i programmet kan variera över tid och bör styras av aktuella behov. Ministerrådet bör kunna samarbeta med bl.a. myndigheter i de nordiska länderna för att driva konkreta delprogram gemensamt.

Nordiska myndigheter, universitet, högskolor, NGO:s, kommunalförbund, näringslivsorganisationer etc. inbjuds att ingå i nya nätverk, som leverantörer av praktikplatser, seminarier etc. Även de nordiska institutionerna inbjuds att delta.

Dagens stipendieprogram bygger på principen att deltagarna själva individuellt finner fram till en praktikplats i ministerier, kommuner eller företag med stöd av bl.a. Ministerrådets kontoren. Detta system skulle i den nya ordningen kunna utbyggas med att deltagarna erbjuds färdiga paket av praktikplatser och skolningstillfällen.

Målgruppen för det nya programmet bör vara bred och omfatta opinionsbildare såsom bl.a. journalister, politiker, parlamentariker, forskare, lärare och studenter, konstnärer, författare, privata företagare och anställda i lokala och kommunala myndigheter samt små och mellanstora företag.

Inom budgetsposten rymmas också stipendie- och utbytesverksamhet i de baltiska länderna.

Prioriteringer i 2006

Kunskapsuppbyggning och nätverkarbetet innehåller bl.a. följande elementer:

- Verksamheten skall bidra till mobilitet, långsiktig kompetenshöjning och

nätverksuppbyggnad mellan Norden och dess grannländer.

- Nordplus Nabo og Norfa Nabo skal bidra til langsiktig samarbeide mellom Norden och Nordvästrysslands och de baltiska ländernas høyere/akademiske læreinstitusjoner, samt innen den ideelle sektoren. Ordningen skal styrke samarbeidet ved nettverksbygging og omfatter støtte til utveksling av forskere, lærere og studenter. En del av stipendieordningen berører frivilligsektoren.
- Inom tjenestemannsutvekslingen är strävan for Russlands vedkommende å støtte en demokratisk, stabil og forutsigbar utvikling ved å bidra til utviklingen av styringssystem og administrative strukturer i den offentlige forvaltningen, ved kompetanseheving innen demokratiutvikling og medborgerpolitikk.Ordningen omfatter også de baltiske lande.
- Vad gäller stipendieprogrammet for parlamentarikere är målet å formidle erfaringer fra nordisk parlamentarisk arbeid og representativt demokrati. Det vil i 2006 koncentrera sig på Nordvest Russland som målområde.
- NordProlink har til formål å tilby unge fra de baltiske lande og Nordvestrusland studieopphold i nordiske bedrifter, for derved å tilføre dem viten og erfaring i, hvordan man driver moderne næringsvirksomhet under frie markedsforhold.
- Sleipnir-Nærområdet er et reisestipendprogram som har til formål å øke mobiliteten blant unge kunstnere og oppmuntre til virksomhet innenfor Norden. Mobilitets-program har vist seg å være en vellykket måte å bygge opp kontakter mellom Norden og de baltiske lande og Nordvestrusland og kommer derfor fortsatt å være en viktig del av kulturformidlingen.
- Kulturutveksling for Barn og Unge er en av de eldste aktivitetene i de baltiske lande og Nordvestrusland. og har tidligere vært oppført som et prosjekt under programmet. "Demokrati og velferd". Ordningen er forbeholdt deltagere som er 18 år eller yngre.
- Journalistutveksling er et kurs- og stipendprogram rettet mot journalister i Nordvästryssland, som blir gitt innblikk i allmenn presseskikk og -metoder.
- Energidialogene har som formål å skape konkrete kontakter mellom energimyndighetene i landene for å forbedre forutsetningen for en bærekraftig energiforsyning.
- Ungdomens politiska nätverk inrättades 2005. Det skall främja ett bredare ungdomsutbyte mellan Nordvestryssland och de nordiska länderna.

De instrumenter som utvecklas inom kunskapsöverförings och nätverksbyggande arbetet bör kunna tjäna som vägledning också i arbetet med f.eks. Nordens grannar mod väst.

Resultater i 2006

NMRs nye Kundskabs- og netværksprogram blev udviklet i 2006 og lanceret 1. januar 2007. Programmet skal støtte kapacitetsopbygning og dannelse af netværk gennem mobilitetsaktiviteter mellem organisationer og myndigheder i Norden og Rusland. Programmet erstatter NMRs hidtidige 11 udvekslingsordninger og stipendieprogrammer med et samlet program med fokus på udveksling af grupper frem for individer. Programmet er baseret på en direkte inddragelse af russiske partnerorgnisationer i udvikling og implementering af aktiviteterne, skal i højere grad tilbyde udveksling af grupper aftalt med partnerorganisationerne og stiller i højere grad end tidligere krav om russisk medfinansiering. Programmet har fire hovedområder: offentlig administration, uddannelse og forskning, erhvervsudvikling for små og mellemstore virksomheder, civil samfund. Indenfor hvert af disse områder er en række indsatsområder identificeret for 2007. Gennem programmet vil det blive muligt for op til 500 repræsentanter for russiske myndigheder, universiteter og organisationer at besøge de nordiske lande hvert år.
I 2006 blev de eksisterende programmer videreført indenfor områderne:

Tjenestemandsudveksling, Energisamarbejde, NordPlus og NordForsk, NordProLink, Sleipnir.

6-0940-1 Deltagande i EU:s partnerskap, samarbete med frivilligsektorn i Norvdästryssland, samarbete i Barentsregionen

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	9.975.000	0	0	100 %	NSK/MR-SAM

Formål

I Nordvästryssland finns det anledning att driva verksamhet i EU:s partnerskap eller i anslutning till dessa, samt verksamhet tillsammans med frivilligsektorn i Barentsregionen bör samverkan utvecklas med Barentsrådet.

Deltagande i EU:s partnerskap
Ministerrådet bör som en del av verksamheten i Ryssland delta i partnerskap där också den Europeiska Unionen är engagerad.

De nordiska länderna deltar nationellt i utvecklandet av EU:s Nordliga Dimension och EU:s nya grannlandspolitik enligt sina egna nationella prioriteringar. Därtill kan länderna via ministerrådet multilateralt vara aktiva partners i de s.k. partnerskapen, dvs. miljöpartnerskap, partnerskap för social- och hälsofrågor och det partnerskapsliknande samarbetet på IT-området.

Ministerrådet avser att fortsätta sina satsningar på miljöområdet främst inom de nordiska finansieringsinstitutionernas ram emedan miljöpartnerskapet handlar om till omfattningen stora infrastrukturprojekt. Detta samarbete kompletteras av rinsatser på miljöområdet, som anses viktiga för att igångsätta aktiviteter i nordvästra Ryssland.

Ministerrådet deltar i Den Nordliga dimensionens partnerskap för folkhälsa och socialt välbefinnande. Ministerrådet er medlem av partnerskapet på lik linje med øvrige deltagere, i alt 13 land og åtte internasjonale organisasjoner. Deltagelsen er forankret gjennom likelydende beslutninger i MR-S, MR-JÄM og MR-Narko. Partnerskapet har to hovedprioriteringer; bekjempelse av smittsomme sykdommer (med særlig fokus på HIV/AIDS) og livsstilsrelaterade sykdommer, samt fremme av fysisk og sosialt velvære gjennom aktivitet, kosthold, levevaner og samvær. Ministerrådet bidrar til partnerskapet gjennom å sette relevante Ministerråds-programmer i sammenheng med partnerskapets aktiviteter, og bidra til koordinering på området. I tillegg bidrar Ministerrådet med en full stilling i to år ved kontoret i St. Petersburg som skal arbeide sammen med partnerskapets sekretariat. Grunnleggende for Ministerrådets deltagelse er en tverrgående tilnærming der barn/unge-perspektivet og kjønnsperspektivet er fremtredende.

Et samvirke mellem Ministerrådet og CBSS og EU er i gang vedrørende informationsteknologi (IT) og videnssamfundet. Ministerrådet er pr. 1. januar 2005 indtrådt i en partnerskabsaftale med Østersørådet og EU-kommissionen på IT-området i regi af "The Northern eDimension Action Plan (NeDAP)". Inden for rammerne af den Nordlige Dimension (i.e. Northern eDimension) retter handlingsplanen opmærksomheden mod Østersøregionens særlige politiske muligheder og udfordringer i forhold til informationsteknologi specifikt og vidensamfundet generelt. Samarbejdet bygger på gensidig politisk interesse, faglige prioriteringer samt finansiering.

Ministerrådet har indledningsvis rettet opmærksomheden på to af de i alt otte aktionsliner. Den ene, eIndicators, søger at udvikle statistik og indikatorer for og benchmarking af udviklingen i retning af at blive videnssamfund. Den anden har nær sammenhæng med det nordiske Nordunet-samarbejde, der står for forsyningen af avanceret IT-infrastruktur til forskningen og forskning med sigte på videreudvikling af Internet.

Samarbete med frivilligsektorn i Nordvestrusland
Udvikling af de samfundsmæssige strukturer med henblik på at støtte demokrati er et vigtigt element i Ruslandsverksamheten. En demokratisk samfunnsutvikling forutsetter konstant oppmerksomhet om grunnleggende menneskerettigheder og rettsstatlige prinsipper, som betingelse for borgernes dialog og nødvendige deltagelse i det samfunnspolitiske liv. Velfungerende, uavhengige, samfunnsstrukturer er avgjørende for fri meningsdannelse og ansvarliggjøring av samfunnets borgere.

Samarbete i Barentsregionen
De regionala samarbetsorganisationerna i norra Europa har ofta likartade politiska målsättningar och arbetsformer. Ministerrådet kan inom ramen för sin budget och av samarbetsministrarna antagna beslut om samfinansiering delta i aktiviteter initierade av andra regionala råd.

Prioriteringer i 2006

EU:s partnerskap
Ambitionen är att i framtiden knyta de sociala aktiviteterna tydligt till partnerskapet. Ministerrådet eftersträvar deltagande i gemensamma partnerskapsprojekt.

Mulighederne undersøges for at udvide deltagelsen i Nordunet-forskningen, til også at omfatte de Østersølande, som endnu ikke deltager, samt for, at deltagerne i fællesskab kan gøre brug af europæiske finansielle instrumenter, som for eksempel det europæiske rammeprogram for forskning, og ERA-NET, som understøtter samarbejde og koordinering af nationale eller regionale forskningsaktiviteter.

Der kan i fremtiden også kunne opstå andre partnerskaber med Rusland som en af flere aktør, herunder med f.eks. EU som partner, hvori Ministerrådet kunne have interesse at deltage i. Dette kunne f.eks. være på forskningsområdet.

Ministerrådet bidrar även i framtiden med uppgifter till EU-Kommissionens Nordliga Dimensions Informationssystem, som skall ge en överblick över aktiviteter i området. Ministerrådets bidrag beskriver konkreta projekt och program och ger en mångsidig bild av verksamheten i Ryssland og de baltiska länderna.

Samarbete med frivilligsektorn i Nordvestrusland
Blandt prioriterede områder er støtte til udviklingen af medborger- og frivillige organisationer, som spiller en betydelig rolle for det folkelige engagement. Opbygning af og støtte til NGO-netværk støttes. Samarbeidsprosjekt foreslått av NGO'er vil bli søkt ivaretatt.

Samarbete i Barentsregionen
En ändamålsenlig arbetsdelning med Barentsrådet eftersträvas, enligt vilken Ministerrådet begränsar sina egna initiativ i det geopolitiska område Barentsrådet omfattar, men i gengäld deltar som partner i av Barentsrådet initierade, samarbeten. Ministerrådets informationspunkter i Murmansk och i Arkhangelsk samordnas i största möjliga utsträckning med Barentssekretariatets motsvarande kontor. Beslut om detta tas

i förbindelse med samarbetsministrarnas beslut om det slutliga rysslandsprogrammet.

Samarbetet underlättas av att Barentsrådet har etablerade arbetsgrupper och arbetsprogram vilka genomför aktiviteter som är likartade med dem Ministerrådet har engagerat sig i. Anpassningen av Ministerrådets aktiviteter i Barentsområdet görs i samråd mellan respektive arbetsgrupper. I arbetet involveras även nordiska institutioner med relevant kompetens.

För god ordnings skull kan det nämnas, att samarbetet med det arktiska rådet sker genom Ministerrådets arktiska program – se nedan. Samarbetet med CBSS sker på en rad områden. Vigtigt er partnerskap om IT (NeDap), se ovenfor vedrørende partnerskab. Särskilt betydelsefullt är endelig samarbetsprojektet Baltic Euregional Network (BEN) vedrørende gränsöverskridande samarbete, se nedenfor om grænseregionalt samarbejde.

Resultater i 2006

EU:s partnerskap
Ambitionen är att i framtiden knyta de sociala aktiviteterna tydligt till partnerskapet. Ministerrådet eftersträvar deltagande i gemensamma partnerskapsprojekt.

Mulighederne undersøges for at udvide deltagelsen i Nordunet-forskningen, til også at omfatte de Østersølande, som endnu ikke deltager, samt for, at deltagerne i fællesskab kan gøre brug af europæiske finansielle instrumenter, som for eksempel det europæiske rammeprogram for forskning, og ERA-NET, som understøtter samarbejde og koordinering af nationale eller regionale forskningsaktiviteter.

Der kan i fremtiden også kunne opstå andre partnerskaber med Rusland som en af flere aktør, herunder med f.eks. EU som partner, hvori Ministerrådet kunne have interesse at deltage i. Dette kunne f.eks. være på forskningsområdet.

Ministerrådet bidrar även i framtiden med uppgifter till EU-Kommissionens Nordliga Dimensions Informationssystem, som skall ge en överblick över aktiviteter i området. Ministerrådets bidrag beskriver konkreta projekt och program och ger en mångsidig bild av verksamheten i Ryssland og de baltiska länderna.

Samarbete med frivilligsektorn i Nordvestrusland
Blandt prioriterede områder er støtte til udviklingen af medborger- og frivillige organisationer, som spiller en betydelig rolle for det folkelige engagement. Opbygning af og støtte til NGO-netværk støttes. Samarbeidsprosjekt foreslått av NGO'er vil bli søkt ivaretatt.

Samarbete i Barentsregionen
En ändamålsenlig arbetsdelning med Barentsrådet eftersträvas, enligt vilken Ministerrådet begränsar sina egna initiativ i det geopolitiska område Barentsrådet omfattar, men i gengäld deltar som partner i av Barentsrådet initierade, samarbeten. Ministerrådets informationspunkter i Murmansk och i Arkhangelsk samordnas i största möjliga utsträckning med Barentssekretariatets motsvarande kontor. Beslut om detta tas i förbindelse med samarbetsministrarnas beslut om det slutliga rysslandsprogrammet.

Samarbetet underlättas av att Barentsrådet har etablerade arbetsgrupper och arbetsprogram vilka genomför aktiviteter som är likartade med dem Ministerrådet har engagerat sig i. Anpassningen av Ministerrådets aktiviteter i Barentsområdet görs i samråd mellan respektive arbetsgrupper. I arbetet involveras även nordiska institutioner med relevant kompetens.

För god ordnings skull kan det nämnas, att samarbetet med det arktiska rådet sker genom Ministerrådets arktiska program – se nedan. Samarbetet med CBSS sker på en rad områden. Vigtigt er partnerskap om IT (NeDap), se ovenfor vedrørende partnerskab. Särskilt betydelsefullt är endelig samarbetsprojektet Baltic Euregional Network (BEN) vedrørende gränsöverskridande samarbete, se nedenfor om grænseregionalt samarbejde.

Under den Nordlige Dimensions Partnerskab om social og helse er samarbejdet i 2006 søgt udbygget, blandt andet inviterede NMR alle interesserede partnere til at være medudvikler af et projekt målrettet særligt udsatte børn og unge, herunder handicappede, samt et projekt som skal styrke en helhedsorienteret indsats rettet mod menneskehandel. Derudover afholdt socialministre fra de nordiske og baltiske lande samt Polen, Tyskland og Rusland i oktober 2006 en rundbordskonference om menneskehandel, hvor man vedtog et fælles statement om at arbejde sammen om at styrke den sociale indsats mod menneskehandel.
NMR har i 2006 drøftet med de baltiske lande om at de kan deltage på lige fod med de nordiske lande i forskningsprogrammet Nordunet3 om internetteknologi. Samarbejdet fortsættes i 2007 i regi af MR-U efter afslutningen af NeDAP.
NMR lancerede i 2006 et nyt program for samarbejde mellem frivilligorganisationer: NGO-programmet for Østersøregionen, som støtter samarbejdsprojekter mellem NGOer i regionen og kræver deltagelse af partnere fra 1) Rusland eller Hviderusland, 2) Estland, Letland, Litauen eller Polen, 3) et af de nordiske lande. Første ansøgningsrunde blev lanceret i oktober 2006 og i alt 6 projekter udvalgt for støtte.
NMR har i 2006 aftalt samarbejde med Barentsrådet (BEAC) på tre områder: økonomisk samarbejde, miljø og forbedring af levevilkårene for den oprindelige befolkning i Barentsregionen. Det er blevet aftalt at lancere to fælles pilotprojekter: et projekt om miljø/klimaforandringer samt et projekt om forbedring af samebefolkningens levevilkår i Murmansk Oblast samt samarbejde om det 6. Barents Industrial Partnership i april 2007.
Därutöver har ministerrådet haft aktiviteter med det norska Barentssekretariatet i Kirkenes. Det kan särskilt nämnas ett kulturseminarium i Kirkenes och Nikel i november 2006 om kulturens roll i utvecklingen av Barentsregionen. Seminariet avhandlade bl.a. vilka förutsättningar som krävs för att säkerställa ett hållbart kulturellt och konstnärligt utvecklingsarbete i en region präglad av flernationalitet, kulturell mångfald och starkt ökande intressen för utvinning av naturresurser.
Samarbejdet med CBSS blev i 2006 videreudviklet. Blandt andet blev en aftale om udveksling af sekretariatspersonale godkendt og påbegyndt. Eksempler på konkret samarbejde er især gennemførelsen af BEN-projektet (Baltic Euroregional Network), som finansieres af NMR (fra Budgetpost 0790), CBBS og EU. Samarbejde sker også på energi-, IKT-, børne- og ungdomsområdet og inden for kultursamarbejdet. Bæredygtig udvikling er også et samarbejdstema. Erfaringsudveksling er også sket på næringslivsområdet. Endvidere sker der samarbejde inden for Baltic Sea Initiativ (BSI), som er et netværk af netværk i Østersøregionen.

6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	2.667.400	2.633.200	2.586.700	64 %	Institutionen
MODSVARER DKK	19.872.000	19.591.000	19.219.000		

Formål

Nopefs syfte är att stärka mindre och medelstora nordiska företags internationella konkurrenskraft genom att erbjuda förmånliga lån till förstudier vid internationalisering och projektexport i Nordens närområden och östra Europa utanför EU och Efta.

För ändamålet samarbetar NOPEF bl.a. med NIB, NEFCO och NDF. NOPEFs resurser används i verksamheten bl.a. till förmånliga lån för delfinansiering av förstudier, till projektidentifiering i egen regi, till projektexport och till informationsverksamhet bland nordiska företag.

Prioriteringer i kontrakten 2006

Nopef är i färd med en uppdatering av strategien med fokus på följande teman, som också stäcker sig över kontraktperioden 2005-2007:

- Väsentligt förökat fokus på Nordvästryssland.
- Förökad insats för innovativa små og mellanstora företag
- Förökad insats för förstudieprojekt med förhöjd risk och nordisk nytta
- Öka små och mellanstora företags uppfattning om Nopefs kompetens
- Tydliggöra effekten av Nopefs insats

Resultater i 2006

Nopefs viktigaste resultat för året:

- 145 ansökningar inregistreades av vilka 108 lån beviljades till förstudier
- Nopef medverkade till 56 etableringar – i snitt en per vecka.
- Nopef genomfick en grundlig intern processutveckling som resulterade i en betydligt effektivare saksbehandling, ansökarbolagen till fromma.

- Den nordiska nyttan i projekten bedöms vara hög och inkluderar både investeringar, fysiska leveranser, många nya arbetsplatser i närområdet och en möjlighet att introducera nordisk miljöstandard i närområdet.
- Fortsatt tätt samarbete med olika nationella institutioner
- Nopefs risktagning ligger på en acceptabel nivå och baserar sig på analyser av både etableringslandet och ansökarbolagens egen finansiella och strategiska kapacitet.
- Ansökarbolagens relativa projektrisk i de nya EU-länderna är fortsättningsvis rätt hög dock ej längre lika hög i Baltikum.

6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.126.000	0	0	100%	Kontorerne

Formål

Østersjøområdet har potensial til å bli en ledende vekstregion i Europa. I denne regionen er Nordvest Russland, og da særlig St. Petersburg, av største betydning. Kaliningrad er dessuten med sin særegne geografiske plassering av särskilt interesse. Rysslandskontoret redovisas separat från kontoren i de baltiska länderna.

Ministerrådets styrka i ett framtida samarbete med Nordvästryssland ligger i hög grad i det faktum att Ministerrådet i tio års tid varit närvarande i regionen via sitt kontor i St. Petersburg och kontaktpunkterna i Barentsområdet. Denna närvaro kan ytterligare stärkas om det planerade kontoret i Kaliningrad kan öppnas inom den närmaste framtiden.

Kontoret/kontorens verksamhet styrs av samarbetsministrarnas riktlinjer för samarbetet

med Nordvästryssland.

Prioriteringer i kontrakten 2006

Kontoret i St. Petersburg innehar en nøkkelrolle mht. å identifisere relevante russiske aktører til de forskjellige aktivitetene. Et nytt kontor i Kaliningrad vil få liknande oppgaver.

I dag er kontoret ofte den implementerende part av det nordiske engasjementet, i forskjellige samarbeidsaktiviteter, idet kontoret:

- er den lokale kontakten for de nordiske fagministerrådene og deres utvalg og arbeidsgrupper, f.eks. ved å identifisere relevante russiske partnere, og derved underlette samarbeidet,
- utbygger nettverk med både de nasjonale myndighetene, med NGO'er og andre nasjonale og internasjonale aktører i de russiske regionene,
- er Ministerrådets lokale iakttakere, som identifiserer trender og muligheter for felles nordisk-russisk samarbeid.
- er eksponent for alt som er "Nordisk", og virker til å øke oppmerksomheten rundt samarbeidet, herunder på kulturområdet,
- har betydelig kompetanse som vil være av nytte for fagministrenes videreutvikling av samarbeidet med de russiske regioner,
- svarer for den praktiske saksbehandlingen, kvalitetssikring m.v. av bl.a. utvekslingsordningene på en mer effektiv måte enn det som ellers er mulig.

Under 2006 är det planer på att öppna ett nytt kontor i Kaliningrad.

Resultater i 2006

NMR åbnede i september 2006 et nyt kontor i Kaliningrad. Kontoret har tilsvarende opgaver som kontoret i Skt. Petersborg.
NMRs kontorer i Skt. Petersborg og Kaliningrad spillede i 2006 en vigtig rolle i udviklingen af ministerrådenes og institutionernes samarbejde med Nordvestrusland. Kontorerne har bidraget til udviklingen af samarbejdet gennem deres direkte kontakt til de forskellige russiske myndigheder, organisationer og institutioner. På de nye samarbejdsområder og samarbejdsprogrammer, som blev lanceret i 2006, har kontorerne rapporteret stor interesse fra russisk side i at deltage i samarbejde med Norden.

6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	9.495.000	0	0	100%	Kontorerne

Formål

De av samarbetsministrarna antagna riktlinjerna styr det politiska samarbetet med Estland, Lettland och Litauen. Det reserveras medel till den överordnade implementeringen av dessa riktlinjer. De baltiska kontoren redovisas separat från Rysslandskontoret.

Riktlinjerna beskriver kontorens uppgifter:

"Kontorerne er en katalysator for samarbeidet ved at kontorerne:

- er den lokale kontakten for de nordiske fagministerrådene og deres utvalg og

arbeidsgrupper, f.eks. ved å identifisere relevante baltiske partnere, og derved underlette samarbeidet;
- utbygger nettverk med både de nasjonale myndighetene, med NGO'er og andre nasjonale og internasjonale aktører i de respektive land;
- er Ministerrådets lokale iakttakere, som identifiserer trender og muligheter for felles nordisk-baltisk samarbeid.
- er eksponent for alt som er "Nordisk", og virker til å øke oppmerksomheten rundt samarbeidet, herunder på kulturområdet;
- har betydelig kompetanse som også vil være av nytte for kontorene i Nordvest Russland, og for videreutviklingen av samarbeidet med de russiske regioner, og således representerer et nettverk mellom Nordisk Ministerråds kontorer;
- svarer for den praktiske saksbehandlingen, kvalitetssikring m.v. av bl.a. utvekslingsordningene på en mer effektiv måte som ellers vil være mulig."

Prioriteringer i kontrakten 2006

Det fremtidige samarbeid bør være i alle de deltagende landenes interesse, og være til gjensidig nordisk- baltisk nytte.

Kontoren i de baltiska länderna skal betjäna de olika ministerråden när dessa utvecklas samarbetet med de baltiska länderna på likvärdig fot.

En särskild prioritet för 2006 för kontorena i de baltiska länderna kommer att vara att tillmötesgå de baltiska och de nordiska ländernas intresse för ett fördjupat NB8-samarbete.

Resultater i 2006

Kontorernes samarbejde med de nordiske ambassader i de baltiske lande er øget i 2006 og en række forskellige fælles aktiviteter er afholdt, blandt andet om regional branding i Tallinn i november.
I forbindelse med kontorernes 15 års jubilæum blev flere større arrangementer afholdt i foråret 2006. I Riga og Tallinn afholdes bl.a. en stor konference om vækst og velfærd, og i Vilnius blev der med en stor konference sat fokus på spørgsmålet om integration og identitet rundt Østersøen.

6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.019.000	0	0	100 %	NSK/MR-SAM

Formål

Midlerne på budgetposten skal i det omfang der findes gode projekter med en acceptabel medfinansiering anvendes til at stötte NGO virksomheden i Estland, Letland og Lithauen.

Resultater i 2006

NMR besluttede, bl.a. på opfordring af Nordisk Råd, at støtte NGO-samarbejde mellem Estland, Letland og Litauen og de nordiske lande gennem lancering af et særligt NGO-program for baltisk-nordisk samarbejde.

6-0910-1 Politiske initiativer

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.038.000	3.200.000	0	100 %	NSK/MR-SAM

Formål

Liksom under 2005 bör Ministerrådet kunna reagera på nya och angelägna politiska utmaningar. Budgetposten skall säkra en flexibilitet för att fånga upp nya samarbetsmöjligheter i Estland, lettland och Litauen och nordvästra Ryssland. Også visse aktiviteter i Belarus vil kunne finansieres ved denne budgetpost. Medlena kan även användas till flerpartssamarbete Norden-de baltiska länderna-Ryssland inkl. Kaliningrad. Även nya initiativ med länder omfattande av EU:s grannlandsprogram prioriteras. Samarbetsministrarna disponerar över dessa medel.

Resultater i 2006

NMR har i 2006 finansieret to fælles projekter med EU-Kommissionen til støtte for det hvidrussiske eksiluniversitet i Vilnius, European Humanities University. En komponent af projektet er et særligt stipendieprogram til støtte for hvidrussiske studerende, der studerer i Ukraine, fordi de af politiske grunde ikke kan færdiggøre deres universitetsuddannelse i Hviderusland.

6-0790-1 Grænseregionalt samarbejde

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.019.000	0	0	69 %	NSK/MR-SAM

Formål

Efter EU:s utvidgning kommer det gränsöverskridande samarbetet vid unionens yttre gränser att få ökad tyngd. EU har beslutat om nya grannskapsprogram och även nya finansieringsinstrument kommer att införas för detta samarbete. Ministerrådet kan med sine erfaringer bidrage til gennemførelsen af grænseoverskridende projekter og dermed skabe grobund for stabile regioner i vækst

Prioriteringer i 2006

Ministerrådet utvecklar ett nytt gränsöverskridande projekt vid EU:s yttre gränser som omfattar samarbete mellan Ministerrådet, nordiska gränskommittéer, CBSS och gränsregioner i de baltiska länderna samt Ryssland och Vitryssland. Det nya projektet har fått namnet "Baltic Euroregional Network (BEN)". Projektet är en efterföljare till det gränsregionala projekt som Ministerrådet med utgångspunkt i Vilnius-kontoret bedrivit under åren 2002-2004. Genomförande av BEN-projektet er hovedprioritet i 2006.

Resultater i 2006

BEN-projektet, som startede i 2005 og som er delvist finansieret af EU's Interreg-program, forsatte gennemførelsen i hele 2006 med en lang række aktiviteter. NMR ansøgte i 2006 EU'Kommissionen om støtte til en videreudvikling af BEN-projektet gennem en udvidelse af netværket til at omfatte regioner i Rusland og Hviderusland. Støtte til projektet blev bevilliget i december 2006.

6-0870-1 Arktisk samarbeidsprogram

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	7.172.000	7.038.000	5.070.000	98 %	MR-SAM/NSK

Formål

Målsättningen med det arktiska samarbetsprogrammet är att utveckla och förbättra livskvalitén för befolkningen och de ekonomiska och infrastrukturella förutsättningarna för fortsatt bosättning i det arktiska området med speciell tonvikt på de samiska och inuitiska folkgruppernas ekonomiska, sociala, kulturella och miljömässiga situation. Det bör även bidra till att bevara vildmarksprägeln, naturkvalitéerna och den biologiska mångfalden och att garantera ett försvarligt och hållbart bruk av regionens resurser på grundlag av de arktiska staternas nationella intressen och i överensstämmelse med de gränser som ekosystemet uppställer.
Strävan är att genom aktiva och förpliktande gemensamma aktioner motverka fortsatta klimatförändringar, utveckla erforderliga anpassningsåtgärder samt förminska och avskaffa orsaker till föroreningar i land och sjöområdena liksom på glaciärer och angränsande områden. Rationella samarbetsformer och samarbetsorgan mellan de arktiska staterna bör utvecklas med ett förpliktande ansvar för genomförandet av nödvändiga och samlade åtgärder bl.a. genom samfinansiering och gemensamma projektorganisationer osv.
Det arktiska samarbetsprogrammet är ett viktigt instrument för att stärka de nordiska ländernas genomslagskraft i det Arktiska Rådet.

Prioriteringer i 2006

Det nuværende arktiske samarbejdsprogram udløber ved udgangen af 2005, og et nyt arktisk samarbejdsprogram for perioden 2006-08 utvecklas. Flere af de eksisterende temaområder vil blive videreført i den kommende program for at sikre kontinuiteten i arbejdet. Samarbejdsministrene vil fremlægge forslag til et nyt arktisk samarbejdsprogram på Nordisk Råds session i oktober 2005. På budgetposten er reserveret 1.500 TDKK fra 6-0870-1 Arktisk Samarbejdsprogram til forskning i holdbar udvikling samt miljø- og klimaspørgsmål.

Resultater i 2006

I 2006 har Nordisk Ministerråd bidraget økonomisk til at gennemføre en række arktiske aktiviteter, herunder at:

- Skabe en integreret beskrivelse af den arktiske hydrologiske cyklus og en vurdering af indstrømningen af ferskvand til Ishavet, samt af de potentielle tilbagekoblinger mellem luft, is og hav.
- Udarbejde en rapport over indikatorer for menneskelig udvikling i Arktis.
- Undersøge hvorledes ringsæler påvirkes når de udsættes for forskellige POP niveauer.
- At bidrage til øget anvendelse af vedvarende energikilder i decentrale anlæg i tyndt befolkede områder.
- Bidrag til en kvantitativ og systematisk forståelse af markedsbaserede økonomiske aktiviteter i Arktis og deres forbindelse til verdensøkonomien i dag og i fremtiden under et klima i forandring.
- Belyse de mulige effekter af klimaændringer på transporten af forurening til nordlige områder, samt at afklare hvilke effekter dette kan få for miljøet og effekter på dyr og mennesker.
- Bidrage til en forskningsstation i Svalbard som bidrag til forskningsaktiviteterne under polaråret 2007-09
- Udvikle et nyt research design til komparative undersøgelser af Inuit- og

Samebefolkningens levevilkår i Arktis.

- Udvikle metoder for monitorering af egenskaber, variationer og ændringer i sne- og isforhold i Arktis.
- Bidrag til at forstærke netværk og samarbejde inden for det Arktiske Universitet vedr. globale forandringers indvirkning på Arktis.
- Kvinders deltagelse i forskellige naturbaserede erhverv i de nordlige områder for at stærke den sociale dimension i bæredygtig udvikling af Arktis.

De gennemførte aktiviteter har tilsammen anvendt mere end 1.5 MDKK til holdbar udvikling samt miljø- og klimaspørgsmål.

Sekretariat og andre fællesaktiviteter

5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	64.469.000	65.221.000	64.344.000	100 %	Generalsekretæren

Formål

Nordisk Ministerråds sekretariat (NMRS) er et politisk sekretariat for multilateralt samarbejde i Norden og dets nærområder, og vil gennem høj kompetence og effektivitet løse de opgaver, som de får i opdrag. Ministerrådssekretariatet bidrager på opdrag fra de nordiske lands regeringer, de selvstyrende områders landstyrer og på eget initiativ til at videreføre, forstærke og udvikle det nordiske samarbejde, samt fremme fælles nordiske interesser i en verden under stadig forandring

Prioriteringer i 2006

Sekretariatet skal lægge vægt på arbejdsmetoder som bidrager til relevans og fokusering på de centrale opgaver. En nordisk nytte udvikles ved:

- Identificering og forberedelser af temaer med fælles nordisk betydning for politisk behandling i ministerråd og embedsmandskomitéer i et nært samarbejde med de ansvarlige nationale regeringer og myndigheder.
- At implementere politiske beslutninger, og bidrage til at evalueringer og resultater bliver rapporteret til de politiske beslutningsorganer.
- Sikre kvalitet, kontinuitet og fremdrift i udførelse af sekretariatets arbejdsopgaver.
- Give kundskab og bidrage til øget interesse for det nordiske samarbejde både i og udenfor Norden gennem effektiv og målrettet informationsformidling. I denne sammenhæng er det vigtig at informere for at tydeliggøre resultaterne og konsekvenserne af det nordiske samarbejde såvel overfor andre internationale aktører, nationale interessenter og den enkelte nordbo, samt at synliggøre hvordan de nordiske erfaringerne kan være et bidrag til samfundsudviklingen i Europa og verden udenfor Norden.
- Ministerrådets ressourcer udnyttes bedst ved at fokusere på politiske mål og prioriteringer, på brugere i bred forstand, og på synergieffekter ved samarbejde med Nordisk Råd samt nationale, nordiske og internationale organisationer.
- Ministerrådssekretariatets arbejde skal tilpasses til resultaterne af struktur- og moderniseringsarbejdet

Sekretariatet skal opfattes som en professionel, attraktiv arbejdsplads, med et arbejdsmiljø præget af medarbejdere som tager ansvar, viser engagement og integritet, har vilje og evne til nytænkning og samarbejde. Udvikling af kompetence, fysisk og psykosocialt arbejdsmiljø skal indgå som en integreret del av sekretariatets virksomhed.

Resultater i 2006

I forlængelse af samarbejdsministrenes beslutning om at fokusere og effektivisere det nordiske samarbejde bl.a. ved at reducere antallet af ministerråd fra 18 til 11 er der gennemført en omorganisering af sekretariatet med virkning fra 1. januar 2006. Fordelingen af ministerråd på fagafdelinger er ændret for at opnå større synergi i de enkelte afdelinger. Fagafdelingerne er herefter stort set lige store, og endvidere er al administration samlet i én afdeling mod tidligere to.

Resultatet af det seneste års effektiviseringer og omstruktureringen i sekretariatet er en reduktion i antallet af normerede stillinger med 3,3.

I kraft af sin funktion er sekretariatet involveret i en række politiske initiativer. Disse er beskrevet under budgettets øvrige budgetposter. Af administrative initiativer internt i

sekretariatet kan nævnes eManagement-projektet.

eManagement initiativet nærmer sig sin afslutning. Med udgangspunkt i den overordnede vision - at digitalisere alle dokumenter og alle arbejdsgange, samt indføre en række nye IT-baserede tjenester - gik sekretariatet i 2006 i gang med det sidste større projekt: eArkiv-II. Målet med eArkiv-II projektet er at indføre et nyt og tidssvarende sags- og dokumenthåndteringssystem, som kan danne grundlag for det nordiske samarbejde samt at skabe et system, der kan understøtte arbejdet med udarbejdelsen og udsendelsen af mødematerialer. Dette system er blevet døbt DINA, hvilket er et akronym for "Din dIgitale Nordiske Arbejdsplads".

I 2006 gennemførte eArkiv-II -projektet det grundlæggende analyse- og udviklingsarbejde, hvor man koncentrerede sig om sekretariatets interne arbejdsgange samt håndteringen omkring udarbejdelsen og udsendelsen af mødematerialer. Dette arbejde involverede bl.a. udviklingen af en fælles nordisk eMødeplads til Ministerråd, Embedsmandskomiteer mv., hvor mødedokumentationen bliver publiceret.

5-0185-1 Nedbrydelse af grænsehindringer

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.732.000	2.295.000	0	81 %	MR-SAM/NSK

Formål

Som et resultat af den sk. Nordback-rapporten har der de seneste år været en omfattende indsats for at fjerne bestående grænsehindringer mellem de nordiske lande. Arbejdet med fjernelse af grænsehindringer vil i 2006 fortsat have en høj prioritet inden for rammerne af Ministerrådet.

Ministerrådets gränspolitiska sekretariatet, som startade 1 november 2003 omfatter tre delar. De tre delarna är Hallå Norden, Schlüter-processen och arbetet med gränskommittéerna. Målsättningen är att sätta ökad fokus på arbetet med gränshinder och skapa synergieffekter mellan de som arbetar med gränshindersfrågor på Ministerrådet.

Midlerne skal anvendes til at forsætte ministerrådets arbejde med fjernelse af grænsehindringer, i første række opfølgning af den indsats som gennemføres af den særlige repræsentant Poul Schlüter og den overordnede drift af det grænsepolitiske sekretariat.

Prioriteringer i 2006

De grænsebarrierer, som hidtil er blevet fjernet eller formindsket har i første række drejet sig om forhold, der har direkte betydning for den enkelte nordiske borger, som ønsker at bo, arbejde eller studere i et andet nordisk land. Parallelt med denne indsats understreges i 2005 erhvervslivets grænsehindringer. Grænsehindringsarbejdets betydning for at gøre Norden til en attraktiv region i Europa er blevet understreget. Sammen med intensiv opfølgning af de hidtidige problemområder bliver det de vigtigste opgaver for arbejdet for fjernelse af grænsehindringer i 2006.

Resultater i 2006

Under 2006, efter det att Poul Schlüter avslutat sitt uppdrag som särskild representant, har en ny struktur för det vidare arbetet med gränshinder byggts upp. Modellen bygger på att tematiska så kallade "Pådrivare", med mandat direkt från sakministrarna fick i uppdrag att driva på arbetet med att undanröja hinder inom sina respektive områden, samt att initiera nya åtgärder för att vidareutveckla samarbetet inom dessa områden.

Inom områdena näringsliv och social- och hälsa upprättades sådana pådrivarordningar. Vidare fattades beslut om att skapa en nordisk socialförsäkringsportal som på liknande sätt som de nordiska skatteportalen, ska samla sådan information som enskilda kan behöva inför studier, flytt eller arbete i annat nordiskt land.

5-0190-1 Reformer på institutionsområdet

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	300.000	510.000	0	30 %	Generalsekretæren

Formål

Ministerrådet har de sidste år initieret udredninger og reformer af institutioner på række områder. Disse reformer forventes at fortsætte. Det gælder områderne kultur, uddannelses- og forskning, og i særlig grad velfærd og erhverv. En række institutioner gennemgår omfattende ændringer, f.eks. sammenlægninger, overførsel til nationalt niveau eller nedlægning. Formålet er at sikre at organisationsformet bidrager til at opgaver løses mest effektivt i en foranderlig verden med nye udfordringer.

Denne og lignende processer har vist sig at medføre en række omkostninger. De fleste er blevet finansieret af eksisterende budgetposter, men der opstår også situationer hvor der er behov for at kunne finansiere enkelte udgifter fra en central budgetpost.

Prioriteringer i 2006

Midlerne vil blive anvendt til at finansiere omorganiseringer på institutionsområdet, og andre lignede processer. Det vil typisk dreje sig om:

- Udredninger og evalueringer
- Konsulentbistand på række områder, inklusive organisation, økonomi og personale
- Forpligtelser på personaleområdet
- Andre kontraktlige forpligtelser

Resultater i 2006

Under porsten er finansieret udredningen om de selvstyrende områdenes stilling i Nordisk Ministerråd. For nærmere information se http://www.norden.org.

Derudover har MR-SAM på deres møde d. 6 september 2006 besluttet at omdisponere DKK 400.000 af de overskydende midler på posten til brug for finansiering af "Norden som global vinderregion".

5-0195-1 Europasamarbejdet

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	198.000	510.000	0	100%	Generalsekretæren

Formål

Nordiska ministerrådet ökar sin satsning på Europasamarbetet generellt. Budgetmedlen kommer att användas för att finansiera utarbetandet av rapporter, utredningar, seminarier m.m. som har betydelse for det nordiske samarbetet i förhållande till EU.

Prioriteringer i 2006

Europasamarbetet blir allt viktigare. Nordiska ministerrådet deltar aktivt i genomförandet av EU:s andra handlingsplan för Nordliga Dimensionen 2004–2006.

Ministerrådet välkomnar EU-kommissionens initiativ att involvera regionala organisationer i arbetet med den Nordliga Dimenssionen. Ett motsvarande interesse förefaller finns övan i forhold til den såkaldte Lissabon-processen.

Prioriteringer i 2006 er:

- Redan existerande samarbetsformer vidareutvecklas och nya etableras i ett utvidgat EU. Särskilt fokus riktas på regionalt samarbete och nätverksbyggande.

Resultater i 2006

Budgetposten har under året delfinansieret rapporten "Norden som global vinnarregion", en samling av inititativ och publikationer av betydelse för en dynamisk utveckling av Norden i en global kontext. Tillika har budgetposten bidragit till finansiering av ministerrådets årliga rapport om dess internationella verksamhet samt denna rapports distribution till diverse EU-aktörer. En kartläggning av de självständiga områdenas ställning i det nordiska samarbetet har också gjorts med hjälp av medel från posten.

5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.259.000	3.303.000	3.238.000	100 %	Generalsekretæren

Formål

Bevillingen til Foreningen Nordens Forbund er et alment virksomheds bidrag, men dækker også omkostninger ved visse faste aktiviteter i FNFs regi.

En del af bevillingen, DKK 1.833.000 (2004), reserveres til driften af de regionale informationskontorer i de nordiske lande, informationspunktet i Syd-Slesvig og nordisk informationsvirksomhed i Danmark (Foreningen Nordens tidsskrift). Udbetalingen af disse bevillingen sker direkte til informationskontorerne, infopunktet og de ansvarlige for tidsskriftet i Danmark.

Prioriteringer i 2006

FNF vil lægge særlig vægt på aktiviteter, som kan øge kundskaberne om og interessen for Norden blandt befolkningen, herunder særligt børn og unge, men også indvandrere i de nordiske lande, og tilbyde disse muligheder for oplevelser og udvekslinger for at knytte kontakter, bl.a. gennem venskabssamarbejdet.

I øvrigt har man bl.a. følgende prioriteringer:

- Udbrede kendskabet til de nordiske sprog blandt unge nordboere
- Information om de nordiske lande og det nordiske fællesskab
- Videreførsel af "Skumringstimen" og "Nordisk Gæstebud", som nordiske mødepladser lokalt.
- Arbejde med identificering af grænsehindringer for nordboere, og med at påpege egnede løsningsmodeller.
-

Resultater i 2006

(Den del der vedrører de regionale inforamtionskontorer)
De regionale inforamtionskontorer har i løbet af 2006 drevet generel informations-virksomhed om blandt andet støtteordninger, fonde og det nordiske samarbejde generelt. Derudover har kontorerne haft følgende konkrete aktiviteter: Sprogkurser, læsegrupper, Forfatter og musikarrangementer, foredrag, seminarer, konferencer, udstillinger, deltagelse i projektet: Norden i Bio mm.

5-0425-4 Bidrag för Västnorden

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.724.000	2.761.000	2.707.000	100 %	Generalsekretæren

Formål Bidraget används primært till resestöd för att underlätta för västnordiska tjänstemän att delta i det nordiska samarbetet. Bidraget utgår till Färöarna, Grönland och Island efter en fördelning från 1992.

Prioriteringer i 2006 Fördelningen för år 2006 antas bli 43 % till Island, 35 % till Grönland och 22 % till Färöarna, vilket är samma fördelning som för tidigare år.

Resultater i 2006 Antallet af rejsende i 2006 ligger stort set på samme niveau som tidligere år.

5-0430-1 Nordiskt statistiskt samarbete

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.787.000	1.812.000	1.776.000	100 %	Generalsekretæren

Formål I 2001 blev der indgået en femårig aftale med Danmarks Statistik om produktion af Nordisk Statistisk Årsbok og af miniårbøgerne samt om vedligehold af den nordiske database, hvorfra tallene trækkes. Danmarks Statistik har til opgave at koordinere indsamlingen af data fra de nordiske statistikbureauer til databasen og at redigere årbogen og miniårbøgerne.

Prioriteringer i 2006 At fortsætte udviklingsarbejdet med årbogen sådan at indholdet tilpasses globaliseringen og den aktuelle samfundsdebat, og at der inddrages nye statistikker i den udstrækning, det er fagligt muligt.

- Der arbejdes på en fortsat udbygning af de internationale sammenligninger, og det tilstræbes samtidig at få de tre selvstyrende områder mere med i tabeller og grafer. Udviklingen i indbyggertallet i de nordiske hovedstæder belyses, ligesom udviklingen i de nordiske landes U-landsbistand i pct. af BNI. Der arbejdes på et nyt kapitel om kriminalstatistik.
- Bogen skal fortsat udvikles i mere brugervenlig retning, og bogens omfang skal holdes på det nuværende niveau.
- Oplaget fastholdes på de nuværende 2500. Der distribueres ca. 140 eksemplarer af Nordisk Statistisk Årsbok til pligtaflevering og der udleveres frieksemplarer og anmeldereksemplarer i størrelsesordenen 250-300 stk. Salget, der ligger på mellem 17-1800, forsøges øget eller i det mindste fastholdt på samme niveau.

Resultater i 2006 I 2006 blev inholdet kun justeret minimalt .Fx tilkom der statistik om pendling mellem Norge og Sverige og i Øresundsregionen.

5-0435-1 Generalsekreterarens disponeringsreserv

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	385.000	597.000	585.000	56 %	Generalsekretæren

Formål

Generalsekretærens dispositionsreserve er afsat til rådighed for Generalsekretæren med henblik på at imødekomme specifikke behov eksterne ansøgninger om f.eks projekter, seminarer etc. Reserven skal give sekretariatet fleksibilitet i relation til indledende projekter og undersøgelser samt mulighed for at dække uforudsete udgifter i forbindelse med afslutningen af projekter etc. Det er derimod ikke meningen, at Generalsekretærens reserve skal benyttes til tillægsbevillinger til institutioner, embedsmandskomiteer eller sekretariatet til formål, som er prøvet i den ordinære budgetbehandling. Fra og med år 2000 har Nordisk Administrativt Forbund, herunder Nordisk Administrativt Tidsskrift (NAF/NAT), kunnet søge midler fra denne reserve, som led i en mere resultatorienteret bevillingspraksis.

Prioriteringer i 2006

I første række prioriteres projekter, som ikke naturligt kan henføre til et særskilt ministerråd. I konsekvens af formålet med reserven angives i øvrigt ingen specifikke forhåndsprioriteringer.

Resultater i 2006

Under posten er finansieret dele af udredningen om de selvstyrende områdenes stilling i Nordisk Ministerråd. For nærmere information se http://www.norden.org.

Endvidere er finansieret dele af Kulturnatten 2006, samt div. Kunstudstillinger i Nordisk Ministerråds sekretariat i København.

Derudover har MR-SAM på deres møde d. 6. september 2006 besluttet at omdisponere DKK 400.000 af de overskydende midler på posten til brug for finansiering af "Norden som global vinderregion".

5-0445-1 Ministerrådets strategiske initiativer (Formandskabspuljen)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	9.502.000	10.200.000	13.182.000	91 %	MR-SAM/NSK

Formål

Ministerrådets strategiske initiativer dedikeres til særlige formandskabs-initiativer. Den hidtidige åbne ansøgningsprocedure ophører fra og med årsskiftet 2005/06, hvorefter projektforslag som hovedregel forudsættes fremlagt af formandskabet. Kravene til projektbeskrivelse og øvrige kvalitetskriterier videreføres uændret. Denne budgetpost omdannes således til en "formandskabspulje".

Med ophør af den åbne ansøgningsprocedure styrkes fagministerrådenes incitamenter til at bruge "egne" budgetmidler målrationelt, uden taktiske hensyn til "strategiske midler", som befinder sig uden for det enkelte ministerråd.

Midlerne forudsættes anvendt til formandskabets engangsindsatser af stor politisk betydning. Der skal specielt lægges vægt på nye initiativer med tværgående

dimensioner. Tildeling af midler skal ske udfra strategiske overvejelser og forudsætter som udgangspunkt medfinansiering fra berørte fagministerrådene. Flerårige aktiviteter skal fortrinsvis kun finansieres, når der også samtidig besluttes om mere permanente finansieringsløsninger. På denne måde skabes ikke uløste fremtidige budgetbindinger og budgetpostens fleksibilitet videreføres. Ressourcerne skal ikke bruges som almen tillægsfinansiering. Dette betyder, at hvis det tages beslutning om virksomhed som er af varig karakter, må beslutningen indeholde forslag til nedprioriteringer af anden virksomhed som på sigt kan finansiere aktiviteten.

For anvendelse av midler gælder en samrådsordning med Nordisk Råd. Når der skal vedtages en bevilling fra budgetposten, sendes samarbejdskomitéens beslutningsforslag til Rådets sekretariat til orientering inden MR-SAM/NSK tager sin beslutning.

Prioriteringer i 2006

Midlerne er i første række beregnet på aktiviteter og projekter initieret af Ministerrådets formandskab. I almindelighed indebærer dette også en forpligtelse til opfølgning af det fratrædende formandskabs spidsprioriteringer. Endvidere vil det aktuelle formandskab have til opgave at virkeliggøre vedtagne langsigtede politikker for Ministerrådet.

Resultater i 2006

I 2006 støttede samarbejdsministrene 37 forskellige projekter med tilskud fra formandskabspuljen.
Projekterne fordelte sig emnemæssigt på følgende måde:

- Social og Helse	8 st.
- Uddannelse og forskning	7 "
- Fiskeri, Jordbrug, Skovbrug og Levnedsmidler	5 "
- Miljø	5 "
- Kultur	4 "
- Næring	4 "
- Øvrige	4 "

5-0450-2 Stöd till frivillig sektorn

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.223.000	1.240.000	1.216.000	0 %	Generalsekretæren

Formål

Øge kundskaberne om frivillig-sektorens rolle i de nordiske samfund.

Styrke organisationernes og netværkernes muligheder for nordisk samarbejde.

Styrke frivillig-sektorens muligheder for samarbejde med den officielle del af det nordiske samarbejde, forbedre kontakten, udbyttet og den vidensmæssige vekselvirken mellem Ministerrådet og frivillig-sektoren.

Styrke samarbejdet mellem Ministerrådet og frivillig-sektoren i hele Norden for at skabe forudsætninger for at et større antal nye aktører kan tage del i det nordiske samarbejde

Prioriteringer i 2006

- Rejsestøtteordningen, som retter sig til vestnordiske deltagere i nordiske samarbejdsfora. Ordningen administreres af Nordens Hus i Reykjavik, Nordens Hus på Færøerne og Nordens Institut på Grønland.
- Tolkningsstøtteordningen giver støtte til tolkning for frivilligsektor-deltagere fra områder, hvor de nordiske hovedprog ikke er dækkende.

- Projektstøtten vil fortsat blive koncentereret om at styrke udviklingen af NGO strukturer såvel indenfor Norden som udenfor.
- Som en indsats under temaet projektsamarbejde er der igangsat en række projekter i 2004 som afsluttes i 2005-2006, omtalt under resultater 2004

Resultater i 2006

- Tolkningsstøtte er blevet givet til 8 møder .
- Fra posten finansieres også rejsestipendier i Vestnorden, som administreres af de nordiske huse. Der er tildelt DKK 73.000,-, DKK 144.000,- og DKK 121.000,- til hhv. Færøerne, Island og Grønland.

5-0460-1 Holdbart Norden

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.975.000	4.029.000	3.950.000	92 %	MR-SAM/NSK

Formål

Implementere den tværgående forankrede reviderede strategi "Bæredygtig udvikling – En ny kurs for Norden" . Strategien omfatter såvel langsigtede målsætninger for perioden 2001-2020 som mere kortsigtede målsætninger og indsatser for perioden 2005-2008. Strategien fokuserer på områder, hvor Norden har fælles interesser og særlig gode forudsætninger for at bidrage til en holdbar udvikling, og hvor det nordiske samarbejde skaber en særlig merværdi.

En væsentlig del af Holdbart Nordens midler er projektmidler, der kan søges. Tildeling af midler forudsætter medfinansiering fra berørte fagministerråd. Samarbejdsministrenes kriterier for at søge midler er, at projektet opfylder kravet om nordisk nytte, udgør en direkte opfølgning af strategien, er forankret i det/de ansvarlige ministerråd, samfinansieres af en eller flere ministerråd med mindst 50% og udgør merværdi; løftestangsprincippet. Endvidere vil der blive lagt vægt på, at projektet er tværgående, nyt og/eller innovativt og så vidt muligt indeholder og/eller integrerer de tre komponenter af holdbar udvikling (miljø/økonomi/social).

Prioriteringer i 2006

Den reviderede strategi 2005 – 08 skal fungere som det overordnede tværgående styringsinstrument for bæredygtig udvikling i Ministerrådet. Arbejdet med opfølgningen og implementeringen af strategien i de berørte fagministerråd skal fortsætte i 2006.

- Styrkelsen af den økonomiske og sociale dimension, herunder uddannelse, samt indsatsen vedrørende bæredygtig produktion og forbrugsmønster vil medføre, at projekter vedrørende bæredygtig udvikling kan bruges som strategiske spydspidsindsatser, og efterspørgslen efter midler til samfinansiering øges
- Information og markedsføring samt påvirkning af det internationale samarbejde om bæredygtig udvikling prioriteres. Et overordnet mål vil være at øge synligheden af den nordiske strategi og at Norden ses som en rollemodel. Det prioriteres, at der fortsat afholdes nordiske seminarer om bæredygtig udvikling med en bred deltagelse af regionale og lokale aktører
- Revisionen af det nordiske sæt af indikatorer, bl.a. med hensyn til de nye mål og indsatser i strategien 2005 – 08, skal færdiggøres og publiceres samt bruges som indspil i internationale sammenhæng.

Bæredygtig udvikling er en højt prioriteret strategisk satsning i "Ny nordisk dagsorden-opfølgning af Vismandsrapporten". Bæredygtig udvikling vil være et overordnet tværgående tema og ramme for samarbejdet om den Nordlige Dimension og om Vest-

Norden. Nordisk Råds rekommandation 1/2005 om at fremme implementeringen af bæredygtig udvikling skal følges op.

Resultater i 2006

Landene og de forskellige ministerråd i Ministerrådet er godt i gang med at implementere den reviderede strategi 2005 - 08. Den sociale og økonomiske dimension er styrket.

Et nyt sæt bæredygtighedsindikatorer blev færdigforhandlet, og samarbejdsministrene vedtog at fremme dem. Indikatorerne blev lanceret internationalt, herunder bl.a. i EU, som bidrag til den internationale diskussion om bæredygtig udvikling.

Ministerrådet har igangsat projekter til opfyldelse af mål og indsatser. 27 projektansøgninger om midler fra Holdbart Norden blev imødekommet. Projekterne er i vidt omfang tværgående og vedrører miljø, genetiske ressourcer, jord- og skovbrug, levnedsmidler, økonomi, energi, klima, fiskeri, transport og socialområdet, herunder fremme af "Design for alle", samt lokal agenda 21.

Ministerrådet afholdt flere konferencer/seminarer om bæredygtig udvikling, herunder i København, i Vilnius, Riga og Tallinn samt i St. Petersborg.

Strategien og indikatorrapporten er blevet markedsført internationalt for at kunne stimulere andre lande og internationale regioner til en mere bæredygtig udvikling. Eksempelvis blev den blev præsenteret i FN på det 14. møde i CSD (Commission of Sustainable Development), i ekspertgruppen for bæredygtig udvikling i OECD og i Norge på en nordisk bæredygtighedskonference om Lokal Agenda 21 i Oslo.

5-1010-1 Informationsverksamhet

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.829.000	3.882.000	3.806.000	100 %	Generalsekretæren

Formål

Informationsafdelingen er en fælles afdeling for Ministerrådet og Nordisk råd. Informationsafdelingen skal øge kundskab om og bidrage til øget interesse for det nordiske både i og udenfor Norden gennem effektiv og målrettet formidling for at tydeliggøre resultater og konsekvenser af det nordiske samarbejde for den enkelte nordbo, og synliggøre hvordan de nordiske erfaringer kan bidrage til samfundsudviklingen i verden udenfor Norden.

Informationsafdelingens formål er gennem et bredt scenario af informationsaktiviteter, hjemmeside, seminarer og konferenser at synliggøre temaer med fælles nordisk betydning i ministerråd og præsidiet, i et nært samarbejde med de ansvarlige nationale myndigheder.

Informationsafdelingens arbejde retter sig mod følgende målgrupper: nordboere i almindelighed, de nordiske samarbejdsorganer og politikere og journalister. Afdelings arbejde tilpasses kontinuerligt nye behov.

Prioriteringer i 2006

- Informationsarbejdet vil bestå i at opbygge netværk med centrale opinionsdannere, så de kan viderefortælle "den nordiske historie". Det bliver især en opgave at få større opmærksomhed på det moderniserede nordiske samarbejde, der forventes at

blive resultatet af det danske formandsskabsprogram for Nordisk Ministerråd i 2005. Også forandringer i det parlamentariske samarbejde forventes.

- Fokus på følgende temaer: moderniseringsarbejdet, forskning og innovation, konkrete resultater af grænsehindringsarbejdet, BEN (grænseregionalt samarbejde mod øst) Østersøsamarbejde generelt samt nordiske svar på globaliseringens udfordringer.
- Webbsiten www.norden.org udvikles fortsat. Der opstilles målbare succeskriterier og øget vægt lægges på analyse af kommunikationens effekt for at kunne prioritere informationsarbejdet og for at kunde arbejde mere bevidst med bestemte målgrupper. Der skal fortsat arbejdes på at øge brugervenligheden og på design for alle. Muligheder for øget brug af multimedia og for øget samarbejde med webansvarlige hos de nordiske institutioner, informationskontorer og arbejdsgrupper undersøges.
- Stor synlighed af nordiske temaer i pressen. Så ofte som muligt skal nyheder/artikler have en særlig fokus på præsidiets prioriterede temaer og Ministerrådets formandsskabsprogram som udvikles inden for rammen af et informationsnetværk.

Resultater i 2006

Der blev foretaget en omlægning af hjemmesiden og det stærke fokus der hidtil havde været på nyheder.
I løbet af året blev der arbjedet på en strategi for hele Ministerrådets informations- og Kommunikationsindsats. Kommunikationsstrategin blev vedtaget i slutning af året.

5-1020-1 Informationsverksamhet utanför Norden

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	979.000	993.000	974.000	29%	Generalsekretæren

Formål

Informationsaktiviteterne uden for Norden skal fremme kendskabet til områder hvor Norden har et veletableret samarbejde, og imødekomme ønsker om information om nordiske forhold. Ministerrådet arrangerer seminarer, workshops og konferencer i tæt samarbejde med fagområderne, med nordiske institutioner, med nordiske repræsentationer i de relevante lande, og med myndighederne/organisationerne i de pågældende lande eller regioner. En del af indsatserne gøres i samarbejde med Nordisk Råd. Budgetmidlerne er Ministerrådets nettotilskud til virksomheden.

Prioriteringer i 2006

At informere om den nordiske samarbejdsmodel og om resultaterne af samarbejdet primært til europæiske lande, regioner og relevante europæiske organisationer, herunder EU.

- At gøre det muligt for journalister at følge udviklingen i det nordiske samarbejde.
- At præsentere den nordiske model for regionalt samarbejde, Nordens plads i Europa og Norden i forhold til en bredere international ramme.
- At synliggøre særlige nordiske fokuseringsområder, som for eksempel forskning, innovation, fjernelse af grænsehindringer og bæredygtig udvikling.
- At synliggøre ordførerprogrammets prioriteringer i forbindelse med internationale aktiviteter.
- At briefe relevante diplomater stationeret i de nordiske lande og gennemføre målrettede aktiviteter uden for Norden.

Resultater i 2006

Profileringsarbete har stått högt på den politiska dagordningen. Budgetposten har bland annat finansierat en nordisk konferens avhållen av de nordiska ambassaderna i Warszawa samt diverse aktiviteter i förbindelse med Nordiska ministerrådets 15-

årsjubileum i de baltiska länderna arrangerat av NMR:s kontor i respektive baltisk huvudstad. Även en nordisk brandingkonferens i Tallinn avhölls med hjälp av finansiering från denna budgetpost. Posten har tillika använts till allmän informationsverksamhet utanför Nordens gränser, bl.a. genom NMR:s årliga rapport om ministerrådets internationella aktivieter som distribuerats till diverse EU-aktörer. Slutligen finansierade budgetposten mediatäckning och journalistresor i samband med framför allt öppningsseminariet av Nordiska ministerrådets kontor i Kaliningrad i september och Nordiska rådets session i Köpenhamn i oktober 2006.

5-1025-1 Norden i Fokus (info.vinduene)

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.897.000	4.964.000	4.867.000	99 %	Generalsekretæren

Formål

Informationskonceptet Norden i Fokus (NiF) er udformet for at øge tilstedeværelsen og synligheden af det officielle nordiske samarbejde i de nordiske hovedstæder.

NiF skal informere generelt (informationstjeneste) om det nordiske samarbejde og udtrykke dette gennem kulturaktiviteter og arrangementer (programaktiviteter) som blandt andet giver bidrag til samfundsdebatten. NiF er etableret i København, Oslo og Stockholm, hvor NiF drives af Foreningen Norden på vegne af Ministerrådet. Når det gælder Helsingfors og Reykjavik har etablering fundet sted i 2001 og opgaven varetages dér af eksisterende fællesnordiske institutioner – Nordens Hus på Island og Nordens Institut i Finland (NIFIN) – som allerede har lignende opgaver.

Prioriteringer i 2006

- Fortsat integrere NiF i netværk, som omfatter de nordiske institutioner og kontorerne i Estland, Letland og Lithauen og Nordvest-Rusland.
- Fortsat koordinere og anvende de muligheder NiF repræsenterer indenfor Ministerrådets totale informationsindsatser

Resultater i 2006

Norden i Fokuskonoterne i de 5 hovedstæder har i 2006 blandt andet haft følgende aktiviteter :
Morgenmadsmøder om relevante politiske emner, koncerter, foredrag, forfatteraftner, konferencer, seminarer, udstillinger, samt drevet informationsvirksomhed om støtteordninger, herunder fonde og om det nordiske samarbejde generelt. I løbet af efteråret påbegyndtes diskussioner om ændring af kontorernes mandat mod en større fokus på aktuelle politiske emner på den nordisk dagsorden og mindre fokus på kulturelle arrangementer. Det nye mandat trådte i kraft den 1 januar 2007.

5-1030-1 Hallo Norden

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.474.000	4.536.000	4.447.000	68%	Generalsekretæren

Formål

Hallå Norden är en informationstjänst som i de nordiska länderna informerar privatpersoner och andra om nordiska spørgsmål. Syftet är framför allt att ge klarhet

kring frågor som rör förhållanden i samband med flyttningar över gränserna samt att genom att identifiera problem, bidra till att minska gränshinder i Norden. Verksamheten är uppbyggd med en heltidsanställd operatör i samtliga fem nordiska länder och en koordinator på Ministerrådssekretariatet i Köpenhamn.

Hallå Norden har utvecklats från att vara en renodlad telefontjänst till att bli en dynamisk webbaserad informationstjänst. Portalen finns placerad på www.hallonorden.org och skall fungera som ett nordiskt bibliotek med information om myndigheter, som kan lämpa upplysningarna.

Därutöver finns databasen Nordsvar, där de enskilda operatörerna kan besvara förfrågningar från nordbor direkt på Internet samt förmedla problemfrågor till koordinatorn för vidare behandling.

Prioriteringer i 2006

Fokus under 2006 kommer fortsatt vara att nå ut till fler privatpersoner men också myndigheter med information. Verksamheten byggdes 2005 ut till att även innefatta webbinformation riktad mot företag. Detta kommer att följas upp i marknadsföringen under 2006.

- ökad synlighet via marknadsföring
- Förbättrad informationsportal
- 3000 frågeställare skall kontakta Hallå Nordens operatörer under året
- www.hallonorden.org skall ha 130.000 besökare
- Fokus på uppföljning av problemfrågor

Resultater i 2006

Marknadsföringsinsatserna under 2006 flyttades över till mer internetbaserad sådan, vilket har lett till en väsentlig ökning i antalet besökare. Antalet besökare på webportalen var 135 947, vilket också överträffar målsättningarna på 130 000 besökare. Även antalet frågeställare överskred målsättningen för 2006 med 405 st. Ett antal nya innehållssidor på www.hallonorden.org tillkom under året, men inga grundläggande förändringar gjordes på portalen. Hallå Norden har sålunda under året blivit alltmer känt och använt av en bredare allmänhet. Fortfarande saknas dock ett bra utbud till företag.

5-1040-1 Översättning och tolkning

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.088.000	1.103.000	1.081.000	100%	Generalsekretæren

Formål

Medlen är beräknade för översättning av Ministerrådets dokument, trycksaker o.d. till finska och isländska samt för täckning av speciella behov för tolkning framför allt till finska. Medlen skall inte användas till lönekostnader för de ordinära tjänsterna vid sekretariatet.

Prioriteringer i 2006

Medlen skall användas till prioriterade finska och isländska tolknings- och översättningsuppgifter, vilka överskrider kapaciteten på sekretariatet

- Utgifter till freelance översättning och tolkning i sammanhang med ordförandeskapets ministerkonferenser.
- Utgifter till freelance översättning och tolkning i sammanhang med ministerrådsmöten och möten i ämbetsmannakommittéer, samt till freelance

översättning av centrala dokument t.ex. årsrapporter, ministerrådsförlsag o.d.
- Ökad fokus på kvalitetssäkring av översättningarna.

Resultater i 2006

- Medlen blev använda till finansiering av finsk och isländsk tolkning på ministerkonferenser samt på ministeråds- och ämbetsmannakommittémöten, översättning och uppdatering av finskt och isländskt informationsmaterial, översättning av årsberättelsen samt ministerrådsförslag och strategidokument.
- Tolkenheten genomförde ett kvalitetsgranskningsprojekt av olika typer av översättningar till engelska.
- Uppdatering av termbanken (Multiterm) påbörjades under sommaren 2006.

5-1050-2 Tjänstemannautbyte

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.972.000	1.947.000	1.909.000	81 %	Generalsekretæren

Formål

Tjenestemandsudvekslingen giver statsligt ansatte i Norden mulighed for at lære forvaltning at kende i et andet nordisk land. Den årlige bevilling fordeles mellem landene af en gruppe bestående af kontaktpersoner fra hvert land plus Færøerne og Grønland. Stipendierne fordeles, udbetales og rapporteres nationalt. Information om resultatet af nogle af udvekslingerne lægges på ministerrådets hjemmeside.

Prioriteringer i 2006

Der foretages løbende justeringer i ordningen. Mulighederne for bedst mulig samordning af bevillingskriterierne i de enkelte lande søges løbende optimeret.

Resultater i 2006

Stipendierne fordeler sig således på lande: Danmark gav 15 stipendier (8 K, 7 M), Finland gav 14 stipendier (7 K, 7 M), Island gav 7 stipendier (5 K, 2 M), Norge gav 27 stipendier (13 K, 14 M), Sverige gav 5 stipendier (3 K, 2 M), Færøerne gav 10 stipendier (6 K, 4 M), Grønland gav 3 stipendier (2 K, 1 M). Åland fordelte ingen stipendier da de først kom med i programmet år 2006.

5-8030-1 Publikationsverksamheten

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	BUDGET 04	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	732.000	512.000	502.000	100 %	Generalsekretæren

Formål

Formålet med publikationsvirksomheden er at give adgang til viden om Norden, nordisk samarbejde og nordisk nytte ved at udgive, markedsføre og distribuere tekster gennem forskellige medier - både trykte og elektroniske. Publiceringsenheden (PUB) betjener både Ministerrådet og Nordisk Råd. Publikationsenheden fakturerer sine tjenester.

Efter en økonomisk analyse blev det i forbindelse med vedtagelse af budget 2002 besluttet at gennemføre en budgetreduktion tilpasset virksomhedens behov for nettotilskud. Publikationsenheden gik som følge heraf over til at udarbejde listepriser for sine ydelser. Det tidligere oparbejdede overskud blev besluttet brugt over de kommende 4 år, hvorfor det vil være opbrugt ultimo 2005. Da overskuddet nu er brugt, er der behov for at øge budgettet fra 2006 for at fastholde aktivitetsniveauet.

Fra år 2004 har Nordisk Råd ophørt med at indbetale et fast beløb til Publikationsenheden. Ændringen medførte at Nordisk Råd betaler for ydelserne efter regning.

Prioriteringer i 2006

- At sikre at Publikationsenheden er en naturlig og attraktiv samarbejdspartner ved produktion af nordiske publikationer, brochurer og andre grafiske produkter.
- Fortsat sikre at Publikationsenheden alsidigt og effektivt udnytter de teknologier, der er tilgængelige i forbindelse med publicering, markedsføring og distribution og benytte disse teknologier til at øge brugervenligheden af publikationsenhedens informationer på hjemmesiden. Der skal ske en fortsat forskydning hen imod elektronisk publicering.
- Fremover forventes ca. 50% af samtlige publikationer alene at forefindes som elektroniske publikationer, men dog med mulighed for Print-on-Demand dvs. at alle marginalomkostningerne dækkes af kunden.
- Forbedre og effektivisere produktionsprocessen af publikationer til gavn for forfatterne, projekterne og opdragsgiverne.

Resultater i 2006

- I løbet af 2006 udgav Publikationsvirksomheden 187 rapporter fordelt på 3 i Nord-serien, 98 i serien TemaNord og 86 i serien ANP. Alle publikationer udgivet i TemaNord og ANP-serierne udkom elektronisk og lå gratis tilgængelige på hjemmesiden. Stort set alle TemaNord publikationer blev udgivet som Print-On-Demand.
- Antallet af modtagere af nyhedsbrevet om nye publikationer blev i løbet af 2006 forøget fra 730 til 855 modtagere.
- Publikationsenheden deltog med en udstilling på bogmessen i Göteborg og afholdt et meget velbesøgt seminarium med litteraturprismodtageren Göran Sonnevi.

5-1000-1 Strukturpulje

VALUTA	BUDGET 06	BUDGET 05	DISP/BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	7.530.000	0	67 %	NSK/MR-Sam

Formål

Med ophøret som formelle ministerråd bortfalder i øvrig som hovedregel de tilsvarende embedsmandskomiteer samt budgetstøtte og bistand fra ministerråds-sekretariatet.

Ansvar for områder, som i dag ligger på ministerråd, der nedlægges, lægges i en overgangsperiode i en strukturpulje, som disponeres af NSK/MR-SAM, såfremt en afviklingsperiode er nødvendig. Det kan f.eks. gælde varetagelse af bindende aftaler, nordisk-baltisk samarbejde, ansvar for samnordiske institutioner e.l.

Med disse midler kan Nordisk Ministerråd støtte politisk vigtige initiativer, som ikke omfattes af den formelle ministerrådsstruktur. Dette vil kunne bidrage til at sikre en ønsket dynamik og evnen til at opfange nye, vigtige samarbejdsområder. Ansvaret for dette ligger hos samarbejdsministrene.

Resultat i 2006

Der er bevilliget understøttelse til 19 projekter, til et beløb af DKK 6.218.400,-.
Af disse er 16 projekter relateret til forbrugerområdet og 3 projekter til Byg & Bolig.

8. Specielle skemaer for Satsninger på Børn og Unge, Frivilligsektoren og Nabopolitikområdet

BØRN & UNGE

Den følgende tabel viser hvilke budgetposter som indeholder indsatser for børn og unge. Det skal understreges, at de økonomiske størrelser for hver enkelt budgetpost er en skønsmæssig vurdering, som er baseret på et subjektivt skøn på de enkelte ministerråd. Dog vurderes tallene i tabellen at være en god indikator for størrelsesordenen af de midler, der benyttes til indsatser for børn og unge i Nordisk Ministerråd. For nærmere oplysninger henvises til resultatafsnittene under de enkelte budgetposter.

Budgetpost		Disponeret 2006	Disponeret 2005
1-2205-2	Nordisk kulturfond	1.650	2.696
1-2210-1	Nordisk idrottsamarbete	1.431	1.271
1-2212-1	Nordisk Ungdomskomité	6.559	6.294
1-2214-1	Styringsgruppen (BUK)	3.034	6.129
1-2221-2	Nordisk Computerspilprogram	6.114	0
1-2256-3	NOMUS	1.500	1.500
1-2270-3	Nordens Hus i Reykjavik	80	160
1-2272-3	Nordens Hus på Færøerne	1.428	749
1-2274-3	Nordens Institut på Åland	55	195
1-2277-3	Nordens Institut på Grønland	1.334	998
1-2548-3	NIFIN	375	375
	Sum Kultur	**23.560**	**20.367**
1-4410-1	Projektmidler Ligestilling	300	600
	Sum Ligestilling	**300**	**600**
2-2510-1	Nordisk Skolesamarbejde	1.567	2.564
2-2512-2	Nordplus junior	20.074	20.309
	Sum Utdanning og forskning	**21.641**	**22.873**
3-3310-1	Projektmedel – Miljø	893	670
	Sum Miljø	**893**	**670**
3-6310-1	Projektmidler – skovbrug	0	40
3-6510-1	Projektmidler - jordbrug	0	60
3-6610-1	Projektmidler - Fiskeri	0	270
3-6810-1	Projektmidler – Levnedsmidler	0	400
	Sum MR-FJLS	**0**	**770**
4-4310-1	Projektmidler helse & sosial	1.963	1.065
4-4381-3	NHV	4.306	0

4-4384-3	NSH	2.229	1.500
4-4385-3	NUD	0	2.000
4-4386-3	NOPUS	0	24
4-4483-3	NAD	134	150
	Sum Helse & Social	**8.632**	**4.739**
4-4120-2	Nordjobb	2.287	2.244
	Sum arbejdsliv	**2.287**	**2.244**
6-0810-3	Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	250	150
6-0820-2	Kunskapsupbygning og netværk	1.000	1.000
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	0	100
6-0910-1	Politisk initiativ	300	0
6-0920-1	Projektvirksomhed i Estland, Letland og Litauen	200	1.161
6-0930-1	Handlingsplan for NV-Rusland	380	1.395
6-0940-1	Deltagelse i EU's partnerskab, samarbejde m. Barentsregionen og m. frivilligsektoren i NV Rusland	2.000	-
6-0960-1	NGO samarbejde i Østersøregionen	200	-
6-0970-1	Ministerrådets kontor i NV Rusland	100	0
	Sum Nabopolitik	**4.430**	**3.806**
5-0445-1	Formandskabspuljen	641	500
5-0185-1	Grænsehindringer	31	0
5-1025-1	Norden i Fokus	500	600
5-0460-1	Holdbart Norden	0	500
4-6710-1	Konsument	-	645
3-6210-1	Transport	-	100
5-1000-1	Strukturpuljen	2.234	-
	Sum Sekretariat og andre fællesaktiviteter	**3.406**	**2.345**
TOTAL	**BØRN & UNGE**	**65.149**	**58.414**

FRIVILLIG SEKTOR

Den økonomiske redegørelse er opdelt i 3 undergrupper med udgangspunkt i indholdet af samarbejdet med organisationer som hverken er offentlige eller private, herunder frivillige. Ministerrådets samarbejde med den frivillige sektor er baseret på, at der ikke foreligger nogle entydige formelle krav eller kriterier for at omfattes af begrebet frivillig sektor. Dette gælder specielt i forhold til hvad betegnes som en frivillig organisation. I denne sammenhæng er det valgt at lade støtteordninger, som både kan have enkelt personer/ikke formaliserede grupper samt frivillige organisationer som modtagere indgå i oversigten. Det afgørende i denne sammenhæng er en afgrænsning om modtagere af budgetmidlerne er offentlige eller private virksomheder

Dette giver 3 kategorier som er lagt til grund for den økonomiske opgørelse:

1. Budgetmidler til direkte drift af frivillige organisationers virksomhed/aktiviteter
2. Budgetmidler hvor frivillige organisationer udfører et opdrag på vegne af Ministerrådet
3. Støtteordninger/stipendieprogrammer åbne for frivillige organisationer/enkeltpersoner/ikke-formaliserede grupper

I den følgende tabel vises hvilke budgetposter med tilhørende økonomiske størrelser som indeholder midler i samsvar med ovennævnte kategoriinddeling. Det skal understreges, at de økonomiske størrelser for hver enkelt budgetpost er en skønsmæssig vurdering, som er baseret på et subjektivt skøn på de enkelte ministerråd. Dog vurderes tallene i tabellen at være en god indikator for størrelsesordenen af de midler, der retter sig mod frivilligsektoren i Nordisk Ministerråd.

Budgetpost		Disponeret 2006	Disponeret 2005
	Budgetmidler til direkte drift af frivillige organisationers virksomhed/aktivitet		
1-2234-1	Samisk samarbejd	4.153	4.153
	Kultur	**4.153**	**4.153**
2-2534-4	Bidrag til Nordisk Sommeruniversitet (NSU)	1.137	1.151
	Uddannelse og Forskning	**1.137**	**1.151**
5-0410-4	Föreningarna Nordens Förbund	3.259	3.303
5-0435-1	Generalsekreterarens disponeringsreserv	0	185
5-0445-1	Formandskabspuljen	100	0
SUM		**8.649**	**8792**

	Budgetpost	Disponeret 2006	Disponeret 2005
	Budgetmidler hvor frivillige organisationer udfører et opdrag på vegne af NMR		
1-2212-1	Nordiska ungdomskomittén (NORDBUK)	1.385	390
1-2214-1	Ledningsgrupp för nord. barn- och ungdomskultur	0	0
	Kultur	**1.385**	**390**
4-4120-2	Nordjobb	2.287	2.244
	MR-A	**2.287**	**2.244**
5-1025-1	Norden i Fokus (info. vinduerne)	4.897	4.964
5-1000-1	Strukturpuljen	200	203
5-1030-1	Hållo Norden	3.000	3.000
SUM		**11.769**	**10.801**

Budgetpost		Disponeret 2006	Disponeret 2005
Støtteordninger/stipendieprogrammer/åbne frivillige organisationer/enkelt personer/ikke-formaliserede grupper			
1-2205-2	Nordisk kulturfond	9.573	8.925
1-2210-1	Nordisk idrettsamarbejd	1.431	1.271
1-2212-1	Nordiska ungdomskomittén (NORDBUK)	2.661	2.454
1-2231-2	Sleipnir	-	2.760
1-2246-2	Skandinavisk kunstnerkollegium i Roma	-	839
1-2254-2	Mobilitets- og residensprogrammet	10.190	-
1-2255-3	Nordiskt center for scenkunst (NordScen)	805	814
1-2256-1	Nordisk musikkommitté – NOMUS	150	150
1-2257-3	Nordisk Kultursenter Dalsåsen	-	800
1-2258-3	NIFCA	-	1.475
1-2270-3	Nordens hus i Reykjavik	150	150
1-2272-3	Nordens hus på Færøyene	55	22
1-2274-3	Nordens Institutt på Åland	32	200
1-2277-3	Nordens Institutt på Grønland	119	57
1-4410-1	Projektmidler - ligestilling		300
	Kultur	**25.166**	**20.217**
2-2522-2	Nordplus Voksen	8.964	9.069
2-2543-2	Nordplus Sprog	8.874	8.978
	Uddannelse og Forskning	**17.838**	**18.047**
3-3310-1	Projektmedel – Miljø	611	970
	Miljø	**611**	**970**
4-4310-1	Projektmidler - Sosial og helsepolitikk		1.290
4-4483-3	NAD	127	-
	Social og helse	**127**	**1.290**
5-0450-2	Stöd till frivillig sektorn	1.223	1.240
5-0445-1	Formandskabspuljen	200	185
	NMRS Sekretariat	**1423**	**1425**
5-1011-1	Informationsvirksomhed		-
6-0790-1	Grænseregionalt samarbejde	90	0
6-0810-3	Nordisk Ministerråds kontor i Estland, Letland og Litauen	100	
6-0820-2	Kunskapsupbygning og netværk	17.000	12.000
6-0910-1	Politisk initiativ	300	
6-0920-1	Projektvirksomhed i Estland, Letland og Litauen	140	1.410
6-0930-1	Handlingsplan for NV Rusland	875	3.000
6-0940-1	Deltagelse i EU's partnerskab, samarbejde m. Barentsregionen og m. frivillig organisationer i NV Rusland	2.100	
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	1.019	-
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	0	350

	Nabopolitikområdet	**21.624**	**16.760**
SUM		**66.789**	**58.709**
TOTAL	**FRIVILLIGSEKTOREN**	**87.207**	**78.302**

NABOPOLITIK

Ministerrådets Nabopolitikaktiviteter finansieres dels over ministerrådenes egne budgetmidler og dels over rammen Nabopolitik. Resultaterne for 2004 og 2005 er baseret på registrering af den enkelte projektbevilling på bevillingstidspunktet samt rapportering fra institutioner, samarbejdsorganer og støtteordninger i forbindelse med deres årsrapportering.. Det skal understreges, at opgørelsen er en skønsmæssig vurdering, som er baseret på et subjektivt skøn på de enkelte ministerråd. Dog vurderes tallene i tabellen at være en god indikator for størrelsesordenen af de midler, der retter sig mod Nabopolitikområdet i Nordisk Ministerråd.

Løbende priser, TDKK	**Resultat 2006**		**Resultat 2005**	
	%-andel	**Beløb**	**%-andel**	**beløb**
Kultursamarbejdet	2	3.225	5	8.000
Jämställdhet	2	200	1	86
Justitssamarbejdet	9	118	7	90
Uddannelse og forskning	4	9.088	5	9.600
Arbetsmarknad och – miljö	3	350	3	350
MR-NER	20	21.700	10	10.850
Byg og bolig	-	-	25	230
Ekonomi	1	16	8	130
Social- og helsepolitik	5	2.454	2	850
Miljø	30	13.985	32	14.270
Jord- og skogbruk, fiskeri og levnedsmidler	0	0	16	6.139
Transport	-	-	9	100
Nabopolitisamarbejde	100	84.286	100	87.286
Samarbejdsministrene	1	880	0,4	400
Strukturpuljen	31	943	-	-
TOTAL NABOPOLITIK	**16**	**137.245**	**16**	**138.381**

9. Oversigt over udvalgte rapporter

Før 2006

- Norden 2000 – Öppet for världens vindar. Rapport fra det af Nordisk Ministerråd nedsatte "Vismandspanel", oktober 2000
- Ny Nordisk Dagsorden – opfølgning af vismandsrapporten, Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, september 2001
- Norbornas rättigheder – Slutrapport, april 2002. Rapport av utredningsmannen ambassadör Ole Norrback, utarbetad på uppdrag av Nordiska Ministerrådet (Samarbetsministrarna)
- Nordiska ministerrådets genomförande av den andra handlingsplanen för Nordliga Dimensionen 2004-2006, april 2004
- Nord Forsk - organ for nordisk forskningssamordning, tiltrådt af Samarbejdsministrene 16. august 2004 om oprettelse af et centralt organ med ansvar for nordisk samarbejde indenfor forskning og innovation.
- Retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbeid med Nordvest Russland 2006-2008, december 2004
- Retningslinjer for Nordisk Ministerråds samarbeid med Estland, Latvia og Litauen 2006-2008, december 2004
- Design for alle, et nordisk handlingsprogram, juni 2005
- Ny struktur for Nordisk Ministerråd, tiltrådt af samarbejdsministrene 15. juni 2005 om moderniseringsarbejdet i Ministerrådet for at styrke det nordiske samarbejdes politiske relevans og effektivitet
- Det internationale Norden – nordisk samarbejde i europæisk ramme 2005, september 2005
- Nordic statistical Yearbook/Nordisk statistisk årsbok 2005, oktober 2005
- De nordiske lande – én arbejdsplads, ét hjemmemarked – en redegørelse om fjernelse af grænsehindringer fra samarbejdsminstrenes særlige repræsentant Poul Schlüter 2005, oktober 2005
- Det nye Norden: Fornyelse og samarbejde i Nord-Europa – Norges program for formandsskapet i Nordisk Ministerråd 2006, oktober 2005
- Norden som global vinderregion – på sporet af den nordiske konkurrencemodel: Udgivet af Huset mandag Morgen A/S, oktober 2005
- Nordisk samarbete för gemensam styrka, november 2005
- Nordic Information society Statistics 2005, december 2005
- Nordisk Ministerråds planer og budget 2006, december 2005

2006

- Nordic Environmental Technology, februar 2006
- Børn, mad og køn – Børns deltagelse i arbejde og beslutninger i familien, marts 2006
- De fyra modulernas modell – Ett nytt nordiskt mobilitets- och residensprogram, marts 2006
- Et år av förnyelse – Årets som gick i Nordiska Rådet og Nordiska Ministerrådet, april 2006
- Fokus på bæredygtig udvikling – Nordiske indikatorer 2006, maj 2006
- Välfärdspolitiska forhållanden i Västnorden, maj 2006
- Nordisk strategi for klima og miljøgifte i Arktis, august 2006
- Unge, køn og pornografi i Norden, september 2006
- Det nordiske arbejdsmarked to år etter EU-utvidelsen – mobilitet, virkninger og utfordringer, september 2006
- Det internationale Norden, Nordisk samarbejde i europæisk ramme 2006, oktober 2006
- Nordisk Innovationskraft – Studie 1: Strategier og virkemidler til øget samspil mellem forskning og erhvervsliv i de nordiske lande, oktober 2006
- Nordisk kvalitetssikering av høyere utdanning – Studie 2:Muligheter for gjensidig godkjenning og økt samarbeid, oktober 2006
- Building Nordic Strength Through more open R&D funding – Studie 3: The next step in NORIA, oktober 2006
- Læsefærdigheder i Norden – Studie 4, oktober 2006
- Spillet om den nordiske velferden – En debattrapport om den nordiske velferdsmodellens fremtid i den globale konkurranseøkonomien, november 2006
- Nu handlar det om pengarna – Integrering av ett köns- och jämställdhetsperspektiv i de nordiska statsbudgetarna, november 2006
- Et bedre liv gennem mad og motion – Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet, november 2006
- Northern Light son PISA 2003 – A reflection from the Nordic Countries, november 2006
- Nordisk Ministerråds hjemmeside www.norden.org

10. Forkortelser

ACIA	Arctic Climate Impact Assessment
ADHD	Attention Deficit Hyperactivity Disorder (Beteendestörning)
ADSL	Asymmetric Digital Subscriber Line
AFFORNORD	Afforestation in the Nordic Region (conference)
ALLA-projekt	Adult Learning – Local Action
AMAP	Arctic Monitoring and Assessment Programme
ANP	A New Prospect (Webdesign)
ASCUS	Academic Serials in Communication Unified System
BACCI	Biosphere – Aerosol – Cloud – Climate – Interactions
BEAC	Barents Euro – Artic Council
BEN	Baltic Euro-regional Network
BIBBI	Vitruelt børnebibliotek
BSAP	Baltic Sea Action Plan
BRIMHEALTH	Baltic Rim Partnership for Public Health
BSE	Bovine Spongiform Encepalopathy (Galna ko sjukan)
BSI	Baltic Sea Initiativ
BUGL	Rigshospitalets-Universitetssygehusets Ambulente børne- og Ungdomspsykiatriske afdeling (IS)
BUK	Barn- och Ungdomskultur
CAR	Center of Advanced Research
CBSS	Council of the Baltic Sea States
CFJE	Center for Journalistik og Efteruddannelse
CICERO	Senter for Klimaforskning (NO)
CIMO	Center for International Mobility
CIRIUS	Statlig Styrelse for internationalisering af uddannelser og indlæringsmiljøer (DK)
CMI	Comité Maritime International
CONVERNET	European Conversion Network for Military sites
COP8	8th Meeting of the Conference of the Parties to (CMS & UNEP)
CRIS	Current Research Information System
DEMOS	Democracy in Europe and the Mobilization of Society
DR	Danmarks Radio
EES	Europeiska Ekonomiska Samarbetet
EFI	European Forest Institute
EFTA	European Free Trade Association
EHU	European Humanities University
EK-xxxx	Embedsmandskomité for xxxx
EKONARK	Effekter och Kostnader av Narkotika och Narkotikapolitik i Norden
ENIC	European National Information Centres
ENPI	European Neighbourhood and Partnership Instrument
ERA	European Research Area
ERA-NET	Networking in the European Research Area

ERDI	European Research and Development Institutes of Adult Education
ESPON	European Spatial Planning & Observation Network (Utveckling av Europas städer, Regioner och Infrastruktur
EU	Europeiska Unionen
EUROJUST	Europeisk Enhet för Juridiskt samarbete
EUROPOL	Europeisk Polisbyrå
EØS/EÔS	Europeiska Östersjösamarbetet
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations
FN	Förenta Nationerna
FNF	Föreningarna Nordens Förbund
FoU	Forsøgs- og Udviklingsprojekter
FTP	Forest Based Sector Technology Platform
GRAN	Gränslösheten och den Nordiska Alkoholpolitiken
GRID	Global Resource Information Database
GUSP	Gemensamma Utrikes- och Säkerhetspolitiken
HELCOM	Helsingfors Kommissionen
HIV/AIDS	Human Immunodeficiency virus/acquired Immune Deficiency Syndrome
HY-CO	Coordination Action to establish a Hydrogen and Fuel Cell (ERANet)
HÖGUT	Rådgivningsgruppen för Högre Utbildning
ICT	Institute of Computer Technology
IKT	Informations- och Kommunkationsteknologi
IMO	International Marine Organization
INNER	Innovative Energy and Research
IPY	International Polar Year
ISO/CEN	International Organization for Standardization/European Committee of Standardization
IUU	Illegal, Unregulated an Unreported Fishing
KM-Gruppen	Nordisk Kultur- och Massmediasamarbetsgruppen
KTH	Kungliga Tekniska Högskolan
KU	Københavns Universitet
LRTAP	Convention on Long Range Transboundary Air Pollution
MARPOL	International Convention the the Prevention of Marine Pollution from Ships
MCPA	Marine Certain Protection Areas
MEAs	Multilateral Invironmental Agreeements
MR-A	Ministerrådet för Arbetsmarknadspolitik
MR-FJLS	Ministerrådet för Fiskeri, Havsbruk, Jordbruk, Livsmedel och Skogsbruk
MR-IT	Ministerrådet för IT
MR-Jäm	Ministerrådet för Jämställdhet
MR-K	Ministerrådet för Kultur
MR-Lag/Lov	Ministerrådet för Lagstiftning
MR-NER	Ministerrådet för Näring, Energi och Regionalpolitik
MR-S	Ministerrådet för Social och Hälsopolitik
MR-SAM	Samarbetsministrarna

MR-U	Ministerrådet för Utbildning
N-IRI	Nordisk konferens "Investing in Resarch and Innovation"
NAD	Nordiskt Center för Alkohol- och Drogforskning
NAF	Nordiskt Administrativt Förbund
NAT	Nordisk Administrativ Tidsskrift
NAPA	Nordens Institut på Grönland
NARIC	National Academic Recognition Information Centres
NATO	Nordatlantiska Fördragsorganisationen
NB8	De Nordiska och Baltiska länderna
NBTF	Nordiska Baltiska arbetsgruppen för bekämpande av människohandel
NCOE	Nordic Center of Excellence
NCOM	Nordiske Medieforskningspublikationer
ND	Nordlig Dimension
NDF	Nordic Development Fund
NeDAP	The Northern eDimension Action Plan
NEF	Nordisk Energiforskning
NEFCO	Nordic Environment Finance Corporation
NFA	Nordens Folkliga Akademi
NFTF	Nordisk Film- och TV-fond
NGB	Nordiska Genbanken
NGH	Nordiska Genbanken Husdjur
NGO	Non Government Organisation
NHR	Nordiska Handikappolitiska Rådet
NHV	Nordiska Hälsovårdshögskolan
NIAS	Nordens Institut för Asienstudier
NIB	Nordiska Inversteringsbanken
NIF	Norden i Fokus
NICe	Nordiskt Innovationscenter
NIFCA	Nordisk Institut för Samtidskonst
NIFIN	Nordens Institut i Finland
NIfS	Nordiskt Institut för Sjörätt
NIKK	Nordisk Institut for kvinde- og kønsforskning
NIOM	Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer
NIPÅ	Nordens Institut på Åland
NIVA	Nordiska Institutionen för vidareutveckling inom arbetsmiljöområdet
NJC	Nordiskt Journalist Center
NKJ	Nordiskt Kontaktorgan för jordbruksforskning
NKMT	Nordisk arbetsgrupp för Kost, Mat och Toxikologi
NMN	Nordisk Miljömärkningsnämnd
NMR	Nordiska Ministerrådet
NMRS	Nordiska Ministerrådets Sekretariat
NOMESKO	Nordisk Medicinal-Statistisk Kommitté
NOMUS	Nordisk Musikkommitté
NOPEF	Nordiska Projektexport Fonden

NOPUS	Nordiskt Utbildningsprogram for Social Service
NORA	Nordiskt Atlantsamarbete
NorFA	Förëgångare till NordForsk
NORIA	Nordisk Forskning och Innovation
NORON	Nordiskt Nätverkssamarbete mellan chefer för de Nordiska National-biblioteken.
NOS-M	Nordiskt Samarbete för Medicinsk forskning
NOS-N	Nordiskt Samarbete för Naturvetenskaplig forskning
Nordbib	Nordisk vetenskaplig information
NORDBOK	Nordisk Litteratur- och Bibiliotekskommitté
NordForsk	Nordisk ForskningsCenter
NORDICOM	Nordiskt Informationscenter för Medie- och Kommunikationsforskning
NORDITA	Nordiskt Institut for Teoretisk Fysik
NORDRED	Nordisk Räddningsenhet
Nordregio	Nordisk Center för Regional Utveckling
NORDVULK	Nordiskt Vulkanologiskt Institut
NORIA	Nordisk Forskning och Innovation
NORON	Nätverkssamarbete mellan chefer för de nordiska nationalbiblioteken och bibiliotéksstyrelser
NOSOSKO	Nordisk Social-Statistisk Kommitté
NOVA	Norskt Samfundsvetenskapligt Forskningsinstitut
NSH	Nordiskt Samarbetsorgan for Handikappfrågor
NR	Nordiska Rådet
NSI	Nordiskt Samiskt Institut
NSK	Nordisk Samarbetskommitté
NSS	Nordiskt skolsamarbete
NSU	Nordiskt Sommaruniversitet
NTV	Norges Televisjon
NUD	Nordisk Uddannelse center for døvblinde personale
NVL	Nätverk för vuxnas lärande
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
ORKA	Nyhetsbald från Nordisk Energiforskning
OSPAR	Convention for Protection of the Maritime Environment in the North-East Atlantic
OSS	Open Source Software
OSSE	Organisationen för Säkerhet och Samarbete i Europarådet
PAME	Protection of Arctic Marine Environment
PISA	Programme for International Student Assessment
POPs	Peristent Organic Pollutants
PUB	Nordiska Ministerrådets Publikationsenhet
REACH	Registration, Evaluation and Authorization of Chemicals
ROSA	Dansk Rock Samråd
SAB	Scientific Advisory Board
SAFEFOODERA	European Excellence in food Research Area
SAICM	Strategic Approach to International Chemical Management

Forslag til Nordisk Ministerråds

Planer og budget 2008

Fremlagt af Generalsekretæren 1. juni 2007

SIHLWA	Social Inclusion, Healthy Lifestyle & Working Ability
SNS	Samnordisk Skogsforskning
SNU	Samarbetsnämnden för Nordenundervisning i Utlandet
SRA	Strategic Research Area
STEM	Sveriges Energimyndighet
SVANEN	Nordiskt miljömärke
SVL	Nordiskt samarbete om vuxnas lärande
SVT	Sveriges Television
UNEP	United Nations Environment Programme
UNI	Universitetets Naturvetenskapliga Institut
UNODCP	United Nations Office of Drugs and Crime
UNESCO	United Nations Educational, Scientic and Cultural Organization
UNFCCC	United Nations Framwork Convention on Climate Change
VLT	Vasa Läns Telefon
VTT	Valtion Teknillinen Tutkimuskeskus – Statens Tekniska Forskningsanstalt
WHO	World Health Organization
YLE	YleisRadio (Finlands Rundradio)
ÄK-xxxx	Ämbetsmannakommittén för xxxx

Forord

Hermed præsenteres mit budgetforslag 2008 for Nordisk Ministerråd.

Budgettet er udarbejdet på grundlag af de budgetanvisninger, der blev vedtaget af samarbejdsministrene d. 26. februar 2007, og som siden har været diskuteret i de forskellige fagministerråd.

Det overordnede tema, som har præget udarbejdelsen af budget 2008, har først og fremmest været de tanker og holdninger som de nordiske statsministre gav udtryk for på sessionen i København i november 2006 om globaliseringens plads i det nordiske samarbejde. Et andet vigtigt tema er samarbejdet med nabolandene i Nordeuropa og omkring Østersøen, som sammen med det europæiske perspektiv er en integreret del af Ministerrådets arbejde. Disse to temaer er de to drivaksler, hvorom det nordiske samarbejde vil dreje ikke kun i 2008, men også i årene fremover.

På den baggrund er der i mit budgetforslag for 2008 afsat en pulje, benævnt prioriteringspuljen, som efter statsministrenes møde kan fordeles ud på fagsektorerne af samarbejdsministrene.

Der har siden marts 2006 været et arbejde i gang med modernisering af Nordisk Ministerråds budget og økonomistyring. Et af de konkrete resultater er et anderledes lay-out af visse afsnit af nærværende budgetforslag 2008. Væsentligt er nok, at de dele der vedrører historisk rapportering, og som tidligere var en del af budgettet nu placeres i årsberetningen, som udkommer i efteråret, samt at der er udarbejdet et register over alle de forkortelser, der benyttes i budgetforslaget.

Det sidste er bl.a. et forslag fra Nordisk Råd, og det hilser jeg velkommen.

København den 1. juni 2007

Halldór Ásgrimsson
Generalsekretær

Indholdsfortegnelse

Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelse og pagineringen for Blå Bok.

Forord **5**

Indholdsfortegnelse **6**

Planer og budget for virksomhedsåret 2008 ..... **10**

Politiske prioriteringer 10

Budgettets totale ramme 12
Budgettets indtægter og landenes indbetalinger 13
Betalingsordningen for højere uddannelser 13
Indbetalinger fra landene 14
Landenes prognosticerede indbetalinger 14

Budgetanvisningerne og budgetprocessen indtil nu 15

Budgetmodernisering 17
Status på budgetmoderniseringsarbejdet 17

Økonomiske og politiske frihedsgrader i Nordisk Ministerråds budget 18

Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau **22**

Kulturpolitik **23**

Generel indledning 23

Generelle Kultursatsninger 26
1-2203-1 Dispositionsmidler Kultur 26
1-2204-1 Nordisk Kulturforum 26
1-2205-2 Nordisk kulturfond 26

Børn og unge 27
1-2210-1 Nordiskt idrottssamarbete 27
1-2212-1 Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK) 28

Film og medier 28
1-2221-2 Nordisk computerspilprogram 28
1-2222-2 Nordisk Film- och TV-fond 29
1-2223-1 Nordisk Journalistisk Efteruddannelse 30
1-2228-3 NORDICOM 31

Kunstområdet 32
1-2251-2 Kunst- og kulturprogrammet 32
1-2254-2 Mobilitets- og residensprogrammet 33
1-2259-3 Kulturkontakt Nord 34

Nordiske Kulturhus 35
1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik 35
1-2272-3 Nordens hus på Färöarna 36
1-2274-3 Nordens institut på Åland 36
1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA) 37
1-2279-1 Vedlikehold Kulturhusene 37
1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN) 38

Andre kultursatsninger 38
1-2234-4 Samisk samarbeid 38

Jämställdhet **40**

Generell Inledning 40
1-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet 42
1-4480-3 Nordiskt institutt for kvinde og kønsforskning (NIKK) 43

Lagstiftning **45**

Generell inledning 45
1-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning 47

Uddannelse og forskning **48**

Generel Indledning 48

Generelle forsknings- og uddannelsesindsatser 53
2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning 53

Politikudvikling m.v. 53
2-2510-1 Nordiskt skolsamarbete (NSS) 53
2-2520-1 Rådgivningsgruppen for Nordisk samarbejde om Voksnes Læring (SVL) 54
2-2530-1 Rådgivningsgruppen for høgre utdanning (HÖGUT) 54
2-2544-1 Nordens Sprogråd 55
2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur 55
2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring 56

Mobilitets- og Netværksprogrammer 57
2-2513-2 Nordplus rammeprogram 57
2-2512-2 Nordplus Junior 59
2-2522-2 Nordplus Voksen 59
2-2532-2 Nordplus højere uddannelse 60
2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU) 60
2-2543-2 Nordplus sprog og kultur 60
2-2545-2 Norden-undervisning i utlandet 61

Nordforsk 62
2-3100-3 NordForsk 62
2-3129-1 Nordisk videnskabelig information (Nordbib) 64
2-3140-1 Nordisk komitè for Bioetikk 65

Forskning i øvrigt 65
2-3180-2 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA) 65
2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS) 66
2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS) 67
2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK) 68
2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI) 69

Arbejdsmarkedspolitik **70**

Generel Indledning 70
2-4110-1 Prosjektmedel – Arbetsmarknad och miljø 71
2-4120-2 Nordjobb 72
2-4130-1 Informationsprojektet 73
2-4180-3 Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA) 74

Närings-, Energi- og Regionalpolitik **76**

Generel indledning 76
4-5150-1 Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik 78
4-5180-3 Nordisk InnovationsCenter (NICe) 79
4-6180-3 Nordregio 80
4-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEF) 81

Social- og Helsepolitik **83**

Generel Indledning 83
4-4310-1 Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik 86
4-4320-1 Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR) 87
4-4340-1 Nomesko og Nososko 87
4-4381-3 Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) * 88
4-4382-3 Institutt for odontologisk materialprøvning (NIOM) 88
4-4383-3 Nordiska nämnden för alkohol- och drogforsk. (NAD) 89
4-4384-3 Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH) 90
4-4385-3 Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD) 91
4-4386-3 Nordiska utbild.program för social service (NOPUS) 92

Ekonomi og Finanspolitik **93**

Generell Inledning 93
4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik 95

Miljø **97**

Generel Indledning 97
3-3310-1 Projektmedel – Miljø 99
3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond 99
3-6720-4 SVANEN – Nordisk miljömärkning 100

Fiskeri, Jordbrug og Skovbrug, Levnedsmidler **101**

Generel indledning 101
3-6420-1 Ny nordisk Mad 104

Fiskeri 105
3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri 105

Jordbrug 106
3-6510-1 Projektmidler Jordbrug 106
3-6520-1 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ) 106
3-6540-1 Nordisk genbank för husdjur 107
3-xxxx-3 Nordisk Genressource Center 108
3-6580-3 Nordisk Genbank (NGB) 109

Skovbrug 109
3-6310-1 Projektmidler Skovbrug 109
3-6581-1 Samnordisk skogsforskning (SNS) 110

Levnedsmidler 111
3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler 111
3-6820-1 Forskning - levnedsmidler 111
3-6830-1 Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet 112

Grannlandspolitik **113**

Generell inledning 113
6-0820-2 Kunskapsuppbyggning och nätverk 115
6-0980-1 Partnerskab og grænseregionalt samarbejde 116
6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen 117
6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF) 118
6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-Vest Rusland 119
6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen 120
6-0910-1 Politiske initiativer 121
6-0870-1 Arktisk samarbeidsprogram 121
6-xxxx-2 EHU/Hviderusland 122

Samarbejdsministrene **123**

Generel Indledning 123

Sekretariatet 125
5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS) 125

Nordisk Ministerråds Fællesaktiviteter 127
5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund 127
5-0425-4 Bidrag til Västnorden 127
5-0435-1 Generalsekreterarens disponeringsreserv 128
5-0445-1 Formandsskabspuljen 128
5-0460-1 Holdbart Norden 129
5-1011-1 Informationsaktiviteter 130
5-1021-1 Internationale aktiviteter 130
5-1035-1 Grænsehindringer/Hallo Norden 131
5-1050-2 Tjänstemannautbyte 132
5-8030-1 Publikationsverksamheten 132

Prioriteringspuljen 133
5-1100-1 Prioriteringspuljen 133

Strukturpuljen 133
5-1000-1 Strukturpulje 133

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet **134**

Udviklingen i udisponerede midler 2002-2006 134
Afvigelsesforklaring fra ministerrådene 136

Budgettets udvikling i perioden 1998 – 2008 138

Likviditetens udvikling 139

Budgettets fordeling på budgetpostkategorier 139

Ligestilling 141

Bilag 1 – Budgettet konverteret til EURO 142

Bilag 2 - Udgifter som ikke er direkte aktivitets- og projektrelaterede 149

Bilag 3 – Forklaringer til budgetstruktur og budgetpostkategorier 150

Bilag 4 - Förteckning över förkortningar 151

Planer og budget for virksomhedsåret 2008

Politiske prioriteringer

Nordisk Ministerråd er de nordiske regeringers samarbejdsorganisation. Ministerrådets arbejde er overordnet reguleret af Helsingforsaftalen, som senest blev ændret i 1995.

Samarbejdet udføres i 10 fagministerråd. Statsministrene har det overordnede ansvar for arbejdet. I praksis er ansvaret delegeret til de nordiske samarbejdsministre, som koordinerer ministerrådenes arbejde og selv har ansvaret for en række tværgående og overordnede spørgsmål. Det er samarbejdsministrene, som fastlægger de overordnede prioriteringer for Nordisk Ministerråds arbejde.

Formandskabet i Nordisk Ministerråd skifter hvert år og roterer mellem landene. Sverige afløser i 2008 Finland som formandskab for Nordisk Ministerråd. Årets formandskab fastlægger i sit formandskabsprogram, hvad man særligt vil fokusere på.

Hvert fagministerråd beskriver sine fokusområder i flerårige planer. Planerne baserer sig på de overordnede prioriteringer, som fastlægges af samarbejdsministrene.

Budgettet for 2008 afspejler først og fremmest de prioriteringer for det nordiske samarbejde, som gælder for flere år. Inden for budgettet kan formandskabskabets aktuelle prioriteringer virkeliggøres inden for bl.a. den såkaldte formandskabspulje og gennem disponible projektmidler inden for hvert fagministerråd.

Det er generalsekretærens ansvar at fremlægge et budgetforslag for samarbejdsministrene i Nordisk Ministerråd. Budgetforslaget udarbejdes i tæt samarbejde med fagministerrådene. Samarbejdsministrenes forslag til budget fastlægges i september, og det endelige budget vedtages af samarbejdsministrene efter, at Nordisk Råd er blevet hørt i november.

Det nordiske samarbejde med sin base i de i stor udstrækning fælles værdier i de nordiske lande, har stadig mere udviklet sig til en støtte til Norden i verden. Den brede interesse for idéen om Norden i en global verden og for et udvidet samarbejde med Nabolandene er et tegn på dette. Nordens udfordringer og muligheder i en stadig mere globaliseret verden samt et udvidet samarbejde med Nabolandene er de to fyrtårne, som på overordnet plan styrer prioriteringerne i budget 2008.

Hovedlinier i budget 2008

Nordens udfordringer og muligheder i globaliseringen
Mange af de udfordringer, som globaliseringen skaber, kræver at de nordiske lande og regioner agerer samtidigt og koordineret. En fortsat opretholdelse af konkurrenceevnen kan kun ske ved at videreudvikle fælles styrkepositioner.

Indsatsen i Nordisk Ministerråd for at møde globaliseringens udfordringer vil derfor blive udviklet yderligere i 2008 og kommer til at drives tværsektorielt med et højt ambitionsniveau. Opgaven vil blive håndteret af flere ministerråd og vil berøre flere af ministerrådets traditionelle arbejdsområder:

Forsknings-og innovationssatsningerne vil blive videreført for at styrke den nordiske konkurrence- og attraktionskraft. De vellykkede samfinansierede forskningsindsatser på bl.a. mad og helse, velfærdssamfundet, miljø og klima skal følges op på nye områder, hvor der er sammenfald mellem nationale prioriteringer, og hvor Norden har styrkepositioner. Attraktive netværk skal skabes mellem universiteterne bl.a. gennem Nordisk Masterprogram og Nordic Centres of Excellence, og samspillet mellem universiteterne og næringslivet skal fremmes, særligt med sigte på kundskabsdrevne næringsklynger.

Den nordiske velfærdsmodel står overfor betydelige udfordringer. En vigtig opgave bliver at løse den udfordring, at et stigende antal ældre i befolkningen øger udgifterne til sundhedsservice, ældreomsorg og pensionsydelser. Samtidigt med at en reduceret arbejdsstyrke gør det sværere at sikre de nødvendige ressourcer til at opfylde den stigende efterspørgsel efter velfærdsydelser, herunder sikre kvalificeret arbejdskraft og et finansieringsgrundlag.

På miljø, klima og energiområdet er det en prioritet, at anvendelsen af vedvarende energi øges, og udslip fra fossile energikilder reduceres. Samarbejdet skal medvirke til, at der udvikles miljøvenlige, energieffektive og bæredygtige energiløsninger, som kan bidrage til at løse den globale klimaudfordring.

Kultursamarbejdet, som er ministerrådets næststørste indsats, har som overordnet mål at fremme og værne om mangfoldigheden af kulturudtryk i Norden, at formidle kunstnere og deres værker samt at styrke nordisk kunst- og kulturliv i en globaliseret verden. Kultursamarbejdet har fået ny struktur, som vil gøre det lettere at svare på de nationale og internationale udfordringer, som kulturlivet i Norden i dag står over for. Nordisk Kulturfond har en central rolle i den videre udvikling af kultursamarbejdet.

Det nordiske ligestillingsarbejde står over for nye problemstillinger, som afspejler den øgede globalisering. Menneskerne i Norden er forskellige med hensyn til etnisk tilhørsforhold, social og regional baggrund, seksuel orientering mv, og en aktuel udfordring for ligestillingspolitikken er hvordan den kan opfange mangfoldigheden og inkludere alle grupper i beslutningsprocesser og i den offentlige debat.

Grænsehindringsarbejdet fortsættes som værktøj til at fremme Norden som ét marked. Der vil blive igangsat og gennemført indsatser for en mere samordnet indsats i grænsehindringsarbejdet, såvel på informations- som regelområdet samt både inden for Norden og i samarbejde med EU. Der vil blive fokuseret tydeligere på et antal få konkrete problemer.

Ny nordisk mad er et af de nyere innovative og værdiskabende satsningsområder, som falder godt i tråd med Nordisk Ministerråds vision om at fokusere på Nordens udfordringer og styrker i den globale verden. Programmet er med til at brande og synliggøre vores nordiske værdier ved at koble Nordens styrker inden for bla. regionale værdier, gastronomi, erhvervsudvikling, råvarer og turisme.

Et udvidet samarbejde med nabolandene
Samarbejdet med nabolandene i Nordeuropa og omkring Østersøen er sammen med det europæiske perspektiv en integreret del af Ministerrådets arbejde. Det nordiske samarbejde kan udnyttes til, at de nordiske lande står stærkere i Europa. Dette gælder inden for bl.a. uddannelse og forskning, innovation og klyngesamarbejde. På disse områder kan Norden i samarbejde med nabolandene fremstå som én stor attraktiv region, som 'Europas top'.

Samarbejdet omkring Østersøregionen og i Barentsregionen baserer sig på den Nordlige Dimension. Ministerrådets tætte samarbejde med de øvrige regionale råd i regionen og med EU udvikles og styrkes. Samarbejdet fokuserer på bl.a. grænseregionalt samarbejde, forsknings- og uddannelsessamarbejde og NGO-samarbejde.

Det centrale instrument for samarbejde i Nordvestrusland er programmet for kundskabsopbygning og netværk. Ministerrådet vil fortsætte udviklingen og implementeringen af programmet. Samtidigt udvikles nye fælles nordisk-baltiske mobilitetsprogrammer som et instrument til styrkelse af et ligeværdigt og regulært samarbejde mellem Norden og de baltiske lande. Nordisk ministerråds kontorer i regionen er vigtige brobyggere i udviklingen og gennemførelsen af det fælles nordiske samarbejde i Nordens naboområder.

I 2008 fokuseres særligt på den Nordlige Dimensions 'arktiske vindue', herunder på prioriteterne klima, miljø og den oprindelige befolknings levevilkår. Indsatsen understøttes af Ministerrådets eget Arktiske Samarbejdsprogram.

Hviderusland er et eksempel på et område, hvor en fælles nordisk indsats i kombination med et samarbejde med EU er vigtig. Ministerrådet arbejder sammen med EU om støtte til hviderussiske studerende på European Humanities University (EHU) i Vilnius og i andre af Hvideruslands nabolande, særligt Ukraine.

Budgettets totale ramme

Aktivitetsrammen i budget 2008 er i alt 858,6 MDKK i ***2007 priser***. Aktivitetsrammen er i praksis i reale priser uændret i forhold til 2007.

Tabellen nedenfor viser budgettet fordelt på Nordisk Ministerråds ti fagministerråd samt samarbejdsministrene. I budgettet er ministerrådene inddelt i grupper efter hvor de er placeret organisatorisk i Ministerrådssekretariat.

SAMMENSTILLING AF BUDGET 2008 OG 2007 (2007 priser, TDKK)

	BUDGET 2008	Andel	BUDGET 2007	Andel	Difference +/-	Difference %
MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lag	**169.900**	**19,8%**	**173.369**	**20,2%**	**-3.469**	**-2,0%**
Kultur	160.300	18,7%	163.525	19,0%	**-3.225**	**-2,0%**
Ligestilling	8.300	1,0%	8.515	1,0%	**-215**	**-2,5%**
Lag	1.300	0,2%	1.329	0,2%	**-29**	**-2,2%**
MR-Uddannelse og forskning, MR-A	**232.300**	**27,1%**	**237.021**	**27,6%**	**-4.721**	**-2,0%**
Uddannelse og forskning	219.500	25,6%	223.961	26,1%	**-4.461**	**-2,0%**
Arbejdsliv	12.800	1,5%	13.060	1,5%	**-260**	**-2,0%**
MR-NER, MR-S, MR-Finans	**156.800**	**18,3%**	**159.948**	**18,6%**	**-3.148**	**-2,0%**
Näring, energi og regional	116.100	13,5%	118.425	13,8%	**-2.325**	**-2,0%**
Socialpolitik	39.000	4,5%	39.786	4,6%	**-786**	**-2,0%**
Finanspolitik	1.700	0,2%	1.737	0,2%	**-37**	**-2,1%**
MR-Miljø og MR-FJSL	**84.000**	**9,8%**	**85.652**	**10,0%**	**-1.652**	**-1,9%**
Miljø	44.600	5,2%	45.480	5,3%	**-880**	**-1,9%**
Fiskeri, Jord- och skovbrug og levnedsmidler	39.400	4,6%	40.172	4,7%	**-772**	**-1,9%**
Nabopolitik	**92.300**	**10,8%**	**94.211**	**11,0%**	**-1.911**	**-2,0%**
Samarbejdsministrene	**106.300**	**12,4%**	**105.305**	**12,3%**	**995**	**0,9%**
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	69.555	8,1%	67.822	7,9%	**1.733**	**2,6%**
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	36.745	4,3%	37.483	4,4%	**-738**	**-2,0%**

Prioriteringspulje	**17.000**	**2,0%**	**0**	**0,0%**	**-17.000**	**-**
Strukturpulje	**0**	**0,0%**	**3.066**	**0,4%**	**3.066**	**-**
TOTALT	**858.600**	**100,0%**	**858.572**	**100,0%**	**28**	**0,0%**

Budgettets indtægter og landenes indbetalinger

Ministerrådets virksomhed finansieres i første række af direkte bidrag fra landene. Som udgangspunkt indbetaler landene et beløb svarende til aktivitetsrammen fratrukket afgift på løn, nettorenteindtægter og øvrige indtægter, som det er vist i nedenstående tabel. Landenes indbetalinger indbetales i henhold til en særskilt fordelingsnøgle, som er beregnet på basis af det respektive lands andel af den samlede bruttonationalindtægt i faktorpriser i Norden for de to seneste kendte år, dvs. 2004 og 2005.

INDTÆGTER TDKK, (løbende priser)	**Budget 2006**	**Fordelnings-nøgle 2006**	**Budget 2007**	**Fordelnings-nøgle 2007**	**Budget 2008**	**Fordelnings-nøgle 2008**
Afgift på løn	8.000		8.000		8.000	
Renteindtægter	4.600		4.600		6.900	
Øvrige indtægter/(ev. tab)	200		200		200	
Landenes bidrag	826.843		845.772		843.500	
- Danmark	186.040	22,5%	193.682	22,9%	191.474,5	22,7%
- Finland	148.832	18,0%	153.085	18,1%	150.986,5	17,9%
- Island	9.095	1,1%	9.303	1,1%	10.965,5	1,3%
- Norge	214.979	26,0%	213.135	25,2%	224.371,0	26,6%
- Sverige	267.897	32,4%	276.567	32,7%	265.702,5	31,5%
Sum :	839.643	100,0%	858.572	100,0%	858.600	100,0%

Kommentarer:
Afgift på løn
Beregnes ud fra den afgiftspligtige lønsum for de ansatte ved sekretariatet
Renteindtægter
Det er budgetteret med en nettorenteindtægt på 6,9 MDKK, som er beregnet ud fra en forventet gennemsnitlig placeringsrente på 3,0 % i 2008 og en gennemsnitslikviditet under året på 230 MDKK.
Øvrige indtægter
Denne post inkluderer morarenter, valutakursændringer og tilbagebetalinger af forældede midler

Betalingsordningen for højere uddannelser

Det er besluttet i Overenskomsten om adgang till videregående uddannelse, at konsekvenserne af betalingsordningen for de nordiske lande skal reguleres over Ministerrådets budget, og påvirker derved landenes bidrag til det nordiske budget. Betalingsordningen gælder Danmark, Finland, Norge og Sverige. Island, Grønland, Færøerne og Åland står udenfor betalingsordningen. Der tages hensyn til landenes gensidige betalinger i landenes bidrag og aftalen påvirker alene den interne fordeling af bidragene mellem landene (Danmark, Finland, Norge og Sverige). Det er i 2006 besluttet af forlænge overrenskomsten om højere uddannelse til udgangen af 2009. Aftalen skal fornyes inden 6 måneder før udløb.

Af overenskomsten fremgår det, at der skal ske betaling for 75 % af det antal studerende, som modtager studiestøtte fra det land hvor den studerende er bosat efter gældende regler i det land, og som er indskrevet på en højere uddannelse i et andet land, som falder ind under Artikel 1 i overenskomsten.

Forskningsuddannelser samt studerende på uspecificerede højere uddannelse medregnes ikke i beregningsgrundlaget. Den årlige erstatning pr. studerende er 22.000 DKK.

Ministerrådet modtager statistik fra de nordiske studiestøttemyndigheder, som er den der ligger til grund for beregning af antal studerende mellem de nordiske lande, der indgår i ordningen.

Betalingsordning , højere uddannelse, TDKK

	Regnskab 2006	Budget 2007	Budget 2008
Danmark	-33.627	-44.666	-49.533
Finland	14.206	16.088	14.949
Island	0	0	0
Norge	19.718	34.287	33.627
Sverige	-297	-5709	957
Sum:	0	0	0

Indbetalinger fra landene

Landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd er følgende efter korrektion for betalingsordningen for højere uddannelse:

Indbetalinger, inkl. betalingsordning og reduktion af likviditet, løbende priser TDKK

1)	Regnskab 2006	Budget 2007	Budget 2008
Danmark	152.413	149.016	141.942
Finland	163.038	169.173	165.936
Island	9.095	9.303	10.966
Norge	234.697	247.422	257.998
Sverige	267.600	270.858	266.660
Sum:	826.843	845.772	843.500

Landenes prognosticerede indbetalinger

Som et resultat af budgetmoderniseringsarbejdet har NSK besluttet at der i budgetforslaget skal præsenteres en prognose for landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd i budgetårets priser. Beregningen foregår i to tempi:

1) Ud fra fordelingen på budgetpostkategorier kan den pris- og valutaregulerede udgiftsramme i 2008 beregnes. Denne beregning er foretaget i nedenstående tabel. Prisfaktorerne der er benyttet, er de nationale finansministeriers forventninger til prisniveauet i 2008. Valutakurserne er det aritmetiske

gennemsnit af Danmarks Nationalbanks officiel månedsgennemsnitskurser i perioden maj 2006 til april 2007.

Prisopregning fordelt på kategorier og den totale udgiftsramme	Bevilling 2007 priser	Valutakurser	Prisfaktorer	Udgiftsramme 2008 priser
Projektmidler	472.828	-	2,2	483.230
Institutioner i:				
Danmark	114.662	100	2,1	117.070
Finland	5.194	746	1,5	39.325
Island	97.500	8	2,5	7.995
Norge	203.480	92	2,5	191.882
Sverige	40.501	81	2,3	33.560
Sum:	-	-	-	**873.062**

2) Når den totale udgiftsramme i 2008 er kendt kan landenes indbetalinger beregnes ved at fordele finansieringsbyrden efter fordelingsnøglen og korrigere for betalingsordningen for højere uddannelse.

Landenes indbetalinger til Nordisk Ministerråd 2008 pris- og valutaomregnede	Fordelingsnøgle	Indtægter	Betalingsordning	Indbetaling
Afgift på løn		8.000		
Renteindtægter		6.900		
Øvrige indtægter/(ev. tab)		200		
Landenes bidrag		**857.962**		
Danmark	22,7	194.757	-49.533	145.224
Finland	17,9	153.575	14.949	168.524
Island	1,3	11.154	0	11.154
Norge	26,6	228.218	33.627	261.845
Sverige	31,5	270.258	957	271.215
Sum:	100,0	873.062	0	**857.962**

Budgetanvisningerne og budgetprocessen indtil nu

Forløbet af budgetprocessen indtil nu vises i nedenstående tabel:

Dato	2006
7-8.12	• NSK/MR-SAM diskuterer fremtidige prioriteringer.
	2007
18.01	• NSK diskuterer budgetanvisninger 2008.
Uge 4-6	• Samråd mellem Nordisk Råd og formanden for samarbejdsministrene om budgetanvisninger 2008.
26.02	• MR-SAM godkender budgetanvisninger for 2008.
Marts- maj	• Udarbejdelse af sektorernes budgetbidrag

01.06	• Generalsekretærens budgetforslag sendes ud til NSK/MR-SAM (og derigennem også til landene til national høring). [Budgetforslaget foreligger kun som pdf. fil.]

Generalsekretærens budgetforslag udarbejdes på grundlag af de budgetanvisninger, som blev vedtaget af samarbejdsministrene d. 26. februar 2007.

I Budgetanvisningerne fastlægges også den totale ramme for budget 2008 i 2007 priser, som er samme ramme som i budget 2007 (afrundet til hele hundredtusind). Budgetrammen består af to dele: en del som lægges til grund for budgetarbejdet i fagministerrådene, nabosamarbejdet og på rammen "samarbejdsministrene" (budgetsektorerne) samt en dispositionspulje, som samarbejdsministrene på forskellig vis disponerer. Rammerne er udarbejdet ud fra den forudsætning, at NORA ikke overflyttes fra MR-NER til MR-SAM.

I nedenstående tabel vises i kolonnen "Budget 2008" rammerne for budgetsektorerne samt rammen for dispositionspuljen for 2008. Til sammenligning vises også sektorernes rammer i 2007. Budgetsektorerne har været genstand for en pro rata reduktion på 2 %, som vist i tabellen nedenfor.

Rammer 2008 (2007 priser)

Ministerråd	Budget 2007	-Δ 2 % [1]	Budget 2008 [2]
Kultur	163.525	3.271	160.300
Jämställdhet	8.515	170	8.300
Lagstiftning	1.329	27	1.300
Uddannelse og forsk.	223.961	4.465	219.500
Arbetsmark. o. miljø	13.060	261	12.800
NER	118.425	2.369	116.100
Social- och hälsovårdspol.	39.786	796	39.000
Ekonomi och finanspol.	1.737	35	1.700
Miljø	45.480	910	44.600
MR-FJLS	40.172	803	39.400
Nabopolitik	94.211	1.884	92.300
Samarbejdsministrene	105.305	1.843	90.300
Strukturpulje	3.066		
Dispositionspulje			33.000
I alt	**858.572**	**16.800**	**858.600**

1) Kolonnen (markeret - Δ x %) viser provenuet fra budgetsektorerne til dispositionspuljen, og er ikke den samlede reduktion i rammerne (f.eks. er rammen for samarbejdsministrene udover pro rata reduktionen også fratrukket puljen for holdbar udvikling og formandskabspuljen.)
2) Forskellen i totalrammen skyldes afrunding.

Provenuet til dispositionspuljen er genereret igennem pro rata reduktionen[1] af alle budgetsektorernes rammer fra budget 2007, som derefter er lagt sammen med puljen for holdbar udvikling, strukturpuljen og formandskabspuljen.

[1] Puljen for holdbar udvikling, strukturpuljen og formandskabsinitiativer er friholdt for reduktion, da der ellers bare er tale om en reduktion af puljerne initialt, som derefter føres tilbage igen i dispositionspuljen.

Dispositionspuljen består af en prioriteringspulje, puljen for holdbar udvikling, strukturpuljen (som anvendes til støtte til det uformelle nordiske samarbejde) og formandskabspuljen.

Årets Budgetforslag adskiller sig fra de tidligere års budgetter ved at ikke hele dispositionspuljen er udmøntet. I budgetforslaget er prioriteringspuljen indarbejdet med et samlet beløb på 17 MDKK. Puljens udmøntning afventer resultatet af statsministrenes sommermøde i juni, hvorefter midlerne vil blive tilbageført til sektorerne.

Af de 33 MDKK i dispositionspuljen er foreløbigt 10 MDKK disponeret til formandskabspuljen, 3 MDKK til Holdbart Norden og 3 MDKK til modernisering og opgradering af Nordisk Ministerråds hjemmeside www.norden.org.

Budgetmodernisering

Siden marts 2006 har der været arbejdet med modernisering af Nordisk Ministerråds budget og økonomistyring. Konkret har følgende områder været belyst i arbejdet: 1) Ministerrådets likviditet, 2) Prisopregning af budgetrammen, 3) Projektadministration og 3 års dispositionsreglen, 4) budgettets opstilling og layout og 5) Ministerrådets budget og øget politisk styring,. Arbejdet, som har været et samarbejde mellem sekretariatet og budgetekspertgruppen[2] mundede i februar 2007 ud i et forslagskatalog (NSK/MR-SAM dok. 16/2007), som Generalsekretæren forelagde for MR-SAM og som nu er godkendt, dog undtaget forslaget om likviditetsnedsættelsen. Før forslagskataloget blev forelagt MR-SAM blev det præsenteret for Nordisk Råd, som har haft mulighed for at komme med bidrag og synspunkter.

Status på budgetmoderniseringsarbejdet

Med hensyn til arbejdet med projektadminsitrationen og 3 års dispositionsreglen implementeres ændrede regler for videreførelsesadgang allerede i forbindelse med regnskab 2007. De resterende forslag som mere omhandler den operationelle og daglige projektadministration, vil sekretariatet tage fat på at realisere i efteråret 2007.

Vedrørende strukturpuljen har NSK tilkendegivet, at denne pulje inkorporeres i formandskabspuljen og der derigennem bliver mulighed for fortsat støtte til uformelt samarbejde. De nye krav til sektorernes budgetforslag i Budgetanvisningerne vil blive indarbejdet i de først kommende, som er Budgetanvisninger for budget 2009. Disse besluttes af MR-SAM i vinteren/foråret 2008.

Forslaget om en prioriteringspulje har været et middel til at omfordele budgetressourcer i det nordiske samarbejde i årets budgetforslag.

Generalsekretærens forslag vedr. budgettets layout og opstilling er allerede indarbejdet i nærværende budget. Tabellerne med flerårige planlægningsrammer er i årets budgetforslag erstattet af en oversigt over budgettets økonomiske råderum (se nærmere herom nedenfor).

MR-SAM har endnu ikke taget stilling til, om der i 2008 skal foretages en reduktion af ministerådets likviditet med 50 MDKK, som foreslået af Budgetekspertgruppen

For så vidt angår prisopregning har MR-SAM tilsluttet sig forslaget om at den eksisterende metode til at pris- og valutajustere budgettet fortsætter.

[2] Budgetekspertgruppen er en gruppe, som er nedsat af NSK til at rådgive NSK og samarbejdsministrene i budgetspørgsmål

Økonomiske og politiske frihedsgrader i Nordisk Ministerråds budget

Et af Budgetekspertgruppens forslag har været at erstatte den tidligere opgørelse over Ministerrådets planlægningsramme med en prognosticerede opgørelse over de økonomiske frihedsgrader i budgettet i de kommende år.

Det er valgt at bibeholde den tidligere tidshorisont på 2 år, da en prognose udover denne tidshorisont vurderes at være meget spekulativ set i relation til de strukturelle ændringer, der i de seneste år er sket i Ministerrådet.

Det må således understreges, at prognosen i 2009 og 2010 er lavet på baggrund af den totale ramme i 2008 og samme rammefordeling på ministerråd som i 2008 og ikke mindst på grundlag af det institutionelle set-up og organisationsstrukturen i de enkelte sektorer. Det må også understreges, at der er tale om en prognose foretaget i Ministerrådssekretariatet og ikke en politisk prioritering.

Dog er der i prognosen også forsøgt at tage den politiske virkelighed i betragtning, som betyder, at sekretariatet har vurderet de politiske omkostninger ved at omprioritere og reducere eller helt nedlægge aktiviteter.

I nedenstående tabel ses prognosen for de enkelte ministerråd, nabopolitikken samt samarbejdsministrene.

Som det ses er det valgt at inddele graden af frihed i budgettet i 5 kategorier.

Kategori 1

Midler der benyttes til korte, enkeltstående og tidsbegrænsede projekter. Det er midler, der tildeles ad hoc. I denne kategori ligger udover projektmidlerne også de midler, der i institutioner har projektlignende karakter.

Kategori 2

Kategori 2 er midler, hvor Nordisk Ministerråd har givet signal om eller hvor der i forbindelse med uddeling af midler klart fra Ministerrådet ligger en hensigtserklæring om finansiering over flere år. I denne kategori medtages midler, hvor Nordisk Ministerråd er den eneste finansieringskilde. I denne kategori ligger f. eks. arbjdsgrupper, støtteordninger og større programmer, der opfylder kriterierne.

Kategori 3

Kategori 3 er midler, der tiltrækker eksterne midler.
Kriterierne er de samme som i kategori 2, men Nordisk Ministerråd er ikke den eneste finansieringskilde. Der er altså tale om midler, hvor Nordiske midler er katalysator for nationale midler og midler af anden ekstern karakter.

Kategori 4

Dette er midler, der er allokeret til "Nordiske kerneopgaver" Nordiske kerneopgaver er aktiviteter, som er synlige og medvirker i stor grad til at profilere det nordiske samarbejde. Det er f. eks. "Hallo Norden", de nordiske kulturhuse, Svanen og de nordiske priser, men også enkelte støtteordninger ligger i denne kategori.

Kategori 5

Den sidste kategori er midler, der er juridisk kontraktsbundne. Der er altså ikke tale om frie midler. Det drejer sig om leasing- og huslejeaftaler samt institutionernes personale.

Opgørelse over frihedsgrader i Nordisk Ministerråds budget 2009 OG 2010 (2007 priser, TDKK)

	BO 2009					BO 2010				
Graden af frihed	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lag	**7.436**	**60.918**	**24.845**	**67.161**	**9.540**	**7.436**	**60.918**	**24.845**	**67.161**	**9.540**
Kultur	2.504	60.818	24.845	67.161	4.972	2.504	60.818	24.845	67.161	4.972
Ligestilling	3.732	0	0	0	4.568	3.732	0	0	0	4.568
Lag	1.200	100	0	0	0	1.200	100	0	0	0
MR-Uddannelse og forskning, MR-A	**14.911**	**72.537**	**61.469**	**72.933**	**10.450**	**47.496**	**49.763**	**52.058**	**72.933**	**10.050**
Uddannelse og forskning	12.488	65.364	61.469	70.529	9.650	44.673	42.590	52.058	70.529	9.650
Arbejdsliv	2.423	7.173	0	2.404	800	2.823	7.173	0	2.404	400
MR-NER, MR-S, MR-Finans	**47.031**	**22.707**	**53.800**	**0**	**33.262**	**48.033**	**21.705**	**63.800**	**0**	**23.262**
Näring, energi og regional	18.079	19.721	53.800	0	24.500	18.079	19.721	63.800	0	14.500
Socialpolitik	27.552	2.686	0	0	8.762	28.554	1.684	0	0	8.762
Finanspolitik	1.400	300	0	0	0	1.400	300	0	0	0
MR-Miljø og MR-FJSL	**8.747**	**31.996**	**26.545**	**7.190**	**9.522**	**12.354**	**31.389**	**23.545**	**7.190**	**9.522**
Miljø	2.300	28.892	10.503	2.905	0	2.300	28.892	10.503	2.905	0
Fiskeri, Jord- och skovbrug og levnedsmidler	6.447	3.104	16.042	4.285	9.522	10.054	2.497	13.042	4.285	9.522
Nabopolitik	**2.041**	**0**	**68.316**	**0**	**21.943**	**2.041**	**0**	**68.316**	**0**	**21.943**
Samarbejdsministrene	**18.072**	**13.064**	**4.000**	**0**	**71.164**	**18.072**	**13.064**	**4.000**	**0**	**71.164**
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	0	0	0	0	69.555	0	0	0	0	69.555
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	18.072	13.064	4.000	0	1.609	18.072	13.064	4.000	0	1.609
Prioriteringspulje	**17.000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**17.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
TOTALT	**115.238**	**201.222**	**238.975**	**147.284**	**155.881**	**152.432**	**176.839**	**236.564**	**147.284**	**145.481**

Som det ses af tabellen er der ca. 155 MDKK af Ministerrådets budget, der er juridisk kontraktbundne. Af de resterende midler går ca. 145 MDKK til det, som må betegnes som nordiske kerneaktiviteter.

Ca. 240 MDKK af nordiske midler er midler, hvor der er, eller hvor der stilles krav om medfinansiering fra eksterne kilder uden for det formelle nordiske samarbejde. Det er midler med en indbygget multiplikatoreffekt. Kriterierne for at støtte aktiviteter fra Nordisk Ministerråds side er at aktiviteter bidrager til "Nordisk nytte". Og med disse midler øges volumen af midler, der generér "Nordisk nytte" betydeligt.

De sidste ca. 315 MDKK er for stor dels vedkommende ad hoc projektmidler og midlerne til arbejdsgrupper, samarbejdsorganer m.v. Tilhørsforholdet til det nordiske samarbejde kan variere en del, men anvendelsen af disse midler er altid knyttet op på handlingsplaner i de enkelte sektorer. Det er disse midler, der finansierer driften af ministerrådene og det er herfra nye tiltag, analyser og policy-udvikling finansieres.

Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau

I det følgende redegøres der for Nordisk Ministerråds budget på budgetpostniveau[3]. Budgetposterne er opdelt pr. sektor. Budgetforslaget er opbygget således, at sektorens arbejde til at starte med præsenteres i en indledende tekst. Her redegøres der for sektorens arbejde og planer m.v., som styrer dette arbejde. Derefter redegøres der for, hvordan de overordnede prioriteringer fra MR-SAM er implemteret i sektoren, og om dette har medført større bevillingsmæssige ændringer på budgetpostniveau. Til sidst gives der et resumé af sektorens resultater. Tidligere var det således, at resultaterne blev rapporteret på budgetpostniveau. Denne rapportering er flyttet til årsberetningen, der kommer senere på året.

Som noget nyt i år vises efter resuméet af sektorens resultater en oversigtstabel med alle sektorens budgetposter og en opdeling af sektorbudgettet på budgetpostkategorier.

[3] I bilag 1 vises en oversigt over alle budgetposter i EURO. I Bilag 2 og i bilag 3 gives der flere tekniske oplysninger af regnskabsmæssig, systemmæssig karakter om indholdet af de enkelte rubrikker på budgetpostniveau.

Kulturpolitik

Generel indledning

Generel Indledning

Kulturministrene i de nordiske land og selvstyrende områder har det overgripende ansvar for det nordiske kultursamarbeid i Nordisk Ministerråd.

Nordisk kultursamarbeid har som overordnede mål:

Å fremme mangfoldet av kulturuttrykk:
Kultursamarbeidet under Nordisk ministerråd skal bidra til å fremme og verne om mangfoldet av kulturuttrykk i Norden samt å fremme og styrke den nordiske dimensjonen i landenes kulturliv.

Å formidle kunstnere og deres verk:
Det skal finnes gode forutsetninger for mobilitet både for individer, grupper og kulturprodukter.

Å styrke kvalitet, konkurransekraft og tilgjengelighet i nordisk kunst- og kulturliv:
Det nordiske kultursamarbeidet skal styrke og utvikle den kulturelle og kunstneriske virksomheten i hele Norden.
Samarbeidet skal resultere i at kultur og kunst fra de nordiske land skal være tilgjengelig i Norden og i å få økt gjennomslagskraft hos publikum i hele regionen og internasjonalt.

Å komplementere innsatsen i de enkelte land.

Å ta særlig hensyn til de selvstyrende områder og de særlige strukturelle forutsetninger for det kulturelle samarbeid som gjelder mellom de selvstyrende områder og det øvrige Norden.

Med henblikk på disse overordnede mål ønsker Nordisk Ministerråd å gi kultursamarbeidet en ny dynamikk, og de nordiske kulturministrene besluttet i 2005 å gjennomføre en strukturreform som trådte i kraft i sin helhet i 2007.

Hensikten med strukturreformen er at det nordiske kultursamarbeidet skal være mer fleksibelt og åpent for nye arbeidsformer, samt at det lettere skal kunne svare på de utfordringer som kulturlivet i Norden står overfor i dag, både nasjonalt og internasjonalt. Det nordiske kultursamarbeidet vil også i større grad være forankret i kulturmiljøene på nasjonalt nivå.

Kultursamarbeidets viktigste mål i perioden 2007 – 2009 er å konsolidere den nye strukturen og den nye arbeidsformen og sørge for at den fungerer på en hensiktsmessig måte og støtter de målene som kulturministrene har vedtatt for samarbeidet, bl.a. at den åpner for at nye grupper og nye nettverk kan delta i det nordiske kultursamarbeidet. Den nye strukturen skal også tilrettelegges slik at den er oversiktlig og brukervennlig og avvikler de overlappinger som finnes i forhold til Nordisk kulturfond og nasjonale organ og myndigheter.

Etablering av den nye strukturen for nordisk kultursamarbeid bygger på en tett og konstruktiv dialog med Nordisk Råd som vil fortsette i 2008, især vedrørende den fortløpende evaluering av den nye strukturen og de nye programmene.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

Handlingsplanen for nordisk kultursamarbeid 2007-2009

I perioden 2007-2009 vil det fokuseres på følgende prioriteringer:

- Etablering av de nye programmene med vekt på komplementaritet
- Forankring av den nye strukturen i nasjonale miljøer i Norden
- Videreutvikling av Nordisk kulturforum som dialogverktøy for feltet
- Styrking av de nordiske husene og instituttene
- Avklaring av arbeidsfordeling mellom kunst- og kulturprogrammet og Nordisk kulturfond
- Oppbygging av Kulturkontakt Nord
- Konsolidering av de nordiske prisene og harmoniseringsarbeid vedr. profilering.
- Hensyn til de selvstyrende områder og ikke-skandinaviske språk i nordisk kultursamarbeid
- Hensyn til de samiske samfunn
- Hensyn til barn og unge og forankring av strategien på kulturområdet
- Utforming av satsningsområder innen internasjonalt kultursamarbeid især i NV-Russland, Kaliningrad samt Estland, Latvia og Litauen.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

Norden som global vinnerregion
Den nye strukturen for kultursamarbeidet vil styrke kulturaktørene i Norden og bidra til å fremme Norden som en dynamisk kulturregion. Gjennom programmene Nordisk dataspill, Mobilitets- og residensprogram og Kunst- og kulturprogram vil det åpnes for nye former for samarbeid og muligheter for og å fremme bl.a. det nordiske språkfelleskapet og de nordiske språks mangfold.

Når det gjelder nabopolitikk vil Ministerråd for kultur i 2008 iverksette nye satsningsområder (utarbeidet i 2007) for kultursamarbeid med Nordvest Russland og med Estland, Latvia og Litauen. Lansering av programmet for nettverksbygging og mobilitet vil også kunne åpne for utveksling og kultursamarbeid med Hviterussland.

Større ændringer på budgetposter

Innenfor den totale budsjettrammen for 2008 ble det foreslått følgende prioriteringer for de tre nye programmene:
Nordisk Computerspilprogram: 12.016 MDKK
Kunst- og kulturprogram: 19.040 MDKK
Mobilitets- og residensprogram: 12.371 MDKK

Resumé af Ministerrådets resultater i 2006

Følgende kan oppsummeres som de viktigste hendelser i 2006:
- Nedleggelse av en rekke institusjoner og komiteer
- Dialog med kulturfeltet under overskrift Nordisk kulturforum
- Etablering av den nye strukturen for nordisk kuultursamarbeid
- Lansering av Nordisk dataspillprogram
- Vedtak om innhold og ramme for Mobilitets- og residensprogram og Kunst- og kulturprogram
- Vedtak om etablering av den nye institusjonen Kulturkontakt Nord
- Vedtak om Nordisk ministerråds strategi for Barn og Unge med etablering av

Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK).
• Vedtak om en styrket og utvidet rolle for De nordiske hus og institutter i lys av den nye strukturen.

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-K		**160.300**	**163.525**	**-3.225**	**-2,0%**
	Generelle kulturinnsatser	*33.804*	*34.459*	*-655*	*-1,9%*
1-2203-1	Dispositionsmidler Kultur	1.002	1.022	-20	-2,0%
1-2204-1	Nordisk Kulturforum	1.502	1.533	-31	-2,0%
1-2205-2	Nordisk kulturfond	31.300	31.904	-604	-1,9%
	Barn och unga	*7.168*	*7.315*	*-147*	*-2,0%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*7.168*	*7.315*	-147	-2,0%
1-2210-1	Nordiskt idrottssamarbete	1.255	1.281	-26	-2,0%
1-2212-1	Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK)	5.913	6.034	-121	-2,0%
	Film och media	*41.857*	*40.670*	*1.187*	*2,9%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*38.969*	*37.723*	1.246	3,3%
1-2221-2	Nordisk computerspilprogram	12.016	10.220	1.796	17,6%
1-2222-2	Nordisk Film- och TV-fond	23.777	24.262	-485	-2,0%
1-2223-1	Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	3.176	3.241	-65	-2,0%
	Institutioner	*2.888*	*2.947*	-59	-2,0%
1-2228-3	NORDICOM	2.888	2.947	-59	-2,0%
	Konstområdet	*73.312*	*76.837*	*-3.525*	*-4,6%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*31.411*	*34.084*	-2.673	-7,8%
1-2251-2	Kunst- og kulturprogrammet	19.040	20.440	-1.400	-6,8%
1-2254-2	Mobilitets- og residensprogrammet	12.371	13.644	-1.273	-9,3%
	Institutioner	*4.972*	*5.071*	*-99*	*-2,0%*
1-2259-3	Kulturkontakt Nord	4.972	5.071	-99	-2,0%
	Nordiska kulturhus (institutioner)	*36.929*	*37.682*	*-753*	*-2,0%*
1-2270-3	Nordens hus i Reykjavik	8.775	8.954	-179	-2,0%
1-2272-3	Nordens hus på Färöarna	12.512	12.767	-255	-2,0%
1-2274-3	Nordens institut på Åland	2.697	2.752	-55	-2,0%
1-2277-3	Nordens institut på Grönland (NAPA)	5.839	5.958	-119	-2,0%
1-2279-1	Vedlikehold kulturhusene	1.068	1.090	-22	-2,0%
1-2548-3	Nordens institut i Finland (NIFIN)	6.038	6.161	-123	-2,0%
	Andra kultursatsningar	*4.159*	*4.244*	*-85*	*-2,0%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*4.159*	*4.244*	*-85*	*-2,0%*
1-2234-4	Samisk samarbeid	4.159	4.244	-85	-2,0%

Opdelt på kategorier		**160.300**	**163.525**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	13.916	14.201	8,7%	8,7%
	Støtteordninger	98.504	100.470	61,4%	61,4%
	Institutioner	43.721	44.610	27,3%	27,3%
	Organisationsbidrag	4.159	4.244	2,6%	2,6%

Generelle Kultursatsninger

1-2203-1 Dispositionsmidler Kultur

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.002.000	1.022.000	6.112.000	77%	MR-K/EK-K

Formål Budsjettposten skal dekke kulturministrenes formannskapsprosjekter og andre politiske initiativ.

Prioriteringer i 2008 I 2008 prioriteres midlene til aktiviteter under formannskapsprogrammet og til andre politiske initiativ kulturministrene ønsker å prioritere.

- Sektorfinansiering av formannskapsprosjekter
- Ny nordisk mat (DKK 200.000 per år i perioden 2007-2009 til kulturdimensjon innen programmet Ny nordisk mat)

Sekretariats-funktion Nordisk ministerråds sekretariat

1-2204-1 Nordisk Kulturforum

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.502.000	1.533.000	1.019.000	75%	MR-K/EK-K

Formål Det nye nordiske kultursamarbeidet bygger på dialog med hele kulturfeltet og på en kontinuerlig diskusjon om mål og midler. Nordisk Kulturforum er et dialogverktøy og den viktigste møteplassen for å sikre videreutviklingen av programmene og fremtidige initiativ for kulturmiljøene i Norden.
Under overskriften Nordisk Kulturforum arrangeres hvert år flere konferanser, seminarer og workshops for å styrke dialogen med kulturfeltet i hele Norden. Nordisk Kulturforum er åpent for kulturaktører, organisasjoner, institusjoner, nettverk og enkeltpersoner.

Prioriteringer i 2008 Prioriteringene og temaene for Nordisk Kulturforum 2008 utarbeides i løpet av 2007 og foreligges EK-K.

Sekretariats-funktion Nordisk ministerråds sekretariat

1-2205-2 Nordisk kulturfond

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	31.300.000	31.904.000	31.217.000	100%	Fondsstyret

Formål Nordiska Kulturfondens syfte är att främja det kulturella samarbetet mellan de nordiska länderna genom att bevilja bidrag till samarbetsprojekt inom allmänkultur, konst, utbildning och forskning. Fondens verksamhet baserar sig på ett särskilt avtal mellan de nordiska länderna, vilket ingicks år 1966. Prioriterade områden är bland annat projekt

för och med barn och ungdomar, projekt som främjar nordisk språkförståelse, projekt som befrämjar nya uttryckssätt och förmedlingsformer. Även projekt som stimulerar till ökade kunskaper om Nordens historia och framväxten av nya traditioner samt det kulturarv som samtiden formar har hög prioritet. Härtill prioriteras projekt som initieras av frivilligsektorn, tvärsektoriella projekt och projekt som genomförs utanför huvudstadsregionerna.

Prioriterigner i 2008 Fonden har ett 20-tal sakkunniga runt om i Norden som bistår sekretariatet med att kvalitetssäkra ansökningarna. Det avhålls årligen två möten med de sakkunniga för att utveckla en bättre nationell förankring kring fondens verksamhet samt för att nå nya målgrupper.
Årets nordiska utställning för perioden 2007 – 2009 är ett samarbete mellan 11 museer på Nordkalotten. Temat är Ljusa nätter och mörka dagar och kommer att handla om ljusets/mörkrets betydelse för livet på Nordkalotten.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: 6.685.000 DKK
Faktiske udgifter : 6.218.630 DKK

Sekretariats-funktion Nordisk kulturfonds sekretariat

Børn og unge

1-2210-1 Nordiskt idrottssamarbete

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.255.000	1.281.000	1.253.000	91%	MR-K/EK-K

Formål Hovedformålet med bevillingen er at støtte idrætssamarbejdet mellem Grønland, Island og Færøerne, samt mellem de vestnordiske lande på den ene side og det øvrige Norden på den anden side ved at lette børn og unges deltagelse i idrætsstævner og -arrangementer. Desuden gives støtte til samisk idrætssamarbejde for børn og unge og det nordiske skoleidrætssamarbejde.

Prioriteringer i 2008 Bevillingen bruges til at reducere rejseudgifterne for børn og unge, der deltager i nordiske idrætsarrangementer, lejrophold, kurser m.v. i overensstemmelse med nedennævnte prioriteringer.

- Ligestilling
- Integration af handikappede
- Idrætsarrangementer i Vestnorden

Sekretariats-funktion Sekretariatsfunktionen varetages af de nationale rigsidrætsforbund i henholdsvis Grønland, Island og Færøerne, som har forpligtet sig til at stå for administrationsudgifterne.

Ministerrådssekretariatet administrerer den del af budgetposten, som går til nordisk skoleidræt og samisk idrætssamarbejde.

1-2212-1 Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	5.913.000	6.034.000	5.904.000	94%	NORDBUK

Formål

Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK) er Nordisk Ministerråds rådgivende og koordinerende organ i nordiske og internationale børne- og ungdomspolitiske spørgsmål. NORDBUK skal hvert år fremlægge en samlet rapport for samarbejdsministrene, der belyser arbejdet med børn og unge inden for de prioriterede fagområder i Nordisk Ministerråd.
Komitéen har desuden ansvar for fordeling af projekt- og organisationsstøtte til nordiske ungdomsorganisationer og nordiske ungdomsgrupper. Administrationen af støtteordningerne er udliciteret.

Prioriteringer i 2008

I 2008 prioriteres arbejdet med komitéens handlingsplan for 2006-2009 og strategien for Nordisk Ministerråds arbejde med børn og unge ud fra visionen om, at "Norden skal være verdens bedste sted for børn og unge".
Fremme integrering af børne- og ungdomsperspektiv i relevante dele af Nordisk Ministerråds virksomhed
Støtte børns og unges egen organisering og børns og unges nordiske samarbejde
Støtte udvikling og spredning af nye metoder for børns og unges deltagelse i demokratiske processer
Øge ligestilling og mangfoldighed blandt dem, der får støtte fra NORDBUK
Fremme bedre kundskaber blandt børn og unge om menneskerettigheder og demokrati
Øge samarbejde og koordinering med andre internationale børne- og ungdomspolitiske samarbejdsstrukturer
Øge kundskab og formidling om børn og unge igennem komitéens forskningskoordinator

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: DKK 595.000
Faktiske udgifter: DKK 536.069

Sekretariats-funktion

Nordisk Ministerråds Sekretariat

Film og medier

1-2221-2 Nordisk computerspilprogram

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	12.016.000	10.220.000	6.114.000	98%	MR/EK-K

Formål

Nordisk Computerspilprogram skal i perioden 2006-2012 stimulere til øget kvalitet og flere tilbud af nordisk producerede computerspil for børn og unge. I den første fase (2006-2008) etableres programmet og en basisvirksomhed, som omfatter løbende opmærksomhed på tilsvarende programmer og initiativer udenfor Norden og indenfor andre media, som kan være en ressource for udenlandske investorer og hjemvendende arbejdskraft.

Prioriteringer i 2008

Programmet skal sikre en effektiv nordisk infrastruktur for udviklere af computerspil, producenter og distributører, koordinere fællesnordiske aktiviteter, sikre

informationsudveksling og øge branchekundskab, samt etablere et netværk blandt brancheaktører.
Udviklingsstøtte uddeles til nye, kreative computerspil, således at støtteværdige koncepter kan videreudvikles til prototypeniveau.
Fællesnordiske markedsaktiviteter gennemføres for at støtte salg og eksport af nordiske computerspil.
Digital distribution etableres fortsat for at sikre producenternes adgang til markedet og brugernes adgang til nordiske kvalitetsprodukter.
Information samles og tilgængeliggøres for producenter – om industrien, markeder og finansiering.
Konsumentinformation spredes til brancheorganisationer.
Etablering af et lokaliseringssystem som tillader versionering til andre nordiske sprogområder.
Programmet tilbyder industrien ekspertbistand i forbindelse med markedsføring, salg, aftaler og juridiske spørgsmål knyttet hertil.
Et netværk for brancheorganisationer i Norden bygges op, således at Nordisk Computerspilprogram får en tydelig platform at arbejde på med henblik på konsolidering af programvirksomheden efter 2012 og efter bevillingen fra Nordisk Ministerråd bortfalder.

Ledelse og adm.
Planlagte udgifter: -
Faktiske udgifter: DKK 1.016.600

Sekretariats-funktion
Nordic Game Resources AB

1-2222-2 Nordisk Film- och TV-fond

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	23.777.000	24.262.000	21.890.000	100%	Fondsstyret

Formål
Nordisk Film- og TV-Fond (NFTF) har til opgave at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker (film og TV). Særligt hensyn tages til produktioner rettet til børn og unge.

NFTF fungerer i øvrigt som sekretariat for Nordisk Råds filmpris og administrerer prisen på DKK 350.000.

NFTF administrerer tillige en bevilling til Filmkontakt på DKK 1.500.000 for hvert af årene 2007, 2008 og 2009.

Prioriteringer i 2008
Aftalen for NFTF gælder for perioden 01.01.2005-31.12.2009.
Det er NFTFs opgave at fremme produktion og distribution af nordiske audiovisuelle værker af høj kvalitet; at inspirere og styrke det kreative samarbejde på filmområdet indenfor de nordiske lande; samt at styrke produktion og spredning af kvalitative nordiske børnefilm.
Fondsstyrets prioriteringer for virksomheden er gældende for hele aftaleperioden og virksmoheden specificerer således ikke prioriteringer for enkelte år.

Ledelse og adm.
Planlagte udgifter: DKK 2.200.000
Faktiske udgifter: DKK 2.100.000

Sekretariats-funktion Nordisk Film- og TV-fonds sekretariat

1-2223-1 Nordisk Journalistisk Efteruddannelse

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.176.000	3.241.000	0	-%	Forvaltnings-organ

Formål Det er Nordisk Journalistcenters overordnede opgave via kurser, seminarer og andre kompetenceopbyggende tiltag at skabe og fastholde interesse i medierne for nordisk samhørighed og kulturelt fællesskab.

Prioriteringer i 2008 Det er NJCs praktiske målsætning at sikre en position som referenceinstitution for nordiske efteruddannelsesinstitutioner og Nordens journalister. For en strategisk og radikal opdatering af NJCs kursusvirksomhed i perioden 2007-2009 gælder derfor, at NJC skal foretage en markant satsning på samarbejde med de nordiske og relevante internationale efteruddannelsesinstitutioner med det fælles mål, at øge kompetenceudviklingen.

NJC skal primært prioritere netværksdannelse blandt efteruddannelsesinstitutioner. NJC bør derfor blandt andet bidrage aktivt og direkte til at opbygge fungerende netværk og årlige træf med de nordiske og relevante internationale efteruddannelsesinstitutioner.

NJC skal sekundært prioritere netværksdannelse blandt individuelle aktører. NJC bør derfor arbejde for, at de nationale efteruddannelsesinstitutioner sikrer journalister fra andre nordiske land automatisk adgang til samtlige kurser.

NJC bør indgå i tætte samarbejdsrelationer med andre regionale efteruddannelsesinstitutioner, specielt European Journalism Centre i Maastricht med det formål at samordne kursvirksomheden, der hvor det skønnes relevant.

NJC skal i perioden 2007 – 2009 producere elleve kursuger hvert år, rettet til nordiske journalister og redaktører. Kursernes temaer og henvendelsesform skal til enhver tid være centrale og aktuelle med relevans for nordiske journalister.

Det årlige hovedkursus på otte kursusuger (Århuskurset) bibeholdes i hovedsagen i den nuværende form i perioden 2007-2009.
I tillæg kan NJC organisere kurser og konferencer i samarbejde med andre, fortrinsvis nationale uddannelses- og efteruddannelsesinstitutioner.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: DKK 1.382.000
Faktiske udgifter: DKK 1.709.142

Sekretariats-funktion NJC forvaltes og lokaliseres ved Center for journalistik og efteruddannelse (CFJE) ved Danmarks Journalisthøjskole i perioden 2007-2009. Der er etableret en gruppe af sagkyndige med mandatperiode 2007-2009.
CFJE er sekretariat for gruppen af sagkyndige.

1-2228-3 NORDICOM

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	2.888.000	2.947.000	2.210.000	30%	Institutionen

Formål

Nordicom har til opgave gennem informations- og dokumentationsvirksomhed at fremme og videreudvikle det nordiske samarbejde på forskningsområdet medier og kommunikation. Via forskellige kanaler skal Nordicom formidle viden om medieforskningen til forskellige brugergrupper i samfundet, samt fremme kontakterne mellem nordiske forskere og internationale forskningsmiljøer. Nordicom har overtaget drift af tjenesten Medier i Norden, som fra 2007 indgår som en integreret del af Nordicoms ordinære virksomhed.

Prioriteringer i 2008

Nordicom prioriterer sin virksomhed qua: aktualitet og fleksibilitet; synlighed og kvalitet; samt relevans for brugerne. De 3 overordnede prioriteringsområder er:
- Dokumentation af medieforskningen i de nordiske lande
- Dokumentation og monitorering af medieudviklingen i de nordiske lande
- Formidling af viden om medieområdet til brugere i Norden, Europa og den øvrige verden.

Produktionsmål - Dokumentation af medieforskningen i de nordiske lande:

1. Databas; årlig uppdatering, vidareutveckling och upprätthållande av godtagbar nivå utifrån vetenskaplig produktion inom fältet
   a) Pågående forskning 600 referenser
   b) Litteratur 1 000 referenser
   c) Medieinstitutioner 300 referenser
2. Kunskapsportalen Medie- och kommunikationsforskning i Norden/Media Research in the Nordic Countries:
   a) Forskningsdatabaserna. Kontinuerlig uppdatering
   b) Omvärldskunskap. Årlig uppdatering
   c) Utökad servicenivå genom nytt dokumentationssystem
3. Nordisk konferens 2007 och 2009

Produktionsmål - Dokumentation og monitorering af medieudviklingen i de nordiske lande:

1. Uppdatering och utveckling av nordisk mediestatistik på årlig basis; Samarbete med kvalificerade nordiska medieforskare; Kunskapsutbyte genom en etablerad nordisk arbetsgrupp (mediestatistik)
2. Kunskapsportalen Medieutveckling och mediestatistik i Norden/Nordic Media Trends:
   - Nordisk basstatistik. Årlig uppdatering
   - Medier i Norden (nordisk/engelsk version):
   - Nyhetsbrevet Medier i Norden/Nordic Media Policy. Fem nr/år.
   - Kunskapstjänsten Medielagstiftningen i de nordiska länderna/Media Law in the Nordic Countries. Kontinuerlig uppdatering.
   - Newsletter European Media Policy. News from the European Union and Council of Europe. Tre nummer/år.
   - The knowledge resource European Media Policy Documents. Uppdatering två gånger om året.
   - The knowledge resource International Media Agreements and Organisations. Uppdatering två gånger om året.
   - News from the international media policy arena. Uppdatering två gånger om året.
3. Omvärldsbevakning genom referenser till nationella, nordiska, europeiska, och internationella källor. Årlig uppdatering.

Produktionsmål - Formidling af viden om medieområdet til brugere i Norden, Europa og den øvrige verden:

1. Nordicom-Information 3 nr/år; Antalet prenumeranter skall vara minst 400 i Norden.
2. Nordicom Review, 2 nr/år; Antalet prenumeranter skall vara minst 1 200 varav 900 utanför Norden.
3. Projektsamarbete på nordisk/internationell nivå som resulterar i minst en antologi/år.
4. Kunskapsportalen Medie- och kommunikationsforskning i Norden/Media Research in the Nordic Countries:
   a) Nordicom-Information, tillgänglig på Nordicoms publikationsportal sex månader efter utgivning
   b) Nordicom Review, tillgänglig i elektronisk form samtidigt som den tryckta utgåvan distribueras
   c) Publikationstjänst. Kontinuerlig uppdatering
   d) Omvärldsbevakning: t ex konferenser. Kontinuerlig uppdatering
5. Medarrangör i nationella, regionala och internationella konferenser; Representation i nationella/nordiska/europeiska/internationella styrgrupper, nätverk, projekt och organisationer.

Kontrakt-periode 2007-2009

Kontrakt-status 2007-2009

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: DKK 500.000
Faktiske udgifter: DKK 448.000

Kunstområdet

1-2251-2 Kunst- og kulturprogrammet

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	19.040.000	20.440.000	0	-%	Sagkyndiggruppe

Formål Et nytt rammeprogram for nordisk kunst- og kultursamarbeid ble iverksatt i 2007. Programmet fokuserer på produksjonsinnrettet virksomhet og formidling samt på kompetanseutvikling, kritikk og kunnskapsformidling. Utviklingsarbeid vil være et avgjørende kriterium for alle prosjekter.

Konst- och kulturprogrammet är ett treårigt ramprogram (2007-2009) som är öppet för professionella konstnärer, utövare, förmedlare, producenter och kulturaktörer från alla sektorer inom konst och kulturfältet.

Konst- och kulturprogrammets övergripande mål är utveckling. Begreppet utveckling innebär nytolkning, förnyelse och nyskapande gällande metoder och presentation. Programmet lägger stor vikt vid förmedling till publik och internt mellan professionella

aktörer. Detta kan ske genom medverkande aktörers utväxling av erfarenheter och kunskaper från projektets olika faser, däribland arbetsprocesser. Programmet uppmuntrar till pilotprojekt.

Prioriteringer i 2008

Programmets syfte är att:

Förnya och vitalisera det nordiska konst- och kultursamarbetet internt nordiskt och genom ett samspel "Norden i världen – världen i Norden".
Stimulera till nya impulser och initiativ från fältet; lokala, nationella och internationella aktörer, organisationer och institutioner.
Förankra nordiskt konst- och kultursamarbete hos professionella aktörer i de nordiska land och självstyrande områdena och synliggöra detta samarbete i globala sammanhang.
Tilskuddsmottakere: en rekke tilskuddsmottakere mottar tilskudd i en periode på to år (2007-2008) som vil gi dem mulighet til eventuelt å tilpasse sin virksomhet den nye strukturen eller å finne andre finansieringskilder. Ovennevnte tilskudd er innelemmet i kunst- og kulturprogrammets budsjett (totalt i 2007-priser DKK 4.950.000:

- Scandinavian Films: DKK 1.000.000
- Orkester Norden: DKK 1.500.000
- Nordiske musikkdager: DKK 240.000
- Forfatterkurs Biskops-Arnö: DKK 500.000
- Nordiska biblioteksveckan: DKK 800.000
- Nordisk Amatørteaterråd: DKK 814.000
- Ung Nordisk Musikk: DKK 96.000

Nordisk råds litteraturpris: Nordisk råds svenske delegasjon ved Riksdagen er sekretariatet for litteraturprisen. Den totale avsetningen til litteraturprisen (administrasjon og prissum) er i 2007-priser beregnet til 968.000 DKK.

Sekretariats-funktion

Kulturkontakt Nord

1-2254-2 Mobilitets- og residensprogrammet

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	12.371.000	13.644.000	10.190.000	82%	Sagkyndiggruppe

Formål

Mobilitets- og residensprogrammet er et tverrsektorielt rammeprogram som gir støtte til mobilitet for enkeltpersoner, nettverksbygging for kulturaktører, residenser og produksjonsrettet gjesteateliervirksomhet. Programmet er åpent for profesjonelle kunstnere, utøvere, formidlere, produsenter og kulturaktører fra alle sektorer innen kunst og kulturfeltet inklusiv kulturarv.

Konstnärlig målsättning:
- Att höja den konstnärliga kompetensen och att utveckla den kulturella verksamheten inom nordiskt konst- och kulturliv genom nya nätverkssamarbeten och partnerskap.
- Att bidra till en utveckling av de nordiska konstnärsresidensernas arbete med att stödja konstnärligt nyskapande och därmed öka residensernas möjlighet att bidra till utvecklingen av konst och kultur i Norden
- Att främja det nordiska konst- och kulturfältets mobilitet för professionella utövare och därmed skapa en plattform/grund för nyskapande, dynamiskt nordiskt konst- och kulturliv

Prioriteringer i 2008

Programmet har tre moduler (per 2007):

Modul 1: Stöd till nätverk.
Modulen stöder nätverksbildning inom det nordiska konstfältet: Långvarigt nätverksstöd (för tre års verksamhet) och Kortvarigt nätverksstöd (för ett års verksamhet)

Modul 2: Stöd till residenscentra.
Modulen siktar på att förstärka de nordiska konstnärsresidensernas möjligheter att på ett aktivt sätt mottaga konstnärer från Norden och att utveckla sin verksamhet. Modulen siktar också på att göra det enklare för konstnärer från Norden att få tillgång till residens.

Modul 3: Mobilitetsstöd
Modulen syftar till att stödja det nordiska konstfältets mobilitet för personer. Den riktar sig till hela konst- och kulturfältet i Norden: konstnärer, skönlitterära författare, översättare, kuratorer, kulturredaktörer och kulturforskare.

Skandinavisk Forenings Kunstnerkollegium i Roma ble innlemmet i mobilitets- og residensprogrammet fra 2006 og mottar tilskudd (DKK 863.590 i 2007-priser) i en treårig forsøksperiode (2007-2009) fra programmets budsjett.

- Nordisk kunstnarsenter Dalsåsen ble innlemmet i mobilitets- og residensprogrammet fra 2006 og vil i 2007 bli gjenstand for en nærmere vurdering i forhold til den videre utvikling av programmet.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: ingen i 2006
Faktiske udgifter: ingen i 2006

Sekretariats-funktion

Kulturkontakt Nord

1-2259-3 Kulturkontakt Nord

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	666.500	679.800	0	-%	Institutionen
MODSVARER DKK	4.972.000	5.071.000	0		

Formål

Kulturkontakt Nord er det nye kontaktpunktet for det nordiske kultursamarbeidet. Institusjonen etableres i 2007 på Sveaborg i Helsingfors og er en del av Nordisk ministerråds organisasjon.

Kulturkontakt Nord har som oppgave å fremme og videreføre det nordiske kultursamarbeidet innenfor dets mandat. Institusjonens virksomheter og aktiviteter skal ha en høy nordisk profil og bidra til nordisk nytte.

Det forutsettes at institusjonen skal ha en administrativ og operativ rolle. Institusjonen er ikke policy skapende og kan ikke ta egne programinitiativ.

Prioriteringer i 2008

Kulturkontakt Nord skal primært ha ansvar for informasjon og rådgivning for kulturaktører, være en servicefunksjon og fungere som sekretariat for de nordiske kulturministrenes rammeprogrammer samt koordinere Nordisk kulturforums

virksomhet. Kulturkontakt Nord skal også profilere nordisk kultursamarbeid i og utenfor Norden.
Hovedprioriteringen i 2008 er å fullføre etableringen av institusjonen juridisk, organisatorisk, administrativt og operativt.
Følgende funksjoner er de sentrale for Kulturkontakt Nord:

- Informasjon
- Rådgivning
- Søknadshåndtering
- Økonomiforvaltning
- Rapportering og evaluering

Kontrakt-periode 2007

Kontrakt-status 2007

Økonomi

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: ingen i 2006
Faktiske udgifter: ingen i 2006

Nordiske Kulturhus

1-2270-3 Nordens hus i Reykjavik

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
ISK	97.500.000	99.848.000	86.316.000	73%	Institutionen
MODSVARER DKK	8.775.000	8.954.000	7.768.000		

Formål Nordens Hus i Reykjavik startede sin virksomhed i 1968. Huset skal være et nordisk kulturcenter og et bindeled mellem Island og øvrige nordiske lande. Biblioteket står som husets kernevirksomhed.

Prioriteringer i 2008 Ny kontrakt for 2008-2010 er under udarbejdelse.

- Litteratur og sprog
- Kulturprojekter for børn og unge
- Kontaktpunkt for de nordiske kulturprogrammer

Kontrakt-periode Ny kontrakt for 2008-2010 er under udarbejdelse.

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: ISK 95.000.000
Faktiske udgifter : ISK 91.191.000

1-2272-3 Nordens hus på Färöarna

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	12.512.000	12.767.000	11.188.000	70%	Institutionen

Formål Nordens Hus på Færøerne startede sin virksomhed i 1983. Husets opgave er at formidle nordisk kultur på Færøerne og færøsk kultur i de øvrige nordiske lande, samtidig med at huset har en vigtig funktion som færøsk kulturhus.

Prioriteringer i 2008

- Kulturprojekter for børn og unge
- Kulturprojekter for voksne
- Vestnordisk samarbejde
- Kontaktpunkt for de nordiske kulturprogrammer
- Kultur og erhverv og kulturturisme
- Administration af Nordisk Råds musikpris

Kontrakt-periode 2006-2008

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: DKK 4.500.000
Faktiske udgifter : DKK 4.163.000

1-2274-3 Nordens institut på Åland

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	361.500	368.900	283.700	66%	Institutionen
MODSVARER DKK	2.697.000	2.752.000	2.114.000		

Formål Nordens Institut på Åland (NIPÅ) blev oprettet i 1985. Instituttets opgave er at styrke det ålandske kulturliv i samspil med kulturlivet i det øvrige Norden og i samarbejde med lokale kulturorganisationer. Virksomheden foregår hovedsagelig inden for det almenkulturelle område, men også inden for undervisning/forskning og kontakt- og netværksopbygning.

Prioriteringer i 2008

- Formidling af ålandsk kunst og kultur til Norden
- Børne- og ungdomskultur
- Årligt fokus på et specifikt kunstområde
- Kontaktpunkt for de nordiske kulturprogrammer

Kontrakt-periode 2006-2008

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: EUR 292.000 Faktiske udgifter: EUR 259.639

1-2277-3 Nordens institut på Grönland (NAPA)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	5.839.000	5.958.000	5.053.000	72%	Institutionen

Formål	Nordens institut i Grønland blev oprettet i 1986 i samarbejde med Grønlands hjemmestyre og Nuuk kommune. Instituttets opgave er at styrke det grønlandske kulturliv, fremme Grønlands aktive deltagelse i det nordiske samarbejde og udvikle samarbejdet mellem Grønland og de øvrige nordiske lande, med særlig vægt på kultur-, undervisnings- og forskningsområderne.
Prioriteringer i 2008	• Børne- og ungdomsprojekter • Nordiske kulturarrangementer i Grønland • Grønlandske kulturarrangementer i Norden • Vestnorden • Det arktiske vindue • Kontaktpunkt for de nordiske kulturprogrammer
Kontrakt-periode	2006-2008
Kontrakt-status	Opfyldt
Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: DKK 1.800.000 Faktiske udgifter : DKK 1.391.000

1-2279-1 Vedlikehold Kulturhusene

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.068.000	1.090.000	1.067.000	100%	

Formål	Formålet med denne budgetpost er at bidrage til at planlægge og dække større vedligeholdsopgaver hos de nordiske kulturhuse i Reykjavík og på Færøerne, som ikke kan rummes inden for husenes ordinære budgetrammer. I det ordinære budget for husene er der reserveret 2.200.000 ISK til Nordens Hus i Reykjavik og DKK 500.000 til Nordens Hus på Færøerne.

Prioriteringer i 2008 Budgetposten fordeles på baggrund af ansøgninger fra de to kulturhuse om vedligeholdelse af kulturhusene.

Sekretariats-funktion Nordisk Ministerråds Sekretariat

1-2548-3 Nordens institut i Finland (NIFIN)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	809.400	825.900	728.100	98%	Institutionen
MODSVARER DKK	6.038.000	6.161.000	5.424.000		

Formål NIFINs formål er at sprede kendskab i Finland om de øvrige nordiske landes sprog og kultur og at formidle kundskab om det finske sprog og Finlands kultur til det øvrige Norden.

Prioriteringer i 2008 Ny kontrakt for 2008-2010 er under udarbejdelse

- Koordinator for nordisk indsats på bogmessen i Åbo
- Distribution af nordisk poesiantologi
- Informere om Norden og det nordiske samarbejde
- Udvikling af børne- og ungdomskultur netsiden Valhalla

Kontrakt-periode Ny kontrakt for 2008-2010 er under udarbejdelse

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: EUR 310.000
Faktiske udgifter : EUR 27.000

Andre kultursatsninger

1-2234-4 Samisk samarbeid

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.159.000	4.244.000	4.153.000	100%	MR/EK-K

Formål Formålet med bevillingen er at styrke det samiske samarbejde på kulturområdet og at støtte Samrådet, som er en paraplyorganisation for samiske organisationer i Finland, Norge, Sverige og Rusland.

Samerådet er en regeringsuafhængig og frit opererende organisation og et kulturpolitisk samarbejdsorgan, som skal arbejde for at fremme den samiske befolknings kulturelle, sociale og økonomiske stilling. Bevillingen til kultursamarbejdet forvaltes af et

kulturudvalg udnævnt af samiske kunstnerorganisationer i Norden og af Samerådet.

En del af bevillingen er øremærket som støtte til Samisk Kunstnerråd, DKK XXX.000 (i 2006 priser).

Prioriteringer i 2008

Kulturministerrådet vil i 2008 støtte Samerådets kulturvirksomhed hvor hovedopgaven vil være at bevare og udvikle samernes fælles kulturelle sager og øge informationen om samisk kultur. I år 2008 fortsættes arbejdet med at sætte fokus på samerne i NV Rusland.

Jämställdhet

Generell Inledning

Generell Inledning

Samarbetet i MR-JÄM skall leda till en fortsatt utveckling av en nordisk samsyn och en gemensam nordisk plattform och bidra till ett effektivare och rikare nationellt jämställdhetsarbete i vart och ett av de nordiska länderna.

En dynamisk och livskraftig jämställdhetspolitik inom det nordiska samarbetets ram bär också ha en stor betydelse såväl i Nordens grannländer som för Nordens roll i Europa.

Nordisk jämställdhetspolitik står idag inför nya utmaningar och problemställningar, som avspeglar den ökade globaliseringen, och komplementerar traditionella jämställdhetsområden. Initiativ och aktiviteter inom de två huvudteman fokuserar på frågeställningar som de nordiska länderna och de självstyrande områden har ett gemensamt intresse i, och som tar utgångspunkt i målet om nordisk nytta.

Människorna i Norden är olika med avseende på etnisk tillhörighet, social eller regional bakgrund, generationstillhörighet, familjesituation, sexuell läggning eller fysiskt hälsotillstånd. En aktuell utmaning för jämställdhetspolitiken är hur den kan uppfånga mångfalden, och inkludera alla grupper i beslutsprocesser och i den offentliga debatten, där jämställdhetspolitiken formas. Bland utmaningarna idag skall också nämnas förändringar i de ungas uppfattningar av hur deras möjligheter påverkas av kön, befolkningens åldrande, omstruktureringen av arbetslivet, av globalisering och det mångkulturella samhället.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

Samarbetsprogrammet nordiskt jämställdhetssamarbete 2006-2010 är utgångspunkten för det nordiska jämställdhetssamarbetet. Jämställdhetssamarbetet prioriterar aktiviteter på nya områden, och projekt för år 2008 fastställs i en handlingsplan, som tar utgångspunkt i samarbetsprogrammet för åren 2006-2010, och som godkänns av Mr-JÄM.

Samarbetsprogrammet 2006-2010 fokuserar på två huvudteman:
1. Kön och makt och 2. Kön och ungdom
Dessutom kommer jämställdhetssamarbetet att fokusera på kön, kultur och kommunikation under de kommande åren.

Ministerrådets samarbete med Estland, Lettland och Litauen baserar sig på det nordisk baltiska jämställdhetssamarbetsprogrammet för åren 2007-2008.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

MR-JÄM kommer under år 2008 att i det nordiska jämställdhetssamarbetet och i genomförande av konkreta projekt ta utgångspunkt i rapporten Norden som en global vinderregion. Rapporten sätter fokus på att likhet är en av de grundläggande nordiska värderingarna. MR-JÄM inarbetar MR-SAM:s prioriteringar i genomförandet av jämställdhetssamarbetsprogrammets två huvudteman kön och makt och kön och unga.

och i genomförandet av samarbette med sina grannländer Estland, Lettland, Litauen och NV Ryssland.

Større ændringer på budgetposter

Det förekommer inga större ändringar på budgetposterna år 2008.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2006

Det nya samarbetsprogrammet Med fokus på kön är målet ett jämställt samhälle tar upp två teman kön och makt och kön och ungdom.. Samarbetsprogrammet och blev godkänt på Nordiska Rådets session i Reykjavik.

Kön och makt
De nordiska jämställdhetsministrarna diskuterade temat Kvinnors deltagande och makt i politiken under ett nordisk side-event i samband med FN:s årliga Kvinnokommissionsmöte i New York i mars 2006. Side-eventet resulterade i att Nordiska ministerrådets aktuella jämställdhetspolitiska satsningar blev synliggjorda på det årliga internationella kvinnokommissionsmötet.

Samarbetet med finanssektorn har fortsatt i det nordiska projektet som fokuserar på Integrering av ett könsperspektiv i de nordiska statsbudgetarna. Slutkonferensen The process towards integrating gender perspective in the budgetary process (gender budgeting) – the Nordic experience samlade deltagare både från Europa och Norden i Helsingfors för att diskutera gender budgeting. Slutrapporten Nu handlar det om pengar(ANP 2006:765) presenterades på konferensen.

Projektet På sporet av likalön som är ett samarbete med arbetsmarknadssektorn avslutades i början av år 2006. Slutrapporten På spåret av likalön finns på jämställdhetssektorns hemsida.

Familie- og velferdspolitiske ordninger i Norden – ulike modeller og deres konsekvenser for likestillling mellom kjønnene är en kartläggning av de nordiska ländernas juridiska, ekonomiska och kulturella val inför jämställdhets- och familjepolitiska åtgärder som presenterades år 2006. Kartläggningen ger de nordiska länderna möjlighet att jämföra betydelsen av och den bästa effekten av familje- och välfärdpolitiska system. År 2007 fortsätter diskussionen om kostnaderna i samband med föräldraledigheter, som resulterar i utbyte av erfarenheter och best-practises.

Kön och unga
Den nordiska ungdomsgruppen överlämnade Hvitbok om likestilling 2006 – nordisk ungdom og kjønnslikestilling till Barne- og likestillingsminister Karita Bekkemellem på ett seminariet, som arrangerades i Tønnsberg maj i samband med det årliga jämställdhetsministermötet.

Unge, kön og pornografi i Norden rapporten (ANP: 2006:749) presenterades på slutkonferens för projektet Hur påverkar pornografins flickors och pojkars uppfattning om kön som arrangerades i september 2006 i Oslo. Konferensen väckte mycket uppmärksamhet i de nordiska medierna, eftersom det på konferensen presenterades helt nya forskningsresultat av de nordiska delprojekten.

Kön och våld
Människohandel var ett tema som de nordiska och baltiska jämställdhetsministrarna

diskuterade på sitt möte i maj 2006. Ministrarna beslöt att det är viktigt att effektivera och koordinera de nordiska och internationella aktiviteterna i kampen mot människohandel och att följa upp rekommendationerna från det nordisk baltiska ministermötet år 2003. MM-JÄM deltar i den tvärsektoriella koordinerand insatsen i kampen mot kvinnohandel tillsammans med för social- och hälsa och justitie.

Nordiska institutet för kvinnoforskning, NIKK
Det fleråriga nordiska mansforskningsplattformenprojektet avslutades. Projektet resulterade i utformningen av en gemensam nordisk plan för utvecklingen av nordisk mansforskning.

Tre nummer av NIKK magasin utgavs (två på skandinaviska och ett på engelska). Via NIKK magasin sprids kunskap om nordisk jämställdhetspolitik och nordisk könsforskning i främst i Norden, men även i Europa och internationellt.

NORA: Nordic Journal of Women's Studies, som varit knuten till NIKK sedan år 2002, utkom med tre nummer. Via NORA publiseras nordisk kvinnoforskning på engelska, och därmed sprids nordisk kvinnoforsknings resultat internationellt.

NORMA: Nordisk tidskrift för maskulinitetsstudier, utkom med sitt första nummer hösten 2006. Denna nya tidskriften förmedlar information om den nordiska masnforskningen, främst i Norden men även internationellt.

Under år 2006 godkände NIKK:s styrelse en ny informationsstrategi för NIKK.

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-Jäm		**8.300**	**8.515**	**-215**	**-2,5%**
	Projektmedel	*3.300*	*3.373*	*-73*	*-2,2%*
1-4410-1	Projektmedel - Jämställdhet	3.300	3.373	-73	-2,2%
	Institutioner	*5.000*	*5.142*	*-142*	*-2,8%*
1-4480-3	Nordiskt institutt for kvinde og kønsforskning (NIKK)	5.000	5.142	-142	-2,8%
Opdelt på kategorier		**8.300**	**8.515**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	3.300	3.373	39,8%	39,6%
	Institutioner	5.000	5.142	60,2%	60,4%

1-4410-1 Projektmedel - Jämställdhet

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.300.000	3.373.000	3.028.000	91%	MR/EK-Jäm

Formål

De olika projekten syftar till att stärka det nordiska jämställdhetsarbetet, främja kvinnors och mäns lika tillgång till politiska och ekonomiska beslutsprocesser, främja kvinnors och mäns lika ekonomiska ställning och inflytande samt förbättra möjligheterna för både kvinnor och män att förena förvärvsarbete och privatliv. Mäns aktiva deltagande i jämställdhetsarbetet är en förutsättning för att målet om ett jämställt samhälle skall uppnås.

Gemensamma aktiviteter i samarbete med Estland, Lettland, Litauen och NV Ryssland genomförs i samarbete med myndigheter och NGOs, som har som målsättning att öka den allmänna diskussionen och sprida kunskap om integrering av ett könsperspektiv i samhällets olika områden.

Samarbetet med myndigheter fortsätter på lokal, regional och nationell nivå i NV Ryssland. Projektsamarbetet koordineras inom ramen av Northern Dimension Partnership on Public Health and Social Wellbeing. Aktiviteter för att bekämpa människohandel samordnas mellan samarbetsområden jämställdhet, social- och hälsa och lagstiftning.

Prioriteringer i 2008

År 2008 prioriteras de två huvudteman i det nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet 2006-2010. De två teman är kön och makt och kön och unga.

- Det svenska ordförandeskapet fokuserar under sitt ordförandeskap på hedersrelaterat våld med särskild belysning på ungdomar .
- Prostitution i Norden – nordisk kartläggning av åtgärder för att motverka prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt undersökning och analys av kvinnors och mäns attityder till köp av sexuella tjänster. Projektet avslutas under året. Ett slutseminarium arrangeras år 2008 för att presentera projektets resultat.
- Kön och makt med fokus på kvinnor och män i den ekonomiska beslutsfattningen Sverige fortsätter att arbeta med jämställdhetsintegrering och arrangerar under året ett seminarium för att presentera metoder och verktyg för hur ministerråden kan arbeta med jämställdhetsintegrering.

1-4480-3 Nordiskt institutt for kvinde og kønsforskning (NIKK)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	5.319.000	5.470.000	5.725.000	84%	Institutionen
MODSVARER DKK	5.000.000	5.142.000	5.324.000		

Formål

Institutets för Kvinno- och könsforskning (NIKK) överordnade målsättning som ett kunskapscentrum är att stödja implementeringen av målsättningarna i NMRs samarbetsprogram för jämställdhet. NIKK skall ha en aktiv dialog med MR-JÄM/ÄK-JÄM och respektive ordförandeskap med målsättning att säkra en levande, aktiv och välfungerande nordisk jämställdhetspolitik.

NIKK har under verksamhetsåret samarbetat med jämställdhetssektorn i NMR och i länderna och med forskare i Norden, närområdena och i Europa samt med medborgarorganisationer. NIKKs verksamhet fokuserar flera aktuella teman i de

nordiska länderna, såsom pornoficering av det offentliga rummet, män och jämställdhet samt relationen mellan familjepolitik och jämställdhet mellan könen.

Prioriteringer i 2008

Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning (NIKK) ingick under år 2006 ett nytt tvåårigt resultatkontrakt med NMR. Detta kontrakt baserades på den nya strategi och de nya riktlinjer för NIKK, som NMR beslutade om år 2005.

Enligt NIKKs nya politiska mandat är NIKKs överordnade mål som ett kunskapscentrum att implementera målsättningarna i det nya nordiska samarbetsprogrammet för jämställdhet (2006-2010). NIKK samarbetar med NMR kring de teman, som är politiskt prioriterade av MR-JÄM inom ramen för samarbetsprogrammet. NIKK skall verka som ett brohuvud mellan det politiska systemet och forskningsvärlden. NIKKs förmedlings- och informationsverksamhet skall främja institutets uppgift att vara NMR:s viktigaste kunskapsmässiga resurs i genomförandet av samarbetsprogrammet.

- Under kontraktsperioden samarbetar NIKK med NMR kring projekt som relaterar till det nordiska samarbetsprogrammet för jämställdhet (2006-2010). NIKK prioriterar särskilt projekt som fokuserar på de två huvudområdena i samarbetsprogrammet, "kön och makt" samt "kön och ungdom". NIKK bidrar till arbetet för att integrera jämställdhets- och könsperspektiv i alla politiska områden i NMR.
- NIKK samarbetar med könsforskningsmiljöer och jämställdhetsenheter i Norden, och som ett nordiskt kunskapscentrum är det viktigt att söka samarbete med NordForsk. Därtill skall NIKK bidra till att det nordiska jämställdhetsarbetet når breda grupper av medborgare, inkl. medier, intresse- och medborgarorganisationer, arbetsmarknadsorganisationer och näringslivet.
- NIKK deltar i nordiska, europeiska och internationella arrangemang inom könsforskning och jämställdhetspolitik. NIKK fortsätter arbetet på att förnya sin informations- och förmedlingsverksamhet i enlighet med NIKK:s nya politiska mandat. NIKKs hemsida utvecklas till en portal som stöder NIKKs funktion som ett kunskapscentrum för könsforskning och jämställdhetsarbete i Norden.
- Under år 2008 slutförs projektet "Prostitution i Norden" med en slutkonferens.
- Den nordiska forskarskolan i tvärvetenskaplig könsforskning som upprätthålls av NIKK och Universitetet i Linköping är inne på sitt femte och sista år.
- NIKK deltar i nordiska, europeiska och internationella arrangemang inom könsforskning och jämställdhetspolitik. NIKK fortsätter arbetet på att förnya sin informations- och förmedlingsverksamhet i enlighet med NIKK:s nya politiska mandat. NIKKs hemsida utvecklas till en portal som stöder NIKKs funktion som ett kunskapscentrum för könsforskning och jämställdhetsarbete i Norden.
- NIKK magasin utges på skandinaviska och engelska. NORMA, den nya nordiska mansforskningstidskriften är under år 2008 förankrad vid NIKK men under året kommer ansvaret för NORMA att överföras till forskningsmiljöerna i Norden.

Kontrakt-periode

2006 – 2007

Kontrakt-status

Nytt kontrakt ingås för åren 2008-2010

Økonomi

Inga anmärkningar

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 1717 TNOK
Faktiske udgifter : 1806 TNOK

Lagstiftning

Generell inledning

Generel Indledning

I syfte att säkerställa en fortsatt enhetlig rättslig utveckling i linje med Helsingforsavtalets målsättningar genomgås nordiska lagstiftningsinitiativ. Vid behov genomförs även specifika lagstiftningsprojekt.

Förslag till harmonisering inom familje- respektive straffrättens område – och som gäller gränshinder - kan komma att behandlas under 2008. Arbetet med gränshinder gäller även samarbetet mellan rättsvårdande myndigheter. Så följs under 2008 ett ministerbeslut från 2006 upp, om att se närmare på samarbetet mellan åklagarmyndigheterna i Norden.

Under 2008 följs fyra forskningsprojekt upp; dessa handlar om våld i nära relationer, utveckling och reformer av brottspåföljder, rättsuppfattningar samt om eventuell återgång till individuell alkohol- och narkotikakontroll, det senare i samverkan Nordisk center för Alkohol- och Drogforskning (NAD). Resultaten är avsedda att ligga till grund för eventuella lagstiftningsprojekt.

Under 2007 undersöks förutsättningarna för ett program för resestöd för juris studerande i Norden i syfte att stimulera nätverksbygge, intresse för rättstraditioner och språk i andra nordiska länder. Under förutsättning att det fattas ett beslut härom startar detta program senast under 2008.

Samarbetet kring EU/EES-frågor är angeläget eftersom en stadigt ökande andel av lagstiftningsarbetet numera rör EG/EES-regler. Inom EU pågår arbete som rör den europeiska avtalsrätten. Ministerrådet kan komma att engagera sig i frågan under 2008. Det utredningsarbete som pågår kring det nordiska åklagarsamarbetet skall även omfatta förhållandet till det europeiska åklagarsamarbetet EUROJUST. Arbetet med EU:s konstitutionella fördrag är en prioriterad fråga. Även arbetet i andra internationella fora spelar in.

Ministerrådet genomför en handlingsplan för samarbetet med Estland, Lett-land och Litauen. En nordisk-baltisk kontaktgrupp fortsätter sin verksamhet. Hit hör sannolikt deltagande i NMR:s nya nordisk-baltiska mobilitetsprogram för tjänstemän. Aktiviteterna ryms i huvudsak inom ramen för EU:s handlingsplan för Nordliga dimensionen. Omkring 8 % av budgeten avsätts till nordiskt-baltiskt samarbete. Under 2007 genomförs ett seminarium i Moskva om korruption. Seminariet kan komma att följas upp med initiativ under 2008.

Ministerrådet följer det arbete som pågår med att utarbeta en nordisk handlingsplan mot människohandel. Skulle det bli aktuellt med lagstiftningsinitiativ på området kommer sektorn att arbeta med frågan under 2008.

Verksamheten följer MR-SAM:s riktlinjer för jämställdhet mellan könen. Jämställdhetshänsyn beaktas vid tilldelningen av projektmedel och genomförande av initiativ.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

Ett samarbetsprogram gäller fr.o.m. 2005. Detta och ordförandeskapsprogrammet utgör grunden för verksamheten. Samarbetet fokuserar på lagstiftningsprocessen och främjar nya initiativ med ett gemensamt intresse. Utifrån särskilda riktlinjer ges ekonomiskt stöd till olika projekt. Sektorns nordisk-baltiska samarbete styrs bl.a. av ett mandat för en kontaktgrupp, antaget år 2005, och en handlingsplan, antagen år 2007.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

MR-SAM:s prioriteringar för år 2008 förväntas inom MR-lag inte att få några resursmässiga konsekvenser. MR-lag är redan i dag verksam inom områden som i mycket hög grad ligger i linje med MR-SAM:s överordnade prioriteringar.

Større ændringer på budgetposter

Inga.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2006

Under året genomfördes ett seminarium om vuxnas kontakt med barn – framför allt på Internet – i syfte att begå övergrepp mot barnen, s.k. grooming. Vidare genomfördes seminarier om alternativ tvistlösning, advokat- och rättshjälpsordningar i Norden samt om skydd mot diskriminering. Dessa seminarier genomfördes i syfte att utbyta erfarenheter inför planerade eller pågående lagstiftningsprojekt.

Under 2006 samordnades genomförandet av den nordiska konventionen om utlämning av misstänkta. Konventionen bygger på, och vidareutvecklar, EU:s motsvarighet. Konventionen träder i kraft senast vid årsskiftet 2007/2008.

Inom ramen för det nordisk-baltiska samarbetet genomfördes två seminarier: ett om de nordiska domstolarnas förhållande till de europeiska domstolarna och ett om straffrättsligt ansvar för juridiska personer. Båda seminarier hade deltagande från domstolar och myndigheter i Norden samt från EU:s institu-tioner. Genom dessa seminarier fördjupades kunskapen inom respektive ämne och kontaktnät utvecklades.

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	%
Sum MR-Lag		**1.300**	**1.329**	**-29**	**-2,**
1-7110-1	Projektmedel - Lagstiftning	1.300	1.329	-29	-2
Opdelt på kategorier		**1.300**	**1.329**	**100%**	**10**
	Projektmidler	1.300	1.329	100,0%	100

1-7110-1 Projektmedel - Lagstiftning

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.300.000	1.329.000	1.323.000	71%	MR/ÄK-lag

Formål

Med utgångspunkt i ministerrådets samarbetsprogram och ordförandeskaps-programmet skall genomförandet av de prioriteringar som justitieministrarna har beslutat säkras. Samarbetet rör förberedelser inför lagstiftning, initiativ avseende förebyggande och bekämpande av brottslighet, samarbete med de rättsvårdande myndigheterna i de baltiska länderna samt gemensamt nordiskt samarbete rörande EG/EES-rätt.

Prioriteringer i 2008

Sektorn överväger att undersöka utveckling och reformer av brottspåföljds-systemen i Norden, i syfte att sprida kunskap och erfarenheter i Norden samt att undvika omotiverade olikheter i systemen sett mot bakgrund av den ökade mobiliteten i Norden och rättsutvecklingen i Europa. Följande specifika prioriteringar tillkommer:

- Initiativ i anslutning till EU:s projekt kring en europeisk avtalsrätt
- Slutförande av ett nordiskt projekt om våld och våldsreducering
- Uppföljning av ett seminarium i Moskva om korruption
- Uppföljning av förslag till utvecklat samarbete mellan de nordiska åklagarmyndigheterna och förhållandet till EUROJUST
- Genomförande av en handlingsplan för nordiskt-baltiskt samarbete
- Överläggningar med anledning av ett eventuellt återupptaget arbete med EU:s s.k. konstitutionella fördrag
- Övervägande kring ömsesidigt erkännande i Norden med hänsyn till straff-processuella tvångsmedel

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: DKK 26.651
Faktiske udgifter : DKK 18.728

Sekretariats-funktion

Nordiska ministerrådets sekretariat

Uddannelse og forskning

Generel Indledning

Generel Indledning

Utdannings- og forskningssektoren har i 2008 en budsjettramme på i alt DKK 219.500.000. Ut over MR-Us disposisjonsmidler kan rammen inndeles i 4 hovedkategorier:
- Politikkutvikling
- Mobilitets- og nettverksprogrammer
- NordForsk
- Samarbeidsorganer (forskning)

Politikkutvikling
Politikkutviklingsmidlene administreres av ulike rådgivningsgrupper og nettverk. Rådgivningsgruppenes oppgaver vil spesielt fokusere policyorienterte og rådgivende oppgaver, men også iverkstillende oppgaver. Rådgivningsgruppene følger gjennom sine årlige arbeidsplaner opp strategiplanen og formannskapets program, samt andre overordnede strategier. Rådgivningsgruppene skal gjennom sin virksomhet bidra til å styrke det nordiske utdanningssamarbeidet og den nordiske konkurransekraften i en global verden.

Mobilitets- og nettverksprogrammer
MR-U har på bakgrunn av evaluering og videre programutvikling besluttet å implementere et nytt og utvidet mobilitets- og nettverksprogram, Nordplus Rammeprogram i 2008.

Hovedmål for Nordplus vil være å styrke og utvikle det nordiske utdanningssamarbeidet og bidra til å skape et nordisk-baltisk utdanningsområde. Neste generasjon Nordplus utvikles for å fremme kvalitet og innovasjon i utdanningssystemene for livslang læring i deltakerlandene gjennom utdanningssamarbeid, utviklingsprosjekter, utveksling og nettverksbygging. En viktig oppgave for neste generasjon Nordplus blir også å støtte, bygge på, dra nytte av og spre innovative produkter og prosesser på utdanningsområdet gjennom systematisk utveksling av erfaringer og god praksis.

Assosiert til rammeprogrammet, men med Norden som målgruppe, iverksettes fra 2008 også Nordplus språk og kultur. Øremerkede midler er overført fra Nordplus junior for aktiviter med språk- og kulturfremmende mobilitet blant skoleungdom.

NordForsk
NordForsk har en nøkkelfunksjon i å implementere det nordiske forsknings- og innovasjonsområdet (NORIA) som en del av det europeiske (ERA). NordForsk bidrar til å etablere synlige samnordiske forsknings- og innovasjonsmiljøer samt forskerutdannelser. Disse baseres på nasjonale forskningsprioriteringer og skal bli globalt anerkjent til å være av høyeste internasjonale kvalitet. Her igjennom styrkes regionens konkurranseevne og status som vitenssamfunn. NordForsk skal særlig konsentrere sin innsats hvor landene har en internasjonal sterk posisjon eller et særlig strategisk rasjonale. Initiativene skal utformes ut i fra nasjonale prioriteringer slik disse uttrykkes gjennom nasjonale program eller i initiativ som er tatt av forskningsråd, universitet, andre forsknings- institusjoner og aktører etc. En viktig funksjon er at NordForsk gir marginalfinansiering/såkornstøtte til de totale prosjekt- og programkostnadene, og skal rette den økte nordiske samordning inn mot de

internasjonale forskningsfinansierende aktører, herunder spesielt det europeiske samarbeidet.

Samarbeidsorganer
MR-U/MR-SAM besluttet høsten 2003 å overføre de nordiske institusjonene under MR-Us området til nasjonalt nivå og tilpasse disse til vertslandets rettslige forhold. Kontraktene om samarbeidsorganene (unntatt Nordita som har kontrakt til 2009), løper ut ved utgangen av 2007. Kontraktene forlenges til utgangen av 2008, samtidig som det gjennomføres en evaluering av samarbeidsorganene som grunnlag for nye flerårige kontrakter.

Minister-rådets Styrings-dokumenter

Ny treårig strategi (2008-2010) for det nordiske utdannings- og forsknings-samarbeidet vil iverksettes fra og med 2008. Den nye strategiplanen fokuserer Norden som en ledende og dynamisk kunnskaps- og kompetanse-region i globalt perspektiv. Strategiplanen vil sammen med det svenske formannskapsprogrammet og Nordisk Ministerråds globaliseringsinitiativ danne grunnlaget for det nordiske utdannings- og forskningssamarbeidet i 2008.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

Globalisering innebærer at forskning og utdanning internasjonaliseres og at konkurransen om talenter og fremragende innovasjoner intensiveres. Det er derfor behov for at Norden intensiverer arbeidet med å etablerer et sammenhengende nordisk marked for kunnskap og innovasjon, hvor forskning og innovasjoner kan initieres og gjennomføres grenseovergripende.

På utdanningsområdet har Norden kommet langt med å åpne for et felles nordisk utdanningsområde, men det er store potensialer i videreutvikling av samarbeidet rundt universitetene. Det blir viktig å bygge nettverk som også integreres med relevante foretak og næringsklynger i Norden. Nettverkene skal understøtte nordisk internasjonalisering. Et velfungerende indre nordisk marked for kunnskap og innovasjon baserer seg på den grunnleggende styrke som ligger i den nordiske befolkning og Nordens styrkeposisjoner. Et slikt marked skal fremstå som internasjonalt attraktivt og inkluderende, og være et flaggskip for Norden.

Globaliseringsarbeidet er sentralt for oppfølging av moderniseringsprosessen som ble igangsatt i 2006. Dette skal gi bedre prioritering og fokusering av NMRs arbeid samt fortsatt fremme formåls- og administrativ effektivitet i samarbeidsstrukturene, herunder økt fokus på samspill og synergieffekter mellom kunnskap og innovasjon gjennom god dialog mellom kunnskaps- og innovasjonsaktørene for styrket nordisk nytte.

NordForsk har en sentral rolle i å utvikle og utnytte Nordens muligheter i en global omverden. Et mål blir å bidra til utviklingen av et dynamisk og velfungerende indre nordisk marked for kunnskap og innovasjon, bl.a. gjennom å samordne og facilitere gradvis åpning av utvalgte forsknings-programmer, men også ved å utvikle nye nordiske initiativ med grunnlag i styrke i de nordiske landene og nasjonale prioriteringer. Dialog, videre-utvikling av nordiske og internasjonales samarbeidsflater samt operasjonalisering er viktige stikkord for NordForsk for å utvikle sin rolle som nordisk samordningsorgan.

Samarbeidet med nærområdene vil ytterligere styrkes. Dette gjelder spesielt Estland,

Lativa og Litauen hvor bl.a. landene fra 2008 deltar på lik linje med de nordiske i Nordplus Rammeprogram. Utdannings- og forskningssamarbeidet med Russland styrkes ved gjensidig forankring og felles prioriteringer. Arktisk samarbeid innen utdanning og forskning fokuseres. En vil også fortsatt følge opp områder som styrker det nordiske samarbeidet i forhold til EU, Europarådet, OECD, UNESCO, Østersjørådet (CBSS), Barentsrådet og Arktisk Råd. Arbeidet med å fremme kvalitet i alle deler av utdanningen styrkes i 2008. Med bakgrunn i den store interessen for utvikling av felles nordiske masterprogrammer blir dette et viktig innsatsområde i 2008 og hvor en også vil vurdere å åpne for deltakelse fra naboland. Oppfølging av den komparative studien av de nordiske lærerutdanningene er en viktig tverrsektoriell samarbeidsaktivitet.

Større ændringer på budgetposter

MR-U har vedtatt at neste generasjon Nordplus programmer for perioden 2008-2011 organiseres som et rammeprogram med en tverrsektoriell (horisontal) del og med 3 sektorprogrammer henholdsvis for skoleområdet, høyere utdanning og voksnes læring.

De baltiske land deltar på like fot med de nordiske land i Nordplus Rammeprogram fra 2008 og betaler for sin programdeltakelse etter samme nøkkel som benyttes for å beregne de nordiske lands bidrag til Nordisk Ministerråds budsjett. Den totale, årlige budsjettrammen for Nordplus Rammeprogram øker med baltisk innbetaling fra og med 2008.

MR-U har forutsatt at det nordiske Nordplus budsjettet for 2008 holdes på samme nivå som i 2007. I 2007 hadde MR-Us eksisterende Nordplus programmer et totalt budsjett på DKK 70.529 (Nordplus Junior DKK 20.139, Nordplus Voksen 8.993, Nordplus Høyere Utdanning DKK 32.494 og Nordplus Språk DKK 8.903).

Programmet for språkområdet (Nordplus Språk og Kultur) utvikles fra 2008 utenfor rammeprogrammet som et separat nordisk språkprogram, uten baltisk innbetaling og deltakelse. En sum tilsvarende 10 % av budsjettet i 2007 for Nordplus Junior overføres til det nordiske språkprogrammet i 2008 og øremerkes for mobilitet på grunnskoleområdet med nordiske språk som formål. (Budsjettpost 2-2543-3 Nordplus Språk og Kultur)

En sum tilsvarende 10 % av budsjettet i 2007 for Nordplus Språk overføres til budsjettet i 2008 for Nordplus Rammeprogram for å styrke horisontale tema på språkområdet.

Med utgangspunkt i budsjettallene for de enkelte Nordplus programmene i 2007, med hensyn til at det et ebleres et separat program for språkområdet og etter overføringer mellom programområdene (særlig fra Nordplus Junior til Nordplus Språk) er det nordiske budsjettet for Nordplus Rammeprogram i 2008 foreslått til DKK 60.502 MDKK. (Budsjettpost 2-2513-2 Nordplus Rammeprogram).

Resumé af Ministerrådets resultater i 2006

Ministerrådsforslag om Nordplus Rammeprogram og forslag om Nordisk Språkdeklarasjon ble lagt fram for Nordisk Råds sesjon høsten 2006. Begge ble besluttet i etterfølgende Ministerråd og danner grunnlag for den nye Nordplus-satsningen og oppfølging av språkdeklarasjonen med særlig fokus på den internordiske språkforståelsen.

I oktober deltok 300 representanter fra neste 30 europeiske land i konferansen "Investing in Research and Innovation - Exchanging European Experiences in a Nordic Context"

Konferansen var samlet og i forhold til målsettingen et meget vellykket samarrangement mellom NMR og dets forsknings- og innovasjonsinstitusjoner og EU-kommisjonen om også har bidratt til å sette Norden på kartet i det Europeiske forskningsområdet, ERA.

NordForsk utviklet sin første strategi i 2006. Strategien har blitt godt mottatt og er vurdert å gi et godt grunnlag for NordForsks videre utvikling.

Det første faktiske virksomhetsåret for NordForsk var 2006, og under året deltok ca. 11.000 forskere i de ulike aktivitetene.
NordForsk startet opp to nye "Nordic Centres of Excellence"-programmer og utlyste NCoE-program innen "Mat, ernæring og helse", finansiert av alle de 5 nordiske land med en budsjettramme på 90 MNOK og et NCoE-program innen "Velferd" finansiert av Norge, Sverige, Finland og Island med en budsjettramme på 77 MNOK. Ved siden av den nasjonale medfinansieringen utløser de nordiske midlene at landene (ved institusjonene/universitetene) samordner nasjonale forskningssatsninger i størrelsesorden mange hundre millioner kr. I tillegg har NordForsk ytterligere 3 NCoE-programmer innen områdene "Global Change", "Hum-Sam" og "Molecular Medicine". Til disse programmene er det også tilknyttet forskerskoler-/forskerskoleaktiviteter.

Norden som global vinnerregion ble drøftet blant embetsmenn og ministre og under vignetten "Norden som global vinnerregion" ble 5 studier for policyutvikling publisert:
• Studie 1: Samspelsstrategier mellan forskning, högre utbildning och näringsliv – var står vi, vad fungerar? En komparativ studie mellan de nordiska länderna.
• Studie 2: Komparativ analyse av de nordiske lands systemer for kvalitetssikring innen høyere utdanning,
• Studie 3: The Next Step in NORIA – Building Nordic Research Strength through More Open Funding,
• Studie 4: Läsfärdigheter i de nordiska länderna - hur förklaras konklusionerna från bland annat PISA-undersökningarna?
• Studie 5: Klimaendringer i Arktis – Forstudie til kartlegging i kunnskaps- og koordineringsbehov av nordisk forskningssamarbeid.

For bedre å utnytte globaliseringens muligheter og møte dets utfordringer på høyere utdanningsområdet, ble konseptet Nordiske Masterprogrammer ferdig utviklet og besluttet av MR-U, med sikte på utlysning i 2007.

Flere konferanser innen utdanningsområdet ble gjennomført, bl.a. om den internasjonale dimensjonen i Bologna-prosessen (hovedarrangør Norge), om Lærende virksomheter, og forskerkonferanse om PISA-resultatene.
Behandling av overføring av Nordita til nasjonalt nivå ble avsluttet ved at det ble enighet om virksomhetsoverdragelse fra NMR til Stockholm Universitet/KTH.

Internettforskningsprogrammet Nordunet3 ble besluttet åpent for de baltiske land og interessen har vært stor fra baltisk side for å kunne delta i 2007.

En ad hoc arbeidsgruppe for økt samarbeid innen utdannings- og forskningsområdet mellom de 8 arktiske landene ble opprettet.

eScience ble besluttet som et satsningsområde innenfor IT, hvor første skritt er utvikling av en nordisk strategi.

MR-Us rådgivningsgrupper for skolesamarbeidet, voksnes læring og høyere utdanning

har blitt vurdert og det er tatt beslutning om fremtidig funksjon og finansiering.

Nordplus Junior bevilget i 2006 mobilitetsstøtte til 912 lærere og 5252 elever. Nordplus Voksen gav støtte til 83 mobilitetsprosjekter (med flere deltakere) og 19 samarbeidsprosjekter. Nordplus for høyere utdanning støttet aktiviteter i nordiske universitets- og høgskolenettverk hvor vel 700 lærere og vel 2000 studenter fikk stipend, og 46 nordiske intensive kurs og 20 felles studieprogram fikk støtte. Norplus Språk gav støtte til 44 prosjekter.

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-U		**219.500**	**223.961**	**-4.461**	**-2,0%**
	Generelle utdannings- og forskningsinnsatser	*5.287*	*5.424*	*-137*	*-2,5%*
2-2505-1	Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	5.287	5.424	-137	-2,5%
	Politikudvikling m.v.	*12.150*	*12.465*	*-315*	*-2,5%*
2-2510-1	Nordiskt skolsamarbete (NSS)	1.540	1.580	-40	-2,5%
2-2520-1	Rådgivningsgruppen for Nordisk samarbejde om Voksnes Læring (SVL)	1.096	1.124	-28	-2,5%
2-2530-1	Rådgivningsgruppen for høgre utdanning (HÖGUT)	1.297	1.331	-34	-2,6%
2-2544-1	Nordens Sprogråd	1.243	1.275	-32	-2,5%
2-2553-1	Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur	560	575	-15	-2,6%
2-3127-2	Politikudvikling voksnes læring	6.414	6.580	-166	-2,5%
	Mobilitets og netværksprogrammer	*72.650*	*72.705*	*-55*	*-0,1%*
2-2512-2	Nordplus Junior	0	20.139	-20.139	-
2-2513-2	Nordplus rammeprogram	60.502	0		-
2-2522-2	Nordplus voksen	0	8.993	-8.993	-
2-2532-2	Nordplus (högre utbildning)	0	32.494	-32.494	-
2-2534-4	Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	1.112	1.141	-29	-2,5%
2-2543-2	Nordplus sprog og kultur	10.027	8.903	1.124	12,6%
2-2545-2	Norden-undervisning i utlandet	1.009	1.035	-26	-2,5%
	NordForsk	*105.057*	*107.784*	*-2.727*	*-2,5%*
2-3100-3	NordForsk	101.581	104.218	-2.637	-
2-3129-1	Nordisk videnskabelig information (Nordbib)	2.540	2.606	-66	-2,5%
2-3140-1	Nordisk komitè for Bioetikk	936	960	-24	-2,5%
	Forskning i øvrigt	*24.356*	*25.583*	*-1.227*	*-4,8%*
2-3180-2	Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	10.000	10.855	-855	-7,9%
2-3181-2	Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)	2.980	3.057	-77	-2,5%
2-3182-2	Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	4.724	4.847	-123	-2,5%
2-3184-2	Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	4.828	4.953	-125	-2,5%
2-3185-2	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	1.824	1.871	-47	-2,5%
Opdelt på kategorier		**219.500**	**223.961**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	14.499	14.875	6,6%	6,6%
	Støtteordninger	102.308	103.727	46,6%	46,3%
	Institutioner	101.581	104.218	46,3%	46,5%
	Organisationsbidrag	1.112	1.141	0,5%	0,5%

Generelle forsknings- og uddannelsesindsatser

2-2505-1 Dispositionsmedel-Utbildning och forskning

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	5.287.000	5.424.000	4.430.000	34%	MR-U / EK-U

Formål Disposisjonsmidlene anvendes til å finansiere politisk relevante prosjekter og initiativ, særlig med sikte på oppfølging av globaliseringen og MR-Us nye strategi.

Prioriteringer i 2008 Disposisjonsmidlene i 2008 vil anvendes til

- studier, evalueringer og politikkutvikling for utdannings, forsknings- og IT-området
- støtte til sektor- og tverrgående prosjekter, eksempelvis innen tema som fremtidens utdanning, entreprenørskap og kreativitet, fremtidens lærerutdanning, oppfølging av Nordisk Master og andre tema med sterk relevans for oppfølging av globaliseringen
- større initiativ fra rådgivningsgruppene og formannskapets initiativ

Politikudvikling m.v.

2-2510-1 Nordiskt skolsamarbete (NSS)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.540.000	1.580.000	1.567.000	100%	Nordisk Skolesamarbejde – NSS

Formål Rådgivningsgruppen för nordiskt skolsamarbete (NSS) är ett policy-, rådgivande och verkställande organ för Nordiska ministerrådet. Verksamheten omfattar förskoleområdet grund-, gymnasial och yrkesutbildningen. Samarbete skall bygga vidare på och nyttiggöra skolutveckling i de nordiska länderna och internationellt, inom prioriterade områden, när det därmed kan uppnås ett nordiskt mervärde.

Prioriteringer i 2008 Ett genomgående prioriterat tema för hela det nordiska skolsamarbetet är fortsatt kvalitet i utbildningen. År 2008 fokuserar NSS:

- gemensamma nordiska satsningar för att flera ungdomar efter avslutad grundutbildning skall genomföra en ungdomsutbildning
- erfarenhetsutväxling kring lärarutbildningen (jfr Höguts arbete kring en komparativ studie om lärarutbildningen)
- uppföljningen av tidiga insatser på läsområdet
- ökat samspel mellan hälsa och välbefinnande (antimobbning)
- stärka kopplingen till arbetslivet är ett nytt fokusområde på skolområdet. Aktuella samarbetsteman kommer att vara samverkan mellan skola och arbetsliv.
- på yrkesutbildningsområdet läggs ökad fokus på mobilitet och erkännandefrågor såväl inom utbildning
- Samarbetet med Nordvästra Ryssland vidareförs inom ramen för Nordiska ministerrådets Rysslandsprogram

2-2520-1 Rådgivningsgruppen for Nordisk samarbejde om Voksnes Læring (SVL)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.096.000	1.124.000	1.115.000	89%	SVL

Formål

Rådgivningsgruppen for nordisk Samarbeid om Voksnes Læring (SVL) er rådgivende organ for Nordisk Ministerråd i det nordiske samarbeidet om voksnes læring.

Prioriteringer i 2008

SVL legger vekt på en aktiv dialog og erfaringer fra et mangfold av aktører og miljøer engasjert i voksnes læring, heriblant folkeopplysningens tradisjonelle miljøer. I 2008 vil SVL:

- følge opp utvikling av helhetlig strategi og organisering av det nordiske samarbeidet om voksnes læring, herunder samspillet mellom Nordplus rammeprogram og nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL)
- følge opp evalueringen av NVL som vil danne grunnlag for MR-Us beslutning om videre organisering av nordisk samarbeid om voksnes læring fra 2009
- følge opp arbeidet med voksnes leseferdigheter som SVL har igangsatt i 2006 og videreutvikle dette med andrespråksinnlæring
- fokusere tiltak knyttet til yrkesutdanning for voksne

2-2530-1 Rådgivningsgruppen for høgre utdanning (HÖGUT)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.297.000	1.331.000	1.320.000	71%	HØGUT

Formål

HÖGUT har som uppgift att stödja nordiskt samarbete inom högre utbildning, samt utveckla och stärka den nordiska utbildningsgemenskapen. Detta gäller samtliga eftergymnasiala utbildningsnivåer vid universitet och högskolor.

Prioriteringer i 2008

HÖGUTs prioriteringar för 2008 relaterar sig till den treåriga strategin som är utarbetad för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010. Gruppen har ett brett anslag till det högre utbildningsområdet, men kommer särskilt att uppmärksamma:

- frågor som rör mobilitet, kvalitetsfrågor (till exempel uppföljning av den komparativa studien om lärarutbildningen i Norden) och internationaliseringsfrågor, detta i linje med Bolognaprocessen
- uppföljning och genomförandet av Nordplus ramprogram
- de under 2007 sjösatta Nordic Master program och andra gemensamma studieprogram
- NMRs Rysslandsprogram
- gränshindersproblematiken vad gäller godkännande av högre utbildning genom ENIC/NARIC-projektet
- vikten av största möjliga nationella förankring i projekten

2-2544-1 Nordens Sprogråd

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.243.000	1.275.000	1.265.000	78%	Nordens Sprogråd

Formål

Nordens sprogråd er et rådgivende organ for det nordiske sprogsamarbejde. Rådets målsætning er at arbejde for at fremme internordisk sprogforståelse og sprogbeherskelse, styrke det nordiske sprogfællesskab og kundskab om sprog i Norden, fremme en demokratisk sprogpolitik samt styrke de nordiske sprogs stilling i og udenfor Norden. Nordens sprogråd kan tage egne initiativer og bevilge støtte til alle former for indsatser som medvirker til at opnå disse mål. På språkområdet blir en hovedsak oppfølgning av "Deklaration om nordisk sprogpolitik", hvor et fokusområde blir styrking av den internordiske språkforståelse.

Nordens sprogråd har fire hovedopgaver:
- At fungere som sagkyndigt organ for Nordisk ministerråd når det gælder nordiske sprogspørgsmål og nordisk sprogpolitik.
- At fungere som programkomité for Nordplus sprog og kultur programmet. (Se 2-2543-1 Nordplus sprog og kultur programmet)
- At have ansvaret for samarbejdet mellem de nordiske sprognævn.
- At bedrive anden virksomhed som fremmer målsætningerne.

Nordens sprogråd har "Netværket Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet" under sig, (se 2-2545-2 Nordenundervisning i udlandet).

Prioriteringer i 2008

- Opfølgning af "Deklaration om nordisk sprogpolitik", som blev vedtaget af MR-U den 1. november 2006
- Projektet "Etablering af sprogpiloter i Norden"
- Nordplus Sprog og Kultur programmet, som indledes fra 2008
- Opfølgning af den nordiske sprogkonvention
- Initiativer der styrker nabosprogsforståelsen (dansk, norsk og svensk)
- Parallelsprogsstrategi
- Sprogteknologi

2-2553-1 Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	560.000	575.000	574.000	3%	MR-U / EK-U

Formål

MR-U overtok i 2006 ansvaret for å koordinere NMRs IT-politikk og har i tillegg ansvar for den særlige IT-politikken for utdannings- og forskningsområdet. Budsjettposten skal støtte MR-Us aktiviteter på ansvarsområdet.

Prioriteringer i 2008

I 2008 vil politikkutvikling på IT-området blir stimulert dels ved:

- å opprette en ekstern ekspertgruppe som skal rådgi MR-U om sentrale IT-problemstillinger til den politiske dagsorden

- at de nasjonale departementsdirektørene for IT-politikk inviteres til erfaringsutveksling og samarbeid med NMR som vertskap
- å vurdere en strategi for eScience med sikte på om dette kan bli et nordisk IT-flaggskip
- å vurdere om relevante aktiviteter også kan ses i forhold til MR-Us samarbeid i naboområdene og Arktis.

2-3127-2 Politikudvikling voksnes læring

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.414.000	6.580.000	6.559.000	100%	SVL

Formål

Nordisk Nettverk for Voksnes Læring (NVL) er etablert for perioden 2005 - 2008. Nettverket er satt sammen av nasjonale nettverk i alle de nordiske landene og kontaktmiljøer i de selvstyrende områdene, samt en samordnende enhet/knutepunkt lagt til Center för Flexibelt Lärande (CFL) i Hässleholm i Sverige. Aktuelle oppgaver for NVL er å følge og analysere utviklingen av området voksnes læring, bygge nettverk og organisere samarbeidsprosjekt, informere om nordisk samarbeid om voksnes læring, spredning av resultat/erfaringer, samspill med Nordplus rammeprogram samt bidra med underlag til SVLs arbeid.

Prioriteringer i 2008

I 2008 vil NVL:

- publisere flere nordiske utredninger og rapporter som er utviklet i de nordiske nettverkene for voksnes læring i regi av NVL, herunder Sammenlignende studie om validering av realkompetanse, DEMOS Hvitbok, Arbeidsplassen som læringsarena, Kvalitet i voksnes læring, Framtidskunnskap og utfordringer innen voksnes læring, Nordisk kartlegging og effekt av veiledning, Nordisk kartlegging av lærevansker og motivasjon for utdanning hos innsatte i nordiske fengsler
- spre og forankre resultatene fra NVLs arbeid i aktuelle miljøer som arbeider med voksnes læring
- følge opp spørsmål knyttet til veiledning av voksne i relasjon til anbefalinger fra Valideringsnettverket og Kvalitetsnettverket
- følge opp læring knyttet til eldre i arbeidslivet og svake grupper, samt voksnes nøkkelkompetanser
- videreutvikle synergi og samarbeide mellom ulike nettverk og styrke samarbeidet med Nordplus rammeprogram
- bidra til oppfølging av evalueringen av NVL som igjen vil danne grunnlag for videre organisering av NVL og innsats etter 2008
-

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Administrative utgifter, inkludert utgifter til faglige koordinatorer/nettverk og informasjon: SEK 3.793.000
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion

Center för Flexibelt Lärande (CFL)

Mobilitets- og Netværksprogrammer

2-2513-2 Nordplus rammeprogram

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	60.502.000	0	0	-%	Programkomiteer ne for NordPlus Rammeprogram

Formål

MR-U besluttet i 2006 hovedprinsippene for den videre utvikling av NMR's mobilitets- og nettverksprogrammer på utdanningsområdet, Nordplus programmene, som følger:
- Neste generasjon programmer organiseres som et Nordplus Rammeprogram for 4-års perioden 1.1.2008 – 31.12.2011. Rammeprogrammet skal inneholde en tverrsektoriell (horisontal) del og 3 sektorprogrammer henholdsvis for skoleområdet, høyere utdanning og voksnes læring.
- Rammeprogrammet åpnes fra og med 2008 for deltakelse fra Estland, Latvia og Litauen på like fot med de nordiske land.
- Nå værende program for språkområdet (Nordplus Språk) utvikles og etableres utenfor rammeprogrammet som et separat nordisk språkprogram fra og med 2008 (Nordplus Språk og Kultur), uten baltisk innbetaling og deltakelse. En sum tilsvarende 10 % av budsjettet i 2007 for Nordplus Junior programmet overføres til budsjettet i 2008 for programmet Nordplus Språk og Kultur og øremerkes for mobilitet på grunnskoleområdet med nordiske språk som formål. (Budsjettpost 2-2543-3 Nordplus Språk og Kultur) En sum tilsvarende 10 % av budsjettet i 2007 for Nordplus Språk overføres til budsjettet i 2008 for Nordplus Rammeprogram for å styrke horisontale tema på språkområdet. Med utgangspunkt i budsjettallene for de enkelte Nordplus programmene i 2007, og etter de nevnte overføringene til/fra Nordplus språk og Kultur, er det nordiske budsjettet for Nordplus Rammeprogram i 2008 mill DKK 60.502.
- Dagens ordning med en Nordplus hovedadministrator i hvert nordisk land videreføres for Nordplus Rammeprogram. De 5 hovedadministratorene, inkludert hovedadministrator for Nordplus Språk og Kultur, organiseres i et koordinert konsortium. Konsortiet suppleres med nasjonale informasjonskontorer i de baltiske land og utgjør til sammen én helhetlig Nordplus administrasjonsordning.
- Det etableres programkomiteer med nordisk og baltisk representasjon; 1 hovedprogramkomité og 3 underprogramkomiteer. Programkomiteene betjenes av Nordplus hovedadministratorer og tar beslutninger om årlige programprioriteringer og fordeling av programmidler.
- MR-U har forutsatt at det nordiske Nordplus budsjettet for 2008 holdes på samme nivå som i 2007. For 2008 er følgende hovedprinsipper lagt til grunn for fordeling av programmidlene: minimum 10% til Nordplus Horisontal, minimum 24% til Nordplus Skole, minimum 44% til Nordplus Høyere Utdanning og minimum 12% til Nordplus Voksen. MR-U vil foreta en årlig vurdering av denne distribusjonen.
- De baltiske land deltar på like fot med de nordiske land i Nordplus Rammeprogram fra 2008 og betaler for sin programdeltakelse etter samme nøkkel som benyttes for å beregne de nordiske lands bidrag til Nordisk Ministerråds budsjett. Den totale, årlige budsjettrammen for Nordplus Rammeprogram øker med baltisk innbetaling.

Med dette iverksettes også modeller for ny programorganisering, ny styringsstruktur og ny administrasjonsordning.

Prioriteringer i 2008

NORDPLUS RAMMEPROGRAM har følgende overordnede hovedmål:
• Fremme nordisk språk og kultur og gjensidig nordisk-baltisk språklig og kulturell

forståelse
- Styrke og utvikle det nordiske utdanningssamarbeidet og bidra til å skape et nordisk-baltisk utdanningsområde
- Bidra til utviklingen av kvalitet og innovasjon i utdanningssystemene for livslang læring i deltakerlandene gjennom utdanningssamarbeid, utviklingsprosjekter, utveksling og nettverksbygging
- Støtte, bygge på, dra nytte av og spre innovative produkter og prosesser på utdanningsområdet gjennom systematisk utveksling av erfaringer og god praksis.

NORDPLUS RAMMEPROGRAM har 4 delprogrammer med følgende hovedmål, målgrupper og hovedaktiviteter:

NORDPLUS HORISONTAL
Hovedmål (i tillegg til mål for rammeprogrammet):
- bidra til bedre synergi og samarbeid i et perspektiv av livslang læring
- støtte innovative prosjekter på tvers av de tradisjonelle kategorier og sektorer og prosjekter som kan ta opp andre, nye, bredere og mer komplekse problemstillinger og utfordringer
- støtte innovative prosjekter på språkområdet;
- tjene et mer utadvendt nordisk samarbeid og støtte samarbeid med land utenfor Norden og Baltikum
- støtte, bidra til og dra nytte av de europeiske prosessene på utdanningsområdet (særlig Bologna- og København prosessene)

Målgrupper
- Alle personer, institusjoner og organisasjoner i deltakerlandene på området utdanning og livslang læring

Hovedaktiviteter
- Tverrsektorielle utviklings- og samarbeidsprosjekter, nettverk, studier og analyser, konferanser, prosjekter for å bygge ned grensehindringer på utdanningsområdet, prosjekter for spredning, utveksling og kommunikasjon av resultater og erfaringer

NORDPLUS JUNIOR
Hovedmål (i tillegg til mål for rammeprogrammet):
- Knytte institusjonene i grunnskole- og gymnasutdanning (allmenn og yrkesfaglig) i deltakerlandene sammen i nettverk for utvikling av kvalitet og innovasjon

Målgrupper:
- Klasser, lærere, skoleledere og annet personale i grunnskole og ungdomsutdanningen, samt enkeltelever i ungdomsutdanningen

Hovedaktiviteter
- Mobilitets- og utviklingsprosjekter

NORDPLUS HØYERE UTDANNING
Hovedmål (i tillegg til mål for rammeprogrammet):
- Knytte institusjonene i høyere utdanning (HU) i deltakerlandene sammen i nettverk for utvikling av kvalitet og innovasjon.

Målgrupper:
- HU institusjoner (lærere, studenter og personell), organisasjoner og institusjoner i HU,

bedrifter, arbeids- og næringsliv

Hovedaktiviteter
- Nettverk med mobilitet, intensivkurs, samarbeid om kvalitetssikring, utvikling av felles studieprogram og andre samarbeidsaktiviteter.

NORDPLUS VOKSEN
Hovedmål (i tillegg til mål for rammeprogrammet):
• Utvikling og fornyelse innen voksnes læring gjennom etablering av nettverk og samarbeid mellom aktører i deltakerlandene på området

Målgrupper:
- Alle sider av voksnes læring, så vel formell, ikke-formell og uformell læring, i regi av utdanningsinstitusjoner, virksomheter, foreninger eller frivillige organisasjoner, innen allmenn- eller yrkesrettettutdanning for voksne, folkeopplysning eller frivillig foreningsarbeid

Hovedaktiviteter
- Mobilitetsprosjekter både for elever og lærere (forberedende møter, etterutdanningsopphold, studie- og undervisningsopphold, utveksling av elever og kursister i voksenopplæring og folkeopplysning), tematiske nettverksprosjekter, utviklingsprosjekter og kartleggingsprosjekter.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: Administrasjonskontrakter forhandles i 2007.
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion Nordplus Rammeprogram 2008 – 2011 administreres av et koordinert konsortium av 5 nordiske programkontorer, supplert med 3 baltiske nasjonale informasjonskontorer. Konsortiet ivaretar sekretariatsfunksjon i forhold til programkomiteene for Nordplus Rammeprogram.

2-2512-2 Nordplus Junior

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	0	20.139.000	20.074.000	100%	Programkomiteen

Formål Puljen er nedlagt pr. 1.januar 2008 og indgår nu som en del i Nordplus Rammeprogram

Prioriteringer i 2008 Der henvises til prioriteringer under budgetpost 2-2513-2 Nordplus Rammeprogram

2-2522-2 Nordplus Voksen

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	0	8.993.000	8.964..000	100%	Programkomiteen

Formål Puljen er nedlagt pr. 1.januar 2008 og indgår nu som en del i Nordplus Rammeprogram.

Prioriteringer i 2008 Der henvises til prioriteringer under budgetpost 2-2513-2 Nordplus Rammeprogram

2-2532-2 Nordplus højere uddannelse

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	0	32.494.000	32.390.000	100%	Programkomiteen

Formål Puljen er nedlagt pr. 1.januar 2008 og indgår nu som en del i Nordplus Rammeprogram

Prioriteringer i 2008 Der henvises til prioriteringer under budgetpost 2-2513-2 Nordplus Rammeprogram

2-2534-4 Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.112.000	1.141.000	1.137.000	100%	NSU Styret

Formål NSUs hovedopgave er at fremme det nordiske forskningssamarbejde gennem at styrke den videnskabelige idé- og netværksudvikling inden for tværfaglige områder, som endnu ikke har resulteret i etablering af fællesnordiske forskningsprojekter. Virksomheden består i at deltagere på tværs af fag, karrierer, generationer, institutioner og sprog samles om fælles studier knyttet til interdisciplinære problemstillinger. NSU blev grundlagt i 1950 og er i dag organiseret som en svensk ideel organisation, der jf. en årlig projektkontrakt støttes med et virksomhedsbidrag fra NMR. Administrative udgifter dækkes af egne indtægter.

Prioriteringer i 2008 NSU vil bruge NMRs bidrag til at fortsætte og intensivere denne virksomhed, blant annet gjennom

- nettverksskapende seminarer og aktiv publikasjons- og informasjonsvirksomhet
- at aktivt opsøge og inddrage nye miljøer i virksomheden. Specielt vil forbindelserne til anden NMR finansieret forskning blive intensiveret
- at iværksættes aktiviteter mhp. 60 års jubilæet

2-2543-2 Nordplus sprog og kultur

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	10.027.000	8.903.000	8.874.000	100%	Nordens Sprogråd

Formål Formålet med støtteprogrammet Nordplus Sprog er, at det nordiske sprogfællesskab skal bestå og styrkes, og at det nordiske samarbejde også i fremtiden hovedsaglig skal kunne

foregå på nordiske sprog.

Målgruppen for programmet er institutioner og organisationer, netværk samt enkeltpersoner.

Nordplus Sprog har som overordnet målsætninger at fremme internordisk sprogforståelse, styrke kundskab om sprog i Norden, fremme en demokratisk sprogpolitik og sprogsyn i Norden samt at styrke de nordiske sprogs stilling i og udenfor Norden.

I 2008 overføres der 2.014 MDKK fra Nordplus Junior til Nordplus Sprog og Kultur, og der overføres 890.000 TDKK fra Nordplus Sprog og Kultur til Nordplus Horisontal.

Prioriteringer i 2008

Prioriteringerne vil blive fastlagt i løbet af juni 2007 af Nordens Sprogråd ud fra de overordnede målsætninger, og vil formentlig være indenfor følgende områder:

- Initiativer der styrker de nordiske sprogs stilling,
- Virksomhed som styrker nabosprogsforståelsen,
- Nordboeres kundskaber om ikke-skandinaviske nordiske sprog,
- Sprogteknologisk samarbejde og udviklingsarbejde,

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Administrationsudgifter skal forhandles i 2007
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion

Det Internationale Kontor for Videregående Uddannelse (IKU), Islands Universitet.

2-2545-2 Norden-undervisning i utlandet

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.009.000	1.035.000	1.032.000	96%	Samarbejdsnævnet

Formål

Netværket Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i udlandet (SNU) er et samarbejdsorgan for de nordiske landes administrationer af undervisning i Nordens sprog, litteratur, kultur og samfundsforhold ved højere læreanstalter i udlandet. SNU har sit mandat fra Nordisk Ministerråd, og er et rådgivende organ for Nordisk Ministerråd og andre instanser på sit sagsområde. Samarbejdsnævnets formål er:
- At bidrage til at styrke og bistå med at koordinere den Nordenundervisning, der foregår ved over 200 højere læreanstalter udenfor Norden.
- At tage initiativer til at styrke samarbejdet mellem dem, der underviser i nordiske emner, i og udenfor Norden.

Prioriteringer i 2008

- Bevillinger til lektorinitiativer. Lektorpuljen administreres under Nordplus Sprog og Kultur programmet
- Lektorkonference som samler lektorer og institutledere fra tysksprogede lande
- En regional satsning i Nordamerika på baggrund af kontrakt med University of California, Berkeley, University of California, LA og Brigham Young University om projektet "Mapping Nordic Literary Culture, som har til formål at promovere og debattere nordisk litteratur
- Opfølgning af tidligere satsning i Asien

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Administrative udgifter: DKK 100.000
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion

Sigurdur Nordal Instituttet i Island er administrationssekretariat for netværket Samarbejdsnævnet for Nordenundervisning i Udlandet. Sigurdur Nordal Instituttet er underlagt Arna Magnusson Instituttet for Islandske studier.

Nordforsk

2-3100-3 NordForsk

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	108.065.000	110.870.000	74.819.000	91%	Institutionen
MODSVARER DKK	101.581.000	104.218.000	69.582.000		

Formål

NordForsks övergripande mål är enligt stadgarna att bidra till att befästa och vidareutveckla Norden som en av världens mest dynamiska regioner för forskning och innovation och därigenom förstärka ländernas internationella konkurrenskraft och säkra befolkningens levnadsvillkor.

NordForsk har som huvuduppgift att främja ett effektivt samarbete mellan de nordiska länderna i fråga om forskning och forskarutbildning av högsta internationella kvalitet. Stadgarna definierar tre roller för NordForsk: finansiering, koordination och policy-rådgivning.

I strategin 2006-2009 som beslutades i juni 2006 definieras NordForsks vision på följande sätt: NordForsk är ett viktigt instrument för kombinering av nationella styrkepositioner så att synergieffekter uppstår som bidrar till Nordens framgångar på global nivå. Inom Norden är NordForsk känd för att vara en kompetent, innovativ och effektiv samordnare och aktör inom forskningsfinansiering och policyformulering.

Priroiteringer i 2008

Programmen för nordiska spetsforskningsenheter "Nordic Centers of Excellence" (NCoE) är flaggskeppet bland NordForsks finansieringsinstrument. Med hjälp av mångårig toppfinansiering av nätverks- och samarbetskostnader, framför allt gästforskare och forskarutbildning, samordnar NCoE-programmen de bästa nationella forskningsmiljöerna inom specifika områden och lyfter betydande underliggande nationella investeringar till att producera nordiska synergier. NCoE-programmen är finansierade genom en common pot –konstruktion tillsammans med nationella forskningsråd.

Under 2008 har NordForsk fyra pågående NCoE-program: de tidigare startade programmen inom humaniora och samhällsvetenskap och inom molekylär medicin samt de nystartade programmen inom välfärdsforskning och inom livsmedel, näring och hälsa. Varje program finansierar ett flertal NCoEer, bestående av omfattande nätverk av nordiska forskningsinstitutioner, forskare och forskarstuderanden med ett gemensamt program. NordForsk skall genom ett långsiktigt arbete och god strategisk dialog även skapa förutsättningar för nya NCoE-satsningar inom områden där flera nordiska länder har gemensamma styrkepositioner.

NordForsks ambition är att kunna identifiera och stötta excellent forskning under alla dess utvecklingsfaser. En av de strategiska handlingslinjerna definierade i strategin är att använda, utvärdera och utveckla finansieringsinstrument för att optimera stöd till sådan forskning och forskarutbildning där nordiskt samarbete sannolikt ger ett stort mervärde.

En god balans mellan förnyelse och kontinuitet ger forskarna optimal tillgång till stödet. Bland de instrument som redan är i användning kan nämnas forskarnätverk, nätverk för nationella spetsforskningsenheter, nätverk för forskarskolor samt såkornmedel. År 2006 finansierades omkring hundra nätverk av olika slag och mer än femtio övriga projekt (kurser och såkornmedel) med ett totalt deltagande av mer än tiotusen forskare och forskarstuderanden. Med en medveten satsning till forskarutbildning och unga forskare bidrar NordForsk till att återskapa Norden som gemensam hemarena för varje ny forskargeneration.

Samordningsfunktionen är en horisontell funktion som präglar alla NordForsks aktiviteter. Vissa specifika aktiviteter kan dock ha huvudfokus just på koordination. Bland dessa kan nämnas mobilitetsprogrammet för nydisputerade forskare inom stamcellsforskning som planeras löpa under 2007-2009 samt NORIA-net –programmet för utveckling av det nordiska forsknings- och innovationsrummet som inleds 2007. En första samordningsaktivitet av pilotkaraktär kring forskningsinfrastrukturer som inleds 2007 förväntas också leda till fortsatta satsningar. Alla nya typer av satsningar skall självklart evalueras innan beslut om förlängning fattas.

NordForsk kommer att vidareutveckla sin policy-funktion genom att skapa ett forum för forskningspolitisk debatt på nordisk nivå. Ambitionen är att underlätta en god interaktiv utveckling av nationell och nordisk forskningspolitik. Vi organiserar NORIA-symposier och andra konferenser som tar upp aktuella frågor och ger ut forskningspolitiska skrifter i serien NordForsk Policy Briefs. Aktuella tematan under 2008 kan vara fortsatt analytiskt arbete kring bl a globaliseringsproblematiken samt arktisk forskning.

NordForsk kommer att vidareutveckla sina internationella kontakter, främst med de tre baltiska länderna och nordvästra Ryssland, men även med andra starka forskningsnationer samt nya tillväxtekonomier.

Enligt NordForsks strategiska vision skall det nordiska forsknings- och innovationsrummet NORIA vara den första och bäst fungerande regionala delen av det europeiska forskningsrummet ERA. EU:s sjunde ramprogram för utveckling inom forskning och teknik (FP7) utgör en viktig plattform för forskningssamarbete inom olika områden. NordForsk skall vara en aktör härvid genom att erbjuda möjligheter till nordisk koordination av aktiviteter riktade mot ramprogrammet.

Förutom de ovan nämnda aktiviteterna ansvarar NordForsk för två större forsknings- och samordningsprogram, Nordbib och Nordunet 3.

Kontrakt-periode

2005 - 2006

Kontrakt-status

Ekonomi

Inga anmärkningar

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Årsredovisningen för år 2006 visar administrationskostnader på ca 4 MNOK
Faktiske udgifter : År 2008 förväntas administrationskostnaderna bli ca 3.3 MNOK

2-3129-1 Nordisk videnskabelig information (Nordbib)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.540.000	2.606.000	2.598.000	100%	Programkomiteen

Formål

Nordbib-programmets överordnade syfte är att genom forskning och utveckling skapa en gemensam nordisk policy för Open Access och forskningsförmedling samt en gemensam informationsstruktur som styrker och stöder forskningsinfrastrukturen i Norden genom tillgång till och publicering av vetenskaplig information. Programmet vill stärka de digitala forskningsbibliotekens samarbete på nordiskt plan kring utveckling av koncept, standard och tekniska lösningar som understöder den nordiska och europeiska forskningsinfrastrukturen. Programmet omfattar gemensamma nordiska initiativ omkring produktion av digitalt vetenskapligt innehåll och publicering av nordiska vetenskapliga tidskrifter samt utvecklingssamarbete med förlag och vetenskapliga sällskap om övergång till e-publicering. Perspektivet i ett nordiskt program är samarbete kring formulering och realisering av policy för öppen och fri tillgång till vetenskaplig information samt strategier för kvalitetssäkring. Programmet bör stärka utvecklingen av samspelet mellan de olika aktörerna och deras roller i forskningskommunikationen.

Nationalbiblioteken och de stora forskningsbiblioteken spelar en väsentlig roll i utvecklingen, genom det att de nationella digitala bibliotheksprojekten driver utvecklingen kring tillgängliggörelsen av digital vetenskaplig information genom licenskontrakt, bibliotheksportaler, digitaliseringsprojekt och uppbyggnad av digitala arkiv.

Prioriteringer i 2008

Utlysa inom ramarna för tre work packages medel till forskning, utveckling, samarbete, kunskapsutbyte och koordination, som främjar programmets syften och utvecklingsplaner

Utarbetar en årlig policyskapande rapport

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: De administrativa kostnaderna för 2006 var ca DKK 250.000 .
Kostnaderna för 2008 förväntas likaså vara ca DKK 250.000.
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion

Sköts av Bibliotheksstyrelsen i Köpenhamn.

2-3140-1 Nordisk komitè for Bioetikk

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	936.000	960.000	957.000	99%	Komiteén

Formål

Nordisk kommitté för bioetik, som tillsattes 1989, har som uppgift att följa utvecklingen inom biovetenskaperna och identifiera etiska problem i anslutning till dem. Kommittén har två ledamöter från vart och ett av de nordiska länderna som representerar en bred kunskap inom såväl biovetenskaps- som bioetikområdet. Kommittén skall också främja nordiskt samarbete och informationsutbyte mellan forskare, parlamentariker och opinionsbildare om etiska aspekter av biovetenskaplig forskning, utveckling och tillämpning samt bidra till ökad information och debatt i de nordiska länderna om bioetiska frågor.

Prioriteringer i 2008

Kommittén kommer att prioritera följande:

Bioetiska frågor i anslutning till biobanker, genresurser och stamcellsforskning, fosterdiagnostik och människovärde samt forskningsetik och kultur.

Bioetiska frågor i anslutning till ny bioteknologi (nanoteknologi, syntetisk biologi, utnyttjande av havsresurserna mm.)

Strävan efter att främja ett nordiskt samarbete och informationsutbyte mellan forskare, parlamentariker och opionsbildare om politiskt aktuella etiska aspekter av biovetenskaplig forskning, utveckling och tillämpning. Detta kommer bland annat att göras genom anordnande av seminarier, workshops etc.

Styrka information till offentligheten.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: De administrativa utgifterna för 2006 var EUR 32.073 . Utgifterna för 2008 förväntas vara av samma storleksordning.
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion

Förvaltningen av Nordisk kommitté för bioetik sköts av Vetenskapliga samfundens delegation i Finland.

Forskning i øvrigt

2-3180-2 Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	10.000.000	10.855.000	15.932.000	100%	Styret

Formål

Nordita skall bidra till att nya forskningsområden utvecklas i Norden och främja tillämpningar av den teoretiska fysiken metoder på områden av betydelse för samhällsutvecklingen. Detta uppnås genom stipendieprogrammet, internationell rekrytering av yngre forskare till attraktiva tidsbegränsade forskartjänster, vetenskapliga program där internationella och nordiska forskare gemensamt arbetar inom något

problemområde under en begränsad tid, stöd till workshops och konferenser i Norden, ett omfattande gästforskarprogram och kurser och sommarskolor för nordiska doktorander.

Prioriteringer i 2008

En professur avses utlysas under 2007 för tillsättning 2008 och två tidsbegränsade forskartjänster samt tre stipendiattjänster kommer att utlysas 2007 med tillsättning under 2008. Inriktningen av dessa tjänster kommer att beslutas av styrelsen med hänsyn till de rekommendationer som Norditas internationella vetenskapliga råd ger. 2009 kommer det vid Nordita i Stockholm att finnas två professorer, fem forskare med tidsbegränsade femåriga förordnanden (assistent professors) samt tio stipendiater. Vid Köpenhamns Universitet finns i dag fyra professorer knutna till Nordita vilket minskar till tre under 2008.

Nordita överfördes under 2007 till Stockholms Universitet/Kungliga Tekniska Högskolan och blev då ett av Nordiska ministerrådets samarbetsorgan. Nordita kommer därför under perioden 2007-2009 att befinna sig i en uppbyggnadsperiod. Ministerrådets anslag har från och med 2007 halverats. Bortfallet täcks till en väsentlig del av ett övergångsbidrag från Stockholms Universitet och Kungliga Tekniska Högskolan. Detta bidrag upphör 2010, varför tillgängliga ekonomiska resurser måste utnyttjas maximalt i enlighet med Norditas uppgift för att bygga upp den vetenskapliga verksamheten till en nivå som medger fortsatt finansiering från de nordiska länderna.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: De administrativa kostnaderna år 2006 var DKK 4.249.000. Kostnaderna för 2008 förväntas vara ungefär desamma.
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion

Sekretariatsfunktionen sköts av Kungliga Tekniska Högskolan.

2-3181-2 Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.980.000	3.057.000	2.991.000	100%	Styret

Formål

Nordisk institutt for sjørett (NIFS) har som uppgift att främja forskning och utbildning i de nordiska länderna inom sjörätt, allmän transporträtt, energi och petroleumrätt och besläktade områden. NIFS skall inom sina expertområden fungera som ett internationellt kompetenscenter.

Prioriteringer i 2008

Under 2008 satsar NIFS först och främst på området säkerhet och ansvar inom skeppsfart och off shore sektorn. Detta i form av ett stort forskningsprojekt som delfinansieras av Norges forskningsråd men som också avhänger av nordiska medel. Folkrättsliga frågor knutna till reglering av säkerhet och ansvar, förhållandet mellan ansvarsregler, förebygganderegler och sanktioner, samt fördelningen och finansieringen av risk för förorening är alla centrala problemställningar. Projektet har en klar vinkling mot nordområdesforskning och ett samarbete med Tromsø universitet har etablerats. NIFS kommer också att knyta till sig personer med kompetens mot Ryssland för jämförande studier. Ett samarbete har redan etablerats med Åbo Akademi och København Universitet för att se närmare på de samma frågorna men i detta fall särskilt riktat mot Östersjöområdet.
NIFS fortsätter också sina mer traditionella satsningar på kontrakt i skeppsfarts- och

offshoresektorn, där aktuella teman är finansiering och byggande av skepp och offshoreinstallationer och styckegodstransport. När det gäller styckegodstransport samarbetar NIFS med de övriga nordiska länderna.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter : De administrativa kostnaderna var år 2006 NOK 454.000

Sekretariats-funktion

Sekretariatsfunktionen sköts av Oslo universitet.

2-3182-2 Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.724.000	4.847.000	7.116.000	100%	Institutionen

Formål

NIAS genererer og kommunikerer indsigter i Asiens moderne udvikling og problemstillinger. NIAS er et vindue for og bidrager til udviklingen af Asienstudierne i Norden, forstået som uddannelse og forskning, inden for de relevante akademiske discipliner. NIAS bidrager til, at Norden internationalt bliver set som en ledende europæisk region inden for forskning og uddannelse i relation til det moderne Asien. NIAS arbejder for netværksdannelse inden for Asienstudierne i Norden på basis af international anerkendelse og nordiske værdier og med organisatorisk base i et nordisk konsortium af partnere bestående af universiteter og forskningsinstitutioner.

NIAS er i kontrakten med Nordisk Ministerråd sedan 2005 blevet til et samarbejdsorgan der er indplaceret på Københavns universitet (forvaltningsorganet) som arbejder i et konsortium med Lunds Universitet samt Copenhagen Business School (CBS).

Prioriteringer i 2008

NIAS arbejder løbende med at udvikle sin forskning og sine øvrige aktiviteter og services. NIAS har følgende prioritetsområder i 2008:

- Fortsat udvikling af det nordiske bibliotekssamarbejde, specielt udviklingen af 'AsiaPortal', som er en innovativ nordisk løsning på at skabe fælles adgang til kritiske forskningsresurser gennem deling af knappe resurser
- Fortsat udvikling af besøgsprogrammet NIAS SUPRA for nordiske studerende og forskere
- Konsolidering, fortsat udvikling og implementering af aktiviteter for PhD studerende under det nordiske Asian Research School Network
- Fortsat samarbejde med NMR om udvikling af et Asien program
- Konsolidering af det nordiske partnerskab mellem hovedpartnere og Nordic NIAS Council
- Øge antallet af forskere gennem ekstern finansiering

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: De administrativa kostnaderna var år 2006 1,129 MDKK och de förväntas vara av samma storleksordning år 2008
Faktiske udgifter :

Sekretariats-funktion

Sekretariatsfunktionen sköts av Københavns Universitet.

2-3184-2 Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.828.000	4.953.000	7.270.000	100%	Styret

Formål

Nordvulk är ett nordiskt kompetenscentrum för forskning i geodynamiska processer med fokus på vulkanologi och kontinentalplattornas förskjutning samt härtill hörande miljörelaterade områden. Island används i detta sammanhang som ett geologiskt laboratorium för samtliga nordiska länder. Nordvulk skall bidra till forskarutbildning och samarbete mellan geologiska institutioner i Norden och internationellt.

Nordvulk arbetar som ett forskningscentrum inom ett kontrakt mellan ministerrådet och Islands universitet och har sammanlagts med den geovetenskapliga verksamheten inom Universitetets naturvetenskapliga institut för att bilda en ny forskningsinstitution för geovetenskaperna, Geovetenskapernas Institut.

Geovetenskapernas Instituts prioritering för 2008 är att slutföra den strukturella omorganisering som krävs för sammanläggningen af Nordvulk med andra delar av sin verksamhet.

Prioriteringer i 2008

Tre verksamhetsområden kommer fortsättningsvis att prioriteras vid Nordvulk under 2008:

Forskning. Nordvulk skall fungera som ett nordiskt kompetenscentrum som utför internationellt erkänd forskning. Den skall kunna indgå i formaliserade forskarutbildningar vid universitet i alla nordiska länder.

Forskarutbildning och gästforskare. Nordvulks erbjuder varje år fem stipendiatställningar till unga nordiska forskare. Med sammanläggningen med Islands universitet finns fler vägledare till stipendiaterna.

Faciliteter för vulkanologisk forskning. Nordvulks många faciliteter för vulkanologisk forskning är centrala för forskningen och yngre forskare på Nordvulk har företrädesrätt att använda dessa. Genom sammanläggningen med Universitetet har både faciliteter och tillgång till forskningsmedel tilfogats.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter : De administrativa kostnaderna år 2006 var 6 225 000 ISK.
Kostnaderna år 2008 förväntas vara ungefär desamma.

Sekretariats-funktion

Sekretariatsfunktionen sköts av Islands Universitet

2-3185-2 Nordisk Samisk Institutt (NSI)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.824.000	1.871.000	3.662.000	100%	Styret

Formål

Nordisk Samisk Institutt (NSI) har som formål å styrke og utvikle samisk språk, kultur og samfunnsliv gjennom forskning og utdanning. NSI skal produsere og effektivt formidle kvalitetsmessig god forskning som møter kunnskapsbehov og kunnskapsutfordringer i det samiske samfunn, øke kunnskapen om og forståelsen for samiske forhold og samenes situasjon som minoritet og urfolk i samfunnet generelt, i Norden og internasjonalt. Forskningen skal tilfredsstille høye kvalitetsmål, bidra til faglig fundert og kritisk belysning av viktige samfunnsområder og -utfordringer i det samiske samfunn, ha relevans og interesse i nordisk/allsamisk- og urfolksperspektiv.

Prioriteringer i 2008

Kontrakt for perioden 2004 – 2007 mellom Samisk høgskole/Sámi allaskuvla og Nordisk Ministerråd om videreføring av Nordisk Samisk Institutt/Sámi Instituhtta utløper 31.12.07. Det legges opp til at kontrakten forlenges midlertidig for 2008 og NSI evalueres som grunnlag for eventuell ny flerårig kontrakt etter 2008.

I 2008 vil NSI:

- Prioritere prosjekter innenfor virksomhetsområdene samfunnsforskning, samisk språk og samisk rettsforskning i et nordisk og allsamisk perspektiv
- Fortsette rekruttering av forskere fra nordiske land og Nordvest- Russland
- Vektlegge styrket anvendelse av samisk i forskning og utvikling av samisk som vitenskapsspråk
- Etablere samarbeid med og involvering av samiske lokalsamfunn i kartleggingen av samenes tradisjonelle kunnskap, tradisjonsbasert praksis, miljø- og kulturressurser
- Videreføre prosjektutvikling med forskningsinstitusjoner i Norden og Russland. Dette som ledd i økt fokus på nordområdene.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 2008: NOK 2.610.000
Faktiske udgifter : 2006: NOK 2.324.566

Arbejdsmarkedspolitik

Generel Indledning

Generel Indledning

Hovedfokus i Ministerådet for arbejdsliv (MR-A) vil i 2008 fortsat være på, hvordan arbejdsudbudet kan øges og hvordan matchningen af arbejdskraft og arbejdsudbud kan forbedres for at sikre den økonomiske vækst og velfærd fremover, såvel inden for Norden men også mellem Norden og Europa.

På området arbejdsmiljø vil man fortsætte det arbejde, som det finske formandskab satte i gang i 2007 med at modernisere samarbejdet, så det passer bedre til de fremtidige behov.

Det praktiske samarbejdet om tolkning og implementering af EU's regelværk i de nordiske lovgivninger fortsætter. Dette arbejde er vigtigt for at undgå at skabe unødige forskelle og grænsehindringer på det nordiske arbejdsmarked.

De meget høje ensartede standarder i Norden er vigtige at holde fast på og udvide til den størst mulige kreds af lande i Østersøområdet og EU. Derfor vil netværksopbygningen og de fælles EU-rettede aktiviteter blive fortsat.
Den nordisk-baltisk-polske informationsudveksling i forhold til EU's dagsorden og udvidelsen af det europæiske arbejdsmarked ønskes også fortsat.

Under MR-A er også NIVA indplaceret. NIVA vil fortsat udbyde kurser på højt niveau inden for arbejdsmiljøforskningsområdet i Norden samt i de baltiske lande og Rusland.

Under MR-A ligger også Nordjobb, som forsat vil formidle sommerjobs til unge i Norden.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

Det nordiske samarbejde på arbejdslivsområdet tager udgangspunkt i MR-A's samarbejdsprogram 2005-2008, formandskabets årlige ministerrådsprogram og ønsker fra Nordisk Råd i forbindelse med den løbende dialog om udviklingen på det nordiske arbejdsmarked. I samarbejsprogrammet er der to hovedprioriteringer: Det internt nordiske og Norden i forhold til omverdenen.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

Arbejdsmarkedsudvalget vil følge den indretning og de aktiviteter, som kommer frem i udvalgets handlingsplan for 2005-2008. Hovedfokus for udvalget vil dermed være at bidrage til øget kundskab om mulighederne for øget beskæftigelse og det størst mulige arbejdsudbud for at kunne imødegå den demografiske udvikling. Knaphed på arbejdskraft er en voksende udfordring for de nordiske lande. Dette vil præge mødevirksomheden, prioriteringen af projekter og øvrige aktiviteter i det kommende året.
Gennem NIVA vil NMR fortsat tilbyde kurser i de baltiske lande og Rusland med henblik på kompetenceudvikling inden for arbejdsmiljøområdet.

Større ændringer på

I 2008 forøges NIVA's budget med 390.000 DKK. Forøgelsen dækkes af MR-As dispositionsmidler.

budgetposter

Resumé af Minister-rådets resultater i 2006

På alle områder har der været tale om god fremdrift i gennemførelsen af strategien og handlingsplanerne i 2007.

Nordisk Ministerråd har også i 2006 fulgt EU-udvidelsens konsekvenser for arbejdsmarkederne tæt. På ministerrådsmødet i oktober 2006 i Oslo havde de nordiske arbejds- og beskæftigelsesministre en vigtig og værdsat drøftelse om nationale erfaringer og tiltag i forhold til indvandret arbejdskraft og udstationerede arbejdstagere fra især Baltikum og Polen. Drøftelserne fandt sted på baggrund af det løbende rapporteringsarbejde, som udføres af en særlig nordisk arbejdsgruppe i samarbejde med det norske analyseinstitut Fafo.

Informationsprojektet og NIVA levede fuldt ud op til de mål, som blev fastlagt i kontrakterne/mandatet. Nordjobb var meget tæt på at nå målet for antal Nordjobbere.

EK-A gennemførte den planlagte modernisering af udvalgsstrukturen under EK-A, så man fra september 2006 kun har tre faste udvalg: Arbejdsmarkedsudvalget, arbejdsmiljøudvalget og arbejdsretsudvalget. Samtidig etableredes en ad hoc gruppe for migrationsområdet, som i 2007 skal stå for kompetenceoverførsel af viden fra det tidligere Migrationsudvalg til de tre faste udvalg.

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	%
Sum MR-A		**12.800**	**13.060**	**-260**	**-2,0%**
	Projektmedel	*9.577*	*10.169*	*-592*	*-5,8%*
2-4110-1	Prosjektmedel – Arbetsmarknad och miljø	5.770	6.285	-515	-8,2%
2-4120-2	Nordjobb	2.404	2.453	-49	-2,0%
2-4130-1	Informationsprojektet	1.403	1.431	-28	-2,0%
	Institutioner	*3.223*	*2.891*	*332*	*11,5%*
2-4180-3	Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)	3.223	2.891	332	11,5%
Opdelt på kategorier		**12.800**	**13.060**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	7.173	7.716	56,0%	59,1%
	Støtteordninger	2.404	2.453	18,8%	18,8%
	Institutioner	3.223	2.891	25,2%	22,1%

2-4110-1 Prosjektmedel – Arbetsmarknad och miljø

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	5.770.000	6.285.000	6.369.000	71%	MR/EK-A

Formål

Projektmidlerne anvendes til at gennemføre MR-A's samarbejdsprogram og til at følge op på formandskabets program. Hensigten er at foretage udredninger og projekter, som

kan styrke de nordiske landes dynamik på arbejdslivsområdet og dermed den økonomiske udvikling i regionen. Dette mål opnås ved at frembringe viden om aktuelle politiske emner, som kan bruges i de enkelte landes arbejdsmarkeds- og arbejdsmiljøpolitikker, og til at profilere nordiske synspunkter internationalt.

Projektmidlerne reduceres i dette budget med 390.000 DKK med henblik på at øge bevillingen til NIVA tilsvarende i 2008.

Prioriteringer i 2008

En stor del af projektmidlerne vil i 2008 blive anvendt til problematikken vedrørende sikring af et tilstrækkeligt og velkvalificeret udbud af arbejdskraft, som modsvarer behovene på arbejdsmarkedet. Der vil blive igangsat analyser, som undersøger, hvordan forskellige typer af mobilitet sker på det nordiske arbejdsmarked. Det planlægges et projekt om brancher med stort behov for rekruttering og mobilitet blandt de nordiske lande, såvel som et studie af effektiviteten i ungdommens vej fra uddannelse til arbejde.

De nordiske arbejdsformidlinger er under forandring. Det er vigtigt at udveksle information og erfaringer om organisationsændringer, serviceenheder, de elektroniske tjenesters rolle og om samarbejdet med arbejdsgivere og andre aktører, herunder den offentlige arbejdsformidling. Ministerrådet vil fortsat have fokus på at udvikle de nordiske landes elektroniske arbejdsformidlinger, hvor der findes intresse og muligheder for det.

Hovedfokus inden for arbejdsmiljøområdet vil være at fremme velfærden i arbejdet såvel fysisk, psykisk og socialt, så det styrker et inkluderende arbejdsliv, som virker sundhedsfremmende og modvirker udstødning fra arbejdsmarkedet.

- Analyser og erfaringsudveksling for at opnå et tilstrækkeligt og velkvalificeret udbud af arbejdskraft, herunder sikre inkludering af de befolkningsgrupper, der i dag har en svag tilknytning til arbejdsmarkedet eller befinder sig uden for arbejdsmarkedet. Sverige vil under sit formandskab særligt fokusere på "utanförskap".
- Analyser og erfaringsudveksling om optimering af arbejdsmiljøpolitikkens bidrag til sikring af sundhed og sikkerhed på arbejdspladserne.
- Analyser og erfaringsudveksling om at øge produktiviteten og omstillingsevnen på arbejdsmarkederne med henblik på imødegå globaliseringens udfordringer.
- Fortsat nordisk samarbejde om implementering af EU-lovgivningen og om påvirkning af EU på udvalgte områder af fælles interesse

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: DKK 650.000 (2007-niveau)
Faktiske udgifter : DKK 600.000 (2006-resultat)

Sekretariats-funktion

Der er 7 sekretærer ansat på deltid i landene til at varetage arbejdet i udvalg etc.

2-4120-2 Nordjobb

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.404.000	2.453.000	2.287.000	100%	FNF

Formål

Formålet med Nordjobb-programmet er at anvende det fælles nordiske arbejdsmarked til at give arbejdsgiverne mulighed for at ansætte nordisk arbejdskraft samtidigt med, at den nordiske ungdom får mulighed for at tage sommerjob i et andet nordisk land og

under dette ophold blive tilbudt deltagelse i kulturelle aktiviteter.

En Nordjobber defineres som en person fra 18 til 28 år, der både har ansøgt om en Nordjobb plads, og som har arbejdet i et formidlet Nordjobb. Nordjobberen skal tilbydes en passende bolig samt deltagelse i et fritidsprogram. En Nordjobb-arbejdsgiver defineres som en arbejdsgiver, der har fået formidlet og haft mindst én Nordjobber ansat i sommerjob.

Programmet ledes fra et centralt sekretariat i Malmø, som er samlokaliseret med Foreningerne Nordens Forbund (FNF). FNF indgår aftaler med de nationale Foreninger Norden og andre operatører.

Prioriteringer i 2008

I løbet af 2008 skal Nordjobb opnå en række aftalte mål for antallet af udvekslinger, arbejdspladser og ansøgere. FNF skal endvidere aflevere et fuldstændigt og overskueligt kommenteret regnskab for samtlige afholdte udgifter i forhold til budgettet. Nordjobb skal fortsætte arbejdet med at søge alternative finansieringskilder og dermed reducere sin økonomiske afhængighed af NMR's årlige bevilling.

- 750 udvekslinger af Nordjobbere
- 750 arbejdspladser
- 5.500 ansøgere

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: DKK 915.000 (2007-priser)
Faktiske udgifter : DKK 820.000 (2006-resultat)

Sekretariats-funktion

Foreningerne Nordens Forbund

2-4130-1 Informationsprojektet

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.403.000	1.431.000	1.423.000	100%	Projektet

Formål

Formålet med informationsprojektet er at styrke informationen og debatten i Norden og i Europa om arbejdslivsområdet i Norden. Informationen skal spredes dels gennem den fortsatte udgivelse af tidsskrifterne "Arbeidsliv i Norden" og "Nordic Labour Journal", dels gennem elektronisk formidling via NMR's hjemmeside.

Prioriteringer i 2008

Vægten lægges på det trykte medie, som skal anvendes til at skabe debat og holde målgruppen løbende orienteret om, hvad der sker på arbejdslivsområdet i Norden. De elektroniske medier, specielt MR-As domæne på www.norden.org, skal udgøre en betydningsfuld rolle i informationsstrategien.

Tidsskrifterne skal fokusere på temaer og bidrage til at skabe debat om arbejdslivsområdet i Norden.

Der skal udgives 3 numre årligt af tidsskriftet "Arbeidsliv i Norden" på skandinavisk med et finsk resumé på mindst 24 sider og med et oplag på mindst 3.200 eksemplarer.

Der skal udgives 1 nummer årligt af tidsskriftet "Nordic Labour Journal" på engelsk på

mindst 24 sider med et oplag på mindst 3.200 eksemplarer.

MR-As domæne på NMR's hjemmeside skal videreudvikles, så det afspejler fundamentet for samarbejdet og de aktuelle nyheder, der er på området.

Ledelse og adm. Planlagte udgifter: DKK 770.000 (2007-priser)
Faktiske udgifter : DKK 640.000 (2006 resultat)

Sekretariatsfunktion Arbeidsforskningsinstituttet, Norge

2-4180-3 Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	432.000	387.600	383.700	76%	Institutionen
MODSVARER DKK	3.223.000	2.891.000	2.859.000		

Formål NIVAs hovedopgave er at fremme arbejdsmiljø og arbejdssundhed gennem tilbud om videreuddannelse på højt nordisk og internationalt niveau af forskere, myndigheder og øvrige aktører, så der skabes bedre forudsætninger for, at den nyeste forskningsbaserede information og erfaring kan spredes i og uden for Norden. Dette sker ved at bedrive tværfaglig videnskabelig videre- og specialistuddannelse af høj kvalitet inden for arbejdsmiljø- og arbejdslivsområdet. Videreuddannelsen foregår på engelsk via f.eks. kurser, seminarer og symposier, der er baseret på nordisk og international arbejdsmiljø- og arbejdslivsforskning samt nordisk arbejdsmiljø- og arbejdslivspolitik.

Prioriteringer i 2008 I NIVAs kontrakt for 2006-2008 skal institutionen årligt gennemføre 10-13 kurser/symposier inden for arbejdsmiljø-/arbejdslivsområdet. NIVA skal tilbyde et mere varieret udbud af videreuddannelsesaktiviteter, især flere kortere kurser og temamøder, ligesom flere kurser skal rettes mod praktikere i myndigheder og virksomheder. Der vil fortsat være et samarbejde med de tre baltiske lande og Rusland.

NIVA har i 2006 haft en vanskelig finansiel situation. Årsregnskabet for 2006 viser et betydeligt underskud som følge af ekstra kursusaktiviteter og uforudsete rekrutteringsomkostninger. Hertil kommer en permanent forøgelse af lønudgifterne som følge af, at NIVA i oktober 2006 fik ny chef. Det bevirker samlet set, at egenkapitalen med udgangen af 2007 vil være næsten opbrugt. I 2008 og de kommende år forventes NIVAs budget endvidere belastet med øgede rekrutteringsomkostninger. En genopretningsplan er nu fremlagt med henblik på i første omgang at sikre balance i økonomien i 2008. Planen indebærer besparelser og at NMR's bevilling til NIVA øges med 50.000 Euro (DKK 390.000) gennem en tilsvarende reduktion af MR-A's projektmidler.

- At NIVA i 2008 kommer ud med et overskud.
- 10-13 kurser årligt
- Minimum 300 elever
- Minimum 1.300 elevdage

Kontraktperiode 2006 – 2008

Kontrakt-status	Opfyldt
Økonomi	Se under afsnittet prioriteringer 2008.
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: EUR 107.000 (2007-priser) Faktiske udgifter : EUR 174.430 (2006 resultat)

Närings-, Energi- og Regionalpolitik

Generel indledning

Generel Indledning

Ministerrådet varetager samarbejdet indenfor regional-, energi- og næringspolitik. Det tilstræbes at skabe synergi i arbejdet på de tre områder, samt at have et tæt samarbejde med ministerrådet for Finans, for at facilitere en mere omfattende økonomisk integration mellem de nordiske lande og mellem de nordiske lande og resten af Europa. Arbejdet med Norden som global vinderregion bliver et vigtigt udgangspunkt for prioriteringerne i MR-NER i 2008.

Under det svenske formandskab i 2008 vil Sverige prioritere Nordens rolle i det europæiske samarbejde og arbejdet med at fremme samarbejde og demokrati i Nordens nærområder. Sveriges stadig større engagement i EU, og det særlige fokus som de europæiske anliggender vil få i forbindelse med Sveriges EU-formandskab i efteråret 2009, vil afspejles i Sveriges formandskab i Nordisk Ministerråd.

Erhvervspolitik
Norden er i de seneste år blevet et af Europas mest fremtrædende vækstområder. Et vigtigt spørgsmål for fremtiden er, hvordan de nordiske lande kan samarbejde om at bevare regionens fordele og samtidig møde de udfordringer, alle de nordiske samfund står over for, som følge af en øget globalisering.

Arbejdet med at fjerne grænsehindringerne i Norden er stadig aktuelt. Der er gjort mange fremskridt på området, men meget arbejde står stadig tilbage.

Energipolitik
Energi er i international og global sammenhæng blevet et centralt politikområde. Nordens position som ledende region indenfor bæredygtig energiudvikling bør derfor styrkes og synliggøres. Gennem målrettet samarbejde skal Norden fortsat søge at påvirke vigtige beslutninger på energipolitikområdet både i EU og i det øvrige internationale samarbejde. Spørgsmål som elmarknader, hållbar produktion och användning av energi og nye energiteknologier har en central plads i det nordiske energisamarbejde.

Regionalpolitik
Regionalpolitikken i Norden er fortsat under stor udvikling, bl.a. som følge af globaliseringen og opmærksomheden på lokal såvel som regional tilvækst. Innovation og fjernelse af grænsehindringer er derfor centrale områder for regionalpolitikken, ligesom også konkurrenceevne, byudvikling, glesbygdens framtid og de særlige udfordringer grænseregionerne står overfor er centrale temaer i det regionale samarbejde.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

- "Handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-2009". Visionen for det nordiske energisamarbejde er Norden som en stærk og aktiv aktør i udformningen af energipolitikken i Norden og EU. Handlingsplanen er målrettet mod at skabe synlige og holdbare bidrag til løsningen af nogle af de vigtigste energipolitiske udfordringer. Derfor er der tre hovedtemaer for prioriteringen i det nordiske samarbejde: de nordiske energimarkeder, et bæredygtigt energisystem og Norden i det internationale samarbejde.

• "Nordisk næringspolitisk samarbejdsprogram 2006-2010".
Visionen for det nordiske næringssamarbejde er, at Norden skal fastholdes og videreudvikles som en førende region i verden mht. konkurrencekraft og økonomisk vækst. Samarbejdet skal skabe en åben nordisk region med internationalt attraktive rammevilkår. Handlingsplanen er derfor målrettet denne vision, og de væsentligste indsatsområder for samarbejdet er derfor: grænsehindringerne i Norden, innovation, nordisk samarbejde mellem nationale og næringsfremmeaktører og næringspolitisk samarbejde med internationale organisationer i regionen. Som tværgående temaer er samarbejde i Østersøregionen og Nordatlanten samt koordinering af nordisk samarbejde med betydning for næringslivet.
• "Nordisk innovationspolitisk samarbejdsprogram 2005-2010".
Inden for innovationspolitikken er der tre prioriteringsområder: national nytte og global synlighed, et grænseløst nordisk innovationssystem og nordisk synergi via kreative netværk og clusters.
• "Nordisk regionalpolitisk samarbejdsprogram 2005-2008". Samarbejdsprogrammet er præget af den internationale agenda, da regionalpolitikken og landendes nationale prioriteringer er underlagt internationale aftaler på dette område. Målsætningerne og aktiviteterne indenfor det regionalpolitiske område er opdelt i to kategorier; det ene gælder samarbejde over landegrænser i Norden og Nærområderne, og det andet gælder erfaringsudveksling og kundskabsopbygning på områder af strategisk interesse.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

Samarbejdsprogrammerne for NER-området vil i implementeringen af de overordnede prioriteringer fokusere på fortsat fjernelse af grænsehindringer bl.a. ved at støtte pådriveren indenfor næringsområdet i hans arbejde, udvikle og videreføre en fremsynet og visionær energipolitik ved hjælp af de på energiområdet nedsatte arbejdsgrupper samt ved at styrke Nordens indflydelse og konkurrenceevne på det internationale og globale niveau.

Større ændringer på budgetposter

Der bliver ikke foretaget væsentlige ændringer i budgettet for MR-NER i 2008, dog forøges budgettet for NEF med knap 4 millioner dkk. MR-SAM vedtog i forbindelse med budget 2008 en pro rata reduktion på 2 % på alle budgetsektorer. Denne fordeles ligeligt på ministerrådets budgetposter.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2006

Erhvervspolitik
Igennem 2006 er der i InnoNet gruppen gennemført nationale konsultationer i de nordiske lande, i Baltikum, i Polen og i Tyskland. Disse konsultationer har til formål at styrke arbejdet med clusters og det innovative miljø samt at sætte fokus på muligheder og samarbejdsformer på erhvervsområdet.

På MR-mødet besluttede ministrene at iværksætte et fælles program for brugerdreven innovation, der skal styrke virksomhedernes adgang til værktøjer og metoder indenfor brugerdreven innovation, og integrere de nationale satsninger på området til fælles gavn.

Energipolitik
På det energipolitiske område bör Norden fungere som udstillingsvindue for nye energiteknologier. Hållbar produktion och användning av energi kommer öka i betydelse i det nordiska samarbetet.

På elmarkedet ønsker man at fortsætte det høje ambitionsniveau for yderligere integrering og harmonisering af markedet, i samarbete med de nordiska systemansvariga och regulatorerna.
Indenfor klimapolitikken fortsätter samarbetet med miljösektorn. Viktigast är i synnerhet fortsättning av Kyotoprocessen efter 2012.

Regionalpolitik
Projektet "Regional tilpasset innovationspolitik i Norden" har nået et første mål med en State-of-the-Art rapport. Rapporten beskriver innovationspolitik med regional relevans, og integrerer således området for erhvervspolitikken og regionalpolitikken. Det har vært gjennomført et omfattende arbeid med erfaringsudveksling i tjenestemannsgrupper vdr. bypolitikk og målstyring."

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	%
Sum MR-NER		**116.100**	**118.425**	**-2.325**	**-2,0%**
	Projektmidler	*31.000*	*31.837*	*-837*	*-2,6%*
4-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	31.000	31.837	-837	-2,6%
	Institutioner	*85.100*	*86.588*	*-1.488*	*-1,7%*
4-5180-3	Nordisk InnovationsCenter (NICe)	70.000	71.346	-1.346	-1,9%
4-6180-3	Nordregio	9.900	10.034	-134	-1,3%
4-3220-3	Nordisk Energiforskning (NEF)	5.200	5.208	-8	-0,2%
Opdelt på kategorier		**116.100**	**118.425**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	31.000	31.837	26,7%	26,9%
	Institutioner	85.100	86.588	73,3%	73,1%

4-5150-1 Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	31.000.000	31.837.000	0	-%	MR-NER

Formål

Erhvervspolitik
At styrke Nordens internationale og globale konkurrenceevne det innovationspolitiske samarbejdsprogram 2005-10. Det tilstræbes at der er synergi mellem projekterne på NER-området

Energipolitik
Projektmidlerne anvendes i henhold til handlingsplanen for det energipolitiske arbejde. I arbetet utnyttjas synergier med andra sektorer, i synnerhet arbetet med ökad användning och produktion av förnybar energi.

Regionalpolitik
Projektmidlerne går hovedsaligt til de grænseregionale samarbejdsorganisationer. De øvrige midler anvendes på forskning, analyser og udredninger med det sigte at udvikle den nationale og nordiske regionalpolitik. I budgetåret lægges der vægt på synergiprojekter mellem de øvrige dele af NER-området.

Prioriteringer i 2008

Gøre Norden synlig i international sammenhæng, ikke mindst i forhold til EU og Østersøregionen. De nordiske lande vil fortsat være en økonomisk medspiller i det internationale arbejde, særskilt prioritet gives til samarbejdet i Østersøregionen samt med nabolandene mod vest

Nedbryde grænsehindringer for erhvervslivet i Norden

Arbejde for et sammenhængende innovationssystem i Norden, herunder særskilt fokus på creative industries, og det fortsatte arbejde med cluster politik og brugerdreven innovation.

Fokus på øget integration på elmarkedet.

Arbejde med Nordens muligheder i forbindelse med globaliseringsprocessen, herunder særligt fokus på klimapolitikken.

Følge opp forpliktelsene overfor de nordiske grænseregionale samarbejdsorganisationer og samtidig bidra til videreutvikling av dynamikken i dette arbeidet både i forhold til regionale behov og til nordiske prioriteringer.

Ta initiativ til nordisk forsknings- og utredningsvirksomhet på prioritert felt hvor det er klar nordisk nytte och særlig prioritere forskning og utredninger vdr. utvikling av attraktive og mijømäsiigt konkurransedyktige byer och glesbygdens utfordringer i forhold til entreprenørskap, kompetanse, demografi og serviceforsyning samt arbejde videre med spørgsmål om den demografiske udfordring og globaliseringen

Udvikle samarbejdet med de baltiske stater om erfaringsudveksling og kompetenceopbygning

Fremme grænseregionalt samarbejde indenfor rammene af Det europæiske territorielle Samarbejdet og ENPI

4-5180-3 Nordisk InnovationsCenter (NICe)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	74.468.000	75.900.000	75.357.000	90%	Institutionen
MODSVARER DKK	70.000.000	71.346.000	70.082.000		

Formål

- At stimulere til øget innovation i Norden gennem øget samarbejde mellem innovationsaktørerne i landene.
- At arbejde for at Norden bliver ét sammenhængende indre marked, gennem fjernelse af grænsehindringer og stimulere til øget konkurrence.

I tillegg til den årlige bevilgningen gis en tilsagnsfullmakt på 70 MNOK. Denne

fordeles med maksimalt 40 MNOK i 2009, 20 MNOK i 2010 og 10 MNOK i 2010. Der skal i 2008 skrives ny kontrakt for NICe.

Prioriteringer i 2008

Hovedindsatsen vil blive lagt på at igangsætte og gennemføre aktiviteter til gennemførelse af "Det Nordiske Næringspolitiske Samarbejdsprogram 2006-2010, herunder "Det innovationspolitiske samarbejdsprogram 2005-2010". I budgetåret lægges vægt på at styrke satsningerne gennem tværsektorielt samarbejde, hvor det skønnes relevant, ligesom samarbejde med andre lande indenfor den nordlige dimensions område vil blive prioriteret. Følgende temaområder vil blive prioriteret i 2008:

- Styrke og videreutvikle satsningen på Norden som et indre marked og grenseløs region; fjerning av grensehindringer for næringslivet.
- Oppfølging og videreutvikle vårt EU engasjement gjennom prosjektene, SafeFoodEra, "The Baltic Sea Innovation Network" (BSR-INNO), ERA Build og ERA MINT.
- Følge opp arbeidet rundt globalisering og "Norden som global vinner region".
- Etablere satsningen innenfor Innovasjonspolitikk med prosjekter innenfor, Brukerdrevet Innovasjon og Innovasjon i Regioner.
- Realisering av fokusområder under etablering
- Etablere ett nye fokusområder
- Styrke arbeidet med kommunikasjon og resultatspredning

Kontrakt-periode

2005-2007

Kontrakt-status

Opfyldt

Økonomi

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 14,8
Faktiske udgifter : 15,0

4-6180-3 Nordregio

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	12.375.000	12.542.000	12.361.000	65%	Institutionen
MODSVARER DKK	9.900.000	10.034.000	10.012.000		

Formål

Nordregio arbejder med komparative analyser af regional l erhvervsudvikling og innovation, byudvikling og fysisk funktionel planlægning i Norden og Europa.

Nordregio har siden starten i 1997 etableret sig i Norden og Europa som et fælles nordisk kompetancecenter. Et stort antal FoU-opdrag er gennemført for internationale, nationale og regionale opdragsgivere.

- Det er et mål at arbejde med projekter, som på den ene side afspejler de prioriteringer, som foretages af NMR, og som på den anden side afspejler nationale og regionale nordiske myndigheders behov

- Det er et mål at styrke de komparative analyser med særlig relevans for nordisk politik.
- Det er et mål at NORDREGIOs deltagelse i europæiske projekter skal medvirke til gøre Norden synlig i Europa og til at resultaterne af europæiske FoU aktiviteter omsættes og formidles i nordisk regi

Prioriteringer i 2008

De ovennævnte mål søges realiseret ved at fokusere på følgende tematiske fokusområder:

- Regional udviklingspolitik med sidetemaerne Regional innovation, De nordiske bysystemer og Grænseregionerne
- Bæredygtig udvikling med sidetemaerne Globale klimaændringer og nordisk energipolitik
- Den europæiske territorielle udvikling
- Nærområderne og Norden

Kontrakt-periode

2007-2009

Kontrakt-status

Opfyldt

Økonomi

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: 6.200
Faktiske udgifter : 5.826

4-3220-3 Nordisk Energiforskning (NEF)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	5.532.000	5.540.000	1.156.000	4%	Institutionen
MODSVARER DKK	5.200.000	5.208.000	1.075.000		

Formål

Visionen for Nordisk Energiforskning er, at Norden skal konsolidere og videreudvikle sin position som ledende kundskabsregion for nye og miljøvenlige energiløsninger og effektive og velfungerende energimarkeder.

Målet for NEF er gennem sin medvirken at maksimere resultaterne af energirelateret forskning og udvikling i Norden og nærområderne. Den overordnede virksomhed består af fire delområder:

1. Bidrage til kompetenceudvikling
2. Styrke innovation og erhvervsudvikling i Norden
3. Bistå nordiske myndigheder med fokuseret og kundskabsbaseret beslutningsgrundlag
4. Bidrage til international netværksopbygning, inkl. Nærområder, EU og internationalt.

NEFs aktiviteter finansieres primært af bidrag fra de fem nordiske lande – i alt 27,5 millioner NOK per år. NMR giver tilskud til administation, koordination og informationsaktiviteter. Virksomheden er organiseret i 4-årige strategi- og handlingsplaner. Energiministrene godkendte den nuværende strategi for perioden 2007-

2010 i august 2005.

Der blev i oktober 2006 indgået en ny NMR-kontrakt for perioden 2007-2010, således at den modsvarer strategi- og handlingsplanen.

Prioriteringer i 2008

Følge F&U projektportefølje indenfor fornybar energi, energieffektivisering, hydrogen-økonomi, konsekvenser af klimaændringer og energimarkeder med en total budget på 150 MNOK, hvoraf NEF bidrager med 86 MNOK.

Nyt call for energiforskningsprojekter med start 2009, inklusiv at tilvejebringe yderligere F&U midler.

Afslutte og formidle resultaterne af en række policy-studier med fokus på investeringer i nye energiteknologier, innovationssystemer, næringspotentialer for nye energiteknologier på globale markeder og resultater og effekter af energiforskning.

Fortsat prioriteres, at NEF fungerer som forvaltningsorgan for NMR indenfor energirelaterede emner, inkl. el-marked, bioenergi i et tværsektorielt perspektiv, Vestnorden, globalisering mv.

Information og kommunikation af NEFs aktiviteter til energisektoren, offentligheden og andre interessenter i Norden, i EU og til relevante internationale organer.

Kontrakt-periode

2007-2010

Kontrakt-status

Opfyldt

Økonomi

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: DKK 3.881.144
Faktiske udgifter : DKK 3.010.593

Social- og Helsepolitik

Generel Indledning

Generel Indledning

Det nordiske samarbejde inden for social- og sundhedssektoren skal fremme de grundlæggende principper om lige muligheder for alle, social solidaritet, tilgængelighed til nødvendig service, samt sikring af kvalitet og tryghed i servicen.

Samarbejdet inden for social- og sundhedssektoren ledes af de nordiske social- og sundhedsministre. Embedsmandskomitéen for social- og sundhedsspørgsmål (EK-S) varetager det praktiske arbejde. Komitéen består af højtstående embedsmænd fra medlemslandenes ministerier. Seks nordiske institutioner udgør et vigtigt redskab for at udføre sektorens målsætninger.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

• Det nordiske social- og sundhedspolitiske samarbejde bygger på et samarbejdsprogram, som er gældende fra 2006 og frem. Samarbejdsprogrammet er et overordnet politisk dokument, som komplementeres af en årlig handlingsplan, der besluttes af EK-S. Denne udarbejdes i tæt dialog med formandskabet.
• "Strategien for anvendelse af projektmidler" skal udmønte samarbejdets politiske prioriteringer. Den skal styrke en koncentreret og sammenhængende indsats og aktivt spille ind til initiativer på policy-niveau. Strategien er baseret på tre kerneprioriteringsområder: 'Fremme af folkesundhed og socialt velbefindende', 'Rusmiddel med fokus på narkotika' og 'Nabolandspolitik, herunder samarbejde med Barentsområdet, EU, Den Nordlige Dimensions Partnerskab, WHO, Europarådet, m.fl.', som er gældende for en treårig periode.
• Handlingsprogrammet "Design for Alle" vedtaget af samarbejdsministrene i 2005. Der er tale om et samarbejde på tværs af ministerråd.
• Samarbejde med nabolandene med fokus på følgende temaområder:
"Samarbejdsprogrammet rettet mod Nordvest Rusland og de baltiske lande målrettet børn med nedsat funktionsevne"
Menneskehandel: Socialministrene fra landene omkring den nordlige dimensions region har vedtaget en fælles hensigtserklæring om at styrke samarbejdet om den sociale indsats - i både modtager- og afsenderlande - indenfor den nordlige dimensions region, herunder igangsætte konkrete projekter.
Samarbejdsaftale med St. Petersborg Byadministration om at samarbejde indenfor social- og sundhedsområdet. Tværsektorielt samarbejde med fagministerrådene "ligestilling" og "lovgivning" er central.
Kontakter med fagområdets seks institutioner.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

Samarbejdsprogrammet vil som et særligt fokuseret område i det nordiske samarbejde prioritere: fjernelse af grænsehindringer for flytning mellem de nordiske lande, udvikling af det nordiske velfærdssamfund i et europæisk perspektiv, udvikling af samarbejde med Nordens naboområder samt udveksling af national information og erfaringer. Derudover indgår følgende temaer som vigtige prioriteringer:
• Implementering af handlingsprogrammet "Design for alle"
Målet er at sikre større bevidsthed om og bedre vilkår for personer med nedsat funktionsevne.
• Menneskehandel

Fokus er på forebyggende og støttende indsats til ofre for menneskehandel. Samarbejde med landene indenfor den nordlige dimensions region er prioriteret. Der samarbejdes med andre fagministerområder især "ligestilling" og "lovgivning".
• Rusmidler
Viden om udviklingen i holdninger, samt viden om indsatsen i narkotika- og alkoholpolitikken i de enkelte nordiske lande er nøgletemaer for indsatsen, ligesom samarbejde med de baltiske lande og Nordvest Rusland er prioriteret.

Ministerrådet vil følge op på - og implementere eventuelle ændringer af institutionsgennemgangen som udføres i 2007, med henblik på at evaluere den nuværende institutionsstruktur indenfor social- og sundhedsområdet.

Som kommende formandskabsland vil Sverige prioritere følgende områder:

"Arbetet mot gränshinder är en ständigt aktuell fråga för det nordiska samarbetet. För Sverige, som antingen har landgräns eller broförbindelse med tre av de andra nordiska länderna blir vikten av ett fungerande gränsregionalt samarbete särskilt tydligt. Flera viktiga initiativ har tagits och många framsteg har gjorts. Trots detta upplever medborgarna att det kan vara svårt att hitta korrekt information om vilka regler som gäller när man antingen studerar, arbetar eller bosätter sig i ett annat nordiskt land.

Det svenska ordförandeskapet inom social- och hälsosektorn kommer därför att fortsatt prioritera gränshindersfrågorna för att underlätta för de många människor som varje år flyttar eller pendlar mellan de nordiska länderna.

Under 2008 kommer en Internetbaserad informationsportal på socialförsäkringsområdet att presenteras. Initiativet är en del i gränshinderarbetet där bra och lättillgänglig information har lyfts fram som en av de viktigaste frågorna för att möta de problem människor erfar.

Sverige kommer också att prioritera och följa upp det finska ordförandeskapets tema om barn och äldre.

Større ændringer på budgetposter

Der bliver ikke foretaget væsentlige ændringer i budgettet for MR-S i 2008.
MR-SAM vedtog i forbindelse med budget 2008 en pro rata reduktion på 2 % på alle budgetsektorer. Denne fordeles ligeligt på ministerrådets budgetposter. Eventuelle forandringer og budgetmæssige konsekvenser af institutionsgennemgangen vil blive besluttet på social- og sundhedsministermødet i juni og ministerrådsforlagt samarbejdsministrene i september 2007.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2006

Den nordiske velfærdsmodel
Velfærdsforskningsprogrammet afsluttedes i 2006 med en afslutningskonference. Resultatet har givet et solidt underlag for den videre debat om udviklingen af det nordiske velfærdssamfund. Der blev igangsat en bred vifte af opfølgningsinitiativer, bl.a. en nordisk velfærdsportal, en socialforsikringsportal, som skal reducere grænsehindringer mellem de nordiske lande, samt en debatrapport, udarbejdet i samarbejde med Huset MandagMorgen, Oslo, med fokus på resultaterne af det afsluttede velfærdsforskningsprogram og fremtidige udfordringer for de nordiske velfærdssamfund. Denne dannede grundlag for et site-event seminar under Nordisk Råds årlige session i København.

Samarbejde med nabolandene
Samarbejdet indenfor EU's nordlige dimensions partnerskab om sundhed og socialt velbefindende er forstærket via afholdelse af seminarer og igangsætning af projektaktiviteter målrettet børn og unge, med fokus på forebyggelse af alkohol- og narkotikamisbrug samt invitation til partnere under EU's nordlige dimension om at samarbejde om to konkrete projekter om menneskehandel og støtte til udsatte børn og unge. Derudover er der bidraget til et fælles database-projekt for partnerskabet.

Samtidig har Socialministrene inden for den nordlige dimensions region afholdt en rundbordskonference med henblik på at styrke den sociale indsats mod menneskehandel. Et konkret resultat af rundbordskonferencen er en erklæring om samarbejde og igangsætning af et projekt, som skal forebygge at unge piger og drenge på institutioner bliver ofre for menneskehandel. Projektet implementeres indenfor den nordlige dimensions region.

Der er endvidere vedtaget et samarbejdsprogram rettet mod Nordvest Rusland og de baltiske lande målrettet børn med nedsat funktionsevne. Under dette program er der bl.a. gennemført en række konferencer af institutionerne NSH og NHV om handlingsprogrammet "Design for Alle".

Alkohol- og narkotikasamarbejdet er forstærket via arbejdet i det 'Uformelle Nordiske Narkotikasamarbejde' og det fortsatte fokus på nordisk alkoholpolitik. NAD har videreudviklet kompetencegrundlaget for nordisk alkoholpolitik, herunder igangsat undersøgelser på alkoholskatter og alkoholforbrug, samt intensiveret sin informationsindsats, bl.a. gennem websiden www.Nosam.net. Også samarbejde med nabolandene blev forstærket via afholdelse af en række konferencer.

På det handikappolitiske område er gennemført projektet Rarelink II til Center for små handicapgrupper. Nordisk Handicap Politisk Råd har bidraget aktivt i arbejdet med handlingsprogrammet "Design for alle".
NUD havde 25-årigt jubilæumsår og har videreudviklet deres kernekompetence og netværksskabende funktion på feltet.
NSH har etableret et stærkere nordisk samarbejde mellem universiteter og højskoler for at øge tilgængeligheden for personer med nedsat funktionsevne til uddannelsesinstitutioner.

Derudover har de andre institutioner på området opnået følgende milepæle:
• NIOM har udviklet og lanceret en nordisk internetbaseret produktdatabase for dentalt biomateriale i Norden.
• NHV har i samarbejde med universiteterne i Tampere, Tromsö, Umeå og Mittuniversitetet foranstaltet en folkesundhedsvidenskabelig masteruddannelse i Arkhangelsk. Der forventes et optag på ca. 50 studerende per år.
• NOPUS har implementeret et digitalt evalueringssystem, som skal optimere kvalitet og effekt i deres virkeområde.
• NOMESKO og NOSOSKO har afholdt seminartemaer om bæredygtig udvikling. Et vigtigt resultat er udvikling af indikatorer for bæredygtig udvikling.
• Ministerrådet for social- og helsepolitik (MR-S) vedtog et mandat for et fortsat samarbejde om influenzapandemiberedskab.
• Nordisk Handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet blev den 6. juli 2006 underskrevet af MR-FJLS og Ministerrådet for social- og helsepolitik (MR-S).

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	%
Sum MR-S		**39.000**	**39.786**	**-786**	**-2,0%**
	Projektmedel	*10.961*	*11.182*	*-221*	*-2,0%*
4-4310-1	Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik	8.276	8.443	-167	-2,0%
4-4320-1	Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)	1.002	1.022	-20	-2,0%
4-4340-1	Nomesko og Nososko	1.683	1.717	-34	-2,0%
	Institutioner	*28.039*	*28.604*	*-565*	*-2,0%*
4-4381-3	Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) *	33.123	33.791	-668	-2,0%
4-4382-3	Institutt for odontologisk materialprøvning (NIOM)	9.490	9.681	-191	-2,0%
4-4383-3	Nordiska nämnden för alkohol- och drogforsk. (NAD)	2.856	2.914	-58	-2,0%
4-4384-3	Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH)	7.038	7.180	-142	-2,0%
4-4385-3	Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD)	7.080	7.223	-143	-2,0%
4-4386-3	Nordiska utbild.program för social service (NOPUS)	1.575	1.606	-31	-1,9%

Opdelt på kategorier	**39.000**	**39.786**	**100%**	**100%**
Projektmidler	10.961	11.182	28,1%	28,1%
Institutioner	28.039	28.604	71,9%	71,9%

4-4310-1 Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	8.276.000	8.443.000	6.025.000	85%	MR-/EK-S

Formål

Projektmidlerne anvendes med henblik på at styrke en koncentreret og sammenhængende indsats, hvor projekterne understøtter hinanden, fremmer synergieffekt samt er policy-skabende.

Prioriteringer i 2008

Der er formuleret tre prioriteringsområder:

- Fremme af folkesundhed og socialt velbefindende
- Rusmiddel med fokus på narkotika
- Nabolandspolitik, herunder samarbejde med Barentsområdet, EU, Den Nordlige Dimensions Partnerskab, WHO, Europarådet, m.fl.
- Samtidig forventes afsat midler til særligt øremærkede prioriteringstemaer fra 2007, som er Norden som global vinderregion, indsats mod menneskehandel, narkotikaområdet samt "Design for alle".

4-4320-1 Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.002.000	1.022.000	1.010.000	100%	Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)

Formål

NHR er et rådgivende og policyskabende organ for hele Nordisk Ministerråd. NHR skal bidrage til at fremme fælles mål om deltagelse og ligestilling for personer med nedsat funktionsevne samt støtte op om arbejdet med Nordisk Ministerråds handlingsprogram om 'design for alle'.

Prioriteringer i 2008

NHR skal sikre, at alle sager fra Nordisk Ministerråd, som kan berøre personer med nedsat funktionsevne, bliver forelagt NHR til udtalelse så tidligt som muligt i processen. Dette omfatter blandt andet de forskellige sektorers arbejde med samarbejdsprogrammer, strategiplaner, handlingsplaner, m.m.
I forhold til sin policyskabende rolle vil NHR initiere og følge op på forskellige projekter og aktiviteter inden for følgende områder:

- Demokrati for alle
- Børn og unge
- Lovgivning, bl.a. med fokus på en ny FN konvention for rettigheder til personer med nedsat funktionsevne

4-4340-1 Nomesko og Nososko

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.683.000	1.717.000	1.697.000	100%	MR-/EK-S

Formål

Det nordiske samarbejde om medicinal- og socialstatistik skal sikre sammenlignelige statistikker på sine områder mellem de nordiske lande, drive internationalt og koordinerende arbejde, påtage sig udviklingsopgaver og drive publikations- og informationsvirksomhed.

Prioriteringer i 2008

Både NOMESKO og NOSOSKO er i gang med en moderniseringsproces af de elektroniske informationer og af publikationer.

NOSOSKO skal desuden påbegynde et projekt, der omhandler Den Nordiske Velfærdsmodels evne til at imødekomme fremtidige udfordringer i en europæisk kontekst, og som stiller spørgsmålet om den nordiske velfærdsmodel kan være til inspiration for andre lande.
NOMESKO skal lave en særlig publikation om lægemiddelsforbruget og Nordiske kvalitetsindikatorer for sundhedsvæsenet.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter : DKK 233.000

4-4381-3 Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) *

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	41.404.000	42.239.000	41.625.000	90%	Institutionen
MODSVARER DKK	33.123.000	33.791.000	33.716.000		

Formål

NHV opbygger og viderebringer viden om nordisk folkesundhed ved hjælp af forskning og uddannelse. NHV's virke bygger på et internationalt perspektiv gennem samarbejde med institutioner i Norden, Nordens nabolande og EU.

NHV er behandlet ud fra samme vilkår som institutioner finansieret via MR-S' ramme. *NHV er finansieret direkte fra landene. I alt 90 % af finansieringen stammer fra det ordinære budget samt projektmidler fra NMR.

Prioriteringer i 2008

NHV blir en samordnande resurs inom nordisk folkhälsovetenskap.

Utveckla och genomföra utbildning på avancerad nivå inom folkhälso- och välfärdsområdet med fokus på att komplementera nationella utbildningar eller där en nordisk överblick är särskilt värdefull. Detta kan ske genom att aktivt stödja lokala högskolor i deras uppbyggnad av kurser och utbildningsprogram.

Bidra till att etablera nordiska nätverk för forskarutbildning (t ex i form av forskarskolor) med folkhälsovetenskaplig inriktning

NHV skall vara ett nordiskt kunskapscentrum för att genomföra ett ändrat synsätt på kost och motion, härunder ge kunskap för att hejda den epidemi av fetma, diabetes och hjärt-kärlsjukdom som idag hotar de nordiska länderna.

Kontrakt-periode

2007-2009

Kontrakt-status

Opfyldt

Økonomi

Ingen bemærkninger

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter : SEK 10.372.817

4-4382-3 Institutt for odontologisk materialprøvning (NIOM)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
NOK	10.096.000	10.224.000	10.224.000	61%	Institutionen
MODSVARER DKK	9.490.000	9.681.000	9.508.000		

Formål NIOM skal arbejde for at materialer og metoder, som anvendes i tandplejen i Norden er sikre. NIOM skal være et kompetence- og rådgivningscenter inden for dentale biomaterialer for de nordiske sundhedsmyndigheder, tandlægefolk og offentligheden. NIOM samarbejder med de nordiske fagmiljøer i udviklingen og implementeringen af forskningsprojekter på området. Standardiseringsvirksomheden på internationalt plan drives videre med national finansiering.

Prioriteringer i 2008 Målinriktad forskning mot biologiska och patientnära frågor i ett nordiskt perspektiv

Uppdragsforskning och materialprovning skall vidareföras i ett europeiskt perspektiv genom aktiv marknadsföring.
Fortsatt samarbete med de nordiska och baltiska länderna genom gästforskarordningen

Värdinstitution för doktorgradsstipendiater från de nordiska länderna.
Utveckling av NIOM Biomaterial Network och inkludering av fler forskningscentra utanför Norden
Introduktion av den nordiska produktdatabasen på den europeiska marknaden. Detta kan synliggöra och stimulera efterfrågan av NIOM:s tjänster, i Norden och internationellt.

Kontrakt-periode 2005-2007

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter : NOK 2.317.984

4-4383-3 Nordiska nämnden för alkohol- och drogforsk. (NAD)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	382.800	390.600	389.500	88%	Institutionen
MODSVARER DKK	2.856.000	2.914.000	2.902.000		

Formål NAD er et nordisk samarbejdsorgan på social- sundhedsområdet. NAD skal stimulere kontakt og dialog mellem forskere, beslutningstagere og mennesker der arbejder med alkohol- og narkotikapolitik, samt arbejde for et alsidigt udbud og en effektiv anvendelse af nordisk forskningsinformation.

NAD har i 2006 ændret navn fra 'nævn' til 'center' (Nordiskt Center för alkohol- och drogforskning).

NAD arbejder nordisk, europæisk og internationalt. Samarbejdet med de baltiske lande og nærområderne er højt prioriteret, med henblik på et stærkere regionalt samarbejde i Europa.

Prioriteringer i 2008 Udvikling af den nordiske alkoholpolitiske platform, således at denne anvendes i tilknytning til EU's alkoholstrategi og inden for rammen af andre internationale fora.

Udvikling af en særlig europæisk kompetence på området, bl.a. gennem europæiske forskernetværk, fokuseret på misbrug og afhængighed med henblik på at bidrage til udvikling af nationale strategier med særligt fokus på de baltiske lande.

Udvikling af metode på alkohol- og narkotikaområdet, ved at dokumentere viden om alkohol med fokus på ældre og ved at udvikle arbejdet omkring omfanget af og indikatorer på narkotikapolitiske indsatser og samfundsøkonomiske omkostninger i forbindelse med narkotika

Kontrakt-periode 2007-2009

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter : EUR 68.465

4-4384-3 Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	8.798.000	8.975.000	8.845.000	93%	Institutionen
MODSVARER DKK	7.038.000	7.180.000	7.164.000		

Formål NSH er Nordisk Ministerråds institution for nordisk samarbejde om handikapspørgsmål, særlig inden for social- og sundhedsministeriernes ansvarsområder. NSH driver en række programmer og projekter, Nordisk Udviklingscenter for handikaphjælpemidler (NUH), samt administrerer støtteordningen for bidrag til handikaporganisationens nordiske samarbejde. NSH er også sekretariat for Nordisk Handikappolitisk Råd (NHR).

Prioriteringer i 2008 Videreudvikling af samarbejdet med brugerorganisationerne i Norden, nordiske forskere på handikapområdet, samt nationale fagmyndigheder.

Videreføre og initiere nye samarbejdsprojekter og programmer som kan understøtte udviklingen af bedre tiltag og tjenester for personer med nedsat funktionsevne og deres familier.

Videreudvikling af de projekter, som er i gang i Nordvest Rusland, de baltiske lande, samt Kaliningrad, rettet mod børn med nedsat funktionsevne og deres familier, handicaphjælpemidler og handlingsprogrammet Design for alle. Herunder udbygge samarbejde mellem brugerorganisationer i Norden og nærområderne.
Forstærkning af informationsarbejdet gennem udvikling og drift af en nordisk velfærdsportal, stigning i antallet af besøg på NSH's hjemmeside og stigning i antallet af modtagere af NSH's nyhedsbrev.

Kontrakt-periode	2005-2007
Kontrakt-status	Opfyldt
Økonomi	Ingen bemærkninger
Ledelse og adm.	Planlagte udgifter: Faktiske udgifter : SEK 2.158.000

4-4385-3 Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
DKK	7.080.000	7.223.000	7.167.000	86%	Institutionen

Formål

NUDs opgave er at fremme og videreføre det nordiske samarbejde inden for døvblindeområdet. NUD skal bidrage til professionel udvikling af døvblindemedarbejdere og de institutioner/organisationer de er tilknyttet.

NUD skal:
- Sikre en nordisk uddannelse, der støtter og komplementerer national uddannelse.
- Fungere som formidler af information og viden på døvblindeområdet, samt have et fagbibliotek for kursister og andre brugere.
- Indsamle information om døvblindhed og opretholde et kontaktnet inden for døvblindefeltet, både i og uden for Norden, med henblik på at indhente den nyeste viden, samt bidrage til internationalt arbejde.
- Initiere og koordinere udviklings- og dokumentationsarbejde med det formål, at døvblindearbejdets teori og praksis udvikles og forbedres.

Prioriteringer i 2008

NUD vil bidrage til, at den høje standard i nordisk døvblindearbejde opretholdes, samt at den synliggøres i og uden for Norden.

NUD organiserer sin virksomhed på fem forskellige aktivitetsområder:
- Uddannelsesaktiviteterne er åbne for alle, der arbejder med og for personer med døvblindhed. Tværfaglighed, vidensformidling og erfaringsudveksling prioriteres.
- Ressourceservice er en service, som er tilgængelig for NUDs målgruppe og er vidensbevarende og vidensformidlende.
- Udviklingsarbejde pågår løbende og over tid, er ikke nødvendigvis tværfaglig og fremmer spidskompetence.
- Internationalt samarbejde er for NUD et vigtigt, men uforpligtende samarbejde. NUD samarbejder med forskellige organisationer og institutioner inden for døvblindearbejdet uden for Norden. Der ydes ikke ren finansiel støtte til europæiske og andre internationale projekter.
- Samarbejdet med de baltiske lande og Nordvest Rusland er af koordinerende karakter. NUD vil bidrage med ressourcer og formidle kontakt mellem de forskellige aktører i samarbejdet.

Kontrakt-periode 2005-2007

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter: DKK 2.294.319

4-4386-3 Nordiska utbild.program för social service (NOPUS)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	1.969.000	2.007.000	1.978.000	33%	Institutionen
MODSVARER DKK	1.575.000	1.606.000	1.602.000		

Formål NOPUS' hovedformål er at virke som et nordisk centrum for erfaringsudveksling, idéudveksling og efteruddannelse inden for ledelse og organisation på det sociale område i overensstemmelse med brugergruppernes ønsker og behov.

NOPUS skal, ud fra målgruppens uddannelsesbehov inden for socialområdet i Norden og i nabolandssamarbejdet, dels initiere studier af udvekslingsbehov, løsningsmuligheder og forskning inden for socialsektoren, dels medvirke til at gøre ny viden tilgængelig for såvel målgruppen som for øvrige interessenter, nationalt og internationalt.

Prioriteringer i 2008 Tiltag som forventes iværksat i 2008:

- Udbygning af det allerede etablerede samarbejde med Nordvest Rusland
- Udbygning af det allerede etablerede projektsamarbejde under EU's Leonardo
- Fokus på forandringer og udfordringer i den nordiske velfærdsmodel
- Kurser og konferencer om social ulighed i sundhed, samt integrationens mange facetter
- Fokus på den frivillige sektor i de nordiske lande

Kontrakt-periode 2005-2007

Kontrakt-status Opfyldt

Økonomi Ingen bemærkninger

Ledelse og adm. Planlagte udgifter:
Faktiske udgifter : SEK 2.950.000

Ekonomi og Finanspolitik

Generell Inledning

Generell Inledning

Nordiska ministerrådets samarbete på det ekonomiska och finansiella området skall bidra till att skapa förutsättningar för att de grundläggande ekonomisk-politiska målen om en stabil och sund ekonomisk utveckling med full sysselsättning och god och uthållig tillväxt skall kunna uppnås. Samarbetet lägger grunden för att främja nordiska intressen internationellt och för en mer omfattande ekonomisk integration såväl mellan de nordiska länderna som mellan Norden och med Europa i övrigt.

EU-frågor är av fortsatt hög prioritet inom det nordiska ekonomiska och finansiella samarbetet. Sektorn har en ordning för systematiskt samråd och samarbete om EU-frågor på det ekonomiska och finansiella området. Flera EU-relaterade frågor som kommer att behandlas inom ramen för Ekofin-rådets verksamhet kan förutses att bli aktuella. Andra områden som väntas utgöra viktiga delar av arbetet inom sektorn under 2008 är uppföljningen av arbetet med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna, systematiskt samråd och samarbete om skattefrågor samt fortsatt samarbete för att verka för att den ekonomiska dimensionen inkorporeras på ett tydligare sätt i den nordiska strategin om hållbar utveckling.

Sektorns arbete understöds av en rad arbetsgrupper som t.ex. Nordiska konjunkturgruppen, nordisk gruppen för värdepappersmarknaden, Nordiska miljö- och ekonomigruppen och den Nordiska skattegruppen. Dessa grupper väntas komma med centrala inspel till ämbetsmannakommittén och de nordiska finansministrarna.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

Norden som global vinnarregion:
-Gränshindersarbetet
Arbetet med att undanröja gränshinder och stävja dubbelbeskattning av personer i Norden är fortsatt ett
av ekonomi- och finanssektorns prioriterade områden. På området sker ett kontinuerligt nordiskt
samarbete, genom dels den nordiska skatteportalen och dels genom bilateralt samarbete i Norden. Under
2006 igångsattes på initiativ av de nordiska finansministrarna ett projekt om omfattningen och betydelsen av
rörlighet på den nordiska arbetsmarknaden. Studien rör såväl pendling som flyttning mellan de nordiska
länderna och förväntas avrapporteras under 2007, resultatet från projektet kommer eventuellt följas upp i
MR-Finans under 2008.

- Forskning- och innovationsamarbetet
Under 2007 kommer ett projekt som berör de samhällsekonomiska effekterna av forskningsinsatser och hur
forskningen organiseras i Norden att slutföras och eventuellt behandlas av finansministrarna. Uppföljning
planeras ske under 2008.

Nordisk Innovationscenter (NICe) har föreslagit att det inrättas en nordisk riskkapitalfond. Frågan behandlas
under 2007. Ett eventuellt slutligt beslut kan tas under 2008.

-Energipolitik och miljösamarbetet
Inom Miljö- och ekonomigruppen, som är en av sektorns fasta samarbetsgrupper, behandlas frågor och
analyser om sambandet mellan ekonomiska verkningsmedel och miljöeffekter. Under 2007 kommer gruppen
att presentera en utredning angående sambanden mellan priser på energi och energiförbrukningen i de
nordiska länderna. Initiativen till analysen är ett resultat av ett erfarenhetsutbyte mellan de nordiska
finansministrarna angående erfarenheterna av användningen av ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken.

-Förnyelse av den nordiska välfärdsmodellen
Ministerrådet kommer att fortsätta erfarenhetsutbytet och samarbetet om den ekonomiska politiken i Norden för att säkerställa utvecklingen av den nordiska välfärdsmodellen. Ministerrådet har även igångsatt ett samarbetsprojekt mellan de nordiska länderna angående arbetet med kontrollsystem i välfärdssystemen för att säkerställa dess framtida hållbarhet. Projektet kommer att avrapporteras under 2008.

Nabopolitiken:
Inom ekonomi- och finanssektorn behandlas också frågor som hör ihop med politiken för den nordliga dimensionen. En särskild utredning med förslag om hur Norden effektivare kunde både påverka och få mer ut av sina satsningar på multilaterala finansieringsinstitutioner verksamma inom Östersjöområdet och närområdena kommer slutbehandlas under 2007 och följas upp under 2008.

Övrigt
En studie med syfte att sprida goda erfarenheter av kontrollarbete inom trygghetssystemen i de nordiska länderna har initierats inom sektorn. Om möjligt skall omfattningen av felaktiga utbetalningar redovisas, liksom effekterna av de olika ländernas kontrollmetoder. Rapportering planeras ske våren 2008, varefter uppföljning påbörjas.

I ett annat projekt är syftet att koordinera de nordiska ländernas förhandlingsansträngningar att ingå informationsutbytesavtal med s.k. skatteparadis. Avsikten är att de nordiska länderna skall bedriva förhandlingar gemensamt. Projektet kommer, om förhandlingarna sker med framgång, att presentera förslag till informationsutbytesavtal. Rapportering till Nordiska ministerrådet beräknas ske våren 2008, varefter en vidare process inleds.

Større ændringer på budgetposter

Inga

Resumé af Minister-rådets resultater i 2006

- De nordiska finansministrarna proklamerade på höstmötet i Köpenhamn ett gemensamt stöd till Eu:s förslag om minimibeskattning på alkohol ;
-Samarbetsprojekt om gemensam förhandling med sk. skatteparadis om utlämnande av information om Nordiska medborgares finansiella förehavande igångsattes. Förhandlingar med de aktuella länderna inleddes under 2006.

- Uppföljning av projektet rörande integrering av könsperspektiv i de nordiska budgetarna resulterade i en slutkonferens i Helsingfors;
- Projekt om effekterna och användandet av ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken slutfördes och behandlat av finansministrarna på vårmötet i Asker Diskussionen på mötet resulterade i att ministrarna initierade en studie om sambandet mellan prissättningen och förbrukningen av olika energislag i Norden.
- Erfarenhetsutbyte mellan Finansministrarna på mötet i Asker angående den ekonomiska konjunkturen och politiken resulterade i att ministrarna initierade ett projekt om rörligheten på den nordiska arbetsmarknaden och effekterna på samhällsekonomin. Projektet sattes igång under 2006.
- Inom ramen för arbetet med att reformera det nordiska samarbetet antog de nordiska finansministrarna vid vårmötet 2006 rekommendationer med syfte att göra det nordiska ekonomiska samarbetet mer effektivt och synligt. Det betonas att samarbetet skall inriktas så att det leder till konkreta resultat och mervärde för Norden

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-Finans		**1.700**	**1.737**	**-37**	**-2,1%**
4-5210-1	Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik	1.700	1.737	-37	-2,1%
Opdelt på kategorier		**1.700**	**1.737**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	1.700	1.737	100,0%	100,0%

4-5210-1 Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.700.000	1.737.000	1.668.000	90%	MR-Finans

Formål

Nordiska Ministerrådets ekonomi- och finanssektor har som målsättning att främja det nordiska samarbetet vad gäller ekonomiska och finanspolitiska frågor.

Prioriteringer i 2008

Fortsatt aktiv dialog och samarbete mellan de nordiska länderna om ekonomisk konjunktur och ekonomisk politik;

Fortsatt aktiv dialog och samarbete mellan de nordiska länderna i aktuella EU-frågor;

Fortsatt aktiv dialog och samarbete mellan de nordiska länderna kring aktuella skattefrågor;

Uppföljning av arbetet med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna;

Verka för att den ekonomiska dimensionen inkorporeras på ett tydligare sätt i den nordiska strategin om hållbar utveckling;

Fortsatt nordiskt samarbete på finansmarknadsområdet

Aktiv dialog om utmaningar för de nordiska länderna med bakgrund av den ökade internationella ekonomiska integrationen samt den demografiska utvecklingen.

Verka för en stabil och hållbar tillväxt

Verka för utvecklingen av de nordiska välfärdsmodellen

Främja den ekonomiska integrationen inom Norden och med Östersjöregionen och Europa

Främja gemensamma nordiska intressen internationellt

Miljø

Generel Indledning

Generel Indledning

I tillägg till genomförande av miljöhandlingsprogrammet är en övergripande ambition för miljöministrarna at de nordiske lande samarbejder om at varetage fælles nordiske interesser i internationale fora. Stor vikt läggs på att synliggöra resultaten av det omfattande miljösamarbetet som pågår i olika arbetsgrupper och nätverk. En viktig del är utarbetande och spridning av broschyrer, rapporter og nyheder via Ministerrådets hjemmeside samt genom nyhetsbladet NordMiljö.

I linje med det finska ordförandeskapsprogrammet förväntas miljöministrarnas samarbete och beslut under år 2007 om kemikalier och miljögifter, kvicksilver, havsskydd och klimat samt deras intresse för miljösituationen i närområdet och i Arktis men även globalt att fortsätta under år 2008.

I samarbejdet indenfor Norden står beskyttelse af natur og miljø, herunder den biologiske mangfoldighed samt landskabets variation, kulturminder og kulturmiljø højt på dagsordenen. Ett annat vigtigt indsatsområde er udviklingen af en økosystemorienteret tilgang til havressoureforvaltningen.

Samarbejdet omkring EU/EØS indtager en central plads i det nordiske miljøsamarbejde. I forhold til EU vil der i 2008 være særlig fokus på implementeringen av den ny kemikalielovgivning REACH (Registration, Evaluation and Authorization of Chemicals) och EUs marine strategi och förslag till direktv, EU:s miljödialog med Ryssland och klimatfrågor.

Genom klimatfrågans ökade betydelse förväntas särskilda engagemang om forskning och innovation samt om miljöteknologi och bioenergi.

Två nya rekommendationer från Nordiska rådet skall behandlas under år 2007, en om biobränslen i trafiken och en om kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön, vilka kan få eftervekningar år 2008.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

Handlingsprogrammet for det miljøpolitiske samarbejde trådte i kraft i 2005 og gælder frem til udgangen af 2008. Programmet er målrettet på implementering og konkretisering af miljødelen af strategin for bæredygtig udvikling i Norden og dets nærområder og förstärker således en øget integration af miljøhensyn i sektorerne. Programmet har fokus på fire temaer hvor Norden har en stærk tradition og interesse for fælles samarbejde og hvor Norden er toneangivende også på det internationale område:

- Miljø og sundhed
- Havet
- Natur, kulturmiljø og friluftsliv
- Bæredygtig produktion og forbrug.

Klima indgår som en integreret del på tværs af temaerne. Det tvärsektoriella samarbetet prioriteras.

Under hvert tema beskriver miljøhandlingsprogrammet præcise mål og forventede resultater. En midtvejsevaluering har genomförts.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

I linje med samarbetsministrarnas prioriteringar för 2008 av granskapspolitiken kommer samarbejdet med de baltiska staterna och med Ryssland att intensifieras. Det gäller t.ex. ömsesidigt tjänstemannautbyte med de baltiska länderna, samarbetsprojekt om klimatförändringarnas påverkan på naturen i Barentsregionen, stöd till frivilligorganisationer inom bl.a. miljöområdet i Ryssland, skydd av den marina miljön i Östersjön och genom miljöfinanseringsbolaget NEFCO (Nordic Environment Finance Corporation).

Kunnskaper om klimaendringer i Arktis og forventede konsekvenser av disse, samt dokumentasjon av miljøgifter i Arktis, er strategisk viktige for de nordiske landenes arbeid med å begrense utslippene av klimagasser og redusere tilførslene av miljøfarlige stoffer til miljøet. Dette er kunnskaper og dokumentasjon som miljøsektoren vil skaffe seg gjennom oppfølging av "Nordisk strategi for klima og miljøgifter i Arktis" som de nordiske miljøvernministrene vedtok i 2006.

I forhold til øvrige internationale processer vil der bl.a. være særlig fokus på klimaforhandlingerne och en fortsatt samlet nordisk indsats för att förbereda uppstart av förhandlingar om en ny bindande global kviksølverkonvention.

Større ændringer på budgetposter

Inga större ändringar.

Resumé af Minister-rådets resultater i 2006

Eksempel på resultat under 2006: Nordiska indspil til REACH, vidareutveckling av arbetet med miljöledningssystem i småsamfund och BAT (Best Avialable Technology), miljørisikovurdering af kemikalier fra havbrug i nordiske havområder, etablerandet av ett Nordic Pesticide Monitoring Network, informationsinstaser om BASREC (Baltic Sea Region energy Co-operation) Regional Handbook on Procedures for Joint Implementation samt kapacitetsopbygning i forhold til Joint Implementation av klimatprojekt i nordvest Rusland samt projekt om dioxiner från luft till Östersjön och dess påverkan på fisk.

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	%
Sum MR-Miljø		**44.600**	**45.480**	**-880**	**-1,9%**
3-3310-1	Projektmedel – Miljø	31.792	33.763	-1.971	-5,8%
3-3320-2	NEFCOS Miljøudviklingsfond	10.503	9.412	1.091	11,6%
3-6720-4	SVANEN – Nordisk miljömärkning	2.305	2.305	0	0,0%
Opdelt på kategorier		**44.600**	**45.480**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	31.792	33.763	71,3%	74,2%

Støtteordninger	10.503	9.412	23,5%	20,7%
Organisationsbidrag	2.305	2.305	5,2%	5,1%

3-3310-1 Projektmedel – Miljø

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	31.792.000	33.763.000	32.444.000	96%	MR-/EK-M

Formål

Miljøsamarbejdet skal bidrage til at bevare og forbedre miljøkvalitet og livskvalitet i Norden, påvirke det regionale og internationale samarbejde, samt bidrage til at implementere den nordiske strategi for bæredygtig udvikling.

Miljøsamarbejdet i Norden er baseret på princippet om nordisk nytte og tager udgangspunkt i målsætningen om højeste möjliga ambitionsniveau i syfte att anvenda det nordiske miljøsamarbejde som løftestang.

Budgeten för 2008 exkluderar under tidigare år särredovisat bidrag på 1.091.000 DKK till NEFCO's miljöutvecklingsfond.

Prioriteringer i 2008

Exempel:

- Stärkt insats på klimatområdet bl.a. genom arbete för en mera ambitiös klimatregim efter 2012
- Nordiska inspel till arbetet om EU's marina strategi och förslag till direktiv samt uppföljning av HELCOM's beslut att anta en Baltic Sea Action Plan
- Projekt och initiativ för att stoppa förlusten av biologisk mångfald senast 2010
- Tvärsektoriellt projektsamarbete om bioenergi
- Skapa en nordisk plattform för miljöteknologi och ge inspel till genomförandet av EU's handlingsplan för miljöteknik och Lissabonstategin
- Uppföljning av initiativ om förnybar energi
- Uppföljning av den Arktiska miljöstrategin
- Fortsatt utveckling av indikatorer om bl.a. biologisk mångflad, klimat och genresurser
- Uppföljning av Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet

Sekretariats-funktion

En stor del af miljøministerrådets projektvirksomhed udføres indenfor arbejdsgrupper, som serviceres af forvaltningsorganer i de nordiske landes administrationer.

3-3320-2 NEFCOS Miljøudviklingsfond

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	10.503.000	9.412.000	9.209.000	100%	NEFCO

Formål

Nordiska Miljöfinanseringsbolaget (NEFCO) genomför kostnadseffektiva miljöinvesteringar i framförallt vatten- och avlopssrenning, energisystem och avfallshantering i huvudsak i Ryssland och de baltiska länderna. NEFCO förvaltar sammanlagt ca 1 000 mDKK. NEFCO har tagit fram en ny strategi som innebär en konsolidering av NEFCO's koncept och verksamhetsområden men med möjligheter att

gå in i projekt om miljögifter och klimat samt en ökad verksamhet i Ukraina.

NEFCO's verksamhet möjliggör finansiering av miljöåtgärder i små och medelstora projekt som utvecklingsbanker inte går in i. Miljön sätts i första rummet, inte avkastningen. NEFCO förvaltar en Miljöutvecklingsfond med särskilt mjuka lån. Syftet är att stärka förutsättningarna för genomförande av angelägna miljöprojekt med ingen eller låg avkastning, tidigarelägga projektens genomförande eller få fram additionella miljöinvesteringar.

Nordiska miljöutvecklingsfonden etablerades 1995 och nuvarande programperiod löper ut 2007. Genom NMF möjliggörs finansiering av miljöprojekt med högre risker som inte utförs via investeringsfonden eller av andra investerare. Syftet är att stärka lönsamhetsförutsättningarna för angelägna miljöprojekt och genom utvecklingsinsatser tidigarelägga projektens genomförande eller få fram additionella investeringar. Efter EUs utvidgning 2004 har verksamheten geografiskt förskjutits från Baltikum till nordvästra Ryssland och Ukraina.

Budgeten för 2008 inkluderar under tidigare år särredovisat bidrag från miljösektorn på 1.091.000 DKK.

Prioriteringer i 2008

- Vatten- och avlopssrening
- Renere produktion, miljøvenlig teknik
- Energibesparelser og fornybar energi
- Energieffektivisering inom den sociala sektorn
- Miljøkreditter til landbrug
- Miljøfarlige stoffer

3-6720-4 SVANEN – Nordisk miljömärkning

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.305.000	2.305.000	2.255.000	100%	Nämnden

Formål

Miljömärket Svanen syftar till att genom en frivillig gemensam nordisk miljömärkning av varor och tjänster vägleda konsumenter och inköpare att göra miljövänliga inköp och stimulera produktutveckling som bidrar till att konsumtionen belastar miljön mindre.

Svanen är till stor del självfinansierad via licenser och ansökningsavgifter medan ministerrådets andel av Svanens budget används till sekretariat för den Nordiska miljömärkningsnämnden och dess arbete med att ta fram kriterier for nye produkter, tre till fem per år. Miljømærkningen i Norden omsætter årligt for ca. 60 mDKK och mer än 70 personer arbetar i de nationella miljömärkningsorganisationerna. Det har tecknats ett nytt ramkontrakt med Nordiska miljömärkningsnämnden för åren 2007 – 09.

Prioriteringer i 2008

En evaluering av Svanen planeras genomföras under år 2007 och en reviderad strategi för Nordisk miljömärkning för åren 2008 - 2010 har genomförts. Nordiska Miljömärkningsnämndens samarbete med Global Ecological Network (GEN) fortsätter liksom koordinationen med arbetet som pågår med EU's miljömärkning Blomman.

Fiskeri, Jordbrug og Skovbrug, Levnedsmidler

Generel indledning

Generel Indledning

De overordnede målsætninger og prioriterede indsatsområder for Ministerrådet for Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug vil i programperioden 2005 – 2008 være inden for områderne:

- Erhvervsudvikling
- Levnedsmidler og sundhed
- Biologisk mangfoldighed og genetiske ressourcer
- Kollektive nyttigheder
- Horisontale indsatsområder, såsom forskning, udvikling og uddannelse, informations- och kompetanceopbygning samt internationalt samarbejde.

Ministerrådets embedsmandsstruktur består af én embedmandskomité (EK-FJLS) . EK-FJLS er en embedsmandskomité med integrerede afdelinger, og består af fem selvstændige og samarbejdende enheder nemlig en eksekutivkomité og fire afdelinger for henholdsvis fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug. Eksekutivkomitéen og de fire afdelinger har alle status som embedsmandskomité.

Ministerrådet satser aktivt på tværgående aktiviteter, både internt mellem EK-FJLS afdelingerne samt i samarbejde med andre sektorer i Nordisk Ministerråd. Det forventes, at man under MR-FJLS i 2008 blandt andet udover de sektorspecifikke emner også vil prioritere de tværgående emner bioenergi og klima, Ny Nordisk Mad, Landdistriktsudvikling, Handlingsplanen for bedre sundhed og livskvalitet, fødevaresikkerhed samt forberedelse af skovminister-konference.Under de enkelte EK-FJLS afdelingers budgetposter fremgår de mere specifikke prioriteringer for 2008.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

Ministerrådets arbejdsområder, målsætninger samt prioriteringer er nedfældet i følgende strategidokumenter:

- Holdbar Udvikling. En ny kurs for Norden. Revideret udgave med mål og indsatser 2005 - 2008
- Handlingsplan for nordisk fiskeri-, jord- og skovbrugs- og levnedsmiddelsamarbejde 2005 – 2008
- Strategi for genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005 – 2008.

Ministerrådet for Fiskeri og Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug vil endvidere i 2008 tage hensyn til prioriteringer i det svenske formandskabsprogram, der falder ind under Ministerrådets overordnede styringsdokumenter.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

Ministerrådet for Fiskeri og Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug har i 2007 og vil fortsat i 2008 arbejde med og implementere en række af MR-SAM's overordnede prioriteringer for det nordiske samarbejde. Særligt i fokus er Norden som global vinderregion, hvor den kombinerede konkurrence- og attraktionskraft som vinderregionsperspektivet understreger flere af ministerrådets traditionelle arbejdsområder, og nye satsningsområder som f.eks. Ny Nordisk Mad og Handlingsplanen for bedre sundhed og livskvalitet. Endvidere arbejdes der med

udvikling og styrkelse af forsknings- og innovationssamarbejdet som nødvendige forudsætninger for erhvervslivets udvikling i en globaliseret verden. Klima og bioenergi er vigtige udfordringer, som har indvirkning på primærerhvervenes virksomhed. Primærerhvervene er vigtige leverandører af fornybare ressourcer, og forvalter samtidigt nogle af de vigtigste ressourcer for optagelse af kultveilte. Kyst- skov- og landdistriktssamarbejde har højt fokus i Ministerrådet for Fiskeri og Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug blandt andet for at bidrage til en udvikling af den nordiske velfærdsmodel med henblik på erhvervslivets muligheder for større værdiskabning og samfundets nye demografiske udfordringer.

Ministerrådet vil i løbet af programperioden udarbejde og implementere en plan for ligestilling. Køns- og ligestillingsperspektiver inddrages desuden på relevante områder, og søges også til godeset i forbindelse med sammensætning af arbejds- og projektgrupper.

Større ændringer på budgetposter

Ministerrådet for Fiskeri og Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrugs budgetstruktur for 2008 er ændret en del i forhold til 2007. Som følge af at der oprettes en ny nordisk institution Nordisk Genressource Center pr. 1. januar 2008 oprettes en ny budgetpost for denne institution. Samtidigt nedlægges budgetposten for Nordisk Genbank og Nordisk Genbank Husdyr som begge fusioneres ind i Nordisk Genressource Center. Nordisk Skovbrugs- Frø og Planteråd fusioneres også ind i den nye institution, hvilket betyder, at der overføres 500.000 DKK fra EK-FJLS (Skovbrug) til institutionen i 2008. Endvidere oprettes en selvstændig budgetpost for Programmet Ny Nordisk Mad som følge af at programmet er højt politisk prioriteret og tværsektorielt med MR-NERP, MR-Kultur og MR-U. Endelig oprettes en særlig budgetpost for Handlingsplanen for bedre sundhed og livskvalitet. Det tværsektorielle samarbejde omkring handlingsplanen skal fremmes, jf. Nordisk Råds rekommendation 15/2006.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2006

Ministerrådet for Fiskeri og Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug havde i 2006 et meget aktivt år med flere nye større politisk og strategiske satsninger. Af konkrete resultater kan bl.a. nævnes:

- Videreført og udviklet det tværsektorielle samarbejde og aktiviteter med politikområder uden for ministerrådets regi, f.eks. miljø, energi og konsument samt forsknings- og uddannelse.
- Vedtagelse af beslutninger og deklarationer på Ministermødet i Lofoten, Norge i juli 2006 om henholdsvis kyst-, skov- og landdistriktsudvikling, bioenergi, ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri, veterinært bredskabssamarbejde, Handlingsplanen for bedre sundhed og livskvalitet, fremtidigt nordisk samarbejde om genetiske ressourcer samt det globale frøsikkerhedslager på Svalbard.
- Vedtagelse af beslutninger og deklarationer på det nordisk-baltiske ministermøde i Jevnaker, Norge i november 2006 om henholdsvis sælbestanden i Østersøen, kyst-, skov- og landdistriktsudvikling, fremtidigt nordisk-baltisk samarbejde om genetiske ressourcer, en skærpet nordisk-baltisk beredskabsplan for håndtering af smitsomme dyresygdomme samt bioenergi som et vigtigt fremtidigt forsyningselement.
- Vedtagelse af det tværministerielle Program Ny Nordisk Mad, og en succesfuld lancering af programmet under Nordisk Råds Session november 2006.
- Man afsluttede med succes tænketanken NordFrams arbejde om det nordiske kulturlandskab og landdistriktsudvikling. Et arbejde der vil indgå i de politiske drøftelser i 2007.

• Aktiv deltagelse i transnationalt forskningsprojekt om fødevaresikkerhed i regi af ERA-NET konsortium SAFEFOODERA.
• Man fortsatte arbejdet med det fremtidige nordiske samarbejde om genetiske ressourcer med sigte på at udvikle det nordiske samarbejde yderligere på dette område.
• Aktiv deltagelse i flere internationale fora af relevans for MR-FJLS' områder, her kan nævnes: Deltagelse på Biodiversitetskonventionens Partskonference og WHO Ministerial Conference on Counteracting Obesity.
• Man har afholdt en international konference i Bergen i samarbejde med FAO "Implementing Ecosystem Approach to Fisheries". Den nordiske fiskerisektor udarbejdede efterfølgende en deklaration med en anbefaling til næste møde i FAO's Commitee on Fisheries. Desuden afholdtes en konference om økonomisk fiskeriforvaltning på Færøerne, som har haft betydelige indvirkninger på debatten i Nordatlanten.

Det blev et aktivt år for det nordiske genressourcesamarbejde med mange aktiviteter. Herunder kan nævnes bl.a. Nordisk Genbank indgik i 2006 en aftale med Norge og The Global Trust Fund om at varetage administrationen af det globale sikkerhedslager for frø på Svalbard. Endvidere bidrog Nordisk Genbank Husdyr aktivt til det internationale samarbejde om husdyrgenetiske ressourcer, ligesom der har været afholdt to workshops om fiskegenetiske ressourcer.

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-FJLS		**39.400**	**40.172**	**-772**	**-1,9%**
	Projektmidler	*3.000*	*0*	*3.000*	-
3-6420-1	Ny nordisk mad	3.000	0	*3.000*	-
	Fiskeri	*6.900*	*7.479*	*-579*	*-7,7%*
3-6610-1	Projektmedel – Fiskeri	6.900	7.479	-579	-7,7%
	Jord- och skovbrug	*23.041*	*25.691*	*-2.650*	*-10,3%*
	Projektmidler – jordbrug	*2.076*	*7.798*	*-5.722*	*-73,4%*
3-6510-1	Projektmidler Jordbrug	1.371	3.643	-2.272	-62,4%
3-6520-1	Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	705	833	-128	-15,4%
3-6540-1	Nordisk genbank för husdjur	0	3.322	-3.322	-
	Institutioner – jordbrug	*13.807*	*9.985*	*3.822*	-
3-6580-3	Nordisk Genbank (NGB)	0	9.985	-9.985	-
3-xxxx-3	Nordisk Genressource Center	13.807	0	13.807	-
	Projektmidler – skovbrug	*7.158*	*7.908*	*-750*	*-9,5%*
3-6310-1	Projektmidler Skovbrug	1.053	1.583	-530	-33,5%
3-6581-1	Samnordisk skogsforskning (SNS)	6.105	6.325	-220	-3,5%
	Levnedsmidler	*6.459*	*7.002*	*-543*	*-7,8%*
3-6810-1	Projektmedel – Levnedsmidler	4.765	5.765	-1.000	-17,3%
3-6820-1	Forskning – levnedsmidler	1.194	1.237	-43	-3,5%
3-6830-1	Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet	500	0	500	-
Opdelt på kategorier		**39.400**	**40.172**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	25.593	30.187	65,0%	75,1%
	Institutioner	13.807	9.985	35,0%	24,9%

3-6420-1 Ny nordisk Mad

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.000.000	0	0	-%	EK-FJLS (EKSEKUTIV)

Formål

Ny Nordisk Mad er en konkret værdiskabende og innovativ satsning i tråd med Nordisk Ministerråds vision, "Norden som global vinderregion".

Ny Nordisk Mad skal være med til at brande og synliggøre vores nordiske værdier ved at koble Nordens styrker inden for bl.a. gastronomi, madkultur, turisme, regionale værdier, sundhed, velfærd, erhvervsudvikling, råvarer og værdiskabelse i fødevareproduktionen.

Med programmet vil Ministerrådet bidrage til at udvikle en nordisk vision og skabe en fælles forståelse for den nordiske mad og madkultur. Ny Nordisk Mad tager udgangspunkt i de kulturelt og naturgivne betingede styrker, der findes i Norden.

Programmet er tværsektorielt og involverer MR-FJLS (hovedansvar), MR-Kultur, MR-NERP og MR-U. Programmet blev lanceret i november 2006 og trådte i kraft den 1. januar 2007.

Det overordnede formål med Programmet Ny Nordisk Mad er at aktivere nationale aktører til nordisk samarbejde for at fremme, udvikle og synliggøre de værdier og potentialer, som ligger i nordiske madvarer og nordisk madkultur. Endvidere er formålene for Programmet Ny Nordisk Mad, at:

- udvikle og styrke et tværgående samarbejde inden for gastronomi, kultur, turisme, regional-erhvervsudvikling, sundhed og madvareproduktion
- bidrage til en positiv kyst- og landdistriktsudvikling ved at videreudvikle og styrke værdiskabelsen af nordiske lokale/regionale madprodukter og produktioner
- bidrage til at give befolkningen en kost, der bidrager til sundhed og livskvalitet efter nutidens viden om sund kost
- sammenkoble nordisk design og kultur med nordisk mad og madkultur
- øge den nordiske konkurrencekraft inden for produktion af nordisk mad samt styrke et mangfoldigt udvalg af nordiske råvarer og fødevarer
- fremme forskning og markedsbaseret innovation inden for nordisk mad og madkultur.

Satsningen foreslås at samle de tiltag, der allerede er i gang inden for området , og videreudvikle nye tiltag.
Budgetposten er nyoprettet. Indeholdt i budgetposten er 2 MDKK fra prioriteringspuljen samt 1 MDKK fra MR-FJLS, hvor EK-FJLS afdelingerne for henholdsvis fiskeri, jordbrug og levnedsmidler har bidraget med hver 333.000 DKK. Endvidere forventes EK-Kultur og EK-NERP at overføre henholdsvis 200.000 DKK og 200.000 DKK fra deres budgetposter i 2008.

Prioriteringer i 2008

I 2007 dannes grundlaget for i praksis at kunne gennemføre de ambitiøse planer, og opfylde de forventninger, som er knyttet til programmet og som skal bære frugt i 2008 og 2009.
Programmet har fra starten fået en overvældende stor interesse fra en meget bred kreds af nordiske ministerier, borgere, organisationer, NGO'er, producenter, ambassader,

media mv. Derfor vil samarbejdet med de mange interessenter formodentlig også blive højt prioriteret i 2008. Det forventes, at web-portalen for Ny Nordisk Mad vil bidrage til at skabe et interaktivt kontaktforum og udgøre en platform for arbejdet med Ny Nordisk Mad i Norden.

- Ny Nordisk Mads website skal anvendes og styrkes som fælles nordisk platform, bidrage til forstærket information og kommunikation understøtte de allerede etablerede og nye samarbejdsflader. Ved hjælp af hjemmesiden skabes kontakter og formidles idéer mellem interesserede medborgere i Norden. Her er også videnspredning i centrum
- Anvende en god kommunikation med omverden og herunder massemedierne. Opretholde den høje synlighed i forhold til media og presse. Herunder, bidrage og understøtte de nordiske madambassadørers arbejde
- Formidle indholdet i Programmet for Ny Nordisk Mad
- Udvikle en model for varetagelse af partnerskaber mellem interessenter og Ny Nordisk Mad.
- Udvikle en Proklamation der kan fordybe og udvikle idéerne og begreberne omkring Ny Nordisk Mad. Tanken er at skabe fælles værdigrundlag for deltagere i programmet.
- At nominere kandidater til den nystiftede Ny Nordisk Madpris
- Udvide samarbejdet med de nordiske madambassadører om Programmets formål således at der opnås en stor synlighed for de nordiske værdier, nordisk mad og madkultur.
- Samarbejde med Nordisk InnovationsCenter om programmet for at opnå bedst mulige synergier.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Projektmidler for delprojekter, information og websatsning, koordinere ambassadørernes arbejde, intern administration samt styregruppens møder.
Faktiske udgifter

Sekretariats-funktion

Sekretariatet skal koordinere styregruppen og ambassadørernes arbejde, håndtere projektadministrationen for hovedprojektet og sammenkobling og kontrakter med alle delprojekter, udvikle og understøtte websitet i samarbejde med skribenter samt være ansvarlig for projektets økonomi.

Fiskeri

3-6610-1 Projektmedel - Fiskeri

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.900.000	7.479.000	7.399.000	100%	MR/EK-FJLS

Formål

Den overordnede målsætning for det nordiske fiskerisamarbejde er at udvikle en de nordiske landes fiskerisektorer og havbrugssektorer på et bæredygtigt grundlag, som producerer væsentlige økonomiske værdier til gavn for fiskeriernes og havbrugenes aktører og kystsamfundene som helhed, uden at dette går ud over økosystemernes evne til reproduktion. Dette indebærer også påvirkning af internationale processer af betydning for fiskeri, fangst og havbrug samt at arbejde for at holde havet rent og frit for forureninger. Samarbejdet skal således bidrage til at fremme sunde og sikre fødevarer fra et sundt og rent hav.

Prioriteringer i 2008

- Fortsat satsning på økosystemtilnærmelsen i fiskeriforvaltningen, heri opfølgning på Bergen konferencen 2006 samt FAO Comittee on Fisheries mødet i 2007.

- Opfølgning af NB8 Ministerdeklarationen om gråsæl i Østersøen og det finske formandskabs internationale konference om gråsæl i oktober 2007.
- Fortsat satsning på bæredygtigt fiskeri, herunder bekæmpelse af IUU-fiskeri (illegalt, urapporteret og ureguleret fiskeri)
- Satsning på bæredygtig akvakultur
- Opfølgning af NB8 deklarationen om "coastal and rural development"
- Satsning på "fisk som sund og god mad" i forbindelse med Handlingsprogrammet for bedre kost og motion (HMM) og Ny Nordisk Mad (NNM)

Jordbrug

3-6510-1 Projektmidler Jordbrug

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.371.000	3.643.000	3.131.000	95%	MR/EK-FJLS (jordbrug)

Formål

Fra 2007 blev der oprettet en selvstændig budgetpost for projektmidler for det nordiske jordbrugssamarbejde. Tidligere har budgetposten omfattet både jord- og skovbrug. I 2007 budgettet indeholdt budgetposten 2 MDKK fra prioriteringspuljen til Ny Nordisk Mad.

Projektmidlerne skal anvendes til at følge op på målsætningerne i det fælles handlingsprogram for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler. Formandskabet har muligheder for at anvende dele af projektmidlerne til gennemførsel af aktiviteter i formandskabets program for jordbrugssamarbejdet. Ligesom en del af midlerne anvendes til tværgående satsninger inden for miljø, jord og skovbrug, genetiske ressourcer samt satsninger om Ny Nordisk Mad.

Prioiteringer i 2008

- Formandskabets særlige projekt/er og prioriteringer indenfor en vis budgetmæssig ramme under hensyntagen til det seneste, nuværende og kommende formandskab
- Opfølgning af igangværende aktiviteter/projekter samt igangsætning af nye politisk prioriterede projekter/aktiviteter, der ligger inden for Jordbrugssamarbejdets område, etablering af Nordisk Genressourcecenter, Ny Nordisk Mad, bioenergi og fremtidig forskningsorganisering.
- Desuden prioriteres aktiviter, der følger op på eventuelle beslutninger fra MR-FJLS ministermødet den 28. juni 2007 i Pori, Finland om landdistriktsudvikling, bioenergi, genetiske ressourcer eller andre relevante politiske områder.
- Stor vægt lægges på opfølgning af strategien for bæredygtig udvikling; særligt arbejdet med genetiske ressourcer og biodiversitet, jordbrugets fremtid og kulturlandskabet.
- Tværgående aktiviteter med andre fagområder, særligt med miljøsektoren.

3-6520-1 Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	705.000	833.000	815.000	100%	NKJ

Formål

Nordisk kontaktorgan for jordbrugsforskning (NKJ) främjar och stödjer forskning som gagnar jorbrukssektorn i Norden. NKJ är rådgivare till Nordiska Ministerrådet i forskningspolitiska spörsmål när det gäller jordbruksforskning. NKJ fungerar som kontaktorgan mellan nationella forskningsråden och koordinerar en omfattatnde forskningsverksamhet som finansieras nationellt. Sekretariatsfunktionen ligger från 2006 hos MTT Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelslekonomi och finansieras som tidigare fullt ut nationellt. Länderna bidrar tillsammans 100 % nationella medlen som motsvarar ca. 2,3 milj. € (ca. 17,135 MDKK i 2007 priser) om året till forskningsprojekt.

Priorieringer i 2008

- Målsättningen är att bidra till att utveckla en bärkraftig jordbruk i Norden. NKJ ska financiera samnordiska forskningsprojekt av hög kvalitet inom centrala och gemensamt prioriterade nordiska forskningsområden. Projekten ska ha ett stort utbyte från nordiskt samarbete och samnordiska nätverk. Nordiska forskningsgrupper ska profileras och styrkas för vidare internatiolla satsingar.
- Stödja forskning och nätverkbildning inom områden bärkraftig jordbruk: Med nationella medel 10-15 forskningsprojekt årligen, varav 2-3 projekt inom prioriterade områden är nya varje år. NMR medlen används för målinriktade nordiska nätverk.
- Fungera som en kontakt och -samarbetsorgan mellan de nordiska ländernas forskningsråd och ministerier inom jordbruksområdet inklusive råvaru – och livsmedelproduktion.
- Arbeta för att ta fram nya forskningsprogram i samarbete med NKJ närliggande nordiska organen (t.ex. landbygdsutveckling, bioenergi).
- Arbeta med informationsförmedling kring nordisk jordbruksforskning. Se: www.nkj.nu

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Planlagte udgifter: EUR 89.900
Faktiske udgifter : Faktiske udgifter: EUR 88 170 (2006)

Sekretariats-funktion

Sekretariatsfunktionen ligger hos MTT Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelslekonomi och finansieras som tidigare fullt ut nationellt.

3-6540-1 Nordisk genbank för husdjur

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	0	3.322.000	3.304.000	100%	-

Formål

Puljen er nedlagt pr. 1.januar 2008

Formål for Nordisk Genbank Husdyr var følgende:
Nordisk Genbank Husdyr (NGH) sitt formål er å være et kompetensesenter for verdiskaping med utgangspunkt i de husdyrgenetiske ressurser i Norden. NGH skal fremme bærekraftig forvaltning av husdyrgenetiske ressurser gjennom et tett samarbeid med berørte aktører i Norden.

Prioriteringer i 2008

Der henvises til prioriteringer under budgetpost 3-X-3 Nordisk Genressource Center

3-xxxx-3 Nordisk Genressource Center

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	17.259.000	0	0	-%	Institutionen
MODSVARER DKK	13.807.000	0	0		

Formål

Fra den 1. januar 2008 oprettes Nordisk Genressource Center (NordGen) som ny nordisk institution. Institutionen er en fusion mellem Nordisk Genbank, Nordisk Genbank Husdyr og Nordisk Skovbrugs- Frø og Planteråd.
Visionen for at samle det nordiske arbejde med genetiske ressourcer i én samlet institution bygger på, at den kompetence, som findes i det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer, skal i stigende grad anvendes i et tværfagligt og helhedsorienteret perspektiv for at styrke og effektivisere nordisk forvaltning af biodiversitet og genetiske ressourcer og samarbejdet med de nationale programmer.

Den nye institution skal bidrage til at fremme fælles forvaltning af genetiske ressourcer i Norden, og bidrage til fødevaresikkerhed og næringsudviklingen i Norden og i verden med bæredygtige løsninger på nye udfordringer som f.eks. klimaforandringer, fødevareudvikling og fornybare energikilder mm.

Det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer skal derfor samles i en ny institution under én fælles bestyrelse og én administration for målrettet og effektivt at anvende de samlede ressourcer på at understøtte denne faglige udvikling.

Prioriteringer i 2008

Der vil i efteråret 2007 blive udarbejdet en strategi, arbejdsprogram, resultatkontrakt og øvrige styringsinstrumenter for Nordisk Genressource Center. Herunder vil de fremtidige mere specikke prioriteringer fremgå.

Endelige prioriteringer for Nordisk Genressource Center vil forelægge inden udgangen af 2007. Der er stor sandsynlighed for at prioriteringerne vil omfatte følgende:

- Videreudvikling af NordGen som et dynamisk nordisk kundskabs-, forsknings- og videncenter for bæredygtig udvikling og bevaring af genetiske ressourcer inden for planter, husdyr og skovbrugsfrø og skovbrugstræer.
- Videreudvikling af samarbejdet med de nordiske nationale programmer inden for institutionens arbejdsområder og formål.
- Optimering af ressourceudnyttelse til administrative opgaver.
- Opretholde og viderudvikle det nuværende og succesfulde samarbejde med erhvervslivet og praktikere.
- Bevarelse, udnyttelse, kundskabsoverføring og eksperthjælp til landene med det nordiske arbejde med udgangspunkt i institutionens formål og strategi.
- Sikre en god kommunikation til brugere, praktikere, næring, befolkninger, myndigheder om bevarelse og bæredygtig anvendelse af genetiske ressourcer i Norden og om institutionens arbejdsområder.
- Videreudvikle international regulering af genetiske ressourcer.
- Forbedre samarbejdet med de politiske myndigheder for at sikre en bæredygtig forvaltning af genetiske ressourcer på alle plan i Norden.

Kontrakt-periode

Etableres 2008

3-6580-3 Nordisk Genbank (NGB)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
SEK	0	12.481.000	12.322.000	69%	NGB
MODSVARER DKK	0	9.985.000	9.981.000		

Formål

Puljen er nedlagt pr. 1.januar 2008.

Formål for Nordisk Genbank (NGB) var følgende:
Nordisk Genbank havde til formål at være en fælles nordisk institution, der har mandat og til opgave at bevare plantegenetiske resurser af betydning for jord- og havebruget i Norden. NGB´s mandat er desuden at initiere og koordinere aktiviteter som bidrager til at forbedre viden om plantegenetiske resurser, bidrage til en langsigtet bæredygtig udnyttelse af disse resurser samt stille sin ekspertise og tjenester til rådighed i forbindelse med udredninger og pålagte opgaver.

Prioriteringer i 2008

Der henvises til prioriteringer under budgetpost 3- X -3 Nordisk Genressource Center

Skovbrug

3-6310-1 Projektmidler Skovbrug

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.053.000	1.583.000	0	-%	EK-FJLS (skovbrug)

Formål

Projektmidlerne skal anvendes til at følge op på målsætningerne i det fælles handlingsprogram for fiskeri, jord- og skovbrug og levnedsmidler. Formandskabet har muligheder for at anvende dele af projektmidlerne til gennemførsel af aktiviteter i formandskabets program. En del af midlerne bliver anvendt til igangværende projekter om skovgenetiske ressourcer og biodiversitet, opfølgning af skovministerkonferencen, bioenergi, fremme anvendelse af træ og træprodukter m.fl.

Prioriteringer i 2008

Der er følgende hovedprioriteringer:

Formandskabets særlige projekt/er og prioriteringer indenfor en vis budgetmæssig ramme under hensyntagen til det seneste, nuværende og kommende formandskab.

Stor vægt lægges på fortsat opfølgning af skovministerkonferencen fra august 2005 om at styrke dialogen om skovene, bla. for at synliggøre skovenes lokale og regionale værdier, og fremme skovens økonomiske, økologiske og sociale værdier. Endvidere vil der blive arbejdet frem mod en endnu en skovministerkonference i 2009.

Opfølgning af igangværende aktiviteter/projekter samt igangsætning af nye politisk prioriterede projekter/aktiviteter, der ligger inden for skovbrugssamarbejdets område.

fornybare ressourcer og klima, udvikling af forskningssamarbejdet, bioenergi, biologisk mangfoldighed i skovene, skovgenetiske ressourcer, nordiske og internationale skovpolitiske spørgsmålsamt øvrige tværgående aktiviteter.

Desuden prioriteres aktiviteter, der følger op på eventuelle beslutninger fra MR-FJLS ministermødet den 28.juni 2007 i Pori, Finland om landdistriktsudvikling, genetiske ressourcer, bioenergi eller andre relevante skovpolitiske områder.

Endvidere vil man følge op på Handlingsprogrammet for MR-FJLS samt Strategien for bæredygtig udvikling og herunder særligt arbejdet med genetiske ressourcer og biodiversitet, samt udvikling af skovbrugets økonomiske, sociale og økologiske aspekter, herunder øget anvendelse af træ.

3-6581-1 Samnordisk skogsforskning (SNS)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.105.000	6.325.000	6.258.000	100%	SNS

Formål

SNS arbetar för att skapa nordisk synergi inom skogsforskningen genom att aktivt initiera nya samarbetsområden och fungera som ett dynamiskt, övergripande organ som samarbetar med de nationella forskningsaktörerna och skogssektorn i övrigt. Genom stöd till avancerade samnordiska forskningsnätverk och -projekt, vetenskapligt kunskapsutbyte och -förmedling samt forskarutbildning inom skogssektorn vill SNS medverka till att utveckla framtidens socialt, ekologiskt och ekonomiskt ansvarsfulla skogsbruk och nyttjande av träråvara i Norden.

SNS ska genom främjande av samnordiska forskningsinsatser medverka till uppfyllandet av de mål för skogsbruket och för utvecklingen av ett hållbart Norden, som antagits av medlemsländerna, samt bistå med rådgivning till ÄK-FJLS (skovbrug) och Nordiska Ministerrådet i frågor som rör skog och skoglig forskning. En strategisk användning av forskningsmedlen eftersträvas, för att spetskompetensen i medlemsländerna ska kunna utnyttjas på ett optimalt sätt.

Prioriteringer i 2008

För 2008 vill SNS prioritera följande:

- Öka samordningen och synergin av resurser tilldelade skogsforskningen. SNS kommer att sträva till en koncentration av forskningsstödet till områden som bedöms vara strategiskt viktiga att utveckla inom Norden.
- Utreda framtidsperspektiven inom skogssektorn i Norden och sträva till att utveckla nya forskningsfält, samt förbättra och effektivisera forskningssamarbetet med europeiska aktörer. Stärka Nordens roll i det europeiska samarbetet inom skogsforskning.
- Effektivera förmedlingen av fackkunskap och forskningsresultat från nordiska projekt till relevanta målgrupper inom skogsbruk, skogsindustri och samhället i övrigt.
- Befrämja samarbetet med närområdena, med huvudvikt på de baltiska länderna och Nordväst-Ryssland.
- Øge samarbejdet og kommunikationen mellem Samnordisk Skovforskning og NordForsk og Nice.

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: Planlagte udgifter (2008): EUR 100.000 (DKK 750.000)
Faktiske udgifter : Faktiske udgifter (2006): EUR 89.544 (DKK 671.580)

Sekretariats-funktion

Sekretariatet verkar i Finland under perioden 2006-2009.

Levnedsmidler

3-6810-1 Projektmedel - Levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.765.000	5.765.000	5.704.000	95%	

Formål

Projektmidlerne anvendes til opfølgning af målsætningerne om levnedsmidler i ministerrådets handlingsprogram for 2005 – 2008 samt øvrige prioriteringer for sektoren, specielt ministerrådsbeslutninger og strategien for en bæredygtig udvikling.

Alle initiativer skal opfylde handlingsprogrammets strategiske principper med henblik på at opnå nordisk nytte: fokus på politisk vigtige områder; fremme samarbejdet mellem forbrugere, erhvervsliv og myndigheder; bruge fællesressourcerne på få prioriterede områder; opbygge, udnytte og sprede kundskab. Samtidig skal man prioritere implementering af arbejdsgruppernes arbejdsprogram - og der skal lægges vægt på, at fælles nordiske interesser får gennemslag i internationale fora.

Fra denne budgetpost finansieres også delvis implementering af den tværsektorielle indsats Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet.

Prioriteringer i 2008

- Fødevaresikkerhed: samarbejde om risikovurderinger, en fortsat udvikling af fælles nordisk tilsynsfilosofi og modernisering av kødkontrollen.
- Dyresundhed og -velfærd: Nordisk veterinær beredskabsplan.
- Mærkning og forbrugerinformation: fremme god mærkning, markedsføring og sporbarhed af fødevarer.
- Sund mad og livskvalitet: implementering av Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mat og fysisk aktivitet enligt Nordisk Råds rekommandation 15/2006.
- Nordisk-baltisk samarbejde

3-6820-1 Forskning - levnedsmidler

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.194.000	1.237.000	1.223.000	100%	

Formål

Målsætningen er at udvikle det nordiske samarbejde om levnedsmiddelforskning og -uddannelse med henblik på at styrke videngrundlaget og den nordiske platform i internationale fora og processer. Der fokuseres på forskning i relation til mad, sundhed og fysisk aktivitet (jf. den nordiske handlingsplan), samt fødevaresikkerhed. Der lægges vægt på samarbejde med andre forskningsorganer inden for ministerrådet samt NordForsk og NICe.

Prioriteringer i 2008

Styrke den fælles nordiske forskningsindsats vedrørende Nordisk Handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet, på tre prioriterede områder:

- Validering og videreudvikling af den fælles nordiske monitorering;
- Forskning i økonomiske konsekvenser for samfundet som følge af usund livsstil og overvægt; samt
- Komparative studier af effekten af nøglefaktorer, der er identificerede som en del af "Best Practice" på nationalt og nordisk plan.
- Deltagelse i transnationalt forskningsprojekt om fødevaresikkerhed i regi af SAFEFOODERA (transnational call for food safety i 2008).

3-6830-1 Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	500.000	0	0	-%	

Formål

Implementeringen av Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet är en prioriterad insats av tvärsektoriell karaktär. Följaktligen används de här projektmedlen för att främja tvärsektoriellt samarbete kring handlingsplanen enligt Nordiska rådets rekommendation 15/2006.

Prioriteringer i 2008

Tvärsektoriella aktiviteter som täcker handlingsplanens prioriterade insatsområden och involverar flera facksektorer med fokus på barn och unga samt utsatta grupper.

Samarbete med Världshälsoorganisationen (WHO) för att uppnå synergier genom informationsförmedling och konkret projektsamarbete.

Grannlandspolitik

Generell inledning

Generell Inledning

Nordiska ministerrådets grannlandssamarbete omfattar samarbete med Nordvästryssland, de baltiska länderna, samarbete med andra regionala organisationer, samarbete i Barents-, Östersjöregionen och deltagande i det arktiska samarbetet, härunder samarbete med de västnordiska grannländerna. Från och med 2005 omfattar grannlandspolitiken även stöd till demokratiutvecklingen i Vitryssland.

Inom nabobudgeten ingår även Nordiska projektexportfonden, Nopef, som genomför aktiviteter i Ukraina och i länderna på Balkan.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

Arbetet på grannlandspolitikområdet styrs av riktlinjer för NMR:s samarbete med Nordvästryssland respektive de baltiska länderna, som godkändes av MR-SAM i december 2004. Som en konkretisering av riktlinjerna för samarbetet med Nordvästryssland antog samarbetsministrarna den 27 oktober 2005 ett särskilt Rysslandsprogram för åren 2006 – 2008. Som en förlängning av riktlinjerna och Rysslandsprogrammet har MR-SAM godkänt ett program för kunskapsuppbyggnad och nätverk respektive ett program för samarbetet med frivilligorganisationer i Östersjöregionen. Ministerrådets politik gentemot Arktis styrs av ett Arktiskt samarbetsprogram för perioden 2006-2008.

Implementering af MR-SAMs overordnede prioriteringer

Samarbetet riktar sig mot att styrka samarbetet i Östersjöregionen, inte minst inom ramarna för den Nordliga dimensionen. Det täta samarbetet med övriga regionala råd och med EU avses förstärkas och utvecklas, bl.a. i förhållande till gränsregionalt samarbete, NGO-samarbete i Östersjöregionen, forskningssamarbete och i förhållande till Vitryss-land. Det fokuseras särskilt på den Nordliga dimensionens arktiska fönsters prioriteringar klimat, miljö och urbefolkningars livsvillkor. Målsättningen med ministerrådets eget Arktiska samarbetsprogram är att utveckla och förbättra livskvaliteten för befolkningen i arktiska områden samt att bidra till social och kulturell utveckling.

Mobilitetsprogrammet för kunskapsuppbyggnad och nätverk med nordvästryska partners blir fortsatt utvecklat under året inom områdena offentlig förvaltning, utbildning och forskning, näringsliv och det civila samhället.

Nya gemensamma nordisk-baltiska mobilitetsprogram förhandlas, utvecklas och lanseras under 2008 med utgångspunkt i ömsesidiga prioriteringar med en starkare förankring i respektive fackministerråd genom en viss grad av medfinansiering från respektive politikområdes sida och de baltiska länderna.

Nordiska ministerrådets kontor i Nordvästryssland och de baltiska länderna spelar en nyckelroll som brobyggare i utvecklingen och implementeringen av ministerrådets samarbete i Barents- och Östersjöregionen och i förhållande till Vitryssland.

Som ett led i MR-SAM:s tydliga stöd till European Humanities University (EHU) har en särskild budgetpost till EHU/Vitryssland skapats. Posten uppgår under 2008 till de 2,15

miljoner DKK som ministerrådet kontraktsenligt är förpliktigat att bidra med i medfinansiering till avtalen med EU. Budgetposten har uppkommit vid reduktion av budgetposterna Kunskap och nätverk, Partnerskap och regionalt samarbete, Arktis, Nopef och NGO-verksamhet i Östersjöregionen.

Ministerrådet prioriterar inom grannlandsbudgeten även Nopefs insatser för att stärka små och medelstora bolags konkurrenskraft i främst Nordvästryssland, Ukraina och Vitryssland.

Større ændringer på budgetposter

Som en följd av pro rata-reduktionen är den samlade budgeten reducerad från 94 211 000 DKK under 2007 till 92 300 000 DKK under 2008. Reduktionen är fördelad med olika andelar från samtliga budgetposter i nabobudgeten.

På MR-SAMs uppmaning har en ny budgetpost upprättats för NMR:s Vitrysslandsaktiviteter som tidigare har finansierats av budgetposten Politiska initiativ. Den nya posten Vitryssland/EHU uppgår under 2008 till 2,15 miljoner DKK som utgör NMR:s kon-traktsenliga medfinansiering i avtalen med EU.

Medlen till den nya budgetposten har erhållits genom reduktion av främst budgetposterna Kunskap och nätverk, Partnerskap och regionalt samarbete, Arktis, Nopef och NGO-verksamhet i Östersjöregionen. Vid fördelningen av reduktionen har bl.a. budgetpostens storlek ingått som kriterium.

Eftersom Nopefs verksamhet i de baltiska länderna och Polen bortfaller under 2008 har en större reduktion än pro rata-reduktionen företagits.

Nordiska ministerrådets kontor i Nordvästryssland och de baltiska länderna spelar en central roll i ministerrådets aktiviteter i/med Nordvästryssland, utvecklingen och implementeringen av partnerskap med de baltiska länderna och i genomförandet av insatser inom den Nordliga dimensionen varför enbart en mindre reduktion har företagits av dessa poster.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2006

På grannlandspolitikområdet i år har fokusområdena varit kunskaps- och nätverksprogrammet för Nordvästryssland och de baltiska länderna, stödprogrammet för samarbete mellan frivilligorganisationer i Östersjöregionen, öppnandet av Nordiska ministerrådets kontor i Kaliningrad, en stipendieordning för vitrysk ungdom och ökat stöd till European Humanities University, utvecklande av det gränsregionala samarbete, bl.a. genom erhållande av Tacis-stöd till projektet BEN-EAST, överenskommelse med Barentsrådet om ökat samarbete inom områdena klimat, urbefolkning och ekonomiskt samarbete. Inom det arktiska samarbetet har ett flertal samnordiska aktiviteter igångsatts under året, däribland projekt i direkt relation till arbetet i Arktiska rådet. Ministerrådet har under 2006 genomfört en evaluering av det arktiska samarbetet under perioden 2003-05.

Budgetmässigt ligger tyngdpunkten på Nordvästryssland. Uppskattningsvis 61% av grannlandsbudgeten går 2007 till Nordvästryssland, 23% till samarbete med de baltiska länderna, 12 % till arktiskt samarbete, och 4% till Vitryssland. Härtill tillkommer stöd till Nopef och budgetposten för politiska initiativ.

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	%
Sum Nabopolitik		**92.300**	**94.211**	**-1.911**	**-2,0%**
6-0820-2	Kunskapsuppbyggning och nätverk	31.782	33.287	-1.505	-4,5%
6-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	6.676	7.076	-400	-5,7%
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	4.862	5.331	-469	-8,8%
6-5280-3	Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	18.958	20.158	-1.200	-6,0%
6-0970-3	Ministerrådets kontorer i Nord-vest Russland	8.212	8.272	-60	-0,7%
6-0810-3	Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	9.576	9.666	-90	-0,9%
6-0910-1	Politiske initiativer	2.041	2.083	-42	-2,0%
6-0870-1	Arktisk samarbeidsprogram	8.038	8.338	-300	-3,6%
6-xxxx-2	EHU/Hviderusland	2.155	0	2.155	-
Opdelt på kategorier		**92.300**	**94.211**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	21.617	22.828	25,8%	24,2%
	Støtteordninger	33.937	33.287	34,4%	35,3%
	Institutioner	36.746	38.096	39,8%	40,4%

6-0820-2 Kunskapsuppbyggning och nätverk

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	31.782.000	33.287.000	30.570.000	98%	MR-SAM/NSK

Formål

Budgetposten finansierar ministerrådets centrala insatser för kunskapsuppbyggnad genom utbyte och skapande av nätverk mellan de nordiska länderna och Nordvästryssland respektive de baltiska länderna.

Verksamheten skall bidra till långsiktig kompetenshöjning samt mobilitet och nätverksuppbyggnad i Norden, Nordvästryssland och de baltiska länderna med sikte på att stärka kunskaps- och kompetensutvecklingen. Avsikten är även att bidra till ökad ekonomisk utveckling och konkurrenskraft i Norden och dess närområden samt stärka rättstaten och demokratin. Mobilitetsordningarna öppnar upp för möjligheten till utväxlingsaktivitet såväl till som från Norden.

För samarbetet med Nordvästryssland introducerades under 2006 ett nytt sammanhållet program som fokuserar på fyra huvudområden:
1. Offentlig förvaltning
2. Utbildning och forskning
3. Näringsliv
4. Det civila samhället

Inom dessa programområden ryms delprogram som skapas efter behov. Detta bidrar till en ökad flexibilitet samtidigt som den sammanhållna strukturen medverkar till att målfokuseringen blir tydlig för programmet som helhet. Vissa program skall också

kunna omfatta vitryska medborgare och organisationer som ett led i processen att bidra till ett demokratiskt Vitryssland.

Med de baltiska länderna skall samarbetet i framtiden övergå till partnerskapsstrukturer på lika fot inom ömsesidigt prioriterade områden. Förhandlingar om möjliga gemensamma insatser pågår under 2007 och förväntas avslutas under 2008. En möjlig förhandlingsram för gemensamma program är en finansieringsmodell med utgångspunkt i ländernas BNP samt medfinansiering från de relevanta politikområdenas ministerråd.

Administrationen av programmen skall ligga på kompetenta myndigheter, institutioner eller organisationer. Ministerrådet bör således ha möjlighet att utlokalisera driften av enskilda delprogram samt hela programområden. Ministerrådets kontor i Nordvästryssland och de baltiska länderna kommer i vissa fall att utgöra såväl ansvarigt förvaltningsorgan som att bidra till processen genom att finna lämpliga partners för programområdena.

Rapporteringen till NSK/MR-SAM innehåller en kvalitativ bedömning av effekten av de enskilda programmen.

Prioriteringer i 2008

- Kunskap och nätverksprogrammet vidareutvecklas i samarbete med nordiska, ryska och eventuellt vitryska partners.
- Förhandlingar för gemensamma mobilitetsordningar utvecklas i förhandlingar med de baltiska länderna.
- Mobilitetsaktiviteter igångsätts för eventuella nya insatsområden.
- En evaluering av programmet igångsätts under 2008.

6-0980-1 Partnerskab og grænseregionalt samarbejde

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.676.000	7.076.000	0	-%	MR-SAM/NSK

Formål

Syftet med denna budgetpost är att bidra till att stärka EU:s Nordliga dimension, att främja samarbete med övriga regionala organisationer samt att stödja gränsregionalt samarbete. Nordiska ministerrådets ökade mandat inom den Nordliga dimensionen efter EU:s avtal med Ryssland, Norge och Island i november 2006 om att göra den Nordliga dimensionen till ett gemensamt politikområde stärker ministerrådets aktiva deltagande i processen. Detta innefattar även prioriteringar inom det arktiska fönstret.

Aktiviteter på social- och hälsoområdet i Nordvästryssland genomförs inom ramarna för den Nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande. Aktiviteterna stödjer kompetensutveckling och påverkan inom bland annat människohandel, social krishantering och socialrådgivning. Aktiviteter på miljöområdet i Nordvästryssland ingår i den Nordliga dimensionens partnerskap för miljö. Dessa aktiviteter genomför ministerrådet genom det nordiska miljöfinansieringsbolaget NEFCO.

I överensstämmelse med samarbetsministrarnas riktlinjer skall ett stärkt samarbete och koordination ske med de övriga regionala organisationerna. Samarbete med Barentsrådet, Arktiska rådet och Östersjöstaternas råd är väsentligt för att uppnå

synergieffekter och förväntas därmed stärkas ytterligare.

Efter EU:s utvidgning har det gränsöverskridande samarbetet vid unionens yttre gränser fått ökad tyngd. Ministerrådet kan med sina erfarenheter bidra till genomförandet av gränsregionalt samarbete, som t.ex. projektet BEN-EAST.

Prioriteringer i 2008

- Ökad aktivitet inom den Nordliga dimensionen inom flertalet områden, däribland fokus på arktiskt samarbete i samband med det Internationella polaråret och klimat- och urbefolkningsfrågor.
- Samarbetet inom den Nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande förstärks.
- Bidra med uppgifter till EU:s Nordliga dimensions informationssystem som skall ge en överblick över aktiviteter i området.
- Ökat samarbete och koordinering med övriga regionala råd och organisationer, däribland EU, Arktiska rådet, Östersjörådet, Barentsrådet och Baltic Development Forum.
- Evaluering av pilotprojekten med Barentsrådet på områdena klimatförändringar och urbefolkning. På bakgrund av detta beslutas om eventuella nya samarbetsprojekt.
- Gränsregionalt samarbete i Östersjöregionen, däribland BEN-EAST.

6-0960-1 NGO-virksomhed i Østersøregionen

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	4.862.000	5.331.000	1.019.000	100%	MR-SAM/NSK

Formål

Ministerrådet antog under 2006 ett nytt stödprogram för frivilligorganisationer i Östersjöområdet. Syftet är att främja NGO-verksamhet i Nordens grannländer och att förstärka nätverk runt Östersjön. Programmet skall i första hand stödja breda strukturer med förutsättning att dessa kan fortsätta utvecklas även utan stöd. Programmet omfattar nordiska, ryska, vitryska, baltiska och polska organisationer. NGO-programmet skall medverka till att utveckla det civila samhället för att därigenom stödja demokratin enligt de förutsättningar som gäller i respektive länder.

NGO-programmet skall stärka organisationer som redan är verksamma i Nordvästryssland respektive Vitryssland samt främja etableringen av nya organisationer.

Budgetposten finansierar vidare projektverksamhet inom ramen för det nordisk-baltiska NGO-samarbetet med c:a 1 MDKK.

Prioriteringer i 2008

- NGO-programmet för Östersjöregionen evalueras och vidareutvecklas på grundval av erfarenheter från 2007.
- Utlysning för ansökningar till NGO-programmet i Östersjöregionen annonseras.
- Särskilt vikt läggs vid deltagande av vitryska partners i projekten.
- Anslag inom NGO-programmet avses avspegla ett geografiskt representativt urval av frivilligorganisationer från hela Östersjöregionen.

6-5280-3 Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	NMR FIN. 06	BUD.DISP AV
EUR	2.541.300	2.702.100	2.667.400	64%	Institutionen
MODSVARER DKK	18.958.000	20.158.000	19.872.000		

Formål

Nopefs målsättning är att stärka små och medelstora bolags konkurrenskraft genom räntefria lån till förstudier och förberedande aktiviteter inför internationella etableringar och internationell projektexport (inom ramarna för reglerna om EU:s statsstöd).

- Nopef har sin naturliga plats i början av projektkedjan som löper från "idé till succé".
- Genom att aktivt samarbeta med relevanta partners såsom Exportråden, investeringsfonder, privata investerare, banker, konsulter och systerorganisationer, skall Nopef kunna stärka den generella kunskapen om den logiska projektkedjan och dela ansökarbolagens risk i förstudiefasen samt bidra med kunskap som gäller förstudier och risktagning.
- Nopef beviljar lån till bolag med färre än 500 anställda och med mindre än 100 mn € i omsättning (koncerntillhörighet beaktad).
- Projekten skall vara i länder utanför EU/EFTA.
- Särskild prioritet ges Nordvästryssland, Vitryssland och Ukraina. I övrigt skall fokus vara i länder som överensstämmer med de nordiska ländernas näringslivsintressen.
- Nopef kan under en övergångsperiod som pågår t.o.m. den 31.12.2010 medverka i förstudier som riktar sig till Rumänien och Bulgarien.

Prioriteringer i 2008

På grund av att Nopefs undantagstillstånd för Baltikum och Polen löpte ut 31.12.2007, antas antalet ansökningar att minska under 2008, men beräknas småningom ersättas av ett åter stigande antal projekt i andra länder.

Nopef:s mål är:
Att genomföra nödvändiga marknadsinsatser för att uppnå 120 ansökningar, vilka skall leda till 80 beviljade lån och 36 realiserade etableringar.

Nordisk nytta skapas genom att stärka de nordiska bolagens konkurrenskraft.

Bidra till ökat produkt- och tjänsteleveranser från Norden;

- ökad användning av nordiska supporttjänster;
- överföring av nordisk kunskap och teknologi inom miljöområdet;
- överföring av nordisk management och principer såsom Corporate Social Responsibility och Good Governance;

Öka möjligheterna att dra nytta av Nopefs unika nordiska databas med sikte på benchmarking och kontakter nordiska bolag emellan.

Kontrakt-Periode

2005-2007. Der arbejdes i øjeblikket på en kommende kontrakt for perioden 2008-2010.

6-0970-3 Ministerrådets kontorer i Nord-Vest Rusland

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	8.212.000	8.272.000	6.126.000	100%	Kontoret

Formål

Budgetposten finansierar ministerrådets kontor i S:t Petersburg och Kaliningrad.

Ministerrådets styrka i sitt samarbete med Nordvästryssland ligger i hög grad i dess närvaro i regionen genom kontoren i S:t Petersburg och Kaliningrad samt kontaktpunkterna i Barentsområdet.

I samarbetsministrarnas riktlinjer för samarbetet med Nordvästryssland beskrivs kontorens uppgifter. Kontoren är ofta den implementerande parten av det nordiska engagemanget i flertalet aktiviteter.
Kontoren:
• utgör den lokala kontakten och agerar brobyggare mellan de nordiska fackministerråden och ryska partners;
• upprättar och utbygger nätverk med såväl nationella myndigheter som frivilligorganisationer och andra nationella och internationella aktörer i Nordvästryssland;
• främjar kunskaps-, kompetens- och nätverksuppbyggnad i Nordvästryssland genom samarbete mellan nordiska och nordvästryska organisationer inom ramarna för Kunskapsuppbyggnads- och nätverksprogrammet;
• koordinera administration, uppföljning och implementering av NMR:s aktiviteter i Nordvästryssland;
• fungerar som exponent för allt "Nordiskt" för att öka uppmärksamheten och intresset för samarbetet.

Prioriteringer i 2008

- Kontoren i Nordvästryssland kommer fortsatt att bidra till utvecklingen och implementeringen av Rysslandsprogrammets prioriteringar, däribland kunskapsuppbyggnads- och nätverksinstanser samt NGO-programmet i Östersjöregionen.
- Kontoren utgör en viktig aktör i Nordiska ministerrådets arbete i implementeringen av den Nordliga dimensionen på projektnivå.
- Kontoren kommer ha en fortsatt central roll i utvecklingen av nordisk-ryskt samarbete och samarbetet i Östersjö- respektive Barentsregionen.
- Kontoren avser att i samråd med ordförandeskapet initiera aktiviteter innanför ordförandeskapsprogrammets prioriterade temaområden.
- Kontoren prioriterar nordenfrämjande insatser tillsammans med de regionala nordiska representationerna för att uppnå synergieffekter i aktiviteterna.
- Kontoren kommer att inneha en fortsatt viktig roll i BSI (Baltic Sea Initiative), vars syfte är att stärka gemensam konkurrenskraft och tillväxt i Östersjöområdet.
- Ett särskilt viktigt område är att underlätta utvecklandet av gemensamma nordisk-ryska aktiviteter inom kultur, utbildnings- och forskningsområdet samt innovation.
- Ett särskilt viktigt område är att underlätta utvecklandet av gemensamma nordisk-ryska aktiviteter inom kultur, utbildnings- och forskningsområdet samt innovation.
- Ett särskilt viktigt område är att underlätta utvecklandet av gemensamma nordisk-ryska aktiviteter inom kultur, utbildnings- och forskningsområdet samt innovation.
- Kontoren avses kunna fungera som partner och förvaltare av större projekt. Bl.a. är

S:t Petersburgkontorets ledande partner i det gränsregionala projektet BEN-EAST.
- Kontoren kommer att bistå i utarbetandet av riktlinjer för Nordiska ministerrådets samarbete med Nordvästryssland fr.o.m. 2009.

6-0810-3 Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	9.576.000	9.666.000	9.495.000	100%	Kontoren

Formål

Budgetposten finansierar ministerrådets kontor i Estland, Lettland och Litauen. De av samarbetsministrarna godkända riktlinjerna från december 2004 styr det politiska samarbetet med Estland, Lettland och Litauen.

Riktlinjerna beskriver kontorens uppgifter som bl.a. består i att vara en katalysator för det nordisk-baltiska samarbetet:
- Att vara den lokala kontakten för de nordiska fackministerråden, exempelvis genom att identifiera relevanta baltiska partners.
- Att bygga nätverk med de nationella myndigheterna, frivilligorganisationer och andra nationella och internationella aktörer i respektive land.
- Säkerställa ministerrådets närvaro för att kunna identifiera trender och möjligheter för ökat nordisk-baltiskt samarbete.
- Fungera som exponent för allt "Nordiskt" för att öka uppmärksamheten och intresset för samarbetet.
- Tillhandahålla regional kännedom och kompetens till nytta för kontoren i Nordvästryssland och för vidareutvecklingen av nordisk-baltisk-ryska nätverk.
- Koordinera administration, uppföljning och implementering av NMR:s aktiviteter i Estland, Lettland och Litauen.

Prioriteringer i 2008

- Kontoren i de baltiska länderna kommer fortsatt att bidra till förhandling, utveckling och implementering av nya gemensamma nordisk-baltiska mobilitetsprogram för kunskapsutbyte och nätverk. Samarbetet skall utvecklas till partnerskapsstrukturer på lika fot inom ömsesidigt prioriterade områden.
- Kontoren kommer att ansvara för programmet för nordisk-baltiskt NGO-samarbete.
- Kontoren kommer att ha en fortsatt aktiv roll i implementering av NMR:s stödprogram för frivilligorganisationer i Östersjöregionen.
- Kontoren utgör en viktig aktör i Nordiska ministerrådets arbete i implementeringen av den Nordliga dimensionen och andra EU-relaterade aktiviteter.
- Kontoren kommer att ha en fortsatt central roll i utvecklingen av nordisk-baltiskt samarbete och samarbetet i Östersjöregionen, däribland främjande av konkurrenskraft, innovation och klustersamverkan.
- Kontoren avser att i samråd med ordförandeskapet initiera aktiviteter innanför ordförandeskapsprogrammet prioriterade temaområden.
- Kontoren prioriterar nordenfrämjande insatser tillsammans med de nordiska representationerna för att uppnå synergieffekter i aktiviteterna, däribland brandinginitiativ om nordisk mat och kulturfestivalen Nordic Spring.
- Kontoren avses kunna fungera som partner och förvaltare av större projekt. Bl.a. är Vilniuskontoret förvaltare av ett samarbetsprojekt med EU-kommissionen om stöd till det vitryska universitetet European Humanities University.
- Kontoren kommer att bistå i utarbetandet av nya riktlinjer för Nordiska ministerrådets samarbete med Estland, Lettland och Litauen fr.o.m. 2009 och kommer under 2008 att anpassa verksamheten inför implementeringen av dessa

riktlinjer.

- Kontoren kommer att inneha en fortsatt viktig roll i BSI (Baltic Sea Initiative), vars syfte är att styrka gemensam konkurrenskraft och tillväxt i Östersjöområdet.
- De baltiska kontoren kommer tillsammans med kontoren i Nordvästryssland att fortsatt spela en aktiv roll i genomförandet av gränsöverskridande aktiviteter i samarbete med andra internationella aktörer.
- Kontoren kommer att bistå genomförandet av de nordiska kulturministrarnas önskan om styrkt samarbete med de baltiska länderna.

6-0910-1 Politiske initiativer

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.041.000	2.083.000	2.038.000	100%	MR-SAM/NSK

Formål Budgetposten finansierar initiativ som kan behöva tas med hänsyn till nya politiska utmaningar.

Prioriteringer i 2008 Beroende av den politiska utvecklingen i regionen.

6-0870-1 Arktisk samarbeidsprogram

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	8.038.000	8.338.000	7.172.000	98%	MR-SAM/NSK

Formål Ministerrådets överordnade arktiska samarbetsprogram gäller för perioden 2006-08. Målsättningen med programmet är att utveckla och förbättra livskvalitén för befolkningen och de ekologiska och ekonomiska förutsättningarna för fortsatt bosättning i de arktiska områdena med ett särskilt fokus på urbefolkningar. Programmet skall dessutom stödja den arktiska befolkningens social och kulturella utveckling.

Prioriteringer i 2008 Inom den överordnade ramen under perioden 2006-08 kommer särskilt fokus att läggas på följande tre huvudområden:

- Att främja urbefolkningars livsvillkor och ekonomiska och kulturella utvecklingsmöjligheter;
- Att främja förutsättningarna för nordisk forskning, särskilt i skenet av det Internationella Polaråret 2007-2008;
- Att främja förutsättningarna för nordiskt samarbete gällande klimatförändringar i Arktis samt att fortsätta initiativ med sikte på att förhindra spridning av miljögifter och tungmetaller i Arktis.

Uppföljning av evalueringen av ministerrådets arktiska samarbete 2003-05.
Formuleringen av ett nytt arktiskt samarbetsprogram för perioden 2009-2011.

6-xxxx-2 EHU/Hviderusland

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.155.000	0	0	-%	MR-SAM/NSK

Formål

Syftet med Nordiska ministerrådets aktiviteter i förhållande till Vitryssland är att bidra till en demokratisk samhällsutveckling. Detta prioriteras genom att två större samarbetsprojekt utförs tillsammans med EU-kommissionen för att stödja exiluniversitetet European Humanities University (EHU) i Vilnius och ett stipendieprogram för vitryska studerande. Ministerrådets kontor i Vilnius spelar en avgörande roll i arbetet som förvaltare av projektens EHU-relaterade del.

Inom budgetramen på 2.155.000 DKK ingår enbart de medel som MR-SAM enligt kontrakt har förpliktat sig att avyttra till Nordiska ministerrådets medfinansiering till de två samarbetsprojekten med EU "Belarusian Higher Education for Democracy and Human Rights" och " Access to Higher Education for Young Belarusians". Om politiskt intresse för ytterligare insatser för att stödja en demokratisk utveckling i Vitryssland eller en förstärkning av igångsatta projekt föreligger, måste medel därtill allokeras från andra budgetposter.

Prioriteringer i 2008

Inom nämnda budgetram kommer fokus under 2008 att riktas mot följande huvudområden:

- Stöd till European Humanities University, däribland utarbetande av ett finansiellt och administrativt hållbart exiluniversitet i Vilnius.
- Stipendieprogrammet för vitryska studerande.

Samarbejdsministrene

Generel Indledning

Generel Indledning

Samarbejdsministrene har det overordnede ansvar for det nordiske samarbejde. Det betyder, at de fleste af de budgetposter som samarbejdsministrene har ansvaret for, og som ligger under rammen "samarbejdsministrene" er af tværgående karakter. Udover at være af tværgående karakter spænder budgetposterne også over en meget bred vifte af aktiviteter, herunder bl.a. poster af teknisk administrativ karakter såsom bidrag til Vestnorden, tjenestemandsudbytte og Generalsekretærens dispositionsreserve. Som følge deraf er der ikke en samlet strategi eller handlingsplan der binder posterne naturligt sammen.

Midlerne under rammen støtter og komplementerer formandsskabet og arbejdet i fagministerrådene samt Nabopolitikken.

Posterne Formandskabspuljen og Holdbart Norden fordeles af NSK og samarbejdsministrene hen over året med baggrund i henholdsvis formandskabsprogrammet og i strategien for bæredygtig udvikling, sidstnævnte i dialog med fagministerrådene.

De resterende poster har prmært et kommunikations- og formidlingsperspektiv.

I rubrikken "formål" kan der under de enkelte budgetposter, læses mere om formålet med bevillingstildelingen.

Ministerrådets Styrings-dokumenter

Som en konsekvens af rammens tværgående karakter er der ikke ét, men flere dokumenter, der styrer aktiviteterne under rammen. Af styringsdokumenter kan nævnes:

- Nordisk Ministerråds kommunikationstrategi
- Strategi for børn og unge i Norden
- Formandskabsprogrammet
- Bæredygtig udvikling - en ny strategi for Norden
- Virksomhedsplanen for Nordisk Ministerråd

Større ændringer på budgetposter

I det nu fremlagte forslag til budget er rammen for samarbejdsminstrene, (ekskl. "Formandskabspuljen"og "Holdbart Norden", som fordeles senere i budgetprocessen) , i overensstemmelse med beslutningen i Budgetanvisnnger 2008, reduceret med 2 %.

Der sker i 2008 ikke større forskydninger mellem budgetposterne. Alle budgetposter under rammen er reduceret med pro rata reduktionen på 2 %.

Resumé af Ministerrådets resultater i 2006

Af resultater under rammen kan nævnes:

Bæredygtig udvikling

Et nyt sæt bæredygtighedsindikatorer er blevet færdigforhandlet. Indikatorerne blev lanceret internationalt, herunder bl.a. i EU, som bidrag til den internationale diskussion om bæredygtig udvikling.

Ministerrådet har igangsat projekter til opfyldelse af mål og indsatser. 27 projektansøgninger om midler fra Holdbart Norden blev imødekommet. Projekterne er i vidt omfang tværgående og vedrører miljø, genetiske ressourcer, jord- og skovbrug, levnedsmidler, økonomi, energi, klima, fiskeri, transport og socialområdet, herunder fremme af "Design for alle", samt lokal agenda 21.

Grænsehindringer og Hallo Norden

Helge Kringstad är utsedd av de nordiska näringsministrarna som pådrivare för att nedbryta nordiska gränshinder på näringslivsområdet samt komma med initiativ till hur det nordiska samarbetet kunde förbättras inom näringslivsområdet jfr. att samarbetsministrarna år 2006 beslutade att utvidga Hallå Nordens mandat till att även omfatta vägledning av företag. Det har också inneburit att de nationella förvaltarna av Hallå Norden ska ta ett större ansvar för att informera om gränshinder nationellt i syfte att bidra till att fler gränshinder löses.

Kommunikation- og formidling

Nordisk Ministerråds kommunikationsstrategi blev vedtaget i slutningen af 2006. Kommunikationsstrategien skal styrke kendskabet til det nordiske samarbejde og til Ministerrådets aktiviteter. Strategien skal styrke dialogen med Ministerrådets målgrupper, herunder politiske beslutningstagere, det private erhvervsliv, offentlige organisationer, medier og centrale opinionsdannere. Kommunikationsstrategien skal sikre et øget nordisk, europæisk og internationalt kendskab til Norden som innovativ vækstregion.

Der er blevet færdigforhandlet en ny aftale om Nordisk statistik. Hovedændringerne er at Nordisk statistisk årbog slankes og gøres mere formidlingsvenlig bl.a. gennem et nyt layout og databasen gøres tilgængelig på hjemmesiden.

I løbet af 2006 udgav Publikationsvirksomheden 187 rapporter fordelt på 3 i Nord-serien, 98 i serien TemaNord og 86 i serien ANP. Alle publikationer udgivet i TemaNord og ANP-serierne udkom elektronisk og lå gratis tilgængelige på hjemmesiden. Stort set alle TemaNord publikationer blev udgivet som Print-On-Demand.
Antallet af modtagere af nyhedsbrevet om nye publikationer blev i løbet af 2006 forøget fra 730 til 855 modtagere.

Strukturpuljen

Under år 2006 har det beviljats understöd till 19 projekt, till ett belopp av DKK 6.218.400.
Av dessa projekt har 16 varit relaterade till konsumentområdet och 3 inom Bygg och Bolig.

		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	%
Sum samarbejdsministrene		**106.300**	**105.305**	**995**	**0,9%**
	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	*69.555*	*67.822*	*1.733*	*2,6%*
5-0180-3	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	69.555	67.822	1.733	2,6%
	Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	*36.745*	*37.483*	*-738*	*-2,0%*
5-0410-4	Föreningarna Nordens Förbund	1.374	1.400	-26	-1,9%
5-0425-4	Bidrag til Västnorden	2.704	2.756	-52	-1,9%
5-0435-1	Generalsekreterarens disponeringsreserv	382	389	-7	-1,8%
5-0445-1	Formandsskabspuljen	10.000	10.220	-220	-2,2%
5-0460-1	Holdbart Norden	3.000	3.066	-66	-2,2%
5-1011-1	Informationsaktiviteter	9.898	10.087	-189	-1,9%
5-1021-1	Internationale aktiviteter	866	882	-16	-1,8%
5-1035-1	Grænsehindringer/Hallo Norden	6.162	6.279	-117	-1,9%
5-1050-2	Tjänstemannautbyte	1.958	1.995	-37	-1,9%
5-8030-1	Publikationsverksamheten	401	409	-8	-2,0%
Prioriteringspulje					
5-1100-1	Prioriteringspulje	17.000	0	**17.000**	-
Strukturpulje					
5-1000-1	Strukturpulje	0	3.066	**-3.066**	-
Opdelt på kategorier		**123.300**	**108.371**	**100%**	**100%**
	Projektmidler	47.709	34.398	38,7%	31,7%
	Støtteordninger	1.958	1.995	1,6%	1,8%
	Institutioner	69.555	67.822	56,4%	62,6%
	Organisationsbidrag	4.078	4.156	3,3%	3,8%

Sekretariatet

5-0180-3 Ministerrådets sekretariat (NMRS)

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	69.555.000	67.822.000	64.469.000	100%	Generalsekretæren

Formål

Nordisk Ministerråds Sekretariat (NMRS) er politisk sekretariat for Nordisk Ministerråd og vil gennem høj kompetence og effektivitet løse de opgaver, som de får i opdrag. NMRS bidrager på opdrag fra de nordiske landes regeringer, de selvstyrende områders landstyrer og på eget initiativ til at videreføre, forstærke og udvikle det nordiske samarbejde, samt fremme fælles nordiske interesser i en verden under stadig forandring.

Nordisk Ministerråd har en kommunikationsafdeling fælles med Nordisk råd.

Kommunikationsafdelingen finansieres i forholdet 60/40 mellem Ministerrådet og Rådet. Kommunikationsafdelingen skal øge kundskab om og bidrage til øget interesse for det nordiske både i og udenfor Norden gennem effektiv og målrettet formidling for at tydeliggøre resultater og konsekvenser af det nordiske samarbejde for den enkelte nordbo, og synliggøre hvordan de nordiske erfaringer kan bidrage til samfundsudviklingen i verden udenfor Norden.

Kommunikationsafdelingens formål er gennem et bredt scenario af informationsaktiviteter, hjemmeside, seminarer og konferenser at synliggøre temaer med fælles nordisk betydning for både Ministerrådet og Rådet, i et nært samarbejde med nationelle samarbejdspartnere.

Posten er tildelt 3 MDKK af dispositionspuljen til en tiltrængt ansigtsløfting til Nordisk Ministerråds hjemmeside og dertil hørende webtjenester.
Midlerne er således ikke et "administrativt" budgetløft til sekretariatet, men tilførsel af midler til en Nordisk Ministerråds satsning, som forankres i sekretariatet. Arbejdet skal være med til at profilere Nordisk Ministerråd på webben, som er Ministerrådets vigtigste ansigt ud til offentligheden.

Prioriteringer i 2008

Sekretariatet skal opfattes som en professionel, attraktiv arbejdsplads, med et arbejdsmiljø præget af medarbejdere som tager ansvar, viser engagement og integritet, har vilje og evne til nytænkning og samarbejde. Udvikling af kompetence, fysisk og psykosocialt arbejdsmiljø skal indgå som en integreret del af sekretariatets virksomhed.

Sekretariatet skal lægge vægt på arbejdsmetoder, som bidrager til relevans og fokusering på de centrale opgaver. Nordisk nytte udvikles ved:

- Identificering og forberedelser af temaer med fælles nordisk betydning for politisk behandling i ministerråd og embedsmandskomitéer i et nært samarbejde med de ansvarlige nationale myndigheder.
- Gennem udredninger, seminarer og konferencer at give medlemslandene muligheder for at tage initiativ omkring relevante nordiske temaer.
- At implementere politiske beslutninger, og bidrage til at evalueringer og resultater bliver rapporteret til de politiske beslutningsorganer.
- Sikre kvalitet, kontinuitet og fremdrift i udførelse af sekretariatets arbejdsopgaver.
- Give kundskab og bidrage til øget interesse for det nordiske samarbejde både i og udenfor Norden gennem effektiv og målrettet informationsformidling. I denne sammenhæng er det vigtig at tydeliggøre resultaterne og konsekvenserne af det nordiske samarbejde specielt overfor den enkelte nordbo, samt at synliggøre hvordan de nordiske erfaringer kan være et bidrag til samfundsudviklingen i Europa og verden udenfor Norden.
- Ministerrådets ressourcer udnyttes bedst ved at fokusere på politiske mål og prioriteringer, på brugere i bred forstand, og på synergieffekter ved samarbejde med Nordisk Råd samt nationale, nordiske og internationale organisationer.

Nordisk Ministerråds Fællesaktiviteter

5-0410-4 Föreningarna Nordens Förbund

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.374.000	1.400.000	3.259.000	100%	Generalsekretæren

Formål

Bevillingen til Foreningerne Nordens Forbund er et alment virksomhedsbidrag, men dækker også omkostninger ved visse faste aktiviteter i FNFs regi.

Foreningerne Nordens Forbund tilrettelægger samarbejdet mellem Foreningerne Norden i de 5 nordiske lande og de 3 selvstyrende områder. Kerneområderne i foreningens arbejde er bla. det nordiske skolesamarbejde, venskabsbysamarbejde, forskellig projektvirksomhed, administration af Nordjobb samt dialog og samarbejde med Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd.

Prioriteringer i 2008

Foreningerne Nordens Forbund vil også i 2008 bidrage til en aktiv samfundsdebat, og tage initiativer, der kan medvirke til at fordybe det nordiske samarbejde indadtil og udadtil, fremme den fri bevægelighed i Norden og kontakten mellem de nordiske borgere.

Forbundet vil ligeledes fortsat fremme sit nordiske netværk med henblik på at udbrede viden om det nordiske samarbejde og for at fremme medborgenre og organisationernes nordiske samarbejde. Forbundet arbejder aktivt for nordboernes rettigheter. Forbundet vil også tilskynde til nordisk samageren i forhold til omverdenen ikke mindst i forhold til EU.

Foreningerne Nordens Forbund vil i 2008 lægge særskilt vægt på arbejdet med at styrke nabosprogforståelsen, det fælles nordiske arbejdsmarked, nordisk tv-samarbejde og Vestnordensamarbejdet.

5-0425-4 Bidrag til Västnorden

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	2.704.000	2.756.000	2.724.000	100%	Generalsekretæren

Formål

Bidraget anvendes primært til rejstøtte til Vestnordiske embedsmænds deltagelse i det nordiske samarbejdet. Bidraget går til Færøerne, Grønland og Island efter en fordeling fra 1992.

Prioriteringer i 2008

Fordelingen for 2008 antages at blive 43% til Island, 35 % til Grønland og 22 % til Færøerne, hvilke er samme fordeling som tidligere år.

5-0435-1 Generalsekreterarens disponeringsreserv

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	382.000	389.000	385.000	56%	Generalsekre-tæren

Formål

Generalsekretærens dispositionsreserve er afsat til rådighed for Generalsekretæren med henblik på at imødekomme specifikke behov. Reserven skal give sekretariatet fleksibilitet i relation til indledende projekter og undersøgelser samt mulighed for at dække uforudsete udgifter i forbindelse med afslutningen af projekter etc. Det er derimod ikke meningen, at Generalsekretærens reserve skal benyttes til tillægsbevillinger til institutioner, embedsmandskomiteer eller sekretariatet til formål, som er prøvet i den ordinære budgetbehandling.

Prioriteringer i 2008

I konsekvens af formålet med reserven angives ingen specifikke forhåndsprioriteringer.

5-0445-1 Formandsskabspuljen

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	10.000.000	10.220.000	9.502.000	91%	NSK/MR-SAM

Formål

Formandskabspuljen skal benyttes til formandskabets engangsindsatser af stor politisk betydning, samt yde tilskud til relevant uformelt samarbejde.

Der lægges vægt på nye initiativer gerne af tværgående karakter. Tildeling af midler sker efter fastsatte kriterier, og initiativerne skal være strategiske, dvs. politisk interessante og i overensstemmelse med prioriteringer i Ministerrådet og føringer fra Nordisk Råd. Der forudsættes som udgangspunkt forankring og medfinansiering fra de berørte fagministerråd og/eller national medfinansiering. Flerårige aktiviteter finansieres primært, hvis der samtidig træffes beslutning om mere permanente finansieringsløsninger. Ressourcerne skal ikke benyttes som en almen tillægsfinansiering.

Nordisk Råd orienteres om, hvordan midlerne fra denne budgetpost disponeres. Posten er tildelt 10 MDKK af dispositionspuljen. I forbindelse med udfasning af sturkturpuljen skal projekter om støtte til det uformelle samarbejde finansieres af formandskabspuljen.

Prioriteringer i 2008

Midlerne er i første omgang beregnet på dels aktiviteter og projekter initieret af Ministerrådets formandskab og herunder til at følge op på det fratrædende formandskabs spidsprioriteringer, og dels til projekter, som kan henhører under det uformelle samarbejde.

5-0460-1 Holdbart Norden

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	3.000.000	3.066.000	3.975.000	92%	NSK/MR-SAM

Formål

Udvikle og implementere den tværgående forankrede reviderede strategi "Bæredygtig udvikling – En ny kurs for Norden". Strategien omfatter såvel langsigtede målsætninger for perioden 2001-2020 som mere kortsigtede målsætninger og indsatser for perioden 2005-2008. Strategien fokuserer på områder, hvor Norden har fælles interesser og særlig gode forudsætninger for at bidrage til en holdbar udvikling, og hvor det nordiske samarbejde skaber en særlig merværdi.

En væsentlig del af Holdbart Nordens midler er projektmidler, der kan søges. Tildeling af midler forudsætter medfinansiering fra berørte fagministerråd. Samarbejdsministrenes kriterier for at give midler er, at projektet opfylder kravet om nordisk nytte, udgør en direkte opfølgning af strategien, er forankret i det/de ansvarlige ministerråd, samfinansieres af et eller flere ministerråd med mindst 50 % og udgør en merværdi; løftestangsprincippet. Endvidere vil der blive lagt vægt på, at projektet er tværgående, nyt og/eller innovativt og så vidt muligt indeholder og/eller integrerer de tre komponenter af holdbar udvikling (miljø/økonomi/social).

Posten er tildelt 3 MDKK af dispositionspuljen.

Prioriteringer i 2008

Strategiens mål og indsatser 2005-2008 udløber, og strategien skal fornyes. I 2008 skal forhandles, hvorledes det nordiske samarbejde om bæredygtig udvikling skal fortsætte efter 2008. Strategien skal fokuseres og tilpasses de nationale, nordiske og internationale krav og udfordringer, så der bliver nordisk nytte af mål og indsatser vedrørende bæredygtig udvikling.

Strategien skal fortsat i 2008 fungere som det overordnede tværgående styringsinstrument for bæredygtig udvikling i Ministerrådet. De berørte fagministerråd skal følge strategien op. Styrkelsen af den økonomiske og sociale dimension, herunder uddannelse, samt indsatsen vedrørende bæredygtig produktion og forbrugsmønster prioriteres fortsat.

Aktiv deltagelse i det internationale samarbejde om bæredygtig udvikling prioriteres. Et overordnet mål vil være at øge synligheden af det nordiske samarbejde om bæredygtig udvikling, og at Norden ses som en rollemodel. Det prioriteres, at der fortsat afholdes nordiske seminarer om bæredygtig udvikling med en bred deltagelse af regionale og lokale aktører.

5-1011-1 Informationsaktiviteter

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	9.898.000	10.087.000	0	-%	Generalsekretæren

Formål

Denne budgetpost består af følgende aktiviteter: Nordisk statistisk samarbejde, Norden i Fokus, de Regionale informationskontorer, Oversættelse og tolkning og Journalistrejser. Af denne budgetpost finansieres alene aktiviteter, der vedrører Nordisk Ministerråd.

Alle aktiviteter under denne post har enten direkte eller indirekte med informations og kommunikationsarbejde at gøre – enten er det direkte formidling af viden om de nordiske velfærdsstater og det nordiske samarbejde eller også understøtter det kommunikationen internt mellem aktørerne i det nordiske samarbejde og eksternt mellem Nordisk Ministerråd og nordboerne, nordiske institutioner og internationale organisationer.

Prioriteringer i 2008

- Implementering af en ny aftale om Nordisk statistik. Hovedændringer er at Nordisk statistisk årbog slankes og gøres mere formidlingsvenlig bl.a. gennem et nyt layout og databasen gøres tilgængelig på hjemmesiden.
- Både Norden i Fokus og de regionale informationskontorer fik et nyt mandat den 1. januar 2007. I 2008 arbejdes der på at konsolidere ændringerne og opbygge strukturer der understøtter det nye mandat.
- Kvalitetssikring af oversættelser til henholdsvis finsk, islandsk og engelsk, og i den forbindelse vil terminologiarbejdet blive opdateret.

5-1021-1 Internationale aktiviteter

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	866.000	882.000	0	-%	Generalsekretæren

Formål

Under denna budgetpost samlas resurser till mindre internationella insatser och nordenfrämjande verksamhet som inte naturligt hemmahör under andra budgetposter. I hög grad används budgetposten till finansiering av utarbetandet av rapporter, utredningar, seminarier m.m. som har betydelse för det nordiska samarbetet i förhållande till särskilt EU och andra internationella aktörer.

Prioriteringer i 2008

- En fortsatt förstärkning av ministerrådets relationer till EU.
- Aktiviteter och informationsmaterial relaterat till EU:s Nordliga dimension, däribland insatser i Arktis.
- Fortsatt stöd till vandringsutställningen om Nordisk design och andra nordenfrämjande insatser.
- Utarbetning och distribution av årliga rapporter om ministerrådets internationella aktiviteter.
- Nordenfrämjande insatser för att stärka samarbetet i Östersjöregionen, bl.a. i Tyskland och Polen.

5-1035-1 Grænsehindringer/Hallo Norden

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	6.162.000	6.279.000	0	-%	Generalsekretæren

Formål

Från och med budgetåret 2007 har gränshindersarbetet och Nordiska ministerrådets informationstjänst Hallå Norden utgjort en och samma budgetpost och verksamheten mellan de två delarna blir alltmer integrerad.

Det samlade syftet med gränshindersarbetet/Hallå Norden är dels att i nuet bistå privatpersoner och företag med vägledning och stöd för att underlätta dessas mobilitet mellan de nordiska länderna, dels att genom att påverka de nordiska ländernas regelverk främja privatpersoners och företags mobilitet på sikt. En tredje uppgift är att sprida kunskap om nationella, nordiska och europeiska regelverk bland nationella tjänstemän som handlägger och informerar allmänhet och företag som har eller kan komma att flytta till, arbeta, studera etc. i ett annat nordiskt land. Det sistnämnda uppdraget sker genom beviljandet av resurser till informationstjänster, gränskommittéer och föreningar som önskar åta sig genomförandet av dylika arrangemang på uppdrag av NMR.

Prioriteringer i 2008

Under 2008 kommer Hallå Nordens webbportal att sammanflätas med ett antal andra webbportaler, däribland den nya nordiska socialförsäkringsportalen, den nordiska webblösningen för utbildningsområdet, samt ev. med norden.org , i syfte att utveckla en samlad webbplats för all relevant nordisk information som rör människors och företags mobilitet. Under 2008 kommer det också att klargöras hur gränshindersarbetet/Hallå Norden ska vara organiserat i framtiden.

- Gränshindersarbetet under 2008 kommer att fokusera på högt prioriterade frågor som förankras på regeringsnivå, i första hand inom de ansvarsområden där det finns utpekade pådrivare. Därtill kommer NMRS att samordna de insatser som i övrigt görs av pådrivarna på näringslivsområdet, respektive Social- och hälsoområdet.
- Gränspolitiskt Forum, som samlar alla gränskommittéer, bilaterala och andra informationstjänster, relevanta tjänstemän i regioner, kommuner och myndigheter, samt lokala och regionala politiker, kommer också att arrangeras i syfte att uppnå synergieffekter genom närmare samarbete och samverkan mellan dessa aktörer.
- Det kommer att etableras en databas över alla kända gränshinder i Norden för såväl privatpersoner som företag.
- Gränshindersarbetet på NMRS kommer att samordnas närmare med andra aktörers motsvarande arbete, däribland EU-Kommissionens SOLVIT-team.
-

Ledelse og adm.

Planlagte udgifter: DKK 416.000
Faktiske udgifter : DKK 386.000

Sekretariats-funktion

NMRS samt Föreningen Norden i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige.

5-1050-2 Tjänstemannautbyte

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	1.958.000	1.995.000	1.972.000	81%	Generalsekretæren

Formål Tjenestemandsudvekslingen giver statsligt ansatte i Norden mulighed for at lære forvaltning at kende i et andet nordisk land. Den årlige bevilling fordeles mellem landene af en gruppe bestående af kontaktpersoner fra hvert land plus Færøerne og Grønland og Åland. Stipendierne fordeles, udbetales og rapporteres nationalt. Information om resultatet af nogle af udvekslingerne lægges på ministerrådets hjemmeside.

Prioriteringer i 2008 Der foretages løbende justeringer i ordningen. Mulighederne for bedst mulig samordning af bevillingskriterierne i de enkelte lande søges løbende optimeret.

5-8030-1 Publikationsverksamheten

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	401.000	409.000	732.000	100%	Generalsekretæren

Formål Budgetposten udgør Nordisk Ministerråds bidrag til publikationsvirksomheden, som skal dække enhedens ikke fakturerbare omkostninger. Formålet med publikationsvirksomheden er at give adgang til viden om Norden, nordisk samarbejde og nordisk nytte ved at udgive, markedsføre og distribuere tekster gennem forskellige medier - både trykte og elektroniske. Publiceringsenheden (PUB) betjener både Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd.

Prioriteringer i 2008

- At sikre at Publikationsenheden er en naturlig og attraktiv samarbejdspartner ved produktion af nordiske publikationer, brochurer og andre grafiske produkter.
- Fortsat sikre at Publikationsenheden alsidigt og effektivt udnytter de teknologier, der er tilgængelige i forbindelse med produktion, publicering, markedsføring og distribution og benytte disse teknologier til at øge brugervenligheden af publikationsenhedens informationer på hjemmesiden
- Forbedre og effektivisere produktionen, markedsføring og distribution af publikationer til gavn for forfatterne, projekterne, opdragsgiverne og brugerne.

Prioriteringspuljen

5-1100-1 Prioriteringspuljen

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	17.000.000	0	0	-%	

Formål

Denne reserve er afsat med henblik på senere udmøntning i forlængelse af de konklusioner, som statsministrene forventes at fastlægge om globaliseringsinitativer på deres sommermøde i Finland.

Det skal bemærkes at NSK, i forbindelse med forelæggelse af den overordnede fordeling af dispositionspuljen i maj 2007 tilkendegav en tentativ fordeling af puljen med 13 MDKK til globaliseringsinitiativer og 4 MDKK til initiativer i umiddelbar nærhed af Norden.

Herudover pegede NSK på muligheden for at finansiere yderligere initiativer på globaliseringsområdet ved hjælp af dele af den forslåede likviditetsnedsættelse.

Strukturpuljen

5-1000-1 Strukturpulje

VALUTA	BUDGET 08	BUDGET 07	BUDGET 06	DISP./BUD 06	BUD.DISP AV
DKK	0	3.066.000	7.530.000	67%	

Formål

Efter ophør af de formella Ministerråden för Konsument, IT; Transport och Bygg & Bolig flyttede ansvaret och midlerne i en overgangsperiode til en strukturpulje, som disponeredes af NSK/MR-SAM.

Som det også er foreslået af Budgetekspertgruppen udfases strukturpuljen fra og med budget 2008. Projekter udenfor det formelle nordiske samarbejde i regi af Nordisk Ministerråd vil fremover kunne opnå med finansiering fra formandskabspuljen, budgetpost 5-0445-1.

Historisk udvikling i Nordisk Ministerråds budget og likviditet

Udviklingen i udisponerede midler 2002-2006

Udisponerede midler er defineret som midler, hvor der ikke er foretaget en beslutning om anvendelse til et bestemt formål. Udisponerede midler kan alene forekomme under projektmidler og støtteordninger. Projektmidler og støtteordninger udgør totalt ca. 53 % af ministerrådets budget i 2007.

På budgetpostniveau under hver ministerråd viser rubrikken "Disp06/Bud 06" for budgetposter med projektmidler, hvor stor en andel af 2006-bevillingen, som er blevet disponeret i budgetåret 2006, under forudsætning af, at tidligere års midler allerede er disponeret. For 2006 var målet, at kun 3 % af midlerne skulle være udisponerede. Det svarer til at højst ca. 14 MDKK måtte være udisponerede. Nedenfor er grafisk vist udviklingen i de udisponerede midler siden 2002. Derefter vises der en oversigt over fordelingen af de udisponerede midler på ministerråd. Regnskabsforklaringer og årsag til stigningen i de udisponerede midler gives på siderne 136-37.

Udisponerede midler ved udgangen af året

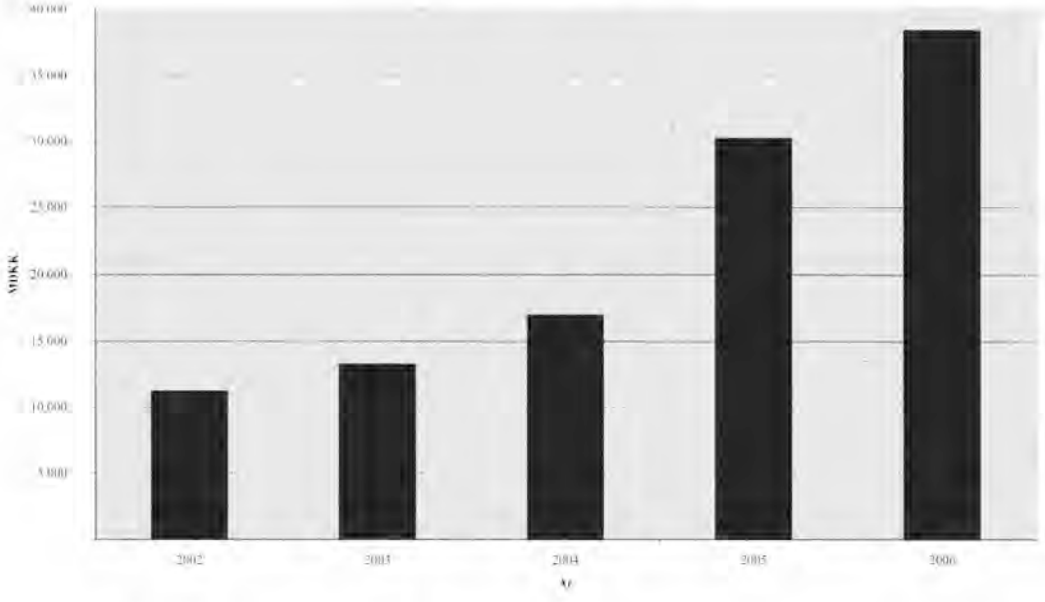

Udisponerede midler ultimo 2002-2006

Sektor (TDKK)	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Ændring 2004-2005	2006	Ændring 2005-2006
Kultursamarbeidet (NMR)	9.322	7.689	1.649	2.200	2.615	5.025	5.561	536	10.106	4.545
Nordisk Kulturfond	2.760	5.599	2.148	-	-	-	-	-	-	-
Utbildning och forskning	12.601	2.920	1.437	2.411	1.218	2.092	6.450	4.358	4.950	-1.500
Nabopolitik	4.417	2.900	2.396	2.218	2.653	1.403	-	-1.403	1.608	1.608
Miljö	2.874	559	1.051	347	663	2.729	277	-2.452	1.355	1.078
Ekonomi	472	36	170	146	297	227	443	216	218	-225
Levnedsmidler	0	478	317	20	12	20	266	246	-	-266
Jord- och skogsbruk	3.151	164	346	123	166	30	10	-20	-	-10
Fiskeri	102	41	116	184	3	33	184	151	-	-184
MR-FJLS	-	-	-	-	-	-	-	-	450	450
Arbetsmarknad och -miljö	1.365	1.432	760	242	311	176	593	417	2.095	1.502
Narkotikasamarbejde	403	46	157	610	85	143	85	-58	-	-85
Social- och hälsovård	541	447	310	463	448	728	1.712	984	2.623	911
Jämställdhet	37	284	806	72	17	177	421	244	297	-124
Energi	202	610	107	-1.760	1.239	394	-	-394	-	-
Näring	732	152	475	68	38	116	996	880	-	-996
Regionalpolitik	5.613	2.035	2.283	790	3	48	71	23	-	-71
NER	-	-	-	-	-	-	-	-	2.068	2.068
Lagstiftning	757	851	164	308	360	336	2.266	1.930	1.040	-1.227
Transport	166	206	42	15	1	174	149	-25	696	547
IT-ministerråd		1.020	89	32	69	350	4	-346	-	-4
Bygg- og bolig	0	282	24	0	59	35	147	112	-	-147
Konsument	1.131	868	851	1.569	229	70	356	286	2.308	1.952
Strukturpuljen	-	-	-	-	-	-	-	-	2.489	2.489
Øvrig virksomhet	4.989	2.109	2.931	1.133	2.756	2.627	10.194	7.567	6.078	-4.116
SUM	**51.635**	**30.728**	**18.629**	**11.191**	**13.242**	**16.933**	**30.185**	**13.252**	**38.381**	**8.196**

Afvigelsesforklaring fra ministerrådene

De udisponerede midler er steget fra ca. 30 MDKK til ca. 38 MDKK.

Set overordnet i 2006 i Ministerrådet var der, som det også er sket de tidligere år, en del projekter som blev vedtaget af ministerråd og embedsmandskomitéer sidst på året, som systemmæssigt ikke blev disponeret i 2006, men først i 2007. At projekter først disponeres i 2007 er for en meget stor dels vedkommende skyld i at der er store mængder udisponerede midler på MR-Ekonomi, MR-A, og også til dels på samarbejdsministrenes område, se dog nærmere herom nedenfor..

Nedenfor følger en mere specifik forklaring på udisponerede midler i nogle af de fagministerråd, som ultimo 2006 havde udisponerede midler på mere end 3 %.

På kulturområdet har reformprocessen, som har haft til formål at give kulturministrene mere råderum til politiske interessante initiativer, bevirket en omlægning af aktiviteter med nye budgetposter og nedlæggelse af gamle budgetposter til følge. I overgangsfasen har omlægningen betydet at der på nye områder har været et underforbrug, som følge af at nye aktiviteter og programmer skulle starte op og på områder med nedlagte aktiviteter skyldes underforbruget, at fokus har været rettet mod opfølgning på aktiviteter, som skulle nedlukkes.

På social og helse er hovedårsaken til at ikke alle prosjektmidler var disponert ved utgangen av 2006, at en del gamle prosjekter ble avsluttet og overskytendemidler ble tilbakeført. Dette ble gjort i desember 2006, og det var således ikke mulig å disponere til nye prosjekter innen årsavslutingen.

I 2006 vedtok EK-S også en ny prosjektstrategi. Det ble nedsat en prosjektgruppe til å beslutte om prioriteringer og ta stilling til hvilke prosjekter som skulle igangsettes. De tilbakeførte midler i 2006 inngikk således i prosjektgruppens planlegging av aktiviteter i 2007.

MR-lag disponerade under budgetåret 2006 71 % av sina projektmedel. Att inte 100 % uppnåddes berodde dels på att ordförandeskapets egna projekt blev billigare än förväntat och dels på att något färre externa projekt än under tidigare år, till följd av en löpande kvalitetsgranskning och en viss nedgång i antalet ansökningar, beviljades medel.

De resterande medlen är avsedda att under 2007 och 2008 användas för initiativ såsom att stödja juris studerandes resor till nordiska konferenser med juridiska teman.

På samarbejdsministrenes områder har der, som tidligere nævnt, udover de projekter under formandskabspuljen, som blev besluttet i 2006, men først disponeret i 2007 også været et underforbrug på budgetposterne 5-1035-1 Grænsehindringer/hallo Norden og 5-1050-2 -Tjenestemandsudbyttet. På tjenestemandsudbyttet er det en kombination af færre ansøgninger og brug af færre rejsemidler. På grænsehindringer/Hallo Norden er det en kombination af, dels at de enkelte projekter er blevet billigere, dels et aktivitetsefterslæb. Hertil kommer en generel usikkerhed omkring den fremtidige udformning af virksomheden på området, som har lagt en dæmper på aktiviteten.

På de budgetposter, som i Ministerrådet har bevillinger til aktiviteter under det uformelle samarbejde, dvs. strukturpuljen og videreførte midler fra de nedlagte poster på Transport, Konsument, Byg- og bolig og IT er der store udisponerede midler. Det skyldes en kombination af, at der også her er beslutninger truffet i 2006, som først registreres i 2007, samt at der ikke har været en så stor efterspørgsel på midlerne fra parterne uden for det formelle nordiske samarbejde, at den har kunnet opsuge de midler, der har været til rådighed.

Som det ses af tabellen er de udisponerede midler steget siden 2002, også ud over den stigning i rammen som kan henføres til pris- og valutaregulering. Det betød at Ministerrådet ikke i 2006 nåede målet om at højst 3 % af projektmidler og støtteordninger må være udisponerede ved årets udgang.

Som led i budgetmoderniseringen af Nordisk Ministerråds budget har MR-SAM fra og med regnskabet for 2007 taget beslutning om, at de nuværende regler for videreførelsesadgang skal ændres.

Den nuværende 3-årige forældelsesregel erstattes af en model hvor maks. 20 % af budgetpostens budget kan overføres til næste år kombineret med en minimumsgrænse på 200.000 DKK.

Nærmere bestemt betyder det at maks. 20 % af budgetpostens budget kan overføres til næste budgetår. For en budgetpost på 2 MDKK vil det betyde, at der makismalt kan overføres 0,4 MDKK. Budgetpostens budget opgøres i modellen som årets oprindelige budget, og overførsler fra foregående år eller tilbageførsel af midler vil således ikke indgå.

Reglen vil alene finde anvendelse for de budgetposter, der anvendes til projekt- og programvirksomhed, og som i dag er omfattet af 3 årsreglen.

Budgettets udvikling i perioden 1998 – 2008

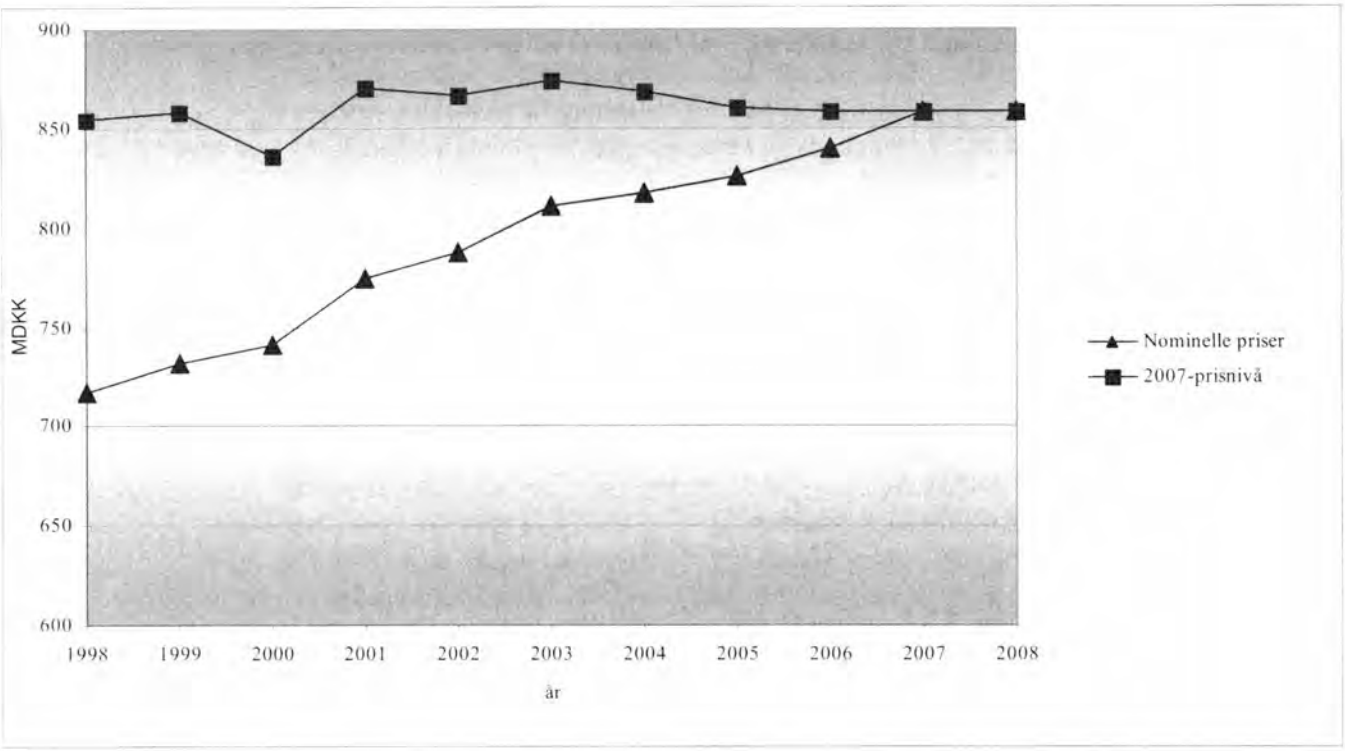

MR-SAM har for 2008 vedtaget en uændret ramme i forhold til 2007, og som det ses har budgettet ligget på nogenlunde samme niveau.i faste priser i de sidste 10 år, dog undtaget 2001-2005. I de år steg aktiviteten for igen realt at falde igen i 2006. Niveauskiftet skal ses på baggrund af beslutningen om at øge aktiviteten i denne periode med henblik på at reducere Ministerrådets likviditet. Den praksis ophørte med vedtagelse af budgettet 2006, hvorved aktivitetsniveauet igen realt falder fra 2005 til 2006.

Likviditetens udvikling

Nedenfor er vist udviklingen i den historiske likviditet fra 2002 til medio maj 2007.

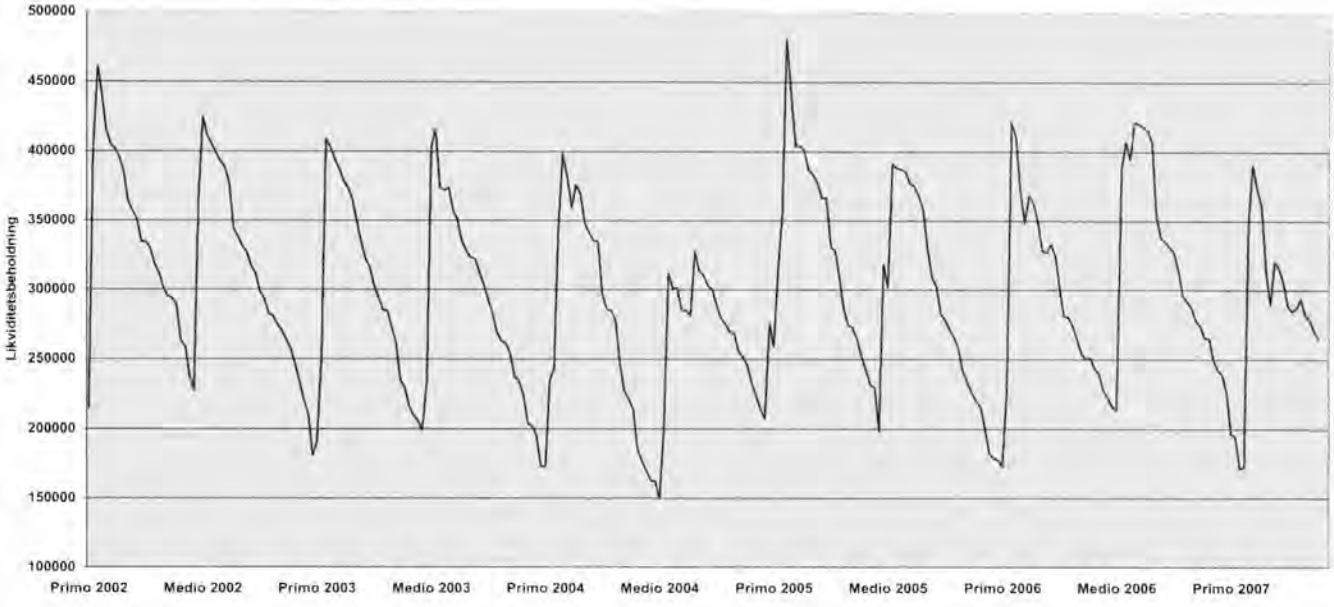

Som det ses af grafen udviser Ministerrådets likviditet et symptomatisk mønster. Mønsteret er generet af, at udbetalinger forløber nogenlunde jævnt over året og at landene foretager indbetalinger 2 gange årligt, primo og medio. Den jævne udbetalingstakt sammenholdt med at aktivitetsniveauet har ligget fast i faste priser betyder også at den gennemsnitlige likviditet har ligget nogenlunde på samme niveau i den skitserede periode, dog med en svagt faldende tendens i 2003 og 2004. Det var landenes synspunkt, at Ministerrådets likviditet permanent var af en sådan størrelse, at der blev truffet foranstaltninger til at nedbringe den. I perioden 2001-2005 rekvirerede Ministerrådet således årligt et beløb, som var 10 MDKK lavere end det egentlige bidrag fra landene. Denne praksis ophørte med vedtagelsen af budget 2006.

Budgetekspertgruppen har i forbindelse med budgetmoderniseringsarbejdet foreslået en likviditetsnedsættelse med 50 MDKK, da det er deres holdning at likviditeten stadig er for høj. MR-SAM har dog endnu ikke taget stilling til spørgsmålet.

Budgettets fordeling på budgetpostkategorier

I de efterfølgende diagrammer vises budgetrammen fordelt på den budgetkategorisering der var et resultat af Budgetanalyse 2000 – Det nordiske budget, dvs. *projektmidler, støtteordninger, institutioner og organisationsbidrag*[4].

Institutionerne er definerede ud fra organisering og ikke indholdsmæssige forhold. Det indebærer at støtteordningerne NordForsk, Nordisk Innovationscenter (NICe) og Nordisk projekteksportfond (NOPEF) indgår i institutionsandelen. Derudover er bevillingerne til ministerrådssekretariatet og kontorerne i Nordvest-Rusland og Estland, Letland og Litauen defineret som institutioner, men vist separat i

[4] Bemærk, flere budgetposter indeholder flere end én kategori af budgetmidler. Den mest væsentlige kategori er brugt som grundlag ved fordeling af budgetposter på kategorier. Diskrepansen i 2007 i forhold til budget 2007 skyldes at Nordplus Junior fejlagtigt i budget 2007 var opført som en kategori 1 post, altså projektmidler, hvor det retteligt burde have været støtteordninger.

diagrammerne på næste side. Ministerrådssekretariatet som en del af *samarbejdsministrene*, mens kontorerne er en del af *Nabopolitik*.

Udviklingen i budgettets fordeling på budgetkategori er svært sammenlignelig mellem 2007 og 2008, Det skyldes, at prioriteringspuljen endnu ikke er udmøntet.

Løbende priser TDKK	**Budget 2008**	**Andel**	**Budget 2007**	**Andel**
Projektmidler	210.560	24,5%	207.426	24,2%
Støtteordninger	249.614	29,1%	251.344	29,3%
Institutioner	302.429	35,2%	302.196	35,2%
Organisationsbidrag	11.654	1,4%	11.846	1,4%
Sekretariat/Nabopolitikkont.	84.343	9,8%	85.760	10,0%
	858.600	100%	858.572	100%

2008

2007

Ligestilling

Siden 2001 har Nordisk Ministerråd haft en formuleret politik for ligestilling. Den udadvendte aktivitet omkring nordisk ligestillingssamarbejde har baggrund i det nordiske ligestillingssamarbejdsprogram 2006-2010 "Med fokus på kön är målet ett jämställt samhälle". Overordnede ledetråde er udviklingen af demokratiske og lige muligheder for begge køn samt integrering af køns- og ligestillingsperspektiver i samfundslivet (Gender Mainstreaming).

I forlængelse af samarbejdsministrenes beslutning om at modernisere Nordisk Ministerråd, blev ministerrådene i en spørgeskemaundersøgelse bedt om at redegøre for, hvordan de i de nye ministerrådskonstellationer vil arbejde videre med ligestillingsperspektivet i deres handlings- og strategiplaner. Det fremgik heraf, at kun Jord- og skovsektoren har en ligestillingshandlingsplan.

I Nordisk Ministerråds sekretariat har Generalsekretæren nedsat en tværsektoriel arbejdsgruppe med en repræsentant for hver afdeling. Arbejdsgruppen skal diskutere hvordan Nordisk Ministerråd kan fokusere og synliggøre arbejdet med at integrere et køns- og ligestillingsperspektiv i sin virksomhed.

For at komme et skridt videre skal der i 2008 indsamles og præsenteres kønsfordelt statistik for følgende områder:

- Forskning och nätverk
- Projektverksamhet
- Kursverksamhet
- Mobilitet och stipendier

på områder, hvor det er relevant og praktisk muligt.

Statistiken skal præsentere en oversigt over fordelingen af aktiviteter mellem mænd og kvinder, og en analyse af informationen på de forskellige budgetposter vil blive gennemført.

Bilag 1 – Budgettet konverteret til EURO

MR-K		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-K		**21.488**	**21.920**	**-432**	**-2,0%**
	Generelle kulturinnsatser	*4.531*	*4.619*	*-88*	*-1,9%*
1-2203-1	Dispositionsmidler Kultur	134	137	-3	-2,0%
1-2204-1	Nordisk Kulturforum	201	205	-4	-2,0%
1-2205-2	Nordisk kulturfond	4.196	4.277	-81	-1,9%
	Barn och unga	*961*	*981*	*-20*	*-2,0%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*961*	*981*	-20	-2,0%
1-2210-1	Nordiskt idrottssamarbete	168	172	-3	-2,0%
1-2212-1	Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK)	793	809	-16	-2,0%
	Film och media	*5.611*	*5.452*	*159*	*2,9%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*5.224*	*5.057*	167	3,3%
1-2221-2	Nordisk computerspilprogram	1.611	1.370	241	17,6%
1-2222-2	Nordisk Film- och TV-fond	3.187	3.252	-65	-2,0%
1-2223-1	Nordisk Journalistisk Efteruddannelse	426	434	-9	-2,0%
	Institutioner	*387*	*395*	-8	-2,0%
1-2228-3	NORDICOM	387	395	-8	-2,0%
	Konstområdet	*9.827*	*10.300*	*-473*	*-4,6%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*4.211*	*4.569*	-358	-7,8%
1-2251-2	Kunst- og kulturprogrammet	2.552	2.740	-188	-6,8%
1-2254-2	Mobilitets- og residensprogrammet	1.658	1.829	-171	-9,3%
	Institutioner	*666*	*680*	*-13*	*-2,0%*
1-2259-3	Kulturkontakt Nord	666	680	-13	-2,0%
	Nordiska kulturhus (institutioner)	*4.950*	*5.051*	*-101*	*-2,0%*
1-2270-3	Nordens hus i Reykjavik	1.176	1.200	-24	-2,0%
1-2272-3	Nordens hus på Färöarna	1.677	1.711	-34	-2,0%
1-2274-3	Nordens institut på Åland	362	369	-7	-2,0%
1-2277-3	Nordens institut på Grönland (NAPA)	783	799	-16	-2,0%
1-2279-1	Vedlikehold kulturhusene	143	146	-3	-2,0%
1-2548-3	Nordens institut i Finland (NIFIN)	809	826	-16	-2,0%
	Andra kultursatsningar	*558*	*569*	*-11*	*-2,0%*
	Projektmedel och generella stödordningar	*558*	*569*	*-11*	*-2,0%*
1-2234-4	Samisk samarbeid	558	569	-11	-2,0%

MR-lag		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-Lag		**174**	**178**	**-4**	**-2,2%**
	Projektmedel	*442*	*452*	*-10*	*-2,2%*
1-7110-1	Projektmedel – Lagstiftning	174	178	-4	-2,2%

MR-Jäm		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-Jäm		**1.113**	**1.141**	**-29**	**-2,5%**
	Projektmedel	*442*	*452*	*-10*	*-2,2%*
1-4410-1	Projektmedel – Jämställdhet	442	452	-10	-2,2%
	Institutioner	*670*	*689*	*-19*	*-2,8%*
1-4480-3	Nordiskt institutt for kvinde og kønsforskning (NIKK)	670	689	-19	-2,8%

MR-U		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-U		**29.424**	**30.022**	**-598**	**-2,0%**
	Generelle utdannings- og forskningsinnsatser	*709*	*727*	*-18*	*-2,5%*
2-2505-1	Dispositionsmedel-Utbildning och forskning	709	727	-18	-2,5%
	Politikudvikling m.v.	*1.629*	*1.671*	*-42*	*-2,5%*
2-2510-1	Nordiskt skolsamarbete (NSS)	206	212	-5	-2,5%
2-2520-1	Rådgivningsgruppen for Nordisk samarbejde om Voksnes Læring (SVL)	147	151	-4	-2,5%
2-2530-1	Rådgivningsgruppen for högre utdanning (HÖGUT)	174	178	-5	-2,6%
2-2544-1	Nordens Sprogråd	167	171	-4	-2,5%
2-2553-1	Politikudvikling, Videnssamfund og IT-infrastruktur	75	77	-2	-2,6%
2-3127-2	Politikudvikling voksnes læring	860	882	-22	-2,5%
	Mobilitets og netværksprogrammer	*9.739*	*9.746*	*-7*	*-0,1%*
2-2512-2	Nordplus Junior	0	2.700	-2.700	-
2-2513-2	Nordplus rammeprogram	8.110	0		-
2-2522-2	Nordplus voksen	0	1.205	-1.205	-
2-2532-2	Nordplus (högre utbildning)	0	4.356	-4.356	-
2-2534-4	Bidrag till Nordisk Sommaruniversitet (NSU)	149	153	-4	-2,5%
2-2543-2	Nordplus sprog og kultur	1.344	1.193	151	12,6%
2-2545-2	Norden-undervisning i utlandet	135	139	-3	-2,5%
	NordForsk	*14.083*	*14.448*	*-366*	*-2,5%*

2-3100-3	NordForsk	13.617	13.970	-353	-
2-3129-1	Nordisk videnskabelig information (Nordbib)	340	349	-9	-2,5%
2-3140-1	Nordisk komitè for Bioetikk	125	129	-3	-2,5%
	Forskning i øvrigt	*3.265*	*3.429*	*-164*	*-4,8%*
2-3180-2	Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (NORDITA)	1.340	1.455	-115	-7,9%
2-3181-2	Nordiska Institutet for Sjörett (NIfS)	399	410	-10	-2,5%
2-3182-2	Nordisk Institutt for Asiastudier (NIAS)	633	650	-16	-2,5%
2-3184-2	Nordisk vulkanologisk institut (NORDVULK)	647	664	-17	-2,5%
2-3185-2	Nordisk Samisk Institutt (NSI)	245	251	-6	-2,5%

MR-A		**Budget 2008**	**Budget 2007**	**Difference +/-**	**%**
Sum MR-A		**1.716**	**1.751**	**-35**	**-2,0%**
	Projektmedel	*1.284*	*1.363*	*-79*	*-5,8%*
2-4110-1	Prosjektmedel – Arbetsmarknad och miljø	773	842	-69	-8,2%
2-4120-2	Nordjobb	322	329	-7	-2,0%
2-4130-1	Informationsprojektet	188	192	-4	-2,0%
	Institutioner	*432*	*388*	*45*	*11,5%*
2-4180-3	Institut för vidareutb.inom arbetsmiljö (NIVA)	432	388	45	11,5%

MR-NER		**Budget 2008**	**Budget 2007**	**Difference +/-**	**%**
Sum MR-NER		**15.563**	**15.875**	**-312**	**-2,0%**
	Projektmidler	*4.155*	*4.268*	*-112*	*-2,6%*
4-5150-1	Projektmidler - Næring, energi og regionalpolitik	4.155	4.268	-112	-2,6%
	Institutioner	*11.408*	*11.607*	*-199*	*-1,7%*
4-5180-3	Nordisk InnovationsCenter (NICe)	9.383	9.564	-180	-1,9%
4-6180-3	Nordregio	1.327	1.345	-18	-1,3%
4-3220-3	Nordisk Energiforskning (NEPF)	697	698	-1	-0,2%

MR-S		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-S		**5.228**	**5.333**	**-105**	**-2,0%**
	Projektmedel	*1.469*	*1.499*	*-30*	*-2,0%*
4-4310-1	Projekmedel - Social- och hälsovårdspolitik	1.109	1.132	-22	-2,0%
4-4320-1	Nordiska Handikappolitiska Rådet (NHR)	134	137	-3	-2,0%
4-4340-1	Nomesko og Nososko	226	230	-5	-2,0%
	Institutioner	*3.759*	*3.834*	*-76*	*-2,0%*
4-4381-3	Nordiska Hälsovårdshögskolan (NHV) *	4.440	4.530	-90	-2,0%
4-4382-3	Institutt for odontologisk materialprøvning (NIOM)	1.272	1.298	-26	-2,0%
4-4383-3	Nordiska nämnden för alkohol- och drogforsk. (NAD)	383	391	-8	-2,0%
4-4384-3	Nordiska samarbetsorgan för handikappfrågor (NSH)	943	962	-19	-2,0%
4-4385-3	Uddannelsescenter for døvblindepersonale (NUD)	949	968	-19	-2,0%
4-4386-3	Nordiska utbild.program för social service (NOPUS)	211	215	-4	-1,9%

MR-Finans		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-Finans		**228**	**233**	**-5**	**-2,1%**
4-5210-1	Projektmedel- Ekonomi och finanspolitik	228	233	-5	-2,1%

MR-Miljø		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-Miljø		**5.979**	**6.097**	**-118**	**-1,9%**
3-3310-1	Projektmedel – Miljø	4.262	4.526	-264	-5,8%
3-3320-2	NEFCOS Miljøudviklingsfond	1.408	1.262	146	11,6%
3-6720-4	SVANEN – Nordisk miljömärkning	309	309	0	0,0%

MR-FJLS		Budget 2008	Budget 2007	Difference +/-	Difference %
Sum MR-FJLS		**5.282**	**5.385**	**-103**	**-1,9%**
	Projektmidler	*402*	*0*	*402*	-
3-6420-1	Ny nordisk mad	402	0	*402*	-

	Fiskeri	*925*	*1.003*	*-78*	*-7,7%*
3-6610-1	Projektmedel – Fiskeri	925	1.003	-78	-7,7%
	Jord- och skovbrug	*3.089*	*3.444*	*-355*	*-10,3%*
	Projektmidler - jordbrug	*278*	*1.045*	*-767*	*-73,4%*
3-6510-1	Projektmidler Jordbrug	184	488	-305	-62,4%
3-6520-1	Nordiskt kontaktorgan för jordbruksforskning (NKJ)	95	112	-17	-15,4%
3-6540-1	Nordisk genbank för husdjur	0	445	-445	-
	Institutioner - jordbrug	*1.851*	*1.338*	*512*	-
3-6580-3	Nordisk Genbank (NGB)	0	1.338	-1.338	-
3-xxxx-3	Nordisk Genressource Center	1.851	0	1.851	-
	Projektmidler - skovbrug	*960*	*1.060*	*-101*	*-9,5%*
3-6310-1	Projektmidler Skovbrug	141	212	-71	-33,5%
3-6581-1	Samnordisk skogsforskning (SNS)	818	848	-29	-3,5%
	Levnedsmidler	*866*	*939*	*-73*	*-7,8%*
3-6810-1	Projektmedel – Levnedsmidler	639	773	-134	-17,3%
3-6820-1	Forskning – levnedsmidler	160	166	-6	-3,5%
3-6830-1	Nordisk handlingsplan for bedre helse og livskvalitet	67	0	67	-

Nabopolitik		**Budget 2008**	**Budget 2007**	**Difference +/-**	**%**
Sum Nabopolitik		**12.373**	**12.629**	**-256**	**-2,0%**
6-0820-2	Kunskapsuppbyggning och nätverk	4.260	4.462	-202	-4,5%
6-0980-1	Partnerskab og grænseregionalt samarbejde	895	949	-54	-5,7%
6-0960-1	NGO-virksomhed i Østersøregionen	652	715	-63	-8,8%
6-5280-3	Nordiska Projektexportfonden (NOPEF)	2.541	2.702	-161	-6,0%
6-0970-3	Ministerrådets kontorer i Nord-vest Rusland	1.101	1.109	-8	-0,7%
6-0810-3	Ministerrådets kontorer i Estland, Letland og Litauen	1.284	1.296	-12	-0,9%
6-0910-1	Politiske initiativer	274	279	-6	-2,0%
6-0870-1	Arktisk samarbeidsprogram	1.077	1.118	-40	-3,6%
6-xxxx-2	EHU/Hviderusland	289	0	289	-

Samarbejdsministrene		**Budget 2008**	**Budget 2007**	**Difference +/-**	**%**
Sum Samarbejdsministrene		**14.249**	**14.116**	**133**	**0,9%**
	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	*9.324*	*9.091*	*232*	*2,6%*
5-0180-3	Ministerrådets sekretariat (NMRS)	9.324	9.091	232	2,6%
	Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	*4.926*	*5.025*	*-99*	*-2,0%*
5-0410-4	Föreningarna Nordens Förbund	184	188	-3	-1,9%

5-0425-4	Bidrag til Västnorden	362	369	-7	-1,9%
5-0435-1	Generalsekreterarens disponeringsreserv	51	52	-1	-1,8%
5-0445-1	Formandsskabspuljen	1.340	1.370	-29	-2,2%
5-0460-1	Holdbart Norden	402	411	-9	-2,2%
5-1011-1	Informationsaktiviteter	1.327	1.352	-25	-1,9%
5-1021-1	Internationale aktiviteter	116	118	-2	-1,8%
5-1035-1	Grænsehindringer/Hallo Norden	826	842	-16	-1,9%
5-1050-2	Tjänstemannautbyte	262	267	-5	-1,9%
5-8030-1	Publikationsverksamheten	54	55	-1	-2,0%
Prioriteringspulje					
5-1100-1	Prioriteringspuljen	2.279	0	**2.279**	-
Strukturpulje					
5-1000-1	Strukturpulje	0	411	**-411**	-

SAMMENSTILLING AF BUDGET 2008 OG 2007 (2007 priser, TEUR)

	BUDGET 2008	Andel	BUDGET 2007	Andel	Difference +/-	Difference %
MR-Kultur, MR-Ligestilling, MR-Lag	**22.775**	**19,8%**	**23.240**	**20,2%**	**-465**	**-2,0%**
Kultur	21.488	18,7%	21.920	19,0%	**-432**	**-2,0%**
Ligestilling	1.113	1,0%	1.141	1,0%	**-29**	**-2,5%**
Lag	174	0,2%	178	0,2%	**-4**	**-2,2%**
MR-Uddannelse og forskning, MR-A	**31.139**	**27,1%**	**31.772**	**27,6%**	**-633**	**-2,0%**
Uddannelse og forskning	29.424	25,6%	30.022	26,1%	**-598**	**-2,0%**
Arbejdsliv	1.716	1,5%	1.751	1,5%	**-35**	**-2,0%**
MR-NER, MR-S, MR-Finans	**21.019**	**18,3%**	**21.441**	**18,6%**	**-422**	**-2,0%**
Näring, energi og regional	15.563	13,5%	15.875	13,8%	**-312**	**-2,0%**
Socialpolitik	5.228	4,5%	5.333	4,6%	**-105**	**-2,0%**
Finanspolitik	228	0,2%	233	0,2%	**-5**	**-2,1%**
MR-Miljø og MR-FJSL	**11.260**	**9,8%**	**11.482**	**10,0%**	**-221**	**-1,9%**
Miljø	5.979	5,2%	6.097	5,3%	**-118**	**-1,9%**
Fiskeri, Jord- och skovbrug og levnedsmidler	5.282	4,6%	5.385	4,7%	**-103**	**-1,9%**
Nabopolitik	**12.373**	**10,8%**	**12.629**	**11,0%**	**-256**	**-2,0%**
Samarbejdsministrene	**14.249**	**12,4%**	**14.116**	**12,3%**	**133**	**0,9%**
Ministerrådets sekretariat (NMRS)	9.324	8,1%	9.091	7,9%	**232**	**2,6%**
Nordisk Ministerråds fællesaktiviteter	4.926	4,3%	5.025	4,4%	**-99**	**-2,0%**
Prioriteringspulje	**2.279**	**2,0%**	**0**	**0,0%**	**-2.279**	**-**
Strukturpulje	**0**	**0,0%**	**411**	**0,4%**	**411**	**-**
TOTALT	**115.094**	**100,0%**	**115.090**	**100,0%**	**4**	**0,0%**

Bilag 2 - Udgifter som ikke er direkte aktivitets- og projektrelaterede

I budget 2008 gives så vidt det er muligt information om de udgifter, som ikke er direkte bundet til aktiviteter og projekter. Det vil sige, de udgifter som er nødvendige for at styre og udvikle samarbejdsområder og sekretariatsbetjene støtteordninger samt samarbejdsorganer og institutioner. Der er valgt forskellige løsninger for de 3 kategorier.

Støtteordninger
I budgettet bliver administrationsudgifter til støtteordningerne, med undtagelse af Nordisk Film- og TV-fond og Nordisk Kulturfond hvor specielle forhold gælder, budgetteret separat. Det indebærer, at der på budgetniveau fastsættes et beløb for administration af den enkelte støtteordning.
Administrationsudgifterne omfatter sekretariatsbetjening, information, ansøgningsbehandling og møder for ordningens beslutningsorgan. Det angives også hvem der er sekretariat for støtteordningen.
Støtteordningerne betaler ikke udgifterne til sekretariatets betjening, når sekretariatsfunktionerne udføres af Ministerrådssekretariatet.

Samarbejdsorganer
En række budgetposter i kategorien projektmidler, indeholder et eller flere samarbejdsorganer. En del af bevillingen vil derfor blive anvendt til at drive disse organer. I budgettet gives information om størrelsen af det beløb som planlægges anvendt til aktivitetsstyring og administration for de respektive samarbejdsorganer. Begrebet aktivitetsstyring og administration vil typisk omfatte udgifter til udvikling af samarbejdsorganets fagområde, initiering og opfølgning af aktiviteter/projekter, sekretariatsbetjening samt samarbejdsorganets møder og rejser. Nogle samarbejdsorganer får sine rejseudgifter dækket af landene. Samarbejdsorganerne betaler ikke udgifter til sekretariatets betjening, når sekretariatsfunktionerne udføres af Ministerrådssekretariatet. Det angives også hvem der er sekretariat for samarbejdsorganerne.

Institutioner
Når det gælder de nordiske institutioner, gives så vidt det er muligt oplysninger vedrørende planlagte udgifter til ledelse og administration i budgetåret og sidste kendte regnskabsår (2006). Budgetårets oplysninger er baseret på gældende kontrakt for institutionen og informationen for 2006 fra institutionens årsrapportering. Institutionerne har i dag forskellige definitioner og systemer ved fordeling af udgifter til administration og ledelse. Dette indebærer, at sammenligning mellem institutioner ikke nødvendigvis giver nogen mening på grund af forskellige forudsætninger. Nogle institutioner har også ændret principper, når det gælder ledelse og administrative udgifter fra en kontraktperiode til anden. I de tilfælde kan sammenligning mellem år være mindre relevant.

Bilag 3 – Forklaringer til budgetstruktur og budgetpostkategorier

Hoved-inddeling	Budgettets hovedinddeling er det enkelte ministerråd. Præsentationen af hvert ministerråd indledes med en beskrivelse af hele arbejdet med fokus på politiske målsætninger, nye initiativer og ændringer i forhold til foregående budgetår.
Budgetposter	De enkelte budgetposter præsenteres ensartet indholdsmæssigt ved hjælp af to budgetposttyper; a) Projektmidler/støtteordninger/organisationsbidrag og b) Institutioner/virksomheder som styres gennem mål - og resultatkontrakter.
Nummerering	Hver budgetpost har en 6 cifret nummerering. Det første ciffer er samarbejdsområde, anden til sjette ciffer er løbenummer indenfor ministerrådet. Det sidste ciffer viser hvilken type budgetpost det er; 1 = projektmidler, 2 = støtteordninger, 3 = institution, 4 = organisationsbidrag.

Specielle rubrikker	I budgetpostene for projekt/støtteordninger viser rubrikken Disp06/Bud06, hvor stor andel af 06-budgettet i procent, som er disponeret i løbet af 2006. En disponering er en beslutning om at bruge penge fra en budgetpost til et bestemt formål. Det disponerede beløb kan udbetales til formålet i budgetåret og i de 2 påfølgende år, og Nordisk Ministerråd har en forpligtelse overfor det angivne formål i denne tidsperiode. En ikke udbetalt disposition vil efter 3 år blive indtægtsført i ministerrådets regnskab og tilbagebetalt til landene. Videreførelsesreglerne ændres, som led i budgetmoderniseringsarbejdet, fra og med regnskabsåret 2007. Hereftrer vil det kun være muligt at videreføre 20 % af årets bevilling på en budgetpost, dog med en minimumsgrænse på 200 TDKK. Regler gælder kun for midler der ikke er udisponerede. Resultatrubrikken for budgetposterne er baseret på de resultater som konkret er kommet til udtryk i løbet af 2006. Resultaterne kan på denne måde både være finansieret af 2006-midler eller tidligere års bevillinger. I budgetposterne for institutioner styret med resultatkontrakt viser rubrikken, NMR fin. 06 den procentvise andel af institutionens totale indtægter i 2006 som blev finansieret af Nordisk Ministerråd (fra regnskabet). Finansieringen fra Nordisk Ministerråd omfatter både basisbevilling og eventuelle projektmidler. I rubrikken "kontraktsstatus" redegøres for institutions målopfyldelse f.s.v.a. de faglige mål i resultatkontrakterne. I rubrikken "økonomi" fremgår sekretariatets bemærkninger til regnskabsaflæggelsen for 2006.

Bilag 4 - Förteckning över förkortningar

ANP	A New Prospect (Webdesign)
BASREC	Baltic Sea Region Energy Co-operation
BAT	Best Available Technology
BEN-EAST	Baltic Euro-regional Network -East
BSI	Baltic Sea Initiative
BSR-INNO	The Baltic Sea Innovation Network
CBS	Copenhagen Business School
CBSS	Council of the Baltic Sea States
CFJE	Center for Journalistik og efteruddannelse
CFL	Center för flexibelt lärande
DEMOS	Democracy in Europe and the Mobilization of Society
EES	Europeiska Ekonomiska Samarbetet
EFTA	European Free Trade Association
EG	Europeiska Unionen
EHU	European Humanities University
EK-K	Embedsmandskomité for Kultur
EK-S	Embedsmandskomité for Social- og sundhedsspørgsmål
ENIC	European National Information Centres
ENPI	European Neighbourhood and Partnership Instrument
ERA	Electronics Representatives Association
ERA Mint	European Research Area – Micro and Nano Technology
ERA-Build	European Research Area non Sustainable Construction
ERA-NET	Networking in the European Research Area
EU	Europeiska Unionen
EUROJUST	Europeisk Enhet för Juridiskt samarbete
EØS	Europeisk Østersøsamarbejde
Fafo	Forskningsstiftelse – Norgeuniversitetet
FAO	Food and Agriculture Organization
FNF	Föreningarna Nordens Förbund
FoU	Forsøgs- og Udviklingsprojekter
FP7	EU:s 7:e ramprogram för utveckling inom forskning och teknik
GEN	Global Ecological Network
HELCOM	Helsingfors Kommissionen
HMM	Handlingsplan för bättre mat/kost och motion
HU	Högre Utbildning
HÖGUT	Rådgivningsgruppen för Högre Utbildning
IKU	et internationale Kontor for videregående uddannelse
IUU-fiskeri	Illegalt, urapporteret og uregleret fiskeri
KTH	Kungliga Tekniska Högskolan
LA	Los Angeles
MR-A	Ministerrådet för Arbetsmarknadspolitik
MR-FJLS	Ministerrådet för Fiskeri, Havsbruk, Jordbruk, Livsmedel och

	Skogsbruk
MR-Jäm	Ministerrådet för Jämställdhet
MR-Lag	Ministerrådet för Lagstiftning
MR-NER	Ministerrådet för Näring, Energi och Regionalpolitik
MR-S	Ministerrådet för Social och Hälsopolitik
MR-SAM	Samarbetsministrarna
MR-U	Ministerrådet för Utbildning
MTT	Maa- ja Elintarviketalouden Tutkimuskeskus – Forskningscentral för jordbruk och livsmedelsekonomi
NAD	Nordiskt Center för Alkohol- och Drogforskning
NAPA	Nordens Institut på Grönland
NARIC	National Academic Recognition Information Centres
NB8	De Nordiska och Baltiska länderna
NCOE	Nordic Center of Excellence
NEF	Nordisk Energiforskning
NEFCO	Nordic Environment Finance Corporation
NFTF	Nordisk Film- och TV-fond
NGB	Nordiska Genbanken
NGH	Nordiska Genbanken Husdjur
NGO	Non Government Organisation
NHR	Nordiska Handikappolitiska Rådet
NHV	Nordiska Hälsovårdshögskolan
NIAS	Nordens Institut för Asienstudier
NICe	Nordiskt Innovationscenter
NIFIN	Nordens Institut i Finland
NIfS	Nordiskt Institut för Sjörätt
NIKK	Nordisk Institut for kvinde- og kønsforskning
NIOM	Nordiskt Institut för Odontologiska Material
NIPÅ	Nordens Institut på Åland
NIVA	Nordiska Institutionen för vidareutveckling inom arbetsmiljöområdet
NJC	Nordiskt Journalist Center
NKJ	Nordiskt Kontaktorgan för jordbruksforskning
NMF	Nordiska Miljöutvecklingsfonden
NMR	Nordiska Ministerrådet
NMRS	Nordiska Ministerrådets Sekretariat
NNM	Ny Nordisk Mat
NOMESKO	Nordisk Medicinal-Statistisk Kommitté
NOPEF	Nordiska Projektexport Fonden
NOPUS	Nordiskt Utbildningsprogram for Social Service
Nordbib	Nordisk vetenskaplig information
NORDBUK	Nordisk Barn och Ungdomskommitté
NordGen	Nordisk Genresurs Center
NORDICOM	Nordiskt Informationscenter för Medie- och Kommunikationsforskning
NORDITA	Nordiskt Institut for Teoretisk Fysik

Nordregio	Nordisk Center för Regional Utveckling
NORDVULK	Nordiskt Vulkanologiskt Institut
NORIA	Nordisk Forskning och Innovation
NOSOSKO	Nordisk Social-Statistisk Kommitté
NSH	Nordiskt Samarbetsorgan for Handikappfrågor
NSI	Nordiskt Samiskt Institut
NSK	Nordisk Samarbetskommitté
NSS	Nordiskt skolsamarbete
NSU	Nordiskt Sommaruniversitet
NUD	Nordisk Uddannelse center for døvblinde personale
NVL	Nätverk för vuxnas lärande
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
PhD	Doctor of Philosophy
PISA	Programme for International Student Assessment
PUB	Nordiska Ministerrådets Publikationsenhet
REACH	Registration, Evaluation and Authorization of Chemicals
SAFEFOODERA	European Excellence in food Research Area
SNS	Samnordisk Skogsforskning
SNU	Samarbetsnämnden för Nordenundervisning i Utlandet
SVANEN	Nordiskt miljömärke
SVL	Nordiskt samarbete om vuxnas lärande
UNESCO	United Nations Educational, Scientic and Cultural Organization
WHO	World Health Organization
ÄK-Lag	Ämbetsmannakommittén för Lagstiftning

Nordisk Råd

C 3/kk

Behandles i:
Kontrollkomiteen

Bilag:
- Rigsrevisionens beretning

J.nr. 07-00206-8

Kontrollkomiteens betenkning over

Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen av Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006

Til Kontrollkomiteens oppgaver hører granskning av revisjonsberetningen om Nordisk Ministerråds regnskap og virksomhet og forelegge resultatene av denne for plenarforsamlingen.

1. Kontrollkomiteens forslag

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter

å ta revisjonsberetning for Nordisk Ministerråd 2006 til etterretning

2. Gjennomgang av revisjonsberetningen

Rigsrevisionen har revidert Nordisk Ministerråds årsregnskap for regnskapsåret 2006. For Nordisk Kulturfonds regnskap er det utarbeidet en særskilt beretning om revisjonen av fondets regnskap. I overensstemmelse med de internordiske revisjonsregler utføres revisjonen av Nordisk Ministerråds institusjoner, støtteordninger, prosjekter m.m. av de respektive lands statlige revisjonsmyndigheter og i overensstemmelse med gjeldende regler i domicillandet. I praksis utføres dog revisjonen i en viss utstrekning av private revisorer etter avtale med vedkommende riksrevision.

Rigsrevisionens konklusjon

Revisjonen skal påse at det avlagte regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement, og at årsregnskapet gir et rettvisende bilde av Nordisk Ministerråds resultat og økonomiske stilling.

Rigsrevisjonen konkluderer at revisjonen ikke har gitt anledning til anmerkninger eller forbehold. Årsregnskapet vil dog få en supplerende opplysning om negativ egenkapital, se under.

Regnskapsprinsipp og økonomistyring

Årsregnskapet er avlagt i overensstemmelse med regnskapsbestemmelsene i Nordisk Ministerråds økonomireglement. Regnskapsprinsipp og regnskapspraksis er uendret i forhold til siste år. Rigsrevisjonen fremhever at regnskapsavleggelsen har vært bedre enn tidligere år etter en periode med problemer knyttet til implementeringen av et nytt økonomisystem som ble tatt i bruk i 2005.

Samarbeidsavtale

I likhet med foregående år har Nordisk Ministerråd hatt en samarbeidsavtale med Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond. Samarbeidsavtalen regulerer visse administrative funksjoner - herunder regnskap og personal - som Nordisk Ministerråd mot betaling stiller til rådighet. Ut over det administrative samarbeidet har Nordisk Ministerråd et felles informasjonssamarbeid med Nordisk Råd.

Rigsrevisionen anbefaler at ansvarsfordelingen mellom sekretariatene i Nordisk Råd, Nordisk Kulturfond og Nordisk Ministerråd tydeliggjøres i samarbeidsavtalene. Rigsrevisjonen viser i den forbindelse til manglende avklaring av ansvarsfordelingen i forhold til avstemning av gamle utestående fordringer, oppløsning av gamle bokføringssaldi, samt periodisering av omkostningene.

Resultat og balanse

Ministerrådets inntekter består av landenes bidrag, intern avgift av lønn, renteinntekter og andre inntekter. I 2006 var de samlede inntektene 845.538 TDKK. Herav utgjorde landenes bidrag 826.843 TDKK.

De totale samlede ordinære utgiftene var 839.733 TDKK. Dette var en økning på 13.046 TDKK i forhold til året før.

Egenkapitalen utgjør -44.194 TDKK som fremkommer av overført egenkapital fra 2005 på -50.000 TDKK motregnet årets resultat på 5.806 TDKK.

I henhold til Nordisk Ministerråds økonomireglement skal et eventuelt overskudd tilbakebetales til medlemslandene. I 2005 ble det besluttet at fordringene på landene på 50.000 TDKK skulle avskrives over driften i 2005. Avskrivningen vil heretter i årsregnskapet vises som varig, bunden, negativ egenkapital. Angående dette forholdet vil Rigsrevisionen igjen for 2006 avgi en revisjonspåtegning med følgende supplerende opplysning om den negative egenkapitalen:

"Årsregnskabet viser en egenkapital på ÷44.194 tkr. Årets negative egenkapital er opstået som følge af afskrivning af tilgodehavendet hos medlemslandene i 2005 på 50.000 tkr. Efter en specifik ændring til økonomireglementet i 2005 om denne afskrivning skal medlemslandene ikke indbetale underskud/negativ egenkapital for så vidt angår afskrivningen. Som følge heraf vil der fremover være en negativ grundkapital på 50.000 tkr. Den årlige samlede egenkapital vil også være negativ, men afvige fra den negative grundkapital med årets over- eller underskud, der løbende afregnes med medlemslandene".

Så lenge egenkapitalen er negativ som følge av denne avskrivningen vil denne supplerende opplysningen fremgå av revisjonspåtegningen. Rigs-

revisionen vil følge planene om ytterligere nedskrivning for å minske likviditeten i Nordisk Ministerråd.

Nordisk Ministerråds sekretariat

Totalbudsjettet for Nordisk Ministerråds sekretariat var 72.013 TDKK mot 73.060 TDKK i 2005. Samlede utgifter utgjorde i alt 71.325 TDKK mot 71.059 TDKK i 2005. Driftsoverskuddet i 2006 på 688 TDKK overføres til akkumulert overskudd fra tidligere år på 5.041 TDKK slik at det i alt overføres 5.729 TDKK til 2007.

Nordisk Ministerråds publikasjonsavdeling

Publikasjonsavdelingen er en egen resultatenhet og inntektene består av en driftsbevilgning på 732 TDKK, samt inntekter fra salg av publikasjoner mv. på 3.690 TDKK. Samlede inntekter var således 4.341 TDKK mot 5.632 TDKK i 2005. Inntektsnedgangen skyldes primært mindre salg av publikasjoner i de nordiske landene.

Publikasjonsavdelingens samlede omkostninger var på 4.652 TDKK mot 5.841 TDKK i 2005. Den største utgiftsposten var publiseringskostnader på i alt 2.409 TDKK.

Driftsunderskuddet på 311 TDKK ble dekket av publikasjonsavdelingens overskudd fra tidligere år på 609 TDKK slik at den samlede overføringen til 2007 ble 298 TDKK.

Kommunikasjonsavdelingen

Kommunikasjonsavdelingen hadde samlede inntekter på 14.509 TDKK mot 14.800 i 2005. Inntektene består av en driftsbevilgning på 3.829 TDKK, samt 10.680 TDKK fra samarbeidsavtaler om felles drift av informasjonsavdelingen.

Avdelingens samlede utgifter var i 2006 i alt 12.892 TDKK mot 13.599 TDKK i 2005. Lønnsomkostninger var med 6.165 TDKK den største utgiftsposten.

Etter ytterligere disposisjoner til prosjekter på 475 TDKK var drifts-overskuddet i 2006 på 1.142 TDKK. Årets resultat blir fordelt mellom Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, og det er således overført 459 TDKK til Nordisk Råd. Ministerrådets andel av årets overskudd på 683 TDKK er overført til informasjonsavdelingens eget akkumulerte resultat fra tidligere år på 1.947 TDKK slik at det samlet er 2.630 TDKK til disposisjon i 2007.

Nordisk Ministerråds kontorer

Rigsrevisionen har tidligere hatt anmerkninger til kontorenes regnskaper. I 2006 har Rigsrevisionen besøkt kontorene i Tallinn og St. Petersburg. Rigsrevisionen konstaterer at det ved begge kontorene var en tilfreds-stillende økonomiforvaltning, og at man i stor grad hadde etterkommet Rigsrevisionens anbefalinger etter forrige besøk i 2004.

For begge kontorene påpekes det mindre mangler ved informasjon og instrukser fra Nordisk Ministerråds sekretariat, og Rigsrevisionen vil følge utviklingen. Vedrørende kontoret i Tallinn har Rigsrevisionen følgende bemerkninger:

- Regnskapsinstruksen er forbedret, men det anbefales at den om-redigeres på enkelte områder.
- Atskillelsen mellom kasse- og bokholderfunksjon er nå tilfreds-stillende, men det anbefales supplerende ledelseskontroll.

Hva gjelder kontoret i St. Petersburg har Rigsrevisionen følgende bemerkninger:

- Økonomifunksjonen er styrket ved at det er ansatt ny hovedbokholder
- Det var ikke avlagt kvartalsrapporter for hele 2005, og 1. kvartalsrapport fra 2006 var vesentlig forsinket. Rigsrevisionen har anbefalt at det fra Nordisk Ministerråds side skjer en mer stringent oppfølging av den økonomiske utviklingen ved kontoret i St. Petersburg med hensyn til at det allokeres stadig flere budsjettmidler til kontoret.

Rigsrevisionen meddeler at den vil følge opp disse forholdene ved neste revisjonsbesøk ved kontorene.

Nordisk Ministerråds institusjoner, prosjekter mv.

Ansvaret for revisjonen av regnskapene for institusjonene i Norden er plassert hos den statlige revisjonsmyndighet i domicillandet. Etter avtale med vedkommende Rigsrevision kan dog revisjonen ivaretas av private, anerkjente revisjonsfirma.

Prosjekter revideres av de enkelte landenes statlige revisjonsmyndigheter som hovedregel gjennom stikkprøver som ledd i revisjonen av institusjonen eller forvaltningsorganet som et prosjekt er tilknyttet. Når det gjelder prosjekter og støtteordninger som ikke er knyttet til statlige institusjoner ivaretas revisjonen av private revisorer. Rigsrevisionen reviderer prosjektene som administreres av Nordisk Ministerråds sekretariat

Nordisk Ministerråds institusjoner

Ved avslutningen av revisjonen av en institusjons årsregnskap avgis en revisjonspåtegning som etter behov kan suppleres med en revisjonsrapport.

De tre fellesnordiske institusjonene i Danmark revideres alle av Rigsrevisionen. For en institusjon er det avgitt en revisjonspåtegning uten forbehold, mens det for de to andre er avgitt revisjonspåtegning med supplerende bemerkninger om nedleggelse i 2006 og den eventuelle påvirkning dette vil har for årsregnskapet i 2006. De to nedlagte institusjonene var NordScen og Nordita (Nordisk institutt for teoretisk astrofysikk). I tillegg ble Nordisk Journalistcenter nedlagt som nordisk institusjon pr. 1. januar 2006, men fortsetter som prosjekt. Det er ikke funnet en endelig vertsinstitusjon for Nordisk Journalistcenter, og Rigsrevisionen har derfor avgitt en revisjonspåtegning med supplerende opplysninger om det nåværende tilhørsforhold.

I Finland finnes fem fellesnordiske institusjoner hvorav fire revideres av eksterne revisorer. Det er avgitt revisorpåtegning uten forbehold og supplerende opplysninger for alle disse institusjonene for regnskapsåret 2006.

Nordens Hus på Island revideres av Ríkisendurskoðun som har avgitt revisorpåtegning uten forbehold og supplerende opplysninger.

I Norge er det fem nordiske institusjoner, og den norske Riksrevisjonen ivaretar revisjonen av disse. Det er avgitt revisorpåtegning uten forbehold og supplerende opplysninger for alle disse institusjonene. Nordisk Kunstnarsenter Dalsåsen (NKD) er nedlagt som institusjon pr. 1. januar 2006, og aktivitetene inngår som en del av det nye mobilitets- og residensprogrammet. I tillegg har Riksrevisjonen revidert og avgitt revisjonspåtegninger uten forbehold eller supplerende opplysninger vedrørende Nordisk Metodikkomité for næringsmidler og Nordisk Film &

TV-fond. Disse har ikke formelt status som institusjoner i Nordisk Ministerråds budsjettsystem.

De fire nordiske institusjonene som ligger i Sverige revideres av Riksrevisionen som for alle fire institusjonene har avgitt revisorpåtegning uten forbehold og supplerende opplysninger.

De tre selvstyrte områdene Færøyene, Grønland og Åland har hver en nordisk institusjon. På Færøyene og Grønland utføres revisjonen av private revisorer, mens revisjonen av institusjonen ivaretas av Revisionsbyrån fra Ålands landskapsstyre. Det er avgitt revisorpåtegning uten forbehold og supplerende opplysninger for alle institusjonene i de selvstyrte områdene.

Rigsrevisionen har følgende bemerkninger vedrørende revisjonen av utvalgte institusjoner:

- Nordisk Institutt for odontologisk materialprøvning (NIOM) har avlagt årsregnskaper som følger norsk lov om årsregnskaper. Nordisk Ministerråd har gitt permanent tillatelse til dette.
- Nordiska Genbanken (NGB), Sverige. Det er konstatert forhold om manglende beskatning av utenlandstillegg samt manglende betaling av sosiale avgifter av disse. Dette kan være i strid med lovverket, og NGB er i dialog med det svenske Skatteverket. Avgjørelse i saken ventes i løpet av sommeren 2007.
- Nordisk center för regional utveckling och planering (Nordregio), Sverige. Det er konstatert at Nordregio har periodisert ubrukte budsjettmidler uten at det er innhentet tillatelse fra Nordisk Ministerråd til dette. Nordregio har anmodet Nordisk Ministerråd om dispensasjon fra reglene for regnskapsavleggelse.

3. Kontrollkomiteens synspunkter

Kontrollkomiteen konstaterer at Rigsrevisionen de siste årene har hatt svært få bemerkninger til Nordisk Ministerråds regnskaper og virksomhet.

Kontrollkomiteen noterer også at problemene i tilknytning til implementeringen av nytt økonomisystem nå langt på vei er løst. Dette forholdet har tidligere påvirket Nordisk Ministerråds egen regnskapsføring negativt, og det har også berørt ministerrådets oppfyllelse av inngåtte administrasjonsavtaler med Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond. Rigsrevisionen har også i år kommentert disse avtalene, og anbefaler at ansvarsfordelingen mellom sekretariatene i Nordisk Råd, Nordisk Kulturfond og Nordisk Ministerråd tydeliggjøres i samarbeidsavtalene.

I likhet med Rigsrevisionen vil Kontrollkomiteen følge opp dette forholdet neste år.

4. Sammenfatning og konklusjon

Kontrollkomiteen er enig i Rigsrevisionens konklusjon om at Nordisk Ministerråds regnskap og beretning om virksomheten er avlagt i overensstemmelse med gjeldende regler, og at de gir et korrekt bilde av Nordisk Ministerråds økonomiske resultat for 2006 og den finansielle stilling pr. 31. desember 2006.

Nordisk Råd

C 3/kk

Behandles i:
Kontrollkomiteen

Bilag:
- Rigsrevisionens beretning

J.nr. 07-00206-8

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter

å ta revisjonsberetning for Nordisk Ministerråd 2006 til etterretning

Gøteborg, 24. september 2007

Sigrun Eng (A)
Christina Gestrin (sv), v. ordförande
Josef Motzfeldt (IA)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Allan Niebuhr (KF), formand
Gunilla Tjernberg (kd)

Nordisk Råd

C 3/kk

Behandles i:
Kontrollkomiteen

Bilag:
- Rigsrevisionens beretning

J.nr. 07-00206-8

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd
om
revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006

Juni 2007

Indholdsfortegnelse

Side

1. Revision af årsregnskabet for 2006 ... 5
   - 1.1. Indledning ... 5
   - 1.2. Konklusion på den udførte revision ... 5

2. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2006 ... 6
   - 2.1. Regnskabsprincip mv. ... 6
   - 2.2. Økonomifunktionen ... 6
   - 2.3. Samarbejdsaftale mv. ... 7

3. Kommentarer til årsregnskabet ... 7
   - 3.1. Resultatopgørelsen ... 8
     - 3.1.1. Nordisk Ministerråds sekretariat ... 8
     - 3.1.2. Nordisk Ministerråds publikationsafdeling ... 10
     - 3.1.3. Nordisk Ministerråds informationsafdeling ... 10
   - 3.2. Balancen ... 11

4. Den udførte revision ... 16
   - 4.1. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse ... 16
   - 4.2. Risikofyldte områder ... 18
   - 4.3. Revisionens udførelse ... 18

5. Nordisk Ministerråds kontorer ... 19

6. Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv. ... 21
   - 6.1. Generelt ... 21
   - 6.2. Nordisk Ministerråds institutioner ... 22
     - 6.2.1. Ophørte institutioner ... 23
     - 6.2.2. Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv. ... 24
   - 6.3. Enkeltprojekter mv. ... 24

7. Andre oplysninger mv. ... 25
   - 7.1. Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller ... 25
   - 7.2. Overholdelse af lovgivningen ... 26
   - 7.3. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet ... 26
   - 7.4. Ledelsens regnskabserklæring ... 27
   - 7.5. Ikke-korrigerede forhold ... 27
   - 7.6. Afsluttende bemærkninger ... 27

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006

1. Revision af årsregnskabet for 2006

1.1. Indledning

1. Rigsrevisionen afgiver hermed revisionsberetning for regnskabsåret 2006 til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Ministerråds sekretariat, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i nærværende beretning. De øvrige nordiske rigsrevisioner har ligeledes haft et udkast til høring.

Rigsrevisionens beretning omfatter hele Nordisk Ministerråds årsregnskab for 2006.

Revisionen af Nordisk Ministerråds institutioner, støtteordninger, projekter mv. varetages af de respektive landes statslige revisionsmyndigheder på grundlag af de gældende bestemmelser i domicillandet.

Rigsrevisionen har fra de statslige revisionsmyndigheder i de øvrige nordiske lande modtaget rapporteringer om resultatet af årets revision af institutioner, enkeltprojekter mv. Et sammendrag af disse rapporteringer er indarbejdet i denne beretning, jf. kap. 6.

2. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2007, udviser et overskud på 5.806 tkr. og en negativ egenkapital på 44.194 tkr. Årets overskud er overført til den regnskabsmæssige egenkapital og bliver afregnet med medlemslandene i det følgende år.

1.2. Konklusion på den udførte revision

3. Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af aktiver, passiver og den finansielle stilling pr. 31. december 2006, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2006,

på de områder vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af henholdsvis kap. 2 og 3, hvortil vi henviser.

4. Godkender Nordisk Ministerråd årsregnskabet i sin nuværende form, vil årsregnskabet være forsynet med revisionspåtegning uden forbehold, men med en supplerende oplysning om den negative egenkapital, jf. pkt. 34.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til afsnit 4.1.

2. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2006

2.1. Regnskabsprincip mv.

5. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2006 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

6. De enkelte nordiske institutioner aflægger selvstændige årsregnskaber efter samme regnskabsprincip, som gælder for Nordisk Ministerråd.

2.2. Økonomifunktionen

7. Rigsrevisionen finder, at regnskabsaflæggelsen for 2006 har været bedre end det tidligere år. Revisionen af årsregnskabet for 2006 har dog afdækket, at der fortsat anvendes mange resurser ved brugen af økonomisystemet, der blev implementeret i 2005. Dette forhold sammenholdt med fratrædelse af nøglepersoner i økonomiafdelingen har medført, at der ikke var foretaget alle de nødvendige regnskabsmæssige afstemninger og opfølgning herpå i forbindelse med regnskabsaflæggelsen. Derfor har der været flere korrektioner til det foreliggende årsregnskab.

Vi er orienteret om, at økonomifunktionen nu er blevet tilført nye personer med regnskabsmæssige kompetencer, og Rigsrevisionen forventer, at der i økonomifunktionen i

Nordisk Ministerråds sekretariat fortsat tilføres tilstrækkelige resurser, så regnskabsaflæggelsen og underbyggende dokumentationer er tilfredsstillende.

2.3. Samarbejdsaftale mv.

8. Nordisk Ministerråds sekretariat har i lighed med de tidligere år haft samarbejdsaftaler med såvel Nordisk Råds sekretariat som Nordisk Kulturfond. Samarbejdsaftalerne indeholder bestemmelser om en række tjenesteydelser, som Nordisk Ministerråds sekretariatet mod betaling stiller til rådighed for de 2 sekretariater. Det drejer sig primært om regnskabs- og personalemæssige ydelser, mens det øvrige daglige administrative arbejde varetages af Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Kulturfonds sekretariat.

9. Vi har anbefalet, at ansvarsfordelingen mellem sekretariaterne i Nordisk Råd, Nordisk Kulturfond og Nordisk Ministerråd tydeliggøres i samarbejdsaftalerne. Anbefalingen er begrundet i, at vi ved revisionen af Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond for 2006 bl.a. har konstateret manglende afklaring af fordelingen af ansvaret for fx afstemning af gamle udestående fordringer, opløsning af gamle bogføringssaldi samt periodisering af omkostningerne.

Rigsrevisionen er fra Nordisk Ministerråds sekretariat orienteret om, at sekretariatet vil tilstræbe, at ansvarsfordelingen tydeliggøres.

Rigsrevisionen vil i 2007 følge, om samarbejdsaftalerne fungerer hensigtsmæssigt.

10. Ud over det administrative samarbejde har Nordisk Ministerråd et fælles informationssamarbejde med Nordisk Råd. Dette samarbejde har medført et overskud, og for 2006 er Nordisk Råds andel af resultatet fra den fælles informationsafdeling overført til Nordisk Råds årsregnskab med 459 tkr.

3. Kommentarer til årsregnskabet

11. I lighed med tidligere år skal vi kommentere det aflagte årsregnskab.

3.1. Resultatopgørelsen

12. Nordisk Ministerråds ordinære resultat for 2006 blev 5.806 tkr. mod 3.451 tkr. i 2005. Det ordinære resultat skyldtes primært større renteindtægter og større intern afgift af løn end oprindeligt budgetteret.

13. De samlede indtægter udgjorde 845.538 tkr. mod 830.138 tkr. i 2005. Heraf udgjorde bidragene fra de nordiske lande 826.843 tkr. De nordiske landes bidrag samt fordelingen heraf blev fastsat samtidig med godkendelsen af budgettet for 2006 på samarbejdsministrenes møde i forbindelse med Nordisk Råds session den 25.-27. oktober 2005. Fordelingen af bidragene er foretaget i henhold til Nordisk Ministerråds økonomireglement, § 7. De samlede bidrag var i 2006 12.750 tkr. større end i 2005.

Renteindtægterne steg med 2.810 tkr. og udgjorde 9.087 tkr. Den større renteindtægt skyldtes en større rentesats samt større gennemsnitligt indestående end forudsat i budgettet.

14. De samlede omkostninger udgjorde 839.733 tkr. og bestod af driftsomkostninger inkl. projektbevillinger på 839.185 tkr., udbetaling af Nordisk Råds andel af den fælles informationsvirksomhed med 459 tkr. og renteudgifter mv. på i alt 89 tkr. De samlede ordinære omkostninger var 13.046 tkr. større end i 2005.

Vi har konstateret, at der også i 2006 blev betalt morarenter mv. ved for sent indbetalte A-skatter, andre personalemæssige afgifter samt øvrige varefordringer. Rigsrevisionen skal henstille, at betalingsfristerne overholdes, så der ikke påløber morarenter.

For så vidt angår lønadministrationen i øvrigt henvises til pkt. 16.

Nordisk Ministerråds interne omkostninger afholdes gennem drifts-/projektbevillinger til de selvstændige resultatenheder: sekretariatet, publikationsafdelingen og informationsafdelingen, der nærmere er kommenteret under afsnit 3.1.1, 3.1.2 og 3.1.3.

3.1.1. Nordisk Ministerråds sekretariat

15. Til drift af Nordisk Ministerråds sekretariat var der for 2006 driftsbevillinger på 64.469 tkr. samt andre indtægter

på 7.544 tkr., bl.a. som følge af samarbejdsaftaler, jf. pkt. 8. Det samlede rådighedsbeløb var således 72.013 tkr. i 2006 mod 73.060 tkr. i 2005.

Sekretariatets samlede omkostninger udgjorde i alt 71.325 tkr. mod 71.059 tkr. i 2005. Driftsoverskuddet i 2006 på 688 tkr. blev overført til akkumuleret overskud fra tidligere år på 5.041 tkr., så der i alt blev overført 5.729 tkr. til disponering i 2007.

Af omkostninger i 2006 var den største post personaleomkostningerne, der i alt udgjorde 47.064 tkr., hvoraf løndelen udgjorde 37.996 tkr. Under personaleomkostningerne er der for 2006 hensat forpligtelse til udbetaling af særlige feriefridage og særligt ferietillæg i forbindelse med medarbejdernes fratræden, jf. pkt. 29.

16. Vi har konstateret, at der i forbindelse med den særlige udbetaling ved medarbejderes fratræden indgår et bundfradrag før beregning af intern afgift. Rigsrevisionen har anbefalet, at reglerne omkring udbetaling af godtgørelse ved medarbejdernes fratræden, herunder reglerne om anvendelse af bundfradrag, bliver tydeliggjort og indføjet i personalehåndbogen.

Vi har endvidere konstateret, at der var fejl i opgørelsen af svensk social afgift, at der ikke fuldt ud var sket korrekt indberetning af honorarer og skattefrie tillæg, at der var flere fejl i lønberegningen for en fratrådt medarbejder, og at der var foretaget udbetaling af feriegodtgørelse mv. til fratrådte medarbejdere, der ikke var i overensstemmelse med reglerne herom. Fravigelse fra reglerne var i hvert enkelt tilfælde sket efter godkendelse af ledelsen i Nordisk Ministerråd.

Vi finder det utilfredsstillende, at der fortsat opstår de mange fejl i lønberegningerne for Nordisk Ministerråds sekretariat, og at der ikke foretages de nødvendige afstemninger og opgørelser. Vi skal derfor anbefale, at der fx kvartalsvis udarbejdes opgørelser og afstemninger af lønudgifter, i henhold til personalekontorets lønsystem, til bogføringen. Opgørelserne skal bl.a. verificere, at løn inkl. udlandstillæg og børnetillæg, sociale afgifter, rejsegodtgørelse mv., der oplyses til de offentlige myndigheder, er i overensstemmelse med regnskabets udvisende. Vi vil følge dette forhold nærmere.

Vi skal endvidere anbefale, at der i forbindelse med medarbejdernes fratræden kun sker udbetaling af godtgørelser mv. i overensstemmelse med reglerne herom.

3.1.2. Nordisk Ministerråds publikationsafdeling

17. Indtægterne i 2006 i Nordisk Ministerråds publikationsafdeling var driftsbevillingen på 732 tkr. samt indtægter fra salg af publikationer mv. på 3.609 tkr. De samlede indtægter var således 4.341 tkr. mod 5.632 tkr. i 2005.

De færre indtægter skyldtes primært mindre salg af publikationer i de nordiske lande.

Publikationsafdelingens samlede omkostninger udgjorde i alt 4.652 tkr. mod 5.841 tkr. i 2005. I 2006 var der herefter et driftsunderskud på 311 tkr., der blev dækket af publikationsafdelingens overskud fra tidligere år på 609 tkr. Der blev herefter overført udisponerede midler på 298 tkr. til 2007.

I lighed med tidligere år var den største enkeltpost i 2006 publiceringsomkostningerne, der i alt udgjorde 2.409 tkr.

I forbindelse med vores revision af tilgodehavender for salg af publikationer har vi konstateret, at der fortsat henstår nogle gamle tilgodehavender, hvor der ikke har kunnet konstateres indbetalinger. Vi har igen anbefalet, at der foretages en gennemgang af disse fordringer med henblik på en afklaring, og at der bliver foretaget en reservation til imødegåelse af tab.

3.1.3. Nordisk Ministerråds informationsafdeling

18. Nordisk Ministerråds informationsafdeling havde i 2006 indtægter i form af en driftsbevilling på 3.829 tkr. samt indtægter fra samarbejdsaftaler om fælles drift af informationsafdelingen på 10.680 tkr. De samlede indtægter var således i alt 14.509 tkr. mod 14.800 tkr. i 2005.

Informationsafdelingens samlede omkostninger udgjorde i 2006 i alt 12.892 tkr. mod 13.599 tkr. i 2005. Efter yderligere dispositioner til projekter på 475 tkr. var der i 2006 et driftsoverskud på 1.142 tkr.

Årets resultat bliver fordelt mellem Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. I Nordisk Ministerråd er der overført egen andel af årets overskud med 683 tkr. til informationsafdelingens eget akkumulerede resultat fra tidligere år på 1.947 tkr. Der er herefter til disponering i 2007 i alt 2.630 tkr.

Blandt omkostningerne var lønomkostningerne også i 2006 den største enkeltpost, der i alt udgjorde 6.165 tkr.

3.2. Balancen

19. Likvide midler på 220.826 tkr. udgjorde hovedparten eller 94,7 % af de samlede aktiver. De likvide midler steg med 44.540 tkr. i forhold til 2005, hvilket bl.a. skyldes, at der ultimo 2005 var store tilgodehavende momsrefusioner, der er modtaget i løbet af 2006.

Størstedelen af de likvide midler placeres på kortløbende aftalekonti for at opnå bedst mulig forrentning, der udgjorde gennemsnitligt 2,9 % i 2006.

Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Ministerråds bankforbindelser og fået bekræftelse på, at alle engagementer var korrekt medtaget i regnskabet. Vi har i den forbindelse også gennemgået fuldmagtsforholdene i relation til pengekontiene og har konstateret, at der var forløbet over 1 år fra en medarbejders fratræden, til fuldmagtsforholdet er afmeldt i pengeinstituttet. Vi har derfor anbefalet, at fuldmagtsforholdene straks bringes ajour, når en medarbejder fratræder.

20. Fordringer udgjorde i alt 12.144 tkr., der bestod af personalefordringer på 331 tkr., forudbetalt løn på 3.300 tkr., øvrige fordringer på 6.415 tkr. samt forudbetalte omkostninger og periodeafgrænsningsposter på 2.098 tkr.

21. Ved vores revision har vi konstateret, at der fortsat ikke fuldt ud var foretaget afstemninger af personalemellemværender samt vurdering af, om der var tale om omkostninger eller tilgodehavender. Desuden kunne vi konstatere, at der i posten indgik flere gældsposter. På vores anbefaling er forholdet nu afklaret i forbindelse med regnskabsaflæggelsen, hvilket vi finder tilfredsstillende.

22. Forudbetalt løn udgjorde 3.300 tkr. og vedrører bruttoløn for januar 2007, hvor udbetaling er sket i december 2006.

23. Øvrige fordringer udgjorde 6.415 tkr. og omfattede bl.a. tilgodehavende momsrefusion, og vi har påset indbetaling af den tilgodehavende refusion i 2007.

Mellemregning med Nordisk Kulturfond er indeholdt i "Øvrige fordringer". Mellemregningen er afstemt til årsregnskabet for Nordisk Kulturfond.

Vi har konstateret, at der i 2006 ikke løbende er foretaget udligning af mellemværendet med Nordisk Kulturfond, og vi har anbefalet, at mellemregningerne udlignes periodisk, fx hver måned, eller alternativt bliver forrentet. Vi er nu fra Nordisk Ministerråds sekretariat orienteret om, at sekretariatet vil iværksætte forretningsgange, der sikrer en periodisk udligning af mellemregningerne. Det finder vi tilfredsstillende.

24. Periodeafgrænsningsposter og forudbetalte omkostninger udgjorde 2.098 tkr. og vedrører omkostninger, der er registreret i 2006, og som vedrører 2007.

Vi har konstateret, at der i flere tilfælde fortsat ikke var foretaget den fornødne periodisering af omkostningerne i forbindelse med regnskabsaflæggelsen, så der er overensstemmelse med det nugældende regnskabsprincip. Vi har derfor endnu engang anbefalet, at der skabes overensstemmelse mellem regnskabsprincippet og regnskabsaflæggelsen, og vi har endvidere anbefalet, at der etableres forretningsgange, der sikrer en mere korrekt periodisering.

25. Balanceposten "Materielle anlægsaktiver", der omfattede kostprisen for 3 lejligheder til Nordisk Ministerråds kontor i Skt. Petersborg, er nu udgået. Lejlighederne er blevet solgt i 2005 og 2006. Det blev for 2005 aftalt med Nordisk Ministerråds sekretariat, at den regnskabsmæssige opgørelse af salget kunne afvente salget af de resterende lejligheder i 2006, så der kun skulle foretages én opgørelse.

Vi har konstateret, at der kun er foretaget en regnskabsmæssig regulering, men at der ikke er foretaget en opgørelse af det regnskabsmæssige provenu ved salget. Provenuet skal optages i årsregnskabet, selv om provenuet skal anvendes til dækning af husleje for Nordisk Ministerråds kontor i Skt. Petersborg. Vi finder det utilfredsstillende, at Nordisk Ministerråds sekretariat ikke har foretaget beregningen af provenuet, og har bedt sekretariatet om at foretage denne beregning og at få det indregnet i årsregnskabet. Vi vil følge dette forhold nærmere.

26. Leverandørgæld og skyldige projektmidler til udbetaling udgjorde i alt 24.862 tkr. mod 17.630 tkr. i 2005. I lighed med tidligere år er der mange skyldige projektmidler, hvor anmodning om udbetaling var fremsat før 31. december 2006, men hvor udbetaling først sker i 2007.

Vi har gennemgået leverandørgælden for eventuel kursregulering af gældsposter i fremmed valuta. Den samlede regulering ville være uvæsentlig, men vi har anbefalet, at Nordisk Ministerråd fremover er opmærksom på dette forhold.

Vi konstaterede ved vores revision, at der ikke er foretaget en afstemning af leverandørgælden i 2006. Den manglende afstemning har resulteret i flere gamle poster fra 2005 og tidligere, der ikke umiddelbart kunne verificeres til eksterne oplysninger. Endvidere var der flere tilgodehavende beløb registreret under leverandørgælden. Flere af de afdækkede forhold blev også omtalt i forbindelse med revisionen i 2005, uden at der er sket en afklaring. Dette finder vi utilfredsstillende og har anbefalet, at der snarest sker en nøje gennemgang af kreditorerne for at få afklaret de gamle saldi mv. Vi vil følge dette nærmere.

Vi har ved vores revision af leverandørgæld endvidere konstateret, at der i flere tilfælde fortsat ikke var foretaget den fornødne periodisering af omkostningerne i forbindelse med regnskabsaflæggelsen, så der er overensstemmelse med det nugældende regnskabsprincip. Vi har derfor igen påpeget, at der skal være overensstemmelse mellem regnskabsprincippet og regnskabsaflæggelsen, og vi har atter anbefalet, at der etableres forretningsgange, der sikrer en mere korrekt periodisering.

27. Arrangementet EXPO 2005 er optaget i årsregnskabet med en gæld på 212 tkr. Fordelingen af det endelige overskud af EXPO 2005 er blevet udbetalt til medlemslandene med undtagelse af Island. Efter oplysninger fra Nordisk Ministerråds sekretariat skyldes den manglende udbetaling, at der endnu ikke er modtaget oplysning om, hvilken bankkonto pengene skal overføres til. Rigsrevisionen forventer dette forhold løst i 2007.

28. Anden kortfristet gæld 493 tkr. indeholder skyldige personaleomkostninger mv. Mellemregning med Nordisk Råd er indeholdt i "Anden kortfristet gæld". Mellemregningen er afstemt til årsregnskabet for Nordisk Råd.

29. Personaleforpligtelser udgjorde i alt 3.386 tkr. I beløbet er indeholdt hensættelse til personaleforpligtelser ved fratræden med 2.227 tkr. og der er for første gang afsat beløb hertil i 2006. Rigsrevisionen er enig i ledelsens vurdering af hensættelsen.

30. Periodeafgrænsningsposter og skyldige omkostninger udgjorde i alt 18 tkr. mod 917 tkr. i 2005. Regnskabsposten indeholder generelt skyldige omkostninger. For så vidt angår periodiseringer henvises til pkt. 26.

31. Skyldige projektmidler udgjorde 245.598 tkr. i 2006 mod 243.588 tkr. i 2005. I 2005 var der indeholdt skyldige projektmidler for Nordisk Kulturfond med 21.167 tkr. I forbindelse med Nordisk Kulturfonds status som selvstændigt retssubjekt fra 2006 er fondens egne skyldige projektmidler udgået af Nordisk Ministerråds årsregnskab.

Vi har påset, at bogføringen er i overensstemmelse med de samlede projektoversigter, samt stikprøvevist efterprøvet, om udbetalinger sker på korrekt grundlag i henhold til projektkontrakterne. Vi har i den forbindelse konstateret tilfælde, hvor der sker udbetaling af sidste bevillingsrate, hvor der er sket en faglig evaluering, men hvor der ikke er sket en behørig økonomisk evaluering. Vi har i den forbindelse anbefalet, at der i alle tilfælde sker en økonomisk evaluering før udbetaling af den sidste bevillingsrate. Vi er fra Nordisk Ministerråds sekretariat orienteret om, at sekretariatet vil iværksætte forretningsgange, der sikrer en økonomisk evaluering af projekterne. Det finder vi tilfredsstillende.

Vi har konstateret, at der i større grad sker ekstern forvaltning af projektmidler inden for de enkelte ministerråd mod betaling af et administrationsbidrag til de eksterne forvaltere. Det sætter væsentlige krav til aftalerne mellem Nordisk Ministerråd og projektforvalterne, hvor der bl.a. skal iagttages forhold om evaluering af projekterne såvel fagligt som økonomisk. Dette forhold vil Rigsrevisionen have fokus på for 2007.

32. I skyldige projektmidler indeholdes ikke-disponerede projektmidler på 38.381 tkr. i 2006 mod tilsvarende 30.111 tkr. i 2005. Disse projektmidler udgør den del af budgetmidlerne, der ikke var disponeret til specifikke formål ved

årets udgang. Midlerne bliver da reserveret for anvendelse til andre nye projekter inden for budgetrammen for det enkelte fagområde. Udisponerede projektmidler henstår i maks. 3 år, hvorefter de tages til indtægt over resultatopgørelsen.

Der er for 2006 ikke tilbageført udisponerede midler over resultatopgørelsen. Ved revisionen har vi konstateret, at der i 2006 ikke er foretaget en gennemgang af udisponerede midler for identifikation af, om der var poster til tilbageførsel. Der er bl.a. registreret udisponerede midler tilbage fra 2002.

Vi er orienteret fra Nordisk Ministerråds sekretariat om, at der for 2008, i henhold til det korrigerede økonomireglement, vil blive indført nye beregningsmodeller for tilbageførsel af udisponerede midler. Alligevel har vi anmodet om, at Nordisk Ministerråds sekretariat i 2007 foretager en nøje gennemgang af de udisponerede midler for en afklaring af, om der skal ske tilbageførsler i 2007.

33. Nordisk Ministerråds har for 2006 administreret eksterne projektmidler, bl.a. fra EU, til finansiering af eksterne projekter i primært Baltikum-området. Vi har orienteret Nordisk Ministerråds sekretariat om, at de eksterne projektmidler skal holdes helt adskilt fra egne projektmidler under Nordisk Ministerråds budget, således at det altid er muligt at identificere de eksterne projektmidler og forbruget heraf.

34. Egenkapitalen udgør ÷44.194 tkr., svarende til den overførte grundkapital fra 2005 på ÷50.000 tkr., hvori er modregnet årets resultat for 2006 på 5.806 tkr.

I henhold til Nordisk Ministerråds økonomireglement skal et eventuelt overskud tilbagebetales til medlemslandene. Vi har ved revisionen påset, at overskuddet for 2005, der skulle betales tilbage til de nordiske lande i 2006, blev fordelt mellem landene i samme forhold, som landene indbetalte bidrag for 2005.

NSK/MR-SAM besluttede i 2005, at fordringen på landene på 50.000 tkr. skulle afskrives over driften i 2005. Afskrivningen vil herefter vises i årsregnskabet som en varig – bunden – negativ egenkapital.

Rigsrevisionen tog i 2005 dette forhold til efterretning, men fandt, at der kunne findes en – i regnskabsmæssig henseende – mere optimal løsning. Vi har i 2006 drøftet dette

med Nordisk Ministerråds sekretariat og har bl.a. foreslået, at den opståede bundne egenkapital kunne fjernes over en årrække ved modregning i de årlige regnskabsmæssige tilbageførsler af budgetmidler, der ikke er blevet anvendt inden for den gældende tidsfrist. Denne fremgangsmåde vil kun have en regnskabsmæssig effekt og vil ikke påvirke likviditeten i Nordisk Ministerråd.

Efter Nordisk Ministerråds sekretariats oplysninger vil vores forslag ikke kunne godkendes af budgetekspertgruppen, der i øvrigt påtænker en yderligere nedskrivning for at mindske likviditeten i Nordisk Ministerråd. Dette forhold vil vi følge.

Under hensyn til forholdets karakter vil vi igen for 2006 afgive revisionspåtegning med følgende supplerende oplysning om den negative egenkapital: *"Årsregnskabet viser en egenkapital på ÷44.194 tkr. Den negative egenkapital er opstået som følge af afskrivning af tilgodehavendet hos medlemslandene i 2005 på 50.000 tkr. Efter en specifik ændring til økonomireglementet i 2005 om denne afskrivning skal medlemslandene ikke indbetale underskud/negativ egenkapital for så vidt angår afskrivningen. Som følge heraf vil der fremover være en negativ grundkapital på 50.000 tkr. Den årlige samlede egenkapital vil også være negativ, men afvige fra den negative grundkapital med årets over- eller underskud, der løbende afregnes med medlemslandene".*

Den supplerende oplysning vil fremgå af revisionspåtegningen, så længe egenkapitalen er negativ som følge af afskrivningen.

4. Den udførte revision

4.1. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

35. Det er revisionens formål at påse, om det af ledelsen aflagte regnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement, og om årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter resultatopgørelse og balance samt noter. Ledelsen udarbejder ikke en egentlig årsberetning til årsregnskabet. Derimod indgår årsregnskabet med revisionspåtegning som en del af den samlede beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed, der afgives i august 2007.

36. Revisionen er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og er tilrettelagt og udført med henblik på at kunne tage stilling til, om årsregnskabet indeholder væsentlige fejl og mangler.

Revisionen, der foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler.

I forbindelse med revisionen er Nordisk Ministerråds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det nye økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data.

Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endelig er vi ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen på de områder, vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde i 2006.

37. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er Nordisk Ministerråds ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

38. Revisionen er udført i årets løb og i forbindelse med årsafslutningen.

4.2. Risikofyldte områder

39. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder. De risikofyldte områder har været:

- løn – og personaleområdet
- fordringer, periodeafgrænsningsposter, skyldige projektomkostninger og kreditorer
- Nordisk Ministerråds interne kontroller, der omfatter de overordnede kontroller samt kontroller på specifikke regnskabsmæssige områder.

4.3. Revisionens udførelse

40. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen samt en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for de i årsregnskabet anførte oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har i 2006 måttet udvide den stikprøvevise gennemgang for at kunne kontrollere, at de pågældende gældsposter og øvrige forpligtelser, der, os bekendt, påhviler Nordisk Ministerråd, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og om dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

41. Revisionen af balanceposter er sket ved revision af enkeltposter og afstemning til eksterne oplysninger i videst muligt omfang.

Fordringer er afstemt til eksterne oplysninger samt til dokumenterede opgørelser i Nordisk Ministerråd. Endvidere er varefordringer stikprøvevist verificeret til indbetalinger i 2007. Herudover er der gennemgået bogføringsbilag før og efter statusdagen for konstatering af, om der er foretaget korrekt periodisering. I det omfang den daglige ledelse har foretaget en skønsmæssig vurdering ved værdiansættelsen af en balancepost, har vi gennemgået den underliggende vurdering.

Skyldige projektomkostninger er revideret stikprøvevist ved gennemgang af den enkelte projektsag fra kontrakt og sagsbehandling til udbetalingstidspunkt og eventuelt afslutningstidspunkt. Herudover er der sket en samlet afstemning mellem årsregnskabet og de projektlister, der er udsendt til de nordiske landes rigsrevisioner, jf. pkt. 49.

Vare- og omkostningskreditorer er stikprøvevist revideret til eksterne oplysninger samt til betalinger i 2007.

42. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på specifikke regnskabsmæssige områder, herunder tilbageførte budgetmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger samt likviditetsområdet, herunder betalingsforretninger.

Revisionen er foretaget som stikprøvevis revision af enkeltposter med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Revisionen er suppleret med en regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet korrekt til udtryk i årsregnskabet.

På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen i videst muligt omfang sikrer regnskabets rigtighed, og at årsregnskabet giver et rigtigt billede af Nordisk Ministerråds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Vi har ved vores revision fundet enkelte tilfælde, hvor de etablerede forretningsgange ikke er efterlevet fuldt ud. Desuden har vi givet anbefaling om mere stringent kontering ved tilbageførsel af overskydende projektmidler til hovedkontoen, idet de enkelte fagrådgivere foretager denne kontering meget forskelligt. Forholdene har dog ikke været af en sådan karakter, at de har haft betydning for den samlede vurdering af årsregnskabet.

5. Nordisk Ministerråds kontorer

43. I juni 2006 aflagde vi besøg ved Nordisk Ministerråds kontorer i Tallinn og Skt. Petersborg. Vi konstaterede, at der ved begge kontorer var en tilfredsstillende økonomiforvalt-

ning, og at man i vid udstrækning havde efterkommet vores anbefalinger fra det foregående besøg i 2004.

44. Ved begge kontorer kunne vi konstatere, at der var meget mangelfulde informationer fra Nordisk Ministerråds sekretariat om overførsel af budget- og projektmidler til kontorerne, hvilket gav fejlinformation i kontorernes bogføring. Vi anbefalede, at dette forhold blev løst i samråd med Nordisk Ministerråds sekretariat.

Endvidere kunne vi konstatere, at der fortsat manglede en instruks fra Nordisk Ministerråds sekretariat om opstilling af de forklarende noter til kontorernes regnskab om igangværende projekter, i overensstemmelse med det gældende regnskabsprincip.

Vi har tidligere anbefalet Nordisk Ministerråds sekretariat at udarbejde denne instruks, hvilket også er påpeget af den tidligere generalsekretær efter revisionsbemærkningerne for 2005. Vi er nu af Nordisk Ministerråds sekretariat orienteret om, at instruksen desværre ikke er udarbejdet endnu, men at den vil blive udarbejdet i efteråret 2007. Rigsrevisionen vil følge dette.

45. Ved kontoret i Tallinn konstaterede vi, at kompetencerne i økonomifunktionen var blevet styrket væsentligt.

Vi fandt anledning til følgende bemærkninger:

Den opdaterede regnskabsinstruks var blevet forbedret på flere punkter. Vi anbefalede, at instruksen blev omredigeret på enkelte områder i forbindelse med opdateringen som følge af udskiftning af kontorets direktør.

Vi gennemgik forretningsgangene i økonomifunktionen for vurdering af funktionsadskillelsen mellem kasse- og bogholderifunktionen. Under hensyn til organisationens størrelse fandt vi den etablerede funktionsadskillelse tilfredsstillende, men anbefalede dog en supplerende ledelseskontrol.

Vi konstaterede et enkelt tilfælde, hvor der skete en uhensigtsmæssig disponering af overskydende projektmidler, og anbefalede, at denne form for disponering ophørte.

46. Ved kontoret i Skt. Petersborg konstaterede vi bl.a., at økonomifunktionen var blevet styrket gennem ansættelse af en ny hovedbogholder til afløsning for vicedirektøren. Revisionsbesøget resulterede i bemærkninger om følgende forhold:

De sidste lejligheder, der tidligere blev anvendt til kontor, var ved at blive solgt, og salget er efterfølgende bekræftet af Nordisk Ministerråds sekretariat. Det samlede provenu skulle anvendes til dækning af kontorets nuværende husleje. Den regnskabsmæssige behandling er tillige omtalt i pkt. 25.

Der var ikke aflagt kvartalsrapporter for hele 2005, og 1. kvartalsrapport for 2006 var væsentligt forsinket. Vi anbefalede, at der fra Nordisk Ministerråds sekretariats side skete en mere stringent opfølgning af den økonomiske udvikling ved kontoret i Skt. Petersborg under hensyntagen til, at der allokeres stadig flere budgetmidler til kontoret.

47. Rigsrevisionen vil følge op på de omtalte forhold ved næste revisionsbesøg ved kontorerne.

6. Revision af Nordisk Ministerråds institutioner, enkeltprojekter mv.

6.1. Generelt

48. Ansvaret for revisionen af regnskaber for institutioner, der er beliggende i Norden, er placeret hos den statslige revisionsmyndighed i institutionens domicilland. Efter aftale med vedkommende rigsrevision kan revisionen dog varetages af et privat, anerkendt revisionsfirma.

Enkeltprojekter mv. revideres som hovedregel stikprøvevist af de enkelte landes rigsrevisioner som led i revisionen af regnskaberne for de pågældende institutioner eller forvaltningsorganer, hvortil et projekt er knyttet. For så vidt angår projekter, støtteordninger mv., der ikke er henlagt til statslige institutioner, varetages revisionen af private revisorer. Rigsrevisionen reviderer de projekter, der administreres af Nordisk Ministerråds sekretariat.

49. Vi modtog og videresendte den 14. februar 2007 en oversigt fra Nordisk Ministerråds sekretariat over projekter for 2006 fordelt på de enkelte lande til de nordiske rigsrevisioner til brug for deres projektrevisioner. Der er efterfølgende konstateret enkelte unøjagtigheder i oversigten. Vi har derfor over for Nordisk Ministerråds sekretariat understreget vigtigheden af, at der gives korrekte oplysninger om

projekter som grundlag for de nordiske rigsrevisioners arbejde.

6.2. Nordisk Ministerråds institutioner

50. Ved afslutning af revisionen af en institutions årsregnskab afgives en revisionspåtegning, der efter behov kan suppleres med en revisionsrapport.

51. De 3 fællesnordiske institutioner i Danmark revideres alle af Rigsrevisionen. For 1 institution har Rigsrevisionen for 2006 afgivet en revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger. For 2 institutioner er der afgivet revisionspåtegning med supplerende bemærkninger om nedlæggelse i 2006 og dennes eventuelle påvirkning af årsregnskabet for 2006.

Herudover har Rigsrevisionen foretaget revision af en institution, der blev nedlagt 1. januar 2006 og fortsætter som et projekt, men som endnu ikke har fundet en endelig værtsinstitution. I dette tilfælde har Rigsrevisionen afgivet en revisionspåtegning med supplerende oplysninger om det nuværende tilhørsforhold.

52. Der er 5 fællesnordiske institutioner i Finland, hvoraf de 4 revideres af eksterne autoriserede revisorer, mens én revideres af Statens Revisionsverk.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger for alle institutionerne for regnskabsåret 2006.

Herudover har eksterne autoriserede revisorer revideret og afgivet revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger vedrørende Den tekniske Bistandsfond inden for det Baltiske Investeringsprogram, der ikke formelt har status som institution i Nordisk Ministerråds budgetsystem.

53. Nordens Hus på Island revideres af Ríkisendurskoðun.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger for institutionen.

54. Riksrevisjonen varetager revisionen af de 5 nordiske institutioner, der er beliggende i Norge. Der er afgivet revisionspåtegninger uden forbehold og supplerende oplysninger for alle 5 institutioner.

Herudover har Riksrevisjonen revideret og afgivet revisionspåtegninger uden forbehold eller supplerende oplysninger vedrørende Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler og Nordisk Film- & TV-Fond, der ikke formelt har status som institutioner i Nordisk Ministerråds budgetsystem.

55. De 4 nordiske institutioner, der er beliggende i Sverige, revideres af Riksrevisionen.

Riksrevisionen har for alle 4 institutioner afgivet revisionspåtegninger uden forbehold og supplerende oplysninger.

56. De 3 selvstyreområder Færøerne, Grønland og Åland har hver en nordisk institution.

For institutionerne på Færøerne og Grønland varetages revisionen af private revisorer, mens revisionen af institutionen på Åland varetages af Revisionsbyrån fra Ålands landskapsstyrelse.

Der er afgivet revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger for alle institutioner.

6.2.1. Ophørte institutioner

Nordisk Journalistcenter (NJC), Danmark

57. NJC blev nedlagt som nordisk institution pr. 1. januar 2006, hvorefter NJC fortsætter som et selvstændigt projekt, foreløbig under fælles administration af Danmarks Journalisthøjskole.

Nordisk Center for Scenekunst (NordScen), Danmark

58. NordScen er nedlagt i december 2006, og aktiviteterne er foreløbig overført til administration via Nordisk Ministerråd.

Nordisk Institut for Teoretisk Fysik (Nordita), Danmark

59. Nordita blev nedlagt som selvstændig institution pr. 31. december 2006. Aktiviteterne fortsætter som projekter ved Alba Nova under KTH i Stockholm og Københavns Universitet.

Nordisk Kunstnarsenter Dalsåsen (NKD), Norge

60. NKD er nedlagt som nordisk institution pr. 1. januar 2006, og aktiviteterne indgår som en del af det nye mobilitets- og residensprogram.

6.2.2. Bemærkninger vedrørende revisionen af udvalgte institutioner mv.

Nordisk Institutt for odontologisk materialprøvning (NIOM), Norge

61. NIOM har aflagt årsregnskabet efter regnskabsprincipper, der følger norsk lov om årsregnskaber. Nordisk Ministerråd har givet permanent dispensation hertil.

Nordiska genbanken (NGB), Sverige

62. Riksrevisionen har konstateret forhold om manglende beskatning af udlandstillæg samt om manglende betaling af sociale afgifter heraf, hvilket kan være i strid med lovgivningen. NGB har en dialog med det svenske Skatteverket herom, og der forventes en afgørelse i løbet af sommeren 2007.

Nordiskt center för regional utveckling och planering (Nordregio), Sverige

63. Riksrevisionen har konstateret, at Nordregio i perioden 2003-2005 har periodiseret de ubrugte budgetmidler, uden at der er indhentet tilladelse hertil fra Nordisk Ministerråd. På Riksrevisionens anbefaling har Nordregio i 2006 anmodet Nordisk Ministerråd om dispensation fra reglerne for regnskabsaflæggelse. Der foreligger endnu ikke svar fra Nordisk Ministerråd.

6.3. Enkeltprojekter mv.

64. I projektbevillingerne indgår midler til et betragteligt antal mindre, enkeltstående projekter af midlertidig karakter. Herudover er der midler til et mindre antal institutionslignende bidragsmodtagere, til forskellige støtteordninger og til reserver.

65. Bevillingerne til projekter, støtteordninger mv. administreres dels af sekretariatet, dels af en række statslige, kommunale eller private institutioner, hovedsageligt i de nordiske lande.

66. Rigsrevisionen har i forbindelse med revisionen for 2006 gennemgået et antal projekter i Nordisk Ministerråds sekretariat. Vi har her konstateret, at projekterne behandles korrekt i Nordisk Ministerråds sekretariat, herunder at der bl.a. foreligger korrekte projektkontrakter, at udbetalinger sker på grundlag af godkendte anvisninger. For så vidt angår endelige afrapporteringer og godkendte regnskaber for afsluttede projekter henvises til bemærkningerne i pkt. 31.

Det er vores vurdering, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med projektkontrakten, at der ved projekterne er taget skyldige økonomiske hensyn, og at de indsendte projektregnskaber har været undergivet betryggende revision.

67. I de korte sammendrag om revisionen, som Rigsrevisionen har modtaget fra de andre nordiske landes rigsrevisioner, er der enkelte generelle bemærkninger vedrørende revisionen af projekter.

68. Riksrevisionen i Sverige har ud fra en særskilt vurdering udtaget 3 projekter til revision for 2006.

Konklusionen er, at de interne kontroller og regnskabsaflæggelse hos modtagerne findes tilfredsstillende.

69. Revisionsbyrån fra Ålands landskapsstyrelse har oplyst, at man med udgangspunkt i det internordiske revisionsreglement har revideret 3 projekter i 2006. Revisionsbyrån har konstateret, at de gennemgåede projekter er i overensstemmelse med de indgåede aftaler, og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved projekternes gennemførelse.

70. Landsgrannskodanin på Færøerne har gennemgået i alt 21 projekter med relation til Færøerne. Landsgrannskodanin har ikke haft bemærkninger til de gennemgåede projekter.

7. Andre oplysninger mv.

7.1. Eftersyn af Nordisk Ministerråds protokoller

71. Rigsrevisionen har påset, at der føres protokol for afholdte møder i Nordisk Ministerråd (samarbejdsministrene og Nordisk Samarbejdskomité), og at beslutninger vedta-

get på møderne er kommet rigtigt til udtryk i regnskabet. Vi har læst protokollerne for 2006.

7.2. Overholdelse af lovgivningen

72. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller NSK/MR-SAM for Nordisk Ministerråd kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Ministerråd.

7.3. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

73. Vi har drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl med Nordisk Ministerråds ledelse. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Ministerråd foregår besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.

7.4. Ledelsens regnskabserklæring

74. Rigsrevisionen har indhentet en regnskabserklæring fra generalsekretæren og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

7.5. Ikke-korrigerede forhold

75. Vi skal som led i revisionen oplyse bestyrelsen, om der er forhold, der ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet dem for værende uvæsentlige både enkeltvis og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at bestyrelsen er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Revisionen har identificeret forhold, der ikke er korrigeret i årsregnskabet, og som vil øge resultatet med 12 tkr., mindske gældsposterne med 12 tkr. og øge egenkapitalen med 12 tkr.

Det er vores vurdering, at de udeladte korrektioner ikke har væsentlig betydning for årsregnskabet som helhed. Vi kan derfor tilslutte os den daglige ledelses beslutning om ikke at foretage korrektionerne.

7.6. Afsluttende bemærkninger

76. I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

København, den 29. juni 2007

Kirsten Leth-Nissen
fg.

/Henning Madsen

Nordisk Råd

C 4/kk

Fremlagt av:
Kontrollkomiteen

Bilag:
- Rigsrevisionens beretning

J.nr. 07-00205-4

Kontrollkomiteens betenkning over

Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006

Til Kontrollkomiteens oppgaver hører granskning av Nordisk Råds regnskap og revisjonsberetning og forelegge resultatene av denne for plenarforsamlingen.

1. Kontrollkomiteens forslag

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter

å ta regnskap og revisjonsberetning for Nordisk Råd 2006 til etterretning

2. Rigsrevisionens generelle synspunkter

Rigsrevisionen har revidert Nordisk Råds årsregnskap for regnskapsåret 2006. Revisjonsberetningen har vært sendt til Nordisk Råds sekretariat for kommentarer som Riksrevisionen i størst mulig grad har innarbeidet i den endelige revisjonsberetningen. De øvrige nordiske riksrevisjoner har også fått et utkast til høring.

Årsregnskapet viser et overskudd på 1.675 TDKK, og en egenkapital på 2.245 TDKK. Presidiet har godkjent årsregnskapet på sitt møte 25. september og har videresendt revisjonsberetningen til Kontrollkomiteen.

Samarbeidsavtale

Siden 1997 har Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Ministerråds sekretariat hatt en samarbeidsavtale. Samarbeidsavtalen innebærer at Nordisk Ministerråd mot betaling ivaretar en rekke administrative tjenester som lønn-, økonomi og personal, regnskap, IT, lokaler og resepsjonsfunksjon.

Rigsrevisionen anbefaler at ansvarsfordelingen mellom sekretariatene i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd tydeliggjøres i samarbeidsavtalen. Anbefalingen begrunnes med at det i forbindelse med revisjonen er blitt konstatert manglende avklaring av gamle utestående fordringer, manglende avklaring av gamle bokføringssaldi, samt utilstrekkelig periodisering av kostnadene. Nordisk Ministerråds sekretariat har orientert Rigsrevisionen om at det vil tilstrebe at ansvarsfordelingen tydeliggjøres.

Rigsrevisionen vil i 2007 følge om samarbeidsavtalen fungerer hensiktsmessig.

3. Kommentarer til årsregnskapet

Nordisk Råds samlede inntekter utgjorde i 2006 32.966 TDKK. Av disse kommer 30.660 TDKK fra bidrag fra de nasjonale parlamentene (delegasjonene), 276 TDKK fra renteinntekter, og 2.030 TDKK fra intern avgift av lønn. De nasjonale bidragene ble fastsatt på presidiets møte 23. september 2005.

Utgiftene var i 2006 på totalt 31.291 TDKK mot 31.033 TDKK i 2005. Økningen skyldes primært at det i kostnadene for 2005 ble motregnet andel av det akkumulerte overskuddet fra informasjonsavdelingen som er felles for Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, samt avsetninger til personalforpliktelser. Resultatet er stort sett uendret i forhold til 2005 og var 1.675 TDKK i 2006 mot 1.768 TDKK i 2005.

Rådsorganenes samlede utgifter utgjorde 6.498 TDKK hvilket er en nedgang på 1.415 TDKK i forhold til 2005, og skyldes blant annet besparelser ved reiser, samt leie og leasing av lokaler og AV-utstyr mv.

Rådssekretariatets samlede utgifter var i 2006 på totalt 18.212 TDKK mot 16.753 TDKK i 2005. De største utgiftspostene i rådssekretariatet er lønnsomkostninger på 8.668 TDKK, administrasjonsbidrag til Nordisk Ministerråds sekretariat på 3.080 TDKK, samt andel av felles Kommunikasjonsavdeling på 5.544 som inneholdt en andel av overskuddet for 2006 på 459 TDKK.

Samlede overføringer var 6.581 TDKK som inkluderer partistøtte på 5.500 TDKK, bidrag til Ungdommens nordiske råd på 450 TDKK, samt journalststipender på 631 TDKK. Rigsrevisionen har tidligere påpekt forhold omkring sekretariatets styring av utdelte og utbetalte journalststipender, og også drøftet dette med sekretariatet. Rigsrevisionen finner differanser mellom utdelte stipender og hva bokføringen viser. Dette forklares ved at alle stipender er utdelt, men alle er ikke utbetalt og derfor ikke bokført. Nordisk Råds sekretariat er oppmerksom på forholdet og er i ferd med å etablere forretningsganger som sikrer bedre overblikk over utdelte og utbetalte stipender. Rigsrevisionen vil følge opp dette forholdet i 2007.

Egenkapitalen, som også omfatter hensettelse av tidligeres års overskudd til anvendelse av spesifikke formål, utgjorde 2.245 TDKK etter overføring av årets resultat på 1.675 TDKK. I henhold til økonomireglementet skal et eventuelt overskudd som hovedregel tilbakebetales til medlemslandene. Presidiet kan dog beslutte å overføre overskuddet helt eller delvis til neste regnskapsperiode til bruk til ett eller flere spesifikke formål. Av den samlede egenkapital pr. 31. desember 2005 på 2.071 TDKK vedtok Presidiet den 20. september 2006 å betale 1.501 TDKK tilbake til landene, og reservere 570 TDKK til økte kostnader i 2006 blant annet til gjennomføring av en opinionsundersøkelse og til journalststipender.

Rigsrevisionens konklusjon

Revisjonen skal påse at det avlagte regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med Nordisk Råds økonomireglement, og om årsregnskapet gir et rettvisende bilde av Nordisk Råds resultat og økonomiske stilling pr. 31.desember 2006. Rigsrevisionen konkluderer at revisjonen ikke har gitt anledning til anmerkninger eller forbehold.

4. Kontrollkomiteens synspunkter

Kontrollkomiteen konstaterer at Rigsrevisionen har svært få bemerkninger til Nordisk Råds regnskap, og at tidligere års anbefalinger i stor grad er fulgt opp av Nordisk Råd.

Kontrollkomiteen konstaterer at årsregnskapet for 2006 viser et overskudd på i alt 1.675 TDKK som blant annet skyldes færre og billigere utvalgsmøter enn budsjettert, at horisontale oppgaver har medført færre kostnader, samt større renteinntekter. Presidiet har besluttet å overføre overskuddet fra 2006 til 2007 fordelt på 1.200 TDKK til dekning av Nordisk Råds andel av kostnader for å utvikle nye hjemmesider for det nordiske samarbeidet, 200 TDKK er avsatt til en ny opinionsundersøkelse, 195 TDKK er avsatt til seminar om Hvite-Russland og et OSSE-seminar, og endelig er det avsatt 80 TDKK til videreutvikling av et nytt dokument- og saksbehandlingssystem (DINA).

5. Sammenfatning og konklusjon

Kontrollkomiteen er enig i Rigsrevisionens konklusjon om at Nordisk Råds regnskap er avlagt i overensstemmelse med gjeldende regler, og at de gir et korrekt bilde av Nordisk Råds økonomiske resultat for 2006 og den finansielle stilling pr. 31. desember 2006.

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter

å ta regnskap og revisjonsberetning for Nordisk Råd 2006 til etterretning

Gøteborg, 24. september 2007

Sigrun Eng (A)
Christina Gestrin (sv), v. ordförande
Josef Motzfeldt (IA)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Allan Niebuhr (KF), formand
Gunilla Tjernberg (kd)

Beretning til Nordisk Råd
om
revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006

Juni 2007

Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelse og pagineringen for Blå Bok.

Indholdsfortegnelse

Side

1. Revision af årsregnskabet for 2006 5
   - 1.1. Indledning 5
   - 1.2. Konklusion på den udførte revision 5

2. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2006 6
   - 2.1. Regnskabsprincip mv. 6
   - 2.2. Samarbejdsaftale mv 6

3. Kommentarer til årsregnskabet 7
   - 3.1. Resultatopgørelsen 7
   - 3.2. Balancen 9
   - 3.3. Stipendieordningen 10

4. Den udførte revision 11
   - 4.1. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse 11
   - 4.2. Risikofyldte områder 12
   - 4.3. Revisionens udførelse 12

5. Andre oplysninger mv. 14
   - 5.1. Eftersyn af præsidiets protokoller 14
   - 5.2. Overholdelse af lovgivning 14
   - 5.3. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet 14
   - 5.4. Ledelsens regnskabserklæring 15
   - 5.5. Ikke-korrigerede forhold 15
   - 5.6. Afsluttende bemærkninger 15

Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006

1. Revision af årsregnskabet for 2006

1.1. Indledning

1. Rigsrevisionen afgiver hermed revisionsberetning for regnskabsåret 2006 til Nordisk Råd. Beretningen skal afgives til Nordisk Råd før 1. juli i året efter budgetårets udgang.

Beretningen har i udkast været fremsendt til Nordisk Råds sekretariat, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i nærværende beretning. De øvrige nordiske rigsrevisioner har ligeledes haft et udkast til høring.

2. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2007, udviser et overskud på 1.675 tkr. og en egenkapital inkl. hensættelser på 2.245 tkr. Årets resultat er overført til egenkapitalen.

1.2. Konklusion på den udførte revision

3. Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af aktiver, passiver og den finansielle stilling pr. 31. december 2006, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2006, på de områder vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af henholdsvis kap. 2 og 3, hvortil vi henviser.

4. Godkender præsidiet årsregnskabet i sin nuværende form på sit møde i september 2007, vil årsregnskabet være forsynet med revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til afsnit 4.1.

2. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2006

2.1. Regnskabsprincip mv.

5. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2006 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Råds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

2.2. Samarbejdsaftale mv.

6. Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Ministerråds sekretariat har siden 1997 haft en samarbejdsaftale om en række tjenesteydelser, som Nordisk Ministerråds sekretariat mod betaling stiller til rådighed for Nordisk Råds sekretariat.

Den nugældende samarbejdsaftale omfatter forvaltning af løn- og økonomifunktion. Det daglige administrative arbejde varetages af Nordisk Råds sekretariat, mens bogføring og lønadministration mv. varetages af Nordisk Ministerråds sekretariats økonomiafdeling.

7. Vi har anbefalet, at ansvarsfordelingen mellem sekretariaterne i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd tydeliggøres i samarbejdsaftalen. Anbefalingen er begrundet i, at vi ved revisionen bl.a. har konstateret manglende afklaring af gamle udestående fordringer, manglende afklaring af gamle bogføringssaldi samt utilstrækkelig periodisering af omkostningerne.

Rigsrevisionen er fra Nordisk Ministerråds sekretariat orienteret om, at sekretariatet vil tilstræbe, at ansvarsfordelingen tydeliggøres.

Rigsrevisionen vil i 2007 følge, om samarbejdsaftalen fungerer hensigtsmæssigt

8. Ud over det administrative samarbejde på det regnskabs- og personalemæssige område mv. har Nordisk Råd et fælles informationssamarbejde med Nordisk Ministerråd.

Dette samarbejde har medført et overskud, og for 2006 indgår Nordisk Råds andel af resultatet fra den fælles informationsafdeling i Nordisk Råds årsregnskab med 459 tkr.

3. Kommentarer til årsregnskabet

9. I lighed med tidligere år skal vi kommentere det aflagte årsregnskab.

3.1. Resultatopgørelsen

10. Nordisk Råds resultat for 2006 er stort set uændret i forhold til 2005 og blev 1.675 tkr. mod 1.768 tkr. i 2005.

11. De samlede indtægter udgjorde 32.966 tkr. Heraf udgjorde bidragene fra de nationale parlamenter 30.660 tkr. De nationale bidrag blev fastsat på præsidiets møde den 23. september 2005. Vi har kontrolleret, at landenes bidrag til Nordisk Råd svarer til den fordeling, som er fastlagt i økonomireglementet.

Renteindtægterne udgjorde 276 tkr., og den interne afgift udgjorde 2.030 tkr.

12. De samlede omkostninger udgjorde 31.291 tkr. mod 31.033 tkr. i 2005, svarende til en stigning på 258 tkr. Stigningen skyldes primært, at der i omkostningerne for 2005 blev modregnet andel af det akkumulerede overskud for tidligere år fra den fælles informationsafdeling med Nordisk Ministerråd, samt at der for første gang er hensat personaleforpligtelser i 2006, jf. pkt. 22.

13. Rådsorganernes samlede omkostninger udgjorde 6.498 tkr., hvilket er 1.415 tkr. mindre end i 2005. De mindre omkostninger vedrører bl.a. besparelser ved rejser samt ved leje og leasing af lokaler, AV-udstyr mv.

Rigsrevisionen har konstateret, at der er udbetalt refusionsbeløb til Stortinget i Norge uden nogen dokumentation for beløbets størrelse. Vi har derfor anbefale, at der fra Stortinget fremover medsendes bilag, eller at der alternativt medsendes en revisorerklæring, som tilfældet fx er fra Folketinget i Danmark.

Rigsrevisionen er fra Nordisk Ministerråds sekretariat blevet orienteret om, at der i 2007 vil blive iværksat forretningsgange, der imødekommer anbefalingen. Dette finder vi tilfredsstillende og vil følge forløbet heraf.

14. Rådssekretariatets omkostninger udgjorde 18.212 i 2006 tkr. mod 16.753 tkr. i 2005. De væsentligste poster var løn-

omkostninger på 8.668 tkr., administrationsbidrag til Nordisk Ministerråds sekretariat på 3.080 tkr. samt andel af den fælles informationsvirksomhed med Nordisk Ministerråd på 5.544 tkr., der indeholdt overskudsandel for 2006 med i alt 459 tkr.

Under personaleomkostningerne er der for 2006 hensat forpligtelse til udbetaling af særlige feriefridage og særligt ferietillæg i forbindelse med medarbejdernes fratræden.

Vi har konstateret, at der i forbindelse med den særlige udbetaling ved medarbejderes fratræden indgår et bundfradrag før beregning af intern afgift. Rigsrevisionen har anbefalet, at reglerne omkring udbetaling af godtgørelse ved medarbejdernes fratræden, herunder reglerne om anvendelse af bundfradrag, bliver tydeliggjort og indføjet i personalehåndbogen.

Ved vores gennemgang af personaleomkostningerne har vi i øvrigt konstateret, at der i Nordisk Ministerråds sekretariat fortsat er foretaget en god afstemning af løn og honorarer fra lønsystemet til økonomisystemet, hvilket vi finder tilfredsstillende.

15. De samlede overførsler udgjorde 6.581 tkr. mod 6.367 tkr. i 2005. Overførslerne dækkede dels partistøtte med 5.500 tkr., dels bidrag til UNR med 450 tkr. samt journaliststipendier med 631 tkr.

Udbetalingen af journaliststipendier indeholder regulering for tidligere år. Rigsrevisionen har i 2005 og tidligere med Nordisk Råds sekretariat drøftet forholdet omkring sekretariatets styring af uddelte og udbetalte journaliststipendier. Nordisk Råds sekretariat oplyste i 2006, at man ville etablere forretningsgange, der sikrede et bedre overblik over uddelte og udbetalte stipendier. Nordisk Råds sekretariat baserer imidlertid fortsat udelukkende styringen af journaliststipendierne på de bogførte registreringer. Dette finder vi utilfredsstillende og utilstrækkeligt, idet vi har konstateret ikke uvæsentlige differencer mellem uddelte journaliststipendier og bogføringens udvisende. Vi skal derfor anbefale, at der snarest etableres procedurer, der sikrer en korrekt styring af uddelte og udbetalte journaliststipendier. Rigsrevisionen vil følge op på dette i 2007.

3.2. Balancen

16. Likvide midler udgjorde 1.741 tkr. ud af balancesummen på i alt 4.639 tkr. De likvide midler faldt med 8.444 tkr. i forhold til 2005. Dette skyldes, at Nordisk Råd i 2005 manglede at afregne et næsten tilsvarende beløb til Nordisk Ministerråd. Beløbet var i 2005 optaget som en gældspost og er blevet afregnet i 2006.

Vi har indhentet engagementsoplysninger fra Nordisk Råds bankforbindelser for derigennem at få bekræftelse på, at alle engagementer var korrekt medtaget i regnskabet. Vi har i den forbindelse også gennemgået fuldmagtsforholdene i relation til pengekontiene og har konstateret, at der trods tidligere anbefalinger fortsat ikke er foretaget en opdatering af fuldmagterne. Dette finder vi utilfredsstillende og skal igen anbefale, at fuldmagtsforholdene bringes ajour.

17. Mellemværende for løn udgjorde 669 tkr. og indeholder primært forudbetalt løn mv. for 2007.

18. Fordringer på 1.531 tkr. indeholder bl.a. momsrefusioner. Ved vores revision har vi konstateret, at der er udestående fordringer af ældre dato. Vi har anbefalet, at der foretages en gennemgang af fordringerne med henblik på at få afklaret gamle fordringer, og at der etableres procedurer, der sikrer en periodisk afstemning af fordringerne, herunder rykning for manglende betalinger.

Rigsrevisionen er fra Nordisk Ministerråds sekretariat blevet orienteret om, at der i 2007 vil blive iværksat forretningsgange, der imødekommer anbefalingen. Dette finder vi tilfredsstillende.

19. Periodeafgrænsningsposter udgjorde 42 tkr. og indeholder forudbetalte omkostninger, der kan henføres til 2007.

20. Mellemregning med Nordisk Ministerråd udgjorde netto et tilgodehavende på 655 tkr. Mellemregningen er afstemt med Nordisk Ministerråds regnskab.

21. Leverandørgæld udgjorde 598 tkr. og var dermed 1.236 tkr. mindre end i 2005, hvilket skyldes en enkelt større leverance medio december 2005, der blev betalt i 2006. Gælden er stikprøvevist revideret til eksterne bilag og betalinger i 2007. Gennemgangen har medført en anbefaling om, at

der i forbindelse med årsafslutningen skelnes mellem leverandørgæld og skyldige omkostninger. Forholdet har bl.a. indflydelse på tidspunktet for udbetaling af momsrefusion.

Gennemgangen har endvidere vist, at der var mange mangler i opgørelsen af omkostninger, der skulle indregnes i årsregnskabet for 2006. Disse mangler er reguleret i det foreliggende årsregnskab, men vi skal anbefale, at der anvendes tilstrækkelige resurser til at kunne foretage en korrekt periodisering af omkostningerne for det enkelte regnskabsår.

22. Periodeafgrænsninger og skyldige omkostninger udgjorde 1.763 tkr. I dette beløb var indregnet hensættelse til personaleforpligtelser med 495 tkr. og der er for første gang afsat beløb hertil i 2006. Rigsrevisionen er enig i ledelsens vurdering af hensættelsen.

23. Egenkapitalen, der også omfatter hensættelser af tidligere års overskud til anvendelse til specifikke formål, udgjorde 2.245 tkr. efter overførsel af årets resultat på 1.675 tkr.

Af den samlede egenkapital pr. 31. december 2005 på 2.071 tkr. vedtog præsidiet den 20. september 2006 at betale 1.501 tkr. tilbage til landene og reservere 570 tkr. til øgede omkostninger i 2006 fordelt med 400 tkr. til en opinionsundersøgelse og 170 tkr. til journalist stipendier. De faktiske omkostninger hertil har i 2006 andraget 423 tkr., som er indregnet i årets resultat.

3.3. Stipendieordningen

24. I forbindelse med aflæggelsen af årsregnskabet for Nordisk Råd aflægges samtidig et årsregnskab for Stipendieordningen for parlamentarikere fra Nærområderne. Dette årsregnskab aflægges særskilt og er ikke en del af Nordisk Råds årsregnskab.

25. Stipendieordningen finansieres gennem budgetmidler fra Nordisk Ministerråd, men forvaltningen af budgetmidlerne sker gennem Nordisk Råd.

De samlede indtægter udgjorde 588 tkr. i 2006 fordelt på budgetmidler med 550 tkr. og renteindtægter med 38 tkr. I 2005 var de samlede indtægter 573 tkr.

Omkostningerne udgjorde 314 tkr. i 2006 mod 838 tkr. i 2005. Årets resultat var således et overskud på 274 tkr.

mod et underskud på 265 tkr. i 2005. Årets overskud er tillagt egenkapitalen, der herefter udgør 755 tkr.

Revisionen af Stipendieordningen har vist, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med underliggende aftaler, og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved dispositionerne.

26. I forbindelse med Nordisk Ministerråds sekretariats opstilling af regnskabet for Stipendieordningen er der sket en regnskabsmæssig fejl, hvorved mellemværendet med Nordisk Ministerråd er opgjort med 264 tkr. for lidt. Vi har anbefalet, at der foretages udbetaling til Nordisk Ministerråd af det manglende beløb.

4. Den udførte revision

4.1. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

27. Det er revisionens formål at påse, om det af ledelsen aflagte regnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nordisk Råds økonomireglement, og om årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Råds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter ledelsens årsberetning, resultatopgørelse og balance samt noter.

28. Revisionen er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og er tilrettelagt og udført med henblik på at kunne tage stilling til, om årsregnskabet indeholder væsentlige fejl og mangler.

Revisionen, der foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler, jf. pkt. 30.

I forbindelse med revisionen er Nordisk Råds regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. Det nye økonomisystem, der anvendes i Nordisk Ministerråd, er bl.a. baseret på digitale godkendelses- og anvisningsprocedurer i forbindelse med den regnskabsmæssige registrering. På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at der generelt er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data. Vi har givet en en-

kelt anbefaling om mere stringent overholdelse af konteringsvejledningen, så ensartede regnskabsposter registreres på samme konto.

Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endelig er vi ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen, på de områder vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde i 2006.

29. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er præsidiets og ledelsens ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

30. Revisionen er udført i årets løb og i forbindelse med årsafslutningen.

4.2. Risikofyldte områder

31. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder.

De risikofyldte områder har været:

- fordringer, periodeafgrænsningsposter, skyldige omkostninger, kreditorer og forpligtelser
- Nordisk Råds interne kontroller, der omfatter de overordnede kontroller samt kontroller på specifikke regnskabsmæssige områder.

4.3. Revisionens udførelse

32. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen samt en stik-

prøvevis gennemgang af dokumentationen for årsregnskabets oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har kontrolleret, at de gældsposter og øvrige forpligtelser, der os bekendt påhviler Nordisk Råd, er kommet rigtigt til udtryk i årsregnskabet.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og om dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

33. Revisionen af balanceposter er sket ved revision af enkeltposter og afstemning til eksterne oplysninger i videst muligt omfang. Herudover er der gennemgået bogføringsbilag før og efter statusdagen for at konstatere, om der er foretaget korrekt periodisering. I det omfang den daglige ledelse har foretaget en skønsmæssig vurdering ved værdiansættelsen af en balancepost, har vi gennemgået den underliggende vurdering.

34. Revisionen af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på specifikke regnskabsmæssige områder, herunder overførsler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger.

Revisionen er foretaget som stikprøvevis revision af enkeltposter med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Revisionen er suppleret med en regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er kommet korrekt til udtryk i årsregnskabet.

På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen i videst muligt omfang sikrer regnskabets rigtighed, og at årsregnskabet giver et rigtigt billede af Nordisk Råds aktiviteter og finansielle stilling.

5. Andre oplysninger mv.

5.1. Eftersyn af præsidiets protokoller

35. Vi har påset, at der føres protokol for afholdte møder i præsidiet, og at beslutninger vedtaget af præsidiet er kommet rigtigt til udtryk i regnskabet. Vi har læst protokollerne for året 2006, hvor der har været afholdt 6 møder.

5.2. Overholdelse af lovgivning

36. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelse af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Råd udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller præsidiet for Nordisk Råd kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Råd.

5.3. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

37. Vi har drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl med Nordisk Råds ledelse. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, og at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vor revision ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der

i Nordisk Råd foregår besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.

5.4. Ledelsens regnskabserklæring

38. Vi har indhentet en regnskabserklæring fra rådsdirektøren og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

5.5. Ikke-korrigerede forhold

39. Vi skal som led i revisionen oplyse præsidiet, om der er forhold, som ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet dem for værende uvæsentlige både enkeltvis og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at præsidiet er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

5.6. Afsluttende bemærkninger

40. I henhold til § 14 i Nordisk Råds økonomireglement skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

København, den 29. juni 2007

Kirsten Leth-Nissen
fg.

/Henning Madsen

BETENKNING OVER BERETNING

Nordisk Råd

C 5/kk

Behandles i:
Kontrollkomiteen

Bilag:
- Rigsrevisionens beretning
- Nordisk Kulturfonds årsberetning

J.nr. 07-00207-3

Kontrollkomiteens betenkning over

Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd om Nordisk Kulturfonds virksomhetsberetning og om revisjonsberetning om Nordisk Kulturfonds virksomhet for 2006

Nordisk Råds Kontrollkomité har mottatt Nordisk Kulturfonds årsberetning for 2006, samt Rigsrevisionens revisjonsberetning om revisjonen av Nordisk Kulturfonds virksomhet 2006.

1. Kontrollkomiteens forslag

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter

å godkjenne Nordisk Kulturfonds regnskap for 2006 og innvilge fondets styre ansvarsfrihet

å ta årsberetning og revisjonsberetning for Nordisk Kulturfond 2006 til etterretning

2. Årsberetningen

Nordisk Kulturfonds årsberetning inneholder opplysninger om

- fondets oppdrag, virksomhetsidé og prioriteringer
- bidragsvirksomheten (bidragspolitikk, kvalitetssikring, antall, fordeling mellom land/områder, fordeling mellom sektorer og nærmere opplysninger om enkelte prosjekter)
- særlige satsinger
- organisasjon (rettstillingsavtale, styre og sekretariat)
- økonomi og prosjektadministrasjon

Nordisk Kulturfond har et bredt virksomhetsområde, bevilger mindre beløp, og har kort behandlingstid. I 2006 hadde fondet seks søknadsfrister for søknader opp til 100.000 DKK, og to frister for søknader på over

100.000 DKK. Samlet støtte til prosjekter var i 2006 på 27.929.000 DKK hvorav bidrag til fondets egne prosjekter var 2.650.000 DKK.

Fondet får stadig flere søknader. I 2006 var det totalt 1317 søknader hvorav 899 var gyldige. Motsvarende tall for 2005 var 1167 hvorav 866 var gyldige - altså en stigning på ca. 13 % for alle innkomne søknader og 4 % hva angår antall gyldige søknader. Samlet søkt beløp var 118.824.216 DKK i 2006. Av de totalt 899 gyldige prosjektene ble 30 % innvilget.

Av de bevilgede midlene gjelder 84 % prosjekter innen ulike kunstområder, 12 % tverrkulturelle prosjekter, og 4 % tverrsektorielle prosjekter. Musikk er klart det største området med nesten 23 % av bevilgningene.

Om lag 12 % av fondets bevilgninger gikk til søkere fra Vest-Norden, og 5 % gikk til søkere fra Nordens nærområder i øst (Baltikum og Russland).

Ved siden av bidragsvirksomheten har fondet en særlig nordisk satsing kalt 'Årets Nordiske utstilling' hvor fondet annethvert år gir tilskudd til et ekstraordinært utstillingsprosjekt. Tilskuddet er på høyst 3 millioner DKK. Det første utstillingsprosjektet var *'Kongospår'* som har vært på turne i de nordiske landene. Fondet har besluttet å utpeke utstillingsprosjektet *'Nätter av ljus - dagar av mörker' som Årets Nordiske utstilling for årene 2006-2008.*

Etter en prosess som begynte i 2001 ble fondets reviderte rettsstillingsavtale ratifisert av alle de nordiske landene 29.desember 2005, og fondets juridiske status og institusjonelle karakter er dermed klargjort. Nordisk Kulturfonds virksomhet er basert på en særlig avtale mellom de nordiske landene, og fondets status defineres i denne overenskomstens artikkel 6:

"Nordisk kulturfond er et nordisk fond med en særlig tilknytning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd, slik som det fremgår av denne overenskomst. Fondet er et selvstendig rettssubjekt."

Som en konsekvens av at rettstillingsavtalen er ratifisert er arbeidsgiveransvaret for fondets personale overført fra Nordisk Ministerråds sekretariat til fondets styre i 2006.

3. Revisjonsberetningen

I overensstemmelse med bestemmelsene i overenskomsten om Nordisk Kulturfond fatter Nordisk Råd beslutning om revisjon av fondets forvaltning og regnskap. Det er fast praksis at fondets regnskap revideres i samarbeid mellom et medlem av Folketinget og riksrevisor. I 2006 er revisjonen gjennomført av folketingsmedlem Elisabeth Arnold og riksrevisor Henrik Otbo.

Revisjonen er utført etter gjeldende regler i det internordiske revisjonsreglementet. Formålet er at revisjonen skal påse at det avlagte regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med Nordisk Ministerråds økonomireglement, og at årsregnskapet gir et rettvisende bilde av Nordisk Kulturfonds resultat og økonomiske stilling. Rigsrevisjonen konkluderer at revisjonen ikke har gitt anledning til anmerkninger eller forbehold.

I henhold til artikkel 10 i overenskomsten for Nordisk Kulturfond er det inngått avtale om ekstern administrasjon av lønn- og økonomifunksjon. På samme måte som for Nordisk Råd har Nordisk Kulturfond inngått en samarbeidsavtale med Nordisk Ministerråd som innebærer at disse funksjonene utføres av Nordisk Ministerråd.

Rigsrevisionen anbefaler at ansvarsfordelingen mellom sekretariatene i Nordisk Kulturfond og Nordisk Ministerråd tydeliggjøres i samarbeidsavtalen. Anbefalingen begrunnes med at det i forbindelse med revisjonen er blitt konstatert manglende avklaring av gamle utestående fordringer, manglende avklaring av gamle bokføringssaldi, samt utilstrekkelig periodisering av kostnadene. Nordisk Ministerråds sekretariat har orientert Rigsrevisionen om at det vil tilstrebe at ansvarsfordelingen tydeliggjøres.

Rigsrevisionen vil i 2007 følge om samarbeidsavtalen fungerer hensiktsmessig.

Fondets resultat var i 2006 et underskudd på 1.037.487 DKK mot et overskudd på 643.170 DKK i 2005. Forskjellen på ca. 1.681.000 DKK skyldes en kombinasjon av økte inntekter, økte administrative kostnader, og flere disponerte prosjektbevilgninger på 2.052.000 DKK.

De samlede inntektene har økt med ca. 1.040.000 DKK hvilket primært skyldes flere budsjettmidler fra Nordisk Ministerråd og flere renteinntekter.

Administrasjonsutgiften har økt med ca. 669.000 DKK i forhold til 2005. Dette skyldes blant annet økte personalkostnader på ca. 550.000 DKK og økte kostnader til eksterne sakkyndige eksperter på ca. 227.000.

Rigsrevisionen konstaterer at fondets prosjektstyringssystem fungerer tilfredsstillende og gir en rask og mer smidig administrasjon av prosjektene. Systemet har nå vært anvendt så lenge at alle opplysninger om stort sett alle prosjekter nå kan finnes elektronisk i systemet.

4. Kontrollkomiteens synspunkter

Kontrollkomiteen konstaterer at administrasjonen av Nordisk Kulturfond er god, og at Rigsrevisionen har svært få bemerkninger til fondets regnskap og virksomhet.

Det er gjennomført en reform av det nordiske kultursamarbeidet, og med virkning fra 2007 har Nordisk Ministerråd etablert tre nye programmer på kulturområdet. En viktig oppgave for kulturfondet og Nordisk Ministerråd den kommende tiden vil være å etablere en god arbeidsdeling mellom kulturfondets virksomhet og ministerrådets nye programvirksomhet for å sikre en optimal utnyttelse av midlene i det nordiske kultursamarbeidet.

5. Konklusjon

Kontrollkomiteen foreslår at

Nordisk Råd beslutter

å godkjenne Nordisk Kulturfonds regnskap for 2006 og innvilge fondets styre ansvarsfrihet

å ta årsberetning og revisjonsberetning for Nordisk Kulturfond 2006 til etterretning

Gøteborg, 24. september 2007

Sigrun Eng (A)
Christina Gestrin (sv), v. ordförande
Josef Motzfeldt (IA)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Allan Niebuhr (KF), formand
Gunilla Tjernberg (kd)

Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd
om
revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006

Juni 2007

Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelse og pagineringen for Blå Bok.

Indholdsfortegnelse

Side

1. Revision af årsregnskabet for 2006 5
   - 1.1. Indledning 5
   - 1.2. Konklusion på den udførte revision 5

2. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2006 6
   - 2.1. Regnskabsprincip 6
   - 2.2. Samarbejdsaftale 6
   - 2.3. Projektbevillinger 7

3. Kommentarer til årsregnskabet 7
   - 3.1. Resultatopgørelsen 8
   - 3.2. Balancen 10

4. Den udførte revision 10
   - 4.1. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse 10
   - 4.2. Risikofyldte områder 12
   - 4.3. Revisionens udførelse 12

5. Andre oplysninger mv 13
   - 5.1. Bestyrelsens sammensætning 13
   - 5.2. Eftersyn af bestyrelsens protokoller 13
   - 5.3. Overholdelse af lovgivning 14
   - 5.4. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet 14
   - 5.5. Ledelsens regnskabserklæring 15
   - 5.6. Ikke-korrigerede forhold 15
   - 5.7. Afsluttende bemærkninger 15

Beretning om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006

1. Revision af årsregnskabet for 2006

1.1. Indledning

1. Nordisk Kulturfonds årsregnskab revideres efter Nordisk Råds bestemmelse af et medlem af Folketinget og den til enhver tid siddende rigsrevisor i forening.

Folketingsmedlem Elisabeth Arnold og rigsrevisor Henrik Otbo er valgte revisorer i Nordisk Kulturfond og reviderer årsregnskabet for 2006.

2. Beretningen har i udkast været fremsendt til fondens sekretariat og Nordisk Ministerråds sekretariat, hvis bemærkninger i videst muligt omfang er indarbejdet i beretningen.

3. Årsregnskabet, der behandles på Nordisk Råds ordinære session i 2007, udviser et underskud på 1.037.487 kr. og en egenkapital på 805.595 kr. Årets resultat er tillagt det akkumulerede overskud for de foregående år.

1.2. Konklusion på den udførte revision

4. Det er revisorernes opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af aktiver, passiver og den finansielle stilling pr. 31. december 2006, at der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Vi er ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver anledning til at konkludere, at forvaltningen i 2006, på de områder vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde.

Særlige forhold og kommentarer til årsregnskabet fremgår af henholdsvis kap. 2 og 3, hvortil vi henviser.

5. Vi har konstateret, at årsregnskabet er elektronisk godkendt af bestyrelsen i juni 2007, og fonden har oplyst, at årsregnskabet bliver underskrevet på bestyrelsens møde i

august 2007. Vi har forsynet årsregnskabet med revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger.

Vedrørende revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse henvises til afsnit 4.1.

2. Særlige forhold vedrørende årsregnskabet for 2006

2.1. Regnskabsprincip

6. Det anvendte regnskabsprincip er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskabet for 2006 er aflagt i overensstemmelse med regnskabsbestemmelserne i Nordisk Ministerråds økonomireglement.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er ligeledes uændret i forhold til sidste år.

2.2. Samarbejdsaftale

7. I henhold til artikel 10 i overenskomsten for Nordisk Kulturfond er der indgået en administrationsaftale med Nordisk Ministerråds sekretariat. Det daglige administrative arbejde ved projekter mv. varetages således af Nordisk Kulturfonds sekretariat, mens bogføring og lønadministration mv. varetages af Nordisk Ministerråds sekretariats økonomiafdeling.

8. Revisorerne har anbefalet, at ansvarsfordelingen mellem sekretariaterne i Nordisk Kulturfond og Nordisk Ministerråd tydeliggøres i administrationsaftalen. Anbefalingen er bl.a. begrundet i, at revisorerne i flere tilfælde har konstateret, at der ikke er overensstemmelse mellem de formelle kompetencer for attestation af bilag og de faktiske forhold. Endvidere har revisorerne konstateret forhold om forsinkede betalinger af kreditorer, hvilket kan medføre morarenter.

Revisorerne er fra Nordisk Ministerråds sekretariat orienteret om, at sekretariatet vil tilstræbe, at ansvarsfordelingen tydeliggøres.

Revisorerne vil følge, om administrationsaftalen fungerer hensigtsmæssigt.

2.3. Projektbevillinger

9. Hovedparten af ansøgninger om projektmidler registreres og behandles elektronisk. Samtidig sker anmodning fra ansøgerne om udbetaling af bevilgede midler fra den 1. juli 2006 også fuldt ud elektronisk, hvorved der er en væsentlig tidsbesparelse i forhold til tidligere.

I lighed med tidligere har der i 2006 været i alt 8 ansøgningsrunder, heraf 6 ansøgningsrunder for ansøgninger om projektmidler på optil 100.000 kr. Fonden ønsker at fastholde antallet af ansøgningsrunder for at opretholde fleksibilitet for ansøgerne, så ansøgerne ikke skal være afhængige af kun få ansøgningsterminer.

10. Nordisk Kulturfond har som en forsøgsordning anvendt eksterne sagkyndige eksperter til vurdering af alle ansøgninger. Forsøgsordningen startede fra 2004 og blev evalueret i sommeren 2006, hvorefter forsøgsordningen fortsatte. Revisorerne er fra fonden orienteret om, at fondens bestyrelse på sit møde i maj 2007 har vedtaget, at ordningen med ekstern projektvurdering fortsætter permanent, da det giver et bedre grundlag for fordeling af projektbevillingerne. Dette finder revisorerne tilfredsstillende.

11. Nordisk Kulturfonds sekretariat er ved at udarbejde en instruks for sin evaluering af regnskaber for projektbevillinger på optil 50.000 kr., hvor Nordisk Kulturfond ikke kræver ekstern revision. I den forbindelse har Rigsrevisionen i 2005 og 2006 bistået sekretariatet med at tilvejebringe grundlaget for denne instruks ved at gennemgå enkelte projektregnskaber. Det er Nordisk Kulturfonds sekretariats forventning, at instruksen bliver udarbejdet i 2007.

Gennemgangen af de stikprøvevist udvalgte projektregnskaber har i øvrigt vist, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med projektkontrakterne, og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved projekternes gennemførelse. Rigsrevisionen har derimod ikke foretaget vurdering af projekternes faglige indhold.

3. Kommentarer til årsregnskabet

12. I lighed med tidligere år skal vi kommentere det aflagte årsregnskab.

3.1. Resultatopgørelsen

13. Fondens resultat for 2006 blev et underskud på 1.037.487 kr. mod et overskud på 643.170 kr. i 2005. Forskellen på ca. 1.681.000 kr. skyldes en kombination af øgede indtægter med ca. 1.040.000 kr., øgede administrative omkostninger med ca. 669.000 kr. og flere disponerede projektbevillinger med 2.052.000 kr.

14. De samlede indtægter er øget med ca. 1.040.000 kr., hvilket primært skyldes flere budgetmidler fra Nordisk Ministerråds budget med 1.119.000 kr. og flere renteindtægter med ca. 187.000 kr. Modsat har der været færre tilbageførsler af ikke anvendte bevillinger for tidligere år med ca. 266.000 kr.

15. De samlede administrationsudgifter er steget med ca. 669.000 kr. i forhold til 2005. Der har bl.a. været større personaleomkostninger med ca. 550.000 kr. og øgede omkostninger til de eksterne sagkyndige eksperter med ca. 227.000 kr. Modsat har der været færre omkostninger til informationsvirksomhed og edb-drift mv. på ca. 108.000 kr.

Stigningen i personaleomkostninger skyldes bl.a., at der er hensat forpligtelse til udbetaling af særlige feriefridage og særligt ferietillæg i forbindelse med medarbejdernes fratræden.

De øgede omkostninger til eksterne sagkyndige eksperter er et udtryk for det stigende antal projektansøgninger, der skal vurderes.

16. I forbindelse med gennemgangen af personaleomkostningerne har vi bl.a. konstateret, at der var fejl i opgørelsen af svensk social afgift, at der ikke var sket korrekt indberetning af honorarer og skattefrie tillæg, at der var flere fejl i lønberegningen for en fratrådt medarbejder, og at der var foretaget udbetaling af feriegodtgørelse til en fratrådt medarbejder i strid med reglerne herom. Endvidere var der foretaget forkert regnskabsmæssig behandling af intern afgift.

Vi finder det utilfredsstillende, at der fortsat opstår de mange fejl i lønberegningerne fra Nordisk Ministerråds sekretariat, og at der ikke foretages de nødvendige afstemninger og opgørelser. Vi skal derfor anbefale, at det indføjes i administrationsaftalen med Nordisk Ministerråds sekreta-

riat, at Nordisk Ministerråds sekretariat løbende, fx kvartalsvis, udarbejder opgørelser og afstemninger af lønudgifter og vederlag til Nordisk Kulturfonds sekretariat. Opgørelserne skal bl.a. verificere, at løn inkl. udlandstillæg og børnetillæg, sociale afgifter, rejsegodtgørelse mv., der oplyses til de offentlige myndigheder, er i overensstemmelse med regnskabets udvisende. Vi vil følge dette forhold.

Vi skal endvidere anbefale, at der i forbindelse med medarbejdernes fratræden kun sker udbetaling af godtgørelser mv. i overensstemmelse med de definerede regler herom.

17. De samlede projektbevillinger er steget i forhold til 2005 og udgør ca. 27.929.000 kr. I projektbevillingerne indgår regnskabsmæssige korrektioner med ca. 346.000 kr. samt disponeringer til interne projekter med 2.650.000 kr. til bl.a. Årets nordiske udstilling, temaområde (sprog), overgang til e-håndtering samt yderligere omkostninger til arkivoprydning.

I 2006 har fonden ydet bevillinger på i alt 24.932.500 kr. til eksterne projekter. De samlede eksterne bevillinger svarer til ca. 75 % af de samlede omkostninger inkl. bevillinger. Antal bevilgede ansøgninger i 2006 er 270 mod 286 bevilgede ansøgninger i 2005. Der var i 2006 i alt 899 ansøgninger mod 865 ansøgninger i 2005.

18. Vi har konstateret, at det anvendte projektstyringssystem fortsat fungerer tilfredsstillende og giver en hurtig og smidig administration og information omkring projekterne. Systemet har nu været anvendt så længe, at samtlige oplysninger for stort set alle projekter nu kan findes elektronisk i systemet.

Selv om der i 2005 blev etableret mulighed for dataoverførsel mellem projektstyringsprogrammet og økonomisystemet i Nordisk Ministerråds sekretariat, har vi konstateret flere fejl, der dog primært skyldes betjeningsfejl i Nordisk Ministerråds sekretariat. Vi er orienteret om, at der mellem fonden og Nordisk Ministerråds sekretariat er gjort tiltag til periodisk afstemning mellem de 2 databaser. Vi finder det væsentligt, at denne afstemning foretages, og vi skal igen anbefale, at der snarest etableres faste rutiner herom.

3.2. Balancen

19. Aktiverne består stort set af bankindeståender, der er et udtryk for de akkumulerede budgetmidler fra Nordisk Ministerråd, der endnu ikke er udbetalt til projekterne. En væsentlig del af de likvide midler er indsat på aftalekonti med kort løbetid.

Herudover er der et mindre tilgodehavende for momsrefusion og forudbetalt løn.

Ved gennemgang af betalingssystemet under de likvide midler har vi konstateret, at det faktisk er muligt at foretage den samme udbetaling 2 gange ved at lave en elektronisk kopi af den første betaling og derefter genbruge den i systemet. Vi har derfor anbefalet, at Nordisk Ministerråds sekretariat drøfter dette forhold med udbyderen af betalingssystemet, så denne fejlmulighed fremover elimineres.

20. Passiverne består primært af skyldige bevilgede projektmidler, hvor udbetaling vil ske inden for de følgende 2 år. Herefter føres de ikke anvendte projektmidler tilbage til brug for nye projekter.

Endvidere er der en mellemregning med Nordisk Ministerråd, der er afstemt til Nordisk Ministerråds regnskab, samt mindre gældsposter.

Vi har konstateret, at mellemregningen med Nordisk Ministerråd kun er udlignet én gang i løbet af regnskabsåret. Vi har anbefalet, at mellemregningen udlignes månedsvis, eller at der alternativt løbende beregnes rente af den aktuelle saldo. Vi er nu fra Nordisk Ministerråds sekretariat orienteret om, at sekretariatet vil iværksætte forretningsgange, der sikrer en periodisk udligning af mellemregningen. Det finder vi tilfredsstillende.

Egenkapitalen udgør 805.595 kr. og består af akkumuleret overskud for de foregående år med tillæg af årets overskud. Egenkapitalen er således udtryk for ikke-disponerede midler fra tidligere år.

4. Den udførte revision

4.1. Revisionens formål, tilrettelæggelse og udførelse

21. Det er revisionens formål at påse, om det af ledelsen aflagte regnskab er udarbejdet i overensstemmelse med Nor-

disk Ministerråds økonomireglement for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Kulturfonds aktiver, passiver og finansielle stilling samt resultat.

Revisionen omfatter ledelsens årsberetning, resultatopgørelse og balance samt noter.

22. Revisionen er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement og er tilrettelagt og udført med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

Revisionen, der foretages i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, har hovedsageligt omfattet regnskabsposter og områder, hvor der er risiko for væsentlige fejl og mangler, jf. pkt. 25.

Ud over den finansielle revision omfatter revisionen en vurdering af, om der er etableret forretningsgange og interne kontroller, der i videst muligt omfang sikrer, at de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Endelig er vi ved den udførte forvaltningsrevision ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at forvaltningen, på de områder vi har undersøgt, ikke er varetaget på en økonomisk hensigtsmæssig måde i 2006.

I forbindelse med revisionen er fondens regnskabsmæssige registreringssystemer og interne kontroller gennemgået og vurderet. På grundlag heraf finder vi, at der er etableret tilstrækkelige og forsvarlige forretningsgange og interne kontroller for registrering af de regnskabsmæssige data. Vi henviser dog til vores bemærkninger i pkt. 16 om lønforhold og i pkt. 18 om afstemninger af projekterne. Disse forhold vil have vores opmærksomhed ved revisionen af årsregnskabet for 2007.

23. Forekommer der tilsigtede fejl og mangler, vil der være risiko for, at disse forbliver uopdagede. Det er bestyrelsens og ledelsens ansvar at tilrettelægge hensigtsmæssige registreringssystemer, forretningsgange og interne kontroller med henblik på at forebygge og opdage såvel tilsigtede som utilsigtede fejl og mangler samt at påse, at disse overholdes.

Revisionen udvides, hvis der under revisionen konstateres unøjagtigheder, som vækker mistanke om uregelmæssigheder. Revisionen har ikke givet anledning til en sådan udvidelse.

24. Revisionen er udført i årets løb og i forbindelse med årsafslutningen.

4.2. Risikofyldte områder

25. Vores strategi for tilrettelæggelse af revisionen er fastlagt med henblik på at fokusere på risikofyldte områder.

De risikofyldte områder har været

- projekter, herunder afsluttede og igangværende projektsager
- fondens forretningsgange og interne kontroller vedrørende projekter og omkostninger samt balanceposter.

4.3. Revisionens udførelse

26. Revisionen har omfattet en gennemgang af procedurerne i forbindelse med regnskabsudarbejdelsen samt en stikprøvevis gennemgang af dokumentationen for de i årsregnskabet anførte oplysninger og beløbsangivelser, herunder kontrol af aktivernes tilhørsforhold, tilstedeværelse og værdiansættelse. Vi har kontrolleret, at de pågældende gældsposter og øvrige forpligtelser, der, os bekendt, påhviler fonden, er kommet rigtigt til udtryk i regnskaberne.

Herudover har vi stikprøvevist påset, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved de dispositioner, der er omfattet af årsregnskabet, og om dispositionerne er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis.

27. Revisionen af projekter er foretaget for kontrol af udbetalinger, ligesom det er konstateret, at alle bevilgede projektmidler og alle skyldige projektmidler er medtaget og opgjort til korrekt værdi (fuldstændigheden). Revisionen er foretaget for i alt 30 projektsager, hvor den enkelte projektsag er revideret fra ansøgning over sagsbehandling og bevilling til udbetalingstidspunkt og eventuelt afslutningstidspunkt. I forbindelse med revisionen er der foretaget en

gennemgang af sagsstyringen i projektstyringssystemet samt stikprøvevis bilagsrevision i forbindelse med udbetalinger.

Det er vores vurdering, at såvel projektstyring som den regnskabsmæssige behandling af projektbevillinger sker på en tilfredsstillende måde.

Det er endvidere vores vurdering, at de bevilgede midler er disponeret i overensstemmelse med projektkontrakten, at der ved projekterne er taget skyldige økonomiske hensyn, og at projektregnskaberne har været undergivet betryggende revision.

28. Revision af forretningsgange og interne kontroller er foretaget på specifikke regnskabsmæssige områder, herunder projektudbetalinger inkl. tilbageførsel af ikke anvendte projektmidler, rejse- og personaleomkostninger, periodisering, kreditorer og skyldige omkostninger.

Revisionen er foretaget som stikprøvevis substansrevision med henblik på verifikation af overholdelse af reglerne for rekvisition, godkendelse, registrering, anvisning og betaling af varer og tjenesteydelser. Substansrevisionen er suppleret med en regnskabsanalyse på regnskabspostniveau.

Revisionen har endvidere omfattet en gennemgang af, om registrering af omkostningerne i økonomisystemet er genererede og er kommet korrekt til udtryk i årsregnskabet.

På grundlag af vores undersøgelser finder vi, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller ved regnskabsførelsen og regnskabsaflæggelsen medvirker til at sikre regnskabets rigtighed, og at årsregnskabet giver et rigtigt billede af fondens aktiviteter og finansielle stilling.

5. Andre oplysninger mv.

5.1. Bestyrelsens sammensætning

29. Bestyrelsen består af 13 medlemmer. De nordiske lande har hver 2 bestyrelsesmedlemmer, og de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland har hver 1 bestyrelsesmedlem.

5.2. Eftersyn af bestyrelsens protokoller

30. Revisorerne har påset, at der føres protokol for afholdte bestyrelsesmøder, og at beslutninger vedtaget af besty-

relsen er kommet rigtigt til udtryk i regnskabet. Revisorerne har læst protokollerne for 2006, hvor der har været afholdt 3 møder (149/2006-151/2006).

5.3. Overholdelse af lovgivning

31. Den daglige ledelse har skriftligt erklæret, at der ledelsen bekendt ikke har været aktuelle eller mulige overtrædelser af lovgivningen, hvis konsekvenser skal overvejes i forbindelse med udarbejdelsen af årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision

- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i fonden udøves aktiviteter, der strider imod lovgivningen
- ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer, at medlemmerne af ledelsen eller bestyrelsen for Nordisk Kulturfond kan ifaldes erstatnings- og/eller strafansvar
- ikke blevet bekendt med overtrædelse af bogføringsloven i Nordisk Kulturfond.

5.4. Risiko for besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet

32. Revisorerne har drøftet risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet som følge af besvigelser eller fejl med fondens ledelse. Formålet med drøftelserne er at opnå en forståelse af ledelsens vurdering dels af risikoen for, at årsregnskabet kan indeholde væsentlig fejlinformation som følge af besvigelser og fejl, dels af kontrolforanstaltninger til forebyggelse heraf.

Ledelsen har over for os bekræftet sit ansvar for udformning, implementering og vedligeholdelse af regnskabs- og kontrolsystemer med henblik på at forebygge og opdage besvigelser og fejl, samt at den ikke har kendskab til eller formodning om besvigelser af betydning for årsregnskabet.

Vi er i forbindelse med vores revision ikke blevet bekendt med forhold, der indikerer eller vækker mistanke om, at der i Nordisk Kulturfond foregår besvigelser af væsentlig betydning for årsregnskabet.

5.5. Ledelsens regnskabserklæring

33. I overensstemmelse med god revisionsskik har vi indhentet en regnskabserklæring fra fondens daglige ledelse og den økonomiansvarlige i Nordisk Ministerråds sekretariat.

Den skriftlige erklæring er tilfredsstillende og omfatter årsregnskabets fuldstændighed og andre områder, hvor det er vanskeligt at opnå revisionsbevis.

5.6. Ikke-korrigerede forhold

34. Som følge af revisors udvidede oplysningspligt i Danmark skal vi oplyse bestyrelsen om forhold, der ikke er korrigeret i årsregnskabet, fordi den daglige ledelse har vurderet dem for værende uvæsentlige både enkeltvis og sammenlagt for årsregnskabet som helhed.

Denne oplysning skal gives med henblik på at sikre, at bestyrelsen er orienteret om og kan tilslutte sig den af den daglige ledelse foretagne vurdering.

Alle forhold er korrigeret i det foreliggende årsregnskab.

5.7. Afsluttende bemærkninger

35. I henhold til § 21 i Nordisk Ministerråds økonomireglement for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget skal vi erklære at have modtaget alle de oplysninger, der under revisionen er anmodet om.

København, den 29. juni 2007

Elisabeth Arnold

Kirsten Leth-Nissen
fg.

Nordisk Kulturfonds årsberetning 2006

Ilisimassusermut misigissutsinullu ammasunut • For kunnskap og åpne sinn • Þekking og opið hugarfar • För kunskap og öppna sinnen • Til kunnleika og opið sinni • Tietoa ja aviointa mieltä • For viden og åbne sanser •

Ilisimassusermut misigissutsinullu ammasunut • For kunnskap og åpne sinn • Þekking og opið hugarfar • För kunskap og öppna sinnen • Til kunnleika og opið sinni • Tietoa ja aviointa mieltä • For viden og åbne sanser •

Ilisimassusermut misigissutsinullu ammasunut • For kunnskap og åpne sinn • Þekking og opið hugarfar • För kunskap og öppna sinnen • Til kunnleika og opið sinni • Tietoa ja aviointa mieltä • For viden og åbne sanser •

Ilisimassusermut misigissutsinullu ammasunut • For kunnskap og åpne sinn • Þekking og opið hugarfar • För kunskap og öppna sinnen • Til kunnleika og opið sinni

Indholdsfortegnelse

Indledning 3

1. Fondens formål samt styrelsens virksomhedsidé og prioriteringer 4
   1.1 Fondens opgave 4
   1.2 Styrelsens virksomhedsidé 4
   1.3 Prioriteringer 4

2. Fondens bidragsvirksomhed 5
   2.1 Bidragspolitik 5
   2.2 Kvalitetssikring 5
   2.3 Antallet af ansøgninger 6
   2.4 Projekternes virksomhedsområder 7
   2.5 Projekternes aktivitetsformer 9
   2.6 Ansøgernes organisationsform og hjemsted 9
   2.7 Et udvalg af bevilgede projekter 10

3. Fondens særlige satsninger 12
   3.1 Satsningen Årets Nordiske Udstilling 12

4. Fondens organisation 13
   4.1 Ratificeringen af den nordiske retsstillingsaftale 13
   4.2 Fondens styrelse og sekretariat 14

5. Fondens økonomi og projekt-administration 14
   5.1 Fondens indtægter 15
   5.2 Fondens udgifter 16
   5.3 Sekretariatets behandling og opfølgning af projekterne 19

6. Årsregnskab 2006 21

Indledning

Der har igen i 2006 været en meget stor bredde i Fondens bidragsvirksomhed. Nordisk Kulturfond støtter kulturprojekter initieret og udført af både professionelle og amatører. Fonden er åben for såvel enkeltpersoner som for frivilligorganisationer, private og offentlige organisationer og institutioner.

Stigningen i antallet af ansøgninger om støtte til Nordisk Kulturfond de seneste år viser, at der er et stort behov for netop den form for støtte, som Fonden yder. Desuden opmuntrer Fondens støttestruktur til et bredt nordisk kultursamarbejde.

Fonden har et bredt virksomhedsområde, og bevilger mindre beløb, ofte og med kort behandlingstid. Fonden har i 2006 tilbudt seks ansøgningsfrister for ansøgninger med ansøgt beløb til og med 100.000 DKK, og to frister for ansøgninger på over 100.000 DKK. Af 899 indkomne ansøgninger i 2006 bevilgede Fonden støtte til 271 projekter. 30 % af alle ansøgninger fik bevilget støtte. Den samlede støtte til projekterne var i 2006 på 27.929.000 DKK, heraf var bidraget til Fondens egne projekter på 2.650.000 DKK. For at belyse bredden i projekterne er der i årsberetningen omtalt et lille udvalg af støttede projekter. Af eksemplerne kan læses, at Fonden støtter projekter rangerende fra husflid, hiphop og til kunstudstillinger.

Ved siden af bidragsvirksomheden har Fonden som særlig nordisk satsning "Årets Nordiske Udstilling", med denne vil Fonden hvert andet år gøre en særlig indsats og bevilge et tilskud til et ekstraordinært udstillingsprojekt. Tilskuddet er på højst 3 mio. DKK, og det kan søges af et eller flere museer i Norden. Fonden har udlyst satsningen to gange: I 2003 for udstillingsprojekter i perioden 2005 – 2007 og i 2005 for udstillingsprojekter i perioden 2006 – 2008.

Udstillingen *Kongospår,* som Fonden vedtog at støtte i 2003, blev indviet i november 2005 på Etnografiska Museum i Stockholm. Udstillingen har været vist rundt om i Norden i 2006. Temaet for udstillingen er relationen mellem Norden og Kongo. Udstillingen har skabt stor interesse, hvor den er blevet vist, og er blevet set af et meget stort antal mennesker. Udstillingen afsluttes i Oslo i november 2007.

Fondens styrelse besluttede i november 2005 at udpege udstillingsprojektet *Nätter af ljus – dagar af mörker* til Årets Nordiske Udstilling for årene 2006 – 2008. Udstillingsprojektet koordineres af Skellefteå museum i Sverige, og ni andre museer på Nordkalotten deltager i projektet. Udstillingens tema tager udgangspunkt i lysfænomenet nord for polarcirklen. Udgangspunktet er, hvordan den specielle årscykus med lys og mørke påvirker de kulturer, som mennesker udvikler på Nordkalotten.

Udstillingen indvies i Skelleftå i september 2007, og sendes derefter på turné rundt på Nordkalotten frem til 2009.

Det er Nordisk Kulturfonds opfattelse, at der også ved uddelingen af støtte i 2006 er blevet henset til Fondens nøgleord *"For viden og åbne sanser".*

Tilsmæssusermut misigissutsinullu ammasinut • For kunnskap og åpne sinn • Pekking og opið hugarfar • För kunskap og öppna sinnen • Til kunnleika og opið sinni • Tietoa ja ääntä mieltä • For viden og åbne sanser

1. Fondens formål samt styrelsens virksomhedsidé og prioriteringer

1.1 Fondens opgave

Fondens virksomhed reguleres i en mellemstatslig aftale (overenskomsten om Fonden), der blev underskrevet i 1966 og senest ændret i 2002.

Fondens opgave er at fremme det kulturelle samarbejde mellem de nordiske lande, Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland. Ifølge overenskomsten omfatter Fondens virksomhedsområde det nordiske kultursamarbejde i hele dets udstrækning inden for og uden for Norden.

Hvor mange ansøgninger får Fonden?

Fonden modtog 899 gyldige ansøgninger i 2006, hvilket er 4% flere end 2005.

1.2 Styrelsens virksomhedsidé

Ud fra Fondens formål har styrelsen fastsat en virksomhedsidé, som nærmere beskriver, hvordan styrelsen ser på sin opgave. Styrelsens virksomhedsidé udgår fra følgende konklusion:

I Fondens arbejde består kulturens kerne af viden og åbne sanser; at mennesker oplever kulturelle uligheder som berigende i hverdagslivet.

Fonden vil medvirke til

- at give det lokale og nationale kunst- og kulturliv i Norden en ekstra dimension, som medfører et rigere kulturliv for alle Nordens indbyggere,
- at kunst- og kulturlivet i Norden får større opmærksomhed hos et internationalt publikum; at Norden ikke kun er modtagere af nye impulser, men at vi også videreformidler vores kunst, kultur og erfaringer til andre lande.

Hvor mange projekter bevilges støtte?

Fonden har bevilget støtte til 271 projekter i 2006. 30% af alle gyldige ansøgninger har modtaget støtte fra Fonden i 2006, hvilket er 5 % færre end i 2005.

Dette er en følge af, at Fonden bevilger økonomisk støtte til aktiviteter som

- muliggør møder omkring kunstneriske og kulturelle oplevelser mellem indbyggere fra forskellige dele af Norden,
- formidler kunst og kultur skabt i Norden for et publikum såvel inden for som uden for Norden,
- stimulerer og udvikler netværk inden for kunst og kultur i Norden eller i internationale miljøer med nordisk deltagelse.

1.3 Prioriteringer

Inden for rammerne for Fondens brede virksomhedsområde og virksomhedsidé har styrelsens fremhævet nogle særskilte prioriteringer:

Styrelsen prioriterer kunst- og kulturprojekter, som stimulerer

- samarbejde mellem nye grupper og aktører
- udveksling mellem ideelle foreninger og netværk
- aktiviteter for og med børn og unge
- aktiviteter som gennemføres i mindre byer
- nye udtryks- og formidlingsformer
- til øget forståelse mellem de nordiske sprog

- til øget viden om forskellige sprog i Norden og sprogenes rolle som kulturbærere
- til øget viden om Nordens historie samt fremvæksten af nye traditioner og den kulturarv, som samtiden former
- diskussion om betydningen af aktive foreninger og netværk for et rigt kulturliv
- diskussion om kunst- og kulturpolitik

Hvordan styrelsen har arbejdet for at virkeliggøre virksomhedsidéen og prioriteringerne redegøres der for i de to kommende afsnit angående bidragsvirksomheden og særlige satsninger. I de efterfølgende afsnit følger en kort beskrivelse af Fondens forvaltning; dets styrelse og sekretariat. Afslutningsvis redegøres for, hvordan styrelsen har disponeret sin bevilling og øvrige indtægter, samt hvordan sekretariatet har arbejdet med opfølgningen af projekterne.

Hvor mange penge ansøges Fonden om?

Fonden blev ansøgt om 119 mio. DKK i 2006. Det søgte beløb er næsten uforandret, det ansøgte beløb i 2005

2. Fondens bidragsvirksomhed

2.1 Bidragspolitik

Baggrunden for etableringen af Fonden i 1966 var *"at opnå en hurtigere og smidigere finansiering af det nordiske kultursamarbejde"*. Med henblik på at nå dette mål har Fondens bidragsvirksomhed siden 2003 bygget på otte ansøgningsrunder pr år: Seks ansøgningsrunder for ansøgninger med ansøgt beløb til og med 100.000 DKK og to ansøgningsrunder for ansøgninger med ansøgt beløb over 100.000 DKK.

For ansøgninger til og med 100.000 DKK har Fonden som mål, at disse skal være behandlet inden for 8 - 10 uger, og målet for behandlingen af ansøgninger over 100.000 DKK er en behandlingstid inden for 12 - 14 uger. I 2006 var 80 % af de bevilgede ansøgninger på under 100.000 DKK.

Hvor meget uddeler Fonden totalt pr. år?

Fonden har bevilget 25,3 mio. DKK til nordiske kulturprojekter i 2006.

Styrelsen har besluttet ikke at bevilge mere end 500.000 DKK til et og samme projekt. I 2006 var kun 3,3 % af de bevilgede ansøgninger på over 300.000 DKK. Herudover har Fonden en regel om, at projekter skal være afsluttet indenfor to kalenderår. I 2006 var afslutningsgraden på 95 % af de projekter, som bevilgedes i 2004.

Styrelsens bidragspolitik sigter på primært at give den første grundfinansiering, således at et projekt kan komme videre i sin planlægning, alternativt at bevilge den sidste topfinansiering, således at projektet kan påbegyndes. Dette skal ses i relation til, at det er en generel opfattelse blandt bidragsmodtagerne, at Fondens bidrag genererer to – tre gange yderligere i bidrag fra andre bistandsydere til et projekt.

Da Fonden har relativt mange ansøgningsrunder og oftest bevilger mindre beløb til relativt mange projekter, så er Fondens rolle ikke sjældent den som tager det første skridt i kunst- og kulturlivet.

Styrelsens bidragspolitik kan således sammenfattes til, at den bevilger mindre beløb, ofte og hurtigt.

2.2 Kvalitetssikring

Samtlige gyldige ansøgninger behandles i tre etaper: Bedømmelse af sagkyndige, behandling af Fondens sekretariat og styrelsens beslutning.

Styrelsen behandler alle gyldige ansøgninger. Ansøgninger på op til 100.000 DKK behandles ved en elektronisk behandling mellem styrelsens medlemmer i et internt "E-forum", og ansøgninger på over 100.000 DKK behandles på to regulære bevillingsmøder pr år.

Ordningen med sagkyndige blev etableret i 2004. Før 2004 var det Nordisk Ministerråds sekretariat og kunstkomitéerne, som vurderede ansøgninger på over 100.000 DKK. I 2004 og 2005 bedømtes ansøgningerne både af Fondens sagkyndige og Ministerrådets sekretariat og kunstkomitéerne.

I slutningen af 2005 meddelte ministerrådets sekretariat, at man på grund af begrænsede personaleresurser ikke fremover kunne bistå Fonden i arbejdet med bedømmelsen. Det samme meddelte kunstkomitéerne, eftersom de fra og med 2006 skulle afvikle deres virksomhed.

De sagkyndige udgør 20 personer fra forskellige kunst- og kulturområder i Norden, og udpeges af styrelsen på forslag fra de nationale kultur-myndigheder og -organisationer. Udover at de sagkyndige skal hjælpe Fondens sekretariat med at kvalitetssikre ansøgningerne, så er en vigtig målsætning dels at få synspunkter fra andre personer uden for det officielle nordiske system, dels skabe en større national forankring af Fondens arbejde. Ordningen med sagkyndige var en forsøgsvirksomhed, som blev igangsat i 2004, og som blev evalueret i efteråret 2006.

Sekretariatets vurdering var, at den nye ordning med sagkyndige har betydet en væsentlig styrkelse af Kulturfondets ansøgningsbehandling. Det blev således fundet, at de sagkyndige udgør en resursegruppe, som bidrager med værdifulde faglige indspil til Kulturfonden, ved at kvalitetsvurdere samtlige ansøgninger, og ved at etablere nye kontakter og netværk.

På baggrund af evalueringen besluttede styret på sit møde i august 2006, at ordningen med sagkyndige forlænges i to år for 2007 og 2008.

Sekretariatet forelagde på denne baggrund en oversigt over sagkyndige på styremødet i november og har siden hen skrevet kontrakt med nye sagkyndige samt forlænget aftalen med de sagkyndige for det tværkulturelle og det tværsektorielle område.

Hvor store er bevillingerne?

Bevillingerne var i gennemsnit på 93.000 DKK i 2006. 80 % af bevillingerne var under eller lig med 100.000 DKK Disse bevillinger modtog tilsammen 55% af det totale bevilgede beløb.

Hvor stor del af det søgte beløb bliver bevilget?

Bevilgede projekter modtager i gennemsnit 68 % af det, de har søgt om. Projektansøgninger på op til 100.000 DKK modtager i gennem-snit 75 % af det søgte beløb, mens projekt-ansøgninger over 100.000 DKK i gennemsnit kun modtager 62 % af det søgte beløb.

2.3 Antallet af ansøgninger

Fonden modtager et stadigt stigende antal ansøgninger. Det gælder såvel gyldige som ugyldige ansøgninger. I 2006 indkom totalt 1317 ansøgninger, og af disse var 899 gyldige. Modsvarende tal for 2005 var 1167, hvoraf 866 var gyldige. Stigningen for de to år er ca. 4 % for så vidt angår gyldige ansøgninger og 12,9 % for alle indkomne ansøgninger.

I 2006 udgjorde de gyldige ansøgninger et samlet søgt beløb på 118.824.216 DKK, hvilket stort set er det samme som i 2005.

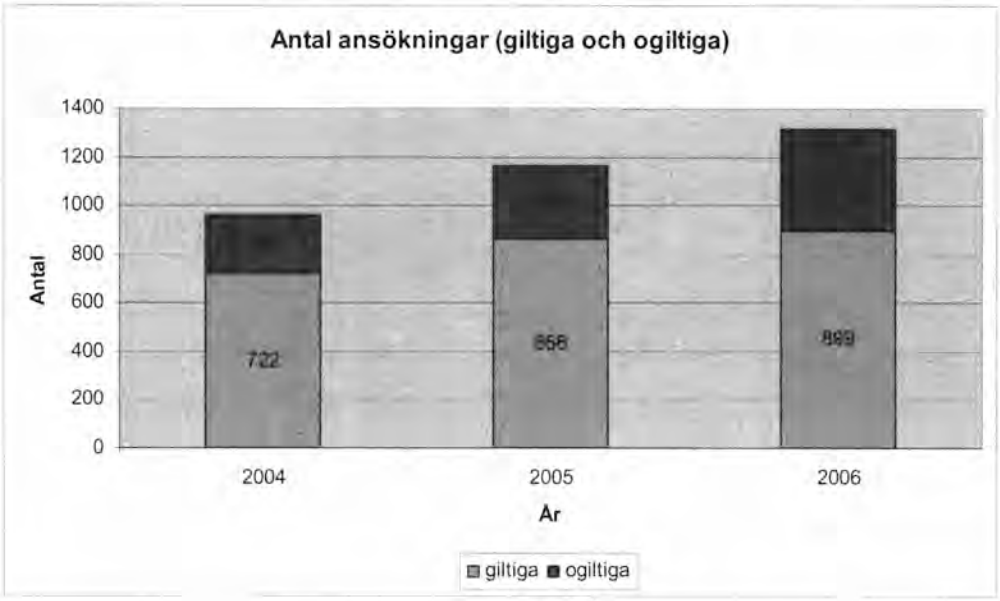

	2004	2005	2006	Ændring 2005-06
Gyldige	722	866	899	3,8 %
Ugyldige	237	301	418	38,9 %
I alt	959	1167	1317	12,9 %

Note: De ugyldige ansøgninger er ansøgninger som ikke opfylder Fondens retningslinier med hensyn til ansøgt beløb, deltagerlande, projektstart etc.

Af de 899 gyldige ansøgninger i 2006 bevilgedes 30 %, hvilket kan sammenlignes med 2005, hvor bevillingsgraden var 33 %.

Efter den 1. juli 2006 modtager Fonden kun elektroniske ansøgninger, rekvisitioner og slutrapporter. Der er ikke fremkommet kritik fra ansøgerne vedrørende denne nye ordning. Fondens datasystem har klaret overgangen til ren e-administration godt. I såvel ansøgningen som i slutrapporten har Fonden indført et antal evalueringsspørgsmål. Her kan ansøgerne fremføre deres synspunkter vedrørende Fondens bidragsvirksomhed og deres erfaringer med at drive nordiske kulturprojekter.

2.4 Projekternes virksomhedsområder

Fonden inddeler sine ansøgninger i tre hovedområder: *Tværsektorielle*, det vil sige kulturprojekter, som også berører en anden samfundssektor (eksempelvis kultur og helse), *Tværkulturelle*, det vil sige projekter, som berører flere kunst-/kulturområder (eksempelvis visse festivaler) samt *Enkelte Kunstområder* (eksempelvis musikprojekter). Definitionen *Enkelte kunstområder* skal ikke ses ud fra en kunstpolitisk definition, men mere som en administrativ definition. Det er den enkelte ansøger, som selv klassificerer, hvilken sektor projektet skal tilhøre.

Af de bevilgede midler vedrører 84 % projekter inden for enkelte kunstområder, 12 % tværkulturelle projekter og 4 % tværsektorielle projekter. I perioden 2004 - 2006 er sektoren tværsektorielle blevet halveret. Sektoren *Enkelte Kunstområder* har de seneste tre år været relativ konstant.

Bevilger Fonden mere eller mindre i forhold til sine midler?

Fonden bevilger 75 % af sine midler direkte til projekterne. Dette er uændret fra 2005 til 2006.

Hvor store er ansøgningerne?

Ansøgningerne var i gennemsnit på 132.000 DKK i 2006. 73 % af ansøgningerne er på maksimum 100.000 DKK og 9 % af ansøgninger er på over 300.000 DKK

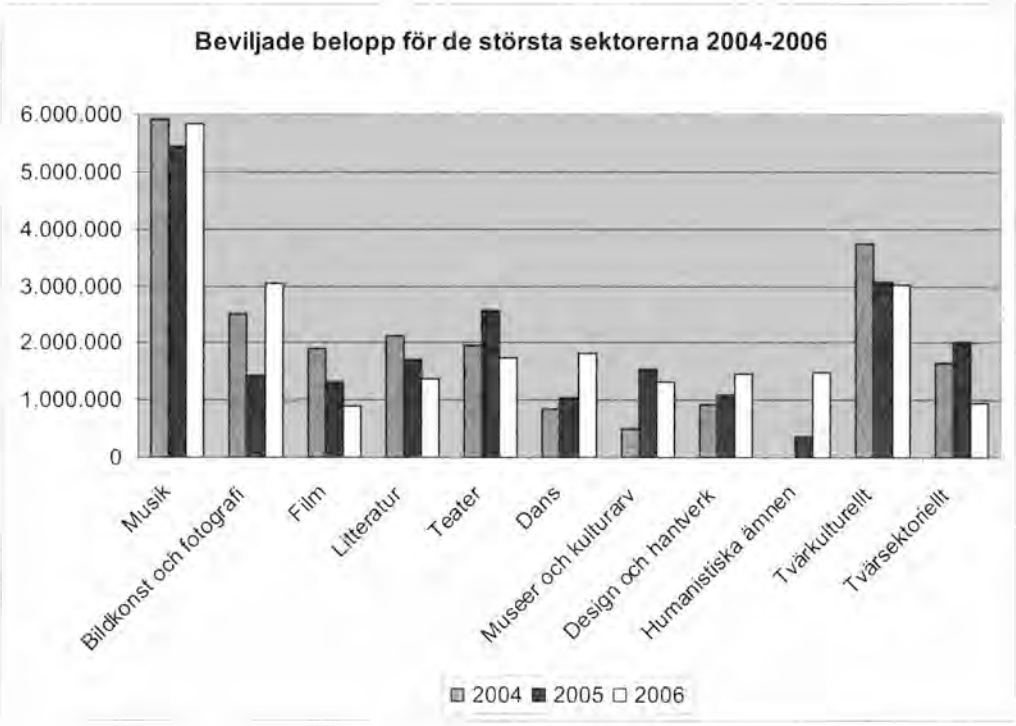

Sektor:	2004	2005	2006	Ändr.2005-2006
Musik	5.912.000	5.430.000	5.825.000	7,3 %
Bildkonst – fotografi	2.507.000	1.410.000	3.050.000	116,3 %
Film	1.884.000	1.325.000	905.000	-31,7 %
Litteratur	2.134.000	1.690.000	1.359.000	-19,6 %
Teater	1.960.000	2.560.000	1.730.000	-32,4 %
Dans	842.000	1.030.000	1.805.000	75,2 %
Museer och kulturarv	510.000	1.525.000	1.315.000	-13,8 %
Design och hantverk	923.000	1.100.000	1.460.000	32,7 %
Humanistiska ämnen	0	372.000	1.480.000	297,8 %
Tvärkulturellt	3.727.000	3.079.000	3.015.000	-2,1 %
Tvärsektoriellt	1.648.000	2.010.000	962.000	-52,1 %

Musikområdet har altid haft en stærk position i Fondens bidragsvirksomhed. Nogen specifik forklaring på hvorfor, findes ikke, men der søges til et bredt område (fra folkemusik, kor, pop/rock til klassisk musik), og udøverne tæller både foreninger og enkeltpersoner og såvel amatører som professionelle. Af statistikken fremgår, at næsten 23 % af Fondens bevilgede bidrag vedrører musikprojekter.

Angående bidrag til filmprojekter, skal det bemærkes, at Fonden ikke bevilger bidrag til traditionelle spillefilm. Sektoren *Film* vedrører hovedsagelig filmfestivaler og seminarer med temaet film.

Hvor ofte ansøges Fonden om at være hoved-finansier?

I 32 % af ansøgningerne i 2006 blev Fonden bedt om at bidrage med mere end 50 % af det totale budget Det er ganske svagt faldende i forhold til 2005.

Hvor ofte bliver Fonden hovedfi-nansiør i budgettet?

Blandt de bevilgede projekter i 2006 var det kun 7 %, hvor Fonden bidrog med mere end 50 % af det totale budget. I 2005 var det 9 %.

2.5 Projekternes aktivitetsformer

I lighed med hvad angår bredden i projekternes virksomhedsområde, så spænder projekterne over et stort antal aktivitetsformer. Nedenfor er et udvalg af de hyppigste forekommende. Herudover forekommer eksempelvis projekter, der handler om "publicering", "undervisning" og "planlægning".

Som det fremgår af statistikken nedenfor, er de to største aktivitetsformer festivaler og konferencer/seminarer. Det fremgår også, at projekternes aktivitetsformer kan skifte år fra år.

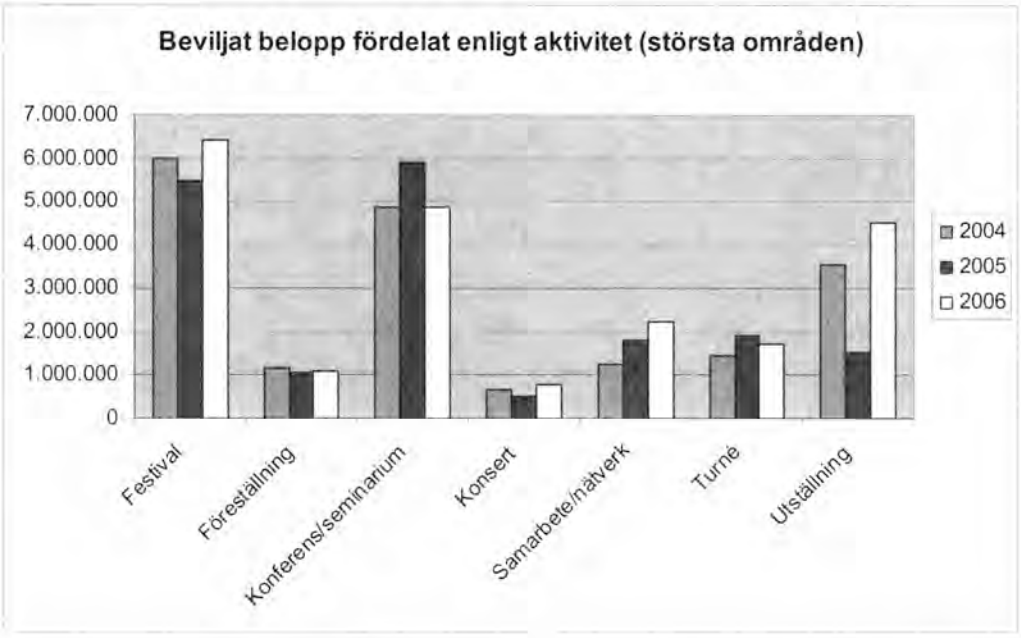

Aktivitet:	2004	2005	2006	Ändring 2005-2006
Festival	5.991.000	5.474.000	6.417.000	17,2 %
Föreställning	1.159.000	1.067.000	1.090.000	2,2 %
Konferens/seminarium	4.849.000	5.912.000	4.862.000	-17,8 %
Konsert	675.000	505.000	770.000	52,5 %
Samarbete/nätverk	1.230.000	1.780.000	2.225.000	25,0 %
Turné	1.442.000	1.920.000	1.720.000	-10,4 %
Utställning	3.540.000	1.515.000	4.499.000	197,0 %

2.6 Ansøgernes organisationsform og hjemsted

Der findes ingen regler i Fondens overenskomst, der regulerer, hvem som kan søge om projektbidrag fra Fonden. Fonden er således åben for såvel enkeltpersoner som for frivilligorganisationer, private og offentlige organisationer og institutioner.

I 2006 kom 10 % af ansøgningerne fra enkeltpersoner, 13 % fra offentlige institutioner og 39 % fra frivilligorganisationer og uformelle netværk.

Nedenfor ses statistikken for Fondens bevillinger til de forskellige organisationsformer.

Hvem er målgruppen for projekterne?

23 % af projekterne har en specificeret aldersgruppe som målgruppe. Projekter med børn og unge (0-18 år) som målgruppe udgør 6,6 % af antallet af bevillinger, og 6 % af det bevilgede beløb.

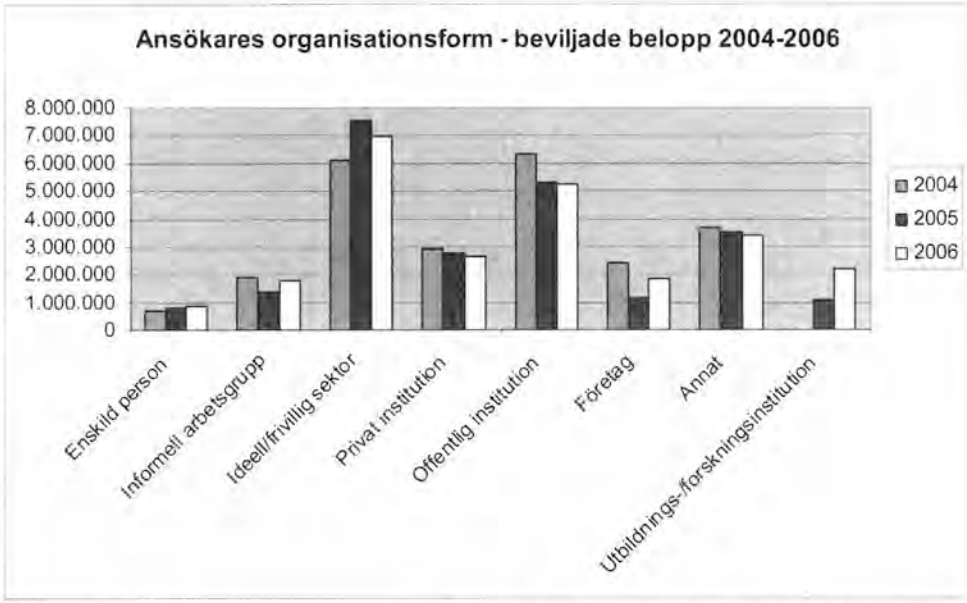

Organisationsform:	2004	2005	2006	Ändring 2005-06
Enskild person	710.000	800.000	841.000	5,1 %
Informell arbetsgrupp	1.895.000	1.380.000	1.795.000	30,1 %
Ideell/frivillig sektor	6.085.000	7.545.000	6.937.000	-8,1 %
Privat institution	2.921.000	2.755.000	2.660.000	-3,4 %
Offentlig institution	6.357.000	5.304.000	5.244.000	-1,1 %
Företag	2.432.000	1.170.000	1.870.000	59,8 %
Annat	3.679.000	3.527.000	3.405.000	-3,5 %
Utbildnings-/forskningsinstitution	0	1.100.000	2.180.000	98,2 %

Af de bevilgede ansøgninger i 2006 kom ca. 45 % svarende til 122 af 271 bevillinger fra hovedstadsområderne i Norden. Da nogle af projekterne er turnéer og samarbejdsprojekter, så indebærer det ikke nødvendigvis, at lige så mange af projekterne alene gennemføres i hovedstadsområderne.

Et projekt kan gennemføres såvel inden for som uden for Norden og ansøgeren kan have sit hjemsted uden for Norden. Projekter, hvor ansøgerne er fra Norden, er dog den dominerende gruppe. Af Fondens bevillinger i 2006 gik 88 % til ansøgere i de nordiske lande og selvstyrende områder.

Endvidere kan nævnes, at ca. 12 % af Fondens bevillinger i 2006 gik til ansøgere fra Vestnorden (Island, Grønland og Færøerne), og 5 % gik til ansøgere fra Nordens østlige nærområder (Rusland, Estland, Letland og Litauen).

2.7 Et udvalg af bevilgede projekter

Nedenfor ses et udvalg af de i alt 271 af de projekter som Fonden har bevilget bidrag til i 2006. Udvalget belyser bredden i Fondens virksomhed: Fra husflid, hiphop og til kunstudstillinger.

Rainbow Strings 2006

Hvilke lande kommer ansøgningerne fra?

Ansøgningerne kommer primært fra de nordiske lande. I 2006 er der 25% ansøgninger fra Sverige, 22% fra Danmark, 15% fra Norge, 14% fra Finland og 6% fra Island.

Hvor meget bliver udbetalt til de nordiske lande?

I 2006 modtog Sverige 6,1 mill. kr, Norge 2,7 mill. DKK Danmark 6,4 mill. DKK, Finland 2,9 mill. DKK og Island 1,7 mill. DKK Der e forholdsvis store udsving fra år til år

Rainbow Strings er en nordisk-karelsk festival for unge med basis i nordisk folkemusik. Nordisk Kulturfond støttede festivalen med 75.000 DKK. På festivalen præsenterer deltagerne folkemusik fra deres respektive områder.

Cityborderlands
Fonden gav 70.000 DKK til et fællesnordisk fotoprojekt. Fotoprojektet, der går under betegnelsen Cityrborderlands, har til hensigt
at udvikle et netværk for 27 kunstfotografer fra vækstlaget i alle de nordiske lande og selvstyrende områder. Fotograferne skaber en vandreudstilling bestående af 27 fotografiske værker, som alle tematiserer de urbane og mentale ændringsprocesser, der finder sted i de nordiske byers grænseområder.

FISK (Nordisk Filmsommerskole) 2006
Nordisk Filmsommerskole er et samarbejde mellem organisationer og institutioner på Færøerne, Tromsø i Nord-Norge, Västra Norrbotten i Sverige og Rovaniemi, Sodankylä og Kemijärvi kommuner i Nord-Finland. Der er tale om et filmkursus for unge mellem 18 og 22 år, som har erfaring fra filmarbejde. De unge skal i hold producere kortfilm, og fire professionelle nordiske filmfolk skal vejlede og coache eleverne gennem forløbet. Fondet bevilgede 200.000 DKK til filmsommerskolen.

Seminariet Mare Balticum
Fondet støttede et seminar, Mare Balticum, for nordiske og baltiske lærere med 75.000 DKK. Formålet med seminaret var at fremme et uddannelsessamarbejde og informationsudveksling mellem baltiske og nordiske lande. Der skulle gennemføres komparative studier bl.a. om datateknikkens rolle inden for undervisning og om lærerstudierne i de respektive lande.

NUPEN
Nordisk Kulturfond støttede kunstudstillingen NUPEN med 200.000 DKK. Kunstudstillingen skulle komme i stand ved et samarbejde mellem fem nordiske museer, der ønskede at udstille den norske kunstner Kjell Nupens kunst. Ud over 30 centrale værker ville udstillingen bestå af flere værker, der varierer fra sted til sted.

Dukker i Nord – Nordisk dukketeaterfestival
150.000 DKK blev givet til Nordisk Informationskontor i Umeå til en dukketeaterfestival og en dukkeudstilling. Dukketeaterforestillingerne skulle vise den kulturelle mangefold i landende i Barentsregionen samt knytte netværk i regionen.

Nordisk husflidskonference i Reykjavik
Nordisk Husflidsforbund afholdt i Reykjavik en husflidskonference med hovedtemaet "Husfliden som inspirationskilde for fremtidens design." Konferencens formål var at samle nordiske og baltiske husflidsfolk for at udveksle idéer og erfaringer på området, samt at diskutere, hvordan dagens designere og husflidsfolk kan bruge traditioner fra nordisk husflid og håndværk som inspirationskilde i deres arbejde nu og i fremtiden. Fondet støttede projektet med 200.000 DKK.

Nordisk Novemberdans
Fondet støttede Nordisk Novemberdans i Bærum Kulturarena, Norge med 75.000 DKK. Bærum Kulturarena skulle bl.a. indbyde de to anerkendte

Hvor meget bliver udbetalt til de selv-styrende områder i Norden?

I 2006 modtog Åland 157.000 DKK, Grønland modtog 1.235.000 DKK og Færøerne modtog 610.000 DKK Der er relativt store udsving fra år til år.

balletensembler; Tim Rushtons Dansk Danseteater, og Johan Ingers Cullbergballetten.

Nordiske unge i samspil
Fondet støttede Kalmar Musikunion med 25.000 DKK til "Nordiska ungdomar i samspel", der skulle være en mødeplads for kulturinteresserede unge fra landene omkring Østersøen i alderen 16-25 år, med udgangspunkt i nordisk musik. Projektet var forankret i Samrådet for Nordisk Amatørmusik - SAMNAM, en organisation med over 40 musikorganisationer fra hele Norden og mere end 500.000 medlemmer.

Kultur på Kryds
Fondet støttede med 40.000 DKK en temamåned i Farum Kulturhus med overskriften 'Kultur på Kryds: De nordiske lande'. Målet med tema-måneden var at sprede kendskabet til de nordiske landes kulturer og styrke det kulturelle fællesskab mellem de nordiske foreninger.
I løbet af temamåneden ville Farum Kulturhus være vært for en række kulturarrangementer med deltagelse af en lang række nordiske kunstnere herunder 25 finner fra det finske råbekor Huutajat.

Nordiske kunstnerpar
Gallen-Kallela Museet i Esbo arrangerer i samarbejde med andre nordiske kunstmuseer udstillingen "Nordiska konstnärspar". I udstillingen præsenteres finske, svenske, norske og danske kunstnerpar ved overgangen mellem 1800- og 1900-tallet. I fokus vil være den kreative vekselvirkning og familielivet mellem to kunstnere. Fonden støtter udstillingen med 90.000 DKK.

Moderne Kvinder - kvindelige malere i Norden 1910-1930
Fondet støttede udstillingen" MODERNE KVINDER - Kvindelige malere i Norden i perioden 1910-1930" med 400.000 DKK. Formålet med udstillingen var at betragte en række kvindelige nordiske kunstnere i et nutidigt perspektiv og at sætte fokus på kvindens rolle i kunstlivet både dengang og nu. Udstillingen blev skabt i et samarbejde mellem GL STRAND (København), Gøteborg Kunstmuseum (Gøteborg) og Atheneum (Helsingfors).

Nordic Revolving
Fondet støttede med 150.000 DKK eventen "Nordic Revolving 2007", der er en hiphop festival med det formål at bringe unge til aktiv deltagelse frem for passiv konsumering af amerikansk hiphop kultur. Hiphop kulturen er oprindeligt udviklet i multietniske miljøer, og har stor fascinationskraft blandt etniske grupper. Samtidig er det et globalt fællesskab. Med Nordic Revolving ønsker arrangørerne at skabe et stærkt nordisk ståsted for udøverne af hiphop i Norden. I eventen skal også deltage hiphop musikere.

3. Fondens særlige satsninger

3.1 Satsningen Årets Nordiske Udstilling

Fra og med år 2003 kan museer i Norden søge et særligt bidrag på 3 mio. DKK. Bidraget udannonceres hvert andet år og bevilges til en ekstraordinær

udstilling, som henvender sig til et bredt publikum og vises i mindst to nordiske lande.

Kongospår

Det første udstillingsprojekt i satsningen Årets Nordiske Udstilling er *Kongospår,* der kom i stand som følge af et samarbejde mellem Etnografiska museet i Stockholm, Kulturernas museum i Helsingfors, Nationalmuseet i København og Kulturhistorisk museum i Oslo samt Svenska Riksudstillinger.

Med udstillingen ville Fonden sætte fokus på Afrika og Kongo, såvel i datid som i nutid, og dets relationer til Norden og de nordiske lande. Temaet for udstillingen spænder fra 1800-tallets missionærer til 1900-tallets FN-soldater. Udstillingen blev indviet den 18. november 2005 på Etnografiska museet i Stockholm, hvor den blev vist frem til april 2006, hvorefter den sendtes på turné til Helsingfors, København og Oslo, hvor den afsluttes i november år 2007.

Udstillingen har skabt stor interesse og har været velbesøgt.

Nätter af ljus – dagar af mörker

Fondens satsning Årets Nordiske Udstilling udannonceredes i marts 2005 for anden gang. Fondens styrelse besluttede i november 2005 at udpege udstillingsprojektet *Nätter af ljus – dagar af mörker* til Årets Nordiske Udstilling for årene 2006 – 2008. Udstillingsprojektet koordineres af Skellefteå museum i Sverige.

Medarrangører er Tromsø museum (Norge), Oulun taidemuseo i Uleåborg (Finland), Ajtte – svenskt fjäll- og samemuseum i Jokkmokk (Sverige), Aineen Taidemuseo i Torneå (Finland), Skogsmuseet i Lycksele (Sverige), Norrbottens museum i Luleå (Sverige), Västerbottens museum i Umeå (Sverige), Tornedalsmuseet i Torneå (Finland) og Kemin Taidemuseo (Finland).

Udstillingens tema tager udgangspunkt i lysfænomenet nord for polarcirklen. Udgangspunktet er, hvordan den specielle årscykus med lys og mørke påvirker de kulturer som mennesker udvikler på Nordkalotten. Udstillingen vil formidle videnskabelige, kulturelle og etnografiske perspektiver på temaet lys og mørke. Igennem 2006 har samarbejdspartnerne samarbejdet om planlægningen af udstillingen, der åbner i Skelleftå i september 2007, og sendes derefter på turné rundt på Nordkalotten frem til 2009.

Hvilken organisationsform har ansøgerne typisk?

Ansøgerne kommer hyppigst fra den frivillige (ideelle) sektor inklusiv uformelle netværk, i alt 39 % og dernæst offentlige institutioner, 13 %.

4. Fondens organisation

4.1 Ratificeringen af den nordiske retsstillingsaftale

I anledning af den nye overenskomst for Fonden, der trådte i kraft den 5. marts 2004, har spørgsmålet om, hvordan Fonden fremover kan omfattes af den nordiske retsstillingsaftale været behandlet i 2005. Ved samarbejdsministrenes møde den 16. december 2002 godkendtes et forslag til revideret retstillingsaftale, der tydeliggør, at Fondens sekretariat og personale omfattes af samme retstillingsaftale, der gælder for Nordiske Råds og Nordisk Ministerråds sekretariater og deres personale.

Efter samarbejdsministrenes beslutning i december 2002 sendtes forslaget til medlemslandene til godkendelse. Aftalen blev underskrevet af repræsentanter for regeringerne på et møde i Oslo den 29. oktober 2004. Herefter blev aftalen sendt til medlemslandenes ratificering. Den 29. december 2005 meddelte det norske udenrigsministerium, at aftalen var ratificeret af samtlige nordiske lande.

Fondens juridiske status og institutionelle karakter som selvstændigt retssubjekt er hermed klargjort, og som en konsekvens heraf overgik arbejdsgiveransvaret for Fondens personale fra Nordisk Ministerråds sekretariat till Fondens styrelse i 2006.

4.2 Fondens styrelse og sekretariat

Fondens styrelse består af 13 medlemmer: to fra hvert nordisk land og en fra hvert selvstyrende område. I afsnit 5.4, årsregnskab 2006 kan ses, hvem der sidder i styrelsen.

Det er den virksomme styrelse, som underskriver Fondens årsberetning. Underskrivelsen af årsberetningen for 2005 foregik på styremødet i august 2006 af de personer, som på det tidspunkt indgik som ordinære medlemmer. I 2006 har Finland haft formandskabet i Fonden, formand var riksdagsmedlem Simo Rundgren og næstformand var Veikko Kunnas, afdelningschef, Avdelningen för kulturtjänster, Helsingfors Stad. Styrelsen afholdt i alt tre møder: To i København og et på Åland.

Antallet af kontraktansatte ved Fondens sekretariat var fire i 2006, hvilket er samme antal som i 2005.

Personalet bestod af rådgiver Kjell Austin, rådgiver Thomas Heikkilä, afdelingssekretær Aja Bugge (Aja Bugge fik i juni 2006 stillingsbetegnelsen projektkoordinator) og direktør Mats Jönsson. Mats Jönsson opsagde ved brev til styrelsen sin stilling den 1. oktober med fratrædelse den 15. januar 2007. På styrelsens møde i november besluttede styrelsen at ansætte Karen Bue (DK) som direktør for Fonden med tiltrædelse den 15. februar 2007.

Fondens sekretariat er placeret på Store Kongensgade 36 i København, og Fonden indkøber gennem en særskilt aftale administrative tjenester af ministerrådets sekretariat.

Fonden var I 2006 medlem af European Foundation Center (EFC), hvilket Fonden har været siden 1997. Medlemsafgiften for 2006 var på 2200 EUR.

5. Fondens økonomi og projekt-administration

Fondens samlede indtægter i 2006 var på 33.718.891 DKK, hvilket har været en stigning på 1.039.889 DKK i forhold til 2005. De samlede udgifter og bevillinger i 2006 var på 34.756.378 DKK, hvilket viser en stigning på 2.720.546 DKK.

Fondens resultat for 2006 blev et underskud på 1.037.488 DKK mod et overskud på 643.170 DKK i 2005. Forskellen på ca. 1.681.000 DKK skyldes en kombination af øgede indtægter med ca. 1.040.000 DKK, øgede administrative omkostninger med ca. 669.000 DKK og flere disponerede projektbevillinger med 2.052.000 DKK

Hvem er deltagerne i projekterne?

23 % af projekterne har i 2006 angivet en specifik aldersgruppe for deltagerne. Det hyppigste er voksne i alderen 26-64 år. 2 % af projektansøgningerne har børn og unge som deltagere.

Kommer ansøgerne fra hovedstæderne?

Omkring 45 % af ansøgningerne kommer fra hovedstæderne. Der er ingen signifikant forskel på, hvor høj bevillingsgraden er afhængigt af ansøgers hjemby.

5.1 Fondens indtægter

Indtægterne består af tre dele: Bidrag fra Nordisk Ministerråd, renteindtægter og tilbageførte bidrag.

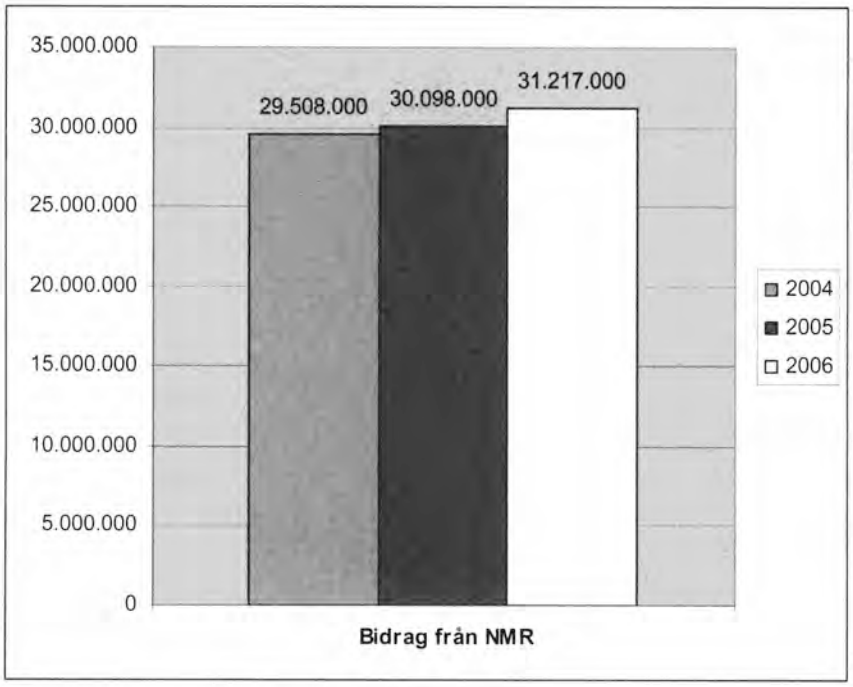

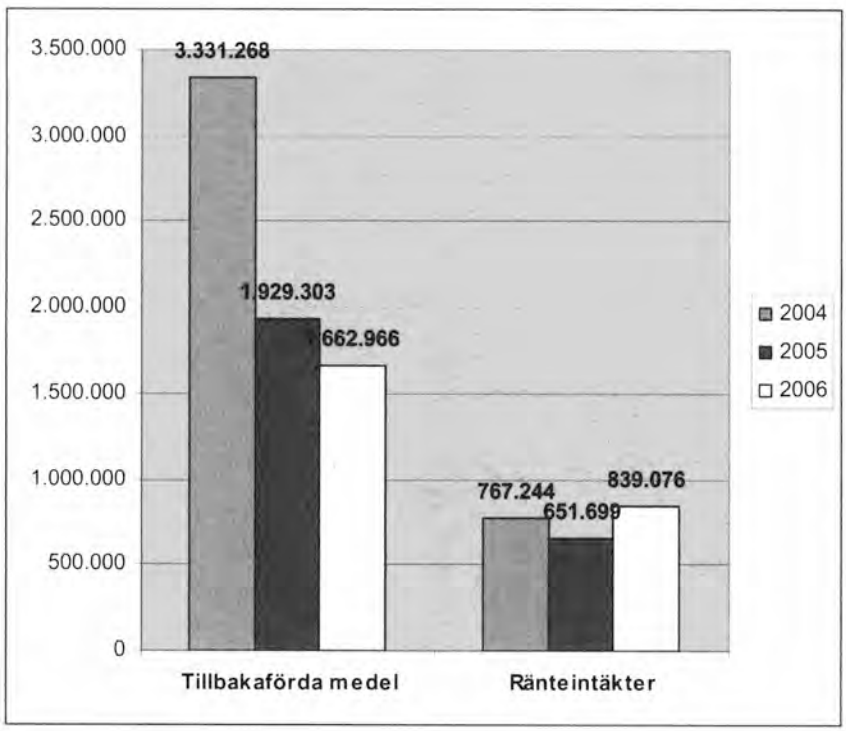

Hvilket sprog bliver ansøgningerne skrevet på?
75 % af alle ansøgninger er på skandinavisk (svensk, dansk eller norsk). Finland skiller sig ud ved at have størstedel af ansøgningerne på finsk og nogle på engelsk. Fra Island kommer også en del ansøgninger skrevet på engelsk.

Hvor mange ugyldige ansøgninger får Fonden?
Fonden modtog 418 ugyldige ansøgninger i 2006, hvilket er 32 % af alle ansøgninger. Ligesom der bliver flere gyldige ansøgninger, er antallet af ugyldige ansøgninger også vokset.

Intäkter (i DKK)	2004	2005	2006
Bidrag från NMR	29.508.000	30.098.000	31.217.000
Tillbakaförda medel	3.331.268	1.929.303	1.662.966
Ränteintäkter	767.244	651.699	838.925
Totalt	33.606.512	32.679.002	33.718.891

Bidraget fra Nordisk Ministerråd

Bidraget steg fra 2005 til 2006 med 111.900 DKK fra 30.098.000 DKK til 31.217.000 DKK, hvilket var en regulering for øgede pris- og lønomkostninger.

Tilbageførte bidrag

Dette er en tilbagebetaling af tidligere bevilgede bidrag, som ikke har kunnet gennemføres ifølge projektplanerne. Hertil indgår resterende bidrag fra projekter, der ikke har kunnet gennemføres indenfor to år efter bevillingsåret, hvilket er Fondens regel for projekternes tidsmæssige ramme, og projekterne er derfor blevet genbevilgede.

Størrelsen på de tilbageførte bidrag varierer fra år til år afhængig af forskellige omstændigheder for projekterne. Til en vis grad kan de dog minimeres gennem et effektivt opfølgningsarbejde fra sekretariatet, hvilket har sket i 2005 og 2006, og det kan til dels forklare den nedadgående tendens.

Renteindtægterne

Disse påvirkes dels af det gældende renteniveau, dels af hvor hurtigt de bevilgede projektbidrag rekvireres og udbetales.

5.2 Fondens udgifter

Udgifterne består af tre dele: Administrationsomkostninger, bevilgede projektmidler og Fondens særlige initiativer/interne projekter.

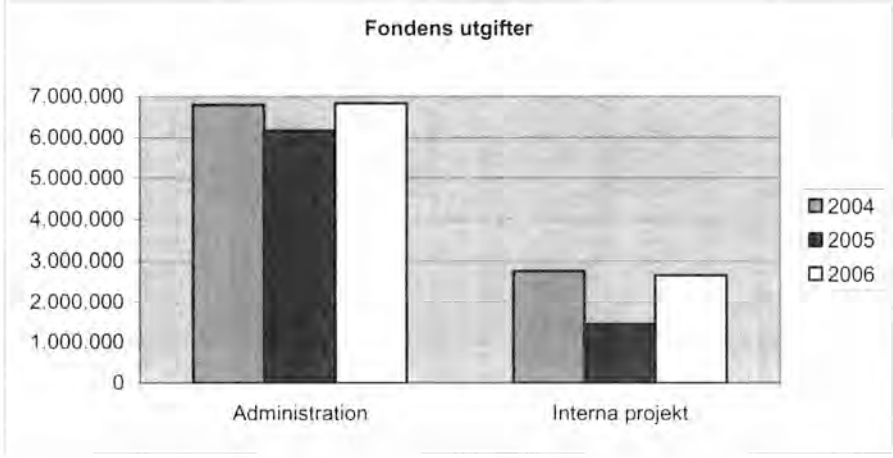

Hvilke sektorer er projekterne indenfor?

Langt de fleste ansøgninger er fra de enkelte kunstgrene (84 %) mens 4% er tværsektorielle og 12% er tværkulturelle. Den største enkelte sektor er musik.

Hvilken type aktivitet er projekterne?

De hyppigste aktiviteter for projekterne er konference/ seminar, festival og udstilling.

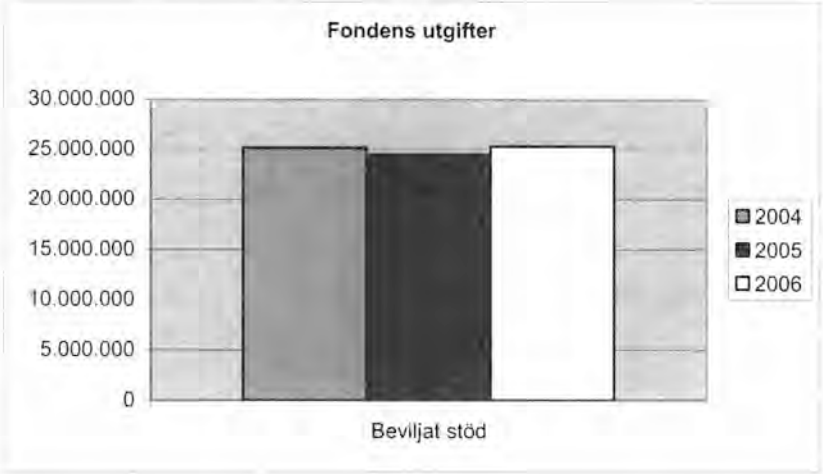

Utgifter (i DKK)	2004	2005	2006	2006 i %	växt
Administration	6.797.938	6.158.953	6.827.878	20,2%	10,9%
Interna projekt	2.745.000	1.430.000	2.650.000	7,9%	85,3%
Beviljat stöd	25.181.093	24.446.879	25.278.500	75,0%	3,4%
Icke disponerade medel	-1.117.519	643.170	-1.037.487	-3,1%	-261,3%
Totalt	33.606.512	32.679.002	33.718.891	100,0%	3,2%

Fondens særlige initiativer/interne projekter

Udgiften omfatter omkostninger vedrørerende Årets Nordiske Udstilling, andre initiativer og ekstra omkostninger i tilknytning til udvikling af Fondens elektroniske projekthåndteringssystem. Disse omkostninger skifter fra år til år afhængig af, hvilke satsninger og projekter, der er aktuelle.

Bevilgede projektmidler

Sammenlignet med 2005 var bevilgede projektmidler i 2006 ca. 832.000 DKK højere.

Med hensyn til antallet af bevilgede projekter i 2006 faldt de til 271, hvilket var et lille fald i forhold til 2005 på 14.

	2004	2005	2006	Ändring 2005-2006
Intäkter	33.606.512	32.679.002	33.718.891	3%
Beviljat belopp	25.181.093	24.446.879	25.278.500	3%
Andel beviljat i %	75%	75%	75%	0%

I de genbevilgede projekter i 2006 indgår 13, som bevilgedes i 2004 og yderligere fire fra 2003, som genbevilgedes for anden gang. At et projekt genbevilges endnu en gang er dog usædvanligt. Et mål for sekretariatet er, at mindst 95 % af projekterne skal være afsluttet efter to kalenderår. Dette mål er nået i 2006; se tabellen nedenfor.

Genbevillinger

	2002	2003	2004
Antal bevilget i alt samme år	256	261	260
Antal genbevilget fra samme år	1	4	13
Andel genbevilg.	0,4%	1,5%	5,0%
Andel afsluttet	99,6%	98,5%	95,0%

Administrationsomkostninger

Styrelsens og sekretariatets administrationsomkostninger øgede fra 19 til 20 % af de totale udgifter sammenlignet med 2005.

Administration	2004	2005	2006
Budget	7.150.000	6.375.000	6.685.000
Räkenskap	6.797.938	6.158.953	6.827.878
Administrations andel av	20%	19%	20%

Hvor mange projekter afsluttes inden for to år?

93 % af alle bevilgede projekter er afsluttet to kalenderår, efter de er bevilget.

I Fondens administrationsomkostninger indgår i princippet alle løbende udgifter forbundet med styrelsens og sekretariatets arbejde. Det vedrører eksempelvis udgifter til styrelsens møder og honorarer, annoncering, information, tolkning, oversættelse, personalets rejser og lønninger, indkøb af inventar, drift og udvikling af data/internet, samarbejde med de regionale nordiske informationskontorer og almindelige kontorudgifter. I omkostninger for personalets lønninger indgår også den sekretariatsafgift, som de kontraktsansatte betaler, og som tilbageføres til de nordiske lande ifølge samme principper, som gælder for Nordisk Ministerråds Sekretariat. Totalt tilbagebetaltes fra Fonden ca. 422.000 DKK.

I administrationsomkostningerne indgår også omkostninger for de ydelser, som Fonden køber af Ministerrådet angående sekretariatsservice; vagtmestertjenester, telefoni og posthåndtering, lokaleomkostninger, regnskabshåndtering samt personaleadministration. Køb af disse ydelser reguleres i en særlig aftale med Ministerrådet, og de steg i 2006 til sammenlagt 880.000 DKK.

Hvor store er Fondens administrationsomkostninger?

I 2006 var udgifterne til administration på 6.8 mio. DKK, hvilket er 669.000 DKK (10 ,8 %) mere end 2005.

De samlede administrationsudgifter er steget med ca. 669.000 DKK i forhold til 2005. Der har været større personaleomkostninger med ca. 576.000 DKK og øgede omkostninger til de eksterne sagkyndige eksperter med ca. 93.000 DKK
Stigningen i personaleomkostninger skyldes bl.a., at der er hensat forpligtelse til udbetaling af særlige feriefridage og særligt ferietillæg i forbindelse med medarbejdernes fratræden. De øgede omkostninger til eksterne sagkyndige eksperter er et udtryk for det stigende antal projektansøgninger, der skal vurderes.

Omkostningerne til Fondens administration bør iagtages ud fra, at styrelsen består af to medlemmer fra hvert land samt en fra hvert selvstyrende område, at Fonden har seks + to ansøgningsfrister pr. år.
Opmærksomheden skal også henledes på, Fondens formål omfatter hele kunst- og kulturområdet, hvorfor den må have et relativt stort antal sagkyndige til rådighed til bedømmelse af ansøgninger, samt at al

information på Fondens hjemmeside og i ansøgningsproceduren findes i fire sprogversioner. Det skal videre nævnes, at styrelsen og sekretariatet har en relativ høj ambition angående service, kontrol og kvalitetssikring. Endelig skal nævnes den store volumen for så vidt angår ansøgninger.

Styrelsens honorar

Styrelsens medlemmer har siden 1976 modtaget et honorar for sit styrelsesarbejde. Honoraret består dels af en grundydelse, dels af et mødehonorar. Grundhonoraret er på 12.600 DKK pr. år for ordinære medlemmer. Formanden modtager dobbelt grundhonorar; det vil sige 25.200 DKK, og næstformanden modtager et og et halvt grundhonorar; det vil sige 18.900 DKK. Mødehonoraret er på 1.800 DKK pr. mødedag for samtlige medlemmer. Honoraret har været uforandret sammenlignet med 2005.

Hvilket land udenfor Norden kom med flest ansøgninger?

I 2006 havde Estland med 20 ansøgninger flest. Derefter kommer Rusland med 15 ansøgninger.

5.3 Sekretariatets behandling og opfølgning af projekterne

Fondens sekretariat har i de seneste tre år udviklet et elektronisk projekthåndteringssystem, som muliggør en mere effektiv håndtering og opfølgning af ansøgningerne. Systemet muliggør også en bedre statistisk måling af sekretariatets arbejdsbelastning og effektivitet. Nedenfor er en summarisk redegørelse herfor.

Totalt antal projekter i "omløb" og afsluttede projekter

Hvad angår sekretariatets arbejde med Fondens bidragsvirksomhed, så består den hovedsagligt i at modtage og behandle indkomne ansøgninger, samt at følge op og afslutte de ansøgninger, der er blevet bevilget. I tilslutning hertil arbejder sekretariatet med løbende information og rådgivning.

Hvor mange af ansøgningerne er bilaterale?

I 2006 indkom der 12 bilaterale ansøgninger mellem Vestnorden og det øvrige Norden. 5 af dem blev bevilget.

For at få en opfattelse om hvor mange projekter, der pr. år er i "omløb" – som sekretariatet behandler og gransker – bør de indkomne ansøgninger og slutbehandlingen af allerede bevilgede ansøgninger ses i en sammenhæng.

Vedrørende de indkommende ansøgninger bør også lægges de ugyldige ansøgninger, eftersom de også skal gennemlæses for at kunne klassificeres som gyldige eller ugyldige. Tabellen nedenfor omfatter kun de ugyldige ansøgninger, som ansøgerne har registreret i Fondens datasystem. De ansøgninger, som er indkommet via almindelig brevpost eller e-post omfattes ikke. Hvad angår afsluttede projekter, så er der her tale om projekter, der er bevilget tidligere end 2005 respektive 2006, og som er indkommet med sine slutrapporter i de pågældende år.

	2004	2005	2006
Gyldige ansøgninger	722	866	899
Ugyldige ansøgninger	237	301	418
Bevilgede under året	288	285	271
Afsluttede projekter fra tidligere år	267	332	342
I alt	1514	1784	1930

Af ovenstående tabel kan ses, at sekretariatets arbejde med at behandle og følge op på bevilgede projekter samt behandling af slutrapporter er øget i 2006.

Antal åbne projekter

Den 27. februar 2007 havde Fonden 268 åbne projekter, det vil sige allerede bevilgede projekter, der ikke er afsluttet. Kun 14 åbne projekter er bevilget inden 2005.

Årsregnskab 2006

NORDISK KULTURFOND

DRIFTSREGNSKAB

	Note	Budget 2006 DKK	Regnskab 2006 DKK	Regnskab 2005 DKK
Tilgang af midler				
Nordisk Ministerråds budget		31.217.000	31.217.000	30.098.000
Tilbageførte midler	(1)		1.662.966	1.929.303
Renteindtægter	(2)	710.000	838.925	651.699
I alt		**31.927.000**	**33.718.891**	**32.679.002**
Administrations udgifter				
Styrelsens mødeudgifter		400.000	362.761	365.066
Styrelseshonorar		300.000	264.768	287.406
Tolkning		45.000	43.161	41.427
Kontorudgifter		255.000	245.608	175.655
Annoncer		-	-	4.905
Oversættelser		335.000	330.494	317.239
Møde med høringsindsatser		210.000	211.128	177.561
Informationsvirksomhed		250.000	180.848	237.811
Advokatomkostninger		10.000	1.319	-
EFC medlemskab		20.000	16.412	16.406
Sekretariatets rejser		300.000	295.313	321.081
Møde regionale informationskon		190.000	112.317	190.337
Øvrige mødesudgifter styrelsen		60.000	54.311	23.186
Personaleudgifter		2.520.000	2.870.901	2.321.201
Administration NMR		880.000	880.000	820.000
Inventar		65.000	82.692	59.205
Drift og udvikling af EDB		200.000	147.814	283.766
Honorar til sagkyndige ekstern		600.000	708.620	481.171
Øvrigt		45.000	19.410	35.530
I alt		**6.685.000**	**6.827.878**	**6.158.953**
Bevilget til interne projekter				
Kulturfondens interne projekter	(3)	2.650.000	2.650.000	1.430.000
Bevilget støtte				
Støttetildelinger i året	(4)	25.278.500	25.278.500	24.446.879
Udgifter og bevilgninger i alt		**34.613.500**	**34.756.378**	**32.035.832**
Årets resultat	(5)	**-2.686.500**	**-1.037.487**	**643.170**

NORDISK KULTURFOND

BALANCE

	31-12-2006 DKK	31-12-2005 DKK
AKTIVER		
Likvide midler	24.030.349	23.861.449
Fordringer	122.617	156.078
Forudbetalt løn	181.933	136.607
Mellemregning med NMR	-20.366	
Aktiver i alt	**24.314.534**	**24.154.134**
PASSIVER		
Mellemregning med NMR	436.093	2.350.858
Periodeafgrænsning og skyldige omk.	37.778	510.452
Leverandører	286.218	25.229
Personaleforpligtelser	279.264	17.137
Ikke udbetalte bevillinger	20.321.682	18.021.133
Kulturfondens interne projekter	2.147.905	1.404.243
Overførte midler	1.843.082	1.181.912
Årets resultat	-1.037.487	643.170
Passiver i alt	**24.314.534**	**24.154.134**

NORDISK KULTURFUND

Riksdagsledamot Kent Olsson Sverige	Folketingsmedlem Frode Sørensen Danmark	Direktør Poul Bache Danmark
Byråchef Jan-Ole Lönnblad Ålands Landskapsstyrelse	Stortingsrepresentant Rolf Reikvam Norge	Kulturråd Veikko Kunnas Finland
Ekspeditionschef Kjell Myhren Norge	Lagtingsmedlem Jógvan við Keldu Færøerne	Regissör Stefán Baldursson Island
Altingsmann Rannveig Guðmundsdóttir Island	Generaldirektör Kristina Rennerstedt Sverige	Riksdagsledamot Simo Rundgren Finland
Direktør Lise Lennert Olsen Grønland	Karen Bue Direktør Nordisk	Vagn Egede Olsen Økonomichef, NMR

Noter til Nordisk Kulturfonds regnskab for 2006

(1) Tilbageførte midler er bevilget støtte fra tidligere år, som ikke er blevet udbetalt, pga. at projektet ikke er realisert. Det kan også være tilbagebtalinger af midler, hvis projektet har ændret indhold, således at foudsætningerne for tildelingen ike længere er opfyldt.

(2) Kulturfonden modtager sin bevilling fra Nordisk Ministerråd i 2 rater i hhv. januar og juli hvert år.
Indtil midlerne udbetales til bevillingsmodtager er ligger de på aftaleindskud i banken. Renteindtægterne stammer først og fremst fra aftaleindskuddene.

(3) Kulturfonden har afsat midler i 2006 til projekter, som er internt initierede til en samlet sum af 2.650 tDKK. Ikke anvendte budgetmidler forventes anvendt til det samme formål i det følgende år.

tDKK	Overført fra tidl. år	Disponeret 2006	Anvendt 2006	Overføres til 2007
Fondens temaområde (sprog)	389.538	148.000	(426.873)	964.411
Årets nordiske udstilling	765.193	1.500.000	1.202.474	1.062.718
ARKIV-OPRYDNING	(59.754)	151.596	91.842	-
Kulturpolitiske konferencer	108.379	(108.379)	0	0
Særskildte satsninger 2006	114.486	350.000	371.837	92.649
Overgang til E-håndtering	86.401	608.783	667.058	28.126
I alt	1.404.243	2.650.000	1.908.344	2.147.904

(4) Kulturfondens tildeling af støtte til nye projekter i regnskabsåret. Tildelingen af midler er ikke det samme som udbetalinger. Från och med år 2003 gäller följande regler: Bidrag till och med DKK 100 000 utbetalas i två delar. 85% utbetalas före projektstart och resterande 15% efter det att projektet avslutats och fonden mottagit och godkänt en rapport och ekonomisk redovisning för projektet. Bidrag högre än DKK 100 000 utbetalas i tre delar. 40% utbetalas före projektstart, 45% efter det att fonden godkänt en statusrapport för projektet och de resterande 15% efter godkänd slutrapport och redovisning av projektet.

2002:	30.094.555 DKK
2003:	36.387.998 DKK
2004:	31.376.699 DKK
2005:	28.332.686 DKK
2006:	27.928.500 DKK

NORDISK KULTURFOND

Noter til Nordisk Kulturfonds regnskab for 2006

(5) Udisponerede midler er differencen mellem "tilgangen af midler i alt" og "udgifter og bevillinger i alt". Midlerne overføres til følgende regnskabsår.

(6) I 2005 skete den ændring at Kulturfondens likviditet er blevet adskildt ministerrådets øvrige likviditet og der laves selvstændige aftaleindskud for placering af fondens likviditet

(7) Bevillinger som ikke er udbetalt ved udgangen af året. Det er for projekter, som har fået bevilget midler i 2004, 2005 og 2006, og de overførte midler fordeler sig således på årene:

2004	711.300 DKK
2005	3.484.765 DKK
2006	16.125.617 DKK
I alt:	20.321.682 DKK

(8) Oversigt over udisponerede midler

Udisponerede midler 1/1 2006	1.825.082 DKK
Korrektion af fejl i overførte projektmidler	18.000 DKK
Årets resultat	-1.037.487 DKK
Udisponerede midler 31/12 2006	805.595 DKK

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *5/2003/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1335/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00004-2

Pensioner och förtidspensionering

Rekommandasjon

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* se över formerna för beskattningen av pensioner från ett annat nordiskt land och eftersträva en gemensam tillämpning av skatteavtalet i de nordiska länderna
2) *att* förenkla proceduren för bedömningen av rätten till förtidspension och rehabilitering så att undersökning och beslut görs i ett land istället för i berörda länder. På sikt bör regelverken om förtidspensionering de nordiska länderna emellan harmoniseras

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Ad 1)
Inom ramen för arbetet med översyn av det nordiska skatteavtalet väntas ett utkast till protokoll om förändringar i det nordiska skatteavtalet bli framlagt under hösten 2007. Detta kan få betydelse för reglerna om beskattning av pensioner i ett annat nordiskt land. Nordiska Ministerrådet avser därför att återkomma till Nordiska Rådet angående rekommendationen efter det att protokollet är antaget.

Ad 2)
Bedömningen av rätten till förtidspension följer nationella regler och skiljer sig åt de nordiska länderna emellan. Varje land avgör således utifrån sina nationella bedömningsgrunder, vilka personer som kan ha rätt till förtidspension. Frågan kompliceras ytterligare av ländernas olika krav på graden av arbetsförhet för att bevilja förtidspensioner.

For å lette saksbehandlingen av bedømmelsesgrunnlaget i førtidspensjonssaker har den nordiska socialförsäkringsgruppen under ÄK-S, utarbetat en nordisk guide för nationella tjänstemän, som ska underlätta handläggandet av nordiska förtids-pensionsärenden. Guiden beskriver de olika nationella reglerna som kringgärdar förtidspensionsområdet och anger vilken dokumentation de olika länderna behöver för att kunna behandla ett

ärende. Tanken är att denna pensionsguide ska underlätta och påskynda processen med att fatta beslut i enskilda ärenden. Guiden färdigställdes i november 2006 och är nu ute för översättning i länderna. Guiden kommer att läggas ut på respektive myndighet intranät samt delas ut till handläggare som arbetar med förtidspensionssaker.

Det pågår också ett arbete med att etablera en nordisk socialförsäkringsportal med information om bl.a. pensionsregler i alla de nordiska länderna, tillgänglig på alla nordiska språk. Den nordiska socialförsäkringsportalen förväntas vara färdig under våren 2008.

Rekommandationens anden at-sats kan hermed afskrives.

Velferdsutvalgets betenkning

Velferdsutvalget merker seg at Nordisk Ministerråds meddelelse for 2007 viser til at det er i gang en prosess rundt spørsmålet om skatterelaterte grensehinder. Det pågår en gjennomgang av den nordiske Skatteavtalen. Den nordiske "skatteavtalegruppen" kom til i april 2005, og utarbeidet en rapport til de nordiske finansministrene, som omhandlet blant annet behandling av spørsmål som ble stilt i rapporten "Oversikt over grensehinder på skatteområdet" fra oktober 2004. På møtet den 24. oktober 2005, da skatteavtalegruppens vurderinger ble lagt fram for MR-Finans, la finansministrene vekt på at arbeidet med å rive ned grensehinder skulle fortsette med full kraft, med et spesielt fokus på en revisjon av det nordiske dobbeltbeskattningsavtalen. Etter at rapporten var ferdig og ble framlagt for finansministrene, har den nordiske "skatteavtalegruppen" fortsatt sitt arbeid med en gjennomgang av den nordiske skatteavtalen. Dette arbeidet har kommet så langt at det forventes et utkast til protokoll mot slutten av 2007 om forandringer i den nordiske skatteavtalen. "Skatteavtalegruppens" forslag til protokoll vil kunne påvirke reglene rundt skatt av pensjoner i et annet nordisk land. Velferdsutvalget merker seg at Nordisk Ministerråd vil komme tilbake til Nordisk Råd angående rekommandasjonen etter at protokollen er framlagt. Velferdsutvalget ser det som naturlig å vente til forslaget og innholdet til protokoll er gjort kjent og vurdere videre hva effektene av forslagene blir.

Velferdsutvalget refererer til meddelelsen for 2006 der den nordiske sosialforsikringsgruppen vurderte mulighetene for å la grunnlaget for vurdering av rett til ytelser i et land skulle gjelde i et annet nordisk land. Konklusjonen var at så vel ulikt lovgrunnlag som ulike vurderingsprinsipper ikke gir grunnlag for harmonisering av regelverket.

Det ble nedsatt en arbeidsgruppe som skulle utarbeide en nordisk guide med svar på spørsmålene rundt førtidspensjonering, til bruk for saksbehandlere. Det ble også besluttet å etablere en portal på det sosiale området. Nordisk Ministerråd meddeler for 2007 at guiden ble ferdigstilt i november 2006. Guiden er distribuert til de forskjellige nordiske landene for oversettelse. Målet med guiden er å forenkle saksbehandlingen rundt bedømmelsesgrunnlaget for en mulig godkjenning av en førtidspensjonering. Guiden beskriver de ulike nasjonale reglene og hvilken dokumentasjon som er nødvendig for å behandle en sak. Det er også i gang et arbeid for å etablere en nordisk sosialforsikringsportal, som skal informere om pensjonsreglene i alle de nordiske landene. Portalen ventes å være ferdig våren 2008.

Velferdsutvalget ser at dette er tiltak i riktig retning når det gjelder å få en mer rettferdig og lik behandling av en arbeidstidsnedsettelse og sosiale og medisinske vurderinger. Velferdsutvalget ser at det kan være problematisk å skulle harmonisere forskjellige lover og bedømmelsesgrunnlaget i førtidspensjonssaker. Velferdsutvalget vil understreke at det fortsatt må være et sterkt fokus på en rettferdig og mest mulig likebehandling av

nordboerne. I dag kan nordboere bli vurdert forskjellig ved f.eks en arbeidsskade og hvilke rett til erstatning man har som individ, avhengig av hvilken side av grensen man bor og arbeider.

Velferdsutvalget vurderer situasjonen slik at det ikke er oppnådd en tilfredsstillende situasjon for nordboerne. Dette særlig sett i forhold til målet om en mest mulig likebehandling i førtidspensjonssaker og en harmonisering av regelverket mellom de nordiske landene.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. 5/2003 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Gøteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Jessica Polfjärd (m)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Göte Wahlström (s), vice ordförande

Nordisk Råd

Rek. *5/2003/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1335/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00004-2

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 13/2003/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1333/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00005-2

Förebyggande av diabetes

Rekommandasjon

Rekommendationen lyder:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* initiera samnordisk forskning för att ta fram fungerande metoder för det förebyggande arbetet av folksjukdomen diabetes. Till detta hör forskning i epidemiologi, sjukdomsorsaker och sjukdomsutveckling liksom betydelsen av livsstil och egenvård
2) *att* igångsätta processen för att hitta indikatorer för en kvalitativ och effektiv vård[1]
3) *att* involvera de baltiska staterna i nämnda initiativ[2]

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

De nationale myndigheder har hovedansvaret for at implementere handlingsplanen og omsætte denne til konkrete aktiviteter. Blandt Nordisk Ministerråds institutioner bidrager Nordisk Højskole for Folkesundhed (NHV) aktivt til udkrystallisering af handlingsplanen. Således har NHV i 2007 fx planlagt konkrete initiativer, som skal styrke det nordiske samarbejde vedr. diabetes.

I juni afholdes en konference for forskere og repræsentanter for diabetesregistre i de nordiske lande, hvor der sættes fokus på samarbejdsområder og særligt fokus på muligheden for at samordne diabetesregistre indenfor Norden. Konkrete forslag til fremtidige initiativer til samarbejde og netværksetablering, herunder ansøgninger til EU og NordForsk er en vigtig målsætning for konferencen. Udover repræsentanter fra de nordiske lande inviteres også repræsentanter fra Arkhangelsk.

Derudover afholdes en konference i oktober med fokus på diabetes og fedme som samfundsproblem og helseøkonomiske aspekter, hvor bl.a. forskere i norden også inviteres med henblik på at diskutere samarbejde, herunder samkøring af registre og validitet.

---

[1] Ferdigbehandlet 2006

[2] Ferdigbehandlet 2006

Endelig har NHV i 2007 sat fokus på det videre arbejde med implementering af handlingsplanen for bedre sundhed og livskvalitet gennem kost og motion. De igangsætter flere initiativer som er tæt relateret til diabetesproblematikken og samordning af nordisk kompetence inden for området.

Velferdsutvalgets betenkning

Diabetes er en av vår tids store folkesykdommer. På verdensbasis regner WHO at det er ca. 200 millioner som har diabetes. Det er en betydelig andel av befolkningen i hvert av de nordiske landene som har sykdommen og det er en stigende tendens til at flere blir diagnostisert i stadig yngre alder. Det er også i ferd med å utvikle seg sosiale, kjønnsmessige og etniske forskjeller. Det er antageligvis også store mørketall og mange udiagnostiserte sykdomstilfeller.

Velferdsutvalget refererer til meddelelsen fra Nordisk Ministerråd 2006, der Nordisk Ministerråd sa at de fremmer en helhetlig tilnærming til det forbyggende aspektet innen folkehelse, men samtidig ikke prioriterer diabetes som et særskilt område. Samtidig så Nordisk Ministerråd helt klart en sammenheng mellom tiltak på diabetesområdet og tiltak til forebyggelse av livstidssykdommer. Utarbeidelsen av "Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem kosthold og fysisk aktivitet" ble vedtatt 2006, og er et helt sentralt verktøy i kampen mot diabetes.

Velferdsutvalget er meget fornøyd med utarbeidelsen av denne rapporten og ser på den som et helt sentralt verktøy for å motvirke diabetes og spre kunnskap om folkehelse. Særlig med et spesielt fokus på barn og unge og problemer rundt overvekt og fedme, som er to faktorer som kan påvirke en utvikling av diabetes. Barn og unge er mer inaktive og sitter mange timer foran tv/pc hver dag, sukkerinntaket har økt betydelig, det spises for lite frukt og grønt og en voksende andel av yngre barn under 12 år er overvektige.

Velferdsutvalget merker seg at Nordisk Ministerråd i sin meddelelse for 2007 påpeker at det er de nasjonale myndighetene som har hovedansvaret for å implementere handlingsplanen og omsette den til konkrete tiltak. Velferdsutvalget vil understreke Nordisk Højskole for Folkesundhed (NHV) sin rolle som en sentral institusjon som samordner og driver forskning på nordisk nivå og sprer kunnskap om folkehelsen. NHV har i 2007 satt fokus på det videre arbeidet med implementeringen av handlingsplanen. NHV vil være en viktig pådriver og har planlagt konkrete tiltak som skal styrke det nordiske samarbeidet vedrørende kampen mot diabetes.

Velferdsutvalget ser at det var avholdt en konferanse i juni 2007, der forskere og representanter for diabetesregisteret diskuterte felles samarbeidsområder og mulighetene for å etablere et felles nordisk diabetesregister. Andre temaer på konferansen var: nettverksetableringer og utarbeidelse av søknader til EU og NordForsk, for fremtidige prosjekter. Det var også invitert representanter for Arkhangelsk.

I oktober 2007 skal en ny konferanse finne sted der fokuset er fedme og diabetes som samfunnsproblem og det helseøkonomiske aspektet. Det skal også diskuteres samkjøring av registre og validitet.

Velferdsutvalget er fornøyd med det sterke engasjementet og målrettede fokuset alle de nordiske landene utøver for å skaffe til veie ny kunnskap, dele informasjon, utvikle konkrete tiltak og utvikle en langsiktig strategi i kampen mot denne meget alvorlige problematikken, som rammer store folkegrupper i samfunnet.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 13/2003 som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Gøteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Jessica Polfjärd (m)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Göte Wahlström (s), vice ordförande

Nordisk Råd

Rek. 13/2003/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1333/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00005-2

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. *2/2004/næring
D 2007

Tidigare nummer:
A 1341/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 07-00114-7

Open Source Software

Framställning

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* der i et samarbejde mellem ministerrådets forskellige sektorer (IT, forbruger og næring) etableres et OSS, Open Source Software, kompetencecenter, som får til opgave at opsamle erfaringer, rådgive ved større indkøbsprojekter, vejlede i brug af OSS, udvikle *best practice*-modeller etc. IT-branchens faglige og økonomiske deltagelse i et sådant center anses for en forudsætning og det bør overvejes at anvende NordicOS som udgangspunkt for dannelsen af centeret

2) *at* der søges udviklet OSS-netværk i den ikke-kommercielle sfære bestående af universiteter, faglige sammenslutning etc. som tilsammen kan bidrage til den fortsatte udvikling af OSS

3) *at* nordiske institutioner anvender software som understøtter åbne standarder og at indkøbs- og udbudspolitik vedrørende software tilrettelægges således, at der skabes fri konkurrence, uafhængighed og valgfrihed i relation til produkter og leverandører

Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordisk Ministerråd har behandlet Nordisk Råds rekommandation ad flere omgange siden forslaget blev fremført i 2004, hvilket fremgår af Ministerrådet tidligere besvarelser.

Ministerrådets har blandt andet behandlet rekommandationen i et samarbejde mellem flere af Ministerrådets fagsektorer - IT sektoren; næringssektoren; uddannelses og forskningssektoren samt konsumentsektoren, idet rekommandationen på forskellig vis berørte dem alle. Dette har forlænget sagsbehandlingen. I løbet af efteråret 2005 begyndte en afklaring at nærme sig sin afslutning, men blev radikalt ændret af den moderniseringsproces som Ministerrådet samtidigt gennemgik. Det blev klart, at to af de fire involverede fagsektorers Ministerråd (MR-IT og MR-konsument)

skulle nedlægges. Det forslag som oprindeligt have været behandlet mistede derved det Ministerråd som havde ledet processen (MR-IT) samt det Ministerråd (MR-konsument) som ejede det open source initiativ (NordicOS), som Nordisk Råd pegede på som interessant. Som følge heraf blev det daværende forslag ikke muligt at gennemføre.

Per 1. januar 2006 overtog Nordisk Ministerråd for Uddannelse og Forskning (MR-U) ansvaret for koordinering af det nordiske samarbejde på politikområdet informations- og kommunikationsteknologi (IT). I den forbindelse således også ansvaret for nærværende rekommandation.

MR-U har i løbet af 2006 arbejdet på at afklare, hvorledes MR-U skulle varetage sit nye koordineringsansvar, samt med hvilket IT-politisk fagligt indhold. MR-U har ikke fundet grundlag for at prioritere politikområdet Open Source Software.

Der er for nærværende ikke planer om at tage spørgsmålet op på et senere tidspunkt. På den baggrund foreslås det at rekommandationen afskrives.

Nordiska rådet

Fremst. *2/2004/næring D 2007

Tidigare nummer:
A 1341/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 07-00114-7

Näringsutskottets betänkande

Näringsutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande om att MR-U under år 2006, till följd av nedläggelsen av MR-IT och övertagandet av ansvaret för politikområdet informations- och kommunikationsteknologi (IT), har diskuterat hur MR-U ska tillvarata sitt nya ansvar och vilka IT-politiska prioriteringar som ska göras. I denna process har MR-U inte funnit det relevant att prioritera politikområdet Open Source Software (OSS) och att det för närvarande inte finns några planer på att ta upp frågan vid en senare tidpunkt.

Ministerrådet såg i sitt meddelande år 2004 positivt på att samla nordisk kompetens inom detta område men att istället för ett kompetenscenter, inrätta ett kompetensnätverk inom OSS. NMR skulle under år 2005 vidare undersöka intresset inom berörda sektorer. I NMR:s meddelande år 2006 framfördes en blandad tillslutning till förslaget från de berörda sektorerna. MR-IT var positivt till förslaget men menade att ett mindre initiativ riskerade att inte ha tillräcklig genomslagskraft. MR-U var generellt positiva, men menade att det var behov för en närmare värdering av olika förhållanden.

Näringsutskottet vill i detta sammanhang peka på presidiets betänkande (B 234/presidiet) över samarbetsministrarnas förslag till ny struktur för Nordiska ministerrådet, där Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att inte lägga ner ministerrådet för informationsteknologi (MR-IT) då det skulle få konsekvenser för bl.a. det nordiska kompetensnätverk för "Open Source Software" som då var i en initial fas. Satsningen kring detta nätverk ansågs både av rådet och ministerrådet (MR-IT) som ett mycket välkommet och relevant initiativ.

NMR framförde i sitt förslag till strukturomvandling att syftet med struktur- och moderniseringsarbetet var att stärka det nordiska samarbetets politiska relevans och effektivitet och att detta kunde ske genom en klar politisk fokusering och en ändamålsenlig anpassning av arbetet (struktur).

Näringsutskottet anser att MR-U ska göra prioriteringar inom sitt ansvarsområde men finner det anmärkningsvärt att NMR på intet sätt i sitt meddelande motiverar varför MR-U gör en annan bedömning än MR-IT när det gäller kompetensnätverket för OSS. NMR pekar i sitt meddelande på att i och med att MR-IT och MR-Konsument lades ner försvann de ministerråd som ansvarade för processen med det ursprungliga förslaget och ägde det

open source-initativ (NordicOS) som NR pekat på som intressant, och att det därför är omöjligt att genomföra det som föreslås i framställningen.

Näringsutskottet anser att detta går stick i stäv mot de intentioner som presenterades för rådet i samband med strukturomvandlingen av NMR och anser inte att detta är ett exempel på att stärka det nordiska samarbetets politiska relevans och effektivitet. Näringsutskottet efterlyser underlag och argumentation för den politiska bortprioritering som MR-U har gjort. I meddelandet framförs endast strukturella motiv till varför NMR inte har för avsikt att fortsätta prioritera detta område och inte några sakliga.

Vidare anser utskottet att NMR:s ovilja att prioritera detta område i ljuset av återlanseringen av Lissabon-strategin och EU:s konkurrensfrämjande ambitioner som anmärkningsvärt, då det nordiska samarbetet enhälligt har uttalat sitt stöd för denna återlansering.

Inom EU gör man en helt annan bedömning än inom NMR när det gäller OSS. I strategin "i2010 - Det Europeiska Informationssamhället för tillväxt och sysselsättning" finns tre huvudteman, där ett av dem är att stärka innovation och investeringar i IT-forskning för att främja tillväxt och fler och bättre arbetstillfällen. Under detta tema har ett arbete genomförts med målet att främja global konkurrens för den europeiska industrin inom mjukvarusektorn (Software Technologies) genom att stödja forskning och utveckling och den roll OSS kan spela där.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet om Fremst. 2/2004 till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Göteborg den 25 september 2007

Ole Vagn Christensen (S)
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Monica Green (s)
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), ordf.
Billy Gustavsson (s)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Kristján Þor Júliusson (Sj.)
Tuula Peltonen (sd)
Janne Seurujärvi (cent)
Stefan Tornberg (c)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst.
***7/2004/medborger**
D 2007

Tidligere nummer:
B 226/medborgar

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00118-6

Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre "Ministerrådsförslag om ett samarbetsprogram på konsumentområdet 2005–2010", B 226/medborgar

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Som led i struktur- og moderniseringsprojektet blev det i 2005 besluttet, at der med virkning fra den 1. januar 2006 ikke længere skulle være et formelt nordisk samarbejde i et selvstændigt konsumentministerråd.

Som en konsekvens heraf besluttede de nordiske konsumentministre at fortsætte deres samarbejde i uformelt regi på den måde, at de etablerede en embedsmandsgruppe kaldet NordKons, som skulle forestå det fremtidige samarbejde, herunder arbejdet med opfølgning på det nævnte samarbejdsprogram 2005-2010.

Nordisk Ministerråd skabte ved strukturomlægningen mulighed for i en overgangsperiode at yde administrativ støtte til uformelt samarbejde, ligesom der i en overgangsperiode blev skabt økonomisk mulighed for at yde støtte til konkrete projekter på områder, hvor det formelle samarbejde blev nedlagt.

Nordisk Ministerråd mener, at rekommandationen kan afskrives.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget betvivler, hvorvidt ministerrådets forslag om et samarbejdsprogram på forbrugerområdet kan gennemføres. Udvalget har et stort ønske om at prioritere det samarbejdsprogram, der er vedtaget i Nordisk Råd og MR-Konsument for periode 2005-2010, men erfaringerne har beklageligvis ikke været tilfredsstillende. Der mangler til-

syneladende både økonomisk og politisk vilje til at gennemføre det. Strukturpuljen er fra 1. januar 2008 helt afviklet.

Udvalget påpeger desuden, at der ikke tidligere er blevet talt om, at der kun "i en overgangsperiode blev skabt økonomisk mulighed for at yde støtte til konkrete projekter på områder, hvor det formelle samarbejde blev nedlagt".

Udvalget beklager dybt udviklingen på forbrugerområdet. Derfor ønsker udvalget en redegørelse fra ministerrådet på sessionen i 2007. Redegørelsen skal indeholde en status for Samarbejdsprogrammet for Forbrugerområdet 2005-2010, og en klargørelse af ministerrådets prioriteringer fra 2005-2007 samt hvilke initiativer ministerrådet har for forbrugerområdet fra 2008- 2010.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen om 7/2004 til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år.

Gøteborg, den 25. september 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Bjarne Kallis (kd)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Allan Niebuhr (KF)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst.
13/2005/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1373/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00106-8

Konference om korruption

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at arrangere en konference i Skt. Petersborg om korruption. Det er ønskværdigt, at dette sker i samarbejde med andre relevante internationale organisationer, som er forankret i regionen og interesserede i feltet samt relevante russiske myndigheder

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

En konferens om korruption genomförs i enlighet med framställningen den 23-24 maj 2007 i Moskva. Huvudarrangörer är de finska och ryska justitieministerierna, med stöd och deltagande av andra myndigheter och organisationer, bl.a. de finska och ryska riksåklagarämbetena samt den juridiska administrationen i det ryska parlamentet. Experter från Förenta nationerna (FN), Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och Europarådet inbjuds att deltaga.

Arrangörerna har inbjudit en grupp parlamentariker från Nordiska rådet till konferensen.

Åtgärder mot korruption ingår bl.a. i de bilaterala handlingsplaner som det ryska justitieministeriet har överenskommit om med det finska justitieministeriet respektive det svenska justitiedepartementet. Arrangörerna planerar att följa upp konferensen med studiebesök för experter i september månad detta år och man överväger också att initiera andra former av uppföljning under 2008.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

Nordisk Råd

Fremst.
13/2005/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1373/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00106-8

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer med tilfredshed, at konferencen om korruption blev afholdt den 23.-24. maj i Moskva. Udvalget beklager imidlertidig de vanskeligheder, der var med at få visa til de nordiske parlamentarikere, hvilket medførte, at Maria Öberg (s) ikke fik tilladelse til at rejse ind.

Udvalget noterer, at arrangørerne vil følge op på konferencen og initiere andre former for opfølgning i 2008.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 13/2005 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Gøteborg, den 25. september 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Bjarne Kallis (kd)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Allan Niebuhr (KF)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *18/2005/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
A 1370/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00097-10

Arktisk forskning

Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* gjennomføre en analyse av kunnskapsbehov og forutsetninger for en fortsatt og langsiktig nordisk forskningssatsing på klima- og miljøforandringer i Arktis, samt disse forandringenes konsekvenser for befolkningene i området, med henblikk på å presentere forslag til en nordisk forskningssatsing på området i forkant av det Internasjonale Polaråret 2007

2) *å* igangsette et prosjekt med det formål å styrke formidlingen av resultater og kunnskaper fra nordiske forskningsprosjekter og -programmer, samt å legge til rette for en bedre erfaringsdeling og ivaretakelse av nettverk etter at forskningsinnsatser avsluttes[1]

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Ministerrådet ställer sig mycket positivt till denna rekommendation, och delar förslagsställarnas åsikt om att detta är ett viktigt område där det är av stor vikt att klarlägga om och hur beslut på nordisk nivå signifikant kan bidra till en bättre forskningsinsats när det gäller klimat- och miljöförändringar i Arktis.

Ministerrådet lät under 2006 CICERO (Senter for klimaforskning) ta fram en förstudie med rubriken "Forslag til hovedstudie: kartlegging av kunnskaps- og koordineringsbehov av nordisk forskningssamarbeid om klimaendringer i Arktis". Denna förstudie presenterades som en ministerredogörelse av minister Øystein Djupedal under Nordiska rådets session 2006. Förstudien har satts ut på nätet (www.norden.org) och den har också tryckts upp i 200 exemplar.

[1] Andre at-sats ferdigbehandlet 2006

Nordisk Råd

Rek. *18/2005/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
A 1370/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00097-10

Ministerrådet har givit NordForsk i uppdrag att leda arbetet med att ta fram huvudstudien. Arbetet påbörjas i januari 2007, skall vara färdigt i augusti och den tryckta rapporten skall föreligga till Nordiska rådets session 2007. Huvudstudien skall bygga på förstudien men vara mera detaljerad och komma med konkreta förslag på eventuella forskningsinsatser som Norden borde initiera.

Nordisk Ministerråd anser for sin del, at rekommandationen kan afskrives.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning

Kultur- og utdanningsutvalget konstaterer at Nordisk Ministerråd har igangsatt en omfattende prosess for å kartlegge kunnskapsbehov og forutsetninger for en nordisk forskningsinnsats om klima- og miljøforandringene i Arktis. Det er gjennomført en forstudie og en hovedstudie for å klarlegge den forskningsmessige statusen på dette området. Hovedstudien skal også inneholde forslag til forskningsinnsatser som det nordiske samarbeidet bør iverksette. Utvalget mener denne fremgangsmåten er fruktbar og kan også vurderes anvendt på andre områder hvor det er planer om nordiske forskningsinnsatser. Det nordiske samarbeidet kan tilføre en merverdi nettopp ved å kartlegge de enkelte nordiske landenes forskningsinnsatser for på den måten å avdekke huller, unødig overlapp og fragmentering. Dette kan både gi verdifull kunnskap til de enkelte landene, og det vil også kunne gi et solid grunnlag for eventuelle nordiske forskningsinitiativer. En slik fremgangsmåte kan også gi grunnlag for en enda større integrasjon mellom de nordiske landene på forskningsområdet f.eks. i forhold til åpning av nasjonale forskningsprogrammer.

Klimaspørsmålet er av de viktigste spørsmål de nordiske landene står overfor. Forskning om årsaker og konsekvenser av klimaforandringer er ett område hvor de nordiske landene kan være ledende. Utvalget noterer at klima- og energi også er et prioritert område i forslagene til nordiske globaliseringsinnsatser. Kultur- og utdanningsutvalget imøteser derfor videre informasjon om hvilke tiltak som iverksettes på grunnlag av de studiene som nå er gjennomført.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. 18/2005 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år i anledning av første at-sats.

Gøteborg, 25. september 2007

Christer Adelsbo (s)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Mats Johansson (m)
Jógvan við Keldu (Ff)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Tommy Taberman (sd)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lars Wegendal (s), ordförande

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 19/2005/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1374/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00107-8

Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen

Rekommandation

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* det i Nordisk Ministerråds program for samarbeidet med Russland inkluderes tiltak til næringsutvikling for urfolkene, som å etablere obshinaer

2) *at* det i Nordisk Ministerråds program for samarbeidet med Russland inkluderes tiltak for å bedre helsesituasjonen i Lovozero kommune

3) *at* det i anledning av FNs nye urfolkstiår 2005–2015 sammen med Arktisk Råd arrangerer en konferanse i 2006 for myndigheter og organisasjoner som er involvert i arbeidet med urfolk i Barentsregionen. Konferansen bør identifisere felles mål for urfolkstiåret og en plan for hvordan disse kan nåes

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd har besluttet, at en prioritet i Ruslandsprogrammet 2006-2008 er samarbejde med Barentsrådet og Barents Regionalråd. Ministerrådet henviser desuden til besvarelsen af Rekommandation 19/2004.

Ad 1)
I løbet af 2006 blev der opnået enighed mellem det finske formandskab for Barentsrådet og Nordisk Ministerråd om samarbejde om tre pilotprojekter. De tre pilotprojekter er indenfor områderne økonomisk udvikling, klimaforandringer og urbefolkning. Samarbejdet blev i februar 2007 godkendt af Barentsrådets Committee of Senior Officials.

Projektet på området urbefolkning inkluderer to delprojekter: et delprojekt om udvikling af familiebaseret virksomhedsudvikling blandt urbefolkningen

i Barents-regionen og et delprojekt om reetablering af familiebaseret rensdyrbrug på Kola-halvøen.

Det første delprojekt, som medfinansieres af Finland, bliver implementeret i Lovozero og Krasnoshelje kommuner. Projektet består af tre komponenter: virksomhedsudvikling, udvikling af traditionelle håndværksmetoder, og sprogundervisning i Kildin samisk og Nordsamisk.
Det andet delprojekt, som medfinansieres af Norge, bliver implementeret i obshina Kildin. Projektet fokuserer på udvikling af et bæredygtigt økonomisk grundlag for befolkningen i Kildin gennem udvikling af traditionelle metoder til rensdyrbrug.

Begge delprojekter fokuserer på at forbedre det økonomiske grundlag for urbefolkningen i Murmansk Oblast gennem oplæring i og udvikling af det traditionelle næringsliv. Særligt det andet delprojekt vil medvirke til at styrke det traditionelle obshina i Kildin og dermed bidrage til at styrke obshinaer i Barentsregionen.

Foruden disse aktiviteter som gennemføres i samarbejde med Barentsrådet, så finansierer Nordisk Ministerråd en række aktiviteter i relation til oprindelige folk gennem ministerrådets arktiske samarbejdsprogram. Her har ministerrådet bl.a. medvirket til a) at udvikle indikatorer for menneskelig udvikling i Arktis, b) at undersøge de nordlige områders økonomi og dens påvirken af verdensøkonomien og klimaforandringer, c) at undersøge forurenende stoffers effekter på dyr og mennesker i Arktis, d) at udvikle et nyt design til komparative undersøgelser af Inuit- og Samebefolkningens levevilkår i Arktis sammenlignet med levevilkår i Nordvestrusland (Chukotka og på Kola-halvøen e) at undersøge kvinders deltagelse i forskellige dele af næringslivet i de rurale samfund i nord, med henblik på at understrege den sociale dimension i en bæredygtig udvikling, f) at støtte uddannelsen af den arktiske ungdom gennem støtte til University of the Arctic, samt g) at støtte et avlsprojekt vedr. rensdyrproduktion som kan være med til at bidrage til et bæredygtigt ressourcegrundlag for de oprindelige folk.

Ad 2)
Som nævnt i besvarelsen af rekommandationens del 1 implementeres et af pilotprojekterne aftalt mellem Nordisk Ministerråd og Barentsrådet i Lovozero Kommune, som er beliggende i Murmansk Oblast. Det må forventes, at et forbedret økonomisk grundlag for urbefolkningen i kommunen vil bidrage til en forbedret situation også på social og helseområdet.
Dertil skal nævnes, at der i Nordisk Ministerråds besvarelse af rekommandation 16/2006 Bekæmpelse af hiv/aids og multiresistent tuberkulose i Barents-området omtales tiltag, som forventes at medvirke til en forbedring af helsesituationen i Barents-regionen, herunder Murmansk Oblast og dermed Lovozero Kommune. Bl.a. nævnes samarbejde inden for den Nordlige Dimensions partnerskab for social og helse samt forskellige projekt- og konferenceaktiviteter.

Ad 3)
De oprindelige folk deltager aktivt i samarbejdet i Barents-området og har permanent deltagelse i møderne i Arktisk Råd (Permanent Participants). De oprindelige folks deltagelse støttes varmt af alle de nordiske lande såvel som af Nordisk Ministerråd, og støtten gennem ministerrådets arktiske samarbejdsprogram og finansiering gennem de respektive fagsektorer under ministerrådets er et synligt bevis herpå.

Senest har ministerrådet i 2007 støttet Sami Parliament i Finland med afholde en arktisk workshop vedr. oprindelige folks rettigheder, ejendomsret og ejerskab over naturressourcer, som indspil til FN's Permanent Forum on Indigenous Peoples Issues 6. session i maj 2007. Workshoppen skal identificere nuværende og kommende udfordringer for oprindelige folks rettig-

heder samt dele erfaringer og komme med rekommandationer til hvordan problemerne kan løses.

Nordisk Ministerråd finder at den af Nordisk Råd foreslåede konference om fælles mål for urfolkstiåret og en plan for hvordan disse mål opnås, bør have sit udgangspunkt i Barentsrådet eller Arktisk Råd. Først nå en forankring i de relevante regionale råd er etableret og et klart formål, omfang og perspektiv er identificeret, vil Nordisk Ministerråd tage stilling til en eventuel medfinansiering af en sådan konference.

Nordisk Ministerråd anser at fremstillingen kan afskrives.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer med tilfredshed, at samarbejdet med Barentsrådet og Barents Regionalråd bliver prioriteret i Ruslandsprogrammet. Det er glædeligt, at de igangsatte projekter fokuserer på at udvikle et bæredygtigt økonomisk grundlag for urbefolkningen i regionen og samtidigt styrke de traditionelle obshinaer.

Udvalget anerkender sammenhængen mellem det økonomiske grundlag og de sociale og sundhedsmæssige problemer, der er i Murmansk Oblast, og vil nøje følge om en generel forbedring af det økonomiske grundlag medfører synlige forbedringer for de sundhedsmæssige og sociale forhold. Udvalget understreger, at dialogen og samarbejdet med lokale og regionale myndigheder og aktører er yderst vigtigt for at opnå forbedringer.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 19/2005 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Gøteborg, den 25. september 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Bjarne Kallis (kd)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Allan Niebuhr (KF)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

Nordisk Råd

Rek. 19/2005/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1374/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00107-8

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 23/2005/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1344/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00015-3

Anpassning av handikapplagar och författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade

Rekommandasjon

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* kartlägga hur de olika handikapplagarna och bestämmelserna tillämpas på psykiskt sjuka
2) *att* utreda hur psykiskt sjuka kan ges samma förutsättningar som somatiskt handikappade med tanke på hur lagarna tillämpas

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

EK-S samt Nordisk Handicappolitisk Råd (NHR – et rådgivende organ for Nordisk ministerråd, som består af parlamentarikere, tjenestemænd, repræsentanter for de selvstyrende myndigheder samt repræsentanter fra de nationale paraplyorganisationer for personer med nedsat funktionsevne i de nordiske lande) anser at man i en række lande har igangsat et omfattende arbejde for at forbedre tilbudene til personer med psykiske lidelser, og at der er behov for løbende at være opmærksom på at også personer med psykisk lidelse indgår i det det generelle arbejde for at forbedre situationen for personer med nedsat funktionsevne. EK-S og Nordisk Handicappolitisk Råd anser det ikke som formålstjenesteligt at igangsætte en kortlægning af forskellige handicaplove og hvordan disse love anvendes i forhold til psykisk syge, da det i praksis vurderes som svært ressource krævende og den nordiske nytteværdi vurderes at være relativ lille.

Blandt Nordisk Ministerråds institutioner bidrager Nordisk Samarbejdsorgan for handicapspørgsmål (NSH) aktivt med indsatser som skal forbedre situationen for personer med nedsat funktionsevne. Som alternativ til en nordisk kortlægning vil NSH få i opdrag at komme med forslag til gennemførelsen af et nordisk seminar som er bredt sammensat med repræsentanter for myndigheder og relevante brugerorganisationer, hvor formålet

er at identificere nationale og nordiske problemstillinger på området. Der skal her skelnes mellem behov for nationale indsatser og fælles nordiske tiltag. Fokus vil ligeledes være fremadrettet og tage udgangspunkt i arbejdet med implementeringen af den ny FN konvention for rettigheder til personer med nedsat funktionsevne, hvor personer med psykisk funktionsnedsættelse indgår. I implementeringen af FN konventionen ligger der et stort ansvar både for myndigheder og bruger organisationer i at få en større bevidsthed om at personer med psykisk funktionsnedsættelse også omfattes af konventionen som skal sikre lige rettigheder. Eftersom Sveriges formandskab i nordisk ministerråd 2008 delvis sammenfalder med det svenske formandskab i Europarådet, ser Sverige muligheden for at samarbejde med Europarådet og NSH om en sådan konference.

I Nordisk Handicappolitisk Råd (NHR)'s har også i deres arbejdsprogram for 2007 rettet fokus på ovenfor nævnte FN konvention for personer med nedsat funktionsevne.

Slutteligt skal det tilføjes at NHR understreger at det er vigtigt at undgå begreber som "psykisk syge" og i stedet benytte et mere opdateret begrebsapparat.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Velferdsutvalgets betenkning

Velferdsutvalget minner om at utgangspunktet for behandlingen av denne problemstillingen var forskjellsbehandling av mennesker med psykisk handikapp og andre store handikappgrupper. Mennesker med psykiske lidelser i Norden har en dårligere og svakere sosial posisjon enn andre store handikappgrupper. En av de viktigste forklaringsårsakene til dette er den historisk betingede oppdelingen mellom kroppslige og psykiske lidelser og den tydelige dualismen som denne inndelingen har hatt, og har påvirket utformingen og virkeområdene til gjeldende lover innenfor denne sektoren.

I Velferdsutvalgets betenkning over medlemsforslaget A 1344/välfärd i 2005 ble det trukket fram flere eksempler på forskjellsbehandling mellom personer med psykiske lidelser og andre handikappgrupper. I Danmark gjorde Center for Ligebehandling af Handicappede, en undersøkelse som pekte på at mange utviklingshemmede personer ikke blir behandlet for psykiske lidelser. Undersøkelsen viste også at det er gruppens diversitet og kompleksitet kombinert med at det kan være snakk om dobbeltdiagnoser, som ligger i grenselandet mellom sosial og helseområdet, som kompliserer en løsning på problemet.

Medlemsforslaget ble også sendt ut på høring til aktuelle nordiske myndigheter og organisasjoner. Velferdsutvalget merket seg da at det var en merkbar forskjell i svarene mellom myndigheter og organisasjonene. Fra myndighetshold var svarene mer overgripende og at det ikke skal finnes noe forskjellbehandling mellom de to gruppene i lovverket mens særlig brukerorganisasjonene pekte på forskjellsbehandling mellom det å ha psykiske lidelser og det å være fysisk handikappet.

Velferdsutvalget merker seg at Nordisk Ministerråds meddelelse for 2007 viser til at mange land har igangsatt et omfattende arbeid for å forbedre tilbudet til personer med psykiske lidelser. MR-S samt Nordisk Handicappolitisk råd (NHR er et rådgivende organ for Nordisk Ministerråd som består av parlamentarikere, tjenestemenn, representanter for de selvstyrende myndigheter samt representanter for personer med nedsatt funksjonsevne i de nordiske landene) er enig i denne beskrivelsen, men at det vil være behov for en større oppmerksomhet rettet mot personer med psy-

kiske lidelser inngår automatisk i det generelle arbeidet for å forbedre situasjonen for personer med nedsatt funksjonsevne.

Velferdsutvalget merker seg at MR-S og NHR ikke ser det som formålstjenelig å skulle gjennomføre en omfattende kartlegging i forhold til de enkelte lands lover på området og hvordan disse anvendes i forhold til mennesker med psykiske problemer. Det vil være for ressurskrevende og den nordiske nytteverdien anses som liten.

Velferdsutvalget merker seg at, som et alternativ til en nordisk kartlegging, vil Nordisk Samarbeidsorgan for handikapspørsmål (NSH), få i oppdrag å komme med forslag til gjennomføringen av et nordisk seminar. Seminaret skal være bredt sammensatt og fokuset skal ligge på en identifisering av nasjonale og nordiske problemstillinger på området. Det skal skilles mellom behov for en nasjonal innsats og felles nordiske tiltak.

Velferdsutvalget er glad for at det er et sterkt fokus på implementeringen av FN-konvensjonen for rettigheter til personer med nedsatt funksjonsevne. I konvensjonen inngår mennesker med psykiske lidelser.

Sverige har formannskapet i Nordisk Ministerråd 2008, som faller delvis sammen med det svenske formannskapet i Europarådet. Sverige ser det som en mulighet at Europarådet og NSH samarbeider om en slik konferanse. NHR har også i deres arbeidsprogram for 2007 fokus på implementeringen av FN-konvensjonen.

Velferdsutvalget er fornøyd med engasjementet de nordiske landene viser rundt disse viktige spørsmålene, som kanskje rammer noen av de svakeste i samfunnet.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 23/2005 som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Gøteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Jessica Polfjärd (m)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Göte Wahlström (s), vice ordförande

Nordisk Råd

Rek. 23/2005/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1344/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00015-3

Nordisk Råd

Rek. 25/2005/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1371/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00098-14

Bekjempelse av menneskehandel

Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* tage initiativ til at undersøge, hvordan officiel tilladelse til et forlænget ophold for et offer for menneskehandel i et modtagerland påvirker opklaringen af bagmandsvirksomheden. Undersøgelsen bør indeholde indsamling af erfaringer fra andre europæiske lande og sammenligning af deres resultater

2) *at* inden for det uformelle samarbejdsforum for bekæmpelse af menneskehandel i den nordlige dimension, sætte fokus på følgende punkter:

- informations- og erfaringsudveksling om de mest effektive virkemidler i arbejdet for at opsøge og finde frem til ofrene for menneskehandel
- identificere og evaluere de beskyttelsestilbud der står til rådighed for ofrene, herunder ofrenes mulighed for at opnå beskyttelse på tværs af landegrænserne

Nordisk Råd ønsker at modtage en rapport om punkterne[1]

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Menneskehandel er et vigtigt og prioriteret indsatsområde med mange medspillere involveret - nationale som internationale aktører. Nordisk ministerråd anser det som vigtigt at koordinere og samarbejde med andre aktører med henblik på at undgå duplikering af aktiviteter og for sikre at tilgængelig viden og fakta spredes til flere involverede aktører.

I forlængelse heraf er MR-S i gang med at undersøge konkrete muligheder for at samarbejde med andre internationale aktører i feltet om en komparativ undersøgelse, som skal kortlægge sammenhængen mellem forlæn-

[1] Ferdigbehandlet 2006

get ophold for ofre for menneskehandel i et modtagerland og opklaring af bagmandsvirksomheden. Undersøgelsen vil bygge på indsamling og analyse af erfaringer fra de nordiske lande samt udvalgte europæiske lande, som repræsenterer forskellige modeller for forlænget ophold til ofre for menneskehandel. Der lægges vægt på et helhedsorienteret og tværsektorielt perspektiv på tværs af det social, ligestilling og lovgivningsområdet. MR-LOV og MR-JÄM inviteres til at deltage i finansieringen og planlægning af undersøgelsen.

I tillæg bemærker MR-LOV at Rekommendationen i första hand rör frågor om uppehållstillstånd och utlänningslagstiftning. Dessa spörsmål faller inte inom ansvarsområdet för de nordiska justitieministrarna. Emellertid kan en sådan undersökning som efterlyses i rekommendationen samla erfarenheter som kan bidra till ett effektivare uppklarande av brott m.m., något som faller inom justitieministrarnas ansvarsområde. Härtill kommer det angelägna i att myndigheter samverkar brett över olika politikområden i kampen mot grov organiserad kriminalitet, varför MR-lag önskar bidra till den undersökning som avses i rekommendationen.

Tanken er at integrere ovennævnte undersøgelse i bredere rapport om menneskehandel. Eksempelvis er United Nations Office on Drugs and Crime (UNODCP) i gang med forberedelsesfasen af en større kortlægningsundersøgelse ligesom andre centrale internationale aktører f.eks. EU kan have planlagt lignende aktiviteter eller have kendskab til eksisterende undersøgelser.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget ser meget positivt på, at ministerrådet undersøger mulighederne med andre nationale og internationale aktører med henblik på at samarbejde om en undersøgelse. Det er med tilfredshed at der stiles efter en tværsektoriel og helhedsorienteret undersøgelse af sammenhængen mellem forlænget ophold for ofre for menneskehandel og opklaring af bagmandsvirksomheden.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 25/2005 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo den 30. oktober 2007

Maarit Feldt-Ranta (sd)
Flemming Hansen (KF)
Per Kaalund (S), næstformand
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Markku Pakkanen (cent)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Reidar Sandal (A)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 26/2005/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1371/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00098-15

Rapport om bekjempelse av menneskehandel

Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at udenrigsministrene, på Nordisk Råds 58. session 2006 rapporterer fra deres arbejde i arbejdsgruppen om nordisk-baltisk bekæmpelse mod menneskehandel (Nordic Baltic Task Force Against Trafficking in Human Beings), som planlægges afsluttet i august 2006

Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

Ordförandeskapslandet ber att få vänligen rapportera följande gällande arbetet i den Nordiska Baltiska arbetsgruppen för bekämpande av människohandel (NBTF):

Mandatet för den Nordiska Baltiska arbetsgruppen för bekämpande av människohandel (NBTF) utgick i augusti 2006. Arbetsgruppen grundades år 2002 på utrikesminister Anna Linds initiativ och dess mål var att lyfta upp människohandeln på den politiska agendan i alla nordiska och baltiska länder. Resultaten har varit utmärkta; nästan alla länder har godkänt verksamhetsplanen mot människohandel. Samtidigt har man på statssekreterarenivån fått fram en gemensam politiska linje och effektiverat samarbetet för att förhindra människohandeln. Arbetsgruppen har också satt igång ett pilotprojekt för säkert återvändande för människohandelns offer från de Baltiska länderna. Samarbetet fortsätter på expertnivå, genom att NBTF införlivades i CBSSs verksamhet den 1 september 2006. Därmed så har samarbetskretsen utvidgats till att omfatta även Tyskland, Ryssland, Polen samt EU kommissionen.

Sammanfattningsvis har arbetet mot människohandel efter 2002 har uppnått en ny nivå inom NB8. Därutöver har arbetsgruppen presenterat sina aktiviteter i flere internationella fora. Bland annat i EU och Afrika har man visat intresse för NBTFs modell om gränsöverskridande samarbete för att minska människohandel.

Arbetsguppens slutrapport överlämnades officiellt till ministrarna vid mötet i Oslo i augusti 2006.

NMR anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer sig, at udenrigsministrene redegjorde for rapporten fra arbejdsgruppen om nordisk-baltisk bekæmpelse af menneskehandel ved Nordisk Råds 58. session 2006.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 26/2005 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo den 30. oktober 2007

Maarit Feldt-Ranta (sd)
Flemming Hansen (KF)
Per Kaalund (S), næstformand
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Markku Pakkanen (cent)
KjartanÓlafsson (Sj.)
Reidar Sandal (A)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

Nordisk Råd

Rek. 26/2005/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1371/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00098-15

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. 1/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1363/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00006-2

Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* fastholde og forstærke sin indsats på nordisk plan og i alle relevante internationale fora for at nedsætte og modvirke menneskeskabte klimaændringer

2) *at* afholde en konference til belysning af samnordiske muligheder for forsknings- og udviklingsinitiativer med henblik på at bringe den fysiske planlægning bedre i stand til at tage højde for kommende klimaændringer i samfundsudviklingen. Konferencen, der bør henvende sig til nordiske politikere, forskere og repræsentanter for planmyndigheder på forskellige geografiske niveauer, bør om muligt afholdes i løbet af 2006 og kan gerne planlægges i samarbejde med NordRegio og Nordisk Råd

3) *at* udrede behovet for et nordisk samarbejde om at revidere forskrifter, normer og vejledninger for byggeri og anden fysisk infrastruktur i lyset af forventelige mere ekstreme klimaforhold i fremtiden

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Ad 1
Nordisk Ministerråd (miljøministrene) stiller sig som udgangspunkt positiv overfor rekommandationen om at fastholde og forstærke sin indsats vedr. klimaændringer, og ikke mindst henset til de mange aktiviteter der allerede pågår indenfor de respektive fagministerråd for Miljø-, forskning-, energi- og gennem det arktiske samarbejde. Dette engagement vil blive fastholdt og udbygget fremover.

Nordisk Råd

Fremst. 1/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1363/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00006-2

Som det fremføres i Miljø- og Naturressourceudvalgets betænkning, så er det især i det Arktiske område at klimaforandringerne er tydeligst og har den væsentligste betydning for befolkningerne og naturen. Af samme grund har Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram for 2006-08 netop valgt at prioritere klima som et af de tre udvalgte fokusområder for den igangværende treårs-periode.

Nordisk Ministerråd har observatørroller i Arktisk Råd og deltager i møder i Barentsrådet og der er en tæt relation imellem arbejdet i disse regionale organisationer og det arbejde som pågår i Nordisk Ministerråd som følge af disse observatørroller. Ministerrådets indsats forstærker de nordiske landes engagement i disse fora. Hvad angår klimaændringer, så er dette netop et område som Nordisk Ministerråd og Barentsrådet har udvalgt som et muligt samarbejdsområde og det er på sigt ønsket at der udarbejdes et fælles klimaprojekt som gennemføres i fællesskab imellem de to organisationer. Nordisk Ministerråd er desuden gennem aktiviteterne i NEFCO stærkt engageret i arbejdet med at reducere miljøskadelige udslip fra nærområderne, herunder de udslip af klimagasser som påvirker klimaet globalt såvel som i Arktis.

Nordisk Ministerråds fagministerråd for Miljø har gennem længere tid arbejdet med klimaspørgsmål gennem såvel den tværsektorielle klimaarbejdsgruppe med Fagministerrådet for Energi såvel som gennem egne selvstændige initiativer. Klimagruppen, der er et samarbejde mellem energi- og miljø med sigte på at udnytte synergien som ligger i samspillet mellem at løse globale klimapolitiske udfordringer og regionale energipolitiske udfordringer, vil i 2006 særlig fokuseret på spørgsmål knyttet til kvotehandel indenfor energisektoren, effektiv implementering af internationale klimamålsætninger og udvikling af klimaregimet efter 2012, når Kyotoaftalen udløber. Klimagruppen holder i høsten et seminar for de nordiske klimaforhandlere som optakt til de internationale forhandlinger om klimaregimet efter 2012. Mulighederne på nordisk plan af forskellige typer af dræn for CO_2 som lagring og vækstoptag undersøges, så disse mekanismer eventuelt kan indgå i kommende klimaaftaler. Klimagruppen har startet et projekt der skal se på veje til en 60-80 % reduktion i 2050 af udslippet af klimagasser i de nordiske lande. Med udgangspunkt i den opblomstring der er af nationale aktiviteter i forhold til klimatilpasninger i de nordiske lande vil klimagruppen se på effekter og tilpasningsmuligheder i Norden.

Senest har Miljøministrene vedtaget en strategi med fokus på klima og tungemetaller i Arktis og gennem denne strategi vil Nordisk Ministerråd øge sin fokus på klimaændringer i Arktis hvilket tillige støtter op om målsætningerne i det norske formandskabsprogram for 2006.

På opfordring fra nordiske parlamentarikere har Nordisk Ministerråd besluttet at afholde et seminar med deltagelse af parlamentarikere, regeringsrepræsentanter, oprindelige folk, privatsektoren, institutioner og miljøorganisationer. Sigtet med seminaret er at identificere hvilke muligheder der for at styrke bæredygtig udvikling i Arktis indenfor eksisterende multilaterale miljøaftaler med relevans for Arktis, herunder se aftaler der har sigte på klimaet. Målet er at sikre håndhævelsen af eksisterende aftaler frem for at lave nye internationale miljøaftaler for Arktis.

Nordisk Ministerråd vil desuden henvise til svaret på Nordisk Råds Medlemsforslag om arktisk forskning (A1370/kultur, 18/2005) hvortil Ministerrådet har stillet sig positiv til at gennemføre et forstudie af kundskabs-, koordineringsbehovet og forudsætningerne for en fortsat og langsigtet nordisk forsknings-satsning på klima- og miljøforandringer i Arktis, samt disse forandringers konsekvenser for befolkningerne i området. Det forudsættes at initiativerne vedrørende forskning koordineres med MR-U og NordForsk.

Det bemærkes, at klimaforandringer og konsekvensen af disse ændringer for befolkningerne i de nordlige områder er en opgave som primært skal løses indenfor relevante konventioner og gennemføres nationalt. Nordisk Ministerråds rolle i dette arbejde består hovedsagelig i, at identificere fællesnordiske problemstillinger, klargøre kundskabsbehov såvel som at medvirke til fremskaffelsen af det statistiske og øvrige materiale som er nødvendigt for at de nordiske lande nationalt eller gennem internationale fora kan arbejde for de nødvendige tiltag. Nordisk Ministerråd har langt fra de tilstrækkelige ressourcer til at spille en afgørende rolle i arbejdet med at reducere udslippene af klimagasser, de forskningsmæssige programmer som skal redegøre for disse klimaændringer eller i udførelsen af den planlægning og tilpasning til klimaændringerne.

Ad 2
Nordisk Ministerråd (Nærings-, Energi- og Regionalministrene) stiller sig positiv overfor at afholde en konference til belysning af samnordiske muligheder for forsknings- og udviklingsinitiativer med henblik på at bringe den fysiske planlægning bedre i stand til at tage højde for kommende klimaændringer i samfundsudviklingen. Miljøministrene stiller sig tillige positive overfor afholdelsen af en sådan konference, imens energiministrene ønsker at kende mere til konferencens specifikke indhold og relevans for energisektoren, førend der kan gives støtte til konferencen. Det vil ikke være muligt at afholde den konferencen i 2006 og det foreslås at konferencen afholdes i første halvdel af 2007. Det forudsættes at planlægningen sker i tæt samarbejde mellem Nordisk Ministerråd (Regional og Miljø), NordRegio og Nordisk Råd.

Ad 3
Nordiska ministerrådet (justitieministrarna) meddelar ett sådant samarbete om fysisk infrastruktur omfattades av det tidigare ministerrådet för byggnads- och bostadsfrågor. Detta ministerråd nedlades den 31 december 2005. Eftersom sakfrågan inte längre behandlas inom ramen för Nordiska ministerrådet kan ämnet inte behandlas i sak. Framställningen har översänts till de departement och ministerier i Norden som har ansvar för byggnations- och bostadsfrågor för kännedom.

Nordisk Ministerråd anser at fremstillingen kan afskrives.

Miljø- og naturresurseudvalgets betænkning

Ad 1)
Miljø- og Naturresurseudvalget anerkender ministerrådets indsats med at koordinere de nordiske landes regeringers indspil i de internationale fora, der behandler spørgsmålet om klimaændringer. Udvalget har forståelse for, at der er fokus på navnlig de arktiske problemstillinger, men vil ikke undlade at bemærke, at de igangværende og kommende klimaforandringer også vil få stor betydning i det øvrige Norden.

Ministerrådet meddeler, i forbindelse med arbejdet i nordiske, tværfaglige arbejdsgrupper m.m., at man langt fra har de tilstrækkelige ressourcer til at spille en afgørende rolle i arbejdet med at reducere udslippene af klimagasser, de forskningsmæssige programmer som skal redegøre for disse klimaændringer eller i udførelsen af planlægning og tilpasning til klimaændringerne.

Udvalget har forståelse for de økonomiske begrænsninger, men ønsker at påpege, at det nordiske samarbejde om klimaspørgsmål i de kommende år bør have høj prioritet.

Med henvisning til, at det forventes, at Nordisk Råd i 2007 vil fremsætte vægtige rekommandationer med hensyn til nordisk samarbejde på klimaområdet, finder udvalget dog, at nærværende at-sætning kan afskrives.

Nordisk Råd

Fremst. 1/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1363/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00006-2

Nordisk Råd

Fremst. 1/2006/miljø D 2007

Tidligere nummer:
A 1363/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00006-2

Ad 2)
Udvalget noterer, at den foreslåede konference om den fysiske planlægnings muligheder for at afbøde virkningen af klimaforandringerne blev afholdt i september 2007. Udvalget forventer, at konferencen bliver fulgt op af konkret samarbejde mellem relevante nordiske landes institutioner på området. At-sætningen kan på den baggrund afskrives.

Ad 3)
Udvalget må – uden begejstring – tage til efterretning, at de gennemførte strukturelle ændringer i ministerrådets organisation åbenbart har bevirket, at det nordiske regeringssamarbejde ikke længere kan omfatte bolig og byggespørgsmål. At-sætningen må afskrives.

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 1/2005 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Gøteborg, den 25. september 2007

Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Vigdis Giltun (FrP)
Helgi Hjörvar (A)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Jan Lindholm (mp)
Josef Motzfeldt (IA)
Lisbeth L. Petersen (sb)
Kristen Touborg (SF), fung. formand
Anne-Mari Virolainen (saml)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst.
2/2006/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
B 240/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00102-7

Program og principper for det nordiske justitssamarbejde

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre "Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde" (B 240/medborger)

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Samarbetet inom ramen för det nordiska justitiesamarbetet följer det program och principer som justitieministrarna antog år 2005 och som Nordiska rådet fått sig förelagt i form av ett ministerrådsförslag. Samarbetets närmare innehåll styrs framför allt av de olika ordförandeskapsprogrammen.

Det nordiska lagstiftningssamarbetet har långa anor. Via samarbete har de nordiska länderna kunnat främja grundläggande samnordiska lagstiftningsprinciper på basis av sina gemensamma värderingar. Målet är att öka likheten mellan de nationella lagstiftningarna och därmed avlägsna gränshinder samt underlätta kontakter mellan nordbor. Arbetet är långsiktigt och baserar sig på praktiska lagberedningsprojekt, samnordiska arbetsgrupper och inofficiellt tjänstemannasamarbete.

Rättsligt samarbete i internationella organisationer och övriga sammanhang utgör en viktig del av det nordiska samarbetet inom rättsområdet. De nordiska justitieministrarna och justitieministerierna samarbetar med Estland, Lettland och Litauen både i civil- och i straffrättsliga frågor. En stor del av lagstiftningssamarbetet handlar traditionellt om privaträtt och den nordiska arbetsgruppen för familjerätt fortsätter att utreda behovet av att revidera den nordiska konventionen om arv. De senaste åren har samarbetet dock allt mer fokuserats på straffrätt och verkställighetsfrågor. Under det finländska ordförandeskapet betonas särskilt nedanstående frågor inom lagstiftningssektorn.

Av samarbetsprogrammet framgår att de nordiska justitieministrarna söker dialog med Nordiska rådet i frågor av gemensamt intresse, bl.a. i fråga om utarbetande och revidering av samarbetsprogrammet samt vid utarbetande av nya ordförandeskapsprogram.

Under det norska ordförandeskapet 2006 genomfördes flera seminarier. Tidigt på året genomfördes ett seminarium om vuxna som kontaktar barn – framför allt på Internet – i syfte att begå övergrepp mot barnen. Vidare arrangerades seminarier om alternativ tvistläsning samt advokat- och rättshjälpsordningar i Norden. Under året genomförde det norska justitiedepartementet i samarbetet med Senter for menneskeretigheter ett nordiskt seminarium om skydd mot diskriminering.

Under 2006 års nordiska justitieministermöte diskuterades bl.a. det nordiska lagstiftningssamarbetes framtid. Av debatten framgick att ministrarna var eniga om att lagstiftningssamarbetet inom deras område är fortsatt effektivt och levande, även om det bedrivs på andra vis än tidigare. Vidare beslutade ministrarna att tillsätta en arbetsgrupp med uppgift att se närmare på samarbetet mellan de nordiska åklagarmyndigheterna.

Under det norska ordförandeskapet hölls flera möten för att säkerställa ett samordnat genomförande av den nya nordiska konventionen om utlämning av personer som begår brott. Konventionen träder i kraft vid årsskiftet 2007/2008. Ministrarna tog vidare initiativ till ökade insatser mot korruption; ett samarbete mellan de nordiska riksåklagarmyndigheterna vidareutvecklas nu på området.

Under det finska ordförandeskapet 2007 betonas särskilt en europeiserad rättskultur och nordisk syn på bättre lagstiftning, ideal och verklighet i nordisk kriminalpolitik, ett större projekt mot våld samt effektivare verkställighet av domar.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget noterer med tilfredshed Nordisk Ministerråds meddelelse om aktiviteter indenfor rammen af det nordiske justitssamarbejde. Udvalget ser positivt på, at der har været afholdt flere seminarer, der tager diskussionen op om det fremtidige lovsamarbejde.

Udvalget hæfter sig ved, at diskussionen ikke er slut. Der kan fortsat rejses spørgsmål, om hvilke langsigtede politiske mål, der er for det nordiske lovsamarbejde. Udvalget noterer i den forbindelse med tilfredshed, at Nordisk Ministerråd søger dialog med Nordisk Råd, når samarbejdsprogrammet skal revideres.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 2/2006 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Gøteborg, den 25. september 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Bjarne Kallis (kd)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Allan Niebuhr (KF)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. *5/2006/presidiet
D 2007

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00113-4

Rapport och konferens om samhällssäkerhet

Framställning

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* med beaktande av de synpunkter som anförs i detta betänkande, utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet. Vidare skall rapporten innehålla överväganden och ställningstagande till ministerrådets fortsatta verksamhet inom området samhällssäkerhet. Ett huvudsyfte skall vara att klarlägga möjligheterna att ytterligare stärka den nordiska nyttan inom detta område. Rapporten skall därvid särskilt uppmärksamma följande frågor:

- Forskning och kunskapsuppbyggnad kring samhällssäkerhet: detta omfattar bl.a. de nya säkerhetshotens orsaker, karaktär, förlopp och konsekvenser, olika medel för att förebygga hot och främja säkerhet, samt rättsstatliga aspekter på åtgärderna mot nya hot och risker
- Erfarenhetsutbyte och praktisk samverkan mellan de nordiska länderna inom området samhällssäkerhet: Detta skall bl.a. belysa omfattningen av och möjligheterna till övergripande samordning på regerings- och myndighetsnivå, till operativ samplanering och samverkan, samt till gemensam värdering och tillvaratagande av erfarenheter av faktisk samverkan under händelser som t.ex. Tsunami-katastrofen, orkanen Gudrun, fågelinfluensan, med flera
- Kampen mot terrorismen och skyddet av de mänskliga rättigheterna: Detta skall bl.a. behandla skillnader och likheter i de nordiska ländernas lagstiftning på området, samt möjligheterna att stärka det nordiska samarbetet till skydd av grundläggande mänskliga och medborgerliga fri- och rättigheter vid kampen mot terrorismen

2) *att* i samråd med bl.a. Nordiska rådet och berörda myndigheter och andra relevanta institutioner/organisationer i de nordiska länderna, under år 2007 arrangera en konferens på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet

Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordiska rådet

Fremst. *5/2006/presidiet
D 2007

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00113-4

Nordiska rådet tar i framställning 5/2006 upp viktiga och aktuella problemställningar i anslutning till samhällets krishanteringssystem. I framställningen pekas på att delar av begreppet samhällssäkerhet faller utanför Nordiska ministerrådets verksamhetsområde. Samtidigt förhåller det sig som så att ansvaret för flera av problemställningarna delas av två eller flera fackministerråd. Härtill kommer att det pågår ett samarbete mellan länderna utanför ramen av det officiella nordiska samarbetet.

Internationell krishantering har blivit allt viktigare. Bland annat har Förenta nationerna (FN) inrättat ett särskilt kontor med uppgift att samordna internationellt bistånd vid stora humanitära katastrofer.

Det finns redan ett etablerat nordiskt samarbete i fråga om samhällssäkerhet och krishantering. Det genomförs regelbundet möten både på departements- och myndighetsnivå, där aktuella problemställningar diskuteras. Så är bl.a. fallet när det gäller vissa nordiska länders samarbete inom ramen för Nordatlantiska fördragsorganisationen (NATO) och Europeiska unionen (EU).

EU:s s.k. gemenskapsmekanism har inrättats för att bidra till att säkerställa bättre skydd för i första hand människor, men även för miljö och egendom vid större olyckor eller naturkatastrofer som inträffat. Mekanismen har flera funktioner och resurser till sitt förfogande; ett övervaknings- och informationscenter, ett gemensamt kommunikations- och informationssystem, en förteckning över tillgängliga team och resurser, mindre expertgrupper som kan bedöma läget och/eller samordna insatser på plats, ett utbildningsprogram samt ett program för att ta tillvara erfarenheter efter insatser. Denna mekanism är öppen för samtliga EU- och EES- och kandidatländer. Dessa länder kan både erbjuda och efterfråga resurser i händelse av en större olycka eller katastrof. Så fick Sverige viss hjälp i samband med stormen Gudrun i januari 2005.

När det gäller kampen mot organiserad kriminalitet finns ett nära samarbete, både på nordiskt och internationellt plan, på strategisk och operativ nivå. När det t.ex. gäller åtgärder mot terrorism – som nämns i framställningen – utgörs en grund av arbetet i FN. En global FN-strategi mot terrorism antogs med konsensus av FN:s generalförsamling i september 2006. Vid FN:s verksamhet i Wien mot narkotika och brottslighet finns sedan 2002 en sektion som arbetar med frågor om terrorism, *Terrorism Prevention Branch,* som ger tekniskt stöd och rådgivning i syfte att bistå länder att få lagstiftning på plats för att kunna implementera de internationella instrumenten mot terrorism. Inom FN-systemet vidtas även åtgärder mot finansiering av terrorism.

Även EU är aktiv mot organiserad brottslighet och terrorism. Samarbetet – som även omfattar EES-länderna – sker mellan medlemsländernas rättsliga myndigheter. Inom samarbetet (EU:s tredje pelare) kan beslut fattas om operativt samarbete mellan polis, tull och åklagarmyndigheter, samarbete för att underlätta verkställandet av domar, utlämning och annan rättslig hjälp i brottmål samt harmonisering i lämplig utsträckning av straffrätten i de berörda länderna i fråga om organiserad brottslighet, narkotikahandel och terrorism. För att underlätta samarbetet finns en europeisk polisbyrå (Europol) och en åklagarenhet (Eurojust), EU har möjlighet att ingå avtal med tredje land i dessa frågor och vissa avtal har ingåtts med Norge och Island.

Inom ramen för samarbetet inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP) utbyter EU:s medlemsstater även information om och söker samordna sitt agerande vad gäller terrorismfrågans hantering i

andra internationella fora, t.ex. FN, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och Europarådet.

På det nordiska justitieministermötet 2002 tillsattes en arbetsgrupp med uppgift att undersöka hur grundläggande mänskliga rättigheter och rättsäkerhet bäst kan tas tillvara i nationellt och internationellt arbete mot terrorism. Rapporten – som är försenad – väntas under 2007.

Inom ramen för det s.k. NORDRED-avtalet från 1989 pågår ett samarbete där de nordiska länderna skall bistå varandra när det gäller olyckor i fredstid. Hjälpmanskap och resurser skall kunna nå fram till olycksplatsen så snart som möjligt. En kontaktgrupp bestående av representanter för de berörda myndigheterna i medlemsländerna möts regelbundet för att utbyta erfarenheter och att utveckla avtalet. Det senaste mötet hölls i maj 2006 i Island. Vart tredje år arrangeras större konferenser. Nästa konferens hålls i Finland under år 2009. Detta samarbete har vid flera tillfällen fått ekonomiskt stöd av de nordiska justitieministrarna.

De nordiska hälsoministrarna undertecknade ett nordiskt hälsoberedskapsavtal i juni 2002. I avtalet förbinder sig länderna, med beaktande av de nationella behoven, till ömsesidigt samarbete inom social- och hälsovården vid kris- och katastrofsituationer och vid beredskap. Avtalet täcker samarbete om förebyggande och vård av smittsamma sjukdomar. Dessutom skall möjligheterna för att producera influensavaccin utredas i form av ett separat samarbetsprojekt.

Andra former av samarbete mellan de nordiska länderna inom området för bekämpning av smittsamma sjukdomar bedrivs aktivt med bl.a. Världshälsoorganisationen och EU:s smittskyddsmyndighet liksom med EU:s hälsosäkerhetskommitté och kommittéerna för nätverksbeslutet om epidemiologisk uppföljning av smittsamma sjukdomar. De nordiska chefsepidemiologerna för smittsamma sjukdomar möts regelbundet. Inom ramen för samarbetet ovan är det möjligt att bedriva nära samarbete inom området för pandemiberedskap, vilket också sker.

I fråga om nordiskt veterinärt beredskapssamarbete finns sedan 2006 en nordisk strategi. Denna bygger på kommunikation och ömsesidigt kunskaps- och informationsutbyte. Bl.a. finns bestämmelser om varning och informationsutbyte om användandet av vaccin, bistånd i fråga om riskbedömningar samt invitation till utbildningar om hur exotiska sjukdomar kan bekämpas.

Nordiska ministerrådet har ett väl fungerande samarbete mellan de myndigheter i Norden som har ansvar för livsmedelstillsyn. Ministerrådet arrangerar regelbundet möten mellan cheferna för dessa myndigheter. Detta väletablerade samarbete säkrar god kontakt och beredskap i eventuella krissituationer. Vidare ingick de nordiska länderna år 1993 ett avtal om åtgärder mot oljeutsläpp m.m. i havet.

När det gäller forskning och kunskapsuppbyggnad kring samhällssäkerhet pågår sådan verksamhet inom ramen för flera myndigheter och universitet i Norden. Det bör också noteras att Nordiska ministerrådet – tillsammans med försvarsdepartementen i de nordiska länderna – redan har varit engagerat i ett flerårigt forskningsprogram inom detta område. Programmet – *"The Nordic Security Policy Research. Programme Establishing Links Between Research and Practice"* – genomfördes under perioden 2001 – 2005. Programmet omfattade sex tematiska projekt: *"Peace Support Operations", "Comparative Nordic Security Thinking", "Russia and Nordic Security: Cooperation or Conflict, Order or Chaos? Comparative Nordic Security Policy During the Cold War", "The Role of the Military Forces in the New Security Order" och "Functional Security and Crisis Management".* Flera tvärsektoriella konferenser genomfördes och åtskilliga böcker och ar-

Nordiska rådet

Fremst. *5/2006/presidiet
D 2007

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00113-4

tiklar publicerades. Genom programmet skapades en kunskapsbrygga till olika nordiska adressater. Verksamheten fortsätter nu på nationellt plan, med utnyttjande av de nätverk som skapats, till gagn för den samnordiska samhällsdebatten och som stöd till policyskapande praktikergrupper.

De nordiska länderna ett väl fungerande konsulärt samarbete runt om i världen, som ger förutsättningar att hjälpa nordiska medborgare i utsatta situationer. De nordiska utlandsmyndigheterna instruerades under 2005 att snarast inleda ett nordiskt samarbete i krisberedskapsfrågor. Det nordiska samarbetet skall vara en integrerad del av utlandsmyndigheternas framtida beredskapsplan och konsulära beredskapsplan, enligt instruktionen.

Sammanfattningsvis finns redan ett omfattande samarbete i fråga om samhällssäkerhet och krishantering, både på nordiskt och internationellt plan. Nordiska ministerrådet anser inte att det inom ramen för ministerrådets verksamhet skulle vara ändamålsenligt att för närvarande skapa nya strukturer utöver det nordiska samarbete som redan existerar. Detta utesluter dock inte att frågor som rör samhällssäkerhet och krishantering behandlas inom ramen för enskilda fackministerråds verksamhet.

Nordiska ministerrådet anser att framställningen kan avskrivas.

Presidiets betänkande

Mittengruppen i Nordiska rådet lade 2005 fram ett medlemsförslag om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet. Rådets presidium tillsatte i april 2005 en arbetsgrupp med uppdrag att utarbeta betänkande över medlemsförslaget. Gruppen tog fram ett antal promemorior och arrangerade även ett seminarium. Vidare utarbetade gruppen ett betänkande över medlemsförslaget. Betänkandet innehöll bl.a. överväganden kring samhällssäkerhet som en framväxande företeelse, samt en överblick över de nordiska ländernas arbete med samhällssäkerhet. Gruppen framhöll bl.a. att nationell och internationell säkerhet inte bara är en fråga om frånvaro av militära hot, utan i växande grad om en transnationell närvaro av stabila demokratiska, politiska, ekonomiska, sociala och infrastrukturella strukturer och förhållanden. Samhällssäkerhet handlar i mycket liten utsträckning om traditionell militär säkerhet och säkerhetspolitik, utan om hot och påfrestningar som spänner över allt från misstänkta utbrott av fågelvirus i den inhemska skärgården till naturkatastrofer i utlandet. Gruppen konstaterade att det i samtliga nordiska länder bedrivs en medveten process för att bygga upp och anpassa åtgärderna för att möta de nya hoten och stärka samhällssäkerheten. Man strävar efter att anpassa gamla resurser till nya förutsättningar, och man framhåller behovet av sektorsövergripande samordning och ett samspel mellan det offentliga och det privata.

I det underlag som arbetsgruppen tog fram pekades emellertid på att de utredningar som gjorts (fram t.o.m. hösten 2005) har ägnat mycket litet utrymme åt det nordiska samarbetet på området. Gruppen konkluderade också att arbete med samhällssäkerhet idag inte har någon plats på ministerrådets dagordning. Den vanliga förklaringen till detta är att ministerrådet inte ägnar sig åt säkerhets- eller utrikespolitik. Situationen har emellertid förändrats. Samhällssäkerhet är inte traditionell säkerhets-, utrikes- eller försvarspolitik. Samhällssäkerhet är en uppgift som spänner över en rad politikområden, och som därför kräver ett sektorsövergripande och koordinerande förhållningssätt. Gruppen menade därför, och med hänsyn tagen till de omfattande erfarenheterna och engagemanget hos de nordiska länderna i denna fråga, att det vore naturligt att arbetet med samhällssäkerhet blev en fråga för ministerrådet.

I rådets framställning efterfrågas tre huvudsakliga insatser från ministerrådets sida:

- en översikt över läge och utvecklingstendenser rörande de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet
- överväganden och ställningstaganden till ministerrådets fortsatta verksamhet inom området samhällssäkerhet
- en konferens under 2007 på temat samhällssäkerhet

Ministerrådets meddelande över framställning 5/2006 ger, enligt presidiets uppfattning, ett rimligt svar endast på den första frågan. Den kortfattade överblicken i meddelandet, vilken får antas utgöra den efterfrågade översikten, ger vid handen att det finns ett mer eller mindre väl utvecklat nordiskt samarbete kring krishantering och samhällssäkerhet inom en rad olika samhällsområden. Detta är naturligtvis positivt, och det har också beskrivits i en av promemoriorna från rådets arbetsgrupp. Det hade dock varit välkommet med en mer djupgående, systematiserande och problematiserande analys av utvecklingstendenser, förutsättningar och möjligheter för de nordiska ländernas samarbete kring samhällssäkerhet.

Den andra frågan berör ytterst knapphändigt i ministerrådets meddelande. Man hänvisar till att det ej är ändamålsenligt att "skapa nya strukturer" inom ministerrådets verksamhet - vilket rådet för övrigt heller aldrig efterfrågat - och att man inte utesluter att "frågor som rör samhällssäkerhet och krishantering behandlas inom ramen för enskilda fackministerråds verksamhet". Denna slutsats förefaller presidiet något märklig och i otakt med utvecklingen inom området, då inte bara presidiets arbetsgrupp utan även huvuddelen av de berörda ministerierna och myndigheterna i de nordiska länderna just betonar behovet av sektorövergripande strategier och åtgärder i arbetet med samhällssäkerhet.

Den tredje frågan berörs överhuvudtaget inte. Om det nordiska samarbetet inom samhällssäkerheten nu har den nivå och goda utveckling som ministerrådets meddelande gör gällande, borde det ju, enligt presidiets uppfattning, finnas desto större anledning att arrangera en konferens för att lyfta fram arbetet, utbyta erfarenheter och ytterligare bredda kontaktytorna. I detta sammanhang kan nämnas att Alison Bayles, avgående direktör för det mycket ansedda fredsforskningsinstitutet SIPRI i Stockholm, under 2007–2008 kommer att driva ett projekt om nordiskt samarbete om samhällssäkerhet. År 2007 är självfallet inte längre aktuellt som tidpunkt för en konferens. Att arrangera en konferens under 2008 torde emellertid vara fullt realistiskt.

Ministerrådet menar att framställningen kan avskrivas. Mot bakgrund av ovanstående resonemang kan presidiet inte instämma i denna bedömning, utan menar att framställningen äger fortsatt giltighet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet om Fremst. 5/2006 till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande.*

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), vicepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

Nordiska rådet

Fremst. *5/2006/presidiet
D 2007

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00113-4

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst.
6/2006/medborger/miljø
/næring
D 2007

Tidligere nummer:
A 1386/medb/miljø/næring

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget

J.nr. 08-00088-1

Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalie-lovgivning, REACH

1. Fremstilling

Fremstillingen lyder:

> Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer og Nordisk Ministerråd,
>
> > *at* landene hver for sig og sammen arbejder for en styrkelse af substitutionsprincippet som vedtaget af EU-Parlamentet med henblik på en snarlig vedtagelse af REACH som et led i målsætningen om at fremme miljø, sundhed og forbrugerindsyn i forbindelse med kemikalieanvendelse

2. Meddelelse fra Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer

Finland

Alla nordiska länderna har haft ett tätt samarbete på tjänstemannanivå under hela beredningen av den nya lagstiftningen inom EU. Under beredningen inom EU har de nordiska EU-medlemmarna deltagit i enhälligt fattade beslut som i vissa falla varit kompromisser. Om man vid förhandlingar uppnått enhälliga kompromissbeslut bör enskilda förhandlande parter inte längre profilera eventuella avvikande meningar.

Substitutionsprincipen syns särskilt i tillståndsförfarandet. Enligt artikel 54 är tillståndsförfarandets *syfte* att garantera att *"de risker som ämnen som inger mycket stora betänkligheter ger upphov till kontrolleras på ett adekvat sätt och att dessa ämnen så småningom ersätts med lämpliga alternativa ämnen eller tekniker, när det är ekonomiskt och tekniskt genomförbart"*.

Då man ansöker om tillstånd bör man bland annat analysera alternativ och deras risker samt ekonomiska och tekniska förutsättningar; (art. 61.4.e). Till ansökan får också fogas en ersättningsplan inklusive forskning, utveckling och tidsplan för åtgärderna.

Nordisk Råd

Fremst.
6/2006/medborger/miljø
/næring
D 2007

Tidligere nummer:
A 1386/medb/miljø/næring

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget, Miljø- og
Naturresurseudvalget og
Næringsudvalget

J.nr. 08-00088-1

Tillstånd skall beviljas om sökanden kan visa att riskerna kan hanteras. För en stor del av de ifrågavarande ämnena kan man inte fastställa gränser för säker användning och i dessa fall kan tillstånd beviljas endast om den socio-ekonomiska fördelarna av användning anses vara större än riskerna och lämpliga ersättande ämnen eller tekniker inte finns. De faktorer som i så fall skall beaktas finns uppräknade i förordningen (art 59.3-4). Utomstående har möjlighet att kommentera sökandens analys av alternativ exempelvis genom att framföra information om ändamålsenliga alternativa ämnen eller tekniker (art 63.2).

Generellt stöder REACH substitutionsprincipen genom att lagstiftningen ger industrin och näringslivet ansvar för att kemikalier hanteras på ett så säkert och tryggt sätt som möjligt. De bör därmed sprida information om risker till användarna, vilket förväntas gynna alternativ med så liten risk som möjligt. Tillståndsförfarandet för de mest riskabla ämnena ökar även priset för sådana ämnen då ansökan om tillstånd medför både direkta och indirekta kostnader för tilläggsundersökningar. Även registreringen medför kostnader och gynnar sådana alternativ som är väl undersökta och testade. Eftersom även användare har rätt till information om kemikaliernas säkerhet kommer efterfrågan och kraven på information från konsumenter och andra användare att gynna säkra alternativ.

Danmark

De nordiske lande har i forbindelse med forhandlingerne af den politiske enighed i Rådet i efteråret 2005 alle fremhævet substitutionsprincippet som meget vigtigt for en fremtidig kemikalieregulering, og kravet om at der i forbindelse med ansøgning om godkendelse af skal foreligge en analyse af egnede alternative stoffer og teknologier og kravet om at de farligste stoffer skal substitueres, hvor der findes alternative stoffer eller teknologier er i høj grad blevet indarbejdet i teksten på initiativ fra de nordiske lande.

Europa-parlamentets mere vidtgående forslag om substitution er aktivt blevet støttet under forhandlingerne i Rådet af Danmark og Sverige, som sammen med Luxembourg afgav en erklæring om støtte til dette forslag. Europa-Parlamentets anden læsning, som indledes i september 2006 vil vise, om der fortsat er flertal i Parlamentets for forslaget om substitution, og de nordiske lande vil i så fald i forsøget på at opnå enighed med Parlamentets i anden læsning arbejde for at krav om substitution kommer til at indgå i det endelige forlig.

Sverige

Sverige har alltsedan diskussionerna började om en ny kemikalielagstiftning i EU arbetat för att få ett genomslag för substitutionsprincipen. Principen framhölls som viktig i de rådsslutsatser om kemikaliestrategin som antogs under det svenska ordförandeskapet i juni 2001 och den återspeglades också i den vitbok om kemikaliestrategin från kommissionen som låg till grund för slutsatserna.

I det förslag till REACH som lades fram av kommissionen hösten 2003 fanns substitutionsprincipen med i det avsnitt som handlar om tillståndsprövning av särskilt farliga ämnen. Principen skulle enligt förslaget dock bara få genomslag för ämnen som används på ett sådant sätt att användningen inte kan anses "adekvat kontrollerad" i lagstiftningens mening. Sverige och de övriga nordiska länderna har under förhandlingarna verkat för att denna begränsning inte skall finnas kvar, så att substitutionsprincipen alltid skall tillämpas vid prövning av särskilt farliga ämnen. I den gemensamma ståndpunkten från rådet fick denna linje delvis framgång, eftersom det klargjordes att "adekvat kontroll" i praktiken inte kan uppnås

för de miljöfarliga ämnena och bara i begränsad omfattning för de hälsofarliga ämnen (CMR-ämnen). Dessutom infördes ett krav på analys av tillgången på alternativ i alla ansökningar om tillstånd. Sverige och Danmark avgav tillsammans med Luxemburg en deklaration enligt följande när beslutet togs i frågan :

"Denmark, Sweden and Luxembourg support the overall compromise, but regret that the Council was not able to take a more ambitious approach to substitution, since they want the best possible protection for human health and the environment."

EU-parlamentet har i sitt yttrande i första läsningen föreslagit en tydligare skrivning om krav på substitution. Frågan aktualiseras troligen därför i en kommande uppgörelse mellan rådet och parlamentet.

I REACH blev frågan om substitutionsprincipen aktuell i samband med de nya reglerna om tillståndsprövning. Sverige har dock drivit och delvis fått gehör för regler om substitution även i andra sammanhang. Ett exempel är reglerna om tillståndsprövning av vissa bekämpningsmedel (biocider, direktiv 1998/8/EG). Substitution blir också en mycket viktig fråga i förhandlingarna om nya regler för växtskyddsmedel, som börjar i höst sedan kommissionen lagt sina förslag (KOM(2006) 388 slutlig).

Nordisk Ministerråd anser at fremstillingen kan afskrives.

Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalgets og Næringsudvalgets betænkning

Udvalgene takker for de modtagne informationer om Danmarks, Finlands og Sveriges regeringers holdning og indsats i forbindelse med forhandlingsprocesserne om REACH. I øvrigt skal udvalgene (med undtagelse af Hans Frode Asmyhr) henvise til Sveriges, Danmarks og Luxemburgs deklaration i forbindelse med EU-ministerrådets beslutning, hvori det fremsættes ønske om en mere ambitiøs tilgang til substitutionsspørgsmålet.

Med EU-parlamentets vedtagelse den 13. december 2006 af det fremlagte REACH-kompromis er EU's kemikalielovgivning nu besluttet til ikrafttræden den 1. juli 2007.

Udvalgene anerkender regeringernes arbejde og opfordrer til et tæt nordisk samarbejde om den forestående ganske omfattende implementering af REACH; herunder oprettelsen af et effektivt fungerende Europæisk Kemiagentur.

Nordisk Råd

Fremst.
6/2006/medborger/miljø
/næring
D 2007

Tidligere nummer:
A 1386/medb/miljø/næring

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget

J.nr. 08-00088-1

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 6/2006 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Helsingfors, den 30. januar 2007

Kerstin Andersson (s)
Bendiks H. Arnesen (A)
Hans Frode Asmyhr (FrP)
Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Anita Brodén (fp)
Drífa Hjartardóttir (Sj.), form. Nær.
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Sigrun Eng (A)
Erik A. Eriksson (c)
Joan Erlandsen (V)
Monica Green (s)
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)
Gunnar Gundersen (H)
Billy Gustafsson (s)
May Elisabeth Hansen (SV)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ann-Kristina Johansson (s)
Per Kaalund (S), næstform Medb.
Asmund Kristoffersen (A), leder Mil.
Risto Kuisma (sd)
Anne Margrethe Larsen (V)
Jan Lindholm (fp)
Elina Linna (v)
Pehr Löv (sv), ordförande Medb.
Thore A. Nistad (FrP)
Lauri Oinonen (cent)
Outi Ojala (vänst)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Lyly Rajala (saml), vice ordf. Nær.
Aulis Ranta-Muotio (cent)
Reidar Sandal (A)
Frode Sørensen (S)
Satu Taiveaho (sd)
Stefan Tornberg (c)
Harry Wallin (sd)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

Nordisk Råd

Fremst.
6/2006/medborger/miljø
/næring
D 2007

Tidligere nummer:
A 1386/medb/miljø/næring

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget

J.nr. 08-00088-1

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. *7/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1387/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00134-4

Nordisk miljøfokus i Nord

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) *at* arbejde for, at de arktiske spørgsmål får et tydeligt fokus i EU's fortsatte politik og strategi for Den Nordlige Dimension; herunder udrede det eventuelle behov for en særlig EU-finansiering af denne del af Den Nordlige Dimension samt at de arktiske spørgsmål får en entydig forankring i EU-kommissionens struktur

2) *at* arbejde for, at Arktisk Råd, under de nordiske formandskaber i perioden 2007-2012, udarbejder oplæg til fælles minimums-standarder for miljøkrav til off-shore virksomhed i arktiske hav-områder og til søtransport af olie, gas og andre miljøfremmede stoffer i disse sårbare områder

3) *at* komme overens om, at der inden udgangen af 2006 træffes beslutning om etablering af et permanent sekretariat for Arktisk Råd – i al fald for perioden 2007-2012

Meddelelse fra de nordiske landes regeringer

Ad 1.

De arktiska och sub-arktiska områdena samt Barents-regionen hör till prioritetsområdena i det nya politiska ramdokumentet för den nordliga dimensionen (ND). Faktumet att EU, Island, Norge och Ryssland är jämlika parter in den förnyade nordliga dimensionen och att USA och Kanada fort-sätter som observatörer, ger en bra utgångspunkt för utvecklandet av samarbete i arktiska frågor. De nordliga re-gionala råden, bl.a. Nordiska ministerrådet, Barents Euroarktiska Råd och Arktiska rådet, har en speci-alstatus som "deltagare" i ND-politiken. Detta betyder t.ex. att dessa råd kan delta i ND:s tjänstemanna- och ministermöten.

Det nya ND-ramdokumentet fastslår att de nordliga regionala råden spelar en viktig roll i identifieringen av utvecklings- och samarbetsbehov på sina områden och att de kan understöda projektimplementering på olika sätt. Enligt ramdokumentet för den nordliga dimensionen uppmärksammas vissa frågor som rör de nordliga regionerna särskilt, bland annat den sårbara miljön, hälsa och social välfärd samt frågor som rör ursprungsbefolkningen. Inom miljösektorn nämner ramdokumentet skyddet av den marina miljön i Östersjön och Barents-havet, biodiversiteten, skogen, fiskbeståndet och skyddet av ekosystem i Arktiktis som viktiga samarbetsområden.

EU-komissionen upprätthåller en databas angående projekt som är relevanta för nordliga dimensionen (http://ec.europa.eu/comm/external_relations/north_dim/nis/2006/arctic/arctic_priorityarea.pdf#economy). I databasen har 165 projekt relevanta för arktiska område registrerats. Kommissionen finansierar projekt i nordliga dimensionen, inkl. arktiska projekt, från European Neighbourhood and Partnership Instrument (ENPI). Instrumentet har inte uppdelats i geografiska områden. Dvs. det finns inte en särskild budgetpost för arktiska projekt. EU:s 7:e ramprogram för forskning har en särskild budgetpost för arktisk forskning, bl.a. för finansiering av forskningsprojekt med anknytning till det internationella polaråret (IPY). Arktiska frågorna sköts av den enhet i EU-komissionen, som har ansvaret för nordliga dimensionen och Ryssland. Den här enheten skall förstärkas i år med en ny tjänsteman, som kommer att finansieras av Finland och som kommer att utgöra en tilläggsresurs.

Ad 2

Arktiska rådet är ett samarbetsorgan mellan åtta arktiska länders regeringar, vars samarbete baserar sig på frivilliga åtgärder, inte på juridiskt bindande avtal. Verksamheten baserar sig på enhälliga beslut, men rådets instruktioner och rekommendationer är inte juridiskt bindande. De har ändå ett starkt inflytande på medlemsländernas egen lagstiftning och nationella åtgärder. De nordiska ländernas representanter har aktivt deltagit i alla arbetsgrupper under det Arktiska rådet och deras insats har varit betydelsefull.

Arktiska rådets arbetsgrupp, AMAP (Arctic Monitoring and Assessment Programme) har övervakat förberedandet av en värderingsrapport om miljö- och socioekonomiska konsekvenser av olje- och gasproduktionen i Arktiska regionen, *Arctic Council Assessment of potential Impact of Oil and Gas Activities in the Arctic.*

Rapporten väntas, under ledning av Norge och USA, bli färdig före slutet av 2007. Den vetenskapliga rapporten kommer att vara omfattande och täcka flera vetenskapsområden. Den innehåller uppgifter om olje- och gasproduktionens nuläge, omdömen av utvecklingen i produktionen och dess påverkan på den arktiska miljön och socioekonomin. Utvärderingsrapporten kommer att ge en stark kunskapsbas för planeringen av miljöskyddsåtgärder i det arktiska området i samband med olje- och gasproduktion. Arbetsgruppen för skydd av havsmiljön PAME (Protection of Arctic Marine Environment) utarbetar som bäst en utvärdering av arktisk sjöfart, *Arctic Marine Shipment Assessment*. Denna utvärderingsrapport, som kommer att innehålla motsvarande information som olje- och gasrapporten, skall bli färdig till Arktiska rådets ministermöte 2009. Nordiska ministerrådet har bidragit finansiellt till framtagandet av de bägge rapporterna genom ministerrådets arktiska samarbetsprogram. Därmed har man från nordisk sida varit starkt bidragande till att utvärderingarnas förslag genomförs.

Olje- och gasproduktionen ökar ständigt och nya arktiska områden tas i bruk. PAME har utarbetat instruktioner för miljöskydd i samband med ark-

tisk off-shore olje- och gasproduktion, som publicerades 2002. Behovet av en uppdatering av dessa instruktioner förbereds nu av PAME. Sjötrafikens påverkan och problem för havsmiljön har kartlagts och behövliga skyddsåtgärder har identifierats. PAME:s instruktioner för minskandet av risker vid lasting och tankning av olja till havs publicerades 2004.

Olje- och gasaktiviteterna kommer att ha en viktig roll i Arktiska rådets verksamhet också under de kommande åren. Även om instruktionerna och rekommendationerna inte har en juridiskt bindande status, strävar de nordiska ländernas representanter efter att påverka utformandet av instruktionerna och rekommendationerna för att de skulle få så stor praktisk betydelse för områdets aktiviteter som möjligt.

De nordiska länderna kan också idka inflytande på miljöbestämmelser för arktiska områdets olje- och gastransporter i internationella sjöfartsorganisationen, IMO, vars rekommendationer och bestämmelser är juridiskt bindande (t.ex. Guidelines for Ships Operating in Ice-Covered Waters, 2002).

Vid det senaste ämbetsmannakommittémötet vid Arktiska rådet (Senior Arctic Official Meeting) gavs principiellt bifall till iverksättande av projektet "Best Practices in Ecosystems-based Ocean Management in the Arctic". Avsikten med projektet är att studera de arktiska ländernas havsmiljöförvaltning för att kunna dra nytta av goda erfarenheter och bidra till en mera effektiv ekosystembaserad havsmiljöförvaltning. Ökande aktivitet i arktiska farvatten, särskilt inom oljeutvinning, kräver en kunskapsbaserad och aktiv förvaltning för att kunna undgå onödig påverkan av de olika aktiviteterna, såväl sinsemellan som på miljön.

Ad 3

Norge, Danmark och Sverige har kommit överens om att grunda ett gemensamt sekretariat som skall stödja de tre nordiska ländernas på varandra följande ordförandeskap i Arktiska rådet. Sekretariatet har till att börja med tre tjänstemän och är lokaliserat i Tromsö.

De tre tjänsterna är nu tillsatta och sekretariatets verksamhet kommer att kunna komma igång under sensommaren 2007.

Nordisk Ministerråd anser at fremstillingen kan afskrives.

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

Ad 1)

Udvalget takker for den fyldestgørende information fra de nordiske landes regeringer. Det meddeles, at de arktiske områder er blandt prioritetsområderne i det nye dokument for den Nordlige Dimension, ND (indgået mellem EU, Rusland, Norge og Island). Miljø er et af de prioriterede emner i rammedokumentet. Der findes ikke en særlig budgetpost i EU for ND-projekter, men i det 7. rammeprogram for EU-forskning findes et særlig budget for arktisk forskning. Udvalget ser med tilfredshed på, at EU-Kommissionen har samlet de arktiske spørgsmål i samme enhed som ND, og at enheden – med finsk finansiering – vil blive styrket mandskabsmæssigt i 2007. Udvalget finder at at-sætningen kan afskrives.

Ad 2)

Udvalget anerkender de nordiske landes regeringers oplysning om, at Arktisk Råd er et samarbejdsorgan, der baserer sig på frivillige aftaler og konsensusbeslutninger. De nordiske lande er aktive i rådet og Nordisk Ministerråd har økonomisk støttet forskellige rapporter om netop miljøhen-

syn ved olie- og gasaktiviteter samt skibstransport. Disse rapporter skal drøftes på politisk niveau senere i 2007 og i 2009.

Udvalget finder, at spørgsmålet om en sikker skibstrafik og off-shore-industri i Arktis er meget aktuelt med henblik på de pågående klimaændringer, hvorfor man ser frem til en kommende redegørelse fra ministerrådet om resultaterne af de løbende politiske drøftelser i Arktisk Råd. At-sætningen foreslås opretholdt.

Ad 3)

Udvalget noterer med tilfredshed de nordiske landes regeringers meddelelse om, at Danmark, Norge og Sverige har besluttet at etablere et fælles sekretariat i Tromsø, så længe et af de tre lande har formandskabet i Arktisk Råd. Sekretariatet skal træde i funktion i efteråret 2007. Udvalget finder hermed, at at-sætningen kan afskrives.

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelse om Fremst. 7/2006 til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år hvad angår *anden* at-sætning;
>
> *at* Nordisk Råd tager meddelelse om Fremst. 7/2006 hvad angår *første og tredje* at-sætning til efterretning og anser dem som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Gøteborg, den 25. september 2007

Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Vigdis Giltun (FrP)
Helgi Hjörvar (A)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Jan Lindholm (mp)
Josef Motzfeldt (IA)
Lisbeth L. Petersen (sb)
Kristen Touborg (SF), fung. formand
Anne-Mari Virolainen (saml)

Nordisk Råd

Fremst. *7/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1387/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00134-4

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. 8/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1383/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00091-9

Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion

Fremstilling

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att etablera ett formellt samarbete för erfarenhetsutbyte, koordinering av insatser, stöd och förståelse för varandras insatser och åtgärder när det gäller arbetet med smittskydd och bekämpning av fågelinfluensa

Meddelelse fra de nordiske landenes regjeringer

De nordiska hälsoministrarna undertecknade ett nordiskt hälsoberedskapsavtal 14.6.2002. I avtalet förbinder sig länderna, med beaktande av de nationella behoven, till ömsesidigt samarbete inom social- och hälsovården vid kris- och katastrofsituationer och vid beredskap. Avtalet täcker samarbete om förebyggande och vård av smittsamma sjukdomar. Dessutom skall möjligheterna för att producera influensavaccin utredas i form av ett separat samarbetsprojekt.

Mulighederne for at etablere en fælles nordisk produktion af influenzavaccine, der vil kunne dække landenes vaccinebehov i tilfælde af en influenzapandemi, udredes i regi af en referencegruppe. Statens Serum Institut, Danmark, har udarbejdet en rapport om mulighederne for at etablere en fælles nordisk produktion af influenzavaccine i form af en offentligt kontrolleret model. Rapporten ble fremlagt på referansegruppens møte 16.november 2006 og diskutert videre på gruppens neste møte 17.april 2007. Saken om nordisk vaksineproduksjon skal opp på MR-S i Lahti 11.-12. juni 2007.

Andra former av samarbete mellan de nordiska länderna inom området för bekämpning av smittsamma sjukdomar bedrivs aktivt med bl.a. Världshälsoorganisationen och EU:s smittskyddsmyndighet liksom med EU:s hälsosäkerhetskommitté och kommittéerna för nätverksbeslutet (2119/98)

om epidemiologisk uppföljning av smittsamma sjukdomar. De nordiska chefsepidemiologerna för smittsamma sjukdomar möts regelbundet. Inom ramen för samarbetet ovan är det möjligt att bedriva nära samarbete inom området för pandemiberedskap, vilket också sker. De nordiska ländernas regeringar anser att det inte är ändamålsenligt att skapa nya strukturer utöver det ovan beskrivna samarbetet utan åtgärderna i framställningen kan vidtas genom att använda redan existerande verksamhetsformer.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at fremstillingen kan afskrives.

Nordisk Råd

Fremst. 8/2006/välfärd D 2007

Tidligere nummer:
A 1383/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00091-9

Velferdsutvalgets betenkning

Velferdsutvalget merker seg at de nordiske helseministrene undertegnet en nordisk helseberedskapsavtale 14. juni 2006, som sikrer et gjensidig samarbeid ved krise og katastrofesituasjoner og ved en beredskap. Avtalen dekker et samarbeid innefor både forebyggende og en håndtering av smittsomme sykdommer. Nordisk Ministerråd er i en prosess for å se på mulighetene av å etablere en felles nordisk produksjon av influensavaksine i Norden, dersom det bryter ut en influensapandemi. En referansegruppe ser på denne problematikken. Statens Serum Institut, Danmark, har utarbeidet en rapport om mulig etablering av en felles nordisk produksjon av influensavaksine. Rapporten ble senest diskutert på MR-S i Lathi 11.-12. juni 2007. De nordiske sjefsepidemiologer for smittsomme sykdommer møtes regelmessig. Andre samarbeidsorganer utover Norden er bl.a. WHO og forskjellige komiteer innenfor EU systemet.

Velferdsutvalget ser at det som unødvendig å etablere nye strukturer for samarbeid, enn det som allerede eksisterer og hvor man allerede i dag kan bygge på eksisterende kunnskap.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 8/2006 som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Gøteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Jessica Polfjärd (m)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Göte Wahlström (s), vice ordförande

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst.
***9/2006/medborger**
D 2007

Tidligere nummer:
A 1392/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00105-8

Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat om Arktis

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* den rettsvitenskapelige forskning styrkes i tilknytning til de nye mulighetene og utfordringene som åpner seg i havområdene i Nord

2) *at* det i samarbeid med Arktisk Råd arbeides for å få etablert en Arktisk traktat

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Ad 1)
NMR's samarbejdsorgan NIFS (Nordisk Institut for Søret) er et nordisk kompetencecenter i søret, som har et tæt samarbejde med sø og transportprofessorerne i de andre nordiske lande. NIFS har i november 2006 besluttet en ny forskningsstrategi, i hvilken sikkerhed og ansvar inden for skibsfart og petroleumssektoren udgør et vigtigt område. Inkluderet i dette område er sikkerhed knyttet til udvinding af olie i Nordområderne og sikkerhed knyttet til transport af olie langs den norske kyst.

Nordisk Ministerråd har foruden støtten til NIFS finansielt bidraget til udarbejdelsen af to undersøgelser vedr. menneskelig aktivitet i Arktis, som gennemføres af arbejdsgrupperne i Arktisk Råd, nemlig 1) AMAPs (Arctic Monitoring and Assessment Programme) vurderingsrapport om miljø- og socioøkonomiske konsekvenser af olie- og gasproduktionen i Arktis, *Arctic Council Assessment of potential Impact of Oil and Gas Activities in the Arctis* og 2) PAMEs (Protection of Arctic Marine Environment) evaluering af arktisk søfart, *Arctic Marine Shipment Assessment*.

NIFS's projektet *Safety, Security and Discharge Control at Sea* har modtaget støtte på 4 MNOK fra Norges forskningsråd. Projektet skal være internationalt og tværfagligt både inden for juridiske discipliner og mellem

jura og andre fagområder. NIFS fungerer også som institution for gruppen Naturressourceret. Denne gruppe har også nordområdeforskning på sin agenda, specifikt miljøspørgsmål knyttet til udvinding af ressourcer.

Ministerrådet planlægger på nuværende tidspunkt ikke at påbegynde yderligere aktiviteter inden for retsvidenskabelig forskning i forhold til havområderne i nord end dem, som allerede støttes gennem NIFS og Arktis Råd (der henvises til besvarelse af Fremstilling 7/2006 vedr. Nordisk Miljøfokus i Nord). Såfremt der opstår behov for at fremme arbejdet yderligere, vil NMR kunne medvirke til forskning om udfordringerne og de retslige foranstaltninger, som kunne være aktuelle.

Ad 2)
Baggrunden for fremstillingen er den miljøtrussel, som de arktiske områder er udsat for. Den mest alvorlige trussel er pga. menneskelig aktivitet uden for de arktiske områder. Endvidere tager fremstillingen udgangspunkt i, at de arktiske områder er beriget med naturressourcer, og at opvarmningen åbner for nye globale transportruter. Øget udvinding af naturressourcerne og mere trafik på havet skaber nye udfordringer, som kan kræve samarbejde mellem de 8 arktiske lande om nye reguleringer, da den menneskelige aktivitet i Arktis vil være en yderligere trussel mod miljøet.

Der findes flere globale aftaler som bl.a. har som formål at beskytte det arktiske område. Specielt drejer det sig om klimakonventionen (UNFCCC og Kyotoprotokollen), Stockholms-konventionen samt LRTAP for langtransport i luft af farlige kemikalier (POPs) og Montrealprotokollen for ozonnedbrydende stoffer. Endvidere findes der en række maritime konventioner, herunder FNs Havretskonvention og en række aftaler i regi af IMO og OSPAR.

De nordiske lande arbejder for at forbedre de eksisterende aftaler, når det gælder miljøet i Arktis. Gennem ministerrådet arbejdes der for, at der igangsættes globale forhandlinger om en kviksølvskonvention, ikke mindst på grund af, at forureningen fra kviksølv truer de arktiske områder. Derudover arbejder de nordiske lande for at få flere kemikalier (POPs /persisten organic pollutants) dækket af Stockholmskonventionen samt for en aftale, som skal erstatte Kyotoprotokollen efter 2012. De nordiske regeringer har lagt stor vægt på arbejdet inden for disse konventioner, ikke mindst for at styrke beskyttelsen af miljøet og naturen i de arktiske områder.

Størstedelen af de miljøfarlige stoffer bringes til de arktiske egne gennem hav og luftstrømme og derfor er de mest truende menneskeskabte miljøproblemer i de arktiske områder forårsaget af ikke lokale eller regionale årsager (klima, ozon, kemikalier, kviksølv). En Arktisk Traktat vil derfor ikke kunne fungere som et effektivt instrument mod disse trusler. Et bredt globalt samarbejde, som involverer alle lande, der har virksomhed, som forårsager forurening, er en forudsætning for miljøbeskyttelse i Arktis. En traktat, som omfatter en region med lille miljøfarlig produktion, vil have en meget begrænset indvirkning.

I princippet vil en arktisk traktat kunne omhandle nogen af de lokale udfordringer knyttet til transport, udnyttelse af naturressourcerne, håndtering af affald, naturbeskyttelse m.m. De nordiske regeringer har ikke foreslået en arktisk traktat til dette formål, men reguleringen er baseret på de enkelte landes lovgivning samt internationale bestemmelser om transport på havet. Videre har man inden for det arktiske samarbejde i Arktisk Råd set nærmere på olie og gasudvindingen i de arktiske områder. Fra ministerrådets side har man støttet dette vurderingsarbejde ved at bidrage finansielt til 1) afholdelsen af et internationalt Olie- og gas symposium i 2005, 2) AMAPs evalueringsrapport om miljø- og socioøkonomiske konse-

Nordisk Råd

Fremst.
***9/2006/medborger**
D 2007

Tidligere nummer:
A 1392/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00105-8

kvenser af olie- og gasproduktionen i det arktiske område samt 3) PAMEs evaluering af arktisk søfart (som nævnt ovenfor samt i besvarelsen af Fremstilling 7/2006 vedr. Nordisk Miljøfokus i Nord).

Nordisk Ministerråd har desuden bidraget til arbejdet med at belyse hvilke MEAs (Multilaterale Environmental Agreements), som er relevante for de arktiske områder, gennem finansiel støtte til afholdelsen af et seminar om emnet i 2006. Formålet med seminaret var at identificere problemer, som ikke er dækket af eksisterende MEAs, identificere nye udfordringer og pege på, hvad der kan gøres for at gøre eksisterende MEAs mere relevante for miljøbeskyttelsen i de arktiske områder. I seminaret deltog repræsentanter fra sekretariaterne fra 13 MEAs samt UNEP og en række NGO'er.

Hovedkonklusionerne fra dette seminar var en række rekommandationer rettet mod UNEP, Arktiske Parlamentarikere, Arktisk Råd, Nordisk Ministerråd, styrelserne/sekretariaterne af de relevante MEAs samt de generelle interessenter i Arktis. Disse rekommandationer gik bl.a. på behovet for en revision af effekterne af de nuværende traktater og aftalernes indvirkning på det arktiske miljø, behovet for at forbedre de eksisterende aftaler samt at vurdere behovet og mulighederne for at udarbejde en Arktis Traktat.

Fra ministerrådets side værdsætter man arbejdet med at gennemgå og sikre de værdifulde områder i Arktis, men finder at behovet for en Arktisk Traktat skal vurderes af de arktiske nationer i fællesskab, enten i regi af Arktis Råd eller FN, men ikke gennem Nordisk Ministerråd. Desuden bør arbejdet med en sådan Arktisk Traktat afvente de mange pågående aktiviteter i Arktisk Råd samt en yderligere analyse af, hvorvidt de mange gældende aftaler og konventioner allerede indeholder de nødvendige bestemmelser til at beskytte de arktiske områder.

Nordisk Ministerråd anser, at fremstillingen kan afskrives.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget modtager med glæde Nordisk Ministerråds meddelelse over aktiviteter angående forskning om havområderne i nord, og noterer med tilfredshed, at ministerrådet er villige til at medvirke til yderligere forskning om udfordringerne og de retslige foranstaltninger.

Medborger- og Forbrugerudvalget er derimod ikke indforstået med, at en Arktisk traktat nødvendigvis skal initieres af andre internationale organisationer. De klimamæssige forandringer er alarmerende, og udvalget opretholder sin rekommandation til Nordisk Ministerråd om at arbejde for at få etableret en Arktisk traktat i samarbejde med andre internationale organisationer.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelse om Fremst. 9/2006 til efterretning og *afventer ny meddelelse* næste år hvad angår anden atsats;

at Nordisk Råd tager meddelelse om Fremst. 9/2006 hvad angår første at- sats til efterretning og anser den som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Gøteborg, den 25. september 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Bjarne Kallis (kd)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Allan Niebuhr (KF)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

Nordisk Råd

Fremst.
***9/2006/medborger**
D 2007

Tidligere nummer:
A 1392/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00105-8

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. *10/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1385/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00133-4

Toiletaffald i Østersøen

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) *at,* gennem HELCOM- samarbejdet, udrede perspektiverne i at stille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer

2) *at*, i givet fald, virke for at gennemføre mulige regionalt eller generelt gældende forbud inden for en rimelig tidsfrist; herunder sikre at havnene i Østersøen sættes i stand til at modtage de forventelige toiletaffaldsmængder

3) *at*, indtil bindende bestemmelser kan gennemføres, virke for, at rederierne til fartøjer med store udledninger af toiletaffaldsvand, gennem aftaler, bringes til at praktisere opsamling og tømning i havne med passende modtagefaciliteter

4) *at* virke for, at eksisterende havnekontrolsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene

Meddelelse fra de nordiske landenes regeringer

Bakgrund

Enligt nya utredningar gjorda av Finlands tekniska forskningsinstitut VTT utgör utsläppen av toalettavfall från fartyg ungefär 0,5 % av Östersjöns totala fosforbelastning och 0,05 % av kvävebelastningen. Dock konstaterar utredningen att avfall från fartyg inte är betydelselöst, eftersom Östersjöns tillstånd är mycket sårbart, och fartygsutsläpp koncentrerar sig på skeppsrutter där de bidrar till eutrofieringen. Utredningen jämför avfall från fartyg med belastningen från fyra medelstora finska städer. Det konstateras att fartygsbelastningen med fosfor i Finska viken är ungefär lika betydande som den kombinerade fosforbelastningen från de fyra kuststäderna, medan städernas totala kvävebelastning är betydligt större än kväveutsläppen från fartyg..

Nordisk Råd

Fremst. *10/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1385/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00133-4

Eutrofieringsproblemet framhävs sommartid när det är säsong för kryssare. Obehandlat toalettavfall från fartyg är direkt användbar näring för alger. Det är också anmärkningsvärt att avfall från fartyg är betydligt lättare att kontrollera än diffusbelastningen från land eller utsläpp via luften, eftersom fartygsavfall enkelt kan lossas med hjälp av ändamålseniga hamnfaciliteter.

NRs rekommendation och svar

Nordiska Rådet har tagit itu med utsläpp av toalettavfall från fartyg i Östersjön med en framställning (10/2006) till de nordiska ländernas regeringar. Finland stöder framställningen och anser att HELCOM-förslaget (HOD 18/2005, se nedanför) tillsammans med befintliga regler och författningar motsvarar framställningens fyra delar på nedan beskrivet sätt:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

1) at, *gennem HELCOM-samarbejdet, udrede perspektiverne i at stille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer*

2) at, *i givet fald, virke for at gennemføre mulige regionalt eller generelt gældende forbud inden for en rimelig tidsfrist; herunder sikre at havnene i Østersøen sættes i stand til at modtage de forventelige toiletaffaldsmængder*

För att lindra det allvarliga eutrofieringsproblemet i Östersjön har Finland i HELCOM föreslagit (HOD 18/2005) att HELCOMs medlemsländer börjar överväga modifieringar av regler och författningar så att utsläpp av toalettavfall från fartyg minskar. Toalettavfall från fartyg i Österjön kunde begränsas genom att HELCOM ger ett förslag till IMO om eventuell modifiering av MARPOL 73/78 avtalets Annex IV så att också näringsämnen skulle begränsas av författningen. Annex IV kunde också modifieras så att Östersjön definieras som ett specialområde under Annex IV där utsläpp av obehandlat avfall förbjuds. Förslaget innefattar också en rekommendation om att HELCOM-länderna skulle säkra att hamnarna har tillräcklig kapacitet att motta toalettavfall.

HELCOMs arbetsgrupp MARITIME har vid sitt möte i november 2006 diskuterat förslaget och grundat en ad hoc korrespondensgrupp som utvecklar förslaget. Korrespondensgruppen gav ett yttrande som en grund för ett eventuellt uppföljande gemensamt förslag från HELCOM till IMO. Ärendet handlades inom HELCOMs kommissionsmöte den 7-8 mars 2007. Kommissionen var inte enig om förslaget till IMO, men beslöt att minimisering av toalettavfall från fartyg skall diskuteras vidare inom HELCOMs Baltic Sea Action Plan (BSAP) förberedelse. Nordiska ländernas regeringar påverkar minimiseringen av toalettavfallsutsläpp i HELCOM-samarbete.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

3) at, *indtil bindende bestemmelser kan gennemføres, virke for, at rederierne til fartøjer med store udledninger af toiletaffaldsvand, gennem aftaler, bringes til at praktisere opsamling og tømning i havne med passende modtagefaciliteter*

Förutom eventuella globala begränsningar är frivilliga begränsningar ett annat medel för att förbättra avfallssituationen i Östersjön. Till exempel i skeppstrafiken mellan Sverige och Finland lämnar de flesta stora fartyg redan frivilligt allt sitt toalettvatten i hamnarna., Detta är ett resultat av samarbete mellan Östersjöländerna. Det finns även andra bra erfarenheter av hur den allmänna opinionen och offentligheten har lett till frivilliga begränsningar från redarnas sida.

Inom HELCOM finns ett system som kallas No Special Fee som fungerar som ett incitament för att samla toalettavfall och lämna dessa i hamnen. Incitamentet verkar dock inte fullständigt så länge det också är tillåtet att släppa ut toalettavfall i havet.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

4) at *virke for at eksisterende havnekontrolsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene*

Enligt de befintliga EU-direktiven och MARPOL-avtalet måste hamnar redan tillhandahålla tillräckliga faciliteter för att motta toalettavfall. Tekniskt finns det alltid möjligheter att motta toalettavfall från små fartyg med tankbilar, men för stora passagerarfartyg skulle det vara mera praktiskt att kunna lossa avloppsvattnet direkt till hamnens kloaksystem. För detta borde faciliteterna utvecklas i sådana passagerarhamnar som ännu inte tillhandahåller en möjlighet för direkt lossning av avloppsvatten.

Utsläpp och avfall från fartyg övervakas av de statliga hamnmyndigheterna (Port State Control). Ett medel för att göra det möjligt för hamnmyndigheterna att övervaka hanteringen av toalettavfall skulle vara att förutsätta att fartyg har en "diarie för toalettavfallsvatten", som skulle kontrolleras av myndigheterna.

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

Miljø- og Naturresurseudvalget takker for den fyldige redegørelse om arbejdet i HELCOM på dette område.

De nordiske landes regeringer meddeler, at udslippene fra fartøjer udgør hhv. 0,5 % for fosfor og 0,05 % for kvælstof (kväve, nitrogen) af Østersøens samlede belastning, og at denne belastning ikke kan betegnes som betydningsløs.

Udvalget har forståelse for, at meddelelsen må bære præg af, dels at spørgsmålet hører hjemme under IMO, dels at der ikke er enighed i HELCOM og dels af, at sagen endnu ikke er afgjort, men skal drøftes på ny i HELCOM; blandt andet i sammenhæng med arbejdet med HELCOM's Handlingsplan for Østersøen, BSAP, der skal vedtages i november 2007.

Udvalget noterer, at de nordiske landes ministre har besluttet, at drøfte spørgsmålet om toiletaffald fra skibe i Østersøen på et kommende møde. Udvalget opfordrer til, at de nordiske lande kommer overens om stærke fælles udspil om denne sag i det videre internationale samarbejde. Udover den faktiske belastning af havmiljøet, som skibene bidrager med, vil Miljø- og Naturresurseudvalget pege på den betydelige psykologiske indflydelse det vil få, hvis alle sektorer gør deres til at mindske problemet med overgødskningen af Østersøen.

I den sammenhæng bør også belastningen fra småskibe og fritidsbåde tages i betragtning. Hvert enkelt fartøj har kun en mindre betydning, men

den samlede belastning fra i titusindvis af både udgør ganske sikkert et væsentligt bidrag til næringsstofbelastningen af Østersøen.

Udvalget finder, at rekommandationen bør opretholdes i afventen af ministerrådets kommende meddelelse om fremdriften i arbejdet.

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen om Fremst. 10/2006 til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år.

Gøteborg, den 25. september 2007

Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Vigdis Giltun (FrP)
Helgi Hjörvar (A)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Jan Lindholm (mp)
Josef Motzfeldt (IA)
Lisbeth L. Petersen (sb)
Kristen Touborg (SF), fung. formand
Anne-Mari Virolainen (saml)

Nordisk Råd

Fremst. *10/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1385/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00133-4

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. 11/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1395/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00119-3

Projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet

Fremstilling

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet fortsatt ger stöd till projektet under ledning av Sosial- og helsedirektoratet i Norge och ger dem i uppdrag att kartlägga utbildningsbehovet i de nordiska länderna samt att lämna förslag till hur en kompetensutveckling för personal inom detta område kan utformas

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

De nordiska Demens- och Alzheimersföreningarna har givit Nordiska rådet en resolution från sitt årliga möte "Kontaktforum för Demens- och Alzheimersföreningarna i Norden". Resolutionen utgår från 4 § i det s.k. Kalmardokumentet 2004 som anger att: "All personal inom hälso- och sjukvården samt i hemtjänsten har stora behov av utbildning inom demensområdet. En plan för grundutbildning. Kompetensutveckling och kvalitetssäkring måste tas fram".

Projektet *Demens i Norden*, som fungerat år 2003-2006 under ledning av Social- och hälsodirektoratet i Norge, är ett projekt som haft som syfte att förmedla kunskap och erfarenheter inom behandling och omsorg av personer med demens. Väldigt lite av deras fokus har legat på utbildningarna i de nordiska länderna eller dess utformning och organisering. I en av projektets sex arbetsgrupper har man dock konstaterat att kompetensen bland läkare och personal inom primärvården, när det gäller utredning och diagnostisering, är varierande och bör ökas.

Välfärdsutskottet på Nordiska rådet anser, utifrån ovan beskrivna bakgrund, att Nordiska ministerrådet bör fortsätta med sitt stöd till projektet Demens i Norden och ge dem i uppdrag att kartlägga utbildningsbehovet i de nordiska länderna. Projektgruppen skall även tillfrågas att lämna för-

slag till hur en kompetensutveckling för personal inom detta område kan utformas.

Nordisk Råd

Fremst. 11/2006/välfärd D 2007

Tidligere nummer:
A 1395/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00119-3

Nordiska ministerrådet ser rekommendationen angående behovet av en kartläggning av utbildningsbehovet och kompetensutveckling för personal i de nordiska länderna som något bra, men att detta är något som kan bli svårt att genomföra. Sekretariatet har undersökt möjligheten huruvida medlemmarna i projektet Demens i Norden vill ta sig an uppdraget, men de har nekat. Projektets styrgrupp har förklarat att de inte kan klara av ett sådant uppdrag då de anser att forskningsområdet som föreslås är för "brett" och att deras grupp inte är rätt för uppgiften. Styrgruppen tror att det behövs någon med både mer expertkunskap och pedagogisk utbildning. De tror att uppdraget skulle ta längre tid än ett år och att det krävs minst en heltidsanställd för att klara allt arbete för en sådan kartläggning.

Nordiska ministerrådet ser dessutom att både Finland och Island bör inkluderas i det föreslagna kartläggande projektet, vilket inte är fallet i projektet Demens i Norden.

Under 2007 fäster det finska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet stor vikt vid ställningen för handikappade människor, men även specifikt för äldre med funktionshinder samt på åtgärder som främjar välbefinnande i arbetet. I relation till denna fokus tar Finland initiativ till ett nätverk för äldreforskning. Finland (Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården, Stakes) sammankallar ett nätverk av äldreforskare, med två medlemmar från varje nordiskt land. För medlemmarna utarbetas för tillfället en s.k. "rekryteringsplan".

Nätverkets första sammanträde är planerat i början av juni 2007. Det andra sammanträdet är i början av oktober 2007 i och med konferensen *Äldre och funktionshindrade i Norden och närområdena*, där nätverket för äldreforskare kommer att ha en egen workshop. De båda mötenas teman kommer att utgå från de områden som lyfts fram i publikationen *Ålderomsorgsforskning i Norden*. De områden som anses behöva ses över i ett jämförande syfte – och för att länderna samtidigt skall lära sig från varandra – är bl.a. olika tjänster såsom närstående och serviceboende (i synnerhet i förhållande till institutionsvården), samt förändringar i servicesystemet vad gäller offentlig/privat serviceproduktion och klientens valmöjligheter. Andra givande områden att jämföra är antalet personal inom äldreservicen, samt deras kunnande och välbefinnande i arbetet.

Finland menar att demens är ett viktigt tema som äldreforskarna kan belysa.

Finland lægger vægt på at inddrage og bygge videre på erfaringer fra det nordiske samarbejde og det netværk som blev etableret under projektet " "Demens i norden". Men understryker att det är vid forskningsnätverkets första sammanträde som preciseringar görs angående de gemensamma frågor som man är intresserad av och fokusera föremålen för samarbete. Vid nätverksmötena planerar man ett samnordiskt forskningsprojekt för vilket finansiering söks.

Finland vill att man också skall beakta att det finns nordiskt samarbete på gång med anknytning till Resident Assessment Instrument (RAI)-systemet och hänvisar till Internet för mer information (se: http://www.nordrai.org/index.php?p=161). Slutligen nämner man även kontaktforumet för demens- och alzheimerföreningar i Norden som är ett inofficiellt forum för de nordiska Demens- och Alzheimerförbunden. MR-SAM och ÄK-S har beviljat medel för genomförandet av forumets årsmöte den 19-22 april i Finland. Temat för årets möte är rehabilitering.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Velferdsutvalgets betenkning

Demenssykdommer er en stor utfordring for Norden og for store deler av resten av verden. Det henger sammen med en befolkning som stadig blir eldre. Aldersdemens er en av hovedårsakene til at eldre har behov for omsorgstjenester. Den sterke veksten i bruk av hjemmehjelptjenesten og innleggelse av eldre på sykehjem skyldes i stor grad demensproblematikk. Alle de nordiske landene har uttrykt stort engasjement og en felles satsing på området demenssykdommer. Det resulterte i "Nordisk prosjekt for demens".

Nordisk Råd

Fremst. 11/2006/välfärd D 2007

Tidligere nummer:
A 1395/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00119-3

Velferdsutvalget merker seg at prosjektet Demens i Norden, som har fungert fra år 2003–2006 under ledelse av Sosial- og helsedirektoratet i Norge, er et prosjekt som har hatt som hovedmål å samle tilgjengelig kunnskap som fagmiljøene i de nordiske landene har opparbeidet gjennom flere år med forskning og kompetanseutvikling. I de tre årene som prosjektet har pågått, har eksperter fra de nordiske land møttes jevnlig for å bygge nettverk, for å lære av hverandres erfaringer og ikke minst lage en strategi for hvordan kunnskap om god praksis kan overføres til helsepersonale og behandlere som jobber med denne problematikken.

Velferdsgruppen ser at prosjektet var organisert med forskjellige ekspertgrupper og favnet svært bredt. Det var særlig seks områder som hadde et spesielt fokus: Utredning og diagnostisering, lover og regelverk, pårørende, yngre personer med demens, gode tjenestetilbud og tjenestetilbud til personer med demens som har minoritetsbakgrunn.

Velferdsutvalget ville at NMR skulle fortsette støtte til prosjektet, som skulle kartlegge utdanningsbehovet i de nordiske landene. Prosjektgruppen skulle legge fram en anbefaling på hvordan en kunne utvikle og tilføre mer kompetanse blant personalet/leger innenfor demensområdet.

Velferdsutvalget vil understreke at det ble avdekket mangelfull kunnskap blant leger og personale om utredning og diagnostisering i primærhelsetjenesten under "Nordisk prosjekt demens".

Velferdsutvalget merker seg at prosjektgruppens styringsgruppe har blitt spurt om de vil påta seg dette oppdraget. De har vært negative til det. Prosjektgruppen mener at forskningsområdet blir for bredt og at deres gruppe ikke er den rette for denne oppgaven. Det trengs flere eksperter, også innenfor pedagogikk, oppdraget vil ta mer enn et år og det vil kreve minst en fulltidsansatt for å koordinere et slikt arbeide. NMR mener også at Finland og Island må inkluderes, noe de ikke var i "Nordisk prosjekt demens".

Velferdsutvalget ser at Finland under sitt ordførerskap har satt et særlig fokus på situasjonen for handikappede. Her inngår spesielt eldre som gruppe. Finland har tatt initiativ til et eget nettverk for eldreforskning, som allerede har møttes. Nettverket kommer til å ha en workshop under konferansen "Äldre och funktionshindrade i Norden och närområdena", i oktober 2007. Nettverket vil bygge videre på erfaringene fra "Nordisk prosjekt demens".

Det finnes også et nordisk samarbeid på demensområdet gjennom **NordRAI** På deres hjemmeside http://www.nordrai.org står det følgende:

"NordRai is a network of researchers, developers, and professionals working with the **interRAI** instruments, a family of standardised assessment systems, developed to improve the care of the elderly, frail, and disabled.

The NordRAI network meets twice a year and is supported by the Nordic Council and Council of Ministers". [1]

Velferdsutvalget vil nevne at kontaktforumet for demens- og alzheimerforeninger i Norden fikk midler av MR-SAM og MR-S til å gjennomføre sitt årsmøte i april 2007 der tema var rehabilitering.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 11/2006 som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Gøteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Jessica Polfjärd (m)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Göte Wahlström (s), vice ordförande

Nordisk Råd

Fremst. 11/2006/välfärd D 2007

Tidligere nummer:
A 1395/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00119-3

[1] "NordRai er et nettverk av forskere, systemutviklere og profesjonelle samarbeidspartnere som arbeider med "interRay instruments", som er en gruppe standardiserte bedømningssystemer som er utviklet for å bedre omsorgen for eldre, svake og handikappede. Nettverket "NordRAI møtes to ganger i året, og er støttet av NR og NMR."

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 12/2006/næring
D 2007

Tidigare nummer:
A 1397/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 07-00124-6

"Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer

Rekommendation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at samarbejde om at fremme "pådriverordningene" som foreslås af det norske formandskab, således at de får størst mulig juridisk kompetence og handlekraft

Meddelande från de nordiska ländernas regeringar

Under ledning av det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2006 utvecklades den så kallade "pådrivarordningen" vilken innebar att man inom utvalda ministerråd skulle utpeka särskilda pådrivare med uppgift att driva på arbetet med att undanröja gränshinder inom respektive fagområde.

De nordiska samarbetsministrarna beslutade på sitt möte den 14/6 2006 att anta ett generellt mandat för dessa pådrivare. Samarbetsministrarna uppmanade de berörda ministerråden att utifrån detta generella mandat, utveckla mer sektorspecifika mandat och att utse pådrivare inom sina respektive ansvarsområden.

På de nordiska näringsministrarnas möte i Bodø den 7/9 2006 beslutade näringsministrarna att anta ett specifikt mandat för en pådrivare inom sitt område, samt att utse advokaten och före detta bankdirektören och statssekreteraren Helge Kringstad till sin särskilde pådrivare. Helge Kringstad tillträdde sitt uppdrag den 1/11 2006.

MR-S beslutade på sitt möte i juni 2006 att ge ÄK-S i uppdrag att utarbeta ett mandat till pådrivare inom området. ÄK-S antog därefter på sitt möte den 23/11 ett specifikt mandat för en pådrivare inom social- och hälsoområdet. På sitt möte den 21/3 2007 utsågs så Ragnar Kristoffersen till pådrivare inom social- och hälsoområdet. Ragnar Kristoffersen har tidigare

varit bl.a. Fylkesordförande i Akershus fylkeskommune och har suttit som nordisk medlem i Assembly of European Regions presidium samt som vicepresident och chef för kommittén för sociala frågor, sysselsättning och jämställdhet.

ÄK-U behandlade den 22/6 2006 pådrivarfrågan. Man fann att det inom denna sektor inte fanns något behov för en separat pådrivare. I stället ville man använda de många rådgivningsgrupper under ÄK-U som redan existerar. Som en konsekvens av pådrivarfrågan har nu ÄK-U inarbetat ett uppdrag till sina rådgivningsgrupper om att arbeta med undanröjande av gränshinder. Detta uppdrag är nu en del av dessa gruppers arbetsprogram och arbetet med gränshinder skall årligen rapporteras till ÄK-U. Grupperna kommer hädanefter i sina arbetsplaner/årsplaner att identifiera och lyfta fram konkreta gränshinder som man avser arbeta med under året.

MR-finans beslutade på sitt möte i juni 2006 att liksom MR-U, tillvarata de problem som ev. finns inom området inom ramen för de arbetsgrupper och den struktur som redan existerar. Arbetet här fortsätter således som en del av arbetet i ämbetsmannakommittéerna.

De två existerande pådrivarna rapporterar regelbundet till respektive ÄK och till sekretariatet, och upprätthåller en fortlöpande dialog med sekretariatet. Ministerrådssekretariatet bistår regelbundet pådrivarna med praktisk assistans, med underlag om gällande nationella regelverk och problembeskrivningar som kan vara av värde och intresse för pådrivarna. Samtidigt arbetar vissa nordiska institutioner också med att identifiera och undanröja gränshinder, inte minst Nordic Innovation Centre i Oslo. Det har redan etablerats ett nära samarbete mellan pådrivarna, NICE och NMRS, bland annat i syfte att uppnå en större samlad juridisk kompetens.

Regeringarna anser därmed att rekommendationen kan avskrivas.

Näringsutskottets betänkande

Gränshinder är ett av Näringsutskottets högst politiskt prioriterade områden. Utskottet har under lång tid arbetat med detta område och har vid flertal tillfällen påpekat vikten av att de problem och hinder som föreligger för företag inom Norden på den nordiska marknaden måste försvinna. Speciellt gäller det för små och medelstora företag som har Norden som primär marknad för sin verksamhet. En väl fungerande inre nordisk marknad utan onödiga byråkratiska eller andra gränshinder är en väsentlig del i arbetet de nordiska länderna står inför när det gäller förutsättningarna för att möta globaliseringens utmaningar.

Näringsutskottet noterar Nordiska ministerrådets meddelande om det initiativ som NMR satt igång för att driva på arbetet med att undanröja gränshinder inom respektive sakområde. Utskottet ser det som mycket positivt att det nu tas initiativ inom NMR med en pådrivare inom olika sakområden för att komma tillrätta med existerande hinder för företagens verksamhet över de nordiska gränserna. Utskottet ser i detta sammanhang även positivt på det arbete som Nordiskt innovationscenter (NICe) gör inom detta område. NICe presenterade den 12 augusti 2007 en rapport som beskriver deras arbete med olika gränshinder för näringslivet inom Norden och det arbete man bedriver för att undanröja gränshinder som försvårar fri rörelse av innovationsresurser för näringslivet i Norden.

Enligt det mandat till pådrivarna som MR-SAM beslutade om vid sitt möte den 14 juni 2006 ska arbete avrapporteras löpande och vid Nordiska rådets sessioner. Näringsutskottet kommer att noggrant och med stort intresse följa pådrivarnas och NMR:s arbete med gränshindersproblematiken. Utskottet ser fram emot en årlig avrapportering vid Nordiska rådets

session och att en fortsatt löpande dialog kring gränshindersproblematiken kan upprätthållas.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 12/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Göteborg den 25 september 2007

Ole Vagn Christensen (S)
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Monica Green (s)
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), ordf.
Billy Gustavsson (s)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Kristján Þor Júliusson (Sj.)
Tuula Peltonen (sd)
Janne Seurujärvi (cent)
Stefan Tornberg (c)

Nordiska rådet

Rek. 12/2006/næring D 2007

Tidigare nummer:
A 1397/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 07-00124-6

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 13/2006/næring
D 2007

Tidigare nummer:
A 1397/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 07-00124-7

Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer

Rekommendation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at sørge for at fremtidige tiltag til at ophæve grænsehindringer opfølges af konkrete tidsfrister

Meddelande från Nordiska ministerrådet

Nordisk Ministerråd identifierar löpande gränshinder bland annat via inrapportering från pådrivarna, Hallå Norden, gränskommittéer, informationstjänster och andra aktörer.

Som ett led i att ge de utnämnda pådrivarna de bästa möjliga ramarna för att ta ställning till de identifierade gränshindren kommer gränshindren framöver att bli skickade till relevanta ministerråd för bedömning.
Vid det tillfälle det enskilda ministerrådet anser det vara tal om ett reellt gränshinder, och att den kan vara möjlig att få bort, vill ministerrådet bli ombett att tillkännage en frist för när gränshindret beräknas vara borta.

Samma procedur kommer att användas på områden där ingen pådrivare är utnämnd.

Nordiskt ministerråd finner att denna rekommendation på denna bakgrund kan avskrivas.

Näringsutskottets betänkande

Nordiska ministerrådet framhåller i sitt meddelande att de identifierade gränshinder som inrapporteras via olika aktörer som t.ex. pådrivarna och institutioner etc. kommer att sändas till relevant ministerråd för bedömning. Vid det tillfälle det enskilda ministerrådet anser det vara fråga om ett reellt gränshinder kommer ministerrådet bli ombett att tillkännage en tidsfrist för när gränshindret beräknas vara borta.

Näringsutskottet välkomnar NMR:s initiativ när det gäller gränshindersarbetet. Utskottet vill dock i detta sammanhang påpeka vikten av att det arbete som sätts igång ges en relevant tidsplan och tillräckligt med resurser. Utskottet kommer att med stort intresse följa NMR:s arbete med gränshinderproblematiken och ser fram mot en fortsatt löpande dialog kring frågor om gränshinder inom det nordiska samarbetet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 13/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Göteborg den 25 september 2007

Ole Vagn Christensen (S)
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Monica Green (s)
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), ordf.
Billy Gustavsson (s)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Kristján Þor Júlíusson (Sj.)
Tuula Peltonen (sd)
Janne Seurujärvi (cent)
Stefan Tornberg (c)

Nordiska rådet

Rek. 13/2006/næring D 2007

Tidigare nummer:
A 1397/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 07-00124-7

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *14/2006/præsidiet
D 2007

Tidligere nummer:
A 1398/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 07-00103-8

Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens

Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at oprette en Styregruppe som tager ansvar for initiativ vedrørende håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Styregruppens sammensætning og mandat skal udformes i samarbejde med Nordisk Råd. Styregruppen skal have ansvar for:

- *at* tage initiativ til nordisk dialogforum, om håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forumet skal ledes af Styregruppen
- *at*, på baggrund af dialogforum og eksperters bidrag, fremlægge forslag til hvordan det formelle nordiske samarbejde kan fremme håndtering af kulturel kompleksitet og sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forslaget skal præsenteres på Nordisk Råds session 2007
- *at* i forbindelse med den periodiske sammenstilling af indikatorer og data om de nordiske landes bæredygtige udvikling – udvikle og inddrage et antal indikatorer, der beskriver fremskridtene i de nordiske lande med hensyn til integration af borgere med anden kulturel og etnisk baggrund

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

På bakgrunn av rekommandasjonen 14/2006 har det vært kontakt på sekretariatsnivå mellom Rådet og Ministerrådet for å drøfte hva som kan være en tilfredsstillende oppfølging omkring etablering av en styregruppe for håndtering av kulturell kompleksitet og fremme av sameksistens.

Et forslag til opplegg ble lagt frem for EK-K som på sitt møte 1/2007 den 22. mars. EK-K besluttet at saken skulle legges frem for behandling i MR-K 1/2007 den 24. april.

MR-K 1/2007 ble avlyst og saken vil legges frem for MR-K 2/2007 den 31. oktober for å sikre en politisk behandling av rekommandasjonen.

Rådet vil holdes orientert om utviklingen.

Præsidiets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget og Præsidiet har behandlet meddelelsen fra Nordisk Ministerråd. De beklager, at sagen endnu ikke har været til behandling i ministerrådet.

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. 14/2006 til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år.

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), visepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

Nordisk Råd

Rek. *14/2006/præsidiet
D 2007

Tidligere nummer:
A 1398/præsidiet

Behandles i:
Præsidiet

J.nr. 07-00103-8

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 15/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
B 247/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00122-4

Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet

Rekommandasjon

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att aktivt arbeta för att implementera Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordiska ministerrådet konstaterar att implementeringen av den Nordiska handlingsplanen för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet har effektivt inletts av det huvudansvariga ministerrådet MR-FJLS i samarbete med MR-S.

Implementerings- och uppföljningsaktiviteterna är planlagt långsiktigt för flera år framåt och handlingsplanen kommer att vara högt prioriterad under de kommande åren. En av livsmedelsektorns arbetsgrupper, den nordiska arbetsgruppen för kosthåll, mat och toxikologi (NKMT), har påtagit sig huvudansvaret i uppföljningen.

Arbetsgruppen har redan identifierat och satt igång flera aktiviteter som inriktar sig på tre huvudområden: informations- och erfarenhetsbyte till exempel genom Bäst praxis katalogen; gemensam nordisk monitorering av kostvanor, fysisk aktivitet och övervikt; samt förstärkt forskning och metodutveckling i samarbete med NordForsk. Dessutom har utforskning av möjligheter till gemensamma nordiska kriterier för näringsmärkning startats.

Nordiska ministerrådet har också påbörjat kartläggningen av tvärsektoriella aktiviteter som involverar flera facksektorer och fokus läggs på barn och unga samt utsatta grupper. Ytterligare har ministerrådet dryftat implementeringen i samarbete med WHO för att identifiera synergier och möjliga samarbetsområden.

Nordisk Råd

Rek. 15/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
B 247/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00122-4

I MR-FJLS budget 2008 får handlingsplanen en egen budgetpost för att framhäva denna prioriterade insats och för att främja tvärsektoriellt arbete kring handlingsplanen. Utöver de medel som redan har anslagits av ÄK-FJLS (Livsmedel) till projekt- och forskningsaktiviteter fortsätter ministerrådet att arbeta för att mobilisera flera medel dels genom medfinansiering från andra sektorer, dels från ministerrådets prioriteringspott.

MR-S følger aktivt op på implementeringen af handlingsplanen og vil omsætte denne til konkrete initiativer i 2007. Blandt Nordisk Ministerråds institutioner bidrager Nordisk Højskole for Folkesundhed (NHV) aktivt til udkrystallisering af handlingsplanen. Således har NHV i 2007 fx planlagt konkrete initiativer, som skal bidrage til implementeringen af handlingsplanen.

Ministerrådet anser att rekommendationen kan avskrivas.

Velferdsutvalgets betenkning

Velferdsutvalget merker seg at "Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet" ble vedtatt 2006.

Implementeringen av handlingsplanen vil være et viktig verktøy framover for å bedre folkehelsen og motvirke alvorlige livsstilssykdommer som rammer store folkegrupper som for eksempel fedmeproblematikk, inaktivitet, hjerte-kar sykdommer og diabetes. En bedre helse vil gi flere gode leveår for den enkelte og samtidig være samfunnsøkonomisk fordelaktig. Velferdsutvalget ser at det er planlagt en langsiktig strategi i forhold til hvordan handlingsplanen skal implementeres og tiltakene gjennomføres.

Velferdsutvalget er svært fornøyd med at "Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet" er prioritert så tydelig med egen budsjettpost for 2008 og satt høyt opp på dagsorden i mange år fremover.

Handlingsplanen vil kunne spre kunnskap om folkehelse. Særlig med et spesielt fokus på barn og unge og problemer rundt overvekt og fedme, som er to faktorer som kan påvirke en utvikling av diabetes. Gode helsevaner må etableres tidlig og derfor ser Velferdsutvalget det som riktig prioritering å fokusere på denne aldersgruppen spesielt, samt utsatte grupper.

Arbeidsgruppen, den nordiske arbeidsgruppen for kosthold, mat, toksikologi (NKMT) har påtatt seg hovedansvaret for oppfølgingen av handlingsplanen. NKMT har allerede identifisert tre hovedområder som de vil fokusere på: Informasjon og utveksling av erfaringer, felles nordisk monitorering av kostvaner, fysisk aktivitet og kostvaner og styrke forskning og metodeutvikling i samarbeid med NordForsk.

NMR har igangsatt en kartlegging av tverrsektorielle aktiviteter med fokus på barn og unge og en implementering i samarbeid med WHO for å identifisere synergieffekt til andre områder. Velferdsutvalget henviser til hva utvalget har uttalt tidligere i sin betenkning til Rek. 13/2003: "Forebyggende av diabetes", og ser handlingsplanen i en klar sammenheng med behandlingen av diabetesproblematikken.

MR-S følger aktivt opp implementeringen, det samme gjør Nordisk Højskole for Folkesundhed (NHV).

Velferdsutvalget ser at handlingsplanen for bedre helse og livskvalitet gjennom kosthold og fysisk aktivitet engasjerer mange, på alle nivåer og ser derfor meget positivt på den videre implementering av handlingspla-

nen og at hvert enkelt land setter inn målrettede tiltak, som vil komme den enkelte nordboer til gode.

Nordisk Råd

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 15/ 2006 som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Rek. 15/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
B 247/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00122-4

Gøteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Jessica Polfjärd (m)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Göte Wahlström (s), vice ordförande

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *16/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1382/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00016-3

Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området

Rekommandasjon

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* satsa mer inom social- och hälsoområdet, speciellt när det gäller fattigdom och socialt utsatta och därigenom ta upp HIV/AIDS och tuberkulosproblematiken inom ramen för programmen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande, där också oblasterna Arkangelsk och Murmansk blir prioriterade

2) *att* i budgetarbetet för 2008 och framöver avsätta medel till finansiering av social- och hälsoområdet i programmen, med fokus på bekämpning av fattigdom, social utsatthet och spridningen av HIV/AIDS och tuberkulos

3) *att* undergrupper till programmen inom ramen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande löpande avrapporterar till Nordiska rådet om programmens framskridande speciellt när det gäller arbetet med HIV/AIDS och tuberkulos

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

1a) Samarbejdet indenfor den nordlige dimensions EU partnerskab om sundhed og socialt velfindende er højt prioriteret. Der er sat fokus på sundhedsmæssige- og sociale problemstillinger og risici som følge af udvikling i Nordområdet. Udbredelse af HIV/AIDS, tuberkulose og alkoholforbrug er vigtige problemstillinger som der samarbejdes om.

NMR deltager aktivt i en ekspertgruppe for "Social Inclusion, Healthy Lifestyles & Work Ability"(SIHLWA). Expertgruppen fokuserer bl.a. på problemstillinger omkring unge, herunder udsatte unge og deres sociale og sundhedsmæssige situation. HIV/AIDS og rusmidler er integreret som relevante fokusområder.

I 2006 igangsatte NMR eksempelvis et projekt for at forebygge unges anvendelse af rusmidler. Projektet er hovedfinansieret af NMR og implementeres som pilot projekt i St. Petersborg af Expertgruppen "SIHLWA"

NMRS har derudover indledt dialog med Folkekirkens Nødhjælp om et større projekt "Prevention and management of HIV/AIDS and opportunistic infections in North-West Russia", hvor NMRS undersøger mulighederne for at finansiere et delprojekt med fokus på udsatte unge og sammenhængen mellem narkotikamisbrug og udbredelse af HIV/AIDS, som er et stigende problem i Rusland.

NMR har også indledt dialog med partnere under den nordlige dimension om konkrete initiativer inden for den nordlige dimensions partnerskab med henblik på at få igangsat samarbejdsprojekter om støtte til særlig udsatte børn og unge via etablering af lokale socialcentre, som skal forebygge sociale og sundhedsmæssige problemer blandt udsatte børn og unge og deres familier, herunder. Det drejer sig om pilotprojekter som er planlagt implementeret i St. Petersborg.

Under sitt nordiska ordförandeskap år 2007 har Finland som avsikt att samarbeta i de hälso- och socialpolitiska frågorna med Barentsrådet och partnerskapet för hälsa och socialt välbefinnande inom ramen för den nordliga dimensionen.

Den 12-13 april 2007 i Levi ordnas ett seminarium om bekämpning av narkotika på nordliga områden. Finland vill med seminariet betona samarbetet mellan social- och hälsoväsendet, polisen, tullen och medborgarorganisationer i Barentsområdet.

I oktober ordnar Finland ett slutseminarium för det första delprojektet i hiv/aids-programmet för Barents. Under seminariet presenteras bland annat verksamheten vid lågtröskelmottagningarna i Murmansk, som koncentrerar sig på hälsorådgivning, utbyte av sprutor och nålar, kontakt med klienter, testning av hiv och hepatit B och C, social skam som riktar sig mot smittsamma sjukdomar samt samlande av information.

Tillsammans med den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande ordnar Finland en konferens den 11-12 december 2007 i St. Petersburg om förhindrande av social utslagning och främjande av en sund livsstil. Konferensen fokuserar på förebyggande av alkoholmissbruk, främjande av en sund livsstil som ger social utdelning bland unga samt främjande av hälsa i arbetet och arbetssäkerhet.

2a) Samarbetsprogrammet för social- och hälsosektorn har satt fokus på att fortsätta samarbetet med Nordens närområden så att det i större grad anpassas de enskilda ländernas situationer och behov. Samtidigt skall insatsen utvecklas med sikte på samarbetsrelationer inom EU:s nordliga dimension. Sektorns insats skall vara långsiktig och ha som målsättning att bygga upp kompetens inom området.

Det nordiska samarbetet i Nordens närområden skall ses i sammanhang med och koordineras med arbetet hos andra aktörer, länder och internationella organisationer. De baltiska länderna har integrerats i det övriga Europa, medan Ryssland följer en annan utveckling.

De baltiska ländernas medlemskap i EU betyder en mer strukturell tillnärmelse till de baltiska länderna, exempelvis när det gäller uppbyggningen av lokala förvaltningsnivåer med central styrning, utövande myndigheter och demokratiskt ansvar.

När det gäller Ryssland så handlar det mer om olika projekt, exempelvis förebyggande aktiviteter, bekämpelse av smittsamma sjukdomar och narkotikamissbruk, vaccinationsprogram och undervisningstilltag.

Den största utmaningen i närområdena kommer att bli uppbyggnaden av långsiktig kompetens. Det kräver en värdering av reglerna för projektarbetet, då en stor del av det arbetet behöver mer än tre år för att kunna leda till konkreta resultat.

Nordisk Råd

Rek. *16/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1382/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00016-3

Nordisk Råd

Rek. *16/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1382/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00016-3

Samarbetsområdet för social- och hälsopolitik har valt att fördela sektorns projektmedel från 2007 och tre år framåt på tre huvudprioriteringar. Dessa prioriteringar är följande:

1) Främjande av folkhälsa och socialt välbefinnande
2) Rusmedel, med fokus på narkotika
3) Grannlandspolitik, härunder internationellt samarbete med EU, WHO, Europarådet m.fl.

Det kommer att tas hänsyn till fokus på bekämpning av fattigdom, social utsatthet och spridningen av HIV/AIDS och tuberkulos inom dessa tre huvudprioriteringar.

3a) Nordliga dimensionens partnerskap har flera olika undergrupper, s.k. expertgrupper, som arbetar med frågeställningar inom ramen för folkhälsa och socialt välbefinnande. Expertgrupperna skall ha en rådgivande roll och erbjuda professionell input i samband med förberedande och implementerande aktiviteter inom ramen för partnerskapet. Arbetet i expertgrupperna bör medföra en ökad koordinering mellan partners och deltagare samt starta gemensamma aktiviteter inom deras respektive ansvarsområden.

Följande expert grupper har givits mandat inom ramen för Nordliga dimensionens partnerskap:

- Expert group on HIV/AIDS - finansieras av Finland
- Prison Health, herunder smitsomme sygdomme - finansieras av Norge
- Primary Health Care - finansieras av Sverige
- Expert Group on Non-Communicable Diseases and Promotion of Healthy and Socially Rewarding Lifestyles - koordineringen finansieras av Finland

Nordisk ministerråd har ikke mandat til at pålægge disse expertgrupper at aflægge rapport til Nordisk Råd. Den nordlige dimensions partnerskabs sekretariat inviterer Nordisk Råd til tage kontakt til parternskabets sekretariat og henviser samtidig til Partnerskabets hjemmeside www.ndphs.org, som også informationer om ekspertgruppernes løbende arbejde

Rekommandationen kan hermed afskrives

Velferdsutvalgets betenkning

Innen det nordiske samarbeidet med nærområdene er helsesamarbeidet et viktig element. Helsesituasjonen i Nordvest-Russland og de baltiske landene er på mange områder betydelig dårligere enn i Norden. Forekomsten av alvorlige smittsomme sykdommer er gjennomgående høyere. Situasjonen er bekymringsfull med hensyn til hiv/aids og tuberkulose, særlig tuberkuloseformer som er motstandsdyktige mot de vanligste medisinene.

Velferdsutvalget merker seg at partnerskap for helse og livskvalitet under EUs nordlige dimensjon er høyt prioritert. Gjennom Barentssamarbeidet, Østersjøsamarbeidet og EUs nordlige dimensjon, er det utviklet et omfattende helsesamarbeid mellom Russland, Estland, Latvia og Litauen og de nordiske landene. Problemstillinger rundt HIV/AIDS, tuberkulose og alkoholforbruk er prioriterte områder i helse- og sosialsamarbeidet.

Velferdsutvalget ser at NMR deltar aktivt i en ekspertgruppe for "Social Inclusion, Healthy Lifestyles & Work Ability" (SIHLWA). Fokus er rettet mot unges sosiale og helsemessige situasjon og arbeide for å forebygge rusmisbruk. "SHILWA" er ansvarlig for implementeringen av pilotprosjektet i St. Petersburg, hovedfinansiert av NMR.

NMRS har startet en dialog med Folkekirkens Nødhjelp om muligheten for å delfinansiere et annet pilotprosjekt i St. Petersburg som dreier seg om "Prevention and management of HIV/AIDS and opportunistic infections in

North-West Russia". Fokus her er unges narkotikamisbruk og spredning av HIV/AIDS, som er et økende problem i Russland.

Av andre samarbeidsprosjekter og aktiviteter som er innledet er en dialog mellom NMR og partnere i Den nordlige dimensjon om etablering av lokale sosialsentre for unge i St. Petersburg. Under Finlands ordførerskap er det fokusert på samarbeid med Barentsrådet og partnere i Den nordlige dimensjon om helse og sosialpolitiske spørsmål. Det ble avholdt et seminar 12.-23. april 2007 i Levi med vekt på å styrke samarbeidet mellom sosial- og helsevesenet, politi, toll og NGO-er. I oktober 2007 arrangerer Finland et sluttseminar for det første delprosjektet i HIV/AIDS-programmet for Barentsområdet. Velferdsutvalget merker seg at et lavterskelprogram i Murmansk skal presenteres som dreier seg om utlevering av sprøyter, testing av hiv og hepatitt B og C, og som skal belyse den stigmatiseringen mennesker opplever som blir rammet av smittsomme sykdommer. Den 11.-12. desember 2007 skal det avholdes en annen konferanse i St. Petersburg, der temaet blant annet er forebyggende alkoholmisbruk, fremme en sundere livsstil blant unge, bedre helse på arbeidsplassen og arbeidssikkerhet.

Velferdsutvalget merker seg at en av de største utfordringene i nærområdene er etablering av en langsiktig kompetanse. Flere av prosjektene som settes i gang krever mer enn tre år for å kunne vise til noen direkte resultater. Samarbeidsområdet for sosial- og helsepolitikk har fordelt sektorens prosjektmidler fra 2007 og tre år fremover på følgende områder:

1) Forebygge livsstilsrelaterte sosial- og helseproblemer og å fremme sunn livsstil
2) Forebygge og bekjempe rusmisbruk, med fokus på narkotika
3) Nærområdepolitikk, internasjonalt samarbeid med blant annet EU, WHO, Europarådet m.fl.

Velferdsutvalget er glad for at under disse tre valgte hovedprioriteringene skal det være et fokus på bekjempelse av fattigdom, spredning av HIV/AIDS, multiresistent tuberkulose og sosial utsatthet.

Velferdsutvalget merker seg at Den nordlige dimensjonens partnerskap har flere forskjellige undergrupper. Disse ekspertgruppene skal ha en rådgivende funksjon i forhold til det arbeidet som gjøres innenfor rammen av partnerskapet. Følgende ekspertgrupper er gitt mandat nå til å arbeide innenfor rammen av Den nordlige dimensjons partnerskap:

1) Ekspertgruppe på HIV/AIDS, finansiert av Finland
2) Prison Health, inkluderer også smittsomme sykdommer, finansiert av Norge
3) Primary Health Care, finansiert av Sverige
4) Ekspertgruppe på "Non-communicable Diseases and Promotion of Healthy and Socially Rewarding Lifestyles", koordineres og finansieres av Finland

Velferdsutvalget merker seg at NMR ikke har mandat til å pålegge disse ekspertgruppene å avlegge jevnlige rapporter til NR. Den nordlige dimensjons partnerskaps sekretariat inviterer NR til å ta kontakt med sekretariatet. Ellers kan mer informasjon hentes på hjemmesiden: http://www.ndphs.org. Velferdsutvalget mener at NMR selv kan innhente nødvendig informasjon fra ekspertgruppene og videreformidle dette til NR. Det er viktig at alle tar del i ny kunnskap på dette feltet. Velferdsutvalget ser at det gjøres mange viktige og positive tiltak i arbeidet mot spredning av HIV/AIDS og multiresistent tuberkulose. Velferdsutvalget har dette området høyt prioritert i sitt arbeid og ønsker et fortsatt sterkt fokus på problemstillingene.

Nordisk Råd

Rek. *16/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1382/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00016-3

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. 16/2006 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Gøteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Jessica Polfjärd (m)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Göte Wahlström (s), vice ordförande

Nordisk Råd

Rek. *16/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1382/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00016-3

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *17/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1400/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00123-3

Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden

Rekommandasjon

Rekommendationen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

1) *att* sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma tillrätta med väntetidsproblematiken för barn och unga
2) *att* mål bör sättas upp som indikerar att väntetiden för den första konsultationen inte får överstiga 7–10 dagar och för alla patienter ska en individuell plan upprättas

Meddelelse fra de nordiske landenes regjeringer

EK-S anser at man i en række lande har igangsat et omfattende arbejde for at forbedre tilgængeligheden og komme ventetidsproblematikken for børn og unge til livs. Se eksempelvis vedlagte bilag om situationen på nationalt niveau i Norge, Danmark, Sverige, Finland og Island.

Danmark er bl.a. i gang med en omfattende kortlægning af mulige begrundelser for en stigende efterspørgsel i børne- og ungdomspsykiatrien, herunder bl.a. øget opmærksomhed på børn og unge med psykiske symptomer, mindre stigmatisering, større forventninger til mulighederne for behandling, mm. Sundhedsstyrelsen slår samtidig fast, at der kun i begrænset omfang foreligger viden om årsagerne. For at få mere viden om dette, er der netop igangsat en stor undersøgelse. Undersøgelsens formål er at få afdækket årsagerne til det stigende antal henvisninger i børne- og ungdomspsykiatrien, at kortlægge hvordan indsatsen over for skrøbelige børn og unge styrkes og at fremlægge anbefalinger herom på baggrund af afdækket dokumentation.

Undersøgelsen skal bl.a. omfatte:

- En kortlægning af danske og nordiske erfaringer om, hvordan man bedst hjælper psykisk syge børn og unge.
- En analyse af, om der kan konstateres en øget psykisk sygelighed og sårbarhed blandt børn og unge og eventuelle årsager hertil.
- En beskrivelse og analyse af udviklingen i henvisningsmønstret i børne- og ungdomspsykiatrien og af årsagerne hertil
- En beskrivelse og analyse af indsatsen vedrørende psykisk sundhedsfremme og forebyggelse f.eks. i institutioner, skoler og familier samt evt. udvikling af fælles anbefalinger herom.
- En beskrivelse af udviklingen i den tidlige støttende og eventuelt behandlende indsats overfor psykisk skrøbelige børn og unge i de primære led.
- Vurdering af om den tidlige udredende, støttende og eventuelt behandlende indsats i de primære led over for psykisk skrøbelige børn og unge er tilstrækkelig, relevant og hensigtsmæssig, i det omfang der eksisterer dokumentation for en sådan vurdering.
- Vurdering af behovet for kapacitet i de involverede sektorer.
- Vurdering af det tværsektorielle samarbejde, herunder vedrørende samarbejdsaftaler, procedurer for samarbejde m.v.
- Behov for personalekvalifikationer i de tre sektorer.

Nordisk Råd

Rek. *17/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1400/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00123-3

Undersøgelsen forventes afsluttet i januar 2008. Eventuelle nordiske tiltag bør afvente resultaterne af den igangsatte henvisningsundersøgelse med henblik på at opnå stort mulig synergi og udnytte eksisterende viden. Nordisk Ministerråd vil følge med i gennemførelsen af undersøgelsen og vil tage dennes resultat og rekommandationer i betragtning i planering af ministerrådets kommende indsatser på området.

NMR anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Bilag til rekommandation 17/2006

Situationen på nationalt niveau i en række nordiske lande

1. Danmark

Der er siden 1996 sket en betydelig målrettet udvidelse af børne- og ungdomspsykiatrien i Danmark. Der er tilført mange ekstra økonomiske ressourcer til området med henblik på at øge aktiviteten for derved at nedbringe ventelister/ventetiderne.

Det er på den baggrund lykkedes at øge aktiviteten i børne- og ungdomspsykiatrien markant. Aktiviteten - målt som antallet af udskrivninger og afsluttede ambulante besøg - er således steget fra godt 5.000 i 1996 til ca. 9.500 i 2004.

Det er i igennem de seneste år også gennemført en betydelig uddannelsesindsats med henblik på at fremskaffe det fornødne antal speciallæger (og andet personale) i børne- og ungdomspsykiatrien. Dette ser nu ud til at have resulteret i en positiv udvikling med hensyn til søgningen til specialet.

Antallet af normerede stillinger i børne- og ungdomspsykiatrien er steget fra ca. 742 i 1996 til 1.543 i 2006 svarende til mere end en fordobling.

Fra 1996 til 2005 er antallet af henvisninger imidlertid også steget fra 4.858 til 10.550. Alene fra 2004 til 2005 steg henvisningerne hele 15 % svarende til 1.300 patienter.

Selvom der er sket en massiv udbygning af børne- og ungdomspsykiatrien i Danmark, er der på grund af det stigende antal henvisninger fortsat børn og unge der venter. Pr. 1. januar 2006 stod 2.500 børn og unge således på venteliste til psykiatrisk udredning/behandling.

Nordisk Råd

Rek. *17/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1400/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00123-3

Myndighedernes syn på problematikken
Det er vurderingen, at det fortsat nødvendigt at fastholde og intensivere den målrettede indsats og udbygning i den kommende årrække. En målrettet, kontinuerlige kapacitetsudbygning over en årrække er fortsat vejen frem for at få løst kapacitetsproblemerne i børne- og ungdomspsykiatrien.

For at fortsætte den positive udvikling på området, har regeringen og satspuljepartierne med psykiatriaftalen for 2007-2010 igen fokuseret på børne- og ungdomspsykiatrien. Der er således med aftalen afsat økonomiske ressourcer til en intensiveret udbygning af børne- og ungdomspsykiatrien med henblik på nedbringelse af ventetider i aftaleperioden.

Som nævnt, er der lange ventetider til såvel udredning som behandling. Det er væsentligt, at børn og unge, som venter, får den rigtige støtte og vejledning, mens de venter på behandling. Derfor er en hurtig psykiatrisk udredning særlig vigtig. Hurtig udredning muliggør, at patienten i ventetiden på baggrund af råd fra afdelingen vil kunne modtage kvalificeret støtte, rådgivning mm. fra blandt andre den praktiserende læge, den kommunale socialforvaltning eller i skolevæsenet, indtil behandlingen vil kunne overtages af børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling. En hurtig udredning vil også sikre, at børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling kan iværksætte behandling i den rækkefølge, som de henviste patienters sygdom tilsiger.

Regeringen og satspuljepartierne er med psykiatriaftalen 2007-2010 enige om gradvist at indføre en udvidet udrednings- og behandlingsret for børn og unge. Det betyder, at børn og unge fra 1. januar 2008 ved ventetider til udredning i psykiatrien på mere end 2 måneder får ret til at vælge at lade sig udrede på en klinik eller et hospital, som regionerne har en aftale med.

Fra 1. januar 2009 udvides retten således, at børn og unge, som har behov for hurtig behandling i børne- og ungdomspsykiatrien, ved ventetider på mere end 2 måneder får ret til at lade sig behandle på en klinik eller et hospital, som regionerne har en aftale med.

Retten til frit at vælge udrednings-/behandlingssted ved ventetid på mere end to måneder forventes, at få en positiv effekt på ventelister/ventetider.

Partierne bag psykiatriaftalen er desuden enige om den fælles målsætning, at alle patienter i psykiatrien fra 2010 skal have tilsvarende rettigheder.

Partierne bag psykiatriaftalen på det sociale område har desuden bevilget 133 mio. kr. over en 4-årig periode til at sikre en målrettet indsats på kommunalt niveau, så børn og unge med begyndende eller lettere psykiske problemer i tide får den støtte og hjælp de har behov for, og derved ikke udvikler mere alvorlige psykiske lidelser, der nødvendiggør behandling på en børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling.

Formålet er desuden at forebygge frafald betinget af psykiske problemer på ungdomsuddannelserne.

Myndighedernes syn på behovet for at tage initiativ på nordisk plan
Sundhedsstyrelsen statusnotat for 2006 indeholder en række bud på mulige begrundelser for den stigende efterspørgsel i børne- og ungdomspsykiatrien, bl.a. øget opmærksomhed på børn og unge med psykiske symptomer, mindre stigmatisering, større forventninger til mulighederne for behandling, mm. Sundhedsstyrelsen slår samtidig fast, at der kun i begrænset omfang foreligger viden om årsagerne.

For at få mere viden om dette, er der netop igangsat en stor undersøgelse. Undersøgelsens formål er at få afdækket årsagerne til det stigende antal henvisninger i børne- og ungdomspsykiatrien, at kortlægge hvordan indsatsen over for skrøbelige børn og unge styrkes og at fremlægge anbefalinger herom på baggrund af afdækket dokumentation.

Undersøgelse skal bl.a. omfatte:

- En kortlægning af danske og nordiske erfaringer om, hvordan man bedst hjælper psykisk syge børn og unge.
- En analyse af, om der kan konstateres en øget psykisk sygelighed og sårbarhed blandt børn og unge og eventuelle årsager hertil.
- En beskrivelse og analyse af udviklingen i henvisningsmønstret i børne- og ungdomspsykiatrien og af årsagerne hertil
- En beskrivelse og analyse af indsatsen vedrørende psykisk sundhedsfremme og forebyggelse f.eks. i institutioner, skoler og familier samt evt. udvikling af fælles anbefalinger herom.
- En beskrivelse af udviklingen i den tidlige støttende og eventuelt behandlende indsats overfor psykisk skrøbelige børn og unge i de primære led.
- Vurdering af om den tidlige udredende, støttende og eventuelt behandlende indsats i de primære led over for psykisk skrøbelige børn og unge er tilstrækkelig, relevant og hensigtsmæssig, i det omfang der eksisterer dokumentation for en sådan vurdering.
- Vurdering af behovet for kapacitet i de involverede sektorer.
- Vurdering af det tværsektorielle samarbejde, herunder vedrørende samarbejdsaftaler, procedurer for samarbejde m.v.
- Behov for personalekvalifikationer i de tre sektorer.

Undersøgelsen forventes afsluttet i januar 2008.

Der er vurderingen, at eventuelle nordiske tiltag bør afvente resultaterne af den igangsatte henvisningsundersøgelse.

2. Sverige

I Sverige finns en nationell överenskommelse mellan staten och Landstingsförbundet om en vårdgaranti. Vårdgarantin innebär att primärvården skall erbjuda kontakt i telefon eller på plats samma dag. Om läkarbesök inom primärvården behövs skall denna kunna erbjudas inom högst sju dagar. Efter beslut om remiss skall ett besök inom den specialiserade vården - om sådant beslut behövs - kunna erbjudas inom högst 90 dagar efter beslutsdagen. Denna vårdgaranti avser även barn och unga som är aktuella för vård inom psykiatrin. Den Nationella psykiatrisamordnaren har lämnat ett förslag (SOU 2006:100) att förstärka vårdgarantin så att tidsgränserna för barn och ungdomar 0 - 20 år kortas. Barn och ungdomar skall få en tid hos specialistpsykiatrin inom 30 dagar, och behandling skall ha påbörjats inom 30 dagar efter beslut om behandling. Förslaget bereds för närvarande.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2007 föreslagit att 500 miljoner avsätts för personer med psykisk sjukdom och psykiska funktionshinder 2007. Under 2008 och 2009 bedömer regeringen att det behövs 500 respektive 250 miljoner kronor. Syftet är bland annat att förbättra personalens kompetens och att öka tillgången till psykologer och kuratorer i primärvården, förbättra kvaliteten och tillgängligheten och skapa fler vårdplatser inom psykiatrin.

Regeringen har den 15 mars 2007 fattat beslut om att inrätta ett nationellt utvecklingscentrum för tidiga insatser till barn och unga som riskerar att utveckla psykisk ohälsa. Centrumets uppgifter skall vara att samla, koordinera och föra ut kunskap och vetenskap då det gäller att identifiera, förebygga, ge tidigt stöd och behandla barn och unga.

Vad avser mål 2 att det för alla patienter skall upprättas en "individuell plan" är det oklart vad som avses. Avses en vård- och omsorgsplan (behandlingsplan)? Om samma sak avses borde det etablerade begreppet

Nordisk Råd

Rek. *17/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1400/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00123-3

användas eller i vart fall definieras. Det är svårt att lämna synpunkter då det är oklart vad som avses. Av patientjournallagen (1985:562) framgår att en patientjournal skall innehålla de uppgifter som behövs för en god och säker vård av patienten samt om uppgifterna föreligger, skall en patientjournal innehålla bl.a. väsentliga uppgifter om vidtagna och planerade åtgärder. Denna bestämmelse borde vara tillräcklig om det är planering av kommande vård som avses med "individuell plan".

3. Finland

Finland har haft en vårdgaranti för psykiatrisk vård av barn och unga fr.o.m. 1.1.2001. Klienten skall få tillträde till en bedömning av vårdbehovet inom tre veckor från det att remissen kommit in till den specialiserade sjukvården och till vård som anses nödvändig senast inom tre månader från det att vårdbehovet konstaterades.

Social- och hälsovårdsministeriet har tillsammans med Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården (Stakes) genom en separat enkät utrett situationen för den specialiserade sjukvården inom barn- och ungdomspsykiatrin och hur vårdgarantin uppfyllts. Enkätsvaren beskriver situationen 16.10.2006. Fem sjukvårdsdistrikt klarar av barn- och ungdomspsykiatriska undersökningar och att ordna vård inom ramen för de gränser som vårdgarantin fastställt. Tolv sjukvårdsdistrikt rapporterar om resursbrist och övriga 15 sjukvårdsdistrikt har undersöknings- och/eller vårdköer. Till antalet finns flest köer inom det Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt och Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt, vars andel uppgår till ca 60–80 % av kösituationen på riksnivå.

För att kartlägga hela situationen för mentalvårdstjänster och psykosociala tjänster för barn och unga skulle man dessutom behöva uppgifter om situationen för familjerådgivningsbyråerna och andra enheter inom den öppna vården samt t.ex. barnskyddsanstalterna. En rikstäckande insamling av uppgifter avseende rådgivning i uppfostrings- och familjefrågor kommer att genomföras under innevarande år.

4. Norge

Ca 95 prosent av all behandling innen psykisk helsevern for barn og unge i Norge, er poliklinisk behandling. Det finnes ca 330 døgnplasser for barn og unge, men det er regionale variasjoner i døgn- og dagtilbudet. I 3.tertial 2006 varierte ventetiden fra 0 til 220 dager.

Regjeringen har varslet at den vil innføre en ventetidsgaranti i spesialisthelsetjenesten for barn og unge med psykiske lidelser og unge rusmiddelavhengige under 23 år. I forbindelse med dette er det igangsatt et arbeid med å utvikle faglige retningslinjer for vurdering og prioritering. Dette er viktig for å sikre en mer enhetlig og forsvarlig praksis.

Barn og unge med psykiske lidelser og unge rusmiddelavhengige er utsatte og sårbare grupper. Erfaring viser at disse ikke alltid har fått et tilfredsstillende tilbud innenfor spesialisthelsetjenesten. Regjeringen ønsker derfor å prioritere disse gruppene. Rask og tidlig behandling kan bidra til å hindre et langt liv med sykdom, rus og kriminalitet. Manglende behandlingstilbud kan derfor ha store menneskelige og samfunnsmessige konsekvenser.

*Opptrappingsplanen for psykisk helse(1999 -2008)*hadde som målsetting å bygge ut dekningsgraden når det gjelder spesialisthelsetjenester til barn og unge innen psykisk helsevern. Måltallet var en dekningsgrad på 5 prosent. I 1998 hadde vi 2,1 prosent mot 4,1 prosent i 2005. Det ser ut som vi når måltallet om en dekningsgrad på 5 prosent innen planen utløper i 2008. Dekningstallet gjelder den totale kapasitet målt ved årsprevalens og omfatter både nyhenvisninger og overførte pasienter fra året før.

Opptrappingsplanen vektlegger tjenester og tilbud nærmere folks bosted. Utvikling av egnede lavterskeltilbud i kommunene med sikte på utredning, behandling og oppfølging av barn og unge med psykiske problemer og lidelser er derfor prioriterte tiltak. Dette fordrer en omfattende kompetanseheving av kommunale tjenester som omfatter bl.a. rekruttering av psykologer og høgskoleutdannet personell med videreutdanning i psykososialt

Nordisk Råd

Rek. *17/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1400/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00123-3

arbeid med barn og unge. Spesialisthelsetjenesten skal bistå der det er behov for mer spesialisert utredning og behandling.

I Oppdragsdokumentet (Statsrådens bestilling) til regionale helseforetak for 2007 er det stilt krav om at ventetid til vurdering i psykisk helsevern for barn og unge skal være maksimum 10 virkedager. Departementet ser det som viktig at barn og unge med psykiske lidelser og unge rusmiddelavhengige slipper tidlig til allerede i vurderingsfasen. Kortere frist for vurdering gir kortere ventetid for pasienten, og gir et klart signal om betydningen av å komme tidlig til. Videre vil en kortere frist for vurdering sikre at det gis raskere tilbakemelding til pasient og henvisende instans om hvordan problemet blir tatt hånd om.

Forskrift om individuelle planer trådte i kraft 1. juli 2001. Planen er tenkt som et koordineringsverktøy for personer med behov for langvarige og koordinerte tjenester fra det offentlige hjelpeapparat. En individuell plan skal gripe over alle tjenesteområder og forvaltningsnivå som for eksempel skole, trygd og ytelser en person med langvarige og sammensatte behov trenger for å kunne leve et aktivt og selvstendig liv. Når barn har behov for sammensatte tjenester, vil planen også omfatte tjenester overfor familien.

Gjennom Opptrappingsplanen for psykisk helse er barn og unge med psykiske problemer blitt vesentlig bedre prioritert enn tidligere.

5. Island

I den sidste tid har der været megen debat om de vanskeligheder som børn og unge med adfærdsmæssige og psykiske problemer står overfor. Problemet er komplekst og voksende og årsagerne er for en stor del ukendte. Nabolandene og de fleste vestlige lande står også overfor en stigende forekomst af psykiske problemer og man søger løsninger til at imødekomme denne gruppes behov for service.

I de sidste år er bevillingerne til børne- og ungdomspsykiatrien i Island steget og man har iværksat forskellige tiltag for at forbedre service. Men ventelisterne på Rigshospitalet-universitetssygehus mbulante børne- og ungdomspsykiatriske afdeling (BUGL) giver grund til bekymring. Akutte tilfælde bliver dog prioriteret og ikke ladet vente. En af grundene til den lange ventetid på BUGL er manglen på specialiseret og trænet personale. Der er heller ikke tilstrækkelige behandlingstilbud udenfor hospitalet til at tage over efter udskrivningen fra den ambulante afdeling eller indlæggelsesafdeling.

I en national sundhedsplan frem til år 2010 sættes det mål at den psykiatriske sundhedstjeneste på årsbasis omfatter 2% af børnene i alderen 0 - 18 år. Tallene for psykiatrisk sundhedstjeneste på tertiærserviceplan viser, at denne service omfattede 0,4% af børnene i 1997, mens den i 2005 omfattede 1,8% (BUGL og Akureyri).

I Island drives størstedelen af sundhedstjenesten af staten og ikke kommunen. Der er også specialister, der yder behandling på egne klinikker og servicerer en del af denne gruppe. Det er vigtigt at have in mente at det foruden tiltag indenfor sundhedstjenesten i Island er vigtigt at forøge service til børn med psykiske og adfærdsmæssige problemer indenfor skolesystemet samt i kommunernes og socialforsorgens regi.

Islands sundheds- og forsikringsminster fremsatte i september 2006 sine prioriteringer og en strategi der skal styrke sundhedstjenesten for børn og unge med adfærdsmæssige og psykiske problemer, for at løse dette problem. Det overordnede mål er at forkorte ventelisterne på BUGL og forbedre service på alle niveauer (primær, sekundær, tertiær service). Der arbejdes på at føre strategien ud i livet på alle områder, og den indeholder følgende ni punkter:

Nordisk Råd

Rek. *17/2006/välfärd D 2007

Tidligere nummer:
A 1400/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00123-3

1. Primær sundhedstjeneste for børn med adfærdsmæssige og psykiske problemer forøges og forbedres og forebyggelse prioriteres. Antallet af psykologer i primærsundhedstjenesten forøges og der etableres team af fagfolk ved de offentlige helsecentre til specielt at tage sig af dem der trænger mest til hjælp. Der motiveres også til at lægge større vægt på information og forebyggelse til unge børns forældre.

2. Diagnosticering af lettere tilfælde af psykiske problemer flyttes i stigende grad fra BUGL´s Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling til børnesundhedsplejen og de offentlige helsecentre. Her sigtes specielt til hyperaktive børn og børn med opmærksomhedsforstyrrelser (ADHD).

3. Offentlige helsecentre i provinsen får til opgave at forhandle om ambulerende service fra specialister der skal yde børnepsykiatrisk service. Hermed sikres regelmæssige besøg af specialister for at yde børn i provinsen service på dette område.

4. BUGL´s Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling styrkes i sin rolle som center for det faglige arbejde indenfor service til børn og unge med psykiske problemer. Der skal lægges vægt på at forøge kendskabet til hyperaktivitet og opmærksomhedsforstyrrelser (ADHD) og andre hyppigt forekommende psykiske problemer hos børn.

5. BUGL´s ambulante børne- og ungdomspsykiatriske afdeling styrkes og dens kapacitet til at behandle de mest syge børn forbedres. I takt med at første diagnosticering og behandling af psykiske problemer i stigende grad overføres til primærsundhedstjenesten, styrkes BUGL´s ambulantafdeling, så ventelister i forbindelse med diagnosticering skulle være fortid. Ved at formindske presset på BUGL´s Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling i forbindelse med diagnosticeringer skabes større råderum til bedre at behandle de mest syge børn på både ambulant- og indlæggelsesafdeling. Der lægges større vægt på opfølgning af patienterne efter udskrivning, bl.a. i samarbejde med skole og kommune.

6. Første etape i udvidelsen af BUGL´s Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling påbegyndes og udvidelsen afsluttes foråret 2008. Udvidelse og forbedring af BUGL´s Børne- og ungdomspsykiatriske afdeling prioriteres af sundheds- og forsikringsministeren. Projektet afsluttes foråret 2008 og omfatter ambulantafdelingen samt forbedring af børne- og ungdomspsykiatrisk afdelings indlæggelsesafdeling.

7. Landlægen (medicinaldirektøren) får til opgave at styrke samarbejdet mellem og koordinere virksomheden i de sundhedsinstitutioner, der behandler børn med psykiske problemer. For at koordinere service til individer lægger ministeren vægt på at samarbejdet mellem institutioner styrkes uafhængigt af offentlige domæner i forvaltningen.

8. Udgivelse af en vejviser for fagfolk, pårørende og patienter om psykiatrisk behandling af børn og unge. Der udgives en vejviser for fagfolk, pårørende og patienter om psykiatrisk behandling af børn og unge hvor der redegøres for løsninger, vejledes i behandlingstilbud og sagsforløb beskrives.

9. Udarbejdelsen af kliniske vejledninger om behandling af børn og unge fremskyndes.
Ministeren har pålagt Landlægeembedet (medicinaldirektørembedet) at fremskynde udarbejdelsen af kliniske vejledninger om diagnosticering og behandling af børn og unge med ADHD. Samtidig påbegyndes udarbejdelsen af kliniske vejledninger vedrørende børn med andre psykiske og adfærdsmæssige problemer.

Nordisk Råd

Rek. *17/2006/välfärd
D 2007

Tidligere nummer:
A 1400/välfärd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00123-3

"Individuel plan". Når man taler om individuelle planer er det vigtigt at forklare og definere hvad man mener med individuel plan. I korthed kan man beskrive processen i enkelte tilfælde som følgende: Efter tværfaglig diagnosticering og behandling ved BUGL´s ambulante afdeling sendes en konklusion til den henvisende part (speciallæger ved klinikker, psykologer i skolesystemet, i socialforsorgen og ved klinikker, og læger ved offentlige helsecentre) og forældre, med en optælling af de behandlingstilbud der anbefales for barnet. Dette er dog ikke nogen egentlig behandlingsplan i den forstand at det er et selvstændigt dokument der angiver tidsramme og den enkelte parts ansvar og rolle. På BUGL´s indlæggelsesafdeling udarbejdes der derimod en individuel udskrivningsplan hvor hver enkelt opfølgningsansvarligs opgave efter udskrivningen defineres. Dette er på sin vis en individuel behandlingsplan selv om den ikke sikrer opfølgningen.

Velferdsutvalgets betenkning

Velferdsutvalget merker seg at flere av de nordiske landene har satt i gang omfattende arbeid for å bedre tilgangen til profesjonell hjelp innen barne- og ungdomspsykiatrien. Ventetiden er fortsatt et problem. Majoriteten har innført en behandlingsgaranti for barn og unge med noe forskjellig innretning.

Alle de nordiske landene kan rapportere om en dramatisk vekst i antall henvendelser innenfor barne- og ungdomspsykiatrien. Grunnene til denne voldsomme veksten etter psykososiale tjenester, er mangefasetterte og komplekse. Oppmerksomhetsforstyrrelser (ADHD) er en fremtredende diagnosegruppe blant barn og unge.

Velferdsutvalget ser at det eksisterer lite helhetlig kunnskap om årsakssammenhengene til at så mange barn og unge blir henvist til profesjonell hjelp innen barne- og ungdomspsykiatrien.

På bakgrunn av den manglende kunnskap om årsakssammenhenger, har Danmark satt i gang en omfattende undersøkelse av problemstillingen. Alle de nordiske landene vil bidra i forhold til utveksling av erfaringer på dette området. Undersøkelsen favner bredt og tar opp i seg mange sentrale problemstillinger (se detaljer NMR meddelelse for 2007). Undersøkelsen er forventet avsluttet i januar 2008.

Velferdsutvalget merker seg i meddelelsen fra Nordisk Ministerråd for 2007 at det oppfordres til ikke å komme med andre forslag til tiltak før denne undersøkelsen foreligger. Dette for å sikre en størst mulig synergi og utnyttelse av ny eksisterende kunnskap. Det skrives også at Nordisk Ministerråd vil legge til grunn resultater og rekommandasjoner fra undersøkelsen inn i det videre arbeidet på feltet. Velferdsutvalget tar det til etterretning, men kan ikke se at en opprettholdelse av Rek. 17/2006 kommer i konflikt med den omfattende undersøkelsen Danmark gjennomfører, og som er forventet avsluttet i januar 2008.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Velferdsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. 17/2006 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år.

Gøteborg, 25. september 2007

Line Barfod (EL)
Jan-Henrik Fredriksen (FrP)
Arja Karhuvaara (saml)
Oiva Kaltiokumpu (cent)
Marianne Kierkemann (m)
Anita Knakkergaard (DF)
Gunn Olsen (A)
Jessica Polfjärd (m)
Siv Friðleifsdóttir (F), formand
Göte Wahlström (s), vice ordförande

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek.
***18/2006/medborger**
D 2007

Tidligere nummer:
A 1381/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00099-9

Kampagne imod formidling av købesex

Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

2) *at* oprette en hjemmeside med en positiv-liste, der på lovlig vis registrerer de hoteller, der garanterer, at de ikke formidler sexkøb og som har givet sit samtykke dertil. Hjemmesiden skal omfatte Norden og naboområder, hvor de nordiske organisationer har aktiviteter

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

MR-LOV har foretaget en gennemgang af det juridiske grundlag i de 5 nordiske lande og på denne baggrund konkluderet, at

> "Formidling af sexkøb som beskrevet i rekommandationen må således antages at være strafbart i alle de nordiske lande, og gennemførelse af rekommandationen ville derfor i realiteten indebære, at Nordisk Ministerråd skulle træffe foranstaltninger for at tilskynde hoteller til at "garantere", at de overholder straffelovgivningen i det pågældende land.
>
> Det er imidlertid en selvfølge, at hoteller og deres ansatte skal overholde det pågældende lands straffelovgivning, og det gælder fuldstændig uafhængigt af, hvilke erklæringer hotellerne måtte have udstedt herom. Det er derfor også uklart, hvilke retsvirkninger der i givet fald skulle være knyttet til en garanti som nævnt i rekommandationen. Endvidere må det anses for væsentligt at fastholde, at det primært er en politimæssig opgave at sikre overholdelse af straffelovgivningen."

Hertil kommer, at det må anses at være forbundet med et meget betydeligt administrativt besvær at sikre en permanent ajourført fortegnelse over

hoteller, som opfylder kravene. For det første er hoteller ikke en entydig forretningstype (hoteller, moteller, pensionater, vandrehjem m.v.), og for det andet ses der ikke at være en geografisk afgrænsning i rekommandationen, som kan angive, hvor der i givet fald skal sættes ind.

Nordisk Ministerråd foreslår på denne baggrund, at rekommandationen afskrives.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Udvalget er ikke tilfreds med ministerrådets meddelelse. Udvalget er bekendt med at formidling af sexkøb er strafbart i alle de nordiske lande, men udvalget er ligeledes bekendt med, at der formidles sexkøb såvel skjult og åbenlyst – ikke mindst i de baltiske lande og i Rusland. Derfor ønsker udvalget, at Nordisk Ministerråd skal bidrage positivt til en fælles nordisk kampagne imod formidling af sexkøb.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen om 18/2006 til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år.

Gøteborg, den 25. september 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Bjarne Kallis (kd)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Allan Niebuhr (KF)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 19/2006/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1391/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00100-9

Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel

Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* tage initiativ til oprettelse, medvirken i, driftstøtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel, i et samarbejde med landenes myndigheder og med frivilligorganisationer på området

2) *at* tage initiativ til en erfaringsudveksling blandt socialarbejdere, engageret i beskyttelsesindsatsen for kvinder udsat for menneskehandel. Erfaringsudvekslingen skal sigte på at kvalificere det fremtidige, daglige arbejde i beskyttelseshuse samt på oplysningsvirksomhed om menneskehandel i Norden, Nordvestrusland og Baltikum

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Bakgrund

Nordiska ministerrådets aktiva insatser för att bekämpa människohandel, med speciell fokus på kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande, blev synligt i Östersjöregionen år 2002 då den gemensamma nordisk baltiska kampanjen mot kvinnohandel genomfördes i de nordiska och de baltiska länderna. Från år 2002 har Nordiska ministerrådet strävat att samarbeta och samordna aktiviteter i de enskilda ministerråden för att uppnå en effektiv insats för att undvika dubbleringar. Kampanjen genomfördes som ett samarbete mellan MR-JÄM och MR-LAG och de baltiska och nordiska jämställdhets- och justitieministrarna. Bilaga 1 Rekommendations and statement from Nordic Baltic ministerial meeting.

MR-JÄM har under sina årliga ministermöten följt upp arbetet med insatserna att bekämpa människohandel, speciellt handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande. De nordiska jämställdhetsministrarna har diskuterat människohandel och handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande med sina baltiska kolleger på NB 8 möten år 2004 och år

2006. Ministrarna anser att det är viktigt att arbeta med frågan och följa upp vad som händer i EU:s nordliga dimension region. Jämställdhetsministrarna inbjöd socialministrarna till samarbete i kampen mot människohandel, så att även en social aspekt inarbetas i insatsen mot människohandel.

MR-S beslöt i juni 2006 att inkludera en social dimension i aktiviteter för att bekämpa människohandel för sexuellt utnyttjande. Som en uppföljning av MR-S mötet inbjöd socialminister Eva Kjer Hansen, Danmark, tillsammans med Nordiska ministerrådet sina nordiska och baltiska kolleger och dessutom socialministrarna från Tyskland, Polen och Ryssland till en rundabordskonferens om *Social Aspects on Trafficking*. I socialministrarnas uttalande från rundabordskonferensen som arrangerades i oktober 2006 sägs att länderna skall samarbeta för att avskaffa de sociala orsakerna som ligger bakom människohandel för sexuellt utnyttjande. Det skall utarbetas bilaterala och multilaterala projekt om preventive åtgärder och med målsättning att öka kunskap om människohandel. Projekten skall ha en tvärsektoriell utgångspunkt för genomförande av aktiviteterna.

Som en uppföljning av rundabordskonferensen har MR-S tagit initiativ till ett projekt *Activities targeted at trafficiking/prostitution among youg teenage girls and boys in their country of origin* finansierat med upp till 1.000.000 DKK. Projektet är ett förebyggande projekt som riktar sig till personal på institutioner för utsatta barn och unga i östeuropeiska avsändarländer och kommer att genomföras i EU:s nordliga dimension region. Projektets centrala komponenter är kompetens-uppbyggning av personal, etablering av nätverk och tvärsektoriellt utbyte av erfarenheter är centrala komponenter i projektet. Erfarenheter från projektet skall samtidigt bidra till tydligare och synligare information och vara underlag för kunskap om människohandel i avsändarländerna. Projektet igangsættes i 2007.

MR-LAG har varit i kontakt med Baltic Sea Task Force on Organised Crime kring problematik och aktiviteter för att bekämpa människohandel i Östersjöregionen.

En relevant samarbetspartner i detta sammanhang er Nordic Baltic Task Force Against Trafficking in Human Beings (nordiska och baltiska utrikesministrarnas task force). De har initierat projektet *Nordic Baltic Pilot Project for the Support, Protection, Safe Return and Rehabilitaion of Women Victims of Trafficking for Sexual Exploitation* i oktober 2005 och det pågår till september 2008. Målsättningen med projektet är bygga upp ett nordiskt baltiskt nätverk med representanter för myndigheter och NGOs för att arbeta med att stöda och skydda kvinnor som är offer för människohandel. Nätverket skall utveckla ett regionalt program för att ge juridisk, social, ekonomisk, medicinsk och psykologisk hjälp, säkerhet och skydd för människohandels offer i mottagarländer och ge hjälp för att offren kan återvända i säkerhet. De offer för människohandel, som önskar att återvända till sitt hemland, eller till ursprungslandet skall det garanteras att kvinnorna får tillgång till den service de behöver som stöd för deras rehabilitering. År 2007 erhåller de nationella projekten i de baltiska länderna 50.000 EUR till driftskostander. Projektet arrangerar även nationell och regional skolning för de personer och NGOs som arbetar med skyddat boende. Inom ramen av projektet arrangeras även årligen seminarier där experter föreläser och det ges möjlighet för deltagarna att utbyta erfarenheter om aktiviteter och verksamhet för personer som har utsatts för människohandel för sexuellt utnyttjande. Projektet skall även utveckla resurser för help-lines och skyddat boende i Estland, Lettland och Litauen. Projektet koordineras av European Women's Lobby och leds av Malin Björk. CBSS Task Force against Trafficking in Human Beings har övertagit pilotprojektet efter att de nordiska och baltiska utrikesministrarnas task force against trafficking in women avslutades i augusti 2006.

Nordisk Råd

Rek. 19/2006/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1391/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00100-9

Planerade aktiviteter
Under år 2007 planerar Nordiska ministerrådet att i samarbete med myndigheter och NGOs bygga upp en sammanhängande tvärsektoriell insats mot offer för människohandel och speciellt utsatta barn i den nordliga dimensionens region. Detta skall genomföras tillsammans med polis, social- och hälsomyndigheter, lärare och NGOs. Projekten skall vara modellprojekt med fokus på institutionell kapacitetsuppbyggning, facklig kompetensutveckling och ett tvärsektoriellt samarbete. Projekten är planerade att i första hand genomföras i St Petersburg och Kaliningrad.

Tyngdpunkten vid genomförande av aktiviteterna skall ligga i kunskapsuppbyggnad och främjande av nätverk. De nordiska länderna har byggt upp modeller för koordinering av insatsen mot människohandel, genom att effektivera samarbetet mellan olika myndigheter som arbetar med dessa problemställningar. De nordiska samarbetsmodeller presenteras som möjliga redskap hur ett samarbete och förmedling av information kan byggas upp mellan de olika aktörerna. Detta skall rikta sig till representanter och nyckelpersoner från polis, åklagare, socialarbetare, hälsocentraler, sjukhus, skolor, NGOs, m.fl i NV Ryssland och Kaliningrad.

De nordiska länderna har även erfarenhet av att bygga upp rådgivning för att främja ett hälsosammare och bättre socialt livsmönster för grupper i samhälle som har drabbats av olika livskriser, som offer för människohandel. Specialkunskap kan överföras från de nordiska länderna inom detta område. Detta har även betydelse för demokratisk utveckling och för ekonomisk tillväxt. Sådana kunskapsinvesteringar ger bestående effekter och stöder uppbyggnaden av det civila samhället. Rådgivning skall ge verktyg och erbjuda alternativ för utsatta personer, så att de skall kunna bygga upp ett värdefullt liv och delta i utbildning och arbetsliv. Alla aktiviteter genomförs inom ramen för EU:s partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande.

Alla länder, task force och internationella organisationer i EU:s nordliga dimension region som arbetar med att effektivera arbetet mot människohandel inbjuds att deltaga i detta samarbete så att den tillgängliga kunskapen om insatser mot människohandel och insamling av fakta sprids till alla involverade aktörer.

Avslutning
Det tidigare nämnda CBSS projektet genomför *Nordic Baltic Pilot Project for the Support, Protection, Safe Return and Rehabilitaion of Women Victims of Trafficking for Sexual Exploitation* genomførs av European Women's Lobby fram till slutet av år 2008, kommer Nordiska ministerrådet inte att ta initiativ till att upprätta, medverka i, stöda drift eller ge kompetensbidrag till skyddat boende i de nordiska länderna och Estland, Lettland och Litauen i ett samarbete med ländernas myndigheter och med frivilliga organisationer. Det pågående pilot projektet genomför de initiativ som Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet att utföra. I enlighet med gällande regler har Nordiska ministerrådet inte möjlighet att ge ekonomiska bidrag till den dagliga driften i organisationer och institutioner.

Nordiska ministerrådet önskar att speciellt se på erfarenheterna från CBSS pilotprojektet och att Nordiska ministerrådet efter behov tar initiativ till konferens och guidelines för utväxling av information mellan socialarbetare och andra relevanta representanter för myndigheter.

Nordiska ministerrådet (MR-S, MR-JÄM och MR-LAG) kommer att följa med genomförandet av projektet och ta projektets resultat och rekommendationer i beaktande i planering och uppföljning av Nordiska ministerrådets kommande insatser mot människohandel.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Bilaga 1: Rekommendations and statement from Nordic Baltic ministerial meeting.

Nordisk Råd

Rek. 19/2006/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1391/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00100-9

Statement and Recommendations concerning Trafficking in Women in the Nordic and Baltic Countries adopted at the Informal Nordic Baltic Ministers' Meeting in Stockholm, Sweden, April 9, 2003.

Trafficking in women and children is a serious and growing problem all around the world. Every year thousands of women and children are recruited, transported, sold or purchased across our national borders and within our countries for the specific purpose of sexual exploitation. These women and children have become victims of a transnational *(global)* industry, which is extremely profitable and well-organized.

We, the Nordic and Baltic Ministers of Gender Equality in collaboration with the Ministers of Justice, reconfirm our commitment to counteract trafficking in women with the recognition that full gender equality and equal participation of women and men in all fields of our societies cannot be brought about as long as some women and children in our countries are victims of trafficking.

Through our joint activities, we have discussed different initiatives to prevent trafficking in women, and how to protect and support those women and children who are victims of this harmful and dangerous trade. We have taken steps to improve standard procedures and become more efficient in the prosecution of those groups and networks that traffic women and children for sexual purposes.

Statement and recommendations

We, the ministers of Justice, Gender Equality and Interior in the eight Nordic and Baltic countries, have gathered today in Stockholm to conclude the first phase of our trans-national collaboration against the trafficking in women in our region; the Nordic Baltic Campaign against Trafficking in Women, which took place in 2001-2002.

We note with satisfaction that the links between our countries have been strengthened during this Campaign; on a government level as well as between authorities and non-governmental organizations.

We are now ready for further action. Today we have committed ourselves to continue the work that we initiated two years ago. We have decided to put into place a number of concrete measures for the long-term practical cooperation between our countries in the struggle against trafficking in human beings, especially women and children, in our region.

Nordisk Råd

Rek. 19/2006/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1391/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00100-9

We have agreed:

that work against trafficking in human beings, especially women and children, will be undertaken as a political priority in all our countries;

that all measures against trafficking in human beings, especially women and children, that we put in place are consistent with internationally recognized principles of non-discrimination (including non-discrimination based on gender, race, ethnicity, disability and sexual orientation) and that they take into account the respect for the human rights and fundamental freedoms of the victims;

that all actions and initiatives to prevent the trafficking in human beings, especially women and children, have a gender sensitive perspective and do not inhibit immigration or freedom of travel and mobility consistent with laws or undercut the protection provided to refugees in international law;[1]

that we will continue to support the development and work of a network of those Nordic and Baltic non-governmental organizations that actively work against trafficking in human beings, especially women and children, in our region;

that we will develop and implement national action plans against trafficking in human beings, especially women and children, no later than year 2005.

1.

We have agreed on the Prevention issue:

that we will continue to support prevention projects directed towards groups of especially women and children that are particularly vulnerable to recruitment for trafficking in human beings in our region, including by extending the funding until the end of year 2003 for the information and awareness raising activities undertaken by the three Baltic national coordinators;

that we will put into place and strengthen existing measures, including through sustainable development measures, to alleviate the circumstances that make women and children particularly vulnerable to trafficking in human beings, such as poverty, unemployment, lack of education, male sexual violence, as well as lack of equal rights and opportunities;

that we will, in collaboration, develop and implement different measures that discourage the demand that fosters all forms of exploitation of persons, especially women and children, that leads to trafficking, following the directions in Article 9.5 of the *Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children;*

We have agreed on the Victim Protection and Support issues:

that the Nordic and Baltic countries whicha have not yet investigated the possibilities of providing victims of trafficking in human beings with temporary or permanent resicence permits in the destination countries, in connection with victim assistance programs, carry out such investigations;

---

[1] According to the *United Nations Secretary General's 1998 Report on Trafficking in Women and Girls*, A/53/409, para. 22.

Nordisk Råd

Rek. 19/2006/medborger D 2007

Tidligere nummer:
A 1391/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00100-9

that we will consider the possibilities of supporting the development and implementation of a multilateral cooperative pilot project between Nordic and Baltic non-governmental organizations designed to provide for the legal, social, economic, medical and psychological care, safety and protection in the countries of destination, as well as for the safe and planned re-integration of returning victims of trafficking in human beings in the countries of origin;

Prosecution, Legal Framework and Police Cooperation

We have agreed on the Prosecution, Legal Framework and Police Cooperation Issues:

that the Nordic and Baltic countries will, as a matter of priority, sign, ratify and nationally implement the United Nations *Convention on Transnational Organized Crime* and the *Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children;*

that we will consider the possibilities of supporting the development and implementation of joint training and exchange programs for Nordic and Baltic law enforcement, immigration and other relevant officials with the aim to ensure effective investigation and prosecution of cases of trafficking in human beings for sexual, and other forms of exploitation, while respecting the fundamental rights of the victims.

We are pleased that governments, governmental authorities and our non-governmental organizations in the Baltic and Nordic countries are joining forces to combat the trade in human beings, especially women and children.

Nordisk Råd

Rek. 19/2006/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1391/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00100-9

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget modtager med glæde Nordisk Ministerråds meddelelser over aktive indsatser for at bekæmpe menneskehandel. Udvalget ser positivt på samarbejdet med NGO'er, myndigheder og internationale organisationer, og særlig relevant er samarbejdet med Nordic Baltic Task Force Against Trafficking in Human Beings.

Udvalget er særdeles positive overfor projektet "Nordic Baltic Pilot Project for the Support, Protection, Safe Return and Rehabilitation of Women Victims of Trafficking for Sexual Exploitation", som netop sigter mod at styrke arbejdet med at støtte og beskytte kvinder, som er ofre for menneskehandel. Udvalget tager samtidigt til efterretning, at ministerrådet ikke har mulighed for at give driftsstøtte eller økonomisk bidrag til beskyttelseshuse.

Udvalget er tilfreds med, at Nordisk Ministerråd bl.a. har initieret projektet "Activties targeted at trafficking/prostitution among young teenage girls and boys in their country of origin" i 2007, som retter sig mod kompetenceudbygning af personale, etablering af netværk, og tværsektoriel udveksling af erfaringer.

Udvalget hæfter sig ligeledes positivt ved, at Nordisk Ministerråd ønsker at tage initiativ til en konference og *guidelines* for udveksling af informationer mellem socialarbejdere og andre relevante repræsentanter.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 19/2006 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo den 30. oktober 2007

Maarit Feldt-Ranta (sd)
Flemming Hansen (KF)
Per Kaalund (S), næstformand
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Markku Pakkanen (cent)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Reidar Sandal (A)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 20/2006/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1393/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00101-9

Bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse

Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udarbejde en fælles nordisk handlingsplan mod menneskehandel for seksuel udnyttelse. Handlingsplanen skal både fokusere på en mere effektiv indsats mod menneskehandel og på mulighederne for at arbejde målrettet for at skabe en holdningsændring, når det gælder brugen af prostitution. Udformningen og konkretiseringen af handlingsplanen skal ske i dialog med Nordisk Råd

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Baggrund

Människohandel är ett högt politiskt prioriterat område i Nordiska ministerrådet, speciellt i MR-JÄM, MR-S och MR-LAG. Nordiska ministerrådet har sedan 2001 haft ett nordiskt samarbete för att bekämpa handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande.

Jämställdhetsministrarna satte i sitt nordiska jämställdhetssamarbetsprogram 2001-2006 som målsättning att skapa ett fungerande samarbete mellan berörda ministerråd och myndigheter för att motverka våld mot kvinnor och handel med kvinnor. I det pågående nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet 2006-2010 poängteras att det finns behov av att fortsätta insatsen mot handel med människor, i synnerhet handel med kvinnor för prostitutionsändamål. De nordiska regeringarna och Nordiska ministerrådet har gjort en stor insats på detta område, men en bättre samordning av de många olika insatserna som görs i Norden och i grannländerna kommer att kunna stärka det nordiska samarbetet. År 2005 arrangerades ett möte i Nordiska ministerrådets regi för alla internationella organisationer och task force för att diskutera hur de enskilda insatserna kan samordnas för att kampen mot människohandel för sexuellt utnyttjande kan effektiveras.

I september 2006 arrangerades i ministerrådssekretariatet ett seminarium för samarbetsområden social och hälsa, jämställdhet, och lagstiftning om hur man kan stärka en gemensam koordinerad insats för att bekämpa kvinnohandel. Resultatet från seminariet var förslag till konkreta teman för tvärsektoriellt ministerrådssamarbete, prioriteringsområden och konkreta aktiviteter, samt att inbjuda MR-A till samarbete - och att fokus på människohandel i Nordiska ministerrådet skall inkludera all form av människohandel. Sekretariatet har nedsatt en informell tvärsektoriell arbetsgrupp som fortsätter med att arbeta för att främja en koordinerad insats inom ministerrådet i en dialog med Nordiska rådet.

Av de nordiska länderna har Danmark, Norge och Finland godkända handlingsplaner för att bekämpa människohandel för sexuellt utnyttjande.

Ett viktigt element i ÄK-S fortsatta insats för att bekämpa människohandel är att fokusera på den sociala dimensionen av människohandel och stärka ett samarbete mellan de nordiska länderna och de övriga länderna i den nordliga dimensionens region. Detta beslöt socialministrarna på sitt nordiska möte i juni 2006 och på en rundabordskonferens om kvinnohandel för socialministrarna från Norden, de baltiska länderna, Tyskland, Polen och Ryssland.

MR-JÄM beslöt på mötet 10.5.2006 att år 2007 genomföra ett nordiskt projekt *Prostitution i Norden?* i de nordiska länderna och de självstyrande områden, och att avsätta 1.000.000 DKK för att genomföra projektet. Projektet är samtidigt en del av Nordiska ministerrådets helhetsinsats för att bekämpa människohandel och en uppföljning av de rekommendationer som det nordisk baltiska ministermötet i april 2003 antog efter den avslutade nordisk baltiska kampanjen mot handel med kvinnor som genomfördes år 2002.

Prosjektet *Prostitusjon i Norden* skall genomföras av Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning, NIKK, och skall

- producera ny kunskap om prostitution i Norden
- samla och utnyttja de rapporter som är producerade i de enskilda länderna och i de självstyrande områden
- inarbeta ett köns- och jämställdhetsperspektiv som grund för analysen och kartläggningen av insatser, hållningar till och omfattning av prostitution i Norden och de självstyrande områden
- bidra till att etablera en gemensam kunskap som skall öka möjligheten för ett gott nordiskt samarbete för att bekämpa prostitution och människohandel

EK-Lov har behandlet forslag til svar på rekommandationen på deres møde den 5-6. februar og har ingen bemærkninger.

Ek-Jäm har behandlet forslag til svar på rekommandationen på deres møde den 7. februar og har få bemærkninger som er integreret i teksten.

Förslag till beslut:
Människohandel är ett högt politiskt prioriterat område i Nordiska ministerrådet. Inom Nordiska ministerrådet samarbetar MR-JÄM, MR-S och MR-LAG för att få en stark gemensam koordinerad insats mot människohandel för sexuellt utnyttjande på basis af ministerbeslutninger indenfor de forskellige fagministerområder om at prioritere menneskehandel højt.

Nordiska ministerrådet har sedan 2001 haft ett nordiskt samarbete för att bekämpa handel med kvinnor och barn för sexuellt utnyttjande och der pågår et samarbejde såvel indenfor norden som imellem norden og de baltiske lande.

Nordisk Råd

Rek. 20/2006/medborger
D 2007

Tidligere nummer:
A 1393/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00101-9

Jämställdhetsministrarna satte i sitt nordiska jämställdhetssamarbetsprogram 2001-2006 som målsättning att skapa ett fungerande samarbete mellan berörda ministerråd och myndigheter för att motverka våld mot kvinnor och handel med kvinnor. I det pågående nordiska jämställdhetssamarbetsprogrammet 2006-2010 poängteras att det finns behov av att fortsätta insatsen mot handel med människor, i synnerhet handel med kvinnor för prostitutionsändamål. De nordiska regeringarna och Nordiska ministerrådet har gjort en stor insats på detta område, men en bättre samordning av de många olika insatserna som görs i Norden och i grannländerna kommer att kunna stärka det nordiska samarbetet. År 2005 arrangerades ett möte i Nordiska ministerrådets regi för alla internationella organisationer och task force för att diskutera hur de enskilda insatserna kan samordnas för att kampen mot människohandel för sexuellt utnyttjande kan effektiveras.

I september 2006 arrangerades ett seminarium för samarbetsområden social och hälsa, jämställdhet, och lagstiftning om hur man kan stärka en gemensam koordinerad insats för att bekämpa kvinnohandel. Resultatet från seminariet var förslag till konkreta teman för tvärsektoriellt ministerrådssamarbete, prioriteringsområden och konkreta aktiviteter, samt att inbjuda MR-A till samarbete och att människohandel i Nordiska ministerrådet skall inkludera all form av människohandel. En tvärsektoriell arbetsgrupp i Nordiska ministerrådets sekretariat har tillsatts för att främja en stark koordinerad insats att bekämpa människohandel - i dialog med Nordiska rådet.

Nordiska ministerrådet kommer att:

- MR-JÄM genomför projektet *Prostitution i Norden* som startar i maj 2007 och slutförs i april 2008. En central målsättning för projektet är att skapa ny kunskap för att kunna förändra attityder till prostitution och människohandel för sexuellt utnyttjande. Projektet kommer att:
  - producera ny kunskap om prostitution i Norden
  - samla och utnyttja de rapporter som är producerade i de enskilda länderna och i de självstyrande områden
  - inarbeta ett köns- och jämställdhetsperspektiv som grund för analysen och kartläggningen av insatser, hållningar till och omfattning av prostitution i Norden och de självstyrande områden
  - bidra till att etablera en gemensam kunskap som skall öka möjligheten för ett gott nordiskt samarbete för att bekämpa prostitution och människohandel
- Företrädare för MR-S, MR-JÄM och MR-LAG kommer under år 2007 att mötas för att diskutera hur en gemensam nordisk handlingsplan mot människohandel för sexuellt utnyttjande kan utformas för att få en mer effektiv insats mot människohandel, och stärka samarbetet mellan länderna i EU:s nordliga dimension region.
- Seminariet är en uppföljning av seminariet som arrangerades i september 2006. Som en omedelbar uppföljning av detta arrangeras ett seminarium, där de länder som har handlingsplaner mot människohandel presenteras och diskuteras.
- Projektet *Prostitution i Norden?* kommer bl.a. att utföra en kartläggning om kvinnors och mäns förhållande till prostitution. Resultaten av kartläggningen kommer att ge kunskap för hur man kan arbeta målinriktat för att skapa ändringar i förhållningssätt, och bidra till att etablera en gemensam kunskap som skall öka möjligheten för ett gott nordiskt samarbete för att bekämpa prostitution och människohandel
- Nordiska rådet kommer att inbjudas att delta i planering och konkreta aktiviteter när en gemensam nordisk handlingsplan mot människohandel för sexuell utnyttjande utarbetas.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Medborger- og Forbrugerudvalgets betænkning

Medborger- og Forbrugerudvalget modtager med glæde Nordisk Ministerråds meddelelser over aktiviteter på området.

Udvalget noterer med stor tilfredshed, at Nordisk Råd vil blive indbudt til at deltage i planerne og de konkrete aktiviteter, når en fælles nordisk handlingsplan mod menneskehandel skal udarbejdes.

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Rek. 20/2006 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Gøteborg, den 25. september 2007

Bendiks H. Arnesen (A)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Per Kaalund (S), næstformand
Bjarne Kallis (kd)
Kjartan Ólafsson (Sj.)
Anne Margrethe Larsen (V)
Elina Linna (v)
Allan Niebuhr (KF)
Ville Niinistö (gröna), ordförande
Maria Stenberg (s)
Hans Wallmark (m)
Karin S. Woldseth (FrP)

Nordisk Råd

Rek. 20/2006/medborger D 2007

Tidligere nummer:
A 1393/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00101-9

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. *21/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1394/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00117-3

Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken

Rekommandation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regeringer

1) *at* udarbejde en nordisk vision og strategi for transportsektorens drivmiddelforsyning år 2020, der fremmer såvel miljø-, klima- som forsyningsmålsætninger i de nordiske lande
2) *at* samarbejde om en accelereret og langsigtet afbalanceret udbredelse af biodrivmidler i de nordiske lande – dels gennem aktivt at påvirke EU's lovgivning, dels gennem udveksling af erfaringer mellem de nordiske lande om inciterende rammebetingelser, dels gennem iværksættelse af fællesnordiske forsknings- og demonstrationsprojekter
3) *at* modvirke nye grænsehindringer for borgerne i de nordiske lande ved at samarbejde om standarder og distributionsnormer for biobrændsler

Meddelelse fra Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regering

Ad 1) EU kommer att påskynda användningen av förnybara drivmedel betydligt: det allmänna målet är 5,75 % (indikativt) år 2010 och 10 % år 2020. Detta har betydligt höjt aktualiteten av NR:s medlemsinitiativ. De nordiska länderna har redan före de nya EU-besluten påskyndat åtgärder för att öka användning av förnybar energi i trafiken, bl.a.

- Den danske regering har i sin energistrategi et mål om at andelen af anden generations biobrændsler skal udgøre mindst 10% i 2020, og regeringen er indstillet på at sætte højere mål, hvis den teknologiske og økonomiske udvikling tilsiger det. Endvidere vil regeringen fordoble de årlige offentlige midler til forskning, udvikling og demonstration af energiteknologier – herunder også til udvikling af anden generations biobrændselsteknologier.

- Island har ett omfattande program att utveckla hydrogenteknologi i trafiken
- Finlands riksdag har utgivit en ny lagstiftning: andel av biobränslen bör vara 2 % år 2008, 4 % år 2009 och 5,75 % år 2010 (kravet för 2010 blir slutgiltig efter att statsrådet ger förordningen om det)Sveriges riksdag har antagit målet att andelen biodrivmedel bör vara 5,75 % år 2010

Nordisk Råd

Rek. *21/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1394/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00117-3

Medlemsländer håller på att kartlägga nya möjligheter att öka inhemsk produktion av biodrivmedel samt analysera hållbarheten och klimatpolitiska effektiviteten samt inverkan till försörjningsbalansen av användningen av olika biodrivmedel samt behovet av nya stödsystem. Redan nu har de Nordiska länderna t.ex.

- utvecklat industriell produktion av biodiesel
- börjat utveckla 2. generationens biodrivmedel
- börjat utvecklingen av decentraliserad produktion och användning av bioenergi

De nordiska ländernas regeringar betonar att en hållbar utveckling och en positiv energibalans är viktiga ramvillkor för alla åtgärder som gäller användningen av förnybar energi i trafiken och arbetar för att detta mål beaktas också i EU. NEF, Nordiska energiforskningsinstitutet, och NICe, Nordiska innovationscentret, har centrala roller in det nordiska samarbetet i utvecklingen av nya lösningar.

Ad 2) De nordiska länderna stöder EU:s nya målsättningar och följer i lagstiftningen EU-krav så att målen kan nås i alla länder och följer noga utvecklingen i EU där det förväntas ett utspel hösten 2007. De nordiska energiministrarna håller förmöten före rådsmöten med sikte på orientering om ståndpunkter och diskussion om möjliga samstämmiga synpunkter på EU's utspel.

Ad 3) En av uppgifterna i det pågående samarbetet i bioenergisektorn är att förmedla information om utvecklingen och planer i de nordiska länderna så att inga gränshinder uppstår. Till detsamma kan man sträva genom gemensamma forskningsprojekt inom ramen för europeiska och/eller nordiska program - bioenergi hör till kärnområden i det nordiska forskningsinstitutet NEF. Å andra sidan behövs det olika prov- och piloteringsarrangemang i begränsade områden för att testa och utveckla nya lösningar: allting kan inte tas i bruk överallt i norden (t.ex. hydrogenteknologi eller gas) samtidigt, och detta leder till ett behov av ta till användning åtminstone tillfälliga parallella system.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

Miljø- og Naturresurseudvalget takker for informationen, hvor de nordiske landes regeringer meddeler, at de enkelte lande har fastsat og vil fastsætte mål for andelen af biobrændsel (eller hydrogen-teknologi) i overensstemmelse med, eller højere end EU's målsætninger på området. Der vil blive gennemført lovgivning og andre initiativer, der sikrer, at målene nås i overensstemmelse med EU-kravene. Forskning og udvikling af biobrændselsteknologier har høj prioritet i de nordiske lande og også i de nordiske institutioner: Nordisk Energiforskning, NEF og Nordisk InnovationsCenter, NICe. De nordiske EU-landes energiministre holder formøde forud for EU-Rådsmøderne.

Regeringerne udtrykker anerkendelse af princippet om, at der ikke skal opstå nye grænsehindringer mellem de nordiske lande. På den anden side ønsker man forståelse for, at der i en udviklings- og startfase kan opstå

parallelle systemer, der først må vise deres anvendelighed i en begrænset skala, inden de gøres universelle.

Miljø- og Naturresurseudvalget må med beklagelse konstatere, at regeringerne ikke forholder sig til forslaget om at opstille en fælles nordisk vision for transportsektorens drivmiddelforsyning på lang sigt. Udvalget finder, at der – i den nuværende situation med stort behov for at nedsætte klimabelastningen – kunne være stor nordisk nytte af et mere ambitiøst samarbejde med at fastlægge en særlig nordisk strategi om den langsigtede drivmiddelforsyning til transportsektoren.

På baggrund af regeringernes noget tøvende indstilling i forhold til emnets aktualitet finder Miljø- og Naturresurseudvalget, at rekommandationen bør opretholdes.

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen om Rek. 21/2006/miljø til efterretning og *afventer ny meddelelse* til næste år.

Gøteborg, den 25. september 2007

Anita Brodén (fp)
Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Vigdis Giltun (FrP)
Helgi Hjörvar (A)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Jan Lindholm (mp)
Josef Motzfeldt (IA)
Lisbeth L. Petersen (sb)
Kristen Touborg (SF), fung. formand
Anne-Mari Virolainen (saml)

Nordisk Råd

Rek. *21/2006/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1394/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00117-3

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 22/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
B 244/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00095-8

Frivilligsektoren

Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* gjennomføre "Ministerrådsforslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället – en strategi" (B 244/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget
2) *å* gi en samlet rapportering om samarbeidet med NGO/ interesseorganisasjoner som del av Nordisk Ministerråds budsjett og årsberetning, samt via Nordisk Ministerråds hjemmeside

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

I sitt betänkande rekommenderar Nordiska rådet ministerrådet för det första, att genomföra strategin med beaktande av vissa synpunkter och för det andra, att rapportera om samarbetet med frivillig- och intresseorganisationer som en del av ministerrådets budget och årsberättelse samt via ministerrådets hemsida på Internet.

De synpunkter som framförs i Nordiska rådets betänkande består i huvudsak i att man, för det första, önskar ett förtydligande om den nya strategins förhållande till de gamla riktlinjerna och för det andra, att man betonar att ministerrådet har ett ansvar för att involvera berörda frivilligorganisationer i relevanta processer.

Som framgår av den nya strategin bygger dokumentet vidare på – och ersätter – de riktlinjer som de nordiska samarbetsministrarna fastställde år 2000 och vidgar relationerna till de frivilliga organisationerna i tre övergripande avseenden.

I fråga om Nordiska ministerrådets ansvar för att involvera berörda frivilligorganisationer bör det noteras att ett sådant ansvar redan finns etablerat hos generalsekreteraren, de berörda fackavdelningarna i sekretariatet

samt, ytterst, hos de nordiska samarbetsministrarna. Till detta kommer att frivilligorganisationerna själva har möjlighet att ta initiativ till erfarenhetsutbyte och annan samverkan med Nordiska ministerrådet.

Nordiska ministerrådet överväger att vid Nordiska rådets session 2007 presentera en redogörelse för ministerrådets samarbete med frivilligorganisationerna. Redogörelsen kommer då att omfatta en kartläggning av hur den nya strategin genomförs i de olika fackministerrådens verksamhet. En sådan redogörelse kan publiceras på Internet.

I fråga om rapportering kan sägas att ministerrådet har startat ett budgetmoderniseringsarbete där de nordiska samarbetsministrarna den 26 februari 2007 beslutade om en s.k. förslagskatalog. Katalogen innehåller bl.a. förslag som rör ministerrådets budget och en mera systematisk rapportering av ministerrådets verksamhet. Nordiska samarbetskommittén (NSK) skall få rapporter i februari och augusti varje år och syftet är att också Nordiska rådet skall få dessa rapporter. Detta förslag bereds för närvarande i Nordiska ministerrådets sekretariat, varför det när detta skrivs inte finns något beslut om innehållet i denna rapportering.

När det gäller dispositionen av ministerrådets budgetdokument och rapportering är intentionen i budgetmoderniseringsarbetet den att så mycket av rapporteringen som möjligt skall flyttas från själva budgetdokumentet över till redogörelsen för ministerrådets verksamhet. Denna redogörelse utkommer i september/oktober varje år. Dock kommer de speciella översikterna, uppdelade på budgetpostnivå, i ministerrådtes budget som visar den faktiska användningen till initiativ som riktar sig till frivilligsektorn fortfarande utgöra en del av ministerrådets budget.

Under 2007 och 2008 genomförs ett projekt som syftar till att förnya och omstrukturera Nordiska rådet och Nordiska ministerrådets gemensamma hemsida på Internet. Hösten 2008 byts den nuvarande hemsidan ut med nytt innehåll, ny informationsstruktur och nya tekniska lösningar. Nordiska rådets önskemål om rapportering kommer att beaktas inom ramen för detta projekt.

Nordiska ministerrådet menar att rekommendationen kan avskrivas.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning

Utvalget er tilfreds med at det i Nordisk Ministerråds meddelelse slås fast at ministerrådet har et aktivt og selvstendig ansvar for løpende å involvere berørte frivilligorganisasjoner. Som utvalget påpekte var dette et viktig element i de tidligere retningslinjene for samarbeidet med frivilligsektoren som ikke tydelig ble ivaretatt i den nye strategien.

Når det gjelder spørsmålet om rapportering redegjøres det for en rekke prosesser i ministerrådet bl.a. vedrørende budsjettmoderniseringsarbeidet og utviklingen av nye hjemmesider. Utvalget mener at en rapportering om samarbeidet med frivillig sektor er av stor betydning for å sikre at intensjonene i strategien for samarbeidet med sektoren oppfylles, og vil derfor følge opp at dette ivaretas i relevante prosesser.

Ministerrådet meddeler også at det overveier å presentere en redegjørelse for samarbeidet med frivilligorganisasjonene på sesjonen i 2007. Utvalget vil med interesse imøtese en slik redegjørelse på kommende sesjoner.

Nordisk Råd

Rek. 22/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
B 244/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00095-8

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 22/2006 som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Gøteborg, 25. september 2007

Christer Adelsbo (s)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Mats Johansson (m)
Jógvan við Keldu (Ff)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Tommy Taberman (sd)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lars Wegendal (s), ordförande

Nordisk Råd

Rek. 22/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
B 244/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00095-8

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *23/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
B 245/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00093-8

Deklaration om nordisk språkpolitik

Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* gjennomføre "Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik" under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget
2) *å* gi tegnspråkene samme stilling som lovfestede minoritetsspråk, samt å vurdere den nordiske språkkonvensjonen med hensyn til dette
3) *å* utarbeide en tiltaks-/handlingsplan for å realisere målsettingene i "Deklaration om nordisk språkpolitikk"
4) *å* prioritere tiltak på området *språkforståelse* i den kommende perioden

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

I 2006 blev en deklaration om nordisk sprogpolitik vedtaget for første gang. Sprogdeklarationen, som skal udgøre grundlaget for en samlet og langsigtet sprogpolitisk indsats, skal sikre helhed og sammenhæng i sprogsatsningerne fremover. Nordisk Ministerråd har til hensigt at fokusere på sprogforståelsen nordboere imellem i de kommende år.

Ad 1) "Ministerrådsforslag om Deklaration om nordisk sprogpolitik" (B 245/kultur) er gennemført. I Kultur- og uddannelsesudvalgets betænkning fremføres en række synspunkter. Nordisk Ministerråd har noteret sig Kultur- og uddannelsesudvalgets synspunkter.

Ad 2) Når det gælder at give tegnsprogene samme stilling som lovfæstede minoritetssprog, er dette kun muligt hvis tegnsprogene har stilling som minoritetssprog nationalt, dvs. i samtlige nordiske lande.

Ad 3) Nordisk Ministerråd vil i opfølgningen af sprogdeklarationen fokusere på realiseringen af prioriterede tiltag, særlig når det gælder sprogforståelse. For at bidrage til et helhedsbillede, undgå overlap og opnå synergief-

fekter skal der forud for prioriteringsarbejdet ske en kortlægning af nuværende og planlagte aktiviteter på sprogområdet gennem en henvendelse til relevante aktører på sprogområdet. Andre aktører uden for Nordisk Ministerråd der beskæftiger sig med sprogforståelse, som fx Nordisk Råd og Nordisk Kulturfond, får også en henvendelse vedrørende deres aktiviteter på sprogområdet. Nordisk Ministerråd noterer sig, at Kultur- og uddannelsesudvalget tillige ønsker en plan for hvordan der, udover sprogforståelse, skal arbejdes med områderne parallelsproglighed, flersproglighed og Norden som sproglig foregangsregion.

Ad 4) Nordisk Ministerråd er indstillet på at prioritere tiltag på området sprogforståelse, ligesom rådgivningsgruppen Nordens Sprogråd også er indstillet herpå.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning

Kultur- og utdanningsutvalget har sluttet seg til deklarasjonens ambisjoner om en langsiktig og helhetlig nordisk språkpolitikk. Det har derfor vært viktig for utvalget at deklarasjonen følges opp med klare prioriteringer og tiltak. Utvalget er derfor tilfreds med at ministerrådet meddeler at det i tråd med utvalgets anbefaling vil fokusere på den internordiske språkforståelsen den kommende perioden.Utvalget er også tilfreds med at det er igangsatt en prosess for å kartlegge aktiviteter på språkområdet. Utvalget noterer dog at ministerrådet på det nåværende tidspunkt ikke kan redegjøre for hvordan de enkelte områdene i deklarasjonen skal følges opp og det videre arbeidet organiseres. Utvalget imøteser derfor en nærmere redegjørelse om dette neste år. I og med at ministerrådet er enig i at området språkforståelse skal prioriteres vil utvalget anmode om at det gis en særlig redegjørelse om dette. Utvalget stiller seg til disposisjon for en nærmere dialog om arbeidet med å iverksette "Deklaration om nordisk språkpolitikk".

Når det gjelder tegnspråkenes stilling er utvalget fremdeles av den oppfatning at disse språkene bør få stilling som lovfestede minoritetsspråk slik de allerede er i noen av de nordiske landene. Utvalget konstaterer at det i enkelte land er en uvilje mot å gi tegnspråkene en slik stilling, og at det derfor dessverre heller ikke er mulig å oppnå dette på nordisk nivå. Utvalget vil derfor oppfordre til at tegnspråkenes stilling blir drøftet av de ulike nordiske landenes parlamenter og regjeringer.

I deklarasjonsteksten uttrykkes det at det "...är viktigt att även teckenspråken tillerkänns en stark ställning". Utvalget forutsetter derfor at denne ambisjonen konkretiseres i det videre arbeidet med å iverksette deklarasjonens målsettinger og inngår som del av en handlingsplan for dette arbeidet. Som et ledd i opprettholdelsen av 3. at-sats imøteser derfor utvalget nærmere informasjon om dette neste år.

Nordisk Råd

Rek. *23/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
B 245/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00093-8

Nordisk Råd

Rek. *23/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
B 245/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00093-8

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. 23/2006 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår tredje og fjerde at-sats;

at Nordisk Råd tar meddelelse om Rek. 23/2006 hva angår første og andre at-sats til etterretning og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Göteborg, 25. september 2007

Christer Adelsbo (s)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Mats Johansson (m)
Jógvan við Keldu (Ff)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Tommy Taberman (sd)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lars Wegendal (s), ordförande

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. *24/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
A 1388/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00094-11

Nabolands-tv etter digitaliseringen

Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

1) *å* sikre at de nordiske *public service*-kanalene inngår i programtilbudet når digital-tv innføres

2) *å* arbeide for en harmonisering av tekniske standarder for digital-tv

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

På vägnar av de nordiska regeringarna framförs följande som svar på rekommendationen:

1) Finland övergår till digitala sändningar den 31 augusti 2007. Kommunikationsministeriet har utrett olika alternativ för att trygga sändningarna från Sveriges television också digitalt.

Följande beslut har hittills fattats i Finland för att nå detta syfte:

Sveriges televisions sammansatta kanal (SVT Europa) börjar sändas i en stor del av Finland från början av september 2007. Statsrådet beviljade den 18 januari 2007 YLE koncession för en vidaresändning av denna kanal. Enligt koncessionen bör de digitala sändningarna av SVT fr.o.m. början av september 2007 täcka ett område som bebos av minst 59 % av finländarna. Från början av december 2008 bör täckningen utvidgas till 80 % av befolkningen. Ett programkort behövs emellertid för mottagande av programmet. SVT Europa kommer att befinna sig i det femte kanalknippet (E). I samma kanalknippe sänds även fem betal-tv-kanaler.

Finlands regerings överenskommelse om att sända SVT Europa till sin natur en tillfällig lösning.

Nordisk Råd

Rek. *24/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
A 1388/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00094-11

Regeringen eftersträvar fortfarande en lösning enligt vilken SVT 1 och SVT 2 skulle distribueras också till södra och mellersta Finland via det markbundna televisionsnätet, Kommunikationsministeriet bör göra en utredning i frågan före utgången av 2008.

I Österbotten kan man också i fortsättningen se Sveriges televisions kanaler SVT 1 och SVT 2 digitalt.

I Vasaregionen beviljades Vasa Läns Telefon (VLT) en regional nätkoncession och koncessioner för all sända program. I nätet kan man också förmedla andra televisionskanaler; vid sidan av SVT 1 och SVT 2 planerar VLT att även sända andra svenska kanaler.

I ljuset av det ovansagda kan man konstatera att Finlands regering har för sin del försökt trygga att Sveriges televisions sändningar kan mottas i Finland även efter övergången till digitala sändningar i slutet av augusti detta år. Det kommer inte att ske något avbrott i sändningarna av svensk tv i Finland i samband med digitaliseringen.

Man har också i Sverige arbetat hårt för att hitta en lösning till de problem som medförs av digitaliseringen. Sveriges regering fattade den 12 december 2006 beslut om sändningstillstånd för TV Finland i ett större område än vad som tidigare hade varit möjligt i det analogiska marknätet.

De digitala sändningarna av TV Finland kommer att täcka inte bara Stockholm utan också Västerås och Uppsala. Detta innebär att i princip alla hushåll i Mälardalen kommer att nås av fritt tillgängliga sändningar från det digitala marknätet. Den stora grupp finsktalande hushåll som bor i Västeråssändarens mottagningsområde kommer nu också att lätt motta den finska kanalen.

I Sverige har man också gjort vissa justeringar i finansieringen av finska tv-utbudet. Syftet är att ge Sverigefinska Riksförbundet ett större ansvar för hur det statliga anslaget utnyttjas. Förhoppningen är att anslaget därigenom skall kunna användas ännu mer effektivt, t.ex. för att uppnå avtal om distribution även med kabeloperatörer.

Det kan sålunda konstateras att man i Sverige har lyckats utnyttja övergången till digitala sändningar på ett sätt som ytterligare stärker tv-utbudet på finska i Sverige.

I flera andra delar av Norden kommer direkt och naturligt *spill-over* också att i fortsättningen tillförsäkra tillgången till nabolands-tv.

I detta sammanhang bör man också påpeka att televisionsverksamheten är i dag i ett snabbt utvecklingsskede. Fr.o.m. detta år kommer de nordiska ländernas televisionsföretag att i utökande omfattning utnyttja också de möjligheter som Internet erbjuder. Man borde se till att dessa möjligheter också kommer nordborna tillgodo.

Vad angår de problem som gäller sändningsrättigheter till programmen och därtill sammanknippade ekonomiska och andra frågor kan en diskussion kring dem initieras även på nordisk nivå.

I Island har staten inte åtagit sig den kostsamma uppbyggnaden av det digitala TV nätverket, varken för *public service* eller för de privatägda företagen. Etableringen har skötts av privata företag som lyckades med att på mindre än ett år bygga ut nätet till den största delen av befolkningen. Man har därför inte som i de andra nordiska länderna satt upp en agenda om hur skiftet från analog till digital distribution av marksänd TV ska vara. Regeringen har dock beslutat att övergången till digital TV ska vara klar året 2010.

I dag kan största delen av befolkningen använda sig av de privata företagens distributionsnät, via kabel, ADSL och mikrovåg. I Reykjavik och sydvästra delen av landet kan invånare välja i mellan många olika kanaler från några företag. I de flesta mindre byar ute på landet kan man ta imot tio TV kanaler. Man har också försäkrat att *public service*-kanalen RUV är tillgänglig på alla digitala platformer i landet. Som en del av nedsläckningen av det analoga marknätet har regeringen beslutat att RUV ska sändas via satellit. I april 2007 blev RUV tillgänglig på Telenors satellit THOR II och några av de privata isländska kanalerna kommer att bli tillgängliga via satellit om några månader. Med ett antal isländska kanaler blir satellit distribution en attraktiv lösning för TV tittare ute på landet som inte har andra alternativ i digital TV.

I Danmark er der den 6. juni 2006 indgået en mediepolitisk aftale for perioden 2007-2010. I aftalen er det blandt andet præciseret, at digitalt tv i Danmark udbygges ved, at der som supplement til DR's og TV 2/DANMARK's nuværende digitale udsendelse af *public service*-programmer etableres en jordbaseret, digital tv-platform, som skal drives af en operatør (*gatekeeper*) på et forretningsmæssigt grundlag.

En af forudsætningerne for at varetage *gatekeeper*-funktionen er, at *gatekeeperen* skal tilbyde et bredt og varieret programudbud, som inkluderer forskellige kategorier af kanaler såsom underholdningskanaler, nyhedskanaler, musikkanaler, populærvidenskabelige kanaler og sportskanaler. Programudbuddet skal endvidere også omfatte nabolands-tv.

I Norge er det ikke staten som står for finansiering og utbygging av det digitale bakkenettet for fjernsyn. Konsesjon for utbygging og drift av det digitale bakkenettet er tildelt selskapet Norges Televisjon (NTV). I konsesjonen er det bl.a. stilt krav om at nettet skal ha en dekning på minst 95 pst. av befolkningen. NTV legger opp til at utbyggingen skal skje trinnvis med lanseringsstart i de første regionene i tredje kvartal for 2007.

NTV vil tilby betal-tv gjennom et eget selskap, RiksTV. RiksTV arbeider nå med å sette sammen tilbudet av kanaler i det digitale bakkenettet på bakgrunn av forhandlinger med kringkasterne.

Hvorvidt de nordiske public service-kanalene vil inngå i kanaltilbudet i det digitale bakkenettet er derfor ikke klart på det nåværende tidspunktet.

2) De nordiska myndigheterna deltar inte i beslutsfattande om tekniska standarder. Däremot har de nordiska TV-bolagen ett nära samarbete på detta område genom Nordig-samarbetsstrukturen for att utveckla en gemensam marknad för apparater.

Det anses därför inte behövligt att dessa tekniska frågor tas upp på dagordningen i Nordiska rådet eller Nordiska ministerrådet.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning

De nordiske regjeringene har i sin meddelelse om Kultur- og utdanningsutvalgets rekommandasjon om Naboland-tv etter digitaliseringen redegjort for i hvilken grad nabolands-tv vil være tilgjengelig i de ulike landenes digitale tv-nett fremover. I Finland og Sverige vil borgerne i en viss grad kunne se hverandres *public service*-kanaler, og det utredes hvordan dette tilbudet kan sikres og utvides i fremtiden. I Danmark vil det som et supplement til Danmarks Radios og TV2 Danmarks digitale sendinger bli etablert en jordbasert digital tv-plattform som skal drives av en operatør (*gatekeeper*) på forretningsmessig grunnlag. Vilkårene for denne operatøren er fastsatt gjennom en politisk avtale og inkluderer også nabolandstv. I Norge er ansvaret for utbygging og drift av det digitale bakkenettet

Nordisk Råd

Rek. *24/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
A 1388/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00094-11

gitt til selskapet Norges Television som eies av NRK, TV2 Norge og Telenor. Selskapet er ikke pålagt en forpliktelse om å tilby nabolands-tv. Gjennom selskapet RiksTV vil det bli tilbudt ulike kanalpakker mot betaling. Det er nå klart at nabolands-tv ikke er en del av disse kanalpakkene, og nabolands-tv vil derfor ikke inngå som del av tilbudet i det norske digitale bakkenettet. I Island håndteres etableringen av digital-tv av private selskaper, og det er derfor ikke en offentlig agenda for hvordan overgangen fra analog til digital-tv skal foregå bortsett fra at regjeringen har besluttet at overgangen skal være klar i 2010.

Kultur- og utdanningsutvalget konstaterer at det er stor variasjon mellom de ulike landene i hvilken grad nabolands-tv vil være en del av tilbudet i de digitale bakkenettene. Utvalget er av den oppfatning at det bør være mulig å tilby nabolands-tv i alle landene – om det er politisk vilje til det. Det er derfor overraskende at det i noen av landene ikke legges noen kulturpolitiske føringer for operatøren av det digitale bakkenettet.

Utvalget noterer at regjeringene i sin meddelelse viser til at de nordiske tv-selskapene i økende grad kommer til å utnytte de mulighetene internettet gir, og anbefaler at disse mulighetene også kommer borgerne i Norden til gode. Regjeringene foreslår også at det kan initieres en diskusjon på nordisk nivå om problemstillinger knyttet til sendingsrettigheter til program.

Kultur- og utdanningsutvalget er enig i at det er et åpenbart behov for en politisk diskusjon på nordisk nivå om ulike spørsmål knyttet til nabolandstv etter digitaliseringen. Utvalget er også enig i at problemstillinger knyttet til opphavsrettigheter til programmer bør drøftes på nordisk nivå. Utvalget vil derfor anmode om at kulturministrene i 2008 tar initiativ til en slik diskusjon, og stiller seg til disposisjon for en videre dialog om saken.

Når det gjelder tekniske standarder for digital-tv vil utvalget poengtere at en størst mulig harmonisering av disse standardene er viktig for fortsatt å sikre mulighetene for borgerne i grenseområder å ta inn nabolands-tv gjennom såkalt *overspill*. Utvalget vil derfor oppfordre de nordiske *public service*-selskapene om å drøfte en slik harmonisering.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

at Nordisk Råd tar meddelelsen om Rek. 24/2006 til etterretning og *avventer ny meddelelse* neste år hva angår første at-sats

at Nordisk Råd tar meddelelse om Rek. 24/2006 hva angår andre at-sats til etterretning og anser den som *ferdigbehandlet* for rådets vedkommende

Gøteborg, 25. september 2007

Christer Adelsbo (s)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Mats Johansson (m)
Jógvan við Keldu (Ff)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Tommy Taberman (sd)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lars Wegendal (s), ordförande

BETENKNING OVER MEDDELELSE OM REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 25/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
B 246/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00096-8

Nordplus-programmene

Rekommandasjon

Rekommandasjonen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008-2011" (B 246/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

Meddelelse fra Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd vil fra 2007 gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008-2011" I gjennomføringen vil det bli lagt vekt på å ta hensyn til de synspunkter som er fremført i Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning om forslaget.

Nordisk Råds synspunkter gjeldende baltisk deltakelse i Nordplus Rammeprogram, bruk av engelsk i deler av programsamarbeidet, videreutvikling av Nordplus Junior programmet, videreføring av Nordplus Språk som et separat nordisk program og administrasjonsordning for Nordplus er dekket inn av Ministerrådsforslaget. Når det gjelder Nordisk Råds synspunkt om å inndra Foreningen Nordens Forbunds erfaringer, er Nordisk Ministerråd åpen for dialog med Foreningen Nordens Forbund og alle som ønsker et aktivt samarbeid om Nordplus. NMR vil i utviklingsprosessen søke dialog med Nordisk Råd, og involvere relevante nordiske og baltiske myndigheter, aktører og brukere. Så langt er dette for eksempel fulgt opp med et møte med de nordiske frivillige organisasjonene som innleder en dialog mellom Nordisk Ministerråd og organisasjonene, blant annet om utviklingen av Nordplus programmene.

Nordisk Ministerråd vil i 2007 gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008-2011" innen rammen av et "Nordplus utviklingsprosjekt 2007".

Nordisk Råd

Rek. 25/2006/kultur
D 2007

Tidligere nummer:
B 246/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00096-8

"Nordplus utviklingsprosjekt 2007" tar sitt utgangspunkt i MR-Us prinsippbeslutning om at neste generasjon programmer organiseres som et Nordplus Rammeprogram for programperioden 2008 - 2011 og at rammeprogrammet åpnes for deltakelse på like fot fra de tre baltiske land. Utviklingen av programmet Nordplus Språk vil i 2007 gå parallelt med, og være relatert til utviklingsprosjektet for Nordplus Rammeprogram.

"Nordplus utviklingsprosjekt 2007" organiserer og strukturerer det nordiske og nordisk-baltiske forberedelses- og utviklingsarbeidet i 2007 med sikte på oppstart av Nordplus Rammeprogram med baltisk deltakelse fra 1. januar 2008. Hovedmål for prosjektet er å etablere styringsstruktur, administrasjonsordning etter en konsortiemodell, prioriteringer, retningslinjer og prosedyrer for Nordplus Rammeprogram 2008-2011 og, med dette som grunnlag, avholde lanseringskonferanse og utlyse programmidlene for 2008 i alle 8 deltakerland innen november 2007. Hovedaktører i prosjektet vil være Nordisk Ministerråds rådgivningsgrupper, Nordplus programkontorer i de nordiske land samt de nasjonale programkontorene og representanter for departementene og utdanningssystemet i de tre baltiske land. Et eget delprosjekt skal organisere arbeidet med å lage og iverksette en plan for kommunikasjon med og informasjon til Nordplus' interessenter og brukergrupper.

MR-U har besluttet å forlenge programperioden for de nåværende Nordplus programmene med 1 år i 2007. I tillegg har de nordiske samarbeidsministrene (MR-SAM) lagt opp til en særskilt forlengelse for 2007 av nordisk-baltisk samarbeid under Nordplus Nabo programmet. Programvirksomheten i 2007 kan med dette bidra til videreutvikling av Nordplus programmene og til å forberede gjennomføringen av neste generasjon Nordplus 2008-2011.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Kultur- og utdanningsutvalgets betenkning

Nordplus-programmene er et av det nordiske samarbeidets viktigste tiltak på utdanningsområdet. På bakgrunn av et utviklingsprosjekt i 2007 vil den nye generasjonen Nordplus-programmer settes i gang fra 2008. Ved at det åpnes for full baltisk deltakelse i en del av de nye programmene vil også programmenes karakter og innretning endres. Dette kan åpne for nye samarbeidsmuligheter, men samtidig er det viktig at konsekvenser som at deler av programsamarbeidet vil foregå på engelsk blir løpende evaluert. Utvalget anerkjenner at det ikke er mulig for Nordisk Ministerråd på det nåværende tidspunkt å redegjøre for administrasjon og innretning av de enkelte programmene. Utvalget vil anmode om å bli orientert om utviklingen, og imøteser derfor i første omgang en redegjørelse om saken under sesjonen i 2007.

På bakgrunn av ovenstående foreslår Kultur- og utdanningsutvalget

> *at* Nordisk Råd tar meddelelsen til etterretning og anser Rek. 25/2006/kultur som *ferdigbehandlet* for rådets del.

Gøteborg, 25. september 2007

Christer Adelsbo (s)
Bente Dahl (RV), næstformand
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Britt Hildeng (A)
Mogens Jensen (S)
Mats Johansson (m)
Jógvan við Keldu (Ff)
Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
Tommy Taberman (sd)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lars Wegendal (s), ordförande

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. *26/2006/næring
D 2007

Tidigare nummer:
A 1396/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 07-00116-3

Komparativ studie om iværksættere i Norden

Rekommendation

Rekommandationen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre et komparativt studie af hvilke forskellige tiltag de nordiske lande har gennemført for at skabe flere iværksættere og nye virksomheder

Meddelande från Nordisk Ministerråd

Iværksætteri är ett mycket prioriterat område i det nordiska samarbetet vilket understryks i bakgrundsmaterialet till denna rekommendation. Det finns många initiativ igång på området och ett flertal rapporter som behandlar ämnet.

Exempel på sådan är "The European Charter for Small Enterprises", som till stor del svarar på det som rekommendationen efterlyser.

Det finns alltså redan bra material inom det aktuella området. Ministerrådet anser det därför vara bättre att koncentrera sig på befintliga aktiviteter från kommissionen som t.ex. den ovan nämnda rapporten som är unik i sitt slag eftersom länderna är bundna till att ge respons på dem.

Nationella experter på iværksætteri instämmer denna åsikt enligt informell förfrågan.

Nordisk Ministerråd anser inte att det finns behov av en sådan studie med motiveringen att det redan finns studier som belyser just detta och finner att rekommendationen på dessa grunder kan avskrivas.

Nordisk Ministerråd anser hermed, at rekommandationen kan afskrives.

Näringsutskottets betänkande

Näringsutskottet har i sitt arbete med underlaget till denna rekommendation varit i kontakt med näringssektorn på NMR som meddelat att det inte finns någon motsvarande studie på nordisk nivå. I utskottets betänkande angående det medlemsförslag som ligger till grund för rekommendationen framhålls att det finns en rad nationella och internationella rapporter inom detta område och att dessa i viss mån överlappar intentionerna i förslaget men att det trots det finns goda grunder för att genomföra en nordisk variant.

NMR hänvisar i sitt meddelande till EU-rapporten "The European Charter for Small Enterprises" och att den till stor del svarar mot det som rekommendationen efterlyser. Utskottet vill i detta sammanhang påpeka att ett av det nordiska samarbetes medlemsländer, Island, inte omfattas av denna rapport och att det i sig är en anledning till att ta fram en nordisk variant. Utskottet menar att "Nordisk charter for små, innovative virksomheder, iværksættere og selvstendige opfindere" som presenterades 2002 kan och bör utgöra en naturlig grund för ett uppföljningsarbete i form av en ny rapport.

Det nordiska samarbetet har med de nordiska statsministrarna i spetsen initierat en politisk process och ett omfattande arbete med insatser för att Norden på ett bättre sätt ska kunna möta globaliseringens utmaningar. Vid statministrarnas möte i juni 2007 uttalades en ambition att intensifiera satsningar inom den europeiska ramen för ett starkt nordiskt kunskaps- och innovationsområde. Bl.a. har Nordiska ministerrådets sekretariat lagt fram förslag till initiativ för att stärka nordiska innovationsmiljöer och för att bygga upp en stark nordisk kompetens på området, utarbeta gemensamma verktyg och träningsprogram för företag, myndigheter och organisationer, med avsikt att stärka deras möjligheter att tillämpa användardriven innovation.

Utskottet anser att en komparativ studie av insatser i de nordiska länderna för att skapa fler entreprenörer, uppfinnare och företagare och som inriktar sig på de specifika förhållanden som gäller i Norden är ett mycket viktigt instrument i detta arbete. En sådan studie eller kartläggning kan ge svar och peka på nordiska styrkepositioner och brister när det gäller innovation och "iværksættere". Den kan också utgöra underlag till förslag till nya initiativ och insatser.

Utskottet anser därför att den "European Charter for Small Enterprises" som NMR hänvisar till i sitt meddelande inte uppfyller det som rekommendationen efterfrågar. Utskottet anser därför att ett arbete inom NMR inleds med en motsvarande studie på nordisk nivå.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Näringsutskottet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet om Rek. 26/2006 till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Göteborg den 25 september 2007

Ole Vagn Christensen (S)
Sigrun Eng (A)
Joan Erlandsen (V)
Monica Green (s)
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), ordf.
Billy Gustavsson (s)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Kristján Þor Júliusson (Sj.)
Tuula Peltonen (sd)
Janne Seurujärvi (cent)
Stefan Tornberg (c)

BETÄNKANDE ÖVER MEDDELANDE OM REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 27/2006/presidiet
D 2007

Tidigare nummer:
B 243/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00108-8

Nordiska ministerrådets budget för 2007

Rekommendation

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* förändringar i telefontjänsten Hallå Nordens verksamhet skall ske i dialog med Nordiska rådet
2) *att* upprätthålla finansieringen av Orkester Norden år 2007 och aktivt arbeta för att säkra de ekonomiska och organisatoriska förhållandena för Orkester Norden på lång sikt
3) *att* reservera nödvändiga finansiella medel för att fortsatt kunna genomföra den nordiska traditionen Kura Skymning på biblioteken i Norden
4) *att* öronmärka 3 MDKK för att skydda kvinnor i närområdet mot trafficking
5) *att* inom ramen för 4-4310-1 Projektmedel – Social- och hälsovårdspolitik öronmärka 2,5 MDKK för narkotika samarbetet
6) *att* reservera 3 MDKK för att följa upp och igångsätta aktiviteter med utgångspunkt i rapporten "Norden som global vinderregion"
7) *att* inom ramen för 6-0960-1 NGO- virksomhed i Östersjöregionen öronmärka 1 MDKK för nordisk-baltiskt frivilligsamarbete
8) *att* öka anslaget 2-4120-2 Nordjobb med 200 TDKK
9) *att* öronmärka 1,5 MDKK för arktisk forskning med inriktning på klimat och miljö

Ökning av anslag enligt följande:

Budgetposter (TDKK)		
2-4120-1	Nordjobb	200
3-3310-1	Projektmidler – Miljø	1.000
4-5150-1	Projektmidler – Næring, energi og regionalpolitik	1.000
	Ökning totalt	***2.200***

Reduktion av anslag enligt följande:

2-4110-1	Projektmidler – Arbejdsmarked og -miljø	-200
6-0870-1	Arktisk samarbejdsprogram	-1000
5-1000-1	Strukturpulje	-1.000
	Reduktion totalt	***-2.200***

Omdisponering av anslag:

Budgetposter (TDKK)		
-5150-1	Projektmidler – Næring, energi og Regional	1.000
2-2505-1	Dispositionsmiddel – Uddannelse og forskning	1.000
4-4310-1	Projektmidler – Social og helse	1.000
	Sammanlagt ökning av anslag	***3.000***
	Finansiering – användningar av odisp. medel	
4-5190-1	Expo 2005	-500
5-0185-1	Nedbrydelse af grænsehindringer	-1.000
5-0190-1	Reformer på institutionsområdet	-400
5-0195-1	Europasamarbejdet	-300
5-0435-1	Generalsekretærens dispositionsreserve	-400
5-0445-1	Formandskabspuljen	-400
	Finansiering	***-3.000***

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådets budget 2007 (C2), läggs till handlingarna

Särskilda yttranden

Budgetdialog

Nordiska rådet har under året vid samrådsmöten informerats om de reformer som Nordiska ministerrådet igångsatt i förhållande till budgetprocessen. Det viktigaste för Nordiska rådet här är nog att själva budgetdokumentet blir mera transparent så att det är lättare att företa politiska prioriteringar. För Nordiska rådet är det viktigt att fokusera på politiska prioriteringar och inte fastna i detaljer om olika puljer. Det förutsätts att budgetdokumenten för år 2008 skall ha en annan utformning så att det klart framgår hur budgetmedel fördelas på de olika sakområdena.

Angående uppföljningen av budgetrekommendationen önskar Nordiska rådet en uppstramning så att det angående de frågor som rådet i rekommendationen specifikt lyft fram skall ske en mera kontinuerlig tillbakarapportering så att rådet kan hålla sig orienterad om hur projekten/prioriteringarna framskrider.

Vidare önskar Nordiska rådet att budgetprocessen framöver mer än tidigare skall ske i en diskussion med fackministerråden och relevant utskott i Nordiska rådet. Det är avgörande för den nordiska budgetprocessen att de olika ministerråden känner ett större ansvar för budgeten för respektive sektor och för en dialog om detta med respektive utskott i Nordiska rådet. Det innebär att själva budgetdialogen skall inledas redan i januari månad så det är klart vilka prioriteringar Nordiska rådet har. I det sammanhanget önskar Nordiska rådet också att man väljer ut ett begränsat antal områden som man följer upp och fokuserar på under några år i direkt dialog mellan fackministerråd och relevant utskott i Nordiska rådet.

Om konsumentpolitik

Vid omstruktureringen av Nordiska ministerrådet år 2005 nedlades ministerrådet för konsumentfrågor som ett officiellt ministerråd. Samarbetet skall dock fortsätta på ett informellt plan. De anslag som det konsument-

politiska samarbetet hade år 2005 vidareförs i budgeten via strukturpuljen. Nordiska rådet vill poängtera att det är viktigt att det de facto finns en tillräcklig budget för samarbetet med hänvisning till det samarbetsprogram som går från 2005-2010 på området. Vidare bör de politiska prioriteringarna ske i dialog och samarbete med Nordiska rådet.

Om Nordforsk

I budgetförslaget uppgår andelen för Nordforsk till 100 MDKK vilket motsvarar i stora drag en åttondel av den totala budgeten. Satsningen på forskning är massiv och samstämmer väl med de politiska prioriteringarna för det nordiska samarbetet. Nordforsks organisation har givits en utsträckt autonomi med en egen självständig förvaltning och egen beslutskompetens. Detta är i enighet med den princip om en självständig och oberoende forskning som är förhärskande i de nordiska länderna. Problemet är dock att den relativt sett stora satsningen på Nordforsk riskerar att urholka den nordiska budgeten. Enligt ovannämnda modell kan man hävda att Nordiska ministerrådet mer eller mindre är ett transitkonto och reellt sett inget inflytande har på hur dessa 100 MDKK disponeras. Det är Nordiska rådets hållning att de drygt 800 MDKK som är det nordiska samarbetets budget i det stora hela är en mycket blygsam summa som därför skall användas så effektivt som möjligt för att generera mera nordiskt samarbete. Det är ur parlamentarisk synvinkel avgörande att det politiska systemet har inflytande på hur den nordiska budgeten disponeras. Vidare bör Nordiska rådet kunna ha inflytande på, eller det bör åtminstone skapas någon form för dialogforum för att kunna komma med förslag till vilka områden som skall prioriteras inom Nordforsks verksamhet. För Nordiska rådet är det avgörande att man kan komma med politiska signaler om vilka områden man skall fokusera på i Nordforsk.

Nordiska ministerrådet ingår ett avtal med Nordforsk i samband med beviljningen av medel från budgeten. I det sammanhanget är det viktigt att Nordiska rådet kan komma med inspel om vilka områden som från parlamentarisk sida skall prioriteras.

Om kulturfonden

Nordiska rådet har under många år i budgetarbetet förhindrat nedskärningar i Nordiska kulturfondens anslag. I årets budgetförslag bibehålls anslaget för Nordiska kulturfonden på samma nivå som år 2006. D.v.s. att Nordiska kulturfonden inte har berörts av de interna omprioriteringarna som varit ett instrument vid framtagandet av budgetförslaget. Nordiska rådet anser att Nordiska kulturfonden permanent skall fredas från detta budgettekniska tilltag. Vidare anser Nordiska rådet att det bör övervägas om Nordiska kulturfondens anslag skall förhöjas i framtiden. Vidare är det viktigt att som ett resultat av omläggningen av det nordiska kultursamarbetet fortsätta att se på arbetsfördelningen mellan Nordiska kulturfonden och Nordiska ministerrådet. Detta skall ske i samarbete med Nordiska rådet.

Avvikande åsikt

Den konservativa gruppen i Nordiska rådet önskar en allmän nedskärning av budgeten med 3 % vilket motsvarar c:a 25 MDKK. De övriga partigrupperna i Nordiska rådet har inte ställt sig eniga i detta krav vilket medför att Nordiska rådets samlade hållning är att budgetramen skall bibehållas på den nivå som förslaget till budgeten anger.

Nordiska rådet

Rek. 27/2006/presidiet
D 2007

Tidigare nummer:
B 243/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00108-8

Nordiska ministerrådets meddelande

Nordisk Ministerråd betragter Rådets rekommandationer og Rådets prioriteringer som gennemført ved samarbejdsministrenes beslutning om budgettet for 2007.

For så vidt angår Rådets beløbsmæssige ønsker til ændringer, til det af samarbejdsministrenes vedtagne budget, er disse ønsker indarbejdet i budget 2007 (rekommandationens pkt. 9).

Nordisk Ministerråd har følgende uddybende bemærkninger til rekommandation 27/2006.

ad. 1
Hallå Norden och gränshindersarbetet utgör en viktig del av det officiella nordiska samarbetet, både som stöd och hjälp för de nordiska medborgare och företag som är mobila i Norden, och som källa till kunskap om vilka problem som hämmar människors och företags mobilitet i Norden.

Hallå Norden utgör en integrerad del av Nordiska ministerrådets verksamhet, och Nordiska rådet har alltid möjlighet att komma med synpunkter och inspel rörande Hallå Norden, på lik fot med all annan verksamhet som bedrivs inom ramen för Nordiska ministerrådet.

ad. 2:
For å gi kultursamarbeidet en ny dynamikk iverksettes to rammeprogrammer som vil stimulere til nye fellesnordiske initiativ og prosjekter:

- **Mobilitets- og residensprogrammet** innholder bl.a. en modul for nettverksstøtte som gir kulturaktører mulighet til å etablere kortvarige eller langvarige nettverk.
- **Kunst- og kulturprogrammet** består av to moduler: Produksjonsrettet virksomhet og Kompetanseutvikling, formidling og kritisk diskurs.

I løpet av våren 2007 vil programmene lanseres med første søknadsrunder.

Nordisk Ministerråd for kultur besluttet, at Orkester Norden mottar tilskudd i en periode på to år (2007-2008) som vil gi orkestret mulighet til eventuelt å tilpasse sin virksomhet den nye strukturen eller å finne andre finansieringskilder. I 2007 å avsette 1.500.000 DKK fra Kunst- og kulturprogrammet til Orkester Norden på basis av en søknad fra orkestret.

De nye programmene vil åpne for nye muligheter og utviklingspotensiale for nordiske kulturaktører som Orkester Norden. I løpet av overgangsperioden 2007-2009 vil Nordisk ministerråd opprettholde en løpende dialog med Orkester Norden.

ad. 3
Nordisk Ministerråd for kultur besluttet at Skumringstimen – Nordisk bibliotekuke mottar tilskudd i en periode på to år (2007-2008) som vil gi arrangøren mulighet til eventuelt å tilpasse prosjektets virksomhet den nye strukturen eller å finne andre finansieringskilder. I 2007 å avsette 800.000 DKK fra Kunst- og kulturprogrammet til Skumringstimen – Nordisk bibliotekuke på basis av en søknad fra Foreningen Norden.

De nye programmene vil åpne for nye muligheter og utviklingspotensiale for nordiske kulturaktører som Nordisk bibliotekuke. I løpet av overgangsperioden 2007-2009 vil Nordisk ministerråd opprettholde en løpende dialog med arrangøren av Nordisk bibliotekuke. En første anledning til dialog

Nordiska rådet

Rek. 27/2006/presidiet
D 2007

Tidigare nummer:
B 243/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00108-8

fant sted under Nordisk kulturforum "Nordisk litteratursamarbeid i en ny tid" som ble arrangert 26.-27. mars 2007 i Oslo og hvor Nordisk bibliotekuke var representert. Oversatt litteratur, formidling, kritisk diskurs, biblioteksamarbeid og digitalisering var hovedtemaer under Nordisk kulturforum. Resultatet av drøftelsene under Nordisk kulturforum vil bidra til å videreutvikle faglig innhold for de nye rammeprogrammene Mobilitets- og residensprogram og Kunst- og kulturprogram, samt til å sette søkelyset på kulturpolitisk og faglig relevante problemstillinger som oversettelsestøtte, formidling, kompetanseheving og digitalisering.

Til orientering arrangeres også en nordisk konferanse om biblioteksamarbeid med tittel "Nordiskt biblioteksamarbete i europeiskt och globalt perspektiv – Ledarskapsstrategier för nya strukturer" 13.-15. september 2007 på Hanaholmen i Finland som en del av formannskapsprogrammet.
I øvrigt henvises til svar til rekommandation 25/2005.

ad. 4
Nordisk ministerråds indsats mod menneskehandel i 2007 omfatter alle dimensioner af menneskehandel og skal ses i direkte sammenhæng med opfølgning af tidligere års aktiviteter.

Konkrete planlagte projekter er:

Projekt om forebyggelse af menneskehandel blandt teenage piger og drenge på institution i afsenderlande. (1 mio.kr)

Børn og unge på institutioner anses for at være blandt de mest sårbare grupper hvad angår risikoen for at blive udnyttet til menneskehandel. Projektet initieres i forsommeren 2007 i de baltiske lande, St. Petersborg, Kaliningrad, og også repræsentanter fra Murmansk-området vil blive inviteret til at deltage på træningsseminar. Kerneindsatsområder er træning af praktikere fra institutioner med anbragte børn, tværsektorielt samarbejde mellem det sociale område, politi og NGO'er og netværksopbygning på tværs af landene, med vægt på praktikere, samt erfarings- og vidensudveksling såvel på myndighedsniveau som på praksis niveau. Der lægges vægt på at projektet forankres på myndighedsniveau via oprettelse af en styregruppe. Ligesom samarbejde med CBSS og andre aktører er en central del.

Pipe-line projekt:"Styrkelse af en tværsektoriel og sammenhængende indsats med fokus på udvikling af best-pratice modeller for samarbejde mellem politi, social- og sundhedsområdet og NGO'er. Finansiering: 1 mio.kr via Naboskabspolitikken "Partnerskabs- og grænseregionalt samarbejde"

Der pågår arbejde om planlægning af et projekt indenfor den Nordlige Dimensions region. Kerneområderne er opbygning af en sammenhængende indsats med fokus på institutionel kapacitetsopbygning og faglig kompetenceudvikling på tværs af politi, social- og sundhedsmyndigheder og NGO'er. Målet er at blive bedre til at identificere mulige ofre for menneskehandel og sikre at ofre for menneskehandel får tilbud om beskyttelse og støtte i repatrieringsprocessen. Geografisk vil projektet implementeres i NV Rusland med det formål at udvikle best.practice modeller, som kan overføres til andre regioner og lande.

Endvidere skal dette projekt ses i direkte sammenhæng med en aftale som er i gang med at blive udarbejdet om samarbejde mellem Nordisk Ministerråd og St. Petersborg Bystyre på social og helse- samt ligestillingsområdet, hvor menneskehandel indgår som et konkret temaområde.

Det skal yderligere bemærkes at de to omtalte projekter også skal ses i tæt sammenhæng med mobilitets- og netværksprogrammet for NV Rusland som finansieres over nabopolitikken. I NV Rusland initieres et særligt kundskabs- og netværksprogram med menneskehandel som temaområde, og målet er samarbejde på tværs af sektorer og etablering af netværk og erfaringsudbytte på tværs af landegrænser.

I de Baltiske lande arbejdes der på at gøre menneskehandel og udsatte børn og unge til et temaområde bl.a. i regi af NB8 samarbejdet. Omdrejnings-punktet er at tilbyde socialarbejdere, politifolk og repræsentanter på myndighedsniveau og NGO'er i Norden og de baltiske lande modeller for at arbejde på tværs af sektorer, herunder studieture og "on the job Training".

Videnindsamling via projektet " Prostitution i Norden" (1 mio.kr)

Indsamling af viden om prostitution, herunder menneskehandel som bl.a. skal danne grundlag for et videre arbejde målrettet holdningsændring bliver igangsat i 2007. Indholdet er (1) en nordisk kortlægning af de nordiske landes lovgivninger og andre tiltag som har til formål at hindre prostitution og menneskehandel med seksuelle formål, (2) en nordisk kortlægning af forekomsten og omfatningen af prostitution og menneskehandel med seksuelle formål i de nordiske lande samt hvilke effekter lovgivning og andre tiltag har fået, og (3) en undersøgelse og analyse af kvinders og mænds holdning til køb af seksuelle ydelser.

Af pipeline projekter kan yderligere nævnes:

Internationalt Netværksseminar

Alle task forces og internationale organisationer som arbejder med at bekæmpe menneskehandel indenfor den Nordlige Dimensions Region inviteres af Nordisk Ministerråd for ligestilling til et netværksmøde for at diskutere effektivisering og samordning af aktiviteter sådan at viden og erfaringer spredes til alle involverede aktører.

ad. 5
Nordisk ministerråds indsats mod rusmidler for 2007 skal ses i direkte sammenhæng med og opfølgning af tidligere års aktiviteter:

I 2007 kommer Nordisk Ministerråd at følge op på rekommandationer fra et igangsat projekt vedr. forebyggelse af alkohol og narkotika blandt børn og unge i St.Petersborg som vi har initieret under nordlige dimensions partnerskab om sundhed og socialt velfindende. Projektet implementeres af en af partnerskabet expertgruppe "Promotion of Healty and Socially rewarding lifestyles" og målet er at erfaringerne skal spredes til de baltiske lande og andre områder i NV Rusland, herunder Kaliningrad.

NAD (Nordisk Center for alkohol og narkotika forskning) er en vigtig drivkraft i arbejdet indenfor narkotikaområdet. NAD prioriterer såvel en nordisk som et internationalt perspektiv inden for EU og især de baltiske lande og NV Rusland. Der er reserveret penge til følgende projekter:

- "***EKONARK - effekter og kostnader av narkotika og narkotikapolitikk i Norden (410.600 DKK)***. Projektet vil udrede metoder og mål for estimering av kostnader av narkotikamissbruk og narkotikapolitiske tiltag.
- ***GRAN - Gränslösheten och den nordiska alkoholpolitiken.(560.00 DKK)*** Prosjektet vil samle, videreudvikle og koordinere nordisk kompetence på det alkoholpolitiske område.
- ***The Red House.*** implementeres af organisationen "Østgrønland Hilfe" (200.000 DKK)
  Projektets mål er reintegrering af unge hjemløse østgrønlændere, der er afhængige af alkohol. Projektet har to dimensioner: at tilbyde basale fornødenheder, såsom tøj, mad og et sted at være, samt at udvikle jobmuligheder og finde lærepladser.
- ***Narkotikabekæmpelse inden for den nordlige dimensions region (584.500 DKK, heraf 292.250 DKK fra EK-S' projektmidler.)*** Projektet benyttes til et tværsekorielt seminarium , som arrangeres i fællesskab af det finske formandskab og Nordisk Narkotikaforum samt til afholdelse af Nordisk Narkotikaforumseminar. Nordisk Narkotikaforum er et fritstående uformelt samar-

bejdsforum for embedsmænd fra de nordiske lande. Hovedformålet er dialog og erfaringsudveksling om narkotikaspørgsmål som vedrører forebyggelse, behandlings- og kontrol indsatsen. Gruppen prioriterer også arbejdet som inkluderer NV Rusland, Estland, Letland og Litauen.

Der resterer i alt ca. 1,3 MDKK fra puljen vedr. narkotikamidler for 2007.

Såvel NAD som Nordisk Narkotika Forum bidrager aktivt til udkrystallisering af MR-S indsatsområder på rusmiddelsområdet. Det påregnes således at de under 2007 vil komme forslag til yderligere initiativer som skal styrke det nordiske samarbejde om rusmiddel.

ad. 6
NMR har igångsatt ett stort arbete för att följa upp rapporten "Norden en global vinnarregion" och den diskussion statsministrarna förde vid sessionen 2006. Der har just hållits et globaliseringsseminarium i samarbete med Nordiska rådet med representanter för näringsliv, forskning, opinionsbildning och politik. Vid seminariet diskuterades konkreta förslag på hur Norden kan fortsätta vara en global vinnarregion. Under våren kommer sekretariatet, i dialog med länderna, att ta fram ytterligare förslag, samt arbeta med att vidareutveckla de förslag som kommit in. De slutliga initiativen kommer att presenteras för statsministrarna vid deras möte i juni.

ad. 7
Projektstöd för nordisk-baltiskt NGO-samarbete kan beviljas om det omfattar minst tre parter (varav minst en från ett nordiskt land och minst en från ett baltiskt land) och främjar utvecklingen av ett starkt civilt samhälle i de baltiska länderna. Stöd kan ges upp till 75.000 DKK och en viss medfinansiering av baltiska partners krävs.

Programmet lanserades av ministerrådets kontor i de baltiska länderna hösten 2006 varefter ungefär 13 projekt beviljades sammanlagt knappt 800.000 DKK.

Nyligen har ytterligare en ansökningsomgång genomförts, 35 ansökningar inkommit och beslut om tilldelning väntas inom kort. Erfarenheten av programmet är god.

Det förväntas att de medel som tilldelats programmet under 2007 kommer att användas fullt ut.

ad. 9
Nordisk Ministerråd har i budgettet for 2007 valgt at allokere 2 MDKK til at supplere de igangværende indsatser i Arktis, og af disse midler er 1,5 MDKK øremærket til indsatser med fokus på klima og miljø i Arktisk. Nordisk Ministerråd har igangsat en række projekter i miljøsektoren, i forskningssektoren samt gennem det arktiske samarbejdsprogram. Følgende aktiviteter er igangsat for at styrke den nordiske indsats på klima og miljøområdet i Arktis:

Emne	Formal	Nordisk bidrag i 2007
Klima og miljøforurening i Arktis	Formålet med dette forskningsprojekt er, at belyse den arktiske karbon-cyklus som opfølgning på ACIA-rapporten samt vurdere omfanget af forurening af miljøtoksiner langs den skandinaviske og russiske kystlinie.	600.000 DKK
Lokal tilpasning og sårbarhed i Arktis	Formålet med projektet er at undersøge de arktiske områders påvirkning af klimaændringerne og hvorledes man effektivt forholder sig til ændringerne. Projektet vil søge at udvikle metodikker til vurdering af samfundenes sårbarhed og tilpasning til klimaændringer, øget viden om årsagerne til ændringerne og hvorledes der sker variationer i de nordiske områder, udvikle nordiske perspektiver som kan anvendes i EU sammenhæng og at komme med rekommandationer til de politiske beslutningstagere på lokal, regional og nationalt niveau.	300.000 DKK
Effekten af klimaændringer på transport af forurening i Arktis	Formålet med projektet er at afklare mulige effekter af klimaændringer på transport og af kontaminanter til Arktis samt redegøre for hvilke effekter dette kan få for niveauer i miljøet og effekter på dyr og mennesker.	400.000 DKK
Grønlandske græsser	Formålet med dette projekt er at indsamle og registrere græsser og medicinske planter i Grønland med henblik på en udnyttelse og genudsætning i hele det arktiske område, som kan forbedre græsser og medicinske planters evne til tilpasning overfor klimaforandringer, miljøgifte og tungmetaller i det arktiske område..	280.000 DKK
Arktiske moseområders påvirkning af klimaændringer	Formålet med dette projekt er at undersøge arktiske moseområder mht. fremtidige ændringer i distribution og relation til drivhusgasser. Optøning af permafrost fører til ændring af moserne og til frigivelse af drivhusgasser (Methan, CO2) og beregninger på indvirkningen af klimaændringer vil blive foretaget.	500.000 DKK
Det Arktisk Universitet	Formålet med projektet er at opbygge et tematisk netværk om globale ændringer i Arktis, med henblik på at styrke den videregående uddannelse her indenfor såsom fysiske processer, miljømæssige forandringer, viden om effekter, tilpasning og kulturelle ændringer forbundet med klimaforandringer i Arktis.	400.000 DKK

Nordiska rådet

Rek. 27/2006/presidiet
D 2007

Tidigare nummer:
B 243/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00108-8

Forskningsstation på Svalbard	Formålet med dette projekt er at anvende forskningsstationen Kinnvika på Svalbard til brug for en lang række fællesnordisk forskning i arktiske ændringer som følge af klimaforandringer.	500.000 DKK
Konference om klimaændringer i den nordiske del af Arktis	Formålet er at afholde en konference som skal fokusere på klimaændringerne i den nordiske del af Arktis og hvordan disse hænger sammen med de globale ændringer, Konferencen afholdes i Arktis (Tromsø i juni 2007) i forbindelsen med afholdelsen af Verdens Miljødag.	350.000 DKK
	Ialt	**3.300.000 DKK**

Hertil kommer at Nordisk Ministerråd i 2007 vil gennemføre en række projekter i henhold til miljøsektorens Arktiske miljøstrategi med fokus på miljøgifte og klima i Arktis. Miljøsektoren vil behandle en række projektansøgninger i sommeren og efteråret 2007 og de specifikke aktiviteter og beløb kendes ikke på dette tidspunkt, om end der forventes som minimum at blive anvendt 1 MDKK fra miljøsektoren inden årets udgang.

Nordisk Ministerråd har på baggrund af en rekommandation fra Nordisk Råd (18/2005) vedr. behovet for nordisk engagement i Arktisk Klimaforskning, i 2006 igangsat en studie til kortlægning af kundskabs- og koordineringsbehovet inden for nordisk klima- og miljøforskning i Arktis. Studien vil blive gennemført i 2007 af NordForsk og der blev allokeret 875.000 DKK.

Ministerrådet anser, at rekommandationen kan afskrives.

Presidiets betänkande

Presidiet konstaterar att Nordiska ministerrådet fastställt budgeten för 2007 i enlighet med Rek. 27/2006/presidiet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

> *att* Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att Rek. 27/2006/presidiet för rådets del är *slutbehandlad*.

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), vicepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. 1/2007/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1379/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00007-16

Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens nærområder

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

> Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer
>
> > *at* opretholde strenge miljø- og sikkerhedsforskrifter i forbindelse med etableringen af eventuelle nye nukleare anlæg og i forbindelse med drift af samt affaldshåndtering og -deponering fra nye og eksisterende anlæg, institutioner, hospitaler m.m. Dette gælder såvel for landenes egne anlæg og processer som for anlæg i de øvrige Østersølande og Nordens Nærområder – i de sidstnævnte tilfælde gennem aktiv påvirkning af relevante internationale fora og ved bilaterale konsultationer

Meddelelse fra Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

Den nuvarande inramningen för radioaktivitetssäkerhet är strikt och det finns inget tecken att den skulle vara otillräcklig. Nordiska Ministerrådet anser att de befintliga övervakningssystemet och åtgärderna motsvarar Nordiska Rådets framställning. Denna ståndpunkt grundar sig på expertutlåtanden från de nordiska strålsäkerhetsmyndigheterna (Island: Geislavarnir ríkisins; Sverige: Statens Strålskyddsinstitut SSI; Finland: STUK; Denmark: Statens Institut for Strålebeskyttelse SIS; Norge: Statens Strålevern NRPA).

Radioaktivitetens övervakning i Östersjön och Nordens närområden är omfattande. Koncentrationerna av konstgjorda radioaktiva material i Östersjön har mest påverkats av kärnvapentester i atmosfären på 1950- och 1960-talen samt kärnreaktorolyckan i Tchernobyl i 1986. De nutida koncentrationerna av konstgjorda radioaktiva ämnen i Östersjön, vilka i större utsträckning härrör sig från Sellafield än från nordiska

kärnkraftverk, är generellt på samma eller lägre nivå än naturens radioaktiva ämnen, och det finns inget som tyder på att dessa koncentration förorsakar skadliga effekter på människor eller Östersjöns liv. Utsläpp från Sellafield av Tc-99 har fört med sig förhöjda koncentrationer i det nordiske närområdet. Dessa utsläpp har avsevärt minskat efter påtryckningar från bland annat de nordiska miljöministrarna. Det nordiska strålsäkerhetssamarbetet syftar till att minimera utsläppen i miljön. Övervakningsprogrammet för radioaktivitet i Östersjön är en del av den kontroll som baserar sig på HELCOM-avtalet. Det är viktigt att Östersjöns och Atlantens situation övervakas även i fortsättningen och att pålitliga databankar uppdateras med observationer. Det arbete som utförs inom HELCOM och OSPAR är nyttigt och bör fortsätta.

För eventuella *nya kärnanläggningar* utfärdas omfattande föreskrifter för radioaktivitetssäkerhet samt skydd av miljön. Till exempel de nya kärnreaktorerna som är under byggnad i Finland representerar högsta internationella nivå då det gäller miljöskydd och strålsäkerhet.

Existerande kärnanläggningar längs Östersjöns kuster finns på sex ställen inom Finlands, Sveriges och Rysslands territorium. På dessa platser finns sammanlagt femton kärnreaktorer i bruk. Kärnkraftverkens radioaktiva utsläpp på nuvarande nivå är betydelselösa för Östersjöns havsmiljö. Radioaktiva utsläpp från kärnkraftverken förorsakar i storleksordningen 1/10000 av människornas årliga strålningsdos i närheten av anläggningarna.

Internationellt samarbete utförs inom flera organisationer för att förbättra strålsäkerhetsföreskrifter och genomföra strålsäkerhetsåtgärder. Viktigt arbete görs inom OSPAR, HELCOM, EUs kommission och råd, FNs atomenergiorganisation, OECDs kärnenergiorganisation och den internationella strålskyddskommissionen (ICRP).

Samarbete utförs även i närområdena, både multilateralt och bilateralt. Insatser görs för att utveckla olycksberedskapen, övervakningen av hanteringen av kärnavfall och kärnmaterial, samt myndighetssamarbetet. Det viktigaste målet för kärn- och strålsäkerhetsåtgärderna är att förhindra allvarliga olyckor. De nordiska länderna har exempelvis bidragit till säkerhetsutvecklingen vid kärnkraftverk i Leningrad. Samarbets-formerna inkluderar bl.a. förmedling av information och erfarenheter samt teknisk utrustning.

En viktig källa för utsläpp av radioaktiv förorening har varit Thorp-anläggningen i Sellafield i Storbritannien, som upparbetar kärnbränsle från flera länder. Problemet gäller Nordens närområde men inte Östersjön. Thorp-anläggningen har tidigare släppt ut exempelvis radioaktivt Tc-99 som har lett till förhöjda koncentrationer i Nordens närområden. Dessa utsläpp stoppades 2004 bland annat till följd av påtryckning från de nordiska miljöministerierna. Dessutom har de nordiska miljöministerierna med brittiska myndigheter tagit upp flera frågeställningar gällande säkerhetsföreskrifter och åtgärder vid Thorp-anläggningen.

Nordisk Ministerråd anser at framställningen kan avskrivas.

Nordisk Råd

Fremst. 1/2007/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1379/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00007-16

Nordisk Råd

Fremst. 1/2007/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1379/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00007-16

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

Miljø- og Naturresurseudvalget takker for meddelelsen fra de nordiske landes regeringer. Regeringerne vurderer, at de gældende bestemmelser om radioaktivitets sikkerhed er restriktive, og at der ikke findes tegn på, at de skulle være utilstrækkelige. Regeringerne fastslår, at radioaktivitetssituationen i Østersøen og Nordens nærområder overvåges nøje.

Med hensyn til Atlanterhavet henviser regeringerne til betydningen af fortsat overvågning og til det værdifulde arbejde, der udføres i regi af OSPAR. Med hensyn til Østersøen henvises til behovet for fortsat overvågning og til det værdifulde arbejde i HELCOM.

Udvalget noterer, at regeringerne kun i begrænset omfang har fulgt fremstillingens forslag om bilaterale konsultationer med nabolandenes regeringer om den radioaktive sikkerhed. Udvalget finder imidlertid, at meddelelsen afspejler en tilfredsstillende indsats.

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

> *at* Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 1/2007 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo, den 30. oktober 2007

Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Solveig Horne (FrP)
Sven Erik Hovmand (V)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Jan Lindholm (mp)
Augusta Salling (At)

BETÆNKNING OVER MEDDELELSE OM FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. 2/2007/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1379/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00007-17

Fokus på radioaktivitet i HELCOM's og EU's arbejde

Fremstilling

Fremstillingen lyder:

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer

at hver for sig og i gennem HELCOM- og EU-samarbejdet nøje at overvåge udviklingen for Østersøens radioaktive belastning og at arbejde for, at HELCOM's kommende handlingsplan for Østersøen, BSAP også indfører målsætninger og virkemidler med henblik på at nedsætte den radioaktive belastning til et ufarligt niveau overalt i Østersøen

Meddelelse fra Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer

Koncentrationerna av konstgjorda radioaktiva material i Östersjön har mest påverkats av kärnvapentester i atmosfären på 50- och 60-talen samt kärnreaktorolyckan i Tchernobyl i 1986. De nutida koncentrationerna av konstgjorda radioaktiva ämnen i Östersjön är generellt på samma eller lägre nivå än naturens radioaktiva ämnen, och förorsakar inte skadliga effekter på människor eller Östersjöns liv.

Då det gäller förhindrande av eventuella framtida olyckor eller utsläpp finns det stränga föreskrifter för nya och existerande kärnanläggningar. I diskussionerna inom HELCOM har man konstaterat att nationella strålsäkerhetsmyndigheter samt internationella organisationerna som IAEA är mest lämpliga och effektiva för att föreskriva strålsäkerhetsbestämmelse och genomföra åtgärder.

Nordiska rådets framställning 2/2007 har diskuterats i HELCOMs projektgrupp MORS PRO 12. Deltagarna i gruppen representerade alla Östersjöländer (Sverige, Danmark, Tyskland, Polen, Litauen, Lettland, Estland, Ryssland och Finland). Framställningen betonar starkt samarbete mellan HELCOM och EU samt målsättningar och åtgärder för att sänka radioakti-

vitetsnivån i Östersjön till en ofarlig nivå. Gruppens experter anser att de befintliga övervakningssystemen, åtgärderna och de internationella aktiviteterna motsvarar framställningen.

På grund av ovan beskrivna situation innehåller BSAP inga betydande nya åtgärder angående strålsäkerhet. Däremot görs väsentliga multinationella, bilaterala och nationella ansträngninar för att bevara och förstärka radioaktivitetssäkerhet samt fortsätta och vidareutveckla övervakningen. Nordiskt samarbete har varit effektivt och fruktbart bl.a. vid etableringen av beredskapssystem för strålsäkerhet och kärnolyckor.

Danmarks, Sveriges och Finlands regeringar konstaterar att Östersjön är ett av världens mest omsorgsfullt övervakta sjöområden. Östersjöns radioaktiva tillstånd har övervakats sedan 1984 med ett tätt nätverk för kontroll. Regeringarna anser det viktigt att Östersjöns tillstånd övervakas även i fortsättning och att HELCOMs databank uppdateras med observationer. HELCOMs databank har varit ett bra exempel vid beredningen av EUs marinstrategi. Utsläppsregistret för data om årliga utsläpp från kärnreaktorer inom Östersjöns avrinningsområde uppdateras av HELCOMs MORS-grupp och detta anses vara viktigt och bör uppehållas.

MORS-gruppen publicerar övervakningsrapporter om Östersjöns radioaktivitet ungefär vart femte år, och nästa rapport kommer ut på hösten 2007 under titeln "Thematic Assessment of Long-Term Changes in Radioactivity i the Baltic Sea up to 2006". Indikatorrapporter om radioaktivitet i Östersjöns vatten, fiskar och sediment uppdateras årligen. Från och med 2007 publiceras även en ny indikatorrapport om utsläpp. Alla rapporter kommer att läggas ut på HELCOMs internetsida.

Nordisk Ministerråd anser at framställningen kan avskrives.

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning

Miljø- og Naturresurseudvalget takker for meddelelsen fra Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer. Regeringerne beskriver, hvorledes arbejdet med at overvåge niveauet for den radioaktive forurening i Østersøen er organiseret i HELCOM-regi. Det konstateres, at kvaliteten af overvågningen hører til den bedste i verden. Overvågningen har stået på siden 1984, den foretages løbende, og der publiceres rapporter om tilstanden hvert femte år.

Udvalget noterer, at regeringerne ikke finder det nødvendigt at følge fremstillingens opfordring til at arbejde for en særlig målsætning i den kommende HELCOM Østersø Handlingsplan. Udvalget tolker meddelelsen således, at regeringerne vurderer, at de eksisterende overvågningssystemer udgør et tilstrækkeligt grundlag for at sikre, at den radioaktive belastning overalt i Østersøen ligger på et ufarligt niveau.

Nordisk Råd

Fremst. 2/2007/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1379/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00007-17

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget,

at Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 2/2007 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Oslo, den 30. oktober 2007

Raija-Liisa Eklöw (Lib)
Christina Gestrin (sv)
Solveig Horne (FrP)
Sven Erik Hovmand (V)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ilkka Kantola (sd)
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Jan Lindholm (mp)
Augusta Salling (At)

Nordisk Råd

Fremst. 2/2007/miljø
D 2007

Tidligere nummer:
A 1379/miljö

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00007-17

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 3/2007

Tidigare nummer:
A 1407/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00068-15

Nordisk samordnare för gränhindersfrågor

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 25 april 2007 antagit nedanstående framställning efter förslag av Presidiet.

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att tillsammans med Nordiska rådet instifta en nordisk samordnare för gränshindersfrågor i enlighet med principerna som framförs i betänkandet

Köpenhamn den 25 april 2007

Dagfinn Høybråten
President

Frida Nokken
Rådsdirektør

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 1/2005

Tidigare nummer:
A 1341/næring

J.nr. 07-00114-9

EU's direktiv om softwarepatent

Internt beslut

Nordisk Råd beslutter

at orientere EU's Ministerråd for IT og Europa-Parlamentet om nærværende forslag

Presidiets meddelande

I Presidiets meddelande om Internt beslut 1/2005 i 2006 informerade Presidiet att Europakommissionen dragit tillbaka sitt förslag till direktiv efter den första behandlingen i Europaparlamentet var det blev röstat emot förslaget. Därför avvaktade rådet med att kontakta EU:s Ministerråd och Europaparlamentet för att informera om Nordiska rådets synpunkter.

Vid vidarebehandlingen har Kommissionen dragit tillbaka sitt förslag om ett EU direktiv om softwarepatent. Därför har det inte varit relevant för Nordiska rådet att orientera EU och Europaparlamentet. Kommissionen kommer enligt uppgift att återkomma med ett nytt förslag till direktiv om softwarepatent, men det är oklart när detta kommer att ske.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om IB 1/2005 till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), visepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 1/2006

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

J.nr. 07-00113-5

Rapportör inom området samhällssäkerhet

Internt beslut

Nordiska rådet beslutar

att utpeka en rapportör med uppgift att följa utvecklingen och det nordiska samarbetet inom området samhällssäkerhet

Presidiets meddelande

Presidiet tog i april 2006 ett internt beslut att utse en rapportör med uppgift att följa utvecklingen och det nordiska samarbetet inom området samhällssäkerhet. Presidiet beslutade 13 december 2006 att utse **Inge Lønning** och **Tarja Cronberg** till rapportörer för frågor som berör samhällssäkerhet. Tarja Cronberg lämnade Nordiska rådet i april 2007.

En konkret uppgift för rapportören är att följa ministerrådets genomförande av rådets framställning 5/2006 om att utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet, och att förbereda en konferens under 2007 på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet. Framställningen är ett resultat av rådets behandling av medlemsförslaget A 1364/presidiet om samhällssäkerhet, vilket skedde i en brett sammansatt arbetsgrupp. I ministerrådets meddelande över framställning 5/2006 föreslås att framställningen avskrivs. Presidiet delar emellertid inte denna uppfattning, utan rekommenderar i sitt betänkande över meddelandet att framställningen skall upprätthållas och att man avvaktar ett nytt meddelande nästa år.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 1/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Nordiska rådet

IB 1/2006

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

J.nr. 07-00113-5

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), vicepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 2/2006

Tidigare nummer:
A 1399/præsidiet

J.nr. 07-00104-8

Nordiske udfordringer om sameksistens

Intern beslutning

Nordisk Råd beslutter

at vedtage de nordiske hovedudfordringer om sameksistens og at oversende dem som stafet til "Co-existence of Civilizations"-initiativet

Presidiets meddelande

Nordiska rådets rapportör för frågan om kulturell samexistens, Inge Lønning, deltog som Nordiska rådets representant i konferensen "VOICES FROM ASIA: TOWARDS A PROCESS FOR COOPERATION AND SECURITY" i Islamabad den 14-15 februari 2007. Vid konferensen redogjorde Inge Lønning för Nordiska rådets synpunkter och handlingar med hänsyn till initiativet om "Co-existence of Civilizations".

Mot bakgrund av ovanstående föreslår presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 2/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), visepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 3/2006

Tidigare nummer:
A 1381/medborger

J.nr. 07-00099-10

Anvendelse af hoteller, der ikke medvirker til formidling av sex

Internt beslut

Nordisk Råd beslutter

> *at* vedtage intern instruks om, at kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

Presidiets meddelande

Nordiska rådets hantering av resor är decentral till sin struktur. Det innebär att bl.a. hotellbokningar för Nordiska rådets medlemmar görs av respektive nationellt parlament. Därför har Presidiet anmodat de nationella delegationerna i Nordiska rådet om att upplysa sina respektive parlaments ledningsorgan om att Nordiska rådet, med hänvisning till Internt beslut 3/2006, inte kan använda sig av hotell som förmedlar sexköp.

Relevanta åtgärder har vidtagits i parlamenten för att undvika hotell som inte kan lämna en garanti för att sexköp inte förmedlas. Kravet om att sexköp inte får förmedlas och att personalen ska vara informerad om detta skrivs specifikt in i de samarbetsavtal som parlamenten ingår med hotell och hotellkedjor.

Vad angår Nordiska rådets sekretariat i Köpenhamn avkrävs en skriftlig garanti av ett hotell om att det inte förmedlas sexköp innan man använder sig av ett givet hotell.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 3/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Nordiska rådet

IB 3/2006

Tidigare nummer:
A 1381/medborger

J.nr. 07-00099-10

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), vicepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

E 1
2007

Skriftligt spørgsmål om rapportering om menneskehandel og hjemmeside om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb

Journalnummer: 07-334-01

Til Nordisk Ministerråd

Nordisk Ministerråd bedes undersøge, om det er muligt for Nordisk Råd at få en årlig rapportering om det regeringssamarbejde vedr. menneskehandel, som foregår i henholdsvis Østersørådet, Barentsrådet og Arktisk Råd.

Nordisk Ministerråd bedes også oplyse, hvornår man forventer at oprette den hjemmeside, som i henhold til Rek. 18/2006 "Kampagne imod formidling af sexkøb" skal rumme en positivliste over de hoteller, der garanterer, at de ikke formidler sexkøb, og som har givet sit samtykke til at blive optaget på listen. Hjemmesiden skal ifølge Rek. 18/2006 omfatte Norden og naboområder, hvor de nordiske organisationer har aktiviteter."

København, den 19. januar 2007

Line Barfod (EL)

norden
Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Till Nordiska Rådet

20 mars 2007
11005.95.001/07

Svar på skriftlig fråga 1/2007

Medlemmen av Nordiska rådet, Line Barfod (EL) undrar i sin skriftliga fråga till Nordiska ministerrådet om det är möjligt för Nordiska rådet att få en årlig rapportering om det regeringssamarbete mot människohandel som föregår i Östersjörådet, Barentsrådet respektive Arktiska rådet.

I frågan efterlyses information om verksamhet i andra organisationer än Nordiska ministerrådet. De berörda organisationernas sekretariat torde kunna vara behjälpliga med sådana uppgifter som inte framgår av organisationernas ordinarie årsrapporteringar.

Line Barfod önskar också att få veta när Nordiska ministerrådet avser att inrätta den hemsida som efterlyses i Nordiska rådets rekommendation 18/2006 "Kampagne imod formidling av sexkøb".

Nordiska ministerrådet utarbetar för närvarande ett svar på rekommendationen. Detta svar kommer att avges i enlighet med det förfarande som gäller för svar på rekommendationer och framställningar.

Med vänlig hälsning

Stefan Wallin
Nordisk samarbetsminister för Finland

E 2/2007

Skriftligt spørgsmål om en samlet nordisk plan for at imødegå mangel på sundhedspersonale i de nordiske lande

Journalnummer: 07-363-01

Til Nordisk Ministerråd

Baggrunden for spørgsmålet er dels den debat, der i flere år har været mellem Danmark, Norge og Sverige om de mange medicinstuderende fra først Norge og siden Sverige på det danske medicinstudium, dels artikler i den danske avis Politiken i dag, den 22. januar 2006, om, at svenske, norske og danske sygehuse slås om dyre lægevikarer, og at trafikken over de nordiske grænser er sat i system af vikarbureauer. Spørgeren har den opfattelse, at det må være i alle de nordiske landes interesse at få en samlet plan for at imødegå mangel på sundhedspersonale. Planen kan både omfatte uddannelse, efteruddannelse, ændret tilrettelæggelse af arbejdet, herunder opgaveglidning fra højt specialiseret personale til mindre specialiseret, og f.eks. regler om, at sundhedspersonale ikke må have andet arbejde end deres offentlige stilling, ligesom man kan se på, om de særlige skatteregler for forskere også skal gælde for læger i almindelige stillinger.

Spørgsmål: Nordisk Ministerråd bedes oplyse, om ministerrådet vil tage initiativ til en samlet nordisk plan for at imødegå mangel på sundhedspersonale i de nordiske lande, også for at forebygge, at manglen fører til, at landene lokker sundhedspersonale fra de øvrige lande med højere løn, gunstige skatteordninger mv.

København, 22. januar 2007

Line Barfod (EL)

Till: Nordiska rådet 1 mars 2007

Från: Nordiska ministerrådet

Ärende: Skriftlig fråga om en nordisk handlingsplan för att tillmötesgå bristen på hälso- och sjukvårdspersonal i de nordiska länderna, E2/2007, till Nordiska ministerrådet

Skriftlig fråga från Nordiska Rådet
Nordiska rådets medlem Line Barfod, VSG-gruppen, frågar om Nordiska ministerrådet vill ta initiativ till en samlad nordisk handlingsplan för att både tillmötesgå bristen på hälso- och sjukvårdspersonal i de nordiska länderna och förebygga att bristen leder till att länderna börjar "locka" hälso- och sjukvårdspersonal från de övriga länderna med högre lön, gynnsamma skatteregler osv.

Svar
Nordiska ministerrådet tänker inte ta initiativ till en samlad nordisk handlingsplan för att tillmötesgå bristen på hälso- och sjukvårdspersonal. Nordiska rådets förslag till innehåll i en sådan handlingsplan är i hög grad en nationell angelägenhet som faller utanför det nordiska samarbetsområdet, däribland särskilt skatteregler och andra regler om att sjukvårdspersonal inte får ha annat arbete än den offentliga anställningen.

De nordiska länderna samarbetar emellertid på området högre utbildning – ett samarbete som bidrar till att täcka den nordiska arbetsmarknadens behov av utbildad arbetskraft. Med hänsyn till erkännande av högre utbildning samarbetar länderna både genom de nationella informationscentren för akademisk mobilitet och erkännande (ENIC-kontoren) och också inom ramen för det formella nordiska regeringssamarbetet under Nordiska ministerrådet. De nordiska utbildnings- och forskningsministerierna undertecknade 2004 *"Nordisk förklaring om godkännande av kvalifikationer beträffande högre utbildning"*. Hur förklaringen har tillämpats i de nordiska länderna följs upp med en rapport till Nordiska ministerrådet vartannat år, nästa gång i slutet av 2007.

De nordiska länderna samarbetar också om intaget till högre utbildning. Nordiska ministerrådet för utbildning och forskning signerade 1996 *"Överenskommelsen om tillgång till högre utbildning"* och överenskommelsen blev senast förlängd för tre år under perioden 2007 - 2009. Överenskommelsen förpliktigar parterna till gemensamma

aktioner för att ge utbildningssökande från ett annat nordiskt land tillgång till sin offentliga utbildning på samma eller likvärdiga villkor som sökande från ens eget land.

Nordiska ministerrådet har prioriterat samarbete, med stor fokus på den nordiska social- och hälsovården under 2007. Det finska ordförandeskapet anser att ett nordiskt samarbete kan tillföra nordiskt nyttovärde när det gäller utbyte av erfarenheter bl.a. i fråga om på vilket sätt dessa hälsotjänster erbjuds och organiseras ifråga om arbetsfördelning och arbetsmetoder. Ordförandelandet menar att ländernas hälsovårdstjänster har förändrats mycket under de senaste åren och understryker vikten av att utbyta erfarenheter om detta. Framför allt jämförelser mellan de nordiska länderna kommer i fortsättningen att leda till att parterna inspireras och lär av varandras erfarenheter. Ordförandelandet anser att man på ett gemensamt nordiskt plan bör fundera över hur området skall förbli attraktivt för unga nordiska studerande, särskilt när det gäller de lågavlönade yrkena inom området.

Ordförandelandet har planerat en jämförelse av finansierings- och servicesystemen inom hälso- och sjukvården vid social- och hälsoministrarnas möte i juni. Vid mötet kommer flera initiativ att föreslås, t.ex. en analysmetod som gör det möjligt att jämföra sådana nordiska erfarenheter som tillför nationella åtgärder mervärde. Analysen inriktas på t.ex. den kraftiga påfrestning på nationella budgetar som de nordiska hälso- och sjukvårdssystemen medför.

Det finska ordförandeskapet vill ta initiativ till en diskussion kring problemställningen på ett nordiskt plan.

Liisa Hyssälä
Omsorgsminister

E 3/2007

Journalnummer: 07-112-01

Skriftligt spørgsmål om nordiske parlamentarikeres ret til at spørge grønlandske og færøske landsstyremedlemmer

Til Danmarks regering

Spørgsmålet om de selvstyrende områders (Grønland, Færøerne og Ålands) repræsentation i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd har som bekendt været til behandling siden 2003 og er fortsat ikke afklaret.

Et tilsyneladende enkelt aspekt af samarbejdet gælder muligheden for at stille spørgsmål til landsstyret i de selvstyrende lande. Spørgsmålsinstitutionen er et vigtigt redskab for dialog i det nordiske samarbejde.

Den danske regering accepterer ikke, at der stilles skriftlige spørgsmål direkte til landsstyremedlemmerne på Færøerne og Grønland om forhold på hhv. Færøerne og Grønland, men insisterer på at der skal spørges via den danske regering. Den danske regerings praksis strider mod Nordisk Råds arbejdsordning, som den blev vedtaget på sessionen i 1996 og i 2001.

Den siger i paragraf 18: *"Fråga kan ställas av vald medlem till regering, landsstyre, landskapsstyrelse eller till ministerråd"*.

Alle nordiske regeringer var fuldt informeret om vedtagelsen i 1996 og i 2001. Den danske regerings repræsentanter er ifølge Helsingforsaftalens paragraf 47 også medlemmer af Nordisk Råd. Den danske regering havde ikke indvendinger imod formuleringen i paragraf 18, og må derfor være forpligtet til at respektere den.

Det har da også siden været sådan, at der mundtligt stilles spørgsmål direkte til grønlandske og færøske landsstyremedlemmer i spørgetiden på Nordisk Råds session.

Den danske minister for nordisk samarbejde bedes besvare disse spørgsmål:

1) Hvorfor respekterer den danske regering ikke Nordisk Råds arbejdsordnings paragraf 18, når det gælder skriftlige spørgsmål?

2) Er der bestemmelser i det danske riges lovgivning, der tillægger skriftlige og mundtlige spørgsmål forskellige status indenfor rigsfællesskabet, og som begrunder, at nordiske parlamentarikeres mundtlige spørgsmål direkte til landsstyremedlemmer er accepteret af den danske regering, mens direkte skriftlige spørgsmål ikke accepteres?

3) Hvorfor har den danske regering ændret holdning siden Nordisk Råds session i 1996 og i 2001, hvor regeringen accepterede, at arbejdsordningen blev udvidet til også at omfatte landsstyre og landskapsstyrelse?

Reykjavik, den 24. januar 2007

Steingrimur J. Sigfússon (VG)

UI 1038 RIGSMINISTERIET

Nordisk Råd
c/o Nordisk Ministerråd
Store Strandstræde 18
1255 Kbh. K

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
http://www.um.dk
Girokonto 3 00 18 06

Bilag	Journalnummer	Kontor	
-	39.P.15.b.	NFG	5. marts 2007

Svar på spm. E3/2007 fra Nordisk Råds medlem, Steingrímur J. Sigfússon (VG) om spørgsmål til de selvstyrende områder

Spm. 1.) Hvorfor respekterer den danske regering ikke Nordisk Råds arbejdsordnings paragraf 18, når det gælder skriftlige spørgsmål?

Helsingfors-aftalen udtaler i artikel 45 om adgangen til at stille spørgsmål: "Rådet kan vedtage rekommandationer og rette andre henvendelser eller afgive udtalelser til en eller flere af de nordiske landes regeringer til ministerrådet.". Jf. Helsingfors-aftalen kan der dermed ikke stilles skriftlige spørgsmål til de selvstyrende områder uden om de nordiske regeringer.

Det er rigtigt, at der er en uoverensstemmelse imellem Nordisk Råds arbejdsordning og Helsingfors-aftalen på dette punkt. Udredningen fra generalsekretæren for Nordisk Ministerråd om de selvstyrende områders stilling i det nordiske samarbejde fremhæver den også på side 20.

I praksis indhenter den danske regering svar på spørgsmål vedr. selvstyreområderne direkte hos de selvstyrende områders myndigheder. Herpå fremsendes de formelt af regeringen til Nordisk Råd.

Jeg har forståelse for, at der her er en uoverensstemmelse, som er utilfredsstillende, selvom praksis altså ikke afviger så meget fra det, som spørgeren efterlyser. Derfor mener jeg også, at dette spørgsmål naturligt skal indgå i forbindelse med den pågående opfølgning af generalsekretærens udredning om de selvstyrende områders stilling i det nordiske samarbejde.

Spm. 2) Er der bestemmelser i det danske riges lovgivning, der tillægger skriftlige og mundtlige spørgsmål forskellig status inden for rigsfællesskabet, og som begrunder, at nordiske parlamentarikeres mundtlige spørgsmål direkte til landsstyremedlemmer er accepteret af den danske regering, mens direkte skriftlige spørgsmål ikke accepteres?

Danmark har tilsluttet sig Helsingfors-aftalen. Det er på dette grundlag, at man forholder sig til skriftlige spørgsmål fra medlemmer af Nordisk Råd.

Spm. 3) Hvorfor har den danske regering ændret holdning siden Nordisk Råds session i 1996 og i 2001, hvor regeringen accepterede, at arbejdsordningen blev udvidet til også at omfatte landsstyre og landskabsstyrelse?

Den nuværende regering har ikke ændret holdning i den forstand, at Helsingfors-aftalen i juridisk forstand har forrang for Nordisk Råds arbejdsordning. Det er naturligvis uheldigt, at både parlamentarikere og ministre – i sin tid - må have overset den konflikt mellem regelsættene, der opstod ved ændringerne af arbejdsordningen.

Med venlig hilsen

Connie Hedegaard
Minister for nordisk samarbejde

E 4
2007

Skriftlig fråga om ett nytt gränshinder inom internordisk flygtrafik på Stockholms flygplats

Journalnummer: 07-361-03

Till Nordiska ministerrådet

Sedan slutet av 2006 har det informerats om villkoren för resande i reguljär flygtrafik efter att säkerhetsåtgärderna skärptes inom flygtrafiken på grund av terrorattackerna den 11 september samt efter bombdåden i Madrid och London. Det har spritts omfattande information om vilka föremål och ämnen som det är tillåtet eller förbjudet att ha i handbagaget. Resenärerna har anammat de nya reglerna ganska väl. Föremål och ämnen som på EU:s förbudslista sätter stopp för en resa, bland annat olika vätskor, tändmedel och vassa föremål, är redan allmänt kända.

Ifall resenärer – nordiska medborgare – utan pass vill flyga från Stockholm till Helsingfors stöter de överraskande på ett liknande hinder. Deras resa försenas eller blir inte av. Det har inte allmänt informerats om en förpliktelse att medbringa pass i internordisk, passfri trafik, vilket förorsakar resenärer och deras ledsagare oväntade svårigheter och extra kostnader.

Enligt tidningsuppgifter[1] har den svenska flygsäkerheten skärpts till det yttersta utan att resenärer underrättats om detta. Utan pass går det inte ens att flyga internt i Sverige.

Protokollet angående befrielse för nordiska medborgare från att under uppehåll i annat nordiskt land inneha pass (folkligt "nordisk passfrihet") undertecknades den 22 maj 1954 och trädde i kraft den 1 juli 1954. Detta protokoll, samt överenskommelsen om upphävande av passkontrollen vid de internordiska gränserna, som de nordiska regeringarna undertecknade den 12 juni 1957 och som trädde i kraft den 1 maj 1958, har nu i praktiken satts ur spel av vissa flygbolag. Vidare har resenärer inte informerats om att de skall uppvisa pass då de flyger från Stockholm till Helsingfors.

Enligt tidningsuppgifterna krävdes ett pass av en 15-årig flicka som ledsagades av sin mor vid incheckningen till SAS förmiddagsflyg i juni 2006. Hon ägde överhuvudtaget inget pass och även om hon hade gjort det så hade hon varit tvungen att resa 200 km för att hämta passet. Hon kunde inte söka ett tillfälligt pass på Arlanda. Det officiella identitetskort som de finländska polismyndigheterna utfärdat dög inte heller åt incheckningen på flygfältet, utan man krävde uttryckligen och absolut ett pass för resan. Också andra resenärer utan pass försökte komma med på flyget men alla förvägrades en plats av samma orsak.

Orsaken till att det blev stopp för flickan var att resenärer utan pass inte tas med på flyg som mellanlandar. Hon lovades en plats på ett flyg som avgick samma dag klockan 17. En minderårig låter man alltså helt fritt vandra ensam inom det internationella området men inte komma med på det reserverade flyget. På Helsingfors flygfält väntade hela tiden flickans fader som rest 300 km för att möta sitt barn.

Varken SAS eller Stockholms luftfartsmyndigheter har informerat tillräckligt om detta passkrav som strider mot överenskommelsen mellan de nordiska regeringarna. Resenären som köpt sin biljett på nätet kände inte till kravet. Varken på biljetten eller i dess bilaga nämndes något om att det krävs ett pass på en internordisk resa från Sverige till Finland. Konsulatavdelningen på finländska ambassaden i Stockholm kände inte heller till de nya kraven.

Enligt informationsavdelningen på Arlanda flygplats lönar det sig alltid att ha med sig ett pass. Detta är ett oskäligt krav som klart strider mot överenskommelsen mellan de nordiska regeringarna och det som varit känt i nästan 50 år. Inte ens Schengenavtalet upphäver den nordiska passfriheten på internordiska resor. Man kom överens om denna viktiga detalj då

[1] Satakunnan Kansa, 8 januari 2007, journalist Maria Palo, Stockholm

avtalet ingicks eftersom två nordiska länder, Norge och Island, inte har undertecknat Schengenavtalet.

Det är därmed klart att det åter ställts nya hinder för nordiska medborgares fria rörlighet inom Norden trots att ländernas regeringar samtidigt vidtagit aktiva åtgärder för att avlägsna gränshinder.

Mot denna bakgrund frågar jag Nordiska ministerrådet

1) åtnjuter nordiska medborgare fortfarande internordisk passfrihet inom Norden oberoende av resesätt, och ifall de gör det

2) är passfriheten i kraft även då det handlar om flygbolaget SAS flygplan som mellanlandar i Stockholm i internordisk flygtrafik och

3) ämnar ministerrådet aktivt fortsätta att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna och vidta nödvändiga åtgärder så att även flygbolaget SAS och Stockholms flygplats är medvetna om gällande statsfördrag och nordiska medborgares medborgerliga rättigheter i den internordiska passagerartrafiken?

Helsingfors den 19 januari 2007

Lyly Rajala (saml)

NORDISK RÅD
Sekretariatet
Ind: 15 MRS 2007
J. nr:
Sagsbeh.: 07-361-03/4
Kopi:

Till Nordiska rådet

Svar från Nordiska ministerrådet genom Finlands kommunikationsminister på fråga om nordisk passfrihet (E 4/2007)

Medlemmen av Nordiska rådet Lyly Rajala (finska delegationen) har frågat Nordiska ministerrådet om nordiska medborgare fortfarande åtnjuter passfrihet inom Norden oberoende av resesätt och, om så är fallet, om passfriheten är i kraft även då det handlar om flygbolaget SAS flygplan som mellanlandar i Stockholm i internordisk flygtrafik. Vidare har han frågat om ministerrådet aktivt ämnar fortsätta att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna och vidta nödvändiga åtgärder så att även flygbolaget SAS och Stockholms flygplats är medvetna om gällande statsfördrag och nordiska medborgares medborgerliga rättigheter i den internordiska passagerartrafiken.

Inledningsvis vill jag framhålla att ministerrådet inte kan uttala sig om den enskilda händelse som Lyly Rajala hänför sig till i sin fråga. Det flygbolag som nämns i frågan är vidare ett privaträttsligt subjekt i förhållande till vilket ministerrådet inte kan utfärda några anvisningar.

Den nordiska passfriheten grundar sig på protokollet av den 22 maj 1954 angående befrielse för medborgare i Danmark, Finland, Norge och Sverige från att under uppehåll i annat nordiskt land än hemlandet inneha pass och uppehållstillstånd. Överenskommelsen gäller alltjämt och omfattar numera även Island. Några undantag från passfriheten medges inte, annat än i händelse av krig eller krigsfara. Det bör dock noteras att passfriheten gäller bara nordiska medborgare. För att kunna bevisa sitt medborgarskap kan det krävas ett identitetsbevis.

Nordiska ministerrådet följer utvecklingen på området. Skulle det framkomma tydliga indikationer på att passfriheten mera regelmässigt sätts ur spel genom åtgärder som vidtas av flygbolag, kommer de nordiska ländernas regeringar att i samråd överväga åtgärder av informationskaraktär.

Helsingfors den 14 mars 2007

Susanna Huovinen

E 5
2007

Skriftligt spørgsmål vedrørende det billede af de nordiske lande og især Finland og finnerne, som formidles via de svenske skolebøger

Journalnummer: 07-343-01

Til Sveriges regering

Högskolan Dalarnas undersøgelse, som blev offentliggjort i 2005 og udvidet i 2006, hvor de anvendte lærebøger i svenskundervisningen på grundskolens højeste trin og i gymnasiet blev undersøgt, viser, at bøgerne giver et særdeles dystert billede af borgerne i de nordiske lande i almindelighed og af finnerne i særdeleshed.

Ifølge disse er finnerne dårligt uddannede, de tager stoffer og de dør unge, som ofre for vold. Også skolernes lærebøger i historie formidler et lige så farvet, ensidigt, forældet og fordomsfuldt billede af finnerne. Selv om nogle af påstandene kan være sande, giver de ikke et generelt eller sagligt billede af Finland og finnerne.

De svenske lærebøger giver i det hele taget beklageligt få oplysninger om Finland og finnerne. Den finske befolkningsgruppe, som er bosiddende i Sverige forbigås fuldstændigt, og det selv om finnerne, i 1950'erne, da tilflytningen af arbejdskraft begyndte, var den suverænt største tilflyttergruppe, som ydede et væsentligt bidrag i forbindelse med at højne den nationale velfærd i Sverige.

I de svenske lærebøger i historie beskrives eksempelvis perioden omkring den finske selvstændighed på en særdeles forenklet måde som en begivenhed, hvor de hvide henrettede de røde. I beskrivelsen af Vinterkrigen erindrer lærebøgerne blot om det store antal faldne sovjetborgere. Man har end ikke i alle bøgerne været i stand til at stave præsident Urho Kekkonens fornavn rigtigt. Nokia er den eneste virksomhed fra det finske erhvervsliv, som har fundet vej til bøgerne. Man kunne have ønsket sig, at man havde været i stand til at finde flere positive og saglige oplysninger om finnerne.

Hermed et eksempel på endnu en detalje, hvis offentliggørelse kunne være undgået, hvis bøgernes indhold var blevet kontrolleret en anelse mere. I en given lærebog er der fundet en finsksproget sætning, som lyder: "On kyllä työtä tiskissä siellä Sollidenilla suomalaisille ja neekereille"[1]. At lade et udtryk af denne art indgå i en svensk lærebog er fuldstændig upassende, krænkende og endda racistisk. Endvidere giver det heller ikke et korrekt billede af Sverige, som et retfærdigt og oplyst samfund.

Det forhold, at lederen af det svenske Skolverket har meddelt, at lærebøgerne udbydes på et frit marked, og at Skolverket ikke er ansvarlig for bøgernes indhold, giver et meget besynderligt indtryk af Skolverkets ansvar. Denne attitude danner basis for en fortsat officiel spredning af fejlagtige oplysninger. Man kan frygte, at en lignende situation er tilfældet i de øvrige nordiske lande.

Såfremt Skolverket ikke er i stand til, inden for rammerne af sine beføjelser at gribe ind over for indholdet af de lærebøger, som skal anvendes i Sverige og disses anvendelse ved læreanstalterne, må opgaven naturligvis gives til en instans, som er i stand til dette. Dette kunne for eksempel være Länsstyrelserne. Offentliggørelse af oplysninger i lærebøgerne, som er helt forkerte, eller som forenkler eller fordrejer fakta bør under alle omstændigheder undgås.

De nordiske landes skolemyndigheder kunne med fordel arbejde mere sammen end tilfældet er i dag, og så vidt muligt undersøge oplysningerne i lærebøgerne og således påvirke de

[1] "På Solliden er da i hvert fald arbejde til finnerne og negrene som opvaskere"

formidlede oplysninger om de øvrige nordiske lande i en saglig retning, som er mere i overensstemmelse med sandheden. I denne forbindelse kunne også udveksling af nordiske tjenestemænd være en fordel.

Med henvisning til ovenstående, spørger jeg hermed Sveriges regering om, hvilke tiltag den agter at iværksætte med henblik på at sikre, at de oplysninger, som offentliggøres i de svenske lærebøger vedrørende de nordiske lande og især Finland, finner og finner bosiddende i Sverige, i fremtiden vil være saglige og korrekte.

Helsingfors, den 26. januar 2007

Raija Vahasalo (saml)

REGERINGSKANSLIET

1045
Dnr U2007/2000/G

Utbildningsdepartementet
Skolministern

Nordiska Rådet
Presidiesekretariatet

Svar på fråga från Nordiska Rådet (E 5/2007)

Riksdagsman Raija Vahasalo, Finland, har ställt följande fråga till Sveriges regering:

"Vilka åtgärder avser den svenska regeringen vidta för att säkerställa att den information som ges i de svenska läroböckerna som rör de nordiska länderna och i synnerhet Finland, finnar och finnar bosatta i Sverige, i framtiden ska vara saklig och korrekt?"

Läroböckerna som används i skolan ska varken vara diskriminerande eller kränkande. Jag utgår ifrån att det svenska skolväsendet förmedlar en saklig och korrekt bild av våra grannländer och de nationella minoriteterna.

Val och inköp av läromedel är i Sverige ett kommunalt ansvar. Tidigare gjordes vissa statliga insatser i fråga om objektivitetsgranskning av läromedel. Med dagens styrsystem betonas lärares professionella ansvar och frihet att själva välja metoder för att nå uppsatta mål. Läromedelsbranschen har ett stort eget ansvar för att läroböckerna speglar den värdegrund som finns i skolans styrdokument. I skollagen sägs att verksamheten i skolan ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och att var och en som verkar inom skolan ska främja aktning för varje människas egenvärde.

I en rapport från Högskolan Dalarna redovisas en granskning av ett antal läroböcker med avseende på hur Finland och finnar skildras i böckerna. Granskningen visar att läroböckerna ofta förmedlar en stereotyp bild av Finland. Jag vill dock framhålla att man bör ha i åtanke att nästan alla granskningar av läroböcker omfattar ett urval av böcker. Det går därför inte nödvändigtvis att generalisera resultaten till att gälla alla böcker inom ett visst område.

På regeringens uppdrag har även Skolverket nyligen granskat ett urval av läroböcker i grund- och gymnasieskolan. Syftet var att få en uppfattning

om hur läroböcker bidrar till undervisningen i frågor som kön, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder. Bland annat har läroböcker i historia och samhällskunskap granskats med avseende på hur de nationella minoriteterna behandlas. Undersökningen visar att läroböckerna i religionskunskap behandlar minoritetsfrågor bättre än läroböcker i samhällskunskap. Sverigefinnar och tornedalingar var t.ex. inte nämnda i de granskade böckerna. Några direkta uttryck för diskriminering eller andra former av kränkande behandling på grund av etnisk tillhörighet visade dock inte denna undersökning. Däremot fanns exempel på stereotypa och onyanserade framställningar av olika grupper, som kan upplevas som diskriminerande eller kränkande.

Självfallet är det viktigt att sträva efter att skapa allt bättre läroböcker. Men det är också viktigt att framhålla att läroboken inte är det enda läromedlet som lärare och elever använder i den svenska skolan. I synnerhet i samhällskunskap används t.ex. också tidningar, TV, information från internet, film och skönlitteratur.

Läroplanerna föreskriver att elever ska träna sin förmåga att kritiskt granska fakta. Det är en viktig uppgift för läraren att genomföra den kritiska granskningen av olika informationskällor och låta den bli en naturlig del av undervisningen.

Avslutningsvis hoppas jag att Skolverkets rapport och undersökningen från Högskolan Dalarna blir en grund för fortsatta diskussioner om innehållet i skolans läromedel och att man inom skolväsendet och läromedelsförlagen reflekterar över hur dessa stöder skolans uppdrag.

På regeringens vägnar

Jan Björklund

E 6
2007

Skriftligt spørgsmål om en revidering af den finske beskatning af pension, som er optjent i andre nordiske lande og især Sverige

Journalnummer: 07-382-01

Til Nordisk Ministerråd

For årtier siden flyttede et betragteligt antal finner til andre nordiske lande, særligt til Sverige, for at arbejde. Hovedparten af disse er nu pensionerede eller bliver det i løbet af de kommende år og er nu flyttet tilbage til de hjemlige omgivelser i Finland, eller planlægger at gøre det.

Imidlertid er det i denne forbindelse problematisk, at Finland har en strengere beskatning af pension end Sverige, og dette afholder mange fra at flytte hjem, eller tvinger andre til at flytte tilbage til Sverige efter at være vendt hjem. Denne tendens kan ikke siges at være i overensstemmelse med borgernes ret til fri bevægelighed i Norden.

Som et udtryk for misforholdet kan nævnes, at nogle af dem, som bor i Finland har deres formelle adresse i Sverige, hvor de beskattes som svenske borgere. En sådan praksis er ikke hensigtsmæssig og forringer blot borgernes økonomiske situation ved at højne deres boligudgifter.

Den nuværende beskatning af pensionister har udviklet sig til en grænsehindring for borgerne i de nordiske lande, og især for finnerne, som har vist sig at være meget svær at fjerne. Selv om fjernelse af grænsehindringer i adskillige år har været et tema i Nordisk Råd, har man ikke været i stand til at finde en tilfredsstillende løsning på dette problem. I år varetager Finland formandskabet for Nordisk Råd og prioriterer i programmet for formandskabet blandt andet fjernelse af grænsehindringer. I lyset af dette bør man netop nu være særligt opmærksom på beskatningen af nordiske borgeres pensioner.

Med henvisning til ovenstående spørger jeg hermed Nordisk Ministerråd, om der, med henblik på revidering af beskatningen af pension optjent i et andet nordisk land, gøres noget til fordel for de pensionister, som vender tilbage til Finland?

Helsingfors den 29. januar 2007

Lauri Oinonen (cent)

FINANSMINISTERIET, FINLAND

Nordisk Ministerråd
Maj Børner
Store Strandsræde 18
DK-1255 Kobenhavn
DENMARK

Lauri Oinonens skriftlig fråga till Nordisk Ministerråd (E 6/2007)

SKRIFTLIG FRÅGA OM BESKATTNING AV PENSIONER

BESKATTNING AV PENSIONER I FINLAND

En person som är bosatt i Finland är obegränsad skattskyldig i Finland. Då är personen på basis av den finska lagstiftningen skyldig att betala skatt för alla sina inkomster. Om en person får pensionsinkomst från Sverige, har Sverige på basis av det nordiska skatteavtalet rätt att beskatta denna inkomst och samma inkomst är befriad från skatt i Finland. Enligt det nordiska skatteavtalet får Finland dock beakta pensionsinkomst som är befriad från skatt i Finland när skatten bestäms för personens övriga inkomst.

Det ovan använda uttrycket "beakta" innebär att inkomsten från utlandet (pensionen från Sverige) räknas ihop med förvärvsinkomsten från Finland och att den skattskyldiges avdrag görs från denna summa. Sedan räknar man ut hur mycket inkomstskatterna i Finland skulle utgöra av summan efter avdragen och därefter delar man inkomstskatterna i förhållande till inkomsterna från Finland och Sverige. Den del som motsvarar inkomsten från Sverige avdras från ovan nämnda skatter och den skattskyldige är skyldig att betala endast skillnaden.

Den progressiva beskattningen av förvärvsinkomst är accepterad i såväl Finland som andra länder, och den har inte blivit allvarligt ifrågasatt. Om Finland inte alls skulle beakta inkomster som beskattas i främmande stater, skulle en person som bor i Finland och som får en del av sina inkomster från något annat land betala mindre skatt på sina inkomster från Finland än en person med lika stora totala inkomster skulle betala för motsvarande del av inkomster om de kom uteslutande från Finland. Om Finland avstår från progressionsförbehållet innebär detta att återflyttare beskattas lindrigare än andra personer som bor i Finland och är i motsvarande ställning. Initiativ av detta slag har inte fått något positivt mottagande just av den anledningen att man inte har ansett kunna gynna en grupp skattskyldiga på andra gruppens bekostnad. Det är alltså i högsta grad fråga om att behandla de skattskyldiga jämlikt och rättvist.

I 136 § 3 moment i inkomstskattelagen föreskrivs om ett så kallat skattetak för pensionsinkomster. Det tillämpas i situationer då dubbelbeskattning av

pensionsinkomster från utlandet undanröjs genom befrielsemetoden och den skattskyldige också har annan skattepliktig förvärvsinkomst. Om det sammanlagda beloppet av inkomstskatter som betalas i Finland och i utlandet är högre än i situationer då samma inkomster fås endast från Finland, sänks inkomstskatterna i Finland så att summan av skatterna blir den samma som om hela inkomsten hade erhållits från Finland. Inkomstbeskattningen för personer som är bosatta i Finland och uppbär pension både från utlandet och från Finland blir således aldrig högre i beskattningen i Finland än för personer med motsvarande totalinkomster enbart från Finland. Bestämmelsen lämpar sig bland annat för så kallade återvandrare med pensionsinkomst från både utlandet och Finland.

Högsta förvaltningsdomstolen gav den 27 december 2006 ett avgörande med liggarnummer 3499, som gäller beskattningen av en person som är bosatt i Finland och får pension från både Finland och Sverige. I avgörandet jämfördes beskattningen av en person som får pension från både Finland och Sverige med beskattningen av en person som får pension bara från Finland. De skatter som personen med pension från både Finland och Sverige betalar till Finland och Sverige var sammanlagt mindre än skatter för en person som får samma pensionsbelopp enbart från Finland. Slutresultatet av beskattningen var således inte diskriminerade.

Kommissionen har vidare i sitt pressmeddelande av 15 juli 2005 konstaterat att skattebehandlingen av pensioner som beaktas genom befrielsemetoden inte är diskriminerade, eftersom takregeln i inkomstskattelagen säkerställer att personer som får pension både från utlandet och från Finland inte behandlas ofördelaktigare i beskattningen i Finland än personer med pensionsinkomster enbart från Finland.

Av det ovanstående framgår att den finska skattelagstiftningen bygger på jämlik och likvärdig behandling av skattskyldiga som är bosatta i Finland, och det finns ingen orsak att skrida till vidare åtgärder när det gäller beskattningen i ärendet.

Helsingfors den 16 mars 2007

Andra finansminister

Ulla-Maj Wideroos

E 7
2007

Skriftlig fråga om förbruk av förnybar energi i uppvärmning av offentliga anläggningar

Journalnummer: 07-371-01

Till Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringar

Klimatförändringen, vid sidan av det växande energibehovet, utgör en central faktor i dagens energiplanering. För att motverka klimatförändringen behövs det bland annat effektivisering av energiförbruk och begränsningar till utsläpp av drivhusgaser. Ökat förbruk av förnybar energi, speciellt av bioenergi, är ett viktigt sätt att reducera utsläpp.

EU är den viktigaste regionala aktören inom energi- och klimatområdet. Det nyligen utkomna energi- och klimatpaketet från Europeiska kommissionen förtjänar allt stöd. Det finns dock tydliga skäl för att de nordiska länderna skall fungera som bedrivare inom EU när det gäller energieffektivisering och förbruk av förnybar energi.

Vi som bor på det norra jordklotet använder mycket energi på uppvärmning, vilken av denna orsak är en av våra största källor av koldioxid och andra drivhusgaser. Ett möjligt sätt att främja ökat förbruk av förnybar energi är att sätta mål för andelen förnybar energi i uppvärmning av nya offentliga anläggningar. Man skulle t.ex. kunna kräva att i allt offentligt nybyggeri minst 30 % av uppvärmningen skall komma från förnybara energikällor. Ett mer långsiktigt mål skulle vara att alla offentligt ägda anläggningar i huvudregeln skulle vara uppvärmda med förnybar energi.

Med hänvisning till det ovan framförda frågar jag:

Vilka åtgärder har de nordiska ländernas regeringar tagit och vilka åtgärder de har för avsikt att ta för att öka andelen förnybar energi i uppvärmning av offentliga anläggningar?

Torshavn den 7 februari 2007

Kári P. Højgaard (Sjfl.)

Nordiska Rådet

Ref.

Ärende
E 7/2007; Skriftlig fråga om förbrukning av förnybar energi vid uppvärmning av offentliga anläggningar

E 7/2007; Skriftlig fråga om förbrukning av förnybar energi vid uppvärmning av offentliga anläggningar

Som svar på frågan konstaterar de nordiska ländernas regeringar följande:

Den danska regeringen:

Den danske regering er enig i, at der er behov for en øget indsats for at fremme såvel energibesparelser og energieffektivisering som en øget anvendelse af vedvarende energi, bl.a. til opvarmning af bygninger.

Den danske regering har i det energipolitiske udspil *En visionær Dansk Energipolitik*, som blev fremlagt i januar 2007, lagt op til en forøgelse af besparelsesindsatsen og til en fordobling af VE-andelen til 30 % i 2025.

Med henblik på at reducere energiforbruget til opvarmning er de danske energikrav i bygningsreglementet for nye bygninger i 2006 strammet med 25-30 % og det er regeringens målsætning at stramme yderligere med 25 % i 2010 og at fortsætte stramningerne i 2015. De nye krav er formuleret som en samlet energiramme, og der er stor grad af frihed til at vælge de løsninger som bedst og billigst kan leve op til kravene. Bl.a. kan solvarme og solceller indgå.

Mere end halvdelen af opvarmningen af bygninger er i Danmark baseret på fjernvarme, og for offentl ge bygninger er denne andel væsentlig større. Fjernvarmeproduktionen er for 80 pct.'s vedkommende baseret på kraftvarmeproduktion, og en væsentlig del af resten er baseret på biomasse. Der er således tale om en meget energieffektiv opvarmning.

I Danmark er der indført særlige krav om energieffektivisering i offentlige bygninger. Derimod er der ikke planer om særlige krav om anvendelse af vedvarende energi i offentlige bygninger.

Bl.a. af miljømæssige grunde lægges der op til, at en øget anvendelse af biomasse til energiformål primært skal ske i større anlæg.

Den finska regeringen:

Finland stöder på fyra olika sätt användning av förnybar energi i offentliga byggnader.

Postadress
PB 176
00161 Helsingfors

Marinkasernsgatan 5

Telefon
+358-(0)9-160 05

Telefax
+358-(0)9-629 840

Energibesiktningsverksamhet med finansiellt stöd började 1994. Kommunala besiktningar får ett stöd på 50 %, men statliga byggnader står utanför stödet.

År 2003 utvidgades besiktningarna så att även undersökning av möjligheter att ta i användning förnybar energi inkluderades. Detta bör undersökas i byggnader där man använder elvärme eller fossila bränslen. I första hand beaktas lönsam ersättning av fossila bränslen med biobränsle (trä-) samt värmepump. Också solenergi och andra förnybara energikällor kan tas med om det är ändamålsenligt. Ersättningsbara kostnaderna för energibesiktningen kan höjas med högst 2500 € ifall också användningsmöjligheter för förnybar energi besiktigas.

År 2005 utvidgades möjligheter att stöda besiktning av användningen av förnybar energi ytterligare: en kommun kan kartlägga möjligheterna att öka användningen av förnybar energi i hela kommunen. Byggnader där användningen av förnybar energi är möjlig kartläggs, likaså resurstillgången. Handels- och industriministeriets (HIM) stöd är 50 % och ministeriet organiserar utbildning.
HIM har i samarbete med den kommunala sektorn satt igång ett frivilligt avtalsförfarande för att befrämja energieffektivisering år 1997. År 2002 utvidgades systemet att omfatta också befrämjandet av användningen av förnybar energi. Förbindelse att utreda möjligheter att öka användningen av förnybar energi blev en del av avtalet. År 2004 togs ett skilt kommunbesiktningsförfarande i bruk som ett nytt verktyg som kommunerna kan använda för att ta hand om den här förpliktelsen.

70 kommuner och 15 kommunsammanslutningar (55 % av sektorn, mätt med kubikmått av de offentliga byggnaderna i kommunerna) är med i avtalssystemet. Det nuvarande systemet avslutas i slutet av år 2007, och ett nytt system för åren 2008-2016 är under beredning.

HIM beviljar energistöd för energisparinvesteringar (10-25 %) samt för investeringar som ökar användningen av förnybar energi. Kommunernas offentliga byggnader ingår i detta system.

Stödet för värmeföretag, det vill säga en lokal företagare eller ett andelslag som svarar för uppvärmningsverksamheten, i samband med att värmeproduktionen i en byggnad eller ett lokalt fjärrvärmesystem byter energikälla från olja till flis, startades år 1999. Byggnader som kommer i fråga är huvudsakligen kommunernas offentliga byggnader. Det finns för tillfället 150 värmeföretagare i Finland och de sköter om 230 värmepannor, med medelstorleken 0,5 MW. Antalet ökar årligen med ca 30, och för pannor kan beviljas energistöd av HIM.

Den isländska regeringen:

I Island produceres 99,9% af al el med vandkraft og geotermisk energi, dvs. vedvarende energi.
I år 2002 var andelen af geotermisk varme i opvarmning af huse 87% og i år 2006 var andelen vokset op til 90%.

De 10% af befolkningen som ikke har adgang til geotermisk varme til opvarmning af sine huse, bruger for det meste el fra vedvarende kilder. Under 1% af befolkningen bruger olie til opvarmning da de bor isolerede steder ude på landet og har ikke adgang til elnettet.
Som allerede sagt, er andelen af dem som bruger geotermisk varme til opvarmning steget i de seneste år, og regeringen støtter projekter som har til formål at forøge denne andel endnu mere. På basis af projekter som har haft det formål at finde geotermisk varme på de steder i landet hvor man ikke før har haft viden om at der kunne findes varme i jorden, har man i de seneste år kunnet øge antal indbyggere som benytter geotermisk vand til opvarmning og ført os til den positive situation at 90% af alle indbyggere i Island har nu adgang til geotermisk varme til opvarmning.

I Akureyri kommune har man opstartet et projekt som har til formål at øge energieffektivisering i byens offentlige bygninger. Ifølge planen skal projektets første fase, som sammenstår af indsamling af data, blive færdiggjort i løbet af år 2007..

Den norska regeringen:

Fra norsk side er det iverksatt flere tiltak for å fremme bruk av fornybare energikilder til oppvarming av både private og offentlige bygninger.

Enova SF har på vegne av Olje- og energidpartementet i oppdrag om å fremme energiomlegging. Samlet disponerer Enova 700 millioner NOK per år. Et viktig mål for Enovas arbeid er å øke bruken av fornybare energikilder. Enova yter derfor tilskudd til prosjekter innenfor byggsektoren som enten bidrar til effektivisering eller til konvertering fra enten elektrisitet eller fosile energikilder til fornybare energikilder.

For oppføring av nye bygg krever nye byggeforskrifter at det skal dokumenteres at det er ulønnsomt å basere oppvarmingen på fornybare energikilder.

For statlige bygg over 1000 m2 kreves det fleksible oppvarmingssystemer.

Den svenska regeringen:

I maj 2005 infördes i Sverige ett särskilt stöd för att bl.a. främja konvertering från fossil- och elbaserad uppvärmning till fjärrvärme eller uppvärmning med förnybara energikällor i offentliga lokaler (SFS 2005:205). Stödet gäller enligt nuvarande beslut t.o.m. 31 december 2008. Sammantaget har ca 2 miljarder kronor avsatts för stödet för åren 2005-2008.

Stödet infördes med hänvisning till de energi- och miljöpolitiska målen. Vidare angavs att det är angeläget att åtgärderna bidrar till att öka investeringarna inom bygg- och fastighetssektorn och därmed stimulerar till en ökad sysselsättning. En annan målsättning är att offentlig verksamhet skall utgöra goda exempel på effektiv och miljöanpassad energianvändning.

Stödet gäller för ägare till lokaler där det bedrivs offentlig verksamhet som under vissa förutsättningar medges ett investeringsstöd om investeringar sker i energieffektivisering eller konvertering till förnybara energikällor. Stödet uppgår till 30 procent av de totala kostnaderna för sådana åtgärder upp till 10 miljoner kronor per byggnad. För installation av solcellsystem uppgår stödet till 70 procent av den totala kostnaden för en sådan åtgärd upp till 5 miljoner kronor per byggnad. Hittills (t.o.m. februari 2007) har totalt ca 1,1 miljarder kronor beviljats i stöd.

Enligt direktivet 2006/32/EG om effektiv slutanvändning av energi och om energitjänster skall medlemsstaterna bl.a. tillse att den offentliga sektorn tar en ledande roll beträffande effektivisering av energianvändningen. En utredning arbetar för närvarande med att utarbeta förslag till hur direktivet skall genomföras i Sverige. I utredningens uppdrag ingår att göra en bedömning av vilka åtgärder som behövs för att direktivets krav beträffande den offentliga sektorns roll skall uppfyllas.

Stefan Wallin

Samarbetsminister

Bilagor

E 8
2007
Journalnummer: 07-392-01

Skriftligt spørgsmål om flyvning med CIA-fly i Norden

Til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

Den tidligere irakiske hærchef, Nizar al-Kharzraju, som er mistænkt for forbrydelser mod menneskeheden, forsvandt fra Danmark den 16. eller den 17. marts 2003. Undersøgelser af Statsadvokaten for særlige internationale straffesager har vist, at hærchefen flygtede via Sverige. Og for nylig er det kommet frem, at umiddelbart før hærchefen forsvandt fra sin bopæl i Danmark så en overbo, at han satte sig ind i en bil med svenske nummerplader.

Kort efter hærchefens forsvinden skrev en tidligere CIA-chef, Vincent Cannistraro, at det var CIA, som hjalp hærchefen ud af Danmark. Cannistraro trak ganske vist senere i land og CIA havde ingen kommentarer.

N-313P	N547PA	N5117H
N-4476S	N549PA	N970SJ
N379P	N71PG	N168BF
N8068V	N190PA	N168D
N85VM	N163PA	N1HC
N227SV	N173PA	N50BH
N829MG	N542PA	N822US
N221SG	N459AX	N58AS
N600GC	N482EV	N88ZL
N601GC	N923FT	N510MG
N602GC	N521DB	N813G
N604GC	N247CJ	N404AC
N605GC	N129QS	N331P
N541PA	N35NK	

Ovennævnte fly er kendt som fly ejet af CIA eller CIA-dækselskaber.

Denne aktuelle dansk-svenske sag er vigtig i sig selv. Samtidig illustrerer den behovet for en vurdering af CIA-flyvninger i Norden.

1) Kan den svenske regering oplyse om et af de nævnte fly havde afgang fra en svensk lufthavn enten den 16. marts 2003, den 17.marts 2003 eller den 18. marts 2003?

2) Vil Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer iværksætte en uvildig undersøgelse af omfanget af CIA-flyvninger i de nordiske lande?

København, den 7. februar 2007

Line Barfod (EL)

Svar fra Danmarks regering

I forbindelse med Line Barfods spørgsmål til Nordisk Råd vedrørende flyvning med CIA-fly i Norden (E 8/2007), herunder særligt spørgsmålet om Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regeringer vil iværksætte en uvildig undersøgelse af omfanget af CIA-flyvninger i de nordiske lande, skal Danmark bemærke følgende:

Den danske regering har taget og tager konsekvent afstand fra tiltag, som krænker tilbageholdtes grundlæggende rettigheder. Dette gælder også personer, som er mistænkt for terrorisme. Terrorisme skal bekæmpes med alle lovlige midler og med fuld respekt for relevante folkeretlige og nationale regler.

Den danske regering tager derfor konsekvent afstand fra hemmelige og tidsubestemte tilbageholdelser, som sætter grundlæggende retssikkerhedsgarantier ud af kraft, fra anvendelse af tortur og grusom, umenneskelig og nedværdigende behandling og fra ulovlige fangeoverførsler.

Den danske regering har i de sidste to år besvaret en lang række spørgsmål fra Folketinget om påståede ulovlige CIA-aktiviteter, herunder spørgsmål om konkrete flyvninger og landinger i dansk territorium og om iværksættelse af en national undersøgelse.

I sine svar har den danske regering lagt alle de oplysninger frem, som danske myndigheder er i besiddelse af, om de fly, som påstås at have været anvendt til ulovlige fangetransporter. Således er en meget stor mængde teknisk og detaljeret data om flyvninger og landinger i Danmark, Grønland og Færøerne foretaget med en lang række fly og flyselskaber siden 2001 blevet indhentet og oversendt til Folketinget.

På baggrund heraf kan det slås fast, at der ikke forligger oplysninger om ulovlige aktiviteter i dansk luftrum eller på dansk jord i relation til dette sagskompleks. Det gælder også Grønland og Færøerne. Regeringen har tilsvarende ikke kendskab til, at nogen danske myndigheder eller embedsmænd har været involveret i ulovlige aktiviteter af en sådan karakter.

Det bemærkes endvidere, at Danmark ikke har været nævnt i de af Europarådet eller Europarlamentet fremlagte rapporter som et land, hvor der er foregået ulovlige aktiviteter af denne type.

Som det er spørgeren bekendt behandlede Folketinget den 1. februar 2007 et beslutningsforslag om nedsættelse af en undersøgelseskommission med henblik på at afdække eventuelle CIA-flys aktiviteter på dansk, grønlandsk og færøsk territorium. Der var ikke flertal for dette forslag i Folketinget, og der er efter regeringens opfattelse fortsat hverken grundlag eller behov for at foranstalte en sådan undersøgelse.

København, den 20. april 2007

Per Stig Møller
Udenrigsminister

Svar från Finlands regering

Finland respekterar sina internationella förpliktelser och vill försäkra sig om att dessa inte kränks på finsk mark eller i finskt luftrum. Finland betonar konsekvent att myndighetsbruk av civila flygplan alltid ska ligga i linje med de internationella människorättsnormerna. Finlands luftfartsmyndigheter känner till registreringsnumren för flygplan som rör sig i finskt luftrum och var planen har landat. För att flyga i kontrollerat finskt luftrum krävs dessutom färdtillstånd som beviljas av ifrågavarande flygledningsorgan utgående från färdplanen. I färdplanen antecknas inte vad luftfarkosterna transporterar.

Finland följer noga med diskussionen kring CIA-flygningarna och är redo att överväga nödvändiga åtgärder alltefter situation. Finlands regering har redan undersökt huruvida det har

förekommit eventuella CIA-transitflygningar i finskt luftrum. Eventuella CIA-transitflygningar i Finlands och EU:s luftrum har tidigare utretts bland annat i anslutning till riksdagens skriftliga spörsmål 17.11.2005 (934/2005 rp).

Utgående från påståendena i offentligheten i november 2005 bad Finland Förenta staterna på bilateral basis om redovisning för ett fraktplans mellanlandning på Helsingfors-Vanda flygfält 16.5.2003 på dess väg från Frankfurt till Stockholm. Planet, en modifierad Hercules L-382, ägs av bolaget Prescott Support. I ansökan om tillstånd för mellanlandning uppgavs det att planet har fraktgods avsett för Förenta staternas ambassader samt en besättning på tio personer ombord, men inga passagerare.

Förenta staternas allmänt hållna svar i december 2005 gav inget besked om enskilda flygningar, men man försäkrade angående de påstådda fångtransporterna att landet följer sina folkrättsliga förpliktelser. De svenska luftfartsmyndigheterna har i sina utredningar fäst uppmärksamhet vid samma flygning. Enligt de svenska myndigheterna har det i utredningen i ljuset av tillgängliga uppgifter inte framkommit något sådant som skulle tyda på ett CIA-uppdrag i flygningarna i riktning Sverige. Finska myndigheter har inte heller avvikande uppgifter.

CIA-flygningarna aktualiserades på nytt i den finska offentligheten våren 2006 när Amnesty International i sin rapport om CIA-flygningarna nämnde en annan transitflygning via Finland och tv-kanalen Fyran presenterade uppgifter om ytterligare en tredje flygning med mellanlandning i Finland (på väg från Afghanistan till Washington 20-21.9.2004). Utrikesministeriet utredde frågan och bad Förenta staternas ambassad om tilläggsuppgifter 11.5.2006. Ambassaden svarade 12.5.2006 med att kort konstatera att den inte tar ställning i frågan och inte svarar på detaljerade frågor om underrättelseoperationer.

Helsingfors den 2 april 2007

Erkki Tuomioja
utrikesminister

Svar fra Islands regering

På Island er hovedregelen at man ikke tilråder offentlig politietterforskning av straffbare forhold med mindre det foreligger kjennskap til eller mistanke om slike forhold. Det foreligger ingen informasjon som tyder på at CIA har foretatt ulovlige flygninger i islandsk luftrom. På bakgrunn av dette finner islandske myndigheter ikke at det er berettiget å igangsette en særlig etterforskning av CIAs flygninger i islandsk luftrom.

Reykjavík, 15 maj. 2007

Grétar Már Sigurðsson
Direktør for udenriksministeriet[1]

Svar fra Norges regjering

Norge respekterer sine internasjonale forpliktelser og vil forsikre seg om at disse ikke blir krenket på norsk jord eller i norsk luftterritorium. Avinor som driver flyplassene i Norge føl-

[1] Islands svar lämnades under det isländska valet och innan någon minister hade utsetts varför svaret skrivits under av utrikesministeriets direktör (red. anm).

ger regelverket i internasjonale avtaler for sivil luftfart som Norge har inngått. Disse avtalene stiller krav til opplysninger om flyplan, men gir ellers sivile fly rett til å foreta tekniske landinger på norske flyplasser uten å oppgi hvem som eier eller leier flyet.

Norske myndigheter har ved flere anledninger tatt opp spørsmålet om bruk av norsk luftterritorium og mellomlandinger av påståtte CIA-fly med amerikanske myndigheter. Vi har gjort det helt klart overfor amerikanske myndigheter hva som er Norges syn på ulovlig fangetransport og behovet for å etterleve grunnleggende menneskerettigheter. Vi har også fått klare og entydige svar hver gang spørsmålet har vært tatt opp i forbindelse med konkrete episoder. Amerikanske myndigheter har understreket at USA overholder norske lover og regler og respekterer norsk suverenitet over norsk territorium.

I fjor gjennomførte både Europarådet og Europaparlamentet granskninger på bakgrunn av opplysninger om at CIA står bak hemmelige fangetransporter i europeisk luftterritorium. Norge oversendte i den forbindelse en grundig redegjørelse til generalsekretæren i Europarådet om norsk lovgivning og praksis på området. Undersøkelsene viste at det ikke finnes holdepunkter for å anta at norsk territorium er blitt benyttet til aktiviteter som innebærer brudd på menneskerettighetene.

Oslo, 17. april 2007

Jonas Gahr Støre
Utenriksminister

Svar från Sveriges regering

Line Barfod har frågat den svenska regeringen
- dels om något av 41 namngivna luftfartyg lämnat en svensk flygplats den 16, 17 eller 18 mars 2003,
- dels om Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar vill starta en oväldig undersökning av omfattningen av CIA-flygningar i de nordiska länderna.

Den första frågan kan bara besvaras delvis. Svenska myndigheter har i dag bara kvar uppgifter om luftfartyg som trafikerat de statliga flygplatserna vilka drivs av Luftfartsverket. De uppgifter som finns bevarade är sådana som behövs för debitering av olika flygavgifter. Några uppgifter om flygningar till och från de icke-statliga flygplatserna från år 2003 finns inte tillgängliga. Luftfartsverket har kontrollerat de i frågan angivna luftfartygen och kunnat konstatera att endast ett av dessa flugit till och från en svensk statlig flygplats den aktuella tiden. Det gäller flygplanet med registreringsbeteckningen N482EV som den 16 mars 2003 kom i linjefart till Göteborg–Landvetter och flög vidare samma dag till Helsingfors, Finland. Den aktuella linjen synes ha trafikerats i linjefart med samma flygplan under såväl 2001 som 2002 och 2003.

Som svar på den andra frågan kan jag informera om att den svenska regeringen redan har genomfört en undersökning för att utröna eventuell förekomst av flygningar i Sverige på uppdrag av CIA under tiden mellan den 1 januari 2002 och den 17 november 2005 (dagen för regeringens beslut om undersökningen). Undersökningen har genomförts av Luftfartsverket och Luftfartsstyrelsen, och redovisades till regeringen den 7 och 15 december 2005. Kopior av redovisningarna bifogas.

Några ytterligare åtgärder i saken är för närvarande inte aktuella från den svenska regeringens sida.

Stockholm den 23 mars 2007

Åsa Torstensson

E 8/ 2007

infrastrukturminister

E 9
2007

Skriftligt spørgsmål om de selvstyrende landes muligheter for styrket deltagelse i det nordiske samarbejde

Journalnummer: 07-112-02

Til Danmarks regering

På Nordisk Råds session i København i efteråret 2006 blev der fremlagt kortlægning af status vedrørende de selvstyrende landes muligheder for styrket deltagelse i det nordiske samarbejde, således som statsministrene i Reykjavik året før havde ønsket.

Positionerne indenfor Rigsfællesskabet blev også fremlagt. Færøernes var på forhånd kendt og fra grønlandsk side blev det gjort klart, at man ønsker fuldt medlemskab i Nordisk Råd for parlamentarikerne og en ordning i Nordisk Ministerråd, hvor man kunne deltage i afstemninger på de områder, der er hjemmestyrets kompetence.

Der blev i debatten fra dansk side givet positive signaler, men ikke nogen konkrete anvisninger på, hvordan man forstillede sig, at dette skulle ske. I diskussionen om den ovenfor nævnte kortlægning er der fremkommet synspunkter, der kunne tolkes derhen, at der skulle være forhold i den danske lovgivning herunder i Grundloven som tilsiger, at det grønlandske ønske ikke kan realiseres.

Enhver ændring i det nordiske samarbejde vil kræve ændring af Helsingforsavtalen. For at sikre at debatten frem mod næste session i Nordisk Råd foregår på et så godt oplyst grundlag som muligt, skal jeg med baggrund i ovenstående herved bede om svar på følgende spørgsmål.

1) Hvilke bestemmelser (artikler) i Helsingforsavtalen kan det efter den danske regerings fortolkning foretages ændringer i?
2) Kan man efter dansk lovgivning tiltræde en ændring af bestemmelserne om ministerrådets virke, som kan opfylde de grønlandske ønsker?
3) Kan man efter dansk lovgivning tiltræde en ændring af bestemmelserne vedrørende Nordisk Råds virke, som kan opfylde de grønlandske ønsker?
4) Såfremt de grønlandske ønsker ikke fuldt ud kan virkeliggøres gennem ændringer af Helsingforsavtalen, hvilke ændringer/foranstaltninger vil man så foreslå for på anden måde at fremme målsætningen om at styrke de selvstyrende landes deltagelse i det nordiske samarbejde?

Nuuk, den. 9 februar 2007

Johan Lund Olsen (IA)

UI 1060 RIGSMINISTERIET

Nordisk Råd
c/o Nordisk Ministerråd
Store Strandstræde 18
1255 Kbh. K

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
http://www.um.dk
Girokonto 3 00 18 06

Bilag	Journalnummer	Kontor	
-	39.P.15.b.	NFG	22. marts 2007

Svar på spm. E9/2007 fra Nordisk Råds medlem, Johan Lund Olsen(IA) om de selvstyrende områders stilling i det formelle nordiske samarbejde

Spm. 1) Hvilke bestemmelser (artikler) i Helsingforsavtalen kan efter den danske regerings fortolkning foretages ændringer i?

Den danske regering har foreslået, at der blev nedsat en arbejdsgruppe i Nordisk Ministerråd, som skulle udrede de tekniske og praktiske hindringer for de selvstyrende områders deltagelse i det nordiske samarbejde. Gruppen skulle se på spørgsmål som eksempelvis institutionernes forretningsordener, sammensætning og valg til bestyrelser, deltagelse i arbejdsgrupper, m.v. Det vil sige: kortlægge de praktiske barrierer, som ikke var med i generalsekretærens overvejende juridiske udredning. Regeringen har ikke på forhånd lagt sig fast på, hvilke bestemmelser i Helsingfors-aftalen, som arbejdet skal resultere at foreslå ændringer i. Tværtimod har regeringen indtaget det standpunkt, at arbejdsgruppen skal gå fordomsfrit til arbejdet.

Spm. 2) Kan man efter dansk lovgivning tiltræde en ændring af bestemmelserne om ministerrådets virke, som kan opfylde de grønlandske ønsker?

På det tidspunkt, hvor den kommende arbejdsgruppe i Nordisk Ministerråd har afsluttet sit arbejde, vil regeringen selvsagt skulle vurdere om resultatet holder sig inden for den danske grundlovs rammer.

Spm. 3) Kan man efter dansk lovgivning tiltræde en ændring af bestemmelserne vedrørende Nordisk Råds virke, som kan opfylde de grønlandske ønsker?

Der henvises til svaret under spørgsmål 2).

Spm. 4) Såfremt de grønlandske ønsker ikke fuldt ud kan virkeliggøres gennem ændringer af Helsingforsavtalen, hvilke ændringer/foranstaltninger vil man så foreslå for på anden måde, at fremme målsætningen om at styrke de selvstyrende landes deltagelse i det nordiske samarbejde?

Regeringen vil støtte færøske såvel som grønlandske ønsker om en styrket rolle for de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde, så længe det er muligt inden for grundlovens rammer. De konkrete forslag vil afhænge af det arbejde, der forhåbentlig nu snart går i gang i regi af den arbejdsgruppe, som er foreslået af Danmark.

Med venlig hilsen

Connie Hedegaard
Minister for nordisk samarbejde

E 10
2007
Journalnummer: 07-372-02

Skriftlig fråga om förhållandena på Kastrups flygplats

Till Danmarks regering

Kaos på Kastrup. Den rubriken har i danska aviser fångat många människors åsikt om tillståndet vid denna viktiga flygplats. Liknande tankar har även framförts från svenskt och skånskt håll.

Kastrup är inte endast en väsentlig angelägenhet för Danmark, utan i förhållande till antal passagerare, också en av Sveriges mest använda flygplatser. Kaos och problem går inte bara ut över danska passagerare utan även över resande från andra länder. Särskilt svårt är det för passagerare från det delstatliga SAS och därmed Star Alliance. Ifall man inte kan checka in vid självbetjäningsautomaterna, utan tvingas använda diskarna med manuell hjälp, kan man få stå timtals i kö. Passagerare har missat flygavgångar på grund av väntan. Tre till fem diskar skall ibland bistå flera hundra personer! Det handlar om många timmar av värdefull tid som går till spillo. Samtidigt finns en tilltagande rädsla hos passagerare över att flyga via Kastrup då man inte vet om den elektroniska biljetten kommer att fungera. Även om nya säkerhetsrutiner och andra förändringar medfört förseningar också vid t.ex. Stockholm/Arlanda och Oslo/Gardermoen verkar läget vara särskilt alvarligt vid Kastrup. Meningslös väntan i timmar innebär förlust av mycket värdefull arbetstid. Oro och rädsla för det kaos man kan tvingas uppleva på Kastrup skapar tröghet och utgör motsatsen till den enkla, snabba och serviceinriktade tillvaro vi önskar skall prägla tillvaron kring Öresund.

Har man för avsikt att vidta några åtgärder för att minska köerna och problemen vid de manuella incheckningsdiskar som tillhör delstatliga SAS (och därmed Star Alliance) vid den för Danmark och Sydsverige så viktiga flygplatsen Kastrup?

Stockholm den 13 februari 2007

Hans Wallmark (m)

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
http://www.um.dk
Girokonto 3 00 18 06

Nordisk Råd
c/o Nordisk Ministerråd
Store Strandstræde 18
1255 Kbh. K

Bilag	Journalnummer	Kontor	
-	39.P.15.b.	NFG	20. marts 2007

Spm. E10/2007 fra Nordisk Råds medlem, Hans Wallmark om forholdene i Københavns Lufthavns, Kastrup:

" *Kaos på Kastrup. Den rubriken har i danska aviser fångat många människors åsikt om tillståndet vid denna viktiga flygplats. Liknande tankar har även framförts från svenskt och skånskt håll.*

Kastrup är inte endast en väsentlig angelägenhet för Danmark, utan i förhållande till antal passagerare, också en av Sveriges mest använda flygplatser. Kaos och problem går inte bara ut över danska passagerare utan även över resande från andra länder. Särskilt svårt är det för passagerare från det delstatliga SAS och därmed Star Alliance. Ifall man inte kan checka in vid självbetjäningsautomaterna, utan tvingas använda diskarna med manuell hjälp, kan man få stå timtals i kö. Passagerare har missat flygavgångar på grund av väntan. Tre till fem diskar skall ibland bistå flera hundra personer! Det handlar om många timmar av värdefull tid som går till spillo. Samtidigt finns en tilltagande rädsla hos passagerare över att flyga via Kastrup då man inte vet om den elektroniska biljetten kommer att fungera. Även om nya säkerhetsrutiner och andra förändringar medfört förseningar även vid t.ex. Stockholm/Arlanda och Oslo/Gardermoen verkar läget vara särskilt alvarligt vid Kastrup. Meningslös väntan i timmar innebär förlust av mycket värdefull arbetstid. Oro och rädsla för det kaos man kan tvingas uppleva på Kastrup skapar tröghet och utgör motsatsen till den enkla, snabba och serviceinriktade tillvaro vi önskar skall prägla tillvaron kring Öresund.

Har man för avsikt att vidta några åtgärder för att minska köerna och problemen vid de manuella incheckningsdiskar som tillhör delstatliga SAS (och därmed Star Alliance) vid den för Danmark och sydsverige så viktiga flygplatsen Kastrup?"

Svar:

Finansministeren har over for mig oplyst:

"Der er ingen tvivl om, at trafikudviklingen i Københavns Lufthavn i perioder og særligt i starten af ferieperioden i 2006 var stærkt utilfredsstillende.

Som ansvarlig for den danske stats medejerskab af Københavns Lufthavne A/S anmodede jeg derfor den 5. juli 2006 selskabets bestyrelsesformand om en redegørelse for, hvilke tiltag Københavns Lufthavne A/S agtede at gennemføre for at forbedre situationen på kort sigt og for at undgå, at lignende situationer ville opstå fremover.

I redegørelsen, som jeg modtog den 7. juli 2006, erklærer Københavns Lufthavne A/S sig enig i, at forholdene ikke var tilfredsstillende. Endvidere redegjorde selskabet for en række tiltag, der allerede var eller ville blive sat i værk. Bl.a. ville selskabet på kort sigt ansætte mere personale til sikkerhedskontrol, mens en ombygning af sikkerhedskontrollen på længere sigt også ville bidrage til en mere effektiv trafikafvikling. Redegørelsen blev offentliggjort på selskabets hjemmeside og er fremsendt til det danske folketing (bilag til besvarelse af spørgsmål S 5955 af den 14. juli 2006 til transport- og energiministeren, stillet af Torben Hansen (S)).

I december 2006 rettede jeg en fornyet henvendelse til Københavns Lufthavne A/S og anmodede om en status for de tiltag, selskabet tidligere havde oplyst at ville iværksætte. Jeg modtog den opfølgende redegørelse den 20. december 2006. Af denne redegørelse fremgik bl.a., at selskabet i løbet af efteråret havde ansat flere medarbejdere i sikkerhedskontrollen, og at det havde været muligt med en fornuftig afvikling af trafikken på trods af de nye skærpede EU-krav. Det fremgik endvidere, at arbejdet med at etablere en ny, central sikkerhedskontrol var påbegyndt, og at den forventes færdiggjort inden feriesæsonen 2007. Redegørelsen er i december 2006 fremsendt til Folketingets Trafikudvalg (Alm. del – Bilag 174).

Særligt for så vidt angår kødannelser ved check-in, fremgår det af ovennævnte redegørelser, at København Lufthavne A/S' ansvar alene er at stille den fysiske infrastruktur til rådighed. Derimod er det flyselskaberne, der eventuelt ved brug af de forskellige handlingselskaber har ansvaret for at bemande check-in skrankerne og dermed kødannelser ved manuelt check-in.

På den baggrund har Københavns Lufthavne A/S også haft fokus på at sikre og forbedre samspillet mellem de aktører, der har ansvar for trafikafvikling og passagerservice i Københavns Lufthavn. Ud over som allerede nævnt flyselskaberne drejer det sig bl.a. om handlingselskaber og rejsebureauer. Som de fremgår af redegørelserne, har Københavns Lufthavne A/S oplevet stor vilje fra aktørerne i arbejdet med at forbedre forholdene for de rejsende."

Med venlig hilsen

Connie Hedegaard
Minister for nordisk samarbejde

E 11
2007
Journalnummer: 07-346-01

Skriftlig fråga om situationen för kulturtidskrifterna i Norden

Till Nordiska ministerrådet

Situationen för kulturtidskrifterna i Norden är allvarlig. Det handlar om tidskrifter som spelar en väsentlig roll i den offentliga debatten, tidskrifter som fördjupar viktiga samtal och därmed har en grundläggande demokratisk betydelse, men som lider av så dålig ekonomi att de inte ens kan betala avtalsenliga löner.

Nu har kultur-, opinions- och vetenskapliga tidskrifternas förbund, Norsk tidskriftsforening, Föreningen för Sveriges kulturtidskrifter, Foreningen af Danske Kulturtidskrifter gått ut med ett upprop till beslutsfattarna i samtliga nordiska länder för att peka på den ohållbara situationen. I Finland har nyligen en femtonprocentig sänkning av tidskriftsbidraget klubbats i och med budgeten för 2007. I Norge har det statliga bidraget inte höjts på femton år. Men det handlar inte enbart om låga bidragsnivåer utan också om kraftiga portohöjningar, sjunkande prenumerationstal från offentliga bibliotek och ett massivt distributionsoligopol på lösnummermarknaden.

En mångfald bland massmedier är inte något ett land får gratis eller per automatik. Det krävs ett aktivt stöd till kulturtidskrifterna och det gäller hela Norden.

Vi vill därför fråga de nordiska kulturministrarna: Vad är ministrarna beredda att göra för att ge kulturtidskrifterna möjligheter att överleva och det på ett sådant vis att de också kan sköta sina åtaganden som arbets- och uppdragsgivare?

København, Nuuk, Helsingfors, Reykjavik, Oslo och Stockholm den 20. februar 2007

Line Barfod (EL)
May Elisabeth Hansen (SV)
Elina Linna (V)
Outi Ojala (vänst)
Johan Lund Olsen (IA)
Rolf Reikvam (SV)
Steingrímur J. Sigfússon (VG)
Kristen Touborg (SF)

norden
Nordisk Ministerråd

Nordisk råd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fak +45 3396 0202
s
www.norden.org

E11/2007 SKRIFTLIG SPØRSMÅL OM SITUASJONEN FOR KULTURTIDSSKRIFTENE I NORDEN

30. mars 2007

Vi viser til Nordisk Råds brev av 20. februar 2007 (j.nr. 07-346-01) vedr. skriftlig spørsmål om situasjonen for kulturtidsskriftene i Norden. MR-K har ved skriftlig prosedyre (30. mars 2007) gitt Nordisk ministerråds sekretariat i oppdrag å besvare ovennevnte spørsmål.

Nordisk Ministerråd for kultur anser finansiering av kulturtidsskrifter i de enkelte land primært som en oppgave av nasjonal karakter. Dersom flere kulturtidsskrifter inngår et samarbeid på nordisk nivå i form av nettverk eller konkrete prosjekter, vil den nye strukturen for nordisk kultursamarbeid kunne åpne for flere muligheter. For å gi kultursamarbeidet en ny dynamikk fastla kulturministrene i 2005 to rammeprogrammer som vil stimulere til nye fellesnordiske initiativ og prosjekter:

- **Mobilitets- og residensprogrammet** innholder bl.a. en modul for nettverksstøtte som gir kulturaktører mulighet til å etablere kortvarige eller langvarige nettverk.
- **Kunst- og kulturprogrammet** består av to moduler: Produksjonsrettet virksomhet og Kompetanseutvikling, formidling og kritisk diskurs.

Iverksettelse av de nye programmene i 2007 vil gagne formidling og profilering av nordisk kultur i Norden og verden for øvrig. I løpet av våren 2007 vil programmene lanseres med første søknadsrunder. I 2007 etableres også en ny nordisk institusjon: Kulturkontakt Nord med ansvar for søknadsbehandling, informasjon og rådgivning om den nye strukturen for nordisk kultursamarbeid. Med dette anmodes de nordiske kulturtidsskrifter om å ta kontakt med Kulturkontakt Nord (www.kulturkontaktnord.org) for ytterligere opplysninger om hvordan de nordiske kulturtidsskriftene vil kunne søke om støtte innenfor de nye programmene.

Med vennlig hilsen

Stefan Wallin
Samarbetsminister

E 12
2007

Skriftligt spørgsmål om Sveriges ratifikation af Europarådets konvention om menneskehandel

Journalnummer: 07-334-02

Til Sveriges regering

De nordiske lande har alle underskrevet Europarådets konvention om menneskehandel, men ingen af dem har ifølge det oplyste endnu ratificeret den. Sverige var blandt de første underskrivere, og det er jo af betydning for konventionens ikrafttræden, at så mange som muligt ratificerer så hurtigt som muligt.

Hvornår forventer Sveriges regering, at Sverige kan ratificere Europarådets konvention om menneskehandel (CETS No. 197)?

København, den 5. marts 2007

Line Barfod (EL)

1068

REGERINGSKANSLIET

Dnr Ju2007/3027/L5

Justitieministern

Till Nordiska rådet

Svar på fråga från ledamot av Nordiska rådet

Fråga E 12/2007 av Line Barfod (EL) om Sveriges tillträde till Europarådets konvention om människohandel

Folketingsmedlem Line Barfod, Danmark, har ställt följande fråga till Sveriges regering:

" Hvornår forventer Sveriges regering, at Sverige kan ratificere Europarådets konvention om menneskehandel".

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att bl.a. analysera frågan om Sveriges tillträde till Europarådets människohandelskonvention och vilka lagändringar som i så fall kan krävas samt i förekommande fall ge förslag på sådana lagändringar (dir. 2005:152). Utredaren skall redovisa sitt uppdrag senast den 31 oktober i år.

När utredaren redovisat sina förslag kommer de att skickas ut på remiss. Därefter kommer de att beredas inom Regeringskansliet. Målsättningen är att en proposition till riksdagen skall kunna läggas fram senast under våren 2009.

Stockholm den 10 april 2007

Beatrice Ask

E 13
2007

Skriftlig fråga om åldersgränsen i Nordisk Barn- och ungdomskommitté

Journalnummer: 07-345-01

Till Nordiska ministerrådet

En betydande andel av de nordiska ungdomsorganisationerna har en åldersgräns på 30 år. Trots detta är den övre åldersgränsen för Nordiska Barn- och ungdomskommitténs (NordBUK) anslag 25 år. Detta försvårar det nordiska samarbetet ungdomsföreningarna emellan.

Vid sin session 2005 yrkade Ungdomens Nordiska Råd på en höjning av NordBUK's övre åldersgräns från 25 till 30 år. Efter den senaste sessionen har samarbetsministrarna godkänt strategin för NordBUK. I denna strategi har de ungas enhälliga önskemål totalt förbisetts och NordBUK's verksamhetsområde definierats till barn och unga mellan 0 och 25 år.

Varför höjs inte åldersgränsen i enlighet med yrkandet från Ungdomens Nordiska Råd?

Helsingfors den 5 mars 2007

Outi Ojala (vänst)

1070

UTRIKESMINISTERIET UTLÅTANDE HEL5527-13

16.04.2007

Nordiska Rådet

Ref.

Ärende
Svar på spørgsmål E 13/2007 om aldersgrænsen i Nordisk Børne- og Ungdomskomité

Svar på spørgsmål E 13/2007 om aldersgrænsen i Nordisk Børne- og Ungdomskomité

I brev af 5. marts 2007, j.nr. 07-345-01, har Outi Ojala stillet et spørgsmål om aldersgrænsen i Nordisk Børne- og Ungdomskomité.

"En betydande andel av de nordiska ungdomsorganisationerna har en åldersgräns på 30 år. Trots detta är den övre åldersgränsen för Nordiska Barn- och ungdomskommitténs (NORDBUK) anslag 25 år. Detta försvårar det nordiska samarbetet ungdomsföreningarna emellan. Vid sin session 2005 yrkade Ungdomens Nordiska Råd på en höjning av NordBUK´s övre åldersgräns från 25 till 30 år. Efter den senaste sessionen har samarbetsministrarna godkänt strategin för NordBUK. I denna strategi har de ungas enhälliga önskemål totalt förbisetts och NordBUK's verksamhetsområde definierats till barn och unga mellan 0 och 25 år.

Varför höjs inte åldersgränsen i enlighet med yrkandet från Ungdomens Nordiska Råd?"

Svar:
Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK) udarbejdede i efteråret 2005 forslag til samarbejdsministrene om en ny strategi for børn og unge i Norden og en ny handlingsplan for Nordisk Børne- og Ungdomskomité 2006-2009. Forslaget fra Ungdommens Nordiske Råd (UNR) indgik i NORDBUKs arbejde. Strategien og handlingsplanen blev vedtaget af samarbejdsministrene den 1. marts 2006.

I november 2006 indbød NORDBUK repræsentanter for præsidiet for UNR til at deltage i et miniseminar med NORDBUK sammen med repræsentanter for det nordiske ungdomspanel, som var nedsat af det norske formandskab i 2006. På dette seminar drøftedes ungdomspanelets forslag og mulige samarbejdsområder mellem UNR og NORDBUK, herunder også støtteordningen.

Der var på seminaret enighed mellem UNR's repræsentant og NORDBUK om at fortsætte dialogen igennem et årligt møde i forbindelse med NORDBUKs november-møde.

På baggrund af forslag fra ungdomsrepræsentanterne i NORDBUK og UNR's forslag besluttede komitéen at åbne for deltagelse af unge mellem 26 og 29 år i NORDBUK's projektstøtteordning. Dette vil fremgå af vejledningen til projektstøtteordningen fra ansøgningsfristen den 1. september 2007. Under hensyntagen til de begrænsede midler til projektstøtteordningen besluttede komitéen dog samtidig, at der fortsat skal ske en prioritering af aldersgruppen under 26 år.

Stefan Wallin
Samarbetsminister

Postadress
PB 176
00161 Helsingfors

Marinkasernsgatan 5

Telefon
+358-(0)9-160 05

Telefax
+358-(0)9-629 840

E 14
2007
Journalnummer: 07-366-01

Skriftlig fråga om budgetmedel till projekt om nordiskt samarbete mot människohandel

Till Nordiska ministerrådet

På sessionen 2006 antog Nordiska rådet Rek. 19/2006 "Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel" (A 1391/medborger), och i Rek. 27/2006 avsatte man 3 miljoner kronor i 2007 till att förverkliga besluten.

Den vänstersocialistiska gröna gruppen, VSG, initierade denna rekommendation och står likaså bakom beslutet att avsätta 3 miljoner av budgeten. VSG har försökt att få till stånd en dialog med ministerrådet om hur rekommendationerna ska kunna genomföras i realiteten men dialogen har aldrig tagit fart på allvar. Det har därför varit svårt för VSG att se vad ministerrådet avser göra på området. VSG har dock förstått det som att ministerrådet har påbörjat en process i ärendet, och vill med anledning av detta presentera ett konkret projektförslag för hur de 3 miljoner kronorna kan användas. Förhoppningsvis kan VSG:s förslag bidra till att förbättra den framtida dialogen, men även till att arbetet kan komma igång inom en snar framtid.

Det krävs stora resurser för att förverkliga ett samarbete mellan yrkesverksamma i Norden och i västra Ryssland/de baltiska staterna. Åtskilliga av de yrkesverksamma inom det aktuella fältet har behov av erfarenhetsutbyte och vidareutbildning. I synnerhet då det gäller att utveckla *best practice* i samarbetet mellan socialarbetare och poliser. VSG:s förhoppning är därför att de 3 miljoner kronor kan öronmärkas för det projekt som nedan bifogas.

Är Nordiska ministerrådet beredda att realisera det projekt som VSG föreslår?

Stockholm den 8 mars 2007

Elina Linna (v)

Bilaga: Projektbeskrivning för nordiskt samarbete mot människohandel

Projektbeskrivning för nordiskt samarbete mot människohandel

Vid nordiska rådets möte i Helsingfors, i januari 2007, förestod den vänstersocialistiska gröna gruppen (VSG) en workshop där bl.a. Maria Sagitova, advokat på ministerrådet i S:t Petersburg, och Kristina Misiniene, socialarbetare på Caritas i Vilnius, deltog. De informerade om hur situationen ser ut i deras respektive närområden samt om vilka åtgärder de bedömde som nödvändiga om ett nordiskt samarbete mot människohandel ska bli framgångsrikt.

Följande förslag bygger således på erfarenheter som kom fram vid denna workshop, men även på kunskaper som framkommit under tidigare genomförda seminarier inom Nordiska rådets ramar. Utöver detta har ett flertal personer, verksamma inom området, kommit med värdefulla synpunkter på VSG:s förslag.

Samarbetet med Västryssland och Litauen

Situationen i S:t Petersburg

I S:t Petersburg finns det inga åtgärder som riktar sig direkt vare sig till dem som fallit offer för människohandel eller till offren inom sexindustrin. Det gäller såväl de som sålts till utlandet, och sedan har sänts tillbaka till hemlandet, som de som kommit från landbygden till storstaden. Viktigt att notera i detta sammanhang är att många av de barn som har sålts till sexindustrin tvingas bo tillsammans i lägenheter som besöks av sexturister. I vissa lägenheter kan så många som 15-20 barn ha trängts ihop på en mindre yta. En grov form av människohandel som särskilt bör uppmärksammas.

Naturligtvis är anställda i förvaltningar, i enskilda statliga kriscentra och hos polisen bekanta med denna verklighet, men kunskapsnivån då det gäller möjliga åtgärder är låg. Det handlar exempelvis om brist på kunskap vad gäller utredningsinsatser, skadereduktion, förebyggande insatser och internationellt samarbete. Man talar inte om prostitution och inte heller om möjligheten att t.ex. dela ut kondomer eller om andra förebyggande åtgärder som länge har varit självklarheter i Norden.

I och med bristen på målinriktade åtgärder saknar socialarbetare, som ju står i fokus i de antagna rekommendationerna, den nödvändiga kompetensen för att stötta och hjälpa de utsatta. Det är därför helt naturligt att ett samarbete tar sin utgångspunkt i ett erfarenhetsutbyte som syftar till att lyfta kunskapsnivån hos alla inblandade parter. De nordiska socialarbetarna kommer t.ex. kunna använda sig av kunskaper och erfarenheter från S:t Petersburg då det handlar om hur offren luras till att tro på "ett bättre liv i Norden". Erfarenhetsutbyte är viktigt av rent "praktiska skäl", men det handlar även om att förändra attityder – i Norden såväl som i Litauen och Ryssland.

VSG ser således kunskapsutbytet mellan professionerna som helt centralt i kampen för de utsatta och mot de kriminella. Tre huvudsakliga problemställningar, som alla kräver olika åtgärder, bör stå i fokus:

1. Barn som offer för sexturismen
2. Handel med kvinnor och män som säljs till prostitution från landsbygd till storstäder
3. Handel med kvinnor, män och barn som säljs som sexslavar utomlands

Barn som sexslavar

Polisen i S:t Petersburg känner ofta till lägenheterna som barnen vistas i, men som regel agerar man inte mot dem. Ett mycket konkret problem är att det inte finns något lagligt stöd för att tvångsflytta barnen från deras föräldrar. Det innebär också att de föräldrar, som av desperation och fattigdom har sålt sina barn, i en rättsprocess i själva verket även ska representera dessa barn – d.v.s sina egna barn. Detta är naturligtvis en omöjlig och ohållbar situation.

Hur polisens insatser ser ut då det gäller att anhålla sexturisterna och antingen själv väcka åtal mot dem, eller sända dem till deras hemland för att där få åtal väckt mot dem, är okänt och därför särskilt viktigt och relevant att få belyst.

Vidare så har barn som varit utsatta för så grova övergrepp som de ovan beskrivna, behov av särskild vård som det i dag inte finns utbildad personal för.

Prostitution

Detta är i huvudsak ett problem där de nordiska länderna inte är lika direkt och tydligt involverade. Vad som dock är desto tydligare är att ett generellt kunskapslyft skulle vara till stor nytta för att komma närmare en lösning av problemet.

Människohandel över gränserna

Litauen har samma problem som man har i Ryssland. Åtgärderna beskrivs därför i följande avsnitt.

Situationen i Litauen

En katolsk NGO, Caritas, ligger bakom initiativet till en gemensam insats på området. Caritas hyr bl.a. lägenheter med skyddade adresser, där kvinnor som återvänder hem efter att ha använts som sexslavar i ett nordiskt land har möjlighet att gömma sig. De använder sig aldrig av samma lägenhet längre än sex månader, på grund av hot och risker. Även för de anställda är hot och trakasserier vanligt.

Konkreta åtgärder: projektförslag

Erfarenhetsutbyte mellan yrkesverksamma

När vi här talar om yrkesverksamma syftar vi på såväl offentligt anställda socialarbetare och poliser, som anställda i diverse NGO's.

VSG menar att personal från de utvalda nordiska länder som har arbetat med barn som har utsatts för grova övergrepp, ska besöka personal som på sikt ska stötta och hjälpa barn i de ryska statliga barnhemmens särskilda avdelningar – eller hur de ryska myndigheterna beslutar – samt inom motsvarande i Litauen. Omvänt bör rysk och litauisk personal besöka personalen i de nordiska länderna och se hur man arbetar där. Inte minst i vilken kontext som detta arbete sker. Motsvarande bör gälla för vuxna drabbade.

Det kanske allra viktigaste är dock att polis och socialarbetare kommer närmare en förståelse för varandras arbete. Det är därför viktigt att besöken/mötena inkluderar båda yrkeskategorierna. Fokus bör ligga på bl.a. förhörsmetoder (av de utsatta), hur vittnesskyddsprogram kan etableras och hur man hittar och straffar människosmugglarna.

Parallellt med detta är det önskvärt att även beslutsfattare i viss utsträckning deltar i en del av mötena. Dels för att få insikt om problemens omfång, men i synnerhet för att öka deras förståelse för vilka konsekvenserna blir för dem som har drabbats av övergreppen. Detta deltagande får dock under inga omsändigheter ske på bekostnad av de yrkesverksammas möten, fortbildning och erfarenhetsutbyte.

Slutligen bör varje möte dokumenteras skriftligt. Avrapporteringen ska distribueras av Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet till beslutsfattare, andra yrkesverksamma inom fältet m.fl.

I korthet

Anställning av projektansvarig, innan augusti 2007 (600 000 kr.) 30 socialarbetare och 15 poliser från St. Petersburg och Litauen besöker i två veckor två nordiska länder (2x1 vecka). Huvudfokus ligger på det sociala arbetet i praktiken (600 000 kr). 30 socialarbetare och 15 poliser från två nordiska länder besöker S:t Petersburg och Litauen (2x1 vecka). Fokus är det sociala arbetet i praktiken samt de kriminella rekryteringsmetoderna (500 000 kr). En grupp beslutsfattare inom polisen, social och hälsovården deltar i besöksrundan i en vecka (100 000 kr).

Ett seminarium där beslutsfattare och yrkesverksamma möts med syfte att diskutera vad som kan implementeras av den inlärda kunskapen, definiera barriärer samt formera nya och utveckla befintliga nätverk bland de yrkesverksamma (200 000 kr).

Skriftlig dokumentation och avrapportering efter varje besök (100 000 kr).
Liknande projekt i Estland-Lettland (1 000 000).

1074
SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

19.4.2007

Till Nordiska Rådet

Ärende Svar på skriftlig fråga 14/2007

Medlemmen av Nordiska Rådet, Elina Linna (V) undrar i sin skriftliga fråga till Nordiska Ministerrådet om Nordiska Ministerrådet är beredda att realisera det projekt som VSG föreslår.

Projektet som VSG föreslår berör nordiskt samarbete mot människohandel. Enligt Rek. 27/2007 avsattes 3 miljoner kronor i 2007 till att förverkliga besluten som togs i och med antagandet av Rek. 19/2006 "Beskyttelsehuse til ofre for menneskehandel" (A 1391/medborger). Det är den Vänstersocialistiska Gröna Gruppen, VSG, som initierat denna rekommendation och står bakom beslutet att avsätta 3 miljoner av budgeten. VSG undrar nu vad ministerrådet avser att göra på området.

Nordiska Ministerrådet utarbetar för närvarande ett svar på Rek. 19/2006 "Beskyttelsehuse til ofre for menneskehandel" (A 1391/medborger) samt Rek. 27/2007 "Nordiska Ministerråds budget för 2007, punkt.4, där Nordiska Ministerrådet skall redogöra för hur man vill använda de reserverade medel (3 MDK) som är öronmärkta till att skydda kvinnor i närområdet mot trafficking.

Svaren kommer att avges i enlighet med det förfarande som gäller för svar på rekommendationer och framställningar. Nordiska Ministerrådet hänvisar således till dessa svar på det skriftliga spörsmålet från medlemmen av Nordiska Rådet, Elina Linna (V).

Med vänlig hälsning

Liisa Hyssälä
Social- och hälsovårdsminister

Postadress: PB 33, FI-00023 Statsrådet, Finland
Gatuadress: Sjötullsgatan 8, Helsingfors, Finland
Telefon: + 358 9 16001
Telefax: + 358 9 160 74126
(Registrering)
Epost:
Email:kirjaamo.stm@stm.fi

E 15
2007
Journalnummer: 07-376-01

Skriftlig fråga om samordningen mellan regionala organisationer

Till Nordiska ministerrådet

Den ekonomiska aktiviteten i både Östersjöområdet och den nordliga regionen ökar vilket skapar stor dynamik och lockar ett växande antal aktörer. Detta är en positiv utveckling som gynnar både regionens invånare och länderna.

Nordiska ministerrådet har under ett antal år pekat på vikten av samordning mellan de regionala organisationerna i norra Europa: Nordiska ministerrådet, Arktiska rådet, Barentsrådet och Östersjörådet. Avsikten med detta är att säkra att resurserna används på ett effektivt sätt och för att undvika dubbelarbete, så att de nordiska medborgarna får största möjliga nytta av de resurser som satsas.

Mot bakgrund av ovanstående:

Hur avser Nordiska ministerrådet att fortsatt stärka samordningen mellan de regionala organisationerna i norra Europa: Nordiska ministerrådet, Arktiska rådet, Barentsrådet och Östersjörådet?

Stockholm den 27 mars 2007

Sinikka Bohlin (s)

1076

UTRIKESMINISTERIET
Europa-avdelningen
EUR-16 Caj Söderlund

UTLÅTANDE

02.05.2007

Nordiska Rådet

Ref.

Ärende
NR; E 15/2007; Skriftlig fråga om samordningen mellan regionala organisationer

Svar på skriftligt spørgsmål E 15/2007 Samordning med øvrige regionale organisationer stillet af Nordisk Råd ved medlem Sinikka Bohlin Nordiska (S):

"Hur avser Nordiska ministerrådet att fortsatt stärka samordningen mellan de regionala organisationerna i norra Europa: Nordiska ministerrådet, Arktiska rådet, Barentsrådet och Östersjörådet?"

Svar fra Nordisk Ministerråd på Skriftligt spørgsmål E 15/2007:

Det fælles nordisk samarbejde med andre internationale organisationer skal sikres størst mulig nordisk nytte af det samlede engagement, som de nordiske landes regeringer over tid har besluttet sig for.

De regionale organisationer Østersørådet (CBSS), Barentsrådet (BEAC) og Arktisk Råd (AC) berører i betydelig grad samme geografiske område og beslægtede aktiviteter som Nordisk Ministerråd (NMR). Derfor søges til stadighed samspillet udviklet med de regionale organisationer CBSS, BEAC og AC.

De nordiske samarbejdsministre har i august 2005 vedtaget overordnede retningslinier for øget samordning med de regionale organisationer, hvoraf følgende kan fremhæves:

- "NMR støtter et fortsat øget samspil med de øvrige regionale organisationer CBSS, BEAC og AC. Bestræbelserne skal sikre gensidig information om mål og handlinger og etablere konkret samarbejde om projekter eller anden indsats, hvor et samvirke kan understøtte overensstemmende målsætninger og udløse synergi i udførelsen.

- Tiltrædende NMR-formandskaber er positiv indstillet på at orientere de øvrige regionale organisationer om det kommende formandskabsprogram for NMR med henblik på at kunne drage fælles nytte af de forskellige aktiviteter, der forekommer i de regionale råd.

- NMR vil fortsat udvikle samarbejdet med CBSS og derigennem fremme en stærk Østersøregion og dens attraktionskraft.

  NMR vil prioritere projekter i Arktis og Barentsregionen, som sker i samarbejde med Arktisk Råd og Barentsrådet.

Postadress
PB 176
00161 Helsingfors

Marinkasernsgatan 5

Telefon
+358-(0)9-160 05

Telefax
+358-(0)9-629 840

- NMR vil fremover begrænse egne initiativer i det geografiske område Barentsrådet omfatter for i stedet at deltage som aktiv partner i de af Barentsrådet initierede samarbejdsaktiviterer, der er i overensstemmelse med NMRs strategier.

- Det arktiske samarbejdsprogram for 2006-2008 understøtter de nordiske landes ageren i Arktisk Råd og fælles nordiske satsninger til det Internationale Polar-år (IPY) 2007-2008, og danner udgangspunkt for ministerrådets samarbejde med Arktisk Råd. Normalt skal initiativer og aktiviteter tages af eller indenfor Arktisk Råd. Andre initiativer kan imidlertid komme på tale. Al virksomhed som Nordisk Ministerråd deltager i, skal ligge på linie med ministerrådets og de nordiske landes strategier og være af fælles interesse. "

Samarbejdsministrene har senest på deres møde i december 2006 bekræftet, at ovennævnte retningslinier fortsat er gældende og øget samarbejde er et mål, der skal efterstræbes. Bestræbelserne går ud på dels at sikre gensidig information om mål og handlinger, dels at etablere konkret samarbejde om projekter eller anden indsats, hvor et samvirke kan understøtte overensstemmende målsætninger og udløse synergi i udførelsen.

NMRs samarbejde med de regionale organisationer Arktisk Råd, Barentsrådet og Østersørådet er generelt blevet øget i de seneste år. Dette er en tendens som vil fortsætte. Ikke mindst må samarbejdet mellem organisationerne forventes tiltagende i relation til Den Nordlige Dimension og den rolle som de regionale råd forventes at få.

Den nye politik for den Nordlige Dimension, der blev opnået enighed om i november 2006, forstærker de regionale råds rolle og deltagelse i implementeringen af Den Nordlige Dimension. De regionale råd indgår med deres ekspertise og erfaringer på en måde, der fremmer målsætningen i den Nordlige Dimension. Den Nordlige Dimension er en integreret del af Nordisk Ministerråds politik og aktiviteter. Nordisk Ministerråd vil også fremover støtte virkeliggørelsen af Den Nordlige Dimension og deltage aktivt i aktiviteter i relation hertil. Dette gælder såvel partnerskaber, mødeaktiviteter som andre projekter.

Der afholdes forskellige koordinationsmøder mellem de regionale organisationer. Det seneste formelle fælles møde mellem de fire organisationer fandt sted i august 2006 i Moskva, hvor også EU Kommissionen deltog. Det næste formelle møde mellem organisationerne er planlagt til andet halvår af 2007 under lettisk formandskab i CBSS.

Herudover er flere uformelle møder med deltagelse af de regionale råd blevet afholdt. Her kan nævnes et møde i Malmø i efteråret 2006 indkaldt af det svenske formandskab for CBSS og senest et kortere, uformelt møde mellem alle de regionale råd i Hanasaari, Finland i januar 2007 vedr. EU's nordlige dimension på det finske formandskabs foranledning. Nordisk Ministerråd har løbende konsultationer med de enkelte formandskaber for øvrige regionale råd. Blandt andet kan nævnes, at såvel det nuværende svenske formandskab som det kommende lettiske formandskab for CBSS har haft møder med NMRs formandskab og generalsekretær i foråret 2007. Også tæt kontakt til det finske formandskab i Barentsrådet og det norske formandskab i Arktisk Råd foregår.

Hertil kommer, at NMR har observatørstatus i Arktisk Råd (AC) og Barentsrådet Regionalråd (BEARC) og NMR bliver desuden jævnligt inviteret til Barentsrådet (BEACs) CSO-møder (Committee of Senior Officials), hvilket er nyttigt for samarbejdet. Tæt samarbejde sker også med CBSS' sekretariat og NMRs sekretariatet har endvidere ved flere lejligheder deltaget i møder i CBSS' regi, herunder på CSO-niveau.

Det konkrete samarbejde med Barentsrådet foregår indenfor rammerne af NMRs Nabopolitik og har sit udspring i NMRs Ruslandsprogram, som besluttet af samarbejdsministrene. Samarbejdet med Barentsrådet er kommet i en ny fase efter det lykkedes at få konkrete aftaler på plads om fælles projekter. NMR og Barentsrådet har aftalt samarbejde om tre fælles pilotprojekter, som støttes med 2 millioner DKK fra NMRs budget for Nabopolitikken.

Samarbejdsprojekterne mellem NMR og BEAC er vedrørende klima, urbefolkning og økonomisk udvikling/næringsliv. Derudover har NEFCO og Nopef deltaget i det 6. Barents Industrial Partnership d. 18-19. april 2007.

I forlængelse af aftalen mellem NMR og Barentsrådet om projektsamarbejde, er der etableret en arbejdsgruppe, der skal evaluere projekterne og vurdere mulighederne for yderligere fælles projekter. NMRs formandskab og Generalsekretæren deltager i arbejdsgruppen, hvor Barentsrådet vil være repræsenteret af det nuværende og kommende formandskab.

NMR har de senere år øget fokus på det Arktiske område, og dermed samarbejdet med Arktisk Råd. Konsekvenserne af blandt klimaforandringerne sætter øget fokus på denne del af det Nordiske område. Det norske formandskabsprogram for NMR i 2007 satte fokus på Arktis ligesom at det nuværende finske formandskab har sat fokus på de nordlige områder og EU's Nordlige Dimension.

NMR har et overordnet Arktisk Samarbejdsprogram, og som danner den overordnede ramme for de fællesnordiske indsatser i Arktis. Det samlede budget for det Arktiske Samarbejdsprogram er i 2007 8,3 millioner DKK. Programmets fokusområder er a) oprindelige folks levevilkår og økonomiske og kulturelle udviklingsmuligheder, b) forudsætningerne for nordisk forskning med særlig henblik på det Internationale Polarår 2007–2008, samt c) forudsætningerne for nordisk samarbejde vedrørende klimaændringer og miljøgifte i Arktis. NMR har tilkendegivet at være parat til, i samarbejde med andre partnere, at afholde en arktisk konference i Grønland 2008, som opfølgning på konference afholdt i 2002 under det danske EU-formandskab. Et muligt samarbejde med AC og EU vil blive tænkt ind i den proces.

I tillæg til det overordnede arktiske samarbejdsprogram udvikler og gennemfører de respektive fagministerråd i NMR egne arktiske handlingsplaner og strategier, som støtter op om det overordnede samarbejdsprogram. Særlig uddannelses- og forskningsministrene samt miljøministrene har haft fokus på Arktis hvor mulighed for samarbejde med AC og arbejdsgrupperne herunder indgår som et væsentligt element.

Samarbejdet med Østersørådet (CBSS) er under konstant udvikling og gensidig information og samordning har været en fast del af samarbejdet over de seneste år. I november 2006 blev en aftale om udveksling af sekretariatspersonale godkendt og den første personale udveksling har allerede fundet sted. Eksempler på konkret samarbejde er især gennemførelsen af BEN-projektet (Baltic Euroregional Network), som finansieres af NMR, CBBS og EU. Samarbejde sker også på energi-, IKT-, børne- og ungdomsområdet og inden for kultursamarbejdet. Bæredygtig udvikling er også et samarbejdstema. Erfaringsudveksling er også sket på næringslivsområdet. Endvidere sker der samarbejde inden for Baltic Sea Initiativ (BSI), som er et netværk af netværk i Østersøregionen. Samarbejde på social og helse området er under udbygning, herunder i relation til den Nordlige Dimensions Partnerskab om social og helse.

Endelig kan der henvises til den af NMR udarbejde rapport fra august 2006, der redegører for NMRs aktiviteter udenfor Norden "Det internationale Norden, Nordisk samarbejde i europæisk ramme 2006".

Ilkka Kanerva

Samarbetsminister

Bilagor

E 16
2007
Journalnummer: 07-372-03

Skriftligt spørgsmål om forskelle mellem Danmark og Sverige i spørgsmålet om EU-regler for færgetrafik

Til Sveriges regering

Færgetrafikken til vore store øer er af vital samfundsmæssig betydning, også økonomisk. Eftersom der er store ligheder mellem behovene for færgetrafik til og fra Gotland og til og fra Bornholm, og færgetrafikken til og fra Bornholm tilmed vedrører både Danmark og Sverige, er det rimeligt, at de EU-vilkår, som både Danmark og Sverige er underlagt, får den samme udmøntning i begge lande.

Ved udbud af færgetrafik vil man naturligvis kunne opnå bedre tilbud, jo længere en kontraktperiode bliver. Det kan derfor undre, at Sverige efter forlydende har fået EU-accept af at udbyde færgetrafikken til og fra Gotland for en tiårs periode, mens Danmark kun kan udbyde Bornholmstrafikken for en seksårs periode – uanset at de generelle EU-regler er de samme.

Med hvilke argumenter har Sverige opnået mere fordelagtige vilkår i EU for udbud af færgetrafikken til Gotland, end Danmark har kunnet opnå i udbud af færgetrafikken til Bornholm?

København, den 10. april 2007

Joan Erlandsen (V)

1080

REGERINGSKANSLIET

Sekretariatet
Ind:
J. nr:
Sagsbeh.:
Kopi:

2007-05-04 N2007/3960/TR

Näringsdepartementet
Statsrådet Åsa Torstensson

Nordiska Rådet
Store Strandstraede 18
DK - 1255 Köpenhamn

Joan Erlandsen (v), som är dansk medlem av Nordiska rådet, har ställt en skriftlig fråga till Sveriges regering om med vilka argument Sverige har uppnått fördelaktigare villkor i EU för upphandling av färjetrafiken till Gotland än Danmark har kunnat uppnå vid upphandling av färjetrafiken till Bornholm.

Den nu pågående upphandlingsperioden för Gotlandstrafiken omfattar tiden 1 januari 1998 – 31 december 2008. Inför den nya upphandlingsperioden efter 31 december 2008 gick Rikstrafiken, som är den ansvariga statliga myndigheten, ut med ett villkor om en sexårig avtalsperiod. Huvudregeln är en sexårig avtalsperiod, men möjlighet finns till undantag. När tiden för att ge in anbud hade gått ut hösten 2005 hade inga anbud inkommit. Vid de undersökningar som Rikstrafiken då företog framkom att ett av skälen till att inget rederi kommit med anbud var den korta upphandlingsperioden. Rikstrafiken gjorde bedömningen, efter kontakt med Europeiska kommissionen, att en tioårig upphandlingsperiod skulle kunna vara möjlig. Förutsättningen i den förnyade och pågående upphandlingen var dock att varje anbudsgivare skulle komma in med ett anbud avseende en avtalstid om sex år men också att möjligheten fanns att lämna ett anbud på tio år. Anbudssumman skulle för varje år, om anbudet avsåg en tioårig avtalstid, vara 10 miljoner kronor lägre än ett anbud avseende sex år för att väljas framför anbud med den kortare avtalstiden. Upphandlingen är ännu inte avslutad.

Med vänlig hälsning

Åsa Torstensson

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Jakobsgatan 26
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-411 36 16
E-post: registrator@enterprise.ministry.se

E 17
2007
Journalnummer: 07-00165

Skriftligt spørgsmål om transportstøtte til studerende

Til Danmarks og Sveriges regeringer

Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og de enkelte nordiske regeringer har i de senere år arbejdet med at fjerne grænsehindringer for borgerne i Norden. For studerende og andre unge under uddannelse er der dog stadig betydelige grænsehindringer i form af forskelle i støtteordninger for transport til og fra uddannelsesstedet, hvis man bor i et land og uddanner sig i et andet. Således kan svenske studerende, som er bosat i Sverige og uddanner sig i Danmark, ikke modtage støtte til offentlig transport, mens danske studerende, som bor i Danmark og uddanner sig i Sverige, kan modtage støtte fra både Sverige og Danmark. De danske studerende kan i kraft af deres ret til Statens Uddannelsesstøtte opnå dansk transportstøtte og i kraft af svensk studiekort opnå svensk støtte, mens de svenske studerende, der uddanner sig i Danmark, er udeladt i begge ordninger. Øresundsinstituttet er på dette område en central institution, som også på dette område vil kunne komme med en løsningsmodel.

Hvad vil den danske og den svenske regering gøre for at give danske og svenske studerende ensartede muligheder for transportstøtte i forbindelse med deres studier, hvis disse foregår hen over grænsen mellem de to lande – hvor den studerende bor i det ene land og studerer i det andet?

København, 17. april 2007

Bente Dahl (RV)

UI 1082 RIGSMINISTERIET

Maj Børner
Nordisk Ministerråd
Store Strandstræde 18
1255 Kbh. K

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
http://www.um.dk
Girokonto 3 00 18 06

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	39.P.15.b.	NFG	16. maj 2007

Svar på spm. E17/2007 om transportstøtte til studerende

Spm.: **Hvad vil den danske og den svenske regering gøre for at give danske og svenske studerende ensartede muligheder for transportstøtte i forbindelse med deres studier, hvis disse foregår hen over grænsen mellem de to lande – hvor den studerende bor i det ene land og studerer i det andet?**

Undervisningsministeren har over for mig oplyst følgende:

" SU-styrelsen deltager på Danmarks vegne i HØGUT's (rådgivningsgruppen for Nordisk Ministerråd for uddannelse og forskning inden for højere uddannelse ("högre utbildning")) arbejdsgruppe vedr. studiestøtte. Denne arbejdsgruppe har som led i arbejdet med at nedbringelse af grænsehindringer beskæftiget sig med spørgsmålet om transportstøtten til nordiske studerende. SU-styrelsen har i august 2005 fremsendt en række oplysninger til Poul Schlüter, den daværende særlige rådgiver vedrørende spørgsmål om grænsehindringer i Norden og SU-styrelsen ligger ikke inde med yderligere forslag. Fremsendelsen af 5. august 2005 vedlægges.

Spørgsmålet om ensartede muligheder for transportstøtte i Danmark og Sverige har ikke været drøftet mellem studiestøttemyndighederne i de to lande.

Med venlig hilsen

Connie Hedegaard
Minister for nordisk samarbejde

REGERINGSKANSLIET

2007-05-25

Utbildningsdepartementet

Departementschefen

Nordiska rådet

Svar på fråga från Nordiska rådet (E 17/2007)

Nordiska rådets medlem Benthe Dahl, mittengruppen, har ställt följande fråga till Danmarks och Sveriges regeringar.

"Hvad vil den danske og den svenske regering gøre for at give danske og svenske studerende ensartede muligheder for transportstøtte i forbindelse med deres studier, hvis disse foregår hen over grænsen mellem de to lande – hvor den studerende bor i det ene land og studerer i det andet?"

Sverige har ett väl utbyggt studiestödssystem som ger de allra flesta studerande goda möjligeter att bedriva studier. Svenskt studiestöd lämnas i huvudsak till svenska medborgare och till personer som jämställs med svenska medborgare. Stödet är avsett att täcka levnadsomkostnader under studietiden. Inom studiestödssystemet finns även möjlighet för den studerande att få extra lån för vissa merkostnader, t.ex. för resekostnader vid utlandsstudier.

Studerande vid högskola och universitet i Sverige kan erhålla olika typer av studentkort. Studentkorten ger den studerande rabatt hos vissa reseföretag m.m. Villkoren för studentkorten bestäms av de privata företag som ger ut korten. Vilka reserabatter som skall lämnas till studerande bestäms av reseföretagen själva och staten subventionerar inte dessa rabatter.

Inom det nordiska samarbetet tillsattes 2003 en arbetsgrupp under Nordiska Ministerrådet som har till uppgift att arbeta med studiestödsfrågor på en övergripande nivå. I arbetsgruppen sitter representanter från respektive lands berörda departement. Arbetsgruppen lämnar årligen en rapport till Ledningsgruppen för nordiskt samarbete inom högre utbildning (HÖGUT). I 2006 års rapport föreslår arbetsgruppen att det bör analyseras och klargöras vad som egentligen utgör gränshinder i studiestödssammanhang. Vidare

Postadress 103 33 Stockholm
Besöksadress Drottninggatan 16
Telefonväxel 08-405 10 00
Telefax 08-21 68 13
E-post: registrator@education.ministry.se

föreslår arbetsgruppen att man bör identifiera något eller några särskilda problem där arbete kan påbörjas för att hitta gemensamma lösningar. Dessutom föreslår gruppen att den gemensamma nordiska informationen kring studiestöds- och studiesociala frågor bör förbättras. Arbetsgruppen menar att lättillgänglig information om gällande regelverk för rörlighet inom Norden är av stor vikt. Bristande kunskap och begränsad informationstillgång är i sig att betrakta som gränsbarriärer vilket hindrar rörlighet.

Sveriges regering anser att frågan om gränshinder inom det nordiska samarbetet är viktig och avser att följa arbetsgruppens vidare arbete. Sannolikt ligger dock de åtgärder som Benthe Dahl efterfrågar utanför svenska statens ansvarsområde.

På regeringens vägnar

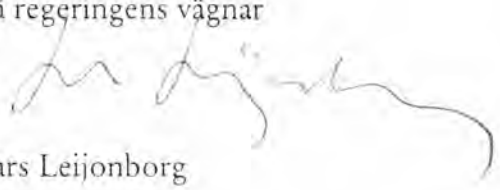

Lars Leijonborg

E 18
2007
Journalnummer: 07-00166

Skriftlig fråga om projektstöd till amatörteater i Norden

Till Nordiska ministerrådet

Nordiskt Amatörteaterråd (NAR) har som uppgift att fördela resebidrag till amatörteatergrupper som gästspelar i något annat nordiskt land och även till de baltiska länderna och S:t Petersburg. NAR understöder också amatörteaterfestivaler för barn och för vuxna.

För barnen ordnas vartannat år en festival på något tema, exempelvis stöddes en sådan amatörteaterfestival för barn i Danmark år 2005 till H.C. Andersen-jubileet och för år 2007 planeras en Astrid Lindgren-festival i Vimmerby i Sverige.

För vuxna ordnas NEATA (North European Amateur Theatre Alliance) amatörteaterfestival vart tredje år. Då samlas amatörteatergrupper från nordiska, baltiska och närområden, till gemensamma uppspel.

AITA/IATA:s (International Amateur Theatre Association) världsfestival har sedan 1957 ordnats vart fjärde år i Monaco och vart fjärde år på något annat ställe, vilket betyder att en världsfestival med vidhängande kongress ordnas med två års mellanrum. NAR understöder de nordiska amatörteatergrupperna med resebidrag till festivalerna.

För ungdomar ordnas varje sommar "NUTU-sommarskola", ett två veckor långt teaterläger med workshops av olika slag. NUTU (Nordiskt Ungdomsteater Utvalg) har en egen arbetsgrupp som har till uppgift att planera den årliga sommarskolan. NUTU har fattat ett beslut om att sommarskolan är drog- och rusfri. Det är en regel som strikt följs. Enligt ungdomar som deltagit, jämnar NUTU vägen för fortsatt nordiskt samarbete också inom andra områden som t.ex. Nordjobb.

Den vänstersocialistiska gröna gruppen menar att det är en mycket viktig satsning att stödja amatörkulturen, främst bland barn och unga men även bland vuxna. Amatörkulturen och den professionella kulturen är som kommunicerande kärl, beroende av varandra. Den professionella kulturen behöver amatörerna för att det ska finnas ett brett underlag för rekrytering av nya professionella utövare. Och amatörkulturen behöver i sin tur den professionella kulturen som motor, inspirationskälla och förebild. Det är naturligtvis av stor vikt att såväl yngre som äldre personer i Norden med ett gemensamt stort intresse för amatörteater kan träffas och utbyta erfarenheter

Ovanstående evenemang har varit möjliga att genomföra tack vare ett årligt projektbidrag från Nordiska ministerrådet och en medlemsavgift från varje nordiskt land.

Vi har nu erfarit att projektstödet från Nordiska ministerrådet dras in fr.o.m. år 2009. Vi har också informerats om att NAR inte bedömer det som realistiskt att höja medlemsavgiften i motsvarande grad och inte heller ser någon möjlighet att hitta sponsorer i så stor omfattning som skulle behövas.

Vad avser ministerrådet att vidta för åtgärder för att det nordiska teatersamarbetet ska kunna upprätthållas, särskilt vad anbelangar aktiviteter för barn och ungdomar, men även då det gäller vuxenverksamheten?

Stockholm den 19 april 2007

Elina Linna (v)

1086

norden

Nordisk Ministerråd

Nordisk råd
nordisk-rad@norden.org

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fak +45 3396 0202
s
www.norden.org

24. mai 2007

E18/2007 SKRIFTLIG SPØRSMÅL OM PROSJEKTSTØTTE TIL AMATØRTEATER I NORDEN

Vi viser til Nordisk Råds brev av 19. april 2007 (j.nr. 07-346-02) vedr. skriftlig spørsmål om prosjektstøtte til amatørteater i Norden.

Nordisk Ministerråd for kultur besluttet den 29. juni 2006 ved skriftlig prosedyre at Nordisk amatørteaterråd mottar tilskudd i en periode på to år (2007-2008) som vil gi amatørteaterrådet mulighet til eventuelt å tilpasse sin virksomhet den nye strukturen eller å finne andre finansieringskilder.

For å gi kultursamarbeidet en ny dynamikk fastla kulturministrene i 2005 to rammeprogrammer som vil stimulere til nye fellesnordiske initiativ og prosjekter:

- **Mobilitets- og residensprogrammet** innholder bl.a. en modul for nettverksstøtte som gir kulturaktører mulighet til å etablere kortvarige eller langvarige nettverk.

- **Kunst- og kulturprogrammet** består av to moduler: Produksjonsrettet virksomhet og Kompetanseutvikling, formidling og kritisk diskurs.

Dersom flere kulturaktører inngår et samarbeid på nordisk nivå i form av nettverk eller konkrete prosjekter, vil den nye strukturen for nordisk kultursamarbeid kunne åpne for flere muligheter.

I tillegg vil **Nordisk kulturfond** fortsatt gi støtte til et bredt spekter av kulturprosjekter med både amatør- og profesjonell virksomhet. **Nordisk barn- og ungdomskomité** (NORDBUK) gir også prosjektstøtte til aktiviteter for og med barn og unge som dreier seg om kulturelle, politiske og sosiale spørsmål i Norden.

I løpet av våren 2007 vil de nye programmene lanseres med første søknadsrunder. Dette vil åpne for nye muligheter og utviklingspotensiale for nordiske kulturaktører. I overgangsperioden 2007-2009 vil Nordisk ministerråd opprettholde en løpende dialog med teaterrådet. Et første møte ble avholdt 23. mai i Nordisk ministerråds sekretariat i København.

I 2007 etableres også en ny nordisk institusjon: Kulturkontakt Nord med ansvar for søknadsbehandling, informasjon og rådgivning om den nye strukturen for nordisk kultursamarbeid.

Med dette anmodes de nordiske teateraktører om å ta kontakt med Kulturkontakt Nord (www.kulturkontaktnord.org) for ytterligere opplysninger om hvordan de vil kunne søke om støtte innenfor de nye programmene.

Med vennlig hilsen

Stefan Wallin
Kultur- og idrettsminister
Undervisningsministeriet

formann
Nordisk ministerråd for kultur

E 19
2007

Skriftlig spørsmål om samarbeid med urfolk i Barents-regionen

Journalnummer: 07-00073

Til Nordisk Ministerråd

Ved sesjonen i 2005 vedtok Nordisk Råd en rekommandasjon hvor det blir tatt til orde for å sette i verk tiltak for å bedre situasjonen for urfolkene i Nordvest-Russland (Rek. 19/2005). I rekommandasjonen blir det særlig pekt på behovet for raske tiltak i helsesektoren og på noe lengre sikt tiltak for å fremme næringsutvikling og arbeidsplasser i regionen. Et særlig aktuelt tiltak er å etablere obshinaer hvor samer og andre kan kombinere tradisjonell næring og håndverk, med etablering av arbeidsplasser.

I meddelelsen fra Nordisk Ministerråd om hva som er gjort for å følge opp dette i 2006, savnet Nordisk Råd konkrete tiltak som gjør noe med situasjonen.

Hva skjer på dette området nå, hvilke tiltak er satt i verk og hva er evt. effekten av tiltakene?

Oslo, den 27. april 2007

Bendiks H. Arnesen (A)

UTRIKESMINISTERIET
Europa-avdelningen
EUR-16 Caj Söderlund

UTLÅTANDE
07.06.2007

HEL5527-23

Nordiska Rådet

Ref.

Ärende
NR; E 19/2007; Skriftlig fråga om samarbete med ursprungsbefolkningar i Barentsregionen

Svar på skriftlig fråga E 19/2007 Samarbete med ursprungsbefolkningar i Barentsregionen ställd av Nordiska Rådet av medlem Benedikz H. Arnesen (A):

"Vid sessionen 2005 antog Nordiska Rådet en rekommendation där iverksättande av aktiviteter till förbättring av situationen för ursprungsbefolkningar i Nordvästryssland anmodades (Rek. 19/2005). I rekommendationen betonas särskilt behovet av snabba insatser i hälsosektorn och på lite längre sikt aktiviteter för främjande av näringslivsutveckling och sysselsättning i regionen. Ett särskilt aktuellt initiativ är att etablera obshinaer (folkgrupper) där samer och andra kan kombinera traditionell näring och hantverk med etablering av arbetstillfällen.

I svaret från Nordiska Ministerrådet om vad som gjorts för att följa upp på detta under 2006, saknar Nordiska Rådet konkreta aktiviteter som påverkar situationen.

Vad händer på detta område nu, vilka initiativ har satts i verket och vilka eventuella effekter har de fått?"

Svar fra Nordisk Ministerråd på Skriftligt spørgsmål E 19/2007:

Besvarandet av rekommendationen 19/2005 kommer att behandlas av samarbetsministrarna på mötet den 13 juni 2007, varefter svar kommer att översändas till Nordiska Rådet enligt fastställd frist, 1 juli 2007.

Det har träffats en överenskommelse per brev mellan Barentsrådet och Nordiska ministerrådet om ett ökat samarbete mellan de två organisationerna inom områdena miljö, urbefolkningars livsvillkor och företagande/entreprenörskap. Vid denna tidpunkt har två gemensamma projekt utvecklats vars finansiering uppgår till 2 miljoner DKK från Nordiska ministerrådet.

Ett av projekten handlar om urbefolkningars livsvillkor. Projektet är uppdelat i två delprojekt, varav det första gäller familjeföretagande inom konsthantverksbranschen och andra former av förvärvsarbete i Lovozero i Murmansk oblast. Inom detta delprojekt ingår även ett moment av språkundervisning i kildinsamiska och nordsamiska.

Avsikten med det andra delprojektet är att återupprätta den traditionella rennäringen och obsjina-systemet i Lovozeroområdet i Murmansk oblast. Även i detta delprojekt finns en språkdimension. Finland är ledande projektpartner i entreprenörsdelen och Norge är ledande partner i delprojektet gällande rennäring.

Postadress
PB 176
00161 Helsingfors

Marinkasernsgatan 5

Telefon
+358-(0)9-160 05

Telefax
+358-(0)9-629 840

Även inom hälsoområdet har man diskuterat samarbete mellan Barentsrådet och Nordiska ministerrådet gällande projekt om bekämpning av HIV/Aids och tuberkulos i Nordvästryssland.

Jan Vapaavuori

Samarbetsminister

Bilagor

E 20
2007

Skriftlig spørsmål om svensk beskatning av norske pensjonister bosatt i Sverige som plikter å betale trygdeavgift til Norge

Journalnummer: 07-00072

Til Sveriges regjering

Norske pensjonister har etter EØS-avtalen rett til å bosette seg i andre avtaleland og får utbetalt pensjonen sin der. Bostedslandet skal gi nødvendig sykebehandling etter nasjonalt regelverk, men for Norges regning. Norge har altså betalingsansvaret for helsetjenester og medisinsk stønad til egne borgere som er bosatt i andre EØS-land og som utelukkende mottar norsk pensjon.

Av praktiske grunner har imidlertid Sverige og Norge inngått avtale om å unnlate refusjonskrav i det enkelte tilfellet, da utgiftene til helsetjenester og medisinsk stønad ventelig vil være av tilnærmet lik størrelse for norske borgere i Sverige og svenske borgere i Norge. Dette rokker likevel ikke ved at Norge er ansvarlig for helsetjenester og medisinsk stønad til egne borgere som er bosatt i andre EØS-land og som utelukkende mottar norsk pensjon, jf. EU-kommisjonens praksis. Følgelig ligger retten til å innkreve trygdeavgift til Norge, jf. Rådsforordning (EØF) nr. 1408/71 art. 33.

Norske pensjonister som bor i Sverige, betaler skatt til bostedslandet. Sverige har ikke egen trygdeskatt, men denne inngår som en del av den generelle beskatningen. Konsekvensen av dette er at norske pensjonister som bor i Sverige i praksis betaler trygdeavgift både til Norge og til Sverige. Dette oppleves av flere som urimelig og økonomisk tyngende. En annen konsekvens av denne praksis er at Sverige reelt sett får dekket sine utgifter til helsetjenester og medisinsk stønad til norske pensjonister som bor i Sverige, to ganger.

Vil Sveriges regjering foreta endringer i beskatningen av norske pensjonister bosatt i Sverige slik at disse kun betaler trygdeavgift til Norge?

Oslo, 4. mai 2007

Dagfinn Høybråten (KrF)

REGERINGSKANSLIET

2007-06-18

Dnr Fi2007/3950

Finansdepartementet
Finansministern

Till Nordiska Rådet
Presidiesekretariatet

Svar på fråga från Nordiska Rådet (E20/2007)

Dagfinn Hoybråten, Norge, har ställt följande fråga till Sveriges regering:

"Kommer Sveriges regering att företa ändringar i beskattningen av norska pensionärer som är bosatta i Sverige på så sätt att dessa endast betalar trygdeavgift till Norge?"

Bakgrunden till Dagfinn Hoybråtens fråga är att Norge finansierar sjukvårdskostnader för pensionärer bl.a. genom att ta ut en trygdeavgift. I Sverige tas inte någon särskild avgift ut för detta ändamål utan finansieringen av sjukvårdskostnader sker genom det allmänna skatteuttaget. En pensionär som är bosatt i Sverige och som får pension från Norge beskattas för pensionen i Sverige och betalar samtidigt trygdeavgift i Norge.

Norge har rätt enligt EG-förordning 1408/71 att ta ut avgifter för kostnader, exempelvis genom trygdeavgiften. Trygdeavgiften är dock inte den enda finansieringen av kostnader för sjukvårdskostnader för pensionärer i Norge, utan detta sker även genom det allmänna skatteuttaget.

Den svenska offentliga förvaltningen finansieras inte enbart genom inkomstskatten. En stor del av de svenska skatteintäkterna utgörs av mervärdesskatt och punktskatter. Socialavgifter och skatter bidrar till finansieringen av de sociala tjänsterna. Socialavgifter betalas endast för ersättning för arbete; på pension utgår inga socialavgifter. Det ligger i sakens natur att det inte är möjligt att på individnivå avgöra hur stor del av de offentliga intäkterna som var och en bidrar med. Inte heller är det möjligt att avgöra hur stor del av de offentliga kostnaderna som är hänförlig till enskilda personer.

I Sverige har vi alltså, till skillnad från Norge, valt att inte ta ut någon särskild avgift motsvarande den norska trygdeavgiften. Det kan ur den enskildes perspektiv upplevas som om en pensionär som betalar svensk

skatt och norsk trygdeavgift betalar för sjukvårdskostnaderna två gånger. Det är dock en följd av att stater väljer olika system för finansiering av sjukvårdskostnader. Även på andra områden finns det exempel på att stater valt att finansiera utgifter antingen genom avgifter eller genom skatter. Den svenska regeringen avser därför inte att införa särlösningar i det svenska skattesystemet för personer som uppbär pension från Norge.

På regeringens vägnar

Anders Borg

E 21
2007

Skriftligt spørgsmål om lægemangel og lægeuddannelse i de nordiske lande

Journalnummer: 07-00074

Til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

Det nordiske arbejdsmarked på sundhedsområdet er åbent og meget veludviklet, og uddannelserne er ligeledes i princippet åbne for uddannelsessøgende fra alle landene. De ordninger har både det samlede sundhedsområde og de enkelte læger, sygeplejersker og uddannelsessøgende gavn og glæde af. Det er imidlertid også rimeligt at søge at vurdere, om der er en fornuftig balance mellem landene i dette vidt forgrenede samarbejde i en periode, hvor sundhedsområdet og sundhedsuddannelserne er i udvikling og omorganisering. Gennem mit arbejde i Nordisk Råds Velfærdsudvalg er jeg desuden blevet opmærksom på den eventuelle lægemangel i de nordiske lande. Undertegnede ønsker derfor at få belyst sagen yderligere gennem mine spørgsmål. Derfor stiller jeg disse spørgsmål til de nordiske landes regeringer.

1) Hvor mange studerende er optaget på lægeuddannelsen inden for de sidste 7 år i eget land?
2) Hvor mange læger er færdiguddannet inden for de sidste 7 år i eget land?
3) Hvor mange læger mangler i hvert enkelt land inden for de sidste 7 år? opdelt i praktiserende, specialister samt hospitalslæger?
4) Hvor mange udenlandske læger har hvert enkelt land, og hvor kommer de fra?
5) Hvad koster lægeuddannelsen, opdelt i universitetsdelen samt den kliniske del (hospitals praktik) det enkelte land, når uddannelsen tages i hjemlandet?
6) Hvad koster lægeuddannelsen, opdelt i universitetsdelen samt den kliniske del det enkelte land når lægeuddannelsen foregår i Danmark?
7) Hvor mange studerende fra hjemlandet har taget deres uddannelse til læger i andre lande end deres eget og hvad er begrundelsen herfor?
8) Hvor mange studiepladser har hvert enkelt land på universitetet til lægeuddannelsen, samt hvor mange kliniske uddannelsessteder inden for de sidste 7 år?
9) Hvor mange studerende bliver afvist til lægestudiet?
10) Hvor mange læger har hvert enkelt land? Hvor mange læger pr. indbygger?

Ovennævnte spørgsmål bedes også besvaret for sygeplejersker, dog er uddannelsesstedet ikke universitet.

København, den 26. april 2007

Anita Knakkergaard (DF)

SOCIAL- OCH
HÄLSOVÅRDSMINISTERIET

STM/2262/2007

17.7.2007

Nordisk råd
Store Strandstraede 18
DK-1255 Köpenhamn

Ärende **NORDISKA RÅDETS SKRIFTLIGA FRÅGA OM LÄKARBRIST OCH LÄKARUTBILDNING I DE NORDISKA LÄNDERNA**

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger social- och hälsovårdsministeriet i Finland följande statistiska information:

1) Studerande antagna till läkarutbildningen i Finland (källa: databasen KOTA, med undantag av åren 2005 och 2006):

År 2006	652
År 2005	605
År 2004	624
År 2003	639
År 2002	610
År 2001	605
År 2000	652

2) Avlagda medicine licentiatexamina i Finland (källa: databasen KOTA):

År 2006	415
År 2005	460
År 2004	420
År 2003	363
År 2002	396
År 2001	371
År 2000	352

Under de senaste 7 åren har Rättsskyddscentralen för hälsovården i Finland legitimerat 2 912 nyutbildade läkare som fått sin utbildning i Finland. Samma tal för sjuksköterare är 16 789. De allra flesta söker legitimation efter utbildningen, eftersom den är nödvändig för kliniskt patientarbete.

Legitimerade läkare som fått sin utbildning i Finland

2000	336
2001	432
2002	432

Postadress: PB 33, FI-00023 Statsrådet, Finland
Gatuadress: Sjötullsgatan 8, Helsingfors, Finland
Telefon: + 358 9 16001
Telefax: + 358 9 160 74126
(Registrering)
Epost:
Email:kirjaamo.stm@stm.fi

2003	384
2004	444
2005	460
2006	424
	2912

Legitimerade sjukskötare som fått sin utbildning i Finland

2000	2651
2001	2542
2002	2536
2003	2030
2004	2228
2005	2349
2006	2453
	16789

3) Antalet läkarbefattningar vid hälsostationerna i Finland uppgick den 4 oktober 2006 till sammanlagt 3 584, varav 320 var obesatta (bristen var 8,9 %). Antalet läkarbefattningar vid sjukhusen den 4 oktober 2006 var sammanlagt 6 626, varav 641 var obesatta (bristen var 8,8 %).

4) Rättsskyddscentralen för hälsovården i Finland har kumulativt räknat legitimerat 1 626 läkare, som fått sin utländska utbildning inom EU/EES och gett tillstånd till 397 läkare med utbildning utanför EU/EES. Rättsskyddscentralen har inga uppgifter om deras vistelse eller yrkesutövning i landet därefter. Samma tal för sjukskötare är 333 från EU/EES och 314 utanför EU/EES. De flesta läkare och sjukskötare inom EU/EES kommer från Estland, Sverige och Tyskland och utanför EU/EES från Ryssland.

Legitimerade läkare som fått sin utbildning

	EU/EES		Nordiska länder	Annat	
2000	14		35	12	61
2001	22		47	35	104
2002	21		48	34	103
2003	28		58	63	149
2004	262		70	34	366
2005	239		72	48	359
2006	150		51	56	257
	736		381	282	1399

Utländska läkares giltiga tillstånd att utöva yrket i Finland
Utbildning utanför EU / EES

31.12.2003	215
31.12.2004	156
31.12.2005	146
31.12.2006	132

Legitimerade sjukskötare som fått sin utbildning

	EU/EES	Nordiska länder	Annat	
2000	8	10	2	20
2001	4	8	4	16
2002	13	7	3	23
2003	7	5	1	13
2004	25	14	1	40
2005	51	5	0	56
2006	54	17	0	71
	162	66	11	239

5) Kostnaderna för läkarutbildningen vid universiteten i Finland kan beskrivas med hjälp av en kalkyleringsmodell, inte enligt de faktiska kostnaderna. Enligt kalkyleringsmodellen varierar kostnaderna mellan universiteten och från år till år. Den genomsnittliga kostnaden per medicine licentiatexamen är 60 000 - 100 000 euro. Dessa kostnader finansieras av undervisningsministeriet.

Den kliniska delen av utbildningen finansieras av social- och hälsovårdsministeriet som statsandel för läkarutbildning. Kostnaderna för den kliniska utbildningen är cirka 62 600 euro (år 2007) per medicine licentiat och specialläkarexamen.

6) När en finländsk studerande genomför sina läkarstudier i Danmark får han/hon från Finska staten studiestöd enligt följande:

Studiepenning	259,01 €/månad
Studielån	440 €/månad
Bostadstillägg	210 €/månad.

7) Information om studerande som genomfört läkarstudier i andra länder kan endast fås via statistiken över auktorisationer som Rättsskyddscentralen för hälsovården upprätthåller. År 2006 legitimerades 118 läkare med utländsk utbildning, av dessa hade 16 fått sin utbildning i de nordiska länderna (år 2006 enbart i Sverige).

Läsåret 2005/2006 studerade sammanlagt 4 470 finländska studerande utomlands. Sammanlagt var i läkarutbildningen 231 av 4 470 studerande. I Danmark studerade sammanlagt 100 finländska studerande; av dessa var 8 i läkarutbildning.

8) Studieplatser för medicinstuderande vid universiteten i Finland:

År	kvot	antal antagna
År 2006	600	(652)
År 2005	600	(605)
År 2004	600	(624)
År 2003	600	(639)
År 2002	600	(610)
År 2001	550	(576)
År 2000	480	(515)

Det finns lika många platser på den kliniska utbildningen som det finns platser för studerande vid universiteten.

9) Av alla som deltog i inträdesprov blev totalt 69 % - 81,5 % utan studieplats (källa: databasen KOTA, med undantag av åren 2005 och 2006):

År	deltog i inträdesprov	blev antagen	blev utan plats
2006	2 762	652	(76 %)
2005	3 262	605	(81,5 %)
2004	3 001	624	(79,3 %)
2003	3 042	639	(79 %)
2002	2 496	610	(75,6 %)
2001	1 854	576	(69 %)
2000	2 029	515	(75 %)

10) Totalantalet legitimerade läkare i centralregistret för yrkesutbildade personer inom hälsovården per 31.12.2006 var 21 788. Samma tal för sjukskötare var 86 162. I dessa tal ingår även pensionerade sjukskötare och läkare samt sjukskötare och läkare som vistas utomlands eller befinner sig utanför arbetslivet. Grovt räknat betyder detta ca 242 invånare/läkare och ca 61 invånare/sjukskötare.

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger regeringen i Sverige följande information:

1) Antal studerande som är antagna till läkarutbildningen i Sverige
(källa: NU-databasen, Högskoleverket).

	Antal studerande	Antal nybörjare
Höstterminen 2006	5558	556
Vårterminen 2006	5567	542
Höstterminen 2005	5465	537
Vårterminen 2005	5382	535
Höstterminen 2004	5352	527
Vårterminen 2004	5348	527
Höstterminen 2003	5191	552
Vårterminen 2003	5134	545
Höstterminen 2002	5032	548
Vårterminen 2002	4849	538
Höstterminen 2001	4691	570
Vårterminen 2001	4638	472
Höstterminen 2000	4489	521
Vårterminen 2000	4503	392

2) Avlagda läkarexamen

Avlagda läkarexamen i Sverige (källa: NU-databasen, Högskoleverket).

År	Antal läkarexamen
2006	909
2005	803

2004	797
2003	837
2002	775
2001	812
2000	804

3) Socialstyrelsen har inte några siffror över hur många läkare och sjuksköterskor som saknas inom den svenska hälso- och sjukvården. Behov och brist anses vara svåra att definiera och används också i olika betydelse. För att kunna göra en analys av bristen av läkare och sjuksköterskor krävs förutom tillgångsbeskrivningar och efterfrågeanalys även information om de politiska målen på landstings- eller regionnivå. I stället används begreppen tillgång och efterfrågan i nationalekonomisk betydelse i Socialstyrelsens analys. Efterfrågan avser betydelsen vilja att anställa och ekonomiska förutsättningar att anställa. Socialstyrelsens analys kan visa på hur balansen mellan efterfrågan och tillgång ser ut och om det finns ett gap däremellan. Gapet kan dock inte kvantifieras.

I Socialstyrelsens senaste årsrapport (NPS årsrapport 2007) gjordes en bedömning baserat på tillgångsdata från 2004. Efterfrågan på läkare bedömdes då överskrida tillgången. Obalansen bedömdes dock variera mellan olika specialiteter och olika delar av landet.
Arbetsmarknaden för sjuksköterskor bedömdes vara i balans.

I en skrivelse från Sveriges Kommuner och Landsting som är ställd till utbildningsministern i april 2007 (Framtida läkarförsörjning) föreslår landstingen gemensamt att dimensioneringen av läkarutbildningen ökar med 300 platser till c:a 1 350 platser senast år 2010. Därefter kan antalet behöva ökas ytterligare. Detta är ett resultat av en analys över vilka åtgärder som kan komma att behöva vidtas framöver för att trygga den svenska läkarförsörjningen. Analysen är genomförd av Landstingen i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting.

4)Utländska läkare definieras här som läkare utbildade i annat land än Sverige.

För åren innan 1994 har vi ingen uppgift om enskilda utbildningsländer, utan enbart om utbildningen skett inom Sverige, de nordiska länderna fr.o.m. år 1966 eller övriga världen (kallat tredje land).

Tabell 1 visar det *totala antalet* legitimerade i Sverige som är bosatta i Sverige och ej är pensionerade. Dessa kan bara delas upp på Sverige + utlandsutbildade. Denna tabell redovisar både legitimerade och därav sysselsatta och därav sysselsatta inom hälso- och sjukvård.

Tabell 2 redovisar antalet som *fått legitimation 1994-2005* och hur de fördelar sig på utbildningsregion. Antalet sjuksköterskor med utbildning i utlandet är för få för att redovisas per enskilt land. Hur läkare fördelat sig 1994-2005 per utbildningsland redovisas mer i detalj i tabell 3.

Tabell 2 och 3 ger alltså ingen uppgift om det totala antalet utlandsutbildade läkare eller sjuksköterskor i Sverige, men ger en bild av i vilka länder personalgrupperna är utbildade för åren 1994-2005.

Tabell 1. *Totala antalet legitimerade läkare och sjuksköterskor bosatta i Sverige och ej pensionerade efter leg. och utbildningsland (Sverige/Utland) november 2005*

	Barnmorska	Läkare	Röntgensjuksköterska	Sjuksköterska
Sverige	7 191	28 992	406	110 051
därav med fullständigt personnummer	7 187	28 985	406	109 901
därav sysselsatta	7 091	28 772	399	108 058
därav sysselsatta inom hälso- och sjukvården	6 358	25 869	393	94 779
Utlandet	261	7 847	74	3 386
därav med fullständigt personnummer	157	6 092	41	1 943
därav sysselsatta	150	5 958	39	1 868
därav sysselsatta inom hälso- och sjukvården	142	5 626	39	1 758
Samtliga	7 452	36 839	480	113 437
därav med fullständigt personnummer	7 344	35 077	447	111 844
därav sysselsatta	7 241	34 730	438	109 926
därav sysselsatta inom hälso- och sjukvården	6 500	31 495	432	96 537
Andel som är utlandsutbildade	4	21	15	3
därav med fullständigt personnummer	2	17	9	2
därav sysselsatta	2	17	9	2
därav sysselsatta inom hälso- och sjukvården	2	18	9	2

*För personer som saknar svenskt personnummer kan ej arbetsmarknadsstatus kontrolleras.

Tabell 2. *Antalet legitimerade med utländsk utbildning och med svenskt personnummer som fått svensk legitimation under åren 1994–2005 och som är sysselsatta inom hälso- och sjukvården november 2005 per utbildningsregion*

Utbildningsland	Barn-morska	Röntgensjuk-sköterska	Sjuk-sköterska	Läkare
Sverige	2 040	393	33 288	8 482
EU/EES*	50	22	837	1 159
Därav Norden	41	14	663	340
Tredje land, inkl. de 10 nya EU-medlemmarna år 2004	47	17	574	2 381
Totalt, inkl. Sverige	2 137	432	34 699	12 022

*Inklusive Schweiz

Tabell 3. *Antalet läkare med utländsk utbildning och med svenskt personnummer som fått svensk legitimation/legitimationsvillkor under åren 1994–2005*

Utbildningsland	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Totalt 94–05
Sverige	694	777	749	887	788	844	811	816	787	855	808	813	9 629
EU/EES*	160	76	68	56	66	100	150	244	225	244	227	191	1 807
Därav Norden	99	54	44	33	41	54	53	77	67	80	51	52	705
Därav Danmark	32	9	12	10	13	11	11	21	12	32	19	16	198
Finland	25	19	11	9	14	15	19	17	15	14	6	6	170
Island	26	16	10	6	9	19	14	21	23	20	15	13	192
Norge	16	10	11	8	5	9	9	18	17	14	11	17	145
Därav Tyskland	24	13	13	14	14	24	64	114	109	119	104	75	687
Därav övriga EU/EES**	37	9	11	9	11	22	33	53	49	45	72	64	415
Tredje land, inkl. de 10 nya Eu-medlemmarna	158	202	149	173	132	126	158	244	231	279	439	278	2 569
Därav Polen											162	65	
Därav de övr. nya 9 EU-medlemmarna											119	88	
Okänt	41	9	3	2	4	3	6	13	10	23	40	102	256
Totalt, exkl. Sverige	359	287	220	231	202	229	314	501	466	546	706	571	4 632
Därav EU/EES*, inkl. de 10 nya medlemmarna											508	344	
Totalt, inkl. Sverige	1 053	1 064	969	1 118	990	1 073	1 125	1 317	1 253	1 401	1 514	1 384	14 261

**Inklusive Schweiz*

5) Kostnader för läkarutbildningen i Sverige

Kostnad för en läkarstudent per år fördelar sig enligt följande

104 737 kr Platskostnad
- 68 151 kr - till universitet och högskolor
- 36 585 kr - till landsting

18 700 kr Studiestöd

Kostnaderna är baserade på 2008 ersättningsbelopp för medicinskt utbildningsområde.

6) På grund av den korta svarstiden och att berörda handläggare har semester kan vi för närvarande inte med hög precision svara på fråga sex. Vi ber att få komplettera med dessa uppgifter senast v.33.

7) Socialstyrelsen gick 2005 ut med en enkät till de svenskar som vårterminen 2005 erhöll studiestöd för studier i de av CSN klassade utbildningarna medicine and surgery eller surgery and medi-

cine vid utländskt lärosäte. Antalet kontakter uppgick till 944 stycken och till dessa gick enkäter ut. Genom detta tillvägagångssätt bedömdes att man nått det stora flertalet svenskar som studerar till läkare utomlands men de studenter som inte erhöll studiestöd från CSN fångades inte upp.

944 är alltså inte den exakta siffran för antalet svenskar som studerade på dessa utbildningar våren 2005 och storleken på den grupp som saknades är svår att uppskatta.

Hur dessa fördelade sig per land osv. har jag ingen uppgift om, enbart svarsfrekvens per land. CSN borde ha uppgifter om i vilka länder denna grupp studerar, dessutom också uppdaterade uppgifter om antalet utomlands.

8) För läkarutbildningen har regeringen inte fastställt några direkta examensmål i regleringsbreven. Den dimensionering som legat till grund för tilldelning av medel till utbildningen har redovisats i tidigare budgetpropositioner och fastställts av riksdagen.

Genom avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården lämnar staten ersättning för landstingens medverkan i grundutbildningen av läkare. I bilagan till det nya avtalet som undertecknades den 13 juni 2003 bestämdes det antal helårsstudenter som staten lämnar ersättning för per landsting. Om riksdagen beslutar om en förändrad dimensionering finns i avtalet reglerat hur denna förändring påverkar ersättningen.

Antal helårsstudenter som staten lämnar ersättning för (källa; Bilaga 1 till ALF-avtal rörande samarbete om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården)

År	Antal helårsstudenter
2006	5337
2005	5178
2004	5020
2003	4864
2002	4723
2001	4576

9) Antalet förstahandssökande och antalet antagna till läkarutbildningen i Sverige

Antalet förstahandssökande och antalet antagna till läkarutbildningen i Sverige (källa: NU-databasen, Högskoleverket).

	Förstahands-sökande	Antagna
Höstterminen 2006	3751	556
Vårterminen 2006	2343	542
Höstterminen 2005	3881	537
Vårterminen 2005	2419	535
Höstterminen 2004	3743	527
Vårterminen 2004	2444	527
Höstterminen 2003	3661	552
Vårterminen 2003	2254	545

Höstterminen 2002	3344	548
Vårterminen 2002	2522	538
Höstterminen 2001	3142	570
Vårterminen 2001	2012	472
Höstterminen 2000	3205	521
Vårterminen 2000	2163	392

10) Svaret anges som läkare och sjuksköterskor sysselsatta inom hälso- och sjukvården november 2005 per 100 000 invånare.

Tabell 4. *Läkare och sjuksköterskor sysselsatta inom hälso- och sjukvård november 2005, antal per 100 000 invånare*

	Hela riket
Leg. sjuksköterska	1 068
Utbildade läkare	347
Därav	
Icke-leg. läkare	23
Leg. läkare	324

Kompletterande information i excel-fil, se skilda bilaga 1.

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger regeringen i Norge följande information:

1) Opptak til lege- og sykepleiestudiet de siste 7 år

	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Lege	612	624	624	559	578	564	565
Sykepleie	4436	4597	4313	4633	4464	4570	4087

2) Kandidater (ferdigutdannede) lege- og sykepleiere de siste 7 år

	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Lege	487	472	459	465	381	403	424
Sykepleie	3580	3463	3578	3324	3393	3297	3221

Kommentar ang sykepleie: De private høgskolene begynte å rapportere til DBH fra og med 2001. Bersvendsen på DBH har vært behjelpelig med å legg etil data for dette året

Kommentar and medisin. Under medisin (i DBH) ligger andre studieprogrammer enn cand med . Man må gå inn på hvert enkelt universitet for å finne selve cand med og få riktige tall.

3.a) Hvor mange leger mangler i Norge innen for de siste 7 år? Oppdelt i allmennpraksis (praktiserende), avtalespesialister (specialister) samt sykehusleger?

Dette er det umulig å svare på - men i allmennlegetjenesten er det til enhver tid ca 80 - 100 fastlegehjemler som ikke er besatt av faste leger - de er derimot hele tiden betjent av vikarer. I spesialisthelsetjenesten er det til enhver tid ca 350 - 450 ubesatte legestillinger.

3.b) For sykepleiere er vi ikke i stand til å svare på dette.

4. Hvor mange utenlandske leger har vi i Norge?
Den sikreste kilden er medlemsregisteret til Den norske lægeforening (over 95 pst av legene er medlemmer av legeforeningen):

15,4 pst av medlemmene er utenlandske statsborgere.

Av medlemmer under 67 år er fordelingen av statsborgerskap slik (per august 2006):

Norge eller ukjent: 15 748

Nordiske land: 1 057 (Sverige 535, Danmark 358, Island 97, Finland 67)

EU-land (før 01.05.2004): 937 (derav Tyskland 685, Nederland 84, Storbritannia 55, Frankrike 23)

De 10 nye EU-land fra 2004: 160 (derav Polen 65, Litauen 36, Ungarn 20, Estland 14, Slovakia 9, Tsjekkia 9)

Øvrige land: 6728 (derav Irak 87, Serbia&M. 76, Russland 71, Bosnia Hercegovinia 62, USA 35, Iran 35)

For sykepleiere har vi ikke klart å skaffe tilsvarende opplysninger

5) Hva er universitetsdelen av kostnaden på lege- sykepleieutdanning (for ett år 2006/2007)

En studieplass medisin per år	NOK 272 500
En studieplass sykepleie per år	NOK 85 000

Kostnadene til den kliniske delen at utdanningen er innbakt i hhv budsjettrammene til kommunene og i basisbevilgningene til helseforetakene - er ikke skilt ut som egne kostnadsfaktorer.

6) Spørsmålet gjelder kun Danmark

7) Hvor mange norske studenter har tatt lege/sykepleieutd i utlandet ca gj snitt de siste årene ?

Dette er det vanskelig å svare på. Lånekassen har oversikt over hvor mange studenter som får støtte til utdanning i utlandet hvert år, og antall som har fått ettergivelse pga medisinstudier i utlandet de siste årene. De har imidlertid ikke oversikt over om studentene faktisk blir ferdige med studiene sine. Dersom man legger til grunn ettergivelsestall ser det ut til at det er ca 175 leger i året (finnes ikke på sykepleie) Imidlertid er kanskje de beste anslagene fra Statens autorisasjonskontor for helsepersonell – over antall norske statsborgere utdannet i utlandet som er gitt autorisasjon som hhv lege og sykepleier. Tallene fluktuerer noe, men dersom vi legger til grunn de siste tre årene får vi ca :
Leger: 250 per år
Sykepleie: 125 per år

8) likt nr 1

9) Hvor mange studenter får ikke plass på opptaket(gjelder primærsøkere, tall fra SO):
2006 Lege: 2252 Sykepleie 3878

10. Antall leger i Norge

Ca 18 000 yrkesaktive leger under 70 år. Dette innebærer ca 255 innbyggere per yrkesaktiv lege (uansett yrke). Av disse er ca 17.200 medlemmer av legeforeningen. Disse fordeler seg slik:

Overordnede sykehusleger: 5 574
Underordnede sykehusleger: 4 045
Allmennleger: 4 299
Privatpr. Spesialist: 896
Bedriftslege: 206
Vitenskapelig stilling: 721
Administrativ stilling: 321
Annen stilling: 221
Ukjent: 851

I tillegg: ca 1 100 turnuskandidater

Norsk sykepleierforbund har ca 80 000 medlemmer

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger regeringen i Danmark följande information:

1) Hvor mange studerende er optaget på lægeuddannelsen inden for de sidste 7 år i eget land?

2006: 1.087
2005: 925
2004: 832
2003: 846
2002: 837
2001: 855
2000: 781

2) Hvor mange læger er færdiguddannet inden for de sidste 7 år i eget land?

Nedenstående angiver antallet af færdiguddannede medicinske kandidater.

2006: 857
2005: 796
2004: 725
2003: 678
2002: 593
2001: 502
2000: 414

3) Hvor mange læger mangler i hvert enkelt land inden for de sidste 7 år? opdelt i praktiserende, specialister samt hospitalslæger?
Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra Sundhedsstyrelsen, der oplyser, at det har ikke været muligt at fremskaffe tal på lægemanglen blandt praktiserende læger og hospitalslæger, der ikke er ansat som speciallæger (specialister) i sygehusvæsenet. Sundhedsstyrelsen oplyser følgende tal for lægemanglen blandt speciallæger, der er ansat i sygehusvæsenet, for årerne 2002, 2006 og 2007:

2007:	1.243
2006:	1.073
2002:	800

4) Hvor mange udenlandske læger har hvert enkelt land, og hvor kommer de fra?
Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra Sundhedsstyrelsen, der oplyser, at Danmark per 31.12.2006 har 1.435 herboende udenlandske læger med følgende statsborgerskabsfordeling:

EU:	646
EØS:	12
Norden:	335
Tredjelande:	437
Ukendt:	5

5) Hvad koster lægeuddannelsen, opdelt i universitetsdelen samt den kliniske del (hospitals praktik) det enkelte land, når uddannelsen tages i hjemlandet?
Udelukkende beregnet på uddannelsestaksameter koster det 602.400 kr. at uddanne en medicinsk kandidat (6 års studier med et årligt uddannelsestaksameter på 95.000 kr. + en færdiggørelsesbonus på 32.400 kr.). Dette tal dækker både universitetsdelen og den kliniske del. Det har ikke været muligt at indhente oplysninger om, hvad den efterfølgende turnusuddannelse koster

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at disse "kandidatpriser" ikke nødvendigvis modsvarer den faktiske udgift for alle studerende på den pågældende uddannelse. For det første kan universiteterne disponere over de aktivitetsbestemte bevillinger. De er ikke forpligtigede til at anvende præcist det beløb en studerende udløser på denne specifikke uddannelse. Universiteternes faktiske udgifter per kandidat kan derfor være højere eller lavere, end de bevillinger denne kandidat har udløst.

6) Hvad koster lægeuddannelsen, opdelt i universitetsdelen samt den kliniske del det enkelte land når lægeuddannelsen foregår i Danmark?
Udelukkende beregnet på uddannelsestaksameter koster det 602.400 kr. at uddanne en medicinsk kandidat (6 års studier med et årligt uddannelsestaksameter på 95.000 kr + en færdiggørelsesbonus på 32.400 kr.). Dette tal dækker både universitetsdelen og den kliniske del. Det har ikke været muligt at indhente oplysninger om, hvad den efterfølgende turnusuddannelse koster.

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at disse "kandidatpriser" ikke nødvendigvis modsvarer den faktiske udgift for alle studerende på den pågældende uddannelse. For det første kan universiteterne disponere over de aktivitetsbestemte bevillinger. De er ikke forpligtigede til at anvende præcist det beløb en studerende udløser på denne specifikke uddannelse. Universiteternes faktiske udgifter per kandidat kan derfor være højere eller lavere, end de bevillinger denne kandidat har udløst.

7) Hvor mange studerende fra hjemlandet har taget deres uddannelse til læger i andre lande end deres eget og hvad er begrundelsen herfor?
Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra Sundhedsstyrelsen, der oplyser, at der per 31.12.2006 var givet 697 autorisationer baseret på udenlandsk uddannelse til personer med dansk statsborgerskab. Det skal noteres, at det ikke er muligt at se, om personen havde dansk statsborgerskab på det tidspunkt, hvor den udenlandske uddannelse blev gennemført, blot at personen i dag har dansk statsborgerskab. Sundhedsstyrelsen oplyser, at der ikke foreligger oplysninger om begrundelsen for, at lægeuddannelsen er taget i udlandet.

8) Hvor mange studiepladser har hvert enkelt land på universitetet til lægeuddannelsen, samt hvor mange kliniske uddannelsessteder inden for de sidste 7 år?
Søgningen til medicinstudiet har de seneste syv år været langt højere end antallet af udbudte pladser. Antallet af studiepladser kan dermed sættes lig antallet af personer, der er blevet tilbudt optag igennem de seneste syv år. Når nedenstående tal er højere end de i spørgsmål 1 angivne, skyldes det, at en del studerende ikke starter på den studieplads, som de er blevet tilbudt.

2006:	1.173
2005:	1.166
2004:	1.167
2003:	1.139
2002:	1.114
2001:	1.086
2000:	1.066

Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra de sundhedsvidenskabelige fakulteter på Københavns, Aarhus og Syddansk Universitet. Fakulteterne oplyser, at de gennem de seneste syv år har benyttet i alt 54 kliniske uddannelsessteder, der opgøres som hele hospitaler. Fordelingen af disse mellem fakulteterne er:

Københavns Universitet:	29
Aarhus Universitetet:	16
Syddansk Universitet:	10

9) Hvor mange studerende bliver afvist til lægestudiet?
Der var i 2006 hele 3.176 personer, der havde medicin som 1. prioritet i deres studievalg. Heraf blev 1.308 personer optaget (inklusiv standby), hvilket svarer til, at 1.868 ansøgere, der havde medicin som 1. prioritet, blev afvist. Antallet af afviste ansøgere er stigende, hvilket skyldes at søgningen til medicinstudiet også er stigende.

10) Hvor mange læger har hvert enkelt land? Hvor mange læger pr. indbygger?
Universitets- og Bygningsstyrelsen har indhentet oplysninger fra Sundhedsstyrelsen, der oplyser, at der per 31.12.2006 var 23.911 herboende, levende læger. Ultimo 2006 var befolkningsunderlaget på 5.447.084. Dermed er der 0,0044 læger per indbygger i Danmark, hvilket svarer til 44 læger per 10.000 indbyggere.

Undervisningsministeriet har følgende svar på de af Nordisk Råd 10 stillede spørgsmål for så vidt angår sygeplejersker:

1)

Sygeplejerskeuddannelsen (1)

	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Studiepladser	Ukendt	Ukendt	2973	2925	2884	2922	2925
Optag (2)	2628	2785	2768	2864	3066	2850	2739
Dimittender (3)	1884	1932	1920	1867	1953	2640	
Afviste (4)	237	215	257	306	422	732	375

(1) Kilde: UNI-C Statistik & Analyse - Tal og beregninger bygger på institutionernes indberetning til Danmarks Statistik.
(2) Tallene for optaget for 2006 er baseret på oplysninger fra den koordinerede tilmelding og er derfor ikke sammenlignelige med de statistiske oplysninger fra UNI-C, idet opgørelsesdatoerne er forskellige.
(3) Uddannelsen blev forkortet til 3½ år fra med optaget i sommeren 2001. Derved blev ekstra mange færdig i 2005.
(4) Tallene siger intet om årsagerne til, at ansøgere blev afvist. Årsagen kan for eksempel være manglende opfyldelse af adgangskrav eller manglende plads på uddannelsesinstitutionerne.

2) Se under spørgsmål 1.

3) Ifølge Dansk Sygeplejeråd mangler der i dag ca. 1500 sygeplejersker.

4) Der foreligger ikke oplysninger herom.

5) En sygeplejerske koster 215.650 kr. i taxameterudgifter og 203.784 kr. i SU, i alt 419.434 kr. (2007-priser).

6) Svarer til spørgsmål 5.

7) Der foreligger ikke oplysninger herom.

8) Se under spørgsmål 1.

9) Se under spørgsmål 1.

10) Dansk Sygeplejeråd har opgjort, at der er ca. 60.000 erhvervsaktive sygeplejersker. Befolkningstallet er ifølge Danmarks Statistik 5.447.084 pr. 1. januar 2007. Det giver 0,01 sygeplejerske pr. indbygger, eller næsten 91 indbyggere pr. sygeplejerske.

Som svar till Nordiska rådets skriftliga frågor om läkarbrist och läkarutbildning i de nordiska länderna anger regeringen i Island följande information:

1) Studerande antagna till läkarutbildningen i Island.

Intagandet av medicinstuderande:

1999-2001 40 fr.o.m. 2:a terminen
2002 48 fr.o.m. 2:a terminen
Från 2003 48 fr.o.m. 1:a terminen

2) Färdig utbildade läkare i Island.

Antalet färdigutbildade läkare ligger mellan 32 och 40 per år de senaste åren.

3) Antalet obesatta läkartjänster.

Det råder ingen större brist på läkare förutom att det förekommer i bland brist på läkare inom primärvården i glesbygd och inom vissa andra specialiteter.

4) Legitimerade utlandska läkare i den isländska hälso- och sjukvården.

Det saknas översikt över det totala antalet utländska läkare i Island. I 2005 blev 39 utländska läkare legitimerade i Island.

5) Kostnaderna för läkarutbildningen.

Enligt en rapport från 2006 beräknas årliga utbildingskosnader per läkarstuderande i Island vara i genomsnitt 610.000 IKR. Det motsvarar i dag ca. 54.000 DKR.

6) Kostnader för isländsk studerande som genomför sina läkarstudier i Danmark.

Någon exakt information föreligger inte. De studerande kan söka studielån i Island på lika villkor som för andra studier utomlands.

7) Information om studerande som genomfört läkarstudier i andra länder.

Information om alla de medicinstuderande som studerar utomlands föreligger inte. I genom årtionden har isländska läkare specialiserad sig i de överiga nordiska länderna, USA och flera länder. I tillägg är det nu allt fler som söker sig in på grundutbildingen i den övriga Norden och nu för tiden är det ca. ett hundratal medicinstuderande Islänningar i Danmark. I Ungern finns det också Islänningar som studerar till läkare.

8) Hur många studieplatser får medicinstuderande från vart enkelt land finns det i Island?

Som nämnt tidigare kommer 48 studerande in på läkarutbildningen årligen. Utländska studerande kan konkurrera med isländska studerande om platser på utbildningen på lika villkor.

9) Hur många medicinstuderande blir avvist från läkarstudierna?

Man tar endast in 48 mediceinestuderande per år. Över 200 personer anmäler sig till inträdesexamen varje år.

10) Läkartätheten i Island.

Antalet läkare 70 år och yngre och verksamma i Island uppgick i slutet av 2005 till 1104. Läkartätheten i Island (invånare/läkare i yrkesverksam ålder bosatta i landet) uppgick således i 2005 till 275.

För ytterligare information om läkarna se Den framtida läkarmarknaden i de nordiska länderna (www.slf.se).

Sjuksköterskor i Island:

Under de senaste åren har man antagit 114 studerande till sjuksköterskeutbildingen varje år (80 i Islands Universitet och 34 i Universitetet i Akureyri). Från och med 2007 blir antaltet intagna studerande 153, dvs. 105 i Reykjavik och 48 i Akureyri.

Omsorgsminister — Paula Risikko

Projektplanerare — Mikaela Dahlblom

Bilagor: 1

Utlandsutbildade svenska läkare 1994-2006 samt antal därav som är sysselsatta inom HoS.

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Samtliga	421	432	446	457	466	481	514	552	586	608	656	685	738
Därav sysselsatta inom HoS	..	309	321	323	325	335	350	380	403	419	446	475	..

Utlandsutbildade svenska läkare 2006 efter år för legitimation/legitimationsvillkor.

År för legitimation/legitimationsvillkor	Antal
<1977	84
1977	23
1978	17
1979	34
1980	29
1981	22
1982	20
1983	11
1984	26
1985	18
1986	14
1987	15
1988	13
1989	14
1990	9
1991	17
1992	19
1993	10
1994	26
1995	16
1996	14
1997	11
1998	9
1999	16
2000	33
2001	38
2002	35
2003	24
2004	48
2005	33
2006	40
Samtliga	738

Utlandsutbildade svenska läkare med år för legitimation/-legitimationsvillkor 1994-2006 efter utbildningsland.

Utbildningsland	Antal
EU/EES*	199
Därav Norden	93
Därav Danmark	35
Finland	4
Island	31
Norge	23
Därav Tyskland	57
Därav övriga EU/EES**	49
Tredje land, inkl. de 10 nya Eu-medlemmarna	128
Okänt	100
Totalt	427

**Inklusive Schweiz*

E 22
2007

Skriftlig fråga om det nordiska översättningsstödet

Journalnummer: 07-00066

Till Nordiska ministerrådet

I Sverige debatteras sedan en tid tillbaka översättningsstödet på tidningarnas kultursidor. Det handlar om pengar i Svenska Institutets budget som hittills varit öronmärkta för stöd till översättning av svensk litteratur i utlandet, men som nu tas bort. Därmed står Sverige helt utan budget för översättningsstöd, och inte heller i de övriga nordiska länderna är anslagen för detta ändamål stora.

Nyligen togs frågan upp på ett seminarium på Hanaholmen i Finland, där man konstaterade att intresset för nordisk litteratur växer i världen, men att de nordiska länderna satsar alldeles för litet på kulturen i förhållande till sina statsbudgetar och i förhållande till hur bra ekonomin nu går. Exempelvis oroade sig den danska litteraturkritikern May Schack för en utveckling inom kulturpolitiken där satsningarna går till jubileer och festivaler men inte till reguljär, långsiktig verksamhet. När rockstjärnan Tina Turner flögs in till H.C. Andersenjubileet i Danmark betalades ett gage till henne "som ensamt räckt till flera års översättningsstöd". Den norska poeten Jan Erik Vold hävdade att om man använde lite av oljeinkomsterna till förståndig kulturpolitik skulle Norge kunna locka många konstnärliga begåvningar till Norden. Den svenska journalisten Stefan Jonasson skriver på kultursidan i Sveriges största morgontidning, Dagens Nyheter, att de nordiska länderna skulle ha allt att vinna, även exportintäkter, på att stärka sin litteraturförmedling till utlandet – med gemensamma krafter men också vart land för sig.

Jag vill därför fråga de nordiska kulturministrarna:

Vilka åtgärder vill ni vidta för att tillvarata den potential som finns för en livaktig litteraturförmedling inom och utanför Norden, med den ömsesidiga förståelse och goodwill som det medför?

Stockholm den 10 maj 2007

Elina Linna (v)

norden
Nordisk Ministerråd

Nordisk råd
nordisk-rad@norden.org

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fak +45 3396 0202
s
www.norden.org

E22/2007 SKRIFTLIG SPØRSMÅL OM NORDISK OVERSETTELSESSTØTTE

26. juni 2007

Vi viser til Nordisk Råds brev av 10. mai 2007 vedr. skriftlig spørsmål om nordisk oversettelsesstøtte.

I lys av strukturreformen for nordisk kultursamarbeid har det rådet usikkerhet om videreføringen av oversettelsesstøtte i 2007, etter at Nordbok ble nedlagt. Nordisk Ministerråd anser litteratur som et viktig element i kultursamarbeidet og arrangerte derfor Nordisk kulturforum 1/2007, 26.-27. mars i Oslo om *Litteratursamarbeid i en ny tid*.

Formålet med forumet var å invitere litteraturbransjen til en dialog på nordisk nivå omkring fremtiden for litteratursamarbeidet samt til å sette søkelyset på politisk og faglig relevante problemstillinger som oversettelsesstøtte, formidling, kompetanseutvikling, mobilitet, digitalisering m.m. På Nordisk kulturforum deltok representanter fra forfatter- og oversetterforeninger, biblioteksektoren, forlagsbransjen, litteraturkritikere, litteratursentraler, kulturråd og andre nordiske litteraturaktører.

Under Nordisk kulturforum ble det fremmet et konkret forslag om videreføring av nordisk oversettelsesstøtte i den nye strukturen. Forslaget ble den 23. april behandlet av sakkyndiggruppen for Kunst- og kulturprogrammet. Sakkyndiggruppen besluttet at oversettelsesstøtten vil fortsette fra og med inneværende år i form av et treårig prosjekt som sikrer nordisk oversettelse en nasjonal forankring. Et nordisk nettverk bestående av de nasjonale litteratursentralene - Fili, Kunststyrelsen, Svenska Institutet, Bokis og NORLA samt representanter fra de selvstyrte områdene - vil administrere oversettelsesstøtten, slik sentralene allerede gjør overfor land utenfor Norden, dog med særskilte ordninger for grønlandsk, færøysk og samiske språk.

Sakkyndiggruppen for Kunst- og kulturprogrammet og nettverket av litteraturkontorer utarbeider nå et mandat slik at nordisk oversettelsesstøtte kan igangsettes i den nærmeste fremtid. Støtten utdeles som prosjektstøtte, med en årlig evaluering som vil vektlegge Kunst- og kultprogrammets overordnede rammer, herunder dimensjonen *Norden i verden, Verden i Norden*.

I tillegg vil de nye rammeprogrammene stimulere til nye fellesnordiske initiativ og prosjekter innen litteraturområdet. Mobilitets- og

residensprogrammet består av moduler for mobilitetstøtte, nettverksstøtte og residensvirksomhet. Kunst- og kulturprogrammet vil gi støtte til produksjonsrettet virksomhet, kompetanseutvikling, formidling og kritisk diskurs. Dette vil bidra til å styrke og profilere språkmangfold i og utenfor Norden.

Det nordiske nettverket av litteratursentraler og den nye institusjonen Kulturkontakt Nord vil ta hånd om informasjon og holde bransjen oppdatert på prosessen og søknadsfrister når oversettelsesstøtten er på plass.

Med vennlig hilsen

Stefan Wallin
Kultur- og idrettsminister
Undervisningsministeriet

formann
Nordisk ministerråd for kultur

E 23
2007
Journalnummer: 07-00131

Skriftligt spørsmål om Islands import af asbest

Til Islands regering

I det nordiske samarbejde har miljø og arbejdsmiljø altid haft en fremtrædende plads. Det er derfor af betydning også at se på, hvorledes det forholdes sig med farligt affald og farlige stoffer mellem landene. Af den grund stiller jeg disse spørgsmål til Islands regering:

1) Er det tilladt at importere asbest i Island?
2) Skal import anmeldes til myndighederne, og i så fald bliver importen så registreret?
3) Kan det bekræftes, at Island i 2003 importerede 3 tons asbest fra Danmark, og i bekræftende fald, hvilke oplysninger har regeringen så om afsender, modtager og hvad der er sket med asbesten?

København, den 7. mai 2007

Line Barfod (EL)

Nordisk Ministerråd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Danmark

UMHVERFISRÁÐUNEYTIÐ
Miljøministeriet
Skuggasundi 1 IS-150 Reykjavík Island
tel.: + (354) 545 8600 fax: + (354) 562 4566
postur@environment.is
www.environment.is

Reykjavik 19. juni 2007
Reference: UMH07050164/52-0

Emne: E 23/2007: Skriftligt spörgsmaal om mugligt import af asbest til Island.

Miljöministeriet viser til skriftligt spörgsmaal, dato 7. mai 2007, fra Nordisk Raads medlem Line Barfor vedrörende mugligt import af asbest til Island.

1. *Er det tilladt i Island at importere asbest?*
Svar:
Importering er forbudt i fölge med regulering nr. 870/2000. Etter reguleringens 4. paragraf findes der bestemte og trönge muligheter for undtagelser, som da bliver udgivet af Statens Arbejdstilsyn (Vinnueftirlit ríkisins) etter evaluering og godkendelse fra Miljö-og levnedsmedelstyrelsen (Umhverfisstofnun).

2. a) *Skal import anmeldes til myndighederne, og i saa fald bliver importen saa registreret?*
Svar:
Se svar til spörgsmaal nr. 1. I det tilfælde at en undtagelse skulle mugligvis udgives, saa maa det registreres paa vejne af i det mindste tre forskellige myndigheter, dvs. Statens Arbejdstilsyn, Miljö-og levnedmedelstyrelsen og Toldvæsenet.

2. b) *Kan det bekræftes, at Island i 2003 importerede 3 tons asbest fra Danmark?*
Svar:
Undersögelse hos de tre ovennævnte myndigheter viser at det var 0 (ingen) import af asbest til Island i aar 2003, overhoved fra Danmark eller andre lande.

Þórunn Sveinbjarnardóttir

Þórunn Sveinbjarnardóttir
Miljöminister

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 24/2007

Ställd av:
Sinikka Bohlin

Till:
Finlands, Norges og Sveriges regeringer

J.nr. 07-00164-2

Till Finlands, Norges og Sveriges regeringer

Skriftlig fråga om Nordiska samekonventionen

Samepolitik och lagstiftning som rör samer i Finland, Norge och Sverige har sedan 1970-talet gradvis harmoniserats. Uppbyggnaden av samiska folkvalda organ i de tre länderna är ett bra exempel på denna harmoniseringssträvan.

Vid Nordiska rådets session i Reykjavik 1995 beslöts att inleda arbetet med en nordisk samekonvention. Hösten 2001 tillsattes en expertkommitté med uppgift att utarbeta ett förslag till nordisk samekonvention i syfte att säkerställa det samiska folkets rätt att självt bestämma om sin ekonomiska, sociala och kulturella utveckling och att för sina egna syften förfoga över sina naturtillgångar. Förslaget, som framlades hösten 2005, har remissbehandlats i de tre länderna och sametingen har ställt sig positiva till konventionsutkastet.

Vid ett möte i oktober 2006 mellan sametingens presidenter och ministrar ansvariga för samefrågor beslöts att arbetet med en nordisk samekonvention skulle fortsätta. Information och samordning skulle ske inom ramen för det nordiska samarbetet och det förutsattes att länderna skulle vara färdiga med sina ställningstaganden till konventionsutkastet under 2007.

Vad är Finlands, Norges och Sveriges regeringars hållning till den föreslagna nordiska samekonventionen och hur ser ratifikationsprocessen ut?

Stockholm den 28 maj 2007

Sinikka Bohlin (s)

Nordiska Rådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Ref.
NR E 24/2007

Ärende
Skriftlig fråga om Nordiska samekonventionen

Till Finlands regering: Skriftlig fråga om Nordiska samekonventionen

Nordiska Rådets medlem Sinikka Bohlin (s) har ställt Nordiska Ministerrådet en skriftlig fråga om Nordiska samekonventionen:

"Samepolitik och lagstiftning som rör samer i Finland, Norge och Sverige har sedan 1970-talet gradvis harmoniserats. Uppbyggnaden av samiska folkvalda organ i de tre länderna är ett bra exempel på denna harmoniseringssträvan.

Vid Nordiska rådets session i Reykjavik 1995 beslöts att inleda arbetet med en nordisk samekonvention. Hösten 2001 tillsattes en expertkommitté med uppgift att utarbeta ett förslag till nordisk samekonvention i syfte att säkerställa det samiska folkets rätt att självt bestämma om sin ekonomiska, sociala och kulturella utveckling och att för sina egna syften förfoga över sina naturtillgångar. Förslaget, som framlades hösten 2005, har remissbehandlats i de tre länderna och sametingen har ställt sig positiva till konventionsutkastet.

Vid ett möte i oktober 2006 mellan sametingens presidenter och ministrar ansvariga för samefrågor beslöts att arbetet med en nordisk samekonvention skulle fortsätta. Information och samordning skulle ske inom ramen för det nordiska samarbetet och det förutsattes att länderna skulle vara färdiga med sina ställningstaganden till konventionsutkastet under 2007. Vad är Finlands, Norges och Sveriges samarbetsministrars hållning till den föreslagna nordiska samekonventionen och hur ser ratifikationsprocessen ut?"

Stockholm 28.5. 2007 *Sinikka Bohlin (s)*

Som svar till Bohlins fråga meddelar Finlands regering följande:

"Såsom överenskommet på mötet den 18 oktober 2006 mellan ministrarna med ansvar för samefrågor och sametingspresidenterna pågår det i Finland, Norge och Sverige en process med sikte att avklara de nationella positionerna till utkastet om Nordisk samekonvention. Detta arbete sker i samarbete med sametingen.

Avsikten är, att länderna har avklarat sina positioner innan nästa möte mellan ministrarna med ansvar för samefrågor och sametingspresidenterna den 14 november 2007 i Stockholm. Mötet förbereds av Nordiska ämbetsmannaorganet för samiska frågor (NÄS) där de tre ländernas regeringar och sameting är representerade."

Postadress PB 176 00161 Helsingfors | Marinkasernsgatan 5 | Telefon +358-(0)9-160 05 | Telefax +358-(0)9-629 840

Svaret har koordinerats med vederbörande departement i Finland (Justitieministeriet), Norge (Arbets- og inkluderingsdepartement) och Sverige (Jordbruksdepartement).

Jan Vapaavuori
Samarbetsminister

Bilagor -

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 25/2007

Ställd av:
Johan Linander

Till:
Danmarks regering

J.nr. 07-00204-1

Till Danmarks regering

Skriftlig fråga om skatteutjämningen mellan Danmark och Sverige

Det dansk-svenska skatteavtalet undertecknades i oktober 2003 av dåvarande svenska finansministern Bosse Ringholm och danska skatteministern Svend Erik Hovmand. Det fanns stora förväntningar på avtalet och till en början var reaktionerna positiva. Allt sedan dess har fler och fler negativa konsekvenser av avtalet upptäckts och nu snart fyra år senare behövs det kraftfulla justeringar i avtalet för att rättvisa ska skapas.

Avtalet innebär att skatt betalas i arbetslandet men att skatteutjämning sker till bosättningslandet. Tyvärr visar det sig att de undantag som gjordes i avtalet innebär att en majoritet av arbetspendlarna mellan Sverige och Danmark inte omfattas av skatteutjämningssystemet. Undantag görs nämligen för offentliganställda, pensionärer och de som tjänar under 150 000 danska kronor. Det svenska Skatteverkets uträkning visar att endast en tredjedel av arbetspendlarna över Öresund därför omfattas av skatteutjämningen, vilket i sin tur innebär att Skåne förlorar 1,5 miljarder svenska kronor per år på avtalet.

Man kan verkligen ifrågasätta varför t.ex. offentligt anställda inte ska omfattas av skatteutjämningen. Självklart använder offentliganställda kommunal service i bosättningslandet på samma sätt som privatanställda, och varför ska då inte motsvarande del av skatten betala den service som ges i hemkommunen?

De flesta skatteexperter på båda sidor sundet anser att skatteavtalet bör omförhandlas och en rimlig lösning bör vara att skatt ska betalas i bosättningslandet liksom i andra gränsregioner. Går detta inte uppnå bör nuvarande avtal ändras så att skatteutjämningen även omfattar offentligt anställda och pensionärer. Därutöver bör beloppsgränsen tas bort och den skatt som utjämnas bör höjas till en nivå som motsvarar ett snitt av den svenska kommunalskatten (d.v.s kommunalskatt både till primärkommunen och till landstingskommunen/regionen).

Med anledning av ovanstående vill jag fråga Danmarks skatteminister Kristian Jensen vilka åtgärder han är beredd att vidtaga för att större rättvisa ska skapas i skatteutjämningen mellan Danmark och Sverige?

Stockholm den 25 juni 2007

Johan Lindander (c)

Nordiska rådet

E 25/2007

Ställd av:
Johan Linander

Till:
Danmarks regering

J.nr. 07-00204-1

SKATTEMINISTERIET

Skatteministeren

Nicolai Eigtveds Gade 28
1402 København K

Telefon 3392 3392
Fax 3314 9105

CVR-nr. 17146815
EAN-nr. 5798000033757

www.skm.dk

J.nr. 2007-170-0025

- 2 AUG. 2007

Til Nordisk Råd

Vedr. spørgsmål E 25/2007 stillet af Johan Lindander

Ovennævnte spørgsmål giver mig anledning til følgende bemærkninger:

Provenuudvekslingsordningen mellem Danmark og Sverige er en del af en samlet aftale, der omfatter en række forhold på skatteområdet. Skatteaftalen indeholder bl.a. en revisionsklausul, hvorefter provenuudvekslingsordningen kan tages op til revurdering.

Der vil ikke fra dansk side udgå initiativer til at få skatteaftalen ændret. Ønsker man fra svensk side at ændre provenuudvekslingsordningen, er vi naturligvis rede til at drøfte noget sådant sammen med andre ændringer, der i en sådan sammenhæng måtte være relevante.

Jeg kan ikke kommentere de mange enkeltelementer, der rejses i spørgsmålet, da disse i givet fald vil være et forhandlingsspørgsmål mellem den danske og den svenske regering.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 26/2007

Ställd av:
Hans Wallmark

Till:
Danmarks regering

J.nr. 07-00227-2

Till Danmarks regering

Skriftlig fråga om fast förbindelse mellan Helsingör och Helsingborg

Utifrån ett nordiskt perspektiv är det bra att Danmark och Tyskland enats om en fast förbindelse över Fehmarn Bält. Självfallet är det av stor betydelse för den egna regionen men det kommer också att innebära fördelar för de båda ländernas grannar och integrationen i Östersjöområdet. Bron mellan Köpenhamn och Malmö kan redan beskrivas som en framgång. Fullsatta tåg vittnar om att framför allt resenärer som använder sig av spårbunden trafik har blivit fler än man inledningsvis kalkylerat med.

Förbättrad trafikkapacitet över Fehmarn Bält och redan viss flaskhalsproblematik mellan Köpenhamn och Malmö avslöjar behovet av en fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör. Med en sådan infrastrukturlösning underlättas trafik till och från den svenska västkusten och Oslo/Norge. Utifrån ett regionalt perspektiv skulle det innebära att en ringlinje skapas i Öresundsområdet med likartade förutsättningar att snabbt ta sig mellan Skåne och Själland. Redan kan en mycket glädjande utveckling iakttas där människor arbetar, studerar eller njuter av kultur på ena sidan av sundet men bor på den andra. En utveckling som ytterligare skulle förstärkas av en fast förbindelse för både spårbunden trafik som fordon mellan Helsingör och Helsingborg. Utifrån ett näringslivsperspektiv är ökade kontakter och förbättrade transportmöjligheter en viktig tillväxtfaktor.

Avser den danska regeringen att vidta några åtgärder för att möjliggöra en fast förbindelse mellan Helsingör och Helsingborg för att därmed ytterligare underlätta utbytet mellan de nordiska områdena i allmänhet och mellan Själland och Skåne i synnerhet?

Stockholm den 26 juli 2007

Hans Wallmark (m)

1124

Transport- og
Energiministeriet

MINISTEREN

Dato 27 SEP. 2007
J. nr. 112-11
Deres ref.

Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

Telefon 33 92 33 55

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
1255 København K

Besvarelse af spørgsmål E 26/2007 om fast forbindelse mellem Helsingør og Helsingborg stillet af medlem af Nordisk Råd, Hans Wallmark (m)

Den danske regering er tilfreds med den store fremgang Øresundsbroen oplever. Med den politiske aftale fra 29. juni 2007 er der endvidere udsigt til, at der etableres en fast forbindelse over Femern Bælt i 2018. Det vil være en stor gevinst for både Danmark og Sverige.

Spørgsmålet om etablering af en fast forbindelse mellem Helsingør og Helsingborg har været genstand for en betydelig lokal interesse. I 1998 fik Helsingør Kommune og Helsingborg Stad i samarbejde undersøgt de tekniske og linjeføringsmæssige muligheder for en jernbanetunnel for persontog mellem Helsingør og Helsingborg.

Den danske regering har ikke i øjeblikket konkrete planer om at iværksætte forundersøgelser af en fast forbindelse mellem Helsingør og Helsingborg.

Med venlig hilsen

Jakob Axel Nielsen

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 27/2007

Stillet af:
Line Barfod (EL)

Til:
Finlands regering

J.nr. 07-00260-3

Til Finlands regering

Skriftligt spørgsmål om irakisk hærchefs forsvinden

Nordisk Råd har i længere tid arbejdet med spørgsmålet om, hvordan vi bekæmper terror, uden at det går ud over borgernes frihedsrettigheder. I den forbindelse er det selvfølgelig væsentligt at få afklaret, hvad der er foregået i Norden. Det fremgår af svaret 23. marts 2007 fra den svenske regering til Nordisk Råd på Line Barfods spørgsmål E 8/2007 om flyvning med CIA-fly i Norden, at et fly med registreringsbetegnelsen N482EV fløj fra Göteborg i Sverige til Helsingfors i Finland d. 16. marts 2003. I de dage forsvandt en tidligere irakisk hærchef fra Danmark på mystisk vis, selvom han i Danmark var mistænkt for drabet på mange tusinde kurdere i Irak. Der har været stærke forlydender om, at USA var involveret i hærchefens forsvinden. Det er vigtigt at få afklaret, om CIA har forhindret retsforfølgelse i et nordisk land af en krigsforbryder, som vi efter internationale regler er forpligtet til at retsforfølge.

Kan Finlands regering

- bekræfte at et fly med registreringsbetegnelsen N482EV fløj fra Göteborg i Sverige til Helsingfors i Finland d. 16. marts 2003
- oplyse hvor flyet i så fald fløj videre til
- hvem som i givet fald betalte flyets pligtige afgifter

København, den 13. august 2007

Line Barfod (EL)

Nordiska rådet

Ref.

Ärende
Skriftligt spörsmål till Nordiska rådet

Med hänvisning till Line Barfods frågor till Nordiska rådet angående en specifik flygning i Norden (E27/2007) framför Finland följande:

Finland respekterar sina internationella förpliktelser och vill försäkra sig om att dessa inte kränks på finsk mark eller i finskt luftrum. Finland betonar konsekvent att myndighetsbruk av civila flygplan alltid ska ligga i linje med de internationella människorättsnormerna.

I frågan som gäller den specifika flygningen konstaterar Finland att det endast finns begränsat med information att tillgå om flygningar som gjorts för fyra år sedan. Enligt luftfartsmyndigheterna har det inte ansökts om tillstånd för detta flyg av det dåvarande Luftfartsverket. Ifall flygningen är icke-kommersiell behövs inte ens ett sådant tillstånd. Tillstånd har inte heller med statlig status sökts av huvudstaben. Gamla trafikdebiteringsuppgifter finns inte längre tillhanda för den ifrågavarande tidpunkten. Det är också att konstatera att flygledningen på Helsingfors-Vanda flygfält sparar operatörernas flygplaner endast i tre månader efter tidpunkten för flyget.

Utrikesminister Ilkka Kanerva

Bilagor -

Postadress
PB 176
00161 Helsingfors

Maringatan 22

Telefon
+358-(0)9-160 05

Telefax
+358-(0)9-629 840

Erillinen sivu elektronisen version käsittelyyn:

Oikeudellinen osasto
OIK-11 Virpi Laukkanen

Asiasanat	TERRORISMI, HUMANITAARINEN OIKEUS
Hoitaa	**OIK-11**
Hoitaa UE	
Koordinoi	
Tiedoksi	ALI-01; ALI-41; ALI-42; ASA-01; ASA-31; ASA-32; AVS-HAL; AVS-KEO; AVS-KPO; AVS-POL; EUR-01; EUR-02; EUR-12; EUR-13; EUR-15; GLO-01; GLO-02; GLO-51; HAL-01; HAL-07; ITÄ-01; ITÄ-23; KEO-01; KPO-07; KPO-08; OIK-01; OIK-12; OIK-31; OIK-32; POL-01; POL-02; POL-03; POL-04; POL-05; POL-06; POL-08; POL-11; STU-00; UKKMI-00; UMI-00; VKO-01; VNEUS; VSI-00; VSI-POL ATE; BEI; BER; BRY; BUK; DAM; DUB; ENE; EUE; GEN; HAA; HAM; KSL-05; KUL; LIS; LON; LUX; MAD; MOS; NAE; NAI; OEC; PAR; PEK; RIA; ROO; TEH; TEL; TUK; WAS; WET; WIE; YKE OMI; PE/YHTEYSUPSEERI; PLM; SM/KVTR; SM/UO; SMI; SUPO; TH/VALVONTA; TPK; VNK
Laatija jakanut	

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 28/2007

Stillet af:
Bente Dahl (RV)

Til:
Nordisk Ministerråd

J.nr. 07-00275-2

Til Nordisk Ministerråd

Skriftligt spørgsmål om lige muligheder for studerende på folkehøjskolerne

Der er mange måder at uddanne og danne både nuværende og kommende generationer og overgive dem værdierne, som vi lever vore liv på. Værdier kan ikke udelukkende erhverves i kraft af uddannelse. Værdier formidles både via uddannelse og dannelse. Det er vigtigt, at denne erkendelse kommer til udmøntning i praksis. Der er kun ét sted i uddannelsessystemet, hvor både uddannelse og dannelse er så fokuseret: Nemlig folkehøjskolerne, der kendetegnes af det unikke læringsmiljø, det ægte folkelige møde mellem mennesker og det at dannelse udmøntes i praksis. Dialogbaseret undervisning skaber både faglig viden samt social og kulturel kapital.

Folkehøjskolerne har i disse år behov for større accept fra det omgivende samfund for deres kunnen samt nytten af deres virke. Folkehøjskolerne gør en uvurderlig nytte i samfundet netop ved deres stærke medvirken til udvikling af bevidsthed omkring værdier og udvikling af social og kulturel kapital. Derfor skal denne skoleform placeres i den rigtige samfundsmæssige sammenhæng. Det betyder bl.a., at folkehøjskolerne skal tænkes med ind i hele uddannelsessystemet. Derfor skal det være muligt at få støtte til disse ophold, lettere end tilfældet er i dag, og de nuværende hindringer i de enkelte medlemslande skal fjernes.

Hvad vil Nordisk Ministerråd gøre for at folkehøjskolestuderende i Norden får lige muligheder, når det kommer til f.eks. finansiering og meritoverførsel af kurser taget på folkehøjskoler i andre nordiske lande.

København, den 27. august 2007

Bente Dahl (RV)

1129

norden

Nordisk Ministerråd

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
1255 København K

Att. Bente Dahl (RV)

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

18. september 2007

Besvarelse af skriftligt spørgsmål om lige muligheder for studerende på folkehøjskolerne

Nordisk Ministerråd har modtaget Deres skriftlige spørgsmål E 28/2007 af 27. august 2007, hvor De anmoder om oplysninger om, hvad Nordisk Ministerråd vil gøre, for at folkehøjskolestuderende i Norden får lige muligheder, når det kommer til f.eks. finansiering og meritoverførsel af kurser taget på folkehøjskoler i andre nordiske lande.

For så vidt angår spørgsmålet om finansiering tilbyder Nordisk Ministerråd ingen speciel finansieringsordning for folkehøjskoler. Nordisk Ministerråd tilbyder imidlertid gennem Nordplus mobilitets- og netværksprogrammerne muligheder for folkehøjskolerne, deres undervisere og studerende, hvor de på linje med andre i undervisningssystemerne kan søge om støtte til mobilitet, netværk og projekter.

Folkehøjskolestuderende, som ønsker at tage kurser på folkehøjskoler i andre nordiske lande, kan således søge støtte fra mobilitets- og netværksprogrammet Nordplus Voksen. Formålet med Nordplus Voksen er at bidrage til udvikling og fornyelse inden for voksnes læring gennem etablering af netværk og samarbejde mellem nordiske aktører på området. Disse mål søges opnået gennem økonomiske tilskud til gennemførelse af forskellige mobilitetsaktiviteter og samarbejds-projekter. Nordplus Voksen retter sig mod udvikling inden for alle sider af voksnes læring, både inden for formel og uformel læring, i regi af uddannelsesinstitutioner, foreninger og organisationer, inden for arbejdslivet og i hverdagen i øvrigt.

Nordplus programmerne vil fra 2008 indgå i et udvidet og forbedret Nordplus Rammeprogram, som også vil omfatte de baltiske lande. Nordplus Voksen fortsætter som en hovedkomponent i dette program. Rammeprogrammet vil i tilgift også fremme tværsektorielt samarbejde gennem en egen "horisontal" programdel, Nordplus Horisontal. Her kan alle institutioner/organisationer på uddannelsesområder – og herunder folkehøjskoler – deltage.

Mulighederne for meritoverførsel af kurser taget på folkehøjskoler i andre nordiske lande afgøres af medlemslandenes relevante myndigheder. Nordisk Ministerråd har derfor ikke forholdt sig til denne problemstilling.

Med venlig hilsen
Nordisk Ministerråd

Sari Sarkomaa
Undervisningsminister

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 29/2007

Stillet af:
Line Barfod

Til:
Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

J.nr. 07-00358-2

Til Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

Skriftligt spørgsmål om benyttelse af nordiske lande til ulovlige aktiviteter

Nordisk Råd har i længere tid arbejdet med spørgsmålet om, hvordan vi bekæmper terror, uden at det går ud over borgernes frihedsrettigheder. I den forbindelse er det selvfølgelig væsentligt at få afklaret, hvad der er foregået i Norden.

Som det er kendt har CIA gennemført en række ulovlige operationer, herunder kidnapninger i Europa i de seneste 6 år. En række CIA-agenter er i forskellige europæiske lande under undersøgelse for deltagelse i kidnapninger. Det drejer sig blandt andet om kidnapningen af Nasr Oussama Mustafa Hassan i Milano i 2003 og af Khaled Al-Masri fra Makedonien i 2003. Undersøgelserne har vist at flere havde tilknytning til amerikanske ambassader og konsulater.

Det er derfor vigtigt at få undersøgt om nogle af de mistænkte personer har opereret fra amerikanske ambassader eller konsulater i de nordiske lande, eller på anden vis har brugt de nordiske lande som udgangspunkt for deres ulovlige aktiviteter.

Derfor bedes de nordiske regeringer oplyse, om en eller flere af nedennævnte personer, har haft indrejse i landet i perioden 2001-2006, samt om en eller flere har været ansat, eller på anden måde tilknyttet den amerikanske ambassade i samme periode?

EFTERNAVN fornavn mellemnavn

ADLER Monica Courtney, US passport no. 017017139

ASHERLEIGH Gregory, US passport no. 015135635

CARRERA Lorenzo Gabriel, US passport no. 016422583

CASTALDO Eliana, US passport no. 026138038

CASTELLANO Victor, US passport no. 015914097

CHANNING Drew Carlyle, US passport no. 017121103

DUFFIN John Kevin, US passport no. 016434535

FALDO Vincent, US passport no. 102026001

GURLEY John Thomas, US passport no. 045029843

HARBAUGH Raymond, US passport no. 016136600

HARBISON James Thomas

HARTY Ben Amar, US passport no. 017120164

IBANEZ Brenda Liliana, US passport no. 017018953

JENKINS Anne Lidia, US passport no. 016698784

KIRKLAND James Robert, US passport no. 045032045

LADY Robert Seldon

LOGAN Cynthia Dame, US passport no. 016430730

MEDERO Betnie, US passport no. 016051676

PURVIS L. George, US passport no. 015645726

RUEDA Pilar, US passport no. 016518173

SOFIN Joseph, US passport no. 016138217

VASILIOU Michalis, US passport no. 015456173

CARLIN Cyrisse

BIRD Kirk James, US passport 045030262

BRYSON Charles Goldman, US passport 086430334

DECKARD John Richard (også DECKER John), US passport 900150778

FAIN Eric Matthew (også FAIR Eric), US passport 400962110

FAIRING James (også FARING James), US passport 40268113

FRANKLIN Jason, US passport 900356543

GRADY Michael, US passport 900356661

GREESBORE Walter Richard (også GREENSBORE), US passport 400962633

LORENZO Hector (også LOREN Hector), US passport 900142900

LUMSDEN III Lyle Edgar, US passport 900412531

O'HALE James, US passport 917123652

O'RILEY Patricia, US passport 400962233 (også RILOY Patricia 400963233)

PAYNE Jane, US passport 401036479

AZADI Nicolas James 900325305

BAETZ Maria Luana, US passport 402674089

BERRY Carl Frederick, US passport 900167168

BOSTICK Jerry Allen

BOYDE Vanesa, US passport 3560556912

BRANO David William, US passport 047144005

Nordisk Råd

E 29/2007

Stillet af:
Line Barfod

Til:
Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

J.nr. 07-00358-2

BUELL Leroy Doland, US passport 208837141

BUZZERD Adam, US passport 900376671

CHARLES Bryan, US passport 401036745

CLEARY Tony David, US passport 086434714

COLL Margaret Sweeney, US passport 900343329

COLTON James Paul, US passport 140782654

DINEEN Michael Peter, US passport 015514022

GRAHAM Ronald Thomas, US passport 900176424

HALL Betty Michelle, US passport 401072226

HARKEN James Robert, US passport 401038634

HIGDON Casey Adam, US passport 046662008

HORSTMYER David Lane, US passport 103041808

JACKMAN Benjamin Michael, US passport 9003225403

JIVIDEN Eric Ernest, US passport 900337347

JONES Joanne Lauren, US passport 401072734

MATHESON Jeffry, US passport 900199307

MEDINA Thomas, US passport 9004330054

NEILSON Colin Michael, US passport 039586480

NICHOLS Charles Edgar, US passport 088005496

OLETTA Alan Christopher, US passport 017094679

RIPLEY John Beau, , US passport 016304212

ROBERTSON Dorothy Leigh, US passport 401034530

TEGLER Darrell James, US passport 900166338

WHITE David Dinsmore Jr, US passport 209021422

WILIS Kathleen Tiernan, US passport 900396433

YATES Jeffrey Wayne, US passport 402664058

København, den 17. september 2007

Line Barfod

Nordisk Råd

E 29/2007

Stillet af:
Line Barfod

Til:
Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

J.nr. 07-00358-2

UTRIKESMINISTERIET
EUR-16

BEGÄRAN OM UTLÅTANDE HEL5527-46

14.12.2007

Nordisk Råd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Ref.
SKRIFTLIG FRÅGA E 29/2007

Ärende
SVAR PÅ SKRIFTLIG FRÅGA E 29/2007 OM UTNYTTJANDE AV NORDISKA LÄNDER TILL OLAGLIGA AKTIVITETER

Nordiska Rådets medlem, Line Barfod, har ställt en skriftlig fråga till Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Finlands regeringar om utnyttjande av Nordiska länder till olagliga aktiviteter.

Finlands regering svarar följande på basis av Danmarks, Islands, Norges och Sveriges regeringars svar:

Det är inte möjligt att besvara huruvida vissa personer har inrest i de nordiska länderna under perioden 2001-2006. Detta beror dels på att lagstiftningen som reglerar användningen av personuppgifter för de berörda myndigheterna inte möjliggör detta och dels på att nämnda uppgifter inte finns tillgängliga. De i frågan nämnda personerna har inte tjänstgjort vid den amerikanska ambassaden i något av de nordiska länderna. Huruvida personerna på något annat sätt varit knutna till ambassaden går inte att besvara.

Med vänlig hälsning

Jan Vapaavuori
Samarbetsminister
Nordiska ministerrådet

Postadress
PB 176
00161 Helsingfors

Marinkasernsgatan 5

Telefon
+358-(0)9-160 05

Telefax
+358-(0)9-629 840

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 30/2007

Ställd av:
Lyly Rajala

Till:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 07-00368-2

Till Nordiska ministerrådet

Skriftlig fråga om fortsatta gränshinder på flygplatserna i trafiken inom Norden

I januari i år ställde jag ett skriftligt spörsmål till Nordiska ministerrådet om nya gränshinder på flygplatsen i Stockholm i den interna nordiska flygtrafiken (E 4/2007). I mitt spörsmål fäste jag ministerrådets uppmärksamhet vid att man vid kontrollen på Stockholm Arlanda flygplats som nordisk medborgare måste visa upp passet på flygturer inom Norden. Detta krav strider mot den nordiska passfriheten.

Kommunikationsminister Susanna Huovinen svarade mig skriftligt 14 mars 2007 och konstaterar klart att "den nordiska passfriheten baserar sig på ett protokoll daterat den 22 maj 1954 som befriar medborgare i Finland, Norge, Sverige och Danmark från skyldigheten att ha ett pass och ett uppehållstillstånd, när han befinner sig i ett annat nordiskt land än sitt hemland. Avtalet är fortfarande i kraft och omfattar numera även Island. Protokollet nämner endast krig och risken för krig som ett skäl att avvika från passfriheten. Observeras bör, att passfriheten gäller endast för medborgare i ett nordiskt land. Medborgarskapet måste kunna bevisas genom uppvisande av ett identitetsbevis."

Ministerns svar visar att nordiska medborgare alltså har en klart definierad rätt att resa inom Norden utan pass. Detta gäller även för flygresor.

Minister Huovinen konstaterar även i sitt svar "att ministerrådet inte kan kommentera det enskilda fall jag anför i mitt spörsmål. Det ifrågavarande flygbolaget är dessutom ett privaträttsligt subjekt som ministerrådet inte kan ge några direktiv."

Nu har det i alla fall visat sig att det fall jag anförde i mitt spörsmål inte är ett enskilt fall, som ministern säger, utan uppenbart normal praxis i branschen. Jag kan bevisa att även Finnair följer samma praxis, som utvecklats till ett gränshinder, och som alltså gravt strider mot det avtal som ingåtts mellan regeringarna i de nordiska länderna och som befriar medbor-

gare i Finland, Norge, Sverige och Danmark från skyldigheten att ha ett pass när de reser inom Norden.

Finnair meddelar resenärer som bokar sin biljett via internet bland annat följande: "Obs! Finnairs semesterflyg AY2421/2422, 2423/2424 och 2431/2432 Helsingfors-Stockholm-Boston t/r flyger utanför Schengenområdet. Därför måste också personer som reser rutten Helsingfors-Arlanda-Helsingfors ha ett pass med sig." Detta fall är nästan identiskt med det fall jag anförde i min förra fråga (E 4/2007) gällande Arlandaincidenten.

Jag har med tillfredsställelse kunnat konstatera att minister Huovinen i sitt svar meddelar att "Nordiska ministerrådet följer upp utvecklingen på området. Om det i fortsättningen visar sig uppenbart att flygbolagen upprepat bryter mot principen om passfrihet, överväger de nordiska regeringarna att gemensamt vidta åtgärder av informationskaraktär."

Det är klart, det visar Finnairs praxis, att det fortfarande existerar allvarliga gränshinder för de nordiska medborgarnas fria rörlighet inom Norden trots de nordiska regeringarnas åtgärder för att undanröja gränshindren.

Med hänvisning till det ovan anförda frågar jag Nordiska ministerrådet

1) vad ministerrådet avser att göra för att uppfylla sitt löfte om att "följa upp utvecklingen på området",
2) vilket slag av informationsåtgärder ministerrådet avser att vidta "om det i fortsättningen visar sig uppenbart att flygbolagen upprepat bryter mot principen om passfrihet" och
3) inom vilken tidsrymd ministerrådet avser att vidta åtgärder för att de ovan nämnda gränshindren för medborgare i de nordiska länderna faktiskt elimineras vid resor inom Norden?

Helsingfors den 11 september 2007

Lyly Rajala (saml)

Nordiska rådet

E 30/2007

Ställd av:
Lyly Rajala

Till:
Nordiska ministerrådet

J.nr. 07-00368-2

UTRIKESMINISTERIET | BEGÄRAN OM UTLÅTANDE | HEL5527-45

EUR-16 | 19.11.2007

Nordisk Råd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Ref.
NR; skriftlig fråga E30/2007

Ärende
Svar på skriftlig fråga E30/2007 om fortsatta gränshinder på flygplatserna i trafiken inom Norden

Nordiska Rådets medlem, Lyly Rajala, har ställt en skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet där han, som en uppföljning till en tidigare fråga på samma tema (nr E4/2007) visar på att den nordiska passfriheten vid flygresor inom Norden alltför ofta ej efterlevs, och där han undrar vad Nordiska ministerrådet avser göra år saken.

I svar på fråga E4/2007 meddelar kommunikationsministern Susanna Huovinen, att "om det i fortsättningen visar sig uppenbart att flygbolagen upprepat bryter mot principen om passfrihet, överväger de nordiska regeringarna att gemensamt vidta åtgärder av informationskaraktär".

I det nya brevet frågar således Lyly Rajala Nordiska ministerrådet:

1) Vad ministerrådet avser att göra för att uppfylla sitt löfte om att följa upp utvecklingen på området?
2) Vilket slag av informationsåtgärder ministerrådet avser vidta "om det i fortsättningen visar sig uppenbart att flygbolagen upprepat bryter mot principen om passfrihet"?
3) Inom vilken tidsrymd ministerrådet avser att vidta åtgärder för att de ovan nämnda gränshindren för medborgarna i de nordiska länderna faktiskt elimineras vid resor inom Norden?

Som nordisk samarbetsminister, med ansvar för gränshindersfrågor, kan jag upplysa att det problem som beskrivs i brevet och som rör flygrutten Helsingfors-Stockholm-Boston nu är avhjälpt. Pass krävs inte längre för flygpassagerare som ska resa från Helsingfors till Stockholm med dessa flygningar.

Enligt de upplysningar jag har erhållit var det interna administrativa faktorer på flygplatserna som gjorde att man under en begränsad period krävde pass från alla som gick ombord på dessa flyg i Helsingfors.

Nordiska ministerrådet är medvetet om att kunskapen om/tillämpningen av det nordiska passavtalet inte alltid är optimal. Ett särskilt informativt meddelande har därför distribuerats från ministerrådssekretariatet till flygoperatörerna i Sverige. Samma åtgärd kommer att genomföras i övriga nordiska länder innan årets utgång.

Nordiska ministerrådet kan inte fortlöpande bevaka att den nordiska passfriheten efterlevs men kommer naturligtvis att agera så snart det blir uppenbart att avtalet ej efterlevs.

Postadress
PB 176
00161 Helsingfors

Marinkasernsgatan 5

Telefon
+358-(0)9-160 05

Telefax
+358-(0)9-629 840

Med vänlig hälsning

Jan Vapaavuori

Samarbetsminister
Nordiska ministerrådet

Bilagor -

Oversikt over muntlige spørsmål stilt og besvart på sesjonen 2007

Spørsmål og svar finnes i Protokoll-delen av denne boken.

E 31 Spørgsmål til Finlands og Sveriges regering om rensning av CO_2-utslipp
Stilt av Rolf Reikvam (SV)

E 32 Fråga till Norges regering om importtillstånd och importtullar för renkött som gränshinder
Ställd av Janne Seurujärvi (cent)

E 33 Fråga till Sveriges regering om rätt till föräldrarpenning vid flyttning från Sverige
Ställd av Lyly Rajala (saml)

E 34 Fråga till Norges regering om moms, tull och registreringsavgifter på handikapputrustade bilar som gränshinder
Ställd av Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)

E 35 Fråga till Finlands regering om hur nya gränshinder kan förhindras i att uppstå
Ställd av Johan Linander (c)

E 36 Fråga till Norges och Sveriges regering om snabbtåg mellan Oslo och Stockholm
Ställd av Jan Lindholm (mp)

E 37 Fråga till Norges regering om premiär på ripjakten i de svenska och norska fjällen
Ställd av Jessica Polfjärd (m)

E 38 Spørgsmål til Færøernes landsstyre om demokrati og ligestilling
Stilt av Siv Friðleifsdóttir (F)

E 39 Fråga till Nordiska ministerrådet om socialskydd för studerande från Finland i andra nordiska länder
Ställd av Antti Vuolanne (sd)

E 40 Fråga till Norges regering om att göra mer för att inlemma den unga nordiska arbetskraften i det norska samhället
Ställd av Hans Wallmark (m)

E 41 Fråga till Finlands regering om införandet av nya priser i förhållande till de redan etablerade priserna
Ställd av Lars Wegendal (s)

E 42 Spørsmål til Sveriges regjering om oppfølging av vedtak i Nordisk Råd
Stilt av Dagfinn Sundsbø (sp)

E 43 Fråga till Nordiska ministerrådet om ojämlik behandling av nordiska medborgare i samband med godkännande av förtidspensionering
Ställd av Oiva Kaltiokumpu (cent)

E 44 Fråga till Sveriges regering om säkerställning av NordForsks arbete i framtiden
Ställd av Risto Autio (cent)

E 45 Fråga till Finlands regering om en stabil, förutsägbar och långsiktig finansiering av projektet Nordjobb
Ställd av Maria Stenberg (s)

E 46 Fråga till Norges regering om socialförsäkring och föräldrarförsäkringen fungerar över gränserna
Ställd av Monica Green (s)

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 47/2007

Ställd av:
Lars Wegendal

Till:
Finlands och Sveriges regeringer

J.nr. 07-00437-1

Till Finlands och Sveriges regeringer

Skriftlig fråga om socialförsäkring för finska studeranden i andra nordiska länder

De nordiska länderna har ingått en överenskommelse om att nordiska studeranden skall vara socialförsäkrade och folkbokförda i det nordiska land som man väljer att studera i.

Socialförsäkringen, även för studerande, i Finland ingår i den finska socialförsäkringslagen och alltså inte i regelverken som finns kring studiestöden. Detta innebär att om en finsk studerande, som t.ex. studerar i Sverige, blir sjuk under en längre period så är han inte berättigad till studiemedel i Finland eftersom han är sjuk. Han är inte heller berättigad till sjukpenning från Sverige eftersom han har studiemedel från Finland och inte från Sverige.

Hade den finske studerande valt att studera i ett annat land än ett nordiskt hade detta inte varit ett problem. Detta för att de nordiska länderna inte tecknat en överenskommelse med de icke-nordiska länderna om att man som studerande är socialförsäkrad i utbildningslandet, men däremot fortfarande tillhör den finska socialförsäkringen.

Vad avser Finlands och Sveriges regeringer att vidta för åtgärd för att det beskrivna gränshindret skall elimineras?

Stockholm den 23 oktober 2007

Lars Wegendal (s)

18.12.2007

Till Nordiska Rådet

Skriftlig fråga om vilka åtgärder som vidtagits för att eliminera gränshinder omkring socialförsäkring för finska studeranden i andra nordiska länder (E 47/2007).

Som svar på den skriftliga frågan av medlemmen av Nordiska Rådet Lars Wegendal, anför jag följande:

Regeringen i Finland är medveten om det gränshinder, som har beskrivits i frågan. Social- och hälsovårdministeriet och undervisningsministeriet ämnar tillsammans utreda vilka möjligheter till lagändring i frågan som står till buds.

Likaså kommer saken att tas till behandling i kommittén för totalreform av den sociala tryggheten (SATA), där frågan om sammanjämkning av studiestöd och sjukdagpenning i sin helhet behandlas.

Social- och hälsovårdsminister Liisa Hyssälä

REGERINGSKANSLIET

Dnr S2008/182/SK

Socialdepartementet
Socialförsäkringsministern

Till Nordiska rådet

Svar på fråga E 47/2007 av Lars Wegendahl (s) Socialförsäkringen för finska studeranden i Sverige

Lars Wegendahl har frågat vad Sveriges regering gjort för att eliminera att en finländsk studerande som t.ex. studerar i Sverige och blir sjuk vare sig får finska studiemedel eller svensk sjukpenning under sjukdomstiden.

En förutsättning för rätt till sjukpenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring är att personen i fråga har en sjukpenninggrundande inkomst av förvärvsarbete (SGI) som uppgår till minst 24 % av prisbasbeloppet. Studier i sig berättigar inte till SGI. Avgörande är i stället om den studerande förvärvsarbetar parallellt med sina studier och på så sätt skaffat sig en SGI.

Om en finländsk studerande ska få behålla sina studiemedel i samband med sjukdom vid studier utomlands är en fråga för Finlands regering.

Stockholm den 10 januari 2008

Cristina Husmark Pehrsson

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 48/2007

Ställd av:
Hans Wallmark (m)

Till:
Danmarks regering

J.nr. 07-00448-2

Till Danmarks regering

Skriftlig fråga om utlandsdanskars rätt att delta i folketingsvalen

Folketingsval tisdag 13 november 2007: Ännu en gång har de danskar som är bosatta utomlands inte fått delta. Integrationen mellan Skåne och Själland utvecklas i snabb takt. Det blir allt vanligare att man söker jobb, bostad, utbildning eller kulturella upplevelser på "andra sidan" sundet. Olika beräkningar pekar på att det kan finnas upp emot 20 000 danskar bosatta i Skåne. Personer som arbetar och verkar på den danska sidan men bor på den svenska. Det handlar om en ständigt växande grupp.

Två problemområden som ofta framkommer i samtal med utlandsdanskar bosatta i Skåne är dels det nuvarande skatteavtalet mellan länderna som gör det omöjligt att betala skatt i Sverige trots att det är här servicen nyttjas. Dels att man som dansk inte får rösta i folketingsvalet. Möjligheten att som medborgare påverka det egna landets politiska utveckling är viktig. I Sverige har tidigare förts diskussion om att begränsa utlandssvenskarnas demokratiska inflytande – propåer som ständigt tillbakavisats. Så svenskar bosatta i Danmark har exempelvis möjlighet att delta i riksdagsvalet 2010.

I ett integrerat Skåne och Själland, i en gränsbygd värd namnet, skall den enskilde i så liten utsträckning som möjligt känna av problem eller hinder beroende på att man är medborgare i ett land men bosatt i ett annat. Visionen måste vara att det som svensk skall gå att bo och verka på samma grund i Danmark som i Sverige, och omvänt att man som dansk skall kunna bo och verka på samma grund i Sverige som i Danmark.

Avser den danska regeringen att vidta några åtgärder för att göra det möjligt för danska medborgare bosatta utomlands att delta i folketingsvalen, eller åtminstone öppna den möjligheten för danska medborgare bosatta i gränsregioner i Danmarks närhet?

Stockholm den 9 november 2007

Hans Wallmark (m)

VELFÆRDSMINISTERIET

Sekretariatet for Ministeren for Nordisk Samarbejde
chr@um.dk

Dato: 19 DEC. 2007
Kontor: Kommunaljuridisk kt.
J.nr.: 2007-40061-46
Sagsbeh.: MGR

Besvarelse af skriftligt spørgsmål E 48/2007 fra Hans Wallmark (m) om udlandsdanskeres ret til at afgive stemme ved folketingsvalg i Danmark

Ministeriet skal anmode om, at spørgsmålet besvares som nedenfor angivet:

"Tak for din henvendelse af 9. november 2007, hvori du har anført, at der i Skåne bor en stor gruppe danske statsborgere, som arbejder i Danmark, og som ikke har mulighed for at afgive deres stemme ved folketingsvalg i Danmark. Du har endvidere anført, at muligheden for som statsborger at påvirke sit lands politiske udvikling er vigtig.

Jeg er enig med dig i, at det er vigtigt at fremme samarbejdet over grænsen i Øresundsregionen, ligesom jeg har forståelse for ønsket om valgret for udlandsdanskere.

Efter grundlovens § 29 er det imidlertid ikke tilstrækkeligt for at have valgret til Folketinget, at man har dansk indfødsret (og har opnået alderen for valgret). Det kræves yderligere, at man har fast bopæl i riget.

En udvidelse af udlandsdanskeres valgret indgik i regeringsgrundlaget i regeringens første regeringsperiode. Regeringen nedsatte således i april 2003 et udvalg – Valgretsudvalget – med deltagelse af uafhængige statsretseksperter med henblik på at få en uvildig ekspertvurdering af, hvorledes kredsen af personer med dansk indfødsret, der under ophold i udlandet har valgret til Folketinget, i videst muligt omfang kan udvides inden for rammerne af grundloven.

Valgretsudvalget konkluderede i sin betænkning nr. 1432/2003 om valgret under udlandsophold, at valgret til Folketinget under udlandsophold kunne udvides til at omfatte alle danske statsborgere fyldt 18 år, der agter at vende tilbage til Danmark inden for to år efter udrejsen. Dette gælder uanset årsagen til udlandsopholdet.

Udvalget konkluderede også, at det ikke herudover er muligt inden for rammerne af grundloven at udvide kredsen af danske statsborgere, der har valgret under udlandsophold.

Særligt vedrørende grænsegængere med dansk indfødsret anførte udvalget blandt andet, at denne persongruppe ofte er karakteriseret ved, at de pågældende personer -

Slotsholmsgade 10-12 Telefon +45 7226 9000 www.im.dk
DK-1216 København K Telefax +45 7226 9001 im@im.dk

hvis bopæl i udlandet ofte vil være placeret tæt ved den danske grænse, f.eks. i Skåne eller i Sydslesvig - regelmæssigt opholder sig i Danmark for at arbejde eller modtage undervisning, og at de pågældende som følge heraf ofte vil have en nær tilknytning til det danske samfund.

Udvalget anførte herudover, at det forhold, at en person med dansk indfødsret regelmæssigt opholder sig i Danmark, modtager løn i Danmark og betaler skat i Danmark, efter fast praksis ikke har haft betydning for vurderingen af, om den pågældende uanset udlandsopholdet anses for at have fast bopæl i riget i henhold til folketingsvalglovens § 2.

Efter en samlet vurdering af de særlige forhold, der gør sig gældende for grænsegængere, konkluderede udvalget, at det ikke er foreneligt med grundlovens § 29 at have en ordning, hvorefter personer der har beskæftigelse i Danmark eller modtager undervisning på en uddannelsesinstitution i Danmark, men som opholder sig midlertidigt i udlandet, anses for at have fast bopæl i riget. Udvalget henviste til, at der for disse personer i selve udlandsopholdets karakter ikke er omstændigheder, der peger i retning af, at deres udlandsophold vil være af forholdsvis kortvarig og midlertidig karakter. De pågældende er således flyttet til udlandet for at bo dér.

Det vil på baggrund af Valgretsudvalgets konklusioner således kræve en grundlovsændring, såfremt alle danske statsborgere bosat i udlandet, herunder i den svenske del af Øresundsregionen, skal tillægges valgret til Folketinget. Spørgsmålet om behovet for at ændre den nuværende grundlov, der er fra 1953, er løbende til debat. Der er imidlertid ikke aktuelle overvejelser om en grundlovsændring.

Jeg skal som tidligere nævnt ikke lægge skjul på, at regeringen havde håbet, at man kunne udvide valgretten i videre omfang, end udvalgets undersøgelse viser, at der er mulighed for. Men regeringen må naturligvis tage resultatet af udvalgets undersøgelse til efterretning. Regeringen ønsker helt principielt ikke at fremsætte et lovforslag, som kan give anledning til tvivl i forhold til grundloven.

Med venlig hilsen

Karen Jespersen / Inger Mogensen

SKRIFTLIGT SPØRGSMÅL

Nordisk Råd

E 49/2007

Stillet af:
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
og Juliane Henningsen (IA)

Til:
Finlands, Norges og Sveriges regeringer

J.nr. 07-00476-2

Til Finlands, Norges og Sveriges regeringer

Skriftligt spørgsmål om Finlands, Norges og Sveriges afvisning af at modernisere Helsingforsaftalen

Sagen om medlemskab af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd er vigtig for Færøerne, for Åland og for Grønland. Men den er også vigtig for de nordiske lande og for det nordiske samarbejde som helhed.

Der er en voksende forståelse for at Helsingforsaftalen skal moderniseres, så den også imødekommer landene med selvstyre. Ministerrådets "kartläggning av de självstyrande områdenas ställning i det nordiska samarbetet" fra juni 2006 belyste juridiske aspekter af dette. I debatten har der været forståelse og interesse for at udvikle modeller, der giver Åland, Grønland og Færøerne kompetence i Nordisk Ministerråd dér, hvor Åland, Grønland eller Færøerne selv har lovkompetencen? Sådanne modeller vil være langtidsholdbare for et fremtidigt nordisk samarbejde. De ville kunne holde til, at en eller flere af aktørerne en dag bliver selvstændige, og at en eller flere forbliver i rigsfællesskab med Finland eller Danmark. De ville også kunne holde til, at selvstyreområderne udvides.

På Nordisk Råds session 2007 støttede delegationerne fra Island og fra Danmarks rige en revision af traktaten. Den danske regering er også blevet klart positiv. Det fremgår af hvad den danske samarbejdsminister, Connie Hedegaard, har skrevet til Nordisk Råds medlemmer fra Grønland, Danmark og Færøerne i et brev fra den 31.8.2007:

> "Regeringens holdning er nu som før, at Helsingforsaftalen bør ændres, såfremt den står i vejen for de selvstyrende områders muligheder for at samarbejde på lige fod."

På Nordisk Råds session bad Kolbrún Halldórsdóttir samarbejdsministrene fra Norge, Sverige og Finland om at fortælle, hvorfor hver af disse regeringer er så ubetinget modstander af at revidere eller modernisere Helsingforsaftalen. Det har de aldrig fortalt nogen før – i hvert fald ikke offentligt.

Desværre var der ingen af de tre samarbejdsministre, der tog ordet og svarede på spørgsmålene. Derfor stilles de nu til skriftlig besvarelse.

Vi vil med henvisning til sessionsdebatten i Oslo 01.11.2007 spørge ministrene for nordisk samarbejde i Finland, Norge og Sverige hvorfor deres regeringer:

1) er så ubetinget modstandere af at revidere/modernisere Helsingforsaftalen?
2) afviser modeller, der giver Åland, Grønland og Færøerne kompetencen i Nordisk Ministerråd dér, hvor Åland, Grønland eller Færøerne selv har lovkompetencen?

Reykjavik og Sisimiut, den 3. december 2007

Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
Juliane Henningsen (IA)

Nordisk Råd

E 49/2007

Stillet af:
Kolbrún Halldórsdóttir (VG)
og Juliane Henningsen (IA)

Til:
Finlands, Norges og Sveriges regeringer

J.nr. 07-00476-2

UTRIKESMINISTERIET | BEGÄRAN OM UTLÅTANDE | HEL5527-2

EUR-16 | 28.01.2008

Nordisk Råd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K

Ref.

Ärende
Svar på fråga från Nordiska Rådet E 49/2007 om Finlands, Norges och Sveriges avvisning av att modernisera Helsingforsavtalet

Nordiska Rådets medlemmar Kolbrún Halldósdottir och Juliane Henningsen från vänstersocialistiska gröna gruppen har ställt frågan till Finlands, Norges och Sveriges samarbetsministrar varför deras regeringar är;

"1) så obetingade motståndare till att revidera/modernisera Helsingforsavtalet?
2) avvisar modeller som ger Åland, Grönlands och Färöarna kompetens i Nordiska Ministerrådet när Åland, Grönland och Färöarna själva har lagstiftningskompetens?"

Finlands samarbetsminister svarar följande på basis av Sveriges, Norges och Finlands regeringars svar:

De självstyrande områdena har en viktig roll i det nordiska samarbetet. Vi uppskattar det arbete och engagemang som Färöarna, Grönland och Åland visar för de nordiska frågorna. Det utgör ovärderliga delar av vårt samarbete.

Nordiska Ministerrådets dåvarande generalsekreterare Per Unckel presenterade den 31 maj 2006 en kartläggning av de självstyrande områdenas ställning. Av denna framgår bland annat att de självstyrande områdenas ställning i det nordiska samarbetet vad gäller inflytande och deltagande är närmast unikt i en internationell jämförelse. Vidare konstateras att det finns goda möjligheter att inom ramen för gällande Helsingforsavtal underlätta de självstyrande områdenas deltagande i Nordiska ministerrådet och dess institutioner. Detta har sedermera skett i form av den s.k. Ålandsöverenskommelsen i september 2007.

Sverige välkomnar att de självstyrande områdenas ställning har tydliggjorts genom överenskommelsen.

Norge är av den uppfattningen att de självstyrande områdena tillför det nordiska samarbetet betydlig nytta, och ser fram emot ökat deltagande av de självstyrande områdena som resultat av Ålandsöverenskommelsen.

Finland önskar likaledes understryka att de självstyrande områdena är viktiga i det nordiska samarbetet och att man välkomnar Ålandsöverenskommelsen genom vilken man utökar de självstyrande områdenas deltagande inom ramen för Helsingforsavtalet.

Postadress
PB 176
00161 Helsingfors

Marinkasernsgatan 5

Telefon
+358-(0)9-160 05

Telefax
+358-(0)9-629 840

Den praktiska tillämpningen av överenskommelsen bör behandlas inom berörda ministerråd.

Avslutningsvis kan tilläggas att de självstyrande områdenas ställning och kompetens närmast är en fråga för de berörda länderna.

Med vänlig hälsning

Jan Vapaavuori
Samarbetsminister
Nordiska ministerrådet

Bilagor -

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 50/2007

Ställd av:
Jan Lindholm (mp)

Till:
Norges regering

J.nr. 07-00490-1

Till Norges regering

Skriftlig fråga om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar

Nordiska rådet har under 2006–2007 behandlat såväl Stern-rapporten som IPCC:s rapporter om den globala klimatförändringen. Vi är oroade över den takt med vilken förändringarna tycks ske.

Vid Nordiska rådets 59:e session i Oslo den 29 oktober–1 november antogs en rekommendation (rek. 7/2007) till de nordiska regeringarna med fem punkter på klimatområdet, min fråga gäller den sista punkten i rekommendationen:

at arbejde målrettet i internationale organisationer for at fremme etableringen af en global arena, der kan håndtere klimakonflikter og for at fremme et globalt beredskab, der kan håndtere spørgsmålet om klimaflygtninge.

Inom ramen för FN finns en väl utbyggd organisation för att hantera klimatdata, kunskap om förändrade vattenförsörjningsfrågor, smittspridning, katastrofhantering m.m. Dock saknas ett utpekat ansvar för att hantera kommande flyktingströmmar. Redan idag uppskattar Röda korset att runt 20 miljoner flyktingar i världen flyr på grund av de miljöförändringar som klimatförändringen gett lokalt i deras regioner. Förmågan att försörja sig försvåras när regnet uteblir, torkan blir för långvarig eller när saltvatten upprepade gånger skadar åkermarken.

I de olika utvecklingsscenarier IPCC skissar kan man spåra bilden av kraftiga strömmar av flyktingar. Osäkerheten är stor vilket gör det svårt att bedöma vilka områden i världen som kommer att få de största problemen. Risken är emellertid stor att många länder inte kommer att klara av att hantera klimatflyktingarna inom sina egna landgränser. Migration över landgränser kan leda till ökad främlingsfientlighet vilket i sin tur kan gynna populistiska och kortsiktiga politiska ledare och skapa problem i det globala klimatarbetet. Det värsta tänkbara scenariot är att så stora flyktinggrupper strömmar över en nationsgräns att mottagarlandet känner sig

hotat och tar till våld för att hindra flyktingar. Norges långa tradition av diplomatiskt arbete för fred gör att jag har stora förväntningar på Norge i detta sammanhang. Fredsprismottagaren Al Gore pekar även ut detta område som en central fråga. Mot bakgrund av detta önskar jag få svar på följande fråga.

Hur avser Norge att arbeta för att stödja att ett globalt forum bildas, t.ex. inom ramen för FN, för att hantera frågan om klimatflyktingar?

Stockholm den 13 december 2007

Jan Lindholm (mp)

Nordiska rådet

E 50/2007

Ställd av:
Jan Lindholm (mp)

Till:
Norges regering

J.nr. 07-00490-1

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Utenriksministeren

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
DK - 1255 København
Danmark

Deres ref.:	Vår ref.:	Dato:
E50 / 2007		7. februar 2008

Skriftlig spørsmål til Norges regjering om et globalt forum for håndtering av klimaflyktninger

Vi viser til skriftlig spørsmål E 50/2007 fra Nordisk Råd v/Jan Lindholm til Norge vedrørende vårt syn på følgende:

> *"Hur avser Norge att arbeta för att stödja att ett globalt forum bildas, t.ex. inom ramen för FN, för att hantera frågan om klimatflyktningar?"*

Vårt svar faller i tre deler.

i) For det første vår forståelse av begrepet "flyktning" i denne sammenhengen. Normalt viser begrepet flyktning til en person som befinner seg utenfor sitt eget lands territorium. Dersom de har flyktet fordi de er utsatt for trusler som skyldes "rase, religion, medlemskap av en spesiell sosial gruppe eller politisk oppfatning", kan de falle inn under FNs Flyktningkonvensjon av 1951. Internt fordrevne innenfor eget lands grenser har ikke noen konvensjonsmessig beskyttelse, og beskyttelsen av disse faller dermed inn under vedkommende regjerings nasjonale ansvar.

Når det gjelder klimaflyktninger, vil det i praksis være svært vanskelig å skille mellom hvem som flykter som en direkte følge av klimaendringer, og hvem som gjør det på grunn av konflikter der klimaendringene ikke er en årsak, men en faktor som bidrar til å forsterke konfliktnivået. Det er derfor grunn til å se nøye på sammenhengene mellom klimaendringer, miljøforringelser og konflikt. Dagens forskning gir ikke entydige svar.

Av verdens flyktninger og internt fordrevne regnes i dag relativt få som klima-flyktninger. FNs klimapanel slår imidlertid fast at flere hundre millioner mennesker vil være sårbare for flom som følge av at havet stiger, nedbøren øker og elver går ut over

sine bredder. De fleste som rammes direkte vil komme fra de folkerike og lavtliggende kjempedeltaene i Asia, men innbyggerne på små øyer står overfor den høyeste risikoøkningen. I følge klimapanelet er verden dårlig forberedt på masseforflytting av mennesker, industri og bosettinger.

ii) For det andre spørsmålet om forum. Arbeidet med klimarelatert migrasjon og konsekvensene av dette pågår allerede. Mange FN-fora er berørt og vil kunne bli ytterligere berørt i framtiden når det gjelder håndteringen av denne typen spørsmål:

- temaet klima og konflikt ligger under Sikkerhetsrådet, som allerede har dette på sin agenda
- FNs generalforsamling er engasjert i dette spørsmålet
- det humanitære segmentet under ECOSOC er også opptatt av humanitære kriser og forebygging av disse
- saken er også relevant for humanitære fora som for eksempel ExCom i UNHCR, med tanke på hvordan man kunne beskytte fordrevne på grunn av klima og klimarelaterte konflikter bedre
- utenfor FN-systemet kan dette tas opp i "Det globale forum for migrasjon og utvikling", men det vil i praksis være vanskelig å skille mellom klimaflyktninger og mennesker som migrer av andre årsaker
- temaet drøftes også jevnlig i internasjonale klima- og miljøfora

For Norge er det derfor ikke aktuelt å gå inn for opprettelsen av nye internasjonale fora for dette formålet. Viktigere for oss er det å få eksisterende organisasjoner, både i og utenfor FN-familien, til å jobbe bedre sammen, med sikte på et mer enhetlig FN på landnivå. Dette gjelder ikke minst i arbeidet med klima- og miljøutfordringene.

iii) Vi trenger mer kunnskap om migrasjonsmønstre, urbaniseringsprosesser og hvordan dette påvirker situasjonen for flyktninger og internt fordrevne, samt hvordan dette påvirker internasjonal migrasjon. Vi trenger også mer kunnskap om de konkrete virkningene av global oppvarming. Dette er spørsmål som får økt oppmerksomhet, ikke minst blant frivillige organisasjoner, og som det er viktig å stille.

Med vennlig hilsen

Jonas Gahr Støre

SKRIFTLIG FRÅGA

Nordiska rådet

E 51/2007

Ställd av:
Jan Lindholm (mp)

Till:
Islands regering

J.nr. 07-00491-1

Till Islands regering

Skriftlig fråga om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar

Nordiska rådet har under 2006–2007 behandlat såväl Stern-rapporten som IPCC:s rapporter om den globala klimatförändringen. Vi är oroade över den takt med vilken förändringarna tycks ske.

Vid Nordiska Rådets 59:e session i Oslo den 29 oktober–1 november antogs en rekommendation (rek. 7/2007) till de nordiska regeringarna med fem punkter på klimatområdet, min fråga gäller den sista punkten i rekommendationen:

5) *at* arbejde målrettet i internationale organisationer for at fremme etableringen af en global arena, der kan håndtere klimakonflikter og for at fremme et globalt beredskab, der kan håndtere spørgsmålet om klimaflygtninge.

Inom ramen för FN finns en väl utbyggd organisation för att hantera klimatdata, kunskap om förändrade vattenförsörjningsfrågor, smittspridning, katastrofhantering m.m. Dock saknas ett utpekat ansvar för att hantera kommande flyktingströmmar. Redan idag uppskattar Röda korset att runt 20 miljoner flyktingar i världen flyr på grund av de miljöförändringar som klimatförändringen gett lokalt i deras regioner. Förmågan att försörja sig försvåras när regnet uteblir, torkan blir för långvarig eller när saltvatten upprepade gånger skadar åkermarken.

I de olika utvecklingsscenarier IPCC skissar kan man spåra bilden av kraftiga strömmar av flyktingar. Osäkerheten är stor vilket gör det svårt att bedöma vilka områden i världen som kommer att få de största problemen. Risken är emellertid stor att många länder inte kommer att klara av att hantera klimatflyktingarna inom sina egna landgränser. Migration över landgränser kan leda till ökad främlingsfientlighet vilket i sin tur kan gynna populistiska och kortsiktiga politiska ledare och skapa problem i det globala klimatarbetet. Det värsta tänkbara scenariot är att så stora flyktinggrupper strömmar över en nationsgräns att mottagarlandet känner sig

hotat och tar till våld för att hindra flyktingar. Även om flyktingströmmarna till Island kanske inte blir så omfattande så önskar jag svar på följande fråga.

Hur avser Island att arbeta för att stödja att ett globalt forum bildas, t.ex. inom ramen för FN, för att hantera frågan om klimatflyktingar?

Stockholm den 13 december 2007

Jan Lindholm (mp)

Nordiska rådet

E 51/2007

Ställd av:
Jan Lindholm (mp)

Till:
Islands regering

J.nr. 07-00491-1

UTANRÍKISRÁÐHERRA

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
DK-1255 København

Reykjavík, 12 februar 2008
UTN08020099/97.K.001
ISG/hhb

Med henvisning til skriftlig forespørgsel E51/2007 fra Jan Lindholm (mp) om etableringen af et globalt forum til at håndtere spørgsmålet om klimaflygtninge, skal det understreges at der ikke har været nogen speciel politisk debat på dette område i Island.

Den islandske regering ser positivt på at dette spørgsmål tages op og vil i samråd med de øvrige nordiske lande undersøge hvordan man bedst kan arbejde for sagen i internationale fora.

Ingibjörg Sólrún Gísladóttir
udenrigsminister

Dokument 1

NORDISK RÅD

Årsberetning

2006

Bilag Nordisk Råds regnskab for 2006

1. Nordisk Råds fællesmøder i 2006

Oslo den 24.- 25. januar afholdtes Præsidie- og udvalgsmøder.
På fællesmødet redegjorde statsminister Jens Stoltenberg for sine perspektiver i det nordiske samarbejde.

Stockholm den 24.- 25. april afholdtes Præsidie- og udvalgsmøder.
Fællesmødet havde menneskehandel som tema i samarbejde med det Manliga nätverket i riksdagen.

Lahtis, Finland 19.- 20. september afholdtes Præsidie- og udvalgsmøder
Fællesmødet havde følgende temaer:

- *Den nordiska dimensionen i Finlands EU-ordförandeskapsprogram*
  v/ Utrikesråd Harri Mäki-Reinikka, NSS og
- *Nordiska rådets arbete i förhållande till Co-existence of Civilizations projektet*
  v/ Ordföranden i Nordiska rådets kontaktgrupp Inge Lønning, Norge.

København den 31. oktober – 2. november afholdtes Nordisk Råds 58. session. I tilslutning til sessionen afholdtes Præsidie- og udvalgsmøder. *Se punkt 4.*

2. Præsidiet

Nordiska rådets presidium har år 2006 hållit sex möten. Ole Stavad, Danmark, var president och Kristian Pihl Lorentzen, Danmark, vicepresident. Utöver de ordinarie mötena arrangerade presidiet ett seminarium om bekämpande av terrorism den 25 januari i Oslo och ett internt seminarium om interkulturell dialog i kölvattnet på Karikatyrkrisen den 26 april i Stockholm. Under året avslutades också dialogen med de nordiska parlamentens talmän om en eventuell flyttning av tidpunkten Nordiska rådets session. Presidiet har också under året hållit gemensamma möten med Baltiska församlingens presidium, Föreningarna Nordens Förbunds presidium och Västnordiska rådets presidium. Ett samarbetsavtal med Västnordiska rådet undertecknades i samband med Nordiska rådets session i slutet av oktober. I samband med Presidiets möte i juni dryftade Presidiet med Lagtinget och Landsstyret på Färöarna om möjligheterna för starkare ställning för de självstyrande områdena i det officiella nordiska samarbetet.

Utöver de frågor som Presidiet i egenskap av ledningsorgan skall behandla blev också följande frågor som tillhör Presidiets kompetensområde behandlade:

A 1378/presidiet	Medlemsforslag om etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1364/presidiet	Medlemsförslag om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet (väckt av Mittengruppen i Nordiska rådet)
A 1358/presidiet	Medlemsforslag om en nordisk innovasjonspris (framlagt af Den Konservative Gruppe i Nordisk Råd)
B 243/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2007
6/2005/presidiet	Informationsaftaler mellem de nordiske lande i forbindelse med bekæmpelse af grænsehindringer
14/2005/presidiet	Ny struktur for Nordisk Ministerråd
15/2005/presidiet	Nordiska ministerrådets Rysslandsprogram
16/2005/presidiet	Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram 2006-2008
30/2005/presidiet	Nordisk Ministerråds budget for 2006
Intern beslutning 1/2005	EU's direktivforslag til softwarepatent
Intern beslutning 2/2005	Inrättning av vicepresident i Nordiska rådet

2.1 Præsidiets arbejdsgruppe til behandling af Nordisk Ministerråds budget

Presidets budgetgrupp har år 2006 bestått av följande medlemmar, som nominerats av partigrupperna:

- Socialdemokratiska gruppen, stortingsrepresentant Berit Brørby, ordförande
- Mittengruppen, Folketingsmedlem Kristian Pihl Lorenzen samt riksdagsledamot Simo Rundgren, Finland
- Konservativa gruppen, riksdagsledamot Kent Olsson
- Vänstersocialistiska gröna gruppen, stortingsrepresentant Rolf Reikvam

Budgetgruppen har 2006 hållit följande möten:

- den 24 januari i Oslo: Internt möte i budgetgruppen. Möte med den ställföreträdande samarbetsministern om förslaget till budgetdirektiv för 2006
- den 25 januari i Oslo: Möte med ordföranden för de nordiska samarbetsministrarna minister Heidi Grande Røys om budgetdirektivet och prioriteringarna i budgetprocessen.
- den 25 april i Stockholm: Internt möte i budgetgruppen.
- den 15 maj i Oslo: Internt möte i budgetgruppen och möte med samarbetsminister Heidi Grande Røys.
- den 16 juni i Köpenhamn: Möte med Nordiska ministerrådets generalsekreterare om förslaget till budgeten för NMR 2007.
- den 15 augusti i Stockholm: Partigruppssekreterarnas och sekretariatets möte om Nordiska rådets synpunkter i förhållande till förslaget till budget för Nordiska ministerrådet.
- den 24 augusti i Oslo: Möte med samarbetsminister Heidi Grande Røys om Nordiska rådets förslag till ändringar i förslaget till budget för 2007.
- den 19 september i Lahtis: Internt möte i budgetgruppen. Budgetgruppen enades om ett utkast till betänkande om Nordiska ministerrådets budget.
- den 19 december i Köpehamn: Partigruppssekreterarnas möte om moderniseringen av budgeten.

Budgetgruppen överlämnade ett enigt förslag till betänkande angående miniserrådsförslaget om Nordiska ministerrådts budget 2007, till Nordiska rådets presidium. Vid Nordiska rådets session antog plenarförsamlingen betänkandet som rekommendation 27/2006.

2.2 Gränshinder

Den tidigare statsminister Poul Schlüter avslutade sitt arbete som ordförandeskapets speciella representant för att avskaffa gränshinder i Norden vid utgången av 2005. Det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2006 har prioriterat frågan om gränshinder högt och under året arbetat för att instifta pådrivarordningar för att avskaffa gränshinder för utvalda sektorer. Nordiska rådet har stött instiftandet av pådrivarordningar för utvalda sektorer men anser dock att arbetet kan bli för fragmenterat. Därför har Nordiska rådet under året arbetat för att få en samlande och mera synlig föranstaltning för att avskaffa gränshinder. Enligt Nordiska rådet är lösningen till gränshindersproblematiken att det nationella och nordiska beslutsfattandet skall kopplas närmare samman. För att samtidigt kunna samla in de nordiska medborgarnas konkreta problem med gränshinder har rådet under året arbetat med en modell om en nordisk gränshindersombudsman. Behandlingen av det initiativet har år 2006 inte framskridit tillräckligt för att kunna skrida till beslut.

Vid Nordiska rådets session avskrevs Rek. 6/2006 om informationsavtal mellan de nordiska länderna.

Det är Nordiska rådets uppfattning att frågan på ett tillfredsställande sätt omhändertas av ämbetsmannakommittéerna och ministerråden i de olika sektorerna.

3. Udvalgenes og komiteernes arbejde i 2006

3.1 Kultur- og Uddannelsesudvalget

Kultur- og utdanningsutvalget behandler saker om:

- allmenn kultur og kunst i Norden og internasjonalt
- et mangekulturelt og multietnisk Norden
- film og medier
- språk
- idrett
- frivillige sektor
- barne- og ungdomskultur
- grunn- og videregående skole
- det nordiske utdannelsesmarked

- folkeopplysning og voksenopplæring
- livslang læring,forskning
- forskerutdannelse og -utveksling

I 2006 hadde utvalget 15 medlemmer. Leder var Lars Wegendal, den sosialdemokratiske gruppen (s), Sverige. Nestleder var Bente Dahl, midtengruppen (RV), Danmark.

Kultur- og utdanningsutvalget møttes 5 ganger til ordinære utvalgsmøter i løpet av 2006: i januar i Oslo, i Stockholm i april, i Lahtis i Finland i september, og i forbindelse med Nordisk Råds sesjon i København i månedsskiftet oktober/november. Utvalgets sommermøte ble lagt til Småland i Sverige og hadde blant annet fokus på kultur og regional utvikling.

Prioriterte emner for utvalget i 2006:

- Reform av det nordiske kultursamarbeidet. I 2005 og 2006 har det pågått et omfattende arbeid med en strukturreform for det nordiske kultursamarbeidet. Det har vært behov for parlamentarisk tilsyn og initiativer i denne prosessen, og utvalget har derfor fulgt reformen tett. Utvalget har i den forbindelse bla. hatt jevnlige møter med Nordisk Ministerråds sekretariat, hatt møte med den norske kulturministeren som i 2006 var formann for kulturminstrenes nordiske samarbeid, og deltatt på seminarer og konferanser. Et viktig tiltak for å kunne følge reformen så tett var at utvalget nedsatte en egen arbeidsgruppe som fikk et særlig ansvar for dette.
- Nordisk språkforståelse og -politikk
- Globalisering – Norden som global vinnerregion.

Møter, seminarer, høringer og arbeidsgrupper i 2006 som Kultur- og utdanningsutvalget var involvert i:

- I forbindelse med Nordisk Råds møter i Oslo i januar holdt utvalget et møte med representanter for NordForsk om det nordiske området for forskning og innovasjon.
- Utvalget hadde også møte med formannskapet for Stortingets Familie og kulturkomite og formannskapet for Kirke, utdannings- og forskningskomiteen i forbindelse med Nordisk Råds møter i Oslo.
- I juni deltok en representant for utvalget på Baltisk forsamlings Kultur- og utdanningsutvalgs sommermøte i Klaipeda, Litauen. Temaet var: Vocational Training Systems.
- På utvalgets sommermøte i Småland møtte utvalget en representant for Nordisk Folkeuniversitet. Utvalget møtte også en rekke representanter fra kulturlivet og fra kulturbaserte næringer i Småland.
- I forbindelse med sesjonen i København holdt utvalget sitt årlige samrådsmøte med de nordiske kulturministrene.
- Arbeidsgrupper: Utvalget har hatt en egen arbeidsgruppe som har hatt til oppgave å følge reformen av det nordiske kultursamarbeidet. Arbeidsgruppens medlemmer deltok på det første Nordisk Kulturforum i København i februar. Arbeidsgruppen holdt tre møter i første halvår 2006, og avga rapport til utvalgets møte i juni. Arbeidsgruppens mandat ble forlenget til sommeren 2007. Videre har representanter for utvalget deltatt i arbeidsgruppe som ble nedsatt for å følge opp rapporten Norden som global vinnerregion. Denne gruppens mandat ble i 2007 forlenget og utvidet.

Kultur- og utdanningsutvalget hadde i 2006 følgende forslag til behandling:

A 1388/kultur	Medlemsforslag Om nordisk grannlands-tv efter digi-taliseringen
B 244/kultur	Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället - en strategi
B 244/kultur	Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik
B 246/kultur	Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus- programmene 2008-2011

På sesjonen ble også en rekke gamle rekommandasjoner helt eller delvis avskrevet, og det ble lagt fram følgende redegjørelser på utvalgets ansvarsområder:

- Arktisk klimaforskning
- NordForsk, dets strategi och prioriteringer
- Nordisk kultursamarbete i en ny tidsålder

3.2 Velfærdsudvalget

Nordiska rådets välfärdsutskott förbereder och ansvarar för ärendebehandlingen på följande arbetsområden:

- Välfärds- och trygghetsordningar
- Social- och hälsovård
- Handikapp
- Byggnation och bostad
- Familj
- Barn och ungdom
- Narkotika, alkohol och andra missbruksformer

Välfärdsutskottet hade år 2006 femton medlemmar med riksdagsledamot Tarja Cronberg (gröna) från Finland som ordförande. Berndt Sköldestig (S) har verkat som viceordförande för utskottet.

År 2006 har utskottet haft fem utskottsmöten: januari i Oslo, april i Stockholm, september i Lahtis samt i samband med Nordiska rådets session i Köpenhamn i oktober. Sommarmötet hölls i juni i Malmö/Köpenhamn, och temat var psykiatri/bostadpolitik.

Vid sina möten har Välfärdsutskottet arrangerat/deltagit i följande seminarier/hearingar:

- Seminarium om psykiatrivården i Island, (januari)
- Uppföljningsmöte från andra parlamentariska Barentskonferensen i Bodø 2005 (januari)
- Mini-seminarium om kampen mot terrorismen och skyddet av de mänskliga rättigheterna (januari)
- Seminarium om hur man skapar dialog för en väg framåt efter Mohammedkrisen (april)
- Hearing om bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion (april)
- Trilateral konferens om drog- och narkotikahandel i Maastricht/Liege (maj)
- Seminarium med Baltic Assembly Social committee om fri rörlighet för arbetskraft och dess sociala konsekvenser för medborgare och samhälle i Tallin, Estland (juni)
- Co-Existence of Civilization-initiativets konferens, Copenhagen Lab, (September)
- Hearing om formaliserat samarbete mellan Nordiska ministerrådet och Barentsrådet i arbetet med att bekämpa spridningen av HIV/AIDS och multiresistent tuberkulos (september)
- Studiebesök på Päijänne-Tavastlands sjukvårdsdistriktets psykiatriska sjukhus (september)
- Hearing om psykiatrivården i Norden (oktober)
- Dialogforum om det framtida välfärdssamhället – utvecklingstendenser och gemensamma utmaningar (november)

Rekommendationer

Följande rekommendationer avskrevs av Nordiska rådet plenarförsamling på förslag av Välfärdsutskottet:

- 13/2003/välfärd: Förebyggande av diabetes (andra och tredje att-satsen)
- 22/2005/välfärd: Design för alla – ett nordiskt handlingsprogram

Men utgångspunkt i meddelanden från Nordiska ministerrådet beslöt plenarförsamlingen på förslag av Välfärdsutskottet att avvakta nytt svar för följande rekommendationer:

- 5/2003/välfärd: Pensioner och förtidspensionering
- 13/2003/välfärd: Förebyggande av diabetes (första att-satsen)
- 23/2005/välfärd: Anpassning av handikapplagar och författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade

Men utgångspunkt i utskottsbetänkanden från Välfärdsutskottet beslöt plenarförsamlingen om följande nya rekommendationer:

- 8/2006/välfärd: Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion
- 11/2006/välfärd: Projekt om kartläggning av utbildningsbehov innom demensområdet
- 15/2006/välfärd: Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet
- 16/2006/välfärd: Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkulos i Barentsområdet
- 17/2006/välfärd: Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden

3.3 Medborger- og Forbrugerudvalget

Medborger- og Forbrugerudvalget bestod af 15 medlemmer. Pehr Löv (sv), Finland var formand. Per Kaalund (S), Danmark var næstformand. Udvalget afholdt fem møder og gennemførte studietur til Grønland.

De overordnede temaer som dominerede udvalgets arbejde i 2005 var:

- Menneskehandel
- Ligestilling
- Bekæmpelsen af terrorisme og bevarelsen af personlig integritet
- Det flerkulturelle samfund

Udvalget arbejdede endvidere med følgende temaer:

- Konsumentspørgsmål
- REACH (EU's kemikaliedirektiv)
- Arktiske forhold
- Justitspolitiske spørgsmål

Seminarer og inviterede gæster i forbindelse med udvalgets møder

Oslo, Norge, den 25. januar: Medborger- og Forbrugerudvalget i samarbejde med Præsidiet afholdt, et fælles seminar om bekæmpelsen af terrorisme og bevarelsen af personlig integritet. Oplæg ved Jørn Holme, chef for Politiets sikkerhetstjeneste, Norge, Erling Johannes Husabø, professor i juridik vid universitetet i Bergen og Kristina Stenman, jurist, verksam vid och tidigare direktör för Flyktingrådgivningen i Finland. Lars Findsen, chef for politiets efterretningstjeneste i Danmark var også inviteret men blev forhindret.

Endvidere havde Medborgerudvalget møde med den norske justitsminister Knut Storberget om formandskabets arbejde på justitsområdet.

Stockholm, Sverige 26. april: Medborger- og Forbrugerudvalget i samarbejde med Næringsudvalget afholdt et seminar om *It-privacy*. Oplæg ved Preben Andersen, chefkonsulent, DK-CERTS, Danmarks Tekniske Universitet og Rene Højer, senior rådgiver, Nordisk Ministerråd.

Lahti, Finland 20. september: Medborgerudvalget afholdt et seminar under rubrikken: Hvor kan samarbejdet nytte i bekæmpelsen af menneskehandel? Oplæg ved Anders Oljelund,
Sveriges Ambassadør for international samarbejde vedrørende bekæmpelsen af menneskehandel; Pirjo Valonen, arbejder med centralkriminalpolitiets projekt mod menneskehandel; Malin Björk, projektdirektør for Nordic-Baltic pilot project for the support, protection, safe return, and rehabilitation of women victims of trafficking for sexual exploitation.

København den 31. oktober: Medborgerudvalget inviterede Ilkka Canetell, embedsmandsgruppen for det uformelle nordiske samarbejde vedrørende konsumentspørgsmål, til mødet til at redegøre for samarbejdet samt EU's Konsumentpolitisk strategi

Sommermøde

Udvalget foretog et besøg til Grønland, Nuuk og Ilulissat, i forbindelse med sit sommermøde. Fokus var på retslige-, ligestillingsmæssige og sociale forhold i Grønland.

Forslag

To medlemsforslag og et udvalgsforslag ble behandlet på Nordisk Råds session:

A 1381/medborger	Medlemsforslag om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1391/medborger	Medlemsforslag om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (stillet af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1393/medborger	Medlemsforslag om bekæmpelse af prostitution og menneskehandel (fremlagt af Den Socialdemokratiske Gruppe i Nordisk Råd)

Nedenstående 2 udvalgsforslag blev sendt til fremstilling i Præsidiet:

A 1392/medborger	Udvaglsforslag om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og legalt regime i Arktis
A1386/medborger/ miljø/næring	Forslag om styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH

Internationalt samarbejde
Der blev afholdt et trelateralt arrangement mellem Nordisk Råds Medborger- og Forbrugerudvalg og Velfærdsudvalget og tilsvarende udvalg i Baltisk Forsamling og Benelux parlamentet den 18.-19. maj i Liege-Maastricht.

Udover ovennævnte har formanden og andre repræsentanter fra udvalget deltaget i eksterne seminarer/konferencer på udvalgets fagområde.

Øvrigt
Udvalget tog initiativ til et møde med repræsentanter fra de relevante nationale parlamenters udvalg vedrørende bekæmpelse af menneskehandel i forbindelse med Nordisk Råds fællesmøde om problemet i Stockholm den 25. april.

3.4 Miljø- og Naturressourceudvalget

For 2006 besluttede Miljø- og Naturresurseudvalget at lægge hovedvægten på følgende emner:

Nye emner

- Bekæmpelse af Østersøens eutrofiering (overgødskning)
- Havmiljøet, herunder EU's arbejde med grønbog om en europæisk maritim politik
- Radioaktivt affald

Opfølgning

- EU's kemikalielovgivning, REACH
- Miljøsikkerhed og skibstrafik
- Kystfiskeriets fremtid
- Fremme af økologiske produkter
- Energiforsyning og miljøvenlige energikilder
- Tilpasning til klimaændringer
- Forvaltning af naturresurser

Prioriteret eksternt samarbejde har været:

- Parlamentarisk arbejdsgruppe i BSPC-regi om bekæmpelse af eutrofieringen af Østersøen
- Miljøsamarbejde med Baltisk Forsamling: Hovedvægt på Østersøens miljø- og søsikkerhed, herunder opfølgning på udpegningen til PSSA samt miljøaspekterne af den planlagte gas-rørledning fra Rusland til Tyskland
- Samarbejde med Vestnordisk Råd med hovedvægt på klimaforandringer
- Samarbejde med nationale parlamenters udvalg

Miljø- og Naturresurseudvalget havde 15 medlemmer med repræsentation fra alle nordiske lande og selvstyrende områder; heraf 7 kvindelige og 8 mandlige. Asmund Kristoffersen (A), Norge var formand, og Hanna-Leena Hemming (saml), Finland var næstformand indtil oktober, hvorefter Kristen Touborg (SF), Danmark overtog næstformandsposten.

Udvalget har holdt 5 møder, herunder et sommermøde på Kola-halvøen i Nordvestrusland om bl.a. deponering af atomaffald og renere industriproduktion m.m.

På udvalgets initiativ etablerede *Baltic Sea Parliamentary Conference*, BSPC, en parlamentarisk arbejdsgruppe med henblik på at afhjælpe situationen med den kraftige overgødskning af Østersøen. Udvalgets formand blev valgt til formand for denne arbejdsgruppe, der fortsætter sit arbejde i 2007 frem mod den parlamentariske Østersøkonference i Berlin i August. Arbejdsgruppen har haft tre møder, ligesom man har afholdt en konference og udgivet en folder om problemstillingen.

Udvalget havde under sessionen i København møde med miljøministrene om bl.a. Østersøens overgødskning (eutroficering), klima og miljø i Arktis samt om miljøaspekterne af arbejdet omkring Norden som Global Vinderregion.

Udvalget fortsatte sit samarbejde med Baltisk Forsamlings Miljøbeskyttelses- og Energiudvalg om blandt andet problemerne med overgødskningen af Østersøen samt radioaktivt affald fra blandt andet atomkraftværkerne i regionen. Der har været afholdt i alt 3 fællesmøder i løbet af året

I forbindelse med sine møder har Miljø- og Naturresurseudvalget afholdt:

- Møde med den norske statssekretær om nordisk energipolitisk samarbejde, januar
- Møde med modtageren af Nordisk Råds miljøpris 2005, januar
- Møde med modtageren af Nordisk Råds miljøpris 2006, oktober
- Seminar om EU's politik om havpolitik, april
- Seminar om radioaktivt affald i Østersøområdet, september (sammen med Baltisk Forsamlings Miljøbeskyttelses- og Energiudvalg)

Sideløbende har udvalget:

- Deltaget i Baltisk Forsamlings seminar om Ignalina atomkraftværkets fremtid i Vilnius og Ignalina, januar
- Deltaget i Baltic Sea Day i Skt. Petersborg, marts
- Afholdt møde med Miljøforvaltningen i Skt. Petersborgs bystyre, Skt. Petersborg, marts
- Afholdt møde med Vodokanal og besigtiget det nye rensningsanlæg i Skt. Petersborg, marts
- Deltaget i Nordisk Ministerråds møde om økonomiske styringsmidler i fiskeriforvaltningen i Tórshavn, Færøerne, maj
- Deltaget i Vestnordisk Råds årsmøde- og temakonference om Klimaforandringer i Tórshavn, Færøerne, august
- Deltaget i det finske EU-formandskabs konference om "Baltic Sea and European Marine Strategy – Linking Science and Policy" i Helsingfors, november
- Deltaget i Nordisk Råds-Baltisk Forsamlings Topmøde i Vilnius, december
- Deltaget i øvrige internationale møder og konferencer indenfor udvalgets aktuelle sager.

I 2006 ledte følgende af udvalgets sager frem til nye rekommandationer/fremstillinger:

1/2006	Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer (A 1363/miljö)
6/2006	Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (A 1386/medborger/miljø/næring)
7/2006	Fokus på miljø i Nord (A 1387/miljø)
10/2006	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen (A 1385/miljö)
21/2006	Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljø)

3.5 Næringsudvalget

Næringsudvalgets arbejdsområder er:

- næring/industri
- indre marked, fri bevægelighed, afskaffelse af grænsehindringer, handel
- regional- og strukturstøtte
- beskæftigelse og arbejdsmarked
- arbejdsmiljø
- infrastruktur/transport
- kommunikation
- IT

Næringsudvalget har 14 medlemmer med Drifa Hjartardóttir (Sj.), Island som formand og Steingrímur J. Sigfússon (VG), Island, som næstformand. Udvalget har i 2006 afholdt 5 udvalgsmøder og en studietur.

Udvalgets største prioritering i 2006 var opfølgning af rapporten om Norden som Global Vinderregion. Udvalget har drevet en arbejdsgruppe med medlemmer fra alle udvalg, som i foråret fremsendte et forslag til Nordisk Ministerråd vedrørende afholdelse af et projektseminar.

Som følge af dette forslag er der nu indledt et samarbejde mellem NICe, Nordforsk, NMR og NR for i fællesskab at planlægge et seminar i foråret 2007.

Som en afledt effekt af dette arbejde, blev der under årets session sat fokus på globaliseringen på sessionen i København. Under drøftelserne, som blandt andet omfattende et forslag om oprettelse et Nordisk Globaliseringsråd, stod det klart, at man fra alle nordiske landes side er parat til at prioritere dette tema. Samarbejdsministrene blev derfor pålagt at arbejde videre med temaet, hvilket i december ledte til et udspil fra den danske regering.

Processen medførte endvidere, at Rådet i december etablerede en Globaliseringsgruppe som skal være Rådets officielle talerør i globale spørgsmål og parallelt hermed deltage i planlægningen af det omtalte projektseminar.

I løbet af året har udvalget afholdt seminarer/høring omkring

- *IT-privacy*
- Digitale høringer
- *Venturefunding*
- Deltagelse i arbejdsgruppe om konkurrencesituationen i byggebranchen

Udvalget har desuden behandlet forslag vedrørende

- en nordisk-baltisk samarbejde om arbejdsmarkedsinformation,
- grænsehindringer/pådriverordning
- Iværksætterstudier i Norden
- REACH

Udvalget afholdt sommermøde på Bornholm med globalisering og regionalpolitik som hovedtemaer.

3.6 Kontrolkomiteen

Kontrollkomiteen har 7 medlemmer. I 2006 hadde Kontrollkomiteen følgende sammensetning:

Kent Olsson (m), leder, Sverige
Aulis Ranta-Muotio (cent), nestleder, Finland
Johan Lund Olsen (IA), Grønland
Kjartan Ólafsson (Sj.), Island
Sigrun Eng (A), Norge
Reynoldh Furustrand (s), Sverige
Tuve Skånberg (kd), Sverige

Kontrollkomiteen har i 2006 holdt fire møter. I Oslo 25. januar, Stockholm 24. april, Reykjavik 23. august og i Lahtis 19. september.

En av Kontrollkomiteens hovedoppgaver er å behandle den danske Rigsrevisjonens revisjonsberetninger om Nordisk Råds, Nordisk Ministerråds, og Nordisk Kulturfonds regnskap og virksomhet. På bakgrunn av disse utarbeider Kontrollkomiteen betenkninger til plenarforsamlingen. I 2006 fant Kontrollkomiteen ikke forhold i Nordisk Råds, Nordisk Ministerråds, og Nordisk Kulturfonds regnskap og virksomhet som ga anledning til anbefaling om oppfølgende tiltak.

Kontrollkomiteen har videre i løpet av året særlig arbeidet med temaet "Vest-Norden i det nordiske samarbeidet", samt diskutert og fastsatt granskningsoppdraget for 2007 som vil være de nordiske kontorenes rolle i nærområdesamarbeidet.

Kontrollkomiteen foretok i 2006 også en rekke endringer av komiteens virksomhet for å oppnå styrket relevans og forankring i organisasjonen av de granskninger som komiteen gjennomfører. Komiteen ønsket også større fleksibilitet med hensyn til tidsperspektiv og bruk av virkemidler når den gjennomfører sine granskningsoppgaver.

Endringene i Kontrollkomiteens virksomhet innebærer i korthet:

Arbeidsform
Kontrollkomiteen har hatt begrenset utadrettet virksomhet, men har i stor grad basert seg på å engasjere eksterne utredere. Kontrollkomiteen vil fremover ha en mer aktiv rolle ved å oppsøke nordiske institusjoner, organer og prosjekter for å få bedre grunnlag for diskusjoner og beslutninger om kommende granskningsoppdrag eller videre tiltak. Komiteen vil heretter i en periode fokusere på en gitt sektor eller politikkområde gjennom å sette seg inn i relevante dokumenter og besøke relevante institusjoner/aktører for på den måten å kunne ta stilling til om det på dette området vil være behov for særlig oppfølging eller granskning, eksempelvis i form av en ekstern utredning.

Arbeidsrytme
Erfaringene viste at det har vært for knapp tid til å bestille og gjennomføre et granskningsoppdrag, samt til det nødvendige politiske etterarbeidet. For å styrke kvaliteten og relevansen av de oppdrag som utføres, og for å sikre en bedre politisk oppfølging av Kontrollkomiteens undersøkelser, har komiteen endret sin arbeidsrytme slik at granskningsoppdrag kan gis en lengre tidshorisont og komiteen kan ha grundigere diskusjoner om funn, konklusjoner og videre oppfølging.

Kontrollkomiteen vil derfor heretter fastsette kommende granskningsoppdrag på et møte i november/desember slik at videre oppfølging kan diskuteres av komiteen i juni. Kontrollkomiteen vil heretter som hovedregel ha tre møter i året. Som nevnt over vil det holdes et møte i november/desember, et sommermøte i juni, samt et møte i september i tilknytning til de øvrige Nordisk Råd-møter. Møtene i november/desember og sommermøtet i juni skal også benyttes til å innhente informasjon i tilknytning til igangsatt eller kommende granskningsoppdrag. I tillegg kan komiteen også nedsette arbeidsgrupper eller gi enkeltmedlemmer i oppdrag å holde møter/innhente informasjon som del av et pågående granskningsoppdrag.

Disse endringene ble nærmere beskrevet i rapport til plenarforsamlingen..

3.7 Valgkomiteen

Nordisk Råds Valgkomite afholdt møder på følgende tidspunkter 2006:

- 19. september i Lahti
- 30. og 31. oktober i København i forbindelse med Nordisk Råds session.

Valgkomiteens formand var Gabriel Romanus (fp), Sverige og næstformand var Berit Brørby (A), Norge. Straks efter Nordisk Råds session indtrådt Berit Brørby som formand for Valgkomiteen, da Gabriel Romanus ikke opstillede til det svenske valg i september 2006.

4. Sessionen

Nordiska rådets 58:e ordinarie session hölls i Danmarks Folketing, Köpenhamn den 31 oktober - 2 november 2006.

Innan sessionens öppnande hölls möten i partigrupper, utskott och presidiet. Presidiet hade sedvanliga möten med nordiska statsministrarna och de nordiska utrikesministrarna. Årets session präglades av det nordiska toppmötet där oppositionsledarna och statsministrarna i Norden debatterade den globaliserade världens utmaningar för Norden. En av konklusionerna från mötet var att utreda närmare om det finns behov för ett nordiskt globaliseringsråd. Vidare presenterade Finlands statsminister Matti Vanhanen Finlands program för ordförandeskapsåret i Nordiska ministerrådet 2007. I generaldebatten presenterade Norges samarbetsminister Heidi Grande Røys viktiga resultat från Norges ordförandeskapsår. Under generaldebatten debatterades också de självstyrande områdenas status i det officiella nordiska samarbetet. Vidare höll Prins Hassan av Jordanien ett inlägg vid sessionen angående Nordiska rådets initiativ omkring Co-existence of Civilizations.

Förutom behandling av rådets ärenden hölls en allmän frågetimme med samarbetsministrarna från de nordiska länderna och de självstyrande områdena. Utrikesministrarna och försvarsministrarna framlade sina respektive sedvanliga redogörelser.

Centrala debatter under sessionen berörde initiativ omkring bekämpandet av människohandel (trafficking), klimat- och energifrågor, gränshinder samt språk- och kulturpolitiken i Norden. Andra teman som behandlades under sessionen var nordisk välfärdspolitik, forskning och innovation samt ministerrådets budget för år 2007.

Nordiska rådets priser utdelades vid en högtidlig ceremoni i Tivolis konsertsal varefter Danmarks regering inbjudit till en officiell reception.

Vid sessionen antogs 16 rekommendationer, 33 rekommendationer avskrevs emedan plenarförsamlingen beslöt att avvakta nya meddelanden för 10 rekommendationer. Under året har Presidiet godkänt 11 framställningar.

Vid sessionen genomfördes val till Nordiska rådets organ samt andra förtroendeposter. Dagfinn Høybråten från Norge valdes till Nordiska rådets president för år 2007. Till vicepresident för samma period valdes Berit Brørby likaledes från Norge.

Sessionens dagsordenspunkter:

Tisdagen den 31 oktober 2006 Kl. 14.15–18.30

1	Sessionens öppnande
2	Fastställande av närvarolista
3	Godkännande av dagordning
4	Regler för sessionens genomförande – information om procedur vid voteringar
5	Nordiskt toppmöte *Temadebatt om utvecklandet av Norden som en global vinnarregion. Balansen: välfärdsstaten/marknadskrafter*
6	Generaldebatt Statsministrarnas redogörelse

Onsdagen den 1 november 2006 Kl. 09.00–11.00

6	Generaldebatt (fortsätter)

Kl. 11.00-12.00

7	De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme

Kl. 14.00–16.00

8	Utrikesministrarnas redogörelse Försvarsministrarnas redogörelse
9	Co-existence of Civilizations

Kl. 16.00–18.00

10	Bekämpande av människohandel och prostitution
11	Nordisk välfärdspolitik

Torsdagen den 2 november 2006 kl. 09.00–13.00

12	Samhällsinsatser för ett ändrat klimat i Norden
13	Nordiskt samarbete om energiplanering
14	Nordisk språk- och kulturpolitik
15	Forskning, innovation och utbildning

Kl. 13.00–14.00

16	Planer för det nordiska samarbetet 2007
17	Avskrivning och upprätthållande av rekommendationer, framställningar och interna beslut
18	Val
19	Tal av den nyvalda presidenten
20	Fastställande av tid och plats för nästa session
21	Sessionens avslutande

5. Västnorden

Nordiska rådet och Västnordiska rådet har under året hållit regelbundna kontakter och samråd. Vid Västnordiska rådets temakonferens om turism i Västnorden deltog Nordiska rådet med en delegation under ledning av Nordiska rådets president Ole Stavad. Vidare deltog Nordiska rådet vid Västnordiska rådets årsmöte i augusti med delegation. Västnordiska rådets presidium deltog vid Nordiska rådets session och gemensamt möte avhölls mellan presidierna den 2 oktober. Under året har en aktiv diskussion mellan Nordiska rådet och Västnordiska rådet förts om en mera formaliserat och substansinriktat samarbete. Nordiska rådets president Ole Stavad föreslog därför vid Västnordiska rådets temakonferens att Nordiska rådet och Västnordiska rådet skulle ingå ett samarbetsavtal. Detta för att på ett bättre och mera effektivt sätt kunna inlemma de västnordiska frågorna i det allmänna nordiska samarbetet. Efter interna diskussioner i de respektive råden och en grundlig behandling av frågan vid Västnordiska rådets årsmöte i augusti underskrevs ett samarbetsavtal den 2 oktober 2006. Ole Stavad har av Nordiska rådets presidium utnämnts till rådets observatör i Västnordiska rådet.

6. Nordiska rådets internationella samarbete 2006

Samarbetet med Baltiska församlingen

Samarbetet mellan Nordiska rådet och Baltiska församlingen är en av hörnstenarna i Rådets internationella samarbetsaktiviteter. Presidierna och utskotten lägger stor vikt vid att vidareutveckla gemensamma prioriteringar samt konkreta samarbetsfrågor och samarbetsformer. Den gemensamma arbetsplan för 2006 som antogs vid Baltiska församlingens session i Tallinn december 2005, och som bygger på den s k ad hoc-gruppens rapport från 2005, har tjänat som ett strategidokument för samarbetet under året.

Den 14 december högtidlighölls 15-årsjubileet av Baltiska församlingens grundande i Vilnius. Nordiska rådets president, Ole Stavad, höll tal där han bl a återknöt till de starka band som knutits mellan nordiska och baltiska parlamentariker redan i samband med de baltiska staternas frigörelse från Sovjetunionen..

Det första toppmötet mellan Nordiska rådet och Baltiska församlingen, vilket aviserats i den gemensamma arbetsplanen för 2006, hölls den 15 december i Vilnius. Vid mötet gick man igenom det gångna årets samarbete och drog upp riktlinjerna för samarbetet under 2007. I anslutning till toppmötet arrangerades ett mini-seminarium om energifrågor i Östersjöregionen, med inlägg av baltiska och nordiska politiker och experter. Toppmötet avslutades med att man antog en gemensam arbetsplan, vars övergripande syfte är att ge en allmän inriktning för samarbetet mellan Baltiska församlingen och Nordiska rådet under 2007. Handlingsplanen är ett led i genomförandet av den s k ad hoc-gruppens rapport från 2005. De allmänna målen för samarbetet är att främja en demokratisk, socioekonomisk och kulturell utveckling i Östersjöregionen och att fungera som en förespråkare för områdets speciella utmaningar och möjligheter. Arbetsplanen beskriver de prioriterade samarbetsfrågorna under 2007 för presidierna och utskotten.

Rådet deltog traditionsenligt i Baltiska församlingens session, som hölls i Vilnius 16-17 december. Rådets president 2006, Ole Stavad, lovordade samarbetet under 2005, och pekade bl a på att man håller på att utveckla mer ändamålsenliga samarbetsformer och lägga mer fokus på sakfrågor. Han beskrev bl a huvuddragen i Rådets kommande arbete under 2007 och de samarbetsmöjligheter med Baltiska församlingen som de inrymmer. Ett allt större ansvar för det faktiska genomförandet av samarbetet vilar på utskotten. Rådets inkommande president för 2006, Dagfinn Høybråten, hade tyvärr inte möjlighet att närvara, men Inge Lønning pekade i sitt tal till församlingen på att samarbetet mellan Baltiska församlingen och Nordiska rådet kan ses som ett föredöme när det gäller att främja demokratiutveckling och medborgardeltagande i EU:s östra grannskap.

Representanter för Rådet deltog i Baltiska församlingens temamöte i Palanga i juni angående de baltiska staternas beredskap mot naturkatastrofer. Mötet behandlade bl a det juridiska ramverket kring katastrofhantering, förebyggande aktiviteter, konsekvenshantering och internationellt samarbete.

Medborgar- och konsumentutskottet och Välfärdsutskottet arrangerade tillsammans med motsvarade utskott i Baltiska församlingen och Benelux-parlamentet ett trilateralt möte i Liège i maj med narkotika som tema (se nedan). Medlemmar från Baltiska församlingens har deltagit i flera av medborgarutskottets möten under året. Ordföranden och andra medlemmar har medverkat i ett flertal internationella möten och konferenser inom utskottets sakområde.

Miljö- och naturresursutskottet har samarbetat med sitt systerutskott i Baltiska församlingen kring Östersjöns miljö- och sjösäkerhet Tonvikten har legat på att följa upp utpekandet av Östersjön som

PSSA samt på miljöaspekterna på den rysk-tyska gasledningen. Utskottet har även deltagit i Baltiska församlingen seminarium i januari om kärnkraftverket Ignalinas framtid.

Kultur- och utbildningsutskottet deltog i Baltiska församlingens kulturutskotts sommarmöte i Klaipeda angående *Vocational Training*. Utskotten möttes även i samband med Baltiska församlingens session i november.

Välfärdsutskottet medverkade i det trilaterala expert/politikermötet om drog/narkotikahandel i Maastricht/Liege den 18 – 19 maj 2006. Mötet arrangerades gemensamt av BeneLux-församlingen, Baltiska församlingen och Nordiska rådet. Temat för mötet var prevention, vård och juridiska aspekter på narkotika/droghandel. Välfärdsutskottets ordföranden deltog i ett möte mellan Nordiska rådets Välfärdsutskott och Näringsutskott samt Baltiska församlingens Social Committee den 8-9 juni i Tallin, Estland, där fri rörlighet för arbetskraft och dess sociala konsekvenser för medborgare och samhället diskuterades. Välfärdsutskottet representerades även vid Baltiska församlingens 25:e session i Vilnius den 14 – 17 december 2006.

Ryssland
Nordiska rådet strävar efter att förstärka nätverken och fördjupa dialogen med ryska parlamentariker. Nordiska rådets årliga stipendiatprogram för ryska parlamentariker genomfördes 27-31 mars i Stockholm och Oslo. Programmet samlade 16 deltagare från Federationsrådet, Statsduman, samt de regionala parlamenten i Arkhangelsk, Karelen, Leningrad, Murmansk, Novgorod, Pskov, St Petersburg och Nordvästra Ryssland parlamentarikerförsamling (PANWR). Nordiska rådets rapportör om den Nordliga dimensionen, Gabriel Romanus, träffade vid ett par tillfällen representanter för PANWR och med utgångspunkt i den promemoria som togs fram gemensamt i juni 2004 diskuterade man möjliga samarbetsfrågor och former, bl a stöd till NGO:er, lokalt och regional självstyre, miljöfrågor, hälsa och sociala frågor, samt IT-utveckling. En representant för Nordiska rådet deltog med ett tal vid invigningen av Nordiska Ministerrådets informationskontor i Kaliningrad i september. Miljöutskottet har haft möte med miljöförvaltningen i St Petersburg i mars, samt därvid även träffat representanter för Vodokanal och besökt det nya reningsverket i St Petersburg. Man har även haft sommarmöte på Kolahalvön om bl a deponering av kärnavfall.

Den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC)
Den 15:e parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) hölls i Reykjavik 4-6 september. Konferensens tema var "Northern Dimension & the Oceans and Seas", och den behandlade bl a den europeiska marina policyn, HELCOMs handlingsplan för Östersjön, övergödningen, den nordliga dimensionen, och arbetsmarknads- och sociala frågor. Konferensen mynnade ut i ett gemensamt slutdokument som bl a lyfte fram den Nordliga dimensionen, en maritim policy för Östersjön, övergödningen av Östersjön, samt den planerade gasledningen på Östersjöns botten. Man tog vidare beslut om att samtliga deltagande parlament i BSPC skall medverka till finansieringen av BSPC:s sekretariat. BSPC:s arbetsgrupp om övergödningen av Östersjön, som tillsattes 2005, fortsatte sitt arbete och arrangerade bl a en konferens i Åland i augusti med en bred uppslutning av politiker och experter. Arbetsgruppen skall lägga fram sin slutrapport vid den 16:e BSPC i Berlin 2007. Arbetsgruppen hade även under 2006 sin sekretariatsfunktion vid Rådssekretariatet i Köpenhamn. Vid den permanenta kommitténs möte i oktober utsågs Franz Thönnes, ledamot i Bundestag, till ny ordförande för kommittén t o m 16:e BSPC. (Se även separat avsnitt om den parlamentariska Östersjökonfereensen.)

Arktis och Barents
Nordiska rådets observatör i den arktiska parlamentarikerkommittén (SCPAR), Rannveig Guðmundsdóttir, medverkade i SCPAR:s tre möten under året (Ottawa, Köpenhamn och Oslo). Bland de frågor som varit uppe till behandling i SCPAR finns självstyrelsemodeller i Arktis (Nunavut), International Polar Year 2007/20078, Nordliga dimensionen, barn och ungdom i Arktis, It och Arktis, samt det sexåriga nordiska ordförandeskapet i Arktiska rådet.

Den sjunde arktiska parlamentarikerkonferensen ägde rum i Kiruna 2-4 augusti och samlade ett hundratal deltagare. Konferensen tema var arktiskt samarbete, IPY 2007/2008, möjligheterna att skapa en bindande regim för Arktis, samt öppnandet av den arktiska sjörutten och dess konsekvenser. Konferensen avslutades med att deltagarna antog en slutdeklaration riktad till regeringarna i den arktiska regionen som bl a lyfte fram uppföljningen av ACIA och AHDR- rapporterna, åtgärder mot klimatförändringarna, vikten av att säkra en bärkraftig utveckling av regionens resurser, möjligheten att använda FN:s årliga traktatsöversyn för att undersöka anslutningen till arktiskt relevanta fördrag, vikten av att EU utvecklar en tydlig arktisk policy inom ramen för den Nordliga dimensionen, samt nödvändigheten att stödja IPY 2007/2008 ekonomiskt. Representanter för Nordiska rådet deltog i ett Barents uppföljningsmöte i Oslo, i förlängning av nordiska rådets möten, i januari kopplat till den tredje parlamentariska Barentskonferensen som ägde rum i Bodø i juni 2005.

Övriga inter-parlamentariska kontakter
Nordiska rådet har fortsatt odla sina parlamentariska kontakter med organisationer och aktörer utöver de som nämnts ovan. Vid Nordiska rådets session i Köpenhamn i november deltog som vanligt representanter för flera internationella parlamentariska organisationer. Rådet deltog i en rundabordsdiskussion om Nordliga dimensionen i Köpenhamn i januari, anordnad av Östersjökonferensens utvidgade permanenta kommitté. Denna var en uppföljning av de rundabordssamtal som Rådet sedan ett par år tillbaka arrangerat i samband med dess Session. Diskussionerna i Köpenhamn sammanfattades i ett uttalande från ordföranden, vilket de närvarande organisationerna ställde sig bakom. Rådet var representerat vid den Europeiska talmanskonferensen i Tallinn i maj, vilken arrangeras vartannat år av Europarådets parlamentarikerförsamling (PACE). Rådets president framhöll bl a att när dialogen upphör vidtar konflikten. Brobygge genom dialog är av central betydelse för att främja demokratiska värden och välståndsutveckling. Globaliseringen och dagens blixtsnabba informationsspridning ökar behovet av dialog för att främja förståelse och motverka missförstånd. OSCE:s parlamentarikerförsamling höll sin årliga plenarsession i Bryssel i juli, och Rådet representerades där av sin vicepresident.

7. Östersjösamarbete
Östersjösamarbetet var fortsättningsvis ett av de viktiga kärnområdena för Nordiska rådet. Årets konferens hölls i september 2006 i Reykjavik på inbjudan från Althingi. Detta var en del av Islands starka engagemang i Östersjösamarbetet och samtidigt naturligt eftersom Island under första halvleken av 2006 för första gången var ordförandeland för Östersjöländernas råd CBSS. Alla Östersjöländer var representerade vid konferensen som diskuterade frågor angående den Nordliga Dimensionen samt den Europeiska maritima politiken. Nordiska rådet deltog vid konferensen med en delegation av åtta parlamentariker. Konferensen avslutades med att enhälligt anta en resolution som hade förberetts av den Utvidgade permanenta kommittén. Ett nordiskt förmöte om resolutionen arrangerades innan konferensens början.

Rådets medlemmar deltog aktivt i arbetet i den Permanenta kommittén samt i den nya Utvidgade permanenta kommittén. Arja Alho fungerade under år 2007 som ordförande i båda kommittéerna. Till viceordförande valdes Gennady Khripel från Rysslands Federationsråd. Kent Olsson var rådets andra representant som medlem i den Permanenta kommittén samt rapportör för Kaliningrad. BSPC – rapporten för Kaliningrad slutabehandlades under verksamhetsåret. Utöver dessa två stadgeenliga NR-representanter deltog rådsmedlemmen Drifa Hjartardóttir som värdparlamentets, Althingis, representant i arbetet i den Permanenta kommittén. Både det tyska federala parlamentet Bundestag och Europeiska parlamentet EP tackade ja till inbjudan om att deltaga i arbetet i den Permanenta kommittén, vilket hade möjligtgjorts i stadgeförändringen år 2005.

Den Permanenta kommittén antog nya arbetsmetoder enligt de förnyade reglerna under år 2006. För första gången hade kommittén ett skriftligt arbetsprogram som följdes upp. Kommitténs medlemmar hade var sitt ansvarsområde som de rapporterade om vid kommittémötena. Kommittén arbetade aktivt för att hitta en modell för sekretariatets finansiering som man kunde enas om. Avtalet betyder att även de icke-nordiska parlamentena både på regional och nationell nivå skall deltaga i finansieringen av sekretariatet vid Nordiska rådet.

Arbetsgruppen angående övergödning fortsatte sitt arbete under ledning av Asmund Kristoffersson, ordförande för rådets Miljö- och naturresursutskott. Arbetsgruppen höll ett seminarium vid sitt möte i Tallinn i februari 2006 samt en större parlamentarisk konferens i Mariehamn i augusti 2006. Arbetsgruppen skall presentera sin slutrapport vid konferensen år 2007.

Den parlamentariska Östersjökonferensen BSPC och dess Permanenta kommitté samt den utvidgade permanenta kommittén hade en nära kontakt till och ett gott samarbete med CBSS. Som ett exempel för detta kan nämnas att BSPC för första gången var inbjuden till CBSS 6. toppmöte (summit) i juni 2006 i Reykjavik där alla Östersjöländernas statsministrar diskuterade CBSS kommande politik. BSPC hade även talerätt vid toppmötet. Kommittén har som en av sina uppgifter och i samarbetet med CBSS följt upp de tidigare konferensernas resolutioner samt de två rapporter som skrivits under de senaste åren, Outi Ojalas rapport om lagstiftning för frivilligsektorn i regionen och den tidigare nämnda rapporten om Kaliningrad. BSPC och CBSS har en kontinuerlig diskussion angående gemensama intressen.

Den permanenta kommittén höll fyra möten under året för att förbereda konferensen, gå igenom rapporter från olika områden (bl.a. logistik, demokrati, den Nordliga Dimensionen, sjösäkerhet samt förhållandet mellan EU och Ryssland) och följa upp resolutionerna. Det första mötet i den Utvidgade permanenta kommittén organiserades i januari 2006 i Köpenhamn. I samband med mötet hade ordförande för den Permanenta kommittén, Arja Alho, kallat till en rundabordsdiskussion angående den

Nordliga dimensionen. Mötet avslutades med gemensamt godkända konklusioner förberedda av ordföranden.

Rådets representanter utnyttjade möjligheten att deltaga i den internationella Östersjö-dagen som HELCOM regelbundet organiserar i St. Petersburg. Ordföranden för arbetsgruppen för övergödning Asmund Kristoffersson medverkade också vid det CBSS -arrangemang som organiserades i samband med en internationell Östersjökonferens organiserad av Sveriges regering i augusti 2006 i Visby.

BSPC har byggt upp relationer till andra regionala parlamentariska organ, t.ex. Parliamentary Assembly of the Black Sea Economic Co-operation. Man deltar i varandras konferenser för att informera om de aktuella spörsmålen i regionen.

8. Nordiska rådets priser

8.1 Nordiska rådets litteraturpris 2006

Den kända svenska poeten Göran Sonnevi mottog Nordiska rådets litteraturpris för sin diktsamling "Oceanen". Bedömningskommittén motiverade sitt beslut med att "Oceanen är ett ordhav att sänkas ned i och att omslutas av. Samlingen sträcker sig över ett liv och en poetik som fortfarande är levande, oavslutad och sökande."

Göran Sonnevi utvaldes till litteraturprisvinnare för 2006 i konkurrens med elva andra nominerade författare från de fem nordiska länderna, från Grönland och från det samiska språkområdet.

8.2 Nordiska rådets musikpris 2006

Natasha Barret från Norge fick motta Nordiska rådets musikpris för det akusmatiska verket "...fetters...", som delades ut på cd till deltagarna i Nordiska rådets session.

8.3 Nordiska rådets Natur- och miljöpris 2006

"Jag är glad över att få detta pris och också glad för att Nordiska rådet fokuserar på klimatförändringarna. Men om vi ska undvika en katastrof måste vi handla nu. Det är nästan för sent." Det sade vinnaren av Nordiska rådets natur- och miljöpris - författaren och professorn Bogi Hansen från Färöerna – när han tog emot priset.

Bogi Hansen fick priset för sitt arbete inom klimatforskning och forskning om Golfströmmens påverkan på klimatet och särskilt risken för att Golfströmmen skall ändra riktning. Hansen har haft stor betydelse internationellt genom att tidigt påvisa effekten av klimatförändringarna i den arktiska miljön.

8.4 Nordiska rådets filmpris 2006

Josef Fares självbiografiska film "Zozo" om ett barns flykt från krigets Beirut till Sverige fick Nordiska rådets filmpris 2006. Fares delade priset med filmens producent Anna Anthony. Juryn framhöll i sin motivering att "Zozo" är en gripande och relevant film om ett barns överlevnadsstrategier i mötet med krig, sorg och en främmande kultur."

9. Ligestilling

9.1 Kvinder og mænd fordelt på Nordisk Råds Præsidium og udvalg

Præsidiet

Kvinder	5
Mænd	8

Kultur- og uddannelsesudvalget

Kvinder	5
Mænd	10

Medborger- og forbrugerudvalget

Kvinder	7
Mænd	8

Miljø- og Naturressource udvalget

Kvinder	8
Mænd	7

Velfærdsudvalget

Kvinder	6
Mænd	8

Næringsudvalget

Kvinder	4
Mænd	11

Kontrolkomitéen		Valgkomitéen	
Kvinder	1	Kvinder	4
Mænd	6	Mænd	3

9.2 Kvinder og mænd fordelt på formands- og næstformandsposter i Nordisk Råd

Præsidiets og udvalgenes formandsposter:

Kvinder	1
Mænd	5

Præsidiets og udvalgenes næstformandsposter*:

Kvinder	2
Mænd	3

*) *Velfærdsudvalget har ikke haft nogen næstformand efter Berndt Skjöldestig*

9.3 Rådssekretariatet i København

Rådssekretariatet i København har tilknyttet:

Kvinder	9
Mænd	6

10. Nordisk Råds økonomi 2006

Der henvises til Nordisk Råds regnskab for 2006. Bidraget til Nordisk Råd fra de nordiske parlamenters delegationer var i 2006 på DKK 30.660.000. Præsidiet vedtog på sit møde den 25. januar 2006 en uændret budgetramme for Nordisk Råd gældende for 2006 på DKK 33.010.000, hvori forventede indtægter er indregnet.

Fordelingsnøglen mellem landene var for 2006:

Fordelingsnøgle:	2003	2004	2005	2006
Danmark	23,8%	22,8%	22,8%	22,6%
Finland	17,5%	17,6%	17,9%	18,0%
Island	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%
Norge	23,4%	25,2%	26,3%	26,0%
Sverige	34,2%	33,3%	31,9%	32,4%

Regnskabet for 2006 viser årets indtægter beløber sig til DKK 32.966.000, mens udgifterne beløber sig til DKK 31 291 000. Dette giver et årsresultat som derfor giver et overskud på DKK 1 675 000. Præsidiet ønsker at oplyse, at rådsdirektørens bruttoløn, inklusiv tillæg, for 2006 i alt beløb sig til DKK 1.205.811 Rådsdirektøren har en standardkontrakt med Nordisk Råd og har ikke aftaler om andre særlige godtgørelser herudover.

11. Nordisk Råds nye sager i 2006

11.1 Nye medlemsforslag 2006

A 1381/medborger	Medlemsforslag om nordisk kampagne imod formidling af sexkøb (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1382/velferd	Medlemsforslag om formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet, i arbeidet med å bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose (framlagt av Jan-Henrik Fredriksen, FrP)
A 1383/välfärd[1]	Medlemsförslag om bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion (väckt av Lauri Oinonen, cent)
A 1384/miljö	Medlemsförslag om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur (väckt av Lauri Oinonen, cent)
A 1385/miljö	Medlemsförslag om kontrollsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön (väckt av mittengruppen i Nordiska rådet)

[1] Vedtatt av Presidiet 20. september 2006 i Lahtis, fremstilling 8/2006

A 1386/medborger/ miljø/næring[2]	Udvalgsforslag om at styrke substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH (fremlagt af Medborger- og Forbrugerudvalget, Miljø- og Naturresurseudvalget og Næringsudvalget i Nordisk Råd)
A 1387/miljø[3]	Udvalgsforslag om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis (fremlagt af Miljø- og Naturresurseudvalget i Nordisk Råd)
A 1388/kultur	Medlemsförslag om nordisk grannlands-tv efter digitaliseringen (väckt av Runar Patriksson)
A 1389/miljö[4]	Medlemsförslag om ett nordiskt miljöbilsavtal (väckt av mittengruppen i Nordiska rådet)
A 1390/kultur	Medlemsforslag om kultur og helse (framlagt av Dagfinn Sundsbø, Sp)
A 1391/medborger	Medlemsforslag om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1392/medborger[5]	Utvalgsforslag om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og et overordnet traktat i Arktis (fremlagt av Medborger- og forbrukerutvalget i Nordisk Råd)
A 1393/medborger	Medlemsforslag om bekæmpelse af prostitution og menneskehandel (fremlagt af Den Socialdemokratiske Gruppe i Nordisk Råd)
A 1394/miljø	Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om biobrændsler i transportsektoren (fremlagt af Miljø- og Naturresurseudvalget i Nordisk Råd)
A 1395/välfärd	Utskottsförslag om stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet (framlagd av Välfärdsutskottet i Nordiska rådet)
A 1396/næring	Medlemsforslag om iværksættere i Norden (fremlagt af Den Konservative Gruppe i Nordisk Råd)
A 1397/næring	Medlemsforslag om arbeidet med grensehindringer (framlagt av Thore A. Nistad)
A 1398/præsidiet	Præsidieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft (fremlagt af Præsidiet i Nordisk Råd)
A 1399/præsidiet	Præsidieforslag om nordiske udfordringer om sameksistens (fremlagt af Præsidiet i Nordisk Råd)
A 1400/välfärd	Utskottsförslag om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (framlagd av Välfärdsutskottet i Nordiska rådet)

11.2 Ministerrådsforslag 2006

B 243/presidiet	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2007
B 244/kultur	Ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället – en strategi
B 245/kultur	Ministerrådsförslag om Deklaration om nordisk språkpolitik
B 246/kultur	Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene for 2008–2011
B 247/velfærd	Ministerrådsforslag om sundhed, kost og fysisk aktivitet. Nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet

[2] Vedtatt av Presidiet 27. juni 2006 i Torshavn, fremstilling 6/2006
[3] Vedtatt av Presidiet 20. september 2006 i Lahtis, fremstilling 7/2006
[4] Erstattet av A 1394/miljø: Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om biobrændsler i transportsektoren
[5] Vedtatt av Presidiet 20. september 2006 i Lahtis, fremstilling 9/2006

11.3 Skriftlige spørgsmål 2006

E 1	Skriftlig fråga om public serviceföretagens sändningars tillgänglighet i Norden (ställd av Anita Johansson)
E 2	Skriftligt spørgsmål til Danmarks, Norges og Sveriges regering om ulovlig fangst af fisk i Barentshavet (stillet af Kristen Touborg, Inge Ryan, Rolf Reikvam og Elina Linna)
E 3	Skriftlig fråga till Danmarks, Finlands, Norges och Sveriges regeringar om växtförädling (ställd av Ronny Olander och Sinikka Bohlin)
E 4	Skriftlig fråga till Nordiska ministerrådet om nordisk språkforståelse (ställd av Lars Wegendal)
E 5	Skriftligt spørgsmål til Norges regering om "Den kulturelle skolesekken" under hovedprioriteringen "Kunnskap, fornyelse og verdiskaping" i formandskabsprogrammet 2006 (stillet af Bente Dahl)
E 6	Skriftligt spørgsmål om administrationen af det nordiske samarbejde (stillet af Line Barfod)
E 7	Skriftlig fråga om laxfiske i Danmark (ställd av Simo Rundgren)
E 8	Skriftlig fråga om uranbrytning på Grönland (ställd av Elina Linna och Outi Ojala)
E 9	Skriftlig fråga om ett nordiskt nätverk för tankning av bio- och naturgas (ställd av Pekka Vilkuna)
E 10	Skriftlig fråga om nordiskt stöd för genomförande av TRAICE-projektet (ställd av Runar Patriksson, Hill-Marta Solberg, Simo Rundgren, Sinikka Bohlin och Ivar Kristiansen)
E 11	Skriftligt spørgsmål om nordisk energiplanlægning (stillet af Kári P. Højgaard)
E 12	Skriftligt spørgsmål om forsvundne personer og menneskehandel (stillet af Line Barfod)
E 13	Skriftligt spørgsmål om flyvninger af fanger til Guantanamo (stillet af Line Barfod)
E 14	Skriftligt spørgsmål om ressourcer til nordisk forbrugersamarbejde (stillet af Elina Linna, Rolf Reikvam og Kristen Touborg)
E 15	Skriftlig fråga om skatteuppebörd och underlättande av skatteåterbäring för finländske företag som deltar i mässor i Nordnorge (ställd av Simo Rundgren)
E 16-E 32	Muntlige spørsmål stilt under Nordisk Råds 58. sesjon
E 33	Skriftlig fråga om medlemskap i Den Danske Folkekirke och Svenska kyrkan vid flytt från Danmark till Sverige (ställd av Hans Wallmark)
E 34	Skriftligt spørgsmål om nordisk aftale om gensidig gældssanering (stillet af Line Barfod)
E 35	Skriftligt spørgsmål om aftaler om søredningstjeneste mellem landene omkring Østersøen (stillet af Joan Erlandsen)
E 36	Skriftligt spørgsmål om opfølgning af seminariet "Rasisme i Norden - nordisk innsats mot nynazisme og voldelige ungdomsgjenger" (stillet af Line Barfod)
E 37	Skriftligt spørgsmål om transportkorridor for dansk transport til og fra Bornholm gennem Sverige (stillet af Joan Erlandsen)

11.4 Fremstillinger 2006

Fremst. 1/2006/miljø	Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer
Fremst. 2/2006/medborger	Program og principper for det nordiske justitssamarbejde

Fremst. 3/2006/næring	Fælles informationsindsats i de baltiske lande og Polen om de nordiske arbejdsmarkeder
Fremst. 4/2006/næring	Nordisk kriminalpræventiv indsats for bekæmpelse af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen
Fremst. 5/2006/presidiet	Rapport och konferens om samhällssäkerhet
Fremst. 6/2006/medborger/ miljø/næring	Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH
Fremst. 7/2006/miljø	Fokus på miljø i Nord
Fremst. 8/2006/välfärd	Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion
Fremst. 9/2006/medborger	Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis
Fremst. 10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen
Fremst. 11/2006/välfärd	Projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet

11.5 Rekommandationer vedtaget af Nordisk Råd under den 58. session

Rek. 12/2006/næring	"Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer
Rek. 13/2006/næring	Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer
Rek. 14/2006/præsidiet	Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens
Rek. 15/2006/välfärd	Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet
Rek. 16/2006/välfärd	Bekämning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området
Rek. 17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider innom psykiatrivården i Norden
Rek. 18/2006/medborger	Kampagne imod formidling af sexkøb
Rek. 19/2006/medborger	Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel
Rek. 20/2006/medborger	Bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse
Rek. 21/2006/miljø	Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken
Rek. 22/2006/kultur	Frivilligsektoren
Rek. 23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik
Rek. 24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen
Rek. 25/2006/kultur	Nordplus-programmene
Rek. 26/2006/næring	Komparativt studie om iværksættere i Norden
Rek. 27/2006/presidiet	Nordiska ministerrådets budget för 2007

11.6 Interne beslutninger

1/2006	Rapportör inom området samhällssäkerhet
2/2006	Nordiske udfordringer om sameksistens
3/2006	Anvendelse af hoteller, der ikke medvirker til formidling af købesex

11.7 Beslutninger om ikke at foretage sig noget

1 Medlemsförslag om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi (A 1375/miljø)

2 Medlemsförslag om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur (A 1384/miljö)

12 Nordisk Råds medlemmer 2006

Nordisk Råds medlemmer 2006 efter udvalg pr. 1. september 2006 (*før det svenske valg*).

Præsidiet

Den Socialdemokratiske Gruppe:
Arja Alho (sd), Finland
Berit Brørby (A), Norge
Rannveig Guðmundsdóttir (A), Island
Anita Johansson (s), Sverige
Ole Stavad (S), Danmark, ***præsident***

Midtergruppen:
Jónína Bjartmarz (F), Island
Kristian Pihl Lorentzen (V), Danmark, ***vicepræsident***
Simo Rundgren (cent), Finland
Gabriel Romanus (fp), Sverige,
Dagfinn Høybråten (KrF), Norge

Den Konservative Gruppe:
Inge Lønning (H), Norge
Martin Saarikangas (saml), Finland

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Outi Ojala (vänst), Finland

Kultur- og Uddannelsesudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Kim Kielsen (S), Grønland
Britt Hildeng (A), Norge
Nils-Erik Söderqvist (s), Sverige
Frode Sørensen (S), Danmark
Lars Wegendal (s), Sverige, ***formand***

Midtergruppen
Mikko Alatalo (cent), Finland
Heli Berg (fp), Sverige
Ragnar Erlandsson (ÅC), Åland
Bente Dahl (RV), Danmark, ***næstformand***
Dagfinn Sundsbø (Sp), Norge
Tuve Skånberg (kd), Sverige

Den Konservative Gruppe
Arnbjörg Sveinsdóttir (Sj.), Island
Óli Breckmann (Ff), Færøerne
Raija Vahasalo (saml), Finland

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Rolf Reikvam (SV), Norge

Medborger- og Forbrugerudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Bendiks H. Arnesen (A), Norge
Marianne Carlström (s), Sverige
Risto Kuisma (sd), Finland
Per Kaalund (S), Danmark, ***næstformand***
Reidar Sandal (A), Norge

Midtergruppen:
Anne Margrethe Larsen (V), Norge
Pehr Löv, (sv), Finland, ***formand***
Leena Rauhala (kd), Finland
Irene Simonsen (V), Danmark

Den Konservative Gruppe:
Kjartan Ólafsson (Sj.), Island
Inger René (m), Sverige
Lyly Rajala (saml), Finland

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Elina Linna (v), Sverige

Andre:
Søren Espersen (DF), Danmark
Karin S. Woldseth (FrP), Norge

Miljø- og Naturresurseudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Sinikka Bohlin (s), Sverige
Ásta R. Jóhannesdóttir (A), Island
Asmund Kristoffersen (A), Norge, ***formand***
Satu Taiveaho (sd), Finland

Midtergruppen:
Raija-Liisa Eklöw (Lib), Åland
Barbro Feltzing (mp), Sverige
Agne Hansson (c), Sverige
Kári P. Højgaard (Sjfl.), Færøerne
Aulis Ranta-Muotio (cent), Finland
Gunilla Tjernberg (kd), Sverige

Den Konservative Gruppe:
Hanna-Leena Hemming (saml), Finland, ***næstformand***
Ivar Kristiansen (H), Norge

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Kristen Touborg (SF), Danmark
Johan Lund Olsen (IA), Grønland

Andre:
Siv Jensen (FrP), Norge

Velfærdsudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Pavio Vallius (s), Sverige
Monica Green (s), Sverige
Hill-Marta Solberg (A), Norge
Ilkka Taipale (sd), Finland

Midtergruppen:
Tarja Cronberg (gröna), Finland, ***formand***
Pekka Vilkuna (cent), Finland
Michael Aastrup Jensen (V), Danmark

Den Konservative Gruppe:
Kari Lise Holmberg (H), Norge
Per Ørum Jørgensen (KF), Danmark
Kent Olsson (m), Sverige

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Line Barfod (EL), Danmark

Andre:
Anita Knakkergaard (DF), Danmark
Ib Thomsen (FrP), Norge
Jan-Henrik Fredriksen (FrP), Norge

Næringsudvalget
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Lennart Axelsson (s), Sverige
Sigrun Eng (A), Norge
Reynoldh Furustrand (s), Sverige
Carsten Hansen (S), Danmark
Harry Wallin (sd), Finland

Midtergruppen:
Joan Erlandsen (V), Danmark
Lauri Oinonen (cent), Finland
Runar Patriksson (fp), Sverige
Marion Pedersen, (V), Danmark

Den Konservative Gruppe:
Drífa Hjartardóttir (Sj.), Island, ***formand***
Rolf Gunnarsson (m), Sverige
Allan Niebuhr (KF), Danmark

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Steingrímur J. Sigfússon (VG), Island, ***næstformand***
Inge Ryan (SV), Norge

Andre:
Thore A. Nistad (FrP), Norge

Kontrolkomitéen
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Sigrun Eng (A), Norge
Reynoldh Furustrand (s), Sverige

Midtergruppen:
Tuve Skånberg (kd), Sverige
Aulis Ranta-Muotio (cent), Finland, ***næstformand***

Den Konservative Gruppe:
Kjartan Ólafsson (Sj.), Island
Kent Olsson (m), Sverige, ***formand***

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Johan Lund Olsen (IA), Grønland

Valgkomitéen
Den Socialdemokratiske Gruppe:
Berit Brørby (A), Norge, ***næstformand***
Rannveig Guðmundsdóttir (A), Island

Midtergruppen:
Marion Pedersen (V), Danmark
Gabriel Romanus (fp), Sverige, ***formand***

Den Konservative Gruppe:
Kent Olsson (m), Sverige
Martin Saarikangas (saml), Finland

Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe:
Elina Linna (v), Sverige

13. Partigrupper i Nordisk Råd

Konservative gruppen
Det Konservative Folkeparti (KF), Danmark
Folkeflokken (Ff), Færøerne
Samlingspartiet (saml)/Kokoomus (Kok.), Finland
Frisinnad Samverken (FS), Åland
Selvstændighedspartiet/Sjálfstæðisflokkurinn (Sj.), Island
Høyre (H), Norge
Moderata samlingspartiet (m), Sverige

Mittengruppen
Det Radikale Venstre (RV), Danmark
Venstre (V), Danmark
Atassut (At), Grønland
Centern i Finland (cent)/Suomen Keskusta (Kesk.), Finland
Kristdemokraterna (kd), Sverige
Kristdemokraterna (KD), Finland
Svenska folkpartiet (SFP), Finland
Gröna Förbundet (gröna)/Vihreä Liitto (Vihr.), Finland
Liberalerna på Åland (lib), Åland
Kristelig Folkeparti (KrF), Norge
Senterpartiet (Sp), Norge
Centerpartiet (c), Sverige
Folkpartiet liberalerna (fp), Sverige
Miljöpartiet (mp), Sverige
Fremskrittspartiet/Framsóknarflokkurinn (F), Island
Åländsk Center (ÅC), Åland

Socialdemokratiska gruppen
Socialdemokratiet (S), Danmark
Socialdemokratiet (Jvfl), Færøerne
Siumut (Si), Grønland
Finlands Socialdemokratiska Parti (sd)/Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP), Finland
Den Socialdemokratiske Alliance (A)/ Samfylkingin, Island
Det norske Arbeiderparti (A), Norge
Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (s), Sverige
Ålands socialdemokrater (ÅSD), Åland

Den vänstersocialistiska grönna gruppen
Enhedslisten (EL), Danmark
Socialistisk Folkeparti (SF), Danmark
Inuit Ataqatigiit (IA), Grønland
Vänsterförbundet (vänst)/Vasemmistoliitto (Vas.), Finland
Vänster Gröna/Vinstri Grænir (VG), Island
Sosialistisk Venstreparti (SV), Norge
Vänsterpartiet (v), Sverige

Utan partigruppstillhörighed
Dansk Folkeparti i Danmark (DF), Danmark
Fremskrittspartiet i Norge (Frp), Norge

14. Nordisk Råds delegationer

Hver national delegation har sit eget sekretariat, som forbereder møder, assisterer i forbindelse med praktiske spørgsmål, og tilbyder råd og vejledning til offentligheden.

Nordisk Råd, Danmarks Riges delegation
Generalsekretær Henrik Hagemann

Nordisk Råd, Færøernes Delegation
Rådgiver Høgni Joensen

Nordisk Råd, Grønlands Delegation
Seniorrådgiver Jakob Hartmann Hansen

Finlands delegation i Nordiska rådet
Sekretariatschef Greta Lohiniva

Nordiska rådet, Ålands delegation
Delegationssekreterare Helena Blomqvist t.o.m. 31.1.2006
Delegationssekreterare Marine Holm-Johansson fr.o.m. 1.2.2006

Nordisk Råd, Islands delegation
International sekretær Lárus Valgarðsson

Nordisk Råd, Den Norske Delegasjon
Sekretariatsleder Kjell Myhre-Jensen

Nordiske rådet, Den Svenska delegationen
Sekretariatschef Eva Smekal

DOKUMENT

Nordiska rådet

Dokument 2

Framlagt av:
Presidiet

J.nr. 07-00307-1

Regler for sesjonens gjennomføring 2007

Talerett

Presidiet foreslår

at alle gjestende parlamentarikere har talerett i debattene

Begrensning av talertiden under dagsordenspunkt 5: Nordiskt toppmöte

Presidiet foreslår

at tidsbegrensningen av innlegg er

8 minutter for de nordiske lands statsministere

6 minutter for lederne for landskapsstyret og landsstyrene

6 minutter for lederne for opposisjonspartiene

at presidenten legger til rette for god plass til replikkskifter i debatten og kan forlenge replikkskiftenes lengde opp til 15 minutter samt gi 2 minutter til den første replikk og 2 minutter til svar, mens det for en evt. andre replikk gjelder de vanlige regler

Begrensning av talertiden i dagsordenspunkt 6: Generaldebatt

Presidiet foreslår

at tidsbegrensningen av innlegg i generaldebatten er

10 minutter for presentasjon av formannsskapsprogram

4 minutter for hver av de øvrige samarbeidsministere til et hoved-innlegg

4 minutter for hver av partigruppenes talsmenn

2 minutter for øvrige talere

Begrensning av talertiden under dagsordenspunkt 8: Utrikes- och försvarsministrarnas redogörelser

Presidiet foreslår

at tidsbegrensningen av innlegg i utenriksdebatten er

10 minutter for utenriksministrenes og forsvarsministrenes redegjørelser

4 minutter for hver av de øvrige utenriks- og forsvarsministre til et evt. hovedinnlegg

4 minutter for Presidiets og utvalgenes talsmenn for saker

3 minutter til øvrige talere

Regler vedr. dagsordenspunkt 9: De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme

Presidiet foreslår

at ordningen med skriftlige spørsmål til besvarelse under spørretimen ikke anvendes, men at alle skriftlige spørgsmål besvares skriftlig. Mundtlige spørgsmål henvises til samarbejdsministrenes spørgetime.

at følgende regler skal gjelde for spørretimen:

a) en tidsbegrensning på *1 minutt* pr. spørsmål

b) en tidsbegrensning på *2 minutter* pr. svar

c) presidenten kan gi spørsmålsstilleren ordet til et tilleggsspørsmål

Begrensning av talertiden i dagsordenspunkt 12: De självstyrande områdenas status i det officiella nordiska samarbetet

Presidiet foreslår

at tidsbegrensningen av innlegg er

10 minutter for regjeringenes redegjørelse om en styrket rolle for selvstyreområdene i det nordiske samarbeidet

4 minutter for hver av de øvrige samarbeidsministere til et hovedinnlegg

4 minutter for Presidiets og utvalgenes talsmenn for saker

3 minutter til øvrige talere

Begrensning av talertiden i dagsordenspunkt 14: Gränshinder i Norden

Presidiet foreslår

at tidsbegrensningen av innlegg er

10 minutter for lederen for samarbeidsministrene til et hovedinnlegg om arbeidet med grensehindringer i Norden

4 minutter for hver av de øvrige samarbeidsministere til et hovedinnlegg

4 minutter for Presidiets og utvalgenes talsmenn for saker

3 minutter til øvrige talere

Begrensning av talertiden i øvrige debatter

Presidiet foreslår

at tidsbegrensningen av innlegg i debattene er *3 minutter*

at ved presentasjon av ministerrådsforslag/redegjørelser fra ministerrådet/regjeringene er taletiden *6 minutter*

at utvalgenes og Presidiets talsmenn for saker får en taletid på *4 minutter*

at ministeren som svarer vedr. rekommandasjoner får en taletid på *4 minutter*

Adgang til å avslutte debatter

Presidiet foreslår

at alle oppsatte dagsordenspunkt får den tid til behandling som er avsatt

at presidenten kan avslutte en debatt når den avsatte tid er utløpt selv om det gjenstår talere på listen

Replikkskifte

Presidiet foreslår

at presidenten legger til rette for økt bruk av replikker

at følgende regler skal gjelde for replikkskifte:

a) den som replikken rettes til bør gis mulighet for å svare omgående
b) det kan gis adgang til replikk både på hovedinnlegg og replikk
c) samme rådsmedlem kan få inntil to replikker i samme replikkskifte
d) hovedinnleggets taler har rett til å avgi et avsluttende svar
e) for hver replikk gjelder en tidsbegrensning på *1 minutt*
f) for hvert svar gjelder en tidsbegrensning på *1 minutt*

Presidenten søker å begrense hele replikkskiftet til høyst *10 minutter*

Presidiet henviser forøvrig til Arbeidsordningens kapittel 1:

§ 8 Regler for gjennomføring av sesjon
Plenarforsamlingen kan ved innledningen av en sesjon, etter forslag fra presidiet, fastsette kompletterende regler for gjennomføring av sesjonen.
Plenarforsamlingen kan, etter forslag fra presidiet, vedta å endre fastsatte regler med to tredels flertall.

§ 10 Debatt
Før plenarforsamlingen fatter vedtak i en sak, skal rådsmedlemmene gis anledning til debatt.

Presidiet kan fastsette regler for i hvilken rekkefølge talerne på talerlisten skal få ordet. Om slike regler ikke er fastsatt, får medlemmene ordet i den rekkefølge de anmelder seg. Plenarforsamlingen kan under pågående debatt, etter forslag fra presidiet eller møtelederen, beslutte å begrense innleggenes lengde for en bestemt debatt eller for en del av sesjonen.

Etter forslag fra møtelederen eller fra fem valgte medlemmer kan plenarforsamlingen beslutte med to tredels flertall at debatten om en bestemt sak skal avsluttes. Et slikt forslag skal ikke debatteres.

§ 11 Replikker
Uavhengig av talernes rekkefølge kan et medlem som er direkte berørt av et hovedinnlegg, få ordet til høyst to replikker. I tillegg til dette kan møtelederen uavhengig av talerlisten gi ordet til medlem for høyst to replikker til hvert hovedinnlegg om ikke reglene for gjennomføringen av sesjonen fastsetter noe annet.

Dersom ikke reglene for sesjonens gjennomføring fastsetter annet, skal en replikk vare høyst to minutter. Replikk må kun inneholde opplysning, rettelse eller imøtegåelse av nærmest foregående hovedinnlegg.

§ 18 Spørsmål
Valgt medlem kan stille spørsmål til regjering, landsstyre, landskapsstyre eller til ministerråd.

§ 20 Muntlige spørsmål
Muntlig spørsmål skal stilles og besvares ved særskilt spørretime som etter forslag fra presidiet kan arrangeres ved en sesjon. Nærmere bestemmelser om en slik spørretime skal inngå i reglene for gjennomføring av sesjonen.

Nordiska rådet

Dokument 2

Framlagt av:
Presidiet

J.nr. 07-00307-1

DOKUMENT

Nordiska rådet

Dokument 3

Framlagt av:
Presidiet

J.nr. 07-00304-1

Nordiska rådets program 2008

Det nordiska parlamentariska samarbetet syftar till att främja politisk, ekonomisk, miljömässig, social och annan utveckling i Norden och norra Europa.

Nordiska rådet vill tillsammans med de nordiska regeringarna arbeta med frågor som skapar mervärde för de enskilda länderna.

Ett sådant område är globaliseringen där alla de fem nordiska länderna och de självstyrande områdena skall klara sig i helt nya konkurrens- och produktionsmönster. Här kan det nordiska samarbetet få ny betydelse och skapa nya resultat till nytta för våra nordiska invånare. De nordiska länderna har självklara gemensamma styrkepositioner som bäst kan utnyttjas på den globala marknaden genom en samfälld strategisk insats.

Motverkandet av klimatförändringarna kommer att vara en central utmaning för det nordiska samarbetet de kommande åren. De nordiska länderna har alla förutsättningar att minska utsläppen av växthusgaser trots ökad energiproduktion, detta med hänvisning till bl.a. modern miljöteknologi, användningen av förnyelsebara energikällor och energieffektivisering. Norden ensamt har dock marginellt inflytande på klimatet och förändringarna däri. Problemet är i allra högsta grad globalt och därför gemensamt. Därmed bör lösningen också vara global och gemensam. Nordiska rådet kommer att fokusera på planeringen av FN:s klimatkonferens 2009 i Köpenhamn för att säkerställa att de nödvändiga besluten med tanke på miljön och klimatet, fattas vid mötet.

Nordiska rådet arbetar målmedvetet för att Norden skall vara en föregångsregion när det gäller globalt ansvar så att det solidariska tänkande som genomsyrar de nordiska samhällena också kommer att styra de nordiska ländernas ageranden globalt. De nordiska länderna är idag centrala aktörer i humanitärt arbete runt om i världen. Nordens engagemang i utrikes- och säkerhetspolitiska frågor, vilket bland annat omfattar civil krishantering och samhällssäkerhet, syftar till att stärka den samnordiska förmågan till kris- och katastrofhantering. De nordiska länderna har lång erfarenhet och bred expertis i dessa frågor. Ett starkt nordiskt samarbete bidrar till att höja insatsförmågan både på hemmaplan och internationellt.

Klimat och miljö

För att Norden också i framtiden skall vara en framstående region i världen kräver det bland annat att näringslivet och hushållen har tillgång till säkra leveranser av energi, som produceras och distribueras på ett hållbart sätt. Därför måste energipolitiken utformas så att den tillgodoser dels miljö- och klimatmålen och dels distributions- och försörjningsmålsättningar i de nordiska länderna. Det förutsätter en minskning av användandet av fossila bränslen och en satsning på en rad olika miljövänliga och utsläppsfria energikällor. Alltså bör det nordiska samarbetet satsa på att utveckla och utnyttja förnyelsebar energi i större grad än idag. Med hänsyn till radioaktivt avfall är det ett samnordiskt intresse att hanteringen och lagringen sker i enlighet med strängast tänkbara säkerhetskrav.

Miljömedvetenhet och höga ambitioner för miljöskydd är en viktig grundsten i det nordiska vinnarkonceptet. I det sammanhanget kommer Nordiska rådet att fortsätta samarbetet med de övriga Östersjöländerna för att bekämpa bl.a. de oförsvarligt stora utsläppen av kväve och fosfor i Östersjön. I Nordiska rådets arbete med att vidareutveckla Norden som en inflytelserik region spelar *nordisk branding* av miljö- och energiteknologier samt miljösystemexport en stor roll.

Norden ett centrum för innovation och konkurrenskraft

Nordiska rådet kommer att fokusera på centrala näringspolitiska villkor i förhållande till de globala utmaningar som näringslivet i Norden konfronteras med dagligen. Det är en grundläggande förutsättning att Nordens näringsliv och forskningsinstitutioner har de nödvändiga globala kompetenserna. Med detta menas att man har kunskap om och erfarenhet av nya kompetenskrav, handelsmönster, finansiella metoder och interkulturella umgängesformer. Nordiska rådet kommer i samarbete med de nordiska regeringarna att arbeta för att arbetet omkring globaliseringsfrågeställningarna blir en framgång.

Vidare är det för Nordiska rådet en målsättning att det skapas ekonomiska resurser på tvärs av de nordiska gränserna så att både nya företagare och redan etablerade företag får bättre tillgång till start- och utvecklingskapital. Norden bör i högre grad än tidigare utnyttja sitt regionala samarbete till att optimera användningen av existerande kapital och samtidigt samarbeta om att utveckla ytterligare kapital för detta ändamål.

Utbildning och forskning är avgörande faktorer för hur de nordiska länderna kommer att klara sig i en global konkurrenssituation. Nordiska rådet kommer att aktualisera initiativ på dessa områden – speciellt i förhållande till det fortsatta arbetet med globaliseringssatsningen.

Slutligen är det avgörande för Norden att utvecklingen på innovationsområdet fortsätter. Detta kan ske via ett förbättrat samspel mellan forskare och innovationsmiljöer samt mellan innovationsmiljöer och företag. Användardriven innovation är ett nyckelord i detta sammanhang.

Norden och det regionala samarbetet

Som en konsekvens av ett ökande internationellt samarbete måste Norden i större grad fokusera på regionalt samarbete. Detta inte minst med hänvisning till samarbetet inom ramen för den Nordliga dimensionen och det regionala samarbetets tilltagande betydelse i det europeiska samarbetet. Därför vill Nordiska rådet fortsatt spela en aktiv roll i Östersjösamarbetet, i Västnorden, i Arktis- och Barentssamarbetet samt också aktivera samarbetet i förhållande till Europaparlamentet. Det är centralt för Norden att skapa en förståelse för de viktigaste utmaningarna och samarbetsfrågorna i dessa regioner. Nordiska rådet har som ambition att involvera sina grannländer i ett aktivt deltagande i regionala samarbetsorgan.

Nordens välfärdssamhällen

Det finns ett tydligt samband mellan en god folkhälsa och ett samhälle präglat av ekonomisk och social trygghet. Människor skall kunna och våga skifta karriär eller byta arbete när detta krävs för att hålla sig kvar på arbetsmarknaden. Ekonomisk stress och social otrygghet orsakar ohälsa. Hälsa, ekonomisk och social trygghet är viktiga framgångsfaktorer för att Norden också i framtiden skall ligga i täten i den globala konkurrensen. Nordiska rådet kommer under året att fokusera på den nordiska välfärdsmodellen i detta sammanhang.

Socialpolitiska reformer hör idag ofta samman med förändrade ekonomiska och sociala strukturer. De nordiska länderna skall agera så att viktiga landvinningar som utrotande av fattigdom, minskningen av sociala klyftor och ökande av kvinnors handlingsfrihet inte äventyras. En viktig utmaning för Nordiska rådet och det nordiska samarbetet blir därför att utforma reformstrategier som gör det möjligt att förena åtaganden när det gäller människors sociala trygghet med en exponering för en ökad integration av en global ekonomi.

Kulturell samhörighet

Kultursamarbetet spelar en viktig roll för Norden och är en av hörnstenarna i det nordiska samarbetet. Nordiska rådet kommer under 2008 att följa upp den nya strukturen för det nordiska kultursamarbetet och vid behov väcka nödvändiga förändringsförslag. Under de kommande åren kommer det också att riktas speciell uppmärksamhet på de utvecklingsmöjligheter som uppstår när kopplingen mellan kultur och näringsliv stärks. Språk och språkförståelse är i detta perspektiv centralt och därför kommer språkpolitiska frågeställningar att bli viktiga.

Norden utan gränshinder

Att företag och enskilda individer kan förflytta sig och verka fritt i Norden utan att konfronteras med gränshinder är en grundläggande förutsättning för att Norden skall kunna utveckla och bibehålla sin position som en konkurrenskraftig region.

Som en följd av en långt utbyggd välfärd och en stor offentlig sektor finns det många regler, lagar och direktiv på samhällets olika områden i de nordiska länderna. Det har visat sig att dessa regler och lagar inte alltid passar ihop mellan de nordiska länderna. I takt med att de nordiska befolkningarna och företagen allt mera verkar och lever i två eller flera nordiska länder ställs denna problematik på sin spets.

Att avskaffa existerande gränshinder är emellertid inte nog. Nya uppstår löpande i samband med ny nationell lagstiftning och i samband med den nationella implementeringen av EU direktiv. Det är nödvändigt att det sker en nordisk koordinering av dessa processer.

Nordiska rådet kommer i samarbete med de nordiska ländernas regeringar att nogsamt följa med avvecklingen av centrala gränshinder i Norden. Likaså kommer Nordiska rådet att rikta speciell uppmärksamhet åt att utvärdera de nya strukturer som skapats av de nordiska regeringarna och se om dessa fyller sin funktion.

DOKUMENT 4

Herr president, kära nordiska vänner! Vi må utgöra en liten del rent geografiskt och framför allt befolkningsmässigt av vår värld. Men samtidigt är detta en framgångsrik plats i världen och en del av världen där vi har mycket gemensamt i historia och traditioner. Men inte minst gäller det – och det är nog kring detta jag tänkt uppehålla mig - gemensamma framtidsutmaningar som hänger nära samman med en globalt växande konkurrens.,

Utgångsläget vi har att tackla när det gäller denna utmaning är gott. Våra länder utgör en av världens mest konkurrenskraftiga regioner. Denna bild bekräftades inte minst då World Economic Forum i sin rapport förra året placerade de nordiska länderna i absolut världstopp vad gäller konkurrenskraft.

Varför? kan man fråga sig. Hur kommer det sig att vi lyckas hävda oss så väl? Förklaringen man pekar på är våra effektiva myndigheter, välskötta ekonomier, vår höga utbildningsnivå och våra länders fokus på teknologi och innovationer.

För Nordens länder har globaliseringen – särskilt den internationella handeln – varit helt avgörande för att skapa det välstånd vi har. På samma sätt bidrar globaliseringen i dag till att lyfta många länder från djupaste fattigdom till ett begynnande välstånd och ljusare framtidsutsikter.

Men att vi i ett historiskt perspektiv kunnat dra stor nytta av globaliseringens möjligheter innebär inte att vi ska ta utvecklingen för given. För att bibehålla och utveckla vårt välstånd och våra välfärdssamhällen krävs en vilja till förändring och förnyelse. Vi måste utöka vårt utbyte med övriga Europa men även med de snabbväxande ekonomierna i mer avlägsna delar av världen. Vi behöver en fungerande arbetsmarknad, som gör att det finns grogrund för företagande och nya arbetstillfällen. Vi behöver göra vårt yttersta för att bryta utanförskap och ge fler människor möjlighet att försörja sig genom eget arbete.

Det nordiska samarbetet har långa och stolta traditioner. Men det nordiska samarbetets strukturer etablerades i en annan tid, i ett annat Europa: Nordiska rådet 1952 och Nordiska ministerrådet 1971. Det var i tider då globaliseringens effekter på våra samhällen inte var lika genomgripande, inte lika tydliga som nu.

För oss som hyllar värdet av ett välfungerande nordiskt samarbete är det inte minst viktigt att vi förvissar oss om att dess former är effektiva, att de är anpassade till dagens problemställningar och dages politiska och ekonomiska förutsättningar. Vi behöver därför i än högre grad inrikta vårt samarbete på de områden där det gör störst nytta och där det finns ett uttalat intresse för att samarbeta just inom nordisk ram.

Det är med dessa grundförutsättningar som Sverige går in i sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2008.

Vi har valt att rubricera vårt ordförandeskap med ordet "kraftsamling". Med denna rubrik vill vi markera behovet av att finna nordiska samverkanslösningar inom några centrala områden för våra länder och vår region. Vi har indelat programmet i fyra ledord – konkurrens, klimat, kreativitet och koordinering.

Först av allt vill vi arbeta för att stärka våra länders konkurrenskraft - detta i ett läge där nya marknader öppnar sig, men där kampen om att attrahera kunder, kapital och spetskompetens

hårdnar.

De jämförande studier som gjorts visar som sagt att våra länder ligger bra till i internationella jämförelser. Men de visar också att vi sinsemellan har olika styrkor:

Finland uppvisar gång på gång internationella toppresultat vad gäller utbildning på olika nivåer.

Danmark är en ledande IT-nation.

Island och Norge har hög välståndsnivå och en sysselsättningsgrad som få länder kan matcha.

Sverige kan glädja sig åt att ligga väl till vad gäller teknologi och innovationsklimat.

Jag tror att vi i Norden har mycket att vinna på att lära än mer av varandra, på att utbyta kunskap och erfarenheter både inom och utanför Norden.

För att lyckas i den globala konkurrensen måste vi bli bättre på att identifiera och undanröja kvarvarande gränshinder mellan våra länder, öka våra ansträngningar för att profilera Norden som en attraktiv region, minska utanförskapet och bättre samarbeta för att stärka nordisk forskning och innovationskraft.

Klimatet – som diskuterats under en lång stund här på eftermiddagen - är vårt andra K.

Vi har tidigare i dag haft en diskussion. Arbetet för att hejda och minska klimatförändringarnas skadeverkningar är vår kanske största och viktigaste framtidsutmaning. Klimathotet är, som framgått, på riktigt. Människans sätt att leva värmer upp vår jord. Det sker snabbt och riskerar få stora konsekvenser för livet på denna vår jord.

Klimatfrågan är global till sin natur. Men för att nå resultat måste vi arbeta på många olika nivåer - lokalt, nationellt, europeiskt men också nordiskt. Vi i Norden har i många stycken en samsyn i klimatfrågorna och en värdefull kompetens inom inte minst det miljötekniska området. Det kan vi bättre ta till vara.

Det är också i Nordens arktiska områden som klimatförändringarna är som kanske mest påtagliga. Vi har därför ett ansvar för att vara pådrivande i internationella sammanhang vad gäller klimatarbetet. Jag vill därför se att vi gemensamt verkar för att via nordiska förberedelser och initiativ lägga grund för en stark internationell klimatöverenskommelse 2009.

Kreativitet är vårt tredje K.

Utbytet inom områden som utbildning, forskning och kultur är centrala delar av Nordiska ministerrådets verksamhet. Det nordiska samarbetet är väl rustat för att stödja entreprenörskap och kreativa forskningsmiljöer. Inom flera kulturella fält - till exempel film, design, musik och barnkultur - har våra länder ett världsrykte. Inte minst ser vi främjande av barns och ungdomars kreativitet som en viktig uppgift för skolan. Här finns mycket att vinna på ett utökat erfarenhetsutbyte.

I ett globaliseringsperspektiv är det här områden där Norden har en särskild styrkepositio, vilket vi

måste nyttja. Orsaken är naturligtvis lika enkel som självklar. Ett kreativt samhällsklimat lägger grund för mänsklig växt, nytänkande och nya idéer. Det lägger i sin tur grund för uppfinningsrikedom och företagande, två omistliga delar i en framgångsrik globaliseringspolitik.

Så till koordineringen – vårt fjärde K.

Ett välfungerande nordiskt samarbete förutsätter en nära koppling till det europeiska samarbetet - detta inte minst med tanke på behovet av en ny EU-strategi för Östersjöområdet. För svensk del blir detta naturligtvis extra tydligt när vi nu förbereder vårt ordförandeskap i EU hösten 2009.

Det nordiska samarbetet har en stor potential när det kommer till att vara ett komplement till och ibland en förbindelselänk mellan det regionala, det nationella och det europeiska perspektivet. Men det nordiska samarbetets roll måste bli tydligare och dess specifika roll i förhållande till dessa tre geografiska och politiska nivåer bättre definieras.

Nordiska ministerrådet bör även utveckla samarbetet med och tydliggöra ansvarsfördelningen gentemot andra regionala aktörer, såsom Barentsrådet, Östersjöstaternas råd, CBSS, och Arktiska rådet.

Under 2008 kommer nya riktlinjer att beslutas för Nordiska ministerrådets samarbete med nordvästra Ryssland och de baltiska länderna. Riktlinjerna tas fram i en nära dialog med berörda länder. Ett nytt samarbetsprogram för insatserna i Arktis 2009–2012 kommer också att antas under det svenska ordförandeskapet.

En annan viktig del i vårt gemensamma koordineringsarbete handlar om det nordiska samarbetet på myndighetsnivå. Att vi utvecklar detta är viktigt, inte minst för att medborgarna i våra länder bättre ska kunna ta del av de rättigheter och skyldigheter som finns vid arbete eller längre vistelse i ett annat nordiskt grannland.

Jag vill avslutningsvis rikta ett speciellt tack till det finländska ordförandeskapet för det sätt på vilket ni leder det nordiska arbetet under innevarande år. Flera av de frågor vi kommer att uppmärksamma under nästa år präglar också det finländska ordförandeskapet.

En sådan fråga är naturligtvis globaliseringssamarbetet och den process som följt på de nordiska statsministrarnas möte och uttalande i Punkaharju i juni i år.

Särskilt glad är jag över att här och nu kunna bjuda in mina nordiska kolleger till ett första nordiskt globaliseringstoppmöte den 8-9 april nästa år vid Riksgränsen i svenska Lappland. Jag ser fram emot att vi där och då ska föra en dynamisk diskussion med ledande företrädare för politik och för näringsliv och andra delar av samhällslivet - detta i frågor som rör de styrkor vi har och som gjort att Norden har kunnat dra stor nytta av globaliseringens möjligheter, inte minst när det gäller vad som krävs för att vi ska kunna utveckla och anpassa oss till de utmaningar som vi står inför.

Jag ser fram emot att under 2008, tillsammans med våra nordiska kolleger och vänner, ta nya steg för att utveckla det nordiska samarbetet - steg som då handlar om konkurrens, klimat, kreativitet och koordinering, steg som handlar om att fortsätta utveckla ett samarbete som har tjänat oss väl och som har en viktig roll att fylla också för vår gemensamma framtid.

DOKUMENT 5

Ärade president, bästa rådsmedlemmar!

De nya möjligheter som globaliseringsutvecklingen erbjuder Norden har utgjort ett centralt tema för Finlands verksamhet som ordförandeland för Nordiska ministerrådet. Detta har också satt sin prägel på utrikesministrarnas mötesagenda. Vi har sökt samnordiska åtgärder för övergripande problemfrågor, som klimatförändringen, en hållbar utveckling av miljön och global hälsovård. FN:s roll är och förblir här central. Vi har fortsatt vårt aktiva stöd för reformarbetet.

Vi kan vara vägvisare inför FN:s toppmöte om klimatförändringar, som ordnas i Köpenhamn år 2009 samtidigt som ett annat nordiskt land Sverige innehar ordförandeskapet för EU. Detta nordiska dubbelansvar ger goda mjligheter till ett gott nordiskt samspel för gemensam påverkan i globala klimatfrågor. Vi är beredda att ge Danmark allt behövligt stöd i den krävande rollen som arrangörsland för denna mycket omfattande konferens. Vi önskar islänningarna all lycka i arbetet för att driva våra gemensamma strävanden, när Island förhoppningsvis blir invalt i FN:s säkerhetsråd för åren 2009-2010.

De nordiska ländernas försvarsmakter har ända sedan 1960-talet bedrivit ett aktivt samarbete inom ramen för FN:s fredsbevarande verksamhet. Över 200 000 nordiska fredsbevarare har deltagit i operationen. Den nordiska attityden till dessa insatser har väckt internationell uppmärksamhet och utvecklats till ett uppskattat nordiskt varumärke. Detta vårt goda rykte är det skäl att värna väl. Denna så kallade nordiska approach inom krishanteringen bygger på förtroende och stöd inom hemmaopinionen, gott samarbete med lokala myndigheter och befolkning, såsom i Afghanistan. Här hemma ökar det allmänna stödet för en insats ju fler nordiska länder som deltar.

I det nordiska konceptet förenas de två centrala elementen inom krishanteringen, de militära och de civila biståndskomponenterna. I Afghanistan samverkar Finland, Sverige och Norge å ena sidan inom ISAF för att förbättra utbildningen av den afganska armén och å andra sidan inom de regionala återuppbyggnadsgruppernas, PRT, arbete.

Ett annat aktuellt exempel är EU:s nordiska stridsenhet, BG, som leds av Sverige och för första gången står i insatsberedskap från början av nästa år. Förutom EU-länderna Sverige, Finland, Estland och Irland deltar också Norge i detta arbete.

De centrala elementen i detta nordiska varumärke är och förblir värnandet om rättsstaten, demokratin och de mänskliga rättigheterna samt ett kvalitativt och kvantitativt högtstående hållbart utvecklingssamarbete. Målen måste ställas högt. Med en samordning av våra begränsade personella och materiella resurser kan vi göra en effektivare insats inom det internationella krishanteringsarbetet. Samnordisk krishantering kan ske inom olika internationella konstellationer såsom FN, Nato eller EU. Dessa kompletterar varandra väl. Exempel på detta är operationerna i Afghanistan och de planerade insatserna i Tchad, Darfur.

Det föreligger ett klart behov för mera omfattande krishanteringsinsatser i Afghanistan, och möjligheterna för att öka beredskapen för en sådan verksamhet bör övervägas. Samarbetet mellan alla de nordiska länderna inom internationella fredsbevarande operationer kan förstärkas. Norges säkerhetspolitiska samarbete med EU liksom Finlands eller Sveriges samarbetsformer med Nato öppnar nya möjligheter för en sådan samverkan. Det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet mellan länderna med långa gemensamma landsgränser, Norge, Sverige och Finland, har intensifierats det gångna året.

Utrikesministrarna och representanter för försvarsministerier dryftade senast för tre veckor sedan i Bodö möjligheterna att svara på de betydande utmaningar som vi tre länder står inför i det nordliga området, High North. Detta trepartssamarbete kommer inte att inkräkta på det hävdvunna nordiska samarbetet som är stadfästat i Helsingforsavtalet 1962. Vi lägger stor vikt vid betydelsen av att hålla de nordiska länderna orienterade om trepartssamarbetet och att involvera Danmark och Island i verksamheten. Det finns naturliga förutsättningar för att utvidga samverkan.

Ett samordnat koncept för hela norra Europa i linje med den nordliga dimensionen skulle stärka den regionens politiska och ekonomiska roll i Europa. Samtidigt kunde EU-Ryssland-samarbetet utvecklas till nytta för båda parter. EU-samarbetet med Ryssland har gett betydande konkreta resultat. Det nyligen grundade Barentssekretariatet skall garantera kontinuitet och koherens och koordinera projektsamarbetet inom ramen för Barentsrådet. Detta numera allmänt accepterade koncept om den nordliga dimensionen med de fyra regionala råden i norr som förverkligande organ utgör ett centralt bidrag för stärkande av samarbetet i norra Europa.

Det nu väl fungerande NB8-samarbetet med de baltiska staterna har lett till lovande resultat. Östersjösamarbetet är sedan länge väl etablerat och har speciellt i kampen mot miljöförstörelsen lett till konkreta resultat. Detta samarbete är för närvarande i brytningsskedet.

Inom Östersjöregionen utgör de nordiska länderna en väletablerad samarbetsgrupp. Den nordiska kretsens relevans inom EU förverkligas med hjälp av den nordisk-baltiska gemenskapen. En klarare arbetsfördelning mellan olika organ kring Östersjön behövs. Samtidigt behövs en klarare prioritering av viktiga frågor såsom konkreta resultat, ökad synbarhet för Östersjöregionen inom EU och säkerställande av Rysslands medverkan i frågor som berör Ryssland.

Ett svårt internationellt problem, som kräver breda samarbetsåtgärder, är den ökande illegala immigrationen. I denna svåra situation befinner sig nu cirka 8 miljoner människor i Europa. Deras antal ökar starkt. Ett hårt tryck kommer nu från Irak, därifrån omkring två miljoner invånare flytt utomlands och ett minst lika stort antal till lugnare områden inom landet. Flyktingarna befinner sig nu främst i Syrien och Jordanien, men en stor del av flyktingarna vill ta sig till Europa och oftast Sverige, som hittills varit det främsta mottagarlandet i Europa. Vi är medvetna om att de övriga nordiska och europeiska länderna bör bära både ekonomiskt och övrigt ansvar för denna allvarliga flyktingkris, eftersom någon snar lösning på Iraks inre säkerhetsproblem inte är i sikte.

De nordiska länderna fortsätter att aktivt stödja fredsprocessen i Mellanöstern. Målet bör vara en bestående fred, som bygger på tvåstatsprincipen. Våra länder ger sitt fulla stöd åt den internationella fredskonferens som skall ordnas i Annapolis i USA. Vi riktar framför ett speciellt tack till Norge för er insats som ordförande för Ad Hoc-samarbetsgruppen för hjälp till palestinierna.

Våra länder uppmanar med stort allvar Iran att iaktta FN:s och IAEA:s resolutioner beträffande landets kärnkraftsprogram. Våra länder vlkomnar det internationella samförståndet beträffande Irans kärnkraftspolitik. Vid sidan av kärnvapenfrågan vill vi fästa uppmärksamhet vid allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna i Iran.
Jag tackar för ert intresse.

DOKUMENT 6

Fru president! Självklart är jag inte försvarsminister, utan jag är socialminister men också samarbetsminister. Det är i den senare egenskapen jag fått förtroendet av försvarsminister Sten Tolgfors att lämna denna redogörelse. Själv är han hemma och beundrar sitt förstfödda barn. Det tycker jag att vi, för en gångs skull, kan unna honom.

Internationellt samarbete är en nödvändighet för försvar och säkerhet. Samarbete med andra länder är en förutsättning för att hantera de konflikter som finns i världen men också för att behålla den förmåga som krävs av våra nationella försvar.

De nordiska länderna har utvecklat ett betydelsefullt och väl fungerande samarbete på försvarsområdet. Vi har en klar samsyn om att mycket kan vinnas genom erfarenhetsutbyte, effektiva samverkanslösningar och gemensamt agerande.

På senare tid har samarbetet tagit nya steg. Det finns en ömsesidig och stark politisk vilja till att aktivt söka konkreta samarbeten och gemensamma lösningar inom allt fler områden. Bredden och djupet i vårt samarbete har aldrig varit större, och vi ser en fortsatt stor potential.
Låt mig kort redogöra för de mest centrala områdena för det försvarspolitiska samarbetet under vårt ordförandeår.

En av de viktigaste frågorna vi arbetat med under året är att utveckla den nordiska förmågan till gemensamma fredsbevarande insatser.

Dagens konflikter har stor komplexitet och skiftar till sin karaktär. De går inte att hantera med enkla lösningar utan kräver en bred förmåga och stor flexibilitet. Det i sin tur kräver samarbete.
De nordiska länderna är aktiva bidragsgivare till internationella fredsbevarande insatser. Vi har därmed stora möjligheter till erfarenhetsutbyte och koordinering samt till att lämna gemensamma bidrag. Styrkan i våra nordiska samarbeten inom fredsfrämjande insatser har flera gånger demonstrerats.

Vi diskuterar kontinuerligt nya möjligheter för samarbete inom både pågående och framtida insatser. I dag samarbetar vi i Afghanistan och Kosovo och i samband med FN:s insatser i Darfur. Vi diskuterar också möjligheter för samarbete inom Natos snabbinsatsstyrkor.
Under året har vi fortsatt förberedelserna inför den nordiska stridsgruppens beredskapsperiod i EU under 2008. Arbetet har gått enligt planerna, och den militära styrkan genomför sin slutliga övning nu i november. Den 1 januari 2008 kommer Nordic Battle Group att stå i full beredskap för EU. Redan nu har samtliga deltagande länder anmält intresse för att delta i styrkan igen 2011.
Under året har vi också arbetat för att ytterligare stärka Nordcaps som forum för nordiskt samarbete inom internationella insatser. Genom att aktivt använda Nordcaps för planering och förberedelser av våra gemensamma insatser har vi effektiviserat Nordcaps verksamhet och roll. Under 2007 har till exempel planeringen av Nordic Battle Group skett inom ramen för Nordcaps, liksom planeringen av Sveriges och Norges bidrag till FN-insatserna i Darfur.

Sedan i år används Nordcaps också för att koordinera gemensamt nordiskt stöd till svagare stater, till exempel stöd till en säkerhetssektorreform och utveckling av krishanteringsförmågan.
Vi har även arbetat för ett närmare samarbete mellan Nordcaps och Nordac för att därigenom kunna effektivisera materielanskaffningen inför gemensamma insatser.

En annan prioriterad fråga rörande försvarsmaterielsamarbetet är att ge våra nordiska försvarsindustrier möjlighet till tidigare insyn i våra länders långsiktiga materielplaner. På så sätt kan industrin starta produktionen i ett tidigt skede och leveranstiderna göras kortare.
För att kunna möta dagens konflikter och få så stor effekt av internationella insatser som möjligt, finns ett behov av ökad samverkan mellan militära och civila aktörer. De nordiska länderna har alla ett stort intresse och engagemang för frågor som rör detta.

Under ledning av Danmark startade vi i somras därför ett arbete med att jämföra våra respektive nationella arbetssätt och beskriva fördelar och nackdelar. Analysen kan ge inspiration till våra nationella arbeten men också till bättre civil-militär samverkan i våra nordiska bidrag till internationella insatser.

I maj hölls också ett möte mellan de nordiska försvarsministrarna och generaldirektören för EU:s militära stab, generallöjtnant David Leakey, för att diskutera civil-militär samverkan inom EU. Under det svenska ordförandeskapet har vi också diskuterat möjligheterna för gemensamt agerande när det gäller FN:s säkerhetsrådsresolution 1325. Resolutionen syftar till att öka kvinnors deltagande i konfliktarbete. Tillsammans kan vi driva arbetet med resolution 1325 inom de internationella organisationerna. Vi arbetar också med resolutionen inom de nordiska bidragen till insatser.

De nordiska länderna har en gemensam önskan om ett närmare samarbete mellan Nato och EU. De nordiska länderna bidrar ofta till insatser i organisationer de inte är medlemmar i. Det är därför till exempel viktigt att även icke-medlemmar får delta i planerings- och beslutsarbete i de insatser de bidrar till, liksom att de får god tillgång till information. De nordiska länderna stöder aktivt varandra i detta arbete, såsom medlemmar i de olika organisationerna.
Ett viktigt samarbetsområde under året har varit det nordiska och nordisk-baltiska samarbetet inom säkerhetssektorreform i tredje land. Arbetet syftar till att stödja regeringars och myndigheters förmåga att hantera sin egen nationella säkerhet, liksom att etablera demokratisk kontroll över försvarssektorn.

Vi har vidareutvecklat Nordiska Initiativet rörande stöd till Västra Balkan och konkretiserat det nordisk-baltiska samarbetet om stöd till Ukraina. Vi diskuterar också möjligheten att ytterligare fördjupa det nordisk-baltiska samarbetet inom området. Till exempel diskuteras ett baltiskt deltagande i Nordiska Initiativet på Västra Balkan, liksom möjligheter för helt nya samarbeten i andra mottagarländer.

På Danmarks och Norges initiativ har vi inlett ett samarbete för att analysera möjligheterna för nordiskt stöd till kapacitetsutveckling i Afrika. Samarbetet syftar till att öka Afrikanska Unionens och dess regionala samarbetspartners egen förmåga att förebygga konflikter, liksom att genomföra fredsbevarande insatser. På så sätt kan Afrika i framtiden självt ta större ansvar för fred på den afrikanska kontinenten.

Under året har också samarbetet mellan våra försvarsmakter ökat. Bland annat har Norge, Danmark och Island inbjudits att delta som observatörer i det svensk-finska samarbetet rörande en gemensam sjölägesbild i och kring Östersjön. Genom ett nordiskt samarbete kan vi förbättra den maritima säkerheten i området.

Sjölägesinformation anges även som ett potentiellt samarbete mellan Sverige och Norge i försvarsmakternas gemensamma studie om fördjupat samarbete. Diskussioner om fördjupat samarbete förs också mellan de övriga nordiska länderna. Syftet med ett sådant samarbete är att skapa bättre förutsättningar för långsiktig ekonomisk och operativ balans i försvarsmakterna, liksom att stärka varje lands egna operativa förmåga.

Danmark har också tagit initiativ till ett nordiskt erfarenhetsutbyte vad gäller utveckling och styrning av det nationella försvaret. De nordiska länderna står alla inför liknande utmaningar när det gäller försvarets utveckling. Genom erfarenhetsutbyte kan vi lära oss mycket av varandra och undvika att göra om varandras misstag.

Fru president! Det finns nästan inga begränsningar för det nordiska försvarspolitiska samarbetet. Våra nära kontakter och det goda diskussionsklimatet skapar möjligheter för ett effektivt och framgångsrikt samarbete även inom känsliga områden. Få samarbeten har en sådan potential både vad gäller genomslag och vad gäller utveckling.

Låt mig avslutningsvis rikta ett varmt tack till de nordiska länderna för era bidrag under vårt svenska ordförandeskap i det nordiska försvarspolitiska samarbetet. Danmark kommer vid årsskiftet att överta ordförandeskapet och jag vet att de kommer att hantera det på sedvanligt effektivt och professionellt danskt manér.

DOKUMENT 7

Herr president, nordiska vänner!

Finlands ordförandeskap under 2007 prioriterade särskilt förstärkt Norden och dess möjligheter att svara på globaliseringens utmaningar. Samtidigt lyftes fram Nordliga dimensionen och Östersjöns tillstånd bland prioriteringarna. Därför har också de viktigaste resultaten under Finlands ordförandeskap nåtts i globaliseringsarbetet, gränshindersarbetet, de självstyrande områdenas ställning i det nordiska arbetet, marknadsföring samt medborgarinformation. Den högsta prioriteten gavs åt genomförande av de initiativ som togs upp vid statsministrarnas uttalande från Punkaharju i juni om globaliseringens utfordringar och möjligheter. Fokus ligger på klimat, miljö, energi, forskning, utbildning och innovation samt profilering av Norden.

Samarbetsministrarna har också beslutat att sätta upp ett gränshindersforum för prioritering och förankring av arbetet samt för snabbare resultat. Samarbetsministrarna godkände i september det så kallade Ålandsdokumentet om bekämpande för de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet inom ramen för Helsingforsavtalet. En ny struktur trädde i kraft på det kulturella området 2007. Det nordiska kultursamarbetet bygger nu på tidsbegränsade och temabyggda tvärsektoriella områden över konst- och faktagränserna.

De nordiska social- och hälsoministrarna har beslutat att etablera en ny nordisk institution bestående av fyra tidigare självständiga institutioner. Ett nordiskt Genresurs Center upprättas den 1 januari 2008 för att stärka och effektivisera samarbetet på området.

I nordvästra Ryssland har de nordiska samarbetsministrarna haft särskilt fokus på nätverksuppbyggning inom utbildning och forskning, social och hälsoarbete, miljö, gränsregionalt samarbete och demokratiutveckling. I samarbete med de baltiska länderna strävas mot finansiering på lika fot. Det nordiska ramprogrammet Nord Plus utsträcks till Baltikum och så vidare.

I samarbete med EU-kommissionen fortsätter ministerrådet att stödja utbildning av unga vitryska studerande på European Humanities University i Vilnius och ett stipendieprogram för vitryska studerande i Ukraina. Ministerrådet arbetar genom två projekt med Östersjörådet och EU-kommissionen för att förstärka det gränsregionala samarbetet i Östersjöregionen. Arbetet för att utvidga samarbetet med de övriga regionala råden intensifieras.

Finland har också under sitt ordförandeskap i Barentsområdet kört fram gemensamma projekt för stöd till samebefolkningen i Ryssland samt för undersökning av konsekvenserna för klimatförändringarna på ekosystemen i Barentsområdet.

Neflos verksamhet har fått en ny och förstärkt strategi. Neflo har satt i gång ett samarbete med Kina och deltar aktivt i arbetet för förbättring av Östersjöns miljötillstånd.

Ministerrådet arbetar också för att stödja utvecklingen mot ett gränslöst nordiskt innovationsområde. En rad projekt för innovation har genomförts bland annat om kreativa industrier, makro- och nanoteknologier och Venture Risk Capital. Nordisk energiforskning har förstärkts med en kraftfull ökning av budgeten. Inom nordisk toppforskning har Nordforsk etablerat 19 knutpunkter för nätverksinformation som Nordic Centers of Excellence på olika teman.

För uppföljning av OECD:s bekämpande av internationell skatteflykt har de nordiska länderna inlett gemensamma förhandlingar med de så kallade skatteparadisen. De nordiska finansministrarna

förväntas underteckna ett avtal om informationsutbyte och skatteavtal med Isle of Man i oktober. Motsvarande avtal med andra länder är under förhandlingar.

Effektivisering av de nordiska ländernas insatser i internationella finansiella institutioner har igångsatts. Förslag till en ny strategi för effektivare multilaterala insatser i Östersjöregionen och i närområdena förväntas bli godkänt i juni 2008 också med stöd från samarbetet inom den nordliga dimensionen.

DOKUMENT

Nordiska rådet

Dokument 8

Framlagt av:
Nordiska rådet

J.nr. 07-00045-7

Insatser mot klimatförändringar

Både vetenskapsmän och beslutsfattare är överens om att de klimatförändringar som kan iakttas överallt i världen i huvudsak är förorsakade av människan.

Det brådskar med att minska utsläppen av växthusgaser på alla nivåer och överallt i världen. FN har en ledande roll i detta arbete, med början vid FN-mötet om människans miljö, som hölls i Stockholm redan 1972. Sedan dess har FN varit den ledande globala aktören och koordinatorn vad gäller miljöfrågor.

Nedan följer en kort förteckning över FN-ledda processer för att bekämpa klimatförändringarna, samt en kort hänvisning till EU och de nordiska länderna.

FN:s ramavtal om klimatförändringar

Ramavtalet (The United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC) handlar om de problem som de globala klimatförändringarna förorsakar. Ramavtalet godkändes 1992 vid toppmötet i Rio de Janeiro, Brasilien. Avtalet har som mål att minska utsläppen av växthusgaser för att därmed bekämpa den globala uppvärmningen. Avtalet bygger på frivillighet och ställer inte upp bindande mål för de länder – praktiskt taget alla, inklusive USA – som har godkänt och ratificerat avtalet.

Kyoto-protokollet

Kyoto-protokollet är ett tillägg till UNFCCC. Kyoto-protokollet innehåller bindande utsläppsminskningar för de 175 länder som undertecknat protokollet. De två stora utsläpparna av växthusgaser, USA och Australien, har inte undertecknat protokollet. Andra länder, t.ex. Indien och Kina, har ratificerat protokollet, men omfattas inte av bindande utsläppsminskningar. Avtalet gör det möjligt att idka handel med utsläppskvoter och de industrialiserade länderna kan investera i ren teknologi i utvecklingsländerna för att lättare nå nationella mål.

Avtalet upphör 2012. Internationella förhandlingar påbörjades i maj 2007 för att åstadkomma ett nytt avtal.

Den mellanstatliga klimatförändringspanelen

I februari detta år presenterade "klimatpanelen", "The Intergovernmental Panel on Climate Change" (IPCC), sin fjärde rapport om klimatförändringen. Panelen som består av vetenskapsmän, konstaterade att uppvärmningen av klimatsystemet är otvetydig. I rapporten dras också slutsatsen att varmare temperaturer och förhöjningar av havsvattennivån skulle fortgå i många hundra år även om växthusgasnivåerna stabiliserades. Den sannolika höjningen av temperaturen och havsvattennivån varierar stort, beroende på den fossila intensiteten som förorsakas av mänsklig aktivitet under det nästa århundradet

Nedan följer några av IPCC:s förslag till att minska koldioxidutsläppen:

- effektivare elektriska apparater samt uppvärmnings- och avkylningsutrustning
- förbättrade matlagningsugnar, förbättrad isolering
- passiv och aktiv användning av solen för uppvärmning och avkylning
- alternativa vätskor för kylskåp
- återvinning och återanvändning av fluoriderade gaser
- bränsleeffektivare fordon
- hybridfordon
- renare dieselfordon; biobränslen
- överflyttning från vägtransport till järnväg och kollektiva transportsystem
- icke-motoriserad transport (cykel, gång)

Vägen till ett nytt Kyoto-protokoll

Nästa steg i FN:s process att bekämpa klimatförändringarna är toppmötet i Bali 3-14 december 2007. Toppmötet strävar efter att definiera framtida åtgärder för minskande av utsläpp, anpassning till den globala koldioxidmarknaden samt de finansiella utmaningarna till klimatförändringarna för perioden efter Kyoto-protokollet (2012). Man kommer att diskutera IPCC-rapporten och förhoppningsvis når man en överenskommelse om en "vägkarta" för förhandlingar om hur man kan minska växthusgasutsläppen. Under FN:s klimattoppmöte i Köpenhamn i december 2009 är målet att nå en klimatöverenskommelse efter Kyoto protokollet.

EU:s energi- och klimatpolitik

EU publicerade "European Climate Change Programme" (ECCP) i mars 2000. ECCP förtecknade över 30 åtgärder för att minska utsläppen. I oktober 2005 publicerads följande fas av ECCP, med avsikt att utveckla kostnadseffektivare minskningsåtgärder, innefattande passagerartrafik till havs, på land och i luften. EU:s utsläppshandelssystem, the "European Union Emission Trading Scheme" (EUETS) är det största multinationella utsläppshandelssystem för växthusgaser i världen. Det utvecklades i anslutning till Kyoto protokollet. Det innehåller världens enda bindande program för handel med koldioxid.

EU:s integrerade klimat- och energipolitik godkändes av det Europeiska rådet i mars 2007 och innehåller ambitiösa mål gällande energieffektivitet och utsläppsminskningar av växthusgaser. Utsläppen av växthusgaser skall minskas med 20 % till år 2020, minst 20 % av energiproduktionen skall ske med förnyelsebar energi till år 2020 och andelen av biobränsle skall utgöra minst 10 % till år 2020.

Nordiska insatser

Som EU-medlemmar har Danmark, Finland och Sverige förbundit sig till EU:s klimatmål att minska utsläppen av växthusgaser med 20 % till år 2020, liksom andelen av förnyelsebar energi och biobränsle skall utgöra 20 % respektive 10 % till år 2020. Norge och Island har satt egna nationella mål. Norge ska minska sina utsläpp med 30 % till 2020 och Islands ambition är att reducera sina utsläpp med 50–75 % till år 2050.

I de internationella klimatförhandlingarna har de nordiska länderna spelat en avgörande roll.

Nordiska rådet

Dokument 8

Framlagt av:
Nordiska rådet

J.nr. 07-00045-7

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Samarbetsministrarnas redogörelse rörande gränshinder 2007

8 oktober 2007

1. Bakgrund och särskilda insatser

Den tidigare danske statsministern Poul Schlüter avslutade hösten 2005 sitt uppdrag som de nordiska samarbetsministrarnas särskilde representant med uppgift att skapa konkreta resultat. Under denna tid, d.v.s. fram till och med år 2006, har 11 konkreta gränshinder kunnat undanröjas. Bland dessa kan nämnas harmoniseringen av narkotikaklassade läkemedel, vilket underlättat resande inom Norden, ett nytt folkbokföringsavtal vilket underlättar och påskyndar erhållandet av personnummer i annat nordiskt land, ny överenskommelse om studerandes folkbokföring, en överenskommelse om transitresor med husdjur och vapen genom Sverige, till och från Bornholm m.m.

Därutöver har det under de senaste åren gångsatts eller avslutats 8 olika projekt/verksamheter som har bidragit till att underlätta människors och företags mobilitet genom att göra nödvändig information mer lättillgänglig, däribland en nordisk skatteportal med ett virtuellt skattekontor, internetbaserad arbetsförmedling i Öresundsregionen och en nordisk guide för handläggning av nordiska förtidspensionsärenden.

2007
Under 2007 har ytterligare 6 hinder lösts, och mobiliteten underlättats genom 6 nya informationsinsatser/projekt.

Följande har under 2007 kunnat lösas:
1 Det har nu blivit möjligt för personer som är på föräldraledighet/barsel eller är gravida att flytta från Sverige till ett annat nordiskt land utan att deras ersättning stoppas.

2 Den nordiska Biståndskonventionen har ändrats, vilket bland annat gör det lättare för personer med funktionshinder att i samband med flytt till ett annat nordiskt land få socialt bistånd.

3 Det nu möjligt för danska taxiförare som kör i yrkestrafik i Danmark men är bosatta i Sverige, att förnya sina taxiförarkort i Danmark.

4 Det nya nordiska folkbokföringsavtalet har trätt i kraft, vilket gör det väsentligt lättare för personer som flyttar till ett annat nordiskt land att öppna bankkonto, köpa tjänster, finna bostad m.m.

5 Det har överenskommits om en ny betalningsordning för studerande från andra nordiska länder. Detta bidrar till att dämpa det missnöje som har varit med bland andra norska och svenska läkarstuderande i Danmark.

6 Innan årets slut förväntas det komma en lösning på problemet med kravet på svenskt ID-kort för personer som vill öppna konto eller hantera bank- och postärenden i Sverige och som endast har ID-handling från ett annat land.

På informationssidan har det bland annat skapats en särskild guide för unga och studerande i Norden, som väsentligt kan komma att underlätta informationsinhämtandet för de unga som väljer att studera och deltids-arbeta i ett annat nordiskt land.

Flera andra projekt och arbetsgrupper har också varit i gång alltsedan Poul Schlüters tid, men vars slutsatser och rekommendationer i flertalet fall ännu ligger i framtiden.

Sedan Poul Schlüters uppdrag löpt ut har arbetet med gränshinder gått in i en ny fas. Det finns fortfarande många gränshinder kvar att riva. Hit hör problematiken kring socialförsäkringar, beskattning av pensioner, olika bolagsrättsliga regler, A-kasseregler, studiestödsregler m.m.

Under det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet, 2006, infördes en modell med särskilda "pådrivare" som med mandat direkt från ministrarna skulle sätta tryck i arbetet med att undanröja gränshinder. En pådrivare inom näringslivsområdet, samt en inom social- och hälsoområdet, tillsattes och dessa arbetar nu med att identifiera problem och sätta tryck på berörda regeringar för att lösa prioriterade problem. De båda pådrivarnas rapporter bifogas denna redogörelse.

Arbetet med att undanröja gränshinder för privatpersoner och företag i Norden är högt prioriterat. De nordiska samarbetsministrarna i Finland, Norge och Sverige har initierat inventeringar inom en rad berörda ministerier i syfte att få en god bild av var problem i första hand finns samt för att få förslag till åtgärder för att lösa dessa problem. Detta arbete kommer att vara avslutat under året. I Öresundsregionen har de danska och svenska arbetsmarknadsministrarna skrivit under en särskild Öresundsdeklaration med den uttryckliga avsikten att lösa de mest tyngande problemen för arbetsmarknaden i regionen. En särskild arbetsgrupp på hög nivå har tillsatts för att följa upp arbetet med deklarationen. Arbetsgruppen kommer att redovisa sina rekommendationer under december 2007.

Under det innevarande finska ordförandeskapet har det igångsatts ett arbete med att se över och effektivisera det samlade gränshindersarbetet. Som en av de viktigaste åtgärderna kommer det att utses en särskilt bemyndigad person, som föreslås få sitt mandat direkt från statsministrarna, med uppdrag att på ett fokuserat sätt främja arbetet med att undanröja nordiska gränshinder. Denne kommer att ingå i ett särskilt Gränshindersforum bestående av representanter på hög nivå från vart och ett av de fem nordiska länderna, och vars uppgift det kommer att vara att regelbundet följa, prioritera och nationellt förankra arbetet med att undanröja specifika gränshinder. Även de självstyrande områdena kommer att erbjudas möjlighet att ingå i forumet.

På de nordiska statsministrarnas möte i Punkaharju i juni fastslog de nordiska statsministrarna att man *"med alla medel ska undanröja de svårigheter som medborgarna kan stöta på i det nordiska umgänget"*. Vidare beslutades att det ska skapas en konkret förteckning över kvarvarande gränshinder, inklusive åtgärder för att häva dessa, både för individer som för företag. Dessa önskemål från statsministrarnas sida har snabbt följts upp. En särskild arbetsgrupp bildades under augusti månad, på initiativ av det finska ordförandeskapet. Gruppen bestod av en representant från det finska ordförandeskapet och en för det kommande svenska ordförandeskapet, samt en representant från NMRS. Gruppen har besökt relevanta ministerier i samtliga länder för att inhämta underlag till förslag till administrativt och politiskt lösbara

gränshinder. Resultatet kan ses som en första politisk prioriteringslista inför det nya Gränshindersforumets arbete.

NMR har även beslutat att varje reellt gränshinder som bedöms vara politiskt lösligt ska få en fast tidsfrist för när problemet ska vara löst. Vidare kommer det under det finska ordförandeskapet att fattas ett antal beslut som ska öka tillgängligheten av information för framför allt företag som vill rekrytera, etablera eller importera/exportera över de nordiska gränserna.

I det följande redogörs för konkreta initiativ och resultat under 2007 och planerna för 2008.

2. Resultat under 2007

2.1 Informationsförbättringar

Seminarier för handläggare på nationella myndigheter
Under 2007 har det genomförts en handfull informationsseminarier i syfte att utbilda och förbättra handläggningen av internordiska ärenden inom områdena skatt, socialförsäkringar, studier och arbetsmarknad. Seminarierna genomfördes både i regi av "Hallå Norden" och bilaterala informationstjänsterna - eller i samarbete mellan dessa. Omkring 300 nordiska handläggare kommer innan årets slut att tack vare dessa insatser ha förbättrat sin nordiska kompetens inom sitt yrkesområde, till gagn för den mobila befolkningen i Norden.

Guide för hjälp vid behandling av förtidspensionsärenden
Under året har arbetet med att sammanställa en guide för handläggning av nordiska förtidspensionsärenden färdigställts. Guiden innehåller en beskrivning av förtidspensionssystemen i de nordiska länderna, en kontrollista över den dokumentation och information som vart och ett av länderna behöver för att kunna fatta beslut samt en lista med kontaktadresser. Guiden har nu tagits i bruk av de myndigheter som handlägger förtidspensionsfrågor i länderna.

Yrkesutbildningsportal för Öresundsregionen
En särskild internetguide över yrkesutbildningar i Öresundsregionen lanserades den 11 september i år. Guiden ska vägleda unga och omskolningsintresserade i de möjligheter och begränsningar som finns för att ta söka och genomgå en yrkesutbildning bl.a. på andra sidan sundet.

Guide för unga och studerande
En särskild guide för unga (arbetande) och studerande i Norden har utarbetats. Unga människor finner det ofta svårt att på ett samlat sätt finna information kring studier och arbete i ett annat nordiskt land, och kan ofta vara dåliga på att undersöka de möjligheter och begränsningar som finns. Guiden, som kommer att ligga på Hallå Nordens webportal, kommer att underlätta målgruppens informationsinhämtande framöver.

2.2 Social och hälsa
(se även bifogad rapport från de nordiska social- och hälsoministrarnas "Pådrivare")

Möjligt för gravida och föräldralediga att flytta från Sverige
Under våren 2007 har den svenska regeringen vidtagit åtgärder som gör det möjligt för gravida och föräldralediga i Sverige att flytta från Sverige utan att mista rätten till svensk föräldrapenning. Den möjligheten har redan tidigare funnits i de övriga nordiska länderna men har varit ett mycket vanligt bekymmer för i synnerhet svenska kvinnor som velat flytta med sina män till nytt arbete i ett annat nordiskt land.

Biståndskonventionen

Den nordiska biståndskonventionen har nu reviderats. Det som är nytt i den reviderade konventionen är att bland annat en artikeln om att berörda kommuner ska samarbeta och finna formerna för en fördelning av kostnaderna för att underlätta en flytt för en person som önskar flytta till en kommun i ett annat land, men som på grund av funktionshinder har behov av socialt bistånd eller sociala tjänster. Den nya biståndskonventionen innehåller också en ny artikel som säger att de sociala myndigheterna i berörda kommuner ska bistå med klarlägganden om rätten till färdtjänst för funktionshindrade personer som vistas under längre tid i ett annat nordiskt land.

2.3 Utbildning

Överenskommelse mellan de nordiska länderna om tillgång till högre utbildning
De nordiska utbildningsministrarna förlängde 2006 "Överenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige om tillgång till högre utbildning" för ytterligare tre år, 2007-2009. Överenskommelsen inkluderar en betalningsmodell som innebär att de länder som tar emot fler studerande än de sänder ut kompenseras ekonomiskt.

Samarbete och rörlighet inom den högre tekniska utbildningen i Norden
HÖGUT har tillsammans med de nordiska samarbetsministrarna finansierat projektet NORDTEK – Integrering. Projektet skall öka samarbetet mellan de deltagande institutionerna genom att ta bort hinder för den fria rörligheten för teknologer, doktorander, lärare, forskare och övrig personal. I NORTEK ingår alla tekniska högskolor och universitet som har civilingenjörs- och forskarutbildning i Norden. Projektet är en uppföljning av rapporten "Nordbornas rättigheter" och skall resultera i en rapport och en handlingsplan. Uppföljningen fokuserar på hur erfarenheterna från projektet kan underlätta den fria rörligheten och eliminera gränshinder. Både rapporten och handlingsplanen förväntas ligga färdiga under 2007.

2.4 Finans

Arbetet med det nordiska skatteavtalet
Den nordiska "skatteavtalsgruppen" kom till i april 2005 med rapport till de nordiska finansministrarna rörande frågor som restes i rapporten "Översikt över gränshinder på skatteområdet" från oktober 2004.
Efter att denna rapport färdigställdes har den nordiska "skatteavtalsgruppen" fortsatt arbeta med en genomgång av det nordiska skatteavtalet. Detta arbete har nu nått så långt att ett protokoll till avtalet förhoppningsvis kan undertecknas innan slutet av 2007. Avtalsutkastet har ännu inte förelagts statsråden för godkännelse och innehållet är därför inte offentligt känt förrän det undertecknas.

I tillägg till genomgången av det nordiska skatteavtalet har arbetsgruppen även arbetat med skatteavtalens regler om skatteavtalsmässigt boställe. Norge har utarbetat ett frågeschema som alla nordiska länderna har besvarat. Av svaren som inkommit framgår det att finns något olika praxis i de olika länderna. I praxis visar det sig emellertid att det i de relativt få tillfällen som det har uppstått problem, har dessa blivit lösta genom samtal mellan de olika myndigheterna. Det har emellertid inte utarbetats några gemensamma regler som ska användas inom Norden.

2.5 Näring
(se även bifogad rapport från de nordiska näringsministrarnas "Pådrivare" samt Nordisk InnovationsCenters tryckta rapport "Fra Grensehindre og problemer til forenklinger og markedsmuligheter"augusti 2007).

Möjlighet att förnya danskt taxikort för personer bosatta i Sverige

Under våren 2007 vidtogs åtgärder i Danmark för att göra det möjligt för de ca 500 taxiförare som arbetar i Danmark men bor i Sverige, att förnya sina danska taxiförarkort trots att de är bosatta i Sverige.

2.6 Språk

Ny språkkonvention
Arbetet med en reviderad nordisk språkkonvention har pågått under 2005-2007. I augusti 2007 presenterades ett nytt förslag som ska behandlas av utbildningsministrarna senare i höst, för att sedan behandlas av samarbetsministrarna.

2.7 Övriga områden

Folkbokföringsavtalet
Den 1 januari i år trädde det nya nordiska folkbokföringsavtalet i kraft. Avtalet innebär bland annat att ländernas folkbokföringsmyndigheter utväxlar personuppgifter elektroniskt och att handläggningen av folkbokföringsärenden därmed avsevärt förkortas. Detta underlättar avsevärt livet för de nordbor som flyttar mellan länderna och som är beroende av ett nytt personnummer för att kunna fungera i det nya landet.

Legitimation och ID-kort i Sverige
Utländska medborgare, särskilt norska och isländska sådana, möter i Sverige ofta problem i samband med bankbesök, öppnande av konto eller hämtning av försändelser på posten. Orsaken är att svenska banker, kassaservice och post endast godkänner av svensk myndighet utfärdad legitimation. För att utan svensk legitimation kunna hantera bank- eller postärenden i Sverige krävs det för en utländsk medborgare att hans eller hennes identitet kan styrkas av make/maka eller barn med giltig svensk legitimation. Problemet drabbar såväl sådana personer som är bosatta i Sverige som sådana som är på tillfälligt besök/ej folkbokförda. Utfördandet av ID-kort i Sverige är idag inte reglerat i lag. För att försöka finna lämpliga lösningar för dessa personer har det tillsatts en utredning i Sverige och som före december månads utgång ska presentera förslag till hur dessa problem kan lösas.

Nordisk databas över gränshinder
Under hösten 2007 kommer det att skapas en nordisk sökbar och till stor del offentlig databas över samtliga kända gränshinder i Norden. Databasen kommer såväl att ha en offentlig del som en mer begränsad del för en inre krets av användare, däribland de nordiska informationstjänsterna, gränskommittéerna m.fl. Gränshindersdatabasen förväntas kunna lanseras under första halvåret 2008.

3. Frågor under behandling

3.1 Social och hälsa

Nordisk socialförsäkringsportal
De nordiska social- och hälsoministrarna beslutade i juni 2006 att upprätta en nordisk socialförsäkringsportal för att på ett överskådligt och heltäckande sätt kunna erbjuda information om respektive lands socialförsäkringssystem och koordineringen dem emellan. Arbetet med portalen är nu i full gång och portalen kommer att kunna tas i bruk i maj-juni 2008.

Arbetsrelaterad rehabilitering på tvärs av landgränserna
Genom åren har det funnits en hel del problem kopplade till möjligheten (eller omöjligheten) att genomgå en arbetsrehabilitering i bosättningslandet om arbetslandet är på andra sidan riksgränsen. Det pågår nu ett regionalt norsk-svenskt pilotprojekt mellan Hedmarkoch Värmland, och det kommer att påbörjas ett liknande pilotprojekt mellan Finland och Sverige i Tornedalen, i

syfte att undersöka möjligheten att arbetsrehabilitering kan genomföras i bosättningslandet men på arbetslandets bekostnad. Det förs även samtal om ett liknande samarbete mellan Danmark och Sverige i Öresundsregionen.

Studerandes socialförsäkringsskydd
Den nordiska socialförsäkringsgruppen håller på att studera det regelverk som styr studerandes socialförsäkringsskydd vid studier i annat nordiskt land. Särskilt studerande från Finland upplever problem på detta område. Övriga nordiska länder skyddar sina utlandsstuderande genom studiemedelssystemen, medan Finland har ett annat system som lämnar de finska studerande utan skydd vid studier i Norden, men inte i övriga världen. Den nordiska socialförsäkringsgruppen under ÄK-S arbetar med att se över de olika regelverken i länderna.

Nordisk transporttjänst för funktionsnedsatta personer
Ett pilotprojekt kring transportservice (färdtjänst) för personer med funktionsnedsättelse som är på tillfälligt besök i ett annat nordiskt land håller på att utvecklas mellan de nordiska huvudstäderna, med en förhoppning om att det på sikt ska bli möjligt att finna en färdtjänstordning inom hela EU.

Telemedicin
Ett nordiskt samarbetsforum för telemedicin startade sitt arbete i juni 2006. Detta forum har arbetat med att identifiera problem som motverkar ett effektivt samarbete inom telemedicin. En rapport från gruppen presenterades under våren 2007 (E-helse over landegrensene i Norden – muligheter og barrierer (ANP 2007:7009)), vari man diskuterar vilka juridiska, finansiella och organisatoriska problemställningar som finns och hur dessa kan lösas. Forumet har även presenterat några rekommendationer kring hur forumet självt bör föras vidare. Nordiskt e-hälsoforum har nu beviljats medel för 2007 och 2008 och ska, utöver att peka ut konkreta hinder, presentera förslag till lösningar. Genom kopplingen till nationella myndigheter ska forumet garanteras juridisk expertis.

De nordiska förbindelseorganens samarbete
Mellan de centrala sociala myndigheterna i Norden finns det ett antal så kallade förbindelseorgan som håller regelbundna möten. Vid dessa möten diskuteras praxis, och möjligheter till förbättringar av praxis och rutiner samtidigt som det informeras om ändringar i regelverk och lagar. Grupperna diskuterar också tolkningen av nya EU-domar och annan EG-rätt. Detta arbete kommer medborgarna till godo i form av bättre rutiner och bättre kvalitet i den nationella handläggningen av internordiska ärenden. De främsta förbindelseorganen rör pension, familjeförmåner, lagval och rehabilitering.

3.2 Utbildning

Nordiska mastersprogram
Under 2007 har ministerrådet utlyst medel för att utveckla nordiska mastersprogram på hög internationell nivå. 6 vinnande konsortier utnämndes i juni 2007. Ett av syftena är att identifiera den typ av gränshinder som eventuellt existerar när flera nordiska utbildningsinstitutioner skall samarbeta över nationsgränserna. I slutet av 2007 skall de vinnande konsortierna lägga fram en slutrapport där bland annat dessa frågor skall lyftas fram.

Nordisk utbildningsportal
I september 2006 beslutade den nordiska ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning att låta utveckla en nordisk informationsportal med samlad information om skolor, gymnasier, yrkesutbildningar, vuxenutbildning och högre studier i Norden. En förstudie är igångsatt och NMRS kommer i samarbete med en konsultfirma att utveckla portalen under 2008. Det förväntas att portalen kommer att kunna bidra till att reducera gränshindren på utbildningsområdet.

Kartläggning av gränshinder på utbildningsområdet
Ämbetsmannakommittén för utbildning och forskning beslutade i september 2006 att be rådgivningsgrupperna inom utbildningsområdet - NSS, HÖGUT och SVL - att i sina kommande arbetsplaner identifiera aktuella gränshinderproblem och framlägga förslag till åtgärder för att nedriva dessa. Resultatet av gränshinderarbetet skall beskrivas i årsapporterna. Både arbetsplanerna och årsrapporterna skall sändas till ämbetsmannakommittén. Detta sker sålunda fortlöpande från och med 2007.

Ömsesidigt erkännande av högre utbildning i Norden
HÖGUT finansierade 2004-2006 ett projekt för att underlätta erkännandet av högre utbildning i de nordiska länderna. Engagerade var de myndigheter och organisationer som ansvarar för erkännande av högre utbildning i de nordiska länderna, de så kallade ENIC/NARIC-kontoren. Gränshindersprojektet syftade till att upphäva gränshinder inom den högre utbildningen i Norden genom att samordna det nordiska erkännandearbetet med avseende på förhållningssätt och metod samt undersöka vilka framtida samarbetsformer som kan utveckla det nordiska samarbetet på erkännandeområdet. Projektet behandlar, förutom Norden, såväl erkännande mellan länder i närområdet som mellan Norden och andra länder/regioner i världen.

ENIC/NARIC nätverket spelar en viktig roll med avseende på rapporteringen i förhållande till Reykjavík-deklarationen, "Nordisk erklæring om godkjenning av kvalifikasjoner vedrørende høyere utdanning", som undertecknades 2004. Den första rapporten inlämnades till NMR i slutet av 2005 och påpekar att nationella olikheter vad gäller utbildningssystemens struktur och de nationella kontorens praxis, ansvar och uppgifter gör det svårt att ge en entydig bild av godkännande av högre utbildning i Norden. Rapporten beskriver koncist de främsta erfarenheterna och problemen som inrapporterats från NARIC/ENIC-kontoren i de nordiska länderna. Huvudsammanfattningen är att " fastän det finns nationella skillnader när det gäller sättet att värdera utländsk högre utbildningen, så skapar detta inte oöverstigliga erkännandeproblem."

Huvudslutsatserna i rapporten är att vi även fortsättningsvis behöver kunskap, kompetens och skicklighet i arbetet med att värdera högre utländsk utbildning såväl som gedigna kunskaper om de nordiska systemen för högre utbildning. Universitet och högskolor behöver också utveckla kunskap och metoder för att bli bättre i de erkännandeuppgifter som de ansvarar för. Erkännandekontoren och andra aktörer på den nationella nivån behöver också bättre (och mera konkret) kunskap om hur institutionerna löser sina erkännandeuppgifter. För att det skall bli möjligt att undersöka institutionernas verksamhet på detta område behövs ett uttalat uppdrag från de nationella utbildningsministerierna inför nästa rapporteringstillfälle 2007, för att motivera lärosätenas medverkan.

HØGUT har gett ENIC/NARIC-nätverket i uppdrag att fortsätta sitt arbete under perioden 2007-2009. Nästa rapport inlämnas till HÖGUT i slutet av 2007.

Studiestöd i Norden
Med bakgrund i Ole Norrbacks rapport om "Nordbornas rättigheter", skapades under HÖGUT en nordisk "Studiestödsgrupp". Gruppen består av experter från samtliga nordiska länder och är ett uttryck för att det finns ett behov av ett formaliserat samarbete i Norden på studiestödsområdet. Gruppen skall fördjupa det arbete som påbörjats med att kartlägga de nordiska regelsystemen på studiestödsområdet, följa utvecklingen av regelsystemet i de nordiska länderna, följa upp och analysera förändringsarbetet för att identifiera gränshinder, arbeta för och följa upp att informationsutbytet och återrapporteringen på olika nivåer i de nordiska länderna stärks, skapa en nordisk platt-

form för utbyte av nordiska erfarenheter på EG/EES-området samt bevaka rättsutvecklingen på studiestödsområdet inom gemenskapsrätten.

Studiestödsgruppen har under 2007 arbetat vidare med studiefinansieringsfrågorna bland annat med koppling till de eventuella gränshinder som detta område implicerar och kommer i november att avhålla en konferens i Finland kring frågorna.

3.3 Näring

Venturekapital (Nordisk Investeringsfond)
Två arbetsgrupper har tillsats i regi av Nordisk InnovationsCenter (NICe), med uppgift dels att arbeta med idén om en nordisk investeringsfond dels att undersöka eventuella juridiska och skattemässiga hinder för en nordisk venturakapitalmarknad. Arbetsgrupperna lade fram sina rekommendationer i november 2006. Gruppen har sammanfattat rapporten, med konklusioner och rekommendationen, och anpassat den vill vart land. Den viktigaste rekommendationen från gruppen var att en nordisk fond måste vara transparent. Samtliga rekommendationer i rapporten har presenterats för regeringarna och dessa har uttryckt en vilja att arbeta vidare med sina nationella utmaningar i förhållande till målet. Vidare har NICe satt igång ett projekt som ska följa upp de redan genomförda ändringarna på skatteområdet samt utreda ytterligare behov av anpassningar och harmonisering av nationella regelverk.

Nordisk bolagsform/selskapsform
Nordisk InnovationsCenter (NICe) har initierat ett arbete om skapandet av en särskild nordisk bolagsform. Idén har under 2007 prövats genom en serie endagsseminarier med berörda myndigheter och näringsliv. En grundlig utredning kommer att tillsättas efter det att seminarieresultaten är analyserade.

Ny nordisk näringslivsinformation på Internet
Nordiska ministerrådet kommer under hösten 2007 och våren 2008 att i samarbete med bland andra Öresund Direkt och Grensetjänsten, bygga upp en gemensam näringslivsinformation för framför allt små- och mellanstora företag som önskar rekrytera personal, etablera sig eller importera/exportera i ett nordiskt grannland.

Projekt kring standardisering inom byggindustrin
Inom områdena byggnation och miljöstandarder har sju projekt av betydelse för gränshindersarbetet startat. Dessa projekt påbörjades i september 2006 och kommer att pågå i två år. Förhoppningen är att projekten skall kartlägga och komma med rekommendationer kring regelverk inom bygg- och miljöstandardiseringsområdet. Följande delprojekt är i process:

1 Nordisk dokumentation för harmoniserade krav på natursten.
2 Borttagande av handelshindrande brandkrav i Norden.
3 Utarbetandet av generella riktlinjer för miljöutvärdering och CE-märkning av nordiska byggvaror i en europeisk kontext.
4 Harmonisering av de nordiska ländernas träbyggnadsregler.

Standardiseringsprojekt på varu- och tjänsteområdet
Utöver ovan nämnda projekt så har det även igångsatts tre standardiseringsprojekt på varu- och tjänsteområdet. Dessa är:

1 Nordiska horisontala standarder för insamling av miljötester.
2 Internationell standard för lättöppnade förpackningar, samt
3 Marknadsharmonisering av informationsförmedling, särskilt för bioenergimaterial.

Kartläggning av auktorisationskrav för tjänster inom byggbranschen
Hantverkare och entreprenörer inom byggbranschen möter ofta olika typer av barriärer i form av nationella krav på utbildning/auktorisationer för att få tillgång till att arbeta inom sitt yrke i ett annat nordiskt land. En undersökning som påbörjades 2006 och som skulle kartlägga auktorisationskrav inom el- och VVS-branscherna visade att inget av de nordiska länderna automatiskt godkänner ett nationellt godkänt intyg/certifikat på el-området och som är utfärdat av/i ett annat nordiskt land. Nästa steg är att i dialog med de nationella myndigheterna reducera dessa barriärer.

Fisk- och skaldjurshandel
De nordiska fiskeriorganisationernas nätverk har igångsatt ett arbete med att inventera de hinder som finns för handel med fisk- och skaldjur i Norden. Projektet har fått namnet "Intra-Nordic barriers to seafood trade".

Arbetet sker i regi av fiskeriernas näringsorganisationer och mottar stöd från ÄK-Fisk. Det förväntas av näringsorganisationerna, på basis av det resultat inventeringen ger, inkommer med rekommendationer till ÄK för vidare behandling där. Detta förväntas kunna sker redan i november 2007.

3.4 Arbetsmarknad

Nordisk studie om arbetskraftsmobilitet
De nordiska finansministrarna kommer under 2007 slutföra en studie om hur arbetskraftens mobilitet och pendling kan bidra till en långsiktigt hållbar sysselsättning och tillväxt i Norden.

Mobilitetsprogram
Kulturministrarna har beställt ett förslag till mobilitets - och residensprogram där bl.a. nationella, nordiska och internationella mobilitetsordningar kartlagts. Kartläggningen identifierade fyra olika mobilitetsbehov. En bärande tanke i utredningen var att mobilitetsprogrammet skall öka samarbetet i Norden mellan olika aktörer. Utredningen föreslog fyra typer av mobilitet för det nordiska kultursamarbetet.

Utredningen befattade sig inte direkt med hindren för mobilitet och hur man skulle kunna reducera dem. Men i utredningen påpekades att ett flertal av hindren för mobilitet som t.ex. beskattning, mervärdesskatt, upphovsrätt och socialskydd beror på skillnader i de nationella lagstiftningarna. I utredningen påpekades också att hindren för mobilitet kan ha andra än juridiska orsaker. Utredningen la grunden till det nya mobilitets- och residensprogrammet inom kulturområdet, som igångsattes den 1 januari 2007.

Informationsutbyte kring EG-direktiv på arbetsmarknadsområdet
Det pågår ett fortlöpande arbete med att utväxla information om tolkningar av EG-direktiv på arbetsmiljö- och arbetsrättsområdet, samt ett informationsutbyte mellan de nordiska länderna kring hur man avser att genomföra dessa direktiv. Syftet med samordningen är att försöka förekomma uppkomsten av nya nordiska gränshinder.

Nordisk standardiseringsgrupp rörande bl.a. maskiner och personlig skyddsutrustning
MR-A har beviljat pengar till den arbetsgrupp som arbetar med nordisk standardisering i förhållande till gällande EG-direktiv på området. Standardiseringsarbetet omfattar ett brett spektrum av områden men särskilt maskiner och personlig skyddsutrustning har sått i fokus under den senaste tiden.

3.5 Finans

Tullfri införsel från EU till Norge
Finska myndigheter har tidigare påpekat att norska regler för tillfällig tull- och avgiftsfri införsel är komplicerade att administrera när finska bygg- och

anläggningsmaskiner förs in tillfälligt i Norge. I Norge gäller andra regler än de som gäller inom EU. Norge avser att se över regelverket mot bakgrund av en internationell konvention och EU:s regelverk på området.

Nordiska biståndsavtalet (skatteområdet)
Det nordiska biståndsavtalet på skatteområdet är under revidering. I biståndsavtalet regleras betalningar mellan myndigheter i de nordiska länderna samt frågor om indrivning av skulder och utväxling av upplysningar mellan länderna på området. Det är dock osäkert när ett reviderat avtal kan förväntas vara färdigt.

Revidering av det nordiska skatteavtalet
Det pågår ett arbete med att se över det nordiska skatteavtalet. Det finns förväntningar om att avtalet kan komma att revideras. Bland annat ser man på möjligheten att ändra avtalet för bemanningsföretag i förhållande till den så kallade "Montörsregeln". Principen för beskattning av pensioner kan även-ledes komma att ses över.

Nordisk eTax utvidgas
Den nordiska skatteportalen Nordisk eTax har håller på att utvidga sitt område till att även omfatta information på alla nordiska språk vad gäller beskattning av aktier, räntor, artister som arbetar regelbundet i flera länder, samt arbete för offentliga arbetsgivare. Det har också påbörjats ett arbete med att tillhandahålla information om självständiga näringsidkare.

3.6 Övriga områden

Hallå Norden
Nordiska ministerrådets informationstjänst Hallå Norden fortsätter sitt arbete med att informera allmänheten, myndigheter och företag om gällande regler i Norden i samband med flytt, studier, arbete eller etablering och handel över gränserna.

Under 2007 har Hallå Nordens mandat utvidgats till att också omfatta vägledning av företag. Hallå Nordens webportal har under året gjorts om i grunden och kommer under hösten 2007 och våren 2008 att kompletteras med fullödig information till företag.

Gränskommittéerna
De nordiska gränskommittéerna arbetar på olika sätt i förhållande till gränshinder. Flera arbetar endast med gränshinder i form av bristande infrastruktur och språkliga och kulturella hinder, medan andra arbetar mer med gränshinder i en juridisk-administrativ bemärkelse. Från och med 2007 har finansieringssystemet för gränskommittéerna dock gjorts om så att samtliga gränskommittéer ges ekonomiska incitament att arbeta aktivt med gränshinder.

Ny nordisk pendlingsstatistik
Under hösten 2007 utkommer den andra nordiska pendlingskartan att publiceras. Nytt för denna utgåva är att den också innehåller pendlingsstatistik mellan Nordnorge och norra Finland. Förhoppningen är att framöver kunna få in den nordiska pendlingsstatistiken som en integrerad del av den nordiska statistikdatabas som framförhandlas under 2007, inom ramen för arbetet med Nordisk Statistisk årsbok.

4. Samarbete med andra organisationer

Europeiska regionala aktörer
Det pågår en löpande dialog och erfarenhetsutbyte mellan Nordiska ministerrådet och EU och med andra regionala organisationer, såsom Östersjöstaternas råd (CBSS) Arktiska rådet och Barentsrådet om gränshindersrelaterade frågor.

Samarbete med EU-Kommissionens nordiska SOLVIT-team
Under 2007 har också Nordiska ministerrådet med avseende på det nordiska informations- och gränshindersarbetet etablerat ett samarbete med EU-kommissionens DG för den inre marknaden, och särskilt EU-kommissionens problemlösarorgan, SOLVIT. I september inbjöd NMR de nordiska SOLVIT-aktörerna till ett möte i Köpenhamn för att finna formerna för det fortsatta samarbetet mellan NMR och EU rörande informationsinsatserna och arbetet med att lösa gränshinder för privatpersoner och företag.

norden

Nordic Council of Ministers

The Nordic Region in an International Perspective

Nordic co-operation in a European framework 2006

norden

Det internationale Norden

Nordisk samarbejde i eruropæisk ramme 2007

ANP 2007:727

Det internationale Norden
Nordisk samarbejde i eruropæisk ramme 2007

ANP 2007:727
© Nordisk Ministerråd, København 2007

ISBN 978-92-893-1554-8

Tryk: Saloprint Aps
Omslag: Kjell Olsson
Layout: Publikationsenheden
Omslagsfoto: Antero Aaltonen
Oplag: 700
Trykt på miljøvenligt papir som opfylder kravene i den nordiske miljøsvanemærkeordning.
Publikationen kan bestilles på www.norden.org/order. Flere publikationer på
www.norden.org/publikationer

Printed in Denmark

Nordisk Ministerråd
Store Strandstræde 18
1255 København K
Telefon (+45) 3396 0200
Fax (+45) 3396 0202

Nordisk Råd
Store Strandstræde 18
1255 København K
Telefon (+45) 3396 0400
Fax (+45) 3311 1870

www.norden.org

Det nordiske samarbejde

Det internationale NordenDet nordiske samarbejde er en af verdens mest omfattende regionale samarbejdsformer. Samarbejdet omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige, samt de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland.

Det nordiske samarbejde er både politisk, økonomisk og kulturelt forankret, og er en vigtig medspiller i det europæiske og internationale samarbejde. Det nordiske fællesskab arbejder for et stærkt Norden i et stærkt Europa.

Det nordiske samarbejde ønsker at styrke nordiske og regionale interesser og værdier i en global omverden. Fælles værdier landene imellem er med til at styrke Nordens position som en af verdens mest innovative og konkurrencedygtige regioner.

Sidehenvisningerne i nedenstående indholdsfortegnelse er ikke i overensstemmelse med indholdsfortegnelse og pagineringen for Blå Bok.

Indholdsfortegnelse

Forord 7

1. Det internationale Norden – nordisk samarbejde i europæisk ramme 11
   1.1 Indledning 11
   1.2 Samarbejdsministrenes overordnede retningslinier for Nordisk Ministerråds internationale aktiviteter 12
   1.3 Mulighedernes Norden – svar på globaliseringens udfordringer 13

2. Østersøregionen – Europas top 17
   2.1 Indledning 17
   2.2 Den Nordlige Dimension 19
      2.2.1 Indledning 19
      2.2.2 Den Nordlige Dimensions Partnerskab om sundhed og helse 19
      2.2.3 Den Nordlige Dimensions Partnerskab om miljø 21
      2.2.4 Den Nordlige Dimensions Partnerskab om IKT (NeDap) 21
   2.3 Baltic Sea Initiative (BSI) 22
   2.4 Samarbejde med Østersørådet 24
      2.4.1 Indledning 24
      2.4.2 Konkrete samarbejdsaktiviteter med Østersørådet 25

3. Samarbejde med Estland, Letland og Litauen 29
   3.1 Indledning 29
   3.2 Nordisk Ministerråds retningslinjer for samarbejde med Estland, Letland og Litauen 30
   3.3 Eksempler på nordisk baltisk samarbejde i praksis 31
   3.4 Nordiske institutioners samarbejde med de baltiske lande 42

4. Samarbejde med Nordvestrusland 45
   4.1 Indledning 45
   4.2 Nordisk Ministerråds retningslinier for samarbejde med Nordvestrusland 46
   4.3 Kundskabsopbygning og netværk 46
   4.4 Støtteprogram for frivilligorganisationer i Østersøregionen 48
   4.5 Eksempler på konkrete aktiviteter i Nordvestrusland 48
   4.6 Nordiske institutionernes samarbejde med Nordvestrusland 55
   4.7 Samarbejde med Barentsrådet 58

5. Nabopolitik i forhold til Hviderusland 61
5.1. Støtte til højere uddannelse for unge hviderussere 62

6. Samarbejde med Balkan - Kultur som brobygger 65

7. Arktis/Vestnorden og dens naboer 69
7.1 Indledning 69
7.2 Arktisk samarbejdsprogram 70
7.3 Eksempler på aktiviteter i Arktis 71
7.4 Samarbejde med Arktisk Råd 73
7.5 Vestnorden og dets naboer 74

8. Andre fælles nordiske aktiviteter set i en EU/international kontekst 79
8.1 Indledning 79
8.2 Uddannelse, Forskning og innovation 80
8.3 Naturens ressourcer 87
8.4 Grænsehindringer – styrkelse af det indre marked 95
8.5 Nordisk velfærdsinnovation – fremtidige velfærdsudfordringer 96
8.6 Andre eksempler på fagministerrådenes arbejde i en international ramme 97
8.7 Samarbejde med Europarådet 102

Bilag I: Fakta om Norden 105

Bilag II: Fakta om Nordisk Ministerråd 119

Bilag III: De nordiske statsministres pressemeddelelse af 19.06.07, Punkaharju, Finland – "Mulighedernes Norden – svar på globaliseringens udfordringer" 125

Bilag IV: Nordisk Ministerråds generalsekretærs indspil til den fælles nordiske globaliseringsproces, juni 2007 129

Forord

Udviklingen i det internationale samfund omkring de nordiske lande har en naturlig indvirkning på det fælles nordiske samarbejde. Dette gælder både politiske som økonomiske ændringer. Det nordiske samarbejde er i langt højere grad i dag end tidligere påvirket af den internationale agenda. EU's opbygning og udvidelse har skabt nye samarbejdsmuligheder og nye temaer på dagsordenen. Globaliseringens udfordringer og muligheder er et stærkt fokus for udviklingen af det nordiske samarbejde og det afspejles i Nordisk Ministerråds virksomhed. Vi ser et nordisk samarbejde, der bliver mere åbent og rettet mod vores naboer og andre internationale aktører.

Drøftelserne på Nordisk Råds session i København i efteråret 2006 satte for alvor gang i overvejelserne om, hvordan det nordiske samarbejde systematisk og fokuseret kunne understøtte nordiske interesser i en globaliseret verden. De nordiske landes stærke og omfattende kulturelle og værdimæssige fællesskab gør det oplagt at håndtere globaliseringens udfordringer i samlet flok.

De nordiske statsministre vedtog på deres sommermøde i Finland i juni 2007 en erklæring om en langsigtet fælles nordisk tilgang til globaliseringen. Denne erklæring indeholder konkrete tiltag vedr. forskning og innovation, markedsføring af Norden, et nordisk globaliseringsforum, styrket energi- og klimasamarbejde og en stærkere indsats for at ophæve grænsehindringer. Disse prioriteringer vil stå højt på den nordiske dagsorden fremover.

De nordiske statsministre peger også på Østersøregionens muligheder for at drage nytte af globaliseringen, og at målsætningerne for Nordisk Ministerråds arbejde også vil være retningslinier for samarbejde inden for andre fora, hvor de nordiske regeringer samarbejder. Dette vil også om-

fatte samarbejdet i EU/EØS som Østersørådet, Barentsrådet og Arktisk Råd.

Et øget samarbejde omkring Østersøen har da også netop i de seneste år været højt prioriteret af Nordisk Ministerråd ud fra devisen om, at lande i en region, der har et interessefællesskab, står stærkere sammen end hver for sig.

Østersøregionen vil med et effektivt samarbejde kunne fremstå som en yderst konkurrencedygtig region i Europa og formå at tiltrække investeringer og virksomheder. Samarbejdet vil ske sag for sag og indenfor forskellige områder. Af fælles interesser kan blandt andet nævnes udvikling af grænseregionalt samarbejde i Nordeuropa, fremme af regionale investeringer i forskning og innovation, kultur, forbedringer af borgeres og virksomheders muligheder for at flytte og handle på tværs af landegrænserne i regionen samt miljøbeskyttelse af Østersøen. Tillige er det en fælles sag at bekæmpe organiseret kriminalitet og menneskehandel. Ikke mindst med dette for øje samarbejder Nordisk Ministerråd og Østersørådet på flere områder og deler ambitionen om, at der skal ske en koordineret indsat og en dynamisk udvikling af regionen.

Nordisk Ministerråds samarbejde med de baltiske lande er af høj prioritet, og et fordybet samarbejde sker på flere områder – ikke mindst på forsknings- og uddannelsesområdet, hvor der nu er opnået enighed om baltisk deltagelse i Nordiske programmer på ligeværdig fod. Men det er en fortsat proces og jeg er overbevist om, at vi vil se flere områder, hvor de nordiske lande og de baltiske lande går sammen i partnerskab til fælles fordel.

Samarbejdet med Rusland står centralt og vil ikke blive mindre i de kommende år. Ved årets begyndelse blev Ministerrådets flagskib på samarbejdsområdet med Rusland lanceret – Kundskabs- og Netværks programmet. Igennem programmet gives der mulighed for at udvikle reelle partnerskaber på områder, hvor der er en fælles interesse. Vi har allerede set konkrete initiativer på flere områder og det er en klar forventning, at vi i den nærmeste fremtid vil se endnu flere partnerskaber og fælles initiativer. Russiske og hviderussiske partnere er ligeledes fokus i et grænseregionalt projekt igangsat i foråret 2006 af Ministerrådet med finansiering fra EU. Den Nordlige Dimension er et integreret politikområde i det fællesnordiske samarbejde og Nordisk Ministerråd har et forsat engagement i at bidrage til gennemførelse af den Nordlige Dimensions målsætninger.

Ministerrådet har også i årets løb knyttet tættere bånd til Barentsrådet, hvor konkrete fælles initiativer nu er påbegyndt. Ministerrådets samarbejde med Arktisk Råd har fået en endnu mere central betydning i lyset af den internationale fokus på klimaændringerne. Ministerrådet har derfor taget initiativ til, at der afholdes en konference i Grønland i efteråret 2008, hvor klimaændringerne og betydningen for det arktiske område vil være centralt. Vores naboer mod Vest, USA og Canada, er i den forbindelse centrale aktører, som vi vil se et øget samarbejde med i fremtiden.

Samarbejdet med EU er på flere områder blevet udviklet og dette er en tendens, som vil blive fortsat. Der samarbejdes i dag på blandt andet områderne om innovation, miljø, grænseregionalt samarbejde og støtte til demokratiseringsprocessen i Hviderusland. At bidrage til et fredeligt og demokratisk Europa er af stor betydning og en fælles nordisk værdi. Med dette som baggrund lancerede Nordisk Ministerråd tillige i efteråret 2006 et NGO-program med fokus på Østersøregionen med formål at styrke det civile samfund i Østersøregionen, herunder i Hviderusland.

Den nordiske globaliseringsproces igangsat af de nordiske statsministre har også rettet et nordisk blik mod Asien og de muligheder der er for fælles nordiske indsatser og muligheder. Blandt andet peges på ønsket om at undersøge mulighederne for etablering af nordiske innovationsrepræsentationer i Asien. Eventuelle fælles nordiske aktiviteter i forbindelse med Expo 2010 i Shanghai indgår også i de nordiske landes overvejelser.

Det er dog klart, at alle aktiviteter og initiativer må prioriteres og fokuseres. Det nordiske samarbejde kræver, at vi opfylder kravet om, at der er en nordisk nytte i at gå sammen om de korrekte aktiviteter. Nordisk Ministerråd skal ikke igangsætte initiativer, som andre allerede har søsat eller som andre vil kunne gøre bedre end os. Nordisk Ministerråd skal være pragmatisk og gerne som en central aktør samarbejde med andre i opnåelse af fælles målsætninger. Nordisk Ministerråds kontorer i de baltiske hovedstæder og i St. Petersborg og Kaliningrad bidrager væsentligt i denne proces. Det samme gør de Nordiske institutioner med forskellige fokusområder.

Denne årlige rapport er den første i min tid som generalsekretær for Nordisk Ministerråd, og den dækker Ministerrådets internationale virksomhed fra 1. august 2006 til 1. august 2007 med et blik ud i den nærmeste fremtid. Rapporten er udarbejdet på mit ansvar af mit personale på Ministerrådets sekretariat i København under ledelse af stabsrådgiver

Dorthe Elise Svinth. Det er mit håb, at rapporten vil være nyttig som introduktion til Nordisk Ministerråds virksomhed og det internationale Norden.

København, den 1. september 2007

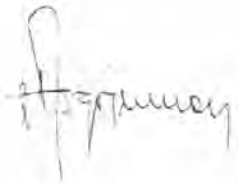

Halldór Ásgrimsson
Generalsekretær

1. Det internationale Norden – nordisk samarbejde i europæisk ramme

1.1 Indledning

Det nordiske samarbejde forandres til stadighed – ikke mindst i lyset af ændringer og nye udviklingstendenser i Nordens omverden, både europæisk som globalt.

Det nordiske samarbejde har eksisteret længe. Samarbejdet er regionalt baseret og hviler på en egen geografisk, historisk og kulturel samhørighed. Samarbejdet omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt de selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland.

Der findes både et formelt og et uformelt nordisk samarbejde. Det formelle samarbejde er institutionaliseret i to samarbejdsorganer: Nordisk Råd fra 1952, som er parlamentarikernes samarbejdsforum og Nordisk Ministerråd (NMR), som er de nordiske regeringers samarbejdsorgan[1].

NMR blev etableret i 1971. Det er et eksempel på et klassisk mellemstatsligt samarbejde, hvor beslutninger træffes med enstemmighed mellem medlemslandene. Formandskabet for Ministerrådet går på tur mellem de fem nordiske lande for et år ad gangen og assisteres af generalsekretæren og et sekretariat, der har til huse i København[2]. I 2006 havde Norge formandskabet og i 2007 har Finland overtaget, der vil blive efterfulgt af et svensk formandskab i 2008.

Statsministrene har det overordnede ansvar for samarbejdet i NMR. I praksis er dette ansvar og den daglige ledelse dog delegeret til en minister

[1] Det juridiske grundlag for samarbejdet er Helsingfors-aftalen, der trådte i kraft 1. juli 1962 og siden er revideret flere gange. Se aftalen på www.norden.org/avtal/helsingfors/sk/3-2-2-hfors.asp

[2] Der henvises bilag II med faktuelle oplysninger om NMRs opbygning, budget mv. samt til Nordisk Ministerråds hjemmeside www.norden.org

i hver nordisk regering med ansvar for nordisk samarbejde (samarbejdsministeren). De nordiske statsministre har ved deres sommermøde i juni 2007 drøftet fremtidens fokus for det nordiske samarbejde og det forventes, at de nordiske statsministre vil blive mere direkte involveret i NMRs arbejde i de kommende år, se nærmere kapitel 1.3.

Det uformelle samarbejde finder sted udenfor de nordiske institutioner og er ofte mere ad hoc præget. Det drejer sig primært om de udenrigspolitiske, forsvarspolitiske, bistandspolitiske og udenrigshandelspolitiske områder.

1.2 Samarbejdsministrenes overordnede retningslinier for Nordisk Ministerråds internationale aktiviteter

De nordiske samarbejdsministre vedtog i efteråret 2003 overordnende retningslinier for videreudviklingen af Nordisk Ministerråds (NMR) internationale virksomhed[3]. Samtlige af NMRs fagministerråd tilrettelægger deres politik og planlægning i overensstemmelse med disse overordnede retningslinjer og NMR inddrager i stigende grad helt naturligt Europapolitiske spørgsmål og aktiviteter i Ministerrådets virksomhed.

Af retningslinierne fremgår, at der i det fælles nordiske samarbejde bør lægges vægt på både at nærme det nordiske samarbejde til EUs dagsorden og at tilrettelægge de praktiske kompletteringer af den nordiske samarbejdsstruktur, som passer til EU-samarbejdet.

Tillige fremgår det af retningslinierne, at udvikling af relationerne med de baltiske lande og Nordvestrusland står højt på den fælles nordiske dagsorden, og at samarbejdet ønskes udbygget.

For så vidt angår nordisk samarbejde med andre internationale organisationer fremhæves, at udfordringen er at sikre størst mulig nordisk nytte af det samlede engagement, som de nordiske landes regeringer over tid har besluttet sig for. Heri ligger, at der skal sikres synergi imellem de forskellige regionale organisationers virksomhed og at unødig overlapning og manglende koordination skal undgås.

---

[3] Retningslinierne fremgår af dokumentet "Det Internationale Norden – nordisk samarbejde i europæisk ramme", der forefindes på Nordisk Ministerråds hjemmeside www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005;770.

Ovennævnte målsætninger har været styrende for NMRs aktiviteter og nye initiativer i de senere år. Samarbejdet med henholdsvis Estland, Letland, Litauen og Nordvestrusland er blevet fordybet[4], NMRs har øget sit engagement for at sikre virkeliggørelse af Den Nordlige Dimensions politik og der er udviklet synergi mellem de forskellige organisationers aktiviteter i det fælles geografiske område samtidigt med et øget samarbejde med EU[5] er kommet til.

Der afholdes årlige møder mellem de fire regionale organisationer (Nordisk Ministerråd, Arktisk Råd, Barentsrådet og Østersørådet) med det formål at koordinere de regionale indsatser og drøfte muligheder for fælles initiativer. NMR indkaldte til et uformelt møde blandt de fire regionale organisationer i margen af en konference om den Nordlige Dimension i januar 2007 i Helsingfors. Det er det lettiske formandskab af Østersørådet, som indkalder til det næste officielle møde blandt de fire regionale råd.

Nye internationale vilkår for det nordiske samarbejde indebærer dog ikke, at alt nordisk samarbejde udspringer direkte af dette perspektiv. For en region af Nordens særlige karakter, vil der altid findes samarbejde, hvis motiv udgår fra regionen selv.

1.3 Mulighedernes Norden – svar på globaliseringens udfordringer

Som resultat av en strukturreform i december 2005 består Nordiska Ministerrådet (NMR) utöver stats- och samarbetsministrar också av tio fackministerråd[6]. Bakgrunden till reformen var framför allt att den internationella miljön där nordiska samarbetet verkar, i stor utsträckning är förändrad i förhållande till den omgivning som existerade då NMR etablerades. Därutöver har vissa viktiga nordiska frågor blivit helt eller delvis över-

[4] Se kapitel 3 og 4.

[5] www.europa.eu

[6] En minister i varje regering är nordisk samarbetsminister. Dessa ministrar bildar ett särskilt ministerråd (MR-SAM). Härutöver består Nordiska ministerrådet av tio fackministerråd: Ministerrådet för utbildning och forskning; Ministerrådet för närings-, energi och regionalpolitik; Ministerrådet för kultur; Ministerrådet för miljö; Ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk; Ministerrådet för ekonomi och finanspolitik; Ministerrådet för lagstiftning; Ministerrådet för jämställdhet; Ministerrådet för social- och hälsopolitik; Ministerrådet för arbetsliv.

tagna av andra, i första hand EU. Den här utvecklingen har en naturlig inverkan på det nordiska samarbetets dagordning och struktur.

Förutom de politiska strukturerna förstärks också den internationella tendensen i det nordiska samarbetet genom den ökande globaliseringen. Världen omkring Norden har ett avgörande inflytande över det nordiska samarbetet. Ett utvidgat EU med 27 medlemsländer ger nya möjligheter, men sätter samtidigt ökad press på konkurrensen. De nordiska länderna måste utnyttja ett starkt och effektivt samarbete för att hålla sig i konkurrensen om sysselsättning, investeringar och begåvningar. Ytterligare är den globala ekonomin en utmaning. Kina och Indien konkurrerar inte längre enbart med pris men också i stigande grad med vetenskap. Detta ger anledning till att överväga vad de "kunskapstunga" nordiska länderna skall leva av i framtiden.

En diskussion kring Nordens roll i en globaliserad värld inleddes då sekretariat tillsammans med den danska tänketanken "Mandag Morgen" i oktober 2005 publicerade ett debattinlägg med titeln "Norden som global vinderregion – På sporet af den nordiske konkurrencemodel"[7]. I debattinlägget ger 27 ledande nordiska opinionsbildare från näringsliv, den akademiska världen, myndigheter och kulturliv sina synpunkter på de nordiska ländernas möjligheter i den globala ekonomin. Härunder värderas om det finns särskilda gemensamma nordiska värden, i vilket omfång de nordiska styrkepositioner och kompetenser kan knytas till dessa värden, och hur de nordiska ländernas regeringar i givet fall kan främja och använda dem.

De nordiska statministrarna diskuterade globaliseringen vid Nordiska Rådets session hösten 2006, och detta var startskottet för ett nordiskt samarbete om Nordens möjligheter i en globaliserad värld. Under våren 2007 har ett omfattande arbete genomförts i sekretariatet för att ta fram förslag på hur Norden kan möta de utmaningar globaliseringen skapar. I mars 2007 i Köpenhamn, arrangerade NMR och Nordiska Rådet gemensamt ett temaseminarium med ett sextiotal representanter från näringsliv, universitet och politik som diskuterade globaliseringens utmaningar. Deltagarna kom med många idéer och man enades om 10 utvalda förslag som kan bidra till att skapa ett starkare Norden.

---

[7] Der henvises her til publikationen på www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:777 hvor der også findes en engelsk sammenfatning.

En viktig förutsättning i arbetet har varit fokusering och följande områden har slutligt prioriterats: klimat, miljö och energi, kunskap och innovation samt profilering av Norden. Generalsekreteraren rapporterade förslagen vid de nordiska statsministrarnas informella sommarmöte i juni 2007, se bilag IV. Statsministrarna tog vid detta möte initiativ till ett antal åtgärder för att främja Norden i en globaliserad värld, se bilag III[8]. Generalsekreterarens förslag kommer att vara en viktig del i genomförandet av dessa initiativ.

Globaliseringsarbetet kommer att prägla en stor del av ministerrådets arbete framöver och kommer att innebära att samarbetet måste ges en ny inriktning, som både är anpassad till den politiska dagordningen i Norden och den nya internationella samarbetsmiljön. Samarbetet i NMR måste således ses i perspektivet av det omgivande internationella samfundet och komplettera de andra europeiska och internationella samarbetsforumen, där de nordiska länderna deltar, först och främst EU/EES.

[8] www.vn.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/sv.jsp?toid=2213&c=0&moid=2216&oid=198735

2. Østersøregionen – Europas top

2.1 Indledning

Et øget samarbejde omkring Østersøen har i det seneste år været højt prioriteret af de nordiske lande ud fra devisen om, at lande i en region, der har et interessefællesskab, står stærkere sammen end hver for sig. Ikke mindst er dette særlig gældende for små lande. Nordisk Ministerråd (NMR) har derfor øget samarbejdet med landene og øvrige internationale aktører omkring Østersøen.

Foto: Johannes Jansson

Samarbejdet med Polen tog et væsentligt skridt fremad under det polske formandskab i Østersørådet og regelmæssige møder finder fortsat sted mellem NMR og repræsentanter for den polske regering. Konkret samarbejde i de senere år er tillige blevet styrket – ikke mindst på innovationsområdet og i forhold til demokratistøtte til Hviderusland, se nærmere

kapitel 5. Samarbejde med Polen sker tillige inden for de konsultationer, som NMR har med Visegrad-landene[9], hvor informationsudveksling sker på ad hoc basis. Samarbejdet med de baltiske lande og Nordvestrusland er under forsat udvikling og fordybning (se kapitel 3 og 4) og tyske partnere deltager i diverse projekter, herunder på innovationsområdet. Endvidere har NMR haft diverse konsultationer med dels nordtyske delstater dels repræsentanter for den tyske forbundsregering om mulighederne for et øget samarbejde. Endvidere har NMR deltaget i forskellige aktiviteter sammen med tyske repræsentanter, ikke mindst konferencen "Talents on Top of Europe" i Berlin i juni 2007, som NMR medfinansierede sammen med blandt andre Baltic Development Forum (BDF)[10]. Konferensens fokus var Østersøregionens udfordringer og muligheder for at tiltrække, uddanne og mobilisere de menneskelige ressourcer, der kræves for at kunne drive en voksende kundskabsøkonomi i regionen. NMR tillægger det stor betydning at fremme Østersøregionens attraktionskraft og dermed øge mulighederne for en stabil økonomisk vækst til gavn for borgere og virksomheder. Østersøregionen er en naturlig "arbejdsplads" for fælles nordiske interesser og er af høj prioritet i det nordiske samarbejde. Østersøregionen kan være "Europas top" – ikke bare geografisk. Østersøregionens betydning fremgår også af de nordiske statsministres fælles pressemeddelelse fra juni 2007, hvori der henvises til ønsket om at styrke hele Østersøregionens konkurrencekraft og mulighed for at drage nytte af globaliseringen.

Østersøregionen vil med et effektivt samarbejde kunne fremstå som en yderst konkurrencedygtig region i Europa og formå at tiltrække investeringer og virksomheder. Samarbejdet vil ske sag for sag og indenfor forskellige områder. Af fælles interesser kan blandt andet nævnes udvikling af grænseregionalt samarbejde i Nordeuropa, fremme af regionale investeringer i forskning og innovation, kultur, forbedringer af borgeres og virksomheders muligheder for at flytte og handle på tværs af landegrænserne i regionen samt miljøbeskyttelse af Østersøen.

[9] Polen, Ungarn, Tjekkiet og Slovakiet
[10] www.bdforum.org

2.2 Den Nordlige Dimension

2.2.1 Indledning

Nordisk Ministerråd (NMR) bidrog til udformningen af det nye grundlag for den Nordlige Dimension, som blev vedtaget af EU, Rusland, Norge og Island i Helsingfors i november 2006[11]. I det nye grundlag for den Nordlige Dimension indgår NMR direkte som deltager i virkeliggørelsen af politikken.

NMR har gjort den Nordlige Dimension til et integreret politikområde i det fællesnordiske samarbejde i Østersøregionen og Barentsregionen, og har i de senere år arbejdet for at bidrage til gennemførelse af den Nordlige Dimension målsætninger. I 2006/2007 har indsatsen særligt været koncentreret på områderne social og sundhed, miljø og samarbejdet om information, kommunikation og teknologi (IKT). Også en større vægt er i de senere år kommet på samarbejde indenfor områderne uddannelse og forskning.

NMR deltager i informationssystemet for den Nordlige Dimension og har i den forbindelse rapporteret alle projekter med relation til den Nordlige Dimension[12]. I 2006 deltog NMR i alt i 94 projekter indenfor den Nordlige Dimension. Det samlede budget for projekterne, hvor NMR deltog i finansieringen, udgjorde 246 millioner EURO.

2.2.2 Den Nordlige Dimensions Partnerskab om sundhed og helse

Et dynamisk og stærkt nordisk samarbejde inkluderer også et forstærket samarbejde med Nordens naboskabslande. Det er et klart mål, at hovedparten af Nordisk Ministerråds (NMR) aktiviteter rettet mod samarbejdet med naboskabslandene på social og sundhedsområdet koordineres indenfor Den Nordlige Dimensions Partnerskab om Sundhed og Socialt Velbefindende. For at optimere koordineringen af den nordiske indsats på dette område har NMR allokeret en deltidsstilling ansat på kontoret i Skt. Petersborg til partnerskabets sekretariat med henblik på at facilitere en effektiv dialog med de russiske parter. Vigtige samarbejdsområder for mi-

[11] Se www.norden.org/russland/sk/nord_dim.asp og ec.europa.eu/external_relations/north_dim/index.htm

[12] www.norden.org/russland/sk/nord_dim_databas.asp

nisterrådet er udsatte børn og unge og deres familier, sundhed, indsats mod alkohol og narkotikamisbrug samt indsats mod menneskehandel med fokus på sociale- og sundhedsmæssige aspekter samt ligestilling.

NMR er en af de internationale organisationer som underskrev "Northern Dimension Partnership on Public Health and Social Well-being" deklarationen i Oslo i oktober 2003. NMR har siden arbejdet aktivt i partnerskabet og partnerskabets ekspertgrupper med et klart sigte om at fremme et reelt partnerskab mellem de involverede lande, task forces og internationale organisationer blandt andet via konkrete samarbejdsprojekter indenfor partnerskabet. Kontakter og samarbejde med andre regionale organisationer som Østersørådet (CBSS)[13], "World Health Organization" (WHO)[14], EU[15], Arktisk Råd (AC)[16] og Barentsrådet (BEAC)[17] er også en vigtig dimension af NMRs arbejde.

Som led i NMRs mål om at fremme konkrete samarbejdsinitiativer indenfor rammen af Den Nordlige Dimensions Partnerskab har NMR i 2006 taget initiativ til en række aktiviteter. Det drejer sig om et forebyggelsesprojekt om alkohol- og narkotikamisbrug blandt unge. Projektet udføres af partnerskabets ekspertgruppe "Social Inclusion, Healthy Lifestyles and Work Ability" (SIHLWA) i samarbejde med lokale organisationer. Projektet implementeres i Skt. Petersborg. Erfaringerne formidles til de øvrige lande. Derudover er der taget initiativ til et projekt målrettet mod udsatte børn og unge samt deres familier i Nordvest Rusland. Partnerskabets ekspertgruppe SIHLWA er aktivt involveret i udviklingen af projektet. NMR har inviteret andre lande og organisationer til at deltage i projektet for at sikre projektets gennemførelse.

NMR har siden 2002 sat fokus på bekæmpelse af menneskehandel. Der er forsat et stort behov for at fremme konkrete initiativer på dette område, ikke mindst i tilknytning til samarbejdet indenfor den Nordlige Dimensions Partnerskab, herunder i samarbejde med internationale organisationer som for eksempel CBSS. Konkret har NMR afsat 1 millioner danske kroner til igangsætning af et partnerskabsprojekt mod menneskehandel. Derudover igangsættes et nyt projekt indenfor den Nordlige Dimensions region om forebyggelse af menneskehandel blandt teenagepiger

[13] www.cbss.st
[14] www.who.int
[15] www.europa.eu
[16] www.arctic-council.org
[17] www.beac.st

og drenge på institutioner. Der er tale om et samarbejdsprojekt mellem modtager- og aftagerlande. Projektet implementeres i de tre baltiske lande og Nordvest Rusland (Skt. Petersborg, Kaliningrad og Murmansk). Se også kapitel 4.5.

Endelig er der taget initiativ til at arrangere en konference i samarbejde med Partnerskabet om temaet "Social deltagelse, sund livsstil og arbejdsevne". Konferencen finder sted i Skt. Petersborg og afholdes i december 2007.

2.2.3 Den Nordlige Dimensions Partnerskab om miljø

Nordisk Ministerråd (NMR) er aktiv i EUs Nordlige Dimensions Partnerskab om miljø gennem det nordiske miljøfinansieringsorgan "Nordic Environment Finance Corporation" (NEFCO)[18]. NEFCO er en anerkendt samarbejdspartner i regionen, som siden 1990 har arbejdet med finansiering af miljøprojekter i de østeuropæiske lande, ikke mindst gennem en betydelig projektportefølje i Nordvestrusland og i de baltiske lande. I 2006 har NMR gennem NEFCO engageret sig i fem projekter indenfor samarbejdet om miljøsatsninger i Nordvestrusland med de internationale finansieringsinstitutter gennem "Northern Dimension Environmental Partnership" (NDEP)[19]. Projekterne omfatter vand- og afløbshåndtering, fjernvarmeforsyning, samt håndtering af atomaffald i Murmansk, Novgorod, Skt. Petersborg og Kaliningrad. Udover de ovennævnte projekter forvalter NEFCO en lang række forskellige fonde for forskellige opdragsgivere, som har til formål at forbedre miljøet i regionen. Totalt har NEFCO i dag 20 aktive fonde med en sammenlagt kapital på cirka 235 millioner EURO. NEFCO har afviklet 11 fonde med en sammenlagt kapital på cirka 30 millioner EURO.

2.2.4 Den Nordlige Dimensions Partnerskab om IKT (NeDap)

Nordisk Ministerråd (NMR) deltog i 2005–2006 i partnerskab med Østersørådet i ledelsen af "The Northern eDimension Action Plan" (NeDAP)[20] inden for rammerne af den Nordlige Dimension. NMR har særlig haft

[18] www.nefco.org
[19] www.ndep.org
[20] www.riso.ee/en/nordic

interesse for to aktionsliner indenfor NeDAPs handlingsplan, om henholdsvis indikator for videnssamfundet og IT infrastruktur samt internetforskning. Som en del af NeDAP initiativet er de baltiske lande inviteret til at deltage i projekter under Nordunet3[21] forskningsprogrammet. Styrekomiteen for Nordunet3, har afsat 10 procent af programmets midler hertil, og der blev i 2006 opnået enighed om formen for de baltiske landes deltagelse i programmet, herunder en finansieringsmodel baseret på en kombination af national selvfinansiering og indskud til en fælles pulje på basis af landenes bruttonationalprodukt (BNP). De baltiske lande deltager derefter som observatører i styregruppen for Nordunet. Det forventes, at der i 2007 kan udsendes invitation til ansøgninger fra forskergrupper i de baltiske lande.

Sammen med de nordiske nationale statistiskbureauer har NMR etableret et samarbejde om at frembringe en række statistiske indikatorer om, hvordan informationssamfundet udvikler sig i Østersøregionen, "Indicators for the Information Society in the Baltic Region"[22]. Her ses det, at de baltiske lande sammen med de nordiske er langt over det europæiske gennemsnit med hensyn til næste udbredelse og brug af en lang række informations- og kommunikationsteknologier. Det ses også, at de baltiske lande med stor hast i øjeblikket er ved at indhente de nordiske landes traditionelle forspring på IT-området.

2.3 Baltic Sea Initiative (BSI)

Østersøregionen har et stort uudnyttet potentiale. En stærk position i dag er dog ikke ensbetydende med en varig førerposition. Det er derfor udfordringen for beslutningstagere fra såvel den politiske verden som erhvervslivet at være målrettede i indsatsen for at udnytte Østersøregionens potentiale. Østersøinitiativet BSI[23] arbejder netop på at fremme konkurrencekraft og bæredygtig udvikling i Østersøregionen.

Nordisk Ministerråd (NMR) har i 2007 overdraget formandskabet for BSI til Baltic Development Forum (BDF)[24]. BSI er et "netværk af net-

---

[21] www.nordunet3.org

[22] Der henvises til publikationen på www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:577

[23] www.norden.org/internationellt/balticsea/sk/index.asp

[24] www.bdforum.org/

værk" etableret af BDF og det svenske innovationsbestyrelsen VINNOVA, se også kapitel 3.3.

BSI er en "bottom up" proces for de aktører i Østersøregionen, som aktivt arbejder for at udvikle konkurrencekraft og vækst i regionen. Initiativet binder mange uafhængige netværk tættere sammen så de styrker hinanden og giver deres indsatser større gennemslagskraft. Initiativet samler også viden og erfaringer fra regionen, som kan lede frem til fremadrettede policy anbefalinger.

Under initiativet har man prioriteret følgende fem områder for:

- Udvikling af rammevilkår og konkurrenceevne for erhvervsklynger i og på tværs af regionen
- Styrke kompetencer og muligheder for brugerdreven innovation
- Styrke forskningssamarbejdet i Østersøregionen
- Integration af de finansielle markeder
- Markedsføre og "brande" Østersøregionen

De seneste år har NMR drevet arbejdsgrupper om forbedring af den generelle innovationspolitik i Østersøregionen, samt om innovationspolitik, der specifikt rettede sig mod brugerdreven innovation og mod at styrke erhvervsklynger. I Kapitel 8 findes et nærmere beskrivelse af et større projekt om erhvervsklynger Baltic Sea Region INNOnet, som NMR driver i samarbejde med VINNOVA i Sverige og FORA i Danmark. Projektet er finansieret af EU og indgår i en større satsning på klyngepolitik fra EU-kommissionens side. Målet er at bidrage til at udvikle hele Østersøregionen til at stå stærkere i en tid med stadig stærkere international konkurrence. Hermed styrkes også de nordiske landes position. Projektet skal føre til fælles programmer og aktiviteter, der kan styrke erhvervsklynger og hermed også den regionale udvikling i og på tværs af regionen. Innovation og forskning står i det hele taget højt på NMRs dagsorden. Se endvidere kapitel 8.2 for NMRs arbejde med at udvikle forskningssamarbejdet i Østersøregionen. NMR deltager endvidere i et projekt om branding af Østersøregionen, som gennemføres af BDF. NMRs tidligere generalsekretær, Per Unckel, sidder nu i BDFs rådgivende bestyrelse[25].

NMR arrangerede i København i oktober 2006 konferensen "Investing in Research and Innovation – Exchanging European Experiences in a

[25] www.bdforum.org/show/english/organisation/advisory_board.aspx

Nordic Context" i samarbejde med EU-kommissionen og med involvering af de nordiske institutioner NordForsk, NICe, Nordisk Energiforskning og NordRegio. Som et pre-konferense arrangement afholdt NMR workshoppen "The Baltic Sea initiative 2010" med mere end 200 deltagere, hvor en rækkes fremstående personer fra østersølandende holdt oplæg under ledelse af NMRs daværende generalsekretær Per Unckel.

NMR arrangerede i april 2007 sammen med BDF et seminarium med titlen 'Attracting Talents to the Region', inden for rammen af netværket BSI, med særlig fokus på hvordan man tiltrækker højtkvalificeret arbejdskraft til regionen. På seminariet blev fremlagt konkrete initiativer og mulige samarbejdsformer med henblik på at frigøre potentialet i østersøregionen til fulde. Seminariet afholdtes i NMRs lokaler i København og såvel flere organisationer som virksomheder deltog.

I juni 2007 var NMR med til at arrangere en konference i Berlin med temaet "Talents on Top of Europe", der havde Østersøregionens udfordringer og muligheder for at tiltrække, uddanne og mobilisere menneskelige ressourcer til at presse på den hurtigt voksende vidensøkonomi i østersøregionen på programmet. Med til at organisere konferencen var endvidere ScanBalt, BDF, BioTOP, Berlin-Brandenburg, BioCon Valley, samt Danmark, Finland og Sveriges ambassader i Berlin.

Hertil kan nævnes, at NMR og Nordisk Investerings Bank (NIB)[26] gik sammen om at finansiere årets "State of the Region"-rapport, som er et godt instrument til at identificere, hvilke udfordringer som Østersølandene står overfor. Rapporten for 2007 bliver præsenteret på BDFs topmøde i 2007 i Tallinn.

2.4 Samarbejde med Østersørådet

2.4.1 Indledning

De regionale organisationer Østersørådet (CBSS)[27], Arktisk Råd (AC)[28], og Barentsrådet (BEAC)[29] berører i betydelig grad samme geografiske

[26] www.nib.int
[27] www.cbss.st
[28] www.arctic-council.org
[29] www.beac.st

område og beslægtede aktiviteter som Nordisk Ministerråd (NMR). Derfor søges til stadighed samspillet med disse organisationer udviklet. Bestræbelserne går ud på dels at sikre gensidig information om mål og aktiviteter, dels at etablere konkret samarbejde om projekter eller anden indsats, hvor et samvirke kan understøtte fælles målsætninger for at undgå unødige overlapninger af organisationernes virke og samtidigt skabe synergi mellem de forskellige aktørers aktiviteter i Østersøregionen. Vedrørende samarbejdet med AC og BEAC se kapitel 7.3, henholdsvis kapitel 4.8.

Samarbejdet med CBSS er under konstant udvikling. Der sker på sekretariatsniveau løbende informationsudveksling, ligesom der finder regelmæssige møder sted mellem sekretariater og formandskaber. I 2006 blev der for eksempel indgået aftale om udveksling af sekretariatsmedarbejdere. Især undersøges løbende mulighederne for at udvikle fælles initiativer, herunder konkrete projekter.

2.4.2 Konkrete samarbejdsaktiviteter med Østersørådet

Nedenfor følger en række eksempler på konkrete samarbejdsaktiviteter som Nordisk Ministerråd (NMR) har med Østersørådet (CBSS)[30].

NMR samarbejder med CBSS indenfor den Nordlige Dimensions Partnerskab om Sundhed og Socialt Velbefindende. Konkret er CBSS inviteret til at deltage i en referencegruppe knyttet til et projekt rettet mod forebyggelse af menneskehandel blandt teenager på institutioner i de baltiske lande og Nordvestrusland. Se også kapitel 2.2.2.

Børn og unge

Nordisk Børne- og Ungdomskomité (NORDBUK)[31] har taget initiativ til en proces, der skal føre til en øget koordinering af det fælles nordiske samarbejde på børne- og ungdomsområdet med CBSS og Barentsrådet (BEAC)[32] De første møder fandt sted i 2003, og i august 2006 i Rovaniemi enedes man om fremover at tilstræbe et tættere samarbejde mellem formandskaberne for de tre strukturer. Dette arbejde følges i 2007 op af det finske formandskab i NORDBUK.

---

[30] www.cbss.st
[31] www.ciriusonline.dk/nordbuk
[32] www.beac.st

Derudover foregår en gensidig dialog og informationsudveksling med CBSS om konkrete initiativer på områderne udsatte børn og unge med henblik på at fremme koordinering og undgå overlap.

Bæredygtig udvikling

NMR deltager i samarbejdet i Baltic 21[33], der et samarbejde om en bæredygtig udvikling i Østersøregionen. I samarbejdet deltager udover medlemslandene i Østersørådet (CBSS), herunder de nordiske, EU, "The Helsinki Commission" (HELCOM)[34], VASAB[35], en række internationale finansieringsinstitutter samt NGO' som er tilknyttet Østersøregionen. NMR er medlem af Senior Officials Group (SOG).

Baltic Euroregional Network – BEN

Baltic Euroregional Network (BEN)[36] er et projekt finansieret af EU Baltic Sea Region Interreg III B Østersøprogrammet, Nordiska Ministerrådet (NMR) og Østersørådet (CBSS). Projektets mål er at skabe spatial udvikling og territorial integration i regionen ved at bygge netværk i euroregionerne/grænseregionerne i Østersøområdet. NMR, CBSS og andre partnere, der inkluderer partnere fra de nordiske som de baltiske lande samt Rusland og Hviderusland, gennemfører projektet.

NMRs kontor i Vilnius er ledende partner i projektet. Projektet startede i juli 2005 og forventes afsluttet slutningen af 2007. Siden projektets begyndelse er der gennemført 32 arrangementer. Projektet har opnået mange af de planlagte resultater – et netværk af grænseregioner i Østersøområdet er etableret, dialogen mellem euroregionerne og de central myndigheder i de baltiske lande og Rusland er blevet styrket, grænseregionernes institutionelle kapacitet er blevet udviklet og grænseregionalt samarbejde har fået en større opmærksomhed på politisk niveau i Østersøregionen. I oktober 2007 planlægges projektets afsluttende konference afholdt. En strategi for netværkets arbejde efter projektets afslutning planlægges fremlagt på konferencen.

I forlængelse af BEN-projektet leder NMR fra april 2007 et projekt med partnere fra primært Rusland og Hviderusland: BEN-EAST, der har

[33] www.baltic21.org
[34] www.helcom.fi
[35] www.vasab.org
[36] www.benproject.org

til formål at inddrage partnere fra Rusland og Hviderusland i BEN-netværket. Projektet er finansieret af EUs Tacis program. Rollen som ledende partner i projektet varetages af NMRs kontor i Skt. Petersborg. Se kapitel 4.5 for mere information om BEN-EAST.

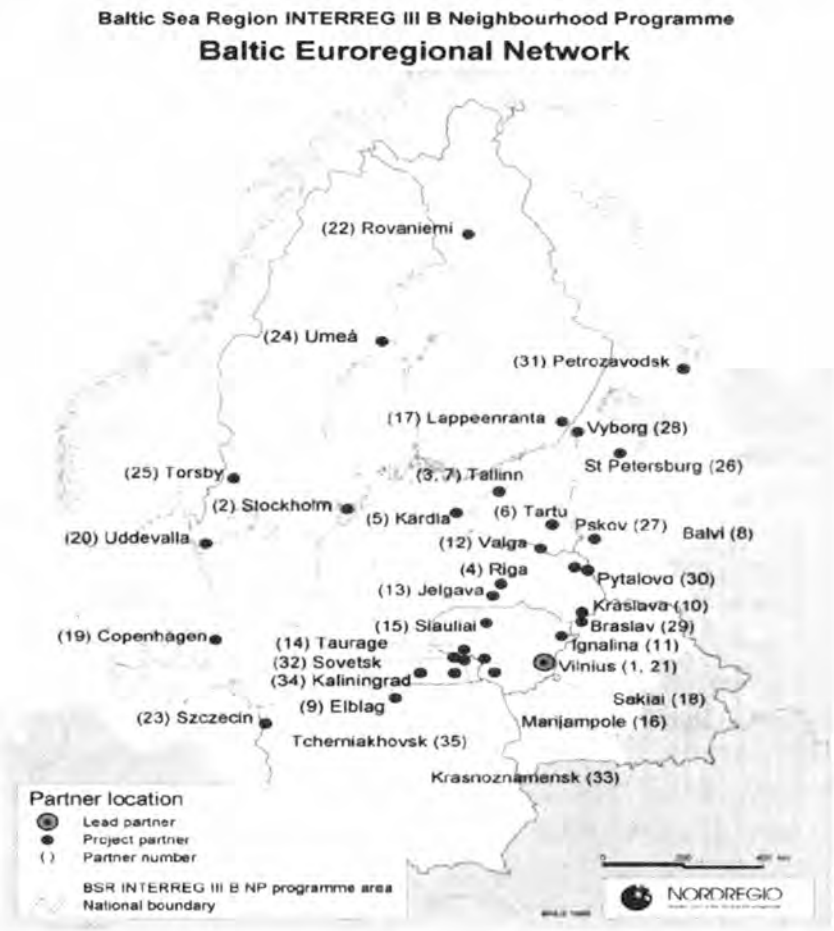

Den Nordlige Dimension

Nordisk Ministerråd (NMR) har i 2005–2007 sammen med Østersørådet (CBSS)[37] deltaget i et partnerskab på IT-området i regi af "The Northern

[37] www.cbss.st

eDimension Action Plan" (NeDAP)[38] inden for rammerne af den Nordlige Dimension, se kapitel 2.3.4. Endvidere deltager NMR i samarbejdet inden for Partnerskabet om sundhed og helse under Den Nordlige Dimension, hvor der også finder samarbejde sted mellem CBSS og NMR. I dette samarbejde er der især fokus på øget bekæmpelse af menneskehandel, se nærmere under kapitel 2.3.2.

Art Baltica – kultursamarbejde

Art Baltica[39] är ett samarbetsforum för kulturmyndigheter i länderna runt Östersjön med målet att understödja kulturprojekt som omfattar flera av länderna i Östersjöregionen och som kan utveckla nätverk för fortsatt kulturellt samarbete i länderna runt Östersjön. Ett annat mål är att lyfta fram Östersjöregionens kulturella identitet och mångfald.

[38] www.riso.ee/en/nordic
[39] www.ars-baltica.net/

3. Samarbejde med Estland, Letland og Litauen

3.1 Indledning

Nordisk Ministerråd (NMR) og de tre baltiske lande har siden begyndelsen af 1990'erne udviklet et stadig dybere og bredere samarbejde. NMR oprettede i 1991 kontorer i de tre baltiske hovedstæder for at yde støtte til landenes bestræbelser for national uafhængighed.

Foto: Johannes Jansson

Med Estlands, Letlands og Litauens medlemskab af EU blev der sat punktum for en æra med samtidig begyndelse af en ny fase i samarbejdet med de baltiske lande. Det er en væsentlig prioritet for NMR at uddybe samarbejdet med de baltiske lande på områder, hvor der er en fælles interesse og på et ligeværdigt grundlag. Dette samarbejde, som kaldes NB8-samarbejdet, vil samtidigt kunne styrke Østersøregionen som helhed.

I løbet af det seneste år har NMR sammen med de baltiske landes regeringer

drøftet, hvorledes landene kan deltage i forskellige aktiviteter på lige fod med de nordiske lande og med egen finansiering. Senest blev det bekræftet under møder i foråret 2007 mellem NMRs generalsekretær og de tre baltiske regeringschefer, at der er en fælles interesse i at udvikle det nordisk-baltiske samarbejde. De konkrete forhandlinger er endnu ikke tilendebragt. På området forskning og uddannelse har man åbnet en række programmer for baltisk deltagelse, hvorefter der er indgået internationale aftaler med de baltiske lande på to specifikke områder, baseret på samfinansiering i henhold til den nordiske BNI model[40]. Det er dels deltagelse i det nordiske mobilitets- og netværksprogram Nordplus[41] og i forskningsprogrammet Nordunet3[42] (se nærmere kapitel 3.3).

NMRs kontorer i de tre baltiske hovedstæder er væsentlige aktører i udviklingen af et fordybet nordisk-baltisk samarbejde[43]. Kontorerne er blandt andet initiativtager til fælles nordisk baltiske aktiviteter på forskellige områder.

3.2 Nordisk Ministerråds retningslinjer for samarbejde med Estland, Letland og Litauen

Udviklingen i NB8-samarbejdet skal ses som et integreret led i det interesse, som de nordiske lande har i at fremme samarbejdet i Østersøregionen, og dermed skabe grogrund for fælles vækst og stabilitet i den nordlige del af Europa.

Udviklingen af samarbejdet i det forgangne år er sket med udgangspunkt i de af de nordiske samarbejdsministres vedtagende "Retningslinier for Nordisk Ministerråds (NMRs) samarbejde med Estland, Letland og Litauen 2006–2008" fra december 2004[44] Retningslinierne skal ses som NMRs bidrag til at føre et prioriteret samarbejde videre i et nyt politisk miljø. Retningslinierne beskriver blandt andet, hvilke hovedprioriteringer

---

[40] Økonomisk fordelingsnøgle baseret på landenes BNI (Brutto national indkomst)

[41] www.norden.org/uddannelse/stoetteordninger/sk/

[42] www.nordunet3.org

[43] Der henvises her til kontorense hjemmesider www.norden.lt, www.norden.lv/, www.norden.ee.

[44] Retningslinierne fremgår af dokumentet "Det Internationale Norden – nordisk samarbejde i europæisk ramme", der forefindes på Nordisk Ministerråds hjemmeside www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2005:770.

NMR har for samarbejdet og på hvilken måde samarbejdet kan udvikles. Samarbejdsministrene bekræftede på et møde i december 2006, at man fra nordisk side fortsat tillægger udviklingen i det nordisk-baltiske samarbejde en høj prioritet, og at retningslinerne udgør et vigtigt instrument til udvikling heraf.

Intensionen bag retningslinierne er at identificere områder, hvori de nordiske og baltiske lande har fælles interesser, og dermed inden for hvilke fagområder samarbejdet først og fremmest bør fordybes. Retningslinierne er ikke at betragte som et slutprodukt, men derimod som et led i en løbende proces. Retningslinierne er et værktøj, og skal ses som et udgangspunkt for udviklingen af fælles ambitioner mellem otte lande.

Det er naturligt, at fokus i samarbejdet ændre sig når omverdens fokus flyttes. Klimaspørgsmålet, fremtidssikring af energiforsyningerne og globaliseringen i bredforstand er derfor naturlige emner for det nordisk baltiske samarbejde. Ligeledes kan fremhæves, at støtte til demokratisering af Hviderusland har været et gennemgående tema i samarbejdet i det seneste år.

Som det fremgår af de nordiske statsministres fælles pressemeddelelse i forbindelse med deres sommermøde i Finland i juni 2007 ønskes et fordybet samarbejde med de baltiske lande og dermed at fremme hele Østersøregionens konkurrencekraft, samt at det nordiske samarbejde skal ske med synergi for øje i forhold til den globaliseringsproces, der er igangsat på regionalt niveau og i europæisk regi, se yderligere kapitel 1.3.

Samarbejdet med Estland, Letland og Litauen vil løbende blive evalueret med henblik på at sikre, at samarbejdet fortsat udvikles og at samarbejdet er tråd med fælles nordiske-baltiske interesser.

3.3 Eksempler på nordisk baltisk samarbejde i praksis

Samarbejdet mellem de nordiske og de baltiske lande udvikles fortsat. Det er en løbende proces, som sker indenfor de forskellige ministerområder.

Samarbejdet er et samarbejde mellem otte lande. Nordisk Ministerråds (NMR) sekretariat stiller sig til rådighed for NB8-samarbejdet, om de pågældende lande måtte ønske dette. NMRs sekretariat fungerer i dag som sekretariat for det konkrete NB8-samarbejdet på blandt andet miljø-, uddannelses-, forsknings- og justitsområdet.

NB8-samarbejdet har udmøntet sig ved blandt andet en række fælles mødeaktiviteter, såvel på embedsmandsniveau som på ministerniveau. For eksempel finder NB8-møder sted på blandt andet udannelses-, ligestillings, justits-, miljø- og energiområdet. Hertil kommer, at der finder nordisk-baltisk samarbejde sted inden for rammerne af EUs Partnerskaber under Den Nordlige Dimension, herunder især på social- og helseområdet, se kapitel 2.2.2. Også på det erhvervs- og innovationspolitiske område finder diverse projekter sted inden for en multilateral ramme i området dækkende af den Nordlige Dimension. Særligt kan nævnes etablering af et forum for gensidig læring om innovationspolitik i Østersøregionen, som har været det bærende i det nordisk-baltiske samarbejde på næringslivsområdet, se herom kapitel 8.2. På visse områder, er det hovedsagligt de nordiske institutioner, som har samarbejde med de baltiske lande.

Nordisk-baltisk samarbejde bliver herudover løbende styrket gennem det øgede samarbejde mellem NMR og Østersørådet (CBSS)[45]. Det gælder blandt andet på det grænseregionale område og miljøområdet, se herom under kapitel 2.4.

Endvidere er der i 2006/2007 sket et øget interessefællesskab gennem samarbejdet i Baltic Development Forum (BDF)[46] og Baltic Sea Initative (BSI)[47], som NMR i 2006 har været formand for, se nærmere kapitel 2.3

Af nye samarbejdsområder kan for eksempel fremhæves det strategiske veterinære beredskabssamarbejde omfattende den nordiske baltiske region, der blev opnået enighed om på et nordisk baltisk ministermøde i København i november 2006.

I år 2006/2007 er der tillige sket en væsentlig udvikling af samarbejdet omkring styrkelse af civilsamfundet ved igangsætningen af NMRs NGO-program med fokus på samarbejde i Østersøregionen, se nærmere kapitel 4.4. Hertil kommer, at der såvel i år 2006 som i år 2007 er afsat midler til direkte støtte til styrkelse af samarbejdet mellem nordiske og baltiske NGO'er.

Det bekræftes fra såvel nordisk som baltisk side, at der er en reel interesse i at samarbejde på områder, hvor der kan konstateres en fælles interesse og nytte, og en fortsat udvikling i NB8-samarbejdet må forventes over tid.

---

[45] www.cbss.st

[46] www.bdforum.org

[47] www.norden.org/internationellt/balticsea/sk/index.asp

Det skal fremhæves, at der også finder nordisk-baltisk samarbejde sted uden for rammerne af NMR, som for eksempel på udenrigs- og forsvarsområdet.

På stort set alle områder i NMRs regi er der udviklet et NB8-samarbejde. Visse områder er dog særlig udbygget, herunder miljø, energi og uddannelsesområdet. Til illustration af udviklingen af NB8-samarbejdet følger nedenfor en række konkrete eksempler på nordisk baltisk samarbejde på områder i NMRs regi.

Uddannelses – og forskningsområdet

På *uddannelses- og forskningsområdet* er der med baggrund i "Agreed Minutes" fra det nordiske-baltiske uddannelses- og forskningsministermøde i København i marts 2004 sammensat en nordisk-baltisk koordineringsgruppe, *"BN8 Education and Research"*, for samarbejdet på uddannelses- og forskningsområdet. Gennem møder i 2005 og 2006 har BN8-gruppen udarbejdet vedtægter for egen virksomhed og handlingsplan for perioden 2005–2007. Begge er efterfølgende godkendt af de nordiske og baltiske ministre.

Af handlingsplanen fremgår to konkrete områder for et fordybet nordisk-baltisk samarbejde:

1. Utvidelse av Nordisk Ministerråds (NMR) mobilitets- og nettverksprogrammer på utdanningsområdet, Nordplus-programmene[48]
2. Baltisk involvering i det fælles nordiske forskningssamarbejde. De baltiske landes deltagelse i forskningsprogrammet Nordunet3[49] om internetteknologier.

På utdannelsesområdet utvikles det med dette reelle nordisk-baltiske partnerskap. Et særlig viktig steg er den oppnådde enighet i 2006 om åpning av neste generasjon Nordplus programmer for baltisk deltakelse på like fot fra 2008.

Nordplus

Nordisk Ministerråd for utdanning og forskning (MR-U) besluttet i 2006 å etablere et nytt *Nordplus Rammeprogram*[50] for perioden 2008 – 2011

[48] www.norden.org/uddannelse/stoetteordninger/sk/
[49] www.nordunet3.org

og besluttet at programmet åpnes for deltakelse fra Estland, Latvia og Litauen på like fot med de nordiske land. Beslutningene ble tatt etter konsultasjon med de baltiske utdannings- og forskningsministrene. Med bidrag fra alle åtte deltakerland vil det årlige Nordplus budsjettet være cirka 63 millioner danske kroner. Administrasjonen av rammeprogrammet ivaretas av nordiske og baltiske programkontorer i koordinert fellesskap. Programmets prioriteringer og retningslinjer styres av nordisk-baltiske programkomiteer.

De nåværende Nordplus programmene på områdene skole, høyere utdanning og voksnes læring, det vill sige, Nordplus Junior, Nordplus Høyere Utdanning og Nordplus Voksen, inkorporeres i det nye rammeprogrammet fra 2008. I tillegg vil rammeprogrammet også inneholde en "horisontal" programdel, Nordplus Horisontal, som skal støtte og fremme tverrsektorielt utdanningssamarbeid. Tema og problemstillinger på språkområdet vil også inngå i Nordplus Horisontal. Det nåværende programmet for språkområdet, Nordplus Språk, videreføres fra 2008 som et separat nordisk språkprogram, utenfor Nordplus Rammeprogram.

Åpning av Nordplus for Estland, Latvia og Litauen vil gi muligheter for samarbeid på hele utdanningsområdet og i utdanningssystemene på alle nivå i alle åtte land til gjensidig nordisk og baltisk nytte. Oppstarten av Nordplus Rammeprogram fra 2008 forberedes i løpet av 2007 i et eget utviklingsprosjekt der også de baltiske land deltar.

NordForsk

De baltiske lande har en fælles observatør i NordForsks bestyrelse. Tanken er, at de baltiske lande skal have mulighed for at deltage i NordForsks initiativer. Baggrund herfor er, at Nordisk Ministerråds (NMRs) samarbejde på forskningsområdet nu er koncentreret og skal samordnes i NordForsk. Med udgangspunkt i dette må ethvert forskningssamarbejde mellem de baltiske lande og NMR forholde sig til NordForsk. Et konkret forskningssamarbejde på lige fod iværksættes i 2007 gennem internetforskningsprogrammet Nordunet3.

De baltiske land deltar også i NordForsks større tematiske satsninger, de nordiske centre for fremragende forskning. NordForsk-rapporten "Going Nordic" viser at 53 av NordForsks prosjekter i 2006 hadde deltakelse fra baltiske land. Bare 10 prosent av deltakerne avslutter samarbei-

[50] www.norden.org/uddannelse/stoetteordninger/sk/

det når NordForsk finansiering avsluttes. Når det gjelder kunnskapsoverføring viser samme undersøkelse at mer enn 75 prosent av NordForsks aktiviteter har resultert i kunnskapsoverføring til de tre baltiske land eller Nordvest Russland.

Nordunet3

Nordisk Ministerråd (NMR) har indgået et samarbejde med Østersørådet (CBSS)[51] inden for rammerne af "Northern eDimension Action Plan 2005–2006" (NeDAP). Som en del heraf er mulighederne for, at de baltiske lande kan deltage i forskningsprogrammet Nordunet3 om internetteknologi blevet undersøgt. Dette er en eksplicit prioritering i NB8-samarbejdet og skal fungere som et "pilot case" for fremtidigt nordisk baltisk forskningssamarbejde. De baltiske landes repræsentanter i arbejdsgruppen har været med til at anbefale en betalingsmodel, hvor de deltager på lige fod med de nordiske lande, som alle betaler ind til et fællesbudget, uden garanti for at vide, om deres forskere bliver udvalgt af programkomiteen til finansiering. Det forventes, at der i 2007 kan udsendes invitation til ansøgninger fra forskergrupper i de baltiske lande. Efter at NeDap udløb ved udgangen af 2006 er samarbejdet fortsat i regi Ministerrådet for uddannelse og forskning (MR-U). I 2007 blev der også indledt drøftelser mellem repræsentanter for de nordiske og baltiske lande om et nærmere samarbejde om den elektroniske infrastruktur – eInfrastructure, gennem et fælles nordisk baltisk projekt: "Baltic Ring".

Videreudvikling af samarbejdet indenfor uddannelse, forskning og IKT

I efteråret 2007 vil der blive afholdt fælles nordisk baltiske uddannelses- og forskningsministermøder, hvor der vil blive drøftet videreudvikling af samarbejdet indenfor uddannelse, forskning og IT, herunder hvordan prioriterede områder kan konkretiseres.

Miljø

Med baggrund i retningslinierne for Nordisk Ministerråds (NMR) samarbejde med Estland, Letland og Litauen er der etableret regelmæssig nordisk-baltiske kontakt, og dette samarbejde førte i 2007 til enighed om at udvide det eksisterende program for udveksling af tjenestemænd, til også at omfatte en særskilt pulje til finansiering af udveksling af miljøtjene-

[51] www.cbss.st

stemænd. Ordningen gælder ikke alene tjenestemænd fra ministerier og styrelser, men tillige for tjenestemænd på det regionale og kommunale niveau. Dette har været et særskilt ønske fra de baltiske partnere, i det man især ønsker at styrke kapaciteten på det borgernære niveau. Der foregår tillige et betydeligt miljøsamarbejde på projektniveau, i det de nordiske miljøarbejdsgrupper gennemfører en række initiativer, projekter og aktiviteter i samarbejde med de baltiske stater. I 2006–2007 udgjorde dette projektsamarbejde en ganske betydelig del, nemlig 33 nuværende og planlagte projekter til en samlet værdi af cirka 15 millioner danske kroner. Samarbejdet med de baltiske lande omfatter næsten alle Miljøministerrådets faste og tværsektorielle arbejdsgrupper, og har blandt andet haft fokus på klimasamarbejde, bioenergi samt kemikalier. Hertil kommer en række baltiske miljøprojekter, som finansieres gennem den nordiske investeringsfond Nordic Environmental Finance Cooperation (NEFCO)[52]. Se desuden NEFCO engagement under kapitel 3.4.

Sundhed og helse

Ett viktigt insatsområde är ett treårigt samarbetsprogram (2006–2008) med fokus på barn och unga med nedsatta funktionsämnen och deras familjer i Nordvästryssland och de tre baltiska länderna. Programmets målsättning är att förbättra förhållandena för funktionshindrade barn och deras familjer genom ändring av inställningen till funktionshindrade barn, genom vidareutbildning av personal samt utveckling av relevanta servicetjänster för dessa barn och deras familjer. Härunder pågår ett antal projekt i samarbete med lokala myndigheter, NGO'er, nordiska institutioner, Europarådet med flera.

Foto: Johannes Jansson

Människohandel är också ett prioriterat område för samarbetet

[52] www.nefco.org

med de baltiska länderna. I juni 2006 beslutade ministrarna på social- och hälsoområdet att sätta fokus på de sociala aspekterna av människohandel. I förlängelse av detta hölls det i oktober samma år en rundabordskonferens om temat "sociala aspekter av människohandel" för socialministrarna i de nordiska länderna, de tre baltiska länderna samt Polen och Ryssland. Ministrarna beslutade att samarbeta om konkreta förebyggande projekt och initiativ som skall öka kunskapen om människohandel över landsgränserna. Ett projekt som är inriktat på tonåringar på institutioner är under utveckling. Se vidare kapitel 2.2.2.

Ligestilling

Det nordiskbaltiska jämställdhetssamarbetet baserar sig på ett samarbetsprogram som de nordiska och baltiska jämställdhetsministrarna har godkänt för åren 2007–2008. Samarbetet skall fokusera på kön och makt, kön och ungdom, könsperspektiv på budgetarbete, män och jämställdhet, människohandel och våld mot kvinnor. Vartannat år hålls ett nordiskbaltiskt jämställdhetsministermöte. Årligen hålls ett möte mellan den nordiska ämbetsmanskommittén och representanter från de baltiska ländernas jämställdhetsenheter. Målsättningen är att årligen arrangera aktiviteter, som ger ett gemensamt mervärde.

För de nordiska och baltiska jämställdhetsministrarna har kampen mot människohandel för sexuella ändamål en mycket hög prioritet på agendan och de är mycket upptagna av vilka åtgärder som behöver vidtas för att motverka prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Människohandel är ett internationellt växande problem. Ministrarna poängterar vikten av ett brett samarbete, koordinering och effektivering mellan de olika sakområdena, internationella organisationerna, task forcen och länderna.

Fiskeri og havbrug, Jord- og skovbrug samt Levnedsmidler

I Ministerrådet for Fiskeri og havbrug, Jord- og skovbrug samt Levnedsmidler (MR-FJLS) arbejdes der sammen med Estland, Letland og Litauen på alle niveauer, lige fra ministre til arbejdsgrupper. Arbejdet er formaliseret med fire embedsmandskomiteer som omdrejningspunkt dækkende ministerrådets fire politikområder. På alle områder afholdes der regelmæssige møder i disse nordisk-baltiske embedsmandskomiteer.

På ministerniveau afholdes møde hvert tredje år, hvoraf det sidste møde afholdtes i november 2006. På mødet blev deklarationer på følgende områder vedtaget: Udvikling af landdistrikter og kystområder, gråsæler i Østersøen og samarbejde vedrørende genetiske ressourcer. Derudover blev der vedtaget en strategi for det veterinære samarbejde. En stor del af ministerrådets fagområder er ligeledes medtaget i EUs handlingsplan for Den Nordlige Dimension.

På fiskeriområdet koncentrerer samarbejdet med de baltiske lande sig om væsentlige problemstillinger for Østersøens fiskeri og akvakultursektorer. Bæredygtig udvikling af akvakultur er et tema og udvikling af fiskeriturisme, således at værdiskabningen kommer kystbefolkningen til gode er et andet eksempel. Kampen mod illegalt, uregistreret og urapporteret fiskeri i Østersøen er også højt på samarbejdets dagsorden.

På jordbrugsområdet har en meget stor del af samarbejdet været på projektniveau. Prioriterede områder er arbejdet indenfor genetiske ressourcer, landdistriktspolitik, økologi, genteknologi samt forskning og uddannelse.

På fødevareområdet findes der forskellige nordiskbaltiske arbejdsgrupper. Senest blev der i 2006 oprettet en ny om fødevarekæden (fødevaresikkerhed og dyrevelfærd). Som opfølgning på strategien om et samarbejde vedrørende det veterinære beredskab vil der blive planlagt en fælles veterinær beredskabsøvelse, der vil finde sted i begyndelsen af 2008. På forskningsområdet deltager de baltiske lande også i det europæiske ERAnet om forskning i fødevaresikkerhed, SAFEFOODERA, se videre herom i kapitel 8.3.

På skovbrugsområdet har man særligt haft aktiviteter inden for skovforskning og -forvaltning. Arbejdet forventes i de kommende år at koncentrere sig om skovbrugsforskning, implementering af internationale konventioner, genetiske ressourcer og biodiversitet, bioenergi og landdistriktsudvikling.

Innovationspolitik

De seneste år har Nordisk Ministerråd (NMR) drevet arbejdsgrupper om forbedring af den generelle innovationspolitik i Østersøregionen, samt om innovationspolitik, der specifikt rettede sig mod brugerdreven innovation og mod at styrke erhvervsklynger. Målet er at bidrage til at udvikle hele

Østersøregionen til at stå stærkere i en tid med stadig stærkere international konkurrence.

Projektet "Northern Dimension Working Group on Innovation" (NDWGI)[53] har i løbet af 2006 været rammerne om et forum for gensidig læring om innovationspolitik i Østersøregionen og det bærende i det nordiskbaltiske samarbejde på næringslivsområdet. Deltagere fra alle regionens 11 lande, herunder de tre baltiske lande, har præsenteret erfaringer med innovationspolitik og her haft fokuserede drøftelser om konkrete politiske tiltag, evaluerings metoder med mere samt drøftet muligheder for samarbejde og fælles tiltag. Se nærmere kapitel 8.2.

Næringsområdet

Inden for næringsområdet skal endvidere nævnes Nordprolink, som fortsættes i 2007 i de baltiske lande[54] Nordprolink har til formål at styrke erhvervsmiljøet mellem Norden og de baltiske lande, og konkret formidle kontakt mellem nordiske og baltiske små og mellemstore virksomheder gennem praktikordninger for baltiske medarbejdere til nordiske virksomheder. Programmet sigter mod øget samarbejde mellem virksomheder på tværs af Østersøområdet.

Nordisk Ministerråd (NMR) har endvidere styrket sit samarbejde med de baltiske lande gennem deltagelse i "The Baltic Sea Initiative" (BSI)[55], der beskrives nærmere under kapitel 2.3.

Justitsområdet

Inom ramen för det nordiskbaltiska justitiesamarbetet ges inte bara möjlighet att fördjupa och utveckla sådana frågor som behandlas i EU/EES, utan även att på olika vis samarbeta när det gäller andra frågor. De nordiska och baltiska justitieministrarna möttes i september 2007 för ett femte möte. Man diskuterade bland annat möjligheterna att förhindra att företagare som fått näringsförbud i ett land inte skall kunna fortsätta den olagliga verksamheten i ett grannland, enhetliga digitala signaturer för att underlätta för handeln, de sociala aspekterna när privatpersoner inte längre kan betala sina skulder, bortförande av barn, hur myndigheter kan utforma enkla och lättförståeliga lagar och bestämmelser och olika former av tekniska bevismedel.

[53] www.nordicinnovation.net/prosjekt.cfm?id=1-4415-32

[54] www.nordprolink.net

[55] www.norden.org/internationellt/balticsea/sk/index.asp

Ministrarna förnyade även mandatet för den tjänstemannagrupp som förmedlar kontakter mellan departement, ministerier och andra myndigheter.

Bæredygtig udvikling

Med henblik på at fremme samarbejdet og dialogen om bæredygtig udvikling har Nordisk Ministerråd (NMR) arrangeret seminarer i Tallinn, Vilnius og Riga i december 2006. I seminarerne deltog indlægsholdere fra de nordiske lande og fra de respektive baltiske lande samt de relevante nationale aktører med formål at debattere fremtidige mål og indsatser til fremme af bæredygtig udvikling.

Finansområdet

På finansområdet pågår et projekt om at effektivisere den multilaterale støtte til de berørte lande i Østersøregionen med hjælp af en koordineret nordisk strategi. Strategien skal udvikle former for øget samarbejde mellem de multilaterale institutioner (finansielle og andre, for eksempel Europæisk Investeringsbank og Verdensbanken) som de nordiske lande er medlemmer i. Målsætningen er at forbedre udbyttet af de nordiske landes ressourceindsatser i de multilaterale organisationer. De samlede resultater publiceres i efteråret 2007. Herudover foregår et omfattende samarbejde på finansområdet uden for Nordisk Ministerråds (NMR) regi.

Arbejdsmarkeds spørgsmål

Samarbetet rörande arbetslivsfrågor är av mindre karaktär. Inga möten på politisk nivå har arrangerats under rapporteringsperioden. På ämbetsmannanivå finns det en nordisk-baltisk-polsk EU-informationsgrupp, som sedan 2006 har haft en litauisk sekreterare. Gruppen håller två möten om året, varav ett vid behov avhålls i Bruxelles tillsammans med EU-attachéer.

Nordisk Institution for Videreuddannelse på Arbejdsmiljøområdet (NIVA)[56] samarbetar också med de baltiska länderna genom planläggning och avveckling av kurser i de baltiska länderna samt genom balternas deltagelse i NIVAs kurser i Norden. NIVA anordnar också kurser i nordvästra Ryssland med hjälp av projektfinansiering. Nordiska Ministerrådet (NMR) har också bidragit med stipendiefinansiering som har gett

[56] www.niva.org

forskare och "trainee trainers" från nordvästra Ryssland och de baltiska länderna möjlighet att delta i NIVAs internationella kurser.

Kultur

På kulturområdet genomförs gemensamma projekt löpande. Många gemensamma projekt blir initierade under året, härunder aktiviteter i regi av nordiska kulturinstitutioner. Därtill har Sleipnir-programmet för mobilitet och nätverksbyggnad bidragit till att många konstnärer från de nordiska länderna och Estland, Lettland och Litauen har fått resestipendier. Stödordningen "Closer Culture Neighbours" bidrar också till utbyte och mobilitet för kulturaktörer från de tre baltiska länderna under år 2007.

Samarbete på politisk nivå är nyligen startat. Ämbetsmannakommittén för nordiskt kulturellt samarbete (ÄK-K) uttryckte intresse för gemensamma mobilitetsinsatser med de baltiska länderna vid sitt möte i mars 2007 i Köpenhamn. De baltiska kulturministerierna har därefter utpekat kontaktpersoner inom respektive baltiska länders kulturdepartement. Formella kontakter på avdelningschefsnivå eller liknande vid kulturministerierna har tidigare inte funnits inom kulturområdet och ses därför som ett välkommet steg i utvecklingen av ett nytt nordiskbaltiskt kultursamarbete på politisk nivå.

ÄK-K beslutade att ge i uppdrag att undersöka intresset för ett nordisktbaltiskt mobilitetsprogram med gemensamt ägarskap inför beslut om programmet vid nordiska kulturministermötet i oktober 2007. Ett inledande arbetsmöte ska arrangeras i Riga i augusti 2007. De baltiska kontakterna vid kulturministerierna och Nordiska Ministerrådets (NMR) baltiska kontor medverkar för att diskutera möjligheter, behov och inriktningar för framtida gemensamma program och jämföra med existerande program.

I oktober 2007, i anslutning till det nordiska ämbetsmannakommittémötet, kommer ett NB8 möte att avhållas med de baltiska kulturkontakterna. Syftet med NB8 mötet är att utarbeta ett delmoment om nordiskbaltiskt kultursamarbete som en integrerad del av de nordiska kulturministrarnas årligen reviderade handlingsplan för 2007–2009.

3.4 Nordiske institutioners samarbejde med de baltiske lande

Estland, Letland og Litauen er inviteret til at deltage i arbejdet i de fælles nordiske institutioner. Deltagelsen må forventes udviklet over tid i takt med, at fælles interesseområder vokser frem og præciseres. De nordiske institutioner har i dag flere forskelligartede projekter i de baltiske lande. De baltiske lande har siden januar 2005 været fuldt ud medlemmer i den Nordiske Investeringsbank (NIB)[57]. De baltiske lande har i NordForsks[58] bestyrelse en fælles observatørrepræsentant fra de nationale organer for forskningsfinansiering i henholdsvis Estland, Letland og Litauen. Repræsentationsskabet roterer mellem de tre baltiske lande.

En anden måde at fordybe samarbejdet mellem de nordiske lande og de baltiske lande er, at der etableres fælles projekter mellem de fælles nordiske institutioner og de baltiske lande. Et endnu tættere samarbejde kan ske ved indgåelse af samarbejde af mere strategisk karakter og med et mere eller mindre permanent tilsnit. Muligheden for at udvikle fælles nordisk-baltisk ejerskab i stil med NIB-modellen holdes åben, og vil kunne aktualiseres, når samarbejdet inden for institutionens rammer har gjort en sådan udvikling naturlig. De baltiske landes deltagelse i de nordiske institutioner vil således kunne udvikles over tid og vil kunne indledes med for eksempel strategiske partnerskaber frem for egentlige medejerskaber.

Institutionernes aktiviteter i de baltiske lande er af meget forskellige art. Som eksempel kan nævnes projekter vedrørende forøgelse af arbejdsmiljø i baltiske virksomheder[59], ligestilling[60], energiforskning[61], samarbejde om plantegenetiske ressourcer[62], forskningsprojekter på medie- og kommunikationsområdet[63], narko- og alkoholmisbrug[64], ontologisk forskning[65], miljøprojekter[66], projekter til fremme af regionens inno-

---

[57] www.nib.int.
[58] www.nordforsk.org.
[59] www.niva.org
[60] www.nikk.uio.no
[61] www.nordicenergy.net
[62] www.ngb.se
[63] Nordisk informationscenter for medie og kommunikationsforskning www.nordicom.gu.se
[64] Nordiskt center för alkohol- och drogforskning www.nad.fi
[65] NIOM – Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer www.niom.no
[66] Nordic Environmental Finance Cooperation (NEFCO), se kapitel 2.3.3.

vationssystemer og bidrag til en øget industriel forskning på internationalt niveau i regionen[67] samt et samarbejdsprogram rettet mod børn og unge med nedsat funktionsevne[68].

I begyndelsen af 2007 blev der endvidere søsat en praktikordning for baltiske partnere ved de nordiske institutioner. Det er de nordiske kontorer i de baltiske hovedstæder, der koordinere dette arbejde.

[67] Nordic Innovation Centre (NICe) Læs mere under kapitel 8.2.
[68] www.nsh.se

4. Samarbejde med Nordvestrusland

4.1 Indledning

Foto Merete Bendiksen

Nordisk Ministerråd (NMR) lægger stor vægt på et nært samarbejde med Rusland og særligt regionerne i Nordvestrusland. Det overordnede formål med samarbejdet er at understøtte en demokratisk samfundsudvikling, økonomisk udvikling og åbne og pluralistiske kontakter over grænserne. Derudover ønsker NMR gennem samarbejdet med både Rusland og de baltiske lande at styrke og udvikle Østersøregionen som en dynamisk region i Europa. Fra russisk side er der tillige givet udtryk for stor interesse for at videreudviklet samarbejdet med NMR, hvilket senest blev bekræftet af viceudenrigsminister Grushko under NMRs besøg i Moskva i sommeren 2007. NMRs finske formandskab og generalsekretær skal i efteråret drøfte konkrete udviklingsprogrammer med de relevante regionale myndigheder i Skt. Petersborg og i Kaliningrad.

Gennemførelse af projekter og øvrige initiativer indenfor NMRs Ruslandsprogram sker først og fremmest gennem Nordisk Ministerråds kontorer i Skt. Petersborg[69] og Kaliningrad[70].

NMRs kontor i Kaliningrad blev åbnet officielt i september 2006. Kontoret har tilsvarende opgaver som kontoret i Skt. Petersborg. Kontoret

[69] www.norden.ru
[70] www.norden39.ru

vil således bidrage til at implementere ministerrådets retningslinier og Ruslandsprogrammet, se herom nedenfor. I kontorets første år har fokus især været på udvikling af samarbejde om udsatte børn og unge, uddannelse og forskning, miljø og energi samt grænseregionalt samarbejde.

4.2 Nordisk Ministerråds retningslinier for samarbejde med Nordvestrusland

Nordisk Ministerråds (NMR) grundlag for samarbejde med Nordvestrusland er retningslinierne, som blev godkendt af samarbejdsministrene i december 2004, og Ruslandsprogrammet 2006–2008, som blev vedtaget i 2005[71].

Prioriteterne i Ruslandsprogrammet 2006–2008 er kundskabsopbygning og netværk, deltagelse i den Nordlige Dimensions Partnerskaber[72], NGO-samarbejde, samarbejde i Barentsregionen samt grænseregionalt samarbejde og Nordisk Projekteksportfonds virksomhed, som dækker en større del af regionen.

4.3 Kundskabsopbygning og netværk

Programmet for Kundskabsopbygning og Netværk er flagskibet i Nordisk Ministerråds (NMR) samarbejde med Nordvestrusland. Programmet blev lanceret i januar 2007 og har et budget i 2007 på i alt 22,5 millioner danske kroner[73].

Programmet har til formål at understøtte udviklingen af netværk og erfaringsudveksling mellem de nordiske lande og Nordvestrusland. Programmet har fire hovedfokusområder: 1) offentlig forvaltning, 2) forskning og uddannelse, 3) erhvervsudvikling/næringsliv, 4) det civile samfund. Under de fire hovedområder er der identificeret 12 indsatsområder (se faktaboks). Med programmet støttes først og fremmest såkaldte mobilitetsaktiviteter, det vil sige langsigtede samarbejder mellem myndighe-

[71] www.norden.org/russland/sk/riktlinjer.asp?lang=

[72] Se kapitel 2.2 om den Nordlige Dimension.

[73] Se NMRs Ruslandsprogram og Retningslinier for NMRs samarbejde med Nordvestrusland på www.norden.org/russland.sk/riktlinjer.asp?lang=

der, universiteter, organisationer etcetera med henblik på udvekslingsophold i Norden for repræsentanter fra russiske myndigheder, organisationer, universiteter etcetera. Målsætningen er at give støtte til mindst 500 årlige udvekslingsophold for repræsentanter fra målgrupperne. Hviderussiske partnere kan i et vist omfang deltage i programmet[74].

Siden programmets lancering er flere delprogrammer blevet udviklet og lanceret, blandt andet på indsatsområderne social og helse, bekæmpelse af menneskehandel, energisamarbejde, erhvervsudvikling/næringsliv, parlamentarikersamarbejde. I efteråret 2007 forventes en række nye delprogrammer lanceret, herunder et delprogram for embedsmænd i kommuner og regioner og delprogrammer til styrkelse af netværk og samarbejde mellem NGOer, unge politikere og journalister fra Nordvestrusland og de nordiske lande[75] samt flere delprogrammer på kulturområdet med fokus på kompetenceudvikling og netværksopbygning på regionalt niveau på initiativ fra russiske kulturaktører.

Indsatsområder indenfor kundskabs- og netværksprogrammet i 2007

Offentlig forvaltning:
- Lokal forvaltning
- Bekæmpelse af menneskehandel
- Social og sundhed
- Energisamarbejde
- Samarbejde på det juridiske område

Forskning og uddannelse:
- Forskningssamarbejde
- Uddannelsessamarbejde

Erhvervsudvikling/næringsliv:
- Forbedringer af vilkårene for små og mellemstore virksomheder

Det civile samfund
- Kultursamarbejde
- Journalist- og mediesamarbejde
- Parlamentarikersamarbejde
- NGO-samarbejde

[74] Se kapitel 5 om Nabopolitik i forhold til Hviderusland.

[75] Information om nye delprogrammer findes på www.norden.org/internationellt og www.norden.ru

4.4 Støtteprogram for frivilligorganisationer i Østersøregionen

I syfte att stärka det civila samhället i Östersjöregionen lanserades ett NGO-program under hösten 2006[76]. Programmet ger nordiska frivilligorganisationer i partnerskap med NGOer från Estland, Lettland, Litauen och Polen stöd till att bidra till utvecklandet av ett starkt civilt samhälle i Ryssland och Vitryssland och därigenom stärka demokratin.

Programmet har tillkommit för att stimulera kunskapsutbyte mellan frivilligorganisationer i Östersjöregionen och stärka dessa genom projektaktiviteter där minst en organisation från norden deltar tillsammans med minst en organisation från de baltiska länderna eller Polen och minst en organisation från Nordvästryssland eller Vitryssland.

Programmet har väckt stort intresse och hittills resulterat i drygt 100 ansökningar varav 15 partnerskapsprojekt beviljats medel. Programmet har bland annat givit stöd åt NGOer aktiva på miljöområdet, inom social- och hälsa, ungdom, media, utbildning och kultur. Ytterligare projekt förväntas få stöd under hösten 2007. NGO-programmet har en årlig budget på cirka 5 miljoner danska kronor (DKK) och enskilda projekt kan beviljas upp till 500 000 DKK per år. För stöd till samarbetet mellan nordiska och baltiska frivilligorganisationer finns en särskild ansökningsordning[77]. Från hösten 2007 kommer det vidare att bli möjligt för ryska frivilligorganisationer att delta i kortare utbyten inom ramen för kunskapsuppbyggnads- och nätverksprogrammet (se kapitel 4.3)[78].

4.5 Eksempler på konkrete aktiviteter i Nordvestrusland

Social og helse

De sociale problemer i Rusland er stigende. Mange børn og unge anbringes på grund af massive problemer i hjemmet. Skt. Petersborg Bystyre har udtrykt stor interesse for at samarbejde med Nordisk Ministerråd (NMR) om indsatser målrettet særligt udsatte gruppe. Indsatsen vil især

[76] www.norden.org/russland/sk/samarb_fri.asp?lang=

[77] För mer information om nordisk-baltiskt NGO-samarbete, se hemsidor till NMR:s kontor i Estland, Lettland och Litauen www.norden.org/info/sk/baltikum.asp

[78] www.norden.ru/Article.aspx?id=161

fokusere på sociale problemstillinger relateret til udsatte børn og unge og deres familier samt ofre for menneskehandel. Konkret drejer det sig om at støtte udviklingen af sociale servicecentre i nærmiljøet for at styrke det forebyggende sociale arbejde. En helt særlig milepæl i arbejdet er en samarbejdsaftale mellem Skt. Petersborg Bystyre og NMR om et fremtidigt samarbejde på social- og sundhedsområdet samt ligestilling. Aftalen blev underskrevet i juni 2007. NMR arbejder på at udvide samarbejdsaftalen til også at omfatte Kaliningrad.

Samarbejdsaftale mellem NMR og Skt. Petersborgs Bystyre

Samarbejdsaftalen fokuserer helt overordnet på at samarbejde om udvikling af et socialt sikkerhedssystem som skal sikre basale velfærdsrettigheder, herunder ligestilling, uddannelse og sundhed samt sikre særligt udsatte grupper støtte og bistand. Forebyggelse og løsning af sociale problemstillinger er tyngdepunktet i samarbejdet.

- Der vil løbende blive taget initiativer til fælles projekter og konkrete tiltag.
- Gensidig udveksling af information om nationale forhold og tiltag, afholdelse af konferencer og videndeling om social sikkerhed og velfærd er vigtige elementer i samarbejdet.
- Inddragelse af og aktivt samarbejde med NGO'er på det sociale område vægtes meget højt.

I forlængelse af samarbejdsaftalen initieres en række konkrete initiativer, som gensidigt supplerer hinanden. Et projekt er målrettet forebyggelse og støtte til udsatte børn og unge. Projektet er under udvikling og er knyttet til Den Nordlige Dimensions Partnerskab for sundhed og socialt befindende. Et andet projekt er målrettet bekæmpelse af menneskehandel med fokus på sociale, sundheds og ligestillingsaspekter. Begge projekter er bygget op som modelprojekter med fokus på institutionel kapacitetsopbygning, faglig kompetenceudvikling og tværsektorielt samarbejde. Geografisk dækker projekterne både Skt. Petersborg og Kaliningrad. De gennemføres i to faser: projekterne starter i Skt. Petersborg og erfaringer overføres herefter til Kaliningrad. Disse to projekter vil imidlertid kun blive gennemført såfremt andre lande i Den Nordlige Dimensions Partnerskab vil bidrage til finansiering, herunder EU.

Tillige udføres et projekt om forebyggelse af alkohol og narkotika blandt unge i Skt. Petersborg. Ekspertgruppen (SIHLWA) i Den Nordlige Dimensions Partnerskab for Sundhed og Socialt Velbefindende er ansvarlig for implementeringen. Endelig igangsættes et projekt om forebyggelse af menneskehandel målrettet teenager på institutioner i de tre baltiske lande og Nordvestrusland. Se kapitel 2.2.2 for mere information om projektinitiativerne.

Projekterne bliver komplementeret af kundskabs- og netværksopbygningsprogrammet, hvor der er afsat midler til tre programmer, som er koncentreret om bekæmpelse af menneskehandel, socialt udsatte børn og unge, herunder børn med funktionshindring. De er tale om kompetenceopbygning og udveksling af erfaringer på tværs af landegrænser. Se kapitel 4.3.

I Kaliningrad er der på social og helseområdet sat særligt fokus på handicapområdet. Der er blandt andet etableret en tværfaglig arbejdsgruppe, omfattende relevante ministerier (social, undervisning og sundhed), NGOer samt Kant Universitetets fakultet for psykologi og socialpsykologi. Denne arbejdsgruppe etableredes juni 2006 og mødes en gang i kvartalet. NMR kontoret har en rolle som facilitator for arbejdsgruppen. Den Nordiske Institution Nordisk samarbejdsorgan før handikapspørgsmål (NSH)[79] deltager som nordisk repræsentant i arbejdsgruppen.

I november 2006 afholdtes en konference om integration af handicappede børn og unge. Konferencens anbefalinger er anvendt af arbejdsgruppen til formulering af projektaktiviteter og aktiviteter inden for mobilitets- og netværksprogrammet. Dette arbejdsprogram dækker til udgangen af 2007 med forslag til program for 2008. Programmet omfatter besøg på relevante nordiske institutioner på handicapområdet. Det er foreslået at konferencen følges op af en ny konference, denne gang med deltagelse af repræsentanter for Europarådet.

Derudover har NMR sat fokus på menneskehandel og kvinder i kris med henblik på at få en umiddelbar forståelse af den lokale situation og det lokale behov. Dette er sket i tæt samarbejde med relevante internationale strukturer på området. Det fremtidige arbejde vil blive drøftet på et seminar i Kaliningrad, som er planlagt til november 2007, herunder drøftelse af NMRs mobilitetsprogram på området. Seminaret bygger på ud-

[79] www.nsh.se

veksling af erfaringer blandt krisecentre for kvinder i Nordvestrusland og de nordiske lande.

Jämställdhet

Ett seminarium med temat "Action Plan of Co-operation in Social Sphere between the Nordic Council of Ministers and the Government of St. Petersburg" arrangerades i september 2006. Seminariet fokuserade på teman som hållbar utveckling, människohandel, utsatta barn och unga, sociala frågor och NGOs. I samband med seminariet diskuterades hur det nordisk-ryska samarbetet inom jämställdhetssamarbetsområdet och det sociala området kan utvecklas i framtiden.

Under året har samarbetet på jämställdhetsområdet mellan Nordvästra Ryssland och Nordiska ministerrådet (NMR) förts vidare speciellt med St. Petersburgs administration och genom att experter från Norden och Nordvästryssland har deltagit i projekt och mobilitetsprogram. I juni 2007 undertecknades "Protocol of Intent" mellan St. Petersburgs stad och NMR. Protokollet är det första officiella samarbetsavtal som ingåtts mellan NMR och St. Petersburgs stad, och detta möjliggör ett myndighetssamarbete inom jämställdhetsområdet, social- och hälsosektorerna och utveckling av mänskliga rättigheter.

Miljø

Der foregår et betydeligt miljøsamarbejde på projektniveau. De nordiske miljøarbejdsgrupper gennemfører en række initiativer, projekter og aktiviteter i samarbejde med myndigheder og organisationer i Nordvestrusland. I 2006–2007 udgjorde dette projektsamarbejde 17 nuværende og planlagte projekter til en samlet værdi af cirka 9,5 millioner danske kroner (MDKK)[80]. Hertil har de nordiske miljøministre tildelt projektstøtte for 10,3 MDKK gennem *Nordiska miljöutvecklingsfonden (NMF)*. Samarbejdet med Nordvestrusland omfatter flere af Ministerrådets faste og tværsektorielle miljøarbejdsgrupper og der har blandt andet været samarbejdet om klima, vandkvalitet i Østersøen, biodiversitet, bioenergi samt kemikalier. NMR har endvidere påbegyndt et samarbejde med Barentsrådet om et projekt vedrørende klimaforandringernes påvirkning af biodiversiteten og økosystemer i Nordvestrusland, se også kapitel 4.7. Hertil kommer en række miljøprojekter i Nordvestrusland, som finansieres gen-

[80] Miljösektorns projektdatabas www.norden.org/miljoc/sk/project_FM.asp

nem den nordiske institution NEFCO der årligt modtager et bidrag på 10,3 MDKK fra NMR til at gennemføre miljøprojekter i Nordvestrusland. Se også kapitel 4.6.

Uddannelse og forskning

Hösten 2006 genomförde Nordiska Ministerrådet (NMR) en delegationsresa till St. Petersburg där man höll möten främst med myndighetsrepresentanter och utbildningsinstitutioner från hela Nordvästryssland. Syftet var att diskutera gemensamma intressen av att samarbeta kring olika utbildnings- och forskningsområden. Resultatet av denna resa gav vid hand det från rysk sida fanns ett intresse av samarbete på såväl specifika områden som mer generellt. En liknande resa blev genomfört till Kaliningrad i april 2007. Arbetet är nu igång omkring och intensifiera gemensamma prioriteringar, gemensamma programaktiviteter och hur man kan lyckas med rysk medfnansiering. Skissen till programaktiviteter innebär utlysningar där det sänds in förslag till nätverk, mobilitet och gemensamma projekt på de prioriterade områdena. Som ett led i förberedelserna av ett gemensamt program/gemensamma aktiviteter på utbildnings- och forskningsområdet, vill det i 2007 bli utlyst så kallade förberedande tilltag med möjlighet för bland annat att genomföra gemensamma nätverksaktiviteter, förberedande mobilitet, möten, studier och så vidare. I samarbete med ledaren för rektorsgruppen för universiteten i Nordvästryssland, förbereder NordForsk och NMR en workshop om forskningssamarbetet i november 2007. En NordForsk rapport "Going Nordic" visar att mer än 75 procent av NordForsks aktiviteter leder till kunskapsöverföring till de tre baltiska länderna eller Nordvästryssland.

Kultur

Kulturministrene har i 2007 vedtatt at *Satsningsområdet Kultursamarbeid med Nordvest Russland* knyttes til Handlingsplan for Nordisk kultursamarbeid 2007–2009. Prosessen med å ferdigstille strategidokumentet innebærer dialog mellom Nordisk ministerråd og russiske kulturmyndigheter. I forlengelse av dialogseminarene i 2005 og 2006 (i St Petersburg, Murmansk og Nikel) ble det arrangert et møte med russiske myndigheter i juni 2007 for å forankre *Satsningsområdet* på nasjonalt og regionalt nivå i Russland. Satsningsområdet *Kultursamarbeid med Nordvest Russland* vil i løpet av 2007 og 2008 inngå i EUs arbeid om den videreutviklingen av

Northern Dimension-programmet: Prosessen ble startet av Finland høsten 2006 (EU-formannskap) og videreført i oktober 2007 med en nordisk formannskapskonferanse om kultursamarbeid med Russland og EUs Nordlige Dimensjon i Kajaani. Satsningsområdet *Kultursamarbeid med Nordvestrussland* vil fokusere på de tre følgende temaer: mobilitet, kompetanseutvikling og prosjekter.

Parallelt har Nordisk Ministerråd (NMR) hatt en fortløpende dialog med de regionale organisasjoner Arktisk råd, Barents Euro Arctic Council og CBSS. For å formidle Satsningsområdet Kultursamarbeid med Nordvestrusland til relevante kulturaktører arrangerte Nordisk ministerråd ultimo 2007 en rekke informasjonsseminarer i samarbeid med russiske myndigheter i Nordvest Russland.

Journalist- og mediesamarbejde

Et nyt program for journalist- og mediesamarbejde, som skal administreres af Nordisk Journalistcenter (NJC)[81] forventes igangsat i september 2007. Programmet er et delprogram under Nordisk Ministerråd (NMR) rammeprogram for opbygning af kundskabs- og netværk.

Journalist og mediesamarbejde forventes udviklet efter en todelt handlingsplan:

a) et såkaldt 'in-service training or grant programme' for russiske og hviderussiske journalister og redaktører. Midler gives til finansiering af studiebesøg til en række nordiske medievirksomheder, samt deltagelse i relevante konferencer, seminarer og kurser. NJC vil i samarbejde med Regional Press Institute i Skt. Petersborg, Barents Press International i Murmansk og potentielle nye partnere in Rusland og Hvidrusland bidrage ved at etablerer kontakt mellem ansøgere/deltagere og nordiske medievirksomheder
b) en fortsættelse af den hidtidige kursusvirksomhed for russiske og hviderussiske journalister, såvel i Rusland og Hvidrusland som i de nordiske lande. De væsentligste samarbejdsparter er også her RPI i Skt. Petersborg, BPI i Murmansk og potentielle nye partnere in Rusland og Hvidrusland.

[81] www.njc.dk

Økonomisk udvikling og regional udvikling

Nordisk Ministerråd (NMR) har i 2007 lanceret en række aktiviteter til udbygning af samarbejdet om økonomisk udvikling, erhvervsudvikling og regionaludvikling med partnere i Nordvestrusland.

1. Nordic Council of Ministers' Information Office in St.Petersburg (NCM SPB);
2. Nordic Council of Ministers' Office in Lithuania (NCM LT);
3. Nordic Council of Ministers' Information Office in Kaliningrad (NCM KALIN.);
4. NGO Tchudskoj project (Pskov region), (Tchudskoj);
5. Administration of Vyborg region Municipality (Leningrad region, Russia), (Vyborg);
6. Association "Council of Municipalities. Republic of Karelia", Russia (AMRK);
7. Kaliningrad Regional Duma (representing Euroregion Baltic) (KLD));
8. Council of Braslav District, Vitebsk Region, Belarus, (Braslav);
9. Murmansk Regional Board for Youth Affairs (Murmansk);
10. Local ecological foundation "Euroregion «Belovezhskya Pushca»", (Belovezhskaja);
11. Economy Committee of Grodno region (representing Euroregion Neman, Belarus), (Grodno);
12. Centre of Russian-European Interregional and Cross-border Cooperation, St.Petersburg (CBC Centre);
13. Non-commercial partnership Kaliningrad regional Bureau of Euroregion "Sheshupe", Kaliningrad region, Russia (Sesupe);

Indenfor Kundskabs- og netværksprogrammet omtalt i kapitel 4.3 har NMR lanceret to delprogrammer: et program, som bygger videre på det tidligere NordProLink-program for udveksling af unge erhvervsfolk, og et

program for samarbejde med Nordisk Projekteksportfond (NOPEF)[82], se kapitel 4.6. NordProLink samarbejdet er nu i højere grad udviklet til at støtte udvekslingsophold for grupper af erhvervsfolk og repræsentanter fra erhversudviklingsorganisationer samt offentlige myndigheder involveret i erhvervsudvikling[83].

I forlængelse af Baltic Euroregional Network (BEN)-projektet har NMR modtaget støtte fra EUs Tacis-program til videreudvikling af netværket til også at omfatte regioner i Nordvestrusland og Hviderusland[84]. BEN-EAST projektet startede i maj 2007. Hovedformålet med BEN-EAST er at fremme regional udvikling og grænseregionalt samarbejde gennem at forstærke de såkaldte euroregioner ved hjælp af opbygning af netværk blandt nationale myndigheder og internationale institutioner omkring Østersøen. Se figur ovenfor.

4.6 Nordiske institutionernes samarbejde med Nordvestrusland

De nordiske institutioners samarbejde med Nordvestrusland er på visse områder omfattende. For eksempel har Nordic Environmental Finance Cooperation (NEFCO)[85], se nedenfor, og Nordisk Projekteksportfond (NOPEF)[86] en stor del af aktiviteterne rettet mod Rusland.

Institutionerne deltager endvidere i udviklingen og gennemførelsen af Kundskabs- og netværksprogrammet. Nordisk Samarbejdsorgan for Handicapspørgsmål (NSH)[87] har i tilknytning til et større projekt i Østersøregionen om forbedring af vilkårene for børn og unge med handicap etableret et delprogram, se ligeledes nedenfor. Også Nordic Center for Spatial Development (Nordregio)[88] forventes at deltage i udvikling af et delprogram om lokal og regional udvikling. Med Nordisk projekteksportfond, NOPEF, er der i 2007 etableret et særligt delprogram til opfølgning af NOPEFs øvrige aktiviteter i Nordvestrusland. Programmet vil give nordi-

[82] http://www.nopef.com/
[83] www.norden.ru/Article.aspx?id=155&lang=en
[84] Se afsnit 2.4.1 og www.benproject.org
[85] www.nefco.org
[86] www.nopef.com
[87] www.nsh.se
[88] www.nordregio.se

ske virksomheder, som har modtaget støtte fra NOPEF i forbindelse med deres etablering i Nordvestrusland, mulighed for støtte til at sende deres lokale ansatte på praktikophold i de nordiske lande.

På energiområdet har Nordisk Energiforskning (NEF)[89] samarbejde med russiske partnere i flere forskellige projekter, se også kapitel 8.3.

Under kundskabs- og netværksprogrammet er etableret et særligt delprogram, Institutionspraktik, som giver støtte til praktikophold ved de nordiske institutioner. Formålet med delprogrammet er at styrke samarbejdet mellem de nordiske institutioner og deres samarbejdspartnere i Nordvestrusland.

På skovområdet har Samnordisk Skovforskning (SNS)[90] haft tætte kontakter til skovforskningen i Rusland, herunder til det russiske skovinstitut PROCES.

Nedenfor følger yderligere konkrete eksempler på de nordiske institutioners samarbejde med Nordvest Rusland.

Nordisk Genbank

Nordisk Genbank (NGB)[91] har siden 1997 haft aktiviteter med Vavilov Instituttet (VIR) i Skt. Petersborg, Rusland. NGB har fået støtte til at udveksle personale, kapacitetsopbygning på VIR i form af uddannelse og træning af personale, repatriering af det nordiske materiale på VIR, udvikle samarbejdet mellem VIR, NGB og Estland, Letland og Litauen mv. Det forventes, at man i det kommende år vil revidere den formelle samarbejdsaftale der i dag er indgået mellem NGB, de tre baltiske landes genbanker og Vavilov Instituttet som følge af et konkret ønske om revision fra de nordisk-baltiske ministres møde i november 2006.

Nordisk samarbejdsorgan for handicapspørgsmål

Nordisk samarbejdsorgan for handicapspørgsmåls (NSH)[92] projekt i Nordvestrusland fokuserer konkret på at forbedre vilkårene for funktionshæmmede børn og deres familie gennem at

---

[89] www.nordicenergy.net
[90] www.norden.org/jord_skog/organisation/sk/samarbejdsorganer.asp?lang=
[91] www.pometet.kvl.dk/nordisk_genbank.htm
[92] www.nsh.se

1. Udvikle lokalbaserede tilbud, som gør det mulig for funktionshæmmede børn at blive boende hjemme hos forældre, når det er bedst for børene
2. Forbedre livskvaliteten for børn, som bor på de eksisterende institutioner
3. På sigt at motivere til nedlæggelse af store institutioner

Arbejdet sker indenfor et treårigt samarbejdsprogram, som fokuserer på funktionshæmmede børn og deres familie. Arbejdet er organiseret gennem etablering af en styregruppe, som består af repræsentanter fra relevante ministerier, regionale og lokale myndigheder, professionelle, NGOer samt Nordisk Ministerråds (NMR) kontorer i Skt. Petersborg og Kaliningrad. En referencegruppe bestående af repræsentanter fra Europarådet, NMR og relevante nordiske institutioner er tilknyttet projektets styregruppe.

Nordic Environment Finance Corporation

Nordic Environment Finance Corporation (NEFCO)[93] aktiviteter i Ryssland ökar fortsatt. Per juni 2007 hade NEFCO under investeringsfonden 35 beviljade projekt i Ryssland varav sju avtalade. NEFCOs andel i dessa investeringar uppgår till cirka 80 miljoner EURO (MEUR) och de totala investeringarna för projekten till cirka 550 MEUR. I Ryssland har tre projekt avslutats framgångsrikt där NEFCOs engagemang uppgått till 11,3 MEUR. Sydvästra vattenreningsverket i St. Petersburg är det största och synligaste projektet, där NEFCO är delägare i det bolag som finansierade och genomförde investeringen samt i driftsbolaget.

Nordiska miljöutvecklingsfonden

Nordiska miljöutvecklingsfonden (NMF)[94] administreras av NEFCO. NMFs huvudsakliga verksamhetsområden är Ryssland och Ukraina. Under NMF uppgår de godkända, avtalade och genomförda projekten i Ryssland till 134 inklusive de specifika projekten inom de olika program som upprättats under fonden. Av den nuvarande beloppsramen om 350,6 millioner danska kronor (MDKK) har totalt cirka 315,4 MDKK tagits i

[93] www.nefco.org
[94] www.nefco.fi

anspråk. Under NMF har kreditordningarna för renare teknologi, energibesparing och miljöinvesteringar inom lantbruket väckt stor uppmärksamhet.

4.7 Samarbejde med Barentsrådet

Nordisk Ministerråd (NMR) har i de seneste år etableret et tættere samarbejde med Barentsrådet (BEAC)[95] for at undgå, at de to organisationers aktiviteter i Barentsområdet overlapper.

I november 2006 blev der opnået enighed mellem NMR og BEAC om, at NMR skulle støtte konkrete pilotprojekter på tre områder: økonomisk udvikling, oprindelig befolkning samt miljø, særligt klimaforandringer. Der er aftalt årlige møder mellem NMRs formandskab, generalsekretær og BEACs formandskab. Finland har frem til november 2007 formandskabet for BEAC, hvorefter Rusland overtager for de to kommende år.

Indenfor økonomisk udvikling arrangerede NMR, at Nordic Environmental Finance Cooperation (NEFCO) og Nordisk Projekteksportfond (Nopef) deltog i Barents Industrial Partnership møde i april 2007, som havde fokus på finansiering af små og mellemstore virksomheder i forbindelse med internationalt samarbejde.

På området oprindelig befolkning er to delprojekter med fokus på forbedring af levevilkårene for samebefolkningen i Murmansk Oblast igangsat, blandt andet udvikling af det lokale indtægtsgrundlag.

Projektet om klimaforandringer undersøger, hvordan miljøet i Barentsregionen vil blive påvirket af klimaforandringerne. Projektet finansieres med cirka 1 million danske kroner fra henholdsvis NMR og BEAC og en styringsgruppe med blandt andet repræsentanter fra de to sekretariater følger projektet. Det fælles pilotprojekt sætter fokus på klimaforandringernes påvirkning af biodiversiteten og økosystemer i Nordvestrusland, og projektet er det første projekt som gennemføres i samarbejde mellem de to regionale råd. For at udvikle det økonomiske samarbejde i Barentsregionen arrangerade det finske formandskab sammen med den Nordiske Investerings Bank (NIB) et møde i april 2007 om Barents Industrielle Partnerskap (BIP). Mødet havde fokus på erfaringer med grænse

[95] www.beac.st

overskridende samfinansiering med små og mellemstores virksomheders behov for øje. De nordiske institutioner NEFCO og NOPEF præsenterede deres aktivitere på området. Drøftelser om muligheden for øget samfinansiering fortsættes.

5. Nabopolitik i forhold til Hviderusland

Nordisk Ministerråds (NMR) retningslinier for samarbejdet med Nordvestrusland for årene 2006-2008 giver mulighed for en udvidelse af rammerne for samarbejdet til også at omfatte Hviderusland, særligt med henblik på grænseregionalt samarbejde og støtte af en demokratisk udvikling[96].

Samarbejdet i forhold til Hviderusland omfatter grænseregionalt samarbejde, støtte til NGOer gennem NMRs støtteprogram for NGOer i Østersøregionen og støtte til højere uddannelse for unge hviderussere.

NMR lancerede i 2005 projektet 'Baltic Euroregional Network' (BEN) i samarbejde med Østersørådet (CBSS)[97]. I april 2007 blev projektet 'BEN-EAST' lanceret. BEN-EAST er en videreførelse og udvidelse af BEN-projektet, idet BEN-EAST inddrager russiske og hviderussiske partnere i det netværk, som er blevet etableret af BEN-projektet, se også kapitel 2.2. og kapitel 4.5.

Nordisk Projekteksportfond (NOPEF) har i de senere år udvidet sine aktiviteter til også at omfatte støtte til nordiske virksomheder, som ønsker at etablere sig i Hviderusland[98]. Også Nordic Environmental Finance Cooperation (NEFCO) har for nylig besluttet at udvide sine aktiviteter til at omfatte Hviderusland.

Under NGO-programmet deltager hviderussiske partnere i 11 forskellige projekter med partnere fra især Litauen, Sverige og Danmark. Projekterne omfatter samarbejde indenfor narkotikabekæmpelse, energi, uddannelse, bekæmpelse af menneskehandel etcetera91, se også kapitel 4.4.

---

[96] Retningslinierne findes på NMRs hjemmeside: www.norden.org/russland/sk/riktlinjer.asp
[97] www.benproject.org/en
[98] www.nopef.com

Nordisk Børne og Ungdomskomite (NORDBUK)[99] planlægger afholdelse af en nordisk-baltisk ungdomskonference i november 2007 om forøget støtte til samarbejdet med "The Belarusian Union of Youth and Children's public associations – RADA".

5.1. Støtte til højere uddannelse for unge hviderussere

Nordisk Ministerråd (NMR) støtter i samarbejde med EU-kommissionen uddannelse af unge hviderussere[100]. Støtten omfatter dels støtte til det hviderussiske eksiluniversitet European Humanities University (EHU) i Vilnius[101] og et stipendieprogram for unge hviderussere, der af politiske årsager er blevet udelukket fra deres universitetsuddannelse i Hviderusland, og derfor har valgt at færdiggøre uddannelsen i Ukraine[102].

EHU blev etableret i 1992 og var frem til 2004 lokaliseret i Minsk som et uafhængigt universitet, der udbød højere uddannelse indenfor humaniora og samfundsvidenskab. Universitet blev i 2004 lukket af de hviderussiske myndigheder af politiske årsager. Lukningen blev fulgt af omfattende protester i både Hviderusland og i omverdenen. Med støtte fra den litauiske regering, besluttede EHUs ledelse åbne universitetet i Vilnius som et eksiluniversitet.

I samarbejde med EU-kommissionen støtter NMR universitet med to projekter med et samlet budget på i alt 7,78 millioner EURO, hvor EU står for en væsentlig del af det samlede bidrag. Også Norge, Finland og Sverige bidrager bilateralt til EHU. NMRs kontor i Vilnius[103] koordinerer projekterne og har givet betydelig assistance til både udvikling af EHUs administration og til koordination af den øvrige donorstøtte til universitetet. Samarbejdet omfatter udover koordination med donorer blandt de nordiske lande og EU-landene også amerikanske donorer, heriblandt United States Agency for International Development (USAID), Eurasia Foundation og MacArthur Foundation.

---

[99] www.nordskol.org/valhalla/culture/nordbuk/

[100] www.norden.org/hviterussland/sk/vitryssland_sam.asp og www.ec.europa.eu/external_relations/belarus/intro/index.htm

[101] www.en.ehu.lt

[102] www.norden.org/hviterussland/sk/youth_prog.asp

[103] www.norden.lt/index.php?set_lang_id=en

Udover støtte til EHU indgik NMR i oktober 2006 en aftale med EU-kommissionen om at yde støtte til unge hviderussere, der af politiske årsager er blevet tvunget til at færdiggøre deres universitetsuddannelse i Hvideruslands nabolande, først og fremmest Ukraine. Stipendieprogrammet blev lanceret på baggrund af, at et større antal hviderussiske universitetsstuderende blev udelukket fra at fortsætte deres universitetsuddannelser i Hviderusland efter at de havde deltaget i demonstrationer efter præsidentvalget i marts 2006. NMR har indtil nu haft to ansøgningsrunder til stipendieprogrammet og har tildelt stipendier til cirka 50 studerende[104].

[104] www.norden.org/hviterussland/sk/youth_prog.asp?lang=

6. Samarbejde med Balkan – Kultur som brobygger

Nio kulturministrar och representanter från länderna i sydöstra Europa undertecknade i mars 2005 ett historiskt avtal i Köpenhamn[105]. Avtalet syftar till att främja kulturutbytet mellan länderna i sydöstra Europa och till att bygga upp ett nätverk mellan kulturministerierna i regionen för utbyte av information och erfarenheter och för att stärka det multilaterala kultursamarbetet.

I samband med undertecknandet hölls ett gemensamt möte för kulturministrarna från Norden och ministrarna och representanterna från sydöstra Europa.

Foto: Johannes Jansson

[105] www.norden.org/internationellt/sk/CharterFinal310305.pdf

Ministermötet var en kulmination på ett omfattande kulturprojekt som inleddes år 2003 med länderna på Västbalkan (Albanien, Bosnien-Herzegovina, Kroatien, Makedonien (FYROM) och Serbien och Montenegro). Projektet hade två målsättningar, dels att bygga nya nätverk mellan Norden och Västbalkan, dels att introducera den nordiska samarbetsmodellen.

Sedan dess har Balkan varit ett område av intresse för utbyggnad av ett kulturellt samarbete.

Scandinavian Design Beyond the Myth

Nordiska ministerrådet står bakom utställningen Scandinavian Design Beyond the Myth[106] som har och skall visas i Balkan enligt följande plan: Sofia mars-maj 2007, Belgrad juni-augusti 2007 och Zagreb september-november 2007.

Utställningen granskar skandinavisk design under de senaste 50 åren från dess att begreppet Scandinavian Design skapades på 1950-talet till dagens industriella design. Utställningen lyfter fram den skandinaviska designutvecklingen som en del av de nordiska ländernas allmänna utveckling inom samhälle, utbildning och innovation.

Utställningen har med stor framgång turnerat i Europa sedan hösten 2003 och utställningen har varit en stor publiksuccé även i Balkan. Alla nordiska ambassader i berörda länder har aktivt deltagit i utställningsprojektet, som har varit det enda multilaterala projektet i hela regionen och också ambassadernas första gemensamma kulturprojekt på nordisk nivå. Kring utställningen har arrangerats ett flertal kulturprogram samt seminarier och konferenser om samspelet samhälle och design.

I Sofia samarbetades med National Gallery of Foreign Art och kulturministeriets avdelning för europeisk integration. Kring utställningen har arrangerats design-föredrag och nordiskt program på den traditionella europeiska museumsnatten.

I Belgrad arrangerades utställningen i samarbete med Museum of Yugoslav History och den självständiga producenten Cultural Front. Utställningen har kompletterats med ett omfattande sommarprogram Nordic

[106] www.scandesign.org

Summer[107] som presenterade konst och musik från Norden i fem serbiska städer.

I Zagreb samarbetades med Museum of Arts and Crafts. Till utställningen har kopplats The 1st International Design Conference in Zagreb, som fokuserade på nordisk design. Konferensen har arrangerats av Croatian Design Center. I samband med utställningen har Nordic Chamber of Commerce arrangerat det unika evenemanget Nordic Days in Croatia 2007[108]. Temat Innovation & Design samlade 70–100 nordiska och 400–500 kroatiska/regionala företag till en gemensam plattform.

Backyard residencies – South Eastern European (SEE) Mobility Program of Artists' Residencies

"Backyard residencies" är ett *artist in residence* program, som är utvecklat med stöd från Nordiska ministerrådet. Programmet vänder sig till bildkonstnärer i Europas sydöstra region som önskar utöva konstnärlig forskningsverksamhet i regionen. Projektet är baserat på nödvändigheten av att öppna för och styrka regionalt samarbete med fokus på konstnärlig forskning, reflexioner och handlingar baserade på faktiska levnads- och arbetsförhållanden i Europas sydöstra region. Residenserna är till för ambitiösa konstnärer, utan åldersbegränsning, som bor i regionen och som kan utarbeta projekt till nytta för såväl konstnärer och deras karriärer, som för de områden där de utför sin forskning. Programmet har varit öppet för ansökare från följande länder: Rumänien, Bulgarien, Turkiet, Grekland, Albanien, Makedonien, Serbien och Montenegro, Kosovo, Bosnien och Hercegovina och Kroatien. En bedömningspanel bestående av tre medlemmar har valt ut konstnärer till tre residenser: Vector Association (Iasi), Platform Garanti Contemporary Art Centre (Istanbul) and New media center (Novi Sad).

[107] www.kfro.org.yo
[108] www.nordicdays.info

7. Arktis/Vestnorden og dens naboer

Foto: Nikolaj Bock

7.1 Indledning

Norden er stærkt engageret i det Arktiske område, hvilket er naturligt da samtlige af de nordiske lande og selvstyrende områder er repræsenteret i Arktis. De nordiske lande har en klar egeninteresse i dette unikke og sårbare område. Indsatsen i Arktis styres primært gennem Nordisk Ministerråds Arktiske Samarbejdsprogram, som danner rammerne om projekterne og aktiviteterne. Der pågår desuden en lang række indsatser i Arktis som gennemføres i samarbejde med – eller selvstændigt – af de enkelte fagministerråd indenfor Nordisk Ministerråd (NMR). Ligeledes er samspillet med Vestnorden og dens naboer af betydning for det fælles nordiske sam-

arbejde, og det gennemføres af såvel relevante fagministerråd som nordiske institutioner.

7.2 Arktisk samarbejdsprogram

Nordisk Ministerråd (NMR) har et Arktisk Samarbejdsprogram, som danner den overordnede ramme for de nordiske indsatser i Arktis. Samarbejdsprogrammet har gennem årene fået større betydning og har fået tildelt flere midler. I 2007 var den årlige bevilling på cirka 8 millioner danske kroner (se nedenstående figur). For at sikre at midlerne gennem det arktiske samarbejdsprogram i størst mulig udstrækning modsvarer nordiske tiltag, der træffes gennem Arktisk Råd og i de respektive nordiske lande, har NMR valgt at udpege en Arktisk Sagkyndigkomite til at koordinere og rådgive NMR om programmets aktiviteter. De nordiske medlemmer af Arktisk Råds Senior Arctic Official (SAO), indgår i NMR's Arktiske sagkyndigkomite, hvor også de selvstyrende områder deltager.

Budgetudviklingen i NMRs Arktiske Samarbejdsprogram

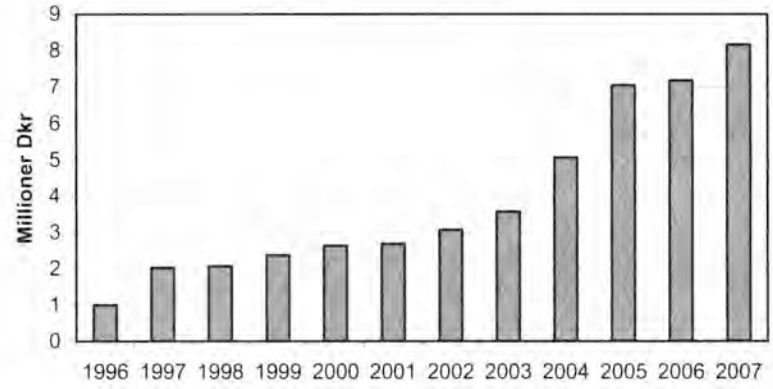

NMRs Arktiske samarbejdsprogram blev initieret i 1996 som en del af det daværende Nærområdeprogram, men har udviklet sin egen profil gennem årene og fremstår nu som et selvstændigt program under Naboskabspolitikken. Budgettet til arktiske indsatser har været stigende år for år og udgør nu over 8 MDKK årligt. Hertil kommer at de enkelte fagministerråd tillige finansierer arktiske projekter.

Det nuværende Arktiske samarbejdsprogram, som gælder i perioden 2006–2008, retter fokus på at fremme a) de oprindelige folks levevilkår samt økonomiske og kulturelle udviklingsmuligheder b) forudsætninger-

ne for nordisk forskning med særlig henblik på det Internationale Polarår 2007–2008, samt c) forudsætningerne for nordisk samarbejde vedrørende klimaændringer i Arktis.

I tillæg til det overordnede arktiske samarbejdsprogram udvikler og gennemfører de respektive fagministerråd i NMR egne arktiske handlingsplaner og strategier, som støtter op om det overordnede samarbejdsprogram. Omfanget af de arktiske aktiviteter i de enkelte fagministerråd og nordiske institutioner er ganske betydeligt og er af samme økonomiske omfang som aktiviteterne, der gennemføres under det arktiske samarbejdsprogram.

7.3 Eksempler på aktiviteter i Arktis

Nordisk Ministerråd (NMR) har i 2007 igangsat en lang række aktiviteter i relation til målsætningerne i det arktiske samarbejdsprogram[109], og NMR har blandt andet medvirket til at:

- Udvikle indikatorer for menneskelig udvikling i Arktis
- Undersøge de nordlige områders økonomi og dens påvirken af verdensøkonomien og klimaforandringer
- Undersøge forurenende stoffers effekter på dyr og mennesker i Arktis
- Udvikle et nyt design til komparative undersøgelser af Inuit- og Samebefolkningens levevilkår i Arktis sammenlignet med levevilkår i Nordvestrusland og på Kola-halvøen
- Undersøge kvinders deltagelse i forskellige dele af næringslivet i de rurale samfund i nord, med henblik på at understrege den sociale dimension i en bæredygtig udvikling
- Uddannelse af den arktiske ungdom gennem støtte til University of the Arctic
- Udvikling af et avlsprojekt vedr. rensdyrproduktion som bidrag til et bæredygtigt ressourcegrundlag for de oprindelige folk.
- Bidrage til udarbejdelsen af en vurderingsrapport om de miljø- og socioøkonomiske konsekvenser af olie- og gasproduktion i Arktis
- Bidrage til udarbejdelsen af en vurderingsrapport af den arktiske skibstrafik

[109] www.norden.org/arktis/sk/samarbeidsprogram.asp

De nordiske Erhvervs- Energi- og Regionalministrene besluttede i 2006 at gå nærmere ind i arbejdet med arktisk turisme, samt naturbaseret turisme mere generelt. I den forbindelse skal der afholdes et seminar i starten af 2008 for de centrale turismeaktører med det formål at kortlægge styrker og svagheder i branchen, samt skabe grobund for et øget samarbejde mellem turismeaktørerne. På længere sigt er formålet at opnå en bedre og mere bæredygtig udnyttelse af potentialerne for naturbaseret turisme i Norden og de arktiske områder.

De nordiske uddannelses- og forskningsministre besluttede i 2006 at gennemføre et forstudie om arktisk klimaforskning. Analysen havde fokus på kundskabs- og koordineringsbehovet samt forudsætningerne for en fortsat og langsigtet nordisk forskningssatsning på klima- og miljøforandringer i Arktis og disse forandringers konsekvenser for befolkningerne i området. Et forstudie med titlen 'Klimaændringer i Arktis – Forstudie til kortlægning i kundskabs- og koordineringsbehovet af nordisk forskningssamarbejde' blev udgivet i 2007[110]. Forstudiet peger på følgende fire hovedområder, som man bør se nærmere på, når det gælder koordinering og kundskabsbehov: Samfund, klimascenarier, overvågning og procesforståelse.

Ministerrådet for Uddannelse og Forskning (MR-U) har givet den nordiske institution NordForsk[111] i opdrag at koordinere gennemførelsen af hovedstudiet, som skal præsenteres ved Nordisk Råds session i oktober 2007.

NMR har i 2007 besluttet at igangsætte udarbejdelse af en oversigt over EU's politikområder med indflydelse på Arktis. Projektet forventes afsluttet i foråret 2008. Oversigten forventes at kunne danne input til en konference om Arktis, som NMR overvejer at medvirke til at afholde i efteråret 2008. Konferencen kan ses som en opfølgning af den konference 'Conference on the Northern Dimension and Arctic Window', som blev afholdt i Grønland under det danske EU-formandskab i 2002. Konferencen vil på klimaområdet kunne danne indspil til den globale klimadrøftelse og bidrage til FN's klimakonference i København i 2009 under svensk EU-formandskab.

NMR har for at belyse omfanget af de arktiske indsatser og for at evaluere de opnåede resultater gennemført en evaluering af NMRs samlede

---

[110] TemaNord 2007:511

[111] www.nordforsk.org

arktiske samarbejde i treårsperioden 2003–2005, hvilket er samme periode som det seneste arktiske samarbejdsprogram. Evalueringen[112] som blev gennemført i 2006 giver en overordnet positiv vurdering af de nordiske indsatser i Arktisk, herunder i samarbejde med Arktisk Råd. Evalueringen kommer med en række forslag til at styrke det arktiske samarbejde og NMR har valgt at imødekomme de fleste af disse rekommandationer. Disse vil blive gennemført over det kommende år og vil være med til at højne det nordiske samarbejde i Arktis.

7.4 Samarbejde med Arktisk Råd

Nordisk Ministerråd (NMR) har observatørstatus i Arktisk Råd[113] og deltager derfor i de to årlige SAO-møder[114] såvel som i ministermøderne, der afholdes hvert andet år. I perioden 2006–2008 er der sammen med de to kommende formandskaber i Arktisk Råd, Sverige og Danmark, udarbejdet et fælles formandskabsprogram, der udstikker de brede rammer for de kommende 6 års arbejde i Rådet. En stærk Nordisk forankring af dette arbejde er noget NMR stiller sig bag og bidrager til finansielt gennem Arktisk Råds projekter.

Den nordiske institution "the Nordic Environment Finance Cooperation" (NEFCO)[115] har observatørstatus i Arktisk Råd, og Arktisk Råd har anmodet NEFCO om at administrere Arktisk Råds nye finansieringsinstrument Project Support Instrument (PSI). Det er håbet, at de arktiske lande vil bidrage finansielt til PSI og dermed bidrage til et flere arktiske projekter gennemføres. NEFCO er desuden aktiv i det arktiske område ved at administrer en fond (Barents Hot Spots Facility), som finansierer oprydningen af særligt miljøforurenede lokaliteter i Barentsregionen.

NMR støtter gennem sit arktiske engagement en lang række aktiviteter og initiativer, som har sin oprindelse i Arktisk Råd, og dermed bidrager NMR i høj grad til at de politiske målsætninger i Arktisk Råd bliver til virkelighed. NMRs indsat i Arktisk Råd blev senest anerkendt i Ministerdeklarationen fra Arktiske Råds ministermøde i Rusland i oktober 2006.

---

[112] ANP 2007:713

[113] www.arctic-council.org

[114] Arktisk Råds administrative del styres af et organ bestående af de 8 landes Senior Arctic Officials

[115] www.nefco.org

Uddannelses- og forskningsministrene og andre repræsentanter for Arktisk råds medlemsland vedtog i 2004 en deklaration, der udtrykker ministrenes ønske om øget samarbejde indenfor uddannelse og forskning mellem de arktiske lande, særlig når det gælder studenter-, lærer- og forskermobilitet i Arktis. For at følge op på deklarationen er der etableret en arktisk ad hoc arbejdsgruppe med repræsentanter fra alle de 8 medlemslande i Arktisk Råd. Arbejdsgruppen skal foreslå konkrete opfølgningstiltag, som kan bidrage til varige samarbejdstiltag og netværk indenfor uddannelses- og forskningsmiljøerne. NMRs sekretariat er sekretariat for ad hoc arbejdsgruppen. Som et vigtigt led i arbejdet arrangeredes en konference i forbindelse med "Arctic Science Summit Week" i Hanover, USA i marts 2007. Blandt andet på baggrund af konferencen skal der udarbejdes en rapport inden udgangen af 2007. Rapporten skal overleveres til uddannelses- og forskningsministrene i Arktisk Råds medlemslande.

7.5 Vestnorden og dets naboer

Vestnorden

Nordisk Ministerråd (NMR) prioriterer Vestnorden i det nordiske samarbejde ud fra den grundlæggende vurdering, at det er en gevinst for hele Norden at styrke dette samarbejde, herunder samarbejdet mellem Vestnorden og dets naboer. Samarbejdstemaerne for det nordiske samarbejde i Vestnorden og dets naboer drejer sig generelt om udnyttelsen af naturressourcerne, forskning, uddannelse, sundhed, næringsforhold samt kultursamarbejdet. Der har især været samarbejde om fiskeri hvor der blandt andet har været støtte til en del forskningsprojekter på det marine område, som inkluderer partnere fra Vestnordens naboer.

Nordens Huse

De nordiske huse på Færøerne[116], Island[117], og Nordens Institut i Grønland (NAPA)[118] er meget centrale aktører i kultursamarbejdet inden for Vestnorden og mellem Vestnorden og det øvrige Norden. Der er etableret et veludviklet samarbejde mellem de tre institutioner og deres to søsterin-

[116] www.nlh.fo
[117] www.nordice.is
[118] www.napa.gl

stitutioner på Åland og i Finland, suppleret med kontakter til de tre skandinaviske lande og Nordisk Ministerråds sekretariat. Det vestnordiske samarbejde indgår eksplicit som prioriteret område i kontrakterne for alle tre institutioner. I 2007 besluttede NMR at forhøje grundtilskuddene til instituttet i Grønland og husene på Færøerne og i Island med 800.000 danske kroner (DKK), primært til brug for varetagelsen af opgaven som lokale kulturkontaktpunkter. Det er desuden besluttet at administrationen af Nordisk Råds musikpris fra 2007 overføres til Nordens Hus på Færøerne. De nordiske Kulturministrene har herudover vedtaget at bevilge 4,5 (MDKK) til en udbygning af Nordens Hus på Færøerne.

Foto: Nikolaj Bock

Nordisk Atlantsamarbejde noraold.altabesta.fo

Nordisk Atlantsamarbejde (NORA)[119], er et Nordisk samarbejde, som udvikler og støtter projekter i Vestnorden og med dets naboer, hvor politikken fastlægges af NMR, der ligeledes finansierer NORAs aktiviteter. Hovedsekretariatet er placeret på Færøerne og der findes undersekretariater i de enkelte lande i Vestnorden. NORA har siden 2004 fokuseret på udviklingen af samarbejdet med Nordens nabolande mod vest. Det nordlige Skotland og de skotske øer og New Foundland, Labrador, Nunavut og Nova Scotia i Canada er prioriterede områder for NORA. Som led i dette arbejde har NORA afholdt fælles konferencer og seminarer og ind-

[119] noraold.altabesta.fo

draget partnere herfra i NORA's projekter. I 2006 deltog i alt 28 partnere fra NORA's nabolande i syd og vest i halvdelen af de 36 projekter, som NORA støttede. Denne positive udvikling forventes at fortsætte i det kommende år. NORA afholdt sin årlige konference i Labrador i samarbejde med canadiske organisationer. Emnet var 'Creative Solutions for Small Coastal Communities', og der deltog parlamentarikere fra Grønland, Island, Norge og Canada samt embedsmænd, forskere og lokale repræsentanter fra NORA-landene og Canada. Konferencen fastlagde initiativer og samarbejdsområder for både projektsamarbejde i 2007 og den videre udvikling af samarbejdet i Nordatlanten, samt en ny konference i september 2007 på Shetlandsøerne. Det forventes, at NORA fremover i det nordiske budget vil få egen budgetpost, hvilket illustrerer NORAs væsentlige betydning for det nordiske samarbejde.

Samarbejde med nordatlantiske partnere

I 2006 nedsatte Nordisk Ministerråd (NMR) Energisamarbejde en "Task Force TBO" (tyndt befolkede områder), som byggede på den tidligere arbejdsgruppe "Vestnordengruppen". Gruppens virksomhed gennemføres indenfor rammerne af handlingsplanen for energisamarbejde 2006–2009, og har til formål at fremme indsatser indenfor området for holdbar energiforsyning i tyndt befolkede områder. TBO fokuserer først og fremmest på at finde passende løsninger for en decentraliseret energiforsyning, som kan bidrage til en mindsket anvendelse af fossile brændsler i udkantsområderne. I TBO-gruppens mandat indgår yderligere at analysere energiforsyning koblet til klimaaftalen, samt de specielle forhold der gør sig gældende i forhold til områdernes sårbarhed overfor klimaforandringer.

NMR finansierer desuden en række projekter i samarbejde med Vestnordens naboer, herunder et projekt som retter sig med udviklingen af indikatorer for menneskelig udvikling i Arktis. Projektet gennemføres i samarbejde med USA og Canada såvel som russiske myndigheder og vil bidrage til øget viden om de oprindelige folks levevilkår. NMR har tillige støttet et projekt (Arctic-HYDRA)[120], som via hydrologiske modeller og dataassimileringsmetoder vil skabe en integreret beskrivelse af den arktiske hydrologiske cyklus og en vurdering af indstrømningen af ferskvand til Ishavet, samt af de potentielle tilbagekoblinger mellem modeller for luft, is og hav. Dette projekt, som bidrager til klimasamarbejdet, har del-

[120] www.ipy.org

tagelse af USA og Canada. Endelig har NMR medvirket til et projekt i 2006–7 med deltagelse af, Canada som gav en kvantitativ og systematisk forståelse af markedsbaserede økonomiske aktiviteter i Arktis og deres forbindelse til verdensøkonomien i dag og i fremtiden under et klima i forandring.

8. Andre fælles nordiske aktiviteter set i en EU/international kontekst

8.1 Indledning

Ændringerne i det internationale samfund omkring de nordiske lande har en naturlig indvirkning på det fælles nordiske samarbejde. Dette gælder både politiske som økonomiske ændringer. Globaliseringens udfordringer og muligheder er et stærkt fokus for udviklingen af det nordiske samarbejde. De nordiske statsministre gav i forbindelse med deres sommermøde i Finland i juni 2007 retningslinier for den videre nordiske globaliseringsproces, se nærmere kapitel 1.3 og bilag III.

Det nordiske samarbejde er i langt højere grad i dag end tidligere påvirket af den internationale dagsorden. EU's opbygning og udvidelse har skabt nye samarbejdsmuligheder og nye temaer på dagsordenen.

Dette afspejles i Nordisk Ministerråds (NMR) virke. Alle fagministerråd er arrangeret i aktiviteter, som er relevante set i et europæisk perspektiv. Aktiviteterne er af forskellig karakter og omfatter blandt andet samarbejde med andre internationale regionale organisationer, projekter med EU-støtte eller anden EU-involvering, udveksling af synspunkter om konkrete forslag til EU-lovgivning, international relevant grundforskning og koordination af gennemførelse af EU-retsakter. I dette kapitel følger et udpluk af aktiviteter, som NMR beskæftiger sig med, og som indeholder et EU-perspektiv.

8.2 Uddannelse, Forskning og innovation

I den globale konkurrence er det nødvendigt at have adgang til den bedste og mest avancerede viden i verden – uanset hvor den befinder sig. Mere end nogensinde er det derfor aktuelt, at de nordiske lande orienterer sig mod internationale forskningsmiljøer og vækstområder.

Foto: Johannes Jansson

Baltic Sea Region INNOnet

I förlängelse av Nordiska Ministerrådets (NMR) arbete med utvecklingen av innovationspolitiken i Östersjöregionen har NMR ingått ett samarbete med VINNOVA[121] i Sverige och FORA[122] i Danmark om ett projekt med fokus på utveckling av nätverkssamarbete mellan verksamheter, vetenskapscentra och andra relevanta aktörer i såkallade kluster i Östersjöregionen.

Projektet BSR INNOnet ska etablera en gemensam kunskapsplattform för kluster policies, analyser och programaktiviteter samt skapa ett eller flera transnationella kluster/innovationsprogram. I projektet deltager alle landene omkring Østersøen, med undtagelse af Rusland.

---

[121] VINNOVA er en statlig myndighet i Sverige som skall bidra till att höja tillväxten och välståndet i hela landet. www.vinnova.se.

[122] FORA er en forsknings- og analyseenhed under Økonomi- og Erhvervsministeriet i Danmark. For mere information se www.foranet.dk.

Projektet finansieras av EU och er en del av EU-kommissionens (DG Enterprise) initiativ om forskningspolitik "PRO INNO Europe". I initiativet ingår också andra nätverkssamarbeten med fokus på klusterpolicies som tillsammans utgör "The European Cluster Alliance". Det skall hållas en stor europeisk klusterkonferens i Stockholm i januari 2008, där det bland annat skall lanseras "European Cluster Memorandum". Vid sidan av detta arbete utarbetas en kartläggning av kluster i EU. Projektet är uppdelat i tre operativa arbetsgrupper:

Policygruppen har bland annat till uppgift att skapa ett lärande mellan de olika länderna, utveckla gemensamma målsättningar för transnationella program samt prioritera och skapa finansieringsmöjligheter till dessa program. Policygruppen skal der ud over arbejde med evaluering af klyngepolitik.

Analysgruppen ska genomföra kartläggning av kluster och göra den relevant och användbar för projektmedlemmarna. Kartläggningen ska också utgöra en bas för att utvärdera initiativ och förutsättningar.

Praktikergruppen ska utveckla en gemensam kunskap om kluster- och innovationssystemsprogram, implementera ett eller flera transnationella program samt genomföra stödjande aktiviteter till dessa program.

NMR är representerad dels i styrgruppen för programmet och dels i den operativa ledningen af projektet. NMR är koordinator för policygruppen. Nordisk Innovationscenter (NICe)[123], som är NMRs institution inom innovationsområdet, står tillsvidare för den överordnade koordineringen av hela projektet[124].

ERA-net SAFEFOODERA

Den stigende globalisering af fødevareproduktion og distribution heraf er en risikofaktor i spredningen af infektioner, som tit tidligere var begrænset til lokale udbrud. SAFEFOODERA er et stærkt eksempel på et forskningskoordinerende samarbejde i EU-regi. Konsortiet er drevet af den nordiske institution NICe og har NMR som partner. Fire af de fem prioriterede områder i SAFEFOODERA er defineret af det nordiske samarbejde i Ministerrådet og NICe i fokusområdet Food Safety. Overordnet har konsortiet følgende processer i gang:

[123] www.nordicinnovation.net

[124] For mere info om projektet se www.nordicinnovation.net

- at inddrage flere europæiske lande i netværket
- at få samarbejdslande i typiske fødevareleverandørlande udenfor EU (for eksempel Sydøstasien, Sydamerika og Sydafrika)
- at etablere regulære fælles forskningsprogrammer
- at kortlægge medlemmernes forskningsprogrammer.

Aktuelt er Nordisk Ministerråd (NMR) medfinansierer af et netværksprojekt vedr. Fødevarebårne Zoonoser – Campylobacter og E.Ecoli. Derudover deltager NMR i planlægningen af temaer for de kommende forskningsprogrammer i 2008.

Samnordisk Skovforskning

Samnordisk Skogforskning (SNS)[125] støtter økonomisk og faglig utarbeiding av søknader innenfor EUs sex rammeprogram. Den målrettede søkning har betydd, at en del meget store forskningsprosjekter innenfor skogbruksforskning har fått eller får støtte fra EU. Videre er SNS partner i et EU ERANET innenfor fagfeltet "Wood Material Science". Nettverksaktiviteten med navn "WoodWisdom-Net" fikk støtte fra EU og startet i januar 2004 og har en varighet på fire år. Det er 12 partnere med i prosjektet; nettverksaktiviteten ledes fra Finland og SNS er en av partnerne. Hovedmålet med prosjektet er å forberede og etablere en felles finansiert utlysning av forsknings- og utviklingsmidler (FoU) innen området "wood material science" i 2007.

Uddannelse og forskning

Framstående forskning är en avgörande förutsättning för moderna samhällens utvecklingsförmåga och internationell konkurrenskraft. De nordiska länderna har baserat sin ekonomiska tillväxt och välfärd på en framgångsrik samverkan mellan utbildning, forskning och innovation. Det nordiska forsknings- och innovationsrummet NORIA (Nordic research and innovation area) utgör en regional del av det europeiska forskningsrummet (ERA) och genom att stärka det nordiska forskningsrummet stärks också det europeiska forskningsrummet.

2005 etablerades NordForsk[126] som ett nordiskt organ för forskningssamordning under NMR. NordForsk skall främja ett effektivt samarbete

[125] www.nordiskskogforskning.org.
[126] www.nordforsk.org

mellan de nordiska länderna i fråga om forskning och forskarutbildning. NordForsks aktiviteter är öppna för deltagare från de Baltiska länderna. I vissa av NordForsks aktiviteter ingår även internationella partner. NordForsk ser EU:s sjunde ramprogram och den europeiska arenan som viktig på många sätt. Se vidare kapitel 3.3 om Nordplus.

Foto: Johannes Jansson

Nordic Master

Som ett led i att förstärka Norden som utbildningsregion tog Nordiska Ministerrådet initiativ till gemensamma nordiska mastersprogram. Detta initiativ innebär en uppmaning till nordiska lärosäten att bilda konsortier och att inkomma med förslag om samarbetsprojekt i form av samarbete mellan minst tre institutioner i minst tre länder

Syftet med detta initiativ, som har starkt stöd och förankring hos samtliga nordiska utbildningsministrar, är således att stärka Norden som region, bidra till ökad konkurrensförmåga samt attrahera såväl nordiska studenter att stanna i Norden som att få studenter från icke-nordiska länder att söka sig till de nordiska högre utbildningsinstitutionerna. Detta kan ske genom samarbete mellan lärosäten i flera nordiska länder och som därmed kan åstadkomma gemensamma mastersprogram som varje land för sig inte kan erbjuda. De nordiska statministrarna poängterade också i sitt pressmeddelande från juni 2007 att en "stärkning av samarbetet inom

högre utbildning skall öka kontakten mellan nordiska läroanstalter och lyfta Norden som en attraktiv studieort".

Detta görs genom att ta vara på det bästa inom respektive land. Genom att samarbeta på utvalda områden kan nordiska lärosäten skapa särskilt kvalitativa utbildningsprogram på hög internationell nivå, baserade på nordisk styrka.

Utlysningen möttes av ett mycket stort intresse och sammanlagt 41 konsortier inkom med ansökningar. Detta stora intresse är ett mycket bra bevis för den potential och vilja att samarbeta över nationsgränserna som finns hos de nordiska lärosätena.

En evalueringspanel från såväl nordiska som icke-nordiska miljöer utvärderade de inkomna ansökningarna och kom med ett förslag om de sex främsta som därmed erhållit upp till 1 miljon danska kronor vardera för att utveckla masterprogram med förväntad start under 2008[127].

Internationell konferens om satsningar på forskning och innovation i 2006

NMR ordnade i samarbete med bland annat EU kommissionen en stor internationell konferens[128] med titeln "Investing in Research and Innovation – Exchanging European Experiences in a Nordic Context". Konferensen hölls i Köpenhamn i oktober 2006. I konferensen deltog närmare 300 personer från mer än 25 länder. Konferensen tog fram ett kort dokument med uppsummerande slutsatser "The Copenhagen Conference Conclusions" som identifierade de största utmaningarna och korresponderande rekommendationer för framtida aktiviteter inom fyra huvudområden. De fyra områdena som lyftes fram var: Strategiska aspekter av koordination och integration i European Research Area (ERA)[129]; Innovation – rollen för transnationell kooperation för inkubation och finansiering; En öppen och transparent europeisk arbetsmarknad för forskare; Forskning och innovation för regional växt: att föra regioner snabbare in i kunskapsekonomin.

Internationell forskningspolicy konferens 2007

Det finska ordförandeskapets konferens inom forskningsområdet har titeln "Excellence stems from people"[130]. Den ordnas i samarbete med

[127] www.norden.org/hogreutbildning/Nordic_Master_Programme/sk/
[128] www.n-iri.org
[129] www.ec.europa.eu/research/era/index_en.html
[130] www.congreszon.fi/excellence07

bland annat det europeiska forskningsrådet (European Research Council, ERC). Konferensen hålls i Åbo i augusti 2007 och vänder sig till forskare, representanter från näringslivet, policy och beslutsfattare i Norden och resten av Europa.

Innovationsrepræsentationer og världsutställningen i Shanghai 2010

Utvecklingen i Asien får större och större betydelse för de gemensamma nordiska aktiviteterna. Det framgår av de nordiska statsministrarnas pressmeddelande från deras juni möte i Finland i juni 2007, att de nordiska regeringarna ska utreda möjligheten att grunda nordiska innovationsrepresentationer i Asiens växande ekonomier och at utredningen presenteras för Nordens samarbetsministrar sommaren 2008.

Dessutom är huvudtemat för världsutställningen i Shanghai år 2010 "Better City – Better Life". En workshop med titeln "User-driven innovation in sustainable mega-city development in Shanghai – a World EXPO 2010 Nordic initiative" hölls i maj 2007 i Köpenhamn[131] Workshopen anordnades av Nordiska Institutet för Asienstudier (NIAS) i samarbete med NordForsk och Nordiska Ministerrådet (NMR). I workshopen deltog kinesiska representanter och personer från nordiska institut, universitet och näringsliv. Workshopen fungerade som en temporär tankesmedja (think tank) och man diskuterade hur Norden bäst skulle kunna profilera sig i Kina och andra delar av världen med hjälp av världsutställningen i Shanghai 2010.

eScience

eScience öppnar helt nya möjligheter till globalt samarbete på vetenskapens nyckelområden genom användning av den nästa generationens infrastruktur för superdatorer. eScience kan tillämpas inom allt från fysik och astronomi till medicin, geologi, biologi, kemi, socialvetenskaper och humaniora.

eScience infrastruktur inkluderar datanätverk, beräkningar med superdatorer och visualiseringssystem, kombinerade databaser och instrumentering som kan användas via nätverk.

eScience möjliggör en ny forskningsdimension; den möjliggör teoriers och modellers prövning i en virtuell omgivning med hjälp av beräkningskapaciteten av superdatorer och supersnabba datanätverk. Sådana verktyg

[131] www.nias.ku.dk

både accelererar forskning, möjliggjör "omöjliga" experiment (t.ex simulationer av universums tillkomst, eller naturkatastrofer) samt reducerar kostnader av experiment. Denna infrastruktur är ett viktigt bidrag till upprätthållandet och utvecklingen av nordisk toppforskning.

Nordiska Ministerrådet (NMR) har tillsatt en eScience arbetsgrupp vars uppgift är att föra fram ett förslag till en samnordisk eScience strategi. Gruppen har valt ordförande och blivit tilldelad en akademisk sekreterare.

Arbetet har fått ett brett stöd av alla intressegrupper. Strategin presenteras i augusti 2007 för de nordiska ländernas ämbetsmän med ansvar inom området. I strategin föreslås följande aktioner:

1. Försäkra tillräckliga resurser för forskningens "Grand Challenges" inom superdatortillämpning.

Forskningsområden som kräver extraordinära IT resurser har identifierats, och inkluderar, bland annat, fysik, astrofysik, klimatberäkningar, molekylära modeller, atmosfärmodeller, tsunamis utveckling, detaljerade proteinstrukturer, biologiska simulationsmodeller, oceanografi, simulation av komplexa vätskor och beräkningar för nanopartiklar och nanomaterial. Dessa vetenskapliga områden och utmaningar kan alla nyttas av Nordiskt samarbete och koordination.

2. Etablera en Nordisk infrastruktur för databaser och datauppbevaring.

I samma mening som molekylär teknologi har transformerat biologi till en vetenskap som kraftigt stöder sig på databeräkning, kan IKT (information, kommunikation och teknologi) teknologier och programvara bana vägen för stora konceptuella förändringar på vetenskapsområden vilka använder sig av komplexa icke-experimentella datastrukturer. Storskaliga standardiserade och kvalitetssäkrade datainfrastrukturer existerar inte inom hälsovetenskaperna, socialvetenskaperna och humaniora, eller geologin. För att bygga upp dessa infrastrukturer föreslås det att upprätta ett program för att etablera en Nordisk databas-infrastruktur.

3. Etablera ett program för Nordiskt samarbete inom och utanför Europa.

Forskning och utveckling av eScience infrastruktur är inte bara ett nationellt eller nordiskt ärende, utan ett globalt tema som kräver substantiellt internationellt samarbete. För att säkra interoperabilitet och hållbarhet, måste nordiska satsningar vara koordinerade med Europeiska och andra

internationella satsningar. Det föreslås att det skall etableras ett program för nordiskt samarbete gällande forskning och utveckling av eScience, infrastruktur som inkluderar nordiskt samarbete mellan de nordiska länderna och nordisk deltagande i bredare internationella sammanhang.

4. Etablera Nordic Master och doktorsavhandlingsprogram i eScience teknologier.

Behovet att bygga upp kompetenser i tillämpning och utveckling av eScience teknologier är gemensamt för alla nordiska länder. Fullständiga utbildningsprogram är nyckeln till en långsiktig framgångsrik etablering av eScience infrastruktur på breda vetenskapliga områden. Även om dessa ansträngningar delvis skulle inkludera studenter från teknologins kärnområden, såsom dator- och matematiska vetenskaper, bör det huvudsakliga fokuset ligga på utveckling av applikationsområden. Genom koordinerade nordiska satsningar kan man dra till sig tillräckligt stora studentgrupper för att kunna erbjuda skräddarsydda studieprogram, vilket inte vore möjligt för lokala eller nationella program.

Samarbeid med EU, de baltiske land og Russland om eInfrastructure

EU-kommisjonen inviterte Nordisk Ministerråd til å delta i et felles besøk til Moskva april 2007 for å drøfte eInfrastructure med russiske aktører innen utdanning, forskning, infrastruktur og myndighetsområdet. Et viktig mål for samarbeidet er å oppnå en sammenhengende og effektiv eInfrastruktur for forskning og utdanning i hele Europa.

8.3 Naturens ressourcer

Naturens ressourcer har i mange år haft en central plads i det det nordiske samarbejde. Den øgede fokus på globaliseringen og dens udfordringer har sat yderligere fokus på dette område. Dette ses også med den vægt naturens ressourcer har fået i den pressemeddelelse som de nordiske statsministre udsendte i forbindelse med deres sommermøde i Finland i juni 2007, se nærmere bilag III og kapitel 1.3.

Energi

Gennem det nordiske energisamarbejde skal Norden være på forkant med udviklingen og anvende sine styrkepositioner og sine netværk til i højere grad at påvirke det arbejde, der udføres i internationale organisationer. Det nordisk-baltiske samarbejde skal i den forbindelse medvirke til at øge landenes indflydelse på den energipolitiske dagsorden i EU og i samarbejdet i Østersøregionen. Under svensk formandskab i The Baltic Sea Region Energy Co-operation (BASREC)[132] har der blandt andet været taget initiativ til en del aktiviteter, som workshops og seminarer, med deltagelse fra EU-kommissionen.

Foto: Johannes Jansson

I maj 2007 arrangerede Nordisk ministerråd (NMR) et seminar under FN's Kommissionen for bæredygtig udvikling (CSD-15) forhandlingerne i New York, med deltagelse af nordiske ministre. Formålet var at fremhæve Norden som foregangsregion indenfor bæredygtig udvikling og energirigtige miljøteknologier, se også nedenfor under bæredygtig udvikling. Nordisk Energiforskning arbejder for at styrke Norden som international attraktiv kundskabsregion for miljøvenlige energiteknologier og systemer. Med udgangspunkt i stærke kompetencemiljøer i Norden bidrager Nordisk Energiforskning også til opbygning af kundskab og kompetence i Nordens naboområder og fungerer som et nordisk brohoved til Europa gennem aktiv involvering i flere europæiske projekter, herunder især European Research Area Network (ERA-Net) for energiforskning og udvikling: Innovative Energy Research (INNER), Hydrogen and Fuel Cell Co-ordination (HY-CO) og Smart Grid. Sidstnævnte er i opstartsfasen.

Nordisk Energiforskning er blandt andet ansvarlig for strategiske spørgsmål og for at koordinere processen for flernationale udbud indenfor

[132] www.cbss.st/basrec

forskningssamarbejdet for innovativ energiforskning og hydrogen og brændselscelle forskning. I projektet Nordic CO_2 Sequestration ($NoCO_2$) samarbejdes der om teknologiudvikling for karbonfangst og lagring (carbon capture and storage (CCS). Forskere fra de baltiske lande og Rusland deltager i projektet. Dette projekt har resulteret i et stort antal publikationer i tillæg til uddannelse af flere PhD kandidater in Norden og i Nordens naboområder i Østersøregionen. .

Projektet NORSTORE, der er koordineret med det norske Institutt for Energiteknikk, tager udgangspunkt i materialeforskning og undersøger forskellige metoder for lagring af hydrogen. Også her deltager flere udenlandske forskere og Ph.D. kandidater.

Også mange andre projekter er igangsat på energiområdet, herunder opbygning af en webportal med bioenergi eksperter i hele Norden og i naboområdet samt bidrage til et analyseprojekt om, hvilke effekter russisk energipolitik og forskellige mængder russisk gas kan have på energipriserne i Europa.

Miljø

Det nordiske miljøhandlingsprogram 2005–2008 har en række fokusområder, hvor alle målsætningerne skal ses i et internationalt perspektiv. En lang række af miljøaktiviteterne gennemføres med europæiske partnere, herunder det nordisk-baltiske projektsamarbejde, som udgør 33 nuværende og planlagte projekter i 2007 til en samlet værdi af cirka 15 millioner danske kroner. De nordiske miljøministre diskuterer også fast europæiske sager ved deres møder, og i 2007 blev det første Miljøministermøde afholdt i Bruxelles som forberedende møde for det efterfølgende Miljørådsmøde i EU. Særlig prioriterede emner har været internationale klimaspørgsmål, kviksølvssamarbejdet i nordisk og FN-regi, marin beskyttelse i Østersøen, arktiske miljøproblemer og globaliseringen. Miljøspørgsmål er ofte af grænseoverskridende karakter, hvilket nødvendiggør en international koordinering, og miljøsamarbejdet har været tæt koordineret fra nordisk side igennem arbejdet i Nordisk Ministerråd (NMR). Det nordiske miljøsamarbejde er desuden operativt i de baltiske lande, Nordvestrusland og Ukraine gennem de betydelige miljøinvesteringer som gennemføres gennem Nordic Environmental Finance Cooperation (NEFCO)[133]. Midlerne anvendes til favorable lån til miljøprojekter og NEFCO

[133] www.nefco.org

har en betydelig projektportefølje gennem de mange midler, som administreres af NEFCO.

NEFCO har under det seneste år vedtaget en ny langsigtet strategi, og herunder er det blevet besluttet, at oprette en såkaldt Kinafond, som har til formål at sprede NEFCOs koncept til Kina. Fonden finansieres af NEFCO og Kina miljøministerium i fællesskab og har 10 millioner EURO til at investere i miljøprojekter i Kina. Resultatet af disse investeringer kan blandt andet få indflydelse på mængden af forurening, som ender i den nordiske del af Arktis.

I 2006 blev nordiske eksempler på miljøteknologi, som frakobler den økonomiske vækst fra den miljømæssige degradering og bidrager til en forbedret sundhedstilstand gemme færre harmfulde udslip, fremhævet i et indspil til EU Lissabon-processen. I 2007 har NMR udarbejdet en database, som sammenstiller økonomiske miljøvurderinger. Databasen hedder Nordic Environmental Valuation Database (NEVD) og indeholder information om ikke mindre end 192 nordiske miljøevalueringsstudier. Databasen anvendes af myndigheder til at fastsætte naturens og miljøets værdi i vurderingen af større samfundsøkonomiske analyser.

De nordiske miljøministre har i flere sammenhæng sat fokus på de globale klimaændringer og de udfordringer et ændret klima medfører. I det seneste år har NMR afholdt et nordisk side-event under FN's Miljøprograms (UNEP) markering af Verdens Miljødag den 5. juni 2007 som satte fokus på problemstillingerne ved afsmeltningen af isen i de arktiske områder. NMR har tillige i samme anledning sat fokus på offentliggørelsen af en FN rapport om isens afsmeltning i samarbejde med EUs Miljøagentur i København.

Fødevarer

Lovgivningen omkring fødevaresikkerhed og mærkning i EU er stærkt detailreguleret. Da lovgivningen generelt også skal følges af EØS-landene udgør samarbejdet herom en central del af det nordiske levnedsmiddelsamarbejde.

"EU/EØS og internationale spørgsmål" er et fast dagsordenspunkt på møder i embedsmandskomiteen, hvor man kort udveksler information og kan tage specifikke sager op, hvis man ønsker at fremme en fælles holdning til denne. Samtidig identificeres løbende temaer, hvor de nordiske lande har fælles holdninger og interesse i at øve indflydelse i EU og andre

internationale fora. Størst fordel ved nordisk samarbejde ses på ekspert- og embedsmandsniveau tidligt i beslutningsprocesserne samt i implementeringsfasen. Samarbejdet dækker også alle arbejdsgrupper og netværk.

Af konkrete samarbejdstemaer kan nævnes den kommende revision af EUs mærkningsregler, hvor Norden lægger stor vægt på bedre forbrugerinformation, og hvor tidligere nordisk samarbejde har givet gode resultater. Et andet vigtigt område er de nye hygiejne- og kontrolregler, hvor Norden ønsker at fremme ændringer i kødkontrollen, så den bliver reelt risikoorienteret og moderniseret. Som nogle af de første på verdensplan har de nordiske lande samarbejdet om afholdelse af fælles beredskabsøvelser for smitsomme og grænseoverskridende dyresygdomme, hvilket også har været landene til gavn under udbruddet af fugleinfluenza.

Jordbrug

Et af de overordnede mål for det nordiske samarbejde på landbrugsområdet er at fremme udviklingen af et europæisk jordbrug, der er bæredygtigt, mangesidigt, konkurrencedygtigt, og som praktiseres i alle dele af Europa, også i regioner med særlige udfordringer. Arbejdet inden for jord- og skovbrugsområdet har gennem årene lagt stor vægt på samarbejdet med EU om relevante projekter og udvalg, der arbejder med jord- og skovbrugsanliggender. For at understrege dette, er forhold, der vedrører EU og andre anliggender med en international dimension, et fast punkt på dagsordenen for møder i embedsmandskomiteen for Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (EK-FJLS). De tre nordiske EU-medlemmer har også uformelle konsultationer før EUs landbrugsministerrådsmøder og holder dermed hinanden orienteret om nationale standpunkter forud for drøftelserne i EU. Fra nordisk side udarbejder man indspil til EU problemstillinger og til implementering af regelsæt fra EU.

Skovbrug

I EU sammenhæng diskuteres indenfor skovbrug primært sager som for eksempel skovfrø, miljø overvågning og tiltag, biodiversitet, bioenergi og illegal handel med tømmer Nordisk Ministerråd har gennem en del af EU's forskningsrammeprogrammer og forskningsprogrammer haft mulighed for samarbejde og komme med indspil i forhold til det nordiske skovbrugsforskningssamarbejde. Man samarbejder nordisk med succes

om forprojekter til EU og deltager i et EU ERANET kaldet WOODWISDOM.

Genetiske ressourcer

Det nordiske samarbejde inden for genetiske ressourcer har en vigtig rolle set i forhold til indflydelse på EU niveau og på andre internationale processer. Senest har det nordiske samarbejde bidraget med et væsentligt indspil om adgang og rettigheder til genetiske ressourcer, og NMR har øget sit samarbejde med både FN's Food and Agricultural Organisation (FAO) og EU inden for området. EU og FAO har tilkendegivet, at et tættere samarbejde ønskes med NMR om nuværende og kommende politisk aktuelle temaer inden for blandt andet husdyrgenetiske ressourcer og skovgenetiske ressourcer.

Nordisk Ministerråd (NMR) vil oprette en ny institution "Nordisk Genressource Center" fra og med januar 2008. Nordisk Genressource Center er en fusion af den nordiske institution Nordisk Genbank og de to nordiske samarbejdsorganer Nordisk Genbank Husdyr og Nordisk Skovbrugs Frø- og Planteråd. Oprettelsen af Nordisk Genressource Center skal blandt andet ses som en styrkelse og effektivisering af det nuværende nordiske samarbejde om genetiske ressourcer.

Nordisk Genressource Center (NordGen) skal være et nordisk kundskabscenter for genetiske ressourcer og deres bæredygtige anvendelse. NordGen skal fremme det nordiske samarbejde om bæredygtig forvaltning, udnyttelse og bevaring af genetiske ressourcer til gavn for jordbrug, havebrug, skovbrug og fødevareproduktion i Norden. Centret skal bygge videre på den kompetence, som allerede findes i det nordiske samarbejde, og i stigende grad anvende denne viden i et tværfagligt og helhedsorienteret perspektiv. Endelig skal det være muligt for NordGen at bidrage positivt til udviklingen af for eksempel fødevaresikkerhed og næringsudviklingen i og udenfor Norden, samt bidrage med bæredygtige løsninger på kommende nye udfordringer som for eksempel klimaforandringer, fødevareudvikling og fornybare energikilder.

Biodiversitet

De nordiske lande var stærkt engageret i forhandlingerne og implementeringen af biodiversitetskonventionen og gennem forhandlingerne vedr. et legalt rammeværk for genetiske ressourcer mad og landbrug i FN's Føde-

vareorganisation FAO. Norden er en af de første regioner, som gennem projektet om rettigheder og adgang til genetiske ressourcer har analyseret forskellige scenarier, og dette arbejde kan på grund af sin nyskabende natur være af interesse for øvrige lande og regioner. NMR opstillede stande på Biodiversitetskonventionens partsmøde i Brasilien i sommeren 2006 samt på FAOs Kommission for genetiske ressourcer for mad og landbrug i Italien i juni 2007. Begge stande fremviste det arbejde, der er gennemført i nordisk sammenhæng med hensyn til biodiversitet, genetiske ressourcer og naturbeskyttelse.

Landdistriktspolitik

Landdistriktsproblematikken er et vigtigt element i både de nationale og i EU's landbrugspolitikker. Ministerrådet for Fiskeri og havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug (MR-FJLS) har i juni 2007 godkendt arbejdet i en nordisk tænketank ved navn "NordFram", der har beskæftiget sig med fremtidige Jordbrugs og Kulturlandskab. Ministrene godkendte tænketankens anbefalinger til at arbejde videre nordisk og europæisk med med landdistriktsudvikling, herunder med spørgsmål, der relaterer sig til implementering af EUs landdistriktspolitik og afkobling af EU landbrugsstøtten. Det skal i højere grad bygges videre på de potentialer som landdistrikterne har, ikke alene som produktionsgrundlag for jord- og skovbrug, men langt bredere som eksempelvis at vurdere mulighederne for udvikling af turisme og bosætning.

Bæredygtig udvikling

Bæredygtig udvikling er en fortsat udfordring og en proces under stadig udvikling nationalt, regionalt og internationalt. Den reviderede nordiske strategi "Hållbar utveckling – en ny kurs för Norden" trådte i kraft i januar 2005. Strategien indeholder de nordiske landes langsigtede mål for bæredygtig udvikling op til år 2020 sammen med de mål og tiltag, der er nødvendige i perioden 2005–2008 for at opnå disse langsigtede mål for en række fagministerråd og indsatsområder[134].

Den nordiske bæredygtighedsstrategi 2005–2008 skal blandt andet bruges som løftestang for at påvirke de internationale indsatser om bæredygtig udvikling. Den viser også, at den nordiske samarbejdsmodel kan

[134] Strategien samt oplysninger om indsatserne i forbindelse hermed findes på www.norden.org/baeredygtig_udvikling/sk.

anvendes på dette område. Da den reviderede nordiske strategi også fokuserer på den økonomiske og sociale dimension, understøtter den EUs Lissabon-proces. Den reviderede europæiske strategi for bæredygtig udvikling blev godkendt på Det Europæiske Råds sommermøde 2006. Den nordiske strategi er bredere og mere omfattende.

Det nordiske sæt af indikatorer, som de nordiske samarbejdsministre vedtog i juni 2006 og som knytter sig til den reviderede nordiske strategi for bæredygtig udvikling, understøtter de internationale bestræbelser i EU, OECD og FN på at udvikle indikatorer om bæredygtig udvikling.

I det nordisk samarbejde søger NMR også at følge op på handlingsplanen fra "World Summit on Sustainable Development" fra 2002 (WSSD) og på den 15 års opfølgningsplan, der er fastsat i FN's kommission for bæredygtig udvikling (CSD), ligesom man støtter EU's indsats herom. I 2007 præsenterede NMR således de nordiske indsatser og spidskompetencer vedrørende klimaforandringerne og energi på en vellykket side event under den politiske High Level del af mødet i CSD15. Nordiske ministre præsenterede visioner for at fremme en bæredygtig udvikling på disse områder.

I samarbejde med FAO Comittee on Fisheries (COFI) blev der arrangeret konferencen "Implementing the Ecostystem Approach to Fisheries, EAF" i Bergen i september 2006 som optakt til COFI-mødet i 2007. På COFI-mødet blev en Nordisk deklaration om økosystemtilnærmelsen forelagt sammen med rapport fra Bergen-konferencen. Deklarationen anbefalede COFI at medvirke til en yderligere afklaringer om institutionelle og socioøkonomiske problemstillinger i implementeringen af EAF. COFI noterede anbefalingen i mødereferatet.

Ministermødet i 2006 vedtog en deklaration om IUU-fiskeri, som slår fast, at NMR er med i den internationale bestræbelser for at bekæmpe IUU fiskeri, især i Nordatlanten. Ministerrådet har medfinansieret projektet om havnestats kontrol i FAO-COFI processen og vil videreføre dette initiativ til den praktiske implementering. Ministerrådet støtter også projekter som har til formål at vække opmærksomhed på IUU's økonomiske drivkræfter.

8.4 Grænsehindringer – styrkelse af det indre marked

Nedbrytandet av gränshinder

I takt med att EU utvidgas med nya medlemsländer och den globala konkurrensen hårdnar, blir det alltmer viktigt för de nordiska länderna att säkerställa den fria rörligheten och en väl fungerande inre marknad i Norden. Målet är en gradvis fördjupad nordisk integration. Såväl företag som privatpersoner upplever ofta Norden som en inre marknad som fritt kan tillgås för handel, företagande, studier och arbete. Trots detta finns det fortfarande ett stort antal barriärer som behöver övervinnas innan denna frihet är fullt uppnådd. Arbetet med att nedbryta dessa barriärer och för att göra Norden till en föregångsregion i Europa pågår ständigt.

Under perioden 2003–2005 fungerade den tidigare danske statsministern Poul Schlüter som en så kallad särskild representant med uppgift att driva på arbetet med att nedbryta nordiska gränshinder. Dennes mandat löpte ut vid utgången av 2005. Under det norska ordförandeskapet i Nordiska Ministerrådet (NMR) 2006 utvecklades i stället en modell som innebar att särskilda "pådrivare" utsågs inom näringslivs- respektive social- och hälsoområdet. Denna nya ordning ska leda till ökad fokusering och effektivisering av arbetet med att nedbryta gränshinder inom dessa sakområden. De nordiska statsministrarna meddelade under sommarmötet 2007 att ländernas regeringar kommer att utarbeta en konkret förteckning över åtgärder för att häva de gränshinder för människors umgänge och rörlighet samt företags verksamhet som fortfarande föreligger i Norden. Man eftersträvar att med alla medel undanröja svårigheter som medborgarna kan stöta på i det nordiska umgänget. En redogörelse för kvarvarande gränshinder samt genomförda och planerade åtgärder för att undanröja dessa, skall presenteras löpande på de nordiska statsministrarnas höstmöten från och med 2007.

Under 2007 har NMRs gränshindersarbete också etablerat kontakter med EU-kommissionen och SOLVIT, som är EU-kommissionens problemlösarsystem för såväl privatpersoner som företag, och inte minst dess representanter i de nordiska länderna. Förhoppningen är att under året befästa och ev. formalisera banden mellan Nordiska ministerrådet och nordiska SOLVIT i syfte att delge varandra information om problem och/eller hänvisa nordiska respektive europeiska problemfall till varandra. En nordisk arbetsgrupp har under 2006 och 2007 arbetat fram en

årsrapport rörande de fall där frågor kring studiestöd kan betraktas som gränshinder. Våren 2007 utkom deras tredje årsrapport. Man kommer också att avhålla en konferens kring dessa frågor hösten 2007

Informationsarbetet och Hallå Norden

Parallellt med arbetet att nedbryta juridiska och administrativa gränshinder, fortsätter NMR informationstjänst, Hallå Norden[135] att informera medborgare, myndigheter och företag om gällande regelverk i Norden för att på så sätt underlätta den fria rörligheten. Hallå Norden-portalen görs om under 2007 för att i än högre utsträckning kunna fungera som en samlande kunskapsbank. På Hallå Nordens webbportal finns också sedan 2005 ett virtuellt nordiskt skattekontor[136] och det pågår sedan november 2005 ett arbete med att utveckla en nordisk socialförsäkringsportal som ytterligare ska underlätta mobiliteten i Norden. Portalen, som liksom skatteportalen också ska finnas tillgänglig på Hallå Norden-portalen, förväntas vara färdig för lansering i juni 2008.

För att ytterligare underlätta privatpersoners och företags mobilitet i Norden arrangerar Hallå Norden i länderna sedan ett antal år tillbaka, informationsseminarier för handläggare på nordiska myndigheter i syfte att höja den allmänna kunskapsnivån hos de tjänstemän som normalt handlägger internordiska ärenden. Detta har tidigare finansierats från år till år på projektbasis. Sedan januari 2007 utgör dessa informationsseminarier dock en permanent del av NMRs informationsarbete.

8.5 Nordisk velfærdsinnovation – fremtidige velfærdsudfordringer

De nordiske velfærdssamfund står i dag overfor nye udfordringer som i høj grad knytter sig til udviklingen på den internationale arena – både i forhold til den globale udvikling, det udvidede EU, og forandringer i Naboskabslandene. Nordisk ministerråd (NMR) sætter fokus på de kommende udfordringer; hvor en stigende ældrebefolkning øger udgifterne til sundhedsservice, ældreomsorg og pensionsydelser. Dette sker samtidigt med at en reduceret arbejdsstyrke gør det sværere at sikre de nødvendige

[135] www.hallonorden.org
[136] www.nordisketax.net

ressourcer til at opfylde den stigende efterspørgsel efter velfærdsydelser, herunder sikre kvalificeret arbejdskraft og finansieringsgrundlag.

Der foregår meget innovation og udviklingsarbejde indenfor velfærdsområdet i Norden. Særlig begerebet "flex-security" hare været på den europæiske dagsorden. I forbindelse med afslutning af NMRs velfærdsprogram i 2006, et femårigt forskningsprogram, er der produceret ny og nyttig viden som har givet et solidt underlag for den videre debat om udvikling af det nordiske velfærdssamfund.

Forskningsprogrammet er blevet fulgt op af en række konkrete initiativer blandt andet en debatrapport om den nordiske velfærdsmodels fremtid i en global konkurrenceøkonomi som det danske ugebrev "Mandag Morgen" har udarbejdet for NMR. Rapporten blev lanceret på Nordisk Råds Session i efteråret 2006 under en paneldebat med nordiske socialministre, NGO'er og repræsentanter fra det private erhvervsliv. Der blev her stillet skarpt på centrale spørgsmål – nemlig om man overhovedet kan tale om en nordisk velfærdsmodel og om velfærdssamfundet er en forudsætning eller trussel for de nordiske landes konkurrence evne – og hvilke udfordringer de nordiske velfærdssamfund står overfor. Rapporten 'Spillet om den nordiske velferden'[137] er også oversat til engelsk i 2007. I 2007 lanceres endvidere en nordisk velfærdsportal[138] som informerer om NMRs indsats på området.

8.6 Andre eksempler på fagministerrådenes arbejde i en international ramme

Nordiska datorspelprogrammet

Nordiska datorspelprogrammet ska säkra tillgången till nordiska kvalitetsdatorspel för barn och unga.

Bakgrund

Folken i de nordiska länderna är bland de största brukarna av media och kultur i världen. Det globala inflytandet är mycket starkt – och uppskattat – i dessa moderna, kommunikationsintensiva samhällen. Nordiska upp-

[137] www.norden.org/pub/sk/showpub.asp?pubnr=2006:768
[138] www.nordically.org

hovsrätter har historiskt satt avtryck i global ungdoms- och barnkultur och media, samtidigt som dator- och TV-spel har blivit ett ledande underhållningsmedium för den yngre generationen i Norden.

Den nordiska dator- och TV-spelmarknaden är nu nummer sex eller sju i storlek i världen, medan per capita-försäljningen är jämnstor med Japans, och närmar sig Storbritanniens och USA:s. Samtidigt är de nordiska spelutvecklarna erkända som en global kraft att räkna med, som har byggt en nettoexporterande industri, vilken tydligt är bland de tio största i världen i storlek och försäljning.

Trots dessa framgångar står nordiska spel för mindre än 1 % av titlarna som saluförs i Norden, och mindre än 5 % uppvisar något nordiskt inslag som språk, produktionsort, ägandekontroll eller upphovsrättens ursprung.

Illustration från utvecklingsstödprojektet "Limbo"

Genom de nordiska kulturministrarnas beslut sjösattes Nordiska datorspelprogrammet i januari 2006. Programmet planeras att löpa fram till 2012.

Bara en livskraftig, exporterande nordisk datorspelindustri kan leverera nordiska kvalitetsdatorspel för barn och unga. Därför kommer Nordiska datorspelprogrammet att erbjuda:

Förbättrad information, med marknadsdata till spelutvecklarna och titel- och publiceringsdata till konsumenterna, ligger till grund för en mera

välfungerande marknad, där försäljnings- och exportansträngningar också kommer att initieras och stödjas.

Digital distribution garanterar spelutvecklarna tillgång till konsumenterna, och ett effektivt lokaliseringssystem sänker kostnaderna för spel på nordiska språk.

Direkt stöd till nyskapande nordiska kreativa projekt, med tiden uppgående till två tredjedelar av den tillgängliga finansieringen, kommer att generera nya nordiska upphovsrätter, och genom att se till att dessa distribueras digitalt i Norden kommer Nordiska datorspelprogrammet att säkra en bred tillgång till nordiska kvalitetsdatorspel i framtiden.

Nordiska datospelprogrammet är den drivande kraften bakom den starka nordiska närvaron vid branschevenemang som E3, GDC, Games Convention i Leipzig och Game Connection, som äger rum i Lyon, San Francisco och Tokyo. Till detta kommer NordicGame.Net – databasen och portalen för informationsutbyte – att ge unik tillgång till de nordiska producent- och konsumentmarknaderna. Programmet arrangerar varje år Nordic Game-konferensen, Europas största datorspelkonferens.

Nordiska datorspelprogrammet är initierat och finansierat av Nordiska ministerrådet.

Nordisk sprog

Som led i arbejdet med at øge sprogforståelsen mellem de skandinaviske sprog blandt unge udviklede Danmarks Radio i samarbejde med Nordisk Ministerråd en hjemmeside med titlen Nordisk Sprog[139]. Her kan unge lytte til de nordiske sprog, quizze, følge sprogets udvikling i Norden og ikke mindst tage en tur i lydstudiet, hvor de kan lave deres egen rap. Hjemmesiden blev i oktober 2006 tildelt Best Global Website Award[140] – en udmærkelse for Internettets mest innovative hjemmeside om flersprogede og flerkulturelle emner.

Samarbejde om alkohol

Alkoholkonsumtionen har stigit i alla nordiska länder. Den höga konsumtionen har lagt sina spår i skadeutvecklingen. År 2006 var ett viktigt år för det internationella samarbetet kring alkoholfrågan. Milstolpar var bland annat publiceringen av WHO:s ramprogram "Framework for Alcohol

[139] www.dr.dk/nordisksprog

[140] www.bestglobalwebsiteaward.com/en/info/award_2006.htm

Policy in the WHO European Region", kommissionens rapport Alcohol in Europe samt EU-strategin för att stödja medlemsstaterna i arbetet med att minska de alkoholrelaterade skadorna. Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälsa och konsumentfrågor formulerade i november 2006 sina slutsatser till EU-strategin.

I takt med att alkoholfrågan får högre prioritet blir det allt viktigare att de nordiska länderna upprätthåller och utvecklar sin expertis på området. De nordiska social- och hälsoministrarna har beslutat att det fortsättningsvis skall avgivas en årlig statusrapportering till de nordiska ministrarna och att det ges fortsatt prioritet till det nordiska alkoholsamarbetet i alkoholfrågan. Nordiskt center för alkohol- och drogforskning (NAD) bistår i insamlandet av relevant kunskap som underlag för årsrapporteringen samt till framtida uppdateringar av samarbetsdeklarationen från år 2004. NAD stimulerar och koordinerar nordisk rusmedelsforskning och understöder dess utbyte och kontakt med EU-projekt.

WHOs regionale ministerkonference om fedme

Bedre sundhed og livskvalitet for alle nordiske borgere gennem mad og motion er en politisk topprioritet, og er også af stor international betydning på grund af den stærkt stigende overvægts- og fedmeproblematik globalt set. Den nordiske handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet fra juli 2006 blev derfor brugt som udgangspunkt for de nordiske landes deltagelse i WHOs regionale (Europa) ministerkonference om fedme i november 2006. Handlingsplanen er mere ambitiøs og konkret end det charter WHO vedtog på mødet, men er overordnet i overensstemmelse med dets forslag til initiativer og retningslinjer. Denne koordination med WHO vil fortsætte i det kommende år.

Jämställdhet

Konferencen "The Process Towards Integrering a Gender Perspective in the Budgetary process (Gender Budgeting) – the Nordic Experience" arrangerades i Helsingfors i november 2006 i samarbete med United Nations Development Fund for Women (UNIFEM) och Europarådet. Konferensen riktade sig till politiker, tjänstemän och experter som arbetar med gender budgeting och i konferensen deltog 170 personer. Konferensen var slutkonferens på det nordiska projektet Integrering av ett könsperspektiv i de nordiska statsbudgetarna och på konferensen presenterades projektrap-

porten "Nu handlar det om pengar (Now it's about the money"[141]. Projektet har bidragit till ny kunskap och spridning av kunskap genom att etablera ett samarbete mellan finansministerier i Norden och andra aktuella aktörer kring metoder för att jämställdhetsbedöma den ekonomiska politiken. Detta har bland annat gjorts genom att genomföra nationella pilotprojekt i samtliga nordiska länder. Inom ramen för det nordiska projektet har även utvecklats metoder och modeller för integrering av ett köns- och jämställdhetsperspektiv i statsbudgetarna.

Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning (NIKK)[142] samarbetar med EU-kommissionens Women & Science-enhet i frågor kring forskningspolitik ur ett könsperspektiv. NIKK deltar i det europeiska samarbetet inom könsforskningen, bland annat i Association of Institutes for Feminist Education and Research in Europé (AOIFE), i Advanced Thematic Network in European Women's Studies (ATHENA). NIKK deltar i ett forskningsprojekt finansierat av EU-kommissionen tillsammans med 14 partners i Europa. Det fyraåriga forskningsprojektet kring kön och medborgarskap i ett multikulturellt Europa - Gendered Citizenship in Multicultural Europe: The Impact of Contemporary Women's Movements (FEMCIT) inleddes i februari 2007. NIKK leder ett delprojekt (Work Package 2) om Socialt medborgarskap: föräldraledigheter och barnomsorg.

Ny Nordisk Mad

Den 1. november 2006 blev programmet Ny Nordisk Mad lanceret[143]. Med Ny Nordisk Mad vil de nordiske regeringer gøre Norden synlig på det gastronomiske verdenskort. Projektet arbejder med den nordiske madkunst tilberedt af rene og sunde råvarer og fødevarer fra både landbrug og fiskeri. Et af målene er at tilbyde befolkningen en kost, der bidrager til bedre sundhed og livskvalitet.

Ny Nordisk Mad løber fra 2007–2009 og ledes af en styregruppe med repræsentanter fra erhvervsliv, myndigheder, gastronomien, producenter, forbrugersiden og turistbranchen. I 2007 skal det arrangeres aktiviteter med udgangspunkt i Ny Nordisk Mat både i Riga og i Skt. Petersborg.

---

[141] www.gender.norden.org

[142] www.nikk.uio.no

[143] www.norden.org/jord_skog/nordisk_mat

8.7 Samarbejde med Europarådet

Sundhed og helse

Genom att sätta särskild fokus på handikappområdet fortgår arbetet med att bevara en aktiv roll i EU:s Nordliga Dimensions Partnerskap gällande social- och hälsofrågor inom Ministerrådet för social- och hälsopolitik.

I frågor om handikapp är Europarådet numera en betydande samarbetspartner för Nordiska ministerrådets sekretariat på social- och hälsoområdet.

Inom ramen för Partnerskapet har initiativ tagits för utvecklingen av Rysslandssamarbetet, vilket har inneburit att Samarbetsprogrammet för barn med nedsatta funktioner och deras familjer i de tre baltiska länderna och Nordväst-Ryssland har godkänts som ett ramprogram. Se också kapitel 2.2.

Under hösten 2007 kom en konferens att hållas i St. Petersburg med temat "Community Living for Disabled Children". Värdar för evenemanget var det norska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet, det ryska ordförandeskapet i Europarådet och det finska ordförandeskapet i EU. Tidigare under året hölls även mötet Den Nordliga Dimensionens Partnerskap for Public Health and Social Wellbeing i St. Petersburg.

En uppföljning av det nordiska handlingsprogrammet "Design för alla" har gjorts. Ett viktigt insatsområde är ett treårigt samarbetsprogram (fastlagt i april 2006) inriktat på barn och unga med funktionshinder och deras familjer i de baltiska länderna och nordvästryssland. Det pågår också ett antal projekt som har anknytning till Europarådet.

Miljø

Nordisk Ministerråd (NMR) har en observatørpost i Europarådets Kulturarvskomité, og herigennem har NMR mulighed for at følge de europæiske drøftelser samt komme med indspil og information om det betydelige arbejde, som gennemføres i Norden vedrørende beskyttelse af den nordiske kulturarv vedrørende kulturminder, kulturmiljøer og naturtyper, samt betydningen af de kulturelle og historiske aspekter i Norden, herunder oprindelige folks levevilkår.

Børn og unge

NORDBUK – Nordisk Børne- og Ungdomskomité – udgav i november 2005 i samarbejde med Europarådets ungdomssektor en håndbog om "menneskebiblioteker". Europarådet stod for udgivelser på blandt andet engelsk, fransk og ungarsk, mens Nordisk Ministerråd har finansieret udgivelser på dansk, finsk, islandsk, norsk og svensk. Idéen om "menneskebiblioteker" opstod på initiativ af unge i Norden og blev afprøvet første gang i år 2000 på Roskilde Festivalen i Danmark. Menneskebiblioteket fungerer nøjagtig som et normalt bibliotek - lånerne kommer og låner en "bog" i en begrænset periode. Der er kun én forskel: Bøgerne på Menneskebiblioteket er mennesker, og bøgerne og lånerne indgår i en personlig dialog. Bøgerne på Menneskebiblioteket er mennesker, som repræsenterer grupper, som jævnligt bliver mødt med fordomme og som hyppigt oplever at de bliver udsat for diskrimination og/eller social udelukkelse. NORDBUK har desuden deltaget i udviklingen af rollespil for nordiske og baltiske ungdomsorganisationer som led i Europarådets kampagne "All different – all equal", der finder sted i 2006–2007.

Bilag I: Fakta Norden

Allmänt

Figur 1a. Total landyta i km^2, 2007

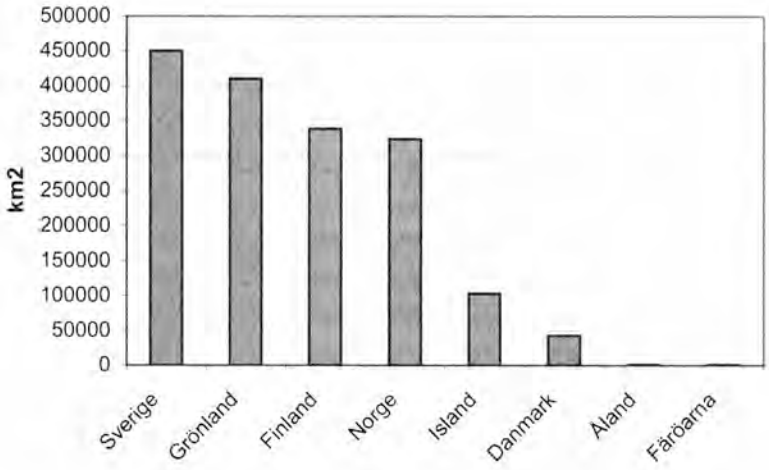

Anm: Norge exklusive Svalbard (61020 km2) and Jan Mayen (377 km2). Grönlands yta avser isfri landyta.
Källa:Nordisk statistisk årsbok 2007.

Figur 1b. Total landyta, km^2, 2007

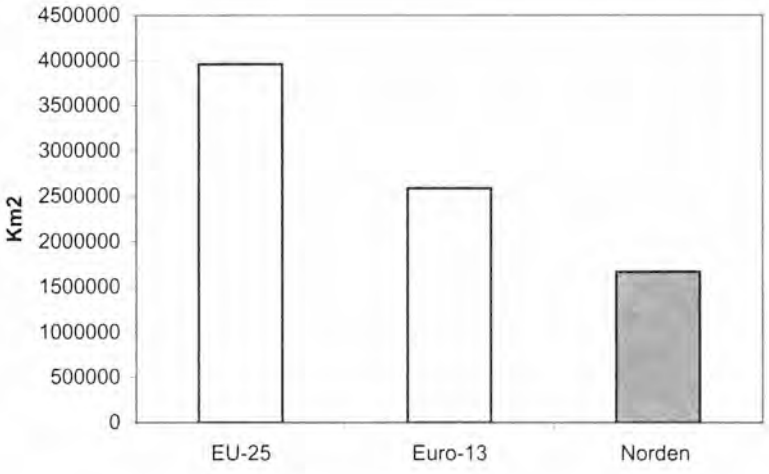

Anm: Grönlands yta avser isfri landyta. EU-25 år 2003
Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007

Figur 2a. Antal i befolkningen, 2007

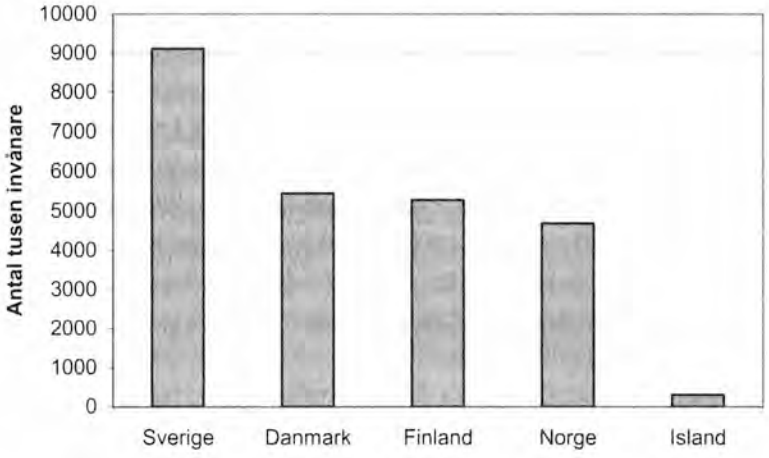

Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007

Figur 2b. Antal i befolkningen. 2007

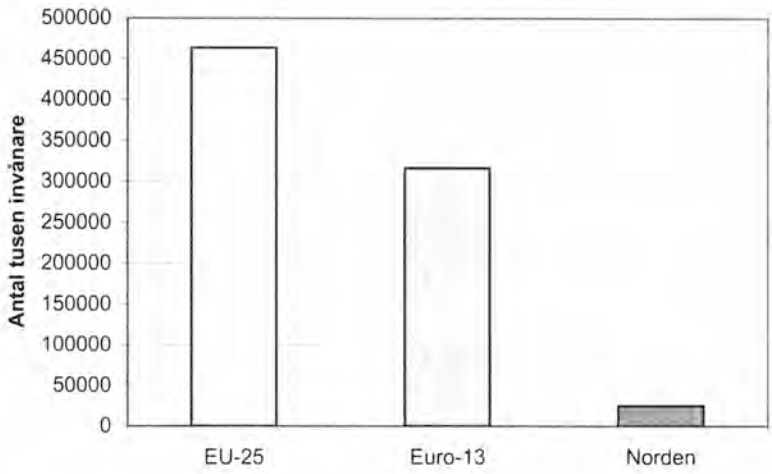

EU-25 och Euro-13 år 2006
Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007 och Eurostat.

Figur 3. Invånare per km^2, 2007

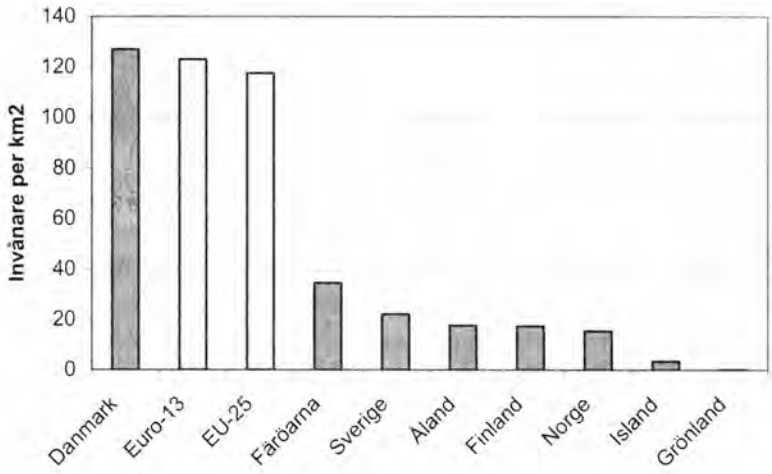

Anm: Per km^2 land area= total area förutom vattenarea. Grönland avser area landarea fri från is. Danmark: Invånare fördelat på total area. Norge: Invånare fördelat på den totala arean fastland. Euro-13 2006 og EU-25 2003
Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007 och Eurostat.

Demografi

Figur 4. Andel under 15 år samt över 65 år som procent av befolkningen, 2007

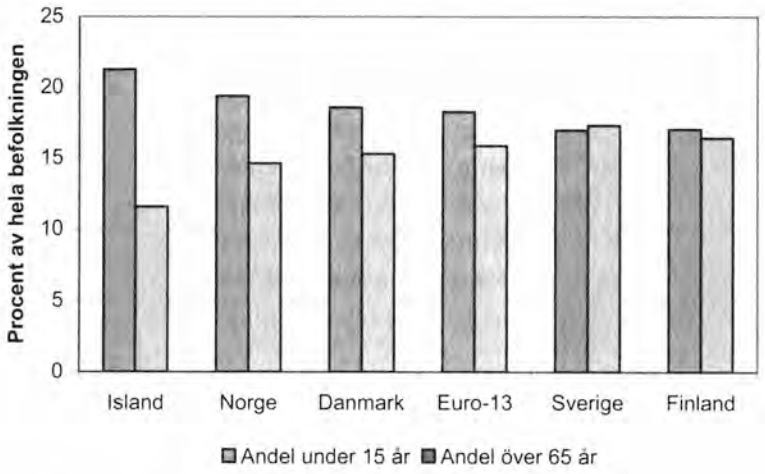

Euro-13 2006
Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007

Figur 5. Medellivslängd i genomsnitt, kvinnor och män, 2006

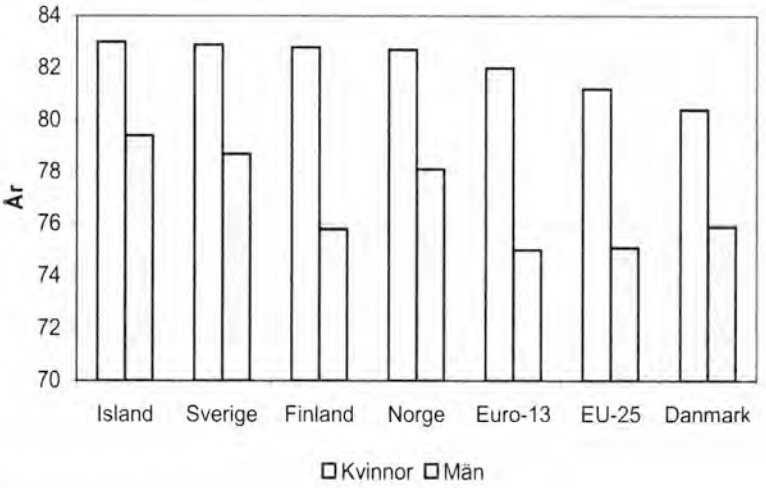

Anm: Avser medellivslängd från födseln. Eurp-13 og EU-25 år 2004
Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007 och Eurostat

Figur 6. Fertilitet. Genomsnittligt antal födda barn per kvinna, 2006

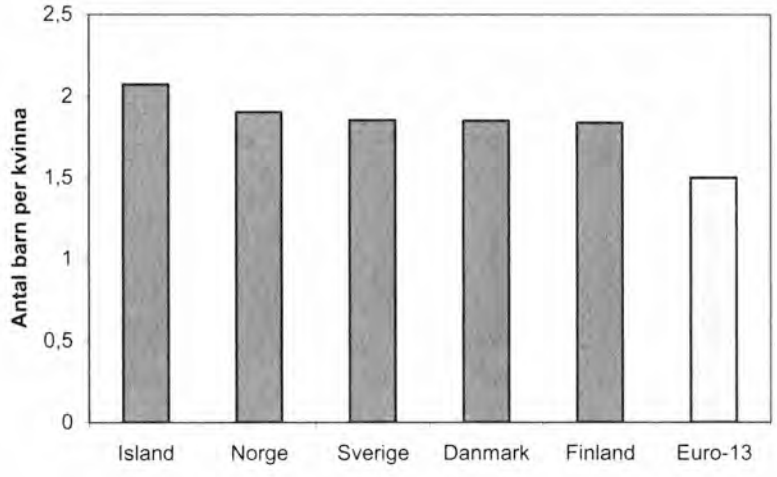

Euro-13 år 2005.
Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007

Ekonomi

Figur 7. BNP per capita i köpkraftsparitetsjusterad Euro, 2006.

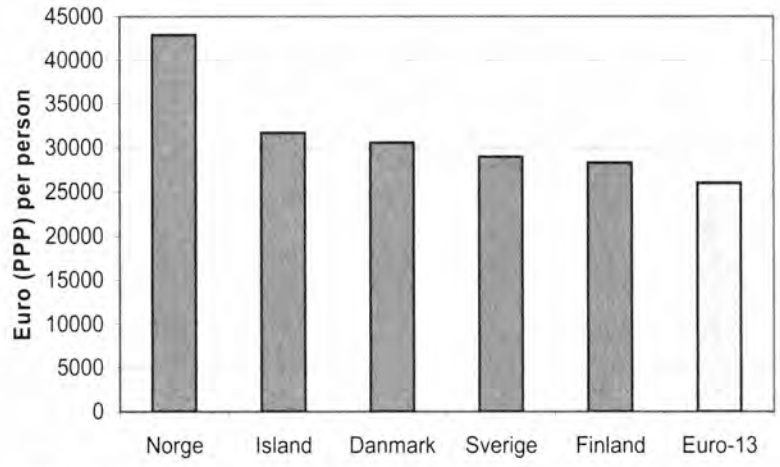

Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007

Figur 8. Genomsnittlig tillväxt i BNP, fasta priser, 2002-2006

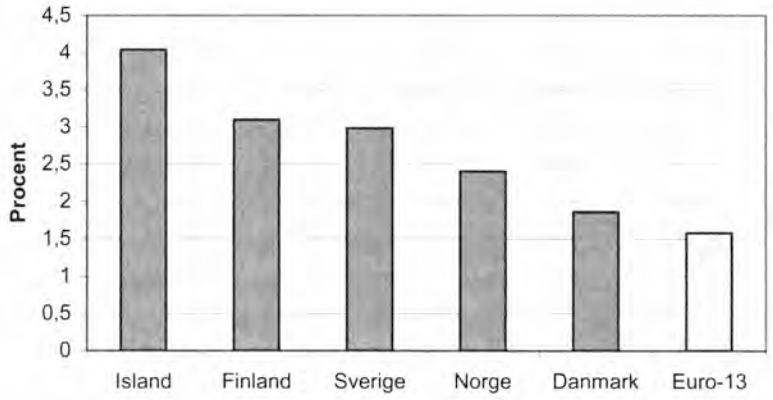

Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007

Internationell handel

Figur 9. Handelsbalans som andel av BNP, 2006

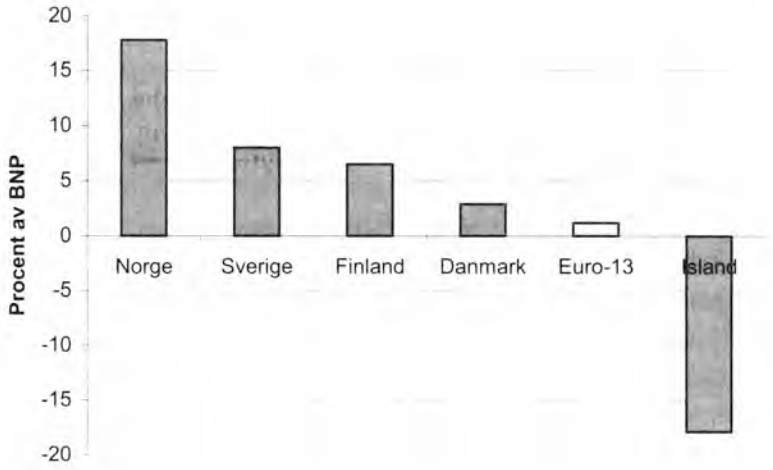

Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007

Figur 10. Handelsnetto olika varugrupper i 1000 miljoner EURO, 2006.

	Livsmedel och dyligt (SITC 0+1)	Råvaror utom bränsle, (SITC 2+4)	Bränsle och dyligt (SITC 3)	Kemiska produkter (SITC 5)	Halvfabrikat samt övriga färdiga varor (SITC 6+8)	Maskiner och transportmedel (SITC 7)
Norge	1,7	-3,0	63,4	-2,4	-4,5	-12,6
Sverige	-3,2	3,2	-5,5	2,9	6,4	12,3
Danmark	5,2	0,7	4,3	1,6	-2,8	-4,8
Finland	-1,5	-1,4	-5,2	-2,3	9,7	5,3
Island	1,1	-0.2	-0,4	-0,3	-0,5	-1,9

Anm: Handelsnetto avser export-import
Källa: Eurostat

Arbetsmarknad

Figur 11. Sysselsättningsgrad år 2006 i den arbetsföra befolkningen 15-64 år

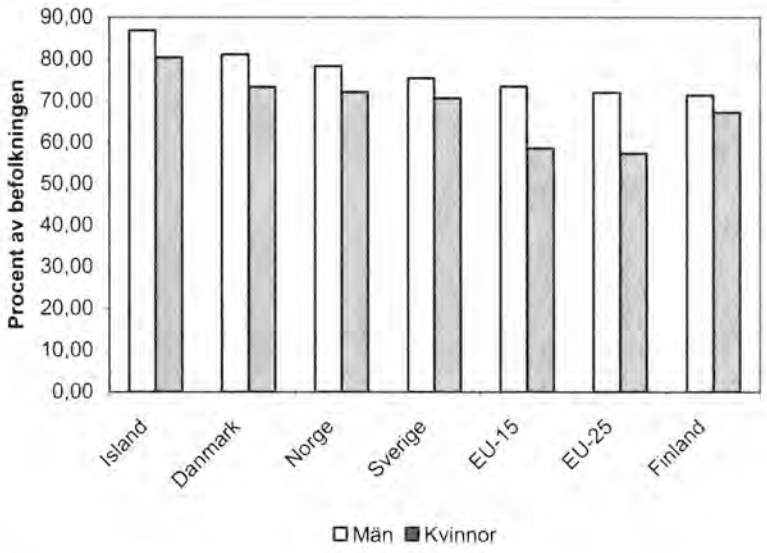

Anm: Islands värde är för 2005
Källa: Eurostat

Figur 12. Arbetslöshet som andel av arbetskraften år 2006.

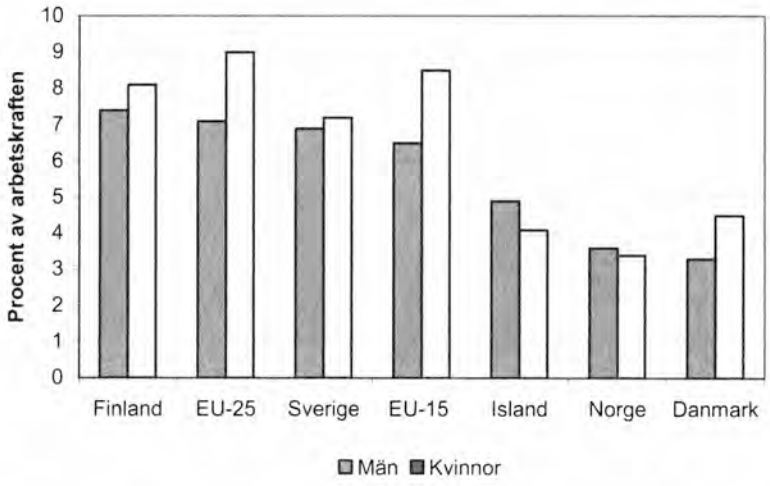

Anm: Islands värde är för 2005

Källa: Eurostat

Figur 13. Fördelning av sysselsättning efter branschtyp 2006 i procent av total sysselsättning

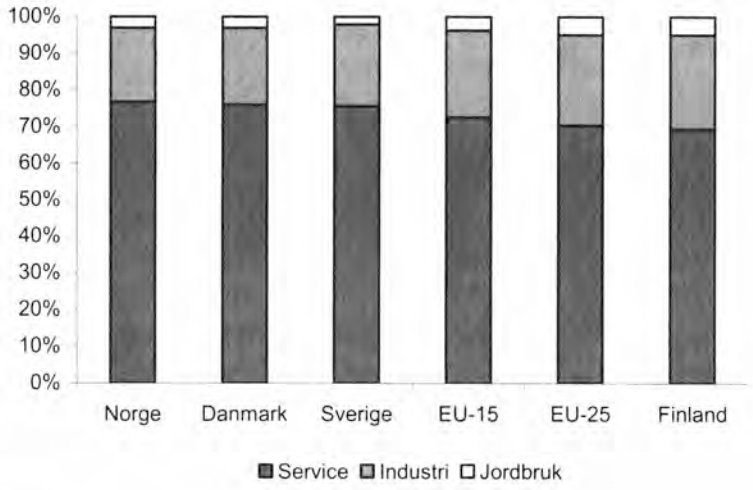

Källa: Eurostat

Utbildning och forskning

Figur 14. Andel av den vuxna befolkningen 25-64 år med minst längre gymnasial utbildning 2006

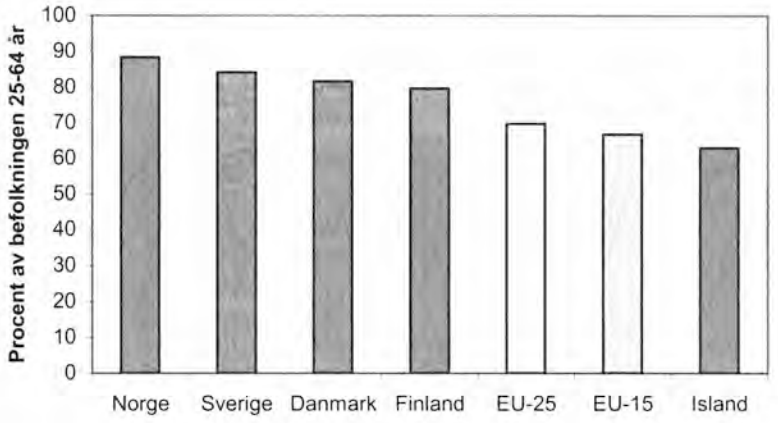

Anm: Norge och Finland avser preliminärt värde. Island avser preliminärt värde för 2005.
Källa: Eurostat

Figur 15. Utgifter för forskning och utbildning (FoU) 2005 som andel av BNP

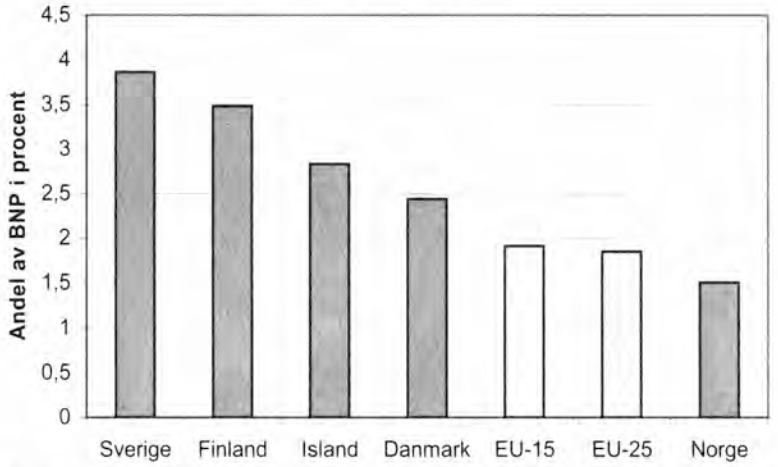

Anm: Island avser år 2004. Danmark och Norge avser preliminära värden, EU-15 och EU-25 avser prognostiserade värden
Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007 och Eurostat

Socialt skydd

Figur 16. Utgifter för socialt skyddsnät 2005 som andel av BNP. De nordiska länderna samt EU-15 och EU-25.

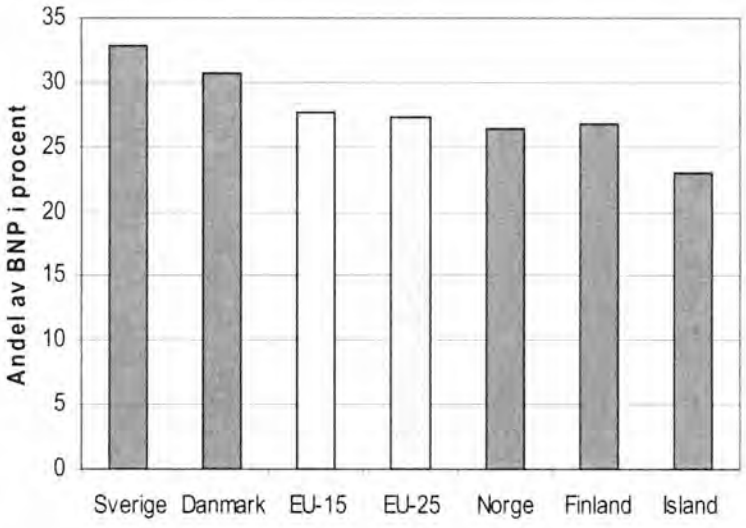

Anm: För EU-15 och EU-25 avser uppgifterna estimat. För Sverige är värdet preliminärt. Utgifter för socialt skydd innehåller kostnader för socialbidrag till individer eller hushåll, administrativa kostnader samt övriga kostnader för socialt skydd.
Källa: Eurostat

Miljö och energi

Figur 17. Utsläpp av växthusgaser i CO^2 -ekvivalenter, ton per capita, 2004

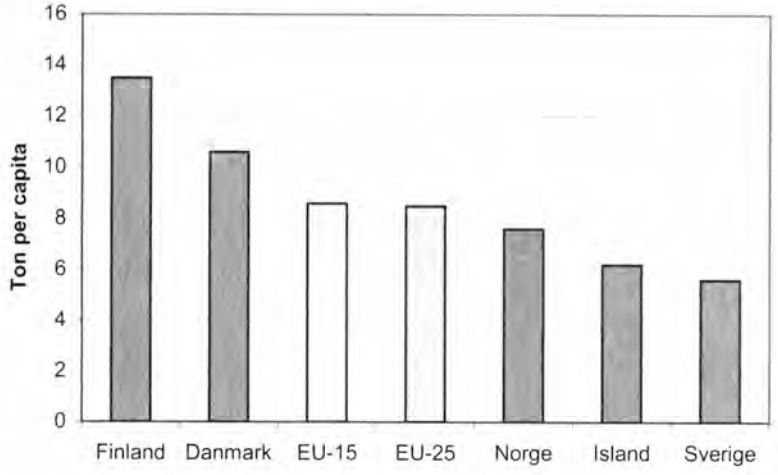

Källa: Eurostat

Figur 18. Energiproduktion år 2005, 1000 ton oljeekvivalenter

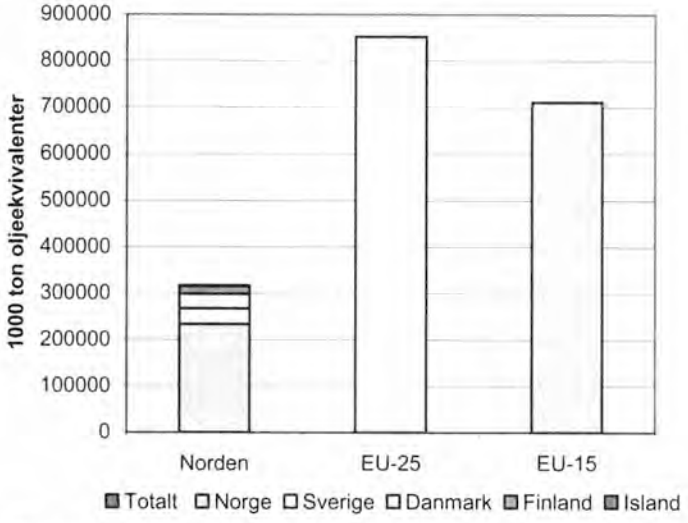

Källa: Eurostat

Figur 19. Energiintensiteten i produktionen 2005 i relation till real BNP. Kilo oljeekvivalenter per 1000 Euro

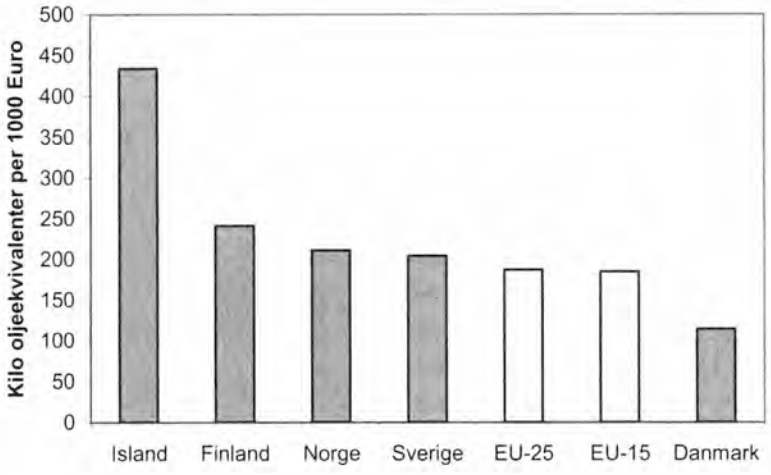

Anm: EU-25 avser år 2004.
Källa: Eurostat

Offentliga finanser

Figur 20. Genomsnittligt skattetryck 2006. Totala skatteintäkter som andel av BNP

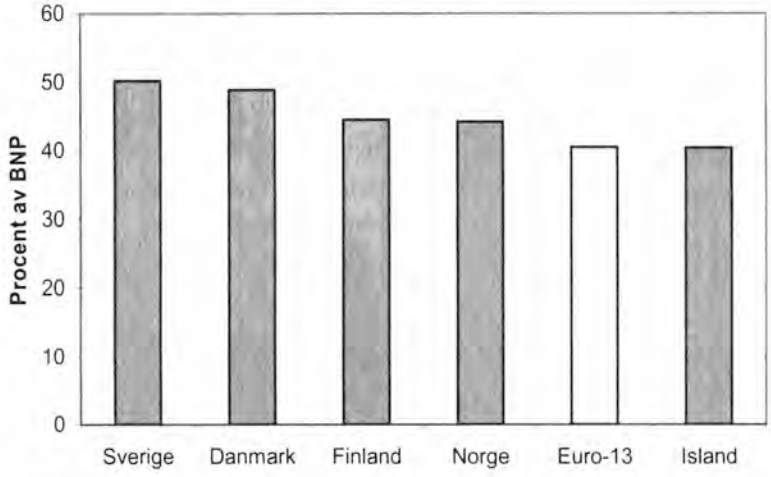

Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007

Figur 21. Offentliga sektorns överskott som andel av BNP, 2006

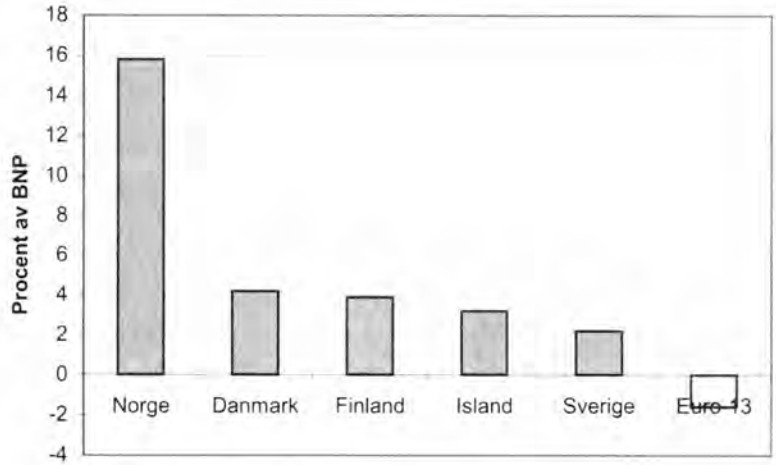

Källa: Nordisk statistisk årsbok 2007

Figur 22. Fördelning av de offentliga utgifterna 2005 som andel av BNP

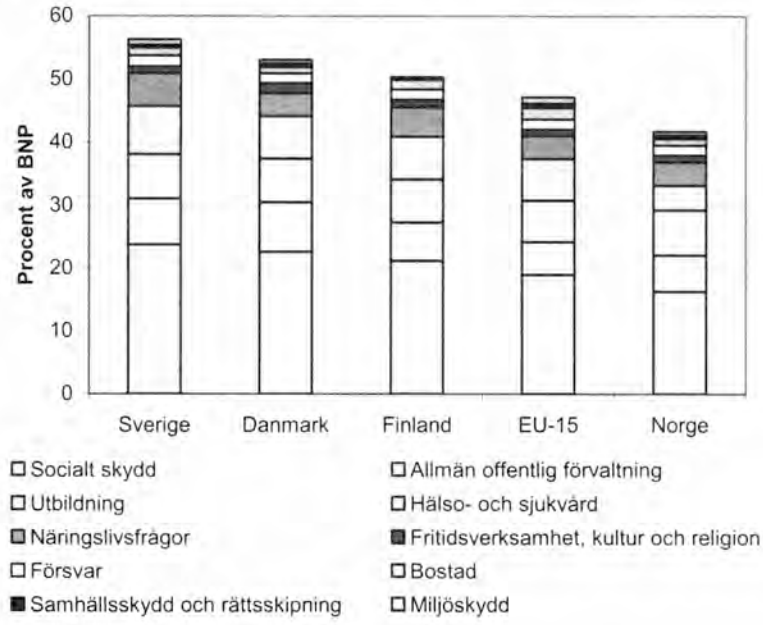

Källa: Eurostat

Bilag II: Fakta om Nordisk Ministerråd

Nordiska ministerrådet (NMR) är de nordiska regeringarnas officiella samarbetsorganisation. Ministerrådet omfattar regeringarna i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige. De självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland deltar i ministerrådets arbete på särskilda villkor.

Nordiska ministerrådets, liksom Nordiska rådets, verksamhet styrs av det s.k. Helsingforsavtalet från 1962, senast ändrat 1995.

Syftet med det nordiska samarbetet anges i Helsingforsavtalet på följande sätt:

> "De fördragsslutande parterna skall eftersträva att bevara och ytterligare utveckla samarbetet mellan länderna på det rättsliga, kulturella, sociala och ekonomiska området samt i fråga om samfärdseln och miljövården.
>
> De fördragsslutande parterna bör rådgöra med varandra i frågor av gemensamt intresse som behandlas i europeiska och andra internationella organisationer och konferenser."

I preambeln understryks att länderna önskar "ytterligare förnya och utveckla det nordiska samarbetet i ljuset av de nordiska ländernas utvidgade deltagande i europeiskt samarbetet".

Ministerråden

Statsministrarna är ytterst ansvariga för det nordiska samarbetet. En minister i varje regering är nordisk samarbetsminister. Dessa ministrar bildar ett särskilt ministerråd (MR-SAM). Härutöver består Nordiska ministerrådet av tio fackministerråd:

- Ministerrådet för utbildning och forskning
- Ministerrådet för närings-, energi- och regionalpolitik
- Ministerrådet för kultur
- Ministerrådet för miljö
- Ministerrådet för fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk
- Ministerrådet för ekonomi och finanspolitik
- Ministerrådet för lagsamarbete
- Ministerrådet för jämställdhet
- Ministerrådet för social- och hälsopolitik
- Ministerrådet för arbetsliv

Till varje ministerråd finns en s.k. ämbetsmannakommitté knuten. Ämbetsmannakommittéerna fungerar som ministerrådens ställföreträdare. Dessutom finns det ofta arbetsgrupper för speciella frågor under respektive ministerråd/ämbetsmannakommitté.

Ministerråden träffas mellan en gång och fem gånger per år. Ämbetsmannakommittéerna kan träffas upp till tio gånger årligen.

Ordförandeskapet i ministerråd och ämbetsmannakommittéer roterar årligen mellan länderna.

Arbetet i ministerråd och ämbetsmannakommittéer följer ofta en flerårig strategi. Dessa strategier kompletteras med de ettåriga ordförandeprogrammen. Ordförandeskapet har stort inflytande över hur arbetet i ministerråd och ämbetsmannakommittéer bedrivs och över vilka frågor som sätts på dagordningen.

Nordiska ministerrådets organisation framgår av bilaga 1.

Ministerrådens verksamhet

De tio fackministerrådens arbetsuppgifter påverkas av samarbetsområdets karaktär. Typiskt kan emellertid uppgifterna sorteras in under följande kategorier:

- Diskussioner och beslut om nordiska fördrag, till exempel socialkonvention och konvention om passfrihet.
- Stöd till institutioner eller grupper som verkar enligt de riktlinjer som respektive ministerråd vill förverkliga.

- Ansvar för nordiska institutioner, till exempel NordForsk och NICe för forskning och innovation och NUD som utbildar personal för dövblinda.
- Erfarenhetsutbyte, till exempel om digitaliseringen av radio- och TV-sändningar.

Varje fackministerråd har en budget som fördelas av de nordiska samarbetsministrarna. Budgeten (2007) fördelar sig på följande sätt:

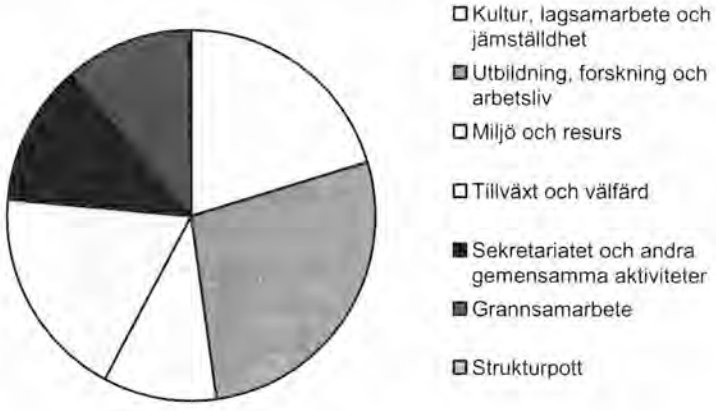

Från vissa ministerråd kan stöd sökas till olika nordiska projekt.

Nordiska ministerrådet har ett omfattande samarbete med de baltiska länderna och Nordvästryssland. C:a 20% av budgeten avsätts för detta samarbete. Ministerrådet har kontor i Tallinn, Riga, Vilnius, St Petersburg och Kaliningrad.

Ministerrådet har en särskild service för att motverka gränshinder – Hallo Norden. Den kan nås på www.hallonorden.org.

De nordiska institutionerna

Ministerrådets institutioner står för en stor del av den verksamhet som de olika fackministerråden vill genomföra. De nordiska institutionerna är följande:

NOREY – Nordens Hus i Reykjavik
NHFØ – Nordens Hus på Færøerne
NIFIN – Nordens Institut i Finland

NAPA – Nordens Institut i Grønland
NIPA – Nordens Institut på Åland
NEF – Nordisk Energiforskning
Nordregio – Nordic Center for Spatial Development
NordForsk
NICe – Nordisk Innovationscenter
NIOM – Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer
NUD – Nordisk Utbildningscenter för personal för dövblinda
NGB – Nordiska genbanken
NHV – Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap
NIKK – Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning
NIVA – Nordiska institutionen för vidareutbildning inom arbetsmiljöområdet
NAD – Nordiska nämnden för Alkohol- och Drogforskning
NOPEF – Nordiska Projektexportfonden
NSH – Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor
NOPUS – Nordiska utbildningsprogrammet för utveckling av social service
KKN - Kulturkontakt Nord
NORDICOM – Nordisk informationscenter för medie- och kommunikationsforskning

Varje institution har ett resultatkontrakt med respektive fackministerråd, där uppgifterna anges. Kontraktet fullföljs av institutionens styrelse, där alla länder är representerade, och av institutionens ledning och medarbetare.

Ordförandeskapet i institutionernas styrelse roterar med ordförandeskapet i ministerrådet.

Utöver institutionerna har ministerrådet en lång rad samarbetsorganisationer bland annat på forskningsområdet.

Sekretariatet

För att stödja ministerråden finns ett sekretariat. Det är organiserat i fyra fackavdelningar, med ansvar för de tio fackministerråden, nämligen:

- Avdelningen för kultur, lagstiftning och jämställdhet
- Avdelningen för utbildning, forskning och arbetsmarknad
- Avdelningen för växt och välfärd
- Avdelningen för miljö och resurser

Sekretariatet leds av generalsekreteraren med sitt kontor (GSK). Generalsekreteraren skall tillse att ministerrådens arbete planläggs, genomförs och följs upp på ett koordinerat sätt. Generalsekreteraren skall dessutom tillse att goda nordiska initiativ främjas.

De anställda i sekretariatet är rekryterade från de nordiska länderna och självstyrande områdena och arbetar på tidsbegränsade kontrakt.

Nordiska ministerrådet (NMR)
Organisationsschema

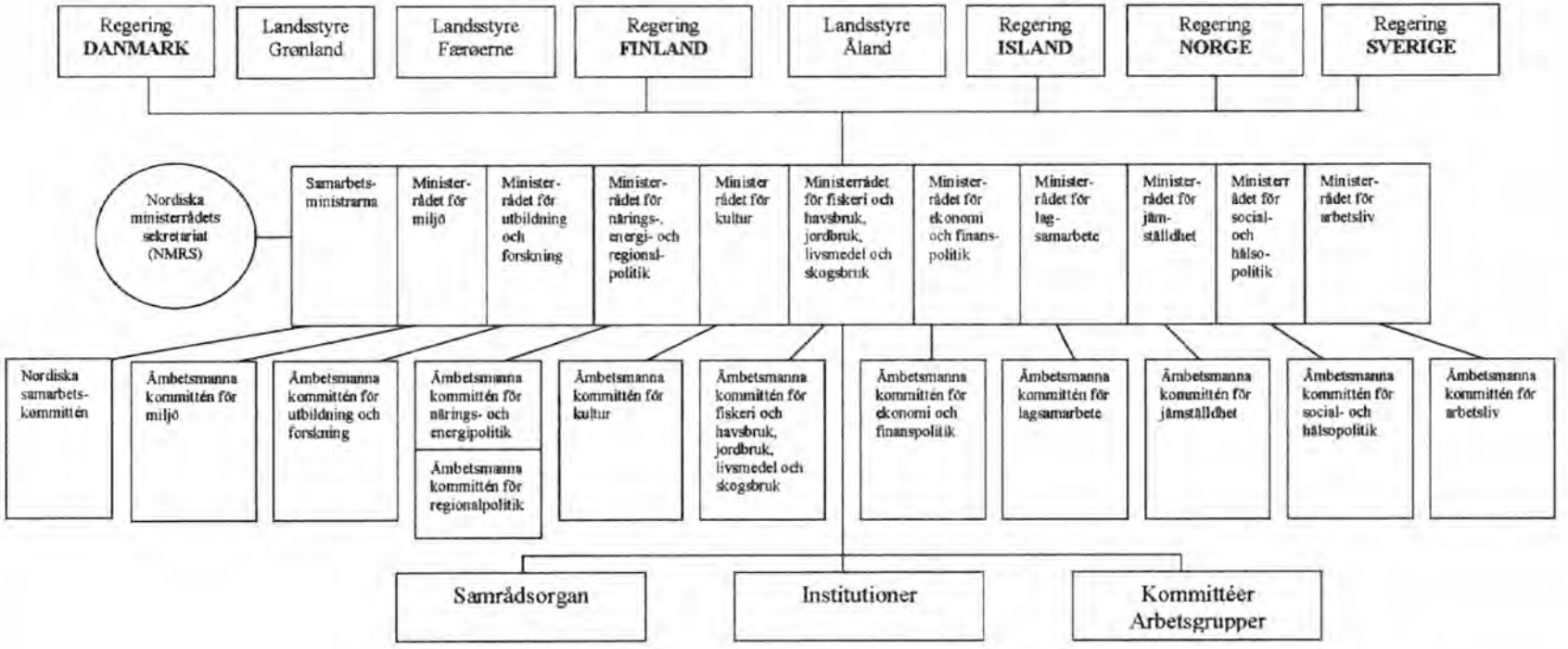

Bilag III: De nordiske statsministres pressemeddelelse af 19.06.07, Punkaharju, Finland – "Mulighedernes Norden – svar på globaliseringens udfordringer"

De Nordiska statsministrarna i Punkaharju för ett kunnigare, synligare och mer välmående Norden

Möjligheternas Norden - svar på globaliseringens utmaningar

De nordiska statsministrarna samlades till sitt sommarmöte i Punkaharju Finland den 18-19 juni 2007. De enades om att förhålla sig positivt till de nya möjligheter och utmaningar för Norden som globaliseringen medför och vill utnyttja dessa möjligheter och möta utmaningarna genom att vidareutveckla en nordisk modell där den framtida välfärden för medborgarna, företagens konkurrenskraft, sysselsättning och tillväxt, gemensam kultur och satsningar på hållbar utveckling är viktiga komponenter.

De nordiska statsministrarna önskar fortsättningsvis att utveckla Nordens styrkepositioner, våra länders högtstående och täckande utbildningssystem, vår expertis och vårt forskningsarbete, vår förmåga att utnyttja informationsteknik och kreativitet för att genomföra innovationer.

Statsministrarna har därför enats om att ge startskottet för en förnyad nordisk satsning på globaliseringsområdet. Satsningen skall ske i synergi med det arbetet som görs i europeisk regi och regionalt. Ett fördjupat samarbete med de baltiska länderna stärker hela Östersjöregionens konkurrenskraft och möjlighet att dra nytta av globaliseringen.

Följande åtgärder och målsättningar kommer att främjas till förmån för ett kunnigare, synligare och mer välmående Norden. Dessa åtgärder och målsättningar främjas inom ramarna för Nordiska ministerrådet och i andra sammanhang där de nordiska regeringarna samarbetar:

Ett kunnigare Norden

1. Satsningen inom den europeiska ramen på ett starkt nordiskt kunskaps- och innovationsområde ska intensifieras. Nordiska ministerrådet utarbetar tills sommaren år 2008, efter diskussioner bland närings-, utbildnings- och forskningsministrarna, ett förslag till samarbetsministrarna om främjande av nordisk toppforskning, i nära samarbete med näringsliv, med beaktande av möjligheter att stärka nätverkssamarbete mellan nordiska toppforskningsenheter och bland aktörer på innovationsområdet. Bland annat följande tyngdpunkter beaktas: främjandet av innovationer, frågor kring klimat, energi och miljö samt välfärdsforskning och hälsa.
2. Stärkning av samarbetet inom högre utbildning skall öka kontakten mellan nordiska läroanstalter och lyfta Norden som en attraktiv studieort. Forskning och innovation förstärks genom att i ökande grad koordinera nationella FoU program och innovationsprogram, samt genom att främja samarbetet mellan de nationella forskningsfinansiärerna.
3. De nordiska regeringarna ska utreda möjligheten att grunda nordiska innovationsrepresentationer i Asiens växande ekonomier. Utredningen presenteras för Nordens samarbetsministrar sommaren 2008.
4. För att göra den nordiska prispolitiken mångsidigare framlägger de nordiska statsministrarna för Nordiska rådet ett initiativ om att instifta ett innovationspris för nordisk kvalitet från och med år 2008.

Ett synligare Norden

5. Norden som region ska profileras. Ett förslag utarbetas om nordiskt samarbete när det gäller marknadsföring och export på växande marknader framför allt utanför Europa. Förslaget bör täcka områden

där en gemensam nordisk satsning ger mervärde i förhållande till nationella satsningar, som t.ex. användning av förnybar energi, energieffektivitet och miljöskydd.

6. Ett förslag utvärderas i samråd med Nordiska Rådet om skapandet av ett årligt nordiskt forum med början år 2008, för att ta fram gemensamma nordiska svar på de möjligheter och utmaningar som globaliseringen medför, med deltagande av de nordiska statsministrarna och andra inbjudna deltagare från näringslivet, forskning, politik och medborgarorganisationer.

Ett välmående Norden

7. Det nordiska samarbetet på energiområdet ska stärkas. Harmonisering av nordiska elmarknaden samt investeringar i transmissionsnätet och produktion ska genomföras för en mera effektiv, gränslös och hållbar nordisk elmarknad som kan bidra till att säkra god försörjningssäkerhet i Norden.
8. Norden ska vara en föregångsregion i arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser. De nordiska länderna har också toppkunnande inom bl.a. miljöskydd, energieffektivitet, förnybar energi och fångst av koldioxid. Därför förstärker de tillsammans insatsen för att undersöka teknologiernas möjligheter och identifiera dem som mest relevanta för ett tätare nordiskt samarbete. Särskild vikt läggs vid gemensam marknadsföring globalt av ovan nämnda styrkepositioner.
9. De nordiska ländernas regeringar utarbetar en konkret förteckning över åtgärder för att häva de gränshinder för människors umgänge och rörlighet samt företags verksamhet som fortfarande föreligger i Norden, och eftersträvar att med alla medel undanröja svårigheter som medborgarna kan stöta på i det nordiska umgänget. En redogörelse för kvarvarande gränshinder samt genomförda och planerade åtgärder för att undanröja dessa, presenteras löpande på de nordiska statsministrarnas höstmöten från och med 2007.

Uppföljning och finansiering

10. Arbetet med att genomföra initiativen leds av de nordiska samarbetsministrarna och berörda ministerråd i en löpande dialog med Nordiska Rådet. Nordiska ministerrådet (NMR) utvecklar samtidigt sin verksamhet och anpassar sin budget och sin organisatoriska struktur till tväradministrativt samarbete, för att kunna genomföra de gemensamma strävandena på globaliseringsområdet. En första samlad rapportering om hur globaliseringsåtgärderna fortskrider ska ske till statsministrarna vid Nordiska rådets 59:e session i Oslo i 2007.
11. Statsministrarna har med intresse tagit del av idéer presenterade vid mötet av Nordiska ministerrådets generalsekreterare. De kan med fördel övervägas av samarbetsministrarna i konkretiseringen av globaliseringsinitiativen.
12. Samarbetsministrarna uppmuntras att avsätta ett belopp upp till 60 MDKK i NMRs budget för år 2008 till finansiering av globaliseringsinitiativen och till de berörda nordiska institutionerna, som ska ha en roll i realiseringen av förslagen. NMR tillsätter samtidig en särskild finansieringsgrupp för att dryfta samnordiska finansieringsmöjligheter för globaliseringsprocesser, härunder särskilt omprioriteringar av NMR's budget, som avspeglar prioriteringen av det nordiska globaliseringsarbetet. Arbetsgruppen rapporterar till samarbetsministrarna om NMRs globaliseringsbudget för 2008 på hösten 2007 och om finansieringsfrågorna för år 2009 och framåt i löpet av 2008.

Bilag IV: Nordisk Ministerråds generalsekretærs indspil til den fælles nordiske globaliseringsproces, juni 2007

Möjligheternas Norden – svar på globaliseringens utmaningar

Sammanfattning av generalsekreterarens inspel i den nordiska globaliseringsprocessen

Många av de utmaningar som globaliseringen skapar, kan inte lösas av ett enskilt land, utan det krävs att länder eller regioner agerar samtidigt och koordinerat. Utifrån de likheter de nordiska länderna har, faller det sig naturligt att tillsammans försöka finna lösningar. Med en gemensam kärna av styrkepositioner och värderingar och en högt utvecklad kunskapsinfrastruktur har Norden en möjlighet att gå före och skapa lösningsmodeller för de globala utmaningarna, samt positionera Norden i en ökande konkurrens.

En av Nordens rikedomar är befolkningarna och den kunskap, kompetens, kreativitet och kulturarv som de har. Detta är en av nycklarna till vår konkurrenskraft, sysselsättning och tillväxt, till våra välfärdsamhällen och till vår insats för en global hållbar utveckling.

Statsministermötet i juni 2007 kan ses som startskottet för ett förnyat nordiskt samarbete om att möta de utmaningar som den globaliserade världen ger. En nordisk satsning på globalisering kan ske i synergi med det arbete som görs i europeisk regi och det samarbete som Norden har med sina grannländer. Ett antal konkreta förslag på hur de nordiska län-

derna kan agera tillsammans presenteras här. Många av de stora frågor som väcks i globaliseringsdebatten kräver dock ytterligare analyser, diskussioner och senare beslut.

REDEGØRELSE – DOKUMENT 11

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

INTEGRERING AV LIKESTILLING I DET NORDISKE SAMARBEIDET

01.10.2007

Rapporten inneholder

Årets rapportering er to-delt; I omfatter løpende samarbeid i form av formelle møter, dokumenter, prosjekter, arbeidsgrupper og lignende, II er knyttet til innholdet i de nye kjerneoppgavedokumentene. Etter den konkrete rapporteringen følger en nærmere beskrivelse om bakgrunnen for rapporteringen og hvordan en arbeider med kjønnslikestilling i det nordiske samarbeidet. Rapporten avsluttes med en beskrivelse av hva som kan synes å være nye utfordringer og den videre utviklingen av arbeidet med integrering av kjønnsperspektivet i det nordiske samarbeidet.

Rapporten har 3 vedlegg: 1) Mænd og kvinners repræsentation i det nordiske samarbejde; 2) Likestillingsplan 2007-2009; 3)Detaljrapportering fra 2006

Innledning

Nordisk Råd har bedt Nordisk ministerråd/NMR årlige rapportere om hvordan NMR arbeider med å integrere kjønn- og likestilling i sin virksomhet (også kalt *"Gender Mainstreaming"*). I forbindelse med rapporteringen til NR i 2006, ble det gjennomført en kartlegging av integreringsarbeidet i NMR. Kartleggingen viste at bare samarbeidet innen fiskeri og havbruk, jordbruk, næringslivsmiddel og skogbruk/ MR-FJLS hadde utarbeidet en likestillingsplan. Planen ble godkjent i år 2002 (ANP 2002:764). Flere andre samarbeidsområder skrev i sine samarbeidsprogram at de ikke hadde behov for egne handlingsplaner da kjønn- og likestilling var en integrert del av deres arbeid. Detaljene i rapportering fra 2006 er vedlagt, se vedlegg 3. Hva status for 2007 er, fremgår av rapporteringen nedenfor.

Nordisk ministerråds rapportering til Nordisk råd – status 2007

Rapporteringen er to-delt; **I** omfatter rapportering innen samarbeidsområdenes løpende samarbeid i form av møter, dokumenter, prosjekter, arbeidsgrupper og lignende, **II** er knyttet til innholdet i de nye kjerneoppgavedokumentene som samtlige 11 MR har fått i oppdrag å lage innen 1. november 2007.

I Løpende samarbeid;

Årets rapportering innen det løpende nordiske samarbeidet omfatter formelle møter, dokumenter, prosjekter, arbeidsgrupper og lignende;

MR-A/ Ministerråd for arbejdsliv;

På arbeidsmarkedsområdet har ministerrådet vært opptatt av kjønns- og likestillingsperspektivet når det har behandlet behov for fremtidig arbeidskraft og de erfaringer en har hatt med kvinner og menn når det gjelder yrkesdeltakelse og yrkesvalg i forbindelse med migrasjon.

MR-FINANS/ Ministerråd for økonomi- og finanspolitik;

Dette ministerrådet har i samarbeid med MR-JÄM vært ansvarlig for et flerårig prosjekt med tittelen: *Integrering av ett köns- och jämställdhetsperspektiv i de nordiska statsbudgetarna 2004-2006.* Som del av prosjektet ble det i 2005 laget en rapport *"Jämställda statsfinanser"* (ANP 2005:731). Prosjektet ble avsluttet med en konferanse i november 2006. I forbindelse med konferansen ble det også gitt ut to hefter; I *"Nu handlar det om pengarna"* Integrering av ett köns- och jämställdhets-perspektiv i de nordiska statsbudgetarna (ANP 2006:765) og II Integrering av ett köns- och jämställdhetsperspektiv i de nordiska statsbudgetarna – *Delrapport: Landrapporter* (TemaNord 2006:571).

MR-FJLS/ er oppdelt i fire hovedområder;

I jordbruk; II skogbruk; på begge disse fagområdene er det høy bevissthet på integrering av et kjønns- og likestillingsperspektiv, alle forslag som legges fram for MR/EK inkluderer konsekvenser for menn og kvinner, i alle råd og utvalg og i prosjekttildelinger etterstrebes en 50-50% mellom kjønnene; III fisk og havbruk; har en tradisjon i forbindelse med forslag som føres fram for MR/EK til vedtak å konkludere med følgende *"Vedtaket har ingen konsekvenser for likestilling"* ; IV næringslivsmiddel; ber alltid om når det gjelder prosjekt-rapportering å få rapporter om de tiltak som er gjennomført kan ha ulike konsekvenser for kjønnene. Med hensyn til for eksempel spising av frukt og mosjonering er en opptatt av om jenter og gutter har ulike preferanser og hvilke konsekvenser dette kan gi i forhold til forbruk og helse.

MR-JÄM/ Ministerråd for ligestilling;

Arrangerte i samarbeid med formannskapslandet et seminar våren 2007 for alle lederne i embetsmannskomiteene om hvordan en skal integrere kjønns- og likestillingsperspektivet i ministerrådets virksomhet.

I forbindelse med seminaret, ble det laget et utkast til en informasjonsbrosjyre for bruk i hele ministerrådets organisasjon, samt en intern seminarrapport. I samarbeid med NMRS har en sørget for at brosjyren ferdigstilles høsten 2007. Brosjyren dokumentene vil foreligge i en trykket og virtuell versjon på Norden.org. og vil spres internt i hele NMR og til tilknyttede institusjoner og organ.

MR-JÄM har hatt et samarbeidsprosjekt med MR- FINANS om et flerårlig prosjekt om integrering om et kjønns- og likestillingsperspektiv i de nordiske lands statsbudsjett (omtalt ovenfor under MR-FINANS).

Ministerrådet lager også en årlig likestillingsstatistikk under tittelen *"Mænd og kvinners repræsentation i det nordiske samarbejde"*. Statistikken ferdigstilles til ministermøtet den 15.oktober, se vedlegg 1.

MR-LAG/ Ministerråd for lovsamarbejde;

Har alltid høy bevissthet om at lovutvikling og effekter av lover kan ha ulike konsekvenser for kvinner og menn. De følger lojalt opp fordelingen 40-60% av det underrepresenterte kjønn i sine råd, utvalg og prosjekttildelinger.

MR-M/ Ministerråd for miljø;

Har etter rapporteringen i 2006 diskutert om en i forbindelse med prosjektsøknader skulle kreve at konsekvenser for likestillinger skulle vurderes og/eller at en i forbindelse med rapportering av gjennomføring av prosjekter skulle ha noen parameter/ benchmarking i sluttrapporten knyttet til kjønns- og likestillingsperspektivet. Målet med diskusjonen var at rapporteringen skulle være grunnlaget for å få utbetalt den siste delen av prosjektstøtten. Ideen om et slikt tiltak er ikke fulgt opp etter at ble drøftet.

MR-NER/ Ministerråd for erhverv, energi og regionalpolitik;

Har ikke spesifikt behandlet integrering av kjønn- og likestilling som del av de politikkområder de ansvarlig for. Ministerrådet drøftet derimot et kvinne- og likestillingsperspektiv under temaet *"Innovation och globalisering ur ett regionalt perspektiv – aktuella regionala utvecklingstrender i Norden"*.

Ministerrådet planlegger også en nordisk konferanse i samarbeid med WINNET Europe (the European Association of Women Resource Centres), det svenske og finske Riksförbundet Nationellt ResursCentrum för kvinnor under tittelen; *" The Nordic Conference on Women's Entrepreneurship and Regional Development with a focus on Women's Resource Centres(WRCs)"*.

På energiområdet har ministerrådet drøftet muligheten for å bruke Nordisk Energiforskning (NEF) for å fremskaffe bl.a. kjønnsdelt statistikk i alle de nordiske prosjekter, råd og utvalg samt i alle nordiske institusjoner som faller ministerrådets ansvar og i andre relevante nordiske institusjoner innen samarbeidsområdet som del av den årlige rapporteringen. Det er ikke bestilt en slik type rapportering for 2007 som skal være klar i begynnelsen av 2008.

MR-S/ Ministerråd for social- og sundhedpolitik;

Har ikke behandlet likestilling som et separat anliggende, men anser det som tett koblet til ett av deres hovedfokus – utvikling av det nordiske velferdssamfunn i et europeisk perspektiv. I tillegg har de samarbeidet med nabolandene om innsats mot menneskehandel og sosialt utsatte grupper med et klart likestillingsperspektiv.

MR-U/ Ministerråd for uddannelse og forskning;

Har ikke behandlet likestilling som en spesifikk sak, men ministerråd er opptatt av at det nordiske sammenarbeidet innen utdannings- og forskningspolitikk utformes på en slik møte at et bestemt kjønn ikke forfordeles.

MR-SAM

har behandlet det videre arbeidet med integrering av et kjønns- og likestillingsperspektiv to ganger i 2007. MR-SAM har bedt Generalsekretæren komme med et forslag om hvordan en kan systematisere arbeidet med integrering av kjønns- og likestilingsperspektivet i det nordiske samarbeidet.

I tillegg er en lik balanse mellom kvinner og menn alltid tema ved etablering av råd, utvalg og tilsettinger i NMR.

NMRS / NRS/ sekretariatet i Nordisk ministerråd / Nordisk råd;

Sekretariatene har våren 2007 revidert sin revidert sin interne 3-årige likestillingsplan våren 2007 for sine ansatte. Planen gjelder for perioden 2007-2009 og vil bl.a. føre til at en årlig

kartlegger lønnsutviklingen mellom kvinner og menn som utfører samme type arbeid, videre har en som mål å få rekruttert ansatte for å oppnå lik fordeling av kvinner og menn i alle faggrupper, gjennomføre tiltak for å hindre mobbing og krenkende behandling på arbeidsplassen som følge av kjønn, etnisk opprinnelse, seksualitet og trosoppfatning. Planen er vedlagt, se vedlegg 2

Statistikkmaterialet i planen som bl.a. omhandler andel kvinner og menn i ulike stillinger, lønnsforskjeller mellom kvinner og menn i ulike faggrupper, vil årlig bli oppdatert. Planen skal gjennomgås årlige slik at det skal være mulig å justere mål og tiltak fortløpende.

Generalsekretæren i NMR;

Har i 2006 opprettet en tverrsektoriell arbeidsgruppe for likestilling i NMRS som skal finne tiltak som på en bedre måte kan prioritere og synliggjøre arbeidet med kjønns- og likestillingsintegrering i NMRS. Resultat fra arbeidsgruppen er ventet å foreligge innen neste rapportering til NR i 2008.

De samarbeidsområder som ikke eksplisitt er omtalt ovenfor, har ikke behandlet noen aspekter vedrørende integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet og/eller kan ikke dokumentere dette i sin virksomhet.

II Ministerrådets kjerneoppgaver

Samtlige 11 MR har fått i oppdrag å lage et dokument om beskriver hva som er ministerrådets kjerneoppgaver. Status for oppfølging av dette og om integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet er omtalt i kjernedokumentene er gjengitt nedenfor:

MR-A/ Ministerråd for arbejdsliv;

Embetsmannskomiteen innen dette samarbeidsområdet vil sluttføre behandlingen av sine kjerneoppgaver i slutten av oktober. Det er derfor ikke mulig å rapportere om integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet vil bli omtalt.

MR-FINANS/ Ministerråd for økonomi- og finanspolitik;

Ministerrådet vedtok sitt kjernedokument på MR-møte i juni i år. Likestilling og/eller integrering av kjønns- og likestillings-perspektivet er ikke eksplisitt omtalt.

MR-FJLS/ Ministerråd for fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug;

Ministerrådet behandlet sine kjerneoppgaver sommeren 2007. I saksframlegget til kjerneoppgave-dokumentet står *"Forslaget har ikke konsekvenser for likestilling mellom menn og kvinner."*

Dokumentet er delt i opp i fire etter det ansvar fag-avdelingene har (I Fiskeri/havbruk; II Jordbruk; III Næringslivsmiddel; IV Skogbruk). I korthet kan en si at MR-FJLS kjerneoppgaver er: å fremme bæredyktig utnyttelse av natur- og genetiske ressurser, som er en forutsetning for menneskets eksistens, samt å bidra til å sikre tillit og tilgang til gode matvarer, fremme kostvaner som bidrar til bedre helse hos nordiske borgere og utvikle de muligheter som finnes i nordiske råvarer og matkultur.

MR-JÄM/ Ministerråd for ligestilling;

EK har sammenstilt et dokument som MR-JÄM vedtok på sitt møte den 15.oktober. Kjernedokumentet beskriver mål og prioritering for samarbeidsområdet, samt viktigheten av å integrere et kjønns- og likestillingsperspektiv i all virksomhet siden samfunn faktisk består av to ulike kjønn med ulike behov og ønsker.

MR-K/ Ministerråd for kultur

Er i sluttfasen av sitt arbeid med kjerneoppgavene. Dokumentet beskriver de overordnede målene og hvilke virkemiddel en benytter for å nå målene. Det er ventet av MR-K vil vedta dokumentet på sitt møte den 31. oktober. Likestilling og/eller integrering av kjønns- og likestillings-perspektivet er ikke eksplisitt omtalt.

MR-LAG/ Ministerråd for lovsamarbejde;

Ministerrådet vedtok sitt kjernedokument i 2006, en har ikke omtalt integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet i selve kjernedokumentet, men i det pågående samarbeids-programmet for perioden. Ellers legger MR-LAG vekt på å følge alle de vedtak som MR-SAM fatter knyttet til integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet.

MR-M/ Ministerråd for miljø;

Ministerrådet vedtok sitt kjernedokument i august 2006. Integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet er ikke eksplisitt omtalt i selve kjernedokumentet.

MR-NER/ Ministerråd for erhverv, energi og regionalpolitik;

Behandlet sitt kjerneoppgavedokument i september 2007. Det er laget et felles kjernedokument som omhandler arbeidsliv, energi og regionalpolitikk. Integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet er ikke omtalt spesifikt i dokumentet.

MR-S/ Ministerråd for social- og sundhedpolitik;

Ministerrådet har behandlet kjernedokumentet i juni 2007, men det gjenstår noen små justeringer. De vil være klare innen fristen som er satt til 1. november. MR-S fokuserer på fire hovedområder: *"(1) fjernelse af grænsehindringer for mobilitet mellem de nordiske lande, (2) udvikling af det nordiske velfærdssamfund i et europæisk perspektiv, (3) udvikling af Nordens samarbejde med Nordens nærområder (4) udveksling af national information og erfaring."* Som en del av dette vil en også finne samarbeid med naboland om innsats mot menneskehandel. I arbeidet mot menneskehandel og i utviklingen av den nordiske velferdsmodellen er disse nært knyttet til flere politikkområder deriblant likestilling.

MR-U/ Ministerråd for uddannelse og forskning;

Ministerrådet har ennå ikke formelt behandlet sitt kjerne-dokument. MR-U har vedtatt en ny strategi for utdanning og forskning for perioden 2008-2010 som vil sentral i utviklingen av kjerneoppgavene og prioriteringen til MR-U. Dette dokumentet har to deler; en del som fokuserer på temamessige fokusområder og en annen del som omhandler nærområdesamarbeidet. Likestilling omtales én gang i dokumentets første del, under *Utbildning och arbetsmarkand* hvor en påpeker at en god grunnutdanning forutsetter en god videreutdanning, samt at det bl.a. er viktig å stimulere til likestilling som å fange opp elvers individuelle behov.

MR-SAM/ Samarbejdsministrerne;

Som har gitt bestillingen om å lage kjerneoppgavedokument skal ikke selv produsere samme type dokument som de øvrige ministerråd. Når alle kjerneoppgavedokument er mottatt, vil MR-SAM presentere et oppsummerende dokument.

Bakgrunn

De nordiske landene og de selvstyrte områdene tar kjønnslikestillingspolitiske initiativ og bidrar til å realisere avtalen som FNs medlemsstater ble enige om under Kvinnekonferansen i Beijing i 1995 (Beijingplattformen) samt i Beijing +5. I 2001 ble OECD landene enige om at FN avtalen skulle være initiert i samtidlige OECD-medlemsland innen 2015. I løpet av 2007 er det ventet at Europarådet vedtar en rekommandasjon om likestillingsstandarder som medlemsstatene kan tilslutte seg på frivillig basis. De nordiske landene og de selvstyrte områdene har på grunnlag av dette forpliktet seg i å integrere et kjønnsperspektiv i alle større politiske beslutninger og i all annen kjernevirksomhet.

Begrepet integrering brukes også innen andre sektorer; vi snakker for eksempel om integrering av miljøperspektivet eller helseperspektivet. Integrering kan skje innen alle politiske område og virksomhetsområder.

Kjønnslikestilling er en del av den felles nordiske identiteten. Samarbeidet innen MR-Jäm har bidratt til å utveksle erfaringer på tvers av landegrensene i Norden og har utviklet kjønnslikestillingspolitikken. Noe som i neste omgang har bidratt til nordisk nytte og merverdi. Likestillingspolitikken i de nordiske landene og de selvstyrte områdene er ikke identisk, selv om målet om et likestilt samfunn er felles. Utenfor Norden sees kjønnslikestilling som et felles særpreg ved våre demokratiske samfunn, hvor forskjeller i nasjonale tiltak og nyanser i praktisk politikk forsvinner. Likestilling fremstår som en felles verdi for hele Norden og som en vesentlig forutsetning for at regionen skal opprettholde og utvikle seg ytterligere som en global vinnerregion.

Arbeid med kjønnslikestilling i NMR, i NMRs og NRs sekretariat

De nordiske likestillingsministerne/MR-Jäm har det primære ansvaret for å sikre den likestillingspolitiske innsatsen i NMR. Nordisk ministerråd har på sin side startet en systematisk prosess i å integrere kjønns- og likestillingsperspektivet i sin totale virksomhet. Alle ledende organ i NMR har ansvar for at dette skjer innen deres samarbeidsområde.

Den første handlingsplanen om å integrere likestillingsarbeidet innen alle samarbeidsområdene forelå i 1997. Året etter i 1998 ble retningslinjer om kjønnsfordeling i embetsmannskomiteer, styresammensetning i tilknyttede nordiske institusjoner, samt sammensetning i råd, valg, arbeidsgrupper og komiteer vedtatt. Handlingsplanen fra 1997 ble fulgt opp av et vedtak fra samarbeidsministerene/MR-Sam i år 2000 om at de enkelte fagministerråd er ansvarlige for å følge utviklingen av kjønnslikestillingen på sitt samarbeidsområde og i de råd, utvalg og organ som oppnevnes og i alle tilknyttede institusjoner og programmer. I 2003 vedtok MR-Sam at alle ministerråd skal redegjøre for status om kjønns- og likestillingspolitikken i samarbeidsområdets budsjett i sine årsrapporter.

MR-Sam har videre vedtatt at NMR's budsjett og fordelingen av budsjettmidlene skal inneholde en analyse i et kjønns- og likestillingsperspektiv for eksempel ved bruk av kjønnsoppdelt statistikk. Videre at et likestillingsperspektiv skal integreres i all informasjons- og opplysningsvirksomhet som skjer i regi av NMR eller i tilsluttede institusjoner.

MR-Jäm i samarbeid med formannskapslandet arrangerer seminarier for alle lederne i embetsmannskomiteene om hvordan en skal integrere kjønns- og likestillingsperspektivet i ministerrådets virksomhet

NMR har også gjennomført et 3-årig samarbeidsprosjekt i perioden 2004-2006 om integrering av et kjønns- og likestillingsperspektiv i de 5 nordiske landenes statsbudsjett. Sluttrapporten *"Nu handlar det om pengarna"* forelå i 2006 (ANP 2006:765). Målet med rapporten er å presentere den kunnskap og de erfaringer som prosjektet har fremskaffet samt å gi anbefalinger om hvordan dette arbeidet skal kunne føres videre i budsjettprosessen innen den statlige forvaltningen.

Våren 2006 har etter vedtak i MR-Sam Generalsekretæren nedsatt en tverrsektoriell arbeidsgruppe for likestilling i NMRS som skal finne tiltak som på en bedre måte kan prioritere og synliggjøre arbeidet med kjønns- og likestillingsintegrering innen NMR's ulike avdelinger, deres tilknyttede institusjoner, samt i samarbeidsområdene ulike råd, utvalg, arbeidsgrupper og prosjekt.

Nordisk råds og Nordisk ministerråds sekretariat har revidert sin interne 3-årige likestillingsplan våren 2007 for sine ansatte. Planen gjelder for perioden 2007-2009. Innsatsområdene i planen 5-delt og omhandler; I Rekruttering, II Lønn, III Kompetanseutvikling, VI Kombinasjon arbeidsliv – familieliv og V Krenkende behandling. Planen skal evalueres årlig for eventuelt å justere mål og tiltak.

Nye utfordringer og videre utvikling

Den nordiske kjønnslikestillingspolitikken påvirkes av den generelle demokratiske samfunnsutviklingen som alle andre politikkområder i NMR. Den nordiske kjønnslikestillingspolitikken påvirkes av ulike aktører både innen privat, offentlig og frivillig sektor, av partene i arbeidslivet og ikke minst av den offentlige debatt og rollemodeller i media og nærmiljø.

Den moderne demokratiske og nordiske kjønnslikestillingspolitikken står ovenfor store utfordringer. Det skulle være nok å nevne forhold som økt internasjonal konkurranse og globalisering, et mer flerkulturelt samfunn, en rivende teknologisk utvikling med konsekvenser for yrkesutøvelse og privatliv, en aldrende befolkning, økende miljøendringer som følge av forurensing, unges utvikling av egen identitet og kjønnsidentiteten spesielt, samt unges oppfatning av egen rolle og utvikling av egen kjønnsrolle. Alt dette vil kreve et samfunn i stadig endring for å finne løsninger på problemstillinger vi i dag fullt ut ikke kjenner. Dette krever at kjønnslikestillingen må være dynamisk og i stadig endring for å møte den nye samfunnsutviklingen nasjonalt, regional og globalt.

Et annet aspekt ved en dynamisk og utviklende kjønnslikestillingspolitikk, er at menn i større grad må involvere seg. Uten en aktiv involvering av menn, vil en ikke kunne nå målet om et kjønnslikestilt samfunn.

I forbindelse med struktur- og moderniseringsarbeidet i NMRS som startet opp 2005 er det vedtatt at samtlige 11 ministerråd skal gjennomgå sitt ansvarsområde med formål om å konsentrere arbeidet om det som er de vesentligste oppgavene. I denne sammenheng er det ikke lagt noen føringer på hvordan en skal konkretisere integrering av kjønns- og likestillingsperspektivet innen de ulike samarbeidsområdene. Det vil derfor være en utfordring å få dette til på en fullgod måte. Fristen for å få ferdig kjerneoppgavedokumentene er satt til 1. november 2007 slik at det kan påvirke utarbeidelsen av budsjettdirektivet for 2009.

Nordiska ministerrådet

gender

MÆND OG KVINDERS REPRÆSENTATION I DET NORDISKE SAMARBEJDE

LIGESTILLINGSSTATESTIK
Mars 2007

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING 3

SAMMENFATNING 4

Nordiske Ministerråd 4

NSK & Nordiske Embedsmandskommittér 4

Nordiske Institutioner og Samarbejdsorganer 5

Nordisk Ministerråds Sekretariat 6

TABELLER 8

Nordiske Ministerråd 8

NORDISK SAMARBEJDSKOMITÉ (NSK) OG NORDISKE EMBEDSMANDSKOMMITTÉER 12

Nordiske Institutioner 16

Indledning

En målsætning for det nordiske samarbejde er at sikre og øge kvinders andel og deltagelse i politiske beslutningsprocesser. Selvom kvinder har opnået indflydelse i nationale og lokale politiske beslutningsprocesser, er det fortsat en udfordring at opnå en lige repræsentation af kvinder og mænd i politiske organer og institutioner i det nordiske samarbejde.

I juli 1997 vedtog de nordiske Samarbejdsministre (MR-SAM) at tilstræbe en lige repræsentation af kvinder og mænd i det nordiske samarbejde. Målsætningen er, at hverken kvinder eller mænd skal være repræsenteret med mindre end 40 % i nordiske ministerråd, embedsmandskommitter, institutioner og samarbejdsorganer. I juli 1998 godkendte Samarbejdsministrene retningslinierne for en jævn kønsfordeling. Ansvaret for, at de generelle retningslinier følges, påhviler Nordisk Ministerråds Generalsekretæren.

Definitionen af jævn kønsfordeling samt over- og underrepræsentation er følgende:

- 40-60 pct. Jævn kønsfordeling
- 61-70 pct. Svag overrepræsentation
- 71-100 pct. Stærk overrepræsentation
- 30-39 pct. Svag underrepræsentation
- 0-29 pct. Stærk underrepræsentation

Sammenfatning

Nordiske Ministerråd

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	15	9	6		
Finland	14	7	7	50	50
Island	12	6	6	50	50
Norge	17	10	7	59	41
Sverige	14	6	8	43	57
Total	**72**	**38**	**34**	**53**	**47**

Færøerne	13		13		100
Grønland	12	5	7	42	58
Åland	12	7	5	58	42
Total	**37**	**12**	**25**	**32**	**68**

Som det fremgår af tabellen, er der en meget lige fordeling af kvinder og mænd i de nordiske ministerråd. Norge ligger forrest med den største andel af kvinder på 59 pct. og Sverige ligger lavest med kun 43 pct. kvinder. Således er der en jævn fordeling af kvinder og mænd i nordiske ministerråd fra samtlige fem lande, mens de selvstyrende områder dog samlet placerer sig langt dårligere, med en stærk overrepræsentation af mænd på 68 pct. Färöarna har enbart män som representanter i ministerråden. År 2005 deltog tot 109 personer fra de nordiske landene og 53 personer fra de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde, år 2006 var det 72 personer resp. 37.

NSK & Nordiske Embedsmandskommittér

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	20	6	14	30	70
Finland	17	9	8	53	47
Island	16	7	9	44	56
Norge	22	7	15	32	73
Sverige	19	9	10	47	53
Total	**94**	**38**	**56**	**40**	**60**

Færøerne	13	3	10	23	77
Grønland	10	2	8	20	80
Åland	11	2	9	18	82
Total	**34**	**7**	**27**	**21**	**79**

I de nordiske Embedsmandskommitter udgør kvinders andel samlet 40 pct. mod 41 pct. i 2005. De selvstyrende områder alle befinder sig mellem 18-23 pct. Finland skiller sig ud ved at have den største andel af kvinder på 53 pct, og Danmark og Norge har kun 30 resp. 32 pct. Kvinder. EK-FJLS har 90 pct mænd og 10 pct. Kvinder i sin embedsmandskommitte. År 2005 deltog totalt 199 personer fra de nordiske landene og 60 personer fra de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde, år 2006 var det 94 personer resp. 34.

Nordiske Institutioner og Samarbejdsorganer

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
STYRER					
Danmark	19	8	11	42	58
Finland	20	8	12	40	60
Island	18	11	7	61	39
Norge	18	7	11	39	61
Sverige	19	9	10	47	53
Total	**94**	**43**	**51**	**46**	**54**
Færøerne	7	4	3	57	43
Grønland	5	1	4	20	80
Åland	3	2	1	67	33
Total	**15**	**7**	**8**	**47**	**53**

ANSATTE	Total	Kvinner	Menn	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**258**	**153**	**105**	**59**	**41**

I styrene er ikke medregnet representanter fra nordiske institusjoner eller fra Nordisk ministeråd, da det er ulike praksis for om disse ansees som medlemmer sidestilt med de nasjonale styrerepresentantene.

I oversikten for de ansatte er det ulik praksis med hensyn å oppgi nasjonalitet, vi har derfor satt opp fordelingen etter kjønn siden tallene for nasjonalitet ville ha vært usikre.

Som det fremgår af tabellen er de nordiske institutioner total set *kønsbalancerede* i forhold til målsætningen om en jævn kønsfordeling på 40/60 pct. Dog fremgår det, at der indenfor de enkelte lande ikke er en kønsmæssig balance.

I år har en statistik över de ansatta i de nordiska institutionerna tillförts denna statistik. Eftersom det saknas uppgifter om de ansattas nationalitet finns i de flesta fall enbart könsuppdelad statistik.

År 2005 deltog totalt 143 personer fra de nordiske landene og 20 personer fra de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde, år 2006 var det 94 personer resp. 15.

Nordisk Ministerråds Sekretariat

	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %	Total
Chefer	1	6	14	86	7
Rådgiver	24	21	40	60	46
Koordinatorer	22	7	83	17	29
Serviceenheden	1	2	50	50	3
Total	**48**	**36**	**57**	**43**	**84**

Som det fremgår af tabellen ovenfor, er der en jævn kønsfordelingen af mænd og kvinder i Nordisk Ministerråds Sekretariat - med 57 pct. kvinder og 43 pct. mænd. Fordelingen er stor set uændret fra 2004 hvor andelen af kvinder var 60 pct. og andelen af mænd 40 pct.

	Kvinder	**Mænd**	**Kvinder i %**	**Mænd i %**	**Total**
Danmark					
Chefer		2		100	2
Rådgiver	11	9	55	45	20
Koordinatorer	11	3	77	23	14
Serviceenheden	1	2	33	67	3
Total	**22**	**16**	**65**	**35**	**39**
Finland					
Chefer					
Rådgiver	7	1	88	12	8
Koordinatorer	2		100		2
Serviceenheden					
Total	**9**	**1**	**82**	**18**	**10**
Island					
Chefer		1		100	1
Rådgiver		2		100	2
Koordinatorer					
Serviceenheden					
Total		**3**		**100**	**3**
Norge					
Chefer		2		100	2
Rådgiver	3	2	60	40	5
Koordinatorer	3	1	75	25	4
Serviceenheden					
Total	**6**	**5**	**55**	**45**	**11**
Sverige					
Chefer	1		100		1
Rådgiver	3	6	33	67	9
Koordinatorer	6	3	67	33	9
Serviceenheden					
Total	**10**	**9**	**53**	**47**	**19**
Færøerne					
Chefer					
Rådgiver		1		100	1
Koordinatorer					
Serviceenheden					
Total		**1**		**100**	**1**

Grønland					
Afdelingschefer					
Rådgiver	1		100		1
Sekretær					
Serviceenheden					
Total	**1**			**100**	**1**

Tabeller

Nordiske Ministerråd

Samarbetsministrarna (MR-SAM)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**4**	**1**	**80**	**20**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1	1		100	
Åland	1		1		100
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Nordiska ministerrådet för arbetsmarknad och arbetsmiljöpolitik (MR-A)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	2	2		100	
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1		1		100
Total	**6**	**3**	**3**	**50**	**50**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	**3**		**3**		**100**

Nordiska ministerrådet för social- och hälsa (MR-S)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	2	2		100	
Island	2	1	1	50	50
Norge	3	2	1	33	67
Sverige	3	2	1	67	33
Total	**12**	**8**	**4**	**67**	**33**

Færøerne	1		1		100
Grønland	2	2		100	
Åland	1	1		100	
Total	**4**	**3**	**1**	**75**	**25**

Nordiska ministerrådet för jämställdhetsfrågor (MR-JÄM)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1		1		100
Island	1		1		100
Norge	1	1		100	
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**3**	**2**	**60**	**40**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1	1		100	
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Nordiska ministerrådet för näringspolitik, energipolitik och regionalpolitik (MR-NER)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	3	2	1	67	33
Finland	1		1		100
Island	1		1		100
Norge	3	2	1	67	33
Sverige	1		1		100
Total	**9**	**4**	**5**	**44**	**56**

Færøerne	2		2		100
Grønland	1		1		100
Åland	2	1	1	50	50
Total	**5**	**1**	**4**	**20**	**80**

Nordiska ministerrådet för ekonomi- och finanspolitik (MR-FINANS)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1	1		100	
Island	1		1		100
Norge	1	1		100	
Sverige	1		1		100
Total	**6**	**2**	**4**	**33**	**67**

Færøerne	1		1		100
Grønland					
Åland					
Total	**1**		**1**		**100**

Nordiska ministerrådet för lagstiftningsfrågor (MR-LAG)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1	1		100	
Island	1		1		100
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**3**	**2**	**60**	**40**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1	1		100	
Åland	1		1		100
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Nordiska ministerrådet för fiskeri-, jord- och skogsbruk, och livsmedel (MR-FJSL)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	2		100	
Finland	2	1	1	50	50
Island	1		1		100
Norge	3	2	1	67	33
Sverige	1		1		100
Total	**9**	**5**	**4**	**56**	**44**

Færøerne	2		2		100
Grønland	2		2		100
Åland	2	1	1	50	50
Total	**6**	**2**	**4**	**33**	**67**

Nordiska ministerrådet för miljövårdsfrågor (MR-M)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**3**	**2**	**60**	**40**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1	1		100	
Åland	1	1		100	
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Nordiska ministerrådet för kultur (MR-K)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**2**	**3**	**40**	**60**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1	1		100	
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Nordiska ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	2		2		100
Total	**6**	**1**	**5**	**20**	**80**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1	1		100	
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Nordisk Samarbejdskomité (NSK) og Nordiske Embedsmandskommittéer

Nordisk Samarbejdskomite (NSK)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**2**	**3**	**40**	**60**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	**3**		**3**		**100**

Embedsmandskomitéen for arbejdsmarked og arbejdsmiljøpolitik (EK-A)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2		2		100
Finland	3	1	2	33	67
Island	2	1	1	50	50
Norge	4	2	2	50	50
Sverige	3	1	2	33	67
Total	**14**	**5**	**9**		

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	**3**		**3**		**100**

Embedsmandskomitéen for Social- og Helsespørgsmål (EK-S)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	1	1		100	
Island	2		2		100
Norge	5	1	4	20	80
Sverige	4	2	2	50	50
Total	**14**	**5**	**9**	**36**	**64**

Færøerne	2	1	1	50	50
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	**4**	**1**	**3**	**33**	**67**

Embedsmandskomitéen for ligestillingsspørgsmål (ÄK-JÄM)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1	1		100	
Island	1		1		100
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**3**	**2**	**60**	**40**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1	1		100	
Åland	1	1		100	
Total	**3**	**2**	**1**	**67**	**33**

Embedsmandskomitéen for næringspolitik, energipolitik regionalpolitik (EK-NER)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**2**	**3**	**40**	**60**

Færøerne	1	1		100	
Grønland					
Åland	1		1		100
Total	**2**	**1**	**1**	**50**	**50**

Embedsmandskomitéen for økonomi- og finanspolitik (EK-Finans)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1	1		100	
Island	1		1		100
Norge	1		1		100
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**1**	**4**	**20**	**80**

Færøerne	1		1		100
Grønland					
Åland	1		1		100
Total	**2**		**2**		**100**

Embedsmandskomitéen for lovsamarbejde (ÄK-Lov)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	2	2		100	
Island	1	1		100	
Norge	2	1	1	50	50
Sverige	2	1	1	50	50
Total	**9**	**6**	**3**	**67**	**33**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1	1		100	
Åland	1		1		100
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Embedsmandskomitéen for för fiskeri-, jord- och skogsbruk, och livsmedel (EK-FJSL Exekutiv)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**2**	**3**	**40**	**60**

Færøerne	1		1		100
Grønland					
Åland	1		1		100
Total	**2**		**2**		**100**

Embedsmandskomitéen for för fiskeri-, jord- och skogsbruk, och livsmedel (EK-FJSL)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2		2		100
Finland	2	1	1	50	50
Island	2		2		100
Norge	2		2		100
Sverige	2		2		100
Total	**10**	**1**	**9**	**10**	**90**

Færøerne	1	1		100	
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Embedsmandskomitéen for kulturelt samarbejde (EK-K)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	2	1	1	50	50
Island	2	2		100	
Norge	2	1	1	50	50
Sverige	2	2		100	
Total	**10**	**7**	**3**	**70**	**30**

Færøerne	2		2		100
Grønland	2		2		100
Åland	1		1		100
Total	**5**		**5**		**100**

Embedsmandskomitéen for uddannelse og forskning (EK-U)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	5	2	3	40	60
Finland	2	1	1	50	50
Island	2		2		100
Norge	2		2	50	50
Sverige	1	1		100	
Total	**12**	**4**	**8**	**33**	**67**

Færøerne	1		1		100
Grønland	2		2		100
Åland	1	1		100	
Total	**4**	**1**	**3**	**25**	**75**

Nordiske Institutioner

Nordisk institution for videreuddannelse inden for arbejdsmiljø (NIVA)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**2**	**3**	**40**	**60**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark					
Finland	3	3		100	
Island					
Norge					
Sverige	1	1		100	
Total	**4**	**4**		**100**	

Nordisk institut for odontologisk materialeprøvning (NIOM)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	2	1	1	50	50
Finland	2		2		100
Island	2	1	1	50	50
Norge	2	1	1	50	50
Sverige	2		2		100
Total	**10**	**3**	**7**	**30**	**70**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**10**	**3**	**7**	**30**	**70**

Nordisk uddannelsescenter for døvblinde (NUD)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1	1		100	
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**3**	**2**	**60**	**40**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**7**	**3**	**4**	**43**	**57**

Nordisk nævn for alkohol- og narkotikaforskning (NAD)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**3**	**2**	**60**	**40**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**4**	**3**	**1**	**75**	**25**

Nordisk udviklingsprogram for udviklingen af social service (NOPUS)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1	1		100	
Island	1		1		100
Norge	1		1	100	
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**2**	**3**	**40**	**60**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**4**	**3**	**1**	**75**	**25**

Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	2		2		100
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	2	1	1	50	50
Total	**7**	**3**	**4**	**43**	**57**
ANSATTE	(inklusive på projekt o.l.)				
	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**73**	**47**	**26**	**64**	**36**

Nordisk samarbejdsorgan for handikapspørgsmål (NSH)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1	1		100	
Island	1		1		100
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**3**	**2**	**60**	**40**
Færøerne	1	1		100	
Grønland					
Åland	1	1		100	
Total	**2**	**2**		**100**	**0**

ANSATTE

Danmark	1	1		100	
Finland	1	1		100	
Island			1		100
Norge	1		1		100
Sverige	3	2	1	67	33
Total	**6**	**3**	**3**	**50**	**50**

Nordisk institut for kvinde- og kønsforskning (NIKK)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1	1		100	
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**4**	**1**	**80**	**20**

ANSATTE (inklusive på projekt o.l.)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**14**	**10**	**4**	**71**	**29**

Nordisk InnovationsCenter

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**2**	**3**	**40**	**60**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**15**	**7**	**8**	**47**	**53**

Nordisk Projekteksportfond (NOPEF)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**1**	**4**	**20**	**80**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**6**	**3**	**3**	**50**	**50**

Nordisk center for regional udvikling (NORDREGIO)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**3**	**2**	**60**	**40**

ANSATTE (inklusive på projekt o.l.)

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**30**	**16**	**14**	**53**	**47**

NordForsk

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1	1		100	
Island	1	1		100	
Norge	1	1		100	
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**4**	**1**	**80**	**20**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**13**	**9**	**4**	**69**	**31**

Nordisk informationscenter for medie- og massekommunikationsforskning (NORDICOM)

STYRET					
	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1	1	1	100	
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**3**		**50**	**50**
Færøerne					
Grønland	1	1		100	
Åland					
Total	**1**	**1**		**100**	

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**9**	**6**	**3**	**67**	**33**

Nordens hus i Reykjavik (NHR)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1	1		100	
Finland	1		1		100
Island	1		1		100
Norge	1		1		
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**1**	**4**	**20**	**80**

Færøerne	1		1		100
Grønland	1		1		100
Åland	1		1		100
Total	**3**		**3**		**100**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**13**	**10**	**3**	**77**	**23**

Nordens hus på Færøerne (NHFÆR)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1		1		100
Island	1		1		100
Norge	1	1		100	
Sverige	1		1		100
Total	**5**	**1**	**4**	**20**	**80**

Færøerne	5	3	2	60	40
Grønland	1		1	100	
Åland					
Total	**6**	**3**	**6**	**50**	**50**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**16**	**10**	**6**	**63**	**37**

Nordens institut på Åland (NIPÅ)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark					
Finland	1		1		100
Island	1	1		100	
Norge	1		1		100
Sverige					
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Færøerne					
Grønland					
Åland	1	1		100	
Total	**1**	**1**		**100**	

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**16**	**10**	**6**	**63**	**37**

Nordens institut i Grønland (NAPA)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		
Finland	1	1		100	
Island					100
Norge					100
Sverige	1		1		
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Færøerne					
Grønland	1		1		100
Åland					
Total	**1**		**1**		**100**

ANSATTE

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**3**	**1**	**2**	**33**	**67**

Nordens institut i Finland (NIFIN)

STYRET

	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Danmark	1		1		100
Finland	1	1		100	
Island	1		1		100
Norge	1		1		100
Sverige	1	1		100	
Total	**5**	**2**	**3**	**40**	**60**
ANSATTE					
	Total	Kvinder	Mænd	Kvinder i %	Mænd i %
Total	**7**	**5**	**2**	**71**	**29**

April 2007

Handlingsplan for Ligestilling for Nordisk Ministerråds og Nordisk Råds sekretariat 2007-2009

Retningslinier for integrering af køns- og ligestillingsaspektet i Nordisk Ministerråds arbejde
I 1997 vedtog Nordisk Ministerråd en handlingsplan med henblik på at integrere ligestillingsarbejdet i det samlede nordiske arbejde. Denne handlingsplan blev fulgt op i juni 2000, hvor de nordiske samarbejdsministre besluttede, at det er de enkelte ministerråd, der fremover skal have det overordnede ansvar for at fremme ligestillingen indenfor egne samarbejdsområder og institutioner. Ministerrådene skal herefter i deres årsberetning gøre rede for, hvordan køns- og ligestillingsperspektivet er blevet varetaget inden for deres områder.

Retningslinier for integrering af køns- og ligestillingsaspektet i Nordisk Råds arbejde
Der henvises til intern beslutning 1/ 2004 hvor Nordisk Råd besluttede at indføre integrering af ligestillingsaspektet i Nordisk Råds arbejde og at give Rådsdirektøren til opgave at udpege en arbejdsgruppe af embedsmænd som udarbejder retningslinier for dette arbejde. Retningslinierne godkendes af Præsidiet. Nordisk Råd skal forholde sig til Ministerrådets definitioner af køns- og ligestillingsaspektet, integreringsstrategi samt definition af redskaber for integreringen som der redegøres for i Ministerrådets rapport

Indledning

NMR/NR har udformet følgende ligestillingsplan for sekretariatet og rådets ansatte for perioden 2007-2009. Ligestillingsplanen er blevet udarbejdet af en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra personaleafdelingen, personaleforeningerne samt personaleforeningernes styre i NMR/NR. Arbejdsgruppen har valgt at fokusere på en række indsatsområder, som bør integreres i forskellige relevante aspekter af NMR/NR daglige arbejde, og som vil blive gennemgået nedenfor.

Som udgangspunkt har ligestillingsplanen haft det mål at gøre indsatsområderne enkle og målbare, således at den årlige opfølgning ikke bliver alt for tidskrævende. Endvidere har det også været ønsket fra arbejdsgruppen at gøre handlings-planen anvendelsesorienteret, således at ligestilling bliver en naturlig og integreret del af vores daglige tankegang og bevidsthed med hjælp af konkret mål og hensigter.

For at sikre, at der hele tiden sker fremskridt på dette område, vil NMR/NR genmemgå handlingsplanen årligt, hvor en evaluering af det forløbe års resultater vil finde sted og evt. tiltag og retningslinjer justeres. Derudover vil den statistiske kortlægning i handlingsplanen blive opdateret ved denne årlige evaluering. Desuden vil den årlige trivselsundersøgelse, der fandt sted første gang i efteråret 2006, i NMR og NR blive en tilbagevendende begivenhed, hvor kønsperspektivet vil blive inddraget.

Mundtlig gennemgang af ligestillingsplanen er en obligatorisk del af NMR/NR's introduktion for nyansatte og administreres af personaleafdelingen.

Rent praktisk er handlingsplanen bygget op omkring følgende områder der præsenteres nedenfor:

- **Kort beskrivelse af aktuelle indsatsområder**
- **Målsætninger og opgaver** (Både kortsigtede og langsigtede mål for at understøtte den årlige evaluering)
- **Ansvarlig**

April 2007

- **Statistisk kortlægning**
  I bilag 1 til ligestillingsplanen er der en kortlægning af den nuværende situation mht. til kønsfordeling, nationaliteter, ansættelseslængde, løngrupper, lønforhøjelser, og i løbet af 2007 vil også sygefravær være omfattet af denne statistik.

Indsatsområder for 2007-2009

A. Rekruttering: Fokus på fordeling af Kvinder og mænd i de forskellige faggrupper i NMR/NR. Øget fokusering allerede ved opstart af rekrutteringsprocessen.

B. Løn: Fokus på at undgå usaglige forskelle i lønforhold og lønstigning.

C. Kompetenceudvikling: Sikre at begge køn har lige vilkår for personlig og faglig udvikling i NMR/NR.

D. Kombinering af arbejdsliv og privatliv: Fokus på begge køns muligheder for at kunne kombinere arbejdsliv og privatliv.

E. Krænkende behandling: Sikre at alle medarbejdere er bekendt med NMR/NR's retningslinjer i tilfælde af, at chikane eller krænkende behandling finder sted, og at de nedskrevne retningslinjer følges.

April 2007

Ad. A Rekruttering

Kortlægningen af ligestillingen viser, at rekruttering stadigvæk er et tema, som man bør fokusere på. NMR/NR som arbejdsgiver skal derfor aktivt agere for en jævn kønsfordeling indenfor samtlige tjenestekategorier og afdelinger, hvorfor PE derfor i endnu højere grad vil forsøge at tage kønsaspektet med i alle dele af rekrutteringen. Der henvises i øvrigt til kortlægning sidst i dokumentet, hvor selve statistikkerne er opgjort.

Opgaver & Målsætning

Indenfor følgende områder af rekrutteringsprocessen vil NMR/NR forsøge at fokusere på ligestillingsaspektet:

- Udformning af annoncer
- Udvælgelseskriterier
- Afholdelse af Interviews

I forbindelse med selve udvælgelsesprocessen skal der være mere fokus på selve kønsaspektet, hvilket skal præge bl.a. udfærdigelsen af annoncen for at gøre den mere målrettet mod det underrepræsenterede køn.

Opgaven skal derfor bestå af at sørge for at alle afdelinger i NMR/NR i samarbejde med personaleafdelingen, gennem en målrettet og planlagt rekrutteringsproces, forsøger at udligne de eksisterende forskelle i antal af køn indenfor de enkelte faggrupper.

Dette betyder, at inden man starter en rekrutteringssag, skal man have et overblik over kønsfordelingen i hhv. faggruppen samt afdeling. I opstarten af fremtidige stillingsannoncer og stillingsbeskrivelser skal man forsøge at være mere bevidst om det eventuelle underrepræsenterede køn og tænke nyt i selve udformningen af teksten.

Afholdelsesfasen eller selve interviewet kan også tage højde for, at mænd og kvinder forholder sig forskelligt til egne kompetencer. Intervieweren skal tage dette i betragtning i den samlede vurdering af kandidaterne.

Den nuværende kortlægning viser en ulig kønsfordeling inden for nogle af vores faggrupper - eksempelvis vores koordinatorgruppe der næsten udelukkende består af kvinder.

Mål for 2007-2009:

Målet er at have en ligelig fordeling af mænd og kvinder indenfor alle faggrupper. Vi vil derfor i den kommende periode fokusere på at målrette rekrutteringen af begge køn i alle faggrupper. På lang sigt er målet at have en så godt som ligelig fordeling af 50 % mænd og 50 % kvinder i alle faggrupper. På kort sigt (frem til 2009) er målet at opnå 35 % mænd i koordinatorgruppen eller mindst 1 mandlig koordinator på hver afdeling. [1]

Ansvarlig
Personaleafdelingen har hovedansvaret for hele rekrutteringsprocessen, men idet afdelingscheferne også bærer et stort ansvar, bør de også tænke på en mere ligelig kønsfordeling i forbindelse med udvælgelse og udformning af stillingsbeskrivelse.

[1] Der gøres opmærksom på, at øvrigt personale som fx økonomi og IT-medarbejdere ikke er medregnet i koordinatorgruppen i denne sammenhæng.

April 2007

Ad. B Løn

Arbejdsgiveren skal aktivt arbejde for, at der ikke forekommer usaglige lønforskelle på grund af køn. Lønforhold skal kunne motiveres sagligt og individuelt.

Opgaver & Målsætning
Uforklarlige lønforskelle mellem mænd og kvinder, der udfører samme stykke arbejde, må ikke forekomme. Placering på forskellige løntrin må kun være et produkt af individuelle lønforhold, der baseres på konkrete kriterier, der ikke er kønsbestemt, bl.a. arbejdsopgavernes niveau, ansvar, opnåede resultater og kompetencer. Alle ansatte skal ved selve ansættelsen gøres opmærk-somme på den gældende lønpolitik.

Ved mistanke om usaglige lønforskelle ved ligeværdigt udført arbejde skal en tydelig analyse af situationen gennemføres. Personaleforeningerne i hhv. Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd skal inddrages, hvis det bliver aktuelt.

Der vil blive udarbejdet en årlig kortlægning af NMR/NRS lønforhold samt lønudvikling, der viser kvinders og mænds lønforhold i de forskellige tjenestekategorier for herigennem at tydeliggøre eventuelle forskelle i lønforhold.

Ledelsesgruppen/Rådsdirektøren skal gøres opmærksom på, at kvinder og mænd vælger forskellige måder at fremsætte/fremhæve deres ønsker på, eksempelvis ved en lønsamtale.

Ansvar:
Personaleafdelingen

April 2007

Ad. C Kompetenceudvikling

Kompetenceudvikling drejer sig om at tilegne sig nye færdigheder. Det individuelle kompetensudviklingsforløb udarbejdes selvstædigt på baggrund af NMR/NRS kompetens-udviklingsplan, hvorfor der ikke forklares yderligere om planen i dette dokument, men derimod om hvordan kompetenceudviklingen i NMR/NR vil blive målt.

I løbet af den kommende periode 2007-2009 vil der blive udarbejdet et IT-system i NMR/NR, der giver det totale overblik over, hvem der har fået kompetenceudvikling indenfor de enkelte faggrupper samt fordelingen mellem mænd og kvinder.

Ud over et IT-system, der vil kunne måle, hvad hvert køn og faggruppe har fået af konkrete kurser/efteruddannelse, vil der også blive udviklet en skabelon (skema), der måler de andre typer af kompetenceudvikling, der også forekommer, men ofte ikke noteres som fx jobrotation, nye arbejdsområder, korte udstationeringer til andre institutioner, deltagelse i netværk mv. Dette skema vil administreret afdelingsvis. Hvert år i december vil skemaerne blive samlet ind af PE for herigennem at sammenholde denne op imod de fakta som IT-systemet løbende noterer.

Målsætning og Opgaver
Der skal være samme muligheder for at opnå kompetenceudvikling for mænd og kvinder indenfor samtlige faggrupper. Barsel/forældreorlov må ikke påvirke prioriteringen af kompetenceudvikling.

Mål:
Målet for den kommende periode er at sikre, at alle medarbejdere får udarbejdet en individuel kompetenceudviklingsplan, og at det er muligt via vort nye IT system samt skabelon at se, hvordan fordelingen af kompetenceudvikling ml. mænd og kvinder samt faggrupper er. Her skal billedet gerne vise, at der ved en samlet prioritering af kompetenceudvikling i de enkelte afdelinger er lige repræsentation af begge køn og faggrupper. Med andre ord sikre muligheder for personlig og faglig udvikling på tværs af køn og faggrupper.

Ansvarlig
Afdelingscheferne/Rådsdirektøren har ansvaret for, at der indkaldes og afholdes årlige medarbejderudviklingssamtaler. Det er personaleafdelingens ansvar at udarbejde årlige statistikker. Såvel den kompetenceudvikling som finansieres af de enkelte afdelinger og af det administrative budget, skal være gennemskuelig, således at det samlede overblik også viser de faktiske udgifter for NMR/NR fordelt på mænd og kvinder.

April 2007

Ad. D Kombination af arbejdsliv og privatliv

At kunne kombinere arbejds- og privatliv er fremmende for helbredet og skaber et godt arbejdsmiljø med motiverede ansatte. Det er i NMR/NR interesse at have en heterogen gruppe af ansatte, hvorfor arbejdssituationen også skal være tålelig for ansatte med børn.

I forbindelse med rekruttering af nye medarbejdere bliver der ved interviewet bl.a. gjort opmærksom på reglerne for arbejdstider, fleks, ferie mv. for at sikre, at eventuelle medarbejdere føler sig trygge i deres kommende ansættelsesforhold, og ved at muligheden for at kombinere arbejdsliv med privatliv er til stede, uanset køn.

Opgaver & Målsætning
NMR/NR ønsker, at der skal være en balance mellem arbejdsliv og privatliv for begge køn, herunder bl.a. mulighed for barsels- og forældreorlov, flekstid samt holde fri, når man har barn syg.

I forbindelse med den årlige trivselsundersøgelse vil spørgsmål om lige præcis muligheden for at kombinere arbejdsliv og privatliv blive klarlagt, således at der kan gøres konkrete tiltag såfremt det viser sig at være svært i NMR/NR. Afdelingschefen/Rådsdirektøren er ansvarlige for at hjælpe med eventuelle prioriteringslister af arbejdet, såfremt arbejdstiden forhindrer, at man har mulighed for at kombinere arbejdsliv og privatliv. Alle arbejdsopgaver skal løses indenfor arbejdstiden, og der skal stræbes efter overholdelse af arbejdstiden og undgå overtid.

Målene er følgende:

- De officielle arbejdstider skal overholdes
- Møder skal planlægges afholdt under almindelig arbejdstid
- At flere fædre gør brug af deres forældreorlov

Ansvar:
Personaleafdelingen er ansvarlig for at informere ansatte om ovenstående regler, der desuden også forefindes i personalehåndbogen. Ved eventuelle justeringer af arbejdstid er afdelingschefen/rådsdirektøren ansvarlig og i yderste tilfælde personalechefen.

April 2007

Ad. E Chikane (trakasserier) og anden krænkende behandling

Nordisk Ministerråd tolererer ikke, at chikane eller øvrig krænkende behandling forekommer på arbejdspladsen. Ingen medarbejdere bør ej heller udsættes for repressalier, såfremt vedkommende har påtalt eller anmeldt en kollega for chikane eller krænkende behandling.

Medarbejdere, der udsættes for chikane eller anden krænkende behandling, har ret til hjælp og støtte. Chikane og andre krænkende handlinger er udtryk for manglende respekt og bryder det grundlæggende princip om, at alle mennesker er ligeværdige.

At skabe og opretholde en arbejdsplads fri for chikane og anden krænkende behandling kræver, at hele virksomheden er opmærksom på situationer, som kan opstå, samt kontinuerligt, aktivt og målrettet arbejder for at løse dem.

En krænkende behandling, herunder seksuelle krænkelser, mobning eller krænkelser, der har tilknytning til køn, etnisk diskrimination, religion eller anden trosopfattelse, finder sted, såfremt en medarbejder eller arbejdstagers værdighed krænkes.

Opgaver & Målsætning:
Nordiske Ministerråd vil sikre, at følgende målsætninger opnås gennem:

- At sikre sig, at alle ansatte er velinformeret om dels NRM/NRS policy på dette område samt retningslinjer for, hvorledes man skal håndtere situationen, hvis man selv eller en kollega udsættes for chikane eller øvrig krænkende behandling.
- Løbende orientere om NMR/NR vejledning via bl.a. personalehåndbogen/intranettet og konsekvent at uddanne afdelingschefer og nyansatte i emnet i samarbejde med introduktions- og chefsuddannelser, senest 6 måneder efter ansættelse. Uddannelsen er obligatorisk.
- Årlig trivselsundersøgelse, hvor emnet chikane/trakasserier indgår som et naturligt led i evaluering af arbejdspladsens psykiske og fysiske arbejdsmiljø.

Afdelingschefen/Rådsdirektøren er som leder et forbillede og har derfor både et ansvar og en mulighed for at forme den atmosfære der skal være til stede på arbejdspladsen. Afdelingschefen/Rådsdirektøren har desuden i sin egenskab som repræsentant for sin arbejdsgiver et særskilt ansvar for at træffe nødvendige tiltag for at forebygge og forhindre, at medarbejdere udsættes for chikane eller krænkende behandling. Afdelingschefen/Rådsdirektøren skal med dette i mente arbejde på at:

- Informere sine medarbejdere om arbejdsgiverens indstilling til chikane og krænkende behandling samt sikre en aktiv medvirken fra medarbejderne for at sikre, at den rette viden og opførsel på dette område opnås.
- Diskutere retningslinjerne og vejledninger på afdelingsmøder. Informationen er også tilgængelig i Personalehåndbogen.
- Tage konkrete spørgsmål op om chikane og krænkende behandling i forbindelse med den årlige medarbejderudviklingssamtale. Forholder det sig således, at det er afdelingschefen/rådsdirektøren, der har udført en krænkende behandling mod en ansat, og man ikke ønsker at konfrontere vedkommende, skal man i stedet vende sig til personalechefen.

Medarbejderens ansvar for at forebygge chikane og krænkende behandling:

- Medarbejderen skal holde sig underrettede om indholdet i ovenstående retningslinjer og vejledninger på intranettet og personalehåndbogen og derigennem aktivt medvirke til at forebygge chikane og krænkende behandling.

En liste over kontaktinformationer til støtte og vejledning i tilfælde af chikane vil være at finde i bilag 2.

April 2007

Mål:
Målet er at skabe et arbejdsmiljø, hvor der ikke forekommer chikane/ trakasserier.

Ansvarlig:
Nordisk Ministerråd/Nordisk Råd og Personaleafdelingen i NMR skal støtte chefer/rådsdirektøren og medarbejdere, herunder iværksætte aktuelle tiltag, såfremt man får kendskab til eller ser tegn på, at chikane eller krænkende behandling finder sted.

Afdelingschefen/Rådsdirektøren kontakter som udgangspunkt personalechefen for råd og vejledning i forbindelse med konkrete sager.

Såfremt en medarbejder opdager eller ser tegn på, at en kollega udsættes for chikane eller anden krænkende behandling, skal dette meddeles sin nærmeste chef eller personaleafdelingen snarest.

Hvis chikane eller øvrig krænkende behandling rammer den enkelte medarbejder, skal vedkommende kontakte sin afdelingschef eller personaleafdelingen, således at støtte og hjælp kan fås.

I personalehåndbogen vil der være en liste over telefonnumre på anonyme kontorer i Danmark og i de nordiske lande, der kan hjælpe med råd og vejledning, og hvem der kan ringes til anonymt.

April 2007

Bilag 1
Kortlægning af de nuværende forhold

Nedenfor er der udarbejdet forskellige oversigter, der belyser den nuværende situation i NMR/NR (pr.1.4.2007) med fokus på kønsfordeling indenfor faggrupper, løn-grupper, ansættelseslængde, nationalitet mv. i Nordisk Ministerråd. Tallene jævnføres med tallene fra 31.12.2004, der viser status, da den forhenværende ligestillingsplan blev udarbejdet. Det er pt. ikke muligt at give en oversigt over sygdom for begge køn, da NMR/NR's registreringssystem ikke pt. registrerer på optimal vis. Disse tal vil blive medtaget så snart systemerne fungerer optimalt.

Der gøres opmærksom på, at kategorien "Øvrigt personale" pr. 1.4.2007 dækker over service-, økonomi-, IT- og administrative medarbejdere.

Tallene vil blive opdateret en gang årligt, når ligestillingsgruppen mødes til deres årlige evaluering.

Der gøres opmærksom på, at der i nedenstående tal ikke er medregnet Kulturfonden. Det totale tal er derfor 89 per 1.4.2007, der er medregnet i nedenstående tabeller.

Nordisk Ministerråd

Tabel 1.0: Faggrupper vs. Køn - 1.4.2007 - Nordisk Ministerråd

	Mænd		Kvinder	
Faggrupper	**Antal**	**%**	**Antal**	**%**
Chefer*	7	88%	1	13%
Kontorchefer	3	60%	2	40%
Rådgivere	18	42%	25	58%
Koordinatorer og afd. koordinatorer	1	5%	18	95%
Øvrigt personale	8	57%	6	43%
Total	**37**	**40%**	**52**	**60%**

*Der gøres opmærksom på, at denne kategori indeholder afdelingschefer og chefer i Nordisk Ministerråds Sekretariat i København inklusiv Generalsekretæren.

April 2007

Tabel 1.1: Faggrupper vs. Køn - 31.12.2004 – Nordisk Ministerråd				
	Mænd		Kvinder	
Faggrupper	**Antal**	**%**	**Antal**	**%**
Chefer	2	40 %	3	60 %
Rådgivere	20	42,5 %	27	57,5 %
Koordinator og afd. koordinator	5	15 %	28	85 %
Øvrigt personale	2	50 %	2	50 %
Total	**29**	**36,87 %**	**65**	**63,13 %**

Kontorcheferne samt Generalsekretæren er ikke medregnet i 2004

*Tabel 2.0 Nationalitet vs. Køn - 1.4. 2007 – Nordisk Ministerråd					
	Mænd		**Kvinder**		
Nationalitet	**Antal**	**%**	**Antal**	**%**	**Samlet**
Svensk	10	50%	10	50%	
Dansk	16	40%	24	60%	
Norsk	5	56%	4	44%	
Finsk	4	31%	9	69%	
Islandsk	3	100%	0	-	
Færøsk	1	50%	1	50%	
Grønlandsk	0	0	1	100%	
Ålandsk	0	0	0	-	

*Der gøres opmærksom på, at denne tabel inkluderer de kontorchefer, der er ansat at NMR til at varetage vore internationale kontorer i de Baltiske lande, Skt. Petersborg og Kaliningrad. Herudover er Generalsekretæren ved NMR også medtaget.

April 2007

Tabel 2.1: Nationalitet vs. Køn - 31.12. 2004 - Nordisk Ministerråd					
	Mænd		**Kvinder**		
Nationalitet	**Antal**	**%**	**Antal**	**%**	**Samlet**
Svensk	8	31%	18	69 %	26
Dansk	15	37 %	26	63 %	41
Norsk	6	50 %	6	50 %	12
Finsk	2	15 %	11	85 %	13
Islandsk	1	33,3 %	2	66,7 %	3
Færøsk	1	100 %	0	0%	1
Grønlandsk	0	0%	0	0%	0
Ålandsk	0	0%	0	0%	0

*Der gøres opmærksom på, at denne tabel ikke inkluderer de kontorchefer, der er ansat at NMR til at varetage vore internationale kontorer i de Baltiske lande, Skt. Petersborg og Kaliningrad samt Generalsekretæren for NMR.

Tabel 3.0: Løngruppe set i forhold til køn og faggruppe - 1.4.2007 – Nordisk Ministerråd				
	Mænd		**Kvinder**	
Faggrupper	**Antal**	**Gns.**	**Antal**	**Gns.**
Chefer	5	50,40	1	-*
Kontorcheferne	3	46,3	2	46
Rådgivere	21	43,76	25	44,80
Koordinator og afd. koordinator	1	-*	17	28,12
Øvrigt personale	7	36	6	27,00
Total	**34**		**49**	

* Da man ville kunne identificere den ansatte er lønniveauet ikke medtaget. Herudover er Generalsekretærens løn ej heller medtaget.

April 2007

Tabel 3.1: Løngruppe set i forhold til køn og faggruppe - 31.12.2004 – Nordisk Ministerråd

	Mænd		Kvinder	
Faggrupper	**Antal**	**Gns.**	**Antal**	**Gns.**
Chefer	2	51	3	51
Rådgivere	20	45,57	27	45,04
Koordinator og afd. koordinator	5	34,6	28	30,89
Øvrigt personale	2	30,5	2	23
Total	**29**	**40,41**	**65**	**37,48**

Kontorcheferne samt Generalsekretæren er ikke medregnet i 2004

Tabel 4: Lønstigning 2006 set i forhold til køn og faggruppe – Nordisk Ministerråd

	Mænd		Kvinder	
Faggrupper	**Lønstigning**	**Engangsbeløb**	**Lønstigning**	**Engangsbeløb**
Chefer	2			
Kontorcheferne	1			
Rådgivere	4	1	5	8
Koordinator/ afd. koordinator			7	2
Øvrigt personale	3	3	1	1

Generalsekretæren for NMR figurerer ikke i denne tabel

April 2007

Nordisk Råd

Tabel 1.0: Faggrupper vs. Køn - 1.4.2007 – Nordisk Råd				
	Mænd		**Kvinder**	
Faggrupper	**Antal**	**%**	**Antal**	**%**
Rådgivere	6	75%	2	25%
Koordinatorer og afd. koordinatorer	0	0	5	100%
Total	**6**	**46%**	**7**	**54%**

Tabel 1.1: Faggrupper vs. Køn - 31.12.2004 – Nordisk Råd				
	Mænd		**Kvinder**	
Faggrupper	**Antal**	**%**	**Antal**	**%**
Rådgivere	6	86%	1	14%
Koordinatorer og afd. koordinatorer	0	0%	6	43%
Total	**6**		**7**	

April 2007

Tabel 2.0: Nationalitet vs. Køn - 1.4.2007 - Nordisk Råd

	Mænd		Kvinder		
Nationalitet	**Antal**	**%**	**Antal**	**%**	**Samlet**
Svensk	2	14%	3	21%	36%
Dansk	1	7%	2	14%	21%
Norsk	1	7%	2	14%	21%
Finsk	1	7%	1	7%	14%
Islandsk	0	0	1	11%	7%
Færøsk	0	0	0	0	0
Grønlandsk	0	0	0	0	0
Ålandsk	0	0	0	0	0

Tabel 2.1: Nationalitet vs. Køn - 31.12.2007 – Nordisk Råd

	Mænd		Kvinder		
Nationalitet	**Antal**	**%**	**Antal**	**%**	**Samlet**
Svensk	2	14%	2	14%	29%
Dansk	2	14%	2	14%	29%
Norsk	1	7%	2	14%	21%
Finsk	1	7%	1	7%	14%
Islandsk	0	0%	1	13%	7%
Færøsk	0	0%	0	0%	0
Grønlandsk	0	0%	0	0%	0
Ålandsk	0	0%	0	0%	0

April 2007

Tabel 3: Løngruppe/trin set i forhold til køn og faggruppe - 1.4.2007 – Nordisk Råd				
	Mænd		Kvinder	
Faggrupper	**Antal**	**Gns.**	**Antal**	**Gns.**
Rådgivere	6	46	2	44
Koordinator og afd. koordinator			5	27,6

Tabel 4: Lønstigning 2006 set i forhold til køn og faggruppe – Nordisk Råd				
	Mænd		Kvinder	
Faggrupper	**Lønstigning**	**Engangsbeløb**	**Lønstigning**	**Engangsbeløb**
Rådgivere	2	3		1
Koordinator/ afd. koordinator			1	

April 2007

Bilag 2

Kontaktinformation om organisationen i Norden, der tager sig af trakkaserier/chikane:

Danmark:

Thora Center - Center for Seksuelt Misbrugte i Danmark
Tilbyder telefonrådgivning, værested mm. for voksne, der har været udsat for seksuelle overgreb
Borgergade 38, st.
1300 København K
Telefon 33 32 86 50
Telefontid: Mandag til torsdag kl. 10 - 15 og torsdag 19 - 21.
www.thoracenter.dk

Joan Søstrene København
Tilbyder rådgivning til kvinder, der har været udsat for vold, voldtægt, incest eller seksuel chikane.
Dannerhuset
Nansensgade 1
1366 København K
Telefon 33 14 74 84
Åbningstid: Mandag og torsdag kl. 19.00-21.30
www.joan-soestrene.dk

Finland:

Voldtægts krisecenter Tukinainen

www.tukinainen.fi

Voldtægts krisecenter Tukinainen tilbyder professionel hjælp og støtte for piger og kvinder der har været udsat for seksuelle overgreb eller overfald. Ligeledes er der mulighed for hjælp til pårørende.

Kontaktinformation:

00121 Helsinki
Finland
+358 9 50 363 7872 (p)
+358 9 685 19 79 (f)
0800-97899 (hotline)
kristina.valkama@tukinainen.kolumbus.fi

Rikosuhripäivystyksen

http://www.rikosuhripaivystys.fi/

Finlandsk service organisation for ofre for forbrydelser.
Yder juridisk og psykologisk rådgivning.
Samarbejder med Justitsministeriet i Finland og Finsk Rød kors.

April 2007

Kontakinformation:

Central office
PL 168, 00141 Helsinki
tel. +358-9-6123232
md Petra Kjällman
e-mail: petra.kjallman@rikosuhripaivystys.fi

Norge:

http://www.oslo.kommune.no/dok/felles/oslohjelp/
Oslos kommunes tiltag mod voldsofre.
(Findes kun på nettet - henvender sig også til mænd.)

No Abuse
http://www.noabuse.no/
NoAbuse, Tømmervn 5, 3681 Notodden, tlf: 35 01 20 50

En webportal mod overgreb. Fungerer som er et hjælpeapparat til mennesker der har været udsat for seksuelle overgreb, familievold eller misbrug. Formidler kontakt til relevante instanser.
Hovedopgaven er at synliggøre faglige instanser, avisstof og temastof.

Stiftelsen Kirkens Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep
http://www.kirkens-ressurssenter.no/
Yder rådgivning og støtte til mænd og kvinder, der har været udsat for seksuelle overgreb eller krænkelser.
Kontaktinformation:
23 22 79 30
Lovisenberggt. 7A
0456 Oslo
E-post:
post@kirkens-ressurssenter.no

Sverige:

Alla Kvinnors Hus
http://www.allakvinnorshus.org

Rådgivning for kvinder der har været ude for seksuelle overgreb.
Juridisk rådgivning, formidler kontakt til relevante instanser.

Kontaktinformation: Svartensgatan 3, Box 4023, 10261 Stockholm, Tlf: +46 (0)8-644 09 25

Brottsofferjourernas Riksförbund (BOJ)
http://www.boj.se/

Arbejder for bedre vilkår for ofre af alle slags(overgreb, vold, krænkelser osv.). Arbejdet er baseret på internationale konventioner i lyset af menneskerettighederne.
Giver information og formidler kontakter til sociale instanser.
Alle kan henvende sig for information og rådgivning

Kontaktinformation:
Brottsofferjourernas Riksförbund
Box 11014, 100 61 Stockholm

Tlf: +46 (0) 8-644 88 00
Fax: 08-644 88 00

Sveriges Kvinnojourers Riksförbund
http://www.kvinnojour.com/

Tilbyder støttesamtaler, rådgivnining og de kan formidle kontakt til fx politi, retsvæsnet og socialtjenesten.

Kontaktinformation:
Bondegatan 40, 3 tr
116 33 Stockholm
Tel kansliet: +46 (0)8-642 64 01
Epost: info@kvinnojour.com

Manscentrum
http://www.manscentrum.se/
En politisk og ikke religiøs stiftelse, der bistår mænd i kriser.

Kontaktinformasjon:
Riksorganisationen för manliga kriscentra i Sverige c/o Stiftelsen Manscentrum Götgatan 83D, 116 62 Stockholm tfn 08-643 11 79 fax 08-643 11 75. E-post:
riksorganisationen@manscentrum.se

Island:

Stigamot
http://stigamot.is
Islandsk rådgivnings og informationscenter for ofre af seksuelle krænkelser og vold.
Kontaktinformation:
Stígamót
Hverfisgötu 115
Sími 562-6868 / 800-6868
stigamot@stigamot.is

Grønland:

Det Centrale Kriseberedskab
Kommuner der har brug for ekstra hjælp i forbindelse med en krise, kan henvende sig her. Indtil der foreligger en model for det centrale kriseberedskab vurderer en arbejdsgruppe, de konkrete henvendelser fra kommunerne og udpeger evt. et rejsehold, som yder krisehjælp.

Kontakt: Familiedirektoratet, Ellen Olsen, telefon: 34 69 56, e-mail: ello@gh.gl

Krisecenter Qimarguik

Kvinder kan henvende sig her, hvis de har været udsat for seksuelle krænkelser.

Kontakinformation:
Sipisaq Kujalleq 9, 3900 Nuuk
tlf. 36 31 25 / 55 46 47

Færøerne:

Kvinnuhúsid

April 2007

Krisecenter for kvinder og børn
Yder rådgivning og information i krisesituationer.
Kan henvise til psykologer og andre fagfolk indenfor området.

Krisecentret på Færøerne
100 Tórshavn
Tlf.: 298 317200 svarer hele døgnet
Fax: 298 313243
E-mail: kvinhusi@post.olivant.fo

KRIS
http://www.kris.fo/
Kristelig rådgivning for seksuelt misbrugte
For mænd og kvinder

Kontaktinformation
KRIS í Føroyum
Heiðavegur 15
600 Saltangará
Tel 44 81 81
Faks 44 81 57
kris@kris.fo

RAPPORT TILL NORDISKA RÅDET, NR
SESSIONEN 31.10-2.11.2006,
KÖPENHAMN, DANMARK

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

17.10.2006
J. nr. 44011.21.03/06

INTEGRERING AV JÄMSTÄLLDHET I DET NORDISKA SAMARBETET

Jämställdhet i nordiskt samarbete
Nordiska rådet har bett Nordiska ministerrådet att rapportera om integrering av jämställdhetsperspektivet i det nordiska samarbetet.

De nordiska länderna har genom sin anslutning till slutdokumentet från Världskvinnokonferensen i Beijing 1995 förpliktat sig att integrera ett könsperspektiv i alla större politiska beslut.

Nordiska ministerrådet för jämställdhet har i över 30 år arbetat för att utveckla de nordiska samhällena mot större jämställdhet mellan könen. Det aktiva arbetet för jämställdhet är kännetecknande för de nordiska demokratierna. Jämställdhet innebär att makt och inflytande fördelas jämnt och att kvinnor och män skall ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden i livet. I ett samhälle som är fritt från könsrelaterat våld.

I dag står det nordiska jämställdhetsarbetet inför nya problemställningar, som avspeglar den ökade globaliseringen, och kompletterar det traditionella jämställdhetsarbetet. Utmaningar är de ungas uppfattningar av hur deras möjligheter påverkas av kön, befolkningens åldrande, omstruktureringen av arbetslivet, globalisering och det mångkulturella samhället. En aktuell utmaning för jämställdhetspolitiken är hur den kan uppfånga mångfalden, och inkludera alla grupper i beslutsprocesser och i den offentliga debatten, där jämställdhetspolitiken formas.

När både kvinnors och mäns olika kompetens, kunskap och erfarenhet ges möjlighet att tas i betraktande, påverkas och berikas utvecklingen inom alla samhällsområden. Både kvinnor och män skall ges möjlighet att påta sig nya uppgifter, och att lämna ifrån sig andra, såväl i arbetslivet som i familjen. Mäns aktiva deltagande i jämställdhetsarbetet är en förutsättning för att målet om ett jämställt samhälle uppnås. Nordiska kvinnors och mäns möjligheter att förena föräldraskap, omsorgsarbete, arbetsliv och deltagande i den politiska processen har ett nära samband med välfärdsstatens och omsorgspolitikens utveckling.

Jämställdhetspolitik är en process som är i ständig förändring. Ett samhälle i utveckling fordrar en jämställdhetspolitik i utveckling. Nordiska ministerrådet kommer att arbeta för att inkludera jämställdhetsområdets många olika aktörer i jämställdhetspolitiken. Målet om nordisk nytta skall vara utgångspunkt i de initiativ som initieras inom bägge områdena speciellt kring teman där de nordiska länderna och självstyrande områdena har ett

gemensamt intresse. Konkreta projekt presenteras i årliga handlingsplaner. Det finns ett stort internationellt intresse för nordisk jämställdhetspolitik. Det tyder på att medvetenheten om värdet av jämställdhet i familjepolitik och arbetsliv växer internationellt.

Det goda nordiska jämställdhetsarbetet skall fortsättningsvis ha sin utgångspunkt i samarbetet mellan de nordiska länderna och de självstyrande områdena. En dynamisk och livskraftig jämställdhetspolitik inom det nordiska samarbetets ram bör ha stor betydelse i Nordens grannländer och för Nordens roll i Europa.

De nordiska länderna och Nordiska ministerrådet har inlett en process för att integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i all verksamhet. Alla ledande organ i Nordiska ministerrådet har ansvar för att ett könsperspektiv integreras i den egna verksamheten. Detta ersätter inte s.k. traditionellt jämställdhetsarbete, för även om jämställdhetsfrågorna nu integreras i varje politiskt område kommer det fortfarande att vara nödvändigt att motverka könsdiskriminering och att bedriva ett aktivt utvecklingsarbete. Utan integrering erhålls dock inte den dialog som är nödvändig mellan sakkunniga på jämställdhetsområdet och de som ansvarar för de olika politiska områdena. Utan särskilda insatser på jämställdhetsområdet utvecklas och förbättras inte insikten och kunskapen om kön och jämställdhet.

De nordiska jämställdhetsministrarna har traditionellt haft det primära ansvaret för att trygga jämställdhetsinsatsen inom Nordiska ministerrådet. År 1997 antog dock Nordiska ministerrådet en handlingsplan i syfte att integrera jämställdhetsarbetet i det nordiska arbetets alla samarbetsområden. Denna handlingsplan följdes upp i juni 2000, när de nordiska samarbetsministrarna beslutade, att det är de enskilda ministerråden som i fortsättningen skall ha det överordnade ansvaret för att främja jämställdheten inom deras egna samarbetsområden och institutioner. Ministerråden skall härefter i sina årsberättelser redogöra för hur köns- och jämställdhetsperspektivet har tagits tillvara inom deras områden.

Nordiska ministerrådet för jämställdhetsfrågor (MR-JÄM) har i det följande haft ansvar för att sätta igång särskilda initiativ för att främja jämställdheten på de områden där det finns behov av en specifik jämställdhetsinsats.

Förutom att ge de olika ministerråden ansvar för att värdera sina egna aktiviteter i ett jämställdhetsperspektiv har en rad konkreta initiativ för en integrering av ett könsperspektiv satts igång inom Nordiska ministerrådet. Samarbetsministrarna, MR-SAM, har beslutat att Nordiska ministerrådets budgetar skall innehålla en analys av medelsfördelningen ur ett köns- och jämställdhetsperspektiv. Ett jämställdhetsperspektiv skall dessutom integreras i informations- och upplysningsverksamheten och i beslutsprocesserna, bl.a. genom regelbunden utgivning av könsuppdelad statistik.

Vidare har klara riktlinjer utarbetats för kvinnors och mäns representation i de olika samarbetsorganen. Alla ledande organ i Nordiska ministerrådet har ansvar för att jämställdhet integreras i den egna verksamheten.

MR-JÄM arrangerar seminarier för ordföranden för ämbetsmanna-kommittéerna om hur integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i ministerrådets verksamhet.

Generalsekreteraren har tillsatt en tvärsektoriell arbetsgrupp för jämställdhet i NMRs sekretariat. I arbetsgruppen ingår en representant från varje avdelning och arbetsgruppen leds av avdelningschef Rigmor Duun Grande. Arbetsgruppen diskuterar hur Nordiska ministerrådet kan fokusera och

synliggöra arbetet med att integrera ett köns- och jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet.
Nordiska ministerrådet håller på att revidera ministerrådets jämställdhetsplan. Den nya treåriga jämställdhetsplanen skall träda i kraft från 1.1.2007. Jämställdhetsplanen kommer att presenteras vid ett personalmöte under våren 2007.

KARTLÄGGNING AV INTEGRERING AV ETT KÖN- OCH JÄMSTÄLLDHETSPERSPEKTIV I DE NORDISKA MINISTERRÅDEN OCH INSTITUTIONERNA

Våren 2006 sändes ett frågeformulär till de enskilda Nordiska ministerråden och de nordiska institutionerna (se bilaga 1).

Kartläggningen visar att de nordiska samarbetsområdens arbete med att formulera sina jämställdhetspolitiska målsättningar har hunnit olika långt.

En sammanställning av ministerrådens och institutionernas svar ses nedan (se bilaga 2 förteckning över de MR och institutioner som svarat):

1. Integreras jämställdhet/kön?

MINISTERRÅDEN
Jord- och skogsbrukssamarbetsområdet i Ministerrådet för fiskeri, jord- och skogsbruk och livsmedel (MR-FJLS) är det enda samarbetsområde som har utarbetat en jämställdhetshandlingsplan. Handlingsplanen godkändes år 2002 (ANP 2002:764). I förorden sägs: "Jämställdhetsplanen väntas öka medvetenheten om köns- och jämställdhetsfrågor i det nordiska jord- och skogsbrukssamarbetet och därmed leda till att en jämn könsfördelning vad gäller representation och tilldelning av resurser. Resultat förväntas också vad gäller integrering av jämställdhet i aktuella jord- och skogsbrukspolitiska frågor rörande kunskapsöverföring."

Av de två andra samarbetsområden under MR-FJLS, har livsmedelssamarbetsområdet i år 2001 utarbetat en jämställdhetsplan, som ligger i linje med Nordiska ministerrådets allmänna riktlinjer om att integrera ett jämställdhetsperspektiv i Nordiska ministerrådets verksamhet, medan fiskerisamarbetsområdet inte har en utarbetat en handlingsplan för jämställdhet.

Ministerråden för kultur (MR-K), lagstiftning (MR-LOV), finans och ekonomi (MR-Finans), närings-, energi- och regionalpolitik (MR-NER), social och hälsa (MR-S), utbildning och forskning (MR-U), arbetsmarknad och arbetsmiljöpolitik (MR-A) och miljö (MR-M) har inte utarbetat jämställdhetsplaner för det nordiska samarbetet. MR-LOV, MR-U, MR-A och MR-M i sina samarbetsprogram och strategier inskrivit att jämställdhet är ett integrerat tema och att det läggs vikt på att inkludera jämställdhetspolitiska aspekter i arbetet. I samarbetsprogrammen och strategierna fastställs riktlinjerna för samarbetet och att jämställdhet är det överordnade temat för verksamheten inom samarbetsområden. Lagstiftningssamarbetet poängterar att "Vid planering av aktiviteter inom ministerrådet beaktas jämställdhetsaspekten som ett led i strävandena att nå samtliga relevanta målgrupper."

Flere ministerråd menar att en insats att förbättra jämställdhet mellan kvinnor och män är ett kriterium för framgång, medan andra svarar att de inte har diskuterat frågan. Lagstiftningssamarbetet anser att "En förbättrad jämställdhet mellan grupper, däribland mellan kvinnor och män, är en grundläggande demokratisk princip och en viktig komponent i rättstaten."

Ministerrådet för arbetsmarknad och arbetsmiljöpolitik, MR-A, fastställer i sitt program riktlinjerna för samarbetet och meddelar att: "det integrerade temat jämställdhet är därmed ett överordnat tema för verksamheten inom samarbetsområdet. Inden for arbejdsretsområdet fokuseres bl.a. på ligebehandling og bekæmpelse af diskrimination på arbejdsmarkedet." I MR-K:s beslut att upprätta ett nordiskt dataspelprogram önskade ministrarna att utveckla ett dataspel på nordiska språk med nordiska värderingar och könsrollerna ingick som en viktig och naturlig del i motiveringen.

En del av ministerrådens arbetsgrupper och projekt beaktar könsaspekten i arbetet då de definierar målgrupp för varje aktivitet.

Ministerrådet för jämställdhet har inte en jämställdhetsplan, utan det nordiska samarbetet tar utgångspunkt i det nordiska samarbetsprogrammet för år 2006-2010: *Med fokus på kön är målet ett jämställt samhälle,* och konkreta projekt presenteras i en årlig handlingsplan, som tar utgångspunkt i MR-JÄM:s beslut och ordförandeskapets prioriteringar. Kön, kultur och kommunikation är ett nytt tema som MR-JÄM har tagit initiativ till.

INSTITUTIONERNA

Nordiska hälsovårdshögskolan (NHV) har en jämställdhetspolicy där övergripande strategi beskrivs och en handlingsplan för jämställdhet som årligen revideras. Båda fokuserar största delen på personalen i organisationen och inte så mycket på studenter. NHV meddelar att genusperspektivet beaktas i de flesta kurser.

Nordiskt Informationscenter för Medie- och Kommunikationsforskning, NORDICOM, har inte en jämställdhetsplan, men meddelar att "En viktig del av mediaforskningen studerar medierna med fokus på kön. NORDICOM har även ambition att utveckla könsvariabeln i de statistiska översikter som utarbetas rörande medieutvecklingen i Norden." NORDICOM anser att de kan bidra till en mer vidgad kunskap om genusfrågan inom medieområdet samt en jämnare könsfördelning i det nordiska medieforskarsamhället. "Genusperspektivet är så väl integrerat i NORDICOMs verksamhet att det inte går att göra ekonomiska beräkningar i ett sådant avseende."

NordForsk svarar att dess verksamhet och de administrativa rutinerna håller på att utarbetas, men att i deras ansökningsblanketter finns en egen punkt under vilken skall beskrivas hur könsperspektivet är integrerat i projektet.

Nordiska institutets för kvinno- och könsforskning, NIKK, verksamhet är baserad på jämställdhet, och dess överordnade mål är att stöda implementeringen av målsättningarna i det nordiska jämställdhetssamarbets-programmet för åren 2006-2010.

De övriga institutionerna har meddelat att de inte har en jämställdhetsplan. Endel institutioner beskriver att de stöder initiativ som främjar jämställdhet. Nordiska institutets for teoretisk fysik, NORDITA, styrelse har som målsättning att få mer kvinnor till forskningsområdet.

2. Samlas det data kring jämställdhet?

MINISTERRÅDEN

I Nordiska ministerrådet är inte all data och statistik uppdelat enligt kön. Flere svar säger att data och statistik är bristfällig på grund av brister i rapporteringssystem. Det påpekas även att eftersom jämställdhet inte finns dagsordningen, så saknar man inte heller data om jämställdhet.

MR-JÄM presenterar årligen rapporten Mäns och kvinnors representation i det nordiska samarbetet (se bilaga 3).

INSTITUTIONERNA
Nordiska ministerrådets alla institutioner skall i samband med årsrapporteringen sända in könsuppdelad statistik över sin personal. Institutionerna meddelar även könsfördelningen på deltagare i projekt, kurser, seminarier och andra arrangemang som institutionerna genomför under året.

3. Analyseras konsekvenserna av MR:s/institutionernas aktiviteter ur ett köns/jämställdhetsperspektiv?

MINISTERRÅDEN
I ministerrådens arbeten analyseras inte konsekvenserna av MR:s aktiviteter ur ett köns/jämställdhetsperspektiv. Konsekvenserna av jämställdhetsperspektivet kan komma i uttryck i enstaka projekt och aktiviteter, men om detta finns ingen systematisk statistik eller dokumentation.

INSTITUTIONERNA
Institutionerna meddelar att de inte analyserar konsekvenserna av institutionens aktiviteter ur ett köns- och jämställdhetsperspektiv.

4. Informerar MR/institutionerna om jämställdhet?

MINISTERRÅDEN
De flesta ministerråd saknar en kommunikationsstrategi och har inte inarbetade rutiner för att informera om kön, men det påpekas att de faktorer som anses relevanta i det enskilda fallet lyfts fram i pressmeddelanden. MR-A skall under år 2007 utarbeta en kommunikationsstrategi, och har svarat att det är för tidigt att säga vilken position könsperspektivet kommer att få i strategin.

Jord- och skogsbrukssamarbetsområdet svarar att kön beaktas vid utarbetande av kommunikationsstrategi. Jämställdhetssamarbetsområdets strategi beaktar kön i sin kommunikationsstrategi eftersom samarbetsområdets hela verksamhet tar sin utgångspunkt i kön.

INSTITUTIONERNA
Flere av institutionerna meddelar att båda könen kan identifiera sig med institutionens budskap och informationsverksamhet. Nordiska samarbetsområdet för handikappfrågor, NSH, och Nordiska Handikappolitiska Rådet, NHPR, meddelar att: "NSH och NHPR har ambitionen att beakta kön/genus i olika sammanhang. Vi är övertygade om att såväl kvinnor som män kan identifiera sig med NSHs och NHPRs informationsstrategi och budskap men skall i framtiden sträva till att beakta aspekten ännu."

Några institutioner anser att de inte informerar om kön, eller gör något väsentligt angående kön i sina aktiviteter.

REDOGÖRELSE - DOKUMENT 12

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

8 oktober 2007

Redogörelse till Nordiska Rådet - alkoholpolitiskt samarbete i Norden

De nordiska finansministrarna nådde under mötet på Island, den 17-18 maj 2004, enighet om en gemensam hållning gentemot EU angående alkoholbeskattning. De nordiska finansministrarna föreslog att nollskattesatsen på vin ska avskaffas och att minimiskatterna på alkohol ska höjas, liksom skatten på alkoläsk. Angående alkoholbeskattningen var ministrarna eniga om att principen om konsumtionslandsbeskattning ska upprätthållas. I samband med detta betonade ministrarna vikten av att behålla det regelverk som innebär att endast de varor som en privatperson själv transporterar skall anses som privatinförsel och därmed vara skattefritt. Finansministrarna gick också in för att den europeiska kommissionen tar fram en alkoholstrategi, i vilken folkhälsan sätts i fokus. Genom denna gemensamma nordiska hållning i alkoholfrågan hoppades länderna att få större genomslag i EU.

På det nordiska statsministermötet den 7-9 augusti 2004 på Island togs ett initiativ till ett gemensamt nordiskt alkoholpolitiskt samarbete gentemot EU och WHO. Detta följdes upp genom ett gemensamt uttalande om åtgärdssamarbetet mellan de nordiska länderna och om nordiskt samarbete om alkoholpolitik i internationella fora, på social- och hälsoministrarnas möte i Köpenhamn den 18 oktober 2004.

Under hösten 2006 kom ett förslag till rådsdirektiv från EU-kommissionen angående inflationsjusterade minimiskattesatser på alkohol. De nordiska finansministrarna gav stöd till förslaget, som innebar en höjning av minimiskatterna, genom ett gemensamt uttalande på det nordiska finansministermötet den 30 oktober i Köpenhamn. (Förslaget samt uttalande bilagt). Även om förslaget hörde till de prioriterade målen inom skatteområdet när Finland var EU-ordförande i hösten 2006, kunde staterna inte nå samförstånd kring högre minimiskattesatser. Samtalen utmynnade i att rådet uppmanade kommissionen att 2007 se över gemenskapens alkoholskatter med avseende på konkurrensfaktorerna mellan alkoholdryckerna och själva punktskattesatserna.

EU fick sin första alkoholstrategi under Finlands ordförandeskap i samband med kommissionens meddelande om EU:s alkoholstrategi 24.10.2006. Rådet godkände slutsatserna om EU:s alkoholpolitik 30.11.2006. Europaparlamentet fattade 07.09.2007 beslut om en resolution om strategin.

Hittills har alkoholfrågor inom EU närmast behandlats ur skatte-, industri- eller jordbrukspolitisk synvinkel. Kommissionens meddelande, rådets slutsatser, tillsammans med parlamentets uttalande, skapar en grundsten för den verksamhet på EU-nivå genom vilken man i framtiden försöker minska alkoholrelaterade skador. Kommissionen skall utarbeta en första rapport om framstegen redan år 2008.

Det pågår en löpande uppföljning av åtgärder nämnda i uttalandet från social- och hälsoministrarna och en redogörelse om status i arbetet framlades till deras möte i juni 2006, då det samtidigt beslutades att den årliga rapporteringen skall fortsätta fram till 2009. Under det norska ordförandeskapet år 2006 omfattade det alkoholpolitiska samarbetet också de baltiska länderna. Ett alkohol- och drogpolitiskt seminarium ordnades i Vilnius i december 2006.

I statusrapporten 2007 (rapporten är bifogad), vilken presenterades på social- och hälsoministrarnas möte i juni 2007, framgår det bl.a. att den ökade alkoholkonsumtionen i de nordiska länderna har börjat synas i ländernas alkoholrelaterade skadeutveckling och att även nya alkoholpolitiska vändningar inom EU- och WHO-samarbetet befogar ett fortsatt nordiskt samarbete på området. Statusrapport 2007 blev godkänd av ministrarna på mötet i juni 2007 och det beslutades att fortsatt prioritet skall ges till det nordiska samarbetet om alkoholfrågor. Nordiskt center för alkohol- och drogforskning (NAD) bistår i insamlandet av relevant kunskap som underlag för årsrapporteringen samt till framtida uppdateringar av samarbetsdeklarationen från år 2004.

Gemensamt uttalande, de nordiska finansministrarna. 30 oktober 2006

"De nordiska finansministrarna har tidigare framhållit att minimiskatterna på alkohol inom EU bör höjas. Vi välkomnar Kommissionens nu framlagda förslag som innebär en höjning av minimiskatterna på alkohol. Det är mycket positivt att man från finsk sida prioriterar alkoholskattefrågorna under det innevarande EU-ordförandeskapet. (Vi ser gärna att frågan om ytterligare höjningar av minimiskatterna på alkoholområdet diskuteras vidare.)"

Nordisk samarbete om internationell alkoholpolitik– statusrapport 2007[1]

De nordiska social- och hälsoministrarna tog ett alkoholpolitiskt ställningstagande 18.10.2004. Sedan dess har en årlig rapportering om utvecklingen på området sammanställts. Följande statusrapport är en lägesskildring men också ett underlag för en eventuell framtida uppdatering av uttalandet från år 2004.

Under det senaste årtiondet har alkoholkonsumtionen stigit i alla nordiska länder, med undantag av Danmark, där konsumtionen legat mer stabilt på en högre nivå än i de övriga länderna. För tillfället präglas konsumtionsstrukturen i de nordiska länderna, med undantag av Island, av den oregistrerade alkoholens (bl.a. reseinförselns, svartspritens) höga andel (se figur 1). Utvecklingen är ett direkt resultat av höga införselkvoter av alkohol för privat bruk (med undantag av Norge).

	Registrerad konsumtion, liter per invånare	Oregistrerad konsumtion, liter per invånare	Total konsumtion, liter per invånare	Den oregistrerade konsumtionens andel av totalkonsumtionen, %
Finland	8,2	2,3	10,5	22
Sverige	5,4	3,0	8,4	36
Norge	5,0	1,7	6,7	25
Danmark	9,3	1,8	10,3	17
Island	5,5	0,4	5,9	7
Färöarna	5,2	0,8	6,0	13

Figur 1: Den registrerade och den oregistrerade konsumtionens andel i de nordiska länderna. Siffror för Finland, Sverige och Island från år 2005, Norge, Danmark och Föröarna siffror från år 2004. Källa: Österberg, 2007.

Den långvariga höga konsumtionen i de nordiska länderna börjar synas i de alkoholrelaterade hälsoskadorna. Utöver de tidigare sociala skadorna har det i en del nordiska länder (framför allt Sverige och Finland) inträffat en ökning i sådana hälsoskador som tidigare varit mer utbredda i högkonsumtionsländer som t.ex. Frankrike. Levercirrhos är en sjukdom, vars höga förekomst illustrerar bruksmönster med hög totalkonsumtion. Mortaliteten till följd av levercirrhos var under nittiotalet och början av 2000-talet 2-3 gånger så hög i Finland och Danmark som i de övriga nordiska länderna. Under senare tid har dock sjukdomen haft en kraftig uppgång i Sverige; på sex år har dödsfallen till följd av levercirrhos ökat med 25 procent bland kvinnor och 10 procent bland män (Ramstedt 2007).

De europeiska dryckesmönstren varierar inte lika klart i syd-nordlig riktning. Synsättet på alkoholkonsumtionsmönstren i Europa har förändrats i samband med tillkännagivandet av resultat av studier som t.ex. European Comparative Alcohol Study (ECAS) och WHO:s Global Burden of Disease, i vilka det bl.a. framgår att det inte alls längre är så entydigt att de nordliga länderna har en avvikande dryckeskultur. Berusningsdrickandet är utbrett både i Öst- och Nordeuropa och har även ökat bland ungdomarna i Sydeuropa.

Händelseutveckling

WHO-samarbetet. WHO erbjuder fortsättningsvis utmärkta möjligheter för de nordiska länderna att verka för en stärkt internationell alkoholpolitik både på europeiskt och på globalt plan. År 2005 antogs ramprogrammet *Framework for Alcohol Policy in the WHO European Region* som publicerades år 2006. I ramprogrammet presenteras en bred vision för utveckling av alkoholpolitiken inom WHO-Europa regionen och programmet utgör en gemensam hållning till behovet av att förhindra och minska alkoholrelaterade skador. Våren 2007 diskuterade WHA (World Health Assembly) ett resolutionsförslag om att initiera en global alkoholstrategi men frågan sköts upp och flyttades till EB (Executive Board).

EU-samarbetet. EU-kommissionen publicerade i juni 2006 rapporten Alcohol in Europe och antog i oktober samma år ett *meddelande om en EU-strategi för att stödja medlemsstaterna i arbetet med att minska de alkoholrelaterade skadorna.*

---

1 Rapporten bygger delvis på det alkoholpolitiska expertmöte som Nordiskt center för alkohol- och drogforskning (NAD) ordande i Köpenhamn 12-13.4.2007. Mötet finaniserades av ÄK-S.

Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälsa och konsumentfrågor formulerade i november sina *slutsatser* till EU-strategin. Rådet meddelade att man välkomnade kommissionens meddelande och att man ansåg det främsta målet för all alkoholrelaterad politik bör vara att minska de alkoholrelaterade skadorna och att en minskning av dessa skulle främja tillväxt och sysselsättning samt stärka europeisk produktivitet och konkurrenskraft.

De för de nordiska länderna angelägna frågorna om begränsningar och kvoter på reseinförsel av alkohol har inte behandlats på EU-nivå. Under det finländska EU-ordförandeskapet år 2006 föreslogs visserligen en inflationsjustering av minimiskatterna på alkohol, men inget samförstånd uppnåddes i frågan.

Norden. Det står klart att alkoholfrågan inte bara är en nationell angelägenhet för de nordiska länderna. En avgörande förändring för de nordiska EU-länderna, främst Sverige och Finland, har varit EU:s och EG-domstolens inverkan på nationell lagstiftning. Principer förbundna med grundlogiken om den fria rörligheten av varor och tjänster – såsom bl.a. krav på proportionalitet, nödvändighet och icke-diskriminering – leder till att alkoholen i vissa fall behandlas som vilken handelsvara som helst. Också Norge har i och med EES-samarbetet ställts inför liknande utmaningar. I de EG-rättsliga processer som berört alkoholpolitiska frågeställningar har dock EG -domstolen hittills gett stöd för folkhälsoperspektivet. Bland annat har domstolen slagit fast att detaljmonopolet, avgifter och reklamförbud är berättigade verktyg. De nordiska alkoholmonopolen framstår idag som tämligen grundmurade institutioner.

Även om den övergripande målsättningen i kommissionens alkoholstrategi är att minska på skador förorsakade av alkohol, tar kommissionen inte ställning till alkoholen som en vara som till sin art skiljer sig från andra konsumtionsvaror, och tar heller inte ställning till de handelsavtal som försvårar arbetet med att minska på de alkoholrelaterade skadorna.

Generellt sett har folkhälsofrågan fått ökat utrymme i EU under senare år. Det pågående folkhälsoprogrammet (2003-2008) utgör en konkret satsning på folkhälsoområdet i stort och alkoholfrågan har fått en särskild plats som en angelägen folkhälsofråga i och med alkoholstrategin. Möjligheterna för det här fältet är i EU större idag än de flesta kunde ana för tio år sedan. Men även om alkoholfrågan år 2006 vann åtskilliga framgångar återstår ännu mycket arbete förrän den hållning till alkoholfrågan som genomsyrar WHO EUROs ovan nämnda ramprogram erhållit genomslagskraft på ett bredare europeiskt plan.

Konkreta nordiska samarbetsmålsättningar

Allt tyder på att utvecklingen är på väg i rätt riktning. Det ställs dock ökade krav på de nordiska länderna att uppehålla kompetens och hålla sig ajour med utvecklingen i takt med att alkoholfrågan erhåller större uppmärksamhet på internationellt plan. På nordisk nivå har samarbetet fortsatt inom ramen för olika samarbetsorgan och arbetsgrupper. Frågan om alkoholskatter och privat import av alkohol undersöks i projekt av Nordiskt center för alkohol- och drogforskning (NAD), de politiska grunderna och motiveringarna för skattenivåer har varit uppe på parlamentarisk nivå (Nordiska rådet, enskilda länders parlament) och i regeringsprogram (Finland). Som resultat av den internationella utvecklingen upplevs den nordiska deklarationen från 2004 emellertid inte längre som lika aktuell i sin utformning och i sitt retoriska grepp. Spelplanen har utvidgats och erbjuder nya samarbetsmöjligheter för de nordiska länderna i ett större internationellt kontext:

Gemensam insats inom ramen för WHO-samarbetet. De nordiska länderna bör fortsättningsvis aktivt utnyttja de möjligheter som WHO-samarbetet erbjuder för att lyfta fram alkoholfrågan. Det vore viktigt att de nordiska länderna samarbetar för att säkra en god formulering av en eventuell global alkoholstrategi inom ramen för WHO-samarbetet.

Nordiskt stöd till kommissionens arbete och till rådets slutsatser. Det vore viktigt att de nordiska länderna klart visar att man stöder EU-kommissionen i dess arbete för alkoholfrågan och att man understöder rådets slutsatser om alkoholstrategin.

Nordiska bidrag till den gemensamma kunskapsbasen. EU-kommissionens alkoholstrategi inkluderar åtgärdsförslag för att utveckla ett gemensamt, omfattande och tillförlitligt beläggsunderlag (evidence base) om alkoholkonsumtion och alkoholrelaterade skador, om effekten av olika alkoholpolitiska insatser samt om alkoholkonsumtionens effekt på produktivitet och ekonomisk utveckling. I rådets slutsatser understöds detta åtgärdsförslag och rådet uppmanar dessutom medlemsländerna att insamla relevant och jämförbar information om alkoholkonsumtion och alkoholrelaterade skador. Det finns ett ökat internationellt tryck på att upprätthålla en diger kunskapsbas som är såväl uppdaterad som politiskt relevant. De nordiska länderna kunde diskutera olika alternativ för gemensamma satsningar och möjliga nordiska bidrag till den gemensamma kunskapsbasen. De nordiska länderna innehar kunskap och kompetens att bidra med på detta område.

Förhållandet till industrin. I processen med formuleringen av EU:s alkoholstrategi aktualiserades förhållandet till alkoholindustrin. Den nordiska alkoholindustrin har visat sig följa det europeiska mönstret och tycks sträva efter en allt aktivare roll i alkoholpolitiken. Det kunde vara klokt för de nordiska länderna att förbereda sin hållning till dylikt engagemang från industrins håll och klargöra en ståndpunkt beträffande samhällets alkoholpolitiska helhetsansvar. Detta inte minst eftersom samtliga nordiska länder antagit WHO:s ramprogram, i vilket det fastslås att folkhälsopolitik som berör alkoholfrågan bör formuleras av folkhälsointressen utan inblandning av kommersiella intressen. Denna fråga framstår också som angelägen i skenet av att tredje sektorn skall samarbeta med industrin inom ramen för EU-kommissionens *Forum for Alcohol and Health*, vars struktur, sammansättning och huvudsakliga uppgifter skall klarna under sommaren 2007.

Alkoholens inverkan på tredje part. Många av de negativa konsekvenserna av alkohol upplevs av andra än konsumenten själv. I Europa räknar man t.ex. med att 5-9 miljoner barn lever i familjer som präglas av alkoholmissbruk och att alkoholen är orsaken till 16 % av all barnmisshandel och barnförseelser (Anderson & Baumberg 2006). Omfattningen och arten av alkoholens konsekvenser för tredje part bör kartläggas i Norden så att det finns en grund för argumentering och fokusering av politiska insatser.

Spridning av goda metoder. I de nordiska länderna har man lyft fram behovet av att sprida beprövat effektiva metoder för att stöda en ansvarsfull, trivsam och sansad dryckeskultur. Erfarenhet och spridning av så kallade *good practices* lyfts också fram och uppmuntras i EU:s alkoholstrategi. Ett exempel utgör metoder för ansvarsfull alkoholservering som visat goda resultat i minskning av t.ex. våldsbrott och olycksfall i alkoholserveringsmiljöer. Metoder för ansvarsfull servering har spridits mellan länder och kan också spridas till nya områden och sammanhang. Till exempel har man diskuterat möjligheter för att införa vissa element av metoden ombord på de nordiska kryssningsfärjorna.

Gemensam monitorering. Det finns ett stort behov av gemensamma europeiska definitioner för berusningsdrickande samt riskfylld och skadlig alkoholkonsumtion. Ifall olika slags monitorering (alkoholkonsumtion, konsumtionsindikatorer, bruksmönster, skadeverkningar) skall ske på ett sameuropeiskt plan i framtiden vore det viktigt att det utvecklas enhetliga modeller för denna monitorering. Det vore beklagansvärt om monitoreringsverksamheten endast berörde vissa grupper (t.ex. ungdomar) och inte befolkningen i sin helhet. Det vore angeläget att de nordiska länderna aktivt skulle vara med i utformningen och förverkligandet av en eventuell framtida europeisk monitoreringsverksamhet.

Den vuxna och den åldrande befolkningen. Mycket fokus har i olika alkoholpolitiska strategier de senaste åren lagts på barn och unga. Viktigt är emellertid att minnas att alkoholkonsumtionen fortsättningsvis är störst bland den vuxna befolkningen och har ökat i rask takt bland kvinnor de senaste åren. Kunskapsinsamling om den växande åldrande befolkningen och dess alkoholvanor bör också understödas och uppmärksammas.

Samarbetsöppningar i östlig och sydlig riktning. De nordiska intressena kan gagnas av stöd från andra länder och regioner med liknande intressen. Det står klart att de nordiska länderna bör öppna sig ännu mera mot Baltikum och Ryssland på detta område, inte minst eftersom regionerna delar ett nordeuropeiskt dryckesmönster. I Mellan- och Sydeuropa pågår det många projekt och nya initiativ på detta policy område. Alkoholfrågan aktualiserar teman och frågeställningar som Norden av tradition profilerat sig som föregångsregion på, t.ex. sociala problem, jämställdhet, barns rättigheter, trafiksäkerhet..osv. I Norden har man också velat lyfta fram ojämlikhetsaspekten i det faktum att alkoholens skadeverkningar drabbar hårdast de socioekonomiskt svagaste grupperna.

Nordiskt center för alkohol- och drogforskning. Det nordiska rusmedelsfältet och alkohol- och drogforskningen har en knutpunkt i Nordiskt center för alkohol- och drogforskning (NAD). Alkoholområdet och alkoholpolitik har satts som högprioritet för NAD de närmaste åren, bl.a. genom GRAN-projektet som erhållit finansiering genom ÄK-S.

Webbportalen Nosam.net:s fortsatta verksamhet. Sedan år 2005 uppehåller NAD en webbportal, Nosam.net, som förmedlar information och kunskap om nordisk alkoholpolitik och nordisk alkoholreklam. Portalen upplevs som relevant och användbar på fältet. Sidhänvisningarna har stigit från cirka 2000/månad till över 15 000/månad på mindre än ett år. Nosam skall fortsättningsvis uppehållas och en utvärdering av projektet skall inledas om ett år.

Den nordiska alkoholdeklarationen som ett levande dokument. Den nordiska alkoholdeklarationen från år 2004 kunde vara ett levande dokument som uppdateras vart fjärde år så att det nordiska samarbetet anpassas till aktuella frågeställningar. Nordiskt center för alkohol- och drogforskning (NAD) kunde bistå i insamlandet av relevant kunskap som underlag för den årliga rapporteringen och för eventuella framtida uppdateringar.

Sammanfattning

Alkoholkonsumtionen har stigit i alla nordiska länder. Den höga konsumtionen har lagt sina spår i skadeutvecklingen. År 2006 har på många sätt varit en milstolpe för det internationella samarbetet kring alkoholfrågan (WHO EURO:s ramprogram, EU:s alkoholstrategi). I takt med att alkoholfrågan får högre prioritet blir det allt viktigare att de nordiska länderna upprätthåller och utvecklar sin expertis på området. Den nordiska alkoholdeklarationen från år 2004 kunde bli ett levande dokument som uppdateras vart fjärde år så att det nordiska samarbetet anpassas till aktuella internationella frågeställningar.

COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION

Brussels, 12 September 2006

12698/06

Interinstitutional File: 2006/0165 (CNS)

FISC 110

PROPOSAL

from:	European Commission
dated:	8 September 2006
Subject:	Proposal for a Council Directive amending Directive 92/84/EEC on the approximation of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages

Delegations will find attached a proposal from the Commission, submitted under a covering letter from Mr. Jordi AYET PUIGARNAU, Director, to Mr Javier SOLANA, Secretary-General/High Representative.

Encl.: COM(2006) 486 final

COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES

Brussels, 8.9.2006
COM(2006) 486 final

2006/0165 (CNS)

Proposal for a

COUNCIL DIRECTIVE

amending Directive 92/84/EEC on the approximation of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages

(presented by the Commission)

EXPLANATORY MEMORANDUM

1) CONTEXT OF THE PROPOSAL

• Grounds for and objectives of the proposal

Council Directive 92/84/EEC of 19 October 1992 on the approximation of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages lays down minimum rates of duty for each product category. Under Article 8 of the Directive the Commission is required to undertake regular reviews and to produce a report, and where appropriate a proposal, upon which the Council shall examine the rates of duty laid down in that Directive.

The Commission's report, presented on 26 May 2004, concluded that more convergence of the rates of excise duty in the different Member States is needed so as to ensure the proper functioning of the internal market, in particular with regard to the potential for distortions of competition and fraud. However, it was not accompanied by a proposal but instead was aimed at stimulating a debate in the Council, the European Parliament and the Economic and Social Committee.

Following such debates, the Council called on the Commission, on 12 April 2005, "to come forward with a proposal to adjust the minimum rates of excise duty in order to avoid a fall in the real value of the Community minimum rates, providing transitional periods and derogations for those Member States who may have difficulties in increasing their rates; the Commission should also duly take into account the overall political sensitivity of this special issue".

Having assessed the position, the Commission proposes to amend Directive 92/84/EEC by:

- revalorising the minimum rates on alcohol, intermediate products and beer in line with inflation from 1993 to 2005, which is in the order of 31%, to take effect from 1 January 2008;
- providing, by way of derogation, transitional periods up to 1 January 2010 for those Member States that may have difficulties in increasing their national rates by 1 January 2008 to meet the revalorised minima, such transitional periods being determined by the efforts required of the Member States concerned;
- rendering the review procedure under Article 8 of the Directive more flexible and less onerous and to prolong the review period from 2 years to 4 years.

The primary purpose of revalorising the minimum rates is to restore their real value of 1992. Increasing minimum rates to account for inflation does not, by definition, produce real value increases. On the other hand, failure to maintain the specific minimum rates in line with inflation would result in erosion of their real value. Consequently, such increases in the minimum rates are necessary in order to maintain the level of rates which the Council agreed in 1992, as a requirement to ensure the functioning of the Internal Market without fiscal borders.

It should be noted that the categories of alcoholic drinks for which positive minimum rates of excise duty were agreed in 1992 and are, therefore, the subject of revalorisation are beer, intermediate products and alcohol. The minimum rate for wine is set at zero and consequently a revalorisation of that rate is not applicable.

• General context

The Community framework concerning excise duty on alcohol and alcoholic beverages is laid down in two Directives. Council Directive 92/83/EEC of 19 October 1992 on the harmonization of the structures of excise duties on alcohol and alcoholic beverages lays down

common definitions of the products subject to the duty, specifies the method of calculating the duty and the criteria under which certain products may qualify for exemptions or reduced rates. Council Directive 92/84/EEC of 19 October 1992 on the approximation of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages lays down minimum rates of duty for each product category. This proposal concerns only Council Directive 92/84/EEC on the approximation of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages.

Under Article 8 of Council Directive 92/84/EEC a regular review procedure shall take place.

In accordance with this provision, the Commission's first report appeared on 13 September 1995. However, it was not accompanied by any proposal but merely drew attention to certain difficulties.

The Commission's second report was presented on 26 May 2004 and followed a wide consultation process involving national authorities, business representatives and interest groups. The report concluded that more convergence of the rates of excise duty in the different Member States is needed so as to reduce distortions of competition and fraud. However, given the widely differing views in the Member States about the appropriate levels of the minimum rates, and given that any change would require unanimous agreement, the Commission did not make a proposal at that time. Instead the Commission indicated that it wished to launch a broad debate in the Council, the European Parliament and the Economic and Social Committee and that on the basis of the outcome of this debate the Commission would then decide whether or not to submit proposals on all or some of the issues raised in the report.

Debates subsequently took place. As a result, the Council pointed in particular to a broad convergence of views that minimum rates of excise duty should be adjusted in order to compensate for inflation and so restore their real value. The Commission has calculated that based on Eurostat data on the annual rate of change of the HICP (Harmonised Index of Consumer Prices) between 1993 and 2005, the total EU-wide inflation rate for the period between 1 January 1993 and 31 December 2005 is of the order of 31%[1].

[1] The genuine HICP series starts with the index for 1997. Data before 1997 are based on proxy-HICP. The following annual rates of change of the HICP have been used: 1993: 3,4%; 1994: 2,8%; 1995: 2,8%; 1996: 2,4%; 1997: 1,7%; 1998: 1,3%; 1999: 1,2%; 2000: 1,9%; 2001: 2,2%; 2002: 2,1%; 2003: 2,0%; 2004: 2,0%; 2005: 2,1%.

- **Existing provisions in the area of the proposal**

Council Directive 92/84/EEC of 19 October 1992 on the approximation of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages which lays down the minimum rates of duty, set in 1992 and applicable from 1 January 1993, for each product category, as follows:

Product	***Rate expressed Per***	***Present minimum rate***
Wine (Still and sparkling)	Hl	0 €
Beer	Hl degree Plato or Hl degree alcohol*	0.748 € or 1.87 €
Intermediate products	Hl	45 €
Alcohol	Hl of pure alcohol	550 €

*The Directive provides Member States with the option to levy excise duty either by degree Plato or degree alcohol by volume.

- **Consistency with the other policies and objectives of the Union**

This proposal is in line with the main policies and objectives of the Union. The proposed increases in the minimum rates are necessary in order to maintain the level of rates which the Council agreed in 1992, as a minimum requirement to ensure the proper functioning of the Internal Market without fiscal borders. As hitherto, the fixing only of minimum rates enables Member States to set their national rates at levels which they consider appropriate to their own national circumstances and for integration of their own national policies, including health objectives if appropriate.

2) CONSULTATION OF INTERESTED PARTIES AND IMPACT ASSESSMENT

- **Consultation of interested parties**

The Commission's report of 26 May 2004 was meant to give the Council, the European Parliament, and the Economic and Social Committee the opportunity to debate the issues raised. Following discussions between Member States within the Council, the latter has presented its conclusions on the Commission's report in April 2005, which are as follows:

- A vast majority of Member States believe that enhanced approximation would help to reduce distortions of competition and fraud, but reservations were expressed as concerns the level and the direction of such approximation.
- No consensus could be reached on the introduction of a positive minimum rate for all alcoholic beverages. Twelve Member States are firmly against any proposition to introduce a positive minimum rate on wine.
- There is a broad convergence of views that minimum rates of excise duty should be adjusted in order to compensate for inflation and so restore their real value.
- The vast majority of Member States do not consider that health and social aspects should be a major determinant in setting rates.

The Council, therefore, called upon the Commission "to come forward with a proposal to adjust the minimum rates of excise duty in order to avoid a fall in the real value of the Community minimum rates, providing transitional periods and derogations for those Member

States who may have difficulties in increasing their rates; the Commission should also duly take into account the overall political sensitivity of this special issue".

- **Collection and use of expertise**

Given the limited scope of this proposal, it was not necessary to collect and use particular expertise.

- **Impact assessment**

The purpose of the proposal is to update the existing Directive 92/84/EEC by increasing the minimum rates in order to restore their real value agreed by Council in 1992 as the minimum necessary to ensure the proper functioning of the Internal Market without fiscal borders.

The Commission's enquiry conducted in preparation of its 2004 report has not brought to light any new developments which, in today's perspective, would plead against such an adjustment.

However, this adjustment could create difficulties for some of the Member States required to increase their national rates substantially and within a relatively short period of time in order to meet the revalorised minima – see Tables 2, 3 and 4 below. To offset such difficulties, the proposal contains a derogation allowing transitional periods up to 1 January 2010, such transitional periods being determined by the efforts required of the Member States concerned. In this respect, it is proposed to refer to an objective criterion, expressed in terms of the percentage by which the existing national rates would need to be increased to meet the new minima. For those Member States that are required to increase their national rates by more than 10% but less than 20%, a transitional period to 1 January 2009 is proposed; for those Member States that are required to increase their national rates by more than 20%, a transitional period to 1 January 2010 is proposed (cf. below, sub Summary of the proposed action).

The economic and social impact of the proposal can be considered as minimal. For example, for beer, this would have as a consequence that Malta, Latvia, Germany, Luxembourg, Czech Republic, and Lithuania would have to increase their national excise duty by € 0.01 (one eurocent) on half a litre of beer at 5% abv, at the latest by 1 January 2010. In addition, as far as SME are concerned, provisions already exist whereby small businesses (breweries and distilleries) can benefit from reduced rates[2], however, that is a matter for the Member States concerned to determine. For the consumer, and based on subsequent retail price adjustments, this increase is likely to represent less than the typical EU annual inflation rate.

3) LEGAL ELEMENTS OF THE PROPOSAL

- **Summary of the proposed action**

The Commission proposes:

- *to revalorise the minimum rates on alcohol, intermediate products and beer in line with inflation from 1993 to 2005, which is in the order of 31%, to take effect from 1 January 2008.*

Based on Eurostat data on the annual rate of change of the HICP (Harmonised Index of Consumer Prices) between 1993 and 2005, the total EU-wide inflation rate for the period between 1 January 1993 and 31 December 2005 is of the order of 31%. Therefore, re-valorising the minimum rates applying this percentage increase gives the following results:

---

[2] OJ L316, 31.10.1992, p.21. Articles 4 and 22 of Council Directive 92/83/EEC on the harmonisation of the structures of excise duties on alcohol and alcoholic beverages.

TABLE 1

Product	**Rate expressed Per**	**Present minimum rate**	**Indexed minimum rate on 31/12/2005 (present rate x 1.31)**
Wine (Still and sparkling)	Hl	0 €	0 €
Beer	Hl degree Plato or Hl degree alcohol	0.748 € or 1.87 €	0.98 € or 2.45 €
Intermediate products	Hl	45 €	59 €
Alcohol	Hl of pure alcohol	550 €	720 €

It is proposed that the changes come into force on 1 January 2008. This will allow sufficient time for those Member States that are affected to make the necessary adjustments during their annual budget processes.

- *to provide, by way of derogation, a transitional period until 1 January 2010 for those Member States that may have difficulties in increasing their national rates by 1 January 2008 to meet the revalorised minima.*

The national rates already applied by the majority of Member States are in excess of the proposed revalorised minima and consequently no action will be required by them. However, the national rates currently applied in several Member States are below the proposed revalorised minima and consequently they will be required to increase their national rates, as follows:

TABLE 2 - BEER

Member State	Current national rate € [1][2]		% increase required to meet new minimum rate 0.98 € Plato or 2.45 € abv
	Plato	Abv	
Malta	0.746		31.3%
Latvia		1.87	31%
Germany	0.787		24.5%
Luxembourg	0.7933		23.5%
Czech Rep	0.81		20.9%
Lithuania		2.03	20.6%
Spain	0.91		7.7%

TABLE 3 - INTERMEDIATE PRODUCTS

Member State	Current national rate € [1][2]	% increase required to meet new minimum rate – 59€
Greece	45.00	31%
Cyprus	45.89	28.5%
Malta	46.57	26.6%
Portugal	54.57	8.1%
Spain	55.53	6.2%

TABLE 4 - ALCOHOL

Member State	Current national rate € [1][2]	% increase required to meet new minimum rate – 720€
Cyprus	610.71	17.9%
Slovenia	695.14	3.6%

Footnotes:

(1) For non Eurozone Member States, exchange rates used are those published in the Official Journal of the European Union - C 244 of 4/10/2005

(2) Member States national rates are those notified as at January 2006.

It should be noted, however, that not all these Member States will necessarily have difficulties in increasing their national rates to meet the revalorised minima as at the date of entry into force of the revalorised minima, 1 January 2008. Consequently, it is not proposed to provide for transitional periods where the required increases to meet the revalorised minima are less than 10% and for which sufficient time is already provided, i.e. between the adoption of the proposal and its coming into force. Therefore, for the Member States concerned (Spain, Portugal, and Slovenia) the necessary increases in the national rates should come into force on or before 1 January 2008. However, for those Member States that would need to increase their national rates by more than 10%, transitional periods up to 1 January 2010 are proposed. Namely, for those Member States that are required to increase their national rates by more than 10% but less than 20%, a transitional period to 1 January 2009 is proposed; for those Member States that are required to increase their national rates by more than 20%, a transitional period to 1 January 2010 is proposed.

- *to render the review procedure under Article 8 more flexible and less onerous and to prolong the review period from 2 years to 4 years.*

It is appropriate to make the review procedure more flexible and less onerous, in particular by allowing the Commission to judge whether a report is warranted or not. Moreover, a two-year period is too short to perform the necessary in-depth examination of the operation of the Internal Market and of other aspects to be taken into account in the Commission's report and to provide the proper perspective for assessing changes in Member States' legislation. For the purposes of assessing all these aspects, a four-year period would be more appropriate than the presently applicable two-year period.

- **Legal basis**

Treaty establishing the European Community, and in particular Article 93 thereof.

- **Subsidiarity principle**

The proposal falls under shared Community and Member State competence. Therefore, the subsidiarity principle applies. In the light of the objective of the proposal for an amending Directive, which is to increase the minimum rates in order to restore their real value agreed by Council in 1992 as the minimum necessary to ensure the proper functioning of the Internal Market without fiscal borders, a Community approach is required.

- **Proportionality principle**

The proposal complies with the proportionality principle for the following reason(s).

The Directive increases the minimum rates in order to restore their real value agreed by Council in 1992 as the minimum necessary to ensure the proper functioning of the Internal Market without fiscal borders. A Community approach is, therefore required. Above the minima, Member States retain sovereignty to set excise duty rates on alcohol and alcoholic beverages at levels they consider appropriate according to their own national circumstances.

- **Choice of instruments**

Proposed instruments: Directive

Other means would not be adequate as the nature of the proposal is to amend certain Articles of the existing Directive 92/84/EEC. Therefore, it is appropriate that the proposed instrument should be a Directive amending Directive 92/84/EEC.

4) BUDGETARY IMPLICATIONS

The adoption of the proposal will not lead to budgetary implications.

5) ADDITIONAL INFORMATION

- **Repeal of existing legislation**

The adoption of the proposal will amend rather than repeal existing legislation.

- **Correlation table**

For the majority of Member States no action will be required in terms of implementing the Directive as their national rates already respect the revalorised minima. For several Member States, however, national rates will need to be increased in order to respect the revalorised minima. However, for the sake of good administration, the Member States are required to communicate to the Commission the text of national provisions transposing the Directive to confirm their respect of the revalorised minima.

2006/0165 (CNS)

Proposal for a

COUNCIL DIRECTIVE

amending Directive 92/84/EEC on the approximation of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages

THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

Having regard to the Treaty establishing the European Community, and in particular Article 93 thereof,

Having regard to the proposal from the Commission[3],

Having regard to the opinion of the European Parliament[4],

Having regard to the opinion of the European Economic and Social Committee[5],

Whereas:

(1) Council Directive 92/84/EEC of 19 October 1992 on the approximation of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages[6] specifies minimum rates of excise duty, subject to which Member States are free to set their national rates at levels which they consider appropriate for pursuing national policy objectives, including those relating to health.

(2) In accordance with Article 8 of that Directive, an examination of the rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages has been carried out.

(3) The Commission's first report on the subject, of 13 September 1995[7], drew attention to certain difficulties and subsequently, a consultation process took place involving national authorities, business representatives and interest groups.

(4) Those consultations led to a second Commission report[8], presented on 26 May 2004. The report concluded that more convergence of the rates of excise duty in the different Member States is needed so as to ensure the proper functioning of the internal market, in particular with regard to the potential for distortions of competition and fraud.

(5) In this respect, it is necessary to compensate for the fall in the real value of the Community minimum rates of excise duty on alcohol and alcoholic beverages. The minimum rates should therefore be increased in line with inflation.

---

3 OJ C [...], [...], p. [...].
4 OJ C [...], [...], p. [...].
5 OJ C [...], [...], p. [...].
6 OJ L 316, 31.10.1992, p. 29.
7 COM(1995)285.
8 COM(2004)223

(6) In order to ease the difficulties that may be faced by those Member States that would need to increase their national rates substantially in order to meet the new minima, it is appropriate to provide for transitional periods.

(7) It is also necessary to make the regular review procedure more flexible and less onerous, and to adjust the frequency with which it is to take place. The present period of two years is too short for changes in the legislation of the Member States to be properly evaluated. Reviews should take place every four years.

(8) Directive 92/84/EEC should, therefore, be amended accordingly,

HAS ADOPTED THIS DIRECTIVE:

Article 1

Directive 92/84/EEC is amended as follows:

(1) Article 1 is replaced by the following:

"**Article 1**

Not later than 1 January 2008, Member States shall apply minimum rates of excise duty in accordance with the rules laid down in this Directive."

(2) In Article 3(1), the first subparagraph is replaced by the following:

"As from 1 January 2008, the minimum rate of excise duty on alcohol and alcohol contained in beverages other than those referred to in Articles 4, 5 and 6 shall be fixed at EUR 720 per hectolitre of pure alcohol."

(3) Article 4 is replaced by the following:

"**Article 4**

As from 1 January 2008, the minimum rate of excise duty on intermediate products shall be fixed at EUR 59 per hectolitre of product."

(4) Article 6 is replaced by the following:

"**Article 6**

As from 1 January 2008, the minimum rate of excise duty on beer shall be fixed at one of the following rates, by reference to the finished product:

(a) EUR 0.98 per hectolitre/degree Plato;

(b) EUR 2.45 per hectolitre/degree of alcohol."

(5) The following Article 7a is inserted:

"**Article 7a**

By way of derogation from Article 1, Member States which on 31 December 2007 applied excise duty at a rate such that an increase of 10% or more would be required in order to reach the minima laid down in Articles 3, 4 and 6 may postpone the application of the minimum rates of excise duty until 1 January 2009. Where an increase of 20% or more would be required, application of the minimum rates of excise duty may be postponed until 1 January 2010."

(6) Article 8 is replaced by the following:

"Article 8

Every four years, and for the first time not later than 31 December 2010, the Commission shall examine the rates of excise duty laid down in this Directive. Where appropriate, it shall adopt a report or a proposal. The Council, acting in accordance with Article 93 of the Treaty, shall adopt the necessary measures."

Article 2
Transposition

1. Member States shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive by 31 December 2007 at the latest. They shall forthwith communicate to the Commission the text of those provisions and a correlation table between those provisions and this Directive.

   When Member States adopt those provisions, they shall contain a reference to this Directive or be accompanied by such a reference on the occasion of their official publication. Member States shall determine how such reference is to be made.

2. Member States shall communicate to the Commission the text of the main provisions of national law which they adopt in the field covered by this Directive.

Article 3

This Directive shall enter into force on the twentieth day following that of its publication in the *Official Journal of the European Union*.

Article 4

This Directive is addressed to the Member States.

Done at Brussels, [...]

For the Council
The President
[...]

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

11 oktober 2007

Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram

Nordisk Råd, ved formanden for Medborger- og Forbrugerudvalget, Ville Niinistö, har i brev af 25. september 2007 anmodet Nordisk Ministerråd om en redegørelse angående "Samarbejdsprogrammet på forbrugerområdet 2005-2010".

"Redegørelsen skal indeholde:

- *en status for Samarbejdsprogrammet for Forbrugerområdet 2005-2010, og*
- *en klargørelse af Ministerrådets forbrugerpolitiske prioriteringer fra 2005-2007 samt*
- *en klargørelse af hvilke initiativer Ministerrådet planlægger at igangsætte indenfor forbrugerområdet fra 2008- 2010."*

Nordisk Ministerråd skal i den anledning udtale:

Samarbejdsministrene besluttede den 21. august 2005 at ændre antallet af ministerråd fra 18 til 11, herunder at nedlægge det hidtidige ministerråd for konsumentområdet. Hovedlinierne i dette strukturforslag blev konfirmeret på Nordisk Råds session samme år.

Angående konsumentområdet blev udgangen på de politiske drøftelser, at der i Nordisk Ministerråds regi i en overgangsperiode fortsat skulle være mulighed for at få såvel økonomisk støtte til gennemførelse af politisk prioriterede projekter som en vis administrativ og praktisk støtte til gennemførelse af et fortsat samarbejde.

Dette har været fulgt i 2006 og den forgangne del af 2007, hvor der er blevet bevilget støtte til de i bilag 1 anførte projekter på konsumentområdet.

Med nedlæggelse af det formelle samarbejde på konsumentområdet er ansvaret for realiseringen af det forbrugerpolitiske samarbejdsprogram ikke længere placeret i Nordisk Ministerråd. Til gengæld har de nordiske forbrugerministre besluttet at ville videreføre samarbejdet i uformelt regi, hvilket efter ministerrådets opfattelse betyder, at det ikke tilkommer ministerrådet at kunne udtale sig om status på samarbejdet.

På samme måde har ministerrådet ikke formuleret egne forbrugerpolitiske prioriteringer for årene 2006 og 2007. For 2005 fremgik de forbrugerpolitiske prioriteringer af budgettet for 2005, jf. "Nordiska ministerrådet Planer och budget 2005" pp. 208-11.

Endelig kan det oplyses, at Nordisk Ministerråd ikke planlægger at igangsætte andre initiativer på forbrugerområdet end de, der fremgår af ministerrådets forslag til budget for 2008 under de budgetposter, som indeholder forbrugerpolitiske elementer, som f.eks. budgetpost 3-6720-4 Svanen, 3-6420-1 Ny nordisk mad og 3-6810-1 Levnedsmidler.

Udover dette har Nordisk Ministerråd besluttet at eventuelle ansøgninger om midler til uformelt samarbejde i 2008 - inklusive forbrugerpolitisk samarbejde – vil blive behandlet i forbindelse med budgetpost 5-0445-1 Formandskabspuljen.

2007

Titel	**Förvaltnings-organ**	**Beviljat be-lopp i DKK**	**Projektnr**
Etisk Konsumtion av kläder, skor och tex-tilier	Sveriges Kon-sumenter,SE	473.000,-	70149
Konsumentaktiviteter i NMRIPP.gruppens regi	NMRIPP.gruppen	300.000,-	70117
Totalt 2007		**773.000,-**	

Samtliga medel har disponerats från Strukturpuljen – Budgetpost 1000.

Bilag 1

KONSUMENT – PROJEKT I 2006, 2007

2006

Titel	Förvaltnings-organ	Beviljat be-lopp i DKK	Projektnr
Køberetlige regler	Forbrugerstyrel-sen, DK	66.000,- (til-lägg)	40609
Kortlægning af markedsføring af levnedsmidler	Sveriges Konsu-menter	670.000,-	60417
Förpackningar för alla	Reumatikerför-bundet, SE	200.000,- (tillägg)	671045-05031
Nordic Galactorn – Computer game	Konsumentver-ket, FIN	700.000,-	60140
Seminar om digitale ydelser	Forbrugerombu-det, NO	200.000,-	60226
Integration of NMR database with Con-rid	Handelshögsko-lan, Göteborgs Universitet,SE	399.000,-	60147
Professionell klage-håndtering i virk-somheder	Forbrugerstyrel-sen, DK	540.000,-	60124
Energimärkningens inverkan på hushållsmaskinerna	TTS-Instituttet, FIN	357.000,-	60141
Indførsel af RFID-chips i detailhandlen	Forbrugerrådet, DK	107.000,-	60143
Nordisk Forum for Konsumentforskning	Neytendasamtø-kin, IS	548.500,-	60070
Nordisk Consumer Policy Research Conference	Konsument-forsknings-styrelsen, FIN	420.000,-	60071
Produktsikkerhed I Vestnorden	Neytendastofa, IS	60.000,-	60190
Nordisk Konsument Idéforum	Barne- og like-stillingsdepar-tementet, NO	150.000,-	60227
Är Large Stor- For-holdet mellom mer-king of kledstørrelse	Statens Inst. for Forbru gerforsk-ning, NO	506.904	60416
TOTALT 2006		**4.924.404,-**	

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

4 oktober 2007

JAL

Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i officiellt nordiskt samarbete

De nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM) behandlade den 5 september 2007 dokumentet "Betänkande från arbetsgruppen med uppgift att föreslå initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete".

MR-SAM beslutade i enlighet med arbetsgruppens förslag.

Nedan redogörs för betänkandets bakgrund och förslag. Betänkandet återfinns som bilaga.

Bakgrund

Mot bakgrund av Nordiska ministerrådets generalsekreterares kartläggning från maj månad 2006, "De självstyrande områdena och det nordiska samarbetet" [1], fick en arbetsgrupp i april 2007 i uppgift att föreslå initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i det officiella nordiska samarbetet.

I arbetsgruppens betänkande tecknas en bred och detaljerad bild av det officiella samarbetet, även om en uttömmande redogörelse inte har varit möjlig att ta fram med tanke på att det – utöver Nordiska rådets organ och utskott, Nordiska ministerrådets 11 ministerråd, 15 ämbetsmannakommittéer och omkring 45 institutioner och samarbetsorgan – finns ett 90-tal arbetsgrupper av större eller mindre omfattning och varaktighet samt omkring 1 500 särskilda projekt.

Arbetsgruppen har inte behandlat förslag som kräver ändringar i Helsingforsavtalet. Uppgiften har även avgränsats till sådana frågor som omfattas av Nordiska ministerrådets verksamhet och sådana frågor som Nordiska rådet och ministerrådet delar, t.ex. de självstyrande områdenas rätt att vara adressat för – och att svara på frågor och rekommendationer från Nordiska rådet. Spörsmål som enbart rör Nordiska rådet har inte behandlats.

Arbetet bedrevs under finskt ordförandeskap och med bistånd av Nordiska ministerrådets sekretariat. Gruppen hade som grund för sitt arbete ländernas egna förslag samt bakgrundsmaterial utarbetat av ministerrådets sekretariat.

[1] De självstyrande områdena och det nordiska samarbetet – Generalsekreterarens kartläggning, ANP 2006:743

Nordiska rådets presidium har hållits löpande orienterat om gruppens arbete.

Betänkandet berör inte Färöarnas ansökan om att få ansluta sig till Helsingforsavtalet m.m., samt att bli medlem med rösträtt i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet.

Arbetsgruppens förslag

Arbetsgruppen föreslog följande initiativ som, enligt gruppens mening, kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i det officiella nordiska samarbetet. Nedan återges förslagen i korthet; se arbetsgruppens betänkande, kapitel 4, (bilaga nedan) för bakgrundsbeskrivningar och motiveringar.

Som framgår ovan har MR-SAM beslutat i enlighet med dessa förslag.

1. Möjlighet att ansluta sig till ett ministerrådsbeslut

Gruppen uppmärksammade det faktum att Helsingforsavtalet ger Färöarna, Grönland och Åland möjlighet att ansluta sig till de beslut som staterna fattar inom ramen för avtalet. Detta sker i så fall i enlighet med de olika självstyrelseordningarna.

2. Ordförandeskap

Arbetsgruppen föreslog MR-SAM

- **att** ansluta sig till arbetsgruppens förslag om att Danmark och Finland kan ge representanter för Färöarna, Grönland och Åland i uppgift att leda ordet vid ministermöten, i ämbetsmannakommittéer och i arbetsgrupper.

3. Skriftliga frågor och rekommendationer

Arbetsgruppen föreslog MR-SAM

- **att** konstatera att tillämpningen av Helsingforsavtalet utvecklats så, att – i de fall frågan gäller de självstyrande områdena - landsstyrena på Färöarna och Grönland samt landskapsregeringen på Åland i realiteten ges rätt att inom ramen för den kompetens man har övertagit, vara adressater för – och att svara på – frågor, rekommendationer och andra framställningar från Nordiska rådet.

4. Fullt medlemskap i enskilda institutioners och samarbetsorgans styrelser

Arbetsgruppen föreslog MR-SAM

- **att** de självstyrande områdena kan delta i de samnordiska institutionernas och samarbetsorganens arbete på samma villkor som länderna – detta innebär att Färöarna, Grönland och Åland kan ansöka[2] om fullt medlemskap i nämnda organ inom ramen för Helsingforsavtalet,

- **att** anmoda berörda ministerråd att överväga de önskemål från Färöarna, Grönland och Åland om deltagande i institutioner / samarbetsorgan som framgår av bilagorna 2-4 i arbetsgruppens betänkande,

- **att** uppmana de samnordiska institutionerna och samarbetsorganen att självmant kontakta de självstyrande områdena när frågor som är av intresse för de självstyrande områdena är aktuella i institutionens verksamhet samt

- **att** uppmana Nordiska ministerrådets sekretariat att vid planeringen av årliga institutionsmöten beakta Färöarnas, Grönlands och Ålands intresse av att frågor som berör de självstyrande områdena står på dagordningen.

[2] Ansökningarna skall enligt vedertagen praxis godkännas av samarbetsministrarna samt sektorministrarna i samarbete med institutionerna/samarbetsorganen; i de fallen institutionerna/samarbetsorganen är grundade genom mellanstatlig överenskommelse/traktat skall bestämmelserna i överenskommelsen/traktaten därtill beaktas

BILAGA

Betänkande från arbetsgruppen med uppgift att föreslå initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete

Behandlat av samarbetsministrarna vid mötet på Åland den 5 september 2007

Innehåll

Arbetsgruppens förslag 2

1. Inledning 6
1.1 Bakgrund 6
1.2 Arbetsgruppens sammansättning m.m. 6
1.3 Utgångspunkter för arbetet 6

2. Avgränsningar m.m. 7
2.1 Avgränsningar i mandatet 7
2.2 Den nya strukturen inom det nordiska kultursamarbetet 7

3. Färöarnas, Grönlands och Ålands deltagande i det officiella nordiska samarbetet 9
3.1 Inledning 9
3.2 Deltagande i Nordiska rådet 9
3.3 Deltagande i NSK/MR-SAM, fackministerråd och ämbetsmannakommittéer 10
3.3.1 Deltagande i MR-SAM och fackministerråden 10
3.3.2 Deltagande i ämbetsmannakommittéerna 11
3.4 Deltagande i nordiska institutioner och samarbetsorgan 11
3.4.1 Normalstadgar för nordiska institutioner 11
3.4.2 Formella förutsättningar för fullt medlemskap 12
3.4.3 Genomgång av stadgar för institutioner och samarbetsorgan 12
3.4.4 Deltagande i styrelsemöten 13
3.5 Deltagande i nordiska program m.m. 14

4. Arbetsgruppens förslag 15
4.1 Möjlighet att ansluta sig till ett ministerrådsbeslut 15
4.2 Ordförandeskap 15
4.3 Skriftliga frågor och rekommendationer 15
4.3.1 Bakgrund 15
4.3.2 Nordiska rådets arbetsordning 15
4.3.3 Sedvänja vid samarbetsministrarnas frågetimma 16
4.4 Fullt medlemskap i enskilda institutioners och samarbetsorgans styrelser 17

Bilaga 1. Arbetsgruppens mandat 19

Bilaga 2. Önskemål från Färöarna 20

Bilaga 3. Önskemål från Grönland 22

Bilaga 4. Önskemål från Åland 23

Bilaga 5. Tillgägg och avvikelser i fråga om de självstyrande områdena i stadgar för nordiska institutioner och samarbetsorgan 25

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Samarbetsministrarna beslutade den 27 oktober 2005 att det skulle företas en förutsättningslös kartläggning av de självstyrande områdenas - dvs. Färöarnas, Grönlands och Ålands - ställning och arbetsmöjligheter i det nordiska samarbetet. Kartläggningen skulle avse de juridiska och praktiska spörsmål som de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet reser.

Detta inbegrep att undersöka hur de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet under Helsingforsavtalet fungerar i praktiken, huruvida möjligheterna att deltaga fullt ut utnyttjas och vilka barriärer som kan finnas. Kartläggningen skulle utföras av generalsekreteraren med stöd av sakkunniga. Kartläggningen överlämnades till samarbetsministrarna den 31 maj 2006.[3]

Mot bakgrund av kartläggningen antogs därefter den 13 april 2007 ett mandat för en arbetsgrupp med uppgift att föreslå initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet, se bilaga 1.

1.2 Arbetsgruppens sammansättning m.m.

I arbetsgruppen har ingått Harri Mäki-Reinikka (Finland, ordförande), Mads T Lunde (Danmark, ersatt den 29 maj av Karsten Ankjær Jensen), Niels à Velbastað (Färöarna), Jørgen S. Søndergaard (Grönland), Snjólaug Ólafsdóttir (Island), Fridtjov Clemet (Norge), Johan Tiedemann (Sverige) och Marine Holm-Johansson (Åland, förhinder den 29 maj). Johan Alling och Torbjörn Eklund (Nordiska ministerrådets sekretariat) har koordinerat arbetet.

Arbetsgruppen har hållit möten den 19 april, 29 maj och 3 september 2007.

1.3 Utgångspunkter för arbetet

Arbetsgruppen har, enligt sitt mandat (bilaga 1), som grund för sitt arbete haft ländernas egna förslag om hur de självstyrande områdenas deltagande i det nordiska samarbetet kan förstärkas. Nordiska ministerrådets sekretariat har därtill utrett i vilka av de nordiska institutionerna, samarbetsorganen, programmen m.m. under Nordiska ministerrådet som de självstyrande områdena har rätt att delta och på vilka villkor deltagandet sker.

Vidare har sekretariatet undersökt i vilka av nämnda organ som Färöarna, Grönland och Åland inte har rätt att delta. Arbetet har i enlighet med mandatet inte omfattat deltagandet i enskilda projekt.

Arbetsgruppens betänkande berör inte Färöarnas ansökan om att få ansluta sig till Helsingforsavtalet m.m., samt att bli medlem med rösträtt i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet.

---

[3] De självstyrande områdena och det nordiska samarbetet - Generalsekreterarens kartläggning, ANP 2006:743 (i det följande Generalsekreterarens kartläggning).

2. Avgränsningar m.m.

2.1 Avgränsningar i mandatet

I enlighet med mandatet har arbetsgruppen inte behandlat förslag som kräver ändringar i Helsingforsavtalet. Detta innebär till exempel att arbetsgruppen inte föreslår att Färöarna, Grönland och Åland får ställning som kontraherande part till Helsingforsavtalet och fullt medlemskap i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet.

Arbetsgruppens mandat avgränsar vidare uppgiften till sådana frågor som omfattas av Nordiska ministerrådets verksamhet. Gruppen har valt att tolka mandatet så att uppdraget inte omfattar Nordiska rådets egen verksamhet, men väl sådana frågor som Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet har gemensamt. Som en gemensam fråga räknas till exempel Färöarnas, Grönlands och Ålands rätt att vara adressater för – och att svara på – frågor och rekommendationer från Nordiska rådet, inom ramen för de självstyrande områdenas egen lagstiftnings- och förvaltningskompetens (se nedan).

Nordiska rådets presidium har hållits löpande orienterat om gruppens arbete.

2.2 Den nya strukturen inom det nordiska kultursamarbetet

De nordiska kulturministrarna beslutade i oktober 2005 om en ny struktur för det gemensamma nordiska kultursamarbetet. Samtidigt tillsatte ministrarna en så kallad policygrupp med uppgift att undersöka de självstyrande områdenas särskilda situation i förhållande till den nya strukturen och att "komme med forslag i forhold til, hvorledes de selvstyrende områder sikres mulighed for fuld deltagelse i programvirksomheden [...]".

I detta sammanhang nämndes att ett av de överordnade målen för det nordiska kultursamarbetet är att särskild hänsyn skall tas till de självstyrande områdena och de särskilda strukturella förutsättningarna för kultursamarbetet som gäller mellan de självstyrande områdena och det övriga Norden.

Policygruppens rapport lades fram för kulturministrarna i november 2006, som noterade densamma för kännedom. När det gäller de praktiska förhållandena – som tangerar uppgifterna i det mandat som denna arbetsgrupp har – föreslogs följande:

- "De selvstyrende lande skal have ret til deltagelse på lige vilkår. Dette medfører, at de skal tilbydes plads i alle fora, og i den nye struktur anses alle at deltage på lige fod, dvs. at *sondringen mellem fuld deltagelse og observatørstatus ikke giver mening*.

- 'tilbydes plads i alle fora': Dette skal forstås således, at de selvstyrende lande i forhold til alle grupper (policygrupper, sagkyndiggrupper, arbejdsgrupper), som blandt andet er baseret på landerepræsentation, skal have ret til deltagelse på lige fod med øvrige lande. Hvis det er besluttet, at en gruppe kun skal bestå av repræsentanter for enkelte lande, jf. sagkyndiggrupperne vedr. kunst- og kulturprogrammet, må der sikres repræsentation for de selvstyrende lande.

- Der etableres en rejsestøtteordning for deltagelse fra de selvstyrende områder i policygrupper, sagkyndiggrupper, ad hoc grupper, arbejdsgrupper, konferencer, seminarer mv. For policygrupper, sagkyndiggrupper, ad hoc grupper og arbejdsgrupper anbefales der fastsat en ret til betalt deltagelse for så vidt angår rejseudgifterne. Hermed menes der betaling af rejseudgifter i mindst samme omfang som hidtil.

- For konferencer, seminarer mv. anbefales det, at der sikres deltagelse fra kulturlivet i de selvstyrende områder."

Som konkreta resultat efter det att kulturministrarna diskuterat rapporten kan nämnas att de nordiska husen och instituten i Finland, Färöarna, Grönland, Island och Åland har fått nya arbetsuppgifter med funktion som lokala så kallade kulturkontaktpunkter. Rapporten har även legat till grund för hur vissa styr- och sakkunniggrupper skall vara sammansatta.

Avslutningsvis bör tilläggas att man inom kultursektorn har för avsikt att löpande undersöka hur den genomförda reformen fungerar i förhållande till Färöarna, Grönland och Åland.

3. Färöarnas, Grönlands och Ålands deltagande i det officiella nordiska samarbetet

3.1 Inledning

Kapitel 3 beskriver förutsättningarna för Färöarna, Grönland och Åland att deltaga i det officiella nordiska samarbetet. Generalsekreterarens kartläggning - vars text ligger till grund för redogörelsen i de delar nedan som berör de formella förutsättningarna - innehåller mer detaljerade uppgifter.

Redogörelsen nedan har ambitionen att teckna en så bred och detaljerad bild av det officiella samarbetet som möjligt, även om en utförlig redogörelse inte har varit möjlig att ta fram med tanke på att det, utöver Nordiska rådets organ och utskott, Nordiska ministerrådets 11 ministerråd, 15 ämbetsmannakommittéer och omkring 45 institutioner och samarbetsorgan, finns ett 90-tal arbetsgrupper av större eller mindre omfattning och varaktighet samt omkring 1 500 särskilda projekt.

3.2 Deltagande i Nordiska rådet

Frågan om de självstyrande områdenas deltagande i Nordiska rådet har nyligen behandlats i generalsekreterarens kartläggning.[4] Sammanfattningsvis framgår där följande:

I Nordiska rådet samarbetar folkrepresentationerna i de fem länderna och de tre självstyrande områdena samt ländernas regeringar och de självstyrande områdenas landsstyren respektive landskapsregering.[5]

Rådet består av 87 valda medlemmar, regeringsrepresentanter och representanter för Färöarnas och Grönlands landsstyren samt Ålands landskapsstyrelse. Av medlemmarna väljer Danmarks folketing 16, Finlands riksdag 18, Islands allting 7, Norges storting och Sveriges riksdag vardera 20 samt vart och ett av Färöarnas lagting, Grönlands landsting och Ålands lagting 2. Dessutom väljer varje församling motsvarande antal suppleanter. Regeringarna kan utse så många medlemmar som de önskar. Detsamma gäller för landsstyrena och landskapsregeringen.[6]

Danmarks rikes delegation består av de av folketinget valda medlemmarna och de av regeringarna utsedda representanterna samt av Färöarnas och Grönlands delegationer. I Finlands delegation ingår Ålands delegation på motsvarande sätt. Sedan år 1983 har emellertid de självstyrande områdena dessutom rätt att forma egna delegationer.[7]

Det är bara de folkvalda medlemmarna i Nordiska rådet som har rösträtt. Det gäller också de folkvalda representanterna för de självstyrande områdena. I frågor som angår tillämpningen av överenskommelser mellan vissa länder har endast medlemmar från dessa länder rösträtt.

Rådets organ är enligt Helsingforsavtalet

- plenarförsamlingen,
- presidiet och
- utskotten.

Härtill kommer en kontrollkommitté.

---

[4] Avsnitt 3.2 i generalsekreterarens kartläggning.

[5] Artikel 44 i Helsingforsavtalet.

[6] Artikel 47 i Helsingforsavtalet.

[7] Artikel 48 i Helsingforsavtalet.

Varje land skall vara representerat i presidiet. De självstyrande områdena nämns inte i detta sammanhang. Att de självstyrande områdenas medlemmar inte har en uttalad rätt att ingå i presidiet - eller i kontrollkommittén – innebär dock inte att de inte kan ingå där, men då i kraft av medlemskapet i Danmarks rikes respektive Finlands delegation.

Regeringarna, landsstyrena och landskapsregeringen har rätt att väcka förslag i rådet.[8]

När ämnen som berör de självstyrande områdena behandlas av presidiet eller kontrollkommittén, kan en vald medlem från berört självstyrt område – om sådan inte finns i organet – närvara, yttra sig och framlägga förslag.[9] Vidare gäller att i utskott där det inte ingår någon vald medlem från de självstyrda områdena, får en sådan medlem deltaga i utskottets arbete. En sådan medlem får – i den situation som avses i § 39 – efter överenskommelse med de danska respektive finska medlemmarna i utskottet deltaga i beslut i stället för en av dessa. I enlighet med rådande praxis avgör de självstyrande områdena själva om ett ärende berör dem.

Slutligen gäller att en medlem av en regering, ett landsstyre eller landskapsstyrelsen kan deltaga i utskottens arbete och har då yttranderätt, men inte rösträtt.[10]

3.3 Deltagande i NSK/MR-SAM, fackministerråd och ämbetsmannakommittéer

Generalsekreterarens kartläggning har även berört Färöarnas, Grönlands och Ålands deltagande i Nordiska ministerrådet.[11]

3.3.1 Deltagande i MR-SAM och fackministerråden

Sammanfattningsvis understryker kartläggningen att det är de nordiska ländernas regeringar som samarbetar i Nordiska ministerrådet och att de självstyrande områdenas motsvarigheter deltar i arbetet. Även om aktiva verbformer har valts i båda fallen görs en klar åtskillnad (*samarbetar* respektive *deltar*).

Minst tre av länderna måste vara representerade av regeringsmedlemmar för att ministerrådet skall kunna fatta beslut[12] och ordförandeskapet roterar mellan de fem regeringarna i en bestämd ordning.

Varje land – men inte de självstyrande områdena – har en röst i ministerrådet.[13] Både medlemmarna och representanterna för landsstyrena och landskapsstyrelsen har rätt att yttra sig i den ordning de begärt ordet.[14]

Som Fridtjov Clemet påpekar i sitt bidrag till generalsekreterarens kartläggning, har de självstyrande områdena möjlighet att vara närvarande med egna representanter i praktiskt taget alla sammanhang inom det nordiska samarbetet, med möjlighet att lägga fram förslag och framföra sina synpunkter. Denna möjlighet används också flitigt. Som framgår av tabellen i avsnitt 4.1 i kartläggningen översteg under perioden 2002 - 2004 vissa självstyrande områdens deltagande i ministermöten vissa länders.

---

[8] Artikel 55 i Helsingforsavtalet

[9] § 39 i Nordiska rådets arbetsordning.

[10] § 54 i Nordiska rådets arbetsordning.

[11] Avsnitt 3,8 i generalsekretararens kartläggning.

[12] Artiklarna 60 och 61 i Helsingforsavtalet.

[13] Artikel 62 i Helsingforsavtalet.

[14] § 7 i Nordiska ministerrådets arbetsordning.

Slutligen gäller att beslut som fattas i enlighet med Helsingforsavtalet är bindande för de enskilda länderna och för Färöarna, Grönland och Åland "i den mån de ansluter sig till beslutet i enlighet med självstyrelseordningarna".[15]

3.3.2 Deltagande i ämbetsmannakommittéerna

I Nordiska ministerrådets arbetsordning sägs att ämbetsmän från Färöarna, Grönland och Åland deltar i Nordiska samarbetskommitténs och andra ämbetsmannakommittéers sammanträden.[16] I den arbetsordning för ämbetsmannakommittéer som samarbetsministrarna antog år 1993, upprepas i § 1 att ämbetsmän från Färöarna, Grönland och Åland deltar i mötena och i § 6 att det är länderna som har rösträtt. Med andra ord gäller samma ordning i ämbetsmannakommittéerna som i NSK/MR-SAM och fackministerråden.

3.4 Deltagande i nordiska institutioner och samarbetsorgan

3.4.1 Normalstadgar för nordiska institutioner

Inom ramen för det nordiska samarbetet drivs och finansieras flera institutioner och samarbetsorgan[17] runt om i Norden. MR-SAM antog år 1999 så kallade normalstadgar för dessa och häri regleras Färöarnas, Grönlands och Ålands deltagande i institutionernas styrelser. Sammanfattningsvis gäller följande för institutionerna:

Styrelseledamöterna nomineras av berörda medlemsländers regeringar och tillsätts av berört fackministerråd. Varje ledamot har en röst. Ordförandeskapet skall rotera mellan länderna. De självstyrande områdena har rätt att vara företrädda i institutionernas styrelser.

I institutioner som ligger i de självstyrande områdena, har representanten/-er från detta område samma rättigheter som ordinarie styrelseledamöter. För övriga styrelser gäller att representanter från de självstyrande områdena har yttrande och förslagsrätt, men inte beslutanderätt och att de har rätt att få avvikande mening förd till protokollet. Representation från de självstyrande områdena skall anmälas på förhand i enlighet med de regler som gäller för andra styrelseledamöter. I de fall ett eller flera av de självstyrande områdena har ett särskilt och påvisbart intresse för institutionens verksamhet kan representanterna för dessa områden bli fullvärdiga ledamöter med rösträtt i styrelsen.

Styrelsen är beslutför när fyra nordiska länder är representerade. För institutionsstyrelser där de självstyrande områdena har full representation i styrelsen gäller särskilda bestämmelser som är fastställda i den enskilda institutionens stadgar.

Styrelsens möteskostnader skall belasta institutionen. Kostnaderna för de självstyrande områdenas deltagare vid styrelsens möten skall betalas på samma sätt som för övriga ledamöter.

---

[15] Artikel 63 i Helsingforsavtalet, som också innehåller bestämmelser om eventuellt godkännande av nationella parlament m.m.

[16] § 11 i Nordiska ministerrådets arbetsordning.

[17] En samnordisk institution kännetecknas av den är ett eget rättssubjekt i förhållande till det nordiska rättställningsavtalet; att institutionens stadgar är fastställda av ministerrådet och överensstämmer med normalstadgarna for nordiska institutioner; att styrelsen är vald av ministerrådet samt att institutionen har en egen administrativ ledning. Ett samnordiskt samarbetsorgans stadgar kan avvika mer eller mindre från normalstadgarna. För en översikt över de samnordiska institutionerna och samarbetsorganen, se www.norden.org.

3.4.2 Formella förutsättningar för fullt medlemskap

Av kommentaren till § 3 i normalstadgarna framgår att "[i] de fall ett eller flera av de självstyrande områdena har ett särskilt och påvisbart intresse för institutionens verksamhet kan representanterna för dessa områden bli fullvärdiga ledamöter med rösträtt i styrelsen. Frågan om de självstyrande områdenas rösträtt i styrelsen avgörs av [det enskilda fackministerrådet]."

Kommentaren till § 7 klargör dock att fackministerrådet inte kan göra ändringar eller tillägg av stadgarna i principiella frågor utan godkännande av samarbetsministrarna. Hit torde frågan om medlemskap för ett självstyrande område räknas. Under alla omständigheter torde ett första beslut av det för institutionen ansvariga fackministerrådet vara nödvändigt för att MR-SAM skall kunna behandla saken.

3.4.3 Genomgång av stadgar för institutioner och samarbetsorgan

Nordiska ministerrådets sekretariat har genomgått de stadgar som gäller för nordiska institutioner och samarbetsorgan. Här redovisas endast avvikelser från normalstadgarna; huvudregeln framgår alltså ovan.

De institutioner och samarbetsorgan som i någon mån avviker från normalstadgarna är:

Institutioner:

- NHFØ - Nordens Hus på Färöarna
- NAPA - Nordens Institut i Grönland
- NIPÅ - Nordens Institut på Åland

Samarbetsorgan:

- NIAS - Nordisk institutt for Asienstudier
- NIfS - Nordiska institutet för sjörätt
- Nordiska Kulturfonden
- NORVULK - Nordisk Vulkanologisk Inst.
- SNS - SamNordisk Skovforskning

Sammanfattningsvis kan sägas att Färöarna, Grönland och Åland, när det gäller institutionernas styrelser, saknar fullt medlemskap – det vill säga har inte rätt att delta i styrelsebeslut – men att de har rätt att yttra sig och i det dagliga arbetet medverka på samma villkor som länderna. Undantag görs för Nordens hus på Färöarna samt Nordens institut på Grönland respektive Åland, där respektive självstyrande område har fullt medlemskap – i linje med normalstadgarna - i det i området belägna institutionen.

När det gäller samarbetsorganen kan sägas att Färöarna, Grönland och Åland i princip har samma ställning som gäller i institutionerna. Nordiska Kulturfonden utgör här ett undantag där det i styrelsen ingår tre representanter, jämte personliga suppleanter, från respektive självstyrande område.

Se vidare bilaga 5, Tillägg och avvikelser i fråga om de självstyrande områdena i stadgar för nordiska institutioner och samarbetsorgan.

3.4.4 Deltagande i styrelsemöten

Nordiska ministerrådets sekretariat har ställt samman statistik över hur ofta Färöarnas, Grönlands och Ålands ledamöter deltagit i de nordiska institutionernas styrelser under 2006 och i några fall 2007.[18]

Följande institutioner omfattas:

- Kulturkontakt Nord
- Norden hus i Reykjavik (NOREY)
- Nordens hus på Färöarna (NFHØ)
- Nordens institut i Finland (NIFIN)
- Nordens institut i Grönland (NAPA)
- Nordens institut på Åland (NIPÅ)
- NordForsk
- Nordisk InnovationsCenter (NICe)
- Nordic Center for Spatial Development (Nordregio)
- Nordisk energiforskning (NEF)
- Nordisk institutt for odontologiske materialer (NIOM)
- Nordisk utbildningscenter för personal för dövblinda (NUD)
- Nordiska genbanken (NGB)
- Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (NHV)
- Nordiska institutet för kvinno- och könsforskning (NIKK)
- Nordiska institutionen för vidareutbildning inom arbetsmiljöområdet (NIVA)
- Nordiska nämnden för alkhol- och drogforskning (NAD)
- Nordiska projektexportfonden (NOPEF)
- Nordiska samarbetsorganet för handikappfrågor (NSH)
- Nordiska utbildningsprogrammet för utveckling av social service (NOPUS)
- Nordiskt informationscenter för medie- och kommunikationsforskning (NORDICOM)

Vidare har Nordiska Kulturfonden (NKF), Center för journalistisk kompetenceudvikling, Nordiska barn- och ungdomskommittén (NORDBUK) samt Nordiska socialstatisktikkommittén (NOSOSKO) tillfrågats. Dessa är inte institutioner i egentlig mening.

Av statistiken framgår följande:[19]

	1 - 2 deltaganden	≥ 3 deltaganden
Färöarna	Nordbuk	Kulturkontakt Nord
	NordForsk	Nordregio
	Nordiska kulturfonden	
Grönland	Nordbuk	Kulturkontakt Nord
	Nordens institut i Finland	Nordregio
	NordForsk	
	Nordiska kulturfonden	
Åland	Nordens institut i Finland	Kulturkontakt Nord
	NordForsk	Nordiska kulturfonden
	Nordiska hälsovårdshögskolan	Nordregio

[18] I och med omstruktureringen inom MR-kultur nedlades vid årsskiftet 2006/07 institutionerna och kommittéerna NIFCA, NordScen, NOMUS den så kallde museikommittén. En ny institution med administrativa uppgifter - Kulturkontakt Nord - inrättades. Det har inte varit möjligt att få tillång till data för de institutioner m.m. som nedlagts, men data för Kulturkontakt Nord och Center for journalistisk kompetenceudvikling, som ersatte Nordisk journalistcenter avser år 2007 så långt verksamheten bedrivits i skrivande stund.

[19] I övriga institutioner var deltagandet ≤ 1 för respektive område.

3.5 Deltagande i nordiska program m.m.

Nordiska ministerrådets sekretariat har samlat in information om Färöarnas, Grönlands och Ålands möjlighet att delta i program m.m. under Nordiska ministerrådet. Några uppgifter om hur möjligheterna faktiskt har utnyttjats har inte kunnat insamlas.

Följande program m.m. omfattas av undersökningen:

- Riktlinjer för samarbetet med nordvästra Ryssland respektive Baltikum
- Mobilitetsprogram for Estland, Letland og Litauen efter 2007 - procedurer og finansiering
- Handlingsprogram for nordisk fiskeri-, jord- og skovbrugs- og levnedsmiddelsamarbejde 2005-2008
- Strategien for genetiske ressourcer for fiskeri, jordbrug, skovbrug og levnedsmidler i Norden 2005-2008
- Program for Ny Nordisk Mad 2007-2009
- Bæredygtig udvikling
- Arktiskt samarbete
- Miljömärket Svanen
- Nordic Environment Finance – NEFCO
- Mobilitets- och residensprogram inom kultursamarbetet
- Kulturkontakt Nord
- Sakkyndiggruppe inom kultursamarbetet
- Nordisk Film & TV Fond
- Nordisk Computerspilprogram
- Utbildningssektorns mobilitets- och nätverksprogram Nordplus
- Rådgivningsgrupperna på utbildningsområdet (HÖGUT, NSS, SVL och Nordens språkråd
- Nordjobb

Av undersökningen framgår i huvudsak att Färöarna, Grönland och Åland har möjlighet att delta i programmen på samma villkor som länderna. Det förekommer dock att antalet medlemmar i styrgrupper och liknande är lägre än vad som gäller för länderna.

Undantag från huvudregeln görs när det gäller:

- Miljömärket Svanen där den danska ordningen inte ger Grönland och Färöarna en självständig roll när det gäller att fatta beslut om licensiering.

- NEFCO – som grundas på ett beslut av de fem regeringarna och som inte omfattar ett självständigt deltagande från de tre områdena.

- Nordiska Film- och TV-fonden finansieras endast med en tredjedel av NMR; de nordiska filminstituten och nio nordiska TV-stationer betalar en tredjedel vardera. Styrelsen är sammansatt av representanterna för finansiärerna.

- I fråga om Nordplus och rådgivningsgrupperna på utbildningsområdet deltar representanterna för de självstyrande områdena med observatörsstatus, med undantag för Nordens språkråd där de självstyrande områdena deltar på samma villkor som länderna.

Tilläggas kan att Åland av "geografiska skäl" valt att inte utnyttja sin plats i styrgruppen för det arktiska programmet.

4. Arbetsgruppens förslag

Arbetsgruppen föreslår följande initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i det officiella nordiska samarbetet.

4.1 Möjlighet att ansluta sig till ett ministerrådsbeslut

Som framgår av artikel 63 i Helsingforsavtalet har Färöarna, Grönland och Åland möjlighet att ansluta sig till de beslut som staterna fattar inom ramen för avtalet. Detta sker i så fall i enlighet med de olika självstyrelseordningarna.

4.2 Ordförandeskap

Arbetsgruppen menar att Finland respektive Danmark, under de år som respektive land innehar ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet, i samråd med respektive självstyrande område, bör kunna arrangera möten så att ordet i ämbetsmannakommittéer och arbetsgrupper leds av tjänstemän från ett självstyrande område. Detta bör även kunna gälla för ministrar från de självstyrande områdena i fråga om ministermöten. Detta är särskilt en möjlighet när arbetsområdet eller dagordningen ligger inom den kompetens som det självstyrande området i fråga har övertagit. Detta är dock endast en procedurfråga som inte inverkar på rösträtten.

Arbetsgruppen är vidare medveten om det formella kravet på att tre nationella ministrar skall vara närvarande för att beslut skall kunna fattas inte påverkas av förslaget.

Arbetsgruppen föreslår MR-SAM

- **att** ansluta sig till arbetsgruppens förslag om att Danmark och Finland kan ge representanter för Färöarna, Grönland och Åland i uppgift att leda ordet vid ministermöten, i ämbetsmannakommittéer och i arbetsgrupper.

4.3 Skriftliga frågor och rekommendationer

4.3.1 Bakgrund

Nordiska rådet kan anta rekommendationer, göra andra framställningar eller avge yttranden till en eller flera av de nordiska ländernas regeringar eller till ministerrådet. [20]

I generalsekreterarens kartläggning framhålls, både vad gäller rekommendationer och frågor, att Helsingforsavtalet avgränsar kretsen av adressater till regeringarna och ministerrådet. Helsingforsavtalet torde sålunda inte ge rådsmedlemmar rätt att rikta rekommendationer eller frågor till Färöarnas och Grönlands landsstyren eller Ålands landskapsregering.

4.3.2 Nordiska rådets arbetsordning

Nordiska rådets arbetsordning vidgar emellertid i § 18 kretsen av adressater så att en fråga även kan ställas till Färöarnas och Grönlands respektive landsstyre och till Ålands landskapsregering. Här går arbetsordningen längre än Helsingsforsavtalets ordalydelse.

Enligt artikel 59 i Helsingforsavtalet fastställer Nordiska rådets plenarförsamling rådets arbetsordning. Vid 1996 års session ändrades rådets arbetsordning på flera punkter; en av dessa var att kretsen av adressater för frågor

[20] Artikel 45 i Helsingforsavtalet.

utvidgades – i förhållandet till artikel 57 i avtalet – till att även omfatta de båda landsstyrena samt landskapsstyrelsen (§ 18 i arbetsordningen).

Det finns ingenting i handlingarna från sessionen som explicit kommenterar denna ändring, inte vare sig i själva förslaget eller i debatten. I rapporten från den arbetsgrupp som lagt fram förslaget till ändrad arbetsordning kommenteras visserligen § 18, men att skrivningen avviker från Helsingforsavtalet nämns inte.

Däremot talar rapporten – och arbetsgruppens ordförande i sin presentation vid sessionen – om att "... Helsingforsavtalet innehåller en del formuleringar som skulle behöva ändras för att anpassa det nordiska samarbetet till en ny och föränderlig tid".

Inte vare sig i Nordiska rådets eller Nordiska ministerrådets arkiv har det gått att finna några dokument som visar att en formell kontakt har tagits. Om en kontakt har tagits är det mera sannolikt att denna har varit av informell natur.

Det kan avslutningsvis noteras att det inte framgår av protokollet från 1996 års session att någon av de nordiska regeringarnas representanter – vilka ingår i Nordiska rådet med yttranderätt – skulle ha invänt mot ändringen i arbetsordningen.

4.3.3 Sedvänja vid samarbetsministrarnas frågetimma

Vid Nordiska rådets årliga ordinarie session hålls en frågetimma där samtliga åtta samarbetsministrar svarar på frågor från parlamentarikerna i rådet.

Arbetsgruppen noterar att det är etablerad sedvänja att företrädarna för de självstyrande områdena svarar på (muntliga) frågor inom ramen för den kompetens som de har övertagit från Danmark respektive Finland, på samma villkor som sina nordiska kollegor. Såvitt är känt har det inte förekommit att någon representant för Danmarks, Finlands, Islands, Norges eller Sveriges regering invänt mot detta (jämför avgränsningen i Helsingforsavtalet).

Att göra åtskillnad mellan en fråga, rekommendation eller annan framställning som framställs skriftligen eller muntligen kan inte vara meningsfullt eftersom det måste vara innehållet som i detta sammanhang måste få anses vara det avgörande.

Sammanfattningsvis menar arbetsgruppen att tillämpningen av Helsingforsavtalet i praxis har utvecklats så, att landsstyrena på Färöarna och Grönland samt landskapsregeringen på Åland i realiteten ges rätt att inom ramen för den kompetens man har övertagit, vara adressater för – och att svara på – frågor, rekommendationer och andra framställningar från Nordiska rådet.

Arbetsgruppen föreslår MR-SAM

- **att** konstatera att tillämpningen av Helsingforsavtalet utvecklats så, att – i de fall frågan gäller de självstyrande områdena - landsstyrena på Färöarna och Grönland samt landskapsregeringen på Åland i realiteten ges rätt att inom ramen för den kompetens man har övertagit, vara adressater för – och att svara på – frågor, rekommendationer och andra framställningar från Nordiska rådet.

4.4 Fullt medlemskap i enskilda institutioners och samarbetsorgans styrelser

Färöarnas, Grönlands och Ålands ställning i styrelserna för de samnordiska institutionerna och samarbetsorgan beskrivs ovan. Sammanfattningsvis gäller att de självstyrande områdena i de flesta fall har en ställning som ligger det fulla medlemskapet nära. Arbetsgruppen är dock medveten om det värde som det kan ligga i för de självstyrande områdena att ha fullt medlemskap – med rösträtt – i de fall områdena har ett intresse av detta.

Arbetsgruppen konstaterar att MR-SAM redan har fastlagt en principiell riktlinje i denna sak. Arbetsgruppen menar att denna möjlighet äger allmän giltighet över tiden och det torde stå vart och ett av de självstyrande områdena fritt att ansöka om fullt medlemskap nu eller vid ett senare tillfälle.

Arbetsgruppen noterar vidare att länderna år 2002 har ändrat överenskommelsen om Nordiska kulturfonden, på så sätt att vart och ett av de självstyrande områdena nu har en medlem i fondens styrelse. Därtill noterar arbetsgruppen att de självstyrande områdena är tillförsäkrade fullt deltagande i sakkunnig grupperna inom MR-Kulturs nya struktur. Som framgått av betänkandet överväger kulturministrarna också att de självstyrande områdenas medverkan ytterligare utvidgas.

I övrigt menar arbetsgruppen att de nordiska institutionerna och samarbetsorganen, bör uppmanas att självmant kontakta de självstyrande områdena när frågor som är av intresse för de självstyrande områdena är aktuella i institutionens verksamhet.

Arbetsgruppen lägger därutöver till grund att institutionernas/samarbetsorganens styrelser består av personer som har i uppdrag att ta tillvara aktuell institutions/samarbetsorgans intresse i enlighet med det i stadgarna/riktlinjerna/mandatet m.m. fastlagda ändamålet för institutionen/samarbetsorganet. Mot denna bakgrund uppmanar arbetsgruppen de självstyrande områdena att lämna sitt bidrag till det nordiska samarbetet genom att ställa sakkunniga personer till förfogande för styrelsearbete och liknande på områden där man har ett intresse och en möjlighet att ge ett sådant bidrag.

Avslutningsvis anser arbetsgruppen att de årliga möten med de nordiska institutionerna som Nordiska ministerrådets sekretariat arrangerar, bör utformas så att även frågor som gäller de självstyrande områdena ges utrymme.

Arbetsgruppen föreslår MR-SAM

- **att** de självstyrande områdena kan delta i de samnordiska institutionernas och samarbetsorganens arbete på samma villkor som länderna – detta innebär att Färöarna, Grönland och Åland kan ansöka[21] om fullt medlemskap i nämnda organ inom ramen för Helsingforsavtalet,

- **att** anmoda berörda ministerråd att överväga de önskemål från Färöarna, Grönland och Åland om deltagande i institutioner/samarbetsorgan som framgår av bilagorna 2-4 i arbetsgruppens

[21] Ansökningarna skall enligt vedertagen praxis godkännas av samarbetsministrarna samt sektorministrarna i samarbete med institutionerna/samarbetsorganen; i de fallen institutionerna/samarbetsorganen är grundade genom mellanstatlig överenskommelse/traktät skall bestämmelserna i överenskommelsen/traktaten därtill beaktas.

betänkande,

- **att** uppmana de samnordiska institutionerna och samarbetsorganen att självmant kontakta de självstyrande områdena när frågor som är av intresse för de självstyrande områdena är aktuella i institutionens verksamhet samt

- **att** uppmana Nordiska ministerrådets sekretariat att vid planeringen av årliga institutionsmöten beakta Färöarnas, Grönlands och Ålands intresse av att frågor som berör de självstyrande områdena står på dagordningen.

Bilaga 1. Arbetsgruppens mandat

MANDAT

Till
NSK
Kopia

Från
Sekretariatet
Ämne

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel
+45 3396 0200

Fax
+45 3396 0202

www.norden.org

13 april 2007

Uppgifter och mandat för en arbetsgrupp att föreslå initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete

Uppgifter

Gruppen börjar arbeta efter ländernas egna förslag av hur de självstyrande områdenas deltagande kan förstärkas. Sekretariatet utreder innan gruppens arbete i vilka av de nordiska institutionerna, samarbetsorganen, programmen m.m. under Nordiska ministerrådet som Färöarna, Grönland och Åland har rätt att delta och på vilka villkor deltagandet sker. Vidare utreds i vilka av nämnda organ som Färöarna, Grönland och Åland inte har rätt att delta. En samlad förteckning över beslut, stadgar och liknande skall ligga till grund för sekretariatets utredning. Arbetet omfattar inte deltagandet i enskilda projekt.

Arbetsgruppen skall ange orsakerna i de fall då Färöarna, Grönland och Åland inte ha rätt att delta och lämna förslag till sådana konkreta initiativ som inom ramen för Helsingforsavtalet kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete, nordiska institutioner, samarbetsorgan, program m.m.

Arbetsformer m.m.

Gruppen arbetar under finskt ordförandeskap och med sekretariatsbetjäning av Nordiska ministerrådets sekretariat. Gruppen bestämmer själv sina närmare arbetsformer.

Gruppen rapporterar till Nordiska samarbetskommittén (NSK). NSK fungerar vid behov som övergripande styrgrupp.

Gruppens resultat skall framläggas på NSK:s möte, så att NSK kan rapportera till de nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM) med sikte på att förbereda ett förslag till MR-SAM på Åland den 4 -5 september 2007.

Respektive land och självstyrande område betalar sina egna kostnader.

Bilaga 2. Önskemål från Färöarna

Færøerne – oversigt over organer uden deltagelse eller med begrænset deltagelse samt ønsker

Organ	Eksisterende situation	Ønsker	Begrundelse - Færøerne	Begrundelse – Norden
• NSK • EK-U • EK-K • NSS • SVL • Hovedprogramkomiteen for Nordplus rammeprogram • Underprogramkomiteen for Nordplus Voksen	Observatørstatus uden stemmeret	Fuld repræsentation	Nødvendigt for at få fuld nytte af deltagelse – desuden har sagen principiel betydning for Færøerne	Det gavnmer Norden, at hele Norden er med
• NIFIN- Nordens Institut i Finland • NOREY – Norden sHus i Reykjavik • NAPA – Nordens Institu i Grønland • NIPÅ – Nordens Institut på Åland • NCJ – Nordisk Journalistcenter	- " -	- " -	- " -	- " -
• NordForsk		- " -	- " -	- " -
• NORDICOM – Nordiskt informationscenter för medie- och kommunikationsforksning	Ingen	- " -	- " -	- " -
• Nordisk Kulturfond	Et styremedlem på skift – en parlamentariker og en embedsmand	Fuldt medlemskab af styret	- " -	- " -
• Nordisk Film og TV Fond	Ikke medlem	Medlemskab med fuld repræsentation	- " -	- " -

Organ	Eksisterende situation	Ønsker	Begrundelse - Færøerne	Begrundelse – Norden
• EK-S	Observatørstatus uden stemmeret	Fuld repræsentation	Nødvendigt for at få fuld nytte af deltagelse – desuden har sagen principiel betydning for Færøerne	Det gavner Norden, at hele Norden er med
• NSH – Nordiska samarbetsorganet for handikappfrågor	Observatørstatus i styret	- " -	- " -	- " -
• Handikap poltiska rådet	Et medlem for Færøerne	- " -	Landene er repræsenteret med 3 medlemmer. Politiskt, embædsværk og brugerorganisationer. Færøerne får ikke fuld nytte af samarbejdsmulig-heden.	Færøernes handikaporganisation, har repræsenteret Færøerne alene i rådet. Det har været manglende forankring med denne repræsentation.

•	NHV- Nordiska högskolan for folkhalsovetenskap	Ingen	- " -	Nødvendigt for at få fuld nytte af deltagelse - desuden har sagen principiel betydning for Færøerne	Det gavner Norden, at hele Norden er med
•	NAD – Nordiska Namden for Alkohol- och Drogforskning	Ingen	- " -	- " -	- " -
•	NUD – Nordiska Udbildningscenter for personal for døvblinda	Ingen	- " -	- " -	- " -
•	NOPUS – Nordiska udbildningsprogrammet for utvikling av social service	Ingen	- " -	- " -	- " -

Bilaga 3. Önskemål från Grönland

Fuldt medlemskab af Nordforsk bestyrelse

[Grønland] vil i første omgang anmelde ønsket om fuldt medlemskab af Nordforsk bestyrelse.

Begrundelse:

- Grønland har ansvaret for forskningspolitikken i hjememstyreregi
- Grønland har faglig kompetence som kan bidrage til at videreudvikle den fælles nordisk forskningsprofil
- Grønland har egne forskningsinstitutioner
- Grønland kan (og gør det allerede)indgå i fælles nordiske forskningsprojekter

Som supplement kan [henvises] til de anbefalinger som kulturministrene tilsluttede sig på MR-K 3/2006

En af anbefalingerne var netop vedr. de selvstyrende landes deltagelse i de nordiske institutioner, arbejdsgrupper mv. Det anførtes herom i rapporten:

> "De selvstyrende lande skal have ret til deltagelse på lige vilkår. Dette medfører, at de skal tilbydes plads i alle fora, og i den nye struktur anses alle at deltage på lige fod, dvs. at sondringen mellem fuld deltagelse og observatørstatus ikke giver mening.
>
> "tilbydes plads i alle fora": Dette skal forstås således, at de selvstyrende lande i forhold til alle grupper (policygrupper, sagkyndiggrupper, arbejdsgrupper), som blandt andet er baseret på landerepræsentation, skal have ret til deltagelse på lige fod med øvrige lande. Hvis det er besluttet, at en gruppe kun skal bestå av repræsentanter for enkelte lande, jf. sagkyndiggrupperne vedr. kunst- og kulturprogrammet, må der sikres repræsentation for de selvstyrende lande."

Fra grønlandsk side finder vi det opløftende at det er kulturområdet , som en af de klassiske samarbejdsområder, der er foregangsområder, når det gælder inddragelse ag de selvstyrende områder på en ligeværdig måde i det nordiske samarbejde i Nordisk Ministerråd. Vi er således sikre på at det vil tjene det nordiske samarbejde både indadtil og udadtil at følge dette eksempel

Bilaga 4. Önskemål från Åland

Förteckningen nedan bygger på det principiella argumentet att Åland självt borde få föra sin talan i de nordiska samarbetsorganen inom områden där man har egen lagstiftnings- och förvaltningsbehörighet. Förteckningen är inte uttömmande utan visar ett typiskt urval av områden där Åland har egen behörighet. Den bör förstås så att den omfattar också de underliggande arbetsgrupperna där Åland har egen behörighet.

Det är viktigt att hitta en form för utökat deltagande som möjliggör att de självstyrande områdena var för sig kan ta initiativ till utökat deltagande, oberoende av de övriga självstyrande områdena. På så sätt kan den gemensamma nyttan maximeras då de självstyrande områdena kan ha särskilt intresse och kompetens på olika områden.

Åland vill därför ges möjlighet att återkomma till frågan om utökat deltagande i framtiden.

Ämbetsmannaorgan	Aktuell situation	Önskar	Motivering -Åland	Motivering - Norden
I följande finns åländsk repr. NSK ÄK-ENERGI, energipolitik ÄK-U, utbildning och forskning ÄK-S, social- och hälsofrågor ÄK-M, miljöfrågor ÄK-K, kulturellt samarbete ÄK-FJLS, fiskeri och havsbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk ÄK-N, näringspolitik ÄK för regionalpolitik ÄK-Arbetsliv ÄK-JÄM ÄK-FINANS - samt arbetsgrupper under ämbetsmannakommittéerna där vi redan nu är representerade	Deltar utan rösträtt Gunnar Westerholm Stig Nordberg Yvonne Eliasson Carina Strand Helena Blomqvist Jan-Ole Lönnblad Olof Karlsson Sölve Högman Mikael Karring Linnea Johansson Linnea Johansson Lars-Erik Karlsson Vivan Nikula Niclas Slotte	Om länderna går in för att möjliggöra ett utvidgat deltagande så är dessa ämbetsmanna grupper av intresse.	De ärenden som handläggs i dessa ämbetsmannakommittéer ligger under åländsk behörighet. Landskapsregeringen har redan nu representanter utsedda som deltar i möten.	Genom att utvidga deltagandet med rösträtt så erkänner och respekterar länderna den existerande delade behörigheten mellan Finland och Åland.
• NordForsk	Observatörsstatus utan rösträtt. Gösta Helander deltar i ledningsgrupp för nordisk forskning	Fullt medlemskap	Landskapet har inlett satsningar på nordiskt forskningssamarbete bl.a. vid Högskolan på Åland. Även ÅSUB deltar i nordiskt forsknings-samarbete.	
• Nordicom		Representation	Det vore betydelsefullt och utvecklande att få representation i Nordicom. En representation skulle stimulera forskningen om medie- och informationsverksamheten på Åland.	
• Nordisk film och TV fond		Representation	Åland är en mycket liten aktör när det gäller film- och tv-produktion men en observatörspost skulle	

	stimulera kunskapen på området och leda till nya initiativ.

Fullvärdigt deltagande i NordForsk – Åländska synpunkter

Fullvärdigt deltagande i NordForsk är mycket viktig för Ålands del. De självstyrande områdena bör få samma status som de övriga medlemmarna, dvs. de nordiska länderna. Nu deltar de självstyrande områdena i samma kategori som de baltiska länderna, dvs. med observatörsstatus. Det skulle vara en klar markering av att också Åland på ett fullvärdigt sätt ingår i den nordiska forskningsgemenskapen. Åland satsar konkret och målmedvetet på att arbeta sig in i den nordiska innovations- och forskningsmiljön.

Åland har de senaste åren, främst tack vare sin nya högskola och också via den egna statistikmyndigheten (ÅSUB, Ålands statistik- och utredningsbyrå) på allvar börjat arbeta med forskningskrävande frågor inom sina respektive kompetensområden. Forskningssamarbete finns mellan Högskolan på Åland, ÅSUB och i första hand andra nordiska länder, men utvecklingen förutsätter att Åland också i sammanhanget NordForsk kan räkna sig som en fullvärdig medlem av den nordiska forskarfamiljen.

Till Ålands spetskompetensområden med klart intressanta forskningsmöjligheter hör i första hand hela det stora sjöfartsområdet och även turismnäringen. De är Ålands viktigaste utvecklingsområden och där har landskapet redan stor sakkunskap och hög kompetens inom både logistik, krishantering (Crowd and Crisis Management, CCM), navigation, simulator- och marinteknologi och turisminnovation.

Även inom ämnesområdet "självstyrelse och autonomi" och de demografiska och kulturhistoriska områdena finns det intressanta forskningsmöjligheter, där det redan förekommer forskning, som kan och bör vidareutvecklas, gärna tillsammans med de övriga självstyrande områdena och länderna i Norden. Det finns stora möjligheter att där finna "nordisk nytta".

Det ovan nämnda området Crowd and Crisis Management (CCM) är internationellt intressant även långt utanför Norden. Där pågår redan ett organiserat forskningssamarbete mellan sjöfartshögskolor i Norden (Kalmar, Göteborg m.fl.) och några andra europeiska länder. Området har stor utvecklingspotential och där kan man kanske allra tydligast se möjligheterna till framgångsrik "nordisk nytta" och dessutom europeisk och allmänt internationell nytta.

(källa: Gösta Helander, åländsk deltagare med observatörsstatus i Nordforsk)

Bilaga 5. Tillgägg och avvikelser i fråga om de självstyrande områdena i stadgar för nordiska institutioner och samarbetsorgan

Nedan redovisas avvikelser och tillägg från normalstadgarna i fråga om de självstyrande områdena. Endast de paragrafer där tillägg förekommer redovisas och då redovisas inte hela paragrafen utan endast tillägget.

Kursiv stil anger att texten är ett tillägg till normalstadgarna. Hänvisningarna till stycke samt rad är till för att tydliggöra var, utifrån dokumentet med normalstadgarna, avvikelsen har lagts till. För att göra detta så överskådligt som möjligt återges normalstadgarna i slutet av denna bilaga.

Fet stil anger avvikelser från normalstadgarna.

1. Institutioner

1.1 NHFØ - Nordens Hus på Färöarna

Paragraf	Plats i paragrafen	Avvikelse
§ 3 Styrelsen II Sammansättning m.m.	Stycke 2, rad 1	Styrelsen består av 8 ordinarie ledamöter, varav en ledamot från varje nordiskt land och *tre ledamöter från Färöarna*.
	Stycke 3, rad 3	*Rotationsprincipen gäller endast för ledamöterna från länderna.*
	Stycke 5, rad 1	En representant från vart och ett av de självstyrande områdena *utanom Färöarne* äger rätt att delta på styrelsemötena med yttrande- och förslagsrätt, men utan rätt att delta i beslut.
III Arbetsformer	Stycke 1, rad 1	Ordförande och vice ordförande skall rotera *mellan ledamöterna*.
	Stycke 1, rad 3	Valet av ordförande och vice ordförande skall meddelas Nordiska Ministerrådets sekretariat *och Färöarnas Landsstyre*.
§ 5 Finansiering och ekonomi	Stycke 4, rad 1	Protokollet skickas till ministerrådets sekretariat *och Färöarnas Landsstyre* för kännedom.
	Stycke 1, rad 1	Institutionens verksamhet finansieras Nordiska Ministerrådet *och av Färöarnas Landsstyre med ett belopp som motsvarar 8 % av Nordiska Ministerrådets anslag samt med eventuella bidrag från andra källor.*
§ 7 Övrigt	Stycke 2, rad 3	Institutionens årsredovisning [...] skall överlämnas till Nordiska Ministerrådet *och Färöarnas Landsstyre*.
		Till stöd för sig och den övriga ledning-

		en utpekar styrelsen efter samråd med Färöarnas Landsstyre en rådgivande nämnd på högst 15 personer på tre år åt gången som intressemässigt och geografiskt återspeglar det färöiska samhället.
	Rad 1	*Institutionen är beliggande på matrikel nr 1453C. Tomten har donerats för ändamålet av Tórshavns kommun.*
	Rad 2	Nordiska Ministerrådet (MR-K) *och Färöarnas Landsstyre beslutar samfällt* om ändring, tillägg eller upphävande av dessa stadgar.
	Rad 3	*Om* institutionens verksamhet upphör, skall Nordiska Ministerrådet (MR-Kultur) *och Färöarnas Landsstyre gemensamt besluta om institutionens egendom.*

1.2 NAPA - Nordens Institut i Grönland

Paragraf	Plats i paragrafen	Avvikelse
§ 3 Styrelsen I Tillsättning och ansvar	Stycke 2,rad 3	Styrelsen har arbetsgivaransvaret för institutionens samtliga anställda, med undantag av tillsättning/uppsägning av institutionsledaren, jfr. § 4, *samt personal som omfattas av avtalet den 11 december 1985 mellan Grönlands hemstyre och Nordiska Ministerrådet.*
II Sammansättning m.m.	Stycke 2, rad 1	Styrelsen består av 4 ordinarie ledamöter, varav 3 från *nordiska länder och 1 ledamot från Grönland.*
	Stycke 2, rad 2	*Ledamöterna från de nordiska länderna skall rotera mellan länderna. Därutöver utses 1 personlig suppleant för den grönländska ledamoten och 2 suppleanter som kommer i från de två nordiska länderna som inte er representerade i styrelsen.*
	Stycke 3, rad 1	Styrelseledamöter och suppleanter utses för en tid om högst *2 år åt gången* och sitter endast *fyra* mandatperioder i följd.
	Stycke 5, rad 1	En representant från vart och ett av de självstyrande områdena *utanom Grønland* äger rätt att delta på styrelsemötena
III Arbetsformer	Stycke 1, rad 4	Styrelsen är beslutsför när *2 nordiska*

		länder och Grønland är representerade.
§ 5 Finansiering och ekonomi	Stycke 1, rad 1	*Grönlands hemmastyres förpliktelser är fastlagda i särskilt avtal från den 11 december 1985 med Nordiska Ministerrådet.*
§ 7 Övrigt		När institutionens verksamhet upphör tillfaller institutionens *journaler, papper, datautrustning, böcker m.m* Nordiska Ministerrådet, *övrigt tillfaller Grönlands hemmastyre..*

1.3 NIPÅ - Nordens Institut på Åland

Paragraf	Plats i paragrafen	Avvikelse
§ 3 Styrelsen I Tillsättning och ansvar	Stycke 2, rad 3	*samt personal omfattas av avtal från 10 december 1984 mellan Ålands landskapsstyrelse och Nordiska Ministerrådet.*
II Sammansättning m.m.	Stycke 2, rad 1	*varav* 3 från de nordiska länderna och 1 från Åland. *Ledamöterna från de nordiska länderna skall rotera mellan länderna. Därutöver utses 1 personlig suppleant för den åländska ledamoten och 2 suppleanter som kommer i från de två nordiska länderna som inte er representerade i styrelsen.*
	Stycke 3, rad 1	Styrelseledamöter och suppleanter utses för en tid om högst *2 år*
	Stycke 5, rad 1	En representant från vart och ett av de självstyrande områdena *utanom Åland* äger rätt att delta på styrelsemötena
III Arbetsformer	Stycke 1, rad 1	Ordförande och vice ordförande skall rotera mellan *ledamöterna.*
	Stycke 1, rad 4	Styrelsen är beslutsför när *2 nordiska länder och Åland* är representerade.
§ 4 Administration	Stycke 3, rad 2	Övrig personal tillsätts av insitutionsledaren, *undantag görs för administrationssekreteraren som efter avtal mellan Nordiska Ministerrådet och Ålands landskapsstyrelse, tillsätts och finansieras av landskapsstyrelsen. Det formella arbetsgivaransvaret för denna tjänsten innehas av Ålands landskapstyrelse medan den dagliga arbetsledningen förestås av institutionsledaren.*
§ 5 Finansiering och ekonomi	Stycke 1, rad 1	Institutionens verksamhet finansieras helt eller delvis över Nordiska Ministerrådets budget *og Ålands landskapsstyrelse ifølge avtale av 10 desember 1984.*

§ 7 Övrigt	*Åland har altid en repræsentant i bestyrelsen*

2. Samarbetsorgan

Samarbetsorganens stadgar/bestämmelser följer ingen bestämd mall. Det bör dock observeras stadgarna för de första fyra samarbetsorganen även återfinns i normalstadgarna för institutionerna.

2.1 Samnordisk skovforskning (SNS)

Placering i dokumentet	Bestämmelse
§ 3, Stycke 3	En repræsentant fra hvert af de tre selvstyrende områder Færøerne, Grønland og Åland har ret til at deltage i bestyrelsesmøderne med ytrings- og forslagsret, men ikke ret til at deltage i beslutningerne. Repræsentanter for de selvstyrende områder har endvidere ret til at få afvigende synspunkter ført til protokols.

2.2 Nordisk Institut for Asienstudier (NIAS)

Placering i dokumentet	Bestämmelse
§ 3 Styrelsen II Sammansättning Stycke 3	En representant från vart och ett av de självstyrande områdena äger rätt att delta på styrelsemötena med yttrande- och förslagsrätt, men utan rätt att delta i beslut. Representant för de självstyrande områdena skall vidare äga rätt att få avvikande mening antecknad till protokollet.

2.3 Nordisk Institutt For Sjørett (NifS)

Placering i dokumentet	Bestämmelse
§ 3 Styret II Sammansetning Stycke 3	En representant fra hvert av de selvstyrte områdene har rett til å delta på styremøtene med tale og forslagsrett, men uten stemmerett. Representanter for de selvstyrte områdene har også rett til å få avvikende synspunkter anført i protokollen.

2.4 Nordisk Vulkanologisk Institut (NORDVULK)

Placering i dokumentet	Bestämmelse
2. Bestyrelsens sammensætning Stycke 3 och 4	Repræsentanter for instituttets personale har ret til at deltage i bestyrelsesmøderne som observatører. De har i denne egenskab ret til at ytre sig i forhandlingerne og kan kræve deres udsagn tilført protokollen, men de har ikke stemmeret. De kan ikke deltage ved behandling af løn- og personalespørgsmål. Samme ret har repræsentanter for de selvstyrende områder i Norden.

2.5 Nordiska kulturfonden

Placering i dokumentet	Bestämmelse
Artikel 1	Nordiska Kulturfondens syfte är att främja det kulturella samarbetet mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland.

Artikel 7	Styrelsen består av tretton ledamöter. Nordiska rådet utnämner fem av ledamöterna, en från varje land. Ministerrådet utnämner likaså fem ledamöter, en från varje land. På motsvarande sätt utnämns en personlig suppleant för varje ledamot. Vidare utnämns tre ledamöter från respektive Färöarna, Grönland och Åland. Den ledamot som representerar Färöarna väljs jämte en personlig suppleant för varannan mandatperiod av Nordiska rådet och för mellanliggande mandatperiod av ministerrådet. De ledamöter som representerar Grönland respektive Åland samt dessa ledamöters personliga suppleanter väljs för varannan mandatperiod av ministerrådet och för mellanliggande mandatperiod av Nordiska rådet.

Normalstadgar för nordiska institutioner samt
Anvisningar för utformning av stadgar för nordiska institutioner[22]

S T A D G A R

för . . . . . , nedan kallad för institutionen, fastställda av Nordiska Ministerrådet (MR-. . . . . .) den . . . . . år . . . . . och gällande från den . . . . . år . . . . . Samtidigt upphör stadgar fastställda den . . . . . Institutionens etablering är godkänd av Samarbetsministrarna . . . . . .

Dessa stadgar är utformade i enlighet med normalstadgar för nordiska institutioner och har beslutats av samarbetsministrarna den 30 september 1999.

(Till dessa normalstadgar anknyter "Anvisningar för utformning av stadgar for nordiska institutioner" fastställda av Samarbetsministrarna den 30 september 1999)

§ 1 Syfte/målsättning
Institutionens uppgift är att befrämja och vidareföra det nordiska samarbetet inom ramen för dess mandat. Institutionens alla verksamhetsformer och aktiviteter bör syfta till en hög nordisk profil och bidra till den nordiska nyttan så att verksamheten skapar ett nordiskt mervärde utöver de rent fackliga samarbetsresultaten.

. . . . . .

Institutionen utgör en del av Nordiska Ministerrådets organisation. Vid institutionens utåtriktade aktiviteter skall sambandet mellan Nordiska Ministerrådet och institutionen därför göras tydligt i syfte att stärka den nordiska profilen.

§ 2 Verksamhet och arbetsuppgifter

. . . . . .

§ 3 Styrelsen

I. Tillsättning och ansvar
Institutionens styrelse tillsätts av och är ansvarig inför Nordiska Ministerrådet (MR-. . . . . .).

Styrelsen ansvarar for all verksamhet som bedrivs vid institutionen. Styrelsen har arbetsgivaransvaret för institutionens samtliga anställda, med undantag av tillsättning/uppsägning av institutionsledaren/chefstjänsten, jfr. § 4.

Styrelsen ansvarar for den långsiktiga strategiska planeringen, utifrån de syften/målsättningar för institutionen som Ministerrådet angivit. Styrelsen är, inom de ramar som Nordiska Ministerrådet angivit, ett policy-skapande organ inom institutionens fackområde och skall behandla frågor av större betydelse

[22] Anvisningarna återges ej här men finns tillgängliga i Nordiska ministerrådets sekretariat.

rörande målsättning, verksamhetsinriktning, organisation, ekonomi, budget och personalpolitik samt svara for att resultaten regelbunden följs upp och utvärderas.

Styrelsen skall säkerställa driften genom att utfärda riktlinjer till institutionsledaren samt följa upp hur dessa efterlevs.

II. Sammansättning m. m.
Vid utnämning av en styrelseledamot skall risken for jäv undvikas. En styrelseledamot får inte delta i behandlingen av frågor, om styrelseledamoten har ett personligt intresse i ärendet eller om ledamoten kan komma att inneha en dubbel roll. Alla styrelseledamöter är skyldiga att själva uppmärksamma eventuella jävssituationer.

Styrelsen består av . . . . . ordinarie ledamöter, varav . . . . från varje nordiskt land. Därutöver utses personliga suppleanter for de ordinarie ledamöterna. Den personliga suppleanten deltar endast i styrelsemötet vid förfall for den ordinarie ledamoten.

Styrelseledamöter och suppleanter utses för en tid om högst fyra år at gången och sitter endast två mandatperioder i följd. Vart annat år väljs ett jämnt antal styrelseledamöter och suppleanter, och vart annat år väljs ett ojämnt antal.

Jämställdhet mellan könen skall eftersträvas vid utseende av styrelse.

En representant från vart och ett av de självstyrande områdena äger rätt att delta på styrelsemötena med yttrande- och förslagsratt, men utan rätt att delta i beslut. Representant for de självstyrande områdena skall vidare äga rätt att få avvikande mening förd till protokollet. Representation från de självstyrande områdena skall anmälas på förhand i enlighet med de regler, som gäller for andra styrelseledamöter.

En representant för personalen äger rätt att delta i styrelsens arbete enligt domicillandets medbestämmanderegler. Styrelsen fastställer själv når personalrepresentanten inte får delta t. ex. vid speciella löne- och personalärenden, som exempelvis vid specifika lönejusteringar. Andra ledare och medarbetare vid institutionen får inte delta i styrelsen.

Styrelsearvodet fastställs i den ordning Nordiska Ministerrådet (MR-SAM) bestämmer. Styrelsens möteskostnader belastar institutionen.

III. Arbetsformer
Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande. Ordförandeskapet skall rotera mellan länderna. En ordförandeperiod kan uppgå till högst två år och en styrelseledamot kan vara ordförande högst två perioder i följd. Valet av ordförande och vice ordförande skall meddelas Nordiska Ministerrådets sekretariat. Styrelsen är beslutsför när fyra nordiska länder är representerade.

Varje ledamot har en röst. Ledamot äger rätt att lägga ner sin röst. Beslut fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsrost.

Styrelsen sammantrader när ordföranden så bestämmer eller när minst två styrelsemedlemmar eller institutionsledaren begär det.

Det skall föras protokoll från styrelsemötena. Protokollet skicks till ministerrådets sekretariat for kännedom.

Institutionens ledare är normalt styrelsens föredragande och sekreterare. Ledaren har vidare ansvaret for beredning av de ärenden, som föreläggs

styrelsen, och för verkstallighet av styrelsens beslut. Styrelsen träffar närmare bestämmelser (arbetsordning) om utförandet av sitt uppdrag.

IV. Beslutsformer
Styrelsen kan fatta beslut i olika former:

a) Vid ordinarie möte
b) Vid telefonmöte
c) Genom skriftlig procedur (inkl. elektronisk post)

Styrelsen kan delegera beslutanderätten i ärenden, som inte är av principiell eller av större betydelse till arbetsutskott, ordföranden eller institutionsledaren.

§ 4 Administration
Institutionsledaren ansvarar for institutionens löpande verksamhet. Institutionen skall fullgöra sitt arbete i nära kontakt med berörda delar av Nordiska Ministerrådet och dess sekretariat, bl.a. genom att Ministerrådssekretariatet vid behov kan vara representerat på styrelsens möten. Representanten for Ministerrådet deltar inte i styrelsens beslut.

Nordiska Ministerrådet eller ämbetsmannakommittén kan efter delegering tillsätta/säga upp institutionsledaren på förslag från Generalsekreteraren. Det ankommer på styrelsen att lämna förslag till Generalsekreteraren. Ministerrådet eller ämbetsmannakommittén respektive. Generalsekreteraren kan efter delegering fastställa också anställningsvillkor och förändringar i dessa. Styrelsens förslag bifogas.

Institutionens övriga chefspersoner eller nyckelpersoner anställs/sägs upp av styrelsen eller av institutionsledaren efter delegering från styrelsen. Annan personal anställs/sägs upp av institutionsledaren. Personalen anställs normalt på 4 års kontrakt med möjlighet till förlängning. Den samlade kontraktsperioden kan dock uppgå till högst 8 år. Övriga anställningsvillkor regleras genom "Överenskommelse av den 9. december 1988 om de anställdas rättsställning vid nordiska institutioner" och övriga bestämmelser beslutade av Nordiska Ministerrådet. Institutionens anställda är oavhängiga av de nationella förvaltningarna.

§ 5 Finansiering och ekonomi
Institutionens verksamhet finansieras helt eller delvis over Nordiska Ministerrådets budget. Nordiska Ministerrådets "Økonomireglement for virksomheder finansieret over Nordisk Ministerråds budget" och det internordiska revisionsreglementet för medel beviljade av de nordiska parlamenten till Nordiska Ministerrådet m.fl. gäller för institutionen. Härutöver kan Nordiska Ministerrådet (MR-SAM) utfärda ytterligare instruktioner for institutionernas förvaltning och ekonomi.

Institutionen omfattas av Ministerrådets system med kontraktsstyrning. Institutionens årsredovisning, som omfattar årsräkenskaper och verksamhetsberättelse, skall av styrelsen tillsammans med revisionsberättelsen överlämnas till Nordiska Ministerrådet. Revisionsberättelsen skall innehålla förslag till beslut i Ministerrådet huruvida årsredovisningen kan godkännas.

§ 6 Offentlighet
I fråga om offentlighet av institutionens handlingar skall domicillandets bestämmelser tillämpas även for denna nordiska institution.

§ 7 Övrigt
Institutionen skall tillsvidare ha sitt säte (hemvist) i . . . . . .
. . . . . .

Nordiska Ministerrådet (MR-. . . . .) beslutar om ändring, tillägg eller upphävande av dessa stadgar.

När institutionens verksamhet upphör tillfaller institutionens egendom Nordiska Ministerrådet.

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

REDEGØRELSE TIL DE NORDISKE STATSMINISTRE - GLOBALISERING

25. oktober 2007
07-01349-4

Et samlet Norden i en globaliseret verden
Verden bliver stadig mere globaliseret. Dette giver udfordringer og ikke mindst muligheder for de nordiske lande. Mange af de udfordringer som globaliseringen skaber, kan ikke løses af et enkelt land, men kræver at lande og regioner optræder sammen og koordineret. Med de ligheder de nordiske lande har, er det naturligt at forsøge at finde fælles løsninger.

Med de nordiske statsministres udtalelse fra sommermødet i Punkaharju i Finland i sommeren 2007 er globaliseringen højt på den nordiske dagsorden. Globaliseringsarbejdet har på mange måder sat en ny dagsorden for Nordisk Ministerråds arbejde, og vil i de kommende år være en prioriteret opgave for det nordiske samarbejde. Som opfølgning af statsministrenes udtalelse er arbejdet med at møde globaliseringens udfordringer og muligheder igangsat med et højt ambitionsniveau.

Nordisk Ministerråds generalsekretær har som opfølgning fremsat forslag til konkretisering af statsministrenes udtalelse til de nordiske samarbejdsministre. I denne proces har det været vigtigt at prioritere tidsmæssigt i de forslag statsministrene har fremsat, som varierer i karakter, omfang, indhold og tidshorisont.

I det følgende vil der blive redegjort for de 8 projekter, som fremgår med en tidsfrist i statsministrenes pressemeddelelse samt finansieringsspørgsmålet. I bilag 1 findes der yderligere information om disse projekter. I bilag 2 findes en oversigt over øvrige projekter, som ville kunne bidrage til opfølgning på statsministrenes pressemeddelelse fra juni 2007. Sidstnævnte projekter er under forsat udarbejdelse.

Der skal være en forankring i landene og de selvstyrende områder, i relevante ministerråd og institutioner, herunder vedrørende tværsektorielle initiativer. Nordisk Råd har været indbudt til tæt dialog. De selvstyrende områder deltager i arbejdet i henhold til Ålandsdokumentet, som blev vedtaget af de nordiske samarbejdsministre i september 2007.

Projekter med en tidsangivelse i statsministrenes pressemeddelelse

Tema: Et mere vidensbaseret Norden

Nordisk topforskning: For at sikre et stærkt nordisk kundskabs- og innovationssamarbejde inden for den europæiske ramme igangsættes et projekt med dette formål. Første skridt er at udarbejde til statsministrenes sommermøde i 2008 et programforslag med faglige fokusområder, instrumenter inklusiv beskrivelse af finansiering med nordiske og nationale midler samt midler fra næringslivet. Projektet fokuserer på de temaer, som statsministrene har foreslået, der er 1. klima, energi og miljø og 2. sundhed og velfærd. Område 1 påbegyndes med det samme, mens område 2 igangsættes efterfølgende. Programindholdet og finansieringen forankres med relevante nordiske forsknings- og innovationsmiljøer i tæt samarbejde med næringslivet, således at der særligt lægges vægt på topforskning, der vil kunne lede til innovationer.

Ledelsen af et sådan programmeringsarbejde udpeges af den nordiske institution NordForsk i konsultation med generalsekretæren og med inddragelse af de nordiske institutioner Nordisk Innovationscenter (NICe) og Nordisk Energiforskning (NEF). Endvidere vil inddragelse af NICe og NEF ske gennem etableringen af et programteam med medarbejdere fra alle tre institutioner. Dertil nedsættes en styre-/referencegruppe med repræsentanter fra landene og erhvervslivet (forskningsråd, innovationsaktører, forsknings- og innovationsbaserede virksomheder).

Derudover arbejder de tre nordiske institutioner Nordforsk, NICe og NEF på at udvikle et fælles initiativ indenfor området klimaforandringer og energi, hvor topforskning på klima er et komponent og projektet InnErgia et andet, hvor der stræbes mod at skabe synergi mellem de tre institutioners arbejde. Dette arbejde vil blive søgt indarbejdet i topforskningsinitiativet og eventuelt i andre relevante globaliseringsinitiativer.

Innovationsrepræsentationer i Asien: De nordiske lande er i større eller mindre grad i gang med etablering af samarbejde og innovationsrepræsentationer i globalt førende videnscentre rundt omkring i verden. Der forudses en stor grad af synergi ved at forene disse indsatser. De nordiske samarbejdsministre har besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra de nationale myndigheder, der varetager lignende opgaver nationalt. Til arbejdsgruppen knyttes en referencegruppe, som repræsenterer berørte interessenter (InvestIn, Eksportråd, innovationsstyrelser, næringsdepartement og relevante embedsmandskomitéer under Nordisk Ministerråd). Arbejdsgruppen udarbejder endvidere et forslag om mulighederne til etablering af en eller flere innovationsrepræsentationer i lyset af undersøgelse af behov og ønsker. Forslaget fremlægges for de nordiske samarbejdsministre på deres sommermøde i 2008.

Ny nordisk innovationspris for nordisk kvalitet: Der skal forelægges for Nordisk Råd et initiativ til indstiftelse af en innovationspris for nordisk kvalitet, som skal markedsføre Norden som en innovativ region og kommunikere nordiske værdier udadtil. Man må sikre sig en klar profil og høj kvalitet. Prisen uddeles årligt, første gang i 2009. Der nedsættes en arbejdsgruppe til at forberede prisen. I dette arbejde skal gruppen konsultere Nordisk Råd.

Tema: Et synligere Norden

Fælles nordisk EnergiExpo: For at profilere Norden som foregangsregion og sætte fokus på de stærke forskningsmiljøer og eksportpotentialer, der eksisterer i Norden, arrangeres en nordisk EnergiExpo. EnergiExpoen skal præsentere nye energiteknologier og bæredygtige energisystemer, samt løsninger på energieffektivisering, hvor Norden er langt fremme i forbindelse med klimatopmødet i København 2009. Expoen skal give industrien en eksportplatform. Der skal lægges vægt på områder, hvor Norden allerede er langt fremme, eksempelvis vind- og vandkraft, geotermisk energi, men også på områder, der stadig er på udviklingsstadiet eksempelvis CO2-lagring (Carbon Capture Storage), brændselsceller og 2. generations bioethanol.

Verdensudstillingen i Shanghai: Fælles nordiske initiativer i forbindelse med verdensudstillingen i Shanghai kan både bidrage til branding af Norden på et af de mest interessante markeder i verden, og vise nordiske løsninger på verdensudstilligens tema: "Better city better life"

Det nordiske institut for Asien studier (NIAS) har afholdt en workshop om verdensudstillingen i Shanghai. Eventuelle fælles nordiske aktiviteter på verdensudstillingen kan blive tydeligere, såfremt der fokuseres på nogle få emner. De nationale myndigheder, der forbereder Shanghai 2010, kontaktes for at udrede de nordiske landes interesse for en fælles indsats. En fælles pavillon er ikke aktuel. Energi- og miljøspørgsmål knyttet til EnergiExpo 2009 i København kunne være en af flere muligheder for en fælles nordisk indsats. Dette skulle lette forberedelserne og give færre omkostninger.

Mulighederne for en samnordisk aktivitet i forbindelse med expotemaet "Better City Better Life" overvejes. Norden kan i den sammenhæng profileres som foregangsregion for bæredygtig udvikling og markedsføre nordisk viden på dette felt. Industrien og forsknings- og udviklingssektorerne skal kunne få mulighed for at rette opmærksomheden på de nordiske forslag om fremtidens energiløsninger. Et af flere forslag er at fokusere på fremtidens energiløsninger og bæredygtig energi i større byer. Men omfang og tema drøftes og besluttes i løbet af 2007. Et eventuelt projektsekretariat må være operativt i 2008. Sagen bearbejdes yderligere af en arbejdsgruppe under den Nordiske Samarbejdskomité.

Globaliseringsforum: Det nordiske globaliseringsforum arrangeres af Sverige i tæt samarbejde med Nordisk Ministerrådssekretariat og forventes afholdt i april 2008 i Sverige. Forumet skal fungere som en platform for generering af ideer til udformning af fælles nordiske globaliseringsinitiativer. Forumet skal inspirere og

være rådgivende for de nordiske statsministre og det nordiske samarbejde i sin helhed. Forumet forventes arrangeret årligt i foråret af formandskabet i Nordisk Ministerråd.

Målsætningen er at indbyde et begrænset antal deltager fra erhvervslivet, forskningslivet, indenfor højere uddannelse og innovationsaktører, politikere og medborgerorganisationer for at drøfte globaliseringsspørgsmål. Emnet for globaliseringsforummet i 2008 er endnu ikke fastlagt. En overvejelse er, at forumet i 2008 vil tage udgangspunkt i temaet "Et konkurrencekraftigt Norden i en globaliseret verden med fokus på job og tilvækst, klima og energi".

Planlægning og gennemførelse af forummet sker i løbende dialog med Nordisk Råd.

Tema: Et velstående Norden
Nordisk engagement som indspil til klimaforhandlingerne: Der igangsættes et projekt med henblik på at understøtte til et godt resultat ved forhandlingerne om en ny global klimaaftale i København 2009. I projektet skal de vigtigste spørgsmål i klimaforhandlingerne analyseres med henblik på at støtte de nationale forberedelser i de nordiske lande.

Fjernelse af grænsehindringer i Norden: I opfølgning af statsministrenes ønske om med alle midler at fjerne de vanskeligheder, som borgere og virksomheder oplever, når de lever og operer på tværs af de nordiske grænser, har samarbejdsministrene vedtaget en ny og mere effektiv organisering af det nordiske grænsehindringsarbejdet. Dette indebærer, at der oprettes et særligt grænsehindringsforum, som har til formål at sætte pres på de nationale aktører, der arbejder med fjernelse af grænsehindringer og samtidig koordinere dette arbejde. Formanden for grænsehindringsforum og Nordisk Ministerråds generalsekretær vil årligt redegøre for fremdriften i arbejdet til statsministrene. Endvidere har samarbejdsministrene besluttet at gøre mobilitetsfremmende information lettere tilgængeligt.

Finansiering: I budgettet for 2008 er der afsat 60 MDKK til globaliseringsaktiviteter. Midlerne vil blive anvendt til at virkeliggøre de initiativer som følger af statsministrenes udtalelse i forbindelse med statsministermøde i Punkaharju i juni 2007. I budgettet er der på nuværende tidspunkt afsat 4 MDKK til globaliseringsforummet 2008 og 56 MDKK til øvrige initiativer, som vil blive udmøntet af de nordiske samarbejdsministre.

Prioriteringerne i de årlige formandskabsprogrammer skal være en af flere faktorer i bedømmelsen af hvilke initiativer, som skal støttes. Finansieringen af initiativerne skal fra og med 2009 ske gennem omprioriteringer inden for Nordisk Ministerråds budget. Endvidere arbejdes der i forlængelse af statsministrenes udtalelse på at finde former for ekstern medfinansiering af de fælles nordiske initiativer.

Bilag 1 til redegørelse om globalisering

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

25. oktober 2007
07-01349-1

Nedenstående er et resume af de projektforslag, som har en tidsangivelse i statsministrenes pressemeddelelse fra juni 2007 og som er udarbejdet i Nordisk Ministerråds sekretariat i forlængelse af ovennævnte pressemeddelelse. Projekterne bliver nu behandlet i de relevante ministerråd og institutioner, hvormed den nationale forankring sikres. De otte nedenfor beskrevne projekter er placeret under de tre overskrifter: Et *vidensbaseret Norden, et synligere Norden* og *et velstående Norden*.

Et vidensbaseret Norden

1. Fremme af nordisk topforskning

Statsministrenes tilkendegivelse ved pressemeddelelsen i juni 2007 om fremme af nordisk topforskning under globaliseringsarbejdet indeholder 5 temaområder; Klima, energi, miljø, sundhed og velfærd. Der vil kunne skabes synergi i arbejdet ved at tematisere som følgende:

1. Klima, energi og miljø
2. Sundhed og velfærd.

Som opfølgning på statsministrenes beslutning om fremme af nordisk topforskning igangsættes et programmeringsarbejde indenfor de to områder, dog således at arbejdet med programmering af område 1 vil starte umiddelbart, mens område 2 vil blive igangsat senere, og bygge på de erfaringer der gøres under programmeringen af område 1. Et sådan prioritering vil være i tråd med det fokus der er på klima, energi og miljø på internationalt plan.

Målet er, at der ved statsministrenes sommermøde skal foreligge et overordnet forslag til fremme af nordisk topforskning. Som underlag hertil skal foreligge et fuldt beskrevet programforslag, indeholdende faglige fokusområder, instrumenter og finansiering. Det er et selvstændigt mål, at der foruden finansiering fra globaliseringsmidlerne tilvejebringes betydelige midler fra nationale kilder, herunder nationale forsknings- og innovationsfinansierer fra næringslivet.

Programmeringsarbejdet skal forankres med relevante nordiske forsknings- og innovationsmiljøer såvel indholdsmæssigt som finansielt. Dette skal foregå i nært samarbejde med næringslivet. Ved valget af programaktiviteter, vil der blive fokuseret på områder, hvor der i de nordiske lande allerede kan identificeres styrkepositioner og som giver en nordisk merværdi i forhold til de nationale

forskningsindsatser. Ved programmeringen vil der blandt andet blive lagt særligt vægt på tværsektoriel og tværdisciplinær topforskning. Endvidere vil et aspekt være, at den konkrete forskningsindsats vil kunne lede til innovationer.

Ledelsen af et sådan programmeringsarbejde udpeges af den nordiske institution NordForsk i konsultation med generalsekretæren og med inddragelse af de nordiske institutioner Nordisk Innovationscenter (NICe) og Nordisk Energiforskning (NEF). Endvidere vil der være en forankring i forhold til de to nordiske institutioner NICe og NEF gennem etablering af programteam med medarbejdere fra alle tre institutioner. I det omfang opdragsgiveren finder det nødvendigt kan ekspertgrupper nedsættes for at konkretisere enkeltspørgsmål. Også andre aktører kan være relevante på ad-hoc basis, for eksempel Nordisk ministerråd for Fiskeri og Havbrug, Jordbrug, Levnedsmidler og Skovbrug forskningsgrupperne Nordisk Arbejdsgruppe for Fiskeriforskning, Samnordisk Skovforskning og Nordisk kontaktorgan for jordbrugsforskning, i forbindelse med klimaforandringernes konsekvenser for primærsektorerne.

Til at styre programudviklingen og sikre sammenhængen til nationale prioriteringer nedsættes en *gruppe* (enten en styre- eller referencegruppe) bestående af omkring 10 repræsentanter nomineret af landene, herunder faglige repræsentanter for de relevante nationale forsknings- og innovations aktører samt repræsentanter fra forsknings- og innovations baserede virksomheder på området. Hermed sikres den nødvendige brede i kompetence og tilknytning til forskningsmiljøet og næringslivet. Formandskabet i 2008 skal varetages af den sveske repræsentant. Dertil medtages de nationale forsknings- og innovationsfinansierere. NMRS samt direktørerne for de Nordforsk, NICEe og NEF deltager som observatører i gruppen. Et mandat skal udarbejdes for gruppens virker, herunder om der skal være tale om en referencegruppe eller styregruppe. Endvidere skal den nærmere organisationsstruktur lægges fast i lyset af drøftelser i relevante institutioner og embedsmandskomitéer. Beslutning herom bør træffes snarest muligt.

Derudover arbejder de tre nordiske institutioner Nordforsk, NICe og NEF på at udvikle et fælles initiativ indenfor området klimaforandringer og energi, hvor topforskning på klima er et komponent og projektet InnErgia et andet, hvor der stræbes mod at skabe synergi mellem de tre institutioners arbejde. Dette arbejde vil blive søgt indarbejdet i topforskningsinitiativet og eventuelt i andre relevante globaliseringsinitiativer.

2. Udredning om grundlæggelsen af innovationsrepræsentationer i Asien

Af statsministrenes pressemeddelelse fremgår at "de nordiske regeringer skal udrede muligheden af at etablere nordiske innovationsrepræsentationer i Asiens voksende økonomier. Udredningen præsenteres for de nordiske samarbejdsministre i sommeren 2008."

De nordiske lande er allerede i gang med at etablere samarbejde og innovationsrepræsentationer i globalt førende videnscentre rundt omkring i verden. Samarbejdet har forskellig karakter fra "Memorandums of Understandig" om forskningsprogrammer til egentlige repræsentationer. Nogle initiativer er smalt fokuseret eksempelvis teknologisk forskning, mens andre kombinerer funktioner som investeringsfremme, eksportfremme, delegationsrejser og initiativer omkring at etablere kontakt mellem forskere og højteknologiske virksomheder på tværs af landene. Ofte etableres innovationsrepræsentationerne i tilknytning til udvalgte ambassader og handelskontorer.

Samarbejdsministrene har besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal undersøge på hvordan Norden kan markedsføres og deltage i udredningen af mulighederne for etablering af nordiske innovationsrepræsentationer i Asien. Gruppen består af nationale repræsentanter og NMRS.

For at udmønte beslutningen - især med fokus på aspektet vedrørende innovationsdelen - foreslås nedsættelse af en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for de nationale myndigheder, der varetager lignende opgaver nationalt (i de fleste lande er det udenrigsministerierne). Arbejdsgruppe får sekretariatsbistand fra NMRS/NICe. Formandskabet følger NMR's sædvanlige formandskabsrotation. Arbejdsgruppen skal endvidere se på muligheden for at gøre en fælles nordisk indsats på verdensudstillingen i Shanghai 2010, samt på spørgsmålet om fælles markedsføring af Norden (særskilt mandat for dette).

Arbejdsgruppen forventes at mødes 3-4 gange og der gennemføres en stor del udredningsarbejde udenfor møderne. Arbejdsgruppen aflægger rapport i april 2008. Til arbejdsgruppen arbejdsgruppen knyttes en referencegruppe, som repræsenterer berørte interessenter (InvestIn, Eksportråd, innovationsstyrelser, næringsdepartement og relevante embedsmandskomiteer m.m.). Referencegruppen mødes i udgangspunktet to gange (start og slut på udredningsarbejdet).

Udredningen skal blandt andet svare på følgende spørgsmål:

- Hvilke funktioner skal en fælles innovationsrepræsentation varetage? (investeringsfremme, eksportfremme, delegationsrejser, kontakt mellem forskere og højteknologiske virksomheder)
- Hvilke destinationer anses for relevante?
- Hvilken model/struktur for samarbejdet vil være at foretrække? (skal en repræsentation repræsentere alle fem lande? Bygges der på eksisterende nationale repræsentationer? Skal der kobles til eksisterende ambassader, handelskontorer osv.)
- Hvilken styreform vil være almen acceptabel?
- Hvilken Nordisk nytte kan forventes?
- Hvilken finansieringsmodel vil være alment acceptabel?

I lyset ad svarene på ovenstående spørgsmål udarbejder arbejdsgruppen endvidere et muligt forslag til etablering af en eller flere innovationsrepræsentationer, som fremlægges som en del af udredningen til samarbejdsministrene.

Der tages udgangspunkt i eksisterende nationale erfaringer med innovationsrepræsentationer, samt udredninger om relaterede emne (f.eks. rapport fra Nordisk Institut for Asiensstudier: Nordic Triple Helix collaboration on Knowledge, innovation and business development in China and India)

3. Initiativ til at indstifte en ny nordisk innovationspris for nordisk kvalitet

En arbejdsgruppe med medlemmer fra NR og NMRS nedsættes for at gennemføre projektet. Arbejdsgruppen bør definere målsætningen med prisen; hvordan kommunikeres nordiske værdier ud. Det bør sikres at prisen får en høj profil og at den gives for arbejde af høj kvalitet.

En ny nordisk pris kræver diskussion i NMR og NR angående nordisk prispolitik. NR har skitseret visse retningslinier for så vidt angår hvad der bør tages højde for ved indstiftningen af nye nordiske priser.

NSK har nedsat en arbejdsgruppe vedrørende innovationsrepræsentation og markedsføring, jf. ovenstående projekt 2. NSK's arbejdsgruppe bør konsulteres i processen. Derudover skal de nordiske innovationsfremmende aktører involveres. De nordiske næringsministre har tilkendegivet interesse i at engagere sig i udviklingen af prisen.

Forslaget om en innovationspris for nordisk kvalitet fremlægges som ministerrådsforslag til Nordisk Råds session i efteråret 2008. Prisen uddeles årligt,

første gang i 2009. Der skal tages højde for Nordisk Råds ønske om at skabe afstand til de priser, som uddeles i forbindelse med Nordisk Råds session. Samtidigt skal der sikres en markant markedsføring af innovationsprisen. Dette kan ske på et højprofileret møde med deltagelse af de nordiske statsministre.

Et synligere Norden

4. EnergiExpo

I forbindelse med klimatopmødet i København i december 2009 bør de nordiske lande gå sammen om en EnergiExpo for nye energiteknologier og bæredygtige energisystemer. EnergiExpoen skal bruges til at brande Norden som foregangsregion indenfor området og sætte fokus på de stærke forskningsmiljøer der eksistere i Norden. Derudover skal den give industrien en eksport platform for at styrke innovations- og konkurrenceevnen i Norden. Det overvejes at lade udstillingen blive betegnet som Energi – Klima Expo.

Expoen skal fungere som udstilling til forskel fra en messe, hvor enkeltvirksomheder har hver deres stand.

Konceptet kunne være en have. En have er produktet af samarbejdet mellem natur og menneske, og bygger på ordene ro, harmoni, skønhed og enkelthed. Haven er bygget op over elementerne Jord (bioafgrøder, biomasse og biogas), vand (vandkraft), ild (kraftværker), sten/undergrund (olie/gas/geotermisk energi) og luft (vindkraft, hydrogenenergi). Udstillingen skal ikke deles op i nationale områder, men vise samspillet mellem ressourcer, samfund og bæredygtig udvikling, samt udfordringernes og løsningernes grænseoverskridende natur. Haven kunne være nordisk, kinesisk eller japansk have.

Oplæg og koncept kan eventuelt også yderligere bruges i forbindelse med fremstød i Nordamerika (USA og Canada), samt innovationsrepræsentationer i Asien. Det er også tænkt at de bedste eksempler indenfor energi og byudvikling kan bruges i forbindelse med eventuelt en fællesnordisk event på Expo Shanghai i 2010.

5. Expo 2010 i Shanghai

Næste verdensexpo skal arrangeres i Shanghai i 2010. De nordiske lande planlægger ikke at have en fælles nordisk stand, således som man havde i Japan, men det er formentlig muligt at arrangere en slags fællesnordisk aktivitet omkring expotemaet "Better City Better Life".

Nordisk institut for asienstudier (NIAS) arrangerede i maj 2007 en workshop om "User-driven innovation in sustainable mega-city development in Shanghai – a world EXPO 2010 Nordic initiative and beyond". Deltagerne kom fra en række relevante nordiske institutioner. Workshoppen udarbejdede en hel del ideer om hvordan man kunne promovere Norden i forbindelse med verdensudstillingen. De nordiske markedsføringsindsatser kunne dog blive tydeligere, hvis man fokuserede på nogle få emner, og den nordiske indsats kunne derfor med fordel kombineres med EnergiExpo 2009 i København. Et af flere forslag er at rette opmærksomheden mod fremtidens energiløsninger og bæredygtig energi i større byer. Industrien samt forsknings- og udviklingssektorerne kunne få mulighed for at rette opmærksomheden mod de nordiske forslag om fremtidens energiløsninger. Omfang og tema drøftes og besluttes i løbet af 2007.

NSK har besluttet at etablere en innovationsrepræsentations- og markedsføringsgruppe (for mere information om gruppen, se også projektforslaget om innovationsrepræsentationer). Denne gruppe kunne få mandat til at redegøre for hvilke muligheder og interesse, der findes for at fælles profilere Norden i Expo 2010. Det er ligeledes vigtigt at involvere NIAS i dette arbejde, som i længere tid

har arbejdet med spørgsmålet om en fælles nordisk satsning i forbindelse med Expo 2010. De nordiske næringsministre er åbne for at undersøge interessen blandt de nordiske aktører med henblik på at udnytte de nordiske stande til en fælles nordisk dag.

Nordisk globaliseringsforum

Forslaget om et Nordisk globaliseringsforum er planlagt til at skulle arrangeres i starten af april 2008 i Sverige. Globaliseringsforummet skal fungere som en platform til at generere ideer til udformningen af fælles nordiske globaliseringsinitiativer. Forummet skal inspirere og være rådgivende for de nordiske statsministre og det nordiske samarbejde i sin helhed. Forummet bør arrangeres hvert forår i det nordiske land, der har ordførerskabet.

Formålet med forummet er at give inspiration samt at producere anvendelige ideer med henblik på globaliseringens udfordringer og muligheder. Forummet forventes at kunne producere forslag/vejledninger som angår globaliseringens udfordringer. Emnet for globaliseringsforummet i 2008 er endnu ikke fastlagt. En overvejelse er, at forumet i 2008 vil tage udgangspunkt i temaet "Et konkurrencekraftigt Norden i en globaliseret verden med fokus på job og tilvækst, klima og energi".

Norden som forgangsregion inden for de respektive områder skal kunne fremhæves i synlighedsøjemed samt kunne frembringe yderligere interessenter for at deltage i/udvikle samarbejdet. Branding bør kunne knyttes til såvel markedsmæssige som traditionelt "blødere" nordiske værdier som eksempelvis velfærdssamfundet, ligestilling og miljøbevidsthed for således at kunne påvise, at en kombination af disse er mulig og er hensigtsmæssig.

Et eksempel på et underemne kunne eventuelt være, hvordan Norden kan placere sig som forgangsregion angående udvikling og anvendelse af fremtidens brændselsteknologier, fx biobrændsel. Et andet eksempel kunne være at se på, hvordan Norden kan blive førende "energieffektiv region" med en udbredt anvendelse af genanvendelig energi gennem kombineret kraft- og varmeproduktion.

Der bør formentlig ikke være mere end 2-3 forskellige temaer, eftersom tiden ellers ikke tillader en ordentlig diskussion og mulighed for at komme frem med konkrete forslag.

Målet er at indbyde et begrænset antal deltagere fra erhvervslivet, forskning, uddannelse, innovationsaktører, politik og medborgerorganisationer for at drøfte globaliseringsspørgsmål. Indbydelserne skal sendes af ordførerlandets statsminister og NMR's generalsekretær. Deltagernes sammensætning skal afspejle det aktuelle forums tema. En bred og passende nationalitetsspredning skal sikres.

Det vil ske en løbende dialog med Nordisk Råd om globaliseringsforummet.

Budgetposten for topmødet, inklusive personaleomkostninger til forberedelserne i NMRS, mødemateriale samt omkostningerne for det praktiske arrangement beregnes at beløbes sig op til DKK 4 mio.

Et velstående Norden

7. Nordisk engagement som medvirker til et godt forhandlingsresultat om en ny global klimaaftale efter 2012

- Udredninger til at belyse problemstillinger i forhandlingerne
- Overveje at synliggøre konsekvenser af klimaændringerne i Arktisk

Kyotoaftalen udløber i 2012 og de indledende forhandlinger om en ny aftale er kommet i gang. En forudsætning for at have en ratificeret aftale klar i 2013, er, at der opnås enighed om en ny aftale på klimakonferencen (partsmøde/COP 15 i United Nations Framework Convention on Climate Change/UNFCCC og Kyotoprotokollen) i København i slutningen af 2009.

Formålet med dette nordiske projekt er at medvirke til et godt forhandlingsresultat.

a. Udredninger til at belyse problemstillinger i forhandlingerne
I projektets første fase identificeres udredninger og andre aktiviteter som kan gennemføres mellem klimakonferencerne i Bali i 2007 og i København i 2009. Aktiviteterne skal også kunne støtte de nationale forberedelser i de enkelte nordiske lande og medvirke til et godt forhandlingsresultat i København. Arbejdet i den første fase gennemføres af en *udredningsmand* med solid erfaring i det internationale og nordiske klimaarbejde. *Udredningsmanden* vil umiddelbart tage kontakt med nøglepersoner i forhandlingerne i de nordiske lande for at frembringe en afklaring om hvilke aktiviteter som kan være mest hensigtsmæssige. I overvejelsen vil der blive taget fuldt hensyn til øvrige igangværende og planlagte aktiviteter. Som en del af dette arbejde vil det blive aktuelt at arrangere et ekspertforum (round tables), dialog med interessenter (stakeholder dialog) eller lignende for at analysere de vigtigste problemstillinger i klimaforhandlingerne og for at vurdere mulige løsningsmodeller. Deltagelsen i disse fora og dialoger vil kunne være udelukkende bundet til nordisk nationalitet for at sikre et nordisk indspil. Alternativt kan man gennemføre møderne med en langt bredere deltagerkreds bestående af eksperter fra andre lande udenfor Norden, for dermed at sikre et bredere input i processen.

Nogen af resultaterne af arbejdet skulle kunne præsenteres ved "side events" ved forhandlingsmøderne indenfor UNFCCC og Kyotoaftalene, specielt ved COP14 i Polen i 2008.

Endegyldigt valg af temaer og aktiviteter vil blive besluttet på baggrund af det 13. partsmøde på Bali i december 2007 hvor der skal træffes beslutninger om en køreplan for forhandlingerne frem til det 15. partsmøde i København i 2009.

b. Overvejelse om yderligere synliggørelse af konsekvenser af klimaændringerne i Arktisk

De nordiske lande har et særligt ansvar for miljøet i Arktis. Endvidere er et bredt folkeligt engagement og forståelse for klimaændringernes konsekvenser en vigtig forudsætning for at sikre fremdrift i klimaforhandlingerne. Dokumentering og synliggørelse af klimaændringerne i Arktis og de globale årsager og konsekvenser heraf bidrager til en bred opbakning blandt befolkningerne i klimaarbejdet og dette vil fremme klimaforhandlingerne. Den nordiske strategi for klima og miljøgifte i Arktis og NMR's arktiske strategi tager disse spørgsmål op. Men det bør overvejes, om der endnu er behov for at styrke denne indsats frem mod klimakonferencen i København i processen frem til forhandlingerne. En sådan indsats vil kunne blive rettet mod befolkning generelt såvel som globale beslutningstagere. Arbejdet vil kunne bygge på den viden som er blevet indsamlet i Arktisk Råds regi under ACIA og andre rapporter. Fokus vil i så fald bl.a. blive sat på hurtig smeltning af polarisen, dens konsekvenser samt på havstrømmenes betydning og hvordan ændringer i disse kan have konsekvenser for det globale klimasystem. Denne overvejelse bør også ske sammen med *udredningsmanden* for forhandlingerne, se ovenfor under a) og landene.

8. Globaliseringsarbejdet angående grænsehindringer
I opfølgningen af statsministrenes udtalelse om med alle midler at fjerne de vanskeligheder som statsborgere og virksomheder oplever, når de arbejder på

tværs af de nordiske grænser, har samarbejdsministrene godkendt en ny og mere effektiv organisering af grænsehindringssamarbejdet. For at styrke den nationale forankring samt for at skabe politisk koordinering har de nordiske samarbejdsministre besluttet at danne et særskilt *Grænsehindringsforum*, der består af særligt udvalgte repræsentanter fra de fem nordiske lande og de selvstyrende områder. Det foreslås, at formanden i forummet får sit mandat direkte fra statsministrene. Formanden i forummet skal, sammen med generalsekretæren for NMRS, årligt rapportere til statsministrene og løbende til samarbejdsministrene.

Forummet er ansvarligt for at gennemgå identificerede problemer, prioritere disse og forankre udvalgte problemer i de respektive regeringer, samt at bistå i at udarbejde konkrete løsningsforslag. Til hjælp for Grænsehindringsforummet skabes en database over alle kendte grænsehindringer i Norden.

Der findes i dag mange aktører, som arbejder med nordisk information og nordiske grænsehindringer. Også inden for EU findes der et antal informations- og problemløsningsfunktioner, som på mange måder ligner og/eller kompletterer modsvarende tjenester i Norden. Gennem et nærmere samarbejde eller koordinering kan det nordiske systems indsatser blive mere effektive.

Ved at samle al mobilitetsfremmende information på hjemmesiden www.norde.org kan det officielle nordiske samarbejde gøres tydeligere og mere åbenbart relevant for private, virksomheder og andre. Som led heri er et arbejde sat i værk med henblik på at forstærke informationen til små og mellemstore virksomheder med henblik på at disse kan finde relevant og praktisk vejledende information via Internettet.

Bilaga 2 till redogörelse om globalisering

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Nedan följer en syftesbeskrivning för potentiella globaliseringsprojekt, som inte har en tidsangivelse i statsministrarnas pressmeddelande från juni 2007 om Nordens svar på globaliseringen. Det övervägs om vissa av projekten helt eller delvis kan ingå i redan existerande projekt eller avvakta en senare process. Projekten är fortfarande under arbete. Projekten finns strukturerade under rubrikerna ett *kunnigare,* ett *synligare* och ett *välmående* Norden.

Ett kunnigare Norden

24. oktober 2007
07-01349-2

1. Intensifierad utveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet, NORIA

Syfte: att utveckla en plan för nästa steg i utvecklingen av det nordiska forsknings- och innovationsområdet, NORIA. Detta område bör framstå som internationellt attraktivt för talanger, forskare och företag. Baserat på nordiska styrkepositioner och samhälleliga behov, bör utvalda nationella forsknings- och utvecklingsprogram (FoU program) och innovationsprogram koordineras och utökad gemensam programmering av nationella satsningar inom forskningsområdet bör värderas. Detta skall främja den privata sektorns deltagande i FoU, inkludera omvärlden samt fungera som ett varumärke för Norden. Det bör sättas konkreta mål för koordinering och samprogrammering av nationella satsningar. Det bör förberedas förslag till nya stora satsningar där det ska läggas vikt på att utveckla tvärsektoriella och integrerade satsningar som kan utnyttja den nordiska kompetenta marknaden och göra Norden till en ledande marknad för forskning och innovation inom satsningsområdet.

2. Användardriven (user driven) innovation

Syfte: att öka förståelsen och användningen av användar- och marknadsdriven innovation för att stimulera tillväxt och företagslönsamhet.

3. Stärkt innovation genom ökad koordinering av utvalda innovationsprogram

Syfte: att i enighet med MR-NER beslutet baserat på statsministrarnas globaliseringsintiativ från juni 2007, om att "samarbetet mellan operativa innovationsaktörer i de nordiska länderna ska öka". Nordisk Innovationscenters (NICe) verksamhet inriktas också till detta ändamål. Vi vill att utvecklingen går mot ett gränslöst nordiskt innovationsområde."

Det kommer att tillsättas ett projektsekretariat som står för workshop, nationella konsultationer, utredningar med mera, med målsättningen att identifiera de områden i innovationspolitiken, där behov och intresse för samarbete är som störst, samt relevant samarbetsmodell. Alla relevanta innovationsaktörer engageras i arbetet. Man kommer också i detta sammanhang att se på vilka europeiska instrument, som kan användas i Norden och vilka problemställningar man från nordisk sida eventuellt kommer att ta upp på ett europeiskt plan.

4. Främjande av högre utbildning

Syfte: att utveckla ett projekt för att vidareutveckla och upprätthålla Norden som en globalt konkurrenskraftig och attraktiv studieort. Målet är att stimulera samarbete mellan högre lärosäten i Norden och bl.a. öka antalet genomförda internationellt högklassiga nordiska masterprogram från nuvarande sex stycken. Detta projekt skall ta tillvara det stora gensvar som NMR's initiativ om nordiska masterprogram har framkallat. En vidareutveckling av den existerande modellen för nordiska masters, kan ge eventuella utlysningar på tyngdpunktsområden som statsministrarna har indikerat i sitt pressmeddelande från juni 2007.

5. Ökad nytta och effekt av EU:s program på forsknings- och innovationsområdet

Syfte: att utveckla en plan för stärkt nytta och effekt av 7:e ramprogramsatsningarna samt EU:s nya ramprogram för konkurrenstillgångar och innovation (CIP). Satsningen kan bidra till nya initiativ och nordiskt ledarskap inom EU. Den kan också bidra till att en större andel av EU:s forsknings- och innovationsinvesteringar placeras i Norden samt till en nordisk lokalisering av och tillgång till strategiskt viktig forsknings- och innovationsinfrastruktur.

6. Dialog mellan de nationella forskningsfinansierade organisationerna

Syfte: att invitera de nationella forskningsfinansierande organisationerna till dialog om realisering, implementering och organisering av forskningssatsningarna, samt om hur forskningsfinansiärerna kan delta i denna vidareutveckling av satsningarna. Ett förslag till plan för arbetet utvecklas.

7. God ungdomsutbildning för alla

Syfte: att utveckla ett program som främjar god ungdomsutbildning för alla och utbildning som främjar kreativitet, forskning och entreprenörskap. Det är en grundläggande prioritering att all ungdom i Norden skall få en god utbildning. De nordiska länderna bör sluta sig samman om en gemensam satsning på att flera ungdomar än idag genomför en utbildning efter avslutad grundskola. Detta gäller i synnerhet yrkesinriktade områden. Andra och tredje generationens invandrare har visat sig vara särskilt utsatta för "drop-out". Näringslivet, offentliga organisationer och arbetslivets parter bör inviteras till samarbete om denna satsning.

Ett synligare Norden

8. Nordisk profilering på den nordamerikanska marknaden

Syfte: att profilera Norden som en framstående region för miljö- och energiteknologi.

9. Synliggörning av nordisk mat

Syfte: att utnyttja den Grüne Woche, 2009 till att "branda" och synliggöra de nordiska värderingar och potentialer som ligger i nordisk mat och nordisk matkultur.

10. Profilering av Norden som centrum för kreativa industrier

Syfte: att branda Norden som en bärkraftig region som går i spetsen för utvecklingen inom kreativa industrier. Norden skall locka mera resurser och kapital inom detta område samt utveckla "ett utställningsfönster" för nordiska industrier för att öka export och skapa växt.

11. Profilering av nordiska dataspel och program

Syfte: att säkra tillgången på kvalitetsprogram med ett tydligt nodiskt inslag i en hastigt växande industri.

12. Nätverk av de nordiska miljö- och energimyndigheterna

Syfte: att marknadsföra och profilera nordiskt samarbete på miljö- och energiområdet och stärka pågående tvärsektoriellt samarbete, samt att stimulera en bättre nationell service och information om politiska åtgärder och styrmedel (skatter, avgifter och bidragssystem) samt om etableringsregler m.m.

13. Profilering av det nordiska forsknings- och innovationsområdet, NORIA

Syfte: att i en hårdnande global konkurrens kunna attrahera kunskap, kapital och resurser. Alla de nordiska regeringarna är aktiva i profileringen av sitt respektive land. Inom vissa områden bör dock de gemensamma nordiska styrkorna och kompetenserna profileras gemensamt. Norden är en liten aktör i det globala sammanhanget och i regioner långt härifrån, uppfattas Norden ofta som en marknad. Inom globaliseringsarbetet bör därför en gemensam satsning på profilering genomföras. En gemensam nordisk insats kan skapa större genomslagskraft än vad länderna kan få var för sig.

Ett välmående Norden

14. Förslag om energi och innovation – InnErgia

Syfte: att genom nordiskt samarbete, koordinering och en ökad insats inom forskning, innovation och demonstration av nya energiteknologier stimulera till utvecklingen av hållbara, effektiva och brukarvänliga lösningar, som kan bidraga till energiförsörjningssäkerhet, ekonomisk tillväxt och bekämpning av klimatförändringar. Samtidigt önskar de nordiska institutionerna att bruka Innergia till att styrka det institutionella samarbetet inom klimat- och energirelaterad innovation genom en samordning och stärkning av institutionernas existerande och framtida satsningar inom detta område.

15. Arktisk klimatforskning

Syfte: att presentera prioritetsinitiativ för samnordisk klimatforskning och övervakning. En djupgående rapport för att kartlägga förutsättningarna för nordiskt forskningssamarbete i anknytning till klimatförändringen och dess konsekvenser i Arktis har genomförts. Rapporten identifierar en rad forsknings- och övervakningsinitiativ. Dessa bör granskas närmare och diskussioner bör föras om vilka förslag som skall vidareföras. Rapporten är nu förelagd behandling i Nordiska ministerrådet och presentation i Nordiska rådet.

16. Harmonisering av den nordiska elmarknaden

Syfte: att harmonisera den nordiska elmarknaden för en mer effektiv, gränslös och hållbar nordisk elmarknad som kan bidra till att säkra god försörjningssäkerhet i Norden. Avsaknaden av gemensamma principer för flaskhalshantering leder till ineffektivitet i marknaden. En gemensam nordisk lösning skulle leda till stora effektivitetsvinster. Detta projekt kommer att behandlas i regi av de nordiska närings- och energi- och regionalministrarna. Arbetets fortskridande rapporteras till statministrarna under sommarmötet 2008.

17. Program för förnybara resurser

Syfte: att utveckla ett brett, tvärgående program där utgångspunkten är förnybara resurser i Norden i en globaliserad värld. Programmet skall belysa vilka konsekvenser klimatförändringarna har för primärnäringarna; jordbruk, fiske, skogsbruk och livsmedel, samt hur de nordiska länderna kan förbereda sig för klimatförändringarna med hänsyn till dessa sektorer. Programmet kommer att bli uppdelat i fem teman: förnybara energikällor; biomassa och biodiversitet; havens ekologisystem; lagring av klimatgaser; djurhälsa. En mängd igångsatta aktiviteter kommer att ingå som en naturlig del av programmet. Flera nya projekt är föreslagna som en del av programmet.

18. Kustnära samhällen och marina utmaningar på grund av klimatförändringarna

Syfte: att utveckla och genomföra ett visionärt och ambitiöst program för marin forskning rörande klimatförändringarnas konsekvenser för marina näringar och kustnära samhällen. Den genererade kunskapen skall utgöra grund för politiska processer omkring anpassningsstrategier för marina näringar och kustsamhällen. Ett visionspapper kommer att utarbetas som en första fas i projektet och fungera som förslag till det forskningsprogram som skall lanseras på en internationell ministerkonferens år 2009. (Kan eventuellt utvecklas som en del av "Program för förnybara resurser", se punkt 17).

19. Harmonisering av regler för biobränsle

Syfte: att ytterligare bruka biobränsle i Norden är en gemensam målsättning för de nordiska länderna. De nordiska länderna är berikade med bioresurser, som har stort potential som energikällor. Skillnader i regler och standarder i de enskilda länderna hindrar dock utvecklingen. Vidare är det behov av gemensamma kriterier med hänsyn till miljökonsekvenser. Med detta projekt skall det utvecklas förslag till mera harmoniserade regler och standarder varmed en dynamisk utveckling främjas. (Projektet kan eventuellt utvecklas som en del av "program för förnybara resurser" se punkt 17).

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København i 2009

17. oktober 2007

Nordisk Råd har den 6. juli 2007 henvendt sig til Nordisk Ministerråd og anmodet om en redegørelse om status og planer for fællesnordiske indsatser i forberedelsen af FN's klimakonference i København i 2009. Denne redegørelse beskriver de planer som Ministerrådet har på dette tidspunkt og det bemærkes at yderligere tiltag og konkretisering vil ske i det kommende år.

Baggrund
Kyotoprotokollens første forpligtelsesperiode udløber i 2012 og de indledende forhandlinger om en ny aftale er kommet i gang. En forudsætning for at have en ratificeret aftale klar i 2012 er, at det på FN's klimakonference (15. partsmøde under FN's klimakonvention og 5. partsmøde under kyotoprotokollen) i København i slutningen af 2009, opnås enighed om en ny aftale som kan tage over når Kyotoprotokollens reduktionsforpligtelser udløber i 2012. EU og de nordiske lande arbejder aktivt for at der i København kan opnås enighed om en mere ambitiøs global klimaaftale som omfatter alle store lande der har udslip af klimagasser, inklusiv dem som i dag ikke har forpligtelser under Kyotoprotokollen.

Det er af stor vigtighed at de nordiske lande bidrager positivt til forhandlingerne således at der opnås enighed om en ny global klimaaftale som sætter de nødvendige krav til udledningen af drivhusgasser for at sikre klimaet fremover. Ikke mindst henset til at Danmark er vært for klimakonferencen og at Sverige har formandskabet af EU på samme tidspunkt.

De nordiske land optræder ikke samlet i klimaforhandlingerne da tre af de nordiske lande indgår i EU's forhandlingsdelegation og hermed under et samlet forhandlingsmandat. Det er derfor ikke aktuelt at udvikle en fællesnordisk forhandlingsposition. Derimod er det aktuelt at man fællesnordisk yder en indsats forud for klimakonferencen, for at belyse de mest centrale og vanskelige problemstillinger i forhandlingerne og dermed nordisk være med til at frembringe ideer til mulige løsningsmodeller som kan anvendes i forhandlingerne og medvirke til et godt forhandlingsresultat om en global klimaaftale. Nordisk har man gode erfaringer med denne fremgangsmåde, eksempelvis på kemikalieområdet hvor der heller ikke er en fællesnordisk forhandlingsposition men ofte med fælles synspunkter, selv om landene optræder individuelt i forhandlingerne.

Det nordiske klimasamarbejde har primært været koordineret og gennemført af en fælles arbejdsgruppe under det nordiske Miljø- og Energisamarbejde. Det mest konkrete resultat af dette arbejde er oprettelsen af en fond for klimainvesteringer i Østersøregionen, den såkaldte Testing Ground Facility (TGF). Foruden de nordiske indsatser og aktiviteter som finansieres og gennemføres af denne klimaarbejdsgruppe, har en lang række øvrige klimarelaterede tiltag væres gennemført af de respektive fagministerråd, institutioner og arbejdsgrupper i Nordisk Ministerråd. I tillæg til dette, og med baggrund i dette fælles arbejde, har nordiske delegationer løbende, såvel formelt og uformelt, haft konstruktive diskussioner og konsultationer med hinanden i spørgsmål omkring det internationale klimasamarbejde.

En plan for det fællesnordiske bidrag til klimakonferencen i København i 2009 og organiseringen af dette arbejde foreligger ikke på nuværende tidspunkt, men de berørte fagministerråd og nordisk ministerrådssekretariat er inddraget i det videre arbejde og en sådan plan vil tillige blive koordineret i forhold til det nordiske globaliseringsinitiativ.

Statsministrenes Globaliseringsinitiativ
De nordiske statsministre vedtog i Punkaharju i Finland den 18-19. juni 2007 et initiativ kaldet: *Mulighedernes Norden - svar på globaliseringens udfordringer*. I statsministrenes globaliseringsinitiativ lægges der bl.a. vægt på at Norden skal være foregangsregion i arbejdet med at mindske udslip af drivhusgasser og at Norden skal bruge sin førerposition indenfor miljøbeskyttelse, energieffektivitet og vedvarende energi til at styrke indsatsen for at udvikle teknologiske muligheder for at reducere udslip af drivhusgasser.

Der henvises til ministerrådets redegørelse om opfølgningsinitiativer angående globalisering samt til de nordiske statsministrenes temadebat om de nordiske strategier i forhold til klimaforandringerne under Nordisk Råds session. Disse initiativer vil tillige kunne føre til yderligere nordiske indspil til klimapartsmødet i København i 2009.

Identificering af egnede fællesnordiske initiativer og analyser
De nordiske miljøministre og energiministre har drøftet det nordiske globaliseringsarbejde samt forberedelsen af nordiske indsatser forud for klimakonferencen i København i 2009.

Gennem det nordiske miljøsamarbejde har man igangsat en udredning over hvilke fællesnordiske tiltag som det giver mest mening at igangsætte forud for klimakonferencen. Til at gennemføre udredningen har man hyret en nordisk konsulent.

Konsulenten er en tidligere nordisk klimaforhandler som har stort kendskab til de nordiske forhandlingspositioner, processen og som via sit brede netværk vil være i stand til at udpege de centrale punkter, hvor man fællesnordisk kan være med til at bidragepositivt til forhandlingerne. Konsulentens analyse og aktiviteter udarbejdes i nært samarbejde med de nationale nordiske klimaforhandlere for at sikre at de nordiske tiltag er forankret nationalt og supplerer de nationale indsatser. Konsulenten skal desuden komme med forslag til hvordan de fællesnordiske bidrag skal organiseres og gennemføres.

Konsulenten har påbegyndt sit arbejde og en liste af forslag forventes at blive tilsendt Ministerrådet inden årets udgang. Der vil efterfølgende blive taget stilling til hvilke af initiativerne man nordisk ønsker at gå videre med og at tilvejebringe midlerne til at gennemføre de nordiske initiativer.

Ekspert Forum
Som en del af dette arbejde kan det det blive aktuelt at arrangere ekspert forum for at analysere de vigtigste problemstillinger i relation til en fremtidig aftale og for at vurdere mulige løsningsmodeller. Deltagelsen i et sådan ekspert forum kan være udelukkende nordiske eksperter for at sikre et nordisk indspil. Alternativt kan man gennemføre møderne med en langt bredere deltagerkreds bestående af eksperter fra andre lande udenfor Norden, for dermed at sikre et bredere input i processen. Resultaterne fra disse ekspertmøder kan præsenteres ved "side events" ved forhandlingsmøderne og særligt ved COP14 i Warszawa i 2008. Valg af temaer for et sådan ekspert forum og aktiviteter vil først kunne besluttes efter Partsmødet på Bali (COP-13) i december 2007.

Klimaændringernes betydning for Arktis
Med de nordiske landes geografiske placering i forhold til Arktis er det væsentligt at man fællesnordisk gør opmærksom på de arktiske problemstillinger som indspil til de internationale forhandlinger. Særligt vil der være behov for at redegøre for effekten af klimaforandringerne i Arktis og påvirkningerne og konsekvenserne for det globale klima af afsmeltningen af isen i Arktis.

Arbejdet med at synliggøre de arktiske klimaeffekter bør tage sit udspring i den kundskab som er indsamlet i regi af Arktisk Råd under ACIA-rapporten og andre studier der beskriver hav og indlandsisens afsmeltning. Særligt bør man fællesnordisk styrke argumentationen for behovet for yderligere monitorering af klimaforandringernes effekt på det marine miljø, herunder ændringer i Golfstrømmen da de verdensomspændende havstrømme ligeledes påvirker klimaet i Arktis.

En nordisk indsats på dette område vil derfor være af global betydning. Dokumentation og synliggørelse af de arktiske klimaændringer og deres globale påvirkning og konsekvenser kan bidrage til en positiv opbakning til klimaarbejdet og opnåelsen af et godt forhandlingsresultat. Imidlertid bør arbejdet ikke overlappe det arbejde, som i forvejen foregår i Arktisk Råd.

Der henvises til ministerrådets redegørelse om det nordiske forskningssamarbejde om klimaforandringer og dets konsekvenser i Arktis gennem kortlægningen af kundskabs- og koordinationsbehovet. Denne kortlægning vil kunne føre til intensiveret og koordineret forskningsindsats på nordisk niveau.

Klimagruppens aktiviteter
Foruden de ovennævnte indsatser og de forslag som vil blive resultatet af udredningen om et nordisk indspil til klimatopmødet, så gennemføres der en række initiativer i den fælles arbejdsgruppe under Miljø og Energi, nærmere betegnet Klimagruppen. Klimagruppen har en række aktiviteter der skal levere indspil på forskellige områder til de nordiske klimaforhandlere for at fremme processen med at få en ambitiøs klimaaftale ved COP 15. Nedenfor redegøres kort for nogle af disse tiltag:

- Der afholdes workshops for de nordiske klimaforhandlere for uformelt at drøfte forhandlingsrelaterede problemstillinger.
- Der planlægges projekter som skal belyse aktuelle forhandlingstemaer som byrdefordeling, fleksibilitetsordninger og overgangsregler og som skal analysere hvordan man bedst kan få de globale hovedaktører der ikke har forpligtigelser i Kyoto-aftalen med.
- For vækstoptag af CO2 i skove (LULUCF) planlægges et projekt, der ser nærmere på hvordan tiltag for øget optagelse af kulstof og reduceret afskovning kan stimuleres i en ny global klimaaftale efter 2012.
- Der arbejdes med at belyse hvordan man kan få bæredygtig bioenergi ved blandt andet at se på den samlede energieffektivitet og CO2-balance (livscyklus analyse).
- Det planlægges at se på interaktionen mellem byrdefordeling, mål for bæredygtighed og klimatiltag indenfor EU/EØS for at støtte Norden i forhold til den interne EU-proces før COP15.
- Der er lavet et projekt for veje til et klimavenligt Norden med et lavt udslip af klimagasser. Beregningsresultatet antyder at udslippet i Norden kan reduceres med 60 procent frem til år 2050 uden de store økonomiske konsekvenser.
- Der planlægges en workshop som opfølgningen af en analyse af betydningen for Norden af en 2 graders global opvarmning, med særlig fokus på en vurdering af sårbarhed, effekter og tilpasninger til klimaændringer I Norden.

Nordisk Energi Expo
I forbindelse med klimakonferencen i København i december 2009, overvejer de nordiske lande at gå sammen om en EnergiExpo for nye energiteknologier og bæredygtige energisystemer. EnergiExpoen skal bruges til at brande Norden som foregangsregion indenfor området og sætte fokus på de stærke forskningsmiljøer der eksistere i Norden. Derudover skal den give industrien en eksport platform, for at styrke innovations- og konkurrenceevnen i Norden. Samtidig vil EnergiExpoen kunne give inspiration til forhandlingerne ved at demonstrere hvilke muligheder som ligger i at anvende nye energiteknologier samt afkoblingen mellem økonomisk vækst og energiforbrug.

The Nordic Centre of Excellence Programme on Global Change
Nordisk Ministerråd har gennem NordForsk oprettet en række nordiske *Centre of Excellence* programmer (NCoE). Målsætningen med NCoE-programmet om Global Change er at øge kvaliteten og synligheden til nordisk forskning internationalt og at fremme samarbejde og forskeruddannelse i Norden. Programmet har også som mål at støtte specialisering samtidig og en hensigtsmæssig arbejdsfordeling mellem miljøerne i de forskellige nordiske lande. Programmet har fire centres of excellence:

- Research centre on biosphere-aerosol-cloud-climate interactions
- The dynamics of ecological systems under the influence of climatic variation
- Nordic centre for studies of ecosystem carbon exchange and its interactions with the climate system
- The nordic centre for luminescence research

Gennem de nordiske *Centre of Excellence* programmer vil man fællesnordisk øge den forskningsmæssige kapacitet på klimaområdet og dette vil komme til gavn for de nordiske lande ved tilvejebringelsen af forskningsmæssige resultater som kan bidrage til vidensgrundlaget for en ny klimaaftale.

Nordisk Energiforsknings fokus på effekter af klimaændringer
Den nordiske institution Nordisk Energiforskning (NEF) har klima og energi som centrale indsatsområder i sin forskningsstrategi. Siden 2003 har Nordisk Energiforskning haft et forsknings og uddannelses indsatsområde indenfor effekter af klimaændringer. Konkret har det betydet, at et stort tværvidenskabeligt forskningsprojekt (*Impacts of Climate Change on Renewable Energy Sources - Their role in the Nordic energy system)* med deltagelse af mere end 40 forskere fra de nordiske lande har forsket i konsekvenser af klimaændringer på vedvarende energisystemer i de nordiske lande og nærområdet. I perioden 2003-2006 modtog projektet 11,4 MNOK fra Nordisk Energiforskning og har for perioden 2007-2010 fået yderligere 10 MNOK til det videre arbejde.

Et mangeårigt indsatsområde i NEF er energimarkeder, hvor strategiske analyser og fremskrivninger inkluderer omfanget og effekter af klima-ændringer samt forskellige handlingsscenarier. Centrale forskningsprojekter er:
- Nordic Energy Market Integration, Energy Efficiency and Climate Changes
- Nordic Energy, Environmental Constraints and Integration
- Energy Foresight Forum

Forskningsprogrammer for måling og monitorering af drivhusgasser er centralt for udvikling af rene og bæredygtige energiteknologier. Derfor har Nordisk Energiforskning givet input til "*implementing Metrology in the European Research Area*" (iMERA), som har som mål at styrke effekten af de nationale og europæiske forskningsprogrammer. Disse ovennævnte initiativer vil tillige kunne føre til yderligere nordiske indspil til klimakonferencen i København i 2009.

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

eScience strategi

10. oktober 2007

1. eScience strategi beställs och utarbetas

Det goda samarbetet i Norden inom
- Forskning, (stickord NordForsk)
- Utbildning, (stickord Nordic Master och NordPlus)
- Högkapacitetsnätverk och tjänster för universiteten (stickord Nordunet)

har lagt grunden för att man i ministerrådet för utbildning och forskning kunde tillsätta en expertgrupp med uppgift att föreslå en strategi för eScience. Strategin heter Nordic eScience - Research, Education, and Sustainable Infrastructure Services.

eScience möjliggör en ny forskningsdimension; den möjliggör teoriers och modellers prövning virtuellt med hjälp av superdatorer och supersnabba datanätverk. Sådana verktyg både accelererar forskning, möjliggör sådana experiment som i verkligheten inte kunde utföras (t.ex. simulation av utsläpp) och reducerar kostnader av experiment. Denna infrastruktur och know-how är ett viktigt bidrag till upprätthållandet och utvecklingen av nordisk toppforskning.

eScience handlar om globalt samarbete inom vetenskapens nyckelområden och nästa generations infrastrukturer vilka möjliggör detta. eScience infrastrukturer inkluderar datornätverk, superdatorer för beräkningar och visualiseringssystem, förenade databaser och instrumentation som kan användas i nätverk.

eScience inkluderar även Grid, den distribuerade beräkningsteknologin vilken ger tillträde till fjärran resurser och möjliggör samarbete mellan distribuerade virtuella organisationer.

Arbetsgruppen blev klar med strategin i juli 2007. Den är nu under bearbetning således att Nordiska Ministerrådet inhämtar synpunkter till hur berörda intressenter kan bidra till att realisera strategin.

2. Sammandrag över eScience strategin

En utomordentlig grund för nordiskt samarbete inom eScience existerar genom de nordiska nationella datanätverken och superdator infrastrukturerna. Därtill visar existerande nordiska organisationer som NORDUnet och Nordic Data Grid Facility (NGDF) att de nordiska länderna tillsammans kan agera starkare än vart land för sig.

Detta strategiförslag lägger ut en plan för hur nordiskt eScience samarbete kan förstärkas att förse hållbarhet, effektiviserad resursdelning, delade infrastrukturer och delade utbildningsprogram och även klarare organisering av strategisk planering och finansiering samt av ansvarsfördelning.
eScience involverar alla vetenskapsområden, från fysik och astronomi till läkarvetenskaperna, geovetenskaperna, biologi och kemi, socialvetenskaper och humaniora.

Enligt arbetsgruppen som tagit fram förslaget, öppnar eScience nya banor för storskalig samarbetsbaserad forskning med globala perspektiv. I förslaget påpekas att aspekter av eScience typiskt förekommer i alla faser av forskningscykeln, vilket understryker behovet nära samarbete mellan eScience specialister och vetenskapsmän på olika sakområden.

Som svar på Nordiska Ministerrådets begäran om förslag till gemensam eScience strategi understryker eScience arbetsgruppen behovet av långsiktigt hållbart samarbete för att upprätthålla och utveckla nordiska eScience infrastrukturer som nätverk mellan datorer, resurser för beräkningscenter, och Grid infrastruktur.

Arbetsgruppen föreslår vidare att det uprättas tre nya program för att befrämja nordisk eScience forskning och infrastruktur och två nya nordiska eScience utbildningsprogram:

- Ett program för resursering av beräkningsbaserad "grand challenge" forskning
- Ett program för nordisk eScience samarbete med de Baltiska länderna, Europa och bortom Europa
- Nordic Master och doktorsutbildningsprogram om eScience teknologier

För att anskaffa styrning och finansiering föreslår arbetsgruppen att en ny nordisk strategisk eScience kommitté grundas, med medlemmar som är nära anknutna till de nationella forskningsnämnderna och finansieringsorganisationerna och som representerar alla forskningsområden. Kommittén bör placeras under en passande existerande organisation som exempelvis NordForsk.

3. Strategins förankringsåtgärder

Strategin har sänts för kommentering till de nationella forskningsråden, NordForsk, Vinnova och TEKES samt til Ledningsgruppen för nordiskt samarbete inom högre utbildning (HÖGUT), Nordiska samarbetsnämnden för Naturvetenskaper (NOS-N), Nordiska samarbetsnämnden för Medicin (NOS-M), Nordiska samarbetsnämnden för humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning (NOS-HS) och Nordiskt Universitetssamarbete (NUS) för att inhämta synpunkter för hur de förpliktande kan tänka sig att bidra till att strategin realiseras.

4. Framtidsperspektiv.

Med det nya strategiförslaget förnyas och förstärks diskussionen om hur det existerande goda samarbetet skall vidareutvecklas och utformas för att garantera hållbar och långsiktig utveckling av nordiska styrkepositioner.

Arbetsgruppen som tagit fram strategiförslaget beskriver framtidsperspektiven på följande sätt:

"Ett välplanerat och uppföljt nordiskt eScience program kan inom ett femårsperspektiv bjuda ett välfungerande virtuellt system att dela på eScience resurser och kompetenser. eScience teknologiexpertis kan integreras synligt i forskningsgrupper tvärsöver alla vetenskapsfält och ett mera konsistent och sömlöst forskningssamarbete kan komma igång vilket utnyttjar en mångfald av teknologier tvärs över geografiska gränser.
Konkurrenskraften och synlighet av nordiskt forskande på globalt plan skulle förstärkas. Arbetsgruppen I ett 10-årsperspektiv kan Norden ses som en entitet och rollmodell internationellt när det kommer till virtuellt delade eScience resurser. Norden kan bli en världsledande aktör i eScience infrastruktur och teknologiutveckling, med resulterande världsledande forskning på många av vetenskapens områden.
Nordisk industri kan få tillgång till det 21a århundradets teknologiexperter, med kunnighet i de långt framskridna beräkningsteknologier vilka är grunden för service orienterade affärsmodeller och en kunskapsbaserad industri.
Sådant samarbete som kräver väldigt stora datasamlingar, väldigt storskaliga beräkningsresurser och högklassiga visualiseringsfaciliteter, kommer att revolutionera vetenskapliga metoder i det 21. århundradet."

En framgångsrik implementering av åtgärderna beträffande utbildning, infrastruktur och internationellt samarbete inom eScience området har goda förutsättningar att bidra starkt till en ledande roll och attraktionskraft för Norden i den globala forskningsvärlden inom området eScience.

REDOGÖRELSE – DOKUMENT 18

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Kopenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringen och dess konsekvenser i Arktis

– kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet

12 oktober 2007

Denna studie som är framtagen av NordForsk med hjälp av Gaia Consulting Oy innehåller en kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet för en forskningssatsning på klimat och miljöförändringarna i Arktis. Med bakgrund i Nordiska rådets rekommendation 18/2005 beslutade ministerrådet för utbildning och forskning 2005 att kartlägga forsknings- koordineringsbehovet rörande klimatförändringen i Nordens arktiska områden och dess konsekvenser för nordliga samhällen. En förstudie togs fram av CICERO och presenterades på Nordiska rådets session 2006.

Sammanfattning

Det arktiska området, som utgör en unik del av geosfären, har upplevt omfattande förändringar såväl i naturmiljön som i samhällssystemen under de senaste decennierna. Fortsatta utsläpp av växthusgaser kommer med stor sannolikhet under 2000-talet att leda till en global uppvärmning som är större än den vi upplevt under 1900-talet. De senaste forskningsresultaten har identifierat Arktis som ett av de områden som drabbas mest av klimatförändringens konsekvenser.

De nordiska länderna har identifierat klimat- och miljöfrågorna som ett av de gemensamma strategiska samarbetsområdena. Även om klimatförändringen är ett globalt problem, finns det flera argument för de nordiska länderna att fokusera en del av sina resurser speciellt på klimatforskning i de arktiska områdena. Samtidigt är det ytterst väsentligt att förstå, att de snabba förändringarna som pågår i olika arktiska områden inte sker isolerat utan i ett tätt nätverk av återkopplingsmekanismer som är kopplade till andra regionala och globala processer.

När det gäller arktiska klimatfrågor bör förverkligandet av det nordiska samarbetet koncentreras på områden där samarbetet kan erbjuda speciella fördelar för de nordiska länderna och Arktis i sin helhet. Samtidigt ska samarbetet noggrant tillvarata och komplettera andra nationella, regionala eller internationella initiativ.

Denna kartläggning har analyserat förutsättningarna för nordiskt forskningssamarbete i anknytning till klimatförändringen och dess konsekvenser i Arktis. Genom att identifiera prioritetsområden och forskningsinitiativ, där nordisk styrka på ett konkret sätt kan vara till nytta för de nordiska länderna, ska kartläggningen tjäna som ett viktigt planeringsverktyg för nordisk klimatforskning i Arktis.

Kartläggningen har inkluderat en expertanalys av forskningsstatus, luckor, överlappning och potentiella samnordiska synergieffekter. Analysen har utgjort grunden för identifikation av samnordiska prioriteter inom kartläggningens tematiska fokusområden – *Klimatmodeller- och scenarier, Klimatprocessernas effekter, Samhällens sårbarhet och anpassningsstrategier, Övervakning* samt *Övergripande klimatfrågor*.

Med hjälp av bidrag från utvalda klimatforskare och representanter från nationella forskningsråd i Norden har 13 forsknings- och övervakningsinitiativ identifierats där nordiskt samarbete kan erbjuda speciella fördelar för de arktiska områdena. Generellt kan de identifierade initiativen sammanfattas i två huvudområden, dvs. i) initiativ till fördjupade studier i klimatutvecklingen i Arktis genom modellering och observationer av atmosfäriska, marina och terrestra klimatparametrar samt ii) initiativ till fördjupade studier i klimatutvecklingens påverkan på ekosystem och samhälle, utvecklande av riskanalyser, åtgärds- och anpassningsstrategier. Överhuvudtaget lyfter kartläggningen starkt fram sammankopplingarna mellan olika klimatprocesser och det ökade behovet av multidisciplinärt och sektorövergripande arbete med integrerad lokal kunskap.

De identifierade initiativen täcker inte uttömmande alla forskningsluckor och behov i den arktiska klimatforskningen, men representerar forskningsfrågor där ett klart behov för framsteg existerar och där nordiskt samarbete med stor sannolikhet kan erbjuda speciell nytta. Initiativen utgör härmed en solid bas för forskningssamfund och beslutsfattare att utgående från kartläggningens tematiska fokusområden diskutera de forskningsfrågor och initiativ som ska prioriteras för långsiktigt nordiskt klimatforskningssamarbete i Arktis.

Det finns flera olika alternativ till att precisera, planlägga och genomföra de identifierade prioritetsinitiativen, beroende bl.a. på tillgången till finansiella resurser, intresse hos de nationella forskningssamfunden samt på politisk vilja bland nordiska beslutsfattare. Således behöver vi nu en aktiv och öppen debatt om hur valda initiativ optimalt ska föras vidare i olika frågor, bl.a. i) med vilka andra samarbetskonstellationer (nationellt, regionalt, internationellt) forsknings- eller övervakningsinitiativen kan sammankopplas eller koordineras, ii) på vilken policynivå av nordiskt samarbete initiativen ska förverkligas, och iii) med vilka instrument och inom vilken tidsfrist initiativen ska realiseras och finansieras.

Vissa initiativ eller steg kan påbörjas med relativt begränsade resurser. Långsiktigt samarbete förutsätter däremot mer omfattande satsningar och ett klart engagemang för samarbete hos de nationella forskningsråden och beslutsfattarna för forskningsfinansiering i de nordiska länderna. Förverkligandet av samarbete och realiseringen av den samhällelig nytta som forskningssamarbetet kan medföra kräver därtill ett aktivt sektorövergripande samarbete mellan andra beslutsfattare inom den offentliga och privata sektorn.

Vi får regelbundet färska forskningsresultat som ger besked om klimatändringens konsekvenser som i snabb takt fortskrider i Arktis. Klimatforskning på hög nivå ökar samhällens förståelse av klimatprocesser och förbättrar möjligheterna till välinformerade beslut om minskning av utsläpp och om anpassning. Genom noggrant utvalda, gemensamma forsknings- och övervakningsinitiativ kan de nordiska länderna bidra till en mer hållbar utveckling för samhällena och ekosystemen i Arktis.

REDEGJØRELSE – DOKUMENT 19

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Nordplus Rammeprogram 2008-2011

10. oktober 2007

1. Innledning

Nordplus er NMRs største program; hvert år deltar tusenvis av studenter, lærere, elever, forskere, administrativt personell og andre med tilknytning til utdanningsområdet i utvekslinger og mange typer samarbeidsprosjekter og nettverk for økt mobilitet og livslang læring for alle.

Nå står vi foran åpningen av et nytt fire-årig program som vil tilby helt nye muligheter og som gir Norden et viktig verktøy for å videreutvikle styrkeposisjoner og utnytte mulighetene som globaliseringen gir. Nordplus rammeprogram 2008 – 2011 utdyper samarbeidet med de baltiske land og forsterker hele Østersjøregionens konkurransekraft gjennom utviklingen av et dynamisk og attraktivt regionalt utdanningsområde.

Åpning av Nordplus for deltakelse fra Estland, Latvia og Litauen på like fot representerer en ny fase i det nordisk-baltiske samarbeidet og er den første virkeliggjørelsen av ønsker og visjoner om samarbeid mellom de nordiske og baltiske land i partnerskap på likeverdig basis innen MR-Us område, utdanning og forskning.

Dagens sektor-programmer på områdene skole, høyere utdanning og voksnes læring fortsetter og utvikles videre innen det nye Rammeprogrammet. Gjennom utvidelsen fra 5 til 8 deltakerland åpnes det opp for mange nye partnerskap og nettverk. Rammeprogrammet vil også tilby nye muligheter for samarbeid på tvers av utdanningssektorene.

2. Nordplus Rammeprogram – innhold og budsjett

Nordisk Ministerråd for utdanning og forskning (MR-U) besluttet ved sitt møte 1. november 2006 at programvirksomheten på utdanningsområdet samles i et *Nordplus Rammeprogram* for perioden 2008-2011 og at det nye Rammeprogrammet åpnes for deltakelse fra Estland, Latvia og Litauen på like fot med de nordiske land.

Rammeprogrammet, med et årlig budsjett på ca. 63,7 MDKK koordinerer og målretter programaktivitetene på utdanningsområdet under felles overordnet målsetting: ... *å bidra til utvikling av kvalitet og innovasjon i utdanningssystemene i deltakerlandene og til utviklingen av et dynamisk og attraktivt regionalt utdanningsområde*.

De eksisterende sektor-programmene på utdanningsområdet; *Nordplus Junior* for samarbeid på skoleområdet, *Nordplus Voksen* for området voksnes læring og *Nordplus Høyere Utdanning* inkorporeres og videreutvikles fra 2008 i *Nordplus Rammeprogram*. Mobilitet og utveksling vil fortsatt være viktig og det vil bli lagt større vekt på samarbeidsprosjekter som kan gi bidrag til utvikling av utdanningssystemene i de nå 8 deltakerlandene.

Rammeprogrammet vil aktivt fremme tverrsektorielt samarbeid gjennom en egen "horisontal" programdel, *Nordplus Horisontal*. Her kan det gis støtte til samarbeidsprosjekter på tvers av tradisjonelle kategorier og sektorer og til

prosjekter som kan ta opp andre, nye, bredere og mer komplekse problemstillinger og utfordringer. *Nordplus Horisontal* kan også gi støtte til prosjekter som omhandler tema og problemstillinger på språkområdet.

Av betydning for utdanningssektoren skal det også nevnes at NMRs eksisterende program for språkområdet, *Nordplus Språk,* er styrket med midler øremerket for samarbeid og mobilitetsaktiviteter på grunnskoleområdet. Budsjettet for Nordplus Språk er for 2008 på vel 10 MDKK og programmet videreføres fra 2008 som et språkprogram for de nordiske land, utenfor, men assosiert til Rammeprogrammet.

Utvidelse av Nordplus fra 5 til 8 deltakerland på like fot gir nye og spennende samarbeidsmuligheter for alle på hele utdanningsområdet. Det innebærer også at de baltiske landene betaler deltakeravgift etter samme beregningsnøkkel som brukes for de nordiske land og dermed at det totale programbudsjettet for Nordplus øker. Programbudsjettet for 2008 er ca. 63,7 mill. DKK, inkludert innbetalinger fra Estland, Latvia og Litauen. Sammen med Nordplus språk blir det fra 2008 altså omsatt for nesten 75 mill DKK årlig under Nordplus banneret.

3. Nordplus Rammeprogram – grunnlag og bakgrunn

MR-Us beslutning om *Nordplus Rammeprogram 2008-2011* ble fattet etter ekstern evaluering av de eksisterende programmene, konsultasjoner på flere nivå i de nordiske land, konsultasjoner med Estland, Latvia og Litauen og etter å ha hørt synspunkter fra Nordisk Råd. NMR la fram for Nordisk Råds sesjon 2006 "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus programmene". Konsultasjonene med de baltiske landene og Nordisk Råd ble gjennomført i september og oktober 2006 og grunnlagsdokumentet var *"Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus programmene 2008-2011".* Forslaget med Nordisk Råds merknader finnes her:
http://www.norden.org/sagsarkiv/docs/bet_b246nordplus.pdf

Alle konsultasjonsinstansene ga tilslutning til denne MR-Us videreutviklingsplan for programmene, og MR-U kunne i møte 1. november 2006 vedta dokumentet uten endringer som formelt grunnlag for den videre konkrete utformingen av *Nordplus Rammeprogram* 2008-2011.

Dokumentet utgjør kjernen i de tre internasjonale avtalene som MR-U våren 2007 har signert *"by exchange of letters"* med utdanningsministrene i Estland, Latvia og Litauen. Avtalene representerer fullføringen av den utvidelsesprosess for Nordplus som det ble tatt initiativ til ved det felles nordisk-baltiske utdannings- og forskningsministermøtet i mars 2004.

4. Nordplus Rammeprogram – utviklingsarbeidet i 2007

MR-U har lagt til rette for at 2007 brukes som et felles forberedelses- og utviklingsår for nordiske og baltiske myndigheter, aktører og brukere slik at *Nordplus Rammeprogram* kan iverksettes fra 1. januar 2008. Arbeidet har særlig vært konsentret om tre hovedoppgaver; utvikling av styringstruktur, programinnhold og administrasjonsordning for programmet.

Rammeprogrammets styringsstruktur er utviklet. Nordisk-baltiske programkomiteer er oppnevnt av deltakerlandene og konstituert per juni 2007.

Det felles grunnlagsdokumentet *"Nordplus Framework Programme 2008-2011 - Common Programme Document for the Nordplus Programme Committees" er godkjent.* Dokumentet beskriver programmets mål, prioriteringer og hovedretningslinger og gir grunnlag for utlysning av midler for 2008 (*"Nord-*

plus Call for Proposals 2008"). Komiteene er per oktober 2007 i sluttfasen med konkretisering utlysningstekstene. Utlysningen publiseres innen november 2007 med frist 1. mars 2008.

En ny og helhetlig og koordinert Nordplus administrasjonsordning er utformet. Tidligere ordning med et Nordplus programkontor i hvert nordisk land samt Nordplus informasjonspunkt i alle 3 selvstyrende områder, er videreført og samlet. Programkontorene i de 5 nordiske landene samorganiseres i et konsortium der hvert programkontor er hovedadministrator for ett programområde. Ett av kontorene er utnevnt som koordinator. Konsortiet suppleres med Nordplus informasjonskontorer i de baltiske land. Gjennom forpliktende avtaler og et koordinerende ledd sikres helhetlig ansvar, gjennomgående løsninger og effektiv administrasjon og drift av alle deler av *Nordplus Rammeprogram*. Samtidig gir ordningen nærhet til brukerne av programmet i hvert land og målrettet informasjon på alle språk og dette sikrer igjen bred profilering, spredning og oppfølging av erfaringer og resultater fra programmene.

Nordisk Ministerråds Sekretariat i samarbeid med Nordplus programkomiteer og programkontorer utformer opplegg for informasjonskampanjer for *Nordplus Rammeprogram* i deltakerlandene. Kampanjene vil foregå i perioden november 2007 til mars 2008. Et web-basert, *on-line* system for håndtering av søknader og rapporter i programvirksomheten i Nordplus programmene tas i bruk til første søknadsrunde i 2008. Løsningen gir administrasjonsordningen mulighet for grenseovergripende søknadsbehandling i alle 8 land. En samlet Nordplus webløsning vil gi programmet en tydeligere profil og gjøre resultater lettere tilgjengelig for brede målgrupper.

Lanseringskonferanse for *Nordplus Rammeprogram* holdes i København 8.-9. november 2007.

5. Oppsummering

Nordplus Rammeprogram for perioden 2008-2011 representerer fornyelse og koordinering av NMRs programvirksomhet på utdanningsområdet og skaper gode og nye verktøy og arenaer for å utnytte mulighetene og møte utfordringene som globaliseringen gir.
Programmet gir et godt rammeverk for både å prøve ut og å realisere konkrete utviklingsmål for landenes utdanningsystemer; både innen sektorer og mellom sektorer.
Åpning av programmet for deltakelse fra de tre baltiske land vil gi totalt sett mer samarbeid og nye og viktige samarbeidsmuligheter til gjensidig nytte for alle på hele utdanningsområdet i regionen.
NMR legger stor vekt på bred profilering av programaktivitetene og på spredning, deling, oppfølging og utnytting av erfaringer og resultater fra *Nordplus Rammeprogram*.
Programmet vil bli fulgt av et ekspertpanel som bl.a. skal bidra til å identifisere forbedringspotensialer gjennom en midtveisevaluering.

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

8. oktober 2007
Journalnummer

Redegørelse til Nordisk Råd om etablering af Nordisk Genressource Center

Dette dokument med følgende bilag:

- Bilag 1 Forslag til vedtægter for Nordisk Genressource Center
- Bilag 2 Kort baggrundsrapport uden bilag. Hele baggrundsrapporten med bilag kan hentes på følgende web-adresse http://www.norden.org/jord_skog/nordgen/sk/index.asp eller fremsendes efter ønske.

De nordiske samarbejdsministre (MR-SAM) har på sit møde den 5. september 2007 efter anbefaling fra de nordiske ministre for fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug (MR-FJLS) besluttet, at Nordisk Ministerråd opretter en ny institution "Nordisk Genressource Center" fra og med den 1. januar 2008. Nordisk Genressource Center er en fusion af den nordiske institution Nordisk Genbank og de to nordiske samarbejdsorganer Nordisk Genbank Husdyr og Nordisk Skovbrugs Frø- og Planteråd.

MR-SAM har samtidigt med oprettelsen af Nordisk Genressource Center besluttet, at nedlægge Nordisk Genbank som selvstændig institution.

Oprettelsen af Nordisk Genressource Center skal bl.a. ses som en styrkelse og effektivisering af det nuværende nordiske samarbejde om genetiske ressourcer.

Nordisk Genressource Center (NordGen) skal være et nordisk kundskabscenter for genetiske ressourcer og deres bæredygtige anvendelse. Nordisk Genressource Center skal fremme det nordiske samarbejde om bæredygtig forvaltning, udnyttelse og bevaring af genetiske ressourcer til gavn for jordbrug, havebrug (trädgårdsbruk), skovbrug og fødevareproduktion i Norden.

Nordisk Genressource Center skal bygge videre på den kompetence, som allerede findes i det nordiske samarbejde, og i stigende grad anvende denne viden i et tværfagligt og helhedsorienteret perspektiv.

Det skal være muligt for Nordisk Genressource Center, at bidrage positivt til udviklingen af fx fødevaresikkerhed og næringsudviklingen i Norden og i verden. Endvidere skal institutionen bidrage med bæredygtige løsninger på kommende nye udfordringer som f.eks. klimaforandringer, fødevareudvikling og fornybare energikilder mm.

Det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer er i flere evalueringer vurderet til, at være af meget stor nordisk nytte. Samarbejdet er da også unikt i sin organisationsform og værdigrundlag, og har haft stor indflydelse på både EU og internationalt samarbejde og processer. Under MR-FJLS er det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer særdeles højt politisk prioriteret, hvilket også afspejles af, at ministerrådet har egen strategi for genetiske ressourcer. Det forventes, at vigtigheden af de genetiske ressourcer vil øge yderligere over tid, og nordisk genressourcesamarbejde forventes fortsat at være meget centralt i det nordiske samarbejde i fremtiden.

MR-FJLS vedtog på sit møde den 28. juni 2007 en række grundlæggende dokumenter for det fremadrettede arbejde med institutionen. Man godkendte en formålsparagraf med formål, opgaver og virksomhed for Nordisk Genressource Center som fremgår af bilag 1. Endvidere godkendte ministrene principper og procesplan, som vil være retningsgivende for arbejdet med etablering af Nordisk Genressource Center samt en baggrundsrapport (uden bilag) som fremgår af bilag 2.

Baggrundsrapporten redegør for opfølgningen af ministerbeslutningen fra 2006, og indeholder bl.a. en gennemgang af de nuværende organisationer, økonomi, samarbejde med Nordisk Genressource Råd, en meget enkel skitse over Nordisk Genressource Centers organisation, forandringsvision mm. Alle dokumenter kan findes på følgende adresse: http://www.norden.org/jord_skog/nordgen/sk/index.asp eller fremsendes efter ønske.

Endelig godkendte ministrene at oprette en interimbestyrelse for Nordisk Genressource Center. Interimbestyrelsen skal fungere som bestyrelse for etablering af Nordisk Genressource Center frem til 1. januar 2008, hvor en varig bestyrelse nedsættes.

Budgettet for Nordisk Genressource Center er oprettet som selvstændig budgetpost i Nordisk Ministerråds budgetforslag 2008. Samtidigt er budgetposterne for Nordisk Genbank, Nordisk Genbank Husdyr og Nordisk Skovbrugs Frø- og Planteråd nedlagt, og eventuelle overskydende midler fra de tre organisationer vil blive overført til den nye budgetpost i budgetforslaget.

I arbejdet med den fremtidige organisation er alle relevante interessenter blevet løbende orienteret og inddraget i processen. Der vil fortsat i arbejdet blive lagt stor vægt på at sikre en god information og kommunikation. Der er blandt andet oprettet en særlig hjemmeside med information, dokumenter samt spørgsmål og svar om arbejdet med fusionen af de tre nordiske genorganisationer til Nordisk Genressource Center. Hjemmesiden kan findes på følgende adresse: http://www.norden.org/jord_skog/nordgen/sk/index.asp

Baggrundsinformation

De nordiske ministre for fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug vedtog den 6. juli 2006 en beslutning om den fremtidige organisering af det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer. Denne beslutning har dannet grundlag for et omfattende arbejde det seneste år.

På mødet i MR-FJLS den 6. juli 2006 kunne man ikke opnå enighed om etablering af en ny institution. Baggrunden var, at Finland ønskede et bedre grundlag, før man tog endelig stilling til etablering af en ny institution. Finland udbad sig derfor en tænkepause. Ministrene vedtog derfor på sit møde i 2006, at følge op på en del administrative spørgsmål. Endvidere besluttede ministrene, at arbejde frem mod ministermødet i 2007 med det formål, at videreudvikle og fremlægge forslag til en fremtidig nordisk institution for genetiske ressourcer.

En særlig arbejdsgruppe (Genorganiseringsgruppen) har haft ansvaret for det fremadrettede arbejde. Gruppen har bestået af repræsentanter fra Finland, Norge og NMRS. Under MR-FJLS har EK-FJLS (Eksekutiv) haft hovedansvaret, men også EK-FJLS (jordbrug) og EK-FJLS (skovbrug) har været aktivt involveret. Endvidere har de nuværende bestyrelser og personale været inddraget i arbejdet.

Ligestillingsmæssige konsekvenser

I henhold til den af MR-FJLS i 2002 vedtagne ligestillingshandlingsplan for jord- og skovbrugssektorerne i Nordisk Ministerråd, skal der tages hensyn til ligestillingen af mænd og kvinder, når der træffes beslutninger på jordbrugs- og skovbrugsområdet under Ministerrådet.

Forslaget har ingen direkte konsekvenser for ligestillingen mellem mænd og kvinder. Ved udpegning af medlemmer til Interimbestyrelsen for NordGen blev der lagt vægt på en ligelig repræsentation af mænd og kvinder i bestyrelsen. Interimbestyrelsen består således af 7 kvinder og 7 mænd. Man vil i det fortsatte arbejde med Nordisk Genressource Center tage hensyn til ligestillingen mellem mænd og kvinder.

BILAG 1:

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Nordisk Råd

Kopi

Fra
NMRS

Emne:
Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center. Nordisk Råds Session den 30. oktober – 1. november 2007, Oslo, Norge

8. oktober 2007

Formålsparagraf for Nordisk Genressource Center

Vedtægter

for

NORDISK GENRESSOURCE CENTER

fastsat af Nordisk Ministerråd (MR-FJLS) den XXX 2007 og gældende fra og med den 1. januar 2008. Samtidigt ophører vedtægter for Nordisk Genbank fastsat den 28. februar 2000, vedtægter for Nordisk Genbank Husdyr fastsat den 1. januar 1993 og vedtægter for Nordisk Skovbrugs- Frø og Planteråd fastsat den 28. marts 1996.

§ 1

Formål

Institutionens opgaver er at fremme og videreføre det nordiske samarbejde inden for rammerne af dets mandat. Institutionens virksomhed og aktiviteter bør lede til en høj nordisk profil og bidrage til den nordiske nytte således, at der skabes en nordisk merværdi ud over de rent faglige samarbejdsresultater *(Standard for nordiske institutioner)*

Nordisk Genressource Center (NordGen) skal være et nordisk kundskabscenter for genetiske ressourcer og deres bæredygtige anvendelse.

NordGen skal fremme det nordiske samarbejde om bæredygtig forvaltning, udnyttelse og bevaring af genetiske ressourcer til gavn for jordbrug, havebrug, skovbrug og fødevareproduktion i Norden.

NordGens organisation, arbejdsform og aktiviteter skal tilgodese de faglige områders særpræg og indbyrdes samarbejdsmuligheder.

Institutionen udgør en del af Nordisk Ministerråds organisation. For institutionens udadvendte aktiviteter skal relationen mellem Nordisk Ministerråd og institutionen derfor gøres tydelig med henblik på at forstærke den nordiske profil. *(Standard for nordiske institutioner)*

§ 2

Virksomhed og arbejdsopgaver

NordGen har følgende opgaver, at

- arbejde for **bevaring og dokumentering** af den genetiske variation af nordisk materiale fra jordbruget, havebruget og skovbruget med henblik på at bidrage til at sikre biodiversitet, fødevaresikkerhed samt bæredygtig udnyttelse af nordisk genetisk materiale.
- **formidle viden om og synliggøre** arbejdet med genetiske ressourcer.
- bidrage til at udvikle **viden om og grundlag for bæredygtig anvendelse** af genetiske ressourcer.
- fremme forvaltning og **kompetenceudvikling** i de nordiske lande om genetiske ressourcer inden for fødevarer, jordbruget, havebruget og skovbruget herunder forstlig frø og planteforsyning.
- bistå med **rådgivning og teknisk sagkundskab** til medlemslandene ved nationale, nordiske og internationale udredninger og opgaver efter landenes ønsker.
- bidrage til god **koordinering og kontakt** i det fælles nordiske arbejde og mellem nordiske og nationale programmer inden for NordGen's arbejdsområde.
- deltage i **internationalt samarbejde** og bistå ved øvrig nordisk indsats om global bevarelse og bæredygtig anvendelse af genetiske ressourcer inden for jordbruget, havebruget og skovbruget

BILAG 2

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Til
Nordisk Råd

Kopi

Fra
NMRS

Emne
Emne:
Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center. Nordisk Råds Session den 30. oktober - 1. november 2007, Oslo, Norge

8. oktober 2007

Baggrundsrapport om arbejdet med den fremtidige organisering af det nordiske samarbejdet om genetiske ressourcer

1. Ministerrådsbeslutning om organisering af genressourcesamarbejdet

De nordiske ministre for fiskeri, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug drøftede på sit møde den 6. juli 2006 den fremtidige organisering af det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer.

Ministrene vedtog en ministerbeslutning, der består af dels nogle konkrete opfølgningspunkter på det administrative område (beslutningspunkterne 1-4), og dels en beslutning om at tage spørgsmålet om etablering af en fælles nordisk institution op igen (beslutningspunkt 5). EK-FJLS (eksekutiv) har den 21. december 2006 vedtaget den opfølgningsplan som fremgår af bilag 1.

I henhold til punkt 5 i implementeringsplanen skulle der arbejdes videre frem mod ministermødet 2007 med det formål at videreudvikle og fremlægge forslag til en fremtidig nordisk institution for genetiske ressourcer.

Genorganiseringsgruppen, som bestod af Finland, NMRS og Norge, havde ansvaret for den videre proces. Gruppen bestod af formand Ilkka Ruska (Finland), Tuula Pehu (Finland), Per Harald Grue (Norge), Elisabeth Koren (Norge), Tryggvi Felixson (NMRS) og Lise Lykke Steffensen (NMRS).

Frem mod ministermødet den 28. juni 2007 blev der arbejdet med at videreudvikle og fremlægge forslag til en fremtidig nordisk institution for genetiske ressourcer. Finland, Norge og ministerrådssekretariatet havde ansvaret for at fremlægge forslag for EK-FJLS og MR-FJLS. Gruppen lagde stor vægt på kommunikation og inddragelse i processen. I arbejdet med den fremtidige organisation blev alle interessenter løbende orienteret og inddraget i processen. Der vil fortsat i arbejdet blive lagt stor vægt på at sikre en løbende information og god kommunikation.

Der vedhæftes en oversigt over de høringer og møder, der har været i forbindelse med arbejdet med opfølgningen af ministerbeslutningen, som bilag a.

2. Beskrivelse af nuværende organisering af det nordiske arbejde med genetiske ressourcer

Nordisk Genbank (NGB)

Nordisk Genbank (NGB), som blev etableret i 1979, er beliggende i Alnarp, Sverige, og har (ca.)18 medarbejdere på nordisk kontrakt og ca. 25 medarbejdere i alt. Konstitueret direktør er Erling Fimland. Bestyrelsen har i alt 5 medlemmer, et fra hvert nordisk land samt 5 suppleanter. NGB er en nordisk institution, som er projektbaseret og har en række arbejdsgrupper, hvor medlemmerne samarbejder med NGB´s eksperter.

Ifølge vedtægterne har NGB som hovedformål at være et regionalt centrum for vækstgenetiske ressourcer. NGB´s fire arbejdsområder er bevarelse, udnyttelse, vidensoverførsel og ekspertbistand. NGB har et centralt frølager, hvor alt indsamlet materiale er lagret under betryggende former. Som en ekstra sikkerhed findes et sikkerhedslager på Svalbard. Bevarelse af frugt- og bærmaterialet samt vegetativt formeret materiale sker nationalt i samråd med NGB.

Nordisk Genbank Husdyr (NGH)

Nordisk Genbank Husdyr (NGH), som blev etableret i 1984, er beliggende i Ås, Norge. Administrationen udgøres af 1 person samt direktør Erling Fimland. Bestyrelsen har 5 medlemmer, et fra hvert nordisk land, samt 5 suppleanter. NGH er et rammestyret projekt og et samarbejdsorgan, som arbejder netværksorienteret.

Ifølge vedtægterne har NGH til formål at dokumentere og bevare den genetiske variation hos dyr, primært hos husdyr og landbrugsdyr i Norden. NGH´s rolle er først og fremmest at være et informations- og videnscenter og at arbejde for at sikre bæredygtig forvaltning af husdyrgenetiske ressourcer i Norden. Ansvaret for det praktiske arbejde på området ligger hos nationale genressourceudvalg og avlsorganisationerne.

Nordisk Skovbrugs Frø- og Planteråd (NSFP)

Nordisk Skovbrugs Frø- og Planteråd (NSFP), som har samarbejdet i over 35 år, er et nordisk samarbejdsorgan, som består af 2 medlemmer fra hvert af landene Danmark, Finland, Norge og Sverige. Island kan til Rådet udpege 1 eller 2 medlemmer. Rådet udpeger blandt sine medlemmer en formand og næstformand, og har en deltidssekretær som fra 1. juli 2007 vil være placeret ved Norsk Genressurssenter, Ås, Norge. Formand er Ivar Ekanger fra Norges Landbrugs- og Matdepartement.

NSFP er et projekt og et samarbejdsorgan, der fungerer som et nordisk netværk inden for frøforvaltning og planteskoledrift (og dermed også genressource spørgsmål). Rådets arbejde bygger på et netværk i hvert land. Formålet med NSFP er at bidrage til at fremme og forbedre skovbrugets frø- og planteforsyning i de nordiske lande. Størstedelen af NSFPs engagement er knyttet til frø (modning, sanking, lagring, kvalitetsforbedring mv.) og planteskoledrift for det nordiske produktionsskovbrug. Den kompetence, som dette kræver, har samtidig bevirket, at NSFP var den logiske arena på nordisk niveau; også når det gælder mere specifikke genressource spørgsmål for skovsektoren.

Nordisk Skovgenetisk Netværk er en gruppe under NSFP og har 5 medlemmer. Tore Skrøppa, Norsk Genressource Center, er formand for det skovgenetiske netværk.

Nordisk Genressourceråd

Nordisk Genressourceråd er et samarbejdsorgan mellem Nordisk Ministerråds jord- og skovbrugs- og miljøsektorer. Genressourcerådet behandler genressource-spørgsmål af strategisk og politisk betydning. I rådet sidder to medlemmer pr. land samt repræsentanter for de selvstyrende områder. Rådet er grundlagt foråret 2001. Formand for nordisk genressource Råd er i 2007 Marina von Weissenberg fra Miljøministeriet, Finland.

Det overordnede mål for Nordisk Genressourceråd er at udgøre et forum for strategisk diskussion af spørgsmål om genetiske ressourcer og dermed bidrage til opfølgningen af den reviderede strategi "Bæredygtig udvikling - en ny kurs for Norden", samt opfølgning af de målsætninger, som blev fastsat i sektorernes handlingsprogrammer samt strategier for perioden 2005-2008.

3. Opfølgning på ministerbeslutning pkt. 2 - 4 fra Ministermødet i Svolvær 2006

Oversigten "Forslag til opfølgning af ministerbeslutning om det fremtidige nordiske samarbejde om genetiske ressourcer 2006" af 21. dec.2006 (bilag 1) indeholder endvidere følgende punkter:

Pkt. 2 "Forhold mellem Nordisk Genressource Råd (NGR) og øvrige organisationer"

Den 26. januar 2007 blev afholdt et møde mellem NMRS, det finske formandskab, Nordisk Genressourceråd, NGB, NGH og NSFP om Nordisk Genressourceråds mandat.

Ifølge referatet fra mødet (bilag 2) var der enighed om at se den nye institution NordGen som en samlet ramme for de nuværende institutioner og samarbejdet i NGB, NGH, NSFP og Genressourcerådet (NGR).

Det blev konkluderet, at der er behov for en revision af NGR´s mandat, men at det må afvente mandatet for NordGen. NGR vil eksistere uanset NGR´s tilknytning til NordGen. Det finske formandskab vil sørge for en videre debat i NGR.

Pkt. 3 "Videreudvikle det praktiske samarbejde mellem NGR, NGH, NGB og NSFP"

NMRS' økonomiafdeling har udarbejdet et notat om "Kortlægning af ressourceforbruget i de nu eksisterende netværk og genbanker på området for genetiske ressourcer" (bilag 3). Ressourceforbruget er udarbejdet på baggrund af en workshop med NGB, NGH og NSFP.

Det konkluderes, at der i dag totalt benyttes ca. 8 årsværk til administration, og at der sandsynligvis vil være mulighed for en rationalisering af administrationen i den nye institution.

Pkt. 4 "Tæt opfølgning - bedre samordning og samspil (se igennem fuldmagter og vedtægter på tværs af sektorer m.v.)

NMRS har udarbejdet et notat "Gennemgang af styringsgrundlaget i Nordisk Genbank (NGB), Nordisk Genbank Husdyr (NGH) og Nordisk Skovbrugs Frø- og Planteråd (NSFP)" af 19. marts 2007 (bilag 4). Ministerrådet har endvidere udarbejdet et "Skema over ligheder og forskelle i NGB, NGH og NSFP ud fra styrings- og planlægningsdokumenter" (bilag 5). Gennemgangen bidrager til at tegne et billede af, hvilken indsats det videre arbejde skal fokusere på; både for at opnå en god proces og et tilfredsstillende resultat.

I notatet peges bl.a. på:

- NGB er en institution med klart defineret nordisk virksomhed, NGH og NSFP er i princippet tidsbegrænsede.
- Både NGB og NGH har bestyrelser med klart ansvarsområde, hvor ansvarsområdet for NSFP´s råd ikke er nærmere uddybet i styrings- og planlægningsdokumenter.
- I både NGB og NGH er det hhv. institutionslederen og direktøren, der har ansvaret for den daglige drift og ledelse. I NSFP er den daglige og administrative drift sekretariatets opgave.
- NGB har fagligt fokus på plantegenetiske ressourcer, NHG på dyregenetiske ressourcer og NSFP et afgrænset fokus på skovforyngring, frø- og planteforsyning og skovgenetiske ressourcer.
- NGB satser på information, teknik og samarbejde, NGH på formidling og kommunikation, samarbejde og netværk, og NSFP på kommunikation, netværk og at øge almene kompetencer i det nordiske netværk inden for frøforvaltning og planteskoledrift (og dermed også genressource spørgsmål).

Af ligheder kan således nævnes, at NGB og NGH er begge genbanker, NSFP har også bevaringsindsats som element, at alle har fokus på både Norden og nærområderne, EU og andre internationale sammenhænge, og alle anser kommunikations- og informationsindsats som vigtig, tillige med et stærkt samarbejde og netværk, og at alle anser det for vigtigt at deltage i og videreudvikle forskning, generering af viden og kompetenceudvikling.

4. Forslag til en fremtidig nordisk institution for genetiske ressourcer

I processen frem mod ministermødet blev følgende dokumenter godkendt af EK-FJLS (Eksekutiv):

- Forandringsvision – Visionen angiver hvorfor man ønsker en ny fælles institution NordGen (bilag 6).
- Forslag til beslutninger som angivet i bilag 7 - Dette notat angiver beslutninger til og med ministermødet den 28. juni 2007.
- PP om organisation – Et organisationsdiagram for NordGen (bilag 8).
- Forslag til mandat for Interimbestyrelse for NordGen (bilag 9).

På møde i MR-FJLS den 28. juni 2008 blev følgende dokumenter godkendt:

- Principper gældende for det fremadrettede arbejde med Nordisk Genressource Center
- Formålsparagraf for Nordisk Genressource Center

Genorganisationsgruppen indstillede til MR-FJLS at etablere Nordisk Genressource Center (NordGen) pr. 1. januar 2008 som angivet i ovenstående dokumenter. MR-FJLS godkendte denne indstilling på sit møde den 28. juni 2008. MR-SAM besluttede på sit møde den 5. september 2007, at godkende indstillingen fra MR-FJLS om, at oprette Nordisk Genressource Center den 1. januar 2008.

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

18. juni 2007

Oversigt over møder og høringer om organisering af det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer.

I arbejdet opfølgning af ministerbeslutningen om det fremtidige nordiske samarbejde om genetiske ressourcer, og herunder organisering af det nordiske samarbejde om genetiske ressourcer, har der været lagt stor vægt på information, kommunikation og inddragelse af alle relevante parter.

Der har været afholdt følgende møder/høringer i perioden 6. juli 2006 – 15. juni 2007:

Dato	Aktivitet	Parter
2006		
1.-2. november	Orientering	EK-FJLS (Jordbrug)
3. november	Drøftelser om konkrete tiltag til opfølgning af ministerbeslutning	Gen-organiseringsgruppen
4.-5. december	Orientering	EK-FJLS (skovbrug)
22. december	Godkendelse af opfølgningsplan	EK-FJLS (Eksekutiv)
2007		
19. januar	Workshop om opfølgning af ministerbeslutningens punkt 3 om administration og økonomi.	Gen-organiseringsgruppen og NGB, NGH, NSFP og NGR
26. januar	Møde om opfølgning af ministerbeslutningens punkt 2 om NGR's rolle.	Gen-organiseringsgruppen og NGB, NGH, NSFP og NGR
Januar/februar	Indhentning af baggrundsoplysninger fra de nordiske genorganisationer.	NMRS, NGB, NGH, NSFP og NGR
28. februar	Status om fremdrift	EK-FJLS (Eksekutiv)
22. marts	Status om fremdrift	EK-FJLS (Skovbrug)
23. marts	Møde i Gen-organiseringsgruppen. Vedtagelse af fremdriftsplan, organisationsmodel og indstillinger til EK-FJLS og MR-FJLS mm	Genorganisationsgruppen
29.-30. marts	Status om fremdrift og orientering om møde i Genorganisationsgruppen og om kommende høring.	EK-FJLS (jordbrug)
4. april	Skriftlig høring. Udsendelse i høring samt orientering om arbejdet med genorganisering. Svarfrist til den 17. april for bemærkninger.	EK-FJLS (Eksekutiv) EK-FJLS (jordbrug) EK-FJLS (skovbrug) NGB, NGH, NSFP og NGR
23. april	Orientering om arbejdet indkaldelse til møde den 7. maj	NGB, NGH, NSFP og NGR Genorganisationsgruppen

25. april	Møde. Godkendelse af forandringsvision, model for NordGen og beslutninger til MR-FJLS møde samt første drøftelse af formål, principper og interimbestyrelse	EK-FJLS (Eksekutiv)
7. maj	Møde med repræsentanter fra bestyrelser/råd for NGB, NGH, NSFP og NGR. Orientering om arbejdet Mulighed for indspil til formål, principper, interimbestyrelse. Der blev udarbejdet rapport herfra	Repræsentanter fra bestyrelser/råd for NGB, NGH, NSFP og NGR. Genorganisationsgruppen
8. maj	Skriftlig høring og orientering. Høring om formål, principper og interimbestyrelse. Svarfrist den 18. maj	EK-FJLS (Eksekutiv) EK-FJLS (jordbrug) EK-FJLS (skovbrug) NGB, NGH, NSFP og NGR
9. maj	Møde med ledelsen for NGB og NGH.	NMRS Ledelsen i NGB og NGH
9. maj	Oprettelse af kontaktgruppe mellem NMRS, ledelse og medarbejdere	NMRS, ledelse og medarbejdere
14. maj	Møde med personalet i de nordiske genorganisationer. Orientering og mulighed i workshop at komme med indspil og spørgsmål. Rapport udarbejdet herfra	NMRS, Ledelse og medarbejdere i de nordiske gen-organisation
14. maj	Oprettelse af Web-side med dokumenter, spørgsmål og svar på www.norden.org	NMRS
24. maj	Skriftlig høring og orientering. Høring om formål, principper og interimbestyrelse. Svarfrist den 6. juni	NGB, NGH, NSFP og NGR
25. maj	Møde mellem NMRS og formand og sekretær for NSFP om kommunikation og arbejdet med genorganisering.	NMRS og formand og sekretær for NSFP
31. maj	Orientering og status. Mulighed for indspil til formål, principper og interimbestyrelsen.	EK-FJLS (jordbrug og skovbrug)
8. juni	Skriftlig høring og indstilling af medlemmer til Interimbestyrelsen. Svarfrist den 15. juni	EK-FJLS (Eksekutiv) Orientering EK-FJLS (jordbrug) og EK-FJLS (skovbrug) samt NGB, NGH og NSFP
14. juni	Skriftlig høring og orientering. Høring om formål, principper og baggrundsrapport. Svarfrist den 20. juni	EK-FJLS (Eksekutiv) Orientering EK-FJLS (jordbrug) og EK-FJLS (skovbrug) samt NGB, NGH og NSFP

Møder i bestyrelserne for NGB og NGH samt i rådene for NSFP og NGR er ikke medtaget i oversigten. Genorganiseringsarbejdet har med enkelte undtagelser været fast dagsordenspunkt på møderne i NGB, NFSP, NGH og NGR siden sommeren 2006.

EU's Maritime politik og Norden

1. Forstærket opmærksomhed på klodens oceaner

I de seneste år har der været en klar udvikling i erkendelsen af oceanernes betydning for livet på jorden. Ikke kun erkendelsen af, at oceanerne spiller en kritisk rolle for klodens klima, men også en erkendelse af, at oceanernes miljøtilstand er utilfredsstillende, og at oceanernes ressourcer er begrænsede.

Det var først i 60'erne gennem den Nordatlantiske sildebestands kollaps, at det gik op for fiskerne, at havets fiskeressourcer er begrænsede og reelt kunne nedfiskes. Det faktum, at omtrent 80 % af forureningen i havet stammer fra landbaserede forureningskilder, har medvirket til en større erkendelse af, at arbejdet med at formindske forureningen og beskytte havet er en opgave, som vedrører mange landbaserede aktiviteter.

Imens har der været stor vækst i de sektorer, som har økonomiske aktiviteter i oceanerne og heraf følgende forureninger. F.eks. er skibstrafikken stærkt øget, udnyttelsen af olie og gas har også stået for en enorm vækst, og det samme gælder opdræt af laks. Lokalt har der været problemer med planlægning af arealanvendelse af havet til forskellige aktiviteter, som har modstridende interesser.

Den globale erkendelse af behovet for forvaltning af oceanerne er gået i retning af ,at regeringerne i større grad skal se oceanernes problemer i en helhed. Et udtryk for dette er præamblen til Havretskonventionen[1] fra 1982, hvor der står, at landene er bevidste om *"at havområdernes problemer er tæt forbundne og skal betragtes som en helhed"*

Siden Havretskonventionens ratificering er helhedstænkningen kun blevet forstærket, senest i "Johannesburg plan of Implementation of the Summit on Sustainable Developmen" fra 2002, hvor der konkluderes, at sikring af bæredygtig udvikling af oceanerne forudsætter effektiv koordinering og samarbejde.

2. EU's grønbog om Maritim politik

Udvikling af holistiske strategier for bæredygtig udvikling af oceanerne er på dagsordenen. Australien, Canada, USA, Japan og andre lande har gennemgået nationale processer med dette formål. Også Norge har gennem en forvaltningsplan for Barentshavet udviklet marine strategier, som bygger på helhedstænkning.

EU Kommissionens formand Barroso nedsatte en styringsgruppe, bestående af 10 kommissærer og en taskforce i 2005 med det formål at udvikle en maritim politik for EU. Grønbogen *Towards a Maritime Policy for the Union*[2] blev lanceret i juni 2006.

Det overordnede formål med Grønbogen var at invitere til en bred debat om en fremtidig maritim politik for EU.

---

[1] United Nations Convention on Law of the Sea (UNCLOS)

[2] Grønbogen findes på http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy_en.html#com
Websiden indeholder også baggrundsdokumenter til Grønbogen og samtlige skriftlige høringssvar som er modtaget.

Ifølge Grønbogen skal den fremtidige maritime politik bygge på eksisterende EU politikker og strategier: Lissabonstrategien for økonomisk vækst, Gøteborgstrategien for bæredygtig udvikling og EU' marine miljøstrategi. Politikken skal således fremme udvikling i de maritime sektorer økonomisk, socialt og miljømæssigt.

Den maritime politik bygger på en holistisk tilgang til havforvaltning og lægger op til en række tværsektorielle temaer, som reflekterer de enkelte sektorers fremtidige udfordringer.

3. Grønbogens høringsproces

Grønbogen var til offentlig høring i ét år frem til 30. juni 2007. I denne periode har der været afholdt ca. 200 konferencer, workshops mm., og der er indgivet 487 skriftlige høringssvar. Alle 5 nordiske lande har indgivet høringssvar på regeringsniveau.

Ingen gruppering i Nordisk Ministerråd har indgivet høringssvar og der er heller ikke blevet afholdt nogen event om Maritim politik i regi af Nordisk Ministerråd i høringsperioden. Nordisk Råds miljø- og ressourceudvalg har afholdt et miniseminar om EU's Maritime politik i 2006 i forbindelse med et udvalgsmøde i Stockholm.

Ved gennemgang af de nordiske regeringers høringssvar konstateres, at de nordiske regeringer er enige om nytten af en holistisk maritim politik i EU, som bygger på en holistisk tilgang til oceanerne. Regeringerne er også enige om, at en maritim politik skal fremme den økonomiske vækst i sektorerne og skabe flere jobs. Udviklingen skal baseres på den marine miljøstrategi som skal bidrage til et godt og sundt havmiljø.

Citater fra regeringernes høringssvar:

Danmark: "Given the great importance of the maritime sector to the Danish society, Denmark is positive towards the goal of forming a holistic maritime policy.....The development of a holistic maritime policy for Europe should aim at growth and more and better jobs, thus helping to stimulate and ensure a strong, growing, competitive and sustainable maritime economy in harmony with the marine environment."

Finland: "On a general level, Finland supports the Commission's targets related to the joint Maritime Policy. The maritime Policy must be based on sustainable development, taking equally into account the social, economic and environmental considerations of society"

Island: "Iceland welcomes the EU's Green Paper, *Towards a Future Maritime Policy of the Union*, and the EU's intention to develop an Integrated Maritime Policy. It is important to dress the various aspects of policy relating to the sea in a holistic and ambitious manner, as the EU has done with the Green Paper.

Norge: "Norway welcomes the initiative for an EU maritime policy based on holistic and integrated management og the seas and including all relevant sectors.....The approach should rest firmly on the two pillars identified in the Green Paper; The Lisbon Strategy and improvement of the status of the ocean itself"

Sverige: "Sweden welcomes the Commission's initiative for a common maritime policy integrating economic, social and environmental objectives. Sweden also supports the fact that the Commission stresses that common initiatives can only come into question where a clear European added value can be demonstrated"

4. EU's blå bog om Maritim politik (action plan)

EU Kommissionen fremlagde den 10. oktober en blåbog om Maritim Politik som opfølgning af høringsprocessen. Det er to meddelelser fra kommissionen

og to medfølgende dokumenter[3]. Det centrale dokument er den såkaldte blå bog om Maritim Politik (Action Plan)

Den 12. december 2007 vil dokumentpakken blive behandlet i Europaparlamentet.

Målene for en fremtidig maritim politik i EU er ambitiøse. Det er at maksimere bærekraftig brug af hav og søer, opbygning af et kundskabs- og udviklingsgrundlag for den maritime politik, skabe den højeste livskvalitet i kystregionerne, fremme Europas lederskab i internationale maritime anliggender og fremme synligheden af "det maritime Europa."
Blåbogen kan betragtes som et første skridt på vejen til disse mål og mod udviklingen af en helhedsorienteret maritim politik i EU. Dette er en proces som vil tage flere år, og Kommissionen vil fortsætte samarbejdet med myndighederne i medlemslandene og andre berørte parter.

I kommissionens meddelelse introduceres de fem grundlæggende principper for EU' s maritime politik:

Integreret tilgang.	En integreret tilgang vil kunne knytte forskellige eksisterende sektorpolitikker sammen og dermed skabe synergi mellem politikken og økonomiske aktiviteter.
Økosystem tilnærmelse.	De maritime aktiviteter bør udvikles således, at de hverken separat eller kumulativt truer økosystemerne
Subsidiaritet.	Tiltag på fællesskabsniveau bør kun ske, hvor der findes en ægte "added value".
Stakeholder deltagelse.	Der er et udstrakt behov for deltagelse af og dialog med stakeholders, som er involveret i maritime aktiviteter
Dynamisk udvikling.	Den integrerede tilgang vil udvikle processen progressivt og medføre kollektiv lærdom til alle involverede partnere

Kommissionens blå bog om EU's maritime politik indeholder hovedelementerne i den nye integrerede Maritime Politik. Den indeholder en lang række konkrete forslag til handling, som skal medvirke til realiseringen af visionen om EU's have. Disse handlinger er fordelt på syv aktionsområder, som kort skal redegøres for. I det omfang der findes nordiske aktiviteter, som støtter/underbygger EU's aktionsplan, vil de bliver nævnt.

1. Integreret maritim forvaltning
(Integraded approach to Maritime Governance)

Kommissionen vil se på muligheden for at udvikle fællesskabets Maritime Politik med henblik på koordinering på tværs af sektorerne for således at sikre, at der bliver taget hensyn til interaktioner mellem sektorerne.

På samme måde anbefaler Kommissionen landene at opbygge integrerede maritime politikker.

Kommissionen vil også se på reguleringsmæssige hindringer i EU systemet og udarbejde en liste over disse.

[3] COM(2007) 574 provisional version, COM(2007) 575 provisional version, SEC(2007)1278 provisional version og SEC(2007) 1280 provisional version.

Kommissionen vil foreslå etablering af netværk om bedste praksis mellem maritime stakeholders, for således at højne den kollektive viden om havforvaltning.

Norden har i længere tid drøftet integreret havforvaltning, specielt inden for miljø- og fiskeriforvaltning. Der er foretaget flere sammenlignende analyser af Nordisk fiskeriforvaltning, og under Islands formandskab i 2004 afholdtes en international konference "Ocean Governance". Norge har udviklet Forvaltningsplan Barentshavet og vil sandsynligt fortsætte processen på andre havområder. Island har udviklet en strategi for det islandske havområde (Hafið).

2. Redskaber for integreret politik
(Tools for Integrated Policy-Making)

Der skal udvikles et marint observations- og datanetværk, som skal samle og koordinere de eksisterende fragmenterede datasystemer i EU, som er nødvendige data for forvaltningerne, forskningsmiljøerne, kystvagter mm. Dette netværk forventes også at have stor betydning for klimaforskningen.

EU vil også gennemgå hele overvågningssystemet på det marine område, med det formål at forstærke denne gennem en større integration/samarbejde.

Den stadig større konkurrence om marine områder nødvendiggør en velfunderet fysisk planlægning af EU-havene. Marine Spatial Planning (MSP) skal udvikles som det primære instrument i løsningsmodeller for disse udfordringer.

Norden har et stærkt netværk vedrørende MSP. Det nordiske netværk har en central rolle i de to EU projekter, som arrangerede den store konference i Spanien om Marine Protected Areas i september 2007.

3. Maksimere bæredygtig udnyttelse av havet
(Maximising the Sustainable Use of the Oceans and Seas)

Dette temaområde dækker de økonomisk aktive sektorers udvikling og deres interaktioner med det marine miljø. Shipping, EU-havne og skibsværftsindustri er i rivende udvikling. Kommissionen vil fremlægge et fremtidsstudie af maritim transport i sin helhed i forkant af en hvidbog om EU's fremtidige maritime transport.

Kommissionen vil styrke karrieremulighederne for sømænd, idet det konstateres, at en konkurrencedygtig udvikling på området er betinget af højt kvalificerede skibsbesætninger.

Kommissionen vil følge drøftelserne i IMO[4] vedrørende emissioner fra skibe samt lancere en strategi for ophugning af skibe.

De internationale drøftelser angående beskyttelse af marine miljøer og biodiversitet uden for national jurisdiktion skal følges. Disse drøftelser foregår i mange globale og regionale fora. I tillæg til dette vil kommissionen lancere en strategi for biodiversitetsbeskyttelse gennem oprettelse af marine beskyttelsesområder (MPA).

EU vil øge satsningen på bekæmpelse af klimaforandringer, både med reduktion af kuldioxid med off-shore "Carbon Capture and Storage (CCS) og ved at satse på udvikling af adaptive strategier for kystnære områder, katastrofeberedskab og tilpasninger til klimatiske ændringer.

---

[4] IMO= International Maritime Organisation

Kommissionen vil se på fiskernes arbejdsforhold ombord på skibene med det formål at formindske ulykke/skade frekvensen.

Den stigende maritime turisme skal følges, og Kommissionen vil specielt se nærmere på turismen på havet (cruise og leisure boating)

Økosystemtilnærmelsen skal styrkes i EU's fiskeri, og Kommissionen vil udgive en meddelelse vedrørende brugen af økosystemtilnærmelsen i forbindelse med CFP[5]. I tillæg hertil vil EU udvikle en politik vedrørende udsmidning af fisk (discard).

Kampen mod IUU-fiskeri[6] skal fortsættes, og i forbindelse hermed vil Kommisionen udvikle et forvaltningsmæssigt instrument i kampen mod IUU, som kan dækkes af fællesskabslovgivningen.

Kommissionen vil foreslå lovmæssige foranstaltninger på fællesskabsbasis for at kunne regulere destruktiv fiskeripraksis, f.eks. bundtrawling.

Norden har opbygget stærk international ekspertise på flere af de miljømæssige og fiskerimæssige problemstillinger, som nævnes i afsnittet. Det nordiske MSP-netværk kan levere den nødvendige kundskab i drøftelserne vedrørende beskyttelse af biodiversitet uden for national jurisdiktion samt i strategi drøftelserne angående oprettelse af MPA'er

Nordisk fiskeriforvaltning kan - som det også blev stadfæstet på Ministermøde (MR-FJLS) i Pori i juni 2007 - levere bæredygtige løsningsforslag til udsmidningsproblematikken, udvikling af mere miljøvenlige redskaber og ikke mindst til løsninger i kampen mod IUU-fiskeri.

4. Kundskabsopbygning og innovations grundlaget for den maritime politik
(Building a Knowledge and Innovative Base for the Maritime Policy)

En integreret maritim politik må baseres på solid viden om oceanernes dynamik, og hvordan disse bedst kan forvaltes. Der er ingen tvivl om, at der er et enormt behov for intensiv forskning for bedre at kunne forstå oceanografiske og økologiske problemstillinger, som er forbundet med udnyttelse af havenes fornybare ressourcer samt forurening af havene.

De marine sektorer udvikler kontinuerligt ny viden om forureningskontrol, udnyttelse af fornybare ressourcer, dyb-havs minedrift, shipping, blå bioteknologi og viden om en lang række andre maritime erhvervsmuligheder.

Den integrerede maritime politik nødvendiggør en tæt forbindelse mellem forskning og teknologiudvikling samt en fælles udviklingsplatform, som kan udgøre kundskabsbasen i den Maritime Politik.

Kommissionen vil derfor tage initiativ til at udvikle en maritim forskningsstrategi, som skal

- udvikle marine partnerskaber,
- se nærmere på støtte til den forskningsmæssige infrastruktur (forskningsskibe, databaser, kapacitetsudbygning etc.),
- identificere temaer, som vil drage fordele af en tværgående tilgang
- identificere procedurer og instrumenter, som er bedst egnede til den finansielle støtte
- forslå bedst egnede instrumenter til denne strategiudvikling (foresightsmekanismer, konferencer mm)

Parallelt med denne strategiudvikling forbereder Kommissionen lancering af de første "calls for proposals" under 7. Rammeprogram.

---

[5] CFP= Common Fisheries Policy

[6] IUU-fiskeri = illegal, ureguleret og urapporteret fiskeri

Norden kan umiddelbart bidrage med to aktuelle initiativer som kan støtte op om EU's strategiudvikling. Det ene er workshoppen "Is there a Future in Nordic Seafood Research", som pegede på flere strategiske aspekter ved udviklingen af den fremtidige seafood-forskning.

Endvidere er Nordforsk, NICe og Nordisk Arbejdsgruppe for Fiskeriforskning i fællesskab i gang med et foresight studie omkring de marine sektorers strategiske udviklingsmuligheder. Dette arbejde kan med fordel inddrages i EU-processen.

5. Levere højeste livskvalitet i de kystnære samfund (Delivering the Highest Quality of Life in Coastal Areas)

De kystnære regioner genererer 40 % af EU's bruttonationalprodukt og omfatter også 40 % af EU's befolkning. Der forventes en kraftig øgning i de maritime sektorers aktiviteter i lyset af globaliseringen, hvilken indebærer en forøget opmærksomhed på kvaliteten af livet i kystnære områder.

I denne forbindelse ønskes en større gennemsigtelighed i projektstøtteordninger i kystnære regioner, som kan medvirke til at sprede viden om "best practice" mellem kystregionerne. Kommissionen vil også initiere netværk mellem de mest perifere kystsamfund for ad denne vej at afhjælpe isolation og fremme bæredygtig udvikling i disse samfund.

Kommissionen konstaterer en kritisk mangel på troværdige socioøkonomiske data fra de kystnære regioner, som kan danne grundlag for politiske og strategiske initiativer. Dette skal kortlægges og afhjælpes.

6. Fremme europæisk ledelse på det maritime område (Promoting Europe's Leadership in Maritime Affairs)

EU's profil i internationale fora og relationer til partnere skal undersøges og vurderes. Denne undersøgelse skal danne grundlag for mere detaljerede refleksioner over EU's rolle og positioner i international kontekst.

Kommissionen vil udarbejde en database over medlemsstaternes ratificering af internationale aftaler.

I erkendelse af at havene ingen grænser har, vil Kommissionen - med udgangspunkt i den maritime politik - tage initiativ til samarbejde med tredje lande, med hvilke EU deler havområder. For Norden vil rammerne i EU's nordlige dimension danne grundlaget for samarbejdet. Kommissionen vil også udarbejde en rapport vedrørende strategiske emner relateret til det Arktiske hav

7. Øge synligheden af det maritime Europa (Raising the Visibility of Maritime Europe)

Udviklingen af nye tankesæt og innovative mekanismer vil i stor udstrækning være afhængig af kollektiv læring og at integrere "best practice". Stakeholders udgør en væsentlig styrke i den maritime politik, og Kommissionen vil derfor etablere netværk af stakeholders af forskellig observans (marin kulturarv, maritime clusters, kystregioner, øer, etc.)

Kommissionen vil videreføre dens webside med fremdrift på alle sager i den maritime politik.

Endvidere foreslår Kommissionen, at der etableres en "Europæisk maritim dag", årsberetninger angående udvikling af den maritime politik, Maritime priser, atlas of the sea m.v.

5. Nordiske perspektiver i forhold til EU's aktion plan

Det fremgår af ovenstående, at EU Kommissionen er i gang med at søsætte et meget bred og ambitiøs plan, som indeholder over 50 konkrete aktiviteter, som tilsammen skal realisere visionen om den Maritime politik. Inden for de næste to år vil vigtige milepæle i planen, i form af meddelelser, køreplan osv., være realiseret.

I gennemgangen af EU planen har redegørelsen påpeget nordiske initiativer, som matcher de initiativer, som Kommissionen har tænkt at starte nu. Norden kan i forlængelse af de nævnte initiativer med fordel indgå i positivt samarbejde om væsentlige komponenter i EU' maritime politik til gavn for alle parter.

Den grundlæggende styrke, som findes i Nordisk Ministerråd, er den tværgående tænkning og erfaringer med etablering og opfølgning af tværsektorielle initiativer og programmer. Denne styrke vil kunne danne grundlag for et yderst konstruktivt samarbejde med Kommissionen.

Et hurtigt blik på Ministerrådets marine satsninger giver følgende:

MR-U	Forskerskolen Nordic marine Academy (sammen med fiskerisamarbejdet) ét Nordic Center of Excellence med marine elementer, en Nordic master på marine økosystemer og klima
MR-FJSL	Hele fiskersamarbejdet har primært fokus på det marine område. Ca. 20-30 projekter årligt dækkende oceanografi og klima, havbiologi, fiskeribiologi, sociologi og økonomi. Et aktuelt foresightstudie angående marine sektorer i samarbejde med Nordforsk og NICe er igangsat.
MR-NER	Regionalsamarbejdets NORA har marine ressourcer som ét af tre indsatsområder. Kvarkensamarbejdet har projekter på sæl. NICe har flere fiskeriprojekter inden for fisk som fødevare. Arbejder med yderligere marine satsninger
MR-M	Flere marine projekter i regi af Hav og Luftgruppen og Miljø-Fiskerigruppen (sammen med Fiskerisamarbejdet)
MR-SAM	Marine projekter i puljen vedrørende Bæredygtig Udvikling og i det Arktiske program

Oversigten er ikke udtømmende, og der er utvivlsomt mange flere projekter i NMR, som kunne høre hjemme i oversigten. Men oversigten tilkendegiver, at mindst 5 Ministerråd er involveret i marine aktiviteter.

Der foreligger en unik og aktuel mulighed for at udnytte nordiske styrker til at påvirke processerne i EU.

Selve den maritime politik dækker en bred vifte af ressortområder, hvor de nordiske lande allerede samarbejder gennem regelmæssige kontakter, dels bilateralt dels gennem diverse internationale fora. Nordisk Ministerråd vil nu drøfte, om der er behov for, og i givet fald hvordan ministerrådet kan spille ind i kommende drøftelser vedrørende EU's Blue Paper med konkrete erfaringer i medfør af de oven for anførte eksisterende marine programmer og aktiviteter. Ministerrådene bør samtidig tilstræbe sammenhæng i sine marine programmer, så de trækker i samme retning.

DOKUMENT 22

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
Tel +45 3396 0200
Fax +45 3396 0202
www.norden.org

Till

Kopia

Från
Nordiska ministerrådets sekretariat

Ämne
Ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området

24 oktober 2007
07-01297-1

Redogörelse om förslag till ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området

Som ett led i moderniseringen av strukturen i Nordiska ministerrådet beslutade Ministerrådet för social och hälsopolitik (MR-S) på ministermötet den 11-12 juni 2006 att anmoda Ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÄK-S) om att igångsätta en genomgång och värdering av de sex institutioner och två samarbetsorgan som finns på området.

Grundtanken med genomgången av institutionerna och samarbetsorganen var att säkra en större effektivisering på området och en mer målinriktad insats på de prioriteringsområden som finns inom social- och hälsofrågor. En ytterligare målsättning var att förbättra institutionernas roll att fungera som redskap för ÄK-S för att uppnå politiskt uppsatta mål inom ramen för nordisk nytta.

För att genomföra utredningen anlitades en extern expert, Brit Denstad.

Utredningsperson Britt Denstad gav sitt förslag den 15.5.2007, enligt vilket hon föreslår att institutionerna minskas från 6 till 5. Samarbetsorganen Nososko och Nomesko samt tidskriften Social – och hälsovårdsnytt i Norden föreslås fortsätta som förut.

ÄK-S diskuterade på ett extra möte den 29 maj Brit Denstads modell inför ministermötet i juni.

Diskussionen om institutionsanalysen fortsatte under mötet av de nordiska social- och hälsovårdsministrarna i Finland den 11-12 juni 2007, där även önskan om tillsättning av en organisationskommitté lyftes fram. Det har sedan MR-S mötet i juni hållits ett extraordinärt ÄK-S möte den 6 september om institutionsgenomgången samt ett ordinärt ÄK-S möte den 10-11 oktober, där bland annat institutionsgenomgången var en av punkterna på dagordningen. Institutionerna har hållits väl informerade om processen genom ett möte mellan det finska ordförandeskapet, sekretariatet och direktörerna för de nordiska institutionerna på det social- och hälsopolitiska området i direkt anslutning till det extraordinära ÄK-S mötet den 6 september. Information om den framtida institutionsstrukturen på det social- och hälsopolitiska området gick ut till institutioner och samarbetsorgan samt deras styrelser även den 12 oktober.

Det har också förts en dialog om institutionsgenomgången med välfärdsutskottet. Avdelningschef för det social- och hälsopolitiska området på Nordiska Ministerrådet, Kristian Birk, var med på välfärdsutskottets möte

den 25 september och informerade om arbetet med institutionsgenomgången. Brit Denstads rapport har även varit på skriftlig remiss hos Nordiska rådets välfärdsutskott.

Ämbetsmannakommittén har förhandlat sig fram till ett förslag på en ny struktur bestående av två institutioner, den ena med fokus på folkhälsoområdet och den andra med fokus på det socialpolitiska området. Enligt förslaget kommer folkhälsoområdet ha kvar *NHV* som en institution med verksamheten fortsatt placerad i Göteborg. Förslaget anger även att på det sociala området bör de sociala institutionerna, *NSH* (inkl. *NUH*), *NOPUS, NUD* och *NAD*, sammanslås till en institution och få ett nytt namn och en ny styrelse, med huvudsäte i Stockholm. Fram tills det efter förslag från en ny styrelse eventuellt beslutas något annat kommer NUD:s verksamhet även fortsättningsvis bedrivas i Dronninglund, NOPUS' verksamhet bedrivas i Malmö, samt NAD:s och NUH:s verksamheter i Helsingfors.

NIOM föreslås kvarstå som en enskild enhet. Det har diskuterats huruvida NIOM ska omvandlas från en nordisk institution till ett samarbetsorgan. NIOM:s styrelse ställer sig positivt till detta. Sekretariatet kommer i samarbete med NIOM:s styrelse att göra en utredning om konsekvenserna för NIOM om NIOM omvandlas till ett samarbetsorgan fr.o.m. 2009. Beslut om NIOM:s framtida status fattas av MR-S i juni 2008, samt därefter av MR-SAM.

NOMESKO och *NOSOSKO* föreslås kvarstå oförändrade som projektfinansierade samarbetsorgan med fortsatt placering på Sundhedsstyrelsen i Danmark.

Social- och hälsovårdsnytt i Norden föreslås omvandlad till en webbaserad tidning. Tidningen skall även fungera som en del av folkhälsoinstitutionen och den sociala institutionens dagliga verksamhet. Tidskriften föreslås publicerad på Välfärdsportalen.

På ÄK-S mötet 10 oktober preciserade ministerrådets sekretariat sin uppfattning om att en modell med en institution som bedriver verksamhet i flera nordiska länder innebär juridiska svårigheter enligt det nordiska regelverket, särskilt Rättställningsavtalet för de samnordiska institutionerna. Sekretariatet skriver en promemoria om de rättsliga hindren för den föreslagna modellen och redogör för möjliga förslag på lösningar.

En organisationskommitté föreslås tillsatt för att förbereda verkställandet av den framtida institutionsstrukturen på det social- och hälsopolitiska området. Kommittén skall enligt förslaget, förbereda verksamheten genom att bland annat undersöka de juridiska (inklusive arbetsrättsliga), organisatoriska, ledningsmässiga och ekonomiska förutsättningarna för och konsekvenserna av den föreslagna strukturen. Utifrån den gjorda utredningen kommer organisationskommittén att behandla övriga praktiska problemställningar som blir aktuella på det social- och hälsopolitiska området. Organisationskommittén kommer att påbörja sitt arbete så snart mandatet är godkänt av MR-S och medlemmarna till kommittén har utnämnts nationellt.

Organisationskommittén föreslås genom ÄK-S överlåta ansvaret för upprättandet av en ny institution på det sociala området till en interimsstyrelse när det är praktiskt möjligt i processen. MR-S kommer att fatta ett beslut om förslaget till grundandet av den nya institutionen i samband med utnämningen av interimsstyrelsen. Ärendet kommer därefter under hösten 2008 att behandlas och avgöras av MR-SAM.

Den nya strukturen, som är under utarbetning, föreslås träda i kraft 1 januari 2009.

DOKUMENT 23

Nordiska rådet

Dokument 23

Framlagt av:
Presidiet

J.nr. 07-00127-4

Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i officiellt nordiskt samarbete

Med henvisning til Nordisk Ministerråds redegørelse om øget inddragelse af de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde og godkendelse af det såkaldte Ålandsdokument, udtrykker Nordisk Råd sin støtte til de initiativer Nordisk Ministerråd har truffet beslutning om med henblik på at styrke de selvstyrende områdernes deltagelse i det officielle nordiske samarbejde.

Vidare noterar Nordiska rådet specifikt att Artikel 57 i Helsingforsavtalet angående skriftliga frågor skall tolkas enligt följande: Tillämpningen av Helsingforsavtalet har utvecklats så, att – i de fall frågan gäller de självstyrande områdena – landsstyrena på Färöarna och Grönland samt landskapsregeringen på Åland i realiteten ges rätt att inom ramen för den kompetens man har övertagit, vara adressater för – och att svara på – frågor, rekommendationer och framställningar från Nordiska rådet.

Oslo den 1 november 2007,

Nordiska rådets plenarförsamling

Vedtak

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 1/2007

Tidigare nummer:
A 1379/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens Nærområder

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 25 april 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

at opretholde strenge miljø- og sikkerhedsforskrifter i forbindelse med etableringen af eventuelle nye nukleare anlæg og i forbindelse med drift af samt affaldshåndtering og -deponering fra nye og eksisterende anlæg, institutioner, hospitaler m.m. Dette gælder såvel for landenes egne anlæg og processer som for anlæg i de øvrige Østersølande og Nordens Nærområder – i de sidstnævnte tilfælde gennem aktiv påvirkning af relevante internationale fora og ved bilaterale konsultationer

Köpenhamn den 25 april 2007

Dagfinn Høybråten
President

Frida Nokken
Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 2/2007

Tidigare nummer:
A 1379/miljö

Behandlas i:
Miljö- och naturresursutskottet

J.nr. 07-00007-34

Fokus på radioaktivitet i HELCOM's og EU's arbejde

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 25 april 2007 antagit nedanstående framställning efter förslag av Miljö- och naturresursutskottet.

Framställningen har följande lydelse:

> Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer
>
> > *at* hver for sig og igennem HELCOM- og EU-samarbejdet nøje at overvåge udviklingen for Østersøens radioaktive belastning og at arbejde for, at HELCOM's kommende handlingsplan for Østersøen, BSAP, også indfører målsætninger og virkemidler med henblik på at nedsætte den radioaktive belastning til et ufarligt niveau overalt i Østersøen

Köpenhamn den 25 april 2007

Dagfinn Høybråten	*Frida Nokken*
President	Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 3/2007

Tidigare nummer:
A 1407/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00068-15

Nordisk samordnare för gränhindersfrågor

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 25 april 2007 antagit nedanstående framställning efter förslag av Presidiet.

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att tillsammans med Nordiska rådet instifta en nordisk samordnare för gränshindersfrågor i enlighet med principerna som framförs i betänkandet

Köpenhamn den 25 april 2007

Dagfinn Høybråten
President

Frida Nokken
Rådsdirektør

FREMSTILLING

Nordisk Råd

Fremst. 4/2007

Tidligere nummer:
A 1405/miljö

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00010-7

Forvaltning af Østersøen

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 25 september 2007 antagit nedanstående framställning efter förslag av Miljø- og Naturresurseudvalget.

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

1) *at* - hver for sig og i samarbejde - medvirke aktivt til at få vedtaget en ambitiøs HELCOM Handlingsplan for Østersøen i efteråret 2007. En plan, der med forpligtende landevise reduktionsmål, vil lede til et fælles havområde befriet for overgødskning

2) *at* fremme initiativer, der styrker et integreret syn på forvaltningen af Østersøen; herunder i fortsættelse af EU's havpolitik at medvirke til at udvikle Østersøregionen til et europæisk modelområde for en havforvaltning, der koordinerer hensynene til erhvervsudvikling og miljø

3) *at* fremme og gennemføre de initiativer til at nedsætte belastningen af Østersøen, som er foreslået af den 16. Parlamentariske Østersøkonference i Berlin den 28. august 2007 (se bilag 1 til betænkningen) - dels gennem national lovgivning og implementering, dels gennem initiativer i relevante internationale samarbejdsfora som HELCOM, CBSS og EU

Göteborg den 25 september 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 5/2007

Tidigare nummer:
A 1409/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 07-00110-7

Psykiatrivården i Norden

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 25 september 2007 antagit nedanstående framställning efter förslag av Välfärdsutskottet.

Framställningen har följande lydelse:

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet utarbetar och ansvarar för en nordisk strategi för psykiatriområdet som kan skapa ett mervärde genom att utgöra en ram för utbyte och samarbete mellan de nordiska länderna.

Strategin ska innehålla insatser på följande områden:

- En kartläggning av situationen på nordisk nivå när det gäller ansvar och tillgången på kompetent personal för att skolan ska kunna ge stöd och hjälp till barn och unga med psykiska problem. Elevhälsovården i skolan har en mycket viktig uppgift för att tidigt upptäcka ett barn med psykiska problem/sjukdom och det *skall* därför finnas tillgång till en välfungerande elevhälsovård där skolpsykolog ingår.
- Bekämpa stigmatiseringen av psykiskt sjuka i samhället och aktivt arbeta för att likställa psykiskt sjuka med somatiskt sjuka i lagstiftningen. Planera och genomföra en gemensam nordisk informations- och upplysningskampanj om denna grupp i samhället. Skolan är en viktig målgrupp för att uppnå ett långsiktigt och hållbart resultat. Under 2008 genomföra en nordisk konferens för brukare, anhöriga, vårdpersonal och beslutsfattare.
- Stimulera och underlätta för ett ökat nordiskt forskningssamarbete inom en rad olika områden som t.ex. diagnostisering och medicinering av barn med ADHD/Damp, vård- och boendeformer för psykiskt sjuka, riskvärdering vid utskrivning och risker för våld.

Nordiska rådet

Fremst. 5/2007

Tidigare nummer:
A 1409/välfärd

Behandlas i:
Välfärdsutskottet

J.nr. 07-00110-7

- Initiera en utredning och lämna förslag till ökade statliga och kommunala insatser när det gäller bostad och stöd i vardagen för personer med psykiska handikapp/funktionshinder - ge denna grupp människor möjlighet till en meningsfull sysselsättning och en anpassad boendemiljö. Det finns i dag skillnader i tillgången av mobila team som kan ge stöd och vård i patientens egen hemmiljö.
- Ökat samarbete för att höja kvaliteten i vården genom översyn av kvalitetskrav och metoder och resultat. Behandlingsgaranti för psykiskt sjuka likt det som diskuteras och föreslås i Danmark (och i linje med Rek 17/2006 Väntetider för barn och unga inom psykiatrivården i Norden).
- Nordisk satsning på kompetensutveckling och utbildning av personal inom psykiatrivården som t.ex. specialistläkare samt insatser för att öka statusen för att arbeta inom denna sektor. I t.ex. Danmark blir endast ca 2 procent av en årgång medicinstuderande psykiatriker p.g.a. dålig status och image för detta yrke.
- En nordisk Nollvision enligt den svenska nationella psykiatrisamordnarens förslag; ingen med psykisk ohälsa som kommit i kontakt med psykiatrivården ska skada sig själv eller annan på grund av att denne avvisats eller tappats bort av psykiatrivården.
- Strategin ska presenteras senast den 31 december 2008.

Göteborg den 25 september 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

FRAMSTÄLLNING

Nordiska rådet

Fremst. 6/2007

Tidigare nummer:
A 1415/medborger

Behandlas i:
Medborgar- och konsumentutskottet

J.nr. 07-00139-4

Vold mot kvinner og barn i nære relasjoner

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 25 september 2007 antagit nedanstående framställning efter förslag av Medborgar- och konsumentutskottet.

Framställningen har följande lydelse:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at forholde sig til Europarådets kampanje "Stop domestic violence against women" (2006-2008) med at afholde en fælles nordisk konference om temaet.

- Konferencen skal tage udgangspunkt i præsentation og erfaringsudveksling af nationale tiltag hvad angår juridiske og politiske virkemidler, støtte til og beskyttelse af ofrene, dataindsamling og holdningsskabende tiltag som involverer aktiv deltagelse af mænd.
- Nordisk Ministerråd skal på baggrund af eksperternes erfaringsudveksling og identifikation af de vigtigste samarbejdsområder vedrørende bekæmpelse af vold i nære relationer udarbejde et fælles nordisk program med fokus på konkrete initiativer på feltet.

Göteborg den 25 september 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 7/2007

Tidligere nummer:
A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00070-9

Klimainitiativer i Norden og internationalt

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 31 oktober 2007 antagit nedanstående rekommandation efter förslag av Miljø- og Naturresurseudvalget.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

1) *at* samarbejde om en ambitiøs og aktiv nordisk klimapolitisk profil i de internationale fora, der vil fastlægge de kommende års internationale klimaaftaler, jf. Præsidieforslag A 1421/ præsidiet

2) *at* intensivere samarbejdet om gennemførelsen af de nødvendige udslipsreduktioner af klimagasser fra de nordiske lande; bl.a. gennem erfaringsudveksling, udvikling af omkostningseffektive politikker og teknologier, forskningssamarbejde, oplysningskampagner etc.

3) *at* understøtte et nordisk samarbejde om samfundsmæssige tilpasninger til de igangværende og kommende klimaændringer i de nordiske lande; herunder forskning, udvikling af værktøjer til den fysiske planlægning og formidling af praktiske eksempler fra kommuner og regioner, der har gennemført succesfulde tilpasningsinitiativer

4) *at* – gennem aktiv deltagelse i internationale organisationers arbejde og gennem øgning og målrettet anvendelse af nationale midler til udviklingshjælp – understøtte en udvikling i verden, der stopper afskovningen, fremmer den bæredygtige skovdrift og sætter de fattigste og mest klimaudsatte lande i verden bedre i stand til at møde klimaændringerne og til at følge en miljørigtig udviklingsvej

5) *at* arbejde målrettet i internationale organisationer for at fremme etableringen af en global arena, der kan håndtere klimakonflikter og for at fremme et globalt beredskab, der kan håndtere spørgsmålet om klimaflygtninge

Oslo den 31 oktober 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

Nordisk Råd

Rek. 7/2007

Tidligere nummer:
A 1410/miljø

Behandles i:
Miljø- og Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00070-9

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 8/2007

Tidligere nummer:
A 1414/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00076-9

Energieffektivisering og brug af vedvarende energi i offentlige bygninger

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 31 oktober 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljø- og Naturresurseudvalget.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* foretage en struktureret informationsudveksling om initiativer i de nordiske lande til at fremme energieffektivisering og anvendelse af vedvarende energi i offentlige bygninger (blandt andet som implementering af EU-direktiv 2006/32/EF)
2) *at* udarbejde et katalog over gode politiske virkemidler og konkrete, vellykkede eksempler på at effektivisere energianvendelsen i offentlige bygninger i Norden og at fremme anvendelsen af vedvarende energi i disse. Kataloget bør distribueres til alle offentlige myndigheder og institutioner i de nordiske lande

Oslo den 31 oktober 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 9/2007

Tidligere nummer:
A 1419/miljø

Behandles i:
Miljø- og
Naturresurseudvalget

J.nr. 07-00210-14

Vedvarende energi og styrkelse af det baltisk-nordiske el-net

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 31 oktober 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Miljø- og Naturresurseudvalget.

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer, sammen og hver for sig,

1) *at* fremme udviklingen og anvendelsen af vedvarende energiformer i Østersøregionen, så disse energikilder styrkes i forhold til de fossile og kernekraftbaserede kilder. Dette gøres bl.a. gennem:

   a. en målrettet regional indsats i forbindelse med gennemførelsen af EU's fælles energipolitik om vedvarende energi og energieffektivisering

   b. en styrkelse af det regionale energipolitiske samarbejde i Østersøområdet, herunder BASREC-samarbejdet, med henblik på udvikling og fremme af den vedvarende energi samt at forbedre energieffektiviseringen i landene

2) *at* arbejde aktivt for at fremme en tættere sammenknytning af el-transmissionsnettene i Norden, Baltikum og Nordeuropa med henblik på at øge forsyningssikkerheden og muligheden for at benytte en bredt sammensat palet af energikilder i regionen

Oslo den 31 oktober 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 10/2007

Tidigare nummer:
A 1421/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00303-11

Nordisk insats till FN's klimatkonferens i Köpenhamn 2009

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet i Oslo den 31. oktober 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* genomföra undervisningsinitiativ för skolelever om klimatförändringar och FN:s klimattoppmöte med start år 2008

2) *at* arrangere en debat med bred folkelig deltagelse om opnåelse af klimamål, med fokus på det individuelle ansvar samt på de sociale konsekvenser af klimaændringer for de mest berørte samfund og mennesker

3) *att* förestå utställnings- och demonstrationsverksamhet angående förnyelsebar energi och miljöteknologi i samband med FN:s klimatkonferens

4) *att* arrangera nordiska *"roundtables"* med de främsta nordiska energiexperterna i syfte att kunna besluta om ambitiösa energimålsättningar för de nordiska länderna

5) *att* igångsätta projekt för att vidareutveckla nya energilösningar i syfte att minska CO_2 utsläpp, samt att vidareutveckla forskningssamarbetet mellan nordiska och globala forskningsmiljöer

6) *att* i budgeten för Nordiska ministerrådet 2008 och 2009 säkerställa nödvändiga ekonomiska resurser för att genomföra planeringen inför FN:s klimatkonferens 2009

Oslo den 31 oktober 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

Nordiska rådet

Rek. 10/2007

Tidigare nummer:
A 1421/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00303-11

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 11/2007

Tidigare nummer:
B 249/kultur

Behandlas i:
Kultur- och utbildningsutskottet

J.nr. 07-00353-13

MR-U:s strategi for utdannings- och forskningsområdet 2008-2010

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- och utbildningsutskottet.

Nordiska rådet har tillställt Nordiska ministerrådet nedanstående rekommendation:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å gjennomføre "Ministerrådsförslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010" under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

Oslo den 1 november 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

1520

REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 12/2007

Tidligere nummer:
A 1413/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00051-13

Økt nordisk forskningssamarbeid

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- og utdanningsutvalget.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å etablere en dialog med de nasjonale forskningsråd om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid, og løsninger på disse, som ledd i videreutviklingen av det nordiske området for forskning og innovasjon

Oslo 1 november 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 13/2007

Tidligere nummer:
A 1425/kultur

Behandles i:
Kultur- og utdanningsutvalget

J.nr. 07-00356-7

Nordisk samarbeid om små håndverksfag/ -kulturfag

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- og utdanningsutvalget.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

å igangsette en utredning om de små håndverksfagenes situasjon i Norden, og om muligheten for å etablere et nordisk samarbeid om opplæring og utdanning innenfor disse fagene

Oslo 1 november 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDASJON

Nordisk Råd

Rek. 14/2007

Tidligere nummer:
A 1412/velferd

Behandles i:
Velferdsutvalget

J.nr. 07-00050-10

Rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Velferdsutvalget.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *å* ta initiativ til en internasjonal avtale som regulerer rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland
2) *å* samarbeide om å øke utdanningskapasiteten av helsepersonell i utviklingsland
3) *å* samarbeide om tiltak for at utviklingsland beholder en større del av sitt helsepersonell hjemme

Oslo 1 november 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMANDATION

Nordisk Råd

Rek. 15/2007

Tidligere nummer:
A 1427/medborger

Behandles i:
Medborger- og Forbrugerudvalget

J.nr. 07-00377-3

Bekæmpelse af menneskehandel

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborger- og Forbrugerudvalget.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

1) *at* orientere udvalget om ministerrådets igangværende undersøgelse af samarbejdsmulighederne med andre internationale aktører med blik på at kortlægge sammenhængen mellem forlænget ophold for ofrene for menneskehandel og opklaring af bagmandsvirksomhed (jf. rek. 25/2005)

2) *at* udenrigsministrene på Nordisk Råds årlige sessioner redegør (skriftligt eller mundtligt) om initiativer og projekter, der retter sig mod bekæmpelse af menneskehandel i de nordiske og baltiske lande. De årlige redegørelser skal indeholde en status over problemernes omfang samt en oplistning af, hvilke initiativer og projekter ministerrådet vil iværksætte med henblik på at løse problemerne

3) *at* Nordisk Ministerråd prioriterer at afhjælpe de menneskelige konsekvenser af trafficking – f.eks. ved at anvende formandskabspuljen til at yde økonomisk støtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse (*safehouses*) i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel

Oslo, den 1. november 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 16/2007

Tidigare nummer:
A 1408/næring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 07-00041-6

Ny Nordisk Mat - handels- och gränshinder för livsmedelsindustrin

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Näringsutskottet.

Nordiska rådet rekommanderer Nordiska Ministerrådet

1) *att* inom projektet "Ny Nordisk Mat" initiera en kartläggning av handels- och gränshinder mellan de nordiska länderna för livsmedelsindustrin

2) *att* utifrån kartläggningen lägga fram förslag till åtgärder för att lösa de hinder som identifieras

3) *att* inom projektet "Ny Nordisk Mat" öronmärka medel för detta arbete

Oslo den 1 november 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

projektens mål uppfylldes eller inte. Periodiska rapporteringar till Nordiska rådet angående pågående projekt önskas också.

Angående globaliseringsinitiativet

Globaliseringen kommer att vara ett av de mest centrala arbetsområdena i det nordiska samarbetet under 2008. Vid statsministrarnas sommarmöte i juni fattades beslut om att avdela 60 MDKK för globaliseringsarbetet. I ministerrådsförslaget om budgeten för 2008 specificeras finansieringen av dessa 60 MDKK. Nordiska rådet stöder statsministrarnas beslut om att tilldela globaliseringsarbetet 60 MDKK och stöder också ministerrådets förslag till finansieringsmodell. Dock menar Nordiska rådet att det är viktigt att också tänka i ett längre perspektiv, då närmast vad avser budgeten för 2009 och de därpå följande åren. År 2008 används en likviditetssänkning för att delvis finansiera globaliseringsarbetet, vilket lämnar ett en utmaning på 35 MDKK för finansieringen 2009. Det är enligt Nordiska rådet centralt att ha en förnuftig framförhållning så att utarbetandet av budgeten för Nordiska ministerrådet 2009 inte blir en övermäktig uppgift.

Angående klimattoppmötet 2009

Det globala klimattoppmötet i Köpenhamn 2009 kommer att kräva medel for att gemensamma nordiska projekt och insatser skall kunna realiseras. Det rör sig om tre olika kategorier av verksamhet: Energi- och miljöpolitisk koordinering, undervisnings- och folkupplysningsverksamhet samt utställnings- och eventbetonad verksamhet. Det är nödvändigt att avsätta medel för detta redan år 2008. Särskilt insatser riktade mot undervisningssektorn förutsätter tidig planering. Finansieringen av insatserna för klimattoppmötet kommer till viss del att täckas av satsningar i globaliseringsarbetet, men det är nödvändigt att reservera erforderliga medel i budgeten för detta ändamål.

Angående budgetdialogen

Nordiska rådet har tidigare meddelat att man önskar att de olika fackministerråden skall inkopplas i budgetprocessen och att budgeten för de olika sektorerna också dryftas mellan relevant fackministerråd och utskott i Nordiska rådet. Detta är viktigt för att få en bredare förankring av budgeten.

Avvikande åsikt

En minoritet, den konservativa gruppen i Nordiska rådet, önskar en reducering av budgetramen med 3 % vilket motsvarar en reducering på ca 25.758.000 DKK.

Oslo, den 1 november 2007

Dagfinn Høybråten
President

Jan-Erik Enestam
Rådsdirektør

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 2/2006

Tidigare nummer:
A 1399/præsidiet

J.nr. 07-00104-8

Nordiske udfordringer om sameksistens

Intern beslutning

Nordisk Råd beslutter

at vedtage de nordiske hovedudfordringer om sameksistens og at oversende dem som stafet til "Co-existence of Civilizations"-initiativet

Presidiets meddelande

Nordiska rådets rapportör för frågan om kulturell samexistens, Inge Lønning, deltog som Nordiska rådets representant i konferensen "VOICES FROM ASIA: TOWARDS A PROCESS FOR COOPERATION AND SECURITY" i Islamabad den 14-15 februari 2007. Vid konferensen redogjorde Inge Lønning för Nordiska rådets synpunkter och handlingar med hänsyn till initiativet om "Co-existence of Civilizations".

Mot bakgrund av ovanstående föreslår presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 2/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), visepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 1/2006

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

J.nr. 07-00113-5

Rapportör inom området samhällssäkerhet

Internt beslut

Nordiska rådet beslutar

att utpeka en rapportör med uppgift att följa utvecklingen och det nordiska samarbetet inom området samhällssäkerhet

Presidiets meddelande

Presidiet tog i april 2006 ett internt beslut att utse en rapportör med uppgift att följa utvecklingen och det nordiska samarbetet inom området samhällssäkerhet. Presidiet beslutade 13 december 2006 att utse **Inge Lønning** och **Tarja Cronberg** till rapportörer för frågor som berör samhällssäkerhet. Tarja Cronberg lämnade Nordiska rådet i april 2007.

En konkret uppgift för rapportören är att följa ministerrådets genomförande av rådets framställning 5/2006 om att utarbeta en rapport angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet, och att förbereda en konferens under 2007 på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet. Framställningen är ett resultat av rådets behandling av medlemsförslaget A 1364/presidiet om samhällssäkerhet, vilket skedde i en brett sammansatt arbetsgrupp. I ministerrådets meddelande över framställning 5/2006 föreslås att framställningen avskrivs. Presidiet delar emellertid inte denna uppfattning, utan rekommenderar i sitt betänkande över meddelandet att framställningen skall upprätthållas och att man avvaktar ett nytt meddelande nästa år.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 1/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Nordiska rådet

IB 1/2006

Tidigare nummer:
A 1364/presidiet

J.nr. 07-00113-5

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), vicepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

REKOMMENDATION

Nordiska rådet

Rek. 17/2007

Tidigare nummer:
B 248/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

J.nr. 07-00176-15

Nordiska ministerrådets budget for 2008

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 1 november 2007 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Presidiet.

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

1) *att* öka anslaget för 2-2404-2 Nordjobb med 300 000 DKK
2) *att* minska anslaget för 2-4110-1 med 100 000 DKK
3) *att* minska anslaget för 5-0180-3 med 100 000 DKK
4) *att* minska anslaget för 5-1021-1 med 100 000 DKK

Särskilda yttranden

Angående budgeteringen

Budgetgruppen anser att den mångfald av puljer som det opereras med i budgeten är förvirrande och väsentligt försvårar budgetarbetet. Det är viktigt att den nordiska budgeten är tydlig och att politiska prioriteringar lätt kan utläsas i budgeten. Nordiska rådet har förhoppningar om att budgetmoderniseringen skall avhjälpa detta. I generalsekreterarens förslag till budget 2008 opereras det fortfarande med många olika puljer för olika ändamål. Nordiska rådet önskar att samtliga budgetmedel disponeras så att det tydligt framgår vad pengarna skall användas till.

Angående projekt

Nordiska rådet önskar en stramare projektstyrning av de många projekt som är aktiva inom Nordiska ministerrådet, med tydliga målformuleringar och klara succékriterier. Det bör också ske en bättre koordinering av de olika arbetsgruppernas verksamhet för att undvika dubbelarbete och för att kunna tillgodogöra sig resultaten från arbetsgrupperna. Vidare bör avslutade projekt avrapporteras till Nordiska rådet där det klart framgår om

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 1/2005

Tidigare nummer:
A 1341/næring

J.nr. 07-00114-9

EU's direktiv om softwarepatent

Internt beslut

Nordisk Råd beslutter

at orientere EU's Ministerråd for IT og Europa-Parlamentet om nærværende forslag

Presidiets meddelande

I Presidiets meddelande om Internt beslut 1/2005 i 2006 informerade Presidiet att Europakommissionen dragit tillbaka sitt förslag till direktiv efter den första behandlingen i Europaparlamentet var det blev röstat emot förslaget. Därför avvaktade rådet med att kontakta EU:s Ministerråd och Europaparlamentet för att informera om Nordiska rådets synpunkter.

Vid vidarebehandlingen har Kommissionen dragit tillbaka sitt förslag om ett EU direktiv om softwarepatent. Därför har det inte varit relevant för Nordiska rådet att orientera EU och Europaparlamentet. Kommissionen kommer enligt uppgift att återkomma med ett nytt förslag till direktiv om softwarepatent, men det är oklart när detta kommer att ske.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet om IB 1/2005 till handlingarna och *avvaktar nästa års meddelande*.

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), visepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

PRESIDIETS MEDDELANDE OM INTERNT BESLUT

Nordiska rådet

IB 3/2006

Tidigare nummer:
A 1381/medborger

J.nr. 07-00099-10

Anvendelse af hoteller, der ikke medvirker til formidling av sex

Internt beslut

Nordisk Råd beslutter

> *at* vedtage intern instruks om, at kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

Presidiets meddelande

Nordiska rådets hantering av resor är decentral till sin struktur. Det innebär att bl.a. hotellbokningar för Nordiska rådets medlemmar görs av respektive nationellt parlament. Därför har Presidiet anmodat de nationella delegationerna i Nordiska rådet om att upplysa sina respektive parlaments ledningsorgan om att Nordiska rådet, med hänvisning till Internt beslut 3/2006, inte kan använda sig av hotell som förmedlar sexköp.

Relevanta åtgärder har vidtagits i parlamenten för att undvika hotell som inte kan lämna en garanti för att sexköp inte förmedlas. Kravet om att sexköp inte får förmedlas och att personalen ska vara informerad om detta skrivs specifikt in i de samarbetsavtal som parlamenten ingår med hotell och hotellkedjor.

Vad angår Nordiska rådets sekretariat i Köpenhamn avkrävs en skriftlig garanti av ett hotell om att det inte förmedlas sexköp innan man använder sig av ett givet hotell.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår presidiet

att Nordiska rådet lägger meddelandet till handlingarna och anser att IB 3/2006 för rådets del är *slutbehandlad*.

Nordiska rådet

IB 3/2006

Tidigare nummer:
A 1381/medborger

J.nr. 07-00099-10

Göteborg den 25 september 2007

Claes Andersson (vänst)
Árni Páll Árnason (A)
Sinikka Bohlin (s)
Berit Brørby (A), vicepresident
Dagfinn Høybråten (KrF), president
Johan Linander (c)
Lauri Oinonen (cent)
Kent Olsson (m)
Marion Pedersen (V)
Lyly Rajala (saml)
Ole Stavad (S)

Øvrige vedtak under Nordisk Råds 59. sesjon

A. Vedtak om å ikke foreta seg noe

(31. oktober)

1. Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken (A 1402/medborger)

(1. november)
1. Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af en komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet)
2. Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger)
3. Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver (A 1406/miljö)
4. Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København (A 1417/næring)
5. Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd)

B. Vedtak om å ta til etterretning

a. som ferdigbehandlede spørsmål

(30. oktober)
1. Temadebatt om Nordens svar på klimatändringarna (Dokument 8)
2. Statsministrarnas presentation av orförandeskapsprogrammet (Dokument 4)

(31. oktober)
2. Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7)
3. Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5)
4. Forsvarsministrenes redegjørelse (Dokument 6)
5. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd: Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16)
6. Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljø)
7. Medlemsforslag om gemensamma nordiska intitiativ för att versktälla Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö)
8. Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø)
9. Presidieforslag om nordisk insats til FN's klimakonference i København 2009 (A 1421/presidiet)
10. Rapport från Nordiska ministerrådet: The Nordic Region in an International Perspective. Nordic cooperation in an European Framewprk 2006. (Dokument 10)
11. Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området (Dokument 22)
12. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd om "Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet" (Dokument 11)
13. Redogörelse från Nordiska ministerrådet om " Alkoholpolitisk samarbeid i Norden" Dokument 12)
14. Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram (Dokument 13)

(1. november)
1. Ministerrådsforslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2011 (B 249/kultur)
2. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd: Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram (Dokument 19)
3. Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur)

4. Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/kulturdag (A 1425/kultur)
5. Arktisk klimaforskning. Redogörelse från Nordiska ministerrådet (Dokument 15)
6. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd: Redegørelse om eScience Strategi (Dokument 17)
7. Redogörelse fra Nordisk Ministerråd: Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center (Dokument 20)
8. Redogörelse om øget inddragelse af de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde (Dokument 14)
9. Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärka de självstyrande områdernas deltagande i officiellt nordiskt samarbete (Dokument 23)
10. Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af en komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet)
11. Redogörelse om uppföljningsintitativ angående globaliseringen (Dokument 15)
12. Redegørelse fra Nordisk Minsterråd: Redegørelse om EU's maritime politikk og Norden (Dokument 21)
13. Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd)
14. Udvalgsforslag om bekæmpelse af meneskehandel (A 1427/medborger)
15. Redogörelse från Nordiska ministerrådet: Nordisk forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet (Dokument 18)
16. Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9)
17. Meddelelse om fremstilling 3/2007: Nordisk samordnare för gränshindersfrågor
18. Medlemsforslag om ny nordisk mat (A 1408/næring)
19. Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/presidiet)
20. Nordisk samarbejde 2006 - Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed (C 1)
21. Forslag til Nordisk Ministerråds planer og budget 2008 (C 2)
22. Meddelelse om rekommandasjon 13/2003/välfärd: Förebyggande av diabetes
23. Meddelelse om fremstilling 13/2005/medborger: Konference om korruption
24. Meddelelse om rekommandasjon 18/2005/kultur: Arktisk forskning (anden at-sats)
25. Meddelelse om rekommandasjon 19/2005/medborger: Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen
26. Meddelelse om rekommandasjon 23/2005/välfärd: Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade
27. Meddelelse om rekommandasjon 25/2005/medborger: Bekjempelse av menneskehandel (første at-sats)
28. Meddelelse om rekommandasjon 26/2005/medborger: Rapport om bekjempelse av menneskehandel
29. Meddelelse om fremstilling 1/2006/miljø: Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer
30. Meddelelse om fremstilling 2/2006/medborger: Program og principper for det nordiske justitssamarbejde
31. Meddelelse om fremstilling 6/2006/medborger/miljø/næring: Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalie-lovgivning, REACH
32. Meddelelse om fremstilling 7/2006/miljø: Fokus på miljø i Nord (første og tredje at-sats)
33. Meddelelse om fremstilling 8/2006/välfärd: Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion
34. Meddelelse om fremstilling 9/2006/medborger: Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (første og tredje at-sats)
35. Meddelelse om fremstilling 11/200/välfärd: Projekt om kartläggning av utbildningsbehov innom demensområdet
36. Meddelelse om rekommandasjon 12/2006/næring: "Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer
37. Meddelelse om rekommandasjon 13/2006/næring: Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer
38. Meddelelse om rekommandasjon 15/2006/välfärd: Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet
39. Meddelelse om rekommandasjon 19/2006/medborger: Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel
40. Meddelelse om rekommandasjon 20/2206/medborger: Bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse
41. Meddelelse om rekommandasjon 22/2006/kultur: Frivilligsektoren

42. Meddelelse om rekommandasjon 23/2006/kultur: Deklaration om nordisk språkpolitik (første og annen at-sats)
43. Meddelelse om rekommandasjon 24/2006/kultur: Nabolands-tv etter digitaliseringen (annen at-sats)
44. Meddelelse om rekommandasjon 25/2006/kultur: Nordplus-programmene
45. Meddelelse om rekommandasjon 27/2006/presidiet: Nordiska ministerrådets budget för 2007
46. Meddelelse om fremstilling 1/200/miljø: Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens Nærområder
47. Meddelelse om fremstilling 2/2007/miljø: Fokus på radioaktivitet i HELCOM's og EU's arbejde

b. i påvente av nye meddelelser i spørsmålet til neste år

(1. november)

1. Meddelelse om rekommandasjon 5/2003/välfärd: Pensioner och förtidspensionering
2. Meddelelse om rekommandasjon 13/2003/välfärd Förebyggande av diabetes (första attsats)
3. Meddelelse om fremstilling 2/2004/næring: Open Source Software
4. Meddelelse om fremstilling 7/2004/medborgar: Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010
5. Meddelelse om rekommandasjon 18/2005/kultur: Arktisk forskning (første at-sats)
6. Meddelelse om rekommandasjon 25/2005/medborger Bekjempelse av menneskehandel (første at-sats)
7. Meddelelse om fremstilling 5/2006: Rapport och konferens om samhällssäkerhet
8. Meddelelse om fremstilling 7/2006/miljø: Fokus på miljø i Nord (anden at-sats)
9. Meddelelse om fremstilling 9/2006/medborger: Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (anden at-sats)
10. Meddelelse om fremstilling 10/2006/miljø: Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen
11. Meddelelse om rekommandasjon 14/2006/præsidiet: Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens
12. Meddelelse om rekommandasjon 16/2006/välfärd: Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området
13. Meddelelse om rekommandasjon 17/2006/välfärd: Barn och ungas väntetider innom psykiatrivården i Norden
14. Meddelelse om rekommandasjon 18/2006/medborger: Kampagne imod formidling af sexkøb
15. Meddelelse om rekommandasjon 21/2006/miljø: Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken
16. Meddelelse om rekommandasjon 23/2006/kultur: Deklaration om nordisk språkpolitik (tredje og fjerde at-sats)
17. Meddelelse om rekommandasjon 24/2006/kultur: Nabolands-tv etter digitaliseringen (første at-sats)
18. Meddelelse om rekommandasjon 26/2006/næring: Komparativt studie om iværksættere i Norden
19. Meddelelse om fremstilling 3/2007/presidiet: Nordisk samordnare för gränhindersfrågor

C. Vedtak i interne spørsmål

(30. oktober)

1. Godkjennelse av deltakerliste
2. Godkjennelse av dagsorden
3. Godkjennelse av Regler för sessionens genomförande (Dokument 2)

(1. november)

1. EU's direktivforslag til softwarepatent: IB 1/2005
2. Rapportör inom området samhällssikkerhed: IB 1/2006
3. Nordiske udfordringer om sameksistens: IB 2/2006
4. Anvendelse af hoteller der ikke medvirker till formidling af købesex: IB 3/2006
5. Nordisk Råds årsberetning 2006 (Dokument 1)

6. Program för Nordiska rådets arbete 2008 (Dokument 3)
7. Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006 (C 3/kk)
8. Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006 (C 4/kk)
9. Rigsrevisionens beretning til Nordisk Råd og Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006 (C 5/kk)
10. Fastsettelse av tid og sted for sesjonen 2008

E. Valg

(1. november)

1. Val av Nordiska rådets presidium
2. Val av Nordiska rådets president
3. Val av Nordiska rådets vicepresident
4. Val av medlemmar till Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté
5. Val av ordförende och vice ordförande i Nordiska rådets utskott samt kontrollkommitté
6. Val av Valkommitté
7. Val av medlemmar till Nordiska investeringsbankens kontrollkommitté

Presidium, arbeidsutvalg, sekretariat, sakkyndige m.m.

Presidium, arbeidsutvalg, sekretariat, sakkyndige m.m.

Presidium

Claes Andersson, Finland
Árni Páll Árnason, Island
Sinikka Bohlin, Sverige
Berit Brørby, Norge, visepresident
Dagfinn Høybråten, Norge, president
Johan Linander, Sverige
Inge Lønning, Norge
Kent Olsson, Sverige
Lauri Oinonen, Finland
Marion Pedersen, Danmark
Lyly Rajala, Finland
Ole Stavad, Danmark
Erkki Tuomioja, Finland

Arbeidsutvalg

Danmark
Ole Stavad (S), formand
Kristian Pihl Lorentzen (V), næstformand
Allan Niebuhr (KF)
Kristen Touborg (SF)
Anita Knakkergaard (DF)

Finland
Claes Andersson (vänst), ordförande
Lyly Rajala (saml), vice ordförande
Ragnar Erlandsson (ÅC)
Maarit Feldt-Ranta (sd)
Christina Gestrin (sv)
Bjarne Kallis (kd)
Ville Niinistö (gröna)
Janne Seurujärvi (cent)

Island
Árni Páll Árnason (A), formand
Kjartan Ólafsson (Sj.), næstformand

Norge
Inge Lønning (H), leder
Berit Brørby (A), nestleder
Asmund Kristoffersen (A)
Thore A. Nistad (FrP)
Rolf Reikvam (SV)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Dagfinn Sundsbø (Sp)
Anne Margrethe Larsen (V)

Sverige
Sinikka Bohlin (s), ordförande
Kent Olsson (m), vice ordförande
Lars Wegendal (s)
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)
Ann-Kristine Johansson (s)
Stefan Tornberg (c)
Anita Brodén (fp)
Gunilla Tjernberg (kd)
Elina Linna (v)
Jan Lindholm (mp)

Særlig innbudte gjester

Prismottakere

Aaberg, Finn, vinder af Nordisk Råds Miljøpris
Ericson, Eric, vinder af Nordisk Råds Musikpris
Hansen, Bo hr., vinder af Nordisk Råds Filmpris
Fog, Peter Schønau, vinder af Nordisk Råds Filmpris
Korsfeldt, Per, vinder af Nordisk Råds Musikpris
Pedersen, Anita Monnerup, vinder af Nordisk Råds Miljøpris
Seim, Jaan, vinder af Nordisk Råds Musikpris
Stenderup, Thomas, vinder af Nordisk Råds Filmpris
Stridsberg, Sara, vinder af Nordisk Råds Litteraturpris

Nordiske gjester

Bonnier, Eva, förläggare
Brattestå, Hans, Stortingets direktør
Bronebakk, Jørg Willy, ambassadør
Chemnitz, Ellen Kolby, generalsekreterare, Grønlands landsting
Christensen, Sine, ledsager
Dismorr, Ann, ambassadør/kanslichef
Eldring, Line, FAFO
Ericson, Monica, ledsager til Eric Ericson
Etzold, Tobias, forsker, Manchester Metropolitan University
Falbe-Hansen, Anne Mette, fuldmægtig
Forsberg, Anders, Riksdagsdirektör, Sverige
Hämäläinen, Timo, litteraturkritiker
Hansen, Maj-Britt Soll, ledsager til miljøprisvinder
Helgi Bernódusson, Altingets generalsekretær
Hoff, Anne, juryleder for Nordisk Råds Filmpris
Idsø, Njål, forbundsleder
Jagland, Thorbjørn, Stortingets President, Norge
Jensen, Siv, (FrP), oppositionsleder fra Norge
Jörundur Kristjánsson, International sekretær
Karl V. Matthiasson, Vestnordisk Råds president
Killingland, Tore, presentatør
Kuusinen, Katriina, direktør
Lindskog, Peter, informationssekretær, rigsdagen
Max Dager, Direktør, Island
Mejdahl, Christian, formand, Folketinget
Mobacker, Susanne, ledsager til litteraturprisvinder
Motzfeldt, Jonathan, landstingsformand
Niinistö, Sauli, parlamentspræsident
Niklasson, Sofia, Eric Ericsons kammerkor
Nilsson, Lars, förbundsdirektör, Sveriges körförbund
Old, Henrik, formand, Vestnordisk Råd
Olli, Egil, Sametingspresident
Omholt, Vidar, regionsjef
Palshøj, Peter, generalsekretær, Samak
Sahlin, Michael, Sveriges ambassadör i Oslo
Sahlin, Mona (S), oppositionsleder, Sverige
Seim, Ingrid, Eric Ericsons kammerkor
Sigurjóna Sigurdardóttir, ledsager til Halldór Ásgrimsson
Skrolsvik, Jack, generalsekretær, Revmatikerforbund
Stefán Skjaldarson, Islands ambassadør i Oslo
Steingrímur J. Sigfússon, (VG), oppositionsleder, Island
Stenlund, Peter, Finlands ambassadør i Oslo
Stridsberg Mobacker, Eyvind, søn til litteraturprisvinder
Sturla Böðvarsson, parlamentspresident
Sundback, Barbro, lagtingspresident, Åland
Tiitinen, Seppo, riksdagens generalsekretær
Truelsen, Theis, Danmarks ambassadør i Oslo
Westerberg, Per, Sveriges talmand

Internasjonale gjester

Bjørnstad, Vidar, Member of the Norwegian delegation to the Parliamentary Assembly of the Council of Europe
Bogart, Christine, Secretary of the delegation, Benelux Interparliamentary Consultative Council
Bonde, Jens Peter, MP, European Parliament, Vice Chair of the SINEEA delegation
Boytsev, Anatoly, MP, Speaker of the Novgorod Regional Duma, Russia
Cameron, Colin, Secretary-General of the WEU Assembly
Dakhova, Nadezda, Counsellor, the Council of Federation of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Davletova, Fauziya, MP, the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Davletova, Kamilja, MP, the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Dubrovin, Sergey I., MP, the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Dørum, Odd Einar, MP; Leader of the Norwegian Delegation to the WEU Assembly
Hansen, Svein Roald, MP, Vice-chairman of the EFTA Parliamentary Committee
Holm, Jens, MP, European Parliament
Istikhovskaya, Marina, MP, the Parliamentary Association of North-West Russia, Russia
Jankauskaite, Renata, Secretary of the Lithuanian Delegation, Baltic Assembly
Kuzmina, Irina, secretary of the delegation, State Duma, Russia
Laizãne-Jurkãne, Marika, Head of the Secretariat of the Baltic Assembly
Luntsevich, Valentin V., MP, the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Lyskov, Anatoliy, MP, the Council of Federation of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Michiels, Ludy, Secretary General, Benelux Interparliamentary Consultative Council
Oberweis, Marcel, MP, Benelux Interparliamentary Consultative Council
Olsen, Henrik, Principal administrative Officer, SINEAA delegation, European Parliament, Belgium
Popov, Vjacheslav, MP, Head of delegation, the Council of Federation of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Putnina, Ingrida, Secretary of the Latvian Delegation, Baltic Assembly
Raeva, Bilyana, MP, Chair of the European Parliament SINEEA delegation
Reirs, Jãnis, Member of the Presidium, Baltic Assembly, Latvia
Rõngelep, Ene, Secretary of the Estonian Delegation, Baltic Assembly
Sazhinov, Pavel, MP, Murmansk Regional Duma, member of the PANWR, Russia
Shmatkova, Marina, Secretary of the delegation, PANWR, Russia
Shimanov, Alexander, MP, the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Simulik, Valerijus, Vice President, Baltic Assembly, Lithuania
Sitnov, Viktor, MP, the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Solberg, Hill-Maria, MP, Chair of the Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region
Stolyarov, Oleg, MP, the State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Søndergaard, Søren Bo, MEP, European Parliament
Thönnes, Franz, MP, German Bundestag, Parliamentary State Secretary
Tommelein, Bart, MP, Vice President of the Benelux Interparliamentary Consultative Council
Vasiliev, Igor, MP, the Council of Federation of the Federal Assembly of the Russian Federation, Russia
Velliste, Trivimi, Vice President of the Baltic Assembly, Estonia
Walter, Robert, MP, Chairman of the Defence Committee, WEU Assembly
Zommere, Erika, President of the Baltic Assembly, Latvia

Ungdommens Nordiske Råd

Danmark
Flydtkjær, Dennis
Gøtzsche, Lisbeth Sejer, president
Halldorsen, Jacob Leth
Hülsen, Kasper
Jensen, Ruben Kirkegaard
Nepper, Jes Alexander
Stage, Mikkel
Grønland

Petersen, Jane

Finland
Ahonen, Antti
Anttila, Emilia
Flemming, Matilda
Heiskanen, Henni
Hiltunen, Mikael
Korkalainen, Tuomas
Kortelainen, Veli-Pekka
Kortman, Teo
Lindberg, Minna
Seppänen, Tytti

Åland
Eriksson, Ingrid
Fabritius, Niklas

Island
Audur Lilja Erlingsdóttir
Eva Kamilla Einarsdóttir
Páll Heimisson
Thórhildur Halla Jónsdottir

Norge
Bjerkholt, Boye
Bjørnbekk, Fredrik
Erichsen, Elisabeth Toft
Fosse Andersen, Alexander
Granrud, Thomas
Grønn, Ole Henrik
Hammervik, Kristian
Hjelseth, Anja Kristin
Kjelsberg, Christoffer
Olofsson, Andreas
Rolstad, Marit
Tsang, Vicent
Øvregård, Håvard, ordstyrer

Sverige
Almqvist, Erik
Andersson, Magnus
Grannas, Jenny
Petterson, Johan
Wikberg, Marie

Nordiske institusjoner og informasjonskontorer

Abraskevicius, Saulius, Nordisk informationskontor i Vilnius, Litauen
Anisimov, Andrey, projektassistent, Nordisk Ministerrådskontor St. Petersburg
Austin, Kjell, rådgiver, Nordisk Kulturfond
Bellika, Sylvi, styreleder, Nordisk Informationskontor i Alta, Norge
Bergljót Jónsdóttir, direktør, Kulturkontakt Nord
Bergman, Solveig, direktør, NIKK
Bue, Karen, Direktör, Nordiska Kulturfonden
Golubeva, Elena, vicedirektør, Nordisk Ministerrådskontor i St. Petersburg
Goryunova, Svetlana, administrativ assistent, Nordisk Ministerrådskontor i St. Petersburg
Grøntoft, Magnus, projektmedarbejder, Nordisk miljøstrategi for Jord- og skovbrug
Gustad, Elisabeth Lillian, administrasjonssjef, NordForsk
Halm, Niels, direktør, Nordens hus på Færøerne
Hansen, Guri, leder, Nordisk Informationskontor i Alta, Norge
Helgesen, Hilde, seniorrådgiver, Nordisk Innovationscenter
Hellén, Siv, sjefsjurist, Nordisk Investeringsbank
Jensen, Anette, Leder af Nordisk informationskontor i Sønderjylland
Juslin, Åsa, direktør, Nordens institut på Åland
Jørgensen, Birte Holst, direktør, Nordisk Energiforskning
Koponen, Kyra, assistent, Nordisk Investeringsbank
Kristensen, Ivar, administrasjonssjef, Nordisk InnovationsCenter
Kristiansen, Kari-Ann, seniorrådgiver, Nordisk InnovationsCenter
Larsson, Arvid Ahrin, Europahandl., NFS
Liebst, Anna Sophie, projektleder, Hallo Norden
Lona, Hilde, daglig leder, Nordisk Informasjonskontor i Arendal, Norge
Lyberth, Dorthie, formandssekretær, Västnordiska rådet
Löfström, Jamima, informationschef, NIB
Magnea Marinósdóttir, delegationssekr.
Mathiesen, Vivi, seniorrådgiver, Nordisk Energiforskning
Nordberg, Kari Hernæs, Prosjektleder, Hallo Norden
Omholt, Vidar, Senior Manager, Nordisk Investeringsbank
Oxley, Kristin, seniorrådgiver, NordForsk
Palmquist, Hanne, CEO, Nordisk Film & TV Fond
Petterson, Carita, direktør, Nordisk Ministerrådskontor i Estland
Pitkänen, Harro, Senior Director, Nordisk Investeringsbank
Rozite, Vida, seniorrådgiver, Nordisk Ministerrådskontor Letland
Ruud, Espen, kommunikasjonssjef, Nordisk InnovationsCenter

Schreiber, Mads Peter, viceadministrerende direktør, Nordisk InnovationsCenter
Sjövall, Mikael, kommunikationschef NEFCO
Storvik, Kjetil, administrerande direktør, Nordisk InnovationsCenter
Taivainen, Mari, Chef för interessebevakning, Hallo Norden
Thordur Thorarinsson, generalsekretær, vestnordisk råd
Vaagsnes, Tormod, styreleder, Nordisk informasjonskontor, Sør-Norge
Wilén, Henrik, direktör, NIFIN

Foreningene Norden

Alma Sigurðardóttir, projektelder, Foreningen Norden, Island
Djupsund, Sara, Foreningen Norden, Åland
Djuurhus, Høgni, sekretær, Foreningen Norden, Færøerne
Esther Sigurðardóttir, Foreningen Norden, Island
Johansson, Helena, administratör, Foreningen Nordens Forbund
Leyni, Eyrith, forkvinde, Foreningerne Nordens Forbund
Nordh, Malin, Foreningen Norden
Ólafsdóttir, Kristín, generalsekreterare, Foreningen Nordens Forbund
Persson, Kristina, ordförande, Foreningen Norden
Södersten, Foreningen Norden, Sverige
Veierød, Tove, ordförande, Föreningen Nordens Förbund
Wallenius, Mats, generalsekretær, Foreningen Norden

De nasjonale delegasjonenes sekretariater

Danmark
Andreassen, Karen Schack, studentermedhjælper
Hagemann, Henrik, generalsekretær
Hansen, Jonna Sandø, kontorfuldmægtig
Lind, Dennis, kontorelev
Stegemüller, Ulla, kontorfuldmægtig
Villemoes, Katinka, fuldmægtig
Wallberg, Anne, sekretariatschef

Färöarna
Joensen, Høgni, sekretariatschef
Rein, Marius, delegationssekretær

Grönland
Berthelsen, Jensine, partikonsulent
Hansen, Jakob Hartmann, seniorrådgiver
Lennert, Lida Skifte, afdelingschef
Poulsen, Jenseeraq, partikonsulent

Finland
Ahopelto, Christina, byråsekreterare
Eriksson, Magnus, sekreterare för internationella ärenden
Konsala, Miila, expeditionsassistent
Kupias, Leea, ass. för int. Ärenden
Laine, Olli-Pekka, adb-instruktör
Lohiniva, Greta, råd för int. Ärenden
Pekkola, Tapio, sekr. för int. ärenden
Salo, Kari, råd för internationella ärenden
Suomalainen, Elisabeth, bitr. byråchef
Tallqvist, Kristiina, ass. för intern. ärenden
Talvitie, Ossi, överexpeditionschef
Zilliacus, Patrick, råd för internationella ärenden

Åland
Falck, Maj, byråsekreterare
Holm-Johansson, Marine, delegationssekreterare

Island
Lárus Valgarðsson, delegationssekretær
Stígur Stefánsson, afdelingsleder

Norge
Alvsåker, Herborg Fiskaa, hospitant
Andreassen, Bjørn, delegasjonssekretær
Brun, Sølvi, rådgiver
Bäcklund, Solvor, rådgiver
Høge, Laila, førstekonsulent
Myhre-Jensen, Kjell, sekretariatsleder
Ness, Synnøve, førstekonsulent
Noah, Emily, ph. d. student
Oftedal, Eline, rådgiver
Robstad, Bjørn Willy, rådgiver
Syse, Christian, avdelingssjef

Sverige
Alvarson, Dan, internationell assistent
Hemling, Lena, Internationell sekreterare
Hjelm, Eva, internationell sekreterare
Smekal, Eva, sektionschef
Tollin, Ingrid, internationell sekreterare

Nordisk Råds partigruppesekretariater

Den sosialdemokratiske gruppen
Aaltonen, Kristina, partigr.sekretær
Den konservative gruppen
Thunes, Henrik, gruppsekreterare
Midtengruppen
Tikkala, Terhi, generalsekretær
Den venstresosialistiske grønne gruppen
Nikolajsen, Mads, partigruppesekretær

Rådssekretariatet

Avasalu, Urve, sekreterare
Bohlbro, Lærke, studentermedhjælp
Bostrup, Tina, seniorrådgiver
Broman, Kenneth, seniorrådgivare
Cronqvist, Kristina chefskoordinator
Eidenert, Åsa, dokumentations-medarbetare
Ekberg, Kenneth, seniorrådgivare
Enestam, Jan-Erik, rådsdirektör
Helgesson, Ulrica, rådgivare
Haaland, Hilde Elisabeth, dokumentasjonsansvarlig
Poulsen, Halla Nolsøe, koordinator
Rasmussen, Jens Nytoft, rådgiver
Thele, Rune, seniorrådgiver
Wendt, Johanna von, koordinator
Wang, Beate Christine, seniorrådgiver
Widberg, Jan, seniorrådgivare

Nordisk Råd og Ministerråds kommunikasjonsavdelning

Arvidsson, Karin, kommunikationschef
Blichfeldt, Ane Cecilie V., studentermedhjælp
Edman, Patrik, rådgiver
Eriksen, Jakob Tråsdahl, kommunikationsrådgiver
Fröderberg, Magnus, webfotograf
Helgi Thorsteinsson, webredaktør
Haagensen, Klaus Munch, rådgiver
Holmström, Mats, rådgiver
Jansson, Johannes, koordinator
Kinsten, Silje Bergum, kommunikationsmedarbejder
Kveseth, Magne, rådgiver
Olsson, Kjell, grafisk konsulent
Pelttari-Heikka, Sari, rådgiver
Schou-Knudsen, Jesper, rådgiver
Sigfusson, Søren, Webtekniker
Sætre, Eivind, webmedarbejder
Sørensen, Torkil, rådgiver

Nordiska ministerrådets sekretariat

Aas-Hanssen, Tore, afdelingschef
Abudi, Naomi Pagh, rådgiver
Andersen, Søren Juel, rådgiver
Alstad, Ingveig Koht, rådgiver
Bärlund, Kim, rådgiver
Bender, Anne Sofie, rådgiver
Birk, Kristian, afdelingschef
Bock, Nikolaj, rådgiver
Bogason, Loa, rådgiver
Børner, Maj, Direktionskoordinator
Clausen, Joachim, rådgiver
Cornett, Lars Friis, rådgiver
de Palo, Maria-Pia, rådgiver
Dinsen, Jesper, servicemedarbejder
Dunker, Cathrin, koordinator
Ekenger, Mats, rådgiver
Felixson, Tryggvi, afdelingschef
Fransson, Karin, administrativ medarbejder
Gallardo, Jean-Yves, rådgiver
Halldór Ásgrimsson, generalsekretær
Heinämaa, Riitta, rådgiver
Holmer, Birgitte, koordinator
Hornbech, Trine, rådgiver
Jørgensen, Charlotte D., webmedarbejder
Kofoed Pedersen, Ane, rådgiver
Kucer, Rebecka Wallin, seniorrådgiver
Lagerwall, Anita, afdelingskoordinator
Lindblad, Johan, rådgiver
Lindegaard, Josephine, koordinator
Madslund, Merete, koordinator
Melander, Fredrik, rådgiver
Möller, Christian, rådgiver
Mårtensson, Randi Baad, afdelingskoordinator
Olsen, Vagn Egede, avdelingschef
Peltonen, Carita, rådgivare
Rahunen, Mia, akademisk medarbejder
Runeberg, Kate, rådgivare
Sjöström, Petra, koordinator
Steffensen, Lise Lykke, rådgiver
Stilbo, Frank, intendent
Svinth, Dorthe Elise, stabsrådgiver
Talling, Niklas, akademisk medarbejder
Titlestad, Gard, avdelingsjef
Vigh, Pia, rådgiver
Wallin, Helena, rådgiver
Yndeheim, Ola, rådgiver
Øxseth, Bente, koordinator

Referenter/stenografer

Danmark
Karsten Jensen
Lars Busch Nielsen
Nanna Kleist
Alice Frejo Varder
Inge-Lise Rasmussen
Kerstin Tensing Larsen

Norge
Marit Brunner
Anneli Horgen
Anne Jarnæss
Cecilie Moen
Gro Nesland
Jorun Waaden

Finland
Birgi Filppa
Anita Karrento
Jari Niittuinperä
Paula Nyholm
Marja-Leena Stenman
Niklas Varisto

Sverige
Agneta Bernström
Lisbeth Davidsson
Birgi Filppa
Kristina Grönholm
Roland Nilsson

Tolker

Aellig, Taina
Ahonen, Aino
Almås, Elena
Antinjuntti, Kristiina
Blomster, Paula
Borch, Gytte
Borgþor S. Kjærnestad
Bryn, Anne
Buggeskov, Elena
Granlöf, Mikael
Gudrun Gudjinsdottir
Hellström, Sirpa
Henderson, Karin
Hiltunen, Jaana
Jóhann Hlíðar Hardarson
Jussila, Ahti
Kaljunen, Riitta
Khusnutdinov, Ramil
Larsen, Stein
Leppälä, Pia
Liljeström, Marjatta
Lönnroth, Maj
Myllymäki, Aija
Nerdrum, Leif
Peerless, Aase
Repin, Aleksei
Ravimo, Essi
Salvör Aradóttir
Schenck, Linda
Sjelvgren, Tiina
Turganova-Lööw, Alexandra
Törmő, Annica
Vik-Tuovinen, Gun-Viol
Vähälummukka, Vappu
Zoëga, Anne

Rissanen, Laura, specialmedarbetare
Ruska, Ilkka, överdirektör
Salko-Aho, Marika
Salmi, Harri, enhetschef
Sarjo, Kristina, finansråd
Suikkari-Kleven, Satu, konsul
Söderlund, Caj, legationsråd
Toivainen, Antero, finansråd
Vesanto, Taina, jordbruksråd
Vilo, Anja, protokolkoordinator
Waltari, Maria, överinspektör
Ylinen, Ann-Britt, konsultativ tjänsteman

Åland
Blomqvist, Helena, byråchef
Eliasson, Yvonne, avdelningschef
Lönnblad, Jan-Ole, byråchef
Nyholm, Conny, finanschef
Slotte, Niclas, avdelingsjurist
Westerholm, Gunnar, NSK-ledamot

Island
Berglind Ásgeirsdóttir
Bolli Þór Bollason, departementschef
Baldur Guðlaugsson, departementschef
Dora Gisladottir
Einar Jörundsson, expeditionschef
Einar Karl Haraldsson, politisk rådgiver
Einar Magnússon, expeditionschef
Estrid Brekkan, ambassaderåd
Guðmundur Árnason, departementschef
Hanna Kristín Friðriksson, rådgiver
Hanne Fisker, fuldmægtig
Hugi Ólafsson, kontorchef
Hörður Harðarson Bjarnason, ambassadør
Ingi Valur Jóhannsson, afdelingsleder
Ingimar Einarsson, afdelingschef
Kari Jónsdóttir, sekretær
Karitas H. Gunnarsdóttir, afdelingschef
Kristinn Hugason, seniorrådgiver
Nikulás Hannigan, kontorchef
Ragnhildur Arnljótsdóttir, departementschef
Ragnheiður Harðardóttir, sagkyndig
Sigurður Guðmundsson, sagkyndig
Snjólaug Ólafsdóttir, afdelingschef NSK
Stefán Ásmundarson, expeditionschef
Sturla Sigurjónsson, ambassadør og udenrigspolitisk rådgiver

Holm, Pia Gjesme, rådgiver

Norge
Aaraas, Sissel, rådgiver
Aasland, Morten, spesialrådgiver
Andenæs, Hæge, ekspedisjonssjef
Andersen, Cathrine, seniorrådgiver
Andersen, Ole T., avdelingsdirektør
Antal, Astraea, førstekonsulent
Bakke, Andreas, rådgiver
Berg, Eivind, seniorrådgiver
Berge, Kristin, departementsråd
Clemet, Fridtjov, tidl. ekspeditionssjef
Dysvik, Vebjørn, seniorrådgiver
Edna, Ole Jacob, underdirektør
Ekanger, Ivar, avdelingsdirektør
Engebretsen, Jon Dahl, underdirektør
Eriksen, Torbjørn Giæver, statssekretær
Ervik, Helga F., seniorrådgiver
Fisher, Anette, medarbejder
Fjellheim, Svein, statssekretær
Frisak, Nina, regjeringsråd
Glosli, Anne Marie, avdelingsdirektør
Gorholt, Henning, ekspedisjonssjef
Grande, Rigmor Duun, avdelingsdirektør
Grue, Per Harald, departementsråd
Gundersen, Eilif, seniorrådgiver
Gutterød, Jørn, seniorrådgiver
Haugan, Marthe, rådgiver
Hauge, Terje, avdelingsdirektør
Havnen, Ingvard, ekspedisjonshef
Heder, Eivind, ekspedisjonssjef
Hernes, Øyvind, ambasssadesekretær
Hole, Arni, ekspedisjonssjef
Holtedahl, Cathrine, førstekonsulent
Hågå, Audun, avdelingsdirektør
Ingebrigtsen, Halvard, statssekretær
Kosiander, Pino, seniorrådgiver
Kristiansen, Roy, ekspedisjonssjef
Kristoffersen, Ragnar, Tidl. fylkesordfører
Larsen, Rolf, avdelingsdirektør
Larsen, Torgeir, avdelingsdirektør
Larsen, Trine Lie, politisk rådgiver
Leknes, Jørund, politisk rådgiver
Lian, Vigdis, Direktør, Det Norske Filminstitut
Lönn, Johanna, medarbejder
Løvik, Ottar, informasjonssjef
Markusson, Kjersti, statssekretær
Myhren, Kjell, ekspedisjonssjef
Maland, Runar Bjørkvik, medarbejder
Mosberg, Simen, medarbejder
Næss, Rolf, underdirektør
Opem, Jon, seniorrådgiver
Rasmussen, Alf, seniorrådgiver
Riise, Tore, spesialrådgiver
Roderburg, Elisabeth, ekspedisjonssjef
Rørslett, Unni, seniorrådgiver
Sandborg, Guri, avdelingsdirektør
Sandsten, Anne Lene Dale, avdelingsdirektør
Schjøtt-Pedersen, Karl Eirik, statssekretær
Sheikh, Ibrahim, medarbejder
Singsaas, Hilde, statssekretær

Politisk sakkyndige

Ahlroth, Asta, kommunikationssekreterare (VSG)
Angell, Christian, Internasjonal sjef (K)
Bakas, Ann, organisatorisk sekreterare (SD)
Carlsson, Yasmine, politisk sekreterare (VSG)
Dybing, Svein, politisk sekretær (S)
Færø, Silja a Borg, medlemssekreterare (VSG)
Linde, Ann, partisekreterare (S)
Lund, Karen, studentermedhjælper (S)
Lyngstad, Arne, seniorrådgiver (M)
Moe, Geir, sekretariatsleder (FrP)
Óttarsson, Andri, selfstændighedspartiets generalsekretær (K)
Pitkänen-Brunnsberg, Jannica, politisk medarbejder (M)
Ryssdal, Reidar, politisk rådgiver (VSG)
Seip, Marianne, politisk sekretær (S)
Schlingman, Per, partisekretær (K)
Silja á Borg Færø, sekretær (TF)
Stenström, Oscar, utrikespolitisk sakkunnig (S)
Steingrímur Sigurgeirsson, rådgiver (VSG)
Søndergård, Pernille, politisk sekretær (VSG)
Undahl, Jenny, rådgiver (K)

Sakkyndige

Danmark
Agerhus, Nils, kontorchef
Barnholt, Gunvor, specialkonsulent
Boesen, Solveig, specialkonsulent
Hermansen, Jesper, afdelingschef
Høbye, Lars, akademisk medarbejder
Jensen, Karsten Ankjær, kontorchef Norden
Jørgensen, Ole Fester, fuldmægtig
Korsholm, Søren, ministersekretær
Krogh, Christen, fuldmægtig
Marcussen, Karin, kontorchef
Møller, Grethe Fenger, fuldmægtig
Nielsen, Henrik Bo, direktør, Det Danske Filminstitut
Nørlyng, Katrine, fuldmægtig
Plesner, Liselotte, Politisk direktør, ambassadør
Rasmussen, Carl Bjørn, fuldmægtig
Rasmussen, Torben Kornbech, direktør
Sand, Jens Bjerg
Svenningsen, Søren Bukh, kontorchef
Zaane, Peter van, fuldmægtig

Færøyene
Dalsgaard, Jóannes, Landsstyret
Hansen, Poul Gert, departementschef
Hanusardóttir, Marjun, departementschef
Lamhauge, Peter Alberg, departementschef
Larsen, Eyðbjørn, afdelingsdirektør
Petersen, Petur, Departementschef
Sigvaldsson, Herluf, afdelingsdirektør
Tummasarson, Rókur, fuldmægtig
Velbastað, Niels á, NSK-medlem

Grønland
Søndergaard, Jørgen S., seniorrådgiver
Kivelä, Risto, konsultativ tjänsteman
Larsen, Siverth, Afdelingschef i skattedirektoratet, Grønland

Finland
Andersson, Ville, attaché
Arhinmäki, Juha, undervisningsråd
Arrhenius, Viveca, konsultativ tjänsteman
Dahlblom, Mikaela, projektplanerare
Ekman, Hanna, specialmedarbetare
Elwan, Adam, projektassistant
Guerfi, Yamina, specialmedarbetare
Häggman, Larserik, generalsekreterare
Haglund, Carl, politisk rådgivare
Hamilo, Esko, understatssekreterare
Hautala, Mikko, tjänstemannasekreterare
Jalkanen, Pekka, överdirektör
Järvinen, Pekka, regeringsråd
Järvinen, Sami, överinspektör
Kangasharju, Sanna, biträdande informationschef
Karkkonen, Erja, konsul
Korhonen, Jorma, avdelingschef
Kostilainen, Anniina, överinspektör
Kronman, Gunvor, direktör
Mikkola, Armi, undervisningsråd
Mäkelä, Laura, överinspektör
Mäki-Reinikka, Harri, sekretariatschef
Mäkipää, Heli, koordinator
Mälkiänen, Pirjo
Nevamäki, Riina, statsministerens specialmedarbetare
Niinimäki, Rauno, finansråd
Nissilä, Tuija, avdelingssekreterare
Nyström, Magnus, överinspektör
Ottelin, Hans, ambassadråd
Paaso, Kari, direktör
Pyykkö, Juha, tjänstemannasekreterare

Skeie, Lise, seniorsekretær
Skjærvik, Rita, statssekretær
Solbakken, Hege, statssekretær
Sønderland, Kari, ekspedisjonssjef
Sørensen, Heidi, statssekretær
Sørlien, Petter, seniorrådgiver
Storm, Tanja Heiberg, leder for nordisk sekretariat
Tauland, Ellen, avdelingsdirektør
Tveiten, Gunnar, underdirektør
Ulsnes, Lars Eldar, seniorrådgiver
Uribarri, Erik, rådgiver
Vaagen, Lars, underdirektør
Vetlesen, Johan, avdelingsdirektør
Vistven, Karina, seniorrådgiver
Vold, Frøydis, ekspedisjonssjef
Vøllo, Åse, underdirektør
Walaas, Elisabeth, statssekretær
Wetland, Morten, statssekretær
Ødegaard, Eva O., seniorrådgiver
Øiseth, Kari Balke, ekspedisjonssjef
Østang, Øivind, seniorrådgiver
Østensen, Inger, underdirektør
Østerberg, Hild, seniorrådgiver
Øverland, Randi, statssekretær

Sverige

Ahnlid, Andres, utrikesråd
Alenius, Roberta, pressekreterare
Andén, Anders, pressekreterare
Björklund, Katja, kansliråd
Clase, Nicola, Statssekreterare
Cunningham, Kristina, departementssekreterare
Dahl, Mikael, ambassadör
Danestad, Tomas, ämnesråd
Dupont, Maria, pressekreterare
Elgstrand, Maria, politisk sakkunnig
Elwin, Cissi, direktör, Svenska filminstitutet
Forsgren, Anna, departementssekreterare
Fransson, My, praktikant UD
Glassell, Joakim, politisk sakkunnig
Göstasson, Stefan, assistent, socialdep.
Hansson, Ingemar, statssekreterare
Israelsson, Ann-Sofi, avdelningsdirektör, naturvårdsverket
Janse, Diana, kansliråd
Johansson, Helena, kanslisekreterare
Johansson-Lind, Ingrid, departementsråd
Kahn, Jon, departementsråd
Karphammar, Anna, departementssekreterare
Krantz, Jeanette, departementssekreterare
Kumlin Granit, Mikaela, kansliråd
Larsson, Ann-Charlotte
Lyrvall, Björn, utrikesråd
Malmgren, Sara, pressekreterare
Pilsas Ahlin, Helena, departementsråd
Stenberg Blom, Catharina, ämnesråd, jordbruksdep.
Sundin, Martin, kansliråd
Svanhagen, Christina, ämnessakkunnig
Tersman, Ingrid, kansliråd
Tiedeman, Johan, statssekreterare
Toremark, Henrik, stabschef
Uddin, Thomas, perssekreterare
Wesssberg, HG, statssekreterare
Willfors, Ingela, departementsråd
Örnfeldt, Eino, departementsråd
Åberg, Elise Marianne

Supplement

- Utdeling af Nordisk Råds priser
- Ärendelista
- Utdrag fra referater fra Presidiemøder 2007

Program
Ved uddeling af Nordisk Råds priser 2007

Gamle Logen, Oslo
den 31. oktober 2007

Musik	Oslo Camerata
Velkomst	Nordisk Råds leder af den norske delegation, Inge Lønning
Musik	Soon-Mi Chung og Stephan Barratt Duo
Motivering og præsentation af litteraturprismodtager:	Timo Hämäläinen, medlem af Priskomitéen
Uddeling af prisen	Nordisk Råds Præsident Dagfinn Høybråten overrækker prisen til forfatter Sara Stridsberg Prismodtagerens takketale
Akrobatik	Sirkus Sapiens
Motivering og præsentation af natur- og miljøprismodtager:	Tore Killingland, medlem af priskommiteen
Uddeling af prisen	Præsidenten overrækker prisen til borgmester Finn Aaberg og konsulent Anita Monnerup Pedersen Prismodtagerens takketale
Musik	Haddy N'jie
Motivering og præsentation af musikprismodtager:	Lars Nilson, medlem af Priskomitéen
Uddeling af prisen	Præsidenten overrækker prisen til styreleder Jaan Seim på vegne af Eric Ericsons kammerkor Prismodtagerens takketale
Musik	Ragnhild og Eldbjørg Hemsing
Motivering og præsentation af filmprismodtager	Anne Hoff, medlem af priskomitéen
Uddeling af prisen	Præsidenten overrækker prisen til instruktør Peter Schønau Fog, manuskriptforfatter Bo hr. Hansen og producent Thomas Stenderup Prismodtagerens takketale
Afslutning	Oslo Camerata

Åbning

Velkomst ved leder af Nordisk Råds norske delegation Inge Lønning:

Inge Lønning:
Ærede prisvinnere, ministre, mine damer og herrer. Ved tonene fra Edvard Grieg fremført av Oslo Camerata er det en stor ære og en stor glede for mig på vegne av den norske delegasjonen for Nordisk Råd å ønske jer alle hjertelig velkommen til denne festforestilling i Oslo.

I Gamle Logens flotte saler har det været konsertvirksomhet og festivitas gjennom snart 170 år. Gamle Logen var komponisten Edvard Griegs konsertsal, det var forfatteren Bjørnstjerne Bjørnsons talerstol, her var kongens ballsal og norske kunstneres allemanns sted. Stedet blev offisielt åpnet med et stort borgervalg i Kristiania i 1839 med Kong Karl Johan og prins Oscar som æresgjester. Stortinget fejret 50 års jubileum for unionen med Sverige her, og Kong Haakon den 7. feirede sin 25 års jubileum som Norges konge her.

Kjære prisvinnere! I kveld er det dere som er æresgjester. De nordiske priser er et uttrykk for at kulturen og miljøet er viktige innslag i det nordiske samarbeidet. Vi er stolte over å ønske velkommen dette års Nordisk Råds litteraturprisvinner Sara Stridsberg; Nordisk Råds Musikkprisvinner Eric Ericsons kammarkör, ved Jaan Seim; Natur- og miljøprisvinner Albertslund kommune ved borgmester Finn Aaberg og miljøkonsulent Anita Monnerup Pedersen; Filmprisvinnerne Peter Schønau Fog, Bo hr. Hansen og Thomas Stenderup.

Vi gleder os til å feire dere med et program som byder både på akrobatikk og musikk. Igjen hjertelig velkommen og dermed går – ikke ordene men - tonene til solistene Soon-Mi Chung og Stephan Barratt Due. Værsgo.

Prisuddeling Nordisk Råds Litteraturpris

*Litteraturprismodtageren **Sara Stridsberg** blev præsenteret af **Timo Hämäläinen** på vegne af bedømmelseskomiteen for Nordisk Råd Litteraturpris.*

Timo Hämäläinen: OBS! gengivet efter det skriftlige manuskript.
Den rikssvenske författaren Eyvind Johnson fick Nordiska rådets första litteraturpris av den sanne nordisten, talmannen Karl-August Fagerholm i Helsingfors 1962. Under de 45 åren har priset blivit det mest prestigefyllda priset en nordisk författare kan få, trots att det i början såg ut som om priset var reserverat endast för manliga författare. Först i 1980 upptäckte bedömningskommittéen att även kvinnor kan skriva och gav priset till Sara Lidman.

Priset har fått genklang i den litterära världen också utanför Norden och fungerar som dörröppnare på kontinenten. I detta tycks Nordiska rådets kulturpolitik vara mer konsekvent och långsiktig än systerorganisationens något kortsiktigare kulturverksamhet.

I år går priset till den svenska författaren Sara Stridsberg för romanen "Drömfakulteten – tillägg till sexualteorin". Det är hennes andra roman. Den första, "Happy Sally" 2004, berättade om kanalsimmerskan Sally Bauer.

Bedömningskommittéen skrev i Reykjavik i mars en motivering, som lyder så här:
"Drömfakulteten är en brinnanden roman med många bottnar. Berättelsens nav utgörs av den extremfeministiska ikonen Valrie Solanas och hennes på många sätt tragiska livsöde. Stridsberg blandar dokumentärt material och fri fiktion i en febrigt vibrerande prosa. Drömfakulteten bär underrubriken " tillägg till sexualteorin" och romanen är en svidande uppgörelse med de olika förtryckarmekanismer som verkar i samhället. Sitt allvarliga ämne till trots är Drömfakulteten en roman som bärs fram av enorm energi och språklusta."

Så långt motiveringsprosa.

Valerie Solanas blev berömd efter att ha författat det s.k. SCUM-manifest, där SCUM kommer från orden *Society for Cutting Up Men*, alltså föreningen för att skära upp män. Och ännu mer berömd blev hon genom att skjuta Andy Warhol, som klarade livet genom ett mirakel.

Stridsbergs bok följer Valerie Solanas liv ofta fragmentariskt i mosaikform och i dialogform från barndomen, samtalen med modern, prostituerade medsystrar, domstolen, olika vakter, universitetslärare, Warhols folk, psykiater, personal på det famösa hotellet Chelsea ända till det sista, ynkliga och hemska och vidriga stället, Bristol Hotel i Tenderloin i Los Angeles, där Valerie Solanas dör 52 år gammal.

Sara Stridsbergs text vandrar både i dystopi och utopi, i det möjliga men mer i det omöjliga där Solanas kompromisslöshet stöter på männens hårda lag. Och resans mål är hennes undergång.

Sara Stridsberg är den åttonde kvinnan som får Nordiska rådets litteraturpris, men något har hänt med de senaste bedömningskommittéerna: Under de tio senaste åren har fem kvinnor fått priset och fem män!

Nordisk Råds Litteraturprisvinder Sara Stridsberg: (Grundet den ringe lydkvalitet på lydoptagelsen fra prisuddelingen, har det ikke været muligt at genskabe takketalen).

Uppläsning från boken *Drömfakulteten* ved Sara Stridsberg.

Prisuddeling Nordisk Råds Natur- og miljø-pris

*Natur- og miljøprismodtagerne **Finn Aaberg og Anita Monnerup Pedersen** blev præsenterede af **Tore Killingland** på vegne af bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Natur- og miljøpris.*

Tore Killingland: OBS! gengivet efter det skriftlige manuskript.
Kjære prisvinnere, ministre, nordiske venner.

På vegne av bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds Natur- og Miljøpris er det en stor ære for meg i dag å få presentere årets velfortjente vinner. Vinneren ble bestemt samtidig med at en havørn seilte rolig forbi utenfor vinduene der juryen satt. Dette som et bevis på at miljøvernarbeidet nytter. Vi var på Åland der havørnen var utryddet, men der den nå altså er på god vei tilbake igjen.

Enkeltprosjekter som Prosjekt Havsørn er viktige, men havørnen trues nå igjen av de mange små utslippene, miljøgiftene. I år ville bedømmelseskomiteen trekke fram det langsiktige miljøarbeidet på lokalt nivå der for eksempel alle de små utslippene spores opp og elimineres, - den kommunale innsatsen. Og vi fant mange hverdagshelter, mange miljøvernarbeidere. Dessverre kan vi bare kåre en vinner av prisen, men vinneren vil da representere de mange i kommunene som hver dag gjør en forskjell for at Norden skal komme mer i harmoni med de grenser miljø og klima setter.

Som dere vet er det Albertslund kommune i Danmark som har fått Nordisk Råds Natur- og Miljøpris for 2007. Det er som nevnt mange kommuner i Norden som lenge har arbeidet med miljøvern. Mye av dette arbeidet har vært utviklingsarbeide, arealplanlegging og en del arbeide som ikke er så synlig. Det er med miljøvernarbeide som med husarbeide, - det synes ofte bare når det ikke gjøres.

Imidlertid kan vi absolutt måle arbeidet i Albertslund kommune. De har redusert utslippene av CO_2 med 46% siden 1986. Dermed har kommunen allerede overoppfylt EUs nye klimamålsetting som ble vedtatt i mars i år om 20% reduksjon innen 2020. Eller for å si det på en annen måte, - Albertslund kommune er en inspirasjon på nasjonalt og internasjonalt nivå ved å vise at de skaper resultater.

Årets prisvinner skilte seg ut fra de andre nominerte kandidatene med sin systematiske tilnærming til utfordringene. Kommunen dokumenterer at miljøvern gir resultater på bred front når arbeidet systematiseres. De tenker ikke bare langsiktig i den forstand at arbeidsresultatene skal gjelde i et langt perspektiv, men de arbeider langsiktig med å bygge miljøinteresse og -kunnskap, ja de starter i barnehagene.

Albertslund kommune har valgt en tilnærming til miljøutfordringene som de beste internasjonale miljøbedriftene også gjør. De har satset tungt på miljøledelse i alle kommunens enheter og har derigjennom som den første kommune i Danmark blitt miljøsertifisert. Detter er en moderne og miljøvennlig kommune. Denne kommunen skulle jeg gjerne betalt skatt til!

Gratulerer Albertslund kommune! Tusen takk for inspirasjonen og resultatene!

Finn Aaberg: OBS! gengivet efter det skriftlige manuskript.
Tak. Rigtigt mange tak til Nordisk Råd for årets Natur- og miljøpris. Vi i Albertslund er både stolte af og glade over at kunne modtage en så ærefuld anerkendelse af det projekt, vi har arbejdet på i mange år, og vi vil bevare livlinen ved at få brugt prisen i miljøets navn. Vi lever i en tid, hvor det kan siges at være cementeret, at menneskene på vores fælles planet efterlader sig klimaforandringer hurtigere, end vi kan forestille os. Og yderligere på en række punkter, hvor vores forbrug efterlader store fodspor i det kredsløb, der hidtil har holdt vores omgivelser i balance. I en artikel for nylig stod der: "computerberegninger viser at det arktiske område vil være smeltet i sommeren 2070. Nogle af polarforskerne mener sågar, at den beregning er for optimistisk."

Det er denne viden, der moralsk skriver os på dagsordenen om at gøre noget. "Hvad du evner er slet ikke de nærmeste krav", skriver den norske forfatter Bjørnstjerne Bjørnsson. Det er en anden måde at få sagt på, at selvom miljøudfordringerne for en stor del er globale, må man handle lokalt. De lokale myndigheder må i samspil med borgere og erhvervsliv sætte dagsordenen for det 21. århundrede med Agenda 21.

"Politik er at ville" er et velkendt citat fra den tidligere svenske statsminister Olof Palme. Det slår fast, at vi ikke kan sidde med hænderne i skødet og vente på alle mulige andre internationale og nationale påfund. Vi må ville forandringen og engagementet. Det er det, vi har prøvet på i Albertslund, og derfor er vi glade for prisen.

Og for nu at slutte med et finsk citat, så vil jeg sige, at skulle Nordisk Råd en gang i fremtiden blive kritiseret for sit miljøinitiativ, så kom i hu hvad den finske komponist Sibelius sagde i en lignende situation: "Siden hvornår har vinden spurgt vejrhanen til råds?". Vinden fra Nordisk Råd er vigtig og igen rigtigt mange tak for prisen.

Uddeling af Nordisk Råds musikpris

*Musikprismodtageren **Eric Ericsons kammerkor** blev præsenteret af **Lars Nilson** på vegne af bedømmelseskomiteen for Nordisk Råd Musikpris.*

Lars Nilson: OBS! gengivet efter det skriftlige manuskript.
Nordiska rådets musikpris för "skapande och utövande tonkonst" utdelas i år till en ensemble - för en utövande verksamhet som präglas av nyskapande på en hög konstnärlig och hantverksmässig nivå.

För första gången i musikprisets historia ges priset till en kör och det var totalt tolv körer som i år nominerades till priset - nomineringar som alla måste uppfattas som både viktiga och hedrande.

Årets pristagare har ett stort inflytande i Norden. Ensemblen har genom en kontinuerlig och omfattande a cappella-verksamhet, där nordisk körmusik utgjort ett naturligt inslag i programarbetet, blivit stilbildande inom såväl svenskt som internationellt musikliv.

Vid sidan av den nu aktuella kören berör priset även alla de sångare som varit verksamma inom ensemblen och bidragit till dess utveckling under en tidsperiod av drygt 60 år.

Nordiska rådets musikpris 2007 tilldelas Eric Ericssons Kammarkör från Stockholm med följande motivering:

" Eric Ericssons Kammarkör intar en central plats och utgör en förebild inom såväl den svenska och nordiska som den internationella körvärlden genom sitt konstnärliga uttryck och

sin virtuosa hantverksskickliga kvalitet och sin högt utvecklade klang har Eric Ericssons Kammarkör nästan blivit synonym med "The Nordic Sound". Körens förmåga att medvetet föra fram, och på ett övertygande sätt levandegöra en repertoar, som sträcker sig från renässans till nutid, är enastående. Genom sin banbrytande a capella-konst har Eric Ericssons Kammarkör inspirerat generationer av kompositörer. Från sin centrala plats i svenskt musikliv har kören kontinuerligt utvidgat sin verksamhet så att den i dag innefattar samarbete med flera världsledande orkestrar och ensembler. Slutligen har Eric Ericssons Kammarkör, genom en lång rad inspelningar med svenska och nordiska körkompositioner, dokumenterat och givit ett fint bidrag till det nordiska kulturarvet".

Jaan Seim takker på vegne av Eric Ericsons kammarkör (Grundet den ringe lydkvalitet på lydoptagelsen fra prisuddelingen, har det ikke været muligt at genskabe takketalen).

Prisutdeling Nordisk Råds filmpris

*Filmprismodtagerne **Peter Schønau Fog, Bo hr. Hansen og Thomas Stenderup** blev præsenteret af **Anne Hoff** på vegne af bedømmelseskomiteen for Nordisk Råds filmpris.*

Anne Hoff:
Kjære prisvinnere, ærede publikum. Nordisk råds jury hadde den glede at konstatere den høye kvaliteten blant de filmene som konkurrerte om årets pris. I den fine samling film var det "Kunsten at græde i kor" som gjorde det sterkeste inntrykket på juryen. Med sin renhet i stil og den originale stemning og uforglemmelige karakter. Sett gjennom en ung guts øyne skildres det absurde og til tider grusomme familielivet med lavmælt humor. På en urovekkende og samtidig underholdende måte håndterer filmen det vanskelige tema barnesorgen med både skarpsinn og medmenneskelighet.

Overraskende, dristig og uten omsvøp avslører den de undertrykkende kræfter som skjuler sig. Nordisk Råds Filmpris 2007 går til teamet som stod bag den danske film "Kunsten at græde i kor". Prisen skal deles mellom regissør Peter Schønau Fog, manusforfatter Bo hr. Hansen og produsent Thomas Stenderup. Gratulerer!

Peter Schønau Fog:
Ja, det her med at holde taler, det er noget helt specielt. Selv i vores film holder de nogle gange taler – begravelsestaler, det er det heldigvis ikke i dag.

Først og fremmest tusind tak til Nordisk Råd og til juryen. Det er absolut overvældende og fuldstændigt overraskende, må man sige. Overraskende på mange måder – én af dem er det der, du nævnte med at lave film om overgreb på børn. Der har været meget tvivl om undervejs, om det faktisk kunne lykkes at lave en film om en historie som denne, som folk rent faktisk ville se og tage det emne til sig. Det er jo noget som de fleste har svært ved at tale om.

Så det har været en lang, god og sej kamp, hvor jeg heldigvis har haft nogle folk omkring mig, der har troet på, at vi gik den rette vej. Udgangspunktet for historien er jo Erling Jepsens semiselvbiografiske roman "Kunsten at græde i kor". Bo hr. Hansen har været en super-loyal støtte og har vredet et manuskript ud af romanen; Harald Gunnar Paalgard har været en trofast støtte som fotograf undervejs i optagelserne; Anne Østerud som klipper; Peter Schultz som tonemester; Karsten Fundahl har lavet musikken. Ja, men der skal ikke gå fuldstændig Oscar i det her!

Men jeg vil gerne give det en tanke mere, at det her er en film som har fået en klart bedre modtagelse end man umiddelbart skulle tro. Og den spiller jo også i dag, det viser program-

met. Men for tre år siden var jeg i Hollywood med en film, hvor borgmesteren i Hollywood introducerede en anden film, men han sagde, at i deres drømme lever verdensbefolkning i Hollywood. Og jeg syntes egentligt, det var lidt skræmmende, fordi på en måde så har han jo ret, om vi vil det eller ej. Samtidig, når vi var af sted med filmen, så blev vi også spurgt: Hvad er det med jer fra de nordiske lande? Hvorfor tager i sådan nogle emner op? Hvorfor laver i film om overgreb på børn? Og det pudsige er, at det er jo ikke noget, der kun foregår i de nordiske lande. Det er jo noget, der foregår i hele verden. Så måske har verden brug for, at der er nogen fra Norden, som tør sætte ord på. Så ja, det kunne være, hvis man var lidt overambitiøs, at man kunne fremtvinge påstanden: Hvordan ville verden se ud, hvis verden befolkning havde deres drømme i Norden? Ambitiøs opgave. Men tusind tak!

Bo hr. Hansen:
Jeg skal gøre det kort. Som manuskriptforfatter vil jeg bare sige tusinde tak til juryen og til Nordisk Råd. Og så har jeg lyst til at sige, at det er stadigvæk en forholdsvist ung pris, Nordisk Råds Filmpris. Så derfor vil jeg gerne tak for at den eksisterer, for jeg synes, det er helt fantastisk, at manuskriptarbejdet også bliver belønnet i den sammenhæng, så tusind tak for det. Og tak for mit samarbejde med de to herrer her, det har været hårdt en gang imellem, i sidste ende. Og så skal jeg også sige tak til romanforfatteren Erling Jepsen, som har leveret grundstoffet til det her. Uden ham ingen film, men til gengæld, så har han også stolet på os. Stolet så meget på, at vi kunne lave en selvstændig film. Et selvstændigt kunstværk ud af hans erindringshistorie. En film som har fået lov til at stå i sin egen ret.

Thomas Stenderup:
Jeg vil bare ganske kort sige tusinde tak til Nordisk Råd, det er meget usædvanligt for filmproducenter at modtage en filmpris. Fokusset ligger normalt et andet sted efter at filmen er blevet færdig. Det jeg håber med den her pris, det er både for dette års film, men også kommende års prismodtagere, at disse film kan blive set i andre lande end oprindelseslandene, altså at prisen kan være med til at udbrede vores film i hele Norden. I øvrigt kan "Kunsten at græde i kor" ses i Oslo nu for tiden. Tak!

Ärendelista 2007

A. Medlemsförslag

2002

A 1290/välfärd[1]	Medlemsförslag om barn och unga på Grönland (väckt av Mittengruppen i Nordiska rådet)

2004

A 1358/presidiet[2]	Medlemsforslag om en nordisk innovasjonspris (framlagt av Den Konservative Gruppe i Nordisk Råd)

2005

A 1378/presidiet[3]	Medlemsforslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (fremlagt af Høgni Hoydal, Kári P. Højgaard, Kristen Touborg, Line Barfod, Kuupik Kleist)
A 1379/miljö[4]	Medlemsförslag om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (väckt av Den vänstersocialistiske gröna gruppen i Nordiska rådet)

2006

A 1390/kultur	Medlemsforslag om kultur og helse (framlagt av Dagfinn Sundsbø)

2007

A 1401/medborger[5]	Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (fremlagt av Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1402/medborger[6]	Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star ulykken (fremlagt av Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1403/miljø	Medlemsforslag om felles rovdyrforvaltning i Norden (fremlagt av Sigrun Eng)
A 1404/näring	Medlemsförslag om en global dimension i visionerna för Mittnorden (väckt av Lauri Oinonen)
A 1405/miljö[7]	Medlemsförslag om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (väckt av Mittengruppen)
A 1406/miljø[8]	Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver (fremlagt af Lauri Oinonen)
A 1407/presidiet[9]	Presidieförslag om en samordnare för gränshindersfrågor (väckt av Presidiet i Nordiska rådet)

[1] Presidiet vedtok 30. januar 2007 å ikke foreta seg ytterligere i sakens anledning

[2] Besluttet trukket tilbake av forslagsstillerne 25. april 2007

[3] Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Ikke foreta seg noe

[4] Besluttet i Presidiet 25. april 2007, Fremst. 1/2007 og Fremst. 2/2007

[5] Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Ikke foreta seg noe

[6] Besluttet på Nordisk Råds sesjon 31. oktober 2007, Ikke foreta seg noe

[7] Besluttet i Presidiet 25. september 2007, Fremst. 4/2007

[8] Besluttet av Presidiet 30. oktober 2007, Ikke foreta seg noe

A 1408/næring[10]	Medlemsforslag om ny nordisk mat (framlagt av Thore A. Nistad)
A 1409/välfärd[11]	Utskottsförslag om psykiatrivården i Norden (väckt av Välfärdsutskottet i Nordiska rådet)
A 1410/miljø[12]	Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (framlagt av Den sosialdemokratiske gruppen i Nordisk Råd)
A 1411/medborgar	Medlemsförslag om förbud mot transfetter (väckt av Den socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet)
A 1412/velferd[13]	Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (framlagt av Midtengruppen i Nordisk Råd)
A 1413/kultur[14]	Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (framlagt av Midtengruppen i Nordisk Råd)
A 1414/miljö[15]	Medlemsförslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (väckt av Mittengruppen i Nordiska rådet)
A 1415/medborger[16]	Utvalgsforslag om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (framlagt av Medborger- og forbrukerutvalget i Nordisk Råd)
A 1416/præsidiet[17]	Medlemsforslag om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppe i Nordisk Råd)
A 1417/næring[18]	Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København (stillet af Joan Erlandsen)
A 1418/præsidiet[19]	Medlemsforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppen og Den Socialdemokratiske Gruppen i Nordisk Råd)
A 1419/miljø[20]	Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (fremlagt af Den Venstresocialistiske Grønne Gruppen i Nordisk Råd)
A 1420/velferd[21]	Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (framlagt av Velferdsutvalget i Nordisk Råd)
A 1421/præsidiet[22]	Præsidieforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (fremlagt af Præsidiet i Nordisk Råd)
A 1422/medborgar	Medlemsförslag om Nordisk kraftsamling kring gränsöverskridande otrygghet (framlagt av den Konservativa gruppen)
A 1423/miljö	Medlemsförslag om Nordisk kraftsamling för att rädda fiskebestånden och fiskerinäringen (väckt av Den konservativa gruppen i Nordiska rådet)

---

9 Besluttet i Presidiet 25. april 2007, Fremst. 3/2007

10 Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Rek. 16/2007

11 Besluttet i Presidiet 25. september 2007, Fremst. 5/2007

12 Besluttet på Nordisk Råds sesjon 31. oktober 2007, Rek. 7/2007

13 Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Rek. 14/2007

14 Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Rek. 12/2007

15 Besluttet på Nordisk Råds sesjon 31. oktober 2007, Rek. 8/2007

16 Besluttet i Presidiet 25. september 2007, Fremst. 6/2007

17 Besluttet trukket tilbake av forslagsstillerne 25. september 2007

18 Besluttet i Presidiet 14. desember 2007, Ikke foreta seg noe

19 Omgjort til præsidieforslag A 1421/præsidiet

20 Besluttet på Nordisk Råds sesjon 31. oktober 2007, Rek. 9/2007

21 Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Ikke foreta seg noe

22 Besluttet på Nordisk Råds sesjon 31. oktober 2007, Rek. 10/2007

A 1424/medborger	Medlemsforslag om bekæmpelse af røveri og overfald af vognmænd i Norden (fremlagt af Allan Niebuhr)
A 1425/kultur[23]	Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (framlagt av Kultur- og utdanningsutvalget i Nordisk Råd)
A 1426/velfærd	Medlemsforslag om et nordisk sundhedsområde (Fremlagt af Midtergruppen i Nordisk Råd)
A 1427/medborger[24]	Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel (fremlagt af Medborger- og Forbrugerudvalget i Nordisk Råd)
A 1428/medborgar	Medlemsförslag om nordiskt samarbete kring nyttjande och märkning av GMO-produkter (väckt av Mittengruppen i Nordiska rådet)
A 1429/kultur	Medlemsförslag om ändring av stadgarna för Nordiska rådets Litteraturpris (väckt av Ragnar Erlandsson och Raija-Lisa Eklöw)
A 1430/presidiet	Medlemsforslag om endring av Nordisk Råds arbeidsordning § 73 Partigrupper (framlagt av Hans Frode Asmyhr, Jan-Henrik Fredriksen, Thore A. Nistad, Ib Thomsen og Karen S. Woldseth)

B. Ministerrådsförslag

B 248/præsidiet[25]	Ministerrådsforslag om budget 2008
B 249/kultur[26]	Ministerrådsförslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010

C. Berättelser

C 1	Nordisk samarbejde 2006 – Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed
C 2	Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2008
C 3/kk	Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006
C 4/kk	Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006
C 5/kk	Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006

D. Ikke-avskrevne rekommandasjoner og fremstillinger

*5/2003/välfärd	Pensioner och förtidspensionering
13/2003/välfärd	Förebyggande av diabetes
*2/2004/næring	Open Source Software
*7/2004/medborgar	Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010
13/2005/medborger	Konference om korruption
*18/2005/kultur	Arktisk forskning (første at-sats)
19/2005/medborger	Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen
23/2005/välfärd	Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade
25/2005/medborger	Bekjempelse av menneskehandel (første at-sats)

---

[23] Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Rek. 13/2007

[24] Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Rek. 15/2007

[25] Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Rek. 17/2007

[26] Besluttet på Nordisk Råds sesjon 1. november 2007, Rek. 11/2007

26/2005/medborger	Rapport om bekjempelse av menneskehandel
1/2006/miljø	Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer
2/2006/medborger	Program og principper for det nordiske justitssamarbejde
*5/2006/presidiet	Rapport och konferens om samhällssäkerhet
6/2006/medborger/ miljø/næring[27]	Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH
*7/2006/miljø	Fokus på miljø i Nord (anden at-sats)
7/2006/miljø	Fokus på miljø i Nord (første og tredje at-sats)
8/2006/välfärd	Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion
*9/2006/medborger	Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (anden at-sats)
9/2006/medborger	Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (første og tredje at-sats)
*10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen
11/2006/välfärd	Projekt om kartläggning av utbildningsbehov innom demensområdet
12/2006/næring	"Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer
13/2006/næring	Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer
*14/2006/præsidiet	Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens
15/2006/välfärd	Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet
*16/2006/välfärd	Bekämning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området
*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider innom psykiatrivården i Norden
*18/2006/medborger	Kampagne imod formidling af sexkøb
19/2006/medborger	Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel
20/2006/medborger	Bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse
*21/2006/miljø	Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken
22/2006/kultur	Frivilligsektoren
*23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik (tredje og fjerde at-sats)
23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik (første og annen at-sats)
*24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (første at-sats)
24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen (annen at-sats)
25/2006/kultur	Nordplus-programmene
*26/2006/næring	Komparativt studie om iværksættere i Norden
27/2006/presidiet	Nordiska ministerrådets budget för 2007
1/2007/miljø	Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens Nærområder
2/2007/miljø	Fokus på radioaktivitet i HELCOM's og EU's arbejde
*3/2007/presidiet	Nordisk samordnare för gränhindersfrågor

[27] Ferdigbehandlet i Presidiemøte 30. januar 2007

Interne beslutninger

1/2005	EU's direktivforslag til softwarepatent
1/2006	Rapportör inom området samhällssäkerhet
2/2006	Nordiske udfordringer om sameksistens
3/2006	Anvendelse af hoteller, der ikke medvirker til formidling af købesex

E. Skriftlige spørsmål

E 2007

E 1	Skriftligt spørgsmål om rapportering om menneskehandel og hjemmeside om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb (stillet af Line Barfod)
E 2	Skriftligt spørgsmål om en samlet nordisk plan for at imøtegå mangel på sundhetspersonale i de nordiske lande (stillet af Line Barfod)
E 3	Skriftligt spørgsmål om nordiske parlamentarikeres ret til at spørge grønlandske og færøske landsstyremedlemmer (Stillet af Steingrímur J. Sigfússon)
E 4	Skriftlig fråga om ett nytt gränshinder inom internordisk flygtrafik på Stockholms flygplats (ställd av Lyly Rajala)
E 5	Skriftligt spørgsmål vedrørende det billede af de nordiske lande og især Finland og finnerne, som formidles via de svenske skolebøger (stillet af Raja Vahasalo)
E 6	Skriftligt spørgsmål om en revidering af den finske beskatning af pension, som er optjent i andre nordiske lande og især Sverige (stillet af Lauri Oinonen)
E 7	Skriftlig fråga om förbruk av förnybar energi i uppvärmning av offentliga anläggningar (ställd av Kári P. Højgaard)
E 8	Skriftligt spørgsmål om flyvning med CIA-fly i Norden (stillet af Line Barfod)
E 9	Skriftligt spørgsmål om de selvstyrende landes muligheter for styrket deltagelse i det nordiske samarbejde (stillet af Johan Lund Olsen)
E 10	Skriftlig fråga om förhållandena på Kastrups flygplats (ställd av Hans Wallmark)
E 11	Skriftlig fråga om situationen för kulturtidskrifterna i Norden (ställd av Den vänstersocialistiska gröna gruppen)
E 12	Skriftligt spørgsmål om Sveriges ratifikation af Europarådets konvention om menneskehandel (stillet af Line Barfod)
E 13	Skriftlig fråga om åldersgränsen i Nordiska Barn- och Ungdomskommitté (ställd av Outi Ojala)
E 14	Skriftlig fråga om budgetmedel till projekt om nordiskt samarbete mot människohandel (ställd av Elina Linna)
E 15	Skriftlig fråga om samordningen mellan regionala organisationer (ställd av Sinikka Bohlin)
E 16	Skriftligt spørgsmål om forskelle mellem Danmark og Sverige i spørgsmålet om EU-regler for færgetrafik (stillet af Joan Erlandsen)
E 17	Skriftligt spørgsmål om transportstøtte til studerende (stillet af Bente Dahl)
E 18	Skriftlig fråga om projektstöd till amatörteater i Norden (ställd av Elina Linna)
E 19	Skriftlig spørsmål om samarbeid med urfolk i Barents-regionen (stilt av Bendiks H. Arnesen)

E 20	Skriftlig spørsmål om svensk beskatning av norske pensjonister bosatt i Sverige som plikter å betale trygdeavgift i Norge (stilt av Dagfinn Høybråten)
E 21	Skriftligt spørgsmål om lægemangel og lægeuddannelse i de nordiske lande (stillet af Anita Knakkergaard)
E 22	Skriftlig fråga om nordiska översättningsstödet (ställd av Elina Linna)
E 23	Skriftligt spørgsmål om Island importerer asbest (stillet af Line Barfod)
E 24	Skriftlig fråga om Nordiska samekonventionen (ställd av Sinikka Bohlin)
E 25	Skriftlig fråga om skatteutjämningen mellan Danmark och Sverige (ställd av Johan Linander)
E 26	Skriftlig fråga om fast förbindelse mellan Helsingör och Helsingborg (ställd av Hans Wallmark)
E 27	Skriftligt spørgsmål om irakisk hærchefs forsvinden (stillet af Line Barfod)
E 28	Skriftligt spørgsmål om lige muligheder for studerende på folkehøjskolerne (stillet af Bente Dahl)
E 29	Skriftligt spørgsmål om benyttelse af nordiske lande til ulovlige aktiviteter (stillet af Line Barfod)
E 30	Skriftlig fråga om fortsatta gränshinder på flygplatserna i trafiken inom Norden (ställd av Lyly Rajala)
E 31-E 46	Muntlige spørsmål på Nordisk Råds sesjon
E 47	Skriftlig fråga om vilka åtgärder som kan vidtagas för att eliminera gränshinder omkring socialförsäkring för finska studeranden i andra nordiska länder (ställd av Lars Wegendal)
E 48	Skriftlig fråga om utlandsdanskars rätt att delta i folketingsvalen (ställd av Hans Wallmark)
E 49	Skriftligt spørgsmål om Finlands, Norges og Sveriges afvisning af at modernisere Helsingforsaftalen (stillet af Kolbrún Halldórsdóttir (VG) og Juliane Henningsen (IA))
E 50	Skriftlig fråga till Norges regering om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar (ställd av Jan Lindholm)
E 51	Skriftlig fråga till Islands regering om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar (ställd av Jan Lindholm)

Dokument

1	Nordisk Råds årsberetning 2006
2	Regler for sesjonens gjennomføring 2007
3	Program för Nordiska rådets arbete 2008
4	Statsministrarnas presentation av Nordiska ministerrådets ordförandeskapsprogram 2008
5	Utrikesministrarnas redogörelse
6	Försvarsministrarnas redogörelse
7	Samarbetsministrarnas redogörelse
8	Insatser mot klimaförändringar
9	Samarbetsministrarnas redogörelse rörande gränshinder 2007
10	The Nordic Region in an International Perspective. Nordic co-coperation in a European Framework 2006. Rapport fra Nordisk Ministerråd
11	Redogörelse om jämställdhetssituationen i det nordiska samarbetet

12 Alkoholpolitiskt samarbete i Norden. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

13 Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

14 Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

15 Redogörelse om uppföljningsinitiativ angående globaliseringen

16 Redogörelse om Nordiska initiativ inför klimattoppmötet i Köpenhamn 2009. Redogörelse från Nordiska ministerrådet

17 Redegørelse om eScience Strategi. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

18 Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet. Redegörelse från Nordiska ministerrådet

19 Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd

20 Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

21 Redegørelse om EU's maritime politik og Norden. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd

22 Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området

23 Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärka de självstyrande områdernas deltagande i officiellt nordiskt samarbete

Fremstillinger og ikke foreta seg noe mv. 2007

Utdrag fra referater fra Presidiemøter 2007

Presidiemøte 30. januar 2007

9. Beslut om att inte företa sig något

1) A 1290/velferd om: Medlemsförslag om Barn och unga på Grönland
Bilag: A 1290/velferd, betænkning over medlemsforslag.

Velferdsutvalget godkjente på sitt møte i Stockholm 24. september 2002 vedlagte utkast til betenkning over medlemsforslag A 1290/välfärd om Barn och unga på Grönland. Ved en beklagelig feil ble ikke saken satt opp på sesjonens dagsorden det året og har siden stått på ærendelisten. Det var skifte av utvalgssekretær i august 2002 og medlemmer som var aktive i saken hadde sluttet. For å få saken ut av listen foreslår sekretariatet at presidiet på plenarforsamlingens vegne beslutter i overensstemmelse med Velferdsutvalgets betenkning.

Beslutning:

at Presidiet godkender Velferdsudvalgets betænkning om ikke at foretage sig noget i anledning af medlemsforslag A 1290/velferd

11. Beslut om slutbehandling av framställning

1) Fremst. 6/2006: Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH.

Miljø- og Naturresurseudvalget, Næringsudvalget samt Medborger- og Forbrugerudvalget har vedtaget betænkningen over Ministerrådets meddelelse på sine udvalgsmøder 30. januar 2007 med henblik på Præsidiets efterfølgende beslutning om færdigbehandling af fremstillingen.

Beslutning:

att Nordisk Råd tager meddelelsen til efterretning og anser Fremst. 6/2006 som *færdigbehandlet* for rådets vedkommende.

Presidiemøte 25. april 2007

***5.* Om nordiske priser**
b) *Angående medlemsförslag A 1358/presidiet om ett Nordiskt innovationspris*
Bilag: Medlemsförslag A 1358/presidiet om ett nordiskt innovationspris

Inge Lønning meddelade att Presidiet utredde år 2005 på basen av ett medlemsförslag från den konservativa gruppen om huruvida Nordiska Investeringsbanken har ett intresse av att tillsammans med Nordiska rådet inrätta ett nordiskt innovationspris. Frågan behandlades i Nordiska Investeringsbankens styrelse i två repriser och styrelsen kunde inte enas varför man beslöt att uppskjuta frågan tills vidare. Presidiet tog denna information för kännedom vid sitt möte i januari 2006. För att väcka frågan till liv igen har sekretariatet varit i kontakt med Nordiska Investeringsbanken som meddelat att inga fundamentala förändringar i förhållande till idén om ett nordiskt innovationspris skett i bankens styrelse. Banken har inte heller för avsikt att ta upp frågan inom en överskådlig framtid.

Som en följd av detta meddelade Kent Olsson att den konservativa gruppen drar tillbaka förslaget om ett nordiskt innovationspris. I det sammanhanget meddelade Lønning att det kun-

de vara frestande att försöka hitta en annan lösning för att få till en markering omkring innovation.

9. Fremstiling

1) A 1379/miljø: Medlemsforslag om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön
Bilag: A 1379/miljø Miljø- og naturresurseudvalgets betænkning over Medlemsforslag om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön

Miljö- och naturresursutskottet har anmodat presidiet om framställning av A 1379/om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning under förutsättning av enhällighet i miljöutskottet den 25 april. På baggrund af udvalgets tidligere drøftelser, de indkomne høringssvar, oplysningerne fra fællesseminaret med Baltisk Forsamlings Miljøudvalg om radioaktivt affald i Østersøområdet samt drøftelserne med British-Irish Interparliamentary Body om Sellafield har sekretariatet udarbejdet udkast til udvalgsbetænkning.

Presidiet antog framställningen från Miljö- och naturresursutskottet.

Beslutning:

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer

at opretholde strenge miljø- og sikkerhedsforskrifter i forbindelse med etableringen af eventuelle nye nukleare anlæg og i forbindelse med drift af samt affaldshåndtering og -deponering fra nye og eksisterende anlæg, institutioner, hospitaler mm. Dette gælder såvel for landenes egne anlæg og processer som for anlæg i de øvrige Østersølande og Nordens närområden - i de sidstnævnte tilfælde gennem aktiv påvirkning af relevante internationale fora og ved bilaterale konsultationer

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer

at hver for sig og i gennem HELCOM- og EU-samarbejdet nøje at overvåge udviklingen for Østersøens radioaktive belastning og at arbejde for, at HELCOM's kommende handlingsplan for Østersøen også indfører målsætninger og virkemidler med henblik på at nedsætte den radioaktive belastning til et ufarligt niveau overalt i Østersøen

2) A 1407/præsidiet Præsidieforslag om en nordisk samordnare för gränshindersfrågor

Med hänvisning till behandlingen av förslaget under dagordningspunkt 4 antog presidiet presidieförslaget A 1407/presidiet som en framställning.

Beslutning:

Att Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att tillsammans med Nordiska rådet instifta en nordisk samordnare för gränshindersfrågor i enlighet med principerna som framförs i betänkandet

Presidiemøte 25. juni 2007

Ingen medlemsforslag til fremstilling.

Presidiemøte 25. september 2007

8. *A 1416/presidiet: Medlemsforslag om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd*
Bilag: Betänkande över A 1416/presidiet: Medlemsforslag om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd

Claes Andersson meddelade att medlemsförslaget trots allt haft en funktion om större medvetenhet om valet av utskottsordföranden i Nordiska rådet. Men med hänvisning till betänkandet över medlemsförslaget finns det starka "tekniska" argument mot förslaget varför den vänstersocialistiska gröna gruppen drar tillbaka medlemsförslaget.

Presidiet noterade att den vänstersocialistiska gröna återkallar sitt medlemsförslag A 1416/presidiet om valg av udvalgsledelse i Nordisk råd.

Beslut efter fullmakt (arbetsordningens § 49)

9. Framställning

1) A 1405/miljö: Medlemsförslag om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön
Bilag: Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning over A 1405/miljö: Medlemsförslag om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön

Presidiet godkände betänkandet över A 1405/miljö.

Beslutning:

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

1) *at* hver for sig og i samarbejde - medvirke aktivt til at få vedtaget en ambitiøs HELCOM Handlingsplan for Østersøen i efteråret 2007. En plan, der med forpligtende landevise reduktionsmål vil lede til et fælles havområde befriet for overgødskning

2) *at* fremme initiativer, der styrker et integreret syn på forvaltningen af Østersøen; herunder i fortsættelse af EU's havpolitik at medvirke til at udvikle Østersøregionen til et europæisk modelområde for en havforvaltning, der koordinerer hensynene til erhvervsudvikling og miljø

3) *at* fremme og gennemføre de initiativer til at nedsætte belastningen af Østersøen som, er foreslået af den 16. Parlamentariske Østersøkonference i Berlin den 28. august 2007; se bilag 1 til betænkningen - dels gennem national lovgivning og implementering, dels gennem initiativer i relevante internationale samarbejdsfora som HELCOM, CBSS og EU.

2) A 1409/välfärd: Utskottsförslag om psykiatrivården i Norden
Bilag: Velferdsudvalgets betænkning over A 1409/välfärd: Utskottsförslag om psykiatrivården i Norden.

Presidiet godkände betänkandet över A 1409/välfärd.

Beslutning:

Nordiska rådet rekommenderar Nordisk ministerrådet

att Nordiska ministerrådet utarbetar och ansvarar för en nordisk strategi för psykiatriområdet som kan skapa ett mervärde genom att utgöra en ram för utbyte och samarbete mellan de nordiska länderna

3) A 1415/medborger: Utvalgsforslag om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner
Bilag: Medborger- og forbrugerudvalgets betænkning over A 1415/medborger om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner

Presidiet godkendte betænkningen over A 1415/medborger.

Beslutning:

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at forholde sig til Europarådets kampanje "Stop domestic violence against women" (2006-2008) med at afholde en fælles nordisk konference om temaet.

- Konferencen skal tage udgangspunkt i præsentation og erfaringsudveksling af nationale tiltag hvad angår juridiske og politiske virkemidler, støtte til og beskyttelse af ofrene, dataindsamling og holdningsskabende tiltag som involverer aktiv deltagelse af mænd.
- Nordisk Ministerråd skal på baggrund af eksperternes erfaringsudveksling og identifikation af de vigtigste samarbejdsområder vedrørende bekæmpelse af vold i nære relationer udarbejde et fælles nordisk program med fokus på konkrete initiativer på feltet.

Presidiemøte 30. oktober 2007

10. Ikke foretage sig yderligere

1) A 1406/miljö Medlemsförslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver
Bilag: Betænkning over A 1406/miljø: Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver

Miljö- och naturresursutskottet har anmodat presidiet om att på plenarförsamlingens vägnar behandla förslaget om att Nordiska rådet inte företar sig något med anledning av A 1406/miljø: Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver. Medlemsförslaget blev behandlat på Miljö- och naturresursutskottets möte den 30 oktober i Oslo:

På baggrund af ovenstående indstiller Miljø- og Naturresurseudvalget,

Beslutning:

at Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af Medlemsforslag A 1406/miljø

Presidiemøte 14. desember 2007

Beslut efter fuldmagt (arbetsordningens § 49)

8. Fremstillinger

1) A 1417/næring Medlemsförslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København
Bilag: Betænkning om A 1417/næring: Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København

Näringsutskottet har anmodat presidiet om att på plenarförsamlingens vägnar behandla förslaget om att Nordiska rådet inte företar sig något med anledning av A 1417/næring: Med-

lemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København. Medlemsförslaget blev behandlat på Näringsutskottets möte den 30 oktober i Oslo:

Beslutning:

Næringsudvalget foreslår,

> *at* Nordisk Råd ikke foretager sig yderligere i anledning af 1417/næring: Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København

Val av medlemmar till Nordiska investeringsbankens kontrollkommitté

fra Danmark:	Per Kaalund (S)
fra Finland:	Tuula Peltonen (sd)
fra Island:	Ragnheiður Rikharðsdóttir (Sj.)
fra Norge:	Kari Lise Holmberg (H)
fra Sverige:	Johan Linander (c)

Register

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
A. Medlemsforslag/Utvalgsforslag/Presidieforslag/Komitéforslag					
A 1290/välfärd	Medlemsförslag om om barn og unga på Grönland	XX	XX	Ikke foreta seg noe	Besluttet i Presidiet 30. januar 2007
A 1358/presidiet	Medlemsforslag om en nordisk innovasjonspris	XX	XX		Forslaget blev trukket tilbage af forslagsstillerne 25. april 2007
A 1378/presidiet	Medlemsforslag om realitetsbehandling og etableringaf komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstendigt medlemsskab i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler	XX	XX	Ikke foreta seg noe	Votering
A 1379/miljö	Medlemsförslag om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön	XX	XX	Fremstilling 1 og 2	Besluttet i Presidiet 25. april 2007
A 1401/medborger	Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar	XX	XX	Ikke foreta seg noe	Votering
A 1402/medborger	Medlemsforslag om uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken	XX	XX	Ikke foreta seg noe	Votering
A 1405/miljø	Medlemsförslag om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön	XX	XX	Fremstilling 4	Besluttet i Presidiet 25. september
A 1406/miljö	Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver	XX	XX	Ikke foreta seg noe	Besluttet i Presidiet 30. oktober 2007
A 1407/presidiet	Presidieförslag om en nordisk samordnare för gränshindersfrågor	XX	XX	Fremstilling 7	Besluttet i Presidiet 25. april
A 1408/næring	Medlemsforslag om ny nordisk mat	XX	XX	Rekommandasjon 16	
A 1409/välfärd	Utskottsförslag om psykiatrivården i Norden	XX	XX	Fremstilling 5	Besluttet i Presidiet

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
					25. september 2007
A 1410/miljø	Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger	XX	XX	Rekommendasjon 7	
A 1412/velferd	Medlemsforslag om nordisk initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell	XX	XX	Rekommandasjon 14	
A 1413/kultur	Medlemsforslag om å fjerne strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid	XX	XX	Rekommendasjon 12	
A 1414/miljø	Medlemsförslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding	XX	XX	Rekommandasjon 8	
A 1415/medborger	Utvalgsforslag om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner	XX	XX	Fremstilling 6	Besluttet i Presidiet 25. september 2007
A 1416/presidiet	Medlemsforslag om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd	XX	XX		Forslaget blev trukket tilbage af forslagsstillerne 25. september 2007
A 1417/næring	Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København	XX	XX	Ikke foreta seg noe	Besluttet i Presidiet 14. december 2007
A 1418/presidiet	Medlemsforslag om nordisk indsats til det globale topmøde i København 2009	XX	XX		Omgjort til Presidieforslag A 1421/presidiet
A 1419/miljø	Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft	XX	XX	Rekommandasjon 9	
A 1420/velferd	Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer	XX	XX	Ikke foreta seg noe	
A 1421/præsidiet	Præsidieforslag om nordisk indsats til det globale	XX	XX	Rekommandasjon 10	

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
	topmøde i København 2009				
A 1425/kultur	Utvalgsforslag om et nordiske samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag	XX	XX	Rekommandasjon 10	
A 1427/medborger	Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel	XX	XX	Rekommandasjon 15	
B. Ministerrådsforslag					
B 248/presidiet	Ministerrådsforslag om budget 2008	XX	XX	Rekommandasjon 17	
B 249/kultur	Ministerrådsförslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010	XX	XX	Rekommandasjon 11	
C. Beretninger					
C 1	Nordisk samarbejde 2006. Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed	XX	XX		Til etterretning
C 2	Nordisk Ministerråds planer og budget 2008	XX	XX		Til etterretning
C 3/kk	Beretning til Nordisk Råd og Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006	XX	XX		Til etterretning
C 4/kk	Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006	XX	XX		Til etterretning
C 5/kk	Beretning til Nordisk Råd og Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006	XX	XX		Til etterretning
D. Meddelelser i anledning av tidligere rekommandasjoner, fremstillinger og ytring					
*5/2003/välfärd	Pensioner och förtidspensionering		XX		Til etterretning

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
13/2003/välfärd	Förebyggande av diabetes		XX		Ferdigbehandlet
*2/2004/næring	Open Source Software		XX		Til etterretning
*7/2004/medborger	Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010		XX		Til etterretning
13/2005/medborger	Konference om korruption		XX		Ferdigbehandlet
*18/2005/kultur	Arktisk forskning	XX	XX		Til etterretning (første at-sats) Ferdigbehandlet (anden at-sats)
19/2005/medborger	Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen		XX		Ferdigbehandlet
23/2005/välfärd	Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade		XX		Ferdigbehandlet
25/2005/medborger	Bekjempelse av menneskehandel	XX	XX		Ferdigbehandlet
26/2005/medborger	Rapport om bekjempelse av menneskehandel	XX	XX		Ferdigbehandlet
1/2006/miljø	Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer		XX		Ferdigbehandlet
2/2006/medborger	Program og principper for det nordiske justitssamarbejde		XX		Ferdigbehandlet
*5/2006/presidiet	Rapport och konferense om samhällssäkerhet	XX	XX		Til etterretning
6/2006/medborger/ miljø/næring	Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, REACH		XX		Ferdigbehandlet
*7/2006/miljø	Nordisk miljøfokus i Nord		XX		Ferdigbehandlet (første og tredje at-sats)

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
					Til etterretning (annen at-sats)
8/2006/välfärd	Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion		XX		Ferdigbehandlet
*9/2006/medborger	Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis		XX		Ferdigbehandlet (første og tredje at-sats) Til etterretning (annen at-sats)
*10/2006/miljø	Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen		XX		Til etterretning
11/2006/välfärd	Projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet		XX		Ferdigbehandlet
12/2006/næring	"Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer		XX		Ferdigbehandlet
13/2006/næring	Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer		XX		Ferdigbehandlet
*14/2006/presidiet	Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens		XX		Til etterretning
15/2006/välfärd	Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet		XX		Ferdigbehandlet
*16/2006/välfärd	Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkulose i Barents-området		XX		Til etterretning
*17/2006/välfärd	Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden		XX		Til etterretning

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
*18/2006/medborger	Kampagne imod formidling af sexkøb		XX		Til etterretning
19/2006/medborger	Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel		XX		Ferdigbehandlet
20/2006/medborger	Bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse		XX		Ferdigbehandlet
*21/2006/miljø	Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken		XX		Til etterretning
22/2006/kultur	Frivilligsektoren		XX		Ferdigbehandlet
*23/2006/kultur	Deklaration om nordisk språkpolitik		XX		Ferdigbehandlet (første og annen at-sats) Til etterretning (tredje og fjerde at-sats)
*24/2006/kultur	Nabolands-tv etter digitaliseringen		XX		Ferdigbehandlet (annen at-sats) Til etterretning (første at-sats)
25/2006/kultur	Nordplus-programmene		XX		Ferdigbehandlet
*26/2006/næring	Komparativt studie om iværksættere i Norden		XX		Til etterretning
27/2006/presidiet	Nordiska ministerrådets budget för 2007		XX		Ferdigbehandlet
1/2007/miljø	Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens Nærområder		XX		Ferdigbehandlet
2/2007/miljø	Fokus på radioaktivitet i HELCOM's og EU's arbejde		XX		Ferdigbehandlet
*3/2007/presidiet	Nordisk samordnare för gränhindersfrågor		XX		Til etterretning

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
Interne vedtak					
1/2005	EU's direktivforslag til softwarepatent	XX	XX		Til etterretning
1/2006	Rapportör inom området samhällssäkerhet	XX	XX		Ferdigbehandlet
2/2006	Nordiske udfordringer om samexistens	XX	XX		Ferdigbehandlet
3/2006	Anvendelse af hoteller der ikke medvirker til formidling af sexkøb	XX	XX		Ferdigbehandlet
E. Spørsmål					
E 1	Skriftligt spørgsmål om rapportering om menneskehandel og hjemmeside om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb	XXX			Skriftlig svar
E 2	Skriflig spørgsmål om et samlet nordisk plan for at imødegå mangel på sundhetspersonale i de nordiske lande	XXX			Skriftlig svar
E 3	Skriftligt spørgsmål om nordiske parlamentarikeres ret til at spørge grønlandske og færøske landsstyremedlemmer	XXX			Skriftlig svar
E 4	Skriftlig fråga om ett nytt gränshinder inom internordisk flygtrafik på Stockholms flygplats	XXX			Skriftlig svar
E 5	Skriftlig fråga vedrørende det billede af de nordiske lande og især Finland og finnerne, som formidles via de svenske skolebøger	XXX			Skriftlig svar
E 6	Skriftligt spørgsmål om en revidering af den finske beskatning af pension som er optjent i andre nordiske lande og især Sverige	XXX			Skriftlig svar
E 7	Skriftlig fråga om förbruk av förnybar energi i uppvärmning av offentliga anläggningar	XXX			Skriftlig svar

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
E 8	Skriftligt spørgsmål om flyvning med CIA-fly i Norden	XXX			Skriftlig svar
E 9	Skriftligt spørgsmål om de selvstyrendes landes muligheter for styrket deltagelse i det nordiske samarbejde	XXX			Skriftlig svar
E 10	Skriftlig fråga om förhållandena på Kastrups flygplats	XXX			Skriftlig svar
E 11	Skriftlig fråga om situationen för kulturtidskrifterna i Norden	XXX			Skriftlig svar
E 12	Skriftligt spørgsmål om Sveriges ratifikation af Europarådets konvention om menneskehandel	XXX			Skriftlig svar
E 13	Skriftlig fråga om åldersgränsen i Nordisk Barn- och Ungdomskommitte	XXX			Skriftlig svar
E 14	Skriftlig fråga om budgetmedel till projekt om nordiskt samarbete mot människohandel	XXX			Skriftlig svar
E 15	Skriftlig fråga om samordningen mellan regionala organisationer	XXX			Skriftlig svar
E 16	Skriftligt spørgsmål om forskelle mellen Danmark og Sverige i spørgsmålet om EU-regler for færgetrafik	XXX			Skriftlig svar
E 17	Skriftligt spørgsmål om transportstøtte til studerende	XXX			Skriftlig svar
E 18	Skriftlig fråga om projektstöd till amatörteater i Norden	XXX			Skriftlig svar
E 19	Skriftlig spørsmål om samarbeid med urfolk i Barents-regionen	XXX			Skriftlig svar
E 20	Skriftlig spørsmål om svensk beskatning av norske pensjonister bosatt i Sverige som plikter å betale	XXX			Skriftlig svar

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
	trygdeavgift i Norge				
E 21	Skriftligt spørgsmål om lægemangel og lægeuddannelse i de nordiske lande	XXX			Skriftlig svar
E 22	Skriftlig fråga om nordiska översättningsstödet	XXX			Skriftlig svar
E 23	Skriftligt spørgsmål om Islands import af asbest	XXX			Skriftlig svar
E 24	Skriftlig fråga om Nordiska samekonventionen	XX			Skriftlig svar
E 25	Skriftlig fråga om skatteutjämningen mellan Danmark och Sverige	XX			Skriftlig svar
E 26	Skriftlig fråga om fast förbindelse mellan Helsingör och Helsingborg	XX			Skriftlig svar
E 27	Skriftligt spørgsmål om irakisk hærchefs forsvinden	XX			Skriftlig svar
E 28	Skriftligt spørgsmål om lige muligheder for studerende på folkehøjskolerne	XX			Skriftlig svar
E 29	Skriftligt spørgsmål om benyttelse af nordiske lande til ulovlige aktiviteter	XX			Skriftlig svar
E 30	Skriftlig fråga om fortsatta gränshinder på flygplatserna i trafiken inom Norden	XX			Skriftlig svar
E 31	Spørgsmål til Finlands eller Sveriges regering om rensning av CO2-utslipp	XX			Muntlig svar
E 32	Fråga till Norges regering om importtillstånd och importtullar för renkött som gränhinder	XX			Muntlig svar
E 33	Fråga till Sveriges regering om rätt till föräldrarpenning vid flyttning från Sverige	XX			Skriftlig svar
E 34	Fråga till Norges regering om moms, tull och registreringsavgifter på handikapputrustade bilar som gränshinder	XX			Muntlig svar

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
E 35	Fråga till Finlands regering om hur nya gränshinder kan förhindras i att uppstå	XX			Skriftlig svar
E 36	Fråga till Norges och Sveriges regeringer om snabbtåg mellan Oslo och Stockholm: åtgärder som förbättrar banan	XX			Skriftlig svar
E 37	Fråga till Norges regering om premiär på ripjakten i de svenska och norska fjällen	XX			Skriftlig svar
E 38	Spørgsmål til Færøernes Landsstyre om demokrati og ligestilling	XX			Muntlig svar
E 39	Fråga till Nordiska ministerrådet om socialskydd för studerande från Finland i andra nordiska länder	XX			Muntlig svar
E 40	Fråga till Norges regering om att göra mer för att inlemma den unga nordiska arbetskraften i det norska samhället	XX			Muntlig svar
E 41	Fråga till Finlands regering om införandet av nya priser i förhållande till de redan etablerade priserna	XX			Muntlig svar
E 42	Spørgsmål til Sveriges regering om opfølgning på vedtagelser i Nordisk Råd	XX			Muntlig svar
E 43	Fråga till Nordiska ministerrådet om orättvis behandling av nordiska medborgare i samband med godkännande av förtidspensionering	XX			Muntlig svar
E 44	Fråga till Sveriges regering om säkerställning av NordForsks arbete i framtiden	XX			Muntlig svar
E 45	Fråga till Finlands regering om en stabil, förutsägbar och långsiktig finansiering av projektet Nordjobb	XX			Muntlig svar
E 46	Fråga till Norges regering om socialförsäkring och	XX			Muntlig svar

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
	föräldrarförsäkringen fungerar över gränserna				
E 47	Skriftlig fråga om vilka åtgärder som kan vidtagas för att eliminera gränshinder omkring socialförsäkring för finska studeranden i andra nordiska länder	XX			Skriftlig svar
E 48	Skriftlig fråga om utlandsdanskars rätt att delta i folketingsvalen	XX			Skriftlig svar
E 49	Skriftligt spørgsmål om Finlands, Norges og Sveriges afvisning af at modernisere Helsingforsaftalen	XX			Skriftlig svar
E 50	Skriftlig fråga till Norges regering om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar	XX			Skriftlig svar
E 51	Skriftlig fråga till Islands regering om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar.	XX			Skriftlig svar

Dokumenter					
1	Nordisk Råds årsberetning 2006	XX	XX		Til etterretning
2	Regler for sesjonens gjennomføring	XX	XX		Til etterretning
3	Program för Nordiska rådets arbete 2008	XX	XX		Til etterretning
4	Statsministrarnas presentation av ordförandeskapsprogrammet i Nordiska ministerrådet 2008	XX	XX		Til etterretning
5	Utenriksministrenes redegjørelse	XX	XX		Til etterretning
6	Försvarsministrarnas redogörelse	XX	XX		Til etterretning
7	Samarbetsministranas redogörelse	XX	XX		Til etterretning
8	Nordens svar på klimaændringerne	XX	XX		Til etterretning

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
9	Redogörelse om gränshindersarbetet	XX	XX		Til etterretning
10	The Nordic Region in an International Perspective. Nordic cooperation in a European Framework 2006. Rapport fra Nordisk Ministerråd	XX	XX		Til etterretning
11	Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet	XX	XX		Til etterretning
12	Alkoholpolitiskt samarbete i Norden	XX	XX		Til etterretning
13	Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram	XX	XX		Til etterretning
14	Redegørelse om øget inddragelse af de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde	XX	XX		Til etterretning
15	Redogörelse om uppföljningsinitiativ angående globaliseringen	XX	XX		Til etterretning
16	Redegørelse om nordiske initiativer forud for klima-konference i København i 2009	XX	XX		Til etterretning
17	Redegørelse om eScience Strategi	XX	XX		Til etterretning
18	Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet	XX	XX		Til etterretning
19	Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011	XX	XX		Til etterretning
20	Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center	XX	XX		Til etterretning
21	Redegørelse om EU's maritime politik og Norden	XX	XX		Til etterretning
22	Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området	XX	XX		Til etterretning
23	Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som	XX	XX		Til etterretning

Nr.	Ärendetittel	Behandl. s.	Trykket s.	Rek./Fremst./Ytring/ Internt vedtak Nummer	Annet vedtak
	kan förstärke de självstyrande områdenas deltagande i officielt nordiskt samarbete				

Personregister

Adelsbo, Christer, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Redegørelse om eScience Strategi (Dokument 17): 186
Medlemsforslag:
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401

Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285

Andersson, Claes, Finlands del. (vänst)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Presidieforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/presidiet): 118
- Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärke de självstyrande områdenas deltagande i officielt nordiskt samarbete (Dokument 23): 194
Replikkskifter:
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16); Andersson – Carlgren: 109
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø); Andersson – Kantola: 114
Medlemsforslag:
- om valg af udvalgsledelse i Nordisk Råd (A 1416/presidiet): 376
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385
Presidieforslag:
- om en samordnare för gränshinders-frågor (A 1407/presidiet): 303
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/presidiet): 395

Arnesen, Bendiks H., Norges del. (A)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 97
Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373
Spørsmål:
- om samarbeid med urfolk i Barents-regionen (E 19/2007): 1088

Árni Páll Árnason, Islands del. (A)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5): 129
Presidieforslag:
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/presidiet): 395

Ásta R. Jóhannesdóttir, Islands del. (A)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljø): 319

Autio, Risto, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364
Spørsmål:
- om säkerställning av NordForsks arbete i framtiden (E 44/2007): 150

Barfod, Line, Danmarks del. (EL)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 255
- om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262
- om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 272
- om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star ulykken (A 1402/medborger): 280

- om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd (A 1416/presidiet): 376
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Utvalgsforslag:
- om psykiatrivården i Norden (A 1409/välfärd): 309
- om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd): 392

Spørsmål:
- om rapportering om menneskehandel og hjemmeside om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb (E 1/2007): 1032
- om en samlet nordisk plan for at imøtegå mangel på sundhetspersonale i de nordiske lande (E 2/2007): 1034
- om flyvning med CIA-fly i Norden (E 8/2007): 1054
- om situationen för kulturtidskrifterna i Norden (E 11/2007): 1065
- om Sveriges ratifikation af Europarådets konvention om menneskehandel (E 12/2007): 1067
- om Island importerer asbest (E 23/2007): 1115
- om irakisk hærchefs forsvinden (E 27/2007): 1125
- om benyttelse af nordiske lande til ulovlige aktiviteter (E 29/2007): 1131

Bergman, Lisbeth Grönfeldt, Sveriges del. (m), Valgt medlem

Uttalelse:
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 219
- Medlemsforslag om ny nordisk mat

- om moms, tull och registreringsavgifter på handikapputrustade bilar som gränshinder (E 34/2007): 143

Bildt, Carl, Sveriges del. (m), Regjeringsrepresentant

Uttalelse:
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6): 132

Bohlin, Sinikka, Sveriges del. (s) Valgt medlem

Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 82
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5): 125
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 195

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Bohlin - Wiklöf: 62
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Bohlin - Stoltenberg: 68
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Bohlin - Støre: 120
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Hoydal - Bohlin: 195
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Reikvam - Bohlin: 196

Medlemsforslag:
- om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljö): 319
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382

Presidieforslag:
- om en samordnare för gränshinders-frågor (A 1407/presidiet): 303
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/presidiet): 395

Spørsmål:
- om samordningen mellan regionala organisationer (E 15/2007): 1075
- om Nordiska samekonventionen (E 24/2007): 1117

Bonde, Jens-Peter, Europaparlamentet

Uttalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 87

Replikkskifter:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Sørensen -Bonde: 88
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Rajala - Bonde: 89
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Stavad - Bonde: 91

Brodén, Anita, Sveriges del.(fp) Valgt medlem

Medlemsforslag:

- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364
- om en bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Brusted, Sylvia K. Norges del. (A)
Regjeringsrepresentant
Uttalelser:
- Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området (Dokument 22): 155
- Alkoholpolitiskt samarbete i Norden (Dokument 12): 162

Brørby, Berit, Norges del. (A)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/presidiet): 230
- Val: 238
Medlemsforslag:
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382
Presidieforslag:
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/presidiet): 395

Carlgren, Andreas, Sveriges del. (c)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16): 108

- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16); Holm – Carlgren: 108
- Redegørelse om nordiske initiativer forud

(Dokument 16); Sørensen – Carlgren: 109
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16); Andersson – Carlgren: 109

Cronberg, Tarja, Finlands del. (gröna)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285

Dahl, Bente, Danmarks del. (RV)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364
Utvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401
Spørsmål:
- E 17/2007: Skriftligt spørgsmål om transportstøtte til studerende: 1081
- E 28/2007: Skriftligt spørgsmål om lige muligheder for studerende på folkehøjskolerne: 1128

Djurholm, Bjarni, Landsstyremand, Færøerne
Uttalelse:
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljö): 117

Dørum, Odd Einar, Norges del. (V), Varamedlem
Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Dørum – Stoltenberg: 64
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6); Dørum – Pehrsson: 132

Eidesgaard, Jóannes, Færøernes del. (Jvfl.) Lagmand
Uttalelse:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 59
Replikkskifte:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Rajala – Eidesgaard: 1200

Eklöw, Raija-Liisa, Ålands del. (Lib)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 87
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328

- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid

- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364
- om en bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Eng, Sigrun, Norges del. (A)

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 92

Erlandsen, Joan, Danmarks del. (V)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364
- om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København (A 1417/næring): 378

Presidieforslag:
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/præsidiet): 395

Spørsmål:
- om forskelle mellem Danmark og Sverige i spørgsmålet om EU-regler for færgetrafik (E 16/2007): 1079

Erlandsson, Ragnar, Ålands del. (ÅC)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Redegørelse om øget inddragelse af de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde (Dokument 14): 192
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 190

Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364

Utvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401

Espersen, Søren, Danmarks del. (DF)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373

Feldt-Ranta, Maarit, Finlands del. (sd)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Fredriksen, Jan-Henrik, Norges del. (FrP), Valgt medlem
Uttalelser:
- Redogörelse om uppföljningsinitiativ angående globalisering (Dokument 15): 206
- Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grenshindringer (A 1420/velferd): 226
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/presidiet): 231

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Fredriksen - Steingrímur: 51
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Fredriksen - Støre: 120

Utvalgsforslag:
- om psykiatrivården i Norden (A 1409/välfärd): 309
- om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd): 392

Geir H. Haarde, Islands del. (Sj.)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 43

Replikkskifte:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Siv - Geir: 44

Gestrin, Christina, Finlands del. (sv)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 83
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16): 107

- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/presidiet): 231
Medlemsforslag:
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364
- om en bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Green, Monica, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 94
Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Green – Hammond: 48
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Green – Gøtzsche: 94
Spørsmål:
- om socialförsäkring och föräldrarförsäkringen fungerar över gränserna (E46/2007): 152

Gøtzsche, Lisbeth Sejer, præsident for Ungdommens Nordiske Råd
Uttalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 93
Replikkskifte:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Green – Gøtzsche: 94

Hammond, Aleqa,
Vicelandsstyreformand
Uttalelse:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 45
Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Sørensen – Hammond: 46
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Green – Hammond: 48

Hansen, Flemming, Danmarks del. (KF)
Varamedlem
Utvalgsforslag:
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Hansen, May Elisabeth, Norges del. (SV)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262
- om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 272
- om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star ulykken (A 1402/medborger): 280
Spørsmål:
- om situationen för kulturtidskrifterna i Norden (E 11/2007): 1065

Henningsen, Juliane, Grønlands del. (IA) Varamedlem
Spørsmål:
- om Finlands, Norges og Sveriges afvisning af at modernisere Helsingforsaftalen (E 49/2007): 1151

Hildeng, Britt, Norges del., (A)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355

Holm, Jens, Europaparlamentet
Replikkskifte:
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16); Holm – Carlgren: 108

Hoydal, Høgni, Danmarks del. (Tjf.)
Varamedlem
Uttalelser:
- Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärke de självstyrande områdenas deltagande i officielt nordiskt samarbete (Dokument 23): 194
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 195
Replikkskifter:
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Hoydal – Bohlin: 195

- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Hoydal - Kolbrún: 199
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Hoydal - Olsson: 201

Medlemsforslag:
- om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 255
- om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 272
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Højgaard, Kári P., Færøyenes del. (Sjfl.)
Valgt medlem

Uttalelser:
- Medlemsförslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa EUs direktiv om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 113
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 199

Medlemsforslag:
- om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 255
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364

Spørsmål:
- om förbruk av förnybar energi i uppvärmning av offentliga anläggningar (E 7/2007): 1050

Høybråten, Dagfinn, Norges del. (KrF)
Valgt medlem

Uttalelser:
- Sessionens öppnande: 33
- Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 182
- Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärke de officielt nordiskt samarbete (Dokument 23): 193
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 218
- Sessionens avslutande: 246

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Høybråten - Reinfeldt: 57
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Høybråten - Stoltenberg: 67

Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364

Presidieforslag:
- om en samordnare för gränshinders-frågor (A 1407/presidiet): 303
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/præsidiet): 395

Spørsmål:
- om svensk beskatning av norske pensjonister bosatt i Sverige som plikter å betale trygdeavgift i Norge (E 20/2007): 1091

Ísólfur Gylfi Pálmason, Islands del. (F)
Tidligere medlem

Medlemsforslag:
- om barn och unga på Grönland (A 1290/välfärd): 249

Jagland, Torbjørn, Stortingspresident
Uttalelse:
- Sessionens öppnande: 33

, Norges del. (SV)
Tidligere medlem
Medlemsforslag:
- om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262

Jensen, Mogens Danmarks del. (S)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355

Jensen, Siv, Norges del. (FrP)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 49

Johansson, Ann-Kristine, Sveriges del. (s), Valgt medlem
Replikkskifte:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Johansson - Stoltenberg: 66
Medlemsforslag:
- om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljø): 319
- om en bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Johansson, Mats, Sveriges del. (m)
Valgt medlem
Utvalgforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355

Jón Kristjánsson, Islands del. (F)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364

Kaltiokumpu, Oiva, Finlands del. (cent), Varamedlem
Replikkskifte:
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16); Kaltiokumpu – Tiilikainen: 106
Utvalgsforslag:
- om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd): 392
Spørgsmål:
- om orättvis behandling av nordiska medborgare i samband med godkännande av förtidspensionering (E 43/2007): 149

Kanerva, Ilkka, Finlands del. (saml) Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5): 120
Replikkskifter:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Kaalund - Kanerva: 123
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Lønning - Kanerva: 123
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Tuomioja - Kanerva: 125

Kantola, Ilkka, Finlands del. (sd)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljö): 114
Replikkskifter:
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø); Andersson - Kantola: 114
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljö); Niinistö - Kantola: 115
Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373
- om en bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Karhuvaara, Arja, Finlands del. (saml)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området (Dokument 22): 156

- Alkoholpolitiskt samarbete i Norden (Dokument 12): 162
Utvalgsforslag:
- om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd): 392

Karvo, Ulla, Finlands del. (saml)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 94

Kaunisto, Timmo, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt

(A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364

Keldu, Jógvan við, Færøyenes del. (Ff)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 199
- Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet (Dokument 18): 215
Utvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355

Kierkemann, Marianne, Sveriges del. (m), Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om psykiatrivården i Norden (A 1409/välfärd): 309
- om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd): 392

Kiuru, Krista, Finlands del. (sd)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljø): 319

Kjartan Ólafsson, Islands del. (Sj.)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken (A 1402/medborger): 158
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 202
Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Kleist, Kuupik, Grønlands del. (IA)
Vara medlem
- om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 255
- om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262

Knakkergaard, Anita, Danmarks del. (DF), Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om psykiatrivården i Norden (A 1409/välfärd): 309
- om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd): 392
Spørsmål:
- om lægemangel og lægeuddannelse i de nordiske lande (E 21/2007): 1094

Kolbrún Halldórsdóttir, Islands del. (VG), Valgt medlem
Uttalelser:
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft A 1419/miljö): 117
- Presidieforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/presidiet): 118
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om

selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 198
Replikkskifte:
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Hoydal – Kolbrún: 199
Medlemsforslag:
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385
Spørsmål:
- om Finlands, Norges og Sveriges afvisning af at modernisere Helsingforsaftalen (E 49/2007): 1151

Kragh, Ulrik, Danmarks del. (V)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364

Kristiansen, Ivar, Norges del. (H)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16): 199
- Redegørelse om EU's maritime politik og Norden (Dokument 21): 208

Kristoffersen, Asmund, Norges del. (A)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 84
- Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljö): 110
- Redegørelse om EU's maritime politik og Norden (Dokument 21): 208
Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Kristoffersen – Reinfeldt: 55
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Reikvam – Kristoffersen: 84
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Lindholm – Kristoffersen: 85
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 115
(A 1410/miljö); Kristoffersen – Niinistö: 115
Medlemsforslag:
- om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljø): 319
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/præsidiet): 395

Kaalund, Per, Danmarks del. (S)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken (A 1402/medborger): 280
- Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram (Dokument 13): 165
Replikkskifte:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Kaalund – Kanerva: 120
Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Lakjuni, Jógvan á, Færøyenes del. (Ff)
Landsstyremand for kultur
Uttalelser:
- Redegørelse om øget inddragelse af de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde (Dokument 14): 191
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 195
Spørsmål:
- Svar til Siv (E 38/2007): 145

Larsen, Anne Margrethe, Norges del. (V), Valgt medlem
Uttalelse:
- Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 212
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285

- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning A 1414/miljö): 364

Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Laub, Gudrun, Danmarks del. (V), Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364

Linander, Johan, Sveriges del. (c)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 224

Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364

Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373

Presidieforslag:
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/præsidiet): 395

Spørsmål:
- om hur nya gränshinder kan förhindras i att uppstå (E 35/2007): 143
- om skatteutjämningen mellan Danmark och Sverige (E 25/2007): 1120

Lindholm, Jan, Sveriges del. (mp)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 85, 95
- Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljö): 111
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljö): 114

Replikskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Lindholm – Stoltenberg: 69
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Lindholm – Kristoffersen: 85

Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga

Spørsmål:
- om snabbtåg mellan Oslo och Stockholm: åtgärder som förbättrar banan (E 36/2007): 144
- om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar (E 50/2007): 1151
- om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar (E 51/2007): 1155

Linna, Elina, Sveriges del. (v)
Varamedlem
Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 83
- Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star-ulykken (A 1402/medborger): 157
- Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 210
- Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 213

Medlemsforslag:
- åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262

- om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 272
- om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star ulykken (A 1402/medborger): 280
- om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd (A 1416/presidiet): 376
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Spørsmål:
- om situationen för kulturtidskrifterna i Norden (E 11/2007): 1065
- om budgetmedel till projekt om nordiskt samarbete mot människohandel (E 14/2007): 1071
- om projektstöd till amatörteater i Norden (E 18/2007): 1085
- om nordiska översättningsstödet (E 22/2007): 1112

Lorentzen, Kristian Pihl, Danmarks del. (V), Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285

Lønning, Inge, Norges del. (H)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Utrikesministrarnas redegörelse (Dokument 5): 124
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6): 135
- Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006): 166
- Håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens (Rek. 14/2006): 168
- Ministerrådsforslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U's strategi för utbildning och forskning (B 249/kultur): 175

Replikkskifter:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Lønning – Kanerva: 120
- Ministerrådsforslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U's strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010 (B 249/kultur); Lønning – Reikvam: 175
- Ministerrådsforslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U's strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008-2010 (B 249/kultur); Reikvam – Lønning (2): 418

Presidieforslag:
- om en samordnare för gränshindersfrågor (A 1407/presidiet): 303
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/præsidiet): 395

Löv, Pehr, Finlands del. (sv)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om barn och unga på Grönland (A 1290/välfärd): 249

Marcelind, Ragnwi, Sveriges del. (kd)
Tidligere medlem
Medlemsforslag:
- om barn och unga på Grönland (A 1290/välfärd): 249

Matthíasson, Karl V., Vestnordisk råd
Uttalelse:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5): 132

Motzfeldt, Josef, Grønlands del. (IA)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382

Niebuhr, Allan, Danmarks del. (KF)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373

Niinistö, Ville, Finlands del. (gröna)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 209
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 220

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Niinistö – Reinfeldt: 56
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljö); Niinistö – Kantola: 115

- Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger); Reikvam – Niinistö: 209
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9); Rajala – Niinistö: 220
Medlemsforslag:
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364
Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Nistad, Thore A., Norges del. (FrP)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om ny nordisk mat (A 1408/näring): 306

Nonbo, Karsten, Danmarks del. (V)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om psykiatrivården i Norden (A 1409/välfärd): 309

Ohly, Lars, Sveriges del. (v)
Varamedlem
Uttalelse:
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6): 136
Replikkskifte:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Ohly – Reinfeldt: 53
Medlemsforslag:
- åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262

(A 1401/medborger): 272
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Oinonen, Lauri, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Replikkskifter:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Oinonen – Peltonen: 86
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9); Oinonen – Peltonen: 223
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver (A 1406/miljø): 296
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- - om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364
Presidieforslag:
- om en samordnare för gränshindersfrågor (A 1407/presidiet): 303
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 A 1421/præsidiet): 395
Spørsmål:
- om en revidering af den finske beskatning af pension, som er optjent i andre nordiske lande og især Sverige (E 6/2007): 1047

Ojala, Outi, Finlands del. (vänst)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262
- om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 272
Spørsmål:
- om situationen för kulturtidskrifterna i Norden (E 11/2007): 1065
- om åldersgränsen i Nordiska Barn- och Ungdomskommitté (E 13/2007): 1069

Olli, Egil, Samisk Parlamentarisk Råd
Uttalelse:
- Sessionens öppnande: 34

Olsen, Gunn, Norges del. (A)
Varamedlem
Uttalelse:
- Alkoholpolitiskt samarbete i Norden (Dokument 12): 164

Olsen, Johan Lund, Grønlands del. (IA)
Varamedlem
Medlemsforslag:

(A 1401/medborger): 272
- om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd (A 1416/presidiet): 376
Spørsmål:
- om de selvstyrendes landes muligheter for styrket deltagelse i det nordiske samarbejde (E 9/2007): 1059
- om situationen för kulturtidskrifterna i Norden (E 11/2007): 1065

Olsson, Kent, Sveriges del. (m)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 80
- Redegørelse om øget inddragelse af de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde (Dokument 14): 192
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 201
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 224
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/presidiet): 406

Replikkskifter:
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Stavad – Olsson: 200
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Hoydal – Olsson: 201
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Reikvam – Olsson: 202

Medlemsforslag:
- om en nordisk innovasjonspris (A 1358/presidiet): 254

Presidieforslag:
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/præsidiet): 395

Pakkanen, Markku, Finlands del. (cent)
Varamedlem
Utvalgsforslag:
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Pedersen, Marion, Danmarks del. (V)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364

Presidieforslag:
- om en samordnare för gränshindersfrågor (A 1407/presidiet): 303

Pehrsson, Cristina Husmark, Sveriges del. (m), Regjeringsrepresentant
Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 78
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6): 132
- Rapport och konferens om samhällssäkerhet (Fremst. 5/2006): 166

Replikkskifte:
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6); Dørum – Pehrsson: 132

Spørsmål:
- Svar til Reikvam (E 31/2007): 141
- Svar til Rajala (E 33/2007): 143
- Svar til Sundsbø (E 42/2007): 149
- Svar til Kaltiokumpu (E 43/2007): 149
- Svar til Autio (E 44/2007): 150

Peltonen, Tuula, Finlands del. (sd)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 86
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 222

Replikkskifter:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Oinonens – Peltonen: 86
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9); Oinonen – Peltonen: 222

Petersen, Lisbeth L., Færøernes del. (sb)
Suppleant
Medlemsforslag:
- om en bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Polfjärd, Jessica, Sveriges del. (m)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Redogörelse om uppföljningsinitiativ angående globalisering (Dokument 15): 207

- Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 272
Utvalgsforslag:
- om psykiatrivården i Norden (A 1409/välfärd): 309
- om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer (A 1420/velferd): 392
Spørsmål:
- om premiär på ripjakten i de svenska och norska fjällen (E 37/2007): 145

Raeva, Bilyana, Europaparlamentet
Uttalelse:
- Försvarsministrarnas redogörelse (Dokument 6): 132

Ragnheidur Rikharðsdóttir, Islands del. (Sj.) Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355

Rajala, Lyly, Finlands del. (saml) Valgt medlem
Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Rajala – Eidesgaard: 60
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Rajala – Bonde: 89
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Rajala – Vapaavuori: 101
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9); Rajala – Niinistö: 221
Presidieforslag:
- om en samordnare för gränshindersfrågor (A 1407/presidiet): 303
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/præsidiet): 395
Spørsmål:
- om ett nytt gränshinder inom internordisk flygtrafik på Stockholms flygplats (E 4/2007): 1040
- om fortsatta gränshinder på flygplatserna i trafiken inom Norden (E 30/2007): 1135
- om rätt till föräldrapenning vid flyttning från Sverige (E 33/2007): 142

Ramin-Osmundsen, Manuela, Norges del. (A), Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet (Dokument 11): 160

Rannveig Guðmundsdóttir, Islands del. (A), Valgt medlem
Presidieforslag:
- om en samordnare för gränshindersfrågor (A 1407/presidiet): 303

Ranta-Muotio, Aulis, Finlands del. (cent) Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285

Rauhala, Leena, Finlands del. (kd) Vara medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285

Reikvam, Rolf, Norges del. (SV) Valgt medlem
Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 79
- Ministerrådsforslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U's strategi för utbildning och forskning (B 249/kultur): 172
- Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 183
Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Reikvam – Reinfeldt: 58
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Reikvam – Stoltenberg: 69
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Reikvam – Sundsbø: 81
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Reikvam – Kristoffersen: 84
- Ministerrådsforslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U's strategi för utbildning och forskning (B 249/kultur); Reikvam – Sarkomaa: 172
- Ministerrådsforslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U's strategi för utbildning och forskning (B 249/kultur); Lønning – Reikvam: 174
- Ministerrådsforslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U's strategi för utbildning och forskning (B 249/kultur); Reikvam – Lønning (2): 175
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk

Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Reikvam – Bohlin: 195
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Reikvam – Stavad: 196
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Reikvam – Olsson: 201
- Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger); Reikvam – Niinistö: 209

Medlemsforslag:
- om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 272
- om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star ulykken (A 1402/medborger): 280
- om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd (A 1416/presidiet): 376
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Spørgsmål:
- om rensning av CO2-utslipp (E 31/2007): 141
- om situationen för kulturtidskrifterna i Norden (E 11/2007): 1065

Reinfeldt, Fredrik, Sveriges del. (m)
Regjeringsrepresentant.
Uttalelse:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 52
- Statsministrarnas presentation av ordförandeskapsprogrammet i Nordiska Ministerrådet 2008 (Dokument 4): 72

Replikkskifte:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Ohly – Reinfeldt: 52
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Sundsbø – Reinfeldt: 54
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Kristoffersen – Reinfeldt: 55
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Niinistö – Reinfeldt: 56
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Stavad – Reinfeldt: 56
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Høybråten – Reinfeldt: 57
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Reikvam – Reinfeldt: 58

Riis-Johansen, Terje, Norges del., (Sp)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center (Dokument 20): 187

Rundgren, Simo, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285

Ryan, Inge, Norges del. (SV)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262
- om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd (A 1416/presidiet): 376
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Røys, Heidi Grande, Norges del. (SV)
Regjeringsrepresentant
Uttalelser:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 77

Spørsmål:
- Svar til Seurujärvi (E 32/2007): 142
- Svar til Bergman (E 34/2007): 143
- Svar til Lindholm (E 36/2007): 144
- Svar til Polfjärd (E 37/2007): 145
- Svar til Wallmark (E 40/2007): 147
- Svar til Green (E 46/2007): 152

Sahlin, Mona, Sveriges del. (s)
Vara medlem og oppositionsleder
Uttalelse:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 39

Replikskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Wallmark – Sahlin: 41
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Stavad – Sahlin: 41
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Solberg – Sahlin: 42

Salling, Augusta, Grønlands del. (At)
Valgt medlem
Uttalelse:

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 96

Sandal, Reidar, Norges del. (A)
Valgt medlem
Utvalgsforslag:
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Sarkomaa, Sari, Finlands del. (saml)
Regjeringsrepresentant,
Uttalelser:
- Ministerrådsforslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U's strategi för utbildning och forskning (B 249/kultur): 170
- Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011 (Dokument 19): 176

Replikkskifter:
- Ministerrådsforslag om Norden - en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U's strategi för utbildning och forskning (B 249/kultur); Reikvam - Sarkomaa: 172
- Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011 (Dokument 19); Sørensen - Sarkomaa: 179

Seurujärvi, Janne, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 98

Replikkskifte:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Seurujärvi – Stoltenberg: 65

Medlemsforslag:
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364

Spørsmål:
- om importtillstånd och importtullar för renkött som gränshinder (E 32/2007): 141

Sihto, Paula, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning (A 1414/miljö): 364

Utvalgsforslag:
- om psykiatrivården i Norden (A 1409/välfärd): 309

Siv Friðleifsdóttir, Islands del. (F)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 211
- Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grenshindringer (A 1420/velferd): 227

Replikkskifte:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Geir – Siv: 44

Utvalgsforslag:
- om psykiatrivården i Norden (A 1409/välfärd): 309

Spørsmål:
- om demokrati og ligestilling (E 38/2007): 145

Solberg, Erna, Norges del. (h)
Varamedlem
Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Sahlin – Solberg: 42
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Solberg – Stoltenberg: 70

Stavad, Ole, Danmarks del. (S)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 196
- Redogörelse om uppföljningsinitiativ angående globalisering (Dokument 15): 205

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Vanhanen – Stavad: 38
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Sahlin – Stavad: 41
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Stavad – Reinfeldt: 56

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Stavad – Bonde: 91
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Stavad – Støre: 127
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Reikvam – Stavad: 196
- Medlemsförslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet); Stavad – Olsson: 200
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9); Stavad – Vaapavuori: 218

Medlemsforslag:
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382

Presidieforslag:
- om en samordnare för gränshindersfrågor (A 1407/presidiet): 303
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/præsidiet): 395

Steingrímur J. Sigfússon, Islands del. (VG) Valgt medlem

Uttalelser:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 50

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Fredriksen – Steingrímur: 51

Medlemsforslag:
- om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262
- om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 272
- om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd (A 1416/presidiet): 376

Spørsmål:
- om nordiske parlamentarikeres ret til at spørge grønlandske og færøske landsstyremedlemmer (E 3/2007): 1037
- om situationen för kulturtidskrifterna i Norden (E 11/2007): 1065

Stenberg, Maria, Sveriges del. (s) Valgt medlem

Spørsmål:
- om en stabil, förutsägbar och långsiktig finansiering av projektet Nordjobb (E 45/2007): 152

Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373

Stoltenberg, Jens, Norges del. (A) Regjeringsrepresentant

Uttalelse:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 63

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Dørum – Stoltenberg: 65
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Seurujärvi – Stoltenberg: 65
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Johansson – Stoltenberg: 66
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Wallmark – Stoltenberg: 67
- Nordens svar på klimaændringerne

  68
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Bohlin – Stoltenberg: 68
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Reikvam – Stoltenberg: 69
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Lindholm – Stoltenberg: 70
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Solberg – Stoltenberg: 71

Strøm, Hans Pauli, Færøyenes del. (Jvfl.), Landsstyremand

Uttalelser:
- Alkoholpolitiskt samarbete i Norden (Dokument 12): 162

Støre, Jonas Gahr, Norges del. (A) Regeringsrepresentant

Uttalelse:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5): 127

Replikkskifter:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Stavad – Støre: 127
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Fredriksen – Støre: 128
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Bohlin – Støre: 129

Sundsbø, Dagfinn, Norges del. (Sp) Valgt medlem

Uttalelser:

- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 81
- Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011 (Dokument 19): 1478

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Sundsbø - Reinfeldt: 54
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Reikvam - Sundsbø: 81

Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364

Spørsmål:
- om opfølgning på vedtagelser i Nordisk Råd (E 42/2007): 149

Sørensen, Frode, Danmarks del. (S)
Valgt medlem

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Hammond - Sørensen: 46
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Sørensen - Bonde: 89
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16); Sørensen - Carlgren: 109
- Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011 (Dokument 19); Sørensen - Sarkomaa: 179

Tabermann, Tommy, Finlands del. (sd.)
Valgt medlem

Utvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401

Þorgerður K. Gunnarsdóttir, Islands del. (Sj.), Regjeringsrepresentant

Uttalelse:
- Redegørelse om eScience Strategi (Dokument 17): 184

Taberman, Tommy, Finlands del. (sd)
Valgt medlem

Medlemsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355

Thönnes, Franz, BSPC Standing Commitee

Uttalelse:
- Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger (A 1410/miljö): 111

Tiilikainen, Kimmo, Finlands del. (cent)
Regjeringsrepresentant

Uttalelse:
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16): 105

Replikkskifte:
- Redegørelse om nordiske initiativer forud for klimakonference i København 2009 (Dokument 16); Kaltiokumpu - Tiilikainen: 107

Tjernberg, Gunilla, Sveriges del. (kd)
Valgt medlem

Uttalelse:
- Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 181

Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328
- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364

Utvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401

Tornberg, Stefan, Sveriges del. (c)
Valgt medlem

Uttalelse:
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 224

Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285
- om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland (A 1412/velferd): 328

- om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid (A 1413/kultur): 355
- om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvänding (A 1414/miljö): 364

Touborg, Kristen, Danmarks del. (SF)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler (A 1378/presidiet): 255
- om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön (A 1379/miljö): 262
- om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 272
- om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star ulykken (A 1402/medborger): 280
- om valg av udvalgsledelse i Nordisk Råd (A 1416/presidiet): 376
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382
- om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljø): 385

Spørsmål:
- om situationen för kulturtidskrifterna i Norden (E 11/2007): 1065

Tuomioja, Erkki, Finlands del. (sd)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Tal av den nyvalda presidenten: 243

Replikkskifte:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5); Tuomioja – Kanerva: 124

Presidieforslag:
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1421/præsidiet): 395

Vahasalo, Raija, Finlands del. (saml)
Valgt medlem
Spørsmål:
- vedrørende det billede af de nordiske lande og især Finland og finnerne, som formidles via de svenske skolebøger (E 5/2007): 1043

Vanhanen, Matti, Finlands del. (cent)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 37

Replikkskifte:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Stavad – Vanhanen: 38

Vapaavuori, Jan, Finlands del. (saml)
Regjeringsrepresentant
Uttalelser:
- Statsministrarnas presentation av ordförandeskapsprogrammet i Nordiska Ministerrådet 2008 (Dokument 4): 74
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7): 76
- Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram (Dokument 13): 165
- Redogörelse om uppföljningsinitiativ angående globalisering (Dokument 15): 205
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 217
- Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2008 (B 248/presidiet): 230

Replikkskifter:
- Samarbetsministrarnas redogörelse (Dokument 7); Rajala – Vapaavuori: 99
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9); Stavad – Vapaavuori: 218

Spørsmål:
- Svar til Linander (E 35/2007): 144
- Svar til Vuolanne (E 39/2007): 147
- Svar til Wegendahl (E 41/2007): 148
- Svar til Stenberg (E 45/2007): 152

Velliste, Trivimi, Baltisk Forsamling
Uttalelse:
- Utrikesministrarnas redogörelse (Dokument 5): 130

Vilkuna, Pekka, Finlands del. (cent)
Valgt medlem
Medlemsforslag:
- om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön (A 1405/miljö): 285

Vuolanne, Antti, Finlands del. (sd)
Varamedlem
Spørsmål:
- om socialskydd för studerande från Finland i andra nordiska länder (E 39/2007): 146

Wahlström, Göte, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet (Dokument 11): 161
- Redogörelse om gränshindersarbetet (Dokument 9): 220

Utvalgsforslag:
- om psykiatrivården i Norden (A 1409/välfärd): 309

Wallin, Stefan, Finlands del. (sfp)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens (Rek. 14/2006): 168
- Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet (Dokument 11): 159

Wallmark, Hans, Sveriges del. (m)
Valgt medlem
Uttalelser:
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft (A 1419/miljö): 116
- Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar (A 1401/medborger): 209

Replikkskifter:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Sahlin – Wallmark: 40
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Wallmark – Stoltenberg: 67

Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Spørsmål:
- om förhållandena på Kastrups flygplats (E 10/2007): 1062
- om fast förbindelse mellan Helsingör och Helsingborg (E 26/2007): 1123
- om att göra mer för att inlemma den unga nordiska arbetskraften i det norska samhället (E 40/2007): 147
- om utlandsdanskars rätt att delta i folketingsvalen (E 48/2007): 1144

Wegendal, Lars, Sveriges del. (s)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 182

Medlemsforslag:
- om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009 (A 1418/presidiet): 382

Utvalgsforslag:
- om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag (A 1425/kultur): 401

Spørsmål:
- om införandet av nya priser i förhållande till de redan etablerade priserna (E 41/2007): 148
- om vilka åtgärder som kan vidtagas för att eliminera gränshinder omkring socialförsäkring för finska studeranden i andra nordiska länder (E 47/2007): 1141

Wiklöf, Lasse, Ålands del. (ÅSD)
Lantskapsregeringsledamot
Uttalelse:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8): 61
- Redegørelse om øget inddragelse af de selvstyrende områder i det nordiske samarbejde (Dokument 14): 190

Replikkskifte:
- Nordens svar på klimaændringerne (Dokument 8); Bohlin – Wiklöf: 62

Woldseth, Karin S., Norges del. (FrP)
Valgt medlem
Uttalelse:
- Integrering av likestilling i det nordiske samarbeidet (Dokument 11): 161
- Udvalgsforslag om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 213

Utvalgsforslag:
- om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner (A 1415/medborger): 373
- om bekæmpelse af menneskehandel (A 1427/medborger): 404

Össur Skarphéðinsson, Islands del. (A)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Redegørelse om EU's maritime politik og Norden (Dokument 21): 207

Aasland, Tora, Norges del. (SV)
Regjeringsrepresentant
Uttalelse:
- Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet (Dokument 18): 214

Emneregister

A

Alkohol:
- Dagsordenspunkt 10: 154
- Alkoholpolitiskt samarbete i Norden, Redogörelse från Nordiska ministerrådet dokument 12: 162

Se også: Hälsa

Amatørteater:
- Skriftlig fråga om projektstöd till amatörteater, E 18/2007: 1085

Arbetskraft:
- Fråga till Norges regering om att göra mer för att inlemma den unga nordiska arbetskraften i det norska samhället, E 40/2007: 147

Arktis:
- Dagsordenspunkt 13: 204
- Arktisk forskning, *D 18/2005/kultur: 912
- Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis, *D 9/2006/medborger: 945
- Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet. Redegörelse från Nordiska ministerrådet, Dokument 18: 1476

Asbest:
- Skriftligt spørgsmål om Island importerer asbest, E 23/2007: 1115

B

Barents-regionen:
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, D 19/2005/medborger: 914
- Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området, *D 16/2006/välfärd: 967
- Skriftlig spørsmål om samarbeid med urfolkene i Barentsregionen, E 19/2007: 1088

Barn:
- Medlemsförslag om barn och unga på Grönland, A 1290/välfärd: 249
- Utvalgsforslag om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner, A 1415/medborger: 373
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, *D 17/2006/välfärd: 972

Biobrændsler:
- Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken, *D 21/2006/miljø: 993

Bornholm:
- Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København, A 1417/næring: 378

Budget:
- Dagsordenspunkt 15: 229
- Ministerrådsforslag om budget 2008, B 248/presidiet: 406
- Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2008, C 2: 653

C

CIA:
- Skriftligt spørgsmål om flyvning med CIA-fly i Norden, E 8/2007: 1054

CO_2:
- Spørgsmål til Finlands eller Sveriges regering om rensning af CO_2-utslipp, E 31/2007: 141

D

Danmark:
- Skriftligt spørgsmål om forskelle mellem Danmark og Sverige i spørgsmålet om EU-regler for færgetrafik, E 16/2007: 1079
- Skriftlig fråga skatteutjämningen mellan Danmark och Sverige, E 25/2007: 1120

Demens:
- Projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet, D 11/2006/välfärd: 953

Demokrati:
- Spørgsmål til Færøernes landsstyre om demokrati og ligestilling, E 38/2007: 145

Diabetes:
- Förebyggende av diabetes, D 13/2003/välfärd: 902

Se også: Hälsa/Helse

E

Energi:
- Medlemsförslag om gemensamma nordiska initiativ för att verkställa Europeiska unionens direktiv 2006/32/EG om den offentliga sektorns energianvändning, A 1414/miljö: 364
- Medlemsforslag om bæredygtig energipolitik uden A-kraft, A 1419/miljø: 385
- Skriftlig fråga om förbruk av förnybar energi i uppvärmning av offentliga anläggningar, E 7/2007: 1050

- Fråga till Norges och Sveriges regering om snabbtåg mellan Oslo och Stockholm, E 36/2007: 144

Erhverv:
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, D 19/2005/medborger: 914

eScience:
- Redegørelse om eScience Strategi. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd, Dokument 17: 1474

EU/Europa:
- Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalie-lovgivning, REACH, D 6/2006/medborger/miljø/næring: 935
- EU's direktivforslag til softwarepatent, IB 1/2005: 1026
- Skriftligt spørgsmål om forskelle mellem Danmark og Sverige i spørgsmålet om EU-regler for færgetrafik, E 16/2007: 1079
- Redegørelse om EU's maritime politik og Norden. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd, Dokument 21: 1493

F

Filmpris: se Nordisk Råds filmpris

Finland:
- Skriftligt spørgsmål vedrørende det billede af de nordiske lande og især Finland og finnerne, som formidles via de svenske skolebøger, E 5/2007: 1043
- Skriftligt spørgsmål om revidering af den finske beskatning af pension, som er optjent i andre lande og især Sverige, E 6/2007: 1047
- Fråga till Nordiska ministerrådet socialskydd för studeranden från Finland i andra nordiska länder, E 39/2007: 146

Flerkulturelt:
- Styregruppe for håndtering af flerkulturel kompetence og fremme af sameksistens, *D 14/2006/præsidiet: 962

Flygtrafik:
- Skriftlig fråga om ett nytt gränshinder inom internordisk flygtrafik på Stockholms flygplats, E 4/2007: 1040
- Skriftlig fråga om förhållandena på Kastrups flygplats, E 10/2007: 1062
- Skriftlig fråga om fortsatta gränshinder på flygplatserna i trafiken inom Norden, E 30/2007: 1135

Flyktningar:
- Skriftlig fråga till Norges regering om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar, E 50/2007: 1151
- Skriftlig fråga till Islands regering om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar, E 51/2007: 1155

Folkehøjskoler:
- Skriftligt spørgsmål om lige muligheder for studerende på folkehøjskolerne, E 28/2007: 1128

Folketingsvalg:
- Skriftlig fråga om utlandsdanskars rätt att delta i folketingsvalen, E 48/2007: 1144

Forbruger:
- Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010, *D 7/2004/medborgar: 908

Forskning:
- Dagsordenspunkt 11: 169
- Medlemsforslag om strukturelle hindringer for økt nordisk forskningssamarbeid, A 1413/kultur: 355
- Arktisk forskning, *D 18/2005/kultur: 912
- Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og et overordnet traktat i Arktis, *D 9/2006: 945
- Fråga till Sveriges regering om säkerställning av NordForsks arbete i framtiden, E 44/2007: 150
- Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet. Redegörelse från Nordiska ministerrådet, Dokument 18: 1476

Se også: Uddannelse

Forsvarsministrenes redegørelse:
- Dagsordenspunkt 8: 120
- Forsvarsministrenes redegjørelse, Dokument 6: 132

Frivilligsektoren:
- Frivilligsektoren, D 22/2006/kultur: 996

Fugleinfluenza:
- Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion, D 8/2006/välfärd: 943

Se også: Hälsa/Helse

Fysisk aktivitet:
- Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet, D 15/2006/välfärd: 964

Se også: Hälsa/Helse

Færgetrafik:
- Skriftligt spørgsmål om forskelle mellem Danmark og Sverige i spørgsmålet om EU-regler for færgetrafik, E 16/2007: 1079

Færøerne:
- Medlemsforslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om

selvstændigt medlemskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd m.fl., A 1378/presidiet: 255
- Skriftligt spørgsmål om nordiske parlamentarikeres ret til at spørge grønlandske og færøske landsstyremedlemmer, E 3/2007: 1037
- Spørgsmål til Færøernes landsstyre om demokrati og ligestilling, E 38/2007: 145
- Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet, Dokument 14: 1423

Förtidspensionering:
- Pensioner och förtidspensionering, *D 5/2003/välfärd: 899
- Skriftligt spørgsmål om revidering af den finske beskatning af pension, som er optjent i andre lande og især Sverige , E 6/2007: 1047
- Fråga till Nordiska ministerrådet om ojämlik behandling av nordiska medborgare i samband med godkännande av förtidspensionering, E 43/2007: 149

Fågelinfluensa:
- Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion, D 8/2006/välfärd: 943

Se også: Hälsa/Helse

G

Genetiske ressurser:
- Redegørelse om etablering af Nordisk Genressource Center. Redegørelse fra Nordisk Ministerråd, Dokument 20: 1481

Globalt ansvar:
- Medlemsforslag om nordisk mærke for globalt ansvar, A 1401/medborger: 272

Globalisering:
- Dagsordenspunkt 13: 204
- Redogörelse om uppföljningsinitiativ angående globaliseringen, Dokument 15: 1456

Grensehindringer/Gränshindringar:
- Dagsordenspunkt 14: 217
- Presidieförslag om en samordnare för gränshindersfrågor, A 1407/presidiet: 303
- Utvalgsforslag om fokusering av tiltak for fjerning og reduksjon av grensehindringer, A 1420/velferd: 392
- Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København, A 1417/næring: 378
- Pensioner och förtidspensionering, *D 5/2003/välfärd: 899
- "Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer, D 12/2006/næring: 957
- Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer, D 13/2006/næring: 960
- Nordisk samordnare för gränhindersfrågor, *D 3/2007/presidiet: 1025
- Skriftlig fråga om fortsatta gränshinder på flygplatserna i trafiken inom Norden, E 30/2007: 1135
- Fråga till Norges regering om importtillstånd och importtullar för renkött som gränshinder, E 32/2007: 141
- Fråga till Norges regering om moms, tull och registreringsavgifter på handikapputrustade bilar som gränshinder, E 34/2007: 143
- Fråga till Finlands regering om hur nya gränshinder kan förhindras i att uppstå, E 35/2007: 143
- Fråga till Nordiska ministerrådet om ojämlik behandling av nordiska medborgare i samband med godkännande av förtidspensionering, E 43/2007: 149
- Fråga till Norges regering om socialförsäkring och föräldrarförsäkringen fungerar över gränserna, E 46/2007: 152
- Skriftlig fråga om vilka åtgärder som kan vidtagas för att eliminera gränshinder omkring socialförsäkring för finska studeranden i andra nordiska länder, E 47/2007: 1141

Grønland:
- Medlemsförslag om barn och unga på Grönland, A 1290/välfärd: 249
- Skriftligt spørgsmål om nordiske parlamentarikeres ret til at spørge grønlandske og færøske landsstyremedlemmer, E 3/2007: 1037
- Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete. Redogörelse från Nordiska ministerrådet, Dokument 14: 1423

H

Handikapp:
- Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade, D 23/2005/välfärd: 917
- Fråga till Norges regering om moms, tull och registreringsavgifter på handikapputrustade bilar som gränshinder, E 34/2007: 143

Helsingborg/Helsingør:
- Skriftlig fråga om fast förbindelse mellan Helsingör och Helsingborg, E 26/2007: 1123

Helsingforsaftalen:
- Skriftligt spørgsmål om Finlands, Norges og Sveriges afvisning af at modernisere Helsingforsaftalen, E 49/2007: 1151

HIV/Aids:
- Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området, *D 16/2006/välfärd: 967

Se også: Hälsa/Helse

Hälsa/Helse:
- Medlemsforslag om initiativ for en internasjonal avtale om rekruttering av helsepersonell fra utviklingsland, A 1412/velferd: 328
- Förebyggende av diabetes, D 13/2003/välfärd: 902
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, D 19/2005/medborger: 914
- Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade, D 23/2005/välfärd: 917
- Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion, D 8/2006/välfärd: 943
- Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet, D 15/2006/välfärd: 964
- Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området, *D 16/2006/välfärd: 967
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, D 17/2006/välfärd: 972
- Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området, Dokument 22: 1500

Hærchef:
- Skriftligt spørgsmål om irakisk hærchefs forsvinden, E 27/2007: 1125

Hållbar utveckling:
- Fokus på miljø i Nord, *D 7/2006/miljø: 939
- Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen, *D 10/2006/miljö: 949
- Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken, *D 21/2006/miljø: 993

Håndverk:
- Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag, A 1425/kultur: 401

I

Import:
- Fråga till Norges regering om importtillstånd och importtullar för renkött som gränshinder, E 32/2007: 141

Innovasjon:
- Medlemsforslag om en nordisk innovasjonspris, A 1358/presidiet: 254

Interne vedtak/Interna beslut: 1026
- EU's direktivforslag til softwarepatent, IB 1/2005: 1026
- Rapportör inom området samhällssäkerhet, IB 1/2006: 1027
- Nordiske udfordringer om sameksistens, IB 2/2006: 1029
- Anvendelse af hoteller, der ikke medvirker til formidling af købesex, IB 3/2006: 1030

Integration:
- Fråga till Norges regering om att göra mer för att inlemma den unga nordiska arbetskraften i det norska samhället, E 40/2007: 147

Island:
- Skriftligt spørgsmål om Island importerer asbest, E 23/2007: 1115

IT:
- Open Source Software, *D 2/2004/næring: 905
- EU's direktivforslag til softwarepatent, IB 1/2005: 1026

Iværksættere:
- Komparativt studie om iværksættere i Norden, *D 26/2006/næring: 1008

J

Justitssamarbejdet:
- Program og principper for det nordiske justitssamarbejde, D 2/2006/medborger: 928

Jämställdhet:
- Redogörelse om jämställdhetssituationen i det nordiska samarbetet, Dokument 11: 1345

K

Kara:
- Fokus på miljø i Nord, *D 7/2006/miljø: 939

Kemikalier:
- Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalie-lovgivning, REACH D 6/2006/medborger/ miljø/næring: 935

Kjønn:
- Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel
D 19/2006/medborger: 982

Klima:
- Dagsordenspunkt 7: 103
- Medlemsforslag om nordisk oppfølging av Stern-rapportens anbefalinger,
A 1410/miljø: 319
- indsats til det globale klimatopmøde,
- Medlemsforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009, A 1418/præsidiet: 382
- Præsidieforslag om nordisk indsats til det globale klimatopmøde i København 2009, A 1421/præsidiet: 395
- Modvirkning af menneskeskabte klimaændringer, D 1/2006/miljø: 924
- Fråga till Norges och Sveriges regeringar om snabbtåg mellan Oslo och Stockholm samt åtgärder som förbättrar banan,
E 36/2007: 144
- Skriftlig fråga till Norges regering om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar, E 50/2007: 1151
- Skriftlig fråga till Islands regering om ett globalt forum för att hantera frågan om klimatflyktingar, E 51/2007: 1155
- Innsatser mot klimatförändringer.
Dokument 8: 1200
- Redogörelse om Nordiska initiativ inför klimattoppmötet i Köpenhamn 2009.
Redogörelse från Nordiska ministerrådet,
Dokument 16: 1470
- Nordiskt forskningssamarbete om klimatförändringar och dess konsekvenser i Arktis - kartläggning av kunskaps- och koordineringsbehovet.
Redegörelse från Nordiska ministerrådet,
Dokument 18: 1476

Se også: Miljø

Konsument:
- Samarbetsprogram på konsumentområdet 2005-2010,
*D 7/2004/medborger: 908
- Redegørelse til Nordisk Råd om konsumentpolitisk handlingsprogram.
Redegørelse fra Nordisk Ministerråd,
Dokument 13: 1419

Kontrollkomiteen:
- Dagsordenspunkt 15: 229

Korrupsjon:
- Konference om korruption,
D 13/2005/medborger: 910

Kost:
- Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet,
D 15/2006/välfärd: 964

Se også: Hälsa/Helse

Kriminalitet:
- Konference om korruption,
D 13/2005/medborger: 910

Kultur:
- Utvalgsforslag om Nordisk samarbeid om små håndverksfag/-kulturfag,
A 1425/kultur: 401
- Skriftlig fråga om situationen för kulturtidskrifterna i Norden,
E 11/2007: 1065

Kvinner:
- Utvalgsforslag om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner,
A 1415/medborger: 373
- Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel
D 19/2006/medborger: 982

Køn:
- Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel
D 19/2006: 982

L

Landsstyre:
- Skriftligt spørgsmål om nordiske parlamentarikeres ret til at spørge grønlandske og færøske landsstyremedlemmer, E 3/2007: 1037

Ligestilling/Likestilling:
- Spørgsmål til Færøernes landsstyre om demokrati og ligestilling, E 38/2007: 145
- Redogörelse om jämställdhetssituationen i det nordiska samarbetet,
Dokument 11: 1345

Litteraturprisen: se Nordisk Råds litteraturpris

Lovsamarbejde:
- Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde,
D 2/2006/medborger: 928

Læger:
- Skriftligt spørgsmål om lægemangel og Lægeuddannelse i de nordiske lande,
E 21/2007: 1094

M

Mad:
- Medlemsforslag om ny nordisk mat,
A 1408/næring: 306
- Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet, D 15/2006/välfärd: 964

Se også: Hälsa/Helse

Menneskehandel:
- Bekjempelse av menneskehandel,
D 25/2005/medborger: 920
D 26/2005/medborger: 922

- Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel, D 19/2006/medborger: 982
- Bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse, D 20/2006/ medborger: 989
- Skriftligt spørgsmål om rapportering om menneskehandel og hjemmeside om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb, E 1/2007
- Skriftligt spørgsmål om Sveriges ratifikation af Europarådets konvention om menneskehandel, E 12/2007: 1067
- Skriftlig fråga om budgetmedel till projekt om nordiskt samarbete mot människohandel, E 14/2007: 1071

Miljø:
- Fokus på miljø i Nord, *D 7/2006/miljø: 939
- Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen, *D 10/2006/miljö: 949
- Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken, *D 21/2006/miljø: 993
- Spørgsmål til Finlands eller Sveriges regering om rensning af CO_2-utslipp, E 31/2007: 141

Ministerrådet: se Nordisk Ministerråd
Musikkpris: se Nordisk Råds musikkpris
Människohandel: se Menneskehandel

N

Natur- og miljøprisen: se Nordisk Råds natur- og miljøpris
Nordbornas rättigheter:
- Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København, A 1417/næring: 378
- Pensioner och förtidspensionering, *D 5/2003/välfärd: 899
- "Pådriverordningene" for ophævelse af grænsehindringer, D 12/2006/næring: 957
- Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer, D 13/2006/næring: 960

NordForsk:
- Fråga till Sveriges regering om säkerställning av NordForsks arbete i framtiden, E 44/2007: 150

Nordiska Barn- och Ungdomskommitté:
- Skriftlig fråga om åldersgränsen i Nordiska Barn- och Ungdomskommitté, E 13/2007: 1069

Nordisk Kulturfond:
- Dagsordenspunkt 15: 229
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006, C 5/kk: 855

Nordisk Ministerråd:
- Dagsordenspunkt 15: 229
- Ministerrådsforslag om budget 2008, B 248/presidiet: 406
- Ministerrådsförslag om Norden – en ledande, dynamisk kunskaps- och kompetensregion. MR-U:s strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2008–2010, B 249/kultur: 418
- Nordisk samarbejde 2006 – Beretning om Nordisk Ministerråds virksomhed, C1: 431
- Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2008, C 2: 653
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006, C 3/kk: 804
- Frivilligsektoren, D 22/2006/kultur: 996
- Nordiska ministerrådets budget för 2007, D 27/2006/presidiet
- The Nordic Region in an International Perspective. Nordic co-coperation in a European Framework 2006, Dokument 10: 1214

Nordisk Råd:
- Dagsordenspunkt 15: 229
- Medlemsforslag om valg af udvalgsledelse i Nordisk Råd, A 1416 /præsidiet: 376
- Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006, C 4/kk: 837
- Fråga till Finlands regering om införandet av nya priser i förhållande till de redan etablerade priserna, E 41/2007: 148
- Spørgsmål til Sveriges regering om opfølgning på vedtagelser i Nordisk Råd, E 42/2007: 149
- Nordisk Råds årsberetning 2006, Dokument 1: 1158
- Regler for sesjonens gjennomføring 2007, Dokument 2: 1182
- Program för Nordiska rådets arbete 2008, Dokument 3: 1186

Nordisk Råds 59. sesjon:
- Dagordning/dagsorden: 22
- Tilstedeværende: 35
- Sesjonssal: 1619
- Oversikt over sesjonen: 30
- Sessionens öppnande: 33
- Regler for gjennomførelse av Nordisk Råds 59. sesjon, Dokument 2: 36
- Nordisk toppmöte: 37
- Generaldebatt: 72
- Generaldebatt fortsat: 76
- Samarbeidsministrenes spørretime: 141

- Votering,
A 1378/presidiet: 255
A 1401/medborger: 272
A 1402/medborger: 280
A 1419/miljø: 385
A 1420/velferd: 392
- Valg: 238
- Sessionens avslutande: 246

Nordisk Råds filmpris:
- Utdeling: 1557

Nordisk Råds litteraturpris:
- Utdeling: 1554

Nordisk Råds musikkpris:
- Utdeling: 1556

Nordisk Råds natur- og miljøpris:
- Utdeling: 1555

Nordjobb:
- Fråga till Finlands regering om en stabil, förutsägbar och långsiktig finansiering av projektet Nordjobb, E 45/2007: 152

Nordområdena:
- Fokus på miljø i Nord, *D 7/2006/miljø: 939
- Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og et overordnet traktat i Arktis, *D 9/2006/medborger: 945

Norge:
- Fråga till Norges regering om att göra mer för att inlemma den unga nordiska arbetskraften i det norska samhället, E 40/2007: 147

Nordplus:
- Dagsordenspunkt 11: 169
- Redegjørelse om Nordplus Rammeprogram 2008-2011. Redegjørelse fra Nordisk Ministerråd, Dokument 19: 1478

Næring:
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, D 19/2005/medborger: 914

O

Open Source Software:
- Open Source Software, *D 2/2004/næring: 905
- EU's direktivforslag til softwarepatent, IB 1/2005: 1026

Se også: IT

P

Pensioner:
- Pensioner och förtidspensionering, *D 5/2003/välfärd: 899
- Skriftligt spørgsmål om en revidering af den finske beskatning af pension, som er optjent i andre nordiske lande og især Sverige, E 6/2007: 1047
- Fråga till Nordiska ministerrådet om ojämlik behandling av nordiska medborgare i samband med godkännande av förtidspensionering, E 43/2007: 149

Planer:
- Dagsordenspunkt 15: 229
- Forslag till Nordisk Ministerråds planer og budget 2008, C 2: 653

Priser:
- Fråga till Finlands regering om införandet av nya priser i förhållande till de redan etablerade priserna, E 41/2007: 148

Program:
- Dagsordenspunkt 15: 229
- Forslag til Nordisk Ministerråds planer og budget 2008, C 2: 653

Prostitution:
- Bekjempelse av menneskehandel, D 25/2005/medborger: 920
D 26/2005/medborger: 922
- Kampagne imod formidling af sexkøb, *D 18/2006/medborger: 980
- Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel, D 19/2006/medborger: 982
- Bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse, D 20/2006/medborger: 989
- Anvendelse af hoteller, der ikke medvirker til formidling af købesex, IB 3/2006: 1030

Psykiatri:
- Utskottsförslag om psykiatrivården i Norden, A 1409/välfärd: 309
- Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade, D 23/2005/välfärd: 917
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, *D 17/2006/välfärd: 972

Se også: Hälsa/Helse

R

Radioaktivitet:
- Medlemsförslag om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön, A 1379/miljø: 262
- Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens Nærområder, D 1/2007/miljø: 1019

REACH:
- Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalie-lovgivning, REACH D 6/2006/ medborger/ miljø/næring: 935

Regionala organisationer:
- Skriftlig fråga om samordningen mellan regionala organisationer, E 15/2007: 1075

Revision:
- Dagsordenspunkt 15: 229
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Ministerråds virksomhed for 2006, C 3/kk: 804
- Beretning til Nordisk Råd om revisionen af Nordisk Råds regnskab for 2006, C 4/kk: 837
- Beretning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om revisionen af Nordisk Kulturfonds virksomhed for 2006, C 5/kk: 855

Ripjakt:
- Fråga tilll Norges regering om premiär på ripjakten i de svenska och norska fjällen, E 37/2007: 145

S

Samarbetsministrarnas redegörelse:
- Dagsordenspunkt 14: 217
- Samarbetsministrarnas redogörelse rörande gränshinder 2007, Dokument 9: 1203

Sameksistens:
- Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens, *D 14/2006/præsidiet: 962
- Nordiske udfordringer om sameksistens, IB 2/2006: 1029

Samer:
- Skriftlig fråga om Nordiska samekonventionen, E 24/2007: 1117

Samhällssäkerhet/Samfunnssikkerhet
- Dagsordenspunkt 10: 154
- Rapport och konferens om samhällssäkerhet, *D 5/2006/presidiet: 930
- Rapportör inom området samhällssäkerhet, IB 1/2006: 1027

Sammenhængskraft:
- Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens, *D 14/2006/præsidiet: 962
- Nordiske udfordringer om sameksistens, IB 2/2006: 1029

Scandinavian Star:
- Medlemsforslag om en uvildig undersøgelse af Scandinavian Star ulykken, A 1402/medborger: 280

Selvstyrende område:
- Dagsordenspunkt 12: 190
- Medlemsforslag om realitetsbehandling og etablering af komité til behandling af Færøernes enstemmige ansøgning om selvstændigt medlemsskab af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd samt af alle nordiske konventioner og aftaler, A 1378/presidiet: 255
- Skriftligt spørgsmål om de selvstyrende landes muligheter for styrket deltagelse i det nordiske samarbejde, E 9/2007: 1059
- Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete. Redogörelse från Nordiska ministerrådet, Dokument 14: 1423
- Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i officiellt nordiskt samarbete, Dokument 23: 1502

Sexkjøp:
- Bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse
  D 25/2005/medborger: 920
  D 26/2005/medborger: 922
  D 20/2006/medborger: 989
- Kampagne imod formidling af sexkøb, *D 18/2006/medborger: 980
- Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel, D 19/2006/medborger: 982
- Skriftligt spørgsmål om rapportering om menneskehandel og hjemmeside om garanti fra hoteller om at de ikke formidler sexkøb, E 1/2007

Sivilsamfunnet:
- Frivilligsektoren, D 22/2006/kultur: 996

Sjukdom:
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, D 19/2005/medborger: 914
- Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade, D 23/2005/välfärd: 917
- Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion, D 8/2006/välfärd: 943
- Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet, D 15/2006/ välfärd: 964
- Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området, *D 16/2006/välfärd: 967
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, *D 17/2006/välfärd: 972

Skatt:
- Skriftlig spørsmål om svensk beskatning av norske pensjonister bosatt i Sverige som plikter å betale trygdeavgift i Norge,

E 20/2007: 1091
- Skriftlig fråga om skatteutjämningen mellan Danmark och Sverige, E 25/2007: 1120
- Fråga till Norges regering om moms, tull och registreringsavgifter på handikapputrustade bilar som gränshinder, E 34/2007: 143

Skole:
- Nordplus-programmene 2008-2011, Dokument 19: 1478

Skolebøger:
- Skriftligt spørgsmål vedrørende det billede af de nordiske lande og især Finland og finnerne, som formidles via de svenske skolebøger E 5/2007: 1043

Socialförsäkring/-skydd:
- Fråga til Sveriges regering om rätt till föräldrarpenning vid flyttning från Sverige, E 33/2007: 142
- Fråga till Nordiska ministerrådet om socialskydd för studeranden från Finland i andra nordiska länder, E 39/2007: 146
- Fråga till Norges regering om socialförsäkring och föräldrarförsäkringen fungerar över gränserna, E 46/2007: 152
- Skriftlig fråga om vilka åtgärder som kan vidtagas för att eliminera gränshinder omkring socialförsäkring för finska studeranden i andra nordiska länder, E 47/2007: 1141

Socialpolitik:
- Redogörelse om ny institutionsstruktur på det social- och hälsopolitiska området, Dokument 22: 1500

Software:
- Open Source Software, *D 2/2004/næring: 905
- EU's direktivforslag til softwarepatent, IB 1/2005: 1026

Språk/Sprog:
- Deklaration om nordisk språkpolitik, *D 23/2006/kultur: 999

Statsministrenes redegørelse:
- Dagsordenspunkt 6: 72
- Statsministrarnas presentation av Nordiska ministerrådets ordförandeskapsprogram 2008, Dokument 4: 72

Studerende:
- Skriftligt spørgsmål om transportstøtte til studerende, E 17/2007: 1081
- Skriftligt spørgsmål om lige muligheder for studerende på folkehøjskolerne, E 28/2007: 1128
- Fråga till Nordiska ministerrådet om socialskydd för studeranden från Finland i andra nordiska länder, E 39/2007: 146
- Skriftlig fråga om vilka åtgärder som kan vidtagas för att eliminera gränshinder omkring socialförsäkring för finska studeranden i andra nordiska länder, E 47/2007: 1141

Sundhed:
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, D 19/2005/medborger: 914
- Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade, *D 23/2005/välfärd: 917
- Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion, D 8/2006/välfärd: 943
- Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet, D 15/2006/ välfärd: 964
- Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området, *D 16/2006/välfärd: 967
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, *D 17/2006/ välfärd: 972
- Skriftligt spørgsmål om en samlet nordisk plan for at imøtegå mangel på sundhetspersonale i de nordiske lande, E 2/2007: 1034

Sverige:
- Skriftligt spørgsmål vedrørende det billede af de nordiske lande og især Finland og finnerne, som formidles via de svenske skolebøger, E 5/2007: 1043
- Skriftligt spørgsmål om revidering af den finske beskatning af pension, som er optjent i andre lande og især Sverige , E 6/2007: 1047
- Skriftligt spørgsmål om forskelle mellem Danmark og Sverige i spørgsmålet om EU-regler for færgetrafik, E 16/2007: 1079
- Skriftlig fråga om skatteutjämningen mellan Danmark och Sverige, E 25/2007: 1120
- Fråga til Sveriges regering om rätt till föräldrarpenning vid flyttning från Sverige, E 33/2007: 142

Sykdom:
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, D 19/2005/medborger: 914
- Anpassning av handikapplagar och -författningar till att omfatta psykiskt sjuka handikappade, *D 23/2005/välfärd: 917
- Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion, D 8/2006/välfärd: 943
- Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet, D 15/2006/ välfärd: 964

- Bekämpning av spridningen av hiv/aids och multiresistent tuberkolos i Barents-området, *D 16/2006/välfärd: 967
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, *D 17/2006/ välfärd: 972

T

Teater:
- Skriftlig fråga om projektstöd till amatörteater i Norden, E 18/2007: 1085

Toiletavfall:
- Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen, *D 10/2006/miljø: 949

Trafficking:
- Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel, D 19/2006/medborger: 982
- Bekæmpelse af menneskehandel for seksuel udnyttelse, D 26/2005/medborger: 922 D 20/2006/medborger: 989 D 25/2005/medborger: 920

Transport:
- Medlemsforslag om transitkorridor gennem Skåne for civile rejsende mellem Bornholm og København, A 1417/næring: 378
- Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken, *D 21/2006/miljø: 993
- Skriftligt spørgsmål om transportstøtte til studerende, E 17/2007: 1081
- Fråga till Norges och Sveriges regeringar om snabbtåg mellan Oslo och Stockholm samt åtgärder som förbättrar banan, E 36/2007: 144

TV:
- Nabolands-tv etter digitaliseringen, D *24/2006/kultur: 1002

Tørveressourcer:
- Medlemsforslag om tørveressourcernes betydning for de nordiske landes el-reserver, A 1406/miljø: 296

U

Uddannelse/Utdannelse:
- Dagsordenspunkt 11: 169
- Skriftligt spørgsmål om lægemangel og lægeuddannelse i de nordiske lande, E 21/2007: 1094
- Redegjørelse om Nordplus-programmene 2008-2011, Dokument 19: 1478

Udenrigsministrenes redegørelse:
- Dagsordenspunkt 8: 120
- Utenriksministrenes redegjørelse, Dokument 5: 120

Ulovlige aktiviteter:
- Skriftligt spørgsmål om benyttelse af nordiske lande til ulovlige aktiviteter, E 29/2007: 1131

Unge/ungdom:
- Medlemsförslag om barn och unga på Grönland, A 1290/välfärd: 249
- Barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden, *D 17/2006/ välfärd: 972

Urfolk:
- Helse og næringsutvikling blant urfolk i Barents-regionen, D 19/2005/medborger: 914

Utbildning: se Uddannelse

V

Vacciner:
- Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion, D 8/2006/välfärd: 943

Valg:
- Dagsordenspunkt 17: 238

Vold:
- Utvalgsforslag om vold mot kvinner og barn i nære relasjoner, A 1415/medborger: 373

Välfärd/velferd:
- Dagsordenspunkt 10: 154

Ø

Østersøen:
- Medlemsförslag om åtgärder mot radioaktiv nedsmutsning av Östersjön, A 1379/miljø: 262
- Medlemsförslag om en integrerad syn på förvaltning av Östersjön, A 1405/miljö: 285
- Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen, *D 10/2006/miljø: 949
- Indsatser mod radioaktiv forurening af Østersøen og Nordens Nærområder, D 1/2007/miljø: 1019

Se også radioaktivitet

Översättning:
- Skriftlig fråga om nordiska översättningsstödet, E 22/2007: 1112

Å

Åland:
- Skriftligt spørgsmål om de selvstyrende landes muligheter for styrket deltagelse i

det nordiske samarbejde, E 9/2007: 1059
- Redogörelse om initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i nordiskt samarbete. Redogörelse från Nordiska ministerrådet, Dokument 14: 1423
- Yttrande om Nordiska ministerrådets initiativ som kan förstärka de självstyrande områdenas deltagande i officiellt nordiskt samarbete, Dokument 23: 1502

Årsberetning:
- Dagsordenspunkt 15,: 229
- Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken, *D 21/2006/miljø: 993
- Nordisk Råds årsberetning 2006, Dokument 1: 1158

Medlemsliste med placering

1 Adelsbo Christer
2 Andersson Claes
3 Árni Páll Árnason
4 Arnesen Bendiks Harald
5 Autio Risto
6 Bohlin Sinikka
7
9 Brørby Berit
10 Eng Sigrun
11 Erlandsen Joan
12 Erlandsson Ragnar
13 Feldt-Ranta Maarit
14 Fredriksen Jan-Henrik
15 Siv Friðleifsdóttir
34 Gestrin Christina
35 Green Monica
36 Grönfeldt Bergman Lisbeth
37 Gustafsson Billy
38 Kolbrún Halldórsdóttir
39 Hansen Flemming
40 Hansen May
41 Hildeng Britt
42 Holmberg Kari Lise
43 Horne Solveig
44 Hovmand Svend Erik
45 Hoydal Høgni
46 Højgaard Kári P.
47 Høybråten Dagfinn
48 Eklöw Raija-Liisa
49 Otto Jeremiassen
50 Johansson Ann-Kristine
51 Johansson Mats
52 Kristján Þór Júlíusson
53 Kaalund Per
54 Kaltiokumpu Oiva
55 Kantola Ilkka
56 Karhuvaara Arja
57 Karvo Ulla
58 Jógvan við Keldu
59 Kierkemann Marianne
60 Kjos Karin Kjønaas
61 Ivar Kristiansen
62 Kristoffersen Asmund
63 Larsen Anne Margrethe
64 Linander Johan
65 Lindholm Jan
66 Linna Elina
67 Lønning Inge
68 Niinistö Ville
95 Oinonen Lauri
96 Kjartan Ólafsson
97 Olli Egil (observatør)
98 Olsen Gunn
99 Olsson Kent
100 Pakkanen Markku
101 Peltonen Tuula
102 Polfjärd Jessica
103 Rajala Lyly
104 Reikvam Rolf
105 Ragnheiður Ríkharðsdóttir
106 Salling Augusta
107 Sandal Reidar
108 Seurujärvi Janne
109 Sørensen Frode
110 Stavad Ole
111 Stenberg Maria
112 Sundsbø Dagfinn
113 Thomsen Ib
114 Tjernberg Gunilla
115 Tornberg Stefan
116
117 Tuomioja Erkki
119 Vuolanne Antti
120 Wahlström Göte
121 Wallmark Hans
122 Wegendal Lars
123 Woldseth Karin S.
129 Steinunn Valdís Óskarsdóttir

Regjeringsrepresentanter
16 Aasland Tora
17 Adelsohn-Liljeroth Lena

Ikke med på selve sesjonen
18
19 Björklund Jan
20 Brustad Sylvia
21 Carlgren Andreas
22 Bjarn Djurholm i
23 Giske Trond
24 Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir
25 Einar Kristinn Guðfinnsson
26 Hammond Aleqa
27 Lindeman Harriet
28 Husmark Pehrsson
29 Kiviniemi Mari
30 Katainen Jyrki
31 Magni Laksáfoss
32 Jógvan á Lakjuni
33 Marø Tommy
70 Árni M.Mathiesen
71 Solhjell Bård Vegar
72 Ramin-Osmundsen Manuela
73 Riis-Johansen Terje
74 Risikko Paula
75 Røys Heidi Grande
76 Sarkomaa Sari
77 Össur Skarphéðinnsson
78 Solheim Erik
79 Strøm Hans Pauli
80 Þórunn Sveinbjarnardóttir
81 Tiilikainen Kimmo
82 Vapaavuori Jan
83 Väyrynen Paavo
84 Vestergaard Jacob
85 Wallin Stefan
86 Wiklöf Lasse
87 Willfors Ingela

Arkalo Abelsen
Carl Bildt
Liisa Hyssälä
Ilkka Kanerva
Roger Nordlund
Fredrik Reinfeldt
Matti Vanhanen

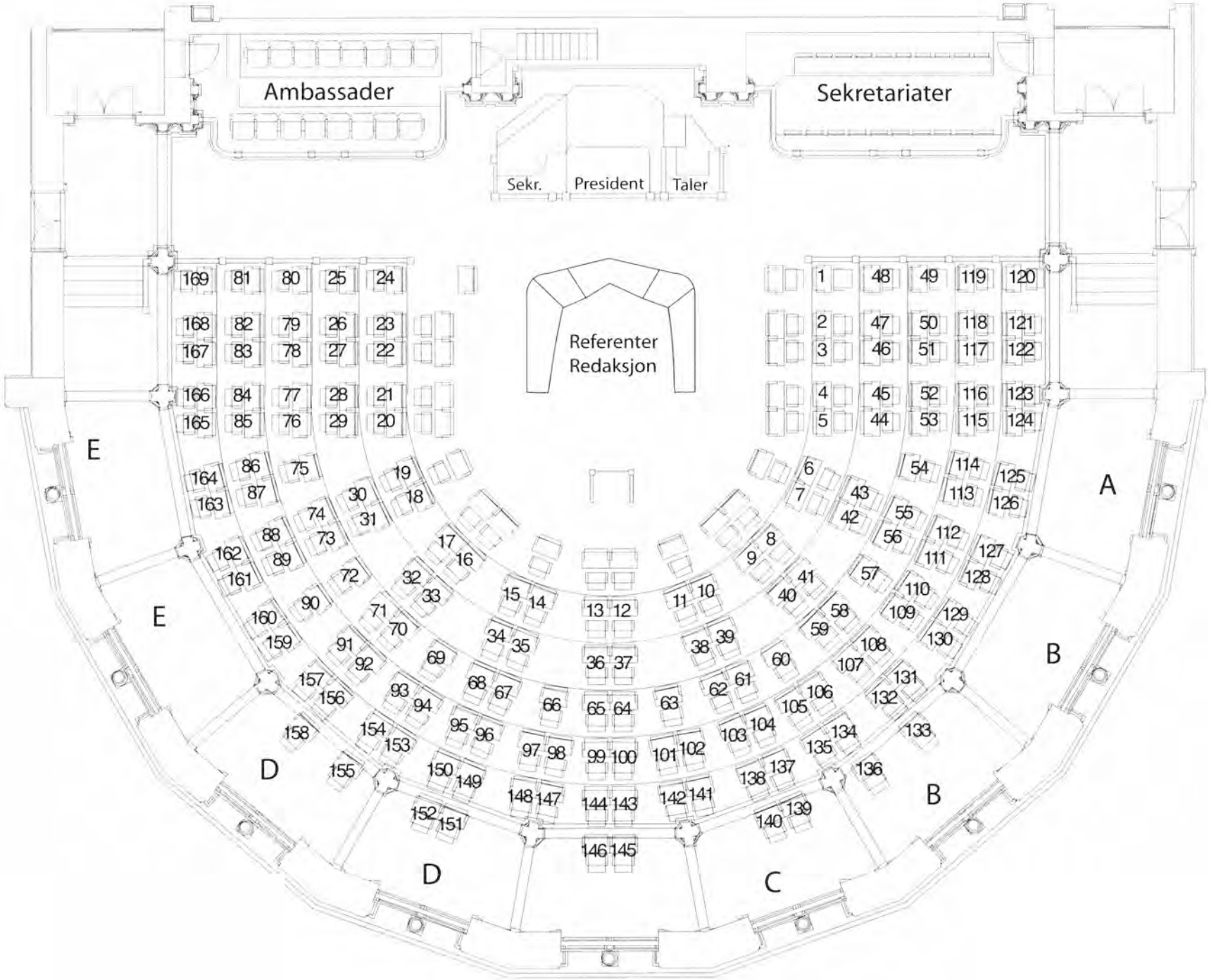
Ambassader
Sekretariater
Sekr.
President
Taler
Referenter
Redaksjon
A
B
B
C
D
D
E
E